

Pismo Święte

w Przekładzie Nowego Świata

ITALIA

RZYM

MACEDONIA

Filippi

GRECJA

ATENY

Korynt

Efez

SYCYLLIA

PATMOS

RODOS

MALTA

KRETA

*Morze Śródziemne
(Morze Wielkie)*

LIBIA

Pn

0 mil

500

0 km

500

Morze Czarne

AZJA MNIEJSZA

• Antiochia
(Pizydyjska)

• Tars

• Antiochia
(Syrzyjska)

• Charan

ASYRIA

NINIWA

GÓRY ARARAT

ogród
Eden (?)

MEDIA

CYPR

SYRIA

• Sydon
• Tyr

• Damaszek

Cezarea

ZIEMIA
OBIECANA

JEROZOLIMA

MOAB

Kadesz

EDOM

• MEMFIS

EGIPT

+ Symaj

BABILON

CHALDEA

Ur

Suza

ARABIA

Nil

*Morze
Czerwone*

Pismo Święte

w Przekładzie Nowego Świata

Przetłumaczono
z *New World Translation of the Holy Scriptures*,
wydanie z roku 1984,
z uwzględnieniem języków oryginału

„TAK RZEKŁ WSZECHWŁADNY PAN, JEHOWA [יהוה, *JHWH*]:
„OTO (...) STWARZAM NOWE NIEBIOŚA I NOWĄ ZIEMIĘ;
I NIE BĘDZIE SIĘ W UMYŚLE WSPOMINAĆ RZECZY
DAWNIEJSZYCH ANI NIE PRZYJDĄ ONE DO SERCA.”
(Izajasz 65:13, 17; zobacz też 2 Piotra 3:13).

© 1997
WATCH TOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY
OF PENNSYLVANIA

Wszelkie prawa zastrzeżone
Pismo Święte w Przekładzie Nowego Świata

WYDAWCY
WATCHTOWER BIBLE AND TRACT SOCIETY
OF NEW YORK, INC.
Wallkill, New York, U.S.A.

ŚWIADKOWIE JEHOWY W POLSCE

ISBN 83-86930-10-1

Całą Biblię lub jej fragmenty wydano w ponad 150 językach.
Lista wszystkich języków jest dostępna w serwisie jw.org.

Łączny nakład wszystkich wydań *Przekładu Nowego Świata*:
222 151 997 egzemplarzy

Przygotowano do druku w roku 2017

Publikacja ta nie jest na sprzedaż. Wydano ją w ramach
ogólnoświatowej biblijnej działalności edukacyjnej
prowadzonej przez Świadków Jehowy.

New World Translation of the Holy Scriptures
Polish (*bi12-P*)

Made in Japan
Wydrukowano w Japonii

bi12-P
171206

PRZEDMOWA

PRZETŁUMACZENIE Pisma Świętego z języków oryginału – hebrajskiego, aramejskiego i greckiego – na mowę używaną obecnie to bardzo odpowiedzialne zadanie. Oznacza wyrażenie w innym języku myśli i wypowiedzi Jehowy Boga, niebiańskiego Autora tego świętego zbioru sześćdziesięciu sześciu ksiąg, które święci mężowie dawno temu spisali pod wpływem natchnienia dla naszego pożytku w dobie dzisiejszej.

Świadomość ta skłania do głębokiej refleksji. Tłumacze *New World Translation of the Holy Scriptures*, przejęci miłością i bojaźnią wobec Boskiego Autora Pisma Świętego, czują się przed Nim szczególnie odpowiedzialni za jak najwierniejsze przekazanie Jego myśli i oznajmień. Poczują się też do odpowiedzialności przed wnikliwymi czytelnikami, którzy w dążeniu do wiecznotrwałego wybawienia zdani są na korzystanie z przekładu natchnionego Słowa Najwyższego Boga.

W takim poczuciu wielkiej odpowiedzialności komitet złożony z mężczyzn oddanych Bogu pracował przez wiele lat nad *New World Translation of the Holy Scriptures*. Pierwotnie dzieło to ukazało się w latach od 1950 do 1960 w sześciu kolejnych tomach. Od samego początku pragnieniem tłumaczy było zebranie ich w jedną całość. Pismo Święte jest przecież jedną księgą, mającą jednego Autora. Toteż w roku 1961 udostępniono zrewidowane wydanie jednatomowe, które jednak w przeciwieństwie do poprzednio opublikowanych części nie zawierało przypisów ani odsyłaczy. Ponownie zrewidowane wydanie ukazało się w roku 1970, a w ślad za nim – w roku 1971 – trzecie, tym razem z przypisami. Jeszcze w 1969 roku komitet oddał do rąk czytelników *The Kingdom Interlinear Translation of the Greek Scriptures* (Pisma Greckie w międzywierszowym przekładzie Królestwa), gdzie pod tekstem greckim, wydany przez Westcotta i Horta w 1881 roku, umieszczono dosłowne tłumaczenie na język angielski.

W wydaniu z roku 1984 nie ograniczono się jedynie do udoskonalenia przetłumaczonego tekstu po poprzednich rewizjach; znalazły się w nim również dokładnie przejrane i uaktualnione odsyłacze, które występowały już w tomach publikowanych po angielsku w latach od 1950 do 1960.

To zrewidowane opracowanie przekazaliśmy do Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania, by zajęło się jego drukowaniem, tłumaczeniem na inne ważniejsze języki i rozpowszechnianiem. Udostępniamy je z uczuciem głębokiej wdzięczności wobec Boskiego Autora Pisma Świętego; to On powierzył nam tak wspaniałą przywilej i na Jego ducha zdaliśmy się podczas pracy nad tym zrewidowanym wydaniem. Modlimy się o Jego błogosławieństwo dla wszystkich, którzy korzystają z tego przekładu, by wzrastać duchowo.

New World Bible Translation Committee

1 czerwca 1984, Nowy Jork

Przekład 27 ksiąg Chrześcijańskich Pism Greckich na język polski ukazał się w roku 1994. Niniejsze wydanie zawiera tłumaczenie Pism Hebrajsko-Aramejskich oraz zrewidowaną wersję Chrześcijańskich Pism Greckich opublikowanych w 1994 roku i zostało oparte na wyżej wspomnianej edycji angielskiej z roku 1984. Zamieszczono też w nim przeszło 125 000 odsyłaczy.

NAZWY I KOLEJNOŚĆ KSIĄG

Pisma Hebrajsko-Aramejskie

KSIEGA	SYMBOL	STRONA	KSIEGA	SYMBOL	STRONA
Rodzaju	Rdz	7	Kaznodziei	Kzn	877
Wyjścia	Wj	76	Pieśń nad		
Kapłańska	Kpł	136	Pieśniami	PnP	888
Liczb	Lb	179	Izajasza	Iz	893
Powtórzonego			Jeremiasza	Jer	966
Prawa	Pwt	237	Lamentacje	Lam	1047
Jozuego	Joz	289	Ezechiela	Eze	1057
Sędziów	Sdz	322	Daniela	Dn	1131
Rut	Rut	356	Ozeasza	Oz	1153
1 Samuela	1Sm	360	Joela	Jl	1164
2 Samuela	2Sm	405	Amosa	Am	1168
1 Królów	1Kl	444	Abdiasza	Abd	1176
2 Królów	2Kl	488	Jonasza	Jon	1177
1 Kronik	1Kn	529	Micheasza	Mi	1180
2 Kronik	2Kn	570	Nahuma	Nah	1186
Ezdrasza	Ezd	620	Habakuka	Hab	1188
Nehemiasza	Neh	634	Sofoniasza	Sof	1191
Estery	Est	654	Aggeusza	Ag	1195
Hioba	Hi	665	Zachariasza	Za	1197
Psalmy	Ps	712	Malachiasza	Mal	1209
Przysłów	Prz	842			

Chrześcijańskie Pisma Greckie

KSIEGA	SYMBOL	STRONA	KSIEGA	SYMBOL	STRONA
Mateusza	Mt	1214	1 Tymoteusza ..	1Tm	1491
Marka	Mk	1258	2 Tymoteusza ..	2Tm	1497
Łukasza	Lk	1285	Tytusa	Tyt	1500
Jana	Jn	1332	Filemona	Flm	1503
Dzieje	Dz	1366	Hebrajczyków ..	Heb	1504
Rzymian	Rz	1412	Jakuba	Jak	1518
1 Koryntian	1Ko	1432	1 Piotra	1Pt	1523
2 Koryntian	2Ko	1450	2 Piotra	2Pt	1528
Galatów	Gal	1463	1 Jana	1Jn	1531
Efezjan	Ef	1469	2 Jana	2Jn	1536
Filipian	Flp	1476	3 Jana	3Jn	1537
Kolosan	Kol	1480	Judy	Judy	1538
1 Tesaloniczan	1Ts	1485	Objawienie	Obj	1539
2 Tesaloniczan	2Ts	1489			

KSIĘGA

RODZAJU

1 Na początku^a Bóg^b stworzył^c niebiosa i ziemię.^d

2 A ziemia była bezkształtna i pusta i ciemność panowała na powierzchni głębiny wodnej;^e a czynna siła Boża przemieszczała się tu i tam^f nad powierzchnią wód.^g

3 I Bóg przemówił:^h „Niech powstanie światło”. Wtedy powstało światło.ⁱ **4** Potem widział Bóg, że światło jest dobre, i Bóg oddzielił światło od ciemności.^j **5** I Bóg zaczął nazywać światło Dniem,^k ciemność zaś nazwał Nocą.^l I nastał wieczór, i nastał ranek – dzień pierwszy.

6 I przemówił Bóg: „Niech między wodami powstanie przestworze^m i niech się oddzielią wody od wód”.ⁿ **7** Potem Bóg przystąpił do uczynienia przestworza oraz do oddzielenia wód, które mają być poniżej przestworza, od wód, które mają być ponad przestworzem.^o I tak się stało. **8** I Bóg zaczął nazywać przestworze Niebem.^p I nastał wieczór, i nastał ranek – dzień drugi.

9 I przemówił Bóg: „Niech wody pod niebiosami zbiorą się w jednym miejscu i niech się ukazuje suchy ląd”.^q I tak się stało. **10** I Bóg zaczął nazywać suchy ląd Ziemią,^r a zbiorowisko wód nazwał Morzami.^s I widział Bóg, że to jest dobre.^t **11** I przemówił Bóg: „Niech ziemia porośnie trawą, roślinami wydającymi nasienie,^u drzewami owocowymi rodzącymi według rodzaju swego owoc,^v w którym jest jego nasienie^w – na ziemi”. I tak się stało. **12** I ziemia zaczęła wy-

ROZDZ. 1

a Heb 1:10

b Wj 6:3

Wj 33:20

Pwt 6:4

Mk 10:18

Jn 4:24

Rz 1:20

1Ko 8:4

1Tm 1:11

1Tm 2:5

Heb 9:24

1Jn 4:16

Obj 4:8

c Ps 148:5

Iz 45:18

Obj 4:11

d Hl 38:4

Ps 102:25

Iz 42:5

Obj 10:6

e Hl 38:30

Prz 8:27

f Ps 33:6

Iz 40:26

g Ps 104:6

h Ps 33:9

i Iz 45:7

j Hl 26:10

2Ko 4:6

k Rdz 8:22

l Jer 33:20

m Rdz 1:20

n Ps 33:7

2Pt 3:5

o Rdz 7:11

Prz 8:28

p Rdz 27:28

Pwt 4:17

1Kl 8:35

q Hl 38:11

Ps 104:8

Ps 136:6

r Ps 24:1

Ps 95:5

s Hl 38:8

Prz 8:29

t Pwt 32:4

1Tm 4:4

u Rdz 1:29

Ps 72:16

Mt 13:32

v Łk 6:44

w Ag 2:19

Jak 3:12

szpalta 2

a Kpl 19:19

Ps 104:14

b Gal 6:7

c Pwt 4:19

Ps 148:3

d Rdz 8:22

1Kn 23:31

Ps 104:19

puszczać trawę, rośliny wydające nasienie według swego rodzaju^a oraz drzewa rodzące owoc, w którym jest jego nasienie według jego rodzaju.^b I widział Bóg, że to jest dobre. **13** I nastał wieczór, i nastał ranek – dzień trzeci.

14 I przemówił Bóg: „Niech w przestworzu niebios powstaną źródła światła, by oddzielały dzień od nocy;^c mają też służyć za znaki, jak również do określania pór i dni, i lat.”^d

15 I mają służyć w przestworzu niebios za źródła światła, żeby oświetlać ziemię.”^e I tak się stało. **16** I Bóg przystąpił do uczynienia dwóch wielkich źródeł światła: większego źródła światła, by panowało nad dniem, i mniejszego źródła światła, by panowało nad nocą, a także gwiazd.^f **17** I Bóg umieścił je w przestworzu niebios, żeby oświetlały ziemię.^g

18 I żeby panowały w dzień i w nocy oraz żeby oddzielały światło od ciemności.^h I widział Bóg, że to jest dobre.ⁱ **19** I nastał wieczór, i nastał ranek – dzień czwarty.

20 I przemówił Bóg: „Niech się zaroją wody rojem dusz żyjących^j i niech stworzenia latające latają nad ziemią po obliczu przestworza niebios”.^k

21 I Bóg przystąpił do stworzenia wielkich potworów morskich^l i wszelkiej ruszającej się duszy żyjącej,^m którymi według ich rodzajów zaroili się wody.

e Jer 33:25; Eze 32:8; **f** Ps 8:3; Ps 136:8; Jer 31:35; **g** Iz 13:10; **h** Ps 74:16; Iz 45:7; **i** Ps 104:31; **j** Kpl 11:10; **k** Rdz 2:19; Rdz 9:10; Pwt 4:17; Hl 12:7; **l** Hl 7:12; Ps 148:7; **m** Kpl 11:46.

i wszelkiego latającego stworzenia skrzydlatego, według jego rodzaju.^a I Bóg zobaczył, że to jest dobre. **22** Wtedy Bóg je pobłogosławił, mówiąc: „Bądźcie płodne i stańcie się liczne, i zapelnijcie wody w basenach morskich,^b i niech stworzenia latające staną się liczne na ziemi”. **23** I nastał wieczór, i nastał ranek – dzień piąty.

24 I przemówił Bóg: „Niech ziemia^c wyda żyjące dusze według ich rodzajów, zwierzę domowe^d i inne poruszające się^e zwierzę oraz dzikie zwierzę^f ziemi według jego rodzaju”. I tak się stało. **25** I Bóg przystąpił do uczynienia dzikiego zwierzęcia ziemi według jego rodzaju i zwierzęcia domowego według jego rodzaju, i wszelkiego innego poruszającego się zwierzęcia ziemskiego według jego rodzaju.^g I Bóg zobaczył, że to jest dobre.

26 I przemówił Bóg: „Uczyńmy^h człowieka na nasz obraz,ⁱ na nasze podobieństwo,^j i niech im będą podporządkowane ryby morskie i latające stworzenia niebios oraz zwierzęta domowe i cała ziemia, jak również wszelkie inne poruszające się zwierzę, które się porusza po ziemi”.^k **27** I Bóg przystąpił do stworzenia człowieka na swój obraz, na obraz Boży go stworzył;^l stworzył ich jako mężczyznę i kobietę.^m **28** Potem Bóg ich pobłogosławiłⁿ i rzekł do nich Bóg: „Bądźcie płodni^o i stańcie się liczni oraz napelnijcie ziemię i opanujcie^p ją, a także podporządkujcie^q sobie ryby morskie i latające stworzenia niebios, i wszelkie żywe stworzenie, które się porusza po ziemi”.

29 I przemówił Bóg: „Oto dałem wam wszelką roślinność wydającą nasienie, która jest na

ROZDZ. 1

- a Rdz 7:14
Kpl 11:14
Pwt 14:13
1Ko 15:39
- b Neh 9:6
Ps 104:25
- c Kzn 3:20
- d Pwt 28:11
Obj 10:6
- e Rdz 6:7
- f Ps 104:11
Mk 1:13
- g Rdz 7:14
Ps 148:10
- h Rdz 11:7
Prz 8:30
Jn 1:3
Kol 1:16
- i Rdz 9:6
1Ko 11:7
Kol 3:10
- j Rdz 5:1
Dz 17:29
Jak 3:9
- k Rdz 9:2
- l Ps 139:14
- m Mk 10:6
1Ko 11:9
- n Ps 107:38
- o Rdz 9:1
Kpl 26:9
- p Rdz 2:15
- q Ps 8:6
Iz 11:9
Jak 3:7

szpalta 2

- a Hi 36:31
Ps 145:16
- b Rdz 9:3
Ps 104:14
Dz 14:17
- c Ps 136:25
Ps 147:9
Mt 6:26
- d Pwt 32:4
Ps 104:24
1Tm 4:4

ROZDZ. 2

- e Neh 9:6
Ps 146:6
Iz 42:5
Za 12:1
Dz 4:24
- f Wj 31:17
Heb 4:4
- g Wj 20:11
- h Iz 45:18
- i Mt 5:45
- j Hi 36:27
- k Ps 135:7
- l Rdz 3:19
Ps 103:14
Kzn 3:20
1Ko 15:47
- m Hi 33:6
Iz 64:8
- n Rdz 7:22
Hi 27:3
Hi 33:4
Iz 42:5
Dz 17:25

powierzchni całej ziemi, i wszelkie drzewo, na którym jest owoc drzewa wydający nasienie.^a Niech wam to służy za pokarm.^b

30 I wszelkiemu dziakiemu zwierzęciu ziemi, i wszelkiemu latającemu stworzeniu niebios oraz wszystkiemu, co się porusza po ziemi, w czym jest życie jako dusza, [dałem] na pokarm wszelką zieloną roślinność”.^c I tak się stało.

31 Potem Bóg widział wszystko, co uczynił, i oto było to bardzo dobre.^d I nastał wieczór, i nastał ranek – dzień szósty.

2 Tak zostały ukończone niebiosa i ziemia oraz cały ich zastęp.^e **2** I do dnia siódmego Bóg ukończył swą pracę, którą wykonał, i w siódmym dniu zaczął odpoczywać od wszelkiego swego dzieła, którego dokonał.^f **3** I Bóg zaczął błogosławić dzień siódmy i go uświęcać, w nim bowiem odpoczywał od wszelkiego swego dzieła, które Bóg stworzył, aby było uczynione.^g

4 Oto dzieje niebios i ziemi w czasie ich stwarzania, w dniu, w którym Jehowa Bóg uczynił ziemię i niebo.^h

5 A na ziemi nie było jeszcze żadnego krzewu polnego ani jeszcze nie wschodziła żadna roślinność polna, gdyż Jehowa Bóg nie spuścił na ziemię deszczu,ⁱ ani nie było człowieka, by uprawiał rolę. **6** Ale opar^j u nosił się z ziemi i nawilżał całą powierzchnię gruntu.^k

7 I Jehowa Bóg przystąpił do kształtowania człowieka z prochu^l ziemi,^m i tchnął w jego nozdrza dech życia,ⁿ i człowiek stał się duszą żyjącą.^o **8** Ponadto Jehowa Bóg zasadził ogród w Edenie,^p od wschodu,

o Eze 18:4; 1Ko 15:45; 1Pt 3:20; p Rdz 2:15; Rdz 3:23; Iz 51:3; Eze 28:13.

i tam umieścił człowieka, którego ukształtował.^a **9** I Jehowa Bóg sprawił, że wyrosło z ziemi wszelkie drzewo pożyteczne dla wzroku i dobre, by mieć z niego pokarm, a także drzewo życia^b w środku ogrodu oraz drzewo poznania dobra i zła.^c

10 A z Edenu wypływała rzeka, by nawadniać ogród, stamtąd zaś zaczynała się rozdzielać i tworzyła jakby cztery główne odnogi. **11** Nazwa pierwszej – Pizson; ta okrąża całą ziemię Chawila,^d gdzie jest złoto. **12** A złoto tej ziemi jest dobre.^e Jest tam także żywica bdelium^f i kamień onyks.^g **13** Nazwa zaś drugiej rzeki – Gichon; ta okrąża całą ziemię Kusz. **14** A nazwa trzeciej rzeki – Chiddekel;^h ta płynie na wschód od Asyrii.ⁱ A czwartą rzeką jest Eufrat.^j

15 I Jehowa Bóg wziął człowieka, i umieścił go w ogrodzie Eden,^k aby go uprawiał i o niego dbał.^l **16** I Jehowa Bóg dał też człowiekowi taki nakaz: „Z każdego drzewa ogrodu możesz jeść do syta.^m **17** Ale co do drzewa poznania dobra i zła – z niego nie wolno ci jeść, bo w dniu, w którym z niego zjesz, z całą pewnością umrzesz”.ⁿ

18 I Jehowa Bóg przemówił: „Człowiekowi nie jest dobrze pozostawać samemu. Uczynię dla niego pomoc jako jego uzupełnienie”.^o **19** A Jehowa Bóg kształtował z ziemi wszelkie dzikie zwierzę polne i wszelkie latające stworzenie niebios i zaczął przyprowadzać je do człowieka, żeby zobaczyć, jak nazywie każde z nich; i jak ją człowiek nazwał – każdą duszę żyjącą^p – tak się nazywała.^q **20** Człowiek nadawał więc nazwy wszelkim zwierzętom domowym i latającym

ROZDZ. 2

- a Rdz 1:26
Ps 139:14
Rz 9:20
- b Rdz 3:24
- c Rdz 2:17
Rdz 3:22
- d Rdz 25:18
1Sm 15:7
- e Rdz 13:2
- f Lb 11:7
- g Wj 25:7
1Kń 29:2
Hi 28:16
- h Dn 10:4
- i Rdz 10:11
Mi 5:6
- j Rdz 15:18
Pwt 11:24
- k Rdz 3:24
Eze 28:13
- l Rdz 1:28
Rdz 2:8
Ps 115:16
- m Rdz 2:9
Rdz 3:2
Kpl 25:19
- n Rdz 3:19
Ps 146:4
Kzn 9:5
Eze 18:4
Rz 5:12
1Ko 15:22
- o Prz 31:11
1Ko 11:9
1Tm 2:13
- p Rdz 9:10
- q Rdz 1:26
Rdz 9:2
Ps 8:6

szpalta 2

- a 1Sm 26:12
- b Prz 18:22
Prz 19:14
Mk 10:9
1Tm 2:13
- c Rdz 29:14
Sdz 9:2
2Sm 5:1
2Sm 19:12
- d 1Ko 11:8
- e Rdz 24:58
Ps 45:10
Mk 10:7
- f Prz 5:18
Mal 2:16
Mt 19:5
Rz 7:2
1Ko 6:16
1Ko 7:10
Ef 5:31
Heb 13:4
- g Rdz 3:7
- h Ps 31:17

ROZDZ. 3

- i 2Ko 11:3
Obj 12:9
Obj 20:2
- j Mt 10:16
- k Rdz 1:24
- l Rdz 2:22
Lb 22:28
- m Rdz 2:17
- n Rdz 2:16

stworzeniu niebios, i wszelkiemu dzikiemu zwierzęciu polnemu, ale dla człowieka nie znalazła się żadna pomoc jako jego uzupełnienie. **21** Toteż Jehowa Bóg zesłał na człowieka głęboki sen,^a a gdy on spał, wyjął jedno z jego żeber i potem zasklepił ciało nad tym miejscem. **22** I Jehowa Bóg przystąpił do ukształtowania niewiasty z żebera, które wyjął z człowieka, i przyprowadził ją do człowieka.^b

23 Wtedy człowiek rzekł:

„To wreszcie jest kość z moich kości

i ciało z mego ciała.^c

Ta będzie zwana Niewiastą, gdyż wzięta została z mężczyzny”.^d

24 Dlatego mężczyzna opuścił ojca i matkę^e i przylgnie do swej żony, i staną się jednym ciałem.^f

25 I oboje, człowiek oraz jego żona, pozostawali nadyzi,^g a mimo to się nie wstydzili.^h

3 A wążⁱ był najostrożniejszy^j ze wszystkich dzikich zwierząt polnych, które uczynił Jehowa Bóg.^k Odezwiał się więc do niewiasty: „Czy Bóg rzeczywiście powiedział, iż nie z każdego drzewa ogrodu wolno wam jeść?”^m **2** Na to niewiasta rzekła do węża: „Z owocu drzew ogrodu jeść możemy.”ⁿ

3 Ale jeśli chodzi o jedzenie z owocu drzewa, które jest w środku ogrodu,^o Bóg powiedział: „Nie wolno wam z niego jeść ani nie wolno wam się go dotknąć, żebyście nie umarli”.^p

4 Wtedy wąż rzekł do niewiasty:

„Z całą pewnością nie umriecie.”^q

5 Gdyż Bóg wie, że w tym samym dniu, w którym z niego zjecie, wasze oczy na pewno się otworzą i na pewno staniecie się

o Rdz 2:9; p Wj 19:12; q Rdz 5:5; Jn 8:44; 1Jn 3:8; Obj 21:8.

podobni do Boga, będziecie znali dobro i zło”.^a

6 Niewiasta zatem zobaczyła, że drzewo to jest dobre, by mieć z niego pokarm, i że jest czymś upragnionym dla oczu – tak, to drzewo miało pożywny wygląd.^b Wzięła więc jego owoc i zaczęła jeść. Potem dała też trochę swemu mężowi, gdy był z nią, i on go jadł.^c **7** Wtedy im obojgu otworzyły się oczy i zaczęli sobie uświadamiać, że są nagi.^d Toteż pozszywali liście figowe i sporządzili sobie okrycia bioder.^e

8 Później usłyszeli głos Jehowy Boga, chodzącego po ogrodzie o wietrznej porze dnia,^f i mężczyzna oraz jego żona ukryli się przed obliczem Jehowy Boga wśród drzew ogrodu.^g **9** A Jehowa Bóg wołał na mężczyznę i mówił do niego: „Gdzie jesteś?”^h **10** W końcu ten rzekł: „Usłyszałem twój głos w ogrodzie, lecz się zląkłem, gdyż byłem nagi i dlatego się ukryłem”.ⁱ

11 Na to on rzekł: „Kto ci powiedział, że jesteś nagi?”^j Czyżbyś zjadł z drzewa, z którego ci zakazałem jeść?”^k **12** A mężczyzna odezwał się: „Niewiasta, którą dałeś, by była ze mną – ona dała mi owoc z drzewa i dlatego jadłem”.^l **13** Wtedy Jehowa Bóg rzekł do niewiasty: „Cóżes to uczyniła?” Niewiasta odpowiedziała: „Wąż – ten mnie zwodził, więc jadłam”.^m

14 I Jehowa Bóg przemówił do węża:ⁿ „Ponieważ to uczyniłeś, jesteś przeklęty wśród wszelkich zwierząt domowych i wśród wszelkich dzikich zwierząt polnych. Na brzuchu będziesz się poruszał i proch będziesz jadł przez wszystkie dni swego życia.”^o **15** I ja^p wprowadzę nieprzyjaźń^q między ciebie^r a niewiastę^s i między twoje potomstwo^t a jej potomstwo.^u On^v

ROZDZ. 3

- a Rdz 3:22
Iz 46:5
Flp 2:6
- b Jak 1:14
1Jn 2:16
- c Rz 5:12
2Ko 11:3
1Tm 2:14
- d Hl 1:21
- e Rdz 3:21
- f Pwt 4:33
Pwt 23:13
Dz 7:31
- g Dn 10:7
Am 9:3
Heb 4:13
1Jn 4:18
- h Mi 6:9
- i Wj 3:6
- j Rdz 2:25
- k Rdz 2:17
- l 1Sm 15:24
Jak 1:14
- m 2Ko 11:3
1Tm 2:14
- n Rdz 3:1
- o Iz 65:25
Mi 7:17
- p Iz 35:4
Iz 43:11
Heb 10:31
- q Rdz 22:17
Jak 4:4
Judy 9
Obj 12:7
Obj 12:17
- r Eze 28:14
Obj 12:9
- s Iz 54:5
Gal 4:26
Obj 12:1
- t Mt 23:33
Jn 8:44
1Jn 3:10
- u Rdz 22:18
Rdz 49:10
Gal 3:16
Gal 3:29
- v Jn 18:37

szpalta 2

- a Obj 20:2
- b Obj 20:10
- c Heb 2:14
- d Mi 5:1
Mt 27:50
- e Dz 3:15
Flp 2:8
- f 1Kn 4:9
- g Rdz 35:16
- h 1Ko 7:28
- i Rdz 2:17
Kzn 12:13
- j Rdz 4:12
Rdz 5:29
- k Ps 127:2
Ag 1:6
- l Heb 6:8
- m Rdz 2:7
- n Hl 34:15
Kzn 3:20
- o Rdz 2:19
Rdz 4:1
- p Dz 17:26

rozgniecieś ci^a głowę,^b a ty^c rozgnieciesz mu^d piętę”.^e

16 Do niewiasty powiedział: „Wielce pomnożę boleść twej brzemienności,^f w bólach będziesz rodzić dzieci,^g a swoje pożądanie będziesz kierować ku swemu mężowi, on zaś będzie nad tobą panował”.^h

17 A do Adama rzekł: „Ponieważ posłuchałeś głosu swej żony i zjadłeś z drzewa, co do którego dałem ci ten nakaz:ⁱ „Nie wolno ci z niego jeść”, przeklęta jest ziemia z twojego powodu.^j W bólu będziesz jadł jej plon przez wszystkie dni swego życia.”^k **18** A ona tobie porośnie cierniami i ostami^l i będziesz jeść roślinność polną.^m **19** W pocie swego oblicza będziesz jadł chleb, aż wrócisz do ziemi, gdyż z niej zostałeś wzięty.ⁿ Bo prochem jesteś i do prochu wrócisz”.^o

20 Potem Adam nazwał swą żonę imieniem Ewa,^p gdyż miała się stać matką wszystkich żyjących.^q **21** A Jehowa Bóg sporządził dla Adama i jego żony długie szaty ze skóry i przyodział ich.^r **22** I przemówił Jehowa Bóg: „Oto człowiek stał się jak jeden z nas pod względem znajomości dobra i zła,^s a teraz, żeby nie wyciągnął ręki i nie wziął owocu również z drzewa życia,^t i nie jadł – i żyłby po czas niezmierny...”^u **23** Wtedy Jehowa Bóg usunął go z ogrodu Eden,^v aby uprawiał ziemię, z której został wzięty.^w **24** Tak więc wypędził człowieka, a po wschodniej stronie ogrodu Eden^x postawił cherubów^y i płomieniste ostrze miecza, który się stale obracał, by strzec drogi do drzewa życia.

q Rdz 3:7; Obj 3:18; r Rdz 3:5; Flp 2:6; s Rdz 2:9; t Rdz 2:8; u Rdz 2:5; Rdz 3:19; v Rdz 2:8; Rdz 4:16; w Ps 80:1; Iz 37:16; Eze 10:4.

4 Adam współżył ze swoją żoną Ewą i ona stała się brzemienna.^a Po pewnym czasie urodziła Kaina^b i powiedziała: „Wydałam mężczyznę z pomocą Jehowy”.^c **2** Później jeszcze urodziła jego brata, Abla.^d

I Abel został pasterzem owiec,^e Kain zaś zajął się uprawą roli.^f

3 A po jakimś czasie Kain zaczął przynosić plody ziemi^g jako dar ofiarny dla Jehowy.^h **4** Ale również Abel przyniósł niektóre z pierwotnychⁱ swej trzody – kawałki ich tłuszczu.^j A chociaż Jehowa spoglądał przychylnie na Abla i jego dar ofiarny,^k **5** nie spojrzał przychylnie na Kaina ani na jego dar ofiarny.^l Kain więc zapalał wielkim gniewem^m i twarz mu sponiewiała.ⁿ

6 Wtedy Jehowa rzekł do Kaina: „Czemu pałasz gniewem i czemu sponiewiała ci twarz? **7** Jeśli zaczniesz czynić dobrze, czyż nie nastąpi wywyższenie?”^o Ale jeśli nie zaczniesz czynić dobrze, grzech czai się u wejścia i ku tobie kieruje się jego pożądanie;^p ty zaś – czy nad nim zapanujesz?”^q

8 Potem Kain odezwał się do swego brata, Abla: [„Wyjdźmy na pole”]. A gdy byli na polu, Kain napadł na swego brata, Abla, i go zabił.^r **9** Później Jehowa rzekł do Kaina: „Gdzie jest Abel, twój brat?”^s a on powiedział: „Nie wiem. Czyż jestem stróżem mego brata?”^t **10** Na to rzekł: „Cóżś uczynił? Posłuchaj! Krew twego brata woła do mnie z ziemi.”^u **11** I oto jesteś przeklęty i wygnany z ziemi,^v która otworzyła swą paszczę, aby przyjąć krew twego brata, przelaną tą ręką.^w **12** Gdy będziesz uprawiał rolę, nie odda ci swej mocy.^x Tułaczem i uciekinierem staniesz się na ziemi.”^y **13** Na to Kain rzekł do Jehowy: „Moja kara za winę jest zbyt wielka, by

RODZ. 4

- a Rdz 1:28
- b Judy 11
- c Rdz 3:16
- d Mt 23:35
- e Rdz 46:34
- f Rdz 3:23
- g Neh 10:35
- h Kpl 2:14
- i Wj 13:12
- j Kpl 3:9
- k Heb 11:4
- l Am 5:22
- m Prz 14:30
- n Ez 15:18
- o Prz 11:6
- p Jak 1:14
- q Kzn 8:13
- r Eze 18:27
- s Mt 23:35
- t 1Jn 3:12
- u Judy 11
- v Ps 10:13
- w Prz 28:13
- x Ps 50:20
- y Prz 17:17
- z Rdz 18:20
- aa 2Kl 9:26
- ab Iz 26:21
- ac Heb 12:24
- ad Ezd 7:26
- ae Rdz 9:5
- af Rdz 3:17
- ag Kpl 26:20
- ah Pwt 28:18
- ai Pwt 28:65
- aj Prz 28:17
- ak Oz 9:17

szpalta 2

- a Hi 34:29
- b Iz 59:2
- c Mi 3:4
- d Ps 36:11
- e Rz 12:19
- f Rdz 4:24
- g Pwt 32:35
- h Heb 10:30
- i Eze 9:6
- j Ps 34:16
- k Rdz 5:4
- l 2Sm 18:18
- m Ps 49:11
- n Rdz 25:27
- o Heb 11:9
- p Rdz 13:7
- q Pwt 3:19
- r Ps 33:2
- s 1Ko 14:7
- t Hi 21:12
- u Ps 150:4
- v Pwt 27:5
- w 2Sm 12:31
- x Iz 2:4

ją znieść. **14** Oto w tym dniu wypędzasz mnie z powierzchni ziemi i będę ukryty przed twoim obliczem;^a i stanę się tułaczem^b i uciekinierem na ziemi, i jest rzeczą pewną, że kto mnie spotka, zabije mnie”.^c **15** Na to Jehowa rzekł do niego: „Toteż każdego, kto zabije Kaina, dosięgnie pomsta siedem razy”.^d

I Jehowa opatrzył Kaina znakiem, żeby go nie uśmiercił nikt, kto go spotka.^e **16** Wtedy Kain odszedł od oblicza Jehowy^f i osiedlił się w Ziemi Ucieczki na wschód od Edenu.

17 Następnie Kain współżył ze swą żoną^g i ona stała się brzemienna, i urodziła Henocha. Potem zabrał się do budowy miasta i nazwał to miasto od imienia swego syna Henocha.^h **18** Później Henochowi urodził się Irad. A Irad został ojcem Mechujaela, Mechujael zaś został ojcem Metuszaela, a Metuszał został ojcem Lamecha.

19 A Lamech wziął sobie dwie żony. Imię pierwszej Ada, a imię drugiej – Cylla. **20** Po pewnym czasie Ada urodziła Jabala. Został on praojcem mieszkających w namiotachⁱ i mających stad.^j **21** A jego brat miał na imię Jubal. Został on praojcem wszystkich grających na harfie^k i na piszczałce.^l **22** Cylla również urodziła – Tubal-Kaina, wykuwającego wszelkie narzędzia z miedzi i z żelaza.^m A siostrą Tubal-Kaina była Naama. **23** Potem Lamech ułożył następujące słowa dla swoich żon, Ady i Cylli:

„Słuchajcie mego głosu, żony Lamecha;

nadstawcie ucha na moją wypowiedź:

Mężczyznę zabiłem za zranienie mnie,

młodzieńca za zadanie mi ciosu.

24 Jeśli Kain ma zostać pomśczone siedem razy,^a to Lamech siedemdziesiąt razy i siedem”.

25 I Adam znowu współżył ze swą żoną, a ona urodziła syna i dała mu imię Set,^b powiedziała bowiem: „Bóg dał mi innego potomka w miejsce Abła, jako że Kain go zabił”.^c **26** A Setowi także urodził się syn i on dał mu imię Enosz.^d W owym czasie zaczęto wzywać imienia Jehowy.^e

5 Oto księga dziejów Adama. W dniu, w którym Bóg stworzył Adama, uczynił go na podobieństwo Boże.^f **2** Stworzył ich jako mężczyznę i kobietę.^g Potem ich pobłogosławił i w dniu ich stwarzania^h nadał im nazwę Człowiek.ⁱ

3 I Adam żył sto trzydzieści lat. Potem został ojcem syna na swe podobieństwo, na swój obraz, i nazwał go imieniem Set.^j **4** A dni Adama po narodzeniu Seta było osiemset lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.^k **5** Tak więc wszystkich dni, które przeżył Adam, było ogółem dziewięćset trzydzieści lat; i umarł.^l

6 A Set żył sto pięć lat. Potem został ojcem Enosza.^m **7** I po narodzeniu Enosza żył Set jeszcze osiemset siedem lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.ⁿ **8** Tak więc wszystkich dni Seta było ogółem dziewięćset dwanaście lat; i umarł.

9 A Enosz żył dziewięćdziesiąt lat. Potem został ojcem Kenana.^o **10** I po narodzeniu Kenana żył Enosz jeszcze osiemset piętnaście lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.^p **11** Tak więc wszystkich dni Enosza było ogółem dziewięćset pięć lat; i umarł.

12 A Kenan żył siedemdziesiąt lat. Potem został ojcem Ma-

ROZDZ. 4

a Rdz 4:15
Kpl 19:18

b Rdz 5:3

c Rdz 4:8
Mt 23:35
Heb 11:4

d Rdz 5:6
Łk 3:38

e Wj 20:7
2Kl 19:16

ROZDZ. 5

f Rdz 1:26
1Kl 11:7
Jak 3:9

g Rdz 1:27
Mk 10:6

h Rdz 1:27
Rdz 2:23
Pwt 4:32

i Łk 45:12
Mt 19:4

j Rdz 7:21
Kzn 3:21
Dz 17:30

k Rdz 4:25
1Kn 1:1

l Rdz 6:1

m Rdz 2:17
Rdz 3:19
Ps 146:4

n Prz 21:16
Kzn 6:6
Kzn 9:5

o Eze 18:4
Rz 6:23
1Kl 15:22

p Rdz 4:26
Łk 3:38

q 1Kn 1:2

szpalta 2

a Łk 3:37

b 1Kn 1:2
Łk 3:37

c 1Kn 1:3
Judy 14

d 1Kn 1:3
Łk 3:37

e Pwt 8:6
Sdz 2:22
Ps 15:2

f Prz 2:7
Mi 6:8
Kol 1:10

g 1Ts 2:12
3Jn 4

h Rdz 6:9
Pwt 13:4
Judy 14

i Judy 15

j Pwt 34:6
Jn 3:13
Heb 11:5

k 1Kn 1:3
Łk 3:36

halalela.^a **13** I po narodzeniu Mahalalela żył Kenan jeszcze osiemset czterdzieści lat. W tym czasie został ojcem synów i córek. **14** Tak więc wszystkich dni Kenana było ogółem dziewięćset lat; i umarł.

15 A Mahalalel żył sześćdziesiąt pięć lat. Potem został ojcem Jareda.^b **16** I po narodzeniu Jareda żył Mahalalel jeszcze osiemset trzydzieści lat. W tym czasie został ojcem synów i córek. **17** Tak więc wszystkich dni Mahalalela było ogółem osiemset dziewięćdziesiąt pięć lat; i umarł.

18 A Jared żył sto sześćdziesiąt dwa lata. Potem został ojcem Henocha.^c **19** I po narodzeniu Henocha żył Jared jeszcze osiemset lat. W tym czasie został ojcem synów i córek. **20** Tak więc wszystkich dni Jareda było ogółem dziewięćset sześćdziesiąt dwa lata; i umarł.

21 A Henoch żył sześćdziesiąt pięć lat. Potem został ojcem Metuszelacha.^d **22** I po narodzeniu Metuszelacha chodził Henoch z prawdziwym Bogiem trzysta lat. W tym czasie został ojcem synów i córek. **23** Tak więc wszystkich dni Henocha było ogółem trzysta sześćdziesiąt pięć lat. **24** I Henoch chodził^e z prawdziwym Bogiem.^f Potem go już nie było, ponieważ Bóg go zabrał.^g

25 A Metuszelach żył sto osiemdziesiąt siedem lat. Potem został ojcem Lamecha.^h **26** I po narodzeniu Lamecha żył Metuszelach jeszcze siedemset osiemdziesiąt dwa lata. W tym czasie został ojcem synów i córek. **27** Tak więc wszystkich dni Metuszelacha było ogółem dziewięćset sześćdziesiąt dzie-

28 A Lamech żył sto osiemdziesiąt dwa lata. Potem został ojcem syna. **29** I nazwał go imieniem Noe,^a mówiąc: „Ten nam przyniesie pocieszenie w naszej pracy i w bólu naszych rąk z powodu ziemi, którą Jehowa przeklął”.^b **30** I po zrodzeniu Noego żył Lamech jeszcze pięćset dziewięćdziesiąt pięć lat. W tym czasie został ojcem synów i córek. **31** Tak więc wszystkich dni Lamecha było ogółem siedemset siedemdziesiąt siedem lat; i umarł.

32 A Noe osiągnął wiek pięciuset lat. Potem Noe został ojcem Sema,^c Chama^d i Jafeta.^e

6 A gdy zaczęło przybywać ludzi na powierzchni ziemi i rodziły się im córki,^f **2** synowie prawdziwego Boga^g zaczęli zwracać uwagę^h na córki ludzkie, jako że były piękne; i pojmowali za żony wszystkie, które sobie wybrali. **3** Potem Jehowa rzekł: „Duchⁱ mój nie będzie z kością oddziaływał na człowieka,^j bo jest on też ciałem.”^k Dlatego jego dni potrwają sto dwadzieścia lat”.^l

4 W owych dniach byli na ziemi nefilimowie, a także potem, gdy synowie prawdziwego Boga dalej współżyli z córkami ludzkimi i one rodziły im synów; byli to mocarze, którzy istnieli od dawna, ludzie sławni.

5 A Jehowa widział, że ogromna jest niegodziwość człowieka na ziemi i że każda skłonność^m myśli jego serca przez cały czas jest wyłącznie zła.ⁿ **6** I Jehowa żałował,^o że uczynił ludzi na ziemi, i bolał w swym sercu.^p **7** Toteż Jehowa rzekł: „Zetrę z powierzchni ziemi ludzi, których stworzyłem,^q od człowieka do zwierzęcia domowego, do wszelkiego innego poruszającego się zwierzęcia i do latającego

ROZDZ. 5

- a** Rdz 7:1
Eze 14:14
Mt 24:37
Heb 11:7
1Pt 3:20
2Pt 2:5
b Rdz 3:17
c Rdz 10:21
Rdz 11:10
Lk 3:36
d Rdz 6:10
Rdz 10:6
e Rdz 10:2
Rdz 10:21

ROZDZ. 6

- f** Rdz 1:28
g Hl 1:6
Hl 38:7
2Pt 2:4
Judy 6
h Hl 31:1
Jak 1:14
i Rz 9:22
1Pt 3:20
j Rdz 7:4
k Ps 78:39
Jn 3:6
l Rz 9:22
1Pt 3:20
2Pt 3:9
m Rdz 8:21
Jak 3:15
n Kzn 7:29
Jer 17:9
Mt 15:19
o Wj 32:14
1Sm 15:11
p Ps 78:40
Ps 95:10
q Rdz 1:27
Rdz 5:1
Pwt 4:32

szpalta 2

- a** Rdz 7:3
b Oz 4:3
c Rdz 7:1
Eze 14:14
Heb 11:7
d Ps 37:37
Lk 1:6
2Pt 2:5
e Rdz 5:32
f Heb 4:13
g Ps 11:5
h Obj 11:18
i Mt 24:38
2Pt 2:5
j Eze 7:2
Am 8:2
1Pt 4:7
k Rdz 7:4
l Heb 11:7
m Rdz 14:10
Wj 2:3
n Rdz 7:20
Pwt 3:11
o Rdz 7:16
p Rdz 1:7
Rdz 7:6
Mt 24:39
2Pt 2:5
q Rdz 7:15
Kzn 3:19

stworzenia niebios,^a gdyż żałuję, że ich uczynilem”.^b **8** Lecz Noe znalazł łaskę w oczach Jehowy.

9 Oto dzieje Noego.

Noe był mężem prawym.^c Okażał się nienaganny wśród współczesnych. Noe chodził z prawdziwym Bogiem.^d **10** Z czasem Noe został ojcem trzech synów: Sema, Chama i Jafeta.^e **11** A w oczach prawdziwego Boga^f ziemia uległa zrujnowaniu i ziemia została napełniona przemocą.^g **12** Bóg więc widział ziemię i oto była zrujnowana,^h gdyż wszelkie ciało zrujnowało swą drogę na ziemi.ⁱ

13 Potem rzekł Bóg do Noego: „Pojawił się przede mną kres wszelkiego ciała,^j gdyż z ich powodu ziemia jest pełna przemocy; i oto w ruinę ich obróć razem z ziemią.”^k **14** Uczyni sobie drewnianą arkę z drzewa żywicznego.^l W arce zrobisz pomieszczenia, wewnątrz zaś i na zewnątrz powlec z ją smołą.^m **15** A wykonasz ją tak: długość arki trzysta łokci,ⁿ jej szerokość pięćdziesiąt łokci, a jej wysokość trzydzieści łokci. **16** Wykonasz w arce *cohar* [dach lub okno] i wykończysz ją na łokieć od góry, a wejście do arki uczynisz w jej boku;^o wykonasz ją z kondygnacją dolną, drugą i trzecią.

17 „A oto ja sprowadzam potop^p wód na ziemię, żeby wytrącić spod niebios wszelkie ciało, w którym działa siła życiowa.^q Wszystko, co jest na ziemi, wyginie.”^r **18** Ja zaś ustanawiam moje przymierze z tobą; wejdź więc do arki, ty i z tobą twoi synowie, i twoja żona, i żony twoich synów.^s **19** A z każdego żywego stworzenia spośród wszelkiego ciała^t po dwa wprowadzisz

r Rdz 7:21; **Ps** 104:29; **s** Rdz 7:13; **lz** 26:20; **t** Rdz 8:17; **1Ko** 15:39.

do arki, abyś je razem z sobą zachował przy życiu.^a Będą to samiec i samica. **20** Z latających stworzeń według ich rodzajów i ze zwierząt domowych według ich rodzajów,^b i ze wszystkich innych poruszających się zwierząt ziemi według ich rodzajów – wejdą tam do ciebie z każdego po dwa, żebyś je zachował przy życiu.^c **21** A ty weź ze sobą wszelki pokarm, który jest do jedzenia;^d nagromadź go sobie i będzie służył za pokarm dla ciebie i dla nich”.^e

22 I Noe zaczął czynić zgodnie ze wszystkim, co mu Bóg nakazał. Tak właśnie uczynił.^f

7 Potem Jehowa rzekł do Noego: „Wejdź do arki, ty oraz wszyscy twoi domownicy,^g gdyż zobaczyłem, że jesteś prawy wobec mnie pośród tego pokolenia.^h **2** Z każdego czystego zwierzęcia weźmiesz sobie po siedem, samca i samicę;ⁱ a z każdego zwierzęcia, które nie jest czyste, tylko dwa, samca i samicę; **3** także z latających stworzeń niebios po siedem, samca i samicę,^j aby zachować przy życiu potomstwo na powierzchni całej ziemi.^k **4** Bo już za siedem dni sprawię, że deszcz będzie padał^l na ziemię przez czterdzieści dni i czterdzieści nocy;^m i zetrę z powierzchni ziemi wszelką istotę, którą uczyniłem”.ⁿ **5** I Noe zaczął czynić zgodnie ze wszystkim, co mu Jehowa nakazał.

6 A Noe miał sześćset lat, gdy na ziemi nastąpił potop wód.^o **7** Wszedł więc Noe do arki przed wodami potopu, z nim zaś jego synowie i jego żona oraz żony jego synów.^p **8** Z każdego czystego zwierzęcia i z każdego zwierzęcia, które nie jest czyste, i ze stworzeń latających, i ze wszyst-

ROZDZ. 6

- a 1Pt 3:20
- b Rdz 1:25
Rdz 7:14
- c Rdz 7:15
- d Rdz 1:30
Iz 11:7
- e Rdz 1:29
- f Wj 40:16
Heb 11:7
1Jn 5:3

ROZDZ. 7

- g Prz 11:21
2Pt 2:5
- h Ps 91:14
Ps 101:6
Mal 3:18
Heb 10:38
1Pt 3:12
2Pt 2:9
- i Kpl 11:3
Pwt 14:4
- j Rdz 8:19
- k Rdz 7:23
- l Rdz 2:5
Hi 37:6
- m Rdz 7:12
- n Rdz 2:19
Rdz 6:7
Rdz 6:17
- o Rdz 8:13
- p Łk 17:27
Heb 11:7

szpalta 2

- a Rdz 6:20
- b Rdz 1:7
Rdz 8:2
- c 1Kl 19:8
- d Rdz 9:18
1Kn 1:4
- e Rdz 6:18
1Pt 3:20
2Pt 2:5
- f Rdz 1:24
- g Rdz 6:7
- h Kpl 11:14
- i Rdz 9:10
- j Rdz 6:17
Ps 146:4
Kzn 3:19
- k Iz 26:20
- l Ps 69:15
- m Hi 12:15
2Pt 3:6
- n Ps 104:6

kiego, co się porusza na ziemi,^a **9** weszły po dwa do Noego do arki, samiec i samica, tak jak Bóg nakazał Noemu. **10** A w siedem dni później przyszły na ziemię wody potopu.

11 W sześćsetnym roku życia Noego, w miesiącu drugim, w siedemnastym dniu tego miesiąca, w tymże dniu wytrysnęły wszystkie źródła ogromnej głębiny wodnej i otworzyły się upusty niebios.^b **12** I ulewa na ziemi trwała czterdzieści dni i czterdzieści nocy.^c **13** W tymże dniu wszedł Noe do arki, a z nim Sem i Cham, i Jafet – synowie^d Noego – oraz żona Noego i trzy żony jego synów;^e **14** oni i wszelkie dzikie zwierzę według swego rodzaju,^f i wszelkie zwierzę domowe według swego rodzaju,^g i wszelkie inne poruszające się zwierzę, które się porusza po ziemi, według swego rodzaju,^h i wszelkie latające stworzenie według swego rodzaju,ⁱ wszelki ptak, wszelkie skrzydlate stworzenie.^j **15** I wchodzący do Noego do arki, para po parze – z wszelkiego ciała, w którym działała siła życiowa.^k **16** A wchodzące, samiec i samica z wszelkiego ciała, weszły do środka, tak jak mu Bóg nakazał. Potem Jehowa zamknął za nim drzwi.^k

17 I potop trwał na ziemi czterdzieści dni, i wody wzbierały, i zaczęły unosić arkę, i pływała ona wysoko nad ziemią. **18** A wody się spiętrzyły i wciąż bardzo wzbierały na ziemi, lecz arka poruszała się na powierzchni wód.^l **19** I wody tak bardzo spiętrzyły się na ziemi, że zostały zakryte wszystkie wysokie góry, które były pod całymi niebiosami.^m **20** Wody spiętrzyły się nad nimi aż do piętnastu łokci i góry zostały zakryte.ⁿ

21 Wyginęło więc wszelkie ciało, które się poruszało po ziemi,^a spośród stworzeń latających i spośród zwierząt domowych, i spośród dzikich zwierząt, i spośród wszystkich rojów, które się roily na ziemi, i wszyscy ludzie.^b

22 Wymarło wszystko, w czym działało w nozdrzach tchnienie siły życiowej – wszystko, co było na suchej ziemi.^c **23** Tak zgładził wszelką istotę, która była na powierzchni ziemi, od człowieka do zwierzęcia, do wszelkiego poruszającego się zwierzęcia i do latającego stworzenia niebios; i zostały zgładzone z ziemi,^d a pozostał przy życiu tylko Noe i ci, którzy byli z nim w arce.^e **24** A wody piętrzyły się nad ziemią sto pięćdziesiąt dni.

8 Potem Bóg wspomniał^f na Noego oraz na wszelkie dzikie zwierzę i wszelkie zwierzę domowe, które z nim było w arce,^g i Bóg sprawił, że wiatr przeszedł nad ziemią, i wody zaczęły opadać.^h **2** A źródła głębin wodnejⁱ i upusty^j niebios zostały zamknięte i ustała ulewa z niebios. **3** I wody zaczęły ustępować z ziemi, ustępując stopniowo; a po stu pięćdziesięciu dniach wody się cofnęły.^k **4** A w miesiącu siódmym, siedemnastego dnia tego miesiąca, arka^l spoczęła na górach Ararat.^m **5** I wód stopniowo ubywało aż do miesiąca dziesiątego. W miesiącu dziesiątym, pierwszego dnia tego miesiąca, ukazały się szczyty gór.ⁿ

6 A po czterdziestu dniach Noe otworzył okno^o arki, które wykonał. **7** Potem wypuścił kruka^p i ten latał na zewnątrz, wylatując i powracając, dopóki nie wyschły wody na ziemi.

8 Później wypuścił od siebie gołębia,^q by zobaczyć, czy opad-

ROZDZ. 7

a Rdz 6:17

b Łk 17:27

c Rdz 6:17

Rdz 7:15

Hi 27:3

Kzn 3:19

Iz 42:5

d Rdz 6:7

e Prz 2:21

Mt 24:37

1Pt 3:20

2Pt 2:9

2Pt 3:6

ROZDZ. 8

f Rdz 19:29

Wj 2:24

1Sm 1:19

Ps 94:14

g Rdz 6:20

Heb 11:7

h Ps 33:7

i Rdz 7:11

Prz 8:28

j 2Kl 7:2

k Hi 38:11

Jer 5:22

l Rdz 7:18

m 2Kl 19:37

n Rdz 7:20

o Rdz 6:16

p Rdz 6:20

Kpl 11:15

1Kl 17:4

Hi 38:41

q Ps 55:6

szpalta 2

a Rdz 7:19

b Neh 8:15

c Rdz 7:20

Rdz 8:3

d Jer 48:28

e Rdz 7:11

f Rdz 1:9

g Wj 14:21

h Rdz 7:7

1Pt 3:20

2Pt 2:5

i Rdz 7:15

1Ko 15:39

j Rdz 1:20

Rdz 2:19

Rdz 6:20

k Rdz 1:25

l Rdz 1:24

Rdz 9:2

m Rdz 1:22

Ps 144:13

n Rdz 6:10

ły wody z powierzchni ziemi. **9** A gołąb nie znalazł żadnego miejsca odpoczynku dla spodu swej nogi, wrócił więc do niego do arki, gdyż wody były jeszcze na powierzchni całej ziemi.^a On zaś, wyciągnawszy rękę, wziął go i wniósł do siebie do arki. **10** I czekał jeszcze następnych siedem dni, i ponownie wypuścił gołębia z arki. **11** Później gołąb przyleciał do niego pod wieczór i oto był w jego dziobie świeżo zerwany liść oliwki;^b i tak Noe poznał, że wody opadły z ziemi.^c **12** I czekał jeszcze dalszych siedem dni. Potem wypuścił gołębia, ale ten już do niego nie wrócił.^d

13 A w sześćset pierwszym roku,^e w miesiącu pierwszym, pierwszego dnia tego miesiąca, wody wyschły z ziemi; i Noe zaczął zdejmować nakrycie arki, i spojrzał, a oto powierzchnia ziemi już przeszła.^f **14** W miesiącu zaś drugim, dwudziestego siódmego dnia tego miesiąca, ziemia obeschła.^g

15 Następnie Bóg rzekł do Noego, mówiąc: **16** „Wydź z arki, ty i z tobą twoja żona, i twoi synowie, i żony twoich synów.^h **17** Wszelkie żywe stworzenie, które jest z tobą z wszelkiego ciała,ⁱ spośród stworzeń latających^j i spośród zwierząt czworonożnych,^k i spośród wszelkich innych poruszających się zwierząt, które się poruszają po ziemi,^l wprowadź ze sobą, gdyż mają zaroić się na ziemi i być płodne, i stać się liczne na ziemi”.^m

18 Wtedy wyszedł Noe, a z nim także jego synowieⁿ i jego żona oraz żony jego synów.

19 Wszelkie żywe stworzenie, wszelkie poruszające się zwierzę i wszelkie stworzenie latające – wszystko, co się porusza po ziemi, według swych rodzin wyszło

z arki.^a **20** I Noe zaczął budo-
wać ołtarz^b dla Jehowy i brać
ze wszystkich zwierząt czys-
tych^c oraz ze wszystkich czys-
tych stworzeń latających,^d i skła-
dać całopalenia na ołtarzu.^e

21 A Jehowa poczuł kojącą woni^f
i rzekł Jehowa w swym ser-
cu:^g „Już nigdy nie będę złorze-
czył ziemi^h z powodu człowieka,
gdyż skłonnośćⁱ serca człowie-
ka jest zła od samej jego mło-
doci;^j i już nigdy nie zadam
ciosu wszystkiemu, co żyje, tak
jak to uczyniłem.^k **22** Przez
wszystkie dni istnienia ziemi
siew i żniwo, i zimno, i gorąco,
i lato, i zima, i dzień, i noc nigdy
nie ustaną”.^l

9 I Bóg błogosławił Noego i je-
go synów, mówiąc do nich:
„Bądźcie płodni i stańcie się
liczni oraz napelnijcie ziemię.”^m

2 A bojaźń przed wami i trwoga
przed wami będzie nad wszel-
kim żywym stworzeniem na zie-
mi i nad wszelkim latającym
stworzeniem niebios, nad wszyst-
tkim, co się porusza po zie-
mi, i nad wszelkimi rybami
morza. Oto dane są w wasze
ręce.ⁿ **3** Wszelkie poruszające
się zwierzę, które żyje, może słu-
żyć wam za pokarm.^o Tak jak
zieloną roślinność daję wam to
wszystko.^p **4** Tylko mięsa z je-
go duszą^q – jego krwią^r – nie wol-
no wam jeść.^s **5** A ponadto
będę żądał z powrotem krwi wa-
szych dusz. Z ręki każdego ży-
wego stworzenia będę jej żądał
z powrotem; i z ręki człowieka,
z ręki każdego, kto jest jego bra-
tem, będę żądał z powrotem du-
szy człowieka.^t **6** Kto przelewa
krew człowieka, przez człowieka
zostanie przelana jego własna
krew,^u bo na obraz Boży uczynił
On człowieka. **7** Wy zaś bądź-
cie płodni i stańcie się liczni,

ROZDZ. 8

- a Rdz 7:14
Ps 36:6
- b Rdz 12:7
Rdz 22:9
Rdz 26:25
- c Rdz 7:2
Kpl 20:25
Pwt 14:4
- d Pwt 14:11
- e Kpl 1:10
Kpl 1:14
Kpl 17:11
Pwt 27:6
- f Kpl 26:31
Eze 20:41
Ef 5:2
Heb 13:16
- g Rdz 6:6
- h Rdz 3:17
Rdz 5:29
- i Pwt 31:21
1Kn 28:9
- j Rdz 6:5
Kzn 7:20
Mt 15:19
- k Rdz 6:17
Iz 54:9
- l Rdz 1:14
Kzn 1:4
Jer 33:20

ROZDZ. 9

- m Rdz 1:28
Rdz 8:17
- n Rdz 1:26
Jak 3:7
- o 1Tm 4:3
- p Rdz 1:29
- q Rdz 1:30
Kpl 17:11
Kpl 17:14
- r Kpl 17:10
- s Kpl 3:17
Kpl 7:26
Kpl 17:13
Pwt 12:16
Pwt 12:23
Dz 15:20
Dz 15:29
Dz 21:25
- t Rdz 4:10
Wj 21:12
Lb 35:31
Obj 19:2
- u Wj 20:13
Lb 35:12
Lb 35:30
Pwt 19:6
2Sm 4:11
Mt 24:30
Obj 21:8

szpalta 2

- a Rdz 1:28
Rdz 10:32
- b Rdz 9:15
Iz 54:9
- c Rdz 6:18
Rdz 9:18
- d Rdz 8:1
Rdz 8:17
- e Rdz 8:21
- f Wj 3:12
- g Eze 1:28
Obj 4:3

sprawcie, by się od was zaroila
ziemia, i stańcie się na niej li-
czni”.^a

8 I przemówił Bóg do Noe-
go i do jego synów, którzy z
nim byli: **9** „A oto ja ustana-
wiam moje przymierze^b z wami
i z waszym potomstwem po was,^c

10 i z każdą żyjącą duszą,
która jest z wami, spośród pta-
ków, spośród zwierząt czworo-
nożnych i spośród wszelkich ży-
wych stworzeń ziemskich, które
są z wami – od wszystkich tych,
którzy wyszli z arki, do każdego
żywego stworzenia ziemskiego.^d

11 Tak, ustanawiam moje przy-
mierze z wami: Już nigdy nie zo-
stanie wytracane wszelkie ciało
przez wody potopu i już nigdy
nie nastąpi potop, by ziemię ob-
rócić w ruinę”.^e

12 I Bóg dodał: „To jest znak^f
przymierza, jakie ustanawiam
między mną a wami i każdą du-
szą żyjącą, która jest z wami, dla
pokoleń po czas niezmierny.

13 Tęczę^g moją daję na obłoku
i ma ona służyć za znak przy-
mierza między mną a ziemią.

14 I gdy sprowadzę obłok nad
ziemię, wówczas na pewno poja-
wi się tęcza na obłoku.

15 I na
pewno wspomnę na moje przy-
mierze,^h które jest między mną
a wami i każdą duszą żyjącą
spośród wszelkiego ciała;ⁱ i już
nigdy wody nie staną się po-
topem, by wytracić wszelkie cia-
ło.^j

16 I ukaże się tęcza na ob-
łoku,^k i na pewno ją zobaczę,
żeby po czas niezmierny pami-
ełtać o przymierzu^l między Bo-
giem a każdą duszą żyjącą spo-
śród wszelkiego ciała, które jest
na ziemi”.^m

17 I Bóg powtórzył Noemu:
„Oto znak przymierza, które u-

h Kpl 26:42; Iz 54:9; 1 Kłk 15:39; j Rdz 8:21; k Hl 38:36; 1 Ps 105:8; Ps 111:5; m Pwt 7:9; Heb 6:18.

stanawiam między mną a wszelkim ciałem znajdującym się na ziemi”.^a

18 A synami^b Noego, którzy wyszli z arki, byli: Sem i Cham, i Jafet. Później Cham został ojcem Kanaana.^c **19** Ci trzej byli synami Noego i od nich wywodzi się cała ludność ziemi.^d

20 A Noe zajął się rolnictwem^e i zasadził winnicę.^f **21** I zaczął pić wino, i się upił,^g i wtedy odkrył się w swoim namiocie. **22** Później Cham,^h ojciec Kanaana, zobaczył nagośćⁱ swego ojca i na zewnątrz zaczął o tym opowiadać dwom swoim braciom.^j **23** Wówczas Sem i Jafet wzięli płaszcz^k i włożywszy go sobie na ramiona, weszli tyłem. W ten sposób zakryli nagość swego ojca, mając twarze odwrócone, i nie widzieli nagości swego ojca.^l

24 W końcu obudził się Noe po winie i się dowiedział, co mu uczynił jego najmłodszy syn. **25** Wtedy rzekł:

„Przeklęty niech będzie Kanaan.^m

Niech się stanie najniższym niewolnikiem swych braci”.ⁿ

26 I dodał:

„Błogosławiony niech będzie Jehowa,^o Bóg Sema, i niech Kanaan stanie się jego niewolnikiem.^p

27 Niechaj Bóg da Jafetowi rozległą przestrzeń i niech przebywa on w namiotach Sema.^q Niech Kanaan stanie się również jego niewolnikiem”.

28 A Noe żył po potopie jeszcze trzysta pięćdziesiąt lat.^r **29** Tak więc wszystkich dni Noego było ogółem dziewięćset pięćdziesiąt lat; i umarł.^s

ROZDZ. 9

- a Rdz 9:13
- b Rdz 5:32
- c Rdz 7:7
- d Rdz 10:1
- e Rdz 10:6
- f 1 Kłn 1:4
- g 1 Pt 3:20
- h Rdz 2:15
- i 2 Tm 2:6
- j Pwt 20:6
- k Rdz 19:35
- l Prz 23:35
- m 1 Kłn 1:8
- n Kłn 18:7
- o Eze 22:10
- p J Prz 12:13
- q Prz 17:9
- r Ef 5:3
- s k Rdz 37:34
- t Wj 22:27
- u 1 Wj 20:12
- v Kłn 19:32
- w Iz 58:7
- x m Kłn 18:3
- y Pwt 7:1
- z Pwt 27:16
- aa Rz 1:27
- ab n Joz 17:13
- ac o Wj 18:10
- ad Pwt 8:10
- ae 1 Kłn 1:48
- af 1 Kłn 29:20
- ag Lk 1:68
- ah p Joz 9:23
- ai Sdz 1:28
- aj 1 Kłn 9:21
- ak q 1 Kłn 1:5
- al r Rdz 7:6
- am s Heb 11:7

szpalta 2

ROZDZ. 10

- a 1 Kłn 1:4
- b Lk 3:36
- c Rdz 9:19
- d Eze 38:6
- e Gal 1:2
- f d Eze 38:2
- g e 2 Kłn 17:6
- h Iz 13:17
- i f Za 9:13
- j g Iz 66:19
- k Eze 27:13
- l h Ps 120:5
- m Eze 32:26
- n i 1 Kłn 1:5
- o j Jer 51:27
- p k 1 Kłn 1:6
- q l Eze 27:14
- r Eze 38:6
- s m Eze 27:7
- t n 1 Kłn 10:22
- u Jon 1:3
- v o Iz 23:1
- w p 1 Kłn 1:7
- x q 1 Kłn 1:8
- y r Rdz 50:11
- z s Jer 46:9
- aa Nah 3:9
- ab t Lb 34:2
- ac u Ps 72:10

10 Oto dzieje synów Noego:^a Sema, Chama i Jafeta.

Po potopie zaczęli się im rodzić synowie.^b **2** Synami Jafeta byli: Gomer^c i Magog,^d i Madaj,^e i Jawan,^f i Tubal,^g i Meszech,^h i Tiras.ⁱ

3 A synami Gomera byli: Aszkenaz^j i Rifat,^k i Togarma.^l

4 A synami Jawana byli: Elisza^m i Tarsisz,ⁿ Kittim^o i Dodanim.^p

5 Od nich ludność wysp narodów rozprzestrzeniła się w ich krainach, każda według swego języka, według swoich rodzin, według swych narodów.

6 A synami Chama byli: Kusz^q i Micraim,^r i Put,^s i Kanaan.^t

7 A synami Kusza byli: Seba^u i Chawila, i Sabta, i Rama,^v i Sabtecha.

A synami Ramy byli: Szeba i Dedan.^w

8 A Kusz został ojcem Nimroda.^x On pierwszy stał się mocarzem na ziemi. **9** Okazał się potężnym łowcą na przekór Jehowie. Dlatego mówi się: „Tak jak Nimrod, potężny łowca na przekór Jehowie”.^y **10** A początkiem jego królestwa stały się: Babel^z i Erech,^a i Akkad, i Kalne, w ziemi Szinear.^b **11** Z ziemi tej udał się on do Asyrii^c i przystąpił do budowy Niniwy^d i Rechobot-Ir, i Kalach, **12** i Resen między Niniwą a Kalach – jest to wielkie miasto.

13 A Micraimowi^e urodzili się Ludim^f i Anamim, i Lehabim, i Naftuchim,^g **14** i Patrusim,^h i Kasluchimⁱ (od których wywodzi się Filistyni^j), i Kaftorim.^k

v Eze 27:22; w 1 Kłn 1:9; x 1 Kłn 1:10; y Ps 35:4; z Rdz 11:9; a Ezd 4:9; b Dn 1:2; c Mt 5:6; d Jon 3:3; e Mt 12:41; f 1 Kłn 1:8; g Jer 46:9; h 1 Kłn 1:11; i Eze 29:14; j 1 Kłn 1:12; k Joz 13:3; Jer 47:4; l Pwt 2:23.

15 A Kanaan został ojcem Sydona,^a swego pierwotnego, i Heta,^b **16** i Jebusyty,^c i Amoryty,^d i Girgaszyty, **17** i Chiwwity,^e i Arkity, i Synity, **18** i Arwadyty,^f i Cemaryty, i Chamatyty,^g i potem rodziny Kananejczyka się rozproszyły. **19** A granica Kananejczyka sięgała od Sydonu aż po Gerar^h blisko Gazy,ⁱ aż po Sodomę i Gomorę,^j i Admę,^k i Ceboim,^l blisko Laszy. **20** To byli synowie Chama według ich rodzin, według ich języków, w ich krainach, według ich narodów.

21 A Semowi, praojcu wszystkich synów Ebera,^m bratu Jafeta, najstarszego, też urodziło się potomstwo. **22** Synami Sema byli: Elamⁿ i Aszszur,^o i Arpachszad,^p i Lud, i Aram.

23 A synami Arama byli: Uc i Chul, i Geter, i Masz.^q

24 I Arpachszad został ojcem Szelacha,^r a Szelach został ojcem Ebera.

25 Eberowi zaś urodziło się dwóch synów. Jeden miał na imię Peleg,^s gdyż za jego dni ziemia została podzielona;^t a jego brat miał na imię Joktan.^u

26 A Joktan został ojcem Almodada i Szelefa, i Chacarmaweta, i Jaracha,^v **27** i Hadorama, i Uzala, i Dikli,^w **28** i Obala, i Abimaela, i Szeby,^x **29** i Ofira,^y i Chawili,^z i Jobaba;^a wszyscy oni byli synami Joktana.

30 A ich miejsce zamieszkania ciągnęło się od Meszy aż po Sefar, górzysty region Wschodu.

31 Oto synowie Sema według ich rodzin, według ich języków, w ich krainach, według ich narodów.^b

32 Oto rodziny synów Noego według ich rodów, podług ich

ROZDZ. 10

- a Joz 13:6 Mk 7:24
- b Rdz 25:10 Rdz 27:46
- c Sdz 1:21
- d Rdz 15:16 Pwt 3:8
- e Joz 11:3
- f Eze 27:11
- g 1Kl 8:65 Za 9:2
- h Rdz 20:1
- i Joz 15:47 Dz 8:26
- j Rdz 13:10 Rdz 19:24 2Pt 2:6 Judy 7
- k Pwt 29:23
- l Rdz 14:8
- m Rdz 11:17
- n Ezd 4:9 Dz 2:9
- o Eze 27:23
- p Rdz 11:10
- q 1Kn 1:17
- r Rdz 11:12 Lk 3:35
- s Rdz 11:16
- t Rdz 11:9
- u 1Kn 1:19
- v 1Kn 1:20
- w 1Kn 1:21
- x 1Kn 1:22
- y 1Kl 9:28 1Kl 10:11 1Kn 29:4
- z Rdz 2:11 Rdz 25:18
- a 1Kn 1:23
- b Rdz 10:5

szpalta 2

- a Rdz 9:7 Rdz 9:19 Dz 17:26

ROZDZ. 11

- b Rdz 10:10 Dn 1:2
- c Wj 1:14 Wj 2:3
- d Am 9:2
- e Ps 49:11 Dn 4:30 Jn 5:44
- f Rdz 9:1 Lk 1:51
- g Rdz 18:21 Ps 11:4 Heb 4:13
- h Rdz 11:1
- i Kzn 7:29 1Ko 1:19
- j Rdz 1:26 Prz 8:30
- k Hi 5:12 Ps 33:10 Ps 55:9
- l Rdz 10:5
- m Pwt 32:8 Lk 1:51

narodów; i od nich po potopie rozprzestrzeniły się narody na ziemi.^a

11 Cała ziemia dalej miała jeden język i jedno słownictwo. **2** A podczas swej wędrówki na wschód odkryli w końcu dolinną równinę w ziemi Szinear^b i tam zamieszkali. **3** I zaczęli mówić jeden do drugiego: „Nuże, narobimy cegieł i wypalmy je przez wyprażenie w ogniu”. Cegła więc służyła im za kamień, asfalt zaś służył im za zaprawę.^c **4** I rzekli: „Nuże, zbudujemy sobie miasto oraz wieżę, której szczyt sięgałby niebios,^d i uczynimy sobie sławne imię,^e żebyśmy czasem nie rozproszyli się po całej powierzchni ziemi”.^f

5 A Jehowa zstąpił, by zobaczyć miasto i wieżę, które budowali synowie ludzcy.^g **6** Potem Jehowa rzekł: „Zaiste są oni jednym ludem i wszyscy mają jeden język,^h i oto, co zaczynają robić. Teraz więc nic, co by zamysłili uczynić, nie będzie dla nich nieosiągalne.ⁱ **7** Nuże, zstąpmy^j i pomieszajmy^k tam ich język, by jeden nie rozumiał języka drugiego”.^l **8** Toteż Jehowa rozproszył ich stamtąd po całej powierzchni ziemi^m i w końcu przestali budować miasto.ⁿ **9** Dlatego nadano mu nazwę Babel,^o gdyż tam Jehowa pomieszzał język całej ziemi, i stamtąd Jehowa rozproszył^p ich po całej powierzchni ziemi.

10 Oto dzieje Sema.^q

Sem miał sto lat, gdy został ojcem Arpachszada^r w dwa lata po potopie. **11** A po narodzeniu Arpachszada żył Sem jeszcze pięćset lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.^s

n Hi 12:14; Ps 127:1; o Jer 50:1; 1Pt 5:13; p Ps 68:30; Lk 1:51; q Rdz 6:10; 1Kn 1:4; Lk 3:36; r Rdz 10:22; 1Kn 1:17; s Rdz 10:21.

12 Arpachszad zaś żył trzydzieści pięć lat. Potem został ojcem Szelacha.^a **13** A po zrodzeniu Szelacha żył Arpachszad jeszcze czterysta trzy lata. W tym czasie został ojcem synów i córek.

14 Szelach zaś żył trzydzieści lat. Potem został ojcem Ebera.^b **15** A po zrodzeniu Ebera żył Szelach jeszcze czterysta trzy lata. W tym czasie został ojcem synów i córek.

16 Eber zaś żył trzydzieści cztery lata. Potem został ojcem Pelega.^c **17** A po zrodzeniu Pelega żył Eber jeszcze czterysta trzydzieści lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.

18 Peleg zaś żył trzydzieści lat. Potem został ojcem Reu.^d **19** A po zrodzeniu Reu żył Peleg jeszcze dwieście dziewięć lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.

20 Reu zaś żył trzydzieści dwa lata. Potem został ojcem Seruga.^e **21** A po zrodzeniu Seruga żył Reu jeszcze dwieście siedem lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.

22 Serug zaś żył trzydzieści lat. Potem został ojcem Nachora.^f **23** A po zrodzeniu Nachora żył Serug jeszcze dwieście lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.

24 Nachor zaś żył dwadzieścia dziewięć lat. Potem został ojcem Teracha.^g **25** A po zrodzeniu Teracha żył Nachor jeszcze sto dziewiętnaście lat. W tym czasie został ojcem synów i córek.

26 Terach zaś żył siedemdziesiąt lat, a potem został ojcem Abrama,^h Nachoraⁱ i Harana.

27 Oto dzieje Teracha.

Terach został ojcem Abrama, Nachora i Harana, a Haran został ojcem Lota.^j **28** Później

ROZDZ. 11

- a Rdz 10:24
1Kn 1:18
Łk 3:35
- b Rdz 10:21
1Kn 1:18
- c Rdz 10:25
1Kn 1:19
- d 1Kn 1:25
Łk 3:35
- e Łk 3:35
- f 1Kn 1:26
- g Rdz 11:32
Łk 3:34
- h Rdz 12:7
Rdz 15:6
Rdz 17:5
Rdz 18:19
Jn 8:39
Rz 4:11
Gal 3:16
Heb 11:17
Jak 2:23
- i Joz 24:2
- j Rdz 12:4
Rdz 19:1
2Pt 2:7

szpalta 2

- a Rdz 15:7
Neh 9:7
- b 2Kl 24:2
Dz 7:4
- c Rdz 12:11
Rdz 17:15
Rdz 20:12
1Pt 3:6
- d Rdz 22:20
Rdz 24:15
- e Rdz 16:2
Rdz 18:11
Rz 4:19
Heb 11:11
- f Rdz 11:27
- g Rdz 12:5
Rdz 16:1
- h Rdz 9:26
Rdz 10:19
Rdz 12:7
Łb 34:2
Dz 13:19
- i Rdz 12:4
Rdz 27:43
Dz 7:2

ROZDZ. 12

- j Joz 24:3
Dz 7:4
- k Rdz 13:16
Rdz 15:5
Rdz 17:5
Rdz 22:17
Heb 6:14
- l Rdz 27:29
Wj 23:22
Łb 24:9
- m Za 8:23
Łk 1:73
Dz 3:25
Gal 3:8
- n Heb 11:8
- o Rdz 11:29
- p Rdz 11:31
- q Rdz 13:6
Kzn 5:19
- r Rdz 26:3
- s Dz 7:16

Haran zmarł, gdy wraz ze swoim ojcem, Terachem, był w ziemi swego narodzenia, w Ur^a Chaldejczyków.^b **29** Abram i Nachor wzięli sobie żony. Żona Abrama miała na imię Saraj,^c a żona Nachora miała na imię Milka;^d była to córka Harana, ojca Milki i ojca Jiski. **30** Ale Saraj była nieplodna;^e nie miała dziecka.

31 Potem Terach wziął Abrama, swego syna, i swego wnuka^f Lota, syna Harana, i Saraj,^g swą synową, żonę Abrama, swego syna, i oni wyruszyli z nim z Ur Chaldejczyków, by się udać do ziemi Kanaan.^h Po pewnym czasie przyszli do Charanuⁱ i tam zamieszkali. **32** A dni Teracha było dwieście pięć lat. Potem Terach zmarł w Charanie.

12 I przemówił Jehowa do Abrama: „Wyrusz ze swej krainy i od swoich krewnych, i z domu swego ojca do krainy, którą ci pokażę;^j **2** a uczynię z ciebie wielki naród i będę ci błogosławił, i twoje imię uczynię wielkim; i okaż się błogosławieństwem.^k **3** I będę błogosławił tym, którzy błogosławią tobie, a tego, kto ci złorzeczy, przeklnę^l i poprzez ciebie na pewno będą sobie błogosławić wszystkie rodziny ziemi”.^m

4 Wówczas Abram poszedł, tak jak mu powiedział Jehowa, i Lot poszedł z nim. Abram zaś miał siedemdziesiąt pięć lat, gdy wyszedł z Charanu.ⁿ **5** Abram wziął więc Saraj, swoją żonę,^o i Lota, syna swego brata,^p oraz cały dobytek, który nagromadzili,^q i dusze, które nabyli w Charanie, i wyruszyli w drogę, by udać się do ziemi Kanaan.^r W końcu przybyli do ziemi Kanaan. **6** I Abram przeszedł przez tę ziemię aż do miejsc Szechem,^s blisko wielkich

drzew More;^a a w owym czasie był w tej ziemi Kananejczyk. **7** A Jehowa ukazał się Abramowi i rzekł: „Potomstwu^b twemu dam tę ziemię”.^c Potem zbudował on tam ołtarz dla Jehowy, który mu się ukazał. **8** Później przeniósł się stamtąd w górzysty region na wschód od Betel^d i rozbił swój namiot, mając Betel od zachodu i Aj^e od wschodu. Wówczas zbudował tam ołtarz dla Jehowy^f i zaczął wzywać imienia Jehowy.^g **9** Następnie Abram zwinął obóz i potem szedł od obozowiska do obozowiska w kierunku Negebu.^h

10 A ziemię tę nawiedziła klęska głodu i Abram powędrował do Egiptu, by tam przebywać jako przybysz,ⁱ gdyż dotkliwa była klęska głodu w tej ziemi.^j **11** A gdy już się zbliżył, by wejść do Egiptu, rzekł do swej żony Saraj: „Proszę cię! Dobrze wiem, że jesteś kobietą o pięknym wyglądzie”.^k **12** Z pewnością więc Egipcjanie zobaczą cię i powiedzą: „To jego żona”. I na pewno mnie zabiją, a ciebie zachowają przy życiu. **13** Mów, proszę, iż jesteś moją siostrą,^l żeby mi się dobrze wiodło z twego powodu, i dzięki tobie żyć będzie moja dusza”.^m

14 A gdy tylko Abram wszedł do Egiptu, Egipcjanie zobaczyli tę kobietę, iż jest bardzo piękna. **15** I zobaczyli ją też książęta faraona, i zaczęli ją zachwalać faraonowi, tak iż tę kobietę zabrano do domu faraona. **16** A on ze względu na nią dobrze traktował Abrama i ten w końcu miał owce i bydło, i osły, i służących oraz służące, i osłice, i wielbłądy.ⁿ **17** Wówczas Jehowa dotknął faraona i jego domowników wielkimi plagami^o z powodu Saraj, żony Abrama.^p **18** Wtedy faraon wezwał Abrama i rzekł:

ROZDZ. 12

a Rdz 35:4
Pwt 11:30

b Rdz 3:15
Rdz 21:12
Rdz 28:14
Rz 9:7
Gal 3:16

c Rdz 13:15
Rdz 15:7
Rdz 17:8
Pwt 34:4

d Rdz 28:19
Rdz 31:13

e Rdz 13:3
Joz 7:2

f Rdz 8:20
Rdz 35:3

g Rdz 26:25
Prz 18:10
Rz 10:13

h Rdz 20:1
Rdz 24:62

i Rdz 47:4
Pwt 23:7
Ps 105:13
Dz 7:6

j Rdz 26:1

k Rdz 26:7

l Rdz 12:19

m Rdz 20:12

n Rdz 20:14
Rdz 24:35

o 1Sm 5:11

p Rdz 11:29
Rdz 17:15
Rdz 23:19

szpalta 2

a Rz 7:3

b Rdz 20:2
Rdz 20:12

c Ps 105:14

ROZDZ. 13

d Rdz 12:9
Rdz 20:1

e Rdz 24:35
Pwt 8:18

f Rdz 12:8
Joz 7:2

g Rdz 12:7

h Rdz 21:33
Iz 12:4
Rz 10:13

i Rdz 36:7

j Rdz 10:19
Rdz 15:18

k Rdz 11:27

l Ps 133:1
Prz 15:18
Rz 12:10

m Prz 17:14
Rz 12:18
Heb 12:14

n Rdz 19:28

„Cóżżeś to mi uczynił? Czemuś mi nie powiedział, że ona jest twoją żoną?”^a **19** Czemu mówiłeś: „Ona jest moją siostrą”,^b tak iż właśnie miałem wziąć ją sobie za żonę? Oto więc twoja żona. Zabierz ją i idź!” **20** I faraon wydał ludziom nakazy w jego sprawie, a oni odprowadzili go wraz z jego żoną i wszystkim, co miał.^c

13 Następnie Abram udał się z Egiptu do Negebu,^d on i jego żona oraz wszystko, co miał, a wraz z nim Lot. **2** Abram zaś był bardzo zasobny w stada i srebro, i złoto.^e **3** I szedł od obozowiska do obozowiska, z Negebu aż do Betel, do miejsca, gdzie początkowo był jego namiot między Betel i Aj,^f **4** do miejsca z ołtarzem, który tam pierwotnie zbudował;^g i Abram zaczął tam wzywać imienia Jehowy.^h

5 A Lot, który szedł razem z Abramem, także miał owce i bydło oraz namioty. **6** Toteż ziemia ta nie pozwalała, by wszyscy mieszkali razem, gdyż ich dobytek się pomnożył i nie mogli mieszkać wszyscy razem.ⁱ **7** I doszło do kłótni między pasterzami stad Abrama a pasterzami stad Lota; a w owym czasie mieszkali w tej ziemi Kananejczyk i Peryzzyta.^j **8** Abram rzekł więc do Lota:^k „Proszę cię, niechaj nie trwa kłótnia między mną a tobą i między moimi pasterzami a twoimi pasterzami, bo my, mężczyźni, jesteśmy braćmi.^l **9** Czyż cała ta ziemia nie stoi przed tobą otworem? Proszę cię, odłącz się ode mnie. Jeżeli pójdziesz w lewo, to ja pójdę w prawo; lecz jeśli pójdziesz w prawo, to ja pójdę w lewo”.^m **10** Lot więc podniósł oczy i ujrzał cały Okręg Jordanu,ⁿ że cały był dobrze nawodnionym regionem

– zanim Jehowa obrócił w ruinę Sodomę i Gomorę – jak ogród Jehowy,^a jak ziemia Egiptu, aż po Coar.^b **11** Wtedy Lot wybrał sobie cały Okręg Jordana i przeniósł Lot swój obóz na wschód. Odłączył się zatem jeden od drugiego. **12** Abram mieszkał w ziemi Kanaan, natomiast Lot mieszkał pośród miast tego Okręgu.^c W końcu rozbił namiot w pobliżu Sodomy. **13** A mężczyźni mieszkający w Sodomie byli źli i ciężko grzeszyli przeciwko Jehowie.^d

14 I Jehowa rzekł do Abrama, gdy już Lot się od niego odłączył: „Proszę cię, podnieś oczy i spojrz z miejsca, gdzie jesteś, na północ i na południe, i na wschód, i na zachód.^e **15** gdyż całą tę krainę, na którą patrzysz, daję tobie i twemu potomstwu aż po czas niezmierny.^f **16** I uczynię twoje potomstwo jak drobinki prochu ziemi, tak iż jeśliby człowiek potrafił policzyć drobinki prochu ziemi, to można by też policzyć twoje potomstwo.^g **17** Wstań, obejdz tę ziemię wzdłuż i w szerz, gdyż daję ją tobie”.^h **18** Abram więc dalej mieszkał w namiotach. Później przyszedł i zamieszkał między wielkimi drzewami Mamre,ⁱ które są w Hebronie;^j i tam przystąpił do zbudowania ołtarza dla Jehowy.^k

14 A za dni Amrafela, króla Szinear,^l Ariocha, króla Ellasar, Kedorlaomera,^m króla Elamu,ⁿ i Tidała, króla Goim,^o **2** toczyli oni wojnę z Berą, królem Sodomy,^p i z Birszą, królem Gomory,^q Szinabem, królem Admy,^r i Szemeberem, królem Ceboim,^s i z królem Beli (czyli Coaru).^t **3** Ci wszyscy pomaszcerowali jako sprzymierzeńcy^u ku nizinie Siddim,^v to jest ku Morzu Słonomu.^w

ROZDZ. 13

- a Rdz 2:9
Iz 51:3
Eze 36:35
- b Rdz 19:22
- c Rdz 19:29
- d Rdz 18:20
Rdz 19:5
Rz 1:27
2Pt 2:6
Judy 7
- e Pwt 34:1
- f Rdz 12:7
Rdz 15:18
Rdz 24:7
Wj 33:1
- g Rdz 12:2
Rdz 15:5
Wj 1:7
Pwt 26:5
Heb 11:12
- h Pwt 34:4
Joz 12:7
- i Rdz 18:1
Rdz 23:19
Rdz 25:9
- j Rdz 23:2
- k Rdz 12:7

ROZDZ. 14

- l Rdz 10:10
- m Rdz 14:17
- n Rdz 10:22
- o Rdz 14:9
- p Rdz 10:19
Rdz 13:12
2Pt 2:6
- q Rdz 13:10
Rdz 18:20
Judy 7
- r Oz 11:8
- s Pwt 29:23
- t Pwt 34:3
- u Szd 20:11
- v Rdz 14:10
- w Pwt 3:17

szpalta 2

- a Pwt 1:4
- b Pwt 2:10
- c Pwt 2:12
- d Rdz 36:8
- e Rdz 21:21
- f Lb 20:1
- g Rdz 36:12
1Sm 15:2
- h Rdz 10:16
- i 2Kn 20:2
- j Rdz 14:3
- k Rdz 14:1
- l Rdz 14:3
- m Rdz 11:3
Wj 2:3
- n Pwt 29:23
- o Rdz 19:30
- p Rdz 14:16
- q Rdz 19:1
2Pt 2:7
- r Rdz 40:15
Wj 3:18

4 Dwanaście lat służyli Kedorlaomerowi, lecz w trzynastym roku się zbuntowali. **5** A w roku czternastym przybył Kedorlaomer, jak również królowie, którzy z nim byli, i zadali klęskę Refaitom w Aszterot-Karnaim^a i Zuzytom w Ham, i Emitom^b w Szawe-Kiriataim, **6** i Chorytom^c na ich górze Seir,^d aż do El-Paran,^e które jest na skraju pustkowi. **7** Potem zawrócili i przybyli do En-Miszpat, czyli Kadesz,^f i pobili całe pole Amalekitów,^g a także Amorytów,^h którzy mieszkali w Chacacon-Tamar.ⁱ

8 Wtedy wyruszył król Sodomy oraz król Gomory i król Admy, i król Ceboim, i król Beli (czyli Coaru) i ustawili się w szyku do bitwy z nimi na nizinie Siddim,^j **9** z Kedorlaomerem, królem Elamu, i Tidałem, królem Goim, i Amrafelem, królem Szinear, i Ariochem, królem Ellasaru;^k czterech królów przeciwko pięciu. **10** A na nizinie Siddim^l było wiele dołów z asfaltem;^m i królowie Sodomy oraz Gomoryⁿ rzucili się do ucieczki, i powpadali w nie, ci zaś, którzy pozostali, uciekli w górzystą okolicę.^o **11** Wówczas zwycięzcy zabrali cały dobytek Sodomy i Gomory oraz całą ich żywność i odeszli.^p **12** Zabrali też Lota, syna brata Abramowego, i jego dobytek i udali się w dalszą drogę. Mieszkał on wtedy w Sodomie.^q

13 Potem przybył pewien uciekinier i opowiedział to Abramowi Hebrajczykowi.^r Obozował on wtedy między wielkimi drzewami Mamrego Amoryty,^s brata Eszkola i brata Anera;^t a byli oni sprzymierzeńcami Abrama. **14** Tak więc Abram usłyszał, że jego brat został

s Rdz 10:16; Rdz 13:18; t Rdz 14:24; Lb 32:9.

uprowadzony do niewoli.^a Wtedy zebrał swoich wyćwiczonych ludzi,^b trzystu osiemnastu niewolników urodzonych w jego domu,^c i ruszył w pościg aż do Dan.^d

15 A w nocy porozdzielał przeciw nim swe siły,^e on i jego niewolnicy, i tak ich pobił, i ścigał ich aż do Choby, która jest na północ od Damaszku. **16** I odzyskał cały dobytek,^f a także odzyskał Lota, swego brata, i jego dobytek oraz kobiety i lud.^g

17 A gdy już wracał po rozgromieniu Kedorlaomera oraz królów, którzy z nim byli, do niziny Szawe, to jest niziny królewskiej,^h wyszedł mu naprzeciw król Sodomy. **18** Melchizedekⁱ zaś, król Salem,^j wyniósł chleb i wino;^k był on kapłanem Boga Najwyższego.^l **19** Wówczas go pobłogosławił i rzekł:

„Błogosławiony niech będzie Abram przez Boga Najwyższego.”^m

Twórcę nieba i ziemi;ⁿ

20 i błogosławiony niech będzie Bóg Najwyższy,^o który wydał twych ciemnościów w twoją rękę!”^p

Wtedy Abram dał mu dziesięcinę ze wszystkiego.^q

21 Następnie król Sodomy rzekł do Abrama: „Daj mi dusze,^r lecz dobytek weź dla siebie”. **22** Na to Abram rzekł do króla Sodomy: „Podnoszę rękę, przysięgając^s na Jehowę, Boga Najwyższego, Twórcę nieba i ziemi, **23** że nic nie wezmę z tego, co twoje, od nitki aż do rzemyka od sandałów,^t żebyś nie mógł powiedzieć: „To ja wzbogaciłem Abrama”. **24** Dla mnie nie!” Tylko to, co młodzieńcy już zjedli, a także dział mężów, którzy poszli ze mną, Anera, Eszkola i Mamrego^v – ci niech wezmą swój dział”.^w

ROZDZ. 14

- a Rdz 11:27
- b 1Kl 20:27
- c Rdz 17:12
- d Sdz 18:29
- e Rdz 32:7
- f Sdz 7:16
- g 1Sm 30:19
- h Wj 15:13
- i 2Sm 18:18
- j Ps 110:4
- k Heb 6:20
- l Heb 7:3
- m Heb 7:10
- n Jb 7:1
- o Sdz 19:19
- p Ps 83:18
- q Heb 5:10
- r Gal 3:14
- s Ps 115:15
- t Obj 10:6
- u 1Kn 29:10
- v Pwt 28:7
- w Rdz 28:22
- x Heb 7:4
- y Rdz 46:15
- z Jer 39:18
- aa Pwt 32:40
- ab Est 9:15
- ac Dz 20:33
- ad Rdz 14:13
- ae Prz 3:27
- af 1Tm 5:18

szpalta 2

ROZDZ. 15

- a Wj 6:3
- b Lb 12:6
- c Ps 27:1
- d Iz 41:10
- e Rz 8:31
- f Heb 13:6
- g Pwt 33:29
- h Prz 30:5
- i Rdz 17:6
- j Heb 11:6
- k Rdz 24:2
- l Rdz 12:7
- m Dz 7:5
- n Wj 2:10
- o Rdz 21:12
- p Jer 33:22
- q Rdz 22:17
- r Pwt 1:10
- s Heb 11:12
- t Rz 4:18
- u Heb 11:8
- v Jak 2:23
- w Rz 4:13
- x Rz 4:22
- y Gal 3:6
- z Rdz 11:31
- aa Neh 9:7
- ab Ps 105:11
- ac Sdz 6:17
- ad Lk 1:18
- ae Kpl 1:14
- af Kpl 1:17
- ag Kpl 11:13
- ah 1Sm 26:12

15 Po tym wszystkim doszło do Abrama w wizji^a słowo Jehowy, mówiące: „Nie bój się,^b Abramie. Jestem dla ciebie tarczą.^c Twoja nagroda będzie bardzo wielka”.^d **2** Wtedy Abram rzekł: „Wszechwładny Panie, Jehowo, co mi dasz, skoro jestem bezdzietny, a tym, który posiędzie mój dom, jest mąż z Damaszku, Eliezer?”^e **3** I Abram dodał: „Oto nie dałeś mi żadnego potomstwa^f i dziedziczy po mnie syn^g z mojego domostwa”.

4 Lecz oto doszło do niego słowo Jehowy następującej treści: „Nie ten człowiek będzie dziedziczył po tobie, lecz ten, który wyjdzie z twojego wnętrza, będzie po tobie dziedziczył”.^h

5 Potem wyprowadził go na zewnątrz i rzekł: „Spójrz, proszę, na niebiosa i policz gwiazdy, jeśli potrafisz je policzyć”.ⁱ I odezwał się do niego: „Takie będzie twoje potomstwo”.^j

6 I uwierzył Jehowie;^k a on zaczął poczytywać mu to za prawność.^l **7** Potem rzekł jeszcze do niego: „Jam jest Jehowa, który cię wyprowadził z Ur Chaldejczyków, by dać ci tę ziemię, abys ją wziął w posiadanie”.^m

8 Ten odrzekł: „Wszechwładny Panie, Jehowo, po czym poznam, że ją posiadam?”ⁿ **9** On zaś mu powiedział: „Weź dla mnie trzyletnią jałówkę i trzyletnią kozę, i trzyletniego barana oraz turkawę i gołąbka”.^o **10** Wziął więc sobie je wszystkie i porozcinał na dwie części, i każdą ich część położył naprzeciw drugiej, ale ptaków nie porozcinał.^p **11** I do tych ciał zaczęły się zlatywać ptaki drapieżne,^q lecz Abram je odpędzał.

12 Kiedy słońce chyliło się ku zachodowi, Abram zapadł w głęboki sen^r i oto ogarniała go przerażająco wielka ciemność.

13 A on przemówił do Abrama: „Wiedz z całą pewnością, że twoje potomstwo będzie osiadłym przybyszem w nie swojej ziemi^a i będą musieli im służyć, ci natomiast będą ich dręczący przez czterysta lat.^b **14** Ale ja osądzam naród, któremu będą służyć,^c i potem wyjdą z wielkim dobytkiem.^d **15** Ty zaś w pokoju pójdziesz do swych praojców; zostaniesz pogrzebany w późnej starości.^e **16** Lecz w czwartym pokoleniu tu powrócą,^f gdyż jeszcze się nie dopełniła wina Amorytów”.^g

17 Słońce właśnie zachodziło i nastała gęsta ciemność, a oto dymiący piec i ognista pochodnia, która przesuwiała się między tymi częściami.^h **18** W owym dniu Jehowa zawarł z Abramem przymierze,ⁱ mówiąc: „Twojemu potomstwu dam tę ziemię,^j od rzeki egipskiej aż do wielkiej rzeki, rzeki Eufrat;^k **19** Kenitów^l i Kenizytów, i Kadmonitów, **20** i Hetytów,^m i Peryzzytów,ⁿ i Refaitów,^o **21** i Amorytów, i Kananajczyków, i Girgaszytów, i Jebusytów”.^p

16 A Saraj, żona Abrama, nie urodziła mu dzieci;^q miała zaś egipską służącą imieniem Hagar.^r **2** Saraj zatem rzekła do Abrama: „Spójrz, proszę! Jehowa pozbawił mnie możliwości rodzenia dzieci.^s Współżyj, proszę, z moją służącą. Może z niej będę miała dzieci”.^t Abram posłuchał więc głosu Saraj.^u **3** Wówczas Saraj, żona Abrama, po dziesięciu latach pobytu Abrama w ziemi Kanaan wzięła Hagar, swą egipską służącą, i dała ją Abramowi, swemu mężowi, za żonę.^v **4** Toteż on współżył z Hagar i ta zaszła w ciążę. Kiedy spostrzegła, że jest brzemienna, jej pani stała się w jej oczach godna pogardy.^w

ROZDZ. 15

- a Pwt 10:19
Heb 11:13
- b Rdz 21:9
Wj 1:14
Wj 3:7
Dz 7:6
- c Wj 7:4
Lb 33:4
- d Wj 3:22
Ps 105:37
- e Rdz 25:8
- f Joz 14:1
Dz 7:7
- g 1Kl 21:26
2Kl 21:11
1Ts 2:16
- h 1Kn 21:26
Jer 34:18
- i Rdz 17:19
Rdz 22:17
Gal 3:17
- j Wj 3:8
- k 1Kl 4:21
- l 1Sm 15:6
- m Joz 1:4
- n Wj 3:17
- o Joz 17:15
- p Pwt 7:1

ROZDZ. 16

- q Rdz 15:3
- r Rdz 12:16
Gal 4:25
- s Rdz 20:17
- t Rdz 30:3
- u Rdz 21:12
Ef 5:21
- v Rdz 30:9
- w 1Sm 1:6

szpalta 2

- a Wj 5:21
1Sm 24:12
Ps 43:1
- b Prz 15:1
Prz 15:18
- c Prz 29:19
- d Prz 15:12
Kzn 10:4
1Pt 2:20
- e Rdz 25:18
Wj 15:22
- f Rdz 22:11
- g Kzn 10:4
Ef 6:5
Tyt 2:9
- h Rdz 17:20
- i Rdz 25:13
1Kn 1:29
Ef 6:8
- j Rdz 17:18
- k Ps 22:24
- l Rdz 37:28
- m Rdz 21:20
- n 2Kn 16:9
Prz 5:21
Prz 15:3
Heb 4:13
- o Rdz 24:62

5 Wtedy Saraj rzekła do Abrama: „Wyrządzona mi krzywdą niech będzie poczytana tobie. Sama oddałam swą służącą na twą pierś, a ona spostrzegła, że jest brzemienna, i stałam się w jej oczach godna pogardy. Oby Jehowa rozsądził między mną a tobą”.^a **6** Abram rzekł więc do Saraj:^b „Oto twoja służąca jest do twej dyspozycji. Uczynź z nią, co dobre w twoich oczach”.^c Wówczas Saraj zaczęła ją upokarzać, tak iż ona uciekła od niej.^d

7 Później przy źródle wód na pustkowiu, przy źródle na drodze do Szur,^e znalazł ją anioł Jehowy.^f **8** I odezwał się: „Hagar, służebnico Saraj, skąd to przyszedłeś i dokąd idziesz?” Ona odrzekła: „Uciekam od Saraj, mojej pani”. **9** I przemówił do niej anioł Jehowy: „Wróć do swej pani i ukorź się pod jej ręką”.^g **10** Potem anioł Jehowy powiedział jej: „Wielce pomnożę twoje potomstwo,^h tak iż z powodu mnogości nie da się go policzyć”.ⁱ **11** Ponadto anioł Jehowy rzekł do niej: „Oto jesteś brzemienna i urodzisz syna, i nazwiesz go imieniem Ismael;^j Jehowa bowiem usłyszał twoją udrękę.^k **12** On zaś stanie się zebra człowieczą. Jego ręka będzie przeciw każdemu, a ręka każdego będzie przeciw niemu;^l i przed obliczem wszystkich swych braci będzie obozował”.^m

13 Wówczas Jehowę, który do niej mówił, zaczęła nazywać imieniem: „Tyś jest Bogiem wdzienia”,ⁿ gdyż powiedziała: „Czyż tutaj nie patrzyłam na tego, który mnie widzi?” **14** Dlatego studnię tę nazwano Beer-Lachaj-Roj.^o Oto jest ona między Kadesz a Bered. **15** Później Hagar urodziła Abramowi syna, i Abram nazwał swego syna,

którego urodziła Hagar, imieniem Ismael.^a **16** Abram miał osiemdziesiąt sześć lat, gdy Hagar urodziła Abramowi Ismaela.

17 Gdy Abram miał dziewięćdziesiąt dziewięć lat, Abramowi ukazał się Jehowa i rzekł do niego:^b „Jam jest Bóg Wszechmocny.^c Chodź przede mną i okaż się nienaganny.^d **2** A ja ustanowię przymierze między mną i tobą,^e żeby cię bardzo, bardzo pomnożyć”.^f

3 Wówczas Abram padł na twarz,^g a Bóg dalej z nim rozmawiał, mówiąc: **4** „Co do mnie zaś, oto moje przymierze jest z tobą^h i zostaniesz ojcem rzeszy narodów.ⁱ **5** I nie będziesz już nazywany imieniem Abram, lecz mieć będziesz na imię Abraham, gdyż uczynię cię ojcem rzeszy narodów. **6** I uczynię cię bardzo, bardzo płodnym, i rozkrzewię cię w narody, i od ciebie będą się wywodzić królowie.^j

7 „I wywiążę się ze swego przymierza między mną a tobą^k i twoimi potomkami po tobie według ich pokoleń jako przymierza po czas niezmierzony,^l żeby się okazać Bogiem dla ciebie i dla twojego potomstwa po tobie.^m **8** I dam tobie oraz twemu potomstwu po tobie ziemię, w której przebywasz jako osiadły przybyszⁿ – całą ziemię Kanaan – jako posiadłość po czas niezmierzony; i okażę się dla nich Bogiem”.^o

9 I Bóg rzekł jeszcze do Abrahama: „Ty zaś masz zachowywać moje przymierze, ty i twoi potomkowie po tobie według ich pokoleń.^p **10** To jest moje przymierze, które będziecie zachowywać, między mną a wami, jak również twoim potomstwem po tobie.^q Każdy mężczyzna spośród was ma się dać obrzezać.^r **11** I da-

ROZDZ. 16

a Rdz 21:9
Gal 4:24

ROZDZ. 17

b Rdz 12:7

c Obj 16:7

d Ps 15:2
Ps 18:23

e Ps 105:8
Gal 3:17

f Rdz 22:17
Pwt 1:10
Heb 11:12

g Sdz 13:20
Mt 17:6

h Ps 105:9

i Rdz 13:16
Rz 4:17

j 2Kl 1:18

k Mi 7:20
Łk 1:72

l Sdz 2:1
Ps 105:10

m Wj 19:5
Mk 12:26

n Wj 6:4
Heb 11:9

o Pwt 14:2
Ps 105:11

p Wj 19:5
Pwt 11:13

q Rdz 21:4
Łk 2:21

r Rdz 34:15
Joz 5:2
Rz 2:29

szpalta 2

a Dz 7:8
Rz 4:11

b Rdz 21:4
Łk 2:21
Flp 3:5

c Wj 12:44
Dz 16:3

d Sdz 2:1
Ps 111:5

e Wj 4:24
Łb 15:31
Jn 7:23

f Rdz 11:29

g Rdz 18:10
Rz 9:9

h Rdz 35:11

i 2Kn 28:26

j Rdz 18:12
Rdz 21:6
Łk 2:19

k Rz 4:19
Heb 11:11

l Rdz 16:11

m Mt 1:2
Rz 9:7
Gal 4:28

n Rdz 26:24
Ps 105:9
Łk 1:33
Gal 4:28

o Rdz 16:10
Rdz 21:13
Rdz 25:13

cie obrzezać ciała waszych napletków, i będzie to służyć za znak przymierza między mną a wami.^a **12** I każdy wasz potomek męski mający osiem dni ma zostać obrzezany,^b według waszych pokoleń, każdy urodzony w domu i każdy nabyty za pieniądze od jakiegoś cudzoziemca, który nie jest z twego potomstwa. **13** Każdy mężczyzna urodzony w twoim domu i każdy nabyty za twoje pieniądze koniecznie ma zostać obrzezany;^c i moje przymierze na waszym ciecie ma służyć za przymierze po czas niezmierzony.^d **14** A nie obrzezany mężczyzna, który nie da obrzezać ciała swego napletka – ta dusza ma zostać zgładzona ze swego ludu.^e Złamał on moje przymierze”.^f

15 I Bóg rzekł jeszcze do Abrahama: „Saraj zaś, swojej żony, nie nazywaj imieniem Saraj, gdyż ma na imię Sara.^g **16** I będę jej błogosławił, a także dam ci z niej syna;^h i będę jej błogosławił, i ona rozkrzewi się w narody;ⁱ od niej będą się wywodzić królowie ludów”.^j **17** Wtedy Abraham padł na twarz i się roześmiał, i począł mówić w swym sercu:^k „Czyż człowiekowi stuletniemu urodzi się dziecko i czyż urodzi Sara, kobieta dziewięćdziesięcioletnia?”^l

18 Potem Abraham rzekł do prawdziwego Boga: „Oby Ismael żył przed obliczem twoim!”^m

19 Bóg odrzekł: „Sara, twoja żona, na pewno urodzi ci syna i nazwiesz go imieniem Izaak.ⁿ I zawrę z nim moje przymierze jako przymierze po czas niezmierzony dla jego potomstwa po nim.”^o **20** A co do Ismaela, wysłuchałem cię. Oto pobłogosławię mu i uczynię go płodnym, i bardzo, bardzo go rozmnożę.^p Na pewno wyda dwunastu na-

czelników i rozkrzewię go w wielki naród.^a **21** Jednakże moje przymierze ustanowię z Izaakiem,^b którego Sara ci urodzi w przyszłym roku w tymże wyznaczonym czasie.^c

22 Wtedy Bóg przestał z nim rozmawiać i odszedł w górę od Abrahama.^d **23** Abraham zatem wziął Ismaela, swego syna, i wszystkich, którzy się urodzili w jego domu, i każdego nabytego za jego pieniądze, każdego mężczyznę spośród domowników Abrahama, i w tymże dniu obrzezał ciało ich napletków, tak jak mu powiedział Bóg.^e **24** A miał Abraham dziewięćdziesiąt lat, gdy zostało obrzezane ciało jego napletka.^f **25** Ismael zaś, jego syn, miał trzynaście lat, gdy zostało obrzezane ciało jego napletka.^g **26** W tym samym dniu obrzezany został Abraham, jak również Ismael, jego syn.^h **27** I wszyscy mężczyźni spośród jego domowników, każdy urodzony w domu i każdy nabyty za pieniądze od cudzoziemca – zostali obrzezani razem z nim.ⁱ

18 Potem ukazał mu się Jehowa^j pośród wielkich drzew Mamre,^k gdy w skwarze dnia^l siedział on u wejścia do namiotu. **2** Podniósłszy oczy,^m spojrział, a oto trzech mężów stało w pewnej odległości od niego. Kiedy ich ujrzał, pobiegł im na spotkanie od wejścia do namiotu i kłaniał się im aż do ziemi.ⁿ **3** I rzekł: „Jehowo, jeśli istotnie znalazłem łaskę w twoich oczach, racz nie omijać swego sługi.^o **4** Niechby nabrano trochę wody i pozwólcie, by wam umyto nogi.^p Potem spocznijcie pod drzewem.^q **5** A ja wezmę kawałek chleba i pokrzepię swe serca.^r Potem możecie iść dalej,

ROZDZ. 17a Rdz 21:18
1Kn 1:29b Rdz 26:3
Wj 2:24
Heb 11:9c Rdz 18:14
Rdz 21:1

d Pwt 5:4

e Rdz 17:13
Joz 5:2
Rz 2:29f Dz 7:8
Rz 4:11

g Rdz 16:16

h Ps 119:60

i Wj 12:44

ROZDZ. 18j Rdz 16:7
Sdz 13:21
Dz 7:2k Rdz 13:18
Rdz 14:13l Rdz 31:40
Mt 20:12m Rdz 19:1
Rdz 22:4n Rdz 23:7
Rut 2:10

o Dz 16:15

p Rdz 24:32
1Sm 25:41
Jn 13:5

q Jn 6:10

r Ps 104:15

szpalta 2a Rdz 19:3
Wj 12:39

b Lk 15:23

c Pwt 32:14
2Sm 17:29d Lk 12:37
Rz 12:13
Heb 13:2

e Rdz 17:15

f Rdz 24:67
Rdz 31:33g Rdz 21:2
Mt 3:9
Rz 9:9

h Rdz 17:17

i Kpl 15:19
Rz 4:19

j Rdz 17:17

k Lk 11:27
Heb 11:11
1Pt 3:6

l Iz 40:29

m Mt 19:26
Lk 1:37n Ps 44:21
Heb 4:13

o Rdz 13:12

gdyż dlatego przebyliście tę drogę do waszego sługi”. Wtedy oni rzekli: „Dobrze! Możesz uczynić, jak powiedziałeś”.

6 Abraham pośpieszył więc do namiotu Sary i rzekł: „Pośpiesz się! Weź trzy sea wybornej maki, zagnieć ciasto i zrób okrągłe placki”.^a **7** Następnie Abraham pobiegł do stada i wziął delikatnego i dobrego byczka, i dał go słudze, i pośpieszył, aby go przyrządzić.^b **8** Potem wziął masło i mleko oraz byczka, którego przyrządził, i postawił to przed nimi.^c I sam stał przy nich pod drzewem, a oni jedli.^d

9 Rzekli zatem do niego: „Gdzie jest Sara, twoja żona?”^e Odpowiedział: „Tu, w namiocie!”^f **10** Ten ciągnął więc dalej: „Z całą pewnością powrócę do ciebie za rok o tym czasie i oto Sara, twoja żona, będzie miała syna”.^g Sara zaś słuchała u wejścia do namiotu, który był za tym mężem. **11** A Abraham i Sara byli starzy, podeszli w latach.^h U Sary zanikło już miesiączkowanie.ⁱ **12** Przeto Sara roześmiała się w sobie,^j mówiąc: „Czy naprawdę mam zaznać rozkoszy, gdy już jestem sterana wiekiem, a i mój pan się zestarzał?”^k **13** Wówczas Jehowa rzekł do Abrahama: „Czemuż to Sara się śmiała, mówiąc: „Czyż istotnie i naprawdę mam urodzić, chociaż się zestarzałam?”^l **14** Czy jest coś zbyt niezwykłego dla Jehowy?”^m W wyznaczonym czasie powrócę do ciebie, w przyszłym roku o tym czasie, i Sara będzie miała syna”. **15** Ale Sara zaczęła się zapierać, mówiąc: „Nie śmiałam się!”ⁿ Bo się bała. Wtedy on rzekł: „Nie! Przecież się śmiałaś”.ⁿ

16 Później owi mężowie wyruszyli stamtąd w górę, po czym spojrzeli w dół na Sodomę,^o

Abraham zaś szedł z nimi, by ich odprowadzić.^a **17** I Jehowa rzekł: „Czyż ukrywam przed Abrahamem, co czynię?”^b **18** Przecież Abraham z całą pewnością rozkrzewi się w wielki i potężny naród i poprzez niego będą sobie błogosławić wszystkie narody ziemi.^c **19** Ja bowiem zapoznałem się z nim, żeby nakazywał swym synom i swemu domowi po sobie, by stale strzegli drogi Jehowy celem wprowadzania w czyn prawości i sądu;^d żeby Jehowa istotnie spełnił wobec Abrahama to, co o nim powiedział”.^e

20 Następnie Jehowa rzekł: „Krzyk skargi na Sodomę i Gomorę^f – o jakże donośny, a ich grzech – jakże bardzo ciężki.^g **21** Jestem całkowicie zdecydowany zstąpić, żeby zobaczyć, czy we wszystkim postępują tak, jak głosi dobiegający do mnie krzyk z tego powodu, a jeśli nie, to mogę się o tym dowiedzieć”.^h

22 Wówczas mężowie ci zawrócili stamtąd i poszli do Sodomy, ale Jehowaⁱ dalej stał przed Abrahamem.^j **23** Wtedy Abraham zbliżył się i przemówił: „Czy istotnie zmieścisz prawego razem z niegodziwym?”^k **24** Przypuśćmy, że w mieście jest pięćdziesięciu prawych. Czy więc ich zmieścisz i nie przebaczysz temu miejscu ze względu na pięćdziesięciu prawych, którzy są w nim?”^l **25** Jest nie do pomyślenia, żebyś działał w ten sposób, uśmiercając prawego razem z niegodziwcem, tak by prawego miało spotkać to, co niegodziwego!^m Jest to u ciebie nie do pomyślenia.ⁿ Czyż Sędzia całej ziemi nie miałby uczynić tego, co słuszne?”^o **26** Wówczas Jehowa rzekł: „Jeśli w Sodomie, w obrębie miasta, znajdę pięćdziesięciu prawych,

ROZDZ. 18

- a 2Sm 19:31
Dz 20:38
Rz 15:24
- b Ps 25:14
Am 3:7
- c Rdz 12:3
Za 8:23
Gal 3:14
- d 2Sm 22:25
Ps 15:2
Prz 2:9
Prz 21:3
- e Pwt 4:9
- f Prz 21:13
2Pt 2:8
- g Rdz 9:25
Rdz 13:13
Iz 3:9
Judy 7
- h Rdz 11:5
Wj 3:7
Joz 22:22
Ps 14:2
- i Rdz 31:11
Rdz 32:30
Sdz 6:11
- j Ps 106:23
- k Rdz 20:4
Lb 16:22
Hi 34:19
Jer 15:1
Mt 13:49
Rz 3:5
- l Jer 5:1
- m Ps 37:10
Prz 29:16
Mal 3:18
- n Pwt 32:4
- o Hi 34:12
Ps 50:6
Ps 94:2
Iz 33:22
Za 7:9

szpalta 2

- a Jer 5:1
Eze 22:30
- b Rdz 3:19
Hi 30:19
Ps 113:7
1Ko 15:47
- c Lb 14:18
Ps 78:38
Iz 65:8
- d Wj 34:6
Ezd 5:12
Ps 86:15
Heb 12:29
- e Heb 4:16
- f Hi 40:4
Mt 7:7
Łk 11:8
- g Ps 9:12
Dz 27:24
- h Sdz 6:39
Heb 3:15
- i Wj 4:10
Ps 86:6
- j Iz 1:9
Eze 14:16
- k Rdz 18:22

ROZDZ. 19

- l Rut 4:1
Est 2:19

to ze względu na nich przebaczę całemu temu miejscu”.^a **27** Lecz Abraham odpowiedział jeszcze i rzekł: „Spójrz, oto podjąłem się mówić do Jehowy, chociaż jestem prochem i popiołem.”^b **28** Przypuśćmy, że do pięćdziesięciu prawych brakuje pięciu. Czy z powodu tych pięciu obrócisz całe miasto w ruinę?” On odrzekł: „Nie obrócę go w ruinę, jeśli tam znajdę czterdziestu pięciu”.^c

29 Ale on jeszcze raz przemówił do niego i rzekł: „Przypuśćmy, że znajdzie się tam czterdziestu”. On zaś rzekł: „Nie uczynię tego ze względu na tych czterdziestu”. **30** Lecz on ciągnął dalej: „Proszę, niech Jehowa nie zapala gniewem,^d ale jeszcze powiem.” Przypuśćmy, że znajdzie się tam trzydziestu”. On zaś rzekł: „Nie uczynię tego, jeśli tam znajdę trzydziestu”. **31** Lecz on ciągnął dalej: „Spójrz, oto podjąłem się mówić do Jehowy.” Przypuśćmy, że znajdzie się tam dwudziestu”. On zaś rzekł: „Nie obrócę go w ruinę ze względu na tych dwudziestu”.^e **32** W końcu rzekł: „Proszę, niech Jehowa nie zapala gniewem,^h ale powiem jeszcze ten raz: Przypuśćmy, że znajdzie się tam dziesięciu”. On zaś rzekł: „Nie obrócę go w ruinę ze względu na tych dziesięciu”.^j **33** Wówczas Jehowa^k odszedł, gdy przestał mówić do Abrahama, a Abraham wrócił na swoje miejsce.

19 Pod wieczór przybyli do Sodomy ci dwaj aniołowie, a Lot siedział w bramie Sodomy.^l Kiedy Lot ich ujrzał, wstał, by wyjść im na spotkanie, i poklonił się twarzą do ziemi.^m **2** I przemówił: „Proszę,

moi panowie, zajdźcie, proszę, do domu waszego sługi i przenocujcie, i dajcie umyć sobie nogi.^a Potem wczesnie wstaniecie i udacie się w swoją drogę”.^b Oni odrzekli: „Nie, lecz przenocujemy na placu”.^c **3** Ale oni bardzo na nich nalegał,^d tak iż skreślił do niego i weszli do jego domu. Wtedy wyprawił dla nich ucztę^e i napięki przasných placków,^f i zaczęli jeść.

4 Zanim zdążyli się położyć, mężczyźni z miasta, mężczyźni z Sodomy, od chłopca aż do starca – wszyscy ludzie, jeden motloch^g – obstąpili dom.^h **5** I wołali na Lota, i mówili do niego: „Gdzie są mężczyźni, którzy weszli do ciebie tej nocy? Wyprawdaj ich do nas, żebyśmy mogli z nimi współżyć”.ⁱ

6 W końcu Lot wyszedł do nich do wejścia, ale drzwi zamknął za sobą. **7** Następnie rzekł: „Bracia moi, proszę, nie postępujcie źle.”^j **8** Oto mam dwie córki, które nigdy nie współżyły z mężczyzną.^k Pozwólcie, proszę, że je do was wyprowadzę. Potem zczyńcie z nimi, co jest dobre w waszych oczach.^l Tylko tym mężom nic nie czyńcie,^m gdyż właśnie dlatego weszli pod cień mojego dachu”.ⁿ **9** Oni odrzekli: „Odejdź!” I dodali: „Sam jeden przyszedł tu przebywać jako przybysz,^o a chciałby występować w roli sędziego.^p Oto postąpimy z tobą gorzej niż z nimi”. I zaczęli bardzo napierać na owego męża,^q na Lota, i zbliżali się, by wyłamać drzwi.^r **10** Toteż mężowie ci wyciągnęli ręce i wzięli Lota do siebie, do domu, i wzięli Lota do siebie, do domu, i zamknęli drzwi. **11** Ale mężczyźni, którzy byli u wejścia do domu, od najmniejszego do największego,^s porazili ślepotą,^t tak iż natrudzili się oni, usiłując znaleźć wejście.^u

ROZDZ. 19

- a Rdz 18:4
Hi 31:32
Jn 13:12
- b Sdz 19:9
1Sm 29:10
- c Sdz 19:15
- d Sdz 19:20
Łk 24:29
Dz 16:15
- e Rdz 18:8
2Kl 6:23
- f Sdz 6:19
1Sm 28:24
- g Prz 4:16
Ef 4:19
- h Sdz 19:22
- i Kpl 18:22
Kpl 20:13
Rz 1:27
1Ko 6:9
Judy 7
- j Rz 1:24
2Pt 2:12
Judy 10
- k Rdz 24:16
1 Sdz 19:24
- m Rz 1:26
2Pt 2:9
- n Pwt 10:19
Sdz 19:23
Iz 58:7
- o Wj 22:21
- p Dz 7:27
1Pt 4:4
- q Ps 18:13
- r Prz 14:16
- s Jer 8:10
- t 2Kl 6:18
Dz 13:11
- u Kzn 10:15
Mt 15:14

szpalta 2

- a Lb 16:26
1Sm 15:6
Jer 51:6
- b Rdz 13:13
Rdz 18:20
Iz 3:9
- c 1Kn 21:15
Ps 11:6
Mt 13:41
- d Lb 16:45
Obj 18:4
- e 2Kn 36:16
Łk 17:28
- f Łk 17:31
- g Lb 16:26
- h Rz 12:11
- i Wj 33:19
Jl 2:18
- j Joz 6:23
2Pt 2:9
- k 1Sm 19:11
- l Łk 9:62
Flp 3:13
- m Rdz 13:10
Jer 45:5
Jer 51:50
- n Mt 24:16
Heb 2:3
- o Rdz 18:3
Sdz 6:17

12 Wówczas mężowie ci rzekli do Lota: „Czy masz tu jeszcze kogoś? Zięcia i swych synów, i swe córki, i wszystkich, którzy w mieście są twoi, wyprowadź z tego miejsca!”^a **13** Gdyż w ruinę obracamy to miejsce, bo krzyk przeciw nim wzmógł się przed Jehową,^b tak iż Jehowa nas wysłał, żebyśmy obrócili to miasto w ruinę”.^c **14** Toteż Lot wyszedł i odezwał się do swych zięciów, którzy mieli pojąć jego córki, i mówił: „Wstańcie! Wyjdźcie z tego miejsca, gdyż Jehowa obraca to miasto w ruinę!”^d Lecz w oczach swych zięciów wyglądał na człowieka, który żartuje.^e

15 A gdy nastał świt, aniołowie zaczęli nalegać na Lota, mówiąc: „Wstań! Weź swą żonę i swoje dwie córki, które się tu znajdują,^f żebyś czasem nie został zmieciony za winę tego miasta!”^g **16** Kiedy się ociągał,^h mężowie ci, z uwagi na to, że Jehowa mu współczuł,ⁱ chwycili go za rękę i żonę jego za rękę oraz dwie jego córki za ręce i wyprowadzili go, i postawili za miastem.^j

17 A gdy tylko wyprowadzili ich na krańce, odezwał się: „Uchodź ze względu na swą duszę!”^k Nie oglądaj się za siebie^l i nie zatrzymuj się w całym Okręgu!^m Uchodź w górzystą okolicę, żebyś czasem nie został zmieciony!”ⁿ

18 Wówczas Lot powiedział do nich: „Nie tak, proszę, Jehowo! **19** Oto sługa twój znalazł łaskę w twych oczach,^o tak iż pomnażasz swą lojalną życzliwość,^p którą mi okazałeś, by zachować przy życiu moją duszę,^q ale ja – ja nie zdołam ująć w górzystą okolicę, bo dosięgnie mnie nieszczęście i na pewno umrę.”^r

20 Spójrz, proszę, to miasto jest blisko, żeby tam uciec, i jest

p Wj 15:13; Mi 7:18; q Ps 41:2; Ps 143:11; r Ps 6:4; Mt 8:25.

małe.^a Niechaj tam ujdę – czyż nie jest małe? – a moja dusza będzie żyć”.^b **21** On więc rzekł do niego: „Oto okazuję ci względy do tego stopnia,^c że nie zniszczę miasta, o którym mówiłeś.”^d **22** Śpiesz się! Uchodź tam, gdyż nie mogę nic uczynić, dopóki tam nie przybędziesz!”^e Dlatego nadał temu miastu nazwę Coar.^f

23 Słońce weszło nad ziemią, gdy Lot przybył do Coaru.^g

24 Wówczas Jehowa spuścił na Sodomę i na Gomorę^h deszcz siarki i ognia od Jehowy, z niebios.

25 Zniszczył więc te miasta, cały Okręg, a także wszystkich mieszkańców owych miast oraz rośliny ziemi.ⁱ **26** A jego żona, będąc za nim, zaczęła się rozglądać i zamieniła się w słup soli.^j

27 Abraham zaś udał się wczesnym rankiem na miejsce, gdzie poprzednio stał przed Jehową.^k **28** Wówczas spojrzał w dół na Sodomę i Gomorę, i na całą ziemię tego Okręgu i zobaczył, a oto gęsty dym wychodził z ziemi jak gęsty dym z pieca do wypalania!^l **29** A gdy Bóg obracał w ruinę miasta tego Okręgu, pamiętał Bóg o Abrahamie, poczynił bowiem kroki, by wyprowadzić Lotę z miejsca zagłady, kiedy niszczył miasta, pośród których mieszkał Lot.^m

30 Później Lot wyszedł z Coaru i zamieszkał w górzyściej okolicy, a z nim jego dwie córki.ⁿ gdyż bał się mieszkać w Coarze.^o Zamieszkał więc w jaskini, on i jego dwie córki. **31** I odezwiała się pierworodna do młodszej: „Ojciec nasz jest stary, a w tej krainie nie ma mężczyzny, który by z nami współżył według zwyczaju całej ziemi.”^p **32** Chodź, dajmy naszemu ojcu napić się wina^q i połóżmy się z nim, i zachowajmy potomstwo z naszego ojca.”^r

ROZDZ. 19
a 2Kl 3:18
b Ps 68:20
Ps 119:175
c Ps 34:15
d Rdz 19:30
e Hab 2:3
2Pt 3:9
Obj 7:3
f Rdz 14:2
g Rdz 19:27
h Pwt 29:23
Ps 11:6
Iz 1:9
Am 4:11
Łk 17:29
2Pt 2:6
i Rdz 13:10
Ps 107:34
Jer 49:18
Sof 2:9
j Łk 17:32
Heb 10:38
k Rdz 18:22
l Judy 7
m 2Pt 2:7
n Rdz 19:17
o Rdz 19:22
p Rdz 38:8
q Rdz 9:21
Hab 2:15
r Kpl 18:6

szpalta 2

a 1Ts 5:7
b Kpl 18:7
Eze 22:10
c Pwt 2:9
d Rut 2:6
1Kn 18:2
e Pwt 2:19
Sdz 11:4
Neh 13:1
Sof 2:9

ROZDZ. 20

f Rdz 13:18
g Lb 13:26
h Rdz 25:18
i Rdz 10:19
j Rdz 12:13
Rdz 20:12
k Rdz 12:15
l Rdz 12:17
Ps 105:14
m Pwt 22:22
n Kpl 18:19
o Rdz 18:25

33 Dawały więc swemu ojcu wino do picia w ciągu owej nocy;^a potem pierworodna weszła i położyła się ze swym ojcem, ale on nie wiedział, kiedy się położyła i kiedy wstała. **34** A następnego dnia pierworodna rzekła do młodszej: „Oto ja położyłam się z ojcem ubiegłej nocy. Upójmy go winem także dzisiejszej nocy. Potem ty wejdź i połóż się z nim, i zachowajmy potomstwo z naszego ojca”. **35** Dawały więc swemu ojcu wino do picia także tej nocy; potem młodsza wstała i położyła się z nim, ale on nie wiedział, kiedy się położyła i kiedy wstała. **36** I obie córki Lota poczęły ze swego ojca.^b **37** Po jakimś czasie pierworodna urodziła syna i nazwała go imieniem Moab.^c On jest ojcem Moabu, po dziś dzień.^d **38** Jeśli chodzi o młodszą, ta również urodziła syna i potem nazwała go imieniem Ben-Ammi. On jest ojcem synów Ammona,^e po dziś dzień.

20 Abraham zaś przeniósł obóz stamtąd^f do ziemi Negeb i zamieszkał między Kadesz^g a Szur,^h i przebywał jako przybysz w Gerarze.ⁱ **2** I Abraham mawiał o Sarze, swojej żonie: „Ona jest moją siostrą”.^j Wtedy Abimelech, król Geraru, posłał i wziął Sarę.^k **3** Potem przyszedł Bóg do Abimelecha we śnie w nocy i rzekł do niego: „Oto zaraz umrzesz z powodu kobiety, którą wzięłeś,^l gdyż ona należy do innego właściciela jako jego żona”.^m **4** Jednakże Abimelech nie zbliżył się do niej.ⁿ Dlatego rzekł: „Jehowo, czy zabijesz naród, który rzeczywiście jest prawy?”^o **5** Czyż on mi nie powiedział: „Ona jest moją siostrą”? A ona – czyż także nie powiedziała: „On jest moim bratem”? Uczyniłem to w uczciwości

mego serca i w niewinności moich rąk”.^a **6** Wtedy prawdziwy Bóg rzekł do niego we śnie: „Ja również wiem, że uczyniłeś to w uczciwości swego serca,^b i ja też powstrzymałem cię od zgrzeszenia przeciwko mnie.^c Właśnie dlatego nie pozwoliłem ci jej dotknąć.”^d **7** Lecz teraz zwróć żonę owego mężczyzny, bo jest on prorokiem^e i będzie błagał za tobą.^f Pozostań więc przy życiu. Ale jeśli jej nie zwrócisz, wiedz, że na pewno umrzesz, ty i wszyscy, którzy do ciebie należą.”^g

8 Toteż Abimelech wstał wczesnym rankiem i pozwoływał wszystkich swych sług, i mówił o tym wszystkim do ich uszu. I mężowie ci bardzo się zlekli.

9 Potem Abimelech wezwał Abrahama i rzekł do niego: „Cóż to nam uczyniłeś i jaki grzech popełniłem przeciw tobie, że sprowadziłeś na mnie i na moje królestwo wielki grzech?”^h Dopuściłeś się wobec mnie czynów, których nie należało się dopuścić.”ⁱ

10 I Abimelech powiedział jeszcze do Abrahama: „Do czego mierzałeś, że to uczyniłeś?”^j **11** Abraham odrzekł: „Otóż powiedziałem sobie: „Tutaj bez wątpienia nie ma bojaźni przed Bogiem^k i na pewno mnie zabiją z powodu mojej żony.”^l

12 A ponadto ona naprawdę jest moją siostrą, córką mojego ojca, tyle że nie córką mojej matki; i została moją żoną.”^m

13 A gdy Bóg wyprawił mnie na wędrowną z domu mego ojca,ⁿ powiedziałem do niej: „Mogłabyś mi okazać tę oto lojalną życzliwość:^o w każdym miejscu, gdzie przyjdziemy, mów o mnie: „On jest moim bratem”.”^p

14 Potem Abimelech wziął owce i bydło, i służących oraz służące i dał Abrahamowi, a tak-

ROZDZ. 20

a 1Kn 29:17
Ps 26:6

b 1Sm 16:7
Prz 21:2
Jer 17:10

c Rdz 39:9

d Prz 6:29
1Ko 7:1

e Wj 7:1
Ps 105:15

f Pwt 9:20
Hi 42:8
Jak 5:16
1Pt 3:12

g Eze 3:19

h Kpl 20:10
Heb 13:4

i Prz 28:10

j Rdz 12:18
Rdz 26:10

k Hi 1:1
Prz 8:13

l Rdz 12:12
Rdz 26:7

m Rdz 11:29

n Rdz 12:1
Dz 7:3

o Rdz 47:29
Rut 3:10
2Sm 9:7
Kol 3:12

p Rdz 12:13
Ef 5:22

szpalta 2

a Rdz 12:16

b Rdz 47:6

c Rdz 12:13
Rdz 20:2

d Prz 12:16

e Prz 15:8
Jak 5:16

f Rdz 12:17

ROZDZ. 21

g Rdz 18:10

h Heb 11:11

i Rdz 17:21
Rdz 18:14

k 2Kl 4:17
Rz 9:9

j Rdz 17:19
Joz 24:3
Rz 9:7

k Rdz 17:12
Kpl 12:3

l Łk 2:21
Jn 7:22
Dz 7:8

l Rdz 18:12

m 1Sm 1:22

że zwrócił mu Sarę, jego żonę.”^a

15 Ponadto Abimelech rzekł: „Oto moja ziemia stoi przed tobą otworem. Mieszkaj, gdzie to jest dobre w twoich oczach.”^b

16 A do Sary rzekł: „Oto daję twemu bratu tysiąc srebrników.^c Jest to dla ciebie osłona^d dla oczu wszystkich, którzy są z tobą, i wobec każdego; i jesteś uwolniona od niesławy.”

17 I Abraham zaczął błagać prawdziwego Boga;^e a Bóg uzdrowił Abimelecha i jego żonę, i jego niewolnice i te zaczęły rodzić dzieci.

18 Jehowa bowiem mocno zamknął każde łono w domu Abimelecha z powodu Sary, żony Abrahama.^f

21 A Jehowa zwrócił uwagę na Sarę, tak jak rzekł, i potem Jehowa uczynił Sarze, jak powiedział.^g **2** I Sara stała się brzemienna,^h po czym Abrahamowi w jego starości urodziła syna w wyznaczonym czasie, o którym Bóg mu powiedział.ⁱ

3 Toteż Abraham nazwał swego syna, który mu się narodził i którego mu urodziła Sara, imieniem Izaak.^j **4** I Abraham obrzezał Izaaka, swego syna, gdy ten miał osiem dni, tak jak Bóg mu nakazał.^k

5 Abraham zaś miał sto lat, gdy mu się urodził jego syn Izaak. **6** Wówczas Sara rzekła: „Bóg zgotował mi śmiech; każdy, kto o tym usłyszy, będzie się ze mnie śmiał.”^l **7** I dodała: „Któż by powiedział do Abrahama: „Sara z całą pewnością będzie karmiła dzieci piersią,” podczas gdy ja w jego starości urodziłam syna?”

8 Dziecię więc rosło i w końcu zostało odstawione od piersi;^m a wtedy Abraham wyprawił wielką ucztę w dniu odstawienia Izaaka od piersi. **9** A Sara dostrzegała, że syn Egipcjanki

Hagar,^a którego ona urodziła Abrahamowi, stroi sobie żarty.^b

10 Przemówiła więc do Abrahama: „Wypędź tę niewolnicę i jej syna, bo syn tej niewolnicy nie będzie dziedzicem razem z moim synem, z Izaakiem!”^c **11** Lecz Abrahamowi wydało się to bardzo złe ze względu na jego syna.^d

12 Wówczas Bóg rzekł do Abrahama: „Niech ci się nie wydaje złe to, co Sara mówi do ciebie o chłopcu i o twojej niewolnicy. Posłuchaj jej głosu, gdyż przez Izaaka przyjdzie to, co będzie zwane twoim potomstwem.”^e

13 A jeśli chodzi o syna niewolnicy,^f z niego też uczynię naród, jest bowiem twoim potomkiem.”^g

14 Abraham wstał więc wczesnym rankiem i wziął chleb oraz bukłak wody, i dał to Hagar,^h wkładając to na jej barki,ⁱ jak również dziecko, a potem ją odprawił. I odeszła, i tułała się po pustkowiu Beer-Szeby.^j **15** W końcu woda w bukłaku się wyczerpała,^k ona więc porzuciła^l dziecko pod jednym z krzewów. **16** Potem odeszła i usiadła sama w odległości strzału z łuku, gdyż rzekła: „Niechaj nie widzę, jak dziecko umiera”.^m Usiadła więc w pewnej odległości i podniósłszy głos, zaczęła płakać.ⁿ

17 Wtedy Bóg usłyszał głos chłopca^o i anioł Boży zawołał z niebios na Hagar, i rzekł do niej:^p „Co ci jest, Hagar? Nie lękaj się, gdyż Bóg usłyszał głos chłopca, dobiegający stamtąd, gdzie on jest. **18** Wstań, podnieś chłopca i ujmij go swą ręką, bo uczynię go wielkim narodem”.^q **19** Potem Bóg otworzył jej oczy, tak iż dostrzegła studnię z wodą;^r i poszła, i zaczęła napełniać bukłak wodą i dawać chłopcu pić. **20** I Bóg dalej był z chłopcem,^s a on rósł i miesz-

ROZDZ. 21

a Rdz 16:4

b Rdz 15:13

Dz 7:6

Gal 4:29

c Rdz 15:4

Jn 8:35

Gal 4:30

d Rdz 17:18

e Rdz 17:19

Rz 9:7

Heb 11:18

f Gal 4:22

g Rdz 16:10

Rdz 17:20

Rdz 25:12

h Ps 119:60

i Rdz 25:6

j Rdz 22:19

k Wj 15:22

Wj 17:3

Ps 63:1

l Mt 15:30

m Est 8:6

Iz 49:15

n Za 12:10

Lk 7:13

o Rdz 16:11

Ps 22:24

Ps 68:5

Ps 146:9

p Rdz 16:7

q 1Kn 1:29

r 2Kl 6:17

s Rdz 16:16

Rdz 21:5

szpalta 2

a Rdz 27:3

b Lb 10:12

c Rdz 20:17

Rdz 26:28

Rz 8:31

1Ko 14:25

d Pwt 6:13

e Joz 2:12

1Sm 20:42

Jer 4:2

f Rdz 24:14

g Rdz 20:15

Rdz 26:3

h Rdz 14:22

Heb 6:16

i Rdz 26:15

Rdz 26:20

Wj 2:17

j 2Ko 7:11

k Rdz 33:11

Prz 17:8

l Rdz 26:28

1Sm 18:3

Gal 3:15

m Rdz 31:52

n Rdz 26:33

o Rdz 26:28

p Rdz 10:14

Rdz 26:1

Wj 13:17

kał na pustkowiu; i został łucz-
nikiem.^a **21** I zamieszkał na
pustkowiu Paran,^b a jego matka
wzięła dla niego żonę z ziemi
egipskiej.

22 I stało się w owym czasie,
że Abimelech oraz Pikol, dowód-
ca jego wojska, rzekli do Ab-
rahama: „Bóg jest z tobą we
wszystkim, co czynisz.”^c **23** Te-
raz więc przysięgnij mi tu na
Boga,^d że się nie sprzeniewie-
rzysz mnie ani mojemu potom-
stwu, ani moim dalszym pokole-
niom;^e że stosownie do lojalnej
miłości, z jaką obchodziłem się
z tobą,^f ty będziesz obchodził
się ze mną i z ziemią, w któ-
rej przebywasz jako przybysz”.^g

24 Abraham więc rzekł: „Przy-
sięgnę”.^h

25 Kiedy Abraham surowo
krytykował Abimelecha z powo-
du studni z wodą, którą słudzy
Abimelecha zagarnęli przemocą,ⁱ **26** Abimelech rzekł: „Nie
wiem, kto to uczynił, ani ty
sam nie powiedziałeś mi o tym,
a ja do dzisiaj nic o tym nie
słyszałem”.^j **27** Wówczas wziął
Abraham owce oraz bydło i dał
je Abimelechowi,^k i obaj przy-
stąpili do zawarcia przymie-
rza.^l **28** A gdy Abraham po-
stawił osobno siedem owieczek
z trzody, **29** Abimelech ode-
zwał się do Abrahama: „Co
tu oznacza tych siedem owie-
czek, które postawiłeś osobno?”
30 Wówczas on rzekł: „Tych
siedem owieczek masz przy-
jając z mojej ręki, by to służyło
mi za świadectwo,^m iż ja wyko-
pałem tę studnię”. **31** Dlatego
nazwał to miejsce Beer-Szeba,ⁿ
gdyż tam obaj złożyli przysię-
gę. **32** Zawarli więc przymie-
rze^o w Beer-Szebie, po czym
wstał Abimelech wraz z Pikolem,
dowódcą swego wojska, i wrócili
do ziemi filistyńskiej.^p **33** Po-

tem zasadził tamaryszek w Beer-Szebie i tam wzywał imienia Jehowy,^a Boga istniejącego przez czas niezmierny.^b **34** I Abraham przedłużył swój pobyt w charakterze przybysza w ziemi filistyńskiej na wiele dni.^c

22 A po tych wydarzeniach prawdziwy Bóg poddał Abrahama próbie.^d Rzekł zatem do niego: „Abrahamie!”, na co ten powiedział: „Oto jestem!”^e **2** On zaś przemówił: „Weź, proszę, swego syna, swego jedynaka, którego tak miłujesz,^f Izaaka,^g i udaj się do ziemi Moria,^h i tam go ofiaruj jako całopalenie na jednej z gór, którą ci wskażę.”ⁱ

3 Toteż Abraham wstał wcześniej rano i osiodłał swego osła, i zabrał ze sobą dwóch swoich sług oraz swego syna, Izaaka,^j narząbał też drewna na całopalenie. Potem wstał i udał się w podróż do miejsca, które mu wskazał prawdziwy Bóg.^k **4** Dopiero trzeciego dnia Abraham podniósł oczy i z daleka ujrzał to miejsce.^l **5** I rzekł Abraham do swych sług:^k „Pozostańcie tu z osłem, ja zaś i chłopiec chcemy tam pójść i oddać cześć,ⁱ i do was wrócić”.

6 Potem Abraham wziął drewno na całopalenie i włożył je na Izaaka, swego syna,^m i wziął do rąk ogień oraz nóż rzeźniczy, i obaj poszli razem.ⁿ **7** A Izaak odezwał się do Abrahama, swego ojca: „Ojcze mój!”^o Ten zaś rzekł: „Oto jestem, synu mój!”^p A on ciągnął dalej: „Oto jest ogień i drewno, ale gdzie jest owca na całopalenie?”^q **8** Wtedy Abraham rzekł: „Bóg zapewni sobie owcę na całopalenie,^r mój synu”. I obaj szli razem dalej.

9 W końcu dotarli na miejsce, które prawdziwy Bóg mu wskazał, i Abraham zbudował tam

RODZ. 21

- a** Rdz 12:8
Rdz 26:25
b Ps 90:2
Iz 40:28
Jer 10:10
1Tm 1:17
c Heb 11:9

RODZ. 22

- d** Hi 1:12
Heb 4:15
Heb 5:8
1Pt 1:7
e Iz 6:8
f Prz 4:3
Prz 8:30
Jn 3:16
Jn 10:17
g Rdz 17:19
Joz 24:3
Rz 9:7
h 2Kn 3:1
i Pwt 12:14
j Rdz 26:5
Ps 119:60
k Rdz 12:16
l Ps 95:6
Mt 4:10
m Jn 19:17
n Iz 53:7
1Pt 2:23
o Mt 26:39
Rz 8:15
p Iz 58:9
Jn 8:29
q Wj 12:5
Rz 8:36
r Jn 1:29
Ef 5:2
Heb 10:5
1Pt 1:19

szpalta 2

- a** Rdz 12:7
Wj 20:25
Heb 13:10
b Mt 27:2
Jn 10:18
Dz 8:32
Flp 2:8
c Mt 10:37
Rz 8:32
Heb 2:18
Heb 11:17
Jak 2:21
d Ps 34:7
Ps 91:11
Mt 17:5
e Ps 34:20
Jn 19:36
f Rdz 26:5
Heb 11:19
Jak 2:21
1Jn 4:10
1Jn 5:3
g Kpl 16:3
h Rdz 22:2
2Kn 3:1
Iz 25:6
i Ps 105:9
Iz 45:23
Heb 6:13
j Jn 3:16
Rz 8:32
Heb 11:17

ołtarz,^a i ułożył drewno, i związał ręce i nogi swego syna Izaaka, i położył go na ołtarzu na wierzch drewna.^b **10** Potem Abraham wyciągnął rękę i wziął nóż rzeźniczy, by zabić swego syna.^c **11** Lecz anioł Jehowy zawołał na niego z niebios, mówiąc:^d „Abrahamie, Abrahamie!”, na co ten odpowiedział: „Oto jestem!” **12** A on przemówił: „Nie wyciągaj ręki na chłopca i w ogóle nic mu nie czyn,^e bo teraz naprawdę wiem, że boisz się Boga, gdyż nie odmówiłeś mi swego syna, swego jedynaka.”^f **13** Wtedy Abraham podniósł oczy i spojrzał, a tam przed nim w oddali był baran zapłątany rogami w gęstwinie. Abraham więc poszedł i wziął tego barana, i złożył go na całopalenie zamiast swego syna.^g **14** I Abraham zaczął nazywać to miejsce Jehowa-Jireh. Dlatego powiada się dzisiaj: „Na górze Jehowy zostanie to zapewnione”.^h

15 I anioł Jehowy po raz drugi zawołał z niebios na Abrahama, **16** i przemówił: „Przysięgam na samego siebie – brzmi wypowiedź Jehowyⁱ – że skoro to uczyniłeś i nie odmówiłeś swego syna, swego jedynaka,^j **17** na pewno będę ci błogosławił i na pewno rozmnożę twoje potomstwo jak gwiazdy niebios i jak ziarnka pszary, które są na brzegu morza;^k i twoje potomstwo posiądzie bramę swych nieprzyjaciół.^l **18** I poprzez twoje potomstwo^m na pewno będą sobie błogosławić wszystkie narody ziemi – dlatego że posłuchałeś mego głosu”.ⁿ

19 Potem Abraham wrócił do swoich sług i wstali, i poszli

- k** Rdz 13:16; Rdz 15:5; Dz 3:25; Gal 3:29; Heb 6:14; 12Sm 11:23; Ps 2:8; Dn 2:44; Heb 2:14; Obj 11:15;
m Rdz 3:15; Rz 9:7; Gal 3:16; **n** Za 8:23; Gal 3:8.

razem do Beer-Szeby;^a i Abraham dalej mieszkał w Beer-Szebie.

20 A po tych wydarzeniach dotarła do Abrahama wiadomość: „Oto także Milka^b urodziła twemu bratu Nachorowi^c synów: **21** Uca, jego pierworodnego, i Buza,^d brata jego, i Kemuela, ojca Arama, **22** i Keseda, i Chazę, i Pildasza, i Jidlafa, i Betuela”.^e

23 A Betuel został ojcem Rebeci.^f Tych ośmiu Milka urodziła Nachorowi, bratu Abrahama. **24** Była też jego nałożnica imieniem Reuma. Z czasem także ona urodziła: Tebacha i Gachama, i Tachasza, i Maakę.^g

23 A życie Sary trwało sto dwadzieścia siedem lat. To były lata życia Sary.^h **2** I umarła Sara w Kiriath-Arba,ⁱ czyli w Hebronie,^j w ziemi Kanaan,^k i Abraham przyszedł, by lamentować nad Sarą i ją opłakiwać. **3** Potem Abraham, wszyscy, odszedł od swej zmarłej i odezwał się do synów Heta,^l mówiąc: **4** „Jestem wśród was przybysem i osiedleńcem.^m Dajcie mi u was na własność grobowiec, żebym mógł pogrzebać swą zmarłą sprzed mego oblicza”.ⁿ **5** Wtedy synowie Heta odpowiedzieli Abrahamowi, mówiąc do niego: **6** „Posłuchaj nas, mój panie.^o Jesteś pośród nas naczelnikiem Bożym.^p Pogrzeb swoją zmarłą w najwspanialszym z naszych grobowców.^q Żaden z nas nie odmówi ci swego grobowca, by uniemożliwić pogrzebanie twej zmarłej”.^r

7 Wówczas Abraham wstał i poklonił się tamtejszym mieszkańcom,^s synom Heta,^t **8** i powiedział do nich, mówiąc: „Jeśli wasze dusze zgadzają się, bym pogrzebał swą zmarłą sprzed mego oblicza, to posłuchajcie

ROZDZ. 22

a Rdz 21:31

b Rdz 11:29

c Rdz 11:26

d Hi 32:2

e Rdz 25:20

f Rdz 24:15
Rz 9:10

g 2Sm 10:6

ROZDZ. 23

h Rdz 17:17

i Joz 14:15

j Rdz 35:27
Lb 13:22

k Rdz 12:5
Ps 105:11

l Rdz 10:15

m Rdz 23:20

n Rdz 17:8
Heb 11:9

o Rdz 49:30
Dz 7:5

p Rdz 21:22

q Iz 53:9
Jn 19:41

r Joz 24:32

s 1Pt 2:17

t 1Kn 1:13

szpalta 2

a Rdz 25:9

b Rdz 49:30

c Rdz 23:15

d Rdz 50:13

e Rdz 34:20
Pwt 16:18

f Rdz 4:1

g Rdz 14:23
Rz 13:8

h 2Sm 2:5

i Ezd 8:25
Dz 7:16

j Rdz 25:9
Rdz 49:30

k Rut 4:11
Jer 32:44

mnie i wstawcie się za mną u Efrona, syna Cochara.^a **9** żeby mi dał jaskinię Machpela,^b która należy do niego i która się znajduje na skraju jego pola. Niech za pełną miarę srebra da mi ją u was w posiadanie na grobowiec”.^c

10 Efron zaś siedział wśród synów Heta. Toteż Efron Hetyta^d odpowiedział Abrahamowi, tak iż słyszeli to synowie Heta oraz wszyscy, którzy wchodzili do bramy miasta:^e **11** „Nie, panie mój! Posłuchaj mnie. Daję ci to pole i daję ci jaskinię, która jest na nim. Daję ci to na oczach synów mego ludu.^f Pogrzeb swoją zmarłą”. **12** Wtedy Abraham poklonił się tamtejszym mieszkańcom, **13** a do Efrona rzekł, tak iż słyszeli to tamtejsi mieszkańcy: „Tylko jeśli ty... nie, posłuchaj mnie! Dam ci za pole określoną ilość srebra. Weź je ode mnie,^g żebym mógł tam pogrzebać swoją zmarłą”.

14 Wówczas Efron odpowiedział Abrahamowi, mówiąc do niego: **15** „Panie mój, posłuchaj mnie. Kawalek ziemi wart czterysta srebrnych sykli – cóż to jest między mną a tobą? Pogrzeb więc swoją zmarłą”.^h

16 Toteż Abraham posłuchał Efrona i Abraham odważył Efronowi taką ilość srebra, o jakiej powiedział, tak iż słyszeli to synowie Heta – czterysta srebrnych sykli będących w obiegu wśród kupców.ⁱ **17** W ten sposób potwierdzono, że pole Efrona w Machpela, naprzeciw Mamre, pole i jaskinia znajdująca się na nim oraz wszystkie drzewa, które były na polu^j wokół wszystkich jego granic, przeszły na własność^k **18** Abrahama jako nabyta posiadłość, na oczach synów Heta wśród wszystkich wchodzących do bramy jego mia-

sta.^a **19** I potem Abraham pogrzebał swą żonę, Sarę, w jaskini na polu Machpela, naprzeciw Mamre, czyli w Hebronie, w ziemi Kanaan.^b **20** W ten sposób potwierdzono, że pole i jaskinia, która na nim była, przeszły z rąk synów Heta na własność Abrahama jako posiadłość na grobowiec.^c

24 Abraham był stary, podeszły w latach; a Jehowa pobłogosławił Abrahamowi we wszystkim.^d **2** Przeto Abraham rzekł do swego sługi, najstarszego ze swoich domowników, który zarządzał wszystkim, co on posiadał:^e „Włóż, proszę, swą rękę pod moje udo,^f **3** abym cię zaprzysiął na Jehowę,^g Boga niebios i Boga ziemi, że dla mego syna nie wezmiesz żony z córek Kananejczyków, spośród których mieszkam,^h **4** ale pójdziesz do mego kraju i do moich krewnychⁱ i wezmiesz żonę dla mego syna, dla Izaaka”.

5 Jednakże sługa rzekł do niego: „A jeśli ta kobieta nie zechce przyjść ze mną do tej ziemi? Czy koniecznie mam twego syna odesłać do ziemi, z której wyszedłeś?”^j **6** Wtedy Abraham rzekł do niego: „Strzeż się, żebyś tam nie odsyłał mego syna.^k **7** Jehowa, Bóg niebios, który mnie wziął z domu mego ojca i z ziemi moich krewnych^l i który mówił do mnie, i który mi przysiął,^m mówiąc: ‚Potomstwuⁿ twemu dam tę ziemię’^o – on pośle swego anioła przed tobą^p i na pewno wezmiesz stamtąd żonę dla mego syna.^q **8** Ale gdyby ta kobieta nie chciała przyjść z tobą, ty będziesz zwolniony od tej przysięgi, którą mi złożyłeś.^r Tylko nie wolno ci odesłać tam mego syna”. **9** Wte-

ROZDZ. 23

- a Hi 29:7
Jer 32:12
- b Rdz 25:10
Rdz 50:13
- c Rdz 49:31
Dz 7:5

ROZDZ. 24

- d Rdz 13:2
Gal 3:9
- e Rdz 15:2
Rdz 41:40
1Ko 4:2
- f Rdz 47:29
- g Rdz 21:23
- h Rdz 28:1
Pwt 7:3
1Ko 7:39
2Ko 6:14
- i Rdz 22:20
- j Rdz 11:28
Rdz 15:7
- k Heb 11:15
- l Rdz 12:1
Heb 11:8
- m Mi 7:20
Lk 1:73
Heb 6:13
- n Rdz 26:4
Dz 7:5
Heb 11:18
- o Rdz 13:15
Wj 32:13
Pwt 34:4
- p Wj 23:20
Ps 34:7
Heb 1:14
- q Rdz 12:5
Dz 7:4
- r Joz 2:17

szpalta 2

- a Rdz 24:2
Rdz 47:29
- b Rdz 24:35
Rdz 43:11
- c Prz 12:10
- d Wj 2:16
1Sm 9:11
Jn 4:7
- e Rdz 32:9
1Kl 18:36
Mt 22:32
- f 1Sm 20:8
Za 7:9
- g Neh 1:11
Ps 37:5
Flp 4:6
- h Rdz 29:10
- i Prz 19:14
- j Sdz 6:17
Sdz 18:5
- k Ps 34:15
Ps 65:2
Iz 58:9
Iz 65:24
1Jn 5:14
- l Rdz 22:23
- m Rdz 11:29
- n Rdz 11:26
- o Rdz 21:14
- p Rdz 26:7
- q Pwt 22:20
2Ko 11:2
- r Jn 4:7

dy sługa włożył rękę pod udo Abrahama, swego pana, i przysiął mu w związku z tą sprawą.^a

10 Wziął więc ów sługa dziecię wielbłądów spośród wielbłądów swego pana i ruszył w drogę, mając w rękę wszelką rzecz dobrą swego pana.^b Potem wstał i udał się do Mezopotamii do miasta Nachora. **11** W końcu dał wielbłądom uklęknąć za miastem przy studni z wodą w porze wieczornej,^c w czasie gdy zwykle wychodziły kobiety, które czerpały wodę.^d **12** I zaczął mówić: „Jehowo, Boże mego pana, Abrahama,^e racz to dzisiaj sprawić przede mną i okazać lojalną życzliwość^f panu memu, Abrahamowi.^g **13** Oto stoję u źródła wody, a córki mieszkańców tego miasta wychodzą, by czerpać wodę.^h **14** Niechaj tak się stanie, żeby młoda kobieta, do której powiem: ‚Zdejmij, proszę, swój dzban na wodę, abym mógł się napić’ i która wręcz powie: ‚Napij się, a ja napoję też twoje wielbłądy’, była tą, którą przeznacysz dla twego sługi,ⁱ dla Izaaka; i daj mi przez to poznać, że okazałeś lojalną miłość memu panu”.^j

15 I zanim skończył mówić,^k oto wychodziła Rebeka, która urodziła się Betuelowi,^l synowi Milki,^m żony Nachora,ⁿ brata Abrahama, a miała na ramieniu dzban na wodę.^o **16** Była to młoda kobieta o bardzo powabnym wyglądzie,^p dziewica, i jeszcze z nią nie współżył żaden mężczyzna;^q zesłała ona do źródła i zaczęła napełniać swój dzban na wodę, a potem wyszła na górę. **17** Sługa od razu wybiegł jej naprzeciw i rzekł: „Daj mi, proszę, łyk wody z twojego dzbanu”.^r **18** Ona zaś rzekła: „Pij, mój panie”. Wtedy szybko zdjęła swój dzban na rękę i dała mu

się napić.^a **19** Kiedy już dała mu się napić, rzekła: „Naczerpię też wody dla twoich wielbłądów, aż się napiją”.^b **20** Szybko więc opróżniła swój dzban do poidła i biegła wielokrotnie do studni,^c by naczerpać wody, i czerpała dla wszystkich jego wielbłądów. **21** Przez cały czas ów mąż przyglądał się jej ze zdumieniem i milczał, by poznać, czy Jehowa poszczęścił jego drodzą, czy nie.^d

22 A gdy wielbłądy już się napiły, mąż ten wziął złoty kolczyk do nosa,^e ważący pół sykla, i dwie bransoletki^f na jej ręce – o wadze dziesięciu sykli złota. **23** i odezwał się: „Czyją jesteś córką? Powiedz mi, proszę. Czy w domu twego ojca jest dla nas miejsce na nocleg?”^g **24** Na to powiedziała do niego: „Jestem córką Betuela,^h syna Milki, którego ona urodziła Nachorowi”.ⁱ **25** Ponadto rzekła mu: „Jest u nas i słoma, i dużo paszy, a także miejsce na nocleg”.^j **26** Mąż ten zaś pokłonił się i padł na twarz przed Jehową,^k **27** i powiedział: „Błogosławiony niech będzie Jehowa! – Bóg mego pana, Abrahama – który nie odstąpił od swej lojalnej życzliwości i wierności wobec mego pana. Gdy byłem w drodze, Jehowa zaprowadził mnie do domu braci mego pana”.^m

28 I ta młoda kobieta pobiegła, i opowiedziała o tym domownikom swej matki. **29** A Rebeka miała brata imieniem Laban.ⁿ Pobiegł więc Laban do męża, który był na zewnątrz przy źródle. **30** A gdy zobaczył kolczyk do nosa oraz bransoletki^o na rękach swej siostry i gdy usłyszał słowa Rebeki, swej siostry, mówiącej: „Tak mi powiedział ten mężczyzna”, wtedy przyszedł do tego męża, a on tam stał

ROZDZ. 24

- a Mt 10:42
Mt 25:35
- b Rz 12:13
1Pt 4:9
- c Prz 31:17
Prz 31:31
- d Ps 107:43
- e Eze 16:12
- f Jer 2:32
Eze 16:11
- g Rdz 19:2
Sdz 19:21
- h Rdz 22:23
- i Rdz 11:29
- j Rdz 18:4
Rdz 19:3
Rdz 43:24
- k 1Kn 29:20
Neh 8:6
Ps 95:6
- l Rdz 9:26
Ps 72:18
Łk 1:68
- m Ps 100:5
Mi 7:20
- n Rdz 25:20
Rdz 29:10
- o Iz 3:21
Jer 2:32
Eze 16:11

szpalta 2

- a Rdz 26:29
Rut 3:10
Ps 115:15
- b Sdz 19:21
Łk 7:44
1Tm 5:10
- c Rz 12:11
Ef 6:5
- d Rdz 15:2
- e Rdz 13:2
Ps 107:38
- f Rdz 21:1
Rz 4:19
Heb 11:11
- g Rdz 25:5
- h Rdz 24:3
Rdz 28:1
Ezd 9:2
1Ko 7:39
- i Rdz 22:20
- j Rdz 24:4
- k Rdz 24:5
- l Rdz 48:15
1Kl 2:3
Ps 119:3
Iz 38:3
Dz 9:31
- m Wj 23:20
Heb 1:14
- n Rdz 39:3
Neh 1:11
Ps 118:25
- o Rdz 11:25
- p Rdz 24:9
Joz 2:17

przy wielbłądach koło źródła. **31** Od razu rzekł: „Chodź, błogosławiony przez Jehowę.”^a Cemu tu stoisz, gdy ja przygotowałem dom, a także miejsce dla wielbłądów?” **32** Wtedy ów mąż wszedł do domu, a on porozpręgał wielbłądy i dał wielbłądom słomy oraz paszy, a także dał wody do umycia nóg jego i nóg mężów, którzy z nim byli.^b **33** Potem postawiono przed nim coś do jedzenia, ale on powiedział: „Nie będę jadł, dopóki nie przedstawię swoich spraw”. Tamten rzekł: „Mów!”^c

34 Wówczas zaczął mówić: „Jestem sługą Abrahama.”^d **35** A Jehowa hojnie błogosławił memu panu, stale bowiem czyni go większym i daje mu owce i bydło oraz srebro i złoto, jak również służących i służące oraz wielbłądy i osły.^e **36** Ponadto Sara, żona mego pana, gdy się już zestarzała, urodziła syna memu panu,^f a on da mu wszystko, co posiada.^g **37** Toteż mój pan zaprzysiągł mnie, mówiąc: „Nie wolno ci wziąć żony dla mego syna z córek Kananejczyków, w których ziemi mieszkam.”^h **38** Nie, ale raczej pójdziesz do domu mego ojca i do mojej rodzinyⁱ i weźmiesz żonę dla mego syna.^j **39** Lecz ja powiedziałem panu memu: „A jeśli ta kobieta nie zechce przyjść ze mną?”^k **40** Wówczas on rzekł do mnie: „Jehowa, przed którym chodzę,^l pośle z tobą swego anioła^m i z całą pewnością poszczęści twej drodze;ⁿ i weźmiesz żonę dla mego syna z mojej rodziny i z domu mego ojca.”^o **41** Wtedy będziesz zwolniony od zaprzysiężonego zobowiązania wobec mnie, gdy dotrzesz do mojej rodziny; a jeśli ci jej nie dadzą, to będziesz wolny od zaprzysiężonego zobowiązania wobec mnie.”^p

42 „Gdy dzisiaj dotarłem do źródła, powiedziałem: ‚Jehowo, Boże mego pana, Abrahama, jeśli rzeczywiście szczęścisz mojej drodze, którą idę.‘^a **43** oto stoję przy źródle wody. Niechaj tak się stanie, żeby dziewczę^b wychodzące czerpać wodę, do którego powiem: ‚Daj mi, proszę, napić się trochę wody z twojego dzbanu‘ **44** i które mi powie: ‚I ty się napij, i dla twoich wielbłądów naczepię wody‘, było kobietą, którą Jehowa daje synowi mego pana.”^c

45 „Zanim przestałem mówić^d w swym sercu,^e oto wychodziła Rebeka z dzbanem na ramieniu; i zeszła w dół do źródła, i zaczęła czerpać wodę.^f Wówczas rzekłem do niej: ‚Daj mi, proszę, się napić.‘^g **46** Ona więc szybko zdjęła z siebie dzban i rzekła: ‚Napij się,^h a ja napoję także twoje wielbłądy’. Wtedy się napiłem, a ona napoiła także wielbłądy. **47** Potem zapytałem ją i rzekłem: ‚Czyją jesteś córką?’,ⁱ na co powiedziała: ‚Jestem córką Betuela, syna Nachora, którego mu urodziła Milka’. Włożyłem więc w jej nozdrze kolczyk do nosa, a na jej ręce – bransoletki.^j **48** I pokloniłem się, i padłem na twarz przed Jehową, i błogosławiłem Jehowę – Boga mego pana, Abrahama^k – który mnie prowadził dobrą drogą,^l bym wziął córkę brata mego pana dla jego syna. **49** Jeśli więc naprawdę okazujecie lojalną życzliwość i wierność memu panu,^m to mi powiedzcie, a jeśli nie, powiedzcie mi, żebym mógł się zwrócić w prawo lub w lewo”.ⁿ

50 Wówczas Laban i Betuel, odpowiadając, rzekli: „Od Jehowy wyszła ta rzecz.^o My nie możemy mówić do ciebie ani źle, ani dobrze.^p **51** Oto jest przed tobą Rebeka. Weź ją i idź, i

ROZDZ. 24

- a Ps 37:5
- b Rdz 24:16
- c Rdz 24:14
Prz 18:22
Prz 19:14
- d Ps 65:2
Iz 58:9
Iz 65:24
Dn 9:21
- e 1Sm 1:13
Neh 2:4
- f Rdz 24:15
- g Rdz 24:17
- h Rdz 24:18
- i Rdz 24:23
- j Rdz 24:22
Eze 16:11
- k Rdz 24:27
Łk 1:68
- l Iz 30:21
Iz 48:17
- m Rdz 32:10
Rdz 47:29
Joz 2:14
- n Rdz 24:8
- o Ps 118:23
Mk 12:11
- p Rdz 31:24
Iz 46:10
Dz 5:39

szpalta 2

- a Prz 18:22
Prz 19:14
- b 1Kn 29:20
2Kn 20:18
- c Rdz 34:12
- d Rdz 30:25
Rdz 31:27
- e Rdz 39:3
Ps 1:3
Iz 48:15
- f Ps 123:2
Kol 3:22
1Pt 2:18
- g Jn 9:21
- h Rdz 2:24
Ps 45:10
- i Rdz 28:5
- j Rdz 35:8
- k Rdz 22:17
2Sm 12:29
- l Ps 45:14
- m Rdz 31:17
Rdz 31:34
- n Rdz 16:14
Rdz 25:11
- o Rdz 12:9
Rdz 20:1
Łb 13:22
Sdz 1:9
2Sm 24:7
Abd 19
- p Ps 77:12
Ps 143:5

niech zostanie żoną syna twego pana, tak jak powiedział Jehowa”.^a **52** I stało się, gdy sługa Abrahama usłyszał ich słowa, że od razu padł na twarz przed Jehową na ziemię.^b **53** I ów sługa zaczął wyjmować przedmioty ze srebra i przedmioty ze złota oraz szaty i dawać je Rebecce; i dał wyborne rzeczy jej bratu oraz jej matce.^c **54** Potem jedli i pili, on oraz mężczyźni, którzy byli z nim, i przenocowali tam, a rano wstali.

Wówczas rzekł: „Wyprawcie mnie do mego pana”.^d **55** Na to jej brat i jej matka powiedzieli: „Niech ta młoda kobieta pozostanie z nami przynajmniej dziesięć dni. Potem może pójść”. **56** Ale on im rzekł: „Nie zatrzymujcie mnie, skoro Jehowa poszczęścił mej drodze.”^e Wyprawcie mnie, żebym mógł udać się do mego pana”.^f **57** Rzekli więc: „Zawołajmy młodą kobietę i dowiedzmy się z jej ust”.^g **58** Po czym zawołali Rebekę i rzekli do niej: „Czy chcesz pójść z tym mężem?” Ona zaś powiedziała: „Chcę pójść”.^h

59 Wtedy wyprawili Rebekę,ⁱ swoją siostrę, i jej mamkę,^j a także sługę Abrahama i jego ludzi. **60** I zaczęli błogosławić Rebekę i mówić do niej: „Obyś ty, siostró nasza, stała się tysiącami dziesiątek tysięcy i niech twoje potomstwo posiadzie bramy tych, którzy go nienawidzą”.^k **61** Potem Rebeka i jej służące^l wstały i pojechały na wielbłądach,^m podążając za tym mężem; a ów sługa zabrał Rebekę i ruszył w drogę.

62 Izaak zaś przyszedł z drogi wiodącej do Beer-Lachaj-Roj,ⁿ mieszkał bowiem w ziemi Negeb.^o **63** A gdy zapadał wieczór, Izaak przechadzał się, by rozmyślać^p w polu. Kiedy podniósł oczy

i spojrział, oto zbliżały się wielbłądy! **64** Gdy Rebeka podniosła oczy, zobaczyła Izaaka i zeskoczyła z wielbłąda. **65** Potem powiedziała do sługi: „Kim jest ten mężczyzna, który idzie tam przez pole nam na spotkanie?”, sluga zaś rzekł: „To jest mój pan”. A ona wzięła chustę na głowę i się zasłoniła.^a **66** A sluga zaczął opowiadać Izaakowi wszystko, co uczynił. **67** Potem Izaak wprowadził ją do namiotu Sary, swej matki.^b Tak pojął Rebekę i została jego żoną;^c i pokochał ją,^d i znalazł Izaak pocieszenie po stracie swej matki.^e

25 Abraham znowu pojął żonę, a było jej na imię Ketura.^f **2** Z czasem urodziła mu Zimrana i Jokszana, i Medana, i Midiana,^g i Jiszbaka, i Szuacha.^h

3 A Jokszan został ojcem Szebyⁱ i Dedana.^j

A synami Dedana byli: Aszurim i Letuszim, i Leumim.

4 A synami Midiana byli: Efa^k i Efer, i Chanoch, i Abida, i Eldaa.^l

Wszyscy oni byli synami Ketury.

5 Później Abraham dał Izaakowi wszystko, co miał,^m **6** ale synom, których Abraham miał z nałożnic, dał Abraham dary.ⁿ Potem jeszcze za swego życia odprawił ich od Izaaka, swego syna,^o na wschód, do ziemi Wschodu.^p **7** A oto dni lat życia Abrahama, które przeżył: sto siedemdziesiąt pięć lat. **8** Potem Abraham wydał ostatnie tchnienie i umarł w późnej starości, sędziwy i pełen zadowolenia, i został przyłączony do swego ludu.^q **9** Izaak i Ismael, jego synowie, pogrzebali go więc w jaskini Machpela na polu Efrona, syna Cochara Hetyty, to jest naprzeciw Mamre,^r **10** na

ROZDZ. 24

- a 1Ks 11:6
- b Rdz 18:6
Heb 11:9
- c Mt 19:5
- d Rdz 26:8
Ef 5:25
- e Rdz 23:2
Rdz 23:19

ROZDZ. 25

- f Rz 7:2
- g Rdz 37:28
Wj 2:15
Lb 22:4
Lb 31:2
Sdz 6:2
- h 1Kn 1:32
Hi 2:11
- i 1Kl 10:1
- j Jer 25:23
Eze 27:20
- k Iz 60:6
- l 1Kn 1:33
- m Rdz 24:36
Prz 13:22
Heb 1:2
- n 2Kn 21:3
- o Rdz 21:14
Jn 8:35
Gal 4:30
- p Sdz 6:3
- q Rdz 35:29
Prz 9:11
- r Rdz 23:9
Rdz 49:30

szpalta 2

- a Rdz 23:19
- b Rdz 17:19
Rdz 26:13
- c Rdz 16:14
- d Rdz 16:10
- e Gal 4:24
- f Rdz 36:3
Iz 60:7
- g Ps 120:5
Jer 49:28
Eze 27:21
- h 1Kn 1:29
- i 1Kn 1:30
- j Hi 2:11
Hi 6:19
- k 1Kn 1:31
- l 1Kn 6:54
Neh 8:16
- m Rdz 17:20
Ps 117:1
- n Rdz 25:8
- o Rdz 2:11
1Sm 15:7
- p Rdz 16:7
- q Rdz 16:12
- r Rdz 22:2
Mt 1:2
- s Rdz 22:23
- t Pwt 26:5
- u Pwt 4:29
- v 1Sm 1:5
- w 2Sm 21:14
2Kn 33:13
Lk 1:13
- x Rz 9:10

polu, które Abraham nabył od synów Heta. Tam został pogrzebany Abraham, a także Sara, jego żona.^a **11** A po śmierci Abrahama Bóg dalej błogosławił Izaakowi, jego synowi,^b a Izaak mieszkał blisko Beer-Lachaj-Roj.^c

12 Oto dzieje Ismaela,^d syna Abrahama, którego Hagar, Egipcjanka, służąca Sary, urodziła Abrahamowi.^e

13 Te zaś są imiona synów Ismaela, według ich imion, według ich rodowodów: pierworodny Ismaela, Nebajot,^f a także Kedar^g i Adbeel, i Mibsam,^h

14 i Miszma, i Duma, i Massa,

15 Chadadⁱ i Tema,^j Jetur, Nafisz i Kedma.^k **16** To są synowie Ismaela oraz ich imiona według ich dziadzińców i według ich obozów otoczonych murem:^l dwunastu naczelników według ich rodów.^m **17** Oto lata życia Ismaela: sto trzydzieści siedem lat. Potem wydał on ostatnie tchnienie i umarł, i został przyłączony do swego ludu.ⁿ

18 I obozowali od Chawili^o koło Szur,^p rozciągającego się naprzeciw Egiptu, aż po Asyrię. Osiedlił się on naprzeciwko wszystkich swych braci.^q

19 Oto dzieje Izaaka, syna Abrahama.^r

20 A Izaak miał czterdzieści lat, gdy wziął sobie za żonę Rebekę, córkę Betuela,^s Syryjczyka^t z Paddan-Aram, siostrę Labana, Syryjczyka. **21** I Izaak upraszał Jehowę szczególnie w sprawie swej żony,^u gdyż była niepłodna;^v a Jehowa dał się mu uprosić^w i Rebeka, jego żona, stała się brzemienna. **22** I synowie w niej zaczęli się ze sobą zmagać,^x tak iż powiedziała: „Jeżeli tak się dzieje, to po cóż ja

żyć?” Poszła więc zapytać Jehowę.^a **23** A Jehowa jej odrzekł: „Dwa narody są w twoim łonie^b i dwie grupy narodowościowe z twego wnętrza się rozdziela;^c i jedna grupa narodowościowa będzie silniejsza od drugiej grupy narodowościowej,^d a starszy będzie służył młodszemu”.^e

24 Z czasem dopełniły się jej dni, by urodziła, i oto były w jej łonie bliźnięta.^f **25** I wyszedł pierwszy, cały czerwony jak urzędowa szata włosiana;^g toteż nazwano go imieniem Ezaw.^h **26** Potem zaś wyszedł jego brat i ręką trzymał się pięty Ezawa;ⁱ nazwano go więc imieniem Jakub.^j A Izaak miał sześćdziesiąt lat, gdy ona ich urodziła.

27 I chłopcy podrosli, i Ezaw stał się mężem umiającym polować,^k mężem pola, Jakub zaś mężem nienagannym,^l mieszkającym w namiotach.^m **28** A Izaak miłował Ezawa, gdyż dzięki temu miał w ustach dziczyznę, natomiast Rebeka miłowała Jakuba.ⁿ **29** Pewnego razu Jakub gotował jakąś potrawę, gdy Ezaw przyszedł z pola i był zmęczony. **30** Ezaw rzekł więc do Jakuba: „Proszę cię, daj mi szybko łyk tego czerwonego – tego tam czerwonego, bo jestem zmęczony!” Dlatego nazwano go imieniem Edom.^o **31** Jakub odrzekł: „Sprzedaj mi najpierw swoje prawo pierworodnego!”^p **32** A Ezaw ciągnął dalej: „Oto ja wprost umieram i na co mi się przyda prawo pierworodztwa?” **33** Wówczas Jakub dodał: „Przyśięgnij mi najpierw!”^q I ten mu przysięgł, i sprzedał Jakubowi swe prawo pierworodnego.^r **34** Jakub zaś dał Ezawowi chleb i potrawę z soczewicy, a on zabrał się do jedzenia i picia.^s Potem wstał i odszedł. Wzgardził więc Ezaw prawem pierworodztwa.^t

ROZDZ. 25

- a 1Sm 1:10
- b Ps 139:15
Kzn 11:5
- c Rdz 36:31
Lb 20:14
- d Rdz 27:29
Pwt 2:4
- e 2Sm 8:14
Mal 1:2
Rz 9:12
- f Rdz 38:27
- g Rdz 27:11
2Kl 1:8
Za 13:4
- h Rdz 27:32
Rdz 36:9
Mal 1:3
- i Oz 12:3
- j Rdz 27:36
Dz 7:14
- k Rdz 27:3
- l Ps 37:37
- m Heb 11:9
- n Rdz 27:6
Rdz 27:46
- o Rdz 36:1
Pwt 2:4
Mal 1:4
- p Rdz 43:33
Pwt 21:17
1Kn 5:1
- q Rdz 14:22
Heb 6:16
- r Heb 12:16
- s 1Ko 15:32
- t Hl 21:15
Hl 34:9

szpalta 2

ROZDZ. 26

- a Rdz 12:10
- b Rdz 26:26
- c Wj 6:3
Lb 12:6
1Jn 4:12
- d Wj 32:13
- e Rdz 20:1
Heb 11:9
- f Rdz 12:7
Rdz 15:18
Rz 15:8
Gal 4:28
- g Rdz 22:16
Ps 105:9
Mi 7:20
Heb 6:13
- h Rdz 15:5
Pwt 34:4
Heb 11:12
- i Rdz 12:3
Rdz 22:18
Dz 3:25
Gal 3:8
- j Rdz 17:23
Heb 11:8
Jak 2:21
- k Rdz 26:17
- l Rdz 12:13
- m Rdz 24:16

26 I nastąpiła w tej ziemi klęska głodu, inna niż pierwsza klęska głodu, która nastąpiła za dni Abrahama,^a toteż Izaak udał się do Abimelecha, króla Filistynów, do Geraru.^b **2** Wówczas ukazał mu się Jehowa i rzekł:^c „Nie zstępuj do Egiptu. Obozuj w ziemi, którą ci wyznaczam.^d **3** Przebywaj w tej ziemi^e jako przybysz, a ja dalej będę z tobą i będę ci błogosławił, gdyż tobie i twojemu potomstwu dam wszystkie te ziemie,^f i spełnię przysięgę, którą przysięgałem Abrahamowi, twemu ojcu:^g **4** „I rozmnożę twoje potomstwo jak gwiazdy niebios, i dam twojemu potomstwu wszystkie te ziemie,^h i poprzez twoje potomstwo na pewno będą sobie błogosławić wszystkie narody ziemi”.ⁱ **5** Dlatego że Abraham posłuchał mego głosu i wypełniał swe zobowiązania wobec mnie, moje nakazy, moje ustawy i moje prawa”.^j **6** Izaak zamieszkał więc w Gerarze.^k

7 A miejscowi mężczyźni dopytawali się o jego żonę, on zaś mawiał: „To moja siostra”.^l Bał się bowiem powiedzieć: „Moja żona”, żeby czasem, jak mówił, „miejscowi mężczyźni nie zabili mnie z powodu Rebeki”, bo wyglądała pociągająco.^m **8** Gdy więc jego dni się tam przedłużały, Abimelech, król Filistynów, spoglądając z okna, zobaczył, że oto Izaak zabawia się z Rebeką, swoją żoną.ⁿ **9** Abimelech natychmiast wezwał Izaaka i rzekł: „Przecież ona jest twoją żoną! Czemu więc powiedziałeś: „To moja siostra?”” Izaak mu odrzekł: „Powiedziałem to, żebyś czasem z jej powodu nie umarł”.^o **10** Lecz Abimelech ciągnął dalej: „Cóż to

nam uczyniłeś?^a Jeszcze trochę, a ktoś z ludu położyłby się z twoją żoną i ściągąłbyś na nas winę!”^b **11** I Abimelech nakazał całemu ludowi, mówiąc: „Każdy, kto tknie tego człowieka i jego żonę, niechybnie zostanie uśmiercony!”

12 Potem Izaak zaczął w tej ziemi siać ziarno^c i w owym roku z jednej miary zebrał sto,^d gdyż Jehowa mu błogosławił.^e

13 Toteż mąż ten stał się wielki i coraz bardziej rósł i potężniał, aż stał się bardzo wielki.^f

14 I miał trzody owiec i stada bydła oraz liczną służbę,^g tak iż Filistyni zaczęli mu zazdrościć.^h

15 Wszystkie studnie więc, które słudzy jego ojca wykopalili za dni Abrahama,ⁱ jego ojca, Filistyni zatkali i pozasypywali suchą ziemią.^j **16** W końcu Abimelech rzekł do Izaaka: „Wyprowadź się z naszego sąsiedztwa, gdyż stałeś się o wiele silniejszy niż my”.^k **17** Toteż Izaak wyprowadził się stamtąd i rozłożył się obozem w dolinie Geraru,^l i tam zamieszkał.

18 I począł Izaak odkopywać studnie z wodą, które wykopano za dni Abrahama, jego ojca, a które Filistyni pozatykali po śmierci Abrahama;^m i na nowo nazywał je według nazw, które im nadał jego ojciec.ⁿ

19 A słudzy Izaaka dalej kopali w tej dolinie potoku i znaleźli tam studnię ze świeżą wodą. **20** I pasterze z Geraru pokłócili się z pasterzami Izaaka,^o mówiąc: „Woda jest nasza!” Dlatego nadał tej studni nazwę Esek, gdyż toczyli z nim spór. **21** Zaczęli też kopać inną studnię i o nią także się pokłócili. Dlatego nadał jej nazwę Sitna. **22** Później przeniósł się stamtąd i wykopał kolejną studnię,^p lecz o nią się nie kłócili. Toteż

ROZDZ. 26

a Rdz 12:18

b Rdz 20:9

Rdz 39:9

Prz 6:29

Heb 13:4

c Rdz 8:22

Iz 55:10

2Kor 9:10

d 1Kor 3:6

e Rdz 24:1

Hi 42:12

Ps 3:8

Ps 67:6

Prz 10:22

Heb 6:7

f Rdz 24:35

g Rdz 12:16

Hi 1:3

h Rdz 37:11

1Sm 18:9

Prz 27:4

Rz 1:29

Tyt 3:3

i Rdz 21:30

j Prz 25:26

k Wj 1:9

Ps 105:24

l Rdz 10:19

Rdz 20:1

m Rdz 21:25

n Rdz 21:31

o Rdz 13:7

p Rdz 13:9

Prz 17:14

Rz 12:18

szpalta 2

a Kpl 26:9

Ps 18:19

Ps 118:5

b Rdz 17:6

Rdz 28:3

Eze 36:11

c Rdz 21:31

d Rdz 17:1

Rdz 28:13

Wj 3:6

Mt 22:32

Dz 7:32

e Rdz 15:1

Pwt 31:8

Ps 27:1

Heb 13:6

f Rdz 17:19

Ps 105:9

Gal 3:29

g Rdz 12:8

Rz 10:13

h Rdz 4:20

Heb 11:9

i Rdz 21:32

j Sdz 11:7

k Rdz 21:22

Rdz 39:5

Joz 3:7

Za 8:23

1Kor 14:25

l Rdz 21:31

m Rdz 21:27

Rdz 31:44

n Prz 16:7

o Rdz 12:2

Rdz 22:17

Ps 115:15

Iz 61:9

Mt 25:34

p Rdz 19:3

2Kl 6:23

nadał jej nazwę Rechobot i powiedział: „To dlatego, że Jehowa dał nam teraz przestronne miejsce^a i uczynił nas płodnymi na ziemi”.^b

23 Potem udał się stamtąd do Beer-Szeby.^c **24** I tej nocy ukazał mu się Jehowa, i przemówił: „Jam jest Bóg Abrahama, twego ojca.^d Nie lękaj się,^e gdyż jestem z tobą i będę ci błogosławił, i pomnożę twoje potomstwo ze względu na Abrahama, mojego sługę”.^f **25** On zatem zbudował tam ołtarz i wzywał imienia Jehowy,^g i rozbił tam swój namiot,^h a słudzy Izaaka zaczęli tam kopać studnię.

26 Później przyszedł do niego z Geraru Abimelech wraz z Achuzzatem, swoim zaufanym przyjacielem, i Pikołem, dowódcą swego wojska.ⁱ **27** Wtedy Izaak rzekł do nich: „Po cóż przyszlście do mnie, skoro mnie znienawidziliście i odprawiliście ze swego sąsiedztwa?”^j **28** Ci odrzekli: „Wyraźnie zobaczyliśmy, że Jehowa jest z tobą.^k Dlatego powiedzieliśmy: „Niech zwiąże nas przysięga,^l nas i ciebie, i zawrzyjmy przymierze z tobą.”^m **29** iż nie uczynisz nam nic złego, tak jak my nie tknęliśmy ciebie i jak wyświadczyliśmy ci tylko dobro, odpowiadając cię w pokoji.ⁿ Jesteś teraz błogosławionym Jehowy”.^o **30** Wówczas wyprawił im ucztę, a oni jedli i pili.^p **31** Następnego poranka wstali wcześniej i złożyli sobie nawzajem przysięgi.^q Potem Izaak ich odprawił i odeszli od niego w pokoji.^r

32 A owego dnia słudzy Izaaka przyszli i powiedzieli mu o studni, którą wykopali,^s i rzekli do niego: „Znaleźliśmy wodę!” **33** Nazwał ją więc Sziba. Dlate-

q Rdz 14:22; Rdz 21:23; 1Sm 20:17; **r** Rz 12:18; Heb 12:14; 1Pt 3:11; **s** Rdz 26:18.

go owo miasto nazywa się Beer-Szeba^a aż po dziś dzień.

34 Tymczasem Ezaw skończył czterdzieści lat. Wtedy wziął sobie za żonę Judytę, córkę Beeriego Hetyty, jak również Basemat, córkę Elona Hetyty.^b **35** A były one źródłem goryczy ducha dla Izaaka i Rebeki.^c

27 A gdy Izaak się zestarzał i jego oczy były zbyt zamglone, by widzieć,^d zawołał Ezawa, swego starszego syna, i rzekł do niego:^e „Synu mój!”, na co ten mu powiedział: „Oto jestem!”

2 On zaś przemówił: „Oto już się zestarzałem.^f Nie znam dnia swojej śmierci.^g **3** Teraz więc, proszę, weź swój sprzęt, swój kołczan i swój łuk, i wyjdź w pole, i upoluj dla mnie zwierzynę.^h

4 Potem przyrządź mi smaczną potrawę, jaką lubię, i przynieś mi ją, i niechże sobie pojem, żeby moja dusza mogła cię pobłogosławić, zanim umrę”.ⁱ

5 Jednakże Rebeka słuchała, gdy Izaak mówił do Ezawa, swego syna. I Ezaw wyszedł w pole, by upolować zwierzynę i ją przynieść.^j **6** Rebeka zaś powiedziała do Jakuba, swego syna:^k „Oto właśnie słyszałam, jak twój ojciec rozmawiał z Ezawem, twoim bratem, i rzekł: **7** „Przynieś mi zwierzyny i przyrządź mi smaczną potrawę, i niechże sobie pojem, żebym mógł przed śmiercią pobłogosławić cię przed obliczem Jehowy”.^l **8** A teraz, synu mój, posłuchaj mego głosu w tym, co ci każe.^m **9** Idź, proszę, do stada i weź mi stamtąd dwoje dorodnych kozłat z kóz, bym mogła z nich przyrządzić dla twego ojca smaczną potrawę, jaką lubi. **10** Potem zanieś ją swemu ojcu i on ją zje, żeby mógł cię pobłogosławić przed swą śmiercią”.

ROZDZ. 26

a Sdz 20:1

b Rdz 36:2

Pwt 7:3

c Rdz 27:46

Rdz 28:8

ROZDZ. 27

d Rdz 48:10

Kzn 12:3

e Rdz 25:28

f Iz 46:4

g Rdz 48:21

Prz 27:1

Kzn 9:12

Jak 4:14

h Rdz 25:27

i Rdz 48:9

Rdz 49:28

Heb 11:20

j Rdz 27:30

k Rdz 25:28

l Rdz 27:31

Rdz 49:1

Pwt 33:1

m Rdz 27:13

Rdz 27:43

Prz 1:8

Ef 6:1

szpalta 2

a Rdz 25:25

Rdz 27:23

b Rdz 27:21

c Joz 9:6

d Pwt 11:26

Pwt 23:5

Pwt 30:1

e Rdz 43:9

f Rdz 27:8

Prz 6:20

g Rdz 25:23

h 1Sm 28:8

i Rdz 25:26

j Rdz 25:25

Rdz 27:11

k Rdz 27:9

l Rdz 25:33

Rz 9:12

m Rdz 27:4

Heb 11:20

n Rdz 27:11

11 A Jakub odezwał się do Rebeki, swej matki: „Przecież Ezaw, mój brat, jest owłosiony, a ja jestem gładki.^a **12** Co będzie, gdy ojciec mnie dotknie?”^b Wówczas na pewno stanę się w jego oczach jak ktoś, kto drwi.^c i na pewno sprowadzę na siebie przekleństwo, a nie błogosławieństwo”.^d **13** Wtedy jego matka rzekła do niego: „Na mnie niech spadnie przekleństwo przeznaczone dla ciebie, synu mój.^e Tylko posłuchaj mego głosu i idź, wybierz mi je”.^f **14** Poszedł więc i wziął je, i przyniósł matce, a jego matka przyrządziła smaczną potrawę, jaką lubił jego ojciec. **15** Potem Rebeka wzięła szaty Ezawa, swego starszego syna,^g najładniejsze z tych, które miała w domu,^h i ubrała w nie Jakuba, swego młodszego syna.ⁱ **16** A skóry kozłat z kóz nałożyła na jego ręce i na nieowłosioną część jego szyi.^j **17** Potem Jakubowi, swemu synowi, dała do ręki smaczną potrawę oraz chleb, który przygotowała.^k

18 On więc wszedł do swego ojca i powiedział: „Ojciec mój!”, na co ten rzekł: „Oto jestem! Ktożes ty, mój synu?” **19** A Jakub przemówił do swego ojca: „Jam jest Ezaw, twój pierworodny.^l Uczynilem tak, jak mi powiedziałeś. Podnieś się, proszę. Usiądź i zjedz nieco z mojej zwierzyny, żeby twoja dusza mogła mnie pobłogosławić”.^m **20** Wtedy Izaak rzekł do swego syna: „Jakże to tak szybko ją znalazłeś, synu mój?” On zaś rzekł: „Ponieważ Jehowa, twój Bóg, sprawił, że wpadła na mnie”. **21** Wówczas Izaak rzekł do Jakuba: „Podejdź, proszę, żebym mógł cię pomacać, synu mój, by poznać, czy naprawdę jesteś moim synem Ezawem, czy nie”.ⁿ **22** Jakub więc podszedł do Izaaka, swego ojca,

a ten, pomacawszy go, rzekł: „Głos jest głosem Jakuba, ale ręce są rękami Ezawa”.^a **23** I nie rozpoznał go, gdyż jego ręce były owłosione jak ręce Ezawa, jego brata. Przeto go pobłogosławił.^b

24 Potem rzekł: „Ty naprawdę jesteś moim synem Ezawem?”, na co on powiedział: „Jestem”.^c

25 Wówczas rzekł: „Podaj mi to, bym mógł zjeść nieco ze zwierzy-
nego mego syna, żeby moja du-
sza mogła cię pobłogosławić”.^d
Wtedy podał mu to i on za-
czął jeść; przyniósł mu też wina
i on zaczął pić. **26** Potem Izaak,
jego ojciec, rzekł do niego:
„Podejdz, proszę, i pocałuj mnie,
mój synu”.^e **27** Podszedł więc
i go pocałował, a on poczuł za-
pach jego szat.^f I błogosławił go,
mówiąc:

„Oto zapach syna mojego jest
jak zapach pola, które pobłogos-
ławił Jehowa. **28** I oby praw-
dziwy Bóg dał ci rosę niebios^g
i żyzne gleby ziemi^h oraz ob-
fitość zboża i młodego wina.ⁱ
29 Niech ci służą ludy i niech ci
się nisko kłaniają grupy narodo-
wościowe.^j Zostań panem swych
braci i niech ci się nisko kłania-
ją synowie twej matki.^k Przeklęty
niech będzie każdy z tych, którzy
cię przeklinają, a błogosławiony
niech będzie każdy z tych, którzy
cię błogosławią”.^l

30 A gdy tylko Izaak skończył
błogosławić Jakuba – ledwie Ja-
kub odszedł sprzed oblicza Iza-
aka, swego ojca – wrócił z ło-
wów Ezaw, jego brat.^m **31** I on
też zajął się przyrządzeniem
smacznej potrawy. Potem przy-
niósł ją swemu ojcu i rzekł do
ojca: „Niech ojciec mój się pod-
niesie i zje nieco ze zwierzy-
ny swego syna, żeby twoja du-
sza mogła mnie pobłogosławić”.ⁿ
32 Wtedy Izaak, jego ojciec,

ROZDZ. 27

- a Rdz 27:16
- b Pwt 21:17
Rz 9:11
Heb 11:20
- c Rdz 25:33
- d Pwt 33:28
Prz 10:6
- e Rdz 48:10
- f Rdz 25:27
Rdz 27:15
PnP 4:11
- g Pwt 11:11
Iz 45:8
Oz 14:5
- h Rdz 45:18
Lb 13:27
- i Rdz 27:37
Pwt 7:13
2Kl 18:32
Ps 104:15
- j 2Sm 8:1
Dn 2:44
- k Rdz 25:23
Rdz 49:8
- l Rdz 12:3
Rdz 28:3
Rdz 31:42
Lb 24:9
Eze 25:12
- m Rdz 27:3
- n Heb 7:7

szpalta 2

- a Rdz 25:25
Rdz 25:31
Heb 12:16
- b Rz 9:13
- c Łk 13:28
- d Heb 12:17
- e Pwt 21:17
Mal 1:2
Gal 3:9
- f Rdz 25:26
Rdz 32:28
Oz 12:3
- g Rdz 25:34
Mt 5:33
Heb 6:16
- h Rdz 27:28
- i Rdz 25:23
Rdz 27:29
Rz 9:12
- j Rdz 49:8
- k Pwt 33:28
Jl 2:19
- l Heb 12:17
- m Iz 65:14
- n Joz 24:4
Heb 11:20
- o Rdz 32:6
Lb 20:18
- p Rdz 25:23
2Sm 8:14
- q 2Kl 8:20
2Kn 28:17

rzekł do niego: „Któżże ty?”,
na co on rzekł: „Jam jest twój
syn, twój pierworodny, Ezaw”.^a
33 A Izaak zaczął się trząść,
wielce dygocząc, i tak rzekł:
„Któż to więc upolował zwierzy-
nę i przyniósł mi ją, tak iż jadłem
ze wszystkiego, zanim wszedłeś,
i go pobłogosławiłem? Toteż bę-
dzie błogosławiony!”^b

34 Usłyszawszy słowa swego
ojca, Ezaw podniósł nader głoś-
ny i gorzki krzyk i zaczął mó-
wić do swego ojca: „Pobłogosław
mnie, również mnie, mój ojciec!”^d

35 Ale on rzekł: „Twój brat przy-
szedł podstępnie, by uzyskać
błogosławieństwo przeznaczone
dla ciebie”.^e **36** Wtedy ten po-
wiedział: „Czyż nie dlatego ma
na imię Jakub, żeby mnie wy-
przeć te dwa razy?”^f Zabrał już
moje pierworodztwo,^g a oto teraz
wziął moje błogosławieństwo!”^h
Potem dodał: „Czy dla mnie nie
zachowałeś błogosławieństwa?”
37 Ale Izaak, odpowiadając Eza-
wowi, ciągnął dalej: „Oto usta-
nowilem go panem nad tobą,ⁱ
wszystkich zaś jego braci dałem
mu za sług,^j a na jego utrzyma-
nie zapewniłem mu zboże oraz
młode wino,^k gdzież więc jest
coś, co mógłbym uczynić dla cie-
bie, synu mój?”

38 Wówczas Ezaw rzekł do
swego ojca: „Czy masz tylko jed-
no błogosławieństwo, ojciec mój?
Pobłogosław mnie, również mnie,
mój ojciec!”^l Wtedy Ezaw podniósł
głos i zalał się łzami.^m **39** A od-
powiadając, Izaak, jego ojciec,
rzekł do niego:

„Oto mieszkanie twoje będzie
z dala od żyznych gleb ziemi
i z dala od rosy niebios w górce.”ⁿ

40 I będziesz żył ze swego mie-
cza,^o a bratu swemu będziesz
służył.^p Lecz gdy się zniecierpli-
wisz, niechybnie zrzucisz jego
jarzmo ze swej szyi.”^q

41 Jednakże Ezaw żywił wrogość do Jakuba z powodu błogosławieństwa, którym go pobłogosławił jego ojciec,^a i mawiał Ezaw w swym sercu:^b „Zbliżają się dni żałoby po moim ojcu.^c Potem zabiję Jakuba, mego brata”.^d **42** Kiedy przekazano Rebecce słowa jej starszego syna, Ezawa, ona od razu posłała po Jakuba, swego młodszego syna, i wezwawszy go, powiedziała do niego: „Oto Ezaw, twój brat, pociesza się co do ciebie, że cię zabije.”^e **43** A zatem, synu mój, posłuchaj mego głosu i wstań,^f uciekaj do Labana, mego brata, do Charanu.^g **44** I będziesz mieszkał u niego przez szereg dni, aż minie złość twego brata.^h **45** aż odwróci się od ciebie gniew twego brata i zapomni on, co mu uczyniłeś.ⁱ A ja poślę po ciebie i sprowadzę cię stamtąd. I czemuż miałabym utracić was obu w jednym dniu?”

46 Potem Rebeka mówiła do Izaaka: „Obrzydło mi to moje życie z powodu córce Heta.^j Jeśli jeszcze Jakub weźmie żonę z córek Heta, jak te spośród córek tej ziemi, to po cóż mi życie?”^k

28 Przeto Izaak wezwał Jakuba i go pobłogosławił, i nakazał mu, mówiąc doń: „Nie wolno ci brać żony spośród córek Kanaanu.^l **2** Wstań, idź do Paddan-Aram, do domu Betuela, ojca twojej matki, i stamtąd weź sobie żonę z córek Labana, brata twojej matki.”^m **3** A Bóg Wszzechmocny będzie ci błogosławić i uczyni cię płodnym, i cię pomnoży, i staniesz się zborem ludów.ⁿ **4** I udzieli ci błogosławieństwa Abrahama^o – tobie i twemu potomstwu z tobą^p – żebyś mógł wziąć w posiadanie ziemię, w której przebywasz jako osiadły przybysz,^q a którą Bóg dał Abrahamowi.”^r

ROZDZ. 27

- a Rdz 4:5
- Rdz 37:11
- Am 1:11
- 1Jn 2:11
- b Ps 140:2
- Mk 7:21
- c Rdz 35:29
- d Rdz 4:8
- 1Jn 3:15
- e Rdz 37:18
- Ps 64:6
- Prz 6:17
- f Prz 1:8
- Kol 3:20
- g Rdz 28:5
- h Ps 37:8
- i Wj 4:19
- Mt 5:22
- j Rdz 26:35
- Rdz 28:8
- k Rdz 24:3

ROZDZ. 28

- l Rdz 24:37
- Wj 34:15
- 1Kl 11:1
- 1Ko 7:39
- 2Ko 6:14
- m Rdz 29:16
- n Rdz 17:5
- Rdz 46:15
- 1Kn 2:1
- Rz 4:17
- o Rdz 12:2
- p Rdz 15:5
- Rz 9:7
- Gal 3:29
- q Rdz 12:7
- Rdz 15:13
- Rdz 17:8
- r Heb 11:9

szpalta 2

- a Rdz 25:20
- b Rdz 24:29
- c Rdz 25:28
- d Rdz 28:1
- 2Ko 6:14
- e Rdz 27:43
- Wj 20:12
- Kpl 19:3
- f Rdz 24:3
- Rdz 27:46
- g Rdz 36:2
- h Rdz 11:31
- Rdz 27:43
- i Rdz 28:19
- j Lb 12:6
- Hi 33:15
- k Mt 28:2
- Jn 1:51
- Heb 1:14
- l Dn 7:9
- m Rdz 26:24
- Mk 12:26
- Dz 7:32
- n Rdz 12:7
- Rdz 28:4
- Ps 105:11
- Dz 7:5
- o Rdz 13:16
- 1Kl 4:20
- p Rdz 13:14
- q Rdz 18:18
- Rdz 22:18

5 Izaak odprawił więc Jakuba i ten szybko wyruszył do Paddan-Aram, do Labana, syna Syryjczyka Betuela,^a brata Rebeki,^b matki Jakuba i Ezawa.^c

6 Kiedy Ezaw zobaczył, że Izaak pobłogosławił Jakuba i wyprowadził go do Paddan-Aram, aby stamtąd wziął sobie żonę, i że gdy go błogosławił, nakazał mu, mówiąc: „Nie bierz żony spośród córek Kanaanu”,^d **7** i że Jakub usłuchał ojca i matki i poszedł do Paddan-Aram,^e **8** wtedy Ezaw spostrzegł, iż córki Kanaanu były niemile oczom jego ojca, Izaaka.^f **9** To- też Ezaw poszedł do Ismaela i wziął za żonę Machalat, córkę Ismaela, syna Abrahama, siostrę Nebajota, oprócz innych swoich żon.^g

10 A Jakub dalej wędrował z Beer-Szeby i szedł do Charanu.^h **11** Z czasem natrafił na pewne miejsce i przygotowywał się, by tam przenocować, gdyż słońce zaszło. Wziął więc jeden z kamieni znajdujących się na tym miejscu i położył go jako swój podgłówek, i ułożył się na tym miejscu.ⁱ **12** I przyśniło mu się,^j że oto stała na ziemi drabina, a jej wierzchołek sięgał niebios; i oto aniołowie Boży wstępowali po niej i zstępowali.^k **13** A oto stał nad nią Jehowa, który przemówił:^l

„Jam jest Jehowa, Bóg Abrahama, twego ojca, i Bóg Izaaka.^m Ziemię, na której leżysz, chcę dać tobie i twemu potomstwu.”ⁿ

14 I potomstwo twoje na pewno stanie się jak drobinki prochu ziemi,^o i na pewno rozprzestrzenisz się na zachód i na wschód, i na północ, i na południe,^p i poprzez ciebie oraz poprzez twoje potomstwo na pewno będą sobie błogosławić wszystkie rodzi-ny ziemi.^q **15** A oto ja jestem

z tobą i będę cię strzegł na każdej drodze, którą idziesz, i przyprowadzę cię z powrotem do tej ziemi,^a gdyż cię nie opuszczę, dopóki nie uczynię tego, co ci powiedziałem”.^b

16 Wówczas Jakub obudził się ze snu i rzekł: „Doprawdy, Jehowa jest na tym miejscu, a ja tego nie wiedziałem”. **17** A przestraszwszy się, dodał: „Jakimże lękiem napawa to miejsce!^d Nic to innego, jak dom Boga^e – i brama niebios”. **18** Wstał więc Jakub wcześniej rano i wziął kamień, który tam służył mu za podgłówek, i postawił go jako ślub, i połał go z wierzchu oliwą.^f **19** Ponadto nadał temu miejscu nazwę Betel;^g lecz poprzednio owo miasto nazywało się Luz.^h

20 I Jakub złożył ślub,ⁱ mówiąc: „Jeśli Bóg dalej będzie ze mną i naprawdę będzie mnie strzegł na tej drodze, którą idę, i da mi chleb do jedzenia i szaty do ubrania się,^j **21** i wrócę w pokoju do domu mego ojca, to Jehowa okaże się moim Bogiem.^k **22** A ten kamień, który postawiłem jako ślub, stanie się domem Boga,^l ze wszystkiego zaś, co mi dasz, będę ci oddawał dziesiątą część”.^m

29 Potem Jakub ruszył w drogę i wędrował do ziemi mieszkańców Wschodu.ⁿ **2** I spojrzął, a oto była na polu studnia i oto leżały przy niej trzy stada owiec, gdyż z tej studni zwykle pojono stada;^o a na otworze studni^p leżał wielki kamień. **3** Gdy zebrały się tam wszystkie stada, odcaczano kamień znad otworu studni i pojono trzody, po czym z powrotem kładziono kamień na otworze studni, na jego miejscu.

4 Jakub więc rzekł do nich: „Bracia moi, skąd jesteście?”,

ROZDZ. 28

- a Rdz 35:6
Rdz 46:4
- b Rdz 31:3
Lb 23:19
Joz 23:14
Heb 6:18
- c Wj 3:6
Sdz 13:22
Mt 17:6
- d Ps 47:2
Ps 66:5
Ps 68:35
- e Rdz 35:1
Ps 27:4
- f Rdz 31:13
- g Sdz 4:5
Oz 12:4
- h Rdz 35:6
Joz 16:2
Rdz 1:23
- i Kzn 5:4
- j Mt 6:30
- k Wj 15:2
Pwt 26:17
- l Rdz 35:1
- m Rdz 14:20
Kpl 27:30
Mal 3:8

ROZDZ. 29

- n Sdz 6:3
1Kl 4:30
Hi 1:3
- o Rdz 30:40
PnP 4:1
- p Rdz 24:11
Wj 2:15
Jn 4:6

szpalta 2

- a Rdz 27:43
Dz 7:2
- b Rdz 24:29
- c Rdz 24:24
Rdz 31:53
- d Rdz 43:27
1Sm 17:22
- e Rdz 31:4
Rdz 46:19
Wj 2:16
Rut 4:11
- f Ps 23:2
PnP 1:7
- g Rdz 30:1
Rdz 35:19
- h Wj 2:16
- i Wj 2:17
- j Rdz 33:4
Rdz 45:15
Łk 15:20
Rz 16:16
- k Rdz 43:30
Rdz 45:2
- l Rdz 13:8
Rdz 14:14
- m Rdz 24:28
n Rdz 24:29
- o Dz 20:37
- p Sdz 9:2
2Sm 5:1
- q Rdz 27:43
Rdz 28:5
- r Pwt 25:4
1Tm 5:18
- s Rdz 30:28
Rdz 31:7

na co oni powiedzieli: „Jesteśmy z Charanu”.^a **5** Wówczas rzekł do nich: „Czy znacie Labana,^b wnuka Nachora?”^c na co powiedzieli: „Znamy”. **6** Wtedy im rzekł: „Czy dobrze się mówia?”^d Oni zaś powiedzieli: „Ma się dobrze. A oto nadchodzi z owcami jego córka Rachel!”^e **7** I rzekł: „Ależ to jeszcze pełnia dnia. Nie czas spędzać stada. Napójcie owce, potem idźcie je popaść”.^f **8** Odpowiedzieli: „Nie wolno nam tak robić, dopóki nie zbiorą się wszystkie stada i nie odcoczy się kamienia znad otworu studni. Wtedy napoimy owce”.

9 Kiedy jeszcze z nimi rozmawiał, przyszła Rachel^g z owcami, które należały do jej ojca, była bowiem pasterką.^h **10** A gdy Jakub ujrzał Rachelę, córkę Labana, brata swej matki, oraz owce Labana, brata swej matki, Jakub od razu podszedł i odcoczył kamień znad otworu studni, i napoił owce Labana, brata swej matki.ⁱ **11** Potem Jakub pocałował^j Rachelę i podniósł swój głos, i zalał się łzami.^k **12** I Jakub zaczął opowiadać Racheli, że jest bratem^l jej ojca i że jest synem Rebeki. A ona pobiegła i powiedziała to swemu ojcu.^m

13 A gdy tylko Laban usłyszał wieść o Jakubie, synu swej siostry, wybiegł mu na spotkanie.ⁿ Wtedy objął go i ucałował, i poprowadził do swego domu.^o On zaś zaczął opowiadać Labanowi o tym wszystkim. **14** Potem Laban mu rzekł: „Jesteś naprawdę moją kością i moim ciałem”.^p Mieszkał więc u niego przez cały miesiąc.

15 Następnie Laban rzekł do Jakuba: „Czyż będąc moim bratem,^q masz mi służyć za darmo?”^r Powiedz mi, jaka ma być twoja zapłata?”^s **16** Laban zaś miał

dwie córki: starszą imieniem Lea^a i młodszą imieniem Rachela. **17** Lecz oczy Lei nie miały blasku, natomiast Rachela^b była pięknej postaci i miała piękny wygląd.^c **18** I Jakub pokochał Rachelę. Powiedział więc: „Jestem gotów służyć ci siedem lat za Rachelę, twoją młodszą córkę”.^d **19** Na to Laban rzekł: „Lepiej, żebym ją dał tobie, niż żebym miał dać ją innemu mężczyźnie”. **20** I Jakub służył siedem lat za Rachelę,^e ale w jego oczach były one jakby kilkoma dniami z powodu miłości do niej.^f

21 Potem Jakub rzekł do Labana: „Daj mi moją żonę, gdyż me dni upłynęły, a będę z nią współżył”.^h **22** Wtedy Laban zebrał wszystkich miejscowych mężczyzn i wyprawił ucztę.ⁱ **23** Ale okazało się, że tego wieczora wziął swą córkę Leę i przyprowadził do niego, żeby z nią współżył. **24** Ponadto Laban dał jej – Lei, swojej córce – swoją służącą Zilpę^j jako służącą. **25** A rano wyszło na jaw, że to Lea! Rzekł więc do Labana: „Cóżes mi to uczynił? Czyż nie służyłem ci za Rachelę? Czemu więc mnie oszukałeś?”^k **26** Laban odrzekł: „Nie ma tu u nas takiego zwyczaju, żeby dawać kobietę młodszą przed pierworodną. **27** Dopelnij świętowania^l tygodnia tej kobiety. Potem zostanie ci dana także ta druga kobieta za służbę, którą możesz u mnie pełnić przez następne siedem lat”.^m **28** Toteż Jakub tak uczynił i dopełnił świętowania tygodnia tej kobiety, po czym tamten dał mu za żonę swoją córkę Rachelę. **29** Ponadto Laban dał swej córce Racheli swoją służącą Bilhęⁿ jako jej służącą.

30 Potem współżył on także z Rachelą, a okazywał więcej miłości

ROZDZ. 29

a Rdz 30:19
Rdz 46:15
Rut 4:11

b Rdz 30:25
Rdz 35:16

c Rdz 12:11
Rdz 24:16
Est 2:7

d Rdz 31:41
Rdz 34:12

e Ps 12:2

f Rdz 30:26
Oz 12:12

g PnP 8:6

h Rut 4:13
Prz 5:18
1Ko 7:3

i Sdz 14:10
Mt 22:2
Obj 19:9

j Rdz 16:1
Rdz 30:9
Rdz 46:18

k Rdz 31:7
Rdz 31:42
Kpl 19:11
Mt 5:37
2Ko 4:2

l Pwt 24:5
Ps 19:5

m Rdz 31:41

n Rdz 30:3
Rdz 35:22

szpalta 2

a Pwt 21:15

b Oz 12:12

c Rdz 46:15
Rut 4:11

d Rdz 30:22

e Rdz 35:22
Rdz 37:22
Rdz 49:3

Wj 6:14
1Kn 5:1
Obj 7:5

f Rdz 30:20
1Sm 1:6
Łk 1:25

g Rdz 30:6
Ps 34:15

h Rdz 34:25
Rdz 42:24
Rdz 49:5

1Kn 4:24
Obj 7:7

i Rdz 34:25
Rdz 49:5
Wj 6:16

Lb 3:12
1Kn 6:1
Obj 7:7

j Rdz 35:23
Rdz 37:26
Rdz 38:15

Rdz 44:18
Rdz 49:8
1Kn 2:3

Obj 5:5
Obj 7:5

ROZDZ. 30

k Rdz 16:5
1Sm 1:6
Prz 14:30
Tyt 3:3

ci Racheli niż Lei,^a i służył u niego przez dalszych siedem lat.^b

31 Gdy Jehowa spostrzegł, że Lea jest znienawidzona, otworzył jej łono,^c lecz Rachela była niepłodna.^d **32** I Lea stała się brzemienna, i urodziła syna, i nazwała go imieniem Ruben,^e gdyż powiedziała: „Wszak Jehowa spojrział na moją niedolę;^f teraz bowiem mój mąż zacznie mnie miłować”. **33** I ponownie stała się brzemienna, i urodziła syna, i wówczas rzekła: „Wszak Jehowa usłyszał;^g byłem bowiem znienawidzona, a on mi dał również tego”. Nazwała go zatem imieniem Symeon.^h **34** I znowu stała się brzemienna, i urodziła syna, i wówczas rzekła: „Tym razem mój mąż przywiąże się do mnie, gdyż urodziłam mu trzech synów”. Dlatego nazwano go imieniem Lewi.ⁱ

35 I jeszcze raz stała się brzemienna, i urodziła syna, i wówczas rzekła: „Tym razem będę sławić Jehowę”. Dlatego nazwała go imieniem Juda.^j Potem przestała rodzić.

30 Kiedy Rachela zobaczyła, że nie rodzi Jakubowi, zaczęła Rachela zazdrościć swej siostrze i zwróciła się do Jakuba:^k „Daj mi dzieci, bo w przeciwnym razie będę martwa”.^l **2** Wtedy Jakub zapłonął gniewem na Rachelę i rzekł:^m „Czyż ja jestem na miejscu Boga, który ci odmówił owocu łona?”ⁿ

3 Ona więc powiedziała: „Oto moja niewolnica Bilha.^o Współżyj z nią, żeby urodziła na moich kolanach i żebym ja miała z niej dzieci”.^p **4** Następnie dała mu Bilhę, swą służącą, za żonę i Jakub z nią współżył.^q

5 I Bilha stała się brzemienna,

1 Lb 11:15; 1Sm 1:10; Jer 20:18; m Ef 4:26; Kol 3:19;
n 1Sm 1:5; Ps 127:3; Oz 9:11; o Rdz 29:29; p Rdz 16:2; Rdz 50:23; Rut 4:17; q Rdz 22:24; Rdz 25:6; Rdz 35:22.

i po pewnym czasie urodziła Jakubowi syna.^a **6** Wówczas Rachel rzekła: „Bóg wystąpił jako mój sędzia,^b a także wysłuchał mego głosu, tak iż dał mi syna”. Dlatego nadała mu imię Dan.^c **7** A Bilha, służąca Racheli, jeszcze raz stała się brzemienna i po pewnym czasie urodziła Jakubowi drugiego syna. **8** Wtedy Rachel powiedziała: „W niezwykłych zmaganiach zmagalam się z moją siostrą. Odniosłam też zwycięstwo!” Nadała mu więc imię Naftali.^d

9 Kiedy Lea spostrzegła, że przestała rodzić, wzięła Zilpę, swą służącą, i dała ją Jakubowi za żonę.^e **10** Po pewnym czasie Zilpa, służąca Lei, urodziła Jakubowi syna. **11** Wtedy Lea rzekła: „To pomyślność!” Nadała mu więc imię Gad.^f **12** Potem Zilpa, służąca Lei, urodziła Jakubowi drugiego syna. **13** Wówczas Lea powiedziała: „To moje szczęście! Bo córki będą mnie zwać szczęśliwą”.^g Nadała mu więc imię Aszer.^h

14 A Rubenⁱ przemierzał się w dniach żniw pszenicy^j i na polu znalazł mandragory. Przyniósł je zatem Lei, swej matce. Wówczas Rachel powiedziała do Lei: „Daj mi, proszę, kilka mandragor^k twego syna”. **15** Wtedy ona rzekła do niej: „Czy to mało, że zabrałaś mi męża,^l a teraz jeszcze zabierasz mandragory mego syna?” Rachel więc powiedziała: „Dlatego on położy się z tobą dzisiejszej nocy w zamian za mandragory twego syna”.

16 Kiedy Jakub szedł wieczorem z pola,^m Lea wyszła na spotkanie i rzekła: „To ze mną będziesz współżył, gdyż po prostu najęłam cię za mandragory mego syna”. On zatem położył się z nią owej nocy.ⁿ **17** Bóg

ROZDZ. 30

- a Rdz 16:15
- b Sdz 11:27
Ps 26:1
Ps 75:7
- c Rdz 35:25
Rdz 46:23
Rdz 49:16
- d Rdz 35:25
Rdz 46:24
Rdz 49:21
Pwt 33:23
Obj 7:6
- e Rdz 35:26
- f Rdz 49:19
Lb 32:33
Obj 7:5
- g PnP 6:9
Lk 1:48
- h Rdz 35:26
Rdz 46:17
Rdz 49:20
Pwt 33:24
Obj 7:6
- i Rdz 29:32
- j Wj 34:22
Jn 4:35
- k PnP 7:13
- l Rdz 29:30
- m Lk 2:8
- n 1Ko 7:3

szpalta 2

- a Ps 65:2
Lk 1:13
- b Rdz 35:23
Rdz 46:13
Rdz 49:14
Pwt 33:18
1Kn 12:32
Obj 7:7
- c Rut 4:11
- d Rdz 29:32
Ps 127:3
- e Rdz 35:23
Rdz 46:15
- f Rdz 46:14
Rdz 49:13
Pwt 33:18
Obj 7:8
- g Rdz 34:1
- h Rdz 29:31
1Sm 1:6
Ps 113:9
- i Iz 54:1
Lk 1:25
- j Rdz 35:24
Rdz 45:4
Pwt 33:13
Dz 7:9
Obj 7:8
- k Rdz 28:15
Rdz 31:13
- l Rdz 31:41
Oz 12:12
- m Rdz 12:3
Rdz 39:3
- n Rdz 31:7
Kpl 19:13
- o Rdz 31:38
Ef 6:8

zaś wysłuchał Leę i ta stała się brzemienna, a po pewnym czasie urodziła Jakubowi piątego syna.^a **18** Wówczas Lea rzekła: „Bóg dał mi zapłatę najemnika, gdyż dałam mężowi swą służącą”. Nadała mu więc imię Issachar.^b **19** I Lea jeszcze raz stała się brzemienna, i po pewnym czasie urodziła Jakubowi szóstego syna.^c **20** Wówczas Lea rzekła: „Bóg obdarzył mnie, właśnie mnie, dobrym darem. Wreszcie mój mąż będzie mnie znosił,^d gdyż urodziłam mu sześciu synów”.^e Nadała mu więc imię Zebulon.^f **21** A potem urodziła córkę i nadała jej imię Dina.^g

22 W końcu Bóg wspomniał na Rachelę i wysłuchał ją Bóg, gdyż otworzył jej łono.^h **23** I stała się brzemienna, i urodziła syna. Wówczas rzekła: „Bóg usunął moją hańbę!”ⁱ **24** Nadała mu więc imię Józef,^j mówiąc: „Jehowa dodaje mi jeszcze jednego syna”.

25 A gdy Rachel urodziła Józefa, Jakub zaraz powiedział do Labana: „Odpraw mnie, żebym mógł się udać na miejsce swoje i do swej krainy.”^k **26** Daj mi moje żony oraz dzieci, za które u ciebie służyłem, żebym mógł pójść; sam przecież znasz moją służbę, którą dla ciebie pełniłem”.^l **27** Wówczas Laban rzekł do niego: „Jeśli więc znalazłem łaskę w twoich oczach... spostrzegłem znaki wróżebne wskazujące na to, że Jehowa błogosławi mi przez wzgląd na ciebie”.^m **28** I dodał: „Wyznacz mi swą zapłatę, a dam ci ją”.ⁿ **29** On więc powiedział do niego: „Ty sam wiesz, jak ci służyłem i jak wiodło się ze mną twojemu stadu;^o **30** że mało było tego, co miałeś, zanim przyszedłem, a wielce się to

rozrosło, gdyż Jehowa błogosławił ci, odkąd przybyłem.^a Kiedy więc mam coś uczynić także dla własnego domu?”^b

31 Wówczas on rzekł: „Co mam ci dać?” A Jakub powiedział: „W ogóle nie mi nie dasz!”^c Jeśli zrobisz dla mnie następującą rzecz, będę znowu pasał twoją trzodę.^d Dalej będę jej strzegł.^e **32** Dzisiaj przejdę między całą twoją trzodą. Oddziel stamtąd każdą owcę nakrapianą i laciata, i każdą ciemnobrunatną owcę pośród baranków oraz każdą laciata i nakrapianą sztukę pośród kóz. Odtąd takie będą moja zapłata.^f **33** I moje właściwe postępowanie odpowie za mnie, któregośkolwiek dnia w przyszłości przyjdiesz obejrzyć moją zapłatę;^g każda sztuka, która nie jest nakrapiana ani laciata pośród kóz albo ciemnobrunatna pośród baranków, byłaby ukradzioną, gdyby była u mnie”.^h

34 Wtedy Laban rzekł: „To wspaniale! Niech będzie według twojego słowa”.ⁱ **35** I w owym dniu oddzielił kozy pręgowane i laciata oraz wszystkie kozy nakrapiane i laciata, każdą sztukę, na której było coś białego, jak również każdą ciemnobrunatną pośród baranków, a przekazał je w ręce swoich synów. **36** Potem wyznaczył trzy dni drogi między sobą a Jakubem i Jakub pasł trzody Labana, które pozostały.

37 Wówczas Jakub wziął sobie wilgotne jeszcze pręty ze stykakowca^j i z drzewa migdałowego,^k i z platana^l i miejscami obłupał je do białego, odsłaniając białe miejsca na prętach.^m **38** W końcu te obłupane pręty położył przed trzodą, w korytach, w poidłach z wodą,ⁿ gdzie trzody przychodziły pić, żeby się parzyły przed nimi, gdy przychodziły pić.

ROZDZ. 30

a Ps 107:38

b Rdz 32:10
1Tm 5:8c Ps 118:8
Heb 13:5d Rdz 46:34
Rdz 47:3e 1Sm 25:7
Oz 12:12f Rdz 31:7
Pwt 24:15g 1Kl 5:6
Hi 7:2Jer 22:13
1Tm 5:18

g Mal 3:5

h Wj 22:1

i Rdz 31:8

j Oz 4:13

k Lb 17:8
Kzn 12:5

l Eze 31:8

m Lb 21:18
Za 11:7

n Rdz 24:20

szpalta 2

a Rdz 31:10

b Hi 39:4

c Wj 2:16

d Rdz 31:9
Rdz 32:5e Rdz 32:5
Rdz 36:7

ROZDZ. 31

f Rdz 30:33
Kzn 4:4g Rdz 30:27
1Sm 18:9h Rdz 28:15
Rdz 32:9i Iz 41:10
Rz 8:31

Heb 13:5

j Rdz 30:27

k Rdz 48:15

l Rdz 30:29
Ef 6:8

Kol 3:23

m Ps 37:28
Kzn 8:12Iz 54:17
1Pt 3:13

39 Toteż trzody parzyły się przed tymi prętami i trzody rodziły sztuki pręgowane, nakrapiane i laciata.^a **40** I Jakub oddzielał baranki, po czym stawał trzody pyskami w stronę pręgowanych i wszystkich ciemnobrunatnych pośród trzód Labana. Potem trzymał własne stada osobno i nie trzymał ich przy trzodach Labana. **41** Ilekroć parzyły się silne^b trzody, Jakub wkładał pręty do koryt^c przed oczy trzód, żeby się parzyły przy prętach. **42** Ale gdy trzody były słabe, nie wkładał ich tam. Tak to słabe zawsze dostawały się Labanowi, silne zaś Jakubowi.^d

43 I mąż ten coraz bardziej się rozrastał, a jego własnością stały się wielkie trzody oraz służące i służący, jak również wielbłądy i osły.^e

31 Po pewnym czasie usłyszał on słowa synów Labana, mówiących: „Jakub zabrał wszystko, co należało do naszego ojca; a z tego, co należało do naszego ojca, zgromadził całe to bogactwo”.^f **2** Kiedy Jakub patrzył na twarz Labana, oto nie była ona wobec niego taka jak dawniej.^g **3** W końcu Jehowa rzekł do Jakuba: „Wróć do ziemi swoich ojców i do swych krewnych,^h a ja dalej będę z tobą”.ⁱ **4** Wówczas Jakub, posławszy, wezwał Rachelę i Leę na pole do swej trzody **5** i powiedział im:

„Widzę po twarzy waszego ojca, że nie jest wobec mnie taki jak dawniej;^j lecz Bóg mojego ojca pokazał, że jest ze mną.^k **6** I wy same z pewnością wiecie, że ze wszystkich swych sił służyłem waszemu ojcu.^l **7** A wasz ojciec okpił mnie i dziesięć razy zmieniał moją zapłatę, ale Bóg nie pozwolił mu wyrządzić mi szkody.^m **8** Jeśli bowiem

mówił: „Nakrapiane będą twoją zapłatą”, to cała trzoda rodziła nakrapiane; jeśli zaś mówił: „Pręgowane będą twoją zapłatą”, to cała trzoda rodziła pręgowane.^a **9** A zatem Bóg zabierał stado waszemu ojcu i dawał je mnie.^b **10** W końcu, gdy trzoda się parzyła, podniosłem oczy i ujrzałem we śnie,^c a oto kozły pokrywające trzodę były pręgowane, nakrapiane i cętkowane.^d **11** Wówczas anioł prawdziwego Boga rzekł do mnie we śnie: „Jakubie!”, na co rzekłem: „Oto jestem”.^e **12** A on ciągnął dalej: „Proszę, podnieś oczy i zobacz, że wszystkie kozły pokrywające trzodę są pręgowane, nakrapiane i cętkowane, bo widziałem wszystko, co ci Laban czyni.”^f **13** Jam jest prawdziwy Bóg Betel,^g gdzie namaściłeś słup^h i gdzie złożyłeś mi ślub.ⁱ Teraz wstań, odejdź z tej ziemi i wróć do ziemi twego narodzenia”.”.^j

14 Na to Rachela i Lea odezwały się i rzekły do niego: „Czy jest jeszcze dla nas jakiś dział i dziedzictwo w domu naszego ojca?”^k **15** Czy w istocie nie uważa nas za cudzoziemki, skoro nas sprzedał i po prostu przejada pieniądze, które za nas dano?”^l **16** Całe bowiem bogactwo, które Bóg zabrał naszemu ojcu, jest nasze i naszych dzieci.^m Czyń więc teraz wszystko, co ci Bóg powiedział”.”.ⁿ

17 Wówczas Jakub wstał i posadził swe dzieci oraz swe żony na wielbłądy,^o **18** i popędził całe swe stado oraz cały swój dobytek, który nagromadził,^p swoje nabyte stado, które nagromadził w Paddan-Aram, aby się udać do swego ojca, Izaaka, do ziemi Kanaan.^q

19 A Laban poszedł strzyc swe owce. W tym czasie Rachela wy-

ROZDZ. 31
a Rdz 30:32
b Prz 13:22
c Lb 12:6
d Rdz 30:39
e Iz 6:8
f Rdz 29:25
 Rdz 31:39
 Pwt 24:15
g Rdz 12:8
 Rdz 35:15
h Rdz 28:18
 Rdz 35:14
i Rdz 28:22
 Pwt 23:21
 Kzn 5:4
j Rdz 37:1
k Lb 27:4
l Rdz 31:41
 Oz 12:12
m Rdz 31:1
n Rdz 31:3
 Rdz 32:9
 Ps 45:10
o Rdz 33:13
p Rdz 30:43
q Rdz 35:27

szpalta 2

a Rdz 31:14
 Rdz 31:30
 Rdz 35:2
 Joz 24:2
 Eze 21:21
 Za 10:2
b Rdz 15:18
c Lb 32:1
d Ps 10:2
e Rdz 25:20
 Pwt 26:5
 Oz 12:12
f Rdz 20:3
 Mt 27:19
g Rdz 24:50
 Lb 24:13
 Ps 105:15
h Rdz 2:24
i Ps 98:5
j Wj 15:20
 Hl 21:12
 Ps 149:3
k Rdz 31:55
l Ps 52:1
 Jn 19:10
m Rdz 31:7
 Rdz 31:24
 Dz 5:39
n Rdz 31:19
 Rdz 35:2
 Szd 18:24
 Iz 37:12
 Dz 19:26
 1Ko 10:14

kradła terafim^a należące do jej ojca. **20** Jakub zaś przechytrzył Labana Syryjczyka, gdyż mu nie powiedział, że ucieka. **21** I zaczął uciekać, a wstawszy, przepawił się przez Rzekę,^b on sam i wszystko, co miał. Potem skierował swe oblicze ku górzystemu regionowi Gilead.^c **22** Później, trzeciego dnia, powiedziano Labanowi, że Jakub uciekł. **23** Wtedy wziął on ze sobą swoich braci i udał się za nim w pościg^d na odległość siedmiu dni drogi, i dogonił go w górzystym regionie Gilead. **24** Wówczas Bóg przyszedł do Labana Syryjczyka^e nocą we śnie^f i rzekł mu: „Uważaj, żebyś nie mówił do Jakuba ani dobrze, ani źle”.”.^g

25 Laban więc podszedł do Jakuba, gdy Jakub rozbił już swój namiot na górze, a Laban rozbił obóz dla swoich braci w górzystym regionie Gilead. **26** Potem Laban rzekł do Jakuba: „Cóż to uczyniłeś, że posunąłeś się do przechytrzenia mnie i uprowadzenia moich córek niczym jeńców wziętych mieczem?”^h **27** Czemuż to musiałeś potajemnie uciekać i mnie przechytrzać i nie powiedziałeś mi, żebyś mógł cię odprawić z radością i z pieśniami,ⁱ z tamburynem i z harfą?^j **28** I nie dałeś mi sposobności ucałowania moich dzieci i moich córek.^k Postąpiłeś więc głupio. **29** W mocy mojej ręki jest wyrządzić wam krzywdę,^l lecz Bóg waszego ojca powiedział do mnie ubiegłej nocy, mówiąc: „Uważaj, żebyś nie mówił do Jakuba ani dobrze, ani źle”.”.^m **30** Skoro właściwie już odszedłeś, ponieważ bardzo tęsknisz za domem swego ojca, to dlaczego ukradłeś moje bogi?”ⁿ

31 Odpowiadając, Jakub rzekł do Labana: „Dlatego, że się ba-

łem.^a Bo powiedziałem sobie: „Mógłbyś mi odebrać swoje córki”. **32** U kogo znajdziesz swe bogi, ten niech nie pozostanie przy życiu.^b Wobec naszych braci sprawdź, co jest u mnie, i zabierz je sobie”.^c Ale Jakub nie wiedział, że Rachela je ukradła.^d **33** Wszedł więc Laban do namiotu Jakuba i do namiotu Lei, i do namiotu obu niewolnic,^e ale nic nie znalazł. W końcu wyszedł z namiotu Lei i wszedł do namiotu Racheli. **34** A Rachela, wziawszy terafim, włożyła je do kobiecego kosza przy siodle wielbłąda i siedziała na nich. Laban zatem dokładnie przeszukał cały namiot, ale ich nie znalazł. **35** Wówczas ona powiedziała do swego ojca: „Niechaj nie płonie gniew w oczach mego pana,^f gdyż nie mogę wstać przed tobą, bo przyszło na mnie to, co się przytrafia kobietom”.^g On zatem starannie szukał, ale nie znalazł terafim.^h

36 I Jakub się rozgniewał,ⁱ i zaczął się kłócić z Labanem, a odpowiadając, rzekł Jakub do Labana: „Jakiż to bunt z mojej strony,^j jakiż mój grzech, że mnie zawzięcie ścigałeś?”^k **37** Przetrasnąłeś cały mój dobytek i cóż znalazłeś z całego dobytku twojego domu?^l Połóż to tutaj przed moimi braćmi i twoimi braćmi^m i niech oni rozstrzygną między nami oboma.ⁿ **38** Przez te dwadzieścia lat byłem u ciebie. Twoje owce i twoje kozy nie miały poronień,^o a baranów z twojej trzody nigdy nie jadłem. **39** Żadnego rozszarpanego zwierzęcia ci nie przyniosłem.^p Ja sam ponosiłem tę stratę. Czy któreś ukradziono w dzień, czy ukradziono w nocy, żądałeś go z mojej ręki.^q **40** Zdarzało się, że za dnia wyniszczał mnie skwar, a nocą zimno, i sen ucie-

ROZDZ. 31

- a Rdz 31:43
- b Rdz 44:9
- c Rdz 30:33
- d Rdz 31:19
- e Rdz 46:18
Rdz 46:25
- f Rdz 18:12
Kpl 19:3
Ef 6:2
- g Kpl 15:19
Eze 22:10
- h Rdz 31:19
2Kl 23:24
Za 10:2
- i Rdz 30:2
Prz 19:11
Ef 4:26
- j 1Sm 24:11
Ps 59:3
- k Lam 4:19
- l Wj 22:8
- m Rdz 13:8
- n 1Sm 12:3
1Tm 5:19
- o Rdz 30:27
Hi 21:10
- p Wj 22:13
1Sm 17:34
- q Prz 29:7
Lam 3:36

szpalta 2

- a Rdz 47:9
Kol 3:23
- b Rdz 31:7
- c Rdz 28:13
Rdz 31:29
- d Rdz 31:53
Iz 8:13
- e Rdz 31:24
Ps 31:7
- f Rdz 26:28
Gal 3:15
- g Rdz 21:30
Joz 22:27
3Jn 12
- h Rdz 28:18
- i Joz 4:7
Joz 4:20
Joz 24:26
- j Rdz 31:23
- k 2Kn 16:9
Prz 5:21
Prz 15:3
- l Mal 2:15
Kol 3:19
- m Sdz 11:10
1Sm 12:5
Mal 2:14

kał od moich oczu.^a **41** Przebywałem w twoim domu dwadzieścia lat. Służyłem ci czternaście lat za twoje dwie córki i sześć lat za twoją trzodę, a ty dziesięć razy zmieniałeś moją zapłatę.^b **42** Gdyby Bóg mego ojca,^c Bóg Abrahama i Ten, który wzbudzał grozę u Izaaka,^d nie był po mojej stronie, odprowadziłbyś mnie teraz z pustymi rękami. Widział Bóg moją niedolę oraz trud moich rąk i upomniał cię ubiegłej nocy”.^e

43 Wówczas Laban, odpowiadając, rzekł do Jakuba: „Córki te są moimi córkami i te dzieci moimi dziećmi, i ta trzoda moja trzoda, i wszystko, na co patrzysz, jest moje oraz moich córek. Co mogę dzisiaj zrobić im albo ich dzieciom, które urodziły? **44** A teraz chodź, zawrzyjmy przymierze,^f ja i ty, i będzie ono służyć za świadka między mną a tobą”.^g **45** Toteż Jakub wziął kamień i postawił go jako słup.^h **46** Wówczas rzekł Jakub do swoich braci: „Nazbierajcie kamieni!” I zaczęli zbierać kamienie i robić kopiec.ⁱ Potem jedli tam na kopcu. **47** I Laban zaczął go nazywać Jegar-Sahaduta, Jakub zaś nazwał go Galeed.

48 I odezwał się Laban: „Ten kopiec jest dzisiaj świadkiem między mną a tobą”. Dlatego dał mu nazwę Galeed.^j **49** oraz Strażnica, gdyż powiedział: „Niechaj Jehowa będzie na straży między mną a tobą, gdy się nawzajem nie będziemy widzieć.”^k **50** Jeżeli zaczniesz dręczyć moje córki^l i jeżeli zaczniesz brać sobie żony oprócz moich córek, oto nie ma z nami żadnego człowieka. Patrz: Bóg jest świadkiem między mną a tobą”.^m **51** I Laban powiedział jeszcze Jakubowi: „Oto ten kopiec i oto słup,

który postawiłem między mną a tobą. **52** Kopiec ten jest świadkiem i ten słup stanowi świadectwo,^a że nie przejdę poza ten kopiec przeciwko tobie i że ty nie przejdiesz przeciwko mnie poza ten kopiec i ten słup, by wyrządzać krzywdę.^b **53** Niech rozsądza między nami bóg Abrahama^c i bóg Nachora,^d bóg ich ojca". Ale Jakub przysiągł na Tego, który wzbudzał grozę u jego ojca, Izaaka.^e

54 Potem Jakub złożył na tej górze ofiarę i zaprosił swych braci, aby jedli chleb.^f Jedli więc chleb i spędzili noc na górze. **55** A Laban wstał wcześniej rano i ucałował^g swe dzieci oraz swoje córki, i je pobłogosławił.^h Następnie Laban ruszył w drogę, żeby wrócić do swego miejsca.ⁱ

32 Jakub zaś poszedł swoją drogą i oto wyszli mu na przeciw aniołowie Boży.^j **2** Ujrawszy ich, Jakub od razu rzekł: „To obóz Boży!”^k Dlatego miejscu temu dał nazwę Machanaim.^l

3 Potem Jakub wysłał przed sobą posłańców^m do Ezawa, swego brata, do ziemi Seir,ⁿ na pole Edomu.^o **4** i przykazał im, mówiąc: „Oto, co powiecie memu panu,^p Ezawowi: ‚Tak rzekł twój sługa Jakub: ‚Przebywałem u Labana jako przybysz i pozostawałem długo, aż do tej chwili.^q **5** I mam teraz byki i osły, owce, a także służących i służące,^r i chciałbym, posławszy, powiadomić mego pana, żeby znaleźć łaskę w twoich oczach”’^s.

6 Po pewnym czasie posłańcy wrócili do Jakuba, mówiąc: „Dotarliśmy do twego brata, Ezawa, i on także idzie tobie na spotkanie, z nim zaś czterystu mężczyzn”.^t **7** A Jakub bardzo się zląkł i zaniepokoił.^u Toteż ludzi, którzy byli z nim, oraz trzo-

ROZDZ. 31

- a Rdz 31:45
- b Joz 4:6
- c Rdz 17:7
Łk 20:37
- d Joz 24:2
- e Rdz 31:42
- f Rdz 18:5
Ps 104:15
- g Rdz 31:28
- h Rdz 24:60
- i Rdz 27:43
Rdz 28:2

ROZDZ. 32

- j Ps 34:7
- k Łk 2:13
- l 2Sm 17:24
PnP 6:13
- m Łk 9:52
Łk 14:32
- n Rdz 27:39
Rdz 36:8
Pwt 2:5
Joz 24:4
- o Rdz 25:30
Sdz 5:4
- p Rdz 23:6
Rz 12:10
- q Rdz 31:41
- r Rdz 30:43
Rdz 33:11
- s Rdz 33:8
Rdz 47:25
- t Rdz 33:1
- u Rdz 27:41
Rdz 32:11

słpalta 2

- a Prz 2:11
Kzn 9:18
- b Rdz 33:1
- c Wj 3:6
1Pt 5:7
- d Rdz 31:3
Rdz 31:13
- e Rdz 28:15
Ps 100:5
Mi 7:20
- f Rdz 28:10
Rdz 30:43
Rdz 32:7
Ps 113:7
- g Ps 34:4
Ps 107:19
2Pt 2:9
- h Rdz 27:41
Ps 112:8
Prz 18:19
- i Rdz 28:14
Rdz 46:3
Wj 1:7
Wj 32:13
Dz 7:17
- j Rdz 33:10
Prz 18:16
Rz 12:20
- k Rdz 30:43
- l Rdz 33:8
Mt 10:16

dy i bydło, i wielbłądy rozdzielił na dwa obozy^a **8** i powiedział: „Gdyby Ezaw przyszedł do jednego obozu i napadł nań, to na pewno pozostanie jeden obóz, który ocalaje”.^b

9 Potem Jakub rzekł: „Boże mego ojca Abrahama i Boże mego ojca Izaaka,^c Jehowo, ty, który mi mówisz: ‚Wróć do swojej ziemi i do swych krewnych, a będę ci wyświadczał dobro’^d – **10** ja jestem niegodny wszelkich przejawów lojalnej życzliwości i wszelkiej wierności, którą okazywałeś swemu słudze,^e bo przez ten Jordan przepравиłem się tylko z moją łaską, a teraz mam dwa obozy.^f **11** Racz mnie wyzwolić^g z ręki mego brata, z ręki Ezawa, gdyż lękam się go, że przybędzie i na mnie napadnie,^h na matkę z dziećmi. **12** Ty przecież powiedziałeś: ‚Z całą pewnością będę ci wyświadczał dobro i potomstwo twoje uczynię jak ziarnka psianki morskiego, których z powodu mnogości nie można policzyć’”.ⁱ

13 I nocował tam owej nocy. A z tego, co miał w rękę, wziął dar dla Ezawa, swego brata:^j **14** dwieście kóz i dwadzieścia kozłów, dwieście owiec i dwadzieścia baranów, **15** trzydzieści wielbłądów karmiących i ich młode, czterdzieści krów i dziesięć byków, dwadzieścia osłó i dziesięć dorosłych osłów.^k

16 Wówczas przekazał swoim sługom jedno stado po drugim, każde z osobna, i powtarzał swoim sługom: „Wyprzedźcie mnie i pozostawcie odstęp między stadem a stadem”.^l **17** Ponadto pierwszemu przykazał, mówiąc: „Gdyby spotkał cię Ezaw, mój brat, i cię zapytał, mówiąc: ‚Do kogo należysz i dokąd idziesz, i do kogo należą te przed tobą?’, **18** wtedy po-

wiesz: „Do twojego sługi, do Jakuba. Jest to dar^a wysłany memu panu^b Ezawowi, a oto i on sam jest za nami”. **19** Przykazał też drugiemu i trzeciemu, i wszystkim tym, którzy szli za stadami, mówiąc: „Według tego słowa macie mówić do Ezawa, gdy go spotkacie”. **20** Powiedzcie również: „Oto twój sługa Jakub jest za nami”.^d Rzekł bowiem sobie: „Może go udo-brucham darem idącym przede mną,^e a potem ujrzę jego oblicze. Może mnie przyjmie życzliwie”.^f **21** Toteż dar go poprzędził, lecz on sam spędził tę noc w obozie.^g

22 Później owej nocy wstał i wziął swoje dwie żony^h i dwie służąceⁱ oraz swych jedenastu synków,^j i przekroczył bród Jab-boku.^k **23** Wziął ich więc i przeprawił przez dolinę potoku,^l przeprawił też wszystko, co miał.

24 W końcu Jakub pozostał sam. Wówczas zaczął się z nim mocować pewien mąż – aż do wzejścia jutrzeńki.^m **25** Widząc, że go nie przemógł,ⁿ dotknął panewki jego stawu biodrowego; i u Jakuba nastąpiło przesunięcie w obrębie panewki stawu biodrowego, gdy się z nim mocował.^o **26** Potem rzekł: „Pozwól mi odejść, bo wszesła jutrzeńka”. Ten odrzekł: „Nie pozwolę ci odejść, dopóki mnie najpierw nie pobłogosławisz”.^p **27** Powiedział więc do niego: „Jakie jest twoje imię?”, na co ten rzekł: „Jakub”. **28** On zaś powiedział: „Nie będziesz już dłużej nazywany imieniem Jakub, lecz Izrael,^q bo walczyłeś z Bogiem i z ludźmi, tak iż w końcu przemogłeś”. **29** Z kolei Jakub zapytał i rzekł: „Powiedz mi, proszę, jakie jest twoje imię”. Lecz on rzekł: „Czemu pytasz o moje imię?”^s Wtedy go tam pobłogosławił. **30** Dlatego Ja-

ROZDZ. 32

a Rdz 32:13
1Sm 25:27b Rdz 33:8
Łk 14:32

c Prz 13:17

d Prz 25:13

e Rdz 43:11
1Sm 25:18

f Prz 17:8

g Ps 133:1
Prz 6:3

h Rdz 32:13

i Rdz 29:30

j Rdz 30:3

k Rdz 30:9

l Rdz 30:26

m Pwt 3:16

n Sdz 11:13

o Joz 12:2

p Oz 12:3

q Oz 12:4

r Rdz 32:32

s 2Ks 12:7

t 1Kn 4:10

u Ps 115:12

v Oz 12:4

w Rdz 35:10

x 2Kl 17:34

y Ps 22:23

z Ps 78:71

aa Oz 12:3

ab Sdz 13:18

szpalta 2

ac Sdz 8:8

ad 1Kl 12:25

ae Rdz 16:7

af Rdz 16:13

ag Sdz 6:22

ah Jn 1:18

ai Rdz 32:25

aj Hi 10:11

ROZDZ. 33

ak Rdz 14:14

al Rdz 32:6

am Rdz 32:22

an Rdz 30:7

ao Rdz 30:12

ap Rdz 30:19

aq Rdz 30:22

ar Prz 6:3

as Łk 14:11

at Rdz 27:44

au 1Kzn 3:5

av Rdz 32:22

aw Ps 127:3

ax Rdz 33:2

ay Rdz 32:16

az Rdz 32:5

ba Rdz 33:15

bb Prz 18:16

bc Rdz 36:7

kub nadał temu miejscu nazwę Peniel,^a gdyż jak powiedział: „Widziałem Boga twarzą w twarz, a mimo to moja dusza ocalała”.^b

31 I zaświeciło na niego słońce, gdy akurat mijał Penuel; ale utykał z powodu swego uda.^c

32 Dlatego synowie Izraela po dziś dzień nie jadają ścięгна przy nerwie biodrowym, które jest na panewce stawu biodrowego, gdyż dotknął panewki stawu biodrowego Jakuba przy ścięgnię, które jest koło nerwu biodrowego.^d

33 Po pewnym czasie Jakub podniósł oczy i spojrzał, a oto nadchodził Ezaw i z nim czterystu mężczyzn.^e Toteż rozdzielił dzieci między Leę i Rachelę, i dwie służące.^f **2** i ustawił na przedzie służące oraz ich dzieci,^g a za nimi Leę i jej dzieci,^h z tyłu zaś Rachelę i Józefa.ⁱ

3 A sam wysunął się przed nich i siedem razy kłaniał się do ziemi, aż się zbliżył do swego brata.^j

4 A Ezaw pobiegł mu na spotkanie^k i zaczął go obejmować,^l i rzucił mu się na szyję, i go ucałował, i zalali się łzami. **5** Potem podniósł oczy i zobaczył kobiety oraz dzieci, i powiedział: „Kim są ci z tobą?”, na co on rzekł: „To dzieci, którymi Bóg łaskawie obdarzył twego sługę”.^m **6** Wtedy wystąpiły służące, one oraz ich dzieci, i się pokłoniły; **7** wystąpiła też Lea oraz jej dzieci i się pokłoniły, a potem wystąpił Józef i Rachela i się pokłoniły.ⁿ

8 On zaś rzekł: „Co ma oznaczać cały ten obóz wędrowny, który spotkałem?”^o Odrzekł na to: „Chciałem znaleźć łaskę w oczach mego pana”.^p **9** Wówczas Ezaw powiedział: „Ja mam bardzo dużo, bracie mój.^q Niech to, co twoje, pozostanie twoje”.

10 Lecz Jakub rzekł: „Ależ nie. Jeśli tylko znalazłem łaskę w twoich oczach,^a weź ten dar z mojej ręki, bo zgodnie z jego celem ujrzałem twoje oblicze, jak gdybym ujrzał oblicze Boga, gdyż miło mnie przyjąłeś.^b **11** Proszę cię, weź ten przyniesiony ci dar będący wyrazem mojego błogosławieństwa,^c ponieważ Bóg łaskawie mnie obdarzył i mam wszystko”.^d **1** I nalegał na niego, tak iż go wziął.^e

12 Później rzekł: „Wyruszymy i idźmy, a ja pójdę przed tobą”.

13 Ale on mu powiedział: „Pan mój wie, że dzieci są delikatne, a ja mam pod opieką owce i było karmiące^f i gdyby je zbyt szybko popędzano przez jeden dzień, cała trzoda na pewno by padła.^g **14** Niech pan mój zechce iść przed swym sługą, lecz ja dalej będę szedł bez pośpiechu, jak nadaży dobytek,^h który jest przede mną, i jak nadażą dzieci,ⁱ aż przyjdę do mego pana do Seiru.”^j **15** Wówczas Ezaw powiedział: „Pozwól, proszę, że oddam do twojej dyspozycji kilku ludzi, którzy są ze mną”. Ten odrzekł: „Po cóż to? Bylebym znalazł łaskę w oczach mego pana”.^k **16** Toteż w owym dniu Ezaw udał się w drogę powrotną do Seiru.

17 A Jakub wyruszył do Sukkot^l i zaczął budować sobie dom, a dla swego stada postawił szalasy.^m Dlatego nadał temu miejscu nazwę Sukkot.

18 Z czasem Jakub przybył cały i zdrowy do miasta Szechem,ⁿ które jest w ziemi Kanaan,^o gdy szedł z Paddan-Aram;^p i rozbił obóz naprzeciw miasta. **19** Wówczas z ręki synów Chamora, ojca Szechema, nabył za pieniądze – za sto sztuk – kawał pola,^q gdzie rozbił namiot. **20** Potem postawił tam ołtarz

ROZDZ. 33

- a Rdz 47:29
- b Rdz 32:11
Rdz 32:20
Hi 33:26
- c Rdz 32:13
Prz 18:16
- d Rdz 30:43
Heb 13:5
- e Dz 16:15
- f Rdz 31:17
Iz 40:11
- g Prz 12:10
- h Prz 12:10
- i Iz 40:11
Rz 15:1
- j Rdz 27:39
Rdz 32:3
- k Rdz 34:11
Rut 2:13
- l Joz 13:27
1Ki 7:46
Ps 60:6
- m Heb 11:9
- n Rdz 37:14
Joz 24:1
- o Rdz 10:19
Rdz 12:6
- p Rdz 25:20
Rdz 28:6
- q Joz 24:32
Dz 7:16

szpalta 2

- a Rdz 35:1
Rdz 35:7

ROZDZ. 34

- b Rdz 30:21
Rdz 46:15
- c 1Ki 11:2
1Ko 15:33
2Ko 6:14
- d Rdz 26:35
Rdz 27:46
- e Pwt 7:1
1Kn 1:15
- f Rdz 6:2
Rdz 34:26
Pwt 22:29
2Sm 13:14
1Ko 6:18
- g Rdz 33:19
- h Rdz 21:21
Sdz 14:2
- i Rdz 37:13
- j Ps 39:1
Kzn 3:7
- k Pwt 7:3
Neh 13:25
- l Ps 37:8
Jak 1:20
- m Pwt 22:21
2Sm 13:22
- n Heb 13:4
- o Pwt 21:11
- p Wj 22:16
- q Wj 34:12
Joz 23:12
Ezd 9:14
- r Rdz 24:3
Pwt 7:3
1Ki 11:2
1Ko 7:39
- s Rdz 42:34
Lk 19:15

i nadał mu nazwę: Bóg, Bóg Izraela.^a

34 A Dina, córka Lei,^b którą ta urodziła Jakubowi, miała zwyczaj wychodzić, by się zobaczyć^c z córkami tej krainy.^d

2 I ujrzał ją Szechem, syn Chamora Chiwwity,^e naczelnika tej krainy, i wziął ją, i położył się z nią, i dopuścił się na niej gwałtu.^f **3** A jego dusza przylgnęła do Diny, córki Jakuba, i zakochał się w tej młodej kobiecie, i mówił przekonując do tej młodej kobiety. **4** W końcu Szechem rzekł do Chamora, swego ojca:^g „Weź mi to dziewczę za żonę”.^h

5 I Jakub usłyszał, że on skalał Dinę, jego córkę. A jego synowie akurat byli z jego stadem w polu;ⁱ i milczał Jakub aż do ich przybycia.^j **6** Później Chamor, ojciec Szechema, wyszedł do Jakuba, by z nim pomówić.^k **7** A synowie Jakuba przybyli z pola, skoro tylko o tym usłyszeli; i mężczyźni ci poczuili się boleśnie zranieni, i bardzo się rozgniewali,^l gdyż dopuścił się on bezceństwa wobec Izraela, kładąc się z córką Jakuba,^m a przecież tak nie należy czynić.ⁿ

8 Chamor zaś odezwał się do nich, mówiąc: „Jeśli chodzi o Szechema, mojego syna, to jego dusza przylgnęła do waszej córki.^o Proszę was, dajcie mu ją za żonę^p **9** i spowinowacajcie się z nami.^q Wasze córki dawajcie nam, a dla siebie bierzcie nasze córki.^r **10** I możecie mieszkać z nami, a ziemia ta będzie przed wami stała otworem. Mieszkajcie w niej i prowadźcie interesy, i osiedlajcie się w niej”.^s **11** Wówczas Szechem powiedział do jej ojca i do jej braci: „Obym znalazł łaskę w waszych oczach, a cokolwiek mi powiecie, to dam. **12** Bardzo

podnieście wysokość opłaty za ożenek i daru wymaganego ode mnie,^a a jestem gotów dać zgodnie z tym, co mi powiecie; tylko dajcie mi tę młodą kobietę za żonę”.

13 A synowie Jakuba zaczęli odpowiadać Szechemowi i Chamorowi, jego ojcu, używając podstępu, oraz tak mówić, gdyż skalał on Dinę, ich siostrę.^b **14** I odezwali się do nich: „Nie moglibyśmy uczynić czegoś takiego – dać naszej siostry mężczyźnie, który ma napletek,^c gdyż dla nas jest to hańbą. **15** Zgodę możemy wyrazić tylko pod tym warunkiem, że staniecie się do nas podobni, dając obrzezać wszystkich waszych mężczyzn.^d **16** Wtedy na pewno będziemy wam dawać nasze córki, a dla siebie będziemy brać wasze córki i będziemy mieszkać z wami, i staniemy się jednym ludem.^e **17** Ale jeśli nas nie posłuchacie, by dać się obrzezać, to zabierzemy naszą córkę i odejdziemy”.

18 I słowa ich wydały się dobre w oczach Chamora i w oczach Szechema, syna Chamora,^f **19** i młodzieniec ten nie zwlekał ze spełnieniem postawionego warunku,^g gdyż upodobał sobie córkę Jakuba, a był najbardziej poważany^h w całym domu swego ojca.ⁱ

20 Toteż Chamor i Szechem, jego syn, udali się do bramy swego miasta i zwrócili się do mężczyzn swego miasta,^j mówiąc: **21** „Mężowie ci są wobec nas pokojowo usposobieni.^k Niech więc zamieszkają w tej ziemi i prowadzą w niej interesy, gdyż ziemia ta jest dla nich wystarczająco rozległa.^l Ich córki możemy brać sobie za żony, a im możemy dawać nasze córki.^m **22** Owi mężowie zgodzą się zamieszkać z nami, aby stać

ROZDZ. 34

a Rdz 24:53
1Sm 18:25
Oz 3:2

b Prz 6:18
Prz 16:29
Prz 26:26
Mk 7:22

c Rdz 17:12
Rz 4:11

d Rdz 17:10
Wj 12:48

e Prz 4:24

f Rdz 33:19

g Rdz 34:2

h Rdz 34:15

i Mi 7:4

j 1Sm 22:14

k Rdz 23:10
Rut 4:1
Za 8:16

l Prz 14:15

m Rdz 13:9

n Rdz 34:9
Pwt 7:3
Ezd 9:1

szpalta 2

a Rdz 17:11

b Prz 23:4
1Tm 6:9

c Ps 35:20

d Joz 5:8

e Rdz 49:5

f Rdz 46:15

g Rdz 49:6
Rdz 49:7
Ps 140:2
Mi 2:1

h 2Sm 2:26

i Rdz 34:2

j Rdz 34:2

k Lb 31:11

l Pwt 2:35
Pwt 20:14
Joz 8:2

m Rdz 49:5

n Wj 5:21
Prz 11:17

o Pwt 7:1

p 2Sm 13:32

się jednym ludem, tylko pod tym warunkiem, że każdy mężczyzna pośród nas da się obrzezać, tak jak oni są obrzezani.^a

23 Czyż wówczas ich posiadłość i ich majątek oraz cały ich dobytek nie będą nasze?^b Tylko wyrażmy zgodę, by zamieszkali z nami”.^c **24** Wtedy wszyscy, którzy wychodzili przez bramę jego miasta, usłuchali Chamora i Szechema, jego syna, i wszyscy mężczyźni dali się obrzezać, wszyscy, którzy wychodzili przez bramę jego miasta.

25 Jednakże trzeciego dnia, gdy oni cierpieli ból,^d dwaj synowie Jakuba, Symeon i Lewi,^e bracia Diny,^f wzięli obaj swe miecze i nie budząc podejrzeń, poszli do miasta, i wybili wszystkich mężczyzn.^g **26** I Chamora oraz Szechema, jego syna, zabili ostrzem miecza.^h Potem zabrali Dinę z domu Szechema i odeszli.ⁱ

27 Inni synowie Jakuba napadli śmiertelnie rannych i zaczęli grabić miasto, gdyż skalano ich siostrę.^j **28** Zabrali ich trzody i ich stada oraz ich osły, a także to, co było w mieście, i to, co było w polu.^k **29** A wszystkie ich środki utrzymania oraz wszystkie ich małe dzieci, jak również ich żony wzięli do niewoli, tak iż zagrabili wszystko, co było w domach.^l

30 Wtedy Jakub powiedział do Symeona i do Lewiego:^m „Sprawdziście na mnie kłatwę, czyniąc mnie wstrętnym odorem dla mieszkańców tej ziemi,ⁿ dla Kanaanejczyków i Peryzzytów; a przecież ja jestem mały pod względem liczebnym,^o oni zaś na pewno się zbiorą przeciwko mnie i na mnie napadną, i niechybnie zostaną unicestwiony, ja i mój dom”. **31** Oni zaś rzekli: „Czy komukolwiek wolno traktować naszą siostrę jak nierządnicę?”^p

35 Potem Bóg rzekł do Jakuba: „Wstań, udaj się do Betel i tam zamieszkaj,^a i wznies tam ołtarz prawdziwemu Bogu, który ci się ukazał, gdy uciekałeś przed Ezawem, twoim bratem”.^b

2 Wówczas Jakub powiedział do swych domowników i do wszystkich, którzy z nim byli: „Usuniecie cudzoziemskie bogi, które są pośród was,^c i oczyścicie się oraz zmieńcie swe płaszcze.”^d

3 i wstańmy, i udajmy się do Betel. Tam uczynię ołtarz prawdziwemu Bogu, który mi odpowiedział w dniu mojej udręki,^e gdy pokazał, że jest ze mną w drodze, którą szedłem”.^f **4** Dali więc Jakubowi wszystkie cudzoziemskie bogi,^g które mieli w rękach, oraz kolczyki, które mieli w uszach, Jakub zaś ukrył^h je pod wielkim drzewem, które było w pobliżu Szechem.

5 Potem wyruszyli, a trwoga Boża padła na okoliczne miasta,ⁱ tak iż nie ścigano synów Jakuba.

6 W końcu Jakub przybył do Luz,^j które jest w ziemi Kanaan, czyli do Betel, on i wszyscy ludzie, którzy z nim byli. **7** Wtedy zbudował tam ołtarz i zaczął nazywać to miejsce El-Betel, bo gdy uciekał przed swym bratem, tam objawił mu się prawdziwy Bóg.^k **8** Później umarła Debra,^l mamka Rebeki, i pogrzebano ją poniżej Betel pod okazałym drzewem. Dlatego dał mu nazwę Allon-Bachut.

9 I Bóg jeszcze raz ukazał się Jakubowi, gdy ten przybywał z Paddan-Aram,^m i go pobłogosławił.ⁿ **10** I Bóg przemówił do niego: „Twoje imię jest Jakub.” Nie będziesz już miał na imię Jakub, ale będziesz się nazywał Izrael”. I zaczął go nazywać imieniem Izrael.^p **11** I Bóg rzekł jeszcze do niego: „Jam jest

ROZDZ. 35

a Rdz 28:19

Rdz 31:13

b Rdz 27:43

c Rdz 31:19

Pwt 5:7

Joz 23:7

1Ko 10:14

d Wj 19:10

e Rdz 28:13

Ps 46:1

f Rdz 28:20

Rdz 31:42

Prz 3:6

Iz 43:2

g Joz 24:23

1Jn 5:21

h Pwt 7:25

i Wj 1:12

Wj 23:27

Pwt 11:25

Joz 2:9

Ps 14:5

j Rdz 28:19

k Rdz 28:22

l Rdz 24:59

m Rdz 25:20

n Oz 12:4

o Rdz 25:26

Rdz 27:36

p Rdz 32:28

1Kl 18:31

szpalta 2

a Rdz 17:1

Wj 6:3

2Ko 6:18

Obj 15:3

b Rdz 17:5

Rdz 48:4

Mk 15:32

Jn 12:13

c Gał 3:16

d Rdz 15:18

Pwt 34:4

e Sdz 13:20

Lk 24:31

f Rdz 31:52

Sdz 9:6

g Rdz 28:18

h Rdz 28:19

i Rdz 48:7

Mi 5:2

Mt 2:6

j Rdz 3:16

k Rdz 30:24

1Sm 4:20

l Rdz 2:7

m Ps 146:4

Kzn 9:5

n Rdz 46:21

Rdz 49:27

Pwt 33:12

o Rdz 48:7

p 1Sm 10:2

q Mi 4:8

r Rdz 14:13

2Sm 7:6

s Rdz 49:4

Kpl 18:8

1Kn 5:1

1Ko 5:1

t Rdz 49:3

Bóg Wszechmocny.^a Bądź płodny i stań się liczny. Od ciebie będą się wywodzić narody i zbór narodów, a z twoich lędźwi wyjdą królowie.^b **12** Ziemię zaś, którą dałem Abrahamowi i Izaakowi, dam tobie, a także twojemu potomstwu^c po tobie dam tę ziemię”.^d **13** Potem Bóg uniósł się znad niego, z miejsca, gdzie z nim rozmawiał.^e

14 Toteż w miejscu, gdzie on z nim rozmawiał, Jakub postawił słup,^f słup kamienny, oraz wylał nań ofiarę płynną i wylał nań oliwę.^g **15** A miejsce, gdzie Bóg z nim rozmawiał, Jakub dalej nazywał Betel.^h

16 Potem wyruszyli z Betel. A gdy jeszcze mieli szmat drogi przed przybyciem do Efratu,ⁱ Rachel zaczęła rodzić i miała ciężki poród.^j **17** Ale chociaż poród miała ciężki, położyła powiedziała do niej: „Nie lękaj się, bo będziesz miała i tego syna”.^k **18** Toteż gdy jej dusza^l uchodziła (ona bowiem umarła),^m nadała mu imię Ben-Oni; lecz jego ojciec nazwał go Beniamin.ⁿ **19** I Rachel umarła, i pogrzebano ją przy drodze do Efratu, czyli Betlejem.^o **20** Dlatego Jakub postawił słup na jej grobie. Jest to słup na grobie Racheli aż po dziś dzień.^p

21 Potem Izrael wyruszył i rozbił namiot w pewnej odległości za wieżą Eder.^q **22** A gdy Izrael obozował^r w tej ziemi, pewnego razu Ruben poszedł i położył się z Bilhą, nałożnicą swego ojca, i Izrael o tym usłyszał.^s

A synów Jakuba było dwunastu. **23** Synami urodzonymi przez Leę byli: Ruben,^t pierworodny Jakuba, i Symeon, i Lewi, i Juda, i Issachar, i Zebulon. **24** Synami urodzonymi przez Rachelę byli: Józef i Beniamin. **25** A synami urodzonymi przez

Bilgę, służącą Racheli, byli: Dan i Naftali. **26** A synami urodzonymi przez Zilpę, służącą Lei, byli: Gad i Aszer. Są to synowie Jakuba, którzy mu się urodzili w Paddan-Aram.

27 W końcu Jakub przybył do Izaaka, swego ojca, do Mamre,^a do Kiriath-Arba,^b czyli Hebronu, gdzie Abraham oraz Izaak przebywali jako przybysze.^c

28 A dni Izaaka było sto osiemdziesiąt lat.^d **29** Potem Izaak wydał ostatnie tchnienie i umarł, i został przyłączony do swego ludu, stary i syty dni,^e i pogrzebali^f go jego synowie, Ezaw i Jakub.

36 A oto dzieje Ezawa, czyli Edoma.^g

2 Ezaw wziął sobie żony spośród córek Kanaanu:^h Adę,ⁱ córkę Elona Hetyty,^j i Oholibamę,^k córkę Any, wnuczkę Cibeona Chiwity, **3** i Basemat,^l córkę Ismaela, siostrę Nebajota.^m

4 I Ada urodziła Ezawowi Elifaza, a Basemat urodziła Reuela,

5 a Oholibama urodziła Jeusza i Jalama, i Koracha.ⁿ

To są synowie Ezawa, którzy mu się urodzili w ziemi Kanaan.

6 Potem Ezaw wziął swoje żony oraz swoich synów i swe córki, jak również wszystkie dusze ze swego domu oraz swe stado i wszystkie inne zwierzęta, i cały swój majątek,^o który nagromadził w ziemi Kanaan, i poszedł do ziemi leżącej z dala od Jakuba, swego brata,^p **7** gdyż ich dobytek stał się zbyt wielki, by mogli mieszkać razem, a ziemia, w której przebywali jako osiadli przybysze, nie była w stanie ich wyżywić z powodu ich stad.^q **8** Przeto Ezaw zamieszkał w górzystym regionie Seir.^r Ezaw to Edom.^s

ROZDZ. 35

- a Rdz 31:18
- b Rdz 23:2
- c Rdz 15:13
- Wj 6:4
- Wj 23:9
- Dz 7:6
- Heb 11:9
- d Rdz 25:20
- Rdz 25:26
- e Rdz 25:8
- 1Kn 29:28
- f Rdz 49:31

ROZDZ. 36

- g Rdz 25:30
- Pwt 23:7
- Eze 25:12
- Rz 9:13
- h Pwt 7:3
- Pwt 9:5
- Sdz 3:5
- i Rdz 36:10
- j Rdz 26:34
- k Rdz 36:18
- l Rdz 36:17
- m Rdz 25:13
- Rdz 28:9
- n 1Kn 1:35
- o Rdz 33:9
- Abd 6
- p Rdz 27:39
- Rdz 32:3
- q Rdz 13:6
- Rdz 28:4
- r Rdz 14:6
- Pwt 2:5
- s Rdz 25:30

szpalta 2

- a Pwt 2:12
- Abd 8
- b 1Kn 1:35
- c Rdz 36:34
- Eze 25:13
- Abd 9
- d Rdz 36:42
- 1Kn 1:36
- e 1Kn 1:39
- f Wj 17:8
- Lb 13:29
- Lb 24:20
- Pwt 25:19
- 1Sm 15:8
- 1Sm 30:1
- g 1Kn 1:37
- h Rdz 26:34
- i 1Kn 1:35
- j Wj 15:15
- k 1Kn 1:53
- Hi 4:1
- Jer 49:20
- l 1Kn 1:36
- m Lb 20:23
- Sdz 11:18
- 1Ki 9:26
- n Rdz 25:30
- Rdz 32:3
- Mal 1:3
- o Rdz 14:6
- Pwt 2:12
- Pwt 2:22
- p 1Kn 1:40
- q 1Kn 1:38
- r 1Kn 1:39

9 A oto dzieje Ezawa, ojca Edomu, w górzystym regionie Seir.^a

10 Oto imiona synów Ezawa: Elifaz, syn Ady, żony Ezawa; Reuel, syn Basemat, żony Ezawa.^b

11 A synami Elifaza byli: Teman,^c Omar, Cefo i Gatam, i Kenaz.^d **12** A Timna^e została nałożnicą Elifaza, syna Ezawa. Po pewnym czasie urodziła Elifazowi Amaleka.^f To są synowie Ady, żony Ezawa.

13 Oto synowie Reuela: Nachat i Zerach, Szamma i Mizza.^g Ci byli synami Basemat,^h żony Ezawa.

14 A ci byli synami Oholibamy – córki Any, a wnuczki Cibeona – żony Ezawa, ona bowiem urodziła Ezawowi Jeusza i Jalama, i Koracha.ⁱ

15 Oto szejkowie^j z synów Ezawa – synowie Elifaza, pierwszego Ezawa: shejk Teman,^k shejk Omar, shejk Cefo, shejk Kenaz, **16** shejk Korach, shejk Gatam, shejk Amalek. To są szejkowie Elifaza^l w ziemi edomskiej. To są synowie Ady.

17 Oto synowie Reuela, syna Ezawa: shejk Nachat, shejk Zerach, shejk Szamma, shejk Mizza. To są szejkowie Reuela w ziemi edomskiej.^m To są synowie Basemat, żony Ezawa.

18 Wreszcie to są synowie Oholibamy, żony Ezawa: shejk Jeusz, shejk Jalam, shejk Korach. To są szejkowie Oholibamy, żony Ezawa, córki Any.

19 To są synowie Ezawa i to są ich szejkowie. To jest Edom.ⁿ

20 Oto synowie Seira Choryty, mieszkańcy tej ziemi:^o Lotan i Szobal, i Cibeon, i Ana,^p **21** i Diszon, i Ecer, i Diszan.^q To są szejkowie Choryty, synowie Seira, w ziemi edomskiej.

22 A synami Lotana byli: Chori i Hemam; a siostrą Lotana była Timna.^r

23 A oto synowie Szobala: Alwan i Manachat, i Ebal, Szefo i Onam.

24 A oto synowie Cibeona: Aja i Ana. To jest ten Ana, który znalazł gorące źródła na pustkowiu, gdy pasł osły Cibeona, swego ojca.^a

25 A oto dzieci Any: Diszon i Oholibama, córka Any.

26 A oto synowie Diszona: Chemdan i Eszban, i Jitran, i Keran.^b

27 Oto synowie Ecera: Bilhan i Zaawan, i Akan.

28 Oto synowie Diszana: Uc i Aran.^c

29 Oto szejkwie Choryty: szejek Lotan, szejek Szobal, szejek Cibeon, szejek Ana, **30** szejek Diszon, szejek Ecer, szejek Diszan.^d To są szejkwie Choryty według ich szejków w ziemi Seir.

31 A oto królowie, którzy panowali w ziemi edomskiej,^e zanim jakkolwiek król zaczął panować nad synami Izraela.^f

32 I Bela, syn Beora, zaczął panować w Edomie,^g a jego miasto nazywało się Dinhaba.

33 Kiedy umarł Bela, w jego miejsce zaczął panować Jobab,^h syn Zeracha z Bocry.ⁱ

34 Kiedy umarł Jobab, w jego miejsce zaczął panować Chuszam^j z ziemi Temanitów.^k

35 Kiedy umarł Chuszam, w jego miejsce zaczął panować Hadad, syn Bedada, który zadał klęskę Midianitom^l na polu moabskim,^m a jego miasto nazywało się Awit.ⁿ

36 Kiedy umarł Hadad, w jego miejsce zaczął panować Samla z Masreki.^o

37 Kiedy umarł Samla, w jego miejsce zaczął panować Szaul z Rechobot nad Rzeką.^p

38 Kiedy umarł Szaul, w jego miejsce zaczął panować Baal-Chanan, syn Achbora.^q

39 Kiedy umarł Baal-Chanan,

ROZDZ. 36

a Rdz 36:2

b 1Kn 1:41

c 1Kn 1:42

d 1Kn 1:38

e Lb 20:14

f Pwt 17:14

g Pwt 17:15

h 1Sm 10:19

i 1Kn 1:43

j 1Kn 1:44

k Iz 34:6

l Jer 49:13

m 1Kn 1:45

n Hl 2:11

o Rdz 25:2

p Wj 2:15

q Lb 31:2

m Rut 1:1

n 1Kn 1:46

o 1Kn 1:47

p 1Kn 1:48

q 1Kn 1:49

szpalta 2

a 1Kn 1:50

b 1Kn 1:51

c 1Kn 1:52

d 1Kn 1:53

e 1Kn 1:54

f Pwt 2:5

g Rdz 25:30

h Rdz 36:8

ROZDZ. 37

h Rdz 23:4

Rdz 28:4

Heb 11:9

i Rdz 17:8

j Rdz 30:25

Rdz 46:19

k Rdz 47:3

l Rdz 35:25

m Rdz 35:26

n Kpl 5:1

1Sm 2:24

Jn 7:7

o 1Kn 2:1

p Rdz 37:32

q Prz 14:30

Prz 27:4

r Gal 5:20

Tyt 3:3

s Rdz 37:19

t Lb 12:6

syn Achbora, w jego miejsce zaczął panować Hadar, a jego miasto nazywało się Pau, jego żona zaś miała na imię Mehetabel i była córką Matred, córki Mezahab.^a

40 A oto imiona szejków Eza-wa według ich rodzin, według ich miejsc, według ich imion: szejek Timna, szejek Alwa, szejek Jetet,^b

41 szejek Oholibama, szejek Ela, szejek Pinon,^c **42** szejek Kenaz, szejek Teman, szejek Mibcar,^d

43 szejek Magdiel, szejek Iram. To są szejkwie Edomu^e według miejsc ich zamieszkania w ziemi będącej ich posiadłością.^f To jest Ezaw, ojciec Edomu.^g

37 A Jakub mieszkał w ziemi, w której jego ojciec przebywał jako osiadły przybysz,^h w ziemi Kanaan.ⁱ

2 Oto dzieje Jakuba.

Gdy Józef^j miał siedemnaście lat, pasł ze swymi braćmi owce pośród trzody,^k a że był jeszcze chłopcem, przebywał razem z synami Bilhy^l i synami Zilpy,^m żon swego ojca. I Józef przyniósł ich ojcu złą wieść o nich.ⁿ

3 A Izrael miłował Józefa bardziej niż wszystkich swych pozostałych synów,^o gdyż był on synem jego starości; i sprawił mu długą, pasiastą szatę podobną do koszuli.^p **4** Kiedy jego bracia spostrzegli, że ojciec miłuje go bardziej niż wszystkich jego braci, znenawidzili go^q i nie potrafili z nim rozmawiać pokojowo.^r

5 Później Józef miał sen i opowiedział go swoim braciom,^s oni zaś znaleźli kolejny powód, by go nienawidzić. **6** A on im rzekł: „Zechciejcie posłuchać tego snu, który mi się śnił.” **7** Oto wiązaaliśmy snopy w środku pola, gdy oto mój snop się podniósł i stanął prosto, a oto wasze snopy za-

częły otaczać mój snop i mu się kłaniać”.^a **8** A jego bracia odczuli się do niego: „Czyżbyś miał być królem nad nami^b albo czyżbyś miał nad nami panować?”^c Znaleźli więc nowy powód, by go nienawidzić ze względu na jego sny i ze względu na jego słowa.

9 Potem miał jeszcze inny sen i opowiedział go swoim braciom, mówiąc: „Oto jeszcze raz miałem sen, a oto kłaniało mi się słońce i księżyc, i jedenaście gwiazd”.^d **10** Wówczas opowiedział go swemu ojcu, jak również swoim braciom, a jego ojciec zaczął go gromić i mówić do niego: „Co znaczą ten sen, który ci się śnił? Czyżbyśmy ja i twoja matka oraz twoi bracia naprawdę mieli przyjść i kłaniać ci się do ziemi?” **11** I jego bracia zapłonęli wobec niego zazdrością,^f lecz jego ojciec zachował tę wypowiedź.^g

12 Potem jego bracia poszli paść trzodę swego ojca w pobliżu Szechem.^h **13** Po pewnym czasie Izrael powiedział do Józefa: „Czyż twoi bracia nie pasą trzody blisko Szechem? Chodź, chcę cię posłać do nich”. Ten mu odrzekł: „Oto jestem!”ⁱ **14** Powiedział więc do niego: „Idź, proszę. Zobacz, czy twoi bracia są cali i zdrowi i czy trzoda jest cała i zdrowa, i przynieś mi wiadomość”.^j Wtedy odprowadził go z niziny Hebronu^k i on dotarł do Szechem. **15** Później spotkał go pewien mężczyzna, a oto on błąkał się w polu. Wówczas ten mężczyzna zapytał go, mówiąc: „Czego szukasz?” **16** On odrzekł: „Szukam moich braci. Powiedz mi, proszę, gdzie oni pasą trzody?” **17** Mąż ów mówił dalej: „Odeszli stąd, gdyż słyszałem, jak mówili: Chodźmy do Dotanu”. Toteż Józef poszedł za braćmi i znalazł ich w Dotanie.

ROZDZ. 37

- a Rdz 42:6
- Rdz 42:9
- b Rdz 45:8
- c Rdz 49:26
- d Rdz 44:14
- Rdz 45:9
- e Prz 17:10
- Kzn 7:5
- f Prz 14:30
- Dz 7:9
- Jak 3:14
- g Dn 7:28
- Lk 2:19
- h Rdz 33:18
- i 1Sm 3:4
- Lz 6:8
- j 1Sm 17:17
- Prz 15:30
- k Rdz 23:19
- Rdz 35:27

szpalta 2

- a Ps 37:14
- Ps 94:21
- Prz 6:17
- Mt 15:19
- b Rdz 37:5
- c Ps 64:5
- Prz 1:11
- Prz 27:4
- d Rdz 31:39
- Wj 22:13
- e Ps 97:10
- Dn 3:17
- f Rdz 9:5
- Wj 20:13
- Kpl 24:17
- 1Jn 3:15
- g Rdz 4:10
- Rdz 42:22
- Prz 6:17
- h Rdz 42:21
- Ps 37:8
- Jer 22:3
- i Rdz 37:3
- j Ps 69:8
- k Am 6:6
- l Rdz 25:12
- m Rdz 43:11
- Wj 25:6
- n Rdz 4:10
- Wj 21:14
- o Wj 21:16
- Neh 5:8
- Dz 7:9
- p Jer 22:3
- q Prz 12:15
- r Rdz 25:2
- s Jer 38:13

18 A oni ujrzeni go z daleka i zanim się do nich zbliżyli, zaczęli przeciwko niemu przebiegle knuć, żeby go uśmiercić.^a

19 Rzekli więc jeden do drugiego: „Patrzcie, oto idzie ten, który miewa sny.”^b **20** Chodźmy więc i zabijmy go, i wrzucmy do jednego z dołów na wodę;^c i powiemy, że pożarł go groźny dziki zwierzę.^d I zobaczymy, co będzie z jego snami”. **21** Kiedy Ruben to usłyszał, próbował go uwolnić z ich ręki.^e Toteż powiedział: „Nie zadawajmy śmiertelnego ciosu jego duszy”.^f **22** I Ruben rzekł jeszcze do nich: „Nie przelewajcie krwi.”^g Wrzucenie go do tego dołu wodnego, który jest na pustkowiu, i nie podnoście na niego ręki”.^h Zamierzał bowiem uwolnić go z ich ręki, żeby go zwrócić ojcu.

23 A gdy tylko Józef przyszedł do swych braci, ściągnęli oni z Józefa jego długą szatę – tę długą, pasiastą szatę, która była na nim.ⁱ **24** po czym wzięli go i wrzucili do dołu na wodę.^j W tym czasie dół był pusty; nie było w nim wody.

25 Potem usiedli, by jeść chleb.^k Kiedy podnieśli oczy i spojrzeli, oto karawana Ismaelitów^l przybywała z Gileadu, a ich wielbłądy niosły labdanum i balsam, i korę żywiczną,^m by to zanieść do Egiptu. **26** Wtedy Juda powiedział do swych braci: „Jakiż byłby pożytek, gdybyśmy zabili naszego brata i zakryli jego krew?”ⁿ **27** Chodźmy i sprzedajmy go Ismaelitom,^o i nie podnośmy na niego ręki.^p Przecież jest naszym bratem, naszym ciałem”. Posłuchali zatem swego brata.^q **28** A oto przechodzili mężowie, kupcy midianiecy.^r Oni więc wyciągnęli i wydostali Józefa z dołu na wodę,^s po czym sprzedali Józefa

Ismaelitom za dwadzieścia srebrników.^a Ci zaś przyprowadzili Józefa do Egiptu.

29 Później Ruben powrócił do dołu na wodę i oto w tym dole nie było Józefa. Toteż rozdarł swoje szaty.^b **30** Kiedy wrócił do pozostałych braci, wykrzyknął: „Dziecko przepadło! A ja – gdzież mam się udać?”^c

31 Lecz oni wzięli długą szatę Józefa i zarznawszy koźlą, kilkakrotnie umoczyli długą szatę we krwi.^d **32** Potem posłali tę długą, pasiastą szatę i kazali ją zanieść swemu ojcu i powiedzieć: „Znaleźliśmy to. Zechciej sprawdzić,^e czy to jest długa szata twego syna, czy nie”.^f **33** I on, sprawdziwszy, wykrzyknął: „To jest długa szata mojego syna! Musiał go pożreć groźny dziki zwierze!”^g Józef na pewno został rozszarpany!^h **34** Wtedy Jakub rozdarł swoje płaszcze i włożył wór na swe biodra, i przez wiele dni obchodził żałobę po stracie syna.ⁱ **35** A wszyscy jego synowie wraz ze wszystkimi jego córkami wstawali, by go pocieszać,^j on jednak nie dawał się pocieszyć i mówił:^k „Bo w żałosci zstąpię do mojego syna do Szeolu!” I jego ojciec wciąż go oplakiwał.

36 A Midianici sprzedali go do Egiptu Potyfarowi, dworzani-nowi faraona,^l dowódcy straży przybocznej.^m

38 W owym czasie Juda, od-szedłszy od swoich braci, rozbił swój namiot w pobli-żu pewnego męża, Adullamity,ⁿ imieniem Chira. **2** I Juda zo-baczył tam córkę pewnego Kana-nejczyka,^o który miał na imię Szua. Pojął więc ją i z nią współ-żył. **3** I ona stała się brze-mienna. Później urodziła syna, a on nadał mu imię Er.^p **4** I znowu stała się brzemienna. Po

ROZDZ. 37

- a Rdz 40:15
- Rdz 45:4
- Pwt 24:7
- Ps 105:17
- b Rdz 44:13
- Dz 14:14
- c Rdz 49:3
- d Prz 28:17
- e Rdz 38:25
- Lb 35:24
- f Rdz 37:3
- 1Tm 5:24
- g Rdz 44:28
- h Wj 22:13
- 2Kl 2:24
- i 2Sm 1:11
- Ht 1:20
- j 1Ts 5:14
- k Ps 77:2
- Mt 2:18
- l Rdz 39:1
- m Rdz 40:3

ROZDZ. 38

- n Joz 12:15
- 1Sm 22:1
- o Rdz 24:3
- Rdz 28:1
- p Lb 26:19

szpalta 2

- a Joz 19:29
- Sdz 1:31
- b Mt 1:3
- c Pwt 21:20
- Gal 5:19
- 1Pt 3:12
- d 2Sm 6:7
- Dz 12:23
- e Pwt 25:5
- Pwt 25:6
- Rut 1:11
- Mt 22:24
- f Rut 4:6
- g Pwt 25:9
- h Iz 65:12
- i 1Kn 2:3
- Ps 55:23
- j Rut 1:13
- Mt 22:24
- k Lb 26:19
- l Kpl 22:13
- m Rdz 38:2
- n Lb 20:29
- Pwt 34:8
- o Rdz 38:1
- p Joz 15:10
- Sdz 14:1
- q 1Sm 25:4
- r Pwt 25:5
- Rut 1:11
- Mt 22:24

jakimś czasie urodziła syna i na-dała mu imię Onan. **5** I jesz-cze raz urodziła syna, i nadała mu imię Szela. A gdy tego urodzi-ła, on był właśnie w Achzibie.^a

6 Po pewnym czasie Juda wziął żonę dla Era, swego pier-worodnego, a miała ona na i-mię Tamar.^b **7** Lecz Er, pierwo-rodny Judy, okazał się zły w oczach Jehowy;^c dlatego Jeho-wa go uśmiercił.^d **8** Toteż Juda powiedział do Onana: „Współ-żyj z żoną twego brata i za-wrzyj z nią małżeństwo lewirac-kie, i wzbudź potomstwo swemu bratu”.^e **9** Ale Onan wiedział, że to potomstwo nie byłoby dla niego;^f toteż gdy współżył z żoną swego brata, marnował swe nasienie, kierując je na ziemię, żeby nie dać potomstwa swemu bratu.^g **10** A to, co czynił, było złe w oczach Jehowy;^h dlatego rów-nież jego uśmiercił.ⁱ **11** Juda rzekł zatem do Tamar, swej synowej: „Mieszkaj jako wdowa w domu swego ojca, aż dorośnie Szela, mój syn”.^j Bo sobie powie-dział: „On też mógłby umrzeć jak jego bracia”.^k Toteż Tamar po-szła i mieszkała w domu swojego ojca.^l

12 Po wielu dniach umarła córka Szuy, żona Judy;^m i Juda obchodził żałobę.ⁿ Potem on i jego towarzysz Chira, Adulla-mita,^o udali się do postrzyga-czy owiec, do Timny.^p **13** Wów-czas powiedziano Tamar: „Oto twój teść udaje się do Timny, by strzyc swe owce”.^q **14** Wte-dy ona zdjęła z siebie szaty swe-go wdowieństwa i zasłoniła się szaleem, i zakrywając się zasłoną, usiadła u wejścia do Enaim, któ-re jest przy drodze do Timny. Wi-działa bowiem, że Szela dorósł, a jeszcze nie dano mu jej za żonę.^r

15 Kiedy Juda ją zobaczył, od razu uznał ją za nierządnicę,^a gdyż miała zakrytą twarz.^b

16 Zaszedł więc do niej z drogi i rzekł: „Pozwól mi, proszę, z tobą współżyć”.^c Nie wiedział bowiem, że to jego synowa.^d Jednakże ona rzekła: „Co dasz mi za to, żebyś mógł ze mną współżyć?”^e

17 Wtedy on powiedział: „Sam ci przysię koźlę z kóz mego stada”. Lecz ona rzekła: „Czy dasz mi zastaw, aż je przysiesz?”^f **18** On zaś mówił dalej: „Jaki zastaw mam ci dać?”, na co ona rzekła: „Twój sygnet^g i sznur, i laskę, która jest w twojej ręce”. Wówczas on jej to dał i współżył z nią, tak iż za jego sprawą stała się brzemienna. **19** Potem wstała i odeszła, i zdjęła z siebie szal, i przywdziała szaty swego wдовоieństwa.^h

20 A Juda przysłał koźlę z kóz przez rękę swego towarzysza Adullamity,ⁱ żeby odebrać zastaw z ręki owej kobiety, ale on jej nie znalazł. **21** I wypytywał mężczyzn z jej miejscowości, mówiąc: „Gdzie jest ta nierządnica świątynna w Enaim przy drodze?” Lecz oni mówili: „Nigdy nie było tu żadnej nierządnicy świątynnej”.^j **22** W końcu wrócił do Judy i powiedział: „Nie znalazłem jej, a prócz tego tamtejsi mężczyźni powiedzieli: „Nigdy nie było tu żadnej nierządnicy świątynnej”. **23** Juda więc rzekł: „Niech je sobie weźmie, żebyśmy nie stali się przedmiotem wzgardy.^k W każdym razie ja posłałem to koźlę, ty zaś jej nie znalazłeś”.

24 Jednakże jakieś trzy miesiące później powiedziano Judzie: „Tamar, twoja synowa, postąpiła jak nierządnica^l i oto jest brzemienna^m wskutek swego nierządu”. Wtedy Juda rzekł: „Wyprowadźcie ją i niech zosta-

ROZDZ. 38

- a Jer 3:2
- b Prz 7:10
- c 1Ko 6:18
Heb 13:4
- d Rdz 38:11
- e Pwt 23:18
Eze 16:33
Łk 15:30
- f Prz 20:16
- g Rdz 41:42
1Kl 21:8
Est 8:8
Dn 6:17
- h 2Sm 14:2
- i Rdz 38:1
- j Pwt 23:17
- k Prz 6:33
Prz 12:14
Prz 18:3
Rz 6:21
2Ko 4:2
Ef 5:12
- l Rdz 34:31
Lb 5:12
- m Rdz 19:36
2Sm 11:5

szpalta 2

- a Kpl 21:9
Pwt 24:16
- b Rdz 38:16
Prz 18:17
1Ko 4:5
- c Rdz 31:32
Rdz 37:32
Kpl 19:15
- d Rdz 38:18
- e Rz 2:1
- f 1Sm 24:17
Hi 33:27
Prz 11:6
- g Rdz 38:11
Pwt 25:5
Rut 3:12
- h Hi 34:32
- i Rdz 46:12
Rut 4:12
1Kn 2:4
Łk 3:33
- j 1Kn 9:6
Mt 1:3

ROZDZ. 39

- k Ps 105:17
Dz 7:9
- l Rdz 37:36
- m Rdz 17:20
Rdz 37:25
- n Ps 1:3
Rz 8:31
Heb 13:6
- o Prz 14:35
Łk 12:44
1Ko 4:2

nie spalona”.^a **25** Gdy ją wprowadzano, posłała do swego teścia, mówiąc: „Jestem brzemienna za sprawą mężczyzny, do którego to należy”.^b I dodała: „Zechciej sprawdzić,^c do kogo to należy: sygnet i sznur, i laska”.^d **26** Wówczas Juda obejrzał je i rzekł:^e „Ona jest bardziej prawa niż ja,^f gdyż nie dałem jej Szeli, mojemu synowi”.^g I potem już więcej z nią nie współżył.^h

27 A gdy rodziła, oto w jej łonie były bliźnięta. **28** Gdy więc rodziła, jeden wyciągnął rękę, a położna od razu wzięła i owiązała kawalkiem szkarlatu jego rękę, mówiąc: „Ten wyszedł pierwszy”. **29** W końcu, skoro tylko cofnął rękę, oto wyszedł jego brat, tak iż ona wykrzyknęła: „Cóż to miałoby znaczyć, że spowodowałeś dla siebie pęknięcie krocza?” Dlatego nadano mu imię Perec.ⁱ **30** A potem wyszedł jego brat, na którego ręce był kawałek szkarlatu, i nadano mu imię Zerach.^j

39 Józefa zaś zaprowadzono do Egiptu,^k a Potyfar,^l dworzanin faraona, dowódca straży przybocznej, Egipcjanin, kupił go z ręki Ismaelitów,^m którzy go tam przyprowadzili. **2** Lecz Jehowa był z Józefem, tak iż stał się on mężem, któremu się szczęściło,ⁿ i ustanowiono go nad domem jego pana, Egipcjanina. **3** I jego pan zobaczył, że Jehowa jest z nim i że Jehowa szczęści wszystkich mu, co on czyni swą ręką.

4 A Józef znajdował łaskę w jego oczach i stale mu służywał, tak iż ten ustanowił go nad swym domem^o i wszystko, co miał, dał w jego rękę. **5** I okazało się, że odkąd go ustanowił nad swoim domem i nad wszystkim, co miał, Jehowa błogosławił domowi Egipcjanina ze

względem na Józefa i błogosławieństwo Jehowy spoczywało na wszystkim, co miał w domu i na polu.^a **6** W końcu wszystko, co miał, pozostawił w ręku Józefa;^b i wcale już nie wiedział, co posiada, z wyjątkiem chleba, który jadł. Co więcej, Józef wyrósł na człowieka o pięknej postaci i pięknym wyglądzie.

7 A po tym wszystkim doszło do tego, że żona jego pana zaczęła podnosić oczy^c na Józefa i mówić: „Połóż się ze mną”.^d **8** Ale on nie chciał^e i mówił do żony swego pana: „Oto mój pan nie wie, co jest ze mną w domu, i wszystko, co ma, dał w moją rękę.”^f **9** Nie ma w tym domu nikogo większego niż ja i on nie odmówił mi w ogóle niczego z wyjątkiem ciebie, gdyż jesteś jego żoną.^g Jakże mógłbym dopuścić się tej wielkiej niegodziwości i zgrzeszyć przeciwko Bogu?”^h

10 I dzień po dniu mówiła do Józefa, on zaś jej nie posłuchał, żeby się przy niej położyć i z nią być.ⁱ **11** Lecz tego dnia, podobnie jak w innych dniach, wszedł do domu, by wykonać swoje zajęcia, a w domu nie było nikogo z domowników.^j **12** Wówczas chwyciła go za szatę,^k mówiąc: „Połóż się ze mną!”^l Lecz on, zostawiwszy swą szatę w jej ręku, uciekł i wyszedł na zewnątrz.^m **13** Skoro tylko zobaczyła, że zostawił swą szatę w jej ręku, by uciec na zewnątrz, **14** zaczęła zwoływać domowników i mówić do nich: „Patrzcie, przyprowadził do nas mężczyznę, Hebrajczyka, by nas wystawić na pośmiewisko. Ten przyszedł do mnie, by się ze mną położyć, ale ja zaczęłam krzyczeć na cały głos.”ⁿ **15** A gdy tylko usłyszał, że podniosłam głos i zaczęłam krzyczeć, zosta-

ROZDZ. 39

- a Rdz 30:27
Pwt 28:3
2Sm 6:11
- b Lk 16:10
Lk 19:17
- c Mt 5:28
2Pt 2:14
- d Kpl 20:10
Prz 2:16
1Ko 6:9
- e Prz 1:10
Prz 5:20
Prz 22:6
- f Lk 16:12
1Ko 4:2
- g Prz 6:29
Mk 10:8
- h Rdz 2:24
Rdz 20:6
Ps 51:4
Gal 5:19
Heb 13:4
- i Prz 5:3
Prz 22:14
- j Hi 24:15
Jer 23:24
- k Kzn 7:26
Jak 1:14
- l 2Sm 13:11
- m Prz 6:32
1Ko 6:18
2Tm 2:22
- n Ps 35:20
Prz 6:19
Prz 12:17

szpalta 2

- a Ps 37:12
- b Wj 20:16
Prz 12:22
Prz 19:5
- c Pwt 19:15
Prz 6:34
Prz 29:12
- d Ps 105:18
1Pt 2:20
1Pt 3:14
- e Rdz 40:3
Ps 105:19
Prz 16:7
Dn 1:9
Dz 7:9
- f Rdz 39:6
- g Rdz 49:22
Ps 1:3
Dz 7:10

ROZDZ. 40

- h Rdz 40:11
Rdz 41:9
- i Dz 7:10
- j Rdz 41:10
Prz 16:14
Prz 19:12
- k Rdz 40:20
- l Rdz 37:36
- m Rdz 39:20
Ps 105:18

wił przy mnie swą szatę i uciekł, i wyszedł na zewnątrz”. **16** Potem trzymała jego szatę przy sobie, aż jego pan przyszedł do domu.^a

17 Wówczas opowiedziała mu zgodnie z tymi słowami, mówiąc: „Hebrajski sługa, którego przyprowadziłeś do nas, przyszedł do mnie, żeby mnie wystawić na pośmiewisko. **18** Lecz skoro tylko podniosłam głos i zaczęłam krzyczeć, zostawił przy mnie swą szatę i uciekł na zewnątrz”.^b

19 Gdy jego pan usłyszał słowa swej żony, które mu powiedziała, mówiąc: „Tak a tak postąpił ze mną twój sługa”, zapłonął jego gniew.^c **20** Toteż pan Józefa wziął go i oddał do więzienia, tam, gdzie trzymano pod strażą więźniów króla; i przebywał tam w więzieniu.^d

21 Ale Jehowa dalej był z Józefem i okazywał mu lojalną życzliwość oraz sprawił, że znalazł łaskę w oczach naczelnika więzienia.^e **22** Toteż naczelnik więzienia oddał w ręku Józefa wszystkich więźniów, którzy byli w więzieniu; i wszystko, co tam czyniono, czyniono tak, jak on kazał.^f **23** Naczelnik więzienia nie troszczył się zupełnie o nic, co było w jego ręce, gdyż Jehowa był z Józefem i Jehowa szczęścił temu, co on czynił.^g

40 A potem zdarzyło się, że podczas^h króla Egiptu oraz piekarz zgrzeszyli przeciw swojemu panu, królowi Egiptu.ⁱ **2** I faraon oburzył się na dwóch swoich dworzan,^j na przełożonego podczaszych i na przełożonego piekarzy.^k **3** Osadził ich więc pod strażą w domu dowódcy straży przybocznej,^l w więzieniu,^m tam, gdzie Józef był więźniem. **4** Wówczas dowódca straży przybocznej wyznaczył

Józefa, żeby był z nimi, by im usługiwać;^a i przebywali oni w więzieniu szereg dni.

5 I obu im przyśnił się sen,^b jednej nocy każdemu jego własny sen,^c każdemu sen mający własną wykładnię,^d podczaszemu i piekarzowi, którzy należeli do króla Egiptu i którzy byli więźniami w tym więzieniu.^e **6** Gdy Józef przyszedł do nich rano i ich zobaczył, oto wyglądali na przynębionych.^f **7** I zaczął pytywać dworzan faraona, którzy byli z nim pod strażą w domu jego pana, mówiąc: „Dlaczego wasze twarze są dzisiaj posępne?”^g **8** Wtedy mu odrzekli: „Śnił się nam sen, a nie ma nikogo, kto by go wyłożył”. Józef rzekł więc do nich: „Czyż wykładnie nie należą do Boga?”^h Proszę, opowiedzcie mi go.”

9 I przełożony podczaszych zaczął opowiadać Józefowi swój sen, mówiąc do niego: „Oto w moim śnie była przede mną winorośl. **10** I ta winorośl miała trzy gałązki, i zdawała się wypuszczać pędy.ⁱ Pokryła się kwieciami. Na jej kiściach dojrzały winogrona. **11** A w moim ręku był kielich faraona i zacząłem brać winogrona i wyciskać je do kielicha faraona.^j Potem dałem kielich faraonowi do ręki.”^k **12** Wówczas Józef rzekł do niego: „Oto jego wyjaśnienie:^l trzy gałązki to trzy dni. **13** Za trzy dni faraon podniesie twoją głowę i przywróci cię na twój urząd;^m i będziesz podawał faraonowi do ręki jego kielich zgodnie z poprzednim zwyczajem, gdy byłś jego podczaszym.”ⁿ **14** Niemniej pamiętaj o mnie, gdy ci się powiedzie,^o i okaż mi, proszę, lojalną życzliwość, i wspomnij o mnie faraonowi,^p i wydostań mnie z tego domu. **15** Bo zostałem porwany z ziemi Hebraj-

ROZDZ. 40

- a Rdz 39:22
- b Hi 33:15
- c Rdz 41:11
- d Rdz 41:12
- e Rdz 41:10
- f Prz 15:13
Dn 1:10
- g Łk 24:17
- h Rdz 41:16
Ps 25:14
Dn 2:28
Dn 2:45
- i Łb 13:23
- j Prz 3:10
- k Rdz 40:21
- l Rdz 41:12
Dn 2:30
- m Rdz 40:21
Rdz 41:13
Jer 52:31
- n Neh 2:1
- o 1Sm 25:31
Łk 23:42
- p 2Sm 9:1

szpalta 2

- a Rdz 14:13
Rdz 37:28
Rdz 41:12
Wj 21:16
Dz 7:9
- b Rdz 39:8
Ps 105:19
Ps 119:86
Dn 6:22
Jn 15:25
Heb 12:11
1Pt 3:17
- c Rdz 49:20
1Kn 12:40
- d Rdz 15:11
- e Rdz 41:12
- f Rdz 41:13
Pwt 21:22
Joz 8:29
Joz 10:26
- g 1Sm 17:44
2Sm 21:10
Jer 16:4
Eze 39:4
Obj 19:17
- h Kzn 7:1
Mk 6:21
- i Prz 16:14
- j Neh 2:1
- k Rdz 41:13
Est 7:10
- l Rdz 40:8
Dn 2:30
- m Rdz 40:14
Hi 19:14

ROZDZ. 41

- a Rdz 20:3
Rdz 40:5
Hi 33:15
Dn 2:1
- o Rdz 1:30
Rdz 41:18
- p Rdz 41:19
- q Rdz 41:20
- r Rdz 41:21
1Kl 3:15

czyków;^a a tu też nie zrobiłem nic, za co by mnie mieli wsadzić do więziennego dołu.”^b

16 Kiedy przełożony piekarzy zobaczył, że tamtemu dał dobre wyjaśnienie, sam z kolei rzekł do Józefa: „Ja też śniłem i oto na mojej głowie były trzy kosze białego chleba, **17** a w najwyższym koszu były wszelkiego rodzaju potrawy dla faraona,^c wytwór piekarza, i ptaki^d wyjadały je z kosza na samym wierzchu mojej głowy”. **18** Wówczas Józef odpowiedział i rzekł: „Oto jego wyjaśnienie:^e trzy kosze to trzy dni. **19** Za trzy dni faraon podniesie twoją głowę i zawiesi cię na palu;^f a ptaki będą z ciebie wyjadać twoje ciało.”^g

20 A trzeciego dnia były urodziny faraona^h i urządził on ucztę dla wszystkich swych sług, i pośród swoich sług podniósł głowę przełożonego podczaszych oraz głowę przełożonego piekarzy.ⁱ **21** I przełożonego podczaszych przywrócił na jego stanowisko podczaszego,^j tak iż dalej podawał faraonowi do ręki kielich. **22** Ale przełożonego piekarzy powiesił,^k zgodnie z wyjaśnieniem,^l jakie podał im Józef. **23** Jednakże przełożony podczaszych nie pamiętał o Józefie i zapomniał o nim.^m

41 Po upływie pełnych dwóch lat faraonowi śniło się.ⁿ że oto stoi nad Nilem. **2** A oto wychodziło z Nilu siedem krów pięknych z wyglądu i tłustych i pasło się pośród traw Nilu.^o **3** I oto wychodziło za nimi z Nilu siedem innych krów, brzydkich z wyglądu i wychudzonych,^p i stało obok tamtych krów na brzegu Nilu. **4** Wówczas krowy brzydkie z wyglądu i wychudzone zaczęły pożerać siedem krów pięknych z wyglądu i tłustych.^q **5** Wtedy faraon się zbudził.^r

5 Jednakże znowu zasnął i śnił po raz drugi. I oto z jednej łodygi wyrastało siedem kłosów grubych i dorodnych.^a **6** I oto wyrastało za nimi siedem kłosów chudych i spieczonych wiatrem wschodnim.^b **7** I kłosy chude zaczęły pochłaniać siedem kłosów grubych i pełnych.^c Wtedy faraon się zbudził, a oto był to sen.

8 Rano zaś jego duch się zaniepokoił.^d Posławszy więc, wezwał wszystkich kapłanów Egiptu uprawiających magię^e oraz wszystkich jego mędrców;^f i faraon zaczął im opowiadać swoje sny.^g Ale nie było nikogo, kto by je wyłożył faraonowi.

9 Wówczas przełożony podczaszycy odezwał się do faraona,^h mówiąc: „Dzisiaj wspominam swoje grzechy.”ⁱ **10** Faraon oburzył się na swoich sług.^j Osadził mnie więc pod strażą w domu dowódcy straży przybocznej,^k zarówno mnie, jak i przełożonego piekarzy. **11** Potem jednej nocy nam obu przyśnił się sen, zarówno mnie, jak i jemu. Każdemu przyśnił się sen mający własną wykładnię.^l **12** A był tam z nami młodzieniec, Hebrajczyk,^m sługa dowódcy straży przybocznej.ⁿ Gdy mu je opowiedzieliśmy,^o wyjaśnił nam nasze sny. Każdemu podał wyjaśnienie według jego snu. **13** I okazało się, że jak nam wyjaśnił, tak się stało. Mnie przywrócono na mój urząd,^p a tamtego powieszono”.^q

14 I faraon, posławszy, wezwał Józefa – żeby go szybko przyprowadzono z więziennego dołu.^s On więc się ogolił^t i zmienił swe płaszczce,^u i wszedł do faraona. **15** Wówczas faraon rzekł do Józefa: „Śnił mi się sen, ale nie ma nikogo, kto by go wyjaśnił. Ja zaś słyszałem, jak mówiono o tobie, że gdy usłyszysz sen, potrafisz

ROZDZ. 41

- a Rdz 41:22
- b Rdz 41:23
2Kl 19:26
Eze 17:10
Oz 13:15
- c Rdz 41:24
- d Dn 2:1
- e Wj 7:11
- f Iz 19:11
Dn 2:2
1Ko 3:20
- g Dn 4:7
- h Rdz 40:21
- i Prz 28:13
- j Rdz 40:2
- k Rdz 37:36
Rdz 40:3
- l Rdz 40:5
- m Rdz 39:17
- n Rdz 39:1
- o Rdz 40:8
- p Rdz 40:21
- q Rdz 40:22
- r 1Sm 2:8
Ps 105:20
- s Rdz 40:15
Dn 2:25
- t Jer 9:26
- u Jer 52:33

szpalta 2

- a Ps 25:14
Dn 5:12
Dz 7:10
- b Rdz 40:8
Dn 2:23
Dn 2:28
- c Rdz 41:2
- d Rdz 41:3
- e Rdz 41:4
- f Kpl 26:26
Iz 9:20
- g Rdz 41:5
- h Rdz 41:6
Ps 129:6
- i Rdz 41:7
- j Rdz 41:8
Wj 7:11
Dn 2:2
- k Dn 2:27
Dn 4:7
- l Ps 98:2
Iz 41:22
Dn 2:28
Am 3:7
- m Wj 14:21
- n Rdz 12:10
2Kl 8:1

go wyjaśnić”.^a **16** Na to Józef odpowiedział faraonowi, mówiąc: „Ja nic nie znaczę! Bóg zapowie pomyślność faraonowi”.^b

17 A faraon mówił dalej do Józefa: „Oto w moim śnie stałem na brzegu Nilu. **18** I oto wychodziło z Nilu siedem krów tłustych i pięknych z wyglądu, i zaczęło się paść pośród traw Nilu.”^c **19** A oto za nimi wychodziło siedem innych krów, mizernych i bardzo szpetnych z wyglądu, i wychudzonych.^d Tak szpetnych jak one nie widziałem w całej ziemi egipskiej. **20** I te krowy wychudzone i szpetne zaczęły pożerać pierwsze siedem tłustych krów.”^e **21** Tamte więc dostały się do ich brzuchów, a jednak nie można było poznać, że się dostały do ich brzuchów, gdyż ich wygląd był równie szpetny jak na początku.^f Wtedy się zbudziłem.

22 „Potem zobaczyłem w moim śnie i oto z jednej łodygi wyrastało siedem kłosów pełnych i dorodnych.”^g **23** A oto za nimi wyrastało siedem kłosów zeschniętych, chudych, spieczonych wiatrem wschodnim.^h **24** I kłosy chude zaczęły pochłaniać siedem kłosów dorodnych.ⁱ Ja więc oznajmiłem to kapłanom uprawiającym magię,^j ale żaden mi nic nie powiedział”.^k

25 Wówczas Józef rzekł do faraona: „Sen faraona jest tylko jeden. Prawdziwy Bóg powiedział faraonowi, co uczyni.”^l **26** Siedem pięknych krów to siedem lat. Podobnie siedem dorodnych kłosów to siedem lat. Sen jest tylko jeden. **27** I siedem krów wychudzonych i szpetnych, które wyszły za nimi, to siedem lat; a siedem kłosów pustych, spieczonych wiatrem wschodnim,^m będzie to siedem lat kleski głodu.ⁿ **28** Oto, co powiedziałem

faraonowi: Prawdziwy Bóg dał faraonowi zobaczyć, co uczyni.^a

29 „Oto nadchodzi siedem lat wielkiej obfitości w całej ziemi egipskiej. **30** Ale po nich nastanie siedem lat klęski głodu i cała ta obfitość w ziemi egipskiej na pewno pójdzie w niepamięć, a klęska głodu wprost wyniszczy tę ziemię.^b **31** I poprzedniej obfitości w tej ziemi nie będzie znać z powodu owej klęski głodu po niej, gdyż na pewno będzie ona bardzo dotkliwa. **32** A to, iż sen powtórzone faraonowi dwukrotnie, oznacza, że ta rzecz jest postanowiona przez prawdziwego Boga^c i prawdziwy Bóg śpieszy, by to uczynić.^d

33 „Przeto niech teraz faraon wyszuka męża roztropnego i mądrego i postawi go nad ziemią egipską.^e **34** Niech faraon działa i ustanowi nadzorców nad tą ziemią,^f i w ciągu siedmiu lat obfitości zbierze piątą część z ziemi egipskiej.^g **35** I niech zbierają wszelką żywność w tych nadchodzących dobrych latach, i niech pod ręką faraona nagromadzą zboża jako zapasy żywności w miastach,^h i mają tego strzec. **36** A żywność ta będzie stanowić zapas dla kraju na siedem lat klęski głodu, która nawiedzi ziemię egipską,ⁱ żeby kraj nie został wyniszczony przez klęskę głodu”.^j

37 I wydało się to dobre w oczach faraona i wszystkich jego sług.^k **38** Przeto faraon powiedział do swych sług: „Czy można znaleźć innego męża, takiego jak ten, w którym jest duch Boży?”^l **39** Potem faraon rzekł do Józefa: „Skoro Bóg dał ci poznać to wszystko,^m nie ma nikogo tak roztropnego i mądrego jak ty.” **40** Ty sam będziesz nad

ROZDZ. 41

a Dn 2:28

b Iz 24:4

Mt 24:7

Dz 7:11

Dz 11:28

c Pwt 19:15

Hi 33:14

Mt 18:16

d 2Ts 3:1

e Pwt 1:13

1Ko 4:2

f 1Kl 11:28

g Rdz 41:47

Rdz 47:26

h Rdz 41:48

Prz 8:21

Dz 7:12

i Rdz 47:13

j Rdz 45:11

Rdz 47:19

k Dn 1:20

l Lb 27:18

Hi 32:8

Iz 61:1

Dn 4:8

m Ps 32:8

Prz 14:35

1Ko 1:27

n Prz 2:6

1Ko 2:6

szpalta 2

a Rdz 39:6

Ps 105:21

Dz 7:10

b Rdz 49:10

c Est 10:3

Dn 6:3

d Dn 5:7

e Est 8:10

Dn 6:17

f Est 8:2

Ps 75:7

Dn 5:29

g 1Kl 1:38

Est 6:11

h Rdz 44:18

Rdz 45:8

Dz 7:10

i Rdz 46:20

j Jer 43:13

Eze 30:17

k Ps 105:21

l Lb 4:3

2Sm 5:4

Lk 3:23

m Rdz 26:12

Ps 65:9

n Wj 1:11

o 1Kl 9:19

2Kn 32:28

p Ps 107:37

q Pwt 28:11

Mal 3:10

r Rdz 48:5

moim domem,^a a cały mój lud będzie ci bezwzględnie posłuszny.^b Tylko tronem będę cię przewyższał”.^c **41** I faraon rzekł jeszcze do Józefa: „Oto ustanawiam cię nad całą ziemią egipską”.^d **42** Po czym faraon zdjął ze swej ręki sygnet^e i włożył go na rękę Józefa, i przyodział go w szaty z delikatnego lnu, i włożył mu na szyję złoty naszyjnik.^f **43** Ponadto posadził go na swoim drugim honorowym rydwanie,^g ażeby przed nim wołano: „Abrech!”, i w ten sposób ustanowił go nad całą ziemią egipską.

44 I faraon powiedział jeszcze do Józefa: „Ja jestem faraonem, lecz bez twojego upoważnienia nikt w całej ziemi egipskiej nie może podnieść ręki ani nogi”.^h

45 Potem faraon nazwał Józefa imieniem Cafenat-Paneach i dał mu za żonę Asenat,ⁱ córkę Potifery, kapłana z On.^j I zaczął Józef przemierzać całą ziemię egipską.^k **46** A Józef miał trzydzieści lat,^l gdy stanął przed faraonem, królem Egiptu.

Wówczas Józef odszedł sprzed oblicza faraona i jeździł po całej ziemi egipskiej. **47** I w ciągu siedmiu lat obfitości ziemia rodziła całymi garściami.^m

48 On zaś zbierał wszelką żywność w tych siedmiu latach, które nastały dla ziemi egipskiej, i składał tę żywność w miastach.ⁿ Żywność z pola, które było wokół miasta, składał w nim.^o

49 I Józef gromadził zboże w bardzo wielkiej ilości,^p jak piasku morskiego, aż w końcu przestano liczyć, gdyż było go bez liku.^q

50 A zanim nadszedł rok klęski głodu, Józefowi urodziło się dwóch synów,^r których urodziła mu Asenat, córka Potifery, kapłana z On. **51** Przeto Józef

nazwał pierworodnego imieniem Manasses,^a gdyż jak powiedział: „Bóg pozwolił mi zapomnieć o wszelkiej mej udręce i o całym domu mego ojca”.^b **52** A drugiego nazwał imieniem Efraim,^c gdyż jak powiedział: „Bóg uczynił mnie płodnym w ziemi mojej niedoli”.^d

53 I w końcu minęło siedem lat obfitości, które nastały w ziemi egipskiej.^e **54** a zaczęło się siedem lat klęski głodu, tak jak Józef powiedział.^f I wszystkie krainy nawiedziła klęska głodu, ale w całej ziemi egipskiej był chleb.^g **55** W końcu cała ziemia egipska wygłodniała i lud zaczął wołać do faraona o chleb.^h Wówczas faraon rzekł do wszystkich Egipcjan: „Idźcie do Józefa. Cokolwiek wam powie, to uczynicie”.ⁱ **56** A ta klęska głodu wystąpiła na całym obliczu ziemi.^j Wówczas Józef zaczął otwierać wszystkie składy zboża, które były wśród nich, i sprzedawać Egipcjanom,^k gdyż ziemię egipską nawiedziła sroga klęska głodu. **57** Ponadto ludzie z całej ziemi przychodzili do Egiptu, by kupować od Józefa, gdyż ta klęska głodu srożyła się na całej ziemi.^l

42 W końcu Jakub zobaczył, że w Egipcie jest zboże.^m Wówczas Jakub powiedział do swych synów: „Czemuż to patrzycie jeden na drugiego?” **2** I dodał: „Oto słyszałem, że w Egipcie jest zboże.ⁿ Pójdźcie tam i zakupcie dla nas stamtąd, żebyśmy pozostali przy życiu i nie pomarli”. **3** Toteż dziecięciu braci^o Józefa poszło, by kupić zboża w Egipcie. **4** Ale Jakub nie wysłał Beniamina,^p brata Józefa, z innymi jego braćmi, gdyż powiedział: „Mógłby się mu przydarzyć śmiertelny wypadek”.^q

RODZ. 41

- a Rdz 50:23
Lb 1:35
Obj 7:6
- b Ps 30:11
Iz 65:16
Obj 21:4
- c Rdz 48:17
Lb 1:33
Pwt 33:17
Joz 14:4
- d Ps 105:18
Ps 107:41
Am 6:6
Dz 7:10
- e Rdz 41:26
- f Rdz 41:30
Dz 7:11
- g Rdz 45:11
Rdz 47:17
- h Rdz 47:13
Lam 5:10
- i Ps 105:21
Ps 146:7
- j Rdz 43:1
Lk 4:25
- k Rdz 41:48
Rdz 47:16
Prz 11:26
- l Rdz 47:4
Ps 33:19

RODZ. 42

- m Rdz 41:48
- n Dz 7:12
- o 1Kn 2:1
- p Rdz 35:18
Rdz 42:38
Rdz 44:20
- q Rdz 43:14

szpalta 2

- a Rdz 41:57
Dz 7:11
- b Rdz 41:44
Rdz 45:8
Ps 105:21
Dz 7:10
- c Rdz 47:14
- d Rdz 37:7
Rdz 37:9
- e Rdz 42:23
Ps 81:5
- f Rdz 37:1
Dz 7:12
- g Rdz 37:7
Rdz 37:9
Lb 12:6
- h Rdz 47:13
- i Rz 13:7
- j Rdz 37:8
- k Rdz 42:31
- l Rdz 41:30
- m 1Kn 2:1
- n Wj 1:1
- o Rdz 35:18
Rdz 42:38
Rdz 43:7
- p Rdz 37:27
Rdz 37:35
Rdz 44:20
Rdz 45:26
Dz 7:9
- q Rdz 42:34
Rdz 43:29

5 Synowie Izraela przybyli więc razem z innymi, którzy przychodzili kupować, gdyż w ziemi Kanaan była klęska głodu.^a

6 A Józef zarządzał krajem.^b To on sprzedawał całej ludności ziemi.^c Przeto bracia Józefa przybyli i złożyli mu głęboki pokłon twarzami do ziemi.^d **7** Kiedy Józef zobaczył swych braci, od razu ich poznał, lecz sam nie dał się im poznać.^e Toteż rozmawiał z nimi szorstko i powiedział do nich: „Skąd przyszliście?”, na co oni rzekli: „Z ziemi Kanaan, żeby kupić żywności”.^f

8 Tak więc Józef rozpoznał swych braci, lecz oni go nie rozpoznali. **9** Józef od razu przypomniał sobie sny, które mu się o nich śniły,^g i dalej mówił do nich: „Jesteście szpiegami! Przyszliście obejrzeć nie chronione miejsca tego kraju!”^h **10** Wówczas oni powiedzieli do niego: „Nie, panie mój,ⁱ lecz słudzy^j twoi przyszli kupić żywności. **11** Wszyscyśmy synami jednego męża. Jesteśmy prostolinijni. Słudzy twoi nie działają jako szpiedzy”.^k **12** Lecz on im rzekł: „Nie, gdyż przyszliście zobaczyć nie chronione miejsca tego kraju!”^l **13** Oni odparli: „Słudzy twoi to dwunastu braci.^m Jesteśmy synami jednego mężaⁿ w ziemi Kanaan; i oto najmłodszy jest dzisiaj z naszym ojcem,^o a drugiego już nie ma”.^p

14 Lecz Józef im rzekł: „Jest tak, jak wam powiedziałem, mówiąc: „Jesteście szpiegami!” **15** Tym sposobem zostaniecie poddani próbie: Jako żyje faraon, nie wyjdziecie stąd, chyba że przyjdzie tu wasz najmłodszy brat.^q **16** Wyślijcie jednego z was, aby przyprowadził waszego brata, wy zaś będziecie związani, żeby co do was sprawdzić

wasze słowa, czy są prawdą.^a A jeśli nie, to jako żyje faraon, jesteście szpiegami". **17** Wtedy oddał ich razem pod straż na trzy dni.

18 Potem, trzeciego dnia, Józef im rzekł: „Uczynicie to i pozostanie przy życiu. Ja się boję^b prawdziwego Boga. **19** Jeżeli jesteście prostolinijni, niech jeden z waszych braci pozostanie związany w domu, w którym byliście pod strażą,^c wy natomiast idźcie, weźcie zboże ze względu na głód w waszych domach.^d **20** Potem przyprowadzicie do mnie waszego najmłodszego brata, żeby wasze słowa okazały się wiarogodne, i nie umrzecie”.^e Oni więc tak uczynili.

21 I zaczęli mówić jeden do drugiego: „Bez wątpienia jesteście winni względem naszego brata,^f widzieliśmy bowiem udrekę jego duszy, gdy błagał nas o współczucie, lecz nie słuchaliśmy. Dlatego przyszła na nas ta udreka”.^g **22** Wówczas Ruben odrzekł im, mówiąc: „Czyż nie powiedziałem wam: „Nie grzeszcie przeciwko dziecku”, lecz wysłacie nie słuchali?”^h I oto teraz na pewno żąda się z powrotem jego krwi”.ⁱ **23** Oni zaś nie wiedzieli, że Józef słuchał, gdyż był między nimi tłumacz. **24** To też odwrócił się od nich i się rozplakał.^j Następnie do nich wrócił i z nimi rozmawiał, a wzięwszy spośród nich Symeona,^k związał go na ich oczach.^l **25** Potem Józef wydał nakaz i napełniono ich pojemniki zbożem. Miano też zwrócić pieniądze każdemu do jego wora^m oraz dać im zaopatrzenie na drogę.ⁿ I tak im uczyniono.

26 Oni więc włożyli zboże na swe osły i odeszli stamtąd. **27** Kiedy jeden z nich otworzył

ROZDZ. 42

a Ps 7:9

b Rdz 20:11

Kpl 25:43

Neh 5:15

Prz 8:13

2Ko 7:1

c Rdz 42:24

d Rdz 43:2

Rdz 45:23

e Rdz 43:5

Rdz 44:23

f Rdz 37:18

Rdz 37:28

Rdz 50:17

Dz 7:9

g Lb 32:23

Prz 21:13

Mt 7:2

1Tm 5:24

h Rdz 37:21

Rz 2:15

i Rdz 9:5

Ps 9:12

Obj 6:10

j Rdz 43:30

k Rdz 42:19

Rdz 49:5

l Rdz 43:23

Hi 36:8

m Rdz 44:1

n Rdz 45:21

1Pt 3:9

szpalta 2

a Rdz 43:21

Prz 12:10

Jer 9:2

Jer 41:17

b Rdz 43:21

c Kpl 26:36

Lk 19:21

d Iz 45:7

Am 3:6

Heb 10:30

e Rdz 42:7

f Joz 2:1

Sdz 1:23

2Sm 10:3

g Rdz 42:11

Prz 11:6

Prz 14:2

h Rdz 42:13

i Dz 7:8

j Rdz 37:28

Rdz 37:35

k Rdz 35:18

Rdz 42:4

l Rdz 45:9

m Prz 14:9

n Rdz 42:19

o Rdz 42:2

Lam 4:9

p Rdz 34:10

Rdz 42:20

Jak 4:13

q Rdz 43:14

swoj wór, by dać paszy swemu osłu w miejscu noclegu.^a Zobaczył swoje pieniądze, a oto były na wierchu w jego worku.^b

28 Wtedy rzekł swoim braciom: „Zwrócono moje pieniądze i oto teraz są w moim worku!” Wówczas serca im zamary, tak iż ze drżeniem zwrócili się jeden do drugiego,^c mówiąc: „Cóż to Bóg nam uczynił?”^d

29 Wreszcie przybyli do Jakuba, swego ojca, do ziemi Kanaan, i opowiedzieli mu wszystko, co ich spotkało, mówiąc:

30 „Mąż, który jest panem tamtego kraju, rozmawiał z nami szorstko,^e gdyż wziął nas za ludzi chcących przespiegować kraj.^f **31** Ale myśmy mu powiedzieli: „Jesteśmy prostolinijni.”^g Nie działamy jako szpiegdy.

32 Jest nas dwunastu braci,^h synów naszego ojca.ⁱ Jednego już nie ma,^j a najmłodszy jest dzisiaj z naszym ojcem w ziemi Kanaan”.^k **33** Ale mąż, który jest panem tego kraju, powiedział do nas:^l „Po tym poznam, czy jesteście prostolinijni.”^m Zostawcie im mnie jednego z waszych braci.ⁿ Potem weźcie coś ze względu na głód w waszych domach i idźcie.”^o **34** I przyprowadźcie do mnie swego najmłodszego brata, abym wiedział, iż nie jesteście szpiegami, lecz że jesteście prostolinijni. Oddam wam waszego brata i będziecie mogli prowadzić interesy w tym kraju”.^p

35 A gdy opróżniali worki, oto w worku każdego było zawiniątko z pieniędzmi. I oni, jak również ich ojciec, zobaczyli swe zawiniątko z pieniędzmi, i się zlekli. **36** Wówczas Jakub, ich ojciec, wykrzyknął do nich: „Osierociliście mnie!”^q Józefa już nie ma i Symeona już

nie ma,^a i chcecie zabrać Beniamina! Wszystko to spadło na mnie!" **37** Lecz Ruben rzekł do swego ojca: „Możesz uśmiercić dwóch moich synów, jeśli ci go z powrotem nie przyprowadzę.^b Powierz go mojej opiece, a ja ci go oddam”.^c **38** Ale on rzekł: „Mój syn nie pójdzie z wami, gdyż jego brat umarł i on został sam.^d Gdyby w drodze, któryś pójdziecie, przydarzył mu się śmiertelny wypadek, to moją siwnię sprowadzilibyście w smutku do Szeolu”.^e

43 A klęska głodu w tej ziemi była dotkliwa.^f **2** Gdy zjedli zboże przywiezione z Egiptu,^g ojciec odezwał się do nich: „Wróćcie tam, kupcie dla nas trochę żywności”.^h **3** Wówczas Juda powiedział do niego:ⁱ „Mąż ten niedwuznacznie oświadczył nam, mówiąc: „Nie ujrzycie mojego oblicza, jeżeli nie będzie z wami waszego brata”.^j **4** Jeśli wysłesz z nami naszego brata,^k to jesteśmy gotowi pójść i kupić dla ciebie żywności. **5** Lecz jeśli go nie wysłesz, to nie pójdziemy, gdyż ten mąż powiedział do nas: „Nie ujrzycie mojego oblicza, jeśli nie będzie z wami waszego brata”.^l **6** A Izrael wykrzyknął:^m „Czemuście mnie skrzywdzili, mówiąc temu mężowi, że macie jeszcze jakiegoś brata?” **7** Na to rzekli: „Ten mąż wyraźnie dopytywał się o nas i o naszych krewnych, mówiąc: „Czy wasz ojciec jeszcze żyje?”ⁿ Czy macie jeszcze jakiegoś brata?”, a my mówiliśmy zgodnie z tymi faktami.^o Skądże mogliśmy wiedzieć, że powie: „Sprowadźcie swego brata?”^p

8 W końcu Juda rzekł do Izraela, swego ojca: „Wyslij chłopca ze mną,^q żebyśmy mogli wstać i pójść i żebyśmy pozostali przy

RODZ. 42

- a Rdz 37:28
- Rdz 37:35
- Rdz 42:24
- b Rdz 37:22
- Rdz 46:9
- c Rdz 43:9
- Rdz 44:32
- d Rdz 37:33
- Rdz 44:20
- e Rdz 37:35
- Lb 16:30
- 1Kl 2:6
- Ps 49:14
- Ps 89:48
- Kzn 9:10
- Oz 13:14
- Dz 2:27
- Obj 20:13

RODZ. 43

- f Rdz 41:30
- Dz 7:11
- g Rdz 42:2
- Dz 7:12
- h Pwt 2:6
- i Rdz 29:35
- j Rdz 42:15
- k Rdz 42:20
- Rdz 42:36
- l Rdz 42:15
- Rdz 44:26
- m Rdz 32:28
- n Rdz 43:27
- o Rdz 42:13
- p Rdz 42:16
- q Rdz 37:26
- Rdz 42:38

szpalta 2

- a Rdz 42:2
- Lam 4:9
- b Dz 7:14
- c Rdz 44:32
- Jn 15:13
- d Wj 21:23
- 1Kl 20:39
- Rz 5:7
- e 1Kn 5:2
- f 2Kl 7:4
- Dz 21:14
- g Rdz 32:20
- Prz 18:16
- h Wj 25:6
- Est 2:12
- Jer 8:22
- Jer 46:11
- Eze 27:17
- i 1Sm 14:25
- Prz 25:16
- Mt 3:4
- j Rdz 37:25
- k Lb 17:8
- l Rdz 42:25
- Rdz 42:35
- m Rz 13:8
- 2Ko 8:21
- Heb 13:18
- n Neh 1:11
- Lk 1:50
- 2Ko 5:10
- o Rdz 27:45
- Rdz 42:36
- p Rdz 37:7

życiu i nie poumierali,^a zarówno my, jak i ty oraz nasze małe dzieci.^b **9** Ja będę poręczycielem za niego.^c Z mojej ręki możesz domagać się kary za niego.^d Jeśli go do ciebie nie przyprowadzę i nie stawię go przed tobą, to na zawsze będę obciążony grzechem przeciwko tobie. **10** Lecz gdybyśmy tak nie zwlekali, to już dwa razy bylibyśmy tam i z powrotem”.^e

11 Toteż Izrael, ich ojciec, powiedział im: „Skoro tak się rzecz ma,^f uczynicie to: Weźcie do swych pojemników najlepsze płody ziemi i zanieście je temu mężowi jako dar:^g trochę balsamu^h i trochę miodu,ⁱ labdanum i korę żywiczną,^j pistacje i migdały.^k **12** Ponadto weźcie do ręki podwójną sumę pieniędzy; weźcie też do ręki pieniądze, które wam zwrócono na wierzchu w waszych workach.^l Może to była pomyłka.^m **13** I weźcie swego brata, i idźcie, wróćcie do tego męża. **14** I oby Bóg Wszechmocny dał wam znaleźć litość u tego męża,ⁿ żeby wam zwolnił waszego drugiego brata oraz Beniamina. A ja, jeśli już mam być osierocony, to będę osierocony!”^o

15 Zatem owi mężowie wzięli ten dar, wzięli też do ręki podwójną sumę pieniędzy i zabrali Beniamina. Potem wstali i poszli do Egiptu, i stanęli przed Józefem.^p **16** Kiedy Józef zobaczył z nimi Beniamina, od razu rzekł do człowieka ustanowionego nad jego domem: „Weź tych mężów do domu i zarznij zwierzęta, i poczyn przygotowania,^q gdyż ci mężowie mają ze mną jeść w południe”. **17** Człowiek ten niezwłocznie uczynił tak, jak powiedział Józef.^r I ów człowiek

q Rdz 18:7; Prz 9:2; r Rdz 41:40.

wziął tych mężów do domu Józefa. **18** Lecz mężowie ci się zlekli, gdyż zostali zabrani do domu Józefa,^a i zaczęli mówić: „To z powodu pieniędzy, które na początku wróciły z nami w naszych workach, przyprowadzono nas tu, by mogli na nas napaść i nas zaatakować, i wziąć nas jako niewolników – a także nasze osły!”^b

19 Podeszli więc do męża ustanowionego nad domem Józefa i rozmawiali z nim u wejścia do domu. **20** i powiedzieli: „Wybac nam, panie mój! My naprawdę przyszliśmy na początku, by kupić żywności.”^c **21** Lecz gdy przybyliśmy na miejsce noclegu^d i zaczęliśmy otwierać nasze worki, oto pieniądze każdego były na wierzchu w jego worku, nasze pieniądze w pełnej ich wadze. Chcielibyśmy więc zwrócić je własnoręcznie.”^e **22** I przynieśliśmy w rękę więcej pieniędzy, by kupić żywności. My naprawdę nie wiemy, kto nam włożył do worków nasze pieniądze.”^f **23** Wówczas on rzekł: „Wy jesteście w porządku. Nie lękajcie się.^g Wasz Bóg i Bóg waszego ojca dał wam skarb do waszych worków.^h Wasze pieniądze doszły najpierw do mnie”. Potem wyprowadził do nich Symeona.ⁱ

24 Następnie ów człowiek przyprowadził tych mężów do domu Józefa i dał wody, żeby im obmyto stopy,^j oraz dał paszy dla ich osłów.^k **25** A oni zaczęli przygotowywać dar^l na przyjście Józefa w południe, gdyż usłyszeli, że tam mają jeść chleb.^m **26** Gdy Józef wszedł do domu, przynieśli mu do domu dar, który był w ich rękach, i padli przed nim twarzami do ziemi.ⁿ **27** Potem zapytał, czy mają się dobrze, i rzekł:^o „Czy wasz ojciec, starzec, o którym mówiliście, ma

ROZDZ. 43

- a Rdz 20:11
Rdz 42:21
b Rdz 42:25
Rdz 42:35
c Rdz 42:3
d Rdz 42:27
Lk 2:7
e Pwt 22:2
Dz 20:33
Rz 13:8
Heb 13:5
1Pt 2:12
f Rdz 43:12
g Sdz 6:23
h Kzn 5:19
Dz 17:25
i Rdz 42:24
j Rdz 18:4
Rdz 19:2
1Sm 25:41
Jn 13:12
k Rdz 24:32
Sdz 19:21
l Rdz 43:11
Prz 18:16
m Rdz 43:16
Wj 2:20
Hi 42:11
n Rdz 37:7
Rdz 42:6
o Wj 18:7
1Sm 17:22

szpalta 2

- a Rdz 43:7
b Rdz 37:9
2Sm 1:2
2Kn 24:17
c Rdz 35:24
d Rdz 42:13
e Lb 6:25
f 1Ki 3:26
Flp 1:8
Kol 3:12
g Rdz 42:24
h Rdz 45:1
i Rdz 43:25
j Rdz 46:34
Wj 8:26
k Rdz 49:3
Pwt 21:17
l Rdz 45:22
Mt 20:15
m Sdz 14:10
Hi 1:4

ROZDZ. 44

- n Rdz 43:16
o Rdz 42:25

się dobrze? Czy jeszcze żyje?”^a **28** Odrzekli: „Sługa twój, nasz ojciec, ma się dobrze. Jeszcze żyje”. Następnie się pokłonili i padli na twarz.”^b

29 Kiedy on podniósł oczy i zobaczył Beniamina, swego brata, syna swej matki,^c odezwał się: „Czy to jest wasz brat, ten najmłodszy, o którym mi mówiliście?”^d I dodał: „Oby Bóg darzył cię łaską.”^e synu mój”. **30** I Józef się spieszył, gdyż wezbrały w nim najgłębsze uczucia wobec jego brata,^f tak iż szukał miejsca, by płakać, i wszedł do wewnętrznej komnaty, i zaczął tam ronić łzy.^g **31** Potem obmył twarz i wyszedł, i opano-
wując się, rzekł:^h „Podajcie posiłek”.ⁱ **32** I zaczęto podawać osobno jemu i osobno im oraz osobno Egipcjanom, którzy z nim jedli; bo Egipcjanie nie mogli jeść posiłku z Hebrajczykami, gdyż jest to dla Egipcjan czymś odrażającym.^j

33 I posadzono ich przed nim: pierworodnego stosownie do prawa przysługującego mu jako pierworodnemu,^k a najmłodszego stosownie do jego młodego wieku; i patrzyli zdumieni jeden na drugiego. **34** I kazał do nich zanosić porcje, które miał przed sobą, lecz porcję Beniamina powiększył pięciokrotnie w stosunku do porcji wszystkich pozostałych.^l Ucztowali więc i pili z nim do woli.^m

44 Później nakazał człowiekowi, który był ustanowiony nad jego domem,ⁿ mówiąc: „Napelnij worki tych mężów żywnością, ile tylko zdołają unieść, i pieniądze każdego połóż na wierzchu w jego worku.”^o **2** Ale mój kielich, srebrny kielich, połóż na wierzchu w worku najmłodszego, a także pieniądze za

jego zboże". On więc uczynił zgodnie ze słowem, które wyrzekł Józef.^a

3 Był już jasny ranek, gdy mężowie ci zostali odprawieni,^b zarówno oni, jak i ich osły. **4** Wyszli z miasta. Nie odeszli daleko, gdy Józef powiedział do człowieka, który był ustanowiony nad jego domem: „Wstań! Puść się w pogoń za tymi mężami i ich doścignij, i powiedz im: „Dlaczego odpłaciliście złem za dobro?”^c **5** Czyż nie jest to rzecz, z której mój pan pije i za pomocą której umiejętnie odczytuje znaki wróżebne?”^d Popelniliście zły czyn”.

6 Ten w końcu ich doścignął i powiedział im te słowa. **7** Ale oni rzekli do niego: „Czemuż mój pan mówi takie słowa? Jest nie do pomyślenia, żeby twoi słudzy uczynili coś takiego.

8 Przecież pieniądze, które znaleźliśmy na wierzchu w swych workach, przynieśliśmy ci z powrotem z ziemi Kanaan.”^e Jakże więc moglibyśmy wykraść srebro lub złoto z domu twego pana?”^f **9** Niech umrze ten z twoich niewolników, u którego się to znajdzie, my zaś staniemy się niewolnikami mego pana”.^g

10 A on rzekł: „Niech więc stanie się dokładnie według waszych słów.”^h Ten zatem, u kogo się to znajdzie, zostanie moim niewolnikiem,ⁱ lecz wy sami okazecie się niewinni”. **11** Wtedy każdy szybko zdjął na ziemię swój worek i każdy otworzył własny worek. **12** A on starannie przeszukiwał. Zaczął od najstarszego, skończył zaś na najmłodszym. I znaleziono ten kielich w worku Beniamina.^j

13 Wówczas rozdarli swe płaszcze^k i każdy znowu włożył swój ładunek na swego osła, i wrócili do miasta. **14** Juda^l zaś i jego

ROZDZ. 44

a Rdz 41:40

b Rdz 19:2
Sdz 19:5

c Ps 109:5
Prz 17:13

d Rdz 44:15
Kpl 19:26

e Rdz 43:12

f Kpl 19:11
Prz 29:24
1Pt 3:16

g Dz 25:11

h Prz 6:2

i Wj 22:3
Mt 18:25

j Rdz 44:2

k Rdz 37:29
Joz 7:6
Dz 14:14

l Rdz 43:8
Rdz 44:32

szpalta 2

a Rdz 37:7
Rdz 50:18

b Rdz 44:5

c Mt 7:20

d Rdz 37:28
Rdz 42:21
Prz 28:17
Dz 2:37

e Rdz 50:18

f Rdz 42:18

g Rdz 44:9

h Rdz 26:29

i Rdz 18:30

j Prz 14:29
Prz 19:11
Prz 29:8

k Rdz 41:44
Rdz 45:8

l Rdz 42:13
Rdz 43:7

m Rdz 35:18
Rdz 37:33

n Rdz 42:15
Rdz 43:29

o Rdz 42:38

bracia weszli do domu Józefa, a on dalej tam był; i padli przed nim na ziemię.^a **15** Józef więc rzekł do nich: „Jakiegoż to czynu się dopuściliście? Czyż nie wiedzieliście, że mąż taki jak ja potrafi umiejętnie odczytywać znaki wróżebne?”^b **16** Wtedy Juda wykrzyknął: „Co możemy powiedzieć mojemu panu? Co możemy mówić? I jak możemy dowieść swej prawości?”^c Prawdziwy Bóg dopatrzył się winy u twych niewolników.^d Oto jesteśmy niewolnikami pana mego,^e zarówno my, jak i ten, w którego rękę znaleziono kielich!”

17 On jednak rzekł: „Jest nie do pomyślenia, żebym tak uczynił!”^f Mąż, w którego rękę znaleziono kielich – ten zostanie moim niewolnikiem.^g Wy zaś w pokoju udajcie się do waszego ojca”.^h

18 Wtedy podszedł do niego Juda i rzekł: „Błagam cię, panie mój, zechciej pozwolić twemu niewolnikowi powiedzieć słowo do uszu mojego panaⁱ i niech twój gniew^j nie rozpała się przeciwko twemu niewolnikowi, gdyż jesteś jak sam faraon.”^k **19** Pan mój zapytał swych niewolników, mówiąc: „Czy macie ojca lub brata?”

20 Myśmy więc powiedzieli memu panu: „Mamy sędziwego ojca i dziecko jego starości, najmłodsze.”^l Lecz jego brat umarł, tak iż on sam pozostał po swej matce,^m i ojciec go miłuje”. **21** Potem rzekłeś do swych niewolników: „Sprowadźcie go do mnie, żebym mógł na niego rzucić okiem.”ⁿ **22** Ale my powiedzieliśmy memu panu: „Chłopiec nie może opuścić swego ojca. Gdyby opuścił swego ojca, ten na pewno by umarł.”^o **23** Wówczas powiedziałeś do swych niewolników: „Jeśli tu z wami nie przyjdzie wasz najmłodszy brat,

to już więcej nie zobaczycie mego oblicza'.^a

24 „I udaliśmy się do twego niewolnika, mego ojca, po czym opowiedzieliśmy mu słowa mego pana. **25** Później nasz ojciec rzekł: „Wróćcie tam, kupcie dla nas trochę żywności”.^b

26 Lecz myśmy powiedzieli: „Nie możemy tam iść. Pójdziemy tam, jeśli z nami będzie nasz najmłodszy brat, gdyż nie będziemy mogli zobaczyć oblicza tego męża, jeśli z nami nie będzie naszego najmłodszego brata”.^c

27 Wówczas twój niewolnik, mój ojciec, rzekł do nas: „Dobrze wiecie, że moja żona urodziła mi tylko dwóch synów”.^d **28** Później jeden odszedł ode mnie i ja wykrzyknąłem: „Ach, na pewno został rozszarpany!”^e – i dotąd go nie widziałem. **29** Gdybyście i tego zabrali sprzed moich oczu, a przydarzyłby mu się śmiertelny wypadek, to moją siwiznę sprowadziłbyście w nie-szczęściu do Szeolu”.^f

30 „Gdybym więc przyszedł do twego niewolnika, mego ojca, a nie byłoby z nami chłopca – wszak jego dusza jest związana z duszą tamtego^g – **31** to gdyby tylko zobaczył, iż chłopca nie ma, po prostu by umarł, a twoi niewolnicy sprowadziliby siwiznę twego niewolnika, naszego ojca, w smutku do Szeolu. **32** Twój niewolnik bowiem stał się poręczycielem^h za chłopca na czas pobytu z dala od ojca, mówiąc: „Jeśli go do ciebie nie przyprowadzę z powrotem, to na zawsze będę obciążony grzechem przeciwko mojemu ojcu”.ⁱ **33** Teraz więc, proszę, niech twój niewolnik zostanie w miejsce tego chłopca niewolnikiem mego pana, żeby chłopiec mógł pójść ze swymi braćmi.”^j

34 Bo jakże bym mógł pójść do

ROZDZ. 44

a Rdz 42:20
Rdz 43:3

b Rdz 43:2

c Rdz 43:5

d Rdz 29:18
Rdz 30:23
Rdz 35:18
Rdz 46:19

e Rdz 37:33

f Rdz 37:35
Rdz 42:38
Ps 16:10
Ps 88:3
Kzn 9:10
Oz 13:14
Mt 11:23
Dz 2:31
Obj 20:13

g 1Sm 18:1
2Sm 18:33

h Rz 16:4

i Rdz 43:9
1Kl 20:39

j Rz 9:3

szpalta 2

a Est 8:6

ROZDZ. 45

b Rdz 43:30

c Dz 7:13

d Rut 1:9

e Mk 6:50

f Rdz 37:28
Dz 7:9

g 2Kto 2:7

h Rdz 47:25
Rdz 50:20
1Sm 2:6
Ps 33:19
Ps 105:17

i Rdz 41:30
Rdz 47:18

j 1Ko 9:10

k Rdz 46:26

l Rz 8:28

m Sdz 17:10
Hi 29:16
Ps 105:21

n Rdz 45:26
Dz 7:10
1Jn 4:14

mego ojca, a nie mieć tego chłopca ze sobą i patrzeć na nie-szczęście, które by spotkało mego ojca?”^a

45 Wtedy Józef nie potrafił już dłużej nad sobą zapamiętać wobec wszystkich, którzy przy nim stali.^b Zawołał więc: „Każcie wszystkim wyjść ode mnie!” I nikt inny z nim nie pozostał, gdy Józef dał się poznać swoim braciom.^c

2 I rozplakał się głośno,^d tak iż usłyszeli to Egipcjanie i usłyszal do dom faraona. **3** W końcu Józef powiedział do swych braci: „Ja jestem Józef. Czy mój ojciec jeszcze żyje?” Lecz jego bracia nie byli w stanie mu odpowiedzieć, gdyż się zatrzwożyli z jego powodu.^e **4** Przeto Józef rzekł do swych braci: „Podejdźcie, proszę, do mnie”. Wtedy do niego podeszli.

Wówczas on powiedział: „Ja jestem Józef, wasz brat, którego sprzedaliście do Egiptu.”^f **5** Ale teraz nie martwcie się^g i nie złościćcie się na siebie, że mnie tu sprzedaliście; gdyż Bóg posłał mnie przed wami, by zachowywać przy życiu.^h **6** Jest to bowiem drugi rok klęski głodu w ziemi,ⁱ a jest jeszcze pięć lat, w których nie będzie ani orki, ani żniwa.^j **7** Toteż Bóg posłał mnie przed wami, żeby dla was osadzić na ziemi ostatek^k i zachować was przy życiu, sprawiając wielkie ocalenie. **8** A zatem to nie wy mnie tu wysłaliście,^l lecz prawdziwy Bóg, żeby mnie ustanowić ojcem^m dla faraona i panem całego jego domu oraz tym, który zarządza całą ziemią egipską.

9 „Szybko udajcie się do mego ojca i powiedzcie mu: „To rzekł twój syn Józef: „Bóg ustanowił mnie panem całego Egiptu.”ⁿ

Przyjdź do mnie. Nie zwlekaj. **10** I zamieszkaś w ziemi Gosen,^a i będziesz przebywał blisko mnie, ty i twoi synowie, i synowie twoich synów, i twoje trzody, i twoje stada, i wszystko, co masz. **11** A ja będę cię tam zaopatrywał w żywność, bo jest jeszcze pięć lat klęski głodu,^b żebyś czasem nie popadł w ubóstwo, ty i twój dom oraz wszystko, co masz". **12** I oto wasze oczy i oczy mego brata Beniamina widzą, że to moje usta mówią do was.^c **13** Opowiedzcie więc memu ojcu o całej mej chwale w Egipcie i o wszystkim, co widzieliście; pośpieszcie się zatem i sprowadźcie tu mego ojca".

14 Potem rzucił się na szyję Beniamina, swego brata, i wybuchnął płaczem, a Benjamin płakał na jego szyi.^d **15** I zaczął całować wszystkich swych braci i płakać im na szyi,^e po czym jego bracia rozmawiali z nim.

16 I usłyszano w domu faraona następującą wieść: „Przybyli bracia Józefa!” I było to dobre w oczach faraona i jego slug.^f **17** Toteż faraon rzekł do Józefa: „Powiedz swoim braciom: „Uczyńcie tak: Obladujcie wasze zwierzęta juczne i idąc, wejdźcie do ziemi Kanaan,^g **18** i zabierzcie swego ojca oraz swych domowników, i przyjdźcie tu do mnie, żebym mógł wam dać to, co dobre w ziemi egipskiej; i spożywajcie tłustość tej ziemi.^h **19** A tobie się nakazuje: „Uczyńcie tak: Weźcie sobie wozyⁱ z ziemi egipskiej dla swych maleństw i swych żon, a na jednym posadźcie swego ojca i przyjedźcie tu.^k **20** I niech wasze oczy nie żalują waszego wyposażenia,^l gdyż to, co dobre w całej ziemi egipskiej, jest wasze””.^m

ROZDZ. 45

- a Rdz 46:34
- Rdz 47:1
- Wj 8:22
- Wj 9:26
- b Rdz 47:12
- Prz 3:27
- Dz 7:14
- c Rdz 42:23
- d Rdz 33:4
- Rdz 46:29
- e Wj 4:27
- 1Sm 20:41
- Lk 15:20
- f 2Sm 3:36
- Est 1:21
- g Rdz 42:25
- Rdz 43:18
- h Rdz 27:28
- Rdz 47:6
- i Rdz 41:40
- j Rdz 45:27
- Rdz 46:5
- Lb 7:3
- 1Sm 6:14
- k Rdz 47:9
- l Rdz 46:6
- m Iz 1:19

szpalta 2

- a Rdz 21:14
- Rdz 42:25
- b 2Kl 5:5
- c Rdz 43:34
- d Rdz 42:21
- Ps 133:1
- e Ps 105:21
- f Rdz 42:38
- Rdz 44:28
- Lk 24:11
- g Iz 57:15
- 1Ko 16:18
- 2Ko 7:13
- h Rdz 46:30
- Lk 2:29

ROZDZ. 46

- i Rdz 21:31
- j Rdz 31:42
- Wj 3:6
- Lk 20:37
- k Lb 12:6
- Hi 33:15
- l 1Sm 3:4
- m Rdz 5:22
- 1Kl 18:21
- 1Ko 8:6
- n Rdz 28:13
- Mt 22:32
- o Rdz 12:2
- Wj 1:7
- Pwt 26:5
- Ps 105:12
- Dz 7:17
- p Rdz 15:16
- Rdz 28:15
- Rdz 47:29
- Rdz 50:13
- Wj 3:8
- Ps 105:37
- q Rdz 50:1

21 Toteż synowie Izraela tak uczynili i Józef dał im wozy zgodnie z rozkazami faraona oraz dał im zaopatrzenie^a na drogę. **22** Wszystkim dał płaszcz na zmianę,^b ale Beniaminowi dał trzysta srebrników i pięć płaszczy na zmianę.^c **23** A ojcu wysłał dziesięć osłów niosących dobre rzeczy egipskie oraz dziesięć osłic niosących zboże i chleb, i żywność na drogę dla jego ojca. **24** Tak wyprawił swych braci i oni wyruszyli. Lecz powiedział im: „Nie oburzajcie się w drodze jeden na drugiego”.^d

25 I wyruszyli z Egiptu, i w końcu przybyli do ziemi Kanaan, do Jakuba, swego ojca. **26** Wówczas mu oznajmili, mówiąc: „Józef dalej żyje i zarządza całą ziemią egipską!”^e Ale jego serce odrętwiało, bo im nie wierzył.^f **27** Gdy mu opowiadali wszystkie słowa, które Józef do nich mówił, i gdy zobaczył wozy, które Józef posłał, żeby go przywieźć, duch Jakuba, ich ojca, zaczął odżywać.^g **28** Wówczas Izrael wykrzyknął: „Wystarczy! Józef, mój syn, jeszcze żyje! Ach, pójde go zobaczyć, zanim umrę!”^h

46 Toteż Izrael oraz wszyscy, którzy do niego należeli, wyruszyli i przybyli do Beer-Szeby,ⁱ i zaczął on składać ofiary Bogu swego ojca, Izaaka.^j **2** Wówczas Bóg odezwał się do Izraela w wizjach nocnych, mówiąc:^k „Jakubie, Jakubie!”, na co ten rzekł: „Oto jestem!”^l **3** On zaś mówił dalej: „Jam jest prawdziwy Bóg,^m Bóg twego ojca.ⁿ Nie lękaj się pójść do Egiptu, bo tam uczynię z ciebie wielki naród.^o **4** Ja sam pójde z tobą do Egiptu i ja też cię wyprowadzę;^p a Józef położy rękę na twoich oczach”.^q **5** Potem Jakub wyruszył z Beer-Szeby, a synowie Izraela

wieźli Jakuba, swego ojca, i swoje malenizy oraz swe żony na wozach, które faraon posłał, aby go przewieziono.^a **6** Ponadto zabrali ze sobą swoje stada oraz swój dobytek, który nagromadzili w ziemi Kanaan.^b W końcu przybyli do Egiptu, Jakub i z nim całe jego potomstwo. **7** Przyprowadził ze sobą swych synów i synów swoich synów, swe córki i córki swoich synów – całe swoje potomstwo ze sobą do Egiptu.^c

8 A oto imiona synów Izraela, którzy przybyli do Egiptu:^d Jakub i jego synowie: pierworodnym Jakuba był Ruben.^e

9 A synami Rubena byli: Chanoch i Pallu, i Checron, i Karmi.^f

10 A synami Symeona^g byli: Jemuel i Jamin, i Ohad, i Jachin,^h i Cochar, i Szaul,ⁱ syn Kananejki.

11 A synami Lewiego^j byli: Gerszon,^k Kehat^l i Merari.^m

12 A synami Judyⁿ byli: Er^o i Onan,^p i Szela,^q i Perec,^r i Zerah.^s Jednakże Er i Onan umarli w ziemi Kanaan.^t

A synami Pereca byli: Checron^u i Chamul.^v

13 A synami Issachara^w byli: Tola^x i Puwwa,^y i Job, i Szimron.^z

14 A synami Zebulona^a byli: Sered i Elon, i Jachleel.^b

15 Oto synowie Lei,^c których ona urodziła Jakubowi w Padan-Aram, oraz jego córka Dinah.^d Wszystkich dusz jego synów i jego córek było trzydzieści trzy.

16 A synami Gada^e byli: Cifion i Chaggi, Szuni i Ecbon, Eri i Arod, i Areli.^f

17 A synami Aszera^g byli: Jimnach i Jiszwa, i Jiszwi, i Beria,^h była też Serach, ich siostra.

ROZDZ. 46

a Rdz 45:19

b Rdz 31:18

Rdz 36:7

c Lb 20:15

Ps 105:23

Iz 52:4

Dz 7:15

d Wj 1:1

e Rdz 35:23

Rdz 49:3

1Kn 5:1

f Wj 6:14

Lb 26:5

g Rdz 29:33

h Lb 26:12

i Wj 6:15

1Kn 4:24

j Rdz 29:34

1Kn 6:16

k Wj 6:16

Lb 3:23

l Wj 6:18

Lb 3:27

1Kn 9:32

m Lb 3:33

1Kn 6:63

n Rdz 29:35

Rdz 49:10

Obj 5:5

o Rdz 38:3

p Rdz 38:4

q Rdz 38:5

r Rut 4:12

Lk 3:33

s Rdz 38:30

t Rdz 38:7

Rdz 38:10

u Lb 26:21

v 1Kn 2:5

w Rdz 49:14

Joz 19:17

x Lb 26:23

y 1Kn 7:1

z Lb 26:24

a Rdz 30:20

Rdz 49:13

b Lb 26:26

c Rdz 35:23

d Rdz 30:21

e Rdz 30:11

Rdz 49:19

f Lb 26:15

g Rdz 30:13

Rdz 49:20

Pwt 33:24

h Lb 26:44

szpalta 2

a Lb 26:45

b Rdz 29:24

Rdz 35:26

c Rdz 29:18

Rdz 35:24

d Rdz 30:24

Rdz 49:22

e Rdz 35:18

Rdz 49:27

f Rdz 41:51

Rdz 48:14

g Rdz 41:52

h Rdz 41:50

i Lb 26:38

A synami Berii byli: Cheber i Malkiel.^a

18 Oto synowie Zilpy,^b którą Laban dał swej córce Lei. Z czasem ona urodziła ich Jakubowi: szesnaście dusz.

19 Synami Racheli,^c żony Jakuba, byli: Józef^d i Beniamin.^e

20 A w ziemi egipskiej Józefowi urodził się Manasses^f i Efraim,^g których mu urodziła Asenat,^h córka Potifery, kapłana z On.

21 A synami Beniamina byli: Belaⁱ i Becher,^j i Aszbel, Gera^k i Naaman,^l Echi i Rosz, Mupim^m i Chupim,ⁿ i Ard.

22 Oto synowie Racheli, którzy się urodzili Jakubowi. Wszystkich dusz było czternaście.

23 A synowie Dana:^o Chusim.^p

24 A synami Naftalego^q byli: Jachceel i Guni,^r i Jecer, i Szilem.^s

25 Oto synowie Bilhy,^t którą Laban dał swej córce Racheli. Z czasem ona urodziła ich Jakubowi; wszystkich dusz było siedem.

26 Wszystkie dusze, które przybyły do Jakuba do Egiptu, wyszły z jego bioder,^u oprócz żon synów Jakuba. Wszystkich dusz było sześćdziesiąt sześć. **27** A synów Józefa, którzy mu się urodzili w Egipcie, było dwie dusze. Wszystkich dusz z domu Jakuba, które przybyły do Egiptu, było siedemdziesiąt.^v

28 Przed sobą zaś posłał do Józefa Judę,^w by przekazał przed nim wiadomość do Goszen. Po tem przybyli do ziemi Goszen.^x

j 1Kn 7:6; k 1Kn 8:3; l Lb 26:40; m Lb 26:39; n 1Kn 7:12; o Rdz 30:6; Rdz 49:16; p Lb 26:42; q Rdz 30:8; Rdz 49:21; r Lb 26:48; s Lb 26:49; t Rdz 29:29; Rdz 35:25; u Rdz 35:11; v Wj 1:5; Pwt 10:22; Dz 7:14; w Rdz 43:8; Rdz 44:18; x Rdz 45:10; Rdz 47:1.

29 Wówczas Józef kazał przygotować swój rydwan i udał się na spotkanie z Izraelem, swoim ojcem, w Goszen.^a Gdy ten się przed nim zjawił, od razu rzucił mu się na szyję i na jego szyi zalewał się łzami.^b **30** W końcu Izrael rzekł do Józefa: „Teraz już mogę umrzeć,^c skoro ujrzalem twoje oblicze, że jeszcze żyjesz”.

31 Następnie Józef powiedział do swych braci i do domowników swego ojca: „Pójdę powiadomić faraona i mu powiem:^d „Moi bracia i domownicy mego ojca, którzy byli w ziemi Kanaan, przybyli tu do mnie.”

32 A mężowie ci są pasterzami,^f gdyż zostali hodowcami stad,^g i przyprowadzili tu swe trzody oraz swe stada i wszystko, co mają.^h **33** A gdy faraon was zawoła i powie: „Czym się zajmujecie?”, **34** powiedzcie: „Słudzy twoi są hodowcami stad od swej młodości aż do tej pory, zarówno my, jak i nasi praojcowie,ⁱ żebyście mogli zamieszkać w ziemi Goszen,^j gdyż każdy pasterz owiec jest dla Egiptu obrzydliwością”.^k

47 Toteż Józef przyszedł i powiadomił faraona, mówiąc:^l „Mój ojciec i moi bracia oraz ich trzody i ich stada, jak również wszystko, co mają, przybyli z ziemi Kanaan i oto są w ziemi Goszen”.^m **2** I z całego grona swych braci wziął pięciu mężczyzn, żeby ich przedstawić faraonowi.ⁿ

3 Wówczas faraon rzekł do jego braci: „Czym się zajmujecie?”^o Oni więc powiedzieli faraonowi: „Słudzy twoi są pasterzami owiec,^p zarówno my, jak i nasi praojcowie”.^q **4** Potem rzekli do faraona: „Przyszliśmy, by przebywać jako przybysze w tej ziemi,^r gdyż nie ma paszy

ROZDZ. 46

- a Rdz 41:43
- b Rdz 33:4
Rdz 45:14
- c Rdz 45:28
Łk 2:29
- d Rdz 41:40
- e Rdz 45:19
Rdz 47:1
Dz 7:13
- f Rdz 31:18
Rdz 47:3
- g Rdz 31:38
- h Rdz 46:6
- i Rdz 30:35
Rdz 34:5
- j Rdz 45:18
Rdz 47:27
- k Rdz 43:32

ROZDZ. 47

- l Rdz 46:31
- m Rdz 45:10
Wj 8:22
- n Dz 7:13
- o Rdz 46:33
- p Rdz 31:18
- q Rdz 12:16
Rdz 26:14
Rdz 46:34
- r Rdz 15:13
Pwt 26:5
Ps 105:23
Łz 52:4
Dz 7:6

szpalta 2

- a Jł 1:18
- b Dz 7:11
- c Rdz 45:10
- d Rdz 42:34
- e Rdz 13:10
Rdz 45:18
- f Rdz 46:34
- g Prz 22:29
- h 1Kn 27:31
- i Wj 12:32
1Sm 13:10
2Kl 10:15
- j 1Kn 29:15
Ps 39:12
Heb 11:9
- k Hi 14:1
Jak 4:14
- l Rdz 25:7
Rdz 35:28
Wj 6:4
- m 2Sm 19:39
1Kl 8:66
- n Rdz 45:10
Wj 1:11
Wj 12:37
Łb 33:3
- o Prz 11:25
1Tm 5:8
- p Rdz 50:8
- q Rdz 41:31
- r Rdz 41:30

dla trzody, którą posiadają twoi słudzy,^a bo dotkliwa jest klęska głodu w ziemi Kanaan.^b Prosimy więc, pozwól sługom twoim zamieszkać w ziemi Goszen”.^c

5 Wtedy faraon rzekł do Józefa: „Twój ojciec i twoi bracia przybyli tu do ciebie. **6** Ziemia egipska jest do twojej dyspozycji.^d Każ swemu ojcu i swym braciom zamieszkać w najlepszej części kraju.^e Niech zamieszkają w ziemi Goszen,^f a jeśli ci wiadomo, że są wśród nich dzielni mężowie,^g to powierz im nadzór nad bydłem, nad tym, które do mnie należy”.^h

7 Potem Józef wprowadził Jakuba, swego ojca, i przedstawił go faraonowi, a Jakub zaczął błogosławić faraona.ⁱ **8** Toteż faraon rzekł do Jakuba: „Ile jest dni lat twego życia?” **9** Jakub odrzekł faraonowi: „Dni lat mego przebywania jako osiadłego przybysza jest sto trzydzieści lat.^j Nieliczne i pełne utrapień były dni lat mego życia^k i nie dosięgły one dni lat życia moich ojców w dniach ich przebywania jako osiadłych przybyszów”.^l

10 Potem Jakub pobłogosławił faraona i odszedł sprzed oblicza faraona.^m

11 Tak Józef osiedlił swego ojca i swoich braci i dał im posiadłość w ziemi egipskiej, w najlepszej części kraju, w ziemi Rameses,ⁿ jak nakazał faraon. **12** I Józef stale zaopatrywał swego ojca i swoich braci oraz cały dom swego ojca w chleb^o według liczby małych dzieci.^p

13 I nie było chleba w całej ziemi, gdyż klęska głodu była bardzo dotkliwa;^q a ziemia egipska i ziemia Kanaan były wyczerpane wskutek klęski głodu.^r

14 A Józef dalej ściągał wszystkie pieniądze, które znajdowały

się w ziemi egipskiej i w ziemi Kanaan, za zboże kupowane przez ludzi;^a i przynosił Józef pieniądze do domu faraona. **15** Z czasem pieniądze z ziemi egipskiej i ziemi Kanaan się wyczerpały i wszyscy Egipcjanie zaczęli przychodzić do Józefa, mówiąc: „Daj nam chleba!”^b I czemu mamy umierać na twoich oczach, dlatego że pieniądze się skończyły?”^c **16** Wówczas Józef powiedział: „Skoro skończyły się pieniądze, wydajcie wasz dobytek, a dam wam chleb w zamian za wasz dobytek”. **17** I zaczęli przyprowadzać swój dobytek do Józefa; a Józef dawał im chleb w zamian za ich konie i za dobytek w postaci trzody, i za dobytek w postaci stada, i za osły;^d i w owym roku zaopatrywał ich w chleb za cały ich żywy inwentarz.

18 W końcu ów rok upłynął, a w roku następnym zaczęli do niego przychodzić i mówić: „Nie będziemy ukrywać przed panem moim, że pieniądze i stado zwierząt domowych zostały wydane mojemu panu.”^e Nie pozostało przed moim panem nic oprócz naszych ciał i naszej ziemi.^f **19** Czemu mielibyśmy umierać na twoich oczach,^g zarówno my, jak i nasza ziemia? Kup nas i naszą ziemię za chleb,^h a my wraz z naszą ziemią staniemy się niewolnikami faraona; i daj nam nasienie, żebyśmy żyli i nie pomarli i żeby nasza ziemia nie opustoszała.”ⁱ **20** Przeto Józef kupił dla faraona całą ziemię Egipcjan,^j gdyż każdy z Egipcjan sprzedał swoje pole, bo nad nimi srożyła się klęska głodu; i ziemia stała się własnością faraona.

21 Ludzi zaś przeniósł do miast, od jednego krańca terytorium Egiptu po jego drugi

ROZDZ. 47

a Rdz 41:56
Rdz 44:25

b Wj 16:3

c Kzn 7:12
Lam 1:11

d 1Kl 10:28

e Neh 5:3

f Neh 5:2
Mk 8:37

g Hi 2:4

h Lam 4:9

i Heb 2:15

j Prz 11:26

szpalta 2

a Rdz 41:48
Ps 33:19
Ps 107:36

b Rdz 41:45

c Neh 13:13
Mt 10:10
1Ko 9:13

d Ezd 7:24

e Rdz 45:6
Ps 41:1
2Ko 9:10

f Ps 85:12
Ps 107:37

g Rdz 41:34
1Sm 8:15
Rz 13:7

h Prz 12:11
1Tm 5:18

i Rdz 45:5
Prz 11:26
Dz 7:11

j Rdz 47:19
Prz 14:21

k Rdz 47:22

l Rdz 47:4

m Wj 1:7
Pwt 10:22
Ps 105:24
Dz 7:17

n Rdz 47:9

o Rdz 49:33
Heb 11:21

p Rdz 24:9

q Rdz 24:49
r Rdz 46:4
Rdz 50:13
Dz 7:16

s Rdz 49:33

t Rdz 25:9
Rdz 49:29

kraniec.^a **22** Tylko ziemi kapłanów nie kupił,^b gdyż raczej żywnościowe dla kapłanów były przydzielone przez faraona i jedli oni swe racje żywnościowe, które im dał faraon.^c Dlatego nie sprzedali swej ziemi.^d

23 Potem Józef powiedział do ludu: „Oto dzisiaj kupiłem was i waszą ziemię dla faraona. Tu jest dla was nasienie i obsiewajcie nim ziemię.”^e **24** Gdy wyda ona plon,^f dajcie faraonowi piątą część,^g a cztery części będą wasze jako nasienie na pole i jako żywność do jedzenia dla was i dla tych, którzy są w waszych domach, i dla waszych malenstw.”^h **25** Na to oni rzekli: „Zachowałeś nas przy życiu.ⁱ Obyśmy znaleźli łaskę w twoich oczach, panie mój, a stanemy się niewolnikami faraona.”^j **26** Toteż Józef wydał postanowienie ważne po dziś dzień, dotyczące posiadłości ziemskiej Egiptu, że faraon ma mieć piątą część. Tylko ziemia kapłanów, jako odrębnej grupy, nie przeszła na własność faraona.^k

27 I mieszkał Izrael w ziemi egipskiej, w ziemi Goszen;^l i osiedlili się w niej, i byli płodni, i bardzo się rozmnożyli.^m **28** A Jakub żył w ziemi egipskiej siedemnaście lat, tak iż dni Jakuba, lat jego życia, było ogółem sto czterdzieści siedem lat.ⁿ

29 W końcu nadeszły dni, gdy Izrael miał umrzeć.^o Zawołał więc swego syna Józefa i rzekł do niego: „Jeśli teraz znalazłem łaskę w twoich oczach, połóż, proszę, swą rękę pod moje udop^p i okaż mi lojalną życzliwość i wierność.^q (Proszę cię, nie pochowaj mnie w Egipcie).^r **30** I spocznę z moimi ojcami,^s a ty przenieś mnie z Egiptu i pochowaj mnie w ich grobie.”^t Toteż

on powiedział: „Postąpię zgodnie z twoim słowem”. **31** Wówczas rzekł: „Przysięgnij mi”. Przysięgał^a mu więc. Wtedy Izrael upadł twarzą na wezglowie łoża.^b

48 A po tych wydarzeniach Józefowi powiedziano: „Oto twój ojciec słabnie”. Wziął więc ze sobą obu swoich synów, Manassesa i Efraima.^c **2** Wtedy powiadomiono o tym Jakuba i powiedziano: „Oto przyszedł do ciebie twój syn Józef”. Toteż Izrael zebrał siły i usiadł na swym łożu. **3** I Jakub odezwał się do Józefa:

„Bóg Wszechmocny ukazał mi się w Luz,^d w ziemi Kanaan, żeby mnie pobłogosławić.” **4** I przemówił do mnie: „Oto czynię cię płodnym^f i rozmnożę cię, i przekształcę cię w zbór ludów,^g i twe-mu potomstwu po tobie dam tę ziemię w posiadanie po czas niezmierny”.^h **5** A teraz twoi dwaj synowie, którzy ci się urodzili w ziemi egipskiej, zanim tu przybyłem do ciebie do Egiptu, są moimi.ⁱ Efraim i Manasses staną się moimi jak Ruben i Symeon.^j **6** Ale twoje potomstwo, którego ojcem zostaniesz po nich, będzie twoje. Razem z imieniem swoich braci będą wymieniani w swym dziedzictwie.^k **7** Kiedy zaś szedłem z Paddanu,^l w drodze, w ziemi Kanaan, umarła przy mnie Rachela,^m gdy jeszcze był spory szmat drogi przed przybyciem do Efratu,ⁿ tak iż pogrzebałem ją tam w drodze do Efratu, czyli Betlejem”.^o

8 Wówczas Izrael zobaczył synów Józefa i rzekł: „Kim są ci?”^p

9 Józef powiedział więc do ojca: „Są to moi synowie, których Bóg dał mi na tym miejscu”.^q Wtedy on rzekł: „Proszę, przyprowadź ich do mnie, żebym mógł ich po-

ROZDZ. 47

a Rdz 50:5
b 1Kl 1:47
Heb 11:21

ROZDZ. 48

c Rdz 41:50
Joz 14:4
d Rdz 28:19
e Rdz 28:13
Oz 12:4
f Rdz 28:14
Rdz 32:12
g Rdz 28:3
Rdz 35:11
Dz 7:17
h Rdz 28:13
Pwt 32:8
Am 9:15
Dz 7:5
i Joz 14:4
1Kn 5:1
j Rdz 35:23
k Joz 13:29
Joz 16:5
Ps 77:15
l Rdz 33:18
Oz 12:12
m Rdz 35:19
n Rut 4:11
Mi 5:2
o 1Sm 17:12
Mt 2:6
p Rdz 27:18
q Rdz 41:50

szpalta 2

a Rdz 27:4
Rdz 28:1
Pwt 33:1
Heb 11:21
b Rdz 27:1
Kzn 12:3
c Rdz 27:26
d Rdz 37:35
Rdz 42:36
Rdz 46:30
e Rdz 18:2
Rdz 33:3
f Rdz 41:52
g Rdz 41:51
Ps 89:13
Dz 2:34
Ef 1:20
h Wj 15:6
Ps 110:1
1Pt 3:22
Obj 1:17
i Rdz 25:23
j Mk 10:16
k Rdz 41:51
Rdz 46:20
l 1Kn 5:2
m Rdz 17:1
Rdz 24:40
n Rdz 28:13
Ps 23:1
1Pt 2:25
o Rdz 28:15
Rdz 31:11
Wj 15:13
Hi 19:25
Ps 34:7
p Rdz 32:26

błogosławić”.^a **10** A oczy Izraela przygasły ze starości.^b Nie mógł widzieć. Toteż on przyprowadził ich do niego, a ten ich ucałował i uściskał.^c **11** I odezwał się Izrael do Józefa: „Nie sądziłem, że zobaczę twoje oblicze,^d a oto Bóg pozwolił mi też zobaczyć twoje potomstwo”. **12** Potem Józef zabrał ich od jego kolan i pokłonił się twarzą do ziemi.^e

13 Następnie Józef wziął obu, Efraima prawą ręką ku lewicy Izraela,^f a Manassesa lewą ręką ku prawicy Izraela,^g i przyprowadził ich blisko niego. **14** Jednakże Izrael wyciągnął prawą rękę i położył ją na głowie Efraima,^h chociaż on był młodszy,ⁱ a lewą rękę na głowie Manassesa.^j Celowo tak położył swe ręce, gdyż Manasses był pierworodnym.^k **15** I zaczął błogosławić Józefa i mówić:^l

„Prawdziwy Bóg, przed którym chodzili moi ojcowie, Abraham i Izaak,^m prawdziwy Bóg, który mnie pasł przez całe moje życie aż po dziś dzień.”ⁿ

16 anioł, który mnie wybawiał z wszelkiego nieszczęścia,^o niechaj błogosławi tym chłopcom.^p

I niech będzie nad nimi wzywane moje imię oraz imię moich ojców, Abrahama i Izaaka,^q

i niech się rozrosną w liczną rzeszę pośrodku ziemi”.^r

17 Kiedy Józef zobaczył, że jego ojciec trzyma prawą rękę na głowie Efraima, nie podobało mu się to^s i próbował ująć rękę ojca, by ją przełożyć z głowy

q Rdz 32:28; Iz 44:5; r Wj 1:7; Lb 26:34; Lb 26:37;
s Rz 9:16.

Efraima na głowę Manassesu.^a

18 I rzekł Józef do swego ojca: „Nie tak, ojciec mój, gdyż ten jest pierworodny.^b Włóż swą prawicę na jego głowę”. **19** Ale ojciec wzbraniał się i rzekł: „Wiem, synu mój, wiem. On też stanie się ludem i on też stanie się wielki.^c Ale mimo to jego młodszy brat stanie się większy niż on,^d a jego potomstwo będzie w pełni odpowiadać licznie narodom”.^e **20** I dalej błogosławił ich w owym dniu,^f mówiąc:

„Niech poprzez ciebie Izrael stale wypowiada błogosławieństwo, mówiąc:

„Oby Bóg uczynił cię podobnym do Efraima i podobnym do Manassesu”.”^g

Tak stawiał Efraima przed Manassesem.^h

21 Potem Izrael rzekł do Józefa: „Oto ja umieram,ⁱ lecz Bóg na pewno dalej będzie z wami i przyprowadzi was z powrotem do ziemi waszych praojców.” **22** Ja zaś daję ci o jedną połąć ziemi więcej niż twym braciom,^k zabraną z ręki Amorytów moim mieczem i moim łukiem”.

49 Później Jakub zawołał swoich synów i rzekł: „Zbierzcie się, żebym wam mógł powiedzieć, co was spotka pod koniec dni. **2** Zgromadźcie się i słuchajcie, synowie Jakuba, zaiste, słuchajcie Izraela, waszego ojca.^l

3 „Rubenie, ty jesteś moim pierworodnym,^m moim wigorem i początkiem mojej siły rozrodczej,ⁿ wybitnością dostojęstwa i wybitnością siły. **4** Ze swym nierozważnym nieokiełznaniem przypominającym wody nie wybijaj się,^o gdyż wszedłeś na łożę swego ojca.^p Zbeczcześcieś wówczas moje posłanie.^q On na nie wszedł!

ROZDZ. 48

- a 1Sm 16:7
- b Rdz 41:51
- c Pwt 21:17
- d Rdz 17:20
- e Lb 2:19
- f Lb 2:21
- g Rdz 25:23
- h Lb 1:33
- i Lb 1:35
- j Pwt 33:17
- k Jer 31:9
- l Heb 11:21
- m Pwt 10:22
- n Pwt 33:17
- o Pwt 34:2
- p Joz 17:17
- q Rdz 50:24
- r Rdz 15:14
- s Rdz 26:3
- t Pwt 31:8
- u Pwt 21:17
- v Joz 17:14
- w Eze 47:13

ROZDZ. 49

- i Rdz 49:28
- m Rdz 29:32
- n Wj 6:14
- o 1Kn 5:1
- p Pwt 21:17
- q Ps 78:51
- r Pwt 33:6
- s Rdz 35:22
- t Pwt 18:8
- u Pwt 27:20
- v 1Ko 5:1

szpalta 2

- a Rdz 29:33
- b Rdz 29:34
- c Rdz 35:23
- d Rdz 34:25
- e Ps 64:2
- f Ps 26:5
- g Rdz 34:7
- h Rz 12:19
- i Prz 22:24
- j Ef 4:31
- k Prz 11:17
- l Rdz 34:25
- m Joz 19:1
- n Joz 21:41
- o Rdz 29:35
- p Rdz 43:9
- q Rdz 46:28
- r 1Kn 5:2
- s Joz 10:24
- t Sdz 1:2
- u 2Sm 22:41
- v Lb 10:14
- w Pwt 33:7
- x 2Sm 5:3
- y Oz 5:14
- z Obj 5:5
- aa Lb 24:9
- ab Lb 24:17
- ac 2Sm 2:4
- ad 2Sm 7:16
- ae Iz 9:6
- af Eze 21:27
- ag Łk 1:32
- ah Heb 7:14

5 „Symeon i Lewi to bracia.^a Ich morderczy oręż to narzędzia przemocy.^b **6** Do ich zaufanego grona nie wchodzi,^c moja duszo. Z ich zbrojem nie jednocz się,^d moje usposobienie, gdyż w gniewie pozabijali męźów^e i w samowoli poprzeczali ścięgnią bykom. **7** Przeklęty ich gniew,^f gdyż jest okrutny,^g oraz ich furia, gdyż się sroży.^h Rozdzielę ich w Jakubie i rozprósze ich w Izraelu.ⁱ

8 „Ciebie zaś, Judo,^j będą słać twoi bracia.^k Ręka twoja będzie na karku twych nieprzyjaciół.^l Synowie twego ojca będą przed tobą padać na twarz.^m **9** Juda to lwie szczenię.ⁿ Od łupu, synu mój, się podniesiesz. Pochylił się, wyciągnął się jak lew i podobnie jak lwa – ktoś waży się go przepłoszyć?”^o

10 Nie oddali się berło od Judy^p ani laska rozkazodawcy spomiędzy jego stóp, aż przyjdzie Szilo;^q i jemu będzie się należeć posłuszeństwo ludów.^r **11** Gdy swego dorosłego osła uwiąże do winorośli, a potomka swej oślicy do wybornej winorośli, na pewno wypierze swą odzież w winie, a swoją szatę we krwi winogron.^s **12** Jego oczy są ciemnoczerwone od wina, a biel jego zębów pochodzi od mleka.

13 „Zebulon będzie mieszkał nad brzegiem morza^t i będzie przebywał nad brzegiem, gdzie stoją zakotwiczone statki;^u a jego kraniec będzie w kierunku Sydonu.^v

14 „Issachar^w to osioł o mocnych kościach, leżący między dwoma jukami. **15** I zobaczy, że miejsce na odpoczynek jest dobre i że ziemia jest przyjemna; nachyli grzbiet do niesienia

r Pwt 18:18; Ps 28: 8; Iz 11:10; Mt 2:6; Jn 10:16; Obj 7:9; s Iz 63:2; t Pwt 33:19; Iz 9:1; u Mt 4:13; v Joz 19:10; w Pwt 33:18; Joz 19:17; 1Kn 7:5.

ciężarów i będzie podlegał przymusowej pracy niewolniczej.

16 „Dan będzie sędził swój lud jako jedno z plemion Izraela.^a **17** Niech Dan okaże się wężem na skraju drogi, wężem rogatym na skraju gościńca, kłusującym pęciny konia, tak iż jego jeździec spada do tyłu.^b **18** Zaisie, będę wyczekiwał twego wybawienia, Jehowo.^c

19 „Gada zaś napadnie oddział grabieżczy, ale on dokona najazdu na tyłu.^d

20 „Z Aszera pochodzić będzie chleb jego tłusty^e i będzie on dawał przysmaki królewskie.^f

21 „Naftali^g to smukła lania. Od niego pochodzą piękne słowa.^h

22 „Odrośl owocującego drzewa,ⁱ Józef to odrośl owocującego drzewa przy źródle,^j które swe gałęzie wypuszcza ponad mur.^k **23** Lecz łucznicy go nekają i strzelają doń, i żywią do niego wrogość.^l **24** A jednak jego łuk mieszkał w stałym miejscu,^m siła zaś jego rąk była prężna.ⁿ Z rąk Mocarza Jakuba^o — stamtąd jest Pasterz, Kamień Izraela.^p **25** On jest od Boga twego ojca^q i on ci pomoże;^r i on jest z Wszechmocnym,^s i pobłogosławi cię błogosławieństwami niebios w górze,^t błogosławieństwami głębiny wodnej leżącej w dole,^u błogosławieństwami piersi i łona.^v **26** Doprawdy, błogosławieństwa ojca twego przewyższą błogosławieństwa odwiecznych gór,^w ozdobę wzgórz istniejących po czas niezmierny.^x Pozostawać będą na głowie Józefa, na czubku głowy wybranego spośród jego braci.^y

27 „Beniamin będzie rozszarpał jak wilk.^z Rano zje upolowane zwierzę, a wieczorem rozdzieli łup.^a

ROZDZ. 49

a Sdz 13:2
Sdz 13:24
Sdz 15:20

b Pwt 33:22
Sdz 14:19
Sdz 15:15

c Ps 14:7

d Pwt 33:20
Joz 13:8

e Pwt 32:14
Ps 81:16

f Pwt 33:24
Joz 19:24
1Kl 4:7
1Kl 4:16

g Pwt 33:23
Joz 19:32
Mt 4:15

h Mt 4:13
Jn 7:46

i Wj 1:5

j Pwt 33:13
Joz 16:1

k Pwt 33:17

l Rdz 37:8
Rdz 40:15

m Rdz 50:20

n Lb 13:8
Joz 1:6
Joz 8:18
Sdz 6:14
Sdz 11:32

o Ps 80:1

p Rdz 45:7
Rdz 50:20
Iz 28:16
Mt 21:42
1Pt 2:4

q Jn 17:3

r Flp 4:19

s Heb 10:12

t Mal 3:10

u Pwt 33:13
Iz 11:9

v Iz 59:21

w Joz 17:14

x Iz 54:10

y Pwt 33:16
Dz 7:9

z Pwt 33:12
Sdz 20:16
1Sm 9:16

a Est 2:5
Est 8:7

szpalta 2

a Heb 11:21

b Rdz 35:29
Rdz 49:33

c Rdz 23:17

d Rdz 23:20

e Rdz 23:19
Rdz 25:10

f Rdz 35:29

g Rdz 23:18

h Rdz 25:8
Ps 116:15
Mt 22:32
Dz 7:15

28 Wszyscy oni to dwanaście plemion Izraela, a oto, co im powiedział ich ojciec, gdy ich błogosławił. Pobłogosławił każdego z nich stosownie do jego błogosławieństwa.^a

29 Potem nakazał im, mówiąc do nich: „Ja wkrótce będę przyłączony do mego ludu.^b Pogrzebacie mnie z moimi ojcami w jaskini, która jest na polu Efrona Hetyty,^c **30** w jaskini, która jest na polu Machpela, naprzeciw Mamre w ziemi Kanaan, na polu, które Abraham nabył od Efrona Hetyty jako posiadłość na grobowiec.^d **31** Tam pogrzebano Abrahama i Sarę, jego żonę.^e Tam pogrzebano Izaaka i Rebekę, jego żonę,^f i tam pogrzebałem Leę. **32** Nabyte pole oraz znajdująca się na nim jaskinia jest od synów Heta”.^g

33 Tak oto Jakub zakończył wydawanie nakazów swoim synom. Potem wciągnął nogi na łożo i wydał ostatnie tchnienie, i został przyłączony do swego ludu.^h

50 Wówczas Józef rzucił się na twarz swego ojcaⁱ i zalewał się nad nim łzami, i go całował.^j **2** Potem Józef nakazał swym sługom, lekarzom, żeby zabalsamowali^k jego ojca. Lekarze zabalsamowali więc Izraela **3** i poświęcili mu pełnych czterdzieści dni, bo tyle zabierało im zazwyczaj balsamowanie, a Egipcjanie oplakiwali go siedemdziesiąt dni.^l

4 W końcu minęły dni oplakiwania go i Józef powiedział do domowników faraona, mówiąc: „Jeśli więc znalazłem łaskę w waszych oczach,^m powiedzcie, proszę, do uszu faraona, mówiąc: **5** „Mój ojciec zaprzysiął

mnie^a i rzekł: „Oto ja umieram.^b Masz mnie pogrzebać w moim grobowcu, który dla siebie wykopałem w ziemi Kanaan”.^c Teraz więc pozwól mi, proszę, pójść i pogrzebać mego ojca, a potem chcę wrócić”.^d **6** Przeto faraon rzekł: „Idź i pogrzeb swojego ojca, tak jak cię zaprzysiągł”.^d

7 Toteż Józef poszedł, by pogrzebać swego ojca, a z nim udali się wszyscy słudzy faraona, starsi^e z jego domu i wszyscy starsi z ziemi egipskiej. **8** i wszyscy domownicy Józefa oraz jego bracia, i domownicy jego ojca.^f Tylko swoje małe dzieci oraz swe trzody i swe stadą pozostawili w ziemi Goszen. **9** Pojechały z nim też rydwany,^g a także jeźdźcy, i obóz stał się bardzo liczny. **10** Potem przybyli na klepisko^h Atad, które jest w regionie nadjordańskim,ⁱ i tam podnieśli bardzo wielki i ciężki lament, on zaś przez siedem dni odprawiał obrzędy żałobne po swym ojcu.^j **11** A mieszkańcy tej ziemi, Kananecjcy, zobaczyli obrzędy żałobne na klepisku Atad i wykrzyknęli: „To ciężka żałoba dla Egipcjan!” Dlatego nadano temu miejscu nazwę Abel-Micraim; leży ono w regionie nadjordańskim.^k

12 I jego synowie postąpili z nim dokładnie tak, jak im nakazał.^l **13** Zanieśli go więc jego synowie do ziemi Kanaan i pogrzebali w jaskini na polu Machpela naprzeciw Mamre, na polu, które Abraham nabył od Efrona Hetyty jako posiadłość na grobowiec.^m **14** Potem, pogrzebawszy swego ojca, Józef powrócił do Egiptu – on i jego bracia oraz wszyscy ci, którzy się z nim udali, by pogrzebać jego ojca.

15 Kiedy bracia Józefa zobaczyli, że ich ojciec umarł, poczęli

ROZDZ. 50

a Rdz 47:31
Mt 5:33
Heb 6:16

b Rdz 48:21
1Ko 15:22

c Rdz 23:17
Rdz 46:4
Rdz 47:29
Rdz 49:30
Jn 19:38

d Rdz 47:31

e Ps 105:22
Dz 4:8

f Rdz 32:5
Rdz 46:27

g Rdz 41:43
Rdz 46:29
Dz 8:28

h Mt 3:12

i Pwt 1:1

j 1Sm 31:13
Mk 5:38

k Rdz 10:19

l Rdz 47:29
Rdz 49:29
Ef 6:1

m Rdz 23:17
Rdz 25:9
Rdz 35:27
Rdz 49:30

szpalta 2

a Rdz 27:41
Kpl 19:17
Prz 19:11
Prz 28:1

b Rdz 37:28
Rdz 42:21
Ps 105:17
Prz 24:29
Łk 17:3
Rz 12:17
1Ko 13:5

c Mt 6:12
Mt 18:35
Łk 17:3
Ef 4:32

d Rdz 37:28
1Sm 24:17
Prz 28:13
Rz 13:10

e 2Ko 7:10

f Rdz 37:7
Ef 6:7

g Pwt 32:35
Rz 12:19

h Rdz 37:18
Rdz 45:5
Ps 105:17
Ps 119:71
Rz 8:28

i Rdz 47:12
1Pt 3:9

j 1Kn 7:20

k Joz 17:1
1Kn 7:14

l Rdz 30:3

m Wj 4:31

n Rdz 12:7
Rdz 17:8
Rdz 26:3
Rdz 28:13

o Wj 13:19
Joz 24:32
Heb 11:22

p Rdz 50:2

mówić: „Może Józef żywi do nas wrogość^a i odpłaci nam za wszelkie zło, jakie mu wyrządziliśmy”.^b **16** Przekazali więc Józefowi następujący nakaz: „Twój ojciec nakazał przed śmiercią, mówiąc: **17** „Oto, co macie powiedzieć Józefowi: „Błagam cię,^c zechciej przebaczyć bunt twoich braci i ich grzech, wyrządzili ci bowiem zło”.^d Przebaczyć więc, proszę, bunt sług Boga twojego ojca”.^e A gdy do niego mówili, Józef zalał się łzami. **18** Potem przyszedli także jego bracia i padli przed nim na twarz, i powiedzieli: „Oto jesteśmy twoimi niewolnikami!”^f **19** Wówczas Józef im rzekł: „Nie lękajcie się, bo czyż jestem na miejscu Boga?^g **20** A wy zamyślaliście przeciwko mnie zło. Bóg zamyślał dobro, aby postąpić jak w dniu dzisiejszym, żeby zachować przy życiu wiele ludzi.^h **21** Teraz się więc nie lękajcie. Ja sam będę zaopatrywał w żywność was i wasze dzieciątka”.ⁱ Tak ich pocieszał i mówił do nich uspokajająco.

22 A Józef dalej mieszkał w Egipcie, on i dom jego ojca; i żył Józef sto dziesięć lat. **23** I Józef zobaczył trzecie pokolenie synów Efraima,^j jak również synów Machira,^k syna Manasses. Urodzili się oni na kolanach Józefa.^l **24** W końcu Józef rzekł do swych braci: „Ja umieram; lecz Bóg bez wątpienia zwróci na was uwagę^m i na pewno was wyprowadzi z tej ziemi do ziemi, co do której przysiągł Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi”.ⁿ **25** Przeto Józef zaprzysiągł synów Izraela, mówiąc: „Bóg z całą pewnością zwróci na was uwagę. Zabierzcie więc stąd moje kości”.^o **26** Potem Józef umarł, mając sto dziesięć lat; i zabalsamowano go,^p i włożono do trumny w Egipcie.

KSIĘGA WYJŚCIA

1 A oto imiona synów Izraela, którzy przybyli z Jakubem do Egiptu; przybył każdy mężczyzna ze swymi domownikami:^a **2** Ruben,^b Symeon,^c Lewi^d i Juda,^e **3** Issachar,^f Zebulon^g i Benjamin,^h **4** Danⁱ i Naftali,^j Gad^k i Aszer.^l **5** I wszystkich dusz, które wyszły z bioder^m Jakuba, było siedemdziesiąt dusz, lecz Józef był już w Egipcie.ⁿ **6** W końcu umarł Józef,^o jak również wszyscy jego bracia i całe to pokolenie. **7** A synowie Izraela stali się płodni, tak iż zarośli się od nich; i wciąż się pomnażali, i potężnieli w tak niezwykłej mierze, iż kraj się nimi napelnił.^p

8 Z czasem zaczął panować nad Egiptem nowy król, nie znający Józefa.^q **9** I przemówił do swego ludu: „Oto lud synów Izraela jest liczniejszy i potężniejszy niż my.” **10** Nuże, postąpmy z nimi roztropnie,^r żeby czasem się ich nie namnożyło i doszłoby do tego, że gdyby zaskoczyła nas wojna, oni też mogliby dołączyć do tych, którzy nas nienawidzą, i walczyć przeciwko nam, i odejść z kraju.”

11 Ustanowiono więc dla nich przełożonych nad robotami przymusowymi, aby ich ciemiężyć, gdy będą nosili ciężary;^t i zaczęli budować miasta na spichlerze dla faraona, mianowicie Pitom oraz Raamses.^u

12 Ale im bardziej byli ciemiężeni, tym bardziej się pomnażali i tym bardziej się rozprzestrzeniaли, tak iż z powodu synów Izraela ogarnął tamtych okropny strach.^v **13** Toteż Egipcjanie

ROZDZ. 1

- a Rdz 46:8
- b Wj 6:14
- c Wj 6:15
- d Wj 2:1
- e Wj 6:16
- f 1Kn 2:3
- g Heb 7:14
- f Rdz 46:13
- g Rdz 46:14
- h Rdz 46:21
- i Rdz 46:23
- j 1Kn 7:13
- k Rdz 46:16
- l 1Kn 7:30
- m Rdz 46:26
- n Pwt 10:22
- o Dz 7:14
- p Rdz 50:26
- q Rdz 46:3
- r Pwt 26:5
- s Dz 7:17
- t Dz 7:18
- r Lb 22:3
- s Ps 105:24
- s Ps 105:25
- Prz 21:30
- Dz 7:19
- 1Ko 3:19
- t Rdz 15:13
- Wj 3:7
- Lb 20:15
- Pwt 26:6
- Dz 7:34
- u Rdz 47:11
- v Ps 105:24
- Ps 105:38

szpalta 2

- a Wj 2:23
- Prz 14:31
- Dz 7:6
- b Nah 3:14
- c Wj 5:7
- Ps 81:6
- d Wj 20:2
- Kpl 25:43
- Kpl 26:13
- Prz 29:2
- Iz 14:6
- e Rdz 35:17
- Rdz 38:28
- Eze 16:4
- f Neh 5:15
- Prz 8:13
- g Dn 3:16
- Dn 6:13
- Mt 10:28
- Dz 5:29
- h Rdz 9:6
- i Kzn 8:4

zmusili synów Izraela do robót niewolniczych, tyranizując ich.^a **14** I uprzykrzali im życie ciężką niewolniczą pracą przy zaprawie glinianej^b i ceglach oraz wszelką niewolniczą pracą w polu^c – wszelką niewolniczą pracą, w której ich wykorzystywano jako tyranizowanych niewolników.^d

15 Później król Egiptu rzekł do hebrajskich położnych,^e z których jedna miała na imię Szifra, drugiej zaś było na imię Pua, **16** wręcz posunął się do tego, że powiedział: „Kiedy pomagacie Hebrajkom rodzić i widzicie je na stołku położniczym, jeżeli to jest syn, uśmierćcie go; ale jeśli córka, to ma pozostać przy życiu”. **17** Jednakże położne bały się prawdziwego Boga^f i nie czyniły, jak im powiedział król Egiptu,^g lecz zostawiały chłopczyków przy życiu.^h **18** Po pewnym czasie król Egiptu wezwał te położne i powiedział do nich: „Dlaczego to czyniliście, że zostawialiście chłopczyków przy życiu?”ⁱ **19** Położne zaś rzekły do faraona: „Gdyż Hebrajki nie są takie jak kobiety egipskie. Ponieważ są żywotne, rodzą, zanim zdąży do nich przyjść położna”.

20 Przeto Bóg wyświadczał dobro położnym;^j lud zaś stawał się coraz liczniejszy i bardzo potężny. **21** A ponieważ położne te bały się prawdziwego Boga, on później obdarzył je rodzinami.^k **22** W końcu faraon nakazał całemu swemu ludo-

j Ps 41:2; Prz 11:18; Prz 19:17; Kzn 8:12; Iz 3:10; Lk 1:50; Heb 6:10; k Ps 107:41; Ps 127:3.

wi, mówiąc: „Każdego nowo narodzonego syna macie wrzucić do Nilu, lecz każdą córkę macie pozostawić przy życiu”.^a

2 A pewien mąż z domu Lewiego poszedł i wziął sobie jedną z córek Lewiego.^b **2** I ta kobieta stała się brzemienna, i urodziła syna. Gdy zobaczyła, jaki jest ładny, trzymała go w ukryciu^c przez trzy miesiące księżycowe.^d **3** Kiedy już dłużej nie była w stanie go ukrywać,^e wzięła dla niego skrzynkę z papirusu i powlekła ją asfaltem oraz smołą,^f a włożywszy do niej dziecko, umieściła ją wśród trzcin^g nad brzegiem Nilu. **4** Jego siostra zaś stanęła w pewnej odległości, żeby zobaczyć, co je spotka.^h

5 Po chwili poszła się wykąpać w Nilu córka faraona, a jej służące przechadzały się nad brzegiem Nilu. I ujrzała skrzynkę wśród trzcin. Natychmiast posłała swą niewolnicę, żeby ją przyniosła.ⁱ **6** Kiedy ją otworzyła, zobaczyła dziecko, a oto chłopiec płakał. Wtedy wezbrało w niej współczucie dla niego,^j chociaż powiedziała: „To jedno z dzieci Hebrajczyków”. **7** Wówczas jego siostra rzekła do córki faraona: „Czy mam pójść i zawołać ci kobietę karmiącą spośród Hebrajek, żeby wykarmiła dla ciebie to dziecko?” **8** Córka faraona powiedziała więc do niej: „Idź!” Dziewczę od razu poszło i zawołało matkę dziecka.^k **9** Wówczas córka faraona rzekła do niej: „Weź to dziecko do siebie i wykarm je dla mnie, a ja ci dam twoją zapłatę”.^l Toteż owa kobieta wzięła dziecko i je wykarmiła. **10** I chłopiec podrośł. Wtedy przyprowadziła go do córki faraona, tak iż został jej sy-

ROZDZ. 1

a Ps 105:25
Mt 2:16
Dz 7:19

ROZDZ. 2

b Wj 6:20
Lb 26:59

c 2Kl 11:2

d Dz 7:20
Heb 11:23

e Dz 7:19

f Rdz 6:14
Rdz 14:10

g Hi 8:11

h Wj 15:20
1Kn 6:3
Mi 6:4

i Dz 7:21

j 1Kl 8:50
Ps 106:46
1Pt 3:8

k Wj 6:20

l 1Tm 5:18

szpalta 2

a Heb 11:24

b Dz 7:21

c Wj 1:11
Wj 3:7
Dz 7:23

d Wj 5:14

e Dz 7:24
Heb 11:24

f Rdz 13:8
Dz 7:26

g Lb 16:13
Dz 7:27

h Dz 7:28

i Prz 19:12

j Wj 4:19

k Prz 22:3
Heb 11:27

l Rdz 25:2
Wj 3:1

m Wj 18:12

n Rdz 24:20

o Rdz 29:10

p Wj 4:18
Wj 18:1
Lb 10:29

q Dz 7:22

nem;^a a ta nadała mu imię Mojżesz, mówiąc: „Wszak wyciągnęłam go z wody”.^b

11 A w owych dniach, gdy Mojżesz był coraz silniejszy, wyszedł do swoich braci popatrzeć na noszone przez nich ciężary;^c i ujrzał Egipcjanina, który bił pewnego Hebrajczyka spośród jego braci.^d **12** Obejrzał się więc w jedną i drugą stronę i nikogo nie zobaczył. Wówczas zabił Egipcjanina i ukrył go w piasku.^e

13 Jednakże następnego dnia wyszedł, a oto bili się dwaj hebrajscy mężczyźni. Rzekł więc do tego, który nie miał racji: „Czemuż to miałbyś pobić swego towarzysza?”^f **14** Na to on rzekł: „Któż cię ustanowił księciem i sędzią nad nami?”^g Czy masz zamiar mnie zabić, tak jak zabiłeś tego Egipcjanina?”^h Wtedy Mojżesz się zląkł i powiedział: „Sprawa ta z pewnością stała się znana!”ⁱ

15 Później usłyszał o tym faraon i usiłował zabić Mojżesza;^j lecz Mojżesz uciekł^k od faraona, żeby zamieszkać w ziemi Midian;^l i usiadł przy pewnej studni. **16** A kapłan^m Midianu miał siedem córek; jak zwykle przyszły one i czerpiąc wodę, napełniały koryta, by napoić trzodę ojca.ⁿ **17** Jak zwykle przyszli też pasterze i je odpędzili. Wtedy Mojżesz wstał i pospieszył kobietom na pomoc, i napoił ich trzodę.^o **18** Gdy więc przyszły do domu, do Reuela,^p swego ojca, ten wykrzyknął: „Jak to się stało, że dzisiaj tak szybko przyszlysie do domu?” **19** Odrzekły: „Jakiś Egipcjanin^q wyzwolił nas z ręki pasterzy, a do tego jeszcze nacerpał za nas wody, żeby napoić trzodę”. **20** Wówczas

powiedział do córek: „Ale gdzie on jest? Dlaczego zostawiliście tego męża? Zawołajcie go, żeby zjadł chleba”.^a **21** Potem Mojżesz okazał gotowość zamieszkania u tego męża, on zaś dał Mojżeszowi swoją córkę Cypporę.^b **22** Później urodziła ona syna, któremu nadał imię Gerszom,^c gdyż powiedział: „Stałem się osiadłym przybylszem w obcej ziemi”.^d

23 I w ciągu tych wielu dni król Egiptu w końcu umarł,^e lecz synowie Izraela dalej wzdychali z powodu niewolniczej pracy i wołali, skarżąc się,^f a ich wołanie o pomoc z powodu niewolniczej pracy wciąż wznosiło się do prawdziwego Boga.^g **24** Z czasem Bóg usłyszał^h ich jękiⁱ i wspomniawszy Bóg na swoje przyzwanie z Abrahamem, Izaakiem i Jakubem.^j **25** Bóg spojrzał więc na synów Izraela i zwrócił Bóg uwagę.

3 A Mojżesz został pasterzem trzody Jetry,^k kapłana midianickiego, którego był zięciem.^l Kiedy pędził trzodę na zachodnią stronę pustkowia, przyszedł w końcu do góry prawdziwego Boga,^m do Horebu.ⁿ **2** Wówczas ukazał mu się anioł Jehowy w płomieniu ognia pośrodku ciernistego krzewu.^o Gdy tak patrzył, oto ciernisty krzew płonął ogniem, a mimo to ów ciernisty krzew nie spłonął. **3** Wtedy Mojżesz rzekł: „Podejdę, żeby się przyrzec temu wielkiemu zjawisku, dlaczego ciernisty krzew się nie spala”.^p **4** Kiedy Jehowa ujrzał, że on podchodzi, by się przyrzec, Bóg od razu zawołał na niego spośród ciernistego krzewu, mówiąc: „Mojżeszu! Mojżeszu!”, na co ten odpowiedział: „Oto jestem”.^q **5** Wów-

ROZDZ. 2

a Rdz 19:3
Rdz 24:31
Hi 31:32
Rz 12:13
Heb 13:2

b Wj 18:2
Lb 12:1

c Wj 18:3
1Kn 23:15

d Dz 7:29

e Wj 4:19
Wj 7:7
Dz 7:30

f Wj 6:5
Lb 20:16
Pwt 26:7
Ps 12:5

g Wj 3:7
1Kl 8:51
Neh 9:9
Ps 107:19

h Sdz 2:18
Neh 9:27
1Pt 5:7

i Dz 7:34

j Rdz 15:14
2Kl 13:23
Ps 105:8

ROZDZ. 3

k Wj 2:16
Wj 18:1

l Sdz 1:16
Sdz 4:11

m Wj 24:13

n Wj 17:6
1Kl 19:8
Mal 4:4

o Pwt 33:16
Dz 7:30

p Rdz 18:14
Dn 3:27
Dz 7:31

q 1Sm 3:4

szpalta 2

a Joz 5:15
Dz 7:33

b Rdz 26:24
Rdz 32:9
Mt 22:32
Dz 7:32

c Wj 1:11
Wj 6:5
Ps 106:44
Iz 63:9
Dz 7:34

d Wj 12:51

e Lb 13:27
Pwt 27:3

f Rdz 10:16
Wj 33:2
Pwt 7:1
Joz 3:10
Neh 9:8

g Wj 1:11

h 1Sm 12:6
Ps 105:26
Iz 63:11
Dz 7:34

i Wj 6:12
2Sm 7:18
Jer 1:6

czas rzekł: „Nie zbliżaj się tu. Zzuj sandały ze swych nóg, gdyż miejsce, gdzie stoisz, jest ziemią świętą”.^a

6 I powiedział jeszcze: „Jam jest Bóg twego ojca, Bóg Abrahama, Bóg Izaaka i Bóg Jakuba”.^b Wtedy Mojżesz zakrył sobie twarz, gdyż bał się patrzeć na prawdziwego Boga. **7** I Jehowa dodał: „Zaiste widziałem uciśnienie mego ludu, który jest w Egipcie, i słyszałem ich krzyk z powodu tych, którzy ich poganiają do pracy; gdyż dobrze znam boleści, jakich doznają”.^c **8** I zstępuję, aby ich wyzwolić z ręki Egipcjan^d i wyprowadzić z tej ziemi do ziemi dobrej i przestronnej, do ziemi mlekiem i miodem płynącej,^e na miejsce Kananejczyków i Hetytów, i Amorytów, i Peryzytów, i Chiwwitów, i Jebusytów.^f **9** Oto teraz doszedł do mnie krzyk synów Izraela i zobaczyłem też uciśnienie, którym ich ciemięży Egipcjanie.^g **10** A teraz chodź, posłę cię do faraona, i wyprowadź mój lud, synów Izraela, z Egiptu”.^h

11 Jednakże Mojżesz powiedział do prawdziwego Boga: „Kimże jestem, żebym miał iść do faraona i żebym miał wyprowadzić synów Izraela z Egiptu?”ⁱ **12** On odrzekł: „Wszak ja okażę, że jestem z tobą.^j a oto znak dla ciebie, że to ja cię posłałem:^k Gdy już wyprowadzisz lud z Egiptu, na tej górze będziecie służyć prawdziwemu Bogu”.^l

13 Lecz Mojżesz powiedział do prawdziwego Boga: „Zalóżmy, że teraz pójdę do synów Izraela i powiem im: ‚Bóg waszych praojców posłał mnie do was’, a oni rzekną do mnie: ‚Jakie jest jego

J Pwt 31:23; Joz 1:5; Iz 41:10; Rz 8:31; Flp 4:13;
k Sdz 6:17; 1 Wj 19:2; Pwt 4:11.

imię?^a Co mam im powiedzieć?”

14 Wtedy Bóg rzekł do Mojżesza: „OKAŻĘ SIĘ, KIM SIĘ OKAŻĘ”.^b I dodał: „Oto, co masz powiedzieć synom Izraela: „OKAŻĘ SIĘ posłał mnie do was””.^c

15 Wówczas Bóg jeszcze raz rzekł do Mojżesza:

„Oto, co masz powiedzieć do synów Izraela: „Jehowa, Bóg waszych praojców, Bóg Abrahama,^d Bóg Izaaka^e i Bóg Jakuba,^f posłał mnie do was”. To jest moje imię po czas niezmierny^g i ono mnie upamiętnia na pokolenie za pokoleniem.^h

16 Idź i zbierz starszych Izraela, i powiedz im: „Jehowa, Bóg waszych praojców, Bóg Abrahama, Izaaka i Jakuba, ukazał mi się,ⁱ mówiąc: „Zaiste, zwróć uwagę^j na was oraz na to, co wam czynią w Egipcie.

17 Mówię zatem: Wyprowadzę was z uciśnienia^k od Egipcjan do ziemi Kananejczyków i Hetytów, i Amorytów,^l i Peryzzytów, i Chiwwitów, i Jebusytów,^m do ziemi mlekiem i miodem płynącej””.ⁿ

18 „I oni posłuchają twego głosu,^o a ty idź, ty i starsi Izraela, do króla Egiptu i powiedzcie mu: „Jehowa, Bóg Hebrajczyków,^p nawiązał z nami kontakt^q i teraz chcielibyśmy pójść na pustkowiu na odległość trzech dni drogi, chcemy też złożyć ofiarę Jehowie, naszemu Bogu”.^r

19 Ja zaś dobrze wiem, że król Egiptu nie zezwoli wam pójść, chyba że zmuszony silną ręką.^s

20 I wyciągnę rękę,^t i uderzę Egipt wszystkimi moimi zdumiewającymi czynami, których w nim dokonam; a potem on was odprowadzi.^u **21** I sprawię, że ten lud znajdzie łaskę w oczach Egipcjan; gdy więc pójdziecie, nie pójdziecie z pustymi

ROZDZ. 3

a Wj 15:3
1Sm 17:45
Ps 96:8
Ps 135:13
Oz 12:5
Mt 21:9
Jn 17:26
Rz 10:13

b Kpl 11:45
Hi 23:13
Iz 14:27
Dn 4:35
Jn 12:58

c Wj 6:3
Wj 6:7
Rz 9:17

d Rdz 17:7
Mt 22:32

e Rdz 26:24

f Rdz 28:13

g Ps 135:13

h Ps 30:4
Ps 102:12
Oz 12:5

i Rdz 17:1
Rdz 48:15

j Rdz 50:24
Wj 13:19
Ps 80:14
Lk 1:68

k Rdz 15:13
Kpl 26:13
Neh 9:9
Dz 7:34

l Rdz 15:16

m Wj 23:23

n Lb 13:27
Pwt 8:7

o Wj 4:31
Wj 20:19

p Rdz 14:13
Rdz 40:15
Wj 10:3

q Wj 5:3

r Wj 7:16
Wj 8:27
Wj 10:26

s Wj 5:2
Wj 7:4
Wj 14:8
Rz 9:17

t Ps 118:15

u Wj 7:3
Wj 12:33
Pwt 6:22
Ps 135:9
Dz 7:36

szpalta 2

a Wj 11:2
Wj 12:35

b Rdz 15:14
Wj 12:36
Ps 105:37

ROZDZ. 4

c Wj 2:14
Dz 7:25

d Wj 8:5
Wj 17:5
Lb 20:11

e Wj 7:9

f 1Sm 2:27
Dz 7:32

g Dz 7:2
Rz 4:3

rękami.^a **22** I każda kobieta poprosi sąsiadkę i kobietę będącą przybyszką w jej domu o przedmioty ze srebra i o przedmioty ze złota oraz o płaszcze, i włożycie je na waszych synów i wasze córki; i ogołocicie Egipcjan”.^b

4 Jednakże Mojżesz odpowiedział, mówiąc: „Ale przypuścimy, że mi nie uwierzą i nie posłuchają mego głosu,^c gdyż powiedzą: „Jehowa ci się nie ukazał””. **2** Wówczas Jehowa rzekł do niego: „Co masz w ręku?”, a ten odpowiedział: „Łaskę”.^d

3 Następnie rzekł: „Rzuć ją na ziemię”. Rzucił ją więc na ziemię i zamieniła się w węże;^e i Mojżesz zaczął przed nim uciekać.

4 Wtedy Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wyciągnij rękę i chwyć go za ogon”. Wyciągnął zatem rękę i go chwycił, a on w jego dłoni stał się łaską. **5** „Żeby – jak powiedział – uwierzyli, iż Jehowa, Bóg ich praojców,^f Bóg Abrahama,^g Bóg Izaaka^h i Bóg Jakuba,ⁱ ukazał się tobie”.^j

6 Wówczas Jehowa powiedział mu jeszcze: „Włóż, proszę, rękę w górną fałdę swej szaty”. Włożył więc rękę w górną fałdę swej szaty. Gdy ją wyjął, oto ręka była dotknięta trądem i wyglądała jak śnieg.^k **7** Potem rzekł: „Włóż rękę z powrotem w górną fałdę swej szaty”. I on z powrotem włożył rękę w górną fałdę swej szaty. Gdy ją wyjął z górnej fałdy swej szaty, oto znowu była zdrowa jak reszta ciała!^l

8 „I stanie się – jak powiedział – że jeśli ci nie uwierzą i nie posłuchają głosu pierwszego znaku, to na pewno uwierzą głosowi drugiego znaku.”^m

h Rdz 28:13; Mk 12:26; i Rdz 28:21; Lk 20:37; j Wj 3:16; Wj 4:31; Jer 31:3; k Lb 12:10; 2Kl 5:27; i 2Kl 5:14; Mt 8:3; m Jn 10:38; Dz 7:36.

9 A jeśli nie uwierzą nawet tym dwóm znakom i nie posłuchają twego głosu,^a to nabierzesz wody z Nilu i wylejesz ją na suchą ziemię; i woda, której nabierzesz z Nilu, obróci się, naprawdę obróci się w krew na suchej ziemi”.^b

10 Wtedy Mojżesz powiedział do Jehowy: „Wybacz mi, Jehowo, ale ja nie jestem wymowny – ani od wczoraj, ani od przedwczoraj, ani odkąd mówisz do swego sługi – bo jestem ociężałych ust i ociężałego języka”.^c

11 Na to Jehowa rzekł do niego: „Kto uczynił człowiekowi usta albo kto czyni go niemym lub głuchym, lub dobrze widzącym, lub ślepym? Czyż nie ja, Jehowa?”^d **12** Idź więc, a ja będę z twoimi ustami i nauczę cię, co winienesz mówić”.^e

13 Lecz on powiedział: „Wybacz mi, Jehowo, ale racz posłać poprzez rękę tego, kogo chcesz posłać”. **14** Wówczas Jehowa zapalał gniewem na Mojżesza i rzekł: „Czyż Lewita Aaron nie jest twoim bratem?^f Wiem, że naprawdę potrafi mówić. I co więcej, już jest w drodze, by się z tobą spotkać. Gdy cię zobaczy, uraduje się w swym sercu.”^g

15 I będziesz do niego mówił, i włożysz słowa w jego usta;^h a ja będę z twoimi ustami oraz z jego ustamiⁱ i nauczę was, co macie czynić.^j **16** I on będzie za ciebie mówił do ludu; i będzie ci służył za usta,^k ty zaś będziesz mu służył za Boga.^l **17** A wezmiesz do ręki tę laskę, by nią dokonywać znaków”.^m

18 Toteż Mojżesz poszedł i wrócił do Jetry, swego teścia, i powiedział mu:ⁿ „Chciałbym pójść i wrócić do moich braci, którzy są w Egipcie, żeby zobaczyć, czy jeszcze żyją”.^o A Jetro

ROZDZ. 4

a 2Ts 3:2

b Wj 4:30

c Wj 6:12

Lb 12:3

Jer 1:6

Dz 7:22

2Ko 11:6

d Ps 94:9

Iz 6:10

Łk 1:20

Dz 13:11

e Ps 51:15

Ps 143:10

Iz 50:4

Mk 13:11

Łk 12:12

f Lb 26:59

g Rdz 33:4

Wj 4:27

Dz 7:30

h Wj 4:28

Wj 7:1

i Jer 1:9

j Iz 54:13

1Ko 1:5

2Ko 3:5

k Wj 7:2

l Wj 7:1

Ps 82:6

Jn 10:34

m Wj 7:19

n Wj 2:18

Wj 18:1

Lb 10:29

o Rdz 30:25

Dz 7:30

szpalta 2

a 1Sm 1:17

b Wj 2:15

c Wj 17:9

Lb 20:8

d Wj 7:9

e Wj 7:3

Wj 10:1

Wj 11:10

Pwt 2:30

1Sm 6:6

Dn 5:20

Rz 9:18

f Wj 7:22

Wj 8:15

g Pwt 7:6

Pwt 14:2

Jer 31:9

Oz 11:1

Rz 9:4

h Wj 12:29

Ps 105:36

Ps 135:8

i Rdz 42:27

Jer 9:2

j Lb 22:22

1Kn 21:16

k Rdz 17:14

l Wj 2:21

Wj 18:2

m Joz 5:2

n Wj 4:14

o Wj 3:1

Wj 20:18

Wj 24:16

1Kl 19:8

p Wj 4:15

Wj 7:1

rzekł do Mojżesza: „Idź w pokój”.^a **19** Potem Jehowa rzekł do Mojżesza w Midianie: „Idź, wróć do Egiptu, gdyż pomarli wszyscy mężowie, którzy nastawali na twoją duszę”.^b

20 Wówczas Mojżesz wziął żonę oraz synów i wsadził ich na osła, i wyruszył z powrotem do ziemi egipskiej. Prócz tego Mojżesz wziął do ręki laskę prawdziwego Boga.^c **21** A Jehowa powiedział jeszcze do Mojżesza: „Kiedy już pójdziesz i wrócisz do Egiptu, dopilnuj, żebyś przed faraonem dokonał wszystkich cudów, które dałem ci do ręki.”^d Ja zaś pozwolę, by jego serce zacięło się w uporze;^e i ludu nie odprawię.^f

22 I powiesz faraonowi: „Oto, co rzekł Jehowa: „Izrael jest moim synem, moim pierworodnym.”^g **23** I mówię do ciebie: Odpraw mojego syna, żeby mógł mi służyć. Ale jeśli będziesz się wzbrał, to go odprawić, oto ja zabiję twojego syna, twego pierworodnego””.^h

24 A w drodze, w miejscu noclegu,ⁱ Jehowa wyszedł naprzeciw niego^j i chciał go uśmiercić.^k **25** W końcu Cypora^l wzięła krzemień i odciąła swemu synowi napletek,^m i dotknawszy nim jego stóp, powiedziała: „Wszak jesteś dla mnie oblubieńcem krwi”. **26** Toteż odszedł od niego. Wtedy rzekła: „Oblubieniec krwi” – ze względu na obrzezanie.

27 Potem Jehowa rzekł do Aarona: „Idź spotkać się z Mojżeszem na pustkowiu”.ⁿ On więc poszedł i spotkałszy go na górze prawdziwego Boga,^o ucałował go. **28** A Mojżesz zaczął mówić Aaronowi wszystkie słowa Jehowy, który go wysłał,^p i o wszystkich znakach, których

kazał mu dokonać.^a **29** Potem Mojżesz i Aaron poszli i zebrali wszystkich starszych spośród synów Izraela.^b **30** Wówczas Aaron powiedział wszystkie słowa, które Jehowa wyrzekł do Mojżesza,^c i dokonał znaków^d na oczach ludu. **31** Wtedy lud uwierzył.^e Gdy usłyszeli, że Jehowa zwrócił uwagę^f na synów Izraela i że zobaczył ich ucieszenie,^g pokłonili się i padli na twarz.^h

5 A potem Mojżesz i Aaron weszli i przemówili do faraona:ⁱ „Oto, co powiedział Jehowa, Bóg Izraela: „Odpraw mój lud, by mogli dla mnie obchodzić święto na pustkowiu”.^j **2** Lecz faraon rzekł: „Któż to jest Jehowa,^k żebym miał usłuchać jego głosu i odprawić Izraela?^l Wcale nie znam Jehowy,^m a do tego nie mam zamiaru odprawić Izraela”.ⁿ **3** Oni jednak powiedzieli: „Bóg Hebrajczyków nawiązał z nami kontakt.^o Chcielibyśmy udać się na pustkowie na odległość trzech dni drogi i złożyć ofiarę Jehowie, naszemu Bogu;^p w przeciwnym razie mógłby nas uderzyć zarazą lub mieczem”.^q **4** Wtedy król Egiptu powiedział im: „Dlaczego to, Mojżeszu i Aaronie, odrywacie lud od robót?^r Idźcie nosić ciężary!”^s **5** I faraon powiedział jeszcze: „Oto lud tej ziemi jest teraz liczny,^t a wy odciągacie ich od noszenia ciężarów”.^u

6 Natychmiast w owym dniu faraon nakazał tym, którzy popędzali lud do pracy, oraz ich urzędnikom,^v mówiąc: **7** „Nie macie zbierać słomy, by ją dawać ludowi do wyrabiania cegieł,^w jak to było poprzednio. Niech sami idą i zbierają sobie słomę. **8** Ponadto dalej im wy-

ROZDZ. 4

- a Wj 4:8
- b Wj 3:16
Wj 24:1
- c Wj 3:16
- d Wj 4:3
Wj 4:6
Wj 4:9
- e Wj 3:18
Wj 4:8
- f Rdz 50:25
Wj 13:19
- g Wj 1:14
Wj 3:7
Pwt 26:6
- h Rdz 43:28
2Kn 7:3
Neh 8:6

ROZDZ. 5

- i Wj 7:1
Wj 7:10
Ps 119:46
- j Wj 10:9
- k Wj 7:5
Wj 9:16
1Sm 25:10
- l 2Kl 18:35
Hi 21:15
Rz 1:21
- m 1Sm 2:12
Jn 16:3
2Ts 1:8
- n Wj 3:19
Wj 7:3
- o Wj 3:18
Rz 3:29
- p Rdz 46:1
Wj 8:27
- q Pwt 28:21
2Kl 17:25
- r Jer 38:4
Dz 16:20
- s Wj 1:11
Wj 2:11
- t Wj 1:9
- u Wj 6:6
- v Wj 3:7
- w Rdz 11:3
Wj 1:14
Nah 3:14

szpalta 2

- a Wj 5:17
- b Wj 10:25
- c 2Kl 18:20
Jer 43:2
- d Wj 1:11
Wj 3:7
- e 1Kl 12:10
Kzn 7:7
- f Wj 3:9
- g Pwt 26:7
Kzn 4:1
- h Wj 2:11
Dz 7:24
- i Pwt 29:10
- j Nah 3:14
- k Rdz 15:13
- l Lb 11:16
Jn 18:12
- m Ps 37:12
- n Wj 5:8

znaczącie wymaganą ilość cegieł, jaką wykonywali poprzednio. Nic im nie ujmujcie, gdyż gnuśnieją.^a Z tego powodu podnoszą krzyk, mówiąc: „Chcemy iść, chcemy złożyć ofiarę naszemu Bogu!”^b **9** Niech praca tych ludzi będzie ciężka i niech ją wykonują, i niech nie zwracają uwagi na fałszywe słowa”.^c

10 Ci więc, którzy poganiali lud do pracy,^d oraz ich urzędnicy wyszli i powiedzieli do ludu: „Oto, co powiedział faraon: „Nie będę już wam dawał słomy. **11** Sami idźcie, zdobywajcie sobie słomę, gdziekolwiek ją znajdziecie, gdyż ani trochę nie ujmie się wam pracy”.^e **12** Toteż lud rozproszył się po całej ziemi egipskiej, by zbierać ścierną na słomę. **13** A ci, którzy ich poganiali do pracy, ciągle ich popędzali,^f mówiąc: „Wykonujcie wasze prace – każdy swoją pracę – dzień w dzień, tak jak wtedy, gdy słoma była dostępna”.^g **14** Później bito^h urzędnikówⁱ spośród synów Izraela, których nad nimi postawili nadzorcy wyznaczeni przez faraona; mówili oni: „Dlaczego ani wczoraj, ani dzisiaj nie wykonaliście wyznaczonego wam zadania przy wyrabianiu cegieł,^j jak to było poprzednio?”^k

15 Toteż urzędnicy^l spośród synów Izraela weszli i zaczęli wołać do faraona, mówiąc: „Dlaczego tak się obchodzisz ze swoimi sługami? **16** Nie dostarcza się słomy twoim sługom, a mimo to mówi się nam: „Wyrabiajcie cegły!” i oto twoi słudzy są bici, gdy tymczasem winny jest twój lud”.^m **17** Ale on rzekł: „Wy gnuśniejecie, gnuśniejecie!”ⁿ Dlatego mówicie: „Chcemy iść, chcemy złożyć ofiarę

Jehowie.^a **18** A teraz idźcie – do roboty! Chociaż nie będą wam dawać słomy, macie dostarczać ustaloną ilość cegieł”.^b

19 Wówczas urzędnicy spośród synów Izraela zobaczyli, iż są w złej sytuacji, jako że powiedziano: „Nie wolno wam ani trochę ujmować cegieł z niczyjej normy dziennej”.^d **20** Potem natknęli się na Mojżesza i Aarona,^e którzy tam stali, by się z nimi spotkać, gdy będą wychodzić od faraona. **21** Od razu rzekli do nich: „Oby Jehowa spojrział na was i osądził,^f ponieważ uczyniliście z nas odrażającą woń^g dla faraona i dla jego sług i włożyliście im do ręki miecz, by nas zabili”.^h **22** Wówczas Mojżesz zwrócił się do Jehowyⁱ i powiedział: „Jehowo, dlaczego wyrządziłeś zło temu ludowi? Jaki Dłaczego mnie posłałeś?”^k **23** Odkąd bowiem wszedłem przed oblicze faraona, by mówić w twoim imieniu,^l on wyrządza zło temu ludowi,^m a ty wcale nie wyzwoliłeś swego ludu”.ⁿ

6 Jehowa rzekł więc do Mojżesza: „Teraz zobaczysz, co uczynię faraonowi,^o gdyż zmuszony silną ręką odprawi ich i zmuszony silną ręką wypędzi ich ze swojej ziemi”.^p

2 I odezwał się Bóg do Mojżesza, i rzekł mu: „Jam jest Jehowa.^q **3** I ja ukazywałem się Abrahamowi,^r Izaakowi^s i Jakubowi^t jako Bóg Wszechmocny,^u ale co do mojego imienia, Jehowa,^v nie dałem się im poznać”.^w **4** Ustanowiłem też moje przymierze z nimi, by dać im ziemię Kanaan, ziemię ich pobytu w charakterze osiadłych przybyszów, w której przebywali jako przybysze.^x **5** I usłysza-

ROZDZ. 5

- a Wj 3:18
- Wj 5:3
- Wj 10:25
- b Wj 1:14
- c Wj 5:7
- d Wj 5:8
- e Wj 7:1
- f Dz 11:27
- 1Sm 2:10
- Iz 33:22
- g Rdz 34:30
- 1Sm 13:4
- 1Kn 19:6
- h Wj 6:9
- Wj 17:3
- i Wj 17:4
- Jer 12:1
- j Lb 11:11
- 1Sm 30:6
- k Wj 3:12
- l Wj 5:1
- m Wj 5:9
- n Wj 3:8

ROZDZ. 6

- o Wj 12:29
- Wj 14:13
- Ps 12:5
- p Wj 9:3
- Wj 11:1
- Wj 12:31
- q Iz 43:11
- r Rdz 18:1
- s Rdz 26:2
- t Rdz 28:13
- u Rdz 17:1
- Rdz 35:11
- v Wj 10:2
- Ps 83:18
- Lk 11:2
- Jn 12:28
- Dz 15:14
- Obj 15:3
- w Rdz 12:8
- Rdz 27:27
- Rdz 28:16
- 2Sm 7:23
- Ps 9:16
- Iz 52:6
- Jer 16:21
- Jer 32:20
- x Rdz 15:18
- Rdz 28:4

szpalta 2

- a Wj 2:24
- b Rdz 17:7
- c Pwt 4:20
- d Wj 7:5
- Pwt 26:8
- 1Kn 17:21
- Dz 13:17
- e Pwt 7:6
- 2Sm 7:24
- Ps 33:12
- f Wj 29:45
- Pwt 20:4
- g Wj 1:14
- Wj 7:5
- Wj 9:16
- Rz 9:17
- h Heb 6:13

łem jęki synów Izraela,^a których Egipcjanie trzymają w niewoli, i pamiętam o moim przymierzu.^b

6 „Dlatego powiedz synom Izraela: „Jam jest Jehowa i ja wyprowadzę was spod brzemion Egipcjan, i wyzwolę was z ich niewoli,^c i wyratuję was wyciągniętym ramieniem i potężnymi sądami”.^d **7** I wezmę was sobie za lud,^e i okażę, że jestem dla was Bogiem;^f i poznacie, iż ja jestem Jehowa, wasz Bóg, który was wyprowadza spod brzemion Egiptu.^g **8** I zaprowadzę was do ziemi, co do której podniosłem rękę za znak przysięgi,^h że ją dam Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi; i dam wam ją na własność.ⁱ Jam jest Jehowa”.^j

9 Potem Mojżesz powiedział o tym synom Izraela, ale oni nie słuchali Mojżesza wskutek zniechęcenia i z powodu ciężkiej niewoli.^k

10 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **11** „Idź, powiedz faraonowi, królowi Egiptu,^l żeby odprawił synów Izraela ze swojej ziemi”.^m **12** Lecz Mojżesz odezwał się przed obliczem Jehowy, mówiąc: „Oto synowie Izraela nie posłuchali mnie;ⁿ jakże więc posłucha mnie faraon,^o zwłaszcza że jestem nieobrzezanych warg?”^p

13 Ale Jehowa dalej mówił do Mojżesza i Aarona i przez nich wydawał nakazy synom Izraela oraz faraonowi, królowi Egiptu, w celu wyprowadzenia synów Izraela z ziemi egipskiej.^q

14 Oto głowy domu ich ojców: Synami Rubena, pierworodnego^r Izraela, byli: Chanoch i Pal-

i Rdz 15:18; Rdz 26:3; Rdz 35:12; Wj 32:13; J Wj 20:2; Iz 42:8; k Wj 5:21; 1 Wj 1:8; m Wj 3:10; Wj 5:1; n Wj 5:21; Wj 6:9; o Wj 5:2; p Wj 4:10; Jer 1:6; Dz 7:22; q Wj 7:4; Wj 9:13; r Rdz 49:3.

lu, Checron i Karmi.^a To są rodziny Rubena.^b

15 A synami Symeona byli: Jemuel i Jamin, i Ohad, i Jachin, i Cochar, i Szaul, syn Kananejki.^c To są rodziny Symeona.^d

16 A oto imiona synów Lewiego^e według ich rodów:^f Gerszon i Kehat, i Merari.^g A lat życia Lewiego było sto trzydzieści siedem lat.

17 Synami Gerszona byli: Libni i Szimej,^h według ich rodzin.ⁱ

18 A synami Kehata byli: Amram i Icchar, i Hebron, i Uzziel.^j I lat życia Kehata było sto trzydzieści trzy lata.

19 A synami Merariego byli: Machli i Muszi.^k

To były rodziny Lewitów według ich rodów.^l

20 Amram zaś pojął za żonę Jochebed, siostrę swego ojca.^m Później ta urodziła mu Aarona i Mojżesza.ⁿ I lat życia Amrama było sto trzydzieści siedem lat.

21 A synami Ichara byli: Korach^o i Nefeg, i Zikri.

22 A synami Uzziela byli: Miszael i Elcafan, i Sitri.^p

23 Aaron zaś pojął za żonę Eliszebę, córkę Amminadaba, siostrę Nachszona.^q Później ta urodziła mu Nadaba i Abihu, Eleazara i Itamara.^r

24 A synami Koracha byli: Assir i Elkana, i Abiasaf.^s To były rodziny Korachitów.^t

25 A Eleazar, syn Aarona,^u wziął sobie za żonę jedną z córek Putiela. Później ta urodziła mu Pinechasa.^v

Oto głowy lewickich domów patriarchalnych według ich rodzin.^w

26 Oto Aaron i Mojżesz, do których Jehowa rzekł:^x „Wypro-

ROZDZ. 6

- a Rdz 46:9
- b Lb 26:7
Joz 13:15
- c 1Kn 4:24
- d Lb 26:14
Joz 21:9
- e Rdz 29:34
1Kn 6:1
- f Lb 26:57
- g Rdz 46:11
- h 1Kn 23:7
- i Lb 3:18
- j Lb 3:19
1Kn 23:12
- k Lb 3:20
1Kn 23:21
- l Joz 21:40
1Kn 6:19
- m Wj 2:1
Lb 26:59
- n 1Kn 23:13
- o Lb 16:1
Lb 16:32
Lb 26:10
- p Kpl 10:4
Lb 3:30
- q Rut 4:20
Mt 1:4
- r Lb 3:2
- s Lb 26:11
1Kn 6:37
- t Lb 26:58
1Kn 9:19
- u Lb 3:32
- v Lb 25:7
Lb 31:6
Joz 22:31
Sdz 20:28
- w Wj 6:19
- x Joz 24:5
1Sm 12:6

szpalta 2

- a Wj 7:4
Wj 12:41
Dz 7:35
- b Wj 33:1
Ps 77:20
Mt 6:4
- c Wj 6:1
- d Wj 6:2
- e Wj 4:10
Wj 6:12

ROZDZ. 7

- f Wj 4:16
Ps 82:6
- g Wj 4:15
Wj 4:30
- h Wj 4:12
- i Wj 4:15
- j Wj 6:11
- k Wj 4:21
Wj 8:15
Wj 9:12
Rz 9:18
- l Wj 3:20
Wj 11:9
Ps 105:27
Dz 7:36
- m Wj 9:35
- n Wj 12:51
- o Wj 5:1

wadźcie synów Izraela z ziemi egipskiej według ich zastępów”.^a

27 To oni mówili do faraona, króla Egiptu, żeby wyprowadzić synów Izraela z Egiptu.^b To Mojżesz i Aaron.

28 A w dniu, w którym Jehowa przemówił do Mojżesza w ziemi egipskiej,^c **29** Jehowa zwrócił się do Mojżesza, mówiąc: „Jam jest Jehowa.^d Powiedz faraonowi, królowi Egiptu, wszystko, co ja ci mówię”. **30** Wówczas Mojżesz rzekł przed obliczem Jehowy: „Oto ja jestem nieobrzezanych warg, jakże więc faraon mnie posłucha?”^e

7 Toteż Jehowa rzekł do Mojżesza: „Oto uczyniłem cię Bogiem dla faraona,^f Aaron zaś, twój brat, stanie się twoim prorokiem.^g **2** Ty będziesz mówił wszystko, co ci nakazę,^h natomiast Aaron, twój brat, będzie przemawiał do faraonaⁱ i ten odprowadzi synów Izraela ze swojej ziemi.^j **3** A ja pozwole, by serce faraona zacięło się w uporze,^k i pomnożę moje znaki i moje cuda w ziemi egipskiej.^l **4** A faraon was nie posłucha;^m i będę musiał położyć swą rękę na Egipcie i wyprowadzić moje zastępy,ⁿ mój lud,^o synów Izraela,^p z ziemi egipskiej za sprawą potężnych sądów.^q **5** I Egipcjanie poznają, że ja jestem Jehowa, gdy wyciągnę rękę przeciwko Egipcjowi^r i wyprowadzę spośród nich synów Izraela”.^s **6** I Mojżesz z Aaronom uczynili, jak im Jehowa nakazał.^t Tak właśnie uczynili.^u **7** A Mojżesz miał osiemdziesiąt lat, Aaron zaś osiemdziesiąt trzy lata, gdy mówili do faraona.^v

p Wj 6:11; q Wj 6:6; Wj 12:12; r Wj 3:19; Wj 8:19; Wj 8:22; Wj 14:4; Ps 83:18; s Wj 3:20; t Wj 4:28; u Rdz 6:22; Wj 12:28; v Pwt 34:7; Dz 7:23.

8 Potem Jehowa powiedział do Mojżesza i Aarona: **9** „Gdyby faraon rzekł do was, mówiąc: ‚Uczyńcie jakiś cud, żeby się wykazać’,^a wtedy powiesz Aaronowi: ‚Weź swoją laskę^b i rzuć ją przed faraona’. Zamieni się ona w wielkiego węża”.^c **10** Toteż Mojżesz i Aaron weszli do faraona i uczynili dokładnie tak, jak nakazał Jehowa. Aaron rzucał więc laskę przed obliczem faraona i jego sług i stała się ona wielkim wężem. **11** Ale wtedy faraon wezwał mędrców i czarnoksiężników;^d i uprawiający magię kapłani egipscy zaczęli czynić to samo za pomocą swych sztuk magicznych.^e **12** Rzucili więc każdy swoją laskę i te zamieniły się w wielkie węże; ale laska Aarona połknęła ich laski. **13** Mimo to serce faraona zacięło się w uporze^f i nie posłuchał ich, jak to powiedział Jehowa.

14 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Serce faraona jest nieczułe.^g Odmówił odprawienia ludu.”^h **15** Idź rano do faraona. Oto wychodzi nad wodę!ⁱ I stań tak, żeby go spotkać na brzegu Nilu,^j i weź do ręki laskę, która się zamieniła w węża.^k **16** I powiedz mu: „Jehowa, Bóg Hebrajczyków, posłał mnie do ciebie,^l mówiąc: ‚Odpraw mój lud, żeby mogli mi służyć na pustkowiu’”,^m lecz oto ty nie usłuchałeś aż do tej pory. **17** Tak powiedział Jehowa:ⁿ „Po tym poznasz, że ja jestem Jehowa.^o Oto laską, która jest w mojej ręce, uderzam wodę w Nilu^p i ona obróci się w krew.”^q **18** I ryby, które są w Nilu, będą zdychać,^r a Nil zacznie cuchnąć^s i Egipcjanie wcale nie będą chcieli pić wody z Nilu”’’’.^t

ROZDZ. 7

- a Iz 7:11
Mt 12:39
Jn 6:30
- b Wj 4:2
Wj 9:23
- c Wj 4:3
- d Rdz 41:8
Iz 19:11
Jer 27:9
Dn 2:2
2Tm 3:8
Obj 21:8
- e Wj 7:22
Wj 8:18
Wj 9:11
Dz 8:9
2Ts 2:9
- f Wj 4:21
Wj 7:3
Wj 8:15
Rz 9:18
- g Wj 10:1
1Sm 6:6
- h Wj 10:20
- i Wj 2:5
Wj 8:20
- j Wj 9:13
- k Wj 4:3
- l Wj 3:18
Wj 9:1
Rz 3:29
- m Wj 5:1
- n 1Kl 20:28
- o Wj 7:5
Wj 8:22
Eze 25:17
- p Wj 4:9
- q Ps 78:44
- r Ps 105:29
- s Iz 50:2
- t Wj 7:24

szpalta 2

- a Wj 9:22
Wj 10:12
Wj 14:21
- b Wj 8:5
- c Wj 7:6
Wj 12:28
- d Wj 4:28
- e Wj 17:5
- f Ps 78:44
- g Ps 105:29
- h Wj 7:18
Wj 7:24
- i Wj 7:11
Wj 8:7
Dn 1:20
Dz 8:9
2Ko 11:14
2Tm 3:8
- j Wj 4:21
Wj 8:15
Rz 9:18
- k Wj 3:19
- l Wj 9:21
Prz 29:1
Jer 5:3
- m Wj 7:18

ROZDZ. 8

- n Wj 3:12
Wj 5:1
- o Wj 12:12
Joz 24:5
Ps 78:45

19 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza: „Powiedz Aaronowi: ‚Weź swoją laskę i wyciągnij rękę^a nad wody Egiptu, nad ich rzeki, nad kanały Nilu i nad trzciniaсте rozlewiska,^b i nad wszystkie nagromadzone wody, żeby się zamieniły w krew’. I będzie krew w całej ziemi egipskiej i w naczyniach drewnianych, i w naczyniach kamiennych”. **20** Mojżesz i Aaron natychmiast tak uczynili,^c jak to nakazał^d Jehowa; i podniósłszy laskę, na oczach faraona oraz jego sług uderzył wodę w Nilu,^e i cała woda, która była w Nilu, obróciła się w krew.^f **21** Ryby zaś, które były w Nilu, pozdychały,^g a Nil zaczął cuchnąć; i Egipcjanie nie mogli pić wody z Nilu,^h i krew była w całej ziemi egipskiej.

22 Jednakże uprawiający magię kapłani egipscy zaczęli czynić to samo za pomocą swych sztuk tajemnych;ⁱ a serce faraona trwało w uporze^j i nie posłuchał ich, jak to powiedział Jehowa.^k **23** Toteż faraon zawrócił i udał się do swego domu, i również tego nie wziął sobie do serca.^l **24** I wszyscy Egipcjanie zaczęli kopać wokoło nad Nilem, szukając wody do picia, ponieważ nie mogli pić wody z Nilu.^m **25** I dopełniło się siedem dni od czasu, gdy Jehowa uderzył Nil.

8 Wtedy Jehowa rzekł do Mojżesza: „Idź do faraona i powiedz mu: ‚Tak rzekł Jehowa: ‚Odpraw mój lud, żeby mi służył.’” **2** A jeśli będziesz się wzbraniał ich odprawić, oto ja dotknę całe twoje terytorium plagą żab.^o **3** I Nil zaroi się od żab, a one powychodzą i wejdą do twego domu i do twej wewnętrznej sypialni, i na twoje łóżce, i do domów twoich sług,

i na twój lud, i do twoich pieców, i w twoje dzieże.^a **4** I żaby będą wchodzić na ciebie i na twój lud oraz na wszystkich twoich sług”.”^b

5 Później Jehowa rzekł do Mojżesza: „Powiedz Aaronowi: „Wyciągnij rękę ze swą laską^c nad rzeki, kanały Nilu i trzcinaste rozlewiska i spraw, by na ziemię egipską wyszły żaby”.”

6 Wtedy Aaron wyciągnął rękę nad wody Egiptu i żaby zaczęły wychodzić i pokrywać ziemię egipską. **7** Jednakże kapłani uprawiający magię uczynili to samo za pomocą swych sztuk tajemnych i sprawili, że żaby wyszły na ziemię egipską.^d

8 Po jakimś czasie faraon wezwał Mojżesza i Aarona i powiedział: „Uproście Jehowę,^e żeby usunął żaby ode mnie i od mojego ludu, gdyż chcę odprawić ten lud, aby mogli złożyć ofiarę Jehowie”.^f **9** Wówczas Mojżesz rzekł do faraona: „Bądź łaskaw powiedzieć mi, kiedy mam upraszać za tobą i twoimi sługami, i twoim ludem, by żaby wyginęły u ciebie i w twoich domach. Pozostaną tylko w Nilu”. **10** Ten odrzekł: „Jutro”. On więc powiedział: „Stanie się według twego słowa, abyś poznał, że nie ma nikogo innego, kto by był jak Jehowa, nasz Bóg”.^g **11** żaby bowiem odstąpią od ciebie i twoich domów, i twoich sług, i twego ludu. Pozostaną tylko w Nilu”.^h

12 Mojżesz i Aaron wyszli zatem od faraona i Mojżesz wołał do Jehowyⁱ z powodu żab, które On zesłał na faraona. **13** Wówczas Jehowa uczynił według słowa Mojżesza^j i żaby zaczęły zdychać w domach, na dziedzińcach oraz na polach. **14** I zgarniano je, stopy za stosami, i w kraju zaczęło cuchnąć.^k **15** Kiedy fara-

ROZDZ. 8

a Wj 12:34
Ps 105:30

b Dn 4:37

c Wj 4:20
Wj 17:9d Wj 7:11
Wj 7:22
Wj 8:18
2Tm 3:8e Rdz 20:7
Wj 10:17
Lb 21:7
1Kl 13:6
Dz 8:24f Wj 8:15
Wj 8:29
Wj 10:8
Wj 12:31g Wj 9:14
Wj 15:11
2Sm 7:22
Ps 83:18
Ps 86:8
Iz 46:9
Jer 10:6
Rz 9:17

h Wj 8:3

i Wj 8:30
Wj 9:33
Jak 5:16

j Pwt 34:10

k Wj 7:21

szpalta 2

a Wj 4:21
Wj 7:3
Prz 21:29
Rz 9:18b Iz 26:10
Jer 34:11

c Wj 17:9

d Ps 105:31

e Wj 7:11
Wj 9:11
Dn 1:20
2Tm 3:8f Rdz 41:8
Dn 2:10g Wj 31:18
Mt 12:28
Łk 11:20

h Wj 12:12

i Wj 14:8
Pwt 2:30
Joz 11:20
1Sm 6:6

j Wj 7:15

k Wj 8:1

l Ps 78:45
Ps 105:31m Wj 9:4
Wj 10:23
Wj 11:7
Wj 12:13n Wj 7:5
Wj 8:10
1Sm 17:46
1Kl 20:28
2Kl 19:19
Eze 34:30

o Mal 3:18

on zobaczył, że przyszła ulga, znieczulił swe serce;^a i nie posłuchał ich, jak to powiedział Jehowa.^b

16 Jehowa rzekł więc do Mojżesza: „Powiedz Aaronowi: „Wyciągnij swą laskę^c i uderz proch ziemi, a zamieni się on w komary w całej krainie egipskiej”.”

17 I tak uczynili. Aaron wyciągnął rękę ze swą laską i uderzył proch ziemi, a człowieka i zwierzę obsiadły komary. Wszystek proch ziemi w całej krainie egipskiej zamienił się w komary.^d

18 A kapłani uprawiający magię próbowali uczynić to samo za pomocą swoich sztuk tajemnych,^e żeby sprowadzić komary, lecz nie byli w stanie.^f I człowiek oraz zwierzę obsiadły komary. **19** Dlatego kapłani uprawiający magię rzekli do faraona: „To palec^g Boży!”^h Ale serce faraona trwało w uporzeⁱ i nie posłuchał ich, jak to powiedział Jehowa.

20 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wstań wczesnym rankiem, by stanąć przed faraonem.^j Oto wychodzi nad wodę! I powiedz mu: „Tak rzekł Jehowa: „Odprowadź mój lud, żeby mi służył.”^k **21** Ale jeśli nie odprawisz mojego ludu, oto zesłę gzy^l na ciebie i twoich sług, i twój lud, i do twoich domów; i domy egipskie będą po prostu pełne gzów, a także ziemia, na której są. **22** I w owym dniu wyróżnię ziemię Goszen, w której przebywa mój lud, i nie będzie tam żadnego gza^m – abyś poznał, iż ja jestem Jehowa pośrednikiem ziemi.ⁿ **23** I dokonam rozgraniczenia między moim ludem a twoim ludem.^o Jutro nastąpi ten znak”.”

24 I Jehowa tak uczynił; i wielkie roje gzów zaczęły się

wdzierać do domu faraona i do domów jego sług, i na całą ziemię egipską.^a Kraj został zrujnowany z powodu gżów.^b **25** W końcu faraon wezwał Mojżesza i Aarona i powiedział: „Idźcie, złożcie ofiarę waszemu Bogu w tej ziemi”.^c **26** Lecz Mojżesz rzekł: „Jest to niedopuszczalne, gdyż Jehowie, naszemu Bogu, złożylibyśmy w ofierze coś, co dla Egipcjan jest odrażające.^d Przypuścimy, że na ich oczach złożymy w ofierze coś odrażającego dla Egipcjan; czyż nas by nie ukamienowali? **27** Udamy się na pustkowiu na odległość trzech dni drogi i złożymy ofiarę Jehowie, naszemu Bogu, jak to nam powiedział”.^e

28 A faraon rzekł: „Ja was odprawię^f i złożycie ofiarę Jehowie, waszemu Bogu, na pustkowiu.^g Tylko nie odchodźcie za daleko. Upraszaćcie za mną”.^h **29** Wówczas Mojżesz powiedział: „Oto wychodzę od ciebie i będę upraszał Jehowę, i jutro gzy oddała się od faraona, jego sług i jego ludu. Tylko niech faraon znowu nie zakpi, nie odprawiając ludu, by złożył ofiarę Jehowie”.ⁱ **30** Potem Mojżesz wyszedł od faraona i upraszał Jehowę.^j **31** Jehowa uczynił więc według słowa Mojżesza^k i gzy oddały się od faraona, jego sług i jego ludu.^l Nie pozostał ani jeden. **32** Lecz i tym razem faraon znieczulił swe serce i nie odprawił ludu.^m

9 Toteż Jehowa rzekł do Mojżesza: „Idź do faraona i powiedz mu:” „Tak rzekł Jehowa, Bóg Hebrajczyków: „Odprowadź mój lud, żeby mogli mi służyć. **2** Ale jeśli dalej będziesz się wzbraniał ich odprawić i jeszcze będziesz ich zatrzymywał,^o **3** oto ręka^p Jehowy dotknie

ROZDZ. 8

- a Wj 8:3
- b Ps 78:45
Ps 105:31
- c Wj 5:2
Wj 7:2
- d Rdz 43:32
Rdz 46:34
Wj 10:26
- e Rdz 8:20
Wj 3:12
Wj 3:18
Wj 5:3
- f Wj 9:28
- g Wj 7:16
- h Wj 8:8
Wj 9:28
1Sm 12:19
Dz 8:24
- i Wj 8:8
Wj 8:15
Ps 78:36
Gal 6:7
- j Wj 9:33
Jak 5:16
- k Ps 65:2
- l 1Kl 13:6
- m Wj 4:21
Prz 28:14
Dz 28:27
Rz 2:5
Rz 9:18

ROZDZ. 9

- n Wj 5:1
Wj 8:1
- o Wj 4:23
Wj 8:2
Ps 68:21
Prz 6:15
- p Wj 7:4
Wj 8:19
1Sm 5:7
Ps 39:10
Dz 13:11

szpalta 2

- a Ps 78:48
- b Wj 9:15
Ps 78:50
Eze 14:21
Am 4:10
- c Wj 8:22
Wj 10:23
Wj 11:7
Wj 12:13
Iz 65:13
Mal 3:18
- d Wj 8:23
Ps 76:12
- e Ps 78:48
- f Wj 4:21
1Sm 6:6
Hi 9:4
Prz 29:1
Dn 5:20
Rz 9:18
- g Rdz 11:3
Rdz 19:28
- h Kpl 13:18
Pwt 28:35
Hi 2:7
- i Pwt 28:27
- j Wj 7:11
Wj 8:18
2Tm 3:8

twego żywego inwentarza,^a który jest w polu. Na konie, osły, wielbłądy, na stado i trzodę spadnie bardzo ciężka zaraza.^b

4 I Jehowa uczyni różnicę między dobytkiem Izraela a dobytkiem Egiptu, i nic nie zdechnie ze wszystkiego, co należy do synów Izraela”””.^c **5** Ponadto Jehowa podał wyznaczony czas, mówiąc: „Jutro Jehowa uczyni to w tej ziemi”.^d

6 I nazajutrz Jehowa tak uczynił: wszelkiego rodzaju żywy inwentarz Egiptu zaczął zdychać,^e ale z inwentarza synów Izraela nie zdechła ani jedna sztuka. **7** Wówczas faraon posłał, a oto z inwentarza Izraela nie zdechła ani jedna sztuka. Mimo to serce faraona pozostało nieczule^f i nie odprawił ludu.

8 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza i Aarona: „Nabierzcie sobie w obie garści pełno sadzy z pieca do wypalania^g i niech Mojżesz na oczach faraona rzuci ją ku niebiosom. **9** I zamieni się ona w pył na całej ziemi egipskiej, a na człowieku oraz zwierzęciu w całej ziemi egipskiej wystąpią wrzody pokrywające się pęcherzami”.^h

10 Nabrali więc sadzy z pieca do wypalania i stanęli przed faraonem, a Mojżesz rzucił ją ku niebiosom i na człowieku oraz na zwierzęciu wystąpiły wrzody pokrywające się pęcherzami.ⁱ

11 I kapłani uprawiający magię nie mogli stanąć przed Mojżeszem z powodu wrzodów, gdyż na kapłanach uprawiających magię oraz na wszystkich Egipcjanach pojawiły się wrzody!

12 Ale Jehowa pozwolił, by serce faraona zacięło się w uporze; i nie posłuchał ich, jak to Jehowa oświadczył Mojżeszowi.^k

k Wj 4:21; Wj 8:32; Wj 14:17; Joz 11:20; 2Kn 36:13; Ps 75:5.

13 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wstań wczesnym rannem, by stanąć przed faraonem,^a i powiedz mu: „Tak rzekł Jehowa, Bóg Hebrajczyków: „Odprowadź mój lud, żeby mogli mi służyć.^b **14** Tym razem bowiem wymierzam wszystkie moje cioty w twoje serce i w twoich sług, i w twój lud, żebyś poznał, iż na całej ziemi nie ma nikogo takiego jak ja.^c **15** Bo już mogłem wyciągnąć rękę, żeby uderzyć ciebie i twój lud zarazą i żebyś został usunięty z ziemi.^d **16** Ale właśnie w tym celu zostawiłem cię przy życiu,^e by ci pokazać swoją moc i by moje imię oznajmiano po całej ziemi.^f **17** Czy dalej zachowujesz się wyniośle wobec mojego ludu, nie odprawiając ich?^g **18** Oto jutro mniej więcej o tym czasie spuszcze bardzo ciężki grad, jakiego nigdy nie było w Egipcie od dnia jego założenia aż dotąd.^h **19** A teraz poślij i wprowadź do miejsca schronienia cały swój dobytek oraz wszystko, co masz na polu. Jeśli chodzi o każdego człowieka i zwierzę, które się znajdzie na polu, a nie będzie przyprowadzone do domu, spadnie na nich gradⁱ i poniosą śmierć^j”.

20 Każdy, kto wśród sług faraona bał się słowa Jehowy, kazał swym sługom wraz z dobytkiem uciec do domów.^k **21** ale kto nie wziął sobie tego do serca, by zważać na słowo Jehowy, ten zostawił swoich sług i swój dobytek na polu.^k

22 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wyciągnij rękę^l ku niebiosom, żeby grad^m spadł na całą ziemię egipską, na człowieka i zwierzę oraz na wszelką roślinność polną w ziemi egip-

ROZDZ. 9

- a Wj 7:15
- b Wj 7:16
- c Wj 8:10
Pwt 33:26
2Sm 7:22
Ps 71:19
Ps 83:18
Iz 45:5
Iz 46:9
Jer 10:7
- d Wj 3:20
Wj 9:3
- e Wj 14:17
Prz 16:4
- f Joz 2:10
1Kn 16:24
Iz 63:12
Mal 1:11
Rz 9:17
- g Hi 9:4
Iz 37:23
- h Ps 78:47
Ps 105:32
- i Joz 10:11
- j Prz 22:3
Jon 3:5
- k Wj 7:23
- l Wj 7:19
Wj 8:5
- m Wj 10:5
Hi 38:22
Ps 78:47
Ps 105:32

szpalta 2

- a Ps 148:8
Iz 30:30
- b Wj 9:18
- c Ps 105:33
- d Wj 8:22
Wj 9:4
- e 1Sm 26:21
Ps 12:2
Mt 27:4
- f Ps 129:4
Ps 145:17
Dn 9:14
Rz 2:5
- g Wj 8:8
Wj 10:17
Dz 8:24
- h 1Ki 8:22
Ezd 9:5
Ps 143:6
- i Pwt 10:14
Ps 24:1
Ps 50:12
1Ko 10:26
- j Prz 16:6
Iz 26:10
Łk 16:31
- k Rut 1:22
- l Iz 28:25
Eze 4:9
- m Wj 10:18
Jak 5:17

skiej”. **23** Mojżesz wyciągnął zatem swą łaskę ku niebiosom, a Jehowa zesłał grzmoty i grad^a i spadł na ziemię ogień, i Jehowa spuszczał grad na ziemię egipską. **24** Wystąpił więc grad i ogień błyskający wśród gradu. I był on bardzo ciężki, tak iż nie było podobnego do niego w całej ziemi egipskiej, od czasu gdy powstał tam naród.^b **25** I padał grad w całej ziemi egipskiej. Grad wybił wszystko, co było w polu, od człowieka do zwierzęcia, oraz wszelką roślinność polną; potłukł też wszelkie drzewa polne.^c **26** Tylko w ziemi Goszen, gdzie byli synowie Izraela, nie wystąpił grad.^d

27 W końcu faraon, posławszy, wezwał Mojżesza i Aarona i rzekł do nich: „Tym razem zgrzeszyłem.^e Jehowa jest prawy,^f a ja i mój lud nie mamy racji. **28** Upraszaj Jehowę, żeby to już było dość Bożych grzmotów i gradu.^g Wtedy będę gotów was odprawić i nie pozostaniecie dłużej”. **29** Mojżesz powiedział więc do niego: „Gdy tylko wyjdę z miasta, podniosę ręce ku Jehowie.^h Grzmoty ustaną i grad nie będzie dalej padał, abyś poznał, iż ziemia należy do Jehowy.ⁱ **30** Co się tyczy ciebie i twoich sług, wiem, że nawet wtedy nie okażecie bojaźni przed Jehową Bogiem”.^j

31 Otóż len i jęczmień zostały wybite, gdyż jęczmień już się wykosił, a len miał pąki kwiatowe.^k **32** Ale pszenica i orkisz^l nie zostały wybite, gdyż są późniejsze. **33** Mojżesz wyszedł więc od faraona za miasto i podniósł ręce ku Jehowie, a grzmoty oraz grad zaczęły ustawać i deszcz już nie padał na ziemię.^m **34** Kiedy faraon zobaczył, że deszcz

i grad, i grzmoty ustały, znowu zgrzeszył i znieczulił swe serce.^a zarówno on, jak i jego słudzy. **35** I serce faraona trwało w uporze; i nie odprawił synów Izraela, jak to Jehowa oświadczył za pośrednictwem Mojżesza.^b

10 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Idź do faraona, gdyż ja pozwoliłem, by jego serce oraz serca jego sług stały się nieczule,^c żebyś mógł przed jego obliczem dokonać tych moich znaków.^d **2** i żebyś ty mógł opowiadać do uszu twego syna oraz syna twego syna, jak surowo obszedłem się z Egiptem, a także o znakach, których dokonałem pośród nich;^e i poznać, że ja jestem Jehowa”.^f

3 Mojżesz i Aaron weszli zatem do faraona i powiedzieli do niego: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Hebrajczyków: „Jak długo będziesz odmawiał podporządkowania się mnie?”^g Odpraw mój lud, żeby mogli mi służyć. **4** Bo jeśli dalej będziesz się wzbrańiał odprawić mój lud, oto jutro w twoje granice sprowadzę szarańczę.^h **5** I pokryją one widoczną powierzchnię ziemi, tak iż nie będzie można dojrzeć ziemi; i pożrą resztę tego, co ocalało, co wam pozostało po gradzie, i objedzą każde wasze rosnące drzewo polne.ⁱ **6** A twoje domy i domy wszystkich twoich sług oraz domy całego Egiptu będą tak pełne, że twoi ojcowie i ojcowie twoich ojców nie widzieli czegoś takiego od dnia, gdy się pojawili na ziemi, aż po dziś dzień”.^j Wtedy odwrócił się i wyszedł od faraona.^k

7 Potem słudzy faraona rzekli do niego: „Jak długo ten czło-

ROZDZ. 9

- a Wj 4:21
- Wj 8:15
- Pwt 2:30
- Joz 11:20
- Rz 9:18
- b Wj 7:4
- Wj 8:15

ROZDZ. 10

- c Wj 4:21
- Wj 9:34
- Ps 7:11
- d Wj 7:4
- Wj 9:16
- 1Sm 4:8
- Ps 78:12
- Ps 135:9
- Rz 9:17
- e Wj 13:8
- Pwt 4:9
- Pwt 6:21
- Ps 44:1
- Ps 78:5
- Jl 1:3
- f Wj 6:3
- g Wj 9:17
- Wj 16:28
- Prz 18:12
- Iz 2:11
- Jer 13:18
- h Ps 78:46
- Ps 105:34
- Prz 30:27
- Jl 1:4
- i Wj 9:32
- Ps 105:35
- Jl 2:3
- j Wj 9:24
- Jl 2:9
- k Wj 11:8
- Heb 11:27

szpalta 2

- a Prz 29:6
- b Ps 107:34
- c Wj 12:31
- d Pwt 31:12
- Ps 148:12
- e Rdz 46:6
- Rdz 50:8
- Wj 10:26
- f Wj 3:18
- Wj 5:1
- g Wj 12:31
- h 2Kn 32:15
- i Wj 10:28
- j Wj 7:19
- k Pwt 28:38
- Jl 2:3
- l Rdz 41:6
- Wj 14:21
- Ps 78:26
- Jon 4:8
- m Ps 78:46
- Ps 105:34
- n Wj 10:5
- o Jl 1:6
- p Jl 2:10

wiek będzie dla nas sidłem?^a Odpraw tych ludzi, żeby mogli służyć Jehowie, swemu Bogu. Czy jeszcze nie wiesz, że Egipt zginął?”^b **8** Mojżesz i Aaron zostali więc sprowadzeni z powrotem do faraona, on zaś rzekł do nich: „Idźcie, służcie Jehowie, waszemu Bogu.^c Którzy to mają iść?” **9** Wówczas Mojżesz powiedział: „Pójdziemy z naszą młodzieżą i z naszymi starcami. Pójdziemy z naszymi synami, z naszymi córkami,^d z naszymi owcami i z naszym bydłem,^e mamy bowiem święto dla Jehowy”.^f **10** On zaś im rzekł: „Niech się tak okaże, iż Jehowa jest z wami, gdy odprawię was i wasze malenstwa!”^g Zobaczcie, zmierzacie raczej do czegoś złego.^h **11** Nie tak! Idźcie, proszę, wy, krzepcy mężczyźni, i służcie Jehowie, gdyż właśnie to staracie się osiągnąć”. Wtedy ich wypędzono sprzed faraona.ⁱ

12 A Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wyciągnij^j rękę nad ziemię egipską po szarańczę, żeby się pojawiły nad ziemią egipską i pożarły wszelką roślinność tej ziemi, wszystko, co pozostawił grad”.^k **13** Mojżesz od razu wyciągnął swą łaskę nad ziemię egipską i Jehowa sprawił, że wiatr wschodni^l wiał nad krajem przez cały ten dzień i całą noc. Nastął ranek i ów wschodni wiatr przyniósł szarańczę. **14** I szarańczę zaczęły się pojawiać nad całą ziemią egipską i obsiadać całe terytorium Egiptu.^m Były one bardzo dokuczliwe.ⁿ Przed nimi nigdy tak nie wystąpiły szarańcze, jak te, i po nich nigdy więcej tak nie wystąpią. **15** I pokryły widoczną powierzchnię całego kraju,^o i kraj pociemniał;^p i po-

żarły wszelką roślinność tej ziemi i wszystek owoc drzew, który pozostawił grad;^a i nie zostało nic zielonego na drzewach ani na roślinności polnej w całej ziemi egipskiej.^b

16 Toteż faraon śpiesznie wezwał Mojżesza i Aarona i rzekł: „Zgrzeszyłem przeciwko Jehowie, waszemu Bogu, i przeciwko wam.^c **17** A teraz zechciejcie przebaczyć^d mój grzech, choćby tylko tym razem, i upraszajcie^e Jehowę, waszego Boga, żeby odwrócił ode mnie tę śmiertelną plagę”. **18** Wyszedł więc od faraona i upraszał Jehowę.^f **19** Wówczas Jehowa dokonał zmiany, sprowadzając bardzo gwałtowny wiatr zachodni, który porwał szarańcze i wtrącił je do Morza Czerwonego. Na całym terytorium Egiptu nie pozostała ani jedna szarańcza. **20** Lecz Jehowa pozwolił, by serce faraona zacięło się w uporze,^g i nie odprawił on synów Izraela.

21 Przeto Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wyciągnij rękę ku niebiosom,^h żeby nad ziemią egipską nastąpiła ciemność i żeby tę ciemność dało się dotknąć”. **22** Mojżesz natychmiast wyciągnął rękę ku niebiosom i w całej ziemi egipskiej na trzy dni zapanowała gęsta ciemność.ⁱ **23** Jeden drugiego nie widział i nikt nie wstawał ze swego miejsca przez trzy dni; lecz wszyscy synowie Izraela mieli światło w swoich mieszkaniach.^j **24** Potem faraon wezwał Mojżesza i powiedział: „Idźcie, służcie Jehowie.^k Tylko wasze owce i wasze bydło zostanie zatrzymane. Wasze małenstwa także mogą pójść z wami”.^l **25** Lecz Mojżesz rzekł: „Wobec tego ty dasz

ROZDZ. 10

a Ps 105:35

b J1 1:7

J1 2:3

c Wj 9:27
1Sm 26:21

d Ps 76:12

e Wj 9:28

1Kl 13:6

Dz 8:24

f Wj 8:30

g Wj 7:3

Wj 11:10

Jn 12:40

Rz 9:18

h Wj 8:5

i Ps 105:28

Am 5:8

j Wj 8:22

Wj 9:6

Wj 9:26

Mal 3:18

k Wj 8:28

Wj 9:28

l Rdz 34:23

Wj 10:10

szpalta 2

a Wj 3:18

Wj 5:3

Wj 8:27

b Wj 12:32

c Mal 1:11

d Prz 3:9

e Wj 4:21

Wj 14:4

Rz 9:18

f Wj 10:11

g 2Kn 16:10

h Heb 11:27

ROZDZ. 11

i Wj 12:31

Pwt 4:34

j Wj 3:20

Wj 12:32

k Wj 3:22

Wj 12:35

Ps 105:37

Prz 13:22

l Wj 3:21

Wj 12:36

m 2Sm 7:9

Est 9:4

Dz 7:22

n Wj 12:29

Am 4:10

o Wj 4:23

Wj 13:15

Ps 78:51

Ps 105:36

Ps 136:10

Heb 11:28

p Wj 12:12

Ps 135:8

w nasze ręce ofiary i całopalenia, gdyż musimy je złożyć Jehowie, naszemu Bogu.^a **26** Pójdzie z nami także nasz żywy inwentarz.^b Ani jedno kopyto nie może pozostać; z nich bowiem mamy wziąć, by oddać cześć Jehowie, naszemu Bogu.^c a sami nie wiemy, co będziemy składać ku czci Jehowy, dopóki tam nie przyjdziemy”.^d **27** Wtedy Jehowa pozwolił, by serce faraona zacięło się w uporze, i on się nie zgodził ich odprawić.^e **28** Toteż faraon powiedział do niego: „Precz ode mnie!” Strzeż się! Nie próbuj znowu ujrzyć mego oblicza, ponieważ w dniu, gdy ujrzysz moje oblicze, umrzesz”.^f **29** Na to rzekł Mojżesz: „Tak powiedziałeś. Nie będę już próbował ujrzyć twego oblicza”.^h

11 A Jehowa przemówił do Mojżesza: „Jeszcze jedną plagę zamierzam zesłać na faraona i Egipt. Potem was stąd odprawi.ⁱ Odprawiając was całkowicie, dosłownie was stąd wypędzi.^j **2** Powiedz przeto do uszu ludu, żeby poprosili – każdy mężczyzna swego towarzysza i każda kobieta swą towarzyszkę – o przedmioty ze srebra i o przedmioty ze złota”.^k **3** A Jehowa dał ludowi znaleźć łaskę w oczach Egipcjan.^l Także ów mąż, Mojżesz, był bardzo potężny w ziemi egipskiej, w oczach sług faraona i w oczach ludu.^m

4 I Mojżesz rzekł jeszcze: „Oto, co powiedział Jehowa: „O północy wejdę w środek Egiptu”ⁿ **5** i umrze każdy pierworodny^o w ziemi egipskiej, od pierworodnego syna faraona, który zasiada na tronie, do pierworodnego służącej, która jest przy żarnach, i do każdego pierworodnego zwierzęcia.^p **6** I w całej ziemi egipskiej powstanie wielki

krzyk, jakiego jeszcze nigdy nie było i jaki nigdy więcej nie powstanie.^a **7** Lecz przeciw nikomu z synów Izraela żaden pies nie ruszy językiem, od człowieka do zwierzęcia;^b żebyście poznali, iż Jehowa potrafi uczynić różnicę między Egipcjanami a synami Izraela.^c **8** I wszyscy ci twoi słudzy zejść do mnie, i padną przede mną na twarz.^d mówiąc: „Idź, ty oraz cały lud, który podąża za ślad za tobą”. I potem wyjdę”. Wtedy wyszedł od faraona, palając gniewem.

9 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Faraon was nie posłucha – aby się pomnożyły moje cuda w ziemi egipskiej”.^f

10 A Mojżesz i Aaron dokonali wszystkich tych cudów przed faraonem;^g ale Jehowa pozwolił, by serce faraona zacięło się w uporze, tak iż on nie odprawił synów Izraela ze swojej ziemi.^h

12 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza i Aarona w ziemi egipskiej: **2** „Ten miesiąc będzie dla was początkiem miesiący. Będzie dla was pierwszym spośród miesiący roku.ⁱ **3** Powiedz całemu zgromadzeniu Izraela, mówiąc: „Dziesiątego dnia tego miesiąca każdy ma sobie wziąć owcę^j na dom rodowy, owcę na dom. **4** Ale jeśli domowników jest za mało na owcę, niech on i jego bliski sąsiad wezmą ją do swego domu, według liczby dusz; każdego policzcie stosownie do tego, ile może zjeść z tej owcy. **5** Owca przeznaczona dla was ma być zdrowa^k – ma to być samiec jednoroczny.^l Możecie wybrać z baranków lub z kóz. **6** I będzie pod waszą ochroną aż do czternastego dnia tego miesiąca,^m i cały zbór zgromadzenia Izraela zarrnie go między dwoma wieczora-

ROZDZ. 11

- a Wj 12:30
- b Joz 10:21
- c Wj 8:22
- Wj 9:4
- Wj 10:23
- Wj 12:13
- Ps 91:7
- Mal 3:18
- d Wj 12:33
- e Wj 3:19
- Wj 7:4
- Rz 9:18
- f Wj 7:3
- Jer 32:20
- g Ps 135:9
- h Wj 4:21
- Wj 9:16
- Wj 10:20
- 1Sm 6:6
- Iz 26:10

ROZDZ. 12

- i Wj 13:4
- Wj 23:15
- Wj 34:18
- Lb 28:16
- Pwt 16:1
- Est 3:7
- j Rdz 22:8
- Jn 1:29
- 1Ko 5:7
- Obj 5:6
- Obj 7:10
- k Kpl 22:19
- Pwt 17:1
- Mal 1:14
- Heb 7:26
- Heb 9:14
- 1Pt 1:19
- l Kpl 1:3
- Kpl 23:12
- m Lb 28:16
- Eze 45:21

szpalta 2

- a Wj 12:18
- Wj 16:12
- Kpl 23:5
- Lb 9:3
- Pwt 16:6
- b 1Ko 5:7
- Ef 1:7
- Heb 11:28
- 1Pt 1:2
- c Pwt 16:7
- Mt 26:17
- d Wj 13:3
- Wj 34:25
- Pwt 16:3
- 1Ko 5:8
- e Wj 1:14
- Lb 9:11
- f Kpl 7:15
- Kpl 22:30
- Pwt 16:4
- g Lk 12:35
- Ef 6:14
- 1Pt 1:13
- h Ef 6:15
- i Lb 28:16
- Pwt 16:6
- j Wj 11:4
- Am 5:17
- k Wj 11:5
- Wj 12:29
- l Lb 33:4
- Iz 19:1
- Jer 43:13
- Sof 2:11

mi.^a **7** I wezmą nieco krwi, i opryskają nią oba węgary i nadproże domów, w których będą go jedli.^b

8 „I będą tej nocy jedli mięso.^c Mają je jeść upieczone na ogniu – z praśnikami^d oraz z gorzkimi ziołami.^e **9** Nie jedzcie z niego nic surowego ani ugotowanego, gotowanego w wodzie, lecz niech będzie upieczone na ogniu – głowa razem z goleniami i trzewiami. **10** I nic z niego nie wolno wam pozostawić do rana, lecz co z tego pozostanie do rana, macie spalić ogniem.”^f

11 A winniście go jeść w taki sposób: mając biodra przepasane,^g sandały^h na nogach i laskę w rękę; i jedzcie go w pośpiechu. Jest to Pascha Jehowy.ⁱ

12 A ja przejdę tej nocy przez ziemię egipską^j i ugodzę każdego pierworodnego w ziemi egipskiej, od człowieka do zwierzęcia,^k i wykonam wyroki na wszystkich bogach Egiptu.^l Jam jest Jehowa.^m

13 I krew będzie wam służyć za znak na domach, gdzie jesteście; a ja zobaczę krew i ominę was,ⁿ i plaga ta nie spadnie na was ku waszej zgubie, gdy uderzę ziemię egipską.

14 „A dzień ten będzie dla was stanowił pamiątkę i będziecie go obchodzić jako święto dla Jehowy przez wszystkie wasze pokolenia. Macie go obchodzić jako ustawę po czas niezmienny. **15** Przez siedem dni będziecie jeść praśniki. A pierwszego dnia macie usunąć zacyzyn ze swych domów, gdyż każdy, kto by jadł coś, co jest na zakwasie, od pierwszego dnia aż do siódmego,^o ta dusza musi zostać zgładzona z Izraela.^p

16 Pierwszego dnia ma się od-

m 1Ko 8:6; n Mt 20:28; Rz 5:9; Heb 11:28; 1Jn 1:7;
o Wj 23:15; Kpl 23:6; p Lb 9:13.

być dla was święte zgromadzenie i siódmego dnia święte zgromadzenie.^a Nie należy w nich wykonywać żadnej pracy.^b Tylko to, co każda dusza potrzebuje zjeść, jedynie to wolno wam zrobić.^c

17 „I będziecie obchodzić Święto Przaśników,^d gdyż w tymże dniu wyprowadzę wasze zastępy z ziemi egipskiej. I macie zachowywać ten dzień przez wszystkie wasze pokolenia jako ustawę po czas niezmierny.

18 W miesiącu pierwszym, czternastego dnia tego miesiąca, macie jeść wieczorem przasniki aż do wieczora dwudziestego pierwszego dnia tego miesiąca.^e

19 Przez siedem dni nie może się znaleźć w waszych domach żaden zaczyn, gdyż każdy, kto skosztuje czegoś, co jest na zakwasie – czy to osiadły przybysz, czy rodowity mieszkaniec tej ziemi^f – dusza ta musi zostać zgładzona ze zgromadzenia Izraela.^g

20 Nie wolno wam jeść niczego, co jest na zakwasie. We wszystkich waszych mieszkaniach macie jeść przasniki^h”.

21 Mojżesz bezzwłocznie zwołał wszystkich starszych Izraela^h i powiedział im: „Odlączyć i weźcie sobie po zwierzęciu z trzody według waszych rodzin, i zarzńijcie na ofiarę paschalną.ⁱ

22 Weźcie też wiązkę hizopu^j i zanurzcie ją we krwi w misie, i strząśnijcie na nadproże oraz na dwa węgary nieco krwi, która jest w misie; i nikt z was aż do rana nie powinien wychodzić poza obręb wejścia do swego domu. **23** A gdy Jehowa będzie przechodził, by dotknąć Egipcjan plagą, i zobaczy krew na nadprożu i na dwóch węgarach, Jehowa ominie to wejście

ROZDZ. 12

a Kpl 23:4

b Kpl 23:8

c Mt 12:1

d Kpl 23:6

Lk 22:1

1Ko 5:8

e Kpl 23:5

Kpl 23:6

Eze 45:21

f Wj 12:49

Lb 9:14

Pwt 16:3

1Ko 5:7

g Lb 9:13

h Wj 3:16

Wj 19:7

Lb 11:16

i Lb 9:2

Joz 5:10

2Kl 23:21

2Kn 35:6

Ezd 6:20

Lk 22:7

j Kpl 14:6

Ps 51:7

Heb 9:19

szpalta 2

a Iz 37:36

Eze 9:6

Heb 11:28

b Kpl 23:4

Pwt 16:3

c Ef 2:15

Kol 2:14

Heb 8:13

d Joz 5:10

Ps 105:45

e Wj 13:8

Pwt 6:7

Joz 4:6

Ps 78:6

Ps 145:4

Ef 6:4

f Wj 34:25

Pwt 16:2

1Ko 5:7

g Wj 4:31

Neh 8:6

h Heb 11:28

i Rdz 15:14

Lb 33:4

Ps 78:51

Ps 105:36

Ps 136:10

Heb 11:28

j Wj 11:5

Lb 3:13

Ps 135:8

k Wj 11:6

l Wj 10:29

m Wj 3:20

Wj 6:1

Wj 10:9

Ps 105:38

i nie pozwoli, żeby zguba nawiedziła wasze domy i dotknęła was plagą.^a

24 „I macie tego przestrzegać jako przepisu^b dla was i waszych synów po czas niezmierny.^c **25** A gdy wejdziecie do ziemi, którą Jehowa wam da, tak jak oświadczył, wtedy macie przestrzegać tego wymagania świętej służby.^d **26** Gdy zaś synowie wasi powiedzą wam: „Co dla was oznacza to wymaganie świętej służby?“,^e **27** wtedy powiecie: „Jest to ofiara paschalna dla Jehowy,^f który przeszedł obok domów synów Izraela w Egipcie, gdy zesłał plagę na Egipcjan, lecz nasze domy ocalił”.

Wówczas lud złożył głęboki pokłon i upadł na twarz.^g **28** Następnie synowie Izraela poszli i uczynili tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi i Aaronowi.^h Tak właśnie uczynili.

29 A o północy Jehowa ugodził każdego pierworodnego w ziemi egipskiej,ⁱ od pierworodnego potomka faraona, który zasiada na tronie, do pierworodnego potomka jeńca, który był w więziennym dole, i do każdego pierworodnego potomka zwierzęcia.^j **30** Wówczas faraon wstał w nocy, on i wszyscy jego słudzy oraz wszyscy inni Egipcjanie; i wśród Egipcjan zaczął się podnosić wielki krzyk,^k gdyż nie było domu, w którym nie byłoby umarłego.

31 Od razu wezwał^l w nocy Mojżesza i Aarona i rzekł: „Wstańcie, wyjdźcie spośród mojego ludu, zarówno wy, jak i inni synowie Izraela, i idźcie, służcie Jehowie, tak jak oświadczyliście.^m **32** Zabierzcie wasze trzody i wasze stada, tak jak

oświadczyliście,^a i idźcie. A ponadto pobłogosławcie mnie^a.

33 I Egipcjanie zaczęli nalegać na lud, żeby ich szybko^b odprawić z tej ziemi, „gdyż – jak mówili – wkrótce wszyscy pomrzemy!”^c **34** Toteż lud niósł ciasto, zanim się zakwasiło – mając na ramionach dzieże zawinięte w płaszcze. **35** I synowie Izraela postąpili zgodnie ze słowem Mojżesza, prosząc Egipcjan o przedmioty ze złota oraz o płaszcze.^d **36** A Jehowa sprawił, że lud znalazł łaskę w oczach Egipcjan,^e tak iż dali im to, o co prosili;^f i ogolócili Egipcjan.^g

37 I synowie Izraela odeszli z Rameses^h do Sukkotⁱ w liczbie sześciuset tysięcy krzepkich mężczyzn pieszych, nie licząc maleństw.^j **38** I wyruszyła z nimi także ogromna mieszana społeczność,^k jak również trzody i stada, bardzo liczna gromada zwierząt. **39** A z ciasta, które zabrali z Egiptu, zaczęli piec okrągłe placki, praśniki, gdyż się nie zakwasiło, zostali bowiem wypędzeni z Egiptu i nie mogli zwlekać ani też nie przygotowali sobie żadnej żywności.^l

40 A pobyt synów Izraela, którzy mieszkali^m w Egipcie,ⁿ trwał czterysta trzydzieści lat.^o

41 I stało się pod koniec czterystu trzydziestu lat, w tymże dniu stało się, że wszystkie zastępy Jehowy wyszły z ziemi egipskiej.^p **42** Jest to noc świętowania ze względu na Jehowę za to, że ich wyprowadził z ziemi egipskiej. Ze względu na Jehowę jest to noc świętowania wszystkich synów Izraela przez wszystkie ich pokolenia.^q

43 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza i Aarona: „To jest usta-

ROZDZ. 12

a Wj 10:26

b Wj 12:11

c Rdz 20:3

Wj 10:7

Lb 17:12

d Rdz 15:14

Wj 3:21

Wj 11:2

Ps 105:37

e Wj 11:3

Prz 16:7

f Pwt 15:15

g Wj 3:22

h Rdz 47:11

Wj 1:11

i Lb 33:5

j Rdz 12:2

Rdz 15:5

Rdz 46:3

Wj 1:7

Wj 38:26

Lb 2:32

Lb 11:21

k Lb 11:4

Za 8:23

l Wj 6:1

Wj 11:1

Wj 12:31

m Rdz 12:4

Rdz 21:5

Rdz 25:26

Rdz 47:9

n Rdz 46:3

Rdz 47:27

Dz 13:17

o Rdz 15:13

Dz 7:6

Gal 3:17

p Wj 7:4

q Wj 12:14

Pwt 16:1

szpalta 2

a Kpl 23:5

Lb 9:14

Pwt 16:2

Joz 5:10

Mk 14:1

1 Ko 5:7

b Kpl 22:10

Ef 2:12

c Rdz 17:12

Rdz 17:23

d Lb 9:12

Ps 34:20

Jn 19:33

Jn 19:36

e Lb 9:14

f Rdz 17:12

g Kpl 24:22

Lb 15:16

Gal 3:28

Kol 3:11

h Wj 7:6

Wj 39:32

Pwt 12:32

i Wj 6:26

Wj 13:18

ROZDZ. 13

j Kpl 27:26

Lb 3:13

Lb 18:15

Pwt 15:19

Lk 2:23

k Wj 12:42

Pwt 16:3

wa dotycząca posiłku paschalnego;^a Żaden cudzoziemiec nie może go jeść.^b **44** Lecz gdzie jest jakiś niewolnik nabyty za pieniądze, masz go obrzezać.^c Dopiero wtedy może uczestniczyć w jedzeniu go. **45** Osiedlenie i najemnik nie może go jeść. **46** Należy go jeść w jednym domu. Nie wolno ci wynosić żadnego kawałka mięsa poza dom na jakieś miejsce na zewnątrz. I nie wolno wam złać w nim kości.^d **47** Ma ją świętować całe zgromadzenie Izraela.^e **48** A jeśli jakiś osiadły przybysz przebywa z tobą jako przybysz i chce świętować Paschę dla Jehowy, niech zostanie obrzezany każdy mężczyzna, który jest u niego.^f Dopiero wtedy może się zbliżyć, by ją świętować; i będzie jak rodowity mieszkaniec tej ziemi. Lecz żaden nieobrzezany nie może jej jeść. **49** Jedno ma być prawo dla rodowitego mieszkańca i dla osiadłego przybysza, który przebywa pośród was jako przybysz”.^g

50 Toteż wszyscy synowie Izraela uczynili tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi i Aaronowi. Tak właśnie uczynili.^h

51 I w tymże dniu Jehowa wprowadził synów Izraela wraz z ich zastępamiⁱ z ziemi egipskiej.

13 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Poświęć mi każdego pierworodnego płci męskiej, który otwiera każde łono wśród synów Izraela, wśród ludzi i zwierząt. Jest mój”.^j

3 I Mojżesz przemówił do ludu: „Niech będzie upamiętniany ten dzień, w którym wysłiście z Egiptu,^k z domu niewolników, gdyż Jehowa wyprowadził

was stąd siłą ręki.^a Nie można więc jeść niczego, co jest na zakwasie.^b **4** Wychodzicie dzisiaj, w miesiącu Abib.^c **5** A gdy Jehowa wprowadzi cię do ziemi Kananejczyków i Hetytów, i Amorytów, i Chiwitów, i Jebusytów^d – co do której przysiągł twoim praojcom, że da ją tobie^e – do ziemi mlekiem i miodem płynącej,^f wtedy będziesz przestrzegał tego wymagania świętej służby w tym miesiącu. **6** Przez siedem dni masz jeść prażniki,^g a w dniu siódmym jest święto dla Jehowy.^h **7** Prażniki należy jeść przez siedem dni,ⁱ i nie może być u ciebie widziane nic na zakwasie,^j i żaden zaczyn nie może być u ciebie widziany w obrębie wszystkich twoich granic.^k **8** I w owym dniu powiesz swemu synowi, mówiąc: „Jest tak z powodu tego, co Jehowa uczynił dla mnie, gdy wyszedłem z Egiptu”.^l **9** I będzie to dla ciebie stanowić znak na twojej ręce oraz upamiętnienie między twoimi oczami,^m żeby prawo Jehowy było w twoich ustach;ⁿ gdyż Jehowa silną ręką wyprowadził cię z Egiptu.^o **10** I będziesz przestrzegał tej ustawy w jej wyznaczonym czasie rok w rok.^p

11 „A gdy Jehowa wprowadzi cię do ziemi Kananejczyków,^q tak jak przysiągł tobie i twoim praojcom,^r i gdy ci ją da, **12** wtedy poświęcisz Jehowie każdego, kto otwiera łono,^s i każde pierwotne młode zwierzę,^t które będzie twoje. To, co jest płci męskiej, należy do Jehowy.^u **13** Każdego pierwotnego osła masz wykupić owcą, a jeśli go nie wykupisz, to masz mu złamać kark.^v Masz też wykupić każdego pierwot-

ROZDZ. 13

- a Wj 6:1
Pwt 4:34
Neh 9:10
b Wj 12:20
1Ko 5:7
c Wj 23:15
Wj 34:18
Pwt 16:1
d Wj 3:8
Wj 34:11
1Kl 9:20
e Rdz 15:18
Wj 6:8
Dz 7:5
f Wj 3:17
Pwt 6:3
Pwt 8:8
g Wj 12:15
Wj 34:18
1Ko 5:8
h Wj 10:9
Kpl 23:8
Łk 22:1
i Wj 23:15
j Pwt 16:3
k Wj 12:19
l Wj 12:27
m Wj 12:14
Pwt 6:8
Pwt 11:18
n Prz 23:16
o Wj 6:1
Wj 7:4
p Wj 12:24
Wj 23:15
Kpl 23:6
Pwt 16:3
q Neh 9:24
r Rdz 15:18
Ps 105:42
s Lb 3:13
t Kpl 27:26
u Wj 22:29
Wj 34:19
Lb 8:17
Pwt 15:19
Łk 2:23
v Wj 34:20

szpalta 2

- a Lb 18:15
b Wj 12:26
Pwt 6:20
Ps 145:4
c Pwt 26:8
d Pwt 7:8
e Wj 5:2
f Ps 78:51
Ps 135:8
g Wj 11:5
Wj 12:29
h Wj 13:2
Wj 13:12
Pwt 21:17
i Wj 6:6
j Pwt 6:8
Pwt 11:18
k Wj 6:1
Judy 5
l Wj 14:11
Wj 16:3
Lb 14:3
Neh 9:17
Dz 7:39
m Wj 14:2
Lb 33:5

nego człowieka wśród twoich synów.^a

14 „A gdyby twój syn dopytywał się później,^b mówiąc: „Co to oznacza?”, powiesz mu: „Jehowa siłą ręki wyprowadził nas z Egiptu,^c z domu niewolników.^d **15** A faraon okazał upór i nie chciał nas odprawić,^e toteż Jehowa zabił każdego pierwotnego w ziemi egipskiej,^f od pierwotnego potomka człowieka do pierwotnego potomka zwierzęcia.^g Dlatego składam w ofierze Jehowie wszystkie samce, które otwierają łono,^h a każdego pierwotnego z moich synów wykupuję”.ⁱ **16** I będzie to stanowić znak na twojej ręce oraz przepaskę między twoimi oczami,^j gdyż Jehowa siłą ręki wyprowadził nas z Egiptu”.^k

17 A gdy faraon odprowadził lud, Bóg nie powiodł ich drogą przez ziemię Filistynów, chociaż było blisko, bo rzekł Bóg: „Może lud będzie żałował, gdy zobaczy wojnę, i wróci do Egiptu”.^l **18** Dlatego Bóg prowadził lud drogą okreśną po pustkowiu nad Morzem Czerwonym.^m Lecz synowie Izraela wyszli z ziemi egipskiej w szyku bojowym.ⁿ **19** A Mojżesz wziął ze sobą kości Józefa, gdyż on uroczył się zaprzysięgi synów Izraela, mówiąc: „Bóg z całą pewnością zwróci na was uwagę,^o a wy zabierzcie stąd ze sobą moje kości”.^p **20** I opuściwszy Sukkot, rozłożyli się obozem w Etam, na skraju pustkowia.^q

21 A Jehowa szedł przed nimi za dnia w słupie obłoku, by ich prowadzić drogą,^r nocą zaś w słupie ognia, aby im świecić,

n Wj 12:51; o Ps 135:4; Lk 1:68; Lk 7:16; p Rdz 50:25; Joz 24:32; Heb 11:22; q Lb 33:6; r Wj 14:19; Lb 9:15; Pwt 1:33; Neh 9:12; Ps 99:7.

żeby mogli iść dniem i nocą.^a
22 Słup obłoku nie ustępował sprzed ludu za dnia ani słup ognia nocą.^b

14 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **2** „Powiedz synom Izraela, żeby zawrócili i rozłożyli się obozem pod Pi-Hachiro, między Migdol a morzem, naprzeciw Baal-Cefon.^c Macie rozłożyć się obozem naprzeciw niego nad morzem. **3** Wówczas faraon powie o synach Izraela: „Błąkają się bezładnie po tej ziemi. Pustkowie ich zamknęło”.^d **4** Ja zaś pozwolę, by serce faraona zacięło się w uporze,^e i będzie ich ścigał, a ja okryję się chwałą w związku z faraonem i wszystkimi jego wojskami;^f i Egipcjanie poznają, że ja jestem Jehowa”.^g Oni więc tak właśnie ucinili.

5 Później doniesiono królowi Egiptu, że lud uciekł. Serce faraona oraz jego sług natychmiast się zmieniło w stosunku do ludu,^h tak iż powiedzieli: „Cóż to uczyniliście, odprawiając Izraela z niewolniczej służby dla nas?” **6** Wówczas przygotował rydwany wojenne i wziął ze sobą swój lud.ⁱ **7** Wziął też sześćset doborowych rydwanów^k oraz wszystkie inne rydwany Egiptu, a także wojowników na każdy z nich. **8** Tak to Jehowa pozwolił, by serce faraona, króla Egiptu, zacięło się w uporze,^l i zaczął on ścigać synów Izraela, podczas gdy synowie Izraela odchodzili z podniesioną ręką.^m **9** I Egipcjanie ich ścigali; i wszystkie konie faraona zaprzęgnięte do rydwanów, jak również jego jeźdźcyⁿ i jego wojska doścignęli ich, gdy ci obozowali nad morzem, pod Pi-Hachiro, naprzeciw Baal-Cefon.^o

ROZDZ. 13

- a** Wj 14:24
 Lb 14:14
 Ps 78:14
b Ps 105:39
 1Ko 10:1

ROZDZ. 14

- c** Wj 13:18
 Lb 33:7
d Ps 71:11
e Wj 4:21
 Wj 7:13
 Rz 9:18
f Wj 9:16
 Wj 15:11
 Wj 18:11
 Joz 2:10
 Neh 9:11
 Iz 2:11
 Rz 9:17
g Wj 7:5
 Wj 8:22
 Ps 83:18
 Eze 26:6
h Wj 12:33
 Ps 105:25
i Sdz 6:8
 1Sm 2:27
 1Sm 6:6
j Wj 14:23
k Joz 17:16
 Sdz 4:3
l Wj 7:3
 Pwt 2:30
 Joz 11:20
 Ps 10:2
 Prz 16:18
m Lb 33:3
n Wj 15:19
o Wj 15:9
 Joz 24:6

szpalta 2

- a** Joz 24:7
 Neh 9:9
 Ps 34:17
 Ps 107:6
b Wj 16:3
 Wj 17:3
 Lb 14:2
 Ps 106:7
c Wj 5:21
 Wj 6:9
 Heb 3:16
 Heb 10:38
d Lb 14:9
 Pwt 20:3
 2Kn 20:15
 Ps 27:1
 Ps 46:1
 Iz 41:10
e 2Kn 20:17
 Prz 29:25
f Wj 14:30
 Wj 15:5
 Ps 136:15
 Prz 16:4
 Neh 9:11
g Pwt 1:30
 Pwt 20:4
 2Kn 20:29
h Joz 7:10
i Wj 4:20
 Wj 17:9
j Ps 78:13
k Neh 9:11

10 Kiedy faraon się zbliżył, synowie Izraela podnieśli oczy, a oto maszerowali za nimi Egipcjanie; wtedy synowie Izraela bardzo się zlekli i zaczęli wołać do Jehowy.^a **11** I odezwali się do Mojżesza: „Czy to dlatego, że w Egipcie nie ma grobowców, wzięłeś nas tu, byśmy pomarli na pustkowiu?”^b Cóż nam uczynił, wyprowadzając nas z Egiptu? **12** Czyż nie to słowo wyrzekliśmy do ciebie w Egipcie, mówiąc: „Zostaw nas w spokoju, żebyśmy służyli Egipcjanom”? Bo lepiej nam służyć Egipcjanom, niż pomrzeć na tym pustkowiu”.^c **13** Wówczas Mojżesz powiedział do ludu: „Nie lękajcie się.^d Stójcie niewzruszenie i oglądajcie wybawienie, które Jehowa dziś wam zgotuje.^e Bo Egipcjan, których dzisiaj widzicie, już więcej nie zobaczycie, nie, nigdy więcej.”^f **14** Jehowa będzie za was walczył,^g a wy będziecie milczeć”.

15 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza: „Dlaczego ciągle wołasz do mnie?”^h Powiedz synom Izraela, żeby zwinęli obóz. **16** Ty zaś podnieś swą laskęⁱ i wyciągnij rękę nad morze, i je rozdziel,^j żeby synowie Izraela mogli przejść środkiem morza po suchej ziemi.^k **17** A oto ja pozwolę, by serca Egipcjan zacięły się w uporze,^l żeby weszli za nimi i żebyś okrył się chwałą w związku z faraonem oraz wszystkimi jego wojskami, jego rydwanami wojennymi i jego jeźdźcami.^m **18** I Egipcjanie poznają, że ja jestem Jehowa, gdy okryję się chwałą w związku z faraonem, jego rydwanami wojennymi i jego jeźdźcami”.ⁿ

¹ Wj 4:21; Wj 7:13; Rz 9:18; ^m Wj 9:16; Joz 24:6; Rz 9:17; ⁿ Wj 14:4.

19 Wówczas anioł^a prawdziwego Boga, idący przed obozem Izraela, odszedł i udał się na tyły; także słup obłoku opuścił ich przód i stanął na ich tyłach.^b

20 Wszedł zatem między obóz Egipcjan a obóz Izraela.^c Z jednej strony był obłok z ciemnością. Z drugiej strony rozświeślał noc.^d I jedna grupa nie zbliżyła się do drugiej przez całą noc.

21 Potem Mojżesz wyciągnął rękę nad morze^e i Jehowa zaczął cofać morze silnym wiatrem wschodnim, wiejącym przez całą noc, i zamieniać basen morza w suchą ziemię.^f i wody się rozdzieliły.^g **22** W końcu synowie Izraela przeszli środkiem morza po suchej ziemi,^h podczas gdy wody były dla nich murem po prawej i po lewej stronie.ⁱ **23** Egipcjanie zaś ruszyli w pościg; i wszystkie konie faraona, jego rydwany wojenne i jeźdźcy ruszyli za nimi^j w środek morza. **24** A podczas straży porannej Jehowa spojrzał na obóz Egipcjan ze słupa ognia i obłoku^k i wywołał zamieszanie w obozie Egipcjan.^l **25** I sprawił, że odpadały koła od ich rydwanów, tak iż z trudem nimi powozili;^m i Egipcjanie zaczęli mówić: „Uciekajmy, by się nie zetknąć z Izraelem, gdyż Jehowa walczy za nich z Egipcjanami”.ⁿ

26 W końcu Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wyciągnij rękę nad morze,^o żeby wody wróciły na Egipcjan, ich rydwany wojenne i jeźdźców”. **27** Mojżesz od razu wyciągnął rękę nad morze i z nastaniem poranka morze zaczęło wracać do normalnego stanu. Przez cały ten czas Egipcjanie uciekali, by się z nim nie zetknąć, ale Jehowa wtrącił Egipcjan w środek mo-

ROZDZ. 14

a Rdz 48:16
Wj 32:34
Lb 20:16
Judy 9

b Wj 13:21
Ps 34:7
Iz 52:12

c Joz 24:7

d Ps 105:39

e Wj 14:16
Dz 7:36

f Joz 2:10
Ps 66:6
Ps 106:9
Ps 114:3
Iz 51:10

g Neh 9:11
Ps 78:13
Ps 136:13
Iz 63:12

h Wj 15:19
Lb 33:8
Iz 63:13
1Kor 10:1
Heb 11:29

i Wj 15:8

j Wj 14:17
Ps 10:2

k Wj 13:21

l Wj 23:27
1Sm 5:11
Ps 18:14

m Ps 76:6

n Wj 14:4
Pwt 3:22
1Sm 4:8

o Wj 7:19
Wj 8:5

szpalta 2

a Wj 15:1

b Wj 15:10
Pwt 11:4
Neh 9:11
Ps 78:53
Heb 11:29

c Rdz 15:14
Wj 14:23
Joz 24:7

d Wj 14:13
Ps 106:11
Ps 136:15

e Ps 66:6
Ps 77:19

f Wj 14:22
Wj 15:8

g Pwt 4:20
Ps 106:8

h Ps 58:10
Ps 59:10
Ps 91:8
Prz 16:4

i Wj 4:31
Wj 19:9
Ps 106:12

ROZDZ. 15

j Sdz 5:1
2Sm 22:1
Obj 15:3

k Wj 9:16
Wj 18:11
Ps 106:12

l Wj 15:21
Ps 136:15

m Wj 17:16
Ps 18:1
Iz 12:2
Fp 4:13

rza.^a **28** I wody wciąż wracały.^b W końcu zakryły rydwany wojenne i jeźdźców ze wszystkich wojsk faraona, a także tych, którzy weszli za nimi w morze.^c Ani jeden z nich nie pozostał.^d

29 Natomiast synowie Izraela przeszli po suchej ziemi środkiem dna morskiego,^e a wody były dla nich murem po prawej i po lewej stronie.^f **30** Tak w owym dniu Jehowa wybawił Izraela z ręki Egipcjan,^g a Izrael zobaczył Egipcjan martwych na brzegu morza.^h **31** Izrael ujrzał też potężną rękę, którą Jehowa posłużył się przeciw Egipcjanom; i lud zaczął się bać Jehowy oraz wierzyć Jehowie i Mojżeszowi, jego słudze.ⁱ

15 Wtedy Mojżesz i synowie Izraela zaśpiewali Jehowie pieśń następującej treści:^j

„Zaśpiewam Jehowie, bo wielce się wywyższył.^k
Konia i jego jeźdźcę wrzucił do morza.^l

2 Moją siłą i moją potęgą jest Jah,^m gdyż on jest mi wybawieniem.ⁿ

To mój Bóg – będę go sławił;^o Bóg mego ojca^p – będę go wywyższał.^q

3 Jehowa jest wojownikiem.^r Jehowa to jego imię.^s

4 Rydwany faraona oraz jego wojska wrzucił do morza,^t

a jego doborowi wojownicy potonęli w Morzu Czerwonym.^u

5 Zakryły ich rozkołysane wody;^v wpadli w głębiny niczym kamień.^w

6 Twoja prawica, Jehowo, jest potężna w mocy;^x

n Obj 7:10; o 2Sm 22:47; Ps 99:5; Iz 25:1; p Wj 3:15; q Ps 83:18; Ps 148:13; r Neh 4:20; Ps 24:8; s Wj 6:3; Iz 42:8; t Wj 14:27; Joz 24:6; u Wj 14:7; v Joz 24:7; w Neh 9:11; x Ps 17:7; Ps 60:5; Ps 89:13; Ps 118:15; 1Pt 5:6.

- twoja prawica, Jehowo,
potrafi roztrzaskać nie-
przyjaciela.^a
- 7** A w obfitości swego dosto-
jeństwa potrafisz powa-
lić tych, którzy powstają
przeciwko tobie;^b
posyłasz swój płonący
gniew, on ich pożera jak
ściernie.^c
- 8** I od tchnienia twoich noz-
drzy^d spiętrzyły się
wody;
stanęły niczym zaporą
wód;
rozkołysane wody za-
krępiły w sercu morza.
- 9** Nieprzyjaciół rzekł: „Będę
ścigał!^e Dogonię!”^f
Rozdzielę łup!^g Moja du-
sza napelni się nimi!
Dobędę miecza! Moja ręka
ich wypędzi!”^h
- 10** Wionąłeś swoim tchnie-
niemⁱ – zakryło ich mo-
rze;^j
potonęli niczym olów w ma-
jestatycznych wodach.^k
- 11** Któż wśród bogów jest podo-
bny do ciebie, Jehowo?^l
Któż jest jak ty, potężny
w świętości?^m
Ty, przed którym należy
wyrażać bojaźńⁿ w pie-
śniach pochwalnych,^o
który dokonujesz rzeczy
zadziwiających.^p
- 12** Ty wyciągnąłeś swą prawi-
cę^q – zaczęła ich pochła-
niać ziemia.^r
- 13** Ty w swej lojalnej życzliwo-
ci prowadziłeś lud, któ-
ry wyratowałeś;^s
ty swoją siłą zaprowadzisz
ich do swego świętego
miejsca przebywania.^t
- 14** Ludy usłyszą,^u zadrżą;^v
ból porodowy^w chwycą
mieszkańców Filistei.

ROZDZ. 15

- a** Heb 10:31
b Ps 148:13
Iz 5:16
Iz 37:23
c Pwt 4:24
Ps 59:13
Heb 12:29
d 2Sm 22:16
Ps 18:15
e Wj 14:8
f Wj 14:9
g Eze 38:12
h Wj 14:5
Iz 36:20
i Rdz 8:1
Wj 14:21
j Wj 14:28
Pwt 11:4
k Wj 15:5
Neh 9:11
l Pwt 3:24
2Sm 7:22
1Ko 8:5
m Kpl 19:2
Iz 6:3
1Pt 1:16
n Lk 12:5
Heb 12:28
o Heb 2:12
p Wj 11:9
q Wj 15:6
r Ps 78:53
Heb 11:29
s Ps 106:10
t Ps 78:54
u Lb 14:14
Joz 2:10
v Ps 99:1
w Ps 48:6

szpalta 2

- a** Lb 22:3
b Joz 2:11
Joz 5:1
c Pwt 11:25
Joz 2:9
d Wj 19:5
Pwt 32:9
2Sm 7:23
e Lb 20:17
Lb 21:22
Pwt 2:27
f Iz 43:1
g Pwt 4:21
Ps 44:2
Ps 78:54
Ps 80:8
h 1Kl 8:27
i Wj 25:8
j Ps 10:16
Ps 146:10
Dn 4:3
k Wj 14:23
Prz 21:31
l Joz 24:6
m Wj 14:28
Heb 11:29
n Wj 14:22
o Lb 26:59
p Ps 81:2
q Sdz 11:34
1Sm 18:6
2Sm 6:5
Ps 150:4
Jer 31:4

- 15** Wtedy zaniepokoją się szej-
kowie Edomu;
despotycznych władców
Moabu ogarnie drżenie.^a
Zwątpią wszyscy miesz-
kańcy Kanaanu.^b
- 16** Padnie na nich trwoga i
strach.^c
Z powodu wielkości twoje-
go ramienia znierucho-
mieją jak kamień,
aż przejdzie twój lud,^d Je-
howo,
aż przejdzie^e lud, który u-
tworzyłeś.^f
- 17** Zaprowadzisz ich i zasadzisz
na górze twego dziedzic-
stwa.^g
w ustalonym miejscu, któ-
re przygotowałeś dla sie-
bie, by je zamieszkiwać,^h
Jehowo,
w sanktuarium,ⁱ Jehowo,
które założyły twe ręce.
- 18** Jehowa będzie królował po
czas niezmierzony, na
zawsze.^j
- 19** Kiedy konie faraona^k z jego
rydwanami wojennymi
i jego jeźdźcami weszły
do morza,^l
Jehowa z powrotem spro-
wadził na nich wody mo-
rza,^m
podczas gdy synowie Izra-
ela przeszli po suchej
ziemi przez środek mo-
rza.ⁿ
- 20** A Miriam, prorokini, sios-
tra Aarona,^o wzięła do ręki tam-
buryn;^p i wszystkie kobiety za-
częły z nią wychodzić, trzymając
tamburyny i płaszając.^q
- 21** Mi-
riam zaś odpowiadała mężczyz-
nom śpiewem:^r
„Śpiewajcie Jehowie,^s bo
wielce się wywyższył.^t
Konia i jego jeźdźca wrzucił
do morza”.^u

r 1Sm 18:7; **s** Sdz 5:3; **t** Wj 14:17; Wj 18:11; **u** Wj 14:27.

22 Później Mojżesz wyprowadził Izraela znad Morza Czerwonego i wyszli na pustkowie Szur,^a i przez trzy dni maszerowali po tym pustkowie, ale nie znaleźli wody.^b **23** Po pewnym czasie przyszli do Mara,^c ale nie mogli pić wody z Mara, gdyż była gorzka. Dlatego nadał temu miejscu nazwę Mara.^d **24** A lud zaczął szemrać przeciwko Mojżeszowi,^e mówiąc: „Co mamy pić?” **25** Wówczas wołał on do Jehowy.^f A Jehowa skierował go ku pewnemu drzewu, ten zaś wrzucił je do wody i woda stała się słodka.^g

Tam ustanowił On dla nich przepis i precedens sądowy i tam poddał ich próbie.^h **26** I rzekł jeszcze: „Jeśli będziesz pilnie słuchał głosu Jehowy, twego Boga, i czynił to, co słuszne w jego oczach, i naprawdę nadstawiał ucha na jego przykazania, i przestrzegał wszystkich jego przepisów,ⁱ to nie sprowadzę na ciebie żadnej z dolegliwości, jakie sprowadziłem na Egipcjan,^j gdyż ja jestem Jehowa, który cię uzdrowia”.^k

27 Potem przybyli do Elim, gdzie było dwanaście źródeł wody i siedemdziesiąt palm.^l I rozłożyli się tam obozem nad wodą.

16 Później odeszli z Elim^m i całe zgromadzenie synów Izraela w końcu przybyło na pustkowie Sin,ⁿ które jest między Elim a Synajem, piętnastego dnia miesiąca drugiego po wyjściu z ziemi egipskiej.

2 I całe zgromadzenie synów Izraela zaczęło na pustkowie szemrać przeciwko Mojżeszowi i Aaronowi.^o **3** I synowie Izraela mówili do nich: „Bodajbyś my pomarli^p z ręki Jehowy w zie-

ROZDZ. 15

a Rdz 16:7
Rdz 25:18

b Wj 17:1

c Lb 33:8

d Rut 1:20

e Wj 16:2

Wj 17:3

Lb 11:1

1Ko 10:10

Judy 16

f Wj 17:4

Ps 50:15

g 2Kl 2:21

h Wj 16:4

Pwt 8:2

1Pt 1:7

i Kpl 26:3

Pwt 28:1

1Jn 5:3

j Wj 9:10

Pwt 7:15

k Wj 23:25

Ps 103:3

l Lb 33:9

ROZDZ. 16

m Lb 33:10

n Lb 33:11

o Wj 15:24

Ps 106:25

1Ko 10:10

p Lb 14:2

Jon 4:8

szpalta 2

a Lb 11:4

b Wj 17:3

Lb 16:13

Pwt 8:3

Lam 4:9

c Ps 78:24

Ps 105:40

Jn 6:31

1Ko 10:3

d Neh 11:23

Prz 30:8

Mt 6:11

e Pwt 8:2

Jak 1:3

1Pt 1:7

f Wj 35:2

g Wj 16:22

h Wj 6:7

Lb 16:28

Ps 77:20

Iz 63:11

i Wj 24:10

Kpl 9:6

Lb 16:42

Jn 11:40

j Lb 21:7

1Sm 8:7

Iz 32:6

Lk 10:16

k Wj 16:2

Lb 11:1

l Wj 13:21

Lb 16:19

1Kl 8:11

Mt 17:5

mi egipskiej, gdy siedzieliśmy przy garnkach mięsa,^a gdy jedliśmy chleb do syta – bo wyprowadziliście nas na to pustkowie, by cały ten zbór zamorzyć głodem”.^b

4 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Oto jak deszcz spuszczać wam z niebios chleb;^c a lud wyjdzie i będzie zbierał, każdy tyle, ile potrzebuje, dzień po dniu,^d żebym mógł ich poddać próbie, czy będą postępować według mojego prawa, czy nie.”^e **5** A w dniu szóstym^f przygotują sobie to, co przyniosą, i będzie tego dwa razy tyle, co zbierają dzień w dzień”.^g

6 Przeto Mojżesz i Aaron powiedzieli do wszystkich synów Izraela: „Wieczorem poznacie, że to Jehowa wyprowadził was z ziemi egipskiej.”^h **7** Rano zaś ujrzycie chwałę Jehowy,ⁱ gdyż usłyszał wasze szemrania przeciwko Jehowie. A czymże my jesteśmy, byście mieli szemrać przeciwko nam?” **8** I Mojżesz ciągnął dalej: „Stanie się to, gdy wieczorem Jehowa da wam mięsa do jedzenia, a rano chleba do syta, gdyż Jehowa usłyszał wasze szemrania, że szemracie przeciwko niemu. A czymże my jesteśmy? Wasze szemrania nie są przeciwko nam, lecz przeciwko Jehowie”.^j

9 I Mojżesz odezwał się do Aarona: „Powiedz całemu zgromadzeniu synów Izraela: „Zbliźcie się przed oblicze Jehowy, usłyszał bowiem wasze szemrania”.^k **10** A gdy tylko Aaron przemówił do całego zgromadzenia synów Izraela, odwrócili się oni w stronę pustkowie i oto chwała Jehowy ukazała się w obłoku.”^l

11 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **12** „Usłyszałem szemrania synów Izraela.^a Powiedz im, mówiąc: „Między dwoma wieczorami będziecie jeść mięso, a rano nasycicie się chlebem,^b i poznacie, że ja jestem Jehowa, wasz Bóg”.^c

13 Toteż wieczorem pojawiły się przepiórki^d i zaczęły pokrywać obóz, a rano dookoła obozu utworzyła się warstwa rosy.^e

14 Z czasem ta warstwa rosy wyparowała, a oto na powierzchni pustkowi było coś w postaci drobnych płatków,^f drobniutkich niby szron^g na ziemi.

15 Kiedy synowie Izraela to zobaczyli, zaczęli mówić jeden do drugiego: „Co to?” Bo nie wiedzieli, co to było. A Mojżesz rzekł do nich: „To jest chleb, który Jehowa dał wam na pokarm.”^h

16 To jest słowo, które Jehowa nakazał: „Nazbierajcie trochę, każdy stosownie do tego, ile zjada. Macie wziąć omerⁱ na każdą osobę według liczby dusz, które każdy z was ma w swoim namiocie”. **17** I synowie Izraela zaczęli tak czynić; i nazbierali, jedni dużo, a drudzy mało. **18** Kiedy mierzyli to omerem, wtedy ten, kto nazbierał dużo, nie miał nadmiaru, a temu, kto nazbierał mało, nie brakowało.^j Zbierali więc, każdy stosownie do tego, ile zjada.

19 Wówczas Mojżesz powiedział do nich: „Niech nikt nie zostawia z tego nic do rana”.^k

20 Ale nie posłuchali Mojżesza. Gdy niektórzy zostawiali z tego trochę aż do rana, robaczywało to i cuchnęło;^l przeto Mojżesz oburzył się na nich.^m **21** I co ranoⁿ to zbierali, każdy stosownie do tego, ile zjada. Gdy słońce zaczynało grać, wówczas to topniało.

ROZDZ. 16

- a Lb 14:27
Judy 16
- b Ps 105:40
- c Wj 4:5
Wj 6:7
Eze 34:31
- d Lb 11:31
Ps 78:27
- e Lb 11:9
- f Lb 11:7
Pwt 8:3
Neh 9:15
Ps 78:24
- g Ps 147:16
- h Lb 21:5
Pwt 8:16
Joz 5:12
Jn 6:31
Jn 6:58
1Ko 10:3
Heb 9:4
- i Wj 16:36
- j 2Ks 8:15
- k Wj 12:10
Mt 6:34
- l Mt 6:19
- m Wj 32:19
Lb 16:15
Ef 4:26
- n Mt 6:11

szpalta 2

- a Wj 16:5
- b Wj 20:8
Wj 31:15
Wj 35:2
Kpl 23:3
Mk 2:27
- c Lb 11:8
- d Wj 16:33
- e Neh 9:14
- f Wj 20:9
Wj 31:13
Pwt 5:15
Jer 17:22
Mt 12:12
Łk 13:15
- g Lb 14:11
2Kl 17:14
Ps 78:10
Ps 81:13
Ps 106:13
Łk 16:31
- h Wj 31:13
Iz 58:13
Eze 20:12
- i Łk 23:56
- j Kpl 23:3
Pwt 5:14
- k Wj 16:15
Lb 11:7

22 A szóstego dnia nazbierali dwa razy tyle chleba,^a po dwa omery na osobę. Wszyscy naczelnicy zgromadzenia przyszl i donieśli o tym Mojżeszowi. **23** Wtedy rzekł do nich: „Tak powiedział Jehowa. Jutro będą sabatowe obchody świętego sabatu dla Jehowy.^b Co możecie upiec, upieczcie, a co możecie ugotować, ugotujcie,^c wszystek zaś nadmiar zostawcie sobie jako coś, co ma być przechowane aż do rana”. **24** Zostawili to więc aż do rana, tak jak Mojżesz nakazał; i nie cuchnęło to ani nie zaległy się w tym czerwie.^d **25** Wówczas Mojżesz powiedział: „Jedźcie to dzisiaj, gdyż dzisiaj jest sabat^e dla Jehowy. Dzisiaj nie znajdziecie tego na polu. **26** Sześć dni będziecie to zbierać, ale w dniu siódmym jest sabat.^f W nim nic się nie pojawi”. **27** Jednakże siódmego dnia niektórzy z ludu wyszli zbierać, ale nic nie znaleźli.

28 Toteż Jehowa rzekł do Mojżesza: „Jak długo zamierzacie odmawiać przestrzegania moich przykazań i moich praw?”^g **29** Zważcie na to, że Jehowa dał wam sabat.^h Dlatego w dniu szóstym daje wam chleba na dwa dni. Siedźcie każdy na swoim miejscu.ⁱ Niech nikt nie opuszcza swego miejsca w dniu siódmym”. **30** I lud zaczął obchodzić sabat w dniu siódmym.^j

31 I dom Izraela zaczął to określać nazwą „manna”. A było to białe jak nasienie kolen-dry, smak zaś miało jak placki z miodem.^k **32** Wówczas Mojżesz rzekł: „To jest słowo, które nakazał Jehowa: „Napełnijcie tym omer, żeby to przechowywa-no przez wszystkie wasze poko-

lenia,^a aby mogły widzieć chleb, którym was karmiłem na pustkowiu, gdy was wyprowadziłem z ziemi egipskiej”.^b **33** Mojżesz powiedział więc do Aarona: „Weź dzban i wspano do niego pełny omer mанны, i złóż to przed Jehową, żeby to przechowywano przez wszystkie wasze pokolenia”.^c **34** Tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi, Aaron złożył to przed Świadectwem,^d żeby to przechowywano. **35** I synowie Izraela jedli mannę przez czterdzieści lat,^e aż przyszli do zamieszkaanej ziemi.^f Jedli mannę, aż przyszli do granicy ziemi Kanaan.^g **36** A omer stanowi dziesiątą część efy.

17 I całe zgromadzenie synów Izraela odchodziło z pustkowia Sin^h etapami, które odbywali zgodnie z rozkazem Jehowy;ⁱ i rozłożyli się obozem w Refidim.^j Ale lud nie miał wody do picia.

2 I lud wszczął kłótnię z Mojżeszem, mówiąc:^k „Daj nam wody, żebyśmy mogli pić”. Lecz Mojżesz rzekł do nich: „Dlaczego się ze mną kłócicie? Dlaczego wciąż wystawiacie Jehowę na próbę?”^l **3** A lud był tam spragniony wody i szemrał lud przeciwko Mojżeszowi, mówiąc: „Po cóż wyprowadziłeś nas z Egiptu, żeby nas i naszych synów, i nasz żywy inwentarz przyprowadzić o śmierć z pragnienia?”^m **4** W końcu Mojżesz zawołał do Jehowy, mówiąc: „Co mam uczynić z tym ludem? Jeszcze trochę, a mnie ukamienują!”ⁿ

5 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Przejdź przed ludem^o i weź ze sobą kilku starszych Izraela oraz swą laskę, którą uderzyłeś Nil.^p Weź ją do ręki i idź. **6** Oto ja stoję przed tobą tam na

ROZDZ. 16

- a Ps 105:5
Ps 111:4
- b Ps 78:20
- c Heb 9:4
- d Wj 27:21
Wj 30:6
Wj 40:20
1Kl 8:9
- e Pwt 8:2
Neh 9:21
Ps 78:24
Jn 6:49
- f Joz 5:12
Neh 9:15
- g Lb 33:48
Pwt 1:8
Pwt 34:1

ROZDZ. 17

- h Lb 33:12
- i Lb 33:2
- j Lb 33:14
- k Wj 5:21
Lb 14:2
Lb 20:3
- l Lb 14:22
Ps 78:18
Ps 95:9
Ps 106:14
Lk 4:12
1Ko 10:9
Heb 3:9
- m Wj 16:2
- n 1Sm 30:6
Jn 10:31
- o Eze 2:6
- p Wj 7:20

szpalta 2

- a Lb 20:8
Pwt 8:15
Neh 9:15
Ps 78:15
Ps 105:41
Ps 114:8
Iz 48:21
1Ko 10:4
- b Pwt 9:22
Pwt 33:8
- c Ps 81:7
- d Pwt 6:16
Ps 95:8
Heb 3:8
- e Wj 34:9
Pwt 31:17
Dz 7:39
- f Rdz 36:12
- g Pwt 25:17
1Sm 15:2
- h Lb 11:28
Pwt 32:44
Dz 7:45
- i Lb 31:3
- j Wj 4:2
- k Joz 11:15
- l Wj 24:14
- m Ps 56:9
- n Joz 11:12
- o Wj 34:27
- p Lb 24:20
Pwt 25:19
1Kn 4:43
- q Iz 66:1
Dz 7:49

skale przy Horebie. Uderz w skalę, a wyjdzie z niej woda i lud będzie ją pił”.^a I Mojżesz tak uczynił na oczach starszych Izraela. **7** Nadał więc temu miejscu nazwę Massa^b i Meriba^c z powodu kłótni synów Izraela, a także dlatego, że wystawili Jehowę na próbę,^d mówiąc: „Czy Jehowa jest pośród nas, czy nie?”^e

8 I nadciągnęli Amalekici,^f i zaczęli walczyć z Izraelem w Refidim.^g **9** Wtedy Mojżesz rzekł do Jozuego:^h „Wybierz nam mężczyzn i wyrusz,ⁱ walcz z Amalekitami. Jutro stanę na szczycie wzgórza, mając w rękę laskę prawdziwego Boga”.^j **10** Wówczas Jozue uczynił tak, jak mu powiedział Mojżesz,^k żeby walczyć z Amalekitami; a Mojżesz, Aaron i Chur^l wstąpili na szczyt wzgórza.

11 I gdy tylko Mojżesz podnosił rękę, Izraelici uzyskiwali przewagę,^m lecz gdy tylko opuszczał rękę, przewagę uzyskiwali Amalekici. **12** Kiedy Mojżeszowi zaczęły ciążyć ręce, wzięli kamień i mu go podłożyli, a on na nim usiadł; Aaron zaś i Chur podpierali mu ręce, jeden z jednej strony, a drugi z drugiej strony, tak iż jego ręce pozostały wzniesione aż do zachodu słońca. **13** Dlatego Jozue pobił Amaleka i jego lud ostrzem miecza.ⁿ

14 Wtedy Jehowa rzekł do Mojżesza: „Zapisz to dla upamiętnienia w księdze^o i włóż to do uszu Jozuego: „Całkowicie wymażę spod niebios pamięć o Amaleku””.^p **15** I Mojżesz zbudował ołtarz, i nadał mu nazwę Jehowa-Nissi, **16** mówiąc: „Ponieważ jest ręka przeciwna tronowi^q Jah,^r Jehowa będzie

r Ps 94:12; Iz 12:2; Iz 26:4; Obj 19:1.

toczył wojnę z Amalekiem z pokolenia na pokolenie”.^a

18 A Jetro, kapłan midiański, teść Mojżesza,^b usłyszał o wszystkim, co Bóg uczynił dla Mojżesza oraz dla Izraela, swego ludu, jak Jehowa wyprowadził Izraela z Egiptu.^c **2** To też Jetro, teść Mojżesza, wziął Cypporę, żonę Mojżesza, uprzednio odesłaną, **3** a także dwóch jej synów,^d z których jeden miał na imię Gerszom,^e „gdyż – jak powiedział – osiadłym przybyszem stałem się w obcej ziemi”, **4** drugi zaś miał na imię Eliezer,^f „gdyż – jak rzekł – Bóg mego ojca jest moim wspomożycielem, ocalił mnie bowiem od miecza faraona”.^g

5 I Jetro, teść Mojżesza, oraz jego synowie i jego żona przyszli do Mojżesza na pustkowie, gdzie obozował przy górze prawdziwego Boga.^h **6** Wówczas przesłał do Mojżesza wiadomość: „Przyśzedłem do ciebie, ja, twój teść, Jetro,ⁱ a także twoja żona i z nią jej dwaj synowie”. **7** Mojżesz niezwłocznie wyszedł spotkać się ze swoim teściem i padł na twarz, i go ucałował,^j i zaczął jeden drugiego pytać, jak mu się wiedzie. Potem weszli do namiotu.

8 I opowiadał Mojżesz swemu teściowi o wszystkim, co Jehowa uczynił faraonowi i Egipcjowi ze względu na Izraela,^k i o całej niedoli, jaka ich spotkała w drodze,^l i o tym, jak Jehowa ich jednak wyzwał.^m **9** Wówczas Jetro ucieszył się z wszelkiego dobra, które Jehowa wyświadczył Izraelowi, wyzwalając ich z ręki Egiptu.ⁿ **10** Następnie Jetro powiedział: „Błogosławiony niech będzie Jehowa, który was wyzwolił z ręki Egiptu i z ręki faraona i który wyzwolił

lud spod ręki Egiptu.^a **11** Teraz wiem, że Jehowa jest większy niż wszyscy inni bogowie^b – na podstawie tego, jak oni zuchwale wystąpili przeciw nim”.

12 Potem Jetro, teść Mojżesza, wziął całopalenie i ofiary dla Boga;^c i Aaron oraz wszyscy starsi Izraela przyszli, by z teściem Mojżesza jeść chleb przed prawdziwym Bogiem.^d

13 Nazajutrz Mojżesz zasiadł jak zwykle, by służyć ludowi za sędziego,^e a lud stał przed Mojżeszem od rana do wieczora. **14** I teść Mojżesza zobaczył wszystko, co on czynił dla ludu. Rzekł więc: „Cóż to takiego czynisz dla ludu? Dlaczego siedzisz sam, a wszystek lud staje przed tobą od rana do wieczora?”

15 Wówczas Mojżesz powiedział do teścia: „Dlatego, że lud przychodzi do mnie, by pytać Boga.^f

16 Gdy wyłoni się u nich jakaś sprawa,^g ma ona trafić do mnie, ja zaś rozstrządę między jedną stroną a drugą i oznajmię rozstrzygnięcia prawdziwego Boga oraz jego prawa”.^h

17 Wtedy teść Mojżesza rzekł do niego: „Niedobrze to czynisz.

18 Na pewno zamęczysz zarówno siebie, jak i ten lud, który jest z tobą, gdyż zajęcie to jest dla ciebie zbyt wielkim ciężarem.ⁱ Nie jesteś w stanie czynić tego sam.^j **19** Posłuchaj więc mojego głosu.^k Doradzę ci, a Bóg będzie z tobą.^l Ty sam słuź jako przedstawiciel ludu przed prawdziwym Bogiem^m i ty sam przedkładaj sprawy prawdziwemu Bogu.ⁿ **20** I uprzedzaj ich o tym, jakie są przepisy i prawa,^o i zapoznaj ich z drogą, którą mają kroczyć, i z pracą, którą mają wykonywać.^p **21** Ale z całego ludu powinienes sobie wy-

ROZDZ. 17

a 1Sm 15:20
Est 3:1
Est 7:10
Est 9:24

ROZDZ. 18

b Wj 2:21
Wj 3:1
c Joz 2:10
Joz 9:9
d Dz 7:29
e Wj 2:22
f 1Kn 23:15
g Wj 2:15
2Ko 1:10
h Wj 19:2
1Kl 19:8
i Wj 4:18
Lb 10:29
j Rdz 33:3
2Sm 14:33
Rz 12:10
k Wj 7:3
Wj 14:28
Pwt 4:34
Neh 9:10
l Wj 15:22
Wj 16:3
Lb 20:14
m Ps 81:7
Ps 102:2
Dn 3:29
n Pwt 33:29
Rz 15:10

szpalta 2

a Rdz 14:20
Łk 1:68
b Wj 15:11
2Kn 2:5
Ps 95:3
Ps 97:9
Dn 2:47
c Mal 1:11
d Rdz 31:54
e Mt 23:2
f Wj 20:19
Lb 12:8
Lb 27:5
g Wj 24:14
Pwt 17:8
1Ko 6:1
h Pwt 4:5
Pwt 5:1
Pwt 6:1
i Lb 11:11
j Lb 11:14
Pwt 1:9
Dz 6:2
k Wj 18:24
Prz 9:9
l Joz 1:17
m Wj 20:19
Pwt 5:5
n Lb 27:5
o Pwt 7:11
Neh 9:14
Mk 10:3
p 1Sm 12:23
Ps 32:8
Iz 30:21
Jer 42:3
Ml 4:2

brać mężów zdolnych,^a bojących się Boga,^b mężów godnych zaufania,^c nienawidzących niesprawiedliwego zysku,^d i ustanów ich nad nimi jako przełożonych nad tysiącami,^e przełożonych nad setkami, przełożonych nad pięćdziesiątkami i przełożonych nad dziesiątkami.^f **22** I będą oni sędzić lud przy każdej sposobności; i każdą wielką sprawę przedłożą tobie,^g ale każdą sprawę pomniejszą rozpatrzą sami jako sędziowie. Odciaż więc siebie, a oni będą dźwigać ciężar razem z tobą.^h **23** Jeżeli tak uczynisz, a Bóg ci nakazał, to na pewno będziesz mógł temu podołać, a ponadto cały ten lud wróci w pokój na swoje miejsce”.ⁱ

24 Mojżesz od razu posłuchał głosu swego teścia i uczynił wszystko, co ten powiedział.^j **25** I Mojżesz zaczął wybierać zdolnych mężów z całego Izraela i powierzać im stanowiska zwierzchników nad ludem^k – jako przełożonych nad tysiącami, przełożonych nad setkami, przełożonych nad pięćdziesiątkami i przełożonych nad dziesiątkami. **26** A oni sądzili lud przy każdej sposobności. Trudną sprawę przedkładali Mojżeszowi,^l lecz każdą sprawę pomniejszą rozpatrywali sami jako sędziowie. **27** Potem Mojżesz pożegnał się ze swym teściem^m i ten odszedł do swojej krainy.

19 W trzecim miesiącu po wyjściu synów Izraela z ziemi egipskiej,ⁿ tego samego dnia, przybyli na pustkowie Synaj.^o **2** I wyruszyli z Refidim,^p a przybywszy na pustkowie Synaj, rozłożyli się obozem na tym pustkowiu;^q i obozował tam Izrael naprzeciw góry.^r

ROZDZ. 18

- a Lb 11:17
- Pwt 1:13
- Dz 6:3
- 1Tm 3:2
- Tyt 1:9
- b 2Kn 6:31
- 2Kn 19:7
- Hi 2:3
- Prz 8:13
- c Eze 18:8
- Dn 6:5
- 1Ts 2:10
- 1Tm 3:7
- Tyt 1:7
- d Wj 23:8
- Dz 20:33
- 1Tm 3:3
- 1Pt 5:2
- e Lb 10:4
- f Pwt 1:15
- Dz 14:23
- Tyt 1:5
- g Kpl 24:11
- Lb 15:33
- Pwt 1:17
- h Lb 11:17
- i Prz 11:14
- j Prz 12:15
- k Dz 6:5
- l Dz 15:2
- m Lb 10:29

ROZDZ. 19

- n Est 8:9
- o Kpl 7:38
- p Wj 17:1
- q Lb 33:15
- r Wj 3:12

szpalta 2

- a Neh 9:13
- Dz 7:38
- b Pwt 4:34
- c Pwt 32:11
- Iz 63:9
- d Ps 119:4
- Prz 19:16
- 1Jn 5:3
- e 1Kl 8:21
- Ps 25:10
- Gal 4:24
- f 1Kl 8:53
- Ps 135:4
- g Pwt 10:14
- 1Ko 10:26
- h Kpl 11:44
- Pwt 7:6
- Iz 61:6
- 1Pt 2:9
- Obj 5:10
- i Wj 3:16
- j Wj 24:3
- k Wj 24:7
- Pwt 26:17
- Joz 24:54
- l Lb 12:8
- m Pwt 4:11
- 1Kl 8:12
- Ps 97:2
- Heb 12:18
- n Pwt 4:12
- Pwt 4:36
- Dz 7:38

3 Mojżesz zaś udał się do prawdziwego Boga, a Jehowa zaczął do niego wołać z owej góry,^a mówiąc: „To masz powiedzieć domowi Jakuba i oznajmić synom Izraela: **4** „Sami widzieliście, co uczyniłem Egipcjanom,^b żeby was nieść na orlich skrzydłach i przynieść was do siebie.^c **5** Jeśli więc będziecie bezwzględnie posłuszni^d memu głosowi i naprawdę będziecie zachowywać moje przymierze,^e to staniecie się moją szczególną własnością spośród wszystkich ludów,^f gdyż do mnie należy cała ziemia.^g **6** A wy sami staniecie się dla mnie królestwem kapłanów i narodem świętym”.^h Oto słowa, które masz powiedzieć synom Izraela”.

7 Mojżesz więc przyszedł i wzewszawszy starszych ludu,ⁱ przedłożył im wszystkie te słowa, które Jehowa mu nakazał.^j **8** Potem cały lud jednogłośnie odpowiedział, mówiąc: „Wszystko, co rzekł Jehowa, jesteśmy gotowi czynić”.^k Mojżesz natychmiast zaniósł Jehowie słowa ludu.^l **9** Wtedy Jehowa rzekł do Mojżesza: „Oto ja przychodzę do ciebie w ciemnym obłoku,^m żeby lud słyszał, gdy z tobą rozmawiam,ⁿ i żeby również tobie wierzyli po czas niezmierzony”.^o Wówczas Mojżesz przekazał Jehowie słowa ludu.

10 A Jehowa przemówił do Mojżesza: „Idź do ludu i uświęcaj ich dzisiaj i jutro, a oni mają wyprać swe płaszcze.^p **11** I mają być gotowi na trzeci dzień, gdyż trzeciego dnia Jehowa na oczach całego ludu zstąpi na górę Synaj.^q **12** I dookoła wyznac ludowi granice, mówiąc:

„Strzeżcie się wstępować na górę i nie dotykajcie jej skraju. Każdy, kto dotknie góry, bezwarunkowo zostanie uśmiercony.^a **13** Żadna ręka nie może go dotknąć, gdyż taki niechybnie zostanie ukamienowany lub niechybnie zostanie przebity. Czy to zwierzę, czy człowiek, nie będzie żyć.^b Na dźwięk baraniego rogu^c mogą podejść do góry”.

14 Wówczas Mojżesz zstąpił z góry do ludu i począł uświęcać lud; a oni zabrali się do prania swoich płaszczy.^d **15** Toteż powiedział do ludu: „Przygotujcie się^e w ciągu trzech dni. Wy, mężczyźni, nie zbliżajcie się do kościoły”.^f

16 A trzeciego dnia, gdy nastał ranek, zaczęły występować grzmoty i błyskawice^g i ukazał się na górze ciężki obłok,^h i rozległ się bardzo donośny głos rogu,ⁱ tak iż cały lud, który był w obozie, zaczął drzeć.^j

17 Wówczas Mojżesz wyprowadził lud z obozu na spotkanie z prawdziwym Bogiem i stanął u stóp góry.^k **18** A góra Synaj wszędzie dymiała^l wskutek tego, że Jehowa zstąpił na nią w ogień;^m i jej dym wznosił się jak dym z pieca do wypalania,ⁿ a cała góra bardzo drżała.^o

19 Gdy dźwięk rogu stawał się coraz głośniejszy, Mojżesz zaczął mówić, a prawdziwy Bóg zaczął mu odpowiadać głosem.^p

20 Jehowa zstąpił więc na górę Synaj, na szczyt góry. Potem Jehowa zawołał Mojżesza na szczyt góry i Mojżesz tam wstąpił.^q **21** A Jehowa rzekł do Mojżesza: „Zejdź, ostrzeż lud, żeby nie próbowali przedostać się do Jehowy, by popatrzeć, i wielu z nich musiałoby zginąć.”^r

22 I niech uświęcą się także

ROZDZ. 19

- a Kpl 10:2
2Sm 6:7
- b Heb 12:20
- c Wj 20:18
Joz 6:4
- d Wj 19:10
Joz 7:13
1Sm 16:5
- e Am 4:12
- f 1Sm 21:4
1Ko 7:5
- g Ps 77:18
- h Pwt 4:11
1Kl 8:12
Ps 97:2
- i Heb 12:19
- j Heb 12:21
- k Pwt 4:10
Pwt 5:5
- l Pwt 4:11
Pwt 5:22
Ps 68:8
Ps 104:32
- m Wj 24:17
2Kn 7:3
- n Rdz 19:28
Ps 144:5
- o 1Kl 19:11
Ps 68:8
- p Neh 9:13
Ps 81:7
- q Wj 24:12
- r 1Sm 6:19

szpalta 2

- a Wj 28:41
- b Kpl 10:2
1Kn 13:10
Dz 5:5
- c Wj 19:12
- d Lb 16:35
- e Dz 20:27

ROZDZ. 20

- f Pwt 5:22
Dz 7:38
- g Ps 81:10
Oz 13:4
Rz 3:29
- h Wj 13:3
- i Pwt 5:7
2Kl 17:35
Jer 25:6
- j Kpl 26:1
Pwt 4:16
Pwt 5:8
Iz 40:25
Dz 17:29
1Ko 8:4
Obj 9:20
- k Rdz 35:2
Wj 23:24
1Ko 10:20
1Jn 5:21
- l Wj 34:14
Lb 25:11
Mt 4:10
Lk 10:27
- m Pwt 5:9
2Sm 21:6
1Kl 21:29
Mt 23:35
- n Pwt 4:37
Pwt 5:10
Kzn 12:13
Rz 11:28

kapłani, którzy regularnie zbliżają się do Jehowy,^a by Jehowa nie wystąpił gwałtownie przeciwko nim”.^b **23** Wtedy Mojżesz powiedział do Jehowy: „Lud nie może wchodzić na górę Synaj, gdyż ty sam już nas ostrzegłeś, mówiąc: „Wyznacz granice góry i uczyni ją świętą”.^c **24** Lecz Jehowa rzekł do niego: „Idź, zstąp i wejdź, ty i Aaron z tobą; i niech kapłani ani lud się nie przedzierają, by podejść do Jehowy, żeby gwałtownie nie wystąpił przeciwko nim”.^d **25** Mojżesz zstąpił więc do ludu i powiedział im to.”

20 A Bóg powiedział wszystkim te słowa, mówiąc:^f

2 „Jam jest Jehowa, twój Bóg,^g który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewolników.^h

3 Nie wolno ci mieć żadnych innych bogówⁱ na przekór mojemu obliczu.

4 „Nie wolno ci robić sobie rzeźbionego wizerunku ani postaci podobnej do czegokolwiek, co jest w niebiosach w górze, lub tego, co jest na ziemi na dole, lub tego, co jest w wodach pod ziemią.^j **5** Nie wolno ci kłaniać się im ani dać się namówić do służenia im,^k gdyż ja, Jehowa, twój Bóg, jestem Bogiem wymagającym wyłącznego oddania,^l zsyłającym karę za przewinienie ojców na synów, na trzecie pokolenie i na czwarte pokolenie, w wypadku tych, którzy mnie nienawidzą,^m **6** lecz okazującym lojalną życzliwość tysiącznemu pokoleniu w wypadku tych, którzy mnie miłują i przestrzegają moich przykazań.”ⁿ

7 „Nie wolno ci używać imienia Jehowy, twego Boga, w spo-

sób niegodny,^a bo Jehowa nie pozostawi bez ukarania tego, kto używa jego imienia w sposób niegodny.^b

8 „Pamiętając o tym, by uważać dzień sabatu za święty,^c **9** przez sześć dni masz pracować i wykonywać wszelką swą pracę.^d **10** Ale dzień siódmy jest sabbatem dla Jehowy, twego Boga.^e Nie masz wykonywać żadnej pracy – ty ani twój syn, ani twoja córka, twój niewolnik ani twoja niewolnica, ani twoje zwierzę domowe, ani twój osiadły przybysz, który jest w twoich bramach.^f **11** Bo w ciągu sześciu dni Jehowa uczynił niebios i ziemię, morze i wszystko, co w nich jest,^g a w dniu siódmym zaczął odpoczywać.^h Dlatego Jehowa pobłogosławił dzień sabatu i zaczął go uświęcać.ⁱ

12 „Szanał swego ojca i swą matkę,^j aby długo trwały twoje dni na ziemi, którą daje ci Jehowa, twój Bóg.^k

13 „Nie wolno ci mordować.^l

14 „Nie wolno ci cudzołóżyć.^m

15 „Nie wolno ci kraść.ⁿ

16 „Nie wolno ci fałszywie świadczyć jako świadek przeciw twemu bliźniemu.^o

17 „Nie wolno ci pożądać domu twego bliźniego. Nie wolno ci pożądać żony twego bliźniego^p ani jego niewolnika, ani jego niewolnicy, ani jego byka, ani jego osła, ani niczego, co należy do twego bliźniego.^q

18 A cały lud widział grzmoty i błyskawice oraz dźwięk rogu i górę dymiącą. Gdy lud to zobaczył, wtedy zadrżeli i stanęli z daleka.^r **19** I zwrócili się do Mojżesza: „Ty przemawiaj do nas, a my będziemy słuchać; ale Bóg niech do nas nie

ROZDZ. 20

a Kpl 19:12
Prz 30:9
Eze 36:21

b Kpl 24:16
Pwt 5:11
Joz 9:20

c Wj 16:23
Wj 31:13
Pwt 5:12

d Wj 23:12
Pwt 5:13
Lk 13:14

e Wj 34:21

f Wj 16:29
Pwt 5:14
Neh 13:16
Jn 7:23

g Dz 4:24
Dz 14:15
Obj 10:6
Obj 14:7

h Rdz 2:2
Heb 4:4

i Pwt 5:12

j Wj 21:15
Prz 1:8
Jer 35:18

k Kpl 19:3
Pwt 5:16
Mt 15:4
Ef 6:2

l Rdz 9:6
Pwt 5:17
Jak 2:11
1Jn 3:15
Obj 21:8

m Rdz 39:9
Pwt 5:18
Prz 6:32
Mt 5:27
Mt 5:28
Rz 13:9
1Ko 6:18
Heb 13:4

n Kpl 19:11
Pwt 5:19
Mk 10:19
1Ko 6:10
Ef 4:28

o Kpl 19:16
Pwt 5:20
Pwt 15:3
Ps 15:3

p Mt 5:28

q Joz 7:21
Mi 2:2
Łk 12:15
Rz 7:7

r Wj 19:16
Heb 12:18

szpalta 2

a Pwt 18:16
Dz 7:38
Gal 3:19

b Rdz 22:1
Pwt 8:2

c Joz 24:14
Hi 28:28
Prz 1:7
Iz 8:13

d Pwt 5:5
Ps 97:2

e Wj 33:1
Łb 12:8

f Pwt 4:36
Neh 9:13

g Wj 32:4
Dn 5:4
Dz 17:29

przemawia, byśmy czasem nie pomarli”.^a **20** Rzekł więc Mojżesz do ludu: „Nie lękajcie się, gdyż prawdziwy Bóg przyszedł po to, by poddać was próbie^b i byście stale mieli przed swym obliczem bojaźń wobec niego, żeby nie grzeszyć”.^c **21** A lud stał z daleka, lecz Mojżesz zbliżył się do ciemnych kłębow chmur, gdzie był prawdziwy Bóg.^d

22 I Jehowa przemówił do Mojżesza:^e „Oto, co masz powiedzieć synom Izraela: „Sami widzieliście, że mówiłem do was z niebios.^f **23** Nie wolno wam sporządzać obok mnie bogów ze srebra, nie wolno wam też sporządzać sobie bogów ze złota.^g **24** Masz uczynić dla mnie ołtarz z ziemi^h i będziesz na nim ofiarował swoje całopalenia i ofiary współuczestnictwa, swoją trzodę i swoje stado.ⁱ W każdym miejscu, gdzie upamiętnię swoje imię, przyjdę do ciebie i cię pobłogosławię.^j **25** A jeśli będziesz czynił dla mnie ołtarz z kamieni, to nie wolno ci budować z kamieni ciosanych. Gdybyś przyłożył do niego dłuto, zbezczeszczyłbyś go.^k **26** I nie wolno ci do mojego ołtarza wstępować po stopniach, żeby nie zostały na nim odsłonięte twoje wstydlive części ciała.^l

21 „A oto sądownicze rozstrzygnięcia, które masz im przedstawić:¹

2 „Jeżeli kupisz hebrajskiego niewolnika,^m będzie on niewolnikiem sześć lat, ale w siódmym odejdzie bez opłaty jako człowiek wolny.ⁿ **3** Jeżeli przyszedł sam, to sam odejdzie. Jeśli

h 2Kl 5:17; 1 Kpl 6:9; Hi 1:5; j Pwt 12:5; 2Kl 6:6; **k** Pwt 27:5; Joz 8:31; **ROZDZ. 21** 1 Wj 24:3; Pwt 4:14; Obj 15:4; **m** Kpl 25:39; 2Kl 4:1; Mt 18:25; **n** Pwt 15:12; Jer 34:14.

jest właścicielem żony, to jego żona odejdzie razem z nim. **4** Jeżeli jego pan da mu żonę i ta urodzi mu synów lub córki, to żona i jej dzieci staną się własnością jej pana,^a a on odejdzie sam.^b **5** Ale jeśli ów niewolnik będzie usilnie zapewniał: „Naprawdę miłuję mego pana, moją żonę oraz moich synów; nie chcę odejść jako człowiek wolny”,^c **6** to jego pan przyprowadzi go przed prawdziwego Boga i przyprowadzi go do drzwi lub węgara; i jego pan przekłuje mu ucho sztydłem, i będzie on jego niewolnikiem po czas niezmierzony.^d

7 „A jeżeli mężczyzna sprzeda swoją córkę jako niewolnicę,^e to ona nie odejdzie tak, jak odchodzą niewolnicy. **8** Jeśli nie będzie się podobała oczom swego pana, tak iż on nie przeznaczy jej na nałożnicę,^f lecz przeznaczy ją do wykupienia, to nie będzie miał prawa sprzedać jej obcemu ludowi i tym samym postąpić wobec niej zdradziecko. **9** Ale jeśli przeznaczy ją dla swego syna, to ma z nią postępować zgodnie z prawem przysługującym córkom.^g **10** Jeżeli weźmie sobie inną żonę, to nie może nic ująć z jej wyżywienia, odzieży^h ani z tego, co się jej należy w małżeństwie.ⁱ **11** Gdyby nie spełniał wobec niej tych trzech rzeczy, to ona odejdzie darmo, bez dawania pieniędzy.

12 „Kto uderzy mężczyznę, tak iż ten umrze, bezwarunkowo ma być uśmiercony.^j **13** Ale jeśli nie czyha, a prawdziwy Bóg dopuści, by to się stało z jego ręki,^k to wyznaczę ci miejsce, gdzie może uciec.^l **14** A jeśli jakiś mężczyzna tak się rozsier-

ROZDZ. 21

a Kpl 25:44
Kpl 25:46

b Pwt 15:12

c Pwt 15:16

d Pwt 15:17

e Neh 5:5

f Rdz 16:5
Gal 4:22

g Lb 30:16

h Ef 5:29
1Tm 5:8i Pwt 25:5
1Ko 7:3j Rdz 9:6
Lb 35:30
Mt 5:21k Lb 35:22
Pwt 19:4
Kzn 9:11l Lb 35:11
Pwt 4:42
Pwt 19:3
Joz 20:7

szpalta 2

a Lb 15:30
Pwt 19:11
2Sm 3:27
1Jn 3:15b 1Kl 1:50
1Kl 2:29
2Kl 11:15c Wj 20:12
1Tm 1:9d Rdz 40:15
1Tm 1:10

e Rdz 37:28

f Pwt 24:7

g Kpl 20:9
Prz 20:20
Prz 30:11
Prz 30:17
Mt 15:4

h Prz 10:13

i Rdz 9:5
Kpl 24:17j Ps 139:16
Jer 1:5k Wj 18:26
Pwt 16:18
Pwt 17:8
Pwt 22:18
2Kn 19:10l Rdz 9:6
Kpl 24:17
Lb 35:31
Obj 21:8

dzi na swego bliźniego, że go podstępnie zabije,^a masz go zabrać nawet od mojego ołtarza, żeby umarł.^b **15** A kto uderzy swego ojca i swą matkę, bezwarunkowo ma być uśmiercony.^c

16 „A kto porwie mężczyznę^d i go sprzeda^e lub zostanie on znaleziony w jego rękę, ten bezwarunkowo ma być uśmiercony.^f

17 „A kto złorzeczy swemu ojcu i swej matce, bezwarunkowo ma być uśmiercony.^g

18 „A jeżeli mężczyźni się pokłócą i jeden z nich uderzy swego bliźniego kamieniem lub motyką, i ten nie umrze, ale będzie musiał pozostawać w łóżku, **19** to jeśli wstanie i będzie chodził na zewnątrz, sam się podpierając, wówczas ten, kto go uderzył, nie będzie podlegał karze; zapłaci odszkodowanie tylko za stracony czas pracy, dopóki tamten całkowicie nie wyzdrowieje.

20 „A jeżeli mężczyzna uderzy^h kijem swego niewolnika lub swą niewolnicę, tak iż ktoś taki umrze pod jego ręką, to bezwarunkowo ma być pomszczony.ⁱ

21 Ale jeśli przeżyje dzień lub dwa dni, to nie ma być pomszczony, jest bowiem jego pieniędзем.

22 „A jeżeli mężczyźni biją się i wyrządzą krzywdę kobiecie brzemiennej, i wyjdą z niej dzieci,^j lecz nie nastąpi wypadek śmiertelny, to bezwarunkowo należy od niego zażądać odszkodowania zgodnie z tym, co na niego nałoży właściciel tej kobiety; i ma to dać za pośrednictwem sędziów.^k **23** Ale jeśli nastąpi wypadek śmiertelny, to masz dać duszę za duszę,^l **24** oko za oko, ząb za ząb, rękę za rękę, nogę za

nogę,^a **25** oparzenie za oparzenie, ranę za ranę, cios za cios.^b

26 „A jeżeli mężczyzna uderzy w oko swego niewolnika lub w oko swej niewolnicy i je zniszczy, to ma taką osobę odprawić jako uwolnioną w ramach odszkodowania za oko.^c **27** A jeżeli wybijie ząb swego niewolnika lub ząb swej niewolnicy, to ma kogoś takiego odprawić jako uwolnionego w ramach odszkodowania za ząb.

28 „A jeżeli byk pobodzie mężczyznę lub kobietę i ktoś taki umrze, to byka bezwarunkowo należy ukamienować,^d ale jego mięsa nie wolno jeść; a właściciel byka nie podlega karze. **29** Lecz jeśli już wcześniej bywało, że byk bódł, i ostrzegano właściciela, ale go nie pilnował i ten uśmiercił mężczyznę lub kobietę, to byka należy ukamienować, a jego właściciel także ma być uśmiercony. **30** Jeżeli zażąda się od niego okupu, to ma dać cenę wykupu za swą duszę zgodnie ze wszystkim, czego się od niego zażąda.^e **31** Czy pobudzony został syn, czy pobudzona została córka, należy z nim postąpić zgodnie z tym sądowym rozstrzygnięciem.^f **32** Jeśli byk pobódł niewolnika lub niewolnicę, to właściciel da ich panu kwotę trzydziestu sykli,^g a byk zostanie ukamienowany.

33 „A jeśli ktoś odkryje dół albo jeśli ktoś wykopie dół i go nie przykryje, a wpadnie wń byk lub osioł,^h **34** to właściciel dołu ma dać odszkodowanie.ⁱ Ma zwrócić też kwotę jego właścicielowi, a martwe zwierzę zostanie dla niego. **35** Jeżeli czyjś byk uszkodzi innego byka i ten zdechnie, to mają sprzedać żywego byka i podzielić się za-

ROZDZ. 21

a Kpl 24:20
Sdz 1:7
Mt 5:38

b 1Sm 15:33
Mt 7:2

c Ef 6:9
Kol 4:1

d Rdz 9:5
Lb 35:33

e Pwt 17:8

f Pwt 1:17

g Za 11:12
Mt 27:9

h Mt 12:11
1Ko 10:24

i Wj 22:6
Wj 22:14
Pwt 22:8

szpalta 2

a Kpl 25:17
Mt 7:12

b Prz 22:3

c Kpl 24:21

ROZDZ. 22

d 2Sm 12:6
Lk 19:8

e Wj 20:15
Rz 13:9
1Ko 6:10
Ef 4:28
1Pt 4:15

f Jer 2:26
Mt 6:20
Mt 24:43

g Lb 35:27

h Mt 18:25

i Heb 2:2

j 2Sm 14:30

k Mt 25:14

płatą za niego; a martwym też mają się podzielić.^a **36** Albo jeśli było wiadomo, że byk już wcześniej bódł, ale właściciel go nie pilnował,^b to bezwarunkowo ma jako odszkodowanie^c dać byka za byka, a martwy zostanie dla niego.

22 „Jeżeli ktoś ukradnie byka lub owcę i je zarznie lub sprzeda, ma dać jako odszkodowanie pięć sztuk ze stada za byka i cztery sztuki z trzody za owcę.^d

2 „(Jeżeli złodziej^e zostanie przyłapany na włamaniu^f i otrzyma cios, i umrze, nie pociąga to za sobą winy za przelanie jego krwi.^g **3** Jeżeli świeciło na niego słońce, to zaistniała wina za przelanie jego krwi).

„Bezwarunkowo ma dać odszkodowanie. Jeśli niczego nie posiada, to sam ma być sprzedany za to, co ukradł.^h **4** Gdyby w jego ręku faktycznie znaleziono żywe to, co zostało skradzione, od byka aż do osła i do owcy, to ma dać podwójne odszkodowanie.

5 „Jeżeli ktoś pasie w polu lub w winnicy i wypuszcza swe juczne zwierzęta, i zostanie wypasione cudze pole, to jako odszkodowanieⁱ ma dać coś najlepszego ze swego pola lub coś najlepszego ze swej winnicy.

6 „Jeżeli rozprzestrzeni się ogień i obejmie ciernie, i spłoną snopy lub zboże na pniu, lub pole,^j to ten, kto wzniecił pożar, bezwarunkowo ma dać odszkodowanie za to, co spłonęło.

7 „Jeżeli ktoś da swemu bliźniemu na przechowanie pieniądze lub jakieś przedmioty,^k a one zostaną skradzione z domu tego człowieka, to jeśli złodziej zostanie wykryty, ma

dać podwójne odszkodowanie.^a **8** Gdyby złodzieja nie wykryto, to właściciela owego domu należy przyprowadzić przed oblicze prawdziwego Boga,^b żeby stwierdzić, czy nie wyciągnął ręki po mienie swego bliźniego. **9** Jeśli chodzi o jakiś występke^c dotyczący byka, osła, owcy, szaty, czegoś zgubionego, o czym on powie: 'To właśnie to!', sprawę ich obu należy przedłożyć prawdziwemu Bogu.^d Kogo Bóg uzna za niegodziwego, ten ma dać swemu bliźniemu podwójne odszkodowanie.^e

10 „Jeżeli ktoś da swemu bliźniemu do pilnowania osła lub byka, lub owcę, lub jakieś zwierzę domowe i ono zdechnie albo zostanie okaleczone lub wprowadzone, gdy nikt nie patrzył, **11** to między oboma ma zostać złożona przysięga^f na Jehowę, że człowiek ten nie wyciągnął ręki po mienie swego bliźniego;^g a ich właściciel ma ją uznać i ten drugi nie musi dać odszkodowania. **12** Ale jeśli rzeczywiście zostały u niego skradzione, ma dać odszkodowanie ich właścicielowi.^h **13** Jeżeli zaś zostało rozszarpane przez dzikie zwierzę,ⁱ to ma je przynieść jako dowód.^j Za rozszarpane przez dzikie zwierzę nie musi dać odszkodowania.

14 „Lecz jeśli ktoś poprosi o coś swego bliźniego,^k a to zostanie okaleczone lub zdechnie, gdy nie było przy tym właściciela, to bezwarunkowo ma dać odszkodowanie.^l **15** Jeżeli właściciel był przy tym, to nie musi on dać odszkodowania. Jeżeli jest najęte, wejdzie to w opłatę za najem.

ROZDZ. 22

- a Wj 22:4
- b Pwt 16:18
Pwt 19:17
Ps 82:1
- c Wj 23:21
- d Wj 18:22
Pwt 16:18
Pwt 25:1
1Sm 2:25
2Kn 19:10
- e Wj 22:4
- f Heb 6:16
- g Kpl 6:3
Prz 30:9
- h Rdz 31:39
- i Eze 4:14
- j Rdz 37:33
Am 3:12
- k Ps 37:21
Prz 22:7
- l Wj 21:34
Kpl 24:18

szpalta 2

- a Rdz 34:2
Pwt 22:28
- b Rdz 34:12
- c Pwt 22:29
- d Kpl 19:26
Kpl 20:6
Pwt 18:10
1Sm 28:3
Gal 5:20
Obj 22:15
- e Kpl 18:23
Kpl 20:15
Pwt 27:21
- f Lb 25:3
1Kl 18:40
2Kl 10:25
1Ko 10:20
- g Kpl 19:33
Kpl 25:35
Za 7:10
- h Pwt 10:19
Dz 7:6
- i Pwt 27:19
Ps 94:6
Iz 1:17
Eze 22:7
Jak 1:27
- j Hl 34:28
Ps 10:18
Lk 18:7
Jak 5:4
- k Ps 69:24
Heb 10:31
- l Pwt 32:35
Ps 109:9
- m Kpl 25:35
- n Kpl 25:36
Pwt 23:19
Neh 5:7
Lk 6:35
- o Pwt 24:6
Hi 24:9
Am 2:8
- p Pwt 10:18
Pwt 24:13
Hi 24:10
- q Ps 34:6
Ef 2:7

16 „A jeśli mężczyzna uwiedzie dziewczę, która nie jest zaręczona, i się z nią położy,^a to bezwarunkowo ma ją nabyć jako żonę za cenę kupna.^b

17 Jeżeli jej ojciec stanowczo mu odmówi wydania jej, to ma wypłacić pieniądze według stawki obowiązującej przy nabyciu dziewczę.^c

18 „Nie wolno ci zostawić czarownicy przy życiu.^d

19 „Kto się kładzie ze zwierzęciem, bezwarunkowo ma być uśmiercony.^e

20 „Kto składa ofiary jakimkolwiek bogom oprócz samego Jehowy, ma być wydany na zagładę.^f

21 „I nie wolno ci się znęcać nad osiadłym przybyszem ani go uciskać.^g Byliście bowiem osiadłymi przybyszami w ziemi egipskiej.^h

22 „Nie wolno wam uciskać żadnej wdowy ani chłopca, który nie ma ojca.ⁱ **23** Gdybyś go jednak uciskał, to jeśli zawoła do mnie, ja na pewno usłyszę jego krzyk;^j **24** i naprawdę zaplonie mój gniew,^k i pozabijam was mieczem, i wasze żony będą wdowami, a wasi synowie chłopcami bez ojców.^l

25 „Jeżeli pożyczysz pieniądze mojemu ludowi – uciśnionemu, który jest obok ciebie,^m to nie wolno ci stać się wobec niego lichwiarzem. Nie wolno wam obciążać go odsetkami.ⁿ

26 „Jeżeli weźmiesz w zastaw szatę swego bliźniego,^o to masz mu ją zwrócić do zachodu słońca. **27** Jest bowiem jego jedynym okryciem.^p To jego płaszcz na jego skórę. W czym się położy? I zawoła do mnie, a ja wysłucham, gdyż jestem łaskawym.^q

28 „Nie wolno ci złorzeczyć Bogu^a ani przeklinać naczelnika wśród twego ludu.^b

29 „Twego obfitego zbioru i tego, czym opływa twoja tłocznia, nie dawaj z ociąganiem.^c Masz mi dać pierwородnego z twoich synów.^d **30** Z bykiem i z owcą masz postąpić tak:^e Siedem dni pozostanie ze swoją matką.^f W ósmym dniu dasz je mnie.

31 „Macie być dla mnie święci;^g i nie wolno wam w polu jeść mięsa z czegoś rozszarpanego przez dzikie zwierzę.^h Macie je rzucić psom.ⁱ

23 „Nie podawaj nieprawdziwej wiadomości.^j Nie współpracuj z niegodziwcem, stając się świadkiem, który knuje zło.^k **2** Nie wolno ci iść za tłumem w złych celach.^l nie wolno ci też tak składać świadectwa w spornej sprawie, by pójść za tłumem i wypaczyć sprawiedliwość.^m **3** Jeśli chodzi o maluczkiego, nie wolno ci go faworyzować w jego spornej sprawie.ⁿ

4 „Gdybyś się natknął na byka swego nieprzyjaciela lub na jego błakającego się osła, to bezwarunkowo masz go do niego zaprowadzić.^o **5** Gdybyś zobaczył, że osioł należący do kogoś, kto cię nienawidzi, leży pod ciężarem, to nie wolno ci tego człowieka tak zostawić. Razem z nim masz go bezwarunkowo oswobodzić.^p

6 „Nie masz wypaczać sądowiczego rozstrzygnięcia w spornej sprawie twego ubogiego.^q

7 „Masz się trzymać z dala od fałszywej wiadomości.^r I nie zabijaj niewinnego ani prawego, bo ja nie uznaję niegodziwego za prawego.^s

ROZDZ. 22

- a** Kpl 24:14
Jn 10:36
Judy 15
b Kzn 10:20
Dz 23:5
2Pt 2:10
Judy 8
c Prz 3:9
2Ko 9:7
d Wj 13:2
e Pwt 15:19
f Kpl 22:27
g Kpl 19:2
Lb 15:40
1Pt 1:15
h Kpl 22:8
Eze 4:14
Dz 10:14
i 1Kl 14:11
Jer 15:3

ROZDZ. 23

- j** Kpl 19:16
Prz 6:19
Prz 10:18
Jn 8:44
k Pwt 19:18
Prz 19:5
Mt 26:59
Dz 6:11
Obj 12:10
l Prz 1:10
Prz 1:11
1Ko 15:33
1Pt 4:4
m Hl 31:34
Lk 23:23
Dz 25:9
Rz 1:32
n Kpl 19:15
Jak 3:17
o Prz 25:21
1Ts 5:15
p Pwt 22:4
Lk 6:27
Rz 12:21
q Pwt 16:19
2Kn 19:7
Am 5:12
r Kpl 19:11
Lk 3:14
Ef 4:25
s Prz 17:15
Nah 1:3
Rz 1:18
Rz 2:6

szpalta 2

- a** 1Sm 8:3
1Sm 12:3
Prz 17:23
Kzn 7:7
b Eze 22:7
c Kpl 19:34
Pwt 10:19
d Kpl 25:3
e Kpl 25:4
f Ps 147:9
g Wj 20:9
Lk 13:14
h Pwt 5:14
i Pwt 4:9
1Tim 4:16
Heb 12:15
j Pwt 12:3
Joz 23:7
Oz 2:17
k Pwt 16:16

8 „Nie masz przyjmować łapówki, bo łapówka zaślepia tych, którzy dobrze widzą, i wypacza słowa ludzi prawych.^a

9 „I nie wolno ci uciskać osiadłego przybysza,^b jako że sami poznaliście duszę osiadłego przybysza, gdyż byliście osiadłymi przybyszami w ziemi egipskiej.^c

10 „I przez sześć lat masz obsewować swoją ziemię i zbierać jej plon.^d **11** Ale w siódmym roku masz ją pozostawić nie uprawianą i pozwolić jej leżeć odłogiem,^e i będą z niej jeść biedni spośród twego ludu; a co oni pozostawiają, to zjedzą dzikie zwierzęta polne.^f Tak masz postąpić ze swą winnicą i ze swoim sadem oliwnym.

12 „Sześć dni masz wykonywać swoją pracę;^g ale w dniu siódmym masz zaprzestać, żeby odpoczął twój byk i twój osioł oraz by odetchnął syn twej niewolnicy i osiadły przybysz.^h

13 „Miejcie się też na baczności we wszystkim, co wam powiedziałem;ⁱ i nie wolno wam wspominać imienia innych bogów. Nie może być ono słyszane z twoich ust.^j

14 „Trzy razy w roku masz świętować dla mnie.^k **15** Będziesz obchodził Święto Przasników.^l Przez siedem dni będziesz jadł prasańniki,^m jak to ci nakazałem, w wyznaczonym czasie w miesiącu Abib,ⁿ gdyż w nim wyszedłeś z Egiptu. I nie wolno im pokazać się przede mną z pustymi rękami.^o **16** Także święto żniw pierwszych dojrzałych plonów^p twoich trudów—tego, co posiałeś w polu;^q i święto zbiorów

1 Kpl 23:6; Lk 22:7; m 1Ko 5:8; n Wj 12:18; o Pwt 16:17; p Jak 1:18; Obj 14:4; q Kpl 23:10; Lb 28:26; Pwt 16:9; Dz 2:1.

przy końcu roku, gdy trudząc się, będziesz zbierał z pola.^a

17 Trzy razy w roku każdy twój mężczyzna ukaże się przed obliczem prawdziwego Pana, Jehowy.^b

18 „Krwí mojej ofiary nie wolno ci ofiarować razem z czymś, co jest na zakwasie. A tłuszcz z mojego święta nie może pozostać przez noc aż do rana.^c

19 „Najlepsze z pierwszych dojrzałych plonów twej ziemi masz przynieść do domu Jehowy, twego Boga.^d

„Nie wolno ci gotować koźlęcia w mleku jego matki.^e

20 „Oto ja posyłam przed tobą anioła,^f aby cię strzegł w drodze i zaprowadził cię na miejsce, które przygotowałem.^g

21 Miej się z jego powodu na baczności i bądź posłuszny jego głosowi. Nie zachowuj się wobec niego buntowniczo, bo on nie przebaczy waszego występkę;^h gdyż w nim jest moje imię. **22** Ale jeśli będziesz bezwzględnie posłuszny jego głosowi i będziesz czynił wszystko, co powiem,ⁱ to ja będę się odnosił wrogo do twoich nieprzyjaciół i nękał tych, którzy ciebie nękają.^j

23 Bo mój anioł pójdzie przed tobą i zaprowadzi cię do Amorytów i Hetytów, i Peryzzytów, i Kananejczyków, Chiwitów i Jebusytów – i wypędi ich.^k

24 Nie wolno ci kłaniać się ich bogom ani dać się namówić do służenia im i nie wolno ci czynić niczego, co byłoby podobne do ich dzieł,^l ale bezwarunkowo je porozwalasz i koniecznie zburzysz ich święte słupy.^m

25 I będziecie służyć Jehowie, waszemu Bogu,ⁿ a on pobłogosławi twój chleb i twoją wodę;^o i odwróci chorobę od ciebie.^p

26 Nie będzie w two-

ROZDZ. 23

a Pwt 16:13
Neh 8:14
Jn 7:2
Jn 7:37

b Pwt 12:5

c Wj 12:10
Kpl 7:15

d Wj 34:26
Lb 18:12
Neh 10:35
1Kó 15:20

e Pwt 14:21
Prz 12:10

f Wj 14:19

g Lb 20:16
h Lb 14:35
Joz 24:19
Heb 12:25

i Wj 19:5
Pwt 30:8

j Rdz 12:3
Pwt 30:7

k Wj 34:11
Joz 5:13
Joz 24:8

l Wj 20:5
Kpl 18:3
Pwt 12:30
2Kń 33:2

m Wj 20:3
Lb 33:52
2Kń 34:3

n Pwt 6:13
Pwt 10:12
Joz 22:5
Mt 4:10

o Pwt 7:13
Mal 3:10

p Pwt 7:15
Ps 103:3

szpalta 2

a Pwt 7:14
Pwt 28:4

b Wj 20:12
Ps 92:14

c Pwt 2:25
Joz 2:9

d Pwt 7:23

e Pwt 7:20
Joz 2:11

f Joz 24:11

g Pwt 7:22

h Pwt 9:4
Ps 80:8

i Rdz 15:18
Pwt 1:7
Joz 1:4
1Kl 4:21

j Sdz 1:4
Sdz 11:21

k Wj 34:12
Lb 25:2
Pwt 7:2
2Kó 6:14

l Joz 23:13
Sdz 1:28
Sdz 2:3
Ps 106:36

ROZDZ. 24

m Kpl 10:1
1Kń 6:3

n Lb 11:16

jej ziemi ani kobiety roniącej, ani niepłodnej.^a Dopelnę liczby twoich dni.^b

27 „I wysłę przed tobą trwoję moją,^c i wprawię w zamieszanie cały lud, do którego przyjdiesz, i podam ci kark wszystkim twoich nieprzyjaciół.^d

28 I posłę przed tobą poczucie bezradności,^e i ono po prostu wypędzi przed tobą Chiwitów, Kananejczyków oraz Hetytów.^f

29 Nie wypędzę ich przed tobą w jednym roku, żeby ziemia nie stała się bezludnym pustkowiem i żeby nie namnożyło się przeciw tobie dzikich zwierząt polnych.^g

30 Będę ich przed tobą wypędzał stopniowo, aż staniesz się płodny i weźmiesz w posiadanie tę ziemię.^h

31 „A ja ustanowię twoją granicę od Morza Czerwonego do morza Filistynów i od pustkowi do Rzeki;ⁱ gdyż dam w waszą rękę mieszkańców tej ziemi i ty wypędzisz ich przed sobą.^j

32 Nie zawieraj przymierza z nimi ani z ich bogami.^k

33 Nie mają mieszkać w twojej ziemi, żeby cię nie przywiedli do grzechu przeciwko mnie. Gdybyś służył ich bogom, stałoby się to dla ciebie sidłem”.^l

24 A do Mojżesza rzekł: „Wstąp do Jehowy, ty i Aaron, Nadab i Abihu,^m i siedemdziesięciuⁿ starszych Izraela, i pokłonicie się z daleka.

2 A Mojżesz sam zbliży się do Jehowy; lecz oni nie mają się zbliżać i lud nie ma z nim wstępować”.^o

3 Wówczas Mojżesz przyszedł i opowiedział ludowi wszystkie słowa Jehowy oraz wszystkie sądownicze rozstrzygnięcia,^p a cały lud odrzekł jednym głosem,

o Wj 20:21; Lb 12:8; p Wj 21:1; Pwt 4:1; Heb 8:6.

mówiąc: „Wszystkie słowa, które powiedział Jehowa, jesteśmy gotowi spełnić”.^a **4** Toteż Mojżesz spisał wszystkie słowa Jehowy.^b Potem wstał wcześniej rano i u podnóża góry zbudował ołtarz oraz dwanaście słupów odpowiadających dwunastu plemionom Izraela.^c **5** Następnie wysłał młodzieńców spośród synów Izraela i oni ofiarowali całopalenia oraz złożyli byki na ofiarę – jako ofiary współuczestnictwa^d dla Jehowy. **6** Wtedy Mojżesz wziął połowę krwi i wlał ją do czasz,^e a połowę krwi pokropił ołtarz.^f **7** W końcu wziął księgę przymierza^g i czytał ją do uszu ludu.^h Wówczas powiedział: „Wszystko, co Jehowa powiedział, jesteśmy gotowi czynić i będziemy posłuszni”.ⁱ **8** Przeto Mojżesz wziął krew i pokropiwszy nią lud,^j powiedział: „Oto krew przymierza,^k które Jehowa zawarł z wami co do wszystkich tych słów”.

9 A Mojżesz i Aaron, Nadab i Abihu oraz siedemdziesięciu starszych Izraela szli pod górę **10** i ujrzeni Boga Izraela.^l A pod jego stopami było coś, co wyglądało jak twór z szafirowych płyt i jak same niebiosy, jeśli chodzi o czystość.^m **11** I nie wyciągnął ręki przeciw znacznieszym spośród synów Izraela,ⁿ lecz otrzymali oni wizję prawdziwego Boga,^o a potem jedli i pili.^p

12 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wstąp do mnie na górę i pozostań tam, gdyż chcę ci dać kamienne tablice i prawo, i przykazanie, które napiszę, żeby ich pouczyć”.^q **13** Toteż Mojżesz i Jozue, jego sługa, poszli i Mojżesz wstąpił na górę prawdziwego Boga.^r **14** Lecz do starszych powiedział: „Czekajcie na nas w tym

ROZDZ. 24

- a Pwt 5:27
Joz 24:22
- b Wj 34:27
Pwt 31:9
- c Joz 4:8
- d Kpl 3:1
Kpl 7:11
- e Heb 9:18
- f Kpl 17:11
- g Wj 34:27
- h Pwt 31:11
Dz 13:15
- i Wj 19:8
- j Heb 9:19
Heb 12:24
- k Gal 3:19
Gal 3:24
Kol 2:17
Heb 9:20
Heb 10:1
- l Wj 24:11
Iz 6:1
Jn 1:18
- m Eze 1:26
Obj 4:3
- n Wj 24:1
- o Lb 12:6
- p Rdz 31:54
Wj 18:12
1Koł 10:18
- q Pwt 5:22
Mt 5:19
- r Wj 24:2
Lb 11:28

szpada 2

- a Wj 32:1
- b Wj 17:10
- c Wj 18:26
- d Wj 19:9
- e Wj 16:10
Kpl 9:23
Lb 16:42
Eze 1:28
- f Wj 19:11
- g Mt 17:5
- h Wj 3:2
Pwt 4:24
Eze 1:27
Heb 12:29
- i Wj 19:20
- j Wj 34:28
Pwt 9:9
1Kl 19:8
Mt 4:2

ROZDZ. 25

- k Dz 7:53
Gal 3:19
- l Wj 35:5
1Kn 29:9
2Koł 9:7
- m Wj 38:24
- n Wj 38:25
- o Wj 38:3
Wj 38:29
- p Wj 35:6
- q Wj 36:20
- r Wj 27:20
- s Wj 35:8
- t Wj 30:23
- u Wj 30:34
- v Wj 28:6

miejsu, aż do was wrócimy.^a A oto są z wami Aaron i Chur.^b Kto ma sprawę sądową, niech się zwróci do nich”.^c **15** I wstąpił Mojżesz na górę, podczas gdy górę zakrywał obłok.^d

16 I chwała Jehowy^e przebywała na górze Synaj,^f a obłok zakrywał ją przez sześć dni. Wreszcie siódmego dnia zawołał na Mojżesza z obłoku.^g

17 A w oczach synów Izraela widok chwały Jehowy był jak trawiący ogień^h na szczycie góry. **18** Wówczas Mojżesz wszedł w środek obłoku i wstąpił na górę.ⁱ I przebywał Mojżesz na górze czterdzieści dni i czterdzieści nocy.^j

25 I Jehowa odezwał się do Mojżesza,^k mówiąc: **2** „Powiedz synom Izraela, żeby zebrali dla mnie daninę: Od każdego mężczyzny, którego pobudza serce, macie zbierać moją daninę”.^l **3** A to jest danina, którą macie od nich zbierać: złoto^m i srebro,ⁿ i miedź,^o **4** i niebieskie włókno, i wełnę barwioną czerwioną purpurą, i przędzę barwioną szkarłatem z czerwcow, i delikatny len, i sierść kozia,^p **5** i skóry baranie farbowane na czerwono, i skóry focze, i drewno akacjowe;^q **6** oliwę na oświetlenie,^r olejek balsamowy^s na olejek do namaszczenia^t i na wonne kadzidło;^u **7** i kamienie onyksowe oraz kamienie na oprawę efodu^v i napiersnika.^w **8** I wykonają dla mnie sanktuarium, gdyż będę przebywał pośród nich.^x **9** Tak macie to wykonać: zgodnie ze wszystkim, co ci pokażę jako wzór przybytku oraz wzór całego jego wyposażenia.^y

w Wj 28:15; x Wj 29:45; 1Kl 6:13; Heb 9:11; y 1Kn 28:12; Dz 7:44; Heb 8:5; Heb 9:9.

10 „I wykonają Arkę z drewna akacjowego,^a dwa i pół łokcia długą i półtora łokcia szeroką, i półtora łokcia wysoką.

11 I pokryjesz ją szczerem złotem.^b Masz ją pokryć wewnątrz i na zewnątrz, wykonasz też na niej wokoło złote obramowanie.^c

12 I odlejesz dla niej cztery złote pierścienie, i umieścisz je nad jej czterema nogami, dwa pierścienie po jednej stronie i dwa pierścienie po drugiej stronie.^d

13 I wykonasz drążki z drewna akacjowego, i pokryjesz je złotem.^e

14 I włożysz te drążki w pierścienie po bokach Arki, żeby na nich nosić Arkę.

15 Drążki mają pozostać w pierścieniach Arki. Nie mają być z nich wyjmowane.^f

16 A do Arki włożysz Świadcstwo, które ci dam.^g

17 „I wykonasz pokrywę ze szczerego złota, dwa i pół łokcia długą i półtora łokcia szeroką.^h

18 I wykonasz dwa cheruby ze złota. Masz je wykuć i umieścić na obu końcach pokrywy.ⁱ

19 I wykonaj jednego cheruba na jednym końcu, a drugiego cheruba na drugim końcu.^j Na pokrywie macie wykonać cheruby, na jej obu końcach.

20 I cheruby mają rozpościierać swe skrzydła w górę, osłaniając skrzydłami pokrywę, z twarzami zwróconymi do siebie.^k

Twarze cherubów powinny być skierowane ku pokrywie.

21 I położysz pokrywę^l na Arce, w Arce zaś umieścisz Świadcstwo, które ci dam.

22 I tam będę do ciebie przybywał, i będę z tobą rozmawiał znad pokrywy,^m spomiędzy dwóch cherubów, które są na Arce Świadcstwa, o wszystkim, co ci nakazę dla synów Izraela.ⁿ

ROZDZ. 25

a Wj 37:1

b Wj 37:2
Heb 9:4

c Wj 30:3

d Wj 37:5

e Wj 30:5
1Kn 15:15

f 1Kl 8:8

g Wj 16:34
Wj 31:18Wj 40:20
Lb 17:10Pwt 31:26
1Kl 8:9

Heb 9:4

h Wj 37:6

i 1Sm 4:4
Heb 9:5

j Rdz 3:24

k 1Kl 8:7
1Kn 28:18l Wj 40:20
1Kn 28:11

Heb 9:5

m Wj 30:6

Kpl 16:2

Lb 7:89
Sdz 20:27

Ps 80:1

n 2Sm 6:2
2Kl 19:15

Iz 37:16

szpalta 2

a Wj 40:22
Kpl 24:6Lb 3:31
Heb 9:2

b Wj 37:11

c Wj 37:12

d Wj 37:13

e Wj 37:14

f Wj 37:15

g Wj 37:16
Lb 4:7

1Kl 7:50

h Kpl 24:5

1Sm 21:6
1Kn 9:322Kn 13:11
Mt 12:4i Wj 37:17
Wj 40:24

1Kl 7:49

Heb 9:2

j Wj 37:18

k Wj 37:19

23 „I wykonasz stół^a z drewna akacjowego, długi na dwa łokcie i szeroki na łokieć, i wysoki na półtora łokcia.

24 I pokryjesz go szczerem złotem, i wykonasz dookoła niego złote obramowanie.^b

25 I wykonasz dookoła niego obrzeże na szerokość dłoni, i wykonasz dookoła niego złote obramowanie tego obrzeża.^c

26 I wykonasz do niego cztery złote pierścienie, i umieścisz je na czterech narożnikach, które są przy czterech nogach.^d

27 Pierścienie powinny być blisko obrzeża jako uchwyty dla drążków do noszenia stołu.^e

28 I wykonasz drążki z drewna akacjowego, i pokryjesz je złotem, i na nich będzie noszony stół.^f

29 „Wykonasz też należące do niego misy i kielichy, i dzbany, i czasze, którymi będą wylewane napoje ofiarne. Masz je wykonać ze szczerego złota.^g

30 A na stole masz zawsze kłaść przed moim obliczem chleb pokładny.^h

31 „I wykonasz świecznik ze szczerego złota. Świecznik ten ma być kuty.ⁱ Jego podstawa i ramiona, i kielichy, i gałki, i kwiaty mają z niego wystawać.

32 A z jego boków będzie wychodzić sześć ramion: trzy ramiona świecznika z jednego boku i trzy ramiona świecznika z drugiego boku.^j

33 Trzy kielichy w kształcie kwiatów migdałowca będą na jednym rzędzie ramion, z gałkami i kwiatami na przemian, i trzy kielichy w kształcie kwiatów migdałowca na drugim rzędzie ramion, z gałkami i kwiatami na przemian.^k

Tak będzie z sześcioma ramionami wychodzącymi ze świecznika.

34 I będą na świeczniku cztery kielichy w kształcie

kwiatów migdałowca, z jego gałkami i kwiatami na przemian.^a

35 I pod dwoma ramionami będzie z niego wystawać gałka, i pod dalszymi dwoma ramionami będzie z niego wystawać gałka, i pod następnymi dwoma ramionami będzie z niego wystawać gałka – pod sześcioma ramionami wystającymi ze świecznika.^b **36** Mają z niego wystawać ich gałki oraz ich ramiona. Wszystko to ma stanowić jedną całość wykutą ze szczerzego złota.^c

37 I wykonasz do niego siedem lamp; a lampy mają być zapalane i oświetlać będą obszar przed nim.^d **38** Również jego szczytce i popielnice będą ze szczerzego złota.^e

39 Ma go wykonać, wraz z tymi wszystkimi jego przyborami, z talentu szczerzego złota. **40** I bacz, żebyś je uczynił według wzoru, który ci pokazano na górze.^f

26 „A przybytek masz wykonać z dziesięciu płócien namiotowych,^g z delikatnego skręcanego lnu i niebieskiego włókna, i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarlatem z czerwców.^h Zrobisz je z cherubami,ⁱ robotą hafciarską. **2** Długość każdego płótna namiotowego ma wynosić dwadzieścia osiem łokci, a szerokość każdego płótna namiotowego cztery łokcie. Jedna jest miara dla wszystkich płócien namiotowych.^j **3** Pięć połączonych ze sobą płócien namiotowych ma tworzyć jedną całość i pięć połączonych ze sobą płócien namiotowych ma tworzyć jedną całość.^k **4** I wykonasz pętlice z niebieskiego włókna na brzegu jednego płótna namiotowego na końcu całości; i uczynisz to samo na brzegu najdalszego płótna na-

ROZDZ. 25

a Wj 37:20

b Wj 37:21

c Lb 8:4

d Wj 30:8

Kpl 24:3

Lb 8:2

2Kn 13:11

e Wj 37:23

Lb 4:9

f Wj 39:42

Lb 8:4

Dz 7:44

Heb 8:5

ROZDZ. 26

g Heb 8:5

Heb 9:11

h Wj 36:8

i Rdz 3:24

Ps 99:1

j Lb 4:25

1Kn 17:1

k Wj 36:10

szpalta 2

a Wj 36:11

b Wj 36:12

c Wj 36:13

Wj 39:33

Heb 9:9

d Wj 35:26

e Pwt 3:11

f Wj 36:16

g Pwt 8:9

Hi 28:2

h Wj 36:13

namiotowego w drugim miejscu złączenia.^a **5** Pięćdziesiąt pętl

lic wykonasz na jednym płótnie namiotowym i pięćdziesiąt pętl

lic wykonasz na skraju płótna namiotowego w drugim miejscu złączenia, przy czym pętl

lice będą jedna naprzeciw drugiej.^b

6 I wykonasz pięćdziesiąt złotych haczyków, i tymi haczykami zepniesz płótna namiotowe,

i powstanie jeden przybytek.^c

7 „A do namiotu na przybytek wykonasz tkaniny z koziej sierści.^d Wykonasz jedenaście

tkanin namiotowych. **8** Długość każdej tkaniny namiotowej ma wynosić trzydzieści łokci,^e

a szerokość każdej tkaniny namiotowej cztery łokcie. Jedna jest miara dla jedenastu tkanin

namiotowych. **9** I połączysz osobno pięć tkanin namiotowych i osobno sześć tkanin

namiotowych,^f a tę szóstą tkaninę złożysz we dwoje z przedniej strony namiotu. **10** I wy-

konasz pięćdziesiąt pętl na brzegu jednej tkaniny namiotowej, najdalszej w tym szeregu, i pięćdziesiąt na brzegu

tkaniny namiotowej w drugim miejscu złączenia. **11** I wykonasz pięćdziesiąt miedzianych haczyków,^g i włożysz haczyki

do pętl, i zepniesz namiot, tak iż powstanie jedna całość.^h

12 A to, co zbywa z tkanin namiotowych, ma zwiśać. Zbywająca połowa tkaniny namiotowej ma zwiśać z tyłu przybytku.

13 Łokieć z jednej strony i łokieć z drugiej strony tego, co zbywa na całej długości tkanin namiotowych, będzie zwiśać po bokach przybytku, aby zakrywać go z jednej i drugiej strony.

14 „I wykonasz na namiot nakrycie ze skór baranich farbowanych na czerwono, a na

wierzch nakrycie ze skór fozycznych.

15 „I wykonasz na przybytek ramy^a z drewna akacjowego, stojące pionowo. **16** Długość ramy ma wynosić dziesięć łokci, a szerokość każdej ramy półtora łokcia. **17** Każda rama będzie mieć dwa przylegające do siebie czopy. Tak wykonasz wszystkie ramy przybytku. **18** I wykonasz ramy na przybytek, dwadzieścia ram na stronę od Negebu, od południa.

19 „Wykonasz też czterdzieści srebrnych podstaw^b z gniazdem pod dwadzieścia ram; dwie podstawy z gniazdem pod jedną ramę z jej dwoma czopami i dwie podstawy z gniazdem pod kolejną ramę z jej dwoma czopami. **20** Również na drugą stronę przybytku, stronę północną, dwadzieścia ram^c **21** oraz ich czterdzieści srebrnych podstaw z gniazdem, dwie podstawy z gniazdem pod jedną ramę i dwie podstawy z gniazdem pod kolejną ramę.^d **22** A na tylne części przybytku od strony zachodniej wykonasz sześć ram.^e **23** I wykonasz dwie ramy jako narożne podpory przybytku^f na jego dwie tylne części. **24** I powinny być podwójne u spodu, a razem powinny być podwójne aż do wierzchu każdej z nich, przy pierwszym pierścieniu. Takie powinny być obydwie. Będą służyć za dwie narożne podpory. **25** I będzie osiem ram oraz ich srebrne podstawy z gniazdem, szesnaście podstaw, dwie podstawy z gniazdem pod jedną ramą i dwie podstawy z gniazdem pod kolejną ramą.

26 „I wykonasz poprzeczki z drewna akacjowego,^g pięć do ram na jedną stronę przybytku **27** i pięć poprzeczek do

ROZDZ. 26

a Lb 4:31

b Lb 3:36

c Wj 36:25

d Wj 36:26

e Wj 36:20
Wj 36:27

f Wj 36:28

g Wj 36:31

szpalta 2

a Wj 36:32

b Wj 12:35
Wj 36:34

c Wj 19:3
Wj 25:9
Wj 27:8
Dz 7:44
Heb 8:5

d Wj 36:35
Wj 40:21
Kpl 16:2
Łk 23:45
Heb 6:19
Heb 9:3
Heb 10:20

e Rdz 3:24

f 1KI 8:6
Heb 9:4

g Wj 40:22
Wj 40:26
Heb 9:2

h Wj 40:21
Kpl 16:2
1KI 8:6
Heb 9:3
Heb 9:12
Heb 9:24

i Kpl 24:3
1KI 7:49

j Wj 36:37

ram na drugą stronę przybytku, i pięć poprzeczek do ram boku przybytku na dwie tylne części po stronie zachodniej.^a

28 Środkowa poprzeczka w samym środku ram będzie przechodzić od końca do końca.

29 „I pokryjesz te ramy złotem,^b i ze złota wykonasz ich pierścienie jako uchwyty dla poprzeczek; również poprzeczki pokryjesz złotem. **30** I postawisz przybytek według planu pokazanego ci na górze.^c

31 „I wykonasz zasłonę^d z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, i delikatnego skręcanego lnu. Wykonają z cherubami,^e robotą hafciarską. **32** I umieścisz ją na czterech akacjowych słupach pokrytych złotem. Ich kołki będą ze złota. Mają być na czterech srebrnych podstawach z gniazdem. **33** I umieścisz tę zasłonę pod haczykami, i wniesiesz tam poza zasłonę Arkę Świadectwa;^f i zasłona będzie dla was przegrodą między Miejscem Świętym^g a Miejscem Najświętszym.^h **34** I położysz pokrywę na Arce Świadectwa w Miejscu Najświętszym.

35 „Na zewnątrz zasłony postawisz stół, a naprzeciw stołu świecznik,ⁱ po stronie południowej przybytku; stół zaś ustawisz po stronie północnej. **36** I do wejścia do namiotu wykonasz kotarę^j z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, i delikatnego skręcanego lnu – jako robotę tkacką. **37** A do kotary wykonasz pięć akacjowych słupów i pokryjesz je złotem. Ich kołki będą ze złota. I do nich

odlejesz pięć miedzianych podstaw z gniazdem.

27 „I wykonasz ołtarz z drewna akacjowego, pięć łokci długi i pięć łokci szeroki. Ołtarz^a ma być kwadratowy, wysoki na trzy łokcie. **2** I wykonasz rogi^b na jego czterech narożnikach. Rogi te będą z niego wystawać; i pokryjesz go miedzią.^c **3** I wykonasz należące do niego kubły do usuwania zeń tłustego popiołu, a także łopatkę i czasze, i widełki, i popielnice; i wszystkie jego przybory wykonasz z miedzi.^d **4** I wykonasz do niego kratę, miedzianą siatkę;^e a nad tą siatką, na czterech krańcach, zrobisz cztery miedziane pierścienie. **5** I umieścisz ją wewnątrz pod obramowaniem ołtarza, i siatka ta będzie do środka ołtarza.^f **6** I wykonasz drążki do ołtarza, drążki z drewna akacjowego, i pokryjesz je miedzią.^g **7** I jego drążki będą wkładane w pierścienie; drążki te będą po dwóch bokach ołtarza, gdy będzie niesiony.^h **8** Wykonasz go jako pustą skrzynię z desek. Jak ci pokazał na górze, tak go wykonaj.ⁱ

9 „I urządzisz dziedziniec przybytku. Od strony Negebu, od strony południowej, dziedziniec będzie miał zasłony z delikatnego skręcanego lnu;^k długość jednej strony ma wynosić sto łokci. **10** A jego dwadzieścia słupów i ich dwadzieścia podstaw z gniazdem będzie z miedzi. Kołki tych słupów oraz ich złącza będą ze srebra.^l **11** Podobnie też ma być z długością po stronie północnej; zasłony mają być długie na sto łokci, a jego dwadzieścia słupów i ich dwadzieścia podstaw z gniazdem będzie

ROZDZ. 27

a Wj 38:1
Wj 40:29
2Kn 4:1
Heb 13:10

b Kpl 4:25
1Kl 2:28
Ps 118:27

c Wj 38:2
Lb 16:38
1Kl 8:64

d Wj 38:3
Kpl 16:12
1Kl 7:45

e Wj 35:16

f Wj 38:4

g Wj 38:6
Lb 4:14

h Wj 38:7
Lb 4:15

i Wj 25:40
1Kn 28:12
Dz 7:44
Heb 8:5

j Wj 40:8
1Kl 6:36
1Kl 8:64
Ps 84:10
Ps 92:13
Ps 100:4

k Wj 38:9

l Wj 38:10

szpalta 2

a Wj 38:11

b Wj 38:12

c Wj 38:13

d Wj 38:14
Wj 39:40

e Wj 38:15

f Wj 35:25
Wj 38:18

g Wj 38:19

h Wj 38:17

i Wj 27:9

j Wj 38:20
Lb 3:36

k Wj 39:37
Kpl 24:2

z miedzi, natomiast kołki słupów i ich złącza będą ze srebra.^a

12 Jeśli chodzi o szerokość dziedzińca, po stronie zachodniej będą zasłony na pięćdziesiąt łokci; ich słupów będzie dziesięć i ich podstaw z gniazdem dziesięć.^b **13** A szerokość dziedzińca po stronie wschodniej, ku wschodowi słońca, będzie wynosić pięćdziesiąt łokci.^c

14 I z jednej strony będzie zasłony na piętnaście łokci; ich słupy będą trzy i ich podstawy z gniazdem trzy.^d **15** I z drugiej strony będzie zasłony na piętnaście łokci; ich słupy będą trzy i ich podstawy z gniazdem trzy.^e

16 „A do bramy dziedzińca ma być kotara długa na dwadzieścia łokci, z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwawą purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, i delikatnego skręcanego lnu, tkackiej roboty;^f ich słupy będą cztery i ich podstawy z gniazdem cztery.^g

17 Wszystkie słupy dziedzińca będą mieć dookoła srebrne zaczepy, ich kołki też będą srebrne, lecz ich podstawy z gniazdem – miedziane.^h **18** Długość dziedzińca ma wynosić sto łokci,ⁱ a szerokość pięćdziesiąt łokci, wysokość zaś pięć łokci, z delikatnego skręcanego lnu, a ich podstawy z gniazdem będą miedziane. **19** I wszystkie przybory przybytku na użytek w całej związanej z nim służbie, i wszystkie jego paliki namiotowe, i wszystkie paliki dziedzińca będą z miedzi.^j

20 „Ty zaś masz nakazać synom Izraela, żeby się postarali dla ciebie o czystą, wytłaczaną oliwę z oliwek na oświetlenie, by lampy stale świeciły.^k **21** W namiocie spotkania, na zewnątrz

zasłony,^a która jest obok Świątyni, Aaron i jego synowie będą to przed Jehową utrzymywać w porządku od wieczora do rana.^b Jest to ustawa po czas niezmienny dla ich pokoleń,^c by ją spełniali synowie Izraela.^d

28 „A ty przyprowadź do siebie Aarona, swego brata, a z nim jego synów, spośród synów Izraela, żeby mógł pełnić dla mnie służbę kapłańską.”^e Aaron,^f Nadab i Abihu,^g Eleazar i Itamar,^h synowie Aarona. **2** I wykonasz święte szaty dla Aarona, twego brata, ku chwale i pięknu.ⁱ **3** I ty masz mówić do wszystkich, którzy są mądrego serca i których napełniłem duchem mądrości,^j a oni wykonają szaty dla Aarona ku uświęceniu go, żeby mógł pełnić dla mnie służbę kapłańską.^k

4 „A oto szaty, które wykonają: napierśnik^l i efod,^m i płaszcz bez rękawów,ⁿ i długa szata tkana w kratę, zawój^o i szarfa;^p i wykonają święte szaty dla Aarona, twego brata, oraz dla jego synów, żeby mógł pełnić dla mnie służbę kapłańską. **5** I wezmą złoto oraz niebieskie włókno i wełnę barwioną czerwona purpurą, i przędzę barwioną szkarłatem z czerwcow, i delikatny len.

6 „I robotą hafciarską wykonają efod ze złota, niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, z przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow, a także z delikatnego skręcanego lnu.^q **7** I będzie on miał dwa naramienniki połączone ze sobą na jego dwóch końcach, i będzie złączony.^r **8** A przepaska,^s która jest na nim do przewiązywania go, ma być wykonana z jego materiałów: ze

ROZDZ. 27

- a Wj 26:33
- Wj 40:3
- Heb 6:19
- Heb 9:2
- Heb 9:3
- Heb 10:20
- b Wj 30:8
- Kpł 24:3
- 2Kn 13:11
- c Wj 28:43
- Wj 40:15
- d Kpł 21:21
- Lb 16:40
- Lb 18:23
- 2Kn 26:18

ROZDZ. 28

- c Kpł 8:2
- Heb 5:1
- f Wj 4:14
- Ps 99:6
- Heb 5:4
- g Wj 6:23
- Kpł 10:1
- Lb 26:61
- h Wj 38:21
- Kpł 10:16
- 1Kn 6:3
- 1Kn 24:2
- i Wj 29:5
- Kpł 8:7
- j Ef 1:17
- k Wj 31:6
- Wj 36:1
- Prz 2:6
- l Wj 39:8
- Wj 39:15
- Kpł 8:8
- m Wj 39:2
- n Wj 39:22
- o Wj 39:28
- Wj 39:30
- Kpł 8:9
- p Wj 39:29
- Kpł 8:7
- Iz 11:5
- q Wj 39:3
- r Wj 39:4
- s Wj 29:5

szpalta 2

- a Rdz 2:12
- Wj 35:9
- b Wj 39:6
- 2Kn 2:7
- c Wj 39:14
- d Rdz 43:33
- Wj 1:1
- e Wj 35:27
- f Wj 39:13
- g Wj 39:7
- h Wj 39:15
- i Wj 39:18
- j Wj 28:30
- Kpł 8:8
- Lb 27:21
- k Wj 39:8
- l Wj 39:9
- m Wj 39:10
- n Eze 27:16
- o Obj 21:20
- p Wj 39:10
- Obj 21:19

złota, niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow, i delikatnego skręcanego lnu.

9 „I weźmiesz dwa kamienie onyksowe,^a i wyryjesz^b na nich imiona synów Izraela.”^c **10** ich sześć imion na jednym kamieniu, a imiona pozostałych sześciu na drugim kamieniu, w kolejności ich narodzin.^d **11** Robotą rzemieślniczą w kamieniach, jak się graweruje pieczęć, wyryjesz na dwóch kamieniach imiona synów Izraela.^e Wykonasz je, osadzając w złotych oprawach.^f **12** I umieścisz te dwa kamienie na naramiennikach efodu jako kamienie pamiątkowe dla synów Izraela;^g i Aaron będzie nosił ich imiona przed Jehową na swych dwóch naramiennikach dla upamiętnienia. **13** I wykonasz złote oprawy **14** i dwa łańcuszki ze szczerzego złota.^h Wykonasz je jak sznury, robotą powroźniczą; i przymocujesz do opraw te łańcuszki podobne do sznurów.ⁱ

15 „I robotą hafciarską wykonasz napierśnik sądu.^j Wykonasz go taką robotą, jaką wykonałeś efod. Zrobisz go ze złota, niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow, i z delikatnego skręcanego lnu.^k **16** Gdy się go złoży we dwoje, powinien być kwadratowy; jego długość ma wynosić jedną piędź i szerokość jedną piędź.^l **17** I wysadzisz go zestawem kamieni, czterema rzędami kamieni.^m Pierwszy rząd to rząd z rubinem,ⁿ topazem^o i szmaragdem.^p **18** A drugi rząd to turkus,^q szafir^r i jaspis.^s **19** A trzeci rząd to kamień *leszem*, agat^t i ametyst.^u

q Wj 39:11; r Wj 24:10; Eze 1:26; s Obj 4:3; Obj 21:11; t Wj 39:12; u Obj 21:20.

20 A czwarty rząd to chryzolit,^a onyks^b i jadeit. W ich zagłębieniach mają być złote oprawy.^c

21 I kamienie mają być według imion synów Izraela, dwanaście według ich imion.^d Będą wygrawerowane jak pieczęć, każdy według swego imienia, dla dwunastu plemion.^e

22 „A na napierśniku wykonasz splecione łańcuszki, robotą powroźniczą, ze szczerego złota.^f

23 I wykonasz na napierśniku dwa złote pierścienie,^g i umieścisz te dwa pierścienie na dwóch brzegach napierśnika. **24** I w dwa pierścienie na brzegach napierśnika włożysz dwa złote sznurki.^h

25 A dwa końce tych dwóch sznurów przewleciesz przez obie oprawy i umieścisz je na naramiennikach efodu, z jego przedniej strony.ⁱ

26 I wykonasz dwa złote pierścienie, i umieścisz je na dwóch końcach napierśnika, na jego brzegu, który jest po wewnętrznej stronie efodu.^j

27 I wykonasz dwa złote pierścienie, i umieścisz je na dwóch naramiennikach efodu od dołu, z przedniej strony, blisko jego miejsca połączenia, nad przepaską efodu.^k

28 I niebieskim sznurem przywiążą napierśnik za jego pierścienie do pierścieni efodu, żeby się trzymał nad przepaską efodu i żeby napierśnik się nie przesunął po efodzie.^l

29 „I Aaron ma stale nosić imiona synów Izraela na napierśniku sądu, na swoim sercu, gdy będzie wchodził do Miejsca Świętego, jako pamiątkę przed Jehową. **30** A do napierśnika sądu włożysz Urim^m i Tummim i mają one być na sercu Aarona, gdy będzie wchodził przed Jeho-

ROZDZ. 28

a PnP 5:14

b 1Kn 29:2

c Wj 39:13

d 1Kl 18:31

e Wj 1:1

f Wj 39:15

g Wj 39:16

h Wj 39:17
Kpl 8:8

i Wj 39:18

j Wj 39:19

k Wj 28:8
Wj 39:20
Kpl 8:7

l Wj 39:21

m Kpl 8:8
Lb 27:21
Pwt 33:8
1Sm 28:6
Ezd 2:63**szpalta 2**a Iz 58:2
Jn 8:16
Heb 4:15
Heb 5:1b Wj 39:22
Kpl 8:7

c Wj 39:23

d Wj 39:25

e Wj 39:26

f Kpl 16:2
Lb 18:7g Wj 39:30
Kpl 8:9
1Kn 16:29
Ps 93:5
Za 14:20
Heb 7:26
1Pt 1:16h Wj 29:6
Wj 39:31i Kpl 10:17
Kpl 22:9
Lb 18:1
Iz 53:11
2Ko 5:21
Heb 9:28
1Pt 2:24j Kpl 23:11
Rz 8:34
Heb 7:25k Wj 28:4
Obj 19:8

wę; i Aaron będzie na swoim sercu stale nosił przed Jehową sądy^a synów Izraela.

31 „A do efodu wykonasz płaszcz bez rękawów, w całości z niebieskiego włókna.^b

32 I u góry, na środku, będzie miał otwór. Otwór ten winien mieć dookoła obwódkę, wykonaną przez tkacza. Ma być podobny do otworu pancerza, żeby się nie rozdarł.^c

33 A na jego brzegu wykonasz jabłka granatu z niebieskiego włókna i welny barwionej czerwionawą purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, na jego brzegu dookoła, i dookoła między nimi złote dzwoneczki;^d

34 złoty dzwoneczek i jabłko granatu, złoty dzwoneczek i jabłko granatu dookoła na brzegu płaszcza bez rękawów.^e

35 I będzie na Aaronie, by mógł on pełnić służbę, i będzie słycać od niego dźwięk, gdy będzie wchodził do sanktuarium przed Jehowę i gdy będzie wychodził – żeby nie umarł.^f

36 „I wykonasz lśniącaą płytkę ze szczerego złota, i wyryjesz na niej, jak się graweruje pieczęć: „Świętość należy do Jehowy”.^g

37 I przymocujesz ją niebieskim sznurkiem, i będzie się znajdować na zawoju.^h

Ma być na przedniej stronie zawoju. **38** I będzie na czole Aarona, i Aaron będzie odpowiadał za przewinienie popełnione przeciwko świętym przedmiotom,ⁱ które uświęca synowie Izraela, to znaczy przeciwko wszystkim ich świętym darom; i będzie stale pozostawać na jego czole, żeby zaskarbiać dla nich uznanie^j przed Jehową.

39 „I utkasz w kratę długą szatę z delikatnego lnu, i wykonasz zawój z delikatnego lnu,^k

wykonasz także szarfę,^a robotą tkacką.

40 „I wykonasz dla synów Aarona długie szaty,^b i wykonasz dla nich szarfy, wykonasz też dla nich nakrycia głowy,^c ku chwale i pięknu.^d **41** I przyodziejiesz nimi Aarona, twego brata, a z nim jego synów, i namaścisz ich,^e i napelnisz ich rękę mocą,^f i poświęcisz ich, i będą pełnić dla mnie służbę kapłańską. **42** I wykonaj dla nich bieliznę dolną z tkaniny lnianej, by zakrywała nagie ciało.^g Winna sięgać od bioder po uda. **43** I ma być na Aaronie oraz jego synach, gdy będą wchodzić do namiotu spotkania lub gdy będą się zbliżać do ołtarza, by usługiwać w miejscu świętym, żeby się nie obciążyli winą i nie pomarli. Jest to ustawa po czas niezmierny dla niego i jego potomstwa po nim.^h

29 „A oto, jak masz z nimi postąpić, by ich uświęcić do pełnienia dla mnie służby kapłańskiej: Weź młodego byka i dwa zdroweⁱ barany,^j **2** i praśny chleb oraz praśne okrągłe placki nasączone oliwą, i praśne podplomyki posmarowane oliwą.^k Zrobisz je z wybornej mąki pszennej. **3** I włożysz je do kosza, i przyniesiesz je w koszu,^l przyprowadzisz także byka oraz dwa barany.

4 „I przyprowadzisz Aarona oraz jego synów przed wejście^m do namiotu spotkania, i obmyjesz ich wodą.ⁿ **5** Potem weźmiesz szaty^o i ubierzesz Aarona w długą szatę, jak również w należący do efodu płaszcz bez rękawów wraz z efodem i napierśnikiem, i przepasziesz go przepaską efodu.^p **6** I włożysz

ROZDZ. 28

- a Wj 39:29
- b Wj 39:27
- c Kpl 8:13
- d 1Sm 2:18
- e Wj 39:28
- f Kpl 8:13
- d Wj 28:2
- e Wj 29:7
- Wj 30:30
- Kpl 10:7
- Dz 10:38
- 2Ks 1:21
- 1Jn 2:27
- f Wj 29:9
- Kpl 8:33
- Lb 3:3
- g Kpl 6:10
- h Wj 27:21

ROZDZ. 29

- i Pwt 15:21
- Pwt 17:1
- j Kpl 8:2
- Kpl 9:2
- 2Kn 13:9
- k Kpl 6:20
- Kpl 7:12
- l Kpl 8:26
- m Wj 26:36
- Wj 40:28
- Kpl 8:3
- n Kpl 8:6
- Heb 7:26
- Heb 10:22
- o Wj 28:4
- Kpl 8:7
- Kpl 16:4
- p Wj 28:8

szpalta 2

- a Wj 28:36
- Wj 39:30
- Kpl 8:9
- b Wj 30:25
- c Kpl 8:12
- Ps 133:2
- Iz 61:1
- Dz 10:38
- d Wj 28:40
- Kpl 8:13
- e Wj 28:1
- Wj 28:43
- Wj 40:15
- f Wj 28:41
- Wj 32:29
- Ftp 4:13
- g Kpl 8:14
- h Kpl 1:3
- Kpl 1:5
- i Kpl 8:15
- j Wj 27:2
- k Kpl 4:7
- l Kpl 3:17
- Kpl 4:8
- Ps 69:9
- m Kpl 1:9
- Kpl 9:14
- n Kpl 8:16
- Kpl 9:19
- o Kpl 17:6
- p Kpl 16:27
- q Kpl 8:18

mu na głowę zawój, a na zawoju umieścisz święty znak poświęcenia.^a **7** I weźmiesz olejek do namaszczenia,^b i wylejesz na jego głowę, i go namaścisz.^c

8 „Potem przyprowadzisz jego synów i ubierzesz ich w długie szaty.^d **9** I przepasziesz ich szarfami – Aarona, jak również jego synów – i założysz im nakrycie głowy; i do nich będzie należeć kapłaństwo według ustawy po czas niezmierny.^e Tak napelnisz mocą rękę Aarona i rękę jego synów.^f

10 „Potem przyprowadzisz byka przed namiot spotkania, Aaron zaś oraz jego synowie położą ręce na głowie byka.^g **11** I zarzniesz tego byka przed obliczem Jehowy, u wejścia do namiotu spotkania.^h **12** I weźmiesz nieco krwi byka,ⁱ i przyniesiesz ją palcem na rogi ołtarza,^j a całą resztę krwi wylejesz u podstawy ołtarza.^k **13** I weźmiesz wszystek tłuszcz,^l który okrywa jelita,^m oraz to, co okrywa wątrobę,ⁿ jak również obie nerki, a także tłuszcz, który jest na nich, i zamienisz to w dym na ołtarzu.^o **14** Lecz mięso byka i jego skórę oraz jego gnój spalisz w ogniu poza obozem.^p Jest to dar ofiarny za grzech.

15 „Potem weźmiesz jednego barana,^q Aaron zaś oraz jego synowie położą ręce na głowie tego barana.^r **16** I zarzniesz barana, i weźmiesz jego krew, i pokropisz nią ołtarz dookoła.^s **17** I porozcinasz barana na części, i obmyjesz jego jelita^t oraz golenie, a jego części ułożysz obok siebie i tak aż do jego głowy. **18** I całego barana zamienisz w dym na ołtarzu. Jest

r Kpl 1:4; s Kpl 8:19; Heb 9:22; t Kpl 1:13; Kpl 8:21.

to całopalenie^a dla Jehowy, kojąca woń.^b Jest to ofiara ogniowa dla Jehowy.

19 „Następnie weźmiesz drugiego barana, Aaron zaś oraz jego synowie położą ręce na głowie tego barana.^c **20** I zarchniesz barana, i weźmiesz nieco jego krwi, i posmarujesz nią płatek prawego ucha Aarona oraz płatek prawego ucha jego synów i kciuk ich prawej ręki oraz wielki palec ich prawej stopy,^d i pokropisz krwią ołtarz dookoła. **21** I weźmiesz nieco krwi, która jest na ołtarzu, oraz nieco olejku do namaszczenia,^e i pokropisz nią Aarona i jego szaty, i jego synów, a także szaty jego synów z nim, żeby był święty on i jego szaty, jak również jego synowie i szaty jego synów z nim.^f

22 „I weźmiesz z barana tłuszcz i tłusty ogon,^g i tłuszcz okrywający jelita, i to, co okrywa wątrobę, jak również obie nerki i tłuszcz, który jest na nich, i prawy udziec^h — jest to bowiem baran uroczystego wprowadzenia na urząd.ⁱ **23** także okrągły bochenek chleba i okrągły placek chleba z oliwą, i podpłomyk z kosza praśników, który jest przed Jehową.^j **24** I położysz to wszystko na dłoniach Aarona i na dłoniach jego synów,^k i będziesz tym kołysał jako ofiarą kołysaną przed Jehową.^l **25** I weźmiesz to z ich rąk, i zamienisz w dym na ołtarzu, na ofierze całopalnej, jako kojącą woń przed Jehową.^m Jest to ofiara ogniowa dla Jehowy.ⁿ

26 „I weźmiesz przeznaczony dla Aarona mostek barana uroczystego wprowadzenia na urząd,^o i będziesz nim kołysał jako ofiarą kołysaną przed

ROZDZ. 29

a Rdz 22:2
Kpl 9:24

b Rdz 8:21
Ef 5:2
Flp 4:18

c Kpl 8:22

d Kpl 8:24

e Wj 30:25
Ps 133:2
Iz 61:1

f Kpl 8:30

g Kpl 3:9
Kpl 7:3
Kpl 9:19

h Kpl 7:32
Kpl 9:21
Lb 18:18

i Kpl 8:22

j Kpl 8:26
1Ko 5:8

k Kpl 8:27

l Kpl 7:30

m Kpl 8:28
Ef 5:2

n Kpl 10:13
1Sm 2:28

o Kpl 8:29
Ps 99:6

szpalta 2

a Kpl 10:15

b Wj 29:22
Kpl 7:37

c Kpl 7:34
Kpl 10:14
Lb 15:19
Lb 18:24
Pwt 18:3

d Kpl 7:11

e Wj 28:4

f Lb 20:26

g Wj 30:30
Wj 40:15
Kpl 8:12
2Ko 1:21

h Wj 28:41
Kpl 8:33
2Ko 3:5

i Kpl 8:35
Kpl 9:1

j Kpl 8:31

k 1Ko 9:13
1Ko 9:14

l Kpl 10:13

m Kpl 22:10
Lb 3:10
Mt 12:4

n Wj 12:10
Kpl 8:32

Jehową, i będzie on twoim dziełem. **27** I uświęcisz mostek^a ofiary kołysanej i udziec ze świętej części, która była kołysana i która pochodziła z barana uroczystego wprowadzenia na urząd,^b z tego, co było dla Aarona, i z tego, co było dla jego synów. **28** I przypadnie to Aaronowi oraz jego synom według przepisu, który obowiązuje po czas niezmierny i którego mają przestrzegać synowie Izraela, jest to bowiem święta część;^c i będzie to święta część składana przez synów Izraela. Jest to ich święta część dla Jehowy z ich ofiar współuczestnictwa.^d

29 „A święte szaty^e należące do Aarona będą służyć jego synom^f po nim, by w nich zostali namaszczeni^g i by w nich napelniono ich rękę mocą.^h

30 Przez siedem dniⁱ będzie je nosił kapłan, który spośród jego synów nastąpi po nim i który będzie przychodził do namiotu spotkania, aby służyć w miejscu świętym.

31 „I weźmiesz barana uroczystego wprowadzenia na urząd, i ugotujesz jego mięso w świętym miejscu.^j **32** Aaron zaś oraz jego synowie mają zjeść^k mięso barana i chleb, który jest w koszu u wejścia do namiotu spotkania. **33** I mają zjeść to, czym dokonano prześlania, by napelnić mocą ich rękę, żeby ich uświęcić.^l Lecz obcemu nie wolno tego jeść, gdyż jest to coś świętego.^m **34** A gdyby zostało do rana coś z mięsa ofiary składanej podczas uroczystego wprowadzenia na urząd, a także z chleba, wtedy spalisz ogniem to, co pozostało.ⁿ Nie wolno tego jeść, gdyż jest to coś świętego.

35 „I tak postąpisz z Aaronem oraz jego synami zgodnie ze wszystkim, co ci nakazałem.^a Siedem dni będziesz napelniał ich rękę mocą.^b **36** I dla prześlągania będziesz codziennie składał byka jako dar ofiarny za grzech,^c a ołtarz oczyścisz z grzechu, dokonując zaś prześlągania, i namaścisz^d go, by go uświęcić. **37** Przez siedem dni będziesz dokonywał prześlągania za ołtarz i go uświęcisz,^e żeby naprawdę stał się szczególnie świętym ołtarzem.^f Ten, kto dotyka ołtarza, ma być święty.^g

38 „A oto, co będziesz składał na ołtarzu: jednoroczne baranki – ustawicznie po dwa na dzień.^h

39 I złożysz jednego baranka rano,ⁱ a drugiego baranka złożysz między dwoma wieczorami.^j

40 I razem z pierwszym barankiem – dziesiątą część efy wybornej mąki^k nasączonej ćwiercią hinu wytłaczanej oliwy oraz ofiarę płynną^l z ćwierci hinu wina. **41** A drugiego baranka złożysz między dwoma wieczorami. Razem z ofiarą zbożową^m taką jak rano i z taką ofiarą płynną złożysz go jako kojącą woń, ofiarę ogniwą dla Jehowy.

42 Jest to ustawiczneⁿ całopalenie przez wszystkie wasze pokolenia u wejścia do namiotu spotkania przed Jehową, gdzie będę się z wami spotykać, by tam z tobą rozmawiać.^o

43 „I będę tam obecny, by się spotykać z synami izraelskimi, i zostanie on uświęcony moją chwałą.^p **44** I uświęcę namiot spotkania i ołtarz; i uświęcę^q Aarona oraz jego synów, by pełnili dla mnie służbę kapłańską.

45 I będę przebywał pośród synów Izraela, i będę ich Bogiem.^r

ROZDZ. 29

- a Kpl 8:4
- b Kpl 8:33
- c Kpl 4:20
- d Wj 30:28
Kpl 8:11
Lb 7:1
- e Wj 40:10
- f Wj 30:29
Mt 23:19
- g Wj 30:29
- h 1Kn 16:40
2Kn 2:4
2Kn 13:11
Dn 9:27
Heb 7:27
Heb 10:11
- i 2Kl 16:15
Dz 26:7
- j Dn 9:21
- k Wj 16:36
Lb 28:5
- l Rdz 35:14
Kpl 23:13
Flp 2:17
- m 1Kl 18:29
Ps 141:2
- n Lb 28:6
- o Wj 25:22
Kpl 1:1
Lb 17:4
- p Wj 40:34
Lb 12:5
1Kl 8:11
- q Kpl 21:15
Kpl 22:9
Jn 10:36
- r Wj 25:8
Kpl 26:12
Za 2:11
2Ko 6:16
Ef 2:22

szpalta 2

- a Wj 20:2
- b Kpl 11:44
Kpl 18:30
Kpl 19:2
Eze 20:5

ROZDZ. 30

- c Wj 40:5
Ps 141:2
- d Wj 27:2
Wj 37:25
Kpl 4:7
- e Wj 37:26
- f Wj 37:27
- g Wj 37:28
- h Wj 26:33
Heb 9:3
- i Wj 25:22
- j Kpl 16:13
Lb 16:40
1Sm 2:28
1Kn 23:13
Łk 1:9
- k Wj 30:34
2Kn 13:11
Obj 8:4
- l Wj 27:20
1Sm 3:3
- m Kpl 10:1
2Kn 26:18
Eze 8:11

46 I poznają, że ja jestem Jehowa, ich Bóg, który ich wyprowadził z ziemi egipskiej, by przebywać pośród nich.^a Jam jest Jehowa, ich Bóg.^b

30 „I wykonasz ołtarz, który będzie miejscem do spalania kadzidla;^c wykonasz go z drewna akacjowego. **2** Ma być czworokątny, długi na łokieć i szeroki na łokieć, a wysoki na dwa łokcie. Jego rogi będą z niego wystawać.^d **3** I pokryjesz go szczerem złotem, jego wierzch i boki dookoła oraz jego rogi; i wykonasz do niego dookoła złote obramowanie.^e **4** Ponadto wykonasz do niego dwa złote pierścienie. Wykonasz je poniżej jego obramowania na dwóch bokach, na dwóch bokach przeciwnych, ponieważ mają służyć za uchwyty do drążków, na których będzie noszony.^f **5** I wykonasz drążki z drewna akacjowego, i pokryjesz je złotem.^g

6 I umieścisz go przed zasłoną, która jest w pobliżu Arki Świadectwa,^h przed pokrywą znajdującą się nad Świadectwem, gdzie będę obecny, by się z tobą spotykać.ⁱ

7 „I Aaron będzie na nim zamieniał w dym^j wonne kadzidło.^k Każdego ranka zamieni je w dym, gdy będzie przygotowywał lampy.^l **8** Aaron zamieni je też w dym, gdy będzie zapalał lampy między dwoma wieczorami. Kadzidło to ma być ustawicznie przed Jehową za waszych pokoleń. **9** Nie wolno wam ofiarować na nim niedozwolonego kadzidla^m ani całopalenia, ani ofiary zbożowej; i nie wolno wam wylewać nań ofiary płynnej. **10** A na jego rogach Aaron będzie raz w roku

dokonywał przebłagania.^a Częścią krwi z daru ofiarnego za grzech^b będzie raz w roku dokonywał zaś przebłagania przez kolejne wasze pokolenia. Jest on szczególnie święty dla Jehowy”.

11 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **12** „Ile-kroć będziesz liczył synów Izraela, by dokonać ich spisu,^c każdy z nich da Jehowie okup za swoją duszę, gdy będą spisywani,^d żeby nie spadła na nich plaga, gdy będą spisywani.^e **13** Oto, co dadzą wszyscy, którzy przechodzą do policzonych: pół sykla według sykla świętego miejsca.^f Dwadzieścia ger równa się syklowi. Pół sykla stanowi daninę dla Jehowy.^g **14** Każdy, kto podlega spisowi, od dwudziestu lat wzwyż, złoży daninę Jehowy.^h **15** Bogaty nie da więcej, a ubogi nie da mniej niż pół sykla,ⁱ by złożyć daninę Jehowy dla dokonania przebłagania za wasze dusze.^j **16** I weźmiesz od synów Izraela srebrne pieniądze przebłagania, i dasz je na rzecz służby związanej z namiotem spotkania,^k by dla synów Izraela stanowiły pamiętkę przed Jehową – na dokonanie przebłagania za wasze dusze”.

17 I Jehowa powiedział jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **18** „Uczynisz do obmywania miedziany basin i jego miedzianą podstawę^l i umieścisz go między namiotem spotkania a ołtarzem, i nalejesz do niego wody.^m **19** Aaron zaś oraz jego synowie mają przy nim obmywać swe ręce i nogi.ⁿ **20** Gdy będą wchodzić do namiotu spotkania, obmyją się wodą, żeby nie umrzeć, albo gdy będą się zbliżać do ołtarza, by usługi-

ROZDZ. 30

a Kpl 16:18
Kpl 23:27
Heb 9:7

b Kpl 16:5
Kpl 16:6
Kpl 16:19

c Wj 38:25
Lb 1:2

d Lb 31:50

e 2Sm 24:10
2Sm 24:15
1Kn 21:12

f Kpl 27:25

g 2Kn 24:9
Neh 10:32
Mt 17:24

h Wj 38:26
Lb 1:3
Lb 26:2

i Hi 34:19
Prz 22:2
Ef 6:9

j Lb 31:50

k Wj 38:25

l Wj 38:8
Kpl 8:11
1Kl 7:38

m Wj 40:7

n Wj 40:31
Ef 5:26
Heb 10:22

szpalta 2

a 2Kn 13:11

b Wj 40:31

c Wj 28:43
2Kn 4:6

d PnP 4:14
Jer 6:20

e Ps 45:8
PnP 1:13
PnP 3:6

f Prz 7:17
Obj 18:13

g Eze 27:19

h Ps 45:8

i Lb 3:47

j Wj 29:40
Kpl 19:36
Lb 15:5

k Wj 37:29

l Lb 35:25
Ps 89:20
Ps 133:2

m Wj 40:9
Lb 1:9

n Kpl 8:10

o Wj 29:37
Kpl 6:18

p Kpl 8:12
Dz 10:38

q Lb 3:3
2Ko 1:21

r Wj 40:15
Obj 5:10

s Wj 37:29
1Kl 1:39
Ps 89:20

wać w celu zamieniania ofiary ogniowej w dym dla Jehowy.^a

21 I mają obmywać swe ręce i nogi, żeby nie umrzeć;^b i ma im to służyć za przepis po czas niezmierzony, jemu i jego potomstwu przez wszystkie ich pokolenia”.^c

22 I Jehowa dalej mówił do Mojżesza, i rzekł: **23** „A ty weź sobie najwyborniejszych wonności:^d pięćset miar mirry^e w zakrzepłych kroplach i słodkiego cynamonu^f połowę tej ilości, dwieście pięćdziesiąt miar, i dwieście pięćdziesiąt miar słodkiej trzciny,^g **24** i kasji^h pięćset miar według sykla świętego miejsca,ⁱ i hin oliwy z oliwek.^j **25** Następnie sporządzisz z tego olejek do świętego namaszczenia, maść, mieszanię, jaką robi wytwórca maści.^k Ma to być olejek do świętego namaszczenia.^l

26 „I namaścisz nim namiot spotkania^m i Arkę Świątostwa, **27** i stół oraz wszystkie jego przybory, i świecznik oraz jego przybory, i ołtarz kadzielnny, **28** i ołtarz całopalenia oraz wszystkie jego przybory, i basin oraz jego podstawę. **29** I uświęcisz je, by naprawdę stały się szczególnie święte.ⁿ Ten, kto ich dotyka, ma być święty.^o **30** I namaścisz Aarona^p oraz jego synów,^q i uświęcisz ich, by pełnili dla mnie służbę kapłańską.^r

31 „I powiesz synom Izraela, mówiąc: „Za waszych pokoleń ma to być dla mnie olejkiem do świętego namaszczenia.”^s

32 Nie należy go wcierać w ciało ludzkie i nie wolno wam sporządzać niczego o podobnym składzie. Jest on czymś świętym. Ma być dla was czymś świętym. **33** Każdy, kto sporządzi

podobną maść i posmaruje nią obcego, zostanie zgładzony ze swego ludu”.^a

34 I Jehowa przemówił do Mojżesza: „Weź sobie wonności:^b krople stakte i onychę, i wonne galbanum oraz czystą wonną żywicę.^c Wszystkiego ma być taka sama ilość. **35** I sporządzisz z tego kadzidło,^d wonną mieszaninę, jak to robi wytwórca maści, posoloną,^e czystą – coś świętego. **36** Część z niej rozetrzesz na drobny proszek i trochę usypiesz przed Świądectwem w namiocie spotkania,^f gdzie będę obecny, by się z tobą spotykać.^g Ma to być dla was szczególnie święte. **37** A kadzidła, które sporządzisz o takim składzie, nie wolno ci sporządzać dla siebie.^h Masz to uważać za coś świętego dla Jehowy.ⁱ **38** Kto sporządzi podobne, żeby się rozkoszować jego zapachem, ten zostanie zgładzony^j ze swego ludu”.

31 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Oto imiennie powołuję Becalela,^k syna Uriego, syna Chura z plemienia Judy.^l **3** I napełnię go duchem Bożym w mądrości i zrozumieniu, i wiedzy oraz we wszelkim rzemiośle.^m **4** by obmyślał plany, by obrabiał złoto i srebro oraz miedźⁿ **5** i by obrabiał kamienie w celu osadzenia ich,^o i by obrabiał drewno w celu wykonania wszelkich wyrobów.^p **6** A oto ja dodaję mu Oholiaba, syna Achisamacha z plemienia Dana,^q a w serce każdego, kto ma mądre serce, wkładam mądrość, żeby wykonali wszystko, co ci nakazałem:^r **7** namiot spotkania^s i Arkę^t Świadectwa oraz pokrywę, która jest na^u niej, i wszystkie przybory namiotu,

ROZDZ. 30

- a Wj 30:38
- b Wj 25:6
- c Wj 37:29
- d Kpl 5:11
- e Neh 13:5
- f PnP 3:6
- g Mt 2:11
- h Ps 141:2
- i Obj 5:8
- j Kpl 2:13
- k Wj 16:34
- l Wj 29:42
- m Kpl 16:2
- n Wj 30:32
- o Wj 29:37
- p Kpl 24:16
- q Lb 15:35

ROZDZ. 31

- k Wj 37:1
- l Wj 35:30
- m 1Kn 2:20
- n Wj 35:31
- o 1Kl 7:14
- p 2Kn 2:7
- q Wj 28:9
- r Wj 35:33
- s Wj 35:34
- t Wj 38:23
- u Wj 36:1
- v Wj 36:8
- w Wj 37:1
- x Wj 37:6

szpalta 2

- a Wj 37:10
- b Wj 35:14
- c Wj 37:17
- d Wj 37:25
- e Wj 38:1
- f Wj 40:6
- g Wj 30:18
- h Wj 38:8
- i Wj 28:2
- j Wj 28:15
- k Wj 39:1
- l Wj 39:27
- m Kpl 8:7
- n Wj 30:25
- o Wj 30:35
- p Wj 37:29
- q Wj 20:8
- r Kpl 19:30
- s Kol 2:17
- t Eze 20:12
- u Jn 17:17
- v 1Ts 5:23
- w Pwt 5:12
- x Iz 56:2
- y Eze 20:13
- z Wj 35:2
- aa Lb 15:32
- ab Lb 15:35
- ac Wj 16:23
- ad Wj 20:10
- ae Lk 23:56
- af n Kpl 24:8
- ag o Wj 31:13
- ah P Rdz 2:2
- ai Iz 40:28
- aj Heb 4:4

8 i stół oraz jego przybory,^a i świecznik ze szczerzego złota oraz wszystkie jego przybory,^b i ołtarz kadzielnicy,^c **9** i ołtarz całopalenia oraz wszystkie jego przybory,^d i basen oraz jego podstawę,^e **10** i szaty dziane, i święte szaty dla kapłana Aarona oraz szaty dla jego synów do pełnienia służby kapłańskiej;^f **11** i olej do namaszczenia oraz wonne kadzidło do sanktuarium.^g Wykonasz je zgodnie ze wszystkim, co ci nakazałem”.

12 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza: **13** „Ty zaś powiedz synom Izraela, mówiąc: „Zwłaszcza moje sabaty macie zachowywać,^h bo jest to znak między mną a wami za waszych pokoleń, abyście poznali, że ja, Jehowa, was uświęcam.ⁱ **14** I będziecie zachowywać sabat, bo jest dla was czymś świętym.^j Kto go zbezcześci, niechybnie zostanie uśmiercony.^k Jeżeli ktoś będzie wtedy pracował, dusza taka zostanie zgładzona spośród swego ludu.^l **15** Sześć dni można wykonywać pracę, ale w dniu siódmym jest sabat całkowitego odpoczynku.^m Jest on czymś świętym dla Jehowy. Kto by wykonywał pracę w dniu sabatu, niechybnie zostanie uśmiercony. **16** I synowie Izraela mają zachowywać sabat, by przestrzegać sabatu za swych pokoleń. Jest to przymierze po czas niezmienny.ⁿ **17** Między mną a synami Izraela jest to znak po czas niezmienny,^o gdyż w sześciu dniach Jehowa uczynił niebiosa i ziemię, a w dniu siódmym odpoczął i zażywa wytchnienia”.^p

18 A gdy zakończył rozmowę z nim na górze Synaj, dał Mojżeszowi dwie tablice Świadectwa,^q

tablice kamienne zapisane palcem Bożym.^a

32 Tymczasem lud zobaczył, że Mojżesz długo nie schodzi z góry.^b Lud zebrał się więc wokół Aarona i powiedział do niego: „Wstań, uczyni nam boga, który pójdzie przed nami,^c bo jeśli chodzi o tego Mojżesza, męża, który nas wyprowadził z ziemi egipskiej,^d naprawdę nie wiemy, co się z nim stało”. **2** Na to Aaron im rzekł: „Pozdejmuście złote kolczyki,^e które są w uszach waszych żon, waszych synów oraz waszych córek, i przyniescie je do mnie”. **3** I cały lud zaczął zdejmować złote kolczyki, które były w ich uszach, i przynosić je do Aarona. **4** Wówczas wziął z ich rąk złoto i je ukształtował^f rylcem, i uczynił z niego lany posąg cielca.^g A oni poczęli mówić: „Oto twój Bóg, Izraelu, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej”.^h

5 Kiedy Aaron to zobaczył, przystąpił do budowania przed nim ołtarza. W końcu Aaron zawołał i rzekł: „Jutro jest święto dla Jehowy”. **6** Naza jutrz więc wstali wcześniej i zaczęli ofiarować całopalenia oraz składać ofiary współuczestnictwa. Potem lud usiadł, by jeść i pić. Następnie wstali, aby się zabawić.ⁱ

7 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Idź, zstąp, gdyż twój lud, który wyprowadziłeś z ziemi egipskiej, postąpił zgubnie.^j **8** Śpiesznie zboczyli z drogi, którą im nakazałem iść.^k Uczynili sobie lany posąg cielca i mu się kłaniają, i składają mu ofiary, mówiąc: „Oto twój Bóg, Izraelu, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej”.^l **9** I Jehowa prze-

ROZDZ. 31

a Wj 8:19
Mt 12:28
Łk 11:20
2Ko 3:3

ROZDZ. 32

b Wj 24:18
Pwt 9:9

c Pwt 4:15
Jn 4:24
Dz 7:40
Dz 17:29

d Oz 12:13
Mi 6:4

e Wj 12:35

f Pwt 9:16
Iz 44:9
Iz 46:6
Dz 7:41

g 1Ki 12:28
2Ki 10:29
Ps 106:19
Oz 13:2

h Wj 20:4
Neh 9:18
Ps 106:20
Rz 1:23

i Dz 7:41
1Ko 10:7

j Pwt 4:16
Pwt 9:12
Pwt 32:5
Sdz 2:19

k Wj 18:20
Wj 20:3
Pwt 9:16
Sdz 2:17

l 1Ki 12:28

szpalta 2

a Wj 34:9
Pwt 9:6
Neh 9:16
Dz 7:51
Heb 3:15

b Pwt 9:14
c Lb 14:12

d Pwt 9:18
Ps 106:23

e Pwt 9:19

f Lb 14:13

g Pwt 9:28
h Joz 7:26

i Pwt 32:36
2Sm 24:16

j Rdz 22:16
Heb 6:13

k Rdz 22:17
Rdz 26:4
Rdz 35:11

l Rz 9:7

m Rdz 13:15

n Ps 106:45
Oz 11:9
Jl 2:13

o Pwt 9:15

p Wj 40:20
Pwt 5:22

mówił do Mojżesza: „Spojrzałem na ten lud, a oto jest to lud o sztywnym karku.^a **10** Teraz więc zostaw mnie, żeby zapłonął przeciwko nim mój gniew i że-bym ich wytracił,^b ciebie zaś uczynię wielkim narodem”.^c

11 A Mojżesz zaczął łagodzić oblicze Jehowy, swego Boga,^d i mówić: „Czemuż, Jehowo, miałby zapłonąć twój gniew^e przeciw twemu ludowi, który wyprowadziłeś z ziemi egipskiej wielką mocą i silną ręką? **12** Czemuż Egipcjanie^f mieliby mówić: „W złym zamiarze ich wyprowadził, żeby ich zabić między górami i wytracić ich z powierzchni ziemi”?^g Zaniechaj swego płonącego gniewu^h i pożałujⁱ zła wymierzonego przeciw twemu ludowi. **13** Wspomnij na Abrahama, Izaaka i Izraela, twoich sług, którym przysiągłeś na samego siebie,^j mówiąc im: „Rozmnożę wasze potomstwo jak gwiazdy niebios,^k a całą tę ziemię, którą wskazałem, dam waszemu potomstwu,^l żeby ją wzięli w posiadanie po czasie niezmierzonym”.^m

14 I Jehowa począł żałować zła, o którym powiedział, że je ściągnie na swój lud.ⁿ

15 Potem Mojżesz odwrócił się i zstąpił z góry,^o mając w ręku dwie tablice Świadcstwa,^p tablice zapisane po obu stronach. Były zapisane z jednej i z drugiej strony. **16** A tablice były wykonane przez Boga, pismo zaś było pismem Bożym, wyrytym na tych tablicach.^q **17** I Jozue usłyszał zgłęb ludu, gdyż wydawali okrzyki, i odezwał się do Mojżesza: „W obozie rozlega się zgłęb bitewny”.^r

q Wj 31:18; Wj 34:1; Pwt 9:10; Pwt 10:2; 2Ko 3:7; r Joz 6:5; Am 1:14.

18 On zaś rzekł:

„Nie jest to głos śpiewu z powodu potężnego czynu^a i nie jest to głos śpiewu z powodu klęski; słyszę głos innego śpiewu”.

19 Gdy więc zbliżył się do obozu i zobaczył cielca^b oraz tańce, Mojżesz zapłonął gniewem i natychmiast wyrzucił tablice ze swych rąk, i roztrzaskał je u stóp góry.^c **20** Potem wziął cielca, którego uczynili, i spalił go w ogniu, i stał go na proch,^d po czym go rozsypał na powierzchnię wód^e i kazał to pić synom Izraela.^f **21** Następnie Mojżesz rzekł do Aarona: „Co ten lud ci uczynił, że ściągnąłeś nań wielki grzech?” **22** Aaron odpowiedział: „Niechaj nie płonie gniew mego pana. Sam dobrze znasz ten lud, że są oni skłonni do złego.^g **23** Powiedzieli mi więc: „Uczyni nam boga, który pójdzie przed nami,^h gdyż jeśli chodzi o tego Mojżesza, męża, który nas wyprowadził z ziemi egipskiej, naprawdę nie wiemy, co się z nim stało”. **24** Dlatego im rzekłem: „Kto ma jakieś złoto? Niech zdejmą je z siebie, żeby mi je dać”. A ja wrzuciłem je w ogień i tak powstał ten cielec”.

25 I Mojżesz zobaczył, że lud się rozzuchwalał, gdyż Aaron pozwolił im się rozzuchwalaćⁱ ku hańbie wśród ich przeciwników.^j **26** Wówczas Mojżesz stanął w bramie obozu i rzekł: „Kto jest po stronie Jehowy? Do mnie!”^k I zaczęli się przy nim zbierać wszyscy synowie Lewiego. **27** Powiedział więc do nich: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Niech każdy z was przypasze miecz do swego boku. Przejdźcie

ROZDZ. 32

- a Wj 15:1
- b Pwt 9:16
- c Neh 9:18
- d Ps 106:19
- e Dz 7:41
- f Pwt 9:17
- g Pwt 7:25
- h Pwt 9:21
- i 2Kl 23:6
- j Wj 17:6
- k Prz 1:31
- l Wj 15:24
- m Wj 16:2
- n Wj 17:2
- o Pwt 9:7
- p Pwt 31:27
- q Wj 32:1
- r Pwt 4:15
- s Dz 7:40
- t Dz 17:29
- u 2Kn 28:19
- v Wj 32:12
- w Pwt 28:37
- x Joz 24:15
- y 2Kl 9:32
- z 2Kl 10:15

szpalta 2

- a Lb 25:5
- b Pwt 13:8
- c Za 13:3
- d Pwt 33:9
- e Mal 2:4
- f 2Kn 29:31
- g Lb 25:11
- h Pwt 13:6
- i Za 13:3
- j Pwt 33:11
- k 1Sm 2:17
- l 1Sm 12:20
- m Lb 14:20
- n Lb 16:47
- o Lb 21:7
- p Pwt 9:18
- q Wj 20:23
- r Lb 14:19
- s Iz 1:18
- t Pwt 9:14
- u Rz 9:3
- v Ps 69:28
- w Dn 12:1
- x Flp 4:3
- y Obj 3:5
- z Obj 17:8
- aa Jer 15:1
- ab Eze 18:4
- ac Wj 23:20
- ad Wj 33:2
- ae Am 3:14
- af Rz 2:5
- ag Dz 7:41

ROZDZ. 33

- a Dz 7:36
- b Rdz 12:7
- c Rdz 15:6
- d Rdz 26:3
- e Heb 11:9
- f Wj 23:20
- g Wj 32:34

i wróćcie od bramy do bramy w obozie, i zabijcie — każdy swego brata i każdy swego bliźniego, i każdy swego najbliższego znajomego”.^a **28** I synowie Lewiego zaczęli czynić to, co powiedział Mojżesz, tak iż w owym dniu padło z ludu około trzech tysięcy mężczyzn. **29** A Mojżesz przemówił: „Napełnijcie dzisiaj swą rękę mocą dla Jehowy,^c gdyż każdy z was jest przeciwko własnemu synowi i własnemu bratu^d — i żeby wam dzisiaj mógł udzielić błogosławieństwa”.^e

30 A nazajutrz Mojżesz przemówił do ludu: „Wyście zgrzeszyli wielkim grzechem,^f a oto ja udam się do Jehowy. Może zdolam dokonać zadośćuczynienia za wasz grzech”.^g **31** Mojżesz wrócił więc do Jehowy i rzekł: „Ach, lud ten zgrzeszył wielkim grzechem, czyniąc sobie boga ze złota!^h **32** Lecz teraz, jeśli chcesz przebaczyć ich grzech!ⁱ... a jeśli nie, to wymaż mnie,^j proszę, ze swej księgi,^k którą spisałeś”. **33** Ale Jehowa rzekł do Mojżesza: „Kto zgrzeszył przeciwko mnie, tego wymaż ze swej księgi.^l **34** A teraz chodź, zaprowadź lud tam, dokąd ci powiedziałem. Oto pójdzie przed tobą mój anioł,^m a w dniu wymierzania przeze mnie kary na pewno wymierzę im karę za ich grzech”.ⁿ **35** I Jehowa zesłał na lud plagę za to, że uczynili cielca, którego wykonał Aaron.^o

33 I Jehowa powiedział jeszcze do Mojżesza: „Idź, wyrusz stąd, ty i lud, który wprowadziłeś z ziemi egipskiej,^p do ziemi, co do której przysiągłem Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi, mówiąc: „Dam ją twemu potomstwu”.^q **2** I posłę przed tobą anioła,^r i wypędzę

Kananejczyków, Amorytów i Hetytów, i Peryzzytów, Chiwitów i Jebusytów;^a **3** do ziemi mlekiem i miodem płynącej,^b ja bowiem nie pójdę pośród ciebie, gdyż jesteś ludem o sztywnym karku,^c żebym cię nie zgładził w drodze”.^d

4 Kiedy lud usłyszał to złe słowo, zaczęli się smucić;^e i nikt z nich nie włożył na siebie swych ozdób. **5** A Jehowa przemówił do Mojżesza: „Powiedz synom Izraela: Jesteście ludem o sztywnym karku.^f W jednej chwili^g mogę wejść pośród ciebie i cię wytrącić. Tak więc zdejmij z siebie swoje ozdoby, gdyż chcę wiedzieć, co mam z tobą uczynić”.^h **6** I synowie Izraela zaczęli zdejmować swe ozdoby – poczynawszy od góry Horeb.ⁱ

7 Mojżesz zaś zabrał swój namiot i rozbił go poza obozem, daleko od obozu; i nazwał go namiotem spotkania. I każdy, kto się zwracał z pytaniami^j do Jehowy, wychodził do namiotu spotkania, który był poza obozem. **8** A gdy tylko Mojżesz wszedł do namiotu, cały lud powstawał;^k każdy stawał u wejścia do swego namiotu i patrzyli za Mojżeszem, dopóki nie wszedł do namiotu. **9** Gdy więc Mojżesz wchodził do namiotu, zstępował słup obłoku^l i stawał u wejścia do namiotu, a On rozmawiał^m z Mojżeszem. **10** Cały zaś lud widział słup obłokuⁿ stojący u wejścia do namiotu i cały lud wstawał, i kłaniał się, każdy przy wejściu do swego namiotu.^o **11** A Jehowa rozmawiał z Mojżeszem twarzą w twarz,^p tak jak człowiek rozmawia ze swoim bliźnim. Gdy on wracał do obozu, jego sługa^q Jozue, syn Nuna,^r jako usługujący, nie odchodził z namiotu.

ROZDZ. 33

a Pwt 7:1
Pwt 7:22
Joz 24:11

b Wj 3:8
Pwt 8:7
Joz 5:6
Jer 11:5

c Wj 32:9
Pwt 9:6
Dz 7:51

d Wj 32:10
Lb 16:21

e Lb 14:39
Oz 7:14

f Wj 34:9
Ps 78:8
Ps 106:25

g Lb 16:45
Ps 73:19

h Rdz 18:21
Pwt 8:2
Ps 139:23

i Pwt 9:8

j Wj 18:26
Lb 27:5

k Kpl 19:32

l Wj 13:21
Ps 99:7

m Lb 11:17
Lb 12:5

n Wj 40:35

o Wj 4:31

p Rdz 32:30
Wj 33:23
Lb 12:8

q Pwt 34:10
Jn 1:18
Jn 6:46
Dz 7:38

r Wj 17:9
Wj 24:13

s Lb 11:28
Pwt 1:38
Joz 1:1

szpalta 2

a Rdz 18:19
Ps 1:6
2Tm 2:19

b Wj 34:9

c Ps 25:4
Ps 27:11
Ps 86:11
Ps 119:33
Iz 30:21

d Pwt 9:26
Ps 33:12

e Wj 13:21
Wj 40:34
Joz 1:5
Iz 63:9

f Joz 21:44
Joz 23:1
Jer 6:16

g Lb 14:14

h Pwt 4:34
2Sm 7:23
Ps 147:20

i Jak 5:16
1Jn 5:14

j Wj 16:10
Wj 24:17

k Lk 2:9
Dz 7:38
Dz 7:53

l Wj 3:13
Wj 6:3
Wj 34:6

12 Potem Mojżesz rzekł do Jehowy: „Oto mówisz do mnie: „Poprowadź ten lud”, ale nie powiadomiłeś mnie, kogo ze mną posłesz. Powiedziałeś też: „Znam cię po imieniu,^a a ponadto znalazłeś łaskę w moich oczach”.

13 Teraz więc, proszę, jeśli znalazłem łaskę w twoich oczach,^b daj mi, proszę, poznać twoje drogi,^c bym cię znał, żebym znalazł łaskę w twoich oczach. I zważ, że ten naród jest twoim ludem”.^d **14** Toteż on rzekł: „Ja sam też pójdę^e i zapewnię ci odpoczynek”.^f **15** Wtedy powiedział do niego: „Jeśli ty sam nie pójdiesz, to nas stąd nie wyprowadzaj. **16** A skąd będzie wiadomo, że znalazłem łaskę w twoich oczach, ja i twój lud? Czy nie stąd, że pójdiesz z nami^g i że ja oraz twój lud będziemy się różnić od każdego innego ludu, który jest na powierzchni ziemi?”^h

17 I Jehowa przemówił do Mojżesza: „Uczynię również to, co powiedziałeś,ⁱ gdyż znalazłeś łaskę w moich oczach i znam cię po imieniu”. **18** Na to rzekł: „Daj mi, proszę, zobaczyć twoją chwałę”.^j **19** Lecz on powiedział: „Sprawię, że cała moja dobroć przejdzie przed twoim obliczem,^k i oznajmię przed tobą imię Jehowa;^l i obdarzę łaską tego, dla kogo będę łaskawy, i okażę miłosierdzie temu, dla kogo będę miłosierny”.^m **20** I dodał: „Nie możesz zobaczyć mego oblicza, gdyż żaden człowiek nie może mnie zobaczyć i pozostać przy życiu”.ⁿ

21 I Jehowa rzekł jeszcze: „Oto miejsce przy mnie, a ty stań na skale. **22** A gdy moja chwała będzie przechodzić obok,

postawię cię w rozpadlinie skały i położę na tobie moją dłoń jako osłonę, dopóki nie przejdę.

23 Potem cofnę swą dłoń i zobaczysz mnie z tyłu. Lecz mego oblicza nie można zobaczyć”.^a

34 Później Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wyciosaj sobie dwie tablice kamienne podobne do pierwszych,^b a ja napiszę na tych tablicach słowa, jakie widniały na pierwszych tablicach,^c które roztrzaskałeś.^d

2 I przygotuj się na rano, gdyż wstąpisz rano na górę Synaj i staniesz tam przy mnie na szczycie góry.^e **3** Ale nikt nie może wstąpić z tobą i niech też nikt inny nie pokazuje się na całej górze.^f Co więcej, niech się przy tej górze nie pasie żadna trzoda ani żadne stado”.^g

4 Toteż Mojżesz wyciosał dwie tablice kamienne podobne do pierwszych i wstał wcześniej rano, i wstąpił na górę Synaj, tak jak mu nakazał Jehowa, i wziął w rękę dwie tablice kamienne.

5 A Jehowa zstąpił^h w obłoku i stanął tam przy nim, i oznajmił imię Jehowa.ⁱ **6** I Jehowa przechodził przed jego obliczem, i oznajmiał: „Jehowa, Jehowa, Bóg miłosierny^j i łaskawy,^k nie-

skory do gniewu^l oraz obfityjący w lojalną życzliwość^m i prawdę,ⁿ

7 zachowujący lojalną życzliwość dla tysięcy,^o on przebacza przewinienie i występki, i grzech,^p lecz bynajmniej nie pozwoli ująć bezkarnie^q – sprowadzi karę za przewinienie ojców na synów i wnuków, na trzecie pokolenie i na czwarte pokolenie”.^r

8 Mojżesz natychmiast pokłonił się szybko do ziemi i padł na twarz.^s **9** Potem rzekł: „Jeżeli więc znalazłem łaskę w twoich oczach, Jehowo, to proszę, niech

ROZDZ. 33

a Wj 33:20
Jn 1:18

ROZDZ. 34

b Pwt 10:1

c Pwt 9:10
2Ks 3:3

d Wj 32:19
Pwt 9:17

e Wj 19:20
Wj 24:12

f Wj 19:12

g Wj 19:13
Heb 12:20

h Dz 7:38
Dz 7:53

i Wj 6:3
Wj 33:19

j 2Kn 30:9
Neh 9:17
Jl 2:13

Lk 6:36
Heb 8:12

k Wj 22:27
Neh 9:31
Ps 86:15

Jon 4:2

l Lb 14:18
Nah 1:3
Rz 9:22

2Pt 3:9

m Jer 31:3
Lam 3:22
Mi 7:18

n Ps 31:5
Rz 2:2

o Jer 32:18
Dn 9:4

p Ps 103:12
Iz 55:7
Ef 4:32

1Jn 1:9

q Pwt 32:35
Joz 24:19

Rz 2:5
2Pt 2:4
Judy 15

r Wj 20:5
Lb 14:18
Pwt 30:19

1Sm 15:2

s Pwt 9:18

szpalta 2

a Wj 33:14

b Wj 32:9
Wj 33:3

c Lb 14:19

d Ps 33:12
Ps 94:14

e 1Sm 12:16
2Sm 7:23
1Kn 17:21

Ps 147:20

f Wj 33:16
Pwt 10:21
Iz 64:3

g Wj 19:5
Pwt 12:28

h Rdz 15:18
Wj 3:8
Wj 33:2

Pwt 7:1

i Wj 23:32
Pwt 7:2
Sdz 2:2

Jehowa pójdzie pośród nas,^a gdyż jest to lud o sztywnym karku,^b i przebaczone nasze uchybienie oraz nasz grzech,^c i weź nas w posiadanie”.^d **10** On zaś rzekł: „Oto zawieram przymierze: Przed całym towarzyszem ludem dokonam zdumiewających rzeczy, których nigdy nie stworzono na całej ziemi ani wśród wszystkich narodów;^e a cały lud, pośród którego jesteś, ujrzy dzieło Jehowy, gdyż czynię z tobą rzecz napawającą lękiem”.^f

11 „A ty przestrzegaj tego, co ci dzisiaj nakazuję.^g Oto ja wypędzam przed tobą Amorytów i Kananejczyków, i Hetytów, i Peryzzytów, i Chiwitów, i Jebusytów.^h **12** Strzeż się, byś nie zawarł przymierza z mieszkańcami ziemi, do której idziesz,ⁱ

żeby czasem nie okazało się ono sidłem pośród ciebie.^j **13** Ale ich ołtarze macie zburzyć, a ich święte słupy macie potrzaskać oraz ich święte pale macie pościć.^k **14** Bo nie wolno ci padać na twarz przed innym bogiem,^l gdyż Jehowa, który ma na imię Zazdrosny, jest Bogiem zazdrosnym;^m **15** żebyś czasem nie zawarł przymierza z mieszkańcami tej ziemi,

gdyż oni na pewno będą uprawiać nierząd ze swymi bogamiⁿ i będą składać ofiary swym bogom,^o i ktoś z całą pewnością cię zaprosi, a ty zjesz coś z jego ofiary.^p **16** Potem weźmiesz niektóre z ich córek dla swoich synów,^q a ich córki uprawiać będą nierząd z ich bogami i skłonią twoich synów, by uprawiali nierząd z ich bogami.”^r

J Wj 23:33; Joz 23:13; k Wj 23:24; Pwt 12:3; Sdz 6:25; 2Kl 18:4; l Wj 20:3; 1Ks 10:14; 1Jn 5:21; m Joz 24:19; Eze 39:25; 1Ks 10:22; n Kpl 17:7; Pwt 31:16; Sdz 2:17; Sdz 8:33; Jer 3:9; Eze 6:9; o Lb 25:2; 1Ks 10:20; p Ps 106:28; Eze 18:6; 2Ks 6:14; Obj 2:20; q Ezd 9:2; r Lb 25:2; Pwt 7:4; 1Kl 11:2; Neh 13:26.

17 „Nie wolno ci czynić sobie lanych bożków.^a

18 „Masz obchodzić Święto Przaśników.^b Będziesz jadł przasniki, jak ci nakazałem, przez siedem dni w wyznaczonym czasie w miesiącu Abib,^c gdyż właśnie w miesiącu Abib wyszedłeś z Egiptu.

19 „Wszystko, co pierwsze otwiera łono, jest moje,^d a jeśli chodzi o cały twój żywy inwentarz: pierworodny byka, jak również owcy – samiec.^e **20** Pierworodnego potomka osła masz wykupić owcą.^f Lecz jeśli go nie wykupisz, to złamiesz mu kark. Masz wykupić każdego pierworodnego z twoich synów.^g I nie pokażą się przede mną z pustymi rękami.^h

21 „Sześć dni masz pracować, ale dnia siódmego będziesz obchodził sabat.ⁱ W czasie orki i w czasie żniwa będziesz obchodził sabat.^j

22 „I będziesz obchodził swe Święto Tygodni z dojrzałymi pierwocinami żniwa pszenicy^k oraz Święto Zbiorów na początku roku.^l

23 „Trzy razy w roku każdy z twoich mężczyzn ma się pokazać^m przed prawdziwym Panem, Jehową, Bogiem Izraela. **24** Ja bowiem wypędzę narody przed tobąⁿ i poszerzę twoje terytorium;^o i nikt nie będzie pożywał twój ziemi, gdy trzy razy w roku będziesz szedł ujrzyć oblicze Jehowy, twego Boga.^p

25 „Krwí mojej ofiary nie wolno ci ofiarować razem z czymś, co jest na zakwasie.^q A ofiara święta Paschy nie może pozostać przez noc aż do rana.^r

26 „Najlepsze z dojrzałych pierwocin^s twój roli masz przy-

ROZDZ. 34

a Wj 32:8
Kpl 19:4

b Kpl 23:6
1Ko 5:8

c Wj 23:15

d Wj 13:2
Łk 2:23

e Wj 22:30

f Wj 13:13

g Wj 13:15
Łb 18:15

h Łb 18:16

i Pwt 16:16

j Pwt 5:12
Mt 12:8
Łk 13:14

k Jer 17:22

l Wj 23:16

m Kpl 23:34

n Pwt 16:16

o Wj 34:11
Joz 24:8

p Pwt 12:20
Ps 78:55

q Rdz 35:5
Prz 16:7

r Wj 23:18

s Wj 12:10
Łb 9:12

t Łb 18:12
Rz 8:23
1Ko 15:23

u Jak 1:18
Obj 14:4

v

w

x

y

z

aa

ab

ac

ad

ae

af

ag

ah

ai

aj

ak

al

am

an

ao

ap

aq

ar

as

at

au

av

aw

ax

ay

az

ba

bb

bc

nieść do domu Jehowy, twego Boga.^a

„Nie wolno ci gotować koźlęcia w mleku jego matki”.^b

27 I Jehowa przemówił do Mojżesza: „Zapisz sobie te słowa,^c gdyż zgodnie z tymi słowami zawieram przymierze z tobą i z Izraelem”.^d **28** I przebywał tam z Jehową czterdzieści dni i czterdzieści nocy. Nie jadł chleba i nie pił wody.^e A on spisał na tablicach słowa przymierza – Dziesięć Słów.^f

29 Kiedy Mojżesz zszedł z góry Synaj, w ręku Mojżesza były dwie tablice Świadectwa, gdy zszedł z góry.^g I Mojżesz nie wiedział, iż skóra jego twarzy promienieje wskutek tego, że z nim rozmawiał.^h **30** Kiedy Aaron i wszyscy synowie Izraela zobaczyli Mojżesza, oto skóra jego twarzy promieniała, i bali się do niego zbliżyć.ⁱ

31 A Mojżesz ich wezwał. To też Aaron i wszyscy naczelnicy spośród zgromadzenia wrócili do niego i Mojżesz począł do nich mówić. **32** Dopiero wtedy zbliżyli się doń wszyscy synowie Izraela, a on zaczął im nakazywać wszystko, o czym Jehowa z nim rozmawiał na górze Synaj.^j **33** Gdy Mojżesz przestawał z nimi rozmawiać, zakładał sobie na twarz zasłonę.^k **34** Kiedy jednak Mojżesz szedł przed Jehowę, by z nim rozmawiać, zdejmował zasłonę, dopóki nie wyszedł.^l A po wyjściu mówił do synów Izraela, co mu nakazano.^m **35** A synowie Izraela widzieli twarz Mojżesza, że skóra twarzy Mojżesza promieniała;ⁿ i Mojżesz z powrotem zakładał sobie zasłonę na twarz, dopóki nie wszedł, by z nim rozmawiać.^o

szpalta 2

a Pwt 26:2
Neh 10:35
Prz 3:9

b Eze 44:30

c Wj 23:19

d Pwt 14:21

e Wj 24:4

f Pwt 31:9

g Pwt 31:11

h Wj 24:8

i Pwt 4:13

j Pwt 9:18

k Mt 4:2

l Wj 31:18

m Pwt 10:2

n 2Ko 3:6

o Wj 32:15

p 2Ko 3:3

q Heb 9:4

r Mt 17:2

s 2Ko 3:7

t Wj 24:3

u Pwt 1:3

v 2Ko 3:13

w 1 2Ko 3:16

x Pwt 27:10

y 2Ko 3:7

z 2Ko 3:13

35 Później Mojżesz zwołał całe zgromadzenie synów Izraela i powiedział im: „Oto słowa, które Jehowa nakazał, by je spełniać: **2** Sześć dni można wykonywać pracę,^b lecz w siódmym dniu będzie dla was coś świętego, sabat całkowitego odpoczynku dla Jehowy. Kto będzie wtedy wykonywał pracę, zostanie uśmiercony.^c **3** W dniu sabatu nie wolno wam rozpałić ognia w żadnym z waszych miejsc zamieszkania”.

4 I Mojżesz przemówił do całego zgromadzenia synów Izraela: „Oto słowo, które nakazał Jehowa, mówiąc: **5** Zbierzcie pośród siebie daninę dla Jehowy.^d Niech każdy, kto jest ochotzego serca,^e przyniesie ją jako daninę Jehowy, mianowicie: złoto i srebro, i miedź,^f **6** i niebieskie włókno, i wełnę barwioną czerwona purpurą, i przędzę barwioną szkarłatem z czerwców, i delikatny len, i sierść kozia,^g **7** i skóry baranie farbowane na czerwono, i skóry focze, i drewno akacjowe, **8** i oliwę na oświetlenie, i olejek balsamowy na olejek do namaszczenia i na wonne kadzidło,^h **9** i kamienie onyksowe oraz kamienie na oprawę efoduⁱ i napiersnika.^j

10 „I niech wszyscy z was, którzy są mądrego serca,^k przysiędą i wykonają wszystko, co nakazał Jehowa, **11** mianowicie: przybytek razem z jego namiotem oraz nakryciem, jego haczyki i ramy, jego poprzeczki, słupy oraz podstawy z gniazdem; **12** Arkę^l i jej drążki,^m pokrywęⁿ oraz zasłonę^o jako oddzielającą kotarę; **13** stół^p oraz jego drążki i wszystkie jego przybory, jak również chleb pokładny;^q **14** i świecznik^r do oświetlania

ROZDZ. 35

a Wj 34:32
Rz 2:13
Jak 1:22

b Wj 20:9
Wj 31:15
Kpl 23:3
Pwt 5:13
Łk 13:14

c Wj 31:14
Łb 15:32
Łb 15:35

d Wj 35:29
e 2Ko 8:12
2Ko 9:7

f Wj 25:3

g Wj 25:4
Wj 26:7
Wj 36:8

h Wj 25:6
Ps 141:2
Obj 5:8

i Wj 28:9
Wj 39:14

j Wj 28:15

k Wj 31:6
Wj 36:1

l Wj 25:10

m Wj 25:13

n Wj 25:17

o Wj 26:31

p Wj 25:23

q Wj 25:30
Kpl 24:5

r Wj 25:31

szpalta 2

a Wj 27:20

b Wj 30:1
Wj 37:25
Wj 40:5
Ps 141:2
Obj 5:8

c Wj 30:34

d Wj 27:1

e Wj 30:18
Wj 38:8

f Wj 27:9

g Wj 27:19

h Wj 31:10
Wj 39:41

i Wj 39:1

j Wj 25:2
Wj 36:2
2Ko 8:12
2Ko 9:7

k Wj 38:24

l Wj 25:4

oraz jego przybory i lampy, a także jego oliwę^a na oświetlenie; **15** i ołtarz kadzielnny^b oraz jego drążki; i olejek do namaszczenia oraz wonne kadzidło;^c i kotarę wejściową do wejścia do przybytku; **16** ołtarz^d całopalny oraz kratę miedzianą, która do niego należy, jego drążki i wszystkie jego przybory; basen^e oraz jego podstawę; **17** zasłony dziedzińca,^f jego słupy i podstawy z gniazdem; i kotarę bramy dziedzińca; **18** paliki namiotowe przybytku i paliki namiotowe dziedzińca oraz ich sznury;^g **19** szaty^h dziane do usługiwania w sanktuarium, święte szatyⁱ dla kapłana Aarona i szaty jego synów do pełnienia służby kapłańskiej”.

20 Toteż całe zgromadzenie synów Izraela odeszło sprzed Mojżesza. **21** Potem przyszli, każdy, kogo skłaniało serce,^j każdy, kogo pobudził duch, i przynieśli daninę Jehowy na wykonanie namiotu spotkania i na wszelką związaną z nim służbę oraz na święte szaty. **22** I przychodzili mężczyźni, jak również kobiety, każdy, kto miał ochotę serce. Przynieśli broszki i kolczyki, i pierścienie, i niewieście ozdoby, wszelkie przedmioty ze złota – każdy, kto złożył ze złota ofiarę kołysaną dla Jehowy.^k **23** I każdy, u kogo się znajdowało niebieskie włókno i wełna barwiona czerwona purpurą, i przędza barwiona szkarłatem z czerwców, i delikatny len, i sierść kozia oraz skóry baranie farbowane na czerwono i skóry focze, przyniósł je.^l **24** Wszyscy, którzy składali daninę ze srebra i miedzi, przynieśli daninę Jehowy, wszyscy też, u których znajdowało się

drewno akacjowe do wszelkiego dzieła związanego ze służbą, przynieśli je.

25 I wszystkie kobiety mądrego serca^a przędły swymi rękami, a jako przędzę przynosiły niebieskie włókno i wełnę barwioną czerwioną purpurą, przędzę barwioną szkarłatem z czerwców i delikatny len.

26 I wszystkie kobiety, których serca pobudziła mądrość, przędły sierść kozia.

27 A naczelnicy przynieśli kamienie onyksowe oraz kamienie na oprawę efodu i napiersnika,^b

28 i olejek balsamowy oraz oliwę na oświetlenie i na olejek do namaszczenia, i na wonne kadzidło.^c **29** Każdy mężczyzna i każda kobieta, których serca pobudziły do przyniesienia czegoś na wszelką pracę, jaką za pośrednictwem Mojżesza nakazał wykonać Jehowa, tak uczynili; synowie Izraela przynieśli dobrowolny dar ofiarny dla Jehowy.^d

30 Wówczas Mojżesz powiedział do synów Izraela: „Oto Jehowa powołał imiennie Becalela,^e syna Uriego, syna Chura z plemienia Judy. **31** I nappełnił go duchem Bożym w mądrości, w zrozumieniu i w wiedzy oraz we wszelkim rzemiośle. **32** by obmyślał plany, by obrabiał złoto i srebro oraz miedź^f **33** i by obrabiał kamienie w celu osadzenia ich, i by obrabiał drewno w celu wykonania wszelkich przemysłowych wyrobów.^g **34** I włożył mu do serca, żeby nauczał, on i Oholiab,^h syn Achisamacha z plemienia Dana. **35** Nappełnił ich mądrością serca,ⁱ by wykonali wszelką pracę rzemieślnika i hafciarza,^j i mistrza tkającego z niebieskiego włókna

ROZDZ. 35

a Wj 28:3
Wj 31:6
Wj 36:8

b Wj 28:15
Wj 28:29
Wj 28:30
Wj 39:15
Wj 39:21

c Wj 30:23
Wj 30:34

d Wj 36:5
Ezd 2:68
2Ko 9:7

e Wj 31:2

f Wj 31:4

g Wj 31:5

h Wj 31:6
Wj 36:1

i Wj 31:3

j Wj 26:1

szpalta 2**ROZDZ. 36**

a Wj 31:6

b 1Kl 4:29
Prz 2:6
2Pt 3:15

c Hl 32:8

d Wj 25:9
Wj 39:1

e Wj 28:3
Wj 31:6
Wj 35:10

f Wj 35:21
Wj 35:26

g Wj 35:5
Prz 3:9
2Ko 9:7

i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, i delikatnego lnu, jak również pracę tego, kto się zajmuje tkactwem – mężów wykonujących wszelką pracę i obmyślających plany.

36 „I będzie pracował Becalel, a także Oholiab^a oraz każdy mężczyzna, który ma mądre serce i któremu Jehowa udzielił w tych sprawach mądrości^b oraz zrozumienia,^c by umiał wykonać wszelką pracę związaną ze świętą służbą zgodnie ze wszystkim, co nakazał Jehowa”.^d

2 I Mojżesz wezwał Becalela i Oholiaba oraz każdego mężczyznę, który miał mądre serce i w którego serce Jehowa wlał mądrość,^e każdego, kogo serce skłaniało, by przystąpił do pracy, żeby ją wykonać.^f **3** Wówczas wzięli oni sprzed oblicza Mojżesza całą daninę,^g którą synowie Izraela przynieśli na wykonanie pracy związanej ze świętą służbą, żeby ją wykonać, tamci zaś dalej przynosili mu co rano dobrowolny dar ofiarny.

4 A wszyscy mądrzy, którzy wykonywali wszelką świętą pracę, zaczęli jeden za drugim przychodzić od swej pracy, którą wykonywali. **5** i mówić do Mojżesza: „Lud przynosi znacznie więcej, niż jest potrzebne w służbie związanej z pracą, którą nakazał wykonać Jehowa”. **6** Mojżesz kazał więc rozgłosić po obozie wiadomość, mówiąc: „Mężczyźni i niewiasty, nie przygotowujcie już więcej materiałów na świętą daninę”. Wtedy lud przestał ją przynosić. **7** I okazało się, że materiałów wystarczyło na wykonanie całej pracy, a nawet zbywało.

8 I wszyscy mądrego serca^a wśród zajętych tą pracą zaczęli wykonywać przybytek,^b dziesięć płócien namiotowych z delikatnego skręcanego lnu i niebieskiego włókna, i wełny barwionej czerwioną purpurą, i z przędzy barwionej szkarłatem z czerwców; wykonał je robotą hafciarską, z cherubami. **9** Długość każdego płótna namiotowego wynosiła dwadzieścia osiem łokci, a szerokość każdego płótna namiotowego – cztery łokcie. Jedna była miara dla wszystkich płócien namiotowych. **10** Następnie spiał pięć płócien namiotowych^c i spiał drugich pięć płócien namiotowych. **11** Potem na brzegu jednego płótna namiotowego wykonał w miejscu złączenia pętlice z niebieskiego włókna. To samo uczynił na brzegu najdalszego płótna namiotowego w drugim miejscu złączenia.^d **12** Wykonał pięćdziesiąt pętlic na jednym płótnie namiotowym i wykonał pięćdziesiąt pętlic na skraju płótna namiotowego w drugim miejscu złączenia; pętlice były jedna na przeciw drugiej.^e **13** W końcu wykonał pięćdziesiąt złotych haczyków i tymi haczykami połączył płótna namiotowe jedno z drugim, tak iż powstał jeden przybytek.^f

14 I zaczął wykonywać z koziej sierści płótna namiotowe do namiotu na przybytek. Wykonał jedenaście płócien namiotowych.^g **15** Długość każdego płótna namiotowego wynosiła trzydzieści łokci, a szerokość każdego płótna namiotowego – cztery łokcie. Jedna była miara dla jedenastu płócien namiotowych.^h **16** Potem spiał osob-

ROZDZ. 36**a** Wj 31:6**b** Wj 25:9
Wj 39:32
Heb 9:9**c** Wj 26:3**d** Wj 26:4**e** Wj 26:5**f** Wj 26:6
Heb 8:5
Heb 9:9**g** Wj 25:4
Wj 26:7**h** Wj 26:8**szpalta 2****a** Wj 26:9**b** Wj 26:10**c** Wj 26:11**d** Wj 25:5
Wj 26:14**e** Wj 25:10
Wj 25:23
Wj 26:15
Wj 27:1
Wj 30:5
Wj 36:36**f** Wj 26:16**g** Wj 26:17**h** Wj 26:18**i** Wj 26:19**j** Wj 26:20**k** Wj 26:21**l** Wj 26:22**m** Wj 26:23

no pięć płócien namiotowych i osobno sześć drugich płócien namiotowych.^a **17** Następnie wykonał pięćdziesiąt pętlic na brzegu ostatniego płótna namiotowego w miejscu złączenia i wykonał pięćdziesiąt pętlic na brzegu drugiego płótna namiotowego, które się z nim łączyło.^b **18** Potem wykonał pięćdziesiąt miedzianych haczyków do spinania namiotu, by stanowił jedną całość.^c

19 I ze skór baranich farbowanych na czerwono wykonał nakrycie na namiot, a na wierzch nakrycie ze skór foczych.^d

20 I wykonał na przybytek ramy z drewna akacjowego,^e stojące pionowo. **21** Długość ramy wynosiła dziesięć łokci, a szerokość każdej ramy półtora łokcia.^f **22** Każda rama miała dwa przylegające do siebie czopy. Tak wykonał wszystkie ramy przybytku.^g **23** Wykonał więc ramy na przybytek, dwadzieścia ram na stronę od Negebu, od południa.^h **24** I wykonał czterdzieści srebrnych podstaw z gniazdem pod dwadzieścia ram – dwie podstawy z gniazdem pod jedną ramę z jej dwoma czopami i dwie podstawy z gniazdem pod kolejną ramę z jej dwoma czopami.ⁱ **25** Również na drugą stronę przybytku, stronę północną, wykonał dwadzieścia ram^j **26** oraz ich czterdzieści srebrnych podstaw z gniazdem – dwie podstawy z gniazdem pod jedną ramę i dwie podstawy z gniazdem pod kolejną ramę.^k

27 A na tylne części przybytku od zachodu wykonał sześć ram.^l **28** I wykonał dwie ramy jako narożne podpory przybytku na jego dwie tylne części.^m **29** A były podwójne u spodu

i razem były podwójne aż do wierzchu każdej z nich, przy pierwszym pierścieniu. Tak zrobił obydwie, obie narożne podpory.^a **30** Ogółem było więc osiem ram i szesnaście ich srebrnych podstaw z gniazdem, dwie podstawy z gniazdem obok dwóch podstaw z gniazdem pod każdą ramą.^b

31 I jeszcze wykonał poprzeczki z drewna akacjowego, pięć do ram na jedną stronę przybytku^c **32** i pięć poprzeczek do ram na drugą stronę przybytku, i pięć poprzeczek do ram przybytku na dwie tylne części po stronie zachodniej.^d **33** Potem wykonał środkową poprzeczkę, by przechodziła przez środek ram od jednego końca do drugiego.^e **34** A ramy pokrył złotem i wykonał ze złota ich pierścienie jako uchwyty dla poprzeczek, i pokrył poprzeczki złotem.^f

35 I przystąpił do wykonania zasłony^g z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, i z delikatnego skręcanego lnu. Wykonał ją robotą hafciarską, z cherubami.^h **36** Potem wykonał do niej cztery akacjowe słupy i pokrył je złotem – również ich kołki były ze złota – i odlał dla nich cztery srebrne podstawy z gniazdem.ⁱ **37** I wykonał robotą tkacką kotarę do wejścia do namiotu, z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, i z delikatnego skręcanego lnu.^j **38** a także jej pięć słupów i ich kołki. A ich wierzchołki i złącza pokrył złotem, lecz ich pięć podstaw z gniazdem było z miedzi.^k

ROZDZ. 36

a Wj 26:24

b Wj 26:25

c Wj 26:26

d Wj 26:27

e Wj 26:28

f Wj 26:29

g Wj 26:31

Wj 40:21

Heb 10:20

h Rdz 3:24

i Wj 26:32

j Wj 26:36

k Wj 26:37

szpalta 2**ROZDZ. 37**

a Wj 31:2

Wj 38:22

b Wj 40:3

Lb 10:33

c Wj 25:10

d Wj 25:11

Heb 9:4

e Wj 25:12

f Wj 25:13

2Kn 5:9

g Wj 25:14

Joz 3:8

h Kpl 16:2

Kpl 16:14

1Kn 28:11

i Wj 25:17

j Wj 25:18

Wj 40:20

k Wj 25:19

l Rdz 3:24

Wj 25:20

Heb 9:5

m 1Sm 4:4

Ps 80:1

n Wj 35:13

Wj 40:4

o Wj 25:23

p Wj 25:24

q Wj 25:25

37 Następnie Becalel^a wykonał Arkę^b z drewna akacjowego. Długość jej wynosiła dwa i pół łokcia, a szerokość półtora łokcia.^c **2** I pokrył ją szczerym złotem wewnątrz i na zewnątrz oraz wykonał dookoła niej złote obramowanie.^d **3** Potem odlał dla niej cztery złote pierścienie, nad jej cztery nogi, dwa pierścienie na jedną stronę i dwa pierścienie na drugą stronę.^e **4** Wykonał też drążki z drewna akacjowego i pokrył je złotem.^f **5** Wówczas włożył drążki w pierścienie na bokach Arki, aby można było nosić Arkę.^g

6 I wykonał pokrywę^h ze szczerego złota. Długość jej wynosiła dwa i pół łokcia, a szerokość półtora łokcia.ⁱ **7** Ponadto wykonał dwa cheruby ze złota. Wykuł je i umieścił na obu końcach pokrywy.^j **8** Jeden cherub był na jednym końcu, a drugi cherub na drugim końcu. Wykonał cheruby na pokrywie, na obu jej końcach.^k **9** I cheruby te rozpościły dwa skrzydła w górę, osłaniając skrzydłami pokrywę,^l a twarzami były zwrócone do siebie. Twarze cherubów były skierowane ku pokrywie.^m

10 I przystąpił do wykonania stołu z drewna akacjowego.ⁿ Był on długi na dwa łokcie i szeroki na łokieć, a wysoki na półtora łokcia.^o **11** Potem pokrył go szczerym złotem i wykonał dookoła niego złote obramowanie.^p **12** Następnie wykonał dookoła niego obrzeże na szerokość dłoni i wykonał dookoła niego złote obramowanie do tego obrzeża.^q **13** Ponadto odlał dla niego cztery złote pierścienie i umieścił te pierścienie na czterech

narożnikach, które były przy czterech nogach.^a **14** Pierścienie były blisko obrzeża jako uchwyty dla drążków do noszenia stołu.^b **15** Wykonał też drążki z drewna akacjowego do noszenia stołu i pokrył je złotem.^c **16** Potem wykonał ze szczerego złota przybory,^d które są na stole, jego misy i kielichy, i czasze, i dzbany, którymi będą wylewane napoje ofiarne.

17 Z kolei wykonał świecznik^e ze szczerego złota. Wykonał ten świecznik przez wykucie. Jego boki i ramiona, i kielichy, i gałki, i kwiaty wystawały z niego.^f **18** A z jego boków wychodziło sześć ramion: trzy ramiona świecznika z jednego boku i trzy ramiona świecznika z drugiego boku.^g **19** Trzy kielichy w kształcie kwiatów migdałowca były na jednym rzędzie ramion, z gałkami i kwiatami na przemian, i trzy kielichy w kształcie kwiatów migdałowca były na drugim rzędzie ramion, z gałkami i kwiatami na przemian. Tak było z sześcioma ramionami wychodzącymi ze świecznika.^h **20** I były na świeczniku cztery kielichy w kształcie kwiatów migdałowca, z gałkami i kwiatami na przemian.ⁱ **21** I pod dwoma ramionami wystawała z niego gałka, i pod największymi dwoma ramionami wystawała z niego gałka, i pod następnymi dwoma ramionami wystawała z niego gałka – pod sześcioma ramionami wystającymi ze świecznika.^j **22** Wystawały z niego ich gałki oraz ich ramiona. Wszystko to stanowiło jedną całość wykutą ze szczerego złota.^k **23** Następnie wykonał ze szczerego złota jego siedem lamp, a także szczytce i popielnice.^l **24** Wy-

ROZDZ. 37

a Wj 25:26

b Wj 25:27

c Wj 25:28

d Wj 25:29

Jer 52:19

e Wj 40:24

Kpl 24:4

2Kn 13:11

f Wj 25:31

g Wj 25:32

h Wj 25:33

i Wj 25:34

j Wj 25:35

k Wj 25:36

l Wj 25:37

Wj 25:38

Lb 8:2

szpalta 2

a Wj 30:1

Wj 40:5

b Wj 30:7

Wj 39:38

Ps 141:2

Łk 1:10

Obj 8:3

c Wj 30:2

d Wj 30:3

e Wj 30:4

f Wj 30:5

g Wj 30:25

Wj 30:33

Wj 40:9

1Kn 9:30

Ps 45:7

Heb 1:9

h Wj 30:35

Ps 141:2

Obj 5:8

ROZDZ. 38

i Wj 27:1

Wj 40:10

Heb 13:10

j Wj 27:2

k 2Kn 1:5

l Wj 27:3

m Wj 27:4

konał go, wraz ze wszystkimi jego przyborami, z talentu szczerego złota.

25 Potem z drewna akacjowego^a wykonał ołtarz kadzielný.^b Długi był na łokieć i szeroki na łokieć, był bowiem kwadratowy; a wysoki był na dwa łokcie. Jego rogi wystawały z niego.^c **26** I pokrył go szczerym złotem, jego wierzch i boki dookoła oraz jego rogi, i wykonał do niego dookoła złote obramowanie.^d **27** Wykonał też do niego dwa złote pierścienie poniżej jego obramowania na dwóch jego bokach, na dwóch bokach przeciwnych, jako uchwyty do drążków, na których będzie noszony.^e **28** Potem wykonał drążki z drewna akacjowego i pokrył je złotem.^f **29** Prócz tego sporządził olejek do świętego namaszczenia^g i czyste, wonne kadzidło,^h jak to robi wytwórca maści.

38 I wykonał z drewna akacjowego ołtarz całopalny. Długi był na pięć łokci i szeroki na pięć łokci, był bowiem kwadratowy, a wysoki był na trzy łokcie.ⁱ **2** Wykonał też rogi^j na jego czterech narożnikach. Jego rogi wystawały z niego. Następnie pokrył go miedzią.^k **3** Potem wykonał wszystkie przybory ołtarza: kubły i łopatki, i czasze, widelki oraz popielnice. Wszystkie te przybory wykonał z miedzi.^l **4** Ponadto wykonał do ołtarza kratę, miedzianą siatkę, pod jego obrzeżem, do jego środka.^m **5** Potem odlał cztery pierścienie na czterech krańcach, blisko miedzianej kraty, jako uchwyty do drążków. **6** Następnie wykonał drążki z drewna akacjowego i

pokrył je miedzią.^a **7** I włożył te drażki w pierścienie po bokach ołtarza, aby można go było na nich nosić.^b Wykonał go jako pustą skrzynię z desek.^c

8 Potem wykonał basen miedziany^d i jego miedzianą podstawę, na co zużył zwierciadła służących, które pełniły zorganizowaną służbę przy wejściu do namiotu spotkania.^e

9 I przystąpił do urządzenia dziedzińca.^f Od strony Negebu, od południa, były zasłony dziedzińca wykonane z delikatnego skręcanego lnu, na sto łokci.^g

10 Dwadzieścia ich słupów oraz dwadzieścia ich podstaw z gniazdem było z miedzi. Kołki słupów i ich złącza były ze srebra.^h

11 Również od strony północnej było sto łokci. Dwadzieścia ich słupów oraz dwadzieścia ich podstaw z gniazdem było z miedzi. Kołki słupów i ich złącza były ze srebra.ⁱ **12** Ale od strony zachodniej zasłony były na pięćdziesiąt łokci. Słupów ich było dziesięć i ich podstaw z gniazdem dziesięć.^j Kołki słupów i ich złącza były ze srebra. **13** A od strony wschodniej, od wschodu słońca, były na pięćdziesiąt łokci.^k **14** Zasłony miały piętnaście łokci na jednym skrzydle. Słupów ich było trzy i ich podstaw z gniazdem trzy.^l

15 Na drugim skrzydle bramy dziedzińca – po tej i po tamtej stronie – zasłony miały piętnaście łokci. Słupów ich było trzy i ich podstaw z gniazdem trzy.^m

16 Wszystkie zasłony dookoła dziedzińca były z delikatnego skręcanego lnu. **17** A podstawy z gniazdem do słupów były z miedzi. Kołki słupów i ich złącza były ze srebra i pokrycie ich wierzchołków było srebrne, i były

ROZDZ. 38

a Wj 27:6

b Wj 27:7

c Wj 27:8

d Wj 30:18

Wj 31:9

Wj 40:7

Kpl 8:11

IKl 7:23

e 1Sm 2:22

f Wj 40:8

Ps 84:2

Ps 92:13

g Wj 27:9

h Wj 27:10

Lb 3:37

i Wj 27:11

j Wj 27:12

k Wj 27:13

l Wj 27:14

m Wj 27:15

szpalta 2

a Wj 27:17

b Wj 35:6

c Wj 27:16

d Wj 27:19

e Wj 25:16

Wj 31:18

Wj 34:29

Lb 17:7

f Lb 3:6

Lb 4:47

g Wj 6:23

Lb 4:28

1Kn 6:3

h Wj 31:2

Wj 35:30

Wj 36:1

Wj 37:1

2Kn 1:5

i Wj 31:6

Wj 35:34

Wj 36:2

j Wj 35:22

k Wj 30:13

Lb 3:47

Lb 18:16

l Kpl 5:15

Kpl 27:3

srebrne zaczepy do wszystkich słupów dziedzińca.^a

18 A kotara bramy dziedzińca była wykonana robotą tkacką, z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcowi, i z delikatnego skręcanego lnu,^b i była długa na dwadzieścia łokci, a wysokość na całej długości wynosiła pięć łokci, na równi z zasłonami dziedzińca.^c **19** A cztery ich słupy oraz ich cztery podstawy z gniazdem były z miedzi. Kołki ich były ze srebra, również pokrycie ich głowic oraz ich złącza były ze srebra. **20** A wszystkie paliki namiotowe do przybytku i do dziedzińca dookoła były z miedzi.^d

21 Oto spisane rzeczy przybytku, przybytku Świadectwa,^e które zostały spisane na polecenie Mojżesza w ramach służby Lewitów^f pod kierownictwem Itamara,^g syna kapłana Aarona. **22** I Becalel,^h syn Uriego, syna Chura z plemienia Judy, wykonał wszystko, co Jehowa nakazał Mojżeszowi. **23** A był z nim Oholiab,ⁱ syn Achisamacha z plemienia Dana, rzemieślnik i hafciarz, i mistrz tkający z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcowi, i delikatnego lnu.

24 Wszystkiego złota, które zużyto do pracy we wszelkim dziele na rzecz świętego miejsca i które pochodziło ze złota stanowiącego ofiarę kołysaną,^j było dwadzieścia dziewięć talentów i siedemset trzydzieści sykli według sykla^k świętego miejsca.^l **25** A srebra od spisanych w zgromadzeniu było sto talentów i tysiąc siedemset

siedemdziesiąt pięć sykli według sykla świętego miejsca. **26** Pół sykla na osobę było połową sykla według sykla świętego miejsca, na każdego, kto przechodził do spisanych w wieku dwudziestu lat i wzwyż,^a których było ogółem sześćset trzy tysiące pięćset pięćdziesięciu.^b

27 A na odlanie podstaw z gniazdem przeznaczonych dla świętego miejsca oraz podstaw z gniazdem przeznaczonych dla zasłony zużyto sto talentów srebra. Sto podstaw z gniazdem stanowiło równowartość stu talentów – talent na podstawę z gniazdem.^c **28** A z tysiąca siedmiuset siedemdziesięciu pięciu sykli wykonał kołki do słupów oraz pokrył ich wierzchołki i je połączył.

29 A miedzi z ofiary kołysanej było siedemdziesiąt talentów i dwa tysiące czterysta sykli. **30** I z tego wykonał podstawy z gniazdem – do wejścia do namiotu spotkania, jak również ołtarz miedziany i należąca do niego miedziana kratę, i wszystkie przybory ołtarza, **31** a także podstawy z gniazdem do dziedzińca, dookoła, oraz podstawy z gniazdem do bramy dziedzińca i wszystkie paliki namiotowe przybytku oraz wszystkie paliki namiotowe^d dziedzińca, dookoła.

39 A z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow^e wykonali dziane szaty^f do usługiwania w miejscu świętym.^g Wykonali więc święte szaty^h dla Aarona, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

2 Toteż wykonał efodⁱ ze złota, z niebieskiego włókna i wełny

ROZDZ. 38

a Wj 30:15

b Wj 12:37
Lb 1:46c Wj 26:19
Wj 26:25
Wj 26:32

d Wj 27:19

ROZDZ. 39e Wj 25:4
Wj 35:23f Wj 29:5
Wj 31:10
Wj 35:19g Wj 25:8
Kpl 16:2

h Wj 28:4

i Wj 25:7
Wj 28:6
Kpl 8:7**szpalta 2**a Wj 26:1
Wj 36:8b Wj 28:8
Wj 29:5
Lz 11:5c Wj 25:7
Wj 35:9d Wj 1:1
Wj 28:9
Wj 28:10

e Wj 28:12

f Wj 25:7
Kpl 8:8

g Wj 28:15

h Wj 28:16

i Wj 28:17

j Wj 28:18

k Hs 28:6

l Obj 4:3

m Wj 28:19

barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow, i z delikatnego skręcanego lnu. **3** Potem rozklepali złote płytki na cienkie arkusze, a on naciał nitek, by robotą hafciarską wpleść je w niebieskie włókno i wełnę barwioną czerwona purpurą, i przędzy barwioną szkarłatem z czerwcow oraz w delikatny len.^a **4** Wykonali do niego naramienniki, które zostały połączone. Był on połączony na dwóch końcach. **5** A przepaska do przewiązywania, która była na nim, zrobiona była z tego samego materiału, jeśli chodzi o sposób wykonania: ze złota, z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow oraz z delikatnego skręcanego lnu,^b tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

6 Potem osadzili w złotych oprawach kamienie onyksowe,^c z imionami synów Izraela^d wyrzniętymi tak, jak się graweruje pieczęć. **7** Umieścił je więc na naramiennikach efodu jako kamienie pamiątkowe^e dla synów Izraela, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi. **8** I wykonał napierśnik,^f jak to robi hafciarz, jak wykonano efod, ze złota, z niebieskiego włókna i wełny barwionej czerwona purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwcow, i z delikatnego skręcanego lnu.^g **9** Po złożeniu we dwoje był on kwadratowy, długi na jedną piędź i szeroki na jedną piędź.^h **10** Następnie wysadzili go czterema rzędami kamieni. Pierwszyⁱ rząd to rząd z rubinem, topazem i szmaragdem. **11** A drugi^j rząd to turkus, szafir^k i jaspis.^l **12** A trzeci^m rząd to kamień lesem, agat i ametyst.

13 A czwarty^a rząd to chryzolit i onyks,^b i jadeit. W złotych oprawach zostały osadzone w swoich zagłębieniach. **14** I kamienie były według imion synów Izraela. Było ich dwanaście według ich imion, wygrawerowanych jak pieczęć, każdy według swego imienia, dla dwunastu plemion.^c

15 A na napierśniku wykonali metodą powroźniczą splecione łańcuszki ze szczerzego złota.^d **16** Wykonali też dwie złote oprawy oraz dwa złote pierścienie i umieścili te dwa pierścienie na dwóch końcach napierśnika.^e **17** Potem włożyli dwa złote sznury w dwa pierścienie na końcach napierśnika.^f **18** I dwa końce sznurów przewlekli przez dwie oprawy. Wówczas umieścili je na naramiennikach efodu, z jego przedniej strony.^g **19** Następnie wykonali dwa złote pierścienie i umocowali je na dwóch końcach napierśnika, na jego brzegu zwróconym do wnętrza, w stronę efodu.^h **20** Potem wykonali dwa złote pierścienie i umieścili je na dwóch naramiennikach efodu od dołu, z jego przedniej strony, blisko jego miejsca połączenia, nad przepaską efodu.ⁱ **21** W końcu niebieskim sznurem przywiązali napierśnik za jego pierścienie do pierścieni efodu – żeby się trzymał nad przepaską efodu i żeby napierśnik nie przesunął się po efodzie – tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.^j

22 Następnie robotą tkacką wykonał do efodu płaszcz bez rękawów,^k w całości z niebieskiego włókna. **23** A na środku tego płaszcza bez rękawów był

ROZDZ. 39

a Wj 28:20

b Rdz 2:12
1Kn 29:2

c Wj 28:21

d Wj 28:22

e Wj 28:23

f Wj 28:24

g Wj 28:25

h Wj 28:26

i Wj 28:27

j Wj 28:28

k Wj 28:31
Kpl 8:7
Iz 61:10

szpalta 2

a Wj 28:32

b Wj 28:33

c 2Kl 25:17

d Wj 28:34

e Wj 28:39
Kpl 8:7
Kpl 8:13
Obj 19:8f Wj 28:4
Wj 28:39g Wj 28:40
Wj 29:9
Kpl 8:13h Wj 28:42
Eze 44:18i Wj 28:4
Wj 28:39
Iz 11:5j Wj 28:36
Kpl 8:9
Za 14:20

k Wj 28:37

otwór, jak otwór pancerza. Otwór ten miał dookoła obwódkę, żeby się nie rozdarł.^a **24** A na brzegu płaszcza bez rękawów wykonali jabłka granatu, skręcając razem niebieskie włókno i wełnę barwioną czerwioną purpurą, i przędzę barwioną szkarłatem z czerwców.^b **25** Ponadto wykonali szczerozłote dzwoneczki i umieścili te dzwoneczki dookoła między jabłkami granatu^c na brzegu płaszcza bez rękawów, pomiędzy jabłkami granatu; **26** dookoła dzwoneczek i jabłko granatu, dzwoneczek i jabłko granatu – na brzegu płaszcza bez rękawów,^d do pełnienia służby, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

27 Następnie robotą tkacką wykonali dla Aarona i jego synów długie szaty z delikatnego lnu^e **28** oraz zawój^f z delikatnego lnu i ozdobne nakrycia głowy^g z delikatnego lnu, jak również lnianą bieliznę dolną^h z delikatnego skręcanego lnu, **29** i szarfęⁱ z delikatnego skręcanego lnu i niebieskiego włókna, i wełny barwionej czerwioną purpurą, i przędzy barwionej szkarłatem z czerwców, robotą tkacką, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

30 W końcu wykonali ze szczerzego złota lśniąca płytkę, święty znak poświęcenia, i wypisali na niej napis, jak się graweruje pieczęć: „Świętość należy do Jehowy”.^j **31** I przymocowali do niej sznur z niebieskiego włókna, żeby ją umieścić na zawoju u góry,^k tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

32 I całkowicie zakończono wszelkie prace nad przybytkiem namiotu spotkania, ponieważ

synowie Izraela czynili zgodnie ze wszystkim, co Jehowa nakazał Mojżeszowi.^a Tak właśnie uczynili.

33 I przynieśli przybytek^b do Mojżesza, namiot^c oraz wszystkie jego przybory^d i haczyki,^e i ramy,^f i poprzeczki,^g i słupy, i jego podstawy z gniazdem,^h **34** a także jego nakrycie ze skór baranich farbowanychⁱ na czerwono i jego nakrycie ze skór foczych^j oraz jego zasłonę jako oddzielającą kotarę,^k **35** a także Arkę^l Świadcstwa oraz jej drążki^m i pokrywę,ⁿ **36** stół,^o wszystkie jego przybory^p i chleb pokładny, **37** świecznik^q ze szczerego złota, jego lampy, rząd lamp,^r i wszystkie jego przybory^s oraz oliwę na oświetlenie,^t **38** i złoty ołtarz^u oraz olejek do namaszczenia^v i wonne kadzidło,^w i kotarę^x do wejścia do namiotu, **39** ołtarz^y z miedzi i należąca do niego kratę^z miedzianą, jego drążki^a oraz wszystkie jego przybory,^b basen^c i jego podstawę,^d **40** zasłony^e dziedzińca, jego słupy^f i podstawy z gniazdem^g oraz kotarę^h bramy dziedzińca, jego linki namiotoweⁱ i paliki namiotowe^j oraz wszystkie przybory^k do służby związanej z przybytkiem, dla namiotu spotkania, **41** dziane szaty^l do usługiwania w sanktuarium, święte^m szaty dla kapłana Aarona i szaty jego synów, do pełnienia służby kapłańskiej.ⁿ

42 Synowie Izraela wykonali całe to zadanie zgodnie ze wszystkim, co Jehowa nakazał Mojżeszowi.^o **43** I zobaczył Mojżesz całą tę pracę, a oto wykonali ją tak, jak nakazał Jehowa. Tak ją wykonali. Toteż Mojżesz ich pobłogosławił.^p

ROZDZ. 39

- a Wj 25:40
- Heb 8:5
- b Wj 36:8
- c Wj 36:14
- d Wj 31:7
- e Wj 36:18
- f Wj 36:20
- g Wj 36:31
- h Wj 36:24
- i Wj 36:19
- j Wj 26:14
- k Wj 36:35
- l Wj 37:1
- m Wj 37:4
- n Wj 37:6
- o Wj 37:10
- p Wj 37:16
- q Wj 37:17
- r Wj 37:23
- s Wj 25:38
- t Wj 35:28
- u Wj 37:25
- v Wj 37:29
- w Wj 30:35
- x Wj 36:37
- y Wj 38:1
- z Wj 38:4
- a Wj 38:6
- b Wj 38:30
- c Wj 38:8
- d Wj 30:18
- e Wj 38:9
- f Wj 38:10
- g Wj 38:11
- h Wj 38:18
- i Wj 35:18
- j Wj 38:20
- k Wj 27:19
- l Wj 31:10
- m Wj 28:3
- n Wj 35:19
- o Wj 35:10
- Wj 36:1
- p Kpl 9:23
- Lb 6:23
- Joz 22:6
- 1Kl 8:14
- 2Kn 30:27

szpalta 2

ROZDZ. 40

- a Wj 12:2
- Wj 34:18
- Est 3:7
- b Lb 7:1
- c Wj 25:21
- d Lb 4:5
- Heb 9:3
- Heb 10:20
- e Wj 26:35
- f Wj 25:31
- Heb 9:2
- g Wj 25:37
- h Wj 30:1
- Ps 141:2
- Kl 1:10
- Obj 5:8

40 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **2** „W dniu miesiąca pierwszego,^a w pierwszym dniu tego miesiąca, masz wznieść przybytek namiotu spotkania.^b **3** I ustawisz w nim Arkę Świadcstwa,^c i odgradzisz zasłoną^d dostęp do Arki. **4** I wniesiesz stół,^e i ułożysz jego wyposażenie oraz wniesiesz świecznik^f i zapalisz jego lampy.^g **5** A przed Arką Świadcstwa ustawisz złoty ołtarz kadzielnny^h i zawieszisz kotarę do wejścia do przybytku.ⁱ

6 „Przed wejściem do przybytku namiotu spotkania ustawisz ołtarz^j całopalny, **7** a między namiotem spotkania i ołtarzem ustawisz basen i nalejesz do niego wody.^k **8** A dookoła urządziš dziedziniec^l i zawieszisz kotarę^m bramy dziedzińca. **9** I weźmiesz olejek do namaszczenia,ⁿ i namaścisz przybytek oraz wszystko, co się w nim znajduje,^o i uświęcisz go oraz wszystkie jego przybory, i tak stanie się czymś świętym. **10** I namaścisz ołtarz całopalny i wszystkie jego przybory, i uświęcisz ołtarz,^p i tak stanie się szczególnie świętym ołtarzem.^q **11** Namaścisz też basen oraz jego podstawę i go uświęcisz.

12 „Potem przyprowadzisz Aarona i jego synów w pobliże wejścia do namiotu spotkania i obmyjesz ich wodą.^r **13** I przyodziejiesz Aarona w święte szaty,^s i go namaścisz,^t i uświęcisz, i będzie pełnił dla mnie służbę kapłańską. **14** Następnie przyprowadzisz jego synów

i Wj 26:36; Wj 39:38; j Wj 38:1; 1Kl 10:18; Heb 13:10; k Wj 30:18; l Wj 27:9; m Wj 27:16; Wj 38:18; n Wj 30:25; Heb 1:9; o Kpl 8:10; Lb 7:1; p Wj 29:36; Kpl 8:11; q Wj 29:37; r Kpl 8:6; Ef 5:26; Heb 7:28; s Wj 29:5; Kpl 8:7; t Kpl 8:12; Ps 133:2; Dz 10:38.

i przydziejesz ich w długie szaty.^a **15** I namaścisz ich, jak namaściłeś ich ojca,^b i będą pełnić dla mnie służbę kapłańską, a ich namaszczenie będzie im stale służyć ku kapłaństwu podczas niezmierny za ich pokoleń”.^c

16 Mojżesz przystąpił więc do wykonania tego zgodnie ze wszystkim, co mu nakazał Jehowa.^d Tak właśnie uczynił.

17 Toteż przybytek został wzniesiony w miesiącu pierwszym, drugiego roku, w pierwszym dniu tego miesiąca.^e

18 Kiedy Mojżesz przystąpił do wzniesienia przybytku, kładł jego podstawy z gniazdem^f i ustawiał jego ramy,^g i zakładał jego poprzeczki^h oraz stawiał jego słupy.ⁱ **19** Potem rozpostarł namiot^j nad przybytkiem i na wierzchu położył nakrycie^k namiotu, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

20 Następnie wziął Świadestwo^l i włożył je do Arki,^m i założył drążkiⁿ u Arki, a na wierzch Arki położył pokrywę.^o **21** Potem wniósł Arkę do przybytku i zawiesił zasłonę^p jako oddzielającą kotarę, i odgrodził dostęp do Arki Świadcstwa,^q tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

22 Następnie postawił stół^r w namiocie spotkania, po północnej stronie przybytku na zewnątrz zasłony, **23** i ułożył na nim przed obliczem Jehowy szereg chlebów,^s tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

24 Potem postawił świecznik^t w namiocie spotkania, przed stołem po stronie południowej przybytku. **25** I zapalił lampy^u przed Jehową, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

ROZDZ. 40

a Kpl 8:13

b Kpl 8:30

2Ko 1:21

c Lb 25:13

Heb 7:11

Heb 7:23

d Wj 39:43

Pwt 4:2

e Lb 7:1

Lb 9:15

f Wj 36:24

g Wj 26:15

h Wj 36:31

i Wj 35:11

j Wj 26:7

Wj 36:14

k Wj 26:14

l Wj 16:34

Wj 31:18

m Wj 25:22

Wj 37:1

n Wj 37:4

1Kl 8:8

o Wj 37:6

Kpl 16:2

1Kn 28:11

p Wj 36:35

Heb 10:20

q Heb 9:3

Heb 10:19

r Wj 37:10

Heb 9:2

s Wj 25:30

Mt 12:4

t Wj 37:17

u Wj 25:37

Wj 37:23

Ps 119:105

szpalta 2

a Wj 30:1

Wj 37:25

b Wj 30:7

Wj 30:35

c Wj 26:36

Wj 36:37

d Wj 38:1

Heb 13:10

e Wj 29:38

f Wj 30:18

Heb 10:22

g Wj 30:19

h Wj 27:9

Wj 38:9

i Wj 38:18

j Kpl 16:2

Lb 9:15

Lb 16:42

1Kl 8:10

Obj 15:8

k Ps 78:14

l Wj 29:43

2Kn 5:14

m Lb 10:11

Neh 9:19

n Lb 9:17

Lb 9:22

o Wj 13:21

Lb 9:16

Ps 78:14

26 Następnie postawił w namiocie spotkania, przed zasłoną, złoty ołtarz,^a **27** żeby na nim zamieniać w dym wonne kadzidło,^b tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

28 W końcu zawiesił kotarę^c wejścia do przybytku.

29 A przy wejściu do przybytku namiotu spotkania ustawił ołtarz^d całopalny, żeby na nim składać całopalenie^e oraz ofiarę zbożową, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

30 Potem między namiotem spotkania a ołtarzem ustawił basen i nalał do niego wody do obmywania.^f **31** Mojżesz i Aaron oraz jego synowie obmywali przy nim ręce i nogi. **32** Gdy wchodzili do namiotu spotkania i gdy się zbliżali do ołtarza, wtedy się obmywali,^g tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

33 W końcu urządził dziedziniec^h dookoła przybytku oraz ołtarza i zawiesił kotarę bramy dziedzińca.ⁱ

Tak Mojżesz zakończył pracę. **34** I obłok^j zaczął okrywać namiot spotkania, a chwala Jehowy nappełniła przybytek. **35** I Mojżesz nie mógł wejść do namiotu spotkania, gdyż obłok^k przebywał nad nim, a chwala Jehowy nappełniała przybytek.^l

36 A gdy obłok podnosił się znad przybytku, synowie Izraela zwiłali obóz podczas wszystkich etapów swej wędrówki.^m

37 Kiedy jednak obłok się nie podnosił, nie zwiłali obozu aż do dnia, gdy się podniósł.ⁿ **38** Bo w dzień był nad przybytkiem obłok Jehowy, a w nocy był nad nim ogień – na oczach całego domu Izraela podczas wszystkich etapów ich wędrówki.^o

KSIĘGA

KAPŁAŃSKA

1 I Jehowa zawołał Mojżesza, i rzekł do niego z namiotu spotkania,^a mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela^b i powiedz im: „Jeżeli ktoś z was chce złożyć Jehowie dar ofiarny ze zwierząt domowych, to swój dar ofiarny macie złożyć ze stada i z trzody.

3 „Jeśli jego darem ofiarnym jest ofiara całopalna^c ze stada, to ma złożyć zdrowego samca.^d Ma go z wolnej woli przyprowadzić przed wejście do namiotu spotkania przed oblicze Jehowy.^e **4** I położy rękę na głowie ofiary całopalnej, i zostanie ona łaskawie przyjęta^f na jego rzecz, by dokonać prześlągania za niego.^g

5 „Wówczas przed obliczem Jehowy zarzną młodego byka; a synowie Aarona, kapłani,^h ofiarują krew i tą krwią pokropią dookoła ołtarz,ⁱ który jest u wejścia do namiotu spotkania. **6** A ofiara całopalna zostanie obdarta ze skóry i pocięta na części.^j **7** I synowie Aarona, kapłani, rozniecą ogień na ołtarzu,^k a na ogniu ułożą drewno.^l **8** I synowie Aarona, kapłani, ułożą te kawałki^m razem z głową i łojem na drewnie, które jest na ogniu na ołtarzu. **9** A jej jelitaⁿ oraz golenie zostaną obmyte wodą; i kapłan zamieni to wszystko w dym na ołtarzu jako całopalenie, ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy.^o

10 „A jeśli jego dar ofiarny na całopalenie jest z trzody,^p z baranków lub z kóz, to przyprowadzi zdrowego samca.^q **11** I ten zostanie zarżnięty obok ołtarza, od strony północnej, przed obli-

ROZDZ. 1

- a Wj 40:34
Lb 12:5
- b Kpl 22:18
- c Kpl 12:6
Lb 15:3
- d Wj 12:5
Kpl 22:20
Pwt 15:21
Mal 1:14
Heb 9:14
1Pt 1:19
- e 2Ko 9:7
- f Iz 56:7
- g Lb 15:25
Rz 3:25
1Jn 2:2
- h Heb 10:11
- i Heb 9:13
1Pt 1:2
- j Kpl 7:8
- k Kpl 6:12
- l Rdz 22:9
Neh 13:31
- m Wj 29:17
Kpl 9:13
1Kl 18:23
- n Kpl 8:21
Kpl 9:14
- o Rdz 8:21
Wj 29:18
Lb 15:3
Ef 5:2
Flp 4:18
- p Rdz 4:4
- q Kpl 22:19
Kpl 22:20
Mal 1:14
1Pt 1:19

szpalta 2

- a Kpl 9:12
2Kn 29:22
- b Kpl 9:13
1Kl 18:23
- c Kpl 9:14
- d Wj 29:17
- e Wj 29:18
- f Wj 29:41
Kpl 1:9
- g Lk 2:24
- h Kpl 5:7
Kpl 12:8
- i Kpl 5:8
- j Wj 27:3
Kpl 4:12
Kpl 6:10
- k Rdz 15:10
- l Rdz 8:20
Wj 29:18
- m Kpl 6:21
Lb 28:8

czem Jehowy, a synowie Aarona, kapłani, jego krwią pokropią ołtarz dookoła.^a **12** I potnie go na części, jak również głowę i łój, i kapłan ułoży je na drewnie, które jest na ogniu na ołtarzu.^b **13** A jelita^c oraz golenie^d obmyje wodą; i kapłan złoży to wszystko na ofiarę i zamieni w dym^e na ołtarzu. Jest to całopalenie, ofiara ogniowa o kojącej woni dla Jehowy.^f

14 „Lecz jeśli jego dar ofiarny jako całopalenie dla Jehowy jest z ptaków, to złoży swój dar ofiarny z turkawek^g lub młodych gołębi domowych.^h **15** I kapłan przyniesie go do ołtarza, i naderwieⁱ jego głowę, i zamieni go w dym na ołtarzu, ale jego krew zostanie wyciśnięta na bocznej ścianie ołtarza. **16** I usunie wole razem z piórami, i rzuci je obok ołtarza, po stronie wschodniej, gdzie jest miejsce na tuszy popiół.^j **17** I naderwie mu skrzydła. Nie wolno mu go rozrwać.^k Potem kapłan zamieni go na ołtarzu w dym na drewnie, które jest na ogniu. Jest to całopalenie,^l ofiara ogniowa o kojącej woni dla Jehowy.^m

2 „A jeśli jakaś dusza składa jako dar ofiarny dla Jehowy ofiarę zbożową,ⁿ to jej darem ofiarnym ma być wyborna mąka;^o i poleje ją oliwą oraz położy na nią wonną żywicę. **2** I przyniesie to do synów Aarona, kapłanów, a kapłan weźmie z tego pełną garść wybornej mąki i oliwy wraz z całą jego wonną żywicą; i zamieni to na ołtarzu

ROZDZ. 2 n Kpl 6:14; Kpl 9:17; Lb 15:4; o Wj 29:2; Lb 7:13.

w dym jako przypomnienie,^a jako ofiarę ogniwą o kojącej woni dla Jehowy. **3** A co pozostanie z ofiary zbożowej, należy do Aarona oraz jego synów^b jako coś szczególnie świętego^c z ofiar ogniowych dla Jehowy.

4 „A jeśli jako dar ofiarny składasz ofiarę zbożową w postaci czegoś upieczonego w piecu, ma to być z wybornej mąki — prażsne okrągłe^d placki nasączone oliwą albo prażsne^e opłatki posmarowane oliwą.^f

5 „A jeśli twoim darem ofiarnym jest ofiara zbożowa z patelni,^g ma być z wybornej mąki nasączonej oliwą, prażsna. **6** Należy to polamać na kawałki i wylać na to oliwę.^h Jest to ofiara zbożowa.

7 „A jeśli twoim darem ofiarnym jest ofiara zbożowa z głębokiego rondla, należy to uczynić z wybornej mąki z oliwą.

8 I uczynioną z tego ofiarę zbożową przyniesiesz Jehowie; należy ją przedłożyć kapłanowi, a on przyniesie ją do ołtarza.

9 I kapłan zaczerpnie nieco z tej ofiary zbożowej jako przypomnienie,ⁱ i na ołtarzu zamieni to w dym jako ofiarę ogniwą o kojącej woni dla Jehowy.^j

10 A co pozostanie z ofiary zbożowej, należy do Aarona oraz jego synów jako coś szczególnie świętego z ofiar ogniowych dla Jehowy.^k

11 „Żadna ofiara zbożowa, którą będziecie składać Jehowie, nie ma być uczyniona na zakwasie,^l gdyż nie wolno wam zamieniać w dym żadnego zaczynu i żadnego miodu jako ofiary ogniowej dla Jehowy.

12 „Będziecie je składać Jehowie jako dar ofiarny z pierwocin;^m nie mogą się one znaleźć na ołtarzu jako kojąca woń.

ROZDZ. 2

- a Kpl 6:15
Lb 5:26
- b Kpl 7:9
- c Kpl 10:12
Lb 18:9
- d Wj 29:23
Kpl 8:26
- e Lb 6:19
1Ko 5:7
- f Wj 29:2
Kpl 7:10
Lb 6:15
- g Kpl 6:21
Kpl 7:9
1Kn 23:29
- h Lb 28:9
- i Kpl 2:2
Kpl 5:12
- j Wj 29:41
Lb 28:8
- k Lb 18:9
Heb 13:10
- l Wj 12:19
Kpl 6:17
Mt 16:12
1Ko 5:7
Gal 5:9
- m Wj 23:19
Lb 15:20
2Kn 31:5
Prz 3:9
1Ko 15:20
Obj 14:4

szpalta 2

- a Eze 43:24
- b Lb 18:19
2Kn 13:5
- c Wj 23:16
Wj 34:22
Lb 28:26
- d Jer 17:26
Jer 41:5
- e Wj 29:25
Kpl 5:12

ROZDZ. 3

- f Kpl 22:21
- g Lb 6:14
- h Wj 29:10
Kpl 8:18
- i Wj 29:13
Kpl 7:23
Kpl 7:30
1Kl 8:64
Eze 44:15
- j Kpl 1:13
- k Kpl 3:15
Kpl 7:4
Kpl 8:16
- l Lb 3:2
Mal 2:4
- m Kpl 1:9
Kpl 7:31
Kpl 9:10
- n Kpl 6:12
- o Kpl 1:17
Kpl 4:31
Ef 5:2

13 „I każdy dar ofiarny ze swej ofiary zbożowej przyprawiś sołą;^a nie wolno ci dopuścić, żeby na twoją ofiarę zbożową zabrakło soli przymierza^b twego Boga. Z każdym swoim darem ofiarnym złożysz sól.

14 „A jeśli składasz Jehowie ofiarę zbożową z pierwszych dojrzałych plonów, to winienesz złożyć świeżo żęte kłosy prażone na ogniu, krupy z nowego ziarna, jako ofiarę zbożową z twoich pierwszych dojrzałych plonów.^c

15 I polejesz ją oliwą, i położysz na niej wonną żywicę. Jest to ofiara zbożowa.^d **16** I kapłan zamieni w dym jej część stanowiącą przypomnienie,^e czyli trochę z jej krup i oliwy wraz z całą jej wonną żywicą, jako ofiarę ogniwą dla Jehowy.

3 „A jeśli jego darem ofiarnym jest ofiara współuczestnictwa,^f jeśli składa go ze stada, to przyprowadzi przed oblicze Jehowy zdrowego^g samca lub samicę. **2** I położy rękę na głowie^h swego daru ofiarnego, i ten zostanie zabity u wejścia do namiotu spotkania; a synowie Aarona, kapłani, pokropią krwią ołtarz dookoła. **3** I na ofiarę ogniwą dla Jehowy złoży część tej ofiary współuczestnictwa, mianowicie tłuszczⁱ okrywający jelita — wszystek tłuszcz, który jest na jelitach,^j **4** i obie nerki^k oraz tłuszcz, który jest na nich, tak samo jak ten na lędźwiach. A to, co okrywa wątrobę, oddzieli wraz z nerkami. **5** I synowie Aarona^l zamienią to w dym^m na ołtarzu, na ofierze całopalnej, która jest nad drewnemⁿ na ogniu, jako ofiarę ogniwą o kojącej woni^o dla Jehowy.

6 „A jeśli jego dar ofiarny jest wzięty z trzody na ofiarę

współuczestnictwa dla Jehowy, to złoży zdrowego^a samca lub samicę. **7** Jeśli jako swój dar ofiarny składa baranka, to złoży go przed obliczem Jehowy.^b **8** I położy rękę na głowie^c swego daru ofiarnego, i należy go zarznąć^d przed namiotem spotkania; a synowie Aarona pokropią jego krwią ołtarz dookoła. **9** Tłuszcz z tej ofiary współuczestnictwa złoży na ofiarę ogniovą dla Jehowy.^e Cały tłusty ogon^f oddzieli blisko kości krzyżowej, a także tłuszcz okrywający jelita – wszystek tłuszcz, który jest na jelitach.^g **10** i obie nerki oraz tłuszcz, który jest na nich, tak samo jak ten na lędźwiach. A to, co okrywa^h wątrobę, oddzieli wraz z nerkami. **11** I kapłan zamieni to w dymⁱ na ołtarzu jak pokarm,^j ofiarę ogniovą dla Jehowy.

12 „A jeśli jego darem ofiarnym jest kozą,^k to przyprowadzi ją przed oblicze Jehowy. **13** I położy rękę na jej głowie,^l i należy ją zarznąć^m przed namiotem spotkania; a synowie Aarona pokropią jej krwią ołtarz dookoła. **14** I z niej złoży jako dar ofiarny, jako ofiarę ogniovą dla Jehowy, tłuszcz okrywający jelita – wszystek tłuszcz, który jest na jelitach,ⁿ **15** i obie nerki oraz tłuszcz, który jest na nich, tak samo jak ten na lędźwiach. A to, co okrywa wątrobę, oddzieli wraz z nerkami. **16** I kapłan zamieni to w dym na ołtarzu jako pokarm, ofiarę ogniovą o kojącej woni. Wszystek tłuszcz należy do Jehowy.^o

17 „Oto ustawa po czas niezmierny dla waszych pokoleń, we wszystkich waszych miejscach zamieszkania: Nie wolno wam jeść żadnego tłuszczu ani żadnej krwi^p.”^p

ROZDZ. 3

- a Wj 12:5
Lb 6:14
2Ks 5:21
Heb 7:26
1Pt 1:19
- b Heb 9:14
- c Kpl 4:4
- d Kpl 4:15
- e 2Ks 7:7
- f Wj 29:22
Kpl 9:19
- g Kpl 3:3
- h Kpl 4:9
Kpl 9:10
- i Kpl 3:5
Kpl 4:31
- j Kpl 21:6
- k Kpl 9:3
Kpl 22:19
- l Wj 29:10
Kpl 3:2
- m Wj 29:11
Kpl 3:8
Kpl 14:13
- n Kpl 3:3
Kpl 3:9
Kpl 4:26
Ps 20:3
- o Kpl 7:23
1Sm 2:16
- p Rdz 9:4
Kpl 17:10
Kpl 17:13
Pwt 12:23
Eze 44:7
Dz 15:20

szpalta 2
ROZDZ. 4

- a Rdz 46:26
- b Kpl 5:17
Lb 15:28
Ps 119:67
Gal 6:1
Jak 2:10
- c Kpl 8:12
Kpl 21:10
Lk 4:18
Heb 1:9
- d Lb 12:1
Heb 4:15
Heb 7:26
- e Heb 5:3
Heb 7:27
- f Kpl 1:3
Kpl 6:25
- g Wj 29:10
Kpl 1:4
- h Wj 29:29
Wj 30:30
- i Kpl 8:15
Kpl 16:19
- j Kpl 16:14
- k Wj 30:10
- l Kpl 5:9
- m Kpl 4:19
Kpl 4:26
- n Kpl 3:4
Kpl 9:10
- o Kpl 3:3
- p Kpl 4:26
Ps 20:3
Heb 10:8

4 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela i powiedz: „Jeżeli jakaś dusza^a przez pomyłkę^b zgrzeszy w jakiegokolwiek z tych rzeczy, których Jehowa zakazuje czynić, i uczyni jedną z nich:

3 „Jeżeli kapłan, pomazaniec,^c zgrzeszy,^d ściągając tym winę na lud, to za swój grzech,^e który popełnił, złoży Jehowie zdrowego młodego byka jako dar ofiarny za grzech. **4** I przyprowadzi tego byka przed wejście do namiotu spotkania,^f przed oblicze Jehowy, i położy rękę na głowie byka,^g i zarznie byka przed obliczem Jehowy. **5** I kapłan, pomazaniec,^h weźmie trochę krwi byka, i przyniesie ją do namiotu spotkania; **6** i kapłan umoczy palecⁱ we krwi, i tą krwią pokropi siedem razy^j przed Jehową, przed zasłoną świętego miejsca. **7** I przed obliczem Jehowy kapłan posmaruje niewielką ilością krwi rogi^k ołtarza wonnego kadzidla, który jest w namiocie spotkania, a całą resztę krwi byka wyleje u podstawy^l ołtarza całopalnego, który jest przy wejściu do namiotu spotkania.

8 „A jeśli chodzi o wszystek tłuszcz byka stanowiącego dar ofiarny za grzech, zdejmie tłuszcz okrywający jelita – wszystek tłuszcz, który jest na jelitach,^m **9** i obie nerki oraz tłuszcz, który jest na nich, tak samo jak ten na lędźwiach. To zaś, co okrywa wątrobę, oddzieli wraz z nerkami.ⁿ **10** Będzie podobnie jak z tym, co się zdejmuje z byka składanego na ofiarę współuczestnictwa.^o I kapłan zamieni je w dym na ołtarzu całopalnym.^p

11 „Ale skórę byka i całe jego mięso wraz z głową, a także gole-

nie oraz jelita i gnój^a — **12** całego byka każe wynieść na skraj obozu^b na miejsce czyste, gdzie jest wysypywany tłusty popiół,^c i spali go na drewnie w ogniu.^d Gdzie się wysypuje tłusty popiół, tam ma być spalony.

13 „A jeśli całe zgromadzenie Izraela popełni błąd^e i sprawa ta będzie zakryta przed oczami zboru — uczynili bowiem jedną ze wszystkich rzeczy, których Jehowa zakazuje czynić — i tak zawinią,^f **14** i grzech, który popełnili co do jednej z tych rzeczy, stanie się znany,^g to zbor weźmie młodego byka jako dar ofiarny za grzech i przyprowadzi go przed namiot spotkania. **15** A przed obliczem Jehowy starsi zgromadzenia położą ręce na głowie byka^h i zostanie ów byk zarżnięty przed obliczem Jehowy.

16 „Wówczas kapłan, pomażanec,ⁱ przyniesie nieco krwi byka do namiotu spotkania.^j **17** I kapłan umoczy palec w tej krwi, i siedem razy pokropi przed Jehową, przed zasłoną.^k **18** I niewielką ilością krwi posmaruje rogi ołtarza,^l który jest przed Jehową, w namiocie spotkania; a całą resztę krwi wyleje u podstawy ołtarza całopalnego,^m który jest przy wejściu do namiotu spotkania. **19** A zdejmie z niego wszystek tłuszcz i zamieni go w dym na ołtarzu.ⁿ **20** Postąpi z tym bykiem tak, jak postąpił z tamtym bykiem stanowiącym dar ofiarny za grzech. Tak właśnie postąpi; a kapłan dokona za nich przebłagania^o i zostanie im przebaczone. **21** Byka zaś każe wynieść na skraj obozu i go spali, tak jak spalił pierwszego byka.^p Jest to dar ofiarny za grzech, składany za zbor.^q

ROZDZ. 4

- a Wj 29:14 Lb 19:5
- b Lb 5:3 Heb 13:11
- c Kpl 6:11
- d Kpl 8:17
- e Joz 7:11 Prz 14:34
- f Wj 32:30 Lb 15:24
- g Kzn 12:14 1Tm 5:24
- h Wj 29:10 Kpl 1:4 Kpl 3:2 Kpl 16:21 Mt 8:17 Heb 9:28 1Pt 2:24
- i Wj 40:15
- j Kpl 4:5
- k Wj 26:31 Wj 40:21 Heb 10:20
- l Wj 30:1 Wj 30:6
- m Wj 27:1 Wj 40:6 Kpl 4:7
- n Kpl 3:16
- o Wj 32:30 Kpl 12:8 Kpl 16:17 Lb 15:25 Ef 1:7 1Tm 2:5 Heb 2:17
- p Kpl 4:1
- q Kpl 16:15 Mt 20:28 Jn 1:29 1Jn 2:2

szpalta 2

- a Wj 18:21 Lb 16:2 Lb 34:18 Joz 22:14 2Sm 24:10
- b Kpl 5:4 Kpl 5:17 Kpl 6:2
- c 2Sm 12:13
- d Kpl 23:19 Lb 15:24 Lb 28:15 Lb 29:5
- e Kpl 1:4 Kpl 4:4 Prz 28:13 Iz 53:6
- f Kpl 1:11 Kpl 3:2 Kpl 6:25 Kpl 7:2
- g Kpl 4:3
- h Kpl 8:15 Kpl 9:9 Kpl 16:18 Heb 9:22
- i Kpl 3:5
- j Wj 32:30 Lb 15:28
- k Wj 12:49 Lb 5:6 Lb 15:29
- l Kpl 5:6

22 „Gdy zgrzeszy naczelnik^a i nieumyślnie popełni jedną ze wszystkich rzeczy, których Jehowa, jego Bóg, zakazuje czynić,^b i tak zawini, **23** albo gdy zostanie mu uświadomiony jego grzech, który popełnił przeciw przykazaniu,^c wtedy jako dar ofiarny przyprowadzi zdrowego koziołka^d z kóz. **24** I położy rękę na głowie^e kozłęcia, i zarżnie je na miejscu, gdzie się zarżyna na całopalenie przed Jehową.^f Jest to dar ofiarny za grzech.^g **25** A kapłan weźmie palcem nieco krwi daru ofiarnego za grzech i posmaruje nią rogi^h ołtarza całopalnego, a resztę krwi wyleje u podstawy ołtarza całopalnego. **26** Wszystek zaś jego tłuszcz zamieni w dym na ołtarzu, jak tłuszcz ofiary współuczestnictwa;ⁱ i kapłan dokona za niego przebłagania za jego grzech,^j i zostanie mu przebaczony.

27 „A jeśli ktoś, jakaś dusza z ludu tej ziemi, nieumyślnie zgrzeszy, czyniąc jedną z rzeczy, których Jehowa zakazuje czynić, i zawini,^k **28** albo jeśli został mu uświadomiony jego grzech, który popełnił, to jako dar ofiarny za swój grzech, który popełnił, przyprowadzi zdrową kózkę^l z kóz. **29** I położy rękę na głowie^m daru ofiarnego za grzech, i zabije dar ofiarny za grzech na tym samym miejscu, gdzie całopalenie.ⁿ **30** A kapłan weźmie palcem nieco krwi i posmaruje nią rogi^o ołtarza całopalnego, a całą resztę krwi wyleje u podstawy ołtarza.^p **31** Wszystek zaś tłuszcz oddzieli,^q tak jak został oddzielony tłuszcz z ofiary współuczestnictwa;^r i kapłan zamieni go na

m Kpl 1:4; Kpl 3:2; Kpl 4:4; Kpl 16:21; Prz 28:13; Iz 53:6; Mt 8:17; 1Pt 2:24; n Kpl 1:11; Kpl 6:25; o Kpl 4:25; p Kpl 8:15; Kpl 9:9; Heb 9:22; q Kpl 3:16; Kpl 4:8; r Kpl 3:3.

oltarzu w dym o kojącej woni dla Jehowy;^a i dokona kapłan przeblagania za niego, i zostanie mu przebaczony.^b

32 „Lecz jeśli jako swój dar ofiarny chce przyprowadzić jagnię^c na dar ofiarny za grzech, ma przyprowadzić zdrową^d owieczkę.

33 I położy rękę na głowie daru ofiarnego za grzech, i zaraznie go jako dar ofiarny za grzech na miejscu, gdzie się zarzyna na całopalenie.^e **34** A kapłan weźmie palcem nieco krwi daru ofiarnego za grzech i posmaruje nią rogi ołtarza całopalnego,^f a całą resztę krwi wyleje u podstawy ołtarza. **35** Wszystek zaś tłuszcz oddzieli, tak samo jak się oddziela tłuszcz z baranka na ofiarę współuczestnictwa, a kapłan zamieni je w dym na ołtarzu, na ofiarach ogniwych dla Jehowy;^g a kapłan dokona za niego przeblagania^h za jego grzech, który popełnił, i zostanie mu przebaczony.ⁱ

5 „Jeżeli ktoś, jakaś dusza,^j zgrzeszy przez to, że usłyszał przekleństwo w miejscu publicznym^k i był tego świadkiem lub to widział albo się o tym dowiedział, a o tym nie powiadomi,^l to odpowie za swoje przewinienie.

2 „Albo gdy ktoś, jakaś dusza, dotknie czegoś nieczystego, czy to padliny nieczystego dzikiego zwierzęcia, czy padliny nieczystego zwierzęcia domowego, czy padliny nieczystego rojącego się stworzenia,^m chociażby to było przed nim ukryte,ⁿ jest nieczysty i zawinił.^o

3 Albo jeśli dotknie nieczystości człowieka, jakiegokolwiek jego nieczystości,^p przez którą może się stać nieczysty, chociażby była przed nim ukryta, a potem się o tym dowiedział, to zawinił.

ROZDZ. 4

a Wj 29:18
Kpl 1:9
Kpl 3:5
Kpl 8:21
Ezd 6:10

b Kpl 4:26
Oz 14:2

c Iz 53:7
Jn 1:29
Heb 9:14
1Pt 1:19

d Kpl 3:6
Heb 7:26
Heb 9:14
1Pt 2:22

e Kpl 1:11
Kpl 4:4

f Kpl 4:25
Kpl 16:18

g Wj 29:13
Kpl 3:3
Kpl 6:12
Kpl 9:10

h Kpl 1:4
Kpl 4:26
Kpl 4:31
Kpl 6:7
Kpl 16:30
Lb 15:28
Kol 1:14
1Jn 2:2

i 1Jn 1:7

ROZDZ. 5

j Rdz 2:7
Rdz 46:26
Eze 18:4

k Prz 29:24

l Rdz 37:2
1Sm 2:24
Est 6:2
Prz 29:24
1Ko 1:11
1Ko 5:1

m Kpl 11:24
Kpl 17:15
Kpl 21:1
Lb 19:11
Pwt 14:8

n Ps 19:12

o Kpl 4:13

p Kpl 12:2
Kpl 13:3
Kpl 15:3
Lb 19:11

szpalta 2

a Jak 3:8
1Pt 3:10

b Mal 3:5

c Sdz 21:7
1Sm 14:24
Mt 5:33
Mk 6:23

d Kpl 26:40
Lb 5:7

Joz 7:19
Ezd 10:11
Ps 32:5
Prz 28:13
1Jn 1:9

e Kpl 7:1
Kpl 14:12
Kpl 19:21
Lb 6:12

f Kpl 4:28

4 „Albo jeśli ktoś, jakaś dusza, przysięga, mówiąc nierozważnie^a swymi wargami, że wyraził zło^b lub wyświadczy dobro w czymkolwiek, co człowiek mógłby nierozważnie powiedzieć w przysiędze,^c chociaż jest to przed nim ukryte, a potem się o tym dowiedział, to zawinił w jednej z tych rzeczy.

5 „A jeśli zawini w jednej z tych rzeczy, to wyzna,^d w jaki sposób zgrzeszył. **6** I za swój grzech, który popełnił, przyprowadzi do Jehowy swój dar ofiarny za przewinienie,^e mianowicie samiec z trzody, owieczkę lub kózkę^f z kóz, jako dar ofiarny za grzech; a kapłan dokona za niego przeblagania za jego grzech.^g

7 „Jeśli jednak nie stać go na owcę,^h to przyniesie do Jehowy jako swój dar ofiarny za przewinienie, za grzech, który popełnił, dwie turkawkiⁱ lub dwa młode gołębie domowe – jednego jako dar ofiarny za grzech^j i jednego na całopalenie. **8** I przyniesie je do kapłana, który złoży najpierw jednego jako dar ofiarny za grzech i naderwie^k jego głowę z przodu szyi, ale jej nie oddzieli. **9** A niewielką ilością krwi daru ofiarnego za grzech opryska bok ołtarza, lecz resztę krwi wycisnie u podstawy ołtarza.^l Jest to dar ofiarny za grzech. **10** Drugiego zaś przygotowuje na całopalenie według ustalonego sposobu postępowania;^m a kapłan dokona za niego przeblaganiaⁿ za grzech, który popełnił, i zostanie mu przebaczony.^o

11 „A jeśli go nie stać^p na dwie turkawki lub na dwa młode

g Kpl 4:20; Jn 1:29; 1Tm 2:5; Heb 9:14; 1Jn 4:10;
h Kpl 12:8; Kpl 14:21; 2Ko 8:12; Jak 2:5; 1 Kpl 1:14;
Kpl 15:14; j Kpl 14:22; Lk 2:24; k Kpl 1:15; 1 Kpl 1:5;
Kpl 7:2; Heb 9:22; m Kpl 1:17; n Kpl 6:7; Heb 2:17;
1Jn 2:2; o Wj 34:9; p 2Ko 8:12.

gołębie domowe, to jako swój dar ofiarny za grzech, który popełnił, przyniesie dziesiątą część efy^a wybornej maki stanowiącej dar ofiarny za grzech. Nie ma nalewać na nią oliwy^b i nie ma na nią wkładać wonnej żywicy, jest to bowiem dar ofiarny za grzech.^c **12** I przyniesie ją do kapłana, a kapłan weźmie z niej pełną garść jako przypomnienie^d i zamieni ją w dym na ołtarzu, na ofiarach ogniwych dla Jehowy.^e Jest to dar ofiarny za grzech.^f **13** A kapłan dokona za niego prześlania^g za grzech, który popełnił – za każdy z tych grzechów – i zostanie mu przebaczone; i przypadnie to w udziale kapłanowi,^h tak jak ofiara zbożowaⁱ.

14 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **15** „Jeśli ktoś, jakaś dusza, postąpi niewierne przez to, że przez pomyłkę zgrzeszy przeciw świętemu rzeczom Jehowy,¹ to jako dar ofiarny za przewinienie^j przyprowadzi do Jehowy zdrowego barana z trzody – zgodnie z szacunkową wartością w srebrnych syklach,^k według sykla świętego miejsca – jako dar ofiarny za przewinienie. **16** I dokona zadośćuczynienia za grzech, który popełnił przeciw świętemu miejscu, i doda do tego jedną piątą,^l i da go kapłanowi, żeby kapłan mógł dokonać za niego prześlania^m baranem stanowiącym dar ofiarny za przewinienie, i zostanie mu przebaczone.ⁿ”

17 „A jeśli ktoś, jakaś dusza, zgrzeszy, czyniąc jedną ze wszystkich rzeczy, których Jehowa zakazuje czynić, chociaż o tym nie wiedział,^o to zawinił i odpowie za swe przewinienie.^p **18** I jako dar ofiarny za przewinienie^q przyprowadzi do kapłana zdrowego

ROZDZ. 5

a Wj 16:36
b Lb 5:15
c Kpl 5:6
Prz 28:13
2Kto 5:21

d Kpl 6:15
Lb 5:26

e Kpl 4:35

f Kpl 4:3

g Kpl 4:26

h Kpl 2:10

Kpl 7:6

1Sm 2:28

1Ko 9:13

i Kpl 10:18

Kpl 22:14

Lb 18:9

j Kpl 6:6

k Wj 30:13

Kpl 27:25

l Kpl 6:5

Kpl 22:14

Kpl 27:13

Lb 5:7

m Wj 32:30

Kpl 12:8

Lb 15:25

Heb 2:17

1Jn 2:2

n Wj 34:9

Kpl 4:20

Kpl 6:7

Kpl 19:22

o Ps 19:12

Lk 12:48

Heb 5:2

p Kpl 5:2

1Tm 5:24

q Kpl 5:7

Kpl 6:6

szpalta 2

a Kpl 1:4

b Iz 53:12

c Ezd 10:2

Ps 51:3

ROZDZ. 6

d Kpl 5:15

Lb 5:6

Ps 51:4

e Kpl 19:11

f Wj 22:7

g Hi 24:2

Mi 2:2

Dz 13:10

h Pwt 22:1

i Wj 22:11

Kpl 19:12

Jer 7:9

Mal 3:5

Ef 4:25

Kol 3:9

1Tm 1:10

j Kpl 4:13

k Kpl 5:16

Lb 5:7

1Sm 12:3

l Kpl 5:15

Iz 53:10

Heb 9:14

barana z trzody, zgodnie z szacunkową wartością; a kapłan dokona za niego prześlania^a za pomyłkę, którą nieumyślnie popełnił, chociaż sam o tym nie wiedział, i zostanie mu przebaczone.^b **19** Jest to dar ofiarny za przewinienie. Naprawdę zawinił^c przeciw Jehowie^d”.

6 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Jeśli ktoś, jakaś dusza, grzeszy tym, że postępuje niewierne wobec Jehowy^d i zwodzi^e swego towarzysza w związku z czymś powierzonym jego pieczy lub oddanym w jego rękę na przechowanie,^f lub zrabowanym albo że oszukuje swego towarzysza^g **3** lub jeśli znajduje coś zgubionego^h i w tym zwodzi oraz przysięga fałszywieⁱ co do jakiegokolwiek ze wszystkich rzeczy, które człowiek może uczynić, grzesząc wskutek tego, **4** to jeśli zgrzeszy i zawini,^j ma zwrócić rzecz zrabowaną, którą zrabował, lub rzecz wymuszoną, którą oszukańczo zagarnął, lub rzecz powierzoną jego pieczy, która została mu powierzona, lub rzecz zgubioną, którą znalazł, **5** lub w ogóle wszystko, co do czego przysięgał fałszywie, i da za to pełne odszkodowanie,^k i doda do tego jedną piątą. Temu, do kogo to należy, da to w dniu, w którym udowodniono jego winę. **6** Do kapłana zaś jako dar ofiarny za przewinienie przyprowadzi dla Jehowy zdrowego barana^l z trzody, zgodnie z szacunkową wartością, stanowiącego dar ofiarny za przewinienie.^m **7** A kapłan dokona za niego prześlaniaⁿ przed Jehową; i zostanie mu przebaczone to wszystko, czym ściągął na siebie winę^o”.

m Kpl 7:1; **n** Kpl 4:20; Kpl 5:10; Kpl 5:18; 1Jn 1:7; 1Jn 2:2.

8 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **9** „Nakaż Aaronowi oraz jego synom, mówiąc: „Oto prawo dotyczące całopalenia:^a Całopalenie będzie na palenisku na ołtarzu przez całą noc aż do rana i ogień ołtarza będzie w nim zapalony. **10** A kapłan przyodzieje się w oficjalny strój lniany^b i włoży na swe ciało lnianą bieliznę dolną.^c Potem zbierze tusty popiół^d z całopalenia, które ogień spala na ołtarzu, i wysypie go obok ołtarza. **11** I zdejmie swe szaty,^e a włoży inne szaty i wyniesie tusty popiół na czyste miejsce poza obozem.^f **12** Na ołtarzu stale będzie płonął ogień. Nie może zgasnąć. A każdego ranka kapłan zapali na nim drewno^g i ułoży nad nim całopalenie, i zamieni nad nim w dym kawalki tłuszczu ofiary współuczestnictwa.^h **13** Na ołtarzu ustawicznie będzie płonął ogień.ⁱ Nie może zgasnąć.

14 „A oto prawo dotyczące ofiary zbożowej:^j Wy, synowie Aarona, złóżcie ją przed obliczem Jehowy, z przodu ołtarza. **15** I jeden z nich nabierze całą garścią trochę wybornej mąki stanowiącej ofiarę zbożową i trochę oliwy oraz całą wonną żywicę, która jest na ofierze zbożowej, i zamieni to w dym na ołtarzu jako kojącą woń, jako przypomnienie^k dla Jehowy. **16** A co z tego pozostanie, zje Aaron oraz jego synowie.^l Będzie to jedzone w świętym miejscu jako prasańniki.^m Będą to jedli na dziedzińcu namiotu spotkania. **17** Nie należy tego piec z niczym, co zawiera zakwas.ⁿ Dałem to jako ich dział z ofiar ogniowych.^o Jest to coś szczególnie świętego,^p jak dar ofiarny za grzech i jak dar ofiarny za przewinienie. **18** Będzie to jadł każdy mężczyzna^q spośród synów Aarona. Po czas niezmierzony^r przez wszyst-

kie wasze pokolenia jest to część należna z ofiar ogniowych dla Jehowy. Wszystko, co by się ich do tknęło, stanie się święte^r”.

19 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **20** „Oto dar ofiarny^a Aarona i jego synów, który w dniu jego namaszczenia^b złożą Jehowie: dzieśnięta część efy^c wybornej mąki jako ustawiczna ofiara zbożowa^d – połowa z tego rano i połowa wieczorem. **21** Zostanie to zazwyczaj oliwą na patelni.^e Przytniesz to dobrze wymieszane. Placki ofiary zbożowej złożysz w kawalkach jako kojącą woń dla Jehowy. **22** A uczyni to kapłan namaszczony na jego miejsce spośród jego synów.^f Oto przepis po czas niezmierzony: Jako ofiara spalana w całości będzie to zamieniane^g w dym dla Jehowy. **23** A każda ofiara zbożowa składana przez kapłana^h ma być ofiarowana w całości. Nie wolno jej jeśćⁱ”.

24 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **25** „Powiedz do Aarona i jego synów, mówiąc: „Oto prawo dotyczące daru ofiarnego za grzech:^j W miejscu,^k gdzie się zarzyna ofiarę na całopalenie, zostanie przed obliczem Jehowy zarżnięty dar ofiarny za grzech. Jest to coś szczególnie świętego.^k **26** Będzie to jadł kapłan, który ją ofiaruje za grzech.^l Będzie to jedzone w świętym miejscu^m na dziedzińcu namiotu spotkania.

27 „Wszystko, co dotknie jej mięsa, stanie się święte,^o a gdy ktoś opryska szatę jej krwią,^p wypierzesz w świętym miejscu to, co on opryskał krwią.^q **28** A naczynie gliniane,^r w którym je gotowano, ma zostać stłuczone. Ale jeśli je gotowano w

ROZDZ. 6

- a Wj 29:42
Lb 28:3
Heb 10:11
- b Wj 28:39
Kpl 16:32
Ezd 3:10
Eze 44:17
- c Wj 28:42
Wj 39:28
- d Wj 27:3
Kpl 1:16
Kpl 4:12
- e Kpl 16:23
Eze 44:19
- f Kpl 4:12
Kpl 16:27
Lb 19:9
Heb 13:12
- g Kpl 1:7
Kpl 3:5
Neh 13:31
- h Kpl 3:5
Kpl 3:16
Lb 18:17
- i Lb 16:46
- j Kpl 2:1
Lb 15:4
- k Kpl 2:2
Kpl 2:9
Kpl 5:12
- l Kpl 2:3
Kpl 5:13
Eze 44:29
1Kor 9:13
- m Kpl 10:12
- n Kpl 2:11
Mt 16:12
1Pt 2:22
- o Lb 18:9
- p Kpl 2:3
Kpl 2:10
- q Lb 18:10
- r Kpl 24:9

szpalta 2

- a Wj 29:2
- b Wj 30:30
Ps 133:2
Łk 4:18
Dz 10:38
Heb 1:9
Heb 5:1
Heb 7:28
Heb 8:3
- c Wj 16:36
Kpl 5:11
- d Wj 29:40
Kpl 2:1
Kpl 9:17
Lb 28:5
- e Kpl 2:5
Kpl 7:9
1Kn 23:29
- f Pwt 10:6
Heb 7:23
- g Wj 29:41
- h Heb 7:28
- i Kpl 4:3
- j Kpl 1:3
Kpl 1:11
- k Kpl 21:22
Kpl 22:7
- l Kpl 10:17
Lb 18:9
Eze 44:29
- m Kpl 16:16

n Wj 27:9; Wj 38:9; Wj 40:33; Eze 42:13; o Mt 9:21; Mt 14:36; p 1Pt 1:2; q Heb 9:10; r Kpl 11:33; Kpl 15:12.

naczyniu miedzianym, należy je wyszorować i opłukać wodą.

29 „Będzie to jadł każdy mężczyzna spośród kapłanów.^a Jest to coś szczególnie świętego.^b

30 Jednakże nie wolno jeść żadnego daru ofiarnego za grzech, z którego nieco krwi^c będzie przyniesione do namiotu spotkania, by w świętym miejscu dokonać prześlągania. Należy go spalić ogniem.

7 „A oto prawo dotyczące daru ofiarnego za przewinienie:^d Jest to coś szczególnie świętego.^e **2** W miejscu,^f gdzie się zarzyna ofiarę na całopalenie, zarzną dar ofiarny za przewinienie, a jego krwią^g zostanie pokropiony^h ołtarz dookoła. **3** A z całego jego tłuszczuⁱ złożą tłusty ogon oraz tłuszcz, który okrywa jelita, **4** i obie nerki oraz tłuszcz, który jest na nich, tak samo jak ten na lędźwiach. A to, co okrywa wątrobę, oddzieli wraz z nerkami.^j **5** I kapłan zamieni je w dym na ołtarzu jako ofiarę ogniową dla Jehowy.^k Jest to dar ofiarny za przewinienie. **6** Będzie to jadł każdy mężczyzna spośród kapłanów.^l Będzie to jedzone w świętym miejscu. Jest to coś szczególnie świętego.^m **7** Zarówno dar ofiarny za grzech, jak i dar ofiarny za przewinienie. Dotyczy ich jedno prawo.ⁿ Przypadnie on kapłanowi, który dokonuje nim prześlągania.

8 „Jeśli chodzi o kapłana, który składa ofiarę całopalną jakiegos człowieka, przypadnie mu skóra^o ofiary całopalnej, przyprowadzonej przez niego do kapłana.

9 „A każda ofiara zbożowa, którą upieczono w piecu,^p i każda przyrządzona w głębokim rondlu^q oraz na patelni^r nale-

ROZDZ. 6

- a Kpl 6:18
Lb 18:10
- b Kpl 6:25
Kpl 21:22
- c Kpl 4:5
Kpl 10:18
Kpl 16:27
Heb 13:11

ROZDZ. 7

- d Kpl 5:6
Kpl 6:6
Kpl 14:12
Kpl 19:21
Lb 6:12
- e Kpl 6:17
Kpl 21:22
- f Kpl 1:3
Kpl 6:25
- g Kpl 5:9
Heb 9:22
- h Kpl 1:5
Kpl 3:2
Kpl 5:9
1Pt 1:2
- i Wj 29:13
Kpl 3:9
Kpl 3:17
Kpl 4:8
Kpl 8:20
- j Kpl 3:4
Kpl 4:9
- k Kpl 1:9
Kpl 3:16
Kpl 5:12
- l Kpl 5:13
Kpl 6:16
Lb 18:9
- m Kpl 2:3
- n Kpl 6:25
Kpl 14:13
- o Wj 29:14
Kpl 1:6
Lb 19:5
- p Kpl 2:4
- q Kpl 2:7
- r Kpl 2:5
Kpl 6:21
1Kn 23:29

szpalta 2

- a Kpl 2:3
Lb 18:9
1Ko 9:13
- b Kpl 2:4
Kpl 14:21
- c Kpl 5:11
Lb 5:15
- d Kpl 3:1
Kpl 7:20
Kpl 22:21
1Ko 10:16
- e Kpl 22:29
2Kn 29:31
Neh 12:43
Ps 50:14
2Ko 9:11
- f Kpl 2:4
Kpl 6:16
Lb 6:15
- g Kpl 2:11
Kpl 23:17
- h Kpl 10:14
- i Kpl 6:26
Kpl 7:35
Lb 18:8
- j Kpl 22:30

ży do kapłana, który ją składa. Przypadnie jemu.^a **10** Lecz każda ofiara zbożowa, nasączona oliwą^b lub sucha,^c przypadnie wszystkim synom Aarona – tak jednemu, jak i drugiemu.

11 „A oto prawo dotyczące ofiary współuczestnictwa,^d którą ktoś będzie składał Jehowie: **12** Gdyby ją składał jako wyraz dziękczynienia,^e to wraz z ofiarą dziękczynną złożą praśne okrągłe placki nasączone oliwą i praśne podpłomyki posmarowane oliwą^f oraz dobrze wymieszaną wyborną mąkę jako okrągłe placki nasączone oliwą.

13 Wraz z okrągłymi plackami chleba na zakwasie^g złożą swój dar ofiarny razem z dziękczynną ofiarą swoich ofiar współuczestnictwa. **14** I złożą z niego po jednym z każdego daru ofiarnego jako świętą część dla Jehowy,^h przypadnie to kapłanowi, który kropi krwią ofiary współuczestnictwa.ⁱ **15** A mięso dziękczynnej ofiary jego ofiar współuczestnictwa ma być zjedzone w dniu, w którym złożą on dar ofiarny. Nie może z niej nic zostawić do rana.^j

16 „A jeśli ofiarę jego daru ofiarnego stanowi coś ślubowanego^k albo dobrowolny dar ofiarny,^l należy to jeść w dniu, w którym składa swoją ofiarę, a to, co z tego zostało, można też jeść nazajutrz. **17** Lecz to, co z mięsa ofiary pozostanie na trzeci dzień, ma zostać spalone ogniem.^m **18** Ale jeśli coś z mięsa jego ofiary współuczestnictwa będzie jedzone trzeciego dnia, składający ją nie zostanie przyjęty z uznaniem.ⁿ Nie zostanie mu zaliczona.^o Stanie się czymś plugawym, a dusza,

k Kpl 22:21; Lb 30:2; Sdz 11:30; 1Sm 1:11; Ps 66:13; Prz 20:25; Kzn 5:4; Dz 21:23; 1 Kpl 22:23; Pwt 12:6; m Kpl 19:6; n Kpl 19:7; o Rdz 4:5.

która coś z niej zje, odpowie za swe przewinienie.^a **19** Mięsa zaś, które dotknęło czegoś nieczystego,^b nie można jeść. Należy je spalić ogniem. Co się tyczy mięsa, każdy czysty może jeść mięso.

20 „A dusza, która je mięso ofiary współuczestnictwa przeznaczonej dla Jehowy, będąc w stanie nieczystym – dusza ta zostanie zgładzona spośród swego ludu.” **21** A jeśli jakaś dusza dotknie czegoś nieczystego, nieczystości człowieka^d lub nieczystego zwierzęcia^e bądź jakiegokolwiek nieczystej, wstrętnej rzeczy,^f i zje coś z mięsa ofiary współuczestnictwa przeznaczonej dla Jehowy, to dusza ta zostanie zgładzona spośród swego ludu”.

22 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **23** „Powiedz do synów Izraela, mówiąc: „Nie wolno wam jeść żadnego tłuszczu^g z byka ani z baranka, ani z kozy. **24** Tłuszczu zaś z padliny oraz tłuszczu ze zwierzęcia roszarpanego^h można użyć do wszelkich innych celów, które przyjdą na myśl, lecz absolutnie nie wolno wam go jeść. **25** Każdy bowiem, kto je tłuszcz ze zwierzęcia, z którego składa go na ofiarę ogniową dla Jehowy – dusza, która je, zostanie zgładzonaⁱ spośród swego ludu.

26 „I nie wolno wam jeść żadnej krwi^j – czy to z ptaka, czy z czworonożnego zwierzęcia – w żadnym z miejsc, gdzie mieszkacie. **27** Każda dusza, która spożywa jakkolwiek krew, dusza ta zostanie zgładzona^k spośród swego ludu”.

28 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **29** „Powiedz do synów Izraela, mówiąc: „Kto

ROZD. 7

- a Kpl 5:17
Kpl 19:8
Lb 9:13
Eze 4:14
- b Kpl 11:24
Lb 19:15
- c Kpl 15:3
Lb 19:20
- d Kpl 12:4
Kpl 15:2
- e Kpl 11:24
Pwt 14:7
- f Kpl 11:10
Pwt 14:10
Eze 4:14
- g Kpl 3:16
Kpl 3:17
Kpl 4:8
1Sm 2:16
- h Wj 22:31
Kpl 17:15
- i Lb 15:31
- j Rdz 9:4
Kpl 3:17
Kpl 17:10
Pwt 12:16
1Sm 14:33
Eze 33:25
Dz 15:20
Dz 15:29
- k Kpl 17:14

szpalta 2

- a Kpl 3:1
1Kto 10:18
- b Kpl 3:3
- c Wj 29:24
Kpl 8:27
Kpl 9:21
Lb 6:20
- d Kpl 3:5
- e Kpl 5:13
Kpl 6:16
Kpl 8:29
Lb 18:18
- f Wj 29:27
Kpl 10:14
Lb 6:20
- g Kpl 6:26
Pwt 18:3
- h Wj 29:28
Kpl 10:14
Lb 18:18
- i Wj 28:1
Wj 29:7
Wj 40:13
Lb 18:7
- j Wj 40:15
Kpl 8:12
- k Heb 7:12
- l Kpl 6:9
Am 5:22
Mk 12:33
Heb 10:5
Heb 10:6
- m Kpl 2:1
Kpl 6:14
- n Kpl 6:25
- o Kpl 5:6
Kpl 7:1
- p Wj 29:1
Kpl 6:20
- q Kpl 3:1
- r Wj 34:27
Kpl 25:1
- s Wj 24:5
Kpl 1:2

składa Jehowie ofiarę współuczestnictwa, przyniesie Jehowie dar ofiarny ze swej ofiary współuczestnictwa.^a **30** Jego ręce przyniosą tłuszcz^b z mostka jako ofiarę ogniową dla Jehowy. Przyniesie go razem z mostkiem, by tym kołysać jako ofiarą kołysaną^c przed Jehową. **31** Tłuszcz zaś kapłan zamieni w dym^d na ołtarzu, ale mostek przypadnie Aaronowi i jego synom”.

32 „A prawy udziec dacie kapłanowi jako świętą część^f z waszych ofiar współuczestnictwa. **33** Temu z synów Aarona, który składa krew ofiar współuczestnictwa oraz tłuszcz, przypadnie prawy udziec jako jego dział.^g **34** Bo ja biorę od synów Izraela z ich ofiar współuczestnictwa mostek ofiary kołysanej^h oraz udziec ze świętej części i dam je kapłanowi Aaronowi oraz jego synom, jako przepis po czas niezmienny – od synów Izraela.

35 „Była to kaplańska część należąca Aaronowi i kaplańska część należąca jego synom z ofiar ogniowych dla Jehowy, w dniu, w którym ich przyprowadził,ⁱ by pełnili służbę kaplańską dla Jehowy. **36** tak jak Jehowa nakazał dać im ją w dniu, gdy ich namaszczał^j spośród synów Izraela. Jest to ustawa po czas niezmienny dla ich pokoleń”.

37 Oto prawo dotyczące całopalenia,^l ofiary zbożowej^m oraz daru ofiarnego za grzechⁿ i daru ofiarnego za przewinienie,^o jak również ofiary składanej podczas wprowadzenia na urząd^p i ofiary współuczestnictwa.^q **38** tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi na górze Synaj^r w dniu, w którym nakazał synom Izraela, by składali Jehowie swoje dary ofiarne na pustkowiu Synaj.^s

8 I Jehowa zwrócił się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Weź Aarona, a z nim jego synów^a i szaty,^b i olejek do namaszczenia,^c i byka stanowiącego dar ofiarny za grzech,^d i dwa barany oraz kozę przaschników^e **3** i zbierz całe zgromadzenie^f u wejścia do namiotu spotkania”.^g

4 Wówczas Mojżesz uczynił tak, jak mu nakazał Jehowa, i zgromadzenie zebrało się u wejścia^h do namiotu spotkania. **5** I Mojżesz rzekł do zgromadzenia: „Oto, co Jehowa nakazał czynić”.ⁱ **6** Przyprowadził więc Mojżesz Aarona oraz jego synów i obmył^j ich wodą.^k **7** Potem ubrał go w długą szatę^l i przepasał szarfą,^m i przyodziął w płaszcz bez rękawów,ⁿ założył mu też efod^o oraz przepasał go przepaską^p i nią przymocował efod do niego. **8** Następnie założył mu napierśnik,^q a do napierśnika włożył Urim i Tummim.^r **9** Potem włożył mu na głowę zawój,^s a na zawoju umieścił z przodu lśniąca płytkę ze złota, święty znak poświęcenia,^t tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

10 Wziął też Mojżesz olejek do namaszczenia i namaścił przybytek^u oraz wszystko, co w nim było, i to uświęcił. **11** Potem siedem razy pokropił nim ołtarz i namaścił ołtarz^v oraz wszystkie jego przybory, a także basen i jego podstawę, żeby je uświęcił. **12** W końcu nieco olejku do namaszczenia wylał na głowę Aarona i go namaścił, żeby go uświęcić.^w

13 Potem Mojżesz przyprowadził synów Aarona^x i przyodził ich w długie szaty, i przepasał ich szarfami,^y i założył im nakrycie głowy,^z tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

ROZDZ. 8

- a Wj 28:1
- b Wj 28:4
- c Wj 30:23
- d Wj 40:15
- e Wj 29:1
- f Wj 29:2
- f Dz 7:38
- g Lb 27:2
- h Wj 36:37
- i Jn 8:28
- j Wj 40:12
- k 1Ko 6:11
- l Ef 5:26
- m Heb 9:10
- k Wj 29:4
- l Wj 28:39
- Obj 19:8
- m Wj 39:29
- l Iz 11:5
- n Wj 28:31
- Wj 39:22
- Lb 15:39
- Ps 119:129
- o Wj 28:6
- Wj 39:2
- p Wj 28:8
- Wj 29:5
- Wj 39:20
- q Wj 28:15
- Wj 39:9
- r Wj 28:30
- Ezd 2:63
- Jn 5:30
- s Wj 29:6
- Wj 39:28
- 1Ko 11:3
- t Wj 28:36
- Wj 39:30
- u Wj 30:26
- v Wj 30:28
- w Wj 29:7
- Wj 30:30
- Wj 40:13
- Kpl 21:10
- Ps 133:2
- Dz 10:38
- x Wj 29:8
- Wj 40:14
- y Wj 29:9
- z Wj 28:40

szpalta 2

- a Wj 29:10
- Kpl 4:3
- Kpl 16:6
- Eze 43:19
- b Kpl 1:4
- Kpl 4:4
- c Wj 29:11
- d Wj 29:12
- Heb 9:22
- e Kpl 6:7
- Kpl 6:30
- f Wj 29:13
- Kpl 4:8
- Ps 69:9
- g Wj 29:14
- Kpl 4:11
- Kpl 16:27
- Heb 13:12
- h Wj 29:15
- Kpl 1:4
- i Wj 29:16
- j Wj 29:17
- k Wj 29:18

14 Następnie przyprowadził byka^a stanowiącego dar ofiarny za grzech, Aaron zaś oraz jego synowie położyli ręce na głowie^b byka stanowiącego dar ofiarny za grzech. **15** I Mojżesz zarchnął^c go, a wzięwszy krew,^d palcem posmarował nią dookoła rogi ołtarza i oczyścił z grzechu ołtarz, a resztę krwi wylał u podstawy ołtarza, żeby go uświęcić do dokonywania na nim przeblągania.^e **16** Potem wziął wszystkie tłuszc, który był na jelitach, oraz to, co okrywa wątrobę, jak również obie nerki oraz ich tłuszc i Mojżesz zamienił to w dym na ołtarzu.^f **17** A byka i jego skórę oraz jego mięso i gnój kazał spalić ogniem poza obozem,^g tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

18 Następnie przyprowadził barana na całopalenie, a wtedy Aaron i jego synowie położyli ręce na głowie barana.^h **19** Potem Mojżesz go zabił i krwią pokropił ołtarz dookoła.ⁱ **20** I pociął barana na kawałki,^j i Mojżesz zamienił w dym jego głowę i te kawałki oraz łój. **21** A jelita i golenie obmył wodą, po czym Mojżesz zamienił całego barana w dym na ołtarzu.^k Było to całopalenie o kojącej woni.^l Była to ofiara ogniowa dla Jehowy, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

22 Potem przyprowadził drugiego barana, barana do ofiarowania podczas uroczystego wprowadzenia na urząd,^m i Aaron oraz jego synowie położyli ręce na głowie tego barana. **23** Potem Mojżesz go zabił i wzięwszy nieco krwi, posmarował nią płatek prawego ucha Aarona oraz kciuk jego prawej ręki i wielki palec jego prawej stopy.ⁿ **24** Następnie

l Rdz 8:21; Ef 5:2; m Wj 29:19; Kpl 8:33; n Wj 29:20; Kpl 14:14; Lk 24:44.

Mojżesz przyprowadził synów Aarona i niewielką ilością krwi posmarował im płatek prawego ucha oraz kciuk prawej ręki i wielki palec prawej stopy; lecz resztą krwi Mojżesz pokropił ołtarz dookoła.^a

25 Potem wziął tłuszcz i tłuszcz ogon oraz wszystkich tłuszcz, który był na jelitach,^b jak również to, co okrywa wątrobę, oraz obie nerki i ich tłuszcz, a także prawy udziec.^c **26** A z kosza praśników, który był przed Jehową, wziął jeden praśny okrągły placek^d i jeden okrągły placek chleba z oliwą^e oraz jeden podpłomyk.^f Wówczas położył to na tych kawałkach tłuszczu i na prawym udźcu. **27** Następnie wszystko to położył na dłoniach Aarona oraz dłoniach jego synów i zaczął tym kołysać jako ofiarą kołysaną przed Jehową.^g

28 Potem Mojżesz wziął to z ich dłoni i zamienił w dym na ołtarzu na wierzchu ofiary całopalnej.^h Była to ofiara o kojącej woniⁱ z okazji wprowadzenia na urząd.^j Była to ofiara ogniowa dla Jehowy.^k

29 A Mojżesz wziął mostek^l i zaczął nim kołysać jako ofiarą kołysaną przed Jehową.^m Przypadło to Mojżeszowi jako częśćⁿ barana przeznaczonego do ofiarowania podczas uroczystego wprowadzenia na urząd, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

30 Potem Mojżesz wziął nieco olejku do namaszczenia^o i nieco krwi, która była na ołtarzu, i pokropił tym Aarona oraz jego szaty, a z nim jego synów i szaty jego synów. W ten sposób uświęcił^p Aarona i jego szaty, a z nim jego synów oraz szaty jego synów.^q

31 Wówczas Mojżesz rzekł do Aarona i jego synów: „Ugotujcie

ROZDZ. 8

a Wj 24:6

b Kpl 3:16

Kpl 4:9

Kpl 9:10

Eze 44:7

c Wj 29:22

d Kpl 2:4

Kpl 7:12

1Ko 5:8

e Wj 29:2

Lb 6:15

f Wj 29:23

g Wj 29:24

Lb 8:13

h Wj 29:25

i Rdz 8:21

Wj 29:41

Ef 5:2

j Wj 29:19

Kpl 7:37

k Kpl 1:13

Kpl 3:5

l Prz 23:26

m Wj 29:26

Kpl 7:30

n Wj 29:27

Kpl 7:35

o Wj 29:21

Wj 30:30

Ps 99:6

p Wj 29:37

q Lb 3:3

r Wj 29:31

Kpl 6:28

1Sm 2:13

szpalta 2

a Wj 29:32

Kpl 10:17

1Ko 9:13

Gal 6:6

b Wj 29:34

c Wj 29:30

d Wj 29:35

Lb 3:3

e Wj 29:36

Kpl 17:11

Heb 2:17

f Wj 29:37

g Lb 1:53

Lb 3:7

Pwt 11:1

Eze 48:11

ROZDZ. 9

h Kpl 8:35

Eze 43:27

i Kpl 4:3

j Kpl 8:18

k Kpl 8:14

l Kpl 4:23

Kpl 16:15

Ezd 6:17

m Kpl 16:5

Ezd 10:19

n Kpl 3:1

o Kpl 2:4

Kpl 6:14

p Wj 29:43

to mięso u wejścia do namiotu spotkania i tam jeść je będziecie^a wraz z chlebem, który jest w koszu na uroczystość wprowadzenia na urząd, tak jak mi nakazano, mówiąc: „Aaron i jego synowie będą to jeść”. **32** A co pozostanie z mięsa i chleba, spalicie ogniem.^b **33** Nie wolno wam odchodzić od wejścia do namiotu spotkania przez siedem dni,^c aż do dnia, w którym się dopełnią dni uroczystości wprowadzenia was na urząd, gdyż siedem dni potrwa napełnianie waszej ręki mocą.^d **34** Jak to uczyniono w dniu dzisiejszym, tak Jehowa nakazał uczynić, żeby dokonano za was przebłagania.^e **35** I będziecie stać u wejścia do namiotu spotkania dniem i nocą przez siedem dni,^f i macie trzymać obowiązkową straż dla Jehowy,^g żebyście nie pomarli; bo tak mi nakazano”.

36 Toteż Aaron i jego synowie przystąpili do uczynienia wszystkiego, co Jehowa nakazał za pośrednictwem Mojżesza.

9 A ósmego^h dnia Mojżesz wezwał Aarona i jego synów oraz starszych Izraela. **2** I rzekł do Aarona: „Weź sobie młode cielę na dar ofiarny za grzechⁱ oraz barana na całopalenie,^j oba zdrowe, i przyprowadź je przed Jehowę.^k **3** Lecz do synów Izraela powiesz, mówiąc: „Weźcie kozła^l stanowiącego dar ofiarny za grzech oraz cielę i baranka,^m każde roczne, zdrowe – na całopalenie, **4** a także byka i barana na ofiary współuczestnictwa,ⁿ by je ofiarować przed Jehową, jak również ofiarę zbożową^o nasączoną oliwą, dzisiaj bowiem ukaże się wam Jehowa”^p.

5 Wzięli więc przed namiot spotkania to, co nakazał Mojżesz. Wówczas całe zgromadzenie po-

deszło i stanęło przed Jehową.^a

6 A Mojżesz przemówił: „Oto, co Jehowa nakazał wam uczynić, żeby mogła się wam ukazać chwała Jehowy”.^b **7** Potem Mojżesz rzekł do Aarona: „Podejdź do ołtarza i złóż swój dar ofiarny za grzech,^c jak również swoje całopalenie, i dokonaj prześlęgania^d za siebie oraz za swój dom; złóż także dar ofiarny ludu^e i dokonaj zań prześlęgania,^f tak jak Jehowa nakazał”.

8 Aaron natychmiast podszedł do ołtarza i zarznął cielę stanowiące dar ofiarny za grzech, składany za niego.^g **9** Wówczas synowie Aarona przynieśli mu krew,^h a on umoczył palec we krwi i posmarował nią rogi ołtarza,ⁱ pozostała zaś krew wylał u podstawy ołtarza. **10** A tłuszcz^k i nerki oraz to, co okrywa wątroby – z daru ofiarnego za grzech – zamienił w dym na ołtarzu,^l tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi. **11** Mięso zaś i skórę spalił ogniem poza obozem.^m

12 Potem zarznął ofiarę całopalną i synowie Aarona podali mu krew, a on pokropił nią ołtarz dookoła.ⁿ **13** I podali mu ofiarę całopalną pociętą na kawałki, jak również głowę, a on zamienił to w dym na ołtarzu.^o

14 Ponadto obmył jelita oraz gołenienie i na ofierze całopalnej zamienił je w dym na ołtarzu.^p

15 Następnie złożył dar ofiarny ludu^q i wziął kozę stanowiącą dar ofiarny za grzech, składany za lud, i ją zarznął, i złożył ją w ofierze za grzech, jak uczynił z tym pierwszym. **16** Potem złożył całopalenie i postąpił z nim według ustalonego sposobu postępowania.^r

17 Następnie złożył ofiarę zbożową^s i napełniwszy nią rękę, zamienił to w dym na ołtarzu, oprócz porannego całopalenia.^t

ROZDZ. 9

a Wj 19:17
Pwt 31:12

b Wj 16:10
Wj 24:16
Wj 40:34
2Kń 5:14

c Kpl 4:3

d Kpl 8:34
Heb 5:3
Heb 7:27

e Heb 5:1

f Kpl 16:33
Heb 9:7

g Kpl 4:4

h Heb 9:22

i Kpl 8:15

j Kpl 4:7
Kpl 16:18

k Kpl 3:3
Kpl 4:8

l Kpl 8:16

m Kpl 4:12
Kpl 8:17
Heb 13:11

n Kpl 1:5
Kpl 8:19

o Kpl 8:20

p Kpl 8:21

q Kpl 4:27
Iz 53:10
Jn 1:29

r Kpl 1:3
Kpl 5:10
Kpl 6:9
Kpl 8:18

s Kpl 2:1
Kpl 2:4
Kpl 2:11
Kpl 2:13

t Wj 29:39

szpalta 2

a Kpl 3:1
Kpl 7:11

b Kpl 3:2

c Kpl 3:3

d Wj 29:22
Kpl 3:9
Kpl 8:25

e Kpl 7:30

f Wj 29:27
Kpl 8:27

g Lb 6:23
Pwt 10:8
Pwt 21:5

h Kpl 23:13
Lk 24:50
Dz 3:26
Heb 7:7

i Wj 20:26

j 2Sm 6:18
2Kń 6:3

k Kpl 9:6
Lb 14:10
Lb 16:42

l Kpl 6:21

m Kpl 18:38
1Kń 21:26
2Kń 7:1

18 Potem zarznął byka i barana na ofiarę współuczestnictwa^a za lud. Wówczas synowie Aarona podali mu krew i on pokropił nią ołtarz dookoła.^b **19** A kawałki tłuszczu^c byka i tłusty ogon^d barana oraz okrywę tłuszczową i nerki, jak również to, co okrywa wątrobę – **20** położyli te kawałki tłuszczu na mostku,^e po czym on zamienił kawałki tłuszczu w dym na ołtarzu. **21** Natomiast tym mostkiem oraz prawym udźcem kołysał Aaron jako ofiarą kołysaną^f przed Jehową, tak jak nakazał Mojżesz.

22 Potem Aaron uniósł ręce ku ludowi i go pobłogosławił,^g i zszedł,^h złożywszy dar ofiarny za grzech oraz całopalenie i ofiary współuczestnictwa. **23** W końcu Mojżesz i Aaron weszli do namiotu spotkania, a wyszedłszy, pobłogosławili lud.ⁱ

Wtedy całemu ludowi ukazała się chwała^j Jehowy. **24** a sprzed Jehowy wyszedł ogień^k i począł trawić całopalenie oraz kawałki tłuszczu na ołtarzu. Kiedy cały lud to zobaczył, zaczęli wydawać okrzyki^l i padać na twarze.

10 Później synowie Aarona, Nadab i Abihu,^m wzięli każdy swą kadzielnicęⁿ i włożyli w nie ogień, i nasypali nań kadzidla,^o i zaczęli przed Jehową ofiarować niedozwolony ogień,^p czego on im nie polecił. **2** Wtedy sprzed Jehowy wyszedł ogień i strawił ich,^q tak iż umarli przed obliczem Jehowy.^r **3** Wówczas Mojżesz rzekł do Aarona: „Oto, co powiedział Jehowa, mówiąc: „Uświęć się^s pośród tych, którzy są blisko mnie,^t i przed obliczem

1 1Kl 18:39; 2Kń 7:3; **ROZDZ. 10** m Wj 6:23; 1Kń 24:2; n Wj 27:3; Kpl 16:12; o Wj 30:35; Kpl 16:12; p Wj 30:9; Kpl 10:9; Kpl 16:2; Iz 28:7; q Lb 16:35; r Kpl 22:9; Lb 26:61; s Iz 29:23; Eze 20:41; Mt 6:9; t Wj 19:22; Iz 52:11.

całego ludu okryję się chwałą'".^a Aaron zaś milczał.

4 A Mojżesz wezwał Miszaela oraz Elcafana, synów Uzziela,^b wujka Aarona, i rzekł do nich: „Podejdźcie, wynieście swych braci sprzed świętego miejsca poza obóz”.^c **5** Podeszli więc i ich wynieśli w ich długich szatach poza obóz, tak jak powiedział Mojżesz.

6 Następnie Mojżesz rzekł do Aarona oraz do Eleazara i Itamara, jego pozostałych synów: „Niech włosy na waszych głowach nie będą rozwichrzone^d i nie wolno wam rozdzierać swych szat, żebyście nie pomarli i żeby on się nie oburzył na całe zgromadzenie;^e ale wasi bracia z całego domu Izraela będą płakać z powodu pożaru, który wzniecił Jehowa. **7** I nie wolno wam odchodzić od wejścia do namiotu spotkania, żebyście nie pomarli,^f gdyż jest na was olejek namaszczenia przez Jehowę”.^g Postąpili więc zgodnie ze słowem Mojżesza.

8 A Jehowa odezwał się do Aarona, mówiąc: **9** „Gdy przychodzić do namiotu spotkania, nie pijcie wina ani odurzającego napoju,^h ty i twoi synowie z tobą, żebyście nie pomarli. Jest to ustawa po czas niezmierny dla waszych pokoleń, **10** aby odróżnić to, co święte, od tego, co nie jest święte, oraz to, co nieczyste, od tego, co czyste,ⁱ **11** i aby uczyć synów Izraela^j wszystkich przepisów, które Jehowa przekazał im przez Mojżesza”.

12 Wówczas Mojżesz powiedział do Aarona oraz do Eleazara i Itamara, jego synów, którzy pozostali: „Weźcie ofiarę zbożową,^k która została z ofiar ogniowych dla Jehowy, i zjedzcie

ją przaśną przy ołtarzu, gdyż jest to coś szczególnie świętego.^a

13 A macie ją jeść w świętym miejscu,^b gdyż z ofiar ogniowych dla Jehowy jest to część należna tobie oraz część należna twoim synom; bo tak mi nakazano.

14 I w miejscu czystym będziecie jedli mostek ofiary kołysanej^c oraz udziec ze świętej części,^d ty i wraz z tobą twoi synowie i twoje córki,^e gdyż z ofiar współczestnictwa synów Izraela dano to jako część należną tobie oraz część należną twoim synom. **15** Przyniosą oni udziec ze świętej części oraz mostek ofiary kołysanej^f wraz z ofiarami ogniowymi z kawałków tłuszczu, żeby ofiarą kołysaną kołysać przed obliczem Jehowy; i ma to po czas niezmierny służyć za część należną^g tobie i twoim synom wraz z tobą, tak jak nakazał Jehowa”.

16 A Mojżesz pilnie szukał kozła stanowiącego dar ofiarny za grzech^h i oto był on już spalony. Oburzył się więc na Eleazara oraz Itamara, synów Aarona, którzy pozostali, i rzekł: **17** „Dlaczego w miejscu, które jest święte, nie zjedliście daru ofiarnego za grzech,ⁱ skoro jest czymś szczególnie świętym, a On wam go dał, byście mogli odpowiadać za przewinienie zgromadzenia, żeby dokonać za nich prześlągnięcia przed Jehową?”^j **18** Oto jego krwi nie wniesiono do świętego miejsca.^k Powinniście byli zjeść go w świętym miejscu, tak jak mi nakazano”.^l **19** Aaron odrzekł Mojżeszowi: „Oto dzisiaj składali przed Jehową swój dar ofiarny za grzech oraz swoje całopalenie,^m a zaczęły mnie spotykać takie rzeczy; gdybym więc dzisiaj jadł dar ofiarny za grzech, czy znalazłoby to uznanie w oczach

ROZDZ. 10

a Iz 49:3
Jn 13:31
2Ts 1:10

b Wj 6:18

c Dz 5:6

d Kpl 21:10
Lb 6:7

e Lb 16:22
Joz 7:1

f Kpl 21:12

g Wj 28:41
Kpl 8:12

h Prz 31:5

Iz 28:7
Eze 44:21

Oz 4:11
Ef 5:18

1Tm 3:3
1Tm 3:8

Tyt 1:7
i Eze 22:26
Eze 44:23

j Pwt 24:8
Pwt 33:10

2Kn 17:9
Neh 8:8

Jer 18:18
Mal 2:7

k Wj 29:2
Kpl 6:16

szpalta 2

a Kpl 21:22

b Kpl 6:26
Lb 18:10

c Wj 29:26
Kpl 7:31
Kpl 9:21

Lb 18:11
d Kpl 7:34

e Kpl 22:13
f Kpl 8:29

Lb 18:18
g 1Ko 9:13

h Kpl 9:3
Kpl 9:15

i Kpl 6:26
Kpl 7:6
Eze 44:29

j Wj 28:38
Lb 18:1

Iz 53:11
Jn 1:29

2Ko 5:21
Heb 9:28

1Pt 2:24
k Kpl 6:30

l Kpl 6:26

m Kpl 9:8
Kpl 9:12

Jehowy?^a **20** Kiedy Mojżesz to usłyszał, znalazło to uznanie w jego oczach.

11 A Jehowa odezwał się do Mojżesza i Aarona, mówiąc im: **2** „Przemówcie do synów Izraela i powiedzcie: Oto żywe stworzenie, które możecie jeść^b ze wszystkich zwierząt będących na ziemi: **3** Każde stworzenie, które ma rozdzielone kopyto i rozwidłone racice oraz przeżuwa pokarm wśród zwierząt, możecie jeść.^c

4 „A oto te, których nie wolno wam jeść spośród przeżywających pokarm i mających rozdzielone kopyto: wielbłąd, ponieważ przeżuwa pokarm, ale nie ma rozdzielonego kopyta. Jest dla was nieczysty.^d **5** Także góralek,^e ponieważ przeżuwa pokarm, ale nie ma rozdzielonego kopyta. Jest dla was nieczysty. **6** I zając,^f ponieważ przeżuwa pokarm, ale nie ma kopyta rozdzielonego. Jest dla was nieczysty. **7** Również świnia,^g ponieważ ma rozdzielone kopyto i rozwidloną racicę, ale nie przeżuwa pokarmu. Jest dla was nieczysta. **8** Nie wolno wam jeść niczego z ich mięsa i nie wolno wam dotykać ich padliny.^h Są dla was nieczyste.ⁱ

9 „Oto, co możecie jeść ze wszystkiego, co jest w wodach: Wszystko, co w wodach, w morzach i w potokach ma pletwy i łuski,^k możecie jeść. **10** A wszystko w morzach i potokach, co nie ma pletw i łusek, z wszelkiego stworzenia, od którego roją się wody, oraz z wszelkiej duszy żyjącej, która jest w wodach – te są dla was czymś wstrętnym. **11** Tak, będą dla was czymś wstrętnym. Nie wolno wam jeść niczego z ich mięsa^l i macie się brzydzić ich padliną.

ROZDZ. 10
a Kpl 6:29

ROZDZ. 11
b Pwt 14:4
Eze 4:14

c Pwt 14:6

d Pwt 14:7

e Ps 104:18
Prz 30:26

f Pwt 14:7

g Pwt 14:8
Iz 65:4
Iz 66:3
Iz 66:17

h Kpl 11:24

i Dz 10:14

j Pwt 14:9

k Mt 4:18
Lk 24:42

l Pwt 14:3
Pwt 14:10

szpalta 2

a Pwt 14:12

b Hi 39:30
Mt 24:28

c Pwt 14:13

d Pwt 14:14

e Pwt 14:15

f Pwt 14:16

g Pwt 14:17

h Pwt 14:18

i Pwt 14:19

j Wj 10:12
Prz 30:27
Iz 33:4

k Mt 3:4
Mk 1:6

l 2Kn 7:13

m Pwt 14:3

n Kpl 17:15

o Wj 19:10
Kpl 14:8
Kpl 15:5
Lb 19:10

p Pwt 14:8

12 Wszystko w wodach, co nie ma pletw i łusek, jest dla was czymś wstrętnym.

13 „A oto te, których będziecie się brzydzić spośród stworzeń latających.^a Nie należy ich jeść. Są czymś wstrętnym: orzeł^b i rybołów, i sęp kasztanowaty **14** oraz kania ruda i kania czarna^c według swego rodzaju, **15** jak również każdy kruk^d według swego rodzaju **16** oraz struś^e i sowa, i mewa, i sokół według swego rodzaju, **17** także pójdzka oraz kormoran i sowa uszata,^f **18** i labędź, i pelikan, i sęp,^g **19** a także bocian, czapla według swego rodzaju oraz dudek i nietoperz.^h **20** Wszelkie rojące się skrzydlate stworzenie, które porusza się na czterech nogach, jest dla was czymś wstrętnym.ⁱ

21 „Tylko to możecie jeść ze wszystkich rojących się skrzydlatych stworzeń, poruszających się na czterech nogach: te, które nad nogami mają odnóża skoczne do skakania po ziemi. **22** Z tych możecie jeść: szarańczę wędrowną^j według jej rodzaju i jadalną szarańczę^k według jej rodzaju oraz świerszcza według jego rodzaju i konika polnego^l według jego rodzaju. **23** Każde inne zaś rojące się skrzydlate stworzenie, które ma cztery nogi, jest dla was czymś wstrętnym.^m **24** Przez nie więc stalibyście się nieczystymi. Każdy, kto dotknie ich padliny, będzie nieczysty aż do wieczora.ⁿ **25** I każdy, kto by nioś ich padlinę, wypierze^o swe szaty i będzie nieczysty aż do wieczora.

26 „Wszelkie zaś zwierzę, które ma rozdzielone kopyto, ale nie ma racicy i nie przeżuwa pokarmu, jest dla was nieczyste. Każdy, kto by ich dotknął, będzie nieczysty.^p **27** A wszelkie

stworzenie poruszające się na swych łapach pośród wszystkich żywych stworzeń, które poruszają się na czterech nogach, jest dla was nieczyste. Każdy, kto by dotknął ich padliny, będzie nieczysty aż do wieczora. **28** I kto by niósł ich padlinę,^a wypierze swe szaty^b i będzie nieczysty aż do wieczora. Są one dla was nieczyste.

29 „A oto, co jest dla was nieczyste wśród rojących się stworzeń, od których roi się ziemia:^c ślepiec i skoczek,^d i jaszczurka według swego rodzaju, **30** i gekon, i wielka jaszczurka, i traszka, i jaszczurka piskowa, i kamelcon. **31** Są one dla was nieczyste wśród wszystkich rojących się stworzeń.^e Każdy, kto by ich dotknął, gdy są martwe, będzie nieczysty aż do wieczora.^f

32 „A wszystko, na co by upadło któreś z nich, gdy jest martwe, będzie nieczyste – czy to jakieś drewniane naczynie,^g czy szata, czy skóra,^h czy wór.ⁱ Każde naczynie, którego się do czegoś używa, zostanie włożone do wody i będzie nieczyste aż do wieczora, a potem będzie czyste. **33** Jeśli do jakiegoś naczynia glinianego^j wpadnie któreś z nich, to wszystko, co w nim jest, będzie nieczyste, a naczynie słuczącie.^k

34 Wszelki pokarm, który by się spożywało i na który dostałaby się z niego woda, będzie nieczysty, każdy też napój, który by się piło, w którymkolwiek takim naczyniu, będzie nieczysty.

35 I wszystko, na co by upadła padlina któregoś z nich, będzie nieczyste. Czy to piec, czy stojak na garnek – mają być zniszczone. Są nieczyste i będą dla was nieczyste. **36** Tylko źródło i dół z nagromadzonymi wodami pozostaną czyste, lecz każdy, kto by dotknął ich padliny, bę-

ROZDZ. 11

a Kpl 5:2

b Kpl 17:16

c Heb 9:10

d Iz 66:17

e Kpl 22:5

Pwt 14:19

f Kpl 11:24

g Wj 7:19

h Rdz 21:14

i Rdz 37:34

j Kpl 6:28

Mk 14:13

k Kpl 15:12

Iz 30:14

szpalta 2

a Kpl 11:24

Lb 19:11

Lb 19:16

b Kpl 17:15

Kpl 22:8

Pwt 14:21

Eze 4:14

Eze 44:31

Dz 10:13

c Kpl 11:21

d Rdz 3:14

Mi 7:17

e Pwt 14:3

f Kpl 20:25

g Wj 20:2

Pwt 5:6

h Wj 19:6

Kpl 19:2

Pwt 14:2

1Ts 4:7

1Pt 1:15

i 1Pt 1:16

Obj 4:8

j Rdz 46:4

Wj 6:7

Wj 29:46

Ps 81:10

Oz 11:1

k Wj 22:31

Kpl 20:7

Kpl 20:26

Lb 15:40

Pwt 7:6

1 Joz 24:19

1Sm 2:2

1Sm 6:20

dzie nieczysty. **37** A jeśli coś z ich padliny upadnie na jakiegokolwiek nasienie rośliny, które ma być wysiane, jest ono czyste. **38** Ale jeśli na to nasienie wylało wodę i upadło na nie coś z ich padliny, to jest dla was nieczyste.

39 „A jeśli zdechnie jakieś zwierzę przeznaczone dla was na pokarm, to ten, kto dotknie jego padliny, będzie nieczysty aż do wieczora.^a **40** A kto by jadł^b coś z jego padliny, wypierze swe szaty i będzie nieczysty aż do wieczora; ten zaś, kto by wynosił jego padlinę, wypierze swe szaty i będzie nieczysty aż do wieczora.

41 I każde rojące się stworzenie, od którego się roi na ziemi, jest czymś wstrętnym.^c Nie wolno go jeść. **42** Żadnego zaś stworzenia, które się porusza na brzuchu,^d i żadnego stworzenia, które się porusza na czterech lub więcej nogach, ze wszystkich rojących się stworzeń, od których roi się na ziemi, nie wolno wam jeść, gdyż są czymś wstrętnym.^e **43** Nie plugawcie swych dusz żadnym rojącym się stworzeniem, od którego się roi, i nie wolno wam zanieczyszczać się nimi i stawać się przez nie nieczystymi.^f **44** Albowiem ja jestem Jehowa, wasz Bóg;^g a wy się uświęćcie i macie być święci,^h ponieważ ja jestem święty.ⁱ Nie wolno wam więc zanieczyszczać waszych dusz żadnym rojącym się stworzeniem, które się porusza po ziemi. **45** Bo ja jestem Jehowa, który was wyprowadza z ziemi egipskiej, by pokazać, że jestem waszym Bogiem;^j i macie być święci,^k ponieważ ja jestem święty.^l

46 „Oto prawo dotyczące zwierzęcia czworonożnego i stworzenia latającego oraz wszelkiej duszy żyjącej, która się porusza

w wodach,^a i wszelkiej duszy, od której się roi na ziemi, **47** żeby uczynić różnicę^b między nieczystym a czystym i między żywym stworzeniem, które można spożywać, a żywym stworzeniem, którego jeść nie wolno”.

12 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Powiedz synom Izraela, mówiąc: „Jeżeli kobieta pocznie potomka^c i urodzi dziecko płci męskiej, będzie nieczysta przez siedem dni; będzie nieczysta, tak jak w dniach nieczystości, gdy miesiączkuje.^d **3** A w ósmym dniu zostanie obrzezane ciało jego napletka.^e **4** Przez dalsze trzydzieści trzy dni pozostanie ona we krwi oczyszczenia. Nie może dotknąć niczego świętego i nie może wejść do świętego miejsca, dopóki nie dopełni się dni jej oczyszczenia.^f

5 „A jeśli urodzi dziecko płci żeńskiej, to będzie nieczysta czternaście dni, jak w czasie miesiączkowania. Przez dalsze sześćdziesiąt sześć dni pozostanie we krwi oczyszczenia. **6** Potem, gdy się dopełnią dni jej oczyszczenia za syna lub córkę, przyprowadzi do kapłana – przed wejście do namiotu spotkania – rocznego baranka na całopalenie,^g a także młodego gołębia domowego lub turkawę^h jako dar ofiarny za grzech. **7** On zaś złoży to przed Jehową i dokona za nią przebłagania, i będzie oczyszczona od źródła swej krwi.ⁱ Oto prawo dotyczące tej, która urodziła dziecko płci męskiej lub żeńskiej. **8** Ale jeśli nie stać jej na owcę, to weźmie dwie turkawki lub dwa młode gołębie domowe,^j jednego na całopalenie i jednego jako dar ofiarny za grzech, a kapłan dokona za nią przebłagania^k i będzie czysta”.

ROZDZ. 11

a Rdz 1:21

b Kpl 10:10

Kpl 20:25

Eze 22:26

Eze 44:23

ROZDZ. 12

c Rdz 4:1

d Kpl 15:19

e Rdz 17:12

Rdz 21:4

Lk 1:59

Lk 2:21

Jn 7:22

f Lk 2:22

g Kpl 1:4

Kpl 1:10

h Kpl 15:14

i Kpl 15:28

j Kpl 1:14

Kpl 5:7

Kpl 14:22

Lk 2:24

k Kpl 4:26

Kpl 6:7

Lb 15:25

szpalta 2**ROZDZ. 13**

a Kpl 14:56

b Lb 12:10

2Kn 26:19

Mt 8:3

c Pwt 24:8

Mal 2:7

Lk 17:14

d Kpl 10:10

Eze 44:23

e Kpl 14:38

Lb 12:15

f Kpl 14:46

g Kpl 13:27

h Lb 12:12

i Kpl 13:3

2Kn 26:20

13 I Jehowa odezwał się do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **2** „Jeżeli u jakiegoś człowieka na skórze jego ciała pojawi się wykwit albo wysypka,^a albo plama, a to rozwinie się na skórze jego ciała w plagę trądu,^b należy go przyprowadzić do kapłana Aarona lub do jednego z jego synów, kapłanów.^c **3** I kapłan obejrzy plagę na skórze ciała.^d Gdy włosy w miejscu dotkniętym plagą zbiegały i wygląda na to, że plaga jest głębsza od skóry jego ciała, jest to plaga trądu. I kapłan obejrzy ją, i uzna go za nieczystego. **4** Ale jeśli plama na skórze jego ciała jest biała i nie wygląda na głębszą od skóry, i włosy na niej nie zbiegały, to kapłan podda plagę kwarantannie^e na siedem dni. **5** A w siódmym dniu kapłan go obejrzy i jeśli wygląda na to, że plaga się zatrzymała, plaga się nie rozprzestrzeniła na skórze, kapłan podda go kwarantannie^f na dalsze siedem dni.

6 „I w siódmym dniu kapłan go obejrzy po raz drugi, i jeśli miejsce zarażone zmatowiało, a plaga się nie rozprzestrzeniła na skórze, kapłan uzna go za czystego. Była to wysypka. On zaś wypierze swe szaty i będzie czysty. **7** Ale jeśli wysypka na skórze bezsprzecznie się rozprzestrzeniła po tym, gdy się stawił przed kapłanem, by stwierdzono oczyszczenie, stawi się on przed kapłanem po raz drugi^g. **8** I kapłan dokona oględzin; a jeśli wysypka na skórze się rozprzestrzeniła, to kapłan uzna go za nieczystego. Jest to trąd.^h

9 „Jeżeli na jakimś człowieku pojawi się plaga trądu, to należy go przyprowadzić do kapłana. **10** I kapłan dokona oględzin;ⁱ a jeśli jest na skórze biały wykwit i włosy na nim zbiegały oraz na tym wykwicie pojawiło się żywe

mięso,^a **11** to na skórze jego ciała jest przewlekły trąd;^b i kapłan uzna go za nieczystego. Nie podda go kwarantannie,^c bo jest nieczysty. **12** A jeśli trąd bezsprzecznie rozwija się na skórze i trąd pokrywa całą skórę dotkniętego plagą od głowy do stóp, wszędzie, gdzie sięgają oczy kapłana, **13** i kapłan dokonał oględzin, a oto trąd pokrył całe jego ciało, to uzna plagę za czystą. Wszystko zbieleło. Jest czysty. **14** Ale w dniu, gdy ukaże się na nim żywe mięso, będzie nieczysty. **15** I kapłan^d zobaczy żywe mięso, i uzna go za nieczystego. Żywe mięso jest nieczyste. Jest to trąd.^e **16** Albo jeśli żywe mięso cofa się i bieleje, ma on przyjść do kapłana. **17** A kapłan go obejrzy^f i jeśli miejsce dotknięte plagą zbieleło, to kapłan uzna plagę za czystą. Jest czysty.

18 „A jeśli na skórze ciała pojawia się wrzód^g i się goi, **19** a na miejscu wrzodu pojawia się biały wykwit lub czerwona biała plama, to człowiek taki ma się pokazać kapłanowi. **20** I kapłan dokona oględzin,^h a jeśli wygląda to na głębsze od skóry i włosy na tym zbieleły, kapłan uzna go za nieczystego. Jest to plaga trądu. Rozwinęła się na wrzodzie. **21** Ale jeśli kapłan to obejrzy, a oto nie ma na tym zbielełych włosów i nie jest to głębsze od skóry, a jest matowe, kapłan podda go kwarantannieⁱ na siedem dni. **22** A jeśli wyraźnie się rozprzestrzeni na skórze, kapłan uzna go za nieczystego. Jest to plaga. **23** Lecz jeśli plama pozostała na swoim miejscu i się nie rozprzestrzeniła, jest to zapalenie^j tego wrzodu; i kapłan uzna go za czystego.^k

24 „Albo jeśli na skórze ciała powstanie blizna od ognia, a

ROZDZ. 13

a Kpl 13:24

b 2Kn 26:21

c Kpl 13:4

d Pwt 24:8

e Kpl 13:8

f Łk 5:14

Łk 17:14

g Pwt 28:27

2Kl 20:7

Hl 2:7

h Kpl 10:10

Eze 44:23

i Kpl 13:4

Kpl 14:38

Lb 12:15

j Pwt 28:22

k Łk 5:14

Łk 17:14

szpalta 2

a Pwt 24:8

Mal 2:7

b Kpl 14:54

c Kpl 14:38

Lb 12:15

d Kpl 13:4

e Kpl 14:54

żywe mięso blizny stanie się czerwona biała lub białą plamą, **25** to kapłan ją obejrzy; i jeśli włosy na plamie zbieleły i ona wygląda na głębszą od skóry, jest to trąd. Rozwinął się na bliznie, kapłan uzna go więc za nieczystego. Jest to plaga trądu. **26** Lecz jeśli kapłan to obejrzy i oto na plamie nie ma zbielełych włosów, i nie jest głębsza od skóry, jest zaś matowa, to kapłan podda go kwarantannie na siedem dni. **27** A w siódmym dniu kapłan go obejrzy. Jeśli ona wyraźnie się rozprzestrzeniła na skórze, to kapłan uzna go za nieczystego. Jest to plaga trądu. **28** Ale jeśli plama pozostaje na swym miejscu i się nie rozprzestrzeniła na skórze, i jest matowa, jest to wykwit blizny; i kapłan uzna go za czystego, gdyż jest to zapalenie tej blizny.

29 „A jeśli u mężczyzny lub kobiety pojawi się plaga na głowie lub na brodzie, **30** to kapłan^a obejrzy tę plagę; i jeśli wygląda na głębszą od skóry, a włosy na niej są żółte i rzadkie, to kapłan uzna taką osobę za nieczystą. Jest to nienaturalne wypadanie włosów.^b Jest to trąd głowy albo brody. **31** Lecz jeśli kapłan obejrzy plagę nienaturalnego wypadania włosów, a oto nie wygląda na głębszą od skóry i nie ma na niej czarnych włosów, to kapłan podda plagę nienaturalnego wypadania włosów kwarantannie^c na siedem dni.^d **32** A w siódmym dniu kapłan obejrzy plagę; i jeśli nienaturalne wypadanie włosów się nie rozprzestrzeniło i nie pojawiły się na niej żółte włosy, a miejsce nienaturalnego wypadania włosów^e nie wygląda na głębsze od skóry, **33** to ktoś taki się ogoli, ale nie ogoli miejsca dotkniętego nienaturalnym

wypadaniem włosów;^a a kapłan znowu podda nienaturalne wypadanie włosów kwarantannie na siedem dni.

34 „A w siódmym dniu kapłan obejrzy nienaturalne wypadanie włosów; i jeśli nienaturalne wypadanie włosów nie rozprzestrzenia się na skórze i nie wygląda na wgłębienie w skórze, to kapłan uzna go za czystego,^b a on wypierze swe szaty i będzie czysty. **35** Ale jeśli nienaturalne wypadanie włosów wyraźnie się rozprzestrzenia na skórze po stwierdzeniu jego oczyszczenia, **36** to kapłan^c go obejrzy; i jeśli nienaturalne wypadanie włosów rozprzestrzenia się na skórze, kapłan nie musi sprawdzać, czy są żółte włosy; on jest nieczysty. **37** Lecz jeśli wygląda na to, że nienaturalne wypadanie włosów ustało i wyrosły tam czarne włosy, nienaturalne wypadanie włosów jest wyleczone. Ktoś taki jest czysty i kapłan uzna go za czystego.^d

38 „A jeśli u mężczyzny lub kobiety powstaną plamy^e na skórze ich ciała, białe plamy, **39** to kapłan^f dokona oględzin; i jeśli te plamy na skórze ich ciała są matowobiałe, jest to nieszkodliwy wykwit. Rozwinął się na skórze. Ktoś taki jest czysty.

40 „Jeśli mężczyźnie łysieje głowa,^g jest to łysina. On jest czysty. **41** A jeśli jego głowa łysieje z przodu, jest to łysina czoła. On jest czysty. **42** Lecz jeśli na łysinie czubka głowy lub czoła rozwija się czerwonawobiała plaga, jest to trąd rozwijający się mu na łysinie czubka głowy lub czoła. **43** I kapłan^h go obejrzy; i jeśli na łysinie jego czubka głowy lub czoła jest wykwit czerwonawobiałej plagi wyglądający jak trąd skóry ciała, **44** jest on trędowaty. Jest nieczysty. Kap-

ROZDZ. 13

a Kpl 14:8

b Kpl 13:23

Mk 1:42

Lk 5:13

c Eze 22:26

Lk 17:14

d Mt 8:4

Mk 1:44

e Kpl 13:2

f Kpl 10:10

g 2Kl 2:23

h Eze 44:23

szpalta 2

a 2Sm 13:19

Ezd 9:5

b Kpl 10:6

Kpl 21:10

c Eze 24:17

Mi 3:7

d Lam 4:15

e Lb 5:2

Lb 12:14

2Kl 7:3

2Kn 26:21

f Kpl 13:53

Kpl 13:59

g Rdz 21:15

Kpl 13:53

Mk 2:22

h Kpl 10:10

Eze 44:23

i Kpl 13:4

j Kpl 13:58

k Kpl 14:44

l Wj 28:39

Wj 39:28

m Kpl 14:44

n Rdz 3:21

Rdz 21:14

Eze 16:10

Mt 3:4

łan uzna go za nieczystego. Ma na głowie tę plagę. **45** A co do trędowatego, na którym jest plaga, jego szaty mają być rozdarte,^a a włosy na głowie rozwichrzone,^b ma też zasłonić wąsy^c i wołać: „Nieczysty, nieczysty!”^d **46** Przez wszystkie dni, w których jest na nim ta plaga, będzie nieczysty. Jest nieczysty. Ma mieszkać w odosobnieniu. Jego miejsce zamieszkania jest poza obozem.^e

47 „A jeśli plaga trądu pojawi się na szacie—czy to na szacie wełnianej, czy na szacie lnianej— **48** albo na osnowie,^f albo na wątku lnianym lub wełnianym, albo na skórze lub na czymś wykonanym ze skóry,^g **49** i żółtawozielona lub czerwona plaga rozwinie się na szacie albo na skórze, albo na osnowie, albo na wątku, albo na jakimś przedmiocie skórzanym, jest to plaga trądu i należy ją pokazać kapłanowi. **50** Kapłan^h zaś obejrzy tę plagę i podda plagę kwarantannieⁱ na siedem dni. **51** Gdy w siódmym dniu zobaczy plagę, że plaga ta rozprzestrzeniła się na szacie lub na osnowie, lub na wątku,^j lub na skórze, bez względu na użytek, jakiemu miałaby służyć ta skóra, plaga ta jest złośliwym trądem.^k Jest nieczysta. **52** I spali szatę czy osnowę, czy watek z wełny albo lnu,^l czy też każdy przedmiot skórzany, na którym się rozwinęła plaga, gdyż jest to złośliwy^m trąd. Należy to spalić w ogniu.

53 „Ale gdy kapłan dokona oględzin, a oto plaga się nie rozprzestrzeniła na szacie albo na osnowie lub na wątku, lub na jakimkolwiek przedmiocie skórzanym,ⁿ **54** wówczas kapłan każe wyprać to, na czym jest plaga, i podda to kwarantannie na

drugie siedem dni. **55** I kapłan obejrzy plagę, gdy to zostanie wyprane, i jeśli plaga nie zmieniła swego wyglądu, a plaga ta się nie rozprzestrzeniła, jest nieczysta. Masz to spalić w ogniu. Jest to wglębieenie na przeżartym kawałku tkaniny, czy to od spodu, czy z wierzchu.

56 „Ale jeśli kapłan dokonał oględzin, a oto miejsce dotknięte plagą po wypraniu jest matowe, to wyrwie je z szaty czy ze skóry, czy z osnowy, czy z wątku.

57 Jeśli jednak dalej jest widoczna na szacie lub na osnowie, lub na wątku,^a lub na jakimś przedmiocie skórzanym, to się rozwija. Masz spalić^b w ogniu wszystko, na czym jest plaga.

58 A jeśli wyprałeś szatę lub osnowę, lub wątek, lub jakiś przedmiot skórzany, to gdy plaga z tego znikła, należy to wyprać po raz drugi; i będzie to czyste.

59 „Oto prawo dotyczące plagi trądu na szacie wełnianej lub lnianej^c albo na osnowie lub na wątku, albo na jakimś przedmiocie skórzanym, żeby można to uznać za czyste albo uznać za nieczyste”.

14 A Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Takie będzie prawo dotyczące trędowatego^d w dniu stwierdzenia jego oczyszczenia, gdy zostanie przyprowadzony do kapłana.^e

3 Kapłan zaś wyjdzie poza oboz i dokona wypraw oględzin; i jeśli plaga trądu została wyleczona^f na trędowatym, **4** to kapłan wyda polecenie; a on dla oczyszczenia siebie weźmie dwa żywe czyste ptaki^g i drewno cedrowe^h oraz przędzę barwioną szkarłatem z czerwcówⁱ i hizop.^j

5 Kapłan wyda więc polecenie i jeden ptak zostanie zabity w naczyniu glinianym nad bieżącą

ROZDZ. 13

a Kpl 13:48

b Kpl 13:52

c Kpl 13:47

ROZDZ. 14

d Kpl 13:2

e Mk 1:44
Lk 5:14f Lk 7:22
Lk 17:15g Kpl 1:14
Kpl 14:30
Kpl 14:49

h Lb 19:6

i Heb 9:19

j Wj 12:22
Kpl 14:51
Lb 19:18
1Kl 4:33
Ps 51:7**szpalta 2**a Kpl 14:50
Kpl 15:13

b 2Kl 5:10

c Heb 9:13

d Kpl 13:23

e Kpl 16:22
Ps 103:12

f Kpl 13:6

g Kpl 15:6

h Kpl 13:5
Lb 5:2
Lb 12:15

i Kpl 13:33

j Kpl 15:14

k Kpl 4:32

l Kpl 2:1

m Mk 1:44

n Kpl 14:24

o Kpl 5:2
Kpl 6:6p Wj 29:24
Kpl 7:30
Lb 8:11q Kpl 1:11
Kpl 4:4
Kpl 6:25

r Kpl 7:6

s Kpl 2:3
Kpl 7:7
1Ko 9:13
1Ko 10:18

wodą.^a **6** Żywego ptaka zaś weźmie wraz z drewnem cedrowym oraz z przędzą barwioną szkarłatem z czerwców i z hizopem i umoczy to oraz żywego ptaka we krwi ptaka, który został zabity nad bieżącą wodą. **7** Potem siedem razy^b pokropi^c nią tego, który się oczyszcza z trądu, i uzną go za czystego,^d a żywego ptaka wypuści na otwarte pole.^e

8 „A ten, kto się oczyszcza, wypierze swe szaty^f i zgoli wszystkie swe włosy oraz wykąpie^g się w wodzie, i będzie czysty, a potem może przyjść do obozu. I przez siedem dni będzie mieszkał na zewnątrz swego namiotu.^h **9** Siódmego dnia zaś niech zgoli wszystkie włosy na głowie,ⁱ a także brodę i brwi. Tak, niech zgoli wszystkie włosy i wypierze swe szaty oraz wykąpie swe ciało w wodzie; i będzie czysty.

10 „A w ósmym^j dniu weźmie dwa zdrowe baranki i jedną zdrową, roczną owieczkę^k oraz trzy dziesiąte efy wybornej mąki na ofiarę zbożową^l nasączoną oliwą i jeden log oliwy;^m **11** a kapłan uznający go za czystego postawi mężczyznę, który się oczyszcza, oraz te rzeczy przed obliczem Jehowy u wejścia do namiotu spotkania. **12** Kapłan zaś weźmie jednego baranka i złoży go wraz z logiemⁿ oliwy jako dar ofiarny za przewinienie,^o i będzie tym kołysał tam i z powrotem jako ofiarą kołysaną^p przed Jehową. **13** A zaraznie tego baranka w miejscu,^q gdzie się zarzyna dar ofiarny za grzech oraz ofiarę całopalną, w świętym miejscu,^r gdyż dar ofiarny za grzech, podobnie jak dar ofiarny za przewinienie, należy do kapłana.^s Jest to coś szczególnie świętego.

14 „A kapłan weźmie nieco krwi z daru ofiarnego za przewi-

nienie i posmaruje nią kapłan płatek prawego ucha temu, kto się oczyszcza, oraz kciuk jego prawej ręki i wielki palec jego prawej stopy.^a **15** I weźmie kapłan trochę z logu^b oliwy, i kapłan wyleje ją sobie na lewą dłoń. **16** I kapłan umoczy swój prawy palec w oliwie, którą ma na lewej dłoni, i niewielką ilością tej oliwy pokropi swym palcem siedem razy^c przed Jehową. **17** Z reszty zaś oliwy, którą ma na dłoni, kapłan nałoży nieco na płatek prawego ucha temu, kto się oczyszcza, oraz na kciuk jego prawej ręki i na wielki palec jego prawej stopy – na krew daru ofiarnego za przewinienie.^d **18** A co z oliwy pozostało na dłoni kapłana, rozetrze to na głowie tego, który się oczyszcza, i kapłan dokona za niego przeblągania^e przed Jehową.

19 „I złoży kapłan dar ofiarny za grzech,^f i dokona przeblągania za oczyszczającego się z nieczystości, a potem zarznie ofiarę całopalną. **20** I kapłan złoży na ołtarzu całopalenie oraz ofiarę zbożową,^g i dokona kapłan^h za niego przeblągania;ⁱ i on będzie czysty.^j

21 „Ale jeśli jest ubogi^k i nie ma dość środków,^l to weźmie na ofiarę kołysaną jednego baranka jako dar ofiarny za przewinienie, by dokonać za siebie przeblągania, oraz dziesiątą część efy wybornej maki nasączonej oliwą jako ofiarę zbożową, a także log oliwy **22** i dwie turkawki^m lub dwa młode gołębie domowe, według tego, na co go stać, i jeden będzie na dar ofiarny za grzech, a drugi na całopalenie. **23** I w ósmym dniuⁿ dla stwierdzenia swego oczyszczenia^o przyniesie je do kapłana przy wejściu do namiotu spotkania^p przed Jehową.

ROZDZ. 14**a** Wj 29:20**b** Kpl 14:10

Kpl 14:24

c Kpl 4:6

Kpl 4:17

d Kpl 8:24**e** Kpl 6:7

I Jn 1:7

I Jn 2:2

f Kpl 5:6**g** Kpl 2:1

Kpl 14:10

Lb 15:4

h Kpl 4:26

Kpl 10:10

Heb 2:17

i Mt 8:4

Łk 5:14

j Kpl 14:9**k** Ps 72:13

Prz 17:5

Prz 22:2

Łk 6:20

l Kpl 5:7

Kpl 12:8

m Kpl 1:14**n** Kpl 15:13

Kpl 15:14

Lb 12:14

o Kpl 14:2

Kpl 14:7

p Kpl 14:11**szpalta 2****a** Kpl 5:2

Kpl 6:6

b Kpl 14:12**c** Kpl 8:23

Kpl 14:14

d Kpl 14:15**e** Kpl 14:7**f** Kpl 14:17**g** Kpl 14:10

Kpl 14:18

h Kpl 12:8

Kpl 14:22

2Ks 8:12

i Kpl 5:7**j** Kpl 1:14**k** Kpl 14:20**l** Kpl 23:10

Lb 35:10

Pwt 26:1

m Rdz 17:8

Lb 32:22

Pwt 6:10

24 „I kapłan weźmie baranka stanowiącego dar ofiarny za przewinienie^a oraz log oliwy, i będzie tym kapłan kołysał tam i z powrotem jako ofiarą kołysaną przed Jehową.^b **25** I zarówno baranka stanowiącego dar ofiarny za przewinienie, i weźmie kapłan nieco krwi daru ofiarnego za przewinienie, i posmaruje nią płatek prawego ucha tego, który się oczyszcza, oraz kciuk jego prawej ręki i wielki palec jego prawej stopy.^c **26** A jeśli chodzi o kapłana, kapłan naleje sobie nieco oliwy na lewą dłoń.^d **27** I kapłan niewielką ilością oliwy, którą ma na lewej dłoni, pokropi^e prawym palcem siedem razy przed Jehową. **28** A niewielką ilością oliwy, którą ma na dłoni, kapłan posmaruje płatek prawego ucha tego, kto się oczyszcza, oraz kciuk jego prawej ręki i wielki palec jego prawej stopy w miejscu posmarowanym krwią z daru ofiarnego za przewinienie.^f **29** A co pozostało z oliwy, która jest na dłoni kapłana, rozetrze na głowie^g oczyszczającego się, by dokonać za niego przeblągania przed obliczem Jehowy.

30 „I złoży jedną z turkawek lub jednego z młodych gołębi domowych, na które go stać,^h **31** jedno z tych, na które go stać, jako dar ofiarny za grzech,ⁱ a drugie na całopalenie^j wraz z ofiarą zbożową; a kapłan dokona przed Jehową przeblągania^k za tego, który się oczyszcza.

32 „Takie jest prawo dotyczące dotkniętego plagą trądu i nie mającego środków, gdy się stwierdza jego oczyszczenie”.

33 I Jehowa odezwał się do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **34** „Gdy wejdziecie do ziemi Kanaan,^l którą daję wam w posiadanie,^m a ja dotknę plagą trądu

jakiś dom w ziemi waszego posiadania.^a **35** wówczas ten, do kogo należy ów dom, przyjdzie i powie kapłanowi, mówiąc: „Coś podobnego do plagi pojawiło mi się w domu”. **36** Kapłan zaś wyda polecenia i uprzątną dom, zanim kapłan przyjdzie obejrzyć plagę, żeby nie uznał za nieczyste wszystkiego, co jest w domu; a potem kapłan wejdzie, by obejrzyć dom. **37** Gdy obejrzy plagę, to jeśli plaga ta jest w ścianach domu i ma żółtawo-zielone lub czerwone wgłębienia, a wyglądają tak, jakby sięgały w głąb ściany, **38** kapłan wyjdzie z domu przed wejście do domu i podda dom kwarantannie^b na siedem dni.

39 „A siódmego dnia kapłan powróci i dokona oględzin;^c i jeśli plaga się rozprzestrzeniła na ścianach domu, **40** kapłan wyda polecenia i wyrwą^d kamienie, na których jest plaga, i wyrzucą je poza miasto na miejsce nieczyste. **41** On zaś każe cały dom oskrobać wewnątrz, a zaprawę glinianą, którą poodbijali, wysypią poza miasto na miejsce nieczyste. **42** I wezmą inne kamienie, i wstawią je w miejsce poprzednich kamieni; a on każe wziąć inną zaprawę glinianą i otynkować dom.

43 „Jeśli jednak plaga wraca i rozwija się w domu, mimo iż wyrwano kamienie oraz oskrobano dom i go otynkowano, **44** kapłan^e wejdzie i dokona oględzin; a jeśli plaga się rozprzestrzeniła w domu, jest w domu złośliwy trąd.^f Jest on nieczysty. **45** I każe zburzyć dom razem z kamieniami oraz belkami i całą zaprawą glinianą domu, i wynieść to poza miasto na miejsce nieczyste.^g **46** Lecz kto wejdzie do tego domu w którymś z dni jego kwarantanny,^h będzie nieczysty

ROZDZ. 14

a Pwt 7:12
Pwt 7:15
Prz 3:33

b Lb 12:15

c Kpl 10:10
Kpl 13:6

d Kpl 13:56

e Kpl 14:3
Eze 44:23

f Kpl 13:51

g Kpl 14:41

h Kpl 14:38

szpalta 2

a Kpl 11:24
Kpl 15:8

Kpl 17:15
Kpl 22:6
Lb 19:7

b Kpl 11:25
Kpl 13:6
Kpl 15:5
Lb 8:7

c Kpl 14:3
Pwt 32:39

d Kpl 1:14

e Kpl 14:4
Lb 19:6

f Heb 9:19

g Kpl 14:6

h Wj 12:22
Lb 19:18

1Kl 4:33
Ps 51:7

i Kpl 14:7

j Heb 9:13
1Pt 1:2

k Kpl 12:8
Kpl 14:20
Heb 2:17

l Kpl 13:59

m Kpl 13:30

n Kpl 13:47

o Kpl 13:2

p Kpl 10:10
Eze 44:23

q Pwt 24:8

ROZDZ. 15

r Kpl 22:4
Lb 5:2
2Sm 3:29

aż do wieczora;^a **47** a kto się położy w tym domu, ma wyprać swe szaty,^b i kto będzie jadł w tym domu, ma wyprać swe szaty.

48 „Jeśli jednak kapłan przyjdzie i dokona oględzin, a plaga się nie rozprzestrzeniła w domu po otynkowaniu domu, kapłan uzna dom za czysty, gdyż plaga została wyleczona.^c **49** A dla oczyszczenia domu z grzechu weźmie dwa ptaki^d oraz drewno cedrowe,^e jak również przędzę barwioną szkarłatem z czerwców^f i hizop. **50** I zabije jednego ptaka w naczyniu glinianym nad bieżącą wodą.^g **51** I weźmie drewno cedrowe oraz hizop^h i przędzę barwioną szkarłatem z czerwców, a także żywego ptaka, i umoczy to we krwi ptaka, który został zabity, oraz w bieżącej wodzie, i siedem razyⁱ pokropi tym^j w stronę domu. **52** I oczyści ten dom z grzechu krwią ptaka i bieżącą wodą oraz żywym ptakiem, jak również drewnem cedrowym oraz hizopem i przędzą barwioną szkarłatem z czerwców. **53** A żywego ptaka wypuści poza miasto na otwarte pole i dokona prześlania^k za dom; i będzie czysty.

54 „Takie jest prawo, jeśli chodzi o wszelką plagę trądu^l i o nie naturalne wypadanie włosów,^m **55** i o trąd na szacieⁿ i w domu, **56** jak również o wykwit oraz wysypkę i plamę^o — **57** służące udzielaniu wskazówek,^p kiedy coś jest nieczyste, a kiedy czyste. Oto prawo dotyczące trądu”.^q

15 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **2** „Przemówcie do synów Izraela i powiedzcie im: „Jeśli u jakiegoś mężczyzny nastąpi wyciek^r z narządu płciowego, jego wyciek jest nieczysty. **3** A oto, co będzie jego nieczys-

tością wskutek jego wycieku: Czy jego narząd płciowy wydzielil wyciek, czy też jego narząd płciowy zatrzymał wyciek, jest to jego nieczystością.

4 „Każde łóżko, na którym się położy ktoś mający wyciek, będzie nieczyste i każdy przedmiot, na którym on usiadzie, będzie nieczysty. **5** Człowiek zaś, który dotknie jego łóżka, wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.^a **6** A kto usiadzie na przedmiocie, na którym siedział ktoś mający wyciek, wypierze^b swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.

7 A kto dotknie ciała kogoś mającego wyciek,^c wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.^d **8** A jeśli ktoś mający wyciek splunie na kogoś czystego, to ten wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora. **9** Każde też siodło,^e na którym jechał ktoś mający wyciek, będzie nieczyste. **10** I każdy, kto dotknie czegoś, co jest pod nim, będzie nieczysty aż do wieczora; a kto to nosi, wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora. **11** Każdy zaś, kogo by dotknął ktoś, kto ma wyciek,^f a nie oplukał rąk w wodzie, wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.

12 A naczynie gliniane, którego by dotknął ktoś mający wyciek, należy stłuc;^g każde zaś naczynie drewniane^h należy oplukać w wodzie.

13 „A jeśli ktoś mający wyciek oczyści się ze swego wycieku, to odliczy sobie siedem dni na oczyszczenieⁱ i wypierze swe szaty, i wykąpie swe ciało w bieżącej wodzie;^j i będzie czysty.

ROZDZ. 15**a** Kpl 11:25

Kpl 17:15

b Iz 1:16**c** Kpl 22:4

Lb 5:2

2Sm 3:29

d Kpl 11:24

Kpl 17:15

e Rdz 31:34**f** Kpl 15:2**g** Kpl 6:28

Kpl 11:33

h Wj 7:19

Kpl 11:32

i Kpl 14:8

Kpl 14:23

j Kpl 15:5**szpalta 2****a** Kpl 1:14

Kpl 14:22

Lb 6:10

b Kpl 5:7

Kpl 14:19

Kpl 14:31

c Kpl 22:4

Pwt 23:10

d Kpl 11:25**e** Wj 19:15

1Sm 21:5

f Kpl 20:18**g** Eze 22:10

Eze 36:17

h Kpl 12:2

Kpl 12:5

Kpl 15:26

i Kpl 15:4**j** Kpl 15:5**k** Kpl 15:6**l** Kpl 15:10**m** Kpl 18:19

Kpl 20:18

14 A w ósmym dniu weźmie sobie dwie turkawki^a lub dwa młode gołębie domowe i przyjdzie przed oblicze Jehowy, przed wejście do namiotu spotkania, i da je kapłanowi. **15** Kapłan zaś je złoży, jedno jako dar ofiarny za grzech, a drugie na całopalenie;^b i kapłan w związku z jego wyciekem dokona za niego przebłagania przed obliczem Jehowy.

16 „A jeśli u jakiegoś mężczyzny nastąpi wypływ nasienia,^c to wykąpie on całe swe ciało w wodzie i będzie nieczysty aż do wieczora. **17** A każda szata i każda skóra, na których się znajdzie wydzielone nasienie, zostanie wyprana wodą i będzie nieczysta aż do wieczora.^d

18 „A jeśli z kobietą położy się mężczyzna i dojdzie u niego do wypływu nasienia, to oboje wykąpią się w wodzie i będą nieczysti^e aż do wieczora.

19 „A jeśli kobieta ma wyciek i tym, co wycieka z jej ciała, jest krew,^f pozostanie ona siedem dni w swej nieczystości^g menstruacyjnej^h i każdy, kto się jej dotknie, będzie nieczysty aż do wieczora. **20** A wszystko, na czym by się położyła w czasie swej nieczystości menstruacyjnej, będzie nieczysteⁱ i wszystko, na czym by usiadła, będzie nieczyste. **21** A kto dotknie jej łóżka, wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.^j **22** Kto zaś dotknie jakiegos przedmiotu, na którym ona siedziała, wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.^k

23 A jeśli siedziała na łóżku lub na innym przedmiocie, to on, ponieważ tego dotknął,^l będzie nieczysty aż do wieczora. **24** Jeśli jednak położy się z nią jakiś mężczyzna i znajdzie się na nim jej nieczystość menstruacyjna,^m to

będzie nieczysty siedem dni, a każde łóżko, na którym by się położył, będzie nieczyste.

25 „Jeśli u kobiety przez wiele dni występuje upływ krwi,^a gdy nie jest to zwykły czas jej nieczystości menstruacyjnej,^b lub jeśli jej upływ trwa dłużej niż jej nieczystość menstruacyjna, wszystkie dni jej nieczystego wycieku będą jak dni jej nieczystości menstruacyjnej. Jest ona nieczysta. **26** Każde łóżko, na którym by się położyła w którymkolwiek dniu swego wycieku, będzie dla niej jak łóżko jej nieczystości menstruacyjnej^c i każdy przedmiot, na którym usiadzie, będzie nieczysty jak coś skalanego jej nieczystością menstruacyjną. **27** A kto się ich dotknie,^d będzie nieczysty i wypierze swe szaty, i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora.

28 „Jeśli jednak oczyściła się ze swego wycieku, to odliczy sobie siedem dni, a potem będzie czysta.^e **29** W ósmym dniu weźmie sobie dwie turkawki^f lub dwa młode gołębie domowe i przyniesie je do kapłana przed wejście do namiotu spotkania.^g **30** A kapłan przeznaczy jednego na dar ofiarny za grzech, a drugiego na całopalenie;^h i kapłan dokona za nią przebłaganiaⁱ przed Jehową w związku z jej nieczystym wyciekiem.

31 „I trzymajcie synów Izraela z dala od ich nieczystości, żeby nie pomarli w swej nieczystości za skalanie mojego przybytku, który jest pośród nich.^j

32 „Oto prawo dotyczące mężczyzny mającego wyciek^k oraz mężczyzny, u którego następuje wypływ nasienia,^l wskutek czego staje się nieczysty, **33** jak również kobiety podczas jej menstruacyjnej^m nieczystości-

ROZDZ. 15

a Mt 9:20

Mk 5:25

Łk 8:43

b Kpl 12:2

Kpl 15:19

c Kpl 15:21

d Kpl 15:10

Kpl 15:22

e Kpl 15:13

f Kpl 1:14

Kpl 15:14

g Lb 6:10

h Kpl 5:7

Kpl 14:31

Kpl 15:15

i Kpl 4:31

Kpl 12:7

1Jn 2:2

j Kpl 19:30

Lb 5:3

Lb 19:20

k Kpl 15:2

l Kpl 15:16

m Kpl 15:19

szpalta 2

a Kpl 15:25

ROZDZ. 16

b Kpl 10:2

c Wj 30:10

Kpl 23:27

Heb 9:7

d Wj 40:21

Heb 6:19

Heb 9:3

Heb 10:20

e Lb 4:19

f Wj 40:34

g Wj 25:22

h Wj 26:33

Heb 9:7

i Kpl 4:3

j Kpl 1:3

Kpl 8:18

k Wj 28:39

Obj 19:8

l Wj 28:42

m Wj 39:29

n Wj 28:4

1Kp 11:3

o Wj 28:2

p Wj 30:20

Heb 10:22

q Kpl 4:14

Heb 7:27

r Lb 29:11

2Kn 29:21

Ezd 6:17

s Kpl 1:3

t Kpl 8:14

Heb 9:7

u Heb 10:1

v Kpl 9:7

Heb 5:3

w Wj 30:30

Ps 135:19

x Lb 26:55

Joz 18:10

y Kpl 14:7

Kpl 14:53

z Prz 16:33

a Dz 2:23

ci, a także każdego, kto ma wyciek^a – mężczyzny czy kobiety, czy też mężczyzny, który się kładzie z kobietą nieczystą^b”.

16 I Jehowa przemówił do Mojżesza po śmierci dwóch synów Aarona, którzy umarli za to, że przystąpili przed oblicze Jehowy.^b **2** I Jehowa przemówił do Mojżesza: „Powiedz Aaronowi, swemu bratu, żeby nie w każdym czasie wchodził do świętego miejsca^c poza zasłonę,^d przed pokrywę, która jest na Arce, by nie umarł:^e w obłoku^f bowiem będzie się ukazywał nad pokrywą.^g

3 „Oto, z czym Aaron ma wchodzić do świętego miejsca:^h z młodym bykiem jako darem ofiarnym za grzechⁱ i z baranem na całopalenie.^j **4** Winien włożyć na siebie świętą długą szatę lnianą,^k a na ciele mieć lnianą bieliznę dolną^l i przepasać się szarą lnianą^m oraz zawinąć sobie lniany zawój.ⁿ Są to święte szaty.^o I włoży je na siebie, gdy wykąpie swe ciało w wodzie.^p

5 „A od zgromadzenia synów Izraela^q ma wziąć dwa koziołki z kóz na dar ofiarny za grzech^r oraz jednego barana na całopalenie.^s

6 „I Aaron przyprowadzi byka stanowiącego dar ofiarny za grzech, składanego za samego siebie,^t i dokona przebłagania^u za siebie^v i swój dom.^w

7 „I weźmie oba kozły, i postawi je przed Jehową u wejścia do namiotu spotkania. **8** I nad tymi dwoma kozłami Aaron ma ciągnąć losy,^x jeden los dla Jehowy, a drugi los dla Azazela.^y **9** I Aaron przyprowadzi kozła, na którego padł los^z dla Jehowy, i przeznaczy go na dar ofiarny za grzech.^a **10** Ale kozła, na którego padł los dla Azazela, należy postawić żywego przed Jehową,

by dokonać za niego przebłagania, żeby go odesłać^a dla Azazela na pustkowię.^b

11 „I za samego siebie Aaron przyprowadzi byka stanowiącego dar ofiarny za grzech, i dokona przebłagania za siebie i swój dom; i zarznie byka stanowiącego dar ofiarny za grzech, składanego za samego siebie.^c

12 „I weźmie kadzielnicę^d pełną żarzących się ognistych węgli z ołtarza^e przed obliczem Jehowy oraz dwie pełne garście^f drobniotkiego wonnego kadzidła,^g i wniesie to poza zasłonę.^h

13 I wsypie to kadzidło do ognia przed obliczem Jehowy,ⁱ a obłok z kadzidła okryje pokrywę Arki,^j znajdującą się nad Świądectwem^k – żeby nie umarł.

14 „I weźmie nieco krwi byka,^l i palcem pokropi nią przed pokrywą od strony wschodniej oraz niewielką ilością krwi siedem razy pokropi^m palcem przed pokrywą.ⁿ

15 „I zarznie kozła stanowiącego dar ofiarny za grzech, składanego za lud,^o a jego krew wniesie poza zasłonę^p i postąpi z jego krwią^q tak samo, jak postąpił z krwią byka; i pokropi w stronę pokrywę oraz przed pokrywą.

16 „I dokona przebłagania za święte miejsce w związku z wszelką nieczystością^r synów Izraela oraz ich buntami we wszystkich ich grzechach;^s i tak ma uczynić z namiotem spotkania, który znajduje się u nich pośród ich nieczystości.

17 „I żaden inny człowiek nie może się znaleźć w namiocie spotkania – od chwili, gdy on wejdzie dokonać przebłagania w świętym miejscu, aż do chwili, gdy wyjdzie; i dokona przebłagania za siebie^t i za swój dom oraz za cały zbór Izraela.^u

ROZDZ. 16

a Kpl 14:7

b Kpl 16:22

lz 53:4

Rz 15:3

c Kpl 16:6

d Heb 9:4

e Wj 40:29

Kpl 6:13

Lb 16:46

f Obj 8:4

g Wj 30:34

Wj 30:36

Dz 10:4

Obj 5:8

Obj 8:3

h Kpl 16:2

Heb 6:19

Heb 10:20

i Wj 25:22

Lb 16:7

2Kl 19:15

j Wj 25:18

Wj 25:21

1Kn 28:11

k Wj 25:21

Wj 34:29

l Heb 9:22

m Heb 9:12

1Pt 1:2

n Rz 3:25

Heb 9:24

Heb 9:25

Heb 10:4

Heb 10:12

o Kpl 16:5

Heb 2:17

Heb 5:3

Heb 9:26

1Jn 2:1

1Jn 2:2

p Heb 6:19

Heb 9:3

Heb 9:7

Heb 10:20

q Kpl 17:11

Heb 9:22

r Ps 51:5

Kzn 7:20

Rz 3:23

s Pwt 32:5

1Kl 8:46

t Kpl 9:7

Kpl 16:6

Heb 7:27

u Iz 53:6

Mk 10:45

Heb 2:9

Heb 9:7

Heb 9:12

1Jn 2:2

Obj 1:5

szpalta 2

a Wj 38:1

Kpl 16:12

b Kpl 9:9

Heb 9:22

c Kpl 9:12

d Wj 29:36

Kpl 8:15

Kpl 16:16

Heb 9:23

e Kpl 16:8

Kpl 16:10

Obj 5:9

f Kpl 1:4

g Neh 1:6

18 „I wyjdzie do ołtarza,^a który jest przed obliczem Jehowy, i dokona za niego przebłagania, weźmie też nieco krwi byka i nieco krwi kozła i posmaruje nią rogi ołtarza dookoła.^b **19** A niewielką ilością krwi pokropi^c go palcem siedem razy i oczyści go, i uświęci od nieczystości synów Izraela.

20 „Gdy skończy dokonywać przebłagania^d za święte miejsce oraz za namiot spotkania i ołtarz, przyprowadzi żywego kozła.^e **21** I Aaron położy obie ręce^f na głowie żywego kozła, i wyzna^g nad nim wszystkie przewinienia^h synów Izraela oraz wszelkie ich bunt w wszystkich ich grzechach,ⁱ i złoży je na głowie kozła,^j i ręką przygotowanego mężczyzny^k wypędzi go na pustkowię.^l **22** I kozioł zanieś na sobie wszystkie ich przewinienia^m do ziemi pustynnej,ⁿ a on wypędzi owego kozła na pustkowię.^o

23 „Aaron zaś przyjdzie do namiotu spotkania i zdejmie lniane szaty, które włożył, gdy wchodził do świętego miejsca, i tam je położy.^p **24** I wykąpie swe ciało w wodzie^q w świętym miejscu,^r i włoży swe szaty,^s i wyszedłszy, złoży swoje całopalenie^t oraz całopalenie ludu,^u i dokona przebłagania za siebie i za lud.^v **25** A tłuszcz daru ofiarnego za grzech zamieni w dym na ołtarzu.^w

26 „Ten^x zaś, który wypędził kozła dla Azazela,^y wypierze swe szaty i wykąpie swe ciało w

h Ps 69:9; **l**z 53:5; **Ef** 2:3; **1Kl** 15:3; **1Pt** 2:24; **j** **Iz** 53:6; **2Kl** 5:21; **k** **Mt** 4:1; **Lk** 4:1; **1Kpl** 14:7; **m** **Iz** 53:12; **Jn** 1:29; **Rz** 15:3; **Ef** 1:7; **Heb** 9:28; **1Pt** 2:24; **1Jn** 3:5; **n** **Ps** 103:12; **Eze** 18:22; **Mi** 7:19; **Heb** 13:12; **Kpl** 16:10; **p** **Eze** 42:14; **Eze** 44:19; **q** **Wj** 30:20; **Heb** 9:9; **Heb** 10:22; **r** **Kpl** 6:16; **Kpl** 6:26; **s** **Wj** 28:4; **Kpl** 8:7; **t** **Kpl** 16:3; **u** **Kpl** 16:5; **v** **Ef** 1:7; **w** **Wj** 29:13; **Kpl** 3:16; **x** **Kpl** 16:21; **y** **Kpl** 16:8.

wodzie,^a a potem może wejść do obozu.

27 „Jednakże byka stanowiącego dar ofiarny za grzech oraz kozła stanowiącego dar ofiarny za grzech, których krew przyniesiono, by dokonać przebłagania w świętym miejscu, każde wynieść poza obóz; a ich skóry i mięso oraz gnój spalić w ogniu.”^b

28 A ten, kto je spalił, wypierze swe szaty i wykąpie swe ciało w wodzie, a potem może wejść do obozu.

29 „I będzie wam to służyć za ustawę po czas niezmierny: c W miesiącu siódmym, dziesiątego dnia tego miesiąca, d macie trapić swe dusze^e i nie wolno wykonywać żadnej pracy^f – ani wam, ani rodowitemu mieszkańcowi, ani osiadłemu przybyszowi, który przebywa pośród was jako przybysz. **30** W tym bowiem dniu zostanie za was dokonane przebłaganie, g by uznać was za czystych. Będziecie przed Jehową oczyszczeni ze wszystkich waszych grzechów. h **31** Jest to dla was sabbatⁱ całkowitego odpoczynku i będziecie trapić swe dusze. Jest to ustawa po czas niezmierny.

32 „A kapłan, który zostanie namaszczonej i którego ręka zostanie napełniona mocą, by pełnił służbę kapłańską^k jako następca^l swego ojca, ma dokonać przebłagania i przyoblec się w szaty lniane. m Są to święte szaty. n **33** I ma dokonać przebłagania za święte sanktuarium, o dokona też przebłagania za namiot^p spotkania oraz za ołtarz; q i dokona przebłagania za kapłanów oraz za cały lud zboru. r **34** I będzie to wam służyć za ustawę po czas niezmierny, s żeby raz w roku dokonywano przebłagania za synów Izraela w związku z wszystkimi ich grzechami”. t

ROZDZ. 16

a Lb 19:7
Heb 9:10

b Kpl 4:12
Kpl 8:17
Heb 13:11
Heb 13:12

c Wj 30:10

d Kpl 23:27
Lb 29:7

e Ps 35:13
Iz 58:5
2Ks 7:10

f Kpl 23:28

g Jn 3:16
Rz 8:32
Tyt 2:14
1Jn 1:7
1Jn 3:16

h Ps 51:2
Jer 33:8
Eze 36:25
Ef 5:26
Heb 9:14
Heb 10:2

i Kpl 23:32

j Wj 29:7
Kpl 8:12
Dz 10:38
Heb 1:9

k Wj 29:29
Kpl 8:33
Heb 5:5
Heb 5:10
Heb 7:11
Heb 7:16

l Lb 20:26

m Wj 28:39
Wj 29:28
Kpl 16:4

n Wj 28:2
Obj 19:8

o Kpl 16:16

p Kpl 16:20

q Wj 29:36
Kpl 8:15
Kpl 16:18

r Kpl 16:24
1Jn 2:2

s Kpl 23:31
Lb 29:7

t Wj 30:10
Heb 9:7

szpalta 2

ROZDZ. 17

a Kpl 1:3
Pwt 6:1
Pwt 12:21

b Kpl 18:29
Kpl 20:2

c 2Kl 16:4
Eze 20:28

d Pwt 12:5
Pwt 12:18

e Kpl 3:2
Kpl 7:11

f Kpl 3:8

g Kpl 3:16
Kpl 7:31

h Kpl 3:5
Kpl 4:31

i Pwt 32:17
Joz 24:14
2Kn 11:15
1Ko 10:20

I uczynił tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

17 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do Aarona i jego synów oraz do wszystkich synów Izraela i powiedz im: „Oto, co Jehowa nakazał, mówiąc:

3 „...„Jeżeli jakiś mężczyzna z domu Izraela zarznie w obozie byka lub baranka, lub kozę albo zarznie je poza obozem,

4 a nie przyniesie tego przed wejście do namiotu spotkania, a by złożyć to jako dar ofiarny dla Jehowy przed przybytkiem Jehowy, to mężczyzna ten będzie obciążony winą krwi. Prze-

łaził krew; mężczyzna ten ma zostać zgładzony spośród swego ludu.”^b **5** Żeby synowie Izraela przynosili swe ofiary, które składają w otwartym polu, c i dla Je-

howy przyniosą je do kapłana przed wejście do namiotu spotkania, d i je ofiarują jako ofiary współuczestnictwa dla Jehowy. e

6 I kapłan pokropi krwią ołtarz Jehowy^f przy wejściu do namiotu spotkania, a tłuszcz^g zamieni w dym jako kojącą woń dla Jehowy. h **7** Nie mają już więc składać swych ofiar kozłokształtnym demonom, i z którymi uprawiają nierzad. j Będzie to wam służyć za ustawę po czas niezmierny, przez wszystkie ważne pokolenia.”.

8 „I powiedz im: „Jeśli jakiś człowiek z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który prze-

bywa pośród was jako przybysz, będzie składał całopalenie^k lub inną ofiarę, **9** a nie przyniesie tego przed wejście do namiotu spotkania, by to złożyć Jehowie, l człowiek ten zostanie zgładzony spośród swego ludu.” m

8 „I powiedz im: „Jeśli jakiś człowiek z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz, będzie składał całopalenie^k lub inną ofiarę, **9** a nie przyniesie tego przed wejście do namiotu spotkania, by to złożyć Jehowie, l człowiek ten zostanie zgładzony spośród swego ludu.” m

8 „I powiedz im: „Jeśli jakiś człowiek z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz, będzie składał całopalenie^k lub inną ofiarę, **9** a nie przyniesie tego przed wejście do namiotu spotkania, by to złożyć Jehowie, l człowiek ten zostanie zgładzony spośród swego ludu.” m

8 „I powiedz im: „Jeśli jakiś człowiek z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz, będzie składał całopalenie^k lub inną ofiarę, **9** a nie przyniesie tego przed wejście do namiotu spotkania, by to złożyć Jehowie, l człowiek ten zostanie zgładzony spośród swego ludu.” m

8 „I powiedz im: „Jeśli jakiś człowiek z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz, będzie składał całopalenie^k lub inną ofiarę, **9** a nie przyniesie tego przed wejście do namiotu spotkania, by to złożyć Jehowie, l człowiek ten zostanie zgładzony spośród swego ludu.” m

j Wj 34:15; Kpl 20:5; Pwt 31:16; Jer 3:1; Eze 23:8; Jak 4:4; k Kpl 1:3; 1 Pwt 12:6; Pwt 12:14; m Kpl 17:4.

10 „Jeśli jakiś człowiek z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz, spożywa jakąkolwiek krew,^a to zwróć swe oblicze przeciw duszy,^b która spożywa krew; i niechybnie zgładzę go spośród jego ludu. **11** Bo dusza ciała jest we krwi,^c a ja dałem ją na ołtarz, abyście dokonywali prześlągania^d za swe dusze, gdyż to krew^e dokonuje prześlągania^f dzięki duszy, która w niej jest. **12** Dlatego powiedziałem synom Izraela: „Żadnej duszy spośród was nie wolno spożywać krwi i żaden osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz,^g nie może spożywać krwi”.^h

13 „Jeśli jakiś człowiek z synów Izraela lub jakiś osiadły przybysz, który przebywa pośród was jako przybysz, złapie podczas łowów dzikie zwierzę lub ptaka, które można jeść, to wyleje jego krewⁱ i przykryje ją prochem.^j **14** Bo duszą wszelkiego ciała jest jego krew dzięki duszy, która w niej jest. Toteż powiedziałem synom Izraela: „Nie wolno wam spożywać krwi żadnego ciała, gdyż duszą wszelkiego ciała jest jego krew.^k Każdy, kto ją spożywa, zostanie zgładzony”.^l **15** Jeżeli ktoś, jakaś dusza – czy to rodowity mieszkaniec, czy też osiadły przybysz – zje jakąś padlinę lub coś rozszarpanego przez dzikie zwierzę,^m to wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i będzie nieczysty aż do wieczora;ⁿ potem będzie czysty. **16** Ale jeśli ich nie wypierze i nie wykąpie swego ciała, to odpowie za swe przewinienie”.^o

18 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Prze-mów do synów Izraela i powiedz im: „Jam jest Jehowa, wasz Bóg.”^p

ROZDZ. 17

- a Rdz 9:4
Kpl 3:17
Kpl 7:26
Kpl 19:26
Pwt 12:16
1Sm 14:33
Dz 15:29
- b Kpl 20:3
Ps 34:16
Jer 44:11
1Pt 3:12
- c Rdz 9:4
Kpl 17:14
Pwt 12:23
1Kn 11:19
- d Kpl 8:15
Kpl 16:18
- e Mt 26:28
Mk 14:24
Rz 3:25
Rz 5:9
Ef 1:7
Kol 1:20
- f Heb 9:22
Heb 13:12
1Pt 1:2
1Jn 1:7
Obj 1:5
- g Wj 12:49
- h Rdz 9:4
Pwt 12:23
1Kn 11:19
Dz 15:20
Dz 15:29
- i Pwt 12:16
Pwt 15:23
- j Eze 24:7
- k Kpl 17:11
Pwt 12:23
- l Kpl 17:10
- m Wj 22:31
Pwt 14:21
- n Kpl 11:40
- o Kpl 7:18
Lb 19:20

ROZDZ. 18

- p Rdz 17:7
Wj 6:7
Kpl 11:44
Mk 12:29

szpalta 2

- a Ps 106:35
Eze 20:7
Jak 4:4
- b Wj 23:24
Kpl 20:23
Pwt 12:30
Jer 10:2
- c Kpl 19:37
Kpl 20:22
Pwt 4:1
- d Pwt 6:2
Ps 119:16
Eze 20:19
1Jn 5:3
- e Łk 1:6
- f Eze 20:11
Łk 10:28
Rz 10:5
Gal 3:12
- g Wj 6:2
Mal 3:6
- h Kpl 20:17
Gal 5:19
- i Rdz 9:22
Eze 22:10

3 Nie wolno wam czynić tak, jak czyni ziemia egipska, w której mieszkaliście;^a i nie wolno wam czynić tak, jak czyni ziemia Kanaan, do której was prowadzę;^b i nie wolno wam postępować według ich ustaw. **4** Macie wprowadzać w czyn moje sądownicze rozstrzygnięcia^c oraz macie przestrzegać moich ustaw;^d żeby postępować według nich.^e Jam jest Jehowa, wasz Bóg. **5** I przestrzegajcie moich ustaw oraz moich sądowniczych rozstrzygnięć, dzięki którym człowiek będzie żył, jeśli będzie je wykonywał.^f Jam jest Jehowa.^g

6 „Nikomuz z was nie wolno się zbliżyć do swego krewnego według ciała, by odsłonić jego nagość.^h Jam jest Jehowa. **7** Nie wolno ci odsłonić nagości swego ojcaⁱ i nagości swej matki. Ona jest twoją matką. Nie wolno ci odsłonić jej nagości.

8 „Nie wolno ci odsłonić nagości żony twego ojca.^j Jest to nagość twego ojca.

9 „Jeśli chodzi o nagość twej siostry, córki twego ojca lub córki twej matki, czy to urodzonej w tym samym domu, czy urodzonej poza nim, nie wolno ci odsłonić ich nagości.^k

10 „Jeśli chodzi o nagość córki twego syna lub córki twej córki, nie wolno ci odsłonić ich nagości, gdyż są twoją nagością.

11 „Jeśli chodzi o nagość córki żony twego ojca, dziecka twego ojca – jest twoją siostrą, nie wolno ci więc odsłonić jej nagości.

12 „Nie wolno ci odsłonić nagości siostry twego ojca. Jest krewną twego ojca.^l

13 „Nie wolno ci odsłonić nagości siostry twej matki, gdyż jest krewną twej matki.

j Rdz 35:22; Kpl 20:11; Pwt 22:30; Pwt 27:20; 2Sm 16:21; 1Ko 5:1; k Kpl 20:17; Pwt 27:22; 2Sm 13:12; Eze 22:11; 1Kpl 20:19.

14 „Nie wolno ci odsłonić nagości brata twego ojca. Nie wolno ci zbliżyć się do jego żony. Jest twoją ciotką.^a

15 „Nie wolno ci odsłonić nagości twej synowej.^b Jest żoną twego syna. Nie wolno ci odsłonić jej nagości.

16 „Nie wolno ci odsłonić nagości żony twego brata.^c Jest to nagość twego brata.

17 „Nie wolno ci odsłonić nagości kobiety i jej córki.^d Nie wolno ci wziąć córki jej syna i córki jej córki, żeby odsłonić jej nagość. Łączą je węzły krwi. Jest to rozpasanie.^e

18 „Nie wolno ci wziąć sobie kobiety oraz jej siostry jako rywalki,^f by odsłonić jej nagość – to znaczy nie za jej życia.

19 „Nie wolno ci zbliżyć się do kobiety w okresie jej nieczystości menstruacyjnej,^g by odsłonić jej nagość.^h

20 „Nie wolno ci żonie twego towarzysza dać nasienia, które z ciebie wypłynie, bo przez to stałbyś się nieczysty.ⁱ

21 „Nie możesz pozwolić, by któregośkolwiek z twoich potomków poświęcono^j Molochowi.^k Nie wolno ci w nim sposób beczesz-^lcić^l imienia twego Boga. Jam jest Jehowa.^m

22 „Nie wolno ci położyć się z mężczyznąⁿ tak, jak się kładziesz z kobietą.^o Jest to obrzydliwość.

23 „Nie wolno ci żadnemu zwierzęciu^p dać nasienia, które z ciebie wypłynie, bo przez to stałbyś się nieczysty, a kobiecie nie wolno stanąć przed zwierzęciem, by z nim spółkować.^q Jest to pogwałcenie tego, co naturalne.

24 „Nie stańcie się nieczystymi przez którąkolwiek z tych rzeczy, gdyż przez wszystkie te

ROZDZ. 18

a Kpl 20:20

b Rdz 38:26

Kpl 20:12

Eze 22:11

c Kpl 20:21

Pwt 25:5

Mk 6:17

Mk 12:19

d Kpl 20:14

Pwt 27:23

e Gal 5:19

f Rdz 30:15

1Sm 1:6

g Kpl 20:18

h Kpl 15:19

Kpl 15:24

Kpl 20:18

Eze 22:10

i Wj 20:14

Kpl 20:10

Pwt 22:22

2Sm 11:4

Prz 6:29

Mt 5:27

1Ko 6:9

Heb 13:4

j Pwt 18:10

k Kpl 20:2

1Ki 11:7

2Ki 23:10

Dz 7:43

l Wj 20:7

Kpl 19:12

Kpl 20:3

Eze 36:20

m Iz 42:8

n 1Ko 6:9

1Tm 1:10

Judy 7

o Rdz 19:5

Kpl 20:13

Sdz 19:22

Rz 1:27

p Wj 22:19

Kpl 20:15

q Kpl 20:16

szpalta 2

a Kpl 20:23

Pwt 18:12

b Rdz 15:16

c Kpl 20:22

Pwt 4:1

Pwt 4:40

Rz 2:12

d Wj 12:49

e Pwt 20:18

2Ki 16:3

2Ki 21:2

f Kpl 20:22

g Kpl 20:15

h Kpl 18:3

Kpl 20:23

Pwt 18:9

ROZDZ. 19

i Kpl 11:44

Ef 1:4

1Pt 1:16

j Kpl 21:8

Iz 6:3

Obj 4:8

k Wj 20:12

Ef 6:2

Heb 12:9

rzeczy stały się nieczyste narody, które wypędzam przed wami.^a

25 Toteż ziemia ta jest nieczysta, sprowadzę więc na nią karę za jej przewinienie i ziemia ta wypłuje swoich mieszkańców.^b

26 A wy macie przestrzegać moich ustaw oraz sądowniczych rozstrzygnięć^c i nie wolno wam – ani rodowitemu mieszkańcowi, ani osiadłemu przybyszowi, który przebywa pośród was jako przybysz – dopuszczać się żadnej z tych wszystkich obrzydliwości.^d

27 Bo wszystkich tych obrzydliwości dopuszczali się mieszkańcy tej ziemi, którzy byli przed wami,^e tak iż ziemia ta jest nieczysta. **28** Wtedy ta ziemia nie wypłuje was za skalanie jej, tak jak wypłuje narody, które były przed wami.^f

29 Jeżeli ktoś dopuszcza się którejs z wszystkich tych obrzydliwości, to dusze, które się ich dopuszczają, zostaną zgładzone spośród swego ludu.^g **30** I macie wywiązywać się z obowiązku wobec mnie, by nie stosować się do żadnych odrażających zwyczajów, do których stosowano się przed wami,^h żebyście nie stali się przez nie nieczysti. Jam jest Jehowa, wasz Bóg.ⁱ

19 I Jehowa powiedział jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do całego zgromadzenia synów Izraela i powiedz im: „Macie być święci,^j ponieważ ja, Jehowa, wasz Bóg, jestem święty.^k

3 „Każdy z was ma się bać swej matki i swego ojca,^k macie też zachowywać moje saba-^lty.^l Jam jest Jehowa, wasz Bóg.

4 Nie zwracajcie się do nic niewartych bogów^m i nie wolno wam czynić sobie lanych bogów.ⁿ Jam jest Jehowa, wasz Bóg.

1 Wj 20:8; Wj 20:11; Wj 31:13; Lk 6:5; m Wj 20:4; Kpl 26:1; Ps 96:5; Hab 2:18; 1Ko 10:14; n Wj 20:23; Wj 32:4; Pwt 27:15.

5 „A jeśli składacie Jehowie ofiarę współuczestnictwa,^a składajcie ją tak, by zaskarbić sobie uznanie.^b **6** Należy ją jeść w dniu, w którym złożycie swą ofiarę, i zaraz następnego dnia, ale co pozostanie do trzeciego dnia, należy spalić w ogniu.^c **7** Gdyby jednak jedzono ją w trzecim dniu, byłaby czymś plugawym.^d Nie zostanie przyjęta z uznaniem.^e **8** A kto będzie ją jadł, ten odpowie za swe przewinienie,^f gdyż zbezcześcił świętą rzecz Jehowy; i dusza ta musi zostać zgładzona spośród swego ludu.

9 „A gdy będziecie urządać żniwo w waszej ziemi, nie żnij ze swego pola aż do skraju i nie zbieraj pokłosia swego żniwa.^g **10** Nie zbieraj też resztek^h w swej winnicy i nie zbieraj rozsypanych winogron w swej winnicy. Masz je zostawić dla uciśnionego i dla osiadłego przybysza.ⁱ Jam jest Jehowa, wasz Bóg.

11 „Nie wolno wam kraść^j i nie wolno wam zwodzić.^k i nikomu z was nie wolno się sprzeniewierzać swemu towarzyszowi.^l

12 I nie wolno wam przysięgać w moim imieniu na coś, co jest kłamstwem,^m abyś nie zbezcześcił imienia swego Boga. Jam jest Jehowa. **13** Nie wolno ci oszukiwać swego bliźniegoⁿ i nie wolno ci rabować.^o Zapłata najemnika nie ma pozostawać u ciebie przez całą noc aż do rana.^p

14 „Nie wolno ci złorzeczyć głuchemu, a przed ślepym nie wolno ci stawiać przeszkody;^q i będziesz się bał swego Boga.^r Jam jest Jehowa.

15 „Nie wolno wam dopuszczać się niesprawiedliwości w sądzie. Nie wolno ci maluczkiego traktować stronniczo^s i nie wolno ci faworyzować kogoś wielkie-

ROZDZ. 19

- a Kpl 3:1
- b Kpl 7:12
- c Kpl 7:17
- d Eze 4:14
- e Kpl 7:18
- f Kpl 5:17
- g Wj 23:11
- h Kpl 23:22
- i Pwt 24:19
- j Iz 17:6
- k Jer 49:9
- l Kpl 25:6
- m Pwt 15:7
- n Rut 2:15
- o Ps 140:12
- p Wj 20:15
- q Ef 4:28
- r Kpl 6:2
- s Prz 12:22
- t Ef 4:25
- u 1 Kł 13:18
- v Jer 9:5
- w Wj 20:7
- x Pwt 5:11
- y Mt 5:37
- z Jak 5:12
- aa Prz 22:16
- ab Mk 10:19
- ac Prz 22:22
- ad Pwt 24:15
- ae Jer 22:13
- af Jak 5:4
- ag Pwt 27:18
- ah Rdz 42:18
- ai Kpl 25:17
- aj Neh 5:15
- ak Prz 1:7
- al Prz 8:13
- am 1 Pt 2:17
- an Wj 23:3
- ao Pwt 16:19
- ap 2Kn 19:6
- aq Prz 24:23
- ar Rz 2:11

szpalta 2

- a Pwt 1:17
- b Jak 2:9
- c Ps 15:3
- d Prz 11:13
- e 1Tm 3:11
- f 2Tm 3:3
- g Tyt 2:3
- h Wj 20:16
- i 1Kł 21:13
- j Prz 6:17
- k Mt 26:60
- l Dz 6:11
- m Rdz 27:41
- n Prz 10:18
- o 1Jn 2:9
- p 1Jn 3:15
- q Ps 141:5
- r Prz 9:8
- s Mt 18:15
- t Gal 2:11
- u 1Tm 5:20
- v Tyt 1:13
- w Prz 20:22
- x Rz 12:19
- y 1Sm 18:29
- z Ps 55:3
- aa Mt 5:43
- ab Mt 22:39
- ac Rz 13:9
- ad Gal 5:14
- ae Jak 2:8
- af Pwt 22:9

go.^a Sprawiedliwie winienesz osądzać swego towarzysza.

16 „Nie wolno ci krążyć wśród swego ludu, by rzucać oszczerstwa.^b Nie wolno ci nastawać na krew twego bliźniego.^c Jam jest Jehowa.

17 „Nie wolno ci w swym sercu nienawidzić swego brata.^d Masz zdecydowanie upominać swego towarzysza,^e abyś razem z nim nie ponosił grzechu.

18 „Nie wolno ci wywierać pomsty^f ani żywić urazy do synów swego ludu;^g i masz miłować swego bliźniego jak samego siebie.^h Jam jest Jehowa.

19 „Macie przestrzegać moich ustaw: Nie wolno ci krzyżować dwóch rodzajów zwierząt domowych. Nie wolno ci obsiewać pola dwoma rodzajami ziarnaⁱ i nie wolno ci ubierać się w szatę z dwóch rodzajów włókna połączonych ze sobą.^j

20 „Jeżeli mężczyzna położy się z kobietą i dojdzie u niego do wypływu nasienia, to jeśli ona jest służącą przeznaczoną dla kogoś innego i nie została jeszcze wykupiona ani nie została jej dana wolność, należy wymierzyć karę. Nie należy ich uśmiercić, gdyż ona nie została wyzwolona.

21 A on ma przed wejście do namiotu spotkania przeprowadzić dla Jehowy swój dar ofiarny za przewinienie – barana stanowiącego dar ofiarny za przewinienie.^k **22** I przed obliczem Jehowy kapłan dokona za niego przebłagania baranem stanowiącym dar ofiarny za przewinienie, za grzech, który popełnił; a grzech, który popełnił, zostanie mu przebaczony.^l

23 „A gdy wejdziecie do tej ziemi i posadzićie jakieś drzewo zapewniające pokarm, macie

jego owoc uważać za nieczysty jako jego „napletek”. Przez trzy lata pozostanie dla was nieobrzezany. Nie należy go jeść. **24** Lecz w czwartym roku wszystkich jego owoc^a stanie się czymś świętym ku radośnemu świętowaniu dla Jehowy.^b **25** A w piątym roku możecie jeść jego owoc; tak zostanie wam dodany jego plon.^c Jam jest Jehowa, wasz Bóg.

26 „Nie wolno wam jeść niczego razem z krwią.”^d

„Nie wolno wam wypatrywać znaków wróżebnych^e i nie wolno wam zajmować się magią.”^f

27 „Nie wolno wam ścinać włosów dookoła głowy na wysokości pejsów i nie wolno ci niszczyć skraju swej brody.”^g

28 „I nie wolno wam robić na swym ciełe nacięcie ze względu na zmarłą duszę,^h nie wolno wam też wykonywać na sobie tatuowanych znaków. Jam jest Jehowa.

29 „Nie beczcieś swej córki, czyniąc z niej nierządnicę,ⁱ by ta ziemia nie uprawiała nierządu i by ziemia nie napelniła się wyuzdaniem.”^j

30 „Macie zachowywać moje sabaty^k i odnosić się do mego sanktuarium z bojaźnią nacechowaną szacunkiem.^l Jam jest Jehowa.

31 „Nie zwracajcie się do mediów spirytystycznych^m i nie radźcie się tych, którzy trudnią się przepowiadaniem wydarzeń,ⁿ żebyście przez nich nie stali się nieczyści. Jam jest Jehowa, wasz Bóg.

32 „Przed siwym włosem winienieś wstać^o i masz okazywać względy osobie starca,^p i masz się bać swego Boga.^q Jam jest Jehowa.

ROZDZ. 19

- a Lb 18:12
Pwt 18:4
- b Pwt 26:2
Prz 3:9
- c Kpl 26:4
- d Kpl 3:17
Kpl 17:13
Pwt 12:23
Dz 15:20
Dz 21:25
- e 2Kl 17:17
- f Wj 8:7
Pwt 18:10
2Kl 21:6
Gal 5:20
Obj 21:8
- g Kpl 21:5
Jer 9:26
- h Pwt 14:1
Jer 16:6
- i Kpl 21:7
Pwt 23:17
Heb 13:4
- j Prz 21:27
1Pt 4:3
- k Wj 20:10
Wj 31:13
- l Kpl 26:2
- m Kpl 20:6
Pwt 18:11
1Sm 28:7
1Kn 10:13
2Kn 33:6
Iz 8:19
Gal 5:20
Obj 21:8
- n Kpl 20:27
Dz 16:16
- o Prz 16:31
Prz 20:29
- p Hi 32:6
Prz 23:22
Lam 5:12
1Tm 5:1
- q Neh 5:9
Hi 28:28
Prz 1:7
Prz 8:13
1Pt 2:17

szpalta 2

- a Wj 23:9
Mal 3:5
- b Wj 12:49
Pwt 10:19
- c Wj 22:21
- d Za 7:9
- e Pwt 25:13
Pwt 25:15
Prz 20:10
- f Prz 11:1
Prz 16:11
- g Kpl 18:5
Pwt 4:6

ROZDZ. 20

- h Kpl 18:21
Pwt 18:10
- i 1Pt 3:12
- j Wj 15:17
Lb 19:20
Pwt 23:14
Eze 5:11
- k Kpl 18:21
1Pt 13:8

33 „A jeśli jakiś osiadły przybysz przebywa u was jako przybysz w waszej ziemi, nie wolno wam go gnębić.”^a **34** Osiadły przybysz, który przebywa u was jako przybysz, ma się stać dla was jak wasz rodowity mieszkaniec; i masz go miłować jak samego siebie,^b byliście bowiem osiadłymi przybyszami w ziemi egipskiej.^c Jam jest Jehowa, wasz Bóg.

35 „Nie wolno wam dopuszczać się niesprawiedliwości przy sądzeniu,^d przy mierzeniu, przy ważeniu^e ani przy odmierzaniu plynów. **36** Macie mieć dokładną wagę,^f dokładne odważniki, dokładną efę i dokładny hin. Jam jest Jehowa, wasz Bóg, który was wyprowadził z ziemi egipskiej. **37** Macie więc przestrzegać wszystkich moich ustaw i wszystkich moich sądowniczych rozstrzygnięć i macie je spełniać.”^g Jam jest Jehowa”.

20 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Masz powiedzieć synom Izraela: ‚Każdy człowiek spośród synów Izraela i każdy osiadły przybysz przebywający w Izraelu jako przybysz, który kogoś ze swego potomstwa oddaje Molochowi,^h ma bezwarunkowo być uśmiercony. Lud tej ziemi ma go obrzucić kamieniami, żeby umarł. **3** A ja skieruję swe oblicze przeciw temu człowiekowi i zgładzę go spośród jego ludu,ⁱ gdyż kogoś ze swego potomstwa oddał Molochowi, aby skalać me święte miejsce^j i zbezcześcić moje święte imię.”^k **4** Jeśli zaś lud tej ziemi rozmyślnie zasłoni oczy przed owym człowiekiem, oddającym kogoś ze swego potomstwa Molochowi, i go nie uśmierci,^l **5** to ja skieruję swe oblicze przeciw temu człowieko-

wi i jego rodzinie^a i niechybnie zgładzę spośród ich ludu zarówno jego, jak i wszystkich, którzy wraz z nim uprawiają nierząd,^b dopuszczając się nierządu z Molochem.

6 „Jeśli chodzi o duszę, która się wraca do mediów spirytystycznych^c oraz do tych, którzy się trudnią przepowiadaniem wydarzeń,^d aby uprawiać z takimi nierząd, ja skieruję swe oblicze przeciw tej duszy i zgładzę kogoś takiego spośród jego ludu.^e

7 „A wy się uświęćcie i bądźcie święci,^f gdyż ja jestem Jehowa, wasz Bóg. **8** I przestrzegajcie moich ustaw, i je wykonujcie.^g Jam jest Jehowa, który was uświęca.^h

9 „Jeśli jakiś człowiek zlorzezy swemu ojcu i swej matce,ⁱ ma bezwarunkowo być uśmiercony.^j Zlorzeczył przeciw swemu ojcu i swej matce. Spadnie na niego jego własna krew.^k

10 „A mężczyzna, który cudzołoży z żoną innego mężczyzny, cudzołoży z żoną swego bliźniego.^l Ma być bezwarunkowo uśmiercony – zarówno cudzołożnik, jak i cudzołożnica.^m **11** A mężczyzna, który się kładzie z żoną swego ojca, odsłonił nagość swego ojca.ⁿ Oboje mają bezwarunkowo być uśmierceni. Spadnie na nich ich własna krew. **12** A jeśli mężczyzna kładzie się ze swą synową, oboje mają bezwarunkowo być uśmierceni.^o Dopuszcili się pogwałcenia tego, co naturalne. Spadnie na nich ich własna krew.^p

13 „A gdy jakiś mężczyzna kładzie się z inną osobą płci męskiej, tak jak mężczyzna kładzie się z kobietą, obaj dopuszczają się obrzydliwości.^q Mają bezwarunkowo być uśmierceni. Spadnie na nich ich własna krew.

ROZDZ. 20

- a Wj 20:5
1Kl 20:42
- b Ps 106:39
Oz 2:13
- c Kpl 19:31
Pwt 18:11
Gal 5:20
Obj 21:8
- d Kpl 20:27
Dz 16:16
- e 1Kn 10:13
Eze 6:9
- f Kpl 11:44
Ef 1:4
1Pt 1:16
- g Kpl 18:4
Kzn 12:13
Lk 1:6
- h Wj 31:13
Kpl 21:8
Eze 37:28
1Ts 5:23
2Ts 2:13
- i Pwt 27:16
Prz 20:20
Mt 15:4
- j Wj 21:17
- k 2Sm 1:16
1Kl 2:32
- l Kpl 18:20
Pwt 5:18
Jer 29:23
Rz 7:3
- m Pwt 22:22
1Ko 6:9
- n Kpl 18:8
Pwt 27:20
- o Kpl 18:15
- p Kpl 18:29
- q Rdz 19:5
Kpl 18:22
Sdz 19:22
Rz 1:27
1Ko 6:9
Judy 7

szpalta 2

- a Kpl 18:17
Pwt 27:23
- b Kpl 21:9
- c Gal 5:19
- d Wj 22:19
Pwt 27:21
- e Kpl 18:23
- f Kpl 18:9
Pwt 27:22
2Sm 13:12
Eze 22:11
- g Kpl 15:24
Kpl 18:19
Eze 22:10
- h Kpl 18:13
- i Kpl 18:12
- j Kpl 18:6
- k Kpl 18:14
- l Ps 109:13
- m Kpl 18:16
Pwt 25:5
Mk 6:18
Mk 12:19
- n Kpl 18:26
Ps 105:45
Ps 119:80
Kzn 12:13
- o Wj 21:1
Pwt 5:1
Ps 119:20
Iz 26:9

14 „Jeśli mężczyzna weźmie sobie kobietę oraz jej matkę, jest to rozpasanie.^a Należy go wraz z nimi spalić w ogniu,^b żeby rozpasanie^c nie pozostawało wśród was.

15 „A jeśli mężczyzna da nasienie, które z niego wypłynie, jakimś zwierzęciu,^d to ma bezwarunkowo być uśmiercony, macie też zabić zwierzę. **16** I jeśli kobieta zbliży się do jakiegoś zwierzęcia, by z nim spółkować,^e zabijesz tę kobietę oraz to zwierzę. Mają bezwarunkowo ponieść śmierć. Spadnie na nich ich własna krew.

17 „A jeśli mężczyzna weźmie swoją siostrę, córkę swego ojca lub córkę swej matki, i zobaczy jej nagość, a ona zobaczy jego nagość, jest to hańba.^f Zostaną więc zgładzeni na oczach synów swego ludu. Odsłonił nagość swej siostry. Niech odpowie za swe przewinienie.

18 „A jeśli mężczyzna kładzie się z kobietą, która miesiączkuje, i odsłania jej nagość, to obnażył jej źródło; ona też odsłoniła źródło swej krwi.^g Oboje więc zostaną zgładzeni spośród swego ludu.

19 „I nie wolno ci odsłonić nagości siostry twej matki^h oraz siostry twego ojca,ⁱ gdyż została by obnażona jego krewna.^j Niech odpowiedzą za swe przewinienie.

20 A mężczyzna, który się kładzie z żoną swego wujka, odsłania nagość swego wujka.^k Odpowiedzą za swój grzech. Umrą bezdzietnie.^l **21** Jeśli zaś mężczyzna weźmie żonę swego brata, jest to coś odrażającego.^m Odsłonił nagość swego brata. Będą bezdzietni.

22 „A wy macie przestrzegać wszystkich moich ustawⁿ oraz wszystkich moich sądowniczych rozstrzygnięć^o i macie je

wykonywać, żeby was nie wypuła^a ziemia, do której was prowadzę, byście w niej zamieszkali.

23 I nie wolno wam postępować według ustaw narodów, które wypędzam przed wami,^b gdyż one dopuściły się wszystkich tych rzeczy i ja się nimi brzydzę.^c **24** Dlatego wam powiedziałem:^d „Wy posiadziecie ich ziemię, ja zaś dam ją wam, abyście ją wzięli w posiadanie – ziemię mlekiem i miodem płynącą.^e Jam jest Jehowa, wasz Bóg, który was oddzielił od tych ludów”.^f **25** I macie czynić różnicę między zwierzęciem czystym a nieczystym oraz między ptakiem nieczystym a czystym;^g nie wolno wam plugawić^h swych dusz czworonożnym zwierzęciem ani ptakiem, ani czymkolwiek poruszającym się po ziemi, co wam oddzieliłem, uznając to za nieczyste. **26** I bądźcie dla mnie święci,ⁱ gdyż ja, Jehowa, jestem święty;^j i oddzielam was od tych ludów, abyście się stali moją własnością.^k

27 „A jeśli chodzi o mężczyznę lub kobietę, w których będzie duch mediumistyczny lub duch przepowiadania,^l mają bezwzględnie być uśmierceni.^m Należy ich obrzucić kamieniami, żeby umarli. Spadnie na nich ich własna krew”.ⁿ

21 I Jehowa rzekł do Mojżesza: „Przemów do kapłanów, synów Aarona, i powiedz im: „Niech nikt pośród swego ludu nie skala się zmarłą duszą.”^o **2** Ale z powodu swego bliskiego krewnego, swej matki i swego ojca, i swego syna, i swej córki, i swego brata, **3** i swej siostry, dziewczyny, swojej bliskiej krewniej, która jeszcze nie należała do żadnego mężczyzny – z jej powodu może się skalać. **4** Nie może się skalać [z powodu kobiety na-

ROZDZ. 20

- a Kpl 18:28
- b Kpl 18:3
Kpl 18:24
Pwt 12:30
Jer 10:2
- c Kpl 18:27
Pwt 9:5
- d Wj 3:17
Wj 6:8
- e Pwt 8:8
Eze 20:6
- f Wj 19:5
Wj 33:16
1Kl 8:53
2Kl 6:16
1Pt 2:9
- g Kpl 11:47
Pwt 14:4
Dz 10:14
- h Kpl 11:43
- i Kpl 19:2
- j Ps 99:5
1Pt 1:16
Obj 4:8
- k Pwt 7:6
Pwt 14:2
Tyt 2:14
- l Wj 22:18
Kpl 19:31
Pwt 18:10
1Sm 28:7
Obj 21:8
- m Wj 22:18
Kpl 20:6
Mt 5:12
- n 2Sm 1:16

ROZDZ. 21

- o Lb 19:14

szpalta 2

- a Pwt 14:1
Iz 15:2
Eze 44:20
- b Kpl 19:27
Jer 48:37
- c Kpl 19:28
1Kl 18:28
Jer 16:6
- d Wj 29:44
Kpl 10:3
Ezd 8:28
- e Kpl 18:21
Kpl 19:12
Kpl 22:32
- f Kpl 3:11
Mal 1:7
- g Iz 52:11
1Pt 1:16
- h Kpl 19:29
- i Pwt 24:1
Mt 19:8
- j Eze 44:22
- k Wj 28:41
Kpl 20:8
1Kl 6:11
Heb 9:13
- l Kpl 11:44
- m Wj 28:36
Kpl 11:45
Kpl 20:7
Iz 43:15
- n Rdz 38:24
Kpl 20:14
- o Kpl 8:12
Lb 35:25
Ps 133:2

leżące] do jakiegoś właściciela wśród jego ludu, by się nie zbzechceścić. **5** Nie mają sobie robić łysiny na głowach^a i nie mają golić skraju swej brody,^b a na swym ciełe nie mają robić nacięcia.^c **6** Mają być święci dla swego Boga^d i niech nie bezczeszczą imienia swego Boga,^e gdyż to oni składają ofiary ogniowe dla Jehowy, chleb swego Boga;^f i mają być święci.^g **7** Nierządnic^h lub kobiety zhańbionej nie mają sobie wiać; i kobiety rozwiedzionejⁱ z mężem nie mają sobie wiać,^j gdyż kapłan jest święty dla swego Boga. **8** To też uświęcisz go,^k gdyż on ofiaruje chleb twego Boga. Ma być dla ciebie święty,^l gdyż ja, Jehowa, który was uświęcam, jestem święty.^m

9 „A jeśli córka kapłana skala się uprawianiem nierządu, to kala swego ojca. Należy ją spalić w ogniu.”ⁿ

10 „Ten zaś, kto jest arcykapłanem pośród swych braci, któremu wylano na głowę olejek do namaszczenia^o i którego ręka została napelniona mocą, by nosił szaty,^p nie może wicherzyć włosów na swej głowie^q i nie może rozdzierać swych szat.^r **11** I nie ma podchodzić do żadnej zmarłej duszy.^s Nie może się skalać z powodu swego ojca ani swej matki. **12** Nie może też wychodzić z sanktuarium i bezczęścić sanktuarium swego Boga,^t gdyż ma na sobie znak poświęcenia, olejek do namaszczenia od swego Boga.^u Jam jest Jehowa.

13 „Niech weźmie sobie kobietę, która jest dziewicą.^v **14** A wdowy ani kobiety rozwiedzionej, ani zhańbionej, nierządnic

p Wj 28:2; Wj 29:29; Kpl 16:32; q Kpl 10:6; r Rdz 37:34; s Lb 6:7; Lb 19:11; Lb 19:14; t Kpl 10:7; Kpl 21:23; u Kpl 8:12; Lb 4:18; Dz 10:38; v Eze 44:22; 2Kl 11:2; Obj 14:4.

— żadnej z nich nie może sobie wziąć, ale pojmie za żonę dziewicę ze swego ludu. **15** I nie wolno mu bezcześcić swego potomstwa wśród swego ludu,^a bom ja jest Jehowa, który go uświęca.”^b

16 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **17** „Powiedz Aaronowi, mówiąc: Żaden mężczyzna z twego potomstwa przez wszystkie ich pokolenia, mający jakąś wadę,^c nie może się zbliżyć, by ofiarować chleb swego Boga.^d **18** Jeżeli jakiś mężczyzna ma wadę, to nie może się zbliżyć: mężczyzna ślepy albo kulawy, albo z rozszczepionym nosem, albo z jedną kończyną przydługą,^e **19** albo mężczyzna mający złamaną nogę lub złamaną rękę, **20** albo garbaty, albo wątyły, albo chory na oczy, albo oparszywiasty, albo mający liszaje, albo mający zgniecione jadra.^f **21** Żaden mężczyzna z potomstwa kapłana Aarona mający jakąś wadę nie może się zbliżyć, by składać ofiary ogniowe dla Jehowy.^g Ma jakąś wadę. Nie może się zbliżyć, by ofiarować chleb swego Boga.^h **22** Może jeść chleb swego Boga z rzeczy najświętszychⁱ i z rzeczy świętych.^j **23** Nie może jednak zbliżyć się do zasłony^k i nie może przystępować do ołtarza,^l gdyż ma jakąś wadę;^m i nie może bezcześcić mego sanktuarium,ⁿ bom ja jest Jehowa, który ich uświęca.”^o

24 Toteż Mojżesz przemówił do Aarona i jego synów oraz do wszystkich synów Izraela.

22 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Powiedz Aaronowi oraz jego synom, żeby się trzymali z dala od świętych rzeczy synów Izraela i nie bezcześcili mego świętego imienia^p w rzeczach, które dla mnie uświęcają.^q Jam jest Jehowa. **3** Powiedz im: „Przez

ROZDZ. 21

- a Ezd 9:2
- b 1Ts 5:23
2Ts 2:13
- c Kpl 22:21
Rz 12:1
Ef 5:27
Heb 7:26
Obj 14:5
- d Kpl 3:11
Lb 16:5
- e Kpl 22:23
- f Kpl 22:24
Pwt 23:1
- g Kpl 2:2
- h Kpl 22:25
- i Kpl 2:10
Kpl 6:16
Kpl 24:9
Lb 18:9
- j Kpl 22:10
Lb 18:19
- k Wj 30:6
Heb 10:20
- l Wj 38:1
- m Kpl 21:17
- n Wj 25:8
Kpl 21:12
- o Wj 28:41

ROZDZ. 22

- p Kpl 21:6
Ps 83:18
Ps 135:13
- q Wj 28:38
Lb 18:32
Pwt 15:19

szpalta 2

- a Kpl 7:20
- b Kpl 13:2
- c Kpl 15:2
- d Kpl 14:2
Kpl 15:13
- e Kpl 21:1
Lb 19:11
Lb 19:22
- f Kpl 15:16
- g Kpl 11:24
Kpl 11:43
- h Kpl 15:7
Kpl 15:19
- i Lb 19:7
1Ko 6:11
Heb 10:22
- j Kpl 21:22
Lb 18:11
- k Wj 22:31
Kpl 17:15
Pwt 14:21
- l Wj 28:43
Kpl 10:2
- m Wj 29:33
Mt 12:4

wszystkie wasze pokolenia każdy mężczyzna z całego waszego potomstwa, który — gdy jest na nim jego nieczystość^a — zbliży się do świętych rzeczy, uświęcanych przez synów izraelskich dla Jehowy, dusza ta ma zostać zgładzona sprzed mego oblicza. Jam jest Jehowa. **4** Żaden mężczyzna z potomstwa Aarona, jeśli jest trędowaty^b lub ma wyciek,^c nie może jeść ze świętych rzeczy, dopóki nie stanie się czysty,^d ani ten, kto dotknie kogoś nieczystego z powodu zmarłej duszy,^e ani mężczyzna, u którego nastąpił wypływ nasienia,^f **5** ani mężczyzna, który dotknie jakiegoś rojącego się stworzenia, które jest dla niego nieczyste,^g lub dotknie kogoś, kto jest dla niego nieczysty z powodu jakiegokolwiek swej nieczystości.^h **6** Dusza, która dotknie czegoś takiego, będzie nieczysta aż do wieczora i nie może jeść nic ze świętych rzeczy, lecz wykąpie swe ciało w wodzie.ⁱ **7** Gdy słońce zajdzie, wtedy będzie czysty, a potem może jeść coś ze świętych rzeczy, gdyż jest to jego chleb.^j **8** Nie będzie też jadł żadnej padliny ani niczego rozszarpanego przez dzikie zwierzęta, aby się nie stał przez to nieczysty.^k Jam jest Jehowa.

9 „I będą się wywiązywać ze swego obowiązku wobec mnie, żeby z jego powodu nie obciążyli się grzechem i nie musieli umrzeć,^l gdyż to bezcześcili. Jam jest Jehowa, który ich uświęca.

10 „I żaden obcy nie ma jeść nic świętego.^m Żaden osiedlenie mieszkający u kapłana ani najemnik nie ma jeść nic świętego. **11** Ale jeśli kapłan nabędzie jakąś duszę, jako nabytą za swe pieniądze, to ktoś taki może to jeść. Również niewolnicy urodzeni w jego domu

mogą jeść jego chleb.^a **12** A jeśli córka kapłana zostanie żoną mężczyzny obcego, to nie może jeść z daniny świętych rzeczy.

13 Ale jeśli córka kapłana zostanie wdową lub rozwiedziona, nie mając potomstwa, i powróci do domu ojca jak w swej młodości,^b może jeść chleb swego ojca;^c lecz żaden obcy nie może się nim żywić.

14 „A jeśli ktoś przez pomyłkę zje coś świętego,^d to doda do tego jedną piątą^e i da tę świętą rzecz kapłanowi. **15** Nie mają więc beczścić świętych rzeczy synów Izraela, które oni składają Jehowie.^f **16** i ściągnąć na nich kary za winę z powodu jedzenia ich świętych rzeczy; bom ja jest Jehowa, który ich uświęca”.

17 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **18** „Przemów do Aarona i jego synów oraz do wszystkich synów Izraela i powiedz im: „Jeżeli jakiś mężczyzna z domu Izraela lub jakiś osiadły przybysz w Izraelu składa swój dar ofiarny^g — czy chodzi o ich dary ślubowane,^h czy ich dobrowolne dary ofiarne,ⁱ które składaliby Jehowie na całopalenie — **19** jeśli ma to zjeść wam uznanie,^j winien to być zdrowy^k samiec ze stada, z baranków lub z kozłów. **20** Niczego, co ma wadę, nie wolno wam składać,^l gdyż to nie zjedna wam uznania.

21 „A jeśli mężczyzna składa Jehowie ofiarę współuczestnictwa,^m by spełnić ślub,ⁿ albo jako dobrowolny dar ofiarny, ma to być zdrowe zwierzę ze stada lub z trzody, żeby zjednało uznanie. Nie może w nim być żadnej wady. **22** Niczego, co jest ślepe albo ma złamanie lub nacięcie, lub brodawkę, lub opar-

ROZDZ. 22

a Lb 18:11

b Rdz 38:11

c Kpl 10:14

Lb 18:19

d Kpl 5:15

e Kpl 5:16

Kpl 27:13

f Lb 18:32

Eze 22:26

g Lb 15:14

Lb 15:16

h Kpl 7:16

Kpl 23:38

Lb 15:3

Ps 22:25

Ps 56:12

i Pwt 12:6

j Kpl 7:18

Kpl 23:11

k Kpl 1:3

Kpl 22:22

l Pwt 15:21

Pwt 17:1

Mal 1:8

Heb 9:14

1Pt 1:19

m Kpl 3:1

n Lb 15:8

Pwt 23:21

Ps 50:14

Ps 61:8

Kzn 5:4

szpalta 2

a Pwt 15:21

Mal 1:8

b Kpl 3:3

Kpl 3:14

c Kpl 21:18

d Kpl 21:20

Pwt 23:1

e Kpl 21:21

f Kpl 7:18

Kpl 19:7

g Wj 22:30

h Wj 23:19

Pwt 22:6

Prz 12:10

i Kpl 7:12

Ps 107:22

Ps 116:17

Am 4:5

j Kpl 7:15

k Wj 12:10

l Kpl 19:37

Lb 15:40

Pwt 4:40

m Kpl 18:21

Kpl 19:12

Am 2:7

n Kpl 10:3

Iz 29:23

Łk 11:2

o Wj 19:5

Kpl 20:8

Kpl 21:8

Jn 17:17

szywienie, lub liszaj^a — niczego takiego nie wolno wam składać Jehowie, żadnej też ofiary ogniowej^b z tego nie wolno wam położyć na ołtarzu dla Jehowy.

23 Natomiast byka lub owcę z którąś częścią ciała za długą lub za krótką^c możesz uczynić dobrowolnym darem ofiarnym; lecz jako dar ślubowany nie zostanie przyjęty z uznaniem.

24 Ale tego, które ma jądra^d zgniecione lub zmiażdżone, lub oderwane, lub wycięte, nie wolno wam złożyć Jehowie i w waszej ziemi nie będziecie takich ofiarować. **25** I żadnego z nich, pochodzącego z ręki cudzoziemca, nie wolno wam składać jako chleba waszego Boga, gdyż mają skazę. Mają w sobie wadę.^e Nie zostaną od was przyjęte z uznaniem”.

26 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **27** „Jeśli urodzi się byk lub baranek, lub koziół, to pozostanie pod swoją matką siedem dni,^g ale ósmego dnia i później będzie przyjęty z uznaniem jako dar ofiarny, jako ofiara ogniowa dla Jehowy. **28** Byka zaś i owcy nie wolno wam zarzynać wraz z ich młodymi w tym samym dniu.^h

29 „A gdy będziecie składać Jehowie ofiarę dziękczynienia,ⁱ złóżcie ją, by zjednać sobie uznanie. **30** Należy ją zjeść w tym samym dniu.^j Nic z niej nie wolno wam pozostawić do rana.^k Jam jest Jehowa.

31 „I przestrzegajcie moich przykazań, i je wykonujcie.^l Jam jest Jehowa. **32** I nie wolno wam beczścić mojego świętego imienia,^m a ja mam być uświęcany pośród synów Izraela.ⁿ Jam jest Jehowa, który was uświęca,^o **33** ten, który was wyprowadza z ziemi egipskiej, by się okazać

dla was Bogiem.^a Jam jest Jehowa”.

23 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Okresowe święta^b Jehowy, które macie ogłosić,^c to święte zgromadzenia. Oto moje okresowe święta:

3 „Sześć dni można wykonywać pracę, ale w siódmym dniu jest sabat całkowitego odpoczynku,^d święte zgromadzenie. Nie możecie wykonywać żadnej pracy. Jest to sabat dla Jehowy wszędzie, gdzie mieszkacie.”

4 „Oto okresowe święta^f Jehowy, święte zgromadzenia,^g które macie ogłosić w ich wyznaczonych^h porach: **5** W miesiącu pierwszym, czternastego dnia tego miesiąca,ⁱ między dwoma wieczorami jest Pascha^j dla Jehowy.

6 „A piętnastego dnia tego miesiąca jest Święto Przaśników dla Jehowy.^k Przez siedem dni macie jeść przaśniki.^l **7** Pierwszego dnia urządzicie święte zgromadzenie.^m Nie możecie wykonywać żadnej ciężkiej pracy.

8 Ale przez siedem dni będziecie składać Jehowie ofiarę ogniową. Siódmego dnia będzie święte zgromadzenie. Nie możecie wykonywać żadnej ciężkiej pracy”.

9 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **10** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Gdy już wejdziecie do ziemi, którą wam daję, i zbierzecie jej żniwo, to przyniesiecie do kapłana snop pierwocinⁿ waszego żniwa. **11** A on będzie kołysał snopem^o przed Jehową, by zjednać wam uznanie. Kapłan będzie nim kołysał zaraz następnego dnia po sabacie. **12** A w dniu, w którym dacie kołysać snopem, złożycie zdrowego, rocznego baranka na całopalenie dla Jehowy; **13** a jako jego ofiarę zbo-

ROZDZ. 22

a Wj 6:7
Kpl 11:45
Lb 15:41

ROZDZ. 23

b Wj 23:14
Kpl 23:37

c Lb 10:10

d Wj 16:30
Wj 20:10
Kpl 19:3
Dz 15:21

e Neh 13:22
Iz 56:2
Iz 58:13

f Wj 23:14

g Wj 12:16
Lb 29:12

h Lb 9:2

i Lb 9:3
Lb 28:16

j Wj 12:6
Pwt 16:1
Joz 5:10
1Ko 5:7

k Lb 28:17
Dz 12:3
1Ko 5:8

l Wj 12:15
Wj 13:6
Wj 34:18

m Wj 12:16

n Lb 18:12
Prz 3:9

Eze 44:30
1Ko 15:20
Jak 1:18

o Kpl 23:15
1Ko 15:20
1Ko 15:23

szpalta 2

a Joz 5:11

b Wj 34:22
Pwt 16:9

c Dz 2:1

d Lb 28:26
Pwt 16:16

e Ef 2:16
Ef 2:18

f Kpl 7:13
Rz 5:12

g Wj 23:16
Wj 34:22
Jak 1:18
Obj 14:4

h Lb 28:27

i Kpl 4:23
Lb 28:30

j Kpl 3:1

k Kpl 7:30

l Kpl 7:34
Kpl 10:14

Lb 18:9
Pwt 18:4
1Ko 9:13

m Lb 10:10

żową dwie dziesiąte efy wybornej maki nasączonej oliwą na ofiarę ogniową dla Jehowy, kojącą woń; a jako jego ofiarę płynną czwartą część hinu wina. **14** I nie wolno wam jeść chleba ani prążonego ziarna, ani świeżego ziarna aż do tego dnia^a — aż przyniesiecie dar ofiarny dla waszego Boga. Jest to ustawa po czas niezmierzony dla waszych pokoleń wszędzie, gdzie mieszkacie.

15 „I odliczycie sobie siedem sabatów^b od dnia po sabacie, od dnia, gdy przyniesiecie snopek na ofiarę kołysaną. Mają one być pełne. **16** Macie liczyć do dnia po siódmym sabacie, pięćdziesiąt dni,^c i złożycie Jehowie nową ofiarę zbożową.^d **17** Ze swych miejsc zamieszkania macie przynieść dwa chleby^e na ofiarę kołysaną. Mają one być z dwóch dziesiątych efy wybornej maki. Należy je upiec na zakwasie^f jako pierwsze dojrzałe plony dla Jehowy.^g

18 A razem z chlebami złożycie siedem zdrowych, rocznych baranków^h oraz jednego młodego byka i dwa barany. Mają one być całopaleniem dla Jehowy razem z ich ofiarą zbożową oraz ich ofiarami płynnymi, stanowiącymi ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy. **19** I złożycie jedno kozłą z kózⁱ jako dar ofiarny za grzech oraz dwa roczne baranki jako ofiarę współuczestnictwa.^j

20 A kapłan będzie nimi kołysał^k razem z chlebami, z pierwszych dojrzałych plonów, wraz z dwoma barankami, jako ofiarą kołysaną przed Jehową. Mają one być czymś świętym w oczach Jehowy, przeznaczonym dla kapłana.^l **21** I podacie obwieszczenie w tymże dniu;^m odbędzie się dla was święte zgromadzenie. Nie możecie wykonywać żadnej ciężkiej pracy. Jest to ustawa po czas niezmierzony dla waszych

pokoleń we wszystkich waszych miejscach zamieszkania.

22 „A gdy będziecie urządać żniwo w swojej ziemi, nie dochodź do samego skraju swego pola, gdy żniesz, i nie zbieraj pokosów swego żniwa.^a Masz je zostawić dla uciśnionego^b i dla osiadłego przybysza.^c Jam jest Jehowa, wasz Bóg”.

23 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **24** „Prze-mów do synów Izraela i powiedz: „W miesiącu siódmym,^d pierwszego dnia tego miesiąca, ma nastać dla was całkowity odpoczynek, upamiętnienie dęciem trąby.^e święte zgromadzenie.^f **25** Nie możecie wykonywać żadnej ciężkiej pracy, macie natomiast złożyć ofiarę ogniową dla Jehowy”.

26 Nadto Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **27** „Jednakże dziesiątego dnia tego siódmego miesiąca jest Dzień Przebłagania.^g Ma się odbyć dla was święte zgromadzenie, a wy będziecie trapić swe dusze^h oraz złożycie ofiaręⁱ ogniową dla Jehowy. **28** I w tymże dniu nie wolno wam wykonywać żadnej pracy, gdyż jest to Dzień Przebłagania, by dokonać za was przebłagania^j przed obliczem Jehowy, waszego Boga; **29** każda bowiem dusza, która nie będzie się trapić w tym właśnie dniu, zostanie zgładzona spośród swego ludu.^k **30** A co się tyczy każdej duszy, która by w tym dniu wykonywała jakąkolwiek pracę – ja zgładzę tę duszę spośród jej ludu.^l **31** Nie wolno wam wykonywać żadnej pracy.^m Jest to ustawa po czas niezmierny dla waszych pokoleń wszędzie, gdzie mieszkacie. **32** Jest to dla was sabat całkowitego odpoczynkuⁿ i będziecie trapić^o swe dusze dziewiątego dnia tego miesiąca wieczorem. Od wieczora do

ROZDZ. 23

a Kpl 19:9

Pwt 24:19

Rut 2:3

b Iz 58:7

c Kpl 19:33

Lb 15:15

d 1Kl 8:2

e Lb 10:10

Lb 29:1

f Lb 29:12

g Wj 30:10

Kpl 16:30

Kpl 25:9

1Jn 1:7

h Kpl 16:29

Lb 29:7

Ps 35:13

Iz 58:5

i Pwt 16:16

Eze 45:17

j Kpl 16:34

Heb 9:12

Heb 9:24

Heb 9:26

Heb 10:10

1Jn 2:2

k Lb 9:13

Lb 15:30

l Dz 3:23

m Kpl 23:28

Mt 12:12

Mk 3:4

n Kpl 16:31

o Kpl 16:29

Kpl 23:27

Lb 29:7

Ps 35:13

szpalta 2

a Wj 23:16

Lb 29:12

Pwt 16:13

Ezd 3:4

Neh 8:14

Za 14:16

Jn 7:2

b Neh 8:18

Jn 7:37

c Wj 23:14

Pwt 16:16

d Kpl 23:4

Lb 28:26

Lb 29:7

e Kpl 1:9

Kpl 2:2

f Kpl 1:3

g Kpl 2:1

Kpl 2:11

h Wj 29:40

Lb 15:5

Lb 28:7

Flp 2:17

i Wj 16:23

Wj 20:8

Wj 31:13

Iz 56:2

j Wj 28:38

Lb 18:29

k Lb 29:39

Pwt 12:11

l Pwt 12:6

1Kn 29:9

2Kn 35:8

Ezd 2:68

m Za 14:16

Mt 13:39

Mt 24:31

Mt 25:31

n Pwt 16:13

wieczora macie obchodzić wasz sabat”.

33 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **34** „Prze-mów do synów Izraela i powiedz: „Piętnastego dnia tego siódmego miesiąca jest przez siedem dni Święto Szalaśów dla Jehowy.^a

35 W pierwszym dniu jest święte zgromadzenie. Nie możecie wykonywać żadnej ciężkiej pracy. **36** Przez siedem dni macie składać ofiarę ogniową dla Jehowy. W dniu ósmym ma się odbyć dla was święte zgromadzenie^b i macie złożyć ofiarę ogniową dla Jehowy. Jest to uroczyste zgromadzenie. Nie możecie wykonywać żadnej ciężkiej pracy.

37 „Są to okresowe święta^c Jehowy, które macie ogłosić jako święte zgromadzenia,^d w celu składania ofiary ogniowej^e dla Jehowy: całopalenia^f i ofiary zbożowej^g wchodzącej w skład tej ofiary, i ofiar płynnych^h według tego, co przypada na ów dzień. **38** oprócz sabatów Jehowyⁱ i oprócz waszych darów,^j i oprócz wszystkich waszych ślubowanych darów ofiarnych,^k i oprócz wszystkich waszych dobrowolnych darów ofiarnych,^l które macie dawać Jehowie. **39** Jednakże piętnastego dnia miesiąca siódmego, gdy zbieracie plony ziemi, macie obchodzić święto^m Jehowy przez siedem dni.ⁿ W pierwszym dniu jest całkowity odpoczynek i w ósmym dniu jest całkowity odpoczynek.^o **40** I w pierwszym dniu macie sobie wziąć owoc z okazałych drzew, liście drzew palmowych^p i gałęzie z gałęzistych drzew oraz topoli z doliny potoku, i przez siedem dni będziecie się radować^q przed Jehową, waszym

o Kpl 23:7; Kpl 23:24; Lb 29:12; p Neh 8:15; Jn 12:13; Obj 7:9; q Pwt 16:15; Neh 8:10.

Bogiem. **41** I będziecie je obchodzić jako święto dla Jehowy przez siedem dni w roku.^a Będziecie je za waszych pokoleń obchodzić w miesiącu siódmym jako ustawę po czas niezmierny. **42** Przez siedem dni będziecie mieszkać w szałasach.^b Wszyscy rodowici mieszkańcy w Izraelu mają mieszkać w szałasach.^c **43** by wasze pokolenia wiedziały,^d że w szałasach kazałem mieszkać synom Izraela, gdyż ich wyprowadzałem z ziemi egipskiej.^e Jam jest Jehowa, wasz Bóg^f.

44 Toteż Mojżesz powiedział synom Izraela o okresowych świętach^f Jehowy.

24 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Nakaż synom Izraela, żeby się dla ciebie postarali o czystą, wytłoczoną oliwę z oliwek na oświelenie,^g by zawsze można było zapalać lampę.^h **3** Na zewnątrz zasłony Świadcstwa w namiocie spotkania Aaron ma dbać o to, by była gotowa przed Jehową od wieczora aż do rana, zawsze. Jest to ustawa po czas niezmierny przez wasze pokolenia. **4** Na świecznikuⁱ ze szczerego złota ma zawsze^j ustawiać lampy^k przed Jehową.

5 „A ty weźmiesz wybornej maki i upieczesz z niej dwanaście okrągłych placków. Na każdy okrągły placek placków zużyć dwie dziesiąte efy. **6** I ułożysz je w dwa stosy, po sześć w stosie,^l na stole ze szczerego złota przed Jehową.^m **7** I na każdym stosie położysz czystą wonną żywicę, a będzie to służyć za chleb przypomnienia,ⁿ za ofiarę ogniwą dla Jehowy. **8** W każdym dniu sabatu, zawsze, winien je układać przed Jehową.^o Jest to przymierze po czas niezmierny

ROZDZ. 23

- a Lb 29:12
Neh 8:18
- b Pwt 31:10
- c Neh 8:14
Neh 8:16
Neh 8:17
- d Wj 13:14
Pwt 31:13
Ps 78:6
- e Wj 12:38
Lb 24:5
Za 14:16
- f Kpl 23:2

ROZDZ. 24

- g Wj 27:20
- h Lb 8:2
2Kn 13:11
- i Wj 25:31
Jer 52:19
Heb 9:2
- j Wj 27:20
- k Wj 39:37
- l Wj 40:23
1Sm 21:4
Mk 2:26
- m Wj 25:24
1Kl 7:48
Heb 9:2
- n Kpl 2:2
Kpl 6:15
- o Lb 4:7
1Kn 9:32
2Kn 2:4
Neh 10:33

szpalta 2

- a Kpl 21:22
Kpl 22:10
1Sm 21:6
Mt 12:4
Łk 6:4
- b Kpl 6:16
- c Wj 12:38
Lb 11:4
- d Wj 2:13
- e Ps 8:1
Ps 83:18
Oz 12:5
- f Wj 20:7
Wj 21:17
Wj 22:28
Kpl 19:12
Iz 8:21
Obj 16:9
- g Wj 18:22
- h Lb 15:34
- i Wj 18:15
- j Kpl 13:46
Lb 5:3
- k Pwt 13:9
Pwt 17:7
- l Kpl 5:1
Lb 15:35
Pwt 13:10
- m Pwt 5:11
- n 1Kl 21:10
Ps 74:10
- o Rdz 9:6
Wj 21:12
Lb 35:31
Pwt 19:13
- p Wj 21:35

z synami Izraela. **9** A przypadek to Aaronowi i jego synom^a i będą to jeść w świętym miejscu,^b gdyż jest to dla niego coś szczególnie świętego z ofiary ogniwowej dla Jehowy, jako przepis po czas niezmierny^c.

10 A oto syn pewnej izraelskiej kobiety, który był jednak synem Egipcjanina,^c wszedł między synów Izraela i ten syn Izraelitki oraz pewien Izraelita zaczęli się ze sobą bić^d w obozie. **11** I syn tej izraelskiej kobiety zaczął lżyć Imię^e oraz mu złorzeczyć.^f Przyprowadzono go więc do Mojżesza.^g A jego matka miała na imię Szelomit i była córką Dibriego z plemienia Dana.

12 Wtedy oddano go pod straż,^h dopóki nie otrzymają wyraźnego oznajmienia według tego, co powie Jehowa.ⁱ

13 A Jehowa przemówił do Mojżesza i rzekł: **14** „Tego, który złorzeczył, wyprowadź poza oboz;^j a wszyscy, którzy go słyszeli, niech położą ręce^k na jego głowie i niech całe zgromadzenie ukamieniuje go kamieniami.^l

15 I masz powiedzieć do synów Izraela, mówiąc: „Jeżeli ktoś złorzeczy swemu Bogu, to odpowie za swój grzech. **16** Tego więc, kto lży imię Jehowy, należy koniecznie uśmiercić.^m Całe zgromadzenie ma go koniecznie ukamienować kamieniami. Osiadłego przybysza, tak samo jak rodowitego mieszkańca, należy uśmiercić za to, że lżył Imię.ⁿ

17 „A jeśli ktoś śmiertelnie ugodzi jakąś duszę ludzką, ma bezwarunkowo zostać uśmiercony.^o **18** Ten zaś, kto śmiertelnie ugodzi duszę zwierzęcia domowego, ma dać za nią odszkodowanie, duszę za duszę.^p **19** A jeśli ktoś spowoduje u

swego towarzysza jakieś uszkodzenie, to jak on uczynił, tak należy uczynić jemu.^a **20** Złamanie za złamanie, oko za oko, ząb za ząb; takie samo uszkodzenie, jakie spowodował u tego człowieka, należy spowodować u niego.^b **21** A kto śmiertelnie ugodzi zwierzę,^c ma za nie dać odszkodowanie,^d lecz kto śmiertelnie ugodzi człowieka, ma zostać uśmiercony.^e

22 „Ma was obowiązywać jedno sądownicze rozstrzygnięcie. Osiadły przybysz ma być na równi z rodowitym mieszkańcem,^f bom ja jest Jehowa, wasz Bóg”.^g

23 Potem Mojżesz przemówił do synów Izraela, a oni wyprowadzili tego, który złorzeczył, poza obóz i ukamienowali go kamieniami.^h Synowie Izraela uczynili więc tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

25 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza na górze Synaj, mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Gdy w końcu wejdziecie do ziemi, którą ja wam daję,ⁱ ziemia ta będzie obchodzić sabat dla Jehowy.^j **3** Sześć lat masz obsiewać swe pole i sześć lat masz przycinać winnicę, i będziesz zbierać plon ziemi.^k **4** Lecz w siódmym roku ma nastąpić sabat całkowitego odpoczynku dla ziemi,^l sabat dla Jehowy. Nie wolno ci obsiewać swego pola i nie wolno ci przycinać swej winnicy. **5** Nie wolno ci żąć tego, co wyrośnie z rozspanych ziaren twe go żniwa, i nie wolno ci zbierać winogron z twej nie przycinanej winorośli. Ma nastąpić rok całkowitego odpoczynku dla ziemi. **6** A plon sabatu ziemi będzie wam służył za pokarm: tobie i twemu niewolnikowi, i twej niewolnicy, i twemu najemnikowi oraz osiedleńcowi u ciebie – tym,

ROZDZ. 24

a Wj 21:23

b Wj 21:24

Pwt 19:21

Mt 5:38

c Wj 21:33

d Wj 21:34

Wj 22:1

e Rdz 9:6

Wj 21:12

f Wj 12:49

Kpl 17:10

Kpl 19:34

Lb 9:14

Lb 15:16

g Rz 3:29

h Lb 15:36

Pwt 17:7

ROZDZ. 25

i Rdz 15:16

Pwt 32:8

Ps 24:1

j Kpl 26:34

2Krn 36:21

k Wj 23:10

l Wj 23:11

Kpl 26:34

szpalta 2

a Kpl 23:27

b Lb 10:2

Lb 10:10

c Kpl 16:30

Kpl 23:28

d Ps 146:7

Iz 61:1

Iz 63:4

Jer 34:8

Lk 4:18

Rz 8:21

e Kpl 27:17

Kpl 27:24

f Kpl 25:13

Lb 36:4

Pwt 15:1

g Mt 12:8

Mt 12:12

Rz 8:21

h Kpl 25:5

i Wj 23:11

Kpl 25:6

j Kpl 25:30

Kpl 27:24

k 1Sm 12:3

Prz 14:31

Am 5:11

Mi 2:2

1Ko 6:8

l Kpl 27:18

m Kpl 27:23

n Kpl 19:13

Prz 22:22

Jer 7:6

którzy przebywają u ciebie jako przybysze. **7** Jak również twemu zwierzęciu domowemu i dzi kiemu zwierzęciu, które jest na twojej ziemi. Cały jej plon będzie służył za pożywienie.

8 „I odliczysz sobie siedem sabatów lat, siedem razy po siedem lat, a dni owych siedmiu sabatów lat będzie dla ciebie ogółem czterdzieści dziewięć lat. **9** A w siódmym miesiącu, dziesiątego dnia tego miesiąca,^a każesz zadać w róg^b o donośnym dźwięku; w Dniu Prześlania^c każe cie zadać w róg po całej waszej ziemi. **10** I uświęcicie rok pięćdziesiąty, i w całej ziemi ogłosicie oswobodzenie wszystkim jej mieszkańcom.^d Będzie to dla was Jubileusz^e i powrócicie każdy do swej posiadłości, każdy też powróci do swej rodziny.^f

11 Rok pięćdziesiąty będzie dla was Jubileuszem.^g Nie wolno wam siał ani zbierać tego, co wyrosło z rozspanych ziaren, ani zbierać winogron z nie przycinanych winorośli.^h **12** Jest to bowiem Jubileusz. Ma być dla was czymś świętym. Możecie jeść wprost z pola to, co rodzi ziemia.ⁱ

13 „W owym roku Jubileuszu macie powrócić każdy do swej własności.^j **14** Jeżeli będziecie sprzedawać towar swemu towarzyszowi lub kupować z ręki swego towarzysza, nie krzywdźcie jeden drugiego.^k **15** Według liczby lat po Jubileuszu macie kupować od swego towarzysza; według liczby lat zbiorów ma on sprzedawać tobie.^l **16** Im więcej lat, tym bardziej ma podwyższyć jego cenę kupna,^m a im mniej lat, tym bardziej ma obniżyć jego cenę kupna, gdyż sprzedaje ci liczbę zbiorów. **17** I żadnemu z was nie wolno krzywdzić swego towarzysza,ⁿ i będziesz się bał swego

Boga,^a bom ja jest Jehowa, wasz Bóg.^b **18** Macie więc wprowadzać w czyn moje ustawy i przestrzegać moich sądowniczych rozstrzygnięć, macie też wprowadzać je w czyn. Wówczas będziecie bezpiecznie mieszkać na tej ziemi.^c **19** A ziemia wyda swój plon^d i będziecie jeść do syta oraz mieszkać na niej bezpiecznie.^e

20 „Lecz jeśli powiecie: „Co mamy jeść w roku siódmym, skoro nie możemy siać ani zbierać plonów?”^f **21** to ja zapewnię wam moje błogosławieństwo w roku szóstym i on wyda plon na trzy lata.^g **22** I będziecie siać w roku ósmym, a jeść będziecie ze starego zbioru aż do roku dziewiątego. Dopóki nie będzie jego zbioru, będziecie jedli stary.

23 „A zatem ziemi nie należy sprzedawać na zawsze,^h gdyż ziemia jest moja.ⁱ Wy bowiem z mojego punktu widzenia jesteście osiadłymi przybyszami i osiedleńcami.^j **24** I w całej ziemi będącej w waszym posiadaniu macie przyznawać ziemi prawo odkupu.^k

25 „Jeżeli twój brat zubożeje i musi sprzedać coś ze swej posiadłości, to przyjdzie wykupiciel blisko z nim spokrewniony i odkupi to, co jego brat sprzedał.^l **26** Natomiast jeśli ktoś nie ma żadnego wykupiciela, a swą własną ręką osiąga zysk i ma dosyć na dokonanie wykupu, **27** to odliczy lata od czasu sprzedania i zwróci resztę pieniędzy człowiekowi, któremu sprzedał, a sam wróci do swej posiadłości.^m

28 „Lecz gdyby jego ręka nie posiadała dosyć, by mu oddać, wówczas to, co sprzedał, ma pozostać dalej w ręce nabywcy aż

ROZDZ. 25

- a Rdz 20:11
Rdz 22:12
Kpl 25:43
1Sm 12:24
Neh 5:9
Prz 1:7
Prz 8:13
Dz 9:31
- b Iz 33:22
- c Pwt 12:10
Ps 4:8
Prz 1:33
- d Kpl 26:5
Ps 67:6
Eze 34:27
Jl 2:24
- e Eze 34:25
- f Kpl 25:5
Mt 6:25
- g Rdz 26:12
Pwt 28:8
Mal 3:10
- h 1Kl 21:3
Eze 48:14
- i 2Kn 7:20
Ps 24:1
Ps 85:1
Jl 2:18
- j 1Kn 29:15
Ps 39:12
1Pt 2:11
- k Kpl 25:51
- l Rut 2:20
Rut 4:4
Rut 4:6
Jer 32:7
- m Kpl 25:50

szpalta 2

- a Kpl 25:10
Kpl 25:13
Kpl 27:24
- b Kpl 25:10
- c Kpl 25:25
Kpl 25:51
- d Kpl 25:48
- e Kpl 25:10
- f Lb 35:2
Lb 35:8
Joz 21:2
- g Jer 32:8
- h Kpl 25:28
- i Lb 18:20
Lb 35:4
Pwt 18:1
- j Lb 35:7
Joz 14:4
Joz 21:2
- k Kpl 25:25
Pwt 15:7
Ps 41:1
Prz 14:20
Prz 17:5
Prz 19:17
Mk 14:7
- l Ps 37:26
Ps 112:5
Prz 3:27
Prz 14:31
Lk 6:35
Dz 11:29
1Tim 6:18
1Jn 3:17
- m Wj 22:21
Wj 23:9
Kpl 19:34
Pwt 10:18

do roku Jubileuszu;^a i zostanie zwolnione podczas Jubileuszu, i on powróci do swej posiadłości.^b

29 „A jeśli ktoś sprzeda dom mieszkalny w mieście otoczo- nym murem, jego prawo wykupu będzie pozostawać w mocy, aż upłynie rok od jego sprzedaży; jego prawo wykupu^c pozostanie w mocy przez cały rok. **30** Lecz jeśli nie zostanie odkupiony przed upływem całego roku, to dom w mieście mającym mur na zawsze pozostanie własnością nabywcy za jego pokoleń. Nie zostanie zwolniony podczas Jubileuszu. **31** Jednakże domy w osadach nie otoczonych murem należy uważać za należące do pola tej krainy. Prawo wykupu^d ma co do niego pozostawać w mocy, a zostanie to zwolnione podczas Jubileuszu.^e

32 „Jeśli chodzi o miasta Lewitów i domy w miastach, które do nich należą,^f prawo wykupu dla Lewitów ma pozostawać w mocy po czas niezmierzony.^g **33** A jeśli mienia Lewitów nie odkupiono, dom sprzedany w mieście, w którym jest jego własność, zostanie zwolniony podczas Jubileuszu,^h gdyż domy w miastach Lewitów należą do nich pośród synów Izraela.ⁱ **34** A pola terenu pastwiskowego^j ich miast nie można sprzedać, gdyż należy do nich po czas niezmierzony.

35 „A jeśli twój brat, który jest koło ciebie, zubożeje i finansowo podupadnie,^k to masz go wesprzeć.^l Ma żyć u ciebie jak osiadły przybysz i osiedlenie.^m

36 Nie bierz od niego odsetek ani lichwy,ⁿ lecz masz się bać swego Boga;^o a twój brat będzie żył u ciebie. **37** Nie dawaj

n Wj 22:25; Pwt 23:19; Neh 5:7; Ps 15:5; Prz 28:8; Eze 18:13; o Ps 89:7; Prz 8:13; Heb 12:28.

mu swych pieniędzy na procent^a i nie dawaj swej żywności na lichwę. **38** Jam jest Jehowa, wasz Bóg, który was wyprowadził z ziemi egipskiej, aby dać wam ziemię Kanaan^b i okazać się waszym Bogiem.^c

39 „A jeśli twój brat, który jest koło ciebie, zubożeje i musi się tobie sprzedawać,^d nie wolno ci go wykorzystywać do pracy w służbie niewolniczej.^e

40 Będzie u ciebie jak najemnik,^f jak osiedleńiec. Będzie służył u ciebie do roku Jubileuszu. **41** I odejdzie od ciebie wolny, on i jego synowie z nim, i wróci do swej rodziny, wróci do posiadłości swych praojców.^g

42 Bo są oni moimi niewolnikami, których wyprowadziłem z ziemi egipskiej.^h Nie wolno im sprzedawać samych siebie, jak się sprzedaje niewolnika. **43** Nie możesz go deptać jak tyran;ⁱ masz się bać swego Boga.^j

44 Jeśli chodzi o twego niewolnika i twoją niewolnicę, których nabywasz spośród okolicznych narodów—spośród nich możecie kupić niewolnika i niewolnicę. **45** A także spośród synów osiedleńców, którzy przebywają u was jako przybysze^k—możecie kupować spośród nich, jak również spośród ich rodzin, które są u was, tych, którzy się im urodzili w waszej ziemi; i staną się waszą własnością. **46** I będziecie ich przekazywać jako dziedzictwo waszym synom po was, by dziedziczyli jako własność po czas niezmierny.^l Możecie ich wykorzystywać do pracy, ale jeśli chodzi o waszych braci, synów Izraela, nie możesz jeden drugiego deptać jak tyran.^m

47 „Ale jeśli się wzbogaci ręka osiadłego przybysza lub kogoś, kto się u ciebie osiedlił,

ROZDZ. 25

a Pwt 23:20
Neh 5:10
Łk 6:35

b Wj 20:2
1Kl 8:51

c Wj 6:7
Łb 15:41

d Wj 21:2
Pwt 15:12
2Kl 4:1
Neh 5:5

e Wj 1:14

f Kpl 25:53
1Kl 9:22

g Wj 21:3
Kpl 25:10

h Wj 19:5
Kpl 25:55

i Wj 1:13
Wj 3:7
Iz 47:6
Ef 6:9
Kol 4:1

j Wj 1:17
Kpl 25:17
Kzn 12:13

k Wj 12:38
Joz 9:21

l Iz 14:2

m Kpl 25:39
Kpl 25:43

szpalta 2

a Neh 5:5

b Kpl 25:25

c Neh 5:8

d Rut 2:20

e Kpl 25:26
1Kl 7:21

f Kpl 25:10
Kpl 25:16

g Kpl 25:27

h Pwt 15:18
Iz 16:14
Iz 21:16

i Kpl 25:16
Kpl 27:18

j Kpl 25:40

k Kpl 25:43
Kol 4:1

l Wj 21:3
Kpl 25:40

m Kpl 25:42

n Wj 13:3
Wj 20:2
Łk 1:74

o Pwt 1:21
Joz 1:9

ROZDZ. 26

p Wj 20:4
Kpl 19:4
Ps 96:5
Dz 17:29
1Kl 8:4

q Pwt 5:8

a twój brat, który jest koło niego, zubożeje i będzie musiał sprzedać samego siebie osiadłemu przybyszowi lub komuś, kto się u ciebie osiedlił, albo członkowi rodziny osiadłego przybysza, **48** to gdy sprzedał siebie,^a w jego wypadku prawo wykupu będzie pozostawać w mocy.^b Któryś z jego braci może go wykupić.^c **49** Albo jego wujek, albo syn jego wujka może go wykupić, albo którykolwiek z jego cielesnych krewnych,^d ktoś z jego rodziny, może go wykupić.

„Albo jeśli jego ręka się wzbogaci, to sam siebie wykupi.^e **50** I rozliczy się ze swym nabywcą od roku, gdy mu siebie sprzedał, aż do roku Jubileuszu,^f a pieniądze za sprzedanie go winny odpowiadać liczbie lat.^g Pozostanie u niego według tego, jak się liczy dni pracy najemnika.^h **51** Jeśli jeszcze pozostaje wiele lat, ma stosownie do nich zapłacić swą cenę wykupu z pieniędzy, za które go nabyto.

52 Ale jeśli pozostaje tylko kilka lat do roku Jubileuszu,ⁱ dokonaj obliczenia. Stosownie do tych lat ma zapłacić cenę swego wykupu. **53** Ma rok po roku pozostawać u niego jako najemnik.^j Tamten nie może go na twoich oczach deptać jak tyran.^k

54 Jeśli jednak nie może się wykupić na tych warunkach, to odejdzie wolny w roku Jubileuszu,^l on i jego synowie z nim.

55 „Bo dla mnie synowie Izraela są niewolnikami. Są moimi niewolnikami,^m których wyprowadziłem z ziemi egipskiej.ⁿ Jam jest Jehowa, wasz Bóg.^o

26 „Nie wolno wam czynić sobie nic niewartych bogów^p i nie wolno wam stawiać sobie rzeźbionego wizerunku^q ani świętego słuca, i nie wolno

wam wystawiać żadnego kamienia na pokaz^a w waszej ziemi, by mu się kłaniać;^b bom ja jest Jehowa, wasz Bóg. **2** Macie zachowywać moje sabaty^c i odnosić się do mego sanktuarium z bojaźnią nacechowaną szacunkiem. Jam jest Jehowa.

3 „Jeśli będziecie postępować według moich ustaw oraz przestrzegać moich przykazań i wprowadzać je w czyn,^d **4** to dam wam deszcz we właściwym czasie^e i ziemia wyda swój urodzaj,^f a drzewo polne wyda swój owoc.^g **5** I wasza młocka trwać będzie do winobrania, a winobranie potrwa do siewu; i będziecie jeść chleb do syta^h oraz mieszkać bezpiecznie w swojej ziemi.ⁱ **6** I zaprowadzę w tej ziemi pokój,^j i położycie się, a nikt nie przyprawi was o drżenie;^k sprawię też, że zniknie z ziemi^l dziki zwierzę wyrządzający szkodę, i nie przejdzie przez waszą ziemię miecz.^m **7** I będziecie ścigać swych nieprzyjaciół,ⁿ a oni padną przed wami od miecza. **8** I pięciu z was będzie ścigać setkę, a stu z was rzuci się w pościg za dziesięcioma tysiącami i wasi nieprzyjaciele padną przed wami od miecza.^o

9 „A ja zwrócę się ku wam^p i uczynię was płodnymi, i rozmnożę was,^q i wywiążę się z mego przymierza zawartego z wami.^r

10 I będziecie jeść stare zbiory z poprzedniego roku,^s i wyniesiecie stare przed nowymi. **11** A umieścicie pośród was swój przybytek^t i moja dusza nie będzie się wami brzydzić.^u **12** I będę się przechadzał pośród was, i będę waszym Bogiem,^v a wy będziecie moim ludem.^w **13** Jam jest Jehowa, wasz Bóg, który was wyprowadził z ziemi egipskiej, abyscie nie byli ich niewolnikami,^x i ja połamałem dązki waszego

ROZDZ. 26

- a Lb 33:52
- b Dn 3:18
1Kl 10:14
- c Kpl 19:30
- d Pwt 11:13
Kzn 12:13
Lz 48:18
- e Pwt 28:12
Lz 30:23
Eze 34:26
Jl 2:23
Am 4:7
- f Ps 67:6
Ps 85:12
Za 8:12
- g Eze 34:27
Eze 36:30
- h Pwt 11:15
Jl 2:19
- i Kpl 25:18
Prz 1:33
Jer 23:6
- j 1Kn 22:9
Ps 29:11
Ag 2:9
Flp 4:9
- k Hl 11:19
Ps 4:8
Jer 30:10
Mi 4:4
- l 2Kl 17:26
- m Eze 14:17
n Ps 18:37
- o Pwt 28:7
Pwt 32:30
Joz 23:10
Sdz 7:16
Sdz 15:15
1Kn 11:20
- p Wj 2:25
2Kl 13:23
- q Pwt 28:4
Neh 9:23
Ps 107:38
- r Wj 6:4
- s Kpl 25:22
- t Wj 25:8
Joz 22:19
Eze 37:26
Obj 21:3
- u Kpl 20:23
Jer 14:21
- v Wj 6:7
Pwt 23:14
2Kl 6:16
- w Jer 7:23
Eze 11:20
- x Wj 20:2
Kpl 25:38
Jer 11:4

szpalta 2

- a Jer 2:20
- b Pwt 28:15
Mal 2:2
- c 2Kl 17:15
Jer 13:10
- d Wj 24:7
Pwt 31:16
Jer 11:10
Heb 8:9
- e Pwt 28:22
- f 1Sm 2:33
- g Eze 33:10

jarzma, i sprawilem, że chodzicie wyprostowani.^a

14 „Lecz jeśli nie będziecie mnie słuchać ani spełniać wszystkich tych przykazań^b

15 i jeśli odrzucicie moje ustawy,^c i jeśli wasze dusze będą się brzydzić moimi sądowniczymi rozstrzygnięciami, tak iż nie będziecie spełniać wszystkich moich przykazań, aż w końcu pogwałcicie moje przymierze,^d **16** to ja postąpię z wami tak: wymierzając karę, utrpnię was gruźlicą^e i trawiącą gorączką, sprawię, że przygasną oczy^f i omdleje dusza.^g I będziecie siać swe ziarno na próżno, gdyż wasi nieprzyjaciele na pewno wam je zjedzą.^h **17** A ja zwrócę swe oblicze przeciwko wam i zostaniecie pokonani przez waszych nieprzyjaciół;ⁱ ci zaś, którzy was nienawidzą, będą po was deptać^j i będziecie uciekać, choć nikt was nie będzie ścigał.^k

18 „Jeśli jednak mimo to nie będziecie mnie słuchać, ukarzę was za wasze grzechy siedem razy surowiej.^l **19** Będę też musiał złamać pychę waszej siły i sprawię, że wasze niebiosa będą jak żelazo,^m a wasza ziemia jak miedź. **20** I na próżno użyjecie swej mocy, gdyż wasza ziemia nie wyda swego plonu,ⁿ a drzewo ziemi nie wyda swego owocu.^o

21 „Lecz jeśli dalej będziecie postępować na przekór mnie i nie będziecie chcieli mnie słuchać, to zadam wam siedmiokrotnie więcej ciosów, odpowiednio do waszych grzechów.^p

22 I naśle na was dzikie zwierzęta polne,^q a one pozabiją was

h Pwt 28:33; Sdz 6:3; i Pwt 28:25; Sdz 2:14; 1Sm 4:10; Lam 2:17; j Ps 106:41; Lam 1:5; k Kpl 26:36; Prz 28:1; l Kpl 26:21; Ps 76:7; Ps 79:12; m Pwt 11:17; 1Kl 17:1; n Jer 12:13; Ag 1:6; o Pwt 11:17; Pwt 28:18; Ag 1:10; p Kpl 26:18; q Pwt 32:24; 2Kl 17:25; Jer 15:3.

dzieci^a i wytępią wasze zwierzęta domowe, i zmniejszą waszą liczebność, a wasze drogi opustoszeją.^b

23 „Jeśli zaś nie pozwolicie, bym was tym wszystkim skorygował,^c i będziecie postępować na przekór mnie, **24** to ja, ja sam, będę postępował na przekór wam;^d i ja, właśnie ja, uderzę was siedmiokrotnie za wasze grzechy.^e **25** I sprowadzę na was miecz, który wywrze pomstę^f za przyciemnienie^g; i zbieriecie się w swych miastach, a ja ześlę na was zarazę^h i zostaniecie wydani w rękę nieprzyjaciela.ⁱ **26** Gdy połamie wam drążki, na których wiszą okrągłe chleby,^j dziesięć kobiet będzie piec wasz chleb tylko w jednym piecu i wydawać wasz chleb według wagi;^k i będziecie jedli, ale się nie nasycicie.^l

27 „Lecz jeśli i wtedy nie będziecie mnie słuchać i będziecie postępować na przekór mnie,^m **28** to będę z gniewem postępował na przekór wamⁿ i ja sam ukarzę was siedmiokrotnie za wasze grzechy.^o **29** Będziecie więc jedli ciało swych synów i będziecie jedli ciało swych córek.^p **30** I unicestwię wasze święte wyzniny,^q i pościnam wasze kadzielnie, a wasze trupy rzucę na trupy waszych gnojowych bożków;^r i moja dusza po prostu będzie się wami brzydzić.^s **31** I oddam wasze miasta pod miecz,^t i spustoszę wasze sanktuaria,^u i nie będę wahał waszych kojących woni.^v **32** I spustoszę ziemię,^w a wasi nieprzyjaciele, którzy w niej mieszkają, widząc to, wprost osłupieją.^x **33** Was zaś rozprósze między narodami^y i dobędę z wami miecz;^z i wasza ziemia stanie się pustkowiem,^a a wasze miasta obróca się w opustoszałą ruinę.

ROZDZ. 26

- a 2Kl 2:24
Eze 5:17
b Sdz 5:6
Iz 33:8
Eze 14:15
Za 7:14
c Iz 1:16
Jer 2:30
Jer 5:3
Heb 12:6
d Hl 9:4
Ps 18:26
e Kpl 26:18
f Eze 6:9
Heb 10:30
g Wj 24:7
h Pwt 28:21
2Sm 24:15
Jer 24:10
Am 4:10
i Sdz 2:14
1Sm 4:10
j Ps 105:16
Eze 5:16
k Eze 4:16
l Iz 9:20
Mi 6:14
Ag 1:6
m Kpl 26:21
n Iz 59:18
Jer 21:5
o Kpl 26:18
Kpl 26:21
p Pwt 28:53
2Kl 6:29
Jer 19:9
Lam 2:20
Lam 4:10
Eze 5:10
q 1Kl 13:2
2Kl 23:8
2Kn 34:3
Iz 27:9
r 2Kl 23:20
Jer 16:18
Eze 6:5
s Ps 78:59
t 2Kl 25:9
2Kn 36:17
Neh 2:3
Iz 1:7
Jer 4:7
u Ps 74:7
Jer 52:13
Lam 1:10
Mk 13:2
v Rdz 8:21
w Pwt 29:23
Jer 9:11
Lk 21:20
x Pwt 28:37
Jer 18:16
Lam 2:15
Eze 5:15
y Ps 44:11
Jer 9:16
z Eze 12:14
a Jer 9:11
Za 7:14

szpalta 2

- a 2Kn 36:21
b Iz 24:6
c Kpl 26:17
Prz 28:1
Iz 30:17
Eze 21:7

34 „Wtedy ziemia ta będzie spłacać swe sabaty przez wszystkie dni swego spustoszenia, gdy tymczasem wy będziecie w ziemi swych nieprzyjaciół. Wtedy ziemia ta będzie obchodzić sabat, gdyż ma spłacić swe sabaty.^a **35** Przez wszystkie dni swego spustoszenia będzie obchodzić sabat, nie obchodziła bowiem sabatu podczas waszych sabatów, gdyście na niej mieszkali.

36 „Co się tyczy pozostałych wśród was,^b w ich serca wprowadzę bojaźliwość w ziemiach ich nieprzyjaciół; i będzie ich ścigał głos liścia unoszonego wiatrem, a oni będą uciekać jak w ucieczce przed mieczem i będą padać, chociaż nie będzie ścigającego.^c **37** I będą się potykać jeden o drugiego jak gdyby przed mieczem, chociaż nie będzie ścigającego, i okażecie się niezdolni do stawienia oporu swoim nieprzyjaciółom.^d **38** I poginiecie między narodami,^e i pochlonie was ziemia waszych nieprzyjaciół. **39** A pozostali wśród was zgniją^f z powodu swego przewinienia w ziemiach waszych nieprzyjaciół. Tak, z powodu przewinień swych ojców^g zgniją razem z nimi. **40** I wyznają swoje przewinienie^h oraz przewinienie swych ojców w swojej niewierności, gdy mi się sprzeniewierzali, tak, gdy postępowali na przekór mnie.ⁱ **41** Ale i ja zacząłem postępować im na przekór^j i musiałem ich zaprowadzić do ziemi ich nieprzyjaciół.^k

„Może wtedy ich nieobrzezane serce^l się ukorzy^m i wtedy zapła-

- d Joz 7:12; Sdz 2:14; Iz 10:4; Jer 37:10; e Pwt 4:27; Pwt 28:48; Jer 42:17; f Pwt 4:27; Pwt 28:65; Eze 6:9; g Wj 20:5; Lb 14:18; Pwt 5:9; h 1Kl 8:33; Neh 9:2; Dn 9:5; i Jer 31:19; Eze 36:31; j Kpl 26:24; k 1Kl 8:47; 2Kn 36:20; l Pwt 30:6; Jer 4:4; Jer 9:26; Eze 44:7; Dz 7:51; Rz 2:29; m 2Kn 12:7.

cą za swe przewinienie. **42** A ja wspomnę na moje przymierze z Jakubem;^a wspomnę też na moje przymierze z Izaakiem^b oraz na moje przymierze z Abrahamem,^c wspomnę również na tę ziemię. **43** Przez cały czas ziemia ta była przez nich opuszczona i spłacała swoje sabaty,^d gdy spustoszona leżała bez nich, a oni płacili za swe przewinienie,^e dlatego, właśnie dlatego, że odrzucili moje sądownicze rozstrzygnięcia,^f a ich dusze brzydziły się moimi ustawami.^g **44** Ale pomimo tego wszystkiego, gdy będą przebywać w ziemi swych nieprzyjaciół, nie odrzucę ich^h ani nie obrzydzą ich sobie,ⁱ żeby ich wytrącić i tak pogwałcić moje przymierze^j z nimi; bom ja jest Jehowa, ich Bóg. **45** I przez wzgląd na nich wspomnę na przymierze z przodkami,^k których na oczach narodów wyprowadziłem z ziemi egipskiej,^l by się okazać ich Bogiem. Jam jest Jehowa”.

46 Oto przepisy i sądownicze rozstrzygnięcia^m oraz prawa, które Jehowa ustanowił między sobą a synami Izraela na górze Synaj za pośrednictwem Mojżesza.ⁿ

27 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Jeśli ktoś składa szczególnie ślub,^o ofiarując Jehowie dusze według wartości szacunkowej, **3** ma to być szacunkowa wartość mężczyzny w wieku od dwudziestu lat do sześćdziesięciu lat; ta wartość szacunkowa ma wynosić pięćdziesiąt sykli srebra według sykla świętego miejsca. **4** Lecz jeśli jest to kobieta, wartość szacunkowa ma wynosić trzydzieści sykli. **5** Jeśli zaś chodzi o wiek

ROZDZ. 26a Rdz 28:13
Lb 32:11

b Rdz 26:3

c Rdz 12:7
Wj 2:24
Pwt 4:31
Ps 106:45
Lk 1:72d Kpl 26:34
2Kn 36:21e Kpl 26:41
Lb 14:34

f 2Kl 17:15

g Kpl 26:15

h Pwt 4:31
2Kl 13:23
Neh 9:31
Rz 11:2

i Kpl 26:11

j Pwt 4:13
Jer 14:21k Wj 24:3
Wj 24:8
Pwt 9:9l Ps 98:2
Eze 20:9

m Pwt 6:1

n Kpl 27:34
Jn 1:17**ROZDZ. 27**o Lb 6:2
Pwt 23:21
Sdz 11:30
1Sm 1:11
Kzn 5:4**szpalta 2**

a Lb 18:16

b Kpl 5:7
Kpl 5:11
Kpl 12:8
Kpl 14:21c Lb 3:6
2Kl 12:4d Lk 21:2
2Ko 8:12e Kpl 2:3
Lb 18:9f Kpl 20:25
Pwt 14:7

g Mal 1:11

h Kpl 10:10
Lb 3:6
Eze 44:23i Kpl 5:15
Kpl 6:6j Kpl 5:16
Kpl 6:5
Kpl 22:14
Kpl 27:19

k Kpl 27:12

od pięciu lat do dwudziestu lat, szacunkowa wartość osoby płci męskiej ma wynosić dwadzieścia sykli, a osoby płci żeńskiej dziesięć sykli. **6** A jeśli chodzi o wiek od miesiąca do pięciu lat, szacunkowa wartość osoby płci męskiej ma wynosić pięć^a sykli srebra, a szacunkowa wartość osoby płci żeńskiej ma wynosić trzy sykle srebra.

7 „Jeśli zaś chodzi o wiek od sześćdziesięciu lat wzwyż, to w wypadku mężczyzny wartość szacunkowa ma wynosić piętnaście sykli, a kobiety – dziesięć sykli. **8** Lecz jeśli jest za biedny, by zapłacić tę wartość szacunkową,^b należy postawić tę osobę przed kapłanem i kapłan dokona oszacowania jej.^c Stosownie do tego, na co ślubującego stać,^d kapłan dokona oszacowania go.

9 „A jeśli chodzi o zwierzę, które ktoś składa w darze Jehowie, wszystko, co odda Jehowie, stanie się czymś świętym.^e

10 Nie może go zamienić ani nie może go niczym zastąpić – dobrego złym ani złego dobrym. Ale jeśli już zastąpi jedno zwierzę drugim, to zarówno ono samo, jak i to, które dano w zamian, ma być czymś świętym. **11** A jeśli chodzi o jakieś nieczyste^f zwierzę, jakiego nie można składać w darze Jehowie,^g ma on postawić to zwierzę przed kapłanem.^h

12 I kapłan je oszacuje, czy jest dobre, czy złe. Jakiego oszacowania dokona kapłan,ⁱ tak ma być. **13** Lecz gdyby chciał je odkupić, to niech dołoży jedną piątą^j do wartości szacunkowej.

14 „A jeśli ktoś poświęci swój dom jako coś świętego dla Jehowy, kapłan go oszacuje, czy jest dobry, czy zły.^k Jakiego oszacowania dokona kapłan, tyle

ma kosztować. **15** Lecz gdyby uświęcający chciał odkupić swój dom, niech doloży z pieniędzy jedną piątą wartości szacunkowej;^a i będzie należał do niego.

16 „A gdyby ktoś uświęcił dla Jehowy kawałek pola ze swej posiadłości,^b to wartość należy oszacować według wysiewu: jeśli chomer^c ziarna jęczmiennego, to pięćdziesiąt sykli srebra.

17 Gdyby uświęcił pole, począwszy od roku Jubileuszu,^d to ma ono kosztować według wartości szacunkowej. **18** A gdyby uświęcił swe pole po Jubileuszu, to kapłan obliczy mu cenę stosownie do lat, które pozostają do następnego roku Jubileuszu, i należy obniżyć wartość szacunkową.^e

19 Lecz gdyby uświęcający je chciał jednak odkupić pole, niech doloży z pieniędzy jedną piątą wartości szacunkowej i pozostanie ono jego własnością.^f

20 Gdyby zaś nie odkupił pola, lecz sprzedano by to pole komuś innemu, nie może już zostać odkupione. **21** A gdy pole zostanie zwolnione podczas Jubileuszu, stanie się czymś świętym dla Jehowy, tak jak pole, które zostało poświęcone.^g Stanie się własnością kapłana.^h

22 „A gdyby ktoś uświęcił dla Jehowy nabyte przez siebie pole, które nie należy do pola będącego jego własnością,ⁱ

23 kapłan obliczy mu wysokość ceny szacunkowej aż do roku Jubileuszu i ma on dać wartość szacunkową tego samego dnia.^j Jest ono czymś świętym dla Jehowy.^k

24 W roku Jubileuszu pole wróci do tego, od kogo je kupił, do tego, do kogo ta ziemia należy jako jego własność.^l

25 „Każda wartość ma być szacowana w syklach świętego

ROZDZ. 27

a Kpl 27:13

b Dz 4:34

c Eze 45:11
Oz 3:2

d Kpl 25:10
Kpl 25:50

e Kpl 25:15
Kpl 25:16
Kpl 25:27

f Kpl 27:13

g Pwt 22:9
Eze 44:29

h Lb 18:14

i Kpl 25:10
Kpl 25:25

j Kpl 27:12
Kpl 27:18

k Kpl 27:9

l Kpl 25:28

szpalta 2

a Wj 30:13
Lb 3:47
Lb 18:16
Eze 45:12

b Wj 13:2
Lb 18:17

c Wj 22:30
Pwt 15:19

d Pwt 15:21

e Kpl 27:13

f Wj 22:20
Pwt 7:25
Pwt 7:26
Joz 6:17
Joz 7:1
1Sm 15:3

g Lb 18:14

h Lb 21:2
1Sm 15:18

i 1Sm 15:33

j Rdz 14:20
Rdz 28:22
Lb 18:21
Lb 18:26

Pwt 12:6
Pwt 14:22
2Kn 31:5
Neh 13:12
Mal 3:10
Łk 11:42
Heb 7:5

k Kpl 27:13

l Jer 33:13

m Kpl 27:10

n Kpl 26:46
Pwt 4:45

o Wj 3:1
Lb 1:1
Jn 1:17

miejsca. Sykl ma się równać dwudziestu gerom.^a

26 „Tylko pierwotnego ze zwierząt, które się urodziło jako pierwotne dla Jehowy,^b nikt nie ma uświęcać. Czy to byk, czy owca – należy do Jehowy.^c

27 A jeśli jest spośród zwierząt nieczystych^d i on ma je wykupić według wartości szacunkowej, niech doloży do niej jedną piątą.^e Ale gdyby nie zostało wykupione, należy je sprzedać według wartości szacunkowej.

28 „Tylko żadnej rzeczy poświęconej, którą by ktoś poświęcił Jehowie na zagładę^f – ze wszystkiego, co do niego należy, czy to z ludzi, czy ze zwierząt, czy z pola będącego jego własnością, nie można sprzedać, żadnej też rzeczy poświęconej nie można wykupić.^g Jest to coś szczególnie świętego dla Jehowy.

29 Żadnego człowieka poświęconego, który by został poświęcony na zagładę spośród ludzi, nie można wykupić.^h Ma bezwarunkowo zostać uśmiercony.ⁱ

30 „A każda dziesięcina^j z ziemi – z nasienia ziemi i z owocu drzewa – należy do Jehowy. Jest czymś świętym dla Jehowy.

31 A jeśli ktoś chce odkupić coś ze swej dziesięciny, ma dolożyć do tego jedną piątą.^k **32** Jeśli chodzi o wszelką dziesięcinę ze stada i z trzody, ze wszystkiego, co przechodzi pod kijem pasterskim,^l co dziesiąta głowa ma być czymś świętym dla Jehowy.

33 Nie ma on sprawdzać, czy jest dobra, czy zła, nie ma też jej zamieniać. Ale gdyby ją zamienił, ona sama i ta, którą dano w zamian za nią, będzie czymś świętym.^m Nie można jej odkupićⁿ.”

34 Oto przykazania,ⁿ które Jehowa dał Mojżeszowi na górze Synaj^o jako nakazy dla synów Izraela.

KSIĘGA LICZB

1 I Jehowa przemówił do Mojżesza na pustkowiu Synaj,^a w namiocie spotkania,^b pierwszego dnia miesiąca drugiego, w drugim roku po ich wyjściu z ziemi egipskiej,^c i rzekł: **2** „Dokonajcie spisu ogólnej liczby^d zgromadzenia synów Izraela według ich rodzin, według domu ich ojców, stosownie do liczby imion – wszystkich mężczyzn, głowa po głowie, **3** od dwudziestu lat wzwyż,^e każdego stojącego do wojska w Izraelu.^f Ty i Aaron macie ich spisać według ich zastępów.

4 „Z wami zaś ma być kilku mężów, po jednym mężu z plemienia; każdy to głowa swego domu patriarchalnego.^g **5** A oto imiona mężów, którzy staną z wami: z Rubena^h Elicur,ⁱ syn Szezeura; **6** z Symeona^j Szelumiel,^k syn Curiszaddaja; **7** z Judy^l Nachszon,^m syn Amminadaba; **8** z Issacharaⁿ Netanel,^o syn Cuara; **9** z Zebulona^p Eliab,^q syn Chelona; **10** z synów Józefa: z Efraima^s Eliszama, syn Ammihuda; z Manasses^t Gamaliel, syn Pedahcura; **11** z Beniamina^u Abidan,^v syn Gideoniego; **12** z Dana^w Achiezer,^x syn Ammiszaddaja; **13** z Aszera^y Pagiel,^z syn Ochрана; **14** z Gada^a Eliasaf,^b syn Deuela;^c **15** z Naftalego^d Achira,^e syn Enana. **16** Oto powołani ze zgromadzenia, naczelnicy plemion ich ojców. Są to zwierzchnicy tysięcy Izraela.”^g

17 Toteż Mojżesz i Aaron wzięli tych mężów, którzy zostali wyznaczeni imiennie. **18** A pierwszego dnia miesiąca drugiego

ROZDZ. 1

- a Wj 19:1
- b Pwt 33:2
- c Dz 7:38
- b Wj 25:22
- c Wj 40:17
- d Wj 30:12
- e Wj 30:14
- f Pwt 3:18
- g Wj 18:25
- h Lb 1:16
- i Joz 22:14
- j Joz 23:2
- k 1Kn 27:1
- h Rdz 49:3
- i Lb 2:10
- j Rdz 29:33
- k Rdz 49:5
- k Lb 7:36
- l Rdz 29:35
- m Rdz 49:10
- n Rut 4:20
- o Lk 3:32
- n Rdz 30:18
- o Rdz 49:14
- o Lb 10:15
- p Rdz 30:20
- q Rdz 49:13
- q Lb 7:24
- r Rdz 30:24
- s Rdz 49:22
- t 1Kn 5:1
- s Rdz 41:52
- t Rdz 48:20
- t Rdz 41:51
- u Rdz 35:18
- v Rdz 49:27
- v Lb 2:22
- w Rdz 30:6
- x Rdz 49:17
- x Lb 7:66
- y Rdz 30:13
- z Rdz 49:20
- z Lb 7:72
- a Rdz 30:11
- b Rdz 49:19
- b Lb 7:42
- c Lb 10:20
- c Lb 2:14
- d Rdz 30:8
- e Rdz 49:21
- e Lb 2:29
- f Lb 10:27
- f Wj 18:21
- g Lb 7:2
- g Pwt 1:15

szpalta 2

- a Ezd 2:62
- b Neh 7:61
- b Wj 30:14
- c Lb 14:29
- c Lb 26:2
- d Rdz 29:32
- e Rdz 49:3
- f Lb 2:10
- g 1Kn 5:1

zwołali całe zgromadzenie, żeby mogli potwierdzić swe pochodzenie^a co do swych rodzin w domach swych ojców, stosownie do liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż,^b głowa po głowie, **19** tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi; i przystąpił do spisania^c ich na pustkowiu Synaj.

20 A synów Rubena, pierwszego Izraela,^d urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, głowa po głowie, wszystkich mężczyzn od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stojących do wojska, **21** spisanych z plemienia Rubena było czterdzieści sześć tysięcy pięciuset.^e

22 Synów Symeona^f urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, spisanych według liczby imion, głowa po głowie, wszystkich mężczyzn od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stojących do wojska, **23** spisanych z plemienia Symeona było pięćdziesiąt dziewięć tysięcy trzyset.^g

24 Synów Gada^h urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stojących do wojska, **25** spisanych z plemienia Gadaⁱ było czterdzieści pięć tysięcy sześciuset pięćdziesięciu.^j

26 Synów Judy^k urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich

- e Lb 2:11; f Rdz 29:33; Rdz 46:10; Lb 2:12; Lb 26:12;
- g Lb 2:13; h Rdz 30:11; Rdz 46:16; Lb 26:15; i Lb 26:18;
- j Lb 2:15; k Rdz 29:35; Rdz 46:12; Rdz 49:10; Lb 2:3;
- 1Kn 5:2; Mt 1:2; Heb 7:14; Obj 5:5.

stających do wojska, **27** spisanych z plemienia Judy było siedemdziesiąt cztery tysiące sześćset.^a

28 Synów Issachara^b urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **29** spisanych z plemienia Issachara było pięćdziesiąt cztery tysiące czterystu.^c

30 Synów Zebulona^d urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **31** spisanych z plemienia Zebulona było pięćdziesiąt siedem tysięcy czterystu.^e

32 Z synów Józefa: synów Efraima^f urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **33** spisanych z plemienia Efraima^g było czterdzieści tysięcy pięciuset.^h

34 Synów Manassesⁱ urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **35** spisanych z plemienia Manasses^j było trzydzieści dwa tysiące dwustu.^k

36 Synów Beniamina^l urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **37** spisanych z plemienia Beniamina^m było trzydzieści pięć tysięcy czterystu.ⁿ

38 Synów Dana^o urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **39** spisa-

ROZDZ. 1

- a Lb 2:4
Lb 26:22
- b Rdz 30:18
Rdz 46:13
Lb 2:5
Lb 26:23
- c Lb 2:6
- d Rdz 30:20
- e Lb 2:8
- f Rdz 41:52
Rdz 46:20
Rdz 48:19
Lb 2:18
Lb 26:35
Pwt 33:17
Sdz 12:6
Jer 7:15
- g Rdz 48:5
- h Lb 2:19
- i Lb 2:20
Lb 26:29
- j Lb 2:21
- k Rdz 43:29
Rdz 46:21
Lb 26:38
- l Lb 2:23
- m Rdz 30:6
Rdz 46:23
Lb 2:25
Lb 10:25
Lb 26:42

szpalta 2

- a Lb 2:26
- b Rdz 35:26
Lb 2:27
- c Lb 2:28
- d Rdz 30:8
Rdz 46:24
Lb 26:48
- e Lb 2:30
- f Rdz 13:16
Rdz 22:17
Rdz 46:3
Wj 12:37
Wj 38:26
Lb 2:32
- g Rdz 29:34
Rdz 46:11
Lb 3:12
1Kn 6:1
- h Lb 2:33
Lb 26:64
- i Lb 26:62
- j Wj 31:18
- k Wj 38:21
Lb 3:8
- l Lb 4:15
Lb 4:25
Lb 4:33
- m Lb 3:31
Lb 4:12
- n Lb 2:17
Lb 3:23
Lb 3:29
Lb 3:35
Lb 3:38
- o Lb 10:17
Lb 10:21

nych z plemienia Dana było sześćdziesiąt dwa tysiące siedmiuset.^a

40 Synów Aszera^b urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **41** spisanych z plemienia Aszera było czterdzieści jeden tysięcy pięciuset.^c

42 Synów Naftalego^d urodzonych według ich rodzin w domu ich ojców, według liczby imion, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska, **43** spisanych z plemienia Naftalego było pięćdziesiąt trzy tysiące czterystu.^e

44 Oto spisani, których spisałi Mojżesz oraz Aaron i naczelnicy Izraela, dwunastu mężów. Każdy z nich reprezentował dom swoich ojców. **45** A wszystkich synów Izraela spisanych według domu ich ojców, od dwudziestu lat wzwyż, wszystkich stających do wojska było, **46** tak, wszystkich spisanych było sześćset trzy tysiące pięciuset pięćdziesięciu.^f

47 Jednakże wśród nich nie zostali spisani Lewici^g według plemienia ich ojców.^h **48** A Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **49** „Tylko plemienia Lewiego nie wolno ci spisać i ogólnej ich liczby nie wolno ci dołączyć do synów Izraela.ⁱ **50** I ustanów Lewitów nad Przybytkiem Świątostwa^j i nad wszelkimi jego sprzętami, i nad wszystkim, co do niego należy.^k Oni będą przenosić przybytek oraz wszystkie jego sprzęty^l i będą przy nim służyć;^m i wokół przybytku mają obozować.ⁿ **51** A ilekroć przybytek będzie wyruszał, Lewici mają go złożyć;^o gdy zaś przybytek będzie stawał obozem, Lewici mają go rozłożyć; a każdy

obcy, który się zbliży, ma zostać uśmiercony.^a

52 „I synowie Izraela będą obozować każdy ze swoim obozem i każdy przy swoim trójplemiennym oddziale^b według ich zastępów. **53** Lewici zaś mają obozować wokół Przybytku Świadectwa, żeby nie doszło do oburzenia^c na zgromadzenie synów Izraela; i Lewici będą pełnić służbę na rzecz Przybytku Świadectwa”.^d

54 I synowie Izraela przystąpili do wykonania tego zgodnie ze wszystkim, co Jehowa nakazał Mojżeszowi. Tak właśnie uczynili.^e

2 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **2** „Synowie Izraela mają stawać obozem, każdy przy swoim trójplemiennym oddziale,^f przy znakach domu swych ojców. Mają się rozkładać obozem wokół – przed namiotem spotkania.

3 „A na wschodzie, ku wschodowi słońca, obozować będzie trójplemienny oddział obozu Judy w swych zastępach, a naczelnikiem synów Judy jest Nachszon,^g syn Amminadaba.

4 Jego zastęp oraz ich spisani to siedemdziesiąt cztery tysiące sześciuset.^h **5** Obok niego obozować będzie plemię Issachara,ⁱ a naczelnikiem synów Issachara jest Netanel,^j syn Cuara. **6** Jego zastęp oraz jego spisani to pięćdziesiąt cztery tysiące czterystu.^k **7** Także plemię Zebulona; a naczelnikiem synów Zebulona jest Eliab,^l syn Chelona. **8** Jego zastęp oraz jego spisani to pięćdziesiąt siedem tysięcy czterystu.^m

9 „Wszystkich spisanych w obozie Judy, w ich zastępach, jest sto osiemdziesiąt sześć tysięcy czterystu. Oni mają wyruszać pierwsi.ⁿ

ROZDZ. 1

- a Lb 3:10
Lb 18:22
1Sm 6:19
- b Lb 2:2
Lb 2:34
- c Kpl 10:6
Lb 8:19
Lb 16:46
Lb 18:5
- d Lb 8:24
Lb 18:3
Lb 31:30
1Kn 23:32
2Kn 13:10
- e Wj 39:32

ROZDZ. 2

- f Lb 1:52
Lb 24:2
- g Lb 7:12
Lb 10:14
Rut 4:20
1Kn 2:10
Mt 1:4
- h Lb 1:27
- i Rdz 35:23
- j Lb 1:8
Lb 7:18
Lb 10:15
- k Lb 1:29
- l Lb 1:9
Lb 7:24
Lb 10:16
- m Lb 1:31
- n Lb 10:14
1Kn 5:2

szpalta 2

- a Lb 1:20
- b Lb 1:5
Lb 7:30
Lb 10:18
- c Lb 1:21
- d Lb 1:6
Lb 7:36
Lb 10:19
- e Lb 1:23
- f Lb 1:14
Lb 7:42
Lb 10:20
- g Lb 1:25
- h Lb 10:18
1Kn 5:1
- i Lb 1:51
Dz 7:44
Heb 8:5
Heb 9:11
- j Lb 3:6
Lb 3:12
- k 1Ko 14:33
1Ko 14:40
- l Lb 1:33
- m Lb 1:10
Lb 7:48
Lb 10:22
- n Lb 1:33
- o Rdz 48:20
- p Lb 1:10
Lb 7:54
Lb 10:23
- q Lb 1:35
- r Rdz 35:18
Ps 68:27

10 „Na południu będzie w swych zastępach trójplemienny oddział obozu Rubena,^a a naczelnikiem synów Rubena jest Elicur,^b syn Szedeura. **11** Jego zastęp oraz jego spisani to czterdzieści sześć tysięcy pięciuset.^c **12** Obok niego obozować będzie plemię Symeona, a naczelnikiem synów Symeona jest Szelumiel,^d syn Curiszaddaja. **13** Jego zastęp oraz ich spisani to pięćdziesiąt dziewięć tysięcy przystu.^e **14** Także plemię Gada; a naczelnikiem synów Gada jest Eliasaf,^f syn Reuela. **15** Jego zastęp oraz ich spisani to czterdzieści pięć tysięcy sześciuset pięćdziesięciu.^g

16 „Wszystkich spisanych w obozie Rubena, w ich zastępach, jest sto pięćdziesiąt jeden tysięcy czterystu pięćdziesięciu i oni mają wyruszać jako drudzy.^h

17 „Kiedy będzie wyruszał namiot spotkania,ⁱ obóz Lewitów^j będzie w środku obozów.

„Jak mają obozować, tak mają wyruszać,^k każdy na swoim miejscu, według ich trójplemiennych oddziałów.

18 „Na zachodzie będzie w swoich zastępach trójplemienny oddział obozu Efraima,^l a naczelnikiem synów Efraima jest Eliszama,^m syn Ammihuda.

19 Jego zastęp oraz ich spisani to czterdzieści tysięcy pięciuset.ⁿ **20** Obok niego będzie plemię Manassesa,^o a naczelnikiem synów Manassesa jest Gama-liel,^p syn Pedahcura. **21** Jego zastęp oraz ich spisani to trzydzieści dwa tysiące dwustu.^q

22 Także plemię Beniamina;^r a naczelnikiem synów Beniamina jest Abidan,^s syn Gideoniego. **23** Jego zastęp oraz ich spisani to trzydzieści pięć tysięcy czterystu.^t

§ Lb 1:11; Lb 7:60; Lb 10:24; † Lb 1:37.

24 „Wszystkich spisanych w obozie Efraima, w ich zastępach, jest sto osiem tysięcy stu i oni mają wyruszać jako trzeci.^a

25 „Na północy będzie w swych zastępach trójplemienny oddział obozu Dana, a naczelnikiem synów Dana jest Achiezer,^b syn Ammiszaddaja. **26** Jego zastęp oraz ich spisani to sześćdziesiąt dwa tysiące siedmiuset.^c

27 Obok niego obozować będzie plemię Aszera, a naczelnikiem synów Aszera jest Pagiela,^d syn Ochra. **28** Jego zastęp oraz ich spisani to czterdzieści jeden tysięcy pięciuset.^e **29** Także plemię Naftalego,^f a naczelnikiem synów Naftalego jest Achira,^g syn Enana. **30** Jego zastęp oraz ich spisani to pięćdziesiąt trzy tysiące czterystu.^h

31 „Wszystkich spisanych w obozie Dana jest sto pięćdziesiąt siedem tysięcy sześciuset. Oni mają wyruszać jako ostatniⁱ – według swych trójplemiennych oddziałów”.

32 Oto spisani spośród synów Izraela według domu ich ojców: w wszystkich spisanych w obozach w ich zastępach było sześćset trzy tysiące pięciuset pięćdziesięciu.^j **33** Lecz Lewici nie zostali spisani^k wśród synów Izraela, jak to Jehowa nakazał Mojżeszowi. **34** I synowie Izraela zaczęli czynić zgodnie ze wszystkim, co Jehowa nakazał Mojżeszowi.^l Tak stawali obozem w swych trójplemiennych oddziałach^m i tak wyruszali,ⁿ wszyscy w swoich rodzinach, uwzględniając dom swoich ojców.

3 Oto pokolenia Aarona i Mojżesza w dniu, w którym Jehowa rozmawiał z Mojżeszem na górze Synaj.^o **2** A oto imiona synów Aarona: pierworodny Nadab i Abihu,^p Eleazar^q i Ita-

ROZDZ. 2

- a Lb 10:22
- b Lb 1:12
Lb 7:66
Lb 10:25
- c Lb 1:39
- d Lb 1:13
Lb 7:72
Lb 10:26
- e Lb 1:41
- f Rdz 46:24
- g Lb 1:15
Lb 7:78
Lb 10:27
- h Lb 1:43
- i Lb 10:25
- j Rdz 15:5
Wj 12:37
Wj 38:26
Lb 1:46
Lb 11:21
Lb 14:29
Lb 26:51
- k Lb 1:47
Lb 3:15
Lb 26:62
- l Lb 1:54
- m Lb 1:52
Lb 2:2
Lb 24:2
- n Lb 10:28

ROZDZ. 3

- o Wj 19:2
Kpl 25:1
- p Wj 6:23
Kpl 10:1
1Kn 24:2
- q Wj 6:25
Pwt 10:6

szpalta 2

- a Wj 38:21
1Kn 6:3
- b Wj 28:1
Kpl 8:2
- c Kpl 10:1
Lb 26:61
- d Lb 3:32
Lb 20:26
- e Lb 4:28
Lb 7:8
- f Wj 32:26
Lb 8:6
Lb 18:2
Mal 2:4
- g Lb 1:50
Lb 8:11
Lb 16:9
- h Lb 4:12
- i Lb 1:51
Iz 52:11
- j Lb 8:16
Lb 18:6
- k Wj 40:15
Lb 18:7
Heb 7:11
- l Lb 16:40
1Sm 6:19
2Kn 26:16
- m Lb 3:41
Lb 3:45
Lb 8:18

mar.^a **3** To były imiona synów Aarona, namaszczonego kapłanów, których ręce zostały napełnione mocą, by pełnili służbę kapłańską.^b **4** Jednakże Nadab i Abihu umarli przed obliczem Jehowy, gdy ofiarowali niedozwolony ogień^c przed Jehową na pustkowiu Synaj; a nie mieli żadnych synów. Lecz Eleazar^d oraz Itamar^e dalej pełnili służbę kapłańską wraz ze swym ojcem Aaronem.

5 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **6** „Przyprawdź plemię Lewiego^f i postaw ich przed kapłanem Aaronem, i będą mu usługiwać.^g **7** I będą się wywiązywać ze swego obowiązku wobec niego oraz ze swego obowiązku wobec całego zgromadzenia przed namiotem spotkania, pełniąc służbę związaną z przybytkiem. **8** A będą się troszczyć o wszystkie sprzęty^h namiotu spotkania, o to, co stanowi obowiązek synów Izraela, pełniąc służbę związaną z przybytkiem.ⁱ **9** I dasz Lewitów Aaronowi i jego synom. Są oni dani, dani jemu spośród synów Izraela.^j **10** Ty zaś masz zamianować Aarona oraz jego synów, a oni mają dbać o swój urząd kapłański;^k i każdy obcy, który się zbliży, ma zostać uśmiercony”.^l

11 I Jehowa dalej mówił do Mojżesza, i rzekł: **12** „Oto ja biorę Lewitów spośród synów Izraela w miejsce każdego pierworodnego^m z synów izraelskich, który otwiera łono; i Lewici będą należeć do mnie. **13** Bo każdy pierworodny należy do mnie.ⁿ W dniu, w którym ugodziłem każdego pierworodnego w ziemi egipskiej,^o uświęciłem dla siebie

n Wj 13:2; Wj 34:19; Lb 8:17; Lb 18:15; Lk 2:23;
o Wj 13:15.

każdego pierworodnego w Izraelu, od człowieka do zwierzęcia.^a Mają należeć do mnie. Jam jest Jehowa”.

14 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza na pustkowiu Synaj,^b mówiąc: **15** „Spisz synów Lewiego według domu ich ojców, według ich rodzin. Masz spisać każdą osobę płci męskiej od miesiąca wzwyż”.^c **16** I Mojżesz na rozkaz Jehowy zaczął ich spisywać, tak jak mu nakazało. **17** A oto synowie Lewiego^d według swych imion: Gerszon i Kehat, i Merari.^e

18 Te zaś były imiona synów Gerszona według ich rodzin: Libni i Szimej.^f

19 A synami Kehata^g według ich rodzin byli: Amram i Icchar,^h Hebron i Uzziel.

20 Synami zaś Merariegoⁱ według ich rodzin byli: Machli^j i Muszi.^k

To były rodziny Lewitów według domu ich ojców.

21 Od Gerszona wywodziła się rodzina Libnitów^l i rodzina Szimeitów.^m To były rodziny Gerszonitów. **22** Spośród nich zostały spisane według liczby wszystkie osoby płci męskiej od miesiąca wzwyż.ⁿ Spisanych spośród nich było siedem tysięcy pięciuset.^o

23 Rodziny Gerszonitów były za przybytkiem.^p Obozowali oni od zachodu. **24** A naczelnikiem domu patriarchalnego Gerszonitów był Eliasaf, syn Laela. **25** W zakres zaś obowiązku synów Gerszona^q w namiocie spotkania wchodziły: przybytek i namiot,^r jego nakrycie^s i kotara^t u wejścia do namiotu spotkania, **26** a także zasłony^u dziedzińca i kotara^v u wejścia na dziedziniec, który jest dookoła przybytku i ołtarza, oraz linki namiotowe^w – wszyst-

ROZDZ. 3

a Kpl 27:26
Neh 10:36

b Wj 19:1

c Lb 3:39

d Wj 6:16

1Kn 6:1

e Lb 26:57

1Kn 23:6

f Wj 6:17

1Kn 6:17

1Kn 23:9

g Wj 6:18

1Kn 6:18

h 1Kn 6:38

i Wj 6:19

j 1Kn 6:29

k 1Kn 24:30

l 1Kn 6:20

m 1Kn 23:9

n Lb 3:15

o Lb 4:39

Lb 4:40

p Lb 1:53

q Lb 4:24

r Wj 26:7

Wj 35:11

Lb 4:25

s Wj 26:14

t Wj 26:36

u Wj 27:9

v Wj 27:16

w Wj 35:18

szpalta 2

a Lb 3:19

b Lb 4:35

Lb 4:36

c Lb 1:53

d Wj 6:22

1Kn 6:18

e Lb 4:15

f Wj 25:10

Heb 9:4

g Wj 25:23

Heb 9:2

h Wj 25:31

i Wj 27:1

Wj 30:1

j Wj 38:3

k Wj 26:31

Wj 36:35

l Lb 4:16

Lb 20:28

m Lb 26:58

n 1Kn 24:30

o Lb 3:20

p Lb 4:43

Lb 4:44

q Lb 1:53

r Wj 36:20

s Wj 36:31

ko, co było związane ze służbą przy nim.

27 A od Kehata wywodziły się: rodzina Amramitów i rodzina Iccharytów, i rodzina Hebronitów, i rodzina Uzzielitów. To były rodziny Kehatytów.^a **28** W liczbie wszystkich osób płci męskiej od miesiąca wzwyż było osiem tysięcy sześćset pełniących obowiązek w świętym miejscu.^b

29 Rodziny synów Kehata obozowały od strony południowej przybytku.^c **30** A naczelnikiem domu patriarchalnego rodzin Kehatytów był Elicafan, syn Uzziela.^d **31** A w zakres ich obowiązków^e wchodziły: Arka^f i stół,^g i świecznik,^h i ołtarze,ⁱ i sprzęty^j świętego miejsca, którymi mają usługiwać, oraz kotara^k i wszelka służba przy niej.

32 A naczelnikiem lewickich naczelników był Eleazar,^l syn kapłana Aarona, mający nadzór nad tymi, którzy pełnią obowiązek w świętym miejscu.

33 Od Merariego wywodziła się rodzina Machlitów^m i rodzina Muszytów.ⁿ To były rodziny Merariego.^o **34** A spisanych spośród nich według liczby wszystkie osoby płci męskiej od miesiąca wzwyż było sześć tysięcy dwustu.^p

35 A naczelnikiem domu patriarchalnego rodzin Merariego był Curiel, syn Abichaila. Obozowali oni od strony północnej przybytku.^q **36** A nadzorowi, do którego zobowiązano synów Merariego, podlegały ramy^r przybytku i jego poprzeczki,^s i jego słupy,^t i jego podstawy z gniazdem, i wszelkie jego sprzęty,^u i wszelka służba przy nim,^v **37** i słupy^w dookoła dziedzińca, i ich podstawy z gniazdem,^x i ich paliki namiotowe oraz ich linki namiotowe.

t Wj 26:32; Wj 26:37; Wj 36:38; u Wj 27:19; v Lb 4:31; w Wj 27:10; x Wj 27:11.

38 A przed przybytkiem od wschodu, przed namiotem spotkania na wschodzie, obozowali Mojżesz i Aaron oraz jego synowie, ci, którzy pełnili obowiązek w sanktuarium^a jako obowiązek na rzecz synów Izraela. Każdy zaś obcy, który by się zbliżył, miał zostać uśmiercony.^b

39 Wszystkich spisanych Lewitów, których Mojżesz i Aaron spisali na rozkaz Jehowy według ich rodzin, wszystkich osób płci męskiej od miesiąca wzwyż, było dwadzieścia dwa tysiące.

40 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza: „Spisz wszystkich pierwotnych potomków płci męskiej spośród synów Izraela od miesiąca wzwyż^c i spisz liczbę ich imion. **41** I weź dla mnie Lewitów – jam jest Jehowa – w miejsce wszystkich pierwotnych wśród synów Izraela,^d a zwierzęta domowe Lewitów w miejsce wszystkich pierwotnych wśród zwierząt domowych synów Izraela”.^e **42** I Mojżesz, tak jak mu Jehowa nakazał, przystąpił do spisania wszystkich pierwotnych wśród synów Izraela. **43** A wszystkich pierwotnych potomków męskich według liczby imion, od miesiąca wzwyż, spisanych spośród nich, było dwadzieścia dwa tysiące dwustu siedemdziesięciu trzech.

44 I Jehowa mówił jeszcze do Mojżesza, i rzekł: **45** „Weź Lewitów w miejsce wszystkich pierwotnych wśród synów Izraela i zwierzęta domowe Lewitów w miejsce ich zwierząt domowych; i Lewici będą należeć do mnie.^f Jam jest Jehowa. **46** A jako cenę okupu^g za dwustu siedemdziesięciu trzech pierwotnych spośród synów

ROZDZ. 3

a Lb 18:5

b Lb 3:10

c Lb 3:15

d Lb 3:12

Lb 8:16

e Wj 13:2

Lb 18:15

f Lb 3:41

g Lb 18:15

szpalta 2

a Lb 3:39

b Kpl 27:6

Lb 18:16

c Wj 30:13

Kpl 27:25

ROZDZ. 4

d Lb 3:19

Lb 3:27

e 1Kn 23:3

Lk 3:23

f Lb 8:25

g Lb 4:30

1Kn 6:48

1Kn 23:24

1Kn 28:13

h Lb 3:31

Lb 4:15

Lb 4:19

i Wj 26:31

Wj 36:35

Wj 40:3

Kpl 16:2

Lb 3:31

Heb 9:3

j Wj 25:10

Wj 37:1

k Wj 25:5

l Wj 25:13

m Wj 25:23

Kpl 24:6

n Wj 25:29

o Wj 37:16

Izraela, którzy przewyższają liczbę Lewitów,^a **47** weźmiesz po pięć sykli za każdego.^b Weźmiesz według sykla świętego miejsca. Sykl równa się dwudziestu gerom.^c **48** I pieniądze te dasz Aaronowi i jego synom jako cenę okupu za tych, którzy przewyższają ich liczbę”. **49** Toteż pieniądze na wykupienie wziął Mojżesz od tych, którzy przewyższali liczbę Lewitów stanowiących cenę okupu. **50** Od pierwotnych synów Izraela wziął pieniądze: tysiąc trzysta sześćdziesiąt pięć sykli według sykla świętego miejsca. **51** Następnie Mojżesz zgodnie z rozkazem Jehowy dał pieniądze stanowiące cenę okupu Aaronowi i jego synom, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi.

4 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **2** „Zostanie dokonany spis ogólnej liczby synów Kehata^d spośród synów Lewiego według ich rodzin w domu ich ojców, **3** od trzydziestu lat wzwyż^e aż do pięćdziesięciu lat,^f wszystkich, którzy wchodzić w skład grona usługujących,^g by wykonywać pracę w namiocie spotkania.

4 „Oto służba synów Kehata w namiocie spotkania.^h Jest ona czymś szczególnie świętym: **5** Gdy obóz będzie wyruszał, Aaron i jego synowie wejdą i zdejmą zasłonę oddzielającą,ⁱ i przykryją nią Arkę^j Świadectwa. **6** I położą na nią nakrycie ze skór foczych,^k a na wierzchu rozciągną całą niebieską tkaninę, i założą drażki.^l

7 „I rozciągną niebieską tkaninę na stole^m chlebow pokładnych, i położą na nim miskiⁿ i kielichy, i czasze,^o i dzbany na ofiarę płynną; i ma być na nim

stały chleb.^a **8** A na nich rozciągną tkaninę barwioną szkarłatem z czerwców^b i przykryją go nakryciem ze skór foczych,^c i założą jego drażki.^d **9** I wezmą niebieską tkaninę, i przykryją świecznik^e stanowiący źródło światła oraz jego lampy^f i szczytce,^g i popielnice,^h a także wszystkie naczyniaⁱ na oliwę, których się przy nim używa. **10** I włożą go oraz wszystkie jego przybory w nakrycie ze skór foczych,^j i położą to na noszach. **11** A na złotym ołtarzu^k rozciągną niebieską tkaninę i przykryją go nakryciem ze skór foczych,^l i założą jego drażki.^m **12** I wezmą wszystkie sprzętyⁿ do służby, których się używa w świętym miejscu, i włożą je w niebieską tkaninę, i przykryją je nakryciem ze skór foczych,^o i położą je na noszach.

13 „I usuną tłusty popiół z ołtarza,^p i rozciągną na nim tkaninę z wełny barwionej czerwioną purpurą. **14** I położą na nim wszystkie przybory, których przy nim używają, popielnice, widelki i łopatki oraz czasze – wszystkie przybory ołtarza;^q i rozciągną na nim nakrycie ze skór foczych, i założą jego drażki.^r

15 „A gdy obóz będzie wyruszał, Aaron oraz jego synowie zakończą przykrywanie świętego miejsca^s oraz wszystkich sprzętów^t świętego miejsca, potem zaś przyjdą synowie Kehata, by je nieść,^u lecz nie wolno im dotknąć^v świętego miejsca, żeby nie pomarli. Wszystko to w namiocie spotkania stanowi ciężar do noszenia przez synów Kehata.^w

16 „A Eleazar, syn kapłana Aarona, ma nadzór^x nad oliwą^y na oświetlenie i nad wonnym kadzidłem,^z i ustawiczną ofiarą zbożową^a oraz nad olejkami do

ROZDZ. 4

a Kpl 24:5

b Wj 25:4

c Wj 25:5

d Wj 25:28

e Wj 25:31

f Wj 25:37

g Wj 25:38

h Wj 27:23

i Wj 37:24

j Lb 4:6

k Wj 30:1

l Wj 37:25

m Wj 25:5

n Wj 30:5

o Lb 3:31

p Wj 35:23

q Kpl 6:12

r Wj 27:3

s Wj 27:6

t Lb 4:5

u Lb 3:8

v Lb 7:9

Lb 10:21

Pwt 31:9

1Kn 15:2

v 2Sm 6:6

w Lb 3:31

x Lb 3:32

y Wj 27:20

Kpl 24:2

z Wj 30:34

Ps 141:2

Obj 5:8

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

a Wj 29:40

namaszczenia^a – nadzór nad całym przybytkiem i wszystkim, co w nim jest, nad świętym miejscem i jego sprzętami”.

17 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **18** „Niech plemię rodzin Kehatytów^b nie zostanie wytrącone spośród Lewitów. **19** Lecz uczynicie to dla nich, by mogli pozostać przy życiu i nie umrzeć z powodu zbliżania się do rzeczy najświętszych.^c Aaron i jego synowie wejdą i wyznaczą każdemu z nich jego służbę i ciężar, który ma nosić. **20** Im zaś ani na chwilę nie wolno wejść, by zobaczyć święte rzeczy, żeby nie musieli umrzeć”.^d

21 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **22** „Zostanie dokonany spis ogólnej liczby synów Gerszona^e – według domu ich ojców, według ich rodzin. **23** Spisziesz ich od trzydziestego lat wwyż aż do pięćdziesięciu lat,^f wszystkich, którzy wchodzić w skład grona usługujących, by pełnić służbę w namiocie spotkania. **24** Oto służba rodzin Gerszonitów, co się tyczy usługiwania i noszenia.^g **25** A mają przenosić płótna namiotowe^h przybytku oraz namiot spotkania,ⁱ jego nakrycie^j i nakrycie ze skóry foczej,^k które jest na wierzchu, i kotarę^l u wejścia do namiotu spotkania, **26** i zasłony^m dziedzińca, i kotarę u wejściaⁿ do bramy dziedzińca, który jest dookoła przybytku i ołtarza, jak również ich linki namiotowe i wszystkie ich sprzęty do służby oraz wszystko, czym się wykonuje pracę. Tak mają pełnić służbę. **27** Wszelka służba synów Gerszonitów^o związana ze wszystkimi ich ciężarami oraz z całym ich usługiwaniem ma się odbywać na rozkaz Aarona i jego

szpalta 2

a Wj 29:7

Wj 30:23

Kpl 8:12

Ps 133:2

b Lb 3:27

c Lb 4:4

d Wj 19:21

1Sm 6:19

e Lb 3:21

f Lb 4:3

g Lb 3:25

h Wj 26:1

Wj 36:8

i Wj 26:7

Wj 36:14

j Wj 26:14

k Wj 36:19

l Wj 26:36

Wj 36:37

m Wj 27:9

Wj 38:9

n Wj 27:16

Wj 38:18

o Lb 3:21

Lb 3:23

synów^a i stosownie do obowiązku wyznaczycie im wszystkie ich ciężary. **28** Oto służba rodzin synów Gerszonitów^b w namiocie spotkania, a ich obowiązkiem służba podlega ręce Itamara,^c syna kapłana Aarona.

29 „Synów Merariego^d spisiesz według ich rodzin w domu ich ojców. **30** Spisiesz ich od trzydziestu lat wzwyż do pięćdziesięciu lat, wszystkich, którzy wchodzić w skład grona usługujących, by pełnić służbę w namiocie spotkania.^e **31** A oto ich obowiązków, ich ciężarów,^f stosownie do całej ich służby w namiocie spotkania: ramy^g przybytku i jego poprzeczki,^h i słupy,ⁱ i podstawy z gniazdem,^j **32** jak również słupy^k dziedzińca dookoła i ich podstawy z gniazdem,^l i paliki namiotowe,^m i linki namiotowe wraz z całym ich wyposażeniem oraz całą służbą przy nich. I według ich imion wyznaczycie wyposażenie, które wchodzi w zakres ich obowiązku, jako przydzielony im ciężar.ⁿ **33** Oto służba rodzin synów Merariego^o stosownie do całej ich służby w namiocie spotkania, podlegającej ręce Itamara, syna kapłana Aarona”.^p

34 A Mojżesz i Aaron oraz naczelnicy^q zgromadzenia przystąpili do spisania synów Kehatytów^r według ich rodzin i według domu ich ojców, **35** od trzydziestu^s lat wzwyż do pięćdziesięciu lat,^t wszystkich, którzy wchodzić w skład grona usługujących, by pełnić służbę w namiocie spotkania.^u **36** A spisanych spośród nich według ich rodzin było dwa tysiące siedemset pięćdziesięciu.^v **37** Są to spisani^w z rodzin Kehatytów, wszyscy usługujący w namiocie spotkania, których Mojżesz i Aaron spisali na rozkaz Jeho-

ROZDZ. 4

- a Lb 3:3
- Lb 3:10
- b Lb 3:25
- c Wj 6:23
- Lb 3:4
- Lb 4:33
- Lb 7:8
- d Wj 6:19
- Lb 3:33
- e Lb 4:3
- Lb 4:23
- f Lb 3:36
- g Wj 26:15
- Wj 36:20
- h Wj 26:26
- Wj 36:31
- i Wj 26:37
- Wj 36:38
- j Wj 26:19
- Wj 38:27
- k Wj 27:10
- l Wj 27:11
- m Wj 27:19
- n Lb 3:8
- o Lb 3:33
- p Lb 4:28
- q Lb 1:16
- Joz 22:14
- r Lb 3:19
- Lb 3:27
- Lb 3:29
- s Lb 4:47
- t Lb 8:25
- u Lb 4:3
- Lb 8:26
- v Lb 3:28
- w Lb 3:15

szpalta 2

- a Lb 3:21
- b Lb 4:3
- Lb 4:23
- c Lb 3:22
- d Lb 3:15
- Lb 4:22
- e Lb 4:3
- Lb 4:23
- Lb 4:30
- Lb 4:35
- Lb 4:39
- Lb 8:26
- f Lb 3:34
- g Lb 3:15
- Lb 4:29
- h Lb 4:3
- Lb 4:23
- Lb 4:30
- i Lb 4:15
- Lb 4:24
- Lb 4:31
- j Lb 3:39
- k Lb 4:37
- Lb 4:41
- Lb 4:45

wy dany za pośrednictwem Mojżesza.

38 A spisanych z synów Gerszona^a według ich rodzin i według domu ich ojców, **39** od trzydziestu lat wzwyż do pięćdziesięciu lat, wszystkich, którzy wchodzić w skład grona usługujących, by pełnić służbę w namiocie spotkania,^b **40** spisanych spośród nich według ich rodzin, według domu ich ojców, było dwa tysiące sześćset trzydziestu.^c **41** Oto spisani z rodzin synów Gerszona, wszyscy usługujący w namiocie spotkania, których Mojżesz i Aaron spisali na rozkaz Jehowy.^d

42 Spisanych zaś z rodzin synów Merariego według ich rodzin, według domu ich ojców, **43** od trzydziestu lat wzwyż do pięćdziesięciu lat, wszystkich, którzy wchodzić w skład grona usługujących, by pełnić służbę w namiocie spotkania,^e **44** spisanych spośród nich według ich rodzin było trzy tysiące dwustu.^f **45** Oto spisani z rodzin synów Merariego, których Mojżesz i Aaron spisali na rozkaz Jehowy dany za pośrednictwem Mojżesza.^g

46 Wszystkich spisanych, których Mojżesz i Aaron oraz naczelnicy Izraela spisali jako Lewitów według ich rodzin i według domu ich ojców, **47** od trzydziestu lat wzwyż do pięćdziesięciu lat,^h wszystkich, którzy przychodzić pełnić mozolną służbę i służbę noszenia ciężarów w namiocie spotkania,ⁱ **48** spisanych spośród nich było osiem tysięcy pięćset osiemdziesięciu.^j **49** Na rozkaz Jehowy zostali oni spisani przez Mojżesza, każdy stosownie do swej służby i noszonego ciężaru; a zostali spisani, jak to Jehowa nakazał Mojżeszowi.^k

5 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Nakaż synom Izraela, żeby usunęli z obozu każdego trędowatego^a i każdego, kto ma wyciek,^b i każdego nieczystego z powodu zmarłej duszy.^c **3** Macie usunąć zarówno mężczyznę, jak i kobietę. Macie ich usunąć poza obóz,^d żeby nie kalali^e obozów tych, pośród których przebywam”.^f **4** I synowie Izraela zaczęli to czynić, usuwając ich poza obóz. Jak Jehowa powiedział do Mojżesza, tak synowie Izraela uczynili.

5 I Jehowa mówił jeszcze do Mojżesza, i rzekł: **6** „Powiedz synom Izraela: „Jeśli jakiś mężczyzna lub jakaś kobieta popełni którykolwiek ze wszystkich grzechów ludzkich, dopuszczając się niewierności wobec Jehowy, dusza ta obciąży się winą.”^g **7** I mają wyznać^h swój grzech, który popełnili, i ktoś taki ma zwrócić całą równowartość winy, dodając do tego jedną piątą,ⁱ i dać to temu, kogo skrzywdził. **8** Lecz jeśli ten drugi nie ma bliskiego krewnego, któremu należałoby zwrócić równowartość winy, to równowartość winy zwracana Jehowie należy do kapłana, z wyjątkiem barana przebłagania, którym dokona za niego przebłagania.”^j

9 „I każda danina^k ze wszystkich świętych rzeczy^l synów Izraela, którą przyniosą kapłanowi, będzie należeć do niego.”^m **10** A święte rzeczy każdego pozostaną jego własnością. Cokolwiek ktoś da kapłanowi, to będzie należało do niego.”.

11 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **12** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Gdyby żona jakiegoś mężczyzny zbłądziła, dopuszczając się niewierności wobec niego,”ⁿ

ROZDZ. 5

a Kpl 13:46
Lb 12:14
2Kn 26:21

b Kpl 15:2

c Kpl 22:4
Lb 19:11
Lb 31:19

d 2Kl 7:3

e Lb 19:22

f Wj 25:8
Kpl 26:11
Joz 22:19
2Ko 6:16

g Kpl 5:1
Kpl 5:17
Kpl 6:2

h Kpl 5:5
Joz 7:19
Ps 32:5
Jak 5:16

i Kpl 6:5

j Kpl 5:16
Kpl 6:7
Kpl 7:7

k Wj 29:28
Lb 18:8

l Kpl 6:17
Kpl 7:6
Kpl 10:13

m Pwt 18:3
Eze 44:29
1Ko 9:13

n Lb 5:20
Oz 4:13

szpalta 2

a Kpl 18:20
Pwt 5:18

b Ps 26:4
Prz 30:20

c Prz 6:34
PnP 8:6

d Lb 5:30

e Kpl 5:11

f Jer 17:10
Mal 3:5
Heb 13:4

g Lb 5:15
Lb 5:25

h Lb 5:22
Lb 5:24

i Rz 7:2
Heb 13:4

13 i położyłby się z nią inny mężczyzna, i nastąpiłby u niego wpływ nasienia^a – a było to ukryte przed oczami jej męża^b i pozostało nie wyjawione – i ona by się skalala, ale nie byłoby świadka przeciwko niej i ona sama nie zostałaby na tym przyłapana. **14** a jego ogarnąłby duch zazdrości^c i powstałoby w nim podejrzenie co do wierności żony, a ona rzeczywiście się skalala, albo ogarnąłby go duch zazdrości i powstałoby w nim podejrzenie co do wierności żony, lecz ona w rzeczywistości się nie skalala. **15** to mężczyzna ten przyprowadzi swą żonę do kapłana^d i przyniesie z nią jej dar ofiarny, dziesiątą część efy maki jęczmiennej. Nie wolno mu na to wylać oliwy ani położyć na to wonnej żywicy,^e gdyż jest to ofiara zbożowa dotycząca zazdrości, pamiątkowa ofiara zbożowa przywodząca na pamięć przewinienie.

16 „A kapłan przyprowadzi ją i postawi przed Jehową.^f **17** I nabierze kapłan świętej wody do naczynia glinianego, i weźmie kapłan nieco prochu, który jest na podłodze przybytku, i wsypie go do wody. **18** I kapłan postawi kobietę przed Jehową, i rozpuści włosy na głowie kobiety, i położy na jej dłoniach pamiątkową ofiarę zbożową, czyli ofiarę zbożową dotyczącą zazdrości,^g a w rękę kapłana ma być gorzka woda, która ściąga przekleństwo.”^h

19 „I kapłan ją zaprzysięgnie, i powie do tej kobiety: „Jeśli nie położył się z tobą żaden mężczyzna i jeśli, podlegając swemu mężowi,ⁱ nie sprzeniewierzyłaś się przez dopuszczanie się nieczystości, nie doznaj

skutku działania tej gorzkiej wody, która ściąga przekleństwo.

20 Lecz jeśli, podlegając swemu mężowi, zbłądziłaś^a i jeśli się skalalaś, i jakiś mężczyzna inny niż twój mąż dał ci nasienie,^b które z niego wypłynęło...

21 Wtedy kapłan zaprzysięgnie ową kobietę przysięgą przekleństwa^c i kapłan powie do tej kobiety: „Niech Jehowa wystawi cię na przekleństwo i przysięgę pośród twego ludu przez to, że Jehowa sprawi, iż twoje udo^d zmarnieje, a twój brzuch spuchnie.”

22 I ta woda, która ściąga przekleństwo, dostanie się do tych jelit i sprawi, że twój brzuch spuchnie, a twoje udo zmarnieje”. Wówczas ta kobieta powie: „Amen! Amen!”

23 „A kapłan zapisze te przekleństwa w księdze^e i splucze^f je do gorzkiej wody. **24** I da tej kobiecie do wypicia gorzką wodę, która ściąga przekleństwo,^g a woda, która ściąga przekleństwo, wejdzie w nią jako coś gorzkiego. **25** Kapłan zaś weźmie z ręki tej kobiety zbożową ofiarę^h zazdrości i będzie kołysał ofiarą zbożową przed obliczem Jehowy, i przyniesie ją do ołtarza. **26** I weźmie kapłan nieco z ofiary zbożowej jako przypomnienie,ⁱ i zamieni w dym na ołtarzu, a potem da kobiecie do wypicia tę wodę. **27** Gdy da jej do wypicia tę wodę, to jeśli się skalala, dopuściwszy się niewierności wobec swego męża,^j wówczas woda, która ściąga przekleństwo, wejdzie w nią jako coś gorzkiego, tak iż jej brzuch spuchnie, a jej udo zmarnieje, i ta kobieta stanie się przekleństwem pośród swego ludu.^k **28** Lecz jeśli ta kobieta się nie skalala i jest czysta, nie będzie podlegać takiej karze;^l i pocznie z nasienia.

ROZDZ. 5

a Lb 5:12

1Ko 6:9

b Kpl 18:20

Lb 5:13

c Joz 6:26

1Sm 14:24

1Kl 8:31

d Rdz 46:26

e 2Kn 34:24

Jer 51:60

f Dz 3:19

g Lb 5:18

h Lb 5:15

i Kpl 2:9

Kpl 5:12

j Lb 5:13

Lb 5:20

k Pwt 27:26

Gal 3:10

l Lb 5:19

szpalta 2

a Lb 5:14

Lb 5:15

b Rz 7:2

c Lb 5:12

Lb 5:19

ROZDZ. 6

d Sdz 13:5

e Kpl 10:9

Sdz 13:14

Am 2:12

Łk 1:15

Łk 7:33

f Sdz 13:5

Sdz 16:17

1Sm 1:11

g Sdz 16:19

h Kpl 21:1

i Kpl 21:11

29 „Oto prawo dotyczące zazdrości,^a gdyby kobieta, podlegając mężowi,^b zbłądziła^c i się skalala **30** lub gdyby mężczyzną owaładnął duch zazdrości, tak iż podejrzewałby swą żonę o niewierność; i postawi żonę przed obliczem Jehowy, a kapłan postąpi z nią według całego tego prawa. **31** I mężczyzna nie będzie winny przewinienia, lecz taka żona odpowie za swoje przewinienie”.

6 A Jehowa odezwał się jeszcze do Mojżesza i rzekł: **2** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Jeżeli jakiś mężczyzna lub jakaś kobieta złoży szczególny ślub, że będzie żyć dla Jehowy jako nazirejczyk,^d **3** to ma się powstrzymywać od wina i odurzającego napoju. Nie ma pić octu z wina ani octu z odurzającego napoju,^e ani nie ma pić żadnego płynu uzyskanego z winogron; nie ma też jeść winogron – ani świeżych, ani suszonych. **4** Przez wszystkie dni swego nazireatu nie ma jeść niczego zrobionego z latorośli winnej, od niedojrzałych winogron aż do łupin.

5 „Przez wszystkie dni ślubu jego nazireatu brzytwa nie przejdzie po jego głowie;^f dopóki nie dopełnią się dni, w których ma być oddzielony dla Jehowy, ma być święty, pozwalając rosnąć puklom^g włosów na głowie. **6** Przez wszystkie dni swego pozostawiania oddzielnym dla Jehowy nie wolno mu podejść do żadnej zmarłej duszy.^h **7** Nie wolno mu skaląć się nawet z powodu swego ojca ani swej matki, ani swego brata, ani swej siostry, jeśli umrą,ⁱ ma bowiem na głowie znak nazireatu dla swego Boga.

8 „Przez wszystkie dni swego nazireatu jest święty dla Jehowy.

9 Lecz jeśli ktoś umierający nagle przy nim umrze,^a tak iż on skała głowę swego nazireatu, to w dniu dokonania oczyszczenia ogoli głowę.^b Ma ją ogolić siódmego dnia. **10** A w ósmym dniu ma przynieść kapłanowi przed wejście do namiotu spotkania dwie turkawki lub dwa młode gołębie domowe.^c **11** I kapłan weźmie jedno jako dar ofiarny za grzech,^d a drugie jako całopalenie,^e i dokona za niego przebłagania, ponieważ zgrzeszył z powodu zmarłej duszy. Potem w tymże dniu uświęci on swoją głowę. **12** I będzie żył dla Jehowy jako nazirejczyk^f przez dni swego nazireatu, i przyprowadzi rocznego baranka jako dar ofiarny za przewinienie;^g a poprzednie dni nie zostaną zaliczone, gdyż skałał swój nazireat.

13 „Oto prawo dotyczące nazirejczyka: W dniu, w którym dopełni się dni jego nazireatu,^h zostanie przyprowadzony przed wejście do namiotu spotkania. **14** A jako swój dar ofiarny dla Jehowy złoży jednego zdrowego baranka jednorocznego jako całopalenieⁱ i jedną zdrową owieczkę jednoroczną jako dar ofiarny za grzech,^j i jednego zdrowego barana jako ofiarę współuczestnictwa.^k **15** a także kosz prażonych okrągłych placeków z wybornej maki,^l nasączonych oliwą,^m i prażne podplomyki posmarowane oliwąⁿ oraz ofiarę zbożową^o i ofiary płynne.^p **16** A kapłan złoży je przed obliczem Jehowy i złoży jego dar ofiarny za grzech oraz jego całopalenie.^q **17** I jako ofiarę współuczestnictwa^r złoży Jehowie barana wraz z koszem prażonych placeków; i złoży kapłan towarzyszącą mu ofiarę zbożową^s oraz ofiarę płynną.

ROZDZ. 6

- a Lb 19:14
- b Lb 6:18
- c Kpl 14:22
- d Kpl 5:8
- e Kpl 5:10
- f Kpl 14:31
- g Lb 6:2
- h Szd 13:5
- i Szd 16:17
- j Kpl 14:24
- k Lb 30:2
- l Kzn 5:4
- m Dz 21:26
- n Kpl 1:10
- o Kpl 4:32
- p Kpl 5:6
- q Kpl 3:1
- r Kpl 2:4
- s Kpl 2:5
- t Wj 29:2
- u Kpl 2:1
- v Kpl 6:14
- w Lb 15:10
- x Kpl 1:3
- y Kpl 3:1
- z Kpl 2:9

szpalta 2

- a Lb 6:5
- b Dz 18:18
- c Dz 21:24
- d Kpl 8:31
- e 1Sm 2:15
- f Wj 29:23
- g Wj 29:24
- h Kpl 10:15
- i Lb 18:18
- j Kpl 7:34
- k Kzn 9:7
- l Kzn 10:19
- m Lb 6:2
- n Szd 13:5
- o Szd 16:17
- p i Kpl 9:22
- q Pwt 10:8
- r Pwt 21:5
- s Lk 24:50
- t j Rut 2:4
- u Ps 134:3
- v k Ps 91:11
- w Ps 121:7
- x Jn 17:11
- y 1Pt 1:5
- z i Ps 31:16
- a Ps 67:1
- b Ps 80:3
- c m Rdz 43:29
- d n Ps 4:6
- e o Ps 29:11
- f Lk 2:14
- g Jn 14:27
- h p Pwt 28:10
- i 2Krn 7:14
- j Iz 43:7
- k Iz 43:10
- l Dn 9:19
- m q Lb 23:20
- n Ps 5:12
- o Ps 67:7
- p Ps 115:12
- q Ef 1:3

18 „A nazirejczyk ogoli^a głowę swego nazireatu przy wejściu do namiotu spotkania i weźmie włosy z głowy swego nazireatu, i położy je na ogniu, który jest pod ofiarą współuczestnictwa.

19 Kapłan zaś weźmie ugotowaną^b łopatkę z barana i jeden prażny okrągły placek z kosza oraz jeden prażny podplomyk^c i położy je na dłoniach nazirejczyka, gdy ten już będzie miał zgolony znak swego nazireatu. **20** I kapłan będzie kołysał nimi jako ofiarą kołysaną przed obliczem Jehowy.^d Jest to coś świętego przeznaczonego dla kapłana, wraz z mostkiem^e ofiary kołysanej oraz udzłem z daniny.^f Potem nazirejczyk może pić wino.^g

21 „Oto prawo dotyczące nazirejczyka,^h który składa ślub — dar ofiarny dla Jehowy z powodu swego nazireatu oprócz tego, na co go stać. Ma więc postępować zgodnie ze swym ślubem, który złożył ze względu na prawo swego nazireatuⁱ”.

22 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **23** „Powiedz Aaronowi i jego synom, mówiąc: 'Tak macie błogosławić^j synów Izraela, mówiąc do nich:

24 „Oby Jehowa ci błogosławił^k i cię strzegł.^k

25 Oby Jehowa rozjaśnił swe oblicze nad tobą^l i oby darzył cię łaską.^m

26 Oby Jehowa zwrócił ku tobie swe obliczeⁿ i udzielił ci pokoju^o”.

27 I umieszczą moje imię^p na synach Izraela, żebym mógł im błogosławić^q”.

7 A w dniu, w którym Mojżesz zakończył wnoszenie przybytku,^r przystąpił do namaszczenia^s i uświęcenia go wraz ze

wszystkimi jego sprzętami i ołtarzem, i wszystkimi jego przyborami. Tak to namaścił je i uświęcił.^a **2** Potem naczelnicy Izraela,^b głowy swych domów patriarchalnych, będący naczelnikami plemion i położonymi nad tymi, którzy byli spisani, złożyli dar^c **3** i przyprowadzili swój dar ofiarny przed oblicze Jehowy: sześć krytych wozów i dwanaście sztuk bydła, po jednym wozie na dwóch naczelników i po jednym byku na każdego; i złożyli je przed przybytkiem. **4** Wtedy Jehowa rzekł do Mojżesza: **5** „Przyjmij je od nich, gdyż będą służyć do pełnienia służby związanej z namiotem spotkania, i dasz je Lewitom, każdemu stosownie do jego służby”.

6 Toteż Mojżesz przyjął wozy i bydło i dał je Lewitom. **7** Dwa wozy i cztery sztuki bydła dał synom Gerszona stosownie do ich służby,^d **8** a cztery wozy i osiem sztuk bydła dał synom Merarięgo stosownie do ich służby,^e pod nadzorem Itamara, syna kapłana Aarona.^f **9** Ale synom Kehata nie dał nic, gdyż do nich należała służba związana ze świętym miejscem.^g Ci nosili na ramieniu.^h

10 A naczelnicy złożyli swój dar podczas uroczystości poświęceniaⁱ ołtarza w dniu jego namaszczenia i złożyli naczelnicy swój dar ofiarny przed ołtarzem. **11** Jehowa rzekł więc do Mojżesza: „Jeden naczelnik w jednym dniu, a inny naczelnik w drugim dniu – tak będą składać swój dar ofiarny na uroczystość poświęcenia ołtarza”.^j

12 W pierwszym dniu swój dar ofiarny złożył Nachszon,^k syn Amminadaba, z plemienia Judy. **13** A jego darem ofiarnym

ROZDZ. 7

- a Wj 40:10
- b Wj 18:21
- Lb 1:4
- Lb 1:16
- c Wj 25:2
- Wj 35:27
- Neh 7:70
- d Lb 3:25
- Lb 4:25
- e Lb 3:36
- Lb 4:31
- f Lb 4:33
- g Lb 3:31
- Lb 4:15
- h 2Sm 6:13
- 1Kn 15:15
- i 1Kl 8:63
- 2Kn 7:5
- j 1Ko 14:33
- 1Ko 14:40
- k Lb 1:7
- Lb 2:3
- Lb 10:14
- Rut 4:20
- Mt 1:4

szpalta 2

- a Wj 30:13
- Kpl 27:25
- b Kpl 2:1
- Lb 7:19
- Lb 7:25
- Lb 7:31
- Lb 7:37
- Lb 7:43
- Lb 7:49
- Lb 7:55
- Lb 7:61
- Lb 7:67
- Lb 7:73
- Lb 7:79
- Lb 7:87
- c Wj 30:34
- Pwt 33:10
- d Kpl 1:3
- Ps 20:3
- e Kpl 4:23
- f Kpl 3:1
- Kpl 7:11
- Mal 3:4
- g Wj 6:23
- Lk 3:33
- h Lb 1:8
- Lb 2:5
- Lb 10:15
- i Lb 7:13
- j Kpl 1:3
- k Kpl 4:23
- l Kpl 3:1
- m Lb 2:7
- Lb 10:16

była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca,^a obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^b **14** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidła;^c **15** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^d **16** jedno kozł z kóz na dar ofiarny za grzech;^e **17** a na ofiarę współuczestnictwa^f dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Nachszona, syna Amminadaba.^g

18 W drugim dniu złożył dar Netanel,^h syn Cuara, naczelnik Issachara. **19** Złożył on jako swój dar ofiarny jedną srebrną misę ważącą sto trzydzieści sykli, jedną srebrną czaszę z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;ⁱ **20** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidła; **21** jednego młodego byka, jednego barana, jednego baranka jednorocznego, na całopalenie;^j **22** jedno kozł z kóz na dar ofiarny za grzech;^k **23** a na ofiarę współuczestnictwa^l dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Netanela, syna Cuara.

24 W trzecim dniu – naczelnik synów Zebulona, Eliab,^m syn Chelona. **25** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową; **26** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidła; **27** jeden młody byk, jeden

baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^a **28** jedno kozłą z kóz na dar ofiarny za grzech;^b **29** a na ofiarę współuczestnictwa^c dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Eliaba, syna Chelona.^d

30 W czwartym dniu – naczelnik synów Rubena, Elicur,^e syn Szedeura. **31** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^f **32** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla; **33** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^g **34** jedno kozłą z kóz na dar ofiarny za grzech;^h **35** a na ofiarę współuczestnictwaⁱ dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Elicura, syna Szedeura.^j

36 W piątym dniu – naczelnik synów Symeona, Szelumiel,^k syn Curiszaddaja. **37** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^l **38** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla; **39** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^m **40** jedno kozłą z kóz na dar ofiarny za grzech;ⁿ **41** a na ofiarę współuczestnictwa^o dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Szelumiała, syna Curiszaddaja.^p

ROZDZ. 7

- a Kpl 1:3
- b Kpl 4:23
- c Kpl 3:1
- d Lb 1:9
- e Lb 2:10
- f Lb 10:18
- g Lb 7:13
- h Kpl 1:3
- i Ps 20:3
- j Kpl 4:23
- k Kpl 3:1
- l Lb 1:5
- m Lb 2:12
- n Lb 7:13
- o Kpl 1:3
- p Kpl 4:23

szpalta 2

- a Lb 2:14
- b Lb 10:20
- c Lb 7:13
- d Pwt 33:10
- e Kpl 1:3
- f Kpl 4:23
- g Kpl 3:1
- h Lb 1:14
- i Lb 2:18
- j Lb 10:22
- k 1Kn 7:26
- l Lb 7:13
- m Kpl 1:3
- n Kpl 4:23
- o Kpl 3:1
- p Lb 1:10
- q Lb 2:20
- r Lb 10:23

42 W szóstym dniu – naczelnik synów Gada, Eliasaf,^a syn Deuela. **43** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^b **44** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla;^c **45** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^d **46** jedno kozłą z kóz na dar ofiarny za grzech;^e **47** a na ofiarę współuczestnictwa^f dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Eliasafa, syna Deuela.^g

48 W siódmym dniu – naczelnik synów Efraima, Eliszama,^h syn Ammihuda. **49** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;ⁱ **50** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla; **51** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^j **52** jedno kozłą z kóz na dar ofiarny za grzech;^k **53** a na ofiarę współuczestnictwa^l dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Eliszamy, syna Ammihuda.^m

54 W ósmym dniu – naczelnik synów Manassesa, Gama-liel,ⁿ syn Pedahcura. **55** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej maki nasączonej oliwą,

na ofiarę zbożową;^a **56** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla;^b **57** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^c **58** jedno kozłę z kóz na dar ofiarny za grzech;^d **59** a na ofiarę współuczestnictwa^e dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Gama-liela, syna Pedahcura.^f

60 W dziewiątym dniu – naczelnik^g synów Beniamina, Abidan,^h syn Gideoniego. **61** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej mąki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;ⁱ **62** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla; **63** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^j **64** jedno kozłę z kóz na dar ofiarny za grzech;^k **65** a na ofiarę współuczestnictwa^l dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Abidana, syna Gideoniego.^m

66 W dziesiątym dniu – naczelnik synów Dana, Achiezer,ⁿ syn Ammiszaddaja. **67** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej mąki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^o **68** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla; **69** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^p **70** jedno kozłę z kóz na dar ofiarny za grzech;^q **71** a na ofiarę współuczestnictwa^r dwie sztuki

ROZDZ. 7

a Lb 7:13

b Pwt 33:10

c Kpl 1:3

d Kpl 4:23

e Kpl 3:1

f Lb 1:10

g Lb 1:16

h Lb 2:22

Lb 10:24

i Lb 7:13

j Kpl 1:3

k Kpl 4:23

l Kpl 3:1

Kpl 7:11

m Lb 1:11

n Lb 2:25

Lb 10:25

o Lb 7:13

p Kpl 1:3

q Kpl 4:23

r Kpl 3:1

szpalta 2

a Lb 1:12

b Lb 2:27

Lb 10:26

c Lb 7:13

d Lb 7:44

e Kpl 1:3

f Kpl 4:23

g Kpl 3:1

Kpl 7:11

h Lb 1:13

i Lb 2:29

Lb 10:27

j Lb 7:13

k Lb 7:14

l Kpl 1:3

m Kpl 4:23

n Kpl 3:1

o Lb 1:15

p Joz 22:14

q Lb 7:10

Ezd 2:68

bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranów. Był to dar ofiarny Achieze-
ra, syna Ammiszaddaja.^a

72 W jedenastym dniu – naczelnik synów Aszera, Pagiel,^b syn Ochra. **73** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej mąki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^c **74** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla;^d **75** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^e **76** jedno kozłę z kóz na dar ofiarny za grzech;^f **77** a na ofiarę współuczestnictwa^g dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Pagie-la, syna Ochra.^h

78 W dwunastym dniu – naczelnik synów Naftalego, Achira,ⁱ syn Enana. **79** Jego darem ofiarnym była jedna srebrna misa ważąca sto trzydzieści sykli, jedna srebrna czasza z siedemdziesięciu sykli według sykla świętego miejsca, obie pełne wybornej mąki nasączonej oliwą, na ofiarę zbożową;^j **80** jeden złoty kielich z dziesięciu sykli, pełen kadzidla;^k **81** jeden młody byk, jeden baran, jeden baranek jednoroczny, na całopalenie;^l **82** jedno kozłę z kóz na dar ofiarny za grzech;^m **83** a na ofiarę współuczestnictwaⁿ dwie sztuki bydła, pięć baranów, pięć kozłów, pięć jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny Achira, syna Enana.^o

84 Oto dar ofiarny od naczelników^p Izraela na uroczystość poświęcenia^q ołtarza w dniu namaszczenia go: dwanaście srebrnych mis, dwanaście srebrnych

czas, ^a dwanaście złotych kielichów; **85** sto trzydzieści sykli na każdą srebrną misę i siedemdziesiąt na każdą czaszę – wszystkiego srebra tych naczyń było dwa tysiące czterysta sykli według sykla świętego miejsca; ^b **86** dwanaście złotych kielichów^c pełnych kadzidła, po dziesięć sykli na kielich według sykla świętego miejsca – wszystkiego złota kielichów było sto dwadzieścia sykli; **87** wszystkiego bydła na całopalenie^d było: dwanaście byków, dwanaście baranów, dwanaście jednorocznych baranków oraz ich ofiary zbożowe,^e a także dwanaście kozłat z kóz na dar ofiarny za grzech;^f **88** a wszystkiego bydła na ofiarę współuczestnictwa^g było: dwadzieścia cztery byki, sześćdziesiąt baranów, sześćdziesiąt kozłów, sześćdziesiąt jednorocznych baranków. Był to dar ofiarny na uroczystość poświęcenia^h ołtarza po jego namaszczeniu.ⁱ

89 A ilekroć Mojżesz wchodził do namiotu spotkania, by z Nim mówić,^j słyszał głos rozmawiającego z nim znad pokrywy,^k która była na Arce Świadcstwa, pomiędzy dwóch cherubów;^l i mówił do niego.

8 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **2** „Prze-mów do Aarona i powiedz mu: „Kiedykolwiek zapalisz lampy, siedem lamp ma oświetlać obszar przed świecznikiem”.”.^m **3** A aron zaczął więc tak czynić. Dla obszaru przed świecznikiem zapalał jego lampy,ⁿ jak to Jehowa nakazał Mojżeszowi. **4** A takie było wykonanie świecznika: Wykuto go ze złota. Był kuty aż po jego boki i aż po jego kwiaty.^o Wykonał ten świecznik zgodnie z wizją,^p którą Jehowa ukazał Mojżeszowi.

ROZDZ. 7

- a Lb 7:13
- b Wj 30:13
Kpl 27:25
- c Lb 7:14
- d Lb 7:15
- e Lb 7:13
- f Lb 7:16
- g Lb 7:17
- h Lb 7:10
Lb 7:84
- i Lb 7:1
- j Wj 33:9
Lb 11:17
Lb 12:8
- k Wj 25:22
Wj 37:6
- l Wj 25:18
1Sm 4:4
Ps 80:1

ROZDZ. 8

- m Wj 25:37
Wj 40:25
Kpl 24:2
- n Heb 9:2
- o Wj 37:17
- p Wj 25:9
Wj 25:40
1Kn 28:12
1Kn 28:19
Heb 8:5

szpalta 2

- a Wj 29:4
Ps 26:6
Iz 52:11
2Ko 7:1
- b Wj 30:18
Eze 36:25
- c Kpl 14:8
- d Wj 19:10
Kpl 16:28
Lb 19:7
- e Ps 51:2
- f Kpl 1:3
- g Kpl 2:1
Lb 15:9
- h Kpl 4:3
Rz 8:3
2Ko 5:21
- i Kpl 8:3
- j Kpl 1:4
Lb 3:9
- k Lb 3:41
Lb 3:45
- l Kpl 7:30
Kpl 8:27
Lb 8:21
- m Lb 1:50
Lb 3:6
- n Wj 29:10
- o Kpl 1:4
- p Lb 3:45
Lb 16:9
- q Lb 4:3
Lb 8:11
- r Wj 29:24
- s Lb 3:45
- t Lb 3:12

5 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **6** „Weź spośród synów Izraela Lewitów i oczyść ich.”^a **7** A oto, jak z nimi postąpisz, by ich oczyścić: Pokrop ich wodą oczyszczającą z grzechu,^b oni zaś przeciągną brzytwą po całym swym ciele^c i wypiorą swe szaty,^d i się oczyszą.^e **8** Potem wezmą młodego byka^f i towarzyszącą mu ofiarę zbożową^g z wybornej maki nasączonej oliwą, a ty weźmiesz innego młodego byka na dar ofiarny za grzech.^h **9** I przyprowadzisz Lewitów przed namiot spotkania, i zwołasz całe zgromadzenie synów Izraela.ⁱ **10** I przyprowadzisz Lewitów przed oblicze Jehowy, a synowie Izraela położą^j ręce na Lewitach.^k **11** A aron zaś każe Lewitom poruszać się tam i z powrotem przed obliczem Jehowy jak ofiara kołysana^l od synów Izraela, a ich zadaniem będzie pełnienie służby dla Jehowy.^m

12 „Potem Lewici położą ręce na głowach byków.”ⁿ Następnie złoży jednego jako dar ofiarny za grzech, a drugiego jako całopalenie dla Jehowy, by dokończyć przeblagania^o za Lewitów. **13** I polecisz Lewitom stanąć przed Aaronem i jego synami, i każesz im się poruszać tam i z powrotem jak ofiara kołysana dla Jehowy. **14** I oddzielisz Lewitów spośród synów Izraela, i Lewici będą należeć do mnie.^p **15** Potem Lewici przyjdą, by służyć przy namiocie spotkania.^q Oczyszczisz ich więc i każesz im się poruszać tam i z powrotem jak ofiara kołysana.^r **16** Są bowiem dani, dani mi spośród synów Izraela.^s Wezmę ich sobie w zamian za tych, którzy otwierają wszelkie łona, za wszystkich pierworodnych synów Izraela.^t **17** Bo każdy pierworodny

wśród synów Izraela należy do mnie, u człowieka i u zwierzęcia.^a W dniu, w którym ugodziłem każdego pierworodnego w ziemi egipskiej,^b uświęciłem ich dla siebie.^c

18 I wezmę Lewitów w zamian za wszystkich pierworodnych wśród synów Izraela.^d **19** I dam Lewitów Aaronowi i jego synom jako danych spośród synów Izraela,^e by pełnili służbę synów Izraela w namiocie spotkania^f i dokonywali prześlągania za synów Izraela, aby żadna plaga nie wystąpiła wśród synów Izraela^g dlatego, że synowie Izraela zbliżają się do świętego miejsca^h.

20 A Mojżesz i Aaron oraz całe zgromadzenie synów Izraela zaczęli tak czynić Lewitom. Zgodnie ze wszystkim, co Jehowa nakazał Mojżeszowi w sprawie Lewitów – tak synowie Izraela im uczynili. **21** Toteż Lewici oczyścili sięⁱ i wyprali swe szaty, po czym Aaron kazał im się poruszać tam i z powrotem jak ofiara kołyszana przed obliczem Jehowy.^j Następnie Aaron dokonał za nich prześlągania, by ich oczyścić.^k **22** Dopiero potem Lewici weszli, żeby pełnić służbę w namiocie spotkania przed obliczem Aarona i jego synów.^l Postąpili wraz z nimi tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi w sprawie Lewitów.

23 Wtedy Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **24** „Oto, co się odnosi do Lewitów: Od dwudziestu pięciu lat wszyscy przyjdzie on, by wejść do grona usługujących w namiocie spotkania. **25** Lecz po skończeniu pięćdziesięciu lat odejdzie z grona usługujących i już nie będzie pełnił służby. **26** I będzie usługiwał swym braciom w namiocie spotkania przy wywiązywaniu się z tego obowiązku, lecz nie wolno mu pełnić żadnej służby. Tak

ROZDZ. 8

- a Wj 13:2
- Wj 13:12
- Lb 3:13
- Lk 2:23
- b Wj 12:29
- Ps 78:51
- Ps 105:36
- Ps 135:8
- Heb 11:28
- c Wj 13:15
- Kpl 27:26
- d Lb 3:12
- e Lb 3:9
- Lb 18:6
- f 1Kn 23:32
- Eze 44:11
- g Lb 1:53
- Lb 18:5
- 1Sm 6:19
- 2Kn 26:16
- h Lb 8:7
- i Lb 8:11
- j Lb 8:12
- k Lb 8:15
- 2Kn 31:2

szpalta 2

- a Lb 1:53
- Lb 3:32
- Lb 18:4
- 1Kn 23:32
- Eze 44:11

ROZDZ. 9

- b Wj 40:2
- Lb 1:1
- c Wj 12:27
- d Wj 12:6
- Kpl 23:5
- Lb 28:16
- Pwt 16:1
- Joz 5:10
- Mk 14:12
- 1Ko 5:7
- e Wj 12:6
- f Wj 12:8
- g Pwt 30:8
- Kzn 12:13
- h Kpl 21:11
- Lb 5:2
- Lb 6:6
- Lb 19:14
- Lb 19:16
- i Wj 18:15
- Lb 15:33
- Lb 27:2
- j Kpl 7:21
- Pwt 16:2
- k Wj 25:22
- Kpl 16:2
- Ps 99:6
- l Lb 5:2

postąpisz z Lewitami co do ich obowiązków^o.^a

9 I Jehowa odezwał się do Mojżesza na pustkowiu Synaj w pierwszym miesiącu^b drugiego roku po ich wyjściu z ziemi egipskiej, mówiąc: **2** „Niech więc synowie Izraela przygotowują ofiarę paschalną^c w jej wyznaczonym czasie.^d **3** Macie ją przygotować w wyznaczonym czasie – czternastego dnia tego miesiąca, między dwoma wieczorami.^e Macie ją przygotować według wszystkich jej ustaw i całego ustalonego porządku^f.^g

4 Mojżesz powiedział zatem synom Izraela, by przygotowali ofiarę paschalną. **5** Wtedy przygotowali na pustkowiu Synaj ofiarę paschalną w pierwszym miesiącu, czternastego dnia tego miesiąca, między dwoma wieczorami. Zgodnie ze wszystkim, co Jehowa nakazał Mojżeszowi – tak uczynili synowie Izraela^h.

6 A niektórzy mężczyźni stali się nieczyści z powodu duszy ludzkiej,ⁱ tak iż nie mogli w tym dniu przygotować ofiary paschalnej. Toteż stawili się w owym dniu przed Mojżeszem i Aaronem.^j **7** Następnie mężczyźni ci rzekli do niego: „Jesteśmy nieczyści z powodu duszy ludzkiej. Dlaczego mielibyśmy być postrzymany od złożenia Jehowie daru ofiarnego^k w wyznaczonym na to czasie pośród synów Izraela?” **8** Wtedy Mojżesz powiedział im: „Stójcie, a ja posłucham, co Jehowa nakaże w waszej sprawie”.^l

9 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **10** „Powiedz synom Izraela, mówiąc: „Choćby ktoś z was lub z waszych pokoleń stał się nieczysty z powodu jakiejś duszy^m albo był w dalekiej podróży, on też ma przygo-

tować ofiarę paschalną dla Jehowy. **11** Mają przygotować ją w drugim miesiącu,^a czternastego dnia, między dwoma wieczorami. Niech ją jedzą razem z przysnymi placzkami i gorzkimi ziołami.^b **12** Nie wolno im nic z niej pozostawić do rana^c i nie powinni jej złamać żadnej kości.^d Mają przygotować ją zgodnie z całą ustawą dotyczącą posiłku paschalnego.^e **13** Lecz jeśli ktoś był czysty i nie znajdował się w podróży, a zaniedbał przygotowania ofiary paschalnej, to on, ta dusza, zostanie zgładzony spośród swego ludu,^f gdyż nie złożył daru ofiarnego dla Jehowy w wyznaczonym czasie. Człowiek ten odpowie za swój grzech.^g

14 „A jeśli osiadły przybysz będzie przebywał u was jako przybysz, on też przygotuje ofiarę paschalną dla Jehowy.^h Ma to uczynić zgodnie z ustawą dotyczącą posiłku paschalnego i zgodnie z jego ustalonym porządkiem.ⁱ Ma dla was istnieć jedna ustawa – zarówno dla osiadłego przybysza, jak i dla rodowitego mieszkańca tej ziemi”^j.

15 A w dniu ustawienia przybytku^k obłok zakrył przybytek namiotu Świadcstwa,^l lecz wieczorem i aż do rana pozostawało nad przybytkiem coś, co wyglądało jak ogień.^m **16** Tak było stale: Obłok zakrywał go za dnia, a coś, co wyglądało jak ogień – w nocy.ⁿ **17** Ilekroć obłok unosił się nad namiotem, synowie Izraela zaraz wyruszali,^o a w miejscu, gdzie obłok się zatrzymał, tam synowie Izraela rozbijali obóz.^p **18** Na rozkaz Jehowy synowie Izraela wyruszali i na rozkaz Jehowy rozbijali obóz.^q Stali obozem przez wszystkie dni, w których obłok przebywał nad przybytkiem. **19** A gdy obłok pozostawał nad przybytkiem

ROZDZ. 9

- a 2Kń 30:2
2Kń 30:15
- b Wj 12:8
- c Wj 12:10
- d Wj 12:46
Ps 34:20
Jn 19:36
- e Wj 12:43
- f Wj 12:15
- g Jak 4:17
- h Wj 12:19
Wj 12:48
- i Wj 12:8
- j Wj 12:49
Kpl 24:22
Pwt 29:11
Pwt 31:12
Rz 2:11
- k Wj 40:2
Wj 40:17
- l Wj 14:24
Wj 40:34
Neh 9:12
- m Wj 13:21
Wj 40:38
Lb 14:14
- n Wj 13:22
Pwt 1:33
Neh 9:19
- o Wj 40:36
Lb 10:11
Lb 10:34
- p Wj 33:14
Wj 40:37
- q Wj 17:1
Lb 10:13

szpalta 2

- a Wj 40:37
Lb 1:52
- b Ps 48:14
- c Ps 78:14
- d Wj 40:36
Lb 9:17
- e Pwt 1:7
Pwt 2:3
- f Wj 39:42
- g Wj 24:3
Lb 9:19
Pwt 11:1
Joz 22:3

ROZDZ. 10

- h Kpl 23:24
Kpl 25:9
- i Ps 81:3
Jl 1:14
- j Lb 1:18
Pwt 29:10
Jer 4:5
- k Wj 18:21
Lb 1:16
Lb 7:2
Pwt 1:15
Pwt 5:23
Pwt 31:9
- l Lb 2:3
- m Lb 2:10
- n Lb 10:3
Jl 2:15

przez wiele dni, synowie Izraela również wywiązywali się ze swego obowiązku wobec Jehowy, by nie wyruszać.^a **20** I niekiedy obłok stał nad przybytkiem kilka dni. Na rozkaz^b Jehowy stali obozem i na rozkaz Jehowy wyruszali. **21** A niekiedy obłok^c stał od wieczora do rana; rano zaś obłok się unosił, a oni wyruszali. Czy obłok się unosił za dnia, czy w nocy, wyruszali.^d **22** Czy to dwa dni, czy miesiąc, czy więcej dni obłok pozostawał nad przybytkiem, przebywając nad nim, synowie Izraela stali obozem i nie wyruszali, lecz gdy się unosił, wyruszali.^e **23** Na rozkaz Jehowy stawali obozem i na rozkaz Jehowy wyruszali. Na rozkaz Jehowy dany za pośrednictwem Mojżesza^f wywiązywali się ze swego obowiązku^g wobec Jehowy.

10 I Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **2** „Wykonaj sobie dwie srebrne trąby.^h Wykujesz je i będą ci służyć do zwoływaniaⁱ zgromadzenia i do sygnalizowania zwijania obozów. **3** I zadmie się w obie, a całe zgromadzenie zgodnie z umową zawartą z tobą stawi się przy wejściu do namiotu spotkania.^j **4** A gdyby zadęto tylko w jedną, stawia się u ciebie – zgodnie z umową zawartą z tobą – naczelnicy będący zwierzchnikami tysięcy Izraela.^k

5 „I będziecie dąć, wydając zmienny dźwięk, i wyruszą obozy obozujących po stronie wschodniej.^l **6** I będziecie dąć, wydając po raz drugi zmienny dźwięk, i wyruszą obozy obozujących po stronie południowej.^m Za każdym razem, gdy jeden z nich będzie wyruszał, mają dąć, wydając zmienny dźwięk.

7 „A gdy zwoływany będzie zbór, macie dąć,ⁿ ale nie wolno

wam wydawać zmiennego dźwięku. **8** W trąby^a zaś mają dąć synowie Aarona, kapłani, a używanie ich będzie dla was ustawą po czas niezmierny za waszych pokoleń.

9 „A gdybyście w swej ziemi przystępowali do walki z ciemiężcą, który was nęka,^b zagrać na trąbach sygnał wojenny^c i wspomni na was Jehowa, wasz Bóg, i zostaniecie wybawieni od swych nieprzyjaciół.^d

10 „I w dniu waszej radości,^e i w waszych okresach świątecznych,^f i w początkach waszych miesięcy^g będziecie dąć w trąby nad waszymi całopaleniami^h i waszymi ofiarami współuczestnictwa!ⁱ a używanie ich będzie dla was stanowić pamiętkę przed waszym Bogiem. Jam jest Jehowa, wasz Bóg.”^j

11 A w drugim roku, w miesiącu drugim, dwudziestego dnia tego miesiąca,^k uniósł się obłok znad przybytku^l Świadcstwa. **12** I synowie Izraela wyruszyli z pustkowia Synaj zgodnie ze sposobem swych wymarszów,^m a obłok zatrzymał się na pustkowiu Paran.ⁿ **13** I po raz pierwszy wyruszyli zgodnie z rozkazem Jehowy danym za pośrednictwem Mojżesza.^o

14 Tak więc pierwszy ze wszystkich wyruszył w swych zastępach trójplemienny oddział obozu synów Judy,^p a nad jego zastępem był Nachszon,^q syn Aminadaba. **15** A nad zastępem plemienia synów Issachara był Netanel,^r syn Cuara. **16** A nad zastępem plemienia synów Zebulona był Eliab, syn Chelona.^s

17 I rozebrano przybytek,^t i wyruszyli niosący przybytek synowie Gerszona^u i synowie Merariego.^v

ROZDZ. 10

a Lb 31:6
1Kn 15:24
1Kn 16:6
2Kn 29:26
Neh 12:35
Neh 12:41

b Sdz 2:18
Sdz 6:9

c Sdz 3:27
Sdz 7:20
2Kn 13:12
1Ko 14:8

d Ps 106:4

e 1Kn 15:28
2Kn 5:12
2Kn 7:6
Ezd 3:10

f Kpl 23:24
Lb 29:1

g Ps 81:3

h Lb 28:11

i Kpl 3:1
Lb 29:39

j Wj 6:7
Kpl 11:45

k Lb 1:1

l Lb 9:17
Ps 78:14

m Wj 40:36
Lb 2:9

n Rdz 21:21

o Lb 2:34
Lb 9:23

p Lb 2:3

q Lb 1:7

r Lb 1:8

s Lb 2:5

t Lb 2:7

u Lb 1:51

v Lb 3:25

w Lb 3:36

x Lb 3:36

y Lb 3:36

z Lb 3:36

aa Lb 3:36

ab Lb 3:36

ac Lb 3:36

ad Lb 3:36

ae Lb 3:36

af Lb 3:36

ag Lb 3:36

ah Lb 3:36

ai Lb 3:36

aj Lb 3:36

ak Lb 3:36

al Lb 3:36

am Lb 3:36

an Lb 3:36

ao Lb 3:36

ap Lb 3:36

aq Lb 3:36

ar Lb 3:36

as Lb 3:36

at Lb 3:36

au Lb 3:36

av Lb 3:36

aw Lb 3:36

ax Lb 3:36

ay Lb 3:36

az Lb 3:36

ba Lb 3:36

bb Lb 3:36

bc Lb 3:36

bd Lb 3:36

be Lb 3:36

18 I wyruszył w swych zastępach trójplemienny oddział obozu Rubena,^a a nad jego zastępem był Elicur,^b syn Szedeura.

19 A nad zastępem plemienia synów Symeona^c był Szelumiel,^d syn Curiszaddaja. **20** A nad zastępem plemienia synów Gada był Eliasaf,^e syn Deuela.

21 I wyruszyli niosący sanktuarium^f Kehatyci, gdyż do czasu ich przybycia miał być wzniesiony przybytek.

22 I wyruszył w swych zastępach trójplemienny oddział obozu synów Efraima,^g a nad jego zastępem był Eliszama,^h syn Ammihuda. **23** A nad zastępem plemienia synów Manassesⁱ był Gamaliel,^j syn Pedahcura. **24** A nad zastępem plemienia synów Beniamina^k był Abidan,^l syn Gideonio.

25 I jako tylna straż^m wszystkich obozów wyruszył w swych zastępach trójplemienny oddział obozu synów Dana,ⁿ a nad jego zastępem był Achiezer,^o syn Ammiszaddaja. **26** A nad zastępem plemienia synów Aszera^p był Pagieli,^q syn Ochra. **27** A nad zastępem plemienia synów Naftalego^r był Achira,^s syn Enana. **28** Tak się odbywały wymarsze synów Izraela, gdy wyruszyli w swoich zastępach.^t

29 Potem Mojżesz rzekł do Chobaba, syna Midianity Reuela,^u teścia Mojżesza: „Wyruszamy na miejsce, o którym Jehowa powiedział: „Dam je wam”.^v Chodź z nami, a będziemy ci wyświadczać dobro,^w gdyż Jehowa mówił dobrze o Izraelu”.^x

30 Lecz ten mu odrzekł: „Nie pójdę, lecz udam się do swego kraju^y i do swoich krewnych”.

s Lb 1:15; t Lb 2:34; u Wj 2:18; Wj 3:1; Wj 18:1; Wj 18:27; v Rdz 12:7; Rdz 13:15; Rdz 15:18; Dz 7:5; w Sdz 1:16; Sdz 4:11; 1Sm 15:6; x Rdz 32:12; Wj 3:8; y Wj 6:7; Lb 23:19; y Wj 3:1.

szpalta 2

a Lb 2:10

b Lb 1:5

c Lb 2:12

d Lb 1:6

e Lb 1:14

f Lb 2:14

g Lb 3:31

h Lb 4:4

i Lb 4:15

j Lb 7:9

k Lb 2:24

l Lb 1:10

m Lb 2:18

n Lb 2:20

o Lb 1:10

p Lb 2:22

q Lb 1:11

r Joz 6:9

s Lb 2:25

t Lb 2:31

u Lb 1:12

v Lb 2:27

w Lb 1:13

x Lb 2:9

31 Wówczas on rzekł: „Proszę, nie opuszczaj nas, gdyż będziesz nam służył za oczy, wiesz bowiem, gdzie możemy obozować na tym pustkowiu. **32** A jeśli pójdziesz z nami,^a to dobro, jakie Jehowa nam wyświadczy, my z kolei wyświadczymy tobie”.

33 Wyruszyli więc od góry Jehowy^b na odległość trzech dni drogi, przed nimi zaś podążała na odległość trzech dni drogi Arka Przymierza Jehowy,^c żeby wyszukać dla nich miejsce na odpoczynek.^d **34** A obłok Jehowy^e był nad nimi za dnia, gdy wyruszyli z obozowiska.

35 Gdy zaś Arka wyruszyła, Mojżesz mówił: „Racz powstać, Jehowo, i niech się rozproszą twoi nieprzyjaciele;^f i niech przed tobą uciekają ci, którzy cię zawzięcie nienawidzą”.^g **36** A gdy się zatrzymywała, mówił: „Powróć, Jehowo, do miriadów tysięcy Izraela”.^h

11 A lud stał się podobny do takich, którzy narzekają na coś złego do uszu Jehowy.ⁱ Gdy Jehowa to usłyszał, rozpalili się jego gniew i ogień Jehowy zapłonął przeciwko nim, i pochłonięli niektórych na skraju obozu.^j **2** Kiedy lud zaczął wołać do Mojżesza, błagał on Jehowę^k i ogień zgasł. **3** I miejscu temu nadano nazwę Tabera,^l gdyż ogień Jehowy zapłonął przeciwko nim.

4 A mieszanzy tłum,^m który był pośród nich, dał wyraz samolubnemu pragnieniu;ⁿ również synowie Izraela zaczęli znowu płakać i mówić: „Kto nam da do jedzenia mięso?” **5** Jakże wspominaliśmy ryby, które za darmo jadaliśmy w Egipcie,^p ogórki i arbuzy, i pory, i cebule, i czosnek! **6** A teraz nasza dusza wyschła. Nasze oczy nie widzą nic oprócz manny”.^q

ROZDZ. 10

a Sdz 1:16
Sdz 4:11

b Wj 3:1
Wj 19:3
Wj 24:16
Pwt 5:2
1KI 19:8
Mal 4:4

c Wj 25:10
Wj 25:17

d Pwt 1:33
Joz 3:3
Joz 3:4

e Wj 13:21
Neh 9:12
Ps 78:14
Ps 105:39

f Ps 17:13
Ps 132:8

g Ps 68:1

h Pwt 1:10

ROZDZ. 11

i Pwt 9:22

j Ps 78:21
Ps 106:18

k Wj 32:11
Pwt 9:19
Ps 106:23
Jak 5:16

l Pwt 9:22

m Wj 12:38
Kpl 24:10

n 1Ko 10:10

o Ps 78:18
Ps 78:22
Ps 106:14

p Wj 16:3

q Wj 16:35
Lb 21:5

szpalta 2

a Wj 16:14
Neh 9:20
Jn 6:31
Jn 6:33
Jn 6:51

b Wj 16:31

c Rdz 2:12

d Wj 16:16

e Wj 16:23

f Wj 16:31

g Ps 78:24

h Lb 11:1
Pwt 32:22
Ps 78:21

i Prz 29:27

j Wj 17:4
Pwt 1:12

k Iz 40:11

l 1Ts 2:7

m Rdz 13:15
Rdz 26:3
Rdz 50:24
Wj 13:5

n Wj 18:18
Pwt 1:9

o 1KI 19:4
Hi 6:9

p Wj 24:1
Wj 24:9

q Pwt 16:18

7 Manna^a zaś była podobna do nasion kolendry,^b a jej wygląd był jak wygląd żywicy bdelium.^c **8** Lud się rozchodził i zbierał ją,^d i meł ją w żarnach albo ucierał w moździerz, i gotował ją w garnkach^e lub robił z niej okragłe placki, a jej smak był podobny do smaku słodkich placzków z oliwą.^f **9** A gdy w nocy spadała na obóz rosa, spadała i manna.^g

10 I Mojżesz usłyszał, jak lud płakał w swych rodzinach, każdy u wejścia do swego namiotu. I rozpalili się bardzo gniew Jehowy,^h również w oczach Mojżesza było to złe.ⁱ **11** Wtedy Mojżesz rzekł do Jehowy: „Czemu wyrządziłeś zło swemu słudze i czemu nie znalazłem laski w twoich oczach, żeś włożył na mnie ciężar całego tego ludu?”^j **12** Czyż ja poczęłem cały ten lud? Czyż to ja ich urodziłem, żebyś miał mi powiedzieć: „Nieś ich na swej pierś,^k jak piastun niesie oseska”,^l do ziemi, co do której przysięgłeś ich praojcom?”^m **13** Skąd mam wziąć mięso, by dać całemu temu ludowi? Płaczą bowiem przede mną, mówiąc: „Daj nam mięsa, a najemy się!” **14** Nie jestem w stanie sam nieść całego tego ludu, gdyż jest dla mnie za ciężki.ⁿ **15** Jeżeli więc tak postępujesz ze mną, to proszę, zabij mnie,^o jeśli znalazłem łaskę w twoich oczach, i niech nie patrzę na swoją niedolę”.

16 Jehowa zaś rzekł do Mojżesza: „Zbierz mi siedemdziesięciu mężów spośród starszych Izraela,^p o których wiesz, że są starszymi ludu i ich urzędnikami,^q i weź ich do namiotu spotkania, i niech tam staną razem z tobą. **17** A ja zstąpię^r i będę tam z tobą

rozmawiał;^a i wezmę nieco z ducha,^b który jest na tobie, i włożę go na nich, i będą ci pomagać nieść ciężar ludu, żebyś go nie niósł ty sam.^c **18** A do ludu powiesz: „Poświęćcie się na jutro,^d gdyż będziecie jedli mięso, plakałście bowiem, tak iż doszło to do uszu Jehowy:^e „Kto nam da do jedzenia mięso, bo dobrze nam było w Egipcie?”^f I Jehowa na pewno da wam mięso, i będziecie jedli.^g **19** Będziecie jedli nie jeden dzień ani dwa dni, ani pięć dni, ani dziesięć dni, ani dwadzieścia dni, **20** lecz aż miesiąc dni, dopóki wam nie wyjdzie nozdrzami i wam nie obrzydnie,^h gdyż odrzuciliście Jehowę, który jest pośród was, i płakaliście przed jego obliczem, mówiąc: „Czemuż to wyszliśmy z Egiptu?””ⁱ

21 Potem Mojżesz rzekł: „Lud, pośród którego jestem, liczy sześćset tysięcy^j pieszych, a jednak ty powiedziałeś: „Dam im mięso i będą jedli przez miesiąc dni!” **22** Czyż zarznie się dla nich trzody i stada, żeby im wystarczyło?^k Albo czyż złowi się dla nich wszystkie ryby morskie, żeby im wystarczyło?”

23 Na to Jehowa rzekł do Mojżesa: „Czyż ręka Jehowy jest za krótka?^l Zobaczysz więc, czy to, co mówię, stanie ci się, czy nie.”^m

24 Następnie Mojżesz wyszedł i oznajmił ludowi słowa Jehowy. I zebrał siedemdziesięciu mężów spośród starszych ludu, i kazał im stanąć dookoła namiotu.ⁿ **25** Wtedy Jehowa, zstąpiwszy w obłoku,^o przemówił do niego,^p po czym wziął nieco z ducha,^q który był na nim, i włożył go na każdego z siedemdziesięciu starszych. Gdy zaś duch spoczął na nich, zaczęli się zachowy-

ROZDZ. 11

a Lb 11:25
Lb 12:8

b Lb 27:18
1 Sm 10:6
2 Kł 2:15
Neh 9:20
Dz 2:17

c Wj 18:22

d Wj 19:10

e Wj 16:7

f Lb 11:4
Lb 11:5

g Wj 16:8

h Ps 78:29
Ps 106:15

i Lb 21:5

j Rdz 12:2
Wj 12:37
Wj 38:26
Lb 1:46

k Mt 15:33

l Rdz 18:14
Iz 50:2
Iz 59:1
Mk 10:27
Łk 1:37

m Iz 55:11
Jer 44:28
Tyt 1:2
Heb 6:18

n Lb 11:16

o Wj 33:9
Lb 12:5
Pwt 31:15

p Ps 99:7

q Lb 11:17
2 Kł 2:9
2 Kł 2:15

szpalta 2

a 1 Sm 10:6
1 Sm 19:20

b Wj 17:9
Wj 24:13
Wj 33:11
Lb 27:18
Pwt 31:3

c Mk 9:38

d Jł 2:28
Dz 26:29

e Ps 78:26
Ps 135:7

f Wj 16:13
Ps 78:27
Ps 105:40

g Wj 16:36
Eze 45:11

h Ps 78:30
Ps 106:15

i Ps 78:31

j 1 Kł 10:10

k Lb 33:16
Pwt 9:22

wać jak prorocy; lecz potem już tego nie uczynili.^a

26 A w obozie pozostało dwóch mężczyzn. Jeden miał na imię Eldad, a drugi miał na imię Medad. I spoczął na nich duch, gdyż byli wśród spisanych, ale nie poszli do namiotu. Zaczęli więc w obozie zachowywać się jak prorocy.

27 A pewien młodzieniec pobiegł i powiadomił Mojżesza, mówiąc: „Eldad i Medad zachowują się w obozie jak prorocy!” **28** Wtedy Jozue, syn Nuna, usługujący^b Mojżeszowi od wieku młodzieńczego, odezwał się i rzekł: „Panie mój, Mojżeszu, powstrzymaj ich!”^c

29 Lecz Mojżesz rzekł do niego: „Czyż jesteś o mnie zazdrosny? Nie — chciałbym, żeby cały lud Jehowy składał się z proroków, bo Jehowa włożyłby na nich swego ducha!”^d **30** Później Mojżesz odszedł do obozu, on i starsi Izraela.

31 I zerwał się wiatr^e od Jehowy, i zaczął przynosić od morza przepiórki^f i zrzucać je na obóz mniej więcej na dzień drogi z jednej strony i mniej więcej na dzień drogi z drugiej strony, wszędzie dookoła obozu, i mniej więcej na dwa łokcie nad powierzchnię ziemi. **32** Wtedy lud, powstawszy, zbierał przepiórki przez cały ten dzień i całą noc oraz cały następny dzień. Kto nazbierał najmniej, zebrał dziesięć chomerów,^g i rozkładali je sobie szeroko wokół obozu.

33 Mięso było jeszcze między ich zębami,^h jeszcze nie przeżute, gdy zapłonął przeciwko ludowi gniew Jehowyⁱ i Jehowa zaczął uśmiercać lud, urządzając bardzo wielką rzeź.^j

34 Miejsu temu nadano nazwę Kibrot-Hattaawa,^k gdyż tam pogrzebano ludzi, którzy palali

samolubną żądzą.^a **35** Z Kibrot-Hattaawa lud wyruszył do Chacerot i przebywali w Chacerot.^b

12 Wtedy Miriam i Aaron zaczęli mówić przeciw Mojżeszowi z powodu kuszyckiej żony, którą pojął, gdyż za żonę pojął Kuszytkę.^c **2** I mówili: „Czyż Jehowa mówił tylko przez Mojżesza? Czyż nie mówił także przez nas?”^d Jehowa zaś słuchał.^e **3** A ów mąż, Mojżesz, był najpotulniejszy^f ze wszystkich ludzi, którzy byli na powierzchni ziemi.

4 Wtedy Jehowa nagle rzekł do Mojżesza i Aarona, i Miriam: „Wydźcie, wy troje, do namiotu spotkania”. Toteż wyszło tych troje. **5** Potem Jehowa zstąpił w słupie obłoku^g i stanął u wejścia do namiotu, i zawołał Aarona oraz Miriam. Wtedy oboje wyszli. **6** I przemówił: „Posłuchajcie, proszę, moich słów. Gdyby powstał spośród was prorok dla Jehowy, to dałbym mu się poznać w wizji.^h We śnieⁱ mówiłbym do niego. **7** Nie tak jest z moim sługą Mojżeszem!^j Jemu został powierzony cały mój dom.^k **8** Mówię do niego usta w usta,^l tak mu przedstawiając, a nie przez zagadki;^m i widzi on postać Jehowy.ⁿ Czemuż więc nie baliście się mówić przeciwko mojemu słudze, przeciwko Mojżeszowi?”^o

9 I Jehowa zapalał na nich gniewem, i odszedł. **10** A obłok oddalił się znad namiotu i oto Miriam została dotknięta trądem białym jak śnieg.^p Wtedy Aaron zwrócił się ku Miriam i oto była dotknięta trądem.^q **11** Aaron natychmiast rzekł do Mojżesza: „Wybacz mi, mój panie! Proszę, nie policz nam tego grzechu, w którym głupio po-

stąpiliśmy i który popełniliśmy!”^a

12 Nie dopuść, proszę, by pozostawała jak umarły,^b który wychodząc z łona matki, ma ciało na wpół zżarte!” **13** I Mojżesz zaczął wołać do Jehowy, mówiąc: „Boże, proszę! Uzdrów ją, proszę!”^c

14 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza: „Gdyby ojciec splunął^d jej w twarz, czyż nie byłaby upokorzona przez siedem dni? Niech na siedem dni zostanie poddana kwarantannie^e poza obozem,^f a potem niech zostanie przyjęta”.^g **15** Toteż Miriam została na siedem dni poddana kwarantannie poza obozem^h i lud nie wyruszył, dopóki Miriam nie została przyjęta. **16** A potem lud wyruszył z Chacerotⁱ i rozłożył się obozem na pustkowiu Paran.^j

13 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **2** „Wypraw mężów, żeby przespiegowali ziemię Kanaan, którą daję synom Izraela.^k Wyślecie po jednym mężu z każdego plemienia jego ojców, takiego, który jest między nimi naczelnikiem”.^l

3 Mojżesz wysłał ich zatem na rozkaz Jehowy z pustkowia Paran.^m Wszyscy ci mężowie byli zwierzchnikami synów Izraela.

4 A oto ich imiona: Z plemienia Rubena Szammua, syn Zakkura; **5** z plemienia Symeona Szafat, syn Choriego; **6** z plemienia Judy Kaleb,ⁿ syn Jefunnego; **7** z plemienia Issachara Jigal, syn Józefa; **8** z plemienia Efraima Hoszea,^o syn Nuna; **9** z plemienia Beniamina Palti, syn Rafu; **10** z plemienia Zebulona Gaddiel, syn Sodiego; **11** z plemienia Józefa,^p za plemię Manassesa,^q Gaddi, syn Susiego; **12** z plemienia Dana

ROZDZ. 11

a 1 Ko 10:6
b Lb 33:17
Pwt 1:1

ROZDZ. 12

c Wj 2:16
Wj 2:21
d Wj 4:15
Wj 4:30
Wj 15:20
Wj 28:30
Mt 6:4
e Lb 11:1
2Kl 19:4
f Ps 147:6
Ps 149:4
Mt 11:29
Mt 21:5
1Pt 3:4
g Wj 34:5
Lb 11:25
Ps 99:7
h Rdz 15:1
Rdz 46:2
Wj 24:11
Hi 33:15
i Rdz 31:10
Jer 23:28
j Ps 105:26
k Heb 3:2
l Wj 33:11
Pwt 34:10
m Ps 49:4
1Ko 13:12
n Wj 24:10
o Wj 34:30
2Pt 2:8
p Pwt 24:9
q 2Kn 26:19

szpalta 2

a 2Sm 24:10
Prz 30:32
Mk 7:20
b Kpl 13:45
c Wj 32:11
Jak 5:16
d Hi 30:10
Iz 50:6
e Kpl 13:4
f Kpl 13:46
Lb 5:2
g Kpl 14:9
h Pwt 24:9
i Lb 11:35
Lb 33:18
Pwt 1:1
j Lb 10:12
Lb 13:26

ROZDZ. 13

k Lb 32:8
Pwt 1:22
l Wj 18:25
Pwt 1:15
m Lb 12:16
Pwt 1:19
n Lb 13:30
Lb 14:30
Lb 14:38
Lb 34:19
1Kn 4:15

o Lb 11:28; Lb 13:16; Lb 14:30; Lb 34:17; p Rdz 48:5; q Rdz 48:19.

Ammiel, syn Gemalliego; **13** z plemienia Aszera Setur, syn Michaela; **14** z plemienia Naftalego Nachbi, syn Wafsiego; **15** z plemienia Gada Geuel, syn Machiego. **16** Są to imiona mężów, których Mojżesz wysłał celem przespiewowania tej ziemi. A Mojżesz dalej nazywał Hoszeę, syna Nuna, Jehoszua.^a

17 Mojżesz zaś, wysyłając ich, żeby przespiewowali ziemię Kanaan, przemówił do nich: „Podejdźcie tu do Negebu^b i udajcie się w górzystą okolicę.^c **18** I zobaczcie, co to za ziemia^d i lud, który ją zamieszkuje, czy są silni, czy słabi, czy jest ich niewielu, czy dużo; **19** i jaka jest ziemia, w której mieszkają, czy jest dobra, czy zła, i jakie są miasta, w których mieszkają, czy są to obozowiska, czy warownie; **20** i jaka jest ziemia, czy jest tłusta, czy chuda,^e czy są na niej drzewa, czy nie. Okażcie się więc odważni^f i weźcie nieco owocu tej ziemi”. A dni te były dniami pierwszych dojrziałych owoców winogron.^g

21 Wyruszyli więc i przespiewowali ziemię od pustkowia Cin^h po Rechobⁱ przy wejściu do Charnatu.^j **22** Udawszy się do Negebu,^k przybyli do Hebronu.^l Byli tam Achiman, Szeszaj i Talmaj,^m którzy się urodzili Anakowi.ⁿ A Hebron^o został zbudowany siedem lat wcześniej niż Coan^p w Egipcie. **23** Gdy przybyli do doliny Eszkol,^q ucięli tam lato-rośl z jedną kłasią winogron.^r I nieśli ją we dwóch na drążku, a także trochę jabłek granatu^s i trochę fig. **24** Nazwali to miejsce doliną Eszkol^t ze względu na kłose, którą synowie Izraela tam ucięli.

25 W końcu po upływie czterdziestu dni^u powrócili z przespiewowania tej ziemi. **26** A

ROZDZ. 13

- a Wj 17:9
- b Rdz 20:1
- c Pwt 1:7
Sdz 1:9
- d Wj 3:8
Pwt 8:7
- e Neh 9:25
Neh 9:35
Eze 20:6
- f Pwt 31:6
Joz 1:6
- g Lb 13:23
- h Lb 34:3
Joz 15:1
- i 2Sm 10:6
2Sm 10:8
- j Lb 34:8
Joz 13:5
Am 6:2
- k Lb 13:17
- l Rdz 13:18
- m Sdz 1:10
- n Pwt 9:2
Joz 11:21
Joz 15:13
- o Joz 21:11
- p Ps 78:12
Iz 19:11
- q Lb 32:9
- r Pwt 1:25
- s Pwt 8:8
- t Pwt 1:24
- u Lb 14:34

szpalta 2

- a Pwt 1:19
Joz 14:6
Ps 29:8
- b Wj 3:8
Kpl 20:24
- c Pwt 1:25
- d Pwt 1:28
- e Lb 13:22
Lb 13:33
- f Rdz 36:12
Wj 17:8
1Sm 15:3
- g Lb 13:17
- h Rdz 10:16
Wj 23:23
Pwt 7:1
Sdz 1:21
2Sm 5:8
- i Joz 3:10
- j Rdz 10:19
Pwt 20:17
- k Lb 14:6
- l Joz 14:7
Ps 60:12
- m Lb 32:9
Pwt 1:28
Joz 14:8
- n Lb 14:36
Lb 32:9
- o Am 2:9
- p Pwt 1:28
Pwt 9:2
- q Pwt 2:10

ROZDZ. 14

- r Pwt 1:32

idąc, przyszedli do Mojżesza i Aarona, i do całego zgromadzenia synów Izraela na pustkowiu Paran, do Kadesz.^a I przynieśli im oraz całemu zgromadzeniu wiadomość oraz pokazali im owoc tej ziemi. **27** I zaczęli mu opowiadać, mówiąc: „Weszliśmy do ziemi, do której nas wysłałeś, i ona naprawdę opływa w mleko i miód,^b a oto jej owoc.” **28** Ale faktem jest, że lud zamieszkujący tę ziemię jest silny, a miasta warowne są bardzo wielkie;^d ponadto widzieliśmy tam tych, którzy się urodzili Anakowi.^e **29** Amalekici^f zamieszkują ziemię Negeb,^g Hetyci zaś i Jebusyci,^h i Amoryciⁱ zamieszkują górzystą okolicę, a Kananejczycy^j mieszkają nad morzem i nad Jordanem”.

30 Wtedy Kaleb,^k próbując uspokoić lud wobec Mojżesza, przemówił: „Wyruszymy zaraz, a weźmiemy ją w posiadanie, gdyż na pewno zdołamy nią zająć”.^l **31** Lecz mężowie, którzy z nim wyruszyli, powiedzieli: „Nie możemy wyruszyć przeciwko temu ludowi, gdyż oni są silniejsi od nas”.^m **32** I rozpuszczali pośród synów Izraela złą wieśćⁿ o ziemi, którą przespiewowali, i mówili: „Ziemia, przez którą przeszliśmy, by ją przespiewować, jest ziemią, która pożera swych mieszkańców; w wszyscy ludzie, których widzieliśmy pośrodku niej, to mężczyźni nadzwyczajnego wzrostu.”

33 Widzieliśmy tam nefilimów, synów Anaka,^p którzy pochodzą od nefilimów; tak iż we własnych oczach byliśmy jak koniki polne i takimi też byliśmy w ich oczach”.^q

14 Wówczas całe zgromadzenie podniosło głos, a lud głośno krzychał i płakał^r przez całą tę noc. **2** I wszyscy synowie

Izraela zaczęli szemrać przeciwko Mojżeszowi i Aaronowi,^a a całe zgromadzenie zaczęło mówić przeciw nim: „Obyśmy byli pomarli w ziemi egipskiej albo obyśmy byli pomarli na tym pustkowiu!” **3** I czemuż Jehowa prowadził nas do tej ziemi, abyśmy padli od miecza?^b Nasze żony i nasze maleństwa staną się łupem.^c Czyż nie lepiej nam wrócić do Egiptu?^d **4** Mówili nawet jeden do drugiego: „Ustanówmy sobie zwierzchnika i wracajmy do Egiptu!”^e

5 Wtedy Mojżesz i Aaron padli na twarz^f przed całym zбором zgromadzenia synów Izraela. **6** A Jozue, syn Nuna,^g i Kaleb, syn Jefunnego,^h spośród tych, którzy przepięgowali tę ziemię, rozdarli swe szatyⁱ **7** i tak przemówili do całego zgromadzenia synów Izraela: „Ziemia, przez którą przeszliśmy, by ją przepięgować, jest ziemią bardzo, bardzo dobrą.” **8** Jeśli Jehowa znalazł w nas upodobanie,^k to wprowadzi nas do tej ziemi i ją nam da – ziemię mlekiem i miodem płynącą.^l **9** Tylko się nie buntujcie przeciwko Jehowie^m i nie bójcie się ludu tej ziemi,ⁿ bo oni są dla nas chlebem. Ich osłona odwróciła się od nich,^o a z nami jest Jehowa.^p Nie bójcie się ich.”^q

10 Lecz całe zgromadzenie mówiło o obrzuceniu ich kamieniami.^r I chwała Jehowy ukazała się na namiocie spotkania wszystkim synom Izraela.^s

11 W końcu Jehowa rzekł do Mojżesza: „Jak długo! lud ten będzie mnie traktował bez szacunku^u i jak długo nie będą mi wierzyć mimo wszystkich znaków, których pośród nich dokonaliśmy?” **12** Uderzę ich zarazą i wypędzę ich, ciebie zaś uczynię

ROZDZ. 14

- a Pwt 1:27
Ps 106:25
- b Lb 14:29
Ps 78:40
- c Lb 14:31
Pwt 1:39
- d Lb 11:5
- e Pwt 1:34
Neh 9:17
Heb 10:38
- f Pwt 9:26
- g Lb 13:8
Lb 13:16
- h Lb 13:6
Lb 14:30
- i Joz 7:6
- j Lb 13:27
Pwt 1:25
Pwt 8:7
Pwt 11:14
- k Pwt 9:5
Pwt 10:15
- l Wj 3:8
- m Pwt 9:7
- n Pwt 7:18
Pwt 20:3
- o Lb 24:8
- p Rdz 48:21
Wj 33:16
Pwt 20:1
Iz 41:10
Rz 8:31
- q Ps 27:14
- r Wj 17:4
- s Wj 16:10
Wj 24:17
- t Wj 16:28
- u Lb 14:23
- v Pwt 9:23
Ps 78:42
Ps 106:24
Jn 12:37
Heb 3:19

szpalta 2

- a Wj 32:10
- b Wj 32:12
Eze 20:9
- c Wj 15:14
Joz 2:10
Joz 5:1
- d Pwt 4:12
Pwt 5:4
- e Wj 13:21
Neh 9:12
Ps 78:14
Ps 105:39
- f Sdz 6:16
- g Pwt 9:28
Pwt 32:27
Joz 7:9
- h Ps 62:11
Ps 147:5
- i Wj 34:6
Rz 9:22
- j Ps 103:8
Jon 4:2
Mi 7:18
- k Wj 34:7
1Jn 1:9

narodem większym i potężniejszym od nich”.^a

13 Lecz Mojżesz rzekł do Jehowy: „Wtedy Egipcjanie usłyszą, że to ten lud, który wyprowadziłeś spośród nich swoją mocą.”^b

14 I opowiedzą o tym mieszkańcom tej ziemi. Oni już słyszeli, żeś ty Jehowa, który jest pośród tego ludu^c i który się ukazał twarzą w twarz.^d Ty jesteś Jehowa i twój obłok stoi nad nimi, i idziesz przed nimi w słupie obłoku za dnia, a nocą w słupie ognia.^e

15 Gdybyś uśmiercił ten lud co do jednego męża,^f to narody, które słyszały o twojej sławie, mówiłyby tak: **16** „Ponieważ Jehowa nie był w stanie wprowadzić tego ludu do ziemi, co do której im przysiągł, więc powybił ich na pustkowiu.”^g **17** Proszę zatem, niech twoja moc stanie się wielką,^h Jehowo, tak jak rzekłeś, mówiąc: **18** „Jehowa, nieskory do gniewuⁱ i obfitujący w łojalną życzliwość,^j on przebacza przewinienie i występki,^k lecz bynajmniej nie pozwoli ująć bezkarnie^l – sprowadzi karę za przewinienie ojców na synów, na trzecie pokolenie i na czwarte pokolenie.”^m **19** Przebacza, proszę, przewinienie tego ludu według obfitej miary twojej łojalnej życzliwości, tak jak odpuszczałeś temu ludowi, poczynawszy od Egiptu aż dotąd.”ⁿ

20 Wówczas Jehowa rzekł: „Przebaczam zgodnie z twoim słowem.”^o **21** Lecz jako żyję, cała ziemia zostanie napelniona chwałą Jehowy.^p **22** Ale wszyscy, którzy widzieli moją chwałę^q i moje znaki,^r jakich dokonałem w Egipcie i na pustkowiu, a mimo to wystawiali mnie na próbę^s tych dziesięć razy oraz

l Nah 1:3; Rz 2:5; m Wj 34:7; n Wj 34:9; Ps 78:38;
o Jak 5:16; p Ps 72:19; Hab 2:14; q Pwt 1:31; r Neh 9:17; s Wj 17:2; Ps 95:9; Ps 106:14; Heb 3:16.

nie słuchali mego głosu,^a **23** nigdy nie ujrzą ziemi, co do której przysiągłem ich ojcom; doprawdy, wszyscy, którzy traktowali mnie bez szacunku, nie ujrzą jej.^b **24** Natomiast mego sługę Kaleba^c – ponieważ był on innego ducha i bez zastrzeżeń podążał za mną^d – na pewno wprowadzę do ziemi, do której poszedł, i jego potomstwo weźmie ją w posiadanie.^e **25** Chociaż Amalekici i Kananejczycy^f zamieszkują nizinę, wy zawróćcie jutro i pomaszerujcie na pustkowie drogą Morza Czerwonego”.^g

26 I Jehowa odezwał się do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **27** „Jak długo jeszcze to niekczemne zgromadzenie będzie szemrać przeciwko mnie?”^h Słyszałem szemrania synów Izraela, którymi szemrają przeciwko mnie.ⁱ **28** Powiedz im: „Jako żyję – brzmi wypowiedź Jehowy – jeśli nie postąpię z wami tak, jak mówiliście do moich uszu!”^j **29** Na tym pustkowie legną wasze trupy,^k wszyscy wasi spisani z całej waszej liczby od dwudziestu lat wzwyż, wy, którzy szemraliście przeciwko mnie.^l **30** Wy nie wejście do ziemi, w której podniosłem rękę^m do przysięgi, że będę z wami przebywał – z wyjątkiem Kaleba, syna Jefoniego, i Jozuego, syna Nuna.ⁿ

31 „...A wasze maleństwo, o których mówiście, że staną się łupem,^o te wprowadzę i poznają ziemię, którą wyście odrzucili.^p **32** Lecz wasze trupy legną na tym pustkowie.^q **33** Wasi synowie zaś będą pasterzami na pustkowie^r przez czterdzieści lat i będą odpowiadać za wasze rozpustne czyny,^s dopóki wasze trupy nie zniszczą na tym pustkowie.^t **34** Według liczby dni, w których przeszpiewaliście tę

ROZDZ. 14

- a Ps 81:11
- b Lb 26:64
Lb 32:11
Pwt 1:35
Ps 95:11
Ps 106:26
Heb 3:18
Heb 4:3
- c Lb 13:30
Lb 26:65
- d Joz 14:9
- e Joz 14:14
- f Lb 13:29
- g Pwt 1:40
- h Wj 16:28
Lb 14:11
- i 1 Kto 10:10
- j Lb 14:2
Lb 26:64
Lb 32:11
Pwt 1:35
- k 1 Kto 10:5
Heb 3:17
- l Lb 1:45
Judy 5
- m Wj 6:8
- n Lb 26:65
Lb 32:12
Pwt 1:36
Pwt 1:38
- o Lb 14:3
Pwt 1:39
- p Ps 106:24
- q Ps 106:26
1 Kto 10:5
Heb 3:17
Judy 5
- r Lb 32:13
Joz 14:10
- s Eze 16:26
Jak 4:4
- t Pwt 1:3
Pwt 2:14

szpalta 2

- a Lb 13:25
- b Eze 4:6
- c Ps 95:10
Dz 7:36
Dz 13:18
- d Ps 60:1
Ps 108:11
- e Lb 23:19
- f Lb 14:29
Heb 3:17
- g Lb 13:32
- h 1 Kto 10:10
Judy 5
- i Lb 14:30
Lb 26:65
Lb 32:12
Pwt 1:36
Joz 14:6
- j Wj 33:4
- k Pwt 1:41
- l Kpl 26:14
2 Kł 21:15
2 Kł 24:20
- m Kpl 26:17
Pwt 1:42
Pwt 28:25
- n Lb 13:29

ziemię, czterdzieści dni,^a dzień za rok, dzień za rok,^b czterdzieści lat będziecie odpowiadać za swe przewinienia,^c abyście poznali, co to znaczy, gdy się odsuwa.^d

35 „...Ja, Jehowa, powiedziałem – nie inaczej postąpię z całym tym niekczemnym zgromadzeniem,^e z tymi, którzy się zebrali przeciwko mnie: Wyginą na tym pustkowie i tam wymrą.^f **36** Mężowie zaś, których Mojżesz wysłał, by przeszpiewali tę ziemię, i którzy po swym powrocie zaczęli pobudzać całe zgromadzenie do szemrania przeciwko niemu, rozpuszczając złą wieść o tej ziemi.^g **37** Mężowie, którzy rozpuszczali złą wieść o tej ziemi, wymrą od plagi przed obliczem Jehowy.^h **38** Lecz Jozue, syn Nuna, i Kaleb, syn Jefoniego, pozostaną przy życiu spośród mężów, którzy wyszli, by przeszpiewać tę ziemię.”ⁱ

39 Kiedy Mojżesz oznajmił te słowa wszystkim synom Izraela, lud zaczął się ogromnie smucić.^j

40 Co więcej, wstali wczesnym rankiem i próbowali wejść na szczyt góry, mówiąc: „Oto jesteśmy i musimy wstąpić na miejsce, o którym wspomniał Jehowa. Myśmy bowiem zgrzeszyli”.^k

41 Lecz Mojżesz rzekł: „Dlaczego przekraczacie rozkaz Jehowy?”^l Przecież to się nie uda. **42** Nie wstępujcie tam – gdyż Jehowy nie ma pośród was – byście nie zostali pokonani przez waszych nieprzyjaciół.^m **43** Są bowiem tam przed wami Amalekici i Kananejczycy;ⁿ i na pewno padniecie od miecza, gdyż Jehowa nie będzie z wami, dlatego że odwróciście się od podążania za Jehową”.^o

44 Jednakże oni ośmielili się wejść na szczyt góry,^p lecz Arka

Przymierza Jehowy i Mojżesz nie przenieśli się ze środka obozu.^a

45 Wtedy Amalekici^b i Kananejczycy, którzy mieszkali na tej górze, zesłi w dół i uderzyli na nich, i rozproszyli ich aż do Chormy.^c

15 Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: ‚Gdy w końcu wejdziecie do ziemi waszych miejsc zamieszkania, którą ja wam daję,^d **3** i będziecie składać Jehowie ofiarę ogniową,^e całopalenie^f albo jakąś ofiarę dla spełnienia szczególnego ślubu lub dobrowolną,^g albo podczas waszych okresowych świąt,^h żeby zgotować kojącą woń dla Jehowy,ⁱ ze stada lub z trzody, **4** wówczas ten, kto składa swój dar ofiarny, złoży też Jehowie ofiarę zbożową z dziesiątej części efy wybornej maki,^j nasączonej czwartą częścią hinu oliwy. **5** A jako ofiarę płynną masz złożyć wino,^k czwartą część hinu, wraz z całopaleniem lub z ofiarą z każdego baranka. **6** Albo przy ofiarowaniu barana złożysz ofiarę zbożową z dwóch dziesiątych wybornej maki nasączonej jedną trzecią hinu oliwy. **7** A jako ofiarę płynną złożysz wino, trzecią część hinu, jako kojącą woń dla Jehowy.

8 „Lecz jeśli złożysz dla Jehowy samca ze stada jako całopalenieⁱ lub ofiarę dla spełnienia szczególnego ślubu^m albo ofiary współuczestnictwa,ⁿ **9** to wraz z samcem ze stada należy też złożyć ofiarę zbożową^o z trzech dziesiątych wybornej maki nasączonej połową hinu oliwy. **10** A jako ofiarę płynną złożysz wino,^p pół hinu, jako ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy. **11** Tak należy postąpić z każdym bykiem lub z każ-

ROZDZ. 14

a Lb 10:33

b Pwt 1:44

c Lb 21:3

ROZDZ. 15

d Rdz 15:18

Pwt 7:1

e Kpl 1:2

f Kpl 1:3

g Kpl 7:16

Kpl 22:18

Kpl 22:21

h Kpl 23:4

Lb 28:16

Lb 29:1

Pwt 16:13

Pwt 16:16

i Rdz 8:21

Kpl 1:9

Ef 5:2

j Wj 29:40

Kpl 2:1

Kpl 2:11

k Lb 28:7

Lb 28:14

2Tm 4:6

l Kpl 1:3

m Kpl 7:16

n Kpl 3:1

Kpl 3:3

Kpl 7:11

o Kpl 6:14

Kpl 7:37

Lb 28:12

Lb 29:6

1Kn 21:23

p Lb 28:14

szpalta 2

a Rdz 8:21

Kpl 1:9

Kpl 3:16

Eze 20:41

b Wj 12:49

Kpl 22:18

Kpl 24:22

Lb 9:14

c Lb 15:29

d Kpl 19:34

Kpl 20:2

Kpl 24:16

Rz 3:29

e Kpl 16:29

Kpl 17:15

Lb 15:14

f Kpl 23:10

Pwt 7:1

Pwt 26:1

g Joz 5:11

Joz 5:12

h Wj 23:19

Kpl 2:14

Lb 18:12

Pwt 26:2

Pwt 26:10

Neh 10:37

Prz 3:9

i Ps 19:12

Jak 4:17

dym baranem, lub z pojedynczą sztuką spośród baranków czy spośród kozłów. **12** Jakakolwiek byłaby liczba tego, co będziecie składać, tak postąpicie z każdą sztuką według ich liczby. **13** Tak będzie je ofiarował każdy rodowity mieszkaniec, składając ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy.^a

14 „A jeśli jakiś osiadły przybyś, który przebywa u was jako przybyś, albo ktoś, kto jest pośród was od pokoleń, będzie składał ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy, to uczyni tak, jak wy macie czynić.^b **15** Wy, którzy jesteście ze zboru, oraz osiadły przybyś, który przebywa jako przybyś, będziecie mieli jedną ustawę.^c Będzie to dla waszych pokoleń ustawa po czas niezmierny. Osiadły przybyś będzie przed obliczem Jehowy taki sam, jak wy.^d **16** Jedno prawo i jedno sędownicze rozstrzygnięcie będzie dla was i dla osiadłego przybysza, który przebywa u was jako przybyś.”.^e

17 I Jehowa odezwał się do Mojżesza, mówiąc: **18** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: ‚Gdy po przybyciu do tej ziemi, do której was prowadzę,^f **19** będziecie jedli chleb tej ziemi,^g macie składać Jehowie daninę. **20** Macie składać daninę z pierwocin^h waszej maki razowej — jako okrągłe placki. Macie to składać tak jak daninę z klepska. **21** Nieco z pierwocin waszej maki razowej macie dawać Jehowie jako daninę przez wszystkie wasze pokolenia.

22 „A jeśli popełnicie błąd i nie spełnicie tych wszystkich przykazań,ⁱ które Jehowa oznajmił Mojżeszowi, **23** wszystkie, co Jehowa wam nakazał

za pośrednictwem Mojżesza od dnia, w którym Jehowa wydał nakaz, i dalej przez wasze pokolenia, **24** gdyby uczyniono to przez pomyłkę, nie na oczach zgromadzenia – całe zgromadzenie złoży jednego młodego byka jako całopalenie o kojącej woni dla Jehowy i towarzyszącą mu ofiarę zbożową oraz ofiarę płynną według ustalonego trybu postępowania,^a a także jedno kozłę z kóz jako dar ofiarny za grzech.^b **25** Kapłan zaś dokona przebłagania^c za całe zgromadzenie synów Izraela i zostanie im to przebaczone; była to bowiem pomyłka,^d a oni jako swój dar ofiarny przyprowadzili ofiarę ogniwą dla Jehowy i za swą pomyłkę swój dar ofiarny za grzech, składany przed Jehową. **26** I zostanie to przebaczone^e całemu zgromadzeniu synów Izraela oraz osiadłemu przybyso- wi, który przebywa pośród nich jako przybysz, gdyż była to pomyłka całego ludu.

27 „A jeśli jakaś dusza zgrzeszy przez pomyłkę,^f to jako dar ofiarny za grzech złoży jednoroczną kozę.^g **28** Kapłan zaś dokona przebłagania za duszę, która nieumyślnie popełniła błąd, grzesząc przed obliczem Jehowy, aby tak zostało za to dokonane przebłaganie, i będzie jej to przebaczone.^h **29** Co do rodowitego mieszkańca wśród synów Izraela i osiadłego przybysza, który przebywa pośród nich jako przybysz, będzie dla was jedno prawo dotyczące czegoś popełnionego nieumyślnie.ⁱ

30 „Lecz dusza, która czyni coś rozmysłnie^j – czy rodowity mieszkaniec, czy osiadły przybysz – wyrażając się obelżywie o Jehowie,^k dusza ta zostanie zgładzona ze swego ludu.^l **31** Wzgardziła

ROZDZ. 15

- a Lb 15:8
Lb 15:10
- b Kpl 4:23
Lb 28:15
2Kn 29:21
Ezd 6:17
Ezd 8:35
- c Kpl 4:20
Heb 2:17
1Jn 2:2
- d Heb 10:17
Jak 4:17
- e Wj 34:9
Kpl 16:30
- f Ps 19:12
Dz 17:30
- g Kpl 4:28
- h Kpl 4:35
- i Wj 12:49
Kpl 24:22
Lb 9:14
Lb 15:15
- j Wj 21:14
Pwt 1:43
Pwt 17:12
Heb 10:26
- k Kpl 24:11
Iz 37:23
- l Kpl 24:14

szpalta 2

- a Iz 30:12
1Ts 4:8
- b Kpl 26:15
- c Lb 14:18
Heb 10:28
- d Kpl 5:1
Lb 27:3
Eze 18:20
- e Wj 20:10
Wj 35:2
Pwt 5:14
- f Kpl 24:12
- g Wj 31:14
- h Kpl 24:14
- i Pwt 22:12
Mt 23:5
Łk 8:44
- j Pwt 11:18
- k Pwt 29:19
Sdz 17:6
Hi 31:7
Jer 9:14
- l Wj 34:15
Ps 106:39
Jak 4:4
- m Kpl 11:44
Rz 12:1
1Pt 1:15
- n Rdz 17:8
Wj 29:45
Kpl 25:38
- o Wj 3:15
Wj 6:2
Kpl 22:33

bowiem słowem Jehowy^a i zła- mała jego przykazanie;^b dusza ta ma być bezwarunkowo zgładzo- na.^c Spadnie na nią jej własne przewinienie^e.”^d

32 Kiedy synowie Izraela dalej przebywali na pustkowiu, pewne- go razu spotkali człowieka zbierającego drwa w dzień sabatu.^e

33 Wtedy ci, którzy spotkali go, gdy zbierał drwa, przyprowadzili go do Mojżesza i Aarona oraz do całego zgromadzenia. **34** I od- dali go pod straż,^f gdyż nie było wyraźnie powiedziane, co należy z nim zrobić.

35 Po jakimś czasie Jehowa rzekł do Mojżesza: „Człowiek ten ma być bezwarunkowo uśmierco- ny,^g ukamienowany kamieniami przez całe zgromadzenie na ze- wnątrz obozu”.^h **36** Toteż całe zgromadzenie wyprowadziło go poza obóz i ukamienowało go ka- mieniami, tak iż umarł, jak to Je- howa nakazał Mojżeszowi.

37 I Jehowa tak się odezwał do Mojżesza: **38** „Przemów do synów Izraela i powiedz im, żeby przez wszystkie swe pokolenia ro- bili sobie frędzle na dolnym skra- ju swych szat i żeby nad frędzlami tego dolnego skraju umieszczali niebieski sznur.ⁱ **39** „I będzie to dla was skraj z frędzlami, a ujrzawszy go, przypomniecie sobie wszystkie przykazania^j Jeho- wy i będziecie je spełniać, i nie wolno wam pójść za swoimi ser- cami i swoimi oczami,^k za który- mi idziecie, uprawiając nierząd.^l

40 Chodzi o to, byście pamiętali i spełniali wszystkie moje przyka- zania, i naprawdę byli święci dla swego Boga.^m **41** Ja jestem Je- howa, wasz Bóg, który was wy- prowadził z ziemi egipskiej, aby się okazać waszym Bogiem.ⁿ Jam jest Jehowa, wasz Bóg”.^o

16 I powstał Korach,^a syn Ichara,^b syna Kehata,^c syna Lewiego,^d razem z Datanem^e i Abiramem,^f synami Eliaba,^g oraz z Onem, synem Peleta, synami Rubena.^h **2** I stanęli przed obliczem Mojżesza, oni oraz dwustu pięćdziesięciu mężów spośród synów Izraela, naczelników zgromadzenia, wzywanych na spotkanie, mężów sławnych. **3** Zebrali się więc przeciwkoⁱ Mojżeszowi i Aaronowi i rzekli do nich: „Dostyc tego, gdyż całe zgromadzenie, wszyscy oni są święci^j i Jehowa jest pośród nich.^k Czemuż więc mielibyście się wynosić ponad zbór Jehowy?”^l

4 Kiedy Mojżesz to usłyszał, od razu padł na twarz. **5** Potem powiedział do Koracha i do całego jego zgromadzenia, mówiąc: „Rano Jehowa oznajmi, kto do niego należy^m i kto jest święty,ⁿ i kto ma się do niego zbliżyć;^o a kogo wybierze,^p ten będzie się do niego zbliżać. **6** Uczynicie tak: Weźcie sobie kadzielnice,^q Korach i całe jego zgromadzenie.^r **7** i włóżcie w nie ogień,^s i jutro wsypcie do nich kadzidło przed obliczem Jehowy, i niech będzie tak, że mąż, którego Jehowa wybierze,^t jest święty. Dostyc tego, synowie Lewiego!”^u

8 I Mojżesz rzekł jeszcze do Koracha: „Posłuchajcie, proszę, synowie Lewiego. **9** Czy to dla was drobiazg, że Bóg Izraela oddzielił^v was od zgromadzenia Izraela i wziął was sobie, abyście pełnili służbę związaną z przybytkiem Jehowy i stali przed zgromadzeniem, aby im usługiwać.^w **10** i że przyciągnął ciebie, a wraz z tobą wszystkich twych braci, synów Lewiego? Czyż więc musicie jeszcze starać się zapewnić sobie urząd kapłański?”^x **11** Dlatego ty i całe

ROZDZ. 16

- a Lb 26:9
- b Lb 27:3
- c Judy 11
- d Wj 6:21
- e Lb 3:19
- f Wj 6:18
- g Wj 6:16
- h Lb 3:17
- i Lb 26:9
- j Pwt 11:6
- g Lb 26:8
- h Rdz 46:8
- i 1Kn 5:1
- i Lb 12:1
- l Lb 14:2
- l Sm 15:23
- Ps 106:16
- j Wj 19:6
- k Wj 29:45
- l Lb 14:14
- l Lb 12:2
- m 2Tm 2:19
- n Kpl 21:6
- o Wj 28:43
- p Kpl 10:3
- p Wj 28:1
- l Lb 17:5
- l Sm 2:28
- Ps 105:26
- q Kpl 10:1
- l Lb 16:38
- r Lb 16:2
- s Lb 3:10
- t Lb 16:1
- u Lb 3:9
- l Lb 3:41
- v Lb 1:53
- l Lb 3:6
- l Lb 4:4
- Pwt 10:8
- w Prz 13:10
- Flp 2:3

szpalta 2

- a Lk 10:16
- b Wj 16:8
- Ps 106:16
- c Lb 16:1
- d 1Sm 15:23
- Judy 8
- e Wj 16:3
- l Lb 14:29
- f Wj 22:28
- Dz 7:35
- g Wj 3:8
- Kpl 20:24
- h Rdz 4:5
- i 1Sm 12:3
- Dz 20:33
- 2Ko 7:2
- 1Pt 3:16
- j Lb 16:6
- k 1Sm 12:7
- l Lb 16:2
- l Lb 16:40
- m Lb 12:5
- l Lb 14:10
- n Rdz 19:15
- Obj 18:4

twoje zgromadzenie, które się zbiera, jesteście przeciwko Jehowie.^a Kim zaś jest Aaron, że szemracie przeciw niemu?”^b

12 Później Mojżesz posłał, by wezwać Datana i Abirama,^c synów Eliaba, lecz oni rzekli: „Nie przyjdziemy!”^d **13** Czy to drobiazg, iż wyprowadziłeś nas z ziemi mlekiem i miodem płynącej, by nas uśmiercić na tym pustkowiu,^e że jeszcze usiłujesz we wszystkim odgrywać rolę księcia nad nami?”^f **14** A przecież nie wprowadziłeś nas do ziemi mlekiem i miodem płynącej,^g aby dać nam w dziedzictwo pole i winnicę. Czy chcesz tym mężom wyłuścić oczy? Nie przyjdziemy!”

15 Wtedy Mojżesz bardzo się rozgniewał i rzekł do Jehowy: „Nie patrz na ich ofiarę zbożową.^h Ani jednego osła nie wziąłem od nich, ani jednego z nich nie skrzywdziłem.”ⁱ

16 Potem Mojżesz rzekł do Koracha:^j „Ty i całe twoje zgromadzenie stawcie się jutro przed obliczem Jehowy,^k ty i oni oraz Aaron. **17** I weźcie każdy swoją kadzielnicę, i nasypcie do nich kadzidła, i złożcie przed Jehową każdy swoją kadzielnicę, dwieście pięćdziesiąt kadzielnic, również ty i Aaron – każdy swoją kadzielnicę”. **18** Wzięli więc każdy swoją kadzielnicę i włożyli w nie ogień,^l i nasypali do nich kadzidła, i stanęli przy wejściu do namiotu spotkania razem z Mojżeszem i Aaronem. **19** Kiedy Korach zebrał przeciwko nim całe to zgromadzenie^l przy wejściu do namiotu spotkania, całemu zgromadzeniu ukazała się chwała Jehowy.^m

20 A Jehowa rzekł do Mojżesza i Aarona, mówiąc: **21** „Odłączcieⁿ się od tego zgromadzenia, bym w jednej chwili mógł

ich wytracić".^a **22** Wtedy oni padli na twarze i rzekli: „Boże, Boże duchów wszelkiego ciała,^b czy gdy zgrzeszy tylko jeden człowiek, oburzasz się na całe zgromadzenie?”^c

23 Jehowa zaś rzekł do Mojżesza, mówiąc: **24** „Przemów do zgromadzenia i powiedz: „Oddalcie się od siedzib Koracha, Datana i Abirama!””^d

25 Potem Mojżesz wstał i poszedł do Datana i Abirama, a razem z nim poszli starsi^e Izraela. **26** Wówczas rzekł do zgromadzenia, mówiąc: „Cofnijcie się, proszę, sprzed namiotów tych niegodziwych mężów i nie dotykajcie niczego, co do nich należy,^f żebyście nie zostali zmieceni w całym ich grzechu”. **27** Oni zaraz oddalili się sprzed przybytku Koracha, Datana i Abirama, z każdej strony, a Datan i Abiram wyszli i stanęli u wejścia do swoich namiotów^g razem ze swymi żonami i swymi synami oraz swymi maleństwami.

28 Wtedy rzekł Mojżesz: „Po tym poznacie, że posłał mnie Jehowa, abym dokonał wszystkich tych czynów,^h i że to nie jest z mojego serca.”ⁱ **29** Jeżeli ludzie ci umrą śmiercią, jaka spotyka całą ludzkość, i zostanie sprowadzona na nich kara, jaką jest karana cała ludzkość,^j to nie posłał mnie Jehowa.^k **30** Lecz jeśli ukaże się coś stworzonego, co stworzy Jehowa,^l i ziemia rozewrze swą paszczę, i pochłonie ich^m oraz wszystko, co do nich należy, i żywcem zstąpią do Szeolu,ⁿ to poznacie, że mężowie ci odnieśli się do Jehowy ze wzgardą.”^o

31 A gdy tylko skończył wypowiadać wszystkie te słowa, ziemia, która była pod nimi, zaczęła

ROZDZ. 16

- a Lb 3:10
- b Lb 3:38
- c Lb 16:45
- d Ps 73:19
- e Lb 27:16
- f Hl 12:10
- g Kzn 3:19
- h Kzn 12:7
- i Za 12:1
- j Rdz 18:23
- k 2Sm 24:17
- l Lb 16:1
- m Lb 11:16
- n Wj 23:2
- o Hl 9:4
- p Prz 16:18
- q Prz 18:12
- r Wj 3:12
- s Pwt 18:22
- t Jn 5:36
- u Wj 7:2
- v Wj 25:22
- w Pwt 18:18
- x Jn 5:30
- y Kzn 3:19
- z Kzn 9:5
- aa Eze 18:4
- ab Rz 5:12
- ac k Pwt 18:21
- ad l Iz 45:7
- ae m Hl 31:3
- af n Ps 55:15
- ag Prz 1:12
- ah o Ps 74:18
- ai Ps 107:11

szpalta 2

- a Lb 26:10
- b Pwt 11:6
- c Ps 106:17
- d Lb 26:11
- e 1Kn 6:31
- f 1Kn 6:37
- g Ps 55:23
- h d Judy 11
- i Lb 17:13
- j Kpl 10:2
- k Lb 11:1
- l Lb 16:17
- m Lb 26:10
- n Ps 106:18
- o h Lb 16:6
- p i 1Kl 2:23
- q Prz 8:36
- r j Wj 38:1
- s k Lb 16:5
- t Lb 17:10
- u Lb 26:10
- v 1Tm 5:20
- w l Lb 16:6
- x m Lb 3:10
- y Lb 18:7
- z 2Kn 26:18
- aa n 2Kn 26:16
- ab o Ps 106:17
- ac Judy 11
- ad p Lb 14:2
- ae Ps 106:13
- af 2Pt 2:10

się rozstępować.^a **32** I otworzyła ziemia swą paszczę, i pochłonęła ich oraz ich domowników i wszystkich ludzi, którzy należeli do Koracha, jak również całe mienie.^b **33** Oni więc i wszyscy, którzy do nich należeli, zstąpili żywcem do Szeolu i ziemia ich zakryła,^c tak iż zginęli spośród zboru.^d **34** A wszyscy Izraelici, którzy byli wokół nich, uciekli na ich krzyk, zaczęli bowiem mówić: „Boimy się, że ziemia nas pochłonie!”^e **35** I wyszedł od Jehowy ogień,^f i pochłoniął tych dwustu pięćdziesięciu mężów, którzy ofiarowali kadzidło.^g

36 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **37** „Powiedz Eleazarowi, synowi kapłana Aarona, by pozbierał z pogorzeliśka kadzielnice:^h „I rozrzuć tam ogień; są one bowiem święte — **38** kadzielnice tych mężów, którzy zgrzeszyli przeciw własnemu duszom.ⁱ I należy z nich wykonać cienkie płytki metalowe jako pokrycie ołtarza,^j gdyż przynieśli je przed oblicze Jehowy, toteż stały się święte; i mają służyć za znak dla synów Izraela.”^k

39 Kapłan Eleazar wziął zatem miedziane kadzielnice,^l przyniesione przez tych, którzy zostali spaleni, i przekuto je na pokrycie ołtarza **40** jako pamiątkę dla synów Izraela, żeby żaden obcy^m mężczyzna, który nie jest z potomstwa Aarona, nie zbliżał się, by zamieniać kadzidło w dym przed obliczem Jehowy,ⁿ i żeby nikt nie stał się podobny do Koracha i jego zgromadzenia,^o jak to Jehowa powiedział do niego za pośrednictwem Mojżesza.

41 A już nazajutrz całe zgromadzenie synów Izraela zaczęło szemrać przeciwko Mojżeszowi i Aaronowi,^p mówiąc: „To

wy uśmierciliście lud Jehowy". **42** A gdy zgromadzenie zebrało się przeciwko Mojżeszowi i Aaronowi, zwrócili się oni ku namiotowi spotkania; a oto zakrył go obłok i ukazała się chwała Jehowy.^a

43 Również Mojżesz i Aaron przyszli przed namiot spotkania.^b

44 Wówczas Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **45** „Wydźcie spośród tego zgromadzenia, żebym mógł ich wytracić w jednej chwili”.^c Wtedy padli oni na twarz.^d

46 Potem Mojżesz rzekł do Aarona: „Weź kadzielnicę i nałóż do niej ognia z ołtarza,^e i nasyp kadzidła, i idź szybko do zgromadzenia, i dokonaj za nich przebłagania,^f gdyż od oblicza Jehowy wyszło oburzenie.^g Zaczęła się plaga!”

47 Aaron od razu wziął ją, jak to powiedział Mojżesz, i pobiegł w środek zboru; a oto między ludem już się zaczęła plaga. Nasypał więc kadzidła i począł dokonywać przebłagania za lud.

48 I stał między martwymi a żywymi.^h Wreszcie plaga została powstrzymana.ⁱ

49 Tych, którzy umarli od plagi, było ogółem czternaście tysięcy siedemset – oprócz tych, którzy umarli z powodu Koracha. **50** Gdy w końcu Aaron wrócił do Mojżesza, przed wejście do namiotu spotkania, plaga została powstrzymana.

17 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **2** „Przemów do synów Izraela i weź od nich po lasce^j za każdy dom patriarchalny, od wszystkich ich naczelników^k według domu ich ojców, dwanaście lasek. Imię każdego napiszesz na jego lasce. **3** A imię Aarona napiszesz na lasce Lewiego, gdyż jedna jest laska dla głowy domu patriarchalnego. **4** I złożysz je w namiocie spotkania przed Świadectwem,^l

ROZDZ. 16

a Wj 16:7
Lb 14:10
Lb 16:19

b Lb 20:6

c Wj 23:21
Lb 16:21
1Ko 10:10

d Lb 16:22

e Kpl 6:12

f Wj 34:9
Lb 8:19

g Kpl 10:6
Lb 1:53
Lb 18:5
1Kn 27:24

h 2Sm 24:16

i Wj 23:21
Lb 25:8

ROZDZ. 17

j Wj 4:2

k Lb 1:4
Lb 1:16

l Wj 34:29

szpalta 2

a Wj 25:22
Wj 29:42
Wj 30:36
Kpl 16:2

b Lb 16:5
Lk 9:35

c Lb 11:1
Lb 14:27
Lb 16:11
Lb 16:41
1Ko 10:10

d Lb 14:2
Lb 16:13

e Lb 17:2

f Lb 17:3

g Wj 38:21
Lb 17:4
Lb 18:2

h Heb 9:4

i Lb 16:38

j Lb 20:10
Pwt 9:7
Pwt 31:27
Iz 1:2

k Ps 90:7

l Lb 1:51
Lb 18:4

m Lb 18:7

n Lb 16:26
Lb 16:41
Lb 16:49

ROZDZ. 18

o Wj 25:8
Kpl 21:12

gdzie się z wami spotykam.^a

5 A laska męża, którego wybrałem,^b wypuści pąki i uśmierze szemrania^c synów Izraela przeciwko mnie, jakimi szemrają przeciwko wam”.^d

6 Mojżesz przemówił więc do synów Izraela i wszyscy ich naczelnicy dali mu po jednej lasce za każdego naczelnika, po jednej lasce za każdego naczelnika według domu ich ojców, dwanaście lasek;^e a między ich laskami była laska Aarona.^f **7** Wówczas Mojżesz złożył laski przed obliczem Jehowy w namiocie Świadectwa.^g

8 A gdy nazajutrz Mojżesz wszedł do namiotu Świadectwa, oto laska Aarona za dom Lewiego wypuściła pędy i okrywała się pąkami, i kwitła, i wydawała dojrzale migdały. **9** Potem Mojżesz wyniósł wszystkie laski przed oblicza Jehowy do wszystkich synów Izraela, a oni obejrzel je i wzięli – każdy swoją laskę.

10 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza: „Laskę Aarona^h połącz z powrotem przed Świadectwem jako coś, co ma być przechowywane na znakⁱ dla synów buntu,^j by ustały ich szemrania przeciwko mnie, by nie pomarli”.

11 Mojżesz od razu uczynił tak, jak mu nakazał Jehowa. Tak właśnie uczynił.

12 A synowie Izraela tak przemówili do Mojżesza: „Oto niechybnie pomrzemy, niechybnie zginiemy, wszyscy niechybnie zginiemy.”^k **13** Każdy, kto podejście,^l kto zbliży się do przybytku Jehowy, umrze!^m Czyż mamy tak skończyć i pomrzeć?”ⁿ

18 A Jehowa przemówił do Aarona: „Ty i twoi synowie oraz dom twego ojca z tobą będziecie odpowiadać za przewinienie przeciwko sanktuarium^o i ty

oraz twoi synowie z tobą będziecie odpowiadać za przewinienie przeciwko waszemu kapłaństwu.^a **2** I przyprowadź też ze sobą swych braci z plemienia Lewiego, ród twego ojca, żeby mogli się do ciebie przyłączyć i tobie służyć,^b zarówno tobie, jak i twoim synom z tobą, przed namiotem Świadcstwa.^c **3** I będą strzec swego obowiązku wobec ciebie i swego obowiązku wobec całego namiotu.^d Tylko nie wolno im się zbliżać do sprzętów świętego miejsca i do ołtarza, żeby nie pomarli^e ani oni, ani wy. **4** I zostaną przyłączeni do ciebie, i będą strzec swego obowiązku wobec namiotu spotkania co do wszelkiej służby w związku z namiotem, a żaden obcy nie może się do was zbliżyć.^f **5** I będziecie strzegli swego obowiązku wobec świętego miejsca^g oraz swego obowiązku wobec ołtarza,^h aby już nie doszło do oburzeniaⁱ na synów Izraela. **6** A oto ja wzięłam waszych braci, Lewitów, spośród synów Izraela^j jako dar dla was,^k jako danych Jehowie, by pełnili służbę przy namiocie spotkania.^l **7** A ty i twoi synowie macie strzec swego urzędu kapłańskiego w każdej sprawie dotyczącej ołtarza oraz w tym, co jest poza zasłoną;^m i będziecie pełnić służbę.ⁿ Jako służbę darowaną dam wam wasz urząd kapłański, obcy zaś, który się zbliży, ma zostać uśmiercony.^o **8** I Jehowa rzekł jeszcze do Aarona: „Oto ja powierzę ciem pieczę nad składanymi dla mnie daninami.^p Ze wszystkich rzeczy świętych synów Izraela dałem je tobie i twoim synom jako dział, jako należną część po czas niezmierny.^q **9** Z rzeczy

ROZDZ. 18

- a** Wj 28:38
Kpl 22:9
Lb 18:23
Heb 5:2
b Lb 3:6
Lb 8:22
Lb 16:9
c Lb 1:53
d Lb 3:25
Lb 3:31
Lb 3:36
e Lb 4:15
Lb 4:20
Lb 16:40
f Lb 1:51
Lb 3:10
g Wj 27:21
Wj 30:7
Kpl 24:3
Lb 3:32
h Kpl 1:17
Kpl 21:17
i Lb 16:46
j Lb 3:12
Lb 3:45
k Lb 3:9
Lb 8:16
l Lb 8:19
m Kpl 16:2
Kpl 16:12
Heb 9:3
Heb 9:7
n 1Sm 2:28
Heb 5:4
o Lb 3:10
Lb 16:40
p Wj 23:19
Kpl 27:28
Kpl 27:30
Lb 18:11
Lb 18:26
q Kpl 7:34
Lb 5:9

szpalta 2

- a** Kpl 2:3
Kpl 6:16
Kpl 10:12
b Kpl 5:12
Kpl 6:26
Kpl 6:29
c Kpl 5:6
Kpl 7:1
Kpl 7:7
d Wj 29:32
Kpl 6:16
Kpl 10:13
e Kpl 6:18
Kpl 7:6
f Kpl 14:13
Kpl 21:22
g Wj 29:27
Lb 15:20
Eze 44:30
h Wj 29:27
Kpl 7:34
i Kpl 10:14
Pwt 18:3
j Kpl 22:6
k Prz 3:9
l Kpl 2:14
Pwt 18:4
Neh 10:35
m Wj 23:19
n Kpl 27:21
Kpl 27:28

najświętszych, z ofiary ogniowej będzie do ciebie należeć każdy ich dar ofiarny wraz z każdą ofiarą zbożową^a i każdym darem ofiarnym za grzech,^b i każdym darem ofiarnym za przewinienie^c – które będą mi oddawać. Jest to coś szczególnie świętego dla ciebie i dla twoich synów. **10** Masz to jeść w szczególnie świętym miejscu.^d Ma to jeść każdy mężczyzna.^e Stanie się to dla ciebie czymś świętym.^f **11** A to należy do ciebie: danina^g z ich daru wraz ze wszystkimi ofiarami kołysanymi^h synów Izraela. Dałem je tobie i twoim synom oraz twoim córkom z tobąⁱ jako należną część po czas niezmierny. Każdy, kto w twoim domu jest czysty, może to jeść.^j

12 „Wszystko, co najlepsze z oliwy, i wszystko, co najlepsze z młodego wina i zboża, ich pierwociny,^k które będą oddawać Jehowie, dałem tobie.^l **13** Pierwsze dojrzałe owoce ze wszystkiego, co jest w ich ziemi, które przyniosą Jehowie, będą twoje.^m Każdy, kto w twoim domu jest czysty, może to jeść.

14 „Każda rzecz poświęcona w Izraelu ma być twoja.ⁿ

15 „Wszystko, co otwiera łono^o spośród wszelkiego ciała – czy to człowiek, czy zwierzę – i co ofiarują Jehowie, będzie twoje. Bezwarunkowo wykupisz jednak pierwotnego z ludzi;^p wykupisz też pierwotne ze zwierząt nieczystych.^q **16** A to, co jest w wieku od miesiąca wzwyż, masz wykupić za cenę wykupu według wartości szacunkowej, pięć srebrnych sykli według sykla świętego miejsca.^r Jest to dwadzieścia ger.^s

o Wj 13:2; Kpl 27:26; Lb 3:13; Lk 2:23; **p** Wj 13:13;
q Wj 34:20; Kpl 27:27; **r** Kpl 27:2; Kpl 27:6; **s** Wj 30:13; Kpl 27:25.

17 Tylko pierworodnego byka ani pierworodnego baranka, ani pierworodnego kozła nie masz wykupywać.^a Są czymś świętym. Ich krwią^b masz pokropić ołtarz, a ich tłuszcz masz zamienić w dym jako ofiarę ogniową o kojaćcej woni dla Jehowy.^c **18** A ich mięso przypadnie tobie. Podobnie jak mostek ofiary kołysanej i jak prawy udziec – przypadnie tobie.^d

19 Wszelkie święte daniny,^e które synowie Izraela będą składać Jehowie, dałem tobie i twoim synom oraz twoim córkom z tobą jako należną część po czas niezmierny.^f Jest to przymierrze soli po czas niezmierny przed obliczem Jehowy – dla ciebie i twego potomstwa z tobą.^g

20 I Jehowa rzekł do Aarona: „Nie będziesz miał dziedzictwa w ich ziemi i żaden dział nie przypadnie tobie pośród nich.^h Ja jestem twoim działem i twoim dziedzictwem pośród synów Izraela.ⁱ

21 „A oto synom Lewiego dałem wszelką dziesięcinę^j w Izraelu jako dziedzictwo za ich służbę, którą pełnią, służbę w związku z namiotem spotkania. **22** Synowie Izraela zaś już nigdy nie powinni się zbliżać do namiotu spotkania, by nie ściągnąć na siebie grzechu i nie umrzeć.^k

23 A Lewici będą pełnić służbę związaną z namiotem spotkania i będą odpowiadać za ich przewinienie.^l Jest to ustawa po czas niezmierny przez wasze pokolenia, że pośród synów Izraela nie mają dostać w posiadanie żadnego dziedzictwa.^m

24 Bo jako dziedzictwo dałem Lewitom dziesięcinę od synów Izraela, którą będą składać Jehowie jako daninę. Dlatego im powiedziałem: „Pośród synów Izraela nie mają dostać w posiadanie żadnego dziedzictwa”.ⁿ

ROZDZ. 18

a Wj 22:30

Pwt 15:19

b Kpl 17:11

c Kpl 3:16

d Wj 29:26

Kpl 7:31

Kpl 7:34

e Wj 23:19

Lb 15:19

Lb 18:11

Lb 18:26

Lb 31:29

f Lb 18:8

2Kn 31:4

g Kpl 2:13

2Kn 13:5

h Lb 26:62

Pwt 10:9

Pwt 12:12

Pwt 14:27

Joz 14:3

i Pwt 18:2

Joz 13:14

Joz 18:7

Eze 44:28

j Kpl 27:30

2Kn 31:5

Neh 10:37

Neh 12:44

Neh 13:12

Gal 6:6

Heb 7:5

k Lb 16:40

Lb 17:13

l Lb 3:7

Lb 18:1

m Joz 13:33

n Pwt 10:9

szpalta 2

a Lb 18:21

Pwt 12:19

b Neh 10:38

Heb 7:9

c Lb 15:20

d Lb 18:12

e Prz 3:9

f Mt 10:10

Łk 10:7

1Ko 9:9

1Ko 9:13

Gal 6:6

1Tm 5:18

g Kpl 22:2

Kpl 22:15

ROZDZ. 19

h Kpl 22:20

Mal 1:14

1Pt 2:22

i Pwt 21:3

25 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **26** „I masz przemówić do Lewitów, i powiedz im: „Będziecie otrzymywać od synów Izraela dziesięcinę, którą wam dałem od nich jako wasze dziedzictwo,^a i będziecie z niej składać jako daninę dla Jehowy dziesiątą część z dziesięciny.^b

27 I będzie wam to poczytane za waszą daninę, jak zboże z klepiska^c i jak obfity zbiór tłoczni winnej lub oliwnej. **28** Tak będziecie też składać daninę dla Jehowy ze wszystkich swoich dziesięcin, które otrzymacie od synów Izraela, i z nich będziecie dawać kapłanowi Aaronowi daninę dla Jehowy. **29** Ze wszystkich przyniesionych wam darów będziecie składać wszelką daninę Jehowie, to, co najlepsze,^d jako coś świętego z nich’.

30 „I powiesz im: „Kiedy będziecie składać to, co najlepsze z nich,^e zostanie to Lewitom poczytane za plon z klepiska i za plon z tłoczni winnej lub oliwnej.

31 I macie to jeść w każdym miejscu, wy i wasi domownicy, gdyż jest to zapłata za waszą służbę w namiocie spotkania.^f

32 A nie wolno wam obciążać się za to grzechem, gdy składacie to, co z nich najlepsze, i nie wolno wam beczcić świętych rzeczy synów Izraela, byście nie pomarli’”.^g

19 I Jehowa odezwał się do Mojżesza i Aarona, mówiąc:

2 „Oto postanowienie prawa, które Jehowa nakazał, mówiąc: „Powiedz synom Izraela, żeby wzięli dla ciebie zdrową czerwoną krowę, która nie ma żadnej wady^h i na której jeszcze nie było jarzma.ⁱ **3** I dacie ją kapłanowi Eleazarowi, a on wyprowadzi ją poza obóz i zostanie zabita przed jego obliczem. **4** Potem

kapłan Eleazar weźmie na palec nieco jej krwi i niewielką ilością jej krwi pokropi siedem razy na wprost przed namiotem spotkania.^a **5** Krowa zaś zostanie spalona na jego oczach. Jej skóra i jej mięso oraz jej krew razem z jej gnojem zostaną spalone.^b **6** I kapłan weźmie drewno cedrowe^c i hizop^d oraz przędzę barwioną szkarłatem z czerwców,^e i rzuci to w środek ognia, w którym płonie krowa. **7** A kapłan wypierze swe szaty i wykąpie swe ciało w wodzie, i potem będzie mógł wejść do obozu; lecz kapłan będzie nieczysty aż do wieczora.

8 „A ten, kto ją spalił, wypierze swe szaty w wodzie i wykąpie swe ciało w wodzie,^f i będzie nieczysty aż do wieczora.

9 „A człowiek czysty zbierze popiół^g z tej krowy i złoży go w czystym miejscu poza obozem; i będzie to służyć zgromadzeniu synów Izraela jako coś, co ma być przechowywane do sporządzania wody oczyszczenia.^h Jest to dar ofiarny za grzech. **10** Ten zaś, kto zbiera popiół z tej krowy, wypierze swe szaty i będzie nieczysty aż do wieczora.ⁱ

„I będzie to służyć synom Izraela i osiadłemu przybyszowi, który przebywa pośród nich jako przybysz, za ustawę po czas niezmierny.^j **11** Kto dotknie zwłok jakiegokolwiek ludzkiej,^k także będzie nieczysty przez siedem dni.^l **12** Taki ma się nią oczyścić w trzecim dniu,^m a siódmego dnia będzie czysty. Lecz jeśli się nie oczyści w trzecim dniu, to siódmego dnia nie będzie czysty. **13** Każdy, kto dotknie zwłok, duszy jakiegokolwiek zmarłego człowieka, i kto się nie oczyści, ten skałał przybytek Jehowy,ⁿ i dusza ta zostanie zgładzona spośród Izraela.^o

ROZDZ. 19

a Heb 9:13

1 Pt 1:2

b Wj 29:14

Kpl 4:11

c Kpl 14:4

Kpl 14:49

d Ps 51:7

e Iz 1:18

f Kpl 16:28

g Heb 9:13

h Lb 19:13

Lb 19:21

Lb 31:23

i Lb 19:8

j Wj 12:49

Kpl 24:22

Lb 15:15

k Kpl 21:1

Kpl 21:11

Lb 5:2

Lb 6:9

Lb 9:6

l Lb 31:19

Ag 2:13

m Lb 31:19

n Kpl 15:31

o Heb 2:2

Heb 10:28

szpalta 2

a Lb 19:9

Lb 31:23

b Kpl 22:3

c Kpl 11:32

d Lb 31:19

e Lb 19:11

f Lb 19:9

g Ps 51:7

h Kpl 14:9

Lb 19:12

Lb 31:19

i Rdz 17:14

Lb 19:13

j Lb 19:18

Heb 9:10

Heb 9:13

k Ag 2:13

Ponieważ nie został pokropiony wodą do oczyszczania,^a pozostaje nieczysty. Jego nieczystość dalej na nim pozostaje.^b

14 „Oto prawo na wypadek, gdyby ktoś umarł w namiocie: Każdy, kto wchodzi do namiotu, i każdy, kto jest w namiocie, będzie nieczysty przez siedem dni.

15 I każde otwarte naczynie,^c na którym nie ma przywiązanej pokrywy, jest nieczyste. **16** I każdy, kto by na otwartym polu dotknął kogoś zabitego mieczem^d albo zwłok, albo kości^e człowieka, albo grobowca, będzie nieczysty przez siedem dni. **17** I wezmą dla nieczystego nieco prochu po spaleniu daru ofiarnego za grzech, i na to wleją do naczynia bieżącą wodę. **18** Potem czysty człowiek^f weźmie hizop^g i zanurzy go w wodzie, i pokropi nią namiot i wszystkie naczynia oraz dusze, które akurat się tam znajdowały, i tego, kto się dotknął kości albo zabitego, albo zwłok, albo grobowca. **19** I czysty pokropi nią nieczystego w trzecim dniu oraz w siódmym dniu, i w siódmym dniu oczyści go z grzechu,^h on zaś wypierze swe szaty i wykąpie się w wodzie, i wieczorem będzie czysty.

20 „Lecz kto będzie nieczysty i się nie oczyści – dusza taka zostanie zgładzonaⁱ spośród zboru, gdyż skałała sanktuarium Jehowy. Człowiek taki nie został pokropiony wodą do oczyszczania. Jest nieczysty.

21 „A to będzie im służyć za ustawę po czas niezmierny, że ten, kto kropi wodą do oczyszczania, ma wyprać swe szaty,^j również ten, kto dotyka wody do oczyszczania. Będzie on nieczysty aż do wieczora. **22** I to, czego dotknie nieczysty, będzie nieczyste,^k a dusza, która tego

dotyka, będzie nieczysta aż do wieczora^a.”

20 A w miesiącu pierwszym synowie Izraela, całe zgromadzenie, przybyli na pustkowie Cin^b i lud zamieszkał w Kadesz.^c Tam właśnie umarła Miriam^d i tam została pogrzebana.

2 Wtedy okazało się, że nie ma wody dla zgromadzenia.^e i zaczęli się zbierać przeciwko Mojżeszowi i Aaronowi.^f **3** I lud począł się klócić^g z Mojżeszem, mówiąc: „Obyśmy byli poginęli, gdy nasi bracia zginęli przed obliczem Jehowy!^h **4** Czemuż wyprowadziliście zbór Jehowy na to pustkowie, byśmy tu pomarli, my oraz nasze juczne zwierzęta?ⁱ **5** I czemuż wyprowadziliście nas z Egiptu, by nas zaprowadzić na to złe miejsce?^j Nie ma tu ziarna ani fig, ani winorośli, ani jablek granatu,^k nie ma też wody do picia”. **6** Wówczas Mojżesz i Aaron odeszli sprzed zboru do wejścia do namiotu spotkania i padli na twarze,^l i ukazała im się chwała Jehowy.^m

7 I Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **8** „Weź laskęⁿ i zwołaj zgromadzenie, ty i Aaron, twój brat, i na ich oczach powiecie do skały, żeby wydała z siebie wodę; i wywiedziesz ze skały wodę dla nich, i dasz się napić zgromadzeniu oraz ich zwierzętom jucznym”.^o

9 Toteż Mojżesz wziął laskę sprzed oblicza Jehowy,^p tak jak on mu nakazał. **10** Potem Mojżesz i Aaron zwołali zbór przed skałę; i przemówił do nich: „Słuchajcie teraz, buntownicy!^q Czy z tej skały mamy wywieść dla was wodę?”^r **11** Wówczas Mojżesz podniósł rękę i swą laską uderzył dwukrotnie w skałę; i wypłynęło dużo wody, i zaczęło pic

ROZDZ. 19

a Kpl 15:5

ROZDZ. 20

b Lb 13:21

Lb 33:36

c Lb 13:26

Lb 20:22

Pwt 1:46

Pwt 2:14

Sdz 11:16

d Wj 15:20

Lb 26:59

Mi 6:4

e Wj 17:1

f Lb 16:42

g Wj 17:2

h Lb 16:35

Lb 16:41

Lb 16:49

i Wj 14:11

Wj 17:3

Lb 16:13

Lb 21:5

j Lb 16:14

Pwt 8:15

Neh 9:21

k Wj 3:17

Wj 13:5

Pwt 8:8

Jer 2:2

l Lb 14:5

m Wj 16:10

Lb 14:10

n Wj 17:5

o Neh 9:15

Ps 78:15

Ps 105:41

Ps 114:8

Iz 43:20

Iz 48:21

p Wj 7:12

Wj 7:19

Lb 17:10

Heb 9:4

q Pwt 9:24

Ps 106:32

r Ps 106:33

szpalta 2

a Wj 17:6

Pwt 8:15

1Ko 10:4

b Kpl 10:3

Lb 27:14

Pwt 32:51

Iz 8:13

Obj 4:11

c Pwt 1:37

Pwt 3:26

Pwt 34:4

Joz 1:2

d Pwt 33:8

Ps 95:8

Ps 106:32

Heb 3:8

e Sdz 11:17

f Rdz 36:8

Pwt 2:4

Pwt 23:7

g Wj 18:8

h Rdz 46:6

Dz 7:15

i Rdz 15:13

Wj 12:40

zgromadzenie oraz ich zwierzęta juczne.^a

12 Później Jehowa rzekł do Mojżesza i Aarona: „Ponieważ nie okazaliście wiary we mnie, by mnie uświęcić^b na oczach synów Izraela, przeto nie zaprowadzicie tego zboru do ziemi, którą im dam”.^c **13** Są to wody Meriba,^d gdyż synowie Izraela klócili się z Jehową, tak iż został uświęcony pośród nich.

14 Następnie Mojżesz wystął z Kadesz posłańców do króla Edomu:^e „Oto, co powiedział twój brat Izrael:^f „Sam dobrze znasz całą niedolę, jaka nas dosięgła.^g

15 Ojcowie nasi poszli do Egiptu^h i mieszkaliśmy w Egipcie przez wiele dni:ⁱ a Egipcjanie zaczęli krzywdzić nas i naszych ojców.^j **16** W końcu wołaliśmy do Jehowy^k i on usłyszał nasz głos, i posłał anioła,^l i wyprowadził nas z Egiptu; i oto jesteśmy w Kadesz, mieście na skraju twojego terytorium. **17** Pozwól nam, prosimy, przejść przez twoją ziemię. Nie będziemy przechodzić polem ani przez winnicę i nie będziemy pić wody ze studni. Przejdziemy drogą królewską.^m Nie zboczmy w prawo ani w lewo,ⁿ dopóki nie przejdziemy przez twoje terytorium”.

18 Jednakże Edom powiedział mu: „Nie wolno ci przejść przeze mnie, żebym czasem nie wyszedł z mieczem naprzeciw ciębie”.

19 Synowie Izraela zaś rzekli do niego: „Pójdziemy gościncem; a gdybym ja i mój dobytek pil twoją wodę, dam jej równowartość.^o Nie chcę nic więcej, jak tylko przejść pieszo”.^p **20** Mimo to powiedział: „Nie wolno ci przejść”.^q I wyszedł Edom,^r by się

J Wj 1:11; Wj 1:14; Pwt 26:6; Dz 7:19; k Wj 2:23; Wj 3:7; 1 Wj 14:19; Wj 23:20; Wj 33:2; Dz 7:35; m Lb 21:22; n Pwt 2:27; o Pwt 2:6; p Pwt 2:28; q Sdz 11:17; r Rdz 36:1.

z nim spotkać, z bardzo licznym ludem i silną ręką. **21** Tak to Edom nie chciał udzielić Izraelowi zezwolenia na przejście przez swoje terytorium.^a Przeto Izrael zawrócił od niego.^b

22 I synowie Izraela, całe zgromadzenie, wyruszyli z Kadeszc^c i przybyli do góry Hor.^d **23** Potem Jehowa tak rzekł do Mojżesza i Aarona na górze Hor przy granicy ziemi edomskiej: **24** „Aaron zostanie przyłączony do swego ludu,^e nie wejdzie bowiem do ziemi, którą dam synom Izraela, ponieważ zbuntowaliście się przeciw memu rozkazowi co do wód Meriba.^f **25** Weź Aarona i Eleazara, jego syna, i zaprowadź ich na górę Hor. **26** I zdejmij z Aarona jego szaty,^g i przyodziej w nie Eleazara,^h jego syna; Aaron zaś zostanie zabrany i tam umrze”.ⁱ

27 Toteż Mojżesz uczynił tak, jak nakazał Jehowa; i na oczach całego zgromadzenia wspięli się na górę Hor. **28** Wtedy Mojżesz zdjął z Aarona szaty i przyodział w nie Eleazara, jego syna, po czym Aaron umarł tam na szczycie tej góry.^j A Mojżesz i Eleazar zstąpili z góry. **29** I całe zgromadzenie ujrzało, że Aaron umarł, i cały dom Izraela opłakiwał Aarona przez trzydzieści dni.^k

21 A kananejski król Aradu,^l który mieszkał w Nefie,^m usłyszał, że Izrael przechodzi drogą Atarim, i zaczął walczyć z Izraelem, i niektórych uprowadził jako jeńców. **2** Toteż Izrael złożył Jehowie ślub i rzekł:ⁿ „Jeśli istotnie wydasz ten lud w moją rękę, ja przeznaczę ich miasta na zagładę”.^o **3** Jehowa wysłuchał więc głosu Izraela i wydał Kananejczyków; a tamci przeznaczili ich oraz ich

ROZDZ. 20

a Pwt 2:29

b Pwt 2:8

Sdz 11:18

c Lb 13:26

Lb 33:37

d Lb 21:4

Lb 34:7

e Rdz 25:8

Lb 33:38

Pwt 32:50

f Lb 20:12

Pwt 32:51

g Wj 28:2

Wj 29:29

Heb 7:23

h Wj 6:23

Lb 4:16

i Lb 33:38

j Lb 33:39

Pwt 10:6

Pwt 32:50

k Pwt 34:8

ROZDZ. 21

l Lb 33:40

Joz 12:14

m Lb 13:22

n Pwt 23:21

o Kpl 27:28

Pwt 20:17

Joz 6:18

szpalta 2

a Lb 14:45

Sdz 1:17

b Lb 33:41

c Lb 20:21

Pwt 2:8

Sdz 11:18

d Ps 78:19

e Wj 14:11

Wj 15:24

Lb 16:13

f Lb 14:28

Lb 14:34

g Lb 20:5

h Wj 16:15

Lb 11:6

Ps 78:24

i Pwt 8:15

j Ps 106:43

1Ko 10:9

k Ps 78:34

l Kpl 26:40

m Wj 32:11

n Ps 106:44

o 2Kl 18:4

p Jn 3:14

Jn 8:28

Jn 12:32

Gal 3:13

1Pt 2:24

q Jn 1:29

Heb 12:2

miasta na zagładę. Dlatego miejscu temu nadali nazwę Chorma.^a

4 Kiedy ciągnęli od góry Hor^b drogą Morza Czerwonego, by obejść ziemię Edom,^c dusza ludu zaczęła się męczyć wędrówką.

5 I mówił lud przeciwko Bogu^d i Mojżeszowi:^e „Czemuż wyprowadziście nas z Egiptu, byśmy pomarli na tym pustkowiu?”^f Bo nie ma chleba ani wody,^g a nasza dusza obrzydza sobie ten chleb godny wzgardy”.^h **6** Toteż Jehowa posłał między lud jadowite wężeⁱ i one kąsały lud, tak iż wielu z ludu Izraela umarło.^j

7 W końcu lud przyszedł do Mojżesza i rzekł: „Zgrzeszyliśmy,^k gdyż mówiliśmy przeciwko Jehowie i przeciwko tobie. Wstaw się u Jehowy, żeby oddalił od nas te węże”.^l I Mojżesz zaczął się wstawiać za ludem.^m **8** Wtedy Jehowa powiedział do Mojżesza: „Sporządź sobie ognistego węża i umieść go na słupie sygnałowym. A gdy ktoś zostanie ukąsowany, ma na niego spojrzeć i dzięki temu pozostanie przy życiu”.ⁿ **9** Mojżesz niezwłocznie wykonał miedzianego węża^o i umieścił go na słupie sygnałowym;^p a jeśli wąż kogoś ukąsił, ten zaś utkwiał wzrok^q w miedzianym wężu, to pozostawał przy życiu.^r

10 Potem synowie Izraela wyruszyli i stanęli obozem w Obot.^s

11 Następnie wyruszyli z Obot i stanęli obozem w Ijje-Abarim,^t na pustkowiu, które się znajduje naprzeciw Moabu, ku wschodowi słońca. **12** Stamtąd wyruszyli i rozłożyli się obozem nad doliną potoku Zered.^u **13** Stamtąd wyruszyli i stanęli obozem w okolicy Arnonu,^v znajdującego

r Jn 3:14; Jn 3:15; Jn 6:40; Rz 1:17; s Lb 33:43;

t Lb 33:44; u Pwt 2:13; v Lb 22:36; Pwt 2:24; Sdz

11:18.

się na pustkowiu, które ciągnie się od granicy Amorytów; Arnon bowiem stanowi granicę Moabu, między Moabem a Amorytami. **14** Dlatego w Księdze Wojen Jehowy powiedziano:

„Waheb w Sufie i doliny potoków Arnonu, **15** i ujście dolin potoków, które skręca ku siedzibie Ar^a i opiera się o granicę Moabu”.

16 Następnie stamtąd do Be-er.^b Jest to studnia, o której Jehowa powiedział do Mojżesza: „Zbierz lud, a dam im wodę”.^c

17 Wtedy Izrael zaczął śpiewać taką pieśń:^d

„Wzbierz, studnio! Śpiewajcie przy tym na przemian!

18 Studnia – wykopali ją książęta. Wydrążyli ją dostojnicy ludu, laską rozkazodawcy,^e swą własną laską”.

Potem z tego pustkowia dalej do Mattany. **19** A z Mattany do Nachaliel, z Nachaliel zaś do Bamot.^f **20** A z Bamot do doliny znajdującej się na polu moabskim,^g przy szczycie Pisga,^h który góruje nad powierzchnią Jezsimonu.ⁱ

21 A Izrael wysłał posłańców do Sychona,^j króla Amorytów, mówiąc: **22** „Pozwól nam przejść przez twoją ziemię. Nie zboczymy na pole ani do winnicy. Nie będziemy pić wody z żadnej studni. Pójdziemy drogą królewską, dopóki nie przejdziemy przez twoje terytorium”.^k **23** A Sychon nie pozwolił Izraelowi przejść przez swoje terytorium,^l lecz zebrał Sychon cały swój lud i wyszedł naprzeciw Izraela na pustkowie, i przybywszy do Jahacu,^m zaczął walczyć z Izraelem. **24** Wtedy Izrael pobіл

ROZDZ. 21

a Lb 21:28
Pwt 2:18
Pwt 2:29
Iz 15:1

b Iz 15:8

c Ps 78:52

d Ps 105:2

e Rdz 49:10

f Joz 13:17

g Lb 26:63
Lb 33:49

h Pwt 3:27
Pwt 34:1

i Lb 23:28
Joz 12:3

j Pwt 2:26
Sdz 11:19

k Lb 20:17

l Pwt 2:30
Pwt 29:7
Sdz 11:20

m Pwt 2:32
Joz 13:18

szpalta 2

a Joz 12:2
Sdz 11:21
Ps 135:10
Ps 136:19
Am 2:9

b Lb 32:33
Neh 9:22

c Lb 21:13
Pwt 3:16

d Sdz 11:22

e Lb 32:1
1Kn 6:81

f Joz 12:2

g Rdz 10:16
Rdz 15:16
Wj 3:8
Pwt 7:1

h Pwt 2:26
Sdz 11:19
PnP 7:4

i Ps 135:11

j Sdz 11:19

k Lb 21:13

l Jer 48:45

m Lb 21:15
Pwt 2:9

n Sdz 11:24
1Ki 11:7
2Ki 23:13
Jer 48:7

o Lb 32:34
Joz 13:17
Jer 48:18

p Joz 13:9

q Pwt 3:8

r Lb 32:1

s Lb 21:25

t Pwt 3:1

u Pwt 1:4
Pwt 3:11
Pwt 4:47
Joz 9:10

go ostrzem miecza^a i wziął w posiadanie jego ziemie^b od Arnonu^c aż do Jabboku,^d blisko synów Ammona; Jazer^e jest bowiem granicą synów Ammona.^f

25 Tak Izrael wziął wszystkie te miasta i zamieszkał Izrael we wszystkich miastach Amorytów,^g w Cheszbonie^h i wszystkich jego zależnych miejscowościach.

26 Bo Cheszbón był miastem Sychona.ⁱ On był królem Amorytów^j i to on walczył poprzednio z królem Moabu, i zabrał z jego ręki całą jego ziemię aż do Arnonu.^k **27** Dlatego wygłaszający szydercze wypowiedzi mawiali:

„Chodźcie do Cheszbónu.

Niech zostanie zbudowane miasto Sychona i niech będzie mocno utwierdzone.

28 Ogień wyszedł bowiem z Cheszbónu,^l płomień z grodu Sychona.

Strawił Ar^m moabskie, właścicieli wyżyn Arnonu.

29 Biada ci, Moabie! Na pewno zginiesz, ludu Kemosza!ⁿ On na pewno odda swych synów jako zbiegów, a swe córki do niewoli królowi Amorytów, Sychonowi.

30 Strzelajmy więc w nich.

Cheszbón na pewno zginie aż do Dibonu,^o a kobiety aż do Nofachu, mężczyźni aż do Medeby”.^p

31 I zamieszkał Izrael w ziemi Amorytów.^q **32** Potem Mojżesz wysłał niektórych, żeby przespiegowali Jazer.^r Zdobyli więc zależne miejscowości i wywłaszczyli Amorytów, którzy tam byli.^s **33** Później skręcili i wyruszyli drogą Baszanu.^t Wtedy wyszedł naprzeciw nich Og,^u król

Baszanu, on i cały jego lud, do bitwy pod Edrei.^a **34** A Jehowa rzekł do Mojżesza: „Nie lękaj się go,^b gdyż wydam go w twoją rękę, a także cały jego lud oraz jego ziemię;^c i postąpisz z nim tak, jak z Sychonem, królem Amorytów, który mieszkał w Cheszbonie”.^d **35** Toteż pobili jego oraz jego synów i cały jego lud, tak iż nikt nie pozostał mu przy życiu;^e i wzięli w posiadanie jego ziemię.^f

22 Potem synowie Izraela wyruszyli i stanęli obozem na pustynnych równinach moabskich,^g po drugiej stronie Jordanu naprzeciw Jerycha. **2** A Balak,^h syn Cyppora, zobaczył wszystko, co Izrael uczynił Amorytom. **3** I Moab bardzo się przestraszył tego ludu, gdyż byli liczni; i padł na Moab okropny strach przed synami Izraela.ⁱ **4** Toteż odezwał się Moab do starszych midianickich:^j „Oto ten zóbr zliże wszystkie nasze okolice, jak byk zlizuje zieleni polną”.

A w tymże czasie Balak,^k syn Cyppora, był królem Moabu. **5** Wysłał więc posłańców do Balaama,^l syna Beora, do Petor,^m które leży nad Rzekąⁿ w ziemi synów jego ludu, by go wezwać, mówiąc: „Oto wyszedł z Egiptu lud. Oto jak okiem sięgnąć pokryli ziemię^o i mieszkają naprzeciw mnie. **6** Przyjdź więc, proszę; przeklnij^p mi ten lud, są bowiem potężniejsi niż ja. Może zdołam ich pobić i wypędzić z tej ziemi; wszak dobrze wiem, że ten, kogo ty błogosławiśz, jest błogosławiony, a kogo ty przeklinasz, jest przeklęty”.^q

7 Toteż starsi moabscy oraz starsi midianiccy odbyli podróż, mając w rękę zapłatę za wróżbę,^r a przyszedłszy do Bala-

ROZDZ. 21

a Pwt 3:10
Joz 13:12

b Pwt 3:2
Pwt 3:22
Pwt 20:3

c Wj 23:27
Pwt 7:24

d Ps 135:11

e Pwt 3:3
Joz 13:12

f Joz 12:4
Joz 12:6

ROZDZ. 22

g Lb 33:48

h Joz 24:9
Sdz 11:25

i Wj 15:15
Pwt 2:25

j Lb 31:8
Joz 13:21

k Mi 6:5
Obj 2:14

l Joz 13:22
Joz 24:9
2Pt 2:15

m Jody 11

n Pwt 23:4

o Rdz 15:18

p Rdz 13:16

q Rdz 12:3
Lb 23:7
Joz 24:9
Neh 13:2

r Ps 109:28

s Mi 3:11
Dz 16:16
1Tm 6:10

szpalta 2

a 2Pt 2:15
Jody 11

b Lb 12:6
Lb 23:12

c Lb 22:20

d Lb 22:4

e Lb 22:5

f Lb 22:6
Lb 23:7
Lb 23:11
Lb 24:10

g Mi 6:5

h Rdz 12:2
Rdz 22:17
Lb 23:20
Pwt 23:5
Pwt 33:29

i Lb 22:37

j Lb 24:11
Prz 17:23

k Prz 15:27

l Lb 24:13

ama,^a oznajmili mu słowa Balaaka. **8** Wówczas on im rzekł: „Przenocujcie tu dzisiaj, a odpowiem wam słowem, tak jak Jehowa mi powie”.^b Książęta Moabu zatrzymali się więc u Balaama.

9 Potem do Balaama przyszedł Bóg i rzekł:^c „Kim są ci mężczyźni u ciebie?” **10** A Balaam odrzekł prawdziwemu Bogu: „Balak,^d syn Cyppora, król Moabu, posłał do mnie, mówiąc: **11** „Oto lud, który wychodzi z Egiptu i pokrywa ziemię jak okiem sięgnąć.” Chodźże więc, przeklnij mi ich.^e Może zdołam walczyć przeciwko nim i ich wypędzę”. **12** Lecz Bóg rzekł do Balaama: „Nie wolno ci iść z nimi. Nie wolno ci przeklinać tego ludu,^f są bowiem błogosławieni”.^h

13 Potem Balaam wstał rano i powiedział do książąt Balaaka: „Idźcie do swego kraju, gdyż Jehowa zabronił mi iść z wami”. **14** Toteż książęta Moabu wstali i przyszli do Balaaka, i rzekli: „Balaam wzbraniał się przyjść z nami”.ⁱ

15 Jednakże Balak ponownie wysłał innych książąt w większej liczbie i bardziej poważanych od poprzednich. **16** Oni zaś, przyszedłszy do Balaama, rzekli mu: „Oto, co powiedział Balak, syn Cyppora: „Proszę, niech cię nie powstrzyma od przyjścia do mnie. **17** Bo na pewno wielce cię uhonoruję^j i uczynię wszystko, co mi powiesz.^k Chodź więc, proszę. Przeklnij mi ten lud”. **18** Lecz Balaam odpowiedział, mówiąc do sług Balaaka: „Choćby Balak dawał mi swój dom pełen srebra i złota, nie mógłbym przekroczyć rozkazu Jehowy, mego Boga, by uczynić coś małego albo wielkiego.^l **19** Teraz więc wy także zatrzymajcie

się tu, proszę, dziś na noc, bym mógł się dowiedzieć, co jeszcze powie mi Jehowa”.^a

20 Potem Bóg przyszedł nocą do Balaama i rzekł mu: „Jeżeli ci mężczyźni przybyli, by cię wezwać, to wstań i idź z nimi. Ale możesz mówić tylko słowo, które ci powiem”.^b **21** Wtedy Balaam wstał rano, a osiodławszy swoją oślicę, poszedł z książętami Moabu.^c

22 I zapłonął gniew Boży, dlatego że on szedł; i na drodze stanął anioł Jehowy, by mu się sprzeciwić.^d A on jechał na oślicy i było z nim dwóch jego sług. **23** I oślica zobaczyła anioła Jehowy stojącego na drodze z dobytym mieczem w ręku;^e i oślica próbowała zejść z drogi, by iść w pole, lecz Balaam zaczął bić oślicę, by ją skierować na drogę. **24** A anioł Jehowy stał na wąskiej drodze między winnicami, mając kamienny mur po jednej stronie i kamienny mur po drugiej stronie. **25** Oślica zaś dalej widziała anioła Jehowy i zaczęła przyciskać się do muru i przez to przygniatać do muru nogę Balaama; on więc bił ją jeszcze bardziej.

26 Wtedy anioł Jehowy znowu przeszedł i stanął w ciasnym miejscu, gdzie nie dało się zboczyć na prawo ani na lewo. **27** Kiedy oślica zobaczyła anioła Jehowy, położyła się pod Balaamem; toteż Balaam zapłonął gniewem^f i dalej bił oślicę swą laską. **28** W końcu Jehowa otworzył usta oślicy,^g tak iż powiedziała do Balaama: „Co ci zrobiłam, że zbileś mnie te trzy razy?”^h **29** Wówczas Balaam rzekł do oślicy: „Ponieważ obeszłaś się ze mną niecnie. Gdybym tylko miał miecz w ręku, zaraz bym cię zabił!”ⁱ

ROZDZ. 22

a Lb 22:28

b Lb 22:35

Lb 23:12

Lb 24:13

c Jak 1:14

2Pt 2:15

Judy 11

d Wj 23:21

e 2Kl 6:17

1Kn 21:16

f Prz 14:16

Prz 27:4

g Mt 19:26

2Pt 2:16

h Lb 22:32

i Prz 12:10

szpalta 2

a 2Pt 2:16

b 2Kl 6:17

c Lb 22:12

Pwt 23:4

Kzn 9:3

2Pt 2:15

d Lb 22:23

Lb 22:25

Lb 22:27

e Prz 16:25

f 1Sm 15:24

g Ps 81:12

h Lb 22:20

i Lb 21:26

j Lb 22:17

Lb 24:11

k Prz 19:21

l Lb 23:26

Lb 24:13

30 A oślica odparła Balaamowi: „Czyż nie jestem twoją oślicą, na której jeździłeś przez całe życie, aż po dziś dzień? Czyż kiedykolwiek ci tak czyniłam?”^a Na to rzekł: „Nie!” **31** I Jehowa otworzył oczy Balaama,^b tak iż on ujrzał anioła Jehowy stojącego na drodze z dobytym mieczem w ręku. Od razu pokłonił się nisko i padł na twarz.

32 Wówczas anioł Jehowy powiedział do niego: „Dlaczego zbileś swoją oślicę te trzy razy? Oto ja wyszedłem, by się sprzeciwić, gdyż twoja droga jest wyraźnie sprzeczna z moją wolą.”^c **33** A oślica mnie zobaczyła i te trzy razy próbowała skrócić przede mną.^d Gdyby tak nie skróciła przede mną! Byłbym cię już zabił,^e lecz ją zachowałbym przy życiu”. **34** Na to Balaam powiedział do anioła Jehowy: „Zgrzeszyłem,^f gdyż nie wiedziałem, że stoisz na drodze naprzeciw mnie. A skoro jest to złe w twoich oczach, pozwól mi wrócić”. **35** Lecz anioł Jehowy rzekł do Balaama: „Idź z tymi mężczyznami;^g i nie mów nic oprócz słowa, które ci powiem”.^h Balaam szedł więc dalej z książętami Balaka.

36 Kiedy Balak usłyszał, że przybył Balaam, od razu wyszedł mu na spotkanie w mieście moabskim, które leży nad brzegiem Arnonu, na krańcu tego terytorium.ⁱ **37** Potem Balak rzekł do Balaama: „Czyż nie posłałem do ciebie, by cię wezwać? Dlaczego nie przyszedłeś do mnie? Czyżbym naprawdę nie potrafił cię uhonorować?”^j **38** Balaam odrzekł Balakowi: „Oto teraz przyszedłem do ciebie. Czy w ogóle zdołam coś powiedzieć?”^k Powiem słowo, które Bóg włoży w moje usta”.^l

39 Balaam poszedł więc z Balakiem i przyszli do Kiriath-Chucot. **40** A Balak składał w ofierze bydło i owce^a i posłał część Balaamowi oraz księżętom, którzy z nim byli. **41** Rano zaś Balak wziął Balaama i zaprowadził go do Bamot-Baal,^b by stamtąd zobaczył cały lud.^c

23 Potem Balaam powiedział do Balaka: „Zbuduj mi na tym miejscu siedem ołtarzy^d i przygotuj mi na tym miejscu siedem byków oraz siedem baranów”. **2** Balak od razu uczynił tak, jak powiedział Balaam. Następnie Balak i Balaam ofiarowali po byku i po baranie na każdym ołtarzu.^e **3** A Balaam odezwał się do Balaka: „Stań przy swoim całopaleniu,^f ja zaś pójdę. Może Jehowa nawiąże kontakt i spotka się ze mną.^g Cokolwiek mi pokaże, na pewno ci opowiem”. Poszedł więc na nagie wzgórze.

4 Kiedy Bóg nawiązał kontakt z Balaamem,^h ten powiedział do niego: „Ustawiłem w rzędach siedem ołtarzy i na każdym ołtarzu ofiarowałem byka i barana”.ⁱ **5** A Jehowa włożył słowo w usta Balaama^j i rzekł: „Wróć do Balaka i to właśnie powiesz”.^k **6** Wrócił więc do niego, a oto on i wszyscy księżęta moabscy stali przy swym całopaleniu. **7** Wówczas powiedział swą przypowieść,^l mówiąc:

„Z Aramu^m starał się mnie przyprowadzić Balak, król Moabu,
z gór wschodu:
„Przyjdź, przeklnij mi Jakuba.
Przyjdźże, potęp Izraela”.ⁿ

8 Jakże mógłbym przekląć tych, których Bóg nie przeklął?^o

ROZDZ. 22

- a Lb 23:14
b Joz 13:15
Joz 13:17
c Lb 23:13

ROZDZ. 23

- d Lb 22:41
e Lb 23:14
Lb 23:30
f Lb 23:15
g Lb 23:16
Lb 24:1
h Lb 22:20
i Lb 23:2
j Lb 22:35
k Lb 23:3
l Lb 23:18
Lb 24:3
m Rdz 10:22
Lb 22:5
Pwt 32:4
n Lb 22:6
o Lb 22:12
Lb 24:10

szpalta 2

- a Prz 21:30
b Kpl 20:24
Pwt 33:28
1Kl 8:53
Est 3:8
c Wj 33:16
Pwt 32:8
d Rdz 13:16
Rdz 22:17
Wj 1:7
e Ps 37:37
Ps 116:15
Prz 10:7
f Joz 14:14
Iz 26:19
1Ko 15:55
Heb 11:35
g Lb 22:11
Lb 24:10
Joz 24:10
Neh 13:2
Ps 109:28
Mi 6:5
h Lb 22:38
Lb 24:13
i Lb 22:11
j Joz 24:9
k Pwt 34:1
l Lb 23:1
Lb 23:29
m Lb 22:35
Lb 23:5
Lb 24:1
n Lb 22:10
o Lb 23:7
Lb 24:3

I jakże mógłbym potępić tych, których Jehowa nie potępił?^a

9 Bo widzę ich ze szczytu skał i patrzę na nich ze wzgórz. Tam jako lud obozują w odosobnieniu,^b a siebie do narodów nie zaliczają.^c

10 Kto policzył drobinki prochu Jakuba^d i kto zliczył czwartą część Izraela?

Niech dusza moja umrze śmiercią prostolinijną^e i niech mój koniec okaże się taki jak ich”.^f

11 Na to Balak rzekł do Balaama: „Cóżes mi uczynił? Wziąłem cię, byś przeklął moich nieprzyjaciół, a oto ty wielce ich pobłogosławiłeś”.^g **12** On zaś odpowiedział, mówiąc: „Czyż nie miałbym zadbać o to, by mówić wszystko, co Jehowa włoży w moje usta?”^h

13 Wtedy Balak powiedział mu: „Chodź ze mną, proszę, na inne miejsce, z którego będziesz mógł ich widzieć. Zobaczysz tylko ich kraniec,ⁱ a nie zobaczysz ich wszystkich. I stamtąd przeklnij mi ich”.^j **14** Wziął go więc na pole Cofim, na szczyt Pisga,^k i zbudował siedem ołtarzy, i na każdym ołtarzu ofiarował po byku oraz po baranie.^l

15 Potem powiedział do Balaka: „Stań tutaj przy swej ofierze całopalnej, a ja nawiążę tam z nim kontakt”. **16** Następnie Jehowa nawiązał kontakt z Balaamem i włożył słowo w jego usta, i rzekł:^m „Wróć do Balakaⁿ i oto, co powiesz”. **17** Ten więc przyszedł do niego, a oto on stał przy swoim całopaleniu, z nim zaś księżęta Moabu. Wtedy Balak rzekł do niego: „Co mówił Jehowa?” **18** A on wypowiedział swą przypowieść, mówiąc:^o

„Wstań, Balaku, i słuchaj.
Nadstaw ku mnie ucha,
synu Cyppora.^a

- 19** Bóg nie jest człowiekiem, by
miał kłamać,^b
ani synem ludzkim, by miał
żałować.^c

Czy powiedział, a nie uczyni,
i mówił, a nie spełni?^d

- 20** Oto wzięto mnie, by błogosła-
wić,

i On pobłogosławił,^e a ja nie
odwrócić tego.^f

- 21** On nie widział żadnej tajem-
nej mocy^g przeciwko Ja-
kubowi

i nie widział żadnego
strapienia wymierzonego
przeciwko Izraelowi.

Jehowa, jego Bóg, jest z nim^h
i rozlega się pośród niego
głośne wykrzykiwanie na
cześć króla.

- 22** Bóg wyprowadza ich z E-
giptu.ⁱ

Jego bieg jest szybki – jak
dzikiego byka.^j

- 23** Bo przeciw Jakubowi nie ma
złowieszczonego zaklęcia^k
ani żadnej wroźby przeciw
Izraelowi.^l

W tym czasie będzie się mó-
wić o Jakubie i Izraelu:
„Czegóż to dokonał Bóg!”^m

- 24** Oto lud wstanie jak lew
i jak lew się podniesie.ⁿ

Nie położy się, dopóki nie po-
żre zdobyczy,

będzie też pił krew zabi-
tych.”^o

25 Na to Balak rzekł do Ba-
laama: „Jeśli już nie możesz
go przekląć, to przynajmniej
go nie błogosław”.

26 Balaam
zaś odpowiedział i rzekł Balako-
wi: „Czyż nie powiedziałem ci,
mówiąc: „Uczynię wszystko, co
mi powie Jehowa?””^p

27 Następnie Balak rzekł do
Balaama: „Chodź, proszę. Wezmę
cię na jeszcze inne miejsce. Może

ROZDZ. 23

a Lb 22:2

Joz 24:9

b Ps 89:35

Tyt 1:2

c 1 Sm 15:29

Rz 11:29

d Iz 14:24

Iz 46:10

Mi 7:20

e Rdz 12:2

Rdz 22:17

Lb 22:12

f Lb 22:18

Mal 3:6

g 1 Sm 15:23

h Wj 13:21

Wj 23:20

Wj 29:45

Wj 34:9

Iz 8:10

i Wj 20:2

j Lb 24:8

k Rdz 12:3

Lb 22:6

l Lb 22:7

Pwt 18:10

Pwt 18:12

m Ps 31:19

Ps 44:1

Ps 126:3

Rz 11:33

n Rdz 49:9

Lb 24:9

Prz 30:30

o Iz 31:8

Mi 5:4

p Lb 22:38

Lb 23:12

Lb 24:13

szpalta 2

a Lb 23:13

b Lb 21:20

c Lb 22:5

d Lb 23:1

e Lb 23:2

Lb 23:14

ROZDZ. 24

f Lb 23:3

Lb 23:15

g Rdz 30:27

Kpl 19:26

Lb 23:23

h Lb 2:2

Lb 23:9

i Lb 11:25

1 Sm 19:20

2 Kń 15:1

1 Ko 12:10

j Lb 23:7

k Am 3:7

l Lb 24:16

m Lb 12:6

n Eze 1:28

o Lb 1:52

Lb 2:2

p Lb 23:2

Lb 22:11

będzie odpowiednie w oczach
prawdziwego Boga, żebyś stam-
tąd mi go przeklął”.^a **28** Wtedy
Balak wziął Balaama na szczyt
Peor, zwrócony ku Jeszimonowi.^b

29 Potem rzekł Balaam^c do Ba-
laka: „Zbuduj mi na tym miejscu
siedem ołtarzy i przygotuj mi na
tym miejscu siedem byków i sie-
dem baranów”.^d **30** Toteż Ba-
lak uczynił tak, jak powiedział
Balaam, i na każdym ołtarzu
ofiarował po byku i po baranie.^e

24 Kiedy Balaam zobaczył, że
było rzeczą dobrą w o-
czach Jehowy błogosławić Izrae-
la, nie odszedł jak poprzednio,^f by
poszukać złowieszczych znaków,^g
lecz zwrócił twarz ku pustkowiu.

2 Gdy Balaam podniósł oczy i zo-
baczył Izraela obozującego we-
dług swoich plemion,^h spoczął na
nim duch Boży.ⁱ **3** Toteż wypo-
wiedział swą przypowieść,^j mó-
wiąc:

„Wypowiedz Balaama, syna
Beora,

i wypowiedz krzepkiego
męża mającego oko nie
zapieczętowane,^k

- 4** wypowiedz słuchającego
słów Bożych,^l
który ujrzał wizję Wszech-
mocnego,^m
padając z odsłoniętymi o-
czami.ⁿ

- 5** Jakże piękne są twoje namio-
ty, Jakubie, twoje siedzi-
by, Izraelu!^o

- 6** Rozciągnęły się daleko jak
doliny potoków,^p
jak ogrody nad rzeką.^q

Jak aloesy, które zasadził Je-
howa,

jak cedry nad wodami.^r

- 7** Woda sączy się z jego dwu
wiader skórzanych,
a jego nasienie jest nad
wieloma wodami.^s

q Iz 58:11; Jer 31:12; **r** Ps 1:3; Ps 92:12; Jer 17:8;
s Pwt 8:7.

Jego król^a będzie wyższy niż Agag,^b
a jego królestwo zostanie
wydźwignięte.^c

8 Bóg wyprowadza go z Egiptu;
jego bieg jest szybki – jak
dzikiego byka.^d

Pochłonie on narody, swych
ciemnyców,^e

ich kości zaś pogryzie^f i roz-
bije ich swymi strzałami.^g

9 Pochylił się, położył się jak
lew,

i jak lwa – któż waży się go
przepłoszyć?^h

Ci, którzy cię błogosławią, są
błogosławieni,ⁱ

a ci, którzy cię przeklinają,
są przeklęci.^j

10 Wówczas Balak zapłonął
gniewem na Balaama i klasnął
w ręce,^k i przemówił Balak do
Balaama: „Wezwałem cię, żebyś
przeklął^l moich nieprzyjaciół, a
oto ty wielce ich błogosławiłeś
te trzy razy. **11** Teraz więc u-
chodź na swoje miejsce. Po-
wiedziałem sobie, że muszę cię
uhonorować,^m lecz oto Jehowa
pozbawił cię szacunku”.

12 Balaam zaś rzekł do Ba-
laka: „Czyż do twoich posłań-
ców, których do mnie wysła-
łeś, nie powiedziałem, mówiąc:

13 „Choćby Balak miał mi dać
swój dom pełen srebra i złota,
nie mógłbym przekroczyć rozka-
zu Jehowy, by z serca uczynić
coś dobrego albo złego. Cokol-
wiek by Jehowa powiedział, to
będę mówił?”ⁿ **14** Teraz więc
odchodzę do swego ludu. Przyjdź,
oznajmię ci,^o co ten lud później
uczyni twemu ludowi, przy koń-
cu dni”.^p **15** Powiedział zatem
swą przypowieść,^q mówiąc:

„Wypowiedz Balaama, syna
Beora,

i wypowiedz krzepkiego
męża mającego oko nie
zapięczętowane,^r

ROZDZ. 24

a Rdz 49:10

Ps 2:6

Jn 1:49

Flp 2:10

Obj 19:16

b Lb 24:20

c 1Kn 14:2

Dn 2:44

Dz 5:31

Obj 11:15

d Lb 23:22

e Wj 23:27

Pwt 9:5

Obj 19:15

f Iz 38:13

g Pwt 32:42

Ps 2:9

h Rdz 49:9

i Rdz 12:3

j Rdz 27:29

k Hi 27:23

Nah 3:19

l Lb 22:11

Lb 23:11

Pwt 23:4

Joz 24:9

Neh 13:2

m Lb 22:17

Judy 11

n Lb 22:18

Lb 22:38

o Mi 6:5

p Jer 48:46

q Lb 23:7

Lb 24:3

r Lb 24:3

szpalta 2

a Lb 24:4

b Lb 12:6

c Eze 1:28

d Wj 33:20

Jn 1:18

e 2Sm 7:16

Iz 9:7

Iz 14:13

Jer 23:5

Eze 21:27

2Pt 1:19

Obj 22:16

f Rdz 49:10

Ps 45:6

Ps 108:8

Ps 110:2

Heb 1:8

g 2Sm 8:2

1Kn 18:2

Ps 108:9

Ps 110:6

Jer 48:45

h Rdz 27:37

2Sm 8:14

1Kn 18:13

Ps 60:8

Iz 34:5

Am 9:12

i Rdz 36:8

Joz 24:4

j 1Kn 4:42

Eze 25:14

k Rdz 49:10

Ps 2:9

Ps 72:11

Obj 6:2

Obj 19:15

l Obj 19:21

m Lb 23:7

16 wypowiedź słuchającego słów
Bożych^a

i znającego wiedzę o Naj-
wyższym...

Ujrzał wizję Wszechmocne-
go,^b

padając z odsłoniętymi o-
czami:^c

17 Ujrzę go,^d ale nie teraz;
będę patrzył na niego, ale
nie z bliska.

Gwiaźdza^e wyjdzie z Jakuba,
a berło powstanie z Izraela.^f

I roztrzaska on skronie głowy
Moabu^g

i czaszkę wszystkich synów
tumultu wojennego.

18 A Edom będzie posiadłością,^h
tak, Seirⁱ będzie posiadłoś-
cią swych nieprzyjaciół,^j
natomiast Izrael okazuje
odwagę.

19 I z Jakuba wyruszy ktoś na
podbój,^k
i zgładzi każdego, kto w
mieście pozostał przy ży-
ciu”.^l

20 Kiedy zobaczył Amaleka,
ciągnął swą przypowieść i mó-
wił.^m

„Amalek był pierwszym z na-
rodów,ⁿ

lecz jego końcem będzie zgu-
ba”.^o

21 Kiedy zobaczył Kenitów,^p
ciągnął dalej swą przypowieść
i mówił:

„Trwałe jest twoje mieszka-
nie, a twoje miejsce pobytu
jest położone na skale.

22 Ale znajdzie się ktoś, kto do-
szcześnie spali Kajina.^q

Jak długo to jeszcze po-
trwa, zanim Asyria upro-
wadzi cię do niewoli?”^r

23 I jeszcze ciągnął swą przy-
powieść, i mówił:

n Wj 17:8; Wj 17:14; **o** Pwt 25:19; 1Sm 15:3; 1Kn
4:43; **p** Rdz 15:19; Sdz 1:16; **q** Sdz 4:11; **r** 1Kn 15:29;
Ezd 4:2.

„Biada! Kto pozostanie przy życiu, gdy Bóg już to sprawi?”^a

24 I będą okręty od wybrzeża Kittim.^b

i będą dręczyć Asyrię,^c
i będą dręczyć Eber.

Lecz on też w końcu zginie”.

25 Potem Balaam wstał i poszedł, i wrócił na swoje miejsce.^d Również Balak poszedł swoją drogą.

25 A Izrael mieszkał w Szittim.^e Wtedy lud zaczął uprawiać nierząd z córkami Moabu.^f **2** I kobiety te przyzywały lud do ofiar składanych ich bogom,^g a lud zaczął jeść i kłaniać się ich bogom.^h **3** Izrael przysłał więc do Baala z Peor;ⁱ i zapłonął przeciw Izraelowi gniew Jehowy.^j **4** Przeto Jehowa rzekł do Mojżesza: „Weź wszystkich zwierzczyków ludu i wystaw ich Jehowie^k ku słońcu, by płonący gniew Jehowy odwrócił się od Izraela”. **5** Wtedy Mojżesz powiedział do sędziów Izraela:^l „Niech każdy z was zabije^m swych mężczyzn, którzy przysłali do Baala z Peor”.

6 Lecz oto przyszedł mężczyznaⁿ spośród synów Izraela i prowadził do swych braci Midianitkę^o na oczach Mojżesza i na oczach całego zgromadzenia synów Izraela, oni zaś płakali u wejścia do namiotu spotkania. **7** Kiedy to zobaczył Pinechas,^p syn Eleazara, syna kapłana Aarona, od razu wstał spośród zgromadzenia i wziął w rękę dzidę. **8** Następnie poszedł za tym mężczyzną izraelskim do sklepionego namiotu i przebił ich oboje, mężczyznę izraelskiego i kobietę przez jej narządy rozrodcze. Wtedy została powstrzymana plaga spadająca na synów Izraela.^q **9** A tych, którzy ponieśli śmierć od tej plagi, było

ROZDZ. 24

a Pwt 32:39

b Rdz 10:4

lz 23:1

Eze 27:6

Dn 11:30

c Nah 1:1

Nah 3:18

d Lb 31:8

ROZDZ. 25

e Joz 2:1

Mi 6:5

f Lb 31:16

1Ko 10:8

Obj 2:14

g Wj 34:15

1Kl 11:2

Dz 15:29

1Ko 10:20

h Wj 20:5

Joz 23:7

1Ko 10:7

i Pwt 4:3

Joz 22:17

Ps 106:28

Oz 9:10

j Ps 106:29

k 2Sm 21:6

l Wj 18:21

m Wj 22:20

Wj 32:27

Pwt 13:8

Pwt 13:9

1Kl 18:40

n Lb 25:14

o Lb 25:15

p Wj 6:25

Joz 22:30

1Kn 6:4

q Wj 23:21

Ps 106:30

szpalta 2

a Lb 25:4

Pwt 4:3

1Ko 10:8

b Lb 25:7

c Ps 106:30

d Ps 106:31

2Ko 11:2

e Wj 20:5

Wj 34:14

Pwt 4:24

Joz 24:19

f 1Kn 6:4

1Kn 6:50

Ezd 7:5

Ezd 8:2

g 1Kl 19:10

h Wj 32:30

i Lb 1:16

j Lb 31:8

Joz 13:21

k Rdz 25:2

1Kn 1:32

l Lb 31:2

m Lb 31:16

2Pt 2:14

Obj 2:14

n Lb 25:3

Neh 13:2

2Pt 2:15

Judy 11

o Lb 25:15

p Lb 25:8

ogółem dwadzieścia cztery tysiące.^a

10 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **11** „Pinechas,^b syn Eleazara, syna kapłana Aarona, odwrócił mój srogi gniew^c od synów Izraela przez to, że nie tolerował spośród nich żadnej rywalizacji ze mną,^d tak iż w swym domaganiu się wyłącznego oddania nie wytraciłem synów Izraela.^e **12** Dlatego powiedział: „Oto ustanawiam z nim moje przymierze pokoju. **13** I będzie ono służyć jemu i jego potomstwu po nim za przymierze kapłaństwa po czas niezmierny,^f ponieważ nie tolerował rywalizacji ze swoim Bogiem^g i dokonał prześlagnia za synów Izraela”.^h

14 A śmiertelnie ugodzony Izraelita, który wraz z Midianitką został śmiertelnie ugodzony, miał na imię Zimri i był synem Salu, naczelnikiemⁱ domu patriarchalnego Symeonitów. **15** Natomiast śmiertelnie ugodzona Midianitka miała na imię Kozbi i była córką Cura;^j był on naczelnikiem rodów domu patriarchalnego w Midianie.^k

16 Później Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **17** „Niech Midianici będą nękani, wy zaś uderzcie na nich,^l **18** gdyż nękał was swymi przebiegłymi czynami,^m których przebiegle dopuszczali się przeciwko wam w związku z Peoremⁿ i w związku z Kozbi,^o córką midianickiego naczelnika – ich siostrą, która została śmiertelnie ugodzona^p w dniu plagi związanej z Peorem”.^q

26 A po tej pladze^r Jehowa tak przemówił do Mojżesza i Eleazara, syna kapłana Aarona: **2** „Dokonaście spisu ogólnej liczby całego zgromadzenia

synów Izraela od dwudziestu lat wzwyż, według domu ich ojców, wszystkich stających do wojska w Izraelu".^a **3** I Mojżesz oraz kapłan Eleazar^b odezwali się do nich na pustynnej równinie moabskiej^c nad Jordanem, naprzeciw Jerycha,^d mówiąc: **4** „[Dokonajcie spisu ogólnej ich liczby] od dwudziestu lat wzwyż, jak to Jehowa nakazał Mojżeszowi”.^e

A synami Izraela, którzy wyszli z ziemi egipskiej, byli: **5** Ruben, pierworodny Izraela;^f synowie Rubena: od Chanocha^g rodzina Chanochitów; od Pallu^h rodzina Palluitów; **6** od Checronaⁱ rodzina Checronitów; od Karmiego^j rodzina Karmitów. **7** To były rodziny Rubenitów, a spisanych spośród nich było ogółem czterdzieści trzy tysiące siedmuset trzydziestu.^k

8 A synem Pallu był Eliab. **9** Synami zaś Eliaba: Nemuel i Datan, i Abiram. Ten Datan^l i Abiram,^m należący do wzywanych na zgromadzenie, wszczęli walkę przeciwko Mojżeszowi i Aaronowi w zgromadzeniu Koracha,ⁿ gdy wszczęli walkę przeciwko Jehowie.

10 Wtedy ziemia otworzyła swą paszczę i pochłonęła ich.^o Korach zaś umarł śmiercią, która dosięgła zgromadzenie, gdy ogień strawił dwustu pięćdziesięciu mężów.^p I stali się oni symbolem.^q **11** Lecz synowie Koracha nie ponieśli śmierci.^r

12 Synowie Symeona^s według ich rodzin: od Nemuela^t rodzina Nemuelitów; od Jamina^u rodzina Jaminitów; od Jachina^v rodzina Jachinitów; **13** od Zeracha rodzina Zerachitów; od Szaula^w rodzina Szaulitów. **14** To były rodziny Symeonitów – dwadzieścia dwa tysiące dwustu.^x

15 Synowie Gada^y według ich rodzin: od Cefona rodzina Cefoni-

ROZDZ. 26

a Wj 30:12
Wj 38:26
Lb 1:2

b Lb 20:26

c Lb 22:1
Lb 31:12
Lb 33:48

d Pwt 34:3
Joz 6:1

e Lb 1:3

f Rdz 29:32
Rdz 46:8
1Kn 5:1

g Wj 6:14

h Rdz 46:9

i 1Kn 5:3

j Wj 6:14

k Lb 1:21

l Lb 16:24
Pwt 11:6

m Lb 16:1
Lb 16:12
Lb 16:27
Ps 106:17

n Lb 16:5
Lb 16:19
Judy 11

o Lb 16:32

p Lb 16:35
Ps 106:18

q Lb 16:38
Eze 14:8
1Ko 10:11
2Pt 2:6

r Wj 6:24
Lb 26:58
Ps 42:0
Ps 45:0

s Rdz 35:23
Rdz 46:10

t Rdz 46:10

u 1Kn 4:24

v Wj 6:15

w 1Kn 4:24

x Lb 1:23

y Rdz 35:26

szpalta 2

a Rdz 46:16

b Lb 1:25

c Rdz 29:35
Rdz 49:10
1Kn 5:2
Heb 7:14

d Rdz 38:3

e Rdz 38:4
1Kn 2:3

f Rdz 38:7
Rdz 38:9
Rdz 38:10

g Rdz 38:5
Rdz 38:26
1Kn 4:21

h Rdz 38:29
Rdz 46:12
Rut 4:18
Mt 1:3

i Rdz 38:30
1Kn 2:4

j Rut 4:19

tów; od Chaggiego rodzina Chaggitów; od Szuniego rodzina Szunitów; **16** od Ozniego rodzina Oznitów; od Eriego rodzina Eritów; **17** od Aroda rodzina Arodytów; od Arelego^a rodzina Arelitów. **18** To były rodziny synów Gada – ich spisanych: czterdzieści tysięcy pięciuset.^b

19 Synami Judy^c byli Er^d i Onan.^e Jednakże Er i Onan umarli w ziemi Kanaan.^f **20** A synami Judy byli według ich rodzin: od Szeli^g rodzina Szelanitów; od Pereca^h rodzina Perecytów; od Zerachaⁱ rodzina Zerachitów. **21** Synami zaś Pereca byli: od Checrona^j rodzina Checronitów; od Chamula^k rodzina Chamulitów. **22** To były rodziny Judy^l – ich spisanych: siedemdziesiąt sześć tysięcy pięciuset.^m

23 Synami Issacharaⁿ według ich rodzin byli: od Toli^o rodzina Tolaitów; od Puwwy rodzina Punitów; **24** od Jaszuba rodzina Jaszubitów; od Szimrona^p rodzina Szimronitów. **25** To były rodziny Issachara – ich spisanych: sześćdziesiąt cztery tysiące trzystu.^q

26 Synami Zebulona^r według ich rodzin byli: od Sereda rodzina Seredytów; od Elona rodzina Elonitów; od Jachleela^s rodzina Jachleelitów. **27** To były rodziny Zebulonitów – ich spisanych: sześćdziesiąt tysięcy pięciuset.^t

28 Synami Józefa^u według ich rodzin byli Manasses i Efraim.^v **29** Synami Manasses^w byli: od Machira^x rodzina Machirytów. Machir zaś został ojcem Gileada.^y Od Gileada rodzina Gilead-

k Rdz 46:12; 1Kn 2:5; l Rdz 49:8; m Lb 1:27; n Rdz 30:18; Rdz 35:23; Rdz 46:13; o 1Kn 7:2; p 1Kn 7:1; q Lb 1:29; r Rdz 30:20; s Rdz 46:14; t Lb 1:31; u Rdz 30:24; Rdz 35:24; v Rdz 41:52; Rdz 46:20; Pwt 33:17; w Rdz 41:51; Rdz 48:5; x Rdz 50:23; Lb 36:1; Pwt 3:15; 1Kn 7:14; y Joz 17:1.

czyków. **30** Oto synowie Gileada: od Jezera^a rodzina Jezerytów; od Cheleka rodzina Chelekitów; **31** od Asriela rodzina Asrielitów; od Szechema rodzina Szechemitów; **32** od Szemidy^b rodzina Szemidaitów; od Chefera^c rodzina Cheferytów. **33** A Celofchad, syn Chefera, nie miał synów, lecz córki,^d a córki Celofchada miały na imię: Machla i Noa, Chogla, Milka i Tirca.^e **34** To były rodziny Manassesa, a ich spisanych było pięćdziesiąt dwa tysiące siedmuset.^f

35 Oto synowie Efraima^g według ich rodzin: od Szutelacha^h rodzina Szutelachitów; od Bechera rodzina Becherytów; od Tachanaⁱ rodzina Tachanitów. **36** A oto synowie Szutelacha: od Eran rodzina Eranitów. **37** To były rodziny synów Efraima^j – ich spisanych: trzydzieści dwa tysiące pięcuset. To byli synowie Józefa według ich rodzin.^k

38 Synami Beniamina^l według ich rodzin byli: od Beli^m rodzina Belaitów; od Aszbelⁿ rodzina Aszbelitów; od Achirama rodzina Achiramitów; **39** od Szefufama rodzina Szufamitów; od Chufama^o rodzina Chufamitów. **40** Synami Beli byli Ard i Naaman:^p od Arda rodzina Ardytów; od Naamana rodzina Naamitów. **41** Oto synowie Beniamina^q według swoich rodzin, a ich spisanych było czterdzieści pięć tysięcy sześćuset.^r

42 Oto synowie Dana^s według ich rodzin: od Szuchama rodzina Szuchamitów. To były rodziny Dana^t według ich rodzin. **43** Ze wszystkich rodzin Szuchamitów – ich spisanych było sześćdziesiąt cztery tysiące czterystu.^u

44 Synami Aszera^v według ich rodzin byli: od Jimnacha^w rodzina Jimnachitów; od Jiszwiego^x rodzina Jiszwitów; od Berii rodzina

ROZDZ. 26

- a Joz 17:2
- b Joz 17:2
- c Lb 27:1
- d Lb 27:7
- e Lb 27:1
- f Lb 1:35
- g Rdz 41:52
- h 1Kn 7:20
- i 1Kn 7:25
- j Rdz 48:20
- k Lb 1:33
- l Rdz 35:24
- m 1Kn 7:6
- n 1Kn 8:1
- o Rdz 46:21
- p Rdz 46:21
- q Rdz 49:27
- r Lb 1:37
- s Rdz 30:6
- t Rdz 49:16
- u Lb 1:39
- v Rdz 30:13
- w Rdz 46:17
- x 1Kn 7:30

szpalta 2

- a Rdz 46:17
- b 1Kn 7:30
- c Rdz 49:20
- d Lb 1:41
- e Rdz 30:8
- f Rdz 46:24
- g 1Kn 7:13
- h Rdz 46:24
- i 1Kn 7:13
- j Rdz 49:21
- k Lb 1:43
- l Wj 38:26
- m Joz 11:23
- n Lb 33:54
- o Lb 34:13
- p Wj 6:19
- q Rdz 46:11
- r Wj 6:16
- s Joz 21:7

Beriatów; **45** od synów Berii: od Chebera rodzina Cheberytów; od Malkiela^a rodzina Malkielitów. **46** A córka Aszera miała na imię Serach.^b **47** To były rodziny synów Aszera^c – ich spisanych: pięćdziesiąt trzy tysiące czterystu.^d

48 Synami Naftalego^e według ich rodzin byli: od Jachceela^f rodzina Jachceelitów; od Guniego^g rodzina Gunitów; **49** od Jecera^h rodzina Jecerytów; od Szillemaⁱ rodzina Szillemitów. **50** To były rodziny Naftalego^j według ich rodzin, a ich spisanych było czterdzieści pięć tysięcy czterystu.^k

51 Oto spisani spośród synów Izraela – sześćset jeden tysięcy siedmuset trzydziestu.^l

52 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **53** „Między nich należy podzielić ziemię jako dziedzictwo według liczby imion.^m

54 Licznieszemu masz zwiększyć jego dziedzictwo, a mniej licznemu masz zmniejszyć jego dziedzictwo.ⁿ Dziedzictwo każdego ma być dane proporcjonalnie do jego spisanych. **55** Ziemia ma być rozdzielana tylko przez losowanie.^o Według imion plemion ich ojców otrzymają dziedzictwo. **56** Według wskazania losu dziedzictwo będzie podzielone między licznych i nielicznych”.

57 A oto spisani spośród Lewitów^p według ich rodzin: od Gerszona^q rodzina Gerszonitów; od Kehata^r rodzina Kehatytów; od Merario^s rodzina Merarytów. **58** To były rodziny Lewitów: rodzina Libnitów,^t rodzina Hebronitów,^u rodzina Machlitów,^v rodzina Muszytów,^w rodzina Korachitów.^x

t Wj 6:17; Lb 3:18; u Lb 3:27; 1Kn 6:2; v Wj 6:19; Lb 3:33; 1Kn 23:21; w Lb 3:20; 1Kn 23:23; x Wj 6:24; 1Kn 6:33; 1Kn 6:37.

Kehat^a zaś został ojcem Amrama.^b **59** A żona Amrama miała na imię Jochebed^c i była córką Lewiego, którą jego żona urodziła Lewiemu w Egipcie. Z czasem urodziła Amramowi Aarona i Mojżesza oraz ich siostrę Miriam.^d **60** Potem Aaronowi urodził się Nadab i Abihu,^e Eleazar i Itamar.^f **61** Lecz Nadab i Abihu ponieśli śmierć za to, że przynieśli przed oblicze Jehowy niedozwolony ogień.^g

62 A ich spisanych było ogółem dwadzieścia trzy tysiące, wszystkich osób płci męskiej od miesiąca wżwyż.^h Oni bowiem nie zostali spisani wśród synów Izraela,ⁱ gdyż nie dano im dziedzictwa wśród synów Izraela.^j

63 Oto spisani przez Mojżesza i kapłana Eleazara, gdy spisywali synów Izraela na pustynnych równinach moabskich nad Jordanem, naprzeciw Jerycha.^k **64** Lecz nie było wśród nich żadnego mężczyzny spośród spisanych przez Mojżesza i kapłana Aarona, gdy spisali synów Izraela na pustkowiu Synaj.^l **65** Wszak Jehowa powiedział o nich: „Niechybnie pomrą na tym pustkowiu”.^m Toteż nie pozostał z nich żaden mężczyzna z wyjątkiem Kaleba, syna Jefunego, i Jozuego, syna Nuna.ⁿ

27 Potem podeszły córki Celofchada,^o syna Chefera, syna Gileada, syna Machira, syna Manasses^p z rodzin Manasses, syna Józefa. A oto imiona jego córek: Machla, Noa i Chogla, i Milka, i Tirca.^q **2** I stanęły przed Mojżeszem i przed kapłanem Eleazarem^r oraz przed naczelnikami i całym zgromadzeniem u wejścia do namiotu spotkania, mówiąc: **3** „Nasz ojciec umarł na tym pustkowiu,^s ale nie było go pośród tego zgromadzenia, to zna-

ROZDZ. 26

a 1Kn 23:12

b Wj 6:18

Lb 3:19

c Wj 2:1

Wj 6:20

d Wj 15:20

Mi 6:4

e Wj 6:23

Wj 24:9

Kpl 10:1

f Kpl 10:16

Lb 3:2

g Kpl 10:2

Lb 3:4

1Kn 24:2

h Lb 3:39

i Lb 1:49

j Lb 18:24

Pwt 10:9

Pwt 14:27

Joz 14:3

k Lb 26:3

l Lb 1:2

Pwt 2:14

1Ko 10:5

m Lb 14:29

Heb 3:17

n Lb 14:30

Joz 14:14

Joz 19:49

ROZDZ. 27

o Lb 26:33

1Kn 7:15

p Lb 26:28

q Joz 17:3

r Wj 18:26

Pwt 17:8

s Lb 14:35

szpalta 2

a Lb 16:2

Lb 16:19

Lb 16:35

b Eze 18:4

Rz 5:12

Rz 6:23

c Lb 26:64

d Joz 17:4

e Wj 18:15

Wj 33:11

Kpl 24:12

f Lb 36:2

Joz 17:6

g Kpl 25:25

Kpl 25:49

Rut 4:3

Jer 32:8

h Lb 33:47

Pwt 32:49

i Rdz 13:15

Pwt 3:27

Pwt 32:52

Pwt 34:1

j Lb 31:2

Pwt 34:7

k Lb 20:24

Lb 20:28

Lb 33:38

Pwt 10:6

Pwt 32:50

czy pośród tych, którzy wystąpili przeciwko Jehowie w zgromadzeniu Koracha,^a lecz umarł za własny grzech;^b a nie miał żadnych synów. **4** Czemuż imię naszego ojca miałoby zostać usunięte z jego rodziny tylko dlatego, że nie miał syna?^c Dajże nam posiadłość pośród braci naszego ojca”.^d **5** Wtedy Mojżesz przedłożył ich sprawę Jehowie.^e

6 A Jehowa tak rzekł do Mojżesza: **7** „Córki Celofchada mówią słusznie. Koniecznie daj im w posiadanie dziedzictwo pośród braci ich ojca i spraw, by na nie przeszło dziedzictwo ich ojca.”

8 A synom Izraela powiesz, mówiąc: „Jeżeli jakiś mężczyzna umrze, nie mając syna, sprawcie, by jego dziedzictwo przeszło na jego córkę. **9** A jeśli nie ma córki, to jego dziedzictwo dacie jego braciom. **10** Jeśli zaś nie ma braci, to jego dziedzictwo dacie braciom jego ojca. **11** A jeśli jego ojciec nie ma braci, to jego dziedzictwo dacie jego krewnemu,^f który z jego rodziny jest mu najbliższy, i on weźmie je w posiadanie. I będzie to ustawą na mocy sądowniczego rozstrzygnięcia dla synów Izraela, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi”.

12 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza: „Wstap na tę górę Abarim^h i zobacz ziemię, którą dam synom Izraela.” **13** Kiedy ją zobaczysz, zostaniesz przyłączony do swego ludu,ⁱ tak jak został przyłączony twój brat Aaron.^k **14** ponieważ buntowaliście się przeciw mojemu rozkazowi na pustkowiu Cin podczas klótni zgromadzenia,^l w związku z uświęceniem^m mnie na ich oczach u tych wód. Są to wody Meribaⁿ w Kadesz^o na pustkowiu Cin”.^p

l Lb 20:10; Pwt 1:37; Ps 106:33; m Lb 20:12; n Ps 106:32; o Pwt 1:2; Pwt 32:51; p Lb 13:21; Joz 15:1.

15 Potem Mojżesz rzekł do Jehowy, mówiąc: **16** „Niechaj Jehowa, Bóg duchów^a wszelkiego ciała,^b wyznaczy nad zgromadzeniem męża,^c **17** który będzie wychodził przed nimi i który będzie wchodził przed nimi, i który będzie ich wyprowadzał, i który będzie ich wprowadzał,^d żeby zgromadzenie Jehowy nie było jak owce nie mające pasterza”.^e **18** Jehowa rzekł więc do Mojżesza: „Weź Jozuego, syna Nuna, męża, w którym jest duch,^f i połóż na nim swą rękę;^g **19** i postaw go przed kapłanem Eleazarem oraz przed całym zgromadzeniem, i na ich oczach powierz mu obowiązki,^h **20** I złóż na niego część swego dostojenstwa,ⁱ żeby go słuchało^j całe zgromadzenie synów Izraela. **21** I będzie stawał przed kapłanem Eleazarem, a on będzie za niego pytał^k za pośrednictwem wyroku Urim^l przed obliczem Jehowy. Na jego rozkaz będą wychodzić i na jego rozkaz będą wchodzić, on i wszyscy synowie Izraela z nim oraz całe zgromadzenie”.

22 I Mojżesz uczynił tak, jak mu nakazał Jehowa. Wziął więc Jozuego i postawiwszy go przed kapłanem Eleazarem^m oraz przed całym zgromadzeniem, **23** położył na nim swe ręce, i powierzył mu obowiązki,ⁿ jak to Jehowa powiedział przez Mojżesza.^o

28 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Nakaż synom Izraela i powiedz im: „Macie dbać o to, by składać mi mój dar ofiarny, mój chleb,^p na moje ofiary ogniowe jako kojącą woń dla mnie^q – w ich wyznaczonych porach”.^r

3 „I powiedz im: „Oto ofiara ogniowa, którą będziecie składać

ROZDZ. 27

a Lb 27:18
Ps 31:5
Ps 104:29

b Lb 16:22
Hi 12:10

c Pwt 31:14

d Pwt 31:2

e 1Kl 22:17
Mt 9:36

f Lb 14:24
2Kl 2:9
Lk 1:17

g Pwt 34:9
Dz 6:6
1Tm 4:14

h Pwt 31:7

i Pwt 1:38
Pwt 31:3
Pwt 34:10

j Joz 1:17

k 1Sm 22:10
1Sm 28:6

l Wj 28:30
Kpl 8:8
Pwt 33:8

1Sm 23:9
1Sm 28:6
Neh 7:65

m Lb 20:28

n Lb 27:18
Pwt 31:14

o Pwt 3:28
Pwt 31:23

ROZDZ. 28

p Kpl 3:11
Kpl 21:6
Lb 28:24

Mal 1:7

q Rdz 8:21
Wj 29:18
Ef 5:2
Flp 4:18

r Wj 23:14
2Kn 8:13
Ezd 3:5
Neh 10:33

szpalta 2

a Wj 29:38
Kpl 6:9
Lb 29:11

Eze 46:15

b Wj 12:6
Wj 29:39
Pwt 16:6

c Wj 16:36

d Lb 15:4

e Wj 29:40

f Wj 29:42
2Kn 2:4
Ezd 3:3

g Kpl 8:21

h Kpl 23:13

i Wj 29:40

j Lb 15:10
Lb 28:14
Pwt 14:26

k Wj 29:41

l Wj 16:29
Wj 20:10
Eze 20:12

m Lb 28:3

n Lb 28:7

Jehowie: dwa zdrowe, roczne baranki dziennie jako ustawiczne całopalenie.^a **4** Jednego baranka złożysz rano, a drugiego baranka złożysz między dwoma wieczorami,^b **5** wraz z jedną dziesiątą efy^c wybornej mąki jako ofiarą zbożową,^d nasączoną ćwiercią hinu wytłoczonej oliwy;^e **6** ustawiczne całopalenie,^f które złożono przy górze Synaj jako kojącą woń, ofiarę ogniową dla Jehowy,^g **7** wraz z ofiarą płynną,^h ćwiercią hinu na każdego baranka.ⁱ Wylej w świętym miejscu ofiarę płynną z odurzającego napoju^j dla Jehowy. **8** A drugiego baranka złożysz między dwoma wieczorami. Z taką samą ofiarą zbożową jak rano i z taką samą jej ofiarą płynną złożysz go jako ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy.^k

9 „Lecz w dniu sabatu^l będą dwa zdrowe, roczne baranki oraz dwie dziesiąte miary wybornej mąki jako ofiara zbożowa nasączona oliwą, wraz z towarzyszącą jej ofiarą płynną, **10** jako sabatowe całopalenie w jego sabat, wraz z ustawicznym całopaleniem^m oraz jego ofiarą płynną.ⁿ

11 „A na początku każdego z waszych miesięcy będziecie składać jako całopalenie dla Jehowy dwa młode byki i jednego barana, siedem zdrowych, rocznych baranków^o **12** oraz trzy dziesiąte miary wybornej mąki jako ofiarę zbożową^p nasączoną oliwą na każdego byka i dwie dziesiąte miary wybornej mąki jako ofiarę zbożową nasączoną oliwą na jednego barana,^q **13** i dziesiątą część wybornej mąki jako ofiarę zbożową nasączoną oliwą na każdego baranka – jako całopalenie, kojącą

o Lb 10:10; 1Kn 23:31; 2Kn 2:4; Neh 10:33; Kol 2:16;
p Kpl 2:11; q Kpl 1:10.

woń,^a ofiarę ogniową dla Jehowy. **14** A na ich ofiary płynne należy użyć pół^b hinu wina na byka i trzecią część^c hinu na barana oraz ćwierć^d hinu na baranka. Oto comiesięczne całopalenie przewidziane na dany miesiąc przez wszystkie miesiące roku.^e **15** Także jedno kozł^f z kóz należy złożyć Jehowie jako dar ofiarny za grzech, oprócz ustawicznego całopalenia wraz z jego ofiarą płynną.^g

16 „A w miesiącu pierwszym, czternastego dnia tego miesiąca, będzie Pascha Jehowy.^h **17** A piętnastego dnia tego miesiąca będzie święto. Siedem dni będzie się jeść prażniki.ⁱ **18** W pierwszym dniu będzie święte zgromadzenie.^j Nie wolno wam wykonywać żadnej ciężkiej pracy.^k **19** I złożyćcie jako ofiarę ogniową, całopalenie^l dla Jehowy, dwa młode byki i jednego barana oraz siedem rocznych baranków.^m Mają one być zdrowe, według waszej oceny.ⁿ **20** A jako ich ofiary zbożowe^o z wybornej maki nasączonej oliwą będziecie składać trzy dziesiąte miary na byka i dwie dziesiąte miary^p na barana. **21** Będziecie składać dziesiątą część^q na każdego baranka z owych siedmiu baranków; **22** i jednego kozła daru ofiarnego za grzech dla dokonania za was prześlągania.^r **23** Będziecie je składać oprócz porannego całopalenia, które ma być ustawicznym^s całopaleniem.^t **24** Takie same jak te będziecie składać codziennie przez siedem dni jak chleb,^u ofiarę ogniową, o kojającej woni dla Jehowy.^v Będzie składana wraz z ustawicznym całopaleniem, a także jej ofiarą płynną. **25** W dniu siódmym urządźcie święte zgro-

ROZDZ. 28

- a Kpl 1:13
- b Lb 15:10
- c Lb 15:7
- d Lb 15:5
- e Lb 29:6
- f Kpl 4:23
- g Lb 15:24
- h Lb 28:22
- i Lb 29:19
- j Wj 12:14
- k Kpl 23:5
- l Pwt 16:1
- m Eze 45:21
- n Lk 22:7
- o 1Ko 5:7
- i Wj 12:15
- j Kpl 23:6
- k 1Ko 5:8
- j Kpl 23:2
- k Kpl 23:7
- l Kpl 1:9
- m Lb 28:11
- n Kpl 22:20
- o Kpl 22:22
- p Pwt 15:21
- o Kpl 2:1
- p Lb 28:12
- q Lb 28:13
- r Lb 28:15
- s Lb 29:5
- t Lb 28:3
- u Dn 8:11
- v Dn 11:31
- w Dn 12:11
- t Lb 28:6
- u Kpl 3:11
- v Kpl 21:6
- w Lb 28:2
- v Lb 28:8

szpalta 2

- a Wj 12:16
- b Wj 13:6
- c Kpl 23:8
- d Pwt 16:8
- e Wj 23:16
- f Wj 34:22
- g Kpl 23:16
- h Kpl 23:21
- i Pwt 16:10
- j Dz 2:1
- k Wj 31:14
- l Lb 28:18
- m Kpl 23:18
- n Lb 28:12
- o Lb 28:13
- p Lb 28:15
- q Kpl 23:19
- r Lb 28:15
- s Lb 28:3
- t Lb 28:5
- u Lb 28:23
- v Kpl 1:3
- w Lb 28:19
- x Lb 28:7

ROZDZ. 29

- m Kpl 23:24
- n Kpl 23:25

madzenie.^a Nie wolno wam wykonywać żadnej ciężkiej pracy.^b

26 „A w dniu pierwszych dojrzałych plonów,^c gdy składacie nową ofiarę zbożową dla Jehowy, podczas waszego Święta Tygodni,^d macie urządzić święte zgromadzenie. Nie wolno wam wykonywać żadnej ciężkiej pracy.^e **27** I złożyćcie jako całopalenie o kojającej woni dla Jehowy dwa młode byki, jednego barana, siedem baranków, wszystkie jednoroczne;^f **28** a jako ich ofiarę zbożową z wybornej maki nasączonej oliwą: trzy dziesiąte miary na każdego byka, dwie dziesiąte miary^g na jednego barana, **29** dziesiątą część^h na każdego baranka z tych siedmiu baranków; **30** jedno kozłⁱ z kóz – dla dokonania za was prześlągania.^j **31** Złożyćcie je oprócz ustawicznego całopalenia i jego ofiary zbożowej.^j Mają one być zdrowe, według waszej oceny,^k wraz z ich ofiarami płynnymi.^l

29 „A w miesiącu siódmym, pierwszego dnia tego miesiąca, macie urządzić święte zgromadzenie.^m Nie wolno wam wykonywać żadnej ciężkiej pracy.ⁿ Będzie to dla was dzień trąbienia.^o **2** I złożyćcie jako całopalenie o kojającej woni dla Jehowy jednego młodego byka, jednego barana, siedem jednorocznych baranków, zdrowych;^p **3** i ich ofiarę zbożową z wybornej maki nasączonej oliwą, trzy dziesiąte miary na barana, dwie dziesiąte miary na barana^q **4** i jedną dziesiątą miary na każdego baranka z tych siedmiu baranków;^r **5** i jednego koziołka z kóz jako dar ofiarny za grzech, by dokonać za siebie prześlągania;^s **6** oprócz comie-

o Lb 10:2; Ps 81:3; p Lb 28:19; q Lb 28:20; r Lb 28:21; s Lb 28:15; Lb 28:22.

sięcznego całopalenia^a i jego ofiary zbożowej^b oraz ustawicznego całopalenia^c i jego ofiary zbożowej,^d wraz z ich ofiarami płynnymi,^e według ustalonego dla nich sposobu postępowania, jako kojącą woń, ofiarę ogniową dla Jehowy.^f

7 „A dziesiątego dnia tegoż siódmego miesiąca macie urządzić święte zgromadzenie^g i będziecie trapić swe dusze.^h Nie wolno wam wykonywać żadnej pracy.ⁱ **8** I złożycie jako całopalenie dla Jehowy, jako kojącą woń, jednego młodego byka, jednego barana, siedem jednorocznych baranków.^j Mają być zdrowe, według waszej oceny.^k **9** A jako ich ofiarę zbożową z wybornej maki nasączonej oliwą – trzy dziesiąte miary na byka, dwie dziesiąte miary na jednego barana,^l **10** po jednej dziesiątej miary na każdego baranka z tych siedmiu baranków;^m **11** jedno kozłą z kóz jako dar ofiarny za grzech, oprócz przebłagalnego daru ofiarnego za grzechⁿ i ustawicznego całopalenia oraz ich ofiary zbożowej, wraz z towarzyszącymi im ofiarami płynnymi.^o

12 „A piętnastego dnia miesiąca siódmego^p urządzicie święte zgromadzenie.^q Nie wolno wam wykonywać żadnej ciężkiej pracy^r i przez siedem dni będziecie obchodzić święto dla Jehowy.^s **13** I złożycie jako całopalenie^t ofiarę ogniową o kojącą woń dla Jehowy: trzynaście młodych byków, dwa barany, czternaście jednorocznych baranków. Mają być zdrowe.^u **14** A jako ich ofiarę zbożową wyborną mąkę nasączoną oliwą; trzy dziesiąte miary na każdego byka z tych trzynastu byków, dwie dziesiąte miary na każdego barana z

ROZDZ. 29

- a Lb 28:11
- b Lb 28:12
- c Lb 28:3
- d Lb 28:5
- e Lb 28:7
- f Kpl 23:25
Lb 28:6
- g Kpl 16:29
Kpl 23:27
- h Kpl 16:29
Kpl 23:29
Ps 35:13
Iz 58:5
- i Kpl 23:31
- j Lb 29:2
- k Kpl 1:3
Kpl 22:22
Pwt 15:21
Pwt 17:1
- l Lb 28:12
Lb 29:3
- m Lb 28:13
Lb 29:4
- n Kpl 16:3
- o Lb 28:7
- p Wj 23:16
Kpl 23:34
Pwt 16:13
Neh 8:14
- q Kpl 23:37
Neh 8:18
- r Kpl 23:35
- s Pwt 16:15
- t Kpl 1:3
Ezd 3:4
- u Kpl 22:22
Pwt 17:1

szpalta 2

- a Lb 28:12
Lb 29:3
- b Lb 28:13
Lb 29:4
- c Lb 28:3
Lb 28:5
Lb 28:7
- d Pwt 15:21
- e Lb 29:3
Lb 29:14
- f Lb 28:14
- g Lb 28:12
- h Lb 28:15
- i Lb 28:3
Lb 28:5
Lb 28:7
- j Lb 29:13
- k Lb 29:9
Lb 29:14
- l Lb 28:14
- m Lb 28:15
- n Kpl 22:22
Lb 29:13
- o Lb 29:14
- p Lb 28:14
- q Lb 28:12
- r Kpl 4:23
Lb 28:15
- s Lb 28:3
- t Lb 28:7

tych dwóch baranów^a **15** i jedną dziesiątą miary na każdego baranka z tych czternastu baranków;^b **16** również jedno kozłą z kóz jako dar ofiarny za grzech, oprócz ustawicznego całopalenia, jego ofiary zbożowej i ofiary płynnej.^c

17 „A w drugim dniu dwanaście młodych byków, dwa barany, czternaście rocznych baranków, zdrowych;^d **18** oraz ich ofiarę zbożową^e i ich ofiary płynne^f przypadające na byki, barany i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym sposobem postępowania;^g **19** również jedno kozłą z kóz jako dar ofiarny za grzech,^h oprócz ustawicznego całopalenia i ich ofiary zbożowej oraz towarzyszących im ofiar płynnych.ⁱ

20 „A w trzecim dniu jedenaście byków, dwa barany, czternaście rocznych baranków, zdrowych;^j **21** także ich ofiarę zbożową^k oraz ich ofiary płynne^l przypadające na byki, barany i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym sposobem postępowania; **22** również jednego kozła jako dar ofiarny za grzech,^m oprócz ustawicznego całopalenia i jego ofiary zbożowej oraz towarzyszących im ofiar płynnych.

23 „A w czwartym dniu dziesięć byków, dwa barany, czternaście rocznych baranków, zdrowych;ⁿ **24** ich ofiarę zbożową^o oraz ich ofiary płynne^p przypadające na byki, barany i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym sposobem postępowania;^q **25** i jedno kozłą z kóz jako dar ofiarny za grzech,^r oprócz ustawicznego całopalenia,^s jego ofiary zbożowej i ofiary płynnej.^t

26 „A w piątym dniu dziewięć byków, dwa barany, czternaście

rocznych baranków, zdrowych;^a **27** i ich ofiarę zbożową^b oraz ich ofiary płynne^c przypadające na byki, barany i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym sposobem postępowania;^d **28** i jednego kozła jako dar ofiarny za grzech,^e oprócz ustawicznego całopalenia oraz jego ofiary zbożowej i ofiary płynnej.^f

29 „A w szóstym dniu osiem byków, dwa barany, czternaście rocznych baranków, zdrowych;^g **30** i ich ofiarę zbożową^h oraz ich ofiary płynneⁱ przypadające na byki, barany i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym sposobem postępowania;^j **31** i jednego kozła jako dar ofiarny za grzech,^k oprócz ustawicznego całopalenia, jego ofiary zbożowej oraz ofiar płynnych.^l

32 „A w siódmym dniu siedem byków, dwa barany, czternaście rocznych baranków, zdrowych;^m **33** i ich ofiarę zbożowąⁿ oraz ich ofiary płynne^o przypadające na byki, barany i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym dla nich sposobem postępowania;^p **34** i jednego kozła jako dar ofiarny za grzech,^q oprócz ustawicznego całopalenia, jego ofiary zbożowej i ofiary płynnej.^r

35 „A ósmego dnia macie urządzić uroczyste zgromadzenie.^s Nie wolno wam wykonywać żadnej ciężkiej pracy.^t **36** I złożycie jako całopalenie – ofiarę ogniową o kojącej woni dla Jehowy – jednego byka, jednego barana, siedem rocznych baranków, zdrowych;^u **37** i ich ofiarę zbożową^v oraz ich ofiary płynne^w przypadające na byka, barana i baranki, według ich liczby, zgodnie z ustalonym sposobem postępowania;^x **38** i jednego kozła jako dar ofiarny za grzech,^y

ROZDZ. 29

- a Pwt 15:21
Pwt 17:1
- b Lb 29:14
- c Lb 28:14
- d Lb 28:12
- e Kpl 4:23
Lb 28:15
- f Lb 28:7
- g Kpl 1:3
Lb 29:8
- h Lb 29:3
Lb 29:14
- i Lb 28:14
- j Lb 28:12
- k Kpl 4:23
Lb 28:15
- l Lb 28:7
- m Kpl 1:3
Kpl 22:22
- n Lb 29:3
Lb 29:14
- o Lb 28:14
- p Lb 28:12
- q Kpl 4:23
Lb 28:15
- r Lb 28:7
- s Kpl 23:36
- t Kpl 23:39
- u Lb 29:2
- v Lb 29:3
Lb 29:14
- w Lb 28:14
- x Lb 28:12
- y Kpl 4:23
Lb 28:15

szpalta 2

- a Lb 28:7
- b Kpl 23:2
Pwt 16:16
- c Lb 15:3
Pwt 12:6
- d Kpl 7:16
Kpl 22:21
- e Kpl 1:3
- f Kpl 2:1
- g Lb 15:5
- h Kpl 3:1
- i Wj 40:16
Pwt 4:5

ROZDZ. 30

- j Wj 18:25
- k Rdz 28:20
Kpl 27:2
Sdz 11:30
- l Lb 30:10
Ps 132:2
- m Lb 30:11
Dz 23:14
- n Pwt 23:21
Ps 76:11
Ps 116:14
Ps 119:106
Kzn 5:4
Mt 5:33

oprócz ustawicznego całopalenia oraz jego ofiary zbożowej i ofiary płynnej.^a

39 „Będziecie to składać Jehowie podczas waszych okresowych świąt,^b oprócz waszych ślubowanych darów ofiarnych^c i waszych dobrowolnych darów ofiarnych,^d jako swe całopalenia^e i swe ofiary zbożowe,^f i swe ofiary płynne,^g i swe ofiary współuczestnictwa^h.” **40** A Mojżesz powiedział synom Izraela wszystko, co Jehowa nakazał Mojżeszowi.ⁱ

30 Potem Mojżesz rzekł do zwierzchników^j plemion synów Izraela, mówiąc: „Oto słowo, które nakazał Jehowa: **2** Jeżeli jakiś mężczyzna składa Jehowie ślub^k lub składa przysięgę,^l by swą duszę związać ślubem wstrzemięźliwości,^m nie wolno mu złamać swego słowa.ⁿ Ma postępować zgodnie ze wszystkim, co wyszło z jego ust.^o

3 „A jeśli jakaś kobieta składa Jehowie ślub^p albo w swej młodości wiąże się ślubem wstrzemięźliwości w domu swego ojca, **4** a jej ojciec słyszy jej ślub albo jej ślub wstrzemięźliwości, którym związała swą duszę, i jej ojciec milczy wobec niej, to wszystkie jej śluby pozostaną w mocy i każdy ślub wstrzemięźliwości,^q którym związała swą duszę, pozostanie w mocy. **5** Lecz jeśli ojciec zabronił jej tego w dniu, gdy słyszał wszystkie jej śluby albo jej śluby wstrzemięźliwości, którymi związała swą duszę, nie pozostanie to w mocy, lecz Jehowa jej przebaczy, gdyż ojciec jej zabronił.^r

6 „Jeśli jednak należy ona do męża i ciąży na niej ślub^s albo nierozważna obietnica jej warg,

o Ps 22:25; Ps 50:14; Ps 66:13; Nah 1:15; p 1Sm 1:11; q Lb 30:10; Lb 30:13; r Kpl 7:10; Ef 6:1; s 1Sm 1:11; 1Sm 1:22.

którą związała swą duszę, **7** a jej mąż to słyszy i milczy wobec niej w dniu, gdy to słyszy, jej śluby pozostaną w mocy, pozostaną też w mocy^a jej śluby wstrzemięźliwości, którymi związała swą duszę. **8** Lecz jeśli jej mąż w dniu, gdy to usłyszy, zabroni jej,^b tym samym unieważni jej ślub, którym się związała, albo nierozważną obietnicę jej warg, którą związała swą duszę, i Jehowa jej przebaczy.^c

9 „Jeśli chodzi o ślub wdowy lub rozwiedzionej, w jej wypadku wszystko, czym związała swą duszę, pozostanie w mocy.

10 „Jeśli jednak w domu swego męża ślubowała albo pod przysięgą związała swą duszę ślubem wstrzemięźliwości,^d **11** a jej mąż to słyszał i milczał wobec niej, nie zabronił jej, to wszystkie jej śluby pozostaną w mocy albo każdy ślub wstrzemięźliwości, którym związała swą duszę, pozostanie w mocy. **12** Lecz jeśli jej mąż całkowicie je unieważnił w dniu, gdy słyszał każdą wypowiedź jej warg jako jej śluby albo jako ślub wstrzemięźliwości jej duszy, to nie pozostaną one w mocy.^e Jej mąż je unieważnił i Jehowa jej przebaczy.^f **13** Każdy ślub albo każdą przysięgę ślubu wstrzemięźliwości, mające utracić duszę,^g jej mąż ma potwierdzić albo jej mąż ma unieważnić. **14** Ale jeśli jej mąż całkowicie milczy wobec niej dzień po dniu, to potwierdza wszystkie jej śluby albo wszystkie jej śluby wstrzemięźliwości, które na niej ciążyą.^h Potwierdził je, ponieważ milczał wobec niej w dniu, gdy je słyszał. **15** A jeśli całkowicie je unieważnia po tym, gdy je usłyszał, to poniesie jej winę.ⁱ

16 „Oto przepisy, które Jehowa nakazał Mojżeszowi w spra-

ROZDZ. 30

a 1Sm 1:23

b Rz 7:2

1Ko 11:3

Ef 5:22

c Lb 30:5

d Lb 30:6

e 1Ko 11:3

1Pt 3:1

f Lb 30:5

Lb 30:8

g Ps 53:13

Iz 58:5

h Lb 30:7

i Pwt 23:21

szpalta 2

a Lb 30:6

Lb 30:10

b Lb 30:3

ROZDZ. 31

c Lb 25:2

Lb 25:17

d Pwt 32:41

Ps 94:1

Iz 1:24

Nah 1:2

e Lb 27:13

Pwt 32:50

f Lb 22:7

Lb 25:18

1Ko 10:8

Obj 2:14

g Lb 26:51

h Kpl 26:8

i Lb 25:7

Lb 25:11

j Lb 10:2

Lb 10:9

k Pwt 20:13

l Joz 13:21

m Lb 22:12

Lb 24:25

Joz 13:22

2Pt 2:15

Judy 11

Obj 2:14

n Pwt 20:14

o Joz 6:24

p Pwt 2:35

Joz 8:2

wie między mężem a jego żoną,^a między ojcem a jego córką, gdy w swej młodości jest w domu swego ojca”.^b

31 Następnie Jehowa rzekł do Mojżesza, mówiąc: **2** „Wywrzj na Midianitach^c pomstę^d za synów Izraela. Potem zostaniesz przyłączony do swego ludu”.^e

3 Mojżesz powiedział więc do ludu, mówiąc: „Uzbrojcie mężczyzn spośród siebie do woj-ska, żeby wystąpili przeciwko Midianowi celem wywarcia pomsty Jehowy na Midianie”.^f **4** Wyślcie do wojska po tysiącu z każdego plemienia, ze wszystkich plemion Izraela”. **5** Toteż z tysięcy^g Izraela wyznaczono po tysiącu z plemienia, dwanaście tysięcy wyposażonych do wojska.^h

6 Wówczas Mojżesz wysłał ich, po tysiącu z każdego plemienia, do wojska, ich oraz Pinechasa,ⁱ syna kapłana Eleazara, do wojska, a w jego ręku były święte przedmioty i trąby^j do grania sygnałów. **7** I wszczęli wojnę przeciwko Midianowi, tak jak Jehowa nakazał Mojżeszowi, i zabili każdego mężczyznę.^k

8 A oprócz innych zabitych zabili królów Midianu: Ewiego i Re-kema, i Cura, i Chura, i Rebe – pięciu królów Midianu;^l zabili mieczem także Balaama,^m syna Beora. **9** Lecz synowie Izraela wprowadzili kobiety midianickie i ich maleństwo;ⁿ a wszystkie ich zwierzęta domowe oraz cały ich dobytek, jak również wszystkie ich środki utrzymania zagrabil. **10** I wszystkie ich miasta, w których się osiedlili, oraz wszystkie ich obozy otoczone murem spalili ogniem.^o

11 Wzięli też cały łup^p oraz całą zdobycz – ludzi i zwierzęta domowe. **12** I przyprowadzili do

Mojżesza i kapłana Eleazara oraz do zgromadzenia synów Izraela jeńców i zdobycz, i łup, do obozu, na pustynne równiny moabskie,^a które leżą nad Jordanem naprzeciw Jerycha.

13 Wtedy Mojżesz i kapłan Eleazar oraz wszyscy naczelnicy zgromadzenia wyszli naprzeciw nich poza obóz. **14** I oburzył się Mojżesz na ustanowionych mężczyzn z sił bojowych,^b na przełożonych nad tysiącami i przełożonych nad setkami, którzy przyszedli z wyprawy wojennej. **15** Mojżesz powiedział więc do nich: „Czy zachowaliście przy życiu każdą kobietę?”^c

16 Przecież to one na słowo Balaama pobudzały synów Izraela do niewierności^d wobec Jehowy w związku z Peorem,^e tak iż na zgromadzenie Jehowy spadła plaga.^f **17** Zabijcie zatem każde maleństwo płci męskiej i zabijcie każdą kobietę, która już współżyła z mężczyzną, kładąc się z mężczyzną.^g **18** Natomiast zachowajcie dla siebie przy życiu wszystkie młodzieńkie kobiety, które nie poznały, co to znaczy położyć się z mężczyzną.^h

19 Wy zaś obozujcie poza obozem przez siedem dni. Każdy, kto zabił jakąś duszę,ⁱ i każdy, kto dotknął kogoś zabitego^j – macie się oczyścić^k trzeciego dnia i siódmego dnia, wy i wasi jeńcy. **20** I każdą szatę i każdy przedmiot skórzany, i wszystko, co wykonano z koziej sierści, i każdy drewniany przedmiot macie dla siebie oczyścić z grzechu”.^l

21 Potem kapłan Eleazar powiedział do wojowników, którzy wyruszyli do bitwy: „Oto ustawa prawa, którą Jehowa nakazał Mojżeszowi: **22** Tylko złoto i srebro, miedź, żelazo, cynę i ołów – **23** wszystko, co się pod-

ROZDZ. 31

a Lb 22:1

b Lb 31:5

c Jer 48:10

d Lb 25:2

2Pt 2:15

Obj 2:14

e Lb 25:18

Pwt 4:3

Joz 22:17

f Lb 25:9

1Ko 10:8

g Sdz 21:11

h Lb 31:35

i Lb 5:2

Lb 19:11

j Lb 19:16

k Lb 19:20

l Lb 31:23

szpalta 2

a Prz 17:3

Prz 25:4

b Lb 19:9

c Lb 31:20

d Lb 19:19

Lb 19:20

e Joz 22:8

1Sm 30:24

Ps 68:12

f Rdz 14:20

1Kn 26:27

g Lb 18:20

Lb 18:29

h Pwt 12:12

Pwt 12:19

Joz 13:14

i Lb 3:7

Lb 18:3

1Kn 23:32

j Rdz 2:7

1Ko 15:45

k Lb 31:18

daje obróbcie ogniowej^a – macie przeprowadzić przez ogień i będzie to czyste. Należy to jednak oczyścić wodą do oczyszczania.^b A wszystko, czego nie poddaje się obróbcie ogniowej, macie przeprowadzić przez wodę.^c **24** I wypierzeć swe szaty w dniu siódmym, i będziecie czysti, potem zaś możecie przyjść do obozu”.^d

25 I Jehowa tak przemówił do Mojżesza: **26** „Dokonaj spisu całej zdobyczy – pojmanych zarówno spośród ludzi, jak i zwierząt domowych – ty i kapłan Eleazar oraz głowy domów patriarchalnych zgromadzenia. **27** I zdobycz tę rozdziel po połowie między biorących udział w bitwie, którzy wyruszyli na wyprawę wojenną, i między całą resztą zgromadzenia.^e **28** A jako podatek^f dla Jehowy pobierz od wojowników, którzy wyruszyli na wyprawę wojenną, jedną duszę z pięciuset, z ludzi i ze stada, i z osłów, i z trzody. **29** Macie wziąć to z ich połowy i dasz to kapłanowi Eleazarowi jako danię dla Jehowy.^g **30** A od połowy synów Izraela masz wziąć po jednej z pięćdziesięciu – z ludzi, ze stada, z osłów i z trzody, z wszelkiego zwierzęcia domowego – i dasz je Lewitom^h wywiązującym się z obowiązku wobec przybytku Jehowy”.ⁱ

31 I Mojżesz oraz kapłan Eleazar uczynili tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi. **32** A zdobycz, pozostała część łupu, którą uczestnicy wyprawy wojennej wzięli jako łup, wyniosła sześćset siedemdziesiąt pięć tysięcy sztuk z trzody **33** i siedemdziesiąt dwa tysiące sztuk ze stada, **34** i sześćdziesiąt jeden tysięcy z osłów. **35** A dusz ludzkich^j spośród kobiet, które nie poznały, co to znaczy położyć się z mężczyzną,^k wszystkich

tych dusz było trzydzieści dwa tysiące. **36** Połowa zaś, przypadająca tym, którzy wyruszyli na wyprawę wojenną, sięgnęła liczby trzystu trzydziestu siedmiu tysięcy pięciuset sztuk z trzody. **37** A podatek^a dla Jehowy z trzody wyniósł sześćset siedemdziesiąt pięć sztuk. **38** Ze stada zaś było trzydzieści sześć tysięcy sztuk, a z nich podatek dla Jehowy stanowiły siedemdziesiąt dwie sztuki. **39** Oślów zaś było trzydzieści tysięcy pięćset, a z nich podatek dla Jehowy stanowiło sześćdziesiąt jeden sztuk. **40** Dusz ludzkich zaś było szesnaście tysięcy, a z nich podatek dla Jehowy stanowiły trzydzieści dwie dusze. **41** Następnie Mojżesz dał podatek jako daninę dla Jehowy kapłanowi Eleazarowi,^b jak to Jehowa nakazał Mojżeszowi.^c

42 A z połowy należącej do synów Izraela, którą Mojżesz oddzielił od tego, co się należało mężom toczącym wojnę: **43** Połowa z trzody przypadająca zgromadzeniu liczyła trzysta trzydzieści siedem tysięcy pięćset sztuk, **44** a ze stada – trzydzieści sześć tysięcy sztuk, **45** oślów zaś trzydzieści tysięcy pięćset, **46** a dusz ludzkich szesnaście tysięcy. **47** Potem z połowy należącej do synów Izraela Mojżesz wziął po jednej, którą należało wybrać z pięćdziesięciu, z ludzi i ze zwierząt domowych, i dał je Lewitom^d wywiązującym się z obowiązku^e wobec przybytku Jehowy, jak to Jehowa nakazał Mojżeszowi.

48 A mężowie wyznaczeni spośród tysięcy wojska,^f przełożeni nad tysiącami i przełożeni nad setkami,^g przyszli do Mojżesza **49** i powiedzieli Mojżeszowi: „Twoi słudzy dokonali spi-

ROZDZ. 31

a Rdz 14:20
1Kn 26:27

b Lb 18:8
Lb 18:19
1Ko 9:14
Gal 6:6
Heb 7:5

c Lb 5:9

d Pwt 12:12
Pwt 12:19

e Lb 3:7
Lb 18:3
Lb 31:30
1Kn 23:32

f Lb 31:4

g Lb 1:4
Lb 1:16
Lb 31:14
Pwt 1:15

szpalta 2

a Wj 23:27
Kpl 26:7

b Ps 96:8

c Rdz 41:42

d Wj 35:22

e Lb 18:8
Lb 18:19

f Pwt 20:14

g Wj 30:16

ROZDZ. 32

h Lb 26:7
Joz 13:15

i Lb 26:18
Joz 13:24

j Lb 21:32
Joz 13:25
Iz 16:8

k Lb 32:34

l Lb 21:30
Joz 13:9

m Lb 32:36

n Lb 21:26

o Lb 32:37
Jer 48:34

p Lb 33:47

q Lb 32:38

r Lb 21:24
Pwt 2:24
Pwt 3:18

s Rdz 46:34
Pwt 2:35

su ogólnej liczby wojowników, którzy są do naszej dyspozycji, i nie zgłoszono, by choć jednego z nas brakowało.^a **50** Pozwól więc nam złożyć – każdemu to, co uznał za dar ofiarny dla Jehowy:^b złote przedmioty, łańcuszki na stopy oraz bransoletki, sygnety,^c kolczyki i niewieście ozdoby,^d by dokonać prześlągania za nasze dusze przed obliczem Jehowy”.

51 Toteż Mojżesz i kapłan Eleazar przyjęli od nich złoto^e – wszystkie kosztowności. **52** A wszystkiego złota stanowiącego daninę, którą złożono Jehowie, było szesnaście tysięcy siedemset pięćdziesiąt sykli, od przełożonych nad tysiącami i od przełożonych nad setkami. **53** Wojownicy wzięli łup, każdy dla siebie.^f **54** Tak więc Mojżesz i kapłan Eleazar przyjęli to złoto od przełożonych nad tysiącami i nad setkami i przynieśli je do namiotu spotkania jako pamiątkę^g dla synów Izraela przed obliczem Jehowy.

32 A synowie Rubena^h i synowie Gadaⁱ mieli liczny żywy inwentarz, naprawdę bardzo duży. I ujrzeni ziemię Jazer^j oraz ziemię Gilead, a oto miejsce to było miejscem dla stad. **2** Przyszli zatem synowie Gada i synowie Rubena i tak rzekli do Mojżesza i do kapłana Eleazara oraz do naczelników zgromadzenia: **3** „Atarot^k i Dibon,^l i Jazer, i Nimra,^m i Cheszbón,ⁿ i Eleale,^o i Sebam, i Nebo,^p i Beon^q – **4** ziemia, której Jehowa zadał klęskę^r na oczach zgromadzenia Izraela, jest ziemią dla stad, a twoi słudzy mają stada”.^s **5** I powiedzieli jeszcze: „Jeśli znaleźliśmy łaskę w twoich oczach, niech ta ziemia zostanie dana twoim sługom

w posiadanie. Nie każ nam przeprować się przez Jordan".^a

6 Wtedy Mojżesz powiedział synom Gada i synom Rubena: „Czy wasi bracia mają iść na wojnę, podczas gdy wy będziecie tutaj mieszkać?”^b **7** I czemuż mielibyście zniechęcać synów Izraela do przeprowania się do ziemi, którą Jehowa im da?

8 Tak właśnie uczynili wasi ojcowie,^c gdy ich wysłałem z Kadesz-Barnea,^d by zobaczyli tę ziemię. **9** Kiedy udali się do doliny Eszkol^e i zobaczyli tę ziemię,

zniechęcili synów Izraela, żeby nie udali się do ziemi, którą Jehowa z całą pewnością by im dał.^f **10** Toteż w owym dniu Jehowa zapłonął gniewem i przysiągł,^g mówiąc: **11** „Mężczyźni, którzy wyszli z Egiptu w wieku od dwudziestu lat wzwyż,^h nie ujrzą ziemi, którą przysiągłem Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi,ⁱ gdyż nie podążali za mną całkowicie. **12** z wyjątkiem Kaleba,^j syna Jefunnego Kenizyty, i Jozuego,^k syna Nuna, gdyż oni podążali całkowicie za Jehową’.

13 I Jehowa zapłonął gniewem na Izraela, i sprawił, że się błakali po pustkowiu przez czterdzieści lat,^l aż wyginęło całe pokolenie, które postępowało niegodziwie w oczach Jehowy.^m

14 A oto powstaliście w miejsce swoich ojców jako plemię ludzi grzesznych, by dolożyć do płonącego gniewu Jehowyⁿ na Izraela.

15 Gdybyście się odwrócili od podążania za nim,^o to on znowu pozostawiłby ich dłużej na pustkowiu,^p a wy postąpilibyście zgubnie wobec całego tego ludu”.^q

16 Później podeszli do niego i rzekli: „Pozwól nam tu zbudować kamienne zagrody dla trzód, dla naszego żywego inwentarza,

ROZDZ. 32

a Joz 1:12

Joz 1:14

Joz 13:8

b Flp 2:4

c Lb 13:31

Joz 14:8

d Joz 14:7

e Lb 13:23

Pwt 1:24

f Lb 13:32

Pwt 1:26

g Lb 14:28

Pwt 1:34

Ps 95:11

Eze 20:15

Heb 3:18

h Lb 14:29

Pwt 1:35

Pwt 2:14

i Rdz 13:15

Rdz 26:3

Rdz 28:13

j Lb 13:30

Lb 14:24

Pwt 1:36

Joz 14:8

k Lb 14:30

Pwt 1:38

Joz 19:49

l Lb 14:33

Pwt 29:5

Joz 5:6

Ps 95:10

Dz 7:36

Dz 13:18

m Lb 26:64

Pwt 2:14

1Ks 10:5

Heb 3:17

n Pwt 1:34

Dz 7:51

o Heb 10:38

p Wj 23:21

q 2Kn 15:2

szpalta 2

a Pwt 3:18

Joz 4:12

b Joz 22:4

c Lb 32:33

Joz 12:1

Joz 13:8

2Ks 10:33

d Pwt 3:18

Joz 1:14

Joz 4:13

e Ps 78:55

f Pwt 3:20

Joz 11:23

Joz 18:1

Ps 44:2

g Joz 22:4

Joz 22:9

h Pwt 3:12

Joz 1:15

Joz 13:8

i Lb 15:22

Jak 4:17

j Prz 13:21

Iz 59:12

Gal 6:7

k Lb 32:16

Lb 32:34

Lb 32:37

l Joz 1:13

m Joz 1:14

oraz miasta dla naszych maleństw. **17** Lecz my uzbrojeni pójdziemy w szyku bojowym^a przed synami Izraela, dopóki nie zaprowadzimy ich na ich miejsce, podczas gdy nasze maleństwa będą mieszkać w warownych miastach z dałą od oblicza mieszkańców tej ziemi. **18** Nie wrócimy do swych domów, dopóki synowie Izraela nie zapewnią sobie własności ziemskiej, każdy swego dziedzictwa.^b **19** My bowiem nie otrzymamy dziedzictwa razem z nimi po tamtej stronie Jordanu i dalej, gdyż nasze dziedzictwo przypadło nam z tej strony Jordanu ku wschodowi”.^c

20 Na to Mojżesz rzekł do nich: „Jeśli tak uczynicie, jeśli przed obliczem Jehowy uzbroicie się na wojnę^d **21** i każdy uzbrojony spośród was przeprowi się przez Jordan przed obliczem Jehowy, dopóki on nie wypędzi swych nieprzyjaciół sprzed swego oblicza,^e **22** tak iż ziemia zostanie podbita przed obliczem Jehowy,^f a potem wróćcie,^g to będziecie wolni od winy przeciw Jehowie i przeciw Izraelowi; i ziemia ta będzie wasza jako posiadłość przed obliczem Jehowy.^h **23** Lecz jeśli tak nie postacie, to zgrzeszycie przeciw Jehowie.ⁱ Wiedźcie zatem, że wasz grzech was dosięgnie.^j

24 Zbudujcie sobie miasta dla swoich maleństw i kamienne zagrody dla swych trzód, a co wyszło z waszych ust, to macie uczynić”.^k

25 Wtedy synowie Gada i synowie Rubena rzekli do Mojżesza: „Twoi słudzy uczynią tak, jak mój pan nakazuje.^l **26** Nasze maleństwa, nasze żony, nasze stada oraz wszystkie nasze zwierzęta domowe pozostaną tam w miastach Gileadu,^m **27** lecz

twoi słudzy przeprawia się – każdy wyposażony do wojska^a – przed obliczem Jehowy na wojnę, jak to mój pan mówi”.

28 Toteż Mojżesz wydał co do nich nakaz kapłanowi Eleazarowi i Jozuemu, synowi Nuna, oraz głowom domów patriarchalnych z plemion synów Izraela.

29 Mojżesz rzekł więc do nich: „Jeśli synowie Gada i synowie Rubena przeprawia się z wami przez Jordan – każdy wyposażony na wojnę^b – przed obliczem Jehowy, i ziemia zostanie podbita przed wami, to dacie im ziemię Gilead jako posiadłość.^c

30 Lecz jeśli się z wami nie przeprawia uzbrowieni, to mają się osiedlić pośród was w ziemi Kanaan”.^d

31 Na to synowie Gada i synowie Rubena odrzekli, mówiąc: „Jak Jehowa powiedział do twoich sług, tak uczynimy.” **32** Uzbrowieni przeprawimy się przed obliczem Jehowy do ziemi Kanaan,^f a posiadłość naszego dziedzictwa będziemy mieli po tej stronie Jordanu”.^g **33** Wówczas Mojżesz dał im, to jest synom Gada^h i synom Rubenaⁱ oraz połowie plemienia Manassesa,^j syna Józefa, królestwo Sychona,^k króla Amorytów, i królestwo Oga,^l króla Baszanu, ziemię należącą do jej miast na tych terenach oraz miasta w ziemi leżącej wokół.

34 A synowie Gada zaczęli odbudowywać Dibon^m i Atarot,ⁿ i Aroer,^o **35** i Atrot-Szofan, i Jazer,^p i Jogbohe,^q **36** i Bet-Nimre,^r i Bet-Haran,^s miasta warowne,^t jak również kamienne zagrody dla trzód.^u **37** Synowie Rubena zaś odbudowali Cheszbón^v i Eleale,^w i Kiriataim,^x **38** i Nebo,^y i Baal-Meon^z – ich nazwy zmieniono – oraz Sibme;

ROZDZ. 32

a Joz 4:12

b Lb 32:20

c Joz 1:15

Joz 13:15

Joz 13:24

d Lb 32:5

e Lb 32:25

f Joz 4:13

g Joz 1:15

2Kl 10:33

h Pwt 3:12

i Joz 13:8

j Pwt 29:8

Joz 12:6

Joz 22:7

1Kn 5:18

k Lb 21:23

Lb 21:24

Pwt 2:31

Ps 136:19

l Pwt 3:4

Ps 135:11

m Lb 21:30

Lb 33:45

Joz 13:17

n Lb 32:3

o Pwt 2:36

Joz 12:2

Sdz 11:26

p Lb 21:32

Joz 13:25

q Sdz 8:11

r Lb 32:3

s Joz 13:27

t Lb 32:17

u Lb 32:24

v Lb 21:26

Joz 13:17

w Lb 32:3

Jer 48:34

x Joz 13:19

y Lb 32:3

z Joz 13:17

Eze 25:9

szpalta 2

a Lb 26:29

b Pwt 13:13

Joz 13:31

Joz 17:1

c Pwt 3:14

Joz 13:30

d 1Kn 2:23

ROZDZ. 33

e Wj 12:51

f Wj 13:18

g Joz 24:5

1Sm 12:8

Ps 77:20

Mt 6:14

h Lb 9:17

i Rdz 47:11

Wj 12:37

j Wj 12:2

Wj 13:4

a miastom, które odbudowali, zaczęli nadawać nazwy od swoich imion.

39 A synowie Machira,^a syna Manassesa, wyruszyli do Gileadu i zdobyli go, i wypędzili Amorytów, którzy w nim byli.

40 Toteż Mojżesz dał Gilead Machirowi, synowi Manassesa, i on w nim zamieszkał.^b

41 A Jair, syn Manassesa, wyruszył i zdobył ich wioski namiotowe, i zaczął je nazywać Chawwot-Jair.^c

42 Nobach zaś wyruszył i zdobył Kenat^d oraz jego zależne miejscowości; i od swojego imienia nadał mu nazwę Nobach.

33 To były etapy wędrówki synów Izraela, którzy wyszli z ziemi egipskiej^e w swoich zastępach^f za ręką Mojżesza i Aarona.^g **2** Mojżesz zaś spisywał miejsca wymarszu według ich etapów na rozkaz Jehowy; a oto etapy od jednego miejsca ich wymarszu do drugiego:^h **3** I wyruszyli z Ramesesⁱ w miesiącu pierwszym, piętnastego dnia miesiąca pierwszego.^j Zaraz na jutro po Passze^k synowie Izraela wyszli z podniesioną ręką na oczach wszystkich Egipcjan.^l

4 Przez cały ten czas Egipcjanie grzebali tych, których Jehowa zabił wśród nich, czyli wszystkich pierworodnych;^m i Jehowa wykonał wyroki na ich bogach.ⁿ

5 Toteż synowie Izraela wyruszyli z Rameses^o i rozłożyli się obozem w Sukkot.^p **6** Potem wyruszyli z Sukkot i rozłożyli się obozem w Etam,^q które się znajduje na skraju pustkowi. **7** Następnie wyruszyli z Etam i zawrócili ku Pi-Hachiro,^r które leży naprzeciw Baal-Cefon;^s i rozłożyli się obozem przed Migdol.^t

k Wj 12:6; Lb 9:3; Pwt 16:1; 1 Wj 14:8; **m** Wj 12:29; Ps 78:51; **n** Wj 12:12; Wj 18:11; **o** Rdz 47:11; **p** Wj 12:37; **q** Wj 13:20; **r** Wj 14:2; **s** Wj 14:9; **t** Wj 14:2.

8 Później wyruszyli z Pi-Hachirót i przepawili się przez środek morza^a na pustkowie,^b i maszerowali trzy dni drogi przez pustkowie Etam,^c i rozłożyli się obozem w Mara.^d

9 Potem wyruszyli z Mara i przybyli do Elim.^e A w Elim było dwanaście źródeł wody i siedemdziesiąt palm. Tam więc obozowali. **10** Następnie wyruszyli z Elim i rozłożyli się obozem nad Morzem Czerwonym. **11** Później wyruszyli znad Morza Czerwonego i stanęli obozem na pustkowi Sin.^f **12** Potem wyruszyli z pustkowie Sin i rozłożyli się obozem w Dofka. **13** Później wyruszyli z Dofka i rozłożyli się obozem w Alusz. **14** Następnie wyruszyli z Alusz i rozłożyli się obozem w Refidim.^g A nie było tam dla ludu wody do picia. **15** Później wyruszyli z Refidim i rozłożyli się obozem na pustkowi Synaj.^h

16 Później wyruszyli z pustkowie Synaj i rozłożyli się obozem w Kibrot-Hattaawa.ⁱ **17** Potem wyruszyli z Kibrot-Hattaawa i rozłożyli się obozem w Chacerot.^j **18** Później wyruszyli z Chacerot i rozłożyli się obozem w Ritmie. **19** Następnie wyruszyli z Ritmy i rozłożyli się obozem w Rimmon-Perec. **20** Potem wyruszyli z Rimmon-Perec i rozłożyli się obozem w Libnie. **21** Później wyruszyli z Libny i rozłożyli się obozem w Rissie. **22** Następnie wyruszyli z Rissy i rozłożyli się obozem w Kehelat. **23** Potem wyruszyli z Kehelat i rozłożyli się obozem na górze Szefer.

24 Później wyruszyli z góry Szefer i rozłożyli się obozem^k w Charadzie. **25** Potem wyruszyli z Charady i rozłożyli się obozem w Makhelot. **26** Następnie wyruszyli^l z Makhelot i

ROZDZ. 33

- a Wj 14:22
- Ps 106:9
- Heb 11:29
- b Wj 15:22
- c Wj 13:20
- d Wj 15:23
- e Wj 15:27
- f Wj 16:1
- g Wj 17:1
- Wj 17:8
- h Wj 18:5
- Wj 19:1
- Wj 19:2
- Lb 1:1
- Lb 3:4
- Lb 9:1
- i Lb 11:34
- Pwt 9:22
- j Lb 11:35
- Lb 12:16
- Pwt 1:1
- k Lb 2:3
- Lb 2:10
- Lb 2:18
- Lb 2:25
- Lb 2:34
- l Lb 9:17

szpalta 2

- a Pwt 10:6
- b Pwt 10:7
- c Pwt 2:8
- 1Kl 9:26
- 2Kn 8:17
- d Lb 13:21
- Lb 14:25
- Lb 20:1
- Lb 27:14
- Pwt 32:51
- Joz 15:1
- e Lb 20:22
- Lb 20:23
- Pwt 32:50
- f Pwt 10:6
- g Lb 21:1
- Sdz 1:16
- h Lb 13:17
- Joz 10:40
- i Lb 21:4
- j Lb 21:10

rozłożyli się obozem w Tachat. **27** Później wyruszyli z Tachat i rozłożyli się obozem w Terach. **28** Potem wyruszyli z Terach i rozłożyli się obozem w Mitce. **29** Później wyruszyli z Mitki i rozłożyli się obozem w Chaszmonie. **30** Następnie wyruszyli z Chaszmony i rozłożyli się obozem w Moserot. **31** Potem wyruszyli z Moserot i rozłożyli się obozem w Bene-Jaakan.^a **32** Później wyruszyli z Bene-Jaakan i rozłożyli się obozem w Chor-Haggidgad. **33** Następnie wyruszyli z Chor-Haggidgad i rozłożyli się obozem w Jotbacie.^b **34** Później wyruszyli z Jotbaty i rozłożyli się obozem w Abronie. **35** Potem wyruszyli z Abrony i rozłożyli się obozem w Ecjon-Geber.^c **36** Później wyruszyli z Ecjon-Geber i rozłożyli się obozem na pustkowi Cin,^d czyli w Kadesz.

37 Później wyruszyli z Kadesz i rozłożyli się obozem na górze Hor,^e na granicy ziemi edomskiej. **38** A kapłan Aaron udał się na rozkaz Jehowy na górę Hor i tam umarł w roku czterdziestym od wyjścia synów Izraela z ziemi egipskiej, w miesiącu piątym, pierwszego dnia tego miesiąca.^f **39** Aaron zaś miał sto dwadzieścia trzy lata, gdy umarł na górze Hor.

40 A Kananejczyk, król Aradu,^g gdy mieszkał w Negebie,^h w ziemi Kanaan, usłyszał, że nadciągają synowie Izraela.

41 Po pewnym czasie wyruszyli z góry Horⁱ i rozłożyli się obozem w Calmonie. **42** Później wyruszyli z Calmony i rozłożyli się obozem w Punon. **43** Następnie wyruszyli z Punon i rozłożyli się obozem w Obot.^j **44** Potem wyruszyli z Obot i rozłożyli się obozem w Ilje-Abarim

na granicy Moabu.^a **45** Później wyruszyli z Ijjim i rozłożyli się obozem w Dibon-Gad.^b **46** Następnie wyruszyli z Dibon-Gad i rozłożyli się obozem w Almon-Diblataim. **47** Potem wyruszyli z Almon-Diblataim^c i rozłożyli się obozem w górach Abarim^d naprzeciw Nebo.^e **48** W końcu wyruszyli z gór Abarim i stanęli obozem na pustynnych równinach moabskich^f nad Jordanem, naprzeciw Jerycha. **49** I obozowali nad Jordanem od Bet-Jesimot^g aż do Abel-Szittim^h na pustynnych równinach moabskich.

50 I Jehowa odezwał się do Mojżesza na pustynnych równinach moabskich nad Jordanem naprzeciw Jerycha,ⁱ mówiąc: **51** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: ‚Przeprowadźcie się przez Jordan do ziemi Kanaan.^j **52** I wypędzicie przed sobą wszystkich mieszkańców tej ziemi, i zniszczycie wszystkie ich kamienne figury,^k a wszystkie ich posagi lane z metalu^l macie zniszczyć i wszystkie ich święte wyżyny macie unicestwić.^m **53** I weźmiecie w posiadanie tę ziemię, i będziecie w niej mieszkać, gdyż dam wam tę ziemię, byście wzięli ją w posiadanie.ⁿ **54** I podzielicie tę ziemię jako posiadłość przez los^o według swych rodzin.^p Licznemu zwiększycie jego dziedzictwo, a mniej licznemu zmniejszycie jego dziedzictwo.^q Gdzie los dla niego padnie, tam będzie jego.^r Według plemion swych ojców macie sobie zapewnić własność ziemską.^s

55 „Jeśli jednak nie wypędzicie przed sobą mieszkańców tej ziemi,^t to ci z nich, których pozostawicie, będą kolcami w waszych oczach i cierniami

ROZDZ. 33

- a Rdz 19:37
- b Lb 21:11
- c Lb 21:13
- d Lb 21:30
- e Lb 32:34
- f Jer 48:22
- g Lb 27:12
- h Pwt 32:49
- i Pwt 34:1
- j Lb 22:1
- k Joz 12:3
- l Joz 13:20
- m Lb 25:1
- n Joz 2:1
- o Mi 6:5
- p Lb 22:1
- q Joz 2:2
- r Heb 11:30
- s Pwt 7:1
- t Pwt 9:1
- u Joz 3:17
- v Kpl 26:1
- w Wj 34:17
- x Kpl 19:4
- y Pwt 27:15
- z Wj 23:24
- aa Wj 34:13
- ab Pwt 7:5
- ac Pwt 12:3
- ad Pwt 32:8
- ae Jer 27:5
- af Dn 4:35
- ag Prz 16:33
- ah Lb 26:53
- ai Lb 26:54
- aj Joz 15:1
- ak Joz 16:1
- al Joz 18:11
- am Sdz 1:21
- an Ps 106:34

szpalta 2

- a Wj 23:33
- b Pwt 7:4
- c Joz 23:13
- d Sdz 2:3
- e Ps 106:36
- f Kpl 18:28
- g Joz 23:15

ROZDZ. 34

- a Rdz 15:18
- b Rdz 17:8
- c Ps 105:11
- d Pwt 4:38
- e Joz 1:4
- f Joz 14:1
- g Jer 3:19
- h Rdz 10:19
- i Dz 17:26
- j Joz 15:1
- k Rdz 14:3
- l Joz 15:2
- m Sdz 1:36
- n Lb 13:26
- o Lb 32:8
- p Joz 15:3
- q Joz 15:4
- r Joz 15:47
- s Wj 23:31
- t Joz 1:4
- u Joz 15:12
- v Lb 33:37
- w Pwt 32:50

w waszych bokach i będą was nękać na ziemi, w której będziecie mieszkać.^a **56** Jak więc zamysliłem uczynić im, tak uczynię wam^b.”

34 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **2** „Nakaż synom Izraela i powiedz im: ‚Wchodźcie do ziemi Kanaan.^c Jest to ziemia, która przypadnie wam w dziedzictwie,^d ziemia Kanaan według swych granic.^e

3 „Wasza południowa strona będzie się ciągnąć od pustkowi Cin wzdłuż Edomu,^f a wasza południowa granica będzie się ciągnąć od skraju Morza Słonego^g na wschodzie. **4** I wasza granica zmieni kierunek od południowej strony stoku Akrabim,^h i przejdzie do Cin, a jej kraniec będzie na południe od Kadesz-Barnea;ⁱ i będzie się ciągnąć do Chacar-Addar,^j i przejdzie do Acmonu. **5** A w Acmonie granica zmieni kierunek ku Dolinie Potoku Egipskiego,^k a jej kraniec sięgnie Morza.^l

6 „Granica zachodnią^m będzie dla was Morze Wielkie i wybrzeże. To będzie wasza zachodnia granica.

7 „A taka będzie wasza granica północna: Od Morza Wielkiego wyznaczący sobie granicę aż po górę Hor.ⁿ **8** Od góry Hor wyznaczący granicę aż po wejście do Chamatu,^o a kraniec tej granicy będzie w Cedadzie.^p **9** Granica ta dojdzie do Zifronu, a jej kraniec będzie Chacar-Enan.^q Będzie to wasza północna granica.

10 „Potem wyznaczący sobie granicę wschodnią od Chacar-Enanu aż po Szefam. **11** I granica ta będzie schodzić od Szefamu aż do Ribli na wschód od

o Lb 13:21; 2Kl 14:25; p Eze 47:15; q Eze 47:17.

Ainu, i granica ta będzie schodzić i stykać się ze wschodnim brzegiem morza Kinneret.^a

12 I granica ta będzie schodzić do Jordanu, a jej kraniec będzie Morze Słone.^b To będzie wasza ziemia^c według jej granic ze wszystkich stron”.

13 Mojżesz nakazał więc synom Izraela, mówiąc: „Oto ziemia, którą podzielicie między siebie jako posiadłość – przez los,^d tak jak Jehowa nakazał dać dziewiciu i pół plemienia.^e **14** Bo plemię synów Rubenitów według domu ich ojców i plemię synów Gadytów według domu ich ojców już wzięły, pół plemienia Manasses a też już wzięło swoje dziedzictwo.^f **15** Dwa i pół plemienia już wzięło swe dziedzictwo w regionie nadjordańskim naprzeciw Jerycha na wschodzie, w kierunku wschodu słońca”.^g

16 I Jehowa rzekł jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **17** „Oto imiona mężów, którzy podzielią wam tę ziemię w celu wzięcia jej w posiadanie: kapłan Eleazar^h i Jozue, syn Nuna.ⁱ **18** I weźmiecie jednego naczelnika z każdego plemienia, by podzielić ziemię celem wzięcia jej w posiadanie.^j **19** A oto imiona tych mężów: Z plemienia Judy^k Kaleb, syn Jefunnego;^l **20** a z plemienia synów Symeona^m Szemu-el, syn Ammihuda; **21** z plemienia Beniaminaⁿ Elidad, syn Kislona; **22** a z plemienia synów Dana^o naczelnik Bukki, syn Joglego; **23** z synów Józefa:^p z plemienia synów Manasses^q naczelnik Channiel, syn Efoda; **24** a z plemienia synów Efraima^r naczelnik Kemuel, syn Szif-tana; **25** a z plemienia synów Zebulona^s naczelnik Elicafan, syn Parnacha; **26** a z plemienia synów Issachara^t naczelnik Paltiel, syn Azzana; **27** a z ple-

ROZDZ. 34

a Pwt 3:17
Joz 11:2
Lk 5:1
Jn 6:1

b Joz 15:2

c Pwt 8:7

d Lb 26:55
Lb 33:54
Joz 14:2

e Lb 18:6
Prz 16:33

f Joz 14:2

g Lb 32:5
Lb 32:32

h Lb 3:32
Lb 20:26
Joz 14:1
Joz 19:51

i Lb 14:38
Lb 27:18

j Lb 1:4
Lb 1:16

k Joz 15:1

l Lb 14:30
Lb 26:65

m Joz 19:1

n Joz 18:11

o Joz 19:40

p Rdz 46:20
Rdz 48:5
Joz 16:1

q Joz 17:1

r Joz 16:5

s Joz 19:10

t Joz 19:17

szpalta 2

a Joz 19:24

b Joz 19:32

c Lb 34:18
Pwt 32:8
Joz 19:51
Dz 17:26

ROZDZ. 35

d Lb 22:1

e Lb 31:12

f Lb 36:13

g Rdz 49:7
Kpl 25:32
Pwt 18:1
Joz 14:4
Joz 21:2

h Kpl 25:34
Joz 21:3
Joz 21:11
1Kn 6:64
2Kn 11:14

i Lb 35:13
Joz 20:2
Joz 20:7
Joz 20:8
Joz 21:13
Joz 21:21
Joz 21:27
Joz 21:32
Joz 21:36
Joz 21:38

j Pwt 4:41
Pwt 4:42
Joz 20:3

mienia synów Aszera^a naczelnik Achihud, syn Szelomego; **28** a z plemienia synów Naftalego^b naczelnik Pedahel, syn Ammihuda”. **29** Oto ci, którym Jehowa nakazał uczynić synów Izraela właścicielami ziemskimi w ziemi Kanaan.^c

35 I Jehowa odezwał się do Mojżesza na pustynnych równinach moabskich nad Jordanem,^d naprzeciw Jerycha, mówiąc: **2** „Wydał synom Izraela nakaz, żeby ze swej dziedzicznej posiadłości dali Lewitom miasta^e na zamieszkanie, mają też dać Lewitom teren pastwiskowy okalający te miasta.^f

3 Miasta będą mieli na mieszkanie, a przyległe pastwiska będą dla ich zwierząt domowych oraz ich stad, jak również dla wszelkich ich dzikich zwierząt.

4 A pastwiska miast, które dacie Lewitom, będą ze wszystkich stron oddalone od muru miasta o tysiąc łokci.

5 I odmierzycie na zewnątrz miasta po stronie wschodniej dwa tysiące łokci i po stronie południowej dwa tysiące łokci, i po stronie zachodniej dwa tysiące łokci, i po stronie północnej dwa tysiące łokci, z miastem w środku. Będzie im to służyć za pastwiska miast.

6 „Oto miasta, które dacie Lewitom: sześć miast schronienia,^g które dacie, by mógł tam uciec zabójca,^h a prócz nich dacie czterdzieści dwa inne miasta.

7 Wszystkich miast, które dacie Lewitom, będzie czterdzieści osiem miast wraz z ich pastwiskami.ⁱ **8** Miasta, które im dacie, będą z posiadłości synów Izraela.^j Od liczniejszych weźmiecie wiele, a od mniej licznych weźmiecie niewiele.^k Każdy proporcjonalnie do swego dziedzictwa, które weźmie w posiadanie,

i Joz 21:3; j Rdz 49:7; k Lb 26:54; Lb 33:54.

da pewną liczbę swych miast Lewitom”.

9 I Jehowa powiedział jeszcze do Mojżesza, mówiąc: **10** „Przemów do synów Izraela i powiedz im: „Przeprawiacie się przez Jordan do ziemi Kanaan.^a **11** I wybierzcie sobie dogodnie położone miasta. Będą wam służyć za miasta schronienia i ucieknie tam zabójca, który nieumyślnie zadał jakiejś duszy śmiertelny cios.^b

12 I miasta te będą wam służyć za schronienie przed mścicielem krwi,^c aby zabójca nie poniósł śmierci, dopóki nie stanie przed zgromadzeniem na sąd.^d

13 A miasta, które dacie, sześć miast schronienia, będą wam służyć. **14** Trzy miasta dacie po tej stronie Jordanu^e i trzy miasta dacie w ziemi Kanaan.^f Będą one służyć za miasta schronienia.

15 Te sześć miast będzie służyć za schronienie dla synów Izraela i dla osiadłego przybysza,^g i dla osiedleńca pośród was, by mógł tam uciec każdy, kto nieumyślnie zadał śmiertelny cios jakiejś duszy.^h

16 „A jeśli uderzył go narzędziem żelaznym, tak iż ten umarł, to jest mordercą.ⁱ Morderca ma bezwarunkowo zostać uśmiercony.^j **17** A jeśli uderzył go małym kamieniem, od którego ten mógł ponieść śmierć, tak iż umarł, to jest mordercą. Morderca ma bezwarunkowo zostać uśmiercony. **18** A jeśli uderzył go małym drewnianym narzędziem, od którego ten mógł ponieść śmierć, tak iż umarł, to jest mordercą. Morderca ma bezwarunkowo zostać uśmiercony.

19 „Mściciel^k krwi uśmierci mordercę. Gdy go napotka, sam go uśmierci. **20** A jeśli z niewiści popchnął go^l lub jeśli czyhając,^m rzucił w niego czymś,

ROZDZ. 35

a Wj 3:8

Wj 23:23

Lb 34:2

b Wj 21:13

Pwt 4:42

Pwt 19:4

c Lb 35:19

Pwt 19:6

Joz 20:9

d Pwt 19:11

Pwt 19:12

Joz 20:5

e Pwt 4:41

Pwt 19:9

f Joz 20:7

g Wj 12:49

Kpl 19:34

Kpl 24:22

Lb 15:16

h Joz 20:3

i Pwt 19:11

j Rdz 9:5

Wj 21:12

Kpl 24:17

Pwt 19:12

k Lb 35:12

Pwt 19:6

l Rdz 4:8

2Sm 20:10

m Wj 21:14

Pwt 19:11

Ps 10:8

Prz 1:18

Mk 6:19

Dz 23:21

szpalta 2

a Lb 35:19

b Wj 21:13

Pwt 19:5

Joz 20:3

Joz 20:5

c Lb 35:12

Joz 20:4

d Sdz 20:13

e Wj 29:7

Kpl 21:10

Heb 3:1

f Lb 35:12

Lb 35:19

g Joz 20:6

h Rdz 9:6

Wj 20:13

Pwt 5:17

i Pwt 17:6

Pwt 19:15

Mt 18:16

Jn 8:17

2Ko 13:1

1Tm 5:19

Heb 10:28

żeby umarł, **21** albo z nieprzyjaźni uderzył go ręką, żeby umarł, to ten, kto uderzył, ma bezwarunkowo zostać uśmiercony. Jest on mordercą. Mściciel krwi uśmierci mordercę, gdy go napotka.^a

22 „Lecz jeśli niespodziewanie bez nieprzyjaźni popchnął go lub jeśli nie czyhając,^b rzucił w niego jakimś przedmiotem **23** bądź jakimś kamieniem, od którego ten mógłby ponieść śmierć, a nie widział go, albo sprawił, że to upadło na niego – choć nie żywił do niego nieprzyjaźni i nie pragnął jego krzywdy – tak iż ten umarł, **24** zgromadzenie rozsądzi między tym, który uderzył, a mścicielem krwi, według tych sądów.^c

25 I zgromadzenie^d uwolni zabójcę z ręki mściciela krwi, i zgromadzenie odeśle go do miasta schronienia, do którego uciekł, i będzie w nim mieszkał aż do śmierci arcykapłana, który został namaszczoney świętym olejkim.^e

26 „Lecz jeśli zabójca wyjdzie poza granicę swego miasta schronienia, do którego uciekł,

27 a poza granicą jego miasta schronienia spotka go mściciel krwi^f i mściciel krwi zabije zabójcę, to nie poniesie winy krwi. **28** Ten bowiem ma mieszkać w mieście schronienia aż do śmierci arcykapłana,^g a po śmierci arcykapłana zabójca może wrócić do ziemi będącej jego posiadłością. **29** I będzie to dla was ustawą sądową przez wszystkie wasze pokolenia we wszystkich waszych miejscach zamieszkania.

30 „Każdy, kto śmiertelnie ugodzi jakąś duszę, ma być zabity jako morderca^h na podstawie wypowiedzi świadków,ⁱ ale

jeden świadek nie może świadczyć przeciw jakiejś duszy, żeby poniosła śmierć. **31** I nie wolno wam wziąć żadnego okupu za duszę mordercy, który zasługuje na śmierć,^a gdyż ma on bezwarunkowo zostać uśmiercony.^b **32** Za kogoś, kto uciekł do swego miasta schronienia, nie wolno wam wziąć okupu, by mógł ponownie zamieszkać w ziemi, zanim umrze arcykapłan.

33 „I nie wolno wam plugawić ziemi, w której jesteście; krew bowiem plugawi ziemię,^c a za ziemię nie można dokonać prześlągania w związku z krwią, którą na niej przelano, jak tylko krwią tego, który ją przelał.^d **34** I nie wolno wam kłaść ziemi, w której mieszkacie, pośród której ja przebywam; bo ja, Jehowa, przebywam pośród synów Izraela’”.^e

36 A mężowie będący głowami domów patriarchalnych z rodziny synów Gileada, syna Machira,^f syna Manassesa, z rodzin synów Józefa, zaczęli podchodzić i mówić wobec Mojżesza oraz naczelników, będących głowami domów patriarchalnych synów Izraela, **2** i rzekli: „Jehowa nakazał memu panu, by przez los^g dał tę ziemię w dziedzictwo synom Izraela; ponadto mój pan otrzymał od Jehowy nakaz, by dziedzictwo Celofchada, naszego brata, dać jego córkom.^h **3** Gdyby któryś z synów spośród innych plemion synów Izraela pojął je za żony, to dziedzictwo kobiet zostałoby odjęte od dziedzictwa naszych ojców i dodane do dziedzictwa plemienia, do którego by należały, tak iż zostałoby ono odjęte od losu naszego dziedzictwa.ⁱ **4** A jeśli dla synów Izraela nastanie Jubileusz,^j dziedzictwo kobiet zostanie dodane

ROZDZ. 35

a 1Jn 3:15

b Rdz 9:5

Wj 21:14

Pwt 19:13

c Rdz 4:10

Ps 106:38

Lk 11:50

d Rdz 9:6

e Wj 25:8

Wj 29:46

Kpl 26:12

1Kl 6:13

ROZDZ. 36

f Lb 26:29

Joz 17:1

g Lb 26:55

Lb 33:54

h Lb 27:1

Lb 27:7

i Lb 27:4

j Kpl 25:10

szpalta 2

a Lb 36:2

b Lb 36:12

c 1Kn 23:22

d Lb 36:6

e Lb 27:1

f Pwt 30:8

Joz 22:5

Kzn 12:13

g Lb 26:3

Lb 33:50

Lb 35:1

do dziedzictwa plemienia, do którego będą należeć; tak iż ich dziedzictwo zostanie odjęte od dziedzictwa plemienia naszych ojców”.

5 Wtedy Mojżesz na rozkaz Jehowy nakazał synom Izraela, mówiąc: „Plemię synów Józefa mówi słusznie. **6** Oto słowo, które Jehowa nakazał w sprawie córek Celofchada,^a mówiąc: „Mogą zostać żonami tych, których sobie upodobają. Tylko powinny zostać żonami w rodzinie plemienia swych ojców.”^b **7** I żadne dziedzictwo synów Izraela nie ma przechodzić od plemienia do plemienia, gdyż synowie Izraela mają się trzymać każdy dziedzictwa plemienia swych praojców. **8** I każda córka otrzymująca w posiadanie jakieś dziedzictwo z plemion synów Izraela ma zostać żoną kogoś z rodziny plemienia swego ojca,^c żeby synowie Izraela mogli otrzymać w posiadanie każdy dziedzictwo swych praojców. **9** I żadne dziedzictwo nie ma przechodzić od jednego plemienia do drugiego plemienia, gdyż plemiona synów Izraela mają się trzymać każde swojego dziedzictwa”.

10 Jak Jehowa nakazał Mojżeszowi, tak córki Celofchada uczyniły.^d **11** Toteż Machla, Tirca i Chogla, i Milka, i Noa, córki Celofchada,^e zostały żonami synów swoich stryjów. **12** Zostały żonami niektórych z rodzin synów Manassesa, syna Józefa, żeby ich dziedzictwo mogło pozostać przy plemieniu rodziny ich ojca.

13 Oto przykazania^f i sądownicze rozstrzygnięcia, które Jehowa za pośrednictwem Mojżesza nakazał synom Izraela na pustynnych równinach moabskich nad Jordanem, naprzeciw Jerycha.^g

POWTÓRZONEGO PRAWA

1 Oto słowa, które Mojżesz wypowiedział do całego Izraela w regionie nadjordańskim^a na pustkowiu, na pustynnych równinach naprzeciw Sufu, między Paranem^b i Tofelem, i Labanem, i Chacerot,^c i Di-Zahab; **2** od Horebu jedenaście dni drogą przez górę Seir do Kadesz-Barnea.^d **3** A w czterdziestym roku, w miesiącu jedenastym, pierwszego dnia tego miesiąca, przemówił Mojżesz do synów Izraela zgodnie ze wszystkim, co mu Jehowa nakazał w związku z nimi, **4** gdy on rozgromił Sychona,^e króla Amorytów, który mieszkał w Cheszbonie, i Oga,^f króla Baszanu, który mieszkał w Asztarocie,^h w Edrei.ⁱ **5** W regionie nadjordańskim w ziemi moabskiej Mojżesz począł objaśniać to prawo,^j mówiąc:

6 „Jehowa, nasz Bóg, powiedział do nas na Horebie,^k mówiąc: „Wystarczająco długo mieszkaliście w tym górzystym regionie.” **7** Zawróćcie i wyruszcie, i udajcie się w górzysty region Amorytów^m i do wszystkich ich sąsiadów w Arabie,ⁿ w górzysty region^o i do Szefeli, i Negebu,^p i na wybrzeże morskie,^q do ziemi Kananejczyków,^r i do Libanu,^s i aż do wielkiej rzeki, rzeki Eufrat.^t **8** Oto ja kładę tę ziemię przed wami. Wejdźcie i posiadźcie ziemię, co do której Jehowa przysiągł waszemu ojcom, Abrahamowi, Izakowi^u i Jakubowi,^v że da ją im oraz ich potomstwu po nich.”^w

9 „I w tymże czasie tak do was przemówilem: „Nie jestem w stanie sam was nosić.” **10** Jehowa, wasz Bóg, pomnożył was i oto

ROZDZ. 1

- a Joz 22:4
- b Lb 10:12
- c Lb 33:18
- d Lb 13:26
Pwt 9:23
Joz 14:7
- e Lb 32:13
Lb 33:38
- f Lb 21:23
Joz 12:2
- g Lb 21:33
Neh 9:22
Ps 135:11
- h Joz 9:10
- i Joz 13:12
- j Pwt 4:8
Pwt 17:18
Neh 8:7
- k Pwt 4:15
1Kl 8:9
- l Wj 19:1
Lb 10:11
Lb 10:12
- m Rdz 15:16
Joz 10:6
- n Pwt 3:17
Pwt 4:49
Joz 12:3
- o Lb 13:17
- p Rdz 12:9
Lb 21:1
- q Joz 9:1
- r Lb 34:2
- s Joz 13:1
Joz 13:5
1Kl 9:19
- t Rdz 15:18
- u Rdz 26:3
- v Rdz 28:13
- w Rdz 12:7
Rdz 13:15
Rdz 17:7
- x Wj 18:18

szpalta 2

- a Rdz 15:5
Wj 32:13
Lb 26:51
Pwt 10:22
- b 1Kl 3:8
1Kn 27:23
Ps 115:14
- c Rdz 26:4
Wj 23:25
Prz 10:22
- d Rdz 12:2
Rdz 22:17
- e Wj 18:18
Lb 11:11
Lb 20:3
Lb 27:14
- f 1Tm 3:2
- g 1Tm 3:4
1Tm 3:6
- h Wj 18:21
- i Wj 18:25

jesteście dzisiaj jak gwiazdy niebios, tak liczni.^a **11** Oby Jehowa, Bóg waszych praojców, pomnożył was^b tysiąckrotnie i oby wam błogosławił,^c tak jak wam obiecał.^d **12** Jak mogę sam nieść wasze brzemie i wasz ciężar, i waszą kłótniwość?^e **13** Wybierzcie spośród swych plemion mężów mądrych i roztropnych^f oraz doświadczonych,^g żebym mógł ich ustanowić zwierzchnikami nad wami.^h **14** Wtedy odrzekliście mi, mówiąc: „Rzecz, o której powiedziałeś, że ja dla nas uczynisz, jest dobra”. **15** Wziąłem więc zwierzchników waszych plemion, mężów mądrych i doświadczonych, i ustanowiłem ich zwierzchnikami nad wami, przełożonymi nad tysiącami i przełożonymi nad setkami, i przełożonymi nad pięćdziesiątkami, i przełożonymi nad dziesiątkami, i urzędnikami wśród waszych plemion.ⁱ

16 „I w tymże czasie zacząłem nakazywać waszym sędziom, mówiąc: „Kiedy wysłuchujecie sprawy między swymi braćmi, macie rozsądzać w prawości^j między człowiekiem a jego bratem lub jego osiadłym przybyszem.” **17** Nie wolno wam być stronniczymi w sądzie.^l Macie wysłuchać zarówno małego, jak i wielkiego.^m Nie wolno wam się ulęknąć człowieka,ⁿ gdyż sąd należy do Boga;^o a sprawę, która jest dla was za trudna, macie przedłożyć mnie i ja jej wysłucham.”^p **18** I w tymże czasie nakazałem wam wszystko, co macie czynić.

j Wj 23:8; Pwt 16:18; Jn 7:24; k Wj 22:21; Kpl 19:34; Kpl 24:22; 1Kpl 19:15; 1Sm 16:7; Prz 24:23; Lk 20:21; Rz 2:11; m Wj 23:3; Jak 2:4; n Prz 29:25; o 2Kn 19:6; p Wj 18:26.

19 „Potem wyruszyliśmy od Horebu i maszerowaliśmy przez całe to wielkie i straszliwe pustkowia,^a które widzieliście, idąc drogą górzystego regionu Amorytów,^b tak jak nam nakazał Jehowa, nasz Bóg; i w końcu przybyliśmy do Kadesz-Barnea.^c

20 Wtedy rzekłem wam: „Przybyliście w górzisty region Amorytów, który daje nam Jehowa, nasz Bóg.”^d **21** Oto Jehowa, twój Bóg, wydał ci tę ziemię.^e Wyrusz, weź ją w posiadanie, tak jak ci powiedział Jehowa, Bóg twoich praojców.^f Nie bój się ani się nie przerażaj.”^g

22 „Jednakże wy wszyscy podeszliście do mnie i powiedzieliście: „Pozwól nam wysłać przed nami mężów, żeby nam zbadali tę ziemię i przynieśli nam wiadomość o drodze, którą mamy pójść, i o miastach, do których przyjdziemy”.^h **23** I było to czymś dobrym w moich oczach, tak iż

wziąłem spośród was dwunastu mężów, po jednym z każdego plemienia.ⁱ **24** Potem skreśli i udali się w górzisty region,^j i dotarli aż do doliny Eszkol,^k i zaczęli w niej przespji. **25** I wzięli w rękę nieco owocu tej ziemi,^l i przynieśli go nam, przynieśli nam też wiadomość, mówiąc: „Ziemia, którą nam daje Jehowa, nasz Bóg, jest dobra.”^m

26 Lecz wy nie chcieliście tam pójśćⁿ i zaczęliście się buntować przeciwko rozkazowi Jehowy, swego Boga.^o **27** I utyskiwaliście w swoich namiotach, mówiąc: „Jehowa nas znienawidził^p i dlatego wyprowadził nas z ziemi egipskiej,^q by nas wydać w rękę Amorytów, aby nas unicestwić.”^r

28 Dokąd idziemy? Nasi bracia sprawili, że nasze serce stopniało,^s gdy powiedzieli: „Lud to większy i roślejszy od nas,^t miasta wielkie i obwarowane pod niebio-

ROZDZ. 1

a Lb 10:12

Pwt 8:15

Jer 2:6

b Rdz 15:16

Lb 13:29

c Lb 13:26

Lb 32:8

d Pwt 1:7

e Pwt 1:8

Pwt 31:6

f Wj 23:27

g Lb 14:9

Joz 1:9

Ps 27:1

Iz 41:10

Heb 13:6

h Lb 13:2

i Lb 13:3

j Lb 13:17

k Lb 13:24

l Lb 13:23

Lb 13:26

m Lb 13:27

n Heb 10:38

o Lb 14:1

Lb 14:4

Ps 106:24

p Prz 19:3

q Wj 3:8

Eze 20:6

r Lb 14:3

s Lb 32:9

Pwt 20:8

Joz 14:8

t Lb 13:33

Pwt 2:10

szpalta 2

a Lb 13:28

Pwt 9:1

b Lb 13:22

Joz 11:21

c Lb 14:9

d Wj 14:14

Pwt 20:4

Joz 10:42

2Kn 14:11

Ps 46:11

e Lb 14:22

Ps 78:12

Ps 105:27

f Ps 78:15

g Wj 19:4

Pwt 32:11

h Ps 77:20

i Ps 78:22

Ps 106:24

Heb 3:16

Heb 3:19

Judy 5

j Lb 10:33

k Wj 13:21

Wj 40:36

Lb 10:34

Neh 9:12

Ps 78:14

Ps 105:39

l Lb 14:28

Lb 14:35

Lb 32:10

Pwt 2:14

Ps 95:11

Heb 3:11

m Lb 14:29

Dz 13:18

1Ko 10:5

Heb 3:17

sa,^a a ponadto widzieliśmy tam synów Anakitów”^b.

29 „Powiedziałem więc do was: „Nie drżycie ani się nie lękajcie z ich powodu.”^c **30** Jehowa, wasz Bóg, idzie przed wami. Będzie walczył za was^d stosownie do wszystkiego, co wam uczynił w Egipcie na waszych oczach^e

31 oraz na pustkowiu,^f gdzie zobaczyłeś, jak Jehowa, twój Bóg, niósł cię^g – tak jak mężczyzna niesie swego syna – przez całą drogę, którą szliście aż do przybycia na to miejsce.^h **32** Ale pomimo tego słowa nie wierzyliście Jehowie, swemu Bogu.ⁱ **33** który szedł drogą przed wami, by wyszukać dla was miejsce, żebyście mogli rozbić obóz^j – nocą w ogniu, byście widzieli, jaką drogą macie iść, a za dnia w obłoku.^k

34 „Przez cały ten czas Jehowa słyszał głos waszych słów. Oburzył się więc i przysiągł,^l mówiąc: **35** „Żaden spośród o-wych mężów z tego nikczemnego pokolenia nie zobaczy tej dobrej ziemi, którą przysiągłem dać waszemu ojcom,^m **36** z wyjątkiem Kaleba, syna Jefunnego.ⁿ On ją zobaczy i jemu oraz jego synom dam ziemię, po której stapał, dlatego że całkowicie podązał za Jehową.^o **37** (Nawet na mnie Jehowa się rozsierdził z waszego powodu, mówiąc: „Ty też tam nie wejdiesz.”^p **38** Jozue, syn Nuna, który stoi przed tobą, on tam wejdzie.”^q Jego umocnił,^r gdyż on sprawi, że Izrael ją odziedziczy). **39** A wasze małenstwa, o których powiedzieliście: „Staną się lupem!”^s i wasi synowie, którzy dzisiaj nie znają dobra ani zła – oni tam wej-

n Lb 14:30; o Lb 14:24; Joz 14:9; p Lb 20:12; Lb 27:13; Pwt 3:26; Ps 106:32; q Wj 33:11; Lb 11:28; Lb 14:38; r Lb 27:18; Pwt 31:7; Joz 1:6; s Lb 14:3; Lb 14:31.

dą i właśnie im ją dam, i wezmą ją w posiadanie. **40** Wy zaś zmieńcie kierunek i wyrusźcie na pustkowie drogą Morza Czerwonego.^a

41 „Wtedy odrzekliście i powiedzieliście do mnie: „Zgrzeszyliśmy przeciwko Jehowie.”^b My zatem wyruszymy i będziemy walczyć zgodnie ze wszystkim, co nam nakazał Jehowa, nasz Bóg!” Przypaśaliście więc każdy swój oręż wojenny i uważaliście, że z łatwością wejdziecie na tę górę.^c **42** Lecz Jehowa rzekł do mnie: „Powiedz im: „Nie wolno wam wyruszyć i walczyć – gdyż nie jestem pośród was”^d – żebyście nie zostali pokonani przez waszych nieprzyjaciół”^e. **43** Mówilem więc do was, a wy nie słuchaliście, lecz zaczęliście się buntować^f przeciwko rozkazowi Jehowy i gorączkować się, i usiłowaliście wejść na tę górę.^g **44** Wtedy Amoryci, którzy mieszkali na owej górze, wyszli naprzeciw was i ścigali was,^h jak to czynią pszczoły, i rozproszyli was w Seirze aż po Chormę.ⁱ **45** Potem wróciliście i zaczęliście płakać przed obliczem Jehowy, ale Jehowa nie wysłuchał waszego głosu^j ani nie nadstawił ku wam ucha.^k **46** Mieszkaliście zatem w Kadesz wiele dni – tyle dni, ile tam mieszkaliście.^l

2 „Potem zawróciliśmy i wyruszyliśmy na pustkowie drogą Morza Czerwonego, tak jak mi powiedział Jehowa;^m i przez wiele dni chodziliśmy wokół góry Seir. **2** W końcu Jehowa tak rzekł do mnie: **3** „Wystarczająco długo chodziliście wokół tej góry.”ⁿ Skierujcie się na północ. **4** I nakaż ludowi, mówiąc: „Przechodźcie wzdłuż granicy swych braci,^o synów Ezawa,^p którzy mieszkają w Seirze;^q a oni będą się was bać,^r wy zaś bądźcie bardzo ostrożni. **5** Nie wszczy-

ROZDZ. 1

- a Lb 14:25
- b Lb 14:39
- c Lb 14:40
- d Kpl 26:17
- e Lb 14:42
- f Lb 14:43
- g Lb 14:41
- h Iz 63:10
- i Jer 11:8
- j Dz 7:51
- k Lb 14:44
- l Pwt 28:25
- m Pwt 32:30
- n Lb 14:45
- o Ps 78:34
- p Prz 28:9
- q Ps 66:18
- r Lb 13:25

ROZDZ. 2

- m Lb 14:25
- n Pwt 1:40
- o Pwt 2:7
- p Rdz 36:8
- q Lb 20:14
- r Pwt 23:7
- s Rdz 27:40
- t Rdz 36:10
- u Rdz 27:39
- v Rdz 36:9
- w Pwt 2:8
- x Wj 15:15
- y Wj 23:27
- z Pwt 2:25

szpalta 2

- a Rdz 32:3
- b Rdz 36:8
- c Pwt 32:8
- d Joz 24:4
- e 2Kn 20:10
- f Dz 17:26
- g Lb 20:19
- h Rdz 12:2
- i Prz 10:22
- j Pwt 8:2
- k Pwt 29:5
- l Ps 95:10
- m Dz 13:18
- n Neh 9:21
- o Ps 23:1
- p Ps 34:9
- q Ps 34:10
- r Ps 37:25
- s Flp 4:19
- t Lb 20:20
- u Lb 20:21
- v Lb 21:4
- w Sdz 11:18
- x Pwt 11:30
- y 2Kn 8:17
- z Lb 21:13
- aa Sdz 11:17
- ab 2Kn 20:10
- ac Lb 21:15
- ad Pwt 2:18
- ae Iz 5:1
- af Rdz 19:37
- ag Rdz 14:5
- ah Lb 13:33
- ai Joz 14:15
- aj Rdz 14:5
- ak Pwt 3:11
- al 1Kn 20:6

najcie z nimi walki, gdyż nie dam wam ich ziemi nawet na szerokość spodu stopy; gdyż górę Seir dałem jako posiadłość Ezawowi.^a

6 Będziecie jeść żywność, którą nabędziecie od nich za pieniądze; a także będziecie pić wodę, którą kupicie od nich za pieniądze.^b **7** Bo Jehowa, twój Bóg, błogosławił ci we wszystkim, co czyniła twa ręka.^c Dobrze zna twoją wędrowkę przez to wielkie pustkowie. Przez te czterdzieści^d lat Jehowa, twój Bóg, był z tobą. Nie brakowało ci niczego”^e. **8** Przeszliśmy więc dalej – z dala od naszych braci, synów Ezawa,^f mieszkających w Seirze, z dala od drogi Arabów,^g od Elatu i od Ecjon-Geber.^h

„Następnie zawróciliśmy i poszliśmy drogą pustkowie moabskiego.ⁱ **9** Wówczas Jehowa rzekł do mnie: „Nie nękać Moabu ani nie wszczyńaj z nimi wojny, gdyż nic z jego ziemi nie dam ci jako posiadłości, bo Ar^j dałem jako posiadłość synom Lota.^k **10** (Dawniej mieszkali w nim Emici,^l lud wielki i liczny, i rosły jak Anakici.^m **11** Również Refaitówⁿ uważano za podobnych do Anakitów,^o Moabici zaś nazywali ich Emitami. **12** A w Seirze mieszkali dawniej Choryci,^p synowie Ezawa^q zaś wywłaszczyli ich i wyniszczyli sprzed swego oblicza, i zamieszkali na ich miejscu” – tak jak Izrael ma uczynić z ziemią będącą jego posiadłością, którą im da Jehowa).

13 Teraz wstańcie i przeprawcie się przez dolinę potoku Zered^r. Toteż przepawiliśmy się przez dolinę potoku Zered.^s **14** A dni, w których szliśmy z Kadesz-Barnea, dopóki się nie przepawiliśmy przez dolinę potoku Zered,

o Lb 13:22; Lb 13:28; Lb 13:33; Pwt 1:28; Pwt 9:2;
p Rdz 14:6; Rdz 36:20; 1Kn 1:39; q Rdz 36:10; r Rdz 27:39; Rdz 27:40; s Lb 21:12.

było trzydzieści osiem lat, aż spośród obozu wyginęło całe to pokolenie wojowników, tak jak im przysiągł Jehowa.^a **15** I ręka^b Jehowy była na nich, by ich wypłoszyć z obozu, dopóki nie wyginą.^c

16 „A gdy już wszyscy ci wojownicy wymarli spośród ludu,^d **17** Jehowa rzekł jeszcze do mnie, mówiąc: **18** „Mijasz dzisiaj terytorium Moabu, czyli Ar,^e **19** i zbliżysz się przed synów Ammona. Nie nękać ich ani nie wszczynaj z nimi walki, gdyż nic z ziemi synów Ammona nie dam ci jako posiadłość, dałem ją bowiem jako posiadłość synom Lot.^f **20** Uważano ją także za ziemię Refaitów.^g (Dawniej mieszkali w niej Refaici, Ammonici zaś nazywali ich Zamzummitami. **21** Byli oni ludem wielkim i liczny, i roslom jak Anakici;^h a Jehowa ich unicestwiłⁱ sprzed ich oblicza, żeby ci mogli ich wywłaszczyć i zamieszkać na ich miejscu; **22** tak jak uczynił synom Ezawa mieszkającym w Seirze,^j gdy sprzed ich oblicza unicestwił Chorytów,^k aby mogli ich wywłaszczyć i mieszkać na ich miejscu aż po dziś dzień. **23** Awijczyków^l zaś mieszkających w osadach aż do Gazy^m unicestwili Kaftoryci,ⁿ którzy przybyli z Kaftoru,^o żeby zamieszkać na ich miejscu).

24 „Wstańcie, wyruszcicie i przeprawcie się przez dolinę potoku Arnon.^p Oto dałem w twoją rękę Sychona,^q króla Cheszbunu, Amorytę. Zaczynj więc brać w posiadanie jego ziemię i toczyć z nim wojnę. **25** Dzisiaj zacznę pod całymi niebiosami wzbudzać strach przed tobą i bojaźń przed tobą u ludów, które usłyszą wieść o tobie; i będą drżeć, i z powodu ciebie będą mieć bóle podobne do porodowych.^r

ROZDZ. 2

- a Lb 14:33
Lb 32:11
Pwt 1:35
Ps 95:11
Ps 106:26
Eze 20:15
Heb 3:18
Judy 5
- b Heb 10:31
- c 1Ko 10:5
- d Lb 26:64
- e Lb 21:15
Lb 21:28
- f Rdz 19:38
Pwt 2:9
Sdz 11:15
2Kn 20:10
Dz 17:26
- g Rdz 15:20
Pwt 3:11
Joz 17:15
- h Lb 13:33
Pwt 2:10
Pwt 9:2
- i Wj 15:3
Ps 24:8
- j Rdz 36:8
- k Rdz 14:6
Rdz 36:20
Pwt 2:12
- l Joz 13:3
- m Rdz 10:19
Joz 11:22
- n Rdz 10:14
1Kn 1:12
- o Jer 47:4
Am 9:7
Dz 27:13
- p Lb 21:13
Sdz 11:18
- q Lb 21:23
Joz 9:10
- r Wj 15:14
Wj 23:27
Pwt 11:25
Joz 2:9

szpalta 2

- a Joz 13:18
Joz 21:37
- b Lb 21:21
- c Pwt 20:10
- d Lb 21:22
Sdz 11:19
- e Lb 20:19
- f Pwt 2:8
- g Pwt 2:9
Pwt 2:18
- h Pwt 9:5
Joz 1:11
- i Hi 34:11
Rz 9:18
- j Lb 21:25
Ps 135:10
Ps 136:18
- k Lb 32:33
Ps 135:12
- l Lb 21:23
Sdz 11:20
- m Pwt 10:13
Neh 9:22
Ps 135:11
Ps 136:18
- n Lb 21:24
Pwt 29:7

26 „Potem z pustkowia Kedomot^a wysłałem do Sychona,^b króla Cheszbunu, posłańców ze słowami pokoju,^c mówiąc: **27** „Pozwól mi przejść przez swoją ziemię. Pójdę tylko drogą. Nie zбочę na prawo ani na lewo.^d **28** Będę jadł żywność, którą mi sprzedasz za pieniądze; i będę pił wodę, którą mi dasz za pieniądze. Tylko pozwól mi przejść pieszo,^e **29** tak jak mi uczynili synowie Ezawa mieszkający w Seirze^f i Moabici^g mieszkający w Ar, dopóki się nie przeprawię przez Jordan do ziemi, którą daje nam Jehowa, nasz Bóg.^h **30** Lecz Sychon, król Cheszbunu, nie pozwolił nam, byśmy przez niego przeszli, gdyż Jehowa, twój Bóg, dopuścił, by jego duch zaciął się w uporzeⁱ i by jego serce zhardziało, aby go wydać w twoją rękę, tak jak dzisiaj.^j

31 „Wówczas Jehowa rzekł do mnie: „Oto Sychona i jego ziemię zacząłem wydawać tobie. Zaczynj brać w posiadanie jego ziemię.^k **32** Kiedy Sychon wyszedł, on i cały jego lud, by się z nami zmierzyć w bitwie w Jahacu,^l **33** wtedy Jehowa, nasz Bóg, wydał go nam,^m tak iż pokonaliśmy jegoⁿ oraz jego synów i cały jego lud. **34** I w tymże czasie zajęliśmy wszystkie jego miasta, i przeznacziliśmy na zagładę każde miasto,^o mężczyzn i kobiety, i małe dzieci. Nikogo nie pozostawiliśmy przy życiu. **35** Tylko zwierzęta domowe wzięliśmy dla siebie jako zdobycz, a także łup z miast, które zajęliśmy.^p **36** Od Aroeru,^q położonego nad brzegiem doliny potoku Arnon, i od miasta w tej dolinie potoku aż po Gilead nie było miejscowości, która byłaby dla nas za

o Kpl 27:28; Lb 31:17; Pwt 20:16; Pwt 20:17; p Joz 8:27; q Pwt 3:12; Pwt 4:48; Joz 13:9.

wysoko.^a Jehowa, nasz Bóg, wydał nam je wszystkie. **37** Tylko nie zbliżyłeś się do ziemi synów Ammona,^b do całego brzegu doliny potoku Jabbok^c ani do miast tego górzystego regionu, ani do niczego, w związku z czym Jehowa, nasz Bóg, wydał nakaz.

3 „Potem zawróciliśmy i wyruszyliśmy drogą Baszanu. Wtedy wyszedł Og,^d król Baszanu, on i cały jego lud, by się z nami zmierzyć w bitwie pod Edrei.^e **2** Przeto Jehowa rzekł do mnie: „Nie bój się go,^f bo jego i cały jego lud oraz jego ziemię wydam w twoją rękę; i postąpisz z nim tak, jak postąpiłeś z Sychonem,^g królem Amorytów, który mieszkał w Cheszbonie”. **3** Toteż Jehowa, nasz Bóg, wydał w naszą rękę także Oga, króla Baszanu, i cały jego lud, i biliśmy go, aż nikt mu nie pozostał przy życiu.^h **4** I w tymże czasie pozajmowaliśmy wszystkie jego miasta. Nie było miejscowości, której byśmy im nie wzięli, sześćdziesiąt miast,ⁱ cały region Argobu,^j królestwo Oga w Baszanie.^k **5** Wszystkie te miasta były obwarowane wysokim murem, wrotami z zasuwą, nie licząc bardzo wielu osad wiejskich. **6** Lecz przeznaczyliśmy je na zagładę,^l tak jak postąpiliśmy z Sychonem, królem Chesbonu, przeznaczając na zagładę każde miasto, mężczyzn, kobiety i małe dzieci.^m **7** A wszystkie zwierzęta domowe i łup z miast wzięliśmy sobie jako zdobycz.”

8 „I w tymże czasie zaczęliśmy brać tę ziemię z ręki dwóch królów amoryckich,ⁿ którzy byli w regionie nadjordańskim, od doliny potoku Arnon^p aż po górę Hermon^q **9** (Sydończycy nazywali Hermon Sirionem,^r Amoryci zaś zwykle nazywali go Senirem);^s **10** wszystkie mias-

ROZDZ. 2

- a Joz 1:5
Ps 44:3
b Pwt 3:16
Sdz 11:15
c Lb 21:24
Joz 12:2

ROZDZ. 3

- d Lb 21:33
Pwt 29:7
Joz 9:10
Neh 9:22
e Joz 12:4
Joz 13:12
f Lb 14:9
Lb 21:34
Pwt 20:3
g Lb 21:24
h Lb 21:35
Joz 13:12
i Lb 32:33
Joz 13:30
j 1Kl 4:13
k Pwt 29:8
l Kpl 27:29
m Kpl 18:25
Pwt 2:34
Eze 9:6
n Pwt 2:35
Joz 8:27
o Lb 32:33
p Joz 12:2
Joz 13:9
q Joz 11:3
PnF 4:8
r Ps 29:6
s 1Kn 5:23
Eze 27:5

szpalta 2

- a Joz 12:5
Joz 13:11
b Lb 21:33
Joz 13:12
c Rdz 14:5
d 2Sm 12:26
Jer 49:2
e Lb 32:34
Pwt 4:48
Joz 12:2
f Lb 32:33
g Rdz 31:21
Lb 32:39
Joz 13:31
Sdz 10:4
h Joz 13:30
1Kn 5:23
i 1Kl 4:13
j Rdz 15:20
k 1Kn 2:22
l Pwt 3:4
m Joz 13:13
2Sm 3:3
n Joz 12:5
o Lb 32:41
p Rdz 50:23
Joz 17:1
q Lb 32:39
r Lb 32:33
s Pwt 3:8
Joz 22:9
t Lb 21:24
Joz 12:2

ta płaskowyżu i cały Gilead, i cały Baszan aż po Salchę^a i Edrei,^b miasta w królestwie Oga w Baszanie. **11** Bo tylko Og, król Baszanu, pozostał z reszty Refaitów.^c Oto jego mary były marami z żelaza. Czyż nie znajdują się w Rabbie^d synów Ammona? Ich długość wynosi dziewięć łokci, a ich szerokość cztery łokcie według łokcia mężczyzny. **12** I w tymże czasie wzięliśmy w posiadanie tę ziemię; od Aroeru,^e który jest obok doliny potoku Arnon, i połowę górzystego regionu Gilead, i jego miasta dałem Rubenitom i Gadytom.^f **13** Natomiast pozostałą część Gileadu^g i cały Baszan^h z królestwa Oga dałem połowie plemienia Manasses. Czyż cały region Argobuⁱ z całego Baszanu nie jest zwany ziemią Refaitów?^j

14 „Jair,^k syn Manasses, wziął cały region Argobu^l aż po granicę Geszurytów^m i Maakatytdⁿ i nazwał tamte wioski Baszanu od swojego imienia Chawwot-Jair,^o i tak jest po dziś dzień. **15** Machirowi^p zaś dałem Gilead.^q **16** A Rubenitom^r i Gadytom dałem od Gileadu^s po dolinę potoku Arnon, środek doliny potoku stanowił granicę, i aż po Jabbok, dolinę potoku, która jest granicą synów Ammona;^t **17** oraz Arabę i Jordan, i granicę od Kinneret^u po morze Arabi, Morze Słone,^v u stóp zboczy Pisga ku wschodowi.”^w

18 „W tymże czasie nakazałem wam, mówiąc: „Jehowa, wasz Bóg, dał wam tę ziemię, byście wzięli ją w posiadanie. Przeprawicie się uzbrojeni przed swymi braćmi, synami Izraela, wszyscy dzielni mężowie.”^x **19** Tylko wasze żony i wasze maleństwa oraz wasze stada (dobrze wiem, że

u Lb 34:11; v Rdz 14:3; Lb 34:12; Joz 12:3; w Pwt 34:1; x Lb 32:20.

macie liczne stada) będą mieszkać w waszych miastach, które wam dałem.^a **20** aż Jehowa zapewni odpoczynek waszym braciom, jak również wam, i także oni wezmą w posiadanie ziemię, którą Jehowa, wasz Bóg, daje im po drugiej stronie Jordanu; potem wróćcie – każdy do swej posiadłości, którą wam dałem.^b

21 „I w tymże czasie nakazałem Jozuemu,^c mówiąc: „Twoje oczy widzą wszystko, co Jehowa, wasz Bóg, uczynił tym dwóm królom. Tak samo Jehowa uczyni wszystkim królestwom, do których się tam przeprawiasz.^d **22** Nie bójcie się ich, bo to Jehowa, wasz Bóg, walczy za was”.^e

23 „I w tymże czasie błagałem Jehowę o łaskę, mówiąc: **24** „Wszzechwładny Panie, Jehowo, zacząłeś swemu słudze ukazywać swą wielkość^f i swoje silne ramię,^g któż bowiem jest bogiem w niebiosach lub na ziemi, który by dokonywał takich czynów, jak twoje, i potężnych dzieł takich, jak twoje?”^h **25** Pozwól mi, proszę, przejść i zobaczyć tę dobrą ziemię,ⁱ która jest po drugiej stronie Jordanu, ten dobry górzysty region^j i Liban”.^k

26 A Jehowa z waszego powodu pałał na mnie strasznym gniewem^l i nie wysłuchał mnie; lecz rzekł do mnie Jehowa: „Dostyc tego! Już nigdy mi o tym nie mów. **27** Wstąp na szczyt Pisga^m i podnieś oczy na zachód i na północ, i na południe, i na wschód, i spójrz swymi oczami, bo nie przejdiesz przez ten Jordan.ⁿ **28** I powierzę^o obowiązki Jozuemu, i zachęć go oraz wzmocnij, gdyż to on przeprawi się^p przed tym ludem i to za jego sprawą odziedziczą oni ziemię, którą ty ujrzysz”.^q **29** Przez cały ten czas mieszka-

ROZDZ. 3

- a Joz 1:14
- b Joz 1:15
- c Joz 22:4
- d Joz 22:8
- e Lb 11:28
- f Lb 14:30
- g Lb 27:18
- d Joz 10:25
- e Wj 14:14
- f Wj 15:3
- g Lb 21:34
- h Pwt 1:30
- i Pwt 20:4
- j Joz 10:42
- f Wj 34:6
- g Pwt 11:2
- h Ps 145:3
- i Jer 32:18
- g Wj 15:16
- h Ps 44:3
- h Wj 15:11
- i 2Sm 7:22
- j 1Kl 8:23
- k Ps 71:19
- l Ps 86:8
- m Jer 10:6
- n Jer 49:19
- i Wj 3:8
- j Pwt 4:22
- k Pwt 11:12
- l Eze 20:6
- j Pwt 1:7
- k Joz 13:5
- l 1Kl 9:19
- i Lb 20:12
- j Lb 27:14
- k Pwt 31:2
- l Ps 106:32
- m Lb 21:20
- n Lb 27:12
- o Pwt 34:1
- n Pwt 34:4
- o Lb 27:19
- p Pwt 1:38
- q Pwt 31:7
- p Joz 1:2
- q Dz 7:45
- q Joz 3:7

szpalta 2

- a Pwt 4:46
- b Pwt 34:6
- c Joz 13:20

ROZDZ. 4

- b Kpl 18:5
- c Eze 20:11
- d Rz 10:5
- c Pwt 12:32
- d Joz 1:7
- e Prz 30:6
- f Obj 22:18
- d Lb 25:3
- e Joz 22:17
- f Ps 106:28
- g Oz 9:10
- h 1Ko 10:7
- e Lb 25:5
- f Lb 25:9
- g 1Ko 10:8
- f Pwt 10:20
- g Pwt 13:4
- h Joz 22:5
- g Kpl 10:11
- h Kpl 26:46
- i Lb 30:16
- h Kpl 25:18
- i Lb 36:13
- j Pwt 6:1

liśmy w dolinie naprzeciw Bet-Peor.^a

4 „A teraz, Izraelu, słuchaj przepisów i sądowniczych rozstrzygnięć, których uczyć was spełniać, żebyście mogli żyć^b i wszedłszy, wziąć w posiadanie ziemię, którą wam daje Jehowa, Bóg waszych praojców. **2** Nie wolno wam nic dodać do słowa, które wam nakazuję, ani nie wolno wam nic z niego ująć,^c tak aby zachowywać przykazania Jehowy, waszego Boga, które wam nakazuje.

3 „Wasze oczy widziały, co Jehowa uczynił w związku z Baalem z Peor,^d że każdego mężczyznę, który chodził za Baalem z Peor, Jehowa, twój Bóg, unicestwił spośród ciebie.^e **4** Lecz wy, którzy Igniecie^f do Jehowy, swego Boga, wszyscy dzisiaj żyjecie. **5** Oto uczylem was przepisów^g i sądowniczych rozstrzygnięć,^h tak jak Jehowa, mój Bóg, mi nakazał, abyście tak postępowali w ziemi, do której się udajecie, żeby ją wziąć w posiadanie. **6** Zachowujcie je więc i spełniajcie, gdyż jest to mądrośćⁱ wasza i wasze zrozumienie^j w oczach ludów, które usłyszawszy wszystkie te przepisy, powiedzą: „Ten wielki naród jest niewątpliwie ludem mądrym i odznaczającym się zrozumieniem”.^k **7** Bo któryż wielki naród^l ma bogów będących tak blisko, jak blisko jest Jehowa, nasz Bóg, ilekroć go wzywamy?^m **8** I któryż wielki naród ma takie prawe przepisy i sądownicze rozstrzygnięcia, jak całe to prawo, które dzisiaj kładę przed wami?”ⁿ

9 „Tylko miej się na baczność i pilnie zważaj na swą duszę,^o

i 1Kl 2:3; Ps 19:7; Ps 107:43; Ps 111:10; Ps 119:98; Prz 10:8; Jer 8:9; j Ps 119:100; Prz 4:7; k 1Kl 4:34; 1Kl 10:7; Dn 1:20; 12Sm 7:23; m Wj 25:8; Kpl 26:12; Pwt 5:26; Ps 46:1; Ps 145:18; n Ps 78:5; Ps 147:19; o Prz 4:23; Prz 19:16.

żebyś nie zapomniał o rzeczach, które widziały twoje oczy,^a i żeby one nie odstępowały od twego serca przez wszystkie dni twego życia;^b i będziesz o nich opowiadał swoim synom i swoim wnukom.^c **10** o dniu, w którym stanąłeś przed Jehową, swoim Bogiem, na Horebie,^d gdy Jehowa rzekł do mnie: „Zgromadź mi lud, bym dał im słyszeć moje słowa,^e żeby nauczili się mnie bać^f przez wszystkie dni swego życia na ziemi i żeby uczyli swych synów”.^g

11 „Toteż zbliżyliście się i stanęliście u stóp tej góry, a góra płonęła ogniem aż do samego środka nieba; były tam ciemność, obłok i gęsty mrok”.^h **12** I Jehowa przemówił do was spośród ognia.ⁱ Słyszeliście dźwięk słów, lecz nie widzieliście żadnej postaci^j – nic oprócz głosu.^k **13** I oznajmił wam swe przymierze,^l które nakazał wam zachowywać, Dziesięć Słów,^m po czym wypisał je na dwóch tablicach kamiennych.ⁿ **14** I mnie w tymże czasie Jehowa nakazał nauczać was przepisów i sądowniczych rozstrzygnięć, abyście ich przestrzegali w ziemi, do której się przeprowadzicie, by wziąć ją w posiadanie.^o

15 „I pilnie zważajcie na swe dusze,^p gdyż nie widzieliście żadnej postaci^q w dniu, gdy Jehowa mówił do was na Horebie spośród ognia, **16** żebyście nie postąpili zgubnie^r i nie zrobili sobie rzeźbionego wizerunku, postaci jakiegokolwiek symbolu, podobizny mężczyzny lub kobiety,^s **17** podobizny jakiegokolwiek zwierzęcia, które jest na ziemi,^t podobizny jakiegokolwiek skrzydlatego ptaka, który lata pod niebiosami,^u **18** podobizny czegokolwiek, co się porusza po ziemi, podobizny jakiegokol-

ROZDZ. 4

- a Prz 4:21
- b Prz 3:1
Prz 7:1
Heb 2:1
- c Rdz 18:19
Pwt 6:7
Ps 78:5
- d Pwt 5:2
- e Wj 19:9
Heb 12:25
- f Wj 20:20
Pwt 5:29
1Sm 12:24
Lk 1:50
- g Prz 22:6
Ef 6:4
- h Wj 19:18
Pwt 5:23
Heb 12:18
- i Pwt 9:10
Pwt 10:4
- j Pwt 4:15
Iz 40:18
Jn 1:18
Jn 4:24
- k Wj 20:22
Heb 12:19
- l Wj 19:5
Pwt 5:2
Pwt 9:9
Heb 9:20
- m Wj 20:1
Wj 34:28
Pwt 10:4
- n Wj 24:12
Wj 31:18
Wj 32:19
Wj 34:1
- o Ps 105:44
- p Pwt 6:24
Joz 23:11
- q Pwt 4:12
- r Wj 32:7
- s Wj 20:4
Pwt 27:15
Iz 40:18
Dz 17:29
1Ko 10:14
- t Rz 1:23
- u Pwt 5:8

szpalta 2

- a 1Sm 5:4
- b Pwt 17:3
2Kl 17:16
Jer 8:2
Eze 8:16
Sof 1:5
Dz 7:43
- c Ps 136:7
Jer 31:35
- d 1Kl 8:51
Jer 11:4
- e Wj 19:5
Pwt 9:26
1Kl 8:53
Ps 135:4
- f Lb 20:12
Pwt 3:26
- g Pwt 31:2
Ps 106:32
- h Pwt 3:27
- i Wj 19:5
Wj 24:3
- j Wj 20:4
Pwt 4:16
1Ko 10:14

wiek ryby,^a która jest w wodach pod ziemią; **19** i żebyś nie podniósł oczu ku niebiosom, a widząc słońce i księżyc, i gwiazdy, cały zastęp niebios, w końcu nie został zwiedziony i nie kłaniał się, i nie służył im^b – Jehowa, twój Bóg, przydzielił je wszystkim ludom pod całymi niebiosami.^c **20** Ale to was wziął Jehowa, żeby was wyprowadzić z pieca do wytopu żelaza,^d z Egiptu, byście się stali ludem stanowiącym jego osobistą własność,^e jak to jest dzisiaj.

21 „I Jehowa rozszerzył się na mnie z waszego powodu,^f tak iż przysiągł, że nie przejdę przez Jordan ani nie wejdę do dobrej ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, daje ci jako dziedzictwo.^g **22** Ja bowiem umrę w tej ziemi.^h Nie przeprowadzę się przez Jordan, lecz wy się przeprowadzicie i weźmiecie w posiadanie tę dobrą ziemię. **23** Strzeżcie się, byście nie zapomnieli o przymierzu Jehowy, swego Boga, które on z wami zawarł,ⁱ i byście nie zrobili sobie rzeźbionego wizerunku, postaci czegokolwiek, w związku z czym Jehowa, twój Bóg, dał ci nakaz.^j **24** Bo Jehowa, twój Bóg, jest ogniem trawiącym,^k Bogiem wymagającym wyłącznego oddania.^l

25 „Jeżeli zostaniesz ojcem synów i wnuków i będziecie długo przebywać w tej ziemi, i postąpicie zgubnie,^m i zrobicie rzeźbionego wizerunku,ⁿ postać czegokolwiek, i popelnicie zło w oczach Jehowy, swego Boga,^o tak iż go obrazicie, **26** to biorę dziś za świadków przeciwko wam niebiosa i ziemię,^p że z całą pewnością szybko wyginiecie z ziemi,

k Wj 24:17; Pwt 9:3; Heb 12:29; 1 Wj 20:5; Wj 34:14; Lb 25:11; Joz 24:19; Nah 1:2; Lk 10:27; m Wj 32:7; Pwt 4:16; n Sdz 18:30; 2Kl 17:16; 2Kl 21:7; Iz 42:8; o 2Kl 17:17; p Pwt 30:19; Pwt 31:28; Iz 1:2.

do której się przeprawiacie przez Jordan, by ją wziąć w posiadanie. Nie przedłużycie swoich dni na niej, gdyż niechybnie zostaniecie unicestwieni.^a **27** I Jehowa rozproszy was pomiędzy ludy,^b i pozostanie was mała^c liczba pośród narodów, do których Jehowa was wypędzi. **28** I tam przyjdzie wam służyć bogom,^d wytworowi rąk człowieka, drewnu i kamieniowi,^e które nie widzą ani nie słyszą, ani nie jeżdżą, ani nie wachają.^f

29 „Jeśli stamtąd będziecie szukać Jehowy, swego Boga, to z pewnością go znajdziesz,^g będziesz bowiem pytał o niego całym swym sercem i całą swą duszą.^h **30** Gdy będziesz w opałach i wszystkie te słowa odnajdą cię na końcu dni, wtedy wrócisz do Jehowy, swego Boga,ⁱ i będziesz słuchał jego głosu.^j **31** Bo Jehowa, twój Bóg, jest Bogiem miłosiernym.^k Nie odrzuci cię ani nie doprowadzi do zguby, ani nie zapomni o przymierzu^l z twymi praojcami, które im przysiągł.

32 „A teraz pytaj, proszę, o dawniejsze dni,^m które były przed tobą, poczynawszy od dnia, gdy Bóg stworzył człowieka na ziemiⁿ i od jednego krańca niebios aż po drugi kraniec niebios: Czy zdarzyło się coś tak wielkiego jak to lub czy słyszano coś takiego jak to?^o **33** Czy któryś inny lud słyszał głos Boga mówiącego pośród ognia, tak jak ty słyszałeś, i pozostał przy życiu?^p **34** Albo czy Bóg usiłował przyjść, by wziąć sobie naród spośród innego narodu przez dowody,^q znaki^r i cuda,^s i wojnę,^t i silną rękę,^u i wyciągnięte ramię,^v i wielką grozę^w – jak to wszystko, co na waszych oczach uczynił dla was w Egipcie Jehowa, wasz Bóg? **35** Tobie poka-

ROZDZ. 4

- a Kpl 18:28
Kpl 26:32
Pwt 29:28
Joz 23:16
Iz 24:1
- b Pwt 28:64
Neh 1:8
Eze 12:15
- c Pwt 28:62
- d Jer 16:13
Eze 20:39
- e Pwt 28:36
Eze 20:32
- f Ps 115:5
Ps 135:16
Iz 44:9
Obj 9:20
- g Pwt 30:10
2Kn 15:4
2Kn 15:15
- h Pwt 30:2
1Kl 8:48
Jer 29:13
Jl 2:12
- i Pwt 30:10
2Kn 33:13
Neh 1:9
- j Jer 7:23
- k Wj 34:6
Pwt 30:3
2Kn 30:9
Neh 9:31
Ps 86:15
Iz 54:7
Iz 55:7
2Ko 1:3
- l Kpl 26:42
Ps 105:8
Łk 1:72
- m Ps 44:1
- n Rdz 2:7
- o Wj 15:11
- p Pwt 5:26
- q Pwt 7:19
r Wj 7:3
- s Ps 105:27
- t Wj 15:3
- u Wj 13:3
Pwt 6:21
- v Wj 6:6
- w Pwt 26:8
Ps 78:49
Jer 32:21

szpalta 2

- a Wj 3:14
Wj 6:7
1Kl 18:37
2Kl 19:19
Ps 83:18
- b Wj 15:11
Pwt 32:39
1Sm 2:2
Iz 45:18
Mk 12:32
- c Wj 19:18
Wj 20:22
Pwt 4:12
Pwt 4:15
Pwt 4:33
Neh 9:13
Heb 12:18
Heb 12:25
- d Pwt 10:15
Ps 105:6
- e Wj 13:14
Jer 32:21

zano, abys poznał, że Jehowa jest prawdziwym Bogiem;^a nie ma innego oprócz niego.^b **36** Dał ci słyszeć z niebios swój głos, by cię korygować; i na ziemi dał ci zobaczyć wielki ogień, a jego słowa słyszałeś ze środka ognia.^c

37 „A [mimo to dalej żyjesz], gdyż umiłował twoich praojców, tak iż wybrał ich potomstwo po nich^d i pod swoim okiem wyprowadził cię z Egiptu swą wielką mocą,^e **38** by przed tobą wypędzić narody większe i potężniejsze od ciebie, aby cię wprowadzić i by ci dać ich ziemię jako dziedzictwo, jak w dniu dzisiejszym.^f **39** Dobrze wiesz dzisiaj i przywołaj sobie do serca, że Jehowa to prawdziwy Bóg w niebiosach w górze i na ziemi w dole.^g Nie ma innego.^h **40** I zachowuj jego przepisyⁱ i jego przykazania, które ci dzisiaj nakazuję, aby się dobrze działo tobie^j i twoim synom po tobie i abys przedłużył swoje dni na ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg^k – zawsze”.

41 W owym czasie Mojżesz wydzielił trzy miasta po stronie Jordanu ku wschodowi słońca,^l **42** by mógł tam uciec zabójca, który nieumyślnie zabije swego bliźniego,^m nie mając go przedtem w nienawiści;ⁿ i ucieknie do jednego z tych miast, i będzie żył.^o **43** mianowicie Becer^p na pustkowiu na płaskowyżu dla Rubenitów i Ramot^q w Gileadzie dla Gadytów oraz Golan^r w Bazsanie dla Manassesytów.^s **44** Oto prawo,^t które Mojżesz przedłożył synom Izraela. **45** Są to świadectwa^u i przepisy^v oraz sądownicze rozstrzygnię-

- f Wj 23:28; Pwt 7:1; Pwt 9:1; Joz 3:10; Ps 44:2; g Joz 2:11; 2Kn 20:6; Ps 135:6; Dn 4:35; h Pwt 4:35; Iz 44:6; i Pwt 4:5; j Pwt 5:16; k Rdz 48:4; l Lb 35:14; m Lb 35:11; Lb 35:22; n Pwt 19:4; o Lb 35:25; p Joz 21:36; q Joz 21:38; r Joz 21:27; s Joz 20:8; t Pwt 17:18; Pwt 27:3; Mal 4:4; Jn 1:17; Gal 3:24; u Pwt 6:17; 1Kl 2:3; v Kpl 26:46; Pwt 4:1.

cia,^a które Mojżesz oznajmił synom Izraela, gdy wyszli z Egiptu. **46** w regionie nadjordańskim, w dolinie naprzeciw Bet-Peor,^b w ziemi Sychona, króla Amorytów, który mieszkał w Cheszbonie,^c a którego Mojżesz i synowie Izraela rozgromili po wyjściu z Egiptu.^d **47** I wzięli w posiadanie jego ziemię oraz ziemię Oga,^e króla Baszanu, dwóch królów Amorytów, którzy byli w regionie nadjordańskim – ku wschodowi słońca, **48** od Aroeru,^f który się znajduje na skraju doliny potoku Arnon, aż po górę Sijon, to znaczy Hermon,^g **49** i całą Arabę^h w regionie nadjordańskim ku wschodowi, i aż po morze Arabyⁱ u stóp zboczy Pisga.^j

5 I Mojżesz, zwoławszy cały Izrael,^k zaczął do nich mówić: „Słuchaj, Izraelu, przepisów i sądowniczych rozstrzygnięć,^l które dzisiaj mówię do waszych uszu, i uczcie się ich oraz starannie je spełniajcie.^m **2** Jehowa, nasz Bóg, zawarł z nami przymierze na Horebie.ⁿ **3** Nie z naszymi praojcami zawarł Jehowa to przymierze, lecz z nami, z nami wszystkimi, którzy tu dziś żywi jesteśmy. **4** Twarzą w twarz Jehowa rozmawiał z wami na tej górze spośród ognia.^o **5** W tymże czasie stałem między Jehową a wami,^p by opowiedzieć wam słowo Jehowy (wy bowiem baliście się tego ognia i nie wstąpiliście na górę),^q mówiące:

6 „Jam jest Jehowa, twój Bóg,^r który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewolników.^s **7** Nigdy nie wolno ci mieć innych bogów na przekór mojemu obliczu.^t

8 „Nie wolno ci robić sobie rzeźbionego wizerunku,^u żadnej postaci^v podobnej do czegokolwiek, co jest w niebiosach w gó-

ROZDZ. 4

a Kpl 18:5
Pwt 4:5
Neh 9:13
Ps 119:164
Eze 20:11

b Pwt 1:5
Pwt 3:29

c Lb 21:26

d Lb 21:24

e Lb 21:33
Pwt 3:4
Pwt 29:7

f Pwt 2:36
Pwt 3:12

g Pwt 3:9
Joz 11:3

h Pwt 1:7
Joz 12:3

i Rdz 14:3
Pwt 3:17

j Pwt 34:1

ROZDZ. 5

k Pwt 1:1
Pwt 29:10

l Pwt 4:5

m Pwt 4:1

n Wj 19:5
Pwt 4:23
Heb 9:19

o Wj 19:9
Wj 19:18
Wj 20:22
Pwt 4:33
Dz 7:38

p Wj 20:19
Pwt 34:10
Gal 3:19

q Wj 19:16

r Ps 81:10
Oz 13:4

s Wj 13:3
Wj 20:2

t Wj 20:3
2Kl 17:35
Jer 25:6

u Wj 20:4
Kpl 26:1
Pwt 4:16
Pwt 4:23
Pwt 27:15

v Dz 17:29

szpalta 2

a Wj 23:24
Dn 3:18
1Ko 10:14

b Wj 34:14
Pwt 4:24
Joz 24:19

l Iz 42:8
Nah 1:2
Mt 4:10

c Wj 20:5
Wj 34:7
1Kl 21:29
Mt 23:35

d Wj 20:6
Jer 32:18
Dn 9:4
Rz 11:28

e Wj 20:7
Wj 22:28
Kpl 19:12

rze, albo tego, co jest na ziemi na dole, lub tego, co jest w wodach pod ziemią. **9** Nie wolno ci kłaniać się im ani dać się namówić do służenia im,^a gdyż ja, Jehowa, twój Bóg, jestem Bogiem wymagającym wyłącznego oddania,^b zsyłającym karę za przewinienie ojców na synów i na trzecie pokolenie, i na czwarte pokolenie, w wypadku tych, którzy mnie nienawidzą,^c **10** lecz okazującym lojalną życzliwość tysiącennemu pokoleniu w wypadku tych, którzy mnie miłują – przestrzegają moich przykazań.^d

11 „Nie wolno ci używać imienia Jehowy, twego Boga, w sposób niegodny,^e bo Jehowa nie pozostawi bez ukarania tego, kto używa jego imienia w sposób niegodny.^f

12 „Zachowując dzień sabatu, by go uważać za święty, tak jak ci nakazał Jehowa, twój Bóg,^g **13** przez sześć dni masz pracować i wykonywać wszelką swą pracę.^h **14** Ale dzień siódmy jest sabatem dla Jehowy, twego Boga.ⁱ Nie masz wykonywać żadnej pracy^j – ty ani twój syn, ani twoja córka, ani twój niewolnik, ani twoja niewolnica, ani twój byk, ani twój osioł, ani żadne z twoich zwierząt domowych, ani twój osiadły przybysz, który jest w twoich bramach,^k aby twój niewolnik i twoja niewolnica mogli odpocząć tak samo jak ty.^l **15** I pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w ziemi egipskiej^m i że Jehowa, twój Bóg, wyprowadził cię stamtąd silną ręką i wyciągniętym ramieniem.ⁿ Dlatego Jehowa, twój Bóg, nakazał ci obchodzić dzień sabatu.^o

f Kpl 24:16; g Wj 16:23; Wj 20:8; Wj 31:13; h Wj 20:9; Wj 23:12; Wj 34:21; i Wj 16:29; j Neh 13:15; k Wj 20:10; Wj 23:12; Kpl 24:22; l Pwt 10:17; Rz 2:11; Ef 6:9; m Pwt 15:15; Pwt 24:18; n Wj 6:6; Pwt 4:34; l Iz 63:12; o Wj 31:17.

16 „Szanuj swego ojca i swoją matkę,^a tak jak ci nakazał Jehowa, twój Bóg; aby długo trwały twoje dni i aby ci się dobrze działo^b na ziemi, którą daje ci Jehowa, twój Bóg.

17 „Nie wolno ci mordować.^c

18 „Nie wolno ci cudzołożyć.^d

19 „Nie wolno ci kraść.^e

20 „Nie wolno ci fałszywie świadczyć przeciw swemu bliżniemu.^f

21 „Nie wolno ci pożądać żony twego bliźniego.^g Ani nie wolno ci samolubnie pragnąć domu twego bliźniego, jego pola ani jego niewolnika, ani jego niewolnicy, jego byka ani jego osła, ani niczego, co należy do twego bliźniego.^h

22 „Te Słowa Jehowa wyrzekł do całego waszego zboru na tej górze spośród ognia,ⁱ obłoku i gęstego mroku, głosem donośnym, i niczego nie dodał; potem wypisał je na dwóch tablicach kamiennych i dał je mnie.^j

23 „I skoro tylko usłyszeliście głos spośród ciemności, gdy góra płonęła ogniem,^k zaczęliście do mnie podchodzić, wszyscy zwierzchnicy waszych plemion i wasi starsi. **24** Potem powiedziałeście: „Oto Jehowa, nasz Bóg, ukazał nam swą chwałę i swą wielkość i usłyszeliśmy jego głos spośród ognia.^l Dzisiaj zobaczyliśmy, że Bóg może rozmawiać z człowiekiem i ten może pozostać przy życiu.^m **25** A teraz czemuż mielibyśmy umierać, wszak ten wielki ogień może nas strawić?ⁿ Jeśli jeszcze raz usłyszemy głos Jehowy, naszeż Boga, to na pewno pomrzemy.^o **26** Czyż jest bowiem ktoś z wszelkiego ciała, kto by usłyszał, tak jak my, głos Boga żywego^p mówiącego spośród ognia, a mimo to dalej żył? **27** Ty sam

ROZDZ. 5

a Wj 21:15
Kpl 19:3
Pwt 27:16
Prz 1:8
Mk 7:10

b Wj 20:12
Ef 6:3

c Rdz 9:6
Wj 20:13
Lb 35:21
Mt 5:21
Rz 13:9

d Wj 20:14
Prz 6:32
1Ko 6:18
Heb 13:4

e Wj 20:15
Kpl 19:11
Prz 30:9
1Ko 6:10
Ef 4:28

f Wj 20:16
Wj 23:1
Kpl 19:16
Pwt 19:16
Prz 6:19
Prz 19:5

g 2Sm 11:3
Mt 5:28

h Wj 20:17
1Kl 21:4
Lk 12:15
Rz 7:7

i Wj 19:9
Wj 19:18
Pwt 4:12

j Wj 24:12
Wj 31:18
Pwt 4:13

k Wj 20:18
Heb 12:18

l Wj 19:18
Wj 24:17
Pwt 4:36

m Pwt 4:33

n Heb 12:29

o Wj 20:19
Pwt 18:16
Dz 7:38
Gal 3:19

p Pwt 4:33
Pwt 5:5
Ps 29:4
1Ts 1:9

szpalta 2

a Wj 20:19
Heb 12:19

b Pwt 18:17

c Pwt 10:12
Hi 28:28
Prz 1:7
Mt 10:28
1Pt 2:17

d Prz 4:4
Prz 7:2
Kzn 12:13
Iz 48:18
1Jn 5:3

e Ps 19:11
Jak 1:25

f Pwt 4:45
Pwt 6:1
Eze 20:11
Mal 4:4
Gal 3:19

g Pwt 6:3
Pwt 6:25
Pwt 8:1

h Pwt 12:32
Joz 1:7
Prz 4:27

podejść i wysłuchaj wszystkiego, co powie Jehowa, nasz Bóg; i będziesz nam mówił wszystko, co ci powie Jehowa, nasz Bóg,^a a my będziemy słuchać i czynić^b.

28 „Jehowa słyszał więc głos waszych słów, gdy mówiliście do mnie, i przemówił do mnie Jehowa: „Usłyszałem głos słów tego ludu, które do ciebie wyrzekli. Dobrze postąpili we wszystkim, co powiedzieli.^b **29** Oby tylko pobudzali swoje serce, by się mnie bało^c i zawsze przestrzegali wszystkich moich przykazań,^d żeby się dobrze wiodło im oraz ich synom po czas niezmierny!^e

30 Idź im powiedzieć: „Wróćcie do domu, do swych namiotów”.

31 Ty zaś stój tu obok mnie, a oznajmię ci wszelkie przykazanie i przepisy, i sądownicze rozstrzygnięcia, jakich masz ich uczyć^f i jakie oni mają spełniać w ziemi, którą im daję, by ją wzięli w posiadanie^g. **32** A wy zatroszczcie się o to, by czynić tak, jak wam nakazał Jehowa, wasz Bóg.^g Nie wolno wam zbacać w prawo ani w lewo.^h

33 Całą drogą, którą wam nakazał Jehowa, wasz Bóg, macie kroczyć,ⁱ abyście żyli i aby się wam dobrze wiodło,^j i abyście przedłużyli swoje dni na ziemi, którą weźmiecie w posiadanie.

6 „Oto przykazanie, przepisy i sądownicze rozstrzygnięcia, których Jehowa, wasz Bóg, kazał was nauczać,^k abyście je spełniali w ziemi, do której się przeprawiacie, by wziąć ją w posiadanie; **2** żebyś się bał^l Jehowy, swego Boga, tak byś przestrzegał wszystkich jego ustaw i przykazań, które ci nakazuję – ty i twój

i Pwt 10:12; Jer 7:23; j Pwt 4:40; Pwt 12:28; Prz 19:16; Rz 10:5; **ROZDZ. 6** k Pwt 4:1; Pwt 4:10; l Wj 20:20; Joz 24:14; Hi 28:28; Ps 111:10; Ps 128:1.

syn, i twój wnuk^a – przez wszystkie dni twego życia, i żeby twoje dni trwały długo.^b **3** Słuchaj, Izraelu, i dbaj o to, by wprowadzać je w czyn,^c aby ci się dobrze wiodło^d i abyście się stali bardzo liczni, tak jak Jehowa, Bóg twoich praojców, obiecał ci^e co do ziemi mlekiem i miodem płynącej.

4 „Słuchaj, Izraelu: Jehowa, nasz Bóg, to jeden Jehowa.^f **5** A ty masz miłować Jehowę, twój Boga, całym swym sercem^g i całą swą duszą,^h i całą swą siłą życiową.ⁱ **6** I te słowa, które ci dzisiaj nakazuję, mają być w twoim sercu.^j **7** i wpajaj je swym synom,^k i mów o nich, gdy siedzisz w domu i gdy idziesz drogą, i gdy się kładziesz,^l i gdy wstajesz. **8** I przywiąż je jako znak do swej ręki,^m i będą ci służyć za przepaskę między twymi oczami,ⁿ **9** i wypisz je na odrznięciach swego domu i na swoich bramach.^o

10 „A gdy Jehowa, twój Bóg, wprowadzi cię do ziemi, co do której przysiągł twoim praojcom, Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi, że da ją tobie^p – wielkie i piękne miasta, których nie budowałeś,^q **11** i domy, których nie napełniałeś, pełne wszelkich dobrych rzeczy, i wykute cysterny, których nie wykuwałeś, winnice i drzewa oliwne, których nie sadziłeś – i będziesz jadł, i się nasycisz,^r **12** uważaj, żebyś nie zapomniał^s o Jehowie, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewolników. **13** Jehowy, twego Boga, masz się bać^t i jemu masz służyć,^u i na jego imię masz przysięgać.^v **14** Nie wolno wam chodzić za innymi bogami, za żadnymi bogami okolicznych ludów^w **15** (bo Jehowa, twój Bóg pośród ciebie, jest

ROZDZ. 6

- a Rdz 18:19
Pwt 4:9
- b Pwt 5:16
Prz 3:2
- c Pwt 5:32
2Kl 21:8
- d Kzn 8:12
Iz 3:10
- e Rdz 13:16
- f Pwt 5:7
Iz 42:8
Za 14:9
Mk 12:29
1Ko 8:6
- g Pwt 10:12
Mt 22:37
- h Pwt 11:13
Pwt 30:6
- i Mk 12:30
Łk 10:27
- j Pwt 11:18
Prz 7:3
- k Rdz 18:19
Pwt 4:9
Pwt 11:19
Prz 22:6
Ef 6:4
- l Prz 6:22
- m Prz 3:3
Prz 7:3
- n Wj 13:9
Wj 13:16
Pwt 11:18
- o Pwt 11:20
- p Rdz 15:18
- q Joz 24:13
Ps 105:44
- r Pwt 8:10
- s Sdz 3:7
Jer 2:32
- t Pwt 10:12
Pwt 13:4
Ps 34:9
Ps 128:1
- u Lk 4:8
- v Pwt 10:20
Sdz 21:7
Jer 12:16
- w Wj 34:14
Pwt 8:19
Jer 25:6

szpalta 2

- a Wj 20:5
Pwt 4:24
Joz 24:19
Nah 1:2
- b Wj 32:10
Łb 25:3
Pwt 11:17
Sdz 2:14
- c 1Kl 13:34
2Kl 17:18
- d Mt 4:7
Łk 4:12
1Ko 10:9
- e Wj 17:2
Pwt 33:8
Ps 95:8
Heb 3:8
- f Pwt 11:13
Eze 20:11
- g 1Kl 2:3
- h Pwt 4:1
Neh 9:13
- i Pwt 11:22
Ps 119:4

Bogiem wymagającym wyłącznego oddania),^a żeby czasem Jehowa, twój Bóg, nie zapłonął na ciebie gniewem^b i nie musiał cię unicestwić z powierzchni ziemi.^c

16 „Jehowy, waszego Boga, nie wolno wam wystawiać na próbę,^d jak go wystawiliście na próbę w Massa.^e **17** Macie bezwzględnie przestrzegać przykazań Jehowy, swego Boga,^f oraz jego świadectw^g i przepisów,^h które ci nakazał.ⁱ **18** I czyni, co słuszne i dobre w oczach Jehowy, aby ci się dobrze wiodło^j i abyś wszedł i wziął w posiadanie dobrą ziemię, co do której Jehowa przysiągł twoim praojcom^k – **19** usuwając sprzed twego oblicza wszystkich tych nieprzyjaciół, tak jak Jehowa obiecał.^l

20 „Jeśli twój syn zapyta cię któregoś dnia w przyszłości,^m mówiąc: „Co oznaczają świadectwa i przepisy oraz sądownicze rozstrzygnięcia, które wam nakazał Jehowa, nasz Bóg?“, **21** to powiesz swemu synowi: „Byliśmy niewolnikami faraona w Egipcie, ale Jehowa silną ręką wyprowadził nas z Egiptu.ⁿ **22** Toteż na naszych oczach Jehowa zsyłał wielkie i złowieszcze znaki i cuda^o na Egipt, na faraona i na wszystkich jego domowników.^p **23** I wyprowadził nas stamtąd, żeby nas tu przyprowadzić, by dać nam ziemię, co do której przysiągł naszym praojcom.^q **24** Dlatego Jehowa nakazał nam wprowadzać w czyn wszystkie te przepisy,^r zawsze bać się Jehowy, naszego Boga, dla naszego dobra,^s abyśmy pozostali przy życiu, jak w dniu dzisiejszym.^t

- j Pwt 5:33; k Rdz 15:18; l Wj 23:30; Łb 33:52; m Wj 13:14; n Wj 15:6; o Wj 7:3; Pwt 7:19; p Pwt 4:34; q Wj 13:5; Pwt 1:8; r Pwt 5:1; 1Kl 2:3; s Pwt 10:12; Ps 111:10; Prz 14:27; t Kzn 8:12; t Pwt 4:1; Łk 10:28; Gal 3:12.

25 A będzie to dla nas oznaczać prawość^a – że dbamy o to, by wprowadzać w czyn całe to przykazanie przed obliczem Jehowy, naszego Boga, tak jak nam nakazał.^b

7 „Gdy Jehowa, twój Bóg, wprowadzi cię w końcu do ziemi, do której idziesz, by wziąć ją w posiadanie,^c wypędzi sprzed twojego oblicza liczne narody:^d Hetytów^e i Girgaszytów,^f i Amorytów,^g i Kananejczyków,^h i Peryzytów,ⁱ i Chiwitów,^j i Jebusytów^k – siedem narodów liczniejszych i potężniejszych od ciebie.^l **2** I Jehowa, twój Bóg, na pewno ci je wyda, i ty je pokonasz.^m Masz bezwarunkowo przeznaczyć je na zagładę.ⁿ Nie wolno ci zawrzeć z nimi przymierza ani okazać im laski.^o **3** I nie wolno ci się z nimi spowinowacać. Swojej córki nie wolno ci dać jego synowi, a jego córki nie wolno ci wziąć dla swego syna.^p **4** Bo odwróci on twego syna od podążania za mną i będą służyć innym bogom;^q wtedy Jehowa zapłonie przeciw wam gniewem i szybko was unicestwi.^r

5 „Lecz oto, co macie im uczynić: Ich ołtarze macie zburzyć^s i ich święte słupy macie potrzaskać,^t i ich święte pale^u macie pościnać,^v a ich ryte wizerunki macie spalić ogniem.^w **6** Jesteś bowiem ludem świętym dla Jehowy, twego Boga.^x Ciebie Jehowa, twój Bóg, wybrał, abyś był jego ludem, szczególną własnością, ze wszystkich ludów, które są na powierzchni ziemi.^y

7 „Nie dlatego, że byliście najliczniejszym ze wszystkich ludów, Jehowa was pokochał, tak iż was wybrał,^z byliście bowiem najmniej z wszystkich ludów.^a

8 Ale ponieważ Jehowa was miłuje^b i dochowuje przysięgi, którą przysiągł waszym praojcom,^c dla-

ROZDZ. 6

a Rz 10:5
b Kpl 18:5
Kzn 12:13

ROZDZ. 7

c Pwt 31:3
Ps 44:2
d Wj 33:2
Joz 3:10
e Rdz 10:15
f Rdz 10:16
g Rdz 15:16
h Rdz 10:19
i Joz 11:3
j Rdz 10:17
k 1Kn 1:14
l Pwt 20:1
m Lb 33:52
Dz 13:19
n Kpl 27:29
Pwt 20:17
Joz 6:17
Joz 10:28
o Wj 23:32
Wj 34:15
Pwt 20:16
Sdz 2:2
p Joz 23:12
1Kn 11:2
Ezd 9:2
Neh 10:30
q Wj 34:16
1Kn 11:4
r Pwt 6:15
s Wj 34:13
Pwt 12:2
t Wj 23:24
Pwt 12:3
Pwt 16:22
u Pwt 16:21
v Sdz 6:25
w Pwt 7:25
Pwt 12:3
x Wj 19:6
Pwt 14:2
Jer 2:3
y Wj 19:5
Ps 135:4
Am 3:2
Mal 3:17
z Pwt 4:37
Pwt 10:15
Ps 105:6
Rz 9:11
a Pwt 10:22
Ps 105:12
Iz 51:2
b Pwt 23:5
c Rdz 22:16
Wj 32:13
Pwt 10:15
Ps 105:9
Łk 1:73

szpalta 2

a Wj 13:14
b Wj 6:6
Wj 13:3
Iz 51:10
c Kpl 26:45
Pwt 4:35
Ps 68:20
Iz 49:7
d 1Ko 10:13
2Ko 1:18
Heb 11:11

tego Jehowa wyprowadził was silną ręką,^a wykupił was z domu niewolników,^b z ręki faraona, króla Egiptu. **9** I dobrze wiesz, że Jehowa, twój Bóg, jest prawdziwym Bogiem,^c wiernym Bogiem,^d dochowującym przymierza^e i lojalnej życzliwości na tysiąc pokoleń w wypadku tych, którzy go miłują i przestrzegają jego przykazań.^f **10** lecz odpłacającym w twarz temu, kto go nienawidzi, przez zgładzenie takiego.^g Nie zawaha się względem tego, kto go nienawidzi; takiemu odplaci w twarz. **11** A ty przestrzegaj tego przykazania oraz przepisów i sądowniczych rozstrzygnięć, które ci dzisiaj nakazuje, wprowadzając je w czyn.^h

12 „A jeżeli nadal będziecie słuchać tych sądowniczych rozstrzygnięć i je zachowywać oraz ich przestrzegać,ⁱ to Jehowa, twój Bóg, dochowa wobec ciebie przymierza^j oraz lojalnej życzliwości, co do których przysiągł towarzyszom praojcom.^k **13** I będzie cię miłował i ci błogosławił,^l i pomnoży cię,^m i pobłogosławi owoc twojego łonaⁿ i owoc twojej roli,^o twoje zboże i twoje młode wino, i twoją oliwę, młode twoich krów i potomstwo twojej trzody,^p na ziemi, co do której przysiągł towarzyszom praojcom, że ci ją da.^q **14** Staniesz się najbardziej błogosławionym ze wszystkich ludów.^r Nie będzie u ciebie bezdzietnego ani bezdzietnej, i podobnie wśród twoich zwierząt domowych.^s **15** I Jehowa usunie spośród ciebie wszelką chorobę; a jeśli chodzi o wszelkie groźne choroby egipskie, które

e Neh 1:5; Dn 9:4; f Wj 34:7; Pwt 5:10; g Ps 21:9; Ps 68:2; Prz 2:22; Iz 59:18; Nah 1:2; 2Pt 3:7; h Pwt 5:32; Jn 13:17; Jak 1:22; 1Wj 15:26; Pwt 28:1; j Ps 105:8; k Mi 7:20; Łk 1:55; Łk 1:72; 1Wj 23:25; Pwt 10:22; m Kpl 26:9; n Pwt 28:4; o Kpl 26:4; p Ps 107:38; q Rdz 13:15; r Pwt 33:29; Ps 115:15; Ps 147:20; s Wj 23:26; Pwt 28:11; Ps 127:3.

poznałeś,^a nie dotknie cię nimi, a nawiedzi nimi wszystkich tych, którzy cię nienawidzą. **16** I pochłoniesz wszystkie ludy, które ci daje Jehowa, twój Bóg.^b Twoje oko nie użali się nad nimi;^c i nie wolno ci służyć ich bogom,^d gdyż będziecie dla ciebie sidłem.^e

17 „Gdybyś powiedział w swym sercu: „Te narody są dla mnie zbyt liczne. Jak zdołam je wypędzić?”^f

18 nie lękaj się ich.^g Powinieneś bezzwłocznie przypomnieć sobie, co Jehowa, twój Bóg, uczynił faraonowi i całemu Egipcjowi.^h

19 potężne dowody, jakie widziały twe oczy,ⁱ oraz znaki i cuda,^j i silną rękę,^k i wyciągnięte ramie,^l którymi Jehowa, twój Bóg, cię wyprowadził.^m Tak Jehowa, twój Bóg, uczyni wszystkim ludom, których się lękasz.ⁿ **20** Jehowa, twój Bóg, będzie też zsyłał na nie poczucie bezradności,^o dopóki nie wyginą ci, których pozostawiono^p i którzy ukryli się przed tobą. **21** Nie wolno ci zadrzeć z ich powodu, gdyż pośród ciebie jest Jehowa, twój Bóg,^q Bóg wielki i napawający lękiem.^r

22 „I Jehowa, twój Bóg, stopniowo wyprze przed tobą te narody.^s Nie będzie ci wolno wypęcić ich szybko, żeby czasem nie rozmnożyły się przeciw tobie dzięki zwierzęta polne. **23** A Jehowa, twój Bóg, wyda ci je i rozgromi, zmuszając je do odwrotu w wielkim zamieszaniu, aż zostaną unicestwione.^t **24** I wyda w twoją rękę ich królów,^u a ty wypęć ich imiona spod niebios.^v Nikt się nie ostoja przed tobą,^w aż je wytracisz.^x **25** Ryte wizerunki ich bogów macie spalić ogniem.^y Nie wolno ci pożądać srebra ani złota będącego na nich^z ani go sobie brać,^a żebyś czasem nie został przez nie usidlony;^b jest to bowiem obrzydli-

ROZDZ. 7

a Pwt 28:27
Pwt 28:60
Am 4:10

b Pwt 7:2
Pwt 20:16
Joz 10:28

c Rdz 15:16
Kpl 18:25
Pwt 9:5

d Wj 20:3
e Wj 23:33
Pwt 12:30
Sdz 2:3
Ps 106:36

f Lb 13:31
g Pwt 1:29
Pwt 31:6
Ps 27:1
Iz 41:10

h Wj 14:13
Ps 105:27
Ps 135:8
Dz 13:17

i Pwt 29:3
Neh 9:11

j Neh 9:10
Jer 32:20

k Wj 13:3
l Pwt 11:2

m Pwt 4:34
n Wj 23:28
Joz 3:10

o Pwt 2:25
Joz 2:9
Joz 24:12

p Wj 23:29
q Lb 14:9
Ps 46:5

r Pwt 10:17
1Sm 4:8
Neh 1:5
Neh 9:32

s Wj 23:30
t Pwt 9:3

u Joz 10:24
Joz 12:1

v Wj 17:14
Ps 9:5

w Pwt 11:25
Joz 1:5
Joz 23:9
Rz 8:31

x Joz 11:14
y Wj 32:20
Pwt 12:3
1Kn 14:12

z Iz 30:22
a Joz 7:21

b Pwt 7:16
Sdz 8:27

szpalta 2

a Pwt 27:15
Pwt 29:17

b Rz 2:22
c Kpl 27:28
Pwt 13:17

ROZDZ. 8

d Pwt 5:32
Ps 119:4
1Ts 4:1

e Prz 3:2
f Rdz 15:18

wością^a dla Jehowy, twego Boga.

26 I nie wolno ci przynieść do swego domu rzeczy odrażającej i stać się czymś przeznaczonym na zagładę, tak jak ona. Masz się nią bezzwzględnie brzydzić i bezwarunkowo czuć do niej wstręt,^b gdyż jest czymś przeznaczonym na zagładę.^c

8 „Każdego przykazania, które ci dzisiaj nakazuję, macie starannie przestrzegać.^d abyscie mogli żyć^e i się pomnażać, i wszedłszy, wziąć w posiadanie ziemię, co do której Jehowa przysiągł waszym praojcom.^f

2 I pamiętaj o całej drodze, którą Jehowa, twój Bóg, prowadził cię przez te czterdzieści lat na pustkowiu,^g żeby cię ukorzyć^h i poddać próbie,ⁱ aby poznać, co jest w twoim sercu,^j czy będziesz przestrzegał jego przykazań, czy nie. **3** Ukorzył cię więc i pozwolił ci głodować,^k i żywił cię manną,^l którąś ani ty nie znałeś, ani nie znali twoi ojcowie; żeby dać ci poznać, iż nie samym chlebem żyje człowiek, lecz człowiek żyje każdą wypowiedzią z ust Jehowy.^m **4** Twój płaszcz nie niszczył się na tobie ani twoja stopa nie puchła przez te czterdzieści lat.ⁿ **5** I dobrze wiesz w swoim sercu, że jak mężczyzna koryguje swego syna, tak ciebie korygował Jehowa, twój Bóg.^o

6 „I przestrzegaj przykazań Jehowy, swego Boga, chodząc jego drogami^p i bojąc się go.^q **7** Gdyż Jehowa, twój Bóg, wprowadza cię do ziemi dobrej,^r do ziemi dolin potoków wody, źródeł i głębin wodnych wypływających na

g Pwt 2:7; Pwt 29:5; Am 2:10; h Ps 101:5; Lk 18:14; 1Pt 5:6; i Wj 16:4; Wj 20:20; j Pwt 13:3; Ps 139:23; Prz 17:3; k Wj 16:3; 1 Wj 16:31; Ps 78:24; m Mt 4:4; n Pwt 29:5; Neh 9:21; o 2Sm 7:14; Prz 3:12; 1Ko 11:32; Heb 12:6; Obj 3:19; p Pwt 5:33; 2Kn 6:31; Ps 128:1; Lk 1:6; q 1Sm 12:24; r Wj 3:8; Kpl 26:4; Pwt 11:12; Neh 9:25.

dolinnej równinie^a i w górzysej okolicy, **8** do ziemi pszenicy i jęczmienia, i winorośli, i fig, i jabłek granatu,^b do ziemi oliwy i miodu.^c **9** do ziemi, w której nie zabraknie ci chleba do jedzenia, w której nie będzie ci niczego brakować, do ziemi, w której kamienie są żelazem, a z której gór będziesz wydobywał miedź.

10 „Gdy zjesz i się nasycisz,^d masz błogosławić Jehowę, swego Boga, za dobrą ziemię, którą ci dał.^f **11** Uważaj, abyś nie zapomniał^g o Jehowie, swoim Bogu, tak iżbyś nie przestrzegał jego przykazań i jego sądowniczych rozstrzygnięć oraz jego ustaw, które ci dzisiaj nakazują;^h **12** żeby czasem – gdy będziesz jadł i się nasycisz oraz gdy będziesz budował dobre domy i w nich mieszkał,ⁱ **13** a twoje stado oraz twoja trzoda się rozrosną, srebro zaś i złoto ci się pomnożą, i wszystko, co jest twoje, się powiększy – **14** nie wyniosło się twe serce^j i byś nie zapomniał o Jehowie, swoim Bogu, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewolników;^k **15** który sprawił, że siedłeś przez to wielkie i straszliwe pustkowię,^l gdzie były jadowite węże^m i skorpiony, i ziemia spragniona, bezwodna; który wyprowadził dla ciebie wodę z krzemiennej skały;ⁿ **16** który żywił cię na pustkowiu manną,^o nie znaną twoim ojcom, by cię ukorzy^p i poddać próbie, żeby w przyszłości wyświadczyć ci dobro;^q **17** i byś nie mówił w swym sercu: „Moja moc i cała potęga mej ręki zapewniły mi to bogactwo”.^r **18** I pamiętaj o Jehowie, swym Bogu, gdyż to on dał ci moc do zdobywania bogactwa,^s żeby dotrzymać przymierza, które przysiągł twoim praojcom, jak to jest dzisiaj.^t

ROZDZ. 8

- a Pwt 11:11
- b Lb 13:23
- c Eze 20:6
- d Pwt 6:11
- e Ps 103:2
- f Ps 134:1
- f 1Kn 29:14
- g Ps 106:21
- h Pwt 6:12
- i Pwt 32:15
- Jer 22:14
- Oz 13:6
- j Pwt 9:4
- 1Ko 4:7
- k Ps 106:21
- l Pwt 1:19
- Jer 2:6
- m Lb 21:6
- n Lb 20:11
- Ps 78:15
- Ps 105:41
- Ps 114:8
- 1Ko 10:4
- o Wj 16:35
- Jn 6:31
- Jn 6:49
- p Pwt 8:2
- q 2Ko 4:17
- Heb 12:11
- 1Pt 1:7
- r Oz 12:8
- Hab 1:16
- 1Ko 4:7
- s Ps 127:1
- Prz 10:22
- Oz 2:8
- t Pwt 7:12

szpalta 2

- a Pwt 4:26
- Pwt 30:18
- Joz 23:13
- 1Sm 12:25
- b Dn 9:11
- Dn 9:12
- Am 3:2

ROZDZ. 9

- c Pwt 11:31
- Joz 4:19
- d Pwt 4:38
- Pwt 7:1
- Pwt 11:23
- e Lb 13:28
- f Lb 13:33
- Pwt 1:28
- Pwt 2:21
- g Pwt 1:30
- Pwt 20:4
- Pwt 31:3
- Joz 3:11
- h Pwt 4:24
- Nah 1:6
- Heb 12:29
- i Pwt 7:23
- Pwt 20:16
- j Wj 23:31
- Pwt 7:24
- k Pwt 7:8
- Eze 36:22
- l Rdz 15:16
- Pwt 12:31
- Pwt 18:12

19 „A jeśli zapomnisz o Jehowie, swym Bogu, i będziesz chodził za innymi bogami, i im służył, i kłaniał się im, to dziś składam świadectwo przeciwko wam, że na pewno zginiecie.^a **20** Jak narody, które Jehowa niszczy przed wami, tak zginiecie, ponieważ nie będziecie słuchać głosu Jehowy, waszego Boga.^b

9 „Słuchaj, Izraelu, dzisiaj przeprawiasz się przez Jordan,^c by wejść i wypłaszyc narody większe i potężniejsze od ciebie,^d miasta wielkie i obwarowane pod niebiosą,^e **2** lud wielki i rosły, synów Anakitów,^f o których się dowiedziałeś i słyszałeś, iż powiedziano: „Któż może się ostać wobec synów Anaka?” **3** I dzisiaj dobrze wiesz, że Jehowa, twój Bóg, przeprawia się przed tobą.^g Jest on ogniem trawiącym.^h unicestwiⁱ ich i pokona ich przed twoim obliczem; a ty ich wypłaszysz i przedko zniszczysz, tak jak ci powiedział Jehowa.^j

4 „Gdy Jehowa, twój Bóg, usunie ich sprzed twego oblicza, nie mów w swym sercu: „Ze względu na moją prawość Jehowa mnie wprowadził, bym wziął w posiadanie tę ziemię”,^k bo to z powodu niegodziwości tych narodów Jehowa wypędza je przed tobą.^l **5** Nie ze względu na swą prawość^m ani na prostolinijność swego sercaⁿ wchodzisz, by wziąć w posiadanie ich ziemię; lecz z powodu niegodziwości tych narodów Jehowa, twój Bóg, wypędza je sprzed twego oblicza,^o a także po to, by spełnić słowo, które Jehowa przysiągł swoim praojcom, Abrahamowi,^p Izaakowi^q i Jakubowi.^r **6** I wiedz, że nie ze względu na twoją prawość Jehowa, twój

m 1Kl 8:46; Ps 51:5; Rz 3:23; Rz 5:12; Tyt 3:5; n Jer 17:9; o Kpl 18:25; p Rdz 13:15; Rdz 17:8; q Rdz 26:3; r Rdz 28:13.

Bóg, daje ci tę dobrą ziemię, byś wziął ją w posiadanie; jesteś bowiem ludem o sztywnym karku.^a

7 „Pamiętaj; nie zapominaj o tym, jak na pustkowiu pobudzałeś do gniewu Jehowę, swego Boga.^b Od dnia, gdy wyszedłeś z ziemi egipskiej, aż do waszego przyścia na to miejsce zachowywaliście się buntowniczo wobec Jehowy.^c **8** Nawet na Horebie pobudziliście Jehowę do gniewu, tak iż Jehowa rozsierzdził się na was do tego stopnia, że omal was nie unicestwił.^d **9** Kiedy wstąpiłem na górę, by otrzymać tablice kamienne,^e tablice przymierza, które Jehowa z wami zawarł,^f i przebywałem na górze czterdzieści dni i czterdzieści nocy^g (ani nie jadłem chleba, ani nie piłem wody), **10** dał mi Jehowa dwie tablice kamienne zapisane palcem Bożym;^h a były na nich wszystkie słowa, które Jehowa wam powiedział na górze spośród ognia w dniu zboru.ⁱ **11** A po czterdziestu dniach i czterdziestu nocach Jehowa dał mi te dwie tablice kamienne, tablice przymierza.^j **12** i Jehowa przemówił do mnie: „Wstań, zejdź stąd szybko, gdyż twój lud, który wyprowadziłeś z Egiptu, postąpił zgubnie.^k Szybko się odwrócili od drogi, którą im nakazałem. Sporzadzili sobie lany posąg.^l **13** I Jehowa tak się do mnie odezwał: „Ujrzałem ten lud, a oto jest on ludem o sztywnym karku.^m **14** Zostaw mnie, bym mógł ich unicestwićⁿ i wymazać ich imię spod niebios,^o ciebie zaś uczynię narodem potężniejszym i liczniejszym od nich.^p”

15 „Potem zawróciłem i zszedłem z góry, a góra płonęła ogniem;^q i w obu rękach miałem dwie tablice przymierza.^r **16** Następnie spojrzałem, a oto wy zgrzeszyli-

ROZDZ. 9

- a Wj 34:9
Ps 78:8
Iz 48:4
Dz 7:51
- b Pwt 9:22
Ps 78:40
Heb 3:16
- c Wj 17:2
Lb 11:4
Lb 16:2
Lb 25:2
Pwt 31:27
Pwt 32:5
Neh 9:16
- d Wj 32:4
Wj 32:10
Ps 106:19
- e Wj 24:12
Wj 31:18
Wj 32:16
- f Wj 24:7
Gal 4:24
- g Wj 24:18
- h Wj 31:18
Ps 8:3
Mt 12:28
Łk 11:20
- i Wj 19:19
Pwt 4:10
Pwt 4:12
- j Wj 31:18
Pwt 4:13
- k Wj 32:7
Pwt 4:16
- l Wj 32:4
- m Wj 32:9
- n Wj 32:10
- o Pwt 7:24
Ps 9:5
- p Lb 14:12
- q Wj 19:18
Pwt 4:11
- r Wj 32:15

szpalta 2

- a Dz 7:40
- b Wj 20:3
Wj 20:4
Pwt 5:6
Dz 7:41
- c Wj 32:19
- d Wj 34:28
- e Neh 9:18
- f Wj 32:10
- g Wj 32:11
Wj 32:14
Pwt 10:10
Ps 106:23
- h Wj 32:2
Wj 32:21
Wj 32:35
- i Prz 15:29
Jak 5:16
- j Wj 32:4
- k Wj 32:20
Iz 30:22
- l Lb 11:3
- m Wj 17:7
Pwt 6:16
- n Lb 11:4
Lb 11:34
- o Pwt 9:7
- p Lb 13:26
Pwt 1:19
- q Lb 14:3
Lb 14:4
Iz 63:10

cie przeciw Jehowie, swemu Bogu! Wykonaliście sobie lanego cielca.^a Szybko odwróciliście się od drogi, którą Jehowa wam nakazał.^b **17** Wtedy chwyciłem te dwie tablice i cisnąłem je z obu swych rąk, i roztzaskalem je na waszych oczach.^c **18** A padłszy na twarz, leżałem przed Jehową, jak poprzednio, czterdzieści dni i czterdzieści nocy. Ani nie jadłem chleba, ani nie piłem wody^d z powodu całego waszego grzechu, który popełniliście, dopuszczając się niegodziwości w oczach Jehowy, by go obrażać.^e **19** Ja bowiem lękałem się z powodu płonącego gniewu, którym Jehowa oburzył się na was do tego stopnia, że omal was nie unicestwił.^f Lecz Jehowa wysłuchał mnie jeszcze i tym razem.^g

20 „Również na Aarona Jehowa bardzo się rozsierzdził do tego stopnia, że omal go nie unicestwił;^h ale w tymże czasie błagałemⁱ także za Aaronem. **21** I wasz grzech, który uczyniliście – tego cielca^j – wziąłem i spaliłem w ogniu, i skruszyłem, dokładnie go rozcierając, aż stał się miazgi jak proch; potem wyrzuciłem ten jego proch do potoku, który spływał z góry.^k

22 „Ponadto w Tabera^l i w Massa,^m i w Kibrot-Hattaawaⁿ pobudzaście Jehowę do gniewu.^o

23 A gdy Jehowa wysłał was z Kadesz-Barnea,^p mówiąc: „Wyruszcie i weźcie w posiadanie ziemię, którą wam dam!”, wysście postąpili buntowniczo wobec rozkazu Jehowy, swego Boga,^q i mu nie uwierzyliście,^r i nie usłuchaliście jego głosu.^s **24** Zachowywaliście się buntowniczo wobec Jehowy^t od dnia, gdy was poznałem.

r Pwt 1:32; Ps 106:24; Heb 3:19; s Ps 106:25; t Pwt 31:27; Dz 7:51.

25 „Leżałem więc przed Jehową czterdzieści dni i czterdzieści nocy,^a a leżałem tak, gdyż Jehowa zapowiedział, że was unicestwi.^b **26** I zacząłem błagać^c Jehowę, mówiąc: „Wszechwładny Panie, Jehowo, nie doprowadzaj do zguby swego ludu – swej osobistej własności^d – który wykupiłeś swoją wielkością i który silną ręką^e wyprowadziłeś z Egiptu.^f **27** Wspomnij na swoich sług, Abrahama, Izaaka i Jakuba.^g Nie zwracaj swego oblicza na zatwardziałość tego ludu oraz na ich niegodziwość i ich grzech.^h **28** żeby czasem ziemia,ⁱ z której nas wyprowadziłeś, nie mówiła: „Ponieważ Jehowa nie był w stanie wprowadzić ich do ziemi, którą im obiecał, i ponieważ ich znienawidził, więc ich wyprowadził, by ich uśmiercić na tym pustkowiu”.^j **29** Przecież oni są twoim ludem i twoją osobistą własnością.^k którą wyprowadziłeś swą potężną mocą i swym wyciągniętym ramieniem”.^l

10 „W tymże czasie Jehowa rzekł do mnie: „Wyciosaj sobie dwie tablice kamienne, takie jak pierwsze,^m i wejdź do mnie na górę, i wykonaj drewnianą Arkę.ⁿ **2** A ja wypiszę na tych tablicach słowa, jakie widniały na pierwszych tablicach, które rozbiliś, ty zaś włożysz je do Arki”.^o **3** Wykonałem więc Arkę z drewna akacjowego i wyciosałem dwie tablice kamienne, takie jak pierwsze,^p i wstąpiłem na górę, mając te dwie tablice w ręku. **4** Wtedy on wypisał na tych tablicach takie samo pismo jak pierwsze,^q Dziesięć Słów,^r które Jehowa powiedział do was na górze spośród ognia^s w dniu zboru;^t potem Jehowa mi je dał. **5** Wówczas zwróciłem i zszed-

ROZDZ. 9

- a Wj 34:28
Pwt 9:18
Mt 4:2
b Pwt 9:19
c Ps 99:6
Prz 15:29
Jak 5:16
d Wj 19:5
Pwt 32:9
Ps 135:4
Am 3:2
e Wj 32:11
Ps 99:6
f 1 Kł 8:51
g Wj 3:6
Wj 6:8
Pwt 9:5
h Wj 32:31
Ps 78:8
Mi 7:18
i Pwt 5:6
j Wj 32:12
Lb 14:16
Ps 115:2
k Pwt 4:20
1 Kł 8:51
Neh 1:10
Ps 74:2
Ps 95:7
Ps 100:3
l Wj 6:6
Pwt 4:34
Iz 63:12

ROZDZ. 10

- m Wj 34:1
n Pwt 10:3
o Wj 34:4
p Wj 32:15
Wj 34:28
q Wj 20:1
Pwt 4:13
r Pwt 4:36
Pwt 5:4
s Wj 19:17
Pwt 5:22

szpalta 2

- a Wj 34:29
b Pwt 10:2
c Lb 33:31
d Lb 20:23
Lb 20:24
Lb 33:38
e Lb 20:28
f Lb 33:33
g Lb 1:50
Lb 3:6
Lb 8:14
Lb 16:9
h Lb 3:31
Lb 4:15
1 Kł 15:15
i Pwt 18:5
2 Kł 29:11
j Lb 6:23
Pwt 21:5
2 Kł 30:27
k Lb 18:24
Lb 26:62
Pwt 18:1
l Lb 18:20
m Wj 24:18
Wj 34:28
n Wj 32:14
o Eze 33:11

łem z góry,^a i włożyłem te tablice do Arki, którą wykonałem, żeby tam pozostawały, tak jak mi nakazał Jehowa.^b

6 „I synowie Izraela wyruszyli z Beerot Bene-Jaakan^c do Mose-ry. Tam umarł Aaron i tam został pogrzebany;^d a w jego miejsce zaczął pełnić służbę kapłańską jego syn Eleazar.^e **7** Stamtąd wyruszyli do Gudgody, a z Gudgody do Jotbaty,^f ziemi dolin rzecznych obfitujących w wodę.

8 „W tymże czasie Jehowa oddzielił plemię Lewiego^g do noszenia Arki Przymierza Jehowy,^h do stawiania przed obliczem Jehowy, by mu służyć,ⁱ oraz do błogosławienia w jego imieniu aż po dziś dzień.^j **9** Dlatego Lewi nie ma udziału ani dziedzictwa^k ze swymi braćmi. Jehowa jest jego dziedzictwem, tak jak mu powiedział Jehowa, twój Bóg.^l **10** A ja pozostałem na górze, tak samo jak w pierwszych dniach, czterdzieści dni i czterdzieści nocy,^m i Jehowa wysłuchał mnie także tym razem.ⁿ Jehowa nie chciał doprowadzić cię do zguby.^o **11** Potem Jehowa rzekł do mnie: „Wstań, idź przed tym ludem, żeby wyruszyli, tak by wszedłszy, wzięli w posiadanie ziemię, co do której przysiągłem ich praojcom, że im ją dam”.^p

12 „A teraz, Izraelu, o co cię prosi Jehowa, twój Bóg,^q jeśli nie o to, żebyś się bał^r Jehowy, swego Boga, tak abyś chodził wszystkimi jego drogami^s i go miłował^t oraz służył Jehowie, swemu Bogu, całym swym sercem i całą swą duszą.^u **13** abyś przestrzegał przykazań Jehowy i jego ustaw,^v które ci dzisiaj nakazuję, dla twego dobra?^w **14** Oto do

p Rdz 15:18; q Mi 6:8; r Pwt 5:29; Pwt 6:13; Ps 34:9; Prz 8:13; s Pwt 5:33; Joz 22:5; Eze 11:20; t Pwt 30:16; u Pwt 6:5; Pwt 11:13; Łk 10:27; v Wj 24:7; w Pwt 6:24.

Jehowy, twego Boga, należą niebios,^a niebiosą niebios, ziemią^b i wszystko, co na niej. **15** Tylko do twoich praojców przywiązał się Jehowa, aby ich umiłowac, tak iż wybrał ich potomstwo po nich,^c właśnie was, ze wszystkich ludów, jak w tym dniu. **16** Obrzezajcie napletek swych serc^d i już nie zatwardzajcie swych karków.^e **17** Bo Jehowa, wasz Bóg, to Bóg bogów^f i Pan panów,^g Bóg wielki, potężny i wzbudzający lęk^h – który nikogo nie traktuje stronniczoⁱ ani nie przyjmuje łapówki,^j **18** sprawuje sąd na rzecz chłopca nie mającego ojca i na rzecz wdowy^k oraz miłuje osiadłego przybysza,^l by dać mu chleb i płaszcz. **19** Wy też miłujcie osiadłego przybysza,^m sami bowiem byliście osiadłymi przybyszami w ziemi egipskiej.ⁿ

20 „Jehowy, swego Boga, masz się bać.^o Jemu masz służyć^p i do niego lgnąć.^q i na jego imię przysięgać.^r **21** To jego masz wysławiać^s i on jest twoim Bogiem, który ci uczynił te wielkie i napawające lękiem rzeczy, jakie twoje oczy widziały.^t **22** Twoi praojcowie zstąpili do Egiptu z siedemdziesięcioma duszami,^u a teraz Jehowa, twój Bóg, sprawił, że jesteś jak gwiazdy niebios, tak liczny.^v

11 „I miłuj Jehowę, swego Boga,^w i zawsze się wywiązuj ze swego obowiązku wobec niego oraz przestrzegaj jego ustaw i jego sądowniczych rozstrzygnięć,^x i jego przykazań. **2** A wy dzisiaj dobrze wiecie (bo nie zwracam się do waszych synów, którzy nie poznali i którzy nie widzieli skarcenia od Jehowy,^y waszego Boga, jego wielkości,^z jego silnej ręki^a i jego wyciągniętego ramienia^b **3** ani jego znaków i czynów, których doko-

ROZDZ. 10

- a Ps 89:11
Ps 115:16
Iz 66:1
- b 1Kn 29:11
Ps 24:1
1Ko 10:26
- c Pwt 4:37
Ps 105:6
- d Pwt 30:6
Jer 4:4
Rz 2:29
Flp 3:3
Kol 2:11
- e Wj 34:9
Pwt 9:6
Pwt 31:27
- f Wj 18:11
2Kn 2:5
Ps 97:9
- g Ps 136:3
- h Pwt 7:21
Neh 1:5
Neh 9:32
- i Hi 34:19
Dz 10:34
Rz 2:11
Ef 6:9
- j 2Kn 19:7
- k Ps 68:5
Ps 146:9
Jak 1:27
- l Kpl 19:10
Pwt 24:14
- m Kpl 19:34
- n Wj 22:21
- o Pwt 6:13
- p Lk 4:8
- q Pwt 13:4
- r Pwt 6:13
- s Wj 15:2
Ps 105:45
Obj 19:6
- t 2Sm 7:23
- u Rdz 46:27
Wj 1:5
Dz 7:14
- v Rdz 15:5
Pwt 1:10
Neh 9:23

ROZDZ. 11

- w Pwt 6:5
Pwt 10:12
Mk 12:30
- x Pwt 4:45
- y Pwt 8:5
Heb 12:6
- z Pwt 5:24
Pwt 9:26
- a Wj 13:3
- b Pwt 7:19
Iz 63:12

szpalta 2

- a Pwt 4:34
Neh 9:10
Ps 105:27
- b Wj 14:23
Ps 136:15
Heb 11:29
- c Wj 14:28
Wj 15:4
- d Lb 16:1
Ps 106:17
- e Lb 16:32
- f Pwt 7:19
Pwt 29:3

nał w Egipcie^a na faraonie, królu egipskim, i na całej jego ziemi; **4** ani co uczynił wojskom Egiptu, jego koniom i jego rydwanom wojennym, sprawiając, że na ich oblicza runęły wody Morza Czerwonego, gdy ich ścigali,^b i Jehowa ich zniszczył, po dziś dzień;^c **5** ani co wam czynił na pustkowiu, zanim przyszlście na to miejsce; **6** ani co uczynił Datanowi i Abiramowi,^d synom Eliaba, syna Rubena, gdy ziemia otworzyła swą paszczę i pochłonęła ich oraz ich domowników i ich namioty, jak również wszelką istotę, która szła za nimi pośród całego Izraela;^e **7** bo wasze oczy widziały wszystkie potężne czyny Jehowy, których dokonał.^f

8 „I przestrzegajcie całego przykazania,^g które ci dzisiaj nakazuję, abyście wzrosli w siłę i weszli, i wzięli w posiadanie ziemię, do której się przeprowadzicie, by wziąć ją w posiadanie.^h **9** i abyście przedłużyli swe dniⁱ na ziemi, co do której Jehowa przysiągł waszym praojcom, że da ją im oraz ich potomstwu,^j ziemię mlekiem i miodem płynącą.^k

10 „Gdyż ziemia, do której idziesz, by wziąć ją w posiadanie, nie jest jak ziemia egipska, z której wyszedłeś, gdzie wysiewałeś swe ziarno i musiałeś nawadniać za pomocą nóg – jak ogród warzywny. **11** Lecz ziemia, do której się przeprowadzacie, by wziąć ją w posiadanie, to ziemia gór i dolinnych równin.^l Z deszczu niebios pije wodę; **12** ziemia, o którą się troszczy Jehowa, twój Bóg. Oczywiście Jehowy, twego Boga, stale spoczywają na niej, od początku roku do końca roku.

- g Mt 5:19; h Pwt 1:38; i Pwt 4:40; Ps 91:16; Prz 3:2; Prz 10:27; j Rdz 13:15; Rdz 26:3; Rdz 28:13; Pwt 9:5; k Wj 3:8; Eze 20:6; l Pwt 1:7; Pwt 8:7; Pwt 8:9; m 1Kl 9:3; Ps 33:18; Ps 34:15.

13 „I jeśli istotnie będziecie posłuszni moim przykazaniom,^a które wam dzisiaj nakazuję, i będziecie miłować Jehowę, swego Boga, oraz służyć mu całym swym sercem i całą swą duszą,^b **14** to dam waszej ziemi deszcz w wyznaczonym czasie,^c deszcz jesienny i deszcz wiosenny,^d i będziecie zbierać swe zboże i swe słodkie wino, i swą oliwę. **15** I dam na twoim polu roślinność dla twych zwierząt domowych,^e i będziesz jadł, i się nasycaś.^f **16** Strzeżcie się, żeby czasem wasze serce nie dało się zważyć i żebyście się nie odwrócili i nie oddawali czci innym bogom, i się im nie kłaniali.^h **17** i żeby gniew Jehowy nie zapłonął przeciwko wam, i by on nie zamknął niebios, tak iż nie byłoby deszczuⁱ i ziemia nie wydałaby swego plonu, i musielibyście szybko wyginać z dobrej ziemi, którą wam daje Jehowa.^j

18 „I przyłóżcie te moje słowa do swego serca^k oraz do swej duszy, i przywiążcie je jako znak do swej ręki, i będą wam służyć za przepaskę między waszymi oczami.^l **19** Nauczajcie ich też swoich synów, mówiąc o nich, gdy siedzisz w domu i gdy idziesz drogą, i gdy się kładziesz, i gdy wstajesz.^m **20** I wypisz je na drzwiach swego domu i na swoich bramach.ⁿ **21** żeby liczne były wasze dni i dni waszych synów^o na ziemi, co do której Jehowa przysiągł waszym praojcom, że im ją da^p – jak dni niebios nad ziemią.^q

22 „Bo jeśli będziecie ściśle przestrzegać całego tego przykazania,^r które wam nakazuję, wprowadzając je w czyn, miłując Jehowę, swego Boga,^s chodząc wszystkimi jego drogami^t i lgnąc do niego,^u **23** to Jehowa ze

ROZDZ. 11

- a Wj 15:26
Pwt 6:17
- b Pwt 4:29
Pwt 6:5
Pwt 10:12
Mt 22:37
- c Kpl 26:4
Pwt 28:12
Ps 65:10
Iz 30:23
Jer 14:22
- d Jer 5:24
Jl 2:23
Jak 5:7
- e Ps 104:14
- f Pwt 6:11
Pwt 8:10
Jl 2:19
- g Pwt 29:18
Hi 31:27
Heb 3:12
- h Pwt 8:19
Pwt 30:17
- i Pwt 28:23
1Kl 8:35
2Kn 7:13
Ami 4:7
- j Pwt 4:26
Pwt 8:19
Pwt 30:18
Joz 23:13
- k Pwt 6:6
Ps 37:31
Prz 7:3
Iz 51:7
- l Wj 13:9
Wj 13:16
Pwt 6:8
- m Pwt 4:9
Pwt 6:7
Ps 34:11
Ps 78:5
Prz 22:6
Ef 6:4
- n Pwt 6:9
- o Pwt 4:40
Pwt 6:2
Prz 3:2
Prz 4:10
Prz 9:11
- p Rdz 13:15
- q Ps 72:5
Ps 89:29
- r Pwt 6:17
Pwt 11:13
Kzn 12:13
- s Pwt 6:5
Lk 10:27
- t Joz 22:5
Ps 81:13
Eze 12:10
- u Pwt 10:20
Pwt 13:4

szpalta 2

- a Wj 23:28
Pwt 9:5
Joz 3:10
Ps 44:2
- b Pwt 4:38
Pwt 7:1
Pwt 9:1
- c Joz 1:3
Joz 14:9
- d Rdz 15:18
Wj 23:31
- e Pwt 7:24
Joz 1:5

względem na was wypędzi wszystkie te narody,^a a wy wywłasczycie narody większe i liczniejsze od was.^b **24** Każde miejsce, po którym stąpać będzie spód waszej stopy, będzie wasze.^c Od pustkowi aż po Liban, od Rzeki, rzeki Eufrat, do zachodniego morza będzie wasza granica.^d **25** Nikt się przed wami nie ostoja.^e Jehowa, wasz Bóg, wzbudzi strach przed wami i bojaźń przed wami na obliczu całej ziemi,^f po której będziecie stąpać, tak jak wam obiecał.

26 „Oto kładę dzisiaj przed wami błogosławieństwo i przekleństwo;^g **27** błogosławieństwo, jeśli będziecie posłuszni przykazaniom Jehowy, swego Boga,^h które wam dzisiaj nakazuję; **28** a przekleństwo,ⁱ jeśli nie będziecie posłuszni przykazaniom Jehowy, swego Boga,^j i zboczycie z drogi, co do której wam dzisiaj nakazuję, a będziecie chodzić za innymi bogami, których nie znacie.

29 „Gdy zaś Jehowa, twój Bóg, wprowadzi cię do ziemi, do której idziesz, by wziąć ją w posiadanie,^k udzieliś błogosławieństwa na górze Garizim,^l a przekleństwa na górze Ebal.^m **30** Czyż nie znajdując się one po stronie Jordanu ku zachodowi słońca, w ziemi Kananejczyków mieszkających w Arabie,ⁿ naprzeciw Gilgal,^o obok wielkich drzew More?^p **31** Bo przeprowadzacie się przez Jordan, by wsiedlszy, wziąć w posiadanie ziemię, którą wam daje Jehowa, wasz Bóg, i weźmiecie ją w posiadanie, i będziecie w niej mieszkać.^q **32** I starymnie wprowadzajcie w czyn

f Wj 23:27; Pwt 2:25; Joz 2:9; Joz 5:1; g Pwt 28:2; Pwt 28:15; Pwt 30:1; Pwt 30:15; h Pwt 28:1; Ps 19:11; Iz 1:19; i Kpl 26:16; Iz 1:20; j Rz 2:8; Rz 2:9; k Wj 23:23; Pwt 9:1; i Pwt 27:12; Joz 8:33; m Pwt 27:13; Joz 8:34; n Pwt 1:7; Joz 3:17; Joz 12:3; o 2Kl 4:38; p Rdz 12:6; q Pwt 9:1; Joz 1:11.

wszystkie przepisy oraz sądownicze rozstrzygnięcia,^a które dzisiaj kładę przed wami.^b

12 „Oto przepisy^c i sądownicze rozstrzygnięcia,^d jakie macie starannie wprowadzać w czyn^e w ziemi, którą Jehowa, Bóg twoich praojców, pozwoli ci wziąć w posiadanie – przez wszystkie dni waszego życia na ziemi.^f **2** Macie bezwarunkowo zniszczyć^g wszystkie miejsca, gdzie narody, które wywłaszczacie, służyły swym bogom – na wysokich górach i wzgórzach oraz pod każdym bujnym drzewem.^h **3** I zburzycie ich ołtarze,ⁱ i porozbijacie ich święte słupy,^j a ich święte pale^k macie spalić ogniem i pościnać ryte wizerunki^l ich bogów, i wypicie ich imiona z tego miejsca.^m

4 „Nie wolno wam tak postąpić wobec Jehowy, waszego Boga,ⁿ **5** ale będziecie szukać miejsca, które Jehowa, wasz Bóg, wybierze ze wszystkich waszych plemion, by tam umieścić swe imię, żeby przebywało; i tam będziecie przychodzić.^o **6** I tam będziecie przynosić swoje całopalenia^p i swe ofiary, i swe dziesięciny,^q i daninę ze swej ręki,^r i swe ślubowane dary ofiarne,^s i swe dobrowolne dary ofiarne,^t i pierworodne ze swego stada i ze swej trzody.^u **7** I tam będziecie jeść przed obliczem Jehowy, swego Boga,^v i radować się każdym swym przedsięwzięciem,^w wy i wasi domownicy, gdyż Jehowa, twój Bóg, ci pobłogosławił.

8 „Nie wolno wam czynić według wszystkiego tego, co tu dzisiaj czynimy, każdy to, co jest słuszne w jego oczach,^x **9** gdyż jeszcze nie weszliście do miejsca odpoczynku^y oraz do dziedzictwa, które ci daje Jehowa, twój Bóg,

ROZDZ. 11

a Pwt 4:45
b Pwt 5:32
Pwt 12:32
Ps 119:4
1Jn 5:3

ROZDZ. 12

c Kpl 26:46
Pwt 4:5
d Kpl 19:37
Kpl 25:18
e Pwt 4:40
Pwt 6:1
Jak 1:22
f Pwt 4:10
1Kl 8:40
g Wj 34:13
h Eze 20:28
i Sdz 2:2
Sdz 6:25
j Wj 23:24
2Kl 18:4
k Wj 34:13
1Kl 15:13
2Kl 23:14
2Kl 24:3
l Lb 33:52
Pwt 7:5
Pwt 7:25
m Wj 23:13
Joz 23:7
n Kpl 18:3
Pwt 12:31
2Kl 17:15
o Pwt 26:2
2Kl 7:12
p Kpl 1:3
q Pwt 12:17
Pwt 14:22
r Lb 18:19
Pwt 12:11
s Kpl 7:16
Kpl 22:18
t Kpl 23:38
1Kn 29:9
Ezd 2:68
u Pwt 12:17
Pwt 15:19
v Pwt 14:23
Pwt 15:20
w Kpl 23:40
Pwt 12:12
Pwt 12:18
Pwt 14:26
Ps 32:11
Ps 100:2
Flp 4:4
x Lb 15:39
Sdz 17:6
Prz 21:2
y 1Kl 8:56
1Kn 23:25
Heb 4:8

szpalta 2

a Joz 3:17
b Pwt 4:22
Pwt 9:1
c Pwt 33:28
1Kl 4:25
Ps 4:8
Prz 1:33
d Pwt 12:6
Pwt 14:23
Pwt 16:2
Pwt 26:2

10 I macie się przepawić przez Jordan,^a i mieszkać w ziemi, którą Jehowa, wasz Bóg, daje wam w posiadanie,^b i zapewni wam spokój od wszystkich waszych okolicznych nieprzyjaciół, i będziecie mieszkać bezpiecznie.^c **11** A na miejsce,^d które wybierze Jehowa, wasz Bóg, by tam przebywało jego imię, będziecie przynosić wszystko, co wam nakazuje: wasze całopalenia^e i wasze ofiary, wasze dziesięciny^f i daninę^g waszej ręki, i wszystko, co wyborne z waszych ślubowanych^h darów ofiarnych, które będziecie ślubować Jehowie.

12 I macie się radować przed obliczem Jehowy, swego Boga,ⁱ wy i wasi synowie, i wasze córki, i wasi niewolnicy, i wasze niewolnice oraz Lewita, który jest w waszych bramach, gdyż on nie ma udziału ani dziedzictwa z wami.^j **13** Uważaj, żebyś nie ofiarował swych całopaleń w jakimś innym miejscu, które zobaczysz.^k **14** Lecz w miejscu, które Jehowa wybierze w jednym z twoich plemion, tam masz ofiarować swoje całopalenia i tam masz czynić wszystko, co ci nakazuje.^l

15 „Ilekrót twoja dusza gorąco zapagnie, możesz zarzynać;^m i jedź mięso stosownie do błogosławieństwa Jehowy, twego Boga, którego ci udzielił, we wszystkich twoich bramach. Może je jeść i nieczysty,ⁿ i czysty, podobnie jak gazelę i jelenia.^o **16** Tylko krwi nie wolno wam jeść.^p Masz ją wylać na ziemię jak wodę.^q **17** Nie będzie ci wolno jeść w twoich

e Kpl 1:3; f Pwt 14:22; Pwt 26:12; g Lb 18:19; Pwt 12:6; h Kpl 7:16; Kpl 22:18; i Pwt 14:26; 1Kl 8:66; Neh 8:10; Flp 4:4; j Lb 18:24; Pwt 10:9; Pwt 14:29; Joz 13:14; k Kpl 17:4; 1Kl 12:28; 12Kn 7:12; m Pwt 12:21; Pwt 14:26; n Kpl 5:2; Kpl 13:3; o Pwt 14:5; Pwt 15:22; p Rdz 9:4; Kpl 7:26; Kpl 17:10; Pwt 15:23; 1Sm 14:33; Eze 33:25; Dz 15:29; q Kpl 17:13; Pwt 15:23.

bramach dziesięciny z twego zboża^a ani z twego młodego wina, ani z twej oliwy, ani pierworodnych z twego stada oraz z twej trzody,^b ani żadnego z twoich ślubowanych darów ofiarnych, które będziesz ślubował, ani twoich dobrowolnych darów ofiarnych,^c ani daniny twej ręki.^d **18** Lecz będziesz to jadł przed obliczem Jehowy, swego Boga, w miejscu, które Jehowa, twój Bóg, wybierze,^e ty i twój syn, i twoja córka, i twój niewolnik, i twoja niewolnica, i Lewita, który jest w twoich bramach; i będziesz się radował^f przed obliczem Jehowy, swego Boga, każdym swoim przedsięwzięciem. **19** Uważaj, żebyś nie zaniedbywał Lewity^g przez wszystkie swoje dni na swej ziemi.

20 „Gdy Jehowa, twój Bóg, rozszerzy twoje terytorium,^h tak jak ci obiecał,ⁱ i ty powiesz: „Niechże sobie zjem mięsa”, gdyż twoja dusza gorąco zapagnie jeść mięso, to ilekroć dusza twoja gorąco tego zapagnie, możesz jeść mięso.^j

21 Jeżeli miejsce, które Jehowa, twój Bóg, wybierze, by tam umieścić swe imię,^k będzie daleko od ciebie, to zarzkniesz coś ze swego stada lub coś ze swej trzody, które ci dał Jehowa, tak jak ci nakazałem, i będziesz jadł w swoich bramach, ilekroć gorąco tego zapagnie twoja dusza.^l **22** Będziesz to jadł tylko tak, jak się je gazelę i jelenia:^m mogą to jeść razem nieczystyⁿ i czysty. **23** Tylko bądź stanowczo zdecydowany nie jeść krwi,^o gdyż krew jest duszą^p i nie wolno ci jeść duszy wraz z mięsem. **24** Nie wolno ci jej jeść. Masz ją wylać na ziemię jak wodę.^q **25** Nie wolno ci jej jeść, żeby się dobrze wiodło tobie^r oraz twojemu synowi po tobie, będziesz bowiem czynił to, co słuszne w oczach Jehowy.^s **26** Tylko

ROZDZ. 12

- a Pwt 14:22
- b Pwt 12:6
Pwt 14:23
- c Kpl 23:38
- d Lb 18:11
- e Pwt 12:11
Pwt 14:23
- f Pwt 12:7
Pwt 12:12
Flp 3:1
- g Lb 18:21
Pwt 14:27
2Kn 31:4
Neh 10:38
Mal 3:8
- h 1Kl 4:21
- i Rdz 15:18
Wj 34:24
Pwt 11:24
- j Kpl 11:2
Pwt 14:4
- k Pwt 14:23
2Kn 7:12
- l Pwt 12:15
- m Pwt 14:5
Pwt 15:22
- n Kpl 15:3
Kpl 15:16
- o Kpl 3:17
Pwt 12:16
- p Rdz 9:4
Kpl 17:11
Kpl 17:14
- q Kpl 17:13
Pwt 15:23
- r Pwt 4:40
Iz 3:10
- s Pwt 6:18
Pwt 13:18

szpalta 2

- a Lb 5:9
Lb 18:19
- b Kpl 22:18
- c Pwt 12:11
- d Kpl 1:9
- e Kpl 17:11
- f Kpl 4:30
- g Ps 89:31
Ps 105:45
1Jn 5:3
- h Gal 6:7
- i Prz 4:4
- j Wj 23:23
Pwt 9:3
Pwt 19:1
Ps 44:2
Ps 78:55
- k Pwt 6:10
Ps 105:44
- l Pwt 7:16
Ps 106:36
Eze 20:28
Ef 4:17
- m Kpl 18:3
Pwt 12:4
- n Kpl 18:21
Kpl 20:2
Pwt 18:10
2Kl 17:15
Jer 32:35
- o Pwt 5:1
Joz 22:5
Ps 119:4

swe święte rzeczy,^a które staną się twoją własnością, i swe ślubowane dary ofiarne^b masz nieść i przyjdź na miejsce, które Jehowa wybierze.^c **27** I złóż swoje całopalenia,^d mięso i krew,^e na ołtarzu Jehowy, swego Boga; a krew twoich ofiar ma być wylana przed ołtarz Jehowy,^f twego Boga, ale mięso możesz jeść.

28 „Uważaj i bądź posłuszny wszystkim tym słowom, które ci nakazuję,^g żeby się dobrze wiodło tobie^h oraz twojemu synowi po tobie po czas niezmierzony, będziesz bowiem czynił to, co dobre i słuszne w oczach Jehowy, twego Boga.ⁱ

29 „Gdy Jehowa, twój Bóg, wytraci przed tobą narody, do których się udajesz, by je wywłaszczyć,^j to je wywłasczysz i będziesz mieszkał w ich ziemi.^k **30** Uważaj, żebyś po nich nie wpadł w sidło,^l gdy już zostaną unicestwione przed tobą, i żebyś nie pytał o ich bogów, mówiąc: „Jak te narody służyły swym bogom? Ja też tak uczynię”.^m

31 Nie wolno ci tak czynić Jehowie, swemu Bogu,ⁿ gdyż one czyniły swoim bogom wszystko, co obrzydliwe dla Jehowy i czego on nienawidzi, bo nawet swoich synów i córki palą w ogniu dla swych bogów.^o **32** Każde słowo, które wam nakazuję, macie pilnie wprowadzić w czyn.^p Nie wolno wam do niego nic dodać ani z niego nic ująć.^q

13 „Jeśli powstanie pośród ciebie jakiś prorok^r lub ktoś, komu śnił się jakiś sen, i ukaze ci znak lub proroczy cud,^s **2** i spełni się ten znak lub proroczy cud, o których ci powiedział,^t mówiąc: „Idźmy za in-

p Pwt 4:2; Joz 1:7; Prz 30:6; **ROZDZ. 13** q Pwt 18:22; Jer 6:13; Eze 13:2; Za 13:4; r Jer 23:25; Jer 27:9; s Mk 13:22; 2Ts 2:9; t Jer 28:9; Mt 7:22.

nymi bogami, których nie znasz, i służyć im'. **3** to nie wolno ci słuchać słów tego proroka ani tego, komu śnił się ten sen,^a gdyż Jehowa, wasz Bóg, wystawia was na próbę,^b by się dowiedzieć, czy miłujecie Jehowę, swego Boga, całym swym sercem i całą swą duszą.^c **4** Macie chodzić za Jehową, swym Bogiem, i macie się go bać, i macie przestrzegać jego przykazań, i macie słuchać jego głosu, i jemu macie służyć oraz do niego macie lgnąć.^d **5** A ów prorok^e lub ten, komu śnił się sen, ma zostać uśmiercony,^f namawiał bowiem do buntu przeciwko Jehowie, waszemu Bogu – egipskiej i wykupił cię z domu niewolników – by sprowadzić cię z drogi, po której Jehowa, twój Bóg, nakazał ci kroczyć;^g i usuniesz zło spośród siebie.^h

6 „Gdyby twój brat, syn twojej matki, albo twój syn lub twoja córka, lub twoja umiłowana żona, lub twój towarzysz, który jest jak twoja dusza,ⁱ po kryjomu próbował cię zwiść, mówiąc: „Chodźmy i słuźmy innym bogom”,^j których nie znasz ani ty, ani twoi praojcowie, **7** jakimś bogom ludów, które są dookoła was, tych blisko ciebie lub tych daleko od ciebie, od jednego krańca tej ziemi po drugi kraniec tej ziemi, **8** nie wolno ci się przychylić do jego życzenia ani go usłuchać,^k ani nie powinno się użalić nad nim twoje oko, ani nie wolno ci okazać współczucia,^l ani go chronić; **9** lecz bezwarunkowo masz go zabić.^m Najpierw ma się na niego podnieść twoja ręka, by go uśmiercić, a potem ręka całego ludu.ⁿ **10** I ukamienujesz go kamieniami, i umrze,^o ponieważ usiłował odwrócić cię od Jehowy, twego Boga, który cię

ROZDZ. 13

- a Iz 8:19
- b Pwt 8:2
Ps 66:10
Mt 24:24
1Ko 11:19
2Ts 2:11
- c Pwt 6:5
Pwt 10:12
Mt 22:37
- d Pwt 10:20
- e Iz 9:15
- f Pwt 18:20
Jer 14:14
Za 13:3
- g Pwt 6:14
- h Pwt 17:7
1Ko 5:13
- i 1Sm 18:1
- j 1Kl 11:4
2Pt 2:1
- k Prz 1:10
Gal 1:8
- l Eze 9:5
- m Wj 22:20
Wj 32:27
Lb 25:5
- n Pwt 17:7
- o Kpl 20:2
Kpl 20:27
Pwt 17:5

szpalta 2

- a Wj 13:3
- b Pwt 17:13
Pwt 19:20
1Tm 1:20
1Tm 5:20
- c 1Sm 2:12
1Kl 21:10
Judy 19
- d 2Kl 17:21
- e Pwt 17:4
Pwt 19:15
1Tm 5:19
Heb 10:28
- f 2Kn 28:6
- g Wj 22:20
Kpl 27:28
- h Joz 6:24
- i Joz 8:28
Jer 49:2
Mi 1:6
- j Joz 6:18
Joz 7:1
- k Joz 7:26
Joz 22:20
- l Wj 33:19
Ps 78:38
- m Rdz 22:17
Rdz 26:4
Rdz 28:14
- n Pwt 12:32
Neh 1:5
Ps 119:4
1Jn 5:3
- o Wj 15:26
Pwt 6:18

ROZDZ. 14

- p Iz 63:16
Iz 64:8
Jer 3:19
1Ko 8:6
- q Kpl 19:28
Jer 16:6
- r Kpl 21:5

wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewolników.^a **11** Wtedy cały Izrael usłyszy i się przełęknie, i nie będą ponownie czynić pośród ciebie niczego takiego, jak to zło.^b

12 „Jeśli usłyszysz, że w jednym z twoich miast, które daje ci Jehowa, twój Bóg, byś tam mieszkał, powiedziano: **13** „Wyszli spośród ciebie nicponie,^c żeby próbować odwrócić mieszkańców swego miasta,^d mówiąc: „Chodźmy i słuźmy innym bogom”, których nie znaliśmy’, **14** to będziesz szukał i dociekał, i dokładnie wypytawał;^e i jeśli ta rzecz się potwierdzi jako prawda, że dopuszczono się pośród ciebie tej obrzydliwości, **15** to mieszkańców tego miasta masz bezwarunkowo wybić ostrzem miecza.^f Zarówno je samo, jak i wszystko, co w nim jest, oraz jego zwierzęta domowe przeznacz na zagładę^g od ostrza miecza. **16** A cały łup z niego masz zebrać na środku jego placu, miasto^h zaś oraz cały łup z niego spal ogniem jako całopalenie dla Jehowy, twego Boga, i niech się ono stanie rumowiskiem po czas niezmierny.ⁱ Nigdy nie ma zostać odbudowane. **17** I nie usłignętego pod klątwą nie ma przylgnąć do twej ręki,^j żeby Jehowa mógł zaniechać swego płonącego gniewu^k i okazać ci miłosierdzie,^l i cię rozmnożyć, tak jak przysiągł twoim praojcom.^m **18** Masz bowiem słuchać głosu Jehowy, swego Boga, przestrzegając wszystkich jego przykazań,ⁿ które ci dzisiaj nakazuję, by czynić to, co słuszne w oczach Jehowy, twego Boga.^o

14 „Jesteście synami Jehowy, waszego Boga.^p Nie wolno wam robić nacięć^q na sobie ani robić łysiny^r na swych czołach ze

względem na zmarłego. **2** Jesteś bowiem ludem świętym^a dla Jehowy, twego Boga, i Jehowa wybrał cię, abyś był jego ludem, szczególną własnością,^b ze wszystkich ludów, które są na powierzchni ziemi.

3 „Nie wolno ci jeść nie obrzydlonego.^c **4** Oto zwierzęta, które możecie jeść:^d byk, owca i koza, **5** jeleni i gazela, i sarna,^e i koziorożec, i antylopa, i dzika owca, i kozica; **6** i każde zwierzę, które ma rozdzielone kopyto i którego kopyto rozwidła się na dwie racice, każde przeżuujące pokarm pośród zwierząt.^f To możecie jeść. **7** Tylko takich oto nie wolno wam jeść z tych, które przeżuwają pokarm albo mają kopyto rozdzielone, rozszczerzone: wielbłąd^g i zająca,^h i góralka,ⁱ ponieważ przeżuwają pokarm, lecz nie mają rozdzielonego kopyta. Są dla was nieczyste. **8** Również ślina jest nieczysta. **9** Również świnia,^j ponieważ ma rozdzielone kopyto, lecz nie przeżuwa pokarmu. Jest dla was nieczysta. Nic z ich mięsa nie wolno wam jeść, a ich padliny nie wolno wam dotykać.^k

9 „Oto, co możecie jeść ze wszystkiego, co jest w wodach: wszystko, co ma pletwy i łuski, możecie jeść.^l **10** Tego zaś, co nie ma pletw i łusek, nie wolno wam jeść.^m Jest to dla was nieczyste.

11 „Każdego czystego ptaka możecie jeść. **12** Lecz oto te, których wam nie wolno jeść: orzeł i rybołów, i sęp kasztanowaty,ⁿ **13** i kania ruda, i kania czarna,^o i kania według swego rodzaju; **14** i wszelki kruk^p według swego rodzaju; **15** i struś,^q i sowa, i mewa, i sokół według swego rodzaju; **16** i pójdzka, i sowa uszata,^r i łabędź, **17** i pelikan,^s i sęp, i kormoran, **18** i bocian,

ROZDZ. 14

a Wj 19:6
Kpl 19:2
Kpl 20:26
Pwt 28:9
Ezd 9:2
1Pt 1:15

b Wj 19:5
Pwt 7:6
Pwt 26:18

c Kpl 11:43
Kpl 20:25
Eze 4:14
Dz 10:14

d Kpl 11:2

e 1Kl 4:23

f Kpl 11:3

g Kpl 11:4

h Kpl 11:6

i Kpl 11:5

j Kpl 11:7
Iz 65:4
Iz 66:17

k Kpl 11:8

l Kpl 11:9

m Kpl 11:10

n Kpl 11:13

o Kpl 11:14

p Kpl 11:15

q Kpl 11:16

r Kpl 11:17

s Kpl 11:18

szpalta 2

a Kpl 11:19

b Kpl 11:20

c Wj 22:31
Kpl 17:15
Kpl 22:8
Eze 4:14

d Wj 23:19
Wj 34:26

e Pwt 12:11
Pwt 26:12

f Pwt 12:6

g Pwt 12:17
Pwt 15:19

h Ps 5:7
Ps 19:9
Ps 111:10

Prz 8:13
Iz 8:13
Heb 12:28

i Wj 23:31
Pwt 11:24
Pwt 12:21

j Pwt 12:5

k Wj 23:25
Pwt 28:5
Prz 10:22
Mal 3:10

l Pwt 12:15

m Lb 28:7

n Pwt 12:7
Pwt 26:11
Ps 100:2

i czapla według swego rodzaju, i dudek, i nietoperz.^a **19** A każde rojące się skrzydlate stworzenie jest dla was nieczyste.^b Nie należy ich jeść. **20** Każde czyste stworzenie latające możecie jeść.

21 „Nie wolno wam jeść mięsa z żadnej padliny.^c Możesz je dać osiadłemu przybyszowi, który jest w twoich bramach, i on będzie je jadł; lub można je sprzedać cudzoziemcowi, gdyż jesteś ludem świętym dla Jehowy, swego Boga.

„Nie wolno ci gotować koźlęcia w mleku jego matki.^d

22 „Bezwarunkowo masz dawać dziesięcinę z całego zbioru swego nasienia, które rok w rok wyrasta na polu.^e **23** A przed obliczem Jehowy, swego Boga, w miejscu, które on wybierze, by tam przebywało jego imię, będziesz dawać dziesięcinę ze swego zboża,^f swego młodego wina i swej oliwy oraz pierwotnych ze swego stada i swej trzody;^g żebyś się nauczył stale bać Jehowy, swego Boga.^h

24 „A gdyby droga była dla ciebie zbyt długa,ⁱ gdyż nie zdołałbyś tego zanieść, ponieważ miejsce, które wybierze Jehowa, twój Bóg, by tam umieścić swe imię,^j byłoby dla ciebie zbyt daleko (gdyż Jehowa, twój Bóg, będzie ci błogosławił),^k **25** spieniężysz to, a pieniądze zawiniiesz w swej ręce i udasz się na miejsce, które wybierze Jehowa, twój Bóg. **26** I wydasz te pieniądze na to, czego twa dusza usilnie zapagnie^l z bydła i owiec, i kóz, i wina, i odurzającego napoju,^m i ze wszystkiego, o co by cię poprosiła twa dusza; i masz tam jeść przed obliczem Jehowy, swego Boga, i się radować,ⁿ ty i twoi domownicy. **27** A Lewity, którzy jest w twoich bramach, nie

wolno ci zaniedbywać,^a bo nie ma on z tobą żadnego działu ani dziedzictwa.^b

28 „Po upływie trzech lat wyniesiesz całą dziesięcinę z tego, co zebrałeś w owym roku,^c i złożysz ją w swoich bramach. **29** A Lewita,^d ponieważ nie ma z tobą żadnego działu ani dziedzictwa, a także osiadły przybysz^e i chłopiec nie mający ojca, i wdowa,^f którzy są w twoich bramach, przyjdą i będą jedli, i się nasycą; żeby Jehowa, twój Bóg, błogosławił^g ci w każdym czynie^h twojej ręki, którego będziesz dokonywał.

15 „Po upływie każdego siódmego roku masz dokonać uwolnienia. **2** A oto sposób uwolnienia:ⁱ każdy wierzyciel uwolni bliźniego od długu, który mu pozwolił zaciągnąć. Od swego bliźniego ani od swego brata nie będzie się domagał spłaty,^j gdyż będzie obwołane uwolnienie ze względu na Jehowę.^k **3** Od cudzoziemca^l możesz się domagać spłaty; ale cokolwiek twojego byłoby u twego brata, niech twoja ręka to uwolni. **4** Jednakże nikt u ciebie nie powinien zubożeć, gdyż Jehowa niewątpliwie będzie ci błogosławił^m w ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, daje ci jako dziedzictwo, byś wziął ją w posiadanie.ⁿ **5** Tylko jeśli będziesz pilnie słuchał głosu Jehowy, swego Boga, by dbać o wprowadzenie w czyn całego tego przykazania, które ci dzisiaj nakazuje.^o **6** Bo Jehowa, twój Bóg, będzie ci błogosławił, tak jak ci obiecał, i będziesz pożyczal^p pod zastaw wielu narodom, podczas gdy sam nie będziesz się zapożyczał; i będziesz panował nad wieloma narodami, podczas gdy one nie będą nad tobą panować.^q

ROZDZ. 14

- a Lb 18:21
Pwt 12:19
2Kń 31:4
1Kõ 9:13
- b Lb 18:20
Lb 26:62
Pwt 10:9
Joz 14:3
- c Pwt 26:12
- d Pwt 12:12
- e Wj 22:21
Pwt 10:18
- f Pwt 26:12
Jak 1:27
- g Pwt 15:10
Ps 41:1
Mał 3:10
- h Prz 11:24
Prz 19:17
Lk 6:35

ROZDZ. 15

- i Kpl 25:2
- j Jak 2:13
- k Pwt 31:10
- l Wj 12:43
Pwt 14:21
Pwt 23:20
- m Pwt 14:29
Pwt 28:8
Prz 11:25
Prz 14:21
Prz 28:27
- n Lb 33:53
Ps 135:12
- o Pwt 4:40
Joz 1:7
Iz 1:19
- p Pwt 28:12
Prz 22:7
- q Pwt 28:13
1Kl 4:24

szpalta 2

- a Prz 21:13
Jak 2:16
1Jn 3:17
- b Kpl 25:35
Ps 37:26
Prz 19:17
Mt 5:42
Lk 6:35
Gal 2:10
- c Prz 4:23
Jer 17:10
Mt 15:19
- d Pwt 15:1
- e Prz 28:22
1Pt 4:9
- f Wj 22:23
Pwt 24:15
Hi 34:28
Prz 21:13
Jak 5:4
- g Mt 25:45
Jak 4:17
- h Dz 20:35
2Kõ 9:7
1Tm 6:18
Heb 13:16
- i Pwt 15:4
Pwt 24:19
Ps 41:1
Prz 22:9
Iz 32:8
2Kõ 9:8
- j Mt 26:11

7 „Gdyby któryś z twoich braci zubożał u ciebie w jednym z twoich miast, w twojej ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg, nie wolno ci zatwardzić swego serca ani zamykać ręki przed swym ubogim bratem.^a **8** Masz bowiem szczerze otworzyć przed nim swą rękę^b i pożyczyć mu pod zastaw tyle, ile potrzebuje – tego, czego mu brakuje. **9** Uważaj, żeby w twym sercu nie powstało nikczemne słowo,^c mówiące: „Przybliżył się siódmy rok, rok uwolnienia”,^d i żeby twoje oko nie stało się skąpe dla twego uboższego brata,^e tak iż nic byś mu nie dał, a on musiałby wołać do Jehowy przeciwko tobie,^f i byłoby to grzechem z twojej strony.^g **10** Masz mu bezwarunkowo dać,^h a twoje serce nie ma być skąpe w dawaniu mu, gdyż za to Jehowa, twój Bóg, będzie ci błogosławił w każdym twoim czynie i w każdym twoim przedsięwzięciu.ⁱ **11** Ubogiego bowiem nigdy nie zabraknie w tej ziemi.^j Dlatego ci nakazuję, mówiąc: „Masz szczerze otworzyć rękę przed swym uciśnionym i ubogim bratem w twojej ziemi”.^k

12 „Gdyby ci został sprzedany twój brat, Hebrajczyk lub Hebrajka,^l i służył ci sześć lat, to w siódmym roku odeślesz go od siebie jako człowieka wolnego.^m **13** A gdybyś odsyłał go od siebie jako człowieka wolnego, nie wolno ci go odesłać z pustymi rękami.ⁿ **14** Zaopatrzysz go w coś ze swej trzody i ze swego klepiska, i ze swej tłoczni oliwnej i winnej. Dasz mu stosownie do tego, jak ci pobłogosławił Jehowa, twój Bóg.^o **15** I pamiętaj,

k Prz 3:27; Mt 5:42; Lk 12:33; Dz 2:45; 1Wj 21:2; Kpl 25:39; m Pwt 15:1; Jer 34:14; n Wj 3:21; Wj 12:36; Prz 3:27; Kol 4:1; o Prz 10:22; Dz 20:35.

że byłeś niewolnikiem w ziemi egipskiej, a Jehowa, twój Bóg, cię wykupił.^a Dlatego ci to dzisiaj nakazuje.

16 „A jeśli on ci powie: „Nie odejdę od ciebie!”, gdyż miłuje ciebie i twoich domowników, ponieważ mu się u ciebie dobrze wiodło,^b **17** to weźmiesz szydło i przebijesz nim jego ucho, przyłożywszy je do drzwi, i będzie twoim niewolnikiem po czas niezmierny.^c Tak samo postąpisz też ze swoją niewolnicą. **18** Nie powinno to być czymś przykrym w twoich oczach, gdy go odsyłasz od siebie jako człowieka wolnego;^d wszak sześć lat służył ci za podwójną wartość najemnika,^e a Jehowa, twój Bóg, błogosławił ci we wszystkim, co czyniłeś.^f

19 „Każdego pierworodnego samca, który się urodzi w twym stadzie i w twej trzodzie, uświęcisz dla Jehowy, swego Boga.^g Nie wolno ci wykonywać żadnej pracy pierworodnym twego byka ani strzyc pierworodnego z twej trzody.^h **20** Rok w rok będziesz je jadł, ty i twoi domownicy, przed obliczem Jehowy, swego Boga, w miejscu, które wybierze Jehowa.ⁱ **21** A gdyby miał jakąś wadę – był kulawy lub ślepy – jakkolwiek odrażającą wadę, nie wolno ci ofiarować go Jehowie, swemu Bogu.^j **22** Będziesz go jadł w swych bramach, nieczysty wraz z czystym,^k jak gazelę i jak jelenia.^l **23** Tylko jego krwi nie wolno ci jeść.^m Masz ją wylać na ziemię jak wodę.ⁿ

16 „Niech będzie przestrzeżony miesiąc Abib^o i masz obchodzić Paschę dla Jehowy, swego Boga,^p gdyż w miesiącu Abib Jehowa, twój Bóg, wprowadził cię w nocy z Egiptu.^q **2** I składać będziesz w ofierze

ROZDZ. 15

- a Wj 20:2
Pwt 5:15
Mt 18:33
- b Wj 21:5
Wj 21:6
- d Pwt 15:10
- e Kpl 19:13
Pwt 24:15
- f Rdz 30:30
- g Wj 13:2
Wj 34:19
Kpl 27:26
Lb 3:13
Lb 18:15
Lb 18:17
- h Wj 22:30
Pwt 12:6
- i Pwt 12:5
Pwt 14:23
Pwt 16:11
- j Kpl 22:20
Pwt 17:1
Mal 1:8
Heb 9:14
- k Pwt 12:15
Pwt 12:22
- l Pwt 14:5
1Kl 4:23
- m Rdz 9:4
Kpl 7:26
Kpl 17:10
1Sm 14:33
Dz 15:20
- n Kpl 17:13
Pwt 12:16

ROZDZ. 16

- o Wj 12:2
Wj 13:4
- p Wj 12:14
Kpl 23:5
Lb 9:2
Lb 28:16
1Ko 5:7
Heb 11:28
- q Wj 34:18

szpalta 2

- a Mt 26:17
Łk 22:7
- b Wj 12:5
2Kn 35:7
- c Pwt 12:5
1Kl 8:29
- d Wj 13:3
Kpl 23:6
Lb 28:17
1Ko 5:8
- e Wj 12:33
- f Wj 12:14
Wj 13:8
Wj 13:9
- g Wj 12:15
Wj 13:7
- h Wj 12:10
Wj 34:25
- i Pwt 16:2
- j Wj 12:6
Lb 9:3
Mt 26:20
- k Wj 12:8
2Kn 35:13
- l 2Kl 23:23
Jn 2:13
Jn 11:55
- m Wj 12:16
Kpl 23:8

Jehowie, swemu Bogu,^a paschę z trzody i ze stada,^b w miejscu, które wybierze Jehowa, by tam przebywało jego imię.^c **3** Przez siedem dni nie wolno ci jeść z nią niczego, co jest na zakwasie.^d Razem z nią masz jeść praśniki, chleb udręki, gdyż w pośpiechu wyszedłeś z ziemi egipskiej^e – żebyś przez wszystkie dni swego życia pamiętał dzień swego wyjścia z ziemi egipskiej.^f **4** I przez siedem dni nie może być widziany w całym twoim terytorium żaden zaczyn^g ani nie może pozostać przez całą noc aż do rana nic z mięsa, które będziesz składał w ofierze wieczorem pierwszego dnia.^h **5** Nie będzie ci wolno składać w ofierze paschy w żadnym z twych miast, które ci daje Jehowa, twój Bóg. **6** Ale w miejscu, które wybierze Jehowa, twój Bóg, by tam przebywało jego imię,ⁱ masz składać w ofierze paschę wieczorem, gdy tylko zajdzie słońce,^j w wyznaczonym czasie twego wyjścia z Egiptu. **7** I będziesz przygotowywał oraz jadł^k w miejscu, które wybierze Jehowa, twój Bóg,^l a rano zawrócisz i pójdziesz do swoich namiotów. **8** Sześć dni masz jeść praśniki; a dnia siódmego będzie uroczyste zgromadzenie dla Jehowy, twego Boga.^m Nie wolno ci wykonywać żadnej pracy. **9** „Odliczysz sobie siedem tygodni. Od czasu, gdy się po raz pierwszy zapuści sierp w zboże na pniu, zaczniesz liczyć siedem tygodni.ⁿ **10** Potem będziesz obchodził Święto Tygodni dla Jehowy, swego Boga,^o stosownie do dobrowolnego daru ofiarnego twej ręki, który dasz, tak jak Jehowa, twój Bóg, ci pobłogosławi.^p **11** I będziesz się radował przed obliczem Jehowy, swego Boga,^q ty

n Wj 23:16; Wj 34:22; Kpl 23:15; o Lb 28:26; 2Kn 8:13; p Pwt 16:17; 1Ko 16:2; 2Ko 8:12; q Pwt 12:7.

i twój syn, i twoja córka, i twój niewolnik, i twoja niewolnica, Lewita będący w twoich bramach i osiadły przybysz,^a a także chłopiec nie mający ojca^b oraz wdowa,^c którzy są u ciebie – w miejscu, które wybierze Jehowa, twój Bóg, by tam przebywało jego imię.^d **12** Pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w Egipcie,^e i przestrzegaj tych przepisów oraz wprowadzaj je w czyn.^f

13 „Święto Szalasów^g będziesz obchodził przez siedem dni, gdy dokonasz zbioru ze swego klepiska oraz ze swej tłoczni oliwnej i winnej. **14** A podczas swego święta będziesz się radował,^h ty i twój syn, i twoja córka, i twój niewolnik, i twoja niewolnica, i Lewita, i osiadły przybysz, a także chłopiec nie mający ojca oraz wdowa, którzy są w twoich bramach. **15** Siedem dni będziesz obchodził świętoⁱ dla Jehowy, swego Boga, w miejscu, które Jehowa wybierze, gdyż Jehowa, twój Bóg, będzie ci błogosławił^j w całym twoim zbiorze i w każdym czynie twej ręki; tylko masz się radować.^k

16 „Trzy razy w roku każdy mężczyzna ma się ukazać przed obliczem Jehowy, twego Boga, w miejscu, które on wybierze:^l podczas Święta Przaśników^m i podczas Święta Tygodni,ⁿ i podczas Święta Szalasów,^o a nikt nie powinien ukazać się przed obliczem Jehowy z pustymi rękami.^p **17** Dar z ręki każdego ma być proporcjonalny do błogosławieństwa, którego ci udzielił Jehowa, twój Bóg.^q

18 „Masz sobie ustanowić sędziów^r i urzędników^s we wszystkich swoich bramach, które Jehowa, twój Bóg, daje ci według twoich plemion, i będą sędzić lud prawym sądem. **19** Nie wolno ci wypaczyć sądu.^t Nie wolno ci

ROZDZ. 16

- a Lb 15:16
- b Pwt 10:18
- c Jak 1:27
- d Pwt 12:5
- e Rdz 15:13
- Wj 3:7
- Pwt 5:15
- f Kzn 12:13
- 1Jn 5:3
- g Wj 23:16
- Kpl 23:34
- Lb 29:12
- Pwt 31:10
- Za 14:16
- Jn 7:2
- h Kpl 23:40
- Pwt 12:12
- Pwt 26:11
- Neh 8:10
- Neh 8:17
- Kzn 5:18
- i Kpl 23:36
- Neh 8:18
- j Pwt 7:13
- Pwt 28:8
- Pwt 30:16
- k Flp 4:4
- 1Ts 5:16
- l Wj 23:14
- Wj 34:23
- m Wj 23:15
- Kpl 23:6
- Lb 28:17
- n Pwt 16:10
- o Pwt 16:13
- p Wj 23:15
- Wj 34:20
- Ps 96:8
- q Pwt 16:10
- 2Kto 8:12
- r Wj 18:26
- Pwt 1:16
- 2Kn 19:5
- s Lb 11:16
- 1Kn 23:4
- t Wj 23:2
- Kpl 19:15
- 1Sm 8:3

szpalta 2

- a Pwt 1:17
- Prz 24:23
- Dz 10:34
- b Wj 23:8
- 1Sm 12:3
- Kzn 7:7
- Am 5:12
- c Pwt 25:16
- Eze 18:8
- Mi 6:8
- d Pwt 4:1
- e Wj 34:13
- Sdz 3:7
- 2Kn 33:3
- f Wj 23:24
- Kpl 26:1
- Pwt 12:3
- g Pwt 12:31
- Jer 44:4

ROZDZ. 17

- h Kpl 22:20
- Pwt 15:21
- Mal 1:8
- i Pwt 4:23
- Pwt 13:6
- Sdz 2:20

być stronniczym^a ani brać łapówki, bo łapówka zaślepią mędrcom oczy^b i nagina słowa prawych. **20** O sprawiedliwość – o sprawiedliwość masz zabiegać,^c żebyś pozostał przy życiu i wziął w posiadanie ziemię, którą ci daje Jehowa, twój Bóg.^d

21 „Nie wolno ci zasadzić sobie żadnego drzewa, by stanowiło święty pal obok ołtarza Jehowy, twego Boga, który sobie zbudujesz.^e

22 „Nie wolno ci też postawić sobie świętego słupa,^f rzeczy, której Jehowa, twój Bóg, nienawidzi.^g

17 „Nie wolno ci składać w ofierze Jehowie, twemu Bogu, byka ani owcy, które mają jakąś wadę, coś odrażającego; jest to bowiem obrzydliwością dla Jehowy, twego Boga.^h

2 „Jeżeli pośród ciebie w jednym z twoich miast, które ci daje Jehowa, twój Bóg, znajdzie się ktoś – mężczyzna albo kobieta – kto dopuszcza się czegoś złego w oczach Jehowy, twego Boga, naruszając jego przymierze,ⁱ **3** oraz idzie i oddaje cześć innym bogom, i kłania się im lub słońcu, lub księżycowi, lub całemu zastępowi niebios,^j czego nie nakazałem,^k **4** i zostanie ci to powiedziane, a ty, usłyszawszy o tym, dokładnie zbadasz i oto rzecz ta potwierdzi się jako prawda,^l że dopuszczono się w Izraelu tej obrzydliwości, **5** to taką osobę – tego mężczyznę lub tę kobietę – która się dopuściła tego zła, wyprowadzisz do swoich bram, tak, tego mężczyznę lub tę kobietę, i ukamienujesz kamieniami, i ktoś taki umrze.^m **6** Na podstawie wypowiedzi dwóch świadków lub trzech świadkówⁿ ma

j Pwt 4:19; Jer 8:2; Eze 8:16; k Jer 7:18; Jer 19:5; l Pwt 13:14; Jn 7:51; m Pwt 13:10; n Lb 35:30; Mt 18:16; Jn 8:17; 2Kto 13:1; 1Tm 5:19; Heb 10:28.

zostać uśmiercony ten, kto miałby umrzeć. Nie zostanie uśmiercony na podstawie wypowiedzi jednego świadka.^a **7** Najpierw ręka świadków ma się podnieść na niego, by go uśmiercić, a potem ręka całego ludu;^b i usuniesz spośród siebie zło.^c

8 „Jeśli zbyt trudna będzie dla ciebie jakaś sprawa wymagająca sądowiczego rozstrzygnięcia,^d taka, w której przelana została krew,^e w której wysunęto roszczenie prawne^f lub dopuszczono się przemocy – sporne^g sprawy w twoich bramach – to wstaniesz i pójdziesz na miejsce, które wybierze Jehowa, twój Bóg,^h **9** i udasz się do kapłanów,ⁱ Lewitów, i do sędziego,^j który będzie urzędował w owych dniach, i się zapytasz, a oni przekażą ci słowo sądowiczego rozstrzygnięcia.^k **10** Potem postąpisz zgodnie ze słowem, jakie ci przekażą z tego miejsca, które wybierze Jehowa; i zadbasz o to, by postąpić zgodnie ze wszystkim, o czym cię pouczą. **11** Postąpisz zgodnie z prawem, na które ci wskażą, i zgodnie z sądowicznym rozstrzygnięciem, które ci oznajmią.^l Nie wolno ci zboczyć na prawo ani na lewo od słowa, które ci przekażą.^m **12** A mężczyzna zachowujący się zuchwale i nie słuchający kapłana, który stoi, by tam pełnić służbę dla Jehowy, twego Boga, ani sędziegoⁿ – mężczyzna ten umrze;^o i usuniesz z Izraela zło.^p **13** A cały lud usłyszy i się zleknie,^q i już nie będą postępować zuchwale.

14 „Gdy w końcu wejdiesz do ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg, i wezmiesz ją w posiadanie, i zamieszkaś w niej,^r i powiesz: „Ustanowię nad sobą króla, jak wszystkie okoliczne narody“;^s

ROZDZ. 17

- a Pwt 19:15
- b Pwt 13:9
- c Pwt 13:5
- 1Ko 5:13
- d Pwt 1:17
- e Lb 35:11
- f 1KI 3:28
- Iz 1:17
- Jer 5:28
- g 1KI 3:16
- h Pwt 12:5
- Ps 122:2
- Ps 122:5
- i Pwt 19:17
- Pwt 21:5
- Ag 2:11
- Mal 2:7
- j 1Sm 7:16
- k Pwt 19:17
- Pwt 21:5
- l Mal 2:7
- m Pwt 5:32
- Pwt 12:32
- Joz 1:7
- Prz 4:27
- n Ps 19:13
- Prz 11:2
- Oz 4:4
- o Heb 10:28
- p Pwt 13:5
- 1Ko 5:13
- q Lb 15:31
- Pwt 13:11
- Pwt 19:20
- r Pwt 7:1
- Joz 1:3
- Ps 44:2
- s 1Sm 8:5
- 1Sm 8:20
- 1Sm 10:19

szpalta 2

- a 1Sm 9:17
- 1Sm 10:24
- 1Sm 16:12
- b Pwt 20:1
- 2Sm 8:4
- Ps 20:7
- Prz 21:31
- c Iz 31:1
- Iz 36:9
- Eze 17:15
- d 1KI 11:3
- Neh 13:26
- e Hi 31:24
- Ps 62:10
- 1Tm 6:9
- f Pwt 31:9
- Pwt 31:26
- 2KI 22:8
- g 2Kn 34:18
- h Pwt 11:18
- Ps 1:2
- Ps 119:97
- i 1Sm 15:17
- 2Kn 32:25
- Ps 131:1
- Mk 10:42
- 1Pt 5:5
- j Pwt 5:32
- 1Sm 13:13
- 1KI 15:5
- k Prz 10:27

ROZDZ. 18

- l Lb 18:24
- Pwt 10:9
- Joz 13:33

15 niewątpliwie ustanowisz nad sobą króla, którego wybierze Jehowa, twój Bóg.^a Masz ustanowić nad sobą króla spośród swych braci. Nie będzie ci wolno ustanowić nad sobą cudzoziemca, który nie jest twoim bratem. **16** Tylko niech sobie nie pomnaża koni^b ani nie każe ludowi wracać do Egiptu, żeby pomnożyć konie:^c wszak Jehowa wam powiedział: „Nigdy nie wolno wam wrócić tą drogą”. **17** Niech też sobie nie zwiększa liczby żon, by jego serce się nie odwróciło;^d ani niech zbyt nie pomnaża sobie srebra i złota.^e **18** A gdy zasiądzie na tronie swego królestwa, ma sobie napisać w księdze odpis tego prawa, tego, które jest pod opieką kapłanów, Lewitów.^f

19 „I ma go mieć u siebie i czytać go przez wszystkie dni swego życia,^g żeby się nauczył bać Jehowy, swego Boga, aby przestrzegać wszystkich słów tego prawa oraz tych przepisów, wprowadzając je w czyn;^h **20** żeby jego serce się nie wynosiło nad jego braciⁱ i żeby od niego przykazania nie zbaczał na prawo ani na lewo,^j aby przedłużył swoje dni nad swym królestwem,^k on oraz jego synowie pośród Izraela.

18 „Kapłani, Lewici, całe plemie Lewiego, nie będą mieć żadnego działu ani dziedzictwa z Izraelem.^l Mają oni jeść ofiary ogniowe dla Jehowy, jego dziedzictwo.^m **2** Toteż do Lewiego nie ma należeć żadne dziedzictwo pośród jego braci. Jehowa jest jego dziedzictwem,ⁿ tak jak do niego powiedział.

3 „A oto, co ma się kapłanom prawnie należeć od ludu, od tych, którzy składają w ofierze zwierzę ofiarne, czy to byka, czy owcę: Kapłanowi należy dać łopatkę

i szczęki, i żołądek. **4** Masz mu dać pierwocinę ze swego zboża, ze swego młodego wina i ze swej oliwy oraz pierwszą ostrzyżoną wełnę ze swej trzody.^a **5** Wszak Jehowa, twój Bóg, wybrał go ze wszystkich twoich plemion, aby on i jego synowie stali i pełnili służbę w imieniu Jehowy – na zawsze.^b

6 „A jeśli Lewita wyjdzie z któregoś spośród twoich miast z całego Izraela, gdzie chwilowo mieszkał,^c i z gorącego pragnienia swej duszy przyjdzie na miejsce, które Jehowa wybierze,^d **7** to będzie pełnił służbę w imieniu Jehowy, swego Boga, tak samo jak wszyscy jego bracia, Lewici, którzy tam stoją przed obliczem Jehowy.^e **8** Będzie jadł równą część^f oprócz tego, co uzyska ze sprzedaży swego mienia odziedziczonego po przodkach.

9 „Gdy wejdiesz do ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg, nie wolno ci uczyć się postępowania według obrzydliwości tych narodów.^g **10** Niech się nie znajdzie u ciebie nikt, kto swego syna lub swą córkę przeprowadza przez ogień,^h nikt, kto wróży,ⁱ kto uprawia magię,^j ani nikt, kto wypatruje znaków wróżebnych,^k ani czaroksięznik,^l **11** ani ten, kto zaklina drugich,^m ani nikt, kto zasięga rady u medium spirytystycznego,ⁿ ani trudniący się przepowiadaniem wydarzeń,^o ani nikt, kto się wypytuje umarłego.^p **12** Bo każdy, kto to czyni, jest obrzydliwością dla Jehowy i z powodu tych obrzydliwości Jehowa, twój Bóg, wypędza ich przed tobą.^q **13** Masz się okazać nie-naganny wobec Jehowy, swego Boga.^r

14 „Bo te narody, które wywłaszczasz, słuchały uprawiają-

ROZDZ. 18

a Wj 23:19
Lb 18:12
Pwt 26:10
2Krn 31:4
Neh 12:44

b Wj 28:1
Lb 3:10
Pwt 10:8
Pwt 17:12

c Lb 35:2

d Pwt 12:5
Pwt 16:2
Ps 26:8

e 2Krn 31:2

f Kpl 7:10
Lk 10:7
1Tm 5:18

g Kpl 18:26
Pwt 12:30

h Kpl 18:21
Pwt 12:31
2Kl 16:3
2Krn 28:3
Ps 106:37
Jer 19:5
Jer 32:35

i 2Kl 17:17
Dz 16:16

j Kpl 19:26
Dz 19:19

k Eze 21:21

l Wj 22:18

m Iz 47:9

n Kpl 20:27
1Krn 10:13

o Kpl 19:31
2Krn 33:6

p 1Sm 28:3
1Sm 28:11
Iz 8:19
Gal 5:20

q Kpl 18:24
Pwt 9:4

r 2Sm 22:24
Ps 37:18
Mt 5:48
2Pt 3:14

szpalta 2

a Kpl 19:26
2Kl 21:2
2Kl 21:6

b Joz 13:22

c Ps 147:20
Dz 14:16

d Rdz 49:10
Lb 24:17
Lk 7:16

e Lk 24:19
Jn 1:45
Jn 6:14
Dz 3:22
Dz 7:37

f Wj 19:17
Pwt 9:10

g Wj 20:19

h Pwt 5:28

i Wj 34:28
Lb 12:3
Mal 3:1
Mt 4:2
Mt 11:29
Lk 24:27
Lk 24:44
Jn 5:46

j Jn 8:28
Jn 17:8

cych magię^a i wróżbiarzy;^b lecz tobie Jehowa, twój Bóg, nie dał niczego takiego.^c **15** Jehowa, twój Bóg, wzbudzi ci spośród ciebie, spośród twoich braci, proroka jak ja – jego macie słuchać^d – **16** w odpowiedzi na wszystko, o co Jehowę, swego Boga, prosiłeś na Horebie w dniu zboru,^e mówiąc: „Nie daj mi znowu słyszeć głosu Jehowy, mego Boga, i już więcej nie daj mi widzieć tego wielkiego ognia, abym nie umarł”.^f **17** Na to Jehowa rzekł do mnie: „Dobrze postąpili, mówiąc tak.”^g **18** Wzbudzę im spośród ich braci proroka jak ty;^h i włożę moje słowa w jego usta,ⁱ i będzie mówił im wszystko, co mu nakazę.^j **19** A od tego, kto nie będzie słuchał moich słów, które on będzie mówił w moim imieniu, zażadam zdania sprawy.^k

20 „Jednakże prorok ośmielający się mówić w moim imieniu słowo, którego mu nie nakazałem mówić,^l lub mówiący w imieniu innych bogów,^m ów prorok umrze.”ⁿ **21** A jeśli powiesz w swym sercu: „Skąd będziemy wiedzieć, którego słowa nie mówił Jehowa?”^o **22** to gdy prorok mówi w imieniu Jehowy i słowo to się nie sprawdzi ani nie spełni, jest to słowo, którego nie mówił Jehowa. Prorok mówił je z zuchwalstwa.^p Nie wolno ci się go ulęknąć.^q

19 „Gdy Jehowa, twój Bóg, wytraci narody,^r których ziemię daje ci Jehowa, twój Bóg, i wywłaszczysz je oraz zamieszkaszkasz w ich miastach i w ich domach,^s **2** wtedy wydzieliś sobie trzy miasta pośrodku swej

j Jn 12:49; Jn 15:15; Heb 1:2; k Dz 3:23; l Pwt 13:1; Jer 14:14; Jer 28:11; Eze 13:6; Mt 7:15; m Pwt 13:2; 1Kl 18:19; Jer 23:13; n Pwt 13:5; Jer 27:15; Za 13:3; o 1Jn 4:1; p Jer 28:15; q Prz 29:25; **ROZDZ. 19**
r Wj 34:24; Joz 24:8; s Pwt 6:10; Pwt 7:1; Pwt 9:1; Pwt 12:29.

ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, ci daje, byś wziął ją w posiadanie.^a

3 Przygotujesz sobie drogę i podzieliś teren swej ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, dał ci jako posiadłość, na trzy części, po to, by mógł tam uciec każdy zabójca.^b

4 „A oto, w jakim wypadku zabójca, który tam ucieknie, pozostanie przy życiu: gdy uderzy swego bliźniego nieumyślnie, a nie żywił do niego przedtem nienawiści;^c **5** lub gdy pójdzie ze swym bliźnim do lasu zbierać drewno i zamachnie się ręką, by siekierą ściąć drzewo, a ześliznie się żelazo z drewnianego toporzyśka^d i uderzy jego bliźniego, i ten umrze, wówczas powinien uciec do jednego z tych miast i pozostanie przy życiu.^e **6** W przeciwnym razie mściciel^f krwi, którego serce się rozpało, mógłby pobiec za zabójcą i go doścignąć, gdyż droga jest daleka; i mógłby zadać śmiertelny cios jego duszy, chociaż na takim nie ciąży wyrok śmierci,^g gdyż przedtem nie żywił do tamtego nienawiści. **7** Dlatego nakazuję ci, mówiąc: „Wydzielisz sobie trzy miasta”.^h

8 „A jeśli Jehowa, twój Bóg, rozszerzy twoje terytorium zgodnie z tym, co przysiągł twoim praojcom,ⁱ i da ci całą ziemię, którą obiecał dać twoim praojcom,^j **9** ponieważ będziesz przestrzegał całego tego przykazania, które ci dzisiaj nakazuję, i wprowadzał je w czyn – by miłować Jehowę, swego Boga, i zawsze chodzić jego drogami^k – to do tych trzech miast dodasz sobie trzy inne.^l **10** Żeby żadna niewinna krew^m nie została przelana pośrodku twej ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, daje ci jako dziedzictwo, i żeby nie ciążyła na tobie wina krwi.”ⁿ

ROZDZ. 19

- a Wj 21:13
Lb 35:14
Joz 20:7
- b Joz 20:9
- c Lb 35:15
Pwt 4:42
- d 2Kl 6:5
- e Lb 35:25
- f Lb 35:12
Lb 35:19
Joz 20:5
2Sm 14:7
- g Pwt 17:8
Joz 20:4
2Kl 19:10
- h Pwt 19:2
- i Rdz 15:18
Wj 23:31
Pwt 11:24
- j Rdz 28:14
Pwt 12:20
- k Pwt 11:22
Pwt 12:32
1Jn 5:3
- l Joz 20:8
- m Pwt 21:9
2Kl 21:16
Prz 6:17
Jer 7:6
Jon 1:14
Mt 27:4
- n Ps 5:6
Ps 55:23
Dz 20:26

szpalta 2

- a Mt 15:19
1Jn 3:15
- b Wj 21:12
Lb 35:16
Pwt 27:24
- c Rdz 9:6
1Kl 2:5
1Kl 2:31
- d Pwt 19:21
- e Kpl 24:17
Kpl 24:21
Lb 35:33
Pwt 21:9
2Sm 21:1
- f Pwt 27:17
Hi 24:2
Prz 23:10
- g Lb 35:30
Pwt 17:6
- h 1Kl 21:10
Mt 18:16
Mt 26:60
Jn 8:17
2Ko 13:1
1Tm 5:19
Heb 10:28
- i Wj 23:1
1Kl 21:13
Ps 27:12
Mk 14:56
- j Pwt 17:9
Pwt 21:5
- k Pwt 17:14
2Kl 19:6
Hi 29:16
- l Prz 19:5
Dn 6:24
- m Pwt 21:21
Pwt 24:7
1Ko 5:13

11 „Ale gdyby jakiś mężczyzna nienawidził^a swego bliźniego i na niego czyhał, i powstał przeciw niemu, i zadał jego duszy śmiertelny cios, i ten by umarł,^b a ów mężczyzna uciekłby do jednego z tych miast, **12** to star-si z jego miasta, posławszy, zabiorą go stamtąd i wydadzą go w rękę mściciela krwi, i będzie musiał umrzeć.^c **13** Twoje oko nie użali się nad nim^d i usuniesz z Izraela winę za przelanie niewinnej krwi,^e aby ci się dobrze wiodło.

14 „Nie wolno ci przesuwac znaków granicznych swego bliźniego,^f gdyż przodkowie wyznaczają już granice w twoim dziedzictwie, które odziedziczysz w ziemi, którą daje ci Jehowa, twój Bóg, byś ją wziął w posiadanie.

15 „Nie może jeden świadek wystąpić przeciwko człowiekowi w związku z jakimś przewinieniem lub jakimś grzechem,^g w wypadku jakiegoś grzechu, który ten popełnił. Sprawa ta ma zostać potwierdzona ustami dwóch świadków lub ustami trzech świadków.^h **16** Jeżeli świadek knujący zło wystąpi przeciwko jakiemuś człowiekowi, by podnieść przeciw niemu zarzut o bunt,ⁱ

17 to obaj wiodący spór staną przed obliczem Jehowy, przed kapłanami i sędziami, którzy będą urzędować w owych dniach.^j

18 A sędziowie dokładnie zbadają^k i jeśli świadek jest świadkiem fałszywym i podniósł fałszywy zarzut przeciw swemu bratu,

19 to uczynicie mu tak, jak on knuł, by uczynić swemu bratu,^l i usuniesz spośród siebie zło.^m

20 A pozostali usłyszą to i będą się bać, i już nigdy nie dopuszczają się pośród ciebie żadnego takie-

go zła.^a **21** I twoje oko nie ma się użalić;^b dusza będzie za duszę, oko za oko, ząb za ząb, ręka za rękę, noga za nogę.^c

20 „Jeżeli będziesz wyruszał do bitwy przeciwko swoim nieprzyjaciółom i zobaczysz konie oraz rydwany wojenne,^d lud liczniejszy od ciebie, nie lękaj się ich, bo z tobą jest Jehowa,^e twój Bóg, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej.^f **2** A gdy przystąpicie do bitwy, kapłan podejdzie i przemówi do ludu.^g **3** I powie do nich: „Słuchaj, Izraelu, dzisiaj przystępujecie do bitwy przeciw waszym nieprzyjaciółom. Niech wasze serca nie będą bojaźliwe.^h Nie lękajcie się i nie uciekajcie w popłochu ani nie drżycie z ich powodu.ⁱ **4** bo Jehowa, wasz Bóg, idzie z wami, by za was walczyć z waszymi nieprzyjaciółmi, żeby was wybawić.”^j

5 „Również urzędnicy^k powiedzą do ludu, mówiąc: „Kto zbudował nowy dom, a nie oddał go do użytku? Niech idzie i wróci do swego domu, żeby czasem nie poniósł śmierci w bitwie, a inny mężczyzna oddałby go do użytku.”^l **6** I kto zasadził winnicę, a nie zaczął z niej korzystać? Niech idzie i wróci do swego domu, żeby czasem nie poniósł śmierci w bitwie, a inny mąż zacząłby z niej korzystać.”^m **7** I kto zaręczył się z kobietą, a jej nie pojął? Niech idzie i wróci do swego domu,ⁿ żeby czasem nie poniósł śmierci w bitwie, a ją wzięłyby inny mężczyzna.”^o **8** I urzędnicy przemówią jeszcze do ludu, i powiedzą: „Kto się boi i ma lękliwe serce?”^p Niech idzie i wróci do swego domu, by nie sprawił, że serca jego braci stopnieją jak jego serce.”^q **9** A gdy urzędnicy przestaną mówić do

ROZDZ. 19

a Pwt 13:11
Pwt 17:13
1Tm 5:20

b Pwt 19:13

c Wj 21:23
Kpl 24:20
Mt 5:38

ROZDZ. 20

d Joz 11:4

e Pwt 3:22
Pwt 31:6
Ps 20:7
Ps 46:7

f Prz 21:31
Rz 8:31

g Wj 13:3

h Lb 31:6
Sdz 20:28
1Sm 30:7
2Kn 13:12

i Ps 27:3
Iz 35:4
Iz 41:10

j Ps 3:6

k Wj 14:14
Pwt 32:30
Joz 23:10

l Lb 31:14
Pwt 16:18

m Kzn 2:24

n Ps 145:9
Kzn 3:13

o Pwt 24:5

p Sdz 7:3

q Lb 13:33
Lb 14:1
Lb 32:9
Pwt 1:28
Dz 21:13

szpalta 2

a Joz 11:19

b Kpl 25:46
Pwt 20:15
Joz 9:22
Joz 9:27

c Ps 120:7

d Lb 31:7

e Lb 31:9
Lb 31:18

f Joz 8:2

g Lb 31:12
Lb 31:27
2Kn 14:13
Ps 68:12

h Joz 22:8

i Joz 6:17
Joz 10:28
Joz 11:11

j Pwt 7:1

k Wj 34:15
Pwt 7:4
Joz 23:12
Ps 106:35

l Iz 2:6
1Ko 5:6
1Ko 15:33

ludu, wyznaczą dowódców wojsk na czele ludu.

10 „Jeżeli podejdiesz do jakiegoś miasta, by z nim walczyć, ogłoszisz mu też warunki pokoju.”^a

11 I jeśli ono da ci odpowiedź pokojową, i stanie przed tobą otworem, to cały lud znajdujący się w nim ma wykonywać dla ciebie pracę przymusową i mają ci służyć.^b **12** Lecz jeśli nie zawrze z tobą pokoju^c i wyda ci wojnę, i będziesz musiał je oblegać, **13** to Jehowa, twój Bóg, wyda je w twoją rękę, a każdego mężczyznę, który się w nim znajduje, uderzysz ostrzem miecza.^d **14** Tylko kobiety i małe dzieci,^e i zwierzęta domowe^f oraz wszystko, co akurat znajduje się w mieście – cały jego łup zagarniesz dla siebie;^g i będziesz jadł z łupu zdobytego na tych nieprzyjaciółach, których ci wydał Jehowa, twój Bóg.^h

15 „Tak uczynisz wszystkim miastom bardzo odległym od ciebie, które nie należą do miast tych narodów. **16** Tylko z miast tych ludów, które Jehowa, twój Bóg, daje ci jako dziedzictwo, nie wolno ci zachować przy życiu niczego, co oddycha,ⁱ **17** gdyż bezwarunkowo masz ich przeznaczyć na zagładę – Hetytów i Amorytów, Kananejczyków i Peryztów, Chiwwitów i Jebusytów,^j tak jak ci nakazał Jehowa, twój Bóg – **18** żeby was nie uczyli czynić według wszystkich swych obrzydliwości, które czynią swym bogom, i grzeszylibyście przeciw Jehowie, swemu Bogu.”^k

19 „Jeśli przez wiele dni będziesz oblegał jakieś miasto, walcząc z nim, by je zdobyć, nie wolno ci niszczyć jego drzew przez podnoszenie na nie siekiery; masz bowiem z nich jeść i nie

wolno ci ich ścinać,^a bo czyż drzewo polne jest człowiekiem, abyś miał je obiegać? **20** Tylko drzewo, o którym wiesz, że nie jest drzewem zapewniającym pokarm – takie masz zniszczyć i ścinać, i zbuduj umocnienia obłożnic^b przeciwko miastu, które toczy z tobą wojnę, aż upadnie.

21 „Gdyby na ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, ci daje, byś wziął ją w posiadanie, znalazłoby kogoś zabitego leżącego na polu i nie byłoby wiadomo, kto go śmiertelnie ugodził.^c **2** to twoi starsi i twoi sędziowie^d wyjdą i zmierzą odległości do miast znajdujących się dookoła zabitego; **3** i okaże się, które miasto jest najbliżej zabitego. A starsi z tego miasta wezmą ze stada jałówkę, której nie używano do pracy i która nie ciągnęła w jarzmie; **4** i starsi z tego miasta zaprowadzą tę jałówkę do doliny potoku, którą płynie woda i której nie uprawiano ani nie obsiewano, i tam w dolinie potoku złamają tej jałowce kark.^e

5 „I zbliżą się kapłani, synowie Lewiego, gdyż to ich wybrał Jehowa, twój Bóg, aby mu służyli^f i aby błogosławili^g w imieniu Jehowy, i ich ustami ma zostać rozstrzygnięty każdy spór dotyczący wszelkiego gwałtownego czynu.^h **6** Potem wszyscy starsi z miasta, którzy są najbliżej zabitego, mają obmyć swe ręceⁱ nad jałówką, której złamano kark w dolinie potoku; **7** i odezwią się, mówiąc: „Nasze ręce nie przelały tej krwi ani nasze oczy nie widziały, jak została przelana.^j **8** Nie przypisuj tego swemu ludowi, Izraelowi, który wykupiłeś,^k Jehowo, i nie upatruj winy za przelanie niewinnej krwi^l pośród swego ludu, Izraela’^m. I wina krwi nie będzie im przypisana. **9** A ty

ROZDZ. 20**a** Neh 9:25**b** 2Kn 26:15

Kzn 9:14

Iz 37:33

Jer 6:6

Eze 17:17

ROZDZ. 21**c** Ps 9:12

Prz 28:17

Iz 26:21

d Pwt 16:18**e** Lb 35:33**f** Wj 28:1

Pwt 18:5

g Lb 6:23

1Kn 23:13

h Pwt 17:9

Pwt 19:17

Mal 2:7

i Ps 26:6

Mt 27:24

j 2Sm 3:28

Ps 7:3

k Pwt 13:5

2Sm 7:23

l Lb 16:22

Jer 26:15

Jon 1:14

szpalta 2**a** Pwt 19:13**b** Pwt 13:18

Ps 11:4

Prz 15:3

Heb 4:13

c Pwt 20:13

Joz 21:44

d Lb 31:9

Pwt 20:14

e Rdz 29:20

Rdz 34:3

Sdz 14:2

f Iz 3:24

1Ko 11:6

g Lb 20:29

Pwt 34:8

h Pwt 24:1**i** Kpl 25:46**j** Rdz 29:30

Rdz 29:33

1Sm 1:4

k 2Kn 21:3**l** 1Kn 5:1**m** Rdz 49:3

Ps 105:36

n Rdz 25:31

Heb 12:16

usuniesz spośród siebie winę za przelanie niewinnej krwi,^a gdyż uczynisz to, co słuszne w oczach Jehowy.^b

10 „Jeśli wyruszysz do bitwy przeciw swym nieprzyjaciółom i Jehowa, twój Bóg, wyda ich w twoją rękę,^c i uprowadzisz ich do niewoli,^d **11** a wśród jeńców zobaczysz kobietę pięknej postaci i przylgniesz do niej,^e i weźmiesz ją sobie za żonę. **12** to przyprowadzisz ją do swego domu. Ona zaś ogoli sobie głowę^f i zadba o swe paznokcie, **13** i zdejmie z siebie płaszcz swej niewoli, i zamieszka w twoim domu, i będzie opłakiwać swego ojca i swą matkę przez cały miesiąc księżycowy;^g potem zaś masz z nią współżyć^h i weź ją w posiadanie jako swą oblubienicę, i zostanie twoją żoną. **14** A gdyby ci się nie spodobała, to ją odprawisz,ⁱ zgodnie z upodobaniem jej duszy; lecz nie wolno ci jej sprzedać za pieniądze. Nie wolno ci obejść się z nią okrutnie,^j gdy już ją upokorzyłeś.

15 „Jeśli jakiś mężczyzna ma dwie żony, jedną umiłowaną a drugą znienawidzoną, i one, ta umiłowana i ta znienawidzona, urodziły mu synów, a pierwotny syn jest z tej znienawidzonej,^k **16** to w dniu, w którym da jako dziedzictwo swym synom to, co posiada, nie wolno mu ustanowić syna tej umiłowanej swym pierwotnym kosztem syna znienawidzonej, pierwotnego.^l **17** Ma bowiem za pierwotnego uznać syna znienawidzonej, dając mu dwie części ze wszystkiego, co się u niego znajduje,^m gdyż ten jest początkiem jego siły rozrodczej.ⁿ Jemu przysługuje prawo do zajmowania pozycji pierwotnego.^o

18 „Jeśli jakiś mężczyzna ma syna, który jest uparty i buntow-

niczy,^a nie słucha głosu swego ojca ani głosu swej matki,^b a oni go korygowali, lecz on nie będzie ich słuchał,^c **19** to ojciec i matka wezmą go i zaprowadzą do starszych miasta i do bramy w jego miejscowości,^d **20** i powiedzą do starszych miasta: „Ten nasz syn jest uparty i buntowniczy; nie słucha naszego głosu,^e jest żarłokiem^f i pijakiem^g, **21** Wtedy wszyscy mężczyźni z jego miasta ukamieniają go kamieniami i umrze. Tak usuniesz spośród siebie zło, a cały Izrael usłyszy i będzie się bał.”^h

22 „A jeśli ktoś popełni grzech zasługujący na wyrok śmierci i zostanie uśmiercony,ⁱ i zawieszisz go na palu,^j **23** to jego zwłoki nie mają pozostać na palu przez całą noc;^k lecz bezwarunkowo masz go pogrzebać w owym dniu, gdyż zawieszony jest przeklęty przez Boga;^l i nie wolno ci kalać ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, daje ci jako dziedzictwo.”^m

22 „Gdy zobaczysz blakającego się byka twego brata lub jego owcę, nie wolno ci rozmyślnie się od nich odsunąć.ⁿ Masz je bezwarunkowo odprowadzić do swego brata.”^o **2** A jeśli twój brat nie jest blisko ciebie, a ty go nie znasz, to zaprowadzisz je do domu, do swojego domu, i pozostanie u ciebie, dopóki twój brat go nie odszuka. I zwrócisz mu je.^p **3** Tak też postąpisz z jego osłem i tak postąpisz z jego płaszczem, i tak postąpisz z każdą rzeczą zgubioną, należącą do twego brata, która mu się zgubiła i którą ty znalazłeś. Nie będzie ci wolno się odsunąć.

4 „Gdy zobaczysz, że osioł twego brata lub jego byk upadł na drodze, nie będzie ci wolno rozmyślnie się od nich odsunąć.

ROZDZ. 21**a** Prz 30:11**b** Wj 20:12

Pwt 27:16

Prz 1:8

Prz 20:20

Eze 22:7

Ef 6:1

c Pwt 8:5

Prz 13:24

Prz 19:18

Prz 23:13

Heb 12:9

d Pwt 16:18**e** Prz 15:5

Prz 19:26

Prz 30:17

f Prz 23:20

Prz 28:7

g Prz 20:1

Prz 23:21

Rz 13:13

1Ko 6:10

Ef 5:18

h Pwt 13:11**i** Lb 25:5

2Sm 4:12

j Joz 10:26

Dz 10:39

k Joz 8:29

Jn 19:31

l 2Ko 5:21

Gal 3:13

m Lb 35:34**ROZDZ. 22****n** Wj 23:4**o** Za 7:9**p** Prz 24:12

Mt 7:12

szpalta 2**a** Wj 23:5

Kpl 19:18

Łk 10:27

Gal 6:10

b 1Tm 2:9**c** Łk 12:6**d** Kpl 22:28

Ps 36:6

Ps 145:9

Prz 12:10

Mt 10:29

e Pwt 4:40

Prz 3:2

f 2Sm 11:2

Dz 10:9

g Kpl 19:19**h** Prz 12:10**i** Kpl 19:19**j** Lb 15:38

Mt 23:5

k Ef 5:28

Ef 5:33

l Prz 22:1

Kzn 7:1

m Wj 20:16

Wj 23:1

Prz 18:21

Masz bezwarunkowo pomóc mu je podnieść.”^a

5 „Kobieta nie ma wkładać żadnej szaty krzepkiego mężczyzny, a krzepki mężczyzna nie ma nosić płaszcza kobiety;^b gdyż każdy, kto tak czyni, jest obrzydliwością dla Jehowy, twego Boga.

6 „Jeśli na drodze, na jakimś drzewie albo na ziemi będzie przed tobą ptasie gniazdo z młodymi^c lub z jajkami i matka będzie siedzieć na młodych lub na jajkach, to nie wolno ci zabrać matki wraz z potomstwem.”^d

7 Masz bezwarunkowo wypuścić matkę, lecz potomstwo możesz sobie wziąć; aby ci się dobrze wiodło i abyś przedłużył swoje dni.”^e

8 „Jeśli zbudujesz nowy dom, zrób balustradę na dachu,^f żebyś nie obciążył swego domu winą krwi, ponieważ ktoś mógłby się przewrócić i z niego spaść.

9 „Nie wolno ci obsiewać swej winnicy dwoma rodzajami ziarna,^g żeby czasem pełny plon nasienia, które posiałeś, i plon winnicy nie przepadł na rzecz sanktuarium.

10 „Nie wolno ci orać bykiem w parze z osłem.”^h

11 „Nie wolno ci nosić mieszanej tkaniny z wełny i lnu.”ⁱ

12 „Masz sobie wykonać frędzle na czterech skrajach swej odzieży, którą się okrywasz.”^j

13 „Jeśli jakiś mężczyzna weźmie sobie żonę i będzie z nią współżył, a potem ją zniechędzi^k **14** i zarzuci jej niechlubne czyny, i sprowadzi na nią złe imię,^l i powie: „Oto kobieta, którą wziąłem, i zbliżyłem się do niej, a nie znalazłem u niej dowodu dziewictwa”,^m **15** to ojciec tej dziewczyny i jej matka wezmą i przyniosą dowód dziewictwa

dziewczyny do starszych miast w jego bramie;^a **16** i ojciec tej dziewczyny powie do starszych: „Dalem swoją córkę temu mężczyźnie za żonę, a on ją znienawidził.”^b **17** I oto zarzuca jej niechlubne czyny,^c mówiąc: „Stwierdziłem, że twoja córka nie ma dowodu dziewictwa”.^d Oto dowód dziewictwa mojej córki”. I rozciągną płaszcz przed starszymi miasta. **18** A starsi miasta wezmą tego mężczyznę i go skarżą.^f **19** I wymierzą mu grzywnę w wysokości stu srebrnych sykli, i dadzą je ojcu tej dziewczyny, gdyż tamten sprowadził złe imię na dziewicę izraelską;^g a ona dalej będzie jego żoną. Nie będzie mu wolno rozwieść się z nią przez wszystkie swoje dni.

20 „Jeśli jednak ta rzecz okaże się prawdą – nie znaleziono u tej dziewczyny dowodu dziewictwa”^h – **21** to wyprowadzą tę dziewczynę do wejścia do domu jej ojca, a mężowie z jej miasta ukamienują ją kamieniami i ona umrze, gdyż popełniła bezceństwoⁱ w Izraelu, dopuszczając się nierządu w domu swego ojca.^j Tak usuniesz spośród siebie zło.^k

22 „Jeśli jakiś mężczyzna zostanie przyłapany na tym, że leży z kobietą, która jako żona jest własnością jakiegoś właściciela,^l to oboje umrą, mężczyzna leżący z tą kobietą oraz ta kobieta.”^m Tak usuniesz z Izraela zło.ⁿ

23 „Jeśli dziewczynę będącą dziewczą, zaręczoną z mężczyzną,^o spotka w mieście jakiś mężczyzna i się z nią położy,^p **24** to ich oboje wyprowadzicie do bramy tego miasta i ukamienujecie ich kamieniami, i umrą – dziewczyna dlatego, że nie krzyczała

ROZDZ. 22

- a Pwt 16:18
- b Kpl 19:17
Pwt 22:13
- c Rdz 38:24
Pwt 22:21
Ps 141:4
Oz 1:2
- d Pwt 22:20
- e Wj 18:21
Pwt 1:13
Pwt 16:18
Pwt 21:19
- f Pwt 25:2
Prz 10:13
Prz 19:29
Prz 20:30
- g Mal 2:16
- h Pwt 22:14
Pwt 22:17
- i Sdz 20:6
Sdz 20:10
2Sm 13:12
Heb 13:4
- j Kpl 21:9
- k Kpl 11:45
Pwt 17:7
Kzn 8:13
1Ko 5:13
- l Rdz 20:3
Wj 21:3
Iz 62:5
- m Wj 20:14
Kpl 20:10
Mal 3:5
1Ko 6:9
1Ko 6:18
- n Pwt 22:24
- o Pwt 20:7
Mt 1:18
- p Pwt 5:18

szpalta 2

- a Kpl 20:10
1Ts 4:6
Heb 13:4
- b 1Ko 5:2
- c Rdz 4:8
Lb 35:20
Jak 2:11
- d Rdz 34:2
2Sm 13:14
- e Rdz 34:5
Wj 22:16
- f Rdz 34:11
- g Pwt 22:19
- h Kpl 18:8
Kpl 20:11
Pwt 27:20
1Ko 5:1

ROZDZ. 23

- i Iz 56:4
Mt 19:12
- j Kpl 21:20
- k Wj 20:14
Kpl 20:10
Jn 8:41
Heb 12:8
- l Neh 13:1

w mieście, a mężczyzna dlatego, że upokorzył żonę swego bliźniego.^a Tak usuniesz spośród siebie zło.^b

25 „Jeśli jednak mężczyzna spotkał zaręczoną dziewczynę na polu i mężczyzna ten chwycił ją, i się z nią położył, to mężczyzna, który się z nią położył, umrze sam, **26** a dziewczynie nic nie uczynisz. Dziewczyna ta nie popełniła grzechu zasługującego na śmierć, ponieważ w tym wypadku jest tak, jak wtedy, gdy ktoś powstanie przeciw swemu bliźniemu i zamorduje go,^c jakąś duszę. **27** Spotkał ją bowiem na polu. Zaręczona dziewczyna krzyczała, lecz nie było nikogo, by ją wyratować.

28 „Jeśli mężczyzna spotka dziewczynę, dziewczę, która nie jest zaręczona, i chwyci ją, i się z nią położy,^d i zostaną przyłapani,^e **29** to mężczyzna, który się z nią położył, da ojcu dziewczyny pięćdziesiąt srebrnych sykli^f i ona zostanie jego żoną, dlatego że ją upokorzył. Nie będzie mu wolno rozwieść się z nią przez wszystkie jego dni.^g

30 „Żaden mężczyzna nie ma brać żony swego ojca – żeby nie odkryć poły szaty swego ojca.”^h

23 „Ten, kogo wykastrowanoⁱ przez zmiążdżenie jąder^j lub komu odcięto członek męski, nie może wejść do zboru Jehowy.

2 „Żaden syn z nieprawego łoża^k nie może wejść do zboru Jehowy. Aż do dziesiątego pokolenia nikt od niego nie może wejść do zboru Jehowy.

3 „Żaden Ammonita ani Moabita nie może wejść do zboru Jehowy.^l Nawet aż do dziesiątego pokolenia nikt z należących do nich nie może wejść do zboru Jehowy aż po czas niezmierzony,

4 ponieważ nie przyszłi wam na pomoc^a z chlebem i wodą w drodze, gdy wychodziliście z Egiptu,^b i ponieważ najeli przeciw tobie Balaama, syna Beora z Petor w Mezopotamii, by ci złorzeczył.^c **5** I Jehowa, twój Bóg, nie chciał wysłuchać Balaama;^d ale Jehowa, twój Bóg, dla twego dobra zmienił przekleństwo w błogosławieństwo,^e gdyż Jehowa, twój Bóg, cię umiłował.^f **6** Nie wolno ci działać na rzecz ich pokoju i dobrobytu przez wszystkie twoje dni po czas niezmierny.^g

7 „Nie wolno ci brzydzić się Edomitą, bo jest on twoim bratem.”^h

„Nie wolno ci brzydzić się Egipcjaninem, bo byleś osiadłym przybyśsem w jego kraju.”ⁱ **8** Synowie, którzy by się im urodzili w trzecim pokoleniu – ci mogą wejść do zboru Jehowy.

9 „Jeśli wyruszysz do obozu przeciwko swoim nieprzyjaciołom, będziesz się wystrzegał wszelkiego zła.”^j **10** Jeśli będzie u ciebie mężczyzna, który nie pozostaje czysty z powodu zmaży nocnej,^k to ma wyjść poza obóz. Nie może wejść do obozu.^l

11 A gdy zapadnie wieczór, ma się obmyć wodą i po zachodzie słońca może wejść do obozu.^m

12 I masz mieć ustronne miejsce poza obozem, i tam będziesz wychodził.ⁿ **13** A wśród swych przyborów masz mieć kołek i gdy przykucniesz na zewnątrz, wykopiesz nim dołek i się odwrócisz, i przykryjesz swoje odchody.^o **14** Bo Jehowa, twój Bóg, przechadza się po twoim obozie, by cię wyzwolić^p i wydać ci twoich nieprzyjaciół;^q i twój obóz ma być święty,^r żeby nie widział on u ciebie nic nieprzyzwoitego i się nie odwrócił, i nie przestał ci towarzyszyć.^s

ROZDZ. 23

- a Mt 25:45
- b Pwt 2:29
Sdz 11:18
- c Lb 22:6
Joz 24:9
Neh 13:2
- d Lb 22:35
Mi 6:5
- e Lb 23:11
Lb 23:25
Lb 24:10
Ps 3:8
- f Pwt 7:7
Pwt 33:3
Eze 16:8
Mal 1:2
- g 2Sm 8:2
2Sm 12:31
- h Rdz 25:24
Rdz 36:1
Lb 20:14
Abd 10
- i Rdz 15:13
Rdz 46:6
Wj 22:21
Kpl 19:34
Ps 105:23
- j 1Sm 21:5
2Sm 11:11
- k Kpl 15:16
- l 1Sm 20:26
- m Kpl 15:31
- n 1Sm 24:3
- o Kpl 26:12
- p Pwt 7:2
Pwt 7:23
- q 1Pt 1:16
- r Kpl 26:17
2Pt 3:14

szpalta 2

- a 1Sm 30:15
- b Iz 16:3
- c Wj 22:21
Jer 7:5
Za 7:9
Mal 3:5
- d Kpl 19:29
Kpl 21:9
- e 1Kl 14:24
1Kl 15:12
2Kl 23:7
- f Eze 16:33
- g Rdz 19:5
Rz 1:27
1Tm 1:10
Obj 22:15
- h Wj 22:25
Kpl 25:36
Neh 5:10
Ps 15:5
Eze 18:8
Eze 22:12
- i Kpl 25:37
- j Pwt 15:6
- k Prz 28:8
Eze 18:17
- l Pwt 15:4
Pwt 15:10
Prz 19:17
Lk 6:35
- m Sdz 11:30
1Sm 1:11

15 „Nie wolno ci wydać niewolnika jego panu, gdy uciekł od swego pana do ciebie.”^a **16** Będzie mieszkał u ciebie, pośród ciebie, w miejscu, które wybierze w jednym z twoich miast,^b gdziekolwiek mu się spodoba. Nie wolno ci się nad nim znęcać.^c

17 „Żadna z córek Izraela nie może zostać nierządnicą świątynną^d ani żaden z synów Izraela nie może zostać nierządnikiem świątynnym.”^e **18** Nie wolno ci przynieść do domu Jehowy, swego Boga, zapłaty^f nierządnicy ani zarobku psa^g dla dopelnienia jakiegos ślubu, gdyż obie te rzeczy są obrzydliwością dla Jehowy, twego Boga.

19 „Nie wolno ci zmuszać swego brata do płacenia odsetek,^h odsetek od pieniędzy, odsetek od żywności,ⁱ odsetek od czegokolwiek, od czego żąda się odsetek.”

20 Cudzoziemca^j możesz zmuszać do płacenia odsetek, ale swego brata nie wolno ci zmuszać do płacenia odsetek,^k żeby Jehowa, twój Bóg, mógł ci błogosławić w każdym twoim przedsięwzięciu na ziemi, do której idziesz, by ją wziąć w posiadanie.^l

21 „Jeśli złożysz Jehowie,^m swemu Bogu, jakiś ślub, to nie wolno ci się ościagać ze spełnieniem go,ⁿ gdyż Jehowa, twój Bóg, niewątpliwie zażąda tego od ciebie i byłoby to grzechem z twojej strony.”^o **22** Lecz jeśli się powstrzymasz od złożenia ślubu, nie będzie to grzechem z twojej strony.^p **23** Masz dotrzymywać wypowiedzi swych warg^q i uczyni tak, jak ślubowałeś Jehowie, swemu Bogu, jako dobrowolny dar

n Hi 22:27; Ps 66:13; Ps 116:18; Kzn 5:4; Jon 2:9; Nah 1:15; o Kzn 5:6; Rz 1:31; Jak 4:17; p Kzn 5:5; q Lb 30:2; Ps 15:4; Prz 20:25.

ofiarny, o którym mówiłeś swymi ustami.^a

24 „Jeśli pójdziesz do winnicy swego bliźniego, będziesz jadł tylko tyle winogron, by nasycić swą duszę, lecz nie wolno ci nic wkładać do swego pojemnika.^b

25 „Jeśli pójdziesz w stojące zboże swego bliźniego, zrywaj dojrzałe kłosa tylko ręką, lecz nie wolno ci zapuszczać sierpa w stojące zboże swego bliźniego.^c

24 „Jeśli jakiś mężczyzna weźmie kobietę i uczyni z niej swoją własność jako żonę, to gdyby nie znalazła łaski w jego oczach, ponieważ doszukiwał się u niej czegoś nieprzyzwoitego,^d wypisze jej świadectwo rozwodu^e i włoży jej do ręki, i odprawi ją ze swego domu.^f **2** A ona odejdzie z jego domu i pójdzie, i potem będzie należeć do innego mężczyzny.^g **3** Gdyby ten drugi mężczyzna ją znienawidził i wypisał jej świadectwo rozwodu, i włożył jej do ręki, i odprawił ją ze swego domu lub gdyby ten drugi mężczyzna, który wziął ją sobie za żonę, umarł, **4** to jej pierwszemu właścicielowi, który ją odprawił, nie wolno wziąć jej ponownie za żonę po tym, jak została skalana;^h jest to bowiem obrzydliwością przed obliczem Jehowy i nie wolno ci przywozić do grzechu ziemi, którą Jehowa, twój Bóg, daje ci jako dziedzictwo.

5 „Jeśli jakiś mężczyzna weźmie sobie nową żonę,ⁱ nie pójdzie do wojska ani nie nałoży się na niego nic innego. Ma pozostawać w domu zwolniony na jeden rok i będzie sprawiał radość swej żonie, którą pojął.^j

6 „Nikt nie ma brać w zastaw żaren ani ich górnego kamienia,^k gdyż bierze w zastaw duszę.

ROZDZ. 23

- a Sdz 11:35
1Sm 14:24
Mt 5:33
- b Mt 6:11
Rz 13:10
- c Mt 12:1
Lk 6:1

ROZDZ. 24

- d Mt 19:3
Mt 19:8
- e Jer 3:8
Mt 5:31
Mk 10:4
- f Mal 2:16
Mt 1:19
- g Kpl 21:7
Mt 5:32
Mk 10:11
- h Jer 3:1
- i Pwt 20:7
Lk 14:20
- j Prz 5:18
Kzn 9:9
- k Wj 22:26
Wj 22:27

szpalta 2

- a Rdz 40:15
Wj 21:16
1Tm 1:10
- b Rdz 37:28
- c Pwt 19:19
Pwt 21:21
- d Kpl 13:9
Kpl 14:2
Kpl 14:34
- e Kpl 13:2
Kpl 13:15
2Kn 26:20
Mal 2:7
Mk 1:44
Lk 17:14
- f Ps 119:4
- g Lb 12:10
Lb 12:15
- h Pwt 15:8
Prz 3:27
- i Hi 24:3
- j Hi 24:9
Hi 24:10
- k Wj 22:26
Eze 18:7
Eze 33:15
- l Wj 22:27
- m 1Sm 25:14
Eze 33:15
2Ko 9:13
- n Pwt 6:25
Ps 112:9
Dn 4:27
- o Kpl 25:40
Kpl 25:43
Prz 14:31
Mal 3:5
- p Kpl 19:13
Jer 22:13
Mt 20:8
- q Wj 22:23
Hi 34:28
Ps 25:1
Ps 86:4
Prz 22:23
Jak 5:4
- r Jak 4:17

7 „Jeśli jakiś mężczyzna zostanie przyłapany na tym, że porwał^a kogoś, jakąś duszę, spomiędzy swych braci pośród synów Izraela, i obchodził się z nim okrutnie, i go sprzedał,^b to ów porywacz umrze. I usuniesz spośród siebie zło.^c

8 „Miej się na baczności w czasie plagi trądu,^d aby pilnie zważać i postępować zgodnie ze wszystkim, o czym was pouczą kapłani, Lewici.^e Macie dbać o to,^f by postępować tak, jak im nakazałem. **9** Należy pamiętać o tym, co Jehowa, twój Bóg, uczynił Miriam w drodze, gdy wychodziliście z Egiptu.^g

10 „Jeśli udzielisz swemu bliźniemu jakiejś pożyczki,^h nie wolno ci wejść do jego domu, by wziąć od niego to, co daje w zastaw.ⁱ **11** Masz stać na zewnątrz, a człowiek, któremu udzieliłeś pożyczki, ma ten zastaw wynieść ci na zewnątrz. **12** A jeśli ten człowiek jest w trudnej sytuacji, nie wolno ci położyć się do łóżka z jego zastawem.^j **13** Masz mu zwrócić zastaw, gdy tylko zajdzie słońce,^k a on położy się do łóżka w swojej szacie^l i będzie cię błogosławił.^m i będzie to dla ciebie oznaczać prawość przed obliczem Jehowy, twe-go Boga.ⁿ

14 „Nie wolno ci oszukiwać najemnika, który jest w trudnej sytuacji i biedny, czy jest on z twoich braci, czy z osiadłych przybyszów, którzy są w twej ziemi, w twoich bramach.^o **15** Jego zapłatę masz mu dać w jego dniu,^p a słońce nie może zająć nad nią, gdyż jest on w trudnej sytuacji i kieruje pragnienie swej duszy ku swojej zapłacie; żeby nie wołał do Jehowy przeciw tobie^q i byłoby to grzechem z twojej strony.^r

16 „Ojcowie nie mają ponosić śmierci z powodu dzieci, a dzieci nie mają ponosić śmierci z powodu ojców.^a Każdy ma ponieść śmierć za swój grzech.^b

17 „Nie wolno ci wypaczać sądu wobec osiadłego przybysza^c ani wobec chłopca nie mającego ojca^d i nie wolno ci brać w zastaw szaty wdowy.^e **18** I pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w Egipcie, a Jehowa, twój Bóg, wykupił cię stamtąd.^f Dlatego nakazuję ci to czynić.

19 „Jeśli będziesz zbierał żniwo ze swego pola^g i na polu zapomnisz snopka, to nie wolno ci wrócić, by go wziąć. Ma pozostać dla osiadłego przybysza, dla chłopca nie mającego ojca i dla wdowy,^h żeby Jehowa, twój Bóg, błogosławił ci w każdym czynie twej ręki.ⁱ

20 „Jeśli będziesz otrząsał swe drzewo oliwne, to nie przeszukuj za sobą jego gałęzi. Ma to zostać dla osiadłego przybysza, dla chłopca nie mającego ojca i dla wdowy.^j

21 „Jeśli będziesz zbierał winogrona ze swej winnicy, to nie zbieraj za sobą resztek. Mają pozostać dla osiadłego przybysza, dla chłopca nie mającego ojca i dla wdowy. **22** I pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w ziemi egipskiej.^k Dlatego nakazuję ci to czynić.^l

25 „Jeśli między mężczyznami powstanie spór^m i stawią się przed sądem,ⁿ to ich osądzą i prawego uznają za prawego, a niegodziwego uznają za niegodziwego.^o **2** A jeśli niegodziwy zasłuży na bicie,^p sędzia każe położyć go twarzą do ziemi i przed swoim obliczem wymierzyć uderzenia^q według liczby odpowiadającej jego niegodziwemu czy-

ROZDZ. 24

- a 2Kn 25:4
Jer 31:30
- b Eze 18:20
- c Wj 22:21
Eze 22:29
- d Wj 22:22
Iz 1:23
Jer 5:28
Mal 3:5
- e Wj 22:27
Hj 24:3
- f Pwt 5:15
Pwt 15:15
Pwt 16:12
- g Kpl 19:9
- h Kpl 23:22
Rut 2:16
Ps 41:1
- i Pwt 15:10
Prz 11:24
Prz 14:21
Prz 19:17
Lk 6:38
2Ko 9:6
1Jn 3:17
- j Kpl 19:10
Pwt 26:13
- k Wj 13:3
- l 2Ko 8:8

ROZDZ. 25

- m Pwt 17:8
Pwt 19:17
Pwt 21:5
- n Pwt 16:18
Pwt 17:1
- o Wj 23:6
2Kn 19:6
Prz 17:15
Prz 31:9
Iz 5:23
- p Prz 19:29
Lk 12:48
- q Prz 10:13
Prz 20:30
Prz 26:3
Heb 2:2

szpalta 2

- a 2Ko 11:24
- b Prz 12:10
1Ko 9:9
1Tm 5:18
- c Rdz 38:8
Rut 4:5
Mk 12:19
- d Rdz 38:9
Rut 4:10
Rut 4:14
- e Lb 27:4
2Sm 18:15
- f Rut 4:4
- g Rut 4:6
- h Rut 4:7
- i Lb 12:14
- j Pwt 25:5
- k Kpl 21:20
Pwt 23:1
- l Pwt 19:13
Pwt 19:21

nowi. **3** Może mu wymierzyć czterdzieści uderzeń. Nie ma dać ani jednego, żeby czasem nie wymierzył mu wielu uderzeń oprócz tych^a i twój brat byłby pohańbiony w twoich oczach.

4 „Nie masz nakładać kagańca bykowi, gdy młóci.^b

5 „Jeśli bracia mieszkają razem i jeden z nich umrze, nie mając syna, to żona zmarłego nie powinna należeć do obcego mężczyzny z zewnątrz. Jej szwagier ma pójść do niej i weźmie ją za żonę, i zawrze z nią małżeństwo lewirackie.^c **6** A pierworodny, którego ona urodzi, ma dziedziczyć imię jego zmarłego brata,^d żeby to imię nie zostało wymazane z Izraela.^e

7 „A jeśli ten mężczyzna nie zechce wziąć wdowy po swym bracie, to wdowa po jego bracie przyjdzie do bramy, do starszych,^f i powie: „Mój szwagier nie chce zachować imienia swego brata w Izraelu. Nie zgodził się zawrzeć ze mną małżeństwa lewirackiego”. **8** A starsi tego miasta zawołają go i będą z nim rozmawiać, a on stanie i powie: „Nie mam ochoty jej wziąć”.^g **9** Wtedy wdowa po jego bracie podejdzie do niego na oczach starszych i zdejmie mu sandał ze stopy,^h i plunie mu w twarz,ⁱ i odpowie, mówiąc: „Tak należy uczynić mężczyźnie, który nie chce odbudować domu swego brata”.^j **10** I jego imię w Izraelu będzie brzmiało: „Dom tego, któremu zdjęto sandał”.

11 „Jeśli mężczyźni będą się bić i podejdzie żona jednego, by wyzwolić swego męża z ręki tego, który go bije, i wyciągnawszy rękę, chwyci go za części wstydlive,^k **12** to odetniesz jej rękę. Twoje oko się nie użali.^l

13 „Nie wolno ci mieć w mie-
szku dwojakich odważników,^a du-
żego i małego. **14** Nie wolno ci
mieć w domu dwojakiej efy,^b du-
żej i małej. **15** Masz mieć od-
ważnik dokładny i sprawiedliwy.
Masz mieć efę dokładną i spra-
wiedliwą, żeby twoje dni trwały
długo na ziemi, którą ci daje Je-
howa, twój Bóg.^c **16** Każdy bo-
wiem, kto to czyni, każdy dopusz-
czający się niesprawiedliwości,
jest obrzydliwością dla Jehowy,
twego Boga.^d

17 „Należy pamiętać o tym, co
Amalek uczynił ci w drodze, gdy
wychodziliście z Egiptu.^e **18** Jak
spotkał cię w drodze i uderzył
z tyłu na wszystkich, którzy się
wlekli za tobą, gdy byłeś wyczer-
pany i strudzony; i nie bał się
Boga.^f **19** A gdy Jehowa, twój
Bóg, zapewni ci spokój ze strony
wszystkich twoich okolicznych
nieprzyjaciół w ziemi, którą Jeho-
wa, twój Bóg, daje ci jako dzie-
dzictwo, byś wziął ją w posiadanie,^g
masz wymazać spod niebios
wspomnienie o Amaleku.^h Nie za-
pomnij.

26 „A gdy w końcu wejdiesz
do ziemi, którą Jehowa,
twój Bóg, daje ci jako dziedzic-
two, i weźmiesz ją w posiadanie,
i w niej zamieszkasz,ⁱ **2** wtedy
weźmiesz też nieco z pierwociny^j
całego plonu roli, jaki przynie-
siesz ze swojej ziemi, którą ci
daje Jehowa, twój Bóg, i wło-
żysz to do kosza, i udasz się
na miejsce, które wybierze Jeho-
wa, twój Bóg, by tam przebywało
jego imię.^k **3** I przyjdiesz do
kapłana,^l który będzie urzędował
w owych dniach, i mu powiesz:
„Oznajmiam dzisiaj Jehowie, twe-
mu Bogu, że wszedłem do zie-
mi, co do której Jehowa przy-
siągnął naszym praojcom, że nam
ją da”.^m

ROZDZ. 25

a Prz 11:1
Prz 16:11
Prz 20:10
Mi 6:11

b Wj 16:36
Kpl 19:36
Eze 45:10
Am 8:5

c Pwt 4:40
1Pt 3:10

d Kpl 19:35
Rz 9:14

e Wj 17:8
Lb 24:20

f Wj 15:16
Ps 36:1
Rz 3:18

g Joz 22:4

h Wj 17:14
1Sm 14:48
1Sm 15:3
1Kn 4:43
Est 3:1
Est 7:10

ROZDZ. 26

i Pwt 6:1
Pwt 18:9

j Wj 23:19
Kpl 23:10
Lb 18:12
2Kn 31:5
Neh 10:35
Prz 3:9

k Pwt 12:5
2Kn 6:6

l Lb 18:28

m Rdz 17:8
Rdz 26:3
Ps 105:11
Heb 6:13

szpalta 2

a Rdz 28:5
Rdz 31:41
Rdz 31:42
Oz 12:12

b Rdz 46:3
Dz 7:15

c Rdz 46:27
Pwt 7:7

d Wj 1:7
Pwt 10:22
Ps 105:24

e Wj 1:11
Pwt 4:20

f Wj 3:9
Ps 116:1

g Ps 102:20
Iz 59:1
1Jn 5:15

h Wj 4:31
Dz 7:34

i Wj 13:3
Pwt 6:21

j Wj 6:6
Pwt 4:34

k Wj 15:16
Jer 32:21

l Wj 7:3

m Wj 3:8
Pwt 8:8
Eze 20:6

n Pwt 26:2

4 „I kapłan weźmie kosz z two-
jej ręki, i położy go przed ołtarzem
Jehowy, twego Boga. **5** A ty się
odezwiesz i powiesz przed obli-
czem Jehowy, swego Boga: „Mój
ojciec był ginącym Syryjczykiem;^a
i zstąpił do Egiptu,^b i przeby-
wał tam jako przybysz, a było
z nim niewielu;^c lecz stał się
tam narodem wielkim, potężnym
i liczным.^d **6** A Egipcjanie za-
częli nas źle traktować i drę-
czyć, i nakładali na nas ciężką
niewolę.^e **7** I poczęliśmy wołać
do Jehowy, Boga naszych pra-
ojców,^f a Jehowa usłyszał nasz
głos^g i spojrzał na nasze uciśnie-
nie i naszą niedolę, i nasze ucie-
mienie.^h **8** W końcu Jehowa
wyprowadził nas z Egiptu silną
rękąⁱ i wyciągniętym ramieniem,^j
i z wielką grozą^k oraz ze znakami
i cudami.^l **9** Potem przyprowa-
dził nas na to miejsce i dał nam
tę ziemię, ziemię mlekiem i mio-
dem płynącą.^m **10** I oto przy-
niosłem pierwociny plonu ziemi,
którą mi dał Jehowa”.ⁿ

„Złożysz to więc przed Jehową,
swoim Bogiem, i poklonisz się
przed Jehową, swoim Bogiem.^o
11 I będziesz się radował^p z ca-
łego dobra, które Jehowa, twój
Bóg, dał tobie i twoim domowni-
kom – ty i Lewita oraz osiadły
przybysz, który jest pośród cie-
bie.^q

12 „Gdy zakończysz składa-
nie całej dziesięciny^r ze swego
zbioru w trzecim roku,^s roku
dziesięciny, daj ją też Lewicie,
osiadłemu przybyszowi, chłopcu
nie mającemu ojca oraz wdowie
i będą ją jeść w twoich bramach,
i się nasycą.^t **13** I powiesz
przed obliczem Jehowy, swego
Boga: „Usunąłem z domu to, co
święte, i dałem to Lewicie i osiad-

o Ps 95:6; p Pwt 12:7; Ps 32:11; Ps 63:5; Ps 68:3;
Flp 4:4; q Pwt 16:14; r Pwt 12:6; Pwt 14:22; s Pwt
14:28; t Pwt 14:29; Prz 14:21; 1Jn 3:17.

lemu przybyszowi, chłopcu nie mającemu ojca oraz wdowie,^a zgodnie z całym twoim przykazaniem, które mi nakazałeś. Twoich przykazań nie przekroczyłem ani nie zapomniałem.^b **14** Nie jadłem z niej podczas mojej żałoby ani niczego z niej nie usunąłem, gdy byłem nieczysty, ani nic z niej nie dałem umarłemu. Słuchałem głosu Jehowy, swego Boga. Postępowałem zgodnie ze wszystkim, co mi nakazałeś. **15** Racz spojrzeć w dół ze swego świętego mieszkania,^c z niebios, i pobłogosław swój lud, Izraela,^d oraz ziemię, którą nam dałeś, jak to przysiągłeś naszym praojcom,^e ziemię mlekiem i miodem płynącą.^f

16 „Dzisiaj Jehowa, twój Bóg, nakazuje ci wprowadzać w czyn te przepisy oraz sądownicze rozstrzygnięcia;^g i będziesz ich przestrzegał oraz wprowadzał je w czyn z całego swego serca^h i z całej swej duszy.ⁱ **17** Pobudziłeś Jehowę, aby dzisiaj powiedział, że będzie twoim Bogiem, gdy będziesz chodził jego drogami i przestrzegał jego przepisów^j i jego przykazań^k oraz jego sądowniczych rozstrzygnięć,^l i słuchał jego głosu.^m **18** Jehowa zaś pobudził cię, abyś dzisiaj powiedział, że będziesz jego ludem, szczególną własnością,ⁿ tak jak ci obiecał,^o i że będziesz przestrzegał wszystkich jego przykazań, **19** i że wyniesie cię wysoko ponad wszystkie inne narody, które uczynił,^p dla chwały i dobrej opinii oraz piękna, gdy się okażesz ludem świętym dla Jehowy, swego Boga^q – tak jak obiecał”.

27 I Mojżesz wraz ze starszymi Izraela nakazał jeszcze ludowi, mówiąc: „Należy przestrzegać każdego przykazania,

ROZDZ. 26

- a Jak 1:27
- b Ps 119:141
Prz 3:1
Dz 24:16
- c Ps 102:19
Iz 40:22
Iz 63:15
- d Wj 23:25
Ps 28:9
Ps 115:12
- e Rdz 15:18
Rdz 26:3
Heb 6:13
- f Pwt 8:8
- g Pwt 4:1
Pwt 6:1
Pwt 11:1
- h Pwt 6:6
Ps 78:7
Ps 119:34
1Jn 5:3
- i Pwt 13:3
- j Kpl 10:11
Kpl 26:46
Ps 119:5
- k Pwt 13:18
Kzn 12:13
- l Kpl 19:37
Ps 19:9
- m Pwt 15:5
- n Wj 19:5
Pwt 14:2
Ps 135:4
- o Pwt 29:13
- p Pwt 4:8
Pwt 28:1
Ps 148:14
- q Kpl 7:6
Pwt 28:9

szpalta 2

ROZDZ. 27

- a Pwt 11:32
Pwt 26:16
Lk 11:28
- b Pwt 6:1
Joz 4:1
- c Wj 24:12
d Joz 8:32
- e Kpl 20:24
Lb 13:27
Lb 14:8
Pwt 26:9
Jer 11:5
Jer 32:22
- f Pwt 11:29
Joz 8:30
- g Pwt 27:2
- h Wj 20:25
Joz 8:31
- i Kpl 1:9
- j Kpl 3:1
- k Kpl 7:15
- l Pwt 12:7
Pwt 16:11
- m Wj 24:12
- n Hab 2:2
- o Wj 19:5
Pwt 26:18

które wam dzisiaj nakazuję.^a

2 A w dniu, gdy się przeprawicie przez Jordan^b do ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg, postawisz sobie wielkie kamienie i pobielisz je wapnem. **3** I wypiszesz na nich wszystkie słowa tego prawa,^c gdy się przeprawisz,^d żeby wejść do ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg, do ziemi mlekiem i miodem płynącej, zgodnie z tym, co ci powiedział Jehowa, Bóg twoich praojców.^e **4** A gdy się przeprawicie przez Jordan, macie postawić te kamienie, jak to wam dzisiaj nakazuje, na górze Ebal,^f i pobielisz je wapnem.^g **5** Tam zbudujecie też ołtarz dla Jehowy, swego Boga, ołtarz z kamieni. Nie wolno ci przyłożyć do nich żelaznego narzędzia.^h **6** Ołtarz dla Jehowy, swego Boga, masz zbudować z całych kamieni i będziesz na nim składał całopalenia dla Jehowy, swojego Boga.ⁱ **7** I będziesz składał ofiary współuczestnictwa^j i tam je jadł,^k i będziesz się radował przed Jehową, swoim Bogiem.^l **8** I wypiszesz na tych kamieniach wszystkie słowa tego prawa,^m tak by były naprawdę wyraźne”.ⁿ

9 Potem Mojżesz i kapłani, Lewici, rzekli do całego Izraela, mówiąc: „Milcz i słuchaj, Izraelu. W tym dniu stałeś się ludem Jehowy, swego Boga.^o **10** I będziesz słuchał głosu Jehowy, swego Boga, i wprowadzał w czyn jego przykazania^p oraz jego przepisy,^q które ci dzisiaj nakazuję”.

11 I w owym dniu Mojżesz nakazał jeszcze ludowi, mówiąc: **12** „Oto ci, którzy staną, by błogosławić lud na górze Garizim,^r gdy się przeprawicie przez

p Wj 20:6; 1Kl 2:3; Mt 19:17; 1Jn 5:3; q 1Kl 8:61; r Pwt 11:29.

Jordan: Symeon i Lewi, i Juda, i Issachar, i Józef, i Beniamin.

13 A oto ci, którzy staną, by przeklinać^a na górze Ebal:^b Ruben, Gad i Aszer, i Zebulon, Dan i Naftali. **14** A Lewici będą odpowiadać i mówić donośnym głosem do każdego męża izraelskiego:^c

15 „Przeklęty mąż, który wykonuje rzeźbiony wizerunek^d lub lany posąg^e – obrzydliwość dla Jehowy,^f wytwór ręki obrabiającego drewno i metale^g – i który go umieszcza w ukryciu^h. [A cały lud odpowie, mówiąc: „Amen!”]^h

16 „Przeklęty ten, kto pogardza swym ojcem lub swą matką.ⁱ [A cały lud powie: „Amen!”]

17 „Przeklęty ten, kto przesuwając znak graniczny swego bliźniego^j. [A cały lud powie: „Amen!”]

18 „Przeklęty ten, kto sprawa, że ślepy błądzi na drodze.^k [A cały lud powie: „Amen!”]

19 „Przeklęty ten, kto wypacza^l sąd^m nad osiadłym przybywcą,ⁿ chłopcem nie mającym ojca i wdową.^o [A cały lud powie: „Amen!”]

20 „Przeklęty ten, kto się kładzie z żoną swego ojca, gdyż odślonił połe szaty swego ojca.^p [A cały lud powie: „Amen!”]

21 „Przeklęty ten, kto się kładzie z jakimkolwiek zwierzęciem.^q [A cały lud powie: „Amen!”]

22 „Przeklęty ten, kto się kładzie ze swą siostrą, córką swego ojca lub córką swej matki.^r [A cały lud powie: „Amen!”]

23 „Przeklęty ten, kto się kładzie ze swoją teściową.^s [A cały lud powie: „Amen!”]

24 „Przeklęty ten, kto z ukrycia zadaje śmiertelny cios swemu bliźniemu.^t [A cały lud powie: „Amen!”]

ROZDZ. 27

- a Dn 9:11
- b Joz 8:33
- c Pwt 33:10
- d Neh 8:7
- e Wj 20:4
- f Pwt 4:16
- g Iz 44:9
- h Wj 34:17
- i Kpl 19:4
- j Lb 33:52
- k Pwt 7:25
- l Pwt 29:17
- m Oz 13:2
- n Lb 5:22
- o Neh 5:13
- p Wj 20:12
- q Kpl 19:3
- r Pwt 21:18
- s Pwt 21:21
- t Prz 20:20
- u Prz 30:17
- v Mt 15:4
- w J Pwt 19:14
- x Prz 22:28
- y Prz 23:10
- z Kpl 19:14
- aa I Prz 17:23
- ab Mi 3:11
- ac m Pwt 16:20
- ad n Wj 22:21
- ae o Wj 22:22
- af Pwt 10:18
- ag Pwt 24:17
- ah Mal 3:5
- ai Jak 1:27
- aj p Kpl 18:8
- ak 2Sm 16:22
- al I Ko 5:1
- am q Wj 22:19
- an Kpl 18:23
- ao Kpl 20:15
- ap r Kpl 18:9
- aq Kpl 20:17
- ar 2Sm 13:14
- as Eze 22:11
- at s Kpl 18:17
- au Kpl 20:14
- av t Wj 20:13
- aw Wj 21:12
- ax Kpl 24:17
- ay Lb 35:31

szpalta 2

- a Pwt 10:17
- b Eze 22:12
- c Mt 27:4
- d Dz 1:18
- e Pwt 28:15
- f Ps 119:21
- g Jer 11:3
- h Gal 3:10

ROZDZ. 28

- a Wj 15:26
- b Kpl 26:3
- c Iz 1:19
- d Lk 1:6
- e Pwt 26:19
- f Prz 10:22
- g Ps 107:36
- h Pwt 11:14
- i Kpl 26:9
- j Pwt 7:13
- k Ps 127:3
- l Ps 128:3
- m i Pwt 30:9
- n j Ps 107:38

25 „Przeklęty ten, kto przyjmuje łapówkę, by zadać śmiertelny cios jakiejś duszy, gdy jest to krew niewinna.^a [A cały lud powie: „Amen!”]

26 „Przeklęty ten, kto nie wprowadzi w czyn swego tego prawa przez spełnianie ich.^b [A cały lud powie: „Amen!”]

28 „A jeśli będziesz bezwzględnie słuchał głosu Jehowy, swego Boga, dbając o wprowadzanie w czyn wszystkich jego przykazań, które ci dzisiaj nakazuje,^c to Jehowa, twój Bóg, wyniesie cię wysoko ponad wszystkie inne narody ziemi.^d **2** I wszystkie te błogosławieństwa spłyną na ciebie, i dosięgną cię,^e gdyż słuchasz głosu Jehowy, twego Boga:

3 „Błogosławiony będziesz w mieście^f i błogosławiony będziesz w polu.^g

4 „Błogosławiony będzie owoc twojego łona^h i owoc twej ziemi, i owoc twojego zwierzęcia domowego,ⁱ młode twoje bydła i potomstwo twojej trzody.^j

5 „Błogosławiony będzie twój koszyk^k i twoja dzieja.^l

6 „Błogosławiony będziesz, gdy będziesz wchodził, i błogosławiony będziesz, gdy będziesz wychodził.^m

7 „Jehowa sprawi, że twoi nieprzyjaciele, którzy powstaną przeciwko tobie, zostaną pokonani na twoich oczach.ⁿ Jedną drogą wyruszą przeciwko tobie, lecz siedmioma drogami będą przed tobą uciekać.^o **8** Jehowa zrządzi, że spoczniesz błogosławieństwo na twoich spichlerzach^p i na każdym twoim przedsięwzięciu,^q

k Pwt 26:2; l Wj 12:34; Wj 23:25; Rut 1:6; m Lb 27:17; Pwt 31:2; 2Kn 1:10; Ps 91:14; Ps 121:8; n Kpl 26:7; Pwt 32:30; Joz 10:11; 2Sm 22:38; Ps 89:23; o Pwt 7:23; 2Kn 14:13; Heb 11:34; p Kpl 26:10; Prz 3:10; Mal 3:10; q Pwt 15:10.

i pobłogosławi cię w ziemi, którą ci daje Jehowa, twój Bóg. **9** Jehowa ustanowi cię dla siebie ludem świętym,^a tak jak ci przysiągł,^b ponieważ stale przestrzegasz przykazań^c Jehowy, swego Boga, i chodzisz jego drogami. **10** I wszystkie ludy ziemi zobaczą, że imię Jehowy jest wzywane nad tobą,^d i będą się ciebie lękać.^e

11 „Jehowa sprawi także, iż będziesz opływał w dobrobyt, jeśli chodzi o owoc twego łona^f i owoc twych zwierząt domowych, i owoc twej ziemi,^g na ziemi, co do której Jehowa przysiągł twoim praojcom, że ci ją da.^h

12 Jehowa otworzy przed tobą swój dobry spichrz, niebios, by spuścić na twoją ziemię deszcz we właściwej porzeⁱ i by pobłogosławić każdy czyn twojej ręki^j i będziesz pożyczal wielu narodom, podczas gdy sam nie będziesz się zapożyczał.^k **13** I Jehowa postawi cię przy głowie, a nie przy ogonie; i będziesz wyłączać na wierzchu,^l a nie znajdziesz się na dole, gdyż jesteś posłuszny przykazaniom^m Jehowy, swego Boga, które ci dzisiaj nakazuję, żebyś ich przestrzegał i wprowadzał je w czyn. **14** I od wszystkich tych słów, które ci dzisiaj nakazuję, nie wolno ci zboczyć na prawo ani na lewo,ⁿ aby chodzić za innymi bogami, by im służyć.^o

15 „A jeśli nie będziesz słuchał głosu Jehowy, swego Boga, tak by zadbać o wprowadzenie w czyn wszystkich tych przykazań i ustaw, które ci dzisiaj nakazuję, to przyjdą na ciebie wszystkie te przekleństwa i cię dosięgną.^p

16 „Przekłety będziesz w mieście^q i przekłety będziesz w polu.^r

17 „Przekłety będzie twój koszt^s i twoja dzieła.^t

ROZDZ. 28

a Pwt 7:6
1Pt 1:15

b Rdz 17:7
Wj 19:6
Pwt 7:8
Heb 6:13

c Pwt 27:1

d Lb 6:27
2Kn 7:14
Iz 43:10
Iz 63:19
Dn 9:19
Dz 15:17

e Lb 22:3
Pwt 11:25
Joz 5:1

f Pwt 28:4

g Pwt 30:9
Ps 65:9

h Rdz 15:18

i Kpl 26:4
Pwt 11:14
Jer 14:22

j Pwt 14:29
Pwt 15:10
Ps 67:7
Ps 115:13

k Pwt 15:6

l 1Kl 4:21

m Ps 119:98

n Pwt 5:32
Joz 1:7
Prz 4:27
Iz 30:21

o Kpl 19:4
Pwt 11:16
Ps 96:5
1Ko 8:4

p Kpl 26:16
Dn 9:11
Mal 2:2
Gal 3:13

q Jer 7:12
Jer 26:6
Lam 1:1

r 1Kl 17:1
Jl 1:4
Ag 1:6

s Pwt 26:2

t Kpl 26:26
Mi 6:14

szpalta 2

a Pwt 5:9
Lam 2:11
Lam 2:19
Lam 4:10
Oz 9:12

b Kpl 26:20

c Kpl 26:22

d 2Kn 15:5

e Mal 2:2

f 1Sm 4:10
2Kl 14:12

g Ps 39:11
Ps 80:16
Iz 30:17
Iz 51:20
Eze 5:15

h Kpl 26:31
Pwt 4:26
Joz 23:16

i Kpl 26:25
Jer 21:6
Jer 24:10

j Kpl 26:16

k Kpl 26:33

Jer 16:4

18 „Przekłety będzie owoc twego łona^a i owoc twej ziemi,^b młode twego bydła i potomstwo twej trzody.^c

19 „Przekłety będziesz, gdy będziesz wchodził, i przekłety będziesz, gdy będziesz wychodził.^d

20 „Jehowa ześle na ciebie przekleństwo,^e zamieszczenie^f i naganę^g na każde twoje przedsięwzięcie, którego będziesz próbował dokonać, aż zostaniesz unicestwiony i szybko zginiesz z powodu zła twoich postępów, w których mnie opuściłeś.^h

21 Jehowa sprawi, że przylgnie do ciebie zaraza, aż on cię wypęti z ziemi, do której idziesz, by wziąć ją w posiadanie.ⁱ

22 Jehowa porazi cię gruźlicą^j i trawiącą gorączką, i zapaleniem, i palącą gorączką, i mieczem,^k i spiekotą,^l i rdzą^m i będą was one ścierać, aż wyginiecie. **23** Niebo, które jest nad twoją głową, stanie się miedzią, a ziemia, która jest pod tobą – żelazem.ⁿ

24 Jehowa da pył i proch jako deszcz dla twej ziemi. Z niebios będzie na ciebie spadać, aż zostaniesz unicestwiony. **25** Jehowa sprawi, że zostaniesz pokonany na oczach swoich nieprzyjaciół.^o Jedną drogą wyruszysz przeciwko nim, lecz siedmioma drogami będziesz przed nimi uciekał; i staniesz się przedmiotem grozy dla wszystkich królestw ziemi.^p **26** A twój trup będzie żerem dla wszelkiego latającego stworzenia niebios i dla zwierzęcia polnego i nikt nie przyprawi ich o drżenie.^q

27 „Jehowa dotknie cię ropniem egipskim^r i guzkami krwawniczymi, i egzemą, i wykwitem

1 1Kl 8:37; m 2Kn 6:28; Am 4:9; Ag 2:17; n Kpl 26:19; Pwt 11:17; 1Kl 8:35; 1Kl 17:1; Jer 14:4; Am 4:7; o Kpl 26:17; Pwt 32:30; p Jer 24:9; Jer 29:18; Eze 23:46; Lk 21:24; q 1Sm 17:44; Ps 79:2; Jer 7:33; r Pwt 7:15; Am 4:10.

skórnym, z czego nie zdołasz się wyleczyć. **28** Jehowa dotknie cię obłędem^a i utratą wzroku,^b i oszłomieniem serca.^c **29** I staniesz się tym, który po omacku szuka w południe, tak jak ślepy po omacku szuka w ciemności,^d i nie zapewnisz sobie powodzenia na swych drogach; i będziesz tylko tym, którego stale się oszukuje i obrabowuje, i nikt cię nie wybawi.^e **30** Zareczysz się z kobietą, lecz inny mężczyzna ją zgwałci.^f Zbudujesz dom, lecz w nim nie zamieszkaś.^g Zasadzisz winnicę, lecz nie zaczniesz z niej korzystać.^h **31** Twój byk zarżnięty tam na twoich oczach – lecz nic z niego nie zjesz. Twój osioł zrabowany tam sprzed twojego oblicza – lecz nie wróci do ciebie. Twoja owca wydana twoim nieprzyjaciółom – lecz nie będziesz miał wybawcy.ⁱ **32** Twoi synowie i twoje córki wydawani innemu ludowi,^j a twoje oczy patrzą na to i stale za nimi tęsknią – lecz twoje ręce będą pozabawione mocy.^k **33** Plon twej ziemi i cały owoc twej pracy będzie jedzony przez lud, którego nie znasz;^l i będziesz tym, którego stale się tylko oszukuje i miażdży.^m **34** I oszalejesz na widok tego, co zobaczysz swymi oczami.ⁿ

35 „Jehowa dotknie cię złośliwym ropniem na kolanach i nogach, z którego nie zdołasz się wyleczyć, od spodu twej stopy aż po czubek twej głowy.^o **36** Jehowa zaprowadzi ciebie^p oraz twego króla,^q którego ustanowisz nad sobą, od narodu, którego nie znasz – ani ty, ani twoi praojcowie; i tam będziesz musiał służyć innym bogom, z drewna i z kamienia.^r **37** I staniesz się dziwowiskiem,^s przysłowiem^t

ROZDZ. 28

- a Kzn 7:7
- b Wj 4:11
Kpl 26:16
- c Jer 4:9
- d Iz 59:10
Sof 1:17
- e Sdz 3:14
Sdz 6:4
Neh 9:27
Ps 106:42
- f Jer 8:10
- g Iz 5:9
Lam 5:2
Sof 1:13
- h Am 5:11
Mi 6:15
- i 2Sm 22:42
- j 2Kn 29:9
Jl 3:6
- k Neh 5:5
- l Kpl 26:16
Pwt 28:51
Neh 9:37
Iz 1:7
Jer 5:17
- m Za 11:6
- n Pwt 28:67
- o Pwt 28:27
Hi 2:7
- p 2Kl 17:6
2Kl 25:26
Iz 39:7
- q 2Kl 25:7
2Kn 33:11
2Kn 36:6
Jer 22:11
- r Pwt 4:28
Jer 16:13
- s 1Kl 9:8
Jer 25:9
- t 2Kn 7:20
Ps 44:14
Jer 24:9

szpalta 2

- a Iz 5:10
Ag 1:6
- b 1Kl 8:37
2Kn 6:28
Jl 2:3
Jl 2:25
- c Sof 1:13
- d Jon 4:7
- e Mi 6:15
- f Pwt 28:32
2Kl 24:14
Jer 52:15
Jer 52:30
Lam 1:5
- g Kpl 25:47
- h Pwt 15:5
Pwt 15:6
Prz 22:7
- i Ezd 9:7
- j Pwt 28:15
Pwt 29:27
Jer 26:6
- k Kpl 26:28
2Kl 17:20
Iz 1:20
Jer 24:10
- l Pwt 11:28
Ps 119:21
Jer 7:24

i urągowskiem pośród wszystkich ludów, do których Jehowa cię zaprowadzi.

38 „Wyniesiesz w pole dużo nasienia, lecz mało zbierzesz,^a gdyż szarańcza je pochłonie.^b **39** Będziesz sadził i uprawiał winnicę, lecz nie będziesz pił wina i nic nie zbierzesz,^c gdyż pożre to robak.^d **40** Będziesz miał drzewa oliwne na całym swoim terytorium, lecz nie będziesz się naciał oliwą, gdyż twoje oliwki opadną.^e **41** Wydasz na świat synów i córki, lecz nie będą należeć do ciebie, gdyż pójdą do niewoli.^f **42** Wszystkie twoje drzewa i plon twej ziemi zostaną wzięte w posiadanie przez brzęczące owady. **43** Osiały przybysz, który jest pośród ciebie, będzie się coraz wyżej wznosił nad ciebie, podczas gdy ty będziesz się coraz bardziej zniżał.^g **44** On będzie ci pożyczał, ty zaś nie będziesz mu pożyczal.^h On stanie się głową, ty zaś staniesz się ogonem.ⁱ

45 „I wszystkie te przekleństwa^j spadną na ciebie, i będą cię ścigać, i cię dosięgną, aż zostaniesz unicestwiony,^k gdyż nie słuchałeś głosu Jehowy, swego Boga, i nie przestrzegałeś jego przykazań oraz jego ustaw, które ci nakazał.^l **46** I będą pozostawać na tobie i twoim potomstwie jako znak i prorocza zapowiedź po czas niezmierny,^m **47** dlatego że nie służyłeś Jehowie, swemu Bogu, z weselem i radościąⁿ serca za obfitość wszystkiego.^o **48** I będziesz musiał służyć swym nieprzyjaciółom,^p których przeciwko tobie wysłał Jehowa, w głodzie^q i pragnieniu, i nagości, i braku wszystkiego;

m Jer 25:18; Eze 14:8; 1Ko 10:11; n Neh 8:10; Ps 100:2; o Pwt 12:7; Pwt 32:15; Neh 9:35; p 2Kn 12:8; Jer 5:19; Jer 17:4; q Jer 44:27.

i włoży ci na kark żelazne jarzmo, aż cię unicestwi.^a

49 „Jehowa wzbudzi przeciwko tobie naród z daleka,^b z krańca ziemi, tak jak spada orzeł^c – naród, którego języka nie będziesz rozumiał,^d **50** naród o srogim obliczu,^e który nie będzie miał względu na osobę sędziwą ani nie okaże łaski osobie młodej.^f **51** I zjedzą owoc twoich zwierząt domowych i plon twej ziemi, aż zostaniesz unicestwiony,^g i nie pozostawią dla ciebie żadnego zboża, młodego wina ani oliwy, żadnej młodej sztuki z twego bydła ani potomstwa twej trzody, aż cię zgładzą.^h **52** I będą cię oblegać we wszystkich twoich bramach, aż twoje wysokie i warowne mury, w których pokładasz ufność, upadną w całość twojej ziemi, istotnie, będą cię oblegać we wszystkich twoich bramach w całość twej ziemi, którą ci dał Jehowa, twój Bóg.ⁱ **53** Wtedy będziesz jadł owoc swego łona, ciało swoich synów i swoich córek,^j danych ci przez Jehowę, twego Boga – z powodu oblężenia i ucisku, którym twój nieprzyjaciół cię osaczy.

54 „A oko^k bardzo delikatnego i wypieszczonego mężczyzny pośród ciebie będzie źle patrzeć na jego brata i na jego umiłowaną żonę, i na resztę jego synów, których pozostawił, **55** aby nie dać żadnemu z nich czegoś z ciała swych synów, które będzie jadł, gdyż nic mu nie pozostanie z powodu oblężenia i ucisku, którym twój nieprzyjaciół cię osaczy we wszystkich twoich bramach.^l **56** A oko delikatnej i wypieszczonej kobiety pośród ciebie, która nigdy nie próbowała postawić spodu swej stopy na ziemi

ROZDZ. 28

a Jer 28:14

b Jer 6:22

Hab 1:6

c Jer 4:13

Lam 4:19

Oz 8:1

d Iz 28:11

Jer 5:15

e Eze 21:31

f 2Krn 36:17

Iz 47:6

Łk 19:44

g Pwt 28:33

h Kpl 26:26

Jer 15:13

i 2Kl 17:5

2Kl 25:1

Jer 39:1

Łk 19:43

j Kpl 26:29

2Kl 6:28

Jer 19:9

Lam 2:20

Lam 4:10

Eze 5:10

k Pwt 15:9

Prz 23:6

l Pwt 28:48

Jer 52:6

szpalta 2

a Lam 4:5

b Iz 49:15

c Pwt 28:53

d Wj 24:7

Kpl 26:15

Pwt 31:26

e Wj 14:4

Kpl 10:3

Ps 72:19

f Pwt 10:17

Neh 1:5

Ps 99:3

Iz 29:23

g Wj 3:15

Wj 6:3

Wj 20:2

Ps 83:18

Ps 113:3

Iz 42:8

Mal 2:2

h Kpl 26:21

2Krn 21:14

Dn 9:12

i Pwt 28:22

2Krn 21:15

j Pwt 7:12

Pwt 7:15

Pwt 28:27

Am 4:10

k Pwt 4:27

l Pwt 10:22

Pwt 26:5

Neh 9:23

m Pwt 30:9

n Prz 1:26

o Jer 12:14

Jer 18:7

ze względu na swą wykwinność i delikatność,^a będzie źle patrzeć na jej umiłowanego męża i jej syna, i jej córkę, **57** nawet na jej popiół, który wyjdzie spomiedzy jej nóg, i na synów, których urodzi,^b gdyż po kryjomu będzie ich jeść wskutek braku wszystkiego z powodu oblężenia i ucisku, którym twój nieprzyjaciół osaczy cię w twoich bramach.^c

58 „Jeśli nie będziesz dbał o to, by wprowadzać w czyn wszystkie słowa tego prawa, które są zapisane w tej księdze,^d aby się bać tego chwalebne^e i napawającego łękiem^f imienia – Jehowy,^g twego Boga, **59** to Jehowa też sprawi, że twoje plagi i plagi twego potomstwa będą plagami szczególnie dotkliwymi, wielkimi i długotrwałymi^h oraz chorobami złośliwymi i długotrwałymi.ⁱ **60** I z powrotem sprowadzi na ciebie wszystkie choroby egipskie, których się zląkłeś, i przylgną do ciebie.^j **61** Także każdą chorobę i każdą plagę, które nie są zapisane w księdze tego prawa, Jehowa będzie sprowadzał na ciebie, aż zostaniesz unicestwiony. **62** I zostaniecie bardzo nieliczni,^k chociaż staliście się jak gwiazdy niebios, tak liczni,^l gdyż nie słuchałeś głosu Jehowy, swego Boga.

63 „I jak Jehowa wielce się radował nad wami, wyświadczać wam dobro i pomnażać was,^m tak Jehowa będzie się wielce radował nad wami, niszczać was i unicestwiać;ⁿ zostaniecie po prostu wyrwani z ziemi, do której idziecie, by wziąć ją w posiadanie.^o

64 „I Jehowa rozproszy cię pośród wszystkich ludów od jednego krańca ziemi do drugiego kraniec

ziemi,^a i tam będziesz musiał służyć innym bogom, których nie znależ – ani ty, ani twoi praojcowie – drewnu i kamieniowi.^b

65 A między tymi narodami nie zaznasz spokoju^c ani nie będzie miejsca odpoczynku dla spodu twojej stopy; i Jehowa da ci tam drżące serce^d i przygaśnięcie oczu^e oraz rozpacz duszy.

66 I życie twoje będzie narażone na największe niebezpieczeństwo, i będziesz się bał w nocy i za dnia, i nie będziesz pewny swego życia.^f

67 Z rana będziesz mówił: 'Żeby to już był wieczór!', a wieczorem będziesz mówił: 'Żeby to już było rano!', z powodu strachu, którym się przestraszysz w swym sercu, i z powodu widoku, jaki zobaczysz swymi oczami.^g

68 I Jehowa z powrotem zabierze cię do Egiptu statkami, drogą, o której ci powiedziałem: 'Nigdy więcej jej nie zobaczysz',^h i tam będziecie się sprzedawać swoim nieprzyjaciółom jako niewolnicy i służące,ⁱ ale nie będzie nabywcy".

29 Oto słowa przymierza, które Jehowa kazał Mojżeszowi zawrzeć z synami Izraela w ziemi moabskiej, oprócz przymierza, które zawarł z nimi na Horebie.^j

2 I Mojżesz zwołał całego Izraela, i powiedział do nich: "Wdzieliście wszystko, co Jehowa uczynił na waszych oczach w ziemi egipskiej faraonowi i wszystkim jego sługom oraz całej jego ziemi,^k **3** wielkie dowody, które widziały twoje oczy,^l te wielkie znaki^m i cuda.ⁿ **4** A jednak Jehowa nie dał wam serca, by poznało, i oczu, by widziały, i uszu, by słyszały – po dziś dzień.^o **5** Gdy czterdzieści lat prowadziłem was po pustkowiu,^p

ROZDZ. 28

a Kpl 26:33
Pwt 4:27
Neh 1:8
Lk 21:24

b Pwt 4:28
Pwt 28:36
Jer 16:13

c Eze 5:12
Am 9:4

d Kpl 26:36
Eze 12:19

e Kpl 26:16

f Heb 10:27

g Pwt 28:34

h Wj 14:13
Jer 44:12
Oz 9:3

i Neh 5:8

ROZDZ. 29

j Wj 24:8
Kpl 26:45
Pwt 5:2

k Wj 19:4
Pwt 7:18
Joz 24:5

l Pwt 4:34
Pwt 7:19
Neh 9:17
Neh 9:19

m Lb 14:11

n Neh 9:10
Ps 78:43
Ps 105:27

o Prz 20:12
Iz 6:10
Mk 4:12
Rz 11:8
Ef 4:18

p Pwt 1:3
Pwt 8:2
Am 2:10

szpalta 2

a Pwt 8:4
Neh 9:21
Mt 6:31

b Wj 16:12
Wj 16:31
Neh 9:15

c Lb 21:26

d Lb 21:33

e Ps 135:10
Ps 135:11

f Lb 32:33
Pwt 3:12

g Pwt 4:6
Pwt 8:18
Joz 1:7
1KI 2:3
Ps 103:17
Ps 103:18
Lk 11:28

h Pwt 31:12

i Neh 8:2

j Wj 12:38
Lb 11:4

k Joz 9:21

l Pwt 29:1
Pwt 29:29

m Pwt 1:3

wasze szaty się na was nie zużyły i twój sandał nie zdarł się na twojej stopie.^a **6** Nie jedliście chleba^b i nie piliście wina ani odurzającego napoju, abyście poznali, że ja jestem Jehowa, wasz Bóg.^c **7** W końcu przysłiście na to miejsce, a Sychon, król Cheszbonu,^c i Og,^d król Baszanu, wyszli, by zmierzyć się z nami w bitwie, lecz myśmy ich pokonali.^e **8** Potem wzięliśmy ich ziemię i daliśmy ją jako dziedzictwo Rubenitom i Gadytom oraz połowie plemienia Manassesytów.^f **9** Zachowujcie więc słowa tego przymierza i wprowadzajcie je w czyn, żeby wam się powiodło wszystko, co będziecie czynić.^g

10 „Wy wszyscy stoicie dzisiaj przed Jehową, waszym Bogiem: głowy waszych plemion, wasi starsi i wasi urzędnicy, każdy mąż izraelski,^h **11** wasze małżeństwa, wasze żonyⁱ i twój osiadły przybysz,^j który jest w twoim obozie, od zbierającego dla ciebie drewno do czepiącego dla ciebie wodę,^k **12** abyś wszedł w przymierze^l Jehowy, twego Boga, i jego przysięgę, którą Jehowa, twój Bóg, dzisiaj wobec ciebie składa,^m **13** żeby cię dzisiaj ustanowić swoim ludemⁿ i żeby mógł się okazać twoim Bogiem,^o tak jak ci obiecał i jak przysiągł twoim praojcom, Abrahamowi,^p Izaakowi^q i Jakubowi.^r

14 „A nie tylko z wami zawieram to przymierze i tę przysięgę,^s **15** lecz z tym, który tu dzisiaj stoi z nami przed Jehową, naszym Bogiem, i z tymi, których tu dzisiaj z nami nie ma^t **16** (sami bowiem wiecie, jak mieszkaliśmy w ziemi egip-

n Wj 19:5; Pwt 7:6; Pwt 27:9; Pwt 28:9; o Wj 6:7; Wj 29:45; p Rdz 17:7; Rdz 22:16; Jer 11:5; Heb 6:13; q Rdz 26:3; Wj 2:24; Ps 105:9; r Rdz 28:13; s Pwt 5:3; Eze 16:60; t Jer 32:39.

skiej i jak przechodziliśmy pośród narodów, przez które wyszliśmy, przechodzili.^a **17** I widzieliście ich obrzydliwości oraz ich gnojowe bożki^b – drewno i kamień, srebro i złoto – które znajdowały się u nich; **18** żeby nie było wśród was mężczyzny ani kobiety, ani rodziny, ani plemienia, których serce odwracałoby się dzisiaj od Jehowy, naszego Boga, by iść i służyć bogom owych narodów;^c żeby nie było wśród was korzenia, którego owocem jest roślina trująca i piołun.^d

19 „A gdy ktoś usłyszy słowa tej przysięgi^e i będzie sobie błogosławił w swym sercu, mówiąc: „Osiągnę pokój,^f chociaż będę chodził w uporze swego serca”,^g z zamiarem wytracenia napojonego wraz ze spragnionym, **20** Jehowa nie zechce mu przebaczyć,^h lecz wtedy gniewⁱ i zapalczywość^j Jehowy będą buchać jak dym przeciw temu mężowi,^k a całe przekleństwo zapisane w tej księdze^l spadnie na niego i Jehowa wymaże jego imię spod niebios. **21** Tak więc Jehowa na pewno go oddzieli^m ku nieszczęściu od wszystkich plemion Izraela, zgodnie z całym przekleństwem wynikającym z przymierza, które jest zapisane w tej księdze prawa.

22 „A przyszłe pokolenie, wasi synowie, którzy powstaną po was, jak również cudzoziemiec, który przyjdzie z dalekiego kraju, na pewno powiedzą – gdy zobaczą plagi owej krainy, a także choroby, którymi Jehowa ją dotknął,ⁿ **23** siarkę i sól,^o i spalanie,^p tak iż cała jej kraina nie będzie obsiewana ani nie będzie porastać, ani nie będzie na niej wschodzić żadna rośliność, jak w wypadku zniszcze-

ROZDZ. 29

- a Pwt 2:4
- b Lb 25:2; Eze 20:8
- c Pwt 11:16; Pwt 17:3; Heb 3:12
- d Jer 9:15; Oz 10:4; Am 6:12; Dz 8:23; Heb 12:15
- e Pwt 29:12
- f Ps 106; Jer 5:12; Jer 14:19
- g Neh 9:29; Prz 28:14; Iz 30:1; Jer 3:17; Jer 6:28; Za 7:12; Rz 1:21; Rz 2:5
- h Wj 34:7; Joz 24:19; Iz 27:11
- i Ps 74:1
- j Wj 34:14; Ps 79:5; Eze 23:25
- k Ps 18:8; Heb 12:29
- l Pwt 27:26; Pwt 28:15
- m Rz 2:5
- n Pwt 28:59
- o Sdz 9:45; Ps 107:34; Jer 17:6
- p Ps 11:6

szpalta 2

- a Rdz 19:24; Judy 7
- b Rdz 10:19
- c Rdz 14:2; Oz 11:8
- d Jer 20:16; Am 4:11
- e 1Kl 9:8; 2Kn 7:21; Jer 22:8
- f Pwt 29:12; 1Kl 19:10
- g Jer 22:9; Jer 31:32
- h Sdz 2:12; 1Kl 9:9; 2Kl 17:7; 2Kn 7:22; Jer 19:4
- i Kpl 26:16; Pwt 27:26; Pwt 29:20
- j Pwt 28:63; 1Kl 14:15; 2Kl 17:18; Ps 52:5; Lk 21:24
- k Ezd 9:7; Dn 9:7
- l Iz 55:8; Rz 11:33; 1Ko 2:16
- m Am 3:7; Mt 11:27; Ef 3:5

nia Sodomy i Gomory,^a Admy^b i Ceboim,^c które Jehowa zniszczył w swym gniewie i w swoim srogim zagniewaniu^d – **24** istotnie, wszystkie narody na pewno powiedzą: „Dlaczego Jehowa tak uczynił tej ziemi?”^e Co za przyczyna żaru tego wielkiego gniewu?” **25** Potem powiedzą: „Dlatego, że porzucili przymierze^f Jehowy, Boga swych praojców, które zawarł z nimi, gdy ich wyprowadził z ziemi egipskiej.^g **26** I oni poszli, i służyli innym bogom, i kłaniali się im, bogom, których nie znali i których on im nie przydzielił.^h **27** Wtedy Jehowa zapłonął gniewem przeciw owej ziemi, sprowadzając na nią całe przekleństwo zapisane w tej księdze.ⁱ **28** Toteż Jehowa ich wykorzenił z ich ziemi w gniewie^j i złości, i wielkim oburzeniu i rzucił ich do innej ziemi, jak to jest po dziś dzień”.^k

29 „Rzeczy zakryte^l należą do Jehowy, naszego Boga, lecz rzeczy objawione^m należą do nas i do naszych synów po czas niezmierny, abyśmy wprowadzali w czyn wszystkie słowa tego prawa.”ⁿ

30 „A gdy wszystkie te słowa przyjdą na ciebie, błogosławieństwo^o i przekleństwo,^p które położyłem przed tobą, i z powrotem weźmiesz je sobie do serca^q wśród wszystkich narodów, gdzie Jehowa, twój Bóg, cię rozproszy,^r **2** i wrócisz do Jehowy, swego Boga,^s i będziesz słuchał jego głosu zgodnie ze wszystkim, co ci dzisiaj nakazuje, ty i twoi synowie, całym swym sercem i całą swą duszą.^t **3** Jehowa, twój

n Ps 78:5; Kzn 12:13; 1Jn 5:3; **ROZDZ. 30** o Pwt 11:27; Pwt 28:2; p Pwt 11:28; Pwt 28:15; q 1Kl 8:47; Neh 1:9; Eze 18:28; Jl 2:13; r 2Kl 17:6; 2Kl 17:23; 2Kl 25:26; 2Kn 36:20; s Iz 55:7; Oz 3:5; 1Jn 1:9; t Pwt 4:29.

Bóg, przyprowadzi też z powrotem twoich jeńców^a i okaże ci miłosierdzie,^b i ponownie zbierze cię ze wszystkich ludów, gdzie Jehowa, twój Bóg, cię rozproszył.^c

4 Choćby twój rozproszony lud był na krańcu niebios, Jehowa, twój Bóg, stamąd cię zbierze i stamąd cię weźmie.^d **5** Jehowa, twój Bóg, zaprowadzi cię do ziemi, którą twoi ojcowie wzięli w posiadanie, i weźmiesz ją w posiadanie; i będzie cię wyświadczał dobro i rozmnóż cię bardziej niż twoich ojców.^e **6** I Jehowa, twój Bóg, będzie musiał obrzezać twoje serce^f oraz serce twego potomstwa,^g żebyś miłował Jehowę, swego Boga, całym swym sercem i całą swą duszą – ze względu na twoje życie.^h **7** A Jehowa, twój Bóg, sprowadzi wszystkie te przekleństwa na twoich nieprzyjaciół oraz na tych, którzy cię nienawidzą, którzy cię prześladowali.ⁱ

8 „Ty zaś zawrócisz i będziesz słuchał głosu Jehowy, i wprowadzał w czyn wszystkie jego przykazania, które ci dzisiaj nakazuję.^j **9** I Jehowa, twój Bóg, sprawi, że będziesz miał więcej niż trzeba we wszelkiej pracy swych rąk,^k w owocu twego łona i owocu zwierząt domowych,^l i owocu twej ziemi,^m zaznając dobrobytu,ⁿ gdyż Jehowa znowu będzie się wielce radował nad tobą ku dobremu, tak jak wielce się radował nad twoimi praojcami;^o **10** będziesz bowiem słuchał głosu Jehowy, swego Boga, zachowując jego przykazania i jego ustawy zapisane w tej księdze prawa,^p gdyż wrócisz do Jehowy, swego Boga, całym swym sercem i całą swą duszą.^q

11 „Bo to przykazanie, które ci dzisiaj nakazuje, nie jest dla ciebie zbyt trudne ani nie jest

ROZDZ. 30

a Jer 29:14

b Lam 3:22

c Ezd 1:3

Ps 147:2

Iz 56:8

Jer 32:37

Eze 34:13

d Pwt 28:64

Iz 11:11

Sof 3:20

Za 8:7

e Neh 1:9

f Pwt 10:16

Rz 2:29

g Jer 32:39

h Pwt 6:5

i Rdz 12:3

Iz 10:12

Jer 25:12

Lam 3:64

Rz 12:19

j Pwt 30:2

k Iz 65:21

Mal 3:10

Mt 6:33

Flp 4:19

l Pwt 7:14

Pwt 28:4

Ps 107:38

m Kpl 26:4

Ps 67:6

2Ko 9:10

n Pwt 15:4

Prz 10:22

o Pwt 28:63

Jer 32:41

p Pwt 26:17

Pwt 30:2

q Neh 1:9

Eze 18:21

Eze 33:11

Dz 3:19

szpalta 2

a Ps 147:19

Prz 2:4

Iz 45:19

b Rz 10:6

c Rz 10:8

d Mt 7:21

Jak 1:25

e Pwt 11:26

Pwt 32:47

f Pwt 6:5

Pwt 30:6

g Prz 19:16

1Ko 7:19

h Kpl 25:18

Pwt 4:45

Ps 19:9

i Kpl 18:5

Neh 9:29

Gal 3:12

j Pwt 30:5

k Pwt 29:18

1Sm 12:25

Heb 3:12

daleko.^a **12** Nie jest w niebiosach, by trzeba było mówić: „Kto nam wstąpi do niebios i weźmie je dla nas, aby je nam dać do słuchania, żebyśmy mogli je spełniać?”^b **13** Nie jest też za morzem, by trzeba było mówić: „Kto się nam przeprawi za morze i weźmie je dla nas, aby je nam dać do słuchania, żebyśmy je mogli spełniać?” **14** Bo to słowo jest bardzo blisko ciebie, w twoich ustach i w twoim sercu,^c żebyś je spełniał.^d

15 „Oto ja dzisiaj kładę przed tobą życie i dobro oraz śmierć i zło.^e **16** [Jeśli będziesz słuchał przykazań Jehowy, twego Boga], które ci dzisiaj nakazuję, byś miłował Jehowę, twego Boga,^f chodził jego drogami oraz zachowywał jego przykazania^g i ustawy oraz jego sądownicze rozstrzygnięcia,^h to na pewno pozostaniesz przy życiuⁱ i się rozmnóżysz, a Jehowa, twój Bóg, będzie ci błogosławił w ziemi, do której idziesz, by wziąć ją w posiadanie.^j

17 „Lecz jeśli twoje serce się odwróci i nie będziesz słuchał,^k i dasz się zwieść, i będziesz się kłaniał innym bogom, i im służył,^l **18** to mówię wam dzisiaj, że nieuchronnie poginiecie.^m Nie przedłużycie swoich dni na ziemi, do której idziecie, przeprawiając się przez Jordan, by wziąć ją w posiadanie. **19** Powołuję dzisiaj niebiosy i ziemię na świadków przeciwko wam,ⁿ że położyłem przed tobą życie i śmierć,^o błogosławieństwo^p i przekleństwo;^q wybierz więc życie, abys mógł pozostać przy życiu,^r ty i twoje potomstwo^s – **20** miłu-

l Pwt 4:19; Pwt 31:29; Ps 96:5; m Pwt 8:19; Joz 23:15; n Pwt 4:26; Pwt 31:28; Iz 1:2; o Pwt 32:47; p Pwt 11:26; Pwt 28:2; q Pwt 27:26; Pwt 28:15; r Joz 24:15; s Pwt 6:2; Jer 32:39.

jąc Jehowę, swego Boga,^a słuchając jego głosu i lgnąc do niego;^b bo on jest twoim życiem i długością twoich dni,^c abyś mógł mieszkać na ziemi, co do której Jehowa przysiągł twoim praojcom, Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi, że im ją da”.^d

31 Potem Mojżesz poszedł i powiedział te słowa do całego Izraela. **2** i rzekł do nich: „Mam dzisiaj sto dwadzieścia lat.^e Już nie będzie mi wolno wychodzić i wchodzić,^f gdyż Jehowa powiedział mi: „Nie przeprawisz się przez ten Jordan”.^g **3** Jehowa, twój Bóg, przeprowadza się przed tobą.^h On sam unicestwi te narody przed tobą, a ty masz je wypędzić.ⁱ Jozue przeprowadza się przed tobą,^j tak jak powiedział Jehowa. **4** I Jehowa uczyni im tak, jak uczynił Sychonowi^k i Ogowi,^l królom Amorytów, oraz ich ziemi, gdy ich unicestwił.^m **5** I Jehowa wydał ich wam,ⁿ i macie z nimi postąpić zgodnie z całym tym przykazaniem, które wam nakazałem.^o **6** Bądźcie odważni i silni.^p Nie bójcie się ani nie drżycie przed nimi,^q gdyż Jehowa, twój Bóg idzie z tobą. Nie porzuci cię ani nie opuści cię całkowicie”.^r

7 I Mojżesz wezwał Jozuego, i rzekł do niego na oczach całego Izraela: „Bądź odważny i silny,^s gdyż to ty wprowadzisz ten lud do ziemi, co do której Jehowa przysiągł ich praojcom, że im ją da, i ty dasz im ją jako dziedzictwo”.^t **8** A Jehowa idzie przed tobą. Będzie z tobą,^u Ani cię nie porzuci, ani nie opuści cię całkowicie. Nie bój się ani się nie przerażaj”.^v

9 Potem Mojżesz spisał to prawow^w i dał je kapłanom, synom Lewiego,^x noszącym Arkę Przy-

ROZDZ. 30

- a** Pwt 10:12
b Pwt 4:4
c Pwt 4:40
d Rdz 12:7
Rdz 15:18

ROZDZ. 31

- e** Wj 7:7
Pwt 34:7
Dz 7:23
f Lb 27:17
g Lb 20:12
Pwt 3:27
Pwt 4:21
h Pwt 9:3
i Ps 44:2
j Lb 27:18
Pwt 3:28
Joz 1:2
Joz 4:14
Dz 7:45
k Lb 21:24
l Lb 21:35
m Wj 23:23
Pwt 2:9
n Pwt 3:21
Pwt 7:2
o Lb 33:52
Pwt 7:24
Pwt 20:16
p Joz 1:6
Ps 27:14
Ps 118:6
q Lb 14:9
Pwt 1:29
Pwt 7:18
Ps 56:3
r Pwt 4:31
Joz 1:5
Heb 13:5
s Joz 10:25
Ef 6:10
t Pwt 1:38
u Wj 33:14
v Joz 1:9
w Wj 34:27
Dn 9:13
x Pwt 17:18

szpalta 2

- a** Lb 4:15
Pwt 31:25
b Pwt 15:1
c Kpl 23:34
d Wj 23:17
Pwt 16:16
e Pwt 12:5
f Neh 8:7
g Pwt 4:10
Heb 10:25
h Pwt 29:29
i Ps 34:11
Prz 8:13
j Pwt 6:7
Pwt 11:2
Ps 78:6
Prz 22:6
Ef 6:4
k Pwt 30:16
l Lb 27:13
Pwt 31:2
m Pwt 3:28
n Wj 40:2

mierza Jehowy,^a oraz wszystkim starszym Izraela. **10** I Mojżesz począł im nakazywać, mówiąc: „Po upływie każdego siódmego roku, w wyznaczonym czasie w roku uwolnienia,^b podczas Święta Szalasów,^c **11** gdy cały Izrael przyjdzie, by zobaczyć oblicze Jehowy,^d twego Boga, w miejscu, które On wybierze,^e będziesz czytał to prawo przed całym Izraelem – do ich uszu.^f **12** Zgromadź lud,^g mężczyzn i kobiety, i maleństwa, i twojego osiadłego przybysza, który jest w twoich bramach, aby słuchali i aby się uczyli,^h jako że mają się bać Jehowy, waszego Boga,ⁱ i dbać o wprowadzanie w czyn wszystkich słów tego prawa. **13** A ich synowie, którzy tego nie znają, mają słuchać^j i będą się uczyli bać Jehowy, waszego Boga, przez wszystkie dni, gdy będziecie żyli na ziemi, do której się przeprowadzacie przez Jordan, by wziąć ją w posiadanie”.^k

14 Potem Jehowa rzekł do Mojżesza: „Oto przybliżyły się dni twojej śmierci.^l Wezwij Jozuego i stań w namiocie spotkania, żebym powierzył mu obowiązki”.^m Tak więc Mojżesz i Jozue poszli i stanęli w namiocie spotkania.ⁿ **15** Wtedy Jehowa ukazał się przy namiocie w słupie obłoku i słup obłoku stanął u wejścia do namiotu.^o

16 Jehowa zaś rzekł do Mojżesza: „Oto spoczniesz ze swymi praojcami;^p a ten lud wstanie^q i będą pośród siebie uprawiać nierząd z cudzoziemskimi bogami ziemi, do której idą,^r i opuszczają mnie,^s i złamią przymierze,

o Wj 33:9; Wj 40:38; Ps 99:7; **p** 2Sm 7:12; Jn 3:13; **q** Wj 32:6; **r** Wj 34:15; Sdz 2:17; Ps 106:37; Ps 106:39; Jer 3:1; Eze 16:15; **s** Pwt 32:15; Sdz 2:12; 1Kl 11:33.

które z nimi zawarłem.^a **17** I w owym dniu zapłonę przeciwko nim mój gniew,^b i opuszczę ich,^c i zakryję przed nimi swe oblicze,^d i staną się czymś, co ma być strawione; i spadnie na nich wiele nieszczęść i udręk,^e i na pewno powiedzą w owym dniu: „Czyż nie dlatego spadły na nas te nieszczęścia, że pośród nas nie ma naszego Boga?”^f **18** Ja zaś w owym dniu zakryję swe oblicze z powodu całego zła, którego się dopuścili, gdyż zwrócili się do innych bogów.^g

19 „A teraz napiszcie sobie tę pieśń^h i naucz jej synów Izraela.ⁱ Włóż ją do ich ust, żeby ta pieśń była moim świadkiem przeciw synom Izraela.^j **20** Bo zaprowadzę ich do ziemi, co do której przysiągłem ich praojcom,^k która opływa w mleko i miód,^l i będą jeść,^m i nasycać się, i utyjają,ⁿ i zwrócą się do innych bogów,^o i będą im służyć, a mną wzgardzą i złamią moje przymierze.^p **21** A gdy spadną na nich liczne nieszczęścia i udręki,^q pieśń ta odezwie się przed ich obliczem niczym świadek, gdyż nie ma być zapomniana w ustach ich potomstwa, znam bowiem dobrze ich skłonność,^r którą dzisiaj rozwijają, zanim ich wprowadzę do ziemi, co do której złożyłem przysięgę”.

22 Toteż w owym dniu Mojżesz napisał tę pieśń, żeby jej nauczyć synów Izraela.^s

23 I powierzył obowiązki Jozuemu, synowi Nuna,^t i rzekł: „Bądź odważny i silny,^u gdyż to ty wprowadzisz synów Izraela do ziemi, co do której im przysiągłem,^v a ja będę z tobą”.

24 A gdy tylko Mojżesz skończył spisywać w księdze słowa tego prawa, aż do ich zakończenia,^w

ROZDZ. 31

a Sdz 2:20
Jer 31:32
Heb 8:9

b Pwt 29:20
Ps 74:1

c 1 Kln 28:9
2 Kln 15:2
2 Kln 24:20

d Pwt 32:20
Hj 34:29
Ps 27:9
Ps 104:29
Eze 39:23

e Pwt 31:21
Pwt 32:23
Neh 9:27
Prz 1:27

f Sdz 6:13

g Iz 8:17
Iz 59:2

h Pwt 31:30
Pwt 32:44
Kol 3:16

i Pwt 4:9
Pwt 11:19

j Pwt 31:21

k Rdz 15:18
Pwt 6:10

l Wj 3:8
Lb 13:27
Eze 20:6

m Pwt 8:12
Neh 9:25

n Pwt 32:15
o Pwt 32:16

p Wj 24:7
Pwt 29:1
Neh 9:26

q Pwt 28:59
Pwt 29:22

r Rdz 8:21
Wj 16:4
1 Kln 28:9
Ps 139:2

s Pwt 31:19

t Lb 27:18
Pwt 31:14

u Joz 1:6
Ps 27:14
Ps 118:6

v Pwt 1:38
Pwt 3:28

w Wj 34:27
Pwt 31:9

szpalta 2

a Lb 4:15
1 Kln 15:12

b Pwt 17:18
Pwt 31:9
2 Kln 22:8
2 Kln 34:14

c 1 Kln 8:9
Heb 9:4

d Pwt 31:19

e Pwt 9:24
Pwt 32:20
Joz 1:18
Neh 9:26

f Wj 32:9
Pwt 9:6
Ps 75:5
Prz 29:1
Iz 48:4

g Pwt 9:24
Ps 78:8

h Pwt 29:10

25 Mojżesz nakazał Lewitom, którzy nosili Arkę Przymierza Jehowy,^a i rzekł: **26** „Wziąwszy tę księgę prawa,^b położycie ją obok Arki^c Przymierza Jehowy, swego Boga, i będzie tam świadkiem przeciw tobie.^d **27** Znam bowiem dobrze twoją buntowniczość^e oraz twój sztywny kark.^f Skoro zachowywaliście się buntowniczo wobec Jehowy,^g gdy dzisiaj jeszcze żyję wśród was, to coż dopiero po mojej śmierci! **28** Zwolaj do mnie wszystkich starszych waszych plemion oraz waszych urzędników,^h a poznajmie do ich uszu te słowa i powołam niebiosy i ziemię na świadków przeciwko nim.ⁱ **29** Gdyż wiem dobrze, że po mojej śmierci będziecie postępować zgubnie^j i zboczyć z drogi, co do której dałem wam nakaz; a przy końcu dni na pewno spadnie na was nieszczęście,^k ponieważ będziecie czynić to, co złe w oczach Jehowy, obrażając go dziełami swych rąk”.^l

30 I Mojżesz wyrzekł do uszu całego zboru Izraela słowa tej pieśni aż do końca.^m

32 „Nadstawcie ucha, niebiosy, a przemówię; i niech ziemia słucha wypowiedzi moich ust.ⁿ

2 Moje pouczenie będzie kro-
pić jak deszcz,^o
moja wypowiedź opadać
jak rosa,^p
jak łagodne deszczyki na
trawę^q
i jak rześiste ulewę na roś-
linność.^r

3 Gdyż będę poznajmiał imię Je-
howy.^s

i Pwt 4:26; Pwt 30:19; Pwt 32:1; j Pwt 32:5; Sdz 2:19; Oz 9:9; k Pwt 28:15; 1 Jer 44:8; m Pwt 32:44; **ROZDZ. 32** n Pwt 4:26; Pwt 30:19; o Hi 29:22; Iz 55:10; p Prz 19:12; Oz 14:5; q Ps 72:6; r Mi 5:7; s Wj 34:5; Ps 105:1; Jn 17:26.

- Przypisujcie wielkość naszemu Bogu!^a
- 4** Skala – doskonale są wszystkie jego poczynania,^b bo wszystkie jego drogi są sprawiedliwością.^c Bóg wierności,^d u którego nie ma niesprawiedliwości;^e jest on prawy i prostolinijny.^f
- 5** Oni zaś postępowali zgubnie;^g nie są jego dziećmi, wada jest ich własna.^h Pokolenie spacone i przewrotne!ⁱ
- 6** Czy to Jehowie tak czynicie,^j ludu głupi i niemądry?^k Czyż on nie jest twoim Ojcem, który cię utworzył,^l który cię uczynił i utwierdził?^m
- 7** Pamiętaj dni dawne,ⁿ rozważajcie minione lata z pokolenia na pokolenie; Zapytaj swego ojca, a on ci opowie;^o swoich starszych, a oni ci powiedzą.^p
- 8** Gdy Najwyższy dał narodom dziedzictwo,^q gdy rozdzielał^r synów Adama, zaczął ustalać granicę ludów^s ze względu na liczbę synów Izraela.^t
- 9** Bo działem Jehowy jest jego lud;^u Jakub jest przydziałem, który on dziedziczy.^v
- 10** Znalazł go w krainie pustkowi^w i na pustej, wyjącej pustyni.^x Zaczął go otaczać,^y troszczyć się o niego,^z strzec go jak żrenicy swego oka.^a
- 11** Tak jak orzeł pobudza swe gniazdo,

ROZDZ. 32

- a** 1Kn 29:11
Ps 145:3
b 2Sm 22:31
Ps 18:2
Ps 19:7
Jak 1:17
c Ps 33:5
Ps 67:4
Dn 4:37
d Pwt 7:9
Neh 9:33
Ps 98:3
Heb 10:23
1Pt 4:19
e Pwt 25:16
Hi 34:10
Rz 3:5
f Rdz 18:25
Ps 92:15
Ps 99:4
Oz 14:9
g Pwt 31:27
Sdz 2:19
Ps 14:1
h Iz 1:4
Jer 15:6
Jak 1:14
i Ps 78:8
Lk 9:41
Flp 2:15
j Iz 1:2
k Jer 4:22
l Wj 4:22
Pwt 32:18
2Sm 7:23
Iz 63:16
m Ps 55:22
n Iz 63:11
o Wj 13:14
Ps 44:1
p Ps 78:3
q Rdz 10:5
Ps 115:16
r Rdz 11:9
s Pwt 2:5
Pwt 2:19
Dz 17:26
t Rdz 15:18
Wj 23:31
Ps 105:44
u Wj 15:16
Wj 19:5
Pwt 7:6
Pwt 26:19
v 1Sm 10:1
Ps 74:2
Ps 78:71
w Pwt 8:15
Oz 13:5
x Ps 107:4
Jer 2:6
y Neh 9:19
z Neh 9:20
Ps 8:4
a Ps 17:8
Za 2:8

szpalta 2

- a** Iz 31:5
b Wj 19:4
c Pwt 1:31
d Iz 43:12

- unosi się nad swymi pisklętami,^a rozpościera swe skrzydła, bierze je, niesie je na swych lotkach,^b
- 12** tak sam Jehowa go prowadził^c i nie było przy nim żadnego cudzoziemskiego boga.^d
- 13** Obwoził go po wyżynach ziemi,^e tak iż jadł plony pola.^f I dawał mu ssać miód z urwistej skały^g i oliwę ze skały krzemiennej;^h
- 14** masło stada i mleko trzodyⁱ wraz z tłuszczem baranów, i barany, chów Baszanu, i kozły^j wraz z tłuszczem nerkowym pszenicy;^k a krew winogrona piłęs jako wino.^l
- 15** Gdy Jeszurun^m zaczął tyć, wierzał.ⁿ Utyłeś, zgrubiałeś, stałeś się opasły.^o Opuścił więc Boga, który go uczynił,^p i wzgardził Skalą^q swego wybawienia.
- 16** Zaczęli pobudzać go do zadrzości^r obcymi bogami;^s stale go obrażali obrzydliwościami.^t
- 17** Składali ofiary demonom, a nie Bogu,^u bogom, których nie znali,^v nowym, którzy niedawno się pojawili,^w a którzy nie byli znani naszym praojcom.

e Pwt 33:29; Iz 58:14; **f** Pwt 8:8; **g** Ps 81:16; **h** Hi 29:6; **i** Rdz 18:8; **j** Eze 39:18; **k** Ps 147:14; **l** Rdz 49:11; **m** Pwt 33:5; Iz 44:2; **n** Oz 4:16; **o** Pwt 31:20; Neh 9:25; Ps 73:7; **p** Iz 1:4; Iz 51:13; Oz 13:6; **q** 2Sm 22:47; Ps 89:26; Ps 95:1; **r** 1Kl 14:22; 1Ko 10:22; **s** Sdz 2:12; **t** 2Kl 23:13; Eze 8:17; **u** Kpl 17:7; Ps 106:37; 1Ko 10:20; **v** Pwt 28:64; **w** Sdz 5:8.

18 O Skale, która cię zrodziła,
zaczęłeś zapominać^a
i zaczęłeś rugować z pa-
mąci Boga, Tego, który
w bólach porodowych wy-
dał cię na świat.^b

19 Gdy Jehowa to zobaczył,
wzgardził nimi^c
z powodu zgryzoty, jakiej
mu przysporzyli jego sy-
nowie i jego córki.

20 Rzekł więc: „Zakryję swe ob-
licze przed nimi,^d
zobaczę, jaki potem będzie
ich koniec.

Są bowiem pokoleniem prze-
wrotności,^e
synami, w których nie ma
wierności.^f

21 Pobudzili mnie do zazdrości
tym, co nie jest bogiem;^g
drażnili mnie swymi nie-
niewartymi bożkami;^h
ja zaś pobudzę ich do za-
zdrości tym, co nie jest
ludem;ⁱ

będę ich obrażał przez na-
ród nierozumny.^j

22 Bo ogień rozpalił się w moim
gniewie^k

i będzie się palił aż do Sze-
olu, najniższego miejsca;^l
i strawi ziemię oraz jej plon,^m
i podpali fundamenty gór.ⁿ

23 Pomnożę nad nimi nie-
szczęścia;^o
zużyję na nich swoje
strzały.^p

24 Będą wyczerpani z głodu^q
i strawieni przez palącą
gorączkę^r
i gorzką zagładę.^s

I naśię na nich zęby zwierząt^t
oraz jad gadów z prochu.^u

25 Na zewnątrz miecz ich po-
zbawi^v —
a wewnątrz przerażenie^w —
zarówno młodzieńca, jak i
dziewicy,^x

ROZDZ. 32

a Ps 106:21

Iz 17:10

Jer 2:32

Jer 3:21

b Pwt 4:34

c Sdz 2:14

Ps 78:59

Ps 106:40

d Pwt 31:17

Hi 34:29

Ps 30:7

e Pwt 32:5

Iz 65:2

Mt 17:17

f Iz 1:2

Iz 30:9

g Ps 96:5

Iz 44:10

1Ko 8:4

1Ko 10:20

h 1Sm 12:10

1Sm 12:21

1Kl 16:13

Dz 14:15

i Oz 1:10

Oz 2:23

Rz 9:25

Rz 11:11

1Pt 2:10

j Rz 10:19

k Ps 21:9

Jer 15:14

Lam 4:11

l Am 9:2

m Sof 3:8

n Hab 3:10

o Kpl 26:24

Pwt 28:15

p Ps 7:13

Eze 5:16

q Pwt 28:53

r Pwt 28:22

s Pwt 28:21

Am 4:10

t Kpl 26:22

Jer 15:3

Eze 5:17

u Lb 21:6

Jer 8:17

Am 9:3

v Jer 9:16

Lam 1:20

w Jer 9:21

Eze 7:15

x 2Kn 36:17

szpalta 2

a Lam 2:21

b Kpl 26:33

Pwt 28:25

Eze 20:23

Lk 21:24

c Pwt 9:14

d 1Sm 12:22

Eze 30:14

e Wj 32:12

Lb 14:16

f Ps 115:2

Ps 140:8

g Iz 37:24

h Ps 106:13

Ps 107:11

Lk 7:30

i Iz 6:10

Iz 27:11

Mt 13:15

oseska razem z siwowło-
sym mężem.^a

26 Byłbym rzekł: „Rozrzucę ich,^b
wymażę pamięć o nich po-
śród śmiertelników”.^c

27 gdyby nie to, że się obawia-
łem dokuczania ze stro-
ny nieprzyjaciela.^d

że ich wrogowie mogliby to
sobie błędnie wytłuma-
czyć.^e

że mogliby powiedzieć: „Na-
sza ręka zyskała prze-
wagę^f

i to nie Jehowa dokonał
tego wszystkiego”.^g

28 Są bowiem narodem, w któ-
rym ginie rada,^h

i wśród nich nie ma zrozu-
mienia.ⁱ

29 O, gdyby byli mądrzy! Wte-
dy zastanowiliby się nad
tym.^k

Wzięliby pod uwagę swój
kres.^l

30 Jakże jeden mógłby ścigać
tysiąc,

a dwóch mogłoby zmusić
do ucieczki dziesięć ty-
sięcy?^m

Chyba że ich sprzedawał ich
Skalaⁿ

i Jehowa ich wydał.

31 Bo ich skala nie jest jak na-
sza Skala,^o

nawet nasi nieprzyjaciele
tak orzekają.^p

32 Bo ich winorośl pochodzi od
winorośli Sodomy

i z tarasów Gomory.^q

Ich winogrona są winogrona-
mi trującymi,

ich kiście są gorzkie.^r

33 Ich wino jest jadłem wielkich
wężów

i straszną trucizną kobr.^s

J Ps 81:13; Prz 1:5; Prz 27:11; k Ps 107:43; Oz 14:9; 1Tm 4:15; l Jer 2:19; Lam 1:9; m 2Kn 24:24; Iz 30:17; n Sdz 2:14; 1Sm 12:9; Ps 44:12; Iz 50:1; o Wj 14:25; 1Sm 2:2; p 1Sm 4:8; Ezd 1:3; Dn 2:47; q Iz 1:10; Judy 7; r Iz 5:4; Jer 2:21; s Ps 58:4; Ps 140:3.

34 Czyż nie jest przechowywane u mnie,
opatrzone pieczęcią w mo-
im spichrzu?^a

35 Pomsta jest moja i odplata.^b
W wyznaczonym czasie ich
stopa będzie się poru-
szać niepowinnie,^c
gdyż dzień ich klęski jest
bliski^d

i śpieszą się przygotowane
dla nich wydarzenia.^e

36 Bo Jehowa będzie sądził
sвій lud^f
i użali się nad swymi słu-
gami,^g

gdyż zobaczy, że podpora
zniknęła,
a pozostał tylko ktoś bez-
radny i nic niewart.

37 I powie: „Gdzie są ich bogo-
wie,^h
skała, w której szukali
schronienia,ⁱ

38 ci, którzy spożywali tłuszc-
z ich ofiar,^j
pili wino ich ofiar płyn-
nych?^k

Niech wstaną i wam pomogą.^l
Niech staną się dla was
kryjówką.^m

39 Zobaczcie więc, że to ja
jestemⁿ

i nie ma obok mnie żad-
nych bogów.^o

Ja uśmiercam i ja oży-
wiam.^p

Ja ciężko zraniłem^q i ja ule-
czę.^r

I nie ma nikogo, kto by wy-
rwał z mojej ręki.^s

40 Bo w przysiędze podnoszę
swą rękę ku niebu^t

i mówię: „Jako żyję po czas
niezmierzony”,^u

41 gdy naostrzę swój połyskują-
cy miecz^v

i moja ręka uchwyci się
sądu,^w

ROZDZ. 32

a Oz 13:12
Rz 2:5

b Ps 94:1
Nah 1:2
Rz 12:19
Heb 10:30

c Ps 9:15
Ps 73:18
Iz 8:15

d Jer 10:15
Lk 19:44

e Iz 30:13
Hab 2:3
2Pt 2:3

f Ps 7:8
Ps 96:13
Heb 10:30

g Sdz 2:18
Ps 90:13
Ps 106:45
Ps 135:14

h Sdz 10:14
Jer 2:28

i Pwt 32:31

j Eze 16:19
1Ko 10:20

k Oz 2:8
1Ko 10:21

l Sdz 10:14

m Am 9:2

n Iz 41:4
Iz 48:12

o Pwt 4:35
Iz 45:5

p 1Sm 2:6
2Kl 5:2
Ps 68:20

q Lb 12:13
2Kn 21:18

r Jer 17:14
Oz 6:1

s Iz 43:13

t Wj 6:8
Iz 45:23
Heb 6:13

u Ps 90:2
1Tm 1:17
Obj 10:6

v Ps 7:12
Eze 21:10

w Iz 66:16
Nah 1:3

szpalta 2

a Pwt 32:35
Iz 1:24
Iz 59:18
Iz 66:6
Nah 1:2

b Wj 20:5

c Pwt 32:23

d Iz 34:6
Eze 38:21

e Joz 10:17
Joz 10:26
1Sm 15:33

f Rdz 12:3
1Kl 8:43
Rz 3:29
Rz 15:10

g 2Kl 9:7
Obj 6:10

wtedy wyrwę pomstę na
swych wrogach^a
i dam odpłatę tym, którzy
mnie zawzięcie nienawi-
dzą.^b

42 Upoję moje strzały krwią,^c
a miecz mój będzie jadt
ciało^d

wraz z krwią zabitych i jeń-
ców,

wraz z głowami wodzów
nieprzyjaciela.^e

43 Weselcie się, narody, z jego
ludem,^f

bo on pomści krew swoich
sług^g

i odpłaci pomstą swoim wro-
gom,^h

i dokona prześląganania za
ziemię swego luduⁱ.

44 Tak oto Mojżesz przyszedł
i wyrzekł wszystkie słowa tej
pieśni do uszu ludu,^j on i Ho-
szea, syn Nuna.^k

45 Gdy Moj-
żesz skończył mówić wszyst-
kie te słowa całemu Izraelowi,

46 odezwał się do nich: „Przy-
łóżcie swe serca do wszystkich
tych słów, którymi was dzi-
siaj ostrzegam,^k żebyście naka-
zali swym synom dbać o wprowa-
dzenie w czyn wszystkich słów
tego prawa.^l **47** Ono bowiem
nie jest dla was słowem nic nie-
wartym,^m lecz oznacza dla was
życieⁿ i przez to słowo przedłuży-
cie swoje dni na ziemi, do której
się przeprawiacie przez Jordan,
by wziąć ją w posiadanie”.^o

48 I w tym samym dniu Je-
howa odezwał się do Mojże-
sza, mówiąc: **49** „Wstąp na tę
górze Abarim,^p górę Nebo,^q która
jest w ziemi moabskiej, naprze-
ciw Jerycha, i zobacz ziemię Ka-
naan, którą daję synom Izrae-
la jako posiadłość.” **50** Potem

h Pwt 32:41; **MI** 5:15; **Lk** 21:22; **i** Pwt 31:22; **Obj** 15:3; **j** Lb 11:28; **Pwt** 31:23; **k** Pwt 6:6; **Pwt** 11:18;
l Pwt 6:7; **m** 2Tm 3:16; **Heb** 4:12; **n** Kpl 18:5; **Pwt** 30:19; **Rz** 10:5; **o** Prz 3:2; **p** Lb 27:12; **q** Pwt 34:1;
r Rdz 10:19; **Rdz** 15:18; **Joz** 1:3.

umrzyj na górze, na którą wstępujesz, i bądź przyłączony do swego ludu,^a tak jak umarł na górze Hor twój brat Aaron^b i został przyłączony do swego ludu;

51 ponieważ nie zachowaliście się wobec mnie należycie^c pośród synów Izraela przy wodach Meriba^d w Kadesz, na pustkowiu Cin; ponieważ nie uświęciliście mnie pośród synów Izraela.^e

52 Z daleka bowiem zobaczysz tę ziemię, lecz nie wejdiesz tam do tej ziemi, którą daję synom Izraela".^f

33 A oto błogosławieństwo,^g którym Mojżesz, mąż prawdziwego Boga,^h przed swą śmiercią pobłogosławił synów Izraela.

2 I przemówił:

„Jehowa przyszedł z Synajuⁱ i zaświecił nad nimi z Seriru.^j

Zajaśniał z górzystego regionu Paran.^k

a byli z nim święte miriady,^l po prawicy jego – ich wojownicy.^m

3 Okazywał czułość swemu ludowi;ⁿ

wszyscy ich święci są w twojej ręce.^o

I ułożyli się u twych stóp;^p zaczęli przyjmować twoje słowa.^q

4 (Mojżesz nałożył na nas prawo jako nakaz,^r

dziedzictwo zboru Jakuba).^s

5 I został królem w Jeszurunie,^t

gdy zebrali się zwierzcownicy ludu,^u

pełna liczba plemion Izraela.^v

6 Niech Ruben żyje i nie wymrze,^w

i niech jego męczyzn nie będzie mało".^x

ROZDZ. 32

a Pwt 34:5

b Lb 20:28

Lb 33:38

c Lb 20:12

Lb 27:14

d Lb 20:13

e Kpl 10:3

Kpl 22:32

Iz 8:13

Mt 6:9

f Lb 27:13

Pwt 3:27

Pwt 34:4

ROZDZ. 33

g Rdz 49:28

Lk 24:50

h Joz 14:6

Ps 90:0

i Wj 19:18

j Sdz 5:4

k Hab 3:3

l Dn 7:10

Gal 3:19

Judy 14

m Ps 68:17

n Pwt 7:8

Pwt 23:5

Ps 47:4

Oz 11:1

o Wj 19:6

Ps 50:5

p Wj 19:23

q Wj 20:19

r Wj 24:8

Jn 1:17

Dz 15:5

1Ko 9:9

s Pwt 4:8

Dz 7:53

t Pwt 32:15

Iz 44:2

u Wj 18:25

Wj 19:7

Lb 1:44

v Lb 1:46

w Rdz 49:3

Joz 22:1

1Kn 5:1

x Lb 26:7

Joz 13:15

szpalta 2

a Rdz 49:8

1Kn 5:2

b Ps 78:68

c Sdz 1:2

2Sm 7:1

2Sm 7:9

d Rdz 49:5

Lb 3:12

Lb 18:24

e Wj 28:30

Kpl 8:8

Ezd 2:63

f Wj 32:26

Heb 7:26

g Wj 17:7

Pwt 6:16

h Lb 20:13

7 A takie było błogosławieństwo dla Judy,^a gdy przemówił:

„Wysłuchaj, Jehowo, głosu Judy^b

i obyś go przyprowadził do jego ludu.

Jego ramiona walczyły o to, co jest jego;

i obyś się okazał wspomożycielem przeciw jego wrogom".^c

8 A co się tyczy Lewiego, rzekł:^d

„Twoje Tummm i twoje Urim^e należą do męża lojalnego wobec ciebie,^f

którego wystawiłeś na próbę w Massa.^g

Zacząłeś z nim walczyć u wód Meriba,^h

9 z mężem, który rzekł do swego ojca i swej matki: „Nie widziałem go".

Nawet swych braci nie uznał.ⁱ

Oni bowiem strzegli twej wypowiedzi^j

i stale przestrzegali twojego przymierza.^k

10 Niech pouczają Jakuba o twoich sędowniczych rozstrzygnięciach,^l

a Izraela o twoim prawie.^m

Niech składają kadzidło przed twymi nozdrzami,ⁿ a całopalenie na twoim ołtarzu.^o

11 Błogosław, Jehowo, jego energię życiową^p

i obyś miał upodobanie w poczynaniach jego rąk.^q

Zrań ciężko w biodra tych, którzy powstają przeciw niemu,^r

i Wj 32:27; Kpl 10:6; j Kpl 10:7; k Mal 2:5; l Kpl 10:11; Pwt 17:9; Jer 18:18; m 2Kn 15:3; 2Kn 17:9; Mal 2:7; n Wj 30:7; Lb 16:40; o Kpl 1:9; Ps 51:19; p Ps 18:32; Iz 40:29; Hab 3:19; Flp 4:13; q Pwt 18:5; Mal 2:6; r Dz 23:4.

oraz tych, którzy go zawzię-
cie nienawidzą, żeby nie
powstali”.^a

12 Co się tyczy Beniamina,
rzekl:^b

„Niech umiłowany^c Jehowy
mieszka przy nim bez-
piecznie,^d
gdy on go osłania przez
cały dzień,^e
i będzie mieszkał między
jego ramionami”.^f

13 A co się tyczy Józefa,
rzekl:^g

„Niech jego ziemia bę-
dzie stale błogosławiona
przez Jehowę^h
wybornymi rzeczami z nie-
ba, rosą,ⁱ
i głębiną wodną leżącą w
dole,^j

14 i wybranymi rzeczami, plona-
mi słońca,^k

i wybranymi rzeczami, uro-
dzajem miesięcy księży-
cowych,^l

15 i tym, co najwyborniejsze
z gór wschodu,^m

i wybranymi rzeczami
wzgórz istniejących po
czas niezmierny,

16 i wybranymi rzeczami ziemi
oraz tego, co ją napęlnia,ⁿ

i uznaniem Tego, który
przebywał w ciernistym
krzewie.^o

Niechaj spłyną one na głowę
Józefa^p

i na czubek głowy wybra-
nego spośród jego braci.^q

17 Wspaniałość jego jest jak
pierworodny byka,^r

a jego rogi to rogi dzikiego
byka.^s

Będzie nimi bódł ludy,^t
wszystkie razem aż po
krańce ziemi,

a są to dziesiątki tysięcy Ef-
raima^u

i są to tysiące Manasses”.^v

ROZDZ. 33

a Ps 3:7

Am 5:10

b Rdz 49:27

c 2Sm 7:16

d Ps 4:8

e Joz 18:11

Ps 68:27

f Joz 18:28

Sdz 1:21

2Sm 5:9

Ps 125:2

g Rdz 49:22

h Joz 16:1

Prz 10:22

i Rdz 27:28

Za 8:12

j Rdz 49:25

k 2Sm 23:4

l Kpl 26:5

Ps 65:9

m Rdz 37:25

Joz 17:18

n Pwt 8:8

Ps 24:1

o Wj 3:4

Dz 7:30

p Rdz 49:26

1Kn 5:1

q Rdz 37:7

1Kn 5:2

r Joz 17:1

s Ps 22:21

Ps 92:10

t 1Kl 22:11

Ps 44:5

u Rdz 48:19

szpalta 2

a Rdz 49:13

b Joz 19:10

Sdz 5:14

c Rdz 49:14

Joz 19:17

d Ps 4:5

e Rdz 49:13

Mt 4:13

f Rdz 49:19

g Joz 13:8

Joz 13:24

h 1Kn 12:8

Prz 28:1

i 1Kn 5:18

1Kn 5:20

j Lb 32:1

k Lb 32:21

Lb 32:27

Lb 32:33

Joz 1:14

Joz 1:15

Joz 4:12

Joz 22:1

l Rdz 49:16

m Sdz 13:2

Sdz 13:24

Sdz 15:8

Sdz 15:20

Sdz 16:30

n Joz 19:47

Sdz 18:27

Sdz 18:29

1Kn 12:35

o Rdz 49:21

p Joz 19:32

q Rdz 49:20

18 A co się tyczy Zebulona,
rzekl:^a

„Raduj się, Zebulonie, swoim
wychodzeniem,^b

a ty, Issacharze, swoimi na-
miotami.^c

19 Zwoływać będą ludy na górę.
Tam będą składać ofiary

prawości.^d

Będą bowiem ssać obfite bo-
gactwo mórz^e

i ukryte bogactwa piasku”.^f

20 A co się tyczy Gada, rzekl:^g

„Błogosławiony ten, kto po-
szerza granice Gada.^h

Jak lew będzie mieszkałⁱ

i rozszarpie ramię, wręcz
czubek głowy.^j

21 I wybierze dla siebie pierw-
szą część,^k

tam bowiem jest zastrze-
żony przydział ustawa-
dawcy.^l

A zwierzchnicy ludu zgro-
madzą się razem.

Wprowadzi on w czyn pra-
wość Jehowy

i jego sądownicze rozstrzyg-
nięcia z Izraelem”.^m

22 A co się tyczy Dana, rzekl:ⁿ

„Dan to lwie szczenię.^o

Wyskoczy z Baszanu”.^p

23 A co się tyczy Naftalego,
rzekl:^q

„Naftali jest syty uznania
i pełen błogosławieństwa

Jehowy.

Weźże w posiadanie za-
chód i południe”.^r

24 A co się tyczy Aszera,
rzekl:^s

„Pobłogosławiony synami
jest Aszer.^t

Niech będzie darzony u-
znaniem przez swych

braci^u

i niech zanurza swą stopę
w oliwie.^v

25 Z żelaza i miedzi są twoje zamki do bram^a
i taki jak twoje dni jest twój spokojny chód.

26 Nie ma nikogo, kto byłby jak prawdziwy Bóg^b Jeszuruna,^c
który jedzie po niebie, by ci pomóc,^d
i po chmurnych niebiosach w swoim dostojenstwie.^e

27 Schronieniem jest Bóg czasu pradawnego,^f
a poniżej są ramiona istniejące po czas niezmierny.^g

I sprzed twego oblicza wypędzi on nieprzyjaciela,^h
i powie: „Unicestwij ich!”ⁱ

28 A Izrael będzie mieszkał bezpiecznie,^j
samo będzie źródło Jakuba,^k
na ziemi zboża i młodego wina.^l

Tak, jego niebiosą pozwolą,
żeby kropiła rosa.^m

29 Szczęśliwy jesteś, Izraelu!ⁿ
Któż jest taki jak ty,^o
lud cieszący się wybawieniem w Jehowie,^p
tarczy twej pomocy,^q
i Tym, który jest twoim wzniosłym mieczem?^r
Przeto twoi nieprzyjaciele będą się płaszczyć przed tobą,^s
a ty stąpać będziesz po ich wyżynach.”^t

34 Wtedy Mojżesz wyruszył z pustynnych równin moabskich na górę Nebo,^u na szczyt Pisga,^v który wznosi się naprzeciw Jerycha.^w I Jehowa zaczął mu pokazywać całą ziemię, Gilead aż po Dan,^x **2** i całe go Naftalego oraz ziemię Efraima i Manassesa, i całą ziemię Judy aż do zachodniego morza,^y

ROZDZ. 33

a Pwt 8:9

b Wj 15:11

Ps 86:8

Ps 89:6

Jer 10:6

c Pwt 32:15

Pwt 33:5

Iz 44:2

d Ps 68:33

e Ps 68:34

Ps 93:1

Ps 104:3

f Ps 46:11

Ps 90:1

Ps 91:2

Ps 125:2

g Iz 40:11

Oz 11:3

h Pwt 9:3

i Pwt 31:4

j Jer 23:6

Jer 33:16

k Ps 68:26

Iz 48:1

l Pwt 8:8

m Pwt 11:11

Pwt 33:13

n Ps 33:12

Ps 144:15

Ps 146:5

o Pwt 4:7

2Sm 7:23

Ps 147:20

p Ps 27:1

Iz 12:2

q Rdz 15:1

Ps 115:9

r Sdz 7:20

s 2Sm 22:45

Ps 66:3

Ps 81:15

t Pwt 32:13

ROZDZ. 34

u Lb 27:12

Pwt 32:49

v Lb 21:20

Pwt 3:27

w Lb 36:13

x Joz 19:47

Sdz 18:29

y Wj 23:31

Lb 34:6

Pwt 11:24

szpalta 2

a Joz 15:1

b Rdz 13:10

1Kl 7:46

c 2Kn 28:15

d Rdz 19:22

Iz 15:5

e Rdz 12:7

Rdz 26:3

Rdz 28:13

f Lb 20:12

Pwt 32:52

g Lb 12:7

Mal 4:4

h Pwt 32:50

Joz 1:2

3 i Negeb^a oraz Okręg^b dolinną równinę Jerycha, miasta palm^c — aż do Coaru.^d

4 I Jehowa rzekł do niego: „Oto ziemia, co do której przysięgałem Abrahamowi, Izaakowi i Jakubowi, mówiąc: „Dam ją twojemu potomstwu”.^e Sprawilem, żeś ją zobaczył na własne oczy, gdyż się tam nie przeprawisz”.^f

5 Potem Mojżesz, sługa Jehowy,^g umarł tam w ziemi moabskiej z rozkazu Jehowy.^h **6** A on go pogrzebał w dolinie w ziemi moabskiej naprzeciw Bet-Peorⁱ i nikt nie zna jego grobu, po dziś dzień.^j

7 A Mojżesz miał sto dwadzieścia lat, gdy umarł.^k Jego oko się nie zamgliło^l ani nie opuściła go siła żywota.^m **8** I synowie Izraela oplakiwali Mojżesza na pustynnych równinach moabskich przez trzydzieści dni.ⁿ Potem skończyły się dni płaczu żałoby po Mojżeszu.

9 A Jozue, syn Nuna, był pełen ducha mądrości,^o Mojżesz bowiem włożył na niego swą rękę;^p i synowie Izraela zaczęli go słuchać, i czynili to, co Jehowa nakazał Mojżeszowi.^q **10** Ale już nigdy w Izraelu nie powstał prorok podobny do Mojżesza,^r którego Jehowa znał twarzą w twarz.^s **11** pod względem wszystkich znaków i cudów, w związku z którymi Jehowa posłał go do ziemi egipskiej, by ich dokonał na faraonie i wszystkich jego sługach oraz na całej jego ziemi.^t **12** i pod względem całej siły jego ręki oraz całej tej wielkiej mocy wzbudzającej lęk, jaką Mojżesz przejawiał na oczach całego Izraela.^u

I Pwt 3:29; J Dz 2:31; Judy 9; k Pwt 31:2; Dz 7:23; Dz 7:30; Dz 7:36; l Rdz 27:1; Rdz 48:10; m Joz 14:11; n Lb 20:29; o Sdz 3:10; Sdz 6:34; 1Kl 3:12; p Lb 27:18; Pwt 31:14; Dz 6:6; 1Tm 4:14; q Lb 27:21; Joz 1:16; Heb 13:17; r Pwt 18:15; Dz 3:22; Dz 7:37; s Wj 33:11; Wj 33:20; Lb 12:8; t Pwt 4:34; Ps 78:43; u Wj 3:19; Pwt 26:8; Lk 24:19.

KSIĘGA JOZUEGO

1 A po śmierci Mojżesza, sługi Jehowy, przemówił Jehowa do Jozuego,^a syna Nuna, usługującego^b Mojżeszowi: **2** „Mojżesz, mój sługa, umarł;^c teraz więc wstań, przepraw się przez ten Jordan, ty i cały ten lud, do ziemi, którą daję im, synom Izraela.^d **3** Każde miejsce, po którym będzie stąpał spód waszej stopy, dam wam, tak jak obiecałem Mojżeszowi.^e **4** Wasze terytorium^f będzie od pustkowia i tego Libanu po wielką rzekę, rzekę Eufrat, czyli cała ziemia Hetytów,^g i aż po Morze Wielkie ku zachodowi słońca. **5** Nikt się przed tobą nie ostoi przez wszystkie dni twego życia.^h Jak pokazałem, że jestem z Mojżeszem, tak pokażę, że jestem z tobą.ⁱ Nie porzucę cię ani nie opuszczę cię całkowicie.^j **6** Bądź odważny i silny,^k bo ty sprawisz, że ten lud posiędzie^l ziemię, co do której przysiągłem ich praojcom, że im ją dam.^m

7 „Tylko bądź odważny i bardzo silny, by dbać o postępowanie zgodne z całym prawem, które ci nakazał Mojżesz,ⁿ mój sługa. Nie zbaczaj od niego na prawo ani na lewo,^o żebyś działał mądrze, dokądkolwiek pójdziesz.^p **8** Ta księga prawa niech się nie oddala od twoich ust^q i czytaj ją półgłosem dniem i nocą, byś dbał o postępowanie zgodne ze wszystkim, co jest w niej napisane;^r bo wtedy zapewnisz swej drodze powodzenie i wtedy będziesz działał mądrze.^s **9** Czyż ci nie nakazałem?^t Bądź odważny i silny. Nie drżij ani się nie przerażaj,^u bo Jehowa, twój Bóg, jest z tobą wszędzie, dokądkolwiek idziesz”.^v

ROZDZ. 1

- a Pwt 31:14
- b Wj 24:13
Lb 11:28
- c Pwt 34:5
- d Lb 27:21
Pwt 3:28
- e Pwt 11:24
- f Lb 13:29
Joz 11:3
- g Rdz 15:18
Wj 23:31
Lb 34:3
Pwt 1:7
Joz 15:4
- h Pwt 7:24
Pwt 11:25
Rz 8:31
- i Wj 3:12
Joz 3:7
- j Pwt 31:6
Heb 13:5
- k Pwt 1:38
Pwt 31:23
Ps 27:14
- l Lb 34:17
- m Rdz 12:7
Rdz 15:18
Rdz 26:3
- n Pwt 31:7
- o Pwt 5:32
Pwt 28:14
- p Pwt 29:9
1Kl 2:3
- q Pwt 6:6
Pwt 30:14
- r Pwt 17:19
Ps 1:2
1Tm 4:15
Jak 1:25
- s 1Kn 22:13
- t Pwt 31:7
- u Pwt 31:8
Joz 8:1
- v Wj 23:27
Ps 46:7

szpalta 2

- a Pwt 9:1
Pwt 11:31
Joz 3:2
- b Lb 32:20
Joz 22:2
- c Pwt 3:19
Pwt 29:8
Joz 13:8
- d Wj 13:18
Lb 32:21
Pwt 3:18
- e Lb 1:3
Lb 26:2
- f Lb 32:17
Lb 32:22
Pwt 3:20
- g Joz 22:4

10 I Jozue zaczął wydawać polecenia urzędnikom ludu, i rzekł:

11 „Przejdźcie środkiem obozu i nakażcie ludowi, mówiąc: „Przygotujcie sobie żywność, gdyż za trzy dni przeprawicie się przez ten Jordan, by wszedłszy, wziąć w posiadanie ziemię, którą daje wam Jehowa, wasz Bóg, byście ją posiadli”.^a

12 A do Rubenitów i Gadytów oraz do połowy plemienia Manasesa Jozue rzekł: **13** „Trzeba pamiętać o słowie, które Mojżesz, sługa Jehowy, nakazał wam,^b mówiąc: „Jehowa, wasz Bóg, zapewnia wam odpoczynek i dał wam tę ziemię. **14** Wasze żony, wasze maleństwa i wasz żywy inwentarz będą mieszkać w ziemi, którą Mojżesz wam dał po tej stronie Jordanu;^c ale wy przeprawicie się w szyku bojowym^d przed swymi braćmi, wszyscy dzielni mocarze,^e i macie im pomagać.

15 Dopiero wtedy, gdy Jehowa zapewni odpoczynek waszym braciom, tak samo jak wam, i gdy również oni posiadą ziemię, którą im daje Jehowa, wasz Bóg,^f powróćcie do ziemi waszej posiadłości i weźmiecie ją w posiadanie.^g tę, którą Mojżesz, sługa Jehowy, dał wam po tej stronie Jordanu ku wschodowi słońca”.^h

16 Toteż odpowiedzieli Jozue-mu, mówiąc: „Wszystko, co nam nakazałeś, uczynimy i gdziekolwiek nas pošlesz, pójdziemy.”

17 Jak we wszystkim słuchaliśmy Mojżesza, tak będziemy słuchać ciebie. Oby tylko Jehowa, twój Bóg, pokazał, że jest z tobą,ⁱ

^h Lb 32:33; Joz 22:9; ⁱ Lb 32:25; Heb 13:17; ^j 1Sm 16:18; 1Sm 17:37.

tak jak pokazał, że był z Mojżeszem.^a **18** Każdy, kto będzie postępował buntowniczo wobec twojego rozkazu^b i nie będzie słuchał twych słów we wszystkim, co mu nakażesz, zostanie uśmiercony.^c Tylko bądź odważny i silny”.^d

2 Potem Jozue, syn Nuna, potajemnie wysłał z Szittim^e dwóch mężczyzn jako zwiadowców, mówiąc: „Idźcie, obejrzyjcie tę ziemię i Jerycho”. Poszli więc i przybyli do domu pewnej kobiety, nierządniczy imieniem Rachab,^f i zatrzymali się tam na nocleg. **2** Wówczas powiedziała królowi Jerycha: „Oto tej nocy przyszli tu jacyś mężczyźni spośród synów Izraela, by zbadać tę ziemię”. **3** Wtedy król Jerycha posłał do Rachab, mówiąc: „Wyprowadź mężczyzn, którzy do ciebie przyszli, którzy weszli do twojego domu, bo przyszli zbadać całą tę ziemię”.^g

4 Lecz owa kobieta wzięła obu mężczyzn i ich ukryła. I odezwała się: „Istotnie, ci mężczyźni przyszli do mnie, ja zaś nie wiedziałam, skąd są. **5** A gdy o zmierzchu miano zamykać bramę,^h owi mężczyźni wyszli. Po prostu nie wiem, gdzie ci mężczyźni poszli. Ścigajcie ich szybko, bo ich dopędzicie”. **6** (Ona jednak zaprowadziła ich na dachⁱ i ukryła między łądęgami lnu, które sobie ułożyła rzędami na dachu). **7** I tamci mężczyźni popędzili za nimi w kierunku Jordanu ku brodom,^j a gdy tylko ścigający ich wyszli, zamknięto bramę.

8 Zanim oni się położyli, weszła do nich na dach. **9** I odezwała się do tych mężów: „Wiem, że Jehowa da wam tę ziemię^k i że trwoga przed wami padła na nas,^l i że wszyscy mieszkańcy tej ziemi z waszego powodu upadli

ROZDZ. 1

- a Lb 27:20
Pwt 34:9
- b 1Sm 12:15
1Sm 15:23
Prz 17:11
- c Pwt 17:12
1Sm 11:12
- d Pwt 31:7
Joz 1:6

ROZDZ. 2

- e Lb 25:1
Lb 33:49
- f Joz 6:17
Mt 1:5
Heb 11:31
Jak 2:25
- g Rdz 42:9
2Sm 10:3
- h Neh 13:19
- i Pwt 22:8
2Sm 11:2
Dz 10:9
- j Sdz 3:28
Sdz 12:5
- k Rdz 13:15
Rdz 15:18
Wj 3:8
- l Wj 23:27
Pwt 2:25
Pwt 11:25

szpalta 2

- a Wj 15:15
Joz 5:1
Ps 112:10
- b Wj 14:21
Wj 15:14
Joz 4:23
Joz 9:9
- c Lb 21:21
Lb 21:24
- d Lb 21:34
Pwt 3:3
Joz 9:10
Ps 135:11
- e Kpl 27:29
- f Joz 5:1
- g Wj 15:15
- h Pwt 4:39
2Kn 20:6
Ps 83:18
Ps 135:6
Dn 4:35
- i Pwt 10:20
- j Est 8:6
- k Wj 12:13
Joz 2:18
Sdz 6:17
- l Ef 6:2
- m Joz 6:23
- n Lb 30:2
Mt 5:33
- o Sdz 1:24
1Sm 30:15
Mt 10:41
- p Heb 11:31
- q Lb 30:2

na duchu.^a **10** Bo słyszeliśmy, jak Jehowa wysuszył przed waszym obliczem wody Morza Czerwonego, gdy wysłicie z Egiptu,^b oraz co uczyniliście dwom królom Amorytów po drugiej stronie Jordanu, mianowicie Sychonowi^c i Ogowi,^d których przeznaczycie na zagładę.^e **11** Gdyśmy o tym usłyszeli, nasze serca zaczęły topnieć^f i z waszego powodu już nikt nie nabrał ducha,^g bo Jehowa, wasz Bóg, jest Bogiem w niebiosach w górze i na ziemi w dole.^h **12** A teraz, proszę, przysięgnijcie mi na Jehowę,ⁱ że za to, iż okazałam wam lojalną życzliwość, wy też okażecie lojalną życzliwość domowi mego ojca,^j i dajcie mi wiarogodny znak.^k **13** I zachowajcie przy życiu mojego ojca^l i moją matkę, i moich braci, i moje siostry oraz wszystkich, którzy do nich należą, i uratujcie nasze dusze od śmierci”.^m

14 Na to mężowie ci rzekli do niej: „Niech nasze dusze umrą zamiast was!ⁿ Jeśli nie powiecie o tej naszej sprawie, to gdy Jehowa da nam tę ziemię, na pewno okazemy ci lojalną życzliwość i wierność”.^o **15** Potem pomogła im zejść po sznurze przez okno, bo jej dom przylegał do muru i mieszkała na murze.^p **16** I jeszcze rzekła do nich: „Idźcie w region górzysty, żeby ścigający nie natknęli się na was; i ukrywajcie się tam przez trzy dni, dopóki ścigający nie powrócą, a potem możecie pójść w swoją stronę”.

17 Mężowie zaś rzekli do niej: „Jesteśmy wolni od winy w związku z tą twoją przysięgą, którą nas zaprzysięgłaś.^q **18** Oto wchodzimy do tej ziemi. Ten sznur ze szkarłatnych nici masz uwiązać w oknie, przez które nas

spuściłaś, a swego ojca i swoją matkę, i swoich braci oraz wszystkich domowników twego ojca masz zebrać u siebie w domu.^a

19 I każdy, kto wyjdzie z drzwi twego domu na zewnątrz,^b tego krew spadnie na jego głowę, a my będziemy wolni od winy; a każdy, kto pozostanie u ciebie w domu, tego krew spadnie na nasze głowy, gdyby się podniosła na niego jakaś ręka. **20** A jeśli doniesiesz o naszej sprawie,^c będziemy wolni od winy w związku z tą przysięgą, którą nas zaprzysięgłaś". **21** Na to rzekła: „Niech się stanie zgodnie z waszymi słowami”.

Wtedy ich odprowadziła i poszli swoją drogą. Potem uwiązała w oknie ów szkarłatny sznur. **22** Oni więc poszli i przybyli w region górzysty, i pozostawiali tam przez trzy dni, dopóki nie powrócili ścigający. I ścigający szukali ich na każdej drodze, lecz ich nie znaleźli. **23** A ci dwaj mężowie, wracając, zstąpili z górzystego regionu i przeprawili się, przyszedli do Jozuego, syna Nuna, i zaczęli mu opowiadać wszystko, co ich spotkało. **24** I rzekli jeszcze do Jozuego: „Jehowa wydał całą tę ziemię w naszą rękę.^d Toteż wszyscy mieszkańcy tej ziemi z naszego powodu upadli na ducha”.^e

3 Potem Jozue wstał wcześniej rano i on oraz wszyscy synowie Izraela wyruszyli z Szittim,^f i przybyli aż do Jordanu; i tam spędzili noc, zanim się przeprawili.

2 A po upływie trzech dni^g urzędnicy^h przeszli środkiem obozu **3** i nakazali ludowi, mówiąc: „Skoro tylko zobaczycie Arkę Przymierza Jehowy, waszego Boga, oraz niosących ją kapłanów, Lewitów,ⁱ wyruszycie ze

ROZDZ. 2

a Joz 6:23
Est 8:6

b Lb 35:26

c Joz 2:14

d Wj 23:31

Joz 6:2

Joz 21:44

Neh 9:24

e Wj 15:15

Joz 2:9

Joz 2:11

Joz 5:1

ROZDZ. 3

f Lb 25:1

Joz 2:1

g Joz 1:11

h Pwt 1:15

Pwt 20:5

Pwt 31:28

Joz 1:10

i Lb 4:15

Pwt 31:9

1Kn 15:2

szpalta 2

a Wj 19:12

b Wj 19:10

Kpl 20:7

c Wj 34:10

Ps 72:18

Ps 86:10

d Wj 25:10

Lb 4:15

e Joz 4:14

f Wj 3:12

Wj 14:31

g Pwt 31:8

Joz 1:5

Joz 1:17

h Joz 1:18

i Joz 3:17

j Wj 17:7

Kpl 26:11

Lb 11:20

Pwt 7:21

k Wj 3:8

Pwt 7:1

Ps 24:1

Ps 44:2

Za 4:14

l Joz 4:2

m Wj 15:8

Ps 114:3

swego miejsca i macie za nią iść — **4** tylko niech będzie między wami a nią odmierzony odstęp na jakieś dwa tysiące łokci;^a nie zbliżajcie się do niej — żebyście wiedzieli, którą drogą macie iść, bo jeszcze nie przeprawialiście się tą drogą”.

5 Jozue rzekł więc do ludu: „Uświęćcie^b się, bo jutro Jehowa dokona pośród was zdumiewających rzeczy”.^c

6 Następnie Jozue powiedział kapłanom: „Weźcie Arkę Przymierza^d i idźcie na czele ludu”. Wzięli więc Arkę Przymierza i szli przed ludem.

7 A Jehowa odezwał się do Jozuego: „Dzisiaj zacznę czynić cię wielkim w oczach całego Izraela,^e by poznali, że jak byłem z Mojżeszem,^f tak będę z tobą.^g **8** Ty zaś daj polecenie^h kapłanom niosącym Arkę Przymierza, mówiąc: „Skoro tylko dojdziecie do skraju wód Jordanu, macie się zatrzymaćⁱ w Jordanie”.

9 I Jozue przemówił do synów Izraela: „Podejdźcie tu i słuchajcie słów Jehowy, waszego Boga”. **10** Następnie Jozue rzekł: „Po tym poznacie, że żywy Bóg jest pośród was^j i że niechybnie wypędzi sprzed waszego oblicza Kananejczyków i Hetytów, i Chiwwitów, i Peryzzytów, i Girgaszytów, i Amorytów, i Jebusytów.^k **11** Oto Arka Przymierza Pana całej ziemi przechodzi przed wami do Jordanu. **12** Teraz więc wybierzcie sobie dwunastu mężów spośród plemion Izraela, po jednym mężu z każdego plemienia.^l **13** I stanie się, że gdy tylko spody stóp kapłanów niosących Arkę Jehowy, Pana całej ziemi, spoczną w wodach Jordanu, wówczas zostaną odcięte wody Jordanu, wody płynące z góry, i będą stać jak jeden wał”.^m

14 Kiedy więc lud wyruszył ze swych namiotów tuż przed przekroczeniem Jordanu, a kapłani nieśli przed ludem Arkę^a Przyzmiernia, **15** i gdy tylko niosący Arkę przyszedli aż do Jordanu i stopy kapłanów niosących Arkę zanurzyły się w wodach przy brzegu (a Jordan wszędzie występuje z brzegów^b przez wszystkie dni żniw), **16** wówczas wody płynące z góry zaczęły się zatrzymywać. Podniosły się jak jeden wał^c bardzo daleko, koło Adamu, miasta nieopodal Caretan,^d podczas gdy te odpływające do morza Arabzy, Morza Słonego,^e odeszły. Zostały one odcięte i lud przeprawił się naprzeciw Jerycha. **17** Tymczasem kapłani niosący Arkę Przyzmiernia Jehowy stali bez ruchu na suchej ziemi^f pośrodku Jordanu, gdy cały Izrael przeprawiał się po suchej ziemi,^g dopóki cały naród nie zakończył przeprawy przez Jordan.

4 A gdy tylko cały naród zakończył przeprawę przez Jordan,^h Jehowa przemówił do Jozuego: **2** „Wybierzcie sobie dwunastu mężów z ludu, po jednym mężu z każdego plemienia,ⁱ **3** i nakażcie im, mówiąc: „Weźcie sobie z samego środka Jordanu, z miejsca, gdzie stały bez ruchu^j stopy kapłanów, dwanaście kamieni^k i przynieście je ze sobą, i złożcie je w miejscu noclegu,^l w którym dziś będziecie nocować”.

4 Toteż Jozue wezwał dwunastu mężów,^m których wyznaczył spośród synów Izraela, po jednym mężu z każdego plemienia; **5** i Jozue przemówił do nich: „Przejdźcie przed Arkę Jehowy, waszego Boga, na środek Jordanu i niech każdy z was weźmie na ramię po jednym ka-

ROZDZ. 3

- a** Wj 25:10
Joz 3:6
Dz 7:45
b Joz 4:18
1Kn 12:15
c Joz 3:13
d 1Kl 7:46
e Rdz 14:3
Lb 34:3
Pwt 3:17
Joz 12:3
f Joz 4:3
2Kl 2:8
g Ps 66:6

ROZDZ. 4

- h** Lb 14:29
Lb 26:51
Lb 26:65
i Joz 3:12
j Joz 3:17
k Pwt 27:2
l Joz 4:19
Joz 4:20
m Joz 3:12

szpalta 2

- a** Rdz 31:45
b Wj 12:26
Wj 13:14
Pwt 6:20
Joz 4:21
Ps 78:3
Iz 38:19
c Joz 3:13
Joz 3:16
d Pwt 4:9
e Joz 4:2
Dz 26:7
f Pwt 27:2
Joz 4:3
Joz 4:19
g Joz 3:17
h Joz 3:13
i Pwt 27:2
Pwt 34:9
j Ps 119:60
k Joz 3:8
Joz 3:17
l Joz 1:12
m Wj 13:18
Lb 32:27
Joz 1:14
n Lb 32:21
Lb 32:29

mieniu, według liczby plemion synów Izraela, **6** żeby pośród was służyły za znak.^a Gdyby wasi synowie zapytali w przyszłości, mówiąc: „Dlaczego macie te kamienie?”,^b **7** powiecie im: „Dlatego, że wody Jordanu zostały odcięte sprządką Arki przyzmiernia Jehowy.^c Gdy przechodziła przez Jordan, wody Jordanu zostały odcięte, a te kamienie mają stanowić pamiątkę dla synów Izraela po czas niezmierzony”.^d

8 Toteż synowie Izraela uczynili tak, jak polecił Jozue, i wzięli ze środka Jordanu dwanaście kamieni, tak jak Jehowa powiedział Jozuemu, według liczby plemion synów Izraela;^e i zanieśli je ze sobą na miejsce noclegu,^f i tam je złożyli.

9 Jozue ustawił też dwanaście kamieni na środku Jordanu w miejscu, gdzie stały^g stopy kapłanów niosących Arkę Przyzmiernia; i znajdują się tam po dziś dzień.

10 A kapłani niosący Arkę stali pośrodku^h Jordanu, dopóki nie zakończono całej sprawy, którą Jozue na polecenie Jehowy oznajmił ludowi, zgodnie ze wszystkim, co Mojżesz nakazał Jozuemu.ⁱ Przez cały ten czas lud śpiesznie^j się przeprawiał. **11** I gdy tylko cały lud zakończył przeprawę, Arka^k Jehowy i kapłani przeszli przed lud. **12** A synowie Rubena i synowie Gada oraz połowa plemienia Manasses^l przeprawiali się w szyku bojowym^m na oczach synów Izraela, tak jak im powiedział Mojżesz.ⁿ **13** Około czterdziestu tysięcy wyposażonych do wojska przeprawiło się przed obliczem Jehowy na wojnę na pustynnych równinach Jerycha.

14 W owym dniu Jehowa uczynił Jozuego wielkim w oczach

całego Izraela^a i zaczęli się go bać, tak jak się bali Mojżesza przez wszystkie dni jego życia.^b

15 Potem Jehowa rzekł do Jozuego: **16** „Nakaż kapłanom niosącym Arkę Świadcstwa,^c żeby wyszli z Jordanu”. **17** Toteż Jozue polecił kapłanom, mówiąc: „Wyjdźcie z Jordanu”. **18** A gdy kapłani niosący Arkę^d Przymierza Jehowy wyszli ze środka Jordanu i spody^e stóp kapłanów wydosłały się na suchą ziemię, wody Jordanu zaczęły wracać na swoje miejsce i wszędzie wystąpiły^f z brzegów jak poprzednio.

19 I lud wyszedł z Jordanu dziesiątego dnia miesiąca pierwszego, i rozłożył się obozem w Gilgal^g przy wschodniej granicy Jerycha.

20 A dwanaście kamieni, które wzięli z Jordanu, Jozue ustawił w Gilgal.^h **21** I przemówił do synów Izraela: „Gdy w przyszłości wasi synowie zapytają swych ojców, mówiąc: „Co oznaczają te kamienie?”,ⁱ **22** wówczas oznajmijcie swym synom, mówiąc: „Izrael przeprawił się przez ten Jordan po suchej ziemi.”^j **23** gdy Jehowa, wasz Bóg, wysuszył przed nimi wody Jordanu, aż się przeprawili, tak jak Jehowa, wasz Bóg, uczynił z Morzem Czerwonym, gdy je wysuszył przed nami, aż się przeprawiliśmy;^k **24** żeby wszystkie ludy ziemi poznały rękę Jehowy,^l iż jest silna;^m żebyście się zawsze bali Jehowy, waszego Boga”.ⁿ

5 A gdy tylko wszyscy królowie Amorytów,^o którzy byli po zachodniej stronie Jordanu, i wszyscy królowie Kananejczyków,^p którzy byli nad morzem, usłyszeli, że Jehowa wysuszył wody Jordanu przed synami Iz-

ROZDZ. 4

- a** Joz 3:7
Ps 75:7
b Wj 14:31
c Wj 25:22
d Lb 4:15
e Joz 3:13
f Joz 3:15
g Joz 4:3
Joz 5:9
Joz 10:6
Mi 6:5
h Pwt 27:2
Joz 4:8
i Joz 4:6
Ps 44:1
j Joz 3:17
Ps 66:6
k Wj 14:21
Neh 9:11
Ps 78:13
Iz 43:16
Iz 63:12
Heb 11:29
l Wj 9:16
Pwt 28:10
1Sm 17:46
1Kl 8:42
2Kl 5:15
2Kl 19:19
m Wj 15:6
Ps 89:13
Ps 106:8
n Pwt 6:2
Ps 76:7
Jer 10:7
1Pt 2:17

ROZDZ. 5

- o** Rdz 10:16
p Rdz 12:6
Lb 13:29
Sdz 3:3

szpalta 2

- a** Wj 15:15
Joz 2:9
Joz 2:11
b Joz 2:24
c Rdz 17:11
Wj 4:25
d Joz 5:9
e Lb 14:29
Lb 26:65
Pwt 2:14
1Ko 10:5
Heb 3:17
f Lb 14:33
Pwt 1:3
Ps 95:10
g Lb 14:23
Pwt 1:35
Ps 106:26
h Rdz 13:15
Wj 33:1
Dz 7:5
i Wj 3:8
Lb 13:27
Pwt 27:3
Eze 20:6
j Lb 14:31
Pwt 1:39
k Rdz 34:25

raela, aż się przeprawili, ich serca zaczęły topnieć^a i z powodu synów Izraela już nie było w nich ducha.^b

2 W tymże czasie Jehowa rzekł do Jozuego: „Uczyni sobie krzemienne noże i obrzeżaj^c synów Izraela ponownie, po raz drugi”. **3** Toteż Jozue uczynił sobie krzemienne noże i obrzeżał synów Izraela w Gibeat-Haara-lot.^d **4** A oto powód, dla którego Jozue dokonał obrzezania: cały lud, który wyszedł z Egiptu, mężczyźni, wszyscy wojownicy, pomarli^e w drodze na pustkowi, gdy wychodzili z Egiptu. **5** Cały bowiem lud, który wyszedł, był obrzezany, lecz całego ludu urodzonego w drodze na pustkowi, gdy wychodzili z Egiptu, nie obrzezano. **6** Bo synowie Izraela chodzili czterdzieści lat^f po pustkowi, aż wyginał cały naród wojowników, którzy wyszli z Egiptu i nie słuchali głosu Jehowy, a którym Jehowa przysiągł, że nigdy nie ukaże im ziemi,^g co do której Jehowa przysiągł ich praojcom, że nam ją da,^h ziemi mlekiem i miodem płynącej.ⁱ **7** A na ich miejsce wzbudził ich synów.^j Tych Jozue obrzeżał, gdyż byli nie obrzezani, w drodze bowiem ich nie obrzezano.

8 A gdy zakończono obrzezanie całego narodu, pozostawali na swoim miejscu w obozie, dopóki nie odzyskali sił.^k

9 Potem Jehowa rzekł do Jozuego: „Dzisiaj zdjąłem z was hańbę Egiptu”.^l Dlatego miejsce to nosi nazwę Gilgal^m po dziś dzień.

10 I synowie Izraela obozowali w Gilgal, i wieczorem czternastego dnia tego miesiąca zaczęli

^lRdz 34:14; Ps 119:39; Jer 9:25; Jer 9:26; **m** Joz 4:19; Joz 5:3.

obchodzić Paschę^a na pustynnych równinach Jerycha. **11** A nazajutrz po Passze zaczęli jeść plody ziemi, praśniki^b i pżazne ziarno – w tym samym dniu. **12** Potem, następnego dnia, ustała manna, gdy jedli plody ziemi, i manna już się nie ukazywała synom Izraela,^c i w owym roku zaczęli jeść plon ziemi Kanaan.^d

13 A gdy Jozue był pod Jerychem, podniósł oczy i spojrzął, i stał tam przed nim jakiś mąż,^e mający w rękę dobyty miecz.^f Jozue podszedł więc do niego i rzekł doń: „Czy jesteś po naszej stronie, czy po stronie naszych wrogów?” **14** Na to on rzekł: „Nie, lecz przyszedłem teraz jako książę wojska Jehowy”.^g Wtedy Jozue padł twarzą do ziemi i się pokłonił,^h i powiedział do niego: „Co mówi pan mój do swego sługi?” **15** A książę wojska Jehowy rzekł do Jozuego: „Zzuj sandały ze swych stóp, gdyż miejsce, na którym stoisz, jest święte”. Jozue od razu tak uczynił.ⁱ

6 A Jerycho było szczególnie zamknięte z powodu synów Izraela; nikt nie wychodził i nikt nie wchodził.^j

2 I Jehowa odezwał się do Jozuego: „Spójrz, wydałem w twoją rękę Jerycho i jego króla, dzielnych mocarzy.”^k **3** I wy, wszyscy wojownicy, macie okrażać miasto, obchodząc miasto jeden raz. Tak masz postępować przez sześć dni. **4** I niech siedmiu kapłanów niesie przed Arką siedem baranich rogów, a w siódmym dniu macie okrzyknąć miasto siedem razy, kapłani zaś niech dmad w rogi.^l **5** Gdy więc zagrają na baranim rogu i gdy usłyszycie dźwięk rogu, niech cały lud wyda potężny okrzyk wojenny;^m i mur miasta upadnie,ⁿ a lud ruszy, każdy prosto przed siebie”.

ROZDZ. 5

a Wj 12:24
Lb 9:5b Wj 12:18
Wj 13:6
Kpl 23:6

c Wj 16:35

d Pwt 6:11
Pwt 8:10e Rdz 18:2
Wj 23:23
Sdz 13:6
Dz 1:10f Lb 22:23
1Kn 21:16g Wj 23:20
1Kl 22:19
Ps 103:20
Ps 148:2
Dn 10:13

h Rdz 17:3

i Wj 3:5

ROZDZ. 6

j Joz 2:9

k Lb 14:9
Pwt 7:24
Sdz 11:24
Neh 9:24l Sdz 3:27
Sdz 7:22
2Sm 2:28
Sof 1:16m Jer 50:15
Oz 5:8

n Heb 11:30

szpalta 2

a Pwt 20:2

b Pwt 31:25

c Lb 4:15

d Lb 10:14
Lb 10:18
Lb 10:22

e Lb 10:25

f Pwt 34:9

g Joz 1:18

h Joz 3:1

i Lb 3:31
Lb 4:15
Pwt 31:9
1Kn 15:2

j Joz 6:4

k Joz 6:3

l Joz 6:4

6 Toteż Jozue, syn Nuna, wezwał kapłanów^a i powiedział im: „Weźcie Arkę Przymierza^b i niech siedmiu kapłanów niesie przed Arką^c Jehowy siedem baranich rogów”. **7** I przemówił do ludu: „Idźcie i okrażajcie miasto, a zbrojni^d niech idą przed Arką Jehowy”. **8** Stało się więc tak, jak Jozue powiedział ludowi; siedmiu kapłanów, którzy nieśli przed Jehową siedem baranich rogów, szło i dęło w rogi, a Arka Przymierza Jehowy podążała za nimi. **9** Zbrojni szli przed kapłanami grającymi na rogach, podczas gdy tylna straż^e podążała za Arką, przy czym nieustannie dęto w rogi.

10 A Jozue nakazał ludowi,^f mówiąc: „Nie wolno wam krzyzczeć ani dopuścić do tego, by słyszano wasze głosy, i żadne słowo nie ma wyjść z waszych ust aż do dnia, gdy wam powiem: „Krzyczcie!” Wtedy macie krzyzczeć”.^g **11** I kazał, żeby Arka Jehowy obeszła miasto, okrażając je raz, po czym weszli do obozu i przenocowali w obozie.

12 Potem Jozue wstał wcześniej rano^h i kapłani zaczęli nieść Arkęⁱ Jehowy, **13** a siedmiu kapłanów, którzy nieśli przed Arką Jehowy siedem baranich rogów, szło, nieustannie grając na rogach, zbrojni zaś szli przed nimi, podczas gdy tylna straż podążała za Arką Jehowy, przy czym nieustannie dęto w rogi.^j **14** I w drugim dniu okrzyknęli miasto jeden raz, po czym wrócili do obozu. Tak postępowali przez sześć dni.^k

15 A siódmego dnia wstali wcześniej, skoro tylko nastał świt, i w ten sam sposób okrzyknęli miasto siedem razy. Tylko w tym dniu okrzyknęli miasto siedem razy.^l **16** A za siódmym razem kapłani zadęli w rogi i Jozue ode-

zwał się do ludu: „Krzyczcie;^a bo Jehowa dał wam to miasto.^b

17 I miasto to ma się stać czymś przeznaczonym na zagładę;^c ono wraz ze wszystkim, co w nim jest, należy do Jehowy. Tylko nierządnicza Rachab^d może pozostać przy życiu, ona oraz wszyscy, którzy są u niej w domu, gdyż ukryła posłańców, których myśmy wysłali.^e **18** Wy zaś tylko się wystrzegajcie rzeczy przeznaczonej na zagładę,^f żebyście nie zapragnęli^g i nie wzięli czegoś z rzeczy przeznaczonej na zagładę,^h i nie uczynili obozu Izraela czymś przeznaczonym na zagładę, i nie sprowadzili nań klątwy.ⁱ **19** Lecz wszelkie srebro i złoto oraz przedmioty miedziane i żelazne są czymś świętym dla Jehowy.^j Mają iść do skarbu Jehowy.”^k

20 Wtedy lud zakrzyknął, gdy oni zadęli w rogi.^l A gdy tylko lud usłyszał dźwięk rogu i gdy lud wydał potężny okrzyk wojenny, mur zaczął się walić.^m Potem lud ruszył do miasta, każdy prosto przed siebie, i zdobył miasto. **21** I wszystko, co było w mieście – od mężczyzny do kobiety, od młodzieńca do starca, a także do byka i owcy, i osła – przeznaczone na zagładę od ostrza miecza.ⁿ

22 A do dwóch mężów, którzy przespiegowali tę ziemię, Jozue rzekł: „Wejdźcie do domu owej kobiety, nierządniczy, i wyprowadźcie stamtąd tę kobietę oraz wszystkich, którzy do niej należą, tak jak jej przysięgliście.”^o

23 Toteż młodzieńcy, którzy byli na przespiegach, weszli i wyprowadzili Rachab i jej ojca, i jej matkę, i jej braci oraz wszystkich, którzy do niej należeli, tak, wyprowadzili całą jej rodzinę;^p i zabrali ich w dół poza obóz Izraela.

ROZDZ. 6

a Joz 6:5
Joz 6:10
2Kn 13:15

b Pwt 9:1
Joz 6:1

c Kpl 27:28
Lb 21:3
Pwt 7:2
Pwt 20:16

d Joz 2:1
Mt 1:5
Heb 11:31

e Rdz 12:3
Joz 2:4
Joz 2:6
Mt 25:40
Heb 6:10
Jak 2:25

f Pwt 7:26

g Pwt 13:17
Joz 7:21
Heb 13:5

h Joz 7:11

i Joz 7:25
1Kn 2:7

j Lb 31:22

k Joz 6:24
2Sm 8:11
1Kl 7:51
1Kn 18:11

l Joz 6:4
Joz 6:16

m Joz 6:5
Heb 11:30

n Kpl 27:29
Pwt 7:2
Pwt 20:16
1Sm 15:3

o Joz 2:14
Heb 11:31

p Joz 2:13
Joz 2:18

szpalta 2

a Pwt 13:16

b Joz 6:19

c Joz 2:14
Joz 6:17
Joz 6:22

d Mt 1:5

e Heb 6:10
Jak 2:25

f 1Kl 16:34

g Pwt 31:6
Joz 1:5
Rz 8:31

h Joz 9:1
Joz 9:9

ROZDZ. 7

i Joz 22:20
1Kn 2:7

j Pwt 7:26
Joz 6:17

k Joz 6:18

l Rdz 12:8
Joz 12:9

m Joz 18:12

n Rdz 28:19

o Joz 2:1

24 Miasto zaś i wszystko, co w nim było, spalili ogniem.^a Tylko srebro i złoto oraz przedmioty miedziane i żelazne dali do skarbu domu Jehowy.^b **25** A nierządnicę Rachab oraz domowników jej ojca i wszystkich, którzy do niej należeli, Jozue zachował przy życiu;^c i mieszka ona pośród Izraela po dziś dzień,^d gdyż ukryła posłańców, których Jozue wysłał w celu przespiegowania Jerycha.^e

26 I w tymże czasie Jozue poprzysiął, mówiąc: „Przeklęty niech będzie przed obliczem Jehowy mąż, który wstanie i odbuduje to miasto, Jerycho. Kosztem swego pierworodnego niech założy jego fundament i kosztem swego najmłodszego niech postawi jego wrota”.^f

27 Jehowa był więc z Jozuem^g i jego sława rozeszła się po całej ziemi.^h

7 I synowie Izraela dopuścili się niewierności w związku z tym, co było przeznaczone na zagładę, jako że Achan,ⁱ syn Karmiego, syna Zabdiego, syna Zeracha z plemienia Judy, wziął nieco z tego, co było przeznaczone na zagładę.^j Wówczas rozpałił się gniew Jehowy przeciwko synom Izraela.^k

2 Wtedy Jozue wysłał mężów z Jerycha do Aj,^l które jest blisko Bet-Awen,^m na wschód od Betel,ⁿ i rzekł do nich: „Ruszajcie i przespiegujcie tę ziemię”. Toteż ci mężowie wyruszyli i przespiegowali Aj.^o **3** Potem wrócili do Jozuego i powiedzieli mu: „Niech nie wyrusza cały lud. Niech wyruszy około dwóch tysięcy mężczyzn lub trzech tysięcy mężczyzn i uderzy na Aj. Nie trudź całego ludu, by tam się udał, bo tamtych jest niewiele”.

4 Wyruszyło więc tam około trzech tysięcy mężczyzn, lecz rzucili się do ucieczki przed mieszkańcami Aj.^a 5 A mieszkańcy Aj zabili spośród nich trzydziestu sześciu mężczyzn i ściągali^b ich sprzed bramy aż do Szebarim, i zabijali ich na zbroczu. Toteż serce ludu zaczęło topnieć i stało się jak woda.^c

6 Wtedy Jozue rozdarł swe płaszczce i padł twarzą^d na ziemię przed Arką Jehowy, i leżał tak do samego wieczora, on oraz starsi Izraela, i sypali sobie proch na głowy.^e 7 I przemówił Jozue: „Ach, Wszzechwładny Panie, Jehowo, czemuż przeprowadziłeś ten lud aż za Jordan tylko po to, by wydać nas w rękę Amorytów, żeby nas zgładzili? Gdybyśmy się tylko zdecydowali i dalej mieszkali po tamtej stronie Jordanu!” 8 Wybacz mi, Jehowo, ale co mogę powiedzieć po tym, jak Izrael podał tył swoim nieprzyjaciółom? 9 A Kananajczycy i wszyscy mieszkańcy tej krainy usłyszą o tym i otoczą nas, i zgładzą z ziemi nasze imię;^g i coś uczynisz dla swego wielkiego imienia?”^h

10 Jehowa zaś rzekł do Jozuego: „Wstań! Czemu padasz na twarz? 11 Izrael zgrzeszył, a także naruszyli moje przymierze,ⁱ które im dałem jako nakaz; wzięli też nieco z tego, co było przeznaczone na zagładę,^j i ukradli,^k i zataili^l to, i włożyli między własne przedmioty.^m 12 I synowie Izraela nie zdolają powstać przeciwko swym nieprzyjaciółom.ⁿ Podadzą swym nieprzyjaciółom tył, gdyż stali się czymś przeznaczonym na zagładę. Nie będę znowu z wami, jeśli nie zniszczycie spośród siebie tego, co jest przeznaczone na zagładę.” 13 Wstań! Uświęć lud^p

ROZDZ. 7

a Kpl 26:17
Pwt 28:25
Pwt 32:30
Iz 30:17
Iz 59:2

b Pwt 28:45

c Kpl 26:36
Iz 13:7

d Lb 16:22
Lb 20:6

e Neh 9:1
Hi 2:12

f Joz 3:1

g Ps 83:4

h Wj 32:12
Pwt 32:27

Ps 106:8
Ps 143:11
Eze 20:9

i Wj 24:7
1Sm 2:25

j Joz 6:17

k Wj 20:15
Iz 61:8
Mt 15:19

l Jer 32:19
Heb 4:13

m Joz 7:21

n Sdz 2:14

o Pwt 7:26
Joz 6:18

p Wj 19:10

szpalta 2

a Joz 6:18

b Prz 16:33

c Joz 1:18
Joz 7:25

d Wj 24:7
Joz 7:11
Sdz 2:20

e Sdz 20:6
2Sm 13:12

f Rdz 38:30
Lb 26:20
1Kn 2:4

g 1Sm 14:42
Prz 13:21
Prz 16:33

Jer 2:26
Jon 1:7
Dz 5:3

h 2Kn 19:6
Jer 13:16

i Ps 32:5
Ps 51:4
1Tm 5:24

j 1Sm 14:43
Prz 28:13

k Hi 31:33

i powiedz: „Uświęćcie się jutro, bo oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Jest pośród ciebie, Izraelu, coś przeznaczonego na zagładę.”^a Nie zdołasz powstać przeciwko swym nieprzyjaciółom, dopóki nie usuniecie spośród siebie rzeczy przeznaczonej na zagładę. 14 Stawcie się rano, plemię za plemieniem, i będzie tak, że plemię, które Jehowa wskaże,^b podejdzie, rodzina za rodziną, i rodzina, którą Jehowa wskaże, podejdzie, dom za domem, i dom, który Jehowa wskaże, podejdzie, krzepki mąż za krzepkim mężem.

15 A ten, kto zostanie wskazany jako posiadający rzecz przeznaczoną na zagładę, będzie spalony ogniem,^c on i wszystko, co do niego należy, ponieważ naruszył przymierze^d Jehowy i ponieważ dopuścił się bezceństwa w Izraelu””^e.

16 Jozue wstał więc wczesnym rankiem i kazał podejść Izraelowi, plemieniu za plemieniem, i zostało wskazane plemię Judy. 17 Następnie kazał podejść rodzinom Judy i wybrał rodzinę Zerachitów,^f po czym kazał podchodzić rodzinie Zerachitów, krzepkiemu mężowi za krzepkim mężem, i został wybrany Zabdi. 18 W końcu kazał podchodzić jego domowi, krzepkiemu mężowi za krzepkim mężem, i został wybrany Achan, syn Karmiego, syna Zabdiego, syna Zeracha z plemienia Judy.^g 19 Wtedy Jozue rzekł do Achana: „Synu mój, oddaj, proszę, chwałę Jehowie, Bogu Izraela,^h i uczyn wobec niego wyznanie,ⁱ i powiedz mi,^j proszę: Co uczyniłeś? Nie ukrywaj^k tego przede mną”.

20 Wówczas Achan odpowiedział Jozuemu i rzekł: „Zaiste, to

ja zgrzeszyłem przeciw Jehowie, Bogu Izraela,^a i tak a tak uczyniłem. **21** Gdy zobaczyłem^b pośród łupu piękną urzędową szatę z Szinear^c oraz dwieście sykli srebra i jedną złotą sztabę ważącą pięćdziesiąt sykli, za-pragnąłem ich^d i je wziąłem;^e a oto są ukryte w ziemi pośrodku mego namiotu, pieniądze zaś – pod spodem”.^f

22 Jozue natychmiast wysłał posłańców i oni pobiegli do namiotu, a oto było to ukryte w jego namiocie wraz z pieniędzmi pod spodem. **23** Wzięli więc to wszystko ze środka namiotu i przynieśli do Jozuego i do wszystkich synów Izraela, i wysypali przed obliczem Jehowy. **24** Następnie Jozue i cały Izrael wraz z nim wzięli Achana,^g syna Zeracha, oraz srebro i urzędową szatę, i sztabę złotą,^h a także jego synów i jego córki, jak również jego byka i jego osła oraz jego trzodę i jego namiot, i wszystko, co do niego należało, i wyprowadzili ich na nizinę Achor.ⁱ **25** Potem Jozue rzekł: „Czemuż sprowadziliście na nas klątwę?! Dzisiaj Jehowa sprowadzi klątwę na ciebie”. Wówczas cały Izrael zaczął rzucić w nich kamieniami,^k po czym spalili ich ogniem.^l Tak więc ukamenowali ich kamieniami. **26** I usypali nad nim wielki stos kamieni, istniejący aż po dziś dzień.^m Wtedy Jehowa odwrócił swój płonący gniew.ⁿ Dlatego miejsce to po dziś dzień nosi nazwę Nizina Achor.^o

8 Potem Jehowa rzekł do Jozuego: „Nie lękaj się ani się nie przerażaj.^p Weź ze sobą wszystkich wojowników i wstań, wyrusz do Aj. Oto ja oddałem w twoją rękę króla Aj i jego lud oraz

ROZDZ. 7

- a 1Sm 2:25
- b 1Jn 2:16
- c Rdz 10:10
- d Wj 20:17
- e Lk 12:15
- f 2Pt 2:14
- g Mt 2:2
- h Jak 1:15
- i Ps 10:11
- j Iz 29:15
- k Joz 7:1
- l Joz 22:20
- m Joz 6:19
- n Joz 15:7
- o Iz 65:10
- p Oz 2:15

ROZDZ. 8

- q Pwt 1:21
- r Pwt 7:18
- s Pwt 31:8
- t Joz 1:9
- u Ps 27:1
- v Iz 12:2
- w Rz 8:31

szpalta 2

- a Joz 2:24
- b Ps 44:3
- c Dz 7:45
- d Joz 6:21
- e Hi 27:17
- f Prz 13:22
- g Kzn 2:26
- h Prz 20:18
- i Joz 8:11
- j Pwt 3:18
- k Pwt 20:8
- l Heb 11:34
- m Sdz 20:29
- n 2Kn 13:13
- o Joz 7:5
- p Wj 15:9
- q Joz 8:16
- r Joz 2:24
- s Prz 21:31
- t Joz 8:19
- u Joz 8:28
- v Joz 1:9
- w Joz 1:16
- x Joz 3:1
- y Joz 6:12
- z Joz 8:1
- aa Joz 8:3

miasto i jego ziemię.^a **2** I masz postąpić z Aj oraz z jego królem tak, jak postąpiłeś z Jerychem i jego królem.^b Możecie wszakże zagarnąć dla siebie łup i zwierzęta domowe.^c Przygotuj na miasto zasadzkę na jego tyłach”.^d

3 Toteż Jozue i wszyscy wojownicy^e powstali, by wyruszyć do Aj, i wybrał Jozue trzydzieści tysięcy mężczyzn, dzielnych mocarzy,^f i wysłał ich nocą. **4** I nakazał im, mówiąc: „Oto czyhacie na to miasto w zasadzce^g z tyłu miasta. Nie odchodźcie bardzo daleko od miasta i wszyscy bądźcie w pogotowiu. **5** Ja zaś i cały lud, który jest ze mną, podejźmy pod samo miasto. A jeśli wyjdą naprzeciw nas, tak jak poprzednio,^h uciekniemy przed nimi. **6** I wyjdą za nami, aż odciągniemy ich od miasta, powiedzą bowiem: „Uciekają przed nami, tak jak poprzednio”.ⁱ A my będziemy przed nimi uciekać. **7** Wtedy wy podniesiecie się z zasadzki i weźmiecie w posiadanie to miasto; i Jehowa, wasz Bóg, wyda je w wasze ręce.^j **8** A gdy tylko zajmiecie miasto, macie to miasto podpalić.^k Macie postąpić według słowa Jehowy. Oto wam nakazałem”.^l

9 Potem wysłał ich Jozue i posmaszerowali na miejsce zasadzki, i zajęli pozycje między Betel i Aj, na zachód od Aj, Jozue zaś nocował owej nocy pośród ludu.

10 Jozue wstał wczesnym rankiem^m i dokonał przeglądu ludu, i wyruszył – on oraz starši Izraela – na czele ludu do Aj. **11** A wszyscy wojownicy,ⁿ którzy byli z nim, wyruszyli, żeby się zbliżyć i dostać pod miasto, i rozłożyli się obozem na północ od Aj, tak iż między nimi a Aj była dolina. **12** On tymczasem wziął

około pięciu tysięcy mężczyzn i ustawił ich jako zasadzkę^a między Betel^b i Aj na zachód od miasta. **13** Lud ustawił więc główny obóz na północ od miasta,^c a tylny oddział na zachód od miasta,^d Jozue zaś ruszył owej nocy na środek niziny.

14 A skoro tylko król Aj to zobaczył, mieszkańcy miasta pośpieszyli się i wstali wczesnym rankiem, i w wyznaczonym czasie wyruszyli – on i cały jego lud – przed pustynną równinę, by zmierzyć się z Izraelem w bitwie. Nie wiedział jednak, że z tyłu miasta jest na niego zastawiona zasadzka.^e **15** Kiedy Jozue i cały Izrael przyjęli ich uderzenie,^f rzucili się do ucieczki drogą w kierunku pustkowi.^g **16** Wtedy wezwano wszystkich lud, który był w mieście, by ich ścigano, i oni zaczęli ścigać Jozuego, i zostali odciągnięci od miasta.^h **17** I w Aj oraz w Betel nie pozostał żaden mężczyzna, który by nie wyruszył za Izraelem, tak iż zostawili miasto szeroko otwarte i rzucili się w pościg za Izraelem.

18 Wtedy Jehowa rzekł do Jozuego: „Wyciągnij oszczep, który jest w twoim ręku, w kierunku Aj,ⁱ bo wydam je w twoją rękę”.^j Toteż Jozue wyciągnął oszczep, który był w jego ręku, w kierunku miasta. **19** A ci, co byli w zasadzce, szybko podnieśli się ze swego miejsca i zaczęli biec w momencie, gdy wyciągnął swą rękę, i wkroczyli do miasta, i je zdobyli.^k Potem śpiesznie podpalił miasto.^l

20 I mieszkańcy Aj zaczęli się odwracać i patrzeć, a oto dym z miasta unosił się ku niebiosom; i nie mieli żadnej możliwości ucieczki ani w jedną, ani w drugą stronę. A lud, który ucie-

ROZDZ. 8

a Joz 8:2
Sdz 20:29

b Rdz 28:19

c Joz 8:5

d Joz 8:4

e Sdz 20:34
Prz 14:15

f Sdz 20:36

g Joz 8:6
Joz 16:1
Joz 18:12

h Wj 15:9
Sdz 20:31
Ps 9:16

i Wj 17:11
Joz 8:7
Joz 8:26

j Pwt 7:24
Joz 1:5

k Joz 8:7

l Joz 8:8
Joz 8:28

szpalta 2

a Joz 8:2
Sdz 20:29

b Kpl 27:29
Pwt 7:2

c Joz 8:29
Joz 12:9

d Wj 17:11
Joz 8:18

e Kpl 27:29

f Lb 31:26
Joz 8:2
Hi 27:17
Prz 13:22
Kzn 2:26

g Joz 8:8

h Joz 12:9

i Pwt 21:22

j Pwt 21:23
Joz 10:27

k Wj 20:24

l Pwt 11:29
Pwt 27:5

kał na pustkowie, obrócił się przeciwko ścigającym. **21** I Jozue oraz cały Izrael zobaczyli, że ci, co byli w zasadzce,^a zdobyli miasto i że z miasta unosi się dym, odwrócili się więc i zaczęli zabijać mieszkańców Aj. **22** A tamci wyszli im naprzeciw z miasta, tak iż oni dostali się pomiędzy Izraela – jedni byli po jednej stronie, a drudzy po drugiej stronie i zabijali ich, aż nie pozostał z nich nikt, kto by ocalał lub zbiegł.^b **23** A króla^c Aj pochwycili żywcem i przyprowadzili do Jozuego.

24 A gdy Izrael kończył zabijać wszystkich mieszkańców Aj na polu, na pustkowie, na którym ich ścigano, wszyscy oni padali od ostrza miecza, aż wyginęli. Potem cały Izrael powrócił do Aj i pobił je ostrzem miecza. **25** A wszystkich, którzy padli owego dnia, od mężczyzny do kobiety, było ogółem dwanaście tysięcy – cały lud Aj. **26** A Jozue nie cofnął swej ręki z wyciągniętym oszczepem,^d dopóki wszystkich mieszkańców Aj nie wydał na zagładę.^e **27** Tylko zwierzęta domowe i łup z owego miasta zagarnął Izrael dla siebie, zgodnie ze słowem, które Jehowa nakazał Jozuemu.^f

28 Potem Jozue spalił Aj i obrócił je w kopiec po czas niezmierny,^g w pustkowie aż do dnia dzisiejszego. **29** I zawiesił króla Aj^h na palu aż do pory wieczornej;ⁱ a gdy miało zająć słońce, Jozue wydał nakaz i wtedy zdjęto z pala zwłoki^j i rzucono przy wejściu do bramy miasta; i usypano nad nim wielki stos kamieni, stojący po dziś dzień.

30 Wtedy to Jozue przystąpił do budowy ołtarza^k dla Jehowy, Boga Izraela, na górze Ebal,^l **31** tak jak Mojżesz, sługa Jeho-

wy, nakazał synom Izraela, jak to jest zapisane w księdze Prawa^a Mojżeszowego: „Ołtarz z całych kamieni, do których nie przyłożono żadnego narzędzia żelaznego”,^b i zaczęli na nim składać całopalenia dla Jehowy oraz ofiarować ofiary współuczestnictwa.^c

32 Potem wypisał tam na tych kamieniach odpis^d Prawa, które Mojżesz napisał wobec synów Izraela.^e **33** I cały Izrael oraz ich starsi^f i urzędnicy, i ich sędziowie stali po jednej i po drugiej stronie Arki przed kapłanami,^g Lewitami, noszącymi Arkę Przymierza Jehowy,^h osiadły przybysz, jak również rodowity mieszkaniⁱ, połowa z nich naprzeciw góry Garizim,^j a druga połowa z nich naprzeciw góry Ebal^k (jak nakazał Mojżesz, sługa Jehowy),^l by przede wszystkim błogosławić^m lud Izraela. **34** A potem odczytał na głos wszystkie słowa prawa,ⁿ błogosławieństwo^o i przekleństwo,^p zgodnie ze wszystkim, co jest napisane w księdze prawa. **35** Nie było ani jednego słowa ze wszystkiego, co Mojżesz nakazał, którego by Jozue nie odczytał na głos wobec całego zboru Izraela,^q także wobec kobiet^r i maleństw,^s i osiadłych przybyszów,^t którzy chodzili pośród nich.

9 A gdy tylko usłyszeli o tym wszyscy królowie,^u którzy byli po tej stronie Jordanu w górzystym regionie i w Szeferi oraz wzdłuż całego wybrzeża Morza Wielkiego^v i naprzeciw Libanu,^w Hetyci^x i Amoryci, Kananejczycy,^y Peryzzyci,^z Chiwwici i Jebusyci,^a **2** zaczęli się gromadzić wszyscy razem, by jednomyślnie stoczyć wojnę^b przeciwko Jozuemu oraz Izraelowi.

ROZDZ. 8

- a Pwt 31:9
Joz 1:8
2Kń 34:14
Dn 9:13
Mal 4:4
- b Wj 20:25
Pwt 27:6
- c Wj 20:24
Pwt 27:7
- d Pwt 27:3
Pwt 27:8
2Kń 3:3
- e Wj 24:4
Wj 34:27
- f Pwt 29:10
- g Pwt 31:9
- h Pwt 31:25
- i Kpl 24:22
Lb 15:16
- j Pwt 27:12
- k Pwt 27:13
- l Pwt 11:29
- m Prz 10:6
- n Pwt 31:9
Neh 8:3
- o Kpl 26:3
Pwt 28:2
- p Pwt 27:15
Pwt 28:15
Pwt 29:21
- q Pwt 4:2
Pwt 12:32
- r Pwt 31:12
Neh 8:2
- s Pwt 29:11
- t Kpl 24:22
Lb 15:16

ROZDZ. 9

- u Joz 12:7
- v Lb 34:6
- w Pwt 1:7
- x Rdz 15:20
- y Wj 3:17
Wj 23:23
- z Pwt 7:1
- a Wj 13:5
- b Joz 24:11
Ps 83:4
Ps 83:5

szpalta 2

- a Joz 10:2
Joz 11:19
- b Joz 6:20
- c Joz 8:24
- d Prz 14:15
Prz 22:3
- e Mt 9:17
- f Joz 5:10
Joz 10:43
- g Łk 14:32
- h Rdz 10:17
Rdz 34:2
Wj 3:8
- i Wj 23:32
Wj 34:12
Pwt 7:2
Pwt 20:16
Pwt 20:18
Sdz 2:2
- j 2Kl 10:5
- k Pwt 20:15

3 A mieszkańcy Gibeonu^a usłyszeli, co Jozue uczynił z Jerychem^b i Aj.^c **4** Toteż sami z siebie postąpili roztropnie^d i poszedłszy, zaopatrzyli się w żywność, i wzięli na swe osły zniszczone wory oraz zniszczone i popękane, i powiązane buklaki na wino,^e **5** na swych stopach mieli zdarte i połatane sandały, a na sobie – zniszczone szaty; wszystek zaś chleb stanowiący ich zaopatrzenie był suchy i pokruszony. **6** Potem udali się do Jozuego do obozu w Gilgal^f i powiedzieli do niego oraz do mężów Izraela: „Przybyliśmy z dalekiej ziemi. Zawrzyjcie więc z nami przymierze”.^g **7** Na to mężowie Izraela rzekli do Chiwwitów:^h „Zapewne mieszkacie w naszym sąsiedztwie. Jakże zatem moglibyśmy zawrzeć z wami przymierze?”ⁱ **8** Oni zaś powiedzieli Jozuemu: „Jesteśmy twoimi sługami”.^j

Wtedy Jozue rzekł do nich: „Kim jesteście i skąd przybywacie?” **9** Odrzekli mu: „Twoi słudzy przyszedli z bardzo dalekiej ziemi^k ze względu na imię^l Jehowy, twój Boga, gdyż usłyszeliśmy o jego sławie oraz o wszystkim, co uczynił w Egipcie”.^m **10** a także o wszystkim, co uczynił dwóm królom Amorytów, którzy byli po drugiej stronie Jordanu, mianowicie Sychonowi,ⁿ królowi Cheszbonu, i Ogowi,^o królowi Baszanu, który był w Asztarot.^p **11** Dlatego nasi starsi i wszyscy mieszkańcy naszej ziemi tak do nas rzekli:^q „Weźcie w ręce żywność na drogę i wyjdźcie im naprzeciw, i powiedzcie im: „Jesteśmy waszymi sługami.” Zawrzyjcie więc z nami przymierze”.^s **12** Ten

l 1Kl 8:41; 2Kń 6:32; Prz 18:10; m Wj 9:16; Wj 15:14; Joz 2:10; n Lb 21:21; Lb 21:24; Pwt 2:34; o Lb 21:33; Lb 21:35; Pwt 3:3; p Pwt 1:4; Joz 12:4; q Hl 12:12; Hi 32:7; r Pwt 20:11; s Joz 9:6.

nasz chleb był gorący, kiedy bra-
liśmy go jako nasze zaopatrzenie
z naszych domów w dniu, gdyś-
my wychodzili, by przyjść tutaj
do was, a oto teraz jest suchy
i pokruszony.^a **13** A to buklaki
na wino, które napełniliśmy, gdy
były nowe, i oto popękaly;^b a te
nasze szaty i sandały zniszczyły
się, bo podróż była bardzo długa”.

14 Wtedy mężowie wzięli nie-
co ich żywności, a nie pytali ust
Jehowy.^c **15** I Jozue zawarł z
nimi pokój,^d zawarł też z nimi
przymierze, iż pozostawi ich przy
życiu; i naczelnicy^e zgromadze-
nia im przysięgli.^f

16 A gdy minęły trzy dni, od-
kąd zawarli z nimi przymierze,
usłyszeli, że oni są blisko nich
i mieszkają w ich sąsiedztwie.

17 Wtedy synowie Izraela wyru-
szyli i trzeciego dnia przybyli do
ich miast, a ich miasta to: Gibe-
on^g i Kefira,^h i Beerot,ⁱ i Kiri-
at-Jearim.^j **18** Lecz synowie Izrae-
la nie uderzyli na nich, gdyż
naczelnicy zgromadzenia przy-
sięgli^k im na Jehowę, Boga Izrae-
la.^l I całe zgromadzenie zaczęło
szemrać przeciw naczelnikom.^m

19 Wtedy wszyscy naczelnicy
powiedzieli do całego zgromadze-
nia: „Myśmy przecież przysięgli
im na Jehowę, Boga Izraela, i te-
raz nie wolno nam ich skrzyw-
dzić.”ⁿ **20** Oto, co im uczyni-
my, pozostawiając ich przy życiu,
żeby nie doszło do oburzenia
na nas z powodu przysięgi, któ-
rą im złożyliśmy”.^o **21** Naczel-
nicy rzekli więc do nich: „Niech
oni żyją i niech się zajmują zbier-
aniem drewna oraz czerpaniem
wody dla całego zgromadzenia,^p
tak jak im naczelnicy obiecali”.^q

22 A Jozue wezwał ich i zwró-
ciwszy się do nich, rzekł: „Dla-
czego nas oszukaliście, mówiąc:
„Jesteśmy od was bardzo dale-

ROZDZ. 9

- a Joz 9:5
- b Joz 9:4
Mk 2:22
- c Wj 28:30
Lb 27:21
1Sm 30:7
Prz 3:5
Prz 3:6
- d Joz 11:19
- e Lb 34:18
2Kn 5:2
- f 2Sm 21:2
- g Joz 10:2
Joz 18:25
- h Ezd 2:25
- i Neh 7:29
- j Joz 15:9
Joz 18:14
1Sm 7:1
1Kn 13:5
- k Lb 30:2
Mt 5:33
- l Pwt 6:13
- m Wj 22:28
Flp 2:14
- n Ps 15:4
Kzn 5:4
Kzn 5:6
- o 2Sm 21:1
Prz 6:17
Prz 8:13
Za 5:4
Za 8:17
Mal 3:5
- p Pwt 29:11
- q Joz 9:15

szpalta 2

- a Joz 9:6
- b Joz 9:16
- c Rdz 9:25
Rdz 9:26
- d 1Kl 9:21
- e Pwt 29:11
Ezd 8:17
- f Wj 23:31
Lb 33:52
Pwt 7:1
Pwt 20:16
- g Wj 15:15
Pwt 2:25
Pwt 11:25
Joz 5:1
- h Jon 3:9
Rz 3:29
Heb 11:31
- i Rdz 16:6
Sdz 10:15
2Sm 24:14
Jer 26:14
- j Jer 39:18
- k 1Kn 9:2
Ezd 7:24
Ezd 8:17
Neh 3:26
Neh 7:60
- l Pwt 29:11
Joz 9:21
- m Pwt 12:5
1Kl 8:29
2Kn 6:6

ROZDZ. 10

- n Joz 8:2
- o Joz 8:24
- p Joz 6:21

ko”,^a skoro mieszkacie w samym
środku nas?^b **23** Teraz więc
jesteście przekłeci^c i nigdy nie
przestaniecie być niewolnikami^d
i zbierać drewna oraz czerpać
wody dla domu mojego Boga”.^e

24 Wówczas oni odpowiedzieli
Jozuemu i rzekli: „Wszak słu-
gom twoim wyraźnie powiedzia-
no, iż Jehowa, twój Bóg, nakazał
Mojżeszowi, swemu słudze, by
dał wam całą tę ziemię i by
unicestwił sprzed waszego obli-
cza wszystkich mieszkańców tej
ziemi,^f a my z waszego powo-
du bardzo się lękaliśmy o swe
dusze.^g Dlatego to uczyniliśmy.^h

25 I oto jesteście w twojej ręce.
Uczyn z nami, co w twoich o-
czach jest dobre i słuszne, by to
z nami uczynić”.ⁱ **26** I tak im
uczynił, i uratował ich z ręki sy-
now Izraela, i nie zabili ich.^j

27 Toteż w tym dniu Jozue wy-
znaczył^k ich do zbierania drewna
i czerpania wody dla zgromadze-
nia^l i dla ołtarza Jehowy, aż po
dziś dzień, w miejscu, które wy-
bierze.^m

10 A gdy tylko Adoni-Cedek,
król Jerozolimy, usłyszał,
że Jozue zdobył Ajⁿ i potem wy-
dał je na zagładę,^o że jak postąpił
z Jerychem^p i jego królem,^q tak
postąpił z Aj i jego królem,^r i że
mieszkańcy Gibeonu zawarli po-
kój z Izraelem^s i pozostali pośród
nich, **2** bardzo się zląkł,^t po-
nieważ Gibeon był wielkim mias-
tem, jak jedno z miast królew-
skich, i ponieważ był większy
niż Aj,^u a wszyscy jego mężowie
byli mocarzami. **3** Toteż Ado-
ni-Cedek, król Jerozolimy,^v po-
słał do Hohama, króla Hebro-
nu,^w i do Pirama, króla Jarmutu,^x
i do Jafii, króla Lachisz,^y i do

- q Joz 6:2; r Joz 8:29; s Joz 9:15; Joz 11:19; t Wj 15:16; Pwt 2:25; Pwt 11:25; Joz 2:11; Joz 5:1; u Joz 8:25; v Joz 12:10; Joz 18:28; w Rdz 23:2; Lb 13:22; x Joz 12:11; y 2Kl 18:14.

Debira, króla Eglonu,^a mówiąc: **4** „Przybądźcie do mnie i pomóżcie mi, i uderzmy na Gibeon, gdyż zawarł pokój z Jozuem i synami Izraela”.^b **5** Wówczas zebrali się i wyruszyli, pięciu królów Amorytów:^c król Jerozolimy, król Hebronu, król Jarmutu, król Lachisz, król Eglonu, oni i całe ich obozy, i rozłożyli się obozem przeciwko Gibeonowi, i zaczęli przeciwko niemu toczyć wojnę.

6 Wtedy mężowie z Gibeonu posłali do Jozuego do obozu w Gilgal,^d mówiąc: „Nie cofaj swej ręki od swych niewolników. Przybądź do nas szybko i zechciej nas wybawić, i pomóż nam, bo wszyscy królowie Amorytów mieszkający w górzystym regionie zebrali się przeciwko nam”. **7** Jozue wyruszył więc z Gilgal, on i z nim wszyscy wojownicy^e oraz wszyscy dzielni mocarze.^f

8 Wtedy Jehowa rzekł do Jozuego: „Nie bój się ich,^h gdyż wydałem ich w twoją rękę.ⁱ Żaden z ich mężczyzn nie ostoi się przed tobą”.^j **9** I Jozue uderzył na nich znienacka po całonocnym marszu z Gilgal. **10** A Jehowa wywołał wśród nich zamieszanie na oczach Izraelitów^k i ci zaczęli ich zabijać, urządzając pod Gibeonem^l wielką rzeź, i ścigali ich drogą po zboczach Bet-Choron, i zabijali ich aż do Azeki^m i Makkedy.ⁿ **11** A gdy uciekali przed Izraelem i byli na zboczach Bet-Choron, Jehowa zrzucał na nich z niebios wielkie kamienie^o aż po Azekę, tak iż wyginęli. Więcej było tych, którzy zginęli od gradu kamieni, niż tych, których synowie Izraela zabili mieczem.

12 Wtedy Jozue odezwał się do Jehowy – w dniu, gdy Jehowa wydał Amorytów synom Izraela – i zaczął mówić na oczach Izraela:

ROZDZ. 10

- a Joz 12:12
- Joz 15:39
- b Joz 9:15
- Joz 11:19
- c Rdz 15:16
- d Joz 5:10
- Joz 9:6
- e Joz 9:15
- Joz 9:25
- f Joz 8:1
- g Joz 8:3
- h Pwt 3:2
- Pwt 20:1
- i Pwt 7:24
- Joz 11:6
- j Joz 1:5
- k Ps 44:3
- Ps 78:55
- l Iz 28:21
- m Joz 15:35
- n Joz 15:41
- o Hi 38:22
- Ps 18:13
- Ps 148:8
- Iz 30:30

szpalta 2

- a Rdz 1:16
- 2Kl 20:10
- Ps 135:6
- Iz 38:8
- b Iz 28:21
- c Joz 19:42
- d Joz 21:44
- e 2Sm 1:18
- f Ps 74:16
- Ps 135:6
- Ps 136:8
- Mt 19:26
- g Pwt 9:19
- 1Kl 17:22
- Ps 113:6
- Jak 5:16
- h Wj 14:14
- Pwt 1:30
- Pwt 3:22
- Joz 23:3
- Ps 33:20
- Iz 42:13
- Za 14:3
- i Joz 5:10
- Joz 9:6
- j Ps 48:5
- k Joz 10:10
- l Joz 10:28
- Ps 139:7
- Am 9:3
- m Pwt 28:7
- n Kpl 26:8
- Neh 9:24
- o Joz 8:24
- p 2Sm 20:6
- q Wj 11:7

„Słońce,^a stań nieruchomo nad Gibeonem,^b i księżycu – nad niziną Ajjalon”.^c

13 Toteż słońce stało bez ruchu i zatrzymał się księżyc, aż naród wywarł pomstę na swych nieprzyjaciolach.^d Czyż nie jest to zapisane w Księdze Jaszara?^e I słońce stało pośrodku niebios, i nie śpieszyło ku zachodowi, mniej więcej przez cały dzień.^f **14** I ani przedtem, ani potem nie było takiego dnia, jako że Jehowa wysłuchał głosu człowieka,^g gdyż sam Jehowa walczył za Izraela.^h

15 Potem wrócił Jozue, a z nim cały Izrael, do obozu w Gilgal.ⁱ

16 Tymczasem owych pięciu królów uciekło^j i ukryło się w jaskini pod Makkedą.^k **17** Wtedy doniesiono o tym Jozue-mu, mówiąc: „Tych pięciu królów znaleziono ukrytych w jaskini pod Makkedą”.^l **18** Na to Jozue rzekł: „Przytoczcie wielkie kamienie do otworu jaskini i wyznaczcie mężów, by ich strzegli. **19** Wy zaś nie stojcie. Ścigajcie swych nieprzyjaciół i uderzcie na nich od tyłu.^m Nie pozwólcie, by weszli do swych miast, bo Jehowa, wasz Bóg, wydał ich w wasze ręce”.ⁿ

20 A gdy tylko Jozue i synowie Izraela dokończyli zabijania ich w bardzo wielkiej rzezi, aż oni wyginęli,^o a ci z nich, którzy ocaleli, uciekli i powchodzili do warownych miast,^p **21** cały lud zaczął w pokoju wracać do obozu, do Jozuego, pod Makkedą. Nikt nawet nie ruszył językiem przeciw synom Izraela.^q **22** Potem Jozue rzekł: „Odśłońcie otwór jaskini i przyprowadźcie do mnie z jaskini tych pięciu królów”. **23** Wtedy tak uczynili i wyprowadzili do niego z jaskini

tych pięciu królów: króla Jerolimy,^a króla Hebronu,^b króla Jarmutu, króla Lachisz,^c króla Eglonu.^d **24** A gdy tylko wyprowadzili tych królów do Jozuego, zawołał Jozue wszystkich mężów Izraela i rzekł do dowodzących wojownikami, którzy z nim wyruszyli: „Podejdźcie. Postawcie swe nogi na karkach tych królów”.^e Podeszli więc i postawili nogi na ich karkach.^f **25** A Jozue rzekł jeszcze do nich: „Nie bójcie się ani się nie przerażajcie.^g Bądźcie odważni i silni, bo właśnie tak Jehowa uczyni wszystkim naszym nieprzyjaciołom, przeciwko którym toczycie wojnę”.^h

26 Potem Jozue zadał im cios i uśmiercił ich, i zawiesił na pięciu palach, i wisieli na palach aż do wieczora.ⁱ **27** A w porze zachodu słońca Jozue wydał polecenie i zdjął ich z pali,^j i wrzucono do jaskini, gdzie się przedtem ukryli. Następnie położono przy otworze jaskini wielkie kamienie, pozostające tam aż po dziś dzień.

28 I w owym dniu Jozue zdobył Makkedę,^k i pobił ją ostrzem miecza. Jej króla zaś oraz wszelką duszę, która w niej była, wydał na zagładę.^l Nikogo nie pozostawił przy życiu. Z królem Makkedy^m postąpił tak, jak postąpił z królem Jerycha.

29 Potem Jozue, a z nim cały Izrael, odszedł z Makkedy do Libny i walczył przeciwko Libnie.ⁿ **30** A Jehowa również ją oraz jej króla wydał w rękę Izraela, po czym pobili ją ostrzem miecza, a także wszelką duszę, która w niej była. Nikogo w niej nie pozostawili przy życiu. Z jej królem postąpili tak, jak postąpili z królem Jerycha.^o

31 Następnie Jozue, a wraz z nim cały Izrael, odszedł z Libny

ROZDZ. 10

- a Joz 10:3
- Joz 12:10
- b Joz 15:13
- c Joz 12:11
- d Joz 10:5
- Joz 12:12
- e Rdz 49:8
- 2Sm 22:41
- Ps 18:40
- f Wj 23:27
- Pwt 33:29
- Ps 110:1
- g Pwt 1:29
- Pwt 31:6
- Joz 1:9
- Ps 27:14
- h Pwt 3:21
- Pwt 7:19
- i Pwt 21:22
- j Pwt 21:23
- Joz 8:29
- k Joz 10:10
- Joz 12:16
- Joz 15:41
- l Kpl 27:29
- Pwt 20:16
- Ps 21:8
- m Joz 12:16
- n Joz 12:15
- Joz 15:42
- Joz 21:13
- o Joz 6:21
- Joz 8:2
- Joz 8:29

szpalta 2

- a Joz 10:3
- Joz 12:11
- Joz 15:39
- b Pwt 7:2
- Pwt 20:16
- c Joz 12:12
- Joz 16:10
- Joz 21:21
- Sdz 1:29
- 1Kl 9:16
- d Kpl 27:29
- e Joz 10:3
- Joz 12:12
- Joz 15:39
- f Pwt 20:16
- Joz 10:32
- g Rdz 13:18
- Rdz 23:19
- Lb 13:22
- Joz 10:3
- Joz 14:13
- Joz 15:13
- Joz 21:13
- Sdz 1:10
- h Kpl 27:29
- Joz 6:21
- i Joz 12:13
- Joz 15:15
- Sdz 1:11
- j Pwt 7:2
- Pwt 20:16
- k Joz 11:14
- l Joz 10:30
- Joz 10:32

do Lachisz^a i rozbił obóz przeciwko niemu, i wszczął z nim wojnę. **32** A Jehowa wydał Lachisz w rękę Izraela, tak iż na drugi dzień je zdobyli, po czym pobili je ostrzem miecza, jak również wszelką duszę, która w nim była,^b na wzór wszystkiego, co uczynili z Libną.

33 Wtedy to Horam, król Gazeru,^c wyruszył, by udzielić pomocy Lachisz. I Jozue pobił go oraz jego lud, tak iż nikt nie pozostał przy życiu.^d

34 Potem Jozue, a wraz z nim cały Izrael, odszedł z Lachisz do Eglonu^e i rozbił obóz przeciwko niemu, i wszczął z nim wojnę.

35 I zdobyli je w owym dniu, i zaczęli je siec ostrzem miecza, i wszelką duszę, która w nim była, wydali w owym dniu na zagładę, na wzór wszystkiego, co uczynili z Lachisz.^f

36 Potem Jozue, a wraz z nim cały Izrael, udał się z Eglonu do Hebronu^g i wszczął przeciw niemu wojnę. **37** I zdobyli go, i pobili ostrzem miecza wraz z jego królem i wszystkimi jego miejscowościami, i wszelką duszą, która w nim była. Nikogo nie pozostawił przy życiu, postępując we wszystkim tak, jak postąpił z Eglonem. Wydał na zagładę^h wraz z wszelką duszą, która w nim była.

38 W końcu Jozue, a z nim cały Izrael, wrócił do Debiruⁱ i wszczął przeciw niemu wojnę.

39 I podbił go oraz jego króla i wszystkie jego miejscowości, i pobili ich ostrzem miecza, i wydali na zagładę wszelką duszę, która w nim była.^j Nikogo nie pozostawił przy życiu.^k Jak postąpił z Hebronem, tak też postąpił z Debirem i jego królem – i tak jak postąpił z Libną oraz jej królem.^l

40 I Jozue pobił całą krainę górzystego regionu^a i Negeb,^b i Szefelę,^c i zbocza^d oraz wszystkich ich królów. Nikogo nie pozostawił przy życiu, a wszystko, co oddychało,^e wydał na zagładę,^f tak jak nakazał Jehowa, Bóg Izraela.^g **41** I raził ich Jozue od Kadesz-Barnea^h po Gazę;ⁱ również całą ziemię Goszen^j i aż do Gibeonu.^k **42** I Jozue w jednym czasie podbił wszystkich tych królów oraz ich krainę,^l gdyż za Jehowa, Bóg Izraela, walczył za Izraela.^m **43** Potem Jozue, a wraz z nim cały Izrael, wrócił do obozu w Gilgal.ⁿ

11 A gdy tylko usłyszał o tym Jabin, król Chacoru, posłał do Jobaba, króla Madonu,^o i do króla Szimronu, i króla Achszafu,^p **2** i do królów, którzy byli na północy w górzystym regionie i na pustynnych równinach na południe od Kinneret,^q i w Szefer,^r i w pasmach górskich Dor^s na zachodzie, **3** do Kananejczyków^t na wschodzie i na zachodzie oraz do Amorytów^u i Hetytów,^v i Peryzytów,^w i Jebusytów^x w górzystym regionie, a także do Chiwwitów^y u stóp Hermonu^z w ziemi Micpa.^a **4** Wyruszyli więc, a wraz z nimi wszystkie ich obozy, lud tak liczny jak ziarenka piasku, które są na brzegu morza, takie mnóstwo,^b oraz bardzo dużo koni^c i rydwanów wojennych. **5** Potem wszyscy ci królowie zebrali się zgodnie z umową i przybyli, i razem stanęli obozem u wód Merom, by walczyć z Izraelem.^d

6 Wtedy Jehowa rzekł do Jozuego: „Nie bój się ich,^e bo jutro mniej więcej w tym czasie dam ich wszystkich Izraelowi zabitych. Ich koniom podetniesz ścięgna,^f a ich rydwany spalisz w ogniu”.^g **7** I Jozue, a z nim

ROZDZ. 10

- a Pwt 1:7
- b Rdz 20:1
- c Joz 9:1
- Joz 15:33
- Sdz 1:9
- d Joz 12:8
- e Pwt 20:16
- Joz 11:14
- f Kpl 27:29
- g Pwt 7:2
- Pwt 9:5
- h Lb 34:4
- Pwt 9:23
- Joz 15:3
- i Rdz 10:19
- Pwt 2:23
- j Joz 11:16
- Joz 15:51
- k Joz 11:19
- l Joz 11:18
- m Wj 14:14
- Pwt 1:30
- Pwt 3:22
- n Joz 4:19

ROZDZ. 11

- o Joz 12:19
- p Joz 12:20
- q Lb 34:11
- r Joz 10:40
- s Joz 12:23
- Joz 17:11
- Sdz 1:27
- t Pwt 20:17
- u Rdz 15:16
- Am 2:9
- v Pwt 7:1
- w Wj 3:8
- x Lb 13:29
- y Sdz 3:3
- z Pwt 4:48
- Joz 13:11
- a Joz 11:8
- b 1Sm 13:5
- c Ps 33:17
- Prz 21:31
- d Ps 3:6
- Ps 118:10
- e Joz 10:8
- Ps 27:1
- Ps 46:1
- f Pwt 17:16
- Joz 11:9
- 2Sm 8:4
- g Ps 20:7
- Iz 31:1

szpalta 2

- a Joz 21:44
- Joz 23:10
- Neh 9:24
- b Rdz 10:19
- Joz 19:28
- c Joz 13:6
- d Joz 11:3
- e Pwt 20:16
- f Pwt 17:16
- Joz 11:6
- g Iz 31:1

wszyscy wojownicy, uderzył na nich znienacka nad wodami Merom, i napadł na nich. **8** Wówczas Jehowa wydał ich w rękę Izraela,^a a ci bili ich i ściągali aż do ludnego Sydonu^b i Misrefot-Maim,^c i dolinnej równiny Micep^d na wschodzie; i bili ich, aż żadnego z nich nie pozostawili przy życiu.^e **9** Potem Jozue uczynił z nimi tak, jak Jehowa mu powiedział: ich koniom podciął ścięgna,^f a rydwany spalili w ogniu.^g

10 Ponadto Jozue w tym czasie^h zawrócił i zdobył Chacor,ⁱ a jego króla zabił mieczem,^j gdyż przedtem Chacor było głową wszystkich tych królestw. **11** I każdą duszę, która w nim była, wybili ostrzem miecza, wydając je na zagładę.^k Nie pozostało nic, co oddycha,^l a Chacor spalił ogniem. **12** I wszystkie miasta tych królów oraz wszystkich ich królów Jozue podbił i uśmiercił ostrzem miecza.^m Wydał ich na zagładę,ⁿ tak jak nakazał Mojżesz, sługa Jehowy.^o **13** Tylko żadnego z miast, które stały na swych wzgórzach, Izrael nie spalił – z wyjątkiem samego Chacoru, które Jozue spalił. **14** A cały łup z tych miast i zwierzęta domowe synowie Izraela zagrabili dla siebie.^p Tylko wszystkich ludzi wybili ostrzem miecza, aż ich unicestwili.^q Nie pozostawili nikogo, kto oddychał.^r **15** Jak Jehowa nakazał Mojżeszowi, swemu słudze, tak Mojżesz nakazał Jozuemu^s i tak Jozue uczynił. Nie opuścił nawet słowa z tego wszystkiego, co Jehowa nakazał Mojżeszowi.^t

- h Joz 11:18; i Joz 19:36; j Joz 12:19; Ps 136:17;
- k Kpl 27:29; Joz 11:14; l Pwt 20:16; Joz 10:40;
- m Pwt 9:5; n Pwt 7:16; Joz 11:20; o Lb 33:52; Pwt 7:2; Joz 9:24; p Lb 31:23; Pwt 20:16; Joz 8:2; Joz 8:27; q Pwt 7:2; r Pwt 20:16; s Pwt 3:28; Pwt 4:5; Pwt 7:1; Pwt 31:7; t Pwt 4:2; Pwt 12:32; Ps 119:4.

16 I Jozue zaczął zajmować całą tę ziemię: górzysty region i cały Negeb^a oraz całą ziemię Goszen^b i Szefelę,^c i Arabę^d oraz górzysty region Izraela i jego Sze-felę,^e **17** od góry Chalak,^f która wznosi się w stronę Seiru,^g i aż do Baal-Gad^h na dolinnej równi-nie Libanu u stóp góry Hermon,ⁱ i pojmał wszystkich ich królów, i zadając im ciosy, uśmiercał ich.^j **18** Przez wiele dni Jozue toczył wojnę ze wszystkimi tymi króla-mi. **19** Nie było miasta, które by zawarło pokój z synami Izra-e-la, oprócz Chiwwitów^k mieszkających w Gibeonie.^l Wszystkie inne zajęły po stoczeniu wojny.^m **20** Jehowa bowiem pozwolił ich sercom zaciąć się w uporze,ⁿ tak by wypowiedzieli wojnę Izraelowi, żeby mógł ich przeznaczyć na za-gładę, by nie dostąpili łaski,^o ale żeby ich unicestwił, tak jak Jeho-wa nakazał Mojżeszowi.^p

21 Ponadto w tymże czasie Jo-zue poszedł i wytracił Anakitów^q z górzystego regionu, z Hebronu, z Debiru, z Anabu^r i z całego gó-rzystego regionu Judy, i z ca-łego górzystego regionu Izrae-la.^s Jozue wydał ich na zagładę wraz z ich miastami.^t **22** Żaden z Anakitów nie pozostał w ziemi synów Izraela. Pozostali^u tylko w Gazie,^v w Gat^w i w Aszdodzie.^x **23** Jozue zajął więc całą tę ziemię, zgodnie ze wszystkim, co Jehowa obiecał Mojżeszowi,^y i dał ją Jozue w dziedzictwo Izra-elowi stosownie do ich działów, według ich plemion.^z I ziemia ta nie była niepokojona wojną.^a

12 A oto królowie tej zie-mi, których synowie Izrae-la rozgromili i których ziemię wzięli w posiadanie po tej stronie Jordanu ku wschodowi słoń-ca,^b od doliny potoku Arnon^c aż po górę Hermon^d i całą Ara-bę^e ku wschodowi: **2** Sychon,^f

ROZDZ. 11

- a Lb 13:17
- Pwt 1:7
- Joz 10:40
- Joz 12:8
- b Joz 10:41
- Joz 15:51
- c Sdz 1:9
- d Pwt 3:17
- Joz 12:1
- Joz 12:8
- Joz 18:18
- e Joz 9:1
- f Joz 12:7
- g Rdz 32:3
- Pwt 2:1
- h Joz 13:5
- i Pwt 4:48
- Joz 13:11
- j Pwt 7:24
- Ps 136:18
- k Joz 9:7
- l Joz 9:15
- Joz 10:4
- m Pwt 20:17
- n Pwt 2:30
- Rz 9:18
- o Wj 34:12
- Pwt 7:2
- p Pwt 20:16
- Joz 11:14
- q Lb 13:22
- Pwt 1:28
- Joz 15:13
- r Joz 15:50
- s Joz 11:16
- t Kpl 27:29
- Joz 11:12
- Joz 24:11
- u Wj 23:29
- Wj 23:30
- Ps 105:44
- v Joz 10:41
- Sdz 1:18
- w 1Sm 17:4
- x Joz 15:46
- 2Kn 26:6
- Neh 13:23
- y Wj 23:27
- Lb 34:2
- Pwt 11:23
- z Lb 26:53
- Joz 14:1
- Joz 15:1
- Joz 16:1
- Joz 17:1
- a Joz 14:15
- Joz 21:44
- Joz 23:1
- Ps 29:11
- Prz 16:7

ROZDZ. 12

- b Pwt 4:47
- Joz 1:15
- c Lb 21:24
- Pwt 2:24
- d Pwt 3:8
- Pwt 4:48
- e Pwt 4:49
- f Lb 21:23
- Neh 9:22

król Amorytów, który mieszkał w Cheszbonie,^a a panował od Aroeru,^b leżącego na skraju doliny potoku Arnon,^c i nad środkiem doliny potoku, i nad połową Gileadu aż po dolinę potoku Jabbok,^d granicę synów Ammona, **3** i w Arabie^e aż po morze Kinneret^f na wschodzie, i aż po morze Araby, Morze Ślone,^g na wschód w kierunku Bet-Jesz-mot,^h i ku południowi pod zboczami Pisga.ⁱ

4 I terytorium Oga,^j króla Baszanu, ocalałego z Refaitów,^k który mieszkał w Asztarocie^l i Edrei^m **5** i który panował na górze Hermonⁿ i w Salcha, i w całym Baszanie^o aż do granicy Ge-szurytów^p i Maakatytów,^q i nad połową Gileadu, po terytorium Sychona,^r króla Cheszbonu.^s

6 To właśnie Mojżesz, słu-ga Jehowy, oraz synowie Izraela ich rozgromili,^t po czym Mojżesz, sługa Jehowy, dał to jako po-siadłość Rubenitom^u i Gadytom,^v i połowie plemienia Manassesa.^w

7 A oto królowie owej zie-mi, których Jozue oraz synowie Izraela rozgromili po tej stronie Jordanu ku zachodowi, od Baal-Gad^x na dolinnej równinie Libanu^y aż po górę Chalak,^z któ-ra wznosi się ku Seirowi,^a po czym Jozue dał ją plemionom Iz-rae-la jako posiadłość według ich działów,^b **8** w górzystym regio-nie i w Szeferi, i w Arabie, i na zboczach, i na pustkowiu, i w Ne-gebie^c — Hetyci, Amoryci^d i Ka-nanajczycy, Peryzzyci, Chiwici i Jebusyci.^e

szpalta 2 a Pwt 2:26; b Pwt 3:12; Sdz 11:26; Lb 21:13; Joz 13:9; d Sdz 11:13; e Pwt 3:17; f Jn 6:1; g Joz 3:16; h Joz 13:20; i Pwt 3:27; j Lb 21:33; Pwt 3:1; k Pwt 3:11; Joz 13:12; l Pwt 1:4; m Pwt 3:10; n Joz 12:1; o Pwt 29:7; Joz 9:10; p Pwt 3:14; q Joz 13:13; r Joz 12:2; s Lb 21:26; Pwt 3:6; t Lb 21:24; Lb 21:35; u Pwt 3:12; v Lb 32:33; w Pwt 3:13; x Joz 13:5; y Joz 1:4; z Joz 11:17; a Pwt 2:12; b Joz 11:23; c Joz 10:40; Joz 11:16; d Rdz 15:16; Wj 3:8; Ps 136:19; e Wj 23:23; Pwt 7:1.

- 9** Król Jerycha^a jeden; król Aj,^b które jest obok Betel, jeden;
- 10** król Jerozolimy^c jeden; król Hebronu^d jeden;
- 11** król Jarmutu^e jeden; król Lachisz^f jeden;
- 12** król Eglonu^g jeden; król Gezeru^h jeden;
- 13** król Debiruⁱ jeden; król Gederu jeden;
- 14** król Chormy jeden; król Aradu jeden;
- 15** król Libny^j jeden; król Adullamu jeden;
- 16** król Makkedy^k jeden; król Betel^l jeden;
- 17** król Tappuachu jeden; król Cheferu^m jeden;
- 18** król Afeku jeden; król Laszszaronu jeden;
- 19** król Madonuⁿ jeden; król Chacoru^o jeden;
- 20** król Szimron-Meron jeden; król Achszafu^p jeden;
- 21** król Taanachu jeden; król Megiddo^q jeden;
- 22** król Kedszu jeden; król Jokneamu^r w Karmelu jeden;
- 23** król Dor w paśmie górskim Dor^s jeden; król Golumu w Gilgal jeden;
- 24** król Tircy jeden;

wszystkich królów było trzydziestu jeden.^t

13 A Jozue był stary, podeszły w latach.^u Toteż Jehowa rzekł do niego: „Ty się zestarzałeś i posunąłeś w latach, a jeszcze bardzo dużą część tej ziemi trzeba wziąć w posiadanie.^v **2** Oto ziemia, która jeszcze pozostała:^w wszystkie regiony Filistynów^x i wszystkie Geszurytów^y **3** (od odnogi Nilu naprzeciw Egiptu i aż do granicy Ekronu na północy;^z uważano, że należała do Kanańczyków);^a pięciu filistyńskich władców sojusznicych;^b Gazej-

ROZDZ. 12

- a** Joz 6:2
b Joz 8:29
c Joz 10:1
d Joz 10:23
e Joz 10:3
f Joz 10:23
g Joz 10:23
h Joz 10:33
i Joz 10:38
j Joz 10:29
k Joz 10:28
l Joz 8:17
m 1Kl 4:10
n Joz 11:1
o Joz 11:10
p Joz 11:1
q 1Kn 7:29
r Joz 21:34
s Joz 11:2
t Pwt 28:1

ROZDZ. 13

- u** Joz 23:1
v Joz 24:29
w Joz 12:7
x Wj 23:29
y 1Sm 27:8
z Joz 15:11
a Rdz 10:19
b Sdz 3:3
l 1Sm 6:4

szpalta 2

- a** Joz 10:41
b Joz 15:46
c Sdz 14:19
d 2Sm 21:19
e 1Sm 5:10
f Pwt 2:23
g Sdz 1:31
h 1Kl 5:18
i Eze 27:9
j Joz 11:17
k Lb 34:8
l Pwt 3:25
m Joz 11:8
n Sdz 3:3
o Wj 23:30
p Lb 34:17
q Joz 14:1
r Lb 33:54
s Lb 32:33
t Joz 22:4
u Pwt 3:12
v Joz 12:2
w Lb 21:13
x Lb 21:30
y Lb 32:3
z Lb 21:24
a Pwt 3:14
b Joz 12:5
c Pwt 4:48
d Joz 17:1
e 1Kn 5:11

czyków^a i Aszdodytów,^b Aszkelonitów,^c Gittytów^d i Ekronitów;^e a także Awwijczycy.^f **4** Na południu cała ziemia Kanańczyków; i Meara Sydończyków,^g aż po Afek, aż do granicy Amorytów; **5** i ziemia Gebalitów,^h i cały Liban ku wschodowi słońca, od Baal-Gadⁱ u stóp góry Hermon aż po wejście do Chamatu;^j **6** wszyscy mieszkańcy górzystego regionu, od Libanu^k po Misrefot-Maim,^l wszyscy Sydończycy;^m ja sam ich wywłaszczę przed obliczem synów Izraela.ⁿ Tylko spraw, żeby to przypadło Izraelowi w dziedzictwie, tak jak ci nakazałem.^o **7** A teraz przydziel tę ziemię jako dziedzictwo dwięciu plemionom i połowie plemienia Manassesa”.^p

8 Wraz z drugą połową tego plemienia Rubenici i Gadyci wzięli swoje dziedzictwo, które Mojżesz im dał po wschodniej stronie Jordanu, tak jak Mojżesz, sługa Jehowy, im dał.^q **9** od Aroeru,^r leżącego na skraju doliny potoku Arnon,^s i miasto, które jest w środku doliny potoku, i cały płaskowyż Medeby^t aż do Dibonu;^u **10** i wszystkie miasta Sychona, króla Amorytów, który panował w Chesbonie, aż do granicy synów Ammona;^v **11** i Gilead oraz terytorium Geszurytów^w i Maakatytów, i całą górę Hermon,^x i cały Baszan^y aż po Salche;^z **12** w Baszanie cały obszar podległy władzy królewskiej Oga,^a który panował w Asztarot i w Edrei^b – on to pozostał z reszty Refaitów^c – a Mojżesz zaczął ich wybić i wywłaszczać.^d **13** I synowie Izraela nie wywłaszczyli^e Geszurytów oraz Maakatytów, lecz Geszur^f i Maakat mieszkają pośród Izraela aż po dziś dzień.

a Pwt 3:10; **b** Joz 12:4; **c** Pwt 3:11; **d** Lb 21:24; **e** Lb 21:35; **f** Lb 33:55; **g** Joz 23:12; **h** Pwt 3:14.

14 Tylko plemieniu Lewitów nie dał dziedzictwa.^a Ofiary ognio-^bwe dla Jehowy, Boga Izraela, są ich dziedzictwem,^c tak jak im obiecał.^d

15 Potem dał Mojżesz dar plemieniu synów Rubena według ich rodzin **16** i przypadło im terytorium od Aroeru,^e który leży na skraju doliny potoku Arnon, i miasto leżące w środku doliny potoku, i cały płaskowyż przy Medebie;^f **17** Cheszbon^g i wszystkie jego miejscowości,^h które są na płaskowyżu, Dibonⁱ i Bamot-Baal,^j i Bet-Baal-Meon,^k **18** i Jahac,^l i Kedemot,^m i Mefat,ⁿ **19** i Kiriataim,^o i Sibma,^p i Ceret-Haszszachar na górze tej niziny, **20** i Bet-Peor, i zbo-
cza Pisga,^q i Bet-Jeszimot,^r **21** i wszystkie miasta płaskowyżu,^s i cały obszar podległy władzy królewskiej Sychona, króla Amorytów, który panował w Cheszbonie^t i którego Mojżesz uśmiercił,^u z nim zaś naczelników Midianu: Ewiego i Rekema, i Cura, i Chura, i Rebe,^v książąt Sychona, którzy mieszkali w tej ziemi. **22** A Balaama, syna Beora,^w wróżbitę,^x synowie Izraela zabili mieczem wraz z tymi, których wy-
bili. **23** I granicą synów Rubena stał się Jordan; a to terytorium zostało dziedzictwem synów Rubena^y według ich rodzin, wraz z miastami i ich osadami.

24 Ponadto dał Mojżesz dar plemieniu Gada, synom Gada według ich rodzin,^z **25** a ich terytorium to: Jazer^a i wszystkie miasta Gileadu^b oraz połowa ziemi synów Ammona^c aż po Aroer,^d który leży naprzeciwu Rabby;^e **26** i od Cheszbonu^f po Ramat-Micpe i Betonim, i od Machanaim^g do granicy Debiru,^h **27** na nizinie zaś Bet-Haramⁱ i Bet-Nimra,^j i Sukkot,^k i Cafon, pozostała część obsza-

ROZDZ. 13

- a Lb 18:20
- b Pwt 10:9
- c Pwt 12:12
- d Joz 14:3
- e Kpl 7:33
- f 1Kto 9:13
- g Kpl 7:35
- h Pwt 18:1
- i Lb 18:24
- j Joz 21:45
- k Pwt 3:12
- l Joz 12:2
- m Joz 13:9
- n Lb 21:26
- o Lb 21:25
- p Lb 32:3
- q Lb 21:20
- r Lb 32:38
- s Lb 21:23
- t Pwt 2:26
- u Joz 21:37
- v Lb 32:37
- w Lb 32:38
- x Pwt 3:17
- y Joz 12:3
- z Lb 33:49
- a Pwt 3:10
- b Lb 21:25
- c Pwt 2:30
- d Ps 135:10
- e Lb 31:8
- f Lb 22:5
- g 2Pt 2:15
- h Lb 22:7
- i Pwt 18:10
- j Lb 32:33
- k Pwt 3:12
- l Lb 32:35
- m Lb 32:26
- n Joz 12:2
- o Sdz 11:13
- p Pwt 2:36
- q Sdz 11:26
- r Pwt 3:11
- s 2Sm 17:1
- t Lb 21:26
- u Rdz 32:2
- v Joz 21:38
- w 2Sm 9:5
- x 2Sm 17:27
- y Lb 32:36
- z Lb 32:36
- a Rdz 33:17
- b Sdz 8:5
- c 1Kl 7:46
- d Ps 60:6

szpalta 2

- a Lb 21:26
- b Lb 34:11
- c Pwt 3:17
- d Jn 6:1
- e Pwt 3:16
- f Pwt 3:13
- g 1Kn 6:80
- h Lb 32:41
- i Lb 32:41
- j Pwt 3:14
- k Joz 12:4

ru podległego władzy królewskiej Sychona, króla Cheszbonu,^a przy czym Jordan stanowił granicę aż do skraju morza Kinneret^b po wschodniej stronie Jordanu. **28** Oto dziedzictwo synów Gada^c według ich rodzin, wraz z miastami i ich osadami.

29 Prócz tego dał Mojżesz dar połowie plemienia Manassesa, a przypadł on połowie plemienia synów Manassesa według ich rodzin.^d **30** Ich terytorium to: od Machanaim^e cały Baszan, cały obszar podległy władzy królewskiej Oga, króla Baszanu,^f i wszystkie wioski namiotowe Jajra,^g które są w Baszanie – sześćdziesiąt miejscowości. **31** I połowa Gileadu, i Asztarot,^h i Edrei,ⁱ miasta na obszarze podległym władzy królewskiej Oga w Baszanie, przypadły synom Machira,^j syna Manassesa, połowie synów Machira według ich rodzin.

32 Oto, co za sprawą Mojżesza odziedziczyli na pustynnych równinach moabskich po tej stronie Jordanu, naprzeciw Jericha, ku wschodowi.^k

33 A plemieniu Lewitów nie dał Mojżesz dziedzictwa.^l Jehowa, Bóg Izraela, jest ich dziedzictwem, tak jak im obiecał.^m

14 A oto, co synowie Izraela posiadli jako dziedziczną własność w ziemi Kanaan,ⁿ którą odziedziczyli za sprawą kapłana Eleazara i Jozuego, syna Nuna, i mężów będących głowami domów patriarchalnych plemion synów Izraela.^o **2** Dziedzictwo przypadło im w wyniku losowania,^p tak jak Jehowa nakazał za pośrednictwem Mojżesza co

i Lb 21:33; j Lb 32:39; k Lb 32:33; Pwt 3:12; l Pwt 10:9; Joz 13:14; Joz 18:7; m Lb 18:24; Lb 26:62; Pwt 18:1; Joz 14:3; **ROZDZ. 14** n Lb 34:2; o Lb 34:17; Joz 19:51; p Lb 26:55; Lb 33:54; Neh 11:1; Prz 16:33; Dz 13:19.

do dziewięciu plemion i połowy plemienia.^a **3** Mojżesz bowiem dziedzictwo dwóch innych plemion i połowy plemienia dał po drugiej stronie Jordanu;^b Lewitom zaś nie dał dziedzictwa pośród nich.^c **4** Bo z synów Józefa powstały dwa plemiona;^d Manasses^e i Efraima;^f i nie dali oni Lewitom działu w tej ziemi, z wyjątkiem miast,^g by w nich mieszkali, oraz pastwisk dla ich stad, a także ich mienia.^h **5** Synowie Izraela uczynili tak, jak Jehowa nakazał Mojżeszowi; i przystąpili do podziału tej ziemi.

6 Potem synowie Judy podeszli do Jozuego w Gilgal,ⁱ a Kaleb,^j syn Jefunnego, Kenizyty,^k powiedział do niego: „Ty sam dobrze znasz słowo, które Jehowa wyrzekł^l do Mojżesza, męża prawdziwego Boga,^m o mnie i o tobie w Kadesz-Barnea.ⁿ **7** Miałem czterdzieści lat, gdy Mojżesz, sługa Jehowy, wysłał mnie z Kadesz-Barnea, bym przeszpiegował tę ziemię,^o i przyniosłem mu z powrotem wiadomość, jak to było w mym sercu.^p **8** A moi bracia, którzy ze mną wyruszyli, sprawili, że serce ludu stopniało;^q ja zaś całkowicie podążałem za Jehową, moim Bogiem.^r **9** Toteż w owym dniu Mojżesz przysiągł, mówiąc: „Ziemia, po której stąpała twoja stopa,^s przypadnie tobie i twoim synom jako dziedzictwo po czasie niezmierny, gdyż całkowicie podążałeś za Jehową, moim Bogiem.”^t **10** I oto Jehowa zachował mnie przy życiu,^u tak jak obiecał.^v tych czterdzieści pięć lat, odkąd Jehowa złożył tę obietnicę Mojżeszowi, gdy Izrael chodził po pustkowiu,^w a oto mam dzisiaj osiemdziesiąt pięć lat. **11** A jednak jestem dzisiaj tak silny, jak w dniu, w którym wysłał mnie Mojżesz.^x Jaka

ROZDZ. 14

- a Lb 34:13
- b Lb 32:29
Joz 13:8
- c Pwt 10:9
Joz 13:14
- d Rdz 48:5
1Kn 5:2
- e Rdz 48:19
- f Rdz 48:20
- g Lb 35:7
Joz 21:2
1Kn 6:54
- h Kpl 25:34
Lb 35:2
Lb 35:5
- i Joz 4:19
Joz 10:43
- j Lb 13:6
Lb 14:30
- k Lb 32:12
Joz 15:17
- l Pwt 1:36
- m Lb 12:7
Pwt 33:1
Ps 90:0
- n Lb 13:26
Pwt 1:19
- o Lb 13:2
Lb 13:6
Eze 20:6
- p Lb 13:30
Lb 14:6
- q Lb 13:32
- r Lb 14:24
Lb 32:12
- s Pwt 1:36
- t Ps 101:6
Prz 28:20
- u Lb 14:29
- v Lb 14:30
Joz 21:45
- w Lb 14:33
Joz 11:18
- x Ps 90:10

szpalta 2

- a Pwt 31:2
- b Joz 14:9
- c Lb 13:22
Lb 13:33
Joz 11:21
- d Lb 13:28
- e Lb 14:8
Ps 60:12
Rz 8:31
Flp 4:13
- f Joz 15:14
Sdz 1:20
- g Joz 10:37
Joz 15:13
Joz 21:11
1Kn 6:56
- h Lb 14:24
Pwt 1:36
Joz 14:8
- i Rdz 23:2
Joz 15:13
- j Joz 21:11
- k Kpl 26:6
Joz 11:23

ROZDZ. 15

- l Lb 26:55
- m Rdz 36:19

wtedy była moja moc, taka jest teraz moja moc do wojny, zarówno by wychodzić, jak i przychodzić.^a **12** Daj mi więc ten górzysty region, który Jehowa obiecał w owym dniu,^b bo sam słyszałeś w owym dniu, że są tam Anakici^c i wielkie miasta warowne.^d Zapewne Jehowa będzie ze mną^e i wywłascze ich, tak jak Jehowa obiecał”.^f

13 Wówczas Jozue go pobłogosławił i dał Hebron jako dziedzictwo Kalebowi, synowi Jefunnego.^g **14** Dlatego Hebron przypadł Kalebowi, synowi Jefunnego, Kenizyty, jako dziedzictwo po dziś dzień – ponieważ całkowicie podążał za Jehową, Bogiem Izraela.^h **15** Hebron nosił przedtem nazwę Kiriat-Arbaⁱ (ów Arba^j był potężnym mężem wśród Anakitów). I ziemia ta nie była niepokojona wojną.^k

15 A wyznaczony losem^l dział plemienia synów Judy według ich rodzin ciągnął się do granicy Edomu,^m pustkowia Cin,ⁿ do Negebu^o na jego południowym krańcu. **2** A ich południowa granica biegła od krańca Morza Słonego,^p od zatoki zwróconej ku południowi. **3** I biegła na południe ku stokowi Akrabim,^q i przechodziła do Cin,^r i wznosiła się od południa po Kadesz-Barnea,^s i przechodziła do Checronu, i wznosiła się po Addar, i skręcała do Karka. **4** I dosięgała Acmonu,^t i ciągnęła się ku Dolinie Potoku Egipskiego;^u a końcem granicy było morze. To była ich granica południowa.

5 A granicą wschodnią było Morze Słone aż po ujście Jordanu, granica zaś na krańcu północnym biegła przy zatoce

n Lb 33:36; o Pwt 1:7; p Lb 34:3; q Sdz 1:36; r Lb 34:4; s Lb 32:8; t Lb 34:5; u Rdz 15:18; Joz 13:3; 1Kl 8:65.

morskiej, u ujścia Jordanu.^a

6 I granica wznosiła się do Bet-Chogli,^b i przechodziła na północ od Bet-Araby;^c granica ta wznosiła się aż do kamienia Bohana,^d syna Rubena. **7** I granica wznosiła się do Debiru na nizinie Achor,^e i kierowała się na północ do Gilgal,^f położonego na przeciw stoku Adummim, który znajduje się na południe od doliny potoku; granica ta przechodziła ku wodom En-Szemesz,^g a jej kraniec było En-Rogel.^h

8 I granica wznosiła się ku dolinie syna Hinnomaⁱ do stoku Jebusyty^j na południu, czyli do Jerozolimy;^k i granica wznosiła się do szczytu góry, leżącej na przeciw Doliny Hinnoma na zachodzie, która znajduje się na północnym skraju niziny Refaim.^l **9** I granicę tę wytyczono od szczytu góry do źródła wód Neftoach,^m a ciągnęła się ona do miast góry Efron; i granicę wytyczono po Baale,ⁿ czyli Kiriati-Jearim.^o **10** I granica biegła okrężnie od Baali na zachód ku górze Seir, i przechodziła ku stokowi góry Jearim na północy, czyli ku Kesalonowi; i schodziła do Bet-Szemesz,^p i przechodziła do Timny.^q **11** I granica ciągnęła się do stoku Ekronu,^r na północ, i granica była wytyczona po Szikkeron, i przechodziła ku górze zwanej Baala, i sięgała do Jabneel; a kraniec granicy było morze.

12 A granicą zachodnią było Morze Wielkie^s i jego wybrzeże. Tak przebiegała ze wszystkich stron granica synów Judy według ich rodzin.

13 Kalebowi^t zaś, synowi Jefunnego, dał dział pośród synów Judy na rozkaz Jehowy skierowany do Jozuego, mianowicie Kiriati-Arba (ów Arba był ojcem Anaka), czyli Hebron.^u **14** Ka-

ROZD. 15

a Lb 34:12

b Joz 18:19

c Joz 18:22

d Joz 18:17

e Joz 7:26

f Joz 4:19

Joz 5:9

g Joz 18:17

h 1Kl 1:9

i Joz 18:16

2Kl 23:10

Jer 7:31

Mt 5:22

j Joz 18:28

Sdz 1:21

k Sdz 19:10

2Sm 5:6

l Joz 18:16

2Sm 5:18

m Joz 18:15

n 2Sm 6:2

1Kn 13:6

o Joz 9:17

p Joz 21:16

1Sm 6:12

2Kl 14:11

1Kn 6:59

q Joz 19:43

Sdz 14:2

2Kn 28:18

r Joz 19:43

1Sm 5:10

1Sm 7:14

2Kl 1:2

s Lb 34:6

Pwt 11:24

Joz 15:47

t Lb 13:30

Pwt 1:36

Joz 14:13

Joz 21:12

u Rdz 23:2

Rdz 35:27

Joz 14:15

Joz 20:7

szpalta 2

a Lb 13:33

Joz 11:21

b Lb 13:22

c Sdz 1:10

d Sdz 1:20

e Joz 10:39

f Sdz 1:11

g Sdz 1:13

h Sdz 3:9

Sdz 3:11

i Sdz 1:13

1Kn 4:13

j 1Kn 2:49

k Sdz 1:14

l Sdz 1:15

m Lb 33:54

n Rdz 49:8

Pwt 33:7

o Lb 34:3

Pwt 2:5

p Neh 11:25

q 1Sm 15:4

r Joz 19:2

1Kn 4:28

s Neh 11:26

leb wypędził stamtąd trzech synów Anaka,^a mianowicie Szeszaja^b i Achimana, i Talmaja,^c którzy się urodzili Anakowi.^d **15** Po-

tem wyruszył stamtąd do mieszkańców Debiru.^e (A Debir nosił przedtem nazwę Kiriati-Sefer).^f

16 I Kaleb przemówił: „Kto uderzy na Kiriati-Sefer i je zdobędzie, temu dam za żonę Achse,^g moją córkę”. **17** Wtedy zdobył je Otniel,^h syn Kenaza,ⁱ brata Kaleb. Toteż dał mu za żonę Achse,^j swoją córkę. **18** A gdy ona szła do domu, namawiała go, by poprosił jej ojca o jakieś pole. Po-

tem, siedząc na osie, klasnęła w dłonie. Na to Kaleb rzekł do niej: „Czego chcesz?”^k **19** Powiedziała więc: „Udziel mi błogosławieństwa, bo dałeś mi polać ziemi na południu, i daj mi Gullot-Górne i Gullot Dolne.”^l

20 Oto dziedzictwo^m plemienia synów Judyⁿ według ich rodzin.

21 A miastami na skraju plemienia synów Judy w kierunku granicy Edomu^o na południu były: Kabceel^p i Eder, i Jagur,

22 i Kina, i Dimona, i Adada, **23** i Kedesz, i Chacor, i Itnan, **24** Zif i Telem,^q i Bealot,

25 i Chacor-Chadatta, i Keriot-Checron, czyli Chacor, **26** Amam i Szema, i Molada,^r

27 i Chacar-Gadda, i Cheszmom, i Bet-Pelet,^s **28** i Chacar-Szual,^t i Beer-Szeba,^u i Bizjotia, **29** Baala^v i Ijim, i Ecem,^w

30 i Eltolad, i Kesil, i Chorma,^x **31** i Ciklag,^y i Madmanna, i Sansanna, **32** i Lebaot, i Szilchim, i Ain,^z i Rimmon;^a wszystkich miast dwadzieścia dziewięć, wraz z ich osadami.

33 I granicą południową było Morze Wielkie^b i jego wybrzeże. Tak przebiegała ze wszystkich stron granica synów Judy według ich rodzin.

34 Kalebowi^c zaś, synowi Jefunnego, dał dział pośród synów Judy na rozkaz Jehowy skierowany do Jozuego, mianowicie Kiriati-Arba (ów Arba był ojcem Anaka), czyli Hebron.^d **35** Ka-

^t Joz 19:3; ^{1Kn} 4:28; ^u Rdz 21:31; ^v Joz 19:2; ^w Joz 19:3; ^x 1Kn 4:29; ^y Lb 14:45; ^z Pwt 1:44; ^a Joz 19:4; ^b Sdz 1:17; ^c Joz 19:5; ^d 1Sm 27:6; ^e 1Kn 12:1; ^f 1Kn 4:32; ^g Joz 19:7; ^h Neh 11:29.

33 Na Szeferi^a byli: Esztaol^b i Cora,^c i Aszna, **34** i Zanoach,^d i En-Gannim, Tappuach i Enam, **35** Jarmut^e i Adullam,^f Socho^g i Azeka,^h **36** i Szaaraim,ⁱ i Aditaim, i Gedera, i Gederotaim; czternaście miast oraz ich osady.

37 Cenan i Chadasza, i Migdal-Gad, **38** i Dilean, i Micpe, i Jokteel, **39** Lachisz^j i Bokat,^k i Eglon,^l **40** i Kabbon, i Lachmam, i Kitlisz, **41** i Gederot, Bet-Dagon i Naama, i Mak-keda;^m szesnaście miast oraz ich osady.

42 Libnaⁿ i Eter,^o i Aszan, **43** i Jiftach, i Aszna, i Necib, **44** i Keila,^p i Achzib,^q i Maresza;^r dziewięć miast oraz ich osady.

45 Ekron^s i jego zależne miejscowości oraz jego osady. **46** Od Ekronu na zachód wszystkie miejscowości koło Aszdodu oraz ich osady.

47 Aszdod,^t jego zależne miejscowości i jego osady; Gaza,^u jej zależne miejscowości i jej osady aż do Doliny Potoku Egipskiego, i Morze Wielkie oraz jego przyległy region.^v

48 A w górzystym regionie: Szamir i Jattir,^w i Socho, **49** i Danna, i Kiriati-Sanna, czyli Debir, **50** i Anab, i Esztemo,^x i Anim, **51** i Goszen,^y i Cholon, i Gilo;^z jedenaście miast oraz ich osady.

52 Arab i Duma, i Eszan, **53** i Janim, i Bet-Tappuach, i Afeka, **54** i Chumta, i Kiriati-Arba, czyli Hebron,^a i Cijor; dziewięć miast oraz ich osady.

55 Maon,^b Karmel i Zif,^c i Jutta, **56** i Jizreel, i Jokdeam, i Zanoach, **57** Kajin, Gibeia i Timna;^d dziesięć miast oraz ich osady.

58 Chalchul, Bet-Cur i Gedor, **59** i Maarat, i Bet-Anot, i Eltekon; sześć miast oraz ich osady.

ROZDZ. 15

a Pwt 1:7
Joz 9:1
Sdz 1:9
b Joz 19:41
Sdz 13:25
Sdz 16:31
c Neh 11:29
d Neh 11:30
e Joz 10:3
f Joz 12:15
1Sm 22:1
g 1Sm 17:1
h Joz 10:10
i 1Sm 17:52
j Joz 10:3
2Kl 18:14
k 2Kl 22:1
l Joz 10:3
m Joz 10:28
n Joz 10:29
2Kl 8:22
o Joz 19:7
p 1Sm 23:1
q Rdz 38:5
r Mi 1:15
s Joz 13:3
t 1Sm 5:1
u Rdz 10:19
v Rdz 15:18
Lb 34:5
w Joz 21:14
x 1Sm 30:28
1Kn 6:57
y Joz 10:41
Joz 11:16
z 2Sm 15:12
a Rdz 23:2
Joz 14:15
Joz 15:13
b 1Sm 23:25
1Sm 25:2
c 1Sm 23:14
d Rdz 38:12

szpalta 2

a Joz 18:14
b Joz 9:17
1Sm 7:1
c Joz 18:22
d 1Sm 23:29
2Kn 20:2
e Rdz 10:16
Sdz 1:21
f Sdz 1:8
1Kn 11:4
g Wj 23:29
Lb 33:55
Sdz 1:21
Sdz 2:23
Sdz 3:4
Sdz 19:11
2Sm 5:6

ROZDZ. 16

h Rdz 49:22
Pwt 33:13
i Lb 26:55
Lb 33:54
Prz 16:33
j Lb 35:1
Joz 18:12
k Joz 18:13
l Rdz 28:19

60 Kiriati-Baal,^a czyli Kiriati-Jearim,^b i Rabba; dwa miasta oraz ich osady.

61 Na pustkowiu: Bet-Araba,^c Middin i Sechacha, **62** i Nibszan, i Miasto Soli, i En-Gedi;^d sześć miast oraz ich osady.

63 A Jebusytów^e mieszkających w Jerozolimie^f synowie Judy nie zdołali wypędzić;^g i Jebusyci mieszkają z synami Judy w Jerozolimie aż po dziś dzień.

16 A synom Józefa^h przypadła losemⁱ kraina od Jordanu^j naprzeciw Jerycha po wody Jerycha na wschodzie, pustkowie wznoszące się od Jerycha po górzysty region Betel.^k

2 I ciągnęła się od Betel należącogo do Luz,^l i przechodziła ku granicy Arkijczyków^m w Atarot, **3** i schodziła na zachód ku granicy Jafletytów aż do granicy Bet-Choron Dolnegoⁿ i Gezeru,^o a jej kraniec było morze.^p

4 I synowie Józefa,^q Manases i Efraim,^r wzięli w posiadanie ziemię.^s **5** A granicą synów Efraima według ich rodzin – granicą ich dziedzictwa na wschodzie – było Atarot-Addar^t aż po Bet-Choron Górne;^u **6** i granicą biegła ku morzu. Michmetat^v było na północy, a granica biegła okrężnie na wschód ku Taanat-Szilo i przechodziła na wschód do Janoach. **7** I schodziła od Janoach do Atarot i Naary, i sięgała do Jerycha,^w i ciągnęła się do Jordanu. **8** Od Tappuachu^x granica biegła na zachód ku do linie potoku Kana,^y a jej kraniec było morze.^z Oto dziedzictwo plemienia synów Efraima według ich rodzin. **9** A synowie Efraima mieli miasta-enklawy^a

m 2Sm 16:16; n Joz 18:13; 1Kn 7:24; o 1Kn 7:28;
p Lb 34:6; q Rdz 48:5; Joz 17:14; r Joz 14:4; s Pwt 33:15; t Joz 18:13; u 2Kn 8:5; v Joz 17:7; w Joz 6:20; Joz 6:26; x Joz 17:8; y Joz 17:9; z Lb 34:6;
Joz 16:3; a Joz 17:9.

pośród dziedzictwa synów Manassesa, wszystkie miasta oraz ich osady.

10 I nie wypędzili Kananejczyków^a mieszkających w Gezerze,^b toteż Kananejczycy mieszkają wśród Efraima aż po dziś dzień^c i zostali obciążeni przymusową pracą niewolniczą.^d

17 I wylosowano^e część przypadającą plemieniu Manassesa,^f gdyż był on pierworodnym Józefa,^g Machirowi,^h pierworodnemu Manassesa, ojcu Gileada,ⁱ był on bowiem wojownikiem;^j i jemu przypadł Gilead^k oraz Baszan. **2** I wylosowano część dla pozostałych synów Manassesa według ich rodzin, dla synów Abiezera^l i synów Cheleka,^m i synów Asriela, i synów Szechema,ⁿ i synów Chefera, i synów Szemidy.^o Byli to synowie Manassesa, syna Józefa, mężczyźni, według ich rodzin. **3** A Celofchad,^p syn Chefera, syna Gileada, syna Machira, syna Manassesa, nie miał synów, lecz córki; a oto imiona jego córek: Machla i Noa, Chogla, Milka i Tirca.^q

4 I stały się one przed kapłanem Eleazarem^r i Jozuem, synem Nuna, oraz przed naczelnikami, mówiąc: „Jehowa nakazał Mojżeszowi, by dał nam dziedzictwo pośród naszych braci”.^s Toteż na rozkaz Jehowy dał im dziedzictwo pośród braci ich ojca.^t

5 I Manassesowi przypadło dziesięć działów oprócz ziemi Gilead i Baszan, znajdujących się po drugiej stronie Jordanu;^u

6 bo córki Manassesa otrzymały dziedzictwo pośród jego synów; a ziemia Gilead stała się własnością pozostałych synów Manassesa.

7 I granica Manassesa biegła od Aszera po Michmetat,^v które jest naprzeciw Szechem,^w i grani-

ROZDZ. 16

- a Wj 23:29
Lb 33:55
Pwt 7:22
Joz 23:13
Sdz 1:29
b Joz 16:3
c Lb 33:52
Pwt 7:1
Sdz 3:1
d Joz 17:13
1Kl 9:21

ROZDZ. 17

- e Lb 26:55
Lb 33:54
Prz 16:33
f Rdz 46:20
g Rdz 41:51
Rdz 48:18
Pwt 21:17
h Rdz 50:23
Lb 32:40
i Lb 26:29
1Kn 2:23
1Kn 7:14
j Rdz 49:24
k Pwt 3:13
Joz 13:31
l Sdz 6:11
Sdz 8:2
1Kn 7:18
m Lb 26:30
n Lb 26:31
o Lb 26:32
p Lb 26:33
Lb 36:2
q Lb 27:1
r Lb 27:2
Lb 34:17
Joz 14:1
s Lb 27:7
t Lb 27:11
Lb 36:2
Lb 36:6
Lb 36:12
u Joz 13:29
v Joz 16:6
w Joz 20:7
Joz 24:1
1Kn 6:67

szpalta 2

- a Joz 16:8
b Joz 16:9
c Joz 16:3
Joz 16:8
d Lb 34:6
e 1Kn 7:29
f 1Sm 31:10
1Kl 4:12
g 2Kl 9:27
h Joz 12:23
Sdz 1:27
i 1Sm 28:7
Ps 83:10
j Joz 12:21
Sdz 5:19
k 1Kn 7:29
l Sdz 1:27
m Wj 23:29
n Sdz 1:28

ca biegła w prawo do mieszkańców En-Tappuach. **8** Ziemia Tappuach^a przypadła Manassesowi, lecz Tappuach przy granicy Manassesa należało do synów Efraima. **9** I granica schodziła ku dolinie potoku Kana, na południe ku dolinie potoku, gdzie leżały te miasta^b Efraima, które były wśród miast Manassesa, a granica Manassesa przebiegała na północ od doliny potoku, jej kraniec zaś było morze.^c **10** Strona południowa należała do Efraima, a północna – do Manassesa, jego granicą zaś było morze;^d i na północy sięgają do Aszera, a na wschodzie – do Issachara.

11 I Manassesowi^e przypadły w obrębie Issachara i Aszera: Bet-Szean^f oraz jego zależne miejscowości i Ibleam^g oraz jego zależne miejscowości, i mieszkańcy Dor^h oraz jego zależne miejscowości, i mieszkańcy En-Dorⁱ oraz jego zależne miejscowości, i mieszkańcy Taanachu^j oraz jego zależne miejscowości, i mieszkańcy Megiddo^k oraz jego zależne miejscowości, trzy spośród wyżyn.

12 A synowie Manassesa nie zdołali wziąć w posiadanie tych miast,^l lecz Kananejczycy dalej mieszkali w tej ziemi.^m **13** I okazało się, że gdy synowie Izraela wzrosli w siłę,ⁿ zaczęli narzucać Kananejcykom pracę przymusową,^o a nie wywłaszczyli ich całkowicie.^p

14 I synowie Józefa odezwali się do Jozuego, mówiąc: „Dlaczego dałeś mi w dziedzictwo jednego los^q i jeden dział, skoro jestem liczny ludem, ponieważ Jehowa błogosławi mi aż dotąd?”^r **15** Na to Jozue rzekł

o Pwt 20:16; Joz 16:10; Sdz 1:30; 2Kn 8:8; p Wj 23:33; Lb 33:55; Pwt 20:17; Joz 23:13; Sdz 2:23; Sdz 3:2; q Lb 33:54; r Rdz 48:19; Lb 26:34; Lb 26:37; Pwt 33:17.

do nich: „Jeśli jesteś licznym ludem, udaj się do lasu i wyrąb go sobie tam w ziemi Peryzzytów^a i Refaitów,^b bo górzysty region^c Efraima stał się dla ciebie za ciasny”. **16** Wtedy synowie Józefa powiedzieli: „Ten górzysty region nam nie wystarczy, a wszyscy Kananejczycy mieszkający w ziemi na tej nizinie, zarówno ci w Bet-Szean^d oraz w jego zależnych miejscowościach, jak i ci na nizinie Jizreel,^e mają rydwany wojenne^f z żelaznymi kosami”. **17** Jozue rzekł więc do domu Józefa, do Efraima i Manassesa: „Jesteś licznym ludem i wielka jest twoja moc.^g Nie powinieneś otrzymać jednego losu,^h **18** lecz powinien ci przypaść ten górzysty region.ⁱ Ponieważ jest to las, musisz go wyrąbać i stanąć się on krańcem twego terytorium. Bo powinieneś wypędzić Kananejczyków, chociaż mają rydwany wojenne z żelaznymi kosami i są silni”.^j

18 Potem całe zgromadzenie synów Izraela zebrało się w Szilo^k i przystąpili do ustalenia tam namiotu spotkania,^l gdyż ziemia ta została przez nich podbita.^m **2** Ale wśród synów Izraela dalej pozostawali ci, którym nie przydzielono dziedzictwa, mianowicie siedem plemion. **3** Toteż Jozue rzekł do synów Izraela: „Jak długo zamierzacie zwlekać z tym, by wejść i wziąć w posiadanie ziemię,ⁿ którą dał wam Jehowa, Bóg waszych praojców?”^o **4** Wybierzcie sobie po trzech mężów z każdego plemienia, a wyślę ich, by wstali i obeszlili tę ziemię, i sporządzili jej mapę stosownie do swego dziedzictwa, i niech przyjdą do mnie.^p **5** I rozdzielią ją między siebie na siedem działów,^q Juda pozostanie na swym terytorium na południu,^r a dom Józefa pozo-

ROZDZ. 17

- a Wj 33:2
Ezd 9:1
- b Rdz 15:20
- c Joz 19:50
Joz 24:33
Sdz 7:24
- d Joz 17:11
1Kl 4:12
- e Joz 19:18
Sdz 6:33
- f Pwt 20:1
Sdz 1:19
Sdz 4:3
Prz 21:31
- g Rdz 49:24
- h Joz 17:14
- i Lb 33:53
Joz 20:7
Sdz 4:5
- j Pwt 20:1
Pwt 31:6
Joz 13:6
Ps 27:1
Rz 8:31
Heb 13:6

ROZDZ. 18

- k Joz 19:51
Joz 21:2
Joz 22:9
Sdz 21:19
- l 1Sm 1:3
1Sm 4:3
Ps 78:60
Jer 7:12
- m Lb 14:8
Pwt 7:22
Pwt 33:29
Joz 13:2
Dz 7:45
- n Lb 33:53
Pwt 20:16
- o Lb 33:55
Sdz 18:9
Prz 10:4
- p Lb 27:20
Lb 34:17
- q Lb 34:13
Joz 19:51
- r Joz 15:1

szpalta 2

- a Joz 16:1
Joz 16:4
- b Lb 26:55
Lb 33:54
Joz 14:2
Prz 16:33
Dz 13:19
- c Lb 18:20
Joz 13:33
- d Pwt 10:9
Pwt 18:1
- e Pwt 3:12
- f Pwt 3:13
- g Pwt 4:47
- h Lb 27:21
- i Joz 19:51
Sdz 21:19
- k Joz 18:4
- l Prz 16:33
- m Lb 33:54
Dz 13:19
- n Lb 26:55
- o Pwt 33:12

stać na swym terytorium na północy.^a **6** Wy zaś sporządźcie mapę tej ziemi z podziałem na siedem części i przyniescie ją tu do mnie, a ja rzucę tu dla was losy^b przed obliczem Jehowy, naszego Boga. **7** Lewici bowiem nie mają działu wśród was,^c gdyż ich dziedzictwem jest kapłaństwo Jehowy;^d a Gad i Ruben^e oraz połowa plemienia Manassesa^f wzięli swe dziedzictwo po wschodniej stronie Jordanu, dane im przez Mojżesza, sługę Jehowy”.^g

8 Toteż mężowie ci wstali, żeby pójść, a tym, którzy mieli pójść sporządzić mapę tej ziemi, Jozue nakazał,^h mówiąc: „Idźcie i obejdźcie tę ziemię, i sporządźcie jej mapę, i wróćcie do mnie, a ja tu będę ciągnął za was losyⁱ przed obliczem Jehowy w Szilo”.^j **9** Wówczas ci mężowie wyruszyli i przeszli przez tę ziemię, i sporządzili w księdze jej mapę^k według miast w siedmiu działach. Potem przyszli do Jozuego do obozu w Szilo **10** i Jozue ciągnął za nich losy w Szilo przed obliczem Jehowy.^l Tak Jozue rozdzielił tam ziemię synom Izraela według ich działów.^m

11 Wtedy wylosowanoⁿ część przypadającą plemieniu synów Beniamina^o według ich rodzin i ich wylosowane terytorium znajdowało się między synami Judy^p a synami Józefa.^q **12** A ich granica zaczynała się na północnym krańcu od Jordanu i granica ta biegła w górę ku stokowi Jerycha^r na północy, i wznosiła się na górę w kierunku zachodnim, a jej krańcem było pustkowicie Bet-Awen.^s **13** I stamtąd granica biegła do Luz,^t na południowy stok Luz,

p Joz 15:1; q Joz 16:1; r Joz 2:1; Joz 3:16; Joz 6:1;
s Joz 7:2; t Joz 16:2.

czyli Betel;^a i granica schodziła do Atarot-Addar^b na górze, która jest na południe od Bet-Choron Dolnego.^c **14** Granica ta została wytyczona i zwracała po stronie zachodniej na południe od góry, która znajduje się naprzeciw Bet-Choron na południu; i jej kraniec było Kiriati-Baal, czyli Kiriati-Jearim,^d miasto synów Judy. Jest to strona zachodnia.

15 A strona południowa była od krańca Kiriati-Jearim i granica biegła na zachód, i biegła do źródła wód Neftoach.^e **16** I granica schodziła na skraj góry znajdującej się naprzeciw doliny syna Hinnoma,^f na nizinie Refaim^g na północy, i schodziła do Doliny Hinnoma, ku stokowi Jebusyty^h na południu, i schodziła do En-Rogel.ⁱ **17** I została wytyczona na północ, i biegła do En-Szemesz, i biegła do Gelilot, które znajduje się przed stokiem Adummim;^j i schodziła ku kamieniowi^k Bohana,^l syna Rubena. **18** I przechodziła ku północnemu stokowi naprzeciw Arabi, i schodziła do Arabi. **19** I granica przechodziła ku północnemu stokowi Bet-Chogla,^m a kraniec jej (granicy) był przy północnej zatoce Morza Słonego,ⁿ u południowego krańca Jordanu. Była to granica południowa. **20** A Jordan stanowił granicę od strony wschodniej. To było dziedzictwo synów Beniamina według ich rodzin, w obręb jego granic.

21 A miastami plemienia synów Beniamina według ich rodzin były: Jerycho^o i Bet-Chogla, i Emek-Kecic, **22** i Bet-Araba,^p i Cemaram, i Betel,^q **23** i Awim, i Para, i Ofra,^r **24** i Kefar-Ammoni, i Ofni, i Geba;^s dwaście miast oraz ich osady.

25 Gibeon^t i Rama, i Beerot, **26** i Micpe,^u i Kefira,^v i Moca,

ROZDZ. 18

a Rdz 28:19

b Joz 16:5

c Joz 10:11

Joz 16:3

Joz 21:22

d Joz 15:9

Joz 15:60

2Sm 6:2

1Kn 13:6

e Joz 15:9

f Joz 15:8

2Kn 28:3

Jer 7:31

Jer 19:2

Mt 5:22

g Pwt 2:11

2Sm 5:18

Iz 17:5

h Joz 15:63

Sdz 1:8

Sdz 19:10

i Joz 15:7

1Kl 1:9

j Joz 15:7

k Pwt 19:14

l Joz 15:6

m Joz 15:6

n Lb 34:12

Pwt 3:17

o Joz 6:21

Joz 6:24

p Joz 15:6

q Rdz 12:8

Joz 8:17

1Kl 12:29

r 1Sm 13:17

s Joz 21:17

Ezd 2:26

t Joz 9:17

1Kl 3:4

u Sdz 20:3

v Ezd 2:25

szpalta 2

a 2Sm 21:14

b Joz 15:8

Sdz 19:10

1Kn 11:4

2Kn 3:1

c Sdz 19:12

1Sm 10:26

d Lb 26:54

Lb 33:54

ROZDZ. 19

e Lb 26:56

Joz 18:6

f Rdz 46:10

g Rdz 49:7

h Rdz 21:31

Rdz 26:33

Joz 15:28

i Joz 15:26

Neh 11:26

j Joz 15:28

1Kn 4:28

k Joz 15:29

l Joz 15:30

1Kn 4:29

m Joz 15:31

1Sm 27:6

1Sm 30:1

1Kn 4:30

n 1Kn 4:31

27 i Rekem, i Jirpeel, i Tara-la, **28** i Cela,^a Ha-Elef i Jebus, czyli Jeruzolima,^b Gibeon^c i Kiriati; czternaście miast oraz ich osady.

Oto dziedzictwo synów Beniamina według ich rodzin.^d

19 Potem wylosowano drugą część,^e przypadającą Symeonowi, plemieniu synów Symeona^f według ich rodzin. A ich dziedzictwo przypadło pośród dziedzictwa synów Judy.^g **2** A jako ich dziedzictwo przypadły im: Beer-Szeba^h wraz z Szebą i Molada,ⁱ **3** i Chacar-Szual,^j i Bala, i Ecem,^k **4** i Eltolad,^l i Betul, i Chorma, **5** i Ciklag,^m i Bet-Markabot, i Chacar-Susa,ⁿ **6** i Bet-Lebaot,^o i Szaruchen; trzynaście miast oraz ich osady. **7** Ain,^p Rimmon^q i Eter, i Aszan;^r cztery miasta oraz ich osady, **8** a także wszystkie osady, które były wokół tych miast aż po Balaat-Beer,^s Ramę^t na południu. Oto dziedzictwo plemienia synów Symeona według ich rodzin. **9** Dziedzictwo synów Symeona było z działu synów Judy, gdyż część przypadająca synom Judy była dla nich zbyt duża.^u Toteż synowie Symeona otrzymali posiadłość pośród ich dziedzictwa.^v

10 Następnie wylosowano trzecią część,^w przypadającą synom Zebulona^x według ich rodzin, a granica ich dziedzictwa sięgała aż po Sarid. **11** A ich granica wznosiła się na zachód ku Mareal i sięgała Dabbeszetu, i sięgała doliny potoku znajdującej się naprzeciw Jokneamu.^y **12** I zwracała od Saridu na wschód, ku wschodowi słońca, do granicy Kislot-Tabor, i ciągnęła się do Daberat,^z i wznosiła się do Jafii. **13** A stamtąd przebie-

o Joz 15:32; p 1Kn 4:32; q Neh 11:29; r Joz 15:42; 1Kn 4:32; 1Kn 6:59; s 1Kn 4:33; t 1Sm 30:27; u Lb 33:54; v Sdz 1:3; w Joz 18:6; x Rdz 49:13; Pwt 33:18; y Joz 12:22; z Joz 21:28; 1Kn 6:72.

gała na wschód, ku wschodowi słońca, do Gat-Chefer,^a do Et-Kacin i ciągnęła się do Rimmonu, i była wytyczona do Nei.

14 I granica obiegała je po stronie północnej do Channatonu, a jej krańce leżały w dolinie Jiftach-El, **15** jak również Kattat, i Nahalal, i Szimron,^b i Idala, i Betlejem;^c dwanaście miast oraz ich osady. **16** Oto dziedzictwo^d synów Zebulona według ich rodzin.^e To były miasta oraz ich osady.

17 Wylosowano też czwartą część, przypadającą Issacharowi,^f synom Issachara według ich rodzin. **18** A ich granica sięgała do Jizreel^g i Kesulot, i Szunem,^h **19** i Chafaraim, i Szion, i Anacharat, **20** i Rabbit, i Kiszion, i Ebec, **21** i Remet, i En-Gannim,ⁱ i En-Chadda, i Bet-Paccec. **22** I ta granica sięgała do Taboru^j i Szachacimy, i Bet-Szemesz, a krańce ich granicy były nad Jordanem; szesnaście miast oraz ich osady. **23** Oto dziedzictwo^k plemienia synów Issachara według ich rodzin^k — miasta oraz ich osady.

24 Potem wylosowano piątą część,^l przypadającą plemieniu synów Aszera^m według ich rodzin. **25** A ich granicą było: Chelkatⁿ i Chali, i Beten, i Achszaf,^o **26** i Alammelech, i Amad, i Miszal.^p I sięgała na zachód po Karmel^q i Szichor-Libnat, **27** i wracała ku wschodowi słońca do Bet-Dagon, i sięgała Zebulona^r oraz doliny Jiftach-El na północy, do Bet-Emek i Nejel, i biegła do Kabulu po lewej stronie **28** i do Ebronu, i Rechobu, i Chammonu, i Kany — aż do ludnego Sydonu.^s **29** I granica wracała do Ramy aż po warowne miasto Tyr.^t I granica wracała do Chosy, a jej krańcami było morze w regionie Achzibu^u

ROZDZ. 19**a** 2Kl 14:25**b** Joz 11:1

Joz 12:20

c Sdz 12:8**d** Lb 26:55**e** Lb 26:27**f** Rdz 49:14

Lb 33:54

Pwt 33:18

g Joz 17:16

Sdz 6:33

1Kl 21:1

h 1Sm 28:4

1Kl 1:3

1Kl 2:17

2Kl 4:8

i Joz 21:29**j** Sdz 4:6

Jer 46:18

k Lb 26:25**l** Lb 26:55

Joz 18:6

m Rdz 49:20

Pwt 33:24

Lk 2:36

n Joz 21:31

1Kn 6:75

o Joz 11:1

Joz 12:20

p Joz 21:30

1Kn 6:74

q 1Kl 18:19

2Kl 2:25

Iz 35:2

Jer 46:18

r Joz 19:10**s** Rdz 10:15

Joz 11:8

Sdz 13:1

Mt 11:21

t 2Sm 5:11

Iz 23:17

Dz 12:20

u Sdz 1:31**słupka 2****a** Sdz 1:31**b** Joz 21:31

1Kn 6:75

c Lb 26:47**d** Lb 26:55

Joz 18:6

e Pwt 33:23**f** Sdz 4:11**g** Joz 19:10**h** Joz 19:24**i** Joz 13:30

1Kn 2:22

j Joz 21:32**k** Pwt 3:17**l** Joz 11:1

Joz 11:10

Sdz 4:2

1Sm 12:9

m Joz 20:7**n** Sdz 1:33**o** Lb 26:54**p** Lb 26:50**q** Rdz 49:17

Pwt 33:22

r Joz 18:6**s** Joz 15:33

Sdz 13:2

2Kn 11:10

30 i Umma, i Afek,^a i Rechob;^b dwadzieścia dwa miasta oraz ich osady. **31** Oto dziedzictwo plemienia synów Aszera według ich rodzin.^c To były miasta oraz ich osady.

32 Wylosowano też szóstą część,^d przypadającą synom Naftalego,^e synom Naftalego według ich rodzin. **33** A ich granica biegła od Chelefu, od wielkiego drzewa w Caanannim,^f i przez Adami-Nekeb, i Jabneel aż do Lakkum; i jej krańce były nad Jordanem. **34** I granica wracała na zachód do Aznot-Tabor, i biegła stamtąd do Chukoku, i sięgała do Zebulona^g na południu, a do Aszera^h sięgała na zachodzie, do Judyⁱ zaś nad Jordanem — ku wschodowi słońca. **35** A warownymi miastami były: Ciddim, Cer i Chammat,^j Rakkat i Kinneret,^k **36** i Adama, i Rama, i Chacor,^l **37** i Kedesz,^m i Edrei, i En-Chacor, **38** i Jireon, i Migdal-El, Choreem i Bet-Anat, i Bet-Szemesz;ⁿ dwiętnaście miast oraz ich osady. **39** Oto dziedzictwo^o plemienia synów Naftalego według ich rodzin^p — miasta oraz ich osady.

40 Dla plemienia synów Dana^q według ich rodzin wylosowano siódmą część.^r **41** I granica ich dziedzictwa przebiegała przez Corę^s i Esztaol, i Ir-Szemesz, **42** i Szaalabbin,^t i Ajjalon,^u i Itle, **43** i Elon, i Timne,^v i Ekron,^w **44** i Elteke, i Gibbeton,^x i Baalat,^y **45** i Jehud, i Bene-Berak, i Gat-Rimmon,^z **46** i Me-Hajjarkon, i Rakkon, na granicy naprzeciw Joppy.^a **47** A terytorium synów Dana było dla nich za ciasne.^b I synowie Dana, wyruszywszy, toczyli

t Sdz 1:35; **l** 1Kl 4:9; **u** Joz 10:12; **j** Joz 21:24; **v** Joz 15:10; **z** Sdz 14:1; **w** Joz 15:45; **x** Joz 21:23; **y** 1Kl 9:18; **z** Joz 21:24; **a** Jon 1:3; **Dz** 9:36; **Dz** 10:8; **b** Lb 26:54; **Lb** 33:54.

wojnę przeciw Leszem,^a i zdobyli je, i pobili ostrzem miecza. I wzięli je w posiadanie, i zamieszkali w nim, i zaczęli Leszem nazywać Dan, według imienia Dana, swego praojca.^b **48** Oto dziedzictwo plemienia synów Dana według ich rodzin. To były miasta oraz ich osady.

49 Tak zakończyli dzielenie tej ziemi jako posiadłości według jej terytoriów. Potem synowie Izraela dali pośród siebie dziedzictwo Jozuemu, synowi Nuna. **50** Na rozkaz Jehowy dali mu miasto, o które prosił,^c mianowicie Timnat-Serach^d w górzystym regionie Efraima; i zaczął odbudowywać to miasto i w nim zamieszkał.

51 Oto dziedzictwa, które kapłan Eleazar i Jozue, syn Nuna, i mężowie będący głowami domów patriarchalnych plemion synów Izraela przydzielili^e na własność przez losowanie w Szilo^f przed obliczem Jehowy, u wejścia do namiotu spotkania.^g Tak dokończyli podziału tej ziemi.

20 Potem Jehowa rzekł do Jozuego, mówiąc: **2** „Powiedz do synów Izraela, mówiąc: „Wyznaczcie sobie miasta schronienia,^h o których mówiłem wam przez Mojżesza, **3** żeby zabójca,ⁱ który niechcący, nieumyślnie ugodzi śmiertelnie jakąś duszę, mógł tam uciec; i będą wam służyć za schronienie przed mścicielem krwi.^j **4** I ma uciec^k do jednego z tych miast i stanąć u wejścia do bramy^l miasta, i powiedzieć swe słowa do uszu starszych^m tego miasta; a oni przyjmą go do siebie do miasta i wyznaczą mu miejsce, i będzie z nimi mieszkał. **5** A gdyby go ścigał mściciel krwi, nie mają wydać tego zabójcy w jego rękę;ⁿ bo nieumyślnie ugo-

ROZDZ. 19

- a Sdz 18:7
- b Sdz 18:29
- c Ps 21:2
Ps 37:4
- d Joz 24:30
Sdz 2:9
- e Lb 34:17
Joz 14:1
- f Joz 18:1
Sdz 21:19
1Sm 1:3
Jer 7:12
- g Joz 18:8

ROZDZ. 20

- h Wj 21:13
Lb 35:6
Lb 35:14
Pwt 4:41
- i Lb 35:15
- j Rdz 9:6
Wj 21:23
Lb 35:27
- k Pwt 19:3
- l Pwt 16:18
Pwt 22:15
Rut 4:1
Hi 29:7
Prz 31:23
- m Pwt 17:8
- n Lb 35:25
Pwt 19:10

szpalta 2

- a Kpl 19:17
Lb 35:22
Pwt 19:6
- b Lb 35:12
Lb 35:24
- c Lb 35:25
Heb 7:23
- d Lb 35:28
- e Joz 21:32
2Kl 15:29
- f Rdz 33:18
Joz 21:21
2Kl 10:1
- g Joz 14:15
Joz 21:13
- h Pwt 4:43
Joz 21:36
1Kn 6:78
- i Pwt 4:43
- j Joz 21:38
1Kl 22:3
2Kl 8:28
1Kn 6:80
- k Pwt 4:43
Joz 21:27
1Kn 6:71
- l Lb 35:11
Lb 35:15
- m Lb 35:12
Lb 35:24
Pwt 21:5

ROZDZ. 21

- n Lb 34:17
Joz 14:1
- o Joz 17:4
- p Joz 18:1

dził śmiertelnie swego bliźniego, przedtem zaś nie żywił do niego nienawiści.^a **6** I będzie mieszkał w tym mieście, dopóki nie stanie przed zgromadzeniem na sąd,^b aż do śmierci arcykapłana,^c który będzie w owych dniach. Wtedy zabójca może wrócić^d i wejść do swego miasta i do swego domu, do miasta, z którego uciekł^e”.

7 Toteż status miejsca poświęconego otrzymały: Kedesz^e w Galilei, w górzystym regionie Naftalego, i Szechem^f w górzystym regionie Efraima, i Kiriat-Arba,^g czyli Hebron, w górzystym regionie Judy. **8** A w regionie nadjordańskim, w pobliżu Jerycha, na wschodzie, otrzymały go: Becer^h na pustkowiu, na płaskowyżu plemienia Rubena,ⁱ i Ramot^j w Gileadzie z plemienia Gada, i Golan^k w Baszanie z plemienia Manassesza.

9 Te miasta wyznaczono dla wszystkich synów Izraela i dla osiadłego przybysza, który przebywa pośród nich jako przybysz, żeby mógł tam uciec każdy, kto nieumyślnie ugodził śmiertelnie^l jakąś duszę, aby nie umarł z ręki mściciela krwi, dopóki nie stanie przed zgromadzeniem.^m

21 Mężowie będący głowami lewickich domów patriarchalnych podeszli teraz do kapłana Eleazaraⁿ i do Jozuego,^o syna Nuna, oraz do tych, którzy byli głowami domów patriarchalnych plemion synów Izraela, **2** i odezwali się do nich w Szilo^p w ziemi Kanaan, mówiąc: „Jehowa nakazał za pośrednictwem Mojżesza, by dano nam miasta do zamieszkania, a także pastwiska dla naszych zwierząt domowych”.^q **3** Toteż synowie Izraela na rozkaz Jehowy

q Kpl 25:34; Lb 35:2; Lb 35:4; Joz 14:4; 1Kn 6:64.

dali Lewitom^a te miasta oraz ich pastwiska ze swego dziedzictwa.^b

4 Wtedy wylosowano część dla rodzin Kehatytów^c – i synom kapłana Aarona, spośród Lewitów, przypadło przez losowanie trzynaście miast od plemienia Judy^d i od plemienia Symeonitów,^e i od plemienia Beniamina.^f

5 A pozostałym synom Kehata^g dano przez losowanie dziesięć miast od rodzin z plemienia Efraima^h i od plemienia Danaⁱ oraz od połowy plemienia Manasses.^j

6 A synom Gerszona^k przypadło przez losowanie trzynaście miast od rodzin z plemienia Issachara^l i od plemienia Aszera,^m i od plemienia Naftalego,ⁿ i od połowy plemienia Manasses w Baszanie.^o

7 Synom Merarięgo^p według ich rodzin przypadło dwanaście miast od plemienia Rubena^q i od plemienia Gada,^r i od plemienia Zebulona.^s

8 Synowie Izraela dali więc Lewitom przez losowanie^t te miasta oraz ich pastwiska,^u tak jak Jehowa nakazał za pośrednictwem Mojżesza.^v

9 Toteż od plemienia synów Judy i od plemienia synów Symeona dali te miasta, które wymieniono z nazwy.^w **10** i przypadły synom Aarona z rodzin Kehatytów, spośród synów Lewiego, gdyż im przypadł pierwszy los.^x **11** Dali im więc Kiriatar-Abay^y (ów Arba był ojcem Anaka),^z czyli Hebron,^a w górzystym regionie Judy,^b jak również jego pastwisko ze wszystkich stron: **12** a pole tego miasta oraz jego osady dali Kalebowi, synowi Jefonnego, jako jego posiadłość.^c

13 A synom kapłana Aarona dali miasto schronienia^d dla zabójcy,^e mianowicie Hebron^f oraz jego pastwisko, także Libnę^g oraz

ROZDZ. 21

a Rdz 49:7
Pwt 33:8

b Lb 35:8

c Rdz 46:11
Lb 3:27
Lb 3:28
Lb 3:31

d Joz 15:1
1Kn 6:55

e Joz 19:1

f Joz 18:11
1Kn 6:60

g 1Kn 6:61

h Joz 16:5
1Kn 6:66

i Joz 19:40

j Joz 17:1
1Kn 6:70

k Wj 6:17
Lb 3:22
1Kn 6:62

l Joz 19:17

m Joz 19:24

n Joz 19:32

o Lb 32:33

p Wj 6:19
Lb 3:20
1Kn 6:63

q Joz 13:15

r Joz 13:24

s Joz 19:10

t Prz 16:33

u Lb 35:5

v Lb 35:2

w 1Kn 6:65

x Joz 21:4

y Rdz 23:2

Rdz 35:27
Joz 15:13
Sdz 1:10

z Joz 14:15

a 2Sm 2:1
2Sm 15:10

b Joz 20:7

c Joz 15:13
Sdz 1:20
1Kn 6:56

d Lb 35:6

e Lb 35:15
Joz 20:3
1Kn 6:57

f Joz 15:54

g Joz 10:29
Joz 15:42
Iz 37:8

szpalta 2

a Joz 15:48
1Sm 30:27

b Joz 15:50

c Joz 15:51
1Kn 6:58

d Joz 15:49

e Joz 15:42
Joz 19:7
1Kn 6:59

f Joz 15:55

g Joz 15:10
1Sm 6:9

h Joz 9:3
Joz 18:25

i Joz 18:24

jej pastwisko, **14** i Jattir^a oraz jego pastwisko, i Esztemoa^b oraz jego pastwisko, **15** i Cholon^c oraz jego pastwisko, i Debir^d oraz jego pastwisko, **16** i Ain^e oraz jego pastwisko, i Juttę^f oraz jej pastwisko, Bet-Szemesz^g oraz jego pastwisko – dziewięć miast od tych dwóch plemion.

17 A od plemienia Beniamina: Gibeon^h oraz jego pastwisko, Gebeⁱ oraz jej pastwisko, **18** Anatot^j oraz jego pastwisko i Almon^k oraz jego pastwisko – cztery miasta.

19 Wszystkich miast synów Aarona,^l kapłanów – trzynaście miast, a także ich pastwiska.^m

20 A rodzinom synów Kehata, Lewitom, którzy pozostali z synów Kehata, przypadły według ich losu miasta od plemienia Efraima.ⁿ **21** Dano im więc miasto schronienia^o dla zabójcy,^p mianowicie Szechem,^q oraz jego pastwisko^r w górzystym regionie Efraima i Gezer^s oraz jego pastwisko, **22** i Kibcaim^t oraz jego pastwisko, i Bet-Choron^u oraz jego pastwisko – cztery miasta.

23 A od plemienia Dana: Elteke oraz jego pastwisko, Gibbeton^v oraz jego pastwisko,

24 Ajjalon^w oraz jego pastwisko, Gat-Rimmon^x oraz jego pastwisko – cztery miasta.

25 A od połowy plemienia Manasses: Taanach^y oraz jego pastwisko i Gat-Rimmon oraz jego pastwisko – dwa miasta.

26 Wszystkich miast razem z ich pastwiskami, które należały do rodzin pozostałych synów Kehata, było dziesięć.

j 1Kl 2:26; Iz 10:30; Jer 1:1; k 1Kn 6:60; l Wj 6:23; Wj 6:25; Lb 3:4; m Kpl 25:34; Lb 35:4; n 1Kn 6:66; o Lb 35:11; p Lb 35:15; Joz 20:3; q Joz 20:7; Sdz 9:1; 1Kl 12:1; r Kpl 25:34; Lb 35:4; s Joz 16:10; Sdz 1:29; 1Kl 9:15; 1Kn 6:67; t 1Kn 6:68; u Joz 16:3; Joz 18:13; v Joz 19:44; w Joz 10:12; Joz 19:42; Sdz 1:35; 1Kn 8:13; 2Kn 28:18; x Joz 19:45; 1Kn 6:69; y Joz 17:11; Sdz 5:19.

27 A synom Gerszona^a z rodzin Lewitów przypadło od połowy plemienia Manasses^b miasto schronienia dla zabójcy, mianowicie Golan^c w Baszanie, oraz jego pastwisko i Beesztera^d oraz jej pastwisko – dwa miasta.

28 A od plemienia Issachara^e Kiszion^f oraz jego pastwisko, Daberat^g oraz jego pastwisko, **29** Jarmut^h oraz jego pastwisko, En-Gannimⁱ oraz jego pastwisko – cztery miasta.

30 A od plemienia Aszera^j Miszal^k oraz jego pastwisko, Abdon^l oraz jego pastwisko, **31** Chelkat^m oraz jego pastwisko i Rechobⁿ oraz jego pastwisko – cztery miasta.

32 A od plemienia Naftalego^o miasto schronienia^p dla zabójcy,^q mianowicie Kedesz^r w Galilei, oraz jego pastwisko i Cham-mot-Dor^s oraz jego pastwisko, i Kartan oraz jego pastwisko – trzy miasta.

33 Wszystkich miast Gerszonitów według ich rodzin – trzynaście miast oraz ich pastwiska.

34 A rodziny synów Merariego,^t pozostałych Lewitów, miały od plemienia Zebulona^u Jokne-am^v oraz jego pastwisko, Kartę oraz jej pastwisko, **35** Dimnę^w oraz jej pastwisko, Nahalal^x oraz jego pastwisko – cztery miasta.

36 A od plemienia Rubena^y Becer^z oraz jego pastwisko i Jahac^a oraz jego pastwisko, **37** Kedemot^b oraz jego pastwisko i Mefaat^c oraz jego pastwisko – cztery miasta.

38 A od plemienia Gada^d miasto schronienia dla zabójcy, mianowicie Ramot w Gileadzie,^e oraz jego pastwisko i Machanaim^f oraz jego pastwisko, **39** Cheszbón^g oraz jego pastwisko, Jazer^h oraz jego pastwisko; wszystkich miast było cztery.

ROZDZ. 21

- a Joz 21:6
- b Joz 13:29
- c Joz 20:8
- d 1Kn 6:71
- e Joz 19:17
- f Joz 19:20
- g Joz 19:12
- h Joz 19:21
- i 1Kn 6:72
- j Joz 19:24
- k Joz 19:26
- l 1Kn 6:74
- m Joz 19:25
- n Joz 19:28
- o Joz 19:32
- p Lb 35:14
- q Lb 35:15
- r Joz 19:37
- s Joz 19:35
- t Joz 21:7
- u Joz 19:10
- v Joz 12:22
- w Joz 19:13
- x Sdz 1:30
- y Joz 13:15
- z Pwt 4:43
- a Joz 13:18
- b Pwt 2:26
- c 1Kn 6:79
- d Joz 13:24
- e Pwt 4:43
- f Rdz 32:2
- g Lb 21:26
- h Lb 32:1
- i Joz 13:25
- jz 16:8
- Jer 48:32

szpalta 2

- a 1Kn 6:63
- b Lb 35:7
- c Lb 35:5
- d Lb 35:5
- e Rdz 13:15
- f Wj 23:30
- g Wj 33:14
- h Joz 11:23
- i Joz 11:23
- j Joz 22:4
- Prz 16:7

40 Wszystkich miast, które przydzielono losem synom Merariego^a według ich rodzin, pozostałych z rodzin Lewitów, było dwanaście miast.

41 Wszystkich miast Lewitów pośród posiadłości synów Izraela było czterdzieści osiem miast^b razem z ich pastwiskami.^c **42** Każde z tych miast było miastem otoczonym terenem pastwiskowym – tak było ze wszystkimi tymi miastami.^d

43 Jehowa dał więc Izraelowi całą ziemię, którą przysiągł dać ich praojcom;^e i zaczęli brać ją w posiadanie^f i w niej mieszkać.

44 Ponadto Jehowa zapewnił im wszędad odpoczynek,^g zgodnie ze wszystkim, co przysiągł^h ich praojcom, i żaden ze wszystkich ich nieprzyjaciół nie ostał się przed nimi.ⁱ Wszystkich ich nieprzyjaciół Jehowa wydał w ich rękę.^j

45 Nie zawiódła żadna obietnica ze wszystkich dobrych obietnic, które Jehowa złożył domowi Izraela; wszystkie się spełniły.^k

22 W owym czasie Jozue zwołał Rubenitów i Gadytów oraz połowę plemienia Manasses^a **2** i przemówił do nich: „Wyście zachowywali wszystko, co Mojżesz, sługa Jehowy, wam nakazał,^m i byliście posłuszni memu głosowi we wszystkim, co wam nakazałem.ⁿ **3** Nie opuściliście swych braci przez tak wiele dni^o aż po dziś dzień i wywiązywaliście się z obowiązku wynikającego z przykazania Jehowy, waszego Boga.^p **4** A teraz Jehowa, wasz Bóg, zapewnił waszym braciom odpoczynek, tak jak im obiecał.^q Wróćcie więc i idźcie do swych namiotów w ziemi waszej posiadłości, któ-

h Pwt 12:10; Pwt 25:19; 1 Pwt 28:7; j Pwt 7:24; Pwt 31:3; k Joz 23:14; 1Sm 15:29; 1Kl 8:56; Heb 6:18;
ROZDZ. 22 1 Lb 32:33; m Lb 32:20; Pwt 3:18;
 n Joz 1:16; o Joz 11:18; p Lb 32:27; q Joz 21:44.

ra Mojżesz, sługa Jehowy, dał wam po drugiej stronie Jordanu.^a

5 Tylko bardzo pilnie starajcie się wprowadzać w czyn przykazanie^b i prawo, które wam nakazał Mojżesz, sługa Jehowy, miłując Jehowę, waszego Boga,^c i chodząc wszystkimi jego drogami,^d i przestrzegając jego przykazań,^e i lgnąc do niego,^f i służąc^g mu całym swym sercem^h i całą swą duszą.ⁱ

6 Wówczas Jozue ich pobłogosławił^j i odesłał ich, by poszli do swoich namiotów. **7** I połowie plemienia Manassesa dał Mojżesz dar w Baszanie,^k a drugiej jego połowie dał Jozue dar u ich braci po zachodniej stronie Jordanu.^l A odsyłając ich do namiotów, Jozue ich pobłogosławił. **8** I odezwał się do nich: „Wróćcie do swych namiotów z wielkim bogactwem i licznymi stadami, ze srebrem i złotem, i miedzią, i żelazem, i szatami w bardzo wielkiej ilości.^m Podzielcie się ze swymi braćmi łupemⁿ zdobytym na waszych nieprzyjaciółach”.

9 Potem wrócili synowie Rubena i synowie Gada oraz połowa plemienia Manassesa i odeszli od innych synów Izraela z Szilo, które jest w ziemi Kanaan, by pójść do ziemi Gilead,^o do ziemi swej posiadłości, w której przedtem się osiedlili na rozkaz Jehowy, dany za pośrednictwem Mojżesza.^p **10** Gdy synowie Rubena i synowie Gada oraz połowa plemienia Manassesa przybyli w regiony nadjordańskie znajdujące się w ziemi Kanaan, zbudowali tam ołtarz nad Jordanem, ołtarz^q bardzo okazały. **11** Później inni synowie Izraela usłyszeli,^r jak mówiono: „Oto synowie Rubena i synowie Gada oraz połowa plemienia Manassesa zbudowali ołtarz na granicy ziemi Kanaan w regionach

ROZDZ. 22

a Lb 32:33
Pwt 29:8
Joz 13:8

b Pwt 5:1
Pwt 6:6
Pwt 12:32
2Kl 21:8

c Wj 20:6
Pwt 6:5
Pwt 11:1
Mt 22:37

d Pwt 8:6
Pwt 10:12
1Ts 2:12

e Pwt 11:22
Pwt 13:4
1Jn 5:3

f Pwt 4:4
Pwt 10:20
Joz 23:8

g Pwt 6:13
Joz 24:15
Lk 4:8

h 1Sm 12:20

i Pwt 4:29
Pwt 6:5
Pwt 11:13
Mk 12:30

j Wj 39:43
Joz 14:13
2Sm 6:18

k Joz 13:30

l Joz 17:5

m Pwt 28:8
Prz 10:22

n Lb 31:27
1Sm 30:24
Ps 68:12

o Lb 32:1
Pwt 3:15
Joz 13:25
Ps 60:7

p Lb 32:33
Pwt 3:12

q Joz 22:28

r Pwt 13:12

szpalta 2

a Sdz 20:1

b Joz 18:1

Joz 19:51

c Prz 14:15

d Pwt 13:14

e Wj 6:25

Lb 25:11

Sdz 20:28

f Lb 1:16

Pwt 1:13

Joz 14:1

Joz 22:21

g Pwt 13:14

Prz 18:13

Jak 1:19

h Joz 22:12

i Joz 22:11

j Pwt 12:13

k Kpl 17:9

Pwt 12:11

Pwt 12:14

Pwt 12:27

l Lb 25:2

Lb 25:3

Pwt 4:3

m Lb 25:9

Jordanu po stronie należącej do synów Izraela”. **12** Gdy synowie Izraela to usłyszeli, całe zgromadzenie synów Izraela^a zebrało się w Szilo,^b by podjąć przeciwko nim działania wojenne.^c

13 Wtedy do synów Rubena i synów Gada oraz do połowy plemienia Manassesa w ziemi Gilead synowie Izraela posłali^d Pinechasa,^e syna kapłana Eleazara, **14** z nim zaś dziesięciu naczelników, po jednym naczelniku z każdego domu patriarchalnego wszystkich plemion Izraela, a każdy z nich był głową domu patriarchalnego tysięcy Izraela.^f

15 Po jakimś czasie przyszli oni do synów Rubena i synów Gada oraz do połowy plemienia Manassesa w ziemi Gilead i odezwali się do nich,^g mówiąc:

16 „Tak powiedziało całe zgromadzenie Jehowy:^h „Co znaczy ten akt niewierności,ⁱ której się dopuściliście przeciwko Bogu Izraela, odwracając się^j dzisiaj od podążania za Jehową przez zbudowanie sobie ołtarza,^k by się dzisiaj zbuntować przeciw Jehowie? **17** Czy za małe było dla nas przewinienie z Peoru,^l z którego się nie oczyściliśmy aż do dnia dzisiejszego, chociaż na zgromadzenie Jehowy spadła plaga?^m **18** A wy chcielibyście się dziś odwrócić od podążania za Jehową; i jeśli wy dzisiaj zbuntujecie się przeciw Jehowie, to on jutro oburzy się na całe zgromadzenie Izraela.” **19** Jeśli istotnie ziemia waszej posiadłości jest nieczysta,^o przeprowadźcie do ziemi posiadłości Jehowy,^p gdzie znajduje się przybytek Jehowy,^q i osiedlcie się pośród nas; a nie buntujcie się przeciw Jehowie i nie czyńcie z nas

n Lb 16:22; Joz 7:1; 1Kn 21:14; **o** Kpl 18:25; **p** Lb 34:2; Joz 1:11; **q** Joz 18:1.

buntowników przez to, że sobie budujecie jeszcze jakiś ołtarz oprócz ołtarza Jehowy, naszego Boga.^a **20** Czyż to nie Achan,^b syn Zeracha, dopuścił się niewierności w związku z rzeczą przeznaczoną na zagładę i czyż nie doszło do oburzenia na całe zgromadzenie Izraela?^c I nie on jeden zginął za to jego przewinienie’.”^d

21 Na to synowie Rubena i synowie Gada oraz połowa plemienia Manassesza odpowiedzieli,^e mówiąc do mężów będących głowami tysięcy Izraela:^f **22** „Boski,^g Bóg,^h Jehowa, Boski, Bóg, Jehowaⁱ – on wie^j i Izrael też się dowie.^k Jeśli to bunt^l i jeśli to niewierność wobec Jehowy,^m nie oszczędź nas dzisiaj. **23** Czy zbudowaliśmy sobie ołtarz, by się odwrócić od podążania za Jehową, i czy jest on do składania na nim całopaleń i ofiar zbożowych,ⁿ i czy jest on do składania na nim ofiar współuczestnictwa – sam Jehowa to stwierdzi;^o **24** czyż raczej nie uczyniliśmy tego w trosce o coś innego, mówiąc: „W którymś z przyszłych dni wasi synowie powiedzą do naszych synów: „Cóż wam do Jehowy, Boga Izraela? **25** I jest granica, którą Jehowa ustanowił między nami a wami, synami Rubena i synami Gada, mianowicie Jordan. Nie macie żadnego udziału w Jehowie”.^p I wasi synowie doprowadzą do tego, że nasi synowie przestaną się bać Jehowy’.”^q

26 „Dlatego powiedzieliśmy: „Nuż, przystąpmy do działania we własnym interesie, by zbudować ołtarz – nie na całopalenie ani na ofiarę. **27** lecz żeby był świadkiem między nami^r a wami i naszymi pokoleniami po nas, że będziemy pełnić służbę dla Jehowy przed jego obliczem naszymi

ROZDZ. 22

a Pwt 12:13
Pwt 12:27
Joz 22:11
1KI 12:28

b Joz 7:1

c Joz 7:11
Joz 7:15

d Joz 7:5
Joz 7:24
Joz 7:25

e Prz 15:1
Prz 18:17

f Joz 22:14

g Ps 50:1
Dz 17:29

h Rdz 2:4
Jer 10:10

i Wj 3:15
Wj 6:3
Pwt 10:17
Ps 83:18

j 1KI 8:39
Ps 139:3
Jer 12:3

k Ps 37:6

l 1Sm 15:23

m Hi 31:5
Ps 7:3

n Pwt 12:11
Pwt 12:13

o Ps 44:21
Kzn 12:14
Jer 32:19
Heb 4:13

p 1KI 12:16

q Pwt 13:4
Kzn 8:13

r Rdz 31:48
Joz 24:27

szpalta 2

a Pwt 12:6
Pwt 12:27

b Pwt 6:14

c Pwt 12:14
2Kn 32:12

d Joz 22:13

e Lb 1:16
Joz 22:14

f 2Kn 15:2

g Pwt 1:13

h Joz 22:12

i Prz 12:25
Prz 25:13

j Dn 2:20

całopaleniami i naszymi ofiarami, i naszymi ofiarami współuczestnictwa,^a by któregoś dnia w przyszłości wasi synowie nie powiedzieli do naszych synów: „Nie macie żadnego udziału w Jehowie”.^b **28** Rzekliśmy więc: „A gdyby któregoś dnia w przyszłości powiedzieli tak nam i naszym pokoleniom, to my powiemy: „Spójrzcie na wyobrażenie ołtarza Jehowy, które wykonali nasi ojcowie – nie na całopalenie ani na ofiarę, lecz jest ono świadkiem między nami a wami””. **29** Jest nie do pomyślenia, żebyśmy z własnej woli buntowali się przeciw Jehowie i odwracali się przeciw podążaniu za Jehową,^b budując jakiś ołtarz na całopalenie, ofiarę zbożową i na inną ofiarę – oprócz ołtarza Jehowy, naszego Boga, który jest przed jego przybytkiem!”^c

30 A gdy kapłan Pinechas^d i naczelnicy zgromadzenia^e oraz mężowie będący głowami tysięcy Izraela, którzy z nim byli, usłyszeli słowa wypowiedziane przez synów Rubena i synów Gada oraz synów Manassesza, wydało się to dobre w ich oczach.

31 Rzekł więc Pinechas, syn kapłana Eleazara, do synów Rubena i synów Gada oraz synów Manassesza: „Dzisiaj poznaliśmy, że Jehowa jest pośród nas,^f gdyż nie dopuściliście się tej niewierności przeciwko Jehowie. Wyzwoliliście zatem synów Izraela z ręki Jehowy”.^g

32 Wtedy Pinechas, syn kapłana Eleazara, i naczelnicy wrócili^h od synów Rubena i synów Gada w ziemi Gilead do ziemi Kanaan do pozostałych synów Izraela i przynieśli im słowo.ⁱ **33** I to słowo wydało się dobre w oczach synów Izraela; i synowie Izraela błogosławili Boga,^j i już

nie mówili o podjęciu przeciwko nim działań wojennych, by obrócić w ruinę ziemię, w której mieszkali synowie Rubena i synowie Gada.

34 I synowie Rubena oraz synowie Gada nadali nazwę temu ołtarzowi, gdyż „jest on świadkiem między nami, że Jehowa to prawdziwy Bóg”.^a

23 A gdy upłynęło wiele dni, odkąd Jehowa dał Izraelowi odpocząć^b od wszystkich okolicznych nieprzyjaciół, i gdy Jozue był już stary i podeszły w latach,^c **2** wezwał Jozue całego Izraela,^d jego starszych i jego naczelników, i jego sędziów, i jego urzędników^e i rzekł im: „Oto ja się zestarałem, posunąłem się w latach. **3** A wy widzieliście wszystko, co Jehowa, wasz Bóg, uczynił ze względu na was wszystkim tym narodom,^f gdyż to Jehowa, wasz Bóg, walczył za was.^g **4** Zobaczcie, przydzieliłem wam przez losowanie^h te narody, które pozostają jako dziedzictwo dla waszych plemion, i wszystkie narody, które wytraciłemⁱ – od Jordanu do Morza Wielkiego na zachodzie słońca.^j **5** A Jehowa, wasz Bóg, usuwał je przed wami^k i wywłaszczył je ze względu na was, i wzięliście w posiadanie ich ziemię, tak jak wam obiecał Jehowa, wasz Bóg.^l

6 „I bądźcie bardzo odważni,^m by zachowywać i spełniać wszystko, co jest zapisane w księdzeⁿ Prawa Mojżeszowego, nigdy nie odwracając się od tego na prawo ani na lewo,^o **7** nigdy nie wchodząc między te narody,^p te, które pozostają z wami. I nie wolno wam wspominać imion ich bogów^q ani na nich przysięgać,^r nie wolno wam też służyć im ani się im kłaniać.^s **8** Lecz do Jehowy,

ROZDZ. 22

a Rdz 5:22
Joz 24:1
Iz 44:8

ROZDZ. 23

b Wj 33:14
Kpl 26:6
Joz 21:44

c Joz 13:1

d Pwt 31:28

e Pwt 16:18

f Kpl 26:7

Pwt 4:9

Joz 10:11

Joz 10:13

Joz 10:40

Joz 11:17

g Pwt 20:4

Joz 10:14

Joz 10:42

Ps 44:3

h Lb 26:55

Joz 18:10

i Pwt 7:1

j Joz 13:2

Joz 13:6

k Wj 23:30

Wj 33:2

Wj 34:11

Pwt 11:23

l Lb 33:53

m Joz 1:7

n Wj 24:7

Pwt 17:18

Pwt 31:26

Joz 1:8

o Pwt 5:32

Pwt 12:32

Prz 30:6

p Wj 23:33

Pwt 7:2

Prz 4:14

q Wj 23:13

r Jer 5:7

s Wj 20:5

szpalta 2

a Pwt 10:20

Pwt 11:22

Joz 22:5

b Pwt 11:23

c Joz 1:5

d Kpl 26:8

Sdz 3:31

1Sm 14:6

2Sm 23:8

e Wj 23:27

Pwt 3:22

Pwt 20:4

Rz 8:31

f Pwt 28:7

g Pwt 4:9

Joz 22:5

h Wj 20:6

Pwt 6:5

Mt 22:37

1Ko 8:3

i Heb 10:38

2Pt 2:20

j Wj 23:29

Joz 13:2

k Wj 34:16

Pwt 7:3

Sdz 3:6

1Kl 11:4

Ezd 9:2

Neh 13:23

swego Boga, macie lgnąć,^a jak to czynicie po dziś dzień. **9** A Jehowa wypędzi przed wami wielkie i potężne narody.^b (Po dziś dzień nikt się przed wami nie ostał).^c **10** Zaledwie jeden mąż spośród was będzie ścigał tysiąc,^d gdyż to Jehowa, wasz Bóg, walczy za was,^e tak jak wam obiecał.^f **11** I stale strzeżcie^g swych dusz, milując Jehowę, waszego Boga.^h

12 „Ale jeśli się odwróciacieⁱ i przyłgniecie do tego, co się ostało z tych narodów,^j tych, które pozostały z wami, i spowinowaciecie się^k z nimi, i wejdziecie między nie, a one między was, **13** to bądźcie pewni, że Jehowa, wasz Bóg, nie będzie wywłaszczał tych narodów ze względu na was;^l i będą dla was pułapką i sidłem oraz batogiem na wasze boki^m i cierniami w waszych oczach, aż wyginiecie z tej dobrej ziemi, którą dał wam Jehowa, wasz Bóg.ⁿ

14 „Oto ja idę dziś drogą całą ziemi,^o a wy dobrze wiecie całym swym sercem i całą swą duszą, że nie zawiodo ani jedno słowo ze wszystkich dobrych słów, które do was wyrzekł Jehowa, wasz Bóg. Wszystkie się wam spełniły. Ani jedno słowo z nich nie zawiodło.^p **15** A jak się spełniło na was wszelkie dobre słowo, które do was wyrzekł Jehowa, wasz Bóg,^q tak Jehowa będzie sprowadzał na was wszelkie złe słowo, dopóki was nie wytraci z tej dobrej ziemi, którą dał wam Jehowa, wasz Bóg^r – **16** jeżeli naruszyacie przymierze Jehowy, swego Boga, które wam nakazał, i jeżeli pójdziecie i będziecie służyć innym bogom i kłaniać się

l Sdz 2:3; Sdz 2:21; Sdz 3:8; m Lb 33:55; Pwt 7:16;

n Pwt 4:26; Pwt 28:63; o 1Kl 2:2; Kzn 9:10; p Joz

21:45; 1Kl 8:56; q Kpl 26:3; Pwt 28:1; r Kpl 26:14;

Pwt 28:15; Pwt 28:63; 2Kl 36:16; Lk 21:24.

im.^a I zaplonie przeciwko wam gniew Jehowy,^b i prędko wyginiecie z tej dobrej ziemi, którą on wam dał”.^c

24 I Jozue zgromadził w Schem^d wszystkie plemiona Izraela, i wezwał starszych Izraela^e oraz jego naczelników i jego sędziów, i jego urzędników, a oni stawali przed prawdziwym Bogiem.^f **2** I przemówił Jozue do całego ludu: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Po drugiej stronie Rzeki^g mieszkali dawno temu wasi praojcowie,^h Terach, ojciec Abrahama i ojciec Nachora,ⁱ i służyli innym bogom.

3 „Po jakimś czasie wziąłem waszego praojca Abrahama^j z drugiej strony Rzeki^k i prowadziłem go po całej ziemi Kanaan, i pomnożyłem jego potomstwo.^l Dałem mu więc Izaaka.^m

4 Potem Izaakowi dałem Jakuba i Ezawa.ⁿ Później Ezawowi dałem górę Seir, by wziął ją w posiadanie;^o Jakub zaś i jego synowie zeszli do Egiptu.^p **5** Jeszcze później posłałem Mojżesza i Aarona^q i zacząłem smagać Egipt plagami – tym, co czyniłem pośrodku niego;^r a potem was wyprowadziłem.^s

6 Kiedy wyprowadzałem waszych ojców z Egiptu^t i przyszlście nad morze, wtedy Egipcjanie z rydwanami wojennymi i jeźdźcami ruszyli w pościg^u za waszymi ojcami, aż do Morza Czerwonego. **7** I ci zaczęli wołać do Jehowy.^v On więc umieścił ciemność między wami a Egipcjanami^w i sprowadził na nich morze, i zakrył ich,^x i wasze oczy widziały, co czyniłem w Egipcie;^y i zamieszkaliście na pustkowiu na wiele dni.^z

8 „W końcu zaprowadziłem was do ziemi Amorytów, którzy mieszkali po drugiej stronie Jordanu, i oni walczyli z wami.^a Wte-

ROZDZ. 23

a Sdz 3:6
Ps 106:36
Jer 5:19
b 2Kl 24:20
c Joz 23:13

ROZDZ. 24

d 1Kl 12:1
e Wj 18:25
Lb 1:16
Joz 23:2
f Iz 44:8
1Ko 8:4
g Rdz 11:28
Rdz 11:31
Rdz 15:18
Joz 24:15
h Rdz 11:26
i Rdz 11:27
j Rdz 12:1
Neh 9:7
Dz 7:2
k Joz 1:4
l Rdz 15:5
Rz 4:18
Heb 6:14
m Rdz 21:3
Ps 127:3
n Rdz 25:26
o Rdz 36:8
Pwt 2:5
p Rdz 46:3
Ps 105:23
Dz 7:15
q Wj 3:10
r Wj 11:1
s Ps 78:52
t Wj 12:37
Mi 6:4
u Wj 14:9
v Wj 14:10
w Wj 14:20
Ps 78:14
Ps 105:39
x Wj 14:27
Ps 78:53
Ps 106:11
Ps 136:15
y Wj 3:20
Pwt 4:34
z Lb 14:34
Dz 13:18
a Lb 21:23

szpalta 2

a Neh 9:22
Ps 135:11
b Lb 22:2
c Sdz 11:25
d Lb 22:5
Pwt 23:4
e Lb 22:12
Mi 6:5
f Lb 23:11
Lb 23:25
Lb 24:10
g Rdz 12:3
Lb 25:17
Lb 31:7
Lb 31:49
h Joz 3:17
Ps 114:3
i Joz 5:10

dy wydałem ich w waszą rękę, żebyście wzięli w posiadanie ich ziemię, i unicestwiłem ich przed waszym obliczem.^a **9** Potem wyruszył Balak, syn Cyppora,^b król Moabu, i walczył z Izraelem.^c Posłał więc i wezwał Balaama, syna Beora, by wam zlorzeczył.^d **10** Lecz ja nie chciałem słuchać Balaama.^e Toteż raz po raz wam błogosławił.^f Tak was wyzwoliłem z jego ręki.^g

11 „Potem przeprawiliście się przez Jordan^h i przyszlście do Jerycha.ⁱ A właściciele ziemscy z Jerycha, Amoryci i Peryzzyci, i Kananejczycy, i Hetyci, i Girgaszyci, Chiwwiki i Jebusyci zaczęli walczyć z wami; ale ja wydałem ich w waszą rękę.^j **12** Wysłałem więc przed wami pocucie bezradności i ono w końcu wypędziło ich przed wami^k – dwóch królów Amorytów – nie waszym mieczem ani waszym łukiem.^l

13 Dałem wam zatem ziemię, co do której się nie trudziliście, i miasta, których nie zbudowaliście,^m i zamieszkaliście w nich. Jecie z winnic i sadow oliwnych, których nie zasadziliście”.ⁿ

14 „Teraz więc bójcie się Jehowy^o i służcie mu w nienaganności i w prawdzie,^p i usunięcie bogów, którym służyli wasi praojcowie po drugiej stronie Rzeki i w Egipcie,^q a służcie Jehowie. **15** A jeśli w waszych oczach złe jest służyć Jehowie, to wybierzcie sobie dzisiaj, komu będziecie służyć:^r czy bogom, którym służyli wasi praojcowie, gdy byli po drugiej stronie Rzeki,^s czy bogom Amorytów, w których ziemi

j Joz 11:16; Joz 21:44; Neh 9:24; Ps 78:55; Ps 105:44; Dz 7:45; Dz 13:19; Heb 11:30; k Wj 23:28; Pwt 7:20; Joz 2:9; l Ps 44:3; m Pwt 6:10; Joz 11:14; Prz 13:22; n Pwt 6:11; Pwt 8:8; o Pwt 10:12; l Sm 12:24; Dz 9:31; p Rdz 17:1; Pwt 18:13; Ps 119:80; Jn 4:24; q Kpl 17:7; Eze 23:8; r Pwt 30:19; l Kl 18:21; s Joz 24:2.

mieszkacie.^a Ale ja i mój dom będziemy służyć Jehowie”.^b

16 Wtedy lud odpowiedział i rzekł: „Jest nie do pomyślenia, żebyśmy odstąpili od Jehowy i służyli innym bogom. **17** Bo to Jehowa, nasz Bóg, wyprowadził nas i naszych ojców z ziemi egipskiej,^c z domu niewolników,^d i na naszych oczach dokonał tych wielkich znaków,^e i strzegł nas przez całą drogę, którą szliśmy, i wśród wszystkich ludów, pośród których przechodziliśmy.^f **18** I Jehowa wypędzał przed nami wszystkie ludy,^g nawet Amorytów, mieszkających w tej ziemi. My także będziemy służyć Jehowie, gdyż on jest naszym Bogiem”.^h

19 Wtedy Jozue rzekł do ludu: „Nie jesteście w stanie służyć Jehowie, bo on jest Bogiem świętym;ⁱ jest Bogiem wymagającym wyłącznego oddania.^j Nie przebaczy wam waszego buntowania się i waszych grzechów.^k **20** Jeśli odstąpicie od Jehowy^l i będziecie służyć cudzoziemskim bogom,^m to on też się odwróci i będzie wyrządzał wam szkodę, i wytraci was, chociaż przedtem wyświadczał wam dobro”.ⁿ

21 Lud zaś powiedział do Jozuego: „Nie, lecz będziemy służyć Jehowie!”^o **22** Na to Jozue rzekł do ludu: „Jesteście przeciwko sobie świadkami,^p że sami wybraliście sobie Jehowę, by mu służyć”.^q Wtedy odrzekli: „Jesteśmy świadkami”.

23 „A teraz usuńcie cudzoziemskich bogów, którzy są pośród was,^r i nakłońcie swe serca ku Jehowie, Bogu Izraela”. **24** Lud zaś powiedział do Jozuego: „Jehowie, naszemu Bogu, służyć będziemy i jego głosu będziemy słuchać!”^s

ROZDZ. 24

a Wj 23:32
Pwt 7:25
Pwt 13:7
Sdz 6:10
Sdz 10:6

b Rdz 18:19
Pwt 30:19

c Wj 19:4
Pwt 32:12
Am 2:10

d Pwt 6:12
1Sm 2:27

e Wj 14:31
Pwt 4:34
Pwt 29:2

f Wj 23:23
g Joz 24:8

h Wj 15:2
Joz 24:15
Mi 4:5

i Kpl 19:2
1Sm 6:20

j Ps 99:5
Iz 6:3
1Pt 1:15

k Wj 20:5
Wj 34:14
Lb 25:11
Pwt 6:13
Nah 1:2
Mt 4:10

l Wj 23:12
Lb 14:35
1Sm 3:14
2Pt 2:9

m Joz 23:12
2Kn 15:2
Ezd 8:22
Iz 1:28
Jer 17:13

n Joz 23:16
Pwt 28:20
Iz 63:10

o Wj 19:8
Joz 24:18
Iz 44:5

p Pwt 26:17
Kzn 5:4

q Joz 24:15
Ps 119:57

r Wj 20:23
Sdz 10:16
1Sm 7:3
1Ko 8:5

s Pwt 5:27
Pwt 28:1

szpalta 2

a Wj 24:3

b Pwt 31:26

c Rdz 31:45

d Rdz 12:6
Rdz 35:4

e Rdz 31:48
f Sdz 2:6

g Sdz 2:8

h Joz 19:50
Sdz 2:9

i Sdz 2:7

j Pwt 11:2
Pwt 31:13

k Rdz 50:25
Wj 13:19
Heb 11:22

l Dz 7:16

25 I w owym dniu Jozue przystąpił do zawarcia przymierza z ludem oraz do ustanowienia dla nich przepisu i sądowniczego rozstrzygnięcia w Szechem.^a **26** Potem Jozue zapisał te słowa w księdze Prawa Boga^b i wziął wielki kamień,^c i postawił go tam pod okazałym drzewem,^d które jest przy sanktuarium Jehowy.

27 I Jozue przemówił do całego ludu: „Oto ten kamień będzie służył za świadka przeciwko nam,^e gdyż słyszał wszystkie wypowiedzi Jehowy, które on do nas wyrzekł, i będzie służył za świadka przeciwko wam, żebyście się nie wyparli swego Boga”. **28** Wówczas Jozue odprawił lud, każdego do jego dziedzictwa.^f

29 Po tym wszystkim Jozue, syn Nuna, sługa Jehowy, umarł w wieku stu dziesięciu lat.^g **30** Pogrzebali go więc na terytorium jego dziedzictwa w Timnat-Serach,^h które się znajduje w górzystym regionie Efraima, na północ od góry Gaasz. **31** A Izrael służył Jehowie przez wszystkie dni Jozuego i przez wszystkie dni starszych, którzy przeżyli Jozuegoⁱ i którzy znali całe dzieło Jehowy, jakiego on dokonał na rzecz Izraela.^j

32 I kości Józefa,^k które synowie Izraela zabrali z Egiptu, pogrzebano w Szechem na polaci pola, które Jakub nabył ongiś od synów Chamora,^l ojca Szechema, za pieniądze^m – za sto sztuk; i od tam należało ono do synów Józefa jako dziedzictwo.ⁿ

33 Umarł też Eleazar, syn Aarona.^o Pogrzebano go więc na Wzgórzu Pinechasa, jego syna,^p które mu dał w górzystym regionie Efraima.

m Rdz 33:19; **n** Joz 20:7; **o** Lb 3:4; Lb 20:26; **p** Wj 6:25; Sdz 20:28.

KSIĘGA SĘDZIÓW

1 A po śmierci^a Jozuego synowie Izraela pytali^b Jehowę, mówiąc: „Kto z nas pierwszy ruszy na Kananejczyków, by z nimi walczyć?” **2** Jehowa odrzekł: „Wyruszy Juda.^c Oto ja wydam tę ziemię w jego rękę”. **3** Wtedy Juda powiedział do Symeona, swego brata: „Wyruszy ze mną na terytorium przydzielone mi przez losowanie^d i walczyć z Kananejczykami, ja zaś pójdę z tobą na terytorium przydzielone tobie przez losowanie”.^e Toteż Symeon z nim poszedł.^f

4 Wówczas Juda wyruszył, a Jehowa wydał w ich ręce^g Kananejczyków i Peryzzytów, tak iż pokonali ich w Bezek – dzień tysięcy mężczyzn. **5** Kiedy w Bezek napotkali Adoni-Bezek, walczyli z nim i pokonali Kananejczyków^h oraz Peryzzytów.ⁱ **6** Gdy Adoni-Bezek rzucił się do ucieczki, zaczęli go ścigać i schwytawszy, obcięli mu wielkie palce u rąk i u stóp. **7** Na to Adoni-Bezek powiedział: „Siedemdziesięciu królów, którym obcięto wielkie palce u rąk i u stóp, zbierało pokarm pod moim stołem. Jak ja uczyniłem, tak mi Bóg odpłacił”.^j Potem przyprowadził go do Jerozolimy^k i tam umarł.

8 Ponadto synowie Judy toczyli wojnę z Jerozolimą^l i zdobyli ją, i pobili ostrzem miecza, i wydali miasto na pastwę ognia. **9** A potem synowie Judy zeszli, by walczyć z Kananejczykami zamieszkującymi górzysty region i Negeb,^m i Szefelę.ⁿ **10** I Juda pomaszerował przeciw Kananejczykom, którzy mieszkali w Heb-

ROZDZ. 1

- a Joz 24:29
- b Lb 27:21
- c Rdz 20:18
- d Prz 3:5
- e Rdz 49:8
- f Pwt 33:7
- g 1Kn 5:2
- h 1Kn 28:4
- i Joz 15:1
- j Joz 19:1
- k Joz 19:9
- l Joz 15:17
- m Joz 10:8
- n Rdz 10:6
- o Pwt 20:17
- p Rdz 15:20
- q Wj 3:8
- r Joz 9:1
- s Rdz 3:5
- t 1Kl 9:20
- u Wj 21:23
- v Kpl 24:19
- w Pwt 19:21
- x 1Sm 15:33
- y Rz 2:6
- z Gal 6:7
- aa Joz 15:8
- ab Joz 15:63
- ac Sdz 1:21
- ad Lb 21:1
- ae Pwt 1:7
- af Joz 11:16
- ag Joz 15:33

szpalta 2

- a Joz 11:21
- b Joz 15:13
- c Joz 14:15
- d Joz 15:14
- e Joz 10:38
- f Joz 15:15
- g Lb 13:6
- h Lb 14:24
- i Pwt 1:36
- j Joz 14:13
- k 1Kn 2:49
- l Joz 15:16
- m Joz 15:17
- n Sdz 3:9
- o 1Kn 4:13
- p Sdz 3:9
- q 1Sm 7:25
- r Joz 15:18
- s Joz 14:13
- t Joz 21:12
- u Joz 15:19
- v Lb 24:21
- w Sdz 4:11
- x Wj 3:1
- y Wj 4:18
- z Wj 18:1
- aa Lb 10:29
- ab Pwt 34:3
- ac Sdz 3:13
- ad 2Kn 28:15
- ae Lb 21:1

ronie^a (a Hebron nosił przedtem nazwę Kiriat-Arba),^b i pobili Szeszaja oraz Achimana i Talmaja.^c

11 Stamtąd pomaszerowali przeciw mieszkańcom Debiru.^d (A Debir nosił przedtem nazwę Kiriat-Sefer).^e **12** Wówczas Kaleb^f powiedział: „Kto uderzy na Kiriat-Sefer i je zdobędzie, temu dam za żonę Achsę,^g moją córkę”.^h **13** I zdobył je Otniel,ⁱ syn Kenaza,^j młodszego brata Kalebba.^k Za to dał mu za żonę Achsę, swoją córkę.^l **14** A gdy szła do domu, namawiała go, by poprosił jej ojca o pole. Potem, siedząc na osle, klasnęła w dłonie.^m A Kaleb rzekł do niej: „Czego chcesz?” **15** Powiedziała więc do niego: „Udziel mi błogosławieństwa,ⁿ bo dałeś mi polać ziemi na południu, i daj mi Gullot-Maim”. Kaleb dał jej zatem Gullot Górne^o i Gullot Dolne.

16 A synowie Kenity,^p które-go zięciem był Mojżesz,^q wyruszyli wraz z synami Judy z miasta palm^r na pustkowie judzkie, znajdujące się na południe od Aradu.^s Potem poszli i zamieszkali z tym ludem.^t **17** Lecz Juda pomaszerował z Symeonem, swoim bratem, i uderzyli na Kananejczyków mieszkających w Cefat, i wydali je na zagładę.^u Dlatego nadano temu miastu nazwę Chorma.^v **18** Potem Juda zdobył Gazę^w oraz jej terytorium, i Aszkelon^x oraz jego terytorium, i Ekron^y oraz jego terytorium. **19** I Jehowa dalej był z Judą, tak iż wziął on w posiadanie

t Lb 10:32; u Kpl 27:29; Pwt 20:16; Joz 6:21; v Lb 21:3; Joz 19:4; 1Kn 4:30; w Rdz 10:19; Joz 11:22; Jer 25:20; x Joz 13:3; Sdz 14:19; Jer 47:5; y Joz 13:3; Joz 15:45.

górzysty region, lecz nie zdołał wywłaszczyć mieszkańców niziny, gdyż mieli rydwany wojenne^a z żelaznymi kosami.^b **20** Gdy Kalebowi dali Hebron, tak jak obiecał Mojżesz,^c wypędził on stamtąd trzech synów Anaka.^d

21 A synowie Beniamina nie wypędzili Jebusytów mieszkających w Jerozolimie;^e i Jebusyci mieszkają z synami Beniamina w Jerozolimie po dziś dzień.^f

22 Tymczasem dom Józefa^g wyruszył przeciw Betel^h i Jehowa był z nimi.ⁱ **23** I dom Józefa zaczął przeprowadzać zwiad^j w Betel (a to miasto nosiło przedtem nazwę Luz),^k **24** i zwiadowcy zobaczyli mężczyznę wychodzącego z miasta. Rzekł więc do niego: „Pokaż nam, prosimy, którędy się dostać do miasta, a okażemy ci życzliwość”.^l **25** Pokazał im więc, którędy mogą się dostać do miasta; i pobili to miasto ostrzem miecza,^m ale temu mężczyźnie i całej jego rodzinie pozwolili odejść.ⁿ **26** Potem ów mężczyzna udał się do ziemi Hejtytów^o i zbudował miasto, i nadał mu nazwę Luz. Tak się nazywa po dziś dzień.

27 A Manasses^p nie wziął w posiadanie Bet-Szean^q oraz jego zależnych miejscowości ani Taanachu^r oraz jego zależnych miejscowości, ani mieszkańców Dor^s oraz jego zależnych miejscowości, ani mieszkańców Ibteamu^t oraz jego zależnych miejscowości, ani mieszkańców Megiddo^u oraz jego zależnych miejscowości, lecz Kananejczycy dalej mieszkali w tej ziemi.^v **28** A Izrael wzrósł w siłę^w i zaczął narzucać Kananejczykom pracę przymusową,^x i nie wypędził ich całkowicie.^y

29 Również Efraim nie wypędził Kananejczyków, którzy mieszkali w Gezerze, lecz Kananej-

ROZDZ. 1

- a Pwt 20:1
- b Joz 17:16
- c Lb 14:24
Joz 14:9
- d Lb 13:22
- e Sdz 3:5
- f Joz 15:63
2Sm 5:6
- g Joz 14:4
Joz 16:1
- h Sdz 21:19
- i Rdz 49:24
Ps 44:3
- j Lb 13:2
Joz 2:1
Joz 7:2
- k Rdz 35:6
- l Joz 2:14
1Sm 20:14
1Sm 30:15
- m Joz 8:24
- n Joz 6:25
1Sm 15:6
- o Pwt 7:1
Joz 9:1
- p Joz 17:1
- q Joz 17:11
- r Joz 21:25
Sdz 5:19
- s Joz 12:23
Joz 17:12
- t 2Kl 9:27
1Kn 6:70
- u 1Kl 9:15
2Kl 9:27
- v Joz 16:10
Joz 17:12
Sdz 1:19
- w Pwt 11:8
- x Rdz 9:25
Joz 17:13
1Kl 9:21
- y Lb 33:55
Pwt 7:2
Pwt 20:16

szpalta 2

- a Joz 16:10
1Kl 9:16
- b Joz 19:10
- c Joz 19:15
- d Pwt 20:17
- e Sdz 2:2
- f Joz 19:24
- g Joz 11:8
Joz 19:28
- h Joz 19:29
- i Joz 19:30
- j Joz 21:31
- k Ps 106:34
Jer 48:10
- l Joz 19:32
- m Joz 19:38
- n Pwt 7:2
- o Sdz 1:28
- p Joz 19:40
- q Joz 19:47
Sdz 18:1
- r Joz 10:12

czycy dalej mieszkali wśród nich w Gezerze.^a

30 Zebulon^b nie wypędził mieszkańców Kitronu ani mieszkańców Nahalolu,^c lecz Kananejczycy dalej mieszkali wśród nich^d i zostali obarczeni pracą przymusową.^e

31 Aszer^f nie wypędził mieszkańców Akko ani mieszkańców Sydonu^g i Achlabu, i Achzibu,^h i Chelby, i Afiku,ⁱ i Rechabu.^j

32 I Aszeryci dalej mieszkali pośród Kananejczyków zamieszkujących tę ziemię, gdyż ich nie wypędzili.^k

33 Naftali^l nie wypędził mieszkańców Bet-Szemesz ani mieszkańców Bet-Anat,^m lecz dalej mieszkali pośród Kananejczyków zamieszkujących tę ziemię;ⁿ a mieszkańcy Bet-Szemesz i Bet-Anat zaczęli dla nich wykonywać pracę przymusową.^o

34 I Amorycy wypierali synów Dana^p w górzysty region, bo nie pozwalali im schodzić na nizinę.^q **35** Toteż Amorycy dalej mieszkali na górze Cheres i w Ajjalonie,^r i w Szaalxim.^s Lecz ręka domu Józefa była tak ciężka, że zostali zmuszeni do wykonywania pracy przymusowej.^t

36 A terytorium Amorytów ciągnęło się od stoku Akrabbim,^u od Seli w górę.

2 Wtedy anioł Jehowy^v udał się z Gilgal^w do Bochim^x i rzekł: „Wywiodłem was z Egiptu i wprowadziłem was do ziemi, co do której złożyłem przysięgę waszym praojcom.^y Ponadto powiedziałem: „Nigdy nie złamię mojego przymierza zawartego z wami.^z **2** Wam zaś nie wolno zawrzeć przymierza z mieszkańcami tej ziemi.^a Ich ołtarze macie

s Joz 19:42; t Joz 16:10; Joz 17:13; u Lb 34:4; Joz 15:3; **ROZDZ. 2** v Wj 3:2; Wj 23:20; Wj 23:23; Joz 5:13; w Joz 5:9; x Sdz 2:5; y Rdz 12:7; Rdz 26:3; z Rdz 17:7; Kpl 26:42; Ps 105:8; Mal 3:6; Heb 6:18; a Wj 23:32; Pwt 7:2; 2Ko 6:14.

zburzyć.^a Lecz wyście nie słuchali mego głosu.^b Dlaczego to uczyniliście?^c **3** Powiedziałem zatem: „Nie wypędzę ich sprzed waszego oblicza i staną się dla was sidiłami,^d a ich bogowie będą dla was przynętą”.^e

4 A gdy tylko anioł Jehowy wyrzekł te słowa do wszystkich synów Izraela, lud zaczął podnosić głos i płakać.^f **5** Dlatego nadali temu miejscu nazwę Bochim. I składali tam ofiary Jehowie.

6 Gdy Jozue odprowadził lud, synowie Izraela poszli, każdy do swego dziedzictwa, by wziąć tę ziemię w posiadanie.^g **7** I lud służył Jehowie przez wszystkie dni Jozuego i przez wszystkie dni starszych, którzy przeżyli Jozuego i którzy widzieli całe wielkie dzieło, jakiego Jehowa dokonał na rzecz Izraela.^h **8** Potem Jozue, syn Nuna, sługa Jehowy, umarł w wieku stu dziesięciu lat.ⁱ **9** I pogrzebano go na terytorium jego dziedzictwa w Timnat-Cheres,^j w górzystym regionie Efraima, na północ od góry Gaasz.^k **10** Również całe to pokolenie zostało przyłączone do swych ojców,^l a zaczęło nastawać po nich inne pokolenie, które nie znało Jehowy ani dzieła, jakiego dokonał na rzecz Izraela.^m

11 I synowie Izraela zaczęli czynić to, co złe w oczach Jehowy,ⁿ i służyć Baalom.^o **12** Porzucili więc Jehowę, Boga swych ojców, który ich wyprowadził z ziemi egipskiej,^p a poszli za innymi bogami, spośród bogów ludów, które ich zewsząd otaczały,^q i zaczęli się im kłaniać, tak iż obrażali Jehowę.^r **13** Porzucili więc Jehowę, a zaczęli służyć Baalowi i wizerunkom Asztarte.^s **14** Wtedy Jehowa zapłonął gniewem na Izraela,^t tak iż wydał ich w ręce grabieżców i ci zaczęli ich ograbiwać;^u

ROZDZ. 2

- a Wj 34:13
Lb 33:52
- b Joz 17:13
Sdz 1:19
Sdz 1:28
Ps 106:34
- c Wj 23:21
- d Lb 33:55
Joz 23:13
- e Wj 23:33
Wj 34:12
Pwt 7:16
1Kl 11:2
Ps 78:58
Ps 106:36
- f 1Sm 7:6
- g Joz 24:28
- h Joz 23:3
Joz 24:31
- i Joz 24:29
- j Joz 19:50
- k Joz 24:30
- l Sdz 2:7
Kzn 1:4
- m Pwt 6:12
Pwt 31:13
Sdz 2:17
1Kn 28:9
- n Sdz 6:1
2Kn 33:2
- o Sdz 3:7
Sdz 10:6
1Kl 18:18
2Kn 28:2
Jer 2:23
Oz 2:13
- p Pwt 13:5
Pwt 28:15
Pwt 31:16
- q Pwt 6:14
Sdz 10:6
- r Wj 20:5
Pwt 7:4
- s Sdz 3:7
Sdz 10:6
1Sm 7:3
1Kl 11:5
2Kl 23:13
Ps 106:36
- t Sdz 3:8
2Kn 36:16
Ps 106:40
- u Kpl 26:17
2Kl 17:20
Ps 106:41

szpalta 2

- a Sdz 4:2
Ps 44:12
Iz 50:1
- b Kpl 26:37
Pwt 28:25
- c Pwt 28:15
Jer 21:10
- d Pwt 4:25
Pwt 4:26
Pwt 7:4
- e Pwt 4:30
Sdz 10:9
- f Sdz 3:9
1Sm 12:11
- g Neh 9:27
Ps 106:43
- h Ps 73:27
Jer 3:18
Jer 3:4
Eze 23:3
Eze 23:30
Jak 4:4

i zaczął ich sprzedawać w rękę ich okolicznych nieprzyjaciół,^a i już nie mogli się ostać przed swymi nieprzyjaciółmi.^b

15 Wszędzie, gdzie wychodzili, ręka Jehowy była przeciw nim ku nieszczyć.^c tak jak Jehowa powiedział i jak Jehowa im przysiągł;^d i znaleźli się w wielkich opalach.^e **16** Toteż Jehowa wzbudzał sędziów^f i ci wybawiali ich z ręki grabieżców.^g

17 A oni nie słuchali nawet swych sędziów, lecz uprawiali nierząd^h z innymi bogamiⁱ i kłaniali się im. Szybko zboczyli z drogi, którą chodzili ich praojcowie, posłuszni przykazaniom Jehowy.^j Oni tak nie postępowali.

18 A gdy Jehowa wzbudzał im sędziów,^k Jehowa był z sędzią i wybawiał ich z ręki nieprzyjaciół przez wszystkie dni sędzięgo, bo Jehowa użalał się^l nad ich jękiem z powodu ich ciemieców^m i tych, którzy nimi poniewierali.

19 Lecz gdy sędzia umarł, odwracali się i postępowali bardziej zgubnie niż ich ojcowie, chodząc za innymi bogami, by im służyć i kłaniać się im.ⁿ Nie zaniechali swych postępów i swego upartego zachowania.^o

20 W końcu Jehowa zapłonął gniewem^p na Izraela i rzekł: „Ponieważ ten naród naruszył moje przymierze,^q które nakażałem ich praojcom, i nie słuchał mego głosu,^r **21** więc i ja nie wypędzę sprzed ich oblicza ani jednego z narodów, które pozostawił Jozue, gdy umierał^s – **22** żeby przez nie wypróbować^t Izraela, czy będą strzec drogi Jehowy i nią chodzić, tak jak

I Wj 34:15; Kpl 17:7; J Wj 32:8; Pwt 9:12; Sdz 2:7; k Sdz 3:9; I Pwt 32:36; Ps 90:13; Ps 106:45; m Wj 2:24; Sdz 4:3; 2Kl 13:4; n Sdz 4:1; Sdz 8:33; o Ps 78:8; Iz 48:4; p Wj 32:10; Pwt 7:4; Pwt 32:22; Sdz 10:7; Ps 106:40; q Wj 24:3; Wj 24:8; Wj 34:27; Pwt 29:1; Joz 23:16; r Kpl 26:14; Pwt 28:15; Ps 106:34; s Joz 13:2; t Lb 33:55; Pwt 8:2; Joz 23:13; Sdz 3:4; Prz 17:3.

jej strzegli ich ojcowie, czy nie". **23** Toteż Jehowa pozwolił pozostać tym narodom, nie wypędzając ich szybko,^a i nie wydał ich w rękę Jozuego.

3 Oto narody,^b które Jehowa pozostawił, by przez nie wypróbować^c Izraela – tych wszystkich, którzy nie doświadczyli żadnej z wojen o Kanaan;^d **2** tylko po to, by pokolenia synów Izraela tego doświadczyły, tak by je nauczyć prowadzenia wojny, jedynie tych, którzy przedtem tego nie doświadczyli: **3** Pięciu filistyńskich^e władców sojusznicznych^f oraz wszyscy Kananiejczycy,^g a także Sydończycy^h i Chiwiciⁱ mieszkający na górze Liban^j od góry Baal-Hermon^k aż po wejście do Chama-tu.^l **4** I służyli oni za narzędzia do wypróbowania^m Izraela, aby było wiadomo, czy będą posłuszni przykazaniom, które Jehowa nakazał ich ojcom za pośrednictwem Mojżesza.ⁿ **5** I synowie Izraela mieszkali wśród Kananiejczyków,^o Hetytów i Amorytów, i Peryztów,^p i Chiwilitów, i Jebusytów.^q **6** I zaczęli brać sobie ich córki za żony,^r a swoje córki dawali ich synom,^s i zaczęli służyć ich bogom.^t

7 Synowie Izraela czynili więc to, co złe w oczach Jehowy, i zapominali o Jehowie, swym Bogu,^u a służyli Baalom^v oraz świętym palom.^w **8** Toteż Jehowa zapłonął gniewem na Izraela,^x tak iż sprzedał^y ich w rękę Kuzzan-Riszataima, króla Mezopotamii;^z i synowie Izraela służyli Kuzzan-Riszataimowi osiem lat. **9** I synowie Izraela zaczęli wołać do Jehowy o pomoc.^{aa} Wtedy Jehowa wzbudził synom Izraela wybawcę,^{ab} żeby ich wybawił: Otniela,^{ac} syna Kenaza,^{ad} młodszego brata Kaleba.^{ae} **10** I zstąpił na niego duch^{af} Jehowy, i został

ROZDZ. 2

a Wj 23:30
Pwt 7:22

ROZDZ. 3

b Wj 23:30

c Pwt 8:2
2Kn 32:31

d Sdz 2:10

e Rdz 21:32
Sdz 1:19f Joz 13:3
1Sm 6:18

g Rdz 10:15

h Joz 13:4
Sdz 1:31i Rdz 10:17
Wj 3:17
Joz 9:1j Pwt 1:7
Joz 13:6k Pwt 3:9
Joz 13:5

l Lb 34:8

m Wj 23:33
Lb 33:55

n Sdz 2:22

o Sdz 1:29
Ps 106:34p Wj 3:8
Wj 3:17
Pwt 7:1
Joz 9:1

q Wj 34:16

r Pwt 7:3
Ezd 9:12s Lb 25:2
1Kl 11:4

t Sdz 2:11

u Pwt 31:16
Sdz 10:6v Wj 34:13
Pwt 12:3
Pwt 16:21
1Kl 16:33

w Sdz 2:20

x Kpl 26:17
Sdz 2:14
1Sm 12:9

y Rdz 24:10

z Pwt 4:30
Sdz 2:18
Sdz 3:15
Ps 107:19

a Sdz 2:16

b Joz 15:17

c 1Kn 4:13

d Sdz 1:13

e Lb 11:17
Sdz 6:34
Sdz 11:29
Sdz 14:6
Sdz 15:14
1Sm 11:6
1Sm 16:13
2Kn 15:1
Iz 63:11

szpalta 2

a Za 4:6
Heb 11:33b Sdz 2:19
Oz 6:4

c Rdz 19:37

d Sdz 2:14
Jn 19:11

sędzią Izraela. Gdy wyruszył do bitwy, Jehowa wydał Kuzzan-Riszataima, króla Syrii, w jego rękę, tak iż jego ręka przemogła^a Kuzzan-Riszataima. **11** Potem ziemia ta nie była niepokojona przez czterdzieści lat. W końcu Otniel, syn Kenaza, umarł.

12 I synowie Izraela znowu zaczęli czynić to, co złe w oczach Jehowy.^b Wtedy Jehowa pozwolił Eglonowi, królowi Moabu,^c wzrosnąć w siłę przeciwko Izraelowi,^d czynili bowiem to, co złe w oczach Jehowy.^e **13** Ponadto zebrał przeciw nim synów Ammona^f i Amaleka.^g Wówczas wyruszyli i pobili Izraela, i wzięli w posiadanie miasto palm.^h **14** I synowie Izraela służyli Eglonowi, królowi Moabu, przez osiemnaście lat.ⁱ **15** I synowie Izraela zaczęli wołać do Jehowy o pomoc.^j Jehowa wzbudził im więc wybawcę, Ehuda,^k syna Gery, Beniaminitę,^l mężczyznę leworęcznego.^m Po jakimś czasie synowie Izraela przez jego rękę posłali daninę Eglonowi, królowi Moabu. **16** Tymczasem Ehud uczynił sobie miecz o dwóch ostrzach,ⁿ długi na łokieć. Potem przypasał go pod swą szatą do prawego uda.^o **17** I przystąpił do złożenia daniny Eglonowi, królowi Moabu.^p A Eglon był mężczyzną bardzo otyłym.

18 Gdy skończył składać daninę,^q natychmiast odesłał ludzi – tych, którzy niesli daninę. **19** Sam zaś zawrócił przy kolumnach, które są obok Gilgal,^r i powiedział: „Mam dla ciebie, królu, poufną wiadomość”. On więc rzekł: „Cicho!” Wtedy wyszli od niego wszyscy, którzy

e Kpl 26:14; f Rdz 19:38; Sdz 11:4; g Wj 17:8; Sdz 6:3; Ps 83:7; h Pwt 34:3; Sdz 1:16; 2Kn 28:15; i Kpl 26:25; Pwt 28:48; j Sdz 3:9; Ps 50:15; Ps 78:34; Ps 107:13; Jer 29:12; k Sdz 4:1; i Rdz 49:27; m Sdz 20:16; 1Kn 12:2; n Ps 149:6; o Ps 45:3; p Sdz 11:18; q 2Kl 23:35; r Joz 4:19; Joz 5:9.

przy nim stali.^a **20** A Ehud podszedł do niego, gdy on siedział w swej chłodnej komnacie na dachu, którą miał dla siebie. I Ehud powiedział jeszcze: „Mam dla ciebie słowo od Boga”. A on podniósł się ze swego tronu.

21 Wówczas Ehud wsunął lewą rękę i dobył miecza ze swego prawego uda, i zatopił go w jego brzuchu. **22** A za ostrzem weszła też rękojeść, tak iż tłuszcza zamknęła się nad ostrzem, bo on nie wyciągnął miecza z jego brzucha, i zaczął wychodzić kał. **23** A Ehud wydostał się przez wietrznik, lecz zamknął za sobą drzwi komnaty na dachu i je zarygłował. **24** Potem wyszedł.^b

I przyszedł jego słudzy, i spojrzeli, a oto drzwi komnaty na dachu były zarygłowane. Powiedzieli więc: „Akurat załatwia naturalną potrzebę^c w chłodnym wewnętrznym pomieszczeniu”. **25** I czekali, aż w końcu poczuł się zawstydzony, a oto nikt nie otwierał drzwi komnaty na dachu. Wówczas wzięli klucz i je otworzyli, a oto ich pan leżał na ziemi martwy!

26 Ehud zaś uciekł, gdy oni tak zwlekali, i przeszedł obok kamieniołomów,^d i uciekł do Seiry. **27** Dotarłszy tam, zadał w róg^e w górzystym regionie Efraima;^f i synowie Izraela zaczęli z nim schodzić z tego górzystego regionu, a on był na ich czele. **28** Potem rzekł do nich: „Chodźcie za mną,^g gdyż Jehowa wydał waszych nieprzyjaciół, Moabitów, w waszą rękę”.^h I ruszyli za nim, i zdobyli brodyⁱ jordańskie, odbierając je Moabitom, nikomu też nie pozwolili się przeprawić. **29** I w owym czasie pobili Moab – około dziesięciu tysięcy mężczyzn,^j każdego krzepkiego^k i każdego dzielnego męża; ani jeden nie ocalał.^l **30** I w owym

ROZDZ. 3

- a Prz 14:15
- b Kzn 10:10
- c 1 Sm 24:3
1 Kł 18:27
- d Sdz 3:19
- e Joz 6:5
Sdz 6:34
1 Sm 13:3
2 Sm 2:28
Jl 2:1
- f Joz 16:5
Sdz 7:24
- g Sdz 2:16
- h Sdz 7:15
1 Sm 17:47
- i Joz 2:7
Sdz 12:5
- j Kpl 26:8
Pwt 28:7
- k Sdz 3:17
Ps 17:10
- l Kpl 26:7

szpalta 2

- a Kpl 26:6
Sdz 3:11
- b Sdz 5:6
- c Wj 23:31
Joz 13:2
Sdz 15:3
- d Sdz 15:15
1 Sm 13:19
1 Sm 13:22
1 Sm 17:47
1 Sm 17:50

ROZDZ. 4

- e Sdz 2:19
- f Kpl 26:17
Pwt 28:25
Pwt 32:30
Sdz 2:14
Sdz 3:8
Sdz 10:7
- g Joz 19:36
- h 1 Sm 12:9
- i Sdz 4:16
- j Sdz 2:18
Sdz 3:9
Ps 107:19
Ps 145:19
- k Pwt 20:1
Joz 17:16
Sdz 1:19
- l Pwt 28:48
Ps 106:42
- m Wj 15:20
2 Kł 22:14
Łk 2:36
Dz 21:9
1 Ko 11:5
- n Joz 18:25
Sdz 19:13
1 Kł 15:17
Jer 40:1
- o Rdz 28:17
Rdz 28:19
Jer 48:13
Am 3:14
- p Heb 11:32
- q Joz 21:32
- r Ps 89:12
Jer 46:18
- s Rdz 30:8
Rdz 35:25
Joz 19:32

dniu Moab został poddany pod rękę Izraela; i odtąd ziemia ta nie była niepokoiona przez osiemdziesiąt lat.^a

31 A po nim nastał Szamgar,^b syn Anata, i pobił Filistynów^c – sześciuset mężczyzn – ościeniem bydłowym; również on wybawił Izraela.^d

4 Gdy Ehud umarł, synowie Izraela znowu zaczęli czynić to, co złe w oczach Jehowy.^e **2** Toteż Jehowa sprzedał^f ich w rękę Jabina, króla Kanaanu, który panował w Chacorze;^g a dowódcą jego wojska był Sysera,^h który mieszkał w Haroszetⁱ Narodów. **3** I synowie Izraela zaczęli wołać do Jehowy,^j tamten miał bowiem dziewięćset rydwanów wojennych z żelaznymi kosami^k i srogo uciskał synów Izraela^l przez dwadzieścia lat.

4 W tymże czasie sądziła Izraela prorokini^m Debora, żona Lapidota. **5** Mieszkała zaś pod palmą Debory między Ramąⁿ a Betel^o w górzystym regionie Efraima; i synowie Izraela udawali się do niej na sąd. **6** I posławszy, wezwała Baraka,^p syna Abinoma, z Kedesz-Naftali,^q i rzekła do niego: „Czyż Jehowa, Bóg Izraela, nie wydał nakazu? „Idź i rozłóż się na górze Tabor,^r i zabierz ze sobą dziesięć tysięcy mężczyzn spośród synów Naftalego^s i spośród synów Zebulona.^t **7** A ja ściągnę do ciebie^u do doliny potoku Kiszon^v Sysere,^w dowódcę wojska Jabina,^x i jego rydwany wojenne, i jego tłum i wydam go w twoją rękę”.^y

8 Na to Barak powiedział do niej: „Jeśli ty pójdziesz ze mną, to i ja pójdę; ale jeśli ty nie pójdziesz ze mną, nie pójdę”. **9** Ona odrzekła: „Oczywiście pó-

t Rdz 30:20; Rdz 35:23; Joz 19:10; u Wj 14:4; v 1 Kł 18:40; Ps 83:9; w 1 Sm 12:9; x Sdz 4:2; y Pwt 20:1.

jdę z tobą. Nie tobie jednak przypadnie piękny zaszczyt na drodze, którą idziesz, bo Jehowa sprzeda Syserę w rękę kobiety”.^a Wtedy Debora wstała i poszła z Barakiem do Kedeszu.^b **10** I Barak zaczął zwoływać Zebulona^c i Naftalego do Kedeszu, i wyruszyło z nim dziesięć tysięcy mężczyzn;^d również Debora wyruszyła z nim.

11 A Cheber^e Kenita odłączył się od Kenitów,^f synów Chobaba, którego zięciem był Mojżesz,^g i rozbił swój namiot w pobliżu wielkiego drzewa w Caanannim, które jest pod Kedeszem.

12 Potem doniesiono Syserze, że Barak, syn Abinoama,^h udał się na górę Tabor.ⁱ **13** Sysera natychmiast zwołał wszystkie swe rydwany wojenne – dziewięćset rydwanów wojennych z żelaznymi kosami^j – i cały lud, który był z nim, z Haroszet Narodów do doliny potoku Kiszon.^k **14** Debora powiedziała więc do Baraka: „Powstań, bo to dzień, w którym Jehowa wyda Syserę w twoją rękę. Czyż to nie Jehowa wyruszył przed tobą?”^l I Barak zaczął schodzić z góry Tabor, za nim zaś dziesięć tysięcy mężczyzn. **15** I na oczach Baraka Jehowa zaczął ostrzem miecza uprawiać w zamieszanie^m Syserę i wszystkie jego rydwany wojenne, i cały obóz. W końcu Sysera zeskokczył z rydwanu i pieszo rzucił się do ucieczki. **16** A Barak ścigałⁿ rydwany wojenny^o i obóz aż do Haroszet Narodów, tak iż cały obóz Sysery padł od ostrza miecza. Nie ostał się ani jeden.^p

17 Sysera^q zaś uciekał pieszo do namiotu Jael,^r żony Chebera Kenity,^s gdyż między Jabinem, królem Chacoru,^t a domem Chebera Kenity panował pokój. **18** Wówczas Jael wyszła naprzeciw Sysery i rzekła do niego:

ROZDZ. 4

- a Sdz 5:24
- Sdz 5:26
- Sdz 9:54
- b Joz 20:7
- Joz 21:32
- Sdz 4:6
- c Sdz 5:18
- d Sdz 4:6
- e Sdz 1:16
- f Rdz 15:19
- Lb 24:21
- 1Sm 15:6
- g Lb 10:29
- h Sdz 5:12
- i Sdz 4:6
- j Pwt 20:1
- Sdz 4:3
- k Sdz 4:7
- Sdz 5:21
- Ps 83:9
- l Pwt 9:3
- Rz 8:31
- m Wj 14:24
- Joz 10:10
- 2Kl 7:6
- n Kpl 26:7
- Joz 10:19
- o Iz 43:17
- p Pwt 7:23
- q Sdz 4:2
- 1Sm 12:9
- r Sdz 5:6
- Sdz 5:24
- s Lb 24:21
- Sdz 1:16
- Sdz 4:11
- t Sdz 4:2

szpalta 2

- a Rdz 21:19
- b Sdz 5:25
- c Sdz 5:26
- d Sdz 4:9
- Sdz 5:27
- e 1Kn 22:18
- Neh 9:24
- Ps 18:47
- Ps 47:3
- Ps 81:14
- Heb 11:33
- f Rdz 9:25
- Pwt 28:13
- g Kpl 26:7
- Pwt 7:24

ROZDZ. 5

- h Sdz 4:4
- i Heb 11:32
- j Sdz 4:6
- k Wj 15:1
- Pwt 31:19
- Pwt 31:30
- 1Kn 16:9
- Ps 18:0
- l Sdz 4:10
- Ps 110:3
- m Wj 18:10
- 2Kn 20:26
- Ps 145:2
- n Ps 119:46

„Zajdź tu, mój panie, zajdź tu do mnie. Nie lękaj się”. Zaszedł więc do niej do namiotu. Później przykryła go kocem. **19** Po jakimś czasie rzekł do niej: „Proszę, daj mi trochę wody do picia, bo jestem spragniony”. Toteż otworzyła bukłak^a z mlekiem i dała mu się napić,^b po czym go przykryła. **20** On zaś powiedział do niej: „Stań u wejścia do namiotu, a gdyby ktoś przyszedł i pytał cię, i mówił: „Czy jest tu jakiś mężczyzna?”, wtedy odpowiedz: „Nie!””

21 A Jael, żona Chebera, chwyciła palik namiotowy i wzięła do ręki młotek. Potem podeszła do niego ukradkiem i przebiła palikiem jego skronie,^c aż utkwiał w ziemi, podczas gdy on mocno spał, znużony. Tak ponosił śmierć.^d

22 A oto Barak ścigał Syserę. Jael wyszła więc naprzeciw niego i powiedziała mu: „Chodź, покаżę ci mężczyznę, którego szukasz”. Wstąpił zatem do niej, a oto Sysera leżał martwy z palikiem w skroniach.

23 Tak to w owym dniu Bóg pokonał^e Jabina, króla kananejskiego, wobec synów Izraela.

24 I ręka synów Izraela coraz bardziej ciążyła nad Jabinem, królem kananejskim,^f aż zgładził Jabina, króla^g kananejskiego.

5 I w owym dniu Debora^h wraz z Barakiem,ⁱ synem Abinoama,^j zaśpiewała pieśń^k tej treści:

2 „Za to, że w Izraelu rozpuszczono włosy ze względu na wojnę,
za to, że lud ochoczy się stawił,^l

blogosławcie Jehowę.^m

3 Słuchajcie, królowie;ⁿ nadstawcie ucha, wysocy urzędnicy:
ja zaśpiewam Jehowie.

Zagram melodię^a Jehowie,
Bogu Izraela.^b

4 Jehowo, gdy wychodziłeś z
Seiru,^c

gdy wyruszałeś z pola E-
domu,^d

ziemia się kołysała,^e a nie-
biosa kropiły,^f

również obłoki kropiły
wodą.

5 Góry odpłynęły od oblicza
Jehowy,^g

ten Synaj^h – od oblicza Je-
howy,ⁱ Boga Izraela.^j

6 Za dni Szamgara,^k syna A-
nata,

za dni Jael^l nie było ruchu
na ścieżkach,

a wędrujący po drogach
podróżowali okrężnymi
ścieżkami.^m

7 Znikli mieszkańcy otwartego
pola, znikli w Izraelu,ⁿ

aż ja, Debora,^o powstałam,
aż powstałam jako matka
w Izraelu.^p

8 Zaczęli wybierać nowych bo-
gów,^q

Wtedy wojnę toczono w
bramach.^r

Tarczy widać nie było ni-
dzidy

wśród czterdziestu tysięcy
w Izraelu.^s

9 Moje serce jest z dowódcami
Izraela,^t

którzy byli ochotnikami
wśród ludu.^u

Błogosławcie Jehowę.^v

10 Wy, jeźdźcy na żółtawoczer-
wonych oślicach,^w

wy, którzy siedzicie na bo-
gatyh kobiercach,

i wy, którzy chodzicie drogą,
rozważcie!^x

11 Niektóre głosy rozdzielają-
cych wodę w miejscach
czerpania wody^y

– tam zaczęli szczegóło-
wo opowiadać o prawych
czynach Jehowy,^z

ROZDZ. 5

a 2Sm 22:50

b Ps 7:17

c Wj 5:1

d Wj 20:2

e Pwt 33:2

f Ps 68:7

g Hab 3:3

h 2Sm 22:8

i Ps 68:8

j Pwt 4:11

k Ps 97:5

l Neh 9:13

m Wj 19:18

n Wj 5:1

o Wj 20:2

p Sdz 3:31

q Sdz 4:4

r Sdz 4:5

s Pwt 32:16

t Sdz 2:12

u Sdz 4:1

v Lb 33:56

w Sdz 4:2

x Sdz 4:3

y 1Sm 13:19

z Sdz 4:6

a Sdz 4:10

b Ps 110:3

c Sdz 5:2

d Ps 103:1

e Wj 10:4

f Sdz 12:14

g Ps 105:2

h Ps 145:5

i Wj 2:16

j Pwt 32:4

k 1Sm 12:7

l Ps 145:7

m Mi 6:5

n Sdz 4:2

o Sdz 4:4

p Sdz 5:1

q Sdz 4:6

r Sdz 5:1

s Joz 16:4

t Lb 32:39

u 2Kl 25:19

v 2Kn 26:11

w Rdz 49:15

x 1Kn 12:32

y Sdz 4:6

z Heb 11:32

a Sdz 4:14

b Sdz 4:14

c Prz 3:27

d Lb 32:1

e Lb 32:4

f Jak 4:17

g Joz 22:9

h Joz 19:46

i Jon 1:3

j Joz 19:24

k Joz 19:24

l Joz 19:24

m Joz 19:24

n Joz 19:24

o Joz 19:24

p Joz 19:24

q Joz 19:24

r Joz 19:24

s Joz 19:24

t Joz 19:24

u Joz 19:24

v Joz 19:24

w Joz 19:24

x Joz 19:24

y Joz 19:24

z Joz 19:24

prawych czynach jego miesz-
kańców otwartego pola
w Izraelu.

Wtedy lud Jehowy zszedł
do bram.

12 Zbudź się, zbudź, Debora;^a
zbudź się, zbudź – zanuć
pieśń!^b

Powstań, Baraku,^c i po-
prowadź swych jeńców,
synu Abinoama!^d

13 Wtedy ci, którzy ocaleli, zstą-
pili do znamienitych;

lud Jehowy zstąpił do
mnie przeciwko moca-
rzom.

14 Od Efraima było ich pocho-
dzenie w dolinie,^e

z tobą, Benjaminie, pośród
twoich ludów.

Od Machira^f zstąpili do-
wódcy,

a od Zebulona ci, którzy
się posługują przybora-
mi pisarskimi.^g

15 I księżęta u Issachara^h byli
z Debora,

a jaki Issachar, taki był Ba-
rak.ⁱ

Na nizinę posłano go pieszo.^j

Wśród oddziałów Rube-
na wielkie były badania
serc.^k

16 Dlaczego usiadłeś między
dwoma jukami,

by słuchać, jak się trzo-
dom gra na piszczał-
kach?^l

Dla oddziałów Rubena wiel-
kie były badania serc.^m

17 Gilead pozostawał w swej
siedzibie po drugiej stro-
nie Jordanu;ⁿ

a Dan – dlaczego przez ten
czas mieszkał na stat-
kach?^o

Aszer siedział beczynninie na
brzegu morza

i przebywał obok swych
przystani.^p

- 18** Zebulon był ludem gardzącym swymi duszami, gotowym na śmierć;^a
i podobnie Naftali^b – na wzniesieniach pola.^c
- 19** Królowie przyszli, walczyli; walczyli wtedy królowie Kanaanu^d
w Taanachu,^e nad wodami Megiddo.^f
Nie zagarnęli zysku w srebrze.^g
- 20** Z nieba gwiazdy walczyły,^h ze swych orbit walczyły z Syserą.
- 21** Potok Kiszon ich porwał,ⁱ potok prastary, potok Kiszon.^j
Zaczęła deptać siłę,^k moja duszo.
- 22** Rozlegał się wtedy tętent koпыт konskich^l z powodu cwału, cwału jego ogierów.
- 23** „Przeklinajcie^m Meroz – rzekł anioł Jehowyⁿ – bezustannie przeklinajcie jego mieszkańców, bo nie przyszli na pomoc Jehowie,
na pomoc Jehowie – z mocarzami’.
- 24** Jael,^o żona Chebera Kenity,^p będzie wielce błogosławiona wśród niewiast, wśród niewiast w namiocie będzie wielce błogosławiona.^q
- 25** O wodę prosił, podała mleko; w wielkiej czaszy biesiadnej znamienitych podała zsiadłe mleko.^r
- 26** Potem wyciągnęła rękę po palik namiotowy, a prawicę po młot ciężko pracujących.^s
I uderzyła Syserę, przebiła mu głowę,^t
i roztrzaskała, i rozcięła jego skronie.

ROZDZ. 5

- a** Sdz 4:10
Sdz 6:35
1Kn 12:33
Ps 68:27
- b** Sdz 4:6
- c** Sdz 4:14
- d** Pwt 7:24
Sdz 4:13
- e** Sdz 1:27
- f** Joz 12:21
- g** Sdz 4:16
Sdz 5:30
- h** Rdz 18:14
Joz 10:11
Sdz 4:15
1Sm 7:10
Ps 135:7
- i** Sdz 4:7
Ps 83:9
- j** Sdz 4:13
Ps 44:3
- k** Ps 44:5
Iz 25:10
Mt 7:10
- l** Ps 20:7
Ps 147:10
Prz 21:31
Iz 5:28
- m** Jer 48:10
- n** Wj 23:23
Sdz 2:1
- o** Sdz 4:17
- p** Lb 24:21
Sdz 1:16
Sdz 4:11
- q** Prz 31:31
- r** Sdz 4:19
- s** Prz 31:17
- t** Sdz 4:21

szpalta 2

- a** Sdz 4:22
- b** Prz 7:6
PnP 2:9
- c** Sdz 4:15
1Sm 15:33
- d** Sdz 4:16
- e** 2Sm 14:2
2Sm 20:16
- f** Wj 15:9
- g** Pwt 20:14
Pwt 21:11
- h** Ps 68:2
Ps 83:9
Ps 92:9
- i** Wj 20:6
Ps 91:14
Ps 97:10
Rz 8:28
1Ko 8:3
- j** Ps 110:3
Dn 12:3
Mt 13:43
- k** Kpl 26:6
Sdz 3:11
Sdz 3:30

ROZDZ. 6

- l** Pwt 28:15
Sdz 2:19
Neh 9:28
- m** Rdz 25:2
Kpl 26:17
Lb 25:17
Pwt 28:48
Sdz 2:14

SĘDZIÓW 5:18 do 6:2

- 27** Między jej stopy runął, upadł, legł;
między jej stopy runął, upadł;
gdzie runął, tam upadł pokonany.^a
- 28** Z okna wyglądała, wciąż go wypatrując, kobieta,
matka Sysery – przez kratę;^b
„Czemu jego rydwan wojenny opóźnia swe przybycie?^c
Czemu stukot jego rydwanów musi się tak opóźniać?^d”
- 29** Mądre spośród jej dostojnych dam^e dawały jej odpowiedź,
a i ona sama odpowiadała sobie własnymi słowami:
- 30** „Czyż nie powinni znaleźć, czyż nie powinni rozdzielić łupu,^f
łono, dwa łona każdemu krzepkiemu mężowi,^g
łup z farbowanych materiałów – Syserze, łup z farbowanych materiałów,
haftowaną szatę, farbowany materiał, dwie haftowane szaty
na szyje mężów łupu?”
- 31** Tak niech zginą wszyscy twoi nieprzyjaciele,^h Jehowo, a ci, którzy cię miłują,ⁱ niech będą jak słońce, gdy wychodzi w swej potężności.^j

I ziemia ta nie była odtąd niepokojona przez czterdzieści lat.^k

6 Potem synowie Izraela zaczęli czynić to, co złe w oczach Jehowy.^l Toteż Jehowa wydał ich na siedem lat w rękę Midianu.^m
2 I ręką Midianu przemogła Izraela.ⁿ Z powodu Midianu synowie Izraela przygotowali sobie podziemne spichlerze w górach,

ⁿ Kpl 26:21; Lb 33:55; Pwt 28:51.

a także jaskinie i miejsca trudno dostępne.^a **3** Bywało, że gdy Izrael siał ziarno,^b Midian i Amalek^c oraz mieszkańcy Wschodu^d wyruszali, tak, wyruszali przeciwko nim. **4** I rozbijali obóz przeciwko nim, i niszczyli plon ziemi aż po Gazę, i nie zostawiali w Izraelu żadnej żywności ani owcy, ani byka, ani osła.^e **5** Nadciągali bowiem ze swymi stadami i z namiotami. Przybywali tak liczni, jak szarańcze,^f a było ich oraz ich wielbłądów bez liku;^g i przybywali do tej ziemi, by ją rujnować.^h **6** Toteż Izrael bardzo zubożał z powodu Midianu; i synowie Izraela wołali do Jehowy o pomoc.ⁱ

7 A ponieważ synowie Izraela wołali do Jehowy o pomoc z powodu Midianu,^j **8** Jehowa posłał do synów Izraela pewnego męża, proroka,^k i powiedział im: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Ja was wyprowadziłem z Egiptu^l i tak wyprowadziłem was z domu niewolników.^m **9** I wyzwoliłem was z ręki Egiptu oraz z ręki wszystkich waszych ciemięzców, a ich wypędziłem przed wami i dałem wam ich ziemię.ⁿ **10** Ponadto rzekłem do was: „Jam jest Jehowa, wasz Bóg.^o Nie wolno wam się bać bogów Amorytów,^p w których ziemi mieszkacie”.^q Wy zaś nie słuchaliście mego głosu”.^r

11 Później przyszedł anioł Jehowy^s i usiadł pod wielkim drzewem w Ofrze, należącej do Joasza Abiezeryty,^t podczas gdy Gedeon,^u jego syn, młócił w winnej tłoczni pszenicę, żeby ją szybko usunąć z oczu Midianu. **12** Wtedy ukazał mu się anioł Jehowy i rzekł do niego: „Jehowa jest z tobą,^v dzielny mocarzu”. **13** Gedeon odrzekł: „Wybacz mi, mój panie, ale jeśli

ROZDZ. 6

- a 1Sm 13:6
- b Kpl 26:16
- c Pwt 28:33
- d Rdz 29:1
- e Sdz 8:10
- f 1Kl 4:30
- g Pwt 28:31
- h Pwt 28:48
- i Mi 6:15
- j Sdz 8:10
- k Sdz 7:12
- l Ps 83:4
- m Pwt 4:30
- n Ps 50:15
- o Sdz 2:18
- p Ps 86:7
- q Ps 107:19
- r Oz 5:15
- s Lb 12:6
- t Am 3:7
- u Wj 20:2
- v Kpl 26:13
- w Sdz 2:1
- x Ps 78:52
- y Ps 136:11
- z Pwt 7:2
- aa Joz 10:42
- ab Neh 9:24
- ac Ps 44:2
- ad Ps 78:55
- ae O Pwt 6:4
- af Ps 81:10
- ag Oz 13:4
- ah 2Kl 17:35
- ai Jer 10:2
- aj Q Joz 24:15
- ak R Pwt 28:15
- al Sdz 2:2
- am Jer 3:13
- an Sof 3:2
- ao Sdz 2:1
- ap Joz 17:2
- aq Sdz 6:24
- ar Sdz 8:32
- as Rdz 49:24
- at Heb 11:32
- au Joz 1:5
- av Sdz 2:18

szpalta 2

- a Sdz 6:2
- b Iz 63:15
- c Pwt 4:9
- d Pwt 6:7
- e Ps 44:1
- f Ps 78:3
- g Wj 13:14
- h Pwt 31:17
- i 2Kn 15:2
- j Rdz 49:24
- k Sdz 6:32
- l Sdz 8:22
- m 1Sm 12:11
- n Heb 11:32
- o Joz 1:9
- p Sdz 4:6
- q Rz 8:31
- r Ps 44:3
- s 1Sm 9:21
- t Lk 14:11
- u Flp 2:3
- v Kpl 3:22
- w Pwt 20:4
- x Sdz 2:18
- y Iz 41:10

Jehowa jest z nami, to dlaczego przyszło na nas to wszystko^a i gdzie są wszystkie jego zdumiewające czyny,^b o których nam opowiadali nasi ojcowie,^c mówiąc: „Czyż Jehowa nie wyprowadził nas z Egiptu?”^d A teraz Jehowa nas porzucił^e i wydaje nas w dłoń Midianu”. **14** Wówczas Jehowa zwrócił się ku niemu i rzekł: „Idź w tej mocy swojej,^f a na pewno wybawisz Izraela z dłoni Midianu.^g Czyż cię nie posyłam?”^h **15** On zaś powiedział do niego: „Wybacz mi, Jehowo. Czymże mam wybawić Izraela?”ⁱ Oto mój tysiąc jest najmniejszy w Manassesie, a ja jestem najmniejszy w domu mego ojca”.^j **16** Lecz Jehowa mu rzekł: „Wszak ja będę z tobą^k i na pewno pobijesz Midian,^l jak gdyby to był jeden człowiek”.

17 Odpowiedział mu: „Jeśli więc znalazłem łaskę w twoich oczach,^m uczyni dla mnie znak, że to ty rozmawiasz ze mną.”

18 Proszę, nie odchódź stąd, dopóki nie przyjdę do ciebie^o i nie przyniosę swego daru, i nie położę go przed tobą”.^p On zatem rzekł: „Będę tu siedział, dopóki nie wrócisz”. **19** Gedeon więc, wszedłszy, wziął koźlę z kóz^q i je przyrządził, a z efy mąki zrobił praśne placki.^r Mięso włożył do kosza, a wywar wlał do garnka, po czym wyniósł mu to pod wielkie drzewo i podał.

20 Wówczas anioł prawdziwego Boga rzekł do niego: „Weź to mięso i praśne placki i połóż tam na tej wielkiej skale,^s a wywar wylej”. I on tak uczynił.

21 Potem anioł Jehowy wyciągnął koniec laski, którą miał w ręce, i dotknął mięsa oraz praś-

I Kpl 26:8; Ps 83:9; m Wj 33:13; n Wj 3:12; o Rdz 18:3; Rdz 19:3; Sdz 13:15; p Rdz 18:5; Sdz 6:19; q Rdz 18:7; r Rdz 18:6; s Sdz 13:19.

nych placzków, i ze skały zaczął wychodzić ogień i pochłaniać mięso oraz prażne placki.^a A anioł Jehowy zniknął mu z oczu.

22 Toteż Gedeon uświadomił sobie, że był to anioł Jehowy.^b

Gedeon od razu powiedział: „Ach, Wszechwładny Panie, Jehowo, wszak widziałem anioła Jehowy twarzą w twarz!”^c **23** Lecz Jehowa rzekł do niego: „Pokój tobie.^d Nie bój się.^e Nie umrzesz”.^f

24 Dlatego Gedeon zbudował tam ołtarz^g dla Jehowy i nosi on nazwę^h Jehowa-Szalom, po dziś dzień. W dalszym ciągu jest w Ofrzeⁱ Abiezerytów.

25 A owej nocy Jehowa przemówił do niego: „Weź młodego byka, byka twego ojca, czyli drugiego byka siedmioletniego, i zburz ołtarz Baala^j należący do twego ojca, i zetnij^k święty pal, który jest obok niego. **26** I na szczycie tej twierdzy zbuduj z rzędów kamieni ołtarz dla Jehowy, twego Boga, i weź drugiego byka, i złóż go jako całopalenie na kawałkach drewna ze świętego pala, który zetniesz”. **27** I Gedeon wziął dziesięciu mężczyzn spośród swoich sług, i zabrał się do uczynienia tego, co mu powiedział Jehowa;^l lecz ponieważ zbyt się obawiał domowników swego ojca oraz mieszkańców miasta, by zrobić to za dnia, zrobił to nocą.^m

28 Gdy mieszkańcy miasta jak zwykle wstali wczesnym rankiem, oto ołtarz Baala był zburzony, święty palⁿ stojący obok – ścięty, a na zbudowanym ołtarzu był złożony ów drugi młody byk.

29 I zaczęli mówić jeden do drugiego: „Kto to zrobił?” I wypytyjąc, szukali. W końcu powiedzieli: „Uczynił to Gedeon, syn Joasza”.

30 Toteż mieszkańcy miasta po-

ROZDZ. 6

a Kpl 9:24
Sdz 13:20
1Kl 18:38
1Kn 21:26
2Kn 7:1

b Sdz 13:8
Sdz 13:9
Sdz 13:21
Heb 13:2

c Rdz 16:7
Rdz 16:13
Rdz 32:24
Rdz 32:30
Sdz 13:22
Łk 1:12

d Łk 24:36

e Dn 10:19

f Rdz 32:30

g Sdz 13:20

h Rdz 22:14

Wj 17:15

i Sdz 8:32

Sdz 9:5

j Wj 23:24

Pwt 12:3

k Wj 34:13

Pwt 7:5

1Ko 8:4

l Pwt 12:1

m Mt 10:16

n Pwt 12:3

2Kl 18:4

2Kn 31:1

szpalta 2

a Jer 26:11

Jn 16:2

b Sdz 6:11

c Wj 23:2

Sdz 6:28

d Pwt 13:5

Pwt 17:3

Pwt 17:5

e Wj 15:11

Ps 115:5

Dn 2:47

1Ko 8:5

f 1Kl 18:26

1Kl 18:39

Iz 41:23

Jer 10:5

1Ko 8:4

g 1Sm 12:11

2Sm 11:21

h 1Kl 18:27

i Rdz 25:2

Lb 25:17

Sdz 6:2

j Rdz 36:12

Wj 17:16

Lb 24:20

Pwt 25:19

k Rdz 29:1

Sdz 6:3

l Sdz 7:12

m Joz 17:16

Joz 19:18

n Sdz 3:10

Sdz 11:29

Sdz 13:25

Sdz 14:6

Sdz 15:14

Iz 63:11

Za 4:6

o Sdz 3:27

Sof 1:16

p Joz 17:2

Sdz 8:2

wiedzieli do Joasza: „Wyprowadź swego syna, żeby umarł,^a ponieważ zburzył ołtarz Baala i ponieważ ścił święty pal, który stał obok niego”. **31** Na to Joasz^b odpowiedział wszystkim, którzy wystąpili przeciwko niemu:^c „Czy podejmiecie się obrony Baala, by się przekonać, czy go wybawicie? Kto się podejmie jego obrony, powinien jeszcze tego ranka ponieść śmierć.^d Jeśli jest Bogiem,^e niech się sam podejmie obrony,^f skoro ktoś zburzył jego ołtarz”. **32** I w owym dniu zaczął go nazywać Jerubbaal,^g mówiąc: „Niech Baal sam podejmie się swej obrony, skoro ktoś zburzył jego ołtarz”.^h

33 A cały Midianⁱ i Amalek^j oraz mieszkańcy Wschodu^k zebrałi się co do jednego^l i przeprawiwszy się, rozłożyli się obozem na nizinie Jizreel.^m **34** Lecz duch Jehowyⁿ ogarnął Gedeona, tak iż ten zadał w róg,^o i zostali do niego zwołani Abiezeryci.^p **35** I wyprawił posłańców^q do całego Manassesa, i również ich zwołano do niego. Wyprawił też posłańców do Aszera i Zebulona, i Naftalego i oni wyruszyli mu na spotkanie.

36 Potem Gedeon rzekł do prawdziwego Boga: „Jeśli zamierzasz wybawić Izraela za moim pośrednictwem, tak jak obiecałeś,^r **37** oto ja kładę na klepsku runo wełniane. Jeśli rosa będzie tylko na runie, lecz cała ziemia będzie sucha, to będę wiedział, że wybawisz Izraela za moim pośrednictwem, tak jak obiecałeś”. **38** I tak się stało. Gdy nazajutrz wstał wczesnym rankiem i wyżał runo, wycisnął z tego runa tyle rosy, że napenił wodą wielką czaszę biesiadną.

39 Jednakże Gedeon rzekł do prawdziwego Boga: „Niech twój gniew nie płonie przeciwko mnie, lecz pozwól mi przemówić jeszcze tylko raz. Pozwól mi, proszę, jeszcze tylko raz przeprowadzić próbę z runem. Proszę, niech suche będzie samo runo, a na całej ziemi niech będzie rosa”. **40** I Bóg uczynił tak owej nocy; i suche było samo runo, a na całej ziemi wystąpiła rosa.

7 Potem Jerubbaal,^a czyli Gedeon,^b oraz cały lud, który był z nim, wstali wcześniej rano i rozłożyli się obozem przy studni Charod; a obóz Midianu był na północ od niego, przy wzgórzu More, na nizinie.

2 Wówczas Jehowa rzekł do Gedeona: „Lud przy tobie jest dla mnie zbyt liczny, bym wydał Midian w ich rękę.^c Izrael mógłby chętnie występować^d przeciwko mnie, mówiąc: „Moja ręka mnie wybawiła”.^e **3** A teraz zawołaj, proszę, do uszu ludu, mówiąc: „Kto się boi i drży? Niech odejdzie”.^f Toteż Gedeon poddał ich próbę. Wtedy odeszło z ludu dwadzieścia dwa tysiące, a pozostało dziesięć tysięcy.

4 Mimo to Jehowa rzekł do Gedeona: „Jest jeszcze za dużo ludu.^g Każ im zejść nad wodę, żebym ci mógł ich tam poddać próbę. I będzie tak, że każdy, o kim ci powiem: „Ten pójdzie z tobą”, pójdzie z tobą, każdy zaś, o kim ci powiem: „Ten nie pójdzie z tobą” – nie pójdzie”. **5** On więc kazał ludowi zejść nad wodę.^h

Wtedy Jehowa rzekł do Gedeona: „Każdego, kto będzie chleptał wodę językiem, tak jak chlepcze pies, postawisz osobno, tak że każdego, kto klęknie na kolana, by pić”.ⁱ **6** A liczba tych, którzy chleptali z ręki podnoszo-

ROZDZ. 7

a Sdz 6:32
1Sm 12:11

b Sdz 6:11

c 1Sm 14:6
2Kn 14:11

d Iz 2:11

e 1Sm 17:47
Ps 44:7
Iz 10:13
1Ko 1:29
2Ko 4:7

f Pwt 20:8

g 2Kn 32:8
Ps 33:16

h Ps 7:9

i 1Pt 5:8

szpalta 2

a Sdz 7:2
1Sm 14:6
Iz 41:14
Heb 11:34

b Joz 6:4
Sdz 3:27

c Sdz 6:33

d Hi 4:13
Hi 33:15

e Pwt 7:2
Sdz 3:10
Sdz 4:14
2Kn 16:8
2Kn 20:17

f 2Ko 13:5

g Sdz 7:13

h 1Sm 23:16
Ezd 6:22
Neh 6:9
Iz 35:3

i Sdz 6:33

j Jer 46:23

k Sdz 6:5

l Mt 2:12

m Sdz 6:16

n Lb 23:5

o Sdz 6:11
Sdz 6:14

p Iz 42:8

q Sdz 7:7

nej do ust, wyniosła trzystu mężów. Cała zaś reszta ludu klękała na kolana, by pić wodę.

7 Wówczas Jehowa rzekł do Gedeona: „Przez tych trzystu mężów, którzy chleptali, wybawię was i wydam Midian w twoją rękę.^a Jeśli chodzi o cały pozostały lud, niech każdy z nich idzie na swoje miejsce”.

8 Wzięli więc w rękę zaopatrzenie ludu, jak również rogi,^b a wszystkich mężów Izraela on odesłał, każdego do jego domu; i zatrzymał trzystu mężów. A obóz Midianu był poniżej niego, na nizinie.^c

9 Owej nocy^d Jehowa przemówił do niego: „Wstań, zejdź do obozu, bo wydałem go w twoją rękę.”^e **10** Leć jeśli boisz się zejść, zejdź do obozu z Purą, twoim sługą.^f **11** Posłuchaj, co oni powiedzą,^g a potem twoje ręce nabiorą siły^h i na pewno wtargniesz do obozu”. Wówczas on i Pura, jego sługa, zeszli na skraj szczyków bojowych w obozie.

12 A Midian i Amalek oraz wszyscy mieszkańcy Wschoduⁱ zalegli nizinę tak licznie jak szarańcze;^j również ich wielbłądów^k nie dało się policzyć – były tak liczne, jak ziarenka piasku na brzegu morza. **13** I Gedeon podszedł, a oto jakiś mężczyzna opowiadał sen swemu towarzyszowi i mówił: „Śnił mi się sen.^l I oto okrągły placek jęczmiennego chleba wtoczył się do obozu Midianu. A dotarłszy do pewnego namiotu, tak weń uderzył, że go przewrócił,^m i wyrzucił go spod dachu do góry; i namiot upadł”. **14** Wtedy jego towarzysz odezwał sięⁿ i rzekł: „To nic innego, jak tylko miecz Gedeona,^o syna Joasza, męża izraelskiego. Prawdziwy Bóg^p wydał w jego rękę Midian i cały obóz”.^q

15 A gdy tylko Gedeon usłyszał opowieść o tym śnie oraz jego wyjaśnienie,^a oddał cześć Bogu.^b Potem wrócił do obozu Izraela i rzekł: „Wstańcie,^c bo Jehowa wydał obóz Midianu w waszą rękę”. **16** Następnie podzielił tych trzystu mężów na trzy oddziały i dał im wszystkim do rąk rogów^d i wielkie puste dzbany, a w tych wielkich dzbanach – pochodnie. **17** I przemówił do nich: „Uczcie się, patrząc na mnie, i tak macie czynić. A gdy dojdę do skraju obozu, macie czynić to, co ja będę czynił. **18** Kiedy zadmę w róg, ja i wszyscy, którzy są ze mną, wy też macie dać w rogi dookoła całego obozu^e i mówić: „Jehowy^f i Gedeona!””

19 Po jakimś czasie, na początku środkowej straży nocnej, Gedeon ze stu mężami, którzy byli z nim, doszedł do skraju obozu.^g Dopiero co rozstawiono warty. A oni zaczęli dać w rogi^h i roztrzaskiwali wielkie dzbany na wodę, które mieli w rękach.ⁱ **20** Wtedy te trzy oddziały zadeły w rogi,^j i porozbijali wielkie dzbany, i lewą ręką uchwycili pochodnie, prawą zaś – rogi, by w nie dać, i zaczęli wołać: „Miecz Jehowy^k i Gedeona!” **21** Przez cały ten czas każdy stał na swoim miejscu dookoła obozu, a cały obóz zaczął biegać i krzyczeć i rzucił się do ucieczki.^l **22** A tych trzystu^m dęło w rogi,ⁿ Jehowa zaś zwrócił miecz każdego przeciwko drugiemu w całym obozie;^o i obóz uciekał aż do Bet-Szitta i dalej do Cerery, aż do granic Abel-Mechola^p obok Tabbat.

23 Tymczasem zwołano mężów izraelskich z Naftalego^q i Aszera^r oraz z całego Manasses^s i ruszyli w pościg^t za Midianem.

ROZDZ. 7

- a Rdz 40:8
Sdz 7:11
- b Wj 4:31
2Kń 20:18
Ps 95:6
- c Sdz 4:14
- d Sdz 7:8
Prz 20:18
- e Sdz 7:20
- f 1Sm 17:47
2Kń 20:17
- g Ps 63:6
Lk 12:38
- h Sdz 7:8
- i Sdz 7:16
- j Joz 6:4
Sdz 7:18
- k Wj 14:13
2Kń 20:17
- l Wj 14:25
Pwt 28:7
2Kl 7:7
- m Joz 7:4
Sdz 7:6
- n Joz 6:6
Sdz 7:8
Sdz 7:16
- o 1Sm 14:20
2Kń 20:23
Iz 19:2
Eze 38:21
Za 14:13
- p 1Kl 4:12
1Kl 19:16
- q Joz 19:32
Sdz 6:35
- r Joz 19:24
- s Joz 17:1
- t 1Sm 14:22

szpalta 2

- a Sdz 3:27
- b Sdz 3:28
- c Sdz 8:3
Ps 83:11
- d Iz 10:26
- e Sdz 8:4
- f 1Sm 17:54

ROZDZ. 8

- g Sdz 7:2
Prz 8:13
Prz 16:18
- h Sdz 12:1
2Sm 19:41
2Kń 25:10
- i Prz 15:28
Flp 2:3
2Tm 2:24
- j Sdz 7:25
Prz 11:2
- k Sdz 6:11
Sdz 6:34
- l Sdz 7:25
Ps 83:11
- m Prz 14:29
Prz 15:1
Prz 25:15
Kzn 10:4
Gal 5:23
- n Rdz 33:17
Joz 13:27
Ps 108:7
- o 1Sm 25:8
2Sm 17:28

24 A Gedeon rozesał posłańców po całym górzystym regionie Efraima,^a mówiąc: „Zejdźcie naprzeciw Midianu i zajmijcie przed nimi wody aż po Bet-Barę i Jordan”. Toteż zostali zwołani wszyscy mężowie z Efraima i zajęli wody^b aż po Bet-Barę i Jordan.

25 Pojmali też dwóch książąt Midianu, mianowicie Oreba i Zeeba;^c potem zabili Oreba na skale Oreba,^d a Zeeba zabili przy kadzzi winiarskiej Zeeb. I dalej ścigali Midian,^e a głowę Oreba oraz Zeeba przynieśli do Gedeona w regionie nadjordańskim.^f

8 Potem mężowie z Efraima powiedzieli do niego: „Cóż to nam uczyniłeś, że nie wezwalesz nas, gdy ruszałeś do walki z Midianem?”^g I zaciekle usiłowali wszcząć z nim kłótnię.^h

2 W końcu rzekł do nich: „Cóż takiego uczyniłem w porównaniu z wami?”ⁱ Czy pokłósia Efraima^j nie są lepsze niż winobranie Abiezera?^k **3** To w waszą rękę Bóg wydał książąt Midianu, Oreba i Zeeba,^l a cóż ja zdołałem uczynić w porównaniu z wami?”^m Dopiero gdy wyrzekł to słowo, ich duch uspokoił się wobec niego.ⁿ

4 W końcu Gedeon przybył nad Jordan i przeprawił się z trzystu mężami, którzy z nim byli – zmęczonymi, lecz nie przerywającymi pościgu. **5** Później rzekł do mieszkanców Sukkot:^o „Proszę, dajcie okrągłych bochenków chleba ludziom, którzy podążają za mną,^p są bowiem zmęczeni, a ja ścigam Zebacha^q i Calmunne,^r królów Midianu”. **6** Lecz książęta z Sukkot powiedzieli: „Czyż dłonie Zebacha i Calmunny są już w twojej ręce, żebyśmy mieli dać chleb twemu wojsku?”^r **7** Na to Gedeon rzekł: „Dlatego

p Sdz 8:21; q Ps 83:11; r Pwt 23:4; Sdz 5:23; 1Sm 25:10; 1Sm 25:11; Prz 3:27; Jak 2:16.

gdy Jehowa wyda w moją rękę Zebacha i Calmunnę, to niechybnie wymłócę wasze ciało cierniami z pustkowia i kolczastymi roślinami”.^a **8** I stamtąd udał się dalej do Penuelu,^b i przemówił do nich w taki sam sposób, lecz mieszkańcy Penuelu odpowiedzieli mu tak, jak odpowiedzieli mieszkańcy Sukkot. **9** Rzekł więc także do mieszkańców Penuelu: „Gdy wrócę w pokój, zburzę tę wieżę”.^c

10 Zebach i Calmunna^d ze swymi obozami byli w Karkorze, a wszystkich, którzy pozostali z całego obozu mieszkańców Wschodu, było około piętnastu tysięcy.^e tych zaś, którzy już padli, było sto dwadzieścia tysięcy mężczyzn dobywających miecza.^f **11** I Gedeon dalej po-dążał w górę drogą tych, którzy mieszkają w namiotach, na wschód od Nobachu i Jogbohy,^g i uderzył na obóz, gdy obóz akurat nie był strzeżony.^h **12** Kiedy Zebach i Calmunna rzucili się do ucieczki, natychmiast ruszył za nimi w pościg i pojmał obu królów Midianu, Zebacha i Calmunnę;ⁱ i sprawił, że cały obóz się trząsł.

13 I Gedeon, syn Joasza, wracał z wojny przez przełęcz wznoszącą się ku Cheres. **14** Po drodze pojmał młodzieńca spośród mieszkańców Sukkot^j i go wypytywał.^k On więc wypisał mu imiona książąt^l z Sukkot, jak również tamtejszych starszych, siedemdziesięciu siedmiu mężów. **15** Wtedy udał się do mieszkańców Sukkot i rzekł: „Oto Zebach i Calmunna, w związku z którymi urągałście mi, mówiąc: „Czyż dłonie Zebacha i Calmunny są już w twojej ręce, żebyśmy mieli dać chleb twoim wymęczonym ludziom?””^m **16** Potem wziął starszych miasta oraz cier-

ROZDZ. 8

a Sdz 8:16
Gal 6:7

b Rdz 32:31
1Kl 12:25

c Sdz 8:17

d Sdz 8:5
Ps 83:11

e Sdz 7:12
Heb 11:34

f Pwt 28:7

g Lb 32:35

h Sdz 18:27
Prz 20:18

i Ps 83:11

j Sdz 8:5

k Sdz 1:24
1Sm 30:15

l Sdz 8:6

m Sdz 8:6
Prz 3:27

szpalta 2

a Sdz 8:7
Prz 10:13
Prz 19:29

b Rdz 32:31
Sdz 8:8
1Kl 12:25

c Sdz 8:9

d Ps 83:11

e Ps 89:12

f Rdz 9:6
Lb 35:19

g 1Sm 17:33

h Sdz 6:12

i 1Sm 15:33
Ps 83:11

j Pwt 17:14
Sdz 9:8
1Sm 8:6
1Sm 12:12
Oz 13:10

k Sdz 6:14

l 2Sm 22:26
Prz 2:8

m Wj 15:18
1Sm 10:19
Ps 10:16
Ps 29:10
Ps 146:10
Iz 33:22
Iz 43:15
Dn 4:3

n Rdz 24:22

o Rdz 16:11
Rdz 25:13
Rdz 28:9
Rdz 37:28

nie z pustkowia i kolczaste rośliny i dał nimi nauczyć mieszkańców Sukkot.^a **17** A wieżę Penuelu^b zburzył^c i pozabijał mieszkańców tego miasta.

18 Następnie rzekł do Zebacha i Calmunny:^d „Jakich to mężów zabiliście na Taborze?”^e Oni odrzekli: „Każdy z nich był taki jak ty, wyglądali na synów królewskich”. **19** Wtedy rzekł: „Byli moimi braćmi, synami mojej matki. Jako żyje Jehowa, gdybyście zachowali ich przy życiu, nie musiałbym was zabić”.^f

20 Potem powiedział do Jetera, swego pierworodnego: „Wstań, zabij ich”. Ale młodzieniec nie dobył miecza, gdyż się lękał, był bowiem jeszcze młodzieńcem.^g

21 Zebach i Calmunna rzekli zatem: „Ty sam wstań i targnij się na nas, bo jaki mężczyzna, taka jego potęga”.^h Toteż Gedeon wstał i zabiłⁱ Zebacha oraz Calmunnę, i zabrał ozdoby w kształcie księżycy, które były na szyjach ich wielbłądów.

22 Później mężowie izraelscy powiedzieli do Gedeona: „Panuj nad nami,^j ty i twój syn, i twój wnuk, bo ty nas wybawiłeś z ręki Midianu”.^k **23** Lecz Gedeon im rzekł: „Ja nie będę nad wami panował ani mój syn nie będzie nad wami panował.^l To Jehowa będzie nad wami panował”.^m **24** I Gedeon przemówił do nich: „Pozwólcie, że was o coś poproszę: Niech każdy z was da mi ze swej zdobyczy kolczyk do nosa”.ⁿ (Mieli bowiem złote kolczyki do nosa, gdyż byli Ismaelitami).^o **25** Odrzekli: „Oczywiście, że damy”. Następnie rotpostarli płaszcz i każdy rzucił nań ze swej zdobyczy kolczyk do nosa. **26** A waga złotych kolczyków do nosa, o które poprosił, wyniosła tysiąc siedemset złotych sykli, oprócz ozdób

w kształcie księżycy^a oraz nausznic i szat z wełny barwionej czerwona purpurą,^b które były na królach Midianu, i oprócz naszyjników, które były na szyjach wielbłądów.^c

27 A Gedeon uczynił z tego efod,^d po czym wystawił go w swoim mieście, Ofrze;^e i cały Izrael zaczął tam uprawiać z tym nierzad,^f tak iż było to sidłem dla Gedeona i jego domowników.^g

28 Tak Midian^h został poddany synom Izraela i już nie podniósł głowy; a za dni Gedeona ziemia ta nie była więcej niepokojona – przez czterdzieści lat.ⁱ

29 A Jerubbaal,^j syn Joasza, poszedł i dalej mieszkał w swoim domu.

30 I Gedeon miał siedemdziesięciu synów,^k którzy wyszli z jego bioder, miał bowiem wiele żon.

31 A jego nałożnica, która była w Szechem, również urodziła mu syna. Nadał mu więc imię Abimelech.^l **32** W końcu Gedeon, syn Joasza, umarł w późnej starości i został pogrzebany w grobowcu swego ojca, Joasza, w Ofrze Abiezerytów.^m

33 A gdy tylko Gedeon umarł, synowie Izraela znowu zaczęli się dopuszczać nierządu z Baalami,ⁿ tak iż swoim bogiem uczynili Baal-Berita.^o **34** I synowie Izraela nie pamiętali o Jehowie, swoim Bogu,^p który ich wyzwolił z ręki wszystkich okolicznych nieprzyjaciół;^q **35** i nie okazali lojalnej życzliwości^r domowi Jerubbaala, Gedeona, za wszelką dobroć, jaką on okazał Izraelowi.^s

9 Po pewnym czasie Abimelech,^t syn Jerubbaala, udał się do Szechem^u do braci swej matki i zwrócił się do nich oraz do całej rodziny domu ojca swej matki, mówiąc: **2** „Proszę,

ROZDZ. 8

- a Sdz 8:21
Iz 3:18
- b Est 8:15
Jer 10:9
Eze 27:7
- c Sdz 8:21
- d Wj 28:6
Sdz 17:5
Sdz 18:14
- e Sdz 6:11
- f Wj 23:33
Sdz 2:17
Ps 106:39
Oz 4:12
- g Sdz 8:33
- h Sdz 6:1
Ps 83:9
- i Kpl 26:6
Sdz 3:11
Sdz 5:31
- j Sdz 6:32
1Sm 12:11
- k Sdz 9:2
- l Sdz 9:1
2Sm 11:21
- m Sdz 6:11
Sdz 6:24
- n Sdz 2:17
Sdz 2:19
Sdz 10:6
- o Sdz 9:4
- p Sdz 3:7
Ps 106:36
- q Ps 106:43
- r Rdz 40:23
Prz 3:27
- s Sdz 9:16
Kzn 9:15
2Tm 3:2

ROZDZ. 9

- t Sdz 8:31
2Sm 11:21
- u Rdz 12:6
Rdz 33:18
Rdz 34:27
1Kl 12:1
Dz 7:16

szpalta 2

- a Sdz 8:30
- b Rdz 29:14
1Kn 11:1
- c 2Sm 15:6
- d Sdz 8:31
- e Sdz 8:33
Sdz 9:46
- f 2Kn 13:7
Dz 17:5
- g Sdz 6:11
Sdz 8:27
- h 2Kl 11:1
2Kn 21:4
- i Sdz 9:20
- j Rdz 35:4
Joz 24:26
- k Sdz 9:1
- l Pwt 17:14
Sdz 8:22
1Sm 8:7

powiedźcie do uszu wszystkich właścicieli ziemskich z Szechem: „Co uważacie za lepsze: żeby panowało nad wami siedemdziesięciu mężów^a – wszyscy synowie Jerubbaala – czy żeby panował nad wami jeden mąż? A pamiętajcie, że ja jestem waszą kością i waszym ciałem”^b.

3 Toteż bracia jego matki zaczęli mówić wszystkie te słowa o nim do uszu wszystkich właścicieli ziemskich z Szechem, tak iż ich serce skłoniło się ku Abimelechowi,^c powiedzieli bowiem: „On jest naszym bratem”^d. **4** Wówczas dali mu siedemdziesiąt srebrników z domu Baal-Berita^e i Abimelech zaczął za nie najmować próżniaków i zuchwalców,^f żeby mu towarzyszyli. **5** Potem udał się do domu swego ojca w Ofrze^g i na jednym kamieniu pozabijał swych braci,^h synów Jerubbaala, siedemdziesięciu mężów, lecz Jotam, najmłodszy syn Jerubbaala, pozostał, gdyż się ukrył.

6 Następnie zebrali się wszyscy właściciele ziemscy z Szechem oraz cały dom Miloⁱ i poszli, i przy wielkim drzewie,^j słupie, który był w Szechem,^k ustanowili Abimelecha królem.^l

7 Gdy doniesiono o tym Jotamowi, natychmiast poszedł i stanął na szczycie góry Garizim,^m i podniósłszy głos, zawołał, mówiąc do nich: „Posłuchajcie mnie, właściciele ziemscy z Szechem, i niech Bóg posłucha was:

8 „Pewnego razu drzewa poszły namięścić króla nad sobą. Rzekły więc do drzewa oliwnego:ⁿ „Bądźże nad nami królem”^o.

9 Lecz drzewo oliwne powiedziało im: „Czy mam zaniechać mej tłuściości, którą się wychwala^p

m Pwt 11:29; Joz 8:33; Jn 4:20; n Oz 14:6; o Sdz 8:22; p Wj 29:2; Kpl 2:1.

Boga i ludzi, i czy mam pójść, by się kołysać nad innymi drzewami?^a **10** Wtedy drzewa rzekły do drzewa figowego:^b „Chodź, króluj nad nami”. **11** Lecz drzewo figowe powiedziało im: „Czy mam zaniechać mej słodyczy i mego dobrego plonu i czy mam pójść, by się kołysać nad innymi drzewami?”^c **12** Następnie drzewa rzekły do winorośli: „Chodź, bądź nad nami królową”. **13** Tymczasem winorośl powiedziała im: „Czy mam zaniechać mego młodego wina, które rozwesela Boga i ludzi,^d i czy mam pójść, by się kołysać nad drzewami?” **14** W końcu wszystkie inne drzewa rzekły do ciernistego krzewu:^e „Chodź, bądź nad nami królem”. **15** Wówczas krzew ciernisty powiedział do drzew: „Jeśli naprawdę namaszczać mnie na króla nad wami, to chodźcie, szukajcie schronienia w moim cieniu.”^f A jeśli nie, to niech z ciernistego krzewu wyjdzie ogień^g i strawi cedry^h Libanu!ⁱ

16 „Jeśli więc w prawdzie i w nienaganności działaliście i ustanowiliście Abimelecha królem^j i jeśli okazaliście dobroć Jerubbaalowi oraz jego domowi, i jeśli uczyniliście mu tak, jak na to zasłużył poczynaniami swych rąk, **17** gdy mój ojciec walczył^k za was i narażał na niebezpieczeństwo swą duszę,^l żeby was wyzwolić z ręki Midianu^m — **18** a wy dzisiaj powstaliście przeciwko domowi mego ojca, by na jednym kamieniu pozabijać jego synów,ⁿ siedemdziesięciu mężów,^o i by Abimelecha, syna jego niewolnicy,^p ustanowić królem^q nad właścicielami ziemskimi z Szechem tylko dlatego, że jest waszym bratem — **19** tak, jeśli w prawdzie i w nienaganności wystąpiliście w tym dniu przeciwko Jerubbaalowi i jego

ROZDZ. 9

- a Prz 29:23
Mt 23:12
Rz 12:16
- b Jl 2:22
- c Prz 16:19
- d Ps 104:15
Prz 31:6
Kzn 2:3
Kzn 10:19
- e Sdz 9:6
2Kl 14:9
Ps 58:9
Prz 15:25
Prz 16:18
- f Sdz 9:19
Gal 6:3
- g Sdz 9:20
Sdz 9:45
Sdz 9:49
Iz 13:11
- h 2Kl 14:9
Iz 2:13
Iz 37:24
Eze 31:3
Am 2:9
Za 11:2
- i Pwt 11:24
Joz 1:4
- j Pwt 17:15
Sdz 9:6
Sdz 9:15
- k Sdz 7:9
- l Est 4:16
Rz 16:4
- m Sdz 8:28
Ps 83:9
- n Sdz 9:5
- o Sdz 8:30
- p Sdz 8:31
- q Sdz 9:6

szpalta 2

- a Prz 10:28
Prz 29:2
- b Sdz 9:15
- c Sdz 9:6
Sdz 9:45
Sdz 9:49
- d Ps 28:4
- e Sdz 9:39
Sdz 9:53
- f Sdz 9:5
- g Prz 28:2
- h 1Sm 16:14
1Kl 12:15
- i Prz 13:15
Iz 33:1
Mt 7:2
Gal 6:7
- j Pwt 32:35
1Sm 15:33
Est 9:25
- k Rdz 9:6
Lb 35:16
Sdz 9:5
1Kl 2:32
Ps 7:16
Mt 23:35
- l Wj 23:7
Sdz 9:3
- m Sdz 9:28
Sdz 9:41
- n Rdz 33:18
Rdz 35:4
Joz 21:21
Joz 24:1
Sdz 9:1
- o Ps 146:3

domowi, to radujcie się z Abimelecha i niech on też raduje się z was.^a **20** A jeśli nie, to niech od Abimelecha wyjdzie ogień^b i strawi właścicieli ziemskich z Szechem oraz dom Millo^c i niech ogień^d wyjdzie od właścicieli ziemskich z Szechem oraz z domu Millo i strawi Abimelecha”.^e

21 Potem Jotam^f pierzchnął i uciekł, i dotarł do Beeru, i zamieszkał tam z powodu Abimelecha, swego brata.

22 I Abimelech odgrywał rolę księcia nad Izraelem przez trzy lata.^g **23** Potem Bóg dopuścił do powstania złego ducha^h między Abimelechem a właścicielami ziemskimi z Szechem i właścicielami ziemscy z Szechem zaczęli postępować zdradzieckoⁱ wobec Abimelecha, **24** żeby przyszedł gwałt popełniony na siedemdziesięciu synach Jerubbaala^j i żeby sprowadzić ich krew na Abimelecha, ich brata, gdyż ich pozabijał,^k oraz na właścicieli ziemskich z Szechem, gdyż wzmocnił jego ręce,^l by pozabijał swych braci. **25** Toteż właściciele ziemscy z Szechem urządzili na niego zasadzkę na wierzchołkach gór i ludzie ci ograbiali każdego, kto przechodził koło nich drogą. Z czasem doniesiono o tym Abimelechowi.

26 Potem Gaal,^m syn Ebeda, i jego bracia przyszli i przeprawili się do Szechem,ⁿ a właściciele ziemscy z Szechem zaufali mu.^o

27 I wyszli jak zwykle w pole, i zaczęli zbierać winogrona ze swych winnic i deptać je, i radośnie świętować,^p po czym weszli do domu swego boga^q i jedli, i pili,^r i zlorzeczyli^s Abimelechowi. **28** A Gaal, syn Ebeda,

p Iz 16:10; Jer 25:30; Jer 48:33; q Sdz 8:33; Sdz 9:4; Sdz 9:46; r Wj 32:6; Dn 5:4; Am 2:8; s 1Sm 17:43; 2Sm 16:5; Ps 4:4; Ps 39:1.

przemówił: „Kim jest Abimelech^a i kim jest Szechem, żebyśmy mieli mu służyć? Czyż nie jest synem Jerubbaala^b i czyż Zebul^c nie jest jego pełnomocnikiem? Wy służcie ludzom Chamora,^d ojca Szechema, ale dlaczego my mielibyśmy mu służyć? **29** I gdybyż tylko lud ten był w moim ręku!^e Wtedy usunąłbym Abimelecha”. I potem rzekł do Abimelecha: „Powiększ swe wojsko i wyrusz”.^f

30 A Zebul, książę tego miasta, usłyszał słowa Gaala, syna Ebedy.^g I zapłonął gniewem. **31** To też podstępnie wysłał posłańców do Abimelecha, mówiąc: „Oto Gaal, syn Ebedy, i jego bracia przybyli teraz do Szechem^h i właśnie zgromadzają miasto przeciwko tobie. **32** Wstań więc nocą,ⁱ ty i lud, który jest z tobą, i zacznaj się^j w polu. **33** A rano, skoro tylko zaświeci słońce, wstań wcześniej i rusz pędem przeciwko miastu; a gdy on i lud, który jest z nim, wyruszą przeciwko tobie, zrób z nim, co będzie możliwe dla twej ręki”.

34 Toteż Abimelech i cały lud, który z nim był, wstali nocą i zaczęli się naprzeciw Szechem w czterech oddziałach. **35** Później Gaal,^k syn Ebedy, wyszedł i stanął u wejścia do bramy miasta. Wtedy Abimelech i lud, który z nim był, podnieśli się z zasadzki. **36** Gdy Gaal zobaczył ten lud, natychmiast rzekł do Zebula: „Oto lud schodzi ze szczytów gór”. Lecz Zebul powiedział do niego: „Cienie gór widzisz, jak gdyby to byli ludzie”.^l

37 Później Gaal odezwał się jeszcze raz i rzekł: „Oto lud schodzi ze środka tej ziemi, a jeden oddział idzie drogą koło wielkiego drzewa Meonenim”. **38** Zebul odrzekł mu: „Gdzie teraz jest

ROZDZ. 9

a 1Sm 25:10

2Sm 20:1

1Kl 12:16

b Sdz 6:32

1Sm 12:11

c Sdz 9:41

d Rdz 34:2

e 2Sm 15:4

Ps 10:3

Rz 1:30

f Prz 30:33

g Sdz 9:26

h Joz 21:21

Joz 24:1

Sdz 8:31

i Hi 24:14

j Joz 8:4

k Sdz 9:26

l Sdz 9:32

szpalta 2

a Ps 9:4

Prz 21:24

Jak 3:5

b Sdz 9:28

c Sdz 9:29

d Sdz 9:30

e Sdz 9:26

f Rdz 35:4

Joz 21:21

Joz 24:1

g Sdz 8:31

Sdz 9:1

Sdz 9:6

h Prz 20:18

i Sdz 9:15

j Sdz 9:20

k 1Kl 12:25

l Pwt 29:23

Hi 39:6

Ps 107:34

Jer 17:6

m Sdz 8:33

Sdz 9:4

Sdz 9:27

n Ps 68:14

ta twoja wypowiedź, którą wyrzekłeś;^a „Kim jest Abimelech, żebyśmy mieli mu służyć?”^b Czyż nie jest to ten lud, który odrzuciłeś?^c Idź teraz, proszę, i walcz z nimi”.

39 Gaal wyszedł więc na czele właścicieli ziemskich z Szechem i podjął walkę z Abimelechem. **40** I Abimelech ruszył za nim, a on zaczął przed nim uciekać; i zabici padali licznie aż do wejścia do bramy.

41 I Abimelech dalej mieszkał w Arumie, a Zebul^d wypędził Gaala^e i jego braci, żeby nie mieszkali w Szechem.^f **42** Nazajutrz lud zaczął wychodzić w pole. I doniesiono o tym Abimelechowi.^g **43** Wziął zatem lud i rozdzielił na trzy oddziały,^h i zaczęli się w polu. Potem spojrział, a oto ludzie wychodzili z miasta. Powstał więc przeciw nim i pozabijał ich. **44** I Abimelech oraz oddziały, które z nim były, ruszyli pędem, żeby stanąć u wejścia do bramy miasta, podczas gdy dwa oddziały ruszyły pędem przeciwko wszystkim, którzy byli na polu; i zaczęli ich zabijać.ⁱ **45** I Abimelech walczył z miastem przez cały ten dzień, i zdobył miasto, i pozabijał ludzi, którzy w nim byli,^j po czym zburzył miasto^k i posypał je solą.^l

46 Kiedy o tym usłyszeli wszyscy właściciele ziemscy z wieży w Szechem, natychmiast udali się do podziemia domu El-Berita.^m **47** Potem doniesiono Abimelechowi, że się zebrali wszyscy właściciele ziemscy z wieży w Szechem. **48** Wtedy Abimelech wszedł na górę Calmon,ⁿ on i cały lud, który z nim był. Następnie Abimelech wziął do ręki siekiere i ściał z drzew gałąź, i podniósłszy ją, włożył sobie na ramię, i rzekł do ludu, który

z nim był: „Co widzieliście, że zrobiłem – szybko zróbcie tak jak ja!”^a **49** I cały lud także ściał, każdy po jednej gałęzi dla siebie, i poszli za Abimelechem. Potem obłożyli nimi podziemie i podpalili nad nimi to podziemie, tak iż ponieśli śmierć również wszyscy ludzie z wieży w Szechem, około tysiąca mężczyzn i kobiet.^b

50 Abimelech zaś wyruszył do Tebecu^c i rozbił obóz naprzeciw Tebecu, i go zdobył. **51** Ponieważ w środku miasta była potężna wieża, tam właśnie uciekli wszyscy mężczyźni i kobiety oraz wszyscy właściciele ziemscy z miasta, po czym zamknęli ją za sobą i wspięli się na dach wieży. **52** Wtedy Abimelech dotarł do wieży i zaczął na nią nacierać, i podszedł do samego wejścia do wieży, by ją spalić ogniem.^d **53** Wówczas pewna kobieta zrzuciła górny kamień młyński na głowę Abimelecha i roztrzaskała mu czaszkę.^e **54** Szybko więc zawołał sługę noszącego jego broń i rzekł do niego: „Wyciągnij swój miecz i zadaj mi śmierć,^f żeby czasem nie mówiono o mnie: „Zabiła go kobieta”. Jego sługa natychmiast go przebił, tak iż umarł.^g

55 Gdy mężowie izraelscy zobaczyli, że Abimelech poniósł śmierć, odeszli, każdy do swej miejscowości. **56** Tak to Bóg sprawił, że wróciło zło, które Abimelech uczynił swemu ojcu, zabijając siedemdziesięciu swych braci.^h **57** I całe zło mieszkańców Szechem Bóg sprowadził na ich głowy, żeby spadło na nich przekleństwoⁱ Jotama,^j syna Jerubbaala.^k

10 A po Abimelechu powstał Tola, syn Puy, syna Dody, mąż z Issachara, by wybawić Izraela, i mieszkał on w Szami-

ROZDZ. 9

- a Sdz 7:17
- b Sdz 9:15
Sdz 9:20
- c 2Sm 11:21
- d Sdz 9:48
Sdz 9:49
- e Sdz 4:9
Sdz 5:26
2Sm 11:21
2Sm 20:22
Hi 31:3
- f 1Sm 31:4
- g Ps 37:2
- h Rdz 9:6
Sdz 9:5
Sdz 9:24
1Sm 25:39
Ps 58:10
Ps 94:23
Prz 5:22
Gal 6:7
- i Sdz 9:20
Sdz 9:45
- j Sdz 9:7
- k Sdz 6:32
Sdz 7:1
Sdz 8:35

ROZDZ. 10

- l Sdz 2:16

szpalta 2

- a Joz 17:15
- b Rdz 31:48
Lb 32:29
- c Sdz 5:10
Sdz 12:14
- d Pwt 3:14
- e Pwt 28:15
Sdz 2:11
Sdz 2:19
Sdz 4:1
Sdz 6:1
Neh 9:28
- f Sdz 3:7
Ps 106:36
Ps 106:38
- g Pwt 27:15
Sdz 2:13
1Sm 7:3
- h Sdz 2:12
2Kn 28:23
- i 1Kl 11:33
1Kl 16:31
- j Lb 25:2
Rut 1:15
2Kl 23:13
- k 1Kl 11:5
- l Sdz 16:23
1Sm 5:4
2Kl 1:2
- m Pwt 32:18
2Kn 15:2
- n Kpl 26:18
Pwt 31:17
Sdz 2:14
- o Pwt 28:48
Sdz 4:2
Ps 44:12
- p 1Sm 12:9
- q Lb 33:56
Sdz 3:13
- r Pwt 28:25
2Kn 15:6

rze w górzystym regionie Efraima.^a **2** I sądził Izraela przez dwadzieścia trzy lata, po czym umarł i został pogrzebany w Szamirze.

3 Następnie powstał po nim Jair Gileadczyk^b i sądził Izraela przez dwadzieścia dwa lata.

4 Miał trzydziestu synów, którzy jeździli na trzydziestu dorosłych osłach^c i mieli trzydzieści miast. Nazywają je Chawwot-Jair^d aż po dziś dzień; znajdują się one w ziemi Gilead. **5** Potem Jair umarł i został pogrzebany w Kamonie.

6 A synowie Izraela znowu czynili to, co złe w oczach Jehowy,^e i zaczęli służyć Baalom^f i wizerunkom Asztarte,^g i bogom Syrii,^h i bogom Sydonu,ⁱ i bogom Moabu,^j i bogom synów Ammona,^k i bogom Filistynów.^l Opuścili zatem Jehowę i mu nie służyli.^m **7** Wtedy Jehowa zapłonął gniewem na Izraela,ⁿ tak iż sprzedał^o ich w rękę Filistynów^p i w rękę synów Ammona.^q

8 Oni więc w owym roku rozbili synów Izraela i dotkliwie ich ciemiężyli przez osiemnaście lat – wszystkich synów Izraela po tej stronie Jordanu w ziemi Amorytów, która była w Gileadzie.

9 I synowie Ammona przeprawiali się przez Jordan, by walczyć z Judą i Beniaminem oraz domem Efraima; i Izrael był wielce udrczony.^r **10** I synowie Izraela zaczęli wołać do Jehowy o pomoc,^s mówiąc: „Zgrzeszyliśmy^t przeciwko tobie, gdyż odstąpiliśmy od naszego Boga i służyliśmy Baalom”.^u

11 Wówczas Jehowa rzekł do synów Izraela: „Czyż nie było tak, że gdy Egipcj^v i Amoryci,^w

s Pwt 4:30; Sdz 2:18; Ps 106:44; Ps 107:13; t 1Sm 12:10; u Sdz 2:13; Sdz 3:7; v Wj 14:30; 1Sm 12:8; Ps 78:51; Heb 11:29; w Lb 21:25; Ps 135:11.

i synowie Ammona,^a i Filistyni,^b **12** i Sydończycy,^c i Amalek,^d i Midian^e was ciemieżyli,^f a wy wołaliście do mnie, ja wybawiałem was z ich ręki? **13** Ale wy porzuciliście mnie^g i zaczęliście służyć innym bogom.^h Dlatego już was nie wybawię.ⁱ **14** Idźcie i wołajcie o pomoc do bogów,^j których wybraliście.^k Niech oni was wybawią w czasie waszej udręki! **15** Lecz synowie Izraela powiedzieli do Jehowy: „Zgrzeszyliśmy.^l Ty sam postąp z nami zgodnie ze wszystkim, co jest dobre w twoich oczach.^m Tylko racz nas dzisiaj wyzwolić”.ⁿ **16** I zaczęli usłuchać spośród siebie cudzoziemskich bogów^o i służyć Jehowie,^p tak iż jego dusza^q zniecierpliwiała się z powodu niedoli Izraela.^r

17 Po pewnym czasie synowie Ammona^s zostali zwołani i rozbili obóz w Gileadzie.^t Toteż synowie Izraela zebrali się i rozbili obóz w Micpie.^u **18** A lud oraz książęta Gileadu zaczęli mówić jeden do drugiego: „Który mąż będzie przewodził w walce z synami Ammona?”^v Ten niech zostanie głową wszystkich mieszkańców Gileadu”.^w

11 Jefte^x Gileadczyk^y stał się mocarzem, mężem dzielnym,^z a był on synem kobiety nierządnej,^a Gilead zaś był ojcem Jeftego. **2** I żona Gileada rodziła mu synów. Gdy synowie żony dorośli, zaczęli wypędzać Jeftego i mówić mu: „Nie będziesz miał żadnego dziedzictwa w domu naszego ojca,^b bo jesteś synem innej kobiety”. **3** Toteż Jefte uciekł z powodu swych braci i zamieszkał w ziemi Tob.^c A do Jeftego ściągali próżniacy i wyruszali razem z nim.^d

4 I po jakimś czasie synowie Ammona zaczęli walczyć z Izrae-

ROZDZ. 10

- a Sdz 3:13
- b Sdz 3:31
- c Sdz 3:3
- d Sdz 5:19
- e Sdz 6:3
- f Sdz 6:1
- g Ps 106:42
- h Pwt 32:15
- i 2Krn 15:2
- j Sdz 2:12
- k Lam 3:44
- l Mi 3:4
- m Ps 115:6
- n Iz 45:20
- o Iz 46:7
- p Pwt 32:37
- q 1Kl 18:27
- r Jer 2:28
- s 1Kl 8:46
- t Jer 3:25
- u 1Sm 3:18
- v 1Sm 12:10
- w 2Sm 15:26
- x Pwt 4:29
- y Sdz 10:8
- z Pwt 7:26
- a 2Krn 7:14
- b 2Krn 15:8
- c 2Krn 33:15
- d Pw 20:2
- e Jer 18:8
- f Kpl 26:11
- g Iz 1:14
- h Iz 42:1
- i 2Krn 33:13
- j Ps 106:44
- k Iz 63:9
- l Jer 31:20
- m Sdz 19:38
- n Sdz 3:13
- o Sdz 10:7
- p t Rdz 31:21
- q Lb 32:29
- r u Sdz 11:29
- s v Sdz 11:1
- t w Sdz 11:11
- u Sdz 12:7

ROZDZ. 11

- x 1Sm 12:11
- y Heb 11:32
- z Sdz 12:7
- a Sdz 6:12
- b 2Kl 5:1
- c Joz 2:1
- d 1Kl 6:11
- e Rdz 21:10
- f Pwt 21:15
- g Sdz 11:5
- h 1Sm 22:2

szpalta 2

- a Sdz 10:17
- b Sdz 10:9
- c Sdz 11:3
- d Joz 20:4
- e Sdz 8:14
- f Rdz 26:27
- g Pwt 21:17
- h Sdz 11:2
- i Prz 17:17
- j Lk 17:4
- k Sdz 10:18

lem.^a **5** A gdy synowie Ammona walczyli z Izraelem,^b starsi Gileadu natychmiast poszli, by sprowadzić Jeftego z ziemi Tob.^c

6 I rzekli do Jeftego: „Zechciej przyjść i być naszym dowódcą i walczyć z synami Ammona”.

7 Lecz Jefte powiedział do starszych^d Gileadu: „Czyż to nie wy tak mnie znienawidziliście, że wypędziliście mnie z domu mego ojca?”^e Dlaczego więc przyszliście teraz do mnie, gdy jesteście w udręce?”^f

8 Na to starsi Gileadu odrzekli Jeftemu: „Właśnie dlatego teraz wróciliśmy^g do ciebie, a ty chodź z nami i walcz z synami Ammona, i zostań nam głową wszystkich mieszkańców Gileadu”.^h **9** Jefte powiedział więc do starszych Gileadu: „Jeśli sprowadzacie mnie z powrotem, bym walczył z synami Ammona, i Jehowa faktycznie mi ich wyda,ⁱ to zostanę waszą głową!” **10** A starsi Gileadu rzekli do Jeftego: „Niech Jehowa będzie między nami tym, który słyszy,^j gdybyśmy nie postąpili według twego słowa”.^k **11** Toteż Jefte poszedł ze starszymi Gileadu, a lud ustanowił go nad sobą głową i dowódcą.^l I Jefte wyrzekł wszystkie swe słowa przed obliczem Jehowy^m w Micpie.ⁿ

12 Potem Jefte wyprawił posłańców do króla synów Ammona,^o mówiąc: „Co tobie do mnie,^p żeś wyruszył przeciwko mnie, by walczyć w mojej ziemi?” **13** A król synów Ammona rzekł do posłańców Jeftego: „Otóż Izrael zabrał moją ziemię, gdy wyszedł z Egiptu,^q od Arnonu^r aż po Jabbok i aż po Jordan.^s A teraz zwróćcie mi ją pokojowo”.

i Pwt 7:23; Ps 44:3; Prz 3:6; j Rdz 31:50; 1Sm 12:5; Jer 42:5; k Wj 20:7; Kpl 19:12; l Sdz 11:8; m Pwt 6:13; n Sdz 10:17; Sdz 11:34; o Rdz 19:38; Sdz 10:17; p Joz 22:24; 2Sm 16:10; q Lb 21:24; Prz 19:5; r Lb 21:26; s Pwt 3:16; Pwt 3:17.

14 Ale Jefte jeszcze raz wyprawil posłańców do króla synów Ammona **15** i powiedział do niego:

„Tak rzekł Jefte: „Izrael nie zabrał ziemi moabskiej^a ani ziemi synów Ammona.^b **16** Kiedy bowiem wyszli z Egiptu, Izrael szedł przez pustkowia aż do Morza Czerwonego^c i przybył do Kadesz.^d **17** Potem Izrael wyprawil posłańców do króla Edomu,^e mówiąc: „Proszę, pozwól mi przejść przez twoją ziemię”, lecz król Edomu nie posłuchał. Posłano też do króla Moabu,^f lecz on się nie zgodził. I Izrael mieszkał w Kadesz.^g **18** Gdy poszli dalej przez pustkowia, obeszli ziemię edomską^h i ziemię moabską, tak iż udali się na wschód słońca od ziemi moabskiejⁱ i rozłożyli się obozem w regionie Arnonu; i nie przekroczyli granicy Moabu,^j gdyż Arnon był granicą Moabu.^k

19 „Potem Izrael wyprawil posłańców do Sychona, króla Amorytów, króla Cheszbonu,^l i rzekł Izrael do niego: „Prosimy, pozwól nam przejść przez twą ziemię do mojego miejsca”.^m **20** A Sychon nie czuł się pewny w związku z przejściem Izraela przez jego terytorium i Sychon zebrał cały swój lud, i rozłożył się obozem w Jahacu,ⁿ i ruszył do walki z Izraelem.^o **21** Wtedy Jehowa, Bóg Izraela, wydał Sychona i cały jego lud w rękę Izraela, tak iż ich wybili, a Izrael wziął w posiadanie całą ziemię Amorytów, zamieszkujących tę ziemię.^p **22** Wzięli więc w posiadanie całe terytorium Amorytów od Arnonu aż po Jabbok i od pustkowia aż po Jordan.^q

23 „Toteż Jehowa, Bóg Izraela, wywłaszczył Amorytów przed swoim ludem, Izraelem,^r a ty chciałbyś go wywłaszczyć.

ROZDZ. 11

- a Rdz 19:37
Pwt 2:9
- b Pwt 2:19
Pwt 2:37
2Krn 20:10
- c Lb 14:25
Pwt 1:40
- d Rdz 16:14
Lb 20:1
- e Rdz 36:1
Lb 20:14
Pwt 2:4
- f Rdz 19:37
Pwt 2:9
- g Lb 20:22
- h Lb 21:4
- i Lb 21:11
- j Lb 21:13
- k Lb 22:36
- l Lb 21:21
Pwt 2:26
Joz 13:10
- m Lb 21:22
Pwt 2:27
- n Pwt 2:32
- o Lb 21:23
- p Lb 21:24
Pwt 2:33
Joz 13:15
Joz 13:21
Ps 135:11
- q Pwt 2:36
Joz 12:2
- r Lb 21:26
Neh 9:22

szpalta 2

- a Lb 21:29
1Kl 11:7
Jer 48:7
- b Wj 23:28
Wj 34:11
Lb 33:53
Pwt 7:16
Pwt 9:5
Pwt 18:12
2Krn 20:7
Ps 44:2
- c Lb 22:2
Pwt 23:3
Joz 24:9
- d Lb 21:25
Pwt 2:24
Pwt 3:2
Joz 12:2
Joz 13:10
- e Pwt 2:36
Pwt 3:12
- f Lb 21:26
- g Rdz 18:25
1Sm 24:15
Iz 33:22
- h Sdz 11:14
- i Sdz 3:10
Za 4:6
- j Sdz 10:17
- k Rdz 28:20
Lb 30:2
Pwt 23:21
1Sm 1:11
Kzn 5:4
- l Rdz 28:21
Joz 10:21
- m Sdz 13:5
1Sm 1:11
1Sm 1:22

24 Czyż nie wywłasczysz tego, kogo Kemosz,^a twój bóg, każe ci wywłasczyć? A my wywłasczymy każdego, kogo Jehowa, nasz Bóg, wywłascza przed nami.^b

25 Czyż jesteś lepszy niż Balak, syn Cyppora, król Moabu?^c Czy on kiedykolwiek toczył spór z Izraelem albo czy z nim walczył?

26 Gdy Izrael przez trzysta lat mieszkał w Cheszbonie i jego zależnych miejscowościach^d oraz w Aroerze^e i jego zależnych miejscowościach, jak również we wszystkich miastach, które są nad brzegami Arnonu, dlaczego nie wyrwaliście ich w owym czasie?^f **27** Ja zaś nie zgrzeszyłem przeciw tobie, lecz ty źle się ze mną obchodzisz, walcząc ze mną. Niech Jehowa, Sędzia,^g dzisiaj rozsądzi między synami Izraela a synami Ammona^h”.

28 A król synów Ammona nie słuchał słów, które Jefte do niego posłał.^h

29 I spoczął na Jefcie duch Jehowy,ⁱ tak iż przeszedł on przez Gilead i Manassesa i przeszedł do Micpe w Gileadzie,^j a z Micpe w Gileadzie poszedł dalej do synów Ammona.

30 Potem Jefte złożył Jehowie ślub,^k mówiąc: „Jeśli istotnie wydasz synów Ammona w moją rękę, **31** to wychodzący, który wyjdzie mi naprzeciw z drzwi mojego domu, gdy wrócę w pokój^l od synów Ammona, będzie należał do Jehowy^m i ofiaruję go na całopalenie”.ⁿ

32 Jefte wyruszył więc na synów Ammona, by z nimi walczyć, a Jehowa zaczął ich wydawać w jego rękę. **33** I bił ich od Aroeru aż po Minnit^o – dwadzieścia miast – i aż po Abel-Keramim, urządzając bardzo wielką rzeź.

n Pwt 18:10; 1Sm 1:24; 1Sm 1:28; Ps 66:13; Jer 7:31; o Eze 17:17.

Tak to synowie Ammona zostali pokonani wobec synów Izraela.

34 W końcu Jefte przybył do Micpy^a do swego domu, a oto wyszła mu naprzeciw jego córka, grając na tamburynie i tańcząc!^b A była jego jednym jedynym dzieckiem. Oprócz niej nie miał ani syna, ani córki.

35 Gdy więc ją ujrzał, rozdarł swe szaty^c i rzekł: „Ach, moja córko! Doprawdy, przytłoczyłaś mnie i stałaś się tym, co obłożyłem klątwą. A ja otworzyłem usta do Jehowy i nie mogę tego cofnąć”.^d

36 Lecz ona rzekła do niego: „Mój ojcie, jeśli otworzyłeś swe usta do Jehowy, uczyni ze mną według tego, co wyszło z twych ust,^e ponieważ Jehowa dokonał dla ciebie aktów pomsty na twoich nieprzyjaciółach, synach Ammona”. **37** I jeszcze rzekła do swego ojca: „Niech tak będzie ze mną: Zostaw mnie samą na dwa miesiące i pozwól, że wyruszę i pójde na góry, i będę oplakiwać moje dziewictwo,^f ja i moje towarzyszki”.

38 Wtedy rzekł: „Idź!” Wyprawił ją więc na dwa miesiące; i chodziła wraz ze swymi towarzyszkami, i oplakiwała na górach swe dziewictwo. **39** A po upływie dwóch miesięcy wróciła do ojca, po czym on wykonał ślub, który w związku z nią złożył.^g Toteż nigdy nie współżyła z mężczyzną. I stało się to w Izraelu przepisem: **40** rok w rok córki Izraela przez cztery dni w roku chodziły udzielać pochwał córce Jeftego Gileadczyka.^h

12 Potem mężowie efraimscy zostali zwołani i przeprawili się na północ, i powiedzieli do Jeftego: „Dlaczego się przeprawiłeś, by walczyć z synami

ROZDZ. 11

a Sdz 10:17
Sdz 11:11

b Wj 15:20
1Sm 18:6
Ps 68:25

c Rdz 37:34

d Ps 15:4
Ps 76:11
Mt 5:33

e Sdz 11:30
Sdz 11:31
Ef 6:1
Kol 3:20

f Rdz 24:16
Rdz 30:23
Rut 4:14
1Sm 1:6

g 1Sm 1:22
1Sm 1:24

h 1Ko 7:34
1Ko 7:37

szpalta 2

ROZDZ. 12

a Prz 8:1
Prz 8:13
Prz 16:18
Jak 3:16

b Sdz 14:15
Sdz 15:6
2Kn 25:10

c Sdz 11:6
Sdz 11:9

d Sdz 9:17
1Sm 19:5
1Sm 28:21
2Sm 23:17
Hi 13:14
Ps 119:109

e Sdz 11:29

f Pwt 3:12
Pwt 3:13

g Joz 2:7
Sdz 3:28
Sdz 7:24

h Mt 26:73

i Prz 16:5
Prz 17:19
Kzn 10:12

j Sdz 2:16

k Joz 19:10
Joz 19:15

Ammona, a nie wezwaleś nas, byśmy poszli z tobą?^a Ogniem spalimy twój dom nad tobą”.^b

2 Ale Jefte rzekł do nich: „Stałem się szczególnym przeciwnikiem synów Ammona, ja i mój lud.^c I wołałem do was o pomoc, lecz wyście mnie nie wybawili z ich ręki. **3** Gdy zobaczyłem, że nie jesteś wybawcą, postanowiłem wziąć swą duszę we własną dłoń^d i wyruszyć przeciw synom Ammona.^e Wtedy Jehowa wydał ich w moją rękę. Dlaczego więc wyruszyliście dziś przeciwko mnie, by walczyć ze mną?”

4 Jefte natychmiast zebrał wszystkich mężów Gileadu^f i walczył z Efraimem; i mężowie Gileadu pobili Efraima, bo ci mówili: „Jesteście uciekinierami z Efraima, Gileadzie, pośród Efraima, pośród Manasse’a”. **5** I Gilead zdobył przed Efraimem brody Jordanu;^g a gdy uciekinierzy efraimscy mówili: „Pozwól mi przejść”, wtedy mężowie z Gileadu mówili do każdego: „Czy jesteś Efraimitą?” Gdy odpowiadał: „Nie!”, **6** mówili do niego: „Powiedz, prosimy: Szibbolet”.^h A on mówił: „Sibbolet”, gdyż nie potrafił wymówić tego słowa poprawnie. Wówczas chwytali go i zabijali przy brodach Jordanu. Tak w owym czasie padło z Efraima czterdzieści dwa tysiące.ⁱ

7 I Jefte sędził Izraela przez sześć lat, po czym Jefte Gileadczyk umarł i został pogrzebany w swoim mieście, w Gileadzie.

8 A po nim zaczął sędzić Izraela^j Iban z Betlejem.^k **9** I miał on trzydziestu synów i trzydzieści córek. Posłał na zewnątrz i sprowadził z zewnątrz trzydzieści córek dla swych synów. I sędził Izraela przez siedem lat.

10 Potem Ibcan umarł i został pogrzebany w Betlejem.

11 A po nim zaczął sędzić Izraela Elon Zebulonita.^a I sędził Izraela dziesięć lat. **12** Potem Elon Zebulonita umarł i został pogrzebany w Ajjalon, w ziemi Zebulona.

13 A po nim zaczął sędzić Izraela Abdon, syn Hillela Piratonity.^b **14** I miał on czterdziestu synów i trzydziestu wnuków, którzy jeździli na siedemdziesięciu dorosłych osłach.^c I sędził Izraela osiem lat. **15** Potem Abdon, syn Hillela Piratonity, umarł i został pogrzebany w Piratonie w ziemi Efraima, na górze Amalekity.^d

13 I synowie Izraela znowu zaczęli czynić to, co złe w oczach Jehowy,^e toteż Jehowa wydał ich na czterdzieści lat w rękę Filistynów.^f

2 Tymczasem był pewien mieszkaniec Cory^g z rodziny Danitów,^h imieniem Manoach.ⁱ A jego żona była niepełna i dotąd nie urodziła dziecka.^j **3** Po jakimś czasie kobiecie też ukazał się anioł Jehowy^k i rzekł do niej: „Oto jesteś niepełna i jeszcze nie rodziłaś. Będziesz jednak brzemienna i urodzisz syna.” **4** Proszę więc, miej się na baczności i nie pij wina ani odurzającego napoju,^m nie jedz też nic nieczystego.ⁿ **5** Bo oto będziesz brzemienna i urodzisz syna, a po jego głowie nie może przejść brzytwa,^o gdyż od wyjścia z łona chłopiec ten będzie nazirejczykiem^p Bożym;^q i właśnie on obejmie przewodnictwo w wybawianiu Izraela z ręki Filistynów.”^r

6 Potem ta kobieta poszła i powiedziała do swego męża: „Przyszli do mnie mąż prawdziwego Boga, a jego wygląd był podobny

ROZDZ. 12

- a Rdz 30:20
Joz 19:10
Sdz 5:14
- b Sdz 12:15
2Sm 23:30
1Kn 27:14
- c Sdz 5:10
Sdz 10:4
- d Rdz 36:12
Wj 17:16
Lb 13:29
1Sm 15:2

ROZDZ. 13

- e Sdz 2:11
Sdz 2:19
Sdz 10:6
- f Wj 13:17
Joz 13:2
Joz 13:3
Sdz 10:7
1Sm 12:9
- g Joz 15:33
Joz 19:41
2Kn 11:10
- h Rdz 49:16
Pwt 33:22
Joz 19:40
- i Sdz 16:31
- j Rdz 16:1
Rdz 25:21
Lk 1:7
- k Rdz 16:7
Lk 1:11
- l Rdz 18:10
1Sm 1:20
2Kl 4:16
Lk 1:13
- m Lb 6:3
Lk 1:15
- n Kpl 11:27
Kpl 11:47
- o Lb 6:5
1Sm 1:11
- p Lb 6:2
Sdz 16:17
- q Lk 1:15
- r Sdz 2:16
Sdz 13:1
Neh 9:27

szpalta 2

- a Mt 28:3
Dz 6:15
- b Rdz 28:17
Wj 3:6
Dn 8:17
- c Rdz 32:29
Sdz 13:17
Sdz 13:18
- d Sdz 13:3
- e Sdz 13:4
- f Wj 4:10
Sdz 6:15
- g Prz 3:6
Prz 16:20
- h Pwt 4:9
Pwt 6:7
- i Ps 65:2
Ps 66:19
- j 1Ko 11:3
Ef 5:24
1Pt 3:5
- k Sdz 13:3
- l Sdz 13:5

do wyglądu anioła prawdziwego Boga,^a napawający wielkim łem.^b I nie zapytałam go, skąd jest, on też nie powiedział mi, jakie jest jego imię.^c **7** Lecz rzekł do mnie: „Oto będziesz brzemienna i urodzisz syna.”^d Nie pij więc wina ani odurzającego napoju i nie jedz nic nieczystego, gdyż chłopiec ten będzie nazirejczykiem Bożym od wyjścia z łona aż do dnia swej śmierci.”^e

8 I Manoach zaczął upraszać Jehowę i mówić: „Wybacz mi, Jehowo.^f Niech mąż prawdziwego Boga, niedawno przez ciebie przysłany, znowu do nas przyjdzie i pouczy nas,^g co mamy czynić z dzieckiem, które się urodzi.”^h **9** Toteż prawdziwy Bóg wysłuchał głosu Manoachaⁱ i anioł prawdziwego Boga znowu przyszedł do tej kobiety, gdy siedziała w polu, a Manoacha, jej męża, nie było przy niej. **10** Kobieta natychmiast pośpieszyła się i pobiegła, powiedziała męża,^j i rzekła do niego: „Oto ukazał mi się mąż, który w owym dniu przyszedł do mnie.”^k

11 Wtedy Manoach wstał i poszedł ze swą żoną, i przyszedłszy do tego męża, powiedział do niego: „Czy jesteś mężem, który rozmawiał z tą kobietą?”^l na co on rzekł: „Jestem”. **12** Wówczas Manoach powiedział: „Niech więc sprawdzą się twoje słowa. Jaki tryb życia będzie prowadzić to dziecko i czym się będzie zajmować?”^m **13** Anioł Jehowy rzekł zatem do Manoacha: „Wszystkiego, o czym wspomniałem tej kobiecie, ma się ona wystrzegać.”ⁿ **14** Niech nie je niczego, co pochodzi z winnej latorośli, i niech nie pije wina ani

m Rdz 18:19; Sdz 13:8; Prz 22:6; Ef 6:4; n Sdz 13:4.

odurzającego napoju,^a niech też nie je nic nieczystego.^b Niech zachowuje wszystko, co jej nakazałem”.^c

15 A Manoach powiedział do anioła Jehowy: „Pozwól, proszę, że cię zatrzymamy i przyrzadzimy dla ciebie kozłą z kóz”.^d

16 Lecz anioł Jehowy rzekł do Manoacha: „Jeśli mnie zatrzymasz, nie będę spożywał twego chleba; lecz jeśli chcesz złożyć Jehowie całopalenia,^e to możesz je złożyć”. Bo Manoach nie wiedział, że to anioł Jehowy.

17 Potem Manoach powiedział do anioła Jehowy: „Jakie jest twoje imię,^f żebyśmy mogli cię uhonorować, gdy twoje słowo się sprawdzi?”

18 Jednakże anioł Jehowy rzekł do niego: „Czemuż miałbyś pytać o moje imię, skoro jest ono zdumiewające?”

19 I Manoach wziął kozłą z kóz oraz ofiarę zbożową, i złożył to na skale Jehowie.^g A On czynił coś zdumiewającego, Manoach zaś i jego żona się przyglądali. **20** Kiedy więc płomień wzniósł się z ołtarza ku niebu, anioł Jehowy wzniósł się z płomieniem ołtarza, a Manoach i jego żona się przyglądali.^h Natychmiast padli twarzą na ziemię.ⁱ **21** I anioł Jehowy już się więcej nie ukazał Manoachowi i jego żonie. Wtedy Manoach poznał, że był to anioł Jehowy.^j **22** Toteż Manoach powiedział do swej żony: „Niechybnie umrzemy,^k gdyż widzieliśmy Boga”.^l **23** Lecz jego żona rzekła do niego: „Gdyby Jehowa miał upodobanie tylko w tym, by nas uśmiercić, nie przyjąłby z naszej ręki całopalenia ani ofiary zbożowej^m i nie pokazałby nam tego wszystkiego, i nie dałby nam teraz usłyszeć czegoś takiego”.ⁿ

ROZDZ. 13

- a Lb 6:3
- b Kpl 11:27
Kpl 11:47
- c Pwt 12:32
- d Rdz 18:5
Rdz 18:7
Sdz 6:18
Heb 13:2
- e Sdz 6:26
- f Rdz 32:29
Sdz 13:6
- g Sdz 6:20
- h Dz 1:9
- i Rdz 17:3
1Kn 21:16
Mt 17:6
- j Sdz 6:22
- k Sdz 6:23
- l Rdz 16:7
Rdz 16:13
Rdz 32:24
Rdz 32:30
Wj 33:20
Jn 1:18
- m Rdz 4:4
Sdz 13:16
- n Ps 25:14
Prz 3:32

szpalta 2

- a Heb 11:32
- b 1Sm 3:19
Łk 1:80
Łk 2:52
- c Sdz 18:12
- d Sdz 18:11
- e Joz 15:33
- f Sdz 3:10
Sdz 6:34
Sdz 11:29
1Sm 11:6
Mt 4:1

ROZDZ. 14

- g Joz 15:10
Joz 19:43
- h Rdz 21:21
Rdz 34:4
Rdz 38:6
- i Wj 34:16
Pwt 7:3
Neh 13:27
1Ko 7:39
- j Rdz 34:14
1Sm 14:6
1Sm 17:26
1Sm 31:4
2Sm 1:20
- k Joz 11:20
1Kl 12:15
- l Pwt 28:48
Sdz 13:1
Sdz 15:11
- m Sdz 14:1
- n Sdz 13:25
Za 4:6
- o Sdz 14:2
- p Rdz 24:67
Mt 12:24

24 Później ta kobieta urodziła syna i nadała mu imię Samson;^a a chłopiec rósł i Jehowa mu błogosławił.^b **25** Po pewnym czasie w Machane-Dan,^c między Corą^d a Esztaolem,^e zaczął go pobudzać duch Jehowy.^f

14 Potem Samson udał się do Timny^g i zobaczył w Timnie pewną kobietę z córek Filistynów. **2** Poszedł więc i rzekł do swego ojca i do swej matki, mówiąc: „Widziałem w Timnie pewną kobietę z córek Filistynów; weźcie mi ją za żonę”.^h **3** Lecz jego ojciec i matka powiedzieli mu: „Czy wśród córek twoich braci i pośród całego mego ludu nie ma kobiety; że chcesz wziąć sobie żonę od nieobrzezanych Filistynów?”ⁱ Jednakże Samson powiedział do swego ojca: „Weź mi właśnie ją, gdyż w moich oczach właśnie ona jest odpowiednia”. **4** A jego ojciec i matka nie wiedzieli, iż było to od Jehowy,^k że szukał on sposobności przeciw Filistynom, bo w owym czasie Filistyni sprawowali władzę nad Izraelem.^l

5 Toteż Samson udał się ze swym ojcem i swą matką do Timny.^m Kiedy dotarł aż do winnic Timny, oto rycząc, wybiegł mu naprzeciw młody grzywiasty lew. **6** Wtedy zaczął nań oddziaływać duch Jehowy,ⁿ tak iż rozdarł go na dwoje, jak się rozdziera na dwoje koziołka, a nie miał nic w ręce. I nie powiedział ojcu ani matce, co uczynił. **7** I poszedł dalej, i zaczął rozmawiać z tą kobietą; i w oczach Samsona w dalszym ciągu była ona odpowiednia.^o

8 A po jakimś czasie wrócił, by wziąć ją do domu.^p I zobaczył, by obejrzeć ścierwo lwa, a tam w trupie lwa był rój pszczoł

oraz miód.^a **9** Naskrobał go więc sobie w dłoń i szedł dalej, a idąc, jadł.^b Gdy znowu przyszedł do ojca i matki, od razu dał im trochę i zaczęli jeść. A nie powiedział im, że ten miód wyskrobał z trupa owego lwa.

10 I jego ojciec poszedł do tej kobiety, a Samson urządził tam ucztę;^c tak bowiem zwykli czynić młodzieńcy. **11** A gdy go ujrżeli, natychmiast wzięli trzydziestu druhów, żeby mu towarzyszyli. **12** Wtedy Samson rzekł do nich: „Pozwólcie, proszę, że zadam wam zagadkę.^d Jeśli w ciągu siedmiu dni^e tej ucztę istotnie podacie mi jej wyjaśnienie i faktycznie ją rozwiążecie, to dam wam trzydzieści szat spodnich i trzydzieści kompletów odzieży.^f **13** Ale jeśli nie zdołacie podać mi jej wyjaśnienia, to wy mi dacie trzydzieści szat spodnich i trzydzieści kompletów odzieży”. Odrzekli mu: „Zadaj swoją zagadkę i niechbyśmy ją usłyszeli”. **14** Powiedział więc im:

„Z pożerającego^g wyszło coś do jedzenia,
a z silnego wyszło coś słodkiego”.^h

I przez trzy dni nie potrafili podać wyjaśnienia tej zagadki. **15** A czwartego dnia zaczęli mówić do żony Samsona: „Obalamuś swego męża, żeby nam podał wyjaśnienie zagadki.ⁱ W przeciwnym razie spalimy ogniem ciebie i dom twego ojca.^j Czy po to nas tu zaprosiliście, by zabrać nasze mienie?”^k **16** To też żona Samsona zaczęła przed nim płakać^l i mówić: „Ty mnie tylko nienawidzisz i wcale mnie nie kochasz.^m Zadałeś zagadkę synom mego ludu,ⁿ lecz mnie nie podałeś jej wyjaśnienia”. Odrzekł jej: „Przecież nie podałem jej wyjaśnienia własnemu ojcu

ROZDZ. 14

a Rdz 43:11
Wj 3:8
Pwt 32:13
Prz 24:13
Mt 3:4

b 1Sm 14:27
Prz 25:16

c Rdz 29:22
Mt 22:4

d Ps 49:4
Ps 78:2
Prz 1:6
Eze 17:2

e Rdz 29:27

f Rdz 45:22
Sdz 14:19
2Kl 5:5
2Kl 5:22

g Sdz 14:8

h Sdz 14:9

i Sdz 16:5

j Sdz 12:1
Sdz 15:6

k Prz 28:20

l Prz 27:15

m Sdz 16:15

n Sdz 14:14

szpalta 2

a Sdz 14:9

b Sdz 16:16
Prz 19:13
Prz 21:19
Łk 11:8

c Sdz 16:18
Prz 6:18
Prz 25:9

d Sdz 15:1

e Sdz 14:14

f Sdz 14:15

g Sdz 14:14

h Sdz 13:25
Sdz 14:6
Sdz 15:14
1Ko 12:4

i Joz 13:3
Sdz 1:18
Jer 47:5

j Sdz 14:13

k Sdz 14:2

l Sdz 14:11
Sdz 15:2

ROZDZ. 15

m Rdz 38:17
1Sm 16:20
Łk 15:29

n Sdz 14:18

o Sdz 14:17

p Sdz 14:11
Sdz 14:20

q Sdz 14:4
Sdz 15:5

i własnej matce,^a a miałbym ją wyjaśnić tobie?” **17** Lecz ona płakała przed nim przez siedem dni trwania ich uczt, a w siódmym dniu podał jej w końcu wyjaśnienie, gdyż na niego nalegała.^b Wtedy podała wyjaśnienie tej zagadki synom swego ludu.^c **18** I mieszkańcy miasta powiedzieli do niego w siódmym dniu, zanim poszedł do wewnętrznej komnaty:^d

„Cóż jest słodsze od miodu
i cóż jest silniejsze od lwa?”^e

On zaś rzekł do nich:

„Gdybyście nie orali moją jałówką,^f
nie rozwiązałibyście mojej zagadki”.^g

19 I zaczął na niego oddziaływać duch Jehowy,^h udał się więc do Aszkelonuⁱ i spośród nich zabił trzydziestu mężczyzn, i wziawszy to, co z nich ściągnął, dał komplety tym, którzy podali wyjaśnienie zagadki.^j I dalej płonął gniewem, i poszedł do domu swego ojca.

20 A żona Samsona^k dostała się jego družbie,^l który mu towarzyszył.

15 Po jakimś czasie, w dniach żniwa pszenicy, Samson odwiedził swą żonę, wziawszy ze sobą kozłę^m z kóz. Rzekł więc: „Chciałbym wejść do mej żony do wewnętrznej komnaty”.ⁿ A jej ojciec nie pozwolił mu wejść. **2** Lecz jej ojciec rzekł: „Powiedziałem sobie: „Ty ją z pewnością znienawidziłeś”.^o Dlatego dałem ją twemu družbie.^p Czy jej młodsza siostra nie jest lepsza od niej? Niech ona, proszę, będzie twoja zamiast tamtej”. **3** Jednakże Samson rzekł do nich: „Tym razem będę wolny od winy wobec Filistynów, jeśli wyrządzą im szkodę”.^q

4 I Samson poszedł, i nalał trzysta lisów,^a i wzięwszy pochodnie, wiązał ogon do ogona, i wkładał po jednej pochodni między dwa ogony, dokładnie pośrodku. **5** Następnie zapalił pochodnie i wypuścił je na filistyńskie pola ze zbożem na pniu. Tak podpalił wszystko – od snopa do zboża na pniu, a także winnice oraz sady oliwne.^b

6 I Filistyni zaczęli mówić: „Kto to zrobił?” Potem rzekli: „Samson, zięć Timnity, gdyż ten wziął jego żonę i dał ją jego družbie”.^c Wtedy Filistyni poszli i spalili ogniem ją i jej ojca.^d **7** Samson zaś powiedział im: „Skoro tak robicie, to nie pozostaje mi nic innego, jak tylko pomścić się na was” – a potem przestanę”. **8** I zaczął ich bić, i rzucał nogi na uda, tak iż sprawił wielką rzeź, po czym zszedł w dół i zamieszkał w rozpadlinie urwistej skały Etam.^f

9 Później Filistyni^g wyruszyli i rozłożyli się obozem w Judzie,^h i zaczęli krążyć po Lechi.ⁱ **10** Wtedy mężowie judzcy powiedzieli: „Dlaczego wyruszyliście przeciwko nam?”, na co odrzekli: „Wyruszyliśmy związać Samsona, żeby postąpić z nim tak, jak on postąpił z nami”. **11** Toteż trzy tysiące mężów judzkich zeszło do rozpadliny urwistej skały Etam^j i rzekło do Samsona: „Czy nie wiesz, że Filistyni sprawują władzę nad nami?”^k Cóż więc znaczy to, co nam uczyniłeś?” Wtedy im powiedział: „Jak oni postąpili ze mną, tak ja postąpiłem z nimi”.^l **12** Lecz oni rzekli do niego: „Zeszliśmy w dół po to, by cię związać i wydać w rękę Filistynów”. Samson odrzekł im: „Przysięgnijcie mi, że sami nie targniecie się na mnie”. **13** I rzekli do niego:

ROZDZ. 15

- a** PnP 2:15
Lam 5:18
b 2Sm 14:30
c Sdz 14:11
Sdz 14:20
Sdz 15:2
d Pwt 9:5
Sdz 12:1
Sdz 14:15
Prz 22:8
e Rdz 9:6
Lb 35:16
Sdz 14:4
f Sdz 15:11
g Joz 13:2
Sdz 14:4
h Joz 15:20
i Sdz 15:17
Sdz 15:19
2Sm 23:11
j Sdz 15:8
k Pwt 28:48
Sdz 13:1
Sdz 14:4
Ps 106:41
l Kpl 24:17
Sdz 1:7
Sdz 15:7

szpalta 2

- a** Sdz 16:11
b Kzn 7:8
Mi 7:8
c Sdz 13:25
Sdz 14:6
Za 4:6
d Sdz 16:9
Sdz 16:12
e Kpl 26:8
Joz 23:10
1Sm 14:6
f Sdz 16:30
g Sdz 15:9
h Ps 3:7
Ps 18:31
Ps 44:3
i Sdz 14:3
1Sm 17:26
2Sm 1:20
j Rdz 21:19
Wj 17:6
Mt 19:26
k Rdz 45:27
1Sm 30:12
Iz 40:29
l Ps 34:6
Ps 120:1
m Rdz 49:16
Sdz 2:16
Sdz 13:1
Sdz 13:5
Sdz 16:31
Neh 9:27
Heb 11:32

ROZDZ. 16

- n** Joz 13:3
Joz 15:47
o Joz 2:1
Sdz 14:4
p Ps 118:11

„Nie, lecz tylko cię zwiążemy i wydamy w ich rękę; ale my na pewno cię nie uśmiercimy”.

Toteż związali go dwoma nowymi powrozami^a i wyprowadzili z urwistej skały. **14** I doszedł aż do Lechi, a Filistyni wykrzykiwali z radości, że go spotkali.^b I zaczął na niego oddziaływać duch Jehowy,^c i powrozy na jego ramionach stały się jak lniane nici przypalone ogniem,^d tak iż opadły pęta z jego rąk. **15** A on znalazł wilgotną szczękę osła i wyciągnąwszy rękę, wziął ją, i zabił nią tysiąc mężczyzn.^e **16** Potem Samson rzekł:

„Szczęką osła – jeden stos, dwa stosy!

Szczęką osła zabiłem tysiąc mężczyzn”.^f

17 A gdy przestał mówić, natychmiast wyrzucił tę szczękę ze swej ręki i nazwał to miejsce Ramat-Lechi.^g **18** Był już bardzo spragniony i zaczął wołać do Jehowy, mówiąc: „Ty dałeś to wielkie wybawienie do ręki twojego slugi,^h a ja miałbym teraz umrzeć z pragnienia i wpaść w rękę nieobrzezanych?”ⁱ **19** Bóg rozszczepił więc wgłębienie w kształcie moździerza, które było w Lechi, i wypłynęła z niego woda,^j i on zaczął pić, po czym wrócił mu duch,^k tak iż odzyskał siły.^l Dlatego nadał mu nazwę En-Hakore; jest ono w Lechi aż po dziś dzień.

20 I sądził Izraela za dni Filistynów przez dwadzieścia lat.^m

16 Pewnego razu Samson poszedł do Gazyⁿ i zobaczył tam kobietę nierządną, i wszedł do niej.^o **2** I powiadomiono Gazejczyków: „Przyszedł tu Samson”. Otoczyli go^p więc i przez całą noc czyhali na niego

w bramie miasta.^a I całą noc zachowywali się cicho, mówiąc: „Gdy tylko zaświta ranek, zabijemy go”.^b

3 Jednakże Samson leżał do północy, a o północy wstał i chwycił wrota bramy miejskiej^c oraz dwa boczne słupy, i wyrwał je razem z zasuwą, i włożywszy je sobie na ramiona, zaniósł^d je na szczyt góry, która jest naprzeciw Hebronu.^e

4 A potem zakochał się w kobiecie imieniem Dalila,^f z doliny Sorek. **5** I zaczęli do niej przychodzić filistyńscy władcy sojusznicy^g i mówić jej: „Obala-muś^h go i zobacz, w czym tkwi jego wielka moc i czym możemy go przemóc, i czym moglibyśmy go związać, żeby go ujarzmić; my zaś damy ci każdy po tysiąc sto srebrników”.ⁱ

6 Później Dalila rzekła do Samsona: „Powiedźże mi, proszę, w czym tkwi twoja wielka moc i czym można cię związać, by cię ujarzmić?”^j **7** Wtedy Samson powiedział jej: „Jeśli mnie zwiążą siedmioma jeszcze wilgotnymi ścięgnami,^k których nie wysuszone, to osłabnę i będę jak zwykły człowiek”. **8** Toteż filistyńscy władcy sojusznicy^l przynieśli jej siedem jeszcze wilgotnych ścięgien, których nie wysuszone. Później związała go nimi. **9** A czyhający w zasadzce siedzieli w jej wewnętrznej izbie,^m ona zaś odezwała się do niego: „Filistyniⁿ są nad tobą, Samsonie!” Wtedy on rozerwał ścięgna, jak się rozrywa sznurek skrecony z paku, gdy poczuje ogień.^o I nie poznano jego mocy.^p

10 Dalila^q rzekła zatem do Samsona: „Oto zakpiłeś ze mnie, żeby mnie okłamać.^r Powiedz mi teraz, proszę, czym można cię związać”. **11** Powiedział jej

ROZDZ. 16

- a Dz 9:24
- 2Ko 11:32
- b Sdz 15:10
- c Rdz 22:17
- Rdz 24:60
- d Za 4:6
- e Rdz 23:2
- Joz 15:13
- Joz 21:11
- Sdz 1:10
- f Sdz 16:18
- g Joz 13:3
- Sdz 3:3
- h Sdz 14:15
- i Wj 23:8
- Lb 22:17
- Sdz 16:18
- Prz 17:23
- Kzn 7:7
- Mt 26:15
- 1Tm 6:10
- j Ps 12:2
- Mt 7:5
- k Rdz 32:32
- Hi 10:11
- l Joz 13:3
- m Sdz 16:12
- n Joz 13:1
- Joz 13:2
- Sdz 14:4
- o Sdz 15:14
- p Sdz 16:5
- q Sdz 16:4
- r Sdz 16:7
- Sdz 16:13
- Sdz 16:15

szpalta 2

- a Sdz 16:9
- b Sdz 15:14
- c Sdz 16:7
- Sdz 16:11
- d Sdz 16:5
- e Kpl 13:48
- f Sdz 16:9
- g Sdz 14:16
- h Sdz 16:7
- Sdz 16:11
- Sdz 16:13
- i Sdz 14:17
- Lk 11:8
- j Prz 21:19
- Prz 25:24
- Prz 27:15
- Lk 11:8
- k Sdz 14:17
- Mt 7:5
- l Lb 6:5
- Sdz 13:5
- 1Sm 1:11
- m Sdz 13:7
- n Prz 13:3
- o Joz 13:3
- Sdz 3:3
- Sdz 16:5
- Sdz 16:30
- 1Sm 5:8
- 1Sm 6:4
- 1Sm 29:2
- 1Kn 12:19
- p Sdz 14:17
- Sdz 16:17
- Prz 25:9
- Jer 9:4
- Mt 7:5

więc: „Jeśli mnie zwiążą nowymi powrozami, których jeszcze nie używano do żadnej pracy, to osłabnę i będę jak zwykły mężczyzna”. **12** Toteż Dalila wzięła nowe powrozy i związała go nimi, i rzekła do niego: „Filistyni nad tobą, Samsonie!” Przez cały ten czas czyhający w zasadzce siedzieli w wewnętrznej izbie.^a Wtedy on zerwał je ze swych ramion jak nić.^b

13 Potem Dalila powiedziała do Samsona: „Do tej pory kpiłeś ze mnie, żeby mnie okłamywać.^c Powiedźże mi, czym można cię związać”.^d Wówczas rzekł jej: „Jeśli spleciesz siedem warkoczy mojej głowy z nicią osnowy”.^e

14 Toteż przytwardziła je kołkiem, po czym powiedziała do niego: „Filistyni nad tobą, Samsonie!”^f On więc zbudził się ze snu i wyrwał kołek tkacki oraz nić osnowy.

15 Wtedy rzekła do niego: „Jak śmiesz mówić: „Kocham cię”,^g skoro twoje serce nie jest ze mną? Już trzy razy zakpiłeś ze mnie i nie powiedziałeś mi, w czym jest twoja wielka moc”.^h **16** A ponieważ przez cały czas wywierała na niego naciskⁱ swymi słowami i mu się naprzykrzała, jego dusza zniecierpliwiła się aż na śmierć.^j

17 W końcu otworzył przed nią całe swe serce^k i powiedział jej: „Brzytwa^l nigdy nie przeszła po mej głowie, gdyż od wyjścia z łona matki jestem nazirejczykiem Bożym.^m Gdyby mi zgolono włosy, moja moc odeszłaby ode mnie i naprawdę bym osłabł, i byłbym jak wszyscy inni ludzie”.ⁿ

18 Gdy Dalila zobaczyła, że otworzył przed nią całe swe serce, natychmiast posłała i zawołała filistyńskich władców sojuszników,^o mówiąc: „Przyjdźcie teraz, bo otworzył przede mną całe swe serce”.^p I filistyńscy

władcy sojusznicy przyszedli do niej, żeby przynieść w swym reku pieniądze.^a **19** A ona potem uspiła go na swych kolanach. Następnie przywołała pewnego mężczyznę i kazała mu ściąć siedem warkoczy z jego głowy, po czym zaczęła pokazywać, że go ujarzmiła; i jego moc odchodziła od niego. **20** Wtedy powiedział: „Filistyni nad tobą, Samsonie!” Wówczas zbudził się ze snu i rzekł: „Wydję jak poprzednio^b i się oswobodzę”. Lecz nie wiedział, że Jehowa go opuścił.^c **21** Toteż Filistyni pochwycili go i wylupili mu oczy,^d i sprowadzili go do Gazy,^e i zakuli go w podwójne mlecze^f w więzieniu.^h **22** Tymczasem włosy na jego głowie zaraz po zgoleniu zaczęły bujnie odrastać.ⁱ

23 A filistyńscy władcy sojusznicy zebrali się, by złożyć wielką ofiarę Dagonowi,^j swemu bogu, i by się weselić, i mówili: „Nasz bóg wydał w naszą rękę Samsona, naszego nieprzyjaciela!”^k **24** Kiedy lud go zobaczył, od razu zaczęli wysławiać swego boga,^l „gdyż – jak rzekli – nasz bóg wydał w naszą rękę naszego nieprzyjaciela^m i pustoszyiciela naszej ziemi,ⁿ i tego, który mnożył liczbę naszych zabitych”.^o

25 A ponieważ ich serce było wesołe,^p zaczęli mówić: „Zawołajcie Samsona, żeby nas trochę zabawił”.^q Zawołali więc Samsona z więzienia, by dokazywał przed nimi;^r i postawili go między kolumnami. **26** Wtedy Samson powiedział do chłopca, który trzymał go za rękę: „Pozwól mi dotknąć kolumn, na których jest osadzony ten dom, i daj mi się o nie oprzeć”. **27** (A dom był pełen mężczyzn i kobiet i znajdowali się tam wszyscy filis-

ROZDZ. 16

- a Sdz 16:5
Mt 26:15
- b Sdz 16:9
Sdz 16:12
Sdz 16:14
- c Lb 14:42
1Sm 18:12
2Kń 15:2
- d 1Sm 11:2
2Kl 25:7
- e Sdz 16:1
- f 2Kń 33:11
Mk 9:42
- h Rdz 39:20
2Kl 17:4
- i Lb 6:5
Sdz 13:5
- j 1Sm 5:4
- k Pwt 32:27
Sdz 13:5
- l Ps 135:15
Dn 5:4
1Ko 8:5
- m Sdz 15:10
- n Sdz 15:5
- o Sdz 15:8
Sdz 15:16
- p 2Sm 13:28
- q Prz 14:13
Mt 27:29
- r Hl 30:9
Ps 35:15
Ps 69:12
Heb 11:36

szpalta 2

- a Sdz 16:18
- b Sdz 16:25
- c Heb 11:32
- d Ps 50:15
Ps 91:15
- e Ps 74:18
Jer 15:15
- f Sdz 14:6
Sdz 14:19
Sdz 15:14
- g Sdz 16:21
Ps 58:10
Ps 143:12
- h Eze 18:4
Mt 10:28
Obj 12:11
- i Sdz 16:27
Hl 31:3
- j Sdz 14:19
Sdz 15:8
Sdz 15:15
- k Sdz 13:2
Sdz 13:25
- l Joz 19:41
- m Sdz 13:8
- n Rdz 49:16
Sdz 2:16
Sdz 15:20

ROZDZ. 17

- o Joz 17:15
Sdz 10:1
- p 1Sm 14:24
1Sm 26:19
- q Wj 20:12
Wj 20:15
Kpl 6:4
- r Prz 19:18
- s Kpl 6:4

tyńscy władcy sojusznicy;^a na dachu zaś było około trzech tysięcy mężczyzn i kobiet, przyglądających się, jak Samson ich zabawia).^b

28 I Samson^c zawołał do Jehowy,^d i rzekł: „Wszzechwładny Panie, Jehowo, wspomnij na mnie,^e proszę, i umocnij^f mnie, proszę, choćby ten jeden raz, prawdziwy Boże, i daj mi się pomścić na Filistynach pomstą za jedno z dwojga moich oczu”.^g

29 Wtedy Samson wsparł się o dwie środkowe kolumny, na których był osadzony ten dom, i chwycił je, jedną swą prawą, a drugą swą lewą ręką. **30** I rzekł Samson: „Niech moja dusza umrze^h razem z Filistynami”. Potem napreżył się z mocą i dom zaczął się walić na władców sojusznicznych i na cały lud, który w nim był,ⁱ tak iż martwych – tych, których uśmiercił w chwili swej śmierci – było więcej niż tych, których uśmiercił za swego życia.^j

31 Później jego bracia i wszyscy domownicy jego ojca przyszedli i podnieśli go, i zabrawszy, pogrzebali między Cora^k a Esztalem^l w grobowcu Manoacha,^m jego ojca. A sądził on Izraela przez dwadzieścia lat.ⁿ

17 A w górzystym regionie Efraima^o był mąż imieniem Micheasz. **2** Po jakimś czasie rzekł on do swej matki: „Te tysiąc sto srebrników, które ci zabrało i w związku z którymi wyzwałeś przekleństwo,^p wypowiadając je też do moich uszu – oto srebro to jest u mnie. Ja je wzięłem”.^q Jego matka odrzekła: „Błogosławiony niech będzie mój syn przez Jehowę”.^r **3** To też oddał swej matce owe tysiąc sto srebrników;^s a jego matka rzekła jeszcze: „To srebro z mej

ręki niechybnie poświęcę Jehowie dla mego syna, by wykonać rzeźbiony wizerunek^a i lany posąg;^b teraz więc ci je oddam”.

4 I zwrócił swej matce to srebro, a matka wzięła dwieście srebrników i dała je obrabiającemu srebro.^c Ten zatem wykonał rzeźbiony wizerunek^d i lany posąg;^e i umieszczono to w domu Micheasza. **5** A ten mąż Micheasz miał dom bogów;^f i zabrał się do wykonania efodu^g i terafim,^h i napenił mocą rękę jednego ze swych synów,ⁱ by mu służył za kapłana.^j **6** W owych dniach nie było króla w Izraelu.^k Każdy zwykł czynić to, co było słuszne w jego własnych oczach.^l

7 A był pewien młodzieniec z Betlejem^m w Judzie, z rodziny Judy, Lewita.ⁿ I mieszkał tam przez jakiś czas. **8** Człowiek ten wyruszył z miasta Betlejem w Judzie, by na pewien czas zamieszkać tam, gdzie sobie znajdzie miejsce. Wędrując, przybył w końcu w górzysty region Efraima aż do domu Micheasza.^o **9** Wtedy Micheasz rzekł do niego: „Skąd przybywasz?” Ten mu odrzekł: „Jestem Lewitą z Betlejem w Judzie i idę zamieszkać na jakiś czas tam, gdzie sobie znajdę miejsce”. **10** Micheasz rzekł więc do niego: „Zamieszkaj u mnie i służ mi za ojca^p i kapłana,^q a ja będąc ci dawał dziesięć srebrników rocznie oraz zwyczajny komplet szat i żywnienie”. Toteż Lewita wszedł. **11** I postanowił Lewita zamieszkać u tego męża, tak iż młodzieniec ten stał się dla niego jakby jednym z jego synów. **12** Ponadto Micheasz napenił mocą rękę Lewity,^r żeby młodzieniec ten służył mu za kapłana^s i był w domu Micheasza. **13** Micheasz zatem rzekł: „Teraz wiem, że

ROZDZ. 17

- a Wj 20:4
Kpl 26:1
Ps 115:4
- b Kpl 19:4
Iz 40:19
Hab 2:18
- c Iz 46:6
Jer 10:9
- d Pwt 5:8
Pwt 27:15
- e Pwt 9:12
- f Rdz 31:30
Pwt 13:6
Ezd 1:7
1Kl 8:5
- g Wj 28:6
Sdz 8:27
- h Rdz 31:19
Sdz 18:14
Oz 3:4
- i Wj 29:9
Sdz 17:12
1Kl 13:33
2Kn 13:9
- j Lb 3:10
Pwt 12:11
- k Rdz 36:31
Pwt 33:5
Sdz 18:1
- l Pwt 12:8
Pwt 28:1
Sdz 21:25
Prz 14:12
Prz 16:2
Prz 21:2
- m Rdz 35:19
Sdz 19:1
Rut 1:1
Mt 5:2
Mt 2:1
- n Lb 3:45
Joz 14:3
Joz 18:7
Sdz 18:30
- o Sdz 17:1
- p Rdz 45:8
2Kl 6:21
Iz 22:21
- q Sdz 18:19
Sdz 18:27
- r Sdz 17:5
- s Lb 3:10
1Kl 12:31
1Kl 13:33
2Kn 13:9

szpalta 2

- a Prz 14:12
Iz 44:20
Mt 15:9

ROZDZ. 18

- b Rdz 36:31
Pwt 33:5
Sdz 8:23
Sdz 17:6
Sdz 19:1
Sdz 21:25
- c Joz 19:40
- d Lb 33:55
Joz 19:47
Sdz 1:34
- e Joz 19:41
Sdz 13:2
Sdz 13:25
- f Sdz 16:31

Jehowa będzie wyświadczał mi dobro, gdyż ten Lewita został dla mnie kapłanem”.^a

18 W owych dniach nie było króla w Izraelu.^b I w owych dniach plemię Danitów^c szukało dla siebie dziedzictwa, by tam zamieszkać; gdyż aż do owego dnia nie przypadało im dziedzictwo pośród plemion Izraela.^d

2 W końcu synowie Dana wysłali pięciu mężów ze swej rodziny, mężów dzielnych, z Cory^e i Esztaolu,^f by przespiegowali^g ziemię i ją zbadali. Rzekli więc do nich: „Idźcie, zbadajcie tę ziemię”. Po pewnym czasie przyszli w górzysty region Efraima^h aż do domu Micheaszaⁱ i spędzili tam noc. **3** Gdy byli w pobliżu domu Micheasza, rozpoznali głos tego młodzieńca, Lewity, więc skręcili tam. I odezwali się do niego: „Kto cię tu przyprowadził i co robisz w tym miejscu, i jaką tu masz sprawę?”

4 On zaś rzekł im: „To a to uczynił dla mnie Micheasz, by mnie nająć^j i żebym służył mu za kapłana”.^k **5** Wtedy rzekli do niego: „Zechciej zapytać^l Boga,^m żebyśmy wiedzieli, czy poszczęści się nam droga, którą idziemy”. **6** A kapłan powiedział im: „Idźcie w pokoju. Droga, którą idziecie, jest przed Jehową”.

7 Toteż tych pięciu mężów poszło i przybyło do Laiszu,ⁿ i zobaczyło, że mieszka w nim lud polegający na samym sobie, tak jak Sydończycy, spokojny i niczego nie podejrzewający,^o i żaden ciemięski zdobywca nie nękał tej ziemi, oni zaś byli daleko od Sydończyków^p i nie utrzymywali kontaktów z ludźmi.

- g Lb 13:17; Joz 2:1; Joz 7:2; Sdz 1:23; 1Sm 26:4;
- h Joz 17:15; Sdz 19:1; 1 Sdz 17:1; J Sdz 17:10; Mi 3:11; k Sdz 17:5; Sdz 18:27; 1Kl 13:33; 2Kn 13:9;
- l 1Kl 22:5; m Sdz 17:13; n Joz 19:47; Sdz 18:29;
- o Sdz 18:27; p Joz 13:4; Joz 19:28; Sdz 3:3; Sdz 10:12.

8 W końcu przyszli do swych braci w Corze^a i Esztaolu,^b a ich bracia rzekli do nich: „Jak wam poszło?” **9** Oni odrzekli: „Wstańcie i wyruszmy przeciwko nim; widzieliśmy bowiem tę ziemię, a oto jest bardzo dobra.”^c A wy się wahacie. Nie ociągajcie się z pójściem i wkroczeniem do tej ziemi, by ją wziąć w posiadanie.^d **10** Gdy tam wkroczycie, przyjdziecie do ludu, który niczego nie podejrzuje,^e i do krainy bardzo rozległej; bo Bóg dał ją w waszą rękę,^f miejsce, gdzie nie brakuje żadnej z tych rzeczy, które są na ziemi.”^g

11 I wyszło stamtąd, czyli z Corry i Esztaolu,^h sześciuset mężów z przypasanym orężem wojennym, z rodziny Danitów.ⁱ **12** A wyruszywszy, rozłożyli się obozem w Kiriath-Jearim^j w Judzie. Dlatego miejsce to nazwali Machane-Dan,^k aż po dziś dzień. Oto znajduje się ono na zachód od Kiriath-Jearim. **13** Potem przeszli stamtąd w górzysty region Efraima i doszli aż do domu Micheasza.^l

14 Wtedy pięciu mężów, którzy wyruszyli, by przespiegować^m ziemię Lais,ⁿ odezwało się i rzekło do swych braci: „Czy wiedzieliście, że w tych domach znajduje się efod i terafim,^o i rzeźbiony wizerunek^p oraz lany posąg?”^q A teraz zamiętajcie, co powinniście zrobić.”^r **15** Zboczyli więc tam i przyszli do domu tego młodzieńca, Lewity,^s do domu Micheasza, i zapytali, jak mu się wiedzie.^t **16** Tymczasem sześciuset mężów z przypasanym orężem wojennym,^u będących spośród synów Dana,^v stało u wejścia do bramy. **17** Pięciu mężów, którzy wyruszyli, by przespiegować tę ziemię,^w poszło więc, by tam

ROZDZ. 18

- a Sdz 13:2
- Sdz 16:31
- b Joz 15:33
- Sdz 18:2
- c Lb 14:7
- Pwt 8:7
- d Wj 23:30
- Lb 13:30
- Joz 18:3
- e Sdz 18:7
- Sdz 18:27
- f Pwt 4:1
- Ps 81:14
- g Wj 3:8
- Pwt 8:9
- Eze 20:6
- h Sdz 16:31
- Sdz 18:2
- i Joz 19:40
- j Joz 15:60
- 1Sm 7:1
- 2Kn 1:4
- k Sdz 13:25
- l Sdz 17:1
- m Sdz 18:2
- n Sdz 18:7
- Sdz 18:29
- o Sdz 17:5
- p Pwt 5:8
- Sdz 17:4
- q Pwt 27:15
- 1Jn 5:21
- r Sdz 18:18
- s Sdz 17:7
- Sdz 17:12
- Sdz 18:30
- t Rdz 29:6
- Rdz 43:27
- u 1Sm 17:5
- 2Kn 26:14
- v Sdz 18:11
- w Sdz 18:2

szpalta 2

- a Wj 20:4
- Kpl 26:1
- Sdz 17:4
- Ps 115:4
- b Wj 28:6
- Sdz 8:27
- c Rdz 31:19
- Rdz 31:30
- Sdz 17:30
- Oz 3:4
- d Kpl 19:4
- Pwt 27:15
- Sdz 17:3
- 1Jn 5:21
- e Sdz 17:12
- f Sdz 17:4
- Sdz 18:30
- g Sdz 17:12
- Sdz 18:4
- h Sdz 17:10
- i Sdz 18:4
- Sdz 18:27
- Ml 3:11
- j Sdz 17:12
- k Sdz 18:30
- l Ps 10:3
- Iz 56:11
- Heb 5:4
- m Sdz 17:4
- Sdz 17:5
- Sdz 18:14
- Sdz 18:18

wejść i zabrać rzeźbiony wizerunek^a oraz efod^b i terafim,^c i lany posąg.^d (A kapłan^e stał u wejścia do bramy z sześciuset mężami mającymi przypasany oręż wojenny). **18** I weszli do domu Micheasza, i zabrali rzeźbiony wizerunek, efod i terafim, i lany posąg.^f A kapłan^g rzekł do nich: „Co robicie?” **19** Lecz oni mu powiedzieli: „Milcz. Połóż sobie rękę na ustach i chodź z nami, i bądź dla nas ojcem^h i kapłanem.ⁱ Co jest lepsze: żebyś pozostał kapłanem w domu jednego^j męża czy żebyś został kapłanem plemienia i rodziny w Izraelu?”^k **20** Wtedy spodobało się to sercu kapłana,^l wziął więc efod i terafim, i rzeźbiony wizerunek^m i wszedł między ten lud.

21 Potem oni zawrócili i poszli, i wysunęli przed siebie małaństwa i stada oraz to, co mieli cennego.ⁿ **22** Oddalili się już na pewną odległość od domu Micheasza, gdy mężczyźni, którzy byli w domach w pobliżu domu Micheasza,^o skrzyknęli się i usiłowali dogonić synów Dana.

23 Kiedy wolali do synów Dana, ci odwrócili swe twarze i powiedzieli do Micheasza: „O co ci chodzi,^p że się skrzyknęliście?”

24 On zaś rzekł: „Zabraliście moje bogi,^q które uczyniłem,^r a także kapłana,^s i odchodzicie, i cóż jeszcze mam?”^t Jakże więc możecie do mnie mówić: „O co ci chodzi?”” **25** Synowie Dana odrzekli mu: „Niech nie będzie blisko nas słyhać twego głosu, żeby czasem nie napadli na was mężowie o rozgoryczonej duszy,^u a ty postradałbyś swą duszę oraz duszę swych domowników”. **26** I synowie Dana szli dalej

n Rdz 33:2; Pwt 25:18; o Sdz 17:1; p Rdz 21:17; 2Sm 14:5; 2Kn 6:28; q Sdz 17:4; Sdz 17:5; r Ps 115:8; Ps 135:18; Iz 44:17; Jer 51:17; s Sdz 17:12; t Sdz 17:5; u 1Sm 22:2.

swoją drogą; a Micheasz zobaczył, że są silniejsi od niego,^a zawrócił więc i poszedł z powrotem do swego domu.

27 Oni zaś wzięli to, co zrobił Micheasz, oraz kapłana,^b który do niego przyszedł, i szli w kierunku Laiszu,^c przeciwko ludowi spokojnemu i nie nie podejrzewającemu.^d I pozabijali ich ostrzem miecza,^e a miasto spalili ogniem.^f **28** I nie było wyzwoleńcy, bo leżało ono daleko od Sydonu^g i nie utrzymywano kontaktów z ludźmi; a znajdowało się ono na nizinie należącej do Bet-Rechob.^h Potem odbudowali miasto i zamieszkali w nim.ⁱ **29** I nadali temu miastu nazwę Dan – od imienia swego ojca, Dana,^j który się urodził Izraelowi.^k Lecz początkowo nazwa tego miasta brzmiała Laisz.^l **30** Potem synowie Dana postawili sobie ten rzeźbiony wizerunek;^m a Jonatan,ⁿ syn Gerszoma,^o syna Mojżesza, on i jego synowie, zostali kapłanami dla plemienia Danitów aż do dnia, gdy wzięto tę krainę do niewoli.^p **31** A ów rzeźbiony wizerunek, wykonany przez Micheasza, mieli u siebie ustawiony przez wszystkie dni, gdy dom^q prawdziwego Boga pozostawał w Szilo.^r

19 W owych dniach nie było króla w Izraelu.^s Pewien Lewita mieszkał przez jakiś czas w najdalszych częściach górzystego regionu Efraima.^t Z czasem pojął za żonę nałożnicę^u z Betlejem^v w Judzie. **2** A jego nałożnica zaczęła się przeciw niemu dopuszczać rozpusty.^w W końcu odeszła od niego do domu swego ojca w Betlejem w Judzie i była tam pełne cztery miesiące. **3** Potem jej mąż wstał i poszedł za nią, by mówić do niej pocieszająco i żeby przyprowadzić ją z powrotem; a miał ze sobą słu-

ROZDZ. 18

- a Lk 14:31
- b Sdz 17:12
Sdz 18:19
- c Joz 19:47
Sdz 18:7
- d Sdz 18:10
- e Joz 19:47
- f Joz 11:13
- g Rdz 10:15
Rdz 49:13
Joz 11:8
Sdz 10:12
Sdz 18:7
- h Lb 13:21
2Sm 10:6
- i Lb 33:53
- j Rdz 14:14
Pwt 34:1
Joz 19:47
Sdz 20:1
2Sm 17:11
1Kl 12:29
- k Rdz 30:6
Rdz 32:28
- l Joz 19:47
Sdz 18:7
- m Wj 20:4
Kpl 26:1
Pwt 17:3
Pwt 27:15
Sdz 17:4
Sdz 18:18
- n Sdz 17:12
- o Wj 2:22
Wj 18:3
- p 1Sm 4:11
1Sm 4:22
Ps 78:61
- q Wj 40:2
Joz 18:1
- r 1Sm 1:3
1Sm 4:3
Ps 78:60
Jer 7:12

ROZDZ. 19

- s Sdz 17:6
Sdz 18:1
Sdz 21:25
1Sm 8:4
1Sm 8:5
- t Joz 17:15
Joz 17:16
- u Rdz 16:3
Wj 21:8
2Sm 5:13
2Kn 11:21
- v Rdz 35:19
Sdz 17:7
Mt 5:2
Mt 2:6
- w Kpl 20:10
Pwt 22:22
Gal 5:19
Kol 3:5

szpalta 2

- a Lb 22:22
- b Rdz 24:54
Rz 12:13
Heb 13:2
- c Rdz 18:5
Ps 104:15
Prz 11:25
- d Rdz 19:2
- e Sdz 19:9
Sdz 19:22

gę^a i parę osłów. Ona więc wprowadziła go do domu swego ojca. Gdy ojciec tej młodej kobiety go zobaczył, od razu się uradował, że się z nim spotkał. **4** Toteż jego teść, ojciec tej młodej kobiety, zatrzymał go, tak iż mieszkał u niego trzy dni; i jedli, i pili, i tam nocował.^b

5 A czwartego dnia, gdy jak zwykle wstali wczesnym rankiem, on podniósł się, by iść, lecz ojciec tej młodej kobiety rzekł do zięcia: „Pokrzep swe serce kawałkiem chleba,^c a potem pójdziesz”. **6** Usiedli więc i obaj zaczęli razem jeść i pić; potem ojciec młodej kobiety powiedział do tego męża: „Proszę, zechciej zostać na noc^d i niech twe serce będzie w dobrym nastroju”.^e

7 Gdy ów mąż wstał, by iść, jego teść upraszał go, więc znowu tam przenocował.^f

8 Gdy piątego dnia wstał wcześniej rano, by iść, ojciec tej młodej kobiety powiedział do niego: „Proszę, pokrzep swe serce”.^g I zwlekali aż do schyłku dnia. I obaj jedli. **9** Potem ów mąż^h wstał, by iść, on i jego nałożnica,ⁱ i jego sługa;^j lecz jego teść, ojciec tej młodej kobiety, rzekł do niego: „Oto teraz dzień się nachylił ku wieczorowi. Proszę, zostańcie na noc.^k Oto dzień się kończy. Zostań tu na noc i niech twoje serce będzie w dobrym nastroju”.^l A jutro wstaniecie wcześniej do swej podróży i udasz się do swego namiotu”. **10** Jednakże mąż ten nie zgodził się zostać na noc, lecz wstał i ruszył w drogę, i dotarł aż przed Jebus,^m czyli Jerozolimę;ⁿ a miał ze sobą parę osiadłanych osłów oraz swoją nałożnicę i swego sługę.

f Sdz 19:4; 1Pt 4:9; g Rdz 18:5; Sdz 19:5; Rut 3:7; Ps 104:15; h Sdz 19:1; i Sdz 19:2; 2Sm 5:13; j Lb 22:22; Sdz 19:3; k Lk 24:29; Rz 12:13; 1 Sdz 19:6; m Joz 15:8; Joz 15:63; n Joz 18:28; Sdz 1:8.

11 Gdy byli blisko Jebus, a światło dnia wyraźnie przygasło,^a sługa rzekł do swego pana: „Chodźmy więc i zajdźmy do tego miasta Jebusytów,^b i zostańmy w nim na noc”. **12** Lecz jego pan powiedział mu: „Nie zachodźmy do miasta cudzoziemców,^c którzy nie należą do synów Izraela; musimy iść aż do Gibe”.^d **13** I rzekł jeszcze do swego sługi: „Chodźmy i zbliźmy się do jednej z tych miejscowości, i zostaniemy na noc albo w Gibe, albo w Ramie”.^e **14** Przeszli więc i poszli dalej, a słońce zaczęło zachodzić nad nimi, gdy byli blisko Gibe, która należy do Beniamina.

15 A zobaczywszy tam, weszli, aby przenocować w Gibe. I weszli, i usiedli na placu miejskim, a nikt nie przyjmował ich do domu na nocleg.^f **16** Lecz oto wieczorem wracał pewien starzec z pracy w polu,^g a człowiek ten był z górzystego regionu Efraima^h i mieszkał przez jakiś czas w Gibe; lecz tamtejsi mieszkańcy byli Beniaminitami.ⁱ

17 Gdy podniósł oczy, zobaczył męża, wędrowca, na placu miejskim. Starzec ten rzekł więc: „Dokąd idziesz i skąd przybywasz?”^j

18 On mu odrzekł: „Przechodzimy z Betlejem w Judzie do najdalszych części górzystego regionu Efraima.^k Jestem właśnie stamąd, ale szedłem do Betlejem w Judzie;^l i udaję się do swego domu, a nikt nie przyjmuje mnie do domu.^m **19** Jest zarówno słoma, jak i paszaⁿ dla naszych osłów, jest też chleb^o i wino dla mnie i twojej niewolnicy,^p i dla służącego,^q który jest z twoim sługą. Niczego nie brakuje”. **20** Lecz starzec rzekł: „Pokój z tobą!” Niech każdy twój brak będzie moją spra-

ROZDZ. 19

a Sdz 19:14
b Rdz 10:16
c Wj 23:33
Lb 33:55
Pwt 20:18
Sdz 1:21

d Joz 18:28
1Sm 10:26
Iz 10:29
Oz 5:8

e Joz 18:25
1Kl 15:17
Neh 11:33
Jer 40:1

f Rdz 19:2
Sdz 19:20
Iz 58:7

g Mt 20:8

h Joz 17:15
Sdz 19:1

i Joz 18:21
Joz 18:28

j Rdz 16:8

k Sdz 19:1

l Sdz 19:2

m Sdz 19:15

n Rdz 24:32
Rdz 43:24

o Rdz 18:5

p Sdz 19:2

q Sdz 19:3

r Sdz 19:9

r Sdz 6:23
1Sm 25:6
1Kn 12:18

szpalta 2

a Sdz 19:15
Rz 12:13
Heb 13:2
1Pt 4:9

b Rdz 19:3
Dz 16:15

c Sdz 19:19

d Rdz 18:4
1Sm 25:41
2Sm 11:8
Ez 7:44
Jn 13:5
1Tm 5:10

e Sdz 19:6
Sdz 19:9
Ps 104:15

f Pwt 13:13
Sdz 20:13
Prz 6:12
Prz 16:27
Nah 1:15

g Rdz 19:4
Sdz 20:5

h Rdz 19:5
Kpl 20:13
Rz 1:27
1Ko 6:9
Judy 7

i Rdz 19:6

j Rdz 19:7

k Rdz 34:7
Sdz 20:6

l Rdz 19:8

m Sdz 19:2

n Kpl 20:10

o Jer 5:8

Oz 9:9

Oz 10:9

Ef 4:19

p Sdz 19:21

wą.^a Tylko nie nocuj na placu”. **21** Potem zaprowadził go do swego domu^b i zadał obrok osłom.^c Następnie umyli swe stopy^d i zaczęli jeść i pić.

22 Kiedy dogadali swym sercom,^e oto mężczyźni z miasta, nieponie,^f obstąpili dom,^g cisnąc się jeden przez drugiego do drzwi; i mówili do starca, właściciela domu: „Wyprowadź mężczyznę, który wszedł do twego domu, żebyśmy mogli z nim współżyć”.^h

23 Wtedy właściciel domu wyszedł do nich i rzekł im:ⁱ „Nie, moi bracia,^j proszę, nie czynicie nic złego, ponieważ ten mąż wszedł do mojego domu. Nie dopuszczajcie się tego bezceństwa.^k **24** Oto moja córka, dziewczyna, oraz jego nałożnica. Pozwólcie, proszę, że je wyprowadzę, a wy je zgwałćcie^l i uczynicie im, co w waszych oczach jest dobre. Lecz wobec tego człowieka nie dopuszczajcie się takiego bezceństwa”.

25 Ale ci mężczyźni nie chcieli go posłuchać. Toteż ów mąż wziął swą nałożnicę^m i wyprowadził ją do nich na zewnątrz; a oni zaczęli z nią współżyćⁿ i pastwili się^o nad nią przez całą noc aż do rana, po czym ją puścili, gdy nastawał świt. **26** Kiedy nastawał ranek, ta kobieta przyszła i upadła u wejścia do domu tego człowieka, gdzie był jej pan,^p i leżała aż do świtu. **27** Później jej pan wstał rano i otworzył drzwi domu, i wyszedł, by udać się w drogę, a oto ta kobieta, jego nałożnica,^q leżała u wejścia do domu z rękami na progu! **28** Rzekł więc do niej: „Wstań i chodźmy”. Lecz nie było odpowiedzi.^r Wtedy ten mężczyzna wziął ją na osła i wyruszywszy, udał się do swojej miejscowości.^s

q Sdz 19:2; Sdz 19:25; r Sdz 20:5; s Sdz 19:18.

29 Potem wszedł do swego domu i wziął nóż rzeźniczy, a chwyciwszy swą nałożnicę, porozcinał ją według kości na dwanaście części^a i porozsyłał do wszystkich terytoriów Izraela.^b **30** I każdy, kto to zobaczył, mówił: „Czegoś takiego nigdy nie popełniono ani nie widziano od dnia, gdy synowie Izraela wyszli z ziemi egipskiej, aż po dziś dzień. Rozważcie to w swych sercach, naradźcie się^c i powiedzcie”.

20 Wyruszyli więc wszyscy synowie Izraela^d i zebrało się zgromadzenie jak jeden mąż,^e od Dan^f aż po Beer-Szebe,^g wraz z ziemią Gilead,^h do Jehowy w Micpie.ⁱ **2** A znaczące osobistości spośród całego ludu oraz wszystkie plemiona Izraela stanęły w zborze ludu prawdziwego Boga^j – czterysta tysięcy mężczyzn pieszych, dobywających miecza.^k

3 I synowie Beniamina usłyszeli, że synowie Izraela udali się do Micpy.^l

Potem synowie Izraela powiedzieli: „Mówcie. Jak doszło do tej niegodziwości?”^m **4** Na to ów mężczyzna, Lewita,ⁿ mąż zamordowanej kobiety, odrzekł, mówiąc: „Przyszedłem do Gibei,^o która należy do Beniamina, ja i moja nałożnica,^p by przenocować. **5** A właściciele ziemscy z Gibei powstali przeciwko mnie i nocą obstąpili dom z mojego powodu. To mnie zamierzali zabić, ale gwałcili moją nałożnicę,^q tak iż w końcu umarła.^r **6** Dlatego chwyciłem moją nałożnicę i porozcinałem ją, i porozsyłałem na każde pole dziedzictwa izraelskiego,^s gdyż dopuszczono się rozpasania^t i bezceństwa w Izraelu.^u **7** Oto wy wszyscy, synowie Izraela, wypowiedzcie tu swe słowo i radę”.^v

ROZDZ. 19

- a Sdz 20:6
b Joz 14:1
1Sm 11:7
c Sdz 20:7
Prz 15:22

ROZDZ. 20

- d Pwt 13:12
Joz 22:12
Sdz 21:5
e 1Sm 11:7
2Sm 19:14
f Joz 19:47
Sdz 18:29
1Kn 3:10
1Kn 21:2
2Kn 30:5
g 1Sm 3:20
2Sm 24:2
h Joz 22:9
i 1Sm 7:5
1Sm 10:17
2Kl 25:23
j Ps 83:18
Iz 44:8
k Sdz 20:17
2Sm 24:9
2Kl 3:26
l Sdz 20:1
m Sdz 19:22
n Sdz 19:1
o Sdz 19:12
p Sdz 19:2
q Sdz 19:25
r Sdz 19:26
s Sdz 19:29
t Kpl 19:29
Kpl 20:14
Ps 119:150
Prz 10:23
1Pt 4:3
u Sdz 19:23
v Sdz 19:30
Prz 11:14
Prz 13:10
Prz 20:18
Prz 24:6

szpalta 2

- a Sdz 20:1
b Prz 21:3
c Sdz 1:1
Sdz 20:18
1Sm 14:42
Neh 11:1
Prz 16:33
Dz 1:26
d Rdz 34:7
Sdz 19:23
Sdz 19:25
2Sm 13:12
e Joz 18:11
f Pwt 13:14
Joz 22:16
Ef 5:11
g 2Sm 20:21
h Sdz 19:22
Sdz 19:25
i Sdz 19:12
j Kpl 20:10
k Pwt 13:5
Pwt 17:7
Pwt 22:22
1Ko 5:6
1Ko 5:13

8 Toteż cały lud powstał jak jeden mąż,^a mówiąc: „Nikt z nas nie pójdzie do swego namiotu ani nikt z nas nie skreśli do swego domu.”^b **9** A oto, jak postąpimy z Gibeą. [Wyruszym przeciwko niej] – jak wskazuje los.^c **10** I wybieramy dziesięciu mężów spośród stu ze wszystkich plemion Izraela, i stu spośród tysiąca, i tysiąc spośród dziesięciu tysięcy, by się postarali o żywność dla ludu, żeby mógł przystąpić do działania, wyruszając przeciw Gibei Beniamina z powodu całego tego bezceństwa,^d którego się dopuszczono w Izraelu”. **11** I wszyscy mężowie izraelscy zebrałi się przeciw temu miastu jak jeden mąż, jako sprzymierzeńcy.

12 Toteż plemiona Izraela posłały mężów do wszystkich członków plemienia Beniamina,^e mówiąc: „Cóż to za zło zostało popełnione wśród was?”^f **13** Teraz więc wydajcie tych mężczyzn,^g nicponi,^h którzy są w Gibei,ⁱ żebyśmy mogli ich uśmiercić,^j i usuńmy zło z Izraela”.^k Lecz synowie Beniamina nie chcieli słuchać głosu swych braci, synów Izraela.^l

14 Potem synowie Beniamina zaczęli się zbierać z miast do Gibei, by wyruszyć do bitwy z synami Izraela. **15** W owym dniu powołano więc pod broń synów Beniamina z miast, dwadzieścia sześć tysięcy mężczyzn dobywających miecza,^m oprócz mieszkańców Gibei, spośród których powołano pod broń siedmuset doborowych mężów. **16** Spośród całego tego ludu było siedmuset doborowych mężów leworęcznych.ⁿ Każdy z nich ciskał z procy kamieniami^o i nie chybiał ani o włos.

11Sm 2:25; Prz 29:1; Oz 9:9; Oz 10:9; Rz 9:18;
m Lb 26:41; n Sdz 3:15; o Rdz 49:27; 1Sm 17:40;
1Sm 17:49; 1Kn 12:2; 2Kn 26:14.

17 I powołano pod broń mieszkańców Izraela oprócz Beniamina, czterysta tysięcy mężczyzn dobywających miecza.^a Każdy z nich był wojownikiem. **18** I powstawszy, udali się do Betel, by pytać Boga.^b Potem synowie Izraela powiedzieli: „Kto z nas ma wyruszyć na czele do bitwy przeciw synom Beniamina?”^c Na to Jehowa rzekł: „Juda na czele”.^d

19 Następnie synowie Izraela wstali rano i rozłożyli się obozem naprzeciw Gibeł.

20 Mężowie izraelscy wyruszyli więc do bitwy z Beniaminem; i mężowie izraelscy stanęli przeciw nim w szyku bojowym pod Gibeą. **21** A synowie Beniamina wyszli z Gibeł^e i w owym dniu powalili na ziemię dwadzieścia dwa tysiące mężów z Izraela.^f **22** Jednakże lud, mężowie izraelscy, okazał się odważny i ponownie stanęli w szyku bojowym w miejscu, gdzie stanęli w szyku bojowym pierwszego dnia. **23** Potem synowie Izraela poszli i płakali^g przed Jehową aż do wieczora, i pytali Jehowę, mówiąc: „Czy mam znowu przystąpić do bitwy z synami Beniamina, mego brata?”^h Jehowa odrzekł: „Wyruszyć przeciwko niemu”.

24 Toteż na drugi dzień synowie Izraela podeszli do synów Beniamina.ⁱ **25** Benjamin zaś wyszedł w drugim dniu z Gibeł, by się z nimi zmierzyć, i powalił na ziemię dalszych osiemnaście tysięcy mężów pośród synów Izraela,^j z których wszyscy dobywali miecza.^k **26** Wtedy wszyscy synowie Izraela,^l cały lud, wyruszyli i przybywszy do Betel, płakali,^m i siedzieli tam przed Jehową, i poświęciliⁿ w owym dniu aż do wieczora, i przed obliczem Jehowy składali całopalenia^o oraz ofiary współuczestnictwa.^p **27** Potem

ROZDZ. 20

- a Sdz 20:2
- b Wj 28:30
Lb 27:21
Sdz 20:27
Prz 3:6
- c Sdz 1:1
- d Rdz 49:8
Lb 10:14
Sdz 1:2
1Kn 5:2
- e Sdz 19:12
Oz 10:9
- f Rdz 49:27
Ps 33:16
Jer 12:1
- g Sdz 20:26
Prz 3:5
Prz 16:3
- h Sdz 20:28
- i Sdz 20:19
- j Sdz 20:21
- k Sdz 20:17
- l Sdz 20:2
- m Sdz 20:23
- n 2Kn 20:3
Ezd 8:21
Jl 1:14
- o Kpl 1:3
- p Kpl 3:1
Kpl 19:5
Sdz 21:4
1Sm 10:8

szpalta 2

- a Lb 27:21
Sdz 20:18
Ps 85:8
Prz 16:3
- b Joz 18:1
1Sm 4:3
- c Wj 6:25
Lb 25:7
Joz 22:13
Joz 24:33
Ps 106:30
- d Wj 28:43
Wj 29:9
- e Sdz 20:23
- f 2Sm 5:19
- g Joz 8:4
1Sm 15:5
Prz 24:6
Kzn 9:18
- h Sdz 20:20
Sdz 20:22
- i Joz 8:16
Sdz 20:36
- j Rdz 28:19
Joz 18:22
Sdz 20:26
- k Sdz 19:12
1Sm 10:26
- l Sdz 20:39
- m Sdz 20:21
Sdz 20:25
- n Joz 8:15
- o Joz 8:19
- p Sdz 19:12
- q Joz 8:14
Sdz 20:41
Prz 4:19
Prz 28:14
Prz 29:1
- r Lb 26:41
Sdz 20:14
Sdz 20:28
Sdz 20:48

synowie Izraela pytali Jehowę,^a tam bowiem w owych dniach była Arka Przymierza^b prawdziwego Boga. **28** A Pinechas,^c syn Eleazara, syna Aarona, stał przed nią w owych dniach,^d mówiąc: „Czy mam jeszcze raz wyruszyć do bitwy przeciwko synom Beniamina, mego brata, czy mam zaprzestać?”^e Jehowa odrzekł: „Wyruszyć, gdyż jutro wydam go w twoją rękę”.^f **29** Wtedy Izrael ze wszystkich stron rozstał się przeciw Gibeł mężów czyhających w zasadzce.^g

30 I trzeciego dnia synowie Izraela wyruszyli przeciwko synom Beniamina, i stanęli w szyku przeciw Gibeł tak jak poprzednio.^h **31** Gdy synowie Beniamina wyszli naprzeciw ludu, odciągnięto ich od miasta.ⁱ Potem, podobnie jak poprzednio, zaczęli dobijać niektórych z ludu śmiertelnie ranionych na gościńcach, z których jeden prowadzi do Betel,^j a drugi do Gibeł,^k na polu – około trzydziestu mężów izraelskich.^l **32** Synowie Beniamina zaczęli więc mówić: „Ponoszą klęskę przed nami, tak jak za pierwszym razem”.^m A synowie Izraela rzekli: „Uciekajmy,ⁿ odciągniemy ich od miasta na gościńce”. **33** I wszyscy mężowie izraelscy wstali ze swych miejsc, i zaczęli formować szyki w Baal-Tamar, podczas gdy ci z Izraela, którzy czyhali w zasadzce,^o dokonali wypadu ze swych miejsc w pobliżu Gibeł.^p **34** Tak więc dziesięć tysięcy doborowych mężów z całego Izraela przyszło przed Gibeł i walka była ciężka; a Beniaminita nie wiedzieli, że wisi nad nimi niebezpieczeństwo.^q

35 I Jehowa rozgromił Beniamina^r na oczach Izraela, tak iż w owym dniu synowie Izraela wybili w Beniaminie dwadzieścia

pieć tysięcy stu mężczyzn, z których wszyscy dobywali miecza.^a

36 Lecz synowie Beniamina sądzili, że mężowie izraelscy są bliscy klęski, gdy się cofali^b przed Beniaminem, zaufali bowiem zasadzce, którą zastawili przeciw Gibeł. **37** A czyhający w zasadzce działali szybko i popędzili w kierunku Gibeł.^c Potem czyhający w zasadzce^d wybiegli i wybili całe miasto ostrzem miecza.^e

38 A mężowie izraelscy umówili się z czyhającymi w zasadzce, żeby dali z miasta sygnał unoszącym się dymem.^f

39 Kiedy synowie Izraela wrócili podczas bitwy, Benjamin zaczął dobijać około trzydziestu mężczyzn śmiertelnie rannych pośród mężów izraelskich,^g rzekł bowiem: „Nic innego, tylko niechybnie ponoszą na naszych oczach klęskę, tak jak w pierwszej bitwie”.^h **40** A z miasta zaczął się unosić sygnałⁱ w postaci słupa dymu.^j Gdy więc Benjamin odwrócił twarz, oto całe miasto unosiło się ku niebu.^k **41** I mężowie izraelscy uczynili zwrot w tył,^l a mężowie z Beniamina zatrwożyli się,^m bo zobaczyli, że dosięgło ich nieszczęście.ⁿ **42** Zawrócili więc przed mężami izraelskimi w stronę pustkowia, a bitwa podążała tuż za nimi, podczas gdy mężczyźni z miast zabijali ich pośród siebie. **43** Otoczyli Beniamina.^o Ścigali go, tak iż nie miał gdzie odpocząć.^p Podeptali go tuż przed Gibeł,^q ku wschodowi słońca. **44** W końcu padło osiemnaście tysięcy mężczyzn z Beniamina, z których wszyscy byli dzielnymi mężami.^r

45 Zawrócili więc i zaczęli uciekać na pustkowiu ku skale Rimmon.^s A oni wylapali na goś-

ROZDZ. 20

a Kpl 18:29
Sdz 20:15
Sdz 20:46

b Joz 8:16
Sdz 20:31

c Joz 8:19

d Joz 8:7
Sdz 20:29

e Joz 8:24

f Joz 8:19

g Sdz 20:31

h Sdz 20:21
Sdz 20:25

i Sdz 20:38

j Rdz 19:28

k Joz 8:20

l Joz 8:21

m Iz 13:8

n Sdz 20:34

o Joz 8:22

p Joz 10:19

q Oz 9:9
Oz 10:9

r Sdz 11:1
Sdz 20:15

s Sdz 20:47
Sdz 21:13

szpalta 2

a Sdz 20:31

b Sdz 20:15
Sdz 20:35

c Sdz 20:45
Sdz 21:13

d Pwt 13:15
Sdz 20:34

e Joz 8:19

ROZDZ. 21

f Sdz 20:1
1Sm 7:5
1Kl 15:22
Jer 40:6

g Sdz 21:18

h Sdz 20:18
Sdz 20:26

i Sdz 20:2
Ps 83:18

j 1Sm 30:4
Kzn 3:4

k Pwt 28:63
Sdz 21:6

l Wj 10:25
Kpl 1:3

m Kpl 3:1
Kpl 19:5
Sdz 20:26
2Sm 24:25

n Sdz 21:7

o Sdz 5:23
Sdz 21:10

cińcach pięć tysięcy mężczyzn spośród nich^a i dalej podążali tuż za nimi aż do Gidom, i zabili z nich jeszcze dwa tysiące mężczyzn. **46** Wszystkich tych z Beniamina, którzy padli w owym dniu, było ogółem dwadzieścia pięć tysięcy mężczyzn dobywających miecza;^b wszyscy oni byli dzielnymi mężami. **47** Lecz sześcuset mężczyzn zawróciło i zaczęło uciekać na pustkowiu ku skale Rimmon; i przebywali na skale Rimmon^c przez cztery miesiące.

48 A mężowie izraelscy zawrócili przeciwko synom Beniamina i zaczęli uśmiercać ostrzem miecza tych z miasta, od ludzi do zwierzęcia domowego – aż do wszystkiego, co napotkano.^d Wszystkie też miasta, które napotkali, wydali na pastwę ognia.^e

21 A mężowie izraelscy przysięgli w Micpie,^f mówiąc: „Żaden mężczyzna spośród nas nie da swej córki Beniaminowi za żonę”.^g **2** Przyszedł zatem lud do Betel^h i siedział tam przed prawdziwym Bogiemⁱ aż do wieczora, i wznosił głos, i płakał wielkim płaczem.^j **3** I mówili: „Czemu, Jehowo, Boże Izraela, zdarzyło się to w Izraelu, że dzisiaj zabrakło jednego z plemion izraelskich?”^k **4** A nazajutrz lud wstał wcześniej i zbudował tam ołtarz, i składał całopalenia^l oraz ofiary współuczestnictwa.^m

5 Potem synowie Izraela powiedzieli: „Kto ze wszystkich plemion Izraela nie stawiał się w zborze przed Jehową – bo złożono wielką przysięgęⁿ w związku z kimś, kto by się nie stawiał przed Jehową w Micpie: „Niech warunkowo poniesie śmierć”.^o

6 A synowie Izraela zaczęli żałować Beniamina, swego brata.

Rzekli więc: „Dzisiaj jedno plemię zostało odcięte od Izraela. **7** Co zrobimy dla tych, którzy pozostali, jeśli chodzi o żony, skoro przysięgliśmy^a na Jehowę, że nie damy im za żonę żadnej z naszych córek?”^b

8 I rzekli jeszcze: „Które z plemion Izraela nie przyszło do Jehowy do Micpy?”^c A oto nie przybył do zboru w obozie nikt z Jabesz-Gilead.^d **9** Kiedy liczono lud, oto nie było tam nikogo z mieszkańców Jabesz-Gilead. **10** Dlatego zgromadzenie posłało tam dwanaście tysięcy najdzielniejszych mężów i nakazało im, mówiąc: „Idźcie i ostrzem miecza wybijcie mieszkańców Jabesz-Gilead, nawet kobiety i małeństwa.”^e **11** I oto, co macie uczynić: Każdego mężczyznę i każdą kobietę, która kiedyś kładła się z mężczyzną, wydajcie na zagładę.”^f **12** Lecz oni znaleźli wśród mieszkańców Jabesz-Gilead^g czterysta dziewczyn, dziewic,^h które jeszcze nie kładły się z mężczyzną, by z nim współżyć. Przyprowadzili je więc do obozu w Szilo,ⁱ które jest w ziemi Kanaan.

13 A całe zgromadzenie, posławszy, przemówiło do synów Beniamina, którzy byli na urwistej skale Rimmon,^j i ofiarowało im pokój. **14** I w owym czasie Beniamin wrócił. Potem dali im kobiety, które zachowali przy życiu spośród kobiet w Jabesz-Gilead;^k lecz nie znaleźli dla nich wystarczająco wiele.^l **15** I lud żałował Beniamina,^m gdyż Jehowa uczynił wyrwę między plemionami Izraela. **16** Toteż starsi zgromadzenia powiedzieli: „Co zrobimy dla pozostałych, jeśli chodzi o żony, bo kobiety z Beniamina zostały wytracone?” **17** Potem rzekli: „Powinna być jakaś

ROZDZ. 21

a Kpl 5:4
Kpl 19:12
Ps 15:4
Mt 5:33

b Sdz 21:1
Sdz 21:18

c Sdz 20:1

d 1Sm 11:1
1Sm 31:11
2Sm 21:12
1Kn 10:11

e Sdz 21:5

f Lb 31:17

g Sdz 21:8

h Rdz 24:16
Est 2:3

i Joz 18:1
Sdz 18:31
1Sm 1:3

j Sdz 20:47

k Sdz 21:8

l Sdz 20:47
Sdz 21:12

m Sdz 21:6

szpalta 2

a Sdz 20:47

b Kpl 19:12
Sdz 21:1
Ps 15:4
Mt 5:33

c Joz 18:1
Sdz 21:12

d Rdz 33:18
Sdz 9:6
Sdz 9:45
1Kl 12:1

e Wj 15:20
Sdz 11:34
1Sm 18:6
Ps 149:3
Ps 150:4

f Sdz 21:12
Sdz 21:14

g Sdz 21:1
Sdz 21:18

h Sdz 20:47
Sdz 21:12

i Sdz 21:21

j Sdz 20:48

k Joz 14:2
Sdz 2:6
Sdz 20:8

l Sdz 8:23
Sdz 17:6
Sdz 18:1
Sdz 19:1

m Pwt 12:8
Pwt 16:18
Sdz 17:6
1Sm 9:17
Prz 3:5

posiadłość dla tych, którzy ocalili z Beniamina,^a żeby plemię nie zostało wymazane z Izraela.

18 Nam zaś nie wolno dać im żon spośród naszych córek, gdyż synowie Izraela przysięgli, mówiąc: „Przeklęty ten, kto daje żonę Beniaminowi!”^b

19 W końcu rzekli: „Oto jest święto Jehowy, które co roku odbywa się w Szilo,^c leżącym na północ od Betel, na wschód od gościńca, który biegnie z Betel do Szechem,^d i na południe od Lebony”. **20** Nakazali więc synom Beniamina, mówiąc: „Idźcie i urządzcie zasadzkę w winnicach. **21** I patrzcie, a oto gdy córki z Szilo wyjdą, by tańczyć w kręgach tanecznych, wyjdźcie z winnic i niech każdy z was porwie dla siebie żonę spośród córek z Szilo, i odejdźcie do ziemi Beniamina. **22** A gdyby ich ojcowie lub ich bracia przyszli prowadzić sprawę sądową przeciwko nam, powiemy im: „Okażcie nam życzliwość przez wzgląd na nich, gdyż nie wzięliśmy dla każdego żony na wojnie;”^f przecież to nie wy daliście im je, bo wówczas stalibyście się winni!”^g

23 Toteż synowie Beniamina tak właśnie zrobili i zaczęli według swej liczby uprowadzać sobie żony^h spośród płasających kobiet,ⁱ które porywali; potem odeszli i wrócili do swego dziedzictwa, i zbudowali miasta,^j i w nich zamieszkali.

24 I w tymże czasie synowie Izraela zaczęli się stamtąd rozchodzić, każdy do swego plemienia i swej rodziny; i porozchodzili się stamtąd, każdy do swego dziedzictwa.^k

25 W owych dniach nie było króla w Izraelu.^l Każdy zwykł czynić to, co w jego własnych oczach było słuszne.^m

KSIEGA RUT

1 Zdarzyło się w dniach, gdy sędziowie^a wymierzali sprawiedliwość, że w kraju nastąpiła klęska głodu^b i z Betlejem^c w Judzie wyruszył pewien mężczyzna z żoną i dwoma synami, aby się osiedlić jako przybysz na polach Moabu.^d **2** Mężczyzna ten miał na imię Elimelech, jego żona zaś miała na imię Noemi, a jego dwaj synowie mieli na imię Machlon i Kilion; byli to Efratejczycy^e z Betlejem w Judzie. W końcu przyszli na pola Moabu i tam przebywali.

3 Po pewnym czasie umarł Elimelech, mąż Noemi, tak iż została z dwoma synami. **4** Później mężczyźni ci wzięli sobie żony, Moabitki.^f Jedna miała na imię Orpa, a druga miała na imię Rut.^g I mieszkali tam około dziesięciu lat. **5** Z czasem zmarli również ci dwaj, Machlon i Kilion, tak iż owa niewiasta została bez obojga swoich dzieci i bez męża. **6** Wybrała się więc ze swymi synowymi i wracała z pól Moabu, gdyż usłyszała na polu moabskim, że Jehowa zwrócił uwagę na swój lud^h i dał mu chleb.ⁱ

7 I wyruszyła z miejscowości, w której przebywała,^j a wraz z nią obie jej synowe, i szły drogą, wracając do ziemi judzkiej. **8** W końcu Noemi rzekła do obu synowych: „Idźcie, wróćcie każda do domu swej matki. Oby Jehowa okazał wam lojalną życzliwość,^k tak jak wy okazałyście ją tamtym zmarłym oraz mnie.^l **9** Oby Jehowa was obdarował^m i obyście znalazły miejsce odpoczynku,ⁿ każda w domu swego męża”. Potem je ucałowała,^o a one

ROZDZ. 1

- a Sdz 2:16
- b Pwt 28:15
Pwt 28:38
- c Rdz 35:19
Sdz 17:7
Mi 5:2
- d Rdz 19:37
Lb 21:20
Pwt 2:9
Pwt 34:1
Sdz 3:30
- e Rdz 35:19
Rdz 48:7
1Sm 17:12
- f 1Kl 11:1
- g Mt 1:5
- h Pwt 4:31
Pwt 28:11
- i Ps 37:25
Ps 104:14
Ps 132:15
Mt 6:11
- j Rut 1:4
2Kl 8:3
- k Wj 34:6
Rut 2:20
Ps 31:16
Ps 31:21
- l Prz 11:17
Prz 19:22
- m Jak 1:17
- n Rut 3:1
- o Rdz 31:55
Dz 20:37

szpalta 2

- a Ps 119:63
- b Rdz 38:11
Pwt 25:5
- c Rdz 17:17
- d Rut 1:20
1Sm 3:18
Hi 19:21
- e Rut 1:16
Prz 17:17
Prz 18:24
Heb 10:39
- f Lb 21:29
Ps 96:5
1Ko 8:5
2Pt 2:22
- g 2Sm 15:19
- h 2Kl 2:2
Heb 11:15
- i Rut 2:11
Est 8:17
Ps 45:10
Iz 14:1
- j Pwt 4:4
Pwt 10:20
Rut 2:12
1Kl 8:41
- k 2Sm 15:21
- l 1Sm 3:17
2Sm 19:13

podniosły głos i się rozplakały. **10** I mówiły do niej: „Nie, lecz powrócimy z tobą do twe-go ludu”.^a **11** Ale Noemi rzekła: „Wróćcie, moje córki. Czemu miałybyście iść ze mną? Czyż mam jeszcze w swym wnętrzu synów i czyż zostaną oni waszymi mężami?”^b **12** Wróćcie, moje córki, idźcie, gdyż zbyt się zestarzałam, by znów należeć do męża. Choćbym powiedziała, iż mam nadzieję, że jeszcze tej nocy będę miała męża i że urodzę synów,^c **13** czy czekałybyście na nich, aż dorosną? Czy dla nich pozostałybyście samotne, by nie mieć innego męża? Nie, moje córki, gdyż ze względu na was odczuwam wielką gorycz, bo zwróciła się przeciw mnie ręka Jehowy”.^d

14 Wtedy one, podniósłszy głos, jeszcze bardziej płakały, po czym Orpa ucałowała swoją teściową. Rut natomiast pozostała przy niej.^e **15** Ona więc rzekła: „Oto twoja owdowiała szwagierka wróciła do swego ludu i do swoich bogów.^f Wracaj ze swą owdowiałą szwagierką”.^g

16 A Rut się odczuwała: „Nie nalegaj na mnie, żebym cię porzuciła i żebym przestała ci towarzyszyć; bo gdzie ty pójdziesz – ja pójdę, i gdzie ty zano-cujesz – ja zano-cuję.^h Twój lud będzie moim ludem,ⁱ a twój Bóg – moim Bogiem.^j **17** Gdzie ty umrzesz – ja umrę^k i tam zostaną pogrzebana. Niech mi Jehowa to uczyni i do tego doda,^l jeśli cokolwiek innego niż śmierć oddzieli mnie od ciebie”.

18 Kiedy tamta zobaczyła, że ona ob-staje przy tym, by z nią

ić,^a przestała do niej mówić. **19** I obie szły dalej, aż dotarły do Betlejem.^b A gdy tylko przybyły do Betlejem, w całym mieście zapanowało z ich powodu poruszenie,^c niewiasty zaś mówiły: „Czy to Noemi?”^d **20** A ona mówiła do niewiast: „Nie nazywajcie mnie Noemi. Nazywajcie mnie Mara, bo Wszechmocny^e napełnił mnie wielką goryczą.”^f **21** Byłam pełna, gdy posłam,^g a Jehowa sprawił, że wracam z pustymi rękami.^h Czemu miałybyście nazywać mnie Noemi, skoro Jehowa mnie upokorzyłⁱ i Wszechmocny sprowadził na mnie nieszczęście?”^j

22 Tak wróciła Noemi, a z nią w drodze powrotnej z pól Moabu^k była jej synowa, Rut Moabitka; i przybyły do Betlejem^l na początku żniw jęczmienia.^m

2 A Noemi miała krewnegoⁿ ze strony męża, człowieka bardzo zamożnego,^o z rodziny Elimelecha; miał on na imię Boaz.^p

2 Po jakimś czasie Rut Moabitka rzekła do Noemi: „Pozwól mi, proszę, pójść na pole i zbierać pokłosie^q za tym, w którego oczach znajduję łaskę”. Ta jej odrzekła: „Idź, moja córko”. **3** Poszła więc i wszedłszy, zaczęła zbierać pokłosie na polu za żniwiarzami.^r A przypadkiem trafiła na pola należące do Boaza,^s który był z rodziny Elimelecha.^t **4** I oto z Betlejem przybył Boaz, i mówił do żniwiarzy: „Jehowa niech będzie z wami”.^u Oni zaś mu odpowiadali: „Niech ci błogosławi Jehowa”.^v

5 Następnie Boaz^w odezwał się do młodzieńca postawionego nad żniwiarzami: „Czyja jest ta młoda niewiasta?” **6** A młodzieniec postawiony nad żniwiarzami odpowiedział, mówiąc: „Ta młoda niewiasta to Moabitka,^x która

ROZDZ. 1

a Dz 21:14

b Rut 1:1

c Mt 21:10

d Rut 1:2

e Rdz 17:1

Wj 6:3

Lz 46:9

f Rut 1:13

1Sm 3:18

Hi 19:21

Lz 12:1

g 1Sm 2:7

h Hi 1:21

i Rut 1:5

j Hi 10:17

Lz 54:8

k Lb 21:13

Rut 1:1

l Rdz 35:19

Mt 5:2

m Rut 2:23

ROZDZ. 2

n Rut 3:2

Rut 3:12

o Pwt 8:18

p Rut 4:21

1Kn 2:11

Mt 1:5

Lk 3:32

q Kpl 19:9

Kpl 23:22

Pwt 24:19

r 2Ts 3:10

s Rut 2:20

Prz 16:9

t Rut 1:2

u Sdz 6:12

2Tm 4:22

v Lb 6:24

w Rut 2:1

Rut 4:21

1Kn 2:11

x Rut 1:4

szpalta 2

a Rut 1:16

Rut 1:22

b Kpl 23:22

Rut 2:2

c Prz 13:4

Prz 31:27

Prz 31:31

1Ts 4:11

d Prz 28:27

1Tm 6:18

e Rut 2:22

f 1Tm 5:2

g Prz 11:25

Jak 1:27

h 1Sm 25:23

i Wj 22:21

Wj 23:9

Kpl 19:34

j Prz 31:31

k Rut 1:14

Rut 1:16

l Ps 45:10

m 1Sm 24:19

Hi 34:11

Prz 28:20

Heb 6:10

wraz z Noemi wróciła z pola moabskiego.^a **7** I rzekła: „Pozwól mi, proszę, zbierać pokłosie,^b a będę zbierać wśród zżętych kłosów za żniwiarzami”. Weszła więc i od tamtej pory, od rana, była na nogach aż dołąd, gdy na chwilę uściadała do domu”.^c

8 Później Boaz powiedział do Rut: „Słyszysz, moja córko? Nie oddalaj się, by zbierać pokłosie na innym polu,^d i nie odchodź z tego miejsca, lecz trzymaj się blisko moich dziewcząt.”^e

9 Niech twe oczy będą zwrócone na pole, z którego tamte będą zbierały, i idź z nimi. Czyż nie przykazałem młodzieńcom, żeby cię nie dotykali?^f Kiedy będziesz spragniona, idź do naczyni i napij się tego, czego nacerpią młodzieńcy.”^g

10 Wtedy ona padła na twarz i pokłoniwszy się do ziemi,^h rzekła do niego: „Jakże to znalazłam łaskę w twoich oczach i zostałam zauważona, chociaż jestem cudzoziemką?”ⁱ **11** Wówczas Boaz odrzekł jej, mówiąc: „Dokładnie opowiedziano^j mi o wszystkim, co uczyniłaś dla swojej teściowej po śmierci swego męża,^k a także o tym, jak opuściłaś swego ojca i swą matkę oraz ziemię swych krewnych i poszłaś do ludu, którego przedtem nie znałaś.”^l **12** Oby Jehowa nagroził twoje postępowanie^m i obys otrzymała pełną odpłatęⁿ od Jehowy, Boga Izraela, pod którego skrzydła przysłaś się schronić”.^o **13** Na to powiedziała: „Obym znalazła łaskę w twoich oczach, panie mój, bo mnie pocieszyłeś i przemówiłeś uspokajająco do swej służebnicy,^p choć nie mogę się równać z żadną z twych służebnic”.^q

n Rut 4:11; Rut 4:17; Ps 20:5; Mt 1:5; Mt 1:16; Heb 11:6; o Ps 17:8; Ps 36:7; Ps 57:1; Ps 63:7; Ps 91:4; p Rdz 50:21; q 1Sm 25:41; Flp 2:3.

14 A w porze posiłku Boaz odezwał się do niej: „Podejdź tutaj i zjedz trochę chleba,^a i maczaj swój kawałek w occie”. Usiadła więc koło żniwiarzy, on zaś podawał jej prażone ziarno^b i jadła, tak iż się nasyciła, i jeszcze jej trochę zostało. **15** Potem wstała, by zbierać pokłosie.^c A Boaz polecił swym młodzieńcom, mówiąc: „Pozwólcie jej zbierać pokłosie również wśród zewnętrznych kłosów i nie naprzykrzajcie się^d jej. **16** Wyciągajcie też dla niej ze snopów trochę kłosów i je pozostawiajcie, by mogła je zbierać,^e a nie gnać jej”.

17 I ona dalej zbierała pokłosie na polu aż do wieczora,^f po czym wymłóciła^g to, co uzbierała, i było tego około efy^h jęczmienia. **18** Następnie wzięła to i poszła do miasta, a jej teściowa zobaczyła, co ona zebrała. Potem wyjechała jedzenie, które jej zostało,ⁱ gdy się już nasyciła, i dała tamte.

19 A jej teściowa rzekła do niej: „Gdzie dzisiaj zbierałaś pokłosie i gdzie pracowałaś? Niech będzie błogosławiony ten, który cię zauważył”.^j Powiedziała więc swej teściowej, u kogo pracowała, i dodała: „Mąż, u którego dzisiaj pracowałam, ma na imię Boaz”. **20** Wówczas Noemi rzekła do synowej: „Niech będzie błogosławiony przez Jehowę^k ten, który nie odstąpił od swojej lojalnej życzliwości^l wobec żywych i umarłych”.^m I jeszcze rzekła do niej Noemi: „Mąż ten jest z nami spokrewniony.ⁿ To jeden z naszych wykupicieli”.^o **21** Wtedy Rut Moabitka powiedziała: „Ponadto rzekł do mnie: Trzymaj się blisko mojej młodzieży, dopóki nie zakończy u mnie całego żniwa”.^p **22** Toteż Noemi^q powiedziała swej synowej^r Rut: „To lepiej, moja córko, że będziesz

ROZDZ. 2

- a Ps 112:9
Prz 22:9
Iz 58:7
Eze 18:7
- b 1Sm 17:17
1Sm 25:18
2Sm 17:28
- c Kpl 19:9
Rut 2:2
- d Rut 2:9
1Tm 5:2
- e Prz 14:21
Prz 19:17
Dz 20:35
- f Rut 2:7
Prz 31:27
- g Iz 28:27
- h Wj 16:36
Eze 45:11
- i Rut 2:14
Jn 6:12
1Tm 5:4
- j Ps 41:1
- k Rut 2:4
Rut 3:10
2Sm 2:5
- l Wj 34:6
Rut 1:8
Ps 36:7
Ps 62:12
Lam 3:22
- m Rut 1:8
- n Rut 2:1
- o Kpl 25:25
Pwt 25:5
Rut 3:9
Rut 3:12
Ef 1:7
Heb 2:14
- p Rut 2:8
- q Rut 1:2
- r Rut 1:4

szpalta 2

- a Hl 12:12
Prz 12:15
1Ko 15:33
Tyt 2:3
- b Rut 1:22
- c Rut 1:14
Rut 1:16
Rut 3:11

ROZDZ. 3

- d Pwt 25:6
Rut 1:9
- e Kpl 25:25
Pwt 25:5
Rut 2:1
Rut 2:20
Rut 3:12
- f Iz 30:24
- g 2Sm 12:20
2Sm 14:2
Kzn 9:8
- h 1Tm 2:9
- i Szd 19:6
Ps 104:15
Kzn 3:13
Kzn 10:19
- j Kpl 25:25
Pwt 25:5
Rut 2:20
- k Rut 2:4
- l Prz 11:17
Prz 19:22
- m Rut 1:16

wychodziła z jego dziewczętami, by ci nie dokuczano na innym polu”.^a

23 I trzymała się blisko dziewcząt Boaza, by zbierać pokłosie, dopóki się nie skończyły żniwa jęczmienia^b i pszenicy. I dalej mieszkała ze swoją teściową.^c

3 A Noemi, jej teściowa, rzekła do niej: „Moja córko, czyż nie powinnam poszukać dla ciebie miejsca odpoczynku,^d żeby ci się dobrze wiodło? **2** I czyż Boaz, którego dziewcząt się trzymasz, nie jest naszym krewnym?^e Oto tej nocy odwiewa^f jęczmień na klepisku. **3** Umyj się więc i natrzyj oliwą,^g a włożywszy na siebie okrycia,^h zejdź na klepisko. Nie daj się poznać temu mężowi, dopóki nie skończy jeść i pić. **4** A gdy się położysz, zwróć uwagę na miejsce, gdzie się położysz, i podejdź, a odkrywszy jego stopy, połóż się, on zaś ci powie, co powinnaś zrobić”.

5 Wtedy ona rzekła do niej: „Zrobię wszystko, co mi mówisz”.

6 I zszedłszy na klepisko, postąpiła zgodnie ze wszystkim, co jej kazała teściowa. **7** Tymczasem Boaz jadł i pił, i jego serce było w dobrym nastroju.ⁱ Następnie poszedł się położyć na skraju kopca zboża. Potem ona przyszła niepostrzeżenie i odkrywszy jego stopy, położyła się. **8** A około północy mąż ten zaczął drzeć. Nachylił się więc, a oto przy jego stopach leżała niewiasta! **9** Wówczas rzekł: „Ktoś ty?” Odrzekła: „Jestem Rut, twoja niewolnica, a ty rozpostrzyj poję swej szaty nad swoją niewolnicą, bo jesteś wykupicielem”.^j **10** Na to rzekł: „Bądź błogosławiona przez Jehowę,^k moja córko. Za drugim razem wyraziłaś swą lojalną życzliwość^l lepiej niż za pierwszym.^m gdyż nie chodziłaś za młodzieńcami – ani ubogimi, ani bogatymi. **11** Nie

obawiaj się zatem, moja córko. Uczynię dla ciebie wszystko, co mówisz,^a gdyż każdy w bramie mego ludu wie, że jesteś wspaniałą niewiastą.^b **12** Ale chociaż istotnie jestem wykupicielem,^c jest jeszcze wykupiciel bliżej spokrewniony niż ja.^d **13** Zostań tutaj przez noc, a rano, jeśli on cię wykupi,^e to dobrze! Niech dokona wykupu. Jeżeli jednak nie zechce cię wykupić, to – jako żyje Jehowa – ja cię wykupię.^f Poleż tutaj do rana”.

14 I leżała u jego stóp aż do rana, a potem wstała, zanim jeden człowiek mógł rozpoznać drugiego. A on powiedział: „Niech nie wyjdzie na jaw, że jakaś niewiasta przyszła na klepisko”.^g **15** I jeszcze rzekł: „Weź okrycie, które masz na sobie, i je nadstaw”. Nadstawiała je więc, on zaś odmierzył jej sześć miar jęczmienia i włożył to na nią, po czym wszedł do miasta.

16 A ona poszła do swej teściowej, która rzekła: „Ktoś ty jest, moja córko?” Opowiedziała jej zatem o wszystkim, co ów mąż dla niej uczynił. **17** I jeszcze rzekła: „Dał mi te sześć miar jęczmienia, bo mi powiedział: „Nie idź do swej teściowej z pustymi rękami””.^h **18** Na to ona rzekła: „Siedź spokojnie, moja córko, aż się dowiesz, jaki obrót przybierze sprawa, gdyż mąż ten nie spocznie, dopóki dzisiaj nie doprowadzi tej sprawy do końca”.ⁱ

4 Tymczasem Boaz udał się do bramy^j i tam usiadł. A oto przechodził wykupiciel, o którym wspomnieli Boaz.^k On zatem powiedział: „Hej, taki a taki! Skreć no i usiądź tutaj”. Toteż tamten skrecił i usiadł. **2** Potem wziął dziesięciu starszych^l miasta i rzekł: „Siadźcie tutaj”. Oni więc usiedli.

ROZDZ. 3

- a Rut 3:9
- b Prz 31:30
Prz 31:31
1Tm 2:10
1Pt 3:4
- c Kpl 25:25
Rut 2:20
- d Rut 4:1
- e Rut 3:9
Rut 4:5
Mt 22:24
- f Pwt 6:13
Sdz 8:19
1Sm 14:39
2Ko 1:23
- g Rz 12:17
Rz 14:16
1Ko 10:32
- h Ps 37:5
Jak 1:27
- i Ps 138:8
Rz 8:28
1Pt 5:7

ROZDZ. 4

- j Pwt 16:18
Pwt 21:19
Pwt 22:15
Pwt 25:7
- k Rut 3:12
- l Pwt 19:12
Pwt 29:10
Joz 20:4
Sdz 8:14
1Ki 21:8
Prz 31:23
Dz 6:12

szpalta 2

- a Kpl 25:25
Pwt 25:5
Rut 2:20
- b Rut 1:1
Rut 1:6
- c Rut 1:2
- d Jer 32:7
- e Rdz 23:18
Jer 32:10
- f Kpl 25:25
Rut 2:20
- g Rut 3:13
- h Rdz 38:8
Pwt 25:5
Lk 20:28
- i Pwt 25:9
- j Pwt 25:9
- k Rdz 23:18
Pwt 19:15
Rut 4:4
Jer 32:12
- l Rdz 38:8
Pwt 25:6
Rut 2:20
Rut 4:5

3 Następnie zwrócił się do wykupiciela:^a „Noemi, która wróciła z pola moabskiego,^b ma sprzedać pola należącą niegdyś do naszego brata Elimelecha.”^c

4 A ja pomyślałem, że powinienem ci to wyjawić, mówiąc: „Kup je”^d na oczach mieszkańców i starszych mego ludu.^e Jeżeli je wykupisz, to wykupuj, lecz jeśli nie wykupisz, powiedzże mi, żebym wiedział, bo prócz ciebie nie ma nikogo innego, kto mógłby dokonać wykupu.^f a ja jestem po tobie”. Wtedy on rzekł: „Ja to wykupię”.^g **5** Wówczas Boaz powiedział: „W dniu, w którym kupisz pole z ręki Noemi, masz je kupić również od Rut Moabitki, żony zmarłego, aby wzbudzić imię zmarłego na jego dziedzictwie”.^h **6** Na to wykupiciel rzekł: „Nie mogę tego wykupić dla siebie, żebym czasem nie zrujnował swego dziedzictwa. Ty wykup to dla siebie na mocy mojego prawa wykupu, ponieważ ja nie mogę dokonać wykupu”.

7 A dawniej istniał w Izraelu następujący zwyczaj, który był związany z prawem wykupu oraz z zamianą i który miał potwierdzać wszelką sprawę: Mężczyzna musiał zdjąć swój sandałⁱ i dać go swemu bliźniemu, i było to w Izraelu poświadczeniem. **8** Kiedy więc ów wykupiciel powiedział Boazowi: „Kup je sobie”, zdjął swój sandał.^j **9** Następnie Boaz rzekł do starszych i do całego ludu: „Jesteście dzisiaj świadkami,^k że kupuję z ręki Noemi wszystko, co należało do Elimelecha, oraz wszystko, co należało do Kiliona i Machlona. **10** A ponadto Rut Moabitkę, żonę Machlona, kupuję sobie jako żonę, aby wzbudzić imię zmarłego^l na jego dziedzictwie i żeby imię zmarłego nie zostało zgładzone spośród jego braci ani

z bramy jego miejsca. Jesteście dzisiaj świadkami”.^a

11 Wtedy cały lud, który był w bramie, oraz starsi rzekli: „Jesteśmy świadkami! Oby Jehowa sprawił, żeby żona, która wchodzi do twego domu, stała się jak Rachel^b i jak Lea,^c które obie zbudowały dom Izraela,^d ty zaś udowodnij swą wartość w Efracie^e i zapewnij sobie sławne imię w Betlejem.^f **12** I oby dzięki potomstwu, które Jehowa da ci z tej młodej niewiasty,^g twój dom stał się jak dom Pereca, którego Tammar urodziła Judzie”.^h

13 Toteż Boaz wziął Rut i została jego żoną, i współżył z nią. A Jehowa sprawił, że poczęłaⁱ i urodziła syna. **14** Kobiety zaczęły więc mówić^j do Noemi: „Błogosławiony niech będzie Jehowa,^k który nie pozostawił cię dzisiaj bez wykupiciela, aby imię tamtego ogłaszano w Izraelu. **15** I stał się on odnowicielem twojej duszy oraz żywicielem w czasie

ROZDZ. 4

- a** Rut 4:4
Iz 8:2
b Rdz 29:30
c Rdz 29:23
d Rdz 28:3
Rdz 35:23
Rdz 35:24
Rdz 46:15
Rdz 46:18
Rdz 46:22
Rdz 46:25
e Rdz 35:19
Rdz 48:7
f Rut 1:1
Mt 5:2
g Pwt 28:4
Ps 127:3
h Rdz 38:29
Lb 26:20
1Kn 2:4
Mt 1:3
i Rdz 29:31
1Sm 1:27
Ps 127:3
j Lk 1:58
Rz 12:15
k Rdz 24:27
Ps 145:1
Lk 1:68

szpalta 2

- a** Ps 55:22
Iz 46:4
Heb 11:6
b Rut 1:16
1Ko 13:5
c 1Sm 1:8
d Lk 1:58
e Mt 1:5
Lk 3:32

twojej starości,^a ponieważ urodziła go twoja synowa, która cię naprawdę miłuje^b i jest dla ciebie lepsza niż siedmiu synów”.^c

16 A Noemi, wzięwszy dziecko, położyła je na swej piersi i była dla niego piastunką. **17** Wówczas sąsiadki^d nadały mu imię, mówiąc: „Noemi urodził się syn”. I nazwały go Obed.^e On jest ojcem Jessego,^f ojca Dawida.

18 A oto pokolenia Pereca:^g Perek został ojcem Checrona,^h

19 a Checron został ojcem Rama, a Ramⁱ został ojcem Amminadaba, **20** a Amminadab^j został ojcem Nachszona,^k a Nachszon został ojcem Salmona, **21** a Salmon^l został ojcem Boaza, a Boaz^m został ojcem Obeda, **22** a Obed został ojcem Jessego,ⁿ a Jesse został ojcem Dawida.^o

f 1Sm 17:12; Iz 11:1; Rz 15:12; **g** Rut 4:12; **h** Rdz 46:12; Lb 26:21; 1Kn 2:5; **i** 1Kn 2:9; Mt 1:3; **j** Wj 6:23; 1Kn 2:10; Lk 3:33; **k** Lb 1:7; 1Kn 2:11; Lk 3:32; **m** 1Kn 2:12; **n** Rut 4:17; 1Sm 16:1; **o** 2Sm 7:12; 1Kn 2:15; Mt 1:6; Lk 3:31.

KSIĘGA

PIERWSZA SAMUELA

albo według greckiej *Septuaginty*
PIERWSZA KRÓLÓW

1 Był w Ramataim-Cofim,^a w górzystym regionie Efraima,^b pewien mąż imieniem Elkana,^c syn Jerochama, syna Elihu, syna Tochu, syna Cufa,^d Efraimita. **2** A miał dwie żony: jedną imieniem Anna, drugą zaś imieniem Peninna. I Peninna miała dzieci, natomiast Anna była bezdzietna.^e **3** I mąż ów co roku wyruszał ze swego miasta, by w Szilo paść na twarz^f i złożyć ofiarę Jehowie Zastępów.^g A tam kapłanami Jehowy^h byli dwaj synowie Helego: Chofni i Pinechas.ⁱ

ROZDZ. 1

- a** 1Sm 1:19
1Sm 7:17
1Sm 28:3
b Joz 16:5
Joz 17:16
c 1Kn 6:27
d 1Kn 6:35
e Rdz 16:1
Rdz 29:31
f Ps 95:6
g Wj 23:14
Wj 34:23
Pwt 12:5
Joz 18:1
Sdz 21:19
Lk 2:41
h Lb 3:10
Pwt 33:10
Mal 2:7

4 I nadszedł dzień, gdy Elkana składał ofiarę; i dał porcję Peninnie, swej żonie, oraz wszystkim jej synom i córkom.^a **5** lecz Annie dał jedną porcję. Jednakże to Annę kochał,^b Jehowa zaś zamknął jej łono.^c **6** A jej rywalka bardzo jej dokuczała,^d by ją wytrącać z równowagi, jako że Jehowa zamknął jej łono. **7** Postępowała tak co roku,^e ilekroć

i 1Sm 2:12; 1Sm 2:22; 1Sm 2:34; 1Sm 4:17; **szpalta 2** a Kpl 7:15; Pwt 12:6; **b** Rdz 29:30; Pwt 21:15; **c** Rdz 20:18; Rdz 30:2; **d** Rdz 16:4; **e** Pwt 16:16; 1Sm 1:3.

ona udawała się do domu Jehowy.^a I tak jej dokuczała, toteż ona płakała i nie jadła. **8** A Elkana, jej mąż, odezwał się do niej: „Anno, czemu płaczesz i czemu nie jesz, i czemu się trapi twe serce?”^b Czyż nie jestem dla ciebie lepszy niż dziesięciu synów?”^c

9 Gdy już się najedli i napili w Szilo, Anna wstała, a tymczasem kapłan Heli siedział na krześle przy odrzwiach świątyni^d Jehowy. **10** Ona zaś z goryczą w duszy^e zaczęła się modlić do Jehowy^f i bardzo płakać.^g **11** I złożyła ślub,^h mówiąc: „Jehowo Zastępów, jeśli rzeczywiście spojrzysz na uciśnienie swej niewolnicyⁱ i wspomnisz na mnie,^j i nie zapomnisz swej niewolnicy, i dasz swej niewolnicy męskiego potomka, to ja oddam go Jehowie na wszystkie dni jego życia, a brzytwa nie tknie jego głowy”.^k

12 A gdy tak się długo modliła^l przed Jehową, Heli obserwował jej usta. **13** Anna zaś mówiła w swoim sercu;^m tylko jej wargi drżały, a głosu nie było słychać. Ale Heli brał ją za pijaną.ⁿ

14 Rzekł więc do niej Heli: „Dokąd będziesz się zachowywać jak pijana?”^o Odsuń od siebie wino”.^p

15 Anna odrzekła, mówiąc: „Nie, mój panie! Jestem niewiastą wielce uciśnioną na duchu; ani wina, ani odurzającego napoju nie piłam, lecz wylewam swą duszę przed Jehową.”^q **16** Nie czynź ze swej niewolnicy niewiasty nic niewartej,^r bo to z nadmiaru zmartwienia i zgryzoty mówiłam aż dotąd”.^s **17** Wtedy Heli odpowiedział, mówiąc: „Idź w pokój^t i oby Bóg Izraela przychylił się do twej gorącej prośby, z którą się do niego zwróciłaś”.^u

18 Na to rzekła: „Niech twa służebnica znajdzie łaskę w twoich oczach”.^v I potem ta niewiasta

ROZDZ. 1

a 1Sm 2:19

b Rdz 30:1

c Rut 4:15

PnF 8:6

d Wj 25:8

Wj 40:2

1Sm 1:24

1Sm 3:3

2Sm 7:2

2Sm 22:7

Ps 27:4

e Hi 7:11

Iz 38:15

f Ps 55:22

Ps 65:2

g 2Kl 20:3

h Lb 30:7

Lb 30:14

Pwt 23:23

Kzn 5:4

i Iz 66:2

Lk 1:38

Heb 4:16

j Rdz 30:22

k Lb 6:5

Sdz 13:5

Lk 1:15

l Lk 18:1

Kol 4:2

1Ts 5:17

m Rdz 24:45

Neh 2:4

n Dz 2:13

o Prz 18:13

Jak 1:19

p Ps 42:4

Pz 42:6

Ps 62:8

Ps 142:2

q Pwt 13:13

1Sm 10:27

1Sm 25:25

1Sm 30:22

r Hi 6:2

Hi 10:1

s Sdz 18:6

1Sm 25:35

Mk 5:34

Lk 7:50

Lk 8:48

t 1Sm 1:11

Ps 20:4

Ps 65:2

u Rdz 33:15

Rut 2:13

szpalta 2

a Kzn 9:7

b Flp 4:7

1Pt 5:7

c 1Sm 1:1

d Rdz 4:1

Rut 4:13

e 1Sm 1:11

Ps 66:19

Prz 15:29

f Rdz 5:29

Rdz 41:51

Wj 2:22

Mt 1:21

g Mt 7:7

1Jn 5:14

h 1Sm 1:3

i Lb 15:3

Lb 15:8

Pwt 23:23

posłała, i jadła,^a a jej twarz już więcej nie była zatroskana.^b

19 Wstawszy wcześniej rano, padli na twarz przed Jehową, po czym wrócili i weszli do swego domu w Ramie.^c Elkana współżył^d ze swą żoną Anną i Jehowa na nią wspominał.^e **20** A gdy minął rok, Anna stała się brzemienna i urodziła syna, i nadała mu imię^f Samuel, bo mówiła: „Wyprosiłam^g go u Jehowy”.

21 Po pewnym czasie ów mąż, Elkana, wraz ze wszystkimi swoimi domownikami poszedł złożyć Jehowie doroczną ofiarę^h oraz swój ślubowany dar ofiarny.ⁱ

22 Anna zaś nie wyruszyła,^j powiedziała bowiem do swego męża: „Gdy tylko chłopiec zostanie odstawiony od piersi,^k zaprowadzę go i stawi się przed obliczem Jehowy, i zamieszka tam po czas niezmierzony”.^l **23** Na to Elkana, jej mąż,^m rzekł do niej: „Czyni, co dobre w twych oczach.ⁿ Pozostań w domu, aż go odstawisz od piersi. Oby tylko Jehowa spełnił swoje słowo”.^o Toteż owa niewiasta pozostała w domu i karmiła swego syna aż do czasu odstawienia go od piersi.^p

24 A gdy tylko odstawiała go od piersi, zabrała go ze sobą – jak również trzyletniego byka i jedną efę maki oraz wielki dzban wina^q – i weszła do domu Jehowy w Szilo.^r Chłopiec zaś był z nią. **25** Potem zarznęli byka, a chłopca przyprowadzili do Helego.^s **26** Wtedy rzekła: „Wybacz, mój panie! Na życie twej duszy,^t mój panie, ja jestem tą kobietą, która stała przy tobie na tym miejscu, by się modlić do Jehowy.”^u **27** To o tego chłopca

j Pwt 16:16; k 2Kn 31:16; Iz 28:9; l 1Sm 1:11; 1Sm 2:11; 1Sm 3:1; m Ef 5:25; 1Pt 3:7; n Lb 30:7; o Iz 55:11; Tyt 1:2; Heb 6:18; p 2Kn 31:16; Iz 28:9; q Lb 15:10; r Joz 18:1; 1Sm 1:9; s 1Sm 1:3; t 1Sm 17:55; 1Sm 20:3; 2Sm 11:11; 2Kl 2:2; 2Kl 4:30; Kzn 9:5; u 1Sm 1:15.

się modliłam, żeby Jehowa spełnił moją gorącą prośbę,^a z którą się do niego zwracałam.^b **28** A ja użyczam go Jehowie.^c Przez wszystkie swoje dni będzie tym, który został wyproszony dla Jehowy”.

A on poklonił się tam Jehowie.^d

2 I Anna zaczęła się modlić,^e mówiąc:

„Serce moje wielce się raduje w Jehowie,^f
róg mój wywyższony jest w Jehowie.^g

Usta me szeroko się otworzyły przeciwko mym nieprzyjaciolom,
bo weselę się wybawieniem twoim.^h

2 Nikt nie jest święty jak Jehowa, nie ma bowiem nikogo oprócz ciebie;ⁱ
i nie ma takiej skały jak nasz Bóg.^j

3 Nie mówcie tyle i tak wyniośle,
niech z waszych ust nie wychodzi nic niepowściągliwego,^k
gdyż Jehowa jest Bogiem wiedzy^l
i ocenia uczynki prawdziwo.^m

4 Mocarze z łukiem są przerażeni,ⁿ
lecz ci, którzy się potykają, przepasują się energią życiową.^o

5 Syci muszą się najmować za chleb,^p
lecz głodni przestają głodować.^q
Nawet nieplodna urodziła siedmiorgo,^r
lecz obfitująca w synów zwiędła.^s

6 Jehowa to Ten, który uśmierca, i Ten, który zachowuje przy życiu,^t

ROZDZ. 1

a Ps 21:2
Ps 37:4

b 1Sm 1:11
1Sm 1:17
Ps 66:19
Mt 7:7
1Jn 5:15

c Sdz 11:31

d Ps 95:6

ROZDZ. 2

e Flp 4:6

f Ps 13:6
Lk 1:46
Rz 5:11

g Ps 18:2
Ps 89:17
Ps 92:10

h Ps 9:14
Ps 13:5

i Wj 15:11
Pwt 3:24
Pwt 4:35
Ps 73:25
Ps 86:8
Ps 89:6

j Pwt 32:4
2Sm 22:32

k Ps 94:4

Jak 1:26
Jak 3:8

l Hi 36:4
Hi 37:16
Ps 147:5
Rz 11:33

m Prz 16:2
Prz 24:12

n Ps 37:15
Ps 76:3

o Iz 40:29

p Ps 34:10

q Lk 1:53

r 1Sm 1:11
1Sm 1:20
Ps 113:9

s Iz 54:1
Gal 4:27

t Pwt 32:39
Ps 68:20

szpalta 2

a Ps 89:48

b Hi 14:13

Ps 30:3
Ps 49:15

Ps 86:13
Jn 11:24

1Ko 15:55

c Pwt 28:15

d Pwt 8:18
Pwt 28:12

2Kń 1:12
Hi 42:12
Prz 10:22

2Ko 9:11

e Ps 75:7
Flp 2:9

f Ps 113:7

g Lk 1:52
1Pt 5:6

h 1KI 3:13
Mt 18:4

i Rdz 41:40

j Hi 38:4
Ps 102:25

Ten, który sprowadza do Szeolu,^a i Ten, który wprowadza.^b

7 Jehowa to Ten, który zubaża,^c i Ten, który wzbo-gaca,^d

Ten, który poniża, i Ten, który wywyższa,^e

8 Ten, który z prochu podnosi maluczkiego;^f
z dołu popiołów dźwiga biedaka^g

— by ich posadzić z dostojnikami; i daje im w posiadanie^h tron chwały.ⁱ

Bo do Jehowy należą podporzy ziemi^j
i na nich umieszcza żyzną krainę.

9 Strzeże stóp tych, którzy są wobec niego lojalni;^k
niegodziwcy zaś są zmuszeni do milczenia w ciemności.^l

bo nie dzięki mocy człowieka zyskuje przewagę.^m

10 Co się tyczy Jehowy, przerażają się ci, którzy wiedzą z nim spór;ⁿ

przeciwko nim zagrzmie w niebiosach.^o

Jehowa będzie sądził krańce ziemi,^p

aby udzielić siły swemu królowi,^q

aby wywyższyć róg swego pomazańca.^r

11 Potem Elkana poszedł do Ramy do swego domu; chłopiec zaś został sługą^s Jehowy przed obliczem kapłana Helego.

12 A synowie Helego byli nicponiami;^t nie uznawali Jehowy.^u

13 Jeśli chodzi o to, co zgodnie z prawem przysługiwało od ludu

k Ps 91:11; Ps 97:10; Ps 121:3; Prz 2:8; Lk 1:79; 1 Ps 37:28; Sof 1:15; m 1Sm 14:6; 1Sm 17:50; Ps 33:16; n Wj 15:6; Ps 21:8; Ps 92:9; o 1Sm 7:10; 2Sm 22:14; Ps 18:13; p Ps 50:4; Ps 96:13; Dz 17:31; q Ps 2:6; Ps 45:1; Ps 110:1; Iz 32:1; Mt 28:18; r Ps 75:10; Ps 89:17; Lk 1:69; Dz 4:27; Dz 10:38; s 1Sm 1:11; 1Sm 3:1; 1Sm 3:15; t 1Sm 2:22; Prz 17:25; u Tyt 1:16; Heb 3:12.

kapłanom,^a ilekroć ktoś składał ofiarę, przychodził sługa kapłana z trójzębnymi widelkami w ręce, gdy akurat gotowało się mięso,^b **14** i wsadzał je do misy lub garnka z dwoma uchwytyami, lub kotła, lub garnka z jednym uchwytem. Cokolwiek widelki wydobyły, kapłan brał dla siebie. Tak czynili w Szilo wszystkim Izraelitom, którzy tam przychodzili.^c **15** A zanim zdolali zamienić tłuszcz w dym,^d przychodził sługa kapłana i mówił do człowieka składającego ofiarę: „Daj no mięso na pieczeń dla kapłana, żeby nie otrzymał od ciebie mięsa gotowanego, tylko surowe”.^e **16** Kiedy ów człowiek mówił do niego: „Niechże najpierw zamienią tłuszcz w dym.^f Potem bierz sobie, czego zapagnie twa dusza”,^g tamten mówił: „Nie, lecz masz dać teraz; a jeśli nie, będę musiał to zabrać siłą!”^h **17** I grzech tych sług był bardzo wielki przed obliczem Jehowy;ⁱ bo mężowie ci lekceważąco traktowali dar ofiarny Jehowy.^j

18 A Samuel usługiwał^k przed Jehową i będąc chłopcem, miał na sobie lniany efod.^l **19** Jego matka robiła dla niego mały płaszcz bez rękawów i przynosiła mu go co roku, gdy przychodziła z mężem składać doroczną ofiarę.^m **20** Heli zaś błogosławiłⁿ Elkanę oraz jego żonę, mówiąc: „Oby Jehowa dał ci potomstwo z tej żony w zamian za użyczonego – za tego, którego użyczono Jehowie”.^o I poszli do swojej miejscowości. **21** I Jehowa zwrócił uwagę na Annę,^p tak iż była brzemienna, i urodziła trzech synów oraz dwie córki.^q A chłopiec Samuel dorastał przy Jehowie.^r

22 Heli zaś bardzo się zezłościł, a słyszał^s o wszystkim, co jego synowie czynili^t całemu Iz-

ROZDZ. 2

- a Kpl 7:34
- b Kpl 6:28
Lb 6:19
- c Mal 1:6
- d Kpl 3:5
- e Flp 3:19
Judy 12
- f Kpl 3:16
Kpl 7:25
Kpl 7:31
- g Pwt 12:15
- h Sdz 18:25
Neh 5:15
Mt 2:1
1Pt 5:2
- i 1 Sm 2:29
Iz 9:16
- j 1 Sm 2:14
Mal 2:8
- k 1 Sm 2:11
1 Sm 3:15
Prz 20:11
- l 1 Sm 22:18
2 Sm 6:14
- m Wj 23:14
1 Sm 1:3
1 Sm 1:21
- n Rdz 14:19
Lb 6:23
- o 1 Sm 1:28
- p Rdz 21:1
Pwt 7:14
1 Sm 1:19
- q Ps 127:3
- r Sdz 13:24
1 Sm 2:26
1 Sm 3:19
Łk 1:80
Łk 2:52
- s Pwt 13:12
- t 1 Sm 2:14
1 Sm 2:17
1Tm 5:20

szpalta 2

- a Kpl 21:6
- b Jer 7:10
Eze 22:26
- c Prz 13:24
Prz 19:13
Prz 19:18
- d 1 Sm 2:14
1 Sm 2:17
1 Sm 2:22
1Kl 1:6
Jak 5:20
- e Prz 13:14
Iz 3:9
Jer 8:12
Flp 3:19
- f Mt 5:37
Jak 5:12
- g 1Tm 3:7
Tyt 1:7
- h Pwt 25:1
- i Pwt 17:12
1Kl 8:31
- j Lb 15:31
Lb 18:22
Pwt 28:15
1 Sm 2:17
1 Sm 3:14
2Kl 22:17
- k Heb 10:26
- l Prz 29:1
Prz 30:17

raelowi, i o tym, że kładli się z kobietami,^a które służyły u wejścia do namiotu spotkania.^b

23 I mawiał do nich:^c „Dlaczego dopuszczacie się takich rzeczy?”^d Bo złe jest to, co o was słyszę od całego ludu.^e **24** Nie,^f moi synowie, gdyż niedobra to wieść, którą słyszę i którą lud Jehowy rozpowszechnia.^g **25** Jeżeli człowiek zgżeszcy przeciwko człowiekowi,^h Bóg będzie dla niego rozjemcą;ⁱ ale jeśli człowiek zgżeszcy przeciw Jehowie^j – któż będzie się za niego modlił?^k Lecz oni nie słuchali głosu swego ojca,^l gdyż Jehowa uczwał za słusze ich usmiercić.^m **26** Tymczasem chłopiec Samuel rósł i coraz bardziej się podobał zarówno Jehowie, jak i ludziom.ⁿ

27 A do Helego przyszedł pewien mąż Boży^o i rzekł: „Oto, co powiedział Jehowa: „Czyż nie objawiłem się domowi twego praojca, gdy byli w Egipcie jako niewolnicy domu faraona?”^p **28** I został dla mnie wybrany ze wszystkich plemion Izraela,^q by pełnił służbę kapłańską i wstępował na ołtarz,^r żeby za jego sprawą wznosiły się kłęby dymu ofiarnego i by przed moim obliczem nosił efod, żebym dawał domowi twego praojca wszystkie ofiary ogniowe synów Izraela.^s **29** Dlaczego poniewieracie moją ofiarą^t i moim darem ofiarnym, co do których dałem nakaz w moim mieszkaniu,^u a ty swych synów darzysz większym szacunkiem niż mnie, gdy się tłuczycie^v tym, co najlepsze z każdego daru ofiarnego od Izraela, mojego ludu?”^w

m Joz 11:20; Hi 34:11; Prz 15:10; Rz 9:18; Heb 3:13;
n 1 Sm 2:21; Prz 3:4; Łk 2:52; o Sdz 6:8; Heb 1:1;
p Wj 4:14; Wj 4:27; q Wj 28:1; Wj 39:1; Kpl 8:12; Lb 16:5; Lb 17:5; Lb 17:8; Ps 99:6; r Lb 18:7; s Kpl 2:3;
Kpl 6:16; Kpl 10:14; Lb 5:9; Lb 18:9; t Mal 1:6; u Wj 25:8; Joz 18:1; 1 Sm 1:3; v Oz 4:9; w 1 Sm 2:14.

30 „Dlatego tak brzmi wypowiedź Jehowy, Boga Izraela: „Owszem, powiedziałem: Dom twój i dom twego praojca będą chodzić przede mną po czas niezmierny”.^a Ale teraz wypowiedź Jehowy brzmi: „Jest to dla mnie nie do pomyślenia, tych bowiem, którzy mnie szanują,^b i ja uszanuję,^c ci zaś, którzy mną gardzą, znaczyć będą niewiele”.^d **31** Oto nadchodzą dni, gdy odetnę two ramię i ramię domu twego praojca, tak iż nie będzie starca w twoim domu.”^e **32** I będziesz patrzył na wroga w moim mieszkaniu wśród całego dobra wyświadczanego Izraelowi;^f a w twoim domu już nie będzie starca. **33** Jest jednak u ciebie mąż, którego nie odetnę od przebywania przy mym ołtarzu, by doprowadzić do przysięgnięcia twych oczu i do opadnięcia z sił twojej duszy; ale większość twego domu poniesie śmierć od miecza ludzi.”^g **34** A oto znak dla ciebie, który przyjdzie na twych dwóch synów, Chofniego i Pinechasa:^h obaj umrą jednego dnia.ⁱ **35** Sobie zaś wzbudzę kapłana wiernego.^j Będzie postępował zgodnie z tym, co jest w moim sercu i w mojej duszy; i zbuduję mu trwałą dom, a on zawsze chodzić będzie przed moim pomazaniem.^k **36** A ktokolwiek pozostanie^l w twoim domu, przyjdzie i mu się pokłoni dla zapłaty w pieniądzach i okrągłego bochenka chleba, i powie: „Przydziel mnie, proszę, do jednego z urzędów kapłańskich, bym mógł zjeść kawałek chleba”.”^m

3 Tymczasem chłopiec Samuel usługiwałⁿ Jehowie przed Helim, a słowo od Jehowy^o stało się w owych dniach rzadkością;^p nie rozgłaszano żadnej wizji.^q

ROZDZ. 2

- a Wj 28:43
- b Ps 50:23
Prz 3:9
1Tm 1:17
- c Ps 18:20
Ps 91:14
Jn 12:26
- d Pwt 28:45
2Kl 2:24
Eze 18:24
Mal 2:9
- e 1Sm 3:14
1Sm 4:11
1Sm 4:18
1Sm 14:3
1Sm 22:18
1Kl 2:27
1Kn 24:3
Ps 37:17
- f 1Sm 4:22
Ps 78:61
- g 1Sm 22:18
1Sm 22:21
- h 1Sm 1:3
- i 1Sm 4:11
1Sm 4:17
- j 1Kl 2:35
1Kn 29:22
- k 1Sm 2:10
1Sm 24:6
2Kn 6:42
- l 1Kl 2:27
- m Kpl 2:3
Lb 5:9

ROZDZ. 3

- n 1Sm 2:11
1Sm 2:18
- o 2Sm 7:4
- p Ps 74:9
- q Lb 12:6
1Kn 17:15

szpalta 2

- a Rdz 27:1
1Sm 4:15
Kzn 12:3
- b 1Sm 1:9
1Sm 3:15
Ps 5:7
- c Rdz 22:1
- d Ps 99:6
- e 1Sm 3:16
1Sm 4:16
- f Am 3:7
- g Ps 85:8
Iz 55:2
Dn 10:19
- h Am 3:7
Hab 1:5
- i 2Kl 21:12
Jer 19:3
- j Lb 23:19
1Sm 2:31
Iz 46:11
Iz 55:11
Za 1:6
- k Eze 7:8
Eze 18:30
- l Kpl 5:1
1Sm 2:22
Jn 15:22
Jak 4:17

2 I w owym dniu Heli leżał na swoim miejscu; czy jego słaby,^a już nie widział. **3** A lampy Bożej jeszcze nie zgaszono, Samuel zaś leżał w świątyni^b Jehowy, gdzie była Arka Boża. **4** I Jehowa zawołał Samuela. Ten odrzekł: „Oto jestem”.^c **5** I pobiegłszy do Helego, powiedział: „Oto jestem, bo mnie wołałeś”. Ale on rzekł: „Nie wołałem. Połóż się z powrotem”. Poszedł więc i się położył. **6** A Jehowa zawołał jeszcze raz: „Samuelu!”^d Wtedy Samuel wstał i poszedł do Helego, i powiedział: „Oto jestem, bo przecież mnie wołałeś”. Ale on rzekł: „Nie wołałem, mój synu.”^e Połóż się z powrotem”. **7** (Samuel zaś jeszcze nie poznał Jehowy i jeszcze nie zaczęło mu być objawiane słowo Jehowy).^f **8** Jehowa zawołał więc ponownie, po raz trzeci: „Samuelu!” To też Samuel wstał i poszedł do Helego, i powiedział: „Oto jestem, bo na pewno mnie wołałeś”.

I Heli uświadomił sobie, że to Jehowa wołał chłopca. **9** Heli rzekł zatem do Samuela: „Idź, połóż się, a jeżeli cię zawoła, powiedz: „Mów, Jehowo, bo sługa twój słucha”. Samuel więc poszedł i położył się na swym miejscu.

10 Wtedy przybył Jehowa i stanawszy, zawołał jak poprzednio: „Samuelu, Samuelu!” A Samuel odrzekł: „Mów, bo sługa twój słucha”.^g **11** I Jehowa przemówił do Samuela: „Oto ja czynię^h w Izraelu coś, od czego każdemu, kto o tym usłyszy, w obu uszach zadzwoni.”ⁱ **12** W owym dniu spełnił na Helim wszystko, co powiedziałem o jego domu — od początku do końca.^j **13** A ty powiedz mu, że ja sądzę jego dom^k po czas niezmierny za przewinienie, o którym wiedział,^l gdyż

jego synowie zlorzeczą Bogu,^a a on ich nie zgań.^b **14** Dlatego poprzysiągłem domowi Helego, że przewinieniu domu Helego podczas niezmierzony nie zapewni bezkarności ani ofiara, ani dar ofiarny.^c

15 I Samuel leżał aż do rana. Potem otworzył drzwi domu Jehowy.^d A Samuel bał się powiedzieć Helemu o tym zjawisku.^e **16** Lecz Heli wezwał Samuela i rzekł: „Samuelu, mój synu!” Ten odrzekł: „Oto jestem”. **17** A on powiedział jeszcze do niego: „Co to za słowo wyrzekł do ciebie? Proszę, nie ukrywaj tego przede mną.^f Niech ci Bóg to uczyni i tamto doda do tego,^g jeśli ukryjesz przede mną jakieś słowo z całego tego słowa, które wyrzekł do ciebie”. **18** Samuel powiedział mu więc wszystkie te słowa i niczego przed nim nie ukrył. Na to on rzekł: „To Jehowa. Niech czyni, co dobre w jego oczach”.^h

19 I Samuel dalej rósł, a Jehowa był z nimⁱ i nie pozwolił, by którekolwiek z jego słów upadło na ziemię.^j **20** Cały Izrael, od Dan po Beer-Szebę,^k dowiedział się, że Samuelowi powierzono urząd proroka Jehowy.^l **21** I Jehowa znowu^m się ukazywał w Szilo, gdyż Jehowa objawił się w Szilo Samuelowi według słowa Jehowy.ⁿ

4 I słowo Samuela docierało do całego Izraela.

W owym czasie Izrael wyszedł, by się zmierzyć z Filistynami w bitwie; i rozłożyli się obozem obok Eben-Ezer,^o a Filistyni obozowali w Afeku.^p **2** I Filistyni ruszyli w szoku^q przeciwko Izraelowi, i bitwa przybrała zły obrót, tak iż Izrael został pokonany przez Filistynów,^r którzy na polu zabili około czterech tysięcy mężów, będących w zwartych szere-

ROZDZ. 3

- a Lb 15:30
- b 1Sm 2:12
- c 1Sm 2:17
- d 1Sm 2:30
- e 1Sm 2:23
- f Prz 19:18
- g Kzn 8:11
- h 1Tm 5:20
- i Pwt 5:9
- j 1Sm 2:24
- k 1Sm 4:11
- l 1Sm 22:21
- m 1Kl 2:27
- n Heb 10:26
- o 1Sm 2:11
- p 1Sm 3:1
- q Jer 1:6
- r Ps 141:5
- s Rut 1:17
- t 1Sm 20:13
- u 2Sm 19:13
- v Hi 1:21
- w Lam 3:39
- x Dz 21:14
- y Rdz 39:3
- z 1Sm 2:21
- aa 1Sm 9:6
- ab Iz 44:26
- ac Szd 20:1
- ad 1Sm 2:7
- ae Ps 75:7
- af 1Sm 3:1
- ag 1Sm 3:4
- ah Ps 99:6
- ai Am 3:7

ROZDZ. 4

- o 1Sm 5:1
- p Joz 12:18
- q 1Sm 17:21
- r Joz 7:12
- s Ps 44:9
- t Ps 79:7
- u Ps 106:41

szpalta 2

- a Pwt 28:25
- b Pwt 32:30
- c Szd 2:14
- d Lb 14:44
- e Joz 6:4
- f 1Sm 14:18
- g 2Sm 15:25
- h Wj 25:18
- i Lb 7:89
- j 2Sm 6:2
- k 2Kl 19:15
- l Ps 80:1
- m Ps 99:1
- n d Lb 4:15
- o 1Sm 2:12
- p Jer 7:4
- q Wj 32:17
- r g Wj 14:25
- s Wj 15:14
- t h Wj 7:5
- u Ps 78:43
- v Ps 78:51
- w i Lb 33:56
- x Pwt 28:48
- y Szd 10:7
- z Szd 13:1

gach. **3** Kiedy lud przyszedł do obozu, starsi Izraela zaczęli mówić: „Dlaczego Jehowa rozgromił nas dzisiaj na oczach Filistynów?”^a Weźmy sobie z Szilo Arkę Przymierza Jehowy,^b aby weszła pośród nas i wybawiła nas z dłoni naszych nieprzyjaciół”. **4** Posłał więc lud do Szilo i przyniesiono stamtąd Arkę Przymierza Jehowy Zastępów, siedzącego na cherubach.^c A z Arką Przymierza prawdziwego Boga byli tam dwaj synowie Helego: Chofni i Pinechas.^d

5 I gdy tylko Arka Przymierza Jehowy weszła do obozu, wszyscy Izraelci zaczęli wznosić głosne okrzyki,^e tak iż ziemia drżała.

6 Również Filistyni usłyszeli odgłos okrzyków i zaczęli mówić: „Co znaczy odgłos tych głośnych okrzyków^f w obozie Hebrajczyków?” W końcu dowiedzieli się, że to Arka Jehowy weszła do obozu. **7** I Filistyni się zlekli, mówili bowiem: „Bóg przybył do obozu!”^g Rzekli więc: „Biada nam, bo coś takiego jeszcze nigdy się nie zdarzyło! **8** Biada nam! Kto nas wybawi z ręki tego majestatycznego Boga? To Bóg, który pobił Egipt, sprawiając na pustkowiu wszelkiego rodzaju rzeź.”^h

9 Bądźcie odważni i okażcie się mężami, Filistyni, żebyście nie służyli Hebrajczykom, tak jak oni służyli wam;ⁱ okażcie się więc mężami i walczcie!” **10** Toteż Filistyni walczyli i Izrael został pokonany,^j i pouciekali, każdy do swego namiotu;^k a rzeź była bardzo wielka,^l tak iż padło z Izraela trzydzieści tysięcy pieszych.^m **11** I Arka Boża została zdobytą,ⁿ a dwaj synowie Helego, Chofni i Pinechas, ponieśli śmierć.^o

J Kpl 26:17; Pwt 28:25; 1Sm 4:2; k 1Kl 22:36; l Pwt 28:25; Szd 2:14; m Ps 78:62; n 1Sm 4:3; Ps 78:61; Lam 2:17; o 1Sm 2:31; 1Sm 2:34; 1Sm 4:17; Ps 78:64; Kzn 8:8; Kzn 8:13.

12 A pewien mąż z Beniamina wybiegł z pola bitwy i tego dnia przybył do Szilo w podartej szacie^a i z prochem na głowie.^b

13 Kiedy nadszedł, Heli siedział na krześle przy drodze, czuwając, gdyż jego serce już zaczęło drzeć o Arkę prawdziwego Boga.^c A ów mąż wszedł, by o tym opowiedzieć w mieście, i całe miasto podniosło krzyk. **14** A Heli usłyszał odgłos krzyku. Rzekł więc: „Co znaczy odgłos tego zgielku?”^d I mąż ów pośpieszył się, by wejść i powiadomić Helego. **15** (Heli miał wtedy dziewięćdziesiąt osiem lat, a jego oczy już zastygły, tak iż nie widział).^e **16** I przemówił ten mąż do Helego: „Oto przychodzę z pola bitwy i uciekleś dziś z pola bitwy”. Ten zaś powiedział: „Cóż to się stało, synu mój?” **17** Wówczas przynosząc tę wieść odpowiedział, mówiąc: „Izrael uciekł przed Filistynami, doszło też do wielkiej klęski wśród ludu;^f także dwaj twoi synowie, Chofni i Pinechas, ponieśli śmierć,^g a Arka prawdziwego Boga została zdobyta”.^h

18 I gdy tylko wspomniał o Arce prawdziwego Boga, on spadł z krzesła do tyłu przy bramie i złamał sobie kark, tak iż umarł, był bowiem człowiekiem starym i ciężkim; a sądził Izraela czterdzieści lat. **19** Jego synowa, żona Pinechasa, była brzemienna, bliska rozwiązania; i usłyszała wieść o zdobyciu Arki prawdziwego Boga i o tym, że jej teść oraz mąż ponieśli śmierć. Wtedy pochyliła się i zaczęła rodzić, gdyż niespodziewanie przyszły na nią boleści.ⁱ **20** A gdy umierała, kobiety stojące przy niej zaczęły mówić: „Nie lękaj się, bo urodziłaś syna”.^j Ona zaś nie odpowiedziała i nie zważała na to w swym sercu. **21** Lecz

ROZDZ. 4

- a 2Sm 1:2
- b Joz 7:6
2Sm 13:19
2Sm 15:32
Neh 9:1
Hi 2:12
- c 1Sm 4:4
- d 1Sm 4:10
- e 1Sm 3:2
Ps 90:10
- f 1Sm 3:11
1Sm 4:10
- g 1Sm 2:34
Ps 78:64
- h 1Sm 4:11
Ps 78:61
Lam 2:17
- i Rdz 35:16
- j Rdz 35:17

szpalta 2

- a 1Sm 14:3
- b 1Sm 4:5
1Sm 4:11
Ps 78:61
- c 1Sm 2:32
1Sm 2:34
- d Pwt 28:15
- e 1Sm 4:11
2Kn 8:11
Jer 7:12

ROZDZ. 5

- f 1Sm 4:11
1Sm 4:17
Ps 78:61
- g Joz 11:22
1Sm 6:17
Dz 8:40
- h Sdz 16:23
1Kn 10:10
Ps 115:4
- i Wj 12:12
1Kn 16:26
Ps 95:3
Ps 96:5
Ps 97:7
Iz 19:1
Sof 2:11
- j Iz 46:7
- k Iz 2:18
Jer 10:11
- l Wj 9:3
1Sm 5:9
1Sm 5:11
1Sm 7:13
- m Pwt 28:27
1Sm 6:5
- n 1Ko 8:5

nazwała chłopca Ichabod,^a mówiąc: „Chwała odeszła od Izraela na wygnanie”,^b a to w związku ze zdobyciem Arki prawdziwego Boga i w związku ze swym teściem oraz mężem.^c **22** Powiedziała więc: „Chwała odeszła od Izraela na wygnanie,^d gdyż Arka prawdziwego Boga została zdobyta”.^e

5 Tymczasem Filistyni zabrali Arkę^f prawdziwego Boga, po czym przenieśli ją z Eben-Ezer do Aszdodu.^g **2** I wziawszy Arkę prawdziwego Boga, Filistyni wnieśli ją do domu Dagona, i postawili obok Dagona.^h **3** Kiedy nazajutrz Aszdodocy wstali wcześniej, oto Dagon leżał powalony twarzą do ziemi przed Arką Jehowy.ⁱ Wzięli więc Dagona i postawili go z powrotem na jego miejscu.^j **4** Kiedy nazajutrz wstali wczesnym rankiem, oto Dagon leżał powalony twarzą do ziemi przed Arką Jehowy – a głowa Dagona i dłonie obu jego rąk były odcięte – w strońne progu.^k Została na nim tylko część rybia. **5** Dlatego kapłani Dagona i wszyscy wchodzący do domu Dagona nie następują na próg Dagona w Aszdodzie, po dziś dzień.

6 I ręka Jehowy^l zaciążyła na Aszdodytach, i zaczęł się popłoch i raził ich guzkami krwawniczymi^m – Aszdod i jego terytoria. **7** A mieszkańcy Aszdodu spostrzegli, że tak się dzieje, i rzekli: „Niech nie przebywa u nas Arka Boga Izraela, gdyż jego ręka jest twarda przeciwko nam i przeciw Dagonowi, naszemu bogu”.ⁿ **8** Posławszy, zebrali więc u siebie wszystkich filistyńskich władców sojuszników i mówili: „Co mamy zrobić z Arką Boga Izraela?” W końcu

rzekli: „Niech Arka Boga Izraela odejdzie do Gat”.^a Przenieśli więc tam Arkę Boga Izraela.

9 A gdy ją tam przenieśli, ręka Jehowy^b zaciężyla nad miastem, powodując bardzo wielkie zamieszanie; i zaczął razić mieszkańców miasta od małego do wielkiego, i pojawiły się u nich guzki krwawnicze.^c **10** Wysłali więc Arkę prawdziwego Boga do Ekronu.^d A gdy tylko Arka prawdziwego Boga dotarła do Ekronu, Ekronici podnieśli krzyk, mówiąc: „Przenieśli do mnie Arkę Boga Izraela, żeby uśmiercić mnie i mój lud!”^e **11** Toteż posławszy, zebrali wszystkich filistyńskich władców sojusznich i rzekli: „Odeślijcie Arkę Boga Izraela, żeby wróciła na swoje miejsce i nie uśmierciła mnie oraz mojego ludu”. W całym mieście zapanało bowiem śmiertelne zamieszanie; ręka prawdziwego Boga bardzo tam ciążyła.^f **12** a mieszkańcy, którzy nie pomarli, zostali porażeni guzkami krwawniczymi.^h I wznosiło się ku niebiosom wołanieⁱ miasta o pomoc.

6 I Arka^j Jehowy była na polu Filistynów przez siedem miesięcy. **2** Potem Filistyni zwołali kapłanów i wróżbitów,^k mówiąc: „Cóż mamy począć z Arką Jehowy? Powiedzcie nam, z czym mamy ją odesłać na jej miejsce”. **3** Na to oni powiedzieli: „Jeżeli odsyłacie Arkę Boga Izraela, nie odsyłajcie jej bez daru ofiarnego; koniecznie powinniście mu zwrócić dar ofiarny za przewinienie.^l Wtedy dopiero zostaniecie uzdrowieni i dowiecie się, dlaczego jego ręka się od was nie odwracała”. **4** Wówczas rzekli: „Jaki dar ofiarny za przewinienie mamy mu zwrócić?” Odpowiedzieli: „Według liczby filistyńskich władców sojusznich^m —

ROZDZ. 5

- a 1Sm 17:4
- b Pwt 2:15
1Sm 7:13
- c 1Sm 5:6
- d Joz 15:45
Sdz 1:18
2Kl 1:2
Am 1:8
- e 1Sm 5:7
- f Heb 10:31
- g 1Sm 5:9
- h Pwt 28:27
- i Ps 115:6
Dn 5:23
Hab 2:19

ROZDZ. 6

- j 1Sm 4:11
1Sm 5:1
Ps 78:61
- k Wj 7:11
Kpl 19:31
Pwt 18:12
Iz 2:6
- l 1Sm 6:4
1Sm 6:17
- m Joz 13:3
Sdz 3:3
1Sm 6:16

szpalta 2

- a Kpl 11:29
1Sm 6:18
Iz 66:17
- b 1Kn 16:28
Ps 18:44
Iz 42:12
- c Wj 9:3
1Sm 5:6
1Sm 5:11
- d Wj 7:13
Wj 8:15
Wj 14:17
Rz 9:18
- e Wj 9:14
Wj 9:16
Rz 9:17
- f Wj 6:1
Wj 11:1
Wj 12:33
Ps 105:38
- g 2Sm 6:3
1Kn 13:7
- h Lb 19:2
- i 1Sm 6:4
- j 1Sm 6:3
- k Joz 15:10
Joz 21:16
2Kl 14:11
1Kn 6:59
2Kn 28:18
- l Kzn 9:11
- m 2Sm 6:3
1Kn 13:7
- n 1Sm 6:9

pięć złotych guzków krwawniczych i pięć złotych skoczków, bo każdy spośród was i waszych władców sojusznich ma tę samą plagę. **5** I sporządźcie wizerunki swoich guzków krwawniczych i wizerunki swoich skoczków,^a które doprowadzają kraj do zguby, i oddajcie chwałę^b Bogu Izraela. Może lżejszą uczyni swą rękę ciężącą na was i na waszym bogu oraz na waszym kraju.^c **6** Czemuż to mielibyście znieczulić swe serce, tak jak Egipt i faraon znieczulili swe serce?^d Czyż nie dopiero wtedy, gdy On ich surowo potraktował,^e odprowadził tamtych, tak iż odeszli?^f **7** Weźcie więc i przygotujcie nowy wóz^g oraz dwie karmiące krowy, na które jeszcze nie nałożono jarzma,^h i zaprzęgnijcie te krowy do wozu, a ich młode zawróćcie do domu, by nie szły za nimi. **8** I weźcie Arkę Jehowy, i włóżcie ją na ten wóz, a złote przedmioty,ⁱ które macie mu zwrócić jako dar ofiarny za przewinienie,^j powkładajcie do skrzynki obok niej. I odeślijcie ją, i niech jedzie. **9** I patrzcie: jeżeli wyjedzie na drogę do swego terytorium, ku Bet-Szemesz,^k to on wyrządził nam to wielkie zło; a jeśli nie, poznamy, że to nie jego ręka nas dotknęła; spotkało nas to przypadkiem”.^l

10 I mężowie ci tak postąpili. Wzięli więc dwie karmiące krowy i zaprzęgli je do wozu, a ich młode zamknęli w domu. **11** Potem umieścili na wozie Arkę Jehowy,^m jak również skrzynkę oraz złote skoczki i wizerunki swych guzków krwawniczych. **12** I krowy ruszyły prosto przed siebie na drogę do Bet-Szemesz.ⁿ Szły tylko tym jednym gościńcem; idąc, ryczały i nie skręcały w prawo ani w lewo. Przez cały ten czas

filistyńscy władcy sojusznicy^a podążali za nimi aż do granicy Bet-Szemesz. **13** A mieszkańcy Bet-Szemesz zbierali na nizinie żniwo pszenicy.^b Kiedy podnieśli oczy i zobaczyli Arkę, uradowali się na jej widok. **14** Wóz zaś wjechał na pole Jozuego z Bet-Szemesz i stał tam, gdzie był wielki kamień. I porąbali drewno z tego wozu, a krowy^c złożyli Jehowie na całopalenie.^d

15 A Lewici^e zdjęli Arkę Jehowy oraz skrzynkę ze złotymi przedmiotami, która była obok niej, i położyli ją na tym wielkim kamieniu. Wtedy mieszkańcy Bet-Szemesz^f złożyli całopalenia i tego dnia dalej składali ofiary Jehowie.

16 Owych pięciu filistyńskich władców sojusznicznych,^g widząc to, udało się tego dnia z powrotem do Ekronu. **17** A oto złote guzki krwawnicze, które Filistyni zwrócili Jehowie jako dar ofiarny za przewinienie:^h jeden za Aszdod,ⁱ jeden za Gazę,^j jeden za Aszkelon,^k jeden za Gat,^l jeden za Ekron.^m **18** Złote skoczki zaś były według liczby wszystkich miast filistyńskich należących do owych pięciu władców sojusznicznych, od miasta warownego aż po wieś w otwartej krainie.

A wielki kamień, na którym złożono Arkę Jehowy, jest aż po dziś dzień świadkiem na polu Jozuego z Bet-Szemesz. **19** I zaczął zabijać mieszkańców Bet-Szemesz,ⁿ gdyż popatrzyli na Arkę Jehowy. Zabił więc wśród ludu siedemdziesięciu mężów – i pięćdziesiąt tysięcy mężów – i lud pograżył się w żalobie, bo Jehowa pobił lud w wielkim pogromie.^o **20** Mieszkańcy Bet-Szemesz rzekli jeszcze: „Któż zdoła się ostać przed obliczem Jehowy, tego świętego Boga,^p i do kogo

ROZDZ. 6

a Joz 13:3
Sdz 3:3
1Sm 6:4

b Rut 2:2
Rut 2:23

c Rdz 15:9
1Sm 6:7
1Sm 16:2

d Wj 20:24
Sdz 21:4

e Lb 3:31

f Joz 21:16

g 1Sm 6:12

h 1Sm 6:4

i 1Sm 5:1
2Kn 26:6
Jer 25:20
Za 9:6
Dz 8:40

j Sdz 16:1
Sdz 16:21
Am 1:7
Dz 8:26

k Sdz 1:18
Za 9:5

l 1Sm 5:8
1Sm 17:4
2Sm 21:22

m Joz 13:3
1Sm 5:10
2Kl 1:2
Am 1:8

n Joz 15:10
Joz 21:16
1Sm 6:9

o Lb 4:6
Lb 4:15
Lb 4:20
1Kn 13:10

p Kpl 11:45
1Sm 2:2

szpalta 2

a Lb 17:12
2Sm 6:9
1Kn 13:12
Ps 76:7

b Joz 18:14
Sdz 18:12
1Kn 13:5

c 1Kn 13:6
1Kn 16:1
2Kn 1:4

ROZDZ. 7

d 2Sm 6:2
1Kn 13:5

e 2Sm 6:4
1Kn 13:7

f Sdz 2:4
Neh 9:28
2Ko 7:10

g Pwt 30:2
1Sm 12:24
1Kl 8:48
Iz 55:7
Jl 2:12

h Joz 24:14
Joz 24:23
Sdz 3:7
Sdz 10:6

i Sdz 2:13

on odejdzie od nas?”^a **21** W końcu wyprawili posłańców do mieszkających w Kiriath-Jearim,^b mówiąc: „Filistyni zwrócili Arkę Jehowy. Przyjdźcie. Zabierzcie ją do siebie”.^c

7 Przybyli zatem mężowie z Kiriath-Jearim^d i zabrali Arkę Jehowy, i wzięli ją do domu Abinadaba^e na wzgórzu, a Eleazara, jego syna, uświęcili, żeby strzegł Arki Jehowy.

2 I od dnia, gdy Arka znalazła się w Kiriath-Jearim, przybywało dni, ogółem dwadzieścia lat, a cały dom Izraela zaczął płakać za Jehową.^f **3** I Samuel przemówił do całego domu Izraela: „Jeżeli całym swym sercem wracacie do Jehowy,^g to usunięcie spośród siebie cudzoziemskich bogów,^h jak również wizerunki Asztarte,ⁱ i skierujcie swoje serce niezachwianie ku Jehowie, i służcie tylko jemu,^j a wyzwoli was z ręki Filistynów”.^k **4** Wtedy synowie Izraela usunęli Baalów^l oraz wizerunki Asztarte^m i zaczęli służyć tylko Jehowie.

5 Potem Samuel rzekł: „Zbierzcie całego Izraelaⁿ w Micpie,^o żebym mógł się za was modlić^p do Jehowy”. **6** Zebrali się więc w Micpie i zaczęli czerpać wodę i wylewać ją przed obliczem Jehowy oraz pościli w tym dniu.^q I mówili tam: „Zgrzeszyliśmy przeciw Jehowie”.^r Samuel zaś zajął się sądzeniem^s synów Izraela w Micpie.

7 Gdy Filistyni usłyszeli, że synowie Izraela zebrali się w Micpie, filistyńscy władcy sojusznicy^t wyruszyli przeciw Izraelowi. Synowie Izraela, usłyszawszy

J Pwt 6:13; Pwt 10:20; Pwt 13:4; Lk 4:8; k Pwt 28:1; l Sdz 10:16; m 1Kl 11:33; n Jl 2:16; o Joz 18:26; Sdz 20:1; Sdz 21:1; 1Sm 10:17; 1Kl 15:22; 2Kl 25:23; Jer 40:6; p 1Sm 12:23; Prz 15:8; Jak 5:16; q 2Kn 20:3; Neh 9:1; Jl 2:12; r Kpl 26:40; Sdz 10:10; 1Kl 8:47; Ps 106:6; s Sdz 2:18; t Joz 13:3; 1Sm 6:4.

to, przestraszyli się Filistynów.^a

8 Rzekli więc synowie izraelscy do Samuela: „Nie milcz i nie powstrzymuj się od wołania o pomoc^b dla nas do Jehowy, naszego Boga, by nas wybawił z ręki Filistynów”. **9** Wziął zatem Samuel jedno ssące jagnię i złożył je na całopalenie, ofiarę całopalną,^c dla Jehowy; i Samuel zaczął wołać do Jehowy o pomoc dla Izraela,^d a Jehowa mu odpowiedział.^e **10** I stało się, gdy Samuel składał całopalenie, że nadciągnęli Filistyni, by walczyć z Izraelem. I Jehowa sprawił, że tego dnia rozległ się przeciw Filistynom huk donośnego grzmotu,^f by wywołać wśród nich zamieszanie;^g i zostali pokonani na oczach Izraela.^h **11** Wówczas mężowie izraelscy wypadli z Micpy i ruszyli w pościg za Filistynami, i bili ich aż do miejsca na południe od Bet-Kar. **12** Potem Samuel wziął kamieńⁱ i położył go między Micpą a Jeszaną, i nadał mu nazwę Eben-Ezer. I rzekł: „Aż dotąd Jehowa nam dopomagał”.^j **13** Tak Filistyni zostali pokonani i już więcej nie wkraczali na terytorium Izraela;^k a ręka Jehowy była przeciwko Filistynom przez wszystkie dni Samuela.^l **14** Miasta zaś, które Filistyni zabrali Izraelowi, wracały do Izraela, od Ekronu po Gat, a ich terytorium Izrael wyzwoził z ręki Filistynów.

Nastąpił też pokój między Izraelem a Amorytami.^m

15 I Samuel sędził Izraela przez wszystkie dni swego życia.ⁿ **16** A co roku podróżował i obchodził Betel^o i Gilgal,^p i Micpę,^q sądząc Izraela^r we wszystkich tych miejscach. **17** Ale wracał do Ramy,^s gdyż właśnie tam był jego dom, i tam sędził Izraela. Tam też zbudował ołtarz dla Jehowy.^t

ROZDZ. 7

- a Ps 56:3
Prz 29:25
Mt 10:28
- b 1 Sm 12:19
Ps 78:34
Ps 86:7
Iz 37:4
- c Kpl 1:10
Sdz 6:26
1 Kł 18:38
- d Ps 99:6
- e Ps 28:6
Ps 50:15
1 Jn 5:14
- f 1 Sm 2:10
2 Sm 22:14
- g Joz 10:10
Sdz 4:15
- h Pwt 20:4
Pwt 28:7
- i Rdz 31:45
Rdz 35:14
Joz 4:9
Joz 24:26
- j Ps 44:3
Dz 26:22
- k 1 Sm 9:16
1 Sm 13:5
- l 1 Sm 14:23
1 Sm 17:51
- m Rdz 15:18
Rdz 15:21
Sdz 11:23
- n Sdz 2:16
1 Sm 3:20
1 Sm 12:11
1 Sm 25:1
Dz 13:20
- o Joz 16:1
- p Joz 15:7
1 Sm 11:15
- q 1 Sm 7:5
- r 1 Sm 3:20
1 Sm 12:11
- s 1 Sm 1:1
1 Sm 8:4
1 Sm 19:18
- t Wj 20:25

szpalta 2

ROZDZ. 8

- a 1 Tm 5:22
- b 1 Kn 6:28
- c 1 Kn 6:28
- d Kzn 2:19
- e Wj 18:21
1 Tm 3:3
1 Pt 5:2
- f Wj 23:8
Pwt 16:19
Ps 15:5
Ps 26:10
Prz 29:4
Iz 1:23
Iz 33:15
Mi 3:11

8 A gdy Samuel już się zestarzał, ustanowił^a swoich synów sędziami nad Izraelem.

2 Imię jego pierworodnego syna brzmiało Joel,^b a imię drugiego Abijasza;^c sędzili oni w Beer-Szebie. **3** Jego synowie nie chodzili jego drogami,^d lecz byli skłonni iść za niesprawiedliwym zyskiem^e i przyjmowali łapówkę^f oraz wypaczali sąd.^g

4 Po pewnym czasie zebrali się wszyscy starsi Izraela^h i przybyli do Samuela do Ramy, **5** i powiedzieli do niego: „Oto ty się zestarzałeś, a twoi synowie nie chodzą twoimi drogami. Ustanów nam więc króla,ⁱ aby nas sądził, jak to jest u wszystkich narodów”. **6** Ale w oczach Samuela było to złe, mówili bowiem: „Dajże nam króla, by nas sądził”; i Samuel zaczął się modlić do Jehowy.^j **7** Wtedy Jehowa rzekł do Samuela:^k „Wysłuchaj głosu ludu we wszystkim, co ci mówią;^l bo nie ciebie odrzucili, lecz to mnie odrzucili, bym nie był królem^m nad nimi. **8** Jak postępowali we wszystkim, czego się dopuścili od dnia, gdy ich wprowadziłem z Egiptu,ⁿ aż do dnia dzisiejszego – stale bowiem porzucali mnie^o i służyli innym bogom^p – tak też postępują wobec ciebie. **9** Teraz więc wysłuchaj ich głosu. Tyle tylko, że masz ich uroczyście ostrzec, i powiedz im, co przysługuje królowi, który będzie nad nimi panował”.^q

10 I Samuel wyrzekł wszystkie słowa Jehowy do ludu, który go prosił o króla. **11** I przemówił: „Oto, co zgodnie z prawem

g Pwt 24:17; Hl 34:12; Prz 31:5; Jer 22:17; h Wj 18:25; Sdz 21:16; 1 Sm 4:3; 2 Sm 5:3; 1 Kł 20:7; i Pwt 17:14; 1 Sm 12:13; Oz 13:10; Dz 13:21; j Ps 143:10; Mt 6:10; k 1 Sm 15:10; Ps 99:6; 1 Ps 81:12; m Sdz 8:23; 1 Sm 10:19; 1 Sm 12:12; Ps 74:12; Iz 33:22; n Wj 14:30; o Pwt 9:24; Jer 22:21; p Pwt 32:16; Dz 2:19; Ps 78:58; q Pwt 17:15.

będzie przysługiwać^a królowi, który będzie nad wami pannał: Waszych synów będzie zabierał^b i jako swoich umieszczał ich w swych rydwanach^c oraz wśród swych jeźdźców,^d a niektórzy będą musieli biegać przed jego rydwanami;^e **12** I ustanowi sobie dowódców nad tysiącami^f i dowódców nad pięćdziesiątkami,^g a niektórzy będą dla niego orać^h i zbierać jego żniwoⁱ oraz będą wyrabiać jego oręż wojenny^j i przybory do jego rydwanów.^k **13** I będzie zabierał wasze córki, by sporządzały maści, a także gotowały i piekły.^l **14** Zabierze też wasze pola i winnice^m oraz sady oliwne,ⁿ te najlepsze, i da swoim sługom. **15** A z waszych obsianych pól oraz z waszych winnic będzie pobierał dziesięcinę^o i da ją swoim dworzanom^p i sługom. **16** I będzie zabierał waszych służących oraz wasze służące, jak również najlepsze stada oraz osły, i wykorzysta ich do swej pracy.^q **17** Będzie pobierał dziesięcinę z waszej trzody,^r wy zaś staniecie się jego sługami. **18** I w owym dniu na pewno będziecie wołać z powodu swego króla,^s którego sobie wybraliście, lecz Jehowa w tym dniu wam nie odpowie”.^t

19 Jednakże lud nie chciał słuchać głosu Samuela^u i rzekł: „Nie, lecz będzie nad nami król. **20** I my także chcemy się stać podobni do wszystkich narodów,^v a nasz król będzie nas sądził i będzie wychodził przed nami, i będzie toczył nasze bitwy”. **21** I Samuel wysłuchał wszystkich słów ludu; potem wypowiedział je do uszu Jehowy.^w **22** A Jehowa przemówił do Samuela: „Posłuchaj ich głosu i spraw, by nad nimi panował król”.^x Wtedy Samuel powiedział do mężów izra-

ROZDZ. 8

- a 1Sm 10:25
- b 1Sm 14:52
- c 1Kl 12:4
- d 1Kl 9:22
- e 1Kl 10:26
- f 1Kl 4:26
- g 2Sm 8:4
- h 2Sm 15:1
- i 1Kl 1:5
- j 2Sm 18:1
- k 1Kn 27:1
- l 2Kl 1:14
- m 1Kn 27:26
- n 1Kl 4:7
- o 1Kn 12:37
- p 1Kl 4:26
- q 1Kl 4:22
- r 1Kl 21:7
- s 1Kn 27:28
- t 1Kl 12:10
- u Rdz 37:36
- v 1Kn 28:1
- w 1Kl 5:16
- x 1Kl 4:23
- y 1Kl 12:4
- z Hi 27:9
- aa Ps 18:41
- ab Prz 1:26
- ac Mi 3:4
- ad u Ps 81:11
- ae Jer 7:13
- af Eze 33:31
- ag v Kpl 20:24
- ah Lb 23:9
- ai Pwt 7:6
- aj 1Sm 8:5
- ak Ps 106:35
- al w Ps 99:6
- am x 1Sm 8:7
- an Oz 13:11

szpalta 2

ROZDZ. 9

- a 1Sm 14:51
- b 1Kn 8:33
- c 1Kn 9:39
- d Dz 13:21
- e Sdz 21:17
- f 1Sm 25:2
- g 2Sm 19:32
- h Hi 1:3
- i 1Sm 11:15
- j 1Sm 13:13
- k 1Sm 15:26
- l 1Sm 16:23
- m 1Sm 28:7
- n 1Sm 31:4
- o 2Sm 1:23
- p Dz 13:21
- q e 1Sm 10:23
- r f Sdz 5:10
- s Sdz 10:4
- t g Joz 17:10
- u Joz 17:16
- v h 2Kl 4:42
- w i 1Sm 9:20
- x 1Sm 10:2
- y j Pwt 33:1
- z 1Sm 2:27
- aa 1Kl 13:1
- ab 2Kl 6:6

elskich: „Idźcie każdy do swego miasta”.

9 A był pewien mąż z Beniamina, imieniem Kisz,^a syn Abiela, syna Cerora, syna Bechorata, syna Afiacha, Beniaminita,^b mąż bardzo zamożny.^c **2** I miał on syna imieniem Saul,^d młodego i przystojnego, a wśród synów Izraela nie było męża przystojniejszego niż on; od ramion w górę przewyższał wzrostem cały lud.^e

3 I zgubiły się oślice^f Kisza, ojca Saula. Rzekł więc Kisz do Saula, swego syna: „Proszę, weź ze sobą jednego ze sług i wstań, idź, poszukaj oślic”. **4** I przemierzył on górzysty region Efraima,^g po czym przemierzył ziemię Szalisha,^h lecz ich nie znaleźli. Przemierzali też ziemię Szaalim, ale ich tam nie było. I przemierzali ziemię Beniaminitów, lecz ich nie znaleźli.

5 Dotarli do ziemi Cuf; i Saul powiedział do swego sługi, który z nim był: „Chodźże, wracajmy, żeby mój ojciec nie zaniechał troski o oślice i nie zaczął się zamartwiać o nas”.ⁱ **6** Lecz on mu odrzekł: „Popatrz, proszę. Jest w tym mieście mąż Boży,^j mąż darzony szacunkiem. Wszystko, co mówi, spełnia się niezawodnie.^k Chodźmy tam teraz. Może wskaże nam drogę, którą mamy iść”. **7** Na to Saul powiedział do swego sługi: „A gdybyśmy poszli, to co zanieśliemy temu mężowi? Wszak chleb zniknął z naszych pojemników i nie ma nic, co można by zanieść w darze^m mężowi prawdziwego Boga. Cóż mamy ze sobą?” **8** Toteż sługa jeszcze raz odezwał się do Saula i rzekł: „Oto

k 1Sm 3:19; Iz 44:26; Za 1:6; Heb 1:1; 1Kl 14:3; 2Kl 4:42; Gal 6:6; m 2Kl 5:15; 2Kl 8:8; Prz 17:8; Prz 18:16.

mam w ręce ćwierć sykla^a srebra i dam to mężowi prawdziwego Boga, a on wskaże nam drogę". **9** (Dawniej w Izraelu tak mawiał człowiek, gdy szedł szukać Boga: „Chodźcie, pójdźmy do widzącego”.^b Bo dzisiejszego proroaka dawniej nazywano widzącym). **10** Wtedy Saul powiedział do swego sługi: „Twoje słowo jest dobre.”^c Chodźże, pójdźmy”. I udali się do miasta, w którym był mąż prawdziwego Boga.

11 Kiedy szli pod górę drogą do miasta, spotkali dziewczyny, które wychodziły czerpać wodę.^d Rzekli więc do nich: „Czy jest tu widzący?”^e **12** Odpowiedziały im, mówiąc: „Jest. Oto jest przed tobą. Pośpiesz się więc, gdyż dziś przybył do miasta, bo dzisiaj lud składa na wyżyńie^f ofiarę.”^g **13** Gdy tylko wjedziecie do miasta, od razu go znajdziecie, zanim wstąpi na wyżynę, by jeść; gdyż lud nie może jeść aż do jego nadejścia, bo to on błogosławi ofiarę.^h Dopiero potem mogą jeść zaproszeni. A teraz idźcie, gdyż właśnie teraz go spotkacie”. **14** Poszli więc do miasta. Gdy wchodzili do środka miasta, oto Samuel wychodził im naprzeciw, by wstać na wyżynę.

15 A Jehowa w przeddzień przybycia Saula wyjawilⁱ Samuelowi, mówiąc: **16** „Jutro o tym czasie przysłę do ciebie męża z ziemi Beniamina,^j a ty masz go namaścić^k na wodza nad moim ludem, Izraelem; i on wybawi mój lud z ręki Filistynów,^l gdyż widziałem uciśnienie mego ludu, jako że dotarł do mnie ich krzyk”.^m **17** I Samuel zobaczył Saula, a Jehowa odezwał się do niego: „Oto mąż, o którym ci powiedziałem: Ten będzie trzymał mój lud w karchach”.ⁿ

ROZDZ. 9

- a** Rdz 24:22
b 1Sm 9:19
 2Sm 15:27
 1Kn 9:22
 1Kn 29:29
c Prz 13:10
 Prz 15:22
d Rdz 24:20
 Wj 2:16
e 1Sm 9:19
 2Sm 15:27
f 1Kl 3:2
 1Kn 16:39
 2Kn 1:3
g Rdz 31:54
 1Sm 7:9
 1Sm 16:5
h Mk 6:41
 Łk 9:16
i 1Sm 20:2
 2Sm 7:27
 Hi 33:16
 Ps 25:14
 Ps 99:6
 Am 3:7
j Joz 18:11
k 1Sm 10:1
 1Sm 15:1
 2Kl 9:3
l Rdz 49:27
m Wj 2:25
 Ps 106:44
 Ps 107:19
n 1Sm 10:24
 1Sm 15:17
 Dz 13:21

szpalta 2

- a** 1Sm 9:13
 1Sm 9:24
b 1Kn 28:9
 Heb 4:13
c 1Sm 9:3
d 1Sm 4:20
e 1Sm 8:5
 1Sm 8:19
 1Sm 12:13
f Sdz 20:46
 Sdz 20:47
 Sdz 21:6
 Ps 68:27
g Sdz 21:3
h Sdz 6:15
 Prz 3:34
 Prz 11:2
 Prz 18:12
 Prz 22:4
 Łk 14:11
 Jak 4:6
 1Pt 5:5
i 1Sm 2:8
j Łk 14:10
k 1Sm 9:13
 1Sm 9:19
 1Kl 3:2
 1Kl 3:3
l Neh 8:16
 Dz 10:9

18 Wtedy Saul podszedł do Samuela w środku bramy i rzekł: „Powiedz mi, proszę: gdzie tu jest dom widzącego?” **19** A Samuel odpowiedział Saulowi, mówiąc: „Ja jestem tym widzącym. Idź przede mną na wyżynę i zjedzcie dzisiaj ze mną,^a a rano cię odprowadzę i powiem ci wszystko, co jest w twoim sercu.”^b **20** Jeśli chodzi o oślice, które ci się zgubiły trzy dni temu,^c nie zważaj na nie w swym sercu,^d gdyż je odnaleziono. A do kogo należy wszystko, co cenne w Izraelu?^e Czy nie do ciebie i całego domu twego ojca?” **21** Wówczas Saul odpowiedział, mówiąc: „Czyż ja nie jestem Beniaminitą z najmniejszego^f wśród plemion Izraela,^g a moja rodzina – najmniej znacząca ze wszystkich rodzin plemienia Beniamina?^h Dlaczego więc powiedziałeś do mnie coś takiego?”ⁱ

22 Wtedy Samuel wziął Saula oraz jego sługę i zaprowadził ich do jadalni, i dał im miejsce na czele^j zaproszonych; a było ich około trzydziestu mężów. **23** Później Samuel rzekł do kucharza: „Podaj porcję, którą ci dałem i o której ci rzekłem: „Odłóż ją u siebie”. **24** Toteż kucharz wziął udziec i to, co było na nim, i położył przed Saulem. I powiedział: „Oto, co zachowano. Połóż to przed sobą. Jedz, gdyż do wyznaczonego czasu zachowano to dla ciebie, byś jadł razem z zaproszonymi”. Jadł więc Saul w owym dniu z Samuelem. **25** Następnie zeszli na wyżynę^k do miasta, a on dalej rozmawiał z Saulem na dachu domu.^l **26** Potem wstali wcześniej, a gdy tylko nastał świt, Samuel zawołał do Saula, będącego na dachu domu, i rzekł: „Wstawaj, bym cię mógł odprowadzić”. Saul więc

wstał i obaj, on i Samuel, wyszli na dwór. **27** Gdy schodzili skrajem miasta, Samuel rzekł do Saula: „Powiedz słudze,^a żeby nas wyprzedził” – ten więc ich wyprzedził – „a ty zatrzymaj się teraz, bym ci dał usłyszeć słowo Boże”.

10 Potem Samuel wziął flakon^b z olejkim i wylał mu na głowę, i pocałował^c go, rzekł: „Czyż to nie dlatego, że Jehowa namaścił cię na wodza^d nad swoim dziedzictwem?” **2** Gdy dzisiaj odejdiesz ode mnie, spotkasz dwóch mężczyzn przy grobowcu Racheli^e na terytorium Beniamina w Celcach i oni ci powiedzą: „Znalazły się oślice, których poszedłeś szukać, ale twój ojciec już zaniechał sprawy tych oślic^g i zamartwia się o was, mówiąc: „Cóż mam zrobić dla swego syna?””^h **3** A ty przejdiesz stamtąd jeszcze dalej i dojdiesz aż do wielkiego drzewa Tabor, i tam spotkają cię trzej mężowie udający się do prawdziwego Boga do Betel:ⁱ jeden będzie niósł trzy koźleta,^j a drugi będzie niósł trzy okrągłe bochenki chleba,^k a jeszcze inny będzie niósł wielki dzban wina.^l **4** I zapytają, jak ci się powodzi,^m i dadzą ci dwa chleby, a ty przyjmij je z ich ręki. **5** Potem dojdiesz do wzgórza prawdziwego Boga,ⁿ gdzie się znajduje załoga^o filistyńska. A gdy tam będziesz dochodził do miasta, zobaczysz grupę proroków^p schodzących z wyżyny,^q a przed nimi instrument strunowy^r i tamburyn,^s i flet^t oraz harfę,^u oni zaś będą przemawiać jako prorocy. **6** I zaczniesz ciębie oddziaływać duch^v Jehowy, i przemawiać będziesz z nimi jak prorok,^w i zmienisz się w innego człowieka. **7** A gdy przyjdą na ciebie te znaki,^x czyż, co będzie mogła twoja ręka,^y gdyż prawdzi-

ROZDZ. 9

a 1Sm 9:3
1Sm 9:10
1Sm 20:38

ROZDZ. 10

b 1Sm 16:13
2Kl 9:3

c Rdz 31:55
Rdz 48:10
Rdz 50:1
2Sm 19:39

d Rdz 49:27
1Sm 8:9
1Sm 9:16
Dz 13:21

e Wj 19:5
Pwt 32:9

f Rdz 35:19

g 1Sm 9:3
1Sm 10:16

h 1Sm 9:5

i Rdz 28:19
Rdz 28:22
1Sm 7:16

j Sdz 6:19
Sdz 15:1

k Jer 37:21

l Kpl 23:13
Lb 15:5

m Sdz 18:15

n Rdz 5:22

o 1Sm 13:3

p 1Sm 19:20
2Kl 2:3
2Kl 4:38
2Kl 6:1

q 1Sm 9:12

r 1Kn 13:8

s 1Sm 18:6

t 1Kl 1:40
Iz 5:12

u 2Sm 6:5
1Kl 10:12
1Kn 16:5

v Lb 11:25
Dz 28:25
2Pt 1:21

w 1Sm 10:10
1Sm 19:23
1Kl 18:29
1Kl 22:10

x Wj 4:8
1Sm 10:9
Jer 44:29

y Sdz 9:33

szpalta 2

a Pwt 20:1
Sdz 6:12

b 1Sm 7:16
1Sm 11:14

c 1Sm 13:9

d 1Sm 13:8

e 1Sm 10:6
1Kl 3:12
Ps 51:10

f 1Sm 10:7
Iz 38:7

g Sdz 14:6
1Sm 11:6
1Sm 16:13
Za 4:6
2Ks 3:5

h 1Sm 10:6
1Sm 19:23

wy Bóg jest z tobą.^a **8** I zejdziesz przede mną do Gilgal;^b a oto ja schodzę do ciebie, by złożyć ofiary całopalne i by złożyć ofiary współuczestnictwa.^c Siedem^d dni masz czekać, aż do ciebie przyjdę, a wtedy powiadomię cię, co masz robić”.

9 A gdy tylko obrócił ramię, by odejść od Samuela, Bóg zaczął przemieniać jego serce w inne;^e i w owym dniu spełniły się wszystkie te znaki.^f **10** Poszli więc stamtąd na wzgórze, a oto wyszła mu na spotkanie grupa proroków; od razu zaczął na niego oddziaływać duch Boży,^g a on przemówił pośród nich jak prorok.^h **11** Kiedy go zobaczyli wszyscy, którzy go już wcześniej znali, oto prorokował z prorokami. Toteż ludzie mówili jeden do drugiego: „Cóż to się stało z synem Kisz? Czyż i Saul między prorokami?”ⁱ **12** Wtedy pewien tamtejszy mąż odezwał się i rzekł: „Ale kto jest ich ojcem?” Dlatego stało się to przysłowiem:^j „Czyż i Saul między prorokami?”

13 W końcu przestał przemawiać jako prorok i przybył na wyżynę. **14** Później brat ojca Saula powiedział do niego i do jego sługi: „Dokąd poszliście?” Ten odpowiedział: „Szukać oślic;^k i rozglądaliśmy się, ale ich tam nie było. Przyszliśmy więc do Samuela”. **15** Wtedy wuj Saula rzekł: „Powiedz mi, proszę: co wam mówił Samuel?” **16** Na to Saul odpowiedział swemu wujowi: „Zapewnił nas, że oślice się znalazły”. Nie powiedział mu jednak o sprawie władzy królewskiej, o której mówił Samuel.^l

17 A Samuel zwołał lud do Jehowy do Micpy^m **18** i przemówił do synów Izraela: „Oto, co

i 1Sm 19:24; Mt 13:54; Dz 6:15; j Hi 27:1; Ps 78:2;
k 1Sm 9:3; 1 Ps 141:3; Prz 10:19; Prz 13:3; Prz 21:23;
Prz 27:2; Jer 9:23; m 1Sm 7:5.

rzekł Jehowa, Bóg Izraela:^a „To ja wyprowadziłem Izraela z Egiptu i wyzwalałem was z ręki Egiptu^b oraz z ręki wszystkich królestw, które was ciemiężyły.^c **19** Ale wy dzisiaj odrzuciliście Boga,^d który was wybawił od wszelkich waszych nieszcześć i waszych udręk, i mówicie: „Nie, lecz masz ustanowić nad nami króla”. Teraz więc stańcie przed Jehową według waszych plemion^e i tyściey”.

20 Toteż Samuel kazał podejść wszystkim plemionom Izraela^f i zostało wskazane plemię Beniamina.^g **21** Potem kazał podejść plemieniu Beniamina według jego rodzin i została wskazana rodzina Matrytów.^h W końcu został wskazany Saul, syn Kisza.ⁱ I zaczęto go szukać, ale nie można było go znaleźć. **22** Dlatego jeszcze raz zapytał^j Jehowę: „Czy ten mąż już tu przybył?” Na to Jehowa rzekł: „Oto schował się^k wśród tobołów”. **23** Pobiegli więc i zabrali go stamtąd. Gdy stanął pośrodku ludu, od ramion w górę przewyższał wzrostem cały lud.^l **24** Wtedy Samuel powiedział do całego ludu: „Czy widzicie tego, którego wybrał Jehowa,^m że wśród całego ludu nie ma takiego jak on?” I cały lud zaczął wznosić okrzyki, mówiąc: „Niech żyje król!”ⁿ

25 Potem Samuel powiedział ludowi o tym, co przysługuje władzy królewskiej,^o i spisał to w księdze, i złożył przed Jehową. Następnie Samuel odesłał cały lud, każdego do swego domu. **26** Saul zaś udał się do swego domu w Gibeł,^p a wraz z nim poszli dzielni mężowie, których serce Bóg poruszył.^q **27** Natomiast nicponie^r mówili: „Jakże ten nas wybawi?”^s Toteż wzgardzili^t nim i nie przynieśli mu

ROZDZ. 10

a Pwt 18:20

b Wj 13:14

Wj 14:30

Pwt 4:34

Sdz 6:8

Neh 9:9

c Neh 9:27

Ps 107:19

d 1Sm 8:7

1Sm 12:12

e 2Kn 30:6

f Joz 7:14

Dz 1:24

g Joz 7:16

1Sm 9:21

h Joz 7:17

i Joz 7:18

Dz 13:21

j Sdz 1:1

Sdz 20:18

Sdz 20:28

1Sm 23:2

k 1Sm 9:21

Prz 11:2

Łk 9:48

l 1Sm 9:2

m Pwt 17:15

1Sm 9:17

n 1Kl 1:25

1Kl 1:39

2Kl 11:12

Mt 21:9

o 1Sm 8:11

p Joz 18:28

Sdz 20:14

1Sm 11:4

1Sm 13:2

2Sm 21:6

q Ezd 1:5

r 2Sm 20:1

2Kn 13:7

Nah 1:15

s 1Sm 11:12

Dz 7:51

t Kzn 10:20

szpalta 2

a 1Kl 10:10

2Kn 17:5

Prz 18:16

Mt 2:11

b Prz 17:27

Gal 5:23

Jak 1:19

ROZDZ. 11

c Pwt 2:19

d Sdz 21:8

1Sm 31:11

e Pwt 23:3

f Sdz 16:21

2Kl 25:7

g Prz 18:3

h Sdz 3:9

i 1Sm 10:26

1Sm 14:2

j Sdz 2:4

Sdz 21:2

1Sm 30:4

k Sdz 3:10

Sdz 6:34

Sdz 11:29

Sdz 14:6

1Sm 10:10

1Sm 16:13

żadnego daru.^a Lecz on był jakby oniemiały.^b

11 I wyruszył Nachasz Ammonita,^c i rozłożył się obozem przeciwko Jabesz^d w Gileadzie. Wtedy wszyscy mieszkańcy Jabesz rzekli do Nachasza: „Zawrzyj z nami przymierze, abyśmy ci służyli”.^e **2** Na to Nachasz Ammonita powiedział do nich: „Zawrę je z wami pod tym warunkiem, że każdemu z was wylupię^f prawe oko i tak okryję hańbą całego Izraela”.^g **3** Wówczas starsi z Jabesz rzekli do niego: „Daj nam siedem dni, a roześlemy posłańców po całym terytorium Izraela; i jeśli nie będzie dla nas wybawcy,^h to wyjdziemy do ciebie”. **4** Po pewnym czasie posłańcy przybyli do Gibełⁱ Saulowej i wyrzekli te słowa do uszu ludu, a cały lud, podniósłszy głos, płakał.^j

5 A oto Saul szedł za stadem z pola i odezwał się Saul: „Co się stało ludowi, że płacze?” I opowiedzieli mu słowa mieszkańców Jabesz. **6** Kiedy Saul usłyszał te słowa, zaczął na niego oddziaływać duch^k Boży, a jego gniew bardzo się rozpalil.^l **7** Wziąwszy więc jedną parę byków, porąbał je na kawałki, a potem przez rękę posłańców rozesał po całym terytorium Izraela,^m mówiąc: „Ktokolwiek z nas nie wyruszy, by poprzeć Saula i Samuela – oto, jak się postąpi z jego bydem!”ⁿ I strach^o przed Jehową^p ogarnął lud, tak iż wyruszyli jak jeden mąż.^q **8** Następnie policzył^r ich w Bezek i synów Izraela było ogółem trzysta tysięcy, a mężów z Judy trzydzieści tysięcy. **9** Rzekli więc przybyłym posłańcom: „Tak powiecie mieszkańcom Jabesz w Gileadzie:

1 Wj 11:8; Wj 32:19; Rz 12:9; m Sdz 19:29; n Sdz 21:5; o 1Kn 14:17; p Rdz 35:5; 2Kn 14:14; 2Kn 17:10; q Sdz 20:8; r 1Sm 13:15.

„Jutro, gdy przygrzeje słońce, nastąpi wasze wywabienie”.^a Przyszli zatem posłańcy i oznajmili to mieszkańcom Jabesz, a ci się rozradowali. **10** I mieszkańcy Jabesz rzekli: „Jutro do was wyjdziemy, a wy postąpcie z nami zgodnie ze wszystkim, co dobre w waszych oczach”.^b

11 A nazajutrz Saul^c rozstał lud w trzech oddziałach;^d i wtargnęli do środka obozu podczas straży porannej,^e i bili Ammonitów^f aż do upalnej pory dnia. Kiedy się okazało, że niektórzy pozostali, rozproszono ich i nie pozostało wśród nich nawet dwóch razem.^g **12** A lud rzekł do Samuela: „Któż mówi: „Czyż to Saul ma nad nami królować?”^h Wydajcie nam tych ludzi, abyśmy mogli ich uśmiercić”.ⁱ **13** Saul jednak rzekł: „W tym dniu nie powinien ponieść śmierci żaden człowiek,^j gdyż dzisiaj Jehowa dokonał wywabienia w Izraelu”.^k

14 Później Samuel powiedział do ludu: „Chodźcie, udajmy się do Gilgal,^l aby tam odnowić władzę królewską”.^m **15** Poszedł więc cały lud do Gilgal i tam ustanowiono Saula królem przed obliczem Jehowy w Gilgal. Potem złożyli tam przed Jehową ofiary współuczestnictwaⁿ i tam Saul oraz wszyscy mężowie izraelscy wielce się radowali.^o

12 W końcu Samuel rzekł do całego Izraela: „Oto wysłuchałem waszego głosu we wszystkim, co mi powiedzieliście,^p żebym sprawił, by władzę nad wami objął król.”^q **2** I oto teraz król kroczy przed wami!^r Ja się zestarzałem^s i posiwiałem,^t a moi synowie – oto są pośród was,^u ja zaś chodziłem przed wami od swej młodości aż do dnia dzisiejszego.^v **3** Oto jestem. Odpo-

ROZDZ. 11

- a Ps 18:17
- b 1Sm 11:3
- c 1Sm 9:16
- d Sdz 7:16
Sdz 9:43
Prz 24:6
- e Wj 14:24
- f 1Sm 11:1
- g Pwt 28:7
Ps 21:8
Ps 21:12
- h 1Sm 10:27
Prz 24:21
- i Prz 25:5
Lk 19:27
- j 2Sm 19:22
Prz 20:28
Rz 12:19
- k 1Sm 19:5
1Kn 11:14
Ps 44:7
Iz 59:16
- l 1Sm 7:16
- m 1Sm 10:17
1Sm 10:24
- n Kpl 7:11
1Sm 10:8
- o 1Kl 1:40
2Kl 11:14
1Kn 12:40
Obj 19:6

ROZDZ. 12

- p 1Sm 8:5
1Sm 8:21
- q 1Sm 10:24
1Sm 11:14
- r Lb 27:17
1Sm 8:20
- s 1Sm 8:1
- t Ps 71:18
Prz 16:31
Prz 20:29
Iz 46:4
- u 1Sm 8:3
Eze 18:20
- v 1Sm 3:19
Ps 99:6

szpalta 2

- a 1Sm 9:16
1Sm 10:1
1Sm 24:6
2Sm 1:14
Dz 4:27
Dz 10:38
- b Lb 16:15
- c Pwt 16:19
- d Wj 22:4
Kpl 6:4
Lk 19:8
- e Ps 37:6
Dn 6:4
1Tm 3:2
- f 1Sm 26:11
- g Ps 17:3
Ps 37:37
Jn 18:38
Dz 20:33
1Ts 2:5

wiedźcie przeciwko mnie przed Jehową i przed jego pomazańcem:^a Czyjego byka wzięłem albo czyjego osła wzięłem,^b albo kogo oszukałem, albo kogo uciskałem, albo z czyjej ręki przyjąłem pieniądze za milczenie, bym miał nimi zakryć swe oczy?^c A zwrócę to wam”.^d **4** Odrzekli: „Nie oszukałeś nas ani nie uciskałeś, niczego też nie przyjąłeś z niczyjej ręki”.^e **5** Powiedział im więc: „Jehowa jest świadkiem przeciwko wam i jego pomazaniec^f jest dzisiaj świadkiem, że nic nie znaleźliście w mojej ręce”.^g Wtedy rzekli: „On świadkiem”.

6 I Samuel powiedział jeszcze do ludu: „[Świadkiem jest] Jehowa, który posługiwał się Mojżeszem i Aaronem i który wyprowadził waszych praojców z ziemi egipskiej.”^h **7** Teraz więc stańcie, a ja będę was sądził przed obliczem Jehowy [i szczegółowo opowiem wam] wszystkie prawe czyny,ⁱ których Jehowa dokonał wobec was i wobec waszych praojców.

8 „Gdy tylko Jakub przybył do Egiptu^j i wasi praojcowie zaczęli wolać do Jehowy o pomoc,^k Jehowa posłał Mojżesza^l i Aarona, aby wyprowadzili waszych praojców z Egiptu i osiedlili ich w tym miejscu.”^m **9** Oni zaś zapominali o Jehowie, swym Bogu,ⁿ tak iż sprzedali^o ich w rękę Syse-ry,^p dowódcy wojska Chacoru, i w rękę Filistynów,^q i w rękę króla Moabu,^r i ci walczyli z nimi.

10 A oni zaczęli wolać do Jehowy o pomoc^s i mówić: „Zgrzeszyliśmy,^t bo porzuciliśmy Jehowę,

- h Wj 6:26; Neh 9:14; Ps 77:20; Ps 105:26; Oz 12:13; Mt 6:4; 1Sdz 5:11; 1Rdz 46:6; Lb 20:15; Dz 7:15;
- k Wj 2:23; Wj 3:9; 1Wj 3:10; m Joz 1:2; Joz 11:23; Ps 44:3; n Pwt 32:18; Sdz 2:12; Ps 106:39; o Pwt 32:30; Sdz 2:14; p Sdz 4:2; q Sdz 10:7; Sdz 13:1; r Sdz 3:12; s Sdz 2:18; Sdz 3:9; Sdz 6:7; t Sdz 10:10.

by służyć Baalom^a i wizerunkom Asztarte;^b wyzwól^c nas teraz z ręki naszych nieprzyjaciół, żebyśmy mogli ci służyć^c.

11 I Jehowa posyłał Jerubbaal^d i Bedana, i Jeftego,^e i Samuela,^f i wyzwał^g was z ręki waszych okolicznych nieprzyjaciół, byście mogli mieszkać bezpiecznie.^g **12** Gdy zobaczyliście, że Nachasz,^h król synów Ammona, nadciągnął przeciwko wam, mówiliście do mnie: „Nie, lecz ma nad nami panować król!”ⁱ podczas gdy waszym Królem był Jehowa, wasz Bóg.^j **13** A oto król, którego wybraliście, o którego prosiliście;^k i oto Jehowa ustanowił nad wami króla.^l

14 Jeżeli będziecie się bać Jehowy^m i rzeczywiście mu służyćⁿ oraz słuchać jego głosu,^o a nie będziecie się buntować^p przeciw rozkazowi Jehowy, to zarówno wy, jak i król, który ma panować nad wami, pokażecie, że naprawdę podążacie za Jehową, waszym Bogiem. **15** Lecz jeśli nie będziecie słuchać głosu Jehowy^q i zbuntujecie się przeciw rozkazowi Jehowy,^r to ręka Jehowy zwróci się przeciwko wam i waszym ojcom.^s **16** Teraz więc stańcie i zobaczcie tę wielką rzecz, którą Jehowa czyni na waszych oczach. **17** Czyż to dziś nie żniwa^t pszenicy? Będę wołał^u do Jehowy, żeby zesłał grzmoty i deszcz;^v poznajcie więc i zobaczcie, że w oczach Jehowy ogromne jest wasze zło,^w którego się dopuściliście, prosząc dla siebie o króla^x.

18 Wtedy Samuel zawołał do Jehowy,^x a Jehowa zesłał w tym dniu grzmoty i deszcz,^y tak iż cały lud bardzo się bał Jehowy i Samuela. **19** I cały lud zaczął mówić do Samuela: „Módl się^z za swych sług do Jehowy, twego

ROZDZ. 12

- a Sdz 3:7
- b Sdz 2:13
- c Sdz 10:15
- d Sdz 6:32
- e Sdz 11:1
- f Heb 11:32
- g Kpl 26:6
- Ps 4:8
- h 1Sm 11:1
- i 1Sm 8:5
- 1Sm 8:19
- j Pwt 33:5
- Sdz 8:23
- 1Sm 8:7
- Ps 74:12
- Iz 33:22
- k 1Sm 8:5
- l 1Sm 9:16
- 1Sm 10:24
- Oz 13:11
- m Pwt 10:12
- Pwt 17:19
- n Pwt 6:13
- Joz 24:14
- o Pwt 13:4
- Pwt 28:2
- p Lb 14:9
- Joz 22:29
- q Kpl 26:14
- Pwt 28:15
- r Joz 24:20
- s Kpl 26:17
- Lb 33:56
- Pwt 28:45
- t Prz 26:1
- u 1Sm 7:9
- Jak 5:16
- v Jak 5:17
- w 1Sm 8:7
- Oz 13:11
- x 1Kl 18:37
- y 1Kl 18:1
- z 1Sm 7:5
- 1Sm 12:23
- Prz 15:8
- Dz 8:24
- Jak 5:16

szpalta 2

- a Wj 20:20
- b Pwt 11:16
- Pwt 31:29
- Joz 23:6
- 1Sm 12:15
- c Pwt 6:5
- Mt 22:37
- d Pwt 32:21
- Jer 2:5
- Jer 2:11
- 1Ko 8:4
- e Ps 115:5
- Jer 10:15
- Jer 16:19
- Hab 2:18
- f 1Kl 6:13
- Ps 94:14
- Rz 11:1
- g Joz 7:9
- Ps 23:3
- Ps 106:8
- Jer 14:21
- Eze 20:14
- h Wj 19:5
- Pwt 7:7
- Pwt 14:2
- Pwt 32:9
- Iz 43:21

Boga, gdyż nie chcemy umrzeć; ponieważ do wszystkich naszych grzechów dodaliśmy i to zło, że prosiliśmy dla siebie o króla^x”.

20 Toteż Samuel rzekł do ludu: „Nie bójcie się.^a Wyście popelnili całe to zło. Tylko nie odstępujcie od podążania za Jehową,^b a służcie Jehowie całym swym sercem.^c **21** I nie wolno wam zbaczać, by iść za nicościami,^d które nie przynoszą żadnego pożytku^e i które nie mogą wyzwolić, bo są to nicości. **22** Bo Jehowa nie porzuci^f swego ludu – przez wzgląd na swe wielkie imię,^g gdyż Jehowa postanowił uczynić was swoim ludem.^h **23** Jeśli chodzi o mnie, jest nie do pomyślenia, żebym miał zgzeszyć przeciwko Jehowie, przestając się za was modlić;ⁱ i pouczę^j was o drodze dobrej^k i słusznej. **24** Tylko bójcie się^l Jehowy i całym swym sercem służcie mu w prawdzie;^m bo zobaczcie, jak wielkich rzeczy dla was dokonał.ⁿ **25** Lecz jeśli będziecie zuchwale dopuszczać się zła, to zostaniecie wytraceni,^o zarówno wy, jak i wasz król^p”.

13 Saul miał [?] lat, gdy zaczął panować,^q a panował nad Izraelem dwa lata. **2** I Saul wybrał sobie z Izraela trzy tysiące mężów; dwa tysiące było z Saulem w Michmasz^r oraz w górzyszym regionie Betel, a tysiąc było z Jonatanem^s w Gibe^t Beniamina, resztę zaś ludu odprawił, każdego do jego namiotu. **3** Wtedy Jonatan pobił zalogę^u filistyńską,^v która była w Gebie;^w i Filistyni usłyszeli o tym. A Saul kazał zadąć w róg^x po całej tej ziemi,

i Rz 1:9; Kol 1:9; 2Tm 1:3; j Ps 34:11; Prz 4:11; k 1Kl 8:36; 2Kn 6:27; l 1Sm 12:14; Ps 111:10; Kzn 12:13; m Pwt 10:12; n Pwt 10:21; o Joz 24:20; p Pwt 28:36; **ROZDZ. 13** q Dz 13:21; r 1Sm 14:5; l 10:28; s 1Sm 18:1; 2Sm 1:4; 2Sm 21:7; t Joz 18:28; 1Sm 10:26; 1Sm 15:34; u 1Sm 10:5; 2Sm 23:14; v Joz 13:2; 1Sm 9:16; w Joz 18:24; Joz 21:17; Za 14:10; x Sdz 3:27; Sdz 6:34; 2Sm 2:28; 2Sm 20:1.

mówiąc: „Niech usłyszą Hebrajczycy!” **4** I cały Izrael usłyszał wiadomość: „Saul pobił załogę filistyńską i teraz Izrael stał się wśród Filistynów odrażającą wonią”.^a Zwolano więc lud, by poszedł za Saulem do Gilgal.^b

5 A Filistyni zebrali się, by walczyć z Izraelem: trzydzieści tysięcy rydwanów wojennych^c i sześć tysięcy jeźdźców oraz takie mnóstwo ludu, jak ziarnek piasku, które są na brzegu morza;^d i wyruszyli, i rozbili obóz w Michmasz, na wschód od Bet-Awen.^e **6** I mężowie izraelscy zobaczyli, że są w opałach,^f gdyż mocno napierano na lud; i lud zaczął się chować w jaskiniach^g i dołach, i urwistych skałach, i piwnicach, i cysternach. **7** Hebrajczycy przeprawili się nawet przez Jordan^h do ziemi Gadaⁱ i Gileadu. Saul natomiast był jeszcze w Gilgal, a cały lud drżał, idąc za nim.^j **8** I czekał siedem dni do wyznaczonego czasu, o którym mówił Samuel,^k a Samuel nie przybył do Gilgal, toteż lud odchodził od niego. **9** W końcu Saul rzekł: „Przyńście mi ofiarę całopalną i ofiary współuczestnictwa”. I przystąpił do złożenia ofiary całopalnej.^l

10 A gdy tylko skończył składać ofiarę całopalną, oto nadziedł Samuel. Saul wyszedł, żeby się z nim spotkać i go pobłogosławić.^m **11** Wtedy Samuel powiedział: „Cóżże uczynił?”ⁿ Saul odrzekł: „Zobaczyłem, że lud już się ode mnie rozpierzchnął,^o ty zaś nie przyszedłeś w wyznaczonych dniach,^p a Filistyni zbierali się w Michmasz.^q **12** powiedziałem więc sobie: „Teraz Filistyni nadciągną przeciwko mnie pod Gilgal, a ja nie ułagodzę oblicza Jehowy”. Przymusiłem się^r zatem i złożyłem ofiarę całopalną”.

ROZDZ. 13

a Rdz 34:30
Wj 5:21

b Joz 5:9
1Sm 7:16
1Sm 11:14

c Pwt 20:1

d Rdz 22:17
Joz 11:4
Sdz 7:12

e Joz 7:2
Joz 18:12
1Sm 14:23

f Pwt 4:30

g Pwt 20:3
1Sm 14:11

h Kpl 26:36

i Lb 32:1
Joz 13:24

j 1Sm 10:26
Prz 24:10

k 1Sm 10:8

l 1Sm 15:11
1Sm 15:22
1Sm 15:23

Ps 37:7
Prz 11:2
Prz 13:10
Prz 21:24

m Rdz 47:7
Rut 2:4
1Sm 15:13
1Sm 25:14

n Joz 7:19
Rz 14:12

o Pwt 20:1
1Sm 13:6

p 1Sm 13:8

q 1Sm 13:5

r Prz 3:5
Prz 14:12
Prz 19:21

s Prz 11:2
Prz 21:24
Mi 6:8

szpalta 2

a Prz 13:21
Kzn 7:17
Jer 5:4

b Ps 119:4
Kzn 12:13
1Jn 5:3

c 1Sm 10:8
1Sm 15:11

d Pwt 17:20
1Sm 15:28

e 1Sm 16:1
2Sm 7:15
Ps 78:70
Ps 89:20
Dz 13:22

f Rdz 49:10
2Sm 5:2
2Sm 7:8
1Kn 28:4

g 1Sm 10:8
Jer 7:23
Jer 11:7

h 1Sm 13:7
1Sm 14:2

i Joz 18:24
1Sm 13:3

j 1Sm 13:2
Iz 10:28

k 1Sm 11:11

l Joz 18:23

13 Wówczas Samuel rzekł do Saula: „Postąpiłeś głupio.^a Nie zachowałeś przykazania,^b które ci nakazał Jehowa, twój Bóg,^c bo gdybyś je zachował, Jehowa utwierdziłby twoje królestwo nad Izraelem po czas niezmierzony.

14 Teraz więc twoje królestwo nie będzie trwałe.^d Jehowa znajdzie sobie męża według swego serca;^e i Jehowa ustanowi go wodzem^f nad swym ludem, ponieważ ty nie zachowałeś tego, co ci Jehowa nakazał”.^g

15 Potem Samuel wstał i ruszył z Gilgal do Gibei Beniamina, Saul zaś policzył lud, tych, którzy się jeszcze przy nim znajdowali, około sześciuset mężów.^h

16 A Saul i Jonatan, jego syn, oraz lud, który jeszcze się przy nich znajdował, mieszkali w Gebieⁱ Beniamina. Filistyni zaś rozłożyli się obozem w Michmasz.^j

17 I z obozu Filistynów wyruszał w trzech grupach oddział grabieżców.^k Jedna grupa kierowała się na drogę do Ofry,^l do ziemi Szual, **18** druga grupa kierowała się na drogę do Bet-Choron,^m a trzecia grupa kierowała się na drogę ku granicy zwróconej ku dolinie Ceboim, ku pustkowiu.

19 W całej ziemi izraelskiej nie można było znaleźć ani jednego kowala, bo Filistyni rzekli: „Żeby Hebrajczycy nie mogli zrobić miecza ani włóczni”.ⁿ **20** I wszyscy Izraelici chodzili do Filistynów – każdy po to, by naostrzyć swój lemiesz lub kopaczkę, lub siekiere, lub sierp.^o

21 A cena za naostrzenie wynosiła jeden fim za lemiesz i za kopaczkę, i za narzędzia trójzębne, i za siekiry, i za umocowanie ościenia.^p **22** I stało się

m Joz 10:11; Joz 18:13; 1Kn 6:68; 2Kn 8:5; n 2Ki 24:14; o Rdz 4:22; Prz 27:17; p Sdz 3:31.

w dniu bitwy, że w ręce nikogo z ludu, który był z Saulem i Jonatanem, nie było ani miecza,^a ani włóczni; znajdował się tylko u Saula^b i Jonatana, jego syna.

23 A załoga placówki^c filistynskiej wyruszyła ku przełęczy Michmasz.^d

14 I pewnego dnia Jonatan,^e syn Saula, rzekł do sługi, który nosił jego broń: „Chodź, przedostanmy się do placówki Filistynów, którzy są po tamtej stronie”. Ale swemu ojcu o tym nie powiedział.^f **2** Saul zaś przebywał na skraju Gibe^g pod granatowcem, który jest w Migron; a lud, który z nim był, liczył około sześciuset mężów.^h **3** (Achijas, syn Achituba,ⁱ brata Ichaboda,^j syna Pinechasa,^k syna Helego,^l kapłan Jehowy w Szilo,^m nosił efod).ⁿ Lud ten nie wiedział, że Jonatan poszedł. **4** A między przejściami, których Jonatan szukał, by się przedostać ku placówce^o filistynskiej, znajdował się żąb skalny z jednej strony i żąb skalny z drugiej strony; jeden nazywał się Bocec, a drugi nazywał się Sene. **5** Jeden żąb był niczym słup od północy zwrócony w stronę Michmasz,^p a drugi od południa w stronę Geby.^q

6 Jonatan rzekł więc do sługi, do swego giermka: „Chodź, przedostanmy się do placówki tych nieobrzezańców.”^r Może Jehowa będzie działał na naszą rzecz, bo nic nie przeszkodzi Jehowie wybawić przez wielu czy przez niewielu.^s **7** Wtedy giermek powiedział do niego: „Czyń, cokolwiek jest w tym sercu. Zwróć się, dokądkolwiek zechcesz. Oto jestem z tobą – zgodnie z twym sercem”.^t **8** Wówczas Jonatan rzekł: „Oto przedostajemy się do tych mężów i pokażmy się im.

ROZDZ. 13

- a Sdz 7:20
1Sm 17:47
1Sm 17:50
Ps 44:3
Za 4:6
- b 1Sm 9:16
- c 1Sm 14:4
- d 1Sm 13:2
1Sm 14:5
Lz 10:28

ROZDZ. 14

- e 1Sm 13:22
1Sm 14:49
1Sm 18:1
2Sm 1:4
2Sm 21:7
- f Sdz 14:6
- g 1Sm 10:26
- h 1Sm 13:15
- i 1Sm 22:9
- j 1Sm 4:21
- k 1Sm 2:12
1Sm 4:17
- l 1Sm 1:9
- m Joz 18:1
1Sm 1:3
- n Wj 29:5
Lb 27:21
- o 1Sm 13:23
- p 1Sm 13:2
- q 1Sm 13:3
- r Rdz 17:10
Sdz 14:3
Sdz 15:18
1Sm 17:36
2Sm 1:20
1Kn 10:4
Jer 9:26
- s Sdz 7:2
2Kl 6:16
2Kn 14:11
Ps 115:11
Heb 11:33
- t 2Kl 10:15
Prz 17:17

szpalta 2

- a Rdz 24:14
Sdz 7:11
1Sm 10:7
- b 1Sm 13:6
1Sm 14:22
- c 1Sm 14:10
1Sm 17:44
2Kl 14:8
- d 1Sm 14:6
2Sm 5:24
2Kl 6:16
Prz 3:5
Prz 16:3
- e Ps 18:29
Heb 11:34
- f 2Sm 1:23
- g Kpl 26:7
Joz 23:10
Ps 44:3
Rz 8:31
- h Sdz 7:21
2Kl 7:6
- i 1Sm 13:17

9 Jeżeli powiedzą nam tak: „Stójcie, aż się do was zbliżymy”, to zatrzymamy się tam, gdzie będziemy, i nie podejździemy do nich. **10** Lecz jeśli powiedzą nam tak: „Podejźdźcie do nas!”, to podejździemy, gdyż Jehowa na pewno wyda ich w naszą rękę; oto dla nas znak”.^a

11 Pokazali się więc obaj załozdze placówki filistynskiej. A Filistyni rzekli: „Oto Hebrajczycy wychodzą z dziur, w których się schowali”.^b **12** Mężowie z placówki odezwali się do Jonatana i jego giermka, mówiąc: „Podejźdźcie do nas, to coś wam powiemy!”^c Jonatan od razu rzekł do swego giermka: „Chodź za mną, bo Jehowa na pewno wyda ich w rękę Izraela”.^d **13** I Jonatan wspinał się na rękach^e i nogach, a jego giermek za nim; i tamci padali przed Jonatanem,^f a jego giermek za nim ich uśmiercał.^g **14** I ta pierwsza rzeź, którą im urządził Jonatan i jego giermek, objęła około dwudziestu mężczyzn mniej więcej na połowie długości brzozy na morderze pola.

15 Wtedy powstało drżenie^h w obozie w polu i wśród wszystkich ludzi z placówki; zadrżał też oddział grabieżców,ⁱ nawet oni, a ziemia zaczęła się trząść^j i przerodziło się to w drżenie od Boga.^k **16** I zobaczyli to strażnicy należący do Saula w Gibe^l Beniamina, a oto zgłęb rozlegał się tu i tam.^m

17 I Saul przemówił do ludu, który z nim był: „Policzcie, proszę, i zobaczcie, kto od nas odszedł”. Gdy policzyli, oto nie było Jonatana i jego giermka. **18** Saul rzekł więc do Achiasza:ⁿ „Sprowadź Arkę prawdziwego Boga!”^o (Bo w owym dniu Arka

J Wj 19:18; Nah 1:5; Mt 27:51; Dz 16:26; k Rdz 35:5; Ps 48:5; Dn 5:6; l 1Sm 10:26; 1Sm 14:2; m Sdz 7:22; 1Sm 14:20; 2Kn 20:23; n 1Sm 14:3; o Wj 25:22.

prawdziwego Boga znajdowała się u synów Izraela).^a **19** A gdy Saul mówił do kapłana,^b zgłębł w obozie Filistynów trwał i coraz bardziej się zmagał. Wtedy Saul powiedział do kapłana: „Cofnij swą rękę”. **20** I zwołali się, Saul oraz cały lud, który z nim był.^c Przyszli więc aż na miejsce bitwy, a tam miecz każdego zwrócił się przeciwko jego bliźniemu;^d pogrom był bardzo wielki. **21** A Hebrajczycy, którzy wcześniej przystali do Filistynów^e i którzy przyszli z nimi do obozu wokoło, nawet oni pokazali, że są z Izraelem, który był z Saulem i Jonatanem. **22** I wszyscy mężowie izraelscy ukryli^f w górzystym regionie Efraima usłyszeli, że Filistyni rzucili się do ucieczki, i oni również ruszyli tuż za nimi do bitwy. **23** I w owym dniu Jehowa wybawił^g Izraela, a bitwa przeniosła się do Bet-Awen.^h

24 Mężowie izraelscy byli już w tym dniu bardzo strudzeni, a Saul mimo to zaprzysiąłⁱ lud, mówiąc: „Przeklęty człowiek, który zje chleb przed wieczorem, dopóki nie wywrę pomsty^j na moich nieprzyjaciółach!” I nikt z ludu nie skosztował chleba.^k

25 Wszyscy zaś z tej krainy weszli do lasu, a na powierzchni pola akurat był miód.^l **26** Kiedy lud wszedł do lasu, oto miód ociekał,^m ale nikt nie sięgał ręką do ust, gdyż lud bał się przysięgi.ⁿ **27** Ale Jonatan nie słyszał, jak jego ojciec zaprzysiął lud,^o więc wyciągnął koniec laski, którą miał w ręce, i zanurzył ją w plastrze miodu, i przyciągnął rękę do ust, a oczy mu rozbłyśły.^p **28** Wówczas ktoś z ludu odezwał się i rzekł: „Twój ojciec uroczyście zaprzysiął lud, mówiąc: „Przeklęty człowiek, który dziś zje chleb!”^q (A lud zaczynał odczu-

ROZDZ. 14

- a 1Sm 4:3
- 1Sm 5:2
- 1Sm 7:1
- b Lb 27:21
- c Lb 10:9
- d Sdz 7:22
- 2Kn 20:23
- Iz 19:2
- Eze 38:21
- e Sdz 15:11
- f 1Sm 13:6
- 1Sm 14:11
- g Pwt 33:29
- Sdz 2:18
- 2Kl 19:34
- Ps 17:7
- Ps 44:7
- Iz 63:8
- Oz 1:7
- 1Tm 4:10
- h 1Sm 13:5
- i Kpl 5:4
- Lb 30:2
- Sdz 21:1
- Prz 20:25
- Kzn 5:6
- j Joz 10:13
- Sdz 11:36
- Sdz 16:28
- k Pwt 23:21
- Sdz 8:5
- 2Sm 17:29
- Ps 15:4
- l Pwt 8:8
- Pwt 27:3
- Joz 5:6
- m Wj 3:8
- Kpl 20:24
- Lb 13:27
- Mt 3:4
- n Ps 15:4
- o 1Sm 14:17
- p 1Sm 30:12
- q 1Sm 14:24

szpalta 2

- a Sdz 8:4
- 2Sm 17:29
- b 1Kl 18:18
- c 1Sm 14:27
- d 1Sm 14:26
- Dz 9:19
- e Pwt 20:14
- f Kzn 9:18
- g 1Sm 13:2
- h Joz 10:12
- Joz 19:42
- i Sdz 8:5
- Iz 44:12
- j Pwt 20:14
- 1Sm 15:19
- k Rdz 9:4
- Kpl 3:17
- Kpl 17:10
- Pwt 12:16
- Eze 33:25
- Dz 15:29
- l Pwt 12:23
- Pwt 15:23
- m 1Sm 14:32
- n 1Sm 7:17
- 2Sm 24:18
- 2Sm 24:25
- o Rdz 4:26
- p Joz 10:9
- 1Sm 11:11
- Jer 6:5

wać zmęczenie).^a **29** Lecz Jonatan powiedział: „Mój ojciec sprowadził klątwę^b na tę ziemię. Zobaczcie, proszę, jak mi rozbłyśły oczy, dlatego że skosztowałem tej odrobiny miodu.” **30** A coś dopiero, gdyby tylko lud zjadł^d dzisiaj z łupu swych nieprzyjaciół, który znaleźli!^e Bo teraz rzeź Filistynów nie jest wielka”.^f

31 Tego dnia bili Filistynów od Michmasz^g do Ajalon^h i lud bardzo się zmęczył.ⁱ **32** I lud rzucił się chciwie na łup,^j i brał owce oraz bydło, jak też cielęta, i zarzynał je na ziemi, i lud zabrał się do jedzenia z krwią.^k **33** Powiedzieli więc Saulowi, mówiąc: „Oto lud grzeszy przeciwko Jehowie, jedząc z krwią”.^l Wtedy rzekł: „Sprzeniewierzyliście się. Przede wszystkim przytoczcie do mnie wielki kamień”. **34** Potem Saul rzekł: „Rozproście się między ludem i powiedzcie im: „Niech każdy przyprowadzi do mnie swego byka i swą owcę i tutaj zarzynajcie i jedzcie, a nie wolno nam grzeszyć przeciwko Jehowie przez jedzenie z krwią””.^m To też każdy z całego ludu przyprowadził swego byka, którego tej nocy miał pod ręką; i tam zarzynali. **35** A Saul zbudował ołtarzⁿ Jehowie. Tak to zaczął budować ołtarze dla Jehowy.^o

36 Później Saul rzekł: „Wyruszymy w nocy za Filistynami i plądrujemy ich, zanim zaświta ranek,^p i nie zostawmy ani jednego wśród nich”.^q Na to powiedzieli: „Czyń, cokolwiek jest dobre w twych oczach”. Wtedy kapłan rzekł: „Przystąpmy tutaj do prawdziwego Boga”.^r **37** I Saul zaczął pytać Boga: „Czy mam wyru-

q Pwt 7:2; Pwt 7:16; r Lb 27:21; 1Sm 30:7; Ps 65:4; Ps 73:28; Mal 2:7.

szyć za Filistynami?^a Czy wydasz ich w rękę Izraela?”^b A on mu w tym dniu nie odpowiedział.^c

38 Rzekł więc Saul: „Zbliźcie się tu,^d wszystkie znaczące osobistości spośród ludu,^e i ustalcie oraz zobaczcie, jak dzisiaj doszło do tego grzechu. **39** Bo jako żyje Jehowa, który jest Wyzwolicielem Izraela – nawet jeżeli przez Jonatana, mego syna, to z całą pewnością umrze”.^f Lecz nikt z całego ludu mu nie odpowiedział. **40** I przemówił do całego Izraela: „Wy będziecie po jednej stronie, a ja i Jonatan, mój syn, będziemy po drugiej stronie”. Wtedy lud rzekł do Saula: „Czyń, co dobre w twych oczach”.^g

41 I rzekł Saul do Jehowy: „Boże Izraela, racz dać Tumimim!”^h Wtedy wypadło na Jonatana i Saula, a lud z tego wyszedł.ⁱ **42** Potem Saul powiedział: „Rzućcie losy,^j by rozstrzygnąć między mną a Jonatanem, moim synem”. I wypadło na Jonatana. **43** Wówczas Saul rzekł do Jonatana: „Powiedzże mi: coś uczynił?”^k Jonatan więc powiedział mu i rzekł: „Rzeczywiście, skosztowałem trochę miodu z końca laski, którą mam w ręce.^l Oto jestem! Niech umrę!”

44 Saul odrzekł: „Niech Bóg to uczyni i to do tego doda,^m jeżeli niechybnie nie umrzesz,ⁿ Jonatanie”. **45** Lecz lud powiedział do Saula: „Czy ma umrzeć Jonatan, który dokonał tego wielkiego wybawienia^o w Izraelu? To jest nie do pomyślenia!”^p Jako żyje Jehowa,^q ani jeden włos^r z jego głowy nie spadnie na ziemię; bo dzisiaj działał z samym Bogiem”.^s Tak lud wykupił^t Jonatana i on nie umarł.

46 Saul zaniechał więc podążania za Filistynami, a Filistyni udali się do siebie.^u

ROZDZ. 14

- a Sdz 1:1
1Sm 30:8
2Sm 5:19
Prz 3:5
b Lb 27:21
c 1Sm 28:6
Ps 66:18
Iz 1:15
Eze 20:3
d Joz 7:14
1Sm 10:19
e Sdz 20:2
f Kzn 5:2
g 2Sm 15:15
Kzn 8:4
h Wj 28:30
Kpl 8:8
Pwt 33:8
Ezd 2:63
i Joz 7:16
1Sm 10:21
j Prz 16:33
Jon 1:7
k Joz 7:19
l 1Sm 14:27
m Rut 1:17
1Sm 3:17
1Sm 25:22
2Sm 3:9
2Sm 19:13
n Rdz 38:24
1Sm 14:24
2Sm 12:5
Jak 2:1
o 1Sm 11:13
1Sm 14:14
1Sm 19:5
Neh 9:27
p Rdz 44:7
Joz 22:29
q 1Sm 19:6
1Sm 28:10
r 1Kl 1:52
Łk 21:18
Dz 27:34
s 1Sm 14:6
t Hl 6:23
u Lb 33:55
Sdz 2:3

szpalta 2

- a 1Sm 13:1
b 1Sm 12:9
c Pwt 2:19
1Sm 11:11
d Rdz 36:8
Rdz 36:43
Mal 1:4
e 2Sm 10:6
1Kl 11:23
f 1Sm 9:16
g Joz 13:1
Joz 23:10
h 2Sm 1:23
i Wj 17:14
Pwt 25:19
1Sm 15:3
j 1Sm 13:2
1Sm 14:1
1Kn 9:39
k 1Sm 31:2
1Kn 8:33

47 Saul zaś objął królowanie nad Izraelem^a i zaczął toczyć wojny ze wszystkimi okolicznymi nieprzyjaciółmi, z Moabem^b i z synami Ammona,^c i z Edomem,^d i z królami Coby,^e i z Filistynami;^f a dokądkolwiek się udał, traktował ich jako potępionych.^g **48** I dalej dzielnie działał^h – pobił Amalekaⁱ i wyzwolił Izraela z ręki tego, który ich płądrował.

49 A synami Saula byli: Jonatan^j i Jiszwi, i Malki-Szua,^k jeśli zaś chodzi o imiona jego dwóch córek: imię tej, która się urodziła pierwsza, brzmiało Merab,^l a imię młodszej – Michal.^m **50** A żona Saula miała na imię Achinoam i była córką Achimaea; dowódcą jego wojska był mąż imieniem Abner,ⁿ syn Nera, wuj Saula. **51** Kisz^o był ojcem Saula, a Ner,^p ojciec Abnera, był synem Abiela.

52 I przez wszystkie dni Saula trwała ciężka wojna z Filistynami.^q Gdy Saul spostrzegł jakiegoś mocarza lub jakiegoś dzielnego człowieka, brał go do siebie.^r

15 Potem Samuel rzekł do Saula: „To mnie Jehowa posłał, bym cię namaścił^s na króla nad jego ludem, Izraelem, słuchaj więc teraz głosu słów Jehowy.”

2 Oto, co powiedział Jehowa Zastępów:^u „Zażądam zdania sprawy^v z tego, co Amalek uczynił Izraelowi, stając przeciwko niemu na drodze, gdy ten wychodził z Egiptu.”^w **3** Idź więc i pobij Amaleka,^x i wydaj go na zagładę^y ze wszystkim, co ma, i nie okaz mu współczucia, i pozabijaj^z ich

- l 1Sm 18:17; m 1Sm 18:27; 1Sm 25:44; 2Sm 3:13; 2Sm 6:20; n 1Sm 17:55; 2Sm 2:8; 2Sm 3:27; o 1Sm 9:1; 1Kn 9:39; Dz 13:21; p 1Kl 2:5; q Rdz 49:27; 1Sm 9:16; r 1Sm 8:11; 1Sm 10:26; **ROZDZ. 15** s 1Sm 9:16; 1Sm 10:1; t Pwt 17:20; 1Sm 12:14; Kzn 12:13; u 2Sm 7:26; v Rdz 12:3; Za 2:8; w Wj 17:8; Lb 24:20; Pwt 25:17; Pwt 25:18; x Wj 17:14; Pwt 25:19; 1Kn 4:43; y Pkl 27:28; Kpl 27:29; 1Sm 15:18; z Pwt 9:3.

—mężczyznę i kobietę, dziecko i oseska,^a byka i owcę, wielbłąda i osła^b. **4** Toteż Saul zwołał lud i policzył ich w Telaim^c — dwiesięć tysięcy pieszych oraz dziesięć tysięcy mężów z Judy.^d

5 I Saul doszedł aż do miasta Amaleka, i zaczął się przy dolinie potoku. **6** Zarazem Saul rzekł do Kenitów: „Idźcie, odejdźcie,^e wyjdźcie spośród Amalekitów, żebym was nie wytracił razem z nimi. Wy okazaliście lojalną życzliwość wszystkim synom Izraela,^f gdy wychodzili z Egiptu^g”.^h Odeszli więc Kenici spośród Amaleka. **7** Potem Saul pobił Amalekaⁱ od Chawil^j aż po Szur,^k które leży przed Egiptem. **8** I pochwycił żywcem Agaga,^l króla Amaleka, a całą resztę ludu wydał na zagładę ostrzem miecza.^m **9** Lecz Saul oraz lud oszczędzili Agaga i to, co najlepsze z trzody i stada,ⁿ i z tucznych zwierząt, oraz barany i wszystko, co było dobre, i nie chcieli tego wydać na zagładę.^o A cały dobytek godny wzgardy i odrzucony wydali na zagładę.

10 Wtedy doszło do Samuela słowo Jehowy, mówiące: **11** „Doprawdy, żałuję,^p że sprawilem, by Saul panował jako król, gdyż odwrócił się^q od podążania za mną i nie wykonał moich słów”.^r I Samuel się tym dręczył,^s i wołał do Jehowy przez całą noc.^t **12** Potem Samuel wstał wcześniej, by rano spotkać się z Saulem. Lecz powiadomiono Samuela: „Saul przybył do Karmelu^u i oto wznosił sobie pomnik,^v po czym się odwrócił i przeprawiając się, zszedł do Gilgal”. **13** W końcu Samuel przyszedł do Saula, a Saul rzekł do niego: „Błogosławiony^w jesteś przez Jehowę. Wykonałem słowo Jehowy”.^x **14** Samuel jednak powiedział: „Cóż więc oznacza ten odgłos trzody, dochodzący

ROZDZ. 15

- a Wj 20:5
Iz 14:21
- b Pwt 13:17
Joz 6:18
- c Joz 15:24
- d 1Sm 11:8
1Sm 13:15
- e Lb 10:29
Lb 10:32
Lb 24:21
Sdz 1:16
Sdz 4:11
- f Rdz 18:25
Rdz 19:12
Lb 16:26
1Kl 20:31
Prz 20:28
- g Rdz 12:3
Wj 18:9
Wj 18:12
Lb 10:29
Heb 6:10
- h Pwt 5:15
Pwt 16:3
- i Pwt 25:19
1Sm 14:48
- j Rdz 25:18
- k Rdz 16:7
1Sm 27:8
- l 1Sm 15:33
- m Kpl 27:29
1Sm 15:3
- n Kpl 27:28
Joz 7:12
1Sm 13:9
Prz 11:2
Prz 12:24
- o Jer 48:10
- p Rdz 6:6
1Sm 15:26
1Sm 15:35
Jer 18:8
- q Ps 36:2
Ps 125:5
Kzn 4:13
Mal 3:7
- r 1Sm 13:13
1Sm 15:3
- s 1Sm 16:1
Ps 119:136
- t Ps 55:2
- u Joz 15:55
1Sm 25:2
- v 2Sm 18:18
Ps 49:11
Prz 8:13
Prz 15:25
- w 1Sm 13:10
- x Prz 12:15
Prz 18:17
Prz 26:12

szpalta 2

- a 1Sm 15:3
Ps 36:2
- b Rdz 3:12
Wj 32:22
1Sm 15:21
- c 1Kn 28:9
Prz 28:13
- d 1Sm 15:10
- e 1Sm 9:21
1Sm 10:22

do mych uszu, i odgłos stada, który słyszę?”^a **15** Saul odrzekł: „Przyprowadzili je od Amalekitów, gdyż lud^b oszczędził to, co najlepsze z trzody i stada, aby ofiarować Jehowie, twemu Bogu;^c resztę natomiast wydaliśmy na zagładę”.

16 Wtedy Samuel powiedział do Saula: „Przestań! Oznajmię ci, co Jehowa mówił mi ubiegłej nocy”.^d Ten więc rzekł do niego: „Mów!”

17 I Samuel przemówił: „Czyż to nie wtedy, gdy we własnych oczach byłeś mały,^e zostałeś głową plemion izraelskich i Jehowa cię namaścił^f na króla nad Izraelem? **18** Później Jehowa wysłał cię z misją i rzekł: „Idź, wydaj na zagładę tych grzeszników,^g Amalekitów, i walcz z nimi, aż ich wytępisz”.^h **19** Dlaczego więc nie usłuchałeś głosu Jehowy, lecz chciwie rzuciłeś się na łupⁱ i czyniłeś to, co złe w oczach Jehowy?”^j

20 Jednakże Saul powiedział do Samuela: „Ależ usłuchałem^k głosu Jehowy: wyruszyłem z misją, z którą mnie wysłał Jehowa, i przyprowadziłem Agaga,^l króla Amaleka, lecz Amaleka wydałem na zagładę.^m **21** A ludⁿ pozabierał z łupu owce i bydło, najwyborniejsze z nich, jako rzecz wydaną na zagładę, aby ofiarować^o Jehowie, twemu Bogu, w Gilgal”.^p

22 Wtedy Samuel rzekł: „Czy Jehowa ma takie samo upodobanie w całopaleniach^q i ofiarach, jak w posłuszeństwie wobec głosu Jehowy? Oto posłuszeństwo^r jest lepsze niż ofiara,^s zwracanie uwagi — niż tłuszcze^t baranów; **23** bo buntowniczość^u jest tym

f 1Sm 9:16; 1Sm 10:1; g 1Sm 15:3; Hl 31:3; Prz 10:29; Prz 13:21; h Pwt 25:19; i Pwt 13:17; 1Sm 15:9; Prz 28:20; Ef 5:5; j 1Sm 15:24; k Prz 21:29; Prz 28:14; l Kpl 27:29; 1Kl 20:42; Jer 48:10; m Pwt 7:16; 1Sm 15:3; n Wj 32:22; 1Sm 15:15; o Kzn 5:1; p 1Sm 13:4; q Ps 50:8; Iz 1:11; Mi 6:6; r Jer 7:23; Jer 38:20; s Prz 21:3; Oz 6:6; Mk 12:33; t Kpl 3:16; u Lb 14:9; Pwt 9:7; 1Sm 12:15.

samym, co grzech wróżbiarstwa,^a a zuchwale wysuwanie się naprzód – tym samym, co używanie mocy tajemnej i terafim.^b Ponieważ ty odrzuciłeś słowo Jehowy,^c więc i on odrzuca ciebie, byś nie był królem”.^d

24 Wówczas Saul rzekł do Samuela: „Zgrzeszyłem;^e bo przekroczyłem rozkaz Jehowy i twoje słowa, gdyż bałem się ludu^f i dlatego usłuchałem ich głosu.

25 A teraz, proszę, odpuść^g mój grzech i wróć ze mną, abym mógł paść na twarz^h przed Jehową”.

26 Lecz Samuel powiedział do Saula: „Nie wróć z tobą, bo odrzuciłeś słowo Jehowy, a Jehowa odrzuca ciebie, żebyś już nie był królem nad Izraelem”.ⁱ

27 Gdy Samuel odwracał się, by odejść, tamten nagle chwycił skraj jego płaszcza bez rękawów, lecz ten się oderwał.^j **28** Wtedy Samuel rzekł do niego: „Dzisiaj Jehowa oderwał^k od ciebie władzę królewską w Izraelu i da ją twej bliźniemu, lepszemu niż ty”.^l

29 A ponadto Wspaniałość Izraela^m się nie sprzeniewierzyⁿ i nie będzie On niczego żałował, nie jest bowiem ziemskim człowiekiem, żeby miał czegoś żałować”.^o

30 Na to on rzekł: „Zgrzeszyłem. Proszę, okaż mi teraz szacunek^p wobec starszych mego ludu oraz wobec Izraela i wróć ze mną, a ja padnę na twarz przed Jehową, twoim Bogiem”.^q

31 Samuel wrócił więc za Saulem i Saul padł na twarz przed Jehową. **32** Potem Samuel powiedział: „Przyprowadźcie tu do mnie Agaga, króla Amaleka”. Wtedy Agag niechętnie poszedł do niego i Agag zaczął mówić sobie: „Doprawdy, oddaliła się gorzyc umierania”. **33** Jednakże Samuel rzekł: „Jak twój miecz^r pozabawiał kobiety ich dzieci, tak twoja matka^s będzie wśród ko-

ROZDZ. 15

a Kpl 20:6
Pwt 18:10
1Sm 28:3
1Kn 10:13
Iz 8:19

b Rdz 31:19
Rdz 31:30
2Kl 23:24

c 1Sm 15:3

d 1Sm 13:14
1Sm 16:1
1Kn 28:9
Dz 13:22

e 1Sm 2:25
2Ko 7:10
Jak 4:17

f Prz 29:25
Iz 51:12

g 1Sm 2:25

h 1Sm 15:30

i Pwt 17:20
1Sm 12:25
1Sm 13:14
1Sm 16:1

j 1Kl 11:30

k 1Kl 11:31

l 1Sm 13:14
1Sm 16:12
1Sm 28:17
Dz 13:22

m 1Kn 29:11
Hi 37:22
Iz 43:3
Iz 44:6

n Ps 89:35
Tyt 1:2
Heb 6:18

o Lb 23:19
Ps 110:4
Eze 24:14

p Prz 26:1

q 1Sm 15:25
Iz 29:13
Mt 15:8

r Mt 26:52

s Sdz 5:28

szpalta 2

a Rdz 9:6
Kpl 24:17
Pwt 19:21
Sdz 1:7
Mt 7:2

b Wj 17:14
Pwt 25:19
1Sm 15:3

c 1Sm 11:4

d 1Sm 16:1

e 1Sm 15:11

ROZDZ. 16

f 1Sm 15:35
Kzn 3:4

g 1Sm 15:23
1Sm 15:26

h Wj 30:25
1Kl 1:39
Ps 133:2

i Rut 4:17
1Kn 2:12
Iz 11:1

j Rdz 49:10
1Sm 13:14
Ps 78:70
Ps 89:20
Dz 13:22

k 1Sm 22:17

biet najbardziej osierocona”.^a Po czym Samuel posiekał Agaga na kawałki przed obliczem Jehowy w Gilgal.^b

34 Następnie Samuel odszedł do Ramy, Saul zaś udał się do swego domu w Gibe^c Saulowej.

35 I Samuel aż do dnia swej śmierci już nie widział Saula, gdyż Samuel pograżył się w żalości^d z powodu Saula. Jehowa zaś żałował, że uczynił Saula królem nad Izraelem.^e

16 W końcu Jehowa rzekł do Samuela: „Jak długo będziesz pograżony w żalości z powodu Saula,^f skoro ja go odrzuciłem, by nie królował nad Izraelem? Napelnij swój róg oliwą^h i idź. Poślę cię do Jessegoⁱ Betlejemczyka, gdyż wśród jego synów upatrzyłem sobie króla”.^j

2 Lecz Samuel odrzekł: „Jakże mogę iść? Gdy Saul o tym usłyszy, zabije mnie”.^k A Jehowa rzekł jeszcze: „Weź ze sobą jałowkę ze stada i powiedz: „Przyszedłem złożyć Jehowie ofiarę”.^l

3 I wezwij Jessego do ofiary; ja zaś oznajmię ci, co masz zrobić,^m i namaścićⁿ dla mnie tego, którego ci wskażę”.

4 I Samuel uczynił to, co mu powiedział Jehowa. Kiedy przyszedł do Betlejem,^o starsi miasta, drząc,^p wyszli mu na spotkanie i rzekli: „Czy twoje przyjsie oznaczają pokój?”^q **5** Odpowiedział: „Pokój. Przyszedłem złożyć Jehowie ofiarę. Uświęćcie^r się i chodźcie ze mną na złożenie ofiary”. Wtedy uświęcił Jessego oraz jego synów, po czym wezwał ich do ofiary. **6** A gdy przyszli, ujrzał Eliaba^s i od razu rzekł: „Doprawdy, jest przed Jehową jego pomazaniec”. **7** Ale Jehowa

l 1Sm 9:12; 1Sm 20:29; Mt 10:16; m Am 3:7; n Ps 89:20; o Rut 4:11; 1Sm 20:6; p 1Sm 21:1; Lk 8:37; q 1Kl 2:13; 2Kl 9:22; r Wj 19:10; Kpl 11:44; Kpl 20:7; s 1Sm 17:28; 1Kn 2:13.

powiedział do Samuela: „Nie patrz na jego wygląd ani na jego wysoki wzrost,^a bo go odrzuciłem. Albowiem nie tak widzi człowiek, [jak widzi Bóg],^b gdyż człowiek widzi to, co się jawi oczom,^c lecz Jehowa widzi, jakie jest serce”.^d

8 Potem Jesse wezwał Abinadaba^e i kazał mu przejść przed Samuelem, ale ten rzekł: „Również tego Jehowa nie wybrał”.^f

9 Następnie Jesse kazał przejść Szammie,^g ale on rzekł: „I tego Jehowa nie wybrał”.^h

10 Jesse kazał więc siedmiu swym synom przejść przed Samuelem; Samuel jednak rzekł do Jessego: „Tych Jehowa nie wybrał”.

11 W końcu Samuel powiedział do Jessego: „Czy to już wszyscy chłopcy?” Ten odrzekł: „Do tej pory pomijany był najmłodszy,^g a oto pasie owce”.^h Wtedy Samuel powiedział do Jessego: „Poślijże i sprowadź go, gdyż nie zasiądziemy do posiłku, dopóki on tu nie przyjdzie”.ⁱ

12 Posłał więc i kazał mu przysiąć. A był to rumiany^j młodzieniec o pięknych oczach i przystojny z wyglądu. Wtedy Jehowa rzekł: „Wstań, namaść go, bo to on!”^j

13 Toteż Samuel wziął róg z oliwą^k i namaścił go pośród jego braci. I od tego dnia zaczął na Dawida oddziaływać duch Jehowy.^l Później Samuel wstał i poszedł do Ramy.^m

14 A duch Jehowy opuściłⁿ Saula, natomiast trwożył go jakiś zły duch^o od Jehowy.

15 I słudzy Saula zaczęli mówić do niego: „Oto teraz trwoży cię duch Boży zły.”

16 Niech nasz pan zechce nakazać swym sługom, którzy są przed tobą, by poszukali zdolnego męża^p grającego na harfie.^q I gdy przyjdzie na ciebie duch Boży zły, on zagra swą ręką

ROZDZ. 16

- a 1Sm 10:23
- b Hi 10:4
Iz 55:8
- c 2Ks 5:12
2Ks 10:7
- d 1Kl 8:39
1Kn 28:9
2Kn 16:9
Ps 7:9
Prz 24:12
Jer 17:10
Dz 1:24
- e 1Sm 17:13
1Kn 2:13
- f 2Sm 13:3
- g 1Sm 17:14
- h 2Sm 7:8
Ps 78:70
- i 1Sm 17:42
PnP 5:10
Lam 4:7
- j 1Sm 13:14
1Sm 16:1
Ps 89:20
Dz 13:22
- k 1Sm 16:1
1Kl 1:39
- l Lb 11:17
Sdz 3:10
1Sm 10:6
2Sm 23:2
- m 1Sm 1:1
1Sm 1:19
- n 1Sm 18:12
1Sm 28:15
- o 1Sm 18:10
1Sm 19:9
Hi 34:11
Hi 34:12
Rz 2:6
Heb 3:12
Jak 1:13
- p Prz 22:29
- q Rdz 4:21
Ps 33:2

szpalta 2

- a 1Sm 8:11
- b 1Sm 16:23
- c 1Sm 14:52
1Sm 17:36
- d 1Sm 17:32
1Sm 17:46
- e 1Sm 26:19
Prz 16:23
- f 1Sm 16:12
- g 1Sm 18:12
- h 1Sm 17:15
Ps 78:70
- i Mt 9:17
- j 1Sm 10:27
2Kn 17:5
Prz 17:8
Prz 18:16
- k Prz 22:29
- l Sdz 9:54
1Sm 14:13
1Sm 31:4
- m 1Sm 16:14
1Sm 18:10
2Kl 3:15

i na pewno poczujesz się dobrze”.^a

17 Saul powiedział więc do swych sług: „Proszę, znajdźcie mi męża, który dobrze gra, i wprowadźcie go do mnie”.^a

18 A jeden ze sług odezwał się i rzekł: „Oto widziałem, jak umie grać syn Jessego Betlejemczyka;^b jest to też dzielny mocarz^c i wojownik,^d i człowiek wypowiadający się rozumnie,^e i mężczyzna dobrze zbudowany,^f a jest z nim Jehowa”.^g

19 Wówczas Saul wysłał do Jessego posłańców i powiedział: „Przyślij do mnie Dawida, swego syna, który jest przy trzodzie”.^h

20 Jesse wziął zatem ośła, chleb i bułkiⁱ wina oraz jedno koźle z kóz i posłał je Saulowi przez rękę Dawida, swego syna.^j

21 Przybył więc Dawid do Saula i mu usłużywał;^k a ten go bardzo umiłował, tak iż został on jego giermkim.^l

22 Dlatego Saul posłał do Jessego, mówiąc: „Proszę, niech Dawid dalej mi służy, bo znalazł łaskę w moich oczach”.^m

23 I działo się tak, że gdy duch Boży przychodził na Saula, Dawid brał harfę i grał swą ręką; i Saul doznawał ulgi, i czuł się dobrze, a zły duch go opuszczał.^m

17 A Filistyniⁿ zaczęli gromadzić swoje obozy na wojnę. Zebrawszy się w Socho,^o które należy do Judy, rozłożyli się obozem między Socho a Azeką,^p w Efeś-Dammim.^q

2 Saul natomiast oraz mężowie izraelscy zebrali się i rozłożyli obozem na nizinie Ela,^r i wyruszyli w szyku bojowym przeciwko Filistynom.

3 Filistyni stali na górze po jednej stronie, Izraelici zaś stali na górze po drugiej stronie, a między nimi była dolina.

ROZDZ. 17 n Joz 13:2; Sdz 3:1; Sdz 3:3; 1Sm 9:16; 1Sm 14:52; Am 9:7; o 2Kn 11:7; 2Kn 28:18; p Joz 15:35; Jer 34:7; q 1Kn 11:13; r 1Sm 21:9.

4 A z obozów filistyńskich zaczął wychodzić pewien harcownik imieniem Goliat,^a z Gat,^b wysoki na sześć łokci i piędz.^c

5 Na głowie miał miedziany hełm i był odziany w pancerz z zachodzącymi na siebie łuskami, a waga pancerza^d wynosiła pięć tysięcy sykli miedzi.

6 I nad stopami miał miedziane nagołenice, a między ramionami ośszczep^e z miedzi. **7** Drzewce jego włóczni było jak wał tkacki,^f a grot jego włóczni ważył sześćset sykli żelaza; przed nim zaś kroczył człowiek niosący wielką tarczę. **8** I stanąwszy, zaczął wołać ku szeregom bitewnym Izraela^g i mówić do nich: „Czemu wychodzicie, by formować szyki bojowe? Czy ja nie jestem Filistynem, a wy sługami^h Saula? Wybierzcie sobie męża i niech pojdzie do mnie. **9** Jeżeli jest w stanie walczyć ze mną i mnie zabije, to zostaniemy waszymi sługami. Lecz jeśli ja będę godnym jego przeciwnikiem i go zabije, to wy zostaniecie naszymi sługami i będziecie nam służyć”.

10 I ów Filistyn rzekł jeszcze: „Ja dzisiaj urągamⁱ szeregom bojowym Izraela. Dajcie mi jakiegoś człowieka i walczymy ze sobą!”^k

11 Kiedy Saul^l i cały Izrael usłyszeli te słowa Filistyna, przerażili się i bardzo się bali.^m

12 A Dawid był synem tego Efateczcykaⁿ z Betlejem judzkiego, któremu na imię było Jesse. Miał on ośmiu synów.^o I za dni Saula mąż ten był już starym człowiekiem. **13** A trzech najstarsi synowie Jessego wyruszyli. Poszli za Saulem na wojnę;^p a oto imiona jego trzech synów, którzy poszli na wojnę: Eliab,^q pierworodny, drugi syn Abinadab^r i trzeci Szamma.^s **14** Dawid zaś był najmłodszy,^t a trzech najstarsi poszli za Saulem.

ROZDZ. 17

a 1Sm 17:23

b Joz 11:22

2Sm 21:22

1Kn 20:8

c Rdz 6:15

Pwt 3:11

2Sm 21:20

d 1Sm 17:38

1Kl 22:34

2Kn 26:14

Jer 51:3

e 1Sm 17:45

f 1Kn 11:23

1Kn 20:5

g Lb 33:55

h 1Sm 8:17

1Kn 21:3

i Pwt 28:15

Pwt 28:48

j 1Sm 17:26

2Kl 19:22

Ps 80:6

k Ps 33:16

Prz 16:18

Jer 9:23

l 1Sm 8:20

m Pwt 20:1

Joz 1:9

1Sm 17:24

Ps 27:1

Łz 51:12

n Rdz 35:16

Rdz 35:19

Rut 1:2

Rut 4:22

1Sm 16:1

1Sm 17:58

Mt 5:2

Mt 2:6

o 1Sm 16:10

1Kn 2:13

p Lb 1:3

q 1Sm 16:6

r 1Sm 16:8

1Kn 2:13

s 1Sm 16:9

2Sm 13:3

t 1Kn 2:15

szpalta 2

a 1Sm 16:11

1Sm 16:19

b Rut 2:14

1Sm 25:18

2Sm 17:28

c 1Sm 16:20

Prz 3:27

Prz 18:16

d Rdz 37:14

e 1Sm 17:2

1Sm 21:9

f 1Sm 9:16

g Kol 3:20

h 1Sm 26:5

i 1Sm 4:2

1Sm 23:3

j 1Sm 10:22

1Sm 17:17

k 1Sm 30:24

l Rdz 37:14

1Sm 17:18

m 1Sm 17:4

1Kn 20:5

n Joz 11:22

2Sm 21:22

1Kn 20:8

o 1Sm 17:10

15 A Dawid odchodził i wracał od Saula, by doglądać owiec^a swego ojca w Betlejem. **16** A ów Filistyn ciągle wychodził wczesnym rankiem oraz wieczorem i stawał tak przez czterdzieści dni.

17 I Jesse rzekł do Dawida, swego syna: „Proszę, weź dla swych braci tę efę prażonego ziarna^b i tych dziesięć chlebów i zanieś to szybko swym braciom do obozu. **18** A tych dziesięć porcji mleka masz zanieść przełożonemu nad tysiącem;^c masz też zadbać o pomyślność swoich braci^d i wziąć od nich coś na dowód”. **19** Tymczasem Saul oraz oni i wszyscy inni mężowie izraelscy byli na nizinie Ela,^e walcząc z Filistynami.^f

20 Toteż Dawid wstał wczesnie rano i zostawił owce pod opieką stróża, i zebrawszy się, poszedł, jak mu kazał Jesse.^g Kiedy doszedł do osłony obozu,^h wojska wychodziły na pole bitwy;ⁱ i wydały okrzyk bojowy. **21** I Izrael oraz Filistyni zaczęli ustawiać szeregi bojowe przeciw szeregom bojowym. **22** Dawid natychmiast zdjął z siebie to, co niósł,^j i zostawił to pod opieką strzegącego tobołów,^k i pobiegł ku szeregom bojowym. Dotarłszy tam, zaczął wypytwać o pomyślność swych braci.^l

23 Gdy tak z nimi rozmawiał, oto z filistyńskich szeregow bojowych wyszedł ów harcownik imieniem Goliat,^m Filistyn z Gat,ⁿ i zaczął wypowiadać te same słowa co przedtem,^o a Dawid się przysłuchiwał. **24** Na widok tego człowieka wszyscy mężowie izraelscy puciekali przed nim i bardzo się bali.^p **25** Mężowie izraelscy zaczęli też mówić: „Widzieliście tego człowieka, który wychodzi? Bo wychodzi

p Lb 13:33; Pwt 20:3; 1Sm 17:11; Łz 7:2.

uragać^a Izraelowi. A męża, który go zabije, król wzbogaci wielkim bogactwem i da mu swoją córkę,^b a dom jego ojca uwolni w Izraelu”.^c

26 I Dawid odezwał się do mężów, którzy przy nim stali: „Co zostanie uczynione dla męża, który zabije tego tam Filistyna^d i zdejmie hańbę z Izraela?”^e Bo kimże jest ten nieobrzezany^f Filistyn, żeby miał uragać^g szeregom bojowym Boga żywego?”^h **27** Wtedy lud rzekł do niego te same słowa co przedtem, mówiąc: „Oto, co zostanie uczynione dla męża, który go zabije”. **28** A Eliab,ⁱ jego najstarszy brat, usłyszał, jak on rozmawiał z ludźmi, i Eliab zapłonął gniewem na Dawida,^j tak iż rzekł: „Po coś tu przyszedł? I pod czyją opieką zostawiłeś na pustkowiu tych kilka owiec?”^k Znam ja dobrze twoje zuchwalstwo i zło twojego serca,^l gdyż przyszedłeś zobaczyć bitwę”.^m **29** Dawid odrzekł: „Cóż takiego zrobiłem? Czy to nie było tylko słowo?”ⁿ **30** Po czym odwrócił się od niego do kogoś innego i mówił te same słowa co przedtem,^o ludzie zaś dawali mu taką samą odpowiedź jak poprzednio.^p

31 Usłyszano więc słowa, które wyrzekł Dawid, i powtórzono je Saulowi. Toteż kazał go sprowadzić. **32** I Dawid przemówił do Saula: „Niech w nikim nie upada serce.^q Twój sługa pójdzie i stoczy walkę z tym Filistynem”.^r **33** Lecz Saul powiedział do Dawida: „Nie jesteś w stanie iść przeciw temu Filistynowi, by z nim walczyć,^s bo jesteś jeszcze chłopcem,^t a on od wieku chłopięcego jest wojownikiem”. **34** A Dawid odrzekł Saulowi: „Sługa twój był u swego ojca pas-

RÓDZ. 17

- a 1Sm 17:10
2Kl 19:22
- b Joz 15:16
1Sm 14:49
1Sm 18:17
1Sm 18:21
- c 1Sm 8:11
Mt 17:26
- d 1Sm 17:37
- e Ps 74:18
Ps 74:22
Ps 79:12
- f 1Sm 14:6
1Sm 18:25
- g 1Sm 17:10
- h Jer 10:10
1Ts 1:9
- i 1Sm 16:6
1Kn 2:13
- j Ps 37:8
Prz 14:17
Prz 14:29
Prz 27:4
- k 1Sm 17:20
- l 1Sm 16:7
2Kn 6:30
- m Prz 18:13
Kzn 7:9
Mt 7:1
Rz 14:4
Jak 4:12
- n Prz 15:1
1Pt 3:9
- o 1Sm 17:26
- p 1Sm 17:25
- q Pwt 20:3
Ps 27:3
- r 1Sm 16:18
Ps 118:6
Prz 28:1
- s Lb 13:31
Pwt 9:2
- t 1Sm 17:42

szpalta 2

- a Sdz 14:5
Prz 30:30
Iz 31:4
Am 3:12
- b Sdz 14:6
2Sm 23:20
- c 1Sm 17:26
- d 1Sm 17:10
2Kl 19:22
- e 1Sm 17:20
1Kn 12:38
- f Jer 10:10
1Ts 1:9
- g Pwt 7:21
2Kl 6:16
Ps 18:3
Ps 115:11
2Ko 1:10
Heb 11:34
- h 1Sm 14:6
Ps 97:10
Ps 124:8
- i Za 4:6
- j Sdz 20:16
1Sm 25:29
2Kn 26:14
- k Ps 123:4
- l PnP 5:10
Lam 4:7
- m 1Sm 17:33
- n 1Sm 16:12

terzem trzody i oto przyszedł lew,^a a także niedźwiedź, i porwał owcę ze stada. **35** A ja wyszedłem za nim i go powaliłem,^b i uratowałem z jego paszczy. Kiedy zaczął się na mnie rzucać, chwyciłem go za brodę i powaliłem go, i zabiłem. **36** Sługa twój zabił i lwa, i niedźwiedzia; a ten nieobrzezany Filistyn^c na pewno będzie jak jeden z nich, bo uragał^d szeregom bojowym^e Boga żywego”.^f **37** Potem Dawid dodał: „Jehowa, który mnie wyratował z łapy lwa i z łapy niedźwiedzia – on mnie wyratuje z ręki tego Filistyna”.^g Wtedy Saul rzekł do Dawida: „Idź i niech Jehowa będzie z tobą”.^h

38 Saul ubrał Dawida w swoje szaty i włożył mu na głowę miedziany hełm, po czym odział go w pancerz. **39** Następnie Dawid przypasał na szaty jego miecz i usiłował chodzić, [lecz nie mógł,] gdyż ich wcześniej nie wypróbował. W końcu Dawid rzekł do Saula: „Nie mogę w tych rzeczach chodzić, bo ich jeszcze nie wypróbowałem”. I Dawid zdjął je z siebie.ⁱ **40** I wziął do ręki swoją łaskę, i wybrał sobie pięć najgładszych kamieni z doliny potoku, i włożył je do swej torby pasterskiej, która mu służyła za pojemnik, a w ręce miał procę.^j I zaczął podchodzić do Filistyna.

41 Również Filistyn ruszył i coraz bardziej zbliżał się do Dawida, a poprzedzał go człowiek niosący wielką tarczę. **42** Gdy Filistyn spojrział i zobaczył Dawida, wzgardził^k nim, gdyż był to rumiany^l chłopiec^m o pięknym wyglądzie.ⁿ **43** Rzekł więc Filistyn do Dawida: „Czy ja jestem psem,^o że przychodzisz do mnie

z kijami?" I Filistyn złorzeczył Dawidowi przez swoich bogów.^a

44 Następnie Filistyn odezwał się do Dawida: „Podejdź no do mnie, a dam twoje ciało ptactwu niebios i zwierzętom polnym”.^b

45 Z kolei Dawid rzekł do Filistyna: „Ty przychodzisz do mnie z mieczem i z włócznią, i z oszczepem,^c lecz ja przychodzę do ciebie z imieniem Jehowy Zastępów.^d Boga izraelskich szeregów bojowych, któremu urągaleś.”

46 Dzisiaj Jehowa wyda cię w moją rękę,^e a ja z całą pewnością cię zabiję i odetnę ci głowę; i dzisiaj dam trupy obozu Filistynów ptactwu niebios i dzikim zwierzętom ziemi;^f i pozna cała ziemia, że istnieje Bóg Izraela.^h

47 I cały ten zбір się dowie, że nie mieczem i nie włócznią wybawia Jehowa,ⁱ gdyż bitwa należy do Jehowy,^j i on wyda was w naszą rękę”.^k

48 Wtedy Filistyn wstał i podchodząc, zbliżał się, aby się zmierzyć z Dawidem, a Dawid ruszył śpiesznie i wybiegł ku szeregom bojowym, by się zmierzyć z Filistynem.^l **49** Wówczas Dawid włożył rękę do swej torby i wyjął stamtąd kamień, i wypuścił go z procy, i ugodził^m Filistyna w czoło, a kamień utkwiał mu w czole, tak iż upadł twarzą do ziemi.ⁿ **50** Tak oto Dawid z procą i kamieniem okazał się silniejszy niż ów Filistyn i powalił Filistyna, i go uśmiercił; a w ręce Dawida nie było miecza.^o **51** Toteż Dawid podbiegł i stanął nad Filistynem. Potem uchwycił i wyciągnął z pochwy jego miecz,^p i dobył go, odcinając nim jego głowę.^q A gdy Filistyni zobaczyli, że ich mocarz poniósł śmierć, rzucili się do ucieczki.^r

52 Wówczas powstałi mężowie izraelscy i judzcy i zaczęli

ROZDZ. 17

- a Sdz 16:23
2Kl 1:2
- b Prz 18:12
Jer 9:23
- c 1Sm 17:6
Iz 54:17
- d 2Sm 5:10
2Sm 22:33
Ps 44:5
Ps 125:1
Heb 11:34
- e 1Sm 17:10
2Kl 19:22
- f Pwt 7:2
Pwt 9:3
Joz 10:8
- g Iz 56:9
Obj 19:17
- h Wj 9:16
Pwt 28:10
1Kl 8:43
1Kl 18:36
2Kl 19:19
Ps 46:10
Iz 52:10
Dn 3:29
- i Ps 44:6
Oz 1:7
Za 4:6
- j 2Kn 20:15
Ps 46:11
Prz 21:31
- k Pwt 20:4
- l Ps 27:1
Prz 28:1
- m 1Sm 17:57
- n 1Sm 17:37
2Sm 21:22
2Sm 22:39
Ps 44:7
- o Sdz 3:31
Sdz 15:15
1Sm 13:22
1Sm 17:47
- p 1Sm 21:9
- q Ps 18:40
- r Pwt 28:7
Joz 23:10
Heb 11:34

szpalta 2

- a Ps 18:37
- b 1Sm 17:2
1Sm 17:19
- c Joz 15:45
- d Joz 15:36
- e Jer 30:16
- f 1Sm 31:9
- g 1Sm 21:9
- h 1Sm 14:50
- i Wj 5:2
1Sm 25:10
- j 1Sm 16:19
1Sm 16:21
- k 1Sm 17:54
- l Rut 4:22
1Sm 16:1
1Kn 2:13
Iz 11:1
Mt 1:6
Łk 3:32
Dz 13:22
Rz 15:12
- m 1Sm 17:12
1Sm 20:6

wznosić okrzyki, i ruszyli w pościg^a za Filistynami aż do doliny^b i aż do bram Ekronu,^c a śmiertelnie ranni Filistyni padali na drodze z Szaaraim^d aż do Gat i aż do Ekronu. **53** Później synowie Izraela wrócili z gorącego pościgu za Filistynami i zaczęli plądrować^e ich obozy.

54 Potem Dawid wziął głowę^f Filistyna i przyniósł ją do Jerozolimy, a jego oręż złożył w swoim namiocie.^g

55 A gdy Saul zobaczył, że Dawid wychodzi, by się zmierzyć z Filistynem, rzekł do Abnera,^h dowódcy wojska: „Czyimⁱ synem jest ten chłopiec,^j Abnerze?” Abner odrzekł: „Na życie twej duszy, królu, naprawdę nie wiem!”

56 Król więc rzekł: „Wypytaj, czym synem jest ten młodzieniec”. **57** Toteż gdy tylko Dawid wrócił po zabiciu Filistyna, Abner wziął go i zaprowadził przed Saula; w swej ręce trzymał on głowę^k Filistyna. **58** Wtedy Saul rzekł do niego: „Czyim jesteś synem, chłopcze?”, a Dawid odrzekł: „Synem twego sługi Jessego^l Betlejemczyka”.^m

18 A gdy tylko skończył rozmowę z Saulem, dusza Jonatanaⁿ związała się^o z duszą Dawida i Jonatan umiłowal go jak własną duszę.^p **2** I w owym dniu Saul zabrał go, i nie pozwolił mu wrócić do domu jego ojca.^q **3** A Jonatan i Dawid zawarli przymierze^r – miłował go bowiem jak własną duszę.^s **4** Ponadto Jonatan zdjął płaszcz bez rękawów, który miał na sobie, i dał go Dawidowi, jak też swoje szaty, a nawet swój miecz i łuk

ROZDZ. 18 a 1Sm 14:1; 1Sm 14:49; 2Sm 1:4; o Rdz 44:30; 1Pt 1:22; p 1Sm 19:2; 1Sm 20:17; 1Sm 20:41; 2Sm 1:26; q 1Sm 8:11; 1Sm 16:22; 1Sm 17:15; r 1Sm 20:8; 1Sm 20:42; 1Sm 23:18; 2Sm 9:1; 2Sm 21:7; s Prz 17:17; Prz 18:24; Kol 3:14.

oraz pas. **5** I Dawid odtąd wyruszał. Dokądkolwiek Saul go wysyłał, postępował rozważnie,^a tak iż Saul ustanowił go nad wojownikami;^b i wydawało się to dobre w oczach całego ludu, jak również w oczach sług Saula.

6 I zdarzyło się, gdy wracali – gdy Dawid wracał po zadaniu ciosu Filistynom – że naprzeciw króla Saula wychodziły ze wszystkich miast izraelskich kobiety ze śpiewem^c i tańcami, z tamburynami,^d z radością^e i lutniami. **7** I te świętujące kobiety śpiewały na przemian, i mówiły:

„Pobił Saul swe tysiące,
Dawid zaś swe dziesiątki tysięcy”.^f

8 I Saul bardzo się rozgniewał,^g i w jego oczach ta wypowiedź była zła, rzekł więc: „Dawidowi dały dziesiątki tysięcy, a mnie dały tysiące; teraz jeszcze tylko dać mu władzę królewską!”^h

9 I poczwyszy od tego dnia Saul wciąż patrzył na Dawida podejrzliwie.ⁱ

10 A nazajutrz^j stało się, że duch Boży zły zaczął oddziaływać na Saula,^k tak iż zachowywał się on w domu jak prorok,^l podczas gdy Dawid grał swą ręką melodie,^m jak to bywało w poprzednich dniach; a w ręce Saula była włócznia.ⁿ **11** I Saul rzucił włócznią,^o mówiąc: „Przygwoźdź Dawida do ściąg!”^p lecz Dawid dwukrotnie się przed nim uchylił.^q **12** I Saul zaczął się obawiać^r Dawida, gdyż Jehowa był z nim,^s a od Saula odstąpił.^t **13** Saul usunął go zatem ze swego otoczenia^u i ustanowił go dla siebie dowódcą tysiąca; wychodził więc i wchodził przed ludem.^v **14** I Dawid stale postępował rozważnie^w na wszystkich swoich drogach, a Jehowa był z nim.^x **15** Saul zaś widział, że

ROZDZ. 18

a Joz 1:7

1Sm 18:30

Prz 14:35

b 1Sm 14:52

Prz 20:18

c Wj 15:21

Sdz 5:1

d Wj 15:20

Sdz 11:34

Ps 68:25

e Jer 31:13

f 1Sm 21:11

1Sm 29:5

Prz 15:30

g Rdz 4:5

Prz 14:30

Prz 27:4

Jak 3:16

h 1Sm 13:14

1Sm 15:28

1Sm 16:13

1Sm 20:31

1Sm 24:20

i 1Sm 20:33

1Sm 21:10

Prz 27:4

1Tm 6:4

j Ef 4:26

k Sdz 9:23

1Sm 16:14

1Sm 19:9

Hi 34:12

l 1Sm 10:6

1Sm 10:11

1Sm 19:24

m 1Sm 16:16

1Sm 16:23

n 1Sm 19:9

o 1Sm 19:10

1Sm 20:33

p Prz 27:4

1Jn 3:15

1Jn 4:20

q Ps 37:32

Lk 4:30

Jn 8:59

r 1Sm 18:29

s 1Sm 16:13

t 1Sm 16:14

1Sm 28:15

u 1Sm 18:5

v Lb 27:17

2Sm 5:2

Ps 121:8

w 1Sm 18:5

x Rdz 39:2

Joz 6:27

1Sm 10:7

1Sm 16:18

szpalta 2

a Joz 1:7

Prz 20:18

b 1Sm 14:49

c 1Sm 17:25

d 1Sm 25:28

e 1Sm 18:25

2Sm 11:15

2Sm 12:9

Ps 7:16

f 2Sm 7:18

Prz 15:33

Prz 18:12

Prz 22:4

Jak 4:6

1Pt 5:6

g 2Sm 21:8

on postępuje bardzo rozważnie,^a toteż się go bał. **16** I cały Izrael oraz Juda miłowały Dawida, gdyż on wychodził i wchodził przed nimi.

17 W końcu Saul rzekł do Dawida: „Oto moja najstarsza córka Merab.^b Właśnie ją dam ci za żonę.^c Tylko okaż mi się dzielny i prowadź wojny Jehowy”.^d Lecz Saul powiedział sobie: „Niech nie dosięgnie go moja ręka, ale niech go dosięgnie ręka Filistynów”.^e

18 Na to Dawid rzekł do Saula: „Kimże ja jestem i kim są moi krewni, rodzina mego ojca, w Izraelu, żebym miał zostać zięciem króla?”^f **19** Kiedy jednak miano Dawidowi dać Merab, córkę Saula, okazało się, że już dano ją za żonę Adrielowi^g Mecholatyte.^h

20 A Michal,ⁱ córka Saula, pokochała Dawida i doniesiono o tym Saulowi, i spodobało mu się to.

21 Rzekł więc Saul: „Dam mu ją, aby dla niego była sidłem^j i aby go dosięgła ręka Filistynów”. I Saul powiedział na Dawida: „Dzisiaj przez jedną z tych dwóch wieści spowinowacisz się ze mną”.

22 Ponadto Saul nakazał swym sługom: „Powiedzcie Dawidowi w tajemnicy, mówiąc: „Oto król ma w tobie upodobanie, a wszyscy jego słudzy umiłowali cię. Teraz więc spowinowac się z królem””. **23** I słudzy Saula zaczęli mówić te słowa do uszu Dawida, lecz Dawid rzekł: „Czy w waszych oczach jest rzeczą łatwą spowinowac się z królem, skoro jestem mężem ubogim^k i lekceważonym?”^l **24** Wtedy słudzy Saula powiadomili go, mówiąc: „Takie oto słowa powiedział Dawid”.

h Sdz 7:22; 2Sm 21:8; 1 Sm 14:49; 1Sm 19:11; 1Sm

25:44; 2Sm 3:13; 2Sm 6:16; 1Kn 15:29; j Wj 10:7;

1Sm 18:17; Ps 7:14; Ps 38:12; Prz 26:24; Jer 9:8;

k 1Sm 18:18; 1 Ps 119:141.

25 Na to Saul rzekł: „Tak powiecie Dawidowi: „Król nie chce opłaty za ożenek,^a lecz sto napletków^b filistyńskich, by się pomścić^c na nieprzyjaciolach króla”. A Saul uknuł plan, żeby Dawid poległ z ręki Filistynów.

26 Toteż jego słudzy donieśli Dawidowi te słowa i Dawidowi spodobała się ta rzecz, żeby się spowinowacić^d z królem, a dni jeszcze nie upłynęły. **27** Dawid więc wstał i wyruszyłszy ze swymi ludźmi, zabił^e wśród Filistynów dwustu mężów, i przyniósł Dawid ich napletki,^f i w pełnej liczbie dał je królowi, by się spowinowacić z królem. Wtedy Saul dał mu za żonę swą córkę^g Michal. **28** I zobaczył Saul, i poznał, że Jehowa jest z Dawidem,^h Michal zaś, córka Saula, kochała go.ⁱ **29** I Saul jeszcze bardziej się bał Dawida, i Saul na zawsze stał się dla Dawida nieprzyjacielem.^j

30 I wyruszyli książęta^k Filistynów, a ilekroć wyruszyli, Dawid postępował najrozsądniej^l ze wszystkich sług Saula; i jego imię stało się bardzo cenne.^m

19 I Saul rozmawiał z Jonatanem, swoim synem, i ze wszystkimi swymi sługami o uśmierceniu Dawida.ⁿ **2** A Jonatan, syn Saula, bardzo sobie upodobał Dawida.^o Toteż Jonatan powiedział Dawidowi, mówiąc: „Saul, mój ojciec, zamierza cię uśmiercić. Proszę więc, miej się rano na baczności i zamieszkać w kryjówce, i pozostawaj w ukryciu.^p **3** Ja zaś wyjdę i stanę przy ojcu na polu, na którym ty będziesz, i porozmawiam z ojcem w twoim imieniu, i zobaczę, co się stanie, i na pewno cię o tym powiadomię”.^q

4 Jonatan mówił więc dobrze^r o Dawidzie do Saula, swego oj-

ROZDZ. 18

a Rdz 29:18
Rdz 34:12
Wj 22:16

b Sdz 14:3
1Sm 17:26
1Sm 17:36
1Sm 21:11
2Sm 1:20
2Sm 3:14

c 1Sm 14:24

d 1Sm 18:21

e Sdz 14:19

f 2Sm 3:14

g 1Sm 17:25

h 1Sm 16:13

i 1Sm 24:20

j 1Sm 18:20

k 1Sm 18:9

l 1Sm 18:12

m 1Sm 20:33

n Ps 37:12

o 1Sm 29:3

p 1Sm 18:5

q 1Kl 2:3

r Ps 119:99

s 2Sm 7:9

t Prz 22:1

u Kzn 7:1

ROZDZ. 19

n 1Sm 18:9

o Prz 27:4

p Jak 1:20

q 1Sm 18:1

r Prz 18:24

s Prz 22:3

t Prz 27:12

u 1Sm 20:13

v 1Sm 20:13

w Prz 17:17

x 1Sm 20:32

y 1Sm 22:14

z Prz 31:9

szpalta 2

a Rdz 42:22

b 2Kn 6:23

c 1Jn 3:15

d Ps 35:12

e Ps 109:5

f Prz 17:13

g Jer 18:20

h Sdz 9:17

i Sdz 12:3

j 1Sm 28:21

k Ps 119:109

l Dz 20:24

m Flp 2:30

n 1Sm 17:49

o Wj 14:13

p 1Sm 11:13

q 1Sm 14:45

r 1Kn 11:14

s Ps 69:4

t Jn 15:25

u 1Sm 20:32

v Jer 26:15

w Mt 27:4

x Pwt 6:13

y 1Sm 14:39

z Jer 10:10

a 1Sm 16:21

b 1Sm 18:2

c 1Sm 18:13

d J Pwt 7:2

e Ps 27:3

f Kpl 26:7

1 SAMUELA 18:25 do 19:12

ca, i rzekł mu: „Niech król nie grzeszy^a przeciwko swemu słudze Dawidowi, bo on nie zgrzeszył wobec ciebie, a jego uczynki były bardzo dobre względem ciebie.^b **5** I wziąwszy swoją duszę w dłoń,^c powalił Filistyna,^d tak iż Jehowa dokonał wielkiego wybawienia^e dla całego Izraela. Widziałeś to i się rozradowałeś. Czemuż miałbyś zgrzeszyć przeciwko niewinnej krwi, bez powodu^f wydając Dawida na śmierć?”^g **6** Wtedy Saul usłuchał głosu Jonatana i przysięgł Saul: „Jako żyje Jehowa,^h nie zostanie uśmiercony”. **7** Wówczas Jonatan zawołał Dawida i Jonatan oznajmił mu wszystkie te słowa. Potem Jonatan przyprowadził Dawida do Saula i przebywał on przed jego obliczem jak poprzednio.ⁱ

8 Po jakimś czasie znowu wybuchła wojna i Dawid wyruszył, by walczyć z Filistynami, i pobił ich, urządzając wielką rzeź,^j tak iż rzucili się przed nim do ucieczki.^k

9 I zły duch Jehowy^l naszedł Saula, gdy ten siedział w swoim domu z włócznią w ręce, a Dawid grał swą ręką melodie. **10** Wtedy Saul usiłował przygwoździć Dawida włócznią do ścian,^m lecz on zrobił unikⁿ przed Saulem, tak iż ten wbił włócznię w ścianę. Dawid zaś umknął, żeby tej nocy zbiec.^o **11** Później Saul wysłał posłańców^p pod dom Dawida, by tam czuwali i rano go uśmiercili;^q lecz Michal, jego żona, rzekła do Dawida, mówiąc: „Jeżeli tej nocy nie pozwolisz swej duszy ujść cało, to jutro będziesz uśmiercony”. **12** Michal natychmiast pomogła Dawidowi zejść przez

1 1Sm 16:14; 1Sm 18:10; Hi 34:12; Heb 3:12; m 1Sm 18:11; 1Sm 19:6; Ps 5:6; Kzn 4:13; n Ps 18:17; Ps 34:19; Iz 54:17; o Ps 18:2; Ps 18:48; Ps 59:16; Ps 124:7; Mt 10:23; p Ps 59:0; Ps 59:3; q Sdz 16:2.

okno, żeby mógł odejść i zbiec, i ująć cało.^a **13** Potem Michal wzięła terafim^b i położyła na łożu, a siatkę z koziej sierści umieściła tam, gdzie miał głowę, po czym zakryła to szatą.

14 A Saul wysłał posłańców, żeby pojмали Dawida, lecz ona rzekła: „Jest chory”.^c **15** Saul wysłał więc posłańców, żeby zobaczyli Dawida, i powiedział: „Przynieście go do mnie na jego łożo, by został uśmiercony”.^d **16** Gdy posłańcy weszli, oto na łożu – terafim, a na miejscu, gdzie leżała głowa, była siatka z koziej sierści. **17** Wtedy Saul rzekł do Michal: „Dlaczego tak mnie oszukałaś,^e odprawiając mego nieprzyjaciela,^f by mógł zbiec?” Na to Michal powiedziała do Saula: „On rzekł do mnie: „Odpraw mnie! Czemu miałbym cię uśmiercić?””

18 Dawid zaś zbiegł i uszedł cało,^g i przybył do Samuela do Ramy.^h I opowiedział mu wszystko, co mu uczynił Saul. Potem on i Samuel odeszli i zamieszkali w Najot.ⁱ **19** Po jakimś czasie dotarła do Saula następująca wiadomość: „Oto Dawid jest w Najot w Ramie”. **20** Saul natychmiast wysłał posłańców, żeby pojмали Dawida. Gdy ujrżeli prorokujących starszych spośród proroków oraz Samuela stojącego na swym miejscu nad nimi, duch^j Boży spoczął na posłańcach Saula i oni również zaczęli się zachowywać jak prorocy.^k

21 Kiedy o tym opowiedziano Saulowi, od razu wysłał innych posłańców i oni również zaczęli się zachowywać jak prorocy. Toteż Saul znowu wysłał posłańców, trzecią grupę, i ci także zaczęli się zachowywać jak prorocy. **22** Wreszcie i on udał

ROZDZ. 19

a Joz 2:15
Dz 9:25
2Ks 11:33

b Rdz 31:19
Rdz 31:30
Sdz 17:5
1Sm 15:23
2Kl 23:24
Oz 3:4

c Joz 2:5
Mt 10:16

d 1Sm 18:9
Ps 37:12
Prz 27:4

e 1Sm 28:12

f 1Sm 18:29

g Ps 144:2

h 1Sm 7:17
Prz 17:17

i 1Sm 20:1

j Lb 11:25
Jl 2:28

k 1Sm 10:5
1Sm 10:6
1Sm 10:10

szpalta 2

a 1Sm 19:18

b 1Sm 19:20

c Iz 20:2
Mi 1:8

d 1Sm 10:11

ROZDZ. 20

e 1Sm 19:10
1Sm 23:26
2Pt 2:9

f 1Sm 12:3
1Sm 24:11
Ps 7:3
Ps 18:20

g 1Sm 19:6

h 1Sm 9:15

i 1Sm 20:12

j Pwt 6:13
Heb 6:16

k 1Sm 18:1
1Sm 19:2

l 2Sm 15:21
2Kl 2:2
Jer 10:10
Jer 38:16

m 1Sm 1:26
1Sm 17:55

n 1Sm 27:1
Ps 116:3
2Ks 1:9

o Lb 10:10
Lb 28:11
2Kl 4:23
1Kn 23:31
2Kn 2:4
Neh 10:33
Kol 2:16

p 1Sm 19:2
Prz 22:3

się do Ramy. Dotarłszy do wielkiej cysterny, która jest w Sechu, zaczął wypytывать i mówić: „Gdzie jest Samuel i Dawid?” Odpowiadano: „Tam w Najot^a w Ramie”. **23** I szedł stamtąd ku Najot w Ramie, a duch^b Boży spoczął również na nim samym, tak iż on szedł dalej i zachowywał się jak prorok, aż dotarł do Najot w Ramie. **24** I zdjął swoje szaty, i również on zachowywał się jak prorok przed Samuelem, i leżał nagi przez cały ten dzień i całą tę noc.^c Dlatego zaczęto mówić: „Czyż i Saul między prorokami?”^d

20 A Dawid zbiegł^e z Najot w Ramie. Przyszedł jednak i powiedział przed Jonatanem: „Cóż zrobiłem?”^f Czym zawiniłem i jaki grzech popełniłem wobec twojego ojca, że nastaje na mą duszę?” **2** On mu odrzekł: „To jest nie do pomyślenia!”^g Nie umrzesz. Oto mój ojciec nie uczyni rzeczy wielkiej ani małej, jeśli jej nie wyjawisz o mego ucha;^h czemuż więc mój ojciec miałby ukrywać tę sprawę przede mną?ⁱ Tak się nie dzieje”. **3** Lecz Dawid przysiągł^j jeszcze i rzekł: „Twój ojciec na pewno wie, że znalazłem łaskę w twoich oczach,^k dlatego powie: „Niech się o tym nie dowie Jonatan, żeby się nie martwił”. A przecież, jako żyje Jehowa^l i jako żyje twoja dusza,^m tylko krok dzieli mnie od śmierci!”ⁿ

4 A Jonatan odezwał się do Dawida: „Cokolwiek powie twoja dusza, uczynię dla ciebie”.

5 Wówczas Dawid rzekł do Jonatana: „Oto jutro jest nów^o i ja koniecznie powinienem siedzieć z królem przy posiłku; odpraw mnie więc, a ja się ukryję^p w polu aż do wieczora trzeciego

dnia. **6** Gdyby jednak twój ojciec zwrócił uwagę na moją nieobecność, powiedz: „Dawid usił nie prosił mnie o zwolnienie, by mógł pójść do Betlejem,^a swego miasta, gdyż składają tam do roczną ofiarę za całą rodzinę”.^b **7** Jeśli powie: „Dobrze!”, będzie to oznaczać pokój dla twego sługi. A jeśli się rozgniewa, wiedz, że postanowił coś złego.^c **8** I okaż swemu słudze lojalną życzliwość,^d bo przecież wprowadziłeś ze sobą swego sługę do przymierza^e Jehowy. Lecz jeśli zawiniłem,^f ty sam zadaj mi śmierć, bo po coś miałbyś mnie prowadzić do swego ojca?”

9 A Jonatan powiedział: „To jest w twoim wypadku nie do pomyslenia! Ale gdybym się jakoś dowiedział, że mój ojciec postanowił, by spotkało cię coś złego, czyż nie powiem ci o tym?”^g **10** Wtedy Dawid rzekł do Jonatana: „Kto mnie powiadomi, czy odpowiedź twego ojca jest szorstka?”

11 Jonatan odrzekł Dawidowi: „Chodź, wyjdźmy w pole”. Wyszli więc obaj w pole. **12** I Jonatan odezwał się do Dawida: „Jehowa, Bóg Izraela,^h [niech będzie świadkiem,]ⁱ że jutro o tym czasie albo na trzeci dzień wybadam swego ojca i jeśli będzie przychylny Dawidowi, to czyż nie pošlę do ciebie i ci tego nie wyjawię?”

13 Niech Jehowa to uczyni Jonatanowi i tamto doda do tego,^j jeśli mojemu ojcu wyda się dobre wyrządzić ci coś złego, a ja ci tego nie wyjawię i cię nie odprawię, i nie pójdziesz w pokój. A Jehowa niech będzie z tobą,^k jak był z moim ojcem.^l **14** I jeśli ja będę jeszcze żył,^m czy nie okażesz, tak, czy nie postąpisz ze mną stosownie do lojalnej życzliwości Jehowy, abym nie umarł?”ⁿ **15** I nie odetniesz swojej lojal-

ROZDZ. 20

a 1Sm 16:4
1Sm 16:18
Jn 7:42

b 1Sm 9:12
1Sm 20:29

c Est 7:7
Kzn 4:13

d Joz 2:14
Rut 1:8
Prz 17:17
Prz 19:22

e Lb 30:2
1Sm 18:3
1Sm 23:18

f 1Sm 20:1

g 1Sm 19:2

h Wj 34:23
Pwt 6:13
Joz 24:23

i Hi 31:4
Ps 17:3
Ps 139:1

j Rut 1:17
1Sm 3:17
1Sm 25:22
2Sm 3:9

k 1Sm 16:13
1Sm 17:37

l 1Sm 10:7
1Sm 11:6
1Sm 14:47
2Sm 1:22

m Jn 15:13

n 2Sm 9:3
2Sm 9:7

szpalta 2

a 2Sm 9:1
2Sm 21:7

b 1Sm 18:3
2Sm 21:7

c 1Sm 18:1
2Sm 1:26
Prz 18:24

d 1Sm 20:5
Ezd 3:5
Iz 1:13

e 1Sm 19:2
1Sm 20:5

f Pwt 6:13
Pwt 10:20
Sdz 8:19
1Sm 14:39
1Sm 19:6
1Sm 20:3
1Sm 25:26
Mt 5:33

g 1Sm 20:14

h Rdz 16:5
1Sm 20:42

i Prz 27:12

j 1Sm 20:5

k 1Sm 14:50
1Sm 17:55

nej życzliwości, tak by nie była z moim domem po czas niezmierzony.^a Ani też, gdy Jehowa będzie wytracał nieprzyjaciół Dawida z powierzchni ziemi, co do jednego, **16** nie zostanie odcięte imię Jonatana od domu Dawida.^b I Jehowa zażąda tego z ręki nieprzyjaciół Dawida”. **17** Toteż Jonatan znowu przysiągł Dawidowi ze względu na swą miłość do niego; bo jak miłował swą duszę, tak i jego miłował.^c

18 I Jonatan rzekł jeszcze do niego: „Jutro jest nów^d i twoja nieobecność na pewno zostanie dostrzeżona, gdyż twe miejsce będzie puste. **19** A trzeciego dnia twoja nieobecność będzie już bardzo widoczna; przyjdź zatem na miejsce, gdzie się ukryłeś^e w dzień roboczy, i pozostań tu koło tego kamienia. **20** Ja zaś wypuszcze obok niego trzy strzały, kierując je, dokądkolwiek zechcę, do jakiegos celu. **21** I oto wysłę sługę, mówiąc: „Idź, znajdź te strzały”. Gdybym powiedział do sługi tak: „Oto strzały są po tej stronie od ciebie, weź je”, wtedy przyjdź, bo to oznacza dla ciebie pokój i – jako żyje Jehowa^f – nie dzieje się nic szczególnego. **22** Lecz gdybym powiedział do młodzieńca: „Oto strzały są dalej od ciebie”, wtedy idź, bo Jehowa cię odprawił. **23** A jeśli chodzi o słowo, które mówiliśmy,^g ja i ty – niech Jehowa będzie między mną a tobą po czas niezmierzony”.^h

24 Potem Dawid ukrył się w polu.ⁱ I nastał nów, a król zasiadł do posiłku, żeby jeść.^j **25** I król siedział na swoim miejscu jak zazwyczaj, na miejscu przy ścianie; a Jonatan był naprzeciw niego, Abner^k zaś siedział obok Saula, lecz miejsce Dawida było puste. **26** I tego dnia Saul nic

nie powiedział, gdyż rzekł sobie: „Coś się stało, tak iż jest nieczysty,^a bo jeszcze się nie oczyścił”. **27** A nazajutrz po nowiu, drugiego dnia, miejsce Dawida dalej było puste. Wtedy Saul rzekł do Jonatana, swego syna: „Dlaczego syn Jessego^b nie przyszedł na posiłek ani wczoraj, ani dzisiaj?” **28** Jonatan odpowiedział Saulowi: „Dawid usilnie mnie prosił o zwolnienie, by mógł pójść do Betlejem.” **29** I rzekł: „Odpraw mnie, proszę, gdyż składamy w tym mieście ofiarę rodzinną i nakazał mi to mój brat. Jeśli więc znalazłem łaskę w twych oczach, proszę, pozwól mi się wymknąć, abym mógł się zobaczyć ze swymi braćmi”. Dlatego nie przyszedł do stołu króla”. **30** Wówczas Saul zapalał gniewem^d na Jonatana i rzekł do niego: „Synu buntowniczej służącej,^e czyż nie wiem, że wybierasz syna Jessego ku swej własnej hańbie i ku hańbie wstydliwych części ciała swej matki?”^f **31** Bo przez wszystkie dni, dopóki będzie na ziemi żył syn Jessego, nie umocnisz się ani ty sam, ani twoja władza królewska.^g Poślij więc teraz i sprowadź go do mnie, ma bowiem ponieść śmierć”.^h

32 Jednakże Jonatan odpowiedział Saulowi, swemu ojcu, i powiedział mu: „Czemu miałby ponieść śmierć?”ⁱ Cóż uczynił?”^j

33 Wtedy Saul rzucił w niego gwałtownie, by mu zadać cios;^k i Jonatan poznał, że jego ojciec postanowił uśmiercić Dawida.^l **34** Jonatan natychmiast wstał od stołu, palając gniewem,^m i nie jadł chleba na drugi dzień po nowiu, bo sprawiono mu ból z powodu Dawida,ⁿ gdyż jego własny ojciec go upokorzył.^o

35 A rano Jonatan wyszedł w pole na miejsce umówione z Da-

ROZDZ. 20

- a** Kpl 11:24
Kpl 15:5
Kpl 15:16
Kpl 15:18
Lb 19:16
b Rut 4:22
1Sm 17:12
1Sm 22:7
c 1Sm 20:6
d Prz 14:29
Prz 22:24
e Prz 15:2
Prz 21:24
Ef 4:31
f 1Sm 14:50
g 1Sm 18:8
h 1Sm 19:6
Ps 79:11
Kzn 4:13
Kzn 8:4
i 1Sm 19:5
Ps 69:4
Prz 17:17
Prz 18:24
j Mt 27:23
Łk 23:22
k 1Sm 18:11
1Sm 19:10
Jn 15:13
l 1Sm 20:7
m Wj 11:8
Wj 32:19
Ef 4:26
n 1Sm 18:1
o 1Sm 20:33

szpalta 2

- a** 1Sm 20:19
b 1Sm 20:20
c 1Sm 20:22
d Rdz 43:28
1Sm 24:8
1Sm 25:23
2Sm 9:6
e Rdz 29:13
Rdz 45:15
1Sm 10:1
2Sm 19:39
Dz 20:37
f 2Sm 1:26
g Lb 6:26
1Sm 1:17
Łk 7:50
Dz 16:36
h 1Sm 20:17
1Sm 20:23
i 1Sm 20:23
1Sm 23:18
2Sm 9:7

ROZDZ. 21

- j** 1Sm 22:19
Nch 11:32
Łz 10:32
k 1Sm 22:9
l 1Sm 18:13
m Mt 10:16

widem^a i był z nim młody sługa. **36** I rzekł do swego sługi: „Pobiegij, proszę, i znajdź strzały, które ja wypuszczam”.^b Sługa pobiegł, a on tak wypuścił strzałę, by go minęła. **37** Gdy sługa dotarł do miejsca, gdzie była strzała, którą wypuścił Jonatan, zawołał Jonatan za sługą i rzekł: „Czy strzała nie jest dalej od ciebie?”^c **38** I Jonatan zawołał jeszcze za sługą: „Szybko! Pośpiesz się! Nie stój!” I sługa Jonatana pobierał strzały, po czym przyszedł do swego pana. **39** A ów sługa o niczym nie wiedział; tylko Jonatan i Dawid wiedzieli o tej sprawie. **40** Potem Jonatan dał swą broń swojemu słudze i powiedział mu: „Idź, zabierz to do miasta”.

41 Sługa poszedł. Dawid zaś wstał z pobliskiego miejsca, od strony południowej. Następnie padł twarzą ku ziemi^d i pokłonił się trzy razy; i zaczęli jeden drugiego całować^e i płakać nad sobą nawzajem, a najbardziej płakał Dawid.^f **42** I Jonatan odezwał się do Dawida: „Idź w pokoju,^g ponieważ obaj przysięgliśmy^h w imię Jehowy, mówiąc: „Niech Jehowa będzie między mną a tobą i między moim potomstwem a twoim potomstwem po czas niezmierny””.ⁱ

Toteż Dawid wstał i ruszył w drogę, Jonatan zaś wszedł do miasta.

21 Później Dawid przybył do Nob^j do kapłana Achimelecha;^k i Achimelech, drżąc, wyszedł Dawidowi na spotkanie, i rzekł do niego: „Dlaczego jesteś sam i nie ma z tobą nikogo?”^l **2** Dawid odrzekł kapłanowi Achimelechowi: „Król dał mi nakaz w pewnej sprawie,^m po czym rzekł do mnie: „Niech się nikt niczego nie dowie o sprawie, z którą cię posyłam i co do któ-

rej dalem ci nakaz'. I umówilem się z tymi młodzieńcami w takim a takim miejscu. **3** Jeśli więc masz pod ręką pięć chlebów, to daj mi je do ręki, albo cokolwiek się znajdzie".^a **4** Lecz kapłan odpowiedział Dawidowi, mówiąc: „Nie mam pod ręką zwykłego chleba, tylko chleb święty^b – pod warunkiem, że ci młodzieńcy przynajmniej trzymali się z dala od kobiet".^c **5** A Dawid odpowiedział kapłanowi i rzekł do niego: „Przecież kobiety były od nas z dala, tak jak poprzednio, gdy wyruszałem,^d i ciała młodzieńców pozostają święte, chociaż sama misja jest zwykła. A o ileż bardziej dzisiaj, gdy człowiek staje się święty na ciele?" **6** Wtedy kapłan dał mu to, co święte,^e gdyż nie było tam innego chleba oprócz chleba pokładnego, który został usunięty sprzed oblicza Jehowy,^f aby w dniu, w którym się go zabiera, można było tam położyć świeży chleb.

7 A w owym dniu był tam – przetrzymywany^g przed Jehową – jeden ze sług Saula imieniem Doeg,^h Edomita,ⁱ przełożony pasterszy Saula.^j

8 I Dawid rzekł jeszcze do Achimelecha: „A nie masz tu nic pod ręką – jakiejś włóczni albo miecza? Bo nie wziąłem w rękę ani swego miecza, ani swej broni, gdyż sprawa króla była pilna".

9 Kapłan odrzekł: „Miecz Goliata,^k Filistyna, którego zabiłeś na nizinie Ela^l – oto jest za efodem,^m zawinięty w płaszcz. Jeśli chciałbyś go sobie wziąć, to bierz, bo oprócz niego nie ma tutaj innego". A Dawid powiedział: „Żaden nie jest jak ten. Daj mi go".

10 Potem Dawid wstał i tego dnia dalej uciekałⁿ przed Saullem, aż w końcu przybył do Achisza, króla Gat.^o **11** A służcy

ROZDZ. 21

- a Ps 37:25
- b Wj 25:30
Kpl 24:5
Kpl 24:9
Mt 12:4
Lk 6:4
- c Wj 19:15
Kpl 15:16
2Sm 11:11
- d Kpl 15:18
Pwt 23:10
- e Kpl 24:9
Mt 12:4
Mk 2:26
Lk 6:4
- f Kpl 24:8
- g Kpl 13:2
Lb 5:2
Ps 66:13
- h 1Sm 22:9
Ps 52:0
- i Rdz 36:1
Wj 12:49
Kpl 19:34
Pwt 2:4
1Sm 14:47
- j 1Sm 8:17
1Sm 11:5
1Kn 27:29
2Kn 26:10
- k 1Sm 17:51
1Sm 17:54
- l 1Sm 17:2
1Sm 17:50
- m Wj 28:6
- n 1Sm 27:1
- o Joz 11:22
1Sm 5:8
1Sm 17:4
1Sm 27:2
1Kn 2:39
2Kn 12:17
Ps 56:0

szpalta 2

- a 1Sm 16:1
1Sm 16:13
1Sm 18:8
- b 1Sm 18:6
Ps 150:4
Jer 31:4
- c 1Sm 18:7
1Sm 29:5
- d Ps 56:3
- e Ps 34:0
Mt 10:16
- f Ps 56:6

ROZDZ. 22

- g 1Sm 21:10
- h Ps 34:19
Ps 56:13
- i Ps 57:0
Ps 142:0
Heb 11:38
- j Rdz 38:1
Joz 15:35
2Sm 23:13
1Kn 11:15
Mi 1:15
- k Ps 142:7
- l Sdz 11:3
Mt 11:28
- m Am 2:6
Mt 18:26
- n Sdz 18:25
2Sm 17:8

Achisza zaczęli mówić do niego: „Czyż to nie Dawid, król^a tej ziemi? Czy to nie o nim śpiewano na przemian wśród tańców^b i mówiono:

„Pobił Saul swe tysiące,
Dawid zaś swe dziesiątki tysięcy?"^c

12 I Dawid wziął sobie te słowa do serca, i bardzo się zląkł^d Achisza, króla Gat. **13** Ukrył^e więc przed ich oczami,^f że jest przy zdrowych zmysłach, i zaczął się w ich rękę zachowywać jak obłąkany, i na wrotach bramy kreślił krzyżyki, i pozwalał, by ślina spływała mu po brodzie. **14** W końcu Achisz rzekł do swych sług: „Oto widzicie człowieka, który szaleje. Po cóż mi go tu przyprowadzacie?" **15** Czy brakuje mi szaleńców, że sprowadziliście tego, by przy mnie szalał? Czy taki miałby wejść do mego domu?"

22 Dawid odszedł więc stamtąd^g i uciekł^h do jaskiniⁱ Adullam;^j a jego bracia oraz cały dom jego ojca usłyszeli o tym i zeszli tam do niego. **2** I zaczęli się przy nim zbierać^k wszyscy ludzie udrczeni^l i wszyscy ludzie mający zobowiązania wobec wierzyciela,^m i wszyscy ludzie o rozgoryczonej duszy,ⁿ a on został ich dowódcą;^o i zebrało się przy nim około czterystu mężów.

3 Później Dawid poszedł stamtąd do Micpe w Moabie i rzekł do króla Moabu:^p „Pozwól, proszę, by mój ojciec i moja matka^q zamieszkali u was, aż będę wiedział, co Bóg ze mną zrobi". **4** Toteż osiedlił ich u króla Moabu i mieszkali u niego przez wszystkie dni, kiedy Dawid przebywał w niedostępnym miejscu.^r

o 1Sm 30:22; 2Sm 5:2; 1Kn 11:15; p Rut 4:10; Rut 4:17; 1Sm 14:47; 1Sm 20:33; q Rdz 47:11; Wj 20:12; Prz 23:24; Mt 19:19; r 1Sm 22:1; 2Sm 23:13; Ps 57:1; Ps 142:0.

5 Po pewnym czasie prorok Gad^a rzekł do Dawida: „Nie pozostawaj dalej w tym niedostępnym miejscu. Odejdź i udaj się do ziemi judzkiej”.^b Odszedł więc Dawid i przybył do lasu Cheret.

6 I Saul usłyszał, że wykryto Dawida oraz mężów, którzy z nim byli; Saul siedział właśnie w Gibe pod tamaryszkiem^c na wyżynie, z włócznią^d w ręce, a wokół niego stali wszyscy jego słudzy. **7** Wtedy Saul powiedział do swych sług, stojących wokół niego: „Posłuchajcie, proszę, Beniaminici. Czy syn Jessego^e też da wam wszystkim pola i winnice?^f Czy ustanowi was wszystkich dowódcami tysięcy^g i dowódcami setek? **8** Przecież wy wszyscy uknuście spisek przeciwko mnie; nikt nie wyjawia do mego ucha,^h gdy mój własny syn zawiera przymierzeⁱ z synem Jessego, i nikt z was nie okazuje mi współczucia i nie wyjawia do mego ucha, że mój własny syn pobudził mego sługę przeciwko mnie, by czyhał w zasadce, jak to jest dzisiaj”.

9 Wtedy Doeg^j Edomita, postawiony nad sługami Saula, odezwał się i rzekł: „Widziałem, jak syn Jessego przyszedł do Nob do Achimelecha,^k syna Achituba.^l **10** A ten pytał^m Jehowę w jego sprawie; i dał mu żywność,ⁿ dał mu też miecz^o Filistyna Goliata”. **11** Król natychmiast posłał, by wezwano kapłana Achimelecha, syna Achituba, i cały dom jego ojca, kapłanów, którzy byli w Nob.^p Wszyscy więc przyszyli do króla.

12 Wówczas Saul rzekł: „Posłuchaj, proszę, synu Achituba!”, a ten odrzekł: „Oto jestem, mój panie”. **13** I Saul przemówił do niego: „Czemuście uknuli spisek przeciwko mnie,^q ty i syn Jesse-

ROZDZ. 22

- a 2Sm 24:11
1Kn 21:9
1Kn 29:29
2Kn 29:25
b 1Sm 23:3
c Rdz 21:33
1Sm 31:13
1Kn 10:12
d 1Sm 18:10
1Sm 19:9
1Sm 20:33
e Rut 4:22
1Sm 20:27
1Sm 25:10
f 1Sm 8:14
g Wj 18:21
1Sm 8:12
h 1Sm 17:31
Prz 15:22
i 1Sm 18:3
1Sm 20:17
j 1Sm 21:7
Ps 52:0
k 1Sm 21:1
l 1Sm 14:3
1Sm 22:20
m Wj 20:16
Ps 52:2
Ps 52:3
Prz 19:5
Prz 25:18
Prz 29:12
Eze 22:9
Mt 26:59
n 1Sm 21:6
o 1Sm 21:9
p 1Sm 21:1
q Lb 35:30
Pwt 19:15
1Tm 5:19

szpalta 2

- a Ps 119:69
b 1Sm 19:4
1Sm 20:32
c 1Sm 24:11
1Sm 26:23
2Sm 22:23
d 1Sm 17:25
1Sm 18:27
e 1Sm 18:5
1Sm 18:13
f 1Sm 22:10
1Sm 28:6
g 1Sm 21:1
1Sm 21:2
h 1Sm 14:44
1Sm 20:31
Prz 28:5
Prz 28:15
i Pwt 24:16
1Sm 2:32
j 1Sm 8:11
2Sm 15:1
1Kl 1:5
2Kl 10:25
k Prz 28:16
Kzn 4:13
l Wj 1:17
Pwt 19:10
Dz 4:19
Dz 5:29

go, przez to, że dałeś mu chleb i miecz i że pytało Boga w jego sprawie, by powstał przeciwko mnie i czyhał w zasadce, jak to jest dzisiaj?”^a **14** Na to Achimelech odpowiedział królowi i rzekł: „A który spośród wszystkich twoich sług jest jak Dawid^b – człowiek wiorny^c i zięć^d króla oraz dowódca twojej straży przybocznej, szanowany w tym domu?”^e **15** Czy to od dzisiaj zacząłem pytać^f Boga w jego sprawie? To jest w moim wypadku nie do pomyślenia! Niech król niczym nie obciąża swych sług i całego domu mego ojca, bo w całej tej sprawie twój sługa nie wiedział o niczym małym ani wielkim”.^g

16 Lecz król rzekł: „Niechybnie umrzesz,^h Achimelechu, ty i cały dom twego ojca”.ⁱ **17** Następnie król powiedział do biegaczy^j stojących koło niego: „Odwróćcie się i uśmierćcie kapłanów Jehowy, ponieważ ich ręka także jest z Dawidem i ponieważ wiedzieli, że jest zbiegiem, a nic mi nie wyjawili!”^k Ale słudzy króla nie chcieli wyciągnąć ręki, by targnąć się na kapłanów Jehowy.^l **18** W końcu król rzekł do Doega:^m „Odwróć się ty i targnij się na kapłanów!” Doeg Edomitaⁿ natychmiast się odwrócił i sam targnął się na kapłanów, i tego dnia uśmiercił^o osiemdziesięciu pięciu mężów noszących lniany efod.^p **19** Nawet Nob,^q miasto kapłanów, wybił ostrzem miecza – mężczyznę i kobietę, dziecko i ośeska, jak też byka i osła, i owcę – ostrzem miecza.

20 Wszakże jeden syn Achimelecha, syna Achituba, imieniem Abiatar,^r uszedł cało i uciekł,

m 1Sm 22:9; Ps 52:0; n Rdz 25:30; Rdz 36:43; Lb 24:18; 2Kl 8:21; o 1Sm 2:31; 2Kn 24:21; Prz 29:10; p 1Sm 2:28; q 1Sm 21:1; 1Sm 22:9; r 1Sm 2:31; 1Sm 14:3; 1Sm 23:6; 1Sm 30:7; 2Sm 20:25; 1Kl 2:27.

by iść za Dawidem. **21** Potem Abiatar oznajmił Dawidowi: „Saul pozabijał kapłanów Jehowy”. **22** Wówczas Dawid rzekł do Abiatar: „Dobrze wiedziałem tego dnia” – ponieważ był tam Doeg Edomita – że z pewnością doniesie Saulowi.^b To ja skrzywdziłem każdą duszę z domu twego ojca. **23** Pozostań więc ze mną. Nie lękaj się, bo ktokolwiek nastaje na moją duszę, nastaje też na twoją duszę; potrzebujesz bowiem mojej ochrony”.^c

23 Po jakimś czasie doniesiono Dawidowi: „Oto Filistyni toczą wojnę z Keilą^d i już plądrują klepiska”.^e **2** A Dawid pytał^f Jehowę, mówiąc: „Czy mam iść i czy pobiję tych Filistynów?” Jehowa odrzekł Dawidowi: „Idź, a pobijesz Filistynów i wybawisz Keilę”. **3** Wtedy ludzie Dawida rzekli do niego: „Oto boimy się tutaj w Judzie,^g a coś dopiero, gdybyśmy mieli wyruszyć do Keili przeciw filistyńskim szeregom bojowym!”^h **4** Toteż Dawid jeszcze raz pytał Jehowę.ⁱ A Jehowa odpowiedział mu i rzekł: „Wstań, idź do Keili, gdyż ja wydaję Filistynów w twoją rękę”.^j **5** Wyruszył więc Dawid ze swymi ludźmi do Keili i walczył z Filistynami, i uszedł z ich dobytkiem, urządziwszy im wielką rzeź; i Dawid został wybawcą mieszkańców Keili.^k

6 I stało się, gdy Abiatar,^l syn Achimelecha, uciekł do Dawida do Keili, że przyniósł w swej ręce efod.^m **7** Po pewnym czasie doniesiono Saulowi: „Dawid przybył do Keili”.ⁿ A Saul przemówił: „Bóg sprzedał go w moją rękę,^o bo sam siebie zamknął, gdyż wszedł do miasta mającego wrota i zasuwę”. **8** I Saul zwołał cały lud na wojnę, by wyruszyć do Keili

ROZDZ. 22

a 1Sm 21:7

b Prz 14:15

c 1Kl 2:26

ROZDZ. 23

d Joz 15:44

1Kn 4:19

Neh 3:17

e Kpl 26:16

Pwt 28:33

Sdz 6:6

f Sdz 1:1

1Sm 28:6

1Sm 30:8

2Sm 5:19

Ps 37:5

Prz 3:5

g 1Sm 22:5

h 1Sm 13:5

1Sm 14:52

i Sdz 6:39

j Joz 8:7

Sdz 7:7

1Sm 14:6

2Sm 5:19

2Kl 3:18

k 1Sm 22:5

1Sm 23:1

l 1Sm 22:20

m Wj 28:30

1Sm 14:3

n 1Sm 23:1

o Wj 15:9

1Sm 23:14

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

Ps 71:11

i oblegać Dawida oraz jego ludzi. **9** A Dawid dowiedział się, że Saul knuje przeciw niemu coś niegodziwego.^a Toteż rzekł do kapłana Abiatar: „Przynies tu efod”.^b **10** I przemówił Dawid: „Jehowo, Boże Izraela,^c twój sługa doprawdy słyszał, że Saul chce przybyć do Keili, by z mego powodu obrócić to miasto w ruinę”.^d **11** Czy właściciele ziemscy z Keili wydadzą mnie w jego rękę? Czy Saul przybędzie, jak słyszał twój sługa? Proszę cię, Jehowo, Boże Izraela, powiedz swemu słudze”. Jehowa odrzekł: „Przybędzie”.^e **12** I Dawid mówił dalej: „Czy właściciele ziemscy z Keili wydadzą mnie i moich ludzi w rękę Saula?” A Jehowa rzekł: „Wydadzą”.^f

13 Dawid natychmiast powstał ze swoimi ludźmi w liczbie około sześciuset mężów^g i wyszli z Keili, i chodzili tu i tam, gdzie tylko mogli iść. A Saulowi doniesiono, że Dawid uciekł z Keili, zaniechał więc wyprawy. **14** I zamieszkał Dawid na pustkowiu w miejscach trudno dostępnych, i mieszkał w górzystym regionie na pustkowiu Zif.^h A Saul stale go szukał,ⁱ lecz Bóg nie wydał go w jego rękę.^j **15** I Dawid się bał, Saul bowiem wyruszył, by nastawać na jego duszę; Dawid przebywał wówczas na pustkowiu Zif w Choresz.^k

16 Wtedy Jonatan, syn Saula, wstał i poszedł do Dawida do Choresz, aby jego rękę umocnić^l w Bogu.^m **17** I rzekł do niego: „Nie lękaj się,ⁿ bo ręka Saula, mego ojca, nie znajdzie cię, a ty będziesz królem^o nad Izraelem, ja zaś będę drugi po tobie;

I Pwt 3:28; Neh 2:18; Hl 16:5; Prz 17:17; Prz 27:9; Lk

22:32; Dz 15:32; Heb 10:25; m Ps 37:5; 1Pt 5:7;

n Ps 27:1; Iz 41:10; o 1Sm 16:13; 2Sm 2:4; 2Sm 5:3.

i Saul, mój ojciec, też o tym wie".^a
18 Wtedy obaj zawarli przymierze^b przed obliczem Jehowy; i Dawid dalej mieszkał w Choresz, a Jonatan poszedł do swego domu.

19 Później Zifici^c udali się do Saula do Gibei^d i powiedzieli: „Czyż Dawid nie ukrywa^e się koło nas w miejscach trudno dostępnych w Choresz,^f na wzgórzu Chachila,^g które leży na prawo od Jeszimonu?^h **20** Teraz więc, królu, w zgodzie z całym gorącym pragnieniem twej duszy,ⁱ by wyruszyć, wyrusz, a naszą rzeczą będzie wydanie go w rękę króla”.^j **21** Wtedy Saul rzekł: „Błogosławieni jesteście przez Jehowę,^k bo okazaliście mi współczucie. **22** Idźcie, proszę, nie ustawajcie jeszcze, lecz sprawdźcie i wypatrzcie miejsce, gdzie przebywa jego stopa – ktokolwiek go tam widział – mówiono mi bowiem, że jest on naprawdę przebiegły.^l **23** I zobaczcie, i sprawdźcie wszystkie jego kryjówki, w których się chowa; i wróćcie do mnie z dowodem, a pójde z wami; i stanie się, że jeśli on będzie w tej ziemi, to będę go starannie szukał między wszystkimi tysiącami^m judz-kimi”.

24 Wstali więc i poszli do Zifⁿ przed Saulem, podczas gdy Dawid i jego ludzie byli na pustkowiu Maonu^o w Arabie,^p na południe od Jeszimonu. **25** Potem przybył Saul ze swoimi ludźmi, by go szukać.^q Kiedy powiedziano o tym Dawidowi, natychmiast zszedł ku urwistej skale^r i dalej mieszkał na pustkowiu Maonu. Gdy Saul o tym usłyszał, ścigał^s Dawida po pustkowiu Maonu. **26** W końcu Saul dotarł na jedną stronę góry, Dawid zaś i jego ludzie byli po drugiej

ROZDZ. 23

a 1Sm 23:31
1Sm 24:20

b 1Sm 18:3
1Sm 20:42
1Sm 22:8
2Sm 21:7

c 1Kn 2:42

d 1Sm 10:26
1Sm 15:34

e 1Sm 22:17
1Sm 26:1
Ps 54:0

f 1Sm 23:15

g 1Sm 26:3

h 1Sm 23:24
1Sm 26:1

i 1Sm 18:29
1Sm 20:33
Ps 112:10
Prz 11:23

j Ps 54:3
Ps 70:2
Prz 29:26

k Sdz 17:2

l Mt 10:16

m Joz 22:30
1Sm 10:19

n 1Sm 23:14

o Joz 15:55
1Sm 25:2

p Pwt 1:7

q 1Sm 26:2
Ps 54:3

r 1Sm 23:28

s Prz 11:19

szpalta 2

a 1Sm 19:12
2Sm 15:14
Ps 31:22

b 2Kn 20:12
Ps 17:9
2Ko 1:8

c 2Sm 22:1
Ps 18:0
Ps 18:2
Ps 54:7

d Joz 15:62
2Kn 20:2
PnP 1:14
Eze 47:10

ROZDZ. 24

e 1Sm 23:28
f 1Sm 23:29

g 1Sm 13:2

h Ps 37:32
Ps 38:12

i Ps 104:18

j Pwt 23:13
Sdz 3:24
1Kl 18:27

k Ps 57:0
Ps 142:0

l 1Sm 26:8
1Sm 26:23

m Prz 24:29
Mt 7:12

n 2Sm 24:10
Rz 2:15
1Jn 3:20

o 1Sm 26:11
2Sm 1:14

stronie góry. Toteż Dawid się pośpieszył, by ujść^a przed Saulem; tymczasem Saul ze swymi ludźmi już otaczali Dawida i jego ludzi, aby ich pochwytać.^b **27** Lecz oto przybył posłaniec do Saula, mówiąc: „Pośpiesz się i chodź, bo Filistyni wtargnęli do kraju!” **28** Wówczas Saul zaniechał pościgu za Dawidem^c i ruszył przeciwko Filistynom. Dlatego nazwano to miejsce Skalą Rozłączeń.

29 Potem Dawid wyruszył stamtąd i zamieszkał w trudno dostępnych miejscach w En-Gedi.^d

24 A gdy tylko Saul wrócił z pościgu za Filistynami,^e doniesiono mu: „Oto Dawid jest na pustkowiu En-Gedi”.^f

2 Wziął więc Saul trzy tysiące doborowych mężczyzn^g z całego Izraela i wyruszył szukać Dawida^h oraz jego ludzi na nagich skałach, gdzie żyją koziorożce.ⁱ **3** W końcu dotarł do kamiennych owczarni przy drodze, gdzie była jaskinia. I Saul wszedł za swoją potrzebą,^j podczas gdy Dawid i jego ludzie siedzieli w najdalszych częściach jaskini.^k **4** A ludzie Dawida odezwali się do niego: „To jest dzień, w którym Jehowa mówi do ciebie: „Oto ja wydaję twe go nieprzyjaciela w twoją rękę.^l a ty uczyni mu to, co jest dobre w twoich oczach”.^m Dawid więc wstał i ukradkiem odciął skraj Saulowego płaszcza nie mającego rękawów. **5** Lecz potem serce Dawida smagałoⁿ go za to, że odciął skraj Saulowego płaszcza. **6** Rzekł zatem do swych ludzi: „Jest dla mnie nie do pomyślenia, z punktu widzenia Jehowy, żebym miał uczynić tę rzecz mojemu panu, pomazańcowi^o Jehowy, podnosząc na niego rękę, jest

on bowiem pomazańcem Jehowy.^a **7** Tymi słowami Dawid odprowadził swych ludzi i nie pozwolił im wystąpić przeciwko Saulowi.^b Saul zaś wstał, wyszedł z jaskini i poszedł dalej.

8 Potem wstał również Dawid i wyszedłszy z jaskini, zawołał za Saulem, mówiąc: „Panie mój,^c królu!” Wtedy Saul spojrzął za siebie, a Dawid pokłonił się nisko twarzą ku ziemi^d i padł na twarz. **9** I Dawid powiedział do Saula: „Dlaczego słuchasz ludzkich słów,^e mówiących: „Oto Dawid pragnie twej krzywdy”? **10** Przecież dzisiaj twe oczy widziały, jak Jehowa wydał cię dziś w tej jaskini w moją rękę; i mówiono, żeby cię zabić,^f ale ja użaliłem się nad tobą i powiedziałem: „Nie podniosę ręki na mojego pana, jest on bowiem pomazańcem^g Jehowy”. **11** I zobacz, mój ojczy,^h tak, zobacz, że mam w ręce skraj twego płaszcza bez rękawów, bo gdy odcinałem skraj tego płaszcza, nie zabiłem cię. Wiedz i zobacz, że w mej ręce nie ma niegodziwościⁱ ani buntu i nie zgrzeszyłem przeciw tobie, a ty czyhasz na moją duszę, by mi ją odebrać.^j **12** Oby Jehowa rozsądził między mną a tobą;^k i niech Jehowa wyrwie za mnie pomstę^l na tobie, lecz moja ręka cię nie tknie.^m **13** Jak mówi przysłowie starożytnych: „Od niegodziwych wyjdzie niegodziwość”,ⁿ ale moja ręka cię nie tknie. **14** Za kim to wyruszył król Izraela? Za kim gonisz? Za zdechłym psem?^o Za jedną pchłą?^p **15** Niech Jehowa będzie sędzią i niech rozsądzi między mną a tobą, on też rozpatrzy i przeprowadzi moją sprawę sądową,^q i mnie osądzi, by uwolnić mnie z twej ręki”.

16 A gdy Dawid skończył wypowiadać do Saula te słowa, Saul

ROZDZ. 24

a Wj 22:28
1Kn 16:22
Ps 105:15
Dz 23:5

b Kpl 19:18
Ps 7:4
Mt 5:44

c Rz 12:17
Rz 12:19
Rz 12:21

d 1Sm 26:17

e 1Sm 20:41
1Sm 25:23
Rz 12:10
Rz 13:7

f Kpl 19:16
1Sm 26:19
Ps 101:5
Prz 16:28
Prz 17:4

g 1Sm 24:4

h 1Sm 9:16
1Sm 10:1
1Sm 26:9
Ps 105:15

i 1Sm 18:27
1Sm 22:14
Prz 15:1
Prz 25:15

j 1Sm 26:18
Ps 7:3
Ps 35:7

k 1Sm 23:14
Ps 140:1

l 1Sm 26:23
Ps 7:8

m Pwt 32:35
Ps 94:1
Nah 1:2
Rz 12:19
Heb 10:30

n 1Sm 26:11

o Rdz 4:7
Prz 11:5
Mt 7:17
Gal 6:7

p 1Sm 17:43
2Sm 9:8
Prz 22:4
Mt 23:12

q 1Sm 26:20

r Ps 35:1
Ps 43:1
Ps 119:154
Mi 7:9

s 1Sm 26:25
2Kn 16:9
Ps 18:20

t 1Sm 13:14
1Sm 15:28
1Sm 18:8
1Sm 20:31
1Sm 23:17

u Mt 5:44
Rz 12:17

v 1Sm 26:25
2Kn 16:9
Ps 18:20

w 1Sm 13:14
1Sm 15:28
1Sm 18:8
1Sm 20:31
1Sm 23:17

x Mt 5:44
Rz 12:17

y 1Sm 26:25
2Kn 16:9
Ps 18:20

z 1Sm 13:14
1Sm 15:28
1Sm 18:8
1Sm 20:31
1Sm 23:17

aa Kpl 19:12
Pwt 6:13

odezwał się: „Czy to twój głos, synu mój, Dawidzie?”^a I podniósł swój głos, Saul zaczął płakać.^b **17** I rzekł jeszcze do Dawida: „Jesteś bardziej prawy niż ja,^c bo ty wyświadczyłeś mi dobro,^d a ja wyrządziłem ci zło. **18** I ty powiedziałeś dzisiaj, co dobrego uczyniłeś w związku ze mną, gdyż Jehowa wydał mnie w twoją rękę,^e a ty mnie nie zabiłeś. **19** Jeśli ktoś trafi na swego nieprzyjaciela, czy pozwoli mu odejść dobrą drogą?^f Jehowa nagrodzi cię więc dobrem^g za to, że dziś tak ze mną postąpiłeś. **20** I oto teraz dobrze wiem, że z całą pewnością będziesz królowa^h i że królestwo Izraela ostoi się w twej ręce. **21** Przysięgnij mi zatem na Jehowę,ⁱ że nie wytracisz mego potomstwa po mnie i że nie usuniesz mego imienia z domu mego ojca.”^j **22** I Dawid przysiągł Saulowi, po czym Saul poszedł do swego domu.^k Dawid zaś i jego ludzie wspięli się na miejsce trudno dostępne.^l

25 Po jakimś czasie Samuel^m umarł; i cały Izrael zebrał się, i oplakiwałⁿ go, i pogrzebał go przy jego domu w Ramie.^o Potem Dawid wstał i zszedł na pustkowie Paran.^p

2 Był w Maonie^q pewien człowiek, który miał zajęcie w Karmelu.^r A człowiek ten był bardzo możny i miał trzy tysiące owiec oraz tysiąc kóz; i zajął się właśnie strzyżeniem^s swych owiec w Karmelu. **3** Ów człowiek miał na imię Nabal,^t jego żona zaś miała na imię Abigail.^u I żona była bardzo roztropna^v oraz pięknej postaci, lecz mąż był

j 2Sm 9:1; 2Sm 21:7; k 1Sm 15:34; l 1Sm 23:29; Prz 14:15; Mt 10:16; **ROZDZ. 25** m 1Sm 1:20; 1Sm 2:18; 1Sm 3:20; Ps 99:6; n Lb 20:29; Pwt 34:8; Dz 8:2; o 1Sm 7:17; 1Sm 28:3; p Rdz 21:21; Lb 13:26; q 1Sm 23:24; r Joz 15:1; Joz 15:48; Joz 15:55; s 2Sm 13:23; t 1Sm 25:25; 1Sm 25:38; u 1Sm 27:3; 1Sm 30:5; v Prz 14:1; Prz 24:3; Prz 31:26.

szorstki i zły w swych poczynaniach;^a a był on Kalebity.^b **4** I Dawid usłyszał na pustkowiu, że Nabal strzyże^c swoje owce. **5** Wysłał więc Dawid dziesięciu młodych mężczyzn i powiedział Dawid do tych młodzieńców: „Udajcie się do Karmelu i zajdźcie do Nabala, i zapytajcie go w moim imieniu, jak mu się wiedzie.^d **6** I tak powiedzcie memu bratu: „Niech ci się dobrze wiedzie,^e niech się też dobrze wiedzie twemu domowi i niech dobrze się wiedzie wszystkiemu, co posiadasz. **7** Właśnie usłyszałem, że są u ciebie postrzygacze. Otóż byli przy nas twoi pasterze.^f Nie nękalimy ich^g i przez wszystkie dni ich pobytu w Karmelu nic nie zginęło z tego, co do nich należało. **8** Zapytaj swoich młodzieńców, a opowiedzą ci – aby moi młodzieńcy znaleźli łaskę w twoich oczach, bo przyszliśmy w dniu dobrym. Daj więc, proszę, swoim sługom i synowi swemu Dawidowi, cokolwiek znajdzie twoja ręka”.^h

9 Przyszli zatem młodzieńcy Dawida i przemówiwszy do Nabala zgodnie ze wszystkimi tymi słowami w imieniu Dawida, czekali. **10** Wtedy Nabal odpowiedział sługom Dawida, mówiąc: „Kimże jest Dawidⁱ i kim syn Jessego? W dzisiejszych czasach jest wielu sług, którzy uciekają, każdy od swego pana.^j **11** I czyż mam wziąć chleb^k i wodę oraz mięso z uboju, które przygotowałem swoim postrzygaczom, i dać to ludziom, o których nawet nie wiem, skąd są?”^l

12 Wówczas młodzieńcy Dawida zawrócili i udali się w drogę powrotną, a przybywszy, powiadomili go zgodnie ze wszystkimi tymi słowami. **13** Dawid natychmiast rzekł do swych ludzi: „Niech każdy przypasze swój

ROZDZ. 25

- a 1Sm 25:17
1Sm 25:21
Iz 32:5
- b Lb 13:6
Lb 32:12
- c 2Sm 13:23
- d 1Sm 17:22
- e Mt 10:12
Łk 10:5
- f 1Sm 22:2
- g 1Sm 25:15
Łk 3:14
- h Pwt 15:7
Prz 3:27
Łk 11:41
Dz 20:35
Heb 13:16
- i Wj 5:2
Ps 123:4
- j 1Sm 22:2
Iz 32:6
- k Pwt 8:17
Sdz 8:6
2Ko 9:10
- l Prz 21:13
Kzn 9:15
Iz 32:6
Łk 6:38
Jak 2:16

szpalta 2

- a Ps 37:8
Prz 15:1
Kzn 7:9
- b 1Sm 10:22
1Sm 17:22
1Sm 30:24
- c 1Sm 25:10
2Sm 16:7
- d 1Sm 25:7
- e 1Sm 23:1
Hi 1:10
Prz 18:11
- f 1Sm 20:9
1Sm 25:13
Est 7:7
- g 1Sm 25:3
2Kn 13:7
Iz 32:7
- h 1Sm 25:3
1Sm 25:23
1Sm 25:32
- i Rdz 32:13
- j 2Sm 17:29
- k Rut 2:14
1Sm 17:17
2Sm 17:28
- l 1Sm 30:12
2Sm 16:1
- m 1Kn 12:40
Prz 25:21
Prz 25:22
- n Rdz 32:16
- o Joz 15:18
2Kl 4:24

miecz!”^a A każdy przypasał swój miecz, także i Dawid przypasał swój miecz; i wyruszyło za Dawidem około czterystu ludzi, podczas gdy dwustu zostało przy tobołach.^b

14 Tymczasem jeden z młodzieńców powiadomił Abigail, żonę Nabala, mówiąc: „Oto Dawid przysłał posłańców z pustkowi, aby życzyć dobra naszemu panu, lecz on ich zmyślał.^c **15** A ludzie ci byli dla nas bardzo dobrzy i nie nękali nas, tak iż nic nam nie zginęło przez wszystkie dni, kiedy chodziliśmy przy nich podczas naszego pobytu w polu.^d **16** Murem^e byli wokół nas zarówno w nocy, jak i w dzień, przez wszystkie dni, gdy przebywaliśmy z nimi, pasąc trzodę. **17** A teraz wiedz i zobacz, co zrobisz, bo zostało postanowione nieszczenie^f przeciw naszemu panu i całemu jego domowi, jako że jest on zbyt wielkim nicponiem,^g by z nim rozmawiać”.

18 Abigail^h natychmiast się pospieszyła i wzięła dwieście chlebów i dwa wielkie dzbany wina,ⁱ i pięć oprawionych owiec,^j i pięć sea prażonego^k ziarna, i sto placków rodzynekowych^l oraz dwieście placków z prasowanych fig,^m i włożyła to na osły. **19** Potem powiedziała do swych młodzieńców: „Idźcie przede mną.ⁿ Oto ja idę za wami”. Ale swemu mężowi, Nabalowi, nic nie powiedziała.

20 A gdy jadąc na osle,^o nieopstrzeżenie zstępowała z góry, oto Dawid i jego ludzie schodzili naprzeciw niej. Toteż natknęła się na nich. **21** A Dawid powiedział już: „Jedynie rozzczarowanie mam z tego, że na pustkowiu strzegłem wszystkiego, co należy do tego człowieka, i nie zginęła żadna rzecz ze wszystkiego, co do

niego należy,^a a on odpłaca mi złem za dobro.^b **22** Niech Bóg to uczyni nieprzyjaciółom Dawida i tamto doda do tego,^c jeśli ze wszystkich, którzy do niego należą, pozostawię do rana^d kogokolwiek, kto oddaje moc na mur”.^e

23 Gdy Abigail ujrzała Dawida, natychmiast zsiadła śpiesznie z osła i padła na twarz przed Dawidem, i pokłoniła się^f do ziemi.

24 Potem przypadła mu do stóp^g i powiedziała: „Niech mnie samą, panie mój, obciąży to przewinienie;^h i proszę, pozwól swej niewolnicy przemówić do twych uszu,ⁱ i posłuchaj słów swej niewolnicy. **25** Proszę, niech mój pan nie zważy na swym sercu na tego niecponia^j Nabala, bo jest on taki jak jego imię. Na imię ma Nabal i odznacza się brakiem rozsądku.^k Natomiast ja, twoja niewolnica, nie widziałam młodzieńców mego pana, których posłałeś. **26** A teraz, panie, jako żyje Jehowa^l i jako żyje twa dusza,^m Jehowa powstrzymał cięⁿ od obciążenia się winą krwi^o i zabiegania o swe wybawienie własną ręką.^p Niech więc twoi nieprzyjaciele oraz ci, którzy pragną krzywdy mego pana, będą jak Nabal.^q **27** A co się tyczy tego daru, który jest wyrazem błogosławieństwa^r i który twoja służebnica przyniosła memu panu, niech zostanie przekazany młodzieńcom chodzącym śladami^s mego pana. **28** Odpuść, proszę, występki swej niewolnicy,^t gdyż Jehowa niezawodnie uczyni memu panu trwałą dom,^u bo mój pan prowadzi wojny Jehowy;^v i nie znajdzie się w tobie zło po wszystkie twoje dni.^w **29** Gdy człowiek powstanie, by cię ścigać i nastawać na twą duszę, to dusza mego pana z pewnością będzie zawinięta w woreczku ży-

ROZDZ. 25**a** 1Sm 25:7**b** 1Sm 25:10**c** Ps 35:12**d** Ps 38:20**e** Ps 109:5**f** Prz 17:13**g** Rut 1:17**h** 1Sm 3:17**i** 1Sm 14:44**j** 1Sm 20:13**k** 2Sm 3:9**l** Prz 12:16**m** Prz 14:17**n** Prz 26:4**o** Rz 12:21**p** 1Kl 14:10**q** 1Kl 16:11**r** 1Kl 21:21**s** 2Kl 9:8**t** 2Kl 10:7**u** 1Sm 24:8**v** 1Sm 25:41**w** 2Kl 4:37**x** Est 8:3**y** 2Sm 14:9**z** Rdz 44:18**aa** 2Sm 14:12**ab** j 1Sm 25:17**ac** k Iz 32:6**ad** l 1Sm 20:21**ae** 1Kl 2:24**af** m 1Sm 1:26**ag** 2Sm 14:19**ah** 2Kl 2:2**ai** n Rdz 20:6**aj** Mt 6:13**ak** o Rdz 9:6**al** Lb 35:30**am** p Rz 12:19**an** q 1Sm 25:25**ao** Jer 29:22**ap** r Rdz 33:11**aq** 1Sm 25:18**ar** 1Sm 30:26**as** 2Kl 5:15**at** Prz 18:16**au** Prz 25:21**av** Prz 25:22**aw** s 1Sm 22:2**ax** t Prz 18:12**ay** Prz 22:4**az** u 1Sm 15:28**ba** 2Sm 7:11**bb** 1Kl 9:5**bc** v 1Sm 17:45**bd** 1Sm 18:17**be** 2Sm 5:2**bf** w 1Sm 24:11**bg** 1Kl 15:5**bh** Ps 119:1**słupa 2****a** Ps 41:2**b** Rdz 15:1**c** Pwt 33:29**d** Ps 66:9**e** Jer 10:18**f** 1Sm 13:14**g** 1Sm 15:28**h** 1Sm 23:17**i** 2Sm 6:21**j** 2Sm 7:8**k** 1Kn 17:7**l** Ps 89:20**m** 1Sm 25:26**n** Ef 4:26

cia^a u Jehowy, twego Boga;^b lecz duszę twoich nieprzyjaciół wyrzuci on jak ze środka wgłębienia procy.^c **30** A ponieważ Jehowa wyświadczy memu panu dobro względem ciebie zgodnie ze wszystkim, co powiedział, na pewno dojdzie do tego, że ustanowi cię wodzem nad Izraelem.^d

31 I niech się to nie stanie dla ciebie powodem do zachwiania się albo przyczyną potknięcia dla serca mego pana, czy to przez przelanie krwi bez powodu,^e czy też przez zabieganie o to, by ręka mego pana zapewniła mu wybawienie.^f A Jehowa na pewno wyświadczy dobro memu panu, ty zaś pamiętaj^g o swej niewolnicy”.

32 Wtedy Dawid rzekł do Abigail: „Błogosławiony niech będzie Jehowa, Bóg Izraela,^h który cię dziś wysłał na spotkanie ze mną! **33** Błogosławiony niech też będzie twój rozsądek,ⁱ błogosławiona bądź i ty, która powstrzymałaś mnie dziś od obciążenia się winą krwi^j i zabiegania o swe wybawienie własną ręką.^k

34 Bo jako żyje Jehowa, Bóg Izraela, który mnie powstrzymał od wyrządzenia ci krzywdy,^l gdybyś się nie pośpieszyła z wyjściem mi na spotkanie,^m to do światła poranku na pewno nie pozostałby Nabalowi nikt, kto oddaje moc na mur”.ⁿ **35** Wówczas Dawid przyjął z jej ręki to, co mu przyniosła, i rzekł do niej: „Idź w pokoju^o do swego domu. Zobacz, wysłuchałem twego głosu, aby okazać ci względy”.^p

36 Później Abigail przyszła do Nabala, a oto wyprawiał on w swym domu ucztę, niczym ucztę

f Pwt 32:35; 1Sm 24:15; Ps 94:1; Rz 12:19; g Rdz 40:14; h Ps 41:13; Ps 72:18; 1Ps 141:5; Prz 9:9; Prz 25:12; j Pwt 19:10; 1Sm 25:26; Ps 73:2; Prz 15:1; Jak 5:20; k 1Sm 25:31; Ps 56:13; Rz 12:19; l 1Sm 25:24; m 1Sm 25:18; Prz 29:8; n 1Sm 25:22; o 1Sm 20:42; 2Sm 15:9; 2Kl 5:19; p Rdz 19:21; Prz 28:23.

królewską;^a a serce Nabala było w dobrym nastroju, on zaś był zupełnie pijany;^b nie powiedziała mu więc nic – ani małego, ani wielkiego – aż do światła poranku. **37** Rano, gdy wino już opuściło Nabala, jego żona zaczęła mu o tym opowiadać. I serce^c w nim zamarło, a on stał się jak kamień. **38** Potem, po upływie około dziesięciu dni, Jehowa poraził^d Nabala, tak iż umarł.

39 Dawid usłyszał, że Nabal umarł, i rzekł: „Błogosławiony niech będzie Jehowa, który przeprowadził sprawę sądową^e dotyczącą mej zniewagi,^f by mnie uwolnić z ręki Nabala, i postrzymał swego sługę od zła,^g a zło Nabala zwrócił Jehowa na jego głowę!”^h I Dawid, posławszy, zaproponował Abigail, że ją pojmie za żonę.ⁱ **40** Toteż słudzy Dawida przyszli do Abigail do Karmelu i powiedzieli jej tak: „Dawid przysłał nas do ciebie, bo chce cię pojąć za żonę”. **41** Natychmiast wstała i pokłoniwszy się twarzą ku ziemi,^j rzekła: „Oto twoja niewolnica jest służebnicą do obmywania stóp^k sługom mego pana”.^l **42** Potem Abigail^m śpiesznie wstała i pojechałaⁿ na osle, a pięć jej służących szło za nią; towarzyszyła więc posłańcom Dawida i później została jego żoną.

43 Dawid wziął też Achinoam^o z Jizreel;^p i obie zostały jego żonami.^q

44 Saul zaś dał Michal,^r swą córkę, żonę Dawida, Paltiemu,^s synowi Laisza, pochodzącemu z Gallim.^t

26 Po jakimś czasie Zificki^u przyszli do Saula do Gibei,^v mówiąc: „Czy Dawid nie ukrywa się na wzgórzu Chachila,^w naprzeciwko Jeszimonu?”^x **2** Wstał więc Saul^y i udał się na

ROZDZ. 25

a 2Sm 13:23
1Kl 4:22
Est 1:5

b 1Kl 20:16
Prz 20:1
Oz 4:11
1Ko 6:10
Ef 5:18

c Pwt 28:28
Ps 102:4
Ps 143:4

d Rdz 38:7
Rdz 38:10
2Sm 6:7
2Kl 19:35
Dz 12:23

e Pwt 32:35
1Sm 24:15
Ps 35:1
Ps 43:1
Prz 22:23

f 1Sm 25:10
1Sm 25:14

g 1Sm 25:34

h Sdz 9:57
1Kl 2:44
Ps 7:16

i Prz 18:22
Prz 31:10
Prz 31:31

j Rut 2:10

k Rdz 18:4
Lk 7:44
Jn 13:5
1Tm 5:10

l Prz 15:33
Prz 18:12

m 1Sm 25:3

n Rdz 24:61
o 1Sm 27:3
2Sm 3:2
1Kn 3:1

p Joz 15:56

q 1Sm 30:5
2Sm 5:13
2Sm 12:8

r 1Sm 18:20

s 2Sm 3:15

t Iz 10:30

ROZDZ. 26

u Joz 15:55
1Sm 23:14
Ps 54:0

v Sdz 19:14
1Sm 10:26
1Sm 11:4

w 1Sm 23:19

x 1Sm 23:24

y 1Sm 23:23
1Sm 24:17

szpalta 2

a 1Sm 24:2

b Joz 2:1
Mt 10:16

c 1Sm 14:50
1Sm 17:55
2Sm 2:8
2Sm 3:27

d 1Sm 17:20

e Rdz 10:15
Rdz 15:20

f 2Sm 16:9
2Sm 18:5

pustkowiu Zif, a z nim trzy tysiące doborowych mężów^a izraelskich, by szukać Dawida na pustkowiu Zif. **3** I Saul rozłożył się obozem na wzgórzu Chachila, które leży naprzeciw Jeszimonu, przy drodze, podczas gdy Dawid mieszkał na pustkowiu. Zobaczył on, że Saul przybył za nim na to pustkowie. **4** Wysłał więc Dawid zwiadowców,^b chcąc się upewnić, czy Saul naprawdę przybył. **5** Potem Dawid wstał i udał się na miejsce, gdzie Saul obozował, i zobaczył Dawid miejsce, na którym położył się Saul, jak również Abner,^c syn Nera, dowódca jego wojska; a Saul leżał w obrębie osłony obozu,^d lud zaś obozował wokół niego. **6** Wtedy Dawid odezwał się i rzekł do Achimelecha Hetyty^e i do Abiszaja,^f syna Cerui,^g brata Joaba: „Kto pójdzie ze mną do Saula do obozu?” Abiszaj odrzekł: „Ja pójdę z tobą”.^h **7** I w nocy udał się Dawid z Abiszajem do tych ludzi; i oto Saul, leżąc, spał w obrębie osłony obozu, a jego włócznia była wbita w ziemię przy jego głowie, Abner zaś i wszyscy ludzie leżeli wokół niego.

8 Wówczas Abiszaj rzekł do Dawida: „Bóg wydał dzisiaj twego nieprzyjaciela w twoją rękę.ⁱ Pozwól więc, proszę, że przegwożdżę go włócznią do ziemi tylko raz, a nie będę mu tego robił dwukrotnie”. **9** Dawid jednak powiedział do Abiszaja: „Nie zabijaj go, bo któż wyciągnął rękę przeciwko pomazańcowi Jehowy^j i pozostał niewinny?”^k **10** I rzekł jeszcze Dawid: „Jako żyje Jehowa!” – sam Jehowa zada mu cios;^m albo przyjdzie jego dzieńⁿ i będzie musiał

g 2Sm 2:18; 2Sm 23:18; 1Kn 2:16; h Sdz 7:10; 1Sm 14:7; i 1Sm 24:4; 1Sm 26:23; j 1Sm 10:1; 1Sm 24:6; 2Sm 1:14; k 1Kn 16:22; Ps 20:6; Ps 105:15; Lk 18:7; l 1Sm 20:21; 1Sm 25:26; m Pwt 32:35; 1Sm 24:12; 1Sm 25:38; Ps 94:1; Ps 94:23; Rz 12:19; Judy 9; n Hi 14:5; Ps 37:13; Ps 90:10; Kzn 8:13.

umrzeć, albo pójdzie w bój^a i zostanie zabity.^b **11** Jest dla mnie nie do pomyślenia,^c z punktu widzenia Jehowy,^d żebym miał podnieść rękę^e na pomazańca Jehowy!^f Weź więc, proszę, włócznie, która jest przy jego głowie, oraz dzban na wodę i odejdźmy^g.

12 I Dawid wziął włócznie oraz dzban na wodę, które były przy głowie Saula, po czym odeszli; i nikt tego nie widział^h ani nie zauważył, i nikt się nie obudził, bo wszyscy spali, jako że spadł na nich głęboki sen^h od Jehowy.

13 Potem Dawid przeszedł na drugą stronę i stanął w pewnej odległości na wierzchołku góry, a przestrzeń między nimi była znaczna.

14 I Dawid zawołał do tych ludzi i do Abnera, syna Nera, mówiąc: „Czy nie odpowiesz, Abnerze?” Abnerⁱ zaś odezwał się i rzekł: „Kim jesteś, że zawołałeś na króla?” **15** I Dawid powiedział jeszcze do Abnera: „Czyż nie jesteś mężczyzną? I któż w Izraelu jest taki jak ty? Dlaczego więc nie pilnowałeś swego pana, króla? Ktoś z ludu wszedł bowiem, by zabić króla, twego pana.^j **16** Nie jest dobre to, co zrobiłeś. Jako żyje Jehowa,^k zasługujecie na śmierć,^l gdyż nie pilnowaliście^m swego pana, pomazańca Jehowy.ⁿ Zobacz teraz, gdzie jest włócznie króla i dzban na wodę,^o które były przy jego głowie^o.”

17 A Saul zaczął rozpoznawać głos Dawida i rzekł: „Czy to twój głos, synu mój, Dawidzie?”^p Dawid odrzekł: „To mój głos, panie mój, królu”. **18** I dodał: „Czemuż to pan mój ściga swego sługę^q – cóż bowiem uczyniłem i jakież zło jest w mej ręce?”

19 Proszę więc, niech teraz mój pan, król, posłucha słów swojego sługi: Jeżeli to Jehowa pobudził

ROZDZ. 26

- a 1Sm 31:3
1Sm 31:6
- b 1Sm 12:25
- c 1Sm 14:45
1Sm 24:6
- d Ps 40:8
Ps 119:97
- e Kpl 19:18
Prz 24:29
Rz 12:17
- f 1Kn 16:22
Ps 20:6
Ps 105:15
- g 1Sm 24:4
- h Rdz 2:21
Rdz 15:12
- i 1Sm 14:50
1Sm 17:55
2Sm 2:8
2Sm 3:8
- j 1Sm 26:8
- k 1Sm 14:45
- l 2Sm 12:5
2Sm 19:28
- m 1Sm 14:16
- n 1Sm 9:16
1Sm 10:1
- o 1Sm 26:11
1Kl 19:6
- p 1Sm 24:8
1Sm 24:16
- q Ps 35:7
Ps 69:4
- r 1Sm 24:9
1Sm 24:11
Ps 7:3
Jn 10:32
Jn 18:23

szpalta 2

- a Kpl 19:5
2Sm 24:25
- b 1Sm 24:9
- c Prz 30:10
- d Wj 19:5
Pwt 26:18
Pwt 32:9
2Sm 20:19
Ps 135:4
- e Rz 14:13
- f Jak 5:6
- g 1Sm 24:14
- h Lam 3:52
- i Wj 9:27
1Sm 15:24
1Sm 24:17
Mt 27:4
- j 1Sm 24:10
1Sm 26:11
- k 1Kl 8:32
Ps 7:8
Ps 18:20
Ps 28:4
- l 1Sm 24:6
1Sm 26:9
- m Ps 18:25
Mt 5:7
Mt 7:2
- n Rdz 48:16
Ps 34:19
2Pt 2:9
- o 1Sm 24:19
Iz 54:17

cię przeciwko mnie, niech poczuje woń ofiary zbożowej.^a Lecz jeśli synowie człowieczy,^b to są oni przekłęci przed Jehową,^c ponieważ wypędzili mnie dzisiaj, żebym się nie czuł związany z dzieciństwem Jehowy,^d i mówili: „Idź, służ innym bogom!”^e **20** Nie pozwól więc, by moja krew została wylana na ziemię przed obliczem Jehowy;^f gdyż król Izraela wyszedł szukać jednej pchły,^g tak jak się goni kuropatkę po górach^h.

21 Saul zaś rzekł: „Zgrzeszyłem.ⁱ Wróc, synu mój, Dawidzie, bo już więcej nie wyrządę ci krzywdy, jako że moja dusza była dziś cenna^j w twoich oczach. Oto postąpiłem głupio i wielce zbłądziłem”. **22** Wtedy Dawid odrzekł, mówiąc: „Oto włócznie króla, niech więc podejdzie jeden z młodzieńców i ją zabierze.

23 Jehowa odplaci każdemu według jego prawości^k i wierności, bo dzisiaj Jehowa wydał cię w moją rękę, a ja nie chciałem wyciągnąć ręki przeciw pomazańcowi Jehowy.^l **24** Zobacz: jak wiele znaczyła dziś w moich oczach twoja dusza, tak wiele niech znaczy moja dusza w oczach Jehowy,^m aby mnie wyzwoił z wszelkiej udrękiⁿ. **25** Na to Saul powiedział do Dawida: „Bądź błogosławiony, synu mój, Dawidzie. Zaiste, nie tylko będziesz działał, lecz także będziesz zwyciężał^o. I Dawid udał się w swoją drogę, Saul zaś wrócił do swego miejsca.^p”

27 Dawid rzekł jednak w swoim sercu: „Oto pewnego dnia zostanę zmieciony ręką Saula. Nie pozostaje mi nic lepszego, jak tylko uciekać^q do ziemi Filistynów;^r Saul straci wtedy

p Rdz 18:33; Lb 24:25; 1Sm 24:22; 1Sm 27:4; 2Sm 19:39; **ROZDZ. 27** q 1Sm 19:18; 1Sm 22:1; 1Sm 22:5; r 1Sm 28:1; 1Sm 29:2.

nadzieję co do mnie, jeśli chodzi o dalsze poszukiwanie mnie po całym terytorium Izraela,^a i tak ujdę z jego ręki”. **2** I Dawid wstał, po czym on i sześciuset ludzi,^b którzy z nim byli, przedostali się do Achisza,^c syna Maocha, króla Gat. **3** I mieszkał Dawid u Achisza w Gat, on i jego ludzie, każdy ze swymi domownikami,^d Dawid i jego dwie żony – Achinoam^e Jizreelitka i Abigail^f z Karmelu, żona Nabala. **4** Z czasem doniesiono Saulowi, że Dawid zbiegł do Gat, więc już dalej go nie szukał.^g

5 Potem Dawid rzekł do Achisza: „Jeżeli teraz znalazłem łaskę w twoich oczach, niech mi dadzą jakieś miejsce w jednym z miast tej krainy, abym mógł tam mieszkać; bo czemu twój sługa miałby mieszkać z tobą w mieście królewskim?” **6** I Achisz dał mu tego dnia Ciklag,^h Dlatego Ciklag należy do królów Judy aż po dziś dzień.

7 A liczba dni, w czasie których Dawid mieszkał w krainie Filistynów, wyniosła rok i cztery miesiące.ⁱ **8** I Dawid ze swoimi ludźmi wyruszył, by napisać na Geszurytów^j i Girzów oraz Amalekitów;^k zamieszkiwali oni bowiem ziemię, która ciągnęła się od Telam^l aż do Szur^m i aż do ziemi egipskiej. **9** I Dawid podbił ową ziemię, lecz nie zachował przy życiu ani mężczyzny, ani kobiety;ⁿ a zabrał trzody i stada, i osły, i wielbłądy, i szaty, po czym wrócił i przybył do Achisza. **10** Wtedy Achisz rzekł: „Dokąd dzisiaj wtargnęliście?” Dawid odrzekł: „Na południe Judy^p i na południe Jerachmeelitów,^q i na południe Kenitów”.^r **11** Dawid nie zachowywał przy życiu żadnego mężczyzny ani żadnej kobiety, by ich przyprowadzić do

ROZDZ. 27

- a 1Sm 18:29
1Sm 23:23
- b 1Sm 25:13
1Sm 30:9
- c 1Sm 21:10
1Sm 27:12
- d 1Tm 5:8
- e 1Sm 25:43
- f 1Sm 25:39
1Sm 25:42
- g 1Sm 23:14
1Sm 26:25
- h Joz 19:5
1Sm 30:1
2Sm 1:1
1Kn 4:30
1Kn 12:1
1Kn 12:20
Neh 11:28
- i 1Sm 29:3
- j Joz 13:2
- k Rdz 36:12
Wj 17:8
Wj 17:14
Lb 13:29
1Sm 15:2
2Sm 1:1
1Kn 4:43
- l 1Sm 15:4
- m Rdz 25:18
Wj 15:22
- n Pwt 25:19
1Sm 15:3
- o Mt 10:16
- p Joz 15:2
- q 1Kn 2:9
- r Lb 24:21
1Sm 15:6

szpalta 2

- a Prz 22:3
- b Prz 14:15
- c Rdz 34:30
1Sm 13:4

ROZDZ. 28

- d Sdz 3:2
1Sm 14:52
- e 1Sm 27:12
1Sm 29:3
- f 1Sm 29:2
- g 1Sm 25:1
Iz 57:1
- h Wj 22:18
Kpl 19:31
Kpl 20:6
Kpl 20:27
Pwt 18:11
Obj 21:8
- i Joz 19:18
1Kl 1:3
2Kl 4:8
PnP 6:13
- j 1Sm 31:1
2Sm 1:21
2Sm 21:12
- k Pwt 28:20
1Sm 28:20
Prz 10:24
Iz 57:21
- l 1Sm 14:37
1Kn 10:14
- m Prz 1:28
Prz 28:9
Iz 1:15
Eze 20:3
Ml 3:4

Gat, bo mówił: „Żeby na nas nie donieśli, mówiąc: ‚Tak uczynił Dawid’”.^a (I w taki sposób postępował przez wszystkie dni swego pobytu w krainie Filistynów). **12** Achisz zaś wierzył^b Dawidowi, mówiąc sobie: „Z całą pewnością stał się wstrętnym odorem wśród swego ludu, Izraela;^c i będzie musiał zostać moim sługą po czas niezmierny”.

28 A w tych dniach Filistyni zaczęli zbierać swoje obozy, aby wojsko walczyło z Izraelem.^d Achisz rzekł więc do Dawida: „Zapewne wiesz, że to ze mną powinienes wyjść do obozu, ty i twoi ludzie”.^e **2** Dawid odrzekł Achiszowi: „Wiesz zatem, co ma zrobić twój sługa”. Toteż Achisz rzekł do Dawida: „Dlatego na stałe uczynię cię strażnikiem mojej głowy”.^f

3 A Samuel umarł i cały Izrael go opłakiwał, i pogrzał go w jego mieście, Ramie.^g Saul zaś już wcześniej pousuwał z kraju media spirytystyczne oraz tych, którzy się trudnią przepowiadaniem wydarzeń.^h

4 A Filistyni zebrali się i przybywszy, rozłożyli się obozem w Szunem.ⁱ Zebrali więc Saul całego Izraela i rozłożyli się obozem na Gilboa.^j **5** Kiedy Saul zobaczył obóz Filistynów, zląkł się i jego serce zaczęło bardzo drżeć.^k **6** Chociaż Saul pytał Jehowę,^l Jehowa mu nie odpowiedział^m – ani przez sny,ⁿ ani przez Urim,^o ani przez proroków.^p **7** W końcu Saul rzekł do swych sług: „Poszukajcie mi kobiety, która jest mistrzynią jako medium spirytystyczne,^q a pójdę do niej i zasięgnę jej rady”. Wtedy jego słudzy powiedzieli mu:

n Lb 12:6; Mt 1:20; o Wj 28:30; Lb 27:21; Pwt 33:8; p Ps 74:9; Lam 2:9; q Wj 22:18; Kpl 19:31; Kpl 20:6; 1Sm 15:23; 1Sm 28:3; Iz 8:19; Heb 3:12.

„Oto jest w En-Dor^a kobieta będąca mistrzynią jako medium spirytystyczne”.

8 Toteż Saul zmienił swój wygląd,^b przywdział inne szaty i poszedł, on i dwaj ludzie z nim; i przybyli w nocy do owej kobiety.^c Wówczas on rzekł: „Proszę, powróć^d mi jako medium spirytystyczne i sprowadź mi tego, kogo ci wskażę”. **9** Jednakże kobieta powiedziała do niego: „Oto sam dobrze wiesz, co zrobił Saul, jak wytracił z tej ziemi media spirytystyczne oraz tych, którzy się trudnią przepowiadaniem wydarzeń.^e Czemu więc zastawiasz pułapkę na mą duszę, by wydać mnie na śmierć?”^f **10** Saul natychmiast przysięgał jej na Jehowę, mówiąc: „Jako żyje Jehowa,^g jeśli chodzi o tę sprawę, nie spadnie na ciebie wina za to przewinienie!” **11** Wtedy kobieta rzekła: „Kogo mam ci sprowadzić?” Odrzekł: „Sprowadź mi Samuela”.^h **12** Kiedy kobieta ujrzała „Samuela”,ⁱ zaczęła krzyczeć na cały głos; i odezwała się owa kobieta do Saula: „Dlaczego mnie oszukiwałeś, skoro to ty jesteś Saul?” **13** Ale król rzekł do niej: „Nie bój się; lecz co ujrzałaś?” I kobieta powiedziała Saulowi: „Ujrzałam jakiegoś boga^j wychodzącego z ziemi”. **14** Od razu rzekł do niej: „Jak wygląda?”, a ona odrzekła: „Wychodzi starzec, okryty płaszczem bez rekawów”.^k Wówczas Saul rozpoznał, że to „Samuel”,^l i pokłonił się nisko twarzą ku ziemi, i padł na twarz.

15 A „Samuel” odezwał się do Saula: „Czemu mnie niepokoisz, każąc mnie sprowadzić?”^m Saul odrzekł: „Jestem w wielkich opałach,ⁿ gdyż Filistyni walczą ze mną, a Bóg odstąpił^o ode mnie i już mi nie odpowiedział ani

ROZDZ. 28

- a Joz 17:11
Ps 83:10
- b 1Kl 14:2
1Kl 22:30
- c 1Sm 28:25
- d Pwt 18:10
1Kn 10:13
Iz 8:19
- e 1Sm 28:3
- f Wj 22:18
Kpl 20:27
- g 1Sm 14:39
Iz 48:1
Jer 44:26
- h Rz 1:28
- i 1Sm 28:3
Ps 146:4
Kzn 9:5
2Ko 4:4
2Ko 11:14
- j Ps 82:6
Jn 10:34
- k 1Sm 15:27
- l 2Ts 2:10
2Ts 2:11
- m 2Sm 12:23
Ps 115:17
Ps 146:4
Kzn 9:5
Kzn 9:10
- n Prz 14:14
Jer 2:17
Gal 6:7
- o 1Sm 15:23

szpalta 2

- a 1Sm 28:6
- b Kpl 19:31
- c 1Sm 15:23
1Sm 16:14
2Kl 6:27
- d Pwt 28:15
- e 1Sm 13:14
1Sm 15:28
- f 1Sm 16:13
1Sm 24:20
- g 1Sm 13:11
1Kn 10:13
- h 1Sm 15:9
Jer 48:10
- i 1Sm 12:25
1Sm 28:1
1Sm 31:1
- j 1Sm 31:5
- k 1Sm 31:2
2Sm 2:8
- l 1Sm 31:7
- m Kpl 20:27
Sdz 12:3
1Sm 19:5
Hi 13:14
- n Rdz 18:7
Łk 15:23
- o Pwt 12:15

przez proroków, ani przez sny;^azywam cię więc, byś mi oznajmił, co mam robić”.^b

16 I „Samuel” przemówił: „Czemu więc wypytujesz mnie, skoro Jehowa odstąpił od ciebie^c i jest twoim wrogiem?^d **17** I Jehowa uczyni dla siebie tak, jak mówił przeze mnie, i Jehowa wyrwie królestwo z twojej ręki,^e a da je twemu bliźniemu, Dawidowi.^f **18** Ponieważ nie usłuchałeś głosu Jehowy^g i nie wywarłeś jego płonącego gniewu na Amaleku,^h właśnie to uczyni ci Jehowa w dniu dzisiejszym. **19** A ponadto Jehowa wyda Izraela razem z tobą w rękę Filistynówⁱ i jutro ty^j oraz twoi synowie^k będziecie ze mną. Również obóz izraelski Jehowa wyda w rękę Filistynów”.^l

20 Wtedy Saul szybko padł na ziemię jak długi i bardzo się przestraszył z powodu słów „Samuela”. Nie miał też sił, bo już cały dzień i całą noc nie jadł pokarmu. **21** Kobieta podeszła do Saula i zobaczyła, że był wielce zatruwiony. Rzekła więc do niego: „Oto twoja służebnica usłuchała twego głosu i włożyłam swą duszę w swoją dłoń,^m i usłuchałam słów, które do mnie mówiłeś. **22** A teraz, proszę, usłuchaj i ty głosu swej służebnicy; i pozwól, że położę przed tobą kawałek chleba, a ty jedz, żeby mieć siły, gdyż wyruszysz w swoją drogę”. **23** Lecz on odmówił i rzekł: „Nie będę jadł”. Ale jego słudzy, a także owa kobieta, nalegali na niego. W końcu usłuchał ich głosu i wstał z ziemi, i usiadł na łożu. **24** A kobieta miała w domu tuczne cielę.ⁿ Szybko je więc ofiarowała,^o a wzięwszy maki, zagniotła ciasto i upiekła z niego praśne placki. **25** Następnie podała je Saulowi oraz jego sługom i oni jedli.

Potem wstali i jeszcze tej samej nocy odeszli.^a

29 I Filistyni^b zebrali wszystkie swoje obozy pod Afe-kiem, podczas gdy Izraelici obozowali przy źródle w Jizreel.^c

2 A filistyńscy władcy sojusznicy^d przechodzili z setkami i tysiącami, Dawid zaś i jego ludzie przechodzili potem z Achiszem.^e

3 I książęta filistyńscy zaczęli mówić: „Co mają znaczyć ci Hebrajczy?”^f Na to Achisz rzekł do książąt filistyńskich: „Czyż nie jest to Dawid, sługa Saula, króla izraelskiego, który jest tutaj ze mną rok czy dwa^g i u którego nic nie znalazłem^h od dnia, gdy zbiegł do mnie, aż po dziś dzień?”ⁱ **4** A książęta filistyńscy oburzyli się na niego; i rzekli doń książęta filistyńscy: „Odeślij tego męża^j i niech wraca na swoje miejsce, które mu wyznaczyłeś; a nie pozwól mu iść z nami do bitwy, żeby w bitwie nie stał się naszym przeciwnikiem.^k Czymże miałby sobie zaskarbić łaskę swego pana? Czy nie głowami tych naszych ludzi?”^l **5** Czyż nie jest to Dawid, którego śpiewano na przemian wśród tańców i mówiono: „Pobił Saul swe tysiące, Dawid zaś swe dziesiątki tysięcy?”^m

6 Toteż Achiszⁿ wezwał Dawida i rzekł: „Jako żyje Jehowa,^o jesteś prostolinijny, a twoje wychodzenie i twoje wchodzenie^p ze mną w obozie było dobre w moich oczach;^q bo nie znalazłem w tobie niegodziwości od dnia, gdy do mnie przybyłeś, aż po dziś dzień.^r Lecz w oczach władców sojusznicznych^s nie jesteś dobry. **7** Wróć więc teraz i idź w pokój, żebyś nie zrobił niczego, co byłoby złe w oczach filistyńskich władców sojusznicznych”. **8** Dawid jednak odrzekł Achiszowi: „Cóż więc

ROZDZ. 28

a 1Sm 28:8

ROZDZ. 29

b 1Sm 28:1

c Joz 19:18
1Sm 29:11
2Sm 4:4

d Joz 13:3
Sdz 3:3
1Sm 5:8

e 1Sm 28:2
f 1Sm 13:19
2Ks 11:22

g 1Sm 27:7
h 1Sm 27:12
Prz 14:15

i 1Kn 12:19
j 1Sm 14:21

k 1Sm 18:7
1Sm 21:11

l 1Sm 21:10
1Sm 27:2

m 1Sm 20:21
Jer 12:16

n Lb 27:17
Ps 121:8

o 1Sm 28:2

p 1Sm 27:11
1Sm 27:12
1Sm 29:3
Mt 10:16

q 1Sm 29:2

szpalta 2

a 1Sm 27:11

b 1Sm 28:2

c 1Sm 27:12
2Sm 14:17
2Sm 14:20
2Sm 19:27
Prz 14:35
Gal 4:14

d Ps 37:23
Prz 16:9
Prz 21:1
Jer 10:23
2Pt 2:9

e Ps 91:11
Ps 119:133

f Joz 19:18
1Sm 29:1
2Sm 4:4

ROZDZ. 30

g Joz 15:31
1Sm 27:6

h Rdz 36:12
Wj 17:14
1Sm 15:2
1Sm 27:8

i Sdz 5:30
1Sm 27:3

j Sdz 21:2

k 1Sm 25:43
2Sm 2:2

l 1Sm 25:42
1Sm 27:3

m Ps 25:17
Ps 116:3

n Wj 17:4
Lb 14:10

o Sdz 18:25
1Sm 22:2
2Sm 17:8
2Kl 4:27

zrobiłem^a i co znalazłeś w swoim studze od dnia, gdy przyszedłem przed twoje oblicze, aż po dziś dzień,^b że nie mam iść i walczyć z nieprzyjaciółmi mego pana, króla?” **9** Wtedy Achisz odpowiedział Dawidowi, mówiąc: „Wiem dobrze, że w moich oczach jesteś dobry – jak anioł Boży.^c Tylko że książęta filistyńscy powiedzieli: „Niech nie wyrusza z nami do bitwy”. **10** Wstań więc wcześniej rano ze sługami twego pana, którzy przyszli z tobą; a wstańcie wcześniej rano, kiedy się wam rozwidni. Wtedy odejdźcie”.^d

11 Toteż Dawid wstał wcześniej, on i jego ludzie, aby rano^e odejść i powrócić do ziemi Filistynów; Filistyni zaś wyruszyli do Jizreel.^f

30 A gdy trzeciego dnia Dawid i jego ludzie zbliżali się do Ciklag,^g Amalekitci^h wtargnęli na południe i do Ciklag; i uderzyli na Ciklag, i spalili je ogniem, **2** i uprowadzili do niewoli kobietyⁱ oraz wszystkich, którzy w nim byli, od najmniejszego do największego. Nikogo nie uśmiercili, lecz ich uprowadzili i odeszli. **3** Kiedy Dawid przyszedł ze swoimi ludźmi do miasta, oto było spalone ogniem, a ich żony oraz synowie i córki zostali uprowadzeni do niewoli. **4** A Dawid i lud, który był z nim, podnieśli swój głos i płakali,^j aż nie mieli już sił do dalszego płaczu. **5** Zostały też uprowadzone do niewoli dwie żony Dawida: Achinoam^k Jizreelitka i Abigail^l z Karmelu, żona Nabala. **6** I Dawid znalazł się w ciężkiej opresji,^m gdyż lud mówił, żeby go ukamienować;ⁿ bo dusza całego ludu napełniła się goryczą^o – każdego z powodu swych synów i córek. Toteż Dawid zaczął się

wzmocniać dzięki Jehowie, swemu Bogu.^a

7 Rzekł więc Dawid do kapłana Abiatar, ^b syna Achimelecha: „Proszę, przynieś tu do mnie efod”.^c I Abiatar przyniósł efod do Dawida. **8** I Dawid pytał Jehowę,^d mówiąc: „Czy mam ścigać ten oddział grabieżczy? Czy ich dogonię?” A on mu rzekł:^e „Ruszaj w pościg, bo niechybnie ich dogonisz i niezawodnie sprawisz wyzwolenie”.^f

9 Dawid bezzwłocznie ruszył w drogę, on i sześciuset mężów,^g którzy z nim byli, i dotarli aż do doliny potoku Besor; i ci, którzy mieli pozostać z tyłu, zatrzymali się. **10** A Dawid kontynuował pościg,^h on i czterystu mężów, lecz zatrzymało się dwustu mężów, którzy byli zbyt zmęczeni, by się przeprawić przez dolinę potoku Besor.ⁱ

11 A w polu natknęli się na jakiegoś mężczyznę, Egipcjanina.^j Wzięli go więc do Dawida i dali mu chleba do jedzenia oraz wody do picia. **12** Potem dali mu kawałek placka z prasowanych fig i dwa placki rodzynkowe.^k Wtedy się najadł i jego duch^l wrócił do niego; bo już trzy dni i trzy noce nie jadł chleba ani nie pił wody. **13** Wówczas Dawid rzekł do niego: „Do kogo należysz i skąd jesteś?”, na co ten odrzekł: „Jestem egipskim sługą, niewolnikiem pewnego męża, Amalekity, lecz mój pan mnie zostawił, bo trzy dni temu zachorowałem”.^m **14** To my napadliśmy na południe Keretytówⁿ i na to, co należy do Judy, i na południe Kalebą;^o a Ciklag spaliłszy ogniem”. **15** Wtedy Dawid rzekł do niego: „Czy zaprowadzisz mnie do tego oddziału grabieżczego?” On odrzekł: „Przysięgnij^p mi na Boga, że mnie nie

ROZDZ. 30

- a Ps 18:6
- Ps 27:1
- Ps 31:1
- Ps 31:9
- Ps 34:19
- Ps 43:5
- Ps 56:4
- Ps 143:5
- Prz 18:10
- Hab 3:18
- Lk 22:43
- b 1Sm 22:20
- 1Kl 2:26
- c 1Sm 23:9
- d Lb 27:21
- Sdz 18:5
- Sdz 20:28
- 1Sm 23:2
- 1Sm 23:11
- 1Sm 28:6
- Prz 3:5
- e 1Sm 14:37
- Ps 28:6
- f 1Sm 30:18
- Ps 34:19
- Prz 11:8
- Prz 24:16
- g 1Sm 23:13
- 1Sm 27:2
- h Sdz 8:4
- i 1Sm 30:21
- j Pwt 23:7
- k 1Sm 25:18
- l Sdz 15:19
- m Prz 12:10
- n 2Sm 8:18
- 1Kl 1:38
- 1Kn 18:17
- Eze 25:16
- Sof 2:5
- o Joz 14:13
- Joz 21:12
- p Pwt 6:13
- Joz 2:12
- Joz 9:15

szpalta 2

- a Pwt 23:15
- Pwt 23:16
- b Sdz 1:25
- c Dn 5:1
- Lk 12:19
- d Joz 15:1
- Hi 20:5
- e Wj 17:14
- Ps 73:19
- f 1Sm 30:3
- g 1Sm 30:8
- Ps 34:19
- h Lb 31:9
- 2Kn 20:25
- i 1Sm 30:10
- j 1Sm 10:27
- Nah 1:15

uśmiercisz i że nie wydasz mnie w rękę mego pana,^a a zaprowadzę cię do tego oddziału grabieżczego”.

16 I zaprowadził go,^b a oto byli beładnie rozproszeni na powierzchni całej tej ziemi, jedli i pili, i ucztowali^c z powodu całego wielkiego łupu, jaki wzięli z ziemi filistyńskiej i ziemi judzkiej.^d **17** I bił ich Dawid od poranka, gdy jeszcze było ciemno, aż do wieczora, aby ich wydać na zagładę; i nikt z nich nie uszedł^e oprócz czterystu młodzieńców, którzy dosiedli wielbłądów i rzucili się do ucieczki. **18** I uwolnił Dawid wszystkich, których pojmał Amalekici,^f uwolnił też Dawid obie swoje żony. **19** I nie brakowało niczego, co do nich należało, od najmniejszego do największego, ani synów, ani córek, ani z łupu – ze wszystkiego, co tamci zabrali dla siebie.^g Wszystko Dawid odzyskał. **20** Wziął więc Dawid wszystkie trzody i stada, które popędzili przed tym innym żywym inwentarzem. Wtedy powiedziano: „Oto łup Dawida”.^h

21 W końcu Dawid dotarł do tych dwustu mężów,ⁱ którzy byli zbyt zmęczeni, żeby iść z Dawidem, i którym kazano zostać w pobliżu doliny potoku Besor; a oni wyszli naprzeciw Dawida i naprzeciw ludu, który był z nim. Podeszedłszy do tych ludzi, Dawid zaczął ich pytać, jak im się wiedzie. **22** Jednakże każdy człowiek zły i nic niewarty^j spośród mężów, którzy poszli z Dawidem, odezwał się i mówił: „Ponieważ nie poszli z nami, nie damy im nic z łupu, który odzyskaliśmy, tylko każdemu jego żonę i synów, i niech ich sobie zabiorą i idą”. **23** Lecz Dawid rzekł: „Nie wolno wam, bracia moi, tak postąpić z tym, co

Jehowa nam dał,^a ochraniając nas^b i wydając w naszą rękę oddział grabieżczy, który na nas napadł.^c **24** I któż was posłucha w związku z tą wypowiedzią? Bo jaki jest dział tego, który poszedł do bitwy, taki też będzie dział tego, który został przy tobołach.^d Wszyscy razem będą mieli dział”.^e **25** I poczynawszy od owego dnia kazał tego przestrzegać jako przepisu i sądowiczego rozstrzygnięcia^f dla Izraela aż po dziś dzień.

26 Kiedy Dawid przybył do Ciklag, rozesłał część łupu starszym Judy, swoim przyjaciółom,^g mówiąc: „Oto dar^h dla was będący wyrazem błogosławieństwa, pochodzący z łupu zdobytego na nieprzyjaciółach Jehowy”. **27** Tym, którzy byli w Betel,ⁱ i tym w Ramot^j na południu, i tym w Jattirze,^k **28** i tym w Aroerze, i tym w Sifmot, i tym w Esztemoi,^l **29** i tym w Rachalu, i tym w miastach Jerachmeelitów,^m i tym w miastach Kenitów,ⁿ **30** i tym w Chormie,^o i tym w Bor-Aszan,^p i tym w Atachu, **31** i tym w Hebronie^q oraz do wszystkich miejsc, po których chodził Dawid – on sam i jego ludzie.

31 A Filistyni walczyli z Izraelem^r i mężowie izraelscy rzucili się do ucieczki przed Filistynami, i padali zabici^s na górze Gilboa.^t **2** I podążyli Filistyni tuż za Saulem oraz jego synami; i w końcu Filistyni zabili Jonatana,^u a także Abinadaba^v i Malki-Szuę,^w synów Saula. **3** I rozgorzała walka wokół Saula; i strzelcy, łucznicy, w końcu go znaleźli, i został ciężko zraniony przez strzelców.^x **4** Wówczas Saul rzekł do swego giermka: „Dobądź miecza^y i przebij mnie nim, żeby ci nieobrzezańcy^z

ROZDZ. 30

a 1Kn 29:12

Ps 33:16

b Lb 31:49

c 1Sm 30:8

Ps 44:3

d 1Sm 10:22

1Sm 17:22

1Sm 25:13

1Sm 30:10

e Lb 31:27

Joz 22:8

Ps 68:12

1Tm 6:18

f Lb 27:11

g Iz 32:8

h Rdz 33:11

2Kl 5:15

Prz 11:24

Prz 18:16

Dz 20:35

i Joz 19:4

j Joz 19:8

k Joz 15:48

Joz 21:14

l Joz 15:50

Joz 21:14

m 1Sm 27:10

1Kn 2:9

1Kn 2:26

n Sdz 1:16

1Sm 15:6

o Joz 19:4

Sdz 1:17

p Joz 19:7

q Joz 14:13

2Sm 2:1

ROZDZ. 31

r 1Sm 14:52

1Sm 29:1

s 1Sm 12:25

1Kn 10:1

t 1Sm 28:4

2Sm 1:21

u 1Sm 13:2

v 1Kn 8:33

w 1Kn 9:39

x 2Sm 1:4

2Sm 1:6

y Sdz 9:54

1Kn 10:4

z 1Sm 14:6

1Sm 17:26

2Sm 1:20

Eze 44:7

szpalta 2

a 1Sm 22:17

2Sm 1:14

Ps 105:15

b Wj 20:13

2Sm 17:23

1Kl 16:18

1Kn 10:4

Mt 27:5

c 1Sm 26:10

1Kn 10:13

Oz 13:11

d 1Kn 10:5

e 1Sm 28:19

1Kn 10:6

nie przyszli i nie przebili mnie, i nie znieważyli”. A jego giermek nie chciał,^a gdyż bardzo się bał. Toteż Saul wziął miecz i padł nań.^b **5** Kiedy giermek zobaczył, że Saul umarł,^c również on padł na swój miecz i umarł razem z nim.^d **6** Tak to Saul i trzech jego synowie oraz jego giermek, a także wszyscy jego ludzie poumierali razem tego dnia.^e **7** Kiedy mężowie izraelscy, którzy byli w regionie owej niziny i w regionie nadjordańskim, ujrzeli, że tamci mężowie izraelscy uciekli i że Saul oraz jego synowie ponieśli śmierć, wówczas zaczęli opuszczać miasta i uciekać;^f potem przyszli Filistyni i w nich zamieszkali.^g

8 A gdy nazajutrz Filistyni przyszli odzierać zabitych,^h znaleźli Saula i jego trzech synów, którzy polegli na górze Gilboa.ⁱ **9** Odcieśli mu więc głowę^j i zdarli zeń zbroję, i posyłał po całej ziemi filistyńskiej, by powiadomić^k domy swych bożków^l i lud. **10** W końcu umieścili jego zbroję^m w domu wizerunków Asztarte,ⁿ a jego zwłoki przymocowali do muru Bet-Szan.^o **11** A jeśli chodzi o Saula, mieszkańcy Jabesz-Gilead^p usłyszeli, co Filistyni z nim zrobili. **12** Natychmiast powstałi wszyscy dzielni mężowie i szli przez całą noc, i zdjęli zwłoki Saula oraz zwłoki jego synów z muru Bet-Szan, i przyszedłszy do Jabesz, spalili je tam.^q **13** Potem wzięli ich kości^r i pogrzebali^s je pod tamaryszkim^t w Jabesz, i pościli przez siedem dni.^u

f Pwt 28:25; 1Sm 13:6; g Lb 33:56; Pwt 28:33; 1Kn 10:7; h 1Kn 10:8; 2Kn 20:25; i 1Sm 28:4; 1Sm 31:1; 2Sm 1:6; 2Sm 21:12; j 1Sm 17:51; 1Kn 10:9; k 2Sm 1:20; l Sdz 16:23; m 1Sm 21:9; 1Kn 10:10; n Sdz 2:13; o Joz 17:11; Sdz 1:27; 2Sm 21:12; p 1Sm 11:1; 2Sm 2:4; 2Sm 21:12; 1Kn 10:11; q Am 6:10; r 2Sm 21:12; s Rdz 35:8; 2Sm 2:5; t Rdz 21:33; 1Sm 22:6; 1Kn 10:12; u Rdz 50:10.

DRUGA SAMUELA

albo według greckiej *Septuaginty*
DRUGA KRÓLÓW

1 A po śmierci Saula, gdy Dawid już wrócił po pobicie Amalekitów,^a mieszkał Dawid w Ciklag^b dwa dni. **2** I oto trzeciego dnia jakiś mężczyzna^c siedł z obozu od Saula, z rozdartymi szatami^d i z prochem na głowie;^e a gdy przyszedł do Dawida, od razu padł na ziemię^f i tak leżał.

3 A Dawid odezwał się do niego: „Skąd przybywasz?” Ten mu odrzekł: „Uszedłem z obozu Izraela”. **4** I Dawid powiedział jeszcze do niego: „Jak to się stało? Opowiedz mi, proszę”. Wtedy on rzekł: „Lud pierzchnął z bitwy, a wielu z ludu padło, tak iż pomarli;^g również Saul^h i Jonatan,ⁱ jego syn, ponieśli śmierć”. **5** Wówczas Dawid rzekł do młodzieńca, który mu to opowiadał: „Skąd wiesz, że poniósł śmierć Saul, a także Jonatan, jego syn?”^j **6** Na to młodzieniec, który do niego mówił, rzekł: „Przypadkowo znalazłem się na górze Gilboa,^k a tam Saul podpierał się na swej włóczni;^l i oto dosięgli go powożący rydwanami oraz konni.^m **7** Gdy się odwrócił i mnie zobaczył, zawołał mnie, a ja rzekłem: „Oto jestem!” **8** I odezwał się do mnie: „Kim jesteś?” Odpowiedziałem mu: „Jestem Amalekitą”.ⁿ **9** Wtedy rzekł: „Stań, proszę, nade mną i mnie dobij, bo chwycił mnie kurcz, gdyż cała moja dusza^o jest jeszcze we mnie”. **10** Stałem więc nad nim i go dobiłem,^p bo wiedzia-

ROZDZ. 1

- a 1Sm 30:17
- b 1Sm 27:6
1Sm 30:26
- c 2Sm 4:10
- d Rdz 37:29
Lb 14:6
Joz 7:6
- e 1Sm 4:12
- f 1Sm 25:23
2Sm 14:4
- g 1Sm 31:1
- h 1Sm 31:6
1Kn 10:4
- i 1Sm 31:2
1Kn 10:6
- j Prz 14:15
Prz 25:2
- k 1Sm 28:4
1Kn 10:1
- l 1Sm 18:10
1Sm 19:9
1Sm 22:6
1Sm 26:12
- m 1Sm 31:3
1Kn 10:3
- n Wj 17:16
Lb 24:20
Pwt 25:19
1Sm 15:20
1Sm 30:1
1Sm 30:18
- o Rdz 2:7
- p 1Sm 31:4
Ps 5:6
Jn 8:44

szpalta 2

- a 2Kl 11:12
- b 2Sm 3:31
2Sm 13:31
2Kn 34:27
Dz 14:14
- c Pwt 34:8
- d 1Sm 31:13
- e 1Sm 31:1
2Sm 1:4
- f 2Sm 1:8
Lb 12:8
1Sm 31:4
- h 1Sm 24:6
1Sm 26:9
Ps 105:15
- i 2Sm 4:10
1Kl 2:25
- j Joz 2:19
Sdz 9:24
2Sm 4:11
1Kl 2:37
Eze 18:13
Dz 18:6
- k Prz 19:5
Prz 21:28
- l 2Sm 1:10
- m 2Sm 3:33
2Kn 35:25

łem, że skoro już upadł, to nie będzie żył. Potem wziąłem diadem,^a który był na jego głowie, i bransoletę, którą miał na ramieniu, żeby je tutaj przynieść memu panu”.

11 Wówczas Dawid chwycił swe szaty i je rozdarł,^b i to samo uczynili wszyscy mężowie, którzy z nim byli. **12** I zaczęli zawodzić i płakać,^c i pościć^d aż do wieczora z powodu Saula i Jonatana, jego syna, i z powodu ludu Jehowy oraz domu Izraela,^e że padli od miecza.

13 I Dawid rzekł do młodzieńca, który mu to mówił: „Skąd jesteś?” Ten odpowiedział: „Jestem synem osiadłego przybysza, Amalekity”.^f **14** Wtedy Dawid rzekł mu: „Jakże to, nie bałeś się^g wyciągnąć ręki, by zgładzić pomazańca^h Jehowy?” **15** Następnie Dawid zawołał jednego z młodzieńców i powiedział: „Po-dejż. Zadaż mu cios”. Ugodził go więc i on umarł.ⁱ **16** A Dawid rzekł do niego: „Wina za twoją krew niech będzie na twojej głowie,^j gdyż własnymi ustami złożyłeś świadectwo przeciwko sobie,^k mówiąc: „Ja dobiłem pomazańca Jehowy””.^l

17 I Dawid zaintonował tę pieśń żałobną^m nad Saulem i Jonatanem, jego synem,ⁿ **18** i powiedział, że synów judzkich^o należy uczyć „Łuku”.^p Oto jest on zapisany w Księdze Jaszara:^q

n 1Sm 31:6; o Rdz 49:8; 1Sm 30:26; p 1Sm 20:36; 1Sm 31:3; 2Sm 1:22; q Joz 10:13.

- 19** „Piękno, Izraelu, zabito na twoich wyżynach.^a
Jakże padli mocarze!
- 20** Nie opowiadajcie o tym w Gat;^b
nie obwieszczajcie tego na ulicach Aszkelonu,^c
żeby się nie cieszyły córki Filistynów,
żeby się wielce nie radowały córki nieobrzezanych.^d
- 21** Góry Gilboa,^e niech na was nie spadnie rosa ani deszcz, niech też nie będzie pól świętych danin;^f
gdyż tam została splugawiona tarcza mocarzy,
tarcza Saula, tak iż żadnej nie namaszczo oliwą.^g
- 22** Od krwi zabitych, od tłuszczu mocarzy
nie odwracał się łuk Jonatana,^h
a miecz Saula nie wracał bez powodzenia.ⁱ
- 23** Saul i Jonatan,^j mili i przyjemni za życia,
i w śmierci nie zostali rozdzieleni.^k
Szybsi byli od orłów,^l
potężniejsi od lwów.^m
- 24** Córki Izraela, płaczcie nad Saulem,
który was wspaniale przyodział w szkarłat,
który włożył złote ozdoby na waszą odzież.ⁿ
- 25** Jakże padli mocarze pośród bitwy!^o
Jonatan zabity na twoich wyżynach!^p
- 26** Jestem w udręce z powodu ciebie, mój bracie Jonatanie,
byłeś mi bardzo miły.^q
Twoja miłość była dla mnie cudowniejsza niż miłość kobiet.^r
- 27** Jakże padli mocarze^s
i wniwecz się obrócił oręż wojenny!”

ROZDZ. 1

- a** 1Sm 31:8
Lam 2:1
b Pwt 32:27
1Sm 31:9
c Joz 13:3
Sdz 16:23
1Sm 6:17
d Pwt 28:37
e 1Sm 31:1
1Kn 10:1
f Kpl 27:16
g Iz 21:5
h 1Sm 18:4
1Sm 20:20
i 1Sm 14:47
j 1Sm 18:1
k 1Sm 31:6
1Kn 10:6
l Hl 9:26
Jer 4:13
Lam 4:19
Hab 1:8
m Sdz 14:18
Prz 30:30
n Rdz 24:53
o 2Sm 1:19
p 1Sm 31:8
2Sm 1:19
q 1Sm 18:1
r Rut 1:17
1Sm 18:3
1Sm 19:2
1Sm 20:17
1Sm 20:41
1Sm 23:16
Prz 17:17
Prz 18:24
s 2Sm 1:19

szpalta 2

ROZDZ. 2

- a** Lb 27:21
Sdz 1:1
1Sm 28:6
1Sm 30:8
b Rdz 23:2
Lb 13:22
Joz 14:14
Joz 20:7
Joz 21:11
Joz 21:12
1Sm 30:31
2Sm 5:1
1Kl 2:11
c 1Sm 25:43
1Sm 30:5
d 1Sm 25:42
e 1Sm 22:2
1Sm 27:2
1Kn 12:1
f Rdz 49:10
2Sm 19:11
2Sm 19:42
g 1Sm 16:13
h 1Sm 15:28
2Sm 5:5
1Kn 11:3
i 1Sm 31:11
j Rut 3:10
k 1Sm 15:6
Prz 19:22
Oz 6:6
Mi 6:8
l 1Sm 31:13

2 Potem Dawid pytał Jehowę,^a mówiąc: „Czy mam pójść do któregoś z miast Judy?” Na to Jehowa rzekł do niego: „Idź”. A Dawid powiedział: „Gdzie mam pójść?” Wtedy on rzekł: „Do Hebronu”.^b **2** Toteż Dawid tam poszedł, a wraz z nim jego dwie żony: Achinoam^c Jizreelitka i Abigail^d z Karmelu, żona Nabala. **3** I zabrał Dawid mężów,^e którzy z nim byli, każdego z jego domownikami; i zamieszkali w miastach na terenie należącym do Hebronu. **4** Potem przyszedli mężowie judzcy^f i tam namaścili^g Dawida na króla nad domem Judy.^h

I oznajmiono Dawidowi: „To mężowie z Jabesz-Gilead pogrzebali Saula”. **5** Dawid wyprawił więc posłańców do mieszkańców Jabesz-Gileadⁱ i powiedział im: „Bądźcie błogosławieni przez Jehowę,^j gdyż okazaliście tę lojalną życzliwość^k swemu panu, Saulowi i go pogrzebaliście.^l **6** Oby zatem Jehowa okazał wam lojalną życzliwość^m i wierność, a ja też okażę wam tę dobroć, ponieważ to uczyniliście.ⁿ **7** I teraz niech wasze ręce się umocnią i okażcie się dzielnymi mężami,^o gdyż wasz pan, Saul, umarł, a mnie dom Judy namaścił na króla^p nad nimi”.

8 Abner^q zaś, syn Nera, dowódca wojska Saulowego, wziął Isz-Boszeta,^r syna Saula, i sprowadził go do Machanaim.^s **9** I uczynił go królem nad Gileadem,^t Aszurytami i Jizreel,^u jak również nad Efraimem^v i Beniaminem,^w a także nad całym Izraelem. **10** Isz-Boszet, syn Sa-

m 2Sm 15:20; Ps 40:11; Ps 57:3; **n** 2Sm 9:7; 2Sm 10:2; Prz 11:10; **o** 2Sm 10:12; **p** Rdz 49:10; 2Sm 2:4; **q** 1Sm 14:50; 1Sm 17:55; 1Sm 26:5; 2Sm 4:1; 1Kl 2:5; 1Kn 26:28; **r** 2Sm 3:7; 2Sm 4:5; 2Sm 4:12; **s** Rdz 32:2; Joz 13:30; 2Sm 17:24; **t** Lb 32:1; Joz 13:11; **u** Joz 19:18; **v** Joz 16:5; **w** Joz 18:11.

ula, miał czterdzieści lat, gdy został królem nad Izraelem, a królował dwa lata. Tylko dom Judy^a pozostał po stronie Dawida.

11 A liczba dni, w ciągu których Dawid był w Hebronie królem nad domem Judy, wyniosła siedem lat i sześć miesięcy.^b

12 Po jakimś czasie Abner, syn Nera, i słudzy Isz-Boszeta, syna Saula, odeszli z Machanaim^c do Gibeonu.^d **13** A Joab,^e syn Cerui,^f i słudzy Dawida wyruszyli i później spotkali się przy sadzawce gibeońskiej; i siedzieli jedni z jednej strony sadzawki, a drudzy z drugiej strony sadzawki. **14** W końcu Abner rzekł do Joaba: „Niechaj wstaną młodzieńcy i niech przed nami stoczą walkę”. Joab powiedział na to: „Niech wstaną”. **15** Toteż wstali i przeszli według liczby, dwunastu należących do Beniamina i Isz-Boszeta,^g syna Saula, oraz dwunastu spośród sług Dawida. **16** I chwycili jeden drugiego za głowę, i każdy wbił swój miecz w bok drugiego, tak iż padli razem. I miejsce to nazwano Chelkat-Haccurim, a jest ono w Gibeonie.^h

17 W owym dniu rozgorzała nadzwyczaj ciężka walka i w końcu Abnerⁱ oraz mężowie izraelscy zostali pokonani przez sług Dawida. **18** Byli tam też trzej synowie Cerui:^j Joab^k i Abiszej,^l i Asahel;^m Asahel zaś był szybkonogi, jak jedna z gazel,ⁿ które są na otwartym polu. **19** I Asahel rzucił się w pogoń za Abnerem, i podążając za Abnerem, nie miał zamiaru zbaczać ani w prawo, ani w lewo. **20** W końcu Abner obejrzał się za siebie i rzekł: „Czy to ty, Asahelu?” On odrzekł: „To ja”.

ROZD. 2

- a 2Sm 2:4
- b 2Sm 5:5
1Kl 2:11
1Kn 3:4
1Kn 29:27
- c 2Sm 2:8
- d Joz 10:1
Joz 10:12
Joz 18:25
Joz 21:17
2Sm 20:8
1Kl 3:5
1Kn 14:16
2Kn 1:3
Iz 28:21
- e 2Sm 8:16
2Sm 20:23
1Kl 1:7
- f 1Kn 2:16
- g 2Sm 2:8
- h 2Sm 2:12
- i 2Sm 2:8
- j 1Kn 2:16
- k 2Sm 10:7
2Sm 18:2
2Sm 24:2
1Kl 11:15
1Kn 11:6
- l 1Sm 26:6
2Sm 10:10
2Sm 20:6
1Kn 11:20
1Kn 19:11
- m 2Sm 3:27
2Sm 23:24
1Kn 11:26
1Kn 27:7
- n 1Kn 12:8
PnP 2:17
PnP 8:14

szpalta 2

- a Sdz 14:19
2Kn 20:25
- b Prz 29:1
Kzn 6:10
- c 2Sm 3:27
2Sm 4:6
2Sm 20:10
- d 2Sm 20:12
- e 2Sm 2:12
- f 2Sm 11:25
Iz 1:20
Jer 2:30
Jer 12:12
Jer 46:10
- g Prz 17:14
- h Dz 7:26
- i 1Sm 25:26
1Kl 2:24
2Kl 2:2
- j Prz 20:18
Lk 14:31
- k 1Sm 13:3
2Sm 18:16
2Sm 20:22
- l Pwt 1:7
Joz 12:3

21 Wtedy Abner rzekł do niego: „Skręć w prawo albo w lewo i schwytaj sobie jednego z młodzieńców, i weź sobie to, co z niego ściągniesz”.^a Lecz Asahel nie chciał skrócić w bok i zaprzestać pościgu za nim. **22** Toteż Abner jeszcze raz rzekł do Asahela: „Skręć w bok i nie biegaj za mną. Czemuż miałbym cię powalić na ziemię?”^b Jakże mógłbym wtedy podnieść twarz przed Joabem, twoim bratem?” **23** Lecz on dalej nie chciał skrócić w bok; i Abner zadał mu cios w brzuch^c odwrotnym końcem włóczni, tak iż włócznia wyszła z drugiej strony; i on tam upadł, i umarł tam, gdzie był. A wszyscy, którzy przychodzili na to miejsce, gdzie Asahel upadł i potem umarł, przystawali.^d

24 A Joab i Abiszej rzucili się w pogoń za Abnerem. Gdy słońce zachodziło, dotarli do wzgórza Amma, które jest naprzeciw Giach, przy drodze na pustkowie Gibeonu.^e **25** A synowie Beniamina, zebrawszy się przy Abnerze, utworzyli jeden oddział i stali na szczycie jednego wzgórza. **26** I zawołał Abner do Joaba, mówiąc: „Czy miecz ma pożerać^f bez końca? Czy nie wiesz, że w końcu będzie gorzyc?”^g Jak długo więc potrwa, zanim powiesz ludowi, by zawrócił od ścigania swych braci?”^h **27** Wówczas Joab rzekł: „Jako żyje prawdziwy Bóg,ⁱ gdybyś nie przemówił,^j to dopiero rano lud odstąpiłby, każdy od ścigania swego brata”. **28** Potem Joab zadał w róg^k i cały lud się zatrzymał, i już dalej nie ścigano Izraela ani nie wznowiono walki.

29 Abner zaś i jego ludzie całą tę noc szli przez Arabe^l

i przeprawili się przez Jordan,^a i przeszli przez cały wąwóz, i w końcu przybyli do Machanaim.^b **30** A Joab wrócił z pościgu za Abnerem i zaczął zbierać cały lud. Lecz spośród sług Dawida brakowało dziewiętnastu mężów oraz Asahela. **31** A słudzy Dawida pozabijali tych z Beniamina i spośród ludzi Abnera – śmierć poniosło trzyestu sześćdziesięciu mężczyzn.^c **32** I zaniesiono Asahela,^d i pogrzebano go w grobowcu jego ojca,^e znajdującym się w Betlejem.^f Potem Joab i jego ludzie przez całą noc szli i świt zastał ich w Hebronie.^g

3 Wojna między domem Saula a domem Dawida się przedłużała;^h Dawid stawał się coraz silniejszy,ⁱ a dom Saula coraz bardziej chylił się ku upadkowi.^j

2 Tymczasem Dawidowi urodzili się w Hebronie^k synowie;^l jego pierworodnym był Amnon,^m urodzony przez Achinoamⁿ Jizreelitkę. **3** A drugi był Kileab,^o urodzony przez Abigail,^p żonę Nabala z Karmelu, trzeci zaś był Absalom,^q syn Maa-ki, córki Talmaja,^r króla Geszuru. **4** Czwarty był Adoniasz,^s syn Chaggity,^t a piąty był Sze-fatiasz,^u syn Abital. **5** Szósty zaś był Jitream,^v urodzony przez Eglę, żonę Dawida. Ci urodzili się Dawidowi w Hebronie.

6 Gdy trwała wojna między domem Saula a domem Dawida, Abner^w ciągle umacniał swą pozycję w domu Saula. **7** Saul miał niegdys nałożnicę imieniem Ricpa,^x córkę Aji.^y Później Isz-Boszet^z powiedział do Abnera: „Dlaczego współżyłeś z nałożnicą^a mojego ojca?” **8** Lecz Abner bardzo się rozgniewał^b na słowa Isz-Boszeta i rzekł:

ROZDZ. 2

- a** Rdz 32:10
Joz 4:1
b Rdz 32:2
Joz 21:38
2Sm 2:8
2Sm 17:24
c 2Sm 2:26
d 2Sm 2:18
1Kn 2:15
1Kn 2:16
e Rdz 47:30
Sdz 8:32
Sdz 16:31
2Sm 17:23
2Sm 19:37
f Rdz 35:19
Sdz 17:7
Rut 1:19
Rut 4:11
1Sm 16:1
g 2Sm 2:1
2Sm 2:3
1Kn 11:1

ROZDZ. 3

- h** 1Kl 14:30
1Kl 15:16
i 1Sm 15:28
1Sm 24:20
1Sm 26:25
Hi 17:9
j 2Sm 2:17
k 1Kn 3:4
l Ps 127:3
m 2Sm 13:1
n 1Sm 25:43
o 1Kn 3:1
p 1Sm 25:42
q 2Sm 15:12
r 2Sm 13:37
s 1Kl 1:5
t 1Kn 3:2
u 1Kn 3:3
v 1Kn 3:3
w 2Sm 2:8
x 2Sm 21:8
y 2Sm 21:11
z 2Sm 2:10
a 2Sm 16:21
2Sm 16:22
1Kl 2:22
Prz 9:7
b Prz 9:8

szpalta 2

- a** 1Sm 17:43
1Sm 24:14
2Sm 16:9
b Rut 1:17
1Sm 3:17
1Sm 14:44
c 1Sm 15:28
1Sm 28:17
1Kn 12:23
Ps 78:70
Ps 69:20
d Sdz 20:1
2Sm 17:11
2Sm 24:2
1Kl 4:25
e 2Sm 3:39
Prz 29:25
f 2Sm 5:3
1Kn 11:3
Dz 13:22

„Czyż jestem psią^a głową z Judy? Dzisiaj okazuję lojalną życzliwość domowi Saula, twego ojca, jego braciom oraz jego osobistym przyjaciółom i nie dopuściłem, żebyś się znalazł w ręku Dawida; a mimo to wymagasz ode mnie, bym dzisiaj rozliczył się z przewinienia związanego z jakąś kobietą. **9** Niech Bóg to uczyni Abnerowi i tamto doda do tego,^b jeśli – jak Jehowa przysiągł Dawidowi^c – tak mu nie uczynię. **10** żeby przenieść królestwo z domu Saula i utwierdzić tron Dawida nad Izraelem i nad Judą od Dan po Beer-Szebe^d. **11** I tamten nie mógł już odpowiedzieć Abnerowi ani słowem, bo się go bał.^e

12 Abner zaś od razu wyprawił posłańców do Dawida, mówiąc: „Do kogo należy ta ziemia?”, i dodał: „Zawrzyj ze mną przymierze, a oto moja ręka będzie z tobą, by zwrócić ku tobie całego Izraela”.^f **13** Na to on rzekł: „Dobrze! Zawrę z tobą przymierze. Tylko jednej rzeczy wymagam od ciebie, mianowicie: „Nie możesz ujrzeć mego oblicza,^g jeśli najpierw nie przyprawisz Michal,^h córki Saula, gdy przyjdiesz zobaczyć moje oblicze”. **14** Ponadto Dawid wyprawił posłańców do Isz-Boszeta,ⁱ syna Saula, mówiąc: „Wydadaj moją żonę Michal, z którą się zaręczyłem za sto napletków^j filistyńskich”. **15** Posłał więc Isz-Boszet i zabrał ją od jej męża Paltiel,^k syna Laiza. **16** Lecz jej mąż przez cały czas szedł z nią i płakał, idąc za nią aż do Bachurim.^l Potem Abner powiedział mu: „Idź, wracaj!” Wtedy on wrócił.

g Rdz 43:3; Rdz 44:26; **h** 1Sm 18:20; 1Sm 18:27; 1Sm 19:11; 1Sm 25:44; 1Kn 15:29; **i** 2Sm 2:10; **j** 1Sm 18:25; 1Sm 18:27; **k** 1Sm 25:44; 12Sm 16:5; 2Sm 17:18; 1Kl 2:8.

17 Tymczasem Abner porozumiał się ze starszymi Izraela i rzekł: „Zarówno wczoraj, jak i przedtem^a zabiegaliście o to, by Dawid był królem nad wami.

18 Teraz więc działajcie, bo Jehowa rzekł do Dawida: „Ręką Dawida,^b mego sługi, wybawię mój lud, Izraela, z ręki Filistynów i z ręki wszystkich jego nieprzyjaciół”. **19** Potem Abner mówił też do uszu Beniamina,^c po czym Abner zaczął także mówić do uszu Dawida w Hebronie wszystko to, co było dobre w oczach Izraela i w oczach całego domu Beniamina.

20 Gdy Abner przybył do Dawida do Hebronu, a z nim dwudziestu mężów, Dawid urządził ucztę^d dla Abnera oraz dla mężów, którzy z nim byli. **21** Potem Abner rzekł do Dawida: „Pozwól mi wstać i pójść, i zebrać całego Izraela przy moim panu, królu, żeby zawarli z tobą przymierze, a zostaniesz królem nad wszystkim, czego twoja dusza usilnie pragnie”.^e Toteż Dawid odprawił Abnera i on poszedł w pokój.^f

22 A oto słudzy Dawida i Joab wracali z wypadu i nieśli ze sobą obfity łup.^g Abnera zaś nie było u Dawida w Hebronie, został bowiem przez niego odprawiony i siedł w pokoju. **23** I Joab^h oraz całe wojsko, które z nim było, weszli, a wtedy doniesiono Joabowi: „Abner,ⁱ syn Nera,^j przyszedł do króla, a odprawiony przez niego, idzie w pokój”. **24** Joab wszedł więc do króla i rzekł: „Cóż to uczyniłeś?^k Oto Abner przyszedł do ciebie. Czemuż odprawiłeś go, tak iż mógł odejść? **25** Dobrze znasz Abnera, syna Nera, że przyszedł cię obalamować i poznać twoje wyjście i twoje przy-

ROZDZ. 3

- a 2Sm 5:2
1Kn 11:2
- b 1Sm 13:14
1Sm 15:28
1Sm 16:1
1Sm 16:13
Ps 89:3
Ps 89:20
Ps 132:17
Dz 13:22
- c 1Sm 10:20
1Sm 10:21
1Kn 12:29
- d Rdz 26:30
- e Pwt 14:26
1Kl 11:37
Ps 20:4
- f Rz 12:18
- g 1Sm 30:22
1Sm 30:24
- h 2Sm 8:16
- i 1Sm 14:50
1Sm 20:25
2Sm 2:8
2Sm 2:22
- j 1Sm 14:51
- k 2Sm 19:6

szpalta 2

- a Lb 27:17
Pwt 28:6
1Sm 29:6
Ps 121:8
Iz 37:28
- b Rdz 42:12
Rdz 42:16
- c Prz 26:24
- d 2Sm 2:1
2Sm 3:20
- e Ps 55:21
Prz 26:23
Prz 26:25
- f Pwt 27:24
1Kl 2:5
- g 2Sm 2:22
2Sm 2:23
- h Rdz 4:10
Rdz 9:6
Wj 21:12
Lb 35:21
Lb 35:33
Pwt 21:9
- i Pwt 32:43
Sdz 9:57
2Sm 1:16
1Kl 2:37
Ps 7:16
Ps 55:23
Ps 94:23
Prz 5:22
Prz 28:17
- j Wj 34:7
- k Kpl 15:2
Lb 5:2
- l Kpl 13:44
2Kl 5:27
- m Kpl 21:18
- n Pwt 27:24
Ps 109:10
- o 2Sm 2:24
- p 2Sm 2:8
2Sm 2:14
2Sm 3:27

ście,^a i poznać wszystko, co czynisz”.^b

26 Wówczas Joab wyszedł od Dawida i wyprawił za Abnerem posłańców, i ci zawrócili go^c od cysterny Sira; a Dawid o tym nie wiedział. **27** Gdy Abner wrócił do Hebronu,^d Joab odprowadził go na bok do bramy, by z nim w spokoju porozmawiać.^e Tam jednak zadał mu cios w brzuch,^f tak iż on umarł za krew Asahela,^g jego brata. **28** Gdy potem Dawid o tym usłyszał, od razu rzekł: „Ja i moje królestwo jesteśmy w oczach Jehowy niewinni po czas niezmierzony, jeśli chodzi o winę krwi^h za Abnera, syna Nera. **29** Niech ona spadnie na głowęⁱ Joaba i na cały dom jego ojca, i niech nie braknie w domu Joaba^j mężczyzny mającego wyciek^k ani trędowatego,^l ani trzymającego kręcące się wrzeczono,^m ani padającego od miecza, ani takiego, któremu nie dostaje chleba!”ⁿ **30** A Joab i Abisaj,^o jego brat, zabili Abnera^p za to, że uśmiercił Asahela, ich brata, w bitwie pod Gibeonem.^q

31 Potem Dawid rzekł do Joaba i wszystkich ludzi, którzy z nim byli: „Rozedrzyjcie swe szaty^r i przywdziejcie wór,^s i oplakujcie Abnera”. Sam król Dawid szedł za marami. **32** I pogrzebali Abnera w Hebronie; a król podniósł głos i płakał przy grobowcu Abnera, cały też lud wybuchnął płaczem.^t **33** I król zawodził nad Abnerem, i rzekł:

„Czyż Abner musiał umrzeć śmiercią nierozumnego?”^u

q Kpl 19:18; 2Sm 2:23; Rz 12:19; r Joz 7:6; 2Sm 1:11; s Rdz 37:34; 2Kl 19:1; t 1Sm 30:4; 2Sm 1:12; u 2Sm 13:13.

34 Twoje ręce nie były związane,^a

a twoje stopy nie były zakute w miedziane okowy.^b

Padłeś jak ktoś padający przed synami nieprawości^c.

I cały lud znowu nad nim płakał.^d

35 Później, jeszcze tego dnia, cały lud przyszedł, by dać Dawidowi chleb^e pocieszenia, ale Dawid przysiągł, mówiąc: „Niech Bóg mi to uczyni^f i tamto doda do tego, jeśli przed zachodem słońca^g skosztuję chleba lub czegokolwiek innego!”

36 I cały lud to zauważył, a w ich oczach było to dobre. Jak wszystko, co czynił król, było to dobre w oczach całego ludu.^h

37 I cały lud oraz cały Izrael poznał owego dnia, że nie wyszło to od króla, aby uśmiercić Abnera, syna Nera.ⁱ

38 A król odezwał się do swych sług: „Czyż nie wiecie, że poległ dziś w Izraelu książę i wielki człowiek?”

39 I ja jestem dzisiaj słaby, chociaż namaszczone^k na króla, a ci mężowie, synowie Cerui,^l są dla mnie zbyt surowi.^m Oby Jehowa odpłacił czyniącemu to, co niegodziwe, stosownie do jego niegodziwościⁿ.

4 Gdy syn^o Saula usłyszał, że Abner umarł w Hebronie,^p jego ręce osłabły^q i wszyscy Izraelici się zatrwożyli.

2 A było dwóch mężów, dowódców oddziałów grabieżczych,^r którzy należeli do syna Saula, jeden imieniem Baana, a drugi imieniem Rechab – synowie Rimmona Beerotczyka, z synów Beniamina; bo Beerot^s również uznawano za część Beniamina.

3 A Beerotczycy uciekli do Gittaim^t i stali się tam osiadłymi przybyszami aż po dziś dzień.

ROZDZ. 3

- a Ps 107:10
- b Sdz 16:21
- c 1 Kł 2:32
- d Kzn 7:2
- e Jer 16:7
- f Eze 24:17
- f Rut 1:17
- g Sdz 20:26
- h 2Sm 1:12
- i 2Sm 2:10
- j 2Sm 3:28
- k 1 Kł 2:5
- l 1Sm 14:50
- m 2Sm 2:8
- n 2Sm 3:12
- o 2Sm 2:4
- p 1 Kł 2:16
- q 2Sm 19:13
- r 2Sm 20:10
- s 2Sm 20:23
- t 2Sm 3:29
- u 1 Kł 2:6
- v 1 Kł 2:34
- w Ps 28:4
- x Ps 62:12
- y Gal 6:7

ROZDZ. 4

- o 2Sm 2:8
- p 2Sm 3:7
- q 2Sm 3:27
- r 2Sm 17:2
- s Ezd 4:4
- t Iz 13:7
- u 2 Kł 5:2
- v 2 Kł 6:23
- w Joz 9:17
- x Joz 18:25
- y t Neh 11:33

szpalta 2

- a 1Sm 20:16
- b 2Sm 9:3
- c 1Sm 29:1
- d 1Sm 29:11
- e 2Sm 9:13
- f 1Kn 8:34
- g 1Kn 9:40
- h 2Sm 2:8
- i 2Sm 3:7
- j 2Sm 2:23
- k 2Sm 3:27
- l 2Sm 10:10
- m 2Sm 4:2
- n 2Kn 24:25
- o 2Kn 33:24
- p 1Sm 17:54
- q 1Sm 31:9
- r 2Kł 10:6
- s Mk 6:28
- t 2Sm 2:10
- u 1Sm 18:11
- v 1Sm 18:29
- w 1Sm 19:2
- x 1Sm 20:1
- y 1Sm 20:33
- z 1Sm 23:15
- aa Pwt 32:35
- ab 2Sm 22:48
- ac Rz 12:19
- ad 1Sm 20:3
- ae 1Sm 24:12
- af 1Sm 26:25
- ag 2Sm 12:7
- ah p Ps 71:23

4 Jonatan,^a syn Saula, miał syna utykającego na nogi.^b Kiedy miał pięć lat, nadeszła z Jizreel wiadomość o Saulu i Jonatanie;^c a jego piastunka wzięła go i uciekła, lecz gdy w popłochu rzuciła się do ucieczki, upadł on i okulał. Na imię mu było Mefiboszet.^d

5 I synowie Rimmona Beerotczyka, Rechab i Baana, wyruszyli, i przyszli do domu Isz-Boszeta^e w upalnej porze dnia, gdy ten zażywał popołudniowego odpoczynku.

6 I oto weszli aż do środka domu jako ci, którzy sprowadzają pszenicę, i zadali mu cios w brzuch;^f a Rechab i Baany,^g jego brata, nikt nie zauważył. **7** Gdy weszli do domu, on leżał na łożu w swojej wewnętrznej sypialni; wtedy zadali mu taki cios, że go uśmiercili,^h po czym odcięli mu głowęⁱ i zabrali jego głowę, i szli drogą do Araby przez całą noc.

8 W końcu przynieśli Dawidowi do Hebronu głowę Isz-Boszeta^j i powiedzieli królowi: „Oto głowa Isz-Boszeta, syna Saula, twego nieprzyjaciela,^k który nastawał na twoją duszę;^l lecz Jehowa daje dzisiaj memu panu, królowi, odwet^m na Saulu i jego potomstwie”.

9 Jednakże Dawid odpowiedział Rechabowi i Baanie, jego bratu, synom Rimmona Beerotczyka, i rzekł do nich: „Jako żyje Jehowa,ⁿ który wykupił^o mą duszę^p z wszelkiej udręki^q —

10 skoro tego, kto mi doniósł,^r mówiąc: „Oto Saul umarł”, i we własnych oczach był zwiastunem dobrej nowiny, ja jednak chwyciłem i zabiłem^s w Ciklag, gdy miałem mu dać zapłatę należną posłańcowi, **11** to o ileż

bardziej, gdy ludzie niegodziwi^a zabili męża prawego w jego domu na jego łóżku. I czyż teraz nie mam zażądać jego krwi z waszych rąk,^b i czyż nie mam usunąć was z ziemi?"^c **12** Wtedy Dawid wydał nakaz młodzieńcom i oni ich zabili,^d i poodcinali im ręce i nogi, i powiesili^e ich przy sadzawce w Hebronie; a wzięwszy głowę Isz-Boszeta, pogrzebali ją w grobowcu Abnera w Hebronie.^f

5 Po jakimś czasie wszystkie plemiona Izraela przyszły do Dawida^g do Hebronu^h i powiedziały: „Oto jesteśmy twoją kością i twoim ciałem.”ⁱ **2** Zarówno wczoraj, jak i przedtem,^j gdy Saul jeszcze był królem nad nami, ty wyprowadzałeś Izraela i ty go przyprowadzałeś.^k A Jehowa przemówił do ciebie: „Ty będziesz paś^l mój lud, Izraela, i ty zostaniesz wodzem^m nad Izraelem”. **3** Zatem wszyscy starsiⁿ izraelscy przyszli do króla do Hebronu, a król Dawid zawarł z nimi w Hebronie przymierze^o przed obliczem Jehowy; potem namaścili^p Dawida na króla nad Izraelem.^q

4 Dawid został królem, gdy miał trzydzieści lat. Królował przez czterdzieści lat.^r **5** W Hebronie królował nad Judą przez siedem lat i sześć miesięcy,^s a w Jerozolimie^t królował przez trzydzieści trzy lata nad całym Izraelem i Judą. **6** I król oraz jego ludzie wyruszyli do Jerozolimy przeciw Jebusytom^u mieszkającym w tej ziemi, a oni poczęli mówić do Dawida: „Nie wejdziesz tu, ale odeprą cię ślepi i kulawi”,^v myśleli bowiem: „Dawid tu nie wejdzie”. **7** Mimo to Dawid przystąpił do zdobywania twierdzy Syjon,^w czyli Miasta Dawidowego.^x

ROZDZ. 4

- a 2Sm 4:5
1Kl 8:32
- b Rdz 9:6
Wj 21:12
Lb 35:16
Lb 35:30
- c Wj 9:15
Ps 109:15
- d 2Sm 1:15
Ps 55:23
- e Pwt 21:22
- f 2Sm 3:32

ROZDZ. 5

- g 1Kl 11:1
1Kl 12:23
- h 2Sm 2:1
2Sm 2:11
- i Rdz 29:14
Pwt 17:15
Sdz 9:2
2Sm 19:12
- j 2Sm 3:17
- k Lb 27:17
1Sm 18:13
1Sm 25:28
- l 1Sm 16:1
2Sm 7:7
Ps 78:71
- m Rdz 49:10
1Sm 25:30
2Sm 6:21
2Sm 7:8
1Kl 28:4
- n Wj 3:16
1Kl 11:3
- o 2Kl 11:17
- p 1Sm 16:13
2Sm 2:4
- q Dz 13:22
- r 1Kl 29:27
- s 2Sm 2:11
- t Rdz 14:18
- u Wj 23:23
Joz 15:63
Sdz 1:8
Sdz 1:21
- v Ps 5:5
- w 1Kl 11:5
- x 2Sm 12:28
1Kl 2:10
Neh 12:37

szpalta 2

- a 1Kl 11:6
- b 2Kl 20:20
2Kl 32:30
- c 1Kl 9:15
1Kl 9:24
1Kl 11:27
1Kl 11:8
2Kl 32:5
- d 1Sm 16:13
2Sm 3:1
Hi 17:9
- e 1Sm 17:45
- f Ps 46:7
Rz 8:31
- g 1Kl 5:1
1Kl 5:8
1Kl 14:1
- h 1Kl 20:9

8 Rzekł więc Dawid w owym dniu: „Kto walczy z Jebusytami,^a niech dojdzie przez tunel wodny^b zarówno do kulawych, jak i ślepych, których nienawidzi dusza Dawida!” Dlatego mówi się: „Ślepy ani kulawy nie wejdzie do domu”. **9** A Dawid zamieszkał w twierdzy i nazwano ją Miastem Dawidowym; i Dawid zaczął budować dookoła od Nasypu^c ku środkowi. **10** I Dawid stawał się coraz większy,^d a Jehowa, Bóg Zastępów,^e był z nim.^f

11 A Chiram,^g król Tyru, wysłał do Dawida posłańców,^h jak również drzewa cedroweⁱ oraz obrabiających drewno i obrabiających kamień na mury, i zaczęli budować dom dla Dawida.^j

12 I Dawid poznał, że Jehowa umocnił go jako króla nad Izraelem^k i że wywyższył^l jego królestwo ze względu na swój lud, Izraela.^m

13 I Dawid, przybywszy z Hebronu, brał sobie dalsze nałożniceⁿ i żony^o z Jerozolimy; i rodzili się Dawidowi kolejni synowie oraz córki. **14** A oto imiona tych, którzy mu się urodzili w Jerozolimie: Szammua^p i Szobab,^q i Natan,^r i Salomon,^s **15** i Jibchar, i Eliszua,^t i Nefeg,^u i Jafia,^v **16** i Elizama,^w i Eliada, i Elifelet.^x

17 A Filistyni usłyszeli, że Dawida namaszczonego na króla nad Izraelem.^y Wówczas wszyscy Filistyni wyruszyli, by szukać Dawida. Kiedy Dawid o tym usłyszał, udał się na miejsce trudno dostępne.^z **18** Filistyni zaś przyszli i krążyli po

i 2Kl 2:3; j 2Sm 7:2; k 2Sm 7:16; 1Kl 14:2; Ps 41:11; Ps 89:21; l Ps 89:27; m 1Kl 10:9; 2Kl 2:11; n Rdz 25:6; 2Sm 15:16; 1Kl 3:9; o 1Kl 14:3; p 1Kl 14:4; q 1Kl 3:5; r Za 12:12; Lk 3:31; s 2Sm 12:24; t 1Kl 14:5; u 1Kl 14:6; v 1Kl 3:7; w 1Kl 14:7; x 1Kl 3:8; y 2Sm 5:3; 1Kl 14:8; Ps 2:2; z 1Sm 22:1; 1Sm 22:5; 1Sm 24:22; 2Sm 23:14.

nizinie Refaim.^a **19** A Dawid zapytał^b Jehowę, mówiąc: „Czy mam wyruszyć przeciwko Filistynom? Czy wydasz ich w moją rękę?” Na to Jehowa rzekł do Dawida: „Wyrusz, bo z całą pewnością wydam Filistynów w twoją rękę”.^c **20** Dawid przybył więc do Baal-Peracim^d i tam Dawid ich pobił. Wtedy rzekł: „Jehowa przełamał moich nieprzyjaciół^e przede mną – tak jak wody robią wyrwę”. Dlatego nadał temu miejscu nazwę Baal-Peracim.^f **21** Toteż zostawili tam swoje bożki,^g a Dawid i jego ludzie je zabrali.^h

22 Później Filistyni jeszcze raz wyruszyliⁱ i krążyli po nizinie Refaim.^j **23** Wtedy Dawid zapytał^k Jehowę, lecz on rzekł: „Nie wyruszaj. Zайдź ich od tyłu i rusz na nich naprzeciw krzewów baka.”^l **24** A gdy usłyszysz odgłos marszu wśród wierzchołków krzewów baka, działaj zdecydowanie,^m gdyż wtedy Jehowa wyjdzie przed tobą, by pobić obóz Filistynów”.ⁿ **25** I Dawid uczynił tak, jak mu nakazał Jehowa,^o i pobił^p Filistynów od Geby^q aż po Gezer.^r

6 I Dawid ponownie zebrał wszystkich doborowych mężczyzn w Izraelu,^s trzydzieści tysięcy. **2** Potem Dawid i cały lud, który z nim był, wstali i udali się do Baale-Judy,^t by sprowadzić stamtąd Arkę^u prawdziwego Boga, nad którą jest wzywane imię, imię^v Jehowy Zastępów,^w siedzącego na cherubach.^x **3** Kazali jednak wieść Arkę prawdziwego Boga na nowym wozie,^y żeby ją wywieźć z domu Abinadaba,^z znajdującego się na wzgórzu; a Uzza i Achio,^a synowie Abinadaba, prowadzili ten nowy wóz.

ROZDZ. 5

- a Joz 15:8
1Kn 11:15
1Kn 14:9
Iz 17:5
- b Lb 27:21
1Sm 23:2
2Sm 2:1
1Kn 14:10
Prz 3:6
- c Sdz 20:28
1Sm 30:8
- d 1Kn 14:11
- e 2Sm 22:41
Ps 29:2
- f 1Kn 14:11
Iz 28:21
- g 1Sm 31:9
Ps 115:7
Iz 2:20
Hab 2:18
1Ko 8:4
- h Pwt 7:5
Pwt 7:25
1Kn 14:12
- i 1Kn 14:13
- j Joz 15:8
2Sm 5:18
1Kn 11:15
- k 1Sm 30:8
2Sm 5:19
Prz 3:5
- l 1Kn 14:14
Ps 84:6
- m Sdz 7:15
Jer 48:10
- n 1Kn 14:15
- o 1Kn 14:16
Ps 119:4
- p Kpl 26:7
- q Joz 18:24
r Joz 16:10

ROZDZ. 6

- s 2Sm 5:1
1Kl 8:1
1Kn 13:1
- t 1Sm 7:2
- u 1Kn 13:6
- v Wj 6:3
Kpl 24:11
Iz 42:8
- w Pwt 20:4
1Sm 1:3
1Sm 15:2
1Kl 18:15
1Kn 17:24
- x Wj 25:22
1Sm 4:4
Ps 80:1
- y Wj 25:14
Lb 7:9
Joz 3:14
- z 1Sm 7:1
- a 1Kn 13:7

szpalta 2

- a 1Sm 16:16
- b 1Sm 10:5
Ps 150:3
- c Wj 15:20
Ps 150:4
- d 1Kn 13:8
Ps 150:5
- e 1Kn 13:9

4 Jechali więc z nią z domu Abinadaba, który się znajdował na wzgórzu – z Arką prawdziwego Boga; Achio zaś szedł przed Arką. **5** A Dawid i cały dom Izraela świętowali przed Jehową, mając wszelkiego rodzaju instrumenty z drewna jałowcowego oraz harfy^a i instrumenty strunowe,^b i tamburyny,^c i sistra, i czyniele.^d **6** I doszli aż do klepiska Nachona, a wtedy Uzza^e wyciągnął rękę ku Arce prawdziwego Boga i chwycił ją,^f bo było nieomal spowodowało wywrócenie. **7** Wówczas Jehowa zapłonął gniewem^g na Uzze i prawdziwy Bóg zabił go^h tam za ten postępek świadczący o braku szacunku, tak iż umarł tam przy Arce prawdziwego Boga.ⁱ **8** A Dawid rozgniewał się z tego powodu, że Jehowa gwałtownie targnął się na Uzze, i miejsce to zwie się Perec-Uzza, aż po dziś dzień.^j **9** I w owym dniu Dawid złąkł się Jehowy,^k i powiedział: „Jak Arka Jehowy przybędzie do mnie?”^l **10** I Dawid nie chciał przenosić Arki Jehowy do siebie do Miasta Dawidowego.^m Kazał więc Dawid odwieźć ją do domu Obed-Edomaⁿ Gittyty.^o

11 I Arka Jehowy przebywała w domu Obed-Edoma Gittyty przez trzy miesiące; a Jehowa błogosławił^p Obed-Edomowi i wszystkim jego domownikom.^q **12** W końcu doniesiono królowi Dawidowi: „Jehowa błogosławi domowi Obed-Edoma i wszystkiemu, co do niego należy, ze względu na Arkę prawdziwego Boga”. Wówczas Dawid poszedł

f Lb 4:15; Lb 4:19; Lb 4:20; 1Kn 15:2; Prz 11:2; Prz 21:24; g Lb 12:9; 2Kl 24:20; h Kpl 10:2; 1Sm 6:19; i 1Kn 13:10; j 1Kn 13:11; k 1Sm 6:20; Ps 119:120; l 1Kn 13:12; m 2Sm 5:7; n 1Kn 13:14; 1Kn 15:25; o 1Kn 13:13; p Rdz 30:27; Rdz 39:5; Prz 10:22; Mal 3:10; q 1Kn 13:14.

i z radością sprowadził Arkę prawdziwego Boga z domu Obed-Edoma do Miasta Dawidowego.^a

13 A gdy niosący^b Arkę Jehowy uszli sześć kroków, on od razu złożył w ofierze byka i tuczne zwierzę.^c

14 I Dawid ze wszystkich sił płaś przed Jehową, a przez cały czas Dawid był przepasany lnianym efodem.^d **15** I Dawid oraz cały dom Izraela prowadzili Arkę^e Jehowy – z radosnym wołaniem^f i przy dźwięku rogu.^g

16 A gdy Arka Jehowy dotarła do Miasta Dawidowego, Michal,^h córka Saula, spojrzała w dół przez okno i zobaczyła, jak król Dawid skacze i płaś przed Jehową; i wzgardziłaⁱ nim w swoim sercu.^j **17** Wnieśli więc Arkę Jehowy i postawili ją na jej miejscu wewnątrz namiotu, który dla niej rozbił Dawid;^k potem Dawid złożył przed obliczem Jehowy ofiary całopalne^l i ofiary współuczestnictwa.^m

18 Kiedy Dawid zakończył składanie ofiar całopalnych i ofiar współuczestnictwa, pobłogosławiłⁿ lud w imię Jehowy^o Zastępów. **19** Ponadto rozdał^p całemu ludowi, całej rzeszy Izraela – zarówno mężczyźnie, jak i kobiecie – każdemu po okrągłym placku chleba i po placku daktylowym, i po placku rodzynekowym,^q po czym cały lud poszedł, każdy do swego domu.

20 Następnie Dawid powrócił, by pobłogosławić swych domowników,^r a Michal,^s córka Saula, wysłała Dawidowi na spotkanie i powiedziała: „Jakże dzisiaj okrył się chwałą król Izraela,^t gdy obnażył się dzisiaj na oczach niewolnic swoich sług, tak jak się zupełnie obnażał^u któryś z pustogłowych ludzi!”^u

ROZDZ. 6

a 1 Kłn 15:25
Ps 24:7
Ps 68:24

b Lb 4:15
Lb 7:9
Joz 3:3
1 Kłn 15:2
1 Kłn 15:15

c 1 Kłn 15:26
d 1 Sm 2:18
1 Kłn 15:27

e Wj 37:1
Ps 132:8

f 1 Kłn 15:16
1 Kłn 15:28
Ps 47:1

g 2 Kłn 15:14
Ps 150:3

h 1 Sm 14:49
1 Sm 18:20
1 Sm 18:27
2 Sm 3:14

i 1 Kłn 15:29

j Jer 17:9
Mt 15:19

k 1 Kłn 15:1
1 Kłn 16:1
2 Kłn 1:4

l Kpl 1:3
m Kpl 3:1
Kpl 19:5

n 1 Kł 8:55
o 1 Kł 16:2

p 2 Sm 3:36
Heb 13:16

q 1 Kłn 16:3
r 1 Kłn 16:43

s 1 Sm 18:27
t Ps 69:7

u Wj 22:28
1 Kłn 15:29
Ef 5:33

szpalta 2

a 1 Sm 13:14
1 Sm 15:28
1 Sm 16:1
1 Sm 16:12
Dz 13:22

b 2 Sm 6:5
2 Sm 6:14

c Iz 51:7
Mt 5:11

d 1 Sm 2:30
2 Sm 5:13
Ps 127:3

e 1 Sm 14:49
2 Sm 6:16

ROZDZ. 7

f 1 Kłn 17:1
g Kpl 26:6
1 Kł 5:4

h 2 Sm 12:1
1 Kłn 29:29

i 2 Sm 5:11
1 Kłn 14:1

j 2 Sm 6:17
1 Kłn 15:1
1 Kłn 16:1

k 1 Kł 8:17
1 Kłn 17:2
1 Kłn 22:7

l Lb 12:6
1 Kłn 17:3
Heb 1:1

21 Wówczas Dawid rzekł do Michal: „Było to przed obliczem Jehowy, który wybrał raczej mnie niż twego ojca i cały jego dom, by uczynić mnie wódcem^a nad ludem Jehowy, Izraela; b **22** I jeszcze bardziej pomniejszą swoją wartość,^c i poniżę się w swoich oczach; a co się tyczy niewolnic, o których wspominałaś, u nich chcę się otoczywać chwałą”.^d **23** A Michal,^e córka Saula, już do dnia swej śmierci nie miała dziecka.

7 A gdy król mieszkał w swoim domu^f i Jehowa zapewnił mu spokój od wszystkich okolicznych nieprzyjaciół,^g

2 rzekł król do proroka Natana:^h „Patrz, oto ja mieszkam w domu z cedrów,ⁱ podczas gdy Arka prawdziwego Boga mieszka pod płótnami namiotowymi”.^j **3** Natan odrzekł królowi: „Idź, czyni wszystko, co masz w sercu,^k bo Jehowa jest z tobą”.

4 A owej nocy doszło do Natana słowo^l Jehowy, mówiące:

5 „Idź i powiedz mojemu słudze, Dawidowi: „Oto, co rzekł Jehowa: „Czy ty miałbyś zbudować mi dom, abym w nim mieszkał?”^m **6** Bo nie mieszkalem w domu od dnia, gdy wyprowadziłem synów Izraela z Egiptu, aż po dziś dzień,ⁿ lecz stale wędrowałem^o w namiocie^p i w przybytku.^q **7** Czy przez cały ten czas, gdy wędrowałem pośród wszystkich synów Izraela,^r powiedziałem choćby słowo do któregoś z plemion izraelskich,^s którym nakazałem paść mój lud, Izraela, mówiąc: „Dlaczego nie zbudowaliście mi domu z cedrów?””^t

m 1 Kł 5:3; 1 Kł 8:19; 1 Kłn 17:4; 1 Kłn 22:8; n Joz 18:1; 1 Kł 8:16; o Wj 33:14; Pwt 23:14; p Wj 40:18; Wj 40:34; Dz 7:44; q 1 Kłn 17:5; r Kpl 26:12; s 1 Kłn 17:6.

8 A oto, co powiesz mojemu słudze Dawidowi: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Ja wziąłem cię z pastwiska, od chodzenia za trzodą,^a byś został wodzem^b nad moim ludem, Izraelem. **9** I będę z tobą, dokądkolwiek pójdziesz,^c i wytracę przed tobą wszystkich twoich nieprzyjaciół;^d i uczynię ci wielkie imię,^e jak imię wielkich, którzy są na ziemi. **10** I wyznaczę miejsce^f memu ludowi, Izraelowi, i zasadzę^g ich, i będą przebywać tam, gdzie są, i już nigdy nie zazną niepokoju; a synowie nieprawości nie będą ich już uciskać, jak to czynili z początku.^h **11** od dnia, gdy ustanowiłem sędziówⁱ nad moim ludem, Izraelem; i zapewnię ci spokój od wszystkich twoich nieprzyjaciół.^j

„I Jehowa powiedział ci, że Jehowa uczyni dla ciebie dom.^k **12** Gdy się dopełnią twoje dni^l i będziesz musiał spocząć ze swymi praocjami,^m ja wzbudzę po tobie twójgo potomka, który wyjdzie z twego wnętrza; i utwierdzą jego królestwo.ⁿ **13** To on zbuduje dom dla mego imienia,^o ja zaś utwierdzą tron jego królestwa po czas niezmierzony.^p **14** Ja stanę się dla niego ojcem,^q a on stanie się dla mnie synem.^r Gdy popełni zło, będę go karmił różgą^s ludzi i ciosami synów Adama. **15** I nie opuści go moja lojalna życzliwość, jak ją oddaliłem od Saula,^t którego oddaliłem ze względu na ciebie. **16** A twój dom i twoje królestwo okażą się trwałe przed twoim obliczem po czas niezmierzony; twój tron utwierdzony zostanie po czas niezmierzony”.”^u

17 I Natan przemówił do Dawida zgodnie ze wszystkimi tymi słowami i zgodnie z całą tą wizją.^v

ROZD. 7

- a 1Sm 16:11
1Kn 17:7
Ps 78:70
- b 2Sm 5:2
2Sm 6:21
1Kn 28:4
Ps 78:71
- c 1Sm 18:14
2Sm 5:10
- d Pwt 28:7
2Sm 22:1
Ps 18:37
- e 1Sm 2:7
1Kn 14:2
1Kn 14:17
1Kn 17:8
Kzn 7:1
- f Eze 20:6
- g 1Kn 17:9
Ps 80:8
- h Sdz 2:14
Sdz 3:4
Ps 89:22
- i Sdz 2:16
- j Pwt 25:19
- k 2Sm 7:27
1Kl 2:24
1Kn 17:10
1Kn 22:10
Ps 89:4
- l 1Kl 2:1
1Kn 17:11
Dz 2:29
- m Pwt 31:16
1Kl 1:21
Dz 13:36
- n Rdz 49:10
1Kl 8:20
Ps 132:11
Iz 9:7
Iz 11:1
Mt 21:9
Mt 22:42
Łk 1:32
Jn 7:42
Dz 2:30
- o 1Kl 5:5
1Kl 6:12
1Kn 17:12
1Kn 22:10
Za 6:13
Heb 3:6
1Pt 2:5
- p 1Kl 1:37
1Kn 28:7
Ps 89:4
Ps 89:36
Łk 1:33
- q 1Kn 17:13
1Kn 28:6
Heb 1:5
- r Mt 3:17
- s Kpl 26:18
1Kl 8:46
Ps 89:30
Ps 89:32
Jer 52:3
- t 1Sm 15:23
- u 2Sm 7:12
1Kn 17:14
Ps 45:6
Ps 89:36
Dn 2:44
Heb 1:8
Obj 11:15
- v 2Sm 7:4
1Kn 17:15
2Pt 1:21

18 Wówczas król Dawid przyszedł i usiadłszy przed Jehową, rzekł: „Kimże ja jestem,^a Wszechwładny Panie, Jehowo? I czymże jest mój dom, że przywiódłeś mnie aż dotąd? **19** Jakby to było coś małego w twoich oczach, Wszechwładny Panie, Jehowo, ty jeszcze mówisz o domu swego sługi, wybiegając w daleką przyszłość; a jest to prawo dane ludziom,^b Wszechwładny Panie, Jehowo.^c **20** I cóż więcej może Dawid dodać i powiedzieć do ciebie, skoro ty sam dobrze znasz swego sługę,^d Wszechwładny Panie, Jehowo? **21** Przez wzgląd na swe słowo^e i zgodnie ze swoim sercem^f uczyniłeś wszystkie te wielkie rzeczy, by dać je poznać twemu słudze.^g **22** Dlatego jesteś naprawdę wielki,^h Wszechwładny Panie, Jehowo; nie ma bowiem nikogo innego takiego jak tyⁱ i oprócz ciebie nie ma Boga^j pośród wszystkich, o których słyszeliśmy na własne uszy. **23** I jakiż to naród na ziemi jest podobny do twójgo ludu, Izraela,^k który Bóg wykupił sobie jako lud^l i zapewnił sobie imię,^m i dokonał dla nich dzieł wielkich i napawających lękiemⁿ — by ze względu na swój lud, który sobie wykupiłeś^o z Egiptu, wypędzić narody i ich bogów? **24** I ustanowiłeś sobie swój lud, Izraela,^p jako swój lud po czas niezmierzony, ty zaś, Jehowo, stałeś się ich Bogiem.^q

szpalta 2 a Rdz 32:10; 1Sm 2:8; 1Sm 18:18; 1Kn 17:16; Mi 6:8; b 1Kn 17:17; c Rdz 15:2; d 1Sm 16:7; 1Kn 17:18; Ps 17:3; Ps 139:1; Heb 4:13; e Rdz 49:10; Łb 24:17; Pwt 9:5; Joz 23:14; Iz 55:11; Łk 1:55; f 1Kn 17:19; g Ps 25:14; Am 3:7; h Pwt 3:24; 1Kn 16:25; Ps 86:10; Ps 96:4; 1Wj 15:11; 1Sm 2:2; 1Kn 17:20; Ps 83:18; Ps 89:6; Jer 10:6; j Pwt 4:35; Iz 45:5; 1Ko 8:4; k Pwt 4:7; 1Kn 17:21; Ps 147:20; 1Wj 3:8; Wj 19:5; Iz 63:9; m Wj 9:16; n Pwt 10:21; o Pwt 9:26; Neh 1:10; p Pwt 26:18; 1Kn 17:22; q Wj 15:2.

25 „A teraz, Jehowo Boże, po czas niezmierny spełniaj słowo, które wyrzekłeś o swoim słudze i o jego domu, i uczyni tak, jak powiedziałeś.^a **26** Niech też twoje imię będzie wielkie po czas niezmierny,^b by mówiono: „Jehowa Zastępów jest Bogiem nad Izraelem”,^c i niech dom twego sługi, Dawida, zostanie utwierdzony przed twoim obliczem.^d **27** Albowiem ty, Jehowo Zastępów, Boże Izraela, wyjawileś do uszu swego sługi, mówiąc: „Zbuduję dla ciebie dom”.^e Dla tego sługa twój nabrał serca, by modlić się do ciebie, zanosząc tę modlitwę.^f **28** A oto, Wszechwładny Panie, Jehowo, ty jesteś prawdziwym Bogiem; jeśli zaś chodzi o twoje słowa, niech się okazać prawdą,^g ponieważ obiecujesz swemu słudze tę dobroć.^h **29** Podejmij się więc tego i błogosławⁱ domowi swego sługi, by trwał przed tobą po czas niezmierny;^j bo ty, Wszechwładny Panie, Jehowo, obiecałeś i dzięki twojemu błogosławieństwu niech dom twego sługi błogosławiony będzie po czas niezmierny”.^k

8 A później Dawid pobił Filistynów^l i pokonał ich,^m i zabrał Dawid z ręki Filistynów Meg-
teg-Amma.

2 I pobił Moabitów,ⁿ i mierzył ich sznurem, rozkazawszy im położyć się na ziemi, żeby mógł ich odmierzyć – dwa sznury na uśmiercenie, a cały sznur na zachowanie przy życiu;^o i Moabici zostali sługami^p Dawida składającymi daninę.^q

3 I Dawid pobił Hadadezera,^r syna Rechoba, króla Coby,^s gdy ten wyruszył, by przywrócić swą władzę nad rzeką Euf-
rat.^t **4** I zabrał mu Dawid

ROZDZ. 7

- a 1Kn 17:23
Ps 89:28
- b 1Kn 17:24
1Kn 29:11
Ps 72:19
Mt 6:9
Jn 12:28
- c 2Sm 6:18
Iz 9:7
- d Rdz 49:10
Jer 33:22
- e 2Sm 7:11
- f 1Kn 17:25
Ps 10:17
- g Lb 23:19
1Kl 2:4
Ps 89:35
Ps 132:11
Iz 55:11
Jn 17:17
Tyt 1:2
- h 1Kn 17:26
- i 1Kn 17:27
- j Ps 89:36
Ps 132:12
- k 2Sm 22:51
Ps 72:17

ROZDZ. 8

- l Joz 13:2
2Sm 21:15
- m 2Sm 22:18
1Kn 18:1
- n Lb 24:17
Sdz 3:29
1Sm 14:47
Ps 60:8
- o Pwt 23:4
Pwt 23:6
- p 1Kn 18:2
- q 2Kl 3:4
2Kn 26:8
Ps 72:10
- r 1Kn 18:3
- s 1Sm 14:47
2Sm 10:6
1Kl 11:23
Ps 60:0
- t Rdz 15:18
Wj 23:31
Pwt 11:24
1Kl 4:21
Ps 72:8

szpalta 2

- a 1Kn 18:4
- b Joz 11:6
- c Pwt 17:16
Ps 20:7
Ps 33:17
- d 1Kl 11:24
Iz 7:8
- e 1Kn 18:5
- f 1Sm 13:3
- g 1Kn 18:6
- h Pwt 7:24
2Sm 8:14
1Kn 18:13
- i 1Kn 18:7
Łk 11:22
- j 1Kn 18:8
- k 2Kl 14:28
- l 1Kn 18:9
- m Rdz 43:27
Iz 39:1

tysiąc siedmuset jeźdźców oraz dwadzieścia tysięcy mężów pieszych;^a i Dawid poprzecinał ścięgna^b wszystkim koniom do rydwanów,^c lecz pozostawił z nich sto koni.

5 Kiedy Syria damasceńska^d przyszła z pomocą Hadadezerowi, królowi Coby, Dawid pobił wśród Syryjczyków dwadzieścia dwa tysiące mężów.^e **6** Potem Dawid umieścił załogi^f w Syrii damasceńskiej i Syryjczycy zostali sługami Dawida składającymi daninę.^g A Jehowa wyba-
wiał Dawida, dokądkolwiek on szedł.^h **7** Ponadto Dawid zabrał okragłe, złote tarcze,ⁱ które mieli słudzy Hadadezera, i przyniósł je do Jerozolimy. **8** A z Betach i Berotaj, miast Hadadezera, król Dawid zabrał bardzo dużo miedzi.^j

9 I Toi, król Chamatu,^k usłyszał, że Dawid pobił całe wojsko Hadadezera.^l **10** Toi posłał więc Jorama, swego syna, do króla Dawida, by go zapytał o pomyślność^m i pogratulował mu z okazji tego, że walczył z Hadadezerem i go pokonał (Hadadezer bowiem wprawił się w bojach z Toi); a w jego rękę były przedmioty ze srebra i przedmioty ze złota oraz przedmioty z miedzi.ⁿ **11** Te także król Dawid uświęcił dla Jehowy, wraz ze srebrem i złotem, które uświęcił, wzięwszy je od wszystkich podbitych przez siebie narodów^o – **12** od Syrii i od Moabu,^p i od synów Ammona, i od Filistynów,^q i od Amaleka^r oraz z łupu Hadadezera, syna Rechoba, króla Coby.^s **13** I Dawid uczynił sobie imię, gdy

n 1Kn 18:10; o Joz 6:19; 1Kl 7:51; 1Kn 18:11; 1Kn 22:14; 1Kn 26:27; p 2Sm 8:2; q 2Sm 8:1; r 1Sm 30:18; s 2Sm 8:7; 1Kn 18:7.

wrócił po pobiciu Edomitów w Dolinie Soli^a – osiemnastu tysięcy.^b **14** I trzymał załogi w Edomie.^c Po całym Edomie rozmieścił załogi i wszyscy Edomici zostali sługami Dawida;^d a Jehowa wybawiał Dawida, do jakkolwiek on szedł.^e

15 I Dawid dalej panował nad całym Izraelem;^f i Dawid nieustannie wydawał sądownicze rozstrzygnięcia oraz czynił to, co prawe,^g całemu swemu ludowi.^h

16 A Joab,ⁱ syn Cerui, był ustanowiony nad wojskiem, Jehoszafat^j zaś, syn Achilada, był kronikarzem. **17** A Cadok,^k syn Achituba, i Achimelech,^l syn Abiatar, byli kapłanami, Serajasz zaś był sekretarzem. **18** A Benajasz,^m syn Jehojady, był ustanowiony nad Keretytamiⁿ i Peletytami.^o Natomiast synowie Dawida zostali kapłanami.^p

9 I rzekł Dawid: „Czy pozostał jeszcze ktoś z domu Saula, żebym mógł okazać mu lojalną życzliwość^q przez wzgląd na Jonatana?”^r **2** A dom Saula miał sługę imieniem Ciba.^s Wezwano go więc do Dawida i wtedy król powiedział do niego: „Czy ty jesteś Ciba?” Odpowiedział: „Jestem twoim sługą”. **3** I król rzekł jeszcze: „Czy nie ma nikogo więcej z domu Saula, żebym mógł mu okazać lojalną życzliwość Bożą?”^t Wówczas Ciba powiedział do króla: „Jest jeszcze syn Jonatana, utykający na nogi”.^u **4** Wtedy król rzekł do niego: „Gdzie on jest?” Ciba powiedział więc królowi: „Oto jest w domu Machira,^v syna Ammiela, w Lo-Debar”.^w

5 Król Dawid natychmiast posłał i zabrał go z domu Machira, syna Ammiela, z Lo-Debar.

ROZDZ. 8

- a Ps 60:0
- b 1Kn 18:12
- c 2Sm 8:6
- d Rdz 25:23
Rdz 27:29
Rdz 27:37
Lb 24:18
- e 1Kn 18:13
Ps 37:28
Ps 60:12
- f 2Sm 5:3
2Sm 5:5
- g 2Sm 23:3
1Kl 3:6
- h 1Kn 18:14
Prz 29:4
Prz 29:14
- i 2Sm 20:23
1Kn 11:6
- j 2Sm 20:24
1Kl 4:3
1Kn 18:15
- k 2Sm 15:27
1Kn 6:8
1Kn 6:53
1Kn 18:16
1Kn 24:3
- l 1Kn 24:31
- m 2Sm 23:20
1Kl 1:44
1Kl 2:35
1Kn 18:17
- n 2Sm 15:18
- o 2Sm 20:7
- p 2Sm 20:26
1Kl 4:5
1Kn 18:17

ROZDZ. 9

- q Prz 19:22
Mt 6:8
Za 7:9
- r 1Sm 18:3
1Sm 20:15
1Sm 20:42
Prz 17:17
- s 2Sm 16:1
2Sm 19:17
- t 1Sm 20:14
- u 2Sm 4:4
2Sm 9:13
2Sm 19:26
- v 2Sm 17:27
- w Joz 13:26

szpalta 2

- a 1Sm 24:8
1Sm 25:23
- b Hi 6:14
Prz 11:17
- c 2Sm 9:1
- d Rut 4:5
- e 2Sm 19:28
1Kl 2:7
Prz 11:25
Iz 32:8
- f 1Sm 24:14
Lk 14:11
- g 2Sm 9:1
2Sm 16:4
2Sm 19:29
- h 2Sm 9:7
2Sm 19:28
- i 2Sm 19:17

6 Gdy Mefiboszet, syn Jonatana, syna Saula, przyszedł do Dawida, od razu padł na twarz i tak leżał.^a Wtedy Dawid rzekł: „Mefiboszecie!” A ten odpowiedział: „Oto twój sługa”. **7** A Dawid rzekł jeszcze do niego: „Nie lękaj się, bo zaiste okażę ci lojalną życzliwość^b przez wzgląd na Jonatana, twego ojca;^c i zwrócę ci całe pole^d Saula, twego dziadka, i zawsze będziesz jadł chleb przy moim stole”.^e

8 Wówczas on padł na twarz i powiedział: „Czym jest twój sługa, że zwróciłeś swe oblicze na zdechłego psa,^f takiego jak ja?”

9 Potem król wezwał Cibę, sługę Saula, i rzekł do niego: „Wszystko, co należało do Saula i do całego jego domu, daję^g wnukowi twego pana. **10** I masz dla niego uprawiać rolę, ty i twoi synowie, i twoi słudzy, i masz się zajmować zbożem, i służyć to będzie za pokarm dla tych, którzy należą do wnuka twego pana, i będą jeść; lecz Mefiboszet, wnuk twego pana, będzie zawsze jadł chleb przy moim stole”.^h

A Ciba miał piętnastu synów i dwudziestu sług.ⁱ **11** Toteż Ciba powiedział do króla: „Zgodnie ze wszystkim, co mój pan, król, nakazuje swemu słudze, tak uczyni twój sługa; ale Mefiboszet^j jada przy moim stole jak jeden z synów królewskich”. **12** A Mefiboszet miał młodego syna imieniem Micha,^k wszyscy zaś, którzy mieszkali w domu Ciby, byli sługami Mefiboszeta. **13** I Mefiboszet mieszkał w Jerozolimie, bo zawsze jadał przy stole króla;^l a utykał na obie nogi.^m

j 2Sm 9:3; k 1Kn 8:34; l Kn 9:40; l 2Sm 9:7; 2Sm 19:28; m 2Sm 4:4.

10 A potem umarł król synów Ammona^a i w jego miejsce zaczął panować Chanun, jego syn.^b **2** Wówczas Dawid rzekł: „Okażę lojalną życzliwość Chanunowi, synowi Nachasza, tak jak jego ojciec okazywał lojalną życzliwość mnie”.^c Posłał więc Dawid, by przez swych sług^d pocieszyć go po stracie ojca, i słudzy Dawida przybyli do ziemi synów Ammona. **3** Jednakże książęta synów Ammona powiedzieli do Chanuna, swego pana: „Czyż w twoich oczach Dawid okazuje twemu ojcu szacunek, posyłając do ciebie pocieszczenieli? Czyż Dawid nie po to przysłał do ciebie swych sług, by zbadali miasto i je przespiegowali,^e aby mógł je zburzyć?”^f **4** Toteż Chanun wziął sług Dawida i zgolił im połowę brody,^g a obciążwszy im szaty do połowy, do posładków, odprawił ich.^h **5** Później doniesiono o tym Dawidowi, a on od razu wysłał im na spotkanie, gdyż ci mężowie poczuli się bardzo upokorzeni; i rzekł król: „Mieszkajcie w Jerychu,ⁱ aż wam bujnie odrosną brody. Wtedy powrócicie”. **6** Z czasem synowie Ammona zobaczyli, że stali się dla Dawida odrażającą wonią,^j posłali więc synowie Ammona i najęli Syryjczyków z Bet-Rechob^k i Syryjczyków z Coby,^l dwadzieścia tysięcy mężów pieszych, oraz króla Maaki,^m tysiąc mężów, a także Isztobu, dwanaście tysięcy mężów. **7** Gdy Dawid o tym usłyszał, wysłał Joaba oraz całe wojsko i mocarzy.ⁿ **8** A synowie Ammona wyruszyli i zaczęli się ustawiać w szyku bojowym przy wejściu do bramy, także Syryjczycy z Coby i Recho-

ROZDZ. 10

- a** Rdz 19:38
Sdz 10:7
Sdz 11:12
Sdz 11:33
1Sm 11:1
b 1Kn 19:1
c 1Kn 19:2
d 2Sm 2:5
e Rdz 42:9
Lb 13:2
Joz 2:1
f 1Kn 19:3
g Kpl 19:27
h 1Kn 19:4
i Joz 6:24
Joz 18:21
1Kn 19:5
j Rdz 34:30
Wj 5:21
1Sm 13:4
1Sm 27:12
k Lb 13:21
l 2Sm 8:5
1Kn 19:6
m Joz 13:13
1Kn 19:7
n 2Sm 23:8
1Kn 19:8

szpalta 2

- a** Lb 13:21
b 1Kn 19:9
c 1Kn 19:10
d 1Sm 26:6
2Sm 2:18
2Sm 23:18
1Kn 2:16
e Rdz 19:38
Lb 21:24
1Kn 19:11
f 1Kn 19:12
Prz 20:18
g Pwt 31:6
2Kn 32:7
h 1Kn 19:13
i 1Sm 3:18
1Sm 14:6
2Sm 15:26
Ps 37:5
Ps 44:5
Prz 29:25
j 1Kn 19:14
k 1Kn 19:15
l 2Sm 5:5
m 2Sm 8:3
n Rdz 15:18
Wj 23:31
Pwt 11:24
2Sm 8:5
1Kl 4:21
Ps 72:8
o 1Kn 19:16

bu^a oraz Isztobu i Maaki osobno na otwartym polu.^b

9 Kiedy Joab zobaczył, że przeciwko niemu dochodzi do wypadów bojowych z przodu i z tyłu, niezwłocznie wybrał niektórych spośród wszystkich doborowych^c mężczyzn w Izraelu i ustawił ich w szyku do starcia z Syryjczykami. **10** A resztę ludu oddał w rękę Abisza-ja,^d swego brata, żeby ustawił ich w szyku do starcia z synami Ammona.^e **11** I rzekł: „Jeżeli Syryjczycy okażą się za silni dla mnie, ty będziesz mi wybawieniem; lecz jeśli synowie Ammona okażą się za silni dla ciebie, to ja przyjdę, by cię wybawić.”^f **12** Bądź silny, żebyśmy okazali się odważni^g na rzecz naszego ludu i na rzecz miast naszego Boga;^h a Jehowa uczyni, co dobre w jego oczach”.ⁱ

13 Wówczas Joab oraz lud, który był z nim, ruszył do bitwy z Syryjczykami i ci rzucili się przed nim do ucieczki.^j **14** A synowie Ammona zobaczyli, że Syryjczycy uciekli, i sami rzucili się do ucieczki przed Abiszajem, i weszli do miasta.^k Potem Joab powrócił od synów Ammona i przybył do Jerozolimy.^l

15 Kiedy Syryjczycy zobaczyli, że zostali pokonani przez Izraela, zaczęli się zbierać razem. **16** Posłał więc Hadadezer^m i sprowadził Syryjczyków, którzy byli w regionie Rzeki;ⁿ i przybyli do Chelam na czele z Szobachem,^o dowódcą wojska Hadadezera.

17 Dawid, gdy go o tym powiadomiono, natychmiast zebrał całego Izraela i przeprowił się przez Jordan, i przybył do Chelam. A Syryjczycy ustawili się w szyku do starcia z Dawidem

i zaczęli z nim walczyć.^a **18** I Syryjczycy rzucili się do ucieczki^b przed Izraelem; a Dawid zabił spośród Syryjczyków siedmiuset powożących rydwanami^c oraz czterdzieści tysięcy jeźdźców, a Szobachowi, dowódcy wojska, zadał cios, tak iż on tam umarł.^d **19** Gdy wszyscy królowie,^e słudzy Hadadezera, ujrzeni, że zostali pokonani przez Izraela,^f niezwłocznie zawarli pokój z Izraelem i zaczęli im służyć;^g a Syryjczycy bali się podejmowania dalszych prób wybawienia synów Ammona.^h

11 A na początku roku,ⁱ w czasie gdy królowie dokonują wypadów,^j Dawid posłał Joaba i z nim swoich sług oraz całego Izraela, żeby wytracili synów Ammona^k i oblegli Rabbę,^l natomiast Dawid przebywał w Jerozolimie.

2 A w porze wieczornej Dawid wstał ze swego łóżka i przechadzał się po płaskim dachu^m domu królewskiego; i z dachu ujrzałⁿ kąpiącą się kobietę, a ta kobieta odznaczała się bardzo pięknym wyglądem.^o **3** Wtedy Dawid posłał i zapytał o tę kobietę,^p a ktoś powiedział: „Czyż to nie Batszeba,^q córka Eliama,^r żona Uriasza^s Hetyty?”^t **4** Potem Dawid wysłał posłańców, żeby ją zabrać.^u Przyszła więc do niego^v i on się z nią położył,^w chociaż właśnie uświęcała się z powodu swej nieczystości.^x Później wróciła do swego domu.

5 I ta kobieta stała się brzemienna. Toteż posłała i powiadomiła Dawida, i rzekła: „Jestem brzemienna”. **6** Wówczas Dawid posłał do Joaba, mówiąc: „Przyslij do mnie Uriasza Hetytę”. Joab posłał więc Uriasza do Dawida. **7** Gdy Uriasz

ROZDZ. 10

- a 1Kn 19:17
- b 2Sm 8:4
- c Pwt 20:1
- d Ps 18:38
- e 1Kn 19:18
- f 2Sm 10:6
- g Ps 18:37
- h Rdz 15:18
- i Pwt 20:11
- j Joz 1:4
- k 1Kn 19:19

ROZDZ. 11

- i 1Kl 20:22
- j 2Kn 36:10
- k 1Sm 8:20
- l Kzn 3:8
- m 1Kn 20:1
- n 2Sm 12:26
- o 1Sm 9:26
- p Dz 10:9
- q Hl 31:1
- r Prz 5:20
- s Mt 5:28
- t o Prz 6:25
- u 1Ko 10:12
- v Jak 1:14
- w 2Sm 12:24
- x 1Kl 1:11
- y 1Kn 3:5
- z 2Sm 23:39
- aa 1Kl 15:5
- ab 1Kn 11:41
- ac Rdz 10:15
- ad Rdz 15:20
- ae Pwt 20:17
- af Wj 20:17
- ag Kpl 19:11
- ah 1Ko 7:1
- ai v Kzn 8:4
- aj w Wj 20:14
- ak Kpl 18:20
- al Kpl 20:10
- am Pwt 22:22
- an Prz 6:32
- ao Heb 13:4
- ap Jak 1:15
- aq x Kpl 12:2
- ar Kpl 15:19
- as Kpl 15:29
- at Kpl 18:19

szpalta 2

- a 1Sm 25:41
- b 2Sm 6:17
- c 2Sm 7:2
- d 2Sm 20:6
- e Kpl 15:16
- f Pwt 23:9
- g 1Sm 21:5
- h 1Sm 17:55
- i 1Sm 20:3
- j 1Sm 25:26
- k 2Sm 14:19
- l Rdz 19:33
- m Prz 20:1
- n Oz 4:11
- o g Ps 19:13
- p h Kzn 8:4
- q i 1Sm 18:17
- r 1Sm 18:25

przybył do niego, Dawid zaczął pytać, jak się wiedzie Joabowi i jak się wiedzie ludowi oraz jak przebiega wojna. **8** W końcu Dawid rzekł do Uriasza: „Zejdź do swego domu i obmyj swe stopy”.^a I Uriasz wyszedł z domu królewskiego, a za nim – honorowy dar króla. **9** Ale Uriasz położył się u wejścia do domu królewskiego razem ze wszystkimi innymi sługami swego pana i nie zszedł do swego domu. **10** Powiadomiono więc Dawida: „Uriasz nie zszedł do swego domu”. Wówczas Dawid rzekł do Uriasza: „Czyż nie przybyłeś z podróży? Dlaczego nie zszedłeś do swego domu?” **11** Uriasz odrzekł Dawidowi: „Arka^b oraz Izrael i Juda mieszkają w szałasach, a mój pan, Joab, i słudzy mego pana^c obozują w szczerym polu, ja zaś miałbym pójść do swego domu, by jeść i pić i by się położyć ze swą żoną?”^d Jako żyjesz ty i jako żyje twoja dusza,^e nie uczynię tego!”

12 Wtedy Dawid rzekł do Uriasza: „Pozostań tu również dzisiaj, a jutro cię odeślę”. Uriasz zatem pozostał w Jerozolimie tego dnia i następnego dnia. **13** I wezwał go Dawid, by przed jego obliczem jadł i pił. W ten sposób go upił.^f On jednak wyszedł wieczorem, by się położyć na swym posłaniu wraz ze sługami swego pana, lecz nie zszedł do swego domu. **14** A rano Dawid napisał list^g do Joaba i wysłał go przez rękę Uriasza. **15** I tak napisał w tym liście:^h „Postawcie Uriasza na przedzie, gdzie się toczą najcięższe walki,ⁱ i wycofajcie się zza niego, i niech zostanie ugodzony i umrze”.^j

j 2Sm 12:9; Ps 51:14; Prz 3:29; Prz 17:13; Za 8:17; Mk 7:21.

16 Gdy więc Joab pilnował miasta, postawił Uriasza w mieście, o którym wiedział, że są tam dzielni mężowie.^a **17** Kiedy mieszkańcy miasta wyszli i zaczęli walczyć z Joabem, wtedy padli niektórzy z ludu, słudzy Dawida, i także Uriasz Hetyta poniósł śmierć.^b **18** Wówczas Joab posłał, by powiadomić Dawida o wszystkim, co zaszło na wojnie. **19** I wydał nakaz posłańcowi, mówiąc: „Gdy skończysz opowiadać królowi o wszystkim, co zaszło na wojnie, **20** a król wpadnie w złość i powie ci: „Dlaczego podeszliście tak blisko do miasta, by walczyć? Czyż nie wiedzieliście, że będą strzelać z muru? **21** Kto zabił Abimelecha,^c syna Jerubbeszeta?^d Czyż nie kobieta zrzuciła na niego z muru górny kamień młyński,^e tak iż poniósł śmierć pod Tebecem?^f Czemuż musieliście podchodzić tak blisko pod mur?” – wtedy ty mu powiedz: „Śmierć poniósł także twój sługa Uriasz Hetyta”.”.^g

22 Toteż ów posłaniec poszedł i przybywszy, opowiedział Dawidowi wszystko, z czym Joab go posłał. **23** I posłaniec rzekł jeszcze do Dawida: „Tamci mężowie nas przemogli, tak iż wyszli przeciwko nam w pole; lecz my spychaliśmy ich aż do wejścia do bramy. **24** A strzelcy wciąż strzelali z muru do twoich sług,^h tak iż niektórzy ze sług króla ponieśli śmierć; również twój sługa Uriasz Hetyta poniósł śmierć”.ⁱ **25** Wówczas Dawid rzekł do posłańca: „Oto, co powiesz Joabowi: „Niech ta sprawa nie wydaje się zła w twoich oczach, bo miecz pożera^j jak jednego, tak drugiego. Wzmóż walkę przeciw temu miastu i zburz je”.^k I dodaj mu otuchy”.

ROZDZ. 11

- a Kpl 19:17
- 1Kn 21:3
- b 2Sm 12:9
- c Sdz 9:52
- d Sdz 6:32
- Sdz 7:1
- e Sdz 9:53
- f Sdz 9:50
- g 2Sm 3:34
- 2Sm 11:3
- h 2Kn 26:15
- i 2Sm 11:17
- j 2Sm 2:26
- 1z 1:20
- Jer 2:30
- Jer 46:10
- k 2Sm 12:26

szpalta 2

- a 2Sm 3:31
- b Rdz 20:3
- Jl 1:8
- c 1Sm 31:13
- d 2Sm 5:13
- 2Sm 12:9
- e Rdz 39:9
- Ps 5:6
- Heb 13:4
- f 1Kl 15:5
- 1Kn 21:7
- Ps 11:4
- Jer 32:19
- Heb 4:13

ROZDZ. 12

- g 1Kl 1:8
- 1Kn 17:1
- 1Kn 29:29
- h Ps 51:0
- i 2Sm 5:13
- 2Sm 15:16
- j 2Sm 11:3
- Prz 5:15
- k 2Sm 11:4
- 1Lk 6:41
- m Pwt 6:13
- n 1Sm 26:16
- o Wj 22:1
- p Wj 21:34
- q 2Sm 21:7
- r 1Sm 16:13
- 2Sm 7:8
- s 1Sm 18:11
- 1Sm 19:10
- 1Sm 23:14
- Ps 18:0
- t 1Sm 13:14
- 1Sm 15:28

2 SAMUELA 11:16 do 12:8

26 A żona Uriasza usłyszała, że Uriasz, jej mąż, poniósł śmierć, zaczęła więc oplakiwać^a swego właściciela.^b **27** Gdy przeminął okres żałoby,^c Dawid od razu posłał i zabrał ją do swego domu, i została jego żoną.^d Z czasem urodziła mu syna, lecz to, co uczynił Dawid, było złe^e w oczach^f Jehowy.

12 I Jehowa posłał Natana^g do Dawida. Ten więc przyszedł do niego^h i powiedział mu: „W pewnym mieście było dwóch mężów, jeden bogaty, a drugi ubogi. **2** Bogacz miał bardzo dużo owiec i bydła,ⁱ **3** ubogi zaś nie miał nic oprócz jednej małej owieczki, którą kupił.^j I trzymał ją, toteż żyła i rosła przy nim i przy jego synach – wszyscy byli razem. Jadła jego kęs i piła z jego kubka, i leżała u jego piersi, i stała się dla niego jakby córką. **4** Po jakimś czasie przyszedł gość do bogacza, lecz jemu żal było wziąć którąś ze swych owiec i ze swego bydła, by coś przyrządzić podróżnemu, który do niego przyszedł. Zabrał więc owieczkę męża ubogiego i przyrządził ją dla człowieka, który do niego przyszedł”.^k

5 Wówczas Dawid zapalał wielkim gniewem na tego męża^l i rzekł do Natana: „Jako żyje Jehowa,^m mąż, który to czyni, zasługuje na śmierć!ⁿ **6** A za tę owieczkę powinien dać poczwórne^o odszkodowanie,^p ponieważ to uczynił i ponieważ nie okazał współczucia”.^q

7 Wtedy Natan powiedział do Dawida: „Ty jesteś tym mężem! Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Ja cię namaściłem^r na króla nad Izraelem i ja cię wyratowałem^s z ręki Saula. **8** Byłem też gotów dać ci dom twego pana^t

oraz żony twego pana^a na twoją pierś, jak również dać ci dom Izraela i Judy.^b A gdyby to nie wystarczyło, byłem gotów ci dodać takie i inne rzeczy.^c **9** Dlaczego wzgardziłeś słowem Jehowy, czyniąc to, co złe^d w jego oczach? Ugodziłeś mieczem Uriasza Hetytę,^e a żonę jego wzięłeś sobie za żonę,^f jego zaś zabiłeś mieczem synów Ammona. **10** Teraz już miecz^g nie odstąpi od twego domu po czas niezmierny,^h ponieważ mną wzgardziłeś, biorąc żonę Uriasza Hetyty, by została twoją żoną'. **11** Tak rzekł Jehowa: „Oto wzbudzam przeciwko tobie nieszczęście z twego własnego domu; i na twoich oczach wezmę twoje żony, i dam je twemu bliźniemu,ⁱ a on położy się z twoimi żonami na oczach tego słońca.^k **12** Wprawdzie ty działałeś w skrytości,^l lecz ja uczynię to wobec całego Izraela^m i wobec słońca’.”ⁿ

13 Dawid rzekł^o zatem do Natana: „Zgrzeszyłem przeciwko Jehowie”.^p Wtedy Natan powiedział do Dawida: „Toteż Jehowa pozwala twemu grzechowi odejść.^q Nie umrzesz.^r **14** Ponieważ jednak przez tę rzecz bezsprzecznie odniosłeś się do Jehowy ze wzgardą,^s więc syn, który ci się właśnie urodził, niechybnie umrze”.^t

15 Potem Natan poszedł do swego domu.

I Jehowa poraził^u dziecko, którego żona Uriasza urodziła Dawidowi, tak iż zachorowało. **16** A Dawid zaczął szukać prawdziwego Boga ze względu na chłopca i rozpoczął Dawid ścisły post,^v i wszedł, i spędził noc, i leżał na ziemi.^w **17** Toteż starsi z jego domu stanęli nad nim, by go

ROZDZ. 12

- a 2Sm 3:7
1Kl 2:22
- b 2Sm 2:4
2Sm 5:5
- c 2Sm 7:19
Ps 84:11
Jak 1:17
- d Wj 20:13
Wj 20:14
Wj 20:17
- e 2Sm 11:15
- f 2Sm 11:27
Heb 13:4
- g 2Sm 13:32
2Sm 18:33
- h Lb 14:18
Gal 6:7
- i 2Sm 12:19
2Sm 13:14
2Sm 15:14
- j Wj 21:24
Hi 31:10
Hi 34:11
- k 2Sm 16:21
- l 2Sm 11:4
2Sm 11:8
2Sm 11:13
2Sm 11:15
- m 2Sm 16:22
- n Mt 10:26
Łk 12:2
- o Ps 51:0
- p Rdz 39:9
Ps 32:5
Ps 38:3
Ps 51:4
Prz 28:13
- q Wj 34:6
Ps 32:1
Ps 130:4
Mi 7:18
- r Kpl 20:10
Ps 103:10
- s Ps 51:4
- t Wj 34:7
Pwt 23:2
Ps 89:32
Prz 3:11
Heb 12:6
- u 1Sm 25:38
2Sm 24:15
- v 2Sm 12:22
Jon 3:9
- w 2Sm 13:31

szpalta 2

- a 2Sm 3:35
- b Rut 3:3
2Sm 14:2
- c 2Sm 6:17
Ps 5:7
- d Rdz 24:26
1Kn 29:20
Neh 8:6
Ps 95:6
- e 2Sm 12:16
Jl 1:14
- f Iz 38:3
- g Iz 38:5
Jl 2:14
Am 5:15
Jon 3:9
- h Kzn 9:6
Iz 26:14

podnieść z ziemi, lecz on się nie zgodził i nie spożywał z nimi chleba.^a **18** A siódmego dnia dziecko umarło. Słudzy Dawida bali się mu powiedzieć, że dziecko umarło; mówili bowiem: „Oto gdy dziecko jeszcze żyło, mówiliśmy do niego, a on nie słuchał naszego głosu; jak więc możemy mu powiedzieć: „Dziecko umarło”? Wtedy na pewno zrobi coś złego”.

19 Gdy Dawid zobaczył, że jego słudzy szepczą między sobą, zrozumiał Dawid, że dziecko umarło. I Dawid odezwał się do swych sług: „Czy dziecko umarło?” Oni odrzekli: „Umarło”.

20 Wtedy Dawid wstał z ziemi i obmył się oraz natarł^b oliwą, zmienił też swe płaszcze i przyszedł do domu^c Jehowy, i padł na twarz;^d potem wszedł do swego domu i poprosił, i szybko położono przed nim chleb, i zaczął jeść. **21** Jego słudzy powiedzieli więc do niego: „Cóż znaczy to, co uczyniłeś? Ze względu na dziecko, gdy jeszcze żyło, pościłeś i płakałeś; a gdy tylko dziecko umarło, wstałeś i zacząłeś jeść chleb”. **22** Na to rzekł: „Gdy dziecko jeszcze żyło, pościłem^e i płakałem,^f gdyż powiedziałem sobie: „Kto wie, może Jehowa okaże mi łaskę i dziecko będzie żyło?”^g **23** A skoro umarło, po cóż mam pościć? Czy zdołam sprawić, by wróciło?^h Ja idę do niego,ⁱ lecz ono do mnie nie wróci”.^j

24 I Dawid zaczął pocieszać Batszebę, swoją żonę.^k Wszedł też do niej i się z nią położył. Po jakimś czasie urodziła syna^l i nadano mu imię Salomon.^m

i Hi 30:23; Kzn 3:20; Kzn 9:10; Dz 2:29; Dz 2:34; Dz 13:36; Rz 5:12; j Kzn 9:5; k 2Sm 11:3; 2Sm 12:9; l Ps 127:3; m 1Kn 3:5; 1Kn 22:9; 1Kn 28:5; Mt 1:6.

A Jehowa go miłował.^a **25** Posłał więc za pośrednictwem proroka Natana^b i nadał mu imię Jedidiasz – ze względu na Jehowę.

26 A Joab^c dalej walczył przeciwko Rabbie^d synów Ammona i zdobył miasto królewskie.

27 Wysłał zatem Joab posłańców do Dawida i powiedział: „Walczyłem przeciwko Rabbie.^e Zdobyłem też miasto wód. **28** A teraz zbierz resztę ludu i stań obozem przeciwko temu miastu, i je zdobądź, żebym sam nie zdobył miasta i by w związku z nim nie wymieniano mojego imienia”.

29 Toteż Dawid zebrał cały lud i wyruszył do Rabby, i walczył przeciwko niej, i ją zdobył.

30 A z głowy Malkama zdjął koronę^f ważącą talent złota, wraz z drogocennymi kamieniami; i spoczęła na głowie Dawida. A łup,^g który wyniósł z miasta, był bardzo wielki. **31** Lud zaś, który się w nim znajdował, wyprowadził, żeby ich postawić przy cięciu kamieni i przy ostrych narzędziach z żelaza,^h i przy żelaznych siekierach; kazał im też pracować przy wyrobie cegieł. I tak postąpił ze wszystkimi miastami synów Ammona. W końcu Dawid i cały lud wrócili do Jerozolimy.

13 Oto, co się stało po tym wszystkim: Absalom,ⁱ syn Dawida, miał piękną siostrę imieniem Tamar^j i zakochał się^k w niej Amnon,^l syn Dawida. **2** Amnon tak się tym dreczył, że zachorował^m z powodu Tamar, swojej siostry, gdyż była dziewczyną, i w oczachⁿ Ammona było rzeczą trudną cokolwiek z nią uczynić.^o **3** A miał Amnon towarzysza imieniem Jehonadab,^p syna Szymei,^q brata

ROZDZ. 12

a 2Sm 7:12

1Kn 29:1

b 2Sm 7:4

2Sm 12:1

1Kl 1:8

c 2Sm 11:25

1Kn 20:1

d Pwt 3:11

Pwt 23:6

Joz 13:25

Jer 49:3

e 2Sm 11:1

f 1Kn 20:2

g Joz 22:8

1Sm 30:20

2Sm 3:22

2Sm 8:11

h 1Kn 20:3

ROZDZ. 13

i 2Sm 3:3

1Kn 3:2

j 1Kn 3:9

k 2Sm 3:2

1Kn 3:1

l Rdz 34:3

Mt 5:28

m Prz 4:23

Kol 3:5

n 2Pt 2:14

o Prz 11:19

p 2Sm 13:35

q 1Sm 16:9

1Kn 2:13

szpalta 2

a 1Kl 21:5

b Kpl 18:9

c Kpl 20:17

Mt 15:19

1Ts 4:5

d Prz 24:8

e Ps 50:19

f Ps 10:9

g 1Kn 3:1

1Kn 3:9

h Hi 24:15

Jn 3:20

Dawida; Jehonadab zaś był mężem bardzo mądrym. **4** Ten więc rzekł do niego: „Dlaczego, synu króla, jesteś każdego ranka taki przygnębiony? Czy mi nie powiesz?”^a Wtedy Amnon mu odpowiedział: „Zakochałem się w Tamar, siostrze^b Absaloma, mego brata”.^c **5** Jehonadab odrzekł mu: „Połóż się w swoim łóżku i udawaj chorego.”^d Twój ojciec na pewno przyjdzie, by się z tobą zobaczyć, a ty mu powiesz: „Proszę, niech przyjdzie Tamar, moja siostra, i mnie, choremu, da chleba i niech przygotuje chleb pocieszenia na moich oczach, żebym to widział, a zjem z jej ręki”.^e

6 Toteż Amnon położył się i udawał chorego,^f a król przyszedł, by się z nim zobaczyć. Wtedy Amnon powiedział królowi: „Proszę, niech przyjdzie Tamar, moja siostra, i na moich oczach upieczcie dwa placki w kształcie serca, żebym jako chory mógł jeść chleb z jej ręki”. **7** Wówczas Dawid posłał do Tamar do domu, mówiąc: „Idź, proszę, do domu Ammona, twego brata, i przygotuj mu chleb pocieszenia”. **8** Tamar poszła więc do domu Ammona,^g swego brata, podczas gdy on leżał. Potem wzięła ciasto i je zagniotła, i na jego oczach przygotowała placki, i upiekła placki w kształcie serca. **9** W końcu wzięła głęboką patelnię i opróżniła ją przed nim, ale Amnon nie chciał jeść i powiedział: „Niech wszyscy ode mnie wyjdą!”^h Wtedy wszyscy od niego wyszli.

10 Potem Amnon rzekł do Tamar: „Przynies chleb pocieszenia do wewnętrznej komnaty, żebym jako chory mógł przyjąć go z twojej ręki”. Tamar wzięła więc placki w kształcie serca,

które przygotowała, i przyniosła je Amnonowi, swemu bratu, do wewnętrznej komnaty.

11 Gdy podeszła do niego, żeby jadł, on od razu chwycił^a ją i rzekł do niej: „Chodź, połóż się^b ze mną, moja siostrzo”.^c

12 Lecz ona mu powiedziała: „Nie, mój bracie! Nie upokarzaj^d mnie; bo tak się nie postępuje w Izraelu”.^e Nie dopuszczaj się tego bezeczeństwa.^f **13** A ja – gdzie podziękuję moją hańbę? Ty zaś staniesz się podobny do jednego z nierozumnych mężczyzn w Izraelu. Proszę cię, porozmawiaj z królem; bo on ci mnie nie odmówi”. **14** Ten jednak nie chciał słuchać jej głosu, lecz przemógł ją i upokorzył,^g i położył się z nią.^h **15** I znenawidził ją Amnon bardzo wielką nienawiścią, gdyż nienawiść, którą ją znenawidził, była większa od miłości, którą ją przedtem miłował, tak iż Amnon powiedział do niej: „Wstań, odejdz!”

16 Rzekła mu na to: „Nie, mój bracie; bo ta niegodziwość, że mnie odsyłasz, jest większa niż tamta, której się wobec mnie dopuściłeś”. Ale on nie chciał jej słuchać.

17 Wówczas zawołał swego sługę, który mu usługiwał, i powiedział: „Proszę, wyrzuć tę osobę ode mnie na zewnątrz i zamknij za nią drzwi”. **18** (A ona miała na sobie pasiastą długą szatę; bo tak ubierały się córki królewskie, dziewice, nosząc płaszcze bez rękawów). Toteż jego sługa wyprowadził ją na zewnątrz i zamknął za nią drzwi.

19 Wtedy Tamar posypała sobie głowę popiołemⁱ i rozdarła pasiastą długą szatę, którą miała na sobie; i trzymała ręce na głowie,^k a odchodząc, krzyczała i tak szła.

ROZDZ. 13

a Rdz 39:12

b Rdz 39:7

c Pwt 27:22

Eze 22:11

d Rdz 34:2

e Kpl 18:9

Kpl 20:17

f Rdz 34:7

Sdz 20:6

Prz 7:7

g Kpl 18:9

Kpl 18:29

h Jak 1:15

i Rdz 37:3

j Joz 7:6

Est 4:1

Hi 2:8

Jer 6:26

k Jer 2:37

szpalta 2

a 2Sm 3:3

2Sm 13:1

b 2Sm 3:2

1Kn 3:1

c Kpl 18:9

Pwt 27:22

d 1Sm 2:24

e Prz 19:13

f Rdz 34:7

Kpl 19:17

Prz 18:19

Prz 26:24

Ef 4:26

1Jn 3:15

g 1Sm 25:4

1Sm 25:11

h Jn 11:54

i 1Kl 1:9

1Kl 1:19

1Kl 1:25

j Dz 18:20

k Rut 2:4

l Ps 55:21

Prz 10:18

Prz 26:24

m Prz 26:25

Prz 26:26

n Rut 3:7

1Sm 25:36

Est 1:10

Ps 104:15

Kzn 2:3

Kzn 10:19

o 1Sm 28:10

1Sm 28:13

20 Wówczas Absalom,^a jej brat, rzekł do niej: „Czy to Amnon,^b twój brat, był z tobą? Teraz więc, moja siostrzo, zachowaj milczenie. To twój brat.”^c Nie zważaj na to w swym sercu”. I Tamar, trzymana z dala od towarzystwa drugih, zamieszkała w domu Absaloma, swego brata.

21 A król Dawid usłyszał o tym wszystkim^d i bardzo się rozgniewał.^e **22** Absalom zaś nie rozmawiał z Amnonem ani źle, ani dobrze; bo Absalom znenawidził^f Amnona za to, że upokorzył Tamar, jego siostrę.

23 A po pełnych dwóch latach Absalom miał postrzygaczy owiec^g w Baal-Chacor, w pobliżu Efraim;^h i zaprosił Absalom wszystkich synów królewskich.ⁱ

24 Absalom wszedł więc do króla i powiedział: „Oto twój sługa ma postrzygaczy owiec! Proszę, niechaj król oraz jego słudzy pójdą z twoim sługą”. **25** Lecz król rzekł do Absaloma: „Nie, mój synu! Nie pójdziemy wszyscy, żebyśmy się nie stali dla ciebie brzemieniem”. Chociaż nalegał^j na niego, on nie chciał pójść, lecz go pobłogosławił.^k **26** W końcu Absalom powiedział: „Jeśli nie ty, to proszę, niech idzie z nami Amnon, mój brat”.^l Król odrzekł mu: „Po coś miałbyś iść z tobą?” **27** I Absalom zaczął na niego nalegać,^m tak iż posłał Amnona, a z nim wszystkich synów królewskich.

28 Potem Absalom nakazał swym sługom, mówiąc: „Patrzcie, proszę – gdy tylko serce Amnona rozweseli się od wina,ⁿ a ja wam powiem: ‚Zabijcie Amnona!’, macie go uśmiercić. Nie bójcie się.^o Czyż nie ja wam nakazałem? Bądźcie silni i okażcie się dzielni”. **29** I słudzy

Absalom uczynili Amnonowi tak, jak nakazał Absalom;^a a wszyscy inni synowie królewscy wstali i dosiadłszy każdy swego muła, rzucili się do ucieczki.

30 A gdy byli w drodze, do Dawida doszła wiadomość tej treści: „Absalom wybił wszystkich synów królewskich i ani jeden z nich nie pozostał”. **31** Wtedy król wstał i rozdarł swe szaty,^b i leżał na ziemi,^c a wszyscy jego słudzy stali obok z rozdartymi^d szatami.

32 Lecz Jehonadab,^e syn Szymei,^f brata Dawida, odezwał się i rzekł: „Niechaj mój pan nie myśli, że wszyscy młodzieńcy spośród synów królewskich zostali uśmierceni, bo tylko Amnon poniósł śmierć,^g gdyż na rozkaz Absaloma stało się to jako coś postanowionego^h od dnia, gdy on upokorzyłⁱ Tamar, jego siostrę.^j **33** Niech więc mój pan, król, nie bierze sobie do serca tego słowa: „Wszyscy synowie królewscy ponieśli śmierć”; wszak poniósł śmierć tylko Amnon”.

34 Tymczasem Absalom uciekł.^k Później młodzieniec pełniący straż^l podniósł oczy i zobaczył, a oto mnóstwo ludzi szło z drogi, która była za nim na zboczach góry. **35** Wówczas Jehonadab^m rzekł do króla: „Oto przybyli synowie królewscy. Stało się to zgodnie ze słowem twego sługi”.ⁿ **36** A gdy tylko skończył mówić, oto synowie królewscy weszli i podniósłszy głos, rozpłakali się; nawet król i wszyscy jego słudzy płakali bardzo wielkim płaczem. **37** Absalom zaś uciekł, żeby dostać się do Talmaj,^o syna Ammihuda, króla Geszuru.^p A Dawid przez wszystkie te dni był pogrążony w żałobie^q

ROZDZ. 13

- a 1Sm 22:18
1Kl 21:11
- b Rdz 37:34
2Sm 3:31
- c 2Sm 12:16
- d 2Sm 1:11
- e 2Sm 13:3
- f 1Sm 16:9
1Kn 2:13
- g 2Sm 12:10
- h Rdz 27:41
Ps 7:14
Prz 18:19
- i 2Sm 13:14
- j Kpl 18:9
Kpl 18:29
- k 2Sm 13:38
Prz 28:17
- l 2Sm 18:24
2Kl 9:17
- m 2Sm 13:3
- n 2Sm 13:32
- o 2Sm 3:3
- p 1Kn 3:2
- q Kzn 7:2

szpalta 2

- a Pwt 3:14
Joz 12:5
2Sm 14:23
2Sm 15:8

ROZDZ. 14

- b 2Sm 2:18
- c 1Kn 2:16
- d 2Sm 13:39
2Sm 18:33
2Sm 19:2
- e 2Kn 11:6
2Kn 20:20
Neh 3:5
Am 1:1
- f 2Sm 20:16
- g Kzn 9:8
Dn 10:3
- h Rdz 27:41
- i 2Sm 14:19
- j 1Sm 24:8
2Sm 1:2
- k 2Kl 6:26
Mt 21:9
- l Wj 22:22
Jak 1:27
- m Rdz 4:8
Wj 2:13
- n Wj 2:14
- o Rdz 4:14
- p Lb 35:19
Pwt 19:12
- q Lb 27:4
Pwt 25:6
- r 1Sm 8:20

z powodu swego syna. **38** Absalom zaś uciekł i dotarł do Geszuru;^a i przebywał tam trzy lata.

39 W końcu dusza króla Dawida zapragnęła wyjść do Absaloma; pocieszył się bowiem po Amnonie, który poniósł śmierć.

14 A Joab,^b syn Cerui,^c ponieważ znał, że serce króla skłania się ku Absalomowi,^d **2** To też Joab posłał do Tekoi^e i sprowadził stamtąd mądrą^f kobietę, i powiedział jej: „Proszę cię, pogrąż się w żałobie i ubierz się, proszę, w szaty żałobne, i nie nacieraj się oliwą;^g i upodobnij się do kobiety, która od wielu dni jest w żałobie po zmarłym.^h **3** I wejdź do króla, i powiedz mu takie oto słowo”. Po czym Joab włożył słowa w jej usta.ⁱ

4 I ta kobieta z Tekoi weszła do króla, i padła twarzą na ziemię,^j i pokłoniwszy się, powiedziała: „Racz wybawić,^k królu!”

5 Wówczas król rzekł do niej: „Co ci się stało?” Odrzekła: „Otoż jestem kobietą owdowiałą,^l gdyż mój mąż umarł. **6** Twoja służebnica miała dwóch synów i obaj zaczęli się bić w polu,^m a nie było nikogo, kto by przyszedł na ratunekⁿ i rozdzielił ich. W końcu jeden zadał cios drugiemu i go uśmiercił. **7** A oto cała rodzina powstała przeciwko twojej służebnicy i wciąż mówi: „Wyдай tego, który zadał cios swemu bratu, byśmy mogli go uśmiercić za duszę jego brata,^o którego zabił,^p i zgładźmy dziedzica!” I niechybnie zgaszą pozostały żar moich węgli, żeby nie zachować mojemu mężowi ani imienia, ani ostatka na powierzchni ziemi”.^q

8 Wtedy król rzekł do tej kobiety: „Idź do swego domu, a ja wydam nakaz w twojej sprawie”.^r **9** Na to kobieta z Tekoi

powiedziała królowi: „Niech wina, mój panie, królu, spadnie na mnie oraz na dom mego ojca,^a bo przecież król i jego tron jest niewinny”. **10** Król zaś odrzekł: „Gdyby ktoś mówił do ciebie, przyprowadź go do mnie, a już nigdy nie wyrządzi ci krzywdy”. **11** Lecz ona powiedziała: „Proszę, niechaj król wspomni na Jehowę, swego Boga,^b żeby mściciel krwi^c ciągle nie wytracał i żeby nie zgładzili mego syna”. Na to rzekł: „Jako żyje Jehowa,^d ani jeden włos^e twego syna nie spadnie na ziemię”. **12** Wówczas ta kobieta powiedziała: „Pozwól, proszę, że twoja służebnica^f powie słowo^g mojemu panu, królowi”. Rzekł zatem: „Mów!”^h

13 I ta kobieta powiedziała jeszcze: „Czemuż więc zamysliłeś coś takiegoⁱ przeciwko ludowi Bożemu?^j Skoro król mówi to słowo, to jest jak ten, kto zawinił,^k gdyż król nie sprowadza z powrotem swego własnego wygnańca.^l

14 Niechybnie bowiem pomrzymy^m i będziemy jak wody wylane na ziemię, których nie można zebrać. Lecz Bóg nie odbierze duszyⁿ i obmyślił powody, dla których wygnaniec nie powinien pozostawać wygnany od niego.

15 A wesłam, by powiedzieć to słowo królowi, mojemu panu, gdyż lud mnie przestraszył. To też twoja służebnica rzekła: „Porozmawiam z królem. Może król postąpi według słowa swej niewolnicy”. **16** Ponieważ król wysłuchał, aby wyzwoić swą niewolnicę z dłoni męża, który mnie i mego jedyne go syna usiłuje zgładzić z dziedzictwa danego przez Boga,^o **17** więc twoja służebnica powiedziała: „Niechaj słowo mego pana, króla, zapew-

ROZDZ. 14

a Rdz 27:13
1Sm 25:24

b Rdz 14:22
Rdz 24:3

c Lb 35:19
Lb 35:27
Pwt 19:6

d Pwt 6:13
1Sm 28:10
Kzn 8:4

e 1Sm 14:45
1Kl 1:52
Dz 27:34

f 1Sm 25:41

g Rdz 44:18

h Dz 26:1

i Pwt 1:17

j Wj 19:5
Lb 6:27

k 2Sm 12:7

l 2Sm 13:38

m Kzn 3:19
Kzn 9:5

n Pwt 10:17

o 2Sm 14:2
2Sm 14:7

szpalta 2

a 1Sm 29:9
2Sm 19:27

b 1Kl 3:9
1Kl 3:28

c 1Sm 3:17
Ef 4:25

d 2Sm 14:1
Prz 20:5

e 1Sm 1:26
1Sm 17:55

f 2Sm 14:3

g 2Sm 14:17

h 2Sm 14:13

i 2Sm 13:38

j Lb 6:23

k Rut 2:2
1Sm 20:3
Est 5:8

l Pwt 3:14
2Sm 3:3
2Sm 13:37

m 2Sm 5:5

n Wj 10:28
2Sm 3:13

ni spokój”. Bo jak anioł^a prawdziwego Boga, taki jest mój pan, król, w rozróżnianiu tego, co dobre, a co złe;^b i oby Jehowa, twój Bóg, był z tobą^c”.

18 Król odezwał się i rzekł tej kobiecie: „Proszę, nie ukrywaj przede mną rzeczy, o którą cię pytam”.^c Kobieta powiedziała: „Proszę, niech mój pan, król, mówi”. **19** I król rzekł: „Czy w tym wszystkim jest z tobą ręka Joaba?”^d Wtedy kobieta odpowiedziała, mówiąc: „Jako żyje twoja dusza,^e mój panie, królu, nikt nie może odejść z prawu ani w lewo od tego wszystkiego, co mój pan, król, powiedział; istotnie, to twój sługa Joab dał mi nakaz i to on włożył w usta twojej służebnicy wszystkie te słowa.^f **20** Twój sługa Joab uczynił to, aby zmienić oblicze tej sprawy, lecz mój pan jest mądry, jak gdyby miał mądrość anioła^g prawdziwego Boga, tak iż wie o wszystkim, co jest na ziemi”.

21 Później król rzekł do Joaba: „A zatem uczynię tę rzecz.^h Idź więc, przyprowadź z powrotem tego młodzieńca, Absaloma”.ⁱ **22** Wtedy Joab padł twarzą na ziemię i się pokłonił, i błogosławił króla;^j i odezwał się Joab: „Dzisiaj twój sługa poznał, że znalazłem łaskę w twoich oczach,^k mój panie, królu, gdyż król postąpił według słowa swego sługi”. **23** Potem Joab wstał i udał się do Geszuru,^l i przyprowadził Absaloma do Jerozolimy.^m **24** Jednakże król rzekł: „Niech wróci do swego domu, lecz mego oblicza nie może zobaczyć”.ⁿ Wrócił więc Absalom do swojego domu, ale oblicza króla nie zobaczył.

25 A w porównaniu z Absalommem nie było w całym Izraelu

tak pięknego mężczyzny,^a którego by tak bardzo sławiono. Nie miał żadnej wady od spodu stopy aż po czubek głowy. **26** Gdy ostrzygł sobie głowę – a strzygł ją z końcem każdego roku; ponieważ tak mu ciążyła,^b więc ją strzygł – wtedy ważył włosy ze swej głowy: dwieście sykli, według kamiennego odważnika królewskiego. **27** Absalomowi urodziło się trzech synów^c i jedna córka, imieniem Tamar. Była to kobieta o nader pięknym wyglądzie.^d

28 I Absalom mieszkał w Jerozolimie przez pełne dwa lata, a oblicza króla nie zobaczył.^e **29** Wysłał więc Absalom po Joaba, by go posłać do króla, lecz on nie chciał do niego przyjść. Potem wysłał ponownie, drugi raz, ale on nie chciał przyjść. **30** W końcu powiedział swym sługom: „Patrzcie, pole Joaba jest obok mojego, a ma on tam jęczmień. Idźcie i podpalcie je ogniem”.^f Toteż słudzy Absaloma podpalili pole ogniem.^g **31** Wtedy Joab wstał i przyszedł do Absaloma do jego domu, i rzekł doń: „Dlaczego twoi słudzy podpalili moje pole ogniem?” **32** Absalom odpowiedział Joabowi: „Oto posłałem do ciebie i rzekłem: „Przyjdź tu, a posłę cię do króla, mówiąc: „Po co przyszedłem z Geszuru?”^h Byłoby dla mnie lepiej, żebym tam pozostał. Pozwól mi więc zobaczyć oblicze króla, a jeśli jest we mnie jakaś wina,ⁱ niech on mnie uśmierci””.

33 Toteż Joab wszedł do króla i mu to powiedział. Wtedy on wezwał Absaloma, który zaraz wszedł do króla i mu się pokłonił, padając twarzą na ziemię przed królem; potem król ucałował Absaloma.^j

ROZDZ. 14
a 1Sm 9:2
b Kzn 9:8
c 2Sm 18:18
d Est 2:7
e 2Sm 14:24
f Wj 22:6
Sdz 15:5
g 1Kl 21:11
h 2Sm 14:23
i Ps 36:2
j Rdz 45:15

szpalta 2

ROZDZ. 15
a 1Sm 8:11
1Kl 1:5
Prz 11:2
b Prz 1:16
c Pwt 22:15
Pwt 25:7
Rut 4:1
d 1Sm 8:20
2Sm 8:15
e Ps 12:2
Prz 30:17
Mt 15:4
2Pt 2:10
f Wj 20:17
Prz 25:6
Mk 7:22
g Ps 12:2
Prz 27:2
2Pt 2:19
h Ps 10:9
Ps 55:21
Prz 26:25
i Prz 11:9
Rz 16:18
2Pt 2:3
j 2Sm 3:2
k Prz 21:27
l Kpl 22:21
m 2Sm 13:38
2Sm 14:23
n Jer 9:3
o 1Sm 1:17

15 A po tych wydarzeniach Absalom postarał się dla siebie o rydwan, jak również o konie i o pięćdziesięciu mężów biegnących przed nim.^a **2** Absalom wstawał wcześniej rano^b i zajmował miejsce na skraju drogi wiodącej do bramy.^c A gdy ktoś mający sprawę sądową przychodził do króla na sąd,^d Absalom wołał go i mówił: „Z którego jesteś miasta?” Ten odpowiadał: „Sługa twój jest z jednego spośród plemion Izraela”. **3** Absalom zaś mówił do niego: „Patrz, twoje sprawy są dobre i słuszne; lecz u króla nie ma nikogo, kto by cię wysłuchał”.^e **4** I Absalom mówił jeszcze: „O, gdybyż mnie ustanowiono sędzią w tej ziemi,^f by do mnie mógł przychodzić każdy, kto ma sprawę sądową lub czeka na sądownicze rozstrzygnięcie! Wtedy ja oddałbym mu sprawiedliwość”.^g

5 Ponadto gdy ktoś podszedł, by mu się pokłonić, on wyciągał rękę, chwycił go^h i całował. **6** Absalom postępował tak wobec wszystkich Izraelitów, którzy przychodzili na sąd do króla; i wykradał Absalom serca mężów izraelskich.ⁱ

7 A po upływie czterdziestu lat Absalom powiedział do króla: „Pozwól mi, proszę, pójść i w Hebronie^j spełnić ślub, który uroczyście złożyłem Jehowie”.^k **8** Bo twój sługa złożył uroczysty ślub,^l gdy mieszkalem w Geszurze^m w Syrii, mówiąc: „Jeśli Jehowa naprawdę przyprowadzi mnie z powrotem do Jerozolimy, to będę pełnił służbę dla Jehowy”.ⁿ **9** Król rzekł więc do niego: „Idź w pokój”.^o Wtedy on wstał i udał się do Hebronu.

10 Wówczas Absalom rozesał szpiegów^a po wszystkich plemionach Izraela, mówiąc: „Gdy tylko usłyszycie dźwięk rogu, mówcie: „Absalom został królem^b w Hebronie!”^c **11** Poszło więc z Absalomem dwustu mężów z Jerozolimy, których wezwano i którzy szli, niczego nie podejrzewając^d i o niczym nie wiedząc. **12** Absalom zaś, złożywszy ofiary, posłał po Achitofela^e Gilonitę,^f doradcę Dawidowego,^g z jego miasta Gilo.^h A spisekⁱ się umacniał i coraz więcej ludu^j było z Absalomem.

13 Po pewnym czasie przybył zwiastun do Dawida, mówiąc: „Serce^k mężów izraelskich jest za Absalomem”. **14** Dawid natychmiast powiedział wszystkim swym sługom, którzy z nim byli w Jerozolimie: „Wstańcie i uciekajmy;^l bo nie będzie dla nas ocalenia przed Absalomem! Ruszajmy szybko, żeby on czasem się nie pośpieszył i nas nie dosięgnął, i nie sprowadził na nas czegoś złego, i nie pobił miasta ostrzem miecza!”^m **15** Słudzy królewscy odrzekli królowi: „Zgodnie ze wszystkim, co mój pan, król, postanowi—oto są twoi słudzy”.ⁿ **16** Król zatem wyszedł, a tuż za nim wszyscy jego domownicy,^o lecz pozostawił król dziesięć kobiet, nałożnic,^p by się troszczyły o dom. **17** I król dalej siedł, a tuż za nim cały lud; i zatrzymali się w Bet-Merchak.

18 A wszyscy jego słudzy przechodzili u jego boku; i wszyscy Keretyci, i wszyscy Peletyci,^q i wszyscy Gittyci^r—sześciuset mężów, którzy podążali za nim z Gat,^s przechodziło przed obliczem króla. **19** Wtedy król rzekł do Ittaja^t Gittyty: „Czemuż

ROZDZ. 15

a 2Sm 13:28
2Sm 14:30

b Hi 20:5
Ps 73:18
Mi 7:6
Mt 23:12

c 2Sm 2:1
2Sm 5:1
2Sm 5:5
1Kn 3:4

d Rz 16:18

e 2Sm 16:23
2Sm 17:14

f 2Sm 23:34

g Ps 41:9
Ps 55:13
Mi 7:5
Jn 13:18

h Joz 15:51

i 2Kl 12:20
2Kl 17:4
2Kn 25:27

j Ps 3:1
Ps 43:1
Prz 24:21

k Sdz 9:3

l 2Sm 19:9
Ps 3:0
Prz 19:26

m 2Sm 12:11

n Prz 18:24
Łk 22:28
Jn 15:14
1Ko 4:2

o Sdz 4:10
1Sm 25:27

p 2Sm 12:11
2Sm 16:21
2Sm 20:3

q 2Sm 8:18
2Sm 20:7
1Kl 1:38
1Kn 18:17

r Joz 13:3

s 1Sm 27:4
1Kn 18:1

t 2Sm 18:2

szpalta 2

a Rut 1:8

b Heb 11:38

c Ps 25:10
Ps 57:3
Ps 61:7
Ps 85:10
Ps 89:14

d 2Sm 2:6

e 1Sm 20:3
1Sm 25:26

f Rut 1:17
Prz 17:17
Prz 18:24
Mt 8:19

g 2Sm 18:2

h Rz 12:15

i 1Kl 2:37
2Kn 30:14
Jn 18:1

j 2Sm 8:17
2Sm 20:25
1Kl 1:8
1Kl 2:35
1Kl 4:2
1Kn 6:8

k Lb 8:19
1Kn 23:32

i ty miałbyś iść z nami? Wróć^a i mieszkaj u króla; bo jesteś cudzoziemcem, a ponadto jesteś wygnany ze swego miejsca.

20 Przyszedłeś wczoraj, a dzisiaj miałbym ci kazać wędrować^b z nami, byś poszedł, gdy ja idę, dokądkolwiek idę? Wróć i zabierz ze sobą swoich braci, [i oby Jehowa okazał ci] lojalną życzliwość^c i wierność!”^d

21 Lecz Ittaj odpowiedział królowi, mówiąc: „Jako żyje Jehowa i jako żyje mój pan, król^e—gdziekolwiek by się znalazł mój pan, król, czy to na śmierć, czy na życie, tam też znajdzie się twój sługa!”^f **22** Wtedy Dawid rzekł do Ittaja:^g „Ruszaj, przechodź”. Przeszedł więc Ittaj Gittytę, a także wszyscy jego ludzie i wszystkie maleństwa, które z nim były.

23 A cały lud tej ziemi głośno płakał^h i cały przechodził, król zaś stał przy dolinie potoku Kidron.ⁱ A cały lud przechodził na otwartą drogę ku pustkowiu. **24** I był tam też Cadok,^j a z nim wszyscy Lewici^k niosący^l Arkę^m Przymierza prawdziwego Boga; i postawili Arkę prawdziwego Boga przy Abiatarze,ⁿ aż cały lud przeszedł z miasta.

25 Lecz król rzekł do Cadoka: „Weź Arkę^o prawdziwego Boga z powrotem do miasta.^p Jeśli znajdziesz^q łaskę w oczach Jehowy, to on przyprowadzi mnie z powrotem i pozwoli mi zobaczyć ją samą oraz miejsce jej przebywania.^q **26** Ale gdyby powiedział: „Nie znajduję w tobie upodobania”, oto jestem, niech postąpi ze mną tak, jak to jest dobre w jego oczach”.^r **27** I król rzekł jeszcze do kapłana Cadoka: „Czyż nie jesteś widzącym?”^s Wróć w po-

l Lb 4:15; Lb 7:9; 1Sm 4:4; 1Kn 15:2; m Wj 37:1; Kpl 16:2; n 1Sm 22:20; 1Sm 30:7; o 1Sm 4:3; p 2Sm 6:17; q 2Sm 7:2; Ps 26:8; Ps 27:4; r 1Sm 3:18; 1Pt 5:6; s 1Sm 9:9; 2Kn 16:7.

koju do miasta; również Achimac, twój syn, i Jonatan,^a syn Abiatar, dwaj wasi synowie, niech będą z wami. **28** Patrz, ja będę zwlekał u brodów pustkowi, dopóki nie przyjdzie od was słowo, by mnie powiadomić”.^b **29** Toteż Cadok i Abiatar wzięli Arkę prawdziwego Boga z powrotem do Jerozolimy i dalej tam mieszkali.

30 Natomiast Dawid wchodził po stoku Góry Oliwnej,^c a wchodząc, płakał i miał nakrytą głowę;^d szedł boso, a wszyscy ludzie, którzy z nim byli, ponakrywali głowy i wchodzili, a wchodząc, płakali.^e **31** I doniesiono Dawidowi: „Achitofel jest wśród spiskujących^f z Absalomem”.^g Wówczas Dawid rzekł:^h „Jehowo,ⁱ proszę, obróć w głupstwo radę Achitofela!”

32 A gdy Dawid dotarł na szczyt, gdzie lud zwykle kłaniał się Bogu, oto wyszedł mu na spotkanie Chuszaj^k Arkijczyk,^l mając długą szatę rozdartą, a na głowie proch.^m **33** Jednakże Dawid rzekł do niego: „Gdybyś poszedł ze mną, stałbyś się dla mnie ciężarem.”ⁿ **34** Ale jeśli wrócisz do miasta i powiesz Absalomowi: „Jestem twoim sługą, królu. Byłem ja swego czasu sługą twojego ojca, lecz teraz jestem twoim sługą”,^o to na moją korzyść zniweczysz^p radę Achitofela. **35** Czyż nie ma tam z tobą kapłanów Cadoka i Abiatar?^q Cokolwiek więc usłyszysz z domu króla, winienesz powiedzieć kapłanom Cadokowi i Abiatarowi.^r **36** Oto są tam z nimi ich dwaj synowie: Achimac^s Cadoka i Jonatan^t Abiatar; i za ich pośrednictwem przekazujcie mi wszystko, co usłyszycie”. **37** Toteż Chuszaj, to-

ROZDZ. 15

a 2Sm 15:17
b 2Sm 15:36
2Sm 17:16
2Sm 17:21

c Mt 21:1
Mt 24:3
Lk 19:29
Dz 1:12

d Est 6:12
Jer 14:3

e Rz 12:15

f Ps 41:9
Ps 55:12
Mt 26:15
Jn 13:18

g Ps 3:0

h Flp 4:6

i Ps 3:7
Ps 50:15

j 2Sm 16:23
2Sm 17:14
Hi 12:20
1Ko 3:19

k 2Sm 16:16

l Joz 16:2

m 1Sm 4:12
2Sm 1:2

n 2Sm 19:35

o 2Sm 16:19

p 2Sm 17:7
2Sm 17:14

q 2Sm 17:15

r 2Sm 17:16

s 2Sm 15:27
2Sm 18:19

t 2Sm 17:17
1Kl 1:42

szpalta 2

a 2Sm 16:16
1Kn 27:33
Prz 17:17

b 2Sm 16:15

ROZDZ. 16

c 2Sm 15:30

d 2Sm 9:2
2Sm 9:9

e 2Sm 9:6
f 1Sm 25:18

g 1Sm 17:17
2Sm 17:28

h 1Sm 30:12

i Jer 40:10
Am 8:1
Mi 7:1

j 1Sm 10:3

k Prz 17:8
Prz 18:16

l 1Sm 25:27

m 2Sm 17:29

n 2Sm 15:23

o 2Sm 9:3

p Kpl 19:16
2Sm 19:27
Ps 15:3
Prz 6:19
Prz 26:22

q Pwt 19:15
2Sm 9:10

r 2Sm 14:22

warzysz Dawida,^a przyszedł do miasta. Absalom^b zaś wkraczał wtedy do Jerozolimy.

16 Gdy Dawid przeszedł nieco poza szczyt,^c oto Ciba,^d sługa Mefiboszeta,^e wychodził mu naprzeciw z parą osiodłanych osłów,^f a na nich było dwieście chlebów^g i sto placzków rodzynekowych,^h i sto porcji owoców letnichⁱ oraz wielki dzban wina.^j **2** Wtedy król rzekł do Ciby: „Na cóż ci to wszystko?”^k Ciba odrzekł: „Te osły są po to, by na nich jechali domownicy króla, a chleb i owoce letnie – do jedzenia dla młodzieńców,^l wino zaś jest do picia dla zmęczonego^m na pastkowiu.”ⁿ **3** Wówczas król powiedział: „A gdzie jest syn twego pana?”^o Ciba odrzekł królowi: „Mieszka tam w Jerozolimie; powiedział bowiem: „Dzisiaj dom Izraela zwróci mi władzę królewską mego ojca”.^p **4** Wtedy król powiedział do Ciby: „Oto twoim jest wszystko, co należy do Mefiboszeta”.^q Na to Ciba rzekł: „Kłaniam się^r nisko. Obym znalazł łaskę w twoich oczach, mój panie, królu”.

5 I przybył król Dawid aż do Bachurim,^s a oto wychodził stamtąd mąż imieniem Szimej,^t syn Gery, pochodzący z rodziny, która należała do domu Saula; i wychodził, a wychodząc, złorzeczył.^u **6** I zaczął ciskać kamieniami w Dawida i we wszystkich sług króla Dawida; a cały lud i wszyscy mocarze byli po jego prawej i lewej stronie. **7** A Szimej, złorzeczając, mówił: „Precz, precz, człowieku winny krwi”^v

s 2Sm 3:16; 1Kl 2:8; t 2Sm 19:16; 1Kl 2:44; u Wj 22:28; 1Sm 17:43; Prz 1:22; Prz 26:2; Kzn 10:20; Dz 23:5; v 1Sm 24:6; 1Sm 26:11.

i nicponiu!^a **8** Jehowa sprowadził na ciebie całą winę krwi za dom Saula, w którego miejsce królowałeś; i Jehowa oddaje władzę królewską w rękę Absaloma, twego syna. I oto sam znalazłeś się w nieszczęściu, gdyż jesteś człowiekiem winnym krwi!”^b

9 W końcu Abiszaj, syn Cerui,^c powiedział do króla: „Czemuż ten zdechły pies^d miałby złorzeczyć memu panu, królowi? Pozwól, proszę, że pójde i utnę mu głowę”.^f **10** Lecz król rzekł: „Co wam do mnie,^g synowie Cerui?”^h Niechże złorzeczy,ⁱ gdyż sam Jehowa mu powiedział:^j „Złorzecz Dawidowi! Kto zatem może powiedzieć: „Czemu tak postąpiłeś?”^k **11** I Dawid rzekł jeszcze do Abiszaja i wszystkich swych sług: „Oto mój własny syn, który wyszedł z mego wnętrza, nastaje na moją duszę;^l a co dopiero jakiś Beniaminita!”^m Zostaw go, żeby złorzeczył, bo Jehowa tak mu powiedział! **12** Może Jehowa zobaczyⁿ swym okiem i przywróci mi Jehowa dobroć w miejsce jego dzisiejszego przekleństwa”.^o **13** Potem Dawid i jego ludzie szli dalej drogą, a Szimej szedł zboczem góry, idąc równo z nim, żeby złorzeczyć;^p i ciskał kamieniami, dopóki był równo z nim, i rzucał mnóstwo prochu.^q

14 W końcu król i cały jego lud przybyli zmęczeni. Tam więc odetchnęli.^r

15 Absalom zaś i cały lud, mężowie izraelscy, wkroczyli do Jerozolimy;^s i był z nim Achitofel.^t **16** A gdy tylko Chuszaj^u Arkijczyk,^v towarzysz Dawida,^w przyszedł do Absaloma, Chuszaj odezwał się do Absaloma: „Niech żyje król!”^x Niech żyje król!” **17** Na to Absalom

ROZDZ. 16

a Pwt 13:13
1Sm 2:12
1Sm 25:17
Hi 34:18

b Ps 3:1

Ps 3:2

Ps 7:1

Ps 71:11

c 1Kn 2:16

d 1Sm 24:14

2Sm 3:8

e Wj 22:28

Dz 23:5

f 1Sm 26:8

Lk 9:54

Rz 12:19

g 2Sm 19:22

2Kl 3:13

Lk 9:55

h 1Kl 2:5

i Ps 37:8

1Pt 2:23

j 2Sm 12:10

k Rz 9:20

l 2Sm 12:11

2Sm 15:14

2Sm 17:12

m 2Sm 19:16

n Rdz 29:32

Wj 2:25

Wj 3:7

Ps 25:18

Prz 15:3

o Pwt 23:5

Ps 109:28

p Wj 22:28

2Sm 16:5

Kzn 10:20

q Dz 22:23

r 2Sm 16:2

s 2Sm 15:37

t 2Sm 15:12

2Sm 15:31

u 2Sm 15:32

v Joz 16:2

w 2Sm 15:37

1Kn 27:33

x 1Sm 10:24

1Kl 1:25

2Kl 11:12

Dn 2:4

szpalta 2

a Rdz 26:26

1Kl 4:5

Prz 17:17

Prz 18:24

b 2Sm 15:34

Prz 14:15

c Ps 37:12

Prz 21:30

Iz 8:10

Mt 27:1

d Kpl 18:8

Kpl 20:11

2Sm 12:11

1Kl 2:22

Hi 31:10

e 2Sm 15:16

f Rdz 34:30

1Sm 13:4

1Sm 17:12

g Rdz 49:4

h 2Sm 2:7

i 2Sm 11:2

rzekł do Chuszaja: „Czyż taka jest twoja lojalna życzliwość wobec twego towarzysza? Czemuż nie poszedłeś ze swoim towarzyszem?”^a **18** Chuszaj odrzekł Absalomowi: „Nie; ale będę należał do tego, kogo wybrał Jehowa oraz ten lud i wszyscy mężowie izraelscy, i u niego będę mieszkał. **19** A po drugie: Komu mam służyć? Czy nie jego synowi? Jak służyłem twemu ojcu, taki będę przed tobą”.^b

20 Później Absalom powiedział do Achitofela: „Udzielcie rady.^c Co mamy czynić?” **21** Wtedy Achitofel rzekł do Absaloma: „Współżij z nałóźnicami swego ojca,^d które on pozostawił, by się troszczyły o dom.^e A cały Izrael usłyszy, że uczyniłeś z siebie odrażającą woń^f dla swego ojca,^g i wzmocnią się ręce^h wszystkich, którzy są z tobą”. **22** Toteż rozbito dla Absaloma namiot na dachuⁱ i Absalom zaczął współżyć z nałóźnicami swego ojca^j na oczach całego Izraela.^k

23 A z radą Achitofela, której udzielał w owych dniach, było tak, jakby się człowiek pytał o słowo prawdziwego Boga. Taka była wszelka rada^l Achitofela^m zarówno dla Dawida, jak i dla Absaloma.

17 I Achitofel rzekł jeszcze do Absaloma: „Pozwól mi, proszę, wybrać dwanaście tysięcy mężów i wyruszyć, i dzisiejszej nocy ścigać Dawida.” **2** Napadnę go, gdy jest zmęczony i obie ręce ma słabe,^o i sprawię, że zadrży; i cały lud, który jest z nim, ucieknie, a ja zabiję samego króla.^p **3** Cały zaś

j Pwt 22:30; 2Sm 12:11; 2Sm 20:3; k Lb 25:6; 2Sm 12:12; Iz 3:9; 1Sm 17:14; m 2Sm 15:12; 2Sm 17:23; **ROZDZ. 17** a Prz 1:16; Prz 4:16; o Pwt 25:18; 2Sm 16:14; p 1Kl 22:31; Ps 37:12; Ps 41:9; Ps 55:12.

lud przyprowadzę z powrotem do ciebie. Ceną powrotu wszystkich jest mąż, którego szukasz; a cały lud będzie zażywał pokoju". **4** I słowo to było słuszne w oczach Absaloma^a i w oczach wszystkich starszych Izraela.

5 Jednakże Absalom rzekł: „Zawołaj, proszę, także Chuszaja^b Arkijczyka i posłuchajmy, co jest w jego ustach, właśnie jego”.

6 Toteż Chuszaj przyszedł do Absaloma. Wtedy Absalom powiedział do niego: „Takie a takie słowo wyrzekł Achitofel. Czy mamy postąpić według jego słowa? Jeśli nie, ty sam powiedz”.

7 Chuszaj rzekł na to do Absaloma: „Rada, której udzielił Achitofel, tym razem nie jest dobra!”^c

8 I Chuszaj rzekł jeszcze: „Sam dobrze znasz swego ojca i jego ludzi, że to mocarze^d i że są rozgoryczeni w duszy,^e jak niedźwiedźca, która straciła w polu swe młode;^f a twój ojciec jest wojownikiem^g i nie będzie nocował z ludem. **9** Oto teraz schował się^h w jednej z jam lub w jakimś innym miejscu; a gdy napadnie na nich już na samym początku, wówczas kto o tym usłyszy, ten, usłyszawszy, z całą pewnością powie: „Kłeska spadła na lud, który idzie za Absalomem!” **10** I nawet dzielny mąż, którego serce jest jak serce lwa,ⁱ zupełnie opadnie z sił;^j bo cały Izrael wie, że twój ojciec jest mocarzem^k i że tacy sami są też dzielni mężowie, którzy są z nim.^l **11** Ja zatem radzę: Niech koniecznie zbierze się przy tobie cały Izrael, od Dan po Beer-Szebę,^m tak liczenie, jak ziarnka piasku nad morzem,ⁿ i ty osobiście wyrusz do walki.^o **12** I wyruszymy przeciw niemu w jedno z miejsc,

ROZDZ. 17

a Mt 15:4
2Tm 3:3

b 2Sm 15:32
2Sm 16:16

c 2Sm 15:34

d 1Sm 16:18
2Sm 15:18
2Sm 23:8

e 2Sm 23:18
1Kn 11:26

f Sdz 18:25

g 2Kl 2:24
Prz 17:12
Oz 13:8

h 1Sm 17:50
1Sm 18:7
1Sm 19:8
2Sm 10:18

i 1Sm 22:1
2Sm 23:19

j Rdz 49:9
Lb 24:9
2Sm 1:23
Iz 31:4

k Pwt 1:28
Joz 2:9
Joz 7:5
1Sm 17:11

l 1Sm 18:5
Heb 11:34

m 2Sm 17:8

n Sdz 20:1

o Rdz 32:12
1Kl 4:20

p Ps 7:15
Ps 9:16

szpalta 2

a 1Sm 23:23
2Sm 17:9

b Ps 110:3

c Mt 24:2

d Prz 21:1

e Pwt 2:30
2Kn 25:20
Ps 91:11

f 2Sm 15:31
2Sm 15:34
Hi 5:12
Prz 19:21
Prz 21:30
Iz 8:10
1Ko 3:19

g 2Sm 16:23

h 1Sm 2:6
Hi 34:11
Iz 46:10

i 2Sm 8:17
2Sm 15:35
1Kn 12:28

j 2Sm 15:28

k 2Sm 15:14

l 2Sm 20:19
Ps 35:25

m 2Sm 15:27
1Kl 1:42

n 2Sm 15:36
2Sm 18:19

o Joz 15:7
Joz 18:16
1Kl 1:9

p 2Sm 3:16
2Sm 16:5
2Sm 19:16

q Joz 2:6

gdzie na pewno się go znajdzie,^a i spadniemy na niego jak rosa,^b która spada na ziemię; i z niego oraz wszystkich ludzi, którzy są z nim, żaden nie pozostanie.

13 A gdyby się wycofał do jakiegos miasta, cały Izrael przyniesie powrozy do tego miasta i będziemy je ściągać do doliny potoku, aż nie pozostanie tam nawet kamyk”.^c

14 Wtedy Absalom i wszyscy mężowie izraelscy powiedzieli: „Rada Chuszaja Arkijczyka jest lepsza^d niż rada Achitofela!” I sam Jehowa nakazał^e zniweczyć radę^f Achitofela, chociaż była dobra,^g żeby Jehowa mógł sprowadzić nieszczęście^h na Absalom.

15 Później Chuszaj powiedział kapłanom Cadokowiⁱ i Abiatarowi: „Achitofel tak a tak doradził Absalomowi i starszym Izraela; ja zaś doradziłem tak a tak. **16** Teraz więc prędko posłajcie i powiedzcie Dawidowi,^j mówiąc: „Nie nocuj dziś na pustynnych równinach pustkowie, lecz koniecznie powinienes się przeprawić,^k żeby czasem król oraz cały lud, który jest z nim, nie zostali pochłonięci”.^l

17 Gdy Jonatan^m i Achimaacⁿ stali przy En-Rogel,^o jakaś służąca wyszła i powiadomiła ich. Poszli więc, gdyż mieli powiadomić króla Dawida; nie mogli się bowiem pokazać, wstępując do miasta. **18** Jednakże pewien młodzieniec zobaczył ich i powiadomił Absalom. Toteż obaj prędko odeszli i przyszli do domu jednego z mieszkańców Bachurim,^p który miał na swoim dziedzińcu studnię; i zeszli do niej. **19** Potem kobieta wzięła płachtę i rozciągnęła ją z wierzchu na tej studni, i nasypała na nią tłuczonego ziarna;^q i niczego

nie zauważono. **20** A służy Absalom przyszedł do tej kobiety do jej domu i powiedzieli: „Gdzie są Achimaac i Jonatan?” Kobieta odrzekła im: „Poszli stąd do wód”.^a Szukali więc, lecz ich nie znaleźli,^b wrócili zatem do Jerolimy.

21 A po ich odejściu tamci wyszli ze studni i poszli, i powiadomili króla Dawida, i rzekli do Dawida: „Wstańcie i szybko przepławcie się przez wody; bo Achitofel^c tak a tak doradzał przeciwko wam”. **22** Dawid natychmiast wstał, a także cały lud, który z nim był, i przepławiali się przez Jordan, aż rąkami się rozwidniło^d – aż nie brakowało ani jednego, który by się nie przeprawił przez Jordan.

23 Achitofel zaś, widząc, że nie postąpiono zgodnie z jego radą,^e osiodłał osła i wstawszy, udał się do domu, do swego miasta.^f Potem wydał polecenia swoim domownikom,^g a sam się powiesił^h i tak umarł.ⁱ I został pogrzebany^j w grobowcu swych praojców.

24 Dawid przybył do Machanaim,^k natomiast Absalom przeprowił się przez Jordan, on i wszyscy mężowie izraelscy z nim. **25** W miejsce Joaba^l Absalom ustanowił nad wojskiem Amasę;^m a Amasa był synem męża imieniem Jitra,ⁿ Izraelity, który współżył z Abigail,^o córką Nachasza, siostrą Cerui, matki Joaba. **26** A Izrael i Absalom rozłożyli się obozem w ziemi Gilead.^p

27 Gdy tylko Dawid przybył do Machanaim, Szobi, syn Nachasza z Rabby^q synów Ammona,^r i Machir,^s syn Ammiela^t z Lo-Debar, i Barzillaj^u Gileadczyk z Rogelim^v **28** przynieśli łożka i misy, i naczynia garnear-

ROZDZ. 17

- a Wj 1:19
Joz 2:5
1Sm 19:14
1Sm 21:12
Mt 10:16
b Joz 2:22
c 2Sm 17:2
d Prz 27:12
e Prz 16:18
f Joz 15:51
2Sm 15:12
g 2Kl 20:1
h Wj 20:13
1Sm 31:4
1Kl 16:18
Mt 27:5
Dz 1:18
i Ps 5:10
Ps 55:23
j Kzn 8:10
k Rdz 32:2
Joz 13:26
2Sm 2:8
l 2Sm 8:16
m 2Sm 19:13
2Sm 20:4
2Sm 20:10
n 1Kn 2:17
o 1Kn 2:16
p Lb 32:1
Pwt 3:15
q Pwt 3:11
Joz 13:25
2Sm 12:29
r 2Sm 12:26
s 2Sm 9:4
t 2Sm 9:5
u 2Sm 19:32
1Kl 2:7
v 2Sm 19:31

szpalta 2

- a Rdz 18:6
1Sm 28:24
b 1Sm 25:18
c Eze 4:9
d Rdz 25:34
2Sm 23:11
e Wj 3:8
f Rdz 18:8
Prz 30:33
g Prz 11:25
Dz 28:2
h 2Sm 16:2

ROZDZ. 18

- i 1Sm 8:12
1Kn 13:1
1Ko 14:40
j Sdz 7:16
Prz 20:18
k 2Sm 8:16
2Sm 10:7
l 2Sm 23:18
m 1Kn 2:16
n 2Sm 15:19
2Sm 15:21
o 2Sm 21:17
p 2Sm 17:2
1Kl 22:31
q 2Sm 17:3
Lam 4:20
r Wj 17:10

skie oraz pszenicę i jęczmień, i mąkę,^a i prażone ziarno,^b i bób,^c i soczewicę,^d i przypiekane ziarno; **29** również miód^e i masło,^f i owce, i sery krowie przynieśli dla Dawida oraz ludu, który był z nim, żeby jedli,^g powiedzieli bowiem: „Lud jest głodny i zmęczony, i spragniony na pustkowiu”.^h

18 A Dawid policzył lud, który z nim był, i ustanowił nad nimi dowódców tysięcy i dowódców setek.ⁱ **2** Ponadto Dawid posłał trzecią część^j ludu pod ręką Joaba^k i trzecią część pod ręką Abiszaia,^l syna Cerui, brata Joaba,^m i trzecią część pod ręką Ittajaⁿ Gittyty. Potem król rzekł do ludu: „Ja też muszę wyruszyć z wami”. **3** Lecz lud powiedział: „Nie możesz wyruszyć,^o bo gdybyśmy musieli uciekać, oni nie będą na nas zważać w swym sercu;^p i gdyby połowa z nas poniosła śmierć, nie będą na nas zważać w swym sercu, gdyż ty jesteś wart dziesięciu tysięcy z nas;^q byłoby więc lepiej, gdybyś był gotowy do udzielenia nam pomocy^r z miasta”. **4** To też król rzekł do nich: „Uczynię to, co dobre w waszych oczach”.^s I król stał obok bramy,^t a cały lud wyruszał setkami i tysiącami.^u **5** I król jeszcze nakazał Joabowi i Abiszajowi, i Ittajowi, mówiąc: „Obchodźcie mi się delikatnie^v z tym młodzieńcem, Absalomem”. A cały lud słyszał, jak król wydawał wszystkim dowódcom nakaz w sprawie Absaloma.

6 I lud ciągnął w pole, by się zetrzeć z Izraelem; i doszło do bitwy w lesie Efraima.^w **7** W końcu lud izraelski^x został tam

s Rut 3:5; Jak 3:17; t 2Sm 18:24; u 1Sm 29:2; v 2Sm 18:12; w 2Sm 17:26; x 2Sm 16:15.

pokonany^a przez sług Dawida, i w owym dniu nastąpiła tam wielka rzeź – padło dwadzieścia tysięcy mężów. **8** I bitwa się rozprzestrzeniła na całą tę ziemię, która była w zasięgu wzroku. A las pochłoniął więcej ludu, niż ich pochłoniął miecz w owym dniu.

9 W końcu Absalom znalazł się przed sługami Dawida. Absalom jechał na mule, a muł wszedł pod gąszcz gałęzi potężnego drzewa, tak iż on mocno uwiąził głowę w tym wielkim drzewie i zawisł między niebiosami a ziemią,^b podczas gdy muł, który był pod nim, poszedł dalej. **10** Wtedy zobaczył to pewien mąż i powiadomił Joabą,^c mówiąc: „Oto widziałem Absaloma wiszącego na wielkim drzewie”. **11** Joab odrzekł mężowi, który go o tym powiadomił: „I ty to zobaczyłeś – czemu więc nie zważyłeś go tam na ziemię? Wtedy moim obowiązkiem byłoby dać ci dziesięć srebrników i pas”.^d **12** Lecz mąż ten rzekł do Joaba: „Choćby mi odważono na dlonie tyśiąc srebrników, nie wyciągnąłbym ręki na syna królewskiego; bo słyszeliśmy, jak król nakazał tobie i Abiszajowi, i Ittajowi, mówiąc: „Uważajcie, kimkolwiek jesteście, na tego młodzieńca, na Absaloma”.^e **13** Przecież postąpiłbym zdradziecko przeciw jego duszy, a cała sprawa nie pozostałaby ukryta przed królem^f i ty sam stanąbyś z boku”. **14** Na to Joab rzekł: „Nie będę się tak przy tobie powstrzymywał!” Następnie wziął w dłoń trzy drzewca i przebił^g nimi serce Absaloma, gdy on był jeszcze żywy w sercu^h wielkiego drzewa. **15** Wówczas nadeszło dziesięciu sług niosących oręż Joaba i zadało cios Absalomowi, by go

ROZDZ. 18

a 2Sm 2:17
2Kn 13:16
2Kn 28:6
Ps 3:7
Prz 24:22

b 1Kn 21:16

c 2Sm 8:16
2Sm 18:2

d 1Sm 17:25
1Kn 11:6

e 2Sm 18:5

f Prz 16:14
Prz 24:21

g Sdz 4:21
Sdz 5:31
Ps 45:5

h 2Sm 18:9

szpalta 2

a Pwt 27:16
Pwt 27:20
2Sm 12:10

Ps 63:9
Prz 2:22
Prz 20:20
Prz 30:17

b 2Sm 2:28

c Joz 7:26
Joz 8:29
Joz 10:27

d 1Sm 15:12

e Rdz 14:17

f Lb 27:4
2Sm 14:27

g Ps 49:11

h 2Sm 15:36
2Sm 17:17

i 2Sm 15:25
Ps 9:4

j 2Sm 18:5

k Rdz 10:6
Lb 12:1
2Kn 14:9

l 1Kl 7:46
2Kn 4:17

m 2Sm 18:4

n 2Sm 13:34
2Kl 9:17

lz 21:6

dobiec.^a **16** A Joab zadał w róg,^b żeby lud wrócił z pościgu za Izraelem; Joab bowiem powstrzymał lud. **17** W końcu wzięli Absaloma i wrzucili go w lesie do wielkiego dołu, i wzniesli nad nim bardzo wielki stos kamieni.^c A cały Izrael uciekł – każdy mężczyzna do swego domu.

18 Absalom zaś jeszcze za życia wziął i postawił sobie kolumnę,^d która jest na Nizinie Królewskiej,^e bo powiedział: „Nie mam syna, aby zachowała się pamięć o moim imieniu”.^f Nazwał więc tę kolumnę od swego imienia^g i zwie się ona Pomnikiem Absaloma aż po dziś dzień.

19 Achimaac,^h syn Cadoka, rzekł: „Pozwól mi, proszę, pobiec i zanieść tę wiadomość królowi, gdyż Jehowa go osądził i oswobodził z ręki jego nieprzyjaciół”.ⁱ

20 Lecz Joab mu powiedział: „Nie będziesz ty zwiastunem dzisiaj, ale zanieś wiadomość w innym dniu; natomiast dziś nie zanoś wiadomości, dlatego że umarł syn króla”.^j **21** Potem Joab rzekł do Kuszyty:^k „Idź, opowiedz królowi, co widziałeś”. Wówczas Kuszyta pokłonił się Joabowi i pobiegł. **22** Achimaac, syn Cadoka, ponownie powiadził do Joaba: „Niech więc się dzieje co chce, pozwól mi, proszę, pobiec za Kuszytą”. Jednakże Joab rzekł: „Czemuż miałbyś biec ty, mój synu, skoro dla ciebie nie ma wiadomości?”. **23** Ale on powiedział: „Niech się dzieje co chce, pobiegnę”. Rzekł mu więc: „Biegnij!” I Achimaac pobiegł drogą Okręgu,^l i w końcu wyprzedził Kuszytę.

24 A Dawid siedział między dwiema bramami.^m Tymczasem strażnikⁿ wszedł na dach bramy przy murze. I podniósłszy oczy,

zobaczył, że oto samotnie biegnie jakiś mężczyzna. **25** Toteż strażnik zawołał i powiadomił króla, na co król rzekł: „Jeśli jest sam, to w jego ustach jest wiadomość”. A on biegł i coraz bardziej się przybliżał. **26** Następnie strażnik zobaczył drugiego biegnącego mężczyznę. Zawołał więc ów strażnik do odzwierne-go i powiedział: „Oto samotnie biegnie drugi mężczyzna!” Wtedy król rzekł: „Ten także przynosi wiadomość”. **27** A strażnik jeszcze powiedział: „Widzę, że bieg pierwszego przypomina bieg^a Achimaaca,^b syna Cado-ka”, na co król rzekł: „To dobry człowiek^c i powinien przybyć z dobrą wiadomością”.^d **28** W końcu Achimaac zawołał i powiedział królowi: „Wszystko w porządku!” Wówczas poklonił się królowi twarzą ku ziemi. I jeszcze powiedział: „Błogosławiony^e niech będzie Jehowa, twój Bóg, który wydał^f mężów podnoszących rękę przeciw mojemu panu, królowi!”

29 Jednak król rzekł: „Czy wszystko w porządku z młodzieńcem Absalomem?” Achimaac odrzekł: „Widziałem wielkie zamieszanie, gdy Joab posyłał sługę królewskiego i twojego sługę, i nie wiedziałem, o co chodziło”.^g **30** Król więc powiedział: „Odejdź na bok, stań tutaj”. Wtedy odszedł na bok i stał bez ruchu.

31 A oto wszedł Kuszyta^h i ten Kuszyta przemówił: „Niech mój pan, król, przyjmie wiadomość, bo dzisiaj Jehowa cię oświadczył i oswobodził z ręki wszystkich, którzy powstają przeciwko tobie”.ⁱ **32** Lecz król rzekł do Kuszyty: „Czy wszystko w porządku z młodzieńcem Absalomem?” Na to Kuszyta powie-

ROZDZ. 18

a 2Kl 9:20

b 2Sm 18:19

c Prz 25:13

d 1Kl 1:42

Prz 25:25

e Rdz 14:20

2Sm 22:47

Ps 124:6

Ps 144:1

f 1Sm 26:8

Ps 31:8

g 2Sm 18:19

h 2Sm 18:21

i 2Sm 22:49

Ps 55:18

Ps 94:1

Ps 124:2

szpalta 2

a Sdz 5:31

Ps 27:2

Ps 68:1

b 2Sm 18:24

c 2Sm 19:1

d 2Sm 12:10

2Sm 17:14

Prz 10:1

Prz 19:13

ROZDZ. 19

e 2Sm 18:5

2Sm 18:14

f 2Sm 17:24

2Sm 19:32

g 2Sm 18:33

h Ps 18:48

i 2Sm 3:3

2Sm 5:14

j 2Sm 13:1

k 2Sm 5:13

l 2Sm 15:16

m Iz 40:2

dział: „Oby nieprzyjaciół mego pana, króla, a także wszystkich, którzy powstają przeciwko tobie ku złemu, spotkało to, co tego młodzieńca”.^a

33 Wtedy król, wstrząśnięty, wszedł do komnaty na dachu^b nad bramą i wybuchał płaczem; a idąc, mówił: „Synu mój, Absalomie, synu mój, synu mój,^c Absalomie! Obym to ja umarł zamiast ciebie, Absalomie, synu mój, synu mój!”^d

19 Później doniesiono Joabowi: „Oto król płacze i obchodzi żałobę po Absalomie”.^e

2 Toteż w owym dniu wybawienie stało się powodem do żałoby dla całego ludu, gdyż lud słyszał, jak mówiono w owym dniu: „Król boleje nad swoim synem”.

3 I lud zaczął się przekradać w owym dniu, by wejść do miasta,^f tak jak lud się przekrada, gdy czuje się okryty hańbą, ponieważ uciekł z bitwy. **4** A król zastąpił sobie twarz i wołał król donośnym głosem: „Synu mój, Absalomie! Absalomie, synu mój, synu mój!”^g

5 W końcu Joab wszedł do króla do domu i powiedział: „Dzisiaj okryłeś wstydem twarz wszystkich swoich sług, tych, którzy dzisiaj ocalili twoją duszę,^h jak również duszę twoich synówⁱ i twoich córek^j oraz duszę twoich żon^k i duszę twoich nałożnic^l. **6** miłujesz bowiem tych, którzy cię nienawidzą, a nienawidzisz tych, którzy cię miłują; bo dzisiaj dałeś do zrozumienia, że dowódcy i słudzy są dla ciebie niczym, gdyż tylko wiem dzisiaj, że gdyby tylko Absalom żył, a my wszyscy bylibyśmy dzisiaj martwi, w twoich oczach byłoby to właściwe. **7** Teraz więc wstań, wyjdź i przemów prosto do serca^m swo-

ich sług, gdyż na Jehowę przysięgam, że jeśli nie wyjdiesz, to tej nocy nie pozostanie przy tobie ani jeden mąż;^a a to będzie dla ciebie gorsze niż wszelka krzywda, jaka cię spotkała od twojej młodości aż dotąd". **8** To też król wstał i usiadł w bramie,^b a cały lud powiadomiono: „Oto król siedzi w bramie”. I cały lud zaczął przychodzić przed króla.

A Izrael uciekł, każdy z nich do swego domu.^c **9** I cały lud we wszystkich plemionach izraelskich rozprawił, mówiąc: „To król wyzwolił nas z dłoni naszych nieprzyjaciół^d i to on nas ocalił z dłoni Filistynów; a teraz uciekł z tej ziemi przed AbsalOMEM.^e **10** Absalom zaś, którego namaściliśmy nad sobą,^f poniósł śmierć w bitwie.^g Czemuż więc teraz nic nie czynicie, by króla sprowadzić z powrotem?”^h

11 A król Dawid posłał do kapłanów Cadokaⁱ i Abiatar^j i rzekł: „Przemówcie do starszych Judy^k i powiedzcie: „Dlaczego mielibyście być ostatnimi, jeśli chodzi o sprowadzenie króla z powrotem do jego domu, gdy słowo całego Izraela doszło do króla do jego domu? **12** Wyście moimi braćmi; jesteście moją kością i moim ciałem.^l Dlaczego więc mielibyście być ostatnimi, jeśli chodzi o sprowadzenie króla z powrotem?” **13** A do Amasy powiedzcie:^m „Czyż nie jesteś moją kością i moim ciałem? Niech Bóg mi to uczyni i tamto doda do tego,ⁿ jeśli przed moim obliczem nie będziesz zawsze dowódcą wojska w miejsce Joaba”.”^o

14 I pozyskał serce wszystkich mężów judzkich jakby jednego męża,^p tak iż posłali do króla, mówiąc: „Wróć ty sam i wszyscy twoi słudzy”.

ROZDZ. 19

a Prz 14:28
b 2Sm 18:4
2Sm 18:24
1Kl 22:10
Jer 38:7

c 2Sm 18:17
1Kl 22:36

d 1Sm 17:50
1Sm 18:7
1Sm 19:5
2Sm 5:25
2Sm 8:5

e 2Sm 15:14

f 2Sm 15:10
2Sm 15:12

g 2Sm 18:14

h 2Sm 3:17

i 2Sm 8:17
2Sm 15:25
1Kl 1:8

j 1Sm 22:20
1Sm 30:7
2Sm 15:24
1Kn 15:11

k 2Sm 2:4

l Sdz 9:2
2Sm 5:1

m 2Sm 17:25
1Kn 2:17

n Rut 1:17
1Sm 3:17

o 2Sm 8:16
2Sm 18:5
2Sm 18:14

p Sdz 20:1

szpalta 2

a Joz 5:9
1Sm 11:14

b 2Sm 16:5
1Kl 2:36
1Kl 2:44

c 1Kl 2:8

d 2Sm 3:16
2Sm 17:18

e 2Sm 9:2
2Sm 16:1

f 2Sm 9:10

g 2Sm 15:28

h Ps 66:3
Ps 81:15
Kzn 10:4

i 1Sm 26:21
2Sm 16:5

j 2Sm 13:20
2Sm 13:33

k 2Sm 19:43
1Kn 5:2

l 2Sm 23:18

m 2Sm 2:18

n Wj 22:28
2Sm 16:7
1Kl 21:13

Ps 105:15
Kzn 10:20

Dz 23:5
2Pt 2:10

o 2Sm 3:39
2Sm 16:10

p 1Sm 29:4
1Kl 5:4
Mt 16:23
Jak 1:20

q 1Sm 11:13

15 I król ruszył z powrotem, i przybył aż nad Jordan. A Judejczycy przybyli do Gilgal,^a by wyjść królowi na spotkanie i przeprowadzić króla przez Jordan. **16** Potem Szimej,^b syn Gery,^c Beniaminita z Bachurim,^d pośpieszył się i z mężami judzkimi wyszedł na spotkanie królowi Dawidowi. **17** A było z nim tysiąc mężów z Beniamina. (Był z nim również Ciba,^e sługa domu Saula, oraz jego piętnastu synów^f i dwudziestu sług; i pomyśle nie dotarli nad Jordan przed króla. **18** I przeprawił się przez bród,^g by przeprowadzić domowników króla i uczynić to, co dobre w jego oczach). A Szimej, syn Gery, upadł przed królem, gdy ten już miał się przeprawiać przez Jordan.^h **19** Następnie rzekł do króla: „Niechaj mój pan nie poczyta mi winy i nie pamięta zła, którego twój sługa dopuścił sięⁱ w dniu, gdy mój pan, król, odchodził z Jerozolimy, i niech król nie bierze sobie tego do serca.^j **20** Bo twój sługa dobrze wie, że to ja zgrzeszyłem; oto więc dzisiaj przybyłem pierwszy z całego domu Józefa,^k by wyjść na spotkanie mojemu panu, królowi”.

21 Abisaj,^l syn Cerui,^m od razu odezwał się i rzekł: „Czyż Szimej nie powinien zostać uśmiercony, skoro złorzeczył pomazańcowi Jehowy?”ⁿ **22** Lecz Dawid powiedział: „Co wam do mnie,^o synowie Cerui, żebyście dzisiaj mieli się stać moim przeciwnikiem?”^p Czyż dzisiaj ktokolwiek zostanie uśmiercony w Izraelu?”^q Bo czyż nie wiem, że dzisiaj jestem królem nad Izraelem?”

23 Potem król rzekł do Szimeja: „Nie umrzesz”. I król mu przysiągł.^r

r 1Kl 2:8; 1Kl 2:37; 1Kl 2:46; Heb 6:16.

24 Również Mefiboszet,^a wnuk Saula, wyszedł królowi na spotkanie; a nie pielęgnował nóg^b ani nie pielęgnował wąsów,^c ani nie prał szat od dnia, gdy król odszedł, aż do dnia, gdy przyszedł w pokoju. **25** Kiedy przyszedł do Jerozolimy na spotkanie z królem, król rzekł do niego: „Dlaczego nie poszedłeś ze mną, Mefiboszecie?” **26** On odrzekł: „Mój panie, królu, sługa^d mój mnie oszukał. Powiedział bowiem twój sługa: „Osiodlał sobie oslicę, żeby na niej jechać i podążać z królem”, gdyż sługa twój jest kulawy.^e **27** On więc oczernił^f twego sługę przed moim panem, królem. Lecz mój pan, król, jest jak anioł^g prawdziwego Boga; czyń więc, co dobre w twoich oczach. **28** Bo cały dom mego ojca byłby w oczach mego pana, króla, po prostu skazany na śmierć, a jednak ty posadziłeś swego sługę wśród tych, którzy jedzą przy twoim stole.^h Jakie więc mam jeszcze prawo dalej wołaćⁱ do króla?”

29 Jednakże król mu rzekł: „Po cóż jeszcze wypowiadasz słowa? Oto mówię: ty i Ciba macie się podzielić polem”.^j **30** Mefiboszet odrzekł królowi: „Niech weźmie nawet całe,^k skoro mój pan, król, przyszedł w pokoju do swego domu”.

31 A z Rogelim przybył Barzillaj^l Gileadczyk, by pójść z królem nad Jordan i odprowadzić go do Jordanu. **32** Barzillaj zaś był bardzo stary, miał osiemdziesiąt lat;^m i to on zaopatrywał króla w żywność, gdy ten mieszkał w Machanaim,ⁿ był bowiem mężem bardzo zamożnym.^o **33** Król zatem rzekł do Barzillaja: „Przeprowadź się ze mną, a będąc cię zaopatrywał w żywność u

ROZDZ. 19

- a 2Sm 9:6
2Sm 16:4
- b 2Sm 9:3
- c Ezd 9:3
- d 2Sm 9:9
- e 2Sm 4:4
- f Kpl 19:16
2Sm 16:3
Ps 101:5
Prz 6:19
Prz 21:6
- g 1Sm 29:9
2Sm 14:17
- h 2Sm 9:1
2Sm 9:7
2Sm 9:10
2Sm 9:13
- i 2Sm 9:8
- j 2Sm 16:4
Prz 18:17
Prz 29:4
- k Mt 5:40
1Ko 6:7
- l 2Sm 17:27
1Kl 2:7
- m Ps 90:10
- n 2Sm 17:28
Prz 3:27
Heb 13:16
- o 1Sm 25:2
Hi 1:3

szpalta 2

- a 2Sm 9:10
Prz 11:25
Mt 7:12
Łk 6:38
- b Ps 90:10
- c Kzn 8:15
Kzn 12:5
- d Hi 12:11
Kzn 12:4
- e Ezd 2:65
Neh 7:67
Kzn 2:8
- f 2Sm 13:25
2Sm 15:33
- g Łk 6:38
- h Joz 23:14
Łk 2:29
- i Rdz 47:30
Rdz 49:29
Rdz 50:13
- j 1Kl 2:7
- k Rdz 31:55
Rut 1:14
1Sm 20:41
1Kl 19:20
Dz 20:37
- l Rdz 14:19
Rdz 47:7
Joz 22:6
- m 1Sm 11:14
- n Sdz 8:1
Sdz 12:1

mnie w Jerozolimie”.^a **34** Lecz Barzillaj powiedział do króla: „Ileż pozostało dni lat mego życia, żebym miał iść z królem do Jerozolimy? **35** Mam dzisiaj osiemdziesiąt lat.^b Czy potrafiłbym rozróżniać między czymś dobrym a czymś złym albo czy twój sługa poczułby smak tego, co bym jadł lub pił,^c albo czy mógłbym jeszcze słuchać^d głosu śpiewaków i śpiewaczek?”^e Po cóż więc twój sługa miałby się jeszcze stać brzemieniem^f dla mego pana, króla? **36** Bo sługa twój mógł tylko kawałek drogi doprowadzić króla do Jordanu, czemu zatem król miałby mi odplacać taką nagrodą?^g **37** Proszę, pozwól swemu słudze wrócić i pozwól mi umrzeć^h w moim mieście w pobliżu grobowca mego ojca i mojej matki.ⁱ Lecz oto twój sługa Kimham.^j Niech on się przeprowadzi z moim panem, królem; i uczyni dla niego, co dobre w twoich oczach”.

38 Toteż król rzekł: „Kimham przeprowadź się ze mną, a ja uczynię dla niego, co dobre w twoich oczach; i uczynię dla ciebie wszystko, co chciałbyś na mnie włożyć”. **39** Wtedy cały lud zaczął się przeprowadzać przez Jordan, przeprowadził się też sam król; lecz król ucałował^k Barzillaja i go pobłogosławił,^l po czym ten wrócił do swej miejscowości. **40** Gdy król przeprowadził się do Gilgal,^m razem z nim przeprowadził się Kimham, a także cała Juda, jak również połowa ludu izraelskiego, żeby przeprowadzić króla.

41 I oto przychodzili do króla wszyscy mężowie izraelscy, i mówili królowi: „Dlaczegoⁿ nasi bracia, mężowie judzcy, wykradli cię, żeby króla, a z nim

jego domowników oraz wszystkich mężów Dawida przeprowadzić za Jordan?"^a **42** Wówczas wszyscy mężowie judzcy odpowiedzieli mężom izraelskim: „Ponieważ król jest blisko spokrewniony z nami;^b a czemuż się na to rozniewialiscie? Czyż jedliśmy na koszt króla albo czy przyniesiono nam jakiś dar?”

43 Jednakże mężowie izraelscy odpowiedzieli mężom judzkim i rzekli: „My mamy w królu listę dziesięć części,^c toteż mamy w Dawidzie więcej niż wy. Dlaczego więc potraktowaliście nas ze wzgardą i dlaczego nie stało się najpierw naszą sprawą,^d byśmy z powrotem sprowadzili króla?” Lecz słowo mężów judzkich było ostrzejsze niż słowo mężów izraelskich.

20 A był tam pewien niepo^e imieniem Szeba,^f syn Bichriego Beniaminita; zadał on w róg^g i powiedział: „Nie mamy działu w Dawidzie i nie mamy dziedzictwa w synu Jessego.^h Każdy do swych bogów,ⁱ Izraelu!” **2** Wtedy mężowie izraelscy przestali iść za Dawidem i poszli za Szebą, synem Bichriego;^j ale mężowie judzcy trzymali się swego króla od Jordanu aż do Jeruzolimy.^k

3 W końcu Dawid przybył do swego domu w Jeruzolimie.^l Potem król wziął dziesięć kobiet,^m nałożnic, które pozostawił, by się troszczyły o dom, i umieścił je w domu odosobnienia, lecz zapatrywał je w żywność. I nie współżył z nimi,ⁿ a były one trzymane dokładnie zamknięte aż do dnia swej śmierci – we wdowieństwie, chociaż miały żyjącego męża.

4 Potem król rzekł do Amasy:^o „Zwołaj do mnie mężów judz-

ROZDZ. 19

- a 2Sm 19:15
- b Rut 4:12
Rut 4:22
2Sm 2:4
Ps 78:68
Mt 1:3
Mt 1:6
- c 1Kl 11:31
1Kl 12:16
- d Kzn 4:4
Łk 22:24
Łk 22:26
Gal 5:26
Flp 2:3

ROZDZ. 20

- e Pwt 13:13
1Sm 2:12
- f 2Sm 20:21
- g Sdz 3:27
2Sm 15:10
- h 2Sm 19:43
- i Pwt 13:6
Pwt 13:9
1Kl 12:16
2Kn 10:16
- j 2Sm 15:12
Prz 6:19
Prz 24:21
Gal 5:20
- k 2Sm 19:15
2Sm 19:42
- l 2Sm 5:11
- m 2Sm 15:16
2Sm 16:21
- n 2Sm 16:22
- o 2Sm 17:25
2Sm 19:13
1Kn 2:17

szpalta 2

- a 1Sm 26:6
2Sm 10:10
2Sm 23:18
1Kn 11:20
1Kn 18:12
- b 2Sm 20:1
- c 2Sm 15:12
- d 2Sm 11:11
1Kl 1:33
- e 2Sm 8:16
- f 2Sm 8:18
1Kn 18:17
- g 2Sm 15:18
1Kl 1:38
- h Joz 18:25
Joz 21:17
- i 2Sm 17:25
2Sm 19:13
- j Ps 55:21
Prz 26:24
Mi 7:2
- k Łk 22:47
- l Łk 35:16
2Sm 3:27
1Kl 2:5
Ps 55:23
- m 2Sm 20:2
2Sm 20:4
- n Rdz 4:10
Rdz 9:5

kich w ciągu trzech dni i ty też się tu staw”. **5** Amasa poszedł więc zwoływać Judę; lecz przyszedł później, po ustalonym czasie, który on mu wyznaczył. **6** Wtedy Dawid rzekł do Abisaja:^a „Teraz Szeba,^b syn Bichriego, będzie dla nas gorszy niż Absalom.^c Weź ze sobą sług^d swego pana i ścigaj go, żeby nie znalazł sobie warownych miast i nie uszedł na naszych oczach”. **7** Toteż mężowie Joaba^e i Keretyci,^f i Peletyci^g oraz wszyscy mocarze wyruszyli za nim; i wyszli z Jeruzolimy, by ścigać Szebę, syna Bichriego. **8** Byli blisko wielkiego kamienia, który jest w Gibeonie,^h i Amasaⁱ wyszedł im na spotkanie. A Joab był przepasany, ubrany w szatę i miał miecz w pochwie, przypasany do biodra. I postąpił naprzód, tak iż ten mu wypadł.

9 I odezwał się Joab do Amasy: „Czy dobrze ci się wie, mój bracie?”^j Potem Joab prawą ręką chwycił Amasę za brodę, by go pocałować.^k **10** Amasa zaś nie miał się na baczności przed mieczem, który był w ręce Joaba, toteż on zadał mu nim cios^l w brzuch i jego jelita wylały się na ziemię; i nie musiał mu tego robić po raz drugi. Ten więc tak ponosił śmierć. A Joab i Abisaj, jego brat, ścigali Szebę, syna Bichriego.

11 I któryś z młodzieńców Joaba stał nad nim, i mówił: „Ktokolwiek ma upodobanie w Joabie i ktokolwiek należy do Dawida,^m niech podąży za Joabem!” **12** Tymczasem Amasa wił się we krwiⁿ na środku gościńca. Kiedy ów mąż zobaczył, że cały lud się zatrzymuje, ściągnął Amasę z gościńca na pole. Potem zarzucił na niego szatę,

widział bowiem, że zatrzymuje się każdy, kto do niego dochodzi.^a **13** Gdy tylko usunął go z gościńca, każdy mężczyzna miął go, podążając za Joabem, by ścigać Szebę,^b syna Bichriego.

14 A Szeba przeszedł wszystkie plemiona Izraela aż do Abel Bet-Maaka.^c Wszyscy zaś Bichrycy zebrali się i też wyruszyli za nim.

15 I przybyli, i oblegli go w Abel Bet-Maaka, i usypali wał obłężniczy przeciwko miastu,^d gdyż stało w obrębie wału obronnego. Cały zaś lud, który był z Joabem, podkopywał mur, by go obalić.

16 A pewna mądra kobieta^e zawołała z miasta: „Słuchajcie, słuchajcie! Zechciejcie powiedzieć Joabowi: „Podejdź aż tutaj i pozwól mi z tobą pomówić”.

17 Podszedł więc do niej i ta kobieta powiedziała: „Czy ty jesteś Joab?” Odpowiedział: „Tak, ja”. Wtedy rzekła mu: „Posłuchaj słów twej niewolnicy”.^f On odrzekł: „Słucham”. **18** A ona mówiła: „Dawniej zawsze tak powiadali: „Niech tylko zapytają w Abel, a zakończą sprawę”.

19 Ja reprezentuję pokojowo usposobionych^g i wiernych^h spośród Izraela. Ty usiłujesz uśmiercić miastoⁱ i matkę w Izraelu. Dlaczego miałbyś pochłoniąć dziedzictwo^k Jehowy?”

20 Joab odparł, mówiąc: „Jest nie do pomyślenia, żebym miał pochłaniać i obracać w ruinę. **21** Nie w tym rzecz, ale pewien mąż z górzystego regionu Efraima,^l imieniem Szeba,^m syn Bichriego, podniósł rękę na króla Dawida.ⁿ Wydajcie jego samego,^o a odstąpię od miasta”.^p Wtedy ta kobieta powiedziała do Joaba: „Oto jego głowa^q zostanie przerzucona do ciebie ponad murem!”

ROZDZ. 20

- a 2Sm 2:23
- b 2Sm 20:1
- c 1Kl 15:20
2Kl 15:29
2Kn 16:4
- d Kzn 9:14
Jer 33:4
Łk 19:43
- e 1Sm 25:3
2Sm 14:2
- f 1Sm 25:24
- g Prz 12:20
- h Rdz 18:23
- i Pwt 20:10
- j 2Sm 17:16
Ps 124:3
- k Wj 19:5
Pwt 32:9
2Sm 21:3
- l Joz 17:15
Sdz 2:9
- m 2Sm 20:1
- n 2Sm 20:6
- o Lb 16:24
Joz 7:13
Prz 17:11
- p Lb 16:26
- q 1Sm 17:51
1Sm 31:9
2Kl 10:7

szpalta 2

- a Kzn 9:15
Kzn 9:18
- b 2Sm 2:28
2Sm 18:16
- c 2Sm 8:16
2Sm 19:13
1Kn 18:15
- d 2Sm 23:20
1Kl 1:38
1Kn 27:5
- e 1Kn 12:27
- f 2Sm 8:18
- g 2Sm 15:18
1Kl 1:44
- h 1Kl 4:6
1Kl 12:18
- i 1Kl 4:3
- j 1Kn 18:16
- k 2Sm 8:17
- l 2Sm 15:27
2Sm 17:15
1Kl 4:4
- m 2Sm 19:11
- n 1Kn 18:17

ROZDZ. 21

- o Kpl 26:20
Pwt 11:17
- p Rdz 9:6
Wj 20:13
Wj 21:23
Lb 35:30
Lb 35:33
- q Joz 9:3
Joz 9:17
Joz 9:27
- r Rdz 10:16
Rdz 48:22
- s Joz 9:15
- t Eze 17:18

22 Ta kobieta w swej mądrości^a od razu poszła do całego ludu i ścięto głowę Szebie, synowi Bichriego, i rzucono ją Joabowi. Wówczas on zadał w róg^b i porozchodzili się spod miasta, każdy do swego domu; a Joab wrócił do Jerozolimy do króla.

23 I Joab był ustanowiony nad całym wojskiem^c Izraela, Benajasz^d zaś, syn Jehojady,^e był nad Keretytami^f i nad Peletytami.^g **24** Adoram^h był nad powołanymi do robót przymusowych, a Jehoszafat,ⁱ syn Achiluda, był kronikarzem. **25** Sze-wa^j był sekretarzem,^k a Cadok^l i Abiatar^m byli kapłanami. **26** Również Ira Jairyta został kapłanemⁿ Dawida.

21 A za dni Dawida panował głód^a przez trzy lata, rok po roku; i Dawid radził się obliza Jehowy. Wtedy Jehowa rzekł: „Na Saulu i na jego domu ciąży wina krwi, gdyż uśmiercił Gibeonitów”.^p **2** Król wezwał więc Gibeonitów^q i rozmawiał z nimi. (A Gibeonici nie byli spośród synów Izraela, lecz z reszty Amorytów;^r i synowie Izraela przysięgli im,^s lecz Saul usiłował ich wybić^t z zazdrości^u o synów Izraela i Judy). **3** I Dawid przemówił do Gibeonitów: „Co mam dla was uczynić i czym mam dokonać prześlągania,^v żebyście pobłogosławili dziedzictwo^w Jehowy?” **4** A Gibeonici powiedzieli do niego: „Nie chodzi nam o srebro ani złoto^x w związku z Saulem i jego domem, nie do nas też należy uśmiercenie jakiegoś męża w Izraelu”. Wówczas on rzekł: „Cokolwiek powiecie, uczynię dla was”. **5** Wtedy odrzekli królowi: „Co do męża, który nas wytra-

u Prz 27:4; v Wj 32:30; Kpl 1:4; w 2Sm 20:19; x Lb 35:31.

cał^a i który zamyślał^b nas unicestwić, żebyśmy się nie ostali w żadnej części terytorium Izraela — **6** spośród jego synów niech nam zostanie wydanych siedmiu mężczyzn,^c a wystawimy^d ich Jehowie w Gibe^e Saula, wybrańca Jehowy.^f Toteż król rzekł: „Wydam ich”.

7 Lecz król oszczędził Mefiboszeta,^g syna Jonatana, syna Saula, z powodu przysięgi^h wobec Jehowy, która była między nimi, między Dawidem a Jonatanem, synem Saula. **8** Król wziął więc obu synów Ricpy,ⁱ córki Aji, których ona urodziła Saulowi: Armoniego i Mefiboszeta, jak również pięciu synów Michał,^j córki Saula, których ona urodziła Adrielowi,^k synowi Barzillaja Mecholatyty. **9** Potem wydał ich w rękę Gibeonitów i ci wystawili ich na górze przed obliczem Jehowy,^l tak iż tych siedmiu padło razem; a zostali uśmierceni w pierwszym dniu żniwa, na początku żniwa jęczmienia.^m **10** Jednakże Ricpa, córka Aji,ⁿ wzięła wó^o i rozpostarła go sobie na skale od początku żniwa aż do czasu, gdy spadła na nich woda z niebios;^p i nie pozwoliła, by za dnia spoczęły na nich ptaki^q niebios, a w nocy dzikie zwierzęta^r polne.

11 W końcu doniesiono^s Dawidowi, co uczyniła Ricpa, córka Aji, nałożnica Saula. **12** Poszedł więc Dawid i zabrał kości Saula^t oraz kości Jonatana, jego syna, od właścicieli ziemskich Jabesz-Gilead,^u którzy wykradli je z placu w Bet-Szan,^v gdzie Filistyni ich powiesili^w w dniu, w którym Filistyni zabili Saula na Gilboa.^x **13** I sprowadził stamtąd kości Saula oraz kości Jonatana, jego syna; ponadto

ROZDZ. 21

- a 2Sm 21:1
Mt 7:2
- b Est 9:24
- c Pwt 19:21
Ps 9:12
- d Rdz 40:19
Lb 25:4
Pwt 21:22
- e 1Sm 10:26
- f 1Sm 9:17
- g 2Sm 4:4
2Sm 9:10
2Sm 19:24
- h 1Sm 18:3
1Sm 20:42
- i 2Sm 3:7
- j 1Sm 18:20
1Sm 25:44
2Sm 3:14
2Sm 6:23
- k 1Sm 18:19
- l Lb 35:31
Pwt 19:21
1Sm 15:33
- m Rut 1:22
- n 2Sm 3:7
- o 1Kl 21:27
Jl 1:13
- p Pwt 11:14
Jer 5:24
- q Rdz 40:19
- r Eze 39:4
- s Rut 2:11
- t 1Sm 31:13
- u 2Sm 2:5
- v 1Sm 31:10
- w 1Sm 31:12
- x 1Sm 28:4
1Sm 31:1
2Sm 1:6
2Sm 1:21
1Kn 10:8

szpalta 2

- a 2Sm 21:9
- b Joz 18:28
- c 1Sm 9:1
1Sm 10:11
- d Joz 7:26
2Sm 24:25
- e 2Sm 5:17
2Sm 5:22
- f Pwt 2:11
- g 1Sm 17:7
1Kn 11:23
- h 2Sm 23:18
- i 2Sm 22:19
- j 2Sm 18:3
- k 2Sm 14:7
- l 1Kl 11:36
1Kl 15:4
2Kl 8:19
- m 1Kn 11:29
1Kn 20:4
1Kn 27:11
- n 2Sm 23:27
- o Rdz 14:5
2Sm 21:16
- p 1Kn 20:5
- q 1Sm 17:7
- r 1Kn 20:6
- s 2Sm 21:16

zebrali kości tych, których wystawiono.^a **14** Potem pogrzebali kości Saula i Jonatana, jego syna, w ziemi Beniamina w Celi,^b w grobowcu Kisz^c, jego ojca, żeby uczynić wszystko, co król nakazał. Po tym wszystkim Bóg dał się uprosić co do tej ziemi.^d

15 A Filistyni^e znowu wszczęli wojnę z Izraelem. Toteż Dawid i z nim jego słudzy zeszli i walczyli z Filistynami; a Dawida ogarnęło zmęczenie. **16** I Jiszbi-Benob z rodu Refaitów,^f którego włócznia^g ważyła trzysta sykli miedzi i który miał przypasany nowy miecz, zamyślał zabić Dawida. **17** Abiszaj,^h syn Cerui, od razu przyszedł mu na pomocⁱ i zadał cios Filistynowi, i go uśmiercił. Wówczas mężowie Dawida przysięgli mu, mówiąc: „Nie wolno ci już będzie wyruszać z nami do bitwy,^j żebyś nie zgasił^k lampy^l Izraela!”

18 A potem jeszcze raz doszło do wojny z Filistynami pod Gob. Wtedy to Sibbechaj^m Chusztatyⁿ zabił Safa, który był z rodu Refaitów.^o

19 I znowu doszło do wojny z Filistynami pod Gob; i Elchanan,^p syn Jaare-Oregima Betlejemczyka, zabił Goliata Gittyte, którego drzewce włóczni było niczym wał tkacki.^q

20 I znowu doszło do wojny pod Gat,^r gdzie był mąż nadzwyczajnego wzrostu, mający po sześć palców u obu rąk i po sześć palców u obu stóp, razem dwadzieścia cztery; on także był z rodu Refaitów.^s **21** I urągał^t Izraelowi. W końcu zabił go Jonatan,^u syn Szimei,^v brata Dawida.

t 1Sm 17:10; 1Sm 17:45; 2Kl 19:22; u 1Kn 20:7; v 1Sm 16:9; 1Sm 17:13; 1Kn 2:13.

22 Tych czterech było z rodu Refaitów w Gat;^a i padli z ręki Dawida oraz z ręki jego sług.^b

22 I Dawid zaczął wypowiadać do Jehowy słowa tej pieśni^c w dniu, gdy Jehowa wyzwolił go z dłoni wszystkich jego nieprzyjaciół^d oraz z dłoni Saula;^e **2** i przemówił:

„Jehowa jest mą urwistą skałą^f i moją twierdzą,^g i Sprawcą mego ocalenia.^h

3 Bóg mój jest moją skałą.ⁱ U niego się schronię;

tarcza^j moja i mój róg^k wy-bawienia, moje bezpiecz-ne wzniesienie^l

i moje miejsce ucieczki,^m mój Wybawca;ⁿ wy-bawiasz mnie od prze-mocy.^o

4 Wzywać będę Tego, którego należy wysławiać,^p Je-howę,

i zostaną wybawiony od swych nieprzyjaciół.^q

5 Bo okrażyły mnie śmiertelno-sne grzywacze;^r przerażały mnie raptowne powodzie nicponi.^s

6 Otoczyły mnie powrozy Szelo-lu;^t stanęły naprzeciw mnie sidła śmierci.^u

7 W udręce swej wzywałem Je-howę^v

i do Boga mego wołałem.^w Wtedy ze swej świątyni usły-szał mój głos^x

i moje wołanie o pomoc, do-chodzące do jego uszu.^y

8 A ziemia się zachwiała i za-kołysała;^z nawet fundamenty niebios zadrżały^a

i chwiały się, gdyż on się rozgniewał.^b

9 Dym wznosił się z jego noz-drzy, a ogień z jego ust wciągał pożerał;^c

ROZDZ. 21

a 1Kn 20:8

b Ps 60:12

Ps 108:13

Eze 32:27

ROZDZ. 22

c Wj 15:1

Sdz 5:1

d Ps 18:0

Ps 34:19

e 1Sm 23:14

f Ps 18:2

g Ps 31:3

h Ps 144:2

i Pwt 32:4

1Sm 2:2

Ps 144:1

j Rdz 15:1

Pwt 33:29

Ps 3:3

k 1Sm 2:1

l Ps 9:9

Ps 18:2

Ps 61:3

Prz 18:10

m Ps 59:16

Jer 16:19

n Iz 12:2

Łk 1:47

Tyt 3:4

o Ps 72:14

p Ps 148:1

q Ps 18:3

r Ps 69:14

s Ps 18:4

t Ps 116:3

u Ps 18:5

v Ps 120:1

Ps 142:1

Jon 2:2

w Ps 116:4

x Ps 18:6

y Wj 3:7

Ps 34:15

z Sdz 5:4

a Hi 26:11

b Ps 18:7

Ps 77:18

Ps 97:4

c Ps 97:3

Iz 30:27

szpalta 2

a Ps 18:8

b Ps 144:5

Iz 64:1

c Pwt 4:11

1KI 8:12

Ps 18:9

Ps 97:2

d 1Sm 4:4

Ps 80:1

Ps 99:1

e Ps 18:10

Heb 1:7

f Hi 36:29

g Ps 18:11

h Ps 18:12

i Wj 19:16

1Sm 2:10

zapaliły się od niego wę-gle.^a

10 I nachylił niebiosa, i zstą-pił;^b

a pod jego stopami był gęs-ty mrok.^c

11 I przyjechał na cherubie,^d i przyleciał,

i widziany był na skrzyd-łach ducha.^e

12 Potem wokół siebie ciemność umieścił jak szafasy,^f

ciemne wody, gęste obłoki.^g

13 Z blasku przed jego obliczem płomieniem buchnęły płonące węgle ogniste.^h

14 Z nieba zagrzmiął Jehowaⁱ i Najwyższy wydał swój głos.^j

15 I wypuszczał strzały, by ich rozproszyć,^k błyskawicę, by siać wśród nich zamęt.^l

16 I ukazały się łóżyska mo-rza,^m

i zostały odsłonięte funda-menty żywej krainyⁿ

od nagany Jehowy, od po-dmuchu tchnienia jego nozdrzy.^o

17 Posyłał z wysokości, chwycił mnie,^p wyciągał mnie z wielkich wód.^q

18 Wyzwał mnie od mego sil-nego nieprzyjaciela,^r od tych, którzy mnie niena-widzą; byli bowiem sil-niejsi niż ja.^s

19 Występowali przeciwko mnie w dniu mego nieszczęś-cia,^t lecz Jehowa stał się moją podporą.^u

j Ps 18:13; Iz 30:30; k Ps 7:13; Ps 77:17; l Ps 18:14; Ps 144:6; m Wj 14:21; Ps 106:9; Ps 114:3; Nah 1:4; n 1Sm 2:8; 1Kn 16:30; Ps 9:8; Ps 33:8; Ps 77:18; o Wj 15:8; Ps 18:15; p Ps 18:16; Ps 144:7; q Ps 32:6; Ps 124:4; Lam 3:54; r Ps 3:7; Ps 56:9; s Ps 18:17; t 1Sm 19:11; 1Sm 23:26; 2Sm 15:10; u Ps 18:18; Ps 118:10; Iz 50:10.

- 20** I wyprowadził mnie na miejsce przestronne;^a
ratował mnie, gdyż znalazł we mnie upodobanie.^b
- 21** Jehowa nagradza mnie stosownie do mej prawości;^c
odplaca mi stosownie do czystości moich rąk.^d
- 22** Strzegłem bowiem dróg Jehowy^e
i nie odstąpiłem niegodziwie od mego Boga.^f
- 23** Wszak są przede mną wszystkie jego sądownicze rozstrzygnięcia,^g
a od jego ustaw się nie odwrócę.^h
- 24** I okaże się wobec niego nie-naganny,ⁱ
i będę się wystrzegał przewinienia z mojej strony.^j
- 25** A Jehowa niechaj mi odplaci stosownie do mej prawości,^k
stosownie do mojej czystości przed jego oczami.^l
- 26** Z lojalnym będziesz postępował lojalnie;^m
z mocarzem, który jest nie-naganny, będziesz się obchodził nienagannie;ⁿ
- 27** wobec strzegącego czystości okazesz się czysty,^o
a wobec przewrotnego będziesz postępował jak niemądry.^p
- 28** I lud pokorny wybawisz;^q
lecz twoje oczy są przeciwko wyniosłym, byś mógł ich poniżyć.^r
- 29** Bo ty jesteś moją lampą, Jehowo,^s
i to Jehowa sprawia, że moja ciemność jaśnieje.^t
- 30** Bo dzięki tobie mogę pobiec przeciw oddziałowi grabieżców;^u
dzięki mojemu Bogu potrafię się wspiąć na mur.^v

ROZDZ. 22

- a** Ps 31:8; Ps 118:5
b Ps 18:19; Ps 149:4
c 1Sm 26:23; 1Kl 8:32
d Ps 18:20; Ps 24:4
e Prz 8:32; Kzn 12:13
f Ps 18:21
g Pwt 6:1; Pwt 7:12; Ps 19:9; Ps 119:30
h Pwt 8:11; Ps 18:22
i Rdz 6:9; Rdz 17:1; Pwt 18:13; Ps 84:11
j Ps 18:23; Prz 14:16
k Hl 34:11; Ps 7:8; Iz 3:10; Heb 11:6
l Ps 18:24; Prz 5:21
m Ps 37:28; Ps 86:2; Ps 97:10; Jer 3:12
n Ps 18:25
o Ps 18:26; Mt 5:8; 1Pt 1:16
p Pwt 28:62; Ps 125:5; Rz 1:28
q Hl 34:28; Sof 3:12
r Hl 40:11; Ps 18:27; Ps 101:5; Dn 4:37; 1Pt 5:5
s Hl 29:3; Ps 27:1; Iz 60:19
t Ps 18:28; Ps 97:11; Mt 13:43
u Flp 4:13; Heb 11:34
v Pwt 2:36; Ps 18:29

szpalta 2

- a** Pwt 32:4
b Ps 12:6; Ps 119:140; Prz 30:5
c 2Sm 22:3; Ps 18:30; Ps 35:2; Ps 91:4
d Iz 44:6; Iz 45:5; 1Ko 8:4
e Pwt 32:31; 1Sm 2:2; Ps 18:31; Ps 94:22; Ps 95:1
f Ps 27:1; Ps 31:4; Iz 12:2

- 31** Co się tyczy prawdziwego Boga, droga jego jest doskonała;^a
wypowiedź Jehowy odznacza się czystością.^b
Tarczą jest on dla wszystkich, którzy się u niego chronią.^c
- 32** Bo któż jest Bogiem oprócz Jehowy^d
i któż jest skałą prócz naszego Boga?^e
- 33** Prawdziwy Bóg jest moją siłą, twierdzą;^f
on też zapewni doskonałość mojej drodze.^g
- 34** upodabniając moje nogi do nóg łani,^h
i on sprawia, że stoję na miejscach dla mnie wysokich.ⁱ
- 35** Przyucza moje ręce do boju,^j
a moje ramiona napięły łuk miedziany.^k
- 36** I dasz mi swą tarczę wybawienia,^l
a pokora twoja czyni mnie wielkim.^m
- 37** Zrobisz dość miejsca dla mych kroków pode mną,ⁿ
a moje kostki się nie zachwieją.^o
- 38** Będę ścigał swych nieprzyjaciół, żeby ich unices-twić,
i nie wrócę, dopóki nie zostaną wytraceni.^p
- 39** I wytracę ich, i roztrzaskam ich,^q żeby się nie podnieśli;^r
i padną pod moje stopy.^s
- 40** Ty zaś przepasziesz mnie do bitwy energią życiową;^t
sprawisz, że runą pode mną ci, którzy powstają przeciwko mnie.^u

g Ps 18:32; Iz 26:7; **h** Ps 18:33; Hab 3:19;
i Pwt 32:13; Iz 33:16; Iz 58:14; **j** Ps 144:1; **k** Ps 18:34; **l** Ps 18:35; **m** Ps 113:6; **n** Ps 4:1; **o** Ps 18:36;
p Ps 17:5; **q** Ps 18:37; **r** Wj 14:13;
s Ps 18:38; Ps 110:1; Mał 4:3; **t** 1Sm 23:5; Ps 44:3;
u 1Sm 17:49; Ps 18:39; Ps 44:5; Ps 144:2.

- 41** Co się tyczy mych nieprzyjaciół—dasz mi ich kark;^a tych, którzy mnie zawzięcie nienawidzą, zmuszę do milczenia.^b
- 42** Wołają o pomoc, lecz nie ma wybawcy;^c do Jehowy, lecz on wcale im nie odpowiada.^d
- 43** Doszczętnie ich zetrę niczym proch ziemi; zamienię ich w pył jak błoto uliczne;^e zdepczę ich.
- 44** Ty zaś ocalisz mnie od wyrzutów ze strony mego ludu.^f Będziesz mnie chronił, bym został głową narodów;^g lud, którego nie znałem—ci będą mi służyć.^h
- 45** Cudzoziemcy, płaszcząc się, przyjdą do mnie;ⁱ uszy będą posłusznie mnie słuchać.^j
- 46** Zmarnieją cudzoziemcy i trzęsą się, wyjdą z za swoich wałów obronnych.^k
- 47** Jehowa żyje;^l i niech będzie błogosławiona moja Skala,^m niech też będzie wywyższany Bóg skały mego wybawienia.ⁿ
- 48** Prawdziwy Bóg jest dla mnie Dawcą aktów pomsty^o i Tym, który powala przede mną ludy.^p
- 49** oraz Tym, który mnie wyprowadza od moich nieprzyjaciół.^q I ty mnie podniesiesz ponad tych, którzy powstają przeciwko mnie;^r wyzwolisz mnie od męża dopuszczającego się aktów przemocy.^s

ROZDZ. 22

- a** Rdz 49:8
Wj 23:27
Joz 10:24
- b** Ps 18:40
Ps 21:8
- c** Ps 18:41
- d** 1Sm 28:6
Hi 27:9
Prz 1:28
Iz 1:15
Eze 20:3
Mi 3:4
- e** Ps 18:42
Iz 10:6
Mi 7:10
Za 10:5
- f** 1Sm 30:6
2Sm 15:12
- g** Pwt 28:13
2Sm 8:3
Ps 2:8
Ps 60:8
- h** Ps 18:43
Iz 55:5
Iz 65:1
Oz 2:23
Dz 15:14
- i** Pwt 33:29
1Kl 10:24
Iz 61:5
Za 8:23
- j** Ps 18:44
- k** Ps 18:45
Mi 7:17
- l** Pwt 32:40
- m** Pwt 32:4
- n** Ps 18:46
Ps 89:26
- o** 1Sm 25:29
2Sm 19:19
Ps 94:1
- p** Ps 18:47
Ps 110:1
Ps 144:2
1Kl 15:25
- q** Ps 18:48
- r** 2Sm 5:12
2Sm 7:9
- s** Ps 140:1

szpalta 2

- a** Pwt 32:43
Ps 18:49
Ps 117:1
Rz 15:9
- b** 1Kn 16:9
Ps 145:2
Ps 146:2
- c** Ps 2:6
Ps 21:1
- d** Ps 18:50
Ps 89:20
- e** Ps 89:29
Ps 89:36
Lk 1:33

ROZDZ. 23

- f** Rdz 49:1
Pwt 33:1
- g** Rut 4:22
1Sm 17:58
Mt 1:6
- h** 2Sm 7:8

- 50** Dlatego będę ci, Jehowo, dziękował wśród narodów;^a i będę śpiewał twojemu imieniu;^b
- 51** Temu, który dla swego króla dokonuje wielkich aktów wybawienia^c i okazuje lojalną życzliwość swemu pomazańcowi,^d Dawidowi i jego potomstwu po czas niezmierny.^e

23 A oto ostatnie słowa Dawida:^f

- „Wypowiedź Dawida, syna Jessego,^g i wypowiedź krzepkiego męża wyniesionego wysoko,^h pomazańcaⁱ Boga Jakubowego i milego z pieśni^j izraelskich.
- 2** Mówił przeze mnie duch Jehowy^k i Jego słowo było na moim języku.^l
- 3** Bóg Izraela rzekł, Skala Izraela powiedziała do mnie:^m „Gdy panujący nad ludźmi jest prawy,ⁿ panując w bojaźni przed Bogiem,^o
- 4** jest to jak światło poranka, gdy świeci słońce,^p ranek bez obłoków. Dzięki jasności, dzięki deszczowi trawa wyrasta z ziemi’.^q
- 5** Bo czyż mój dom nie jest jak-
by u Boga?^r

i 1Sm 16:13; Ps 89:20; **j** 1Kn 16:9; Am 6:5; **k** Za 7:12; Mk 12:36; 2Tm 3:16; 1Dz 1:16; 2Pt 1:21; **m** Pwt 32:4; Ps 144:1; **n** Prz 29:2; Iz 9:7; Iz 32:1; **o** Wj 18:21; 2Kn 19:7; Neh 5:15; Iz 11:3; **p** Mal 4:2; Mt 17:2; Obj 1:16; **q** Pwt 32:2; Pwt 33:14; Ps 72:6; Iz 55:10; Mi 5:7; **r** 2Sm 7:19.

On bowiem ustanowił dla mnie przymierze po czas niezmierny,^a

we wszystkim pięknie uporządkowane i zabezpieczone.^b

Ponieważ jest to całe moje wybawienie^c i całe me upodobanie,

czyż on nie zapewni temu wzrostu?^d

6 Ale nicponie^e są gnani^f jak cierniste krzewy,^g oni wszyscy;

bo nie ręką zostaną za-
brani.

7 Gdy ktoś ich dotyka,
ma być kompletnie uzbro-
jony w żelazo i drzewce
włóczni,

a zostaną oni doszczętnie
spaleni ogniem”.^h

8 Oto imiona mocarzy,ⁱ którzy miał Dawid: Joszeb-Baszszet^j Tachkemonita, stojący na czele owych trzech. Wywijał on włócznią nad ośmiuset zabitymi za jednym razem. **9** Następny po nim, Eleazar,^k syn Dody,^l syna Achochiego, był wśród trzech mocarzy przy Dawidzie, gdy urągali Filistynom. Zebrali się tam do bitwy i mężowie izraelscy się wycofali.^m **10** To on powstał i bił Filistynów, dopóki ręka mu się nie zmęczyła, a jego ręka ciągle trzymała miecz,ⁿ tak iż w owym dniu Jehowa dokonał wielkiego wybawienia;^o a lud powrócił za nim tylko po to, by ogłodzić pobitych.^p

11 Następny po nim był Szamma, syn Agego Hararyty.^q Otóż Filistyni zebrali się w Lechi, gdzie była połać pola pełna soczewicy;^r a lud uciekł przed Filistynami. **12** Lecz on stanął w środku tej polaci i ją uratował, i pobił Filistynów, tak iż Je-

ROZDZ. 23

a 2Sm 7:16

1Kl 9:5

1Kl 17:11

Ps 89:3

Ps 89:28

Ps 132:11

b 1Kl 11:38

c Ps 62:2

d Iz 9:7

Iz 11:1

Am 9:11

e 2Sm 20:1

2Sm 22:5

Ps 18:4

f Ps 37:10

Nah 1:15

g Iz 33:12

h Iz 27:4

Mt 13:40

Jn 15:6

Heb 6:8

i 2Sm 10:7

2Sm 20:7

1Kl 11:10

j 1Kl 11:11

1Kl 27:2

k 1Kl 11:12

l 1Kl 27:4

m 1Kl 11:13

n Sdz 8:4

o Sdz 15:14

1Sm 14:6

1Sm 19:5

1Kl 11:14

Ps 144:10

p Ps 68:12

q 2Sm 23:33

1Kl 11:34

r Rdz 25:34

2Sm 17:28

Eze 4:9

szpalta 2

a Ps 3:8

Ps 44:3

Prz 21:31

b 1Kl 11:15

c Joz 15:35

1Sm 22:1

Mt 1:15

d Joz 15:8

2Sm 5:22

1Kl 14:9

e 1Sm 22:4

1Kl 12:16

f 1Sm 13:23

1Sm 14:4

1Kl 11:16

g 1Kl 11:17

h 1Kl 11:18

i Kpl 9:9

Kpl 17:13

j 1Kl 11:19

k Rdz 9:4

Kpl 17:10

Pwt 12:23

Dz 15:29

l 1Sm 26:6

2Sm 21:17

m 2Sm 2:18

1Kl 2:16

n 1Kl 11:20

o 1Kl 11:21

howa dokonał wielkiego wybawienia.^a

13 A trzech z tych trzydziestu stojących na czele^b wyruszyło i w okresie żniw przyszło do Dawida do jaskini Adullam;^c a wioska namiotowa Filistynów obozowała na nizinie Refaim.^d

14 Dawid zaś był wtedy w miejscu trudno dostępnym;^e a w Betlejem była wówczas placówka^f filistyńska. **15** Po jakimś czasie Dawid wyraził gorące życzenie, mówiąc: „O, gdybym to mógł się napić wody z cysterny betlejemskiej, która jest przy bramie!”^g **16** Wtedy ci trzech mocarze przedarli się do obozu Filistynów i naczepali wody z cysterny betlejemskiej, która jest przy bramie, i niosąc, przynieśli ją Dawidowi;^h a on nie chciał jej pić, lecz wylałⁱ ją dla Jehowy. **17** I powiedział: „Jest nie do pomyślenia,^j Jehowo, że bym to uczynił! [Czyż mam pić] krew^k mężów, którzy poszli z narażeniem swych dusz?” I nie chciał jej pić.

Oto, czego dokonali ci trzech mocarze.

18 Abiszaj^l zaś, brat Joaba, syna Cerui,^m stał na czele trzydziestu i wywijał włócznią nad trzystu zabitymi, miał też opinię jak ci trzech.ⁿ **19** Chociaż był wybitniejszy niż pozostali z tych trzydziestu i został ich dowódcą, to jednak pozycja nie dorównał pierwszemu trzem.^o

20 Benajasz^p zaś – syn Jehoady,^q syn dzielnego męża – który dokonał wielu czynów w Kabceel,^r zabił dwóch synów Ariela z Moabu; on też w dniu, gdy spadł śnieg,^s zszedł do dołu wodnego

p 2Sm 8:18; 2Sm 20:23; 1Kl 1:8; 1Kl 2:29; 1Kl 18:17; q 1Kl 27:5; r Joz 15:21; s Prz 30:30.

łem^a tym, co uczynilem. A teraz, Jehowo, proszę, niech przemiennie wina twego sługi;^b postąpiłem bowiem bardzo głupio”.^c

11 Gdy Dawid rano wstał, do proroka Gada,^d który był wizjonerem Dawida,^e doszło słowo Jehowy, mówiące: **12** „Idź i powiedz Dawidowi: „Oto, co rzekł Jehowa: „Wkładam na ciebie trzy rzeczy.^f Wybierz sobie jedną z nich, żebym ci ją uczynił””.^g

13 Toteż Gad przyszedł do Dawida i rzekł do niego:^h „Czy ma przyjść na ciebie siedem lat klęski głodu w twojej ziemiⁱ czy też trzy miesiące uciekania przed twoimi wrogami,^j którzy by cię ścigali, czy raczej trzy dni zarazy w twojej ziemi?”^k Przeto wiedź i zobacz, co mam odpowiedzieć Temu, który mnie posłał”.
14 A Dawid rzekł do Gada: „To dla mnie wielka udręka. Niechbyśmy, proszę, wpadli w rękę Jehowy,^l gdyż liczne są jego zmiłowania;^m lecz niech nie wpadnę w rękę człowieka”.ⁿ

15 Wtedy Jehowa spowodował w Izraelu zarazę^o trwającą od rana aż do wyznaczonego czasu, tak iż z ludu od Dan aż do Beer-Szeby^p umarło siedemdziesiąt tysięcy osób.^q **16** I anioł^r trzymał rękę wyciągniętą w kierunku Jerozolimy, by ją pustoszyć; lecz Jehowa począł żałować^s tego nieszczęścia i rzekł do anioła, który siał spustoszenie pośród ludu: „Dostyć! Opuść teraz swą rękę”. A anioł Jehowy był w pobliżu klepiska Arawny^t Jebusyty.^u

17 I rzekł Dawid do Jehowy, gdy zobaczył anioła zabijającego lud, i powiedział: „Oto ja popełniłem zło; lecz te owce^v – coż one uczyniły? Proszę, niech twoja ręka spad-

ROZDZ. 24

a 2Sm 12:13
1Kn 21:8

b Ps 130:3
Oz 14:2
1Jn 1:9

c 1Sm 13:13
Ps 107:17
Kzn 10:1

d 1Sm 22:5
1Kn 21:9

e 1Kn 29:29
f 1Kn 21:10

g Prz 3:12
h 1Kn 21:11

i Kpl 26:20
Pwt 28:23
2Sm 21:1
1Kn 21:12

j Kpl 26:17
Kpl 26:36
Pwt 28:25

k Kpl 26:16
Kpl 26:25
Pwt 28:22

l 1Kn 21:13
Heb 12:6

m Neh 9:17
Ps 103:8
Ps 119:156

n Sdz 6:6
2Kn 28:5
Iz 47:6

o Lb 16:46
Pwt 28:21
1Kn 21:14
1Kn 27:24

p 2Sm 24:2
q Pwt 32:4
Hi 34:12
Lam 3:22

r 1Kn 21:15

s Ps 78:38
Jer 26:19
Jl 2:13

t 2Kn 3:1

u Rdz 10:16
Joz 15:8
2Sm 5:9

v 1Kl 22:17
Ps 44:11
Ps 95:7

szpalta 2

a Rdz 44:33
1Kn 21:17

b 1Kn 21:18
2Kn 3:1

c 1Kn 21:19

d Rut 2:10
2Sm 9:8

e 1Kn 21:21

f 1Kn 21:22

g Lb 16:47
Lb 25:8
2Sm 24:15

h Rdz 23:11

i 1Sm 6:14
1Kl 19:21
1Kn 21:23

j Ps 20:3

k Rdz 23:13

l 1Kn 21:24

m 1Kn 21:25

nie na mnie^a i na dom mego ojca”.

18 Później Gad przyszedł do Dawida w owym dniu i powiedział do niego: „Wejdz na górę, wznies Jehowie ołtarz na klepisku Arawny Jebusyty”.^b **19** I Dawid poszedł zgodnie ze słowem Gada, zgodnie z tym, co Jehowa nakazał.^c **20** Gdy Arawna spojrział w dół i zobaczył króla oraz jego sług zbliżających się do niego, Arawna od razu wyszedł i poklonił się^d królowi twarzą do ziemi.^e **21** Potem Arawna rzekł: „Czemuż to mój pan, król, przyszedł do swego sługi?” Dawid odrzekł: „Żeby kupić^f od ciebie klepisko i zbudować na nim ołtarz dla Jehowy, by została powstrzymana plaga^g spadająca na lud”. **22** Lecz Arawna rzekł do Dawida: „Niech mój pan, król, weźmie je^h i ofiaruje to, co dobre w jego oczach. Oto było na całopalenie i sanie młockarskie oraz uprząż dla bydła – na drewno.ⁱ **23** Wszystko, królu, Arawna daje królowi”. I Arawna jeszcze powiedział do króla: „Oby Jehowa, twój Bóg, miał w tobie upodobanie”.^j

24 Jednakże król powiedział do Arawny: „Ależ nie; raczej kupię je od ciebie za określoną cenę;^k i nie będę składał Jehowie, memu Bogu, ofiar całopalnych bez poniesienia kosztów”.^l Toteż Dawid kupił^m klepisko i było za pięćdziesiąt srebrnych sykli. **25** I Dawid zbudował tam ołtarzⁿ dla Jehowy, i złożył ofiary całopalne oraz ofiary współuczestnictwa, a Jehowa dał się uprosić^o za tę ziemię, tak iż została powstrzymana plaga spadająca na Izraela.

n Jw 20:25; 1Kn 21:26; 1Kn 22:1; o 2Sm 21:14; 1Kn 21:27; 2Kn 33:13; Iz 19:22.

PIERWSZA KRÓLÓW

albo według greckiej *Septuaginty*
TRZECIA KRÓLÓW

1 A król Dawid był stary,^a podeszły w latach; i okrywano go szatami, ale nie było mu ciepło. **2** Rzekli więc doń jego słudzy: „Niech poszukają dziewczyny, dziewicy,^b dla mojego pana, króla, i niech służy^c królowi, żeby go pielęgnować;^d i niech leży u twej piersi,^e a mojemu panu, królowi, z pewnością będzie ciepło”.^f **3** I szukano pięknej dziewczyny po całym terytorium Izraela, i w końcu znaleziono Abiszag^g Szunamitkę,^h po czym przyprowadzono ją do króla. **4** A dziewczyna była nader piękna;ⁱ i zajęła się pielęgowaniem króla, i mu służywała, a król z nią nie współżył.

5 Tymczasem Adoniasz,^j syn Chaggity,^k wynosił się,^l mówiąc: „Ja będę królował!”^m I postarał się o rydwan i jeźdźców oraz o pięćdziesięciu mężczyzn biegających przed nim.ⁿ **6** A jego ojciec nigdy nie zranił jego uczuć i nie powiedział: „Dlaczego tak postąpiłeś?”^o Był on też bardzo piękny z wyglądu,^p a jego matka urodziła go po Absalomie. **7** I nawiązał stosunki z Joabem, synem Cerui, oraz z kapłanem Abiatarem,^q oni zaś zaofiarowali mu pomoc jako zwolennicy Adoniasza.^r **8** Natomiast kapłan Cadok^s i Benajasz,^t syn Jehojady, i prorok Natan,^u i Szimej,^v i Rei oraz silni mężowie,^w którzy należeli do Dawida, nie związali się^x z Adoniaszem.

9 Później Adoniasz urządził składanie ofiar^y z owiec i bydła, i młodych tucznych zwierząt

ROZDZ. 1

- a 2Sm 5:4
1Kl 2:11
1Kn 23:1
1Kn 29:27
Ps 90:10
- b Est 2:2
- c 2Sm 13:5
1Kl 1:15
- d Rut 4:16
2Sm 4:4
- e Rdz 16:5
- f Kzn 4:11
- g 1Kl 2:17
1Kl 2:22
- h Joz 19:18
2Kl 4:8
- i PnP 4:7
- j 2Sm 3:4
- k 1Kn 3:2
- l Prz 16:18
Lk 14:11
Rz 12:16
- m Pwt 17:15
- n 2Sm 15:1
- o Prz 13:24
Prz 29:17
Gal 6:1
- p 2Sm 14:25
- q 2Sm 20:25
- r 1Kl 2:22
- s 2Sm 8:17
Eze 44:15
- t 2Sm 20:23
1Kn 27:5
- u 2Sm 7:2
2Sm 12:1
- v 1Kl 4:18
- w 2Sm 23:8
1Kn 11:10
- x Prz 24:21
- y 2Sm 15:12

szpalta 2

- a 2Sm 17:17
- b 2Sm 13:23
- c 2Sm 7:4
2Sm 7:17
- d 2Sm 11:3
2Sm 11:27
- e 2Sm 12:24
- f 2Sm 3:4
- g Prz 20:18
Prz 27:9
Heb 1:1
- h Sdz 9:5
1Kl 1:21
2Kl 11:1
Mt 21:38

przy kamieniu Zochelet, który jest w pobliżu En-Rogel,^a i zaprosił wszystkich swoich braci, synów królewskich,^b oraz wszystkich mężczyzn z Judy, sług króla; **10** a proroka Natana i Benajasza oraz silnych mężów i Salomona, swego brata, nie zaprosił. **11** Wtedy Natan^c rzekł do Batszeby,^d matki Salomona:^e „Nie słyszałaś, że Adoniasz, syn Chaggity,^f został królem, a nasz pan, Dawid, wcale o tym nie wie? **12** Chodź więc i pozwól, proszę, że udzieli ci poważnej rady.^g I ocal swą własną duszę oraz duszę swego syna Salomona.”^h **13** Idź i wejdź do króla Dawida, i powiedz mu: „Czyż nie ty, panie mój, królu, przysięgałeś swej niewolnicy, mówiąc: „To Salomon, twój syn, zostanie królem po mnie i to on zasiądzie na moim tronie?”ⁱ Czemu zatem Adoniasz został królem?” **14** Oto gdy będziesz tam jeszcze rozmawiała z królem, ja wejdę zaraz po tobie i potwierdzę twoje słowa.”^j

15 Batszeba weszła więc do króla do wewnętrznej^k komnaty, król zaś był bardzo stary^l i Abiszag^m Szunamitka służywała królowi. **16** Wówczas Batszeba pokłoniła się nisko i upadłaⁿ przed królem, po czym król powiedział: „Jaką masz prośbę?”^o **17** Wtedy rzekła do niego: „Panie^p mój, ty sam przysięgałeś twojej niewolnicy na Jehowę, swego

i 1Kn 22:9; 1Kn 28:5; 1Kn 29:1; Ps 132:11; j Pwt 19:15; 2Ko 13:1; k Rdz 43:30; Sdz 15:1; 2Sm 13:10; l 1Kl 1:1; m 1Kl 1:3; n 1Sm 25:23; o 1Kl 2:20; Est 7:2; p Rdz 18:12; 1Pt 3:6.

Boga: „To Salomon, twój syn, zostanie królem po mnie i to on zasiądzie na moim tronie”.^a **18** A oto teraz Adoniasz^b został królem, a mój pan, król, nic o tym nie wie.^c **19** Złożył on w ofierze byki i młode tuczne zwierzęta, i owce w wielkiej liczbie i zaprosił wszystkich synów królewskich^d i Abiatarą,^e kapłana, i Joabą,^f dowódcę wojska, ale Salomona, twego sługi, nie zaprosił.^g **20** A ty, panie mój, królu – oczy^h całego Izraela są zwrócone na ciebie, żebyś im powiedział, kto zasiądzie na tronie mego pana, króla, po nim.ⁱ **21** I na pewno dojdzie do tego, że gdy tylko mój pan, król, spocznie ze swymi praojcami,^j ja i mój syn Salomon staniemy się winowajcami”.

22 I oto kiedy jeszcze rozmawiała z królem, przyszedł prorok Natan.^k **23** Od razu powiadomiono króla, mówiąc: „Oto prorok Natan!” Potem przyszedł on przed oblicze króla i padł przed królem twarzą do ziemi.^l **24** Wtedy Natan rzekł: „Panie mój, królu, czyżbyś ty powiedział: „To Adoniasz zostanie królem po mnie i to on zasiądzie na moim tronie”?^m **25** Gdyż zstąpił dzisiaj, by składać w ofierzeⁿ byki i młode tuczne zwierzęta, i owce w wielkiej liczbie oraz by zaprosić wszystkich synów królewskich i dowódców wojska, i kapłana Abiatarą;^o oto jedzą i piją przed jego obliczem, i mówią: „Niech żyje król Adoniasz!”^p **26** Mnie zaś, twego sługi, i kapłana Cadoka,^q i Benajasza,^r syna Jehojady, i Salomona, twego sługi, nie zaprosił.^s **27** Jeżeli ta rzecz wyszła od mego pana, króla, to nie wyjawileś^t swemu słudze, kto ma zasiąść na tronie mego pana, króla, po nim”.

ROZDZ. 1

- a 1Kl 1:13
1Kn 22:10
- b 1Kl 1:5
- c 1Kl 1:11
- d 1Kl 1:9
- e 2Sm 20:25
1Kl 1:7
- f 2Sm 8:16
1Kl 2:28
- g 1Kl 1:10
- h Ps 123:2
- i 2Sm 23:2
1Kl 2:15
1Kl 2:24
1Kn 29:1
- j Rdz 15:15
1Kl 2:10
- k 1Kl 1:14
- l 1Sm 24:8
Rz 13:7
1Pt 2:17
- m 1Kl 1:5
1Kl 1:18
- n 2Sm 15:12
1Kl 1:9
- o 1Kl 1:7
- p 2Sm 16:16
2Kn 23:11
- q 1Kl 1:8
- r 1Kn 27:5
- s 1Kl 1:10
- t Jn 15:15

szpalta 2

- a 2Sm 12:24
1Kl 1:15
- b Lb 30:2
Kzn 5:4
Mt 5:33
- c 1Sm 20:21
- d Ps 19:14
Ps 31:5
Ps 103:4
- e Ps 71:23
- f 2Sm 4:9
2Ko 1:10
- g 1Kl 1:13
1Kl 1:17
- h 1Kl 1:16
- i Neh 2:3
Dn 2:4
- j 1Kl 1:8
- k 2Sm 20:23
2Sm 23:20
1Kn 27:5
- l 2Sm 20:6
- m Rdz 41:43
1Kl 1:38
Est 6:8
Za 9:9
Lk 19:35
- n 2Sm 5:8
2Kn 32:30
- o 1Sm 10:1
1Sm 16:13
2Kl 9:3
- p 2Sm 15:10
- q 1Sm 10:24
2Kl 11:12
2Kn 23:11
- r Ps 72:19
- s 1Kn 17:27
Jer 11:5
Jer 28:6

28 A król Dawid odpowiedział i rzekł: „Zawołajcie mi Batszebę”.^a Wtedy weszła przed oblicze króla i stanęła przed królem. **29** A król przysiągł^b i powiedział: „Jako żyje Jehowa,^c który wykupił^d moją duszę^e z wszelkich udręk^f – **30** jak przysiągłem tobie na Jehowę, Boga Izraela, mówiąc: „To Salomon, twój syn, zostanie królem po mnie i to on zasiądzie na moim tronie zamiast mnie!”, tak uczynię w dniu dzisiejszym”.^g **31** Wówczas Batszeba pokłoniła się nisko twarzą ku ziemi i upadła^h przed królem, i powiedziała: „Niech mój pan, król Dawid, żyje po czas niezmierny”.ⁱ

32 Król Dawid natychmiast powiedział: „Zawołajcie mi kapłana Cadoka^j i proroka Natana, i Benajasza,^k syna Jehojady”. Weszli więc przed oblicze króla. **33** A król odezwał się do nich: „Weźcie ze sobą sług^l waszego pana i wsadźcie Salomona, mego syna, na mulicę, która do mnie należy,^m i sprowadźcie do Gichonu.ⁿ **34** A kapłan Cadok oraz prorok Natan namaszcza^o go tam na króla nad Izraelem; i zadmiecie w róg,^p i będziecie mówić: „Niech żyje król Salomon!”^q **35** I pójdzcie za nim, a on przyjdzie i zasiądzie na moim tronie; i będzie królem zamiast mnie, i właśnie jego ustanowię wodzem nad Izraelem i nad Judą”. **36** Benajasz, syn Jehojady, od razu odpowiedział królowi i rzekł: „Amen!”^r Oby tak rzekł Jehowa, Bóg mego pana, króla.^s **37** Jak Jehowa był z moim panem, królem,^t tak niech będzie z Salomonem^u i niech uczyni jego tron większym^v niż tron mego pana, króla Dawida”.

t 1Sm 16:13; u 1Kn 28:20; v 1Kl 3:12; 1Kl 10:23; 2Kn 9:22; Ps 72:8.

38 I kapłan Cadok^a oraz prorok Natan^b i Benajasz,^c syn Jehojady, i Keretyci,^d i Peletyci^e zeszli i wsadzili Salomona na mulicę króla Dawida,^f po czym przyprowadzili go do Gichonu.^g

39 A kapłan Cadok wziął z namiotu^h róg z oliwąⁱ i namaścił Salomona; i zadęli w róg, a cały lud zaczął wołać: „Niech żyje król Salomon!”^k **40** Następnie cały lud poszedł za nim i lud grał na fletach,^l i weselił się wielką radością,^m tak iż ziemiaⁿ pękała od ich wrzawy.

41 Adoniasz zaś oraz wszyscy zaproszeni, którzy z nim byli, usłyszeli to, gdy już skończyli jeść.^o Usłyszawszy dźwięk rogu, Joab od razu powiedział: „Co znaczy ta wrzawa wzburzonego^p miasta?” **42** Gdy jeszcze mówił, oto przyszedł Jonatan,^q syn kapłana Abiatar. Wtedy Adoniasz rzekł: „Wejdz, gdyż jesteś dzielnym człowiekiem i przynosisz dobrą wiadomość”.^r

43 Ale Jonatan, odpowiadając, rzekł do Adoniasza: „Nie! Nasz pan, król Dawid, ustanowił Salomona królem.”^s **44** Król posłał więc z nim kapłana Cadoka i proroka Natana, i Benajasza, syna Jehojady, i Keretytów, i Peletytów; i wsadzili go na mulicę króla.^t **45** Wówczas kapłan Cadok i prorok Natan namaścili go w Gichonie na króla,^u po czym wyruszyli stamtąd, radując się, w mieście zaś panuje poruszenie. Usłyszeliście właśnie tę wrzawę.^v **46** A prócz tego Salomon zasiadł na tronie królestwa.^w **47** Ponadto słudzy króla przyszedli, aby życzyć dobrze naszemu panu, królowi Dawidowi, mówiąc: „Oby twój Bóg bardziej uświetnił imię Salomona niż twoje imię i oby uczynił jego tron większym niż twój tron!”^x Wtedy król skłonił się na łożu.^y

ROZDZ. 1

- a 1Kl 1:8
- b 2Sm 7:2
- c 1Kn 27:5
- d 1Sm 30:14
- e 2Sm 8:18
- f 2Sm 15:18
- g 1Kn 18:17
- h 1Kl 1:33
- i Mt 21:7
- j 2Kn 32:30
- k 2Sm 6:17
- l Wj 30:25
- m 1Sm 16:13
- n 1Sm 10:1
- o 1Kn 29:22
- p 1Kl 1:34
- q Iz 5:12
- r Iz 30:29
- s 1Sm 11:15
- t 2Kl 11:14
- u Ps 97:1
- v 1Sm 4:5
- w 1Kl 1:9
- x 1Kl 1:25
- y Dz 21:30
- z 2Sm 15:36
- aa 2Sm 17:17
- ab 2Sm 18:27
- ac 1Kl 1:30
- ad 1Kl 1:33
- ae 1Kl 1:34
- af 1Kl 1:40
- ag 1Kl 2:12
- ah 1Kn 29:23
- ai Ps 132:11
- aj 1Kl 1:37
- ak Lk 19:38
- al Rdz 47:31
- am Heb 11:21

szpalta 2

- a 1Kn 29:10
- b Neh 9:5
- c Ps 34:1
- d Ps 72:18
- e Dn 4:34
- f Ef 1:3
- g 2Sm 24:3
- h Prz 28:1
- i Wj 21:14
- j Wj 38:2
- k 1Kl 2:28
- l 1Sm 14:45
- m 2Sm 14:11
- n Dz 27:34
- o Pwt 1:17
- p 1Kl 2:3
- q Prz 12:6
- r Prz 21:12
- s Eze 3:19
- t Prz 16:15

ROZDZ. 2

- a Ps 89:48
- b Kzn 12:7
- c Joz 23:14
- d Hi 30:23
- e Kzn 9:10
- f Heb 9:27
- g Pwt 31:6
- h Joz 1:6
- i 1Kn 28:20
- j Ef 6:10

48 I król rzekł też: „Błogosławiony^a niech będzie Jehowa, Bóg Izraela, który dał dzisiaj komuś zasiąść na moim tronie, a ja widzę to na własne oczy!”^b

49 A wszyscy zaproszeni, którzy byli u Adoniasza, zdradzieli i powstali, i poszli każdy swoją drogą.^c **50** Adoniasz zaś bał się Salomona. Wstawszy więc, odszedł i chwycił się rogów ołtarza.^d **51** Po jakimś czasie doniesiono o tym Salomonowi, mówiąc: „Oto Adoniasz zląkł się króla Salomona i uchwycił się rogów ołtarza, mówiąc: „Niech król Salomon najpierw przysięgnie mi, że nie uśmierci swego sługi mieczem”. **52** Na to Salomon rzekł: „Jeżeli stanie się dzielnym człowiekiem, nie spadnie na ziemię żaden jego włos;^e lecz jeśli znajdzie się w nim coś złego,^f to będzie musiał umrzeć”.^g **53** Posłał więc król Salomon i sprowadzono go od ołtarza. Wtedy przybył i pokłonił się królowi Salomonowi, po czym Salomon rzekł do niego: „Idź do swego domu”.^h

2 I nadeszły dni, gdy Dawid miał umrzeć;ⁱ i począł nakazywać swemu synowi, Salomonowi, mówiąc: **2** „Ja idę drogą całej ziemi,^j a ty bądź silny^k i okaż się mężem.”^l **3** I wywiązuj się z obowiązku wobec Jehowy, twego Boga, chodząc jego drogami,^m przestrzegając jego ustaw, jego przykazań i jego sądowniczych rozstrzygnięć,ⁿ i jego świadectw zgodnie z tym, co jest zapisane w Prawie Mojżeszowym,^o żebyś mógł postępować rozsądnie we wszystkim, co będziesz czynił, i wszędzie, dokądkolwiek się zwrócisz; **4** aby Jehowa mógł spełnić swoje słowo, które wypo-

1 Kł 3:7; m Pwt 17:19; Pwt 29:9; Kzn 12:13; n Pwt 4:1; o Pwt 17:20.

wiedział o mnie,^a mówiąc: „Jeżeli twoi synowie^b będą zważać na swą drogę, chodząc^c przede mną w prawdzie^d całym swoim sercem^e i całą swoją duszą, to nie zostanie odcięty żaden z pochodzących od ciebie mężczyzn, którzy mają zasiadać na tronie Izraela”.^f

5 „A i ty sam dobrze wiesz, co mi uczynił Joab, syn Cerui,^g przez to, co uczynił dwom wodcom wojsk izraelskich: Abnerowi,^h synowi Nera, i Amasie,ⁱ synowi Jetera,^j gdy ich zabił i w czasie pokoju przelał krew^k wojny, i splamił krwią wojny swój pas, który miał na biodrach, oraz swoje sandały, które miał na nogach. **6** A ty działaj stosownie do swej mądrości^l i nie pozwól jego siwiznie zejść w pokój^m do Szeolu.”

7 „A synom Barzillaja^o Gileadczyka winienesi okazywać lojalną życzliwość i niech będą wśród jadających przy twym stole;^p tak bowiem podeszli^q do mnie, gdy uciekałem przed Absalomem, twoim bratem.”

8 „Oto też jest u ciebie Szimej,^s syn Gery, Beniaminita z Bachurim,^t i to właśnie on złorzeczył mi bolesnym przekleństwem^u tego dnia, gdy szedłem do Machanaim;^v i to on zszedł, by spotkać mnie nad Jordanem,^w tak iż przysiągłem mu na Jehowę, mówiąc: „Nie uśmiercę cię mieczem”.^x **9** Teraz więc nie pozostaw go bez ukarania,^y jesteś bowiem mądrym^z człowiekiem i dobrze wiesz, co powinienesi z nim zrobić; i sprowadzisz jego siwiznę^a we krwi do Szeolu”.^b

10 Potem Dawid spoczął ze swymi praojcami^c i został pogrzebany w Mieście Dawidowym.^d

11 A dni panowania Dawida nad Izraelem było czterdzieści lat.^e

ROZDZ. 2

a 2Sm 7:16
1Kn 17:11
1Kn 22:9
1Kn 28:7
Ps 89:35
Ps 132:11

b 2Sm 7:19

c Rdz 17:1
Kpl 26:3
2Kl 20:3

d 2Kl 23:3
2Kn 17:3
Lk 1:6

e Ps 15:2
Jn 4:24

f Pwt 6:5
Pwt 10:12
Mt 22:37

g 2Sm 7:12
1Kl 8:25
Ps 89:29
Ps 132:12

h 2Sm 3:39

i 2Sm 3:27

j 2Sm 20:10
2Sm 17:25
1Kn 2:17

k Lb 35:33
2Sm 3:28
2Sm 3:30
1Kl 2:31

l Prz 20:26

m 2Sm 3:29
1Kl 2:34
Prz 28:17
Iz 48:22
Mt 26:52

n Rdz 37:35
Rdz 42:38
Hi 7:9
Obj 20:13

o 2Sm 19:31

p 2Sm 9:7
2Sm 19:28

q 2Sm 17:27

r 2Sm 15:14

s 2Sm 16:7

t 2Sm 16:5

u 2Sm 16:7

v 2Sm 17:24

w 2Sm 19:17

x 2Sm 19:23

y Wj 22:28
Ps 105:15
Prz 11:21
2Pt 2:9

z 1Kl 3:12
1Kl 3:28
Prz 2:6

a Rdz 42:38
Rdz 44:31

b 1Kl 2:46

c 1Kn 29:28
Hi 14:1
Kzn 12:5
Dz 13:36

d 2Sm 5:7
1Kl 3:1
1Kl 11:43
1Kn 11:7
Dz 2:29

e 2Sm 5:4

szpalta 2

a 1Kn 12:23

b 1Kn 29:27

W Hebronie^a panował siedem lat,^b w Jerozolimie zaś panował trzydzieści trzy lata.^c

12 I zasiadł Salomon na tronie Dawida, swego ojca,^d a jego władza królewska z czasem bardzo się umocniła.^e

13 Po jakimś czasie Adoniasz, syn Chaggib, przyszedł do Batszeby,^f matki Salomona. Wtedy ona rzekła: „Czy twoje przybycie oznacza pokój?”,^g na co odpowiedział: „Pokój”. **14** I rzekł: „Mam do ciebie pewną sprawę”. Powiedziała więc: „Mów”.^h **15** On zaś ciągnął dalej: „Sama dobrze wiesz, że mnie miała przypaść władza królewska i że właśnie ku mnie cały Izrael skierował swe oblicze, bym został królem;ⁱ ale władza królewska się odwróciła i przypadła mojemu bratu, gdyż to Jehowa sprawił, że jemu się dostała”.^j **16** A teraz mam jedną prośbę, z którą się do ciebie zwracam. Nie odprawiaj mego oblicza”.^k Powiedziała więc doń: „Mów”. **17** I rzekł jeszcze: „Proszę, powiedz królowi Salomonowi (bo on nie odprawi twego oblicza), żeby mi dał za żonę Abiszag^l Szunamitkę”.^m **18** Batszeba odrzekła: „Dobrze! Pomówię w twojej sprawie z królem”.

19 Przyszła więc Batszeba do króla Salomona, aby z nim porozmawiać w sprawie Adoniasza.ⁿ Król od razu powstał,^o by wyjść jej naprzeciw, i się jej pokłonił.^p Następnie zasiadł na swym tronie i kazał postawić tron dla matki króla, aby mogła usiąść po jego prawicy.^q **20** Ona zaś rzekła: „Mam do ciebie

e 2Sm 5:5; 1Kn 3:4; **d** 1Kl 1:46; 1Kn 29:23; 2Kn 1:1; Ps 132:12; **e** 2Sm 7:12; Ps 89:37; **f** 2Sm 12:24; **g** 1Sm 16:4; 1Kn 12:17; **h** 2Sm 14:12; 1Kl 1:5; 1Kl 1:25; **j** 1Kn 22:9; 1Kn 28:5; Prz 21:30; Dn 2:21; **k** 2Kn 29:6; Jer 2:27; Jer 18:17; 1Kl 1:3; **m** Joz 19:18; **n** 1Kl 1:7; **o** Wj 20:12; Kpl 19:32; Prz 23:22; **p** Rdz 33:3; Rdz 48:12; Wj 18:7; **q** Ps 110:1; Mt 25:33.

jedną małą prośbę. Nie odprawiaj mego oblicza". Król więc powiedział do niej: „Przedstaw ją, moja matko, gdyż nie odprawię twego oblicza”. **21** A ona rzekła: „Niech Szunamitka Abiszag będzie dana za żonę Adoniaszowi, twemu bratu”. **22** Na to król Salomon odpowiedział i rzekł do swej matki: „A dlaczego prosisz dla Adoniasza o Szunamitkę Abiszag? Proś dla niego również o władzę królewską^a (wszak jest moim bratem, starszym ode mnie)^b – dla niego i dla kapłana Abiataru,^c i dla Joaba,^d syna Cerui”.^e

23 Wtedy król Salomon przysiągł na Jehowę, mówiąc: „Niech Bóg mi to uczyni i tamto doda do tego,^f jeśli Adoniasz nie powiedział tego przeciwko własnej duszy.^g **24** A teraz, jako żyje Jehowa,^h który mnie umocniłⁱ i który sprawia, że zasiadam na tronie Dawida, mego ojca,^j i który uczynił dla mnie dom,^k tak jak powiedział^l – dzisiaj Adoniasz poniesie śmierć”.^m **25** Król Salomon natychmiast posłał przez Benajasza,ⁿ syna Jehoady, a ten zadał mu cios, tak iż umarł.^o

26 A do kapłana Abiataru^p król rzekł: „Idź do Anatot,^q na swe pola! Zastługujesz bowiem na śmierć,^r ale w dniu dzisiejszym nie pozbawię cię życia, ponieważ nosiłeś Arkę Wszechwładnego Pana, Jehowy,^s przed Dawidem, moim ojcem,^t i ponieważ cierpiełeś udrękę przez cały czas, gdy mój ojciec cierpiał udrękę”.^u **27** Salomon wypędził więc Abiataru, aby nie służył jako kapłan Jehowy – tak by wypełnić słowo, które Jehowa wypowiedział przeciwko domowi Helego^v w Szilo.^w

28 A wieść o tym dotarła do Joaba^x – bo Joab zdecydował się

ROZD. 2

- a 2Sm 12:8
2Sm 16:21
- b 1Kn 3:2
1Kn 3:5
- c 1Kl 1:7
- d 2Sm 8:16
e 2Sm 2:18
- f Pwt 6:13
Rut 1:17
1Sm 3:17
2Sm 19:13
- g Ps 64:8
Ps 140:9
- h 1Sm 20:21
- i 1Kl 10:9
1Kn 22:10
- j 1Kn 29:23
2Kn 1:8
- k 1Sm 25:28
2Sm 7:11
1Kn 17:10
Ps 127:1
- l Iz 55:11
- m 1Kl 1:52
Kzn 8:11
- n 2Sm 8:18
1Kl 1:8
1Kn 27:5
- o 1Kl 2:34
- p 1Sm 22:20
1Kl 1:7
- q Joz 21:18
1Kn 6:60
Jer 1:1
- r 1Kl 2:22
- s Rdz 15:2
- t 1Sm 23:6
2Sm 15:24
1Kn 15:12
- u 1Sm 22:23
- v 1Sm 2:31
1Sm 3:12
- w Joz 18:1
- x 1Kl 2:22

szpalta 2

- a 1Kl 1:7
- b 2Sm 18:14
- c 1Kl 3:4
1Kn 16:39
1Kn 21:29
- d 1Kl 1:50
- e 1Kl 2:25
- f Wj 21:14
- g Rdz 9:6
Lb 35:33
Pwt 19:13
Pwt 21:9
2Kl 9:26
Prz 28:17
- h 2Sm 3:28
1Kl 2:5
- i Sdz 9:57
Ps 7:16
Ps 9:16
- j Wj 23:7
2Sm 4:11
2Kn 21:13
- k 2Sm 3:26
l 2Sm 3:27
- m 2Sm 2:8
- n 2Sm 20:10
- o 2Sm 17:25

chodzić za Adoniaszem,^a chociaż nie zdecydował się chodzić za Absalomem^b – i Joab uciekł do namiotu^c Jehowy, i mocno się uchwycił rogów ołtarza.^d **29** Wtedy powiedziano królowi Salomonowi: „Joab uciekł do namiotu Jehowy i jest tam przy ołtarzu”. Salomon posłał więc Benajasza, syna Jehoady, mówiąc: „Idź, zadam mu cios!”^e **30** Toteż Benajasz wszedł do namiotu Jehowy i rzekł do niego: „Oto, co powiedział król: ‚Wyjdź!’” Ale on rzekł: „Nie! Gdyż właśnie tu^f umrę”. Benajasz przyniósł więc królowi wiadomość, mówiąc: „Tak rzekł Joab i tak mi odpowiedział”. **31** Wtedy król rzekł do niego: „Uczyni tak, jak powiedział, i zadam mu cios, i go pogrzeb, i usuń ze mnie oraz z domu mego ojca niesłusznienie przelaną krew,^g którą przelał Joab.^h **32** A Jehowa na pewno sprowadzi jego krew na jego głowę,ⁱ gdyż zadał on cios dwóm mężom bardziej prawym i lepszym niż on sam^j i zabił ich mieczem, gdy mój ojciec, Dawid, o tym nie wiedział,^k mianowicie Abnera,^l syna Nera, dowódcę wojska Izraela,^m i Amasę,ⁿ syna Jetera, dowódcę wojska Judy.^o **33** I krew ich wróci na głowę Joaba i na głowę jego potomstwa po czas niezmierny;^p ale dla Dawida^q i dla jego potomstwa, i dla jego domu, i dla jego tronu nastanie pokój od Jehowy po czas niezmierny”.^r **34** Wtedy Benajasz, syn Jehoady, poszedł tam^s i zadał mu cios, i go uśmiercił;^t i został on pogrzebany we własnym domu na pustkowiu. **35** A w jego miejsce^u król postawił na czele wojska Benajasza,^v syna Jehoady, kapłana

p 2Sm 3:29; Ps 109:9; Mt 27:25; q 2Sm 3:28; r Ps 89:29; Ps 132:12; Prz 25:5; Iz 9:7; s 1Kl 2:28; 1Kn 21:29; t 1Kl 2:25; Ps 37:38; Kzn 12:14; u 1Kl 34:24; v 1Kn 11:24; 1Kn 27:5.

Cadoka zaś postawił król na miejsce Abiatara.^a

36 W końcu król, posławszy, wezwał Szimeja^b i powiedział mu: „Zbuduj sobie dom w Jerozolimie i masz tam mieszkać, i nie wolno ci stamtąd nigdzie wychodzić. **37** Bo musisz wiedzieć, że w dniu, w którym wyjdiesz i przeprawisz się przez dolinę potoku Kidron,^c na pewno umrzesz.^d Wina za przelanie twej krwi spadnie na twoją głowę.”^e **38** Na to Szimej rzekł do króla: „Słowo to jest dobre. Jak powiedział mój pan, król, tak twój sługa uczyni”. I mieszkał Szimej w Jerozolimie przez wiele dni.

39 A po trzech latach zbiegło dwóch niewolników^f Szimeja do Achisza,^g syna Maaki, króla Gat;^h a ludzie donieśli Szimejowi, mówiąc: „Oto twoi niewolnicy są w Gat”. **40** Szimej natychmiast wstał, osiodłał swego osła i udał się do Gat do Achisza, by szukać swych niewolników; potem Szimej poszedł i przyprowadził swych niewolników z Gat. **41** Wtedy powiedziano Salomonowi: „Szimej wyszedł z Jerozolimy do Gat i wrócił”. **42** Wówczas król, posławszy, wezwałⁱ Szimeja i powiedział do niego: „Czy nie zaprzysiągłem cię na Jehowę, żeby cię ostrzec,^j mówiąc: „Musisz wiedzieć, że w dniu, w którym wyjdiesz na zewnątrz i dokądkolwiek pójdziesz, na pewno umrzesz”, i czy mi nie powiedziałeś: „Słowo, które usłyszałem, jest dobre”?^k **43** Czemu więc nie zachowałeś przysięgi na Jehowę^l oraz przykazania, które uroczystie włożyłem na ciebie?”^m **44** I rzekł król do Szimeja: „Ty znasz całą krzywdę, którą dobrze zna twoje serce i którą wyrządziłeś Dawidowi, mojemu ojcu;ⁿ a Jehowa na pew-

ROZDZ. 2

- a 1Sm 2:35
1Kn 6:53
1Kn 12:28
1Kn 16:39
1Kn 24:3
Ps 109:8
- b 1Kl 2:8
- c 2Sm 15:23
2Kl 23:6
Jn 18:1
- d Lb 35:27
Prz 20:8
Prz 20:26
- e Lb 35:26
Joz 2:19
Eze 18:13
- f Pwt 23:15
- g 1Sm 21:10
- h 1Sm 27:2
- i Prz 16:14
- j Tyt 3:1
- k 1Kl 2:38
- l Eze 17:19
- m Prz 16:12
Kzn 8:2
- n 2Sm 16:5
2Sm 16:13

szpalta 2

- a 1Kl 2:37
Ps 7:16
Prz 5:22
Eze 18:20
- b Ps 21:6
Ps 72:17
- c 1Kl 2:24
Prz 25:5
Iz 9:7
- d 1Kl 2:9
1Kl 2:25
1Kl 2:34
- e 1Kl 2:12
2Kn 1:1
Prz 16:12
Prz 29:4

ROZDZ. 3

- f Ezd 9:2
Ezd 9:14
- g Pwt 7:4
1Kl 7:8
1Kl 9:24
1Kl 11:1
Ezd 10:10
Neh 13:27
- h 2Sm 5:7
1Kn 11:7
- i 1Kl 7:1
- j 1Kl 8:19
- k 1Kl 9:15
- l Kpl 17:4
Kpl 26:30
Pwt 12:6
1Kl 15:14
1Kl 22:43
2Kn 33:17
- m 1Kl 5:3
1Kn 17:4
1Kn 17:12
1Kn 28:6
Dz 7:47

no obrócić wyrządzoną przez ciebie krzywdę na twoją głowę.^a

45 Lecz król Salomon będzie błogosławiony,^b a tron Dawida będzie utwierdzony przed Jehową na wieki”.^c **46** Potem król rozkazał Benajaszowi, synowi Jehoady, a ten, wyszedłszy, zadał mu cios, tak iż on umarł.^d

A królestwo zostało umocnione w rękę Salomona.^e

3 A Salomon spowinowacił się^f z faraonem, królem Egiptu, gdyż wziął córkę faraona^g i sprowadził ją do Miasta Dawidowego,^h dopóki nie skończył budować swego domuⁱ i domu Jehowy,^j i muru wokół Jerozolimy.^k

2 Tylko że lud składał ofiary na wyżynach,^l gdyż aż do owych dni nie został zbudowany dom dla imienia Jehowy.^m **3** A Salomon miłowałⁿ Jehowę, postępując zgodnie z ustawami swego ojca, Dawida.^o Tylko że na wyżynach^p składał ofiary oraz zamieniał w dym dary ofiarne.

4 Poszedł więc król do Gibeonu,^q żeby tam złożyć ofiary, gdyż była to wielka wyżyna.^r Salomon złożył na tym ołtarzu tysiąc ofiar całopalnych.^s **5** Nocą w Gibeonie Jehowa ukazał się^t we śnie^u Salomonowi; i przemówił Bóg: „Proś! Co miałbym ci dać?”^v **6** Na to Salomon rzekł: „Tyś okazał wielką lojalną życzliwość^w swemu słudze Dawidowi, mojemu ojcu, gdyż chodził przed tobą w prawdzie i w prawości,^x i w prostolinijności serca wobec ciebie; i ty zachowywałeś względem niego wielką lojalną życzliwość, tak iż dałeś mu syna, by zasiadał na jego tronie,

n Pwt 6:5; Pwt 10:12; Ps 145:20; Mt 22:37; 1Kl 8:3; 1Jn 5:3; o 2Kn 17:3; p 1Sm 7:9; 1Sm 10:8; 1Kl 15:14; 1Kl 22:43; 1Kn 21:26; 2Kn 1:3; q Joz 9:3; 1Kl 9:2; r 1Kn 16:39; 1Kn 21:29; s 2Kn 1:6; t 1Kl 9:2; 2Kn 1:3; u Lb 12:6; Hi 33:15; v 2Kn 1:7; w 2Kn 1:8; x Ps 11:7.

jak to jest w dniu dzisiejszym.^a **7** A teraz, Jehowo, Boże mój, ty uczyniłeś swego sługę królem w miejsce Dawida, mego ojca, ja zaś jestem tylko małym chłopcem.^b Nie umiem wychodzić ani wchodzić.^c **8** I sługa twój jest pośród twego ludu, który wybrałeś,^d liczego ludu, którego z powodu mnogości nie można zrachować ni zliczyć.^e **9** Daj więc swemu słudze posłuszne serce do sądzenia^f twego ludu, do rozróżniania między dobrem a złem;^g bo któż potrafi sądzić^h ten trudny lud twój?"ⁱ

10 I znalazło to upodobanie w oczach Jehowy, że Salomon prosił o tę rzecz.^j **11** I Bóg przemówił do niego: „Ponieważ prosiłeś o tę rzecz, a nie prosiłeś dla siebie o wiele dni ani nie prosiłeś dla siebie o bogactwo,^k ani nie prosiłeś o duszę swych wrogów, a prosiłeś dla siebie o zrozumienie, by móc wysłuchiwać sprawy sądownicze,^l **12** oto uczynię zgodnie z twoimi słowami.^m Oto dam ci serce mądre i odznaczające się zrozumieniem,ⁿ tak iż nie było przed tobą nikogo podobnego do ciebie ani nie powstanie po tobie nikt podobny do ciebie.^o **13** Dam ci także to, o co nie prosiłeś,^p zarówno bogactwo,^q jak i chwałę, tak iż nie pojawi się wśród królów podobny do ciebie — po wszystkie twoje dni.^r **14** I jeśli będziesz kroczył moimi drogami, zachowując moje przepisy^s i moje przykazania, tak jak kroczył twój ojciec, Dawid,^t to również przedłużę twoje dni.”^u

15 Kiedy Salomon się obudził, w oto był to sen. Wtedy przybył do Jerozolimy i stanął przed Arką^w Przymierza Jehowy, i złożył ofiary całopalne, i złożył ofiary współuczestnictwa,^x i wydał ucztę^y dla wszystkich swoich sług.^z

ROZDZ. 3

- a 1Kl 2:4
- b 1Kn 29:1
Jer 1:6
Mt 23:12
2Ko 12:9
- c Lb 27:17
Pwt 31:2
2Sm 5:2
- d Wj 19:6
Pwt 7:6
- e Rdz 13:16
Rdz 22:17
- f 2Kn 1:10
Ps 72:1
Ps 119:34
- g 2Sm 14:17
Heb 5:14
- h 1Sm 8:6
- i Wj 32:9
Pwt 9:6
- j Prz 15:8
- k Prz 27:24
1Tm 6:9
- l 1Kn 22:12
1Kn 29:19
Prz 16:16
- m Ps 10:17
Kzn 1:16
Iz 65:24
1Jn 5:14
- n 1Kl 4:29
1Kl 5:12
2Kn 1:11
Prz 3:13
- o Mt 12:42
- p Ps 84:11
Mt 6:33
Ef 3:20
- q 1Kl 4:21
Prz 3:16
Kzn 7:11
- r 1Kl 10:23
2Kn 1:12
- s 1Kn 22:12
- t 1Kl 15:5
2Kn 7:17
- u Pwt 25:15
Ps 21:4
Ps 91:16
Prz 3:16
- v Rdz 41:7
Jer 31:26
- w 2Sm 6:17
1Kn 16:1
- x Kpl 7:11
2Sm 6:18
1Kn 21:29
- y Rdz 31:54
Est 1:3
Dn 5:1
- z 1Kl 1:33

szpalta 2

- a Rdz 38:15
Pwt 23:17
Joz 6:17
Sdz 11:1
- b 1Sm 8:20
- c Rz 13:7
1Pt 2:17
- d 1Sm 1:23
1Ts 2:7
- e Prz 20:8
- f Prz 20:26

16 W owym czasie dwie kobiety, nierządnicze,^a przyszły do króla i stanęły przed nim.^b **17** Następnie jedna z tych kobiet powiedziała: „Wybacz, mój panie,^c ja i ta kobieta mieszkamy w jednym domu, tak iż urodziłam przy niej w tym domu. **18** A trzeciego dnia po moim porodzie ta kobieta również urodziła. I byliśmy razem. Nie było z nami w domu nikogo obcego; byliśmy w domu tylko my dwie. **19** Później syn tej kobiety umarł w nocy, bo się na nim położyła. **20** Toteż wstała w środku nocy i wzięła mego syna ode mnie, podczas gdy twoja niewolnica spała, i położyła go przy swej piersi, a swego martwego syna położyła przy mojej piersi. **21** Kiedy rano wstałam, by nakarmić^d swego syna, oto był martwy. Rano więc obejrzałam go uważnie i oto nie był to mój syn, którego urodziłam”. **22** Ale druga kobieta powiedziała: „Nie, bo moim synem jest ten żywy, a twoim synem ten martwy!” Tamta zaś przez cały czas mówiła: „Nie, to twój syn jest martwy, a mój syn jest żywy”. I tak mówiły przed obliczem króla.^e

23 W końcu król powiedział: „Ta mówi: „To jest mój syn, ten żywy, a twoim synem jest ten martwy!”, a tamta mówi: „Nie, to twoim synem jest ten martwy, a moim synem ten żywy!” **24** I rzekł król:^f „Dajcie mi miecz”. Przynieśli więc miecz przed króla. **25** A król powiedział: „Rozetnijcie żywe dziecko na dwoje i dajcie jedną połowę jednej kobiecie, a drugą połowę drugiej”. **26** Wtedy kobieta, której synem był ten żywy, natychmiast powiedziała do króla (ponieważ wzbierały w niej głębokie uczucia^g

do syna,^a tak iż rzekła): „Wybaczb, mój panie! Dajcie jej to żywe dziecko. Tylko go nie zabijajcie!”. A druga kobieta przez cały czas mówiła: „Niech nie będzie ani mój, ani twój. Rozetnijcie go!”^c **27** Wtedy król odpowiedział i rzekł: „Dajcie jej żywe dziecko, a nie zabijajcie go! Ona jest jego matką”.

28 I cały Izrael usłyszał o tym sądowniczym rozstrzygnięciu^d wydanym przez króla; i zaczęli się lękać króla,^e bo ujrzeli, że jest w nim mądrość^f Boża, by mógł wprowadzać w czyn sądownicze rozstrzygnięcia.

4 A król Salomon dalej królował nad całym Izraelem.^g **2** Oto książęta,^h których miał: Azariasz, syn Cadoka,ⁱ kapłan; **3** Elichoref i Achijas, synowie Sziszy, sekretarze;^j Jehoszafat,^k syn Achiluda, kronikarz; **4** a Benajasz,^l syn Jehojady, był ustanowiony nad wojskiem,^m a Cadok i Abiatarⁿ byli kapłanami; **5** a Azariasz, syn Natana,^o był nad pełnomocnikami, a Zabud, syn Natana, był kapłanem, przyjacielem^p króla; **6** a Achiszar był nad domownikami, a Adoniram,^q syn Abdy, nad powołanymi do robót przymusowych.^r

7 Salomon miał też nad całym Izraelem dwunastu pełnomocników i oni zaopatrywali króla oraz jego domowników w żywność. Każdy z nich miał dostarczać żywności przez miesiąc w roku.^s **8** A oto ich imiona: syn Chura – w górzystym regionie Efraima;^t **9** syn Dekera – w Makac i w Szalalim,^u i Bet-Szemesz,^v i Elon-Bet-Chanan; **10** syn Cheseda – w Arubbot (miał Socho i całą krainę Chefer);^w **11** syn Abinadaba – całe pasmo górskie Dor^x (Tafat, córka Salomona, została jego żoną); **12** Baana, syn Achil-

ROZDZ. 3

- a 1Ts 2:7
- b 1Sm 1:26
1Kl 3:17
- c Rz 1:31
2Tm 3:3
- d 1Kl 2:3
1Kl 3:9
- e Joz 4:14
1Sm 12:18
1Kn 29:24
Ps 72:5
Prz 24:21
- f Ezd 7:25
Prz 2:3
Kzn 7:19
Kol 2:3
Jak 1:5

ROZDZ. 4

- g 1Kl 1:20
2Kn 9:30
Kzn 1:12
- h Wj 18:21
- i 1Kn 6:8
1Kn 27:17
Eze 44:15
- j 2Sm 8:17
1Kn 27:32
- k 2Sm 8:16
2Sm 20:24
1Kn 18:15
- l 1Kl 1:8
1Kn 27:5
- m 1Kl 2:35
- n 1Kl 2:26
- o 2Sm 12:1
1Kl 1:10
- p 2Sm 15:37
1Kn 27:33
- q 2Sm 20:24
1Kl 5:14
1Kl 12:18
- r 1Kl 9:15
- s 1Kn 27:1
- t Joz 17:18
- u Joz 19:42
- v 1Sm 6:12
- w Joz 12:17
- x Joz 12:23

szpalta 2

- a Joz 17:11
- b 2Kl 23:29
- c 1Sm 31:10
- d Joz 3:16
- e 1Kl 18:46
- f 1Kl 19:16
- g Joz 21:34
- h Pwt 4:43
Joz 20:8
1Kl 22:3
2Kl 9:1
- i Lb 32:41
Pwt 3:14
- j Lb 32:1
Joz 22:9
- k Pwt 3:4
- l Lb 21:33
Joz 13:11
Ps 22:12

luda – w Taanachu^a i Megiddo,^b i w całym Bet-Szean,^c które jest przy Caretan^d poniżej Jizreel,^e od Bet-Szean do Abel-Mechola^f aż po region Jokmeam;^g **13** syn Gebera – w Ramot-Gilead^h (miał wioski namiotowe Jaira,ⁱ syna Manassesza, położone w Gileadzie;^j miał region Argob,^k który jest w Baszanie;^l sześćdziesiąt dużych miast z murem i miedzianą zasuwą); **14** Achinadab, syn Iddo – w Machanaim;^m **15** Achimaac – w Naftalimⁿ (on też pojął za żonę Basemat, córkę Salomona);^o **16** Baana, syn Chuszaja – w Aszerze^p i w Bealot; **17** Jehoszafat, syn Paruacha – w Issacharze;^q **18** Szimej,^r syn Eli – w Benjaminie;^s **19** Geber, syn Uriego – w ziemi Gilead,^t ziemi Sychona,^u króla Amorytów,^v i Oga,^w króla Baszanu;^x był też jeden pełnomocnik nad wszystkimi innymi pełnomocnikami, którzy byli w kraju.

20 Juda i Izrael – liczni jak ziarnka piasku, których jest mnóstwo nad morzem^y – jedli i pili, i się radowali.^z

21 A Salomon był władcą nad wszystkimi królestwami od Rzeki^a do ziemi Filistynów i do granicy Egiptu. Składały one dary i służyły Salomonowi przez wszystkie dni jego życia.^b

22 A na wyżywienie u Salomona na każdy dzień przeznaczano trzydzieści kor^c wybornej maki i sześćdziesiąt kor innej maki, **23** dziesięć sztuk tłustego bydła i dwadzieścia sztuk bydła z wypasu, i sto owiec, a ponadto jelenie^d i gazy,^e i kozły saren, i utuczony kukułki. **24** Utrzymywał on

- m Rdz 32:2; 2Sm 2:8; 2Sm 17:24; n Joz 19:32; o 1Sm 18:18; p Joz 19:24; q Joz 19:17; r 1Kl 1:8; s Joz 18:11; t Joz 17:1; u Pwt 2:26; v Lb 21:21; w Pwt 3:4; x Pwt 1:4; y Rdz 22:17; Prz 14:28; z Kzn 2:24; Kzn 9:7; a Rdz 15:18; Wj 23:31; Pwt 11:24; 2Sm 8:3; 1Kn 19:16; Ps 72:8; b Ps 72:10; c 1Kl 5:11; d Pwt 14:5; Lam 1:6; e Pwt 12:15; Pwt 15:22.

bowiem w poddaństwie wszystko po tej stronie Rzeki,^a od Tifsach do Gazy^b – wszystkich królów po tej stronie Rzeki;^c a ze wszystkich stron, w każdym ze swych regionów, miał pokój.^d **25** A mieszkańcy Judy^e i Izraela dalej mieszkali bezpiecznie,^f każdy pod swoją winoroślą i pod swoim drzewem figowym,^g od Dan do Beer-Szeby,^h przez wszystkie dni Salomona.

26 Salomon zaś miał czterdzieści tysięcy przegród dla koniⁱ do swoich rydwanów^j oraz dwaście tysięcy jeźdźców.

27 A ci pełnomocnicy^k dostarczali żywności królowi Salomonowi i każdemu, kto przychodził do stołu króla Salomona, każdy w swoim miesiaću. Nie pozwalali, by czegośkolwiek zabrakło. **28** A jęczmień oraz słomę dla koni i dla zaprzęganych rumaków^l przynosili tam, gdzie akurat było miejsce, każdy według tego, co mu zlecono.^m

29 A Bóg dalej dawał Salomonowi mądrośćⁿ i zrozumienie^o w nader obfitej mierze oraz przestronność serca^p – jak piasek, który jest nad brzegiem morza.^q

30 I mądrość Salomona przewyższała^r mądrość wszystkich mieszkańców Wschodu^s oraz całą mądrość Egiptu.^t **31** I był on mądrzejszy niż każdy inny człowiek, niż Etan^u Ezrachita oraz Heman^v i Kalkol,^w i Darda, synowie Machola; a jego sława dotarła do wszystkich okolicznych narodów.^x **32** I potrafił powiedzieć trzy tysiące przysłów,^y a jego pieśni^z było tysiąc pięć. **33** Mówił zaś o drzewach, od cedru, który jest na Libanie,^a po hizop,^b który wyrasta na murze; mówił też o zwierzętach^c i o stworzeniach latających,^d i o poruszających się stworzeniach,^e i o rybach.^f **34** I przybywali ze wszystkich ludów,

by usłyszeć mądrość Salomona^a – od wszystkich królów ziemi, którzy usłyszeli o jego mądrości.^b

5 A Chiram,^c król Tyru,^d posłał swych sług^e do Salomona, gdyż usłyszał, że namaszczonego go na króla w miejsce jego ojca; Chiram bowiem zawsze miłował Dawida.^f **2** Salomon zaś posłał do Chirama, mówiąc:^g **3** „Dobrze wiesz, że Dawid, mój ojciec, nie mógł zbudować domu dla imienia Jehowy, swego Boga, z powodu wojen,^h w które go wciągnęli ze wszystkich stron, dopóki Jehowa nie położył ich pod spody jego stóp. **4** A teraz Jehowa, mój Bóg, dał mi zewsząd wytchnienie.ⁱ Nie ma przeciwnika i nie dzieje się nic złego.^j **5** Oto zamierzam zbudować dom dla imienia Jehowy, mego Boga,^k tak jak Jehowa obiecał Dawidowi, memu ojcu, mówiąc: „Twój syn, którego osadzę na tronie po tobie – on zbuduje dom dla mego imienia.” **6** Każ więc teraz naścinać dla mnie cedrów z Libanu;^m a moi słudzy będą z twoimi sługami i dam ci zapłatę twoich sług zgodnie ze wszystkim, co powiesz, bo sam dobrze wiesz, że nie ma wśród nas nikogo, kto by umiał tak ścinać drzewa, jak Sydonczycy.”ⁿ

7 A gdy tylko Chiram^o usłyszał słowa Salomona, wielce się uradował i powiedział: „Błogosławiony^p jest dzisiaj Jehowa, że dał Dawidowi mądrego^q syna nad tym licznym ludem!”^r **8** Posłał zatem Chiram do Salomona, mówiąc: „Usłyszałem to, co do mnie

ROZDZ. 4

- a Rdz 2:14
- b Pwt 1:7
- c Joz 1:4
- b Rdz 10:19
- c Pwt 28:13
- d 1Kl 5:4
- e 1Kn 22:9
- f Ps 72:7
- e 2Kl 8:19
- f Iz 60:18
- g Mi 4:4
- h Za 3:10
- h Sdz 20:1
- i 2Sm 17:11
- j 2Sm 24:15
- i Pwt 17:16
- k 2Sm 8:4
- l 1Kl 10:25
- m 2Kn 1:17
- j 2Kn 1:14
- k 1Kl 4:7
- l Est 8:14
- m Mi 1:13
- m 1Ko 14:40
- n 1Kl 10:23
- o 2Kn 1:10
- p Prz 2:6
- o Prz 4:7
- p Ps 119:32
- q Rdz 41:49
- r Lk 11:31
- s Kol 2:3
- s Rdz 25:6
- t Hi 1:3
- u Mt 2:1
- t Iz 19:11
- u Dz 7:22
- u 1Kn 2:8
- v Ps 89:0
- v Ps 88:0
- w 1Kn 2:6
- x 1Kl 10:1
- y 1Kl 10:7
- y Prz 1:1
- z Kzn 12:9
- z PnP 1:1
- a 2Kl 19:23
- b Ps 92:12
- b Wj 12:22
- c Lb 19:18
- d Ps 51:7
- e Heb 9:19
- c Rdz 1:24
- d Prz 30:30
- d Rdz 1:20
- e Hi 12:7
- f Prz 7:23
- g Prz 30:19
- e Rdz 1:25
- f Prz 6:6
- g Prz 30:25
- f Rdz 1:21

szpalta 2

- a Prz 13:20
- b 2Kn 9:1
- c 2Kn 9:23

ROZDZ. 5

- c 2Kn 2:3
- d 2Kn 2:12
- d Eze 26:15
- e Eze 27:3
- e 1Kl 9:27

- f 2Sm 5:11; 1Kn 14:1; g 2Kn 2:3; h 2Sm 7:5; 1Kn 22:8; 2Kn 6:8; i 1Kl 4:24; Iz 9:7; Dz 9:31; j Prz 16:7; k 2Kn 2:4; 12Sm 7:13; 1Kn 17:12; 1Kn 22:10; 1Kn 28:6; Za 6:12; m 1Kl 6:9; 1Kl 6:20; 2Kn 2:8; Ps 104:16; n Joz 19:28; Ezd 3:7; o 2Sm 5:11; p 1Kl 10:9; 2Kn 2:12; q 1Kl 3:9; Prz 10:1; Prz 13:1; Prz 15:20; Prz 23:24; r 2Kn 2:11.

posłałeś. Co się mnie tyczy, uczynię wszystko zgodnie z twoim upodobaniem, jeśli chodzi o kłody drzew cedrowych oraz kłody drzew jałowcowych.^a **9** Moi słudzy sprowadzą je z Libanu^b do morza, ja zaś złożę je w tratwy i przepawię morzem aż na miejsce, o którym mnie powiadomisz;^c i każę je tam rozebrać, a ty je sobie zabierzesz; i uczynisz to, w czym mam upodobanie, dostarczając żywności moim domownikom”.^d

10 Chiram zaczął więc dostarczać Salomonowi kłody drzew cedrowych i kłody drzew jałowcowych według wszelkiego jego upodobania. **11** Salomon zaś dał Chiramowi dwadzieścia tysięcy kor^e pszenicy jako dostawę żywności dla jego domowników oraz dwadzieścia kor wylłoczonych^f oliwy. Właśnie to Salomon dawał Chiramowi rok po roku.^g **12** A Jehowa obdarzył Salomona mądrością, tak jak mu obiecał;^h i zapanował pokój między Chirame i Salomonem, obaj też zawarli przymierze.

13 I król Salomon sprowadzał z całego Izraela ludzi powoływanych do robót przymusowych; a liczba mężczyzn powoływanych do robót przymusowychⁱ wynosiła trzydzieści tysięcy. **14** I posyłał ich do Libanu na zmianę po dziesięć tysięcy miesięcznie. Przez miesiąc przebywali w Libanie, a przez dwa miesiące w swoich domach;^j a Adoniram^k nadzorował powołanych^l do robót przymusowych.^m **15** I miał Salomonⁿ siedemdziesiąt tysięcy tragarzy^o i osiemdziesiąt tysięcy wyciosujących kamienie^p w górach.^q **16** oprócz książęcych pełnomocników^r Salomona, którzy nadzorowali pracę, trzech

ROZDZ. 5

- a 2Sm 6:5
1Kl 6:15
2Kn 3:5
- b Pwt 3:25
- c 2Kn 2:16
- d 2Kn 2:15
Ezd 3:7
Dz 12:20
- e 1Kl 4:22
2Kn 2:10
- f Wj 29:40
Kpl 24:2
- g Mt 10:10
1Tm 5:18
- h 1Kl 3:12
1Kl 4:29
2Kn 1:12
Jak 1:5
- i 1Kl 4:6
1Kl 9:15
1Kl 9:21
- j Kzn 4:6
- k 2Sm 20:24
1Kl 4:6
- l 1Kl 12:18
- m Joz 16:10
Joz 17:13
Sdz 1:28
1Kl 9:22
2Kn 8:9
- n 2Kn 2:17
- o 2Kn 2:18
- p 1Kn 22:15
- q 2Kn 2:2
- r 1Kl 9:23

szpalta 2

- a 2Kn 2:18
- b 1Kl 7:9
1Kn 22:2
- c Iz 28:16
1Ko 3:11
1Pt 2:6
Obj 21:14
- d 1Kl 6:7
- e Joz 13:5
Eze 27:9

ROZDZ. 6

- f Wj 12:14
Wj 12:51
- g 2Kn 3:2
- h 1Kl 6:37
- i Lb 1:1
- j 1Kn 28:12
1Kn 29:19
- k Dz 7:47
- l 2Kn 3:3
- m Ezd 6:3
- n 1Kn 28:11
2Kn 3:4
- o Eze 40:16
Eze 41:26
- p Kpl 16:2
2Kn 4:20
2Kn 5:7
Heb 9:3
- q 1Kl 6:10
Eze 41:5
Eze 41:26
- r Eze 41:7
- s Eze 41:6
- t 1Kl 5:17
1Pt 2:5

tysięcy trzystu przełożonych^a nad ludźmi wykonującymi pracę. **17** I nakazał im król wydobywać potężne kamienie, kosztowne kamienie,^b na założenie fundamentu^c domu z kamieni ciosanych.^d **18** Toteż budowniczowie Salomona i budowniczo- wie Chirama, i Gebalici^e ciosali oraz przygotowywali belki i kamienie na budowę domu.

6 A w czterysta osiemdziesiątym roku po wyjściu synów Izraela z ziemi egipskiej,^f w czwartym roku,^g w miesiącu Ziwi,^h to znaczy w miesiącu drugim,ⁱ po tym, gdy Salomon został królem nad Izraelem, przystąpił do budowy domu dla Jehowy.^j **2** A dom, który król Salomon zbudował^k dla Jehowy, miał sześćdziesiąt łokci długości i dwadzieścia szerokości, i trzydzieści łokci wysokości.^m **3** A portykⁿ przed świątynią domu miał dwadzieścia łokci długości, wzdłuż szerokości domu. Jego głębokość wynosiła dziesięć łokci, licząc od domu.

4 I uczynił w domu okna ze zwyżającymi się framugami.^o

5 A dookoła przy murze domu zbudował boczną konstrukcję, przy murach domu wokół świątyni oraz najskrytszego pomieszczenia,^p i uczynił dookoła boczne izby.^q **6** Najniższa boczna izba miała pięć łokci szerokości, a środkowa miała sześć łokci szerokości, trzecia zaś miała siedem łokci szerokości; były tam bowiem uskoki,^r które wykonał dookoła domu na zewnątrz, żeby nic nie było umocowane w murach domu.^s

7 A gdy budowano dom, budowano go z przygotowanego już kamienia z kamieniołomu;^t młotów zaś ani siekier, ani żadnego narzędzia żelaznego nie było

słysząc w domu,^a gdy go budowano. **8** Wejście^b do najniższej bocznej izby było po prawej stronie domu i wchodziło się po krętych schodach do środkowej, a ze środkowej do trzeciej. **9** I dalej budował dom, aby go ukończyć,^c i wyłożył dom belkami oraz rzędami z drewna cedrowego.^d **10** Ponadto przy całym domu wybudował boczne izby^e mające pięć łokci wysokości, a trzymające się domu za pomocą belek^f cedrowych.

11 Tymczasem doszło do Salomona słowo Jehowy,^g mówiące:^h **12** „Co się tyczy tego domu, który budujesz, jeśli będziesz chodził zgodnie z moimi ustawamiⁱ i wprowadzał w czyn moje sądownicze rozstrzygnięcia,^j i zachowywałeś wszystkie moje przykazania, postępując według nich,^k to i ja spełnię wobec ciebie moje słowo, które wypowiedziałem do Dawida, twego ojca;^l **13** i naprawdę będę przebywał pośród synów Izraela,^m i nie opuszczę swego ludu, Izraela”.ⁿ

14 I Salomon dalej budował dom, aby go ukończyć.^o **15** Zaczął więc budować ściany wewnątrz domu z desek cedrowych. Od podłogi domu aż do belek stropu wyłożył go wewnątrz drewnem; i pokrył podłogę domu deskami jałowcowymi.^p **16** Następnie dwadzieścia łokci po bokach w tyle domu zabudował deskami cedrowymi, od podłogi aż do belek dachowych, i zbudował w nim w środku najskrytsze^q pomieszczenie, Miejsce Najświętsze.^r **17** Dom zaś, czyli świątynia^s przed nim,^t miał czterdzieści łokci. **18** A wewnątrz domu było drewno cedrowe z płasko-rzeźbami dyniowatych^u ozdób i girland kwiatów.^v Wszystko było

ROZDZ. 6

- a Ef 2:21
1 Pt 2:5
- b Eze 41:11
- c 1 Kł 6:38
- d 1 Kł 5:6
1 Kł 6:20
2 Kł 2:8
- e 1 Kł 6:5
- f Eze 41:6
- g 1 Kł 17:12
- h Ps 11:4
Prz 15:3
- i Pwt 6:2
Pwt 10:13
Pwt 17:19
- j Pwt 11:1
- k 1 Sm 12:14
1 Kł 8:25
1 Kł 28:9
- l 2 Sm 7:13
1 Kł 22:9
- m Wj 25:8
Kł 26:12
Ps 132:13
2 Kł 6:16
Obj 21:3
- n 1 Sm 12:22
1 Kł 28:20
Heb 13:5
- o Dz 7:47
- p 1 Kł 5:8
2 Kł 3:5
- q 1 Kł 6:5
2 Kł 3:8
- r Heb 9:3
- s Heb 9:2
- t 1 Kł 6:5
- u 1 Kł 7:24
- v Wj 25:33
1 Kł 7:26
1 Kł 7:49

szpalta 2

- a 1 Kł 6:5
Heb 9:3
- b Wj 40:21
1 Kł 8:6
2 Kł 5:7
- c Wj 24:7
Pwt 4:13
Pwt 9:9
1 Kł 8:9
- d 1 Kł 6:16
- e 2 Kł 3:8
- f Wj 30:1
1 Kł 7:48
- g Wj 26:29
- h 2 Kł 3:7
- i 1 Kł 7:17
- j Wj 26:33
- k 2 Kł 3:7
- l Wj 40:5
- m Wj 30:3
- n Rdz 3:24
2 Kł 19:15
2 Kł 3:10
Ps 99:1

z drewna cedrowego; nie było wiadać kamienia.

19 A w środku przygotował najskrytsze^a pomieszczenie wewnątrz domu, aby tam umieścić Arkę^b Przymierza^c Jehowy. **20** A to najskrytsze pomieszczenie miało dwadzieścia łokci długości i dwadzieścia łokci szerokości,^d i dwadzieścia łokci wysokości; i pokrył je szczerem złotem,^e ołtarz^f zaś pokrył drewnem cedrowym. **21** Potem Salomon pokrył^g dom wewnątrz szczerem złotem^h i rozciągnął złoty łańcuchⁱ przed najskrytszym pomieszczeniem,^j i pokrył je złotem. **22** I pokrył cały dom złotem,^k aż wykończył cały dom; również cały ołtarz,^l który był przed najskrytszym pomieszczeniem, pokrył złotem.^m

23 Następnie w najskrytszym pomieszczeniu wykonał dwa cherubyⁿ z drewna drzewa oleistego; każdy z nich miał dziesięć łokci wysokości.^o **24** Pięć łokci miało jedno skrzydło cheruba i pięć łokci miało drugie skrzydło cheruba. Od końca skrzydła do końca skrzydła było dziesięć łokci.^p **25** I drugi cherub miał dziesięć łokci. Oba cheruby miały takie same rozmiary i taki sam kształt. **26** Wysokość jednego cheruba wynosiła dziesięć łokci i tak samo drugiego cheruba. **27** Potem umieścił te cheruby w domu wewnętrznym w ten sposób, że cheruby miały rozpostarte skrzydła.^q Tak więc skrzydło jednego dotykało tej ściany, a skrzydło drugiego cheruba sięgało tamtej ściany; a ich skrzydła były skierowane do środka domu i skrzydło dotykało skrzydła.^r **28** I pokrył te cheruby złotem.^s

o 2 Kł 5:8; p 2 Kł 3:11; q Ps 80:1; Iz 37:16; Heb 9:5;
r 2 Kł 3:12; 2 Kł 5:8; s 2 Kł 3:10.

29 A wszystkie ściany domu dookoła pokrył rytymi płaskorzeźbami cherubów^a i wizerunkami palm,^b i płaskorzeźbami kwiatów,^c wewnątrz i na zewnątrz; **30** a podłogę^d domu pokrył złotem, wewnątrz i na zewnątrz.

31 A wejście do najskrytszego pomieszczenia wykonał z drzwiami^e z drewna drzewa oleistego;^f pilastry, odrzwia i część piąta.

32 I tych dwoje drzwi było z drewna drzewa oleistego, a wyrzył na nich płaskorzeźby cherubów i wizerunki palm, i płaskorzeźby kwiatów i pokrył je złotem; następnie powłókł złotem cheruby i wizerunki palm. **33** I w taki oto sposób wykonał wejście do świątyni, odrzwia z drewna drzewa oleistego, czworokątne.

34 A oboje drzwi było z drewna jałowcowego.^g Dwa skrzydła jednych drzwi obracały się na trzpieniach i dwa skrzydła drugich drzwi obracały się na trzpieniach.^h **35** I wyrzył cheruby oraz wizerunki palm i płaskorzeźby kwiatów, i pokrył te wyobrażenia złotą folią.ⁱ

36 I przystąpił do budowy wewnętrznej^j dziedzińca z trzech rzędów^k kamienia ciosanego i rzędu belek z drewna cedrowego.

37 W czwartym roku założono fundament^l domu Jehowy, w miesiącu księżycowym Ziw;^m

38 a w jedenastym roku, w miesiącu księżycowym Buł, to znaczy w miesiącu ósmym, dom został ukończony,ⁿ jeśli chodzi o wszystkie szczegóły i cały projekt;^o wybudowanie go zajęło mu więc siedem lat.

7 A swój własny dom Salomon budował trzynaście lat^p i ukończył cały swój dom.^q

2 I począł budować Dom Lasu Libanu,^r sto łokci długi i pięć-

ROZDZ. 6

a 2Kl 19:15

2Kn 3:14

b Eze 40:16

Eze 41:18

c Wj 25:33

1Kl 6:18

1Kl 7:26

d Obj 21:21

e Jn 10:9

Jn 14:6

f 1Kl 6:23

g 2Sm 6:5

1Kl 6:15

h Eze 41:24

i Eze 41:25

j Wj 27:9

2Kn 4:9

2Kn 7:7

k 1Kl 7:12

2Kl 11:15

l 1Pt 2:6

m 1Kl 6:1

2Kn 3:2

n Wj 40:2

Ezd 6:14

o 1Kn 28:11

1Kn 28:12

ROZDZ. 7

p 1Kl 9:10

q Kzn 2:4

Kzn 2:5

r 1Kl 10:17

2Kn 9:16

Iz 22:8

szpalta 2

a 1Kl 5:8

b 1Kl 6:18

c Rdz 6:16

d Wj 12:22

e 1Kl 10:18

Ps 122:5

Iz 9:7

f 1Kl 3:9

1Kl 3:28

Prz 16:12

Prz 20:8

g 1Kl 6:15

h 2Kl 20:4

i 1Kl 3:1

1Kl 9:24

2Kn 8:11

j 1Kl 5:17

k 2Kn 4:9

dziesiąt łokci szeroki, i trzydzieści łokci wysoki, na czterech rzędach słupów z drewna cedrowego; a na tych słupach były belki^a z drewna cedrowego. **3** I był on wyłożony drewnem cedrowym^b nad dźwigarami, które były na czterdziestu pięciu słupach. W jednym rzędzie było ich piętnaście. **4** I były trzy rzędy obramowanych okien, był też otwór świetlny^c naprzeciw otworu świetlnego, w trzech rzędach. **5** A wszystkie wejścia i odrzwia były kwadratowe^d i miały futrynę, i podobnie przednia strona otworu świetlnego naprzeciw otworu świetlnego, w trzech rzędach.

6 Wykonał też Portyk Kolumnowy, pięćdziesiąt łokci długi i trzydzieści łokci szeroki; a z przodu znajdował się inny portyk, z kolumnami i baldachimem przed nimi.

7 A Portyk Tronowy,^e w którym miał sędzić, uczynił portykiem sądowym;^f i wyłożono go drewnem cedrowym od podłogi aż po belki dachowe.^g

8 Jego dom zaś, gdzie miał mieszkać, na innym dziedzińcu,^h był oddalony od domu należącego do Portyku. Wykonany był tak samo jak tamten. A dla córki faraona,ⁱ którą pojął Salomon, zbudował on dom podobny do tego Portyku.

9 Wszystkie to było z kosztownych^j kamieni odpowiednich wymiarów, ciosanych, przecinanych piłami kamieniarskimi, wewnątrz i zewnątrz, i od fundamentu aż po zwieńczenia muru, a na zewnątrz aż do wielkiego dziedzińca.^k **10** A kosztowne kamienie położone jako fundament to wielkie kamienie – kamienie na dziesięć łokci i kamienie na osiem łokci. **11** W górze

zaś były kosztowne kamienie o odpowiednich wymiarach, ciosane, a także drewno cedrowe.

12 A wielki dziedziniec miał dookoła trzy rzędy^a kamieni ciosanych i rząd belek z drewna cedrowego; podobnie jak wewnętrzny^b dziedziniec domu^c Jehowy i portyk^d domu.

13 I król Salomon posłał, by sprowadzono z Tyru Chirama.^e

14 Był on synem owdowiałej niewiasty z plemienia Naftalego, a jego ojciec, Tyryjczyk,^f zajmował się obróbką miedzi;^g był on pełen mądrości i zrozumienia^h oraz wiedzy, tak iż mógł wykonywać wszelkie prace w miedzi. Przybył więc do króla Salomona i zaczął wykonywać całą swą pracę.

15 I odlał dwie miedziane kolumny;ⁱ wysokość każdej kolumny wynosiła osiemnaście łokci, a każda z tych dwóch kolumn^j mierzona w obwodzie miała dwanaście łokci. **16** I wykonał dwie głowice, odlane z miedzi,^k żeby je umieścić na szczytach owych kolumn. Wysokość jednej głowicy wynosiła pięć łokci i wysokość drugiej głowicy wynosiła pięć łokci. **17** Do głowic, które były na szczycie kolumn,^l wykonano splecione siatki, splecione ozdoby łańcuszkowe;^m siedem do jednej głowicy i siedem do drugiej głowicy. **18** Następnie wykonał jabłka granatu, mianowicie dwa rzędy wokoło na jednej siatce, żeby zakryć głowice, które były na szczycie kolumn; i to samo zrobił do drugiej głowicy.ⁿ **19** A głowice na szczycie kolumn przy portyku, wielkości czterech łokci, były wykonane na wzór lilii.^o **20** I głowice te były na obu kolumnach, także u góry tuż obok wypukłości stykającej

ROZDZ. 7

a 1 Kł 6:36

Jn 10:23

Dz 5:12

b Wj 27:9

1 Kł 6:36

2 Kł 4:9

2 Kł 7:7

Obj 11:2

c 1 Kł 6:1

d 1 Kł 6:3

e 1 Kł 7:40

2 Kł 2:13

2 Kł 4:11

f 2 Kł 2:14

g 2 Kł 4:16

h Wj 31:3

Wj 35:31

Wj 36:1

Dn 1:17

i 1 Kł 7:21

2 Kł 25:17

2 Kł 3:15

Jer 52:21

j 2 Kł 25:13

2 Kł 4:12

k Wj 36:38

Wj 38:17

Wj 38:28

l 2 Kł 4:12

m Wj 28:14

2 Kł 25:17

n 2 Kł 4:13

o 1 Kł 6:35

szpalta 2

a 2 Kł 25:17

2 Kł 3:16

2 Kł 4:13

Jer 52:23

b 2 Kł 3:17

Obj 3:12

c 1 Kł 6:3

1 Kł 7:12

Eze 40:48

d Wj 30:18

Wj 38:8

2 Kł 25:13

Jer 52:17

e 2 Kł 4:2

f 1 Kł 6:18

2 Kł 4:39

g Wj 33:4

2 Sm 1:24

h 2 Kł 4:3

i 2 Kł 4:15

Jer 52:20

Obj 4:7

j 2 Kł 4:4

k Jer 52:21

l 1 Kł 6:18

1 Kł 6:35

m 2 Kł 4:5

Eze 45:14

n 2 Kł 25:16

2 Kł 4:14

Jer 52:17

się z siatką; i dookoła na każdej głowicy było w rzędach dwieście jabłek granatu.^a

21 I przystąpił do stawiania kolumn^b portyku^c świątyni. Postawił więc prawą kolumnę i nadał jej nazwę Jachin, a potem postawił lewą kolumnę i nadał jej nazwę Boaz. **22** A szczyty kolumn wieńczył ornament w kształcie lilii. I praca przy kolumnach dobiegła końca.

23 I przystąpił do wykonania lanego morza,^d mającego dziesięć łokci od jednej krawędzi do drugiej krawędzi, okrągłego dookoła; a jego wysokość wynosiła pięć łokci i trzeba było sznura długości trzydziestu łokci, żeby je opasać dookoła.^e **24** A dookoła, poniżej jego krawędzi, otaczały je dyniowate^f ozdoby,^g po dziesięć na łokieć, otaczające morze ze wszystkich stron,^h z dwoma rzędami dyniowatych ozdób, odlanych przy jego odlewaniu. **25** Stało ono na dwunastu bykach;ⁱ trzech zwróconych ku północy i trzech zwróconych ku zachodowi, i trzech zwróconych ku południowi, i trzech zwróconych ku wschodowi; morze zaś było na nich u góry, a wszystkie ich zady były skierowane do środka.^j **26** I było grube na szerokość dłoni;^k a jego krawędź była wykonana jak krawędź kielicha, kwiat lilii.^l Mieściło ono dwa tysiące bat.^m

27 Następnie wykonał dziesięć miedzianych wózków;ⁿ długość każdego wózka wynosiła cztery łokcie i szerokość cztery łokcie, a wysokość trzy łokcie. **28** Wózki te były wykonane następująco: miały ścianki boczne, a ścianki boczne znajdowały się między poprzeczkami. **29** A na ściankach bocznych znajdujących się między poprzeczkami

były lwy,^a byki^b i cheruby^c i podobnie było nad poprzeczkami. Powyżej oraz poniżej lwów i byków zwisały wieńce.^d **30** I przy każdym wózku były cztery miedziane koła o miedzianych osiach; a na czterech rogach były ich podpory. Podpory te były pod basenem, odlane z wieńcami w poprzek każdej. **31** I jego otwór od wewnątrz do podpór i w górę miał [?] łokci; otwór był okrągły, wykonany w formie podstawy na półtora łokcia, a na tym otworze były płaskorzeźby. Jego ścianki boczne były czworokątne, nie okrągłe. **32** A poniżej ścianek bocznych były cztery koła, podpory kół zaś były przy wózku; a wysokość każdego koła wynosiła półtora łokcia. **33** A koła wykonano tak, jak się wykonuje koła rydwanu.^e Ich podpory i dzwona, i szprychy, i piasty – wszystkie były odlane. **34** I na czterech narożnikach każdego wózka były cztery podpory; jego podpory stanowiły z wózkiem jedną całość. **35** A na wierzchu wózka była podstawa wysoka na pół łokcia, okrągła dookoła; a na wierzchu wózka jego boki i ścianki boczne stanowiły z wózkiem jedną całość. **36** Ponadto na płytach jego boków oraz na ściankach bocznych wyryl^f cheruby, lwy i wizerunki palm, na każdej stosownie do wolnego miejsca, a także wieńce ze wszystkich stron.^g **37** W ten sposób wykonał dziesięć wózków;^h wszystkie były jednakowo odlaneⁱ i miały jeden wymiar, jeden kształt.

38 I wykonał dziesięć miedzianych basenów.^j Każdy basen mieścił czterdzieści bat. Każdy basen miał cztery łokcie. Do tych dziesięciu wózków był jeden ba-

ROZDZ. 7

a 1Kl 10:19
2Kn 9:19
Eze 41:19
Oz 5:14

b Eze 1:10
Obj 4:7

c Rdz 3:24
Wj 25:18
1Kl 6:27
1Kn 28:18
2Kn 3:7
Eze 41:18

d Prz 1:9
Prz 4:9

e Wj 14:25
Iz 5:28
Iz 28:27

f Wj 28:9
Wj 39:6
Wj 39:30
1Kl 6:29
1Kl 6:32

g 1Kl 7:29

h 1Kl 7:27

i 1Kl 7:15
1Kl 7:46
2Kn 4:3

j Wj 30:18
Heb 9:10

szpalta 2

a 2Kn 4:6

b 2Kn 4:10

c 1Kl 7:13
2Kn 2:13
2Kn 4:11

d 2Kn 4:6

e Wj 27:3
2Kl 25:14
2Kn 4:16
Jer 52:18

f Wj 24:6
2Kn 4:8

g Wj 39:32
Wj 39:43

h 1Kl 7:15

i 2Kn 4:12

j 1Kl 7:17

k 1Kl 7:20

l 1Kl 7:27

m 1Kl 7:38

n 1Kl 7:23

o 2Kn 4:15

p 1Kl 7:40

q Rdz 33:17

r 2Kn 4:17

s Joz 3:16
1Kl 4:12

t Wj 38:3

u 2Kn 4:18

v 1Kn 22:14
1Kn 22:16

w Wj 37:25

x Wj 37:10
2Kn 4:19

y Wj 25:37
Wj 37:17
Obj 1:20
Obj 2:5

z 2Kn 4:20

a 1Kl 6:18

b Wj 37:23
Lb 8:2

c 2Kn 29:7
Lk 12:35

sen na każdy wózek. **39** Potem umieścił pięć wózków po prawej stronie domu i pięć po lewej stronie domu;^a a morze umieścił po prawej stronie domu od wschodu, ku południowi.^b

40 I tak Chiram^c w końcu wykonał baseny,^d jak również łopatk^e i czasie.^f Z czasem Chiram zakończył^g wykonywanie wszelkiej pracy, którą wykonywał dla króla Salomona w związku z domem Jehowy: **41** Dwie kolumny^h i głowice w kształcie czasz,ⁱ które były na szczycie tych dwóch kolumn, i dwie siatki^j do okrycia dwóch okrągłych głowic, które były na szczycie kolumn, **42** i czterysta jablek granatu^k do dwóch siatek, dwa rzędy jablek granatu do każdej siatki, żeby przykryć dwie głowice w kształcie czasz, znajdujące się na dwóch kolumnach; **43** i dziesięć wózków,^l i dziesięć basenów^m na tych wózkach, **44** i jedno morze,ⁿ i dwanaście byków pod tym morzem;^o **45** i kubły, i łopatki, i czasie, i wszystkie te przedmioty,^p które Chiram wykonał z polerowanej miedzi dla króla Salomona do domu Jehowy. **46** Król odlewał je w formie gliananej w Okręgu Jordanu,^q między Sukkot^r a Caretan.^s

47 I Salomon pozostawił wszystkie te przedmioty^t bez ważenia – z powodu ich nadzwyczajnej wielkiej ilości.^u Wagi miedzi nie ustalono.^v

48 I Salomon stopniowo wykonał wszystkie przedmioty, które miały związek z domem Jehowy, złoty ołtarz^w i złoty stół,^x na którym był chleb pokładny, **49** i świeczniki^y ze szczyrego złota,^z pięć po prawej stronie i pięć po lewej przed najskrytszym pomieszczeniem, i kwiaty,^a i lampy,^b i szczypcy^c – ze złota, **50** i misy, i gasidla,^d

e Wj 25:38; Lb 4:9; 2Kn 4:21; d 2Kl 12:13; Jer 52:18.

i czasie,^a i kielichy,^b i popielnice^c — ze szczerzego złota, i złote gniazda do drzwi^d domu wewnętrznego, czyli Miejsca Najświętszego, i do drzwi^e domu świątyni.^f

51 I tak ukończono całą pracę, którą król Salomon miał do wykonania w związku z domem Jehowy;^g i Salomon zaczął wnosić rzeczy poświęcone przez Dawida, swego ojca;^h srebro i złoto, i te przedmioty umieścił w skarbach domu Jehowy.ⁱ

8 W owym czasie Salomon^j zaczął zgromadzać^k starszych^l Izraela, wszystkich mężów będących głowami plemion,^m naczelników domów patriarchalnych,ⁿ spośród synów Izraela, do króla Salomona w Jerozolimie, żeby wyprowadzić Arkę Przymierza^o Jehowy z Miasta Dawidowego,^p czyli z Syjonu.^q **2** Toteż wszyscy mężowie izraelscy zgromadzili się w święto^r u króla Salomona w miesiącu księżycowym Etanim, to znaczy w miesiącu siódmym.^s **3** Przybyli więc wszyscy starsi Izraela i kapłani zaczęli nieść^t Arkę.^u **4** I nieśli Arkę Jehowy oraz namiot^v spotkania^w i wszystkie święte sprzęty, które były w namiocie; nieśli je kapłani oraz Lewici.^x **5** A król Salomon i z nim całe zgromadzenie Izraela — ci, którzy zgodnie z umową stawili się u niego — stali przed Arką, składając w ofierze^y owce i bydło, których z powodu mnogości nie dało się zliczyć ni zrachować.^z

6 Wtedy kapłani wnieśli Arkę^a Przymierza Jehowy na jej miejsce,^b do najszybszego pomieszczenia domu, Miejsca Najświętszego, pod skrzydła cherubów.^c

7 Cheruby bowiem rozpościły swe skrzydła nad miejscem Arki, tak iż cheruby osłaniały

ROZDZ. 7

- a 2Kn 4:22
- b Wj 25:29
- c Kpl 16:12
- d 1Kl 6:31
- e 1Kl 6:33
- f 1Kl 6:5
- g Wj 40:33
- h 2Sm 8:11
- i 2Kn 5:1

ROZDZ. 8

- j 2Kn 5:2
- k 1Kn 28:1
- l Kzn 1:1
- m Joz 23:2
- n Joz 24:1
- o Lb 7:2
- p 2Sm 6:17
- q 2Sm 5:7
- r 1Kn 11:5
- s 2Kn 5:3
- t Kpl 16:29
- u Kpl 23:34
- v Pwt 16:13
- w 1Kn 15:2
- x 2Kn 5:4
- y 2Kn 1:13
- z Wj 40:2
- a 1Kn 23:27
- b 2Kn 5:5
- c 1Kn 16:1
- d Prz 3:9
- e 2Kn 5:6
- f 2Sm 6:17
- g 2Kn 5:7
- h Obj 11:19
- i Wj 26:33
- j Wj 40:21
- k 1Kl 6:27
- l Ps 80:1
- m Eze 10:5

szpalta 2

- a Wj 25:20
- b Wj 37:9
- c 2Kn 5:8
- d Wj 25:14
- e Wj 37:4
- f 2Kn 5:9
- g Pwt 4:13
- h Pwt 10:5
- i Heb 9:4
- j Wj 40:20
- k Wj 24:8
- l Wj 19:1
- m Lb 10:11
- n Wj 40:34
- o Kpl 16:2
- p 2Kn 5:14
- q Lb 3:10

od góry Arkę oraz jej drażki.^a **8** Ale drażki^b te były długie, toteż końce drażków było widać z Miejsca Świętego przed najszybszym pomieszczeniem, lecz nie było ich widać na zewnątrz. I pozostają tam po dziś dzień.^c **9** A w Arce nie było nic oprócz dwóch kamiennych tablic,^d które Mojżesz złożył^e tam przy Horebie, gdy Jehowa sprzymierzył się^f z synami Izraela, kiedy wychodzili z ziemi egipskiej.^g

10 A gdy kapłani wyszli ze świętego miejsca, obłok^h napelnił dom Jehowy. **11** I z powodu tego obłoku kapłaniⁱ nie mogli tam stać, by obsługiwać,^j bo chwala^k Jehowy napelniła dom Jehowy.^l **12** Wówczas Salomon rzekł: „Jehowa powiedział, że będzie przebywał w gęstym mroku.^m **13** I pomyślnie zbudowałem dla ciebie dom na wzniosłe miejsce pobytuⁿ — ustalone miejsce,^o byś w nim mieszkał po czas niezmierzony”.^p

14 Potem król odwrócił twarz i zaczął błogosławić^q cały zbór izraelski, podczas gdy cały zbór izraelski stał. **15** Następnie powiedział: „Błogosławiony jest Jehowa, Bóg Izraela, który ustami swymi rozmawiał z Dawidem,^s moim ojcem, i ręką swoją spowodował spełnienie,^t mówiąc: **16** „Od dnia, gdy wyprowadziłem z Egiptu mój lud izraelski, nie wybrałem^u żadnego miasta spośród wszystkich plemion izraelskich, by zbudować w nim dom,^v aby tam pozostawało moje imię;^w lecz wybiorę Dawida, aby był nad

j Lb 3:6; 1Kn 26:12; k Eze 10:4; Eze 43:4; Dz 7:55; 2Ko 3:18; Obj 21:23; l Wj 40:35; 2Kn 5:14; Eze 44:4; m Wj 20:21; Pwt 5:22; Ps 18:11; Ps 97:2; n 2Sm 7:13; 1Kn 17:12; o Ps 78:69; p 2Kl 21:7; Ps 132:14; q Lb 6:23; 1Kn 16:2; 2Kn 6:3; r 1Kn 29:10; 2Kn 6:4; Neh 9:5; Ps 41:13; Lk 1:68; Obj 4:11; s 2Sm 7:5; 1Kn 17:12; t Iz 44:26; Iz 55:11; Tyt 1:2; Heb 6:18; u 1Kn 17:5; v 2Sm 7:6; 2Kn 6:5; w Pwt 12:11; 2Kl 23:27.

moim ludem, Izraelem'.^a **17** I stało się rzeczą bliską sercu Dawida, mego ojca, zbudować dom dla imienia Jehowy, Boga Izraela.^b **18** Lecz Jehowa powiedział do Dawida, mego ojca: „Ponieważ stało się rzeczą bliską twemu sercu zbudować dom dla mego imienia, uczyniłeś dobrze, gdyż stało się to bliskie twemu sercu.”^c **19** Tylko że nie ty zbudujesz ten dom, lecz twój syn, który pochodzi z twoich lędźwi – on zbuduje dom dla mego imienia”.^d **20** I Jehowa spełnił swoje słowo,^e które niegdyś wyrzekł, abym powstał w miejsce Dawida, mego ojca, i zasiadł na tronie Izraela,^f tak jak powiedział Jehowa, i abym zbudował dom dla imienia Jehowy, Boga Izraela.^g **21** i abym tam znalazł miejsce dla Arki, w której jest przymierze,^h jakie Jehowa zawarł z naszymi praojcami, gdy ich wyprowadzał z ziemi egipskiej”.

22 I Salomon stanął przed ołtarzemⁱ Jehowy wobec całego zboru izraelskiego, po czym wyciągnął dłonie ku niebiosom^j **23** i rzekł: „Jehowo, Boże Izraela,^k w niebiosach u góry ani na ziemi w dole nie istnieje Bóg taki jak ty,^l zachowujący przymierze i lojalną życzliwość^m względem swoich sług,ⁿ którzy chodzą przed tobą całym sercem.”^o **24** ty, który wobec swego sługi Dawida, mego ojca, dotrzymałeś tego, co mu obiecałeś, gdyż swoimi ustami złożyłeś obietnicę i swą ręką sprawiłeś, że się spełniła, jak to jest dzisiaj.^p **25** A teraz, Jehowo, Boże Izraela, dotrzymaj tego, co obiecałeś swemu słudze Dawidowi, memu ojcu, mówiąc: „Nie zostanie sprzedane mnie odcięty żaden z pochodzących od ciebie mężczyzn, którzy mają zasiadać na tronie Izraela,^q jeśli tylko twoi

ROZDZ. 8

- a 2Sm 7:8
- b 2Sm 7:2
1Kn 17:2
- c Pwt 6:5
2Kn 6:8
2Ko 8:12
- d 2Sm 7:13
2Kn 6:9
- e Iz 55:11
- f 1Kn 28:5
- g 1Kn 28:6
2Kn 6:10
- h Wj 34:28
Pwt 9:9
Pwt 31:26
- i 2Kn 6:12
- j Wj 9:29
Ezd 9:5
Ps 63:4
- k Rdz 32:28
Wj 3:15
1Kn 29:10
- l Wj 15:11
1Sm 2:2
2Sm 7:22
Ps 86:8
Jer 10:6
Mi 7:18
- m Pwt 7:9
Neh 1:5
- n 2Kn 6:42
- o Rdz 17:1
2Kl 20:3
- p 2Sm 7:16
2Kn 6:15
- q 1Kn 28:8
2Kn 6:16

szpalta 2

- a 2Sm 7:25
1Kn 17:14
2Kn 1:9
Ps 119:49
- b 2Kn 6:18
Iz 66:1
- c 2Kl 2:1
- d Pwt 10:14
2Kn 2:6
Neh 9:6
2Ko 12:2
- e Ps 113:4
Ps 148:13
Jer 23:24
Dz 7:49
- f Dz 17:24
- g Ps 141:2
Dn 9:17
Łk 18:1
- h 2Kn 6:29
2Kn 33:13
Ps 6:9
- i 2Kn 6:19
- j 2Kl 19:16
Za 4:10
1Pt 3:12
- k Wj 20:24
2Sm 7:13
Neh 1:9
- l 2Kn 6:20
Dn 6:10

synowie będą zważać na swą drogę, chodząc przede mną tak, jak ty chodziłeś przede mną”. **26** A teraz, Boże Izraela, spraw, proszę, żeby twoja obietnica,^a którą obiecałeś swemu słudze Dawidowi, memu ojcu, okazała się wiarogodna.

27 „Ale czy Bóg naprawdę zamieszka na ziemi?”^b Oto niebios,^c wręcz niebo niebios,^d nie mogą cię pomieścić;^e cóż dopiero ten dom,^f który zbudowałam! **28** Zechciej się zwrócić ku modlitwie^g swego sługi i ku jego prośbie o łaskę,^h Jehowo, mój Boże, słuchając błagalnego wołania oraz modlitwy, gdy twój sługa modli się dzisiaj przed twoim obliczem;ⁱ **29** żeby w dzień i w nocy twoje oczy były otwarte^j ku temu domowi, ku miejscu, o którym powiedziałeś: „Tam będzie moje imię”,^k abys wysłuchał modlitwy, gdy twój sługa modli się ku temu miejscu.^l **30** I zechciej wysłuchać prośby o łaskę^m dla swego sługi oraz swego ludu izraelskiego, gdy modlą się ku temu miejscu; i racz wysłuchać w miejscu swego zamieszkania, w niebiosach,ⁿ i wysłuchaj, i przebacz.”^o

31 „Gdy jakiś człowiek zgrzeszy przeciwko swemu bliźniemu,^p a ten włoży na niego przekleństwo, aby podlegał klątwie,^q i on przyjdzie pod klątwą przed twój ołtarz w tym domu, **32** ty racz wysłuchać z niebios i działaj, i osądź swoich sług, uznając niegodziwca za niegodziwego przez włożenie jego drogi na jego własną głowę^r oraz uznając prawego za prawego^s przez oddanie mu stosownie do jego prawości.”^t

m 2Kn 20:9; Neh 1:6; n 2Kn 6:21; Ps 33:13; o Wj 34:7; 2Kn 7:14; Ps 103:3; Dn 9:19; p 1Sm 2:25; q Lb 5:21; Pwt 29:20; 2Kn 34:24; r Lb 5:27; Prz 1:31; s Pwt 25:1; t Wj 23:7; Hl 34:11; Prz 17:15; Iz 3:10; Gal 6:7.

33 „Kiedy twój lud, Izrael, zostanie pokonany przez nieprzyjaciela,^a ponieważ grzeszyli przeciwko tobie,^b i naprawdę wrócą do ciebie,^c i będą słać twoje imię^d oraz modlić się,^e i w tym domu będą ku tobie zanosić prośbę o łaskę,^f **34** ty racz wysłuchać z niebios i przebaczyć grzech swego ludu, Izraela,^g i przyprowadź ich z powrotem^h do ziemi, którą dałeś ich praojcom.ⁱ

35 „Gdy niebo będzie zamknięte, tak iż nie spadnie deszcz,^j ponieważ grzeszyli^k przeciwko tobie, i będą się modlić ku temu miejscu^l oraz słać twoje imię, i odwrócą się od swego grzechu, gdyż ich trapiłeś,^m **36** ty racz wysłuchać z niebios i przebaczyć grzech swoich sług – swego ludu, Izraela – pouczaszⁿ ich bowiem o dobrej drodze, którą powinni kroczyć;^o i ześlij deszcz^p na swoją ziemię, którą dałeś swemu ludowi jako dziedziczną własność.

37 „Gdyby tę ziemię nawiedziła klęska głodu,^q gdyby wybuchła zaraza,^r gdyby była spiekota, rdza,^s szarańcza,^t karaluchy;^u gdyby nieprzyjacieli oblegał ich w ziemi ich bram – w razie jakiegokolwiek plagi, jakiegokolwiek dolegliwości – **38** wówczas wszelką modlitwę,^v wszelką prośbę o łaskę,^w którą by zanosili jakiegokolwiek człowiek albo cały twój lud, Izrael,^x jako że każdy z nich będzie znał plagę swego serca,^y i wyciągną dłonie ku temu domowi,^z **39** ty racz wysłuchać z niebios,^a twego ustalonego miejsca zamieszkania,^b i przebaczyć,^c i działać,^d i oddać każdemu stosownie do wszystkich jego dróg,^e gdyż znasz jego serce^f (bo tylko ty dobrze znasz serce wszystkich synów ludzkich);^g **40** aby się ciebie bali^h przez wszystkie dni

ROZDZ. 8

a Kpl 26:17

Pwt 28:25

Joz 7:8

b Joz 7:11

2Kl 17:7

c Kpl 26:40

2Kl 22:19

Neh 9:2

d Neh 1:11

Dn 9:19

e 2Kl 19:20

Ezd 9:5

Dn 9:3

f 2Kn 6:24

g 2Kn 6:25

h Ps 106:47

i Rdz 13:15

Wj 6:8

Joz 21:43

j Kpl 26:19

Pwt 11:17

Pwt 28:23

k Eze 14:13

l 2Kn 6:26

m Sdz 2:15

Iz 9:13

Eze 18:30

n Ps 25:4

Ps 27:11

Ps 86:11

Ps 94:12

Ps 119:102

Iz 30:20

Iz 54:13

o 2Kn 6:27

p 1Kl 18:1

Ps 68:9

q Kpl 26:16

2Kl 6:25

r Pwt 28:21

s Pwt 28:22

Am 4:9

t Ps 105:34

u Ps 78:46

v 2Kn 20:6

w 2Kn 33:13

Ps 6:9

Ps 119:170

x 2Kn 6:29

y Hi 7:11

Prz 7:31

Prz 14:10

Rz 7:24

z 1Kl 8:22

a Ps 103:19

Mt 23:22

b Ps 33:14

Iz 63:15

c Ps 130:4

d Pwt 32:4

e Hi 34:11

Ps 18:20

f Jer 17:10

g 1Sm 16:7

1Kn 28:9

2Kn 6:30

Jer 17:10

Dz 1:24

h Wj 20:20

Pwt 6:2

Prz 8:13

szpalta 2

a Rdz 12:7

Joz 1:2

2Kn 6:31

swego życia na obliczu ziemi, którą dałeś naszym praojcom.^a

41 „Również cudzoziemca,^b który nie należy do twego ludu, Izraela, i który przyjdzie z dalekiej krainy ze względu na twoje imię^c

42 (usłyszą bowiem o twoim wielkim imieniu^d i o twojej silnej ręce,^e i o twoim wyciągniętym ramieniu), i przyszedłszy, będzie się modlił ku temu domowi.^f **43** ty racz wysłuchać z niebios, twego ustalonego miejsca zamieszkania,^g i uczynić stosownie do wszystkiego, o co do ciebie będzie wołał ów cudzoziemiec;^h żeby wszystkie ludy ziemi poznały twoje imię,ⁱ tak by się ciebie bały jak twój lud izraelski, i by poznały, iż twoje imienia wezwano nad tym domem, który zbudowałem.^j

44 „Jeżeli twój lud wyruszy na wojnę^k przeciwko swemu nieprzyjacielowi drogą, którą ich posłesz,^l i będą się modlić^m do Jehowy w kierunku miasta, które wybrałeś,ⁿ oraz domu, który zbudowałem dla twojego imienia,^o **45** ty wysłuchaj z niebios ich modlitwę i prośbę o łaskę, i dokonaj sądu na ich rzecz.^p

46 „Jeżeli zgorszysz przeciwko tobie^q (bo nie ma człowieka, który nie grzeszy),^r a ty się na nich rozsierdzisz i wydasz ich nieprzyjacielowi, a ich zdobywcy wprowadzą ich do ziemi nieprzyjaciela, dalekiej lub bliskiej,^s **47** oni zaś opamiętają się w ziemi, do której zostali uprowadzeni,^t i wrócą,^u i w ziemi swych

b Rut 1:16; c Lb 9:14; 2Kl 5:15; 2Kn 6:32; Iz 56:6; Dz 8:27; d Neh 9:10; e Pwt 3:24; Ps 93:1; f 2Kn 6:33; g Ps 114; Heb 9:24; h Rz 3:29; i 1Sm 17:46; Ps 67:2; Ps 102:15; j 1Kl 14:28; 2Kn 24:16; k Wj 23:31; l 1Kl 20:13; m 2Kn 14:11; 2Kn 20:6; n Ps 78:68; Ps 132:13; Dn 9:16; o 2Kn 6:34; p 2Kn 6:35; Ps 34; Ps 94; q 2Kn 6:36; r Ps 51:5; Ps 130:3; Ps 143:2; Prz 20:9; Rzn 7:20; Iz 53:6; Rz 3:23; Gal 3:22; 1Jn 1:8; s Pwt 28:36; 2Kl 17:6; 2Kl 25:21; Dn 9:7; Łk 21:24; t Kpl 26:40; 2Kn 33:13; u Pwt 30:2.

zdobywców^a będą cię prosić o łaskę,^b mówiąc: „Zgrzeszyliśmy^c i zbłądziliśmy,^d postąpiliśmy niegodziwie^e”;^c **48** i wrócą do ciebie całym swym sercem^f i całą swą duszą w ziemi swoich nieprzyjaciół, którzy ich uprowadzili, i będą się modlić do ciebie w kierunku swojej ziemi, którą dałeś ich praojcom, miasta, które wybrałeś, i domu, który wybudowałem dla twego imienia,^g **49** to ty wysłuchaj z niebios, twego ustalonego miejsca zamieszkania,^h ich modlitwę oraz ich prośbę o łaskę i dokonaj sądu na ich rzecz,ⁱ **50** i przebac^j swemu ludowi, który zgrzeszył^k przeciwko tobie, a także wszystkie ich występki,^l których się przeciwko tobie dopuścili;^m i uczyni ich przedmiotem miłosierdziaⁿ wobec ich zdobywców, a ci zlituj się nad nimi **51** (gdyż są twoim ludem i twoim dziedzictwem^o — tymi, których wyprowadziłeś z Egiptu,^p z wnętrza pieca do wytopu żelaza),^q **52** żeby twoje oczy były otwarte na prośbę twego sługi o łaskę i na prośbę twego ludu, Izraela, o łaskę,^r przez słuchanie ich we wszystkim, o co do ciebie wołają.^s **53** Oddzieliłeś ich bowiem jako swe dziedzictwo od wszystkich ludów ziemi,^t tak jak powiedziałeś przez Mojżesza,^u swego sługę, gdy wyprowadzałeś naszych praojców z Egiptu, Wszechwładny Panie, Jehowo”.

54 A gdy Salomon skończył się modlić do Jehowy, zaniósłszy całą tę modlitwę i prośbę o łaskę, powstał sprzed ołtarza Jehowy, gdzie klęczał na kolanach,^v mając dłonie wyciągnięte ku niebiosom;^w **55** i stanąwszy,^x zaczął donośnym głosem błogosławić^y cały zbór Izraela, mówiąc: **56** „Błogosławiony niech będzie

ROZDZ. 8

- a 2Kń 6:37
- b Pwt 4:29
2Kń 33:12
- c Neh 1:6
Ps 106:6
- d Dn 9:5
- e Ezd 9:6
Prz 28:13
- f Pwt 4:29
Sdz 10:15
1Sm 7:3
Jer 29:13
- g 2Kń 6:38
Dn 6:10
- h 2Kń 6:39
Iz 63:15
Heb 9:24
- i Rdz 15:14
Pwt 30:3
2Kl 19:19
- j 1Kl 8:30
- k 1Kl 8:35
- l Ps 25:7
- m Mk 3:28
Łk 23:34
- n 2Kń 30:9
Ezd 7:28
Neh 2:8
Ps 106:46
- o Wj 19:5
Pwt 9:26
Pwt 32:8
- p Wj 14:30
Neh 1:10
- q Pwt 4:20
Jer 11:4
- r 2Kń 6:40
- s Ps 86:5
Ps 145:18
- t Wj 19:6
Łb 23:9
Pwt 4:34
Pwt 32:9
- u Łb 12:8
Ps 103:7
- v 2Kń 6:13
Ps 95:6
Łk 22:41
Dz 20:36
- w 2Kń 6:12
Ezd 9:5
- x Neh 9:5
- y Łb 6:23
2Sm 6:18

szpalta 2

- a 1Kń 29:10
2Kń 20:26
Ps 41:13
- b 1Kl 4:24
2Kń 14:6
Heb 4:3
- c Joz 21:45
1Sm 3:19
Heb 6:18
- d Pwt 10:11
- e Mt 1:23
- f 2Kń 32:7
Ps 46:7
- g Pwt 31:6
Joz 1:5
Iz 41:10
Heb 13:5
- h Ps 86:11
Ps 119:36
2Ts 3:5

Jehowa,^a który dał miejsce od poczynku swemu ludowi izraelskiemu stosownie do wszystkiego, co obiecał.^b Nie zawiodło ani jedno słowo^c z całej jego dobrej obietnicy, którą obiecał przez Mojżesza, swego sługę.^d **57** Oby Jehowa, nasz Bóg, był z nami,^e tak jak był z naszymi praojcami.^f Oby nas nie opuścił ani nie porzucił — **58** aby naklonić ku sobie nasze serce,^h byśmy chodzili wszystkimi jego drogamiⁱ i zachowywali jego przykazania^j oraz jego przepisy^k i jego sądownicze rozstrzygnięcia,^l które dał jako nakaz naszym praojcom. **59** I oby te moje słowa, którymi zwróciłem się z prośbą o łaskę przed obliczem Jehowy, były bliskie^m Jehowie, naszemu Bogu, dniem i nocą, aby dokonał sądu na rzecz swego sługi oraz sądu na rzecz swego ludu izraelskiego, kiedykolwiek zajdzie potrzeba dzieńⁿ w dzień — **60** w tym celu, by wszystkie ludy ziemi poznały,^o że Jehowa jest prawdziwym Bogiem.^p Nie ma żadnego innego.^q **61** I niech wasze serce będzie niepodzielne^r wobec Jehowy, naszego Boga, przez chodzenie według jego przepisów i zachowywanie jego przykazań, jak w dniu dzisiejszym”.

62 Następnie król i z nim cały Izrael składali wielką ofiarę przed obliczem Jehowy.^s **63** I Salomon począł składać ofiary współuczestnictwa,^t które miał złożyć Jehowie: dwadzieścia dwa tysiące sztuk bydła i sto dwadzieścia tysięcy owiec,^u aby król i wszyscy synowie Izraela mogli

i Iz 55:9; Jer 10:23; j Pwt 6:1; k Pwt 4:45; l Pwt 4:1; 1Kl 6:12; m Ps 102:1; Ps 141:2; n Ps 101:8; o Joz 4:24; 1Sm 17:46; p Pwt 4:39; 1Kl 18:39; Jer 10:10; Eze 36:23; Eze 39:7; q Pwt 4:35; Iz 44:6; Iz 45:5; r Pwt 18:13; 1Kl 11:4; 2Kl 20:3; 1Kń 28:9; Ps 37:37; Mt 22:37; s 2Sm 6:17; t Kpl 3:1; u 2Kń 7:5.

oddać do użytku^a dom Jehowy. **64** Tego dnia król musiał poświęcić środek dziedzińca, który jest przed domem Jehowy,^b tam bowiem miał złożyć ofiarę całopalną i ofiarę zbożową, i tłuste części ofiar współuczestnictwa; bo miedziany ołtarz,^c który jest przed obliczem Jehowy, był zbyt mały, żeby pomieścić ofiarę całopalną i ofiarę zbożową, i tłuste^d części ofiar współuczestnictwa. **65** I w owym czasie Salomon, a z nim cały Izrael, wielki zbor^e od wejścia do Chamatu^f aż po Dolinę Potoku Egipskiego,^g obchodził święto^h przed obliczem Jehowy, naszego Boga, przez siedem dni i następne siedem dniⁱ – czternaście dni. **66** Ósmego dnia odprawił lud;^j i zaczęli oni błogosławić króla i udawać się do swych domów, radując się^k i weseląc w sercu^l z powodu wszelkiej dobroci,^m którą Jehowa wyświadczył Dawidowi, swemu słudze, oraz Izraelowi, swemu ludowi.

9 A gdy tylko Salomon skończył budować domⁿ Jehowy i dom królewski,^o jak również wszelką piękną rzecz, którą Salomonowi spодobało się wykonać,^p **2** wtedy Jehowa po raz drugi ukazał się Salomonowi – tak samo, jak mu się ukazał w Gibeonie.^q **3** I Jehowa odezwał się do niego: „Wysłuchałem twoją modlitwę^r i twoją prośbę o łaskę, w której prosiłeś o łaskę przed moim obliczem. Uświęciłem^s ten dom, który wybudowałeś, umieściłem tam bowiem swoje imię^t po czas niezmierny; i tam na pewno zawsze będą moje oczy^u i moje serce.^v **4** Ty zaś, jeśli będziesz chodził^w przede mną, tak jak chodził Dawid,^x twój ojciec, w nieskazitelności^y serca i w prostolinijności,^z postępując

ROZDZ. 8

- a 2Kń 2:4
- 2Kń 7:5
- Ezd 6:16
- Neh 12:27
- b 2Kń 7:7
- c Wj 38:2
- Lb 16:38
- 2Kń 4:1
- d Kpl 3:16
- e 2Kń 30:13
- Ps 40:9
- f Lb 34:8
- Joz 13:5
- 2Kl 14:25
- Am 6:14
- g Kpl 23:34
- 2Kń 7:8
- h Rdz 15:18
- Lb 34:5
- i 2Kń 7:9
- j 2Kń 7:10
- k Pwt 16:11
- Ps 95:1
- l Sof 3:14
- m Ps 31:19
- Iz 63:7
- Jer 31:12

ROZDZ. 9

- a 2Kń 7:11
- o 2Kń 8:1
- Kzn 2:4
- p 2Kń 8:6
- q 1Kl 3:5
- 1Kl 11:9
- r Ps 5:2
- Ps 10:17
- Ps 65:2
- s Mt 6:9
- t Pwt 12:5
- 1Kl 8:29
- u Pwt 11:12
- 2Kń 6:40
- 2Kń 16:9
- v Ps 132:13
- w 1Kl 2:4
- 2Kl 20:3
- Ps 128:1
- x 1Kl 3:6
- y Ps 7:8
- Ps 78:72
- Prz 10:9
- Prz 28:18
- z 1Kń 29:17

szpalta 2

- a Kzn 12:13
- 1Jn 5:3
- b Pwt 4:45
- c Pwt 4:1
- d 2Sm 7:16
- 1Kl 2:4
- Ps 89:29
- e 2Sm 7:14
- 2Kń 15:2
- Ps 89:30
- f Joz 23:16
- 1Kl 11:4
- g Kpl 18:28
- Pwt 4:26
- 2Kl 17:23
- h 2Kl 25:9
- Jer 7:14

zgodnie ze wszystkim, co ci nakazałem,^a i będziesz przestrzegał moich przepisów^b oraz mych sądowniczych rozstrzygnięć.^c **5** to ja utwierdzę tron twego królestwa nad Izraelem po czas niezmierny, tak jak obiecałem Dawidowi, twemu ojcu, mówiąc: „Nie zostanie odcięty żaden z pochodzących od ciebie mężczyzn, którzy mają zasiadać na tronie Izraela.”^d **6** Gdybyście wy i wasi synowie zupełnie się odwrócili i przestali podążać za mną,^e i nie przestrzegali moich przykazań oraz moich ustaw, które wam przedłożyłem, i jeśli pójdziecie i będziecie służyć innym bogom^f oraz się im kłaniać, **7** to ja zgładzę Izraela z powierzchni ziemi, którą im dałem;^g a dom, który uświęciłem dla swego imienia, odrzucę sprzed mego oblicza,^h Izrael zaś stanie się przysłowiemⁱ oraz urągowskim wśród wszystkich ludów. **8** A dom ten stanie się rumowiskiem.^j Każdy, kto będzie obok niego przechodził, popatrzy zdumiony^k i zagwizdże, i powie: „Za co Jehowa tak uczynił tej ziemi i temu domowi?”^l **9** Wtedy powiedzą: „Za to, że opuścili Jehowę, swego Boga, który wyprowadził ich praojców z ziemi egipskiej,^m a uchwycili się innych bogówⁿ i się im kłaniali, i im służyli. Właśnie dlatego Jehowa sprowadził na nich całe to nieszczęście.”^o

10 A po upływie dwudziestu lat, w ciągu których Salomon zbudował te dwa domy: dom Jehowy^p oraz dom królewski^q **11** (Chiram,^r król Tyru, zaopatrywał Salomona^s w kłody cedrowe i kłody drzewa jałowcowego, i złoto

I Pwt 28:37; Ps 44:14; Jl 2:17; j 2Kń 36:19; Iz 64:11; Jer 52:13; k 2Kń 7:21; l Pwt 29:24; Jer 22:8; m Pwt 29:25; 2Kń 7:22; n Jer 2:11; Jer 5:19; o Pwt 28:64; Jer 12:7; p 1Kl 6:37; 1Kl 6:38; q 1Kl 7:1; 2Kń 8:1; r 1Kl 5:1; 1Kl 5:7; 2Kń 2:3; s 2Kń 8:2.

– ile tylko mu się podobało),^a król Salomon dał Chiramowi dwadzieścia miast w ziemi galilejskiej.^b **12** Toteż Chiram wyruszył z Tyru, żeby zobaczyć miasta, które Salomon mu dał, i w jego oczach nie były one odpowiednie.^c **13** Rzekł więc: „Cóż to za miasta mi dałeś, mój bracie?” I po dziś dzień zwie się je Ziemią Kabul.

14 W owym czasie Chiram posłał królowi sto dwadzieścia talentów złota.^d

15 Oto sprawozdanie dotyczące powoływanych do robót przymusowych,^e których król Salomon powołał, by budowali dom Jehowy^f oraz jego własny dom i Nasyp,^g i mur^h Jerozolimy, i Chacora,ⁱ i Megiddo,^j i Gezer.^k **16** (Faraon, król Egiptu, podszedł i zdobył Gezer, i spalił je ogniem, i pozabijał Kananejczyków^l zamieszkujących to miasto. I dał je swej córce,^m żonie Salomona, jako pożegnalny dar). **17** Potem Salomon budował Gezer i Bet-Choron Dolne,ⁿ **18** i Baalat,^o i Tamar na pustkowiu, w tej krainie, **19** i wszystkie miasta-spi-chlerze,^p które zaczęły należeć do Salomona, i miasta rydwanów,^q i miasta dla jeźdźców, i piękne rzeczy, które Salomon^r zapragnął zbudować w Jerozolimie i w Libanie, i w całej krainie podległej jego panowaniu. **20** A jeśli chodzi o całą ludność, jaka pozostała z Amorytów,^s Hetytów,^t Peryzzytów,^u Chiwwitów^v i Jebusytów,^w którzy nie należeli do synów Izraela^x — **21** ich synów, którzy po nich zostali w tej krainie i których synowie Izraela nie zdołali wydać na zagładę,^y Salomon powoływał do przymusowej pracy niewolniczej, jak to jest aż do dnia dzisiejszego.^z **22** A żadnego z synów Izraela nie uczynił Salomon niewolnikiem,^a

ROZDZ. 9

a 1Kl 5:8
b Joz 20:7
Iz 9:1
c Sdz 14:3
d 1Kl 9:11
1Kl 10:10
1Kl 10:21
e 1Kl 4:6
1Kl 5:13
f 1Kl 6:37
g 2Sm 5:9
1Kl 11:27
2Kl 12:20
h 2Kl 14:13
2Kn 36:19
Ps 51:18
i Joz 19:36
2Kl 15:29
j Joz 17:11
Sdz 5:19
1Kl 4:12
2Kl 9:27
k Joz 10:33
Sdz 1:29
l Joz 16:10
m 1Kl 3:1
n Joz 16:3
2Kn 8:5
o Joz 19:44
p Rdz 41:48
Wj 1:11
q 1Kl 4:26
r Kzn 2:10
s Rdz 15:21
t Wj 23:23
u Wj 34:11
v Pwt 7:1
w Lb 13:29
Sdz 1:21
x 2Kn 8:7
y Joz 17:12
z Rdz 9:25
a Kpl 25:39
Jer 2:14

szpalta 2

a 1Sm 8:11
2Kn 8:9
b 1Kl 5:16
2Kn 2:18
2Kn 8:10
c 1Kl 3:1
1Kl 7:8
2Kn 8:11
d 2Sm 5:9
e 1Kl 9:15
f Wj 23:14
Pwt 16:16
2Kn 8:13
g 2Kn 8:12
h Wj 29:38
1Kn 23:13
i 1Kl 6:38
2Kn 8:16
j Lb 33:35
Pwt 2:8
1Kl 22:48
k 2Kl 14:22
l 2Kn 8:17
m 1Kl 5:12
1Kl 22:49
2Kn 8:18

byli bowiem wojownikami i jego sługami, i jego książętami, i jego przybocznymi oraz dowódcami jego ludzi powożących rydwanami i jego konnicy.^a **23** To byli zwierzchnicy pełnomocników ustanowionych nad dziełem Salomona, pięciuset pięćdziesięciu, przełożeni nad ludźmi, którzy byli zajęci tym dziełem.^b

24 Jednakże córka faraona^c wyprowadziła się z Miasta Dawidowego^d do swego własnego domu, który dla niej zbudował. Wtedy też zbudował Nasyp.^e

25 A Salomon trzy^f razy w roku składał ofiary całopalne i ofiary współuczestnictwa na ołtarzu, który zbudował dla Jehowy,^g i zamieniano w dym ofiary na ołtarzu^h znajdującym się przed obliczem Jehowy; i tak ukończył dom.ⁱ

26 Była też flota okrętów, które król Salomon zbudował w Ecjon-Geber,^j przy Elot,^k nad brzegiem Morza Czerwonego, w ziemi edomskiej.^l **27** A do tej floty okrętów Chiram posyłał własnych sług,^m marynarzy, obeznanych z morzem, razem ze sługami Salomona. **28** I udali się do Ofiru,ⁿ i wzięli stamtąd czterysta dwadzieścia talentów złota,^o i przywieźli je królowi Salomonowi.

10 A królowa Szeby^p słyszała wieść o Salomonie w związku z imieniem Jehowy,^q Toteż przysłała, żeby go poddać próbie za pomocą kłopotliwych pytań.^r **2** Przybyła więc do Jerozolimy z nader okazałym orszakiem,^s z wielbłędami^t niosącymi olej balsamowy^u i bardzo dużo złota, i drogocenne kamienie; i weszła

n Rdz 10:29; 1Kl 10:11; 1Kn 29:4; 2Kn 9:10; Hi 22:24; Ps 45:9; o 2Kn 8:18; 1Pt 1:7; Obj 3:18;
ROZDZ. 10 p Rdz 10:28; q 1Kl 4:29; r 2Kn 9:1; Mt 12:42; s 2Kl 8:9; Ps 72:10; t Iz 60:6; u Wj 25:6; 2Kl 20:13.

do Salomona, i zaczęła mu mówić o wszystkim, co było bliskie jej sercu.^a **3** Z kolei Salomon mówił jej o wszystkich poruszonych przez nią sprawach.^b Nie było żadnej sprawy zakrytej przed królem, o której by jej nie powiedział.^c

4 Kiedy królowa Szeby zobaczyła całą mądrość Salomona^d oraz dom, który zbudował,^e **5** i potrawy na jego stole,^f i zasiadanie jego sług, i służbę jego usługujących przy stole oraz ich strój, i jego napoje,^g i ofiary całopalne, które regularnie składał w domu Jehowy, zabrakło jej ducha.^h **6** Rzeka więc do króla: „Prawdziwe okazało się słowo, które słyszałam w swoim kraju o tych sprawach i o twojej mądrości.”ⁱ **7** I nie dawałam wiary tym słowom, dopóki nie przybyłam, aby mogły to ujrzeć moje własne oczy; a oto nie opowiedziano mi połowy.^j Mądrością i dobrobytem przerosłeś wieści, których słuchałam.^k **8** Szczęśliwi są twoi ludzie,^l szczęśliwi^m są ci twoi słudzy, którzy wciąż stoją przed tobą, słuchając twojej mądrości.ⁿ **9** Błogosławiony^o niech będzie Jehowa, twój Bóg, który sobie ciebie upodobał^p i osadził cię na tronie Izraela;^q gdyż Jehowa miłuje Izraela po czas niezmierny,^r toteż ustanowił cię królem,^s abyś wprowadzał w czyn sądownicze rozstrzygnięcia^t i prawość.”^u

10 Potem dała^v królowi sto dwadzieścia talentów złota^w i bardzo dużo olejku balsamowego,^x i drogocenne kamienie. Nigdy więcej nie przyniesiono takiej ilości olejku balsamowego, jaką królowa Szeby dała królowi Salomonowi.

11 A flota okrętów Chirama,^y która wiozła złoto z Ofiru,^z sprowadziła też z Ofiru bardzo dużo

ROZDZ. 10

- a 2Kń 9:1
- b 2Kń 9:2
Prz 1:5
Prz 13:20
- c 2Sm 14:20
- d 1Kl 3:28
2Kń 9:3
Kzn 12:9
- e 1Kl 6:1
- f 1Kl 4:22
- g 2Kń 9:4
- h Joz 5:1
- i 2Kń 9:5
- j Jn 7:46
Rz 11:33
- k 2Kń 9:6
- l 1Kl 4:20
Ps 33:12
Ps 144:15
- m Pwt 33:29
Prz 3:13
Prz 8:34
- n 2Kń 9:7
- o 1Kl 5:7
Ps 72:18
- p Ps 18:19
- q Ps 2:6
- r Pwt 7:8
1Kń 17:22
2Kń 2:11
- s 1Kl 2:45
2Kń 9:8
Lk 11:31
Jn 1:49
- t 2Sm 8:15
Iz 9:7
- u 2Sm 23:3
Ps 72:2
Iz 11:4
Jer 22:15
- v Ps 72:10
- w 2Kń 9:9
- x Rdz 43:11
- y 1Kl 9:27
- z 2Kń 8:18
Ps 45:9

szpalta 2

- a 2Kń 2:8
- b 2Kń 9:10
- c 2Kń 9:11
- d 1Kń 13:8
1Kń 25:1
Ps 92:3
Ps 150:3
- e 2Sm 6:5
2Kń 5:12
- f Prz 11:25
- g 2Kń 9:12
- h 1Kń 29:4
- i 2Kń 9:13
- j 2Kń 9:14
Ps 72:10
- k 2Kń 9:14
2Kń 21:16
- l 1Kl 14:26
2Kń 12:9

belek drewna algumowego,^a jak również drogocenne kamienie.^b

12 I z tych belek drewna algumowego król wykonał podpory do domu Jehowy^c i do domu królewskiego, a także harfy^d i instrumenty strunowe^e dla śpiewaków. Takich belek drewna algumowego nie sprowadzono ani nie widziano po dziś dzień.

13 A król Salomon dał królowej Szeby wszystko, co sobie upodobała i o co poprosiła, oprócz tego, co jej dał stosownie do hojności^f króla Salomona. Potem zawróciła i udała się do swego kraju, ona sama i jej słudzy.^g

14 A waga złota^h napływającego do Salomona w ciągu jednego roku wynosiła sześćset sześćdziesiąt talentów złota,ⁱ

15 nie licząc tego od wędrowców oraz zysków od handlarzy, a także od wszystkich królów^j arabskich^k i namiestników kraju.

16 Następnie król Salomon wykonał dwieście wielkich tarcz ze stopu złota^l (każdą wielką tarczę pokrył sześciuset syklammi złota)^m **17** i trzysta puklerzy ze stopu złota (każdy puklerz pokrył trzema minami złota).ⁿ Potem król umieścił je w Domu Lasu Libanu.^o

18 Ponadto król wykonał wielki tron^p z kości słoniowej^q i pokrył go rafinowanym złotem.^r

19 Do tronu prowadziło sześć stopni, a z tyłu miał ów tron okrągły baldachim, jak również poręczę z jednej i drugiej strony obok miejsca do siedzenia, przy poręczach^s zaś stały dwa lwy.^t

20 A na sześciu stopniach stało tam dwanaście lwów, po jednej i drugiej stronie. Żadne inne

- m 2Kń 9:15; n 2Kń 9:16; o 1Kl 7:2; p Ps 122:5;
- q 1Kl 22:39; Ps 45:8; Am 6:4; Obj 18:12; r 2Kń 9:17;
- s 2Kń 9:18; t Rdz 49:9; Lb 23:24; Lb 24:9; Prz 28:1; Obj 5:9;

królestwo nie miało czegoś tak wykonanego.^a

21 I wszystkie naczynia do picia należące do króla Salomona były ze złota, i wszystkie naczynia Domu Lasu Libanu^b były ze szczerzego złota.^c Nie było niczego ze srebra; za dni Salomona uważano je po prostu za nic. **22** Król miał bowiem na morzu flotę okrętów Tarszisz^d – przy flocie Chirama. Raz na trzy lata przybywała flota okrętów Tarszisz, przywożąc złoto^e i srebro, kość słoniową^f i małpy, i pawie.

23 Król Salomon przewyższał więc bogactwem^g i mądrością^h wszystkich innych królów ziemi.

24 I wszyscy mieszkańcy ziemi szukali oblicza Salomona, by słyszeć jego mądrość, którą Bóg włożył w jego serce.ⁱ **25** I każdy przynosił swój dar:^j przedmioty ze srebra^k i przedmioty ze złota, i szaty, i zbroje,^l i olejek balsamowy, konie i muły^m – rokrocznie.ⁿ

26 I Salomon gromadził coraz więcej rydwanów i rumaków; i w końcu miał tysiąc czterysta rydwanów oraz dwanaście tysięcy rumaków,^o i trzymał je w miastach rydwanów, jak również blisko króla w Jerozolimie.^p

27 I sprawił król, że srebro było w Jerozolimie jak kamienie,^q a drewno cedrowe było jak sykomory w Szefeli – ze względu na wielką ilość.^r

28 A konie, które miał Salomon, sprowadzano z Egiptu, i grono kupców królewskich brało stado koni za określoną cenę.^s

29 Zazwyczaj rydwan wyjeżdżał i był wywożony z Egiptu za sześćset srebrników, a koń za sto pięćdziesiąt; i tak było w wypadku wszystkich królów Hetytów^t i królów Syrii. Dokonywali wywozu za ich pośrednictwem.

ROZDZ. 10

- a 2Kń 9:19
- b 1Kl 7:2
- c 2Kń 9:20
- d Rdz 10:4
2Kń 20:36
Ps 72:10
Iz 23:1
Iz 60:9
Eze 27:12
Jon 1:3
- e 2Kń 9:21
- f 1Kl 10:18
- g 1Kl 3:13
2Kń 9:22
Kżn 5:19
- h 1Kl 3:12
1Kl 4:29
1Kl 4:34
Kol 2:3
- i 2Kń 9:23
Prz 2:6
- j Ps 68:29
Prz 18:16
- k 1Kń 29:4
- l Iz 22:8
- m 1Kl 1:33
Ezd 2:66
- n 2Kń 9:24
- o Pwt 17:16
1Kl 4:26
- p 2Kń 9:25
- q 2Kń 1:15
- r 2Kń 9:27
- s Pwt 17:16
2Kń 9:28
- t Joz 1:4
2Kl 7:6

szpalta 2

ROZDZ. 11

- a Pwt 17:17
Neh 13:26
- b 1Kl 3:1
- c Rdz 19:37
Rut 4:10
- d 1Kl 14:21
- e Pwt 23:7
- f 1Kl 16:31
- g Rdz 26:34
- h Pwt 7:3
- i Wj 34:16
Joz 23:12
Ezd 9:12
Ezd 10:2
2Kl 6:14
- j Rdz 34:3
- k Prz 28:14
Jer 18:12
Heb 3:12
- l 1Kl 11:42
- m Pwt 7:4
Pwt 17:17
Neh 13:26
- n Pwt 31:16
Pwt 32:21
1Kl 8:4
- o Obj 2:4
- p Sdz 2:13
1Sm 12:10
- q Kpl 18:21
2Kl 23:13
- r 2Sm 7:14
- s 1Kl 15:5

1 KRÓLÓW 10:21 do 11:10

11 A król Salomon pokochał wiele cudzoziemskich żon^a oprócz córki faraona,^b mianowicie: Moabitki,^c Ammonitki,^d Edomitki,^e Sydonitki^f i Hetytki.^g **2** spośród narodów, o których Jehowa powiedział synom Izraela: „Wam nie wolno wejść między nie,^h a one nie powinny wejść między was; doprawdy, nakłonią wasze serce, by poszło za ich bogami”.ⁱ Do nich to przylgnał Salomon, by je kochać. **3** I w końcu miał siedemset żon, księżniczek, a także trzysta nałożnic; i jego żony stopniowo^k nakłoniły jego serce. **4** A gdy Salomon się zestarzał,^l jego żony nakłoniły jego serce, by poszedł za innymi bogami;ⁿ i jego serce nie było niepodzielne^o wobec Jehowy, jego Boga, jak serce Dawida, jego ojca. **5** I Salomon zaczął chodzić za Asztarte,^p boginią Sydończyków, i za Milkomem,^q obrzydliwością Ammonitów. **6** I Salomon zaczął czynić to, co złe^r w oczach Jehowy, i nie chodził całkowicie z Jehową jak Dawid, jego ojciec.^s

7 Wtedy to Salomon zbudował wyżynę^t dla Kemosza,^u obrzydliwością^v Moabu, na górze^w leżącej naprzeciw^x Jerozolimy, oraz dla Molocha, obrzydliwości synów Ammona. **8** I tak czynił dla wszystkich swych cudzoziemskich żon,^y które sprawiał, iż wznosił się dym ofiarny, i składały ofiary swym bogom.^z

9 I Jehowa rozsierdził się^a na Salomona, gdyż jego serce odstąpiło od Jehowy, Boga izraelskiego,^b który mu się dwa razy ukazał.^c **10** A co do tej sprawy, nakazał mu, aby nie chodził za

t Kpl 26:30; Lb 33:52; 2Kl 21:3; u Lb 21:29; Jer 48:13; v Pwt 13:14; Pwt 27:15; Obj 17:4; w 2Kl 23:13; Mt 26:30; Dz 1:12; x Eze 11:23; y Neh 13:26; z Jer 1:16; Jer 7:18; a Ps 90:7; b Pwt 7:4; Prz 4:23; Heb 3:12; c 1Kl 3:5; 1Kl 9:2.

innymi bogami;^a ale on nie zachowywał tego, co mu Jehowa nakazał. **11** Jehowa rzekł więc do Salomona: „Ponieważ doszło u ciebie do czegoś takiego i nie zachowałeś mojego przymierza oraz moich ustaw, które ci naka-załem, niechybnie oderwę od ciebie królestwo i dam je twemu słu-dze.^b **12** Jednakże nie uczynię tego za twych dni^c ze względu na Dawida, twój ojca.^d Wyrwę je z ręki twego syna.^e **13** Tyle że nie oderwę całego królestwa.^f Jedno plemię dam twemu synowi ze względu na Dawida, mego słu-gę,^g i ze względu na Jerozolimę, którą wybrałem”.^h

14 I Jehowa zaczął wzbudzać Salomonowiⁱ przeciwnika,^j mianowicie Hadada Edomitę, z potomstwa króla. Był on w Edomie.^k

15 I stało się, gdy Dawid po-bił Edom^l i gdy Joab, dowódca wojska, poszedł, aby pogrzebać zabitych, że próbował on wybrać wszystkich mężczyzn w Edomie.^m

16 (Bo Joab i cały Izrael mieszkali tam sześć miesięcy, dopóki nie wytracił w Edomie wszystkich mężczyzn). **17** Hadad zaś rzu-cił się do ucieczki, on i z nim niektórzy Edomici spośród słu-g jego ojca, by przybyć do Egiptu – gdy Hadad był małym chłopcem.

18 Powstali więc z Midianuⁿ i przyszli do Paranu, a z Paranu^o wzięli ze sobą mężczyzn i przybyli do Egiptu, do faraona, króla egip-skiego, który potem dał mu dom. Przydzielił mu też chleb i dał mu ziemię. **19** A Hadad dalej znaj-dował łaskę^p w oczach faraona – tak wielką, że dał mu za żonę^q siostrę swojej żony, siostrę damy Tachpenes. **20** Po pewnym cza-sie siostra Tachpenes urodziła mu syna, Genubata, i Tachpenes urządziła uroczystość odstawie-nia go od piersi^r w domu faraona;

ROZDZ. 11

- a 1Kl 6:12; 2Kn 7:19
- b 2Kl 17:21
- c 1Kl 21:29
- d Ps 89:35
- e 2Kn 10:18
- f 2Sm 7:15; 1Kn 17:13; Ps 89:33
- g 1Kl 12:20; 2Kn 11:1
- h Pwt 12:11; 1Kl 11:32; Iz 60:14
- i Pwt 31:17; 2Sm 7:14
- j Rdz 27:40; 1Sm 29:4; 1Kl 5:4
- k 2Sm 8:14; 1Kn 18:12; Ps 60:0
- l 2Sm 8:13
- m Pwt 20:13
- n Rdz 25:2
- o Rdz 21:21; Lb 10:12; Pwt 33:2
- p Rdz 39:4
- q Rdz 41:45
- r Rdz 21:8; 1Sm 1:23

szpalta 2

- a 1Kl 2:10
- b 1Kl 2:34
- c Rdz 24:56; Rdz 30:25; Wj 5:1
- d 1Sm 26:19; 2Sm 24:1; 1Kl 11:14; 1Kn 5:26
- e 2Sm 8:3
- f 2Sm 10:8; 1Kn 19:6
- g 2Sm 10:18
- h Rdz 14:15; 1Kl 19:15; 1Kl 20:34; Iz 7:8; Dz 9:2
- i 1Kl 5:4
- j Rdz 34:30; Ps 68:1
- k 1Kl 11:31; 1Kl 12:2; 1Kl 12:32; 1Kl 14:10; 2Kn 11:14; 2Kn 13:3; 2Kn 13:20
- l 1Kl 9:22; 2Kn 13:6
- m Prz 30:32
- n 1Kl 9:15; 1Kl 9:24
- o 2Sm 5:7
- p 1Sm 14:52
- q Prz 22:29; Rz 12:11
- r 1Kl 5:16; Prz 12:24
- s 2Kl 25:12; Jer 39:10

i Genubát pozostawał w domu fa-raona wśród synów faraona.

21 I usłyszał Hadad w Egipcie, że Dawid spoczął ze swymi pra-oj-cami^a i że umarł Joab, dowód-ca wojska.^b Hadad powiedział więc do faraona: „Odpraw mnie,^c abym mógł iść do swej ziemi”.

22 Ale faraon mu rzekł: „Czego ci brakuje, gdy jesteś u mnie, że pragniesz iść do swej ziemi?” Na to on powiedział: „Niczego, ale naprawdę powinienes mnie od-prawić”.

23 Potem Bóg wzbudził prze-ci-wko niemu innego przeciwni-ka,^d mianowicie Rezona, syna E-li-ada, który wcześniej uciekł od Hadadezera,^e króla Coby,^f swoje-go pana.

24 I zbierał on przy sobie mężczyzn, i został dowódcą oddziału grabieżczego, gdy Da-wid ich zabijał.^g Toteż poszli do Damaszk^h i osiedlili się tam, i zaczęli panować w Damaszk^h.

25 I był on przeciwnikiem Iz-ra-ela przez wszystkie dni Sa-lomona,ⁱ i to oprócz szkody, ja-ką wyrządził Hadad; i panując nad Syrią, odczuwał wstręt^j do Izraela.

26 Był też Jeroboam,^k syn Ne-bata, Efraimita z Ceredy, sługa Salomona;^l jego matka miała na imię Cerua i była kobietą owdo-wiałą. On też zaczął podnosić rękę przeciwko królowi.^m **27** A oto powód, dla którego podniósł rękę przeciwko królowi: Salomon zbudował Nasyp.ⁿ Zappełnił lukę w murze Miasta Dawida, swe-go ojca.^o **28** A ów mąż, Jeroboa-m, był dzielnym mocarzem.^p Gdy Salomon zobaczył, że ten młody mężczyzna ciężko pracuje,^q po-wierzył mu nadzór^r nad całą służ-bą przymusową^s domu Józefa.^t

29 I stało się w tymże czasie, iż Jeroboam wyszedł z Jerozolimy

i spotkał go na drodze prorok Achijasza^a Szilonita,^b a Achijasza był ubrany w nową szatę; i obaj byli sami na polu. **30** Wówczas Achijasza chwycił nową szatę, którą miał na sobie, i porozdzierał^c ją na dwanaście^d kawałków. **31** I odezwał się do Jeroboama:

„Weź sobie dziesięć kawałków; bo tak rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Oto wyrwam królestwo z ręki Salomona i dam ci dziesięć plemion.” **32** A to jedno plemię^f pozostanie jego ze względu na mego sługę Dawida^g i ze względu na Jerozolimę,^h miasto, które wybrałem spośród wszystkich plemion Izraela. **33** Wszystko to dlatego, że mnie opuściliⁱ i zaczęli się kłaniać Asztarte,^j bogini Sydończyków, i Kemoszowi,^k bogu Moabu, i Milkomowi,^l bogu synów Ammona; i nie chodzili moimi drogami, by wprowadzać w czyn to, co słuszne w moich oczach, a także moje ustawy i moje sądownicze rozstrzygnięcia, jak to czynił Dawid, jego ojciec. **34** Ale nie zabiorę z jego ręki całego królestwa, gdyż ustanowię go naczelnikiem po wszystkie dni jego życia, ze względu na Dawida, mego sługę, którego wybrałem,^m ponieważ zachowywał moje przykazania i moje ustawy. **35** I zabiorę władzę królewską z ręki jego syna, a dam ją tobie – dziesięć plemion.” **36** A jego synowi dam jedno plemię, żeby Dawid, mój sługa, zawsze miał przede mną lampę w Jerozolimie,^o mieście, które sobie wybrałem, by tam umieścić moje imię.^p **37** Ciebie zaś wezmę i będziesz panował nad wszystkim, czego usilnie pragnie twoja dusza,^q i zostaniesz królem nad Izraelem. **38** A jeżeli usłuchasz wszystkiego, co ci nakazę, i naprawdę będziesz chodził moimi drogami oraz wprowadzał

ROZDZ. 11

- a 1 Kł 12:15
1 Kł 14:2
2 Kł 9:29
b Joz 18:1
c 1 Sm 15:27
d Rdz 49:28
Wj 24:4
e 1 Kł 12:16
f 2 Kł 11:1
g Rdz 49:10
1 Kł 6:12
1 Kł 12:20
h Pwt 12:5
1 Kł 11:13
2 Kł 21:4
2 Kł 23:27
Ps 132:13
i Pwt 28:15
2 Kł 15:2
j Sdz 2:13
Sdz 10:6
1 Sm 7:3
k Lb 21:29
Jer 48:13
l Kpl 18:21
Kpl 20:2
Sof 1:5
Dz 7:43
m 1 Kł 9:4
1 Kł 11:4
Ps 89:49
Ps 132:17
Lz 9:7
n 1 Kł 12:20
2 Kł 10:16
o 2 Sm 7:29
2 Sm 14:7
1 Kł 15:4
2 Kł 6:19
Lk 1:69
Dz 15:16
p 1 Kł 11:32
q 2 Sm 3:21

szpalta 2

- a 1 Kł 3:14
1 Kł 15:5
b Joz 1:5
c 2 Sm 7:11
1 Kł 17:10
Ps 89:33
d 1 Kł 12:16
1 Kł 14:8
e Rdz 49:10
Lz 11:1
Lk 1:32
f Prz 19:21
Prz 21:30
g 2 Kł 10:2
h 1 Kł 14:25
2 Kł 12:2
i 2 Kł 9:30
j 1 Kł 1:21
2 Kł 9:31
k 1 Kł 2:10
2 Kł 21:20
l 1 Kł 3:10
2 Kł 13:7
Mt 1:7

ROZDZ. 12

- m 2 Kł 10:1
n Rdz 12:6
Rdz 33:18
Joz 20:7
Sdz 9:1
Dz 7:16

w czyn to, co słuszne w moich oczach, zachowując moje ustawy i moje przykazania, tak jak czynił Dawid, mój sługa,^a to i ja okażę, że jestem z tobą,^b i zbuduję ci trwałe dom, tak jak zbudowałem Dawidowi,^c i dam ci Izraela. **39** I z tego powodu upokorzę potomstwo Dawida,^d lecz nie na zawsze.”^e

40 I Salomon zaczął dążyć do uśmiercenia Jeroboama.^f To też Jeroboam wstał i uciekł^g do Egiptu, do Szizaka,^h króla egipskiego, i pozostawał w Egipcie aż do śmierci Salomona.

41 A pozostałych spraw Salomona oraz wszystkiego, co uczynił, jak również jego mądrości, czyż nie opisano w księdze dziejów Salomona? **42** A dni, w których Salomon panował w Jerozolimie nad całym Izraelem, było czterdzieści lat.ⁱ **43** Potem Salomon spoczął ze swymi praojcami^j i został pogrzebany w Mieście Dawida,^k swego ojca; a w jego miejsce zaczął panować Rechoboam,^l jego syn.

12 I Rechoboam^m udał się do Szechem, gdyż do Szechemⁿ przybył cały Izrael, by go uczynić królem. **2** I stało się, gdy tylko usłyszał o tym Jeroboam,^o syn Nebata, będąc jeszcze w Egipcie (Jeroboam uciekł bowiem przed królem Salomonem, by zamieszkać w Egipcie).^p **3** że posłali i wezwali go. Potem Jeroboam oraz cały zbór Izraela przybyli i odezwali się do Rechoboama, mówiąc:^q **4** „Ojciec twój twardym uczynił nasze jarzmo, ty zaś ciężką służbę twojego ojca i jego ciężkie jarzmo,^r które na nas włożył, uczyni lżejszymi,^s a będziemy ci służyć.”^t

o 1 Kł 11:26; p 1 Kł 11:40; 2 Kł 10:2; q 2 Kł 10:3;
r 1 Sm 8:11; 1 Sm 8:18; 1 Kł 4:7; s Mt 11:30; t 2 Kł 10:4.

5 Wówczas im rzekł: „Odejdźcie na trzy dni i wróćcie do mnie”.^a Lud więc odszedł. 6 A król Rechoboam zaczął się naradzać ze starszymi,^b którzy usługiwali Salomonowi, jego ojcu, dopóki żył; i rzekł: „Jak radzicie odpowiedzieć temu ludowi?”^c 7 Toteż mu odrzekli, mówiąc: „Jeżeli dzisiaj chciałbyś się okazać sługą tego ludu i służyć im,^d to musisz im odpowiedzieć i przemówić do nich dobrymi słowami;^e a oni na pewno będą na zawsze twoimi sługami”.^f

8 On jednak odrzucił radę udzieloną mu przez starszych i zaczął się naradzać z młodzieńcami, którzy z nim wyrosli,^g a teraz mu usługiwali.^h 9 Odezwał się więc do nich: „Co wy doradzacie,ⁱ byśmy odpowiedzieli temu ludowi, który zwrócił się do mnie, mówiąc: „Uczyni lżejszym jarzmo, które na nas włożył twój ojciec?”^j 10 A młodzieńcy, którzy z nim wyrosli, rzekli do niego, mówiąc: „Oto, co powinienś powiedzieć^k temu ludowi, który zwrócił się do ciebie, mówiąc: „Ojciec twój uczynił nasze jarzmo ciężkim, ale ty uczyni je na nas lżejszym”; oto, co powinienś im powiedzieć: „Mój mały palec z całą pewnością będzie grubszy niż biodra mego ojca.”^l 11 Ojciec mój włożył na nas ciężkie jarzmo, ja zaś dołożę do waszego jarzma.”^m Ojciec mój karał was biczami, natomiast ja będę was karał batogami”.ⁿ

12 Na trzeci dzień Jeroboam wraz z całym ludem przyszedł do Rechoboama, jak to król powiedział, gdy rzekł: „Wróćcie do mnie trzeciego dnia”.^o 13 I król zaczął odpowiadać ludowi szorstko,^p i odrzucił radę udzieloną mu przez starszych.^q 14 I odezwał się do nich według rady młodzień-

ROZDZ. 12

- a 1Kl 12:12
2Kn 10:5
- b 2Sm 16:20
Prz 11:14
Prz 20:29
- c 2Kn 10:6
Prz 22:17
- d Kzn 4:13
Mk 10:43
- e Prz 15:1
- f 2Kn 10:7
- g Prz 13:20
Prz 24:7
Iz 3:4
- h 2Kn 10:8
- i 2Sm 17:6
- j 2Kn 10:9
- k 2Sm 17:7
- l 2Kn 10:10
Ps 140:11
Prz 18:6
Prz 29:23
- m 2Kn 16:10
Prz 11:17
- n 2Kn 10:11
Iz 3:5
- o 2Kn 10:12
- p Rdz 42:30
Prz 15:1
Prz 18:23
Kzn 10:12
- q 2Kn 10:13
Prz 13:20

szpalta 2

- a Prz 12:5
- b 2Kn 10:14
Prz 29:2
- c Prz 21:13
- d Pwt 2:30
2Kn 10:15
2Kn 22:7
Ps 5:10
Prz 21:1
Am 3:6
Rz 9:18
- e 1Sm 15:29
Iz 55:11
- f 1Kl 11:31
- g 2Sm 20:1
2Kn 10:16
- h Wj 20:3
Prz 11:9
- i 2Sm 7:15
- j 1Kl 11:13
2Kn 10:17
2Kn 11:13
2Kn 11:16
- k 2Sm 20:24
1Kl 4:6
- l 1Kl 5:14
- m Wj 17:4
Lb 14:10
2Kn 10:18
2Kn 24:21
Dz 5:26
- n 2Kl 17:21
- o 2Kn 10:19
- p 1Kl 11:31
- q 1Kl 11:13
2Kn 13:10
2Kn 25:5
Oz 11:12
- r 2Kn 11:1
- s 2Kn 14:8
2Kn 17:17

ców,^a mówiąc: „Ojciec mój uczynił wasze jarzmo ciężkim, lecz ja dołożę do waszego jarzma. Ojciec mój karał was biczami, natomiast ja będę was karał batogami”.^b

15 I król nie wysłuchał ludu,^c gdyż stało się tak za sprawą Jehowy,^d by mógł On spełnić swoje słowo,^e które Jehowa wyrzekł przez Achijasza^f Szilonitę do Jeroboama, syna Nebata.

16 Kiedy cały Izrael zobaczył, że król ich nie wysłuchał, lud odpowiedział królowi, mówiąc: „Jakieżż mamy w Dawidzie?”^g I nie ma żadnego dziedzictwa w synu Jessego. Do swych bogów,^h Izraelu! Teraz sam pilnuj swego domu, Dawidzie!”ⁱ Wówczas Izrael ruszył do swych namiotów. 17 Jeśli chodzi o synów izraelskich mieszkających w miastach Judy, Rechoboam dalej panował nad nimi.^j

18 Później król Rechoboam posłał Adorama,^k który był ustanowiony nad powołanymi do robót przymusowych,^l ale cały Izrael ukamienował go kamieniami,^m tak iż umarł. Król Rechoboam zdołał wsiąść na rydwan, by uciec do Jerozolimy. 19 A Izraelici trwają w buncieⁿ przeciwko domowi Dawida aż po dziś dzień.^o

20 A gdy tylko cały Izrael usłyszał, że Jeroboam wrócił, od razu posłali i wezwali go na zgromadzenie, i uczynili go królem nad całym Izraelem.^p Nikt nie został zwolennikiem domu Dawida, z wyjątkiem samego plemienia Judy.^q

21 Kiedy Rechoboam przybył do Jerozolimy,^r natychmiast zebrał cały dom Judy oraz plemię Beniamina,^s sto osiemdziesiąt tysięcy doborowych mężczyzn zdolnych do wojny, by walczyć z domem Izraela i przywrócić władzę

królewską Rechoboamowi, synowi Salomona. **22** Wówczas do Szemajasza,^a męża prawdziwego Boga,^b doszło słowo prawdziwego Boga, mówiące: **23** „Powiedz Rechoboamowi, synowi Salomona, królów Judy, oraz całemu domowi Judy i Beniamina, a także reszcie ludu: **24** „Oto, co powiedział Jehowa: „Nie wolno wam iść i walczyć ze swymi braćmi, synami Izraela.^c Niech każdy wróci do swego domu, bo ta rzecz stała się za moją sprawą”^d.^e Usłuchali więc słowa Jehowy^e i wrócili do domu zgodnie ze słowem Jehowy.^f

25 A Jeroboam zbudował Szechem^g w górzystej okolicy Efraim i w nim zamieszkał. Potem wyruszył stamtąd i zbudował Peniel.^h **26** I Jeroboam zaczął mówić w swym sercu:ⁱ „Teraz królestwo wróci do domu Dawida.^j **27** Jeżeli ten lud dalej będzie chodził, aby składać ofiary w domu Jehowy w Jerozolimie,^k to i serce tego ludu na pewno wróci do ich pana, Rechoboama, króla Judy; i zabiją mnie,^l i wrócą do Rechoboama, króla Judy”. **28** Toteż król zasięgnął rady^m i uczynił dwa złote cielce,ⁿ i rzekł ludowi: „To dla was za dużo, byście mieli chodzić pod górę do Jerozolimy. Oto twój Bóg,^o Izraelu, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej”.^p **29** Potem umieścił jednego w Betel,^q a drugiego postawił w Dan.^r **30** I rzecz ta stała się przyczyną grzechu,^s i lud zaczął chodzić przed tego jednego – aż do Dan.

31 I zaczął on wznosić dom wyżyn^t i ustanawiać kapłanów spośród ogółu ludzi, którzy nie byli z synów Lewiego.^u **32** Potem Jeroboam ustanowił święto w miesiącu ósmym, piętnastego dnia tego miesiąca, na wzór święta, które było w Judzie,^v żeby mógł składać dary ofiarne na of-

ROZDZ. 12

- a 2Kń 11:2
2Kń 12:5
- b 1Kl 13:1
1Kl 17:18
Heb 1:1
- c Lb 14:42
- d 1Kl 11:31
Prz 16:9
- e Dz 5:39
- f 2Kń 11:4
- g 1Kl 12:1
- h Rdz 32:31
Sdz 8:9
Sdz 8:17
- i Ps 14:1
- j 1Kl 11:38
- k Pwt 12:5
1Kl 8:29
1Kl 11:32
- l Prz 29:25
- m Iz 30:1
- n Wj 20:4
2Kl 10:29
2Kń 11:15
Dz 17:29
- o Wj 32:4
2Kl 17:41
- p Wj 32:8
- q Rdz 12:8
Rdz 28:19
- r Rdz 14:14
Pwt 34:1
Sdz 18:29
Sdz 20:1
2Kl 10:29
- s 1Kl 13:34
2Kl 10:31
2Kl 17:21
- t 1Kl 13:32
Eze 16:25
- u Lb 3:10
1Kl 13:33
2Kń 11:14
2Kń 13:9
- v Kpl 23:34
Lb 29:12
1Kl 8:2

szpalta 2

- a Am 7:13
- b 2Ko 11:14
- c 1Ko 10:20

ROZDZ. 13

- d 1Kl 20:35
Iz 1:2
Jer 25:3
- e 2Kl 23:17
- f 1Kl 12:32
Am 3:14
- g Lb 16:40
2Kń 26:18
Jer 11:12
- h 2Kl 21:24
2Kl 22:1
2Kl 23:15
2Kl 23:29
2Kń 34:33
- i 2Kl 23:16
2Kń 34:5
- j Pwt 13:1
Sdz 6:17
1Sm 2:34
Iz 20:3
1Ko 1:22

tarzu, który uczynił w Betel, aby ofiarować uczynionym przez siebie cielcom; i wyznaczył do usługiwania w Betel^a kapłanów wyżyn, które wznosił. **33** I zaczął składać dary ofiarne na ołtarzu, który uczynił w Betel, piętnastego dnia w miesiącu ósmym, w miesiącu, który sam wymyślił;^b i ustanowił święto dla synów Izraela, i składał dary ofiarne na ołtarzu, aby zamieniać ofiary w dym.^c

13 I oto na słowo^d Jehowy przyszedł z Judy do Betel pewien mąż^e Boży, a Jeroboam stał właśnie przy ołtarzu,^f by zamieniać ofiary w dym.^g **2** Wówczas tamten na słowo Jehowy zawołał przeciwko ołtarzowi i rzekł: „Ołtarzu, ołtarzu, tak powiedział Jehowa: „Oto syn urodzony domowi Dawida, imieniem Jozasz!^h I w ofierze złoży na tobie kapłanów wyżyn, którzy na tobie zamieniają ofiary w dym, i spali na tobie kości ludzkie”ⁱ. **3** Tego dnia dał też proroczy znak,^j mówiąc: „Taki jest proroczy znak, o którym powiedział Jehowa: Oto ołtarz się rozpadnie, a tłusty popiół, który jest na nim, rozsypie się”.

4 A gdy tylko król usłyszał słowo, które ów mąż prawdziwego Boga wyrzekł przeciwko ołtarzowi w Betel, Jeroboam niezwłocznie wyciągnął swą rękę od ołtarza, mówiąc: „Chwycicie go!”^k Natychmiast uschła mu ręka, którą wyciągnął przeciwko tamtemu, i nie mógł jej cofnąć do siebie.^l **5** A ołtarz się rozpadł, tak iż tłusty popiół rozsypał się z ołtarza, zgodnie z proroczym znakiem, który mąż prawdziwego Boga dał według słowa Jehowy.^m

k 2Kń 16:10; Ps 105:15; Jer 20:2; 1Kl 6:18; Dz 5:39; Dz 13:11; m Pwt 18:22.

6 Król odezwał się więc i rzekł do męża prawdziwego Boga: „Ułagodź, proszę, oblicze Jehowy, twego Boga, i módl się za mnie, żeby moja ręka odzyskała sprawność”.^a Wtedy mąż prawdziwego Boga ułagodził^b oblicze Jehowy, tak iż ręka króla odzyskała sprawność i była jak przedtem.^c **7** A król odezwał się do męża prawdziwego Boga: „Zechciej pójść ze mną do domu i się pokrzepić,^d a dam ci dar”.^e **8** Lecz mąż prawdziwego Boga rzekł królowi: „Choćbyś mi dał połowę twego domu,^f nie poszedłbym z tobą^g i nie jadł chleba ani nie pił wody na tym miejscu. **9** Bo tak mi nakazał słowem Jehowy, mówiąc: „Nie wolno ci jeść chleba^h ani pić wody i nie wolno ci wracać drogą, którą szedłeś”. **10** I poszedł inną drogą, a nie wrócił drogą, którą przyszedł do Betel.

11 W Betel zaś mieszkał pewien stary prorokⁱ i oto przyszli jego synowie, i opowiedzieli mu o całym dziele, którego w owym dniu dokonał w Betel mąż prawdziwego Boga, a także o słowach, które wyrzekł do króla, i przekazali je swemu ojcu. **12** Wówczas ich ojciec rzekł im: „Którą to drogą poszedł?” Jego synowie pokazali mu zatem drogę, którą poszedł ów mąż prawdziwego Boga, przybyły z Judy. **13** On zaś powiedział do synów: „Osiedlajcie mi osła”. Osiedłali mu więc osła^j i pojechał na nim.

14 I ruszył za owym mężem prawdziwego Boga, i znalazł go siedzącego pod wielkim drzewem.^k Wtedy rzekł do niego: „Czy to ty jesteś mężem prawdziwego Boga, który przybył z Judy?”^l na co ten powiedział: „Ja”. **15** On zaś odezwał się do niego: „Chodź ze mną do domu i jedz chleb”.

ROZDZ. 13

- a Wj 10:17
- Lb 21:7
- Jer 37:3
- Dz 8:24
- Jak 5:16
- b 1Sm 12:23
- c Wj 4:7
- Lb 12:13
- d Sdz 13:15
- Sdz 19:21
- e 1Kl 14:3
- 2Kl 5:15
- Jer 40:5
- f Lb 22:18
- Est 5:3
- Est 7:2
- Mk 6:23
- g 2Kl 5:16
- Ps 139:21
- h Ps 141:4
- 1Ko 5:11
- Ef 5:11
- 2Jn 11
- Obj 18:4
- i 1Sm 10:10
- Eze 13:2
- Am 3:7
- j Lb 22:21
- Sdz 5:10
- 2Sm 19:26
- k 1Kl 19:4
- l 1Kl 13:1

szpalta 2

- a Lb 22:13
- b Pwt 13:3
- c 1Kl 13:9
- d Lb 22:35
- Sdz 6:11
- Gal 1:8
- e Kpl 19:11
- Pwt 18:20
- Jer 29:31
- Eze 13:9
- Mt 7:15
- 2Pt 2:1
- 1Jn 4:1
- f Prz 23:8
- g Lb 23:5
- Lb 23:16
- Lb 24:4
- h Lb 20:24
- Lb 22:32
- i Ps 119:4
- Prz 19:16
- 1Jn 5:3
- j 1Kl 13:30
- 2Kl 23:18
- k 1Kl 20:36
- 2Kl 17:25
- Am 5:19
- l 2Sm 6:7
- Nah 1:2

16 Lecz ten rzekł: „Nie mogę z tobą wrócić ani z tobą wejść i nie mogę z tobą jeść chleba ani pić wody na tym miejscu.”^a

17 Powiedziano mi bowiem według słowa Jehowy:^b „Nie wolno ci tam jeść chleba ani pić wody. Nie wolno ci wracać drogą, którą szedłeś”.^c **18** Wówczas on mu rzekł: „Ja też jestem prorokiem jak ty i na słowo Jehowy odezwał się do mnie anioł,^d mówiąc: „Każ mu wrócić ze sobą do twego domu, żeby jadł chleb i pił wodę”. (Zwiódł go).^e **19** Tamten więc z nim wrócił, by w jego domu jeść chleb i pić wodę.^f

20 I stało się, gdy siedzieli przy stole, że do proroka, który go przyprowadził z powrotem, doszło słowo^g Jehowy: **21** i zawołał do męża prawdziwego Boga, przybyłego z Judy, mówiąc: „Oto, co rzekł Jehowa: „Ponieważ zbuntowałeś się^h przeciwko rozkazowi Jehowy i nie zachowałeś przykazania, które ci nakazał Jehowa, twój Bóg,ⁱ **22** lecz wróciłeś, by jeść chleb i pić wodę na miejscu, o którym ci powiedział: „Nie jedz chleba ani nie pij wody”, twoje zwłoki nie znajdują się w grobowcu twych praojców”.^j

23 A gdy już tamten zjadł chleb i się napił, on natychmiast osiedlał dla niego osła – dla proroka, którego przyprowadził z powrotem. **24** I ten ruszył w drogę. Później spotkał go na drodze lew^k i go zabił,^l a jego zwłoki leżały porzucone na drodze. I stał przy nich osioł, również lew stał przy zwłokach. **25** I oto przechodzili tamtędy ludzie, tak iż zobaczyli zwłoki porzucone na drodze oraz dwa stojące przy zwłokach. Przyszli więc i powiedzieli o tym w mieście, w którym mieszkał ów stary prorok.

26 Kiedy o tym usłyszał prorok, który go zawrócił z drogi,

natychmiast rzekł: „To jest mąż prawdziwego Boga, który się zbuntował przeciwko rozkazowi Jehowy;^a toteż Jehowa wydał go lwu, żeby ten go zgruchotał i uśmiercił, zgodnie ze słowem Jehowy, które do niego wyrzekł”.^b **27** I odezwał się do swych synów, mówiąc: „Osiodłajcie mi osła”. Osiodłali go więc.^c **28** Wówczas on pojechał i znalazł zwłoki tamtego porzucone na drodze, a obok zwólk stał osioł i lew. Lew nie porwał zwłok ani nie zgruchotał osła.^d

29 I prorok podniósł zwłoki męża prawdziwego Boga, a włożywszy je na osła, przywiózł je z powrotem. I stary prorok wszedł do swego miasta, by go oplakiwać i pogrzebać. **30** Złożył więc jego zwłoki we własnym grobowcu; i zawodzili nad nim:^e „Jaka szkoda, mój bracie!”

31 A gdy już go pogrzebał, rzekł do swoich synów: „Kiedy ja umrę, pogrzebcie mnie w grobowcu, w którym został pogrzebany ów mąż prawdziwego Boga. Złóćcie moje kości przy jego kościach.”

32 Bo z całą pewnością spełni się słowo,^f które on według słowa Jehowy wyrzekł przeciwko ołtarzowi^h w Betel i przeciwko wszystkim domom wyżyn,ⁱ które są w miastach Samarii.^j

33 Po tym zdarzeniu Jeroboam nie zawrócił ze swej złej drogi, lecz znowu ustanawiał kapłanów wyżyn spośród ogółu ludności.^k Każdemu, kto chciał, napelniał rękę mocą,^l mówiąc: „I niech zostanie jednym z kapłanów wyżyn”. **34** I w tym powstała przyczyna grzechu ze strony domu Jeroboama^m oraz powód do wytępienia i unicestwienia ich z powierzchni ziemi.ⁿ

14 W tymże czasie zachorował^o Abijasz, syn Jeroboama. **2** Rzekł więc Jeroboam do swojej żony: „Wstań, proszę, i przebierz^p się, żeby nie poznano,

ROZDZ. 13

- a 1KI 13:9
- b 1KI 13:21
Prz 11:31
Heb 12:29
- c 1KI 13:13
- d Dn 6:22
- e Dz 8:2
- f 2KI 23:18
Heb 11:22
- g Lb 23:19
Iz 55:11
- h 1KI 12:29
2KI 23:15
- i Kpl 26:30
1KI 12:31
- j 2KI 23:19
- k 1KI 12:31
2Kn 11:14
- l 2Kn 11:15
- m 1KI 12:30
1KI 16:31
2KI 3:3
2KI 10:31
2KI 13:2
2KI 17:21
- n 1KI 14:10
1KI 15:29
2KI 17:23

ROZDZ. 14

- o 2Sm 12:15
1KI 14:12
- p 1Sm 28:8
2Sm 14:2
1KI 22:30

szpalta 2

- a 1KI 12:15
- b 1KI 11:31
- c 1Sm 9:7
1KI 13:7
2KI 4:42
- d Jer 19:1
- e Rdz 33:8
2KI 5:15
- f 2KI 8:8
- g Joz 18:1
1Sm 4:3
1KI 11:29
Jer 7:12
- h Rdz 27:1
Rdz 48:10
Pwt 27:18
1Sm 3:2
Ps 90:10
Kzn 12:3
- i Prz 21:30
Jer 32:19
Lk 20:20
Heb 4:13
- j Hi 5:13
Ps 33:10
- k 1KI 11:31
1KI 12:20
1KI 16:2
- l 1KI 12:16
- m 1KI 11:33
1KI 15:5
Dz 13:22
- n Pwt 32:16
Ps 96:5
Ps 115:4
Iz 44:9
Jer 10:14

1 KRÓLÓW 13:27 do 14:9

iż jesteś żoną Jeroboama, i idź do Szilo. Oto jest tam prorok Achijasz.^a To on powiedział o mnie, że zostanę królem nad tym ludem.^b

3 Ty zaś weź w rękę dziesięć chlebów^c i posypyany placek o raz butlę^d miodu i pójdz do niego.^e On ci powie, co się stanie z chłopcem”.^f

4 I żona Jeroboama tak uczyniła. Wstała i poszła do Szilo,^g i przybyła do domu Achijasz. Achijasz zaś nie widział, bo jego oczy zastygły z powodu jego wieku.^h

5 A Jehowa rzekł przedtem Achijaszowi: „Oto nadchodzi żona Jeroboama, by cię zapytać o słowo w sprawie swego syna, gdyż jest chory. Tak a tak masz z nią rozmawiać. I stanie się, że gdy tylko przybędzie, nie będzie się dawała rozpoznać”.ⁱ

6 A gdy tylko Achijasz usłyszał odgłos jej stóp, kiedy wchodziła do wejścia, odezwał się: „Wejdz, żono Jeroboama.^j Czemu nie dajesz się rozpoznać, gdy się mnie do ciebie posyła ze srogą wieścią? **7** Idź, powiedz Jeroboamowi: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Ponieważ cię wywyższyłem spośród twego ludu, żeby cię uczynić wodzem mojego ludu, Izraela,^k **8** i począłem odrywać^l królestwo od domu Dawida, a dawać je tobie, ty zaś nie stałeś się podobny do mojego sługi Dawida, który strzegł moich przykazań i który chodził za mną całym swoim sercem, czyniąc tylko to, co słuszne w moich oczach,^m **9** lecz zaczęłeś postępować gorzej niż wszyscy, którzy byli przed tobą, i odszedłszy, uczyniłeś sobie innego bogaⁿ oraz lane posągi,^o by mnie obrażać,^p a mnie rzuciłeś za siebie^q —

o Pwt 27:15; 2Kn 11:15; Iz 41:29; 1Ko 8:4; p Pwt 9:8; Ps 78:40; q Neh 9:26; Ps 50:17; Eze 23:35.

10 oto dlatego sprowadzam nie-
szczęście na dom Jeroboama
i zgładzę u Jeroboama każdego,
kto oddaje mocz na mur,^a bez-
radnego i nic niewartego w Iz-
raelu;^b i dokładnie zmiotę po-
domu Jeroboama,^c jak się wy-
miana gnój, aż się go usunie.^d
11 Kto z krewnych Jeroboama
umrze w mieście, tego pożrą psy;^e
a kto umrze w polu, tego zjedzą
ptaki niebios,^f gdyż tak powie-
dział Jehowa”.

12 „A ty wstań i idź do swe-
go domu. Kiedy twoje stopy we-
jdą do miasta, chłopiec umrze.

13 I doprawdy cały Izrael bę-
dzie go opłakiwać^g i go pogrze-
bie, ponieważ spośród krewnych
Jeroboama tylko on pójdzie do
grobowca; u niego bowiem znale-
ziono w domu Jeroboama coś
dobrego wobec Jehowy, Boga Iz-
raela.^h **14** Jehowa zaś wzbudzi
sobie królaⁱ nad Izraelem, który
w owym dniu zgładzi dom Jerobo-
ama — a co, jeśli już teraz?^j **15** I
Jehowa uderzy Izraela, tak jak
trzcina kołysze się w wodzie;^k
i wykorzeni^l Izraela z tej dobrej
ziemi,^m którą dał ich praojcom,
i rozproszyⁿ ich za Rzeką,^o gdyż
porobili sobie święte słupy,^p obra-
żając^q tym Jehowę. **16** I wyda^r
Izraela z powodu grzechów Jero-
boama, którymi zgrzeszył i który-
mi przywiódł do grzechu Izraela”.^s

17 Wtedy żona Jeroboama wsta-
ła i ruszyła w drogę, i przyszła do
Tircy.^t Gdy dochodziła do progu
domu, chłopiec umarł. **18** Po-
grzebano go więc, a cały Izrael
zawodził nad nim, zgodnie ze słowem,
które wyrzekł Jehowa za po-
średnictwem swego sługi, proro-
ka Achijasza.

19 Pozostałe zaś sprawy Jero-
boama, jak wojował^u i jak pano-
wał, opisano w księdze^v dziejów
królów Izraela. **20** A dni, pod-

ROZDZ. 14

a 1Sm 25:34
1Kl 16:11
2Kl 9:8

b Pwt 32:36

c 1Kl 15:29

d 2Kl 21:13

e 1Kl 16:4
1Kl 21:24

f 1Sm 17:46
Jer 15:3
Obj 19:21

g 1Sm 25:1

h 2Kn 12:12
Eze 18:14

i 1Kl 15:29

j Ps 103:10
Kzn 8:11
2Pt 2:3

k 1Sm 12:25
Jer 15:2

l Pwt 29:28
2Kl 17:6
Mt 15:13

m Pwt 8:7
Joz 23:15

n Pwt 28:64
2Kl 15:29
2Kl 18:11

o 2Sm 8:3

p Pwt 12:3

q 1Kl 14:9

r Pwt 28:63

s 1Kl 12:30
1Kl 13:34
1Kl 14:9
Mt 18:7

t Joz 12:24
1Kl 15:33
1Kl 16:8

u 2Kn 12:15
2Kn 13:3

v 1Kl 15:31
1Kl 16:5
1Kl 22:39

szpalta 2

a 2Kn 13:20
Hi 14:12

b 1Kl 15:25

c 1Kl 11:43
2Kn 12:1

d 1Kl 8:16
1Kl 11:36
2Kn 12:13

e Ps 78:68
Ps 132:13

f Wj 20:24
Pwt 12:5

g 1Kl 11:1
2Kn 12:13

h Sdz 3:7
2Kl 17:19
2Kn 12:1
Jer 3:8

czas których Jeroboam panował,
było dwadzieścia dwa lata, po
czym spoczął on ze swymi pra-
ojcami;^a a w jego miejsce zaczął
panować Nadab,^b jego syn.

21 Rechoboam^c zaś, syn Salo-
mona, został królem w Judzie.
Czterdzieści jeden lat miał Re-
choboam, gdy zaczął panować, i
panował siedemnaście lat w Je-
rozolimie — w mieście,^d które Je-
howa wybrał ze wszystkich ple-
mion^e Izraela, by tam umieścić
swoje imię.^f Jego matka miała
na imię Naama i była Ammo-
nitką.^g **22** I Juda czyniła to, co
złe w oczach Jehowy,^h tak iż bar-
dziej go pobudzaliⁱ do zazdrości
niż wszystko, co uczynili ich pra-
ojcowie swoimi grzechami, który-
mi grzeszyli.^j **23** Oni też budo-
wali sobie wyżyny^k i święte słupy,^l
i święte pale^m na każdym wy-
sokim wzgórzuⁿ i pod każdym
bujnym drzewem.^o **24** W kraju
był nawet niezadnik świątyni.^p
Postępowali według wszelkich o-
brzydliwości narodów, które Je-
howa wypędził sprzed synów Iz-
raela.^q

25 A w piątym roku króla
Rechoboama wyruszył przeciwko
Jerozolimie król egipski Sziszak.^r

26 I zabrał skarby domu Jero-
boama oraz skarby domu królewskie-
go;^s i zabrał wszystko.^t Zabrał też
wszystkie złote tarcze, które uczy-
nił Salomon.^u **27** Toteż król Re-
choboam wykonał w ich miejsce
tarcze miedziane i powierzył je
pieczy dowódców biegaczy,^v pil-
nujących wejścia do domu kró-
la.^w **28** Ilekróć król przychodził
do domu Jehowy, owi biegacze je

i Wj 34:14; Pwt 4:24; Ps 78:58; Iz 65:2; 1Ko 10:22;
j Sdz 3:7; 1Kl 11:7; k Pwt 12:3; l Kpl 26:1; 2Kl 3:2;
m 2Kl 21:3; n Iz 65:7; Jer 2:20; Oz 4:13; o Pwt 12:2;
2Kn 28:4; Iz 57:5; p Pwt 23:17; 1Kl 15:12; 1Kl 22:46;
q 2Kl 23:7; Oz 4:14; r 1Kl 11:40; 2Kn 12:2; s 1Kl
7:51; 1Kl 15:18; 2Kl 18:15; 2Kl 24:13; t 2Kn 12:9;
Ps 39:6; u 1Kl 10:17; 2Kn 9:15; v 1Sm 8:11; 1Sm
22:17; 2Sm 15:1; w 2Kn 12:10.

nosili, a zwracali je do wartowni biegaczy.^a

29 Pozostałych zaś spraw Rechoboama oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^b dziejów królów Judy?

30 A między Rechoboamem i Jeroboamem ciągle trwała wojna.^c

31 W końcu Rechoboam spoczął ze swymi praojcami i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawidowym.^d Jego matka miała na imię Naama i była Ammonitką.^e W jego miejsce zaś zaczął panować Abijam,^f jego syn.

15 A Abijam został królem Judy^g w osiemnastym roku króla Jeroboama,^h syna Nebata.ⁱ

2 Panował w Jerozolimie trzy lata; jego matka miała na imię Maaka^j i była wnuczką Abiszaloma.^k

3 I chodził we wszystkich grzechach swego ojca, które ten przed nim popełniał; a jego serce nie było niepodzielne^l wobec Jehowy, jego Boga, jak serce Dawida, jego praojca.^m **4** Albowiem ze względu na Dawidaⁿ Jehowa, jego Bóg, dał mu w Jerozolimie lampę,^o wzbudzając po nim jego syna i zachowując Jerozolimę.^p

5 gdyż Dawid czynił to, co słuszne w oczach Jehowy, i nie odwrócił się od tego, co On mu nakazał, przez wszystkie dni swego życia^q – z wyjątkiem sprawy Uriasza Hetyty.^r **6** I trwała wojna między Rechoboamem a Jeroboamem przez wszystkie dni jego życia.^s

7 Pozostałych zaś spraw Abijama oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^t dziejów królów Judy? Doszło też do wojny między Abijamem a Jeroboamem.^u **8** W końcu Abijam spoczął ze swymi praojcami i pogrzebano go w Mieście Dawi-

ROZDZ. 14

a 2Kń 12:11

b 1Kl 11:41

1Kl 15:23

1Kń 27:24

2Kń 12:15

c 1Kl 12:24

1Kl 15:6

d 1Kl 11:43

1Kl 15:24

1Kl 22:50

e 1Kl 11:1

2Kń 12:13

f 1Kń 3:10

Mt 1:7

ROZDZ. 15

g 2Kń 11:22

2Kń 13:1

h 1Kl 12:20

i 1Kl 12:2

j 2Kń 11:20

2Kń 13:2

k 2Kń 11:21

l 2Kl 20:3

2Kń 25:2

2Kń 31:20

Ps 119:80

m 1Kl 11:4

n 2Sm 7:12

Ps 89:35

Iz 37:35

Jer 33:21

o 1Kl 11:36

2Kń 21:7

Ps 132:17

Lk 1:69

Lk 2:32

Jn 1:9

Jn 8:12

Obj 22:16

p Ps 87:5

q 1Kl 14:8

2Kl 22:2

r 2Sm 11:4

2Sm 11:15

Ps 51:0

s 1Kl 14:30

2Kń 12:15

t 2Kń 13:22

u 2Kń 13:3

szpalta 2

a 2Kń 14:1

b 1Kń 3:10

Mt 1:7

c 1Kl 15:2

2Kń 11:20

2Kń 13:2

d 1Kl 15:2

2Kń 11:21

e 2Kń 14:2

2Kń 14:11

2Kń 15:17

f Pwt 23:17

1Kl 14:24

1Kl 22:46

1Kl 6:9

g Wj 20:4

2Kń 14:3

Jer 10:14

dowym;^a a w jego miejsce zaczął panować Asa,^b jego syn.

9 W dwudziestym roku Jeroboama, króla Izraela, Asa panował jako król Judy. **10** I panował w Jerozolimie czterdzieści jeden lat; a jego babka miała na imię Maaka^c i była wnuczką Abiszaloma.^d

11 I czynił Asa to, co słuszne w oczach Jehowy, tak jak Dawid, jego praojciec.^e **12** Kazał nie-rządnikom świątynnym opuścić kraj^f i pousuwał wszystkie gnojowe bożki,^g które uczynili jego praojcowie.^h **13** Nawet Maakę,ⁱ swoją babkę, pozbawił godności pani,^j bo uczyniła przerażającego bożka dla świętego pala; następnie Asa ściął jej przerażającego bożka^k i spalił go^l w dolinie potoku Kidron.^m **14** A wyżynⁿ nie pousuwał.^o Niemniej przez wszystkie jego dni serce Asy było niepodzielne wobec Jehowy.^p **15** I pownosił do domu Jehowy rzeczy poświęcone przez jego ojca oraz rzeczy, które poświęcił on sam: srebro i złoto, i różne przedmioty.^q

16 I trwała wojna między Asą a Baaszą,^r królem Izraela, przez wszystkie ich dni. **17** Toteż Baasza, król Izraela, wyruszył przeciwko Judzie i zaczął budować Ramę,^s by nikomu nie dać wyjść od Asy, króla Judy, ani do niego przyjść.^t **18** Wówczas Asa wziął wszystko srebro i złoto, które pozostało wśród skarbów domu Jehowy oraz skarbów domu króla, i dał je do ręki swoich sług; po czym król Asa posłał ich do Ben-Hadada,^u syna Tabrimmona, syna Chezjona, króla Syrii,^v

h 1Kl 11:7; 1Kl 14:23; Eze 20:18; i 2Kń 11:20;

j Pwt 13:6; 2Kń 15:16; Za 13:3; Mt 10:37; Lk 12:53;

k Pwt 7:5; 2Kl 18:4; 2Kń 34:4; l Pwt 9:21; m 2Sm

15:23; Jn 18:1; n Lb 33:52; Pwt 12:2; 1Kl 22:43;

o 1Sm 9:12; p 1Kl 8:61; 2Kń 15:17; q 1Kl 26:26;

2Kń 15:18; r 1Kl 15:32; 1Kl 16:3; 1Kl 16:12; 2Kń

16:3; s Joz 18:25; 2Kń 16:1; t 1Kl 12:27; 2Kń 11:14;

u 2Kń 16:2; v 2Kń 16:7; 2Kń 16:9.

mieszkającego w Damaszku,^a i rzekł: **19** „Istnieje przymierze między mną a tobą, między moim ojcem a twoim ojcem. Oto posyłam ci podarunek^b w postaci srebra i złota. Chodź, złam swoje przymierze z Baaszą, królem Izraela, żeby odstąpił ode mnie”.^c **20** Toteż Ben-Hadad usłuchał króla Asy i wysłał dowódców swych wojsk przeciwko miastom izraelskim, i zdobył Ijon^d oraz Dan^e i Abel-Bet-Maake^f, i całe Kinneret, aż po ziemię Naftalego.^g **21** Kiedy Baasza o tym usłyszał, natychmiast przestał budować Ramę^h i dalej mieszkał w Tircy.ⁱ **22** Król Asa zaś zwołał całą Judę^j – bez wyjątku – i zaczęto znosić z Ramy kamienie oraz belki, z których Baasza budował; i król Asa począł z nich budować Gebę^k w Beniaminie i Micpe.^l

23 A reszty wszystkich spraw Asy, jak również całej jego potęgi oraz wszystkiego, co uczynił, i miast, które zbudował, czyż nie opisano w księdze^m dziejów królów Judy? Lecz gdy się zestarzał,ⁿ zachorował na nogi.^o **24** W końcu Asa spoczął ze swymi praojcami^p i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawida, swego praojca;^q a w jego miejsce zaczął panować Jehoszafat,^r jego syn.

25 Nadab^s zaś, syn Jeroboama, został królem Izraela w drugim roku Asy, króla Judy; i panował nad Izraelem dwa lata. **26** A czynił to, co złe^t w oczach Jehowy, i szedł drogą swego ojca^u oraz w jego grzechu, którym on przywiódł Izraela do grzechu.^v **27** I Baasza,^w syn Achijasza z domu Issachara, począł spiskować przeciwko niemu; i zabił go Baasza w Gibbetonie,^x należącym do Filistynów, podczas gdy Nadab

ROZDZ. 15

- a Rdz 15:2
- 1 Kł 11:24
- Jer 49:27
- Am 1:5
- b Prz 17:8
- c 2 Kł 16:3
- d 2 Kł 15:29
- e Sdz 18:29
- 1 Kł 12:29
- f 2 Sm 20:14
- g 2 Kł 16:4
- h 2 Kł 16:5
- i 1 Kł 14:17
- Pn P 6:4
- j 2 Kł 16:6
- k Joz 18:24
- Joz 21:17
- l Joz 18:26
- Sdz 20:1
- 1 Sm 7:5
- Jer 40:6
- m 1 Kł 14:29
- 2 Kł 16:11
- n Ps 90:10
- o 2 Kł 16:12
- Kzn 12:1
- p 2 Kł 16:13
- q 2 Kł 16:14
- r 1 Kł 22:42
- 2 Kł 17:4
- 2 Kł 18:1
- 2 Kł 19:4
- 2 Kł 20:25
- Mt 1:8
- s 1 Kł 14:20
- t 1 Kł 14:9
- 1 Kł 16:7
- 1 Kł 16:25
- 1 Kł 16:30
- u 1 Kł 12:28
- 1 Kł 13:33
- v 1 Kł 12:30
- 1 Kł 14:16
- w 1 Kł 15:16
- x Joz 19:44
- Joz 21:23
- 1 Kł 16:15

szpalta 2

- a 1 Kł 14:6
- b 1 Kł 14:10
- Ps 21:10
- c 1 Kł 14:9
- d Jer 7:19
- e 1 Kł 14:19
- f 2 Kł 12:15
- g 1 Kł 16:8
- h 1 Kł 16:7
- i 1 Kł 12:28
- 1 Kł 13:33
- j 1 Kł 14:9
- Iz 1:4

ROZDZ. 16

- k 2 Kł 19:2
- 2 Kł 20:34
- l 2 Kł 16:7
- m 1 Sm 2:8
- Ps 113:7
- n Ps 75:7
- Lk 1:52
- o 1 Kł 13:33
- p 1 Kł 14:16

i cały Izrael oblegali Gibbeton. **28** Uśmiercił go więc Baasza w trzecim roku Asy, króla Judy, i zaczął panować w jego miejsce.^a **29** A gdy tylko został królem, wybił cały dom Jeroboama. Nie pozostawił z krewnych Jeroboama nikogo mającego technienie, aż ich unicestwił – zgodnie ze słowem, które wyrzekł Jehowa za pośrednictwem swego sługi Achijasza Szilonity^b – **30** z powodu grzechów Jeroboama, którymi on zgrzeszył^c i którymi przywiódł Izraela do grzechu, i za obrazę, którą obrażał Jehowę, Boga Izraela.^d **31** Pozostałych zaś spraw Nadaba oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^e dziejów królów izraelskich? **32** I trwała wojna między Asą a Baaszą, królem Izraela, przez wszystkie ich dni.^f

33 W trzecim roku Asy, króla Judy, w Tircy na dwadzieścia cztery lata królem całego Izraela został Baasza, syn Achijasza.^g **34** A czynił to, co złe w oczach Jehowy,^h i szedł drogą Jeroboamaⁱ oraz w jego grzechu, którym on przywiódł Izraela do grzechu.^j

16 A do Jehu,^k syna Chana-niego,^l doszło słowo Jehowy przeciwko Baaszy, mówiące: **2** „Ponieważ cię podniosłem z prochu,^m żeby cię uczynić wodzem mojego ludu, Izraela,ⁿ ty zaś poszedłeś drogą Jeroboama^o i sprawiłeś, że mój lud, Izrael, grzeszył, obrażając mnie swoimi grzechami,^p **3** oto ja dokładnie zamiatam po Baaszy i po jego domu i sprawię, że jego dom stanie się jak dom Jeroboama, syna Nebata.^q **4** Każdego z krewnych Baaszy umierającego w mieście pożrą psy, a każdego z jego krewnych umierającego w polu zjedzą ptaki niebios”.^r

q 1 Kł 14:10; 1 Kł 15:29; r 1 Kł 14:11; Hl 21:19.

5 Pozostałych zaś spraw Baaszy oraz tego, co uczynił, jak również jego potęgę czyż nie opisano w księdze^a dziejów królów Izraela? **6** W końcu Baasza spoczął ze swymi praojcami i został po- grzebany w Tircy;^b a w jego mie- jsce zaczął panować Ela, jego syn. **7** I za pośrednictwem proroka Jehu, syna Chananiego, przyszło słowo Jehowy przeciwko Baaszy i jego domowi,^c zarówno z powo- du wszelkiego zła, które popełnił w oczach Jehowy, obrażając^d go dziełem swoich rąk,^e by się stać jak dom Jeroboama, jak i za to, że zabił tamtego.^f

8 W dwudziestym szóstym ro- ku Asy, króla Judy, w Tircy na dwa lata królem Izraela został Ela, syn Baaszy. **9** A jego sługa Zimri,^g dowódca połowy rydw- nów, zaczął spiskować przeciwko niemu, gdy on sam pił^h aż do upicia się, przebywając w Tircy w domu Arcy, ustanowionego nad domemⁱ w Tircy. **10** I Zimri wszedł i zadał mu cios,^j i uśmier- cił go w dwudziestym siódmym roku Asy, króla Judy, i zaczął pa- nować w jego miejsce. **11** A gdy zaczął panować i gdy tylko zasiadł na tronie, wybił cały dom Ba- aszy. Nie pozostawił z jego krew- nych nikogo oddającego moc na mur^k ani jego mścicieli krwi,^l ani jego przyjaciół. **12** Tak Zim- ri unicestwił cały dom Baaszy,^m zgodnie ze słowem, które Jeho- waⁿ wyrzekł przeciwko Baaszy za pośrednictwem proroka Je- hu.^o **13** z powodu wszystkich grzechów Baaszy oraz grzechów Eli,^p jego syna, którymi zgrze- szyli i którymi sprawili, że Izrael zgrzeszył, obrażając Jehowę, Bo- ga Izraela, swymi marnymi bożka- mi.^q **14** Pozostałych zaś spraw Eli oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^r dzie- jów królów Izraela?

ROZDZ. 16

- a 1KI 14:19
1KI 15:31
- b 1KI 15:21
1KI 15:33
- c Wj 20:5
Wj 34:7
- d 1KI 16:13
- e Ps 115:4
Iz 2:8
Iz 44:9
- f 1KI 14:14
1KI 15:27
- g 2KI 9:31
- h Prz 20:1
Prz 31:4
Łk 21:34
- i Rdz 24:2
Rdz 39:4
- j 2KI 9:31
- k 1Sm 25:22
1KI 14:10
2KI 9:8
- l Lb 35:19
Lb 35:31
- m Ps 9:5
Ps 109:13
- n 1KI 16:3
- o 1KI 16:1
- p 1KI 16:6
- q Pwt 32:21
1Sm 12:21
2KI 17:15
Iz 41:29
Jer 10:14
Dz 14:15
Rz 1:23
1Ko 8:4
1Ko 10:19
- r 1KI 14:19

szpalta 2

- a Hi 20:5
- b Joz 19:44
Joz 21:23
1KI 15:27
- c 2KI 8:26
Prz 28:2
Mi 6:16
- d Pwt 20:19
- e Sdz 9:54
1Sm 31:4
2Sm 17:23
Mt 27:5
- f 1KI 15:30
Ps 9:16
- g 1KI 12:28
1KI 14:9
- h 1KI 14:19
1KI 15:31
1KI 16:5
1KI 22:39
- i Prz 28:2
Mt 12:25
- j 1KI 20:1
1KI 22:37
2KI 17:24
Am 6:1
Dz 8:5

15 W dwudziestym siódmym roku Asy, króla Judy, w Tircy na siedem dni^a królem został Zimri, podczas gdy lud rozłożył się obo- zem przeciwko Gibbetonowi,^b na- leżącemu do Filistynów. **16** Po pewnym czasie obozujący lud usłyszał, iż powiedziano: „Zimri uknuł spisek i zabił króla”. Toteż owego dnia w obozie cały Izrael uczynił Omriego,^c dowódcę woj- ska, królem Izraela. **17** Omri, a z nim cały Izrael, wyruszyli więc spod Gibbetonu i oblegli^d Tircę. **18** A gdy tylko Zimri zobaczył, że miasto zostało zdobyte, wszedł do wieży mieszkalnej w domu kró- lewskim i spalił nad sobą ogniem dom królewski, tak iż poniósł śmierć^e. **19** za swoje grzechy, którymi zgrzeszył, czyniąc to, co zle w oczach Jehowy,^f chodził bo- wiem drogą Jeroboama i w je- go grzechu, który on popełnił, przywódzcą Izraela do grzechu.^g **20** Pozostałych zaś spraw Zim- riego oraz jego spisku, który u- knuł, czyż nie opisano w księdze^h dziejów królów Izraela?

21 Właśnie wtedy lud izrael- ski podzielił się na dwie części.ⁱ Jedna część ludu poszła za Tib- nim, synem Ginata, chcąc uczy- nić go królem, a druga część za Omrim. **22** W końcu ludzie, którzy poszli za Omrim, wzięli górę nad ludźmi, którzy poszli za Tibnim, synem Ginata; toteż Tibni poniósł śmierć, a panować zaczął Omri.

23 W trzydziestym pierwszym roku Asy, króla Judy, Omri zo- stał królem Izraela na dwanaście lat. Sześć lat panował w Tircy. **24** I za dwa talenty srebra kupił od Szemera górę Samarię, i zaczął budować na owej górze, i od imie- nia Szemera, pana tej góry, nadał zbudowanemu przez siebie mias- tu nazwę Samaria.^j **25** A Omri

czynił to, co złe w oczach Jehowy, i w końcu postępował gorzej niż wszyscy, którzy byli przed nim.^a **26** I chodził wszystkimi drogami Jeroboama, syna Nebata,^b oraz w jego grzechu, którym przywiódł Izraela do grzechu, tak iż obrażali Jehowę, Boga Izraela, swymi marnymi bożkami.^c **27** Pozostałych zaś spraw Omriego – tego, co uczynił, oraz jego potęg, z jaką działał – czyż nie opisano w księdze^d dziejów królów Izraela? **28** W końcu Omri spoczął ze swymi praojcami i został pogrzebany w Samarii; a w jego miejsce zaczął panować Achab,^e jego syn.

29 Achab zaś, syn Omriego, został królem Izraela w trzydziestym ósmym roku Asy, króla Judy; i Achab, syn Omriego, panował w Samarii^f nad Izraelem dwadzieścia dwa lata. **30** I Achab, syn Omriego, postępował w oczach Jehowy gorzej niż wszyscy, którzy byli przed nim.^g **31** A jak gdyby było dla niego rzeczą nadzwyczajną błahą^h chodzenie w grzechach Jeroboama,ⁱ syna Nebata, pojął za żonę^j Jezebel,^k córkę Etbaala, króla Sydończyków,^l i zaczął chodzić, by służyć Baalowi^m i kłaniać się mu. **32** Ponadto wznosił Baalowi ołtarz w domuⁿ Baala, który zbudował w Samarii. **33** I Achab postawił święty słup;^o i czynił Achab więcej, by obrażać^p Jehowę, Boga Izraela, niż wszyscy królowie Izraela, którzy byli przed nim.

34 Za jego dni Chiel Betelczyk zbudował Jerycho. Kosztem Abirama, swego pierworodnego, założył jego fundament i kosztem Seguba, swego najmłodszego, postawił jego wrota, zgodnie ze słowem, które Jehowa wyrzekł przez Jozuego, syna Nuna.^q

ROZDZ. 16

a 1KI 14:9
Mi 6:16

b 1KI 12:28
1KI 13:33

c 1KI 16:13

d 1KI 14:19

e 1KI 16:33
1KI 21:4
1KI 21:21

2KI 10:1
2Kn 18:1

f 1KI 16:24
1KI 20:10
Iz 7:9

g 1KI 16:25
1KI 21:25
2KI 3:2

h Sof 3:2

i 1KI 12:28

j Pwt 7:3
Joz 23:12

k 1KI 18:4
1KI 18:19
1KI 19:1

1KI 21:7
1KI 21:25

2KI 9:30
Obj 2:20

l Rdz 15:15
1KI 11:1

m Sdz 2:11
Sdz 10:6

2KI 10:19
2KI 17:16

n 2KI 10:21
2KI 10:27

o Wj 34:13
2KI 10:26
2KI 13:6

p 1KI 14:9

q Joz 6:26
Joz 23:14
Za 1:6

szpalta 2

ROZDZ. 17

a 1KI 17:16
1KI 17:22

1KI 18:36
1KI 18:46

2KI 2:8
2KI 2:11
2Kn 21:12

Lk 1:17
Jn 1:21

b Joz 22:9
2KI 10:33

c Pwt 6:13
1Sm 19:6
1KI 22:14

2KI 3:14
Jer 12:16

d Pwt 10:8
Lk 1:19

e Kpl 26:21
Pwt 28:23

f Jer 14:22
Lk 4:25
Jak 5:17

17 A Eliaz^a Tiszbita, z mieszkańców Gileadu,^b rzekł do Achaba: „Jako żyje Jehowa, Bóg Izraela,^c przed którym stoję^d – w tych latach nie będzie rosy ani deszczu,^e chyba że na rozkaz mego słowa!”^f

2 I doszło do niego słowo^g Jehowy, mówiące: **3** „Odejdź stąd i udaj się na wschód, i ukryj^h się w dolinie potoku Kerit, leżącej na wschód od Jordanu. **4** I będziesz pił z doliny potoku,ⁱ krakom^j zaś nakaże, by dostarczały ci tam żywności”.^k **5** On niezwłocznie poszedł i uczynił zgodnie ze słowem Jehowy,^l poszedł więc i zamieszkał nad doliną potoku Kerit, leżącą na wschód od Jordanu. **6** A kruki przynosiły mu chleb i mięso rano oraz chleb i mięso wieczorem, pił zaś z doliny potoku.^m **7** Lecz po upływie szeregu dni dolina potoku wyschła,ⁿ bo nie spadła na ziemię ulewa.

8 Wtedy doszło do niego słowo Jehowy, mówiące: **9** „Wstań, idź do Carefat,^p które należy do Sydonu, i tam zamieszkaj. Oto ja nakażę tam pewnej niewieście, wdowie, żeby cię zaopatrywała w żywność”. **10** Toteż wstał i udał się do Carefat, i wszedł do wejścia do miasta; a oto jakaś niewiasta, wdowa, zbierała tam drwa. Zawołał więc na nią i rzekł: „Daj mi, proszę, łyk wody w naczyniu, abym się napił”.^q **11** Gdy już szła, by to przynieść, zawołał do niej i rzekł: „Proszę cię, przynieś mi w ręce kawałek chleba”.^r **12** Na to rzekła: „Jako żyje Jehowa, twój Bóg^s – nie mam okrągłego placka,^t tylko

g Lb 12:6; h Ps 31:20; Ps 83:3; i Ps 110:7; j Ps 147:9; Rz 8:28; k Ps 37:5; Ps 37:25; Mt 6:11; 2Pt 2:9; i Ps 119:60; Prz 3:5; m Lb 11:23; Sdz 15:19; Ps 37:19; n 1KI 18:5; Hi 6:15; o Ps 36:10; p Abd 20; Lk 4:26; q Rdz 24:17; Mt 10:42; Jn 4:7; Heb 11:37; r Rdz 18:5; s Pwt 6:13; Jer 4:2; t Rdz 18:6.

garść^a maki w wielkim dzbanie i trochę oliwy^b w dzbanku; a oto zbieram trochę dREW i wejść przyrządzić coś dla siebie oraz dla mego syna, i zjemy to, i umrzemy”.^c

13 Wówczas Eliasza rzekł do niej: „Nie bój się.^d Wejść, zrób według swego słowa. Tylko z tego, co tam jest, zrób najpierw dla mnie mały okrągły placek^e i przynieś mi go, a potem możesz coś przyrządzić dla siebie i swego syna. **14** Oto bowiem, co powiedział Jehowa, Bóg Izraela: „Wielki dzban maki się nie wyczerpie i dzbanek oliwy się nie opróżni aż do dnia, gdy Jehowa ześle ulewę na powierzchnię ziemi”.”^f

15 Poszła więc i uczyniła zgodnie ze słowem Eliasza; i jadła, ona i on oraz cały jej dom, przez szereg dni.^g **16** Wielki dzban maki się nie wyczerpał i dzbanek oliwy się nie opróżnił,^h zgodnie ze słowem, które wyrzekł Jehowa za pośrednictwem Eliasza.

17 A po tych wydarzeniach zachorował syn owej niewiasty, pani domu, a jego choroba tak się wzmogła, że w ogóle nie zostało w nim tchu.ⁱ **18** Wówczas rzekła do Eliasza: „Co tobie do mnie,^j mężu prawdziwego Boga? Przyszedłeś do mnie, by przywieść na pamięć moje przewinienie^k i uśmiercić mego syna”.

19 Ale on jej powiedział: „Daj mi swego syna”. Potem wziął go z jej objęć i zaniósł go do izby na dachu,^l gdzie mieszkał, i położył go na swoim łożu.^m **20** I zaczął wołać do Jehowy i mówić: „Jehowo, Boże mój,ⁿ czy również na tę wdowę, u której przebywałam jako przybysz, sprowadzisz szkodę, uśmiercając jej syna?” **21** I trzy razy rozciągał się na dziecku,^o i wołał do Jehowy, mówiąc: „Jehowo, Boże mój, spraw, proszę,

ROZDZ. 17**a** Mt 15:33**b** 2Kl 4:2**c** Lam 4:9**d** Iz 41:10**e** Prz 3:9

Mt 19:21

1Pt 1:7

f Ps 34:10

Prz 3:10

Flp 4:19

g 2Kn 20:20

Mt 10:41

Lk 4:25

h Ps 37:19

Prz 11:24

Lk 18:27

2Ko 9:10

i Rdz 2:7

2Kl 4:20

Hl 34:14

Kzn 9:11

j 2Sm 16:10

2Sm 19:22

2Kl 3:13

Mt 8:29

Mk 1:24

Jn 2:4

k Hl 13:26**l** 2Kl 4:10

Dz 9:37

m 2Kl 4:21

2Kl 4:32

n 1Kl 18:36

Ps 99:6

Mt 21:22

o 2Kl 4:34

Dz 20:10

szpalta 2**a** Rdz 35:18

Jer 15:9

b Ps 65:2

Prz 15:8

Dz 9:40

Heb 11:19

Jak 5:16

c Pwt 32:39

1Sm 2:6

2Kl 4:34

2Kl 13:21

Lk 7:15

Lk 8:55

Jn 5:28

Jn 11:44

Dz 9:41

Dz 20:10

Rz 14:9

d Heb 11:35**e** Jn 3:2**f** 1Ts 2:13

1Jn 2:21

ROZDZ. 18**g** Lk 4:25

Jak 5:17

by dusza^a tego dziecka wróciła do niego”. **22** W końcu Jehowa wysłuchał głosu Eliasza^b i dusza dziecka wróciła do niego, i ożyło.^c **23** Wziął więc Eliazs dziecko i zniósł je na dół do domu z izby na dachu, i dał je matce, po czym Eliazs powiedział: „Patrz, twój syn żyje”.^d **24** Na to niewiasta rzekła do Eliasza: „Teraz doprawdy wiem, że jesteś mężem Bożym^e i że prawdziwe jest słowo Jehowy w twoich ustach”.^f

18 A po wielu dniach,^g w trzecim roku, doszło do Eliasza słowo Jehowy, mówiące: „Idź, pokaż się Achabowi, jako że zamierzam zesłać deszcz na powierzchnię ziemi”.^h **2** Poszedł więc Eliazs, by się pokazać Achabowi; a w Samarii była dotkliwaⁱ klęska głodu.

3 Tymczasem Achab wezwał Abdiasza, który był ustanowiony nad jego domem.^j (Abdiasz zaś żywił wielką bojaźń^k przed Jehową. **4** Kiedy więc Jezebel^l wytracała proroków Jehowy,^m Abdiasz wziął stu proroków i ukrył ich po pięćdziesięciu w jaskini, i zaopatrywał ich w chleb i wodę).ⁿ **5** I odezwał się Achab do Abdiasza: „Przejdź przez kraj do wszystkich źródeł wody i do wszystkich dolin potoków. Może znajdziemy gdzie zieloną trawę,^o by zachować przy życiu konie oraz muły i nie stracić więcej zwierząt”.^p **6** Toteż podzielili między siebie kraj, który mieli przemierzyć. Achab poszedł sam jedną drogą, Abdiasz zaś poszedł sam drugą drogą.^q

7 Kiedy Abdiasz był w drodze, oto wyszedł mu na spotkanie

h Ps 65:9; Ps 65:10; Jer 14:22; Mt 5:45; 1Kl

26:26; Pwt 28:24; Lam 4:9; j Rdz 24:2; Rdz 39:4

k Prz 8:13; Prz 14:26; Mal 3:16; Dz 10:2; 1Kl 16:31**m** Neh 9:26; Ps 105:15; n Prz 19:17; Mt 10:42; o Ps

104:14; p Jer 14:5; Jl 1:18; q Jer 14:3.

Eliasza.^a On od razu go poznał i padł na twarz,^b i rzekł: „Czyś to ty, mój panie,^c Eliaszu?” **8** Ten mu odrzekł: „To ja. Idź, powiedz swemu panu:^d „Oto jest Eliasz”.”

9 Lecz on rzekł: „Czymże zgrzeszyłem,^e abyś wydawał swego sługę w rękę Achaba, by mnie uśmiercił?” **10** Jako żyje Jehowa, twój Bóg,^f nie ma narodu ani królestwa, do którego by nie posłał mój pan, aby cię szukał. Gdy mówiono: „Nie ma go tutaj”, odbierał od takiego królestwa i narodu przysięgę, że cię nie można było znaleźć.^g

11 A ty teraz mówisz: „Idź, powiedz swemu panu: „Oto jest Eliasz”.” **12** I na pewno stanie się tak, że gdy odejdę od ciebie, duch^h Jehowy uniesie cię na miejsce, którego nie będę znał; ja zaś pójde powiadomić Achaba, a on ciebie nie znajdzie i niechybnie mnie zabije.” **13** Czyż mojemu panu nie opowiedziano, co uczyniłem, gdy Jezebel zabijała proroków Jehowy – jak ukryłem niektórych proroków Jehowy, stu mężów po pięćdziesięciu w jaskini,^k i zaopatrywałem ich w chleb i wodę?^l **14** A teraz ty mówisz: „Idź, powiedz swemu panu: „Oto Eliasz”.” I on na pewno mnie zabije.”^m **15** Lecz Eliasz rzekł: „Jako żyje Jehowaⁿ Zastępów,^o przed którego obliczem stoję – dzisiaj mu się pokażę”.

16 Odszedł więc Abdiasz, by się spotkać z Achabem, i mu to powiedział; toteż Achab wyszedł Eliaszowi na spotkanie.

17 A gdy tylko Achab ujrzał Eliasza, natychmiast rzekł do niego Achab: „Czyś to ty, sprowadzający klątwę na Izraela?”^p

18 Na to on powiedział: „To nie ja ściągnąłem klątwę^q na Iz-

ROZDZ. 18

- a 2Kl 1:8
- b 1Sm 25:23
- c 2Kl 8:12
- d 1Pt 2:17
- e 1Kl 17:18
- f Pwt 6:13
- g 1Kl 1:29
- h 1Kl 17:3
- i 1Kl 17:9
- j 2Kl 2:16
- k Eze 3:12
- l Mt 4:1
- m Dz 8:39
- n 1Prz 16:14
- o Ps 18:21
- p Ps 71:17
- q Prz 8:13
- r Kzn 7:18
- s Kzn 12:1
- t Iz 50:10
- u 1Kl 18:4
- v 1Mt 25:35
- w Prz 22:3
- x Pwt 6:13
- y Iz 49:18
- z 1Sm 4:4
- aa Ps 24:10
- ab Dz 24:13
- ac 2Pt 2:10
- ad Judy 8
- ae Joz 7:25

szpalta 2

- a Eze 3:8
- b Wj 20:4
- c 1Kl 9:9
- d Jer 2:13
- e 1Kl 16:31
- f Joz 19:26
- g 2Kl 2:25
- h Jer 46:18
- i Am 1:2
- j Eze 13:3
- k 1Kl 16:33
- l 1Kl 19:1
- m 1Kl 22:6
- n Pwt 4:35
- o 2Kl 17:41
- p Iz 42:8
- q Jer 2:11
- r Oz 10:2
- s Mt 12:30
- t 1Ko 10:21
- u 2Ko 6:14
- v Wj 20:5
- w Joz 24:15
- x 1Sm 7:3
- y Ps 100:3
- z 1Kl 19:10
- aa 1Sdz 6:31
- ab Pwt 4:24
- ac Kpl 9:24
- ad Sdz 6:21
- ae 1Kn 21:26
- af 2Kn 7:1

raela, lecz ty i dom twego ojca,^a ponieważ porzuciliście przykazania Jehowy^b i poszliście za Baalami.^c **19** A teraz pošlij i na górze Karmel^d zbierz mi cały Izrael, a także czterystu pięćdziesięciu proroków Baala^e oraz czterystu proroków świętego słupa,^f którzy jadają przy stole Jezebel”.^g **20** I Achab porozysłał do wszystkich synów Izraela, i zebrał proroków^h na górze Karmel.

21 Wówczas Eliasz zbliżył się do całego ludu i rzekł: „Jak długo będziecie utykać, mając dwa różne poglądy?ⁱ Jeśli Jehowa jest prawdziwym Bogiem, to idźcie za nim,^j a jeśli Baal, to idźcie za nim”. Lud zaś nie odpowiedział mu ani słowem. **22** A Eliasz przemówił do ludu: „Ja sam zostałem jako prorok Jehowy,^k tylko ja, podczas gdy proroków Baala jest czterystu pięćdziesięciu mężów. **23** Niech zatem dadzą nam dwa młode byki i niech oni wybiorą sobie jednego byka, i go porozcinają, i położą go na drewnie, ale niech nie podkładają ognia. Ja też oprawię drugiego byka i położę go na drewnie, lecz ognia nie podłożę. **24** I wy będziecie zzywać imienia waszego boga,^l ja zaś będę zzywał imienia Jehowy; i stanie się tak: prawdziwy Bóg, który odpowie ogniem^m – ten jest prawdziwym Bogiem”.ⁿ Na to cały lud odpowiedział, mówiąc: „Dobra to rzecz”.

25 Eliasz rzekł więc do proroków Baala: „Wybierzcie sobie jednego młodego byka i oprawcie go pierwsi, bo was jest więcej; i zzywajcie imienia waszego boga, ale ognia nie wolno wam pod to podkładać”. **26** Wzięli zatem młodego byka, którego im dał. Potem

go oprawili i od rana do południa wzywali imienia Baala, mówiąc: „Baal, odpowiedz nam!” Lecz nie było żadnego głosu^a i nikt nie odpowiadał.^b I utykając, chodzili wokół ołtarza, który zrobili. **27** A około południa Eliaz zaczął z nich drwić^c i mówić: „Wołajcie na cały głos, wszak to bóg;^d bo na pewno jest zajęty jakąś sprawą i chce się wypróżnić,^e i musi iść do ustępu.^f Albo może śpi i powinien się zbudzić!”^g **28** I zaczęli wołać na cały głos oraz zgodnie ze swym zwyczajem robić sobie nacięcia^h sztyletami i dzidami, aż krew po nich spływała. **29** A gdy minęło południe, oni zaś dalej zachowywali się jak prorocyⁱ aż do czasu składania ofiary zbożowej, oto nie było żadnego głosu i niktogo, kto by odpowiadał, ani oznak niczyjej uwagi.^j

30 W końcu Eliaz rzekł do całego ludu: „Podejdźcie do mnie”. Cały lud podeszedł więc do niego. Wówczas on zaczął naprawiać zburzony ołtarz Jehowy.^k **31** I wziął Eliaz dwanaście kamieni, stosownie do liczby plemion synów Jakuba, do którego doszło słowo Jehowy,^l mówiąc: „Będziesz się nazywał Izrael.”^m **32** I z tych kamieni począł budować ołtarzⁿ w imię Jehowy,^o a dookoła ołtarza uczynił rów o powierzchnię, którą można obsiać nasieniem w ilości mniej więcej dwóch miar sea. **33** Potem ułożył drwa^p oraz porozcinał byka i położył go na drwach. Wówczas powiedział: „Napełnijcie wodą cztery wielkie dzbany i wylejcie ją na ofiarę całopalną i na drwa”. **34** Następnie rzekł: „Zróbcie to znowu”. Zrobili to więc ponownie. On zaś rzekł: „Zróbcie to po raz trzeci”. Zrobili to więc po raz trzeci. **35** I woda rozlała

się dookoła ołtarza; także rów napełnił on wodą.

36 A w czasie^a składania ofiary zbożowej prorok Eliazsz podeszedł i począł mówić: „Jehowo, Boże Abrahama,^b Izaaka^c i Izraela,^d niech dzisiaj stanie się wiedoma, że ty jesteś Bogiem w Izraelu,^e a ja jestem twoim sługą i wszystko to uczyniłem na twoje słowo.^f **37** Odpowiedz mi, Jehowo, odpowiedz mi, żeby ten lud poznał, że ty, Jehowo,^g jesteś prawdziwym Bogiem i ty zawróciłeś ich serce”.^h

38 Wówczas spadł ogieńⁱ Jehowy i strawił całopalenie^j oraz drwa i kamienie, i proch, a wodę w rowie wylizał.^k **39** Kiedy cały lud to zobaczył, natychmiast padli na twarze^l i rzekli: „Jehowa jest prawdziwym Bogiem! Jehowa jest prawdziwym Bogiem!” **40** Wtedy Eliazsz powiedział do nich: „Schwytajcie proroków Baala! Nie pozwólcie ująć żadnemu z nich!” Od razu ich schwyтали, a Eliazsz sprowadził ich do doliny potoku Kiszon^m i tam ich pozabijał.ⁿ

41 Następnie Eliazsz rzekł do Achaba: „Idź, jedź i pij;^o oto bowiem odgłos szumu ulew!”^p

42 Toteż Achab poszedł jeść i pić. Eliazsz zaś wszedł na szczyt Karmelu i przykucnął do ziemi,^q a twarz trzymał między kolanami.^r **43** Następnie powiedział swojemu słudze: „Wejdz wyżej, proszę. Popatrz w kierunku morza”. Wszedł więc wyżej i popatrzył, po czym rzekł: „Nie ma nic”. On zaś mówił: „Wróć” — siedem razy.^s **44** A za siódmym razem powiedział: „Oto mała chmurka niczym dłoń ludzka unosi się

ROZDZ. 18

- a Ps 115:7
- b Ps 115:5
Ps 135:16
Iz 44:18
Iz 45:20
Jer 10:5
Dn 5:23
Hab 2:18
1Ko 8:4
1Ko 10:19
1Ko 12:2
- c Jer 10:15
- d Iz 41:23
- e Mt 15:17
- f Sdz 3:24
1Sm 24:3
- g Ps 121:4
Ps 135:17
Iz 40:28
- h Kpl 19:28
Pwt 14:1
- i 1Sm 18:10
1Kl 22:10
- j Iz 44:20
Gal 4:8
- k 1Kl 19:14
- l Wj 24:4
Joz 4:3
- m Rdz 32:28
Rdz 33:20
Rdz 35:10
2Kl 17:34
Iz 48:1
- n Wj 20:25
Pwt 27:6
- o Rdz 13:18
Pwt 12:27
1Kl 18:24
- p Rdz 22:9
Kpl 1:7

szpalta 2

- a Wj 29:41
Ps 141:2
Dz 3:1
- b Rdz 26:24
2Kn 20:7
- c Rdz 28:13
Rdz 31:53
Rdz 32:9
Rdz 46:3
- d 1Kn 29:18
Mt 22:32
- e Wj 20:2
Ps 83:18
Eze 36:23
- f Lb 16:28
2Sm 7:21
Jn 11:42
- g 2Kn 14:11
Ps 96:5
Iz 44:6
Dn 4:37
- h Jer 31:18
Eze 18:32
Eze 33:11
- i Kpl 9:24
Sdz 6:21
2Kn 7:1

j 1Kl 18:23; k 1Kl 18:24; l 2Kn 7:3; Jak 4:10; m Sdz 5:21; Ps 83:9; n Pwt 13:5; Pwt 18:20; o Kzn 9:7; p 1Kl 17:1; Za 10:1; q Joz 7:6; Jak 5:16; r Ps 89:7; Heb 12:28; Jak 5:17; s Lk 18:7.

z morza".^a Wówczas on rzekł: „Idź, powiedz Achabowi: „Zaprzęgał!^b I zjedź, żeby cię nie zatrzymała ulewa!”^c 45 Tymczasem niebiosy pociemniały od chmur i wiatru^c i zerwała się wielka ulewa.^d Achab zaś jechał i dotarł do Jizreel.^e 46 A na Eliaszu spoczęła ręka Jehowy,^f tak iż przepasał swe biodra^g i biegł przed Achabem aż do Jizreel.^h

19 I Achabⁱ opowiedział Jezebel^j o wszystkim, co uczynił Eliasz, i wszystko o tym, jak pozabijał on mieczem wszystkich proroków.^k 2 Wówczas Jezebel wysłała do Eliasza posłańca, mówiąc: „Niech bogowie mi to uczynią^l i tamto do tego dodadzą,^m jeśli jutro o tym czasie nie sprawię, by twoja dusza stała się jak dusza każdego z nich!” 3 I on się zląkł. Wstał więc i ruszył w drogę ze względu na swą duszę,ⁿ i przyszedł do Beer-Szeby,^o należącej do Judy.^p Tam zostawił swego sługę. 4 Sam zaś udał się na pustkowiu na odległość dnia drogi i przyszedłszy, usiadł pod pewnym janowcem.^q I zaczął prosić, by jego dusza mogła umrzeć, i mówił: „Dosyć! Teraz, Jehowo, zabierz moją duszę,^r bo wcale nie jestem lepszy od moich praojców”.

5 W końcu położył się i usnął pod tym janowcem.^s Lecz oto dotknął^t go anioł.^u Następnie rzekł do niego: „Wstań, jedź”. 6 Kiedy spojrzał, oto koło jego głowy leżał na rozgrzanych kamieniach okrągły placek^v oraz dzban wody. Zaczął więc jeść i pić, po czym znowu się położył. 7 Później anioł^w Jehowy wrócił po raz drugi i dotknął go, rzekł: „Wstań, jedź, bo ta droga to dla ciebie zbyt wiele”.^x 8 Wstał więc i zjadł oraz się napił i w mocy tego pokarmu szedł czterdzieści dni^y i czterdzieści

ROZDZ. 18

a Lk 12:54

b Mi 1:13

c Ps 107:25

Ps 147:18

Jak 5:18

d 1Sm 12:18

Hi 38:37

Ps 68:9

e Joz 19:18

1Kl 21:1

f Iz 8:11

Eze 3:14

g Wj 12:11

2Kl 4:29

2Kl 9:1

1Pt 1:13

h 1Sm 8:11

1Pt 2:17

ROZDZ. 19

i 1Kl 16:29

1Kl 21:25

j 1Kl 16:31

k 1Kl 18:40

l 1Kl 20:10

m Dz 23:13

n Wj 2:15

1Sm 27:1

Prz 16:14

Prz 22:3

Mt 10:23

o Rdz 21:31

p Joz 15:28

q Jon 4:6

r Lb 11:15

Hi 3:21

Jon 4:3

s Hi 30:4

t Dn 10:10

Dz 12:7

u Ps 34:7

v 1Kl 17:12

Iz 33:16

w Heb 1:14

x Ps 103:13

y Wj 24:18

Pwt 9:9

Łk 4:2

szpalta 2

a Wj 3:1

Wj 19:18

Mal 4:4

b Wj 33:22

Heb 11:38

c Rdz 16:8

Ps 139:7

nocy aż do góry prawdziwego Boga, do Horebu.^a

9 Tam wszedł do jaskini,^b by w niej przemocować; i oto doszło doń słowo Jehowy, mówiące do niego: „Co tu robisz, Eliasz?”^c

10 On odrzekł: „Zapałałem wielką zadróścią^d o Jehowę, Boga Zastępów; bo synowie Izraela porzucili twoje przymierze,^e ołtarze twe zburzyli,^f a proroków twoich pozabijali mieczem,^g tak iż zostałem tylko ja sam;^h oni zaś nastają na moją duszę, by ją odebrać”.ⁱ

11 Lecz on rzekło: „Wyjdź i stań na tej górze przed obliczem Jehowy”.^j I oto Jehowa przechodził,^k a wielki i potężny wiatr targał górami i kruszył skały przed Jehową.^l (Jehowy nie było w tym wietrze). A po wietrze nastąpiło trzęsienie ziemi.^m (Jehowy nie było w tym trzęsieniu). 12 A po trzęsieniu był ogień.ⁿ (Jehowy nie było w tym ogniu). A po ogniu rozległ się spokojny, cichy głos.^o 13 A gdy tylko Eliasz go usłyszał, natychmiast zakrył sobie twarz swoją urzędową szatą^p i wyszedłszy, stanął u wejścia do jaskini; i oto doszedł doń głos, mówiący do niego: „Co tu robisz, Eliasz?”^q

14 Na to on rzekł: „Zapałałem wielką zadróścią o Jehowę, Boga Zastępów; bo synowie Izraela porzucili twoje przymierze,^r ołtarze twe zburzyli, a twoich proroków pozabijali mieczem, tak iż zostałem tylko ja sam; oni zaś nastają na moją duszę, by ją odebrać”.^s

15 A Jehowa rzekł do niego: „Idź, wróć na swą drogę na pust-

d Wj 20:5; Lb 25:11; 2Kl 10:16; Ps 69:9; Ps 119:139; 2Kl 11:2; e Pwt 29:25; Sdz 2:20; 1Kl 8:9; 2Kl 17:15; Heb 8:9; f Rz 11:3; g 1Kl 18:4; h 1Kl 18:22; Prz 24:10; Rz 11:3; i 1Kl 19:2; j Wj 34:2; k Wj 33:22; Hab 3:3; l Hi 38:1; Ps 50:3; Iz 29:6; m 1Sm 14:15; Hi 9:6; Ps 68:8; Nah 1:5; n Pwt 4:11; o Wj 34:6; Pwt 4:33; p Wj 3:6; q 1Kl 19:9; r Pwt 31:20; Ps 78:37; Iz 1:4; Jer 22:9; Rz 11:3; s 1Kl 19:10.

kwie Damaszku;^a i wejdź, i namaść^b Chazaela^c na króla Syrii.

16 A Jehu,^d wnuka Nimszego,^e masz namaścić na króla Izraela, Elizeusza^f zaś, syna Szafata, z Abel-Mechola,^g masz namaścić na proroka na twoje miejsce.^h **17** I stanie się tak, że kto ujdzie przed mieczem Chazaela,ⁱ tego uśmierci Jehu,^j a kto ujdzie przed mieczem Jehu, tego uśmierci Elizeusz.^k **18** Ja zaś pozostawiłem w Izraelu siedem tysięcy^l – wszystkie kolana, które się nie ugięły przed Baalem,^m i każde usta, które go nie pocałowały”.ⁿ

19 Odszedł więc stamtąd i znalazł Elizeusza, syna Szafata, który właśnie orał;^o miał przed sobą dwanaście zaprzęgów, sam zaś był przy dwunastym. Eliasza podszedł zatem do niego i zarzucił nań swoją urzędową szatę.^p **20** Wówczas on zostawił byki i pobiegł za Eliaszem, i rzekł:

„Pozwól mi, proszę, pocałować ojca i matkę.^q Potem pójdę za tobą”. On mu odrzekł: „Idź, wracaj; cóż bowiem ci uczyniłem?” **21** Wrócił więc od podążania za nim, następnie wziął jedną parę byków i złożył je w ofierze,^r a na uprzęży^s tych byków ugotował ich mięso, po czym dał je ludziom i oni zaczęli jeść. Potem wstał i poszedł za Eliaszem, i zaczął mu służyć.^t

20 A Ben-Hadad,^u król Syrii, zebrał wszystkie swoje wojska i wziął ze sobą trzydziestu dwóch królów,^v jak również konie^w oraz rydwany,^x i wyruszywszy, obległ^y Samarię,^z i począł z nią walczyć. **2** Potem wyprowadził posłańców^a do Achaba, króla Izraela, w tym mieście. I przemówił do niego: „Oto, co powiedział Ben-Hadad: **3** Twoje srebro i twoje złoto jest moje

ROZDZ. 19

- a 2Kl 8:7
- b 1Sm 2:7
- c 2Kl 8:8
- d 2Kl 8:12
- e Am 1:4
- f 2Kl 9:2
- g 2Kl 9:30
- e 2Kl 9:14
- f 2Kl 2:9
- h Lk 4:27
- g Sdz 7:22
- i 1Kl 4:12
- h 2Kl 2:15
- i 2Kl 8:12
- j 2Kl 9:14
- k 2Kl 10:32
- l 2Kl 13:3
- j 2Kl 9:24
- k 2Kl 10:6
- l 2Kl 10:25
- k 2Kl 2:24
- i Iz 1:9
- Rz 11:4
- Rz 11:5
- 2Tm 2:19
- m Wj 20:5
- n Oz 13:2
- o Wj 3:1
- Sdz 6:11
- 2Sm 7:8
- p 2Kl 2:8
- q Rdz 31:28
- r Kpl 19:5
- s 2Sm 24:22
- t Wj 24:13
- 2Kl 2:3
- 2Kl 3:11

ROZDZ. 20

- u 2Kl 6:24
- 2Kl 8:7
- v Iz 10:8
- Eze 26:7
- w Prz 21:31
- x Pwt 20:1
- y Kpl 26:25
- Pwt 28:52
- z 2Kl 6:24
- 2Kl 17:5
- a 2Kl 19:9
- 2Kl 19:23
- Iz 37:9

szpalta 2

- a Wj 15:9
- Hi 40:12
- Iz 10:13
- b Kpl 26:28
- Pwt 28:48
- c Sdz 5:30
- Ezd 8:27
- d Prz 11:14
- e Prz 11:27
- f 1Kl 19:2
- Jer 5:7
- g Dz 23:12
- h Prz 16:18
- Iz 37:24
- i 1Sm 2:3
- 1Sm 25:13
- Ps 45:3
- j Prz 27:1
- Kzn 7:8
- Kzn 8:7

i twoje żony oraz twoi synowie, najlepiej wyglądający, są moi”.^a **4** Na to król Izraela odpowiedział, mówiąc: „Zgodnie z twoim słowem, panie mój, królu, twoim jestem ja wraz ze wszystkim, co do mnie należy”.^b

5 Później posłańcy ci wrócili i rzekli: „Oto, co powiedział Ben-Hadad: „Posłałem do ciebie, mówiąc: „Dasz mi swoje srebro i swoje złoto, i swoje żony, i swoich synów. **6** Ale jutro mniej więcej o tym czasie wyślę do ciebie swoich sług i oni starannie przeszkakają twój dom oraz domy twoich sług; i wszystko, co jest mile^c twoim oczom, wezmą w swą rękę i zabiorą””.^d

7 Wtedy król Izraela wezwał wszystkich starszych kraju^d i rzekł: „Zważcie, proszę, i zobaczcie, że ten szuka nieszczęścia;^e posłał bowiem do mnie po moje żony i moich synów, i moje srebro, i moje złoto, a ja mu ich nie odmówiłem”. **8** Wówczas wszyscy starsi i cały lud rzekli do niego: „Nie usłuchaj; nie powinienes się zgodzić”. **9** Rzekł więc do posłańców Ben-Hadada: „Powiedzcie mojemu panu, królowi: „Uczynię wszystko, co za pierwszym razem przesłałeś swemu słudze; tej rzeczy jednak nie mogę uczynić”. Wtedy posłańcy odeszli i przynieśli mu wiadomość z powrotem.

10 Toteż Ben-Hadad posłał do niego, mówiąc: „Niech bogowie^f mi to uczynią i tamto do tego dodadzą,^g jeśli prochu Samarii wystarczy do garści dla całego ludu, który idzie za mną!”^h

11 Z kolei król Izraela odpowiedział, mówiąc: „Powiedzcie mu: „Niech ten, który zapina pas,ⁱ nie chełpi się jak ten, który go odpi-
na””.^j **12** Kiedy on usłyszał to

słowo — gdy wraz z królami pił^a w szalasach — natychmiast rzekł do swych sług: „Zajmować pozycje!” I zaczęli zajmować pozycje przeciw miastu.

13 A oto do Achaba, króla Izraela,^b podszedł pewien prorok i rzekł: „Oto, co powiedział Jehowa:^c „Czy widziałeś cały ten wielki tłum? Oto dają go dziś w twoją rękę i poznasz, że ja jestem Jehowa”.”^d **14** Wówczas Achab się odezwał: „Przez kogo?”, na co ten rzekł: „Oto, co powiedział Jehowa: „Przez młodzieńców spośród książąt prowincji”. W końcu powiedział: „Kto rozpocznie działania bitewne?”, na co ten odrzekł: „Ty!”

15 I policzył młodzieńców spośród książąt prowincji, a było ich dwustu trzydziestu dwóch;^e potem zaś policzył cały lud, wszystkich synów Izraela — siedem tysięcy. **16** I wyruszył w południe, gdy Ben-Hadad pił w szalasach aż do upicia się^f — on, a wraz z nim królowie, trzydziestu dwóch królów, którzy mu pomagali. **17** Kiedy najpierw wyszli młodzieńcy^g spośród książąt prowincji, Ben-Hadad natychmiast posłał; i powiadomili go, mówiąc: „Jacyś mężowie wyszli z Samarii”. **18** Na to rzekł: „Czy wyszli ku pokojowi, macie ich wziąć żywcem, czy też wyszli ku bitwie, żywcem macie ich wziąć”.^h **19** A tymi, którzy wyszli z miasta, byli młodzieńcy spośród książąt prowincji oraz oddziały wojskowe, które były za nimi. **20** I zaczęli zabijać, każdy swojego człowieka; i Syryjczycyⁱ rzucili się do ucieczki,^j a Izrael ich ścigał, lecz Ben-Hadad, król Syrii, uciekł na koniu wraz z jeźdźcami. **21** Ale król Izraela, wyszedłszy, raził konie i wozy,^k i pobił Syryjczyków, urządzając wielką rzeź.

ROZDZ. 20

- a Prz 31:4
- b 1Kl 16:29
- c Iz 55:11
- d Wj 14:18
Ps 37:20
- e 1Sm 14:6
2Kn 14:11
- f Prz 31:4
Kzn 10:17
Oz 4:11
- g 1Kl 20:14
- h Prz 16:18
Prz 18:12
Łk 14:11
- i Rdz 25:20
Pwt 26:5
2Kn 8:6
Iz 9:12
- j Kpl 26:8
Pwt 28:7
Ps 33:16
Ps 46:6
- k Joz 11:6

szpalta 2

- a 1Kl 20:13
Am 3:7
- b 2Kn 25:8
Ps 25:8
Ps 27:14
- c Prz 20:18
- d 2Sm 11:1
1Kn 20:1
2Kn 36:10
- e Ps 47:7
Ps 83:18
Ps 97:9
Ps 115:2
Rz 1:21
1Ko 8:4
- f 1Kl 20:1
1Kl 20:16
- g Prz 21:30
- h Ps 10:3
- i 1Kl 20:20
- j 1Sm 29:1
2Kl 13:17
- k Joz 1:11
- l Sdz 6:5
1Sm 13:5
2Kn 32:7
Heb 11:34
- m Ps 18:30
- n Pwt 32:27
Ps 58:10
Eze 20:9
Eze 36:22
- o Wj 6:7
Wj 7:5
Wj 8:10
Eze 6:14
Eze 39:7
- p Joz 6:15
- q 1Kl 20:26

22 Później ów prorok^a podszedł do króla Izraela i rzekł do niego: „Idź, wzmocnij się^b i uważaj, i zobacz, co masz robić;^c bo z początkiem roku król Syrii nadciągnie przeciwko tobie”.^d

23 A słudzy króla Syrii rzekli do niego: „Ich Bóg jest Bogiem gór.”^e Dlatego okazali się silniejsi od nas. Walczmy więc z nimi na równinie i zobaczymy, czy nie okażemy się silniejsi od nich.

24 I uczyni taką rzecz: Pousuwaj królów,^f każdego z jego miejsca, a zamiast nich ustanów namiestników.^g **25** Ty zaś odlicz sobie wojsko równe wojsku, które ci odpadło — konia za konia i rydwan za rydwan; i walczmy z nimi na równinie, i zobaczymy, czy nie okażemy się silniejsi od nich”.^h Posłuchał więc ich głosu i tak właśnie uczynił.

26 A z początkiem roku Ben-Hadad powołał pod broń Syryjczykówⁱ i wyruszył do Afeku^j na bitwę z Izraelem. **27** Synowie Izraela zaś byli już powołani pod broń oraz zaopatrzeni^k i wyruszyli przeciw nim; i synowie Izraela rozbili przed nimi obóz jak dwie trzódki kóz, podczas gdy Syryjczycy napelnili ziemię.^l

28 Wówczas mąż prawdziwego Boga^m podszedł i odezwawszy się do króla Izraela, rzekł: „Oto, co powiedział Jehowa: „Ponieważ Syryjczycy rzekli: „Jehowa jest Bogiem gór, a nie jest Bogiem nizin”, ja niechybnie wydam w twoją rękę cały ten wielki tłum” i poznacie, że ja jestem Jehowa”.”^o

29 I stali obozem przez siedem dni, jedni naprzeciw drugich.^p A siódmego dnia zaczęła się bitwa; i synowie Izraela pobili Syryjczyków, jednego dnia sto tysięcy pieszych. **30** Ci zaś, którzy pozostali, uciekli do Afeku,^q do miasta; i runął mur na dwadzieścia siedem tysięcy mężów, którzy

pozostali.^a A Ben-Hadad uciekł^b i w końcu wszedł do miasta do najskrytszej^c komnaty.

31 Toteż jego słudzy rzekli do niego: „Oto słyszeliśmy, że królowie z domu Izraela to królowie przejawiający lojalną życzliwość.^d Prosimy cię, weźmy wór^e na swe lędźwie^f i powrozy na swe głowy i wyjdźmy do króla Izraela. Może zachowa twoją duszę przy życiu”.^g **32** I opasali worem lędźwie, mając powrozy na głowach, a przyszedłszy do króla Izraela, rzekli: „Twój sługa Ben-Hadad powiedział: „Proszę, pozwól żyć mojej duszy”. Na to rzekł: „Czy jeszcze żyje? Jest on moim bratem”. **33** Owi mężowie^h wzięli to więc za znak wróżebny i szybko uznali to za jego własne postanowienie, i mówili: „Ben-Hadad jest twoim bratem”. On zaś rzekł: „Przyjdźcie, przyprowadźcie go”. Wtedy Ben-Hadad wyszedł do niego; a on zaraz kazał mu wsiąść na rydwan.ⁱ

34 Ben-Hadad zaś rzekł do niego: „Oddam miasta,^j które mój ojciec zabrał twojemu ojcu; wyznaczysz też sobie ulice w Damaszku, tak jak mój ojciec wyznaczył w Samarii”.

„Jeśli chodzi o mnie, odeślę cię z przymierzem”.^k

Wówczas zawarł z nim przymierze i go odesłał.

35 A pewien mąż spośród synów prorockich^l tak rzekł do swego przyjaciela na mocy słowa^m Jehowy: „Uderz mnie, proszę”. Ale ten mąż nie chciał go uderzyć. **36** Toteż on rzekł do niego: „Ponieważ nie usłuchałeś głosu Jehowy, oto odejdiesz ode mnie i zabije cię lew”. Kiedy potem odszedł od niego, napotkał go lewⁿ i go zabił.^o

37 On zaś spotkał innego męża i rzekł: „Uderz mnie, proszę”.

ROZDZ. 20

a Iz 24:18
Jer 48:44
Am 2:14
Am 9:3

b 1KI 20:20

c 1KI 22:25

d Prz 20:28

Iz 16:5

e Jon 3:8

f Rdz 37:34

1KI 21:27

Est 4:1

Iz 22:12

Obj 11:3

g Jon 3:9

h Prz 25:13

i 2KI 10:15

j 1KI 15:20

2Kn 16:4

k Wj 23:32

l 2KI 2:3

Am 7:14

m 1KI 17:14

n 1KI 13:24

o Prz 16:25

szpalta 2

a 2Sm 14:2

b 2Sm 12:1

2Sm 14:4

c Rdz 2:7

Kpl 17:11

d 2KI 10:24

Dz 12:19

Dz 16:27

e Wj 21:30

Prz 13:8

f Hi 34:4

Lk 19:22

Gal 6:7

g 1KI 20:35

h Kpl 27:29

Joz 6:18

1Sm 15:9

1Kn 2:7

Jer 48:10

i 1KI 22:31

1KI 22:35

2Kn 18:33

j 2KI 6:24

2KI 8:12

2Kn 18:16

k 1KI 21:4

Ps 2:10

l 1KI 16:29

ROZDZ. 21

m Joz 19:18

1KI 18:45

Oz 2:22

n Wj 20:17

Pwt 5:21

Hab 2:9

Lk 12:15

Rz 7:7

Jak 1:14

2Pt 2:14

o 1Sm 8:14

p Kzn 2:5

Ten więc go uderzył, zadając mu cios i raniąc go.

38 Potem ów prorok poszedł i stanawszy, czekał na króla, i nie dawał się poznać,^a mając opaskę na oczach. **39** A gdy król go mijał, zawołał do króla i rzekł:^b „Sługa twój wszedł w sam środek bitwy, a oto jakiś człowiek wystąpił z szeregu i przyprowadził do mnie jakiegoś męża, po czym rzekł: „Strzeż tego męża. Jeśli gdzieś przypadnie, to twoja dusza^c zastąpi jego duszę^d albo odważysz talent srebra”.^e **40** I stało się, gdy twój sługa był zajęty tu i tam, oto tamten zniknął”. Na to król Izraela rzekł do niego: „Taki jest twój własny sąd. Ty sam rozstrzygnąłeś”.^f **41** Wtedy ten śpiesznie zdjął z oczu opaskę i król Izraela poznał, że należy do proroków.^g **42** On zaś rzekł do niego: „Oto, co powiedział Jehowa: „Ponieważ wypuściłeś ze swej ręki męża przeznaczonego dla mnie na zagładę,^h twoja dusza zastąpi jego duszę,ⁱ a twój lud—jego lud”.^j **43** Wówczas król Izraela udał się do swego domu posępny i przygnębiony^k i przybył do Samarii.^l

21 A oto, co się stało po tych wydarzeniach: Do Nabota Jizreelity należała pewna winnica, która znajdowała się w Jizreel^m obok pałacu Achaba, króla Samarii. **2** Achab zwrócił się więc do Nabota, mówiąc: „Dajżeⁿ mi swą winnicę,^o żeby mi służyła za ogród^p warzywny,^q bo jest blisko mego domu; a ja dam ci za nią winnicę lepszą niż ta. Albo—jeśli to jest dobre w twoich oczach^r—dam ci pieniądze stosownie do jej ceny”. **3** Ale Nabot powiedział Achabowi: „Jest dla mnie nie do pomyślenia,^s

q Pwt 11:10; r Rdz 16:6; s Kpl 25:18; Ps 97:10; Am 5:15.

z punktu widzenia Jehowy,^a że-
bym ci miał dać dziedziczną włas-
ność moich praojców”.^b **4** To-
też Achab przyszedł do swego
domu posępny i przygnębiony z
powodu słowa, które do niego wy-
rzekł Nabot Jizreelita, gdy mu po-
wiedział: „Nie dam ci dziedzicznej
własności moich praojców”. Po-
tem położył się na swym łożu i od-
wrócił twarz,^c i nie jadł chleba.

5 W końcu przyszła do nie-
go Jezebel,^d jego żona, i rzeka-
ła: „Czemu twój duch jest smut-
ny^e i nie jesz chleba?” **6** Wów-
czas jej powiedział: „Ponieważ
zwróciłem się do Nabota Jizre-
elity i rzekłem do niego: „Daj-
że mi za pieniądze swoją winni-
cę. Albo – jeśli wolisz – dam ci za
nią inną winnicę”. Lecz on powie-
dział: „Nie dam ci mojej winnicy”.^f
7 Wtedy Jezebel, jego żona, rzek-
ła do niego: „Czy to ty spra-
wujesz teraz władzę królewską
nad Izraelem?”^g Wstań, jedź chleb
i niech się twe serce weseli. Ja
sama dam ci winnicę Nabota Jiz-
reelity”.^h **8** Napisała więc listyⁱ
w imieniu Achaba i opieczęto-
wawszy je jego pieczęcią,^j wysłała
te listy do starszych^k oraz do-
stojników, którzy w jego mieście
mieszkali z Nabotem. **9** A w lis-
tach tych napisała, co następuje:^l
„Ogłoscie post i kaźcie Nabotowi
usiąść na czele ludu. **10** I po-
sadźcie przed nim dwóch ludzi,^m
nicponi,ⁿ a oni niech świadczą
przeciwko niemu,^o mówiąc: „Prze-
klął Boga i króla!”^p I wyprowadź-
cie go, i ukamienujcie, by umarł”.^q

11 Toteż mężowie z jego mias-
ta, starsi i dostojnicy mieszkają-
cy w jego mieście, uczynili tak,
jak im posłała Jezebel, tak, jak
było napisane w listach, które
do nich posłała.^r **12** Ogłosili
post^s i posadzili Nabota na cze-
le ludu. **13** Wówczas przyszło
dwóch ludzi, nicponi, i usiadło

ROZDZ. 21

a Joz 22:5
1Sm 24:6
1Sm 26:11

b Kpl 25:23
Lb 36:7
Eze 46:18

c Prz 15:13
Prz 18:14

d 1Kl 16:31
1Kl 18:4
1Kl 19:2
1Kl 21:25
2Kl 9:34

e Neh 2:2
f 1Kl 21:3

g 1Sm 8:14
h Mi 2:1
Mi 7:3

i 2Sm 11:14
j Neh 9:38
Est 8:8

k Lb 11:16
Pwt 16:18

l Prz 6:18
m Pwt 17:6

n 1Sm 2:12
2Sm 20:1
Prz 17:23

o Wj 20:16
Pwt 5:20
Prz 6:19
Prz 24:28
Iz 32:7
Dz 6:13

p Wj 22:28
Kpl 24:16
Mt 26:65
Dz 23:5

q Kpl 24:16
Jn 10:33
Dz 7:58

r Wj 23:1
Kpl 19:15

s Iz 58:4

szpalta 2

a 1Kl 21:10
Kzn 3:16
Am 5:12
Hab 1:4

b 2Kl 9:26
Kzn 4:1

c Kzn 5:8
Kzn 8:14
Hab 1:13

d 1Kl 21:7
Prz 4:17
Jer 22:17

e Ps 50:18
Hab 2:12
Rz 1:32
2Pt 2:15

f 1Kl 17:1

g Ps 9:12
Iz 26:21

h 1Kl 16:29

i Rdz 4:10

j Hab 2:9

k Wj 21:23
Ps 7:15

l 1Kl 22:38
2Kl 9:25
Mt 7:2

przed nim; i owi ludzie, nie-
ponie, zaczęli przed całym lu-
dem świadczyć przeciwko niemu,
czyli przeciw Nabotowi, mówiąc:
„Nabot przeklął Boga i kró-
la!”^a Potem wyprowadzono go na
skraj miasta i ukamienowano
go kamieniami, tak iż umarł.^b
14 Następnie posłali do Jezebel,
mówiąc: „Nabot został ukamie-
nowany, tak iż umarł”.^c

15 A gdy tylko Jezebel usły-
szała, że Nabot został ukamie-
nowany i umarł, Jezebel natych-
miast rzekła do Achaba: „Wstań,
weź w posiadanie winnicę Nabo-
ta Jizreelity,^d której nie chciał ci
dać za pieniądze; bo Nabot już
nie żyje, lecz umarł”. **16** A gdy
tylko Achab usłyszał, że Na-
bot umarł, Achab od razu wstał
i szedł do winnicy Nabota Jizre-
elity, by ją wziąć w posiadanie.^e

17 A do Eliasza^f Tiszbity do-
szło słowo^g Jehowy, mówiące:
18 „Wstań, zejdź na spotkanie
z Achabem, królem Izraela, któ-
ry jest w Samarii.^h Przebywa
on w winnicy Nabota, do której
zszedł, by ją wziąć w posiadanie.
19 I powiesz do niego, mówiąc:

„Oto, co powiedział Jehowa: „Czy
zamordowałeś,ⁱ a do tego wzią-
łeś w posiadanie?””^j I powiesz
do niego, mówiąc: „Oto, co po-
wiedział Jehowa: „Na miejscu,^k
w którym psy liły krew Nabota,
psy będą lizać twoją krew, włas-
nie twoją”””^l.

20 Achab zaś odczytał się do
Eliasza: „Znalazłeś mnie, mój nie-
przyjacielu?”^m na co ten rzekł:
„Znalazłem. Ponieważ się zaprze-
dałeś, by czynić to, co złe w o-
czach Jehowy,ⁿ **21** oto ja spro-
wadzam na ciebie nieszczęście;^o
i dokładnie zamiotę po tobie,^p
i zgładzę u Achaba każdego, kto

m 1Kl 18:17; Am 5:10; Gal 4:16; n 1Kl 16:30; o 2Kl
9:7; p Wj 20:5; 2Kl 9:8; 2Kl 10:7.

oddaje moc na mur,^a i bezradnego i nic niewartego w Izraelu.

22 I sprawię, że twój dom stanie się jak dom Jeroboama,^b syna Nebata, i jak dom Baaszy,^c syna Achijasza, za obrazę, której się dopuściłeś, a potem przywiodłeś Izraela do grzechu.^d **23** Również o Jezebel rzekł Jehowa, mówiąc: „Psy pożrą Jezebel na polu w Jizreel.”^e **24** Kto z krewnych Achaba umrze w mieście, tego pożrą psy, a kto umrze w polu, tego zjedzą ptaki niebios.^f **25** Nikt, bez wyjątku, nie był taki jak Achab,^g który się zaprzedał, by czynić to, co złe w oczach Jehowy, i którego podjudzała^h Jezebel,ⁱ jego żona. **26** I postępował nader odrażająco, chodził bowiem za gnojowymi bożkami,^j na podobieństwo wszystkiego, co czynili Amoryci, których Jehowa wypędził przed synami Izraela.”^k

27 A gdy tylko Achab usłyszał te słowa, rozdarł swe szaty oraz włożył na swe ciało wór;^l i pościł, i kładł się w worze, i chodził przygnębiony.^m **28** I do Elia-sza Tiszbity doszło słowo Jehowy, mówiące: **29** „Czy widziałeś, jak Achab się ukorzył wobec mnie,ⁿ Ponieważ się ukorzył wobec mnie, nie sprowadzę tego nieszczęścia za jego dni.^o Za dni jego syna sprowadzę nieszczęście na jego dom.”^p

22 I mieszkano przez trzy lata, a nie było wojny między Syrią a Izraelem. **2** I stało się w trzecim roku, że Jehoszafat,^q król Judy, zszedł do króla Izraela. **3** Wówczas król Izraela rzekł do swych sług: „Czy naprawdę wiecie, że Ramot-Gilead^r należy do nas? A my się ociągamy z odebraniem go z ręki króla Syrii.” **4** I odezwał się do Jehoszafata: „Czy pójdziesz ze mną, by walczyć pod Ramot-Gilead?”^s

ROZDZ. 21

- a 2Kl 10:17
2Kl 10:30
- b 1Kl 15:29
- c 1Kl 16:3
1Kl 16:11
- d 1Kl 16:26
- e 2Kl 9:10
2Kl 9:35
Ps 7:16
- f 1Kl 14:11
1Kl 16:4
Jer 15:3
Obj 19:18
- g 1Kl 16:30
- h Pwt 13:6
Sdz 16:16
2Kn 22:3
Obj 2:20
- i 1Kl 16:31
- j 1Sm 12:21
Ps 96:5
Jer 10:14
1Ko 8:4
- k Wj 23:28
Pwt 9:5
2Kn 33:2
- l 1Kl 20:31
2Ko 7:10
- m Prz 15:13
- n Ps 78:34
- o Ps 86:15
Mt 7:18
- p Wj 20:5
2Kl 9:25
2Kl 10:7
2Kl 10:11

ROZDZ. 22

- q 1Kl 15:24
2Kn 18:3
- r Pwt 4:43
Joz 20:8
1Kl 4:13
- s 2Kn 18:2

szpalta 2

- a 2Kl 3:7
2Kn 18:3
Prz 13:20
2Ko 6:14
- b Lb 27:21
Prz 3:6
- c 1Kl 18:19
Mt 15:14
- d 2Kn 18:5
Jer 5:31
Jer 23:30
- e 2Kl 3:11
2Kn 18:6
- f 1Kl 18:4
- g 1Kl 21:20
2Kn 36:16
Ps 34:21
Prz 9:8
- h 2Kn 18:7
Iz 30:10
Jer 38:4
- i Prz 5:12
Prz 5:13
Tyt 1:13
- j 1Sm 8:16
2Kl 9:32
- k 2Kn 18:8
- l Est 6:8
Mt 11:8
Dz 12:21

Jehoszafat odrzekł królowi Izraela: „Ja jestem jak ty. Mój lud jak twój lud.”^a Moje konie jak twoje konie”.

5 Lecz Jehoszafat powiedział do króla Izraela: „Najpierw zapytaj,^b proszę, o słowo Jehowy”.

6 Król Izraela zebrał zatem proroków,^c około czterystu mężów, i rzekł do nich: „Czy mam iść na wojnę przeciwko Ramot-Gilead, czy też mam się powstrzymać?” Oni zaś poczęli mówić: „Wyrusz,^d a Jehowa wyda je w rękę króla”.

7 Ale Jehoszafat rzekł: „Czy nie ma tu jeszcze jakiegoś proroka Jehowy? Zapytajmy więc poprzez niego.”^e **8** Na to król Izraela powiedział do Jehoszafata: „Jest jeszcze jeden mąż, poprzez którego można zapytać Jehowę;^f ale ja go naprawdę nienawidzę,^g bo nie prorokuje mi rzeczy dobrych, tylko złe”^h — Michajasz, syn Jimli”. Lecz Jehoszafat rzekł: „Niech król tak nie mówi.”ⁱ

9 Toteż król Izraela wezwał pewnego dworzanina^j i powiedział: „Szybko przyprowadź Michajasza, syna Jimli”.^k **10** A król Izraela oraz Jehoszafat, król Judy, odziani w szaty,^l siedzieli każdy na swoim tronie na klepisku u wejścia do bramy Samarii; a wszyscy prorocy zachowywali się na ich oczach jak prorocy.^m **11** Potem Sedekiasz, syn Kenan, zrobił sobie żelazne rogi i rzekł: „Oto, co powiedział Jehowa:ⁿ „Nimi będziesz bódł Syryjczyków, aż ich wytracisz”.”^o

12 I wszyscy pozostali prorocy prorokowali tak samo, mówiąc: „Wyrusz do Ramot-Gilead i miej powodzenie; a Jehowa niechaynie wyda je w rękę króla.”^p

13 A posłaniec, który poszedł wezwać Michajasza, powiedział

m 2Kn 18:9; Eze 13:2; n Pwt 18:20; Jer 23:16; Jer 23:17; Eze 13:6; o 2Kn 18:10; p 2Kn 18:11.

do niego, mówiąc: „Zauważ tylko! Słowa proroków jednomyślnie zapowiadają królowi dobro. Proszę, niech twoje słowo będzie takie, jak słowo jednego z nich, i mów to, co dobre”.^a **14** Lecz Michajasz rzekł: „Jako żyje Jehowa,^b będę mówił to, co mi powie Jehowa”.^c **15** I przyszedł do króla, a król odezwał się do niego: „Michajaszu, czy mamy iść na wojnę do Ramot-Gilead, czy też mamy się powstrzymać?” On niezwłocznie mu rzekł: „Wyrusz i miej powodzenie; a Jehowa wyda je w rękę króla”.^d **16** Wtedy król rzekł do niego: „Ile razy mam cię zaprzysięgać, żebyś mi nie mówił nic innego, jak tylko prawdę w imieniu Jehowy?”^e **17** On więc powiedział: „Otóż widzę wszystkich Izraelitów rozproszonych^f po górach niczym owce nie mające pasterza.^g A Jehowa rzekł: „Ci nie mają panów. Niech wracają w pokój, każdy do swego domu”.^h

18 Wówczas król Izraela rzekł do Jehoszafata: „Czy ci nie mówiłem: „Nie będzie mi prorokował rzeczy dobrych, tylko złe?”ⁱ

19 A on rzekł jeszcze: „Dlatego słuchaj słowa Jehowy! Oto widzę Jehowę siedzącego na swoim tronie^k oraz cały zastęp niebios stojący przy nim, po jego prawicy i po lewicy.^l **20** I Jehowa rzekł: „Kto obalamuci Achaba, żeby wyruszył i padł pod Ramot-Gilead?” I jeden zaczął mówić to, drugi zaś mówił owo.^m **21** W końcu wystąpił pewien duchⁿ i stanąwszy przed Jehową, powiedział: „Ja go obalamucę. Na to Jehowa rzekł do niego: „W jaki sposób?”^o **22** Wówczas powiedział: „Pójdę i stanę się duchem zwodniczym w ustach wszystkich jego proroków”.^p On więc rzekł: „Obalamucisz go i powiedzie ci się.”^q

ROZDZ. 22

a 2Kń 18:12

b Pwt 6:13

Jer 12:16

c Lb 23:35

2Kń 18:13

Jer 1:7

Jer 23:28

Eze 2:4

2Pt 1:21

d 2Kń 18:14

e Pwt 5:11

2Kń 18:15

f Pwt 28:25

g Prz 10:24

Za 10:2

Za 13:7

Mt 9:36

h 2Kń 18:16

Eze 33:9

i 2Kń 18:17

j 2Kń 18:18

k Iz 6:1

Eze 1:26

Dn 7:9

l Hi 1:6

Dn 7:10

Mt 18:10

Obj 5:11

m 2Kń 18:19

n Ps 104:4

Heb 1:7

Heb 1:14

o 2Kń 18:20

p 1Kl 22:6

q 2Ts 2:11

1Jn 4:1

szpalta 2

a 2Kń 18:21

b Eze 14:9

c Lb 23:19

1Kl 20:42

2Kń 18:22

Iz 55:11

d 1Kń 16:22

Ps 105:15

e 2Kń 18:23

f 1Kl 20:30

g 2Kń 18:24

h 2Kń 18:25

i Rz 9:18

j Heb 11:36

k Ps 104:15

l 2Kń 18:26

m Lb 16:29

n 2Kń 18:27

o 2Kń 18:28

p 1Sm 8:20

q 1Kl 22:10

r 2Kń 35:22

Prz 21:30

s 2Kń 18:29

t 1Kl 20:1

u 2Kń 18:30

Idź i zrób tak”.^a **23** I oto Jehowa włożył ducha zwodniczego w usta wszystkich tych twoich proroków;^b ale Jehowa zapowiedział ci nieszczęście”.^c

24 Wtedy Sedekiasz, syn Kenaniasza w policzek,^d i powiedział: „Któż to drogą duch Jehowy przeniósł się ode mnie, by mówić z tobą?”^e **25** Na to Michajasz rzekł: „Oto zobaczysz, któregoś — w tym dniu, gdy wejdiesz do najskrytszej^f komnaty, żeby się schować”.^g **26** Wówczas król Izraela powiedział: „Weź Michajasza i zaprowadź go z powrotem do Amona, dowódcy miasta, i do Joasza, syna królewskiego.”^h **27** I powiedz: „Oto, co rzekł król: „Osadźcie tego człowieka w areszcieⁱ i żywcie go zmniejszonym przydziałem chleba^k oraz zmniejszonym przydziałem wody, dopóki nie przyjdę w pokój”.^l **28** Na to Michajasz rzekł: „Jeśli istotnie wrócisz w pokój, to Jehowa nie mówił ze mną”.^m I dodał: „Słuchajcie, wszystkie ludy”.ⁿ

29 I król Izraela oraz Jehoszafat, król Judy, udali się do Ramot-Gilead.^o **30** Król Izraela powiedział do Jehoszafata: „Ja się przebiorę i wyruszę do bitwy,^p ty zaś włoż swoje szaty”.^q I król Izraela przebrał się^r i ruszył do bitwy.^s **31** A król Syrii nakazał trzydziestu dwóm dowódcom^t swoich rydwanów, mówiąc: „Nie macie walczyć ani z małymi, ani z wielkimi, tylko z samym królem Izraela”.^u **32** I gdy dowódcy rydwanów ujrzeli Jehoszafata, rzekli do siebie: „To na pewno król Izraela”.^v Skręcili więc, by z nim walczyć; i Jehoszafat zaczął wołać o pomoc.^w **33** Kiedy dowódcy rydwanów zobaczyli, że to nie

król Izraela, natychmiast zawrócili i przestali go ścigać.^a

34 A pewien człowiek napiął łuk i chociaż tego nie zamierzał, ugodził króla Izraela między dodatkowe części zbroi a pancerz, toteż rzekł on do swego woźnicy:^b „Obróć swą rękę i zabierz mnie z obozu, bo jestem ciężko ranny”.

35 W owym dniu bitwa się wzmacniała i król musiał być w rydwanie podtrzymywany w pozycji stojącej, naprzeciw Syryjczyków, a wieczorem umarł;^c krew zaś z rany wyciekła do środka rydwanu wojennego.^d **36** A o zachodzie słońca obiegło obóz donośne wołanie, mówiące: „Každy do swego miasta i każdy do swej krainy!”^e

37 Tak umarł król. Kiedy go przyniesiono do Samarii, pogrzebali króla w Samarii.^f **38** I zaczęli splukiwać rydwan wojenny przy sadzawce Samarii, a psy lizały jego krew^g (kapaly się tam też nierządnicę), zgodnie ze słowem, które wyrzekł Jehowa.^h

39 Pozostałych zaś spraw Achaba, jak również wszystkiego, co uczynił, oraz domu z kości słoniowej,ⁱ który zbudował, i wszystkich miast, które wznosił, czyż nie opisano w księdze^j dziejów królów Izraela? **40** W końcu Achab spoczął ze swymi praojcami;^k a w jego miejsce zaczął panować Achazjasz,^l jego syn.

41 Jehoszafat^m zaś, syn Asy, został królem Judy w czwartym roku Achaba, króla Izraela.

42 Jehoszafat miał trzydzieści pięć lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie dwadzieścia pięć lat; jego matka miała na imię Azuba i była córką Szilchiego.

43 I chodził we wszystkim drogą Asy, swego ojca. Nie zboczył z niej, czynił bowiem to, co słuszne w oczach Jehowy.ⁿ Tylko wyży-

ROZDZ. 22

a 2Kń 18:32

b 2Kń 18:33

c 1Kl 20:42

2Kń 18:34

d Rdz 9:6

e 1Kl 22:17

f 1Kl 16:28

g 1Kl 21:19

h Pwt 32:35

Ps 119:89

Łz 14:27

Łz 46:10

Łz 48:3

i 1Kl 10:22

Eze 27:15

j 1Kl 14:19

1Kl 16:5

1Kl 16:27

k 1Kl 16:28

l 2Kl 1:2

2Kń 20:35

m 1Kń 3:10

2Kń 17:1

2Kń 20:31

Mt 1:8

n 1Kl 15:11

2Kń 14:2

2Kń 14:11

2Kń 15:8

2Kń 17:3

Kzn 12:13

szpalta 2

a Pwt 12:14

1Kl 14:23

1Kl 15:14

2Kl 12:3

2Kl 14:4

2Kl 15:4

2Kl 18:22

2Kń 20:33

b 2Kl 8:18

2Kń 18:1

2Kń 19:2

c 1Kl 14:29

d Kpl 20:13

Rz 1:27

1Ks 6:9

1Tm 1:10

Judy 7

e 1Kl 15:12

f Rdz 36:1

Rdz 36:9

g 2Sm 8:14

2Kl 8:20

Ps 108:9

h 1Kl 10:22

2Kń 9:21

i 1Kl 9:26

2Kń 20:37

j Prz 1:10

2Ks 6:14

k 1Kl 2:10

2Kń 21:1

ny nie znikły. Lud dalej składał ofiary i sprawiał, że wznosił się dym ofiarny na wyżynach.^a

44 A Jehoszafat utrzymywał pokojowe stosunki z królem Izraela.^b **45** Pozostałych zaś spraw Jehoszafata oraz potęg, z jaką działał, i tego, jak walczył, czyż nie opisano w księdze^c dziejów królów Judy?

46 Usunął też z kraju resztę nierządników^d świątynnych, którzy pozostali z czasów Asy, jego ojca.^e

47 W Edomie^f zaś nie było króla; królem był pełnomocnik.^g

48 A Jehoszafat zbudował okręty Tarszisz,^h by płynęły do Ofiru po złoto; ale nie popłynęły, gdyż owe okręty rozbiły się koło Ecjon-Geber.ⁱ **49** Wtedy to Achazjasz, syn Achaba, rzekł do Jehoszafata: „Niech moi słudzy udadzą się na okrętach z twoimi sługami”, ale Jehoszafat się nie zgodził.^j

50 W końcu Jehoszafat spoczął ze swymi praojcami^k i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawida,^l swego praojca; a w jego miejsce zaczął panować Jehoram,^m jego syn.

51 Achazjaszⁿ zaś, syn Achaba, został w Samarii królem Izraela w siedemnastym roku Jehoszafata, króla Judy, a panował nad Izraelem dwa lata. **52** I czynił to, co złe^o w oczach Jehowy, i szedł drogą swego ojca^p oraz drogą swej matki,^q jak również drogą Jeroboama,^r syna Nebata, który przywiódł Izraela do grzechu.^s **53** I służył Baalowi,^t i kłaniał się mu, i obrażał^u Jehowę, Boga Izraela – według wszystkiego, co uczynił dom jego ojca.

54 I służył Baalowi, i kłaniał się mu, i obrażał^u Jehowę, Boga Izraela – według wszystkiego, co uczynił dom jego ojca.

1 Kł 11:43; 1 Kł 14:31; 1 Kł 15:24; 2 Kł 8:16; 2 Kł 21:5; n 2Kł 1:2; o Pwt 28:15; p 1Kł 16:30; 2Kł 8:27; 2Kł 22:3; q 1Kł 21:25; r 1Kł 12:28; 1Kł 13:33; s 1Kł 14:9; 2Kł 3:3; t Sdz 2:11; 1Kł 16:32; 2Kł 1:2; u Wj 20:3; Wj 34:14.

DRUGA KRÓLÓW

albo według greckiej *Septuaginty*
CZWARTA KRÓLÓW

1 A po śmierci Achaba^a Moab^b zbuntował się^c przeciwko Izraelowi.

2 Tymczasem Achazjasz wypadł^d przez okratowanie swej komnaty na dachu,^e znajdujące się w Samarii, i zachorował. Wyprawił więc posłańców i rzekł im:

„Idźcie, zapytajcie^f Baal-Zebuba,^g boga Ekronu,^h czy wyzdrowieje po tej chorobie”.ⁱ **3** Lecz anioł^j Jehowy rzekł do Eliasza Tiszbity:^k „Wstań, wyjdź na spotkanie posłańcom króla Samarii i powiedz im: „Czyżby nie było Boga^l w Izraelu, że idziecie pytać Baal-Zebuba, boga Ekronu?”

4 Oto więc, co powiedział Jehowa: „Z łoża, na które wszedłeś, już nie zejdziesz, gdyż z całą pewnością umrzesz”^m.ⁿ I Eliasz odszedł.

5 Kiedy posłańcy wrócili do niego, od razu im rzekł: „Czemuście wrócili?” **6** Powiedzieli mu więc: „Jakiś mąż wyszedł nam na spotkanie i odezwał się do nas:

„Idźcie, wróćcie do króla, który was posłał, i powiedzcie mu: „Oto, co rzekł Jehowa:ⁿ „Czyżby nie było Boga w Izraelu, że posyłasz, by pytać Baal-Zebuba, boga Ekronu? Toteż z łoża, na które wszedłeś, już nie zejdziesz, gdyż z całą pewnością umrzesz”^o”.

7 Wówczas rzekł do nich: „Jak wyglądał mąż, który wyszedł wam na spotkanie i powiedział wam te słowa?” **8** Odrzekli mu: „Mąż ten miał szatę z sierści,^p biodra zaś miał opasane skórzanym pasem”^q. On natychmiast powiedział: „To Eliasz Tiszbita”.

ROZDZ. 1

- a 2Kl 3:5
- b Rdz 19:37
Lb 24:17
Ps 60:8
- c 2Kl 3:5
2Kl 8:22
- d Kzn 9:11
- e Sdz 3:20
1Kl 17:19
- f Wj 20:3
1Sm 15:23
- g 2Kl 1:16
- h Joz 13:3
1Sm 5:10
- i 1Sm 28:7
1Kl 14:3
2Kl 8:8
- j 2Kl 1:15
Dz 8:26
- k 1Kl 17:1
- l 1Kl 18:36
Iz 8:19
Jer 2:11
Jon 2:8
- m Prz 11:19
Prz 14:32
Kzn 8:13
- n Iz 46:10
Iz 55:11
- o 1Kn 10:14
- p 1Kl 19:19
Za 13:4
- q Mt 3:4
Heb 11:37

szpalta 2

- a Ps 105:15
- b Pwt 33:1
1Sm 2:27
- c Lb 11:1
Lb 16:35
Ps 106:18
Lk 9:54
Judy 7
- d Prz 13:17
- e Iz 26:11
- f Ps 140:11
Prz 22:3
- g Prz 27:22
Jer 5:3
- h Mt 17:14
Mk 1:40
Mk 10:17
- i Iz 60:14
- j Rdz 2:7
- k 1Sm 26:21
Ps 72:14
- l 2Kl 1:10

9 I posłał do niego dowódcę pięćdziesięciu wraz z jego pięćdziesiątką.^a Kiedy ten do niego przyszedł, oto siedział on na szczycie góry. Rzekł mu więc: „Mężu prawdziwego Boga,^b król powiedział: „Masz zejść””. **10** Lecz Eliasz odezwał się i rzekł do owego dowódcy pięćdziesięciu: „Jeżeli ja jestem mężem Bożym, niech z niebios spadnie ogień^c i pochłonie ciebie oraz twoją pięćdziesiątkę”. I spadł z niebios ogień, i pochłoniął go wraz z jego pięćdziesiątką.^d

11 Toteż znowu wysłał do niego innego dowódcę pięćdziesięciu z jego pięćdziesiątką.^e A ten odezwał się i rzekł mu: „Mężu prawdziwego Boga, oto, co powiedział król: „Masz szybko zejść””.^f

12 Lecz Eliasz, odpowiadając, rzekł do nich: „Jeżeli ja jestem mężem prawdziwego Boga, niech z niebios spadnie ogień i pochłonie ciebie oraz twoją pięćdziesiątkę”. I spadł z niebios ogień i pochłoniął go wraz z jego pięćdziesiątką.

13 I znowu wysłał trzeciego dowódcę pięćdziesięciu z jego pięćdziesiątką.^g Lecz ów trzeci dowódca pięćdziesięciu wszedł na górę i przyszedłszy, padł przed Eliaszem na kolana,^h i zaczął go błagaćⁱ o łaskę i mówić do niego: „Mężu prawdziwego Boga, proszę, niech moja dusza^j oraz dusza tych pięćdziesięciu sług twoich będzie droga^k w twych oczach.

14 Oto spadł z niebios ogień i pochłoniął^l obu poprzednich dowódców pięćdziesięciu wraz z ich

pięćdziesiątkami, ale teraz niech moja dusza będzie drogą w twoich oczach”.

15 Wówczas anioł Jehowy przemówił do Eliasza: „Zejdź z nim. Nie bój się go”.^a On więc wstał i poszedł z nim do króla. **16** Potem rzekł do niego: „Oto, co powiedział Jehowa: „Ponieważ wyprawileś posłańców,^b by pytali Baal-Zebuba, boga Ekronu^c – czyżby nie było w Izraelu Boga, o którego słowo należy pytać? – więc z łoża, na które wszedłeś, już nie zejdziesz, gdyż z całą pewnością umrzesz”. **17** I ten w końcu umarł,^d zgodnie ze słowem^e Jehowy, które wyrzekł Elias; a w jego miejsce zaczął panować Jehoram,^f w drugim roku Jehorama,^g syna Jehoszafata, króla Judy, gdyż nie miał on syna.

18 Pozostałych zaś rzeczy, które uczynił Achazjasz,^h czyż nie opisano w księdzeⁱ dziejów królów Izraela?

2 A gdy Jehowa miał zabrać Eliasza^j w wicherze do niebios,^k Elias i Elizeusz^l szli z Gilgal.^m **2** I odezwał się Elias do Elizeusza: „Posiedź tu, proszę, gdyż Jehowa posłał mnie aż do Betel”. Lecz Elizeusz rzekł: „Jako żyje Jehowaⁿ i jako żyje twoja dusza,^o nie opuszczę cię”.^p Poszli więc do Betel.^q **3** Wtedy wyszli do Elizeusza synowie prorocy,^r którzy byli w Betel, i powiedzieli mu: „Czy ty wiesz, że dzisiaj Jehowa zabiera twojego pana, by już nie był twoim zwierzchnikiem?”^s Na to on rzekł: „Ja też dobrze o tym wiem.^t Milczcie”.

4 Potem Elias powiedział do niego: „Elizeuzu, posiedź tu, proszę, gdyż Jehowa posłał mnie do Jerycha”.^u Lecz on rzekł: „Jako żyje Jehowa i jako żyje twoja dusza, nie opuszczę cię”. Przyszli więc do Jerycha. **5** Wówczas

ROZDZ. 1

- a Ps 27:1
Jer 1:17
Eze 2:6
- b 2Kl 1:3
- c Joz 13:3
- d Prz 13:21
- e Iz 44:26
- f 2Kl 3:1
2Kl 9:22
- g 2Kl 8:16
- h 1Kl 22:51
- i 1Kl 14:19
1Kl 22:39

ROZDZ. 2

- j 1Kl 17:1
- k 2Kl 2:11
- l 1Kl 19:16
- m 2Kl 4:38
- n Pwt 6:13
Jer 4:2
Jer 12:16
- o 1Sm 17:55
2Kl 4:30
- p 2Sm 15:21
Prz 18:24
- q Rdz 28:19
1Kl 12:29
1Kl 13:1
2Kl 2:23
- r 1Kl 18:13
1Kl 20:35
2Kl 4:1
- s 1Kl 19:16
- t Am 3:7
- u Joz 6:26
1Kl 16:34

szpalta 2

- a 2Kl 2:3
- b 2Sm 19:15
- c Rdz 32:26
Rut 1:16
2Kl 2:2
- d 1Kl 18:13
- e 1Kl 19:19
2Kl 2:13
- f Wj 14:22
Joz 3:17
2Kl 2:14
Ps 114:5
Iz 11:15
- g Lk 24:51
Heb 7:7
- h Pwt 21:17
- i Pwt 34:9
1Kl 19:16
Lk 1:17
Dz 1:8
Dz 8:17
- j Mt 7:7
1Jn 5:14
- k 2Kl 6:17
Ps 68:17
Hab 3:8
- l 2Kn 21:12
- m 2Kl 5:13
Dz 7:2
1Ko 4:15
- n 2Kl 13:14
- o 2Sm 1:11
Hn 1:20

synowie prorocy, którzy byli w Jerychu, podeszli do Elizeusza i powiedzieli mu: „Czy ty wiesz, że dzisiaj Jehowa zabiera twojego pana, by już nie był twoim zwierzchnikiem?” A on rzekł: „Ja też dobrze o tym wiem. Milczcie”.^a

6 Potem Elias powiedział do niego: „Posiedź tu, proszę, gdyż Jehowa posłał mnie nad Jordan”.^b Lecz on rzekł: „Jako żyje Jehowa i jako żyje twoja dusza, nie opuszczę cię”.^c Obaj więc poszli dalej. **7** A pięćdziesięciu mężów spośród synów prorockich poszło i w pewnej odległości stało w zasięgu wzroku;^d oni zaś stanęli obaj nad Jordanem. **8** Wtedy Elias wziął swoją urzędową szatę^e i zwinąwszy ją, uderzył wody, a one się rozstały w jedną i drugą stronę, tak iż obaj przeszli po suchej ziemi.^f

9 A gdy tylko przeszli na drugą stronę, Elias rzekł do Elizeusza: „Proś, co mam dla ciebie uczynić, zanim zostanę od ciebie zabranym”.^g Elizeusz odrzekł: „Proszę, niech mi przypadną dwie części^h twego ducha”.ⁱ **10** Wówczas on rzekł: „Poprosiłeś o trudną rzecz. Jeżeli będziesz mnie widział, gdy będę od ciebie zabierany, to tak ci się stanie; lecz jeśli nie – nie stanie się to”.

11 A gdy tak szli, rozmawiając i idąc, oto ognisty rydwan wojenny^k oraz konie ogniste – i zaczęły ich obu rozdzielać; i Elias począł wstępować w wicherze ku niebiosom.^l **12** Elizeusz przez cały czas widział to i wołał: „Ojcze mój, ojcze mój,^m rydwan wojenny Izraela i jego konnico!”ⁿ I już więcej go nie widział. Chwył więc swoje szaty i rozdarł je na dwie części.^o **13** Potem podniósł urzędową szatę^p

Eliasza, która z niego spadła, i wróciwszy, stanął nad brzegiem Jordanu. **14** Następnie wziął urzędową szatę Eliasza, która z niego spadła, i uderzywszy wody,^a powiedział: „Gdzie jest Jehowa, Bóg Eliasza, On sam?”^b Gdy uderzył wody, rozstąpiły się w jedną i drugą stronę, tak iż Elizeusz przeszedł.

15 Kiedy synowie prorocy, którzy byli w Jerychu, ujrzeli go w pewnej odległości, zaczęli mówić: „Duch^c Eliasza spoczął na Elizeuszu”. Wyszli mu więc na spotkanie i pokłonili mu się^d do ziemi. **16** I odezwali się do niego: „Oto pośród twoich sług jest pięćdziesięciu mężów, ludzi dzielnych. Niechby poszli i poszukali twego pana. Może duch^e Jehowy go unióś, a potem rzucił na jedną z gór albo w jedną z dolin”. Lecz on rzekł: „Nie posyłajcie ich”. **17** A ci dalej na niego nalegali, aż poczuł się zakłopotany i powiedział: „Poślijcie”. Posłali więc pięćdziesięciu mężów; i ci szukali przez trzy dni, lecz go nie znaleźli. **18** Kiedy do niego wrócili, mieszkał w Jerychu.^f Wówczas im rzekł: „Czyż wam nie mówiłem: „Nie idźcie’?”

19 Po pewnym czasie mężowie z owego miasta powiedzieli do Elizeusza: „Oto położenie miasta jest dobre,^g jak to mój pan widzi; ale woda^h jest złą, a kraina ta powoduje poronienia”.ⁱ **20** Na to rzekł: „Przynieście mi nową czarkę i nasypcie do niej soli”. I przynieśli mu ją. **21** Wtedy poszedł do źródła wody i wrzuciwszy tam soli,^j rzekł: „Tak powiedział Jehowa: „Uzdrowiam tę wodę.^k Już nigdy nie wyjdzie z niej nic, co powoduje śmierć albo poronienia”. **22** I woda ta po dziś dzień jest uzdrowiona,^l stosownie do słowa, które wyrzekł Elizeusz.

ROZDZ. 2

- a Joz 3:13
2Kl 2:8
- b 1Kl 18:36
Heb 10:39
- c Lb 11:25
Lb 27:20
2Kl 2:9
Iz 11:2
- d Joz 4:14
Rz 12:10
- e 1Kl 18:12
- f Joz 6:26
1Kl 16:34
- g Pwt 34:3
- h Wj 15:23
- i Pwt 28:18
Oz 9:14
- j Wj 15:25
2Kl 4:41
- k Eze 47:8
- l Kzn 3:14

szpalta 2

- a 2Kl 2:2
- b Prz 20:11
Prz 22:15
- c Rdz 21:9
2Kn 36:16
Łk 10:16
1Ts 4:8
- d Iz 22:12
- e Sdz 9:20
Sdz 9:57
2Kl 1:10
Dz 8:20
- f Prz 17:12
Prz 28:15
Oz 13:8
- g 1Kl 19:17
Prz 9:12
Prz 19:25
Prz 19:29
Nah 1:2
- h 2Kl 4:25

ROZDZ. 3

- i 2Kl 1:17
- j Hl 34:21
- k 1Kl 16:30
- l Wj 23:24
Wj 34:13
- m 1Kl 16:33
- n 1Kl 12:28
2Kl 10:29
- o 1Kl 14:16
- p 2Kl 3:27
- q 1Kl 22:37
- r 2Sm 8:2
2Kl 1:1
- s 1Kl 20:27
- t 2Kn 19:2
- u 1Kl 22:4
2Ko 6:14
- v Lb 21:4

23 A stamtąd udał się do Betel.^a Kiedy szedł drogą, wyszli z miasta mali chłopcy^b i zaczęli się z niego naśmiewać,^c i mówili do niego: „W górę, łysku!”^d W górę, łysku!” **24** W końcu odwrócił się i ujrawszy ich, złorzeczył^e im w imię Jehowy. Wtedy wyszły z lasu dwie niedźwiedzie^f i spośród nich rozszarpały czterdzieści dwoje dzieci.^g **25** On zaś szedł stąd ku górze Karmel,^h a stamtąd wrócił do Samarii.

3 A Jehoram,ⁱ syn Achaba, został królem Izraela w Samarii w osiemnastym roku Jehoszafata, króla Judy, i panował dwanaście lat. **2** Czynił zaś to, co złe w oczach Jehowy^j – tyle że nie tak, jak jego ojciec^k lub jego matka – usunął jednak święty słup^l Baala, który wykonał jego ojciec.^m **3** Tylko że przygłął do grzechów Jeroboama,ⁿ syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^o Nie odstąpił od nich.

4 A Mesza,^p król Moabu, został hodowcą owiec i płacił królowi Izraela sto tysięcy jagniąt i sto tysięcy nie strzyżonych baranów. **5** A gdy tylko Achab umarł,^q król Moabu zbuntował się^r przeciw królowi Izraela. **6** To też w owym dniu król Jehoram wyruszył z Samarii i powołał pod broń^s całego Izraela. **7** Wyruszywszy, posłał do Jehoszafata, króla Judy, mówiąc: „Król Moabu zbuntował się przeciwko mnie. Czy pójdziesz ze mną do Moabu na wojnę?” Ten odrzekł: „Pójdę.”^t Ja jestem jak ty; mój lud jak twój lud;^u moje konie jak twoje konie”. **8** I rzekł jeszcze: „Któż to drogą pójdziemy?” A on powiedział: „Drogą pustkowia edomskiego.”^v

9 I król Izraela oraz król Judy, a także król Edomu^a wyruszyli i krążyli przez siedem dni, a nie było wody dla obozu ani dla zwierząt domowych, które szły za nimi. **10** W końcu król Izraela rzekł: „Co za nieszczęście, że Jehowa zwołał tych trzech królów, by ich wydać w rękę Moabu!”^b **11** Wtedy Jehoszafat powiedział: ^c „Czyż nie ma tu proroka Jehowy?”^d Zapytajmy więc Jehowę za jego pośrednictwem”^e. ^e A jeden ze sług króla Izraela odezwał się i rzekł: „Jest tu Elizeusz,^f syn Szafata, który polewał wodą ręce Eliasza”^g. **12** Wówczas Jehoszafat powiedział: „U niego jest słowo Jehowy”. Toteż król Izraela i Jehoszafat oraz król Edomu poszli do niego.

13 A Elizeusz odezwał się do króla Izraela: „Co tobie do mnie?”^h Idź do prorokówⁱ swego ojca i do proroków swej matki”. Lecz król Izraela rzekł do niego: „Nie, gdyż Jehowa zwołał tych trzech królów, by ich wydać w rękę Moabu”^j.

14 Elizeusz odrzekł: „Jako żyje Jehowa Zastępów,^k przed którym stoję – gdybym nie miał względu na oblicze Jehoszafata, króla Judy,^l nie spojrzalbym na ciebie ani bym się z tobą nie zobaczył.”^m **15** Sprowadźcie mi więc kogoś, kto gra na instrumencie strunowym”ⁿ. ⁿ A gdy tylko zagrał ów człowiek umiający grać na instrumencie strunowym, spoczęła na nim ręka^o Jehowy. **16** I przemówił: „Tak powiedział Jehowa: „Niech sprawią, by ta dolina była pełna rowów;”^p **17** oto bowiem, co rzekł Jehowa: „Nie zobaczycie wiatru ani nie zobaczycie ulewy; a jednak ta dolina napełni się wodą^q i pić ją będziecie” – wy i wasze stada oraz wasze zwierzęta domowe”^r. **18** I doprawdy be-

ROZDZ. 3

a 2Sm 8:14
1Kl 22:47
Kzn 4:12

b 1Kn 15:13
Ps 78:34
Prz 19:3
Iz 8:21

c 1Kl 22:7

d Am 3:7

e Sdz 20:18

f 1Kl 19:16
2Kl 2:15

g 1Kl 19:21
Łk 22:26

h 1Sm 2:30
Eze 14:3
1Ko 10:21

i Sdz 10:14
1Kl 18:19
1Kl 22:6
1Kl 22:22

j Pwt 32:39
Oz 6:1

k Pwt 6:13
Jer 12:16

l 2Kn 17:3
2Kn 19:4

m Hi 34:18
Prz 15:29
Mi 3:4

n 1Sm 10:5
1Kn 25:1

o 1Kl 18:46
Eze 1:3
Eze 3:14
Eze 8:1
Dz 11:21

p Jer 14:3

q Ps 84:6
Ps 107:35

r Iz 41:17

szpalta 2

a Jer 32:17
Mk 10:27

b Pwt 28:7

c Pwt 3:5

d Pwt 20:19

e 2Kl 3:25

f Wj 29:39

g Wj 29:41

h 1Kl 20:11

i Wj 15:9
Sdz 5:30

j 1Kl 12:19

k Kpl 26:7
1Ts 5:3

l Iz 37:26

m Rdz 26:15
2Kn 32:4

n 2Kl 3:19

o Iz 15:1
Iz 16:7

p 2Kl 3:9

dzie to drobnostka w oczach Jehowy,^a i wyda on Moab w waszą rękę.^b **19** A wy zburzcie każde warowne miasto^c oraz każde wspaniałe miasto i zetnijcie każde dobre^d drzewo,^e i pozatykajcie wszystkie źródła wody, i zniszczcie kamieniami każde dobre pole”.

20 A rano,^f w czasie gdy się składa ofiarę zbożową,^g oto woda nadciągała od strony Edomu i kraina ta napełniła się wodą.

21 Wszyscy zaś Moabici usłyszeli, że ci królowie wyruszyli, by z nimi walczyć. Zwołali więc wszystkich, którzy już opasywali się^h pasem, oraz starszych i stanęli na granicy. **22** Kiedy wstali wczesnym rankiem, słońce rzuciło blask na wodę, tak iż Moabici z przeciwnej strony ujrzeli wodę czerwoną jak krew.

23 Poczęli więc mówić: „To krew! Królowie niechybnie zostali wydani pod miecz i pozabijali się nawzajem. Teraz więc do łupu,ⁱ Moabie!” **24** Kiedy weszli do obozu izraelskiego, Izraelici^j natychmiast powstałi i uderzyli na Moabitów, a ci pierzchnęli przed nimi.^k Weszli więc do Moabu, bijąc po drodze Moabitów. **25** I burzyli miasta,^l na każde zaś dobre pole każdy z nich rzucał kamień, tak iż je zasypali; i zatkali każde źródło wody,^m i ścięli każde dobre drzewoⁿ – aż w Kir-Chareset^o zostały tylko jego kamienie; a procarze zaczęli okrażać i zdobywać miasto.

26 Kiedy król Moabu zobaczył, że bitwa jest dla niego zbyt ciężka, natychmiast wziął ze sobą siedmiuset mężów dobywających miecza, aby się przedostać do króla Edomu;^p ale nie zdołali.

27 W końcu wziął swego pierwszego syna, który miał panna, i na murze

złożył go na ofiarę^a całopalną. I wybuchło wielkie oburzenie na Izraela, toteż odstąpili od niego i wrócili do swej ziemi.

4 A pewna niewiasta spośród żon synów^b prorockich zawołała do Elizeusza, mówiąc: „Sługa twój, mój mąż, umarł; ty zaś dobrze wiesz, że twój sługa stale żywił bojaźń^c przed Jehową, a oto przyszedł wierzyiciel,^d by oboje moich dzieci wziąć sobie za niewolników”. **2** Rzekł do niej Elizeusz: „Co mam dla ciebie uczynić?” Powiedz mi; co masz w domu?” Odrzekła: „Służebnica twoja nie ma w domu nic oprócz dzbanka oliwy”.^f **3** Wtedy powiedział: „Idź, pożycz sobie poza domem naczyni, pustych naczyni, od wszystkich swoich sąsiadów. Nie poprzestań na kilku. **4** Potem idź i zamknij drzwi za sobą i za swymi synami, i nalewaj do wszystkich tych naczyni, a pełne odstawią”. **5** Odeszła więc od niego.

Kiedy zamknęła drzwi za sobą i za swymi synami, oni przynosili jej naczynia, ona zaś nalewała.^g **6** A gdy już naczynia były pełne, odezwała się do swego syna: „Przynieś no mi jeszcze jakieś naczynie”.^h Lecz on jej odrzekł: „Nie ma już żadnego naczynia”. Wówczas oliwa się zatrzymała.ⁱ **7** Ona więc przyszła i powiedziała o tym mężowi prawdziwego Boga, a on rzekł: „Idź, sprzedaj tę oliwę i spłać swoje długi,^j z tego zaś, co zostanie, żyj ty oraz twoi synowie”.^k

8 Któregoś dnia Elizeusz przechodził koło Szunem,^l gdzie była pewna znana niewiasta, i ta zaczęła go przymuszać,^m aby zjadł chleba. Ilekroć więc tamte dy przechodził, wstępował tam, by jeść chleb. **9** W końcu rzekła do swego męża: „Oto dobrze

ROZDZ. 3

- a Pwt 12:31
- 1KI 11:7
- 2KI 17:17
- 2Kn 28:3
- Ps 106:37
- Jer 7:31
- Eze 16:20
- 1Ko 10:20

ROZDZ. 4

- b 2KI 2:3
- 2KI 2:5
- c 1KI 19:18
- Prz 8:13
- d 1Sm 22:2
- e Prz 3:27
- Gal 6:10
- Heb 13:16
- Jak 1:27
- f 1KI 17:12
- g Mk 6:41
- Mk 8:6
- Jn 2:9
- h Mt 14:19
- Mt 15:37
- i Joz 5:12
- 1KI 17:14
- Jn 6:12
- j Ps 37:21
- Rz 13:8
- k Ps 128:4
- l Joz 19:18
- 1KI 1:3
- PnP 6:13
- m Rdz 19:3
- Sdz 13:15
- Dz 16:15
- n Prz 31:11
- 1Ko 11:3

szpalta 2

- a 2KI 2:9
- b Sdz 3:20
- 1KI 17:19
- c Mk 4:21
- d Mt 10:41
- Rz 12:13
- Heb 13:2
- e 2KI 4:29
- 2KI 5:20
- 2KI 5:27
- 2KI 8:4
- f Joz 19:18
- 1Sm 28:4
- g Rz 16:6
- Heb 6:10
- h 2KI 2:9
- 2KI 4:2
- i 2KI 8:3
- j 2KI 9:5
- k 2KI 8:1
- l Rdz 15:2
- Rdz 30:1
- m Rdz 18:10
- n Ps 127:3
- Mt 10:41
- o Pwt 18:22
- p Mt 13:30
- q Hi 14:1
- r Iz 49:15
- Iz 66:13
- s 1KI 17:17
- Kzn 9:12

wiem, że ten, który stale przechodzi koło nas, to święty mąż Boży.^a

10 Proszę, zrobmy izdebkę na dachu,^b przy murze, i wstawmy mu tam łóżko i stół, i krzesło oraz świecznik;^c a ilekroć do nas wstąpi, będzie mógł tam zająć”.^d

11 Pewnego dnia jak zwykle tam wstąpił i zaszedł do izby na dachu, i się tam położył. **12** I rzekł do Gechaziego,^e swego sługi: „Zawołaj tę Szunamitkę”.^f Ten więc ją zawołał, by przed nim stała. **13** Potem rzekł do niego: „Powiedz jej, proszę: „Oto ty ze względu na nas narzuciłaś sobie tak wielkie ograniczenie.^g Co należałoby dla ciebie uczynić?”^h Czy trzeba w jakiejś sprawie przemówić za tobą do królaⁱ albo do dowódcy^j wojska?” Na to rzekła: „Mieszkam pośród swojego ludu”.^k **14** Wówczas on powiedział: „Cóż by więc dla niej uczynić?” A Gechazi odrzekł: „Oto nie ma ona syna,^l a jej mąż jest stary”. **15** Natychmiast polecił: „Zawołaj ją”. Zawołał ją więc; i stała u wejścia. **16** Wtedy rzekł: „Na drugi rok w tymże wyznaczonym czasie będziesz piastowała syna”.^m Lecz ona odpowiedziała: „Nie, mój panie, mężu prawdziwego Boga! Nie okłamuj swej służebnicy”.

17 Jednakże owa niewiasta stała się brzemienna i na drugi rok w tym wyznaczonym czasie urodziła syna,ⁿ tak jak jej powiedział Elizeusz.^o **18** I chłopiec rósł, a pewnego dnia poszedł jak zwykle do swego ojca ze zniwiarzami.^p **19** I mówił do ojca: „Moja głowa, o, moja głowa!”^q W końcu rzekł on do sługi: „Zabierz go do jego matki”.^r

20 Zabrał go więc i zaniósł do matki. A on siedział jej na kolanach aż do południa, po czym umarł.^s **21** Wtedy ona poszła

na górę i położyła go na łóżku^a męża prawdziwego Boga,^b i zamknawszy za nim drzwi, wyszła. **22** Potem zawołała swego męża i rzekła: „Przyslij mi, proszę, któregoś ze sług i jedną z oślic, a pośpiesz aż do owego męża prawdziwego Boga i wróć”.^c **23** Lecz on powiedział: „Dlaczego idziesz do niego dzisiaj? To nie nów^d ani sabat”. Ona jednak rzekła: „Wszystko dobre”. **24** Osiadła więc oślicę^e i powiedziała do swego sługi: „Prowadź i ruszaj naprzód. Nie przerywaj jazdy przez wzgląd na mnie, jeśli ci nie powiem”.

25 I wyruszywszy, przybyła do męża prawdziwego Boga na górę Karmel. A gdy tylko mąż prawdziwego Boga ujrzał ją z daleka, natychmiast rzekł do Gechaziego, swego sługi:^f „Oto tam Szunamitka. **26** Proszę, wybiegnij jej teraz na spotkanie i powiedz: „Czy masz się dobrze? Czy dobrze się ma twój mąż? Czy dobrze się ma dziecko?”” Odrzekła: „Wszystko dobrze”. **27** Kiedy weszła na górę do męża prawdziwego Boga, od razu objęła go za nogi.^g Wówczas Gechazi podszedł, by ją odepchnąć,^h lecz mąż prawdziwego Bogaⁱ rzekł: „Zostaw ją, bo jej dusza jest w niej pełna goryczy;^k a Jehowa ukrył^l to przede mną i mi nie oznajmił”. **28** Ona zaś powiedziała: „Czyż prosiłam o syna poprzez mojego pana? Czyż nie mówiłam: „Nie budź we mnie fałszywej nadziei?””^m

29 On niezwłocznie polecił Gechaziemu:ⁿ „Przepasz swe lędźwie^o i weź do ręki moją laskę,^p i idź. Gdybyś kogoś spotkał, nie pozdrawiaj go;^q a gdyby ciebie ktoś pozdrowił, nie odpowiadaj mu. I połącz moją laskę na twarzy chłopca”.^r **30** Wówczas matka chłopca rzekła: „Jako żyje Jeho-

ROZDZ. 4

- a 2Kl 4:10
- b 2Kl 4:9
- c Jn 11:3
Dz 9:38
- d Lb 10:10
Lb 28:11
Eze 46:3
- e Wj 4:20
1Sm 25:20
- f 2Kl 4:12
- g Mt 28:9
- h Mk 10:13
- i 2Kl 4:9
- j Hl 29:25
2Ko 1:4
1Ts 5:11
- k Prz 15:13
Prz 17:22
- l Rdz 18:17
Am 3:7
- m 2Kl 4:16
- n 2Kl 4:12
- o 1Kl 18:46
- p Wj 4:17
- q Łk 10:4
- r Dz 19:12

szpalta 2

- a Pwt 6:13
Jer 12:16
- b 1Sm 1:26
2Kl 2:4
- c Mt 15:28
Jn 11:40
- d Mt 17:16
Mk 9:18
- e Mk 5:39
Łk 8:52
Jn 11:11
- f 2Kl 4:21
- g 1Kl 17:19
Mt 6:6
- h 1Kl 17:20
Jn 11:41
Dz 9:40
- i 1Kl 17:21
Dz 20:10
- j 2Kl 8:1
2Kl 8:5
- k 2Kl 4:12
- l Heb 11:35
- m 1Sm 25:23
- n 1Kl 17:24
Dz 20:12
- o 2Kl 2:1
- p Pwt 28:23
2Kl 8:1
Eze 14:13
- q 2Kl 2:3
2Kl 2:5
- r Prz 8:34
Dz 22:3
- s 2Kl 4:12
- t Ps 37:19
Ps 37:25
- u Łz 26:19

wa^a i jako żyje twoja dusza,^b nie odejdę od ciebie”.^c Wstał więc i poszedł z nią. **31** A Gechazi wyprzedził ich i położył laskę na twarzy chłopca, lecz nie było żadnego głosu ani żadnej reakcji.^d Wrócił zatem, by się z nim spotkać, i oznajmił mu, mówiąc: „Chłopiec się nie zbudził”.^e

32 W końcu Elizeusz przyszedł do domu, a oto chłopiec był martwy i leżał na jego łóżku.^f

33 Wszedł więc i zamknawszy drzwi za nimi oboma,^g zaczął się modlić do Jehowy.^h **34** Potem podszedł, położył się na dzieckuⁱ i przytknął swoje usta do jego ust oraz swoje oczy do jego oczu, a swoje dłonie do jego dłoni, i był nad nim pochylony, aż ciało dziecka się rozgrzało. **35** Następnie znowu zaczął się przechadzać po domu, po czym podszedł i pochylił się nad nim. A chłopiec zaczął kichać – aż do siedmiu razy; i otworzył chłopiec oczy.^j **36** On zaś wezwał Gechaziego i powiedział: „Zawołaj tę Szunamitkę”.^k Zawołał ją więc i przyszła do niego. Wtedy rzekł: „Zabierz swego syna”.^l **37** A ona przyszła, przypadła mu do stóp i pokłoniła się do ziemi,^m po czym zabrała syna i wyszła.ⁿ

38 Elizeusz zaś wrócił do Gilgal,^o a w kraju była klęska głodu.^p Gdy siedzieli przed nim synowie^q prorocy,^r on po jakimś czasie rzekł do swego sługi:^s „Postaw ten duży kocioł i ugotuj potrawę dla synów prorockich”.^t **39** A któryś poszedł na pole zbierać malwy;^u znalazłszy jakąś dziką winorośl, nazrywał z niej owoców dzikiej dyni, pełną szatę, po czym przyszedł i włożył je do garnka z potrawą, bo ich jeszcze nie znali. **40** Później nalali jej owym mężom, by jedli. A gdy tylko zaczęli jeść tę potrawę, krzyknęli

i mówili: „Śmierć w kotle,^a mężu prawdziwego Boga”.^b I nie mogli jeść. **41** A on rzekł: „Przynieście więc mąki”. Wrzuciwszy ją do kotła, powiedział: „Nalej ludziom, by jedli”. I nie było w kotle nic szkodliwego.^c

42 A z Baal-Szalisza^d przybył pewien człowiek i mężowi prawdziwego Boga przyniósł^e chleba z pierwszych dojrzających plonów,^f dwadzieścia bochenków jęczmiennych,^g a w worku na chleb świeże ziarno. I powiedział: „Daj to ludziom, żeby jedli”.^h **43** Ale jego sługa rzekł: „Jakże mam to położyć przed stu mężami?”ⁱ On odparł: „Daj to ludziom, żeby jedli, bo Jehowa powiedział tak: „Będzie się jeść i zostaną resztki”.^j **44** Wówczas położył to przed nimi, a oni jedli i zostały im resztki, zgodnie ze słowem Jehowy.^k

5 A niejaki Naaman,^l dowódca wojska króla Syrii, stał się wielkim mężem przed obliczem swego pana i był poważany, gdyż poprzez niego Jehowa dał Syrii wybawienie;^m i mąż ten okazał się dzielny mocarzem, chociaż był trędowaty. **2** Syryjczycy zaś wyruszyli jako oddziały grabieżczeⁿ i uprowadzili z ziemi izraelskiej małą dziewczynkę,^o i ta w końcu znalazła się u żony Naamana. **3** Po jakimś czasie powiedziała^p do swej pani: „Gdybyż to mój pan był u proroka,^q który jest w Samarii! Wtedy on uleczyłby go z trądu”.^r **4** Potem ktoś przyszedł i powiadomił jego pana, mówiąc: „Tak a tak powiedziała dziewczyna^s z ziemi izraelskiej”.

5 Wówczas król Syrii rzekł: „Ruszał! Chodź, a posłę list do króla Izraela”. Poszedł więc i wziął w rękę^t dziesięć talentów srebra i sześć tysięcy sztuk złota,^u i dziesięć szat na zmianę.^v

ROZDZ. 4

- a Hi 12:11
- b 1Kl 17:24
Iz 44:26
- c Wj 15:25
2Kl 2:21
- d 1Sm 9:4
- e Heb 13:16
- f Wj 23:16
1Sm 9:7
Gal 6:6
- g Pwt 8:8
Jn 6:9
- h 1Kc 9:11
- i Mt 14:17
Mk 8:4
- j Ps 132:15
Mt 14:20
Mk 8:8
- k Lk 9:17
Jn 6:13

ROZDZ. 5

- l 2Kl 5:14
Łk 4:27
- m Prz 21:31
- n Sdz 9:34
1Sm 13:17
2Kl 6:23
- o 1Sm 30:2
- p Ps 148:12
Ps 148:13
- q Lb 11:29
1Kl 19:16
- r Mt 8:2
Mt 11:5
Łk 4:27
- s Ps 8:2
- t Lb 22:7
1Sm 9:8
- u 1Kl 10:16
- v Rdz 45:22
Sdz 14:12

szpalta 2

- a 2Sm 11:14
- b Lb 14:6
Mt 26:65
- c Rdz 30:2
Pwt 32:39
- d 1Sm 2:6
Dn 5:19
Oz 6:1
- e 2Sm 10:3
Kzn 7:9
- f Hi 2:12
- g 1Kl 17:24
1Kl 19:16
2Kl 3:12
2Kl 4:9
2Kl 6:32
2Kl 8:4
- h Pwt 8:2
Jn 9:7
- i Kpl 14:7
Lb 19:4
- j Wj 4:7
- k Prz 8:13
Jak 4:10
- l Iz 55:8
- m 2Sm 8:5
Dz 9:2
- n Joz 3:15
- o Jon 2:8

6 I przyniósł królowi Izraela list^a następującej treści: „A gdy dotrze do ciebie ten list – oto posyłam do ciebie Naamana, mojego sługę, żebyś go uleczył z trądu”. **7** Kiedy król Izraela przeczytał ów list, natychmiast rozdarł^b swe szaty i rzekł: „Czyż ja jestem Bogiem,^c żebym uśmiercał i zachowywał przy życiu?”^d Ten bowiem posyła do mnie, abym uleczył człowieka z trądu; bo zważcie tylko, proszę, i zobaczcie, jak on szuka zwady ze mną”.^e

8 Kiedy Elizeusz, mąż prawdziwego Boga, usłyszał, że król Izraela rozdarł swe szaty,^f niezwłocznie posłał do króla, mówiąc: „Czemu rozdarłeś swe szaty? Proszę, niech on przyjdzie do mnie, a dowie się, iż jest prorok w Izraelu”.^g **9** Toteż Naaman przybył ze swymi końmi oraz rydwanami wojennymi i stanął u wejścia do domu Elizeusza.

10 Jednakże Elizeusz wysłał do niego posłańca, mówiąc: „Trzeba, byś poszedł i wykapał się^h w Jordanie siedem razy,ⁱ żeby ci wróciło twoje ciało;^j i bądź czysty”.

11 Wówczas Naaman się oburzył^k i zbierając się do odejścia, powiedział: „Oto rzekłem sobie: „Przyjdzie tu do mnie i stanie, i wezwie imienia Jehowy, swojego Boga, i pomacha ręką nad tym miejscem, i uleczy trędowatego”.

12 Czyż Abana i Parpar, rzeki Damaszkum,^m nie są lepsze od wszystkich wódⁿ Izraela? Czy nie mogę się w nich wykapać i stać się czystym?”^o Po czym odwrócił się i rozczłuszczony odszedł.^p

13 Lecz oto podeszli jego słudzy i odezawszy się do niego, rzekli: „Ojciec mój,^q gdyby prorok powiedział ci coś wielkiego, czy nie zrobiłbyś tego? O ileż bardziej więc, skoro ci rzekł: „Wykap

się i bądź czysty?" **14** Wtedy poszedł i zanurzał się w Jordanie siedem razy, zgodnie ze słowem męża prawdziwego Boga;^a potem jego ciało znowu było jak ciało małego chłopca^b i stał się czysty.^c

15 Wówczas wrócił do męża prawdziwego Boga,^d on sam oraz cały jego obóz, i przyszedłszy, stanął przed nim, i rzekł: „Doprawdy, oto teraz wiem, że nigdzie indziej na ziemi nie ma Boga, tylko w Izraelu.^e Przyjmij więc, proszę, od swego sługi dar będący wyrazem błogosławieństwa”.^f **16** Lecz on powiedział: „Jako żyje Jehowa,^g przed którym obliczem stoję, nie przyjmę tego”.^h I ten zaczął nań nalegać, by to przyjął, ale on nie chciał. **17** W końcu Naaman rzekł: „Skoro nie, to proszę, by dano twemu słudze trochę ziemiⁱ – tyle, ile uniesie para mułów; bo twój sługa już więcej nie złoży całopalenia ani ofiary żadnemu z bogów oprócz Jehowy.” **18** Oby Jehowa przebaczył twemu słudze tę oto rzecz: Kiedy mój pan przychodzi do domu Rimmona,^k żeby się tam pokłonić, i wspiera^l się na mojej ręce, a ja muszę się pokłonić^m w domu Rimmona, to gdy ja się kłaniam w domu Rimmona, oby Jehowa raczył przebaczyć twemu słudze w tej sprawie”.ⁿ **19** Wtedy mu odrzekł: „Idź w pokój”.^o Ten więc oddalił się od niego o szmat drogi.

20 Wówczas Gechazi,^p sługa Elizeusza, męża prawdziwego Boga,^q rzekł: „Oto mój pan oszczędził Naamana,^r tego Syryjczyka, nie przyjmując z jego ręki niczego, co przyniósł. Jako żyje Jehowa,^s pobiegnę za nim i coś od niego wezmę”.^t **21** I Gechazi popędził za Naamanem. Kiedy Naaman zobaczył, że ktoś za

ROZDZ. 5

- a 2Kl 5:10
2Kn 20:20
1Pt 5:5
- b Hl 33:25
- c Łk 4:27
Łk 5:13
- d Łk 17:15
- e Ps 96:5
Iz 43:10
Iz 44:6
Iz 45:5
1Ko 8:4
- f 1Sm 25:27
- g Pwt 6:13
Jer 12:16
- h Mt 10:8
1Ko 9:18
2Ko 11:9
Obj 22:17
- i Wj 20:24
Wj 20:25
- j 1Ts 1:9
- k Jer 10:14
1Ko 8:5
- l 2Kl 7:2
- m Wj 20:5
1Kl 19:18
2Kl 17:35
- n 2Kn 30:18
2Kn 30:19
- o 2Sm 3:22
- p 2Kl 4:12
2Kl 8:4
- q 1Kl 17:24
Iz 44:26
- r 2Kl 5:1
Łk 4:27
- s 2Sm 12:5
- t Ps 10:3
Jer 17:9
Łk 12:15
1Tm 6:10

szpalta 2

- a 2Kl 4:26
- b 2Kl 2:3
- c Jn 8:44
Ef 4:25
- d Prz 6:17
Prz 21:6
Kol 3:9
- e 2Kl 5:5
- f 2Kl 5:16
- g Joz 7:21
- h 2Kl 2:3
Jer 6:15
- i Ps 63:11
Prz 12:19
Prz 12:22
Iz 59:3
Oz 12:8
Dz 5:9
- j Mt 10:8
Jn 12:6
Dz 20:33
- k 2Kl 5:1
1Tm 6:9
- l 2Sm 3:29
- m Wj 4:6
Łb 12:10
Prz 21:6

nim biegnie, niezwłocznie zszedł ze swego rydwanu, by wyjść mu na spotkanie, po czym rzekł: „Czy wszystko w porządku?”^a **22** On odrzekł: „Wszystko w porządku. Pan^b mój posłał mnie,^c mówiąc: „Oto właśnie przyszedł do mnie dwaj młodzieńcy z górzystego regionu Efraima, należący do synów prorockich.”^d Dajże im, proszę, talent srebra i dwie szaty na zmianę”.^e **23** Wtedy Naaman powiedział: „Zechciej wziąć dwa talenty”. I nalegał^f na niego, i w końcu zawiązał w dwóch workach dwa talenty srebra, a także dwie szaty na zmianę, i dał je dwom swoim sługom, żeby je nieśli przed nim.

24 Kiedy doszedł do Ofelu, natychmiast wziął je z ich ręki i złożył je w domu,^g a ludzi tych odprawił. Oni więc odeszli. **25** On zaś przyszedł i stanął koło swego pana,^h A Elizeusz rzekł do niego: „Skąd przyszedłeś, Gechazi?” Lecz on odrzekł: „Sługa twój nigdzie nie wychodził”.ⁱ **26** Wtedy powiedział do niego: „Czyż moje serce nie szło tuż obok, gdy ów mąż się odwrócił, by zejść z rydwanu i spotkać się z tobą? Czy czas przyjmować srebro lub przyjmować szaty albo sady oliwne, albo winnice, albo owce, albo bydło, albo służących, albo służące?”^j **27** Toteż trąd^k Naamana przylgnie do ciebie i twego potomstwa po czas niezmierzony”.^l Ten zaraz wyszedł od niego – trędowaty, biały jak śnieg.^m

6 A synowieⁿ prorocy odezwali się do Elizeusza: „Oto miejsce,^o w którym mieszkamy przed twoim obliczem, jest dla nas za ciasne.”^p **2** Pozwól, że pójdziemy aż nad Jordan i każdy weźmie stamtąd jedną belkę,

i tam urządzimy sobie^a miejsce do mieszkania". Rzekł więc: „Idźcie”. **3** A któryś powiedział jeszcze: „Chodź, proszę, i udaj się ze swymi sługami”. Na to rzekł: „Pójdę”. **4** Poszedł zatem z nimi; i przybywszy nad Jordan, zaczęli ścinać drzewa.^b **5** I zdarzyło się, gdy jeden z nich obalał swój pień, że żelazna część siekiery^c wpadła do wody. Toteż zawołał, mówiąc: „Ach, mój panie,^d ona przecież była pożyczona!”^e **6** Wówczas mąż prawdziwego Boga rzekł: „Gdzie wpadła?” Pokazał mu więc owo miejsce. Ten natychmiast uciął kawałek drewna i wrzuciwszy tam, sprawił, że ta żelazna część siekiery wypłynęła.^f **7** Następnie powiedział: „Zabierz ją sobie”. On od razu wyciągnął rękę i wziął ją.

8 A król Syrii^g wszczął wojnę z Izraelem. Naradziwszy się zatem ze swymi sługami,^h rzekł: „W tym a tym miejscu rozłóżcie się ze mną obozem”.ⁱ **9** Wtedy mąż prawdziwego Boga^j posłał do króla Izraela, mówiąc: „Uważaj, żebyś nie przechodził przez to miejsce,^k bo tam idą Syryjczycy”.^l **10** Toteż król Izraela wysłał na miejsce, o którym mu powiedział mąż prawdziwego Boga,^m i ten ostrzegłⁿ go, on zaś trzymał się z dala od owego miejsca – nie raz i nie dwa.

11 I serce króla Syrii zapalało złością z tego powodu,^o tak iż wezwał swych sług i rzekł do nich: „Czyż mi nie powiecie, kto z naszych trzyma z królem Izraela?”^p **12** Wtedy jeden z jego sług rzekł: „Nikt, mój panie, królu, lecz to prorok Elizeusz,^q który jest w Izraelu, oznajmia^r królówi Izraela słowa, które wypowiadasz w swojej wewnętrznej sypialni”.^s **13** Odrzekł więc: „Idźcie i zobaczcie, gdzie on jest, żebym mógł posłać i go pojąć”.^t Później do-

ROZDZ. 6

- a 2Ks 9:8
2Ts 3:8
- b Pwt 19:5
- c Iz 10:34
- d 2Kl 6:15
- e Wj 22:14
2Kl 4:7
- f Łk 18:27
- g 1Kl 20:1
1Kl 20:34
1Kl 22:31
- h 1Kl 20:23
Prz 21:30
- i Neh 4:11
- j 1Kl 17:24
Iz 44:26
- k Prz 20:18
1 Am 3:7
- m Wj 9:20
Prz 27:12
- n Eze 3:18
Mt 2:12
Heb 11:7
- o Iz 57:20
- p 1Sm 22:8
- q 2Kl 5:3
2Kl 5:8
Am 3:7
- r Dn 2:28
Dn 4:9
- s Ps 139:2
Kzn 10:20
Dn 2:22
- t Ps 37:12

szpalta 2

- a Rdz 37:17
- b 2Kl 1:9
Mt 26:55
- c 1Kl 19:21
2Kl 3:11
- d Mt 8:25
- e Wj 14:13
Ps 3:6
Ps 11:1
Ps 18:2
Ps 118:11
- f 2Sm 22:31
2Kn 32:7
Ps 27:3
Ps 46:7
Ps 55:18
Rz 8:31
- g 2Kn 20:12
Ps 91:15
- h Dz 7:56
- i 2Kl 2:11
Ps 68:17
Za 6:1
- j Ps 34:7
Mt 26:53
- k Rdz 19:11
Prz 4:19
Iz 59:10
Jn 9:39
- l 1Kl 16:29
- m Łk 24:31
- n 1Sm 24:19
- o 2Kl 2:12
2Kl 5:13
2Kl 13:14
- p Pwt 20:11
- q Prz 25:21
Mt 5:44
Łk 6:35
Rz 12:20

niesiono mu: „Oto jest w Dotanie”.^a **14** Natychmiast posłał tam konie i rydwany wojenne oraz potężne wojsko;^b i przybywszy nocą, okrążyli miasto.

15 Gdy człowiek usługujący^c mężowi prawdziwego Boga wstał wczesnym rankiem i wyszedł, oto miasto było otoczone przez wojsko z końmi i rydwanami wojennymi. Jego sługa niezwłocznie rzekł do niego: „Ach, mój panie!^d Co zrobimy?” **16** Lecz on powiedział: „Nie bój się,^e bo więcej jest tych, którzy są z nami, niż tych, którzy są z nimi”.^f **17** I Elizeusz zaczął się modlić,^g mówiąc: „Jehowo, zechciej otworzyć mu oczy,^h żeby widział”. Jehowa natychmiast otworzył temu słudze oczy, tak iż widział; i oto górzysta okolica była pełna koni oraz ognistych rydwanów wojennychⁱ wokół Elizeusza.^j

18 Kiedy tamci zaczęli się do niego zbliżać, Elizeusz pomodlił się do Jehowy, mówiąc: „Proszę, dotknij ten naród ślepotą”.^k Dotknął ich więc ślepotą według słowa Elizeusza. **19** A Elizeusz powiedział do nich: „To nie ta droga i nie to miasto. Chodźcie za mną, a poprowadzę was do meza, którego szukacie”. Zaprowadził ich jednak do Samarii.^l

20 A gdy tylko przybyli do Samarii, Elizeusz rzekł: „Jehowo, otwórz im oczy, żeby widzieli”.^m Jehowa natychmiast otworzył im oczy, tak iż przejrzel; a oto byli w środku Samarii. **21** Wówczas król Izraela, ujrawszy ich, powiedział: „Mam ich pozabijać, mam ich pozabijać,ⁿ mój ojczyste?”^o **22** Ale on rzekł: „Nie zabijaj ich. Czy zabijasz tych, których wzięłeś do niewoli swym mieczem i swym łukiem?”^p Postaw przed nimi chleb i wodę, żeby jedli i pili,^q i poszli do swego pana”. **23** Wydał zatem dla nich wielką

uczę; i jedli, i pili, po czym ich odprawił i udali się do swego pana. I grabieżcze oddziały^a Syryjczyków już ani razu nie weszły do ziemi izraelskiej.

24 A potem Ben-Hadad, król Syrii, zebrał cały swój obóz i wyruszywszy, oblegał^b Samarię.

25 Z czasem nastał w Samarii wielki głód,^c a oto ją oblegano, aż w końcu ośli łeb^d kosztował osiemdziesiąt srebrników, a ćwierć kaba gnoju gołębiego^e kosztowało pięć srebrników.

26 I gdy król Izraela przechodził po murze, pewna niewiasta zawołała do niego, mówiąc: „Racz wybawić, mój panie, królu!”^f

27 Na to rzekł: „Jeżeli Jehowa cię nie wybawia, czymże ja mam cię wybawić?” – czymś z klepiska albo z tłoczni winnej lub oliwnej?”

28 I król rzekł do niej jeszcze: „Co ci się stało?” Powiedziała więc: „Ta oto niewiasta powiedziała do mnie: „Daj swego syna, żebyśmy go dzisiaj zjadły, a jutro zjemy mojego syna”.^h
29 Ugotowałyśmyⁱ więc mojego syna i zjadłyśmy go.^j A na drugi dzień rzekłam do niej: „Daj swego syna, żebyśmy go zjadły”. Ale ona schowała swego syna”.

30 Kiedy król usłyszał słowo tej niewiasty, natychmiast rozdarł^k swe szaty; i gdy przechodził po murze, lud zobaczył, że oto pod spodem ma na ciele wór.

31 I rzekł: „To niech mi Bóg uczyni i to niech do tego doda, jeżeli głowa Elizeusza, syna Szafata, pozostanie dzisiaj na nim!”^l

32 A Elizeusz siedział w swoim domu i z nim siedzieli starsi,^m gdy tamten posłał sprzed swego oblicza pewnego człowieka. Zanim ów posłaniec zdążył do niego przybyć, rzekł on do starszych: „Czy widzieliście, jak ten syn mordercyⁿ posłał, by mi ściąć głowę? Uważajcie: gdy tyl-

ROZDZ. 6

- a 2Kl 5:2
- b Pwt 28:52
1Kl 20:1
- c Kpl 26:26
Pwt 28:17
2Kl 7:4
Lam 4:9
- d Pwt 14:3
Eze 4:14
Dz 10:12
- e Eze 4:15
- f 2Sm 14:4
Lk 18:3
- g Ps 60:11
Ps 118:8
Ps 146:3
Iz 2:22
Jer 17:5
- h Kpl 26:29
Pwt 28:53
Iz 49:15
Eze 5:10
- i Lam 4:10
- j Pwt 28:55
Pwt 28:57
- k Rdz 37:29
1Kl 21:27
2Kl 19:1
- l Ps 105:15
Jer 38:4
- m Eze 8:1
Eze 14:1
Eze 20:1
- n 1Kl 18:13
1Kl 21:10

szpalta 2

- a 1Kl 14:6
- b Prz 19:3
Iz 8:21
Am 3:6
- c Ps 27:14
Prz 14:29
Prz 30:9
2Pt 3:9
Obj 16:9

ROZDZ. 7

- d Am 3:7
Heb 1:1
- e Pwt 32:36
Sdz 5:11
2Kl 7:18
- f 2Kl 5:18
- g Rdz 7:11
Ps 78:23
Mal 3:10
- h Lb 14:11
2Ts 3:2
- i Lb 11:23
2Kn 20:20
- j 2Kl 7:17
- k Kpl 13:46
Pwt 24:8
- l 2Kl 6:25
- m Lam 4:9
- n Prz 20:12
- o Pwt 28:7
2Sm 5:24
2Kl 19:7

ko posłaniec przyjdzie, zamknijcie drzwi i powstrzymajcie go drzwiami. Czyż nie rozlega się za nim odgłos^a stóp jego pana?”

33 Kiedy jeszcze do nich mówił, oto dochodził do niego posłaniec, a król powiedział: „Przebież to nieszczęście jest od Jehowy.^b Czemuż miałbym dalej czekać na Jehowę?”^c

7 A Elizeusz rzekł: „Słuchajcie słowa Jehowy.^d Tak powiedział Jehowa: „Jutro o tym czasie w bramie Samarii sea wybornej maki będzie za jednego sykla, także dwie sea jęczmienia – za jednego sykla”.^e **2** Wtedy przyboczny, na którego ręce wspierał^f się król, odezwał się do męża prawdziwego Boga, mówiąc: „Choćby Jehowa porobił upusty w niebiosach,^g czy mogłoby się tak stać?”^h On zaś rzekł: „Oto widzisz to na własne oczy,ⁱ ale nie będziesz tego jadt!”^j

3 A u wejścia do bramy było czterech mężczyzn, tředowatych;^k i odezwali się jeden do drugiego: „Po co tu siedzimy, aż pomrzemy? **4** Gdybyśmy powiedzieli: „Wejźmy do miasta” – a w mieście panuje głód – to tam byśmy pomarli.^l A jeżeli będziemy tu siedzieć, to też pomrzemy. Chodźmy więc i przedostańmy się do obozu Syryjczyków. Jeżeli zachowają nas przy życiu, to będziemy żyli; a jeżeli nas uśmiercą, to umrzemy”.^m **5** Wstali zatem o zmroku, by wejść do obozu Syryjczyków; i podeszli aż na skraj obozu Syryjczyków, a oto nie było tam nikogo.

6 Jehowa bowiem sprawił, że w obozie Syryjczyków usłyszanoⁿ odgłos rydwanów wojennych, odgłos koni, odgłos wielkiego woj-ska,^o tak iż powiedzieli jeden do drugiego: „Oto król Izraela najął przeciwko nam królów

hetyckich^a i królów egipskich,^b żeby wyruszyli przeciwko nam!”

7 Niezwłocznie wstali i o zmroku rzucili się do ucieczki,^c pozostawiając swoje namioty oraz konie^d i osły – obóz tak jak był – i uciekali, by ratować swą duszę.^e

8 Kiedy owi trędowaci dotarli aż na skraj obozu, weszli do jednego namiotu i zaczęli jeść i pić oraz wynosić stamtąd srebro i złoto, i szaty, a odszedłszy, ukrywali je. Następnie wrócili i weszli do innego namiotu, i wynieśli stamtąd rzeczy, i odszedłszy, poukrywali je.^f

9 W końcu odezwali się jeden do drugiego: „To, co robimy, nie jest właściwe. Dzień dzisiejszy jest dniem dobrej nowiny!^g Jeśli będziemy się ociągać i poczekać aż do światła poranka, to spadnie na nas wina.^h Chodźmy więc i wejźmy, i opowiedzmy o tym w domu królewskim”.

10 Przyszli zatem i zawołali na strażnikówⁱ bramy miejskiej, i oznajmili im, mówiąc: „Weszliśmy do obozu Syryjczyków, a oto nie było tam żadnego człowieka ani głosu ludzkiego, lecz tylko uwiązane konie i uwiązane osły, a także namioty, tak jak były”.^j **11** Strażnicy bramy natychmiast zawołali, powiadamiając o tym w domu królewskim.

12 Król niezwłocznie wstał w nocy i rzekł do swych sług:^k „Pozwólcie, proszę, że wam powiem, co nam uczynili Syryjczycy.^l Dobrze wiedzą, żeśmy głodni;^m wyszli więc z obozu, by się ukryć w polu,ⁿ mówiąc: „Oni wyjdą z miasta, a my schwytamy ich żywcem i wejdziemy do miasta””. **13** Wówczas jeden z jego sług odpowiedział: „Niech wzmą, proszę, pięć z reszty koni, które zostały w mieście.^o Oto są jak cały tłum izraelski, który w nim pozostał. Oto są jak

ROZDZ. 7

- a 1 Kł 10:29
2 Kł 1:17
- b 2 Kł 12:2
- c Ps 48:5
Prz 28:1
- d Ps 33:17
Prz 21:31
- e Rdz 2:7
f Jer 41:8
- g Nah 1:15
1 Kł 10:24
Flp 2:4
1 Ts 5:15
- h 1 Tm 6:10
- i 2 Sm 18:26
Ps 127:1
Mk 13:34
- j 2 Kł 7:7
- k 2 Kł 6:8
- l Prz 14:15
- m 2 Kł 6:25
2 Kł 6:29
- n Joz 8:4
Joz 8:12
Sdz 20:29
Sdz 20:37
- o 2 Kł 6:25

szpalta 2

- a Lam 4:9
- b Est 1:7
Iz 22:24
- c Ps 68:12
Iz 2:20
Mt 16:26
- d 2 Kł 20:25
Ps 68:12
Iz 33:1
- e Lb 23:19
2 Kł 7:1
Iz 44:26
Iz 55:11
- f 2 Kł 5:18
- g 2 Kł 9:33
Iz 25:10
- h Pwt 32:35
2 Kł 7:2
2 Kł 36:16
Iz 5:24
Iz 28:22
Nah 1:2
- i 2 Kł 7:1
Iz 44:26
- j Lb 20:12
Ps 78:19
- k 2 Kł 7:2
- l 2 Kł 20:20
- m Iz 41:25

ROZDZ. 8

- n 2 Kł 4:35
- o Rdz 12:10
Rdz 26:1
Rdz 47:4
Rut 1:1
- p Kpl 26:19
Pwt 28:23
2 Sm 21:1
1 Kł 17:1
Ps 105:16
Dz 11:28
- q Rdz 41:27
2 Sm 24:13
Am 3:2

cały tłum izraelski, który wyginał.^a Poślijmy je więc i zobaczmy”. **14** Toteż wzięli dwa rydwan z końmi i król posłał je za obozem Syryjczyków, mówiąc: „Jedźcie i zobaczcie”. **15** Podążali więc za nimi aż do Jordanu; a oto cała droga była pełna szat i sprzętów,^b które Syryjczycy porzucili, gdy w pośpiechu uciekali.^c Wówczas posłańcy wrócili i powiadomili króla.

16 Wyszedł więc lud i plądrował^d obóz Syryjczyków; potem sea wybornej mąki była za jednego sykla i dwie sea jęczmienia – za jednego sykla, według słowa^e Jehowy. **17** Król zaś powierzył nadzór nad bramą przyboczną, na którego ręce się wspierał;^f a lud tratował^g go w bramie, tak iż umarł, jak to zapowiedział mąż prawdziwego Boga,^h mówiąc wtedy, gdy doszedł do niego król. **18** Stało się więc tak, jak powiedział królowi mąż prawdziwego Boga, mówiąc: „Dwie sea jęczmienia za jednego sykla i sea wybornej mąki za jednego sykla będzie jutro o tym czasie w bramie Samarii”.ⁱ **19** Lecz przyboczny odezwał się do męża prawdziwego Boga, mówiąc: „Choćby nawet Jehowa porobił upusty w niebiosach, czy mogłoby się stać według tego słowa?”^j On zaś rzekł: „Oto widzisz to na własne oczy, ale nie będziesz tego jadł”.^k **20** I spotkało go to,^l gdy lud tratował^m go w bramie, tak iż umarł.

8 A Elizeusz tak powiedział kiedyś do niewiasty, której synowi przywrócił życie:ⁿ „Wstań i idź, ty oraz twoi domownicy, i przebywaj jako przybysz, gdziekolwiek możesz przebywać;^o bo Jehowa wezwał klęskę głodu,^p a w dodatku nastanie ona w kraju na siedem lat”.^q **2** Toteż owa niewiasta wstała i uczyniła zgod-

nie ze słowem męża prawdziwego Boga, i poszła,^a ona sama oraz jej domownicy,^b i w charakterze przybysza zamieszkała w ziemi Filistynów^c na siedem lat.

3 A po upływie siedmiu lat owa niewiasta wróciła z ziemi Filistynów i poszła dopominać się^d u króla o swój dom i swoje pole.

4 A król rozmawiał właśnie z Gechazim,^e sługą męża prawdziwego Boga, i rzekł: „Opowiedz mi, proszę, wszystkie wielkie rzeczy, których dokonał Elizeusz”.^f

5 I gdy opowiadał królowi, jak przywrócił on życie zmarłemu,^g oto niewiasta, której synowi przywrócił życie, dopominała się u króla o swój dom i swoje pole.^h Gechazi natychmiast rzekł: „Panie mój,ⁱ królu, to jest ta niewiasta, a to jest jej syn, któremu Elizeusz przywrócił życie”.

6 Wówczas król zapytał niewiastę i ona mu to opowiedziała.^j Wtedy król przydzielił jej pewnego dworzanina,^k mówiąc: „Przywróć jej wszystko, co do niej należy, oraz wszystkie plony tego pola od dnia, gdy odeszła, aż do tej chwili”.^l

7 Elizeusz zaś przybył do Damaszku;^m a Ben-Hadad,ⁿ król Syrii, chorował. Doniesiono mu więc: „Przyszłi aż tutaj mąż prawdziwego Boga”.^o **8** Na to król rzekł do Chazaela:^p „Weź w rękę dar^q i idź na spotkanie męża prawdziwego Boga, i przez niego zapytaj^r Jehowę, mówiąc: „Czy wyzdrowieję z tej choroby?”

9 Toteż Chazael wyszedł mu na spotkanie i wziął w rękę dar, wszelkiego rodzaju dobrą rzecz z Damaszku, ładunek na czterdziestu wielbłądach, i przyszedłszy, stanął przed nim, i rzekł: „Twój syn,^s Ben-Hadad, król Syrii, posłał mnie do ciebie, mówiąc: „Czy wyzdrowieję z tej choroby?” **10** Wówczas rzekł

ROZDZ. 8

a Prz 27:12

b Rdz 15:3

1Tm 5:8

c Joz 13:3

1Sm 27:1

d 1Sm 8:5

2Sm 14:4

2Kl 6:26

Lk 18:3

e 2Kl 4:12

f 2Kl 2:14

2Kl 2:20

2Kl 3:17

2Kl 4:4

2Kl 5:14

2Kl 5:27

2Kl 6:6

2Kl 7:1

g 2Kl 4:35

h Lb 36:9

i 1Sm 26:17

2Kl 6:26

1Pt 2:17

j 2Kl 4:32

k 2Kl 9:32

l Ps 82:3

Prz 21:1

Prz 29:4

Prz 31:9

m Iz 7:8

n 1Kl 20:1

2Kl 6:24

o 1Kl 17:24

p 1Kl 19:15

q 1Sm 9:8

1Kl 14:3

2Kl 5:5

r Rdz 25:22

1Kl 14:2

2Kl 3:11

2Kl 22:13

s 1Sm 25:8

2Kl 6:21

2Kl 13:14

szpalta 2

a Iz 44:26

Am 3:7

b 2Kl 8:15

c Jer 9:1

Lk 19:41

Dz 20:19

d 2Kl 10:32

2Kl 12:17

2Kl 13:3

Am 1:3

e Pwt 28:45

Pwt 28:63

2Kl 15:16

Oz 10:14

f Iz 13:16

Oz 13:16

Am 1:13

g 1Sm 17:43

2Sm 9:8

Ps 22:20

h 1Sm 2:7

1Kl 19:15

i 2Kl 8:10

j Ps 36:1

Mi 2:1

k 1Kl 16:10

2Kl 11:1

2Kl 15:10

Iz 33:1

l 1Kl 19:15

m 2Kl 1:17

do niego Elizeusz: „Idź, powiedz mu: „Na pewno wyzdrowiejesz”, a Jehowa pokazał mi,^a że on na pewno umrze”.^b **11** I utkwisz-
szy weń wzrok, wpatrywał się
aż do wywołania zakłopotania.

Potem mąż prawdziwego Boga
wybuchnął płaczem.^c **12** Wte-
dy Chazael powiedział: „Dlaczego
pan mój płacze?” On odrzekł:

„Bo dobrze wiem, jaką krzyw-
dę^d wyrządzisz synom Izraela.

Warownie ich wydasz na pas-
twę ognia, a najlepszych z ich
ludzi wybijesz mieczem, a ich
dzieci roztrząskasz,^e a ich kobie-
ty brzemienne porozpruwasz”.^f

13 Na to Chazael rzekł: „Kim-
że jest twój sługa – zwykły pies^g
– żeby mógł uczynić tę wielką
rzecz?” Lecz Elizeusz powiedział:
„Jehowa ukazał mi ciebie jako
króla Syrii”.^h

14 Potem odszedł on od Elize-
usza i przyszedł do swego pana,
a ten rzekł do niego: „Co ci po-
owiedział Elizeusz?” On odrzekł:
„Powiedział mi: „Na pewno wy-
zdrowiejesz”.ⁱ **15** A nazajutrz
wziął narzutę i umoczywszy ją w
wodzie, rozciągnął mu ją na twa-
rzy,^j tak iż umarł.^k I Chazael^l za-
czął panować w jego miejsce.

16 A w piątym roku Jehora-
ma,^m syna Achaba, króla Izraela,
gdy królem Judy był Jehoszafa-
fat, władzę królewską objął Je-
horam,ⁿ syn Jehoszafata, króla
Judy. **17** Miał trzydzieści dwa
lata, gdy został królem, a pano-
wał w Jerozolimie osiem lat.^o

18 I chodził drogą królów Izraela,^p
jak to czynili ci z domu Acha-
ba;^q bo żoną jego została córka
Achaba,^r a on sam czynił to, co
złe w oczach Jehowy. **19** Lecz
Jehowa nie chciał obrócić Judy^s
w ruinę, a to przez wzgląd na

n 1Kl 22:50; 2Kn 21:3; o 2Kn 21:5; p 1Kl 12:28; 1Kl 16:32; q 1Kl 16:33; 1Kl 21:25; 2Kl 21:3; 2Kn 21:13; r 2Kl 8:26; 2Kn 18:1; 2Kn 21:6; s Rdz 49:10.

Dawida, swego sługę,^a tak jak mu obiecał, iż zawsze będzie dawał lampę^b jemu i jego synom.

20 Za jego dni Edom^c buntowniczo wyrwał się spod ręki Judy, po czym ustanowił króla,^d by nad nimi panował. **21** To też Jehoram przeprawił się do Cair, a z nim również wszystkie rydwany. I wstawszy nocą, pobił Edomitów, którzy otaczali jego oraz dowódców rydwanów; a lud zaczął uciekać do swych namiotów. **22** Lecz Edom dalej buntowniczo wyrwał się spod ręki Judy – aż po dziś dzień. Wtedy to, w owym czasie, zbuntowała się Libna.^e

23 A pozostałych spraw Jehorama oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^f dziejów królów Judy? **24** W końcu Jehoram spoczął ze swymi praojcami^g i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawidowym.^h A w jego miejsce zaczął panować jego syn Achazjasz.ⁱ

25 W dwunastym roku Jehorama, syna Achaba, króla Izraela, władzę królewską objął Achazjasz, syn Jehorama, króla Judy.^j **26** Achazjasz miał dwadzieścia dwa lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerolimie jeden rok.^k Jego matka miała na imię Atalia^l i była wnuczką Omriego,^m króla Izraela. **27** I chodził on drogą domu Achaba,ⁿ i czynił to, co zle w oczach Jehowy,^o tak jak dom Achaba, był bowiem spokrewniony z domem Achaba.^p **28** Wyruszył zatem z Jehoramem, synem Achaba, pod Ramot-Gilead^q na wojnę przeciwko Chazaelowi,^r królowi Syrii, lecz Syryjczycy ugodzili^s Jehorama. **29** Toteż król Jehoram^t wrócił, by w Jizreel^u wyleczyć się z ran, które Syryjczycy

ROZDZ. 8

a 2Sm 7:16
2Kn 21:7
b 1Kl 11:36
Ps 132:17
Lk 1:69
Dz 15:16

c Rdz 27:40
2Sm 8:14
2Kl 3:9
2Kn 21:8

d 2Sm 8:14
1Kl 22:47

e Joz 21:13
2Kl 19:8
2Kn 21:10

f 1Kl 14:29
1Kl 15:23
2Kl 15:6
2Kl 15:36

g 1Kl 2:10
1Kl 11:43
1Kl 14:31
2Kn 21:19

h 2Kn 21:20

i 1Kn 3:11
2Kn 21:17

j 2Kl 9:29
2Kn 22:1

k 2Kn 22:2
l 2Kl 8:18
2Kl 11:1
2Kl 11:13
2Kl 11:16

m 1Kl 16:16
1Kl 16:23
1Kl 16:27
2Kn 22:2

n 1Kl 16:33
2Kn 22:3

o 2Kl 19:22

p 2Kl 8:18
2Ko 6:14

q Joz 21:38
1Kl 22:3

r 2Kl 9:15
2Kn 22:5

s 1Kl 19:17
t 2Kl 9:15

u Joz 19:18
1Kl 21:1
2Kn 22:6

szpalta 2

a 2Kl 9:16

ROZDZ. 9

b 2Kl 4:1
2Kl 6:1

c 1Kl 18:46
2Kl 4:29
Lk 12:35

d 1Sm 10:1

e 2Kl 8:28
2Kn 22:5

f 1Kl 19:17

g 1Kl 20:30
1Kl 22:25

h Wj 29:7
1Kl 19:16

i 2Kn 22:7
j Jer 27:5
Dn 2:21

k Sdz 3:19

l 1Kl 19:16
2Kn 22:7

zadali mu pod Ramą, gdy walczył z Chazaelem, królem Syrii. Achazjasz^a zaś, syn Jehorama, króla Judy, poszedł się zobaczyć w Jizreel z Jehoramem, synem Achaba, gdyż ten był chory.

9 A prorok Elizeusz wezwał jednego z synów^b prorockich i rzekł do niego: „Przepasz swe lędźwie^c i weź do ręki ten flakon^d oliwy, i idź do Ramot-Gilead.^e **2** Kiedy tam przybędziesz, zobacz się tam z Jehu,^f synem Jehoszafata, syna Nimszego; wejdź i spraw, żeby wstał spośród swych braci, i zaprowadź go do najszybszej komnaty.^g **3** Potem weź ten flakon oliwy i wylej mu ją na głowę,^h mówiąc: „Tak powiedział Jehowa: „Oto namaszczamⁱ cię na króla^j nad Izraelem”. Następnie otwórz drzwi i nie czekając, uciekaj”.

4 I ów sługa, sługa proroka, udał się do Ramot-Gilead. **5** Gdy przybył, oto siedzieli tam dowódcy wojska. Powiedział więc: „Mam do ciebie słowo,^k wodzu”. Na to Jehu rzekł: „Do którego z nas wszystkich?” On odrzekł: „Do ciebie, wodzu”. **6** Wstał zatem i wszedł do domu; a on zaczął mu wylewać na głowę oliwę i mówić do niego: „Tak powiedział Jehowa, Bóg Izraela: „Oto namaszczam cię na króla^l nad ludem Jehowy,^m nad Izraelem. **7** I pobijesz dom Achaba, twego pana, a ja na ręce Jezebel pomaszczęⁿ krew moich sług, proroków, oraz krew wszystkich sług Jehowy.^o **8** I cały dom Achaba zginię; i zgładzę u Achaba^p każdego, kto oddaje mocz na mur,^q bezradnego i nic niewartego^r w Izraelu. **9** I sprawię, że dom Achaba będzie jak dom Jeroboama,^s syna

m 1Kl 16:2; n Pwt 32:35; Pwt 32:43; Ps 94:1; Lk 18:7; Rz 12:19; Rz 13:4; Heb 10:30; o 1Kl 18:4; 1Kl 19:2; 1Kl 21:15; 1Kl 21:25; p 1Kl 21:21; q 1Kl 14:10; r Pwt 32:36; 1Kl 21:21; s 1Kl 15:29.

Nebata, i jak dom Baaszy,^a syna Achijasza. **10** A Jezebel pożra psy^b na polu w Jizreel i nie będzie nikogo, kto by ją pogrzebał^c. Potem otworzył drzwi i uciekł.^c

11 Jehu zaś wyszedł do sług swego pana i ci odezwali się do niego: „Czy wszystko w porządku?^d Po co przyszedł do ciebie ten szaleniec?”^e Lecz on im powiedział: „Sami dobrze znacie tego człowieka i jego mowę”. **12** Ale oni odparli: „Nieprawda! Powiedz nam, prosimy”. Wówczas rzekł: „Tak a tak ze mną rozmawiał, mówiąc: „Tak powiedział Jehowa: „Oto namaszczać cię na króla nad Izraelem””^f.

13 Wtedy każdy z nich śpiesznie wziął swoją szatę^g i podłożył mu ją na nagich stopniach, i zadęli w róg,^h i mówili: „Jehu został królem!”ⁱ **14** I Jehu,^j syn Jehoszafata, syna Nimszego,^k zaczął spiskować^l przeciwko Jehoramowi.

A Jehoram właśnie strzegł Ramot-Gilead,^m on i z nim cały Izrael, z powodu Chazaela,ⁿ króla Syrii. **15** Później król Jehoram^o wrócił, by w Jizreel^p wyleczyć się z ran, które mu zadali Syryjczycy, gdy walczył z Chazaelem, królem Syrii.^q

I rzekł Jehu: „Jeżeli wasza dusza się zgadza,^r niech nikt nie ujdzie z miasta, żeby pójść i zanieść wiadomość do Jizreel”.

16 I Jehu odjechał, i udał się do Jizreel, gdyż tam leżał Jehoram, Achazjasz^s zaś, król Judy, przyszedł się zobaczyć z Jehorammem. **17** A strażnik^t stał na wieży^u w Jizreel^v i ujrzawszy falujący tłum ludzi zbliżającego się Jehu, natychmiast powiedział: „Widzę falujący tłum”. Na to Jehoram rzekł: „Weź jeźdźca i poślij go naprzeciw niego, i niech powie: „Czy jest pokój?”^w **18** To-

ROZDZ. 9

- a 1Kl 16:11
- b 1Kl 21:23
- c 2Kl 9:3
- d 2Kl 4:26
- e 1Sm 21:14
- f 2Kl 9:6
- g Mt 21:7
- h 2Sm 15:10
- i 1Kl 1:34
- j 1Kl 1:39
- k 1Kl 19:16
- l 2Kl 9:2
- m 1Kl 10:9
- n 1Kl 22:3
- o 2Kl 8:28
- p 1Kl 19:15
- q 2Kl 8:15
- r 2Kl 10:32
- s 2Kl 8:29
- t Joz 19:18
- u 1Kl 21:1
- v 2Kl 22:6
- w Prz 20:18
- x 2Kl 22:7
- y 1Kl 21:6
- z 1Kl 21:6
- aa Eze 33:2
- ab 2Kl 21:7
- ac 1Kl 21:1
- ad 1Sm 16:4
- ae 1Kl 2:13

szpalta 2

- a 1z 48:22
- b Rz 3:17
- c 2Sm 18:24
- d 2Sm 18:26
- e 1z 57:21
- f 1Kl 19:16
- g 2Kl 9:2
- h Za 12:4
- i Mi 1:13
- j 2Kl 8:25
- k 2Kl 8:29
- l 2Kl 22:7
- m 1Kl 21:1
- n 1Kl 21:15
- o 1Kl 21:19
- p 1z 48:22
- q 1z 57:21
- r 1z 59:8
- s Jer 16:5
- t Rz 3:17
- u 1Kl 16:31
- v 1Kl 18:4
- w 1Kl 19:2
- x 1Kl 21:7
- y Obj 9:21
- z Kpl 20:6
- aa Pwt 18:10
- ab 1Kl 18:19
- ac Mal 3:5
- ad 2Kl 11:14
- ae Ps 7:12
- af 1Kn 28:9
- ag Ps 50:22
- ah Kzn 8:13
- ai 2Kl 7:17
- aj 2Kl 9:21
- ak 1Kl 21:29
- al 1Kn 16:12

też jeździec na koniu wyruszył mu naprzeciw i rzekł: „Tak powiedział król: „Czy jest pokój?”” Lecz Jehu odrzekł: „Co tobie do „pokoju”?^a Jedź za mną!”

A strażnik^b podał wiadomość, mówiąc: „Posłaniec dotarł aż do nich, ale nie wraca”. **19** Posłał więc drugiego jeźdźcę na koniu i ten, dotarłszy do nich, odezwał się: „Tak powiedział król: „Czy jest pokój?”” Lecz Jehu odrzekł: „Co tobie do „pokoju”?^c Jedź za mną!”

20 A strażnik podał wiadomość, mówiąc: „Dotarł aż do nich, ale nie wraca; a sposób jazdy przypomina jazdę Jehu,^d wnuka Nimszego,^e bo jedzie jak szalony”.^f **21** Wtedy Jehoram rzekł: „Zaprzęga!”^g Zaprzężono więc jego rydwan wojenny i Jehoram, król Izraela, oraz Achazjasz,^h król Judy, wyruszyli, każdy na swoim rydwanie wojennym. Jadąc naprzeciw Jehu, spotkali go na polu Nabotaⁱ Jizreelity.

22 A gdy tylko Jehoram ujrzał Jehu, zaraz rzekł: „Czy jest pokój, Jehu?” Lecz on powiedział: „Jakiż może być pokój,^j dopóki trwają rozpusty Jezebel,^k twojej matki, oraz jej liczne czary?”^l

23 Jehoram natychmiast wykonał rękami manewr, żeby uciec, i rzekł do Achazjasza: „Podstęp,^m Achazjaszu!” **24** A Jehu wziął w rękę łukⁿ i strzelił Jehoramowi między ramiona, tak iż strzała przeszła mu serce i runął na swój rydwan wojenny.^o

25 Potem rzekł do Bidkara, swego przybocznego:^p „Podnieś go; rzuć go na pola pola Nabota Jizreelity;^q bo przypomnij sobie: ja i ty jechaliśmy zaprzęgami za Achabem, jego ojcem, a Jehowa wyrzekł przeciwko niemu tę oto wypowiedź:^r **26** „Zaiste,

ujrzałem wczoraj krew^a Nabota i krew jego synów^b – brzmi wypowiedź Jehowy – i z całą pewnością odpłacę^c ci na tej polaci pola”, brzmi wypowiedź Jehowy’. Podnieś go więc; rzuć go na tę polacę kpi zgodnie ze słowem Jehowy’.^d

27 A Achazjasz,^e król Judy, ujrzawszy to, zaczął uciekać przez dom w ogrodzie.^f (Później Jehu ruszył za nim w pościg i rzekł: „Jego też! Ugodźcie go!” [Ugodzili go więc], gdy był na rydwanie na drodze wznoszącej się do Gur, które jest koło Ibleamu.^g A on uciekał do Megiddo^h i tam zmarł.ⁱ **28** Potem jego słudzy przewieźli go na rydwanie do Jerozolimy i pogrzebali go w jego grobie z jego praojcami w Mieście Dawidowym.^j **29** Achazjasz^k został królem Judy w jedenastym roku Jehorama,^l syna Achaba).

30 W końcu Jehu przybył do Jizreel^m i usłyszała o tym Jezebel.ⁿ Umalowała^o więc sobie oczy czarnym tuszem i upiękzyła głowę,^p i spoglądała w dół przez okno.^q **31** A Jehu wjechał przez bramę. Wówczas powiedziała: „Czy powiodło się Zimriemu,^r zabójcy swego pana?”

32 Wtedy on podniósł twarz ku temu oknu i rzekł: „Kto jest ze mną? Kto?”^s Natychmiast wyjrżeli ku niemu dwaj lub trzej dworzanie.^t **33** Powiedział więc: „Zrzućcie ją!”^u Toteż ją zrzucili, a jej krew obryzgała mur i konie; i podeptał^v ją. **34** Następnie wszedł, najadł się i napił, po czym rzekł: „Zajmijcie się, proszę, tą przekłętą^w i ją pogrzebcie, bo jest córką królewską”.^x **35** Kiedy poszli ją pogrzebać, nie znaleźli z niej nic oprócz czaszki i stóp oraz dłoni rąk.^y **36** Gdy wrócili i mu opowiedzieli, odezwał się: „To jest słowo, które Jehowa wyrzekł za pośrednictwem^z

ROZDZ. 9

- a Rdz 4:10
Ps 9:12
Ps 72:14
Iz 26:21
- b 2Krn 24:25
2Krn 25:4
- c Rdz 9:5
Wj 20:5
Kpł 24:17
Pwt 5:9
- d 1Kl 21:24
- e 2Kl 8:29
2Krn 22:7
- f 1Kl 21:2
- g Joz 17:11
Sdz 1:27
- h 1Kl 9:15
- i 2Krn 22:7
j 2Sm 5:7
- k 2Kl 8:24
2Krn 22:2
- l 2Kl 8:25
- m 1Kl 21:1
- n 1Kl 16:31
1Kl 21:25
- o Jer 4:30
Eze 23:40
- p Iz 3:18
1Pt 3:3
- q Prz 7:6
- r 1Kl 16:16
1Kl 16:18
- s Wj 32:26
1Kn 12:18
Ps 94:16
- t Rdz 37:36
1Sm 8:15
2Kl 8:6
Est 1:10
- u Hi 31:3
- v 2Kl 7:20
Iz 25:10
Mal 4:3
Rz 16:20
- w Pwt 27:15
Pwt 27:25
1Kl 21:25
Ps 119:21
- x 1Kl 16:31
- y 2Kl 9:10
Iz 14:20
Jer 22:19
- z Iz 44:26
Iz 55:11

szpalta 2

- a 1Kl 21:23
- b Ps 83:10
Jer 8:2
Jer 16:4
- c Prz 10:7

ROZDZ. 10

- d 1Kl 16:29
- e Sdz 8:30
Sdz 12:14
- f Pwt 16:18
- g 1Kl 21:8
- h Prz 21:31
- i 2Kl 10:1
- j 2Kl 9:24
2Kl 9:27
- k Łk 14:31
i 2Kl 10:1

swego sługi Eliasza Tiszbity, mówiąc: „Na tej polaci pola w Jizreel psy pożrą ciało Jezebel.”^a **37** A zwłoki Jezebel będą niczym gnój^b na powierzchni pola – na tej polaci ziemi w Jizreel – tak by nie można było powiedzieć: „To jest Jezebel”’.^c

10 Achab miał w Samarii^d siedemdziesięciu^e synów. Toteż Jehu napisał listy i wysłał je do Samarii do książąt^f Jizreel, starszych^g i opiekunów dzieci Achaba, mówiąc: **2** „Oto teraz, w czasie gdy do was dociera ten list, są u was synowie waszego pana, są też u was rydwany wojenne oraz konie^h i warowne miasto, i zbroja. **3** Upatrzenie zatem najpóźszego i najbardziej prostolinijnego spośród synów waszego pana i posadźcie go na tronie jego ojca.ⁱ Potem walczyć za dom swego pana”.

4 A oni bardzo się przestraszyli i zaczęli mówić: „Oto nie ostali się przed nim dwaj królowie,^j jakże więc my się ostoimy?”^k **5** Ten zatem, który był ustanowiony nad domem, i ten, który był nad miastem, i starsi, i opiekunowie^l posłali do Jehu, mówiąc: „Jesteśmy twoimi sługami i zrobimy wszystko, co nam powiesz. Nikogo nie obwołamy królem. Czyń, co dobre w twych oczach”.

6 Wtedy napisał do nich drugi list, następującej treści: „Jeżeli należycie do mnie^m i słuchacie mojego głosu, weźcie głowy mężczyzn, którzy są synamiⁿ waszego pana, i jutro o tej porze przyjdźcie do mnie do Jizreel”.^o

A synowie królewscy, siedemdziesięciu mężczyzn, przebywali u znaczniejszych mieszkańców miasta, którzy ich wychowywali.

m 2Kl 9:32; n Pwt 5:9; Hi 21:19; Iz 14:21; Obj 2:23;
o 2Kl 9:30.

7 I gdy tylko dotarł do nich ów list, zaczęli brać synów królewskich i zabijać ich, siedemdziesięciu mężczyzn,^a po czym włożyli ich głowy do koszy i posłali mu do Jizreel. **8** Wówczas wszedł posłaniec^b i rzekł doń, mówiąc: „Przyniesiono głowy^c synów królewskich”. On więc powiedział: „Ułóżcie je w dwa stosy u wejścia do bramy, aż do rana”.^d **9** A rano wyszedł. I stanawszy, rzekł do całego ludu: „Wy jesteście prawi.” Oto ja uknułem spisek^e przeciw mojemu panu i ja go zabiłem;^f lecz kto pobił tych wszystkich? **10** Wiedzieć zatem, że nie spadnie na ziemię, nie spełniwszy się, nic ze słowa Jehowy,^h które Jehowa wyrzekł przeciwko domowi Achaba;ⁱ i Jehowa wykonał to, co rzekł za pośrednictwem swego sługi Eliasza.^j **11** Ponadto Jehu wybił wszystkich, którzy w Jizreel pozostali z domu Achaba, oraz wszystkich jego znaczniejszych mężów^k i jego znajomych, i jego kapłanów,^l aż nie pozostawił mu nikogo przy życiu.^m

12 I wstawszy, przyszedł: następnie udał się do Samarii. Przy drodze był dom, w którym pastarze wiazali owce. **13** I Jehu napotkał braciⁿ Achazjasza,^o króla Judy. Kiedy do nich rzekł: „Kim jesteście?”, powiedzieli: „Jesteśmy braćmi Achazjasza i idziemy zapytać, czy się wie gdzie synom króla i synom pani”. **14** On natychmiast rzekł: „Pochwyćcie ich żywcem!”^p Pochwycili ich więc żywcem i pozabijali ich – czterdziestu dwóch mężczyzn – koło cysterny domu, w którym wiano owce; i nie pozostawił z nich ani jednego.^q

15 Wyruszywszy stamtąd, napotkał Jehonadaba,^r syna Rechaba,^s który wyszedł mu naprzeciw. Gdy ten go pobłogosławił,^t powiedział doń: „Czy two-

ROZDZ. 10

- a Sdz 9:5
1KI 21:21
Ps 109:13
- b 2Sm 4:10
2Sm 11:19
- c 2Sm 20:22
- d Pwt 21:23
- e 1Sm 24:17
- f 2KI 9:14
- g 2KI 9:24
- h 1Sm 15:29
Iz 14:27
Iz 44:26
Iz 55:11
- i 1KI 21:24
- j 1KI 21:19
1KI 21:22
2KI 9:7
2KI 9:36
- k Ps 125:5
Prz 13:20
- l 1KI 18:19
1KI 22:6
2KI 23:20
- m 1KI 21:21
- n 2Kn 22:8
- o 2KI 8:29
2KI 9:21
2Kn 22:1
- p 1KI 20:18
- q 2Kn 22:8
- r Jer 35:6
Jer 35:19
- s 1Kn 2:55
- t Rdz 47:7
Lb 6:23
Rut 2:4
Rz 12:14

szpalta 2

- a 1Kn 12:17
Prz 17:17
- b Za 8:23
- c Lb 25:11
1KI 19:10
- d 2KI 9:8
2Kn 22:7
Ps 58:10
- e 1KI 21:21
2KI 9:26
Ps 9:16
- f 1KI 16:32
1KI 18:22
1KI 18:40
2KI 3:2
- g 2KI 3:13
- h 2KI 10:21
- i 2KI 10:11
- j Prz 24:6
Kzn 9:12
- k 1KI 11:35
- l 1KI 16:32
- m 2KI 10:15
Jer 35:6
Jer 35:19

je serce jest prostolinijne wobec mnie – jak moje serce wobec twojego serca?”^a

Na to Jehonadab rzekł: „Jest”.

„Jeśli jest, to podaj mi rękę”.

Podał mu więc rękę. Wówczas kazał mu wsiąść do siebie na rydwan.^b **16** Następnie rzekł: „Jedź ze mną i przyjrzyj się, jak nie toleruję rywalizacji^c z Jehową”. I wzięli go z nim jego rydwanem wojennym. **17** W końcu przybył do Samarii. I zaczął wybijać wszystkich, którzy pozostali spośród krewnych Achaba w Samarii, aż ich unicestwił,^d zgodnie ze słowem, które Jehowa wyrzekł do Eliasza.^e

18 Ponadto zebrali Jehu cały lud i rzekł do nich: „Achab mało czcił Baala.^f Jehu będzie mu oddawał wielką cześć. **19** Zwołajcie więc do mnie wszystkich proroków^g Baala, wszystkich jego czcicieli^h i wszystkich jego kapłanów.ⁱ Niechaj żadnego nie zabraknie, gdyż mam wielką ofiarę dla Baala. Kogo zabraknie, ten nie pozostanie przy życiu”. A Jehu działał chytrze,^j by zgładzić czcicieli Baala.

20 I przemówił Jehu: „Uświęćcie uroczyste zgromadzenie dla Baala”. Oni więc to obwieścili.

21 Następnie Jehu rozesłał po całym Izraelu,^k tak iż przybyli wszyscy czciciele Baala. I nie pozostał żaden, który by nie przybył. Wchodzili zatem do domu Baala^l i napełnił się dom Baala od krańca do krańca. **22** Wówczas rzekł do tego, który był ustanowiony nad szatnią: „Wynieś szaty dla wszystkich czcicieli Baala”. On więc wyniósł dla nich odzienie. **23** Wtedy Jehu wszedł z Jehonadabem,^m synem Rechaba, do domu Baala. I rzekł do czcicieli Baala: „Starannie poszukajcie i dopilnujcie, żeby nie

było tu z wami żadnego z czcicieli Jehowy, lecz tylko czciciele Baala".^a **24** W końcu weszli, by złożyć ofiary i całopalenia, Jehu zaś ustawił na zewnątrz do swojej dyspozycji osiemdziesięciu mężczyzn i powiedział: „Jeśli ujdzie jakiś mąż spośród mężów, których wydaję w wasze ręce, dusza jednego będzie za duszę drugiego”.^b

25 A gdy tylko dobiegło końca składanie całopalenia, Jehu natychmiast rzekł do biegaczy i przybocznych: „Wejdźcie, powybijajcie ich! Niech żaden z nich nie wyjdzie”.^c I biegacze oraz przyboczni^d wybijali ich ostrzem miecza, i wyrzucali, i szli aż do miasta domu Baala. **26** Następnie powynosili z domu Baala święte słupy^e i je spalili.^f **27** Ponadto zburzyli święty słup Baala,^g zburzyli też dom Baala^h i przeznaczyli go na ustępyⁱ – aż po dziś dzień.

28 W ten sposób Jehu usunął Baala z Izraela. **29** Tylko nie odwrócił się Jehu od podążania za grzechami Jeroboama,^j syna Nebata, którymi on przywiódł Izraela do grzechu^k – od złotych cielców,^l z których jeden był w Betel, a drugi w Dan.^m **30** Toteż Jehowa rzekł do Jehu: „Ponieważ postąpiłeś dobrze, czyniąc to, co słuszne w moich oczach,ⁿ i postąpiłeś z domem Achaba zgodnie ze wszystkim, co było w moim sercu,^o więc aż do czwartego pokolenia będą ci zasiadać synowie na tronie Izraela”.^p **31** A Jehu nie dbał o to, by z całego serca chodzić według prawa Jehowy, Boga Izraela.^q Nie odwrócił się od grzechów Jeroboama, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^r

32 W owych dniach Jehowa zaczął okrawać Izraela kawałek po kawałku; i Chazael^s był

ROZDZ. 10

- a 1 Kł 18:22
- b 1 Kł 20:39
- c Wj 32:27
- d Pwt 13:6
- e Pwt 13:8
- f Eze 9:5
- g 2 Kł 7:17
- h 2 Kł 9:25
- i Kpl 26:1
- j 1 Kł 14:23
- k Pwt 7:25
- l 2 Sm 5:21
- m 2 Kł 19:18
- n Kpl 26:30
- o Pwt 7:5
- p 1 Kł 16:32
- q 1 Kł 16:32
- r 1 Kł 16:32
- s 1 Kł 16:32
- t 1 Kł 16:32
- u 1 Kł 16:32
- v 1 Kł 16:32
- w 1 Kł 16:32
- x 1 Kł 16:32
- y 1 Kł 16:32
- z 1 Kł 16:32
- aa 1 Kł 16:32
- ab 1 Kł 16:32
- ac 1 Kł 16:32
- ad 1 Kł 16:32
- ae 1 Kł 16:32
- af 1 Kł 16:32
- ag 1 Kł 16:32
- ah 1 Kł 16:32
- ai 1 Kł 16:32
- aj 1 Kł 16:32
- ak 1 Kł 16:32
- al 1 Kł 16:32
- am 1 Kł 16:32
- an 1 Kł 16:32
- ao 1 Kł 16:32
- ap 1 Kł 16:32
- aq 1 Kł 16:32
- ar 1 Kł 16:32
- as 1 Kł 16:32
- at 1 Kł 16:32
- au 1 Kł 16:32
- av 1 Kł 16:32
- aw 1 Kł 16:32
- ax 1 Kł 16:32
- ay 1 Kł 16:32
- az 1 Kł 16:32
- ba 1 Kł 16:32
- bb 1 Kł 16:32
- bc 1 Kł 16:32
- bd 1 Kł 16:32
- be 1 Kł 16:32
- bf 1 Kł 16:32
- bg 1 Kł 16:32
- bh 1 Kł 16:32
- bi 1 Kł 16:32
- bj 1 Kł 16:32
- bk 1 Kł 16:32
- bl 1 Kł 16:32
- bm 1 Kł 16:32
- bn 1 Kł 16:32
- bo 1 Kł 16:32
- bp 1 Kł 16:32
- bq 1 Kł 16:32
- br 1 Kł 16:32
- bs 1 Kł 16:32
- bt 1 Kł 16:32
- bu 1 Kł 16:32
- bv 1 Kł 16:32
- bw 1 Kł 16:32
- bx 1 Kł 16:32
- by 1 Kł 16:32
- bz 1 Kł 16:32
- ca 1 Kł 16:32
- cb 1 Kł 16:32
- cc 1 Kł 16:32
- cd 1 Kł 16:32
- ce 1 Kł 16:32
- cf 1 Kł 16:32
- cg 1 Kł 16:32
- ch 1 Kł 16:32
- ci 1 Kł 16:32
- cj 1 Kł 16:32
- ck 1 Kł 16:32
- cl 1 Kł 16:32
- cm 1 Kł 16:32
- cn 1 Kł 16:32
- co 1 Kł 16:32
- cp 1 Kł 16:32
- cq 1 Kł 16:32
- cr 1 Kł 16:32
- cs 1 Kł 16:32
- ct 1 Kł 16:32
- cu 1 Kł 16:32
- cv 1 Kł 16:32
- cw 1 Kł 16:32
- cx 1 Kł 16:32
- cy 1 Kł 16:32
- cz 1 Kł 16:32
- da 1 Kł 16:32
- db 1 Kł 16:32
- dc 1 Kł 16:32
- dd 1 Kł 16:32
- de 1 Kł 16:32
- df 1 Kł 16:32
- dg 1 Kł 16:32
- dh 1 Kł 16:32
- di 1 Kł 16:32
- dj 1 Kł 16:32
- dk 1 Kł 16:32
- dl 1 Kł 16:32
- dm 1 Kł 16:32
- dn 1 Kł 16:32
- do 1 Kł 16:32
- dp 1 Kł 16:32
- dq 1 Kł 16:32
- dr 1 Kł 16:32
- ds 1 Kł 16:32
- dt 1 Kł 16:32
- du 1 Kł 16:32
- dv 1 Kł 16:32
- dw 1 Kł 16:32
- dx 1 Kł 16:32
- dy 1 Kł 16:32
- dz 1 Kł 16:32
- ea 1 Kł 16:32
- eb 1 Kł 16:32
- ec 1 Kł 16:32
- ed 1 Kł 16:32
- ee 1 Kł 16:32
- ef 1 Kł 16:32
- eg 1 Kł 16:32
- eh 1 Kł 16:32
- ei 1 Kł 16:32
- ej 1 Kł 16:32
- ek 1 Kł 16:32
- el 1 Kł 16:32
- em 1 Kł 16:32
- en 1 Kł 16:32
- eo 1 Kł 16:32
- ep 1 Kł 16:32
- eq 1 Kł 16:32
- er 1 Kł 16:32
- es 1 Kł 16:32
- et 1 Kł 16:32
- eu 1 Kł 16:32
- ev 1 Kł 16:32
- ew 1 Kł 16:32
- ex 1 Kł 16:32
- ey 1 Kł 16:32
- ez 1 Kł 16:32
- fa 1 Kł 16:32
- fb 1 Kł 16:32
- fc 1 Kł 16:32
- fd 1 Kł 16:32
- fe 1 Kł 16:32
- ff 1 Kł 16:32
- fg 1 Kł 16:32
- fh 1 Kł 16:32
- fi 1 Kł 16:32
- fj 1 Kł 16:32
- fk 1 Kł 16:32
- fl 1 Kł 16:32
- fm 1 Kł 16:32
- fn 1 Kł 16:32
- fo 1 Kł 16:32
- fp 1 Kł 16:32
- fq 1 Kł 16:32
- fr 1 Kł 16:32
- fs 1 Kł 16:32
- ft 1 Kł 16:32
- fu 1 Kł 16:32
- fv 1 Kł 16:32
- fw 1 Kł 16:32
- fx 1 Kł 16:32
- fy 1 Kł 16:32
- fz 1 Kł 16:32
- ga 1 Kł 16:32
- gb 1 Kł 16:32
- gc 1 Kł 16:32
- gd 1 Kł 16:32
- ge 1 Kł 16:32
- gf 1 Kł 16:32
- gg 1 Kł 16:32
- gh 1 Kł 16:32
- gi 1 Kł 16:32
- gj 1 Kł 16:32
- gk 1 Kł 16:32
- gl 1 Kł 16:32
- gm 1 Kł 16:32
- gn 1 Kł 16:32
- go 1 Kł 16:32
- gp 1 Kł 16:32
- gq 1 Kł 16:32
- gr 1 Kł 16:32
- gs 1 Kł 16:32
- gt 1 Kł 16:32
- gu 1 Kł 16:32
- gv 1 Kł 16:32
- gw 1 Kł 16:32
- gx 1 Kł 16:32
- gy 1 Kł 16:32
- gz 1 Kł 16:32
- ha 1 Kł 16:32
- hb 1 Kł 16:32
- hc 1 Kł 16:32
- hd 1 Kł 16:32
- he 1 Kł 16:32
- hf 1 Kł 16:32
- hg 1 Kł 16:32
- hh 1 Kł 16:32
- hi 1 Kł 16:32
- hj 1 Kł 16:32
- hk 1 Kł 16:32
- hl 1 Kł 16:32
- hm 1 Kł 16:32
- hn 1 Kł 16:32
- ho 1 Kł 16:32
- hp 1 Kł 16:32
- hq 1 Kł 16:32
- hr 1 Kł 16:32
- hs 1 Kł 16:32
- ht 1 Kł 16:32
- hu 1 Kł 16:32
- hv 1 Kł 16:32
- hw 1 Kł 16:32
- hx 1 Kł 16:32
- hy 1 Kł 16:32
- hz 1 Kł 16:32
- ia 1 Kł 16:32
- ib 1 Kł 16:32
- ic 1 Kł 16:32
- id 1 Kł 16:32
- ie 1 Kł 16:32
- if 1 Kł 16:32
- ig 1 Kł 16:32
- ih 1 Kł 16:32
- ii 1 Kł 16:32
- ij 1 Kł 16:32
- ik 1 Kł 16:32
- il 1 Kł 16:32
- im 1 Kł 16:32
- in 1 Kł 16:32
- io 1 Kł 16:32
- ip 1 Kł 16:32
- iq 1 Kł 16:32
- ir 1 Kł 16:32
- is 1 Kł 16:32
- it 1 Kł 16:32
- iu 1 Kł 16:32
- iv 1 Kł 16:32
- iw 1 Kł 16:32
- ix 1 Kł 16:32
- iy 1 Kł 16:32
- iz 1 Kł 16:32
- ja 1 Kł 16:32
- jb 1 Kł 16:32
- jc 1 Kł 16:32
- jd 1 Kł 16:32
- je 1 Kł 16:32
- jf 1 Kł 16:32
- jj 1 Kł 16:32
- jh 1 Kł 16:32
- ji 1 Kł 16:32
- jj 1 Kł 16:32
- jk 1 Kł 16:32
- jl 1 Kł 16:32
- jm 1 Kł 16:32
- jn 1 Kł 16:32
- jo 1 Kł 16:32
- jp 1 Kł 16:32
- jq 1 Kł 16:32
- jr 1 Kł 16:32
- js 1 Kł 16:32
- jt 1 Kł 16:32
- ju 1 Kł 16:32
- jv 1 Kł 16:32
- jw 1 Kł 16:32
- jx 1 Kł 16:32
- iy 1 Kł 16:32
- iz 1 Kł 16:32
- ka 1 Kł 16:32
- kb 1 Kł 16:32
- kc 1 Kł 16:32
- kd 1 Kł 16:32
- ke 1 Kł 16:32
- kf 1 Kł 16:32
- kg 1 Kł 16:32
- kh 1 Kł 16:32
- ki 1 Kł 16:32
- kj 1 Kł 16:32
- kk 1 Kł 16:32
- kl 1 Kł 16:32
- km 1 Kł 16:32
- kn 1 Kł 16:32
- ko 1 Kł 16:32
- kp 1 Kł 16:32
- kq 1 Kł 16:32
- kr 1 Kł 16:32
- ks 1 Kł 16:32
- kt 1 Kł 16:32
- ku 1 Kł 16:32
- kv 1 Kł 16:32
- kx 1 Kł 16:32
- ky 1 Kł 16:32
- kz 1 Kł 16:32
- la 1 Kł 16:32
- lb 1 Kł 16:32
- lc 1 Kł 16:32
- ld 1 Kł 16:32
- le 1 Kł 16:32
- lf 1 Kł 16:32
- lg 1 Kł 16:32
- lh 1 Kł 16:32
- li 1 Kł 16:32
- lj 1 Kł 16:32
- lk 1 Kł 16:32
- ll 1 Kł 16:32
- lm 1 Kł 16:32
- ln 1 Kł 16:32
- lo 1 Kł 16:32
- lp 1 Kł 16:32
- lq 1 Kł 16:32
- lr 1 Kł 16:32
- ls 1 Kł 16:32
- lt 1 Kł 16:32
- lu 1 Kł 16:32
- lv 1 Kł 16:32
- lw 1 Kł 16:32
- lx 1 Kł 16:32
- ly 1 Kł 16:32
- lz 1 Kł 16:32
- ma 1 Kł 16:32
- mb 1 Kł 16:32
- mc 1 Kł 16:32
- md 1 Kł 16:32
- me 1 Kł 16:32
- mf 1 Kł 16:32
- mg 1 Kł 16:32
- mh 1 Kł 16:32
- mi 1 Kł 16:32
- mj 1 Kł 16:32
- mk 1 Kł 16:32
- ml 1 Kł 16:32
- mm 1 Kł 16:32
- mn 1 Kł 16:32
- mo 1 Kł 16:32
- mp 1 Kł 16:32
- mq 1 Kł 16:32
- mr 1 Kł 16:32
- ms 1 Kł 16:32
- mt 1 Kł 16:32
- mu 1 Kł 16:32
- mv 1 Kł 16:32
- mw 1 Kł 16:32
- mx 1 Kł 16:32
- my 1 Kł 16:32
- mz 1 Kł 16:32
- na 1 Kł 16:32
- nb 1 Kł 16:32
- nc 1 Kł 16:32
- nd 1 Kł 16:32
- ne 1 Kł 16:32
- nf 1 Kł 16:32
- ng 1 Kł 16:32
- nh 1 Kł 16:32
- ni 1 Kł 16:32
- nj 1 Kł 16:32
- nk 1 Kł 16:32
- nl 1 Kł 16:32
- nm 1 Kł 16:32
- nn 1 Kł 16:32
- no 1 Kł 16:32
- np 1 Kł 16:32
- nq 1 Kł 16:32
- nr 1 Kł 16:32
- ns 1 Kł 16:32
- nt 1 Kł 16:32
- nu 1 Kł 16:32
- nv 1 Kł 16:32
- nw 1 Kł 16:32
- nx 1 Kł 16:32
- ny 1 Kł 16:32
- nz 1 Kł 16:32
- oa 1 Kł 16:32
- ob 1 Kł 16:32
- oc 1 Kł 16:32
- od 1 Kł 16:32
- oe 1 Kł 16:32
- of 1 Kł 16:32
- og 1 Kł 16:32
- oh 1 Kł 16:32
- oi 1 Kł 16:32
- oj 1 Kł 16:32
- ok 1 Kł 16:32
- ol 1 Kł 16:32
- om 1 Kł 16:32
- on 1 Kł 16:32
- oo 1 Kł 16:32
- op 1 Kł 16:32
- oq 1 Kł 16:32
- or 1 Kł 16:32
- os 1 Kł 16:32
- ot 1 Kł 16:32
- ou 1 Kł 16:32
- ov 1 Kł 16:32
- ow 1 Kł 16:32
- ox 1 Kł 16:32
- oy 1 Kł 16:32
- oz 1 Kł 16:32
- pa 1 Kł 16:32
- pb 1 Kł 16:32
- pc 1 Kł 16:32
- pd 1 Kł 16:32
- pe 1 Kł 16:32
- pf 1 Kł 16:32
- pg 1 Kł 16:32
- ph 1 Kł 16:32
- pi 1 Kł 16:32
- pj 1 Kł 16:32
- pk 1 Kł 16:32
- pl 1 Kł 16:32
- pm 1 Kł 16:32
- pn 1 Kł 16:32
- po 1 Kł 16:32
- pp 1 Kł 16:32
- pq 1 Kł 16:32
- pr 1 Kł 16:32
- ps 1 Kł 16:32
- pt 1 Kł 16:32
- pu 1 Kł 16:32
- pv 1 Kł 16:32
- pw 1 Kł 16:32
- px 1 Kł 16:32
- py 1 Kł 16:32
- pz 1 Kł 16:32
- qa 1 Kł 16:32
- qb 1 Kł 16:32
- qc 1 Kł 16:32
- qd 1 Kł 16:32
- qe 1 Kł 16:32
- qf 1 Kł 16:32
- qg 1 Kł 16:32
- qh 1 Kł 16:32
- qi 1 Kł 16:32
- qj 1 Kł 16:32
- qk 1 Kł 16:32
- ql 1 Kł 16:32
- qm 1 Kł 16:32
- qn 1 Kł 16:32
- qo 1 Kł 16:32
- qp 1 Kł 16:32
- qq 1 Kł 16:32
- qr 1 Kł 16:32
- qs 1 Kł 16:32
- qt 1 Kł 16:32
- qu 1 Kł 16:32
- qv 1 Kł 16:32
- qw 1 Kł 16:32
- qx 1 Kł 16:32
- qy 1 Kł 16:32
- qz 1 Kł 16:32
- ra 1 Kł 16:32
- rb 1 Kł 16:32
- rc 1 Kł 16:32
- rd 1 Kł 16:32
- re 1 Kł 16:32
- rf 1 Kł 16:32
- rg 1 Kł 16:32
- rh 1 Kł 16:32
- ri 1 Kł 16:32
- rj 1 Kł 16:32
- rk 1 Kł 16:32
- rl 1 Kł 16:32
- rm 1 Kł 16:32
- rn 1 Kł 16:32
- ro 1 Kł 16:32
- rp 1 Kł 16:32
- rq 1 Kł 16:32
- rr 1 Kł 16:32
- rs 1 Kł 16:32
- rt 1 Kł 16:32
- ru 1 Kł 16:32
- rv 1 Kł 16:32
- rw 1 Kł 16:32
- rx 1 Kł 16:32
- ry 1 Kł 16:32
- rz 1 Kł 16:32
- sa 1 Kł 16:32
- sb 1 Kł 16:32
- sc 1 Kł 16:32
- sd 1 Kł 16:32
- se 1 Kł 16:32
- sf 1 Kł 16:32
- sg 1 Kł 16:32
- sh 1 Kł 16:32
- si 1 Kł 16:32
- sj 1 Kł 16:32
- sk 1 Kł 16:32
- sl 1 Kł 16:32
- sm 1 Kł 16:32
- sn 1 Kł 16:32
- so 1 Kł 16:32
- sp 1 Kł 16:32
- sq 1 Kł 16:32
- sr 1 Kł 16:32
- ss 1 Kł 16:32
- st 1 Kł 16:32
- su 1 Kł 16:32
- sv 1 Kł 16:32
- sw 1 Kł 16:32
- sx 1 Kł 16:32
- sy 1 Kł 16:32
- sz 1 Kł 16:32
- ta 1 Kł 16:32
- tb 1 Kł 16:32
- tc 1 Kł 16:32
- td 1 Kł 16:32
- te 1 Kł 16:32
- tf 1 Kł 16:32
- tg 1 Kł 16:32
- th 1 Kł 16:32
- ti 1 Kł 16:32
- tj 1 Kł 16:32
- tk 1 Kł 16:32
- tl 1 Kł 16:32
- tm 1 Kł 16:32
- tn 1 Kł 16:32
- to 1 Kł 16:32
- tp 1 Kł 16:32
- tq 1 Kł 16:32
- tr 1 Kł 16:32
- ts 1 Kł 16:32
- tt 1 Kł 16:32
- tu 1 Kł 16:32
- tv 1 Kł 16:32
- tw 1 Kł 16:32
- tx 1 Kł 16:32
- ty 1 Kł 16:32
- tz 1 Kł 16:32
- ua 1 Kł 16:32
- ub 1 Kł 16:32
- uc 1 Kł 16:32
- ud 1 Kł 16:32
- ue 1 Kł 16:32
- uf 1 Kł 16:32
- ug 1 Kł 16:32
- uh 1 Kł 16:32
- ui 1 Kł 16:32
- uj 1 Kł 16:32
- uk 1 Kł 16:32
- ul 1 Kł 16:32
- um 1 Kł 16:32
- un 1 Kł 16:32
- uo 1 Kł 16:32
- up 1 Kł 16:32
- uq 1 Kł 16:32
- ur 1 Kł 16:32
- us 1 Kł 16:32
- ut 1 Kł 16:32
- uu 1 Kł 16:32
- uv 1 Kł 16:32
- uw 1 Kł 16:32
- ux 1 Kł 16:32
- uy 1 Kł 16:32
- uz 1 Kł 16:32
- va 1 Kł 16:32
- vb 1 Kł 16:32
- vc 1 Kł 16:32
- vd 1 Kł 16:32
- ve 1 Kł 16:32
- vf 1 Kł 16:32
- vg 1 Kł 16:32
- vh 1 Kł 16:32
- vi 1 Kł 16:32
- vj 1 Kł 16:32
- vk 1 Kł 16:32
- vl 1 Kł 16:32
- vm 1 Kł 16:32
- vn 1 Kł 16:32
- vo 1 Kł 16:32
- vp 1 Kł 16:32
- vq 1 Kł 16:32
- vr 1 Kł 16:32
- vs 1 Kł 16:32
- vt 1 Kł 16:32
- vu 1 Kł 16:32
- vv 1 Kł 16:32
- vw 1 Kł 16:32
- vx 1 Kł 16:32
- vy 1 Kł 16:32
- vz 1 Kł 16:32
- wa 1 Kł 16:32
- wb 1 Kł 16:32
- wc 1 Kł 16:32
- wd 1 Kł 16:32
- we 1 Kł 16:32
- wf 1 Kł 16:32
- wg 1 Kł 16:32
- wh 1 Kł 16:32
- wi 1 Kł 16:32
- wj 1 Kł 16:32
- wk 1 Kł 16:32
- wl 1 Kł 16:32
- wm 1 Kł 16:32
- wn 1 Kł 16:32
- wo 1 Kł 16:32
- wp 1 Kł 16:32
- wq 1 Kł 16:32
- wr 1 Kł 16:32
- ws 1 Kł 16:32
- wt 1 Kł 16:32
- wu 1 Kł 16:32
- wv 1 Kł 16:32
- ww 1 Kł 16:32
- wx 1 Kł 16:32
- wy 1 Kł 16:32
- wz 1 Kł 16:32
- xa 1 Kł 16:32
- xb 1 Kł 16:32
- xc 1 Kł 16:32
- xd 1 Kł 16:32
- xe 1 Kł 16:32
- xf 1 Kł 16:32
- xg 1 Kł 16:32
- xh 1 Kł 16:32
- xi 1 Kł 16:32
- xj 1 Kł 16:32
- xk 1 Kł 16:32
- xl 1 Kł 16:32
- xm 1 Kł 16:32
- xn 1 Kł 16:32
- xo 1 Kł 16:32
- xp 1 Kł 16:32
- xq 1 Kł 16:32
- xr 1 Kł 16:32
- xs 1 Kł 16:32
- xt 1 Kł 16:32
- xu 1 Kł 16:32
- xv 1 Kł 16:32
- xw 1 Kł 16:32
- xx 1 Kł 16:32
- xy 1 Kł 16:32
- xz 1 Kł 16:32
- ya 1 Kł 16:32
- yb 1 Kł 16:32
- yc 1 Kł 16:32
- yd 1 Kł 16:32
- ye 1 Kł 16:32
- yf 1 Kł 16:32
- yg 1 Kł 16:32
- yh 1 Kł 16:32
- yi 1 Kł 16:32
- yj 1 Kł 16:32
- yk 1 Kł 16:32
- yl 1 Kł 16:32
- ym 1 Kł 16:32
- yn 1 Kł 16:32
- yo 1 Kł 16:32
- yp 1 Kł 16:32
- yq 1 Kł 16:32
- yr 1 Kł 16:32
- ys 1 Kł 16:32
- yt 1 Kł 16:32
- yu 1 Kł 16:32
- yv 1 Kł 16:32
- yw 1 Kł 16:32
- yx 1 Kł 16:32
- yy 1 Kł 16:32</

cą rzecz: w sabat jedna trzecia z was wchodzi i pilnie strzeże domu królewskiego;^a **6** a jedna trzecia będzie przy Bramie^b Fundamentowej i jedna trzecia będzie przy bramie za biegaczami; i macie na zmiany pilnie strzec domu.^c **7** A są wśród was dwa oddziały, które całe wychodzą w sabat, i te mają pilnie strzec domu Jehowy ze względu na króla. **8** I macie otoczyć króla ze wszystkich stron, każdy z orężem w rękę; a kto by wszedł między szeregi, zostanie uśmiercony. I stale bądźcie przy królu, gdy wychodzi i gdy wchodzi^d.

9 I dowódcy setek^d przystąpili do działania zgodnie ze wszystkim, co nakazał kapłan Jehojada. Wzięli więc każdy swoich ludzi, którzy w sabat wchodzili,^e wraz z tymi, którzy w sabat wychodzili, po czym przyszedł do kapłana Jehojadi. **10** A kapłan dał dowódcom setek włócznie i okrągłe tarcze, które należały do króla Dawida i znajdowały się w domu Jehowy.^f **11** Biegacze^g zaś stali, każdy z orężem w rękę, od prawej strony domu aż do lewej strony domu, koło ołtarza^h i koło domu, ze wszystkich stron w pobliżu króla. **12** Wtedy wyprowadził synaⁱ królewskiego i włożył na niego diadem^j oraz Świadełstwo;^k i tak uczynili go królem^l i go namaścili.^m I zaczęli klaskać w ręceⁿ i mówić: „Niech żyje król!”^o

13 Gdy Atalia usłyszała odgłos biegnących ludzi, niezwłocznie przyszła do ludu koło domu Jehowy.^p **14** Wówczas ujrzała, a oto, zgodnie ze zwyczajem, przy kolumnie stał król,^q przy królu zaś – dowódców i trąby,^r a cały lud ziemi radował się^s i dał w trąby. Atalia^t natychmiast rozdarła swe szaty i zaczęła krzyczeć: „Spisek!

ROZDZ. 11

- a 1Kl 7:1
- b 2Kn 23:5
- c 1Kl 6:1
- d 2Kl 11:4
- e 2Kn 23:8
- f 2Kn 23:9
- g 1Sm 8:11
2Sm 15:1
1Kl 14:27
- h Wj 40:6
1Kl 8:22
2Kn 4:1
- i 2Kl 11:2
2Kn 23:11
- j 2Sm 1:10
Ps 132:18
- k Wj 25:21
Wj 31:18
- l 1Kl 1:38
- m Wj 30:23
1Kl 1:39
- n 1Kl 1:40
Ps 47:1
- o 1Kl 1:34
Ps 72:15
Kzn 10:17
- p 2Kn 23:12
- q 2Kl 23:3
2Kn 34:31
- r 2Kn 5:12
- s 1Kl 1:40
Prz 29:2
- t 2Kl 11:1
2Kl 11:3

szpalta 2

- a 2Kn 23:13
- b 2Kl 11:4
2Kn 23:9
- c 2Kn 23:14
- d 2Kn 23:15
- e 1Kl 7:1
- f Rdz 9:6
Wj 21:12
Kpl 24:17
Lb 35:30
- g Joz 24:25
- h Pwt 5:3
- i 1Sm 10:25
2Sm 5:3
- j 2Kn 23:16
- k Pwt 12:3
- l Pwt 7:25
- m 2Kn 23:17
- n Pwt 13:5
Pwt 13:9
- o 2Kn 23:18
- p 2Kl 11:4
2Kl 11:15
- q 1Kl 14:27
- r 2Kn 23:20
- s 2Sm 7:16
1Kn 19:23
Jer 17:25
Jer 22:4
- t Prz 11:10
Prz 29:2
- u 2Kn 23:21
- v 2Kl 11:2
- w 2Kn 24:1

Spisek!”^a **15** Lecz kapłan Jehojada polecił dowódcom setek, ustanowionym nad wojskiem,^b i rzekł do nich: „Zabierzcie ją spośród szeregów, a kto za nią pójdzie, niech zostanie uśmiercony mieczem!”^c Kapłan bowiem powiedział: „Niech nie zostanie uśmiercona w domu Jehowy”. **16** Pochwycili ją więc w swe ręce i przesła drogą, którą wjeżdżają konie^d do domu królewskiego,^e i tam została uśmiercona.^f

17 Następnie Jehojada zawarł przymierze^g między Jehową^h a królemⁱ i ludem, iż będą ludem Jehowy; a także między królem a ludem.^j **18** Potem cały lud ziemi przyszedł do domu Baala i poburzył jego ołtarze;^k i doszczętnie porozbijali jego wizerunki,^l a Mattana,^m kapłana Baala, zabili przed ołtarzami.ⁿ

Kapłan zaś począł ustanawiać nadzorców nad domem Jehowy.^o

19 Ponadto wziął dowódców setek oraz karyjską^p straż przyboczną i biegaczy,^q i cały lud ziemi, by sprowadzili króla z domu Jehowy; i doszli drogą bramy^r biegaczy do domu królewskiego; i zasiadł na tronie^s królów. **20** A cały lud ziemi nieustannie się radował;^t i w mieście panował spokój. Atalię zaś uśmiercono mieczem koło domu królewskiego.^u

21 Jehoasz^v miał siedem lat, gdy zaczął panować.^w

12 Jehoasz^x został królem w siódmym roku Jehu^y i panował w Jerozolimie czterdzieści lat. Jego matka miała na imię Cybia i była z Beer-Szeby. **2** I Jehoasz czynił to, co słuszne w oczach Jehowy, przez wszystkie swoje dni, w których go pouczał

kapłan Jehojada.^a **3** Tylko wyżyny nie znikły.^b Lud dalej składał ofiary i sprawiał, że wznosił się dym ofiarny na wyżynach.

4 A Jehoasz przemówił do kapłanów: „Wszystkie pieniądze ze świętych darów ofiarnych^d przynieszone do domu Jehowy,^e pieniądze, które każdemu naliczono,^f pieniądze za dusze według indywidualnego oszacowania,^g wszystkie pieniądze, które każdy postanowi w swym sercu przynieść do domu Jehowy,^h **5** niech kapłani wezmą dla siebie, każdy od swego znajomego;ⁱ i niech naprawią uszkodzenia domu, gdziekolwiek się znajdzie jakieś uszkodzenie”.^j

6 I okazało się, że do dwudziestego trzeciego roku króla Jehoasza kapłani jeszcze nie naprawili uszkodzeń domu.^k **7** Toteż król Jehoasz wezwał kapłana Jehojadę^l oraz kapłanów i rzekł do nich: „Dlaczego nie naprawiacie uszkodzeń domu? Teraz więc nie bierzcie już pieniędzy od swych znajomych, lecz macie je dawać na te uszkodzenia domu”.^m **8** Wówczas kapłani przystali na to, żeby już nie brać pieniędzy od ludu ani nie naprawiać uszkodzeń domu.

9 A kapłan Jehojada wziął jedną skrzynięⁿ i wywierciwszy otwór w jej wieku, ustawił ją obok ołtarza, po prawej stronie, którędy się wchodzi do domu Jehowy, i tam kapłani, odzwierci,^o składali wszystkie pieniądze^p przynieszone do domu Jehowy. **10** A gdy tylko widzieli, że w skrzyni jest dużo pieniędzy, sekretarz^q króla i arcykapłan przychodzili i je zawiązywali, i przeliczali pieniądze, które się znalazły w domu Jehowy.^r **11** A odliczone pieniądze dawali do rąk wykonawcom^s prac, ustanowionym nad domem Jehowy.

ROZDZ. 12

- a 2Kl 14:3
2Kn 24:2
- b Lb 33:52
Jer 2:20
- c Wj 28:1
2Kn 35:2
- d 1Kn 18:11
2Kn 31:12
- e 1Kl 7:51
- f Wj 30:13
2Kn 24:9
- g Kpl 27:2
Kpl 27:12
- h Wj 25:2
Wj 35:21
Neh 10:39
2Ko 9:11
- i Lb 18:8
Lb 18:28
- j 2Kn 24:7
- k 2Kn 24:5
Rz 12:11
Kol 3:23
- l 2Kl 11:4
2Kn 23:1
2Kn 24:15
- m 2Kn 24:6
- n 2Kn 24:8
Mk 12:41
Łk 21:1
- o 2Kl 11:6
Ps 84:10
- p 2Kn 24:10
Mt 6:4
2Ko 9:7
- q 2Sm 20:25
2Kl 18:18
- r 2Kn 24:11
- s 2Kl 22:5
2Kn 24:12
2Kn 34:10

szpalta 2

- a 1Kl 5:17
Ezd 5:8
- b 1Kl 7:50
- c 2Kn 4:22
- d Lb 10:2
2Kn 5:12
- e 2Kn 24:14
- f 2Kn 24:13
- g 2Kl 22:7
- h 2Kn 34:12
- i 1Ko 4:2
- j Kpl 5:15
Kpl 7:7
- k Lb 18:8
- l 1Kl 19:15
2Kl 8:13
2Kl 10:32
Am 1:4
- m 1Kn 18:1
- n Jer 42:15
Łk 9:51
- o 2Kn 24:23
- p 1Kl 15:18
- q 2Kl 16:8
2Kl 18:15
- r 1Kl 14:29
2Kl 8:23
- s 2Kl 14:5

Z kolei oni wyplacali je obrabiającym drewno i budowniczym, którzy pracowali w domu Jehowy, **12** i murarzom, i kamieniarzom,^a a także na zakup belek i ciosanych kamieni do naprawiania uszkodzeń domu Jehowy oraz na wszystko, w związku z czym ponoszono wydatki na dom, by go naprawić.

13 Wszakże co się tyczy domu Jehowy, z pieniędzy przynoszonych do domu Jehowy nie wykonywano srebrnych mis, gasideł,^b czasz,^c trąb,^d żadnych przedmiotów ze złota ani przedmiotów ze srebra;^e **14** dawano je bowiem wykonawcom prac, ci zaś naprawiali za nie dom Jehowy.^f **15** I nie żądano rozliczenia^g od mężów, którym dawano do ręki pieniądze, by je dawali wykonawcom prac,^h gdyż ci pracowali wiernie.ⁱ **16** A pieniądze z darów ofiarnych za przewinienie^j i pieniądze z darów ofiarnych za grzech nie przynoszono do domu Jehowy. Przypadały więc kapłanom.^k

17 W owym to czasie Chazael,^l król Syrii, wyruszył i walcząc przeciwko Gat,^m i je zdobył, po czym Chazael zwrócił swe oblicze,ⁿ by wyruszyć na Jerozolimę.^o **18** Wtedy Jehoasz, król Judy, wziął wszystkie święte dary ofiarne,^p które poświęcili Jehoszafat i Jehoram, i Achazjasz, jego praojcowie, królowie Judy, a także swoje święte dary ofiarne oraz całe złoto znajdujące się wśród skarbów domu Jehowy i domu królewskiego, i posłał^q je do Chazaela, króla Syrii. Ten więc odstąpił od Jerozolimy.

19 Pozostałych zaś spraw Jehoasza oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^r dziejów królów Judy? **20** Lecz powstali jego słudzy^s i zawiązali

spisek,^a i zabili Jehoasza w domu^b Nasypu,^c na drodze wiodącej do Silli. **21** Jozachar, syn Szimeata, i Jehoabad,^d syn Szomeara, jego słudzy, ugodzili go, tak iż poniósł śmierć. Pogrzebano go więc wspólnie z jego praojcami w Mieście Dawidowym; a w jego miejsce zaczął panować Amacjasz,^e jego syn.

13 W dwudziestym trzecim roku Jehoasza,^f syna Achazjasza,^g króla Judy, na siedemnaście lat królem izraelskim w Samarii został Jehoachaz,^h syn Jehu.ⁱ **2** I czynił to, co złe w oczach Jehowy,^j i chodził śladami grzechu Jeroboama,^k syna Nebata, którym on przywiódł Izraela do grzechu.^l Nie odwrócił się od tego. **3** I Jehowa zapalał gniewem^m na Izraela, tak iż wydał ich w rękę Chazaela,ⁿ króla Syrii, i w rękę Ben-Hadada,^o syna Chazaela, po wszystkie ich dni.

4 Z czasem Jehoachaz ułagodził^p oblicze Jehowy, tak iż Jehowa go wysłuchał;^q widział bowiem uciemnienie Izraela,^r gdyż król Syrii ich uciemniżył.^s **5** I Jehowa dał Izraelowi wybawcę,^t toteż wydostali się spod ręki Syrii i synowie Izraela tak jak dawniej mieszkali w swoich domach.^u **6** (Tylko nie odstąpili od grzechu domu Jeroboama, którym on przywiódł Izraela do grzechu.^v Chodził w nim;^w i w Samarii stał nawet święty pal^x). **7** Nie pozostawił bowiem Jehoachazowi ludzi oprócz pięćdziesięciu jeźdźców i dziesięciu rydwanów oraz dziesięciu tysięcy pieszych,^y bo król Syrii ich wyrzucił,^z czyniąc ich podobnymi do prochu podczas młocki.^a

8 Pozostałych zaś spraw Jehoachaza oraz wszystkiego, co uczynił, jak również jego potęgę, czyż nie opisano w księdze^b dzie-

ROZDZ. 12

- a 2Kłn 24:25
2Kłn 25:27
- b 1Kł 9:15
- c 2Sm 5:9
1Kł 9:24
1Kł 11:27
2Kłn 32:5
- d 2Kłn 24:26
- e 2Kłn 24:27

ROZDZ. 13

- f 2Kł 11:2
2Kł 11:21
- g 2Kł 8:26
2Kł 9:27
- h 2Kł 10:35
- i 2Kł 10:30
- j Pwt 28:15
- k 1Kł 12:28
1Kł 13:33
- l 1Kł 14:16
- m Kpl 26:17
Pwt 6:15
Pwt 7:4
Ps 7:11
Heb 12:29
- n 1Kł 19:17
2Kł 8:12
- o 2Kł 13:24
- p Sdz 6:6
Sdz 10:10
2Kł 33:13
Ps 78:34
- q Pwt 4:7
Ps 50:15
Ps 65:2
1Jn 5:14
- r Rdz 31:42
Wj 3:7
Sdz 10:16
- s 2Kł 14:26
- t Neh 9:27
- u Ps 130:4
- v 2Kł 10:29
2Kł 17:21
- w 1Kł 16:26
- x Pwt 7:5
1Kł 14:15
1Kł 16:33
- y 2Kł 10:32
- z Pwt 28:45
2Kł 8:12
- a Am 1:3
- b 1Kł 14:19
2Kł 10:34

szpalta 2

- a 2Kł 10:35
- b 2Kł 14:8
- c 2Kł 14:1
- d 2Kł 13:2
Oz 5:11
- e 2Kł 10:29
- f 2Kł 14:8
2Kł 14:13
2Kłn 25:17
- g 1Kł 14:19
2Kł 10:34
- h 2Kł 14:28
- i 2Kł 10:35
2Kł 13:9
- j 1Kł 19:16
2Kł 5:8

jów królów Izraela? **9** W końcu Jehoachaz spoczął ze swymi praojcami i pogrzebano go w Samarii;^a a w jego miejsce zaczął panować Jehoasz,^b jego syn.

10 W trzydziestym siódmym roku Jehoasza, króla Judy, na szesnaście lat królem izraelskim w Samarii został Jehoasz,^c syn Jehoachaza. **11** I czynił to, co złe w oczach Jehowy.^d Nie odstąpił od żadnego ze wszystkich grzechów Jeroboama, syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^e Chodził w nich.

12 Pozostałych zaś spraw Jehoasza oraz wszystkiego, co uczynił, a także jego potęgę i tego, jak walczył^f z Amacjaszem, królem Judy, czyż nie opisano w księdze^g dziejów królów Izraela?

13 W końcu Jehoasz spoczął ze swymi praojcami, a na jego tronie zasiadł Jeroboam.^h Natomiast Jehoasz został pogrzebany w Samarii z królami Izraela.ⁱ

14 A Elizeusz^j zapadł na chorobę, na którą miał umrzeć.^k Toteż Jehoasz, król Izraela, przyszedł do niego i zaczął płakać nad jego obliczem i mówić: „Mój ojcie, ^l mój ojcie, rydwanie wojenny Izraela i jego konnico!”^m

15 Elizeusz rzekł mu: „Weź łuk i strzały”. Wziął sobie zatem łuk i strzały. **16** I rzekł jeszcze do króla Izraela: „Przyłóż rękę do łuku”. I ten przyłożył doń rękę, a wtedy Elizeusz położył swe ręce na rękachⁿ króla. **17** Następnie powiedział: „Otwórz okno na wschód”. Otworzył je więc. W końcu Elizeusz rzekł: „Strzelaj!” I strzelił. Wtedy on powiedział: „Wybawiająca strzała od Jehowy, strzała wybawienia^o przeciwko Syrii! Doszczętnie rozgromisz Syrię pod Afekiem”.^p

18 I jeszcze powiedział: „Weź strzały”. Wówczas ten je wziął. A on rzekł do króla Izraela: „Uderz o ziemię”. Uderzył więc trzy razy i przestał.^a **19** A mąż prawdziwego Boga^b oburzył się na niego i rzekł: „Trzeba było uderzyć pięć lub sześć razy! Wtedy rozgromiłbyś Syrię doszczętnie, lecz teraz rozgromisz Syrię trzy razy”.^c

20 Potem Elizeusz umarł i został pogrzebany.^d A z początkiem roku wpadały do kraju oddziały grabieżcze^e Moabitów.^f **21** I zdarzyło się, gdy grzebali pewnego człowieka, że oto ujrzeli oddział grabieżczy. Niezwłocznie wrzucili tego człowieka do grobowca Elizeusza i się oddalili. Kiedy ów człowiek dotknął kości Elizeusza, natychmiast ożył^g i stanął na swych nogach.^h

22 A Chazael,ⁱ król Syrii, ciemiężył^j Izraela przez wszystkie dni Jehoachaza. **23** Lecz Jehowa okazał im łaskę^k i zmiłował się^l nad nimi, i zwrócił się ku nim przez wzgląd na swe przymierze^m z Abrahamem,ⁿ Izaakiem^o i Jakubem;^p i nie chciał ich doprowadzić do zguby,^q i po dziś dzień nie odrzucił ich spośród swego oblicza. **24** W końcu Chazael, król Syrii, umarł, a w jego miejsce zaczął panować Ben-Hadad, jego syn. **25** I Jehoasz, syn Jehoachaza, począł znowu odbierać z ręki Ben-Hadada, syna Chazaela, miasta, które ten zabrał na wojnie z ręki Jehoachaza, jego ojca. Jehoasz pobił go trzy razy i odzyskał miasta Izraela.^r

14 W drugim roku Jehoasza,^s syna Jehoachaza, króla Izraela, królem Judy został Amacjasz,^t syn Jehoasza. **2** Zaczął panować, gdy miał dwadzieścia pięć lat, a panował w Jerozolimie dwadzieścia dziewięć lat. Jego matka miała na imię Jehoaddin^u

ROZDZ. 13

- a Gal 6:9
- b Iz 44:26
- c 2Kl 13:25
- d Ps 139:8
- e 2Kl 24:2
- f 2Kl 1:1
- g Jn 11:44
- h Heb 11:35
- i Obj 11:11
- j 1Kl 19:15
- k 2Kl 10:32
- l 2Kl 8:12
- m Ps 106:41
- n Sdz 10:16
- o 2Kl 14:27
- p Neh 9:31
- q Ps 86:15
- r Iz 30:18
- s Lam 3:32
- t Ps 145:8
- u 2Kl 1:3
- v Ef 2:4
- w Wj 2:24
- x Rdz 13:16
- y Rdz 17:7
- z Rdz 22:17
- aa Wj 32:13
- ab Rdz 26:3
- ac Rdz 28:13
- ad Kpl 26:42
- ae Ps 105:8
- af Mi 7:20
- ag Heb 6:18
- ah 2Kl 13:19

ROZDZ. 14

- s 2Kl 13:10
- t 1Kn 3:12
- u 2Kn 25:1

szpalta 2

- a 2Kn 25:2
- b 1Kl 15:5
- c 2Kn 24:2
- d 2Kn 24:18
- e Za 1:4
- f 1Kl 15:14
- g 2Kl 12:3
- h 2Kl 15:4
- i 2Kl 15:35
- j Rdz 9:6
- k Wj 21:12
- l Kpl 24:17
- m Lb 35:33
- n 2Kl 12:20
- o 2Kn 24:25
- p 2Kn 25:3
- q 2Kn 25:4
- r Pwt 24:16
- s Eze 18:20
- t 2Kl 8:20
- u 2Kn 25:11
- v 2Sm 8:13
- w 1Kn 18:12
- x Ps 60:0
- y 2Sm 2:14
- z 2Kn 25:17
- aa Prz 13:10
- ab Prz 18:6
- ac Sdz 9:15
- ad 2Kn 25:18
- ae 2Kl 14:7

i była z Jerozolimy. **3** I czynił to, co prostolinijne w oczach Jehowy,^a tyle że nie tak, jak Dawid, jego praojciec.^b Postępował zgodnie ze wszystkim, co czynił Jehoasz, jego ojciec.^c **4** Tylko wyżyny nie znikły.^d Lud dalej składał ofiary i sprawiał, że wznosił się dym ofiarny na wyżynach.^e **5** A gdy już królestwo umocniło się w jego rękę, zaczął zabijać^f swych sług, którzy zabili króla, jego ojca.^g **6** A synów owych zabójców nie uśmiercił, zgodnie z tym, co jest napisane w księdze Prawa Mojżeszowego, które Jehowa dał jako nakaz, mówiąc:^h „Ojcowie nie mają ponosić śmierci za synów, a synowie nie mają ponosić śmierci za ojców; każdy bowiem ma ponieść śmierć za swój własny grzech”.ⁱ **7** Pobili on Edomitów^j w Dolinie Soli,^k dziesięć tysięcy ludzi, i zajął na wojnie Sełę; i nazwano ją Jokteel, aż po dziś dzień.

8 Potem Amacjasz wyprawił posłańców do Jehoasza, syna Jehoachaza, syna Jehu, króla izraelskiego, mówiąc: „Chodź. Spójrzmy sobie w twarz”.^l **9** Wówczas Jehoasz, król Izraela, posłał do Amacjasza, króla Judy, mówiąc: „Ciernisty chwast rosnący na Libanie posłał do cedru,^m który rósł na Libanie, mówiąc: „Dajże swą córkę mojemu synowi za żonę”. Lecz dzikie zwierzę polne żyjące na Libanie przeszło i zdeptało ów ciernisty chwast.”ⁿ **10** Zaiste, pobiłeś^o Edom i serce cię podniosło.^p Zażywaj szacunku^q i mieszkaj w swoim domu. Po cóż więc miałbyś wdawać się w walkę^r w niekorzystnych warunkach^s i upaść, ty, a wraz z tobą Juda?” **11** Lecz Amacjasz nie posłuchał.^t

p 2Kn 26:16; Prz 16:18; Hab 2:4; Gal 6:3; Jak 4:6;
q 1Sm 18:8; r 2Kn 35:21; Prz 3:30; Prz 20:3; s Lk 14:31; t 2Kn 25:16; 2Kn 25:20.

Wyruszył zatem Jehoasz, król Izraela, i spojrzeli sobie w twarz^a – on i Amacjasz, król Judy – koło Bet-Szemesz,^b które należy do Judy. **12** I Juda została pokonana przez Izraela,^c tak iż rzucili się do ucieczki, każdy do swego namiotu. **13** Amacjasza zaś – króla Judy, syna Jehoasza, syna Achazjasza – Jehoasz, król Izraela, pojmął pod Bet-Szemesz, po czym przybyli do Jerozolimy i zrobił wyłom w murze Jerozolimy koło Bramy Efraima^d – aż do Bramy Narożnej,^e na czterysta łokci. **14** I zabrał całe złoto i srebro oraz wszystkie przedmioty, które się znajdowały w domu Jehowy^f i wśród skarbów domu królewskiego, jak również zakładników, a potem wrócił do Samarii.

15 Pozostałych zaś spraw Jehoasza, tego, co on uczynił, oraz jego potęg i tego, jak walczył z Amacjaszem, królem Judy, czyż nie opisano w księdze^g dziejów królów Izraela? **16** W końcu Jehoasz spoczął ze swymi praojcami^h i został w Samariiⁱ pogrzebany z królami Izraela, a w jego miejsce zaczął panować Jeroboam,^j jego syn.

17 Amacjasz,^k syn Jehoasza, król Judy, żył jeszcze piętnaście lat po śmierci Jehoasza,^l syna Jehoachaza, króla Izraela.^m **18** Pozostałych zaś spraw Amacjasza czyż nie opisano w księdzeⁿ dziejów królów Judy? **19** W końcu uknuto przeciwko niemu spisek^o w Jerozolimie, uciekł więc do Lachisz;^q lecz wysłano za nim do Lachisz pościg i tam go uśmiercono.^r **20** I przywieziono go na koniach, po czym został pogrzebany^s w Jerozolimie ze swymi praojcami w Mieście Dawidowym.^t **21** Potem cały lud judzki wziął Azariasza,^u który miał wtedy szesnaście lat,^v

ROZDZ. 14

- a 2 Ktn 25:21
- b Joz 15:10
Joz 21:16
1 Sm 6:9
1 Kn 6:59
- c 2 Ktn 25:22
Prz 16:18
- d 2 Ktn 25:23
Neh 8:16
Neh 12:39
- e Jer 31:38
Za 14:10
- f 2 Kł 12:13
- g 1 Kł 14:19
2 Kł 13:12
- h 2 Kł 10:35
- i 2 Kł 13:9
- j 2 Kł 13:13
Oz 1:1
Am 1:1
Am 7:10
- k 2 Kł 14:1
- l 2 Kł 13:10
- m 2 Ktn 25:25
- n 1 Kł 14:29
2 Kł 12:19
2 Kł 20:20
- o 2 Ktn 25:26
- p 2 Kł 12:20
- q Joz 10:31
Mi 1:13
- r 2 Ktn 25:27
- s 2 Ktn 25:28
- t 1 Kł 2:10
2 Kł 12:21
- u 2 Ktn 26:1
Mt 1:8
- v 2 Kł 15:2

szpalta 2

- a 1 Kn 3:12
- b Pwt 2:8
1 Kł 9:26
2 Kł 16:6
2 Ktn 26:2
- c Oz 1:1
Am 1:1
- d 1 Kł 12:28
1 Kł 13:34
Ps 106:20
- e Lb 13:21
Lb 34:8
Eze 47:16
Am 6:14
- f Rdz 14:3
Pwt 3:17
- g Jon 1:1
Mt 12:39
- h Joz 19:13
- i Wj 3:7
Sdz 10:16
Ps 106:44
- j 1 Kł 14:10
1 Kł 21:21
- k Pwt 25:19
Pwt 29:20
- l 2 Kł 13:5
Ps 86:15
Jer 31:20
Oz 1:7
- m 2 Sm 8:6
- n 2 Ktn 8:3
- o 2 Kł 15:8

i uczynił go królem w miejsce jego ojca, Amacjasza.^a **22** On to odbudował Elat^b i przywrócił je Judzie, gdy już król spoczął ze swymi praojcami.

23 W piętnastym roku Amacjasza, syna Jehoasza, króla Judy, na czterdzieści jeden lat królem w Samarii został Jeroboam,^c syn Jehoasza, króla Izraela.

24 I czynił to, co złe w oczach Jehowy. Nie odstąpił od żadnego ze wszystkich grzechów Jeroboama, syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^d

25 On to przywrócił granicę Izraela od wejścia do Chamatu^e aż po morze Araby,^f zgodnie ze słowem Jehowy, Boga Izraela, który mówił za pośrednictwem swego sługi Jonasz, ^g syna Amittaja, proroka z Gat-Chefer.^h **26** Jehowa bowiem widział nader srogie uciśnienie Izraela.ⁱ Nie było nawet bezradnego ani nic niewartego, nie było też wspomocy dla Izraela.^j **27** I Jehowa obiecał, że nie wymaże spod niebios imienia Izraela.^k Wybawił^l ich więc ręką Jeroboama, syna Jehoasza.

28 Pozostałych zaś spraw Jeroboama oraz wszystkiego, co uczynił, a także jego potęg, tego, jak walczył i jak w Izraelu przywrócił Judzie Damaszek^m i Chamat,ⁿ czyż nie opisano w księdze dziejów królów Izraela? **29** W końcu Jeroboam spoczął ze swymi praojcami, z królami Izraela, a w jego miejsce zaczął panować Zachariasz,^o jego syn.

15 W dwudziestym siódmym roku Jeroboama, króla Izraela, królem został Azariasz,^p syn Amacjasza,^q króla Judy. **2** Zaczął panować, gdy miał szesnaście lat, a panował w Jerozolimie pięćdziesiąt dwa lata.^r Jego

matka miała na imię Jecholia i była z Jeruzolimy. **3** I czynił on to, co prostolinijne w oczach Jehowy, zgodnie ze wszystkim, co uczynił Amacjasz, jego ojciec.^a

4 Tylko wyżyny nie znikły.^b Lud dalej składał ofiary i sprawiał, że wznosił się dym ofiarny na wyżynach.^c

5 W końcu Jehowa poraził króla,^d tak iż pozostał on trędowaty^e aż do dnia swej śmierci i mieszkał w swoim domu, zwolniony z obowiązków,^f a Jotam,^g syn króla, był ustanowiony nad domem i sądził^h lud ziemi.

6 Pozostałych zaś spraw Azariasza oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdzeⁱ dziejów królów Judy? **7** W końcu Azariasz spoczął ze swymi praojcami^j i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawidowym; a w jego miejsce zaczął panować Jotam, jego syn.^k

8 W trzydziestym ósmym roku Azariasza,^l króla Judy, na sześć miesięcy królem izraelskim w Samarii został Zachariasz,^m syn Jeroboama. **9** I czynił to, co złe w oczach Jehowy, tak jak uczynili jego praojcowie.ⁿ Nie odstąpił od grzechów Jeroboama,^o syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^p

10 Wtedy Szallum, syn Jabesza, uknuł przeciw niemu spisek^q i w Ibleamie^r zadał mu cios,^s i go uśmiercił, i zaczął panować w jego miejsce. **11** Pozostałe zaś sprawy Zachariasza są opisane w księdze^t dziejów królów Izraela. **12** Takie było słowo,^u które Jehowa wyrzekł do Jehu, mówiąc:^v „Aż do czwartego pokolenia będą ci zasiadać synowie^w na tronie Izraela”. I tak się stało.^x

13 A Szallum, syn Jabesza, został królem w trzydziestym dziewiątym roku Uzzjasza,^y króla Judy, i panował w Samarii przez

ROZDZ. 15

a 2Kl 14:3
2Kn 26:4

b Lb 33:52
Pwt 12:14
2Kn 6:6
2Kn 32:12

c 1Sm 14:35
1Kl 22:43
2Kl 14:4

d 2Kn 26:19
Hl 34:19

e Lb 12:10
2Kl 5:27

f Kpl 13:46
Pwt 24:8

g 2Kl 15:32
1Kn 3:12
2Kn 26:21

h 1Sm 8:5
1Kl 3:9
Ps 72:1

i 1Kl 14:29
2Kn 26:22

j Iz 6:1

k 2Kn 26:23

l 2Kl 14:21

m 2Kl 14:29

n 2Kl 13:2
2Kl 14:24

o 1Kl 12:28
1Kl 13:33

p Wj 32:21
1Kl 14:16

q Lb 35:20
Pwt 19:11

r Joz 17:11
2Kl 9:27

s Oz 1:4
Am 7:9

t 1Kl 14:19

u Iz 14:27
Iz 44:26
Iz 55:11

v 2Kl 10:30

w 2Kl 13:1
2Kl 13:10
2Kl 14:23
2Kl 14:29

x Lb 23:19

y 2Kn 26:1
Mt 1:8

szpalta 2

a Oz 5:7

b 1Kl 14:17
1Kl 15:21
1Kl 16:8
1Kl 16:17

c 2Kl 15:17

d 2Kl 15:10

e Pwt 19:11

f 2Kl 8:12
Am 1:13

g 2Kl 15:13

h 1Kl 11:38

i 1Kl 12:28
1Kl 13:33

j Wj 32:21
1Kl 14:16

k 1Kn 5:26

l Rdz 2:14
2Kl 17:23

m Pwt 28:45
2Kl 12:18
2Kl 16:8

jeden pełny miesiąc księżycowy.^a

14 Potem przyszedł z Tircy^b Menachem,^c syn Gadiego, i w Samarii zadał cios Szallumowi,^d synowi Jabesza, i go uśmiercił; i zaczął panować w jego miejsce.

15 Pozostałe zaś sprawy Szalluma oraz spisek,^e który on uknuł, opisano w księdze dziejów królów Izraela. **16** W owym czasie Menachem przystąpił do niszczenia Tifsach oraz wszystkiego, co w nim było, a także jego terytorium począwszy od Tircy, gdyż mu nie otworzono; i zniszczył je. Wszystkie jego brzemienne kobiety porozpruwał.^f

17 W trzydziestym dziewiątym^g roku Azariasza, króla Judy, na dziesięć lat królem izraelskim w Samarii został Menachem, syn Gadiego. **18** I czynił to, co złe w oczach Jehowy.^h Po wszystkie swoje dni nie odstąpił od żadnego ze wszystkich grzechów Jeroboama,ⁱ syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^j

19 Do kraju wtargnął Pul,^k król Asyrii.^l Toteż Menachem, chcąc utwierdzić królestwo w swoim ręku, dał^m Pulowi tysiąc talentów srebra,ⁿ żeby jego ręce były z nim.^o

20 A wyniósł Menachem to srebro kosztem Izraela, kosztem wszystkich dzielnych mocarzy,^p by dano królowi Asyrii pięćdziesiąt sykli srebra za każdego mężczyznę. Wówczas król Asyrii zawrócił i nie zatrzymał się tam w kraju.

21 Pozostałych zaś spraw Menachema^q oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^r dziejów królów Izraela?

22 W końcu Menachem spoczął ze swymi praojcami, a w jego miejsce zaczął panować Pekachiasz,^s jego syn.

n 1Kl 16:24; o Jer 17:5; p 2Kl 23:35; q 2Kl 15:14;
r 1Kl 14:19; 1Ko 10:11; s 2Kl 15:26.

23 W pięćdziesiątym roku Azariasza, króla Judy, na dwa^a lata królem izraelskim w Samarii został Pekachiasz, syn Menachema. **24** I czynił to, co złe w oczach Jehowy.^b Nie odstąpił od grzechów Jeroboama,^c syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.^d **25** A Pekach,^e syn Remaliasza, jego przyboczny,^f uknuł przeciw niemu spisek^g i zabił go w Samarii w wieży mieszkalnej domu królewskiego,^h wraz z Argobem i Ariechem, a było z nim pięćdziesięciu mężów spośród synów Gileadu. Uśmiercił go więc i zaczął panować w jego miejsce. **26** Pozostałe zaś sprawy Pekachiasza oraz wszystko, co uczynił, opisano w księdzeⁱ dziejów królów Izraela.

27 W pięćdziesiątym drugim roku Azariasza, króla Judy, na dwadzieścia lat królem izraelskim w Samarii został Pekach,^j syn Remaliasza.^k **28** I czynił to, co złe w oczach Jehowy.^l Nie odstąpił od grzechów Jeroboama,^m syna Nebata, którymi przywiódł on Izraela do grzechu.ⁿ **29** Za dni Pekacha, króla Izraela, nadciągnął Tiglat-Pileser,^o król Asyrii,^p i pozajmował Ijon^q i Abel-Bet-Maake,^r i Janoach, i Kedesz,^s i Chacor,^t i Gilead,^u i Galileę,^v całą ziemię Naftalego,^w i powiódł ich na wygnanie do Asyrii.^x **30** W końcu Hoszea,^y syn Eli, uknuł spisek^z przeciw Pekachowi, synowi Remaliasza, i zadał mu cios,^a i go uśmiercił; i zaczął w jego miejsce panować w dwudziestym roku Jotama,^b syna Uzzjasza. **31** Pozostałe zaś sprawy Pekacha oraz wszystko, co uczynił, opisano w księdze^c dziejów królów Izraela.

32 W drugim roku Pekacha, syna Remaliasza, króla Izraela,

ROZDZ. 15

- a Hi 20:5
Prz 28:2
- b 1KI 11:38
2KI 15:28
- c 1KI 12:28
1KI 13:33
- d 1KI 14:16
- e 2Kń 28:6
- f 2KI 7:17
2KI 9:25
- g Lb 35:20
Pwt 19:11
- h 1KI 16:18
- i 1KI 14:19
- j 2Kń 28:6
Iz 7:1
- k Iz 7:4
Iz 7:9
- l Kzn 12:13
- m 1KI 12:28
1KI 13:33
- n Wj 20:3
1KI 14:16
- o 2KI 16:7
1Kń 5:6
1Kń 5:26
2Kń 28:20
- p Iz 8:4
- q 1KI 15:20
- r 2Sm 20:18
1KI 15:20
- s Joz 19:37
Joz 20:7
- t Joz 11:10
Sdz 4:2
- u Lb 32:40
Pwt 3:15
- v Joz 20:7
1KI 9:11
Iz 9:1
Mt 4:15
- w Joz 19:32
- x Kpl 26:38
Pwt 28:64
2KI 17:23
- y 2KI 17:1
- z Pwt 19:11
- a Mt 26:52
- b 2Kń 27:1
- c 1KI 14:19

szpalta 2

- a 1Kń 3:12
2Kń 27:7
Mt 1:9
- b 2KI 14:21
2KI 15:1
1Kń 3:12
- c 2Kń 27:1
- d Pwt 28:1
Kzn 12:13
- e 2Kń 27:2
- f Lb 33:52
Pwt 12:14
2Kń 6:6
2Kń 32:12
- g 2Kń 27:3
- h 2KI 15:6
2Kń 27:7
- i Pwt 28:49
Ps 78:49
Iz 10:5
Jer 43:10
- j 2KI 16:5
Iz 7:2

królem został Jotam,^a syn Uzzjasza,^b króla Judy. **33** Zaczął panować, gdy miał dwadzieścia pięć lat, a panował w Jerozolimie szesnaście lat. Jego matka miała na imię Jerusza i była córką Cadoka.^c **34** I czynił on to, co słuszne w oczach Jehowy.^d Postępował zgodnie ze wszystkim, co uczynił Uzzjasz, jego ojciec.^e **35** Tylko wyżyny nie znikły. Lud dalej składał ofiary i sprawiał, iż wznosił się dym ofiarny na wyżynach.^f On to zbudował górną bramę domu Jehowy.^g **36** Pozostałych zaś spraw Jotama, tego, co on uczynił, czyż nie opisano w księdze dziejów królów Judy?^h **37** W owych dniach Jehowa zaczął przeciwko Judzie posyłaćⁱ Recina,^j króla Syrii, i Pekacha,^k syna Remaliasza. **38** W końcu Jotam spoczął ze swymi praojcami i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawida, swego praojca;^l a w jego miejsce zaczął panować Achaz,^m jego syn.

16 W siedemnastym roku Pekacha, syna Remaliasza, królem został Achaz,ⁿ syn Jotama, króla Judy. **2** Achaz zaczął panować, gdy miał dwadzieścia lat, a panował w Jerozolimie szesnaście lat; i nie czynił tego, co słuszne w oczach Jehowy, swego Boga, jak to czynił Dawid, jego praojciec.^o **3** Chodził zaś drogą królów Izraela^p i nawet swego syna przeprowadził przez ogień,^q według obrzydliwości^r narodów, które Jehowa wypędził ze względu na synów Izraela. **4** I składał ofiary oraz sprawiał, iż wznosił się dym ofiarny na wyżynach^s

k 2KI 15:27; 2Kń 28:6; Iz 7:1; 1KI 14:31; m 1Kń 3:13; **ROZDZ. 16** n Iz 1:1; Iz 7:1; Oz 1:1; Mi 1:1; Mt 1:9; o 2Kń 28:1; p 1KI 12:28; 1KI 16:33; 1KI 21:26; 2KI 8:18; 2Kń 28:2; q Kpl 20:2; Pwt 18:10; 2KI 23:10; 2Kń 28:3; 2Kń 33:6; Ps 106:37; Iz 57:5; Jer 7:31; Eze 16:20; Eze 23:37; r Pwt 12:31; Ps 106:35; Eze 16:47; s Lb 33:52.

i na wzgórzach,^a i pod każdym bujnym drzewem.^b

5 Wtedy to Recin,^c król Syrii, i Pekach,^d syn Remaliasza, król Izraela, wyruszyli na wojnę przeciwko Jerozolimie i oblegli Achaza, lecz nie byli w stanie walczyć.^e **6** W owym czasie Recin, król Syrii, przywrócił Edomowi Elat,^f po czym usunął z Elatu Żydów; Edomici zaś weszli do Elatu i mieszkają tam po dziś dzień.

7 Achaz wyprawił więc posłańców do Tiglat-Pilesera,^g króla Asyrii, mówiąc: „Jestem twoim sługą^h i twoim synem. Wyrusz i wybawⁱ mnie z dłoni króla Syrii i z dłoni króla Izraela, którzy powstają przeciwko mnie”.

8 I wziął Achaz srebro oraz złoto, które się znajdowało w domu Jehowy i wśród skarbów domu królewskiego,^j i posłał królowi Asyrii łapówkę.^k **9** Wtedy król Asyrii wysłuchał go i ruszył król Asyrii na Damaszek,^l i go zdobył,^m i uprowadził jego mieszkańców na wygnanie do Kir,ⁿ a Recina^o uśmiercił.

10 Wówczas król Achaz^p udał się do Damaszku na spotkanie z Tiglat-Pileserem,^q królem Asyrii, i zobaczył ołtarz,^r który był w Damaszku. Posłał więc król Achaz kapłanowi Urijaszowi projekt ołtarza oraz jego wzór, jeśli chodzi o całe jego wykonanie.^s **11** I kapłan Urijasz^t zabrał się do budowy tego ołtarza.^u Zgodnie ze wszystkim, co król Achaz przysłał z Damaszku – tak wykonał go kapłan, zanim król Achaz przybył z Damaszku. **12** Kiedy król przybył z Damaszku, ujrzał król ów ołtarz; i król zaczął przystępować do ołtarza^v i składać na nim dary ofiarne.^w **13** I zamieniał w dym^x swoje całopalenia^y i swo-

ROZDZ. 16

a 1KI 14:23

Jer 17:2

b Pwt 12:2

c 2KI 15:37

d 2Kń 28:6

e 2Kń 28:5

f 2KI 14:22

g 2KI 15:29

h 1KI 20:4

i Ps 146:3

Jer 17:5

Lam 4:17

j 1KI 15:18

2KI 14:14

2Kń 16:2

k 2Kń 19:7

l 2Sm 8:6

2KI 14:28

2Kń 28:5

Iz 7:6

m Am 1:5

n Iz 22:6

Am 9:7

o Iz 7:1

Iz 9:11

p 2KI 16:7

q 2KI 15:29

r Pwt 12:30

2Kń 28:23

Jer 10:2

s Ps 106:39

t Iz 8:2

u Jer 23:11

Eze 22:26

v 2Kń 26:16

2Kń 28:25

w Lb 18:4

Lb 18:7

x Kpl 2:2

y Kpl 1:3

szpalta 2

a Kpl 2:1

1Kń 23:29

b Kpl 23:13

c 1Kń 28:12

2Kń 4:1

d 1KI 6:1

e Iz 8:2

f Wj 29:39

Lb 28:2

2Kń 28:23

g Lb 28:4

h Kpl 4:22

Kpl 22:21

2Kń 7:4

2Kń 29:21

i Iz 8:2

j 2KI 16:11

k 2Kń 28:24

2Kń 29:19

l 1KI 7:28

m 1KI 7:27

n 1KI 7:38

2Kń 4:6

Jer 52:20

o 1KI 7:23

2KI 25:13

p 1KI 7:25

Jer 52:20

je ofiary zbożowe,^a i wylewał swój napój ofiarny,^b i kropił ołtarz krwią swoich ofiar współuczestnictwa. **14** A ołtarz miedziany,^c który był przed obliczem Jehowy, przeniósł sprzed domu, spomiedzy swego ołtarza i domu Jehowy,^d i umieścił go po północnej stronie swego ołtarza. **15** I król Achaz polecił mu – kapłanowi Urijaszowi – mówiąc: „Na tym wielkim ołtarzu zamieniał w dym poranną ofiarę całopalną,^f a także wieczorną ofiarę zbożową^g i ofiarę całopalną króla^h oraz jego ofiarę zbożową, jak również ofiarę całopalną całego ludu ziemi oraz ich ofiarę zbożową i ich napoje ofiarne; masz go też skrapiać wszystką krwią ofiary całopalnej i wszystką krwią wszelkiej ofiary. Co się zaś tyczy ołtarza miedzianego, jeszcze się nad nim zastanowię”. **16** I kapłan Urijaszⁱ postąpił zgodnie ze wszystkim, co polecił król Achaz.^j

17 Ponadto król Achaz pociął^k ścianki boczne^l wózków^m i posuwał z nich baseny,ⁿ zdjął też morze^o z miedzianych byków,^p które się znajdowały pod nim, i umieścił je na kamiennej posadzce. **18** A krytą konstrukcję przeznaczoną na sabat, którą wzniesiono w domu, i zewnętrzne wejście dla króla usunął z domu Jehowy ze względu na króla Asyrii.

19 Pozostałych zaś spraw Achaza, tego, co on uczynił, czyż nie opisano w księdze^q dziejów królów Judy? **20** W końcu Achaz spoczął ze swymi praojcami i został pogrzebany ze swymi praojcami w Mieście Dawidowym;^r a w jego miejsce zaczął panować Ezechiasz,^s jego syn.

q 1KI 14:29; 2Kń 28:26; r 2Kń 28:27; s 2KI 18:1; 1Kń 3:13; 2Kń 29:1; Iz 1:1; Oz 1:1; Mt 1:9.

17 W dwunastym roku Acha-
za, króla Judy, na dzie-
więć lat królem izraelskim w Sa-
marii^a został Hoszea,^b syn Eli.
2 I czynił to, co złe w oczach Je-
howy, tylko nie tak, jak królo-
wie Izraela, którzy byli przed
nim.^c **3** Przeciwnie niemu nad-
ciągnął Salmanasar,^d król Asy-
rii,^e i Hoszea stał się jego sługą
oraz zaczął mu płacić daninę.^f
4 Lecz król Asyrii wykrył spi-
sek^g ze strony Hoszei, wyprawil
on bowiem posłańców do So, kró-
la Egiptu,^h i nie zapłacił daniny
królowi Asyrii, jak to czynił w po-
przednich latach. Dlatego król
Asyrii zamknął go i trzymał zwią-
zanego w areszcie.ⁱ

5 I król Asyrii wyruszył prze-
ciwko całej tej ziemi, i ruszył na
Samię, i oblegał^j ją przez trzy
lata. **6** W dziewiątym roku Ho-
szei król Asyrii zdobył Samię,^k
po czym powiódł Izraela na wy-
gnanie^l do Asyrii i osiedlił ich
w Chalach^m i w Chabor nad rzeką
Gozan,ⁿ i w miastach Medów.^o

7 A stało się tak, ponieważ sy-
nowie Izraela zgrzeszyli^p przeciw-
ko Jehowie, swemu Bogu, który
ich wyprowadził z ziemi egipskiej
spod ręki faraona, króla Egiptu,^q
i zaczęli się bać innych bogów;^r
8 i chodzili według ustaw^s naro-
dów, które Jehowa wypędził przed
synami Izraela, i według ustaw
nadanych przez królów Izraela;
9 i synowie Izraela zaczęli zgłę-
biać rzeczy, które nie były właści-
we względem Jehowy, ich Bo-
ga,^t i budowali sobie wyżyny^u
we wszystkich swych miastach,
od wieży^v strażniczej aż po wa-
rowne miasto; **10** i stawiali so-
bie święte słupy^w i święte pale^x
na każdym wysokim wzgórzu^y i
pod każdym bujnym drzewem;^z

11 i tam, na wszystkich wyży-
nach, sprawiali, że się wznosił

ROZDZ. 17

- a Iz 7:9
- b 2KI 15:30
- c 1KI 12:28
1KI 13:33
1KI 16:33
- d 2KI 18:9
Oz 10:14
- e Iz 10:5
- f Pwt 28:45
2KI 18:14
Ezd 7:24
- g 2KI 24:1
2KI 24:20
Eze 17:15
- h Iz 30:2
Iz 31:1
- i Pwt 28:36
- j Pwt 28:52
- k 2KI 18:10
Oz 13:16
- l Kpl 26:32
Pwt 4:27
Pwt 28:64
1KI 14:15
- m 1Kn 5:26
- n 2KI 18:11
- o 2KI 18:11
- p Pwt 31:29
Pwt 32:15
Joz 23:16
Neh 9:26
Ps 106:35
Am 5:7
- q Wj 20:2
- r Wj 20:5
2KI 17:35
Jer 10:5
- s Ps 89:31
- t Pwt 13:6
Pwt 27:15
Eze 8:12
- u 2KI 16:4
Oz 12:11
- v 2KI 18:8
- w Wj 34:13
Kpl 26:1
- x Pwt 7:5
Pwt 16:21
Mi 5:14
- y Pwt 12:2
- z 2KI 16:4
Iz 57:5

szpalta 2

- a Kpl 20:23
Jer 44:17
- b Prz 15:8
- c Wj 34:14
Kpl 26:30
1KI 12:28
1KI 21:26
- d Wj 20:23
Kpl 26:1
Pwt 4:23
- e Pwt 8:19
Pwt 32:46
Ps 81:8
- f Oz 4:15

dym ofiarny, tak samo, jak to czy-
niły narody,^a które Jehowa po-
wiódł z ich powodu na wygnanie,
i popełniali złe rzeczy, obrażając^b
Jehowę;

12 służyli też gnojowym boż-
kom,^c o czym Jehowa im rzekł:
„Nie wolno wam tego czynić”;^d

13 a Jehowa ostrzegał^e Izraela^f
i Judę^g za pośrednictwem wszy-
stkich swoich proroków^h i każdego
wizjonera,ⁱ mówiąc: „Zawróćcie
ze swoich złych dróg^j i prze-
strzegajcie moich przykazań,^k
moich ustaw,^l zgodnie z całym
tym prawem,^m które nakazałem
waszym praojcomⁿ i które wam
posłałem za pośrednictwem mo-
ich sług, proroków”;^o **14** i nie
słuchali, lecz swoje karki czynili
twardymi^p niczym karki ich pra-
ojców, którzy nie uwierzyli^q Je-
howie, swemu Bogu; **15** i od-
rzucali jego przepisy oraz jego
przymierze,^r które zawarł z ich
praojcami, a także jego przypo-
mnienia,^s którymi ich ostrzegał,
i szli za marnymi bożkami,^t i sami
stali się marnościami^u — na wzór o-
kolicznych narodów, co do któ-
rych Jehowa im nakazał, żeby nie
postępowali jak one;^v

16 i odstępowali od wszy-
stkich przykazań^w Jehowy, swego
Boga, a uczynili sobie lane posą-
gi,^x dwa cielce,^y i uczynili święty
pal,^z i zaczęli się kłaniać całemu
zastępowi niebios^a oraz służyć
Baalowi;^b **17** i swoich synów
oraz swe córki przeprowadzali
przez ogień,^c i uprawiali wróż-
biarstwo,^d i wypatrywali znaków

g Jer 3:11; h 2Kn 24:19; 2Kn 36:16; Heb 1:1; i ISm 9:9; 1Kn 29:29; j Iz 55:7; Jer 18:11; Jer 25:4; Eze 18:31; k Wj 24:7; Pwt 6:1; l Pwt 8:11; m Wj 20:1; Wj 21:1; n Pwt 5:1; o Jer 7:25; p Pwt 31:27; Jer 5:29; q Pwt 1:32; r Pwt 5:2; Pwt 29:12; s Ps 19:7; Oz 4:6; t Pwt 32:21; ISm 12:21; Jer 10:15; 1Ko 8:4; u Ps 115:8; Iz 44:9; Jer 2:5; Rz 1:21; v Pwt 12:30; w Pwt 4:2; x 2Kn 28:2; y 1KI 12:28; 2Kn 13:8; z 1KI 14:15; 1KI 16:33; a Pwt 4:19; 2KI 23:5; Jer 8:2; b 1KI 16:31; 1KI 22:53; 2KI 10:21; c 2KI 16:3; 2KI 21:6; Iz 57:5; d Pwt 18:10; 2Kn 33:6; Mi 5:12; Dz 16:16.

wróżebnych,^a i zaprzędawali^b się, by czynić to, co złe w oczach Jehowy, obrażając^c go tym;

18 dlatego Jehowa bardzo się rozsierdził^d na Izraela, tak iż usunął ich sprzed swoich oczu.^e Nie pozostawił nikogo oprócz samego plemienia Judy.^f

19 Również Juda nie przestrzegała przykazań Jehowy, swego Boga,^g lecz zaczęła chodzić według ustaw, które wprowadził Izrael.^h **20** Toteż Jehowa odrzucił całe potomstwoⁱ Izraela i je trapił, i wydawał je w rękę tych, którzy plądrują, aż ich odrzucił sprzed swego oblicza.^j **21** Odcierwał bowiem Izraela od domu Dawida, oni zaś królem uczynili Jeroboama, syna Nebata; a Jeroboam^k począł odciągać Izraela od podążania za Jehową i przywołał ich do grzechu wielkim grzechem.^l **22** A synowie Izraela chodzili we wszystkich grzechach, które popełnił Jeroboam.^m Nie odstąpili od nich. **23** aż Jehowa usunął Izraela sprzed swoich oczu,ⁿ jak to zapowiedział przez wszystkich swych sług, proroków.^o Toteż Izrael poszedł ze swej ziemi na wygnanie do Asyrii – aż po dziś dzień.^p

24 Następnie król Asyrii wprowadził ludzi z Babilonu^q i Kuty, i Awwy,^r i Chamatu,^s i Sefarwaimu^t i osiedlił ich w miastach Samarii^u zamiast synów Izraela; i wzięli oni w posiadanie Samarię, i zamieszkali w jej miastach. **25** A w początkowym okresie mieszkania tam ludzie ci nie żyli bojaźni^v przed Jehową. Jehowa posłał więc między nich lwy^w i te ich zabijały. **26** Wyślano więc do króla Asyrii następującą wiadomość: „Narody, które uprowadziłeś, a potem osiedliłeś w miastach Samarii,

ROZD. 17

a Kpl 19:26
2Kl 21:6

b 1Kl 21:20

c Wj 34:14
1Kl 15:30

d Pwt 9:8
Pwt 29:20
1Kl 8:46

e Joz 23:13
Iz 42:24
Jer 15:1

f 1Kl 11:32
1Kl 12:20

g 1Kl 14:22
2Kl 21:10
Jer 3:8

h Eze 23:11

i 2Kl 20:7
Jer 6:30

j 2Kl 13:3

k 1Kl 11:31
1Kl 12:20

l Wj 32:31
1Sm 2:17
1Kl 14:16

m 1Kl 12:28
1Kl 13:33

n Pwt 32:26
2Kl 13:23
2Kl 23:27

o Pwt 28:63
1Kl 14:16
Oz 1:4
Am 5:27
Mi 1:6

p 2Kl 18:11

q 2Kl 17:30

r 2Kl 17:31
Iz 37:13

s 2Kl 19:13
Iz 10:9

t 2Kl 18:34
Iz 36:19

u Mt 10:5

v Prz 8:13
Kzn 12:13
Jer 10:7
Dn 6:26

w Wj 23:29
Jer 5:6

szpalta 2

a Prz 30:30

b Ezd 7:10
Mal 2:7

c Rdz 28:19
Joz 16:1
1Sm 7:16
1Kl 12:29

d Kzn 8:12
Iz 29:13
Jn 4:22

e Ps 96:5
Ps 135:15
Iz 44:9
Jer 10:5
Mi 4:5
Rz 1:23
1Ko 8:4

f 2Kl 17:24

g 2Kl 17:24

h 2Kl 18:34

nie znają religii Boga tej ziemi, dlatego posyła on między nich lwy;^a i oto te zadają im śmierć, nikt bowiem nie zna religii Boga tej ziemi”.

27 Wówczas król Asyrii wydał nakaz, mówiąc: „Wyprawcie tam jednego z kapłanów,^b których uprowadziliście stamtąd na wygnanie, i niech pójdzie i tam zamieszka, i uczy ich religii Boga tej ziemi”. **28** Toteż jeden z kapłanów, których uprowadzili z Samarii na wygnanie, przybył i zamieszkał w Betel,^c i zaczął ich uczyć, jak mają się bać Jehowy.^d

29 Jednakże każdy z narodów uczynił sobie własnego boga,^e którego potem umieścił w domu wyżyn wzniesionym przez Samarytan – każdy z narodów, w swych miastach, w których mieszkały. **30** I ludzie z Babilonu uczynili Sukkot-Benota, a ludzie z Kut^f uczynili Nergala, a ludzie z Chamatu uczynili Aszime.^g **31** Awwici^h zaś uczynili Nibchaza i Tartaka; a Sefarwaiciⁱ palili swoich synów w ogniu^j dla Adrammelecha i Anammelecha, bogów Sefarwaimu. **32** I zaczęli odczuwać bojaźń przed Jehową^k i spośród ogółu ludności ustanawiać sobie kapłanów^l wyżyn, a ci sprawowali dla nich urząd w domu wyżyn. **33** Zaczęli odczuwać bojaźń przed Jehową,^k ale oddawali cześć własnym bogom,^l według religii narodów, spośród których zostali uprowadzeni na wygnanie.^m

34 Po dziś dzień postępują według swych dawniejszych religii.ⁿ Nikt nie bał się Jehowy^o i nikt nie postępował według jego

1 Kl 17:17; 2 Kł 28:3; Ps 106:37; Iz 57:5; Eze 20:31; j 1Kl 12:31; 1Kl 13:33; k 2Kl 17:41; Iz 29:13; 1Kl 16:13; 2Kl 6:16; m 2Kl 17:24; n Iz 44:8; 1Ko 10:20; o 2Kl 17:25.

ustaw i jego sędziowskich rozstrzygnięć^a ani według prawa^b i przykazania,^c jakie Jehowa dał synom Jakuba^d — którego imię zmienił na Izrael^e — **35** gdy Jehowa zawarł z nimi przymierze^f i nakazał im, mówiąc: „Nie wolno wam bać się innych bogów^g i nie wolno wam się im kłaniać ani im służyć, ani składać im ofiar.^h **36** Lecz Jehowy, który was wprowadził z ziemi egipskiej wielką mocą i wyciągniętym ramieniemⁱ — jego macie się bać^j i jemu macie się kłaniać,^k i jemu macie składać ofiary.^l **37** Macie też dbać o to, by zawsze wprowadzać w czyn przepisy^m i sędziowskie rozstrzygnięciaⁿ oraz prawo i przykazanie, które wam napisał;^o a nie wolno wam bać się innych bogów.^p **38** Nie wolno wam też zapomnieć przymierza, które z wami zawarłem;^q i nie wolno wam się bać innych bogów.^r **39** Lecz Jehowy,^s waszego Boga, macie się bać, on bowiem wyzwoleł was z ręki wszystkich waszych nieprzyjaciół^t.”^u

40 A oni nie usłuchali, lecz postępowali według swej dawniejszej religii.^v **41** I narody te zaczęły odczuwać bojaźń przed Jehową,^w ale służyły swoim rytym wizerunkom. A ich synowie i wnuki po dziś dzień postępują tak, jak postępowali ich praojcowie.

18 A w trzecim roku Hoszei,^x syna Eli, króla Izraela, królem został Ezechiasz,^y syn Achaza,^z króla Judy. **2** Zaczął panować, gdy miał dwadzieścia pięć lat, a panował w Jerozolimie dwadzieścia dziewięć lat. Jego matka miała na imię Abi i była córką Zachariasza.^{aa} **3** I czynił on to, co słuszne w oczach Jehowy,^{ab} zgodnie ze wszystkim, co

ROZDZ. 17

a Pwt 5:1
Pwt 8:11
2Kl 17:13

b Pwt 1:5

c Pwt 6:2

d Rdz 28:14
Rdz 46:2

e Rdz 32:28
Rdz 35:10
Iz 48:1

f Wj 19:5
Wj 24:7
Pwt 5:2
Pwt 29:1
Jer 31:31

g Wj 20:4
Sdz 6:10

h Wj 20:5
Wj 23:24
Wj 34:14
Pwt 4:25
Pwt 5:9

i Wj 6:6
Pwt 5:15
Jer 32:21

j Pwt 6:13
Ps 34:9
Prz 8:13

k Ps 95:6
Ps 96:9

l Kpl 19:5
Pwt 12:6

m Pwt 12:1

n Pwt 11:32

o Pwt 5:29
Pwt 31:9

p Pwt 4:23

q Pwt 5:9

r Iz 42:8

s Neh 9:27

t Pwt 4:28
2Kl 17:34

u Joz 24:14
Ezd 4:2

ROZDZ. 18

v 2Kl 15:30
2Kl 17:1

w 1Kn 3:13
2Kn 28:27
Mt 1:9

x 2Kl 16:2
2Kl 16:20

y 2Kn 29:1

z 2Kl 20:3
2Kn 31:20
2Kn 31:21
Ps 119:128

szpalta 2

a 1Kl 3:14
1Kl 15:5
2Kn 29:2

b Kpl 26:30
Lb 33:52
1Kl 3:2
2Kl 14:4
Ps 78:58

c Pwt 7:5
2Kn 31:1

d Pwt 12:3

e Lb 21:8

f Lb 21:9

uczynił Dawid, jego praojciec.^{ac}

4 To on pousuwał wyżyny^{ad} i porozbijał święte słupy,^{ae} i ściał święty^{af} pal, i potłukł węza miedzianego,^{ag} którego uczynił Mojżesz;^{ah} bo aż do owych dni synowie Izraela ciągle przed nim kadzili dymem ofiarnym^{ai} i zwano go miedzianym węzem-bożkiem.^{aj}

5 Pokładał ufność w Jehowie, Bogu Izraela;^{ak} i po nim nie było wśród wszystkich królów Judy nikogo takiego jak on^{al} — ani też wśród tych, którzy byli przed nim.^{am}

6 I przylgnął do Jehowy.^{an} Nie odwrócił się od podążania za nim, lecz przestrzegał jego przykazań, które Jehowa dał Mojżeszowi.^{ao} **7** A Jehowa był z nim.^{ap} Gdziekolwiek się udawał, działał rozważnie;^{aq} i zbuntował się przeciw królowi Asyrii, i mu nie służył.^{ar} **8** On to pobił Filistynów^{as} aż po Gazę,^{at} a także jej terytoria, od wieży^{au} strażniczej aż po warowne miasto.

9 I stało się w czwartym roku króla Ezechiasza, czyli w siódmym roku Hoszei,^{av} syna Eli, króla Izraela, że Salmanasar,^{aw} król Asyrii, ruszył na Samarię i ją obległ.^{ax} **10** I zdobyli ją^{ay} po upływie trzech lat; w szóstym roku Ezechiasza, czyli w dziewiątym roku Hoszei, króla Izraela, Samaria została zdobyta.^{az} **11** Następnie król Asyrii^{ba} uprowadził Izraela na wygnanie^{bb} do Asyrii i osadził ich w Chalach^{bc} i w Chabor^{bd} nad rzeką Gozan, i w miastach Medów.^{be}

12 ponieważ nie słuchali^{bf} głosu Jehowy, swego Boga, lecz

g Prz 15:8; h 1Ko 8:4; i 2Kn 16:9; 2Kn 32:7; Ps 91:2; Jer 17:7; j 2Kl 19:15; k 2Kn 15:17; 2Kn 20:33; l Pwt 10:20; Joz 23:8; m 2Kl 17:13; Jer 11:4; n 2Kn 15:2; Ps 46:11; Ps 60:12; o 1Sm 18:14; Prz 20:18; p 2Kl 16:7; q 2Kn 28:18; Iz 14:29; r Joz 13:3; s 2Kl 17:9; 2Kn 26:10; t 2Kl 17:1; u 2Kl 17:4; v 2Kl 17:5; w Oz 13:16; Am 3:11; Mi 1:6; Mi 6:16; Mi 7:13; x 2Kl 17:6; y 2Kl 19:11; Iz 8:4; Oz 8:9; Am 5:3; z Am 6:7; Am 9:4; a 2Kl 17:6; b 1Kn 5:26; c 2Kl 17:6; d Pwt 8:20; 1Kl 14:15; 2Kl 17:7; Neh 9:17.

wciąż naruszali jego przymierze^a — wszystko, co nakazał Mojżesz,^b sługa Jehowy.^c Nie słuchali ani nie spełniali.

13 A w czternastym roku króla Ezechiasza wyruszył Sancherib,^d król Asyrii,^e przeciwko wszystkim warownym miastom Judy i zaczął je zdobywać. **14** Toteż Ezechiasz, król Judy, posłał do króla Asyrii do Lachisz, mówiąc: „Zgrzeszyłem. Odstąp ode mnie. Cokolwiek na mnie nałożysz, poniosę”.^f Wówczas król Asyrii nałożył na Ezechiasza, króla Judy, trzysta talentów srebra^g i trzydzieści talentów złota. **15** Wydał więc Ezechiasz wszystko srebro, które się znajdowało w domu Jehowy^h oraz wśród skarbów domu królewskiego.ⁱ **16** W owym czasie Ezechiasz odciął drzwi świątyni Jehowy^j oraz węgary, które Ezechiasz, król Judy, pokrył^k złotem, i dał je królowi Asyrii.

17 A król Asyrii^l posłał z Lachisz^m tartanaⁿ i rabsarisa, i rabszaka^o z potężnym wojskiem do króla Ezechiasza do Jerozolimy, żeby wyruszyli i przyszli do Jerozolimy. Wyruszyli więc i przyszli, i stanęli koło kanału^p górnej sadzawki,^q przy gościńcu na polu pracza.^r **18** I zaczęli wołać do króla, lecz wyszedł do nich Eliakim,^s syn Chilkiasza, ustanowiony nad domem, i sekretarz Szebna,^t i kronikarz Joach, syn Asafa.

19 A rabszak^u rzekł do nich: „Powiedźcie, proszę, Ezechiaszowi: „Oto, co rzekł wielki król,^v król Asyrii: „Cóż to za ufność, której zaufałeś?”^w **20** Powiedziałeś (lecz jest to słowo warg): „Jest rada^x i potęga do prowadzenia wojny”. Komu więc zaufałeś, żeś się zbuntował^y przeciwko

ROZDZ. 18

a Pwt 29:25
2Kl 17:15
Neh 9:26
Jer 34:18

b Wj 19:3
Wj 24:12

c Pwt 5:1

d 2Kl 32:1
Iz 36:1

e Iz 10:5

f 2Kl 18:7
Prz 29:25
Lk 14:32

g 1Kl 16:24

h 2Kl 16:8

i 2Kl 12:18
2Kl 16:2

j 1Kl 6:33
1Kl 6:35

k 2Kl 29:3

l 2Kl 32:9
m Joz 15:39
2Kl 11:9

n Iz 20:1

o Iz 36:2
Iz 37:8

p 2Kl 20:20
q Iz 7:3

r Iz 36:2

s 2Kl 19:2
Iz 22:20
Iz 36:3
Mt 10:16

t Iz 22:15

u Iz 36:4

v Iz 10:8

w 2Kl 19:10
2Kl 32:5
Ps 4:2
Iz 36:7
Iz 37:10

x Prz 20:18

y 2Kl 18:7
Ezd 4:15

szpalta 2

a Iz 36:6
Eze 29:6

b Iz 30:2
Iz 31:1

c 2Kl 17:4

d 2Kl 32:8

e 2Kl 18:19

f 2Kl 31:1
2Kl 32:12

g Iz 36:7

h Pwt 12:11
Pwt 12:13
2Kl 7:12

i Iz 36:8

j Ps 123:4
Iz 10:13

k Iz 10:8

l Ps 20:7

m Pwt 17:16
Iz 31:1
Iz 36:9

n 2Kl 19:6
2Kl 19:22

o 2Kl 18:18
Iz 22:20

mnie? **21** Oto zaufałeś wsparciu ze strony Egiptu,^a tej złamanej trzciny,^b która gdy się ktoś na niej oprze, wchodzi mu w dłoń i ją przebija. Taki jest faraon,^c król Egiptu, dla wszystkich, którzy mu ufają. **22** A jeśli mi powiecie: „Zaufaliśmy Jehowie,^d naszemu Bogu^e — czyż to nie jego wyżyny^f i ołtarze pousuwał Ezechiasz,^g mówiąc do Judy i Jerozolimy: „Przed tym ołtarzem macie się kłaniać w Jerozolimie?”^h

23 Teraz więc, proszę, zrób zakładⁱ z moim panem, królem Asyrii, a ja dam ci dwa tysiące koni, żeby się przekonać, czy zdołasz posadzić na nich jeźdźców.^j **24** Jakże więc mógłbyś odwrócić oblicze jednego namiestnika spośród najmniejszych sług mego pana,^k pokładając ufność w Egipcie ze względu na rydwan^l i jeźdźców?^m **25** I czyż bez upoważnienia od Jehowy wyruszyłem przeciwko temu miejscu, by je obrócić w ruinę? To Jehowa powiedział do mnie:ⁿ „Wyrusź przeciwko tej ziemi i obróć ją w ruinę”.

26 Na to Eliakim,^o syn Chilkiasza, oraz Szebna^p i Joach^q rzekli do rabszaka:^r „Zechciej rozmawiać ze swymi sługami po syryjsku,^s bo my rozumiemy; a nie rozmawiaj z nami po żydowsku,^t gdy słyszą to uszy ludu, który jest na murze”. **27** Ale rabszak rzekł im: „Czyż to do twojego pana i do ciebie posłał mnie mój pan, bym powiedział te słowa? Czyż nie do ludzi, którzy siedzą na murze, by razem z wami jeść swój kał^u i pić swój moc?”^v

28 I rabszak dalej stał, i donośnym głosem wołał po żydow-

p Iz 22:15; q Iz 36:11; r 2Kl 18:17; Iz 36:2; s Ezd 4:7; Dn 2:4; t Neh 13:24; Dz 22:2; u Pwt 28:53; 2Kl 6:25; Eze 4:15; v 2Kl 32:11; Iz 36:12.

sku,^a mówiąc: „Słuchajcie słowa wielkiego króla,^b króla Asyrii.

29 Oto, co powiedział król: „Nie dajcie się zwodzić Ezechiaszowi, bo nie zdoła was wyzwolić z mojej ręki.^c **30** I niech Ezechiasz nie wzbudza w was ufności do Jehowy,^d mówiąc: „Jehowa na pewno nas wyzwoli^e i to miasto nie zostanie wydane w rękę króla Asyrii”.^f **31** Nie słuchajcie Ezechiasza; oto bowiem, co powiedział król asyryjski: „Poddajcie mi się i wyjdźcie do mnie, i jedźcie — każdy ze swej winorośli i każdy ze swego drzewa figowego,^g i pijcie — każdy wodę z własnej cysterny.^h

32 dopóki nie przyjdę i nie zabiorę was do takiej ziemi, jak wasza ziemia,ⁱ ziemi zboża i młodego wina, ziemi chleba^j i winnic,^k ziemi drzew oliwnych i miodu;^l i pozostanie przy życiu, a nie umierajcie. Nie słuchajcie zaś Ezechiasza, bo on was zwodził, mówiąc: „Jehowa nas wyzwoli”.^m

33 Czyż bogowie narodów wyzwoliliⁿ — każdy swoją ziemię — z ręki króla Asyrii?^o **34** Gdzie są bogowie Chamatu^p i Arpadu?^q Gdzie są bogowie Sefarwaimu,^r Heny^s i Iwwy?^t Czy wyzwolili Samarię z mojej ręki?^u **35** Którzy spośród wszystkich bogów tych ziem wyzwolili swą ziemię z mojej ręki,^v by Jehowa miał z mojej ręki wyzwolić Jerozolimę?”^w

36 A lud milczał^x i nie odpowiedział mu^y ani słowem, gdyż polecenie króla brzmiało: „Nie odpowiadajcie mu”.^z **37** Lecz Eliakim,^a syn Chilkiasza, ustanowiony nad domem, oraz sekretarz Szebna^b i kronikarz Joach,^c syn Asafa, przyszli do Ezechiasza, mając rozdarte szaty,^d i oznajmili mu słowa rabszaka.

ROZDZ. 18

a 2Kń 32:18
Iz 36:13

b 2Kń 18:13

c 1Kń 20:11
2Kń 32:15
Dn 3:15

d 2Kń 18:19
2Kń 19:22
Ps 11:1
Ps 22:8

e 1Sm 14:6
Ps 71:12
Ps 125:1

f 2Kń 19:32
Iz 36:15

g 1Kń 4:20
1Kń 4:25

h Iz 36:16

i 2Kń 17:6
2Kń 17:23

j 1Kń 16:3

k Pwt 8:8
Iz 36:17

l Prz 24:13

m 2Kń 18:29

n Iz 36:18

o 2Kń 18:30

p Lb 13:21
2Sm 8:9
2Kń 19:13

q Jer 49:23

r 2Kń 17:24
Iz 36:19

s Iz 37:13

t 2Kń 19:13

u 2Kń 17:6
2Kń 17:23

v 2Kń 19:17

w 2Kń 19:19
2Kń 32:15
Hi 15:25

x Ps 2:2
Iz 36:20
Iz 37:23

y Ps 38:13
Ps 39:1
Kzn 3:7

z Prz 9:7
Prz 26:4
Iz 36:21
2Tm 2:24

a Ps 38:15
2Kń 18:18

b Iz 22:15

c Iz 36:3
Iz 36:22

d Rdz 37:29
2Kń 22:11

szpalta 2**ROZDZ. 19**

a Iz 37:1

b 1Sm 4:12
2Kń 18:37
Ezd 9:3
Hi 1:20

c Rdz 37:34
1Kń 21:27
2Kń 6:30
Est 4:1
Ps 35:13
Iz 22:12

d 2Kń 7:16
Ps 73:17

19 A gdy tylko król Ezechiasz^a to usłyszał, natychmiast rozdarł swe szaty^b i odziewszy się w wór,^c wszedł do domu Jehowy.^d **2** Potem wysłał Eliakima,^e ustanowionego nad domem, oraz sekretarza Szebnę^f i starszych spośród kapłanów, odzianych w wory, do proroka Izajasza,^g syna Amoca.^h **3** I odezwali się do niego: „Oto, co powiedział Ezechiasz: „Ten dzień to dzień udrękiⁱ i zgromienia,^j i wzgardliwej bezczelności;^k bo synowie doszli aż do wyjścia z Iona,^l a nie ma siły, żeby urodzić”.^m **4** Może Jehowa, twój Bóg, usłyszynⁿ wszystkie słowa rabszaka, którego król Asyrii, jego pan, posłał, by urągał^o Bogu żywemu, i pociągnie go do odpowiedzialności za słowa, które usłyszał Jehowa, twój Bóg.^p A ty wzniesz modlitwę^q za ostatek,^r który jeszcze się znajdzie”.

5 Toteż słudzy króla Ezechiasza przyszli do Izajasza.^s

6 Wówczas Izajasz rzekł im: „Tak powiedział swemu panu: „Oto, co rzekł Jehowa: „Nie bój się^t słów, które usłyszałeś, a którymi słudzy króla Asyrii wyrażali się o mnie obelżywie.^v **7** Oto tchnę w niego ducha^w i usłyszysz pewną wieść,^x i wróci do swego kraju; i sprawię, że padnie od miecza we własnym kraju”^y.”

8 Potem rabszak^z wrócił i zastał króla Asyrii walczącego przeciwko Libnie;^a usłyszał bowiem, że wycofał się spod Lachisz.^b **9** Doszła go wieść o Tirhace, królu Etiopii: „Oto wyruszył, by walczyć z tobą”. Ponownie wyprowadził więc posłańców^c do

e 2Kń 18:18; **f** Iz 37:2; **g** Iz 1:1; **h** Iz 2:1; **i** 2Sm 22:7; 2Kń 20:9; **j** Hi 5:19; **k** Oz 5:15; **l** Heb 3:15; **m** 2Kń 18:32; **n** Neh 4:4; **o** Iz 26:17; **p** m Iz 37:3; **q** Ps 65:2; **r** 1Sm 17:45; **s** 2Kń 18:35; **t** Ps 74:22; **u** 2Kń 32:20; **v** Ps 50:15; **w** Jak 5:16; **x** Iz 37:4; **y** Iz 37:5; **z** Iz 37:6; **a** Pwt 20:3; **b** Iz 41:10; **c** Iz 51:7; **d** 2Kń 18:17; **e** Ps 74:18; **f** Hi 4:9; **g** Iz 37:7; **h** Hi 15:21; **i** Prz 21:1; **j** Abd 1; **k** y 2Kń 32:21; **l** Iz 37:38; **m** 2Kń 18:17; **n** Joz 10:29; **o** 2Kń 8:22; **p** Iz 37:8; **q** 2Kń 18:14; **r** Mi 1:13; **s** 2Kń 18:17.

Ezechiasza, mówiąc: **10** „Tak powiedzcie Ezechiaszowi, królowi Judy: „Niech twój Bóg, któremu ufasz, nie zwodzi cię,^a mówiąc: „Jerozolima^b nie zostanie wydana w ręce króla Asyrii”.^c

11 Oto sam słyszałeś, jak królowie Asyrii postąpili ze wszystkimi krainami, przeznaczając je na zagładę,^d a czy ty miałbyś zostać wyzwolony?^e **12** Czy bogowie^f narodów, które moi praojcowie obrócili w ruinę, wyzwolili je — Gozan^g i Charan,^h i Recef, i synów Edenu,ⁱ którzy byli w Telassar?^j **13** Gdzie on jest — król Chamatu^k i król Arpadu^l oraz król miast Sefarwaim, Heny i Iwwy?^l”^m

14 Wtedy Ezechiasz wziął listy z ręki posłańców i je przeczytał,ⁿ po czym udał się Ezechiasz do domu Jehowy i rozwinął je przed obliczem Jehowy.^o **15** I Ezechiasz zaczął się modlić^p przed obliczem Jehowy, mówiąc: „Jehowo, Boże Izraela,^q siedzący na cherubach,^r jedynie ty jesteś prawdziwym Bogiem wszystkich królestw^s ziemi.^t Tyś uczynił niebios^u i ziemię.^v **16** Nakłoń swego ucha, Jehowo, i usłysz.^w Otwórz oczy,^x Jehowo, i zobacz, usłysz też słowa, które przysłał Sancherib, by urągać^y Bogu żywemu. **17** To prawda, Jehowo, że królowie Asyrii spustoszyli narody oraz ich ziemię.^z **18** A ich bogów wydali na pastwę ognia, gdyż nie byli to bogowie,^a lecz robota rąk ludzkich,^b drewno i kamień; więc ich zniszczyli. **19** A teraz, Jehowo, nasz Boże,^c wybaw nas,^d proszę, z jęgo ręki, aby wszystkie królestwa ziemi poznały, że tylko ty, Jehowo, jesteś Bogiem”.^e

20 A Izajasz, syn Amoca, posłał do Ezechiasza, mówiąc: „Tak powiedział Jehowa, Bóg Izraela:^f

ROZDZ. 19

- a 2Kl 18:5; 2Kl 18:30; 2Kn 32:15
- b 2Kn 32:2
- c Iz 37:10
- d 2Kl 17:5; 2Kn 32:13; Iz 10:11
- e Iz 37:11
- f 1Kn 16:26; 1Ko 8:4
- g Iz 37:12
- h Rdz 11:31; Rdz 29:4
- i Eze 27:23
- j Iz 37:12
- k 2Kl 17:24
- l 2Kl 18:34
- m Iz 37:13
- n Iz 37:14
- o 1Kl 8:30; Eze 9:5; Ps 74:10
- p 2Kn 32:20; Dn 9:3; Flp 4:6
- q 1Kl 8:23
- r Wj 25:22; Kpl 16:2; 1Sm 4:4; Ps 80:1
- s 1Kn 29:11
- t 2Kl 5:15; Iz 44:6; Dn 4:25
- u Rdz 1:1; Ps 96:5; Ps 102:25; Jn 1:3
- v Iz 37:16
- w 1Kl 8:29; Ps 31:2; Ps 65:2
- x 2Kn 16:9; Dn 9:18
- y Prz 27:11; Iz 37:4; Iz 37:17
- z 2Kl 16:9; 2Kl 17:6; 2Kl 17:24
- a Ps 96:5; Iz 37:19; Iz 41:29; 1Ko 8:4
- b Ps 115:4; Jer 10:3; Dz 17:29
- c Ps 135:4
- d Iz 37:20
- e Ps 83:18; Iz 45:5
- f Iz 37:21

szpalta 2

- a 2Kl 19:15; Prz 15:8
- b Iz 58:9
- c Hi 22:19
- d Lam 1:15; Lam 2:13; Lam 4:8; Za 9:9

„Wysłuchałem modlitwę,^a którą skierowałeś do mnie w związku z Sancheribem, królem Asyrii.^b **21** Oto słowo, które Jehowa wyrzekł przeciwko niemu:

„Gardzi tobą, naigrawa się^c z ciebie dziewicza córą syjońska.^d

Za tobą kiwa głową^e córą jerozolimską.^f

22 Komu urągałeś^g i o kim wyrażałeś się obelżywie?^h I przeciw komu podniosłeś głos,ⁱ

i czy wznosisz swe oczy wy-soko?^j

Przeciwko Świętemu Izraela!^k

23 Przez swoich posłańców^l urągałeś Jehowie i mówisz:^m

„Ja z mnóstwem mych rydwanów wojennychⁿ

wstąpię na wyżyny górzys-tych regionów,^o

do najdalszych stron Li-banu;^p

i poćcinam jego wyniosłe ced-ry,^q jego wyborne drzewa jałowcowe.^r

I wkroczę do jego ostatnie-go siedliska, do lasu jego sadu.^s

24 Kopać będę i napiję się cudzych wód,

a spodami swych stóp wysuszę wszystkie kanały Nilu w Egipcie.^t

25 Czy nie słyszałeś?^u Od cza-sów odległych jest to, co uczynię.^v

Od dni minionych to kształ-towałem.^w

Teraz to wprowadzę.^x

- e Hi 16:4; Ps 22:7; Ps 109:25; Mt 27:39; f Iz 37:22; g 2Kl 19:10; h Lb 15:30; i 2Kl 18:30; Iz 10:13; Iz 14:13; Mt 23:12; j Prz 30:13; Iz 37:23; k Ps 71:22; Ps 89:18; Jer 51:5; 12Kl 18:17; m 2Kl 19:4; n 2Kl 32:17; o Hi 40:11; Ps 20:7; Ps 68:17; p Iz 10:10; q 2Kn 32:17; r 2Kl 14:9; s Iz 37:24; t Iz 37:25; u Wj 9:14; Joz 9:9; 1Sm 4:8; Iz 37:26; v Iz 14:24; w Kpl 26:33; Ps 33:11; Iz 46:11; x Iz 46:10.

Ty zaś posłużysz do tego, by miasta warowne opustoszały jak kupy ruin.^a

26 A ich mieszkańcom osłabną ręce;^b

będą po prostu przerażeni i zawstyżeni.^c

Staną się jak rośliny polne i zielona, miękka trawa;^d trawa na dachach,^e gdy jest spieczona wiatrem wschodnim.^f

27 A ja dobrze wiem,^g jak siedzisz spokojnie i jak wychodzisz, i jak wchodzisz;^h

i jak się burzysz przeciwko mnie.ⁱ

28 gdyż twoje burzenie się przeciwko mnie^j i twój ryk doszły do moich uszu.^k

I włożę swój hak w twoje nozdrza, a swoje wędzidło uzdy między twe wargi;^l

i poprowadzę cię z powrotem drogą, którą przyszedłeś^m.

29 „A to będzie dla ciebie znakiem:ⁿ W tym roku będzie się jeść to, co wyrosło z rozspanych ziaren,^o a na drugi rok – zboże, które samo wyrośnie; lecz na trzeci rok siećcie^p i żnijcie, i sadźcie winnice oraz spożywajcie ich plon.^q **30** A ci z domu Judy, którzy ocaleją, ci, którzy pozostaną,^r zapuszczą korzeń w dół i wydadzą plon w górę.^s **31** Bo z Jerozolimy wyjdzie ostatek,^t a ci, którzy ocaleją – z góry Syjon.^u Dokona tego gorliwość^v Jehowy Zastępów.

32 „Dlatego tak powiedział Jehowa o królu Asyrii:^w „Nie wejdzie do tego miasta^x ani nie wypuści tam strzały,^y ani nie stanie naprzeciw niego z tarczą, ani nie usypie przeciw niemu wału

ROZDZ. 19

a Kpl 26:32

lz 10:5

lz 37:26

b Ps 48:6

Jer 51:30

c Ps 48:5

d Ps 92:7

lz 40:7

Jak 1:11

e Ps 129:6

f Ps 102:11

lz 37:27

g 2Kn 16:9

Jer 23:24

Heb 4:13

1Pt 3:12

h Pwt 28:6

Ps 121:8

Prz 5:21

i z 37:28

j Ps 10:13

Ps 46:6

lz 10:15

k 2Kl 18:35

Ps 74:4

Ps 83:2

lz 10:13

l Ps 32:9

Eze 38:4

Am 4:2

m 2Kl 19:33

lz 37:29

n 2Kl 20:8

Ps 65:8

lz 7:11

o Kpl 25:5

p Rdz 8:22

q lz 37:30

r 2Kn 32:22

lz 10:20

s lz 37:31

t lz 10:21

Jer 44:14

Rz 9:27

Rz 11:5

u lz 37:32

v lz 9:7

lz 59:17

Eze 5:13

Za 1:14

w lz 10:24

x 2Kn 32:22

y lz 37:33

szpalta 2

a 2Sm 20:15

Eze 21:22

b lz 37:34

c 2Kl 20:6

lz 31:5

lz 37:35

d 1Sm 12:22

lz 43:25

Eze 36:22

e Jer 23:5

f 1Kn 12:22

g 2Kn 32:21

lz 31:8

lz 37:36

h Wj 12:30

Ps 76:6

i 2Kl 19:7

2Kl 19:28

j lz 37:37

oblężniczego.^a **33** Drogą, którą przyszedł, wróci, a do tego miasta nie wejdzie, brzmi wypowiedź Jehowy.^b **34** A ja bronić^c będę tego miasta, by je wybawić przez wzgląd na samego siebie^d i przez wzgląd na Dawida, mojego sługę^e.^f

35 I stało się owej nocy, że wyszedł anioł Jehowy i zabił w obozie^f Asyryjczyków sto osiemdziesiąt pięć tysięcy.^g Kiedy ludzie wstali wczesnym rankiem, oto ci wszyscy byli martwymi ciałami.^h **36** Wycofał się więc Sancherib,ⁱ król Asyrii, i odszedłszy, wrócił^j i zamieszkał w Niniwie.^k

37 A gdy się kłaniał w domu Nisrocha,^l swego boga,^m Adrammelech i Sacer, jego synowie, zabili go mieczemⁿ i uciekli do ziemi Ararat.^o A w jego miejsce zaczął panować Asarhadon,^p jego syn.

20 W owych dniach Ezechiasz śmiertelnie zachorował.^q Toteż przyszedł do niego prorok Izajasz,^r syn Amoca, i rzekł mu: „Oto, co powiedział Jehowa: ‚Wydam polecenia swym domownikom,^s bo umrzesz i nie będziesz żył’^t. **2** Wtedy on odwrócił się twarzą do ścian^u i zaczął się modlić do Jehowy,^v mówiąc: **3** „Błagam cię, Jehowo, wspomnij,^w proszę, jak chodziłem^x przed tobą w prawdomówność^y i z sercem niepodzielnym^z oraz czyniłem to, co dobre w twoich oczach^a.^b I Ezechiasz rzewnie zapłakał.^b

4 A zanim jeszcze Izajasz wyszedł ze środkowego dziedzińca,

k Rdz 10:11; Jon 1:2; Nah 2:8; Sof 2:13; **l** z 37:38; **m** 2Kn 32:21; Pwt 32:31; **n** Prz 3:33; Prz 13:21; **o** Rdz 8:4; Jer 51:27; **p** Ezd 4:2; **ROZDZ. 20** **q** 2Kn 32:24; **r** 2Kl 19:2; **s** 2Sm 17:23; **t** lz 38:1; **u** Mt 23:12; **v** Ps 50:15; **w** Ps 116:2; **x** lz 38:2; **y** Rdz 6:6; Flp 4:6; **z** Ps 25:7; Ps 119:49; Heb 6:10; **a** Rdz 17:1; 1Kl 2:4; 1Kl 3:6; Lk 1:6; **b** Ps 145:18; Jn 4:24; **z** 2Kn 31:21; Ps 119:4; **a** 2Kn 31:20; **b** 2Sm 12:22; lz 38:3.

doszło do niego słowo Jehowy,^a mówiące: **5** „Wróć i powiedz Ezechiaszowi, wodzowi^b mego ludu: „Tak rzekł Jehowa, Bóg^c Dawida, twego praojca: „Usłyszałem^d twoją modlitwę.^e Zobaczyłem^f twoje łzy.^f Oto uzdrawiam cię.^g Trzeciego dnia wstąpisz do domu Jehowy.^h **6** A ja dodam do twoich dni piętnaście lat i wyzwolę z dłoni króla Asyrii ciebie oraz to miasto, i będę broniłⁱ tego miasta przez wzgląd na samego siebie i przez wzgląd na Dawida, mojego sługę””^j.

7 I rzekł Izajasz: „Weźcie płacek ze sprasowanych,^k suszonych fig”. Wzięli więc i przyłożyli mu na wrzód,^l po czym on stopniowo wyzdrowiał.^m

8 A Ezechiasz powiedział do Izajasza: „Co jest znakiem,ⁿ że Jehowa mnie uzdrowi i że trzeciego dnia pójde do domu Jehowy?”

9 Na to Izajasz rzekł: „To jest dla ciebie znak^o od Jehowy, że Jehowa spełni słowo, które wyrzekł: Czy cień na schodach ma się posunąć o dziesięć stopni naprzód, czy ma się cofnąć o dziesięć stopni?” **10** Wtedy Ezechiasz powiedział: „To łatwe, by cień się wydłużył o dziesięć stopni, ale nie to, by cień o dziesięć stopni się cofnął”.^p **11** Wówczas prorok Izajasz począł wołać do Jehowy, a on sprawił, że cień, który już szedł, przesunął się na stopniach, na stopniach schodów Achaza, o dziesięć stopni wstecz.^q

12 W owym czasie Berodach-Baladan,^r syn Baladana, król Babilonu,^s posłał do Ezechiasza listy^t i dar, usłyszał bowiem, że Ezechiasz chorował. **13** A Ezechiasz wysłuchał ich i pokazał im cały swój skarbiec,^u srebro i złoto,^v i olejek balsamowy,^w i wyborną oliwę oraz swą zbrojownię i wszystko, co się znajdo-

ROZDZ. 20

- a Iz 38:4
- b 1Sm 9:16
1Sm 10:1
2Sm 5:2
- c Mt 22:32
- d Ps 65:2
Ps 66:19
- e 2Kl 20:2
- f Hi 16:16
Ps 39:12
Ps 126:5
- g Pwt 32:39
2Kn 7:14
Ps 41:3
Ps 103:3
Ps 147:3
- h Ps 66:13
Ps 116:14
Ps 121:1
- i 2Kn 32:22
Iz 10:24
Iz 38:6
- j 2Kl 19:34
Iz 37:35
- k 1Sm 25:18
1Sm 30:12
1Kn 12:40
- l Hi 2:7
- m Iz 38:21
- n Sdz 6:17
Iz 7:11
Iz 38:22
- o Iz 38:7
- p Mk 10:27
- q Joz 10:12
2Kn 32:31
Iz 38:8
- r Iz 39:1
- s Rdz 10:10
Rdz 11:9
- t 2Sm 10:2
- u 2Kn 32:27
Ps 49:6
Jer 9:23
Jak 4:16
- v 1Kl 10:15
- w 1Kl 10:10
Jer 46:11

szpalta 2

- a Iz 39:2
- b Iz 39:3
- c Ps 141:5
Prz 25:12
- d Iz 39:4
- e Iz 39:5
Iz 55:1
- f Prz 15:25
- g 2Kl 24:13
2Kl 25:13
2Kn 36:18
Jer 27:21
Jer 52:17
Dn 1:2
- h Iz 39:6
- i Pwt 28:48
Pwt 29:22
2Kl 24:12
2Kl 25:6
2Kn 33:11
- j Dn 1:19
Dn 2:49
- k Iz 39:7

wało wśród jego skarbów. Nie było rzeczy, której by im Ezechiasz nie pokazał w swoim domu i na całym obszarze swego panowania.^a

14 Potem prorok Izajasz przyszedł do króla Ezechiasza i rzekł do niego:^b „Co mówili owi mężowie i skąd do ciebie przyszli?”^c Wtedy Ezechiasz rzekł: „Przyszli z dalekiej krainy, z Babilonu”.

15 A on powiedział jeszcze: „Co widzieli w twoim domu?” Na to Ezechiasz rzekł: „Widzieli wszystko, co jest w moim domu. Nie było rzeczy, której bym im nie pokazał wśród moich skarbów”.^d

16 A Izajasz powiedział do Ezechiasza: „Słuchaj słowa Jehowy:”^e

17 „Oto nadchodzą dni, gdy wszystko, co jest w twoim domu^f i co twoi praojcowie nagromadzili po dziś dzień, będzie zaniezione do Babilonu.^g Nic nie pozostanie”^h – rzekł Jehowa. **18** „A z twoich synów, którzy z ciebie wyjdą i których zrodzisz, niektórzy będą zabraniⁱ i zostaną dworzanami^j w pałacu króla Babilonu””^k.

19 Na to Ezechiasz powiedział do Izajasza: „Słowo Jehowy, które wyrokłeś, jest dobre”.^l I powiedział jeszcze: „Czyż nie tak, skoro pokój i prawda^m utrzyma ją się za moich dni?”ⁿ

20 Pozostałych zaś spraw Ezechiasza, a także całej jego potęgi oraz tego, jak uczynił sadzawkę^o i kanał,^p po czym doprowadził wodę do miasta, czyż nie opisano w księdze^q dziejów królów Judy?

21 W końcu Ezechiasz spoczął ze swymi praojcami;^r a w jego miejsce zaczął panować Manases,^s jego syn.

I Ps 39:9; Lam 3:22; Lam 3:38; m Est 9:30; Ps 25:5; Ps 38:3; Ps 43:3; Ps 86:11; Iz 38:3; n Iz 39:8; o Jn 9:11; p 2Kn 32:30; Iz 7:3; q 1Kl 14:29; 2Kl 16:19; r 1Kl 2:10; 2Kn 32:33; s 2Kl 21:16; 2Kl 23:26; 2Kn 33:11; 2Kn 33:13.

21 Manasses^a miał dwanaście lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie pięćdziesiąt pięć lat. Jego matka miała na imię Chefcyba. **2** I czynił to, co złe w oczach Jehowy,^b według obrzydliwości narodów,^c które Jehowa wypędził przed synami Izraela. **3** Znowu więc pobudował wyżyny, które zniszczył Ezechiasz,^d jego ojciec, i postawił ołtarze dla Baala, i wykonał święty pal, jak to uczynił Achab,^e król Izraela; i zaczął się kłaniać^f całemu zastępowi niebios^g oraz mu służyć.^h **4** I zbudował ołtarze w domu Jehowy,ⁱ o którym Jehowa powiedział: „W Jerozolimie umieszczę moje imię”.^j **5** A na dwóch dziedzińcach domu Jehowy^k nabudował ołtarze dla całego zastępu niebios.^l **6** I swego syna przeprowadził przez ogień,^m a także uprawiał magięⁿ i wypatrywał znaków wróżebnych, i ustanowił media spirytystyczne^o oraz tych, którzy się trudnią przepowiadaniem^p wydarzeń. Na wielką skalę czynił to, co złe w oczach Jehowy, obrażając go.

7 Ponadto wykonał rzeźbiony wizerunek^q świętego pala i umieścił go w domu,^r o którym Jehowa powiedział do Dawida i do Salomona, jego syna: „W domu tym i w Jerozolimie, którą wybrałem spośród wszystkich plemion Izraela, umieszczę moje imię po czas niezmierny”.^s **8** I już więcej nie sprawię, by stopa Izraela błakała się z dala od ziemi, którą dałem ich praojcom.^t Jeśli tylko będą dbać o to, by postępować zgodnie ze wszystkim, co im nakazałem^u – z całym prawem, które im dał mój sługa Mojżesz”. **9** Lecz oni nie słuchali,^v a Manasses ich zwodził, by popełniali większe zło^w niż narody,^x

ROZDZ. 21

a 1Kn 3:13
2Kn 33:1
Kzn 10:16
Mt 1:10

b Kpl 18:28
Pwt 28:15
2Kn 33:2

c Kpl 18:25
Pwt 12:31
2Kn 36:14
Eze 16:51

d 2Kl 18:4
2Kl 18:22
2Kn 32:12

e 1Kl 16:32

f Pwt 4:19
Pwt 17:3

g 2Kl 23:4
Hi 31:26

h 2Kn 33:3

i Jer 32:34

j Pwt 12:5
2Sm 7:13
1Kl 8:29
1Kl 9:3

k Ps 78:68
Ps 132:13

l 1Kl 6:36
1Kl 7:12

m Jer 8:2
Eze 8:16

n 2Kn 33:6

o Kpl 19:26

p Kpl 20:27

q Pwt 18:11
Ps 97:7
1Ko 8:4

r 2Kl 23:6

s 1Kl 8:29
2Kl 23:27
2Kn 7:16

t 1Kn 17:9
2Kn 33:8

u Kpl 26:3
Pwt 28:1

v 2Kn 36:16
Ezd 9:10

w 2Kn 33:9
Prz 16:29
Eze 16:47

x Pwt 7:1

szpalta 2

a 2Kn 33:10
2Kn 36:15
Jer 7:25
Mt 23:37

b 2Kl 23:26
2Kl 24:3
Jer 15:4

c 1Kl 21:26

d Rdz 15:16
Kpl 18:25
Eze 16:3

e Kzn 9:18

f 2Kl 22:16
Dn 9:12
Mt 3:12

g Jer 19:3

które Jehowa usunął sprzed oblicza synów Izraela.

10 A Jehowa przemawiał za pośrednictwem swoich sług, proroków,^a mówiąc: **11** „Ponieważ Manasses,^b król Judy, dopuścił się tych obrzydliwości,^c popełnił on niegodziwość większą niż wszystko, co uczynili Amoryci,^d którzy byli przed nim, i nawet Judę zaczął przywozić do grzechu^e swymi gnojowymi bożkami.

12 Dlatego tak powiedział Jehowa, Bóg Izraela: „Oto ja sprowadzam nieszczęście na Jerozolimę^f i Judę; każdemu, kto o nim usłyszy, zadzwoni w obu uszach.”^g **13** I rozciągnę nad Jerozolimą sznur mierniczy^h rozciągnięty nad Samarią,ⁱ a także poziomnicę przyłożoną do domu Achaba;^j i po prostu wytrę^k Jerozolimę do czysta, tak jak się wyciera czaszę bez uchwytów, gdy się ją wyciera do czysta i odwraca dnem do góry.^l **14** I porzucę ostatek^m mego dziedzictwa,ⁿ i wydam ich w rękę ich nieprzyjaciół, i dla wszystkich swych nieprzyjaciół staną się po prostu łupem i zdobyczą.^o **15** ponieważ czynili to, co złe w moich oczach, i ciągle mnie obrażali od dnia, gdy ich praojcowie wyszli z Egiptu, aż po dziś dzień.”^p

16 Manasses przelał też mnóstwo niewinnej krwi,^q aż napełnił Jerozolimę od końca do końca, poza swoim grzechem, którym przywoził Judę do grzechu, czyniąc to, co złe w oczach Jehowy.^r **17** Pozostałych zaś spraw Manasses oraz wszystkiego, co uczynił, jak również jego grzechu,

h 2Sm 8:2; Iz 28:17; Iz 34:11; Lam 2:8; **i** 2Kl 17:6; Eze 23:33; **j** 1Kl 21:21; 2Kl 10:11; **k** Kpl 18:28; 1Jer 25:9; **m** 2Kl 17:23; **n** Wj 19:5; Pwt 32:9; **o** Kpl 26:25; Pwt 28:63; 2Pt 2:9; **p** Pwt 9:21; Pwt 31:29; Sdz 2:13; Ps 106:36; Eze 20:4; Dz 7:53; **q** Rdz 9:6; Lb 35:33; 2Kl 24:4; Prz 6:17; Iz 59:3; Jer 2:34; Mt 23:30; Heb 11:37; **r** 2Kn 33:9.

którym zgrzeszył, czyż nie opisano w księdze^a dziejów królów Judy? **18** W końcu Manasses spoczął ze swymi praojcami^b i został pogrzebany w ogrodzie swego domu, w ogrodzie Uzzy;^c a w jego miejsce zaczął panować Amon, jego syn.

19 Amon^d miał dwadzieścia dwa lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie dwa lata.^e Jego matka miała na imię Meszulmet i była córką Charuca z Jotby. **20** I czynił on to, co złe w oczach Jehowy, jak to uczynił Manasses, jego ojciec.^f

21 I chodził wszelką drogą, którą chodził jego ojciec,^g i służył gnojowym bożkom,^h którym służył i kłaniał się jego ojciec.

22 Opuścił zatem Jehowę,ⁱ Boga swoich praojców, i nie chodził drogą Jehowy.^j **23** W końcu słudzy Amona uknuli przeciw niemu spisek i uśmiercili króla^k w jego własnym domu. **24** Lecz lud ziemi wybił wszystkich, którzy spiskowali^l przeciwko królowi Amonowi. Następnie lud ziemi królem w jego miejsce uczynił Jozjasza,^m jego syna. **25** Pozostali zaś spraw Amona, tego, co on uczynił, czyż nie opisano w księdzeⁿ dziejów królów Judy?

26 Pogrzebano go więc w jego grobie w ogrodzie Uzzy;^o a w jego miejsce zaczął panować Jozjasz,^p jego syn.

22 Jozjasz^q miał osiem lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie trzydzieści jeden lat. Jego matka miała na imię Jedida i była córką Adajasa z Bockat.^r **2** I czynił to, co słuszne w oczach Jehowy,^s i chodził zgodnie z całą drogą Dawida, swego praojca,^t a nie zboczył na prawo ani na lewo.^u

3 A w osiemnastym roku króla Jozjasza zdarzyło się, że król

ROZDZ. 21

- a 1Kl 14:19
- b 1Kl 2:10
- c 2Kl 20:21
- d 2Kl 21:26
- e 1Kn 3:14
- f Mt 1:10
- g 2Kn 33:21
- h Lb 32:14
- i 2Kn 33:22
- j Dz 7:51
- k 2Kl 21:3
- l Kpl 26:30
- m Pwt 29:17
- n 2Kl 17:12
- o Jer 10:15
- p 1Ko 8:4
- q Ps 73:27
- r Sdz 2:12
- s 2Kl 22:17
- t 1Kn 28:9
- u Jer 2:13
- v Prz 28:2
- w 1Prz 5:22
- x 2Kn 33:25
- y 1Kl 14:19
- z 2Kl 21:18
- aa Mt 1:10

ROZDZ. 22

- q 1Kl 13:2
- r 1Kn 3:14
- s 2Kn 34:1
- t Jer 1:2
- u Sof 1:1
- v Joz 15:39
- w 2Kn 17:3
- x Eze 18:14
- y 1Kl 3:6
- z 1Kl 15:5
- aa Pwt 5:32
- ab Joz 1:7
- ac Prz 4:27

szpalta 2

- a 2Kl 22:9
- b 2Kn 34:8
- c 2Kn 34:9
- d 1Kn 6:13
- e 1Kn 9:11
- f 2Kl 12:4
- g 2Kn 24:8
- h 2Kl 12:9
- i 1Kn 26:12
- j 2Kn 8:14
- k 2Kl 12:11
- l 2Kn 34:10
- m 2Kn 24:12
- n 2Kn 34:11
- o 2Kl 12:15
- p 2Kn 34:12
- q Prz 20:6
- r 1Ko 4:2
- s 1Kn 6:13
- t 2Kl 22:3
- u 2Kn 34:8
- v Jer 41:2
- w Pwt 31:24
- x Pwt 31:26
- y 2Kn 34:14
- z 2Kn 34:17
- aa Pwt 31:9
- ab 2Kn 34:16
- ac Neh 13:1

posłał Szafana,^a syna Acaliasza, syna Meszullama, sekretarza domu Jehowy, mówiąc: **4** „Udaj się do arcykapłana^b Chilkiasza^c i niech on zbierze pieniądze^d przynoszone do domu Jehowy,^e które odźwierni^f zebrałi od ludu; **5** i niech dadzą je do ręki ustanowionym wykonawcom prac^g w domu Jehowy, żeby ci dawali je ludziom wykonującym pracę i będącym w domu Jehowy po to, by naprawiać uszkodzenia tego domu,^h **6** rzemieślnikom i budowniczym, i murarzom, a także na zakup belek i ciosanych kamieni do naprawiania domu.ⁱ **7** Tylko nie należy rozliczać z pieniędzy ludzi, którym daje się je do ręki,^j gdyż pracują wiernie”.^k

8 Potem arcykapłan Chilkiasz^l rzekł do sekretarza^m Szafana:ⁿ „Znalazłem w domu Jehowy księgę prawa”.^o I dał Chilkiasz tę księgę Szafanowi, a on zaczął ją czytać. **9** Następnie sekretarz Szafan przyszedł do króla i odezwawszy się do króla, rzekł: „Twoi słudzy wysypali pieniądze, które się znajdowały w domu, i dają je do ręki ustanowionym wykonawcom prac w domu Jehowy”.^p **10** I sekretarz Szafan rzekł jeszcze do króla, mówiąc: „Kapłan Chilkiasz dał mi jakąś księgę”.^q I Szafan zaczął ją czytać przed obliczem króla.

11 A gdy tylko król usłyszał słowa księgi prawa, natychmiast rozdarł swe szaty.^r **12** Potem król polecił kapłanowi Chilkiaszowi i Achikamowi,^s synowi Szafana, i Achborowi, synowi Michajasza, i sekretarzowi Szafanowi, i Asajaszowi,^t słudze króla, mówiąc: **13** „Idźcie, zapytajcie^u Jehowę o mnie i o lud, i o całą

r Rdz 44:13; 2Sm 1:11; 2Kn 34:19; Jer 36:24; Jt 2:13; s 2Kl 25:22; Jer 26:24; t 2Kn 34:20; u Ps 25:14.

Judę w związku ze słowami tej odnalezionej księgi; wielka jest bowiem złość Jehowy,^a która zapłonęła przeciwko nam za to, że nasi praojcowie^b nie słuchali słów tej księgi, by postępować zgodnie ze wszystkim, co napisano w odniesieniu do nas”.^c

14 Toteż kapłan Chilciasz i Achikam, i Achbor, i Szafan, i Asajasz udali się do prorokini^d Chuldy, żony Szalluma – syna Tikwy, syna Charchasa – opiekuna szat,^e jako że mieszkała w Jerozolimie w drugiej dzielnicy; i przemówili do niej.^f **15** A ona im rzekła: „Oto, co powiedział Jehowa, Bóg Izraela:^g „Powiedzcie człowiekowi, który was do mnie posłał: **16** „Tak rzekł Jehowa: „Oto sprowadzam nieszczęście^h na to miejsce i na jego mieszkańcówⁱ – wszystkie słowa^j księgi, którą przeczytał król Judy;^k **17** za to, że mnie opuścili i zaczęli sprawiać, iż wznosił się dym ofiarny dla innych bogów,^l obrażając mnie wszelkim dziełem swoich rąk,^m a moja złość zapłonęła przeciwko temu miejscu i nie zostanie ugaszona”.ⁿ **18** A co się tyczy króla Judy, który was posyła, by zapytać Jehowę, macie mu powiedzieć tak: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Jeśli chodzi o słowa, które usłyszałeś” – **19** twoje serce^p było bowiem miękkie, wskutek czego ukorzyłeś^q się przez wzgląd na Jehowę, usłyszawszy, co powiedziałem przeciwko temu miejscu oraz jego mieszkańcom, tak iż stanie się ono dziwowiskiem i przekleństwem,^r po czym rozdariesz^s swe szaty i zacząłeś płakać przede mną, więc i ja to usłyszałem” – brzmi wypowiedź Jehowy.^t **20** „Oto dlatego zabieram^u cię do twoich praojców i zostaniesz zabrany w po-

ROZDZ. 22

a Pwt 4:24
Pwt 29:27
Pwt 31:17
Ps 76:7
Rz 4:15

b 2Kń 29:6
Ps 106:6
Jer 16:12
Dn 9:8

c 2Kń 34:21
Heb 2:2

d Wj 15:20
Sdz 4:4
Neh 6:14
Łk 2:36
Dz 21:9

e 2Kl 10:22
Neh 7:72

f 2Kń 34:22
g Hl 34:11
Jer 23:28

h 2Kl 21:12
i 2Kń 34:24

j Kpl 26:15
Pwt 28:63
Dn 9:11

k 2Kl 22:8

l Wj 20:3
Pwt 32:17
Sdz 2:12
1Kl 9:6
Ps 106:36
Jer 2:11

m Ps 115:4
Łz 2:8
Łz 44:17
Mt 5:13

n Pwt 32:22
2Kń 36:16
Łz 33:14
Jer 7:20
Jer 17:27
Eze 20:48

o 2Kń 34:26

p Ps 34:18
Ps 51:17
Łz 57:15

q Kpl 26:40
1Kl 21:29
Mt 6:8
Jak 4:6

r Pwt 28:45
Ps 109:17
Jer 26:6

s 2Kl 22:11
t 2Kń 34:27

u Łz 57:1

szpalta 2

a 2Kń 34:28

ROZDZ. 23

b 2Kń 34:29

c Łb 3:10

d 1Sm 5:9
1Sm 30:2

e Pwt 31:11

f Pwt 31:26
g Wj 24:8

h 2Kl 22:8
2Kń 34:30

i 2Kl 11:14
2Kń 23:13

koju na swój cmentarz,^a a twoje oczy nie będą patrzeć na całe nieszczęście, które ja sprowadzam na to miejsce”.^b I przynieśli tę odpowiedź królowi.

23 Wtedy król posłał i zebrali się u niego wszyscy starsi z Judy i Jerozolimy.^b **2** Potem król wstąpił do domu Jehowy, a z nim wszyscy mężowie judzcy oraz wszyscy mieszkańcy Jerozolimy, jak również kapłani^c i prorocy, i cały lud, od małego do wielkiego;^d a on zaczął czytać^e do ich uszu wszystkie słowa księgi^f przymierza,^g którą znaleziono w domu Jehowy.^h

3 I król stał koło kolumny,ⁱ i zawarł przymierze^j przed obliczem Jehowy, by podążać^k za Jehową i z całego serca^l oraz całej duszy^m przestrzegać jego przykazańⁿ i jego świadectw,^o i jego ustaw,^p wprowadzając w czyn słowa tego przymierza, zapisane w tej księdze.^q Toteż cały lud przystąpił do przymierza.^r

4 A król polecił arcykapłanowi Chilciaszowi^s i drugorzędnym kapłanom oraz odźwiernym^t wynieść ze świątyni Jehowy wszystkie przedmioty wykonane dla Baala^u i dla świętego pala,^v i dla całego zastępu niebios.^w Potem spalił je poza Jerozolimą na tarasach Kidronu,^x a proch z nich zaniósł do Betel.^y **5** I pozbawił urząd kapłanów cudzoziemskich bogów, których ustanowili królowie Judy, by za ich sprawą wznosił się dym ofiarny na wyżynach w miastach Judy i w okolicach Jerozolimy, a także tych, za sprawą których wznosił

j Joz 24:25; 2Kń 15:12; 2Kń 23:16; **k** Pwt 8:19; **l** Pwt 6:5; Pwt 10:12; **m** Pwt 11:13; **n** Pwt 5:1; **o** Pwt 4:45; 1Kl 2:3; **p** Pwt 8:11; 2Kl 17:13; **q** 2Kń 34:31; **r** Joz 24:24; 2Kń 34:32; Jer 4:2; **s** 2Kl 22:4; 1Kl 6:13; **t** 2Kl 12:9; **u** 2Kl 21:7; **v** 2Kń 33:3; 2Kń 34:4; **w** 2Kń 34:33; **x** Jn 18:1; **y** 1Kl 12:29.

się dym ofiarny dla Baala,^a dla słońca i dla księżycy, i dla gwiazdozbiorów zodiaku, i dla całego zastępu niebios.^b **6** Ponadto wyniósł święty pal^c z domu Jehowy na obrzeża Jerozolimy, do doliny potoku Kidron, i spalił go^d w dolinie potoku Kidron, i starłszy go na proch, rzucił jego proch na miejsce, gdzie się grzebie^e synów ludu. **7** I zburzył domy nierządników świątynnych^f w domu Jehowy, gdzie niewiasty tkaly namiotowe świątyńki dla świętego pala.

8 Potem sprowadził wszystkich kapłanów z miast Judy, by wyżyny, na których za sprawą kapłanów wznosił się dym ofiarny, przestały się nadawać do oddawania czci, od Geby^g aż po Beer-Szebe^h; i zburzył wyżyny przy bramach u wejścia do bramy Jozuego, naczelnika miasta, po lewej stronie, gdy się wchodził do bramy miejskiej. **9** Tyle tylko, że kapłaniⁱ wyżyn nie przystępowali do ołtarza Jehowy w Jerozolimie, lecz spożywali praśniki^j wśród swoich braci.

10 I sprawił, że Tofet^k w dolinie synów Hinnoma^l przestało się nadawać do oddawania czci, by nikt nie przeprowadzał swego syna ani swej córki przez ogień^m dla Molocha.ⁿ **11** Sprawił też, że konie, które królowie Judy oddali słońcu, przestały wchodzić do domu Jehowy obok jadalni^o dworzanina Natan-Melecha, znajdującej się w portykach; a rydwany słońca^p spalił w ogniu. **12** Ołtarze zaś, które były na dachu górnej^q komnaty Achaza, wykonane przez królów Judy, oraz ołtarze^r wykonane przez Manassesa na dwóch dziedzińcach domu Jehowy król zburzył, po czym je tam zdruzgotał i proch ich wrzucił do doliny potoku

ROZDZ. 23

- a 2Kl 17:16
- b 2Kl 21:3
Hi 31:26
Jer 8:2
- c Sdz 3:7
2Kl 21:7
- d Pwt 7:25
Pwt 9:21
- e 2Kn 34:4
- f Kpl 18:22
Rz 1:27
1Ko 6:9
1Tm 1:10
Judy 7
- g Joz 21:17
1Kl 15:22
- h Rdz 21:31
1Kl 19:3
- i Eze 44:10
Mal 2:8
- j 1Sm 2:36
Eze 44:29
- k Iz 30:33
Jer 7:31
Jer 19:6
Jer 19:11
- l Joz 15:8
- m 2Kl 16:3
- n Jer 32:35
- o 1Sm 1:9
Neh 10:38
Jer 35:2
- p Pwt 4:19
Eze 8:16
- q Jer 19:13
Sof 1:5
- r 2Kl 21:5
2Kn 33:5

szpalta 2

- a Za 14:4
Dz 1:12
- b 1Kl 11:7
- c 1Kl 11:5
1Kl 11:33
- d Lb 21:29
Jer 48:13
- e Sof 1:5
- f Wj 23:24
Pwt 7:5
2Kn 34:3
- g 1Kl 12:33
- h 1Kl 12:28
2Kn 34:6
- i 1Kl 14:16
1Kl 15:30
- j 2Kn 34:5
- k Lb 23:19
Iz 44:26
- l 1Kl 13:2
- m 1Kl 13:30
1Kl 13:31
- n 1Kl 13:1
- o 1Kl 12:33
- p Iz 57:2
- q 1Kl 13:29
- r 1Kl 12:31
1Kl 13:32
- s 2Kl 17:9
2Kn 34:6
- t 1Kl 13:33
1Kl 16:33
Mi 6:16

ku Kidron. **13** A wyżyny znajdujące się naprzeciwko^a Jerozolimy, po prawej stronie Góry Zagłady, które Salomon,^b król Izraela, zbudował dla Asztarte,^c o brzydliwości Sydończyków, i dla Kemosza,^d o brzydliwości Moaba, i dla Milkoma,^e o brzydliwości synów Ammona, król uczynił nie nadającymi się do oddawania czci. **14** I potrzaskał^f święte słupy, i pościął święte pale, a ich miejsce zapelniał kośćmi ludzkimi. **15** Również ołtarz znajdujący się w Betel,^g wyżynę uczynioną przez Jeroboama,^h syna Nebata, który przywołał Izraela do grzechu,ⁱ nawet ten ołtarz i wyżynę zburzył. Następnie spalił tę wyżynę; starł ją na proch i spalił święty pal.

16 Gdy Jozjasz się odwrócił, zobaczył grobowce znajdujące się tam na górze. Posławszy więc, wziął kości z tych grobowców i spalił^j je na ołtarzu, by go uczynić nie nadającym się do oddawania czci, zgodnie ze słowem Jehowy^k obwieszczonym przez męża prawdziwego Boga,^l który obwieścił te rzeczy. **17** Potem rzekł: „Co to za kamień nagrobny tam widzę?” Na to mieszkańcy miasta odrzekli mu: „To grobowiec^m męża prawdziwego Boga, który przyszedł z Judyⁿ i obwieścił te rzeczy, które uczyniłeś przeciwko ołtarzowi w Betel”.^o **18** On zatem powiedział: „Niech spoczywa w spokoju.^p Niech nikt nie rusza jego kości”. Zostawili więc jego kości wraz z kośćmi proroka,^q który przyszedł z Samarii.

19 Także wszystkie domy^r wyżyn w miastach^s Samarii, które zbudowali królowie^t Izraela, wywołując obraze,^u pousuwał Jozjasz i uczynił z nimi stosownie

u 2Kl 17:17; Ps 78:58; Jer 7:18.

do wszystkiego, co uczynił w Betel.^a **20** Toteż wszystkich kapłanów^b wyżn, którzy tam byli, złożył w ofierze na ołtarzach i spalił na nich kości ludzkie.^c Potem wrócił do Jerozolimy.

21 Następnie król nakazał całemu ludowi, mówiąc: „Obchodźcie Paschę^d dla Jehowy, waszego Boga, według tego, co jest napisane w tej księdze przymierza”.^e **22** Bo Paschy takiej jak ta nie obchodzono od dni sędziów, którzy sądzili Izraela,^f ani też przez wszystkie dni królów Izraela i królów Judy.^g **23** Lecz w osiemnastym roku króla Jozjasza obchodzono w Jerozolimie tę Paschę dla Jehowy.^h

24 Również media spirytystyczneⁱ oraz ludzi trudniących się przepowiadaniem^j wydarzeń, a także terafim^k i gnojowe bożki,^l i wszelkie obrzydliwości,^m które się pojawiły w ziemi judzkiej i w Jerozolimie, usunął Jozjasz, żeby wykonać słowa prawaⁿ zapisane w księdze,^o którą kapłan Chilkiasz znalazł w domu Jehowy.^p **25** A przed nim nie było króla takiego jak on, który by wrócił^q do Jehowy całym swym sercem i całą swą duszą,^r i całą swą siłą życiową, zgodnie z całym Prawem Mojżeszowym; ani po nim nie powstał taki jak on.

26 Niemniej Jehowa nie odstąpił od wielkiego żaru swego gniewu, którym jego gniew płonął przeciwko Judzie^s za wszystkie rzeczy obraźliwe, jakimi Manases przywodził ich do obrażania.^t **27** Lecz Jehowa powiedział: „Judę^u też usunę sprzed swych oczu,^v tak jak usunąłem Izraela;^w i odrzucę to miasto, które wybrałem – Jerozolimę – oraz dom, o którym rzekłem: „Tam będzie pozostawać moje imię”.^x

ROZDZ. 23

- a 1KI 12:29
2KI 10:29
- b Wj 22:20
Pwt 13:5
- c 1KI 13:2
2Kn 34:5
- d 2Kn 35:1
- e Wj 12:3
Wj 12:14
Kpl 23:5
Lb 9:13
Lb 28:16
Pwt 16:1
- f 2Kn 35:18
- g 2Kn 30:1
2Kn 30:13
- h 2Kn 35:19
- i Kpl 19:31
Kpl 20:27
1Sm 28:3
- j Pwt 18:11
2KI 21:6
Iz 8:19
Dz 16:16
- k Rdz 31:19
Rdz 31:30
Oz 3:4
- l Kpl 26:30
Jer 10:15
- m Pwt 29:17
1KI 11:5
1KI 11:7
- n Lb 33:52
Pwt 12:2
- o 2KI 22:8
- p 2Kn 34:14
- q 2KI 18:5
- r Pwt 4:29
- s 2KI 21:12
2KI 22:17
2Kn 36:16
- t 2KI 21:11
2KI 24:4
Jer 15:4
- u 2KI 25:11
Eze 23:33
- v Pwt 29:28
2KI 24:3
- w 2KI 17:18
2KI 18:11
2KI 21:13
- x Pwt 12:5
1KI 8:29
1KI 9:3

szpalta 2

- a 1KI 14:29
2KI 21:17
- b 2KI 23:33
Jer 46:2
- c Rdz 15:18
- d 2Kn 35:20
Prz 26:17
Łk 14:31
- e Iz 57:1
- f 1KI 9:15
Za 12:11
- g 2Kn 35:24
- h 2Kn 36:1
- i 1Kn 3:15
Jer 22:11
- j 2KI 24:18
- k 2KI 21:2
2KI 21:21
3Jn 11

28 Reszty zaś spraw Jozjasza, a także wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^a dziejów królów Judy? **29** Za jego dni faraon Necho,^b król Egiptu, wyruszył do króla Asyrii nad rzekę Eufrat,^c a król Jozjasz wyszedł, by się z nim zmierzyć;^d lecz on uśmiercił^e go pod Megiddo,^f gdy tylko go zobaczył. **30** Toteż jego słudzy przewieźli go martwego na rydwanie z Megiddo i przewieźli do Jerozolimy,^g i pogrzebali go w jego grobie. Potem lud ziemi wziął Jehoachaza,^h syna Jozjasza, i namaściwszy go, uczynił go królem w miejsce jego ojca.

31 Jehoachazⁱ miał dwadzieścia trzy lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie trzy miesiące. Jego matka miała na imię Chamutal^j i była córką Jeremiasza z Libny. **32** I zaczął czynić to, co złe w oczach Jehowy – według wszystkiego, co uczynili jego praojcowie.^k **33** A faraon Necho^l uwięził^m go w Ribli,ⁿ w ziemi Chamat, by uniemożliwić mu panowanie w Jerozolimie, po czym nałożył na kraj haracz^o w wysokości stu talentów srebra^p i talentu złota.^q **34** Ponadto faraon Necho uczynił królem Eliakima,^r syna Jozjasza, w miejsce Jozjasza, jego ojca, i zmienił jego imię na Jehoakim; a Jehoachaza zabrał i poprowadził do Egiptu, gdzie ten później umarł.^s **35** I Jehoakim dał faraonowi srebro^t i złoto. Tylko że opodatkował^u kraj, by dać srebro na rozkaz faraona. Według stawki podatku^v wyznaczonej każdemu ściągał od ludu ziemi srebro i złoto, by dać je faraonowi Necho.

1 KI 23:29; m 2Kn 36:3; n 2KI 25:6; Jer 39:5; Jer 52:10; Jer 52:26; o 2Kn 36:3; p 1KI 16:24; q 2KI 18:14; r 2Kn 36:4; s Jer 22:12; t 2KI 23:33; u 2KI 15:20; v Rz 13:1; Rz 13:7.

36 Jehojakim^a miał dwadzieścia pięć lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie jedenaście lat.^b Jego matka miała na imię Zebida i była córką Pedasjasza z Rumy. **37** I czynił on to, co złe^c w oczach Jehowy – według wszystkiego, co uczynili jego praojcowie.^d

24 Za jego dni nadciągnął Nebukadneczar,^e król Babilonu, i Jehojakim na trzy lata został jego sługą.^f Odwrócił się jednak i zbuntował się przeciw niemu. **2** A Jehowa począł nasyłać na niego oddziały grabieżcze Chaldejczyków^g i oddziały grabieżcze Syryjczyków, i oddziały grabieżcze Moabitów,^h i oddziały grabieżcze synów Ammona i wysyłał je przeciwko Judzie, żeby ją zniszczyć – zgodnie ze słowem,ⁱ które Jehowa wyrzekł za pośrednictwem swoich sług, proroków. **3** Spotkało to Judę wyłącznie na rozkaz Jehowy, by została usunięta^j sprzed jego oblicza za grzechy Manassesa,^k według wszystkiego, co uczynił. **4** a także z powodu niewinnej krwi,^l którą przelał, tak iż napełnił Jerozolimę niewinną krwią, i Jehowa nie zgodził się przebaczyć.^m

5 Pozostałych zaś spraw Jehojakimaⁿ oraz wszystkiego, co uczynił, czyż nie opisano w księdze^o dzieł królów Judy? **6** W końcu Jehojakim spoczął ze swymi praojcami,^p a w jego miejsce zaczął panować Jehojachin, jego syn.

7 A król Egiptu już nigdy więcej^q nie wyruszył ze swej ziemi,^r gdyż król Babilonu zabrał wszystko, co należało do króla Egiptu^s – od Doliny Potoku^t Egipskiego aż po rzekę Eufrat.^u

8 Jehojachin^v miał osiemnaście lat, gdy zaczął panować, a pa-

ROZDZ. 23

- a 1Kn 3:15
- Jer 1:3
- Jer 22:19
- b 2Kn 36:5
- c Jer 26:21
- Jer 36:24
- d 2Kn 28:25
- 2Kn 33:4

ROZDZ. 24

- e Jer 25:1
- Jer 46:2
- Dn 1:1
- Dn 3:1
- Dn 4:33
- Dn 4:37
- f 2Kn 12:8
- g Pwt 28:63
- Hi 1:17
- Hab 1:6
- h 2Kl 13:20
- i Kpl 26:27
- Pwt 28:15
- 2Kl 23:27
- j Kpl 26:33
- Pwt 4:26
- Pwt 28:63
- 2Kl 23:27
- k 2Kl 21:2
- 2Kl 21:11
- 2Kl 23:26
- l Lb 35:33
- Pwt 19:10
- 2Kl 21:16
- Ps 106:38
- Jer 2:34
- Jer 19:4
- Jer 22:17
- m Jer 15:1
- Lam 3:42
- Eze 33:25
- n Jer 22:18
- o 2Kn 36:8
- p 2Kn 36:6
- Jer 22:19
- Jer 36:30
- q Jer 46:2
- r Jer 37:7
- s Jer 37:5
- t Rdz 15:18
- Lb 34:5
- Joz 15:4
- u 1Kl 4:21
- Iz 27:12
- v 1Kn 3:16
- Jer 24:1
- Jer 37:1
- Mt 1:11

szpalta 2

- a 2Kn 36:9
- b 2Kl 21:3
- 2Kl 21:6
- c Dn 1:1
- d 2Kl 25:2
- e 2Kn 36:10
- Jer 24:1
- Eze 17:12
- f Jer 29:2
- g Jer 25:1
- Jer 52:28
- h 2Kl 20:13
- 2Kl 20:17
- Iz 39:6

nował w Jerozolimie trzy miesiące.^a Jego matka miała na imię Nechusztą i była córką Elnatana z Jerozolimy. **9** I czynił on to, co złe^b w oczach Jehowy – według wszystkiego, co uczynił jego ojciec.^c **10** W owym czasie słudzy Nebukadneczara, króla Babilonu, podeszli pod Jerozolimę, tak iż miasto zostało obleżone.^d **11** Nebukadneczar, król Babilonu, wyruszył przeciwko miastu, podczas gdy jego słudzy je oblegali.^e

12 W końcu Jehojachin, król Judy, wyszedł do króla Babilonu^f – on i jego matka,^g i jego słudzy, i jego książęta, i jego dworzanie; a król Babilonu pojmał go w ósmym^h roku swego królowania. **13** Następnie wyniósł stamtąd wszystkie skarby domu Jehowy i skarby domu królewskiego,ⁱ i porozbijał wszystkie złote przybory,^j które Salomon, król Izraela, wykonał w świątyni Jehowy, jak to powiedział Jehowa. **14** I uprowadził na wygnanie^k całą Jerozolimę i wszystkich książąt^l oraz wszystkich dzielnych mocarzy^m – uprowadził na wygnanie dziesięć tysięcy – a także każdego rzemieślnikaⁿ i budowniczego wałów obronnych. Nie pozostawił nikogo oprócz niskiego stanu^o ludu ziemi. **15** Uprowadził więc Jehojachina^p na wygnanie do Babilonu;^q także matkę króla^r i żony króla oraz jego dworzan,^s jak również najprzedniejsze osobistości kraju uprowadził jako wygnańców z Jerozolimy do Babilonu. **16** Wszystkich dzielnych mężów, w liczbie siedmiu tysięcy, oraz rzemieślników i budowni-

1 Kł 7:48; 2Kn 4:7; 2Kn 36:10; Ezd 1:7; Jer 28:3; Dn 5:2; J Eze 1:2; k Neh 9:32; l Est 2:6; Eze 1:2; Dn 1:6; m Jer 24:1; n 2Kl 25:12; o 2Kl 25:27; 1Kn 3:17; Jer 22:24; Jer 52:31; p 2Kn 36:10; Est 2:6; Jer 22:25; q 2Kl 24:12; r Jer 29:2.

czych wałów obronnych, w liczbie tysiąca, wszystkich mocarzy prowadzących wojnę, król Babilonu uprowadził jako wygnańców do Babilonu.^a **17** A w jego miejsce król Babilonu^b ustanowił królem Mattaniasza, jego wujka.^c Potem zmienił mu imię na Sedekiasz.^d

18 Sedekiasz^e miał dwadzieścia jeden lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie jedenaście lat. Jego matka miała na imię Chamuta^f i była córką Jeremiasza z Libny. **19** I czynił on to, co złe w oczach Jehowy – według wszystkich, co uczynił Jehojakim.^g **20** Bo z powodu gniewu^h Jehowy działo się to w Jerozolimie i w Judzie, aż ich odrzucił sprzed swego oblicza.ⁱ A Sedekiasz zbuntował się przeciwko królowi Babilonu.^j

25 A w dziewiątym^k roku jego królowania, w miesiącu dziesiątym, dziesiątego^l dnia tego miesiąca, nadciągnął Nebukadneczar,^m król Babilonuⁿ – on i całe jego wojsko – przeciw Jerozolimie i rozłożył się przeciwko niej obozem, i przeciwko niej zaczął dookoła budować wał oblężniczy.^o **2** I miasto było oblężone aż do jedenastego roku króla Sedekiasza. **3** Dziewiątego^p dnia czwartego miesiąca srożył się w mieście głód^q i nie było chleba^r dla ludu ziemi. **4** I zrobiono wyłom w mieście,^s i wszyscy wojownicy uciekli nocą przez bramę między podwójnym murem stojącym obok ogrodu królewskiego,^t podczas gdy Chaldejczycy^u ze wszystkich stron otaczali miasto; i król udał się^v w kierunku Arabów.^w **5** A wojsko chaldejskie^x ruszyło w pościg za królem i dopędziło go^y na pustynnych równinach Jerycha;^z całe zaś jego wojsko rozpięchło się od niego.

ROZDZ. 24

- a Jer 52:28
- b Jer 37:1
- c 1Kn 3:15
- d 2Kn 36:10
Jer 52:1
- e 2Kn 36:11
- f 2Kl 23:31
- g 2Kl 23:37
2Kn 36:12
Jer 24:8
Jer 37:2
Jer 38:5
Eze 21:25
- h Pwt 4:24
2Kl 22:17
2Kl 23:26
- i 2Kl 23:27
- j 2Kn 36:13
Jer 27:12
Jer 38:17
Eze 17:15

ROZDZ. 25

- k Jer 39:1
- l Eze 24:1
- m 2Kl 24:1
Jer 27:8
Jer 32:28
Jer 43:10
Eze 26:7
Dn 4:1
- n 2Kn 36:17
Jer 34:2
- o Iz 29:3
Jer 32:2
Jer 37:11
Jer 52:4
Eze 4:2
Eze 21:22
- p Jer 52:6
- q Kpl 26:26
Pwt 28:53
Pwt 28:63
Eze 4:16
Eze 5:10
- r Jer 37:21
Jer 38:2
Lam 4:4
Eze 5:12
Eze 7:15
Eze 14:21
- s Jer 39:2
Jer 52:7
Eze 33:21
- t Jer 39:4
- u Jer 21:4
- v Eze 12:12
- w Joz 3:16
- x Jer 39:5
- y Iz 30:16
Jer 24:8
- z Jer 52:8

szpalta 2

- a Jer 21:7
- b 2Kl 23:33
Jer 52:10
Jer 52:26
- c Pwt 28:34
Jer 39:6
- d Eze 12:13
- e 2Kn 33:11
2Kn 36:6

6 Wtedy schwytano króla^a i zaprowadzono go do króla Babilonu do Ribli,^b by co do niego zostało powzięte jakieś sądownicze rozstrzygnięcie. **7** I na oczach Sedekiasza pozabijano jego synów,^c a oczy Sedekiasza on oślepił,^d po czym spętał go miedzianymi okowami^e i zaprowadził do Babilonu.^f

8 A w miesiącu piątym, siódmego dnia tego miesiąca – w dziewiątnastym^g roku króla Nebukadneccara, króla Babilonu – Nebuzaradan,^h dowódca straży przybocznej, sługa króla Babilonu, przybył do Jerozolimy.ⁱ **9** I spalił dom Jehowy^j oraz dom królewski^k i wszystkie domy w Jerozolimie;^l spalił też ogniem dom każdego znacznieszego człowieka.^m **10** A całe wojsko chaldejskie, które było z dowódcą straży przybocznej, zburzyło mury dookoła Jerozolimy.ⁿ **11** Resztę zaś ludu,^o która pozostała w mieście, oraz zbiegów, którzy przeszli do króla Babilonu, jak również resztę tłumu Nebuzaradan, dowódcę straży przybocznej, uprowadził na wygnanie.^p **12** Natomiast niektórych małuczkich^q spośród ludu tej ziemi dowódca straży przybocznej pozostawił jako hodowców winorośli i jako przymusowych robotników.^r **13** A miedziane kolumny,^s które były w domu Jehowy, oraz wózki^t i miedziane morze,^u które były w domu Jehowy, Chaldejczycy porozbijali i miedz z nich wzięli do Babilonu.^v **14** Zabrali też kubły i łopatkę, i gasidła, i kielichy,

f Jer 32:5; Jer 34:3; Eze 17:16; g Jer 52:12; h Jer 39:9; Jer 40:1; i Lam 4:12; j 1Kl 9:8; 2Kn 36:19; Ps 74:3; Ps 79:1; Iz 64:11; Jer 7:14; Lam 1:10; Lam 2:7; Mi 3:12; k 1Kl 7:1; Am 2:5; i Jer 34:22; Jer 37:8; m Jer 52:13; n Neh 1:3; Jer 39:8; Jer 52:14; o Jer 15:2; Eze 5:2; p Jer 39:9; Jer 52:30; Eze 12:15; Eze 22:15; q 2Kl 24:14; Jer 39:10; Jer 40:7; r Jer 52:16; s 1Kl 7:15; 2Kn 4:12; t 1Kl 7:27; 2Kn 4:14; u 1Kl 7:23; 2Kn 4:15; v 2Kl 20:17.

i wszystkie przybory^a z miedzi, których używano podczas służby. **15** I dowódca straży przybocznej zabrał popielnice, a także czasze – te ze szczerzego złota^b i te z czystego srebra.^c **16** Jeśli chodzi o dwie kolumny, jedno morze oraz wózki, które Salomon uczynił dla domu Jehowy, nie sposób było określić wagi miedzi we wszystkich tych przedmiotach.^d **17** Wysokość każdej kolumny wynosiła osiemnaście łokci,^e a głowica^f znajdująca się na niej była z miedzi; wysokość zaś głowicy wynosiła trzy łokcie; a siatka i jabłka granatu^g dookoła głowicy – w całości były z miedzi; i druga kolumna miała na siatce to samo.

18 Ponadto dowódca straży przybocznej wziął naczelnego kapłana Serajasza^h oraz drugiego kapłana, Sofoniasza,ⁱ jak również trzech odźwiernych.^j **19** a z miasta wziął jednego dworzannina, który dowodził dwornikami, oraz pięciu mężów spośród tych, którzy mieli dostęp do króla i znajdowali się w mieście; a także sekretarza dowódcy wojska, dokonującego poboru wśród ludu ziemi, i sześćdziesięciu mężów spośród ludu ziemi, którzy się znajdowali w mieście;^k **20** i Nebuzaradan,^l dowódca straży przybocznej, wziął ich^m i zaprowadził do króla Babilonu do Ribli.ⁿ **21** A król Babilonu zadał im cios^o i uśmiercił ich w Ribli, w krainie Chamat.^p Tak Juda poszła ze swej ziemi na wygnanie.^q

22 A nad ludem^r pozostawionym w ziemi judzkiej, który pozostawił Nebukadneccar, król Babilonu, ustanowił on Gedaliasza,^s syna Achikama,^t syna Szafana.^u **23** Kiedy wszyscy dowódcy wojsk^v – oni i ich lu-

ROZDZ. 25

- a 2Kn 4:19
- b 1Kl 7:50
Ezd 1:10
- c 2Kn 24:14
2Kn 36:18
Ezd 1:11
Dn 5:2
- d 1Kl 7:47
- e 1Kl 7:15
Jer 52:21
- f 1Kl 7:16
Jer 52:22
- g 1Kl 7:20
Jer 52:23
- h 1Kn 6:14
Ezd 7:1
Jer 52:24
- i Jer 21:1
Jer 29:25
Jer 29:29
- j 2Kl 22:4
1Kn 26:12
- k Jer 52:25
- l 2Kl 25:8
Jer 39:9
Jer 40:1
- m Jer 52:26
- n 2Kl 23:33
Jer 39:5
Jer 52:9
- o Jer 52:27
Am 3:2
- p Lb 13:21
Lb 34:8
1Kl 8:65
- q Kpl 26:33
Pwt 4:26
Pwt 28:36
Pwt 28:64
2Kl 23:27
Jer 24:9
Jer 25:11
Eze 12:25
Eze 24:14
- r Jer 40:6
- s 2Kl 25:25
Jer 39:14
Jer 41:2
- t 2Kl 22:12
Jer 26:24
- u 2Kl 22:8
2Kn 34:20
- v Jer 40:7

szpalta 2

- a Jer 40:8
- b Pwt 6:13
Jer 4:2
Jer 12:16
- c Jer 27:12
Jer 40:9
- d Jer 41:1
- e Jer 40:15
- f Jer 41:2
- g Jer 41:16
- h Pwt 28:68
Jer 41:17
Jer 42:14
Jer 43:7
- i Jer 41:18
- j 2Kl 24:8
2Kl 24:12
Jer 24:1
Jer 37:1
Mt 1:11

dzie – usłyszeli, że król Babilonu ustanowił Gedaliasza, niezwłocznie przybyli do Gedaliasza do Micpy,^a mianowicie Ismael, syn Netaniasza, i Jochanan, syn Kareacha, i Serajasz, syn Tanchumeta Netofatyty, i Jaazaniasz, syn Maakatyty, oni i ich ludzie. **24** Wówczas Gedaliasz przysiągł^b im oraz ich ludziom i rzekł do nich: „Nie lękajcie się być sługami Chaldejczyków. Mieszkajcie w tej ziemi i służcie królowi Babilonu, a będzie się wam dobrze wiodło”.^c

25 W siódmym^d miesiącu przyszedł Ismael,^e syn Netaniasza, syna Elisamy z potomstwa królewskiego, a wraz z nim dziesięciu mężów i ugodzili Gedaliasza,^f tak iż umarł, jak również Żydów i Chaldejczyków, którzy byli z nim w Micpie.^g **26** Potem cały lud, od małego do wielkiego, a także dowódcy wojsk powstałi i udali się do Egiptu,^h bo się zlekli Chaldejczyków.ⁱ

27 A w trzydziestym siódmym roku wygnania Jehojachina,^j króla Judy, w miesiącu dwunastym, dwudziestego siódmego dnia tego miesiąca, król babiloński Ewil-Merodach^k w roku, w którym został królem, podniósł głowę^l Jehojachina, króla Judy, z aresztu; **28** i zaczął mu mówić dobre rzeczy, a potem postawił jego tron wyżej niż trony królów, którzy z nim byli w Babilonie.^m **29** A on zdjął swoje szaty wężienne;ⁿ i zawsze jadał chleb^o przed jego obliczem przez wszystkie dni swego życia. **30** Jeśli chodzi o jego przydział,^p zawsze dawano mu przydział od króla, jako codzienną należność, przez wszystkie dni jego życia.

k Prz 21:1; Jer 52:31; 1 Rdz 40:13; m Ps 90:15; Jer 52:32; n Rdz 41:14; Rdz 41:42; o 2Sm 9:7; p Neh 11:23.

PIERWSZA KRONIK

- 1** Adam,^a
Set,^b
Enosz,^c
2 Kenan,^d
Mahalalel,^e
Jared,^f
3 Henoch,^g
Metuszelach,^h
Lamech,ⁱ
4 Noe,^j
Sem,^k Cham^l i Jafet.^m

5 Synami Jafeta byli: Gomer i Magog,ⁿ i Madaj,^o i Jawan,^p i Tubal, i Meszech,^q i Tiras.^r

6 A synami Gomera byli: Aszkenaz^s i Rifat,^t i Togarma.^u

7 A synami Jawana byli: Eliza^v i Tarsisz,^w Kittim^x i Rodanim.^y

8 Synami Chama byli: Kusz^z i Micraim,^a Put^b i Kanaan.^c

9 A synami Kusza byli: Seba^d i Chawila, i Sabta,^e i Rama,^f i Sabtecha.^g

A synami Ramy byli: Szeba i Dedan.^h

10 A Kusz został ojcem Nimroda.ⁱ On pierwszy stał się mocarzem na ziemi.^j

11 Micraimowi zaś urodzili się Ludim^k i Ananim, i Lehabim, i Naftuchim,^l **12** i Patrusim,^m i Kasluchimⁿ (od których wywodzą się Filistyni^o), i Kaftorim.^p

13 A Kanaan został ojcem Sydona,^q swego pierworodnego, i Heta,^r **14** i Jebusyty,^s i Amoryty,^t i Girgaszyty,^u **15** i Chiwity,^v i Arkity, i Synty,^w **16** i Arwadyty,^x i Cemaryty,^y i Chamatyty.^z

ROZDZ. 1

a Lk 3:38
b 1Ko 15:45
c Rdz 4:25
d Rdz 5:9
e Rdz 5:12
f Rdz 5:15
g Rdz 5:18
h Heb 11:5
i Judy 14
j Rdz 5:25
k Rdz 5:28
l Rdz 5:29
m Rdz 6:8
n Iz 54:9
o Eze 14:14
p Mt 24:37
q Rdz 11:10
r Rdz 6:10
s Rdz 10:21
t Rdz 10:2
u 2Kl 17:6
v Iz 66:19
w JI 3:6
x Eze 27:13
y Rdz 10:2
z Jer 51:27
a Rdz 10:3
b Eze 27:14
c Eze 27:7
d 1Kl 10:22
e Iz 23:1
f Rdz 10:4
g Iz 11:11
h Rdz 10:6
i Jer 46:9
j Nah 3:9
k Rdz 12:5
l Ps 72:10
m Rdz 10:7
n Eze 27:22
o Rdz 10:7
p Rdz 10:7
q Rdz 10:8
r Mt 5:6
s Rdz 10:9
t Jer 46:9
u Rdz 10:13
v Eze 29:14
w Rdz 10:14
x Joz 13:3
y Pwt 2:23
z Jer 47:4
a Am 9:7
b Iz 23:2
c Rdz 25:10
d Rdz 27:46
e Lb 13:29
f Sdz 1:21
g Rdz 15:16
h Pwt 3:8
i Rdz 10:16
j Pwt 7:1

17 Synami Sema^a byli: E-lam^b i Aszszur,^c i Arpachszad,^d i Lud,^e i Aram

oraz Uc i Chul, i Geter, i Masz.^f

18 Arpachszad zaś został ojcem Szelacha,^g a Szelach został ojcem Ebera.^h

19 A Eberowi urodzili się dwaj synowie. Jeden miał na imię Peleg,ⁱ gdyż za jego dni ziemia została podzielona; a jego brat miał na imię Joktan.

20 Joktan zaś został ojcem Almodada i Szelefa, i Chacarmaweta, i Jaracha,^j

21 i Hadorama, i Uzala, i Dikli,^k **22** i Obala, i Abimaela, i Szeby,^l **23** i Ofira,^m i Chawili,ⁿ i Jobaba;^o wszyscy oni byli synami Joktana.

24 Sem,^p
Arpachszad,^q
Szelach,^r

25 Eber,^s
Peleg,^t
Reu,^u

26 Serug,^v
Nachor,^w
Terach,^x

27 Abram,^y czyli Abraham.^z

28 Synami Abrahama byli: Izaak^a i Ismael.^b

v Wj 3:8; Joz 9:7; w Rdz 10:17; x Eze 27:11; y Rdz 10:18; z Joz 13:5; szpaila 2 a Rdz 5:32; b Ezd 4:9; Dz 2:9; c Eze 27:23; d Rdz 11:10; e Rdz 10:22; f Rdz 10:23; g Rdz 11:14; h Lk 3:35; i Rdz 11:19; j Rdz 10:26; k Rdz 10:27; l Rdz 10:28; m 1Kl 9:28; n Hi 22:24; Ps 45:9; o Rdz 2:11; Rdz 25:18; p Rdz 10:29; q Rdz 11:10; Lk 3:36; r Rdz 10:22; s Rdz 11:13; Lk 3:35; t Rdz 11:17; Lb 24:24; u Rdz 11:19; v Rdz 11:21; w Rdz 11:23; x Rdz 11:25; y Rdz 11:26; z Rdz 12:7; Neh 9:7; Jak 2:23; a Rdz 21:3; Rz 9:7; b Rdz 16:11.

29 Oto ich rodowody: pierwotny Ismaela, Nebajot,^a a także Kedar^b i Adbeel, i Mibsam,^c **30** Miszma i Duma,^d Massa, Chadad^e i Tema, **31** Jetur, Nafisz i Kedma.^f Byli oni synami Ismaela.

32 A jeśli chodzi o synów Ketury,^g nałożnicy Abrahama,^h urodziła ona Zimrana i Jokszana, i Medana,ⁱ i Midiana,^j i Jiszbaka,^k i Szuacha.^l

A synami Jokszana byli: Szeba i Dedan.^m

33 A synami Midiana byli: Efaⁿ i Efer, i Chanoch, i Abida, i Eldaa.^o

Wszyscy oni byli synami Ketury.

34 Abraham został ojcem Izaaka.^p Synami Izaaka byli: Ezaw^q i Izrael.^r

35 Synami Ezawa byli: Elifaz, Reuel^s i Jeusz, i Jalam, i Korach.^t

36 Synami Elifaza byli: Teman^u i Omar, Cefo i Gatam, Kenaz,^v a poprzez Timnę^w — Amalek.^x

37 Synami Reuela byli: Nachat, Zerach, Szamma i Mizza.^y

38 A synami Seira^z byli: Lotan i Szobal, i Cibeon, i Ana,^a i Diszon, i Ecer, i Diszan.^b

39 A synami Lotana byli: Chori i Homam. A siostrą Lotana była Timna.^c

40 Synami Szobala byli: Alwan i Manachat, i Ebal, Szezo i Onam.^d

A synami Cibeona byli: Aja i Ana.^e

41 Synami Any: Diszon.^f

A synami Diszona byli: Chemdan i Eszban, i Jitran, i Keran.^g

42 Synami Ecera^h byli: Bilhan i Zaawan, i Akan.ⁱ

RODZ. 1

a Rdz 28:9
Iz 60:7

b PnP 1:5
Iz 21:17
Eze 27:21

c Rdz 25:13

d Rdz 25:14

e Rdz 25:15

f Rdz 25:15

g Rdz 25:1

h Rdz 25:6

i Rdz 25:2

j Rdz 37:28

Wj 2:15

Lb 22:7

k Rdz 25:2

1 Hl 2:11

m Rdz 25:3

Iz 21:13

n Iz 60:6

o Rdz 25:4

p Lk 3:34

Dz 7:8

q Rdz 25:25

Mal 1:3

r Rdz 32:28

s Rdz 36:4

t Rdz 36:5

Rdz 36:14

u Jer 49:7

Am 1:12

Abd 9

v Rdz 36:11

w Rdz 36:12

x Rdz 36:12

y Rdz 36:13

z Rdz 36:8

a Rdz 36:20

b Rdz 36:21

c Rdz 36:22

d Rdz 36:23

e Rdz 36:24

f Rdz 36:25

g Rdz 36:26

h 1Kn 1:38

i Rdz 36:27

Synami Diszana byli: Uc i Aran.^a

43 A oto królowie, którzy panowali w ziemi edomskiej,^b zanim jakiegokolwiek król^c zaczął panować nad synami Izraela: Bela, syn Beora, którego miasto nazywało się Dinhaba.^d **44** Potem umarł Bela, a w jego miejsce zaczął panować Jobab, syn Zeracha^e z Bocry.^f **45** Potem umarł Jobab, a w jego miejsce zaczął panować Chuszam^g z ziemi Temanitów.^h **46** Potem umarł Chuszam, a w jego miejsce zaczął panować Hadad,ⁱ syn Bedada, który zadał klęskę Midianowi^j na polu moabskim. A jego miasto nazywało się Awit.^k **47** Potem umarł Hadad, a w jego miejsce zaczął panować Samla z Masreki.^l **48** Potem umarł Samla, a w jego miejsce zaczął panować Szaul z Rechobot^m nad Rzeką. **49** Potem umarł Szaul, a w jego miejsce zaczął panować Baal-Chanan, syn Achbora.ⁿ **50** Potem umarł Baal-Chanan, a w jego miejsce zaczął panować Hadad; a jego miasto nazywało się Pau, jego żona zaś miała na imię Mehetabel i była córką Matred, córki Mezahab.^o **51** Potem umarł Hadad.

A szejkami Edomu zostali: szejk Timna, szejk Alwa, szejk Jetet,^p **52** szejk Oholibama, szejk Ela, szejk Pinon,^q **53** szejk Kenaz, szejk Teman, szejk Mibcar,^r **54** szejk Magdiel, szejk Iram.^s Byli to szejkowie^t Edomu.

szpalta 2 **a** Rdz 36:28; **b** Rdz 32:3; **c** Rdz 49:10; **d** Lb 24:17; **e** Rdz 36:32; **f** Rdz 36:33; **g** Iz 34:6; **h** Iz 63:1; **i** Jer 49:13; **j** Am 1:12; **k** Rdz 36:34; **l** Hl 2:11; **m** Rdz 36:35; **n** Rdz 25:2; **o** Wj 2:15; **p** Lb 22:7; **q** Rdz 36:38; **r** Rdz 36:39; **s** Rdz 36:40; **t** Rdz 36:41; **u** Rdz 36:42; **v** Rdz 36:43; **w** Wj 15:15.

2 Oto synowie Izraela:^a Ruben,^b Symeon,^c Lewi^d i Juda,^e Issachar^f i Zebulon,^g **2** Dan,^h Józefⁱ i Benjamin,^j Naftali,^k Gad^l i Aszer.^m

3 Synami Judy byli: Erⁿ i Onan,^o i Szela.^p Tych trzech urodziła mu córka Szuy, Kananejka. A Er, pierworodny Judy, okazał się zły w oczach Jehowy, toteż On go uśmiercił.^q

4 Tamar^r zaś, jego synowa, urodziła mu Pereca^s i Zeracha. Wszystkich synów Judy było pięciu.

5 A synami Pereca byli: Checron i Chamul.^t

6 A synami Zeracha^u byli: Zimri i Etan, i Heman, i Kalkol, i Dara.^v Wszystkich ich było pięciu.

7 A synami Karmiego:^w Achar – ten, który ściągnął klątwę na Izraela^x i który dopuścił się niewierności, jeśli chodzi o rzecz wydaną na zagładę.^y

8 A synami Etana:^z Azariasz.

9 A synami Checrona,^a którzy mu się urodzili, byli: Jerachmeel^b i Ram,^c i Kelubaj.

10 A Ram został ojcem Amminadaba.^d Amminadab zaś został ojcem Nachszona,^e naczelnika synów Judy. **11** Nachszon zaś został ojcem Salmy.^f Salma zaś został ojcem Boaza.^g

12 Boaz zaś został ojcem Obeda.^h Obed zaś został ojcem Jessego.ⁱ **13** Jesse zaś został ojcem swego pierworodnego, Eliaba,^j oraz drugiego, Abinadaba,^k i trzeciego, Szimei;^l **14** czwartego, Netanela; piątego, Raddaja; **15** szóstego, Ocema; siód-

ROZDZ. 2

a Rdz 32:28
Rdz 49:2

b Rdz 35:23
Rdz 49:3
1Kn 5:1

c Rdz 29:33
Rdz 49:5

d Rdz 29:34

e Rdz 29:35
Rdz 49:8
Heb 7:14

f Rdz 30:18
Rdz 49:14

g Rdz 30:20
Rdz 49:13

h Rdz 30:6
Rdz 49:16

i Rdz 30:24
Rdz 49:22

j Rdz 35:18
Rdz 49:27

k Rdz 30:8
Rdz 49:21

l Rdz 30:11
Rdz 49:19

m Rdz 30:13
Rdz 49:20

n Rdz 38:3

o Rdz 38:4

p Rdz 38:5

q Rdz 38:7

r Rdz 38:11

s Lk 3:33

t Lb 26:21

u Joz 7:1

v 1Kl 4:31

w 1Kn 4:1

x Joz 7:25

y Pwt 7:26
Joz 6:18
Joz 7:11
Joz 22:20

z 1Kl 4:31

a Rdz 46:12

b 1Sm 27:10

c Rut 4:19
Mt 1:3

d Rut 4:20
Mt 1:4

e Lb 2:3
Lk 3:32

f Rut 4:21
Lk 3:32

mego, Dawida.^a **16** A ich siostrami były: Ceruja i Abigail;^b a synami Cerui byli: Abisaj^c i Joab,^d i Asahel^e – trzech. **17** Abigail zaś urodziła Amase;^f a ojcem Amasy był Jeter,^g Ismaelita.

18 Kaleb zaś, syn Checrona,^h zrodził synów z Azuby, swojej żony, i z Jerioty; a oto jej synowie: Jeszer i Szobab, i Ardon. **19** Potem Azuba umarła. Toteż Kaleb wziął sobie Efrate,ⁱ która po jakimś czasie urodziła mu Chura.^j **20** Chur zaś został ojcem Uriego.^k Uri zaś został ojcem Becalela.^l

21 Potem Checron współżył z córką Machira,^m ojca Gileada.ⁿ Wziął ją sobie, gdy miał sześćdziesiąt lat, ona zaś urodziła mu Seguba.

22 A Segub został ojcem Jaira,^o który miał dwadzieścia trzy miasta^p w ziemi Gilead.

23 Później Geszur^q i Syria^r odebrały im Chawwot-Jair,^s wraz z Kenat^t i jego zależnymi miejscowościami – sześćdziesiąt miast. Wszyscy ci byli synami Machira, ojca Gileada.

24 A po śmierci Checrona^u w Kaleb-Efrata żona Checrona, Abija, urodziła mu Aszchura, ojca Tekoi.^v

25 A synami Jerachmeela,^w pierworodnego Checrona, byli: Ram,^x pierworodny,

g Rut 2:1; Mt 1:5; h Rut 4:17; i Rut 4:22; 1Sm 16:1; Iz 11:1; j 1Sm 16:6; 1Sm 17:13; 1Kn 27:18; k 1Sm 16:8; 1Sm 17:13; l 1Sm 16:9; 1Kn 20:7; **szpalta 2** a 1Sm 16:13; 1Sm 17:12; Mt 1:6; Rz 1:3; b 2Sm 17:25; c 2Sm 16:9; 2Sm 20:6; 2Sm 21:17; 2Sm 23:18; 1Kn 18:12; d 2Sm 3:39; 2Sm 8:16; 2Sm 20:10; 1Kn 11:6; e 2Sm 2:18; 2Sm 3:30; 2Sm 23:24; f 2Sm 19:13; 2Sm 20:4; 1Kl 2:5; g 1Kl 2:32; h 1Kn 2:5; i 1Kn 2:50; 1Kn 4:4; j Wj 17:12; Wj 24:14; k Wj 31:2; l Wj 35:30; Wj 36:1; Wj 37:1; 2Kn 1:5; m Rdz 50:23; Pwt 3:15; 1Kn 7:14; n Lb 26:29; Joz 17:1; o Pwt 3:14; Joz 13:30; p Lb 32:41; q 2Sm 3:3; 2Sm 13:38; r 2Sm 8:6; s 1Kl 4:13; t Lb 32:42; u Rdz 46:12; Lb 26:21; Rut 4:18; Mt 1:3; v 1Kn 4:5; Neh 3:5; Am 1:1; w 1Kn 2:9; x 1Kn 2:27.

i Buna, i Oren, i Ocem, Achijasza. **26** A Jerachmeel miał też inną żonę, imieniem Atara. Była ona matką Onama. **27** A synami Rama,^a pierworodnego Jerachmeela, byli: Maac i Jamin, i Eker. **28** A synami Onama^b byli: Szammaj i Jada. A synami Szammaja byli: Nadab i Abiszur. **29** A żona Abiszura, imieniem Abichail, z czasem urodziła mu Achbana i Molida. **30** A synami Nadaba^c byli: Seled i Appaim. Lecz Seled umarł, nie mając synów. **31** A synami Appaima: Jiszi. A synami Jisziego: Szeszan;^d a potomkami Szeszana: Achlaj. **32** A synami Jady, brata Szammaja, byli: Jeter i Jonatan. Lecz Jeter umarł, nie mając synów. **33** A synami Jonatana byli: Pelet i Zaza. Ci byli synami Jerachmeela.

34 A Szeszan^e nie miał synów, tylko córki. Miał zaś Szeszan egipskiego sługę^f imieniem Jarcha. **35** Szeszan dał więc Jarsze, swejmu słudze, swoją córkę za żonę i ta po pewnym czasie urodziła mu Attaja. **36** Attaj zaś został ojcem Natana. Natan zaś został ojcem Zabada.^g **37** Zabad zaś został ojcem Eflala. Eflal zaś został ojcem Obeda. **38** Obed zaś został ojcem Jehu. Jehu zaś został ojcem Azariasza. **39** Azariasz zaś został ojcem Cheleca. Chelec zaś został ojcem Eleasy. **40** Eleasa zaś został ojcem Sismaja. Sismaj zaś został ojcem Szalluma. **41** Szallum zaś został ojcem Jeka-

miasza. Jekamiasz zaś został ojcem Eliszamy.

42 A synami Kaleba,^a brata Jerachmeela, byli: Mesza, jego pierworodny, który był ojcem Zif, i synowie Mareszy, ojca Hebrona. **43** A synami Hebrona byli: Korach i Tappuach, i Rekem, i Szema. **44** Szema zaś został ojcem Rachama, ojca Jorkoama. Rekem zaś został ojcem Szammaja. **45** A synem Szammaja był Maon; a Maon był ojcem Bet-Curu.^b **46** Efa zaś, nałożnica Kaleba, urodziła Charana i Mocę, i Gazeza. Charan zaś został ojcem Gazeza. **47** A synami Jahdaja byli: Regem i Jotam, i Geszan, i Pelet, i Efa, i Szaaf. **48** A nałożnica Kaleba, Maaka, urodziła Szebera i Tirchanę. **49** Po pewnym czasie urodziła Szaafa, ojca Madmanny,^c Szewę, ojca Machbeny i ojca Gibei.^d A córką Kaleba^e była Achsa.^f **50** Ci byli synami Kaleba.

Synowie Chura,^g pierworodnego Efraty:^h Szobal,ⁱ ojciec Kiriati-Jearim;^j **51** Salma, ojciec Betlejem;^k Charef, ojciec Bet-Gader. **52** A Szobal,ⁱ ojciec Kiriati-Jearim, miał synów: Haroego, połowę Menuchota. **53** A oto rodziny z Kiriati-Jearim: Itryci^m i Putyci, i Szumatyci, i Miszraici. Od nich pochodzą Coratyciⁿ i Esztalici.^o **54** Synowie Salmy: Betlejem^p i Netofatyci,^q Atrot-Bet-Joab i połowa Manachatyków, Coryci. **55** A oto rodziny pisarzy mieszkających w Jabec:^r Tiratyci,

ROZDZ. 2

a 1Kn 2:25

b 1Kn 2:26

c 1Kn 2:28

d 1Kn 2:34

e 1Kn 2:31

f Rdz 16:1
1Sm 30:13

g 1Kn 11:41

szpalta 2

a 1Kn 2:9

b Joz 15:58
2Kn 11:7
Neh 3:16

c Joz 15:31

d Joz 15:57

e 1Kn 2:18

f Joz 15:17
Sdz 1:13g Wj 17:12
Wj 24:14

h 1Kn 2:19

i 1Kn 4:1

j Joz 15:9
Joz 15:60
1Kn 13:5k Rdz 35:19
Rut 1:19
Rut 2:4
Mt 2:1
Jn 7:42

l 1Kn 4:1

m 2Sm 23:38
1Kn 11:40n Sdz 13:2
1Kn 4:2o Joz 15:33
Joz 19:41
Sdz 13:25
Sdz 16:31p Rdz 35:19
Rut 1:19
Rut 2:4
Mt 2:1
Jn 7:42

q 2Sm 23:29

r 1Kn 4:9

Szimeatyci, Suchatyci. Byli to Kenici,^a którzy pochodzą od Chammata, ojca domu Rechaba.^b

3 A oto synowie Dawida,^c którzy mu się urodzili w Hebronie:^d pierworodny, Amnon,^e z Achinoam^f Jizreelitki;^g drugi, Daniel, z Abigail^h z Karmelu;ⁱ **2** trzeci, Absalom,^j syn Maaki,^k córki Talmaja,^l króla Geszuru;^m czwarty, Adoniasz,ⁿ syn Chaggi;^o **3** piąty, Szefatiasz, z Abital;^p szósty, Jitream, z Egli,^q jego żony. **4** Sześciu urodziło mu się w Hebronie; i panował tam siedem lat i sześć miesięcy, a trzydzieści trzy lata panował w Jerozolimie.^r

5 W Jerozolimie^s zaś urodzili mu się: Szimea^t i Szobab,^u i Natan,^v i Salomon^w – czterech z Batszeby,^x córki Ammiela,^y **6** i Jibchar,^z i Eliszama,^a i Elifelet,^b **7** i Nogah, i Nefeg, i Jafia,^c **8** i Eliszama,^d i Eliada, i Elifelet^e – dziewięciu; **9** wszyscy oni byli synami Dawida, oprócz synów z nalożnic; była również Tamar,^f ich siostra.

10 A synem Salomona był Rechoboam,^g jego synem Abijasza,^h jego synem Asa,ⁱ jego synem Jehoszafat,^j **11** jego synem Jehoram,^k jego synem Achazjasz,^l jego synem Jehoasz,^m **12** jego synem Amacjasz,ⁿ jego synem Azariasz,^o jego synem Jotam,^p **13** jego synem Achaz,^q jego synem Ezechiasz,^r jego synem Manasses,^s **14** jego synem Amon,^t jego synem Jozjasz,^u **15** A synami Jozjasza byli: pierworodny, Jochanan; drugi, Jehojakim;^v trzeci, Sede-kiasz,^w czwarty, Szallum. **16** A synami Jehojakima byli: jego syn Jechoniasz,^x jego syn Sede-kiasz. **17** A synami Jecho-

ROZDZ. 2

a Sdz 1:16
Sdz 4:11
1Sm 15:6

b 2Kl 10:15
Jer 35:6
Jer 35:19

ROZDZ. 3

c Ps 127:5

d 2Sm 3:2

e 2Sm 13:32

f 1Sm 25:43

g Joz 15:56

h 1Sm 25:39

i 1Sm 25:2

j 2Sm 13:28

2Sm 14:1

2Sm 15:10

2Sm 18:14

k 2Sm 3:3

l 2Sm 13:37

m Joz 12:5

n 1Kl 1:11

1Kl 2:24

o 1Kl 1:5

p 2Sm 3:4

q 2Sm 3:5

r 2Sm 5:5

s 2Sm 5:13

t 1Kn 14:4

u 2Sm 5:14

v Lk 3:31

w Mt 1:7

x 2Sm 11:27

1Kl 1:11

y 2Sm 11:3

z 1Kn 14:5

a 2Sm 5:15

b 1Kn 14:5

c 1Kn 14:6

d 1Kn 14:7

e 2Sm 5:16

f 2Sm 13:1

g 1Kl 11:43

h 2Kn 13:1

i 2Kn 14:1

j 2Kn 20:31

k 2Kn 21:5

l 2Kn 22:2

m 2Kn 24:1

n 2Kn 25:1

o 2Kl 14:21

2Kn 26:3

Mt 1:8

niasza, gdy był więźniem, byli: jego syn Szealtiel^a **18** i Malkiram, i Pedajasz, i Szenaccar, Jekamiasz, Hoszama i Nedabiasz. **19** A synami Pedajasza byli: Zerubbabel^b i Szimej; a synami Zerubbabela byli: Meszullam i Chananasz (ich siostrą była Szelomit) **20** oraz Chaszuba i Ohel, i Berechiasz, i Chasadiasz, Juszab-Chesed – pięciu. **21** A synami Chananasza byli: Pelatiasz^c i Jeszajasz; synowie Jeszajasza: Refajasz; synowie Refajasza: Arnan; synowie Arnana: Abdiasz; synowie Abdiasza: Szechaniasz; **22** a synowie Szechaniasza: Szemajasz, a synowie Szemajasza: Chattusz i Jigal, i Bariach, i Neariasz, i Szafat – sześciu. **23** A synami Neariasza byli: Elloenaj i Chizkiasz, i Azrikam – trzech. **24** A synami Elloenaja byli: Hodawiasz i Eliaszib, i Pelajasz, i Akkub, i Jochanan, i Delajasz, i Anani – siedmiu.

4 Synami Judy byli: Perec,^d Checron^e i Karmi,^f i Chur,^g i Szobal.^h **2** Reajaszⁱ zaś, syn Szobala, został ojcem Jachata; Jachat zaś został ojcem Achumaja i Lahada. To były rodziny Coratytów.^j **3** A oto synowie ojca Etamu:^k Jizreel^l i Jiszma, i Jidbasz (a ich siostra miała na imię Haclelponi), **4** i Penuel, ojciec Gedora,^m i Ezer, ojciec Chuszy. Ci byli synami Churaⁿ – pierworodnego Efraty – ojca Betlejem.^o **5** Aszchur^p

p 2Kn 27:1; q 2Kn 28:1; Mt 1:9; r 2Kn 29:1; Mt 1:9; s 2Kl 21:1; Mt 1:10; t 2Kl 21:19; u 2Kl 22:1; Mt 1:10; v 2Kl 23:34; 2Kn 36:5; w 2Kl 24:17; 2Kn 36:11; x 2Kl 24:6; 2Kl 25:27; Mt 1:11; szpalt 2 a Mt 1:12; b Ezd 1:8; Ezd 5:2; Ag 2:2; Ag 2:4; Za 4:6; Mt 1:12; Lk 3:27; e Neh 10:22; ROZDZ. 4 d Rdz 38:29; Lb 26:20; Rut 4:18; Mt 1:3; e Rdz 46:12; 1Kn 2:5; f Joz 7:1; 1Kn 2:7; g Wj 17:12; Wj 24:14; 1Kn 2:19; h 1Kn 2:50; i 1Kn 2:52; j Joz 15:33; Sdz 13:25; 1Kn 2:53; k 2Kn 11:6; l Joz 15:56; m Joz 15:58; 1Kn 4:18; n 1Kn 2:19; o 1Sm 16:1; Mi 5:2; Jn 7:42; p 1Kn 2:24.

zaś, ojciec Tekoi,^a miał dwie żony: Chelę i Naarę. **6** Z czasem Naara urodziła mu Achuzzama i Chefera, i Temeniego, i Achasz-tariego. Ci byli synami Naary. **7** A synami Cheli byli: Ceret, Ichar i Etnan. **8** A Koc został ojcem Anuba i Cobeby oraz rodzicem Acharchela, syna Haruma.

9 Jabec^b zaś był bardziej poważany^c niż jego bracia; to jego matka nadała mu imię Jabec, mówiąc: „Urodziłam go w bólach”.^d **10** I Jabec zaczął wzywać Boga^e Izraela, mówiąc: „Jeśli naprawdę będziesz mi błogosławił^f i powiększysz moje terytorium,^g a twoja ręka^h istotnie będzie ze mną i faktycznie ochronisz mnie przed nieszczęściem,ⁱ żeby mnie nie dotknęło”^j... Toteż Bóg spełnił to, o co on prosił.^k

11 A Kelub, brat Szuchy, został ojcem Mechira, który był ojcem Esztona. **12** Eszton zaś został ojcem Bet-Rafy i Paseacha, i Techinny, ojca Ir-Nachasz. Ci byli mężami z Rechy. **13** A synami Kenaza^l byli: Otniel^m i Serajasz; a synami Otniela: Chatat. **14** Meonotaj zaś został ojcem Ofry. Serajasz zaś został ojcem Joaba, ojca Ge-Charaszim; zostali bowiem rzemieślnikami.ⁿ

15 A synami Kaleba,^o syna Jefunnego,^p byli: Iru, Ela i Naam; a synami Eli: Kenaz. **16** A synami Jehallelela byli: Zif i Zifa, Tiria i Asarel. **17** A synami Ezry byli: Jeter i Mered, i Efer, i Jalon; i poczęła Miriama i Szammaja, i Jiszbacha, ojca Esztemoi.^q **18** A jego żydowska żona urodziła Jereda, ojca Gedora, i Chebera, ojca Socho, oraz Jekutiela, ojca Zanoach.

ROZDZ. 4

- a 2Kn 11:6
Neh 3:5
Am 1:1
- b 1Kn 2:55
- c Prz 15:20
- d Rdz 3:16
- e Rdz 12:8
Ps 55:16
Ps 99:6
Jer 33:3
- f Rdz 32:26
Lb 22:6
Prz 10:22
- g Pwt 12:20
- h Ps 119:173
Iz 41:10
- i Rdz 48:16
Ps 50:15
- j Prz 12:21
- k Ps 21:2
Ps 66:19
Mt 7:7
Mt 21:22
1Pt 3:12
1Jn 5:14
- l Joz 15:17
- m Sdz 1:13
Sdz 3:9
Sdz 3:11
- n 2Kl 24:14
Neh 11:35
- o Lb 32:12
Joz 15:13
- p Lb 13:6
Lb 14:6
Joz 14:6
- q Joz 21:14
1Sm 30:28
1Kn 6:57

szpalta 2

- a Joz 15:44
1Sm 23:1
- b Rdz 38:5
Lb 26:20
- c 1Kn 15:27
2Kn 3:14
- d Rut 4:10
- e 2Ts 2:15
- f Prz 26:23
Iz 41:25
Lam 4:2
- g Prz 22:29
- h Rdz 46:10
Wj 6:15
- i Lb 26:12
- j Lb 26:13
- k Rdz 49:8
Lb 26:22
- l Rdz 21:14
Joz 19:2
- m Joz 15:26
Neh 11:26
- n Joz 15:28
Joz 19:3
Neh 11:27
- o Joz 19:3
- p Joz 15:29
- q Joz 15:30
- r Joz 19:4
- s Sdz 1:17

A ci byli synami Bitii, córki faraona, którą pojął Mered.

19 A synami żony Hodiasza, siostry Nachama, byli: ojciec Keili^a Garmity i Esztemoi Maakatyty. **20** A synami Szimona byli: Amnon i Rinna, Ben-Chanan i Tilon. A synami Jisziego byli: Zochet i Ben-Zochet.

21 Synami Szeli,^b syna Judy, byli: Er, ojciec Lechy, i Laada, ojciec Mareszy, a także rodzi-ny domu wykonawców delikatnej tkaniny,^c z domu Aszbei; **22** i Jokim, i mężowie z Kozeby, i Joasz, i Saraf, którzy mieli żony Moabitki,^d i Jaszubi-Lechem. A słowa te mają długą tradycję.^e **23** Byli to garnca-rze^f i mieszkańcy Netaim oraz Gedery. Mieszkali tam przy królu, wykonując dla niego pracę.^g

24 Synami Symeona byli: Nemuel^h i Jamin,ⁱ Jarib, Zerach, Szaul,^j **25** jego synem Szalum, jego synem Mibsam, jego synem Miszma. **26** A synami Miszmy byli: jego syn Cham-muel, jego syn Zakkur, jego syn Szimej. **27** A Szimej miał szesnastu synów i sześć córek; lecz jego bracia nie mieli wielu synów, a żadna z ich rodzin nie miała tylu synów, ilu było synów Judy.^k **28** I mieszkali w Beer-Szebie^l i Moladzie,^m i Chacar-Szual,ⁿ **29** i w Bilha,^o i w Ecem,^p i w Tolad,^q **30** i w Betuel,^r i w Chormie,^s i w Ciklag,^t **31** i w Bet-Markabot, i w Chacar-Susim,^u i w Bet-Biri, i w Szaaraim.^v Były to ich miasta aż do czasu panowania Dawida.

32 A ich osady to: Etam i Ain, Rimmon i Tochen, i Aszan^w — pięć miast. **33** A wszystkie ich

t Joz 15:31; Joz 19:5; 1Sm 27:6; 1Sm 30:1; 1Kn 12:1; u Joz 19:5; v Joz 19:6; w Joz 19:7.

osady, leżące wokół tych miast, ciągnęły się aż do Baal.^a To były ich miejsca zamieszkania i ich rodowody. **34** I Meszobab, i Jamlech, i Josza, syn Amacjasza, **35** i Joel, i Jehu, syn Joszibiasza, syna Serajasza, syna Asjela, **36** i Eliocnaj, i Jaakoba, i Jeszochajasz, i Asajasz, i Adiel, i Jesimiel, i Benajasz, **37** i Ziza, syn Szifiego, syna Allona, syna Jedajasza, syna Szimriego, syna Szemajasza. **38** Ci, którzy weszli według imion, byli naczelnikami wśród swych rodzin,^b a dom ich praojców rozrósł się w liczną rzeszę. **39** I udali się do wejścia do Gedoru, aż na wschodnią stronę doliny, by poszukać pastwiska dla swych trzód. **40** W końcu znaleźli tłuste i dobre pastwisko,^c ziemia zaś była przestronna i nic jej nie trapiło,^d lecz zaznawała spokoju; dawniejsi mieszkańcy bowiem pochodzili od Chama.^e **41** A ci, których zapisano według imion, zaczęli przychodzić za dni Ezechiasza,^f króla Judy, i niszczyć^g namioty Chamitów i Meunitów, którzy się tam znajdowali, tak iż wydali ich na zagładę^h po dziś dzień; i zamieszkali na ich miejscu, była tam bowiem pasczaⁱ dla ich trzód.

42 A spośród nich niektórzy z synów Symeona poszli ku górze Seir^j – pięciuset mężów, na czele z Pelatiaszem i Neariaszem, i Refajaszem, i Uzziellem, synami Jisziego. **43** I wybili ostatek, który ocalał z Amaleka,^k i zamieszkali tam po dziś dzień.

5 A synami Rubena,^l pierwotnego Izraela – on bowiem był pierwotny;^m lecz za to, że zbeczcześcił łoże swe-

ROZDZ. 4

- a Joz 19:8
- b 1Kn 5:24
- c Ps 65:12
- d Joz 11:23
Joz 14:15
Sdz 18:7
- e Rdz 10:6
Rdz 10:20
- f 2Kn 29:1
- g 2Kl 18:8
- h 2Kl 19:11
2Kn 20:23
- i Lb 32:1
- j Rdz 36:8
Pwt 1:2
- k Wj 17:14
1Sm 15:7
2Sm 8:12

ROZDZ. 5

- l Rdz 29:32
- m Rdz 49:3

szpalta 2

- a Rdz 35:22
Rdz 49:4
Kpl 20:11
Pwt 27:20
1Ko 5:1
- b Rdz 49:26
Pwt 21:17
Joz 14:4
- c Rdz 49:8
Rdz 49:10
Lb 2:3
Lb 10:14
Sdz 1:2
Ps 60:7
- d Mt 2:6
Heb 7:14
- e Rdz 49:26
- f Rdz 46:9
- g Wj 6:14
- h Lb 26:6
- i 2Kl 16:7
- j 1Kn 7:40
- k 1Kn 5:4
- l Lb 32:34
Pwt 2:36
- m Lb 32:38
Iz 15:2
- n Joz 13:17
Eze 25:9
- o Rdz 15:18
Pwt 1:7
Joz 1:4
2Sm 8:3
- p Joz 22:9
PnP 4:1
- q Wj 23:30
- r Joz 13:24
- s Pwt 3:10
- t Joz 12:5
Joz 13:11

go ojca,^a jego prawo pierwotnego dano synom Józefa,^b syna Izraela, tak iż nie miał on być wpisany do rodowodu z prawem pierwotnego. **2** Juda^c zaś przewyższył swoich braci i od niego pochodził wyznaczony na wodza;^d lecz prawo pierwotnego należało do Józefa^e – **3** synami Rubena, pierwotnego Izraela, byli: Chanoch^f i Pallu,^g Checron i Karmi.^h **4** Synami Joela byli: jego syn Szemajasz, synem jego Gog, synem jego Szimej, **5** synem jego Micheasz, synem jego Reajasz, synem jego Baal. **6** synem jego Beera, którego Tilgat-Pilneser,ⁱ król Asyrii, powiódł na wygnanie; był on naczelnikiem Rubenitów. **7** A jego braćmi według ich rodzin w rodowodzie,^j według ich potomków, byli: jako głowa Jejel oraz Zachariasz **8** i Bela, syn Azaza, syna Szemy, syna Joela^k – mieszkali on w Aroer^l aż po Nebo^m i Baal-Meon.ⁿ **9** I na wschodzie mieszkali aż do miejsc, gdzie się wchodzi na pustkowie nad rzeką Eufrat,^o bo ich dobytek stał się liczny w ziemi Gilead.^p **10** A za dni Saula stoczyli wojnę z Hagrytami^q i ci padli z ich ręki; mieszkali więc w ich namiotach w całej krainie na wschód od Gileadu.

11 Jeśli chodzi o synów Gada^r naprzeciwko nich, mieszkali oni w ziemi Baszan^s aż po Salchę.^t **12** Głową był Joel, a drugim Szafam, jak również Janaj i Szafat w Baszanie. **13** A ich braćmi należącymi do domu ich praojców byli: Michael i Meszullam, i Szeba, i Joraj, i Jakan, i Zija, i Eber – siedmiu. **14** Ci byli synami Abichaila, syna Churiego, syna

Jaroacha, syna Gileada, syna Michaela, syna Jesziszaja, syna Jachdy, syna Buza; **15** Achi, syn Abdiela, syna Guniego, głowa domu ich praojców. **16** I mieszkali w Gileadzie,^a w Baszanie^b i jego zależnych miejscowościach^c, i na wszystkich pastwiskach Szaronu aż po ich krańce. **17** Wszyscy oni byli wpisani do rodowodu za dni Jotama,^d króla Judy, i za dni Jero-boama,^e króla Izraela.

18 Co się tyczy synów Rubena, a także Gadytów i połowy plemienia Manasses – ludzi dzielnych,^f mężów noszących tarczę i miecz oraz napinających łuk i wyćwiczonych do boju, było czterdzieści cztery tysiące siedmiuset sześćdziesięciu idących do wojska.^g **19** I wszczęli wojnę z Hagrytami^h i Jeturami,ⁱ i Nafiszem,^j i Nodabem. **20** I otrzymali pomoc przeciwko nim, tak iż Hagryci oraz wszyscy, którzy byli z nimi, zostali wydani w ich rękę, oni bowiem w czasie wojny wołali o pomoc^k do Boga, a on dał się uprosić na ich korzyść, gdyż mu zaufali.^l **21** I pojмали ich dobytek,^m pięćdziesiąt tysięcy wielbłądów i dwieście pięćdziesiąt tysięcy owiec, i dwa tysiące osłów, i sto tysięcy dusz ludzkich.ⁿ **22** Wielu bowiem padło zabitych, gdyż walka ta była od prawdziwego Boga.^o I mieszkali na ich miejscu aż do czasu wygnania.^p

23 A synowie połowy plemienia Manasses^q mieszkali w krainie od Baszanu^r po Baal-Hermon^s i Senir,^t i górę Hermon.^u Stali się liczni. **24** A ci byli głowami domu ich praojców: Efer i Jiszi, i Eliel, i Azriel, i Jeremiasz, i Hodawiasz, i Jachdiel, mężczyźni dzielni, mocarze, mę-

ROZDZ. 5

- a Rdz 31:21
Lb 32:1
Pwt 3:10
- b Pwt 3:13
Pwt 32:14
Jer 50:19
- c Pwt 3:4
Pwt 4:43
Joz 12:4
Joz 20:8
- d 2Kl 15:32
2Kn 27:1
Iz 1:1
Oz 1:1
Mi 1:1
- e 2Kl 14:16
2Kl 14:28
- f 2Sm 17:10
- g Joz 4:12
- h 1Kn 5:10
Ps 83:6
- i Rdz 25:15
- j 1Kn 1:31
- k 2Kn 14:11
Ps 44:3
- l Ps 9:10
Ps 20:7
Ps 22:4
Heb 11:33
- m Lb 31:32
- n Lb 31:35
- o Pwt 20:4
Joz 10:42
Joz 23:10
1Sm 17:47
2Kn 20:15
Rz 8:31
- p 2Kl 15:29
2Kl 17:6
- q Lb 32:33
Joz 13:29
- r Joz 13:30
- s Sdz 3:3
- t PnP 4:8
Eze 27:5
- u Pwt 4:48
Ps 42:6
Ps 133:3

szpalta 2

- a Sdz 2:17
Sdz 8:33
2Kl 17:10
- b Pwt 5:9
Sdz 2:2
Ps 106:36
- c Ezd 1:1
Prz 21:1
- d 2Kl 15:19
- e Iz 10:5
- f 2Kl 15:29
2Kl 16:7
- g 2Kl 17:23
- h 2Kl 17:6
2Kl 18:11

ROZDZ. 6

- i Rdz 29:34
Wj 6:16
- j Lb 3:17
1Kn 6:16

zowie sławni, głowy domu swych praojców. **25** I zaczęli postępować niewiernie wobec Boga swych praojców oraz uprawiać nierząd^a z bogami^b ludów tej ziemi, które Bóg unicestwił przed nimi. **26** Dlatego Bóg Izraela pobudził ducha^c Pula,^d króla Asyrii – ducha Tilgat-Pilnesera,^e króla Asyrii – tak iż powiódł on na wygnanie^f Rubenitów i Gadytów, i połowę plemienia Manasses, i zaprowadził ich do Chalach^h i Chabor, i Hara, i nad rzekę Gozan, by pozostali tam po dziś dzień.

6 Synami Lewiegoⁱ byli: Gerson,^j Kehat^k i Merari.^l **2** A synami Kehata byli: Amram,^m Iccharⁿ i Hebron,^o i Uzziel.^p **3** A synami Amrama^q byli: Aaron^r i Mojżesz,^s i była też Miriam.^t A synami Aarona byli: Nadab^u i Abihu,^v Eleazar^w i Itamar.^x **4** Eleazar^y zaś został ojcem Pinechasa.^z Pinechas został ojcem Abiszui.^a **5** Abiszua zaś został ojcem Bukkiego; Bukki zaś został ojcem Uzziego.^b **6** Uzzi zaś został ojcem Zerachiasza; Zerachiasz zaś został ojcem Merajota.^c **7** Merajot został ojcem Amariasza; Amariasz zaś został ojcem Achituba.^d **8** Achitub zaś został ojcem Cadoka;^e Cadok zaś został ojcem Achimaaca.^f **9** Achimaac zaś został ojcem Azariasza. Azariasz zaś został ojcem Jochanana. **10** Jochanan zaś został ojcem Azariasza.^g On to pełnił służbę kapłańską w do-

- k Wj 6:18; Lb 3:27; 1Lb 26:57; m 1Kn 23:13; n Wj 6:21; o 1Kn 15:9; 1Kn 26:30; p Wj 6:22; q Kl 10:4; 1Kn 15:10; r Wj 6:20; s 1Kn 23:13; t Wj 6:26; Dz 7:38; Heb 3:2; t Wj 2:4; Wj 15:20; Lb 12:10; u Wj 6:23; Wj 24:1; Kl 10:1; v Wj 28:1; 1Kn 24:2; w Lb 3:32; Pwt 10:6; x Lb 4:28; 1Kn 24:4; y Wj 6:25; z Lb 25:11; 1Kn 9:20; Ps 106:30; a Ezd 7:5; b Ezd 7:4; c Ezd 7:3; d 2Sm 8:17; e 2Sm 15:27; 2Sm 20:25; 1Kl 1:8; 1Kl 2:35; f 2Sm 15:36; 2Sm 17:17; 2Sm 18:19; g 2Kn 26:20.

mu, który Salomon zbudował w Jerozolimie.

11 Azariasz zaś został ojcem Amariasza.^a Amariasz zaś został ojcem Achituba.^b **12** Achitub zaś został ojcem Cadoka.^c Cadok zaś został ojcem Szalluma. **13** Szallum zaś został ojcem Chilkiasza. Chilkiasz^d zaś został ojcem Azariasza. **14** Azariasz zaś został ojcem Serajasza.^e Serajasz zaś został ojcem Jehocadaka.^f **15** To właśnie Jehocadak poszedł, gdy Jehowa ręką Nebukadneccara zaprowadził Judę i Jerozolimę na wygnanie.

16 Synami Lewiego^g byli: Gerszom, Kehat i Merari. **17** A oto imiona synów Gerszoma: Libni^h i Szymeja.ⁱ **18** A synami Kehata^j byli: Amram^k i Icchar, i Hebron, i Uzziel.^l **19** Synami Merariego byli: Machli i Muszi.^m

A oto rodziny Lewitów według ich praojców:ⁿ **20** Od Gerszoma – jego syn Libni,^o jego syn Jachat, jego syn Zimma, **21** jego syn Joach,^p jego syn Iddo, jego syn Zerach, jego syn Jetrat. **22** Synami Kehata byli: jego syn Amminadab, jego syn Korach,^q jego syn Assir, **23** jego syn Elkana i jego syn Ebiasaf,^r i jego syn Assir; **24** jego syn Tachat, jego syn Uriel, jego syn Uzzjasz i jego syn Szaul. **25** A synami Elkany^s byli: Amasaj i Achimot. **26** Co się dotyczy Elkany, synami Elkany byli: jego syn Cofaj^t i jego syn Nachat. **27** Jego syn Eliab,^u jego syn Jerocham, jego syn Elkana.^v **28** A synami Samuela^w byli: pierworodny Joel, a drugi Abijasz.^x **29** Synami Merariego byli: Machli,^y jego syn Libni, jego syn Szymeja, jego syn Uzza,

ROZDZ. 6

- a Ezd 7:3
- b Ezd 7:2
- c Neh 11:11
- d 2Kn 34:14
- e 2Kl 25:18
- f Ag 1:1
- g Wj 6:16
- h Lb 3:18
- i 1Kn 23:7
- j 1Kn 6:2
- k Wj 6:20
- l 1Kn 23:13
- m Wj 6:22
- n Lb 3:19
- o Lb 3:20
- p 1Kn 23:21
- q Lb 26:57
- r Lb 3:18
- s 2Kn 29:12
- t Lb 16:1
- u Lb 16:32
- v Lb 26:10
- w Judy 11
- x Wj 6:24
- y 1Kn 6:36
- z 1Kn 6:35
- aa 1Kn 6:34
- ab 1Sm 1:1
- ac 1Sm 1:20
- ad 1Sm 8:2
- ae Wj 6:19
- af Lb 3:33
- ag 1Kn 23:21

szpalta 2

- a 1Kn 15:16
- b 2Sm 6:17
- c Ps 132:14
- d 1Kn 16:4
- e 1Kn 16:37
- f 1Kn 16:42
- g Ps 68:25
- h 1Kl 6:14
- i 2Kn 35:15
- j Ezd 3:10
- k 1Ko 14:40
- l 1Kn 15:19
- m 1Kn 16:41
- n 1Kn 25:1
- o 2Kn 5:12
- p 1Sm 8:2
- q 1Kn 6:28
- r 1Sm 1:20
- s 1Sm 8:1
- t 1Sm 1:19
- u 1Kn 6:27
- v 1Sm 1:1
- w 1Kn 6:26

30 jego syn Szimea, jego syn Chaggiasz, jego syn Asajasz.

31 A oto ci, którym Dawid^a powierzył stanowiska, by kierowali śpiewem w domu Jehowy, gdy już Arka miała miejsce, gdzie spoczęła.^b **32** I usługiwali^c śpiewem^d przed przybytkiem namiotu spotkania, dopóki Salomon nie zbudował domu Jehowy w Jerozolimie;^e i pełnili służbę stosownie do swego zadania.^f **33** A oto ci, którzy stawali do służby, jak również ich synowie: Z synów Kehatytów śpiewak Heman,^g syn Joela,^h syna Samuela,ⁱ **34** syna Elkany,^j syna Jerochama, syna Eliela,^k syna Toacha, **35** syna Cufa,^l syna Elkany, syna Machata, syna Amasaja, **36** syna Elkany, syna Joela, syna Azariasza, syna Sofoniasza, **37** syna Tachata, syna Assira, syna Ebiasafa,^m syna Koracha,ⁿ **38** syna Icchara,^o syna Kehata, syna Lewiego, syna Izraela.

39 Co się tyczy jego brata Asafa,^p który stawał do służby po jego prawej stronie, Asaf był synem Berechiasza,^q syna Szimei, **40** syna Michaela, syna Baasejasza, syna Malkijasza, **41** syna Etniego, syna Zeracha, syna Adajasza, **42** syna Etana, syna Zimmy, syna Szimeja, **43** syna Jachata,^r syna Gerszoma,^s syna Lewiego.

44 Jeśli chodzi o synów Merariego,^t ich braci po lewej stronie, był tam Etan,^u syn Kisziego,^v syna Abdiego, syna Malucha, **45** syna Chaszabiasza, syna Amacjasza, syna Chilkiasza, **46** syna Amciego, syna

m Wj 6:24; n Lb 26:11; Ps 42:0; o Lb 3:19; p 1Kn 25:1; 2Kn 5:12; 2Kn 29:30; Ps 50:0; q 1Kn 15:17; r 1Kn 6:20; s Wj 6:16; t 1Kn 23:6; u 1Kn 15:19; v 1Kn 15:17.

Baniego, syna Szemera, **47** syna Machliego, syna Musziego,^a syna Merariego,^b syna Lewiego.

48 A ich braci, Lewitów,^c dano do wszelkiej służby^d związanej z przybytkiem domu prawdziwego Boga. **49** Aaron^e zaś i jego synowie sprawiali, iż wznosił się dym ofiarny^f na ołtarzu całopalnym^g i na ołtarzu kadzielnym,^h dokonując wszelkiego dzieła związanego z rzeczami najświętszymi oraz przebląganiaⁱ za Izraela,^j zgodnie ze wszystkim, co nakazał Mojżesz, sługa prawdziwego Boga. **50** A oto synowie Aarona:^k jego syn Eleazar,^l jego syn Pinechas,^m jego syn Abiszua,ⁿ **51** jego syn Bukki, jego syn Uzzi, jego syn Zerahiasz,^o **52** jego syn Merajot,^p jego syn Amariasz, jego syn Achitub,^q **53** jego syn Cadok,^r jego syn Achimaac.^s

54 A oto ich miejsca zamieszkania według ich obozów otoczonych murem na ich terytorium,^t dla synów Aarona należących do rodziny Kehatytów,^u im bowiem przydzielono to przez losowanie. **55** Dano im więc Hebron^v w ziemi judzkiej, z jego pastwiskami dookoła. **56** A pole miasta oraz jego osady^w dano Kalebowi,^x synowi Jefunnego.^y **57** A synom Aarona dano miasta schronienia,^z Hebron,^a jak również Libne^b z jej pastwiskami oraz Jattir^c i Esztemoed^d z jej pastwiskami, **58** i Chilen^e z jego pastwiskami, i Desbir^f z jego pastwiskami, **59** i Aszan^g z jego pastwiskami, i Bet-Szemesz^h z jego pastwiskami; **60** a od plemienia Beniamina Gebéⁱ z jej pastwiskami i Alemet^j z jego pastwiskami, i Anatot^k z jego pastwiskami. Wszystkich ich miast by-

ROZDZ. 6

- a Lb 3:20
- b Wj 6:16
- c 1Kn 23:2
- d 1Kn 26:20
- e Lb 3:7
- f Lb 16:9
- g 1Pt 4:10
- e Wj 28:1
- l Lb 3:10
- f Ef 5:2
- g Wj 29:38
- Kpl 9:2
- h Wj 30:7
- 2Kn 26:18
- i Wj 30:10
- 2Kn 29:24
- j Kpl 4:20
- Kpl 17:11
- Lb 15:25
- k Wj 6:23
- l Wj 28:1
- Lb 3:32
- m 1Kn 6:4
- 1Kn 9:20
- n Ezd 7:5
- o Ezd 7:4
- p Ezd 7:3
- q 2Sm 8:17
- r 2Sm 15:27
- 1Kl 1:8
- 1Kl 2:35
- s 2Sm 17:17
- t Joz 21:3
- u Joz 21:5
- v Lb 13:22
- Joz 21:11
- w Kpl 25:31
- x Pwt 1:36
- Joz 14:13
- Sdz 1:20
- y Joz 21:12
- z Lb 35:13
- a Joz 20:7
- Joz 21:13
- b Joz 15:42
- Joz 21:13
- c Joz 15:48
- 1Sm 30:27
- d Joz 21:14
- e Joz 15:51
- Joz 21:15
- f Joz 15:15
- Sdz 1:11
- g Joz 21:16
- 1Kn 4:32
- h Joz 15:10
- 1Sm 6:12
- i Joz 18:24
- Joz 21:17
- j Joz 21:18
- k 1Kl 2:26
- Iz 10:30
- Jer 1:1

szpalta 2

- a Joz 21:4
- b Joz 21:5
- c 1Kn 6:17
- d Joz 21:28
- e Joz 21:30
- f Joz 21:32
- g Joz 21:27
- h Joz 21:40

ło trzynaście^a miast pośród ich rodzin.

61 A pozostałym synom Kehata dano przez losowanie dziecię^b miast od rodziny plemienia, od połowy plemienia, połowy Manassesza.

62 A synom Gerszoma^c według ich rodzin dano trzynaście miast od plemienia Issachara^d i od plemienia Aszera,^e i od plemienia Naftalego,^f i od plemienia Manassesza^g w Baszanie.

63 Synom Merariego^h według ich rodzin dano przez losowanie dwanaście miast od plemienia Rubenaⁱ i od plemienia Gada,^j i od plemienia Zebulona.^k

64 Synowie Izraela dali więc Lewitom^l miasta z ich pastwiskami.^m **65** Ponadto od plemienia synów Judyⁿ i od plemienia synów Symeona,^o i od plemienia synów Beniamina^p dali im przez losowanie te miasta, które oni wymienili z nazwy.

66 A niektóre rodziny synów Kehata miały na swym terenie miasta od plemienia Efraima.^q **67** Dano im więc miasta schronienia, Szechem^r z jego pastwiskami w górzystym regionie Efraima, jak również Gezer^s z jego pastwiskami **68** i Jokmeam^t z jego pastwiskami, i Bet-Choron^u z jego pastwiskami, **69** i Ajjalon^v z jego pastwiskami, i Gat-Rimmon^w z jego pastwiskami; **70** a od połowy plemienia Manassesza – Aner^x z jego pastwiskami i Bileam^y z jego pastwiskami, rodzinie pozostałych synów Kehata.^z

i Joz 21:36; j Joz 21:38; k Joz 21:34; l Joz 21:41; m Lb 35:4; n 1Kn 6:57; 1Kn 6:58; o Joz 19:1; p 1Kn 6:60; q Joz 21:20; r Joz 20:7; Sdz 9:1; Sdz 9:45; 1Kl 12:1; s Joz 16:10; Joz 21:21; t Joz 21:22; u Joz 10:11; Joz 16:5; Joz 21:22; v Joz 10:12; Joz 21:24; Sdz 1:35; 2Kn 28:18; w Joz 19:45; Joz 21:24; x Joz 21:25; y Joz 17:11; 2Kl 9:27; z Joz 21:26.

71 A synom Gerszoma^a dano od rodziny połowy plemienia Manassesa Golan^b w Baszanie, wraz z jego pastwiskami, i Asztarot^c z jego pastwiskami; **72** a od plemienia Issachara – Kedesz^d z jego pastwiskami i Daberat^e z jego pastwiskami, **73** i Ramot^f z jego pastwiskami, i Anem^g z jego pastwiskami; **74** a od plemienia Aszera – Maszal z jego pastwiskami i Abdon^h z jego pastwiskami, **75** i Chukokⁱ z jego pastwiskami, i Rechob^j z jego pastwiskami; **76** a od plemienia Naftalego^k – Kedesz^l w Galilei^m wraz z jego pastwiskami i Chammon z jego pastwiskami, i Kiriataimⁿ z jego pastwiskami.

77 Pozostałym synom Meraiego dano od plemienia Zebulona^o Rimmono^p z jego pastwiskami, Tabor z jego pastwiskami, **78** a w regionie nadjordańskim, koło Jerycha na wschód od Jordanu, od plemienia Rubena^q – Becer^r na pustkowiu, wraz z jego pastwiskami, i Jahac^s z jego pastwiskami, **79** i Kedemot^t z jego pastwiskami, i Mefaat^u z jego pastwiskami; **80** a od plemienia Gada^v – Ramot^w w Gileadzie, wraz z jego pastwiskami, i Machanaim^x z jego pastwiskami, **81** i Cheszon^y z jego pastwiskami, i Jazer^z z jego pastwiskami.

7 A synami Issachara byli: Tola^a i Pua,^b Jaszub i Szimron^c – czterech. **2** A synami Toli byli: Uzzi i Refajasz, i Jeriel, i Jachmaj, i Jibsam, i Szemuel – głowy domu ich praojców. Od Toli pochodzili dzielni mocarze, według ich potomków. Liczyła ich za dni Dawida^d wynosiła dwadzieścia dwa tysiące sześćset. **3** A synami Uzzięgo:

ROZDZ. 6

- a Joz 21:27
- b Pwt 4:43
Joz 20:8
- c Pwt 1:4
- d Joz 21:28
- e Joz 19:12
- f Joz 21:29
- g Joz 21:29
- h Joz 21:30
- i Joz 19:25
Joz 21:31
- j Joz 19:28
Sdz 1:31
- k Joz 21:32
- l Joz 20:7
Sdz 4:6
- m Mt 3:13
- n Joz 21:32
- o Joz 21:34
- p Joz 19:13
Joz 21:35
- q Joz 21:36
- r Pwt 4:43
Joz 20:8
- s Lb 21:23
Joz 13:18
- t Pwt 2:26
Joz 13:18
- u Joz 21:37
- v Joz 21:38
- w Joz 20:8
1Kl 4:13
- x Rdz 32:2
2Sm 2:8
2Sm 19:32
- y Lb 21:26
Joz 13:17
- z Lb 32:1
Joz 21:39

ROZDZ. 7

- a Lb 26:23
- b Rdz 46:13
- c Lb 26:24
- d 2Sm 24:1
1Kn 21:5

szpalta 2

- a 1Kn 12:32
- b Kzn 9:11
- c Lb 26:25
- d Rdz 35:18
Rdz 49:27
Lb 26:41
- e Lb 26:38
1Kn 8:1
- f Rdz 46:21
- g 1Kn 7:10
- h Lb 26:38
1Kn 8:1
- i 1Kn 21:2
- j 1Kn 21:2
- k 1Kn 7:6
- l Ps 33:16
- m Rdz 46:21
Lb 26:39
1Kn 8:5
- n Rdz 46:21
Lb 26:39
1Kn 8:5
- o 1Kn 7:7

Jizrachiasz; a synami Jizrachiasza byli: Michael i Abdiasz, i Joel, Jiszsziasz, – pięciu; oni wszyscy byli naczelnikami. **4** I były przy nich według ich potomków, według domu ich praojców, oddziały wojskowe na wojnę, liczące trzydzieści sześć tysięcy, mieli bowiem wiele żon i synów.^a **5** A ich bracia ze wszystkich rodzin Issachara to dzielni mocarze,^b osiemdziesiąt siedem tysięcy według rodowodu ich wszystkich.^c

6 Synami Beniamina^d byli: Bela^e i Becher,^f i Jediael^g – trzech. **7** A synami Beli:^h Ecbon i Uzzi, i Uzziel, i Jerimot, i Iri – pięciu, głowy domu ich praojców, dzielni mocarze; w ich rodowodzieⁱ było dwadzieścia dwa tysiące trzydziestu czterech. **8** A synami Bechera byli: Zemira i Joasz, i Eliezer, i Elieonaj, i Omri, i Jeremot, i Abijasz, i Anatot, i Alemet – wszyscy oni byli synami Bechera. **9** A w ich rodowodzie^j według ich potomków, jeśli chodzi o głowy domu ich praojców, dzielnych mocarzy, było dwadzieścia tysięcy dwustu. **10** A synami Jediaela:^k Bilhan; a synami Bilhana byli: Jeusz i Beniamin, i Ehud, i Kenaana, i Zetan, i Tarsysz, i Achiszachar. **11** Wszyscy oni to synowie Jediaela, według naczelników ich praojców, dzielni mocarze,^l siedemnaście tysięcy dwustu idących do wojska na wojnę.

12 A Szupim^m i Chupimⁿ byli synami Ira;^o Chuszyci synami Achera.

13 Synami Naftalego^p byli: Jachacjel^q i Guni,^r i Jecer, i Szalum,^s synowie Bilhy.^t

p Rdz 30:8; Rdz 49:21; q Rdz 46:24; r Lb 26:48; s Lb 26:49; t Rdz 30:3; Rdz 35:22; Rdz 46:25.

14 Synami Manassesa:^a Asriel, którego urodziła jego syryjska nałożnica. (Urodziła ona Machira,^b ojca Gileada. **15** Machir zaś wziął żonę dla Chuppima i dla Szuppima, a jego siostra miała na imię Maaka). A drugi miał na imię Celofchad,^c lecz Celofchad miał córki.^d **16** Po jakimś czasie Maaka, żona Machira, urodziła syna i nadała mu imię Peresz; a jego brat miał na imię Szeresz; jego synami zaś byli: Ulam i Rechem. **17** A synami Ulama: Bedan. Ci byli synami Gileada, syna Machira, syna Manassesa. **18** Jego siostrą zaś była Ham-molechet. Urodziła ona Iszhoda i Abiezera,^e i Machlę. **19** A synami Szemidy byli: Achian i Szechem, i Likhi, i Aniam.

20 A synami Efraima^f byli: Szutelach,^g a jego synem Bered, a jego synem Tachat, a jego synem Eleada, a jego synem Tachat. **21** a jego synem Zabab, a jego synem Szutelach – jak również Ezer i Elcad. A mężowie z Gat,^h urodzeni w tej krainie, zabili ich, gdyż zeszli, by zabrać ich żywy inwentarz. **22** Efraim zaś, ich ojciec, obchodził żałobę przez wiele dni,ⁱ a jego bracia przychodzili go pocieszać. **23** Potem współżył ze swą żoną i ona stała się brzemienna,^j i urodziła syna. Nadał mu jednak imię Beria, bo była w jego domu z nieszczęściem.^k **24** A jego córką była Szeera i zbudowała ona Bet-Choron^l – dolne^m i górneⁿ – jak również Uzen-Szeera. **25** Był też jego syn Refach, a także Reszef, jego synem zaś Telach, a jego synem Tachan. **26** jego synem Ladan, jego synem Ammihud, jego synem Eliszama, **27** jego

ROZDZ. 7

- a Rdz 41:51
- b Rdz 50:23
Lb 26:29
Lb 27:1
Pwt 3:15
- c Lb 26:33
- d Lb 27:7
Lb 36:2
- e Lb 26:30
Sdz 6:11
Sdz 8:2
- f Lb 1:33
Pwt 33:17
Ps 60:7
- g Lb 26:35
- h 1Sm 5:8
1Sm 7:14
1Sm 17:4
- i Rdz 37:34
- j Ps 128:3
- k 1Kn 4:10
- l Joz 10:10
Joz 21:22
- m Joz 16:3
- n Joz 16:5
2Kn 8:5

szpalta 2

- a Wj 33:11
Joz 1:1
- b Lb 11:28
Lb 14:6
Lb 32:12
Pwt 34:9
- c Rdz 28:19
Joz 16:2
- d Joz 16:7
- e Joz 16:3
- f Joz 17:7
- g Joz 17:11
1Sm 31:10
- h Sdz 5:19
1Kl 4:12
- i Sdz 1:27
1Kl 9:15
2Kl 23:29
Za 12:11
- j Joz 12:23
1Kl 4:11
- k Sdz 1:22
- l Rdz 49:20
Pwt 33:24
- m Lb 26:44
- n Rdz 46:17
- o Lb 26:45
- p Pwt 1:15
1Kl 8:1
- q 1Sm 16:18
2Sm 23:20
- r Wj 30:14
- s Lb 1:41
Lb 2:28
Lb 26:47

synem Nun,^a jego synem Jehoszua.^b

28 A ich własnością oraz ich miejscami zamieszkania były: Betel^c i jego zależne miejscowości, a na wschodzie Naaran,^d na zachodzie zaś Gezer^e i jego zależne miejscowości, oraz Szechem^f i jego zależne miejscowości aż po Gazę i jej zależne miejscowości; **29** a obok synów Manassesa – Bet-Szean^g i jego zależne miejscowości, Taanach^h i jego zależne miejscowości, Megiddoⁱ i jego zależne miejscowości, Dor^j i jego zależne miejscowości. W nich mieszkali synowie Józefa,^k syna Izraela.

30 Synami Aszera^l byli: Jimnach^m i Jiszwa, i Jiszwi,ⁿ i Beria;^o a ich siostrą była Serach. **31** A synami Berii byli: Cheber i Malkiel, który był ojcem Birzait. **32** Cheber zaś został ojcem Jafleta i Szomera, i Chotama, i Szuy, ich siostry. **33** A synami Jafleta byli: Pasach i Bimhal, i Aszwat. Ci byli synami Jafleta. **34** A synami Szomera byli: Achi i Rohga, Jechubba i Aram. **35** A synami Helema, jego brata, byli: Cofach i Jimna, i Szelesz, i Amal. **36** Synami Cofacha byli: Suach i Charnefer, i Szual, i Beri, i Jimra, **37** Becer i Hod, i Szamma, i Szilsza, i Jitran, i Beera. **38** A synami Jetera byli: Jefunne i Pispia, i Ara. **39** A synami Ulli byli: Arach i Channiel, i Ricja. **40** Wszyscy oni to synowie Aszera, głowy^p domu proajców, doborowi, dzielni^q mocarze, przełożeni naczelników; i powoływano ich do wojska na wojnę według ich rodowodów.^r Liczba ich wynosiła dwadzieścia sześć tysięcy mężczyzn.^s

8 A Benjamin^a został ojcem Beli,^b swego pierworodnego; drugiego, Aszabela;^c trzeciego, Achracha;^d **2** czwartego, Nochy;^e piątego, Rafy. **3** A Bela miał synów: Addara i Gere,^f i Abihuda, **4** i Abiszue, i Naamana, i Achoacha, **5** i Gere, i Szefufana,^g i Churama.^h **6** I ci byli synami Echuda. Ci byli głowami domów praojców należącymi do mieszkańców Geby,ⁱ którzy uprowadzili ich do niewoli do Manachat. **7** I Naamana, i Achijasza; to właśnie Gera uprowadził ich do niewoli, on też został ojcem Uzzy oraz Achichuda. **8** Szacharaim zaś zrodził dzieci na polu^j moabskim — już po odprawieniu ich. Żonami jego były Chuszim i Baara. **9** A z Chodesz, swojej żony, zrodził Jobaba i Cibię, i Meszę, i Malkama, **10** i Jeuca, i Sachiasza, i Mirmę. To jego synowie, głowy domów patriarchalnych.

11 A z Chuszim zrodził Abituba i Elpaala. **12** Synami zaś Elpaala byli: Eber i Miszam, i Szemed, który zbudował Ono^k i Lod^l oraz jego zależne miejscowości, **13** i Beria, i Szema. Ci byli głowami domów patriarchalnych należącymi do mieszkańców Ajjalonu.^m To oni wypędzili mieszkańców Gat. **14** Byli też: Achio, Szaszak i Jeremot, **15** i Zebadiasz, i Arad, i Eder, **16** i Michael, i Jiszpa, i Jocha, synowie Berii,ⁿ **17** i Zebadiasz, i Meszullam, i Chizki, i Cheber, **18** i Jiszmeraj, i Jizlia, i Jobab, synowie Elpaala, **19** i Jakim, i Zikri, i Zabdi, **20** i Elienaj, i Cilletaj, i Eliel, **21** i Adajasz, i Berajasz, i Szimrat, synowie Szimeja,^o **22** i Jiszpan, i Eber, i Eliel, **23** i Ab-

ROZDZ. 8

a Rdz 5:18
Rdz 43:14
Rdz 49:27

b 1Kn 7:6

c Rdz 46:21

d Lb 26:38

e Lb 26:39

f Rdz 46:21

g 1Kn 7:12

h Lb 26:39

i Joz 21:17

l Sm 13:16

l Kn 6:60

j Rut 1:1

k Ezd 2:33

Neh 6:2

l Neh 11:35

Dz 9:32

m Joz 19:42

Joz 21:24

n 1Kn 8:13

o 1Kn 8:13

szpalta 2

a Joz 18:28

l Kl 2:36

Neh 11:4

b Joz 9:17

Joz 21:17

l Kn 21:29

c 1Kn 9:35

d 1Kn 9:36

e 1Kn 9:37

f 1Kn 9:38

g 1Sm 14:50

h 1Sm 9:1

Dz 13:21

i 1Sm 9:2

1Sm 10:11

1Sm 11:15

1Sm 14:47

1Sm 15:23

j 1Sm 14:45

1Sm 18:1

2Sm 1:23

k 1Sm 14:49

l 1Sm 31:2

1Kn 9:39

m 2Sm 2:8

2Sm 4:12

n 2Sm 4:4

2Sm 9:6

2Sm 19:24

o 2Sm 9:12

p 1Kn 9:41

q 1Kn 9:43

r 1Sm 16:18

2Sm 23:20

s 1Kn 12:2

don, i Zikri, i Chanan, **24** i Chananiasz, i Elam, i Antotiasz, **25** i Jifdejasz, i Penuel, synowie Szaszaka, **26** i Szamszeraj, i Szechariasz, i Ataliasz, **27** i Jaaresziasz, i Elias, i Zikri, synowie Jerochama. **28** Ci byli głowami domów patriarchalnych według ich potomków, naczelnikami. Oni to mieszkali w Jerozolimie.^a

29 A w Gibeonie^b mieszkał ojciec Gibeonu, Jejel, jego żona zaś miała na imię Maaka.^c **30** A jego synem, pierworodnym, był Abdon, a ponadto Cur i Kisz, i Baal, i Nadab,^d **31** i Gedor, i Achio, i Zacher.^e **32** Miklot zaś został ojcem Szymej.^f Oni to mieszkali naprzeciwko swoich braci w Jerozolimie, wraz ze swymi braćmi.

33 Ner^g zaś został ojcem Kisz;^h Kisz zaś został ojcem Saula;ⁱ Saul zaś został ojcem Jonatana^j i Malki-Szui,^k i Abinadaba,^l i Eszbaala.^m **34** A synem Jonatana był Merib-Baal.ⁿ Merib-Baal zaś został ojcem Micheasza.^o **35** A synami Micheasza byli: Piton i Melech, i Tareja,^p i Achaz. **36** Achaz zaś został ojcem Jehoaddy; Jehoadda zaś został ojcem Alemeta i Azmaweta, i Zimriego. Zimri zaś zrodził Mocę; **37** Moca zaś został ojcem Binei, jego synem Rafa,^q jego synem Eleasa, jego synem Acel. **38** Acel zaś miał sześciu synów, a oto ich imiona: Azrikam, Bocheru i Ismael, i Szeariasz, i Abdiasz, i Chanan. Wszyscy oni byli synami Acela. **39** A synami Eszeka, jego brata, byli: pierworodny, Ulam, drugi, Jeusz, a trzeci, Elifelet. **40** A synowie Ulama byli dzielnymi^r mocarzami napinającymi łuk,^s mieli też wielu

synów^a i wnuków – stu pięćdziesięciu. Wszyscy oni byli z synów Beniamina.

9 Wszyscy zaś Izraelici byli wpisani do rodowodów;^b i są tam zapisani w Księdze Królów Izraela. A Juda za swą niewierność została uprowadzona na wygnanie^c do Babilonu. **2** Pierwsiymi zaś mieszkańcami, którzy byli w swej posiadłości w swoich miastach, byli Izraelici,^d kapłani,^e Lewici,^f netynejczycy.^g **3** A w Jerozolimie^h mieszkali niektórzy z synów Judyⁱ i niektórzy z synów Beniamina^j oraz niektórzy z synów Efraima i Manasse: **4** Utaj, syn Ammihuda, syna Omriego, syna Imriego, syna Baniego, z synów Pereca,^k syna Judy.^l **5** A z Szilonitów^m – pierworodny Asajasz oraz jego synowie. **6** A z synów Zerachaⁿ – Jeuel oraz sześciuset dziewięćdziesięciu ich braci.

7 A z synów Beniamina – Salu, syn Meszullama, syna Hodawiasza, syna Hassenui, **8** i Jibnejasz, syn Jerochama, i Ela, syn Uzziego, syna Michriego, i Meszullam, syn Szefatiasza, syna Reuela, syna Jibnijasza. **9** A braci ich według ich potomków było dziewięćset pięćdziesięciu sześciu. Wszyscy ci mężowie byli głowami domów patriarchalnych według domów ich praojców.

10 A z kapłanów byli: Jedajasz i Jehojarib, i Jachin.^o **11** i Azariasz,^p syn Chilkiasza, syna Meszullama, syna Cadoka, syna Merajota, syna Achituba, wodza domu prawdziwego Boga, **12** i Adajasz, syn Jerochama, syna Paszchura, syna Malkijasza, i Maasaj, syn Adiela, syna Jachzery, syna Meszullama,

ROZDZ. 8

a Ps 127:3
Ps 128:3
Ps 128:6

ROZDZ. 9

b 1Kn 7:9
1Kn 7:40
Ezd 2:59
c Kpl 26:33
Jer 39:9
d Ezd 2:70
e Neh 7:73
f Neh 11:3
g Joz 9:27
Ezd 2:43
Ezd 8:20
Neh 3:26
h Neh 11:1
Eze 37:22
Oz 1:11
i Neh 11:4
j Neh 11:7
k 1Kn 2:5
Neh 11:4
l Rdz 46:12
1Kn 2:4
m Neh 11:5
n 1Kn 2:4
1Kn 2:6
o Neh 11:10
p Neh 11:11

szpalta 2

a Neh 11:13
b Wj 18:21
1Kn 26:6
1Kn 26:30
c 1Kn 6:45
Neh 11:15
d Neh 13:13
e Neh 11:22
f 1Kn 25:2
g Neh 11:17
Neh 12:35
h Neh 11:17
i 1Kn 25:3
j 1Kn 2:54
Neh 12:28
k Neh 11:19
l Ezd 2:42
m Neh 3:29
n 1Kn 26:12
o 1Kn 6:23
p Lb 26:11
Ps 42:0
Ps 44:0
Ps 49:0
q Lb 26:9
r 1Kn 6:37
s Ps 84:10
t Lb 25:11
Joz 22:30
Sdz 20:28
Ps 106:30
u Wj 6:25
Kpl 10:6
Lb 3:32
Joz 14:1
v Lb 25:13
Dz 7:9
w 1Kn 26:14

syna Meszillemita,^a syna Immera, **13** oraz ich bracia, głowy domu ich praojców, tysiąc siedemset sześćdziesięciu mocarzy zdolnych^b do dzieła usługiwania związanego z domem prawdziwego Boga.

14 A z Lewitów byli: Szemajasz, syn Chaszszuba, syna Azrikama, syna Chaszabiasza,^c z synów Merariego; **15** i Bakbakkar, Cheresz i Galal, i Mattaniasz,^d syn Michy,^e syna Zikriego,^f syna Asafa,^g **16** i Abdiasz, syn Szemajasza,^h syna Galala, syna Jedutuna,ⁱ i Berechiasz, syn Asy, syna Elkany, mieszkający w osadach Netofatytów.^j

17 A odźwiernymi^k byli: Szallum^l i Akkub, i Talmon, i Achiman, a ich brat Szallum był głową **18** i aż do owego czasu był w bramie królewskiej^m po stronie wschodniej. Ci byli odźwiernymi obozów synów Lewiego.ⁿ

19 A Szallum, syn Korego, syna Ebiasafa,^o syna^p Koracha,^q oraz jego bracia z domu jego ojca, Korachici,^r byli nad dziełem usługiwania, odźwiernymi^s namiotu, a ich ojcowie – nad obozem Jehowy, strażnikami wejścia. **20** A w przeszłości ich wodzem był Pinechasz,^t syn Eleazara,^u Jehowa był z nim.^v **21** Zachariasz,^w syn Meszelemiasza, był odźwiernym u wejścia do namiotu spotkania.

22 Wszystkich wybranych na odźwiernych progów było dwustu dwunastu. Przebywali oni w swoich osadach,^x według swego rodowodu.^y Dawid^z oraz widzący,^a Samuel, zamianowali ich na stanowiska powierzane ludziom zaufanym.^b **23** I oni oraz ich synowie byli ustanowieni

x Neh 12:28; Neh 12:29; **y** 1Kn 9:1; **z** 1Kn 25:1; **a** 1Sm 9:9; **b** Wj 18:21.

nad bramami domu Jehowy, domu namiotu, by trzymali straż.^a

24 Strażnicy stali z czterech stron: od wschodu,^b od zachodu,^c od północy^d i od południa.^e

25 A ich bracia w ich osadach mieli od czasu do czasu przychodzić na siedem^f dni – wraz z tymi.

26 Bo na stanowisku powierzonym ludziom zaufanym było czterech mocarzy spośród odźwiernych. Byli oni Lewitami i mieli pieczę nad jadalniami^g oraz skarbcami^h domu prawdziwego Boga. **27** I spędzali noc dookoła domu prawdziwego Boga; im bowiem zlecono stróżowanieⁱ oraz powierzono klucz, by co rano otwierali.^j

28 I niektórzy z nich sprawowali pieczę nad przyborami^k do służby, gdyż według liczby je przynosili i według liczby je wynosili. **29** A niektórym z nich powierzono pieczę nad przyborami i nad wszystkimi świętymi^l przedmiotami, i nad wyborną mąką,^m i winem,ⁿ i oliwą,^o i wonną żywicą,^p i olejkiem balsamowym.^q **30** Niektórzy zaś z synów kapłanów sporządzali mieszaninę maści^r z olejku balsamowego. **31** A Mattitiasz z Lewitów, pierworodny Szalluma^s Korachity, piastował stanowisko powierzane ludziom zaufanym i nadzorował to, co pieczono na patelniach.^t **32** A niektórzy spośród synów Kehatytów, ich bracia, byli odpowiedzialni za chleb pokładny,^u by go przygotowywać sabat w sabat.^v

33 Ci zaś byli śpiewakami,^w głowami lewickich domów patriarchalnych w jadalniach,^x i byli wolni od służby;^y bo w dzień i w nocy mieli obowiązek być zajęci pracą.^z **34** Ci byli głó-

ROZDZ. 9

- a 1Kn 23:32
- 2Kn 23:19
- Neh 12:45
- b 1Kn 26:17
- c 1Kn 26:16
- d 1Kn 26:14
- e 1Kn 26:15
- f 2Kn 23:8
- g 1Kn 23:28
- 1Kn 28:12
- h 1Kn 26:20
- 2Kn 31:12
- i 1Kn 23:32
- j 1Sm 3:15
- Mal 1:10
- k Lb 1:50
- Lb 3:36
- l 1Ki 8:4
- 1Kn 22:19
- m Kpl 2:1
- 1Kn 23:29
- n Kpl 23:13
- o Wj 27:20
- Lb 18:12
- p Kpl 2:2
- Neh 13:5
- q Wj 25:6
- r Wj 30:25
- s Jer 35:4
- t Kpl 2:5
- Kpl 2:7
- Kpl 6:21
- u Kpl 24:6
- 2Kn 2:4
- 2Kn 13:11
- v Wj 25:30
- Kpl 24:8
- 1Sm 21:6
- w 1Kn 6:31
- x 1Kn 9:26
- y Neh 11:22
- z Ps 84:4

szpalta 2

- a Neh 11:1
- b Joz 21:17
- c 1Kn 8:31
- d 1Sm 14:50
- e Dz 13:21
- f 1Sm 9:2
- 1Sm 10:11
- 1Sm 11:15
- 1Sm 14:47
- 1Sm 15:23
- g 1Sm 14:45
- 1Sm 18:1
- 2Sm 1:23
- h 1Sm 14:49
- 1Kn 8:33
- i 1Sm 31:2
- j 2Sm 2:8
- 2Sm 4:12
- k 2Sm 4:4
- 2Sm 9:6
- 2Sm 19:24
- l 2Sm 9:12
- m 1Kn 8:35
- n 1Kn 8:37
- o 1Kn 8:37

wami lewickich domów patriarchalnych według ich potomków, naczelnikami. Oni to mieszkali w Jeruzolimie.^a

35 A w Gibeonie^b mieszkał ojciec Gibeonu, Jejela. Jego żona zaś miała na imię Maaka. **36** A jego synem, pierworodnym, był Abdon, a ponadto Cur i Kisz, i Baal, i Ner, i Nadab, **37** i Gedor, i Achio, i Zachariasz,^c i Miklot. **38** Miklot zaś został ojcem Szimeama. Oni to mieszkali naprzeciwko swoich braci w Jeruzolimie, wraz ze swymi braćmi.

39 Ner^d zaś został ojcem Kisz;^e Kisz zaś został ojcem Saula;^f Saul zaś został ojcem Jonatana^g i Malki-Szui,^h i Abinadaba,ⁱ i Eszbaala.^j **40** A synem Jonatana był Merib-Baal.^k Merib-Baal zaś został ojcem Micheasza.^l

41 A synami Micheasza byli: Piton i Melech, i Tachrea, i Achaz.^m **42** Achaz zaś został ojcem Jary; Jara zaś został ojcem Alemeta i Azmaweta, i Zimriego. Zimri zaś zrodził Mocę. **43** Moca zaś został ojcem Binei, a jego synem Refajasz,ⁿ jego synem Eleasa, jego synem Acel. **44** Acel zaś miał sześciu synów, a oto ich imiona: Azrikam, Bocheru i Ismael, i Szeariasz, i Abdiasz, i Chanan. Byli to synowie Acela.^o

10 A Filistyni^p toczyli wojnę z Izraelem; i mężowie izraelscy rzucili się do ucieczki przed Filistynami, i padali zabici na górze Gilboa.^q **2** I podążali Filistyni tuż za Saulem oraz jego synami; i Filistyni zabili Jonatana,^r a także Abinadaba^s i Malki-Szue,^t synów Saula. **3** I rozgorzała walka wokół Saula; i strzelający z łuku w końcu go znaleźli, i został zraniony

ROZDZ. 10 p 1Sm 31:1; q Kpl 26:17; Pwt 32:30; 2Sm 1:21; r 2Sm 1:25; s 1Kn 8:33; t 1Kn 9:39; u 1Sm 31:2.

przez strzelców.^a **4** Wówczas Saul rzekł do swego giermka:^b „Dobądź miecza^c i przebij mnie nim, żeby ci nieobrzeżañcy^d nie przyszli i mnie nie znieważyli”.^e A jego giermek nie chciał,^f gdyż bardzo się bał. Toteż Saul wziął miecz i padł nań.^g **5** Kiedy jego giermek zobaczył, że Saul umarł, również on padł na miecz i umarł.^h **6** Tak umarł Saul i trzej jego synowie,ⁱ wszyscy też z jego domu pomarli razem. **7** Kiedy wszyscy mężowie izraelscy, którzy byli na owej nizinie, ujrzeli, że tamci uciekli i że Saul oraz jego synowie ponieśli śmierć, wówczas zaczęli opuszczać swe miasta i uciekać;^j potem przyszli Filistyni i w nich zamieszkali.

8 A gdy nazajutrz Filistyni przyszli odzierać^k zabitych, znaleźli Saula i jego synów, którzy polegli na górze Gilboa.^l **9** Odarli go więc, wzięli jego głowę^m oraz jego zbroję i posyłali po całej ziemi filistyńskiej, by powiadomićⁿ swe bożki^o i lud. **10** W końcu umieścili jego zbroję w domu swego boga,^p a jego czaszkę przymocowali w domu Dagona.^q

11 A wszyscy z Jabesz^r w Gileadzie usłyszeli o wszystkim, co Filistyni zrobili z Saulem.^s **12** Powstali więc wszyscy dzielnicy mężowie i zabrali zwłoki Saula oraz zwłoki jego synów, i przyniosłszy je do Jabesz, pogrzebali ich kości pod wielkim drzewem^t w Jabesz;^u i pościli^v przez siedem dni.

13 Tak zginął Saul za swą niewierność, w której postępował niewiernie^w wobec Jehowy w związku ze słowem Jehowy, którego nie przestrzegał, i za to, że się zwrócił do medium

ROZDZ. 10

- a 1Sm 26:10
1Sm 31:3
- b 1Sm 31:4
- c Sdz 9:54
2Sm 1:9
- d Sdz 15:18
2Sm 1:20
- e Sdz 16:21
Sdz 16:23
- f 1Sm 31:4
- g Wj 20:13
1Kn 10:13
Mt 27:5
- h 1Sm 31:5
- i 1Sm 12:25
Oz 13:11
- j Pwt 28:25
1Sm 13:6
1Sm 31:7
- k 1Sm 31:8
- l 1Sm 28:4
- m 1Sm 31:9
- n 2Sm 1:20
- o Sdz 16:24
Dn 5:23
- p 1Sm 31:10
- q Sdz 16:23
1Sm 5:2
- r Sdz 21:8
1Sm 11:1
1Sm 31:12
- s 1Sm 31:9
- t Rdz 35:8
- u 2Sm 2:5
2Sm 21:12
- v Rdz 50:10
2Sm 3:35
- w 1Sm 13:13
1Sm 15:23

szpalta 2

- a Kpl 19:31
Kpl 20:6
1Sm 28:7
Iz 8:19
Dz 16:16
- b 1Sm 14:19
- c Rut 4:17
1Sm 13:14
1Sm 15:28
2Sm 3:10
2Sm 5:3

ROZDZ. 11

- d 2Sm 5:1
1Kn 12:23
- e Lb 13:22
2Sm 2:1
2Sm 5:5
- f Pwt 17:15
- g Lb 27:17
1Sm 18:6
1Sm 18:13
- h 2Sm 7:7
Ps 78:71
Jn 10:11
- i 1Sm 25:30
2Sm 6:21
1Kn 17:7
- j 1Sm 16:13
2Sm 2:4
2Sm 5:3
- k Iz 55:11
- l 1Sm 15:28
- m 2Sm 5:6

spirytystycznego,^a by się pytać. **14** A nie pytał Jehowy.^b Toteż on go uśmiercił, a władzę królewską przekazał Dawidowi, synowi Jessego.^c

11 Po jakimś czasie wszyscy Izraelici^d zebrali się u Dawida w Hebronie,^e mówiąc: „Oto jesteśmy twoją kością i twoim ciałem.”^f **2** Zarówno wczoraj, jak i przedtem, gdy Saul jeszcze był królem, ty wyprowadzałeś Izraela i ty go przyprowadzałeś;^g a Jehowa, twój Bóg, przemówił do ciebie: „Ty będziesz paś^h mój lud, Izraela, i ty zostaniesz wodzemⁱ nad moim ludem, Izraelem.”^j **3** Toteż wszyscy starsi izraelscy przyszli do króla do Hebronu, a Dawid zawarł z nimi w Hebronie przymierze przed obliczem Jehowy; potem namaścili^j Dawida na króla nad Izraelem, zgodnie ze słowem Jehowy^k przekazanym przez Samuela.^l

4 Następnie Dawid i cały Izrael wyruszyli do Jerozolimy,^m czyli do Jebus,ⁿ gdzie mieszkańcami kraju byli Jebusyci.^o **5** A mieszkańcy Jebus poczęli mówić do Dawida: „Nie wejdiesz tu”,^p Mimo to Dawid przystąpił do zdobywania twierdzy Syjonu,^q czyli Miasta Dawidowego.^r **6** Rzekł więc Dawid: „Kto pierwszy pobije^s Jebusytów, zostanie naczelnikiem i księciem”. I pierwszy podszedł Joab,^t syn Cerui, i został naczelnikiem. **7** A Dawid zamieszkał w tym trudno dostępnym miejscu.^u Dlatego nazywano je Miastem Dawidowym.^v **8** I zaczął budować miasto dookoła, od Nasypu po jego otoczenie, Joab zaś przywrócił do

n Joz 15:63; Sdz 1:21; Sdz 19:10; o Rdz 10:16; Rdz 15:21; Wj 3:17; p 2Sm 5:6; q 1Kl 8:1; 2Kn 5:2; Ps 2:6; Ps 48:2; r 2Sm 5:9; 2Sm 6:10; 1Kl 2:10; s Joz 15:16; 1Sm 17:25; t 2Sm 2:18; u Ps 2:6; v 2Sm 5:7.

życia^a pozostała część miasta. **9** I Dawid stawał się coraz większy,^b bo Jehowa Zastępów był z nim.^c

10 Oto naczelnicy mocarzy,^d którzy należeli do Dawida, zdecydowanie wspierający go wraz z całym Izraelem w jego królowaniu, by uczynić go królem według słowa Jehowy^e co do Izraela. **11** A oto spis mocarzy, którzy należeli do Dawida: Jaszobeam,^f syn Chachmonity, stojący na czele owych trzech. Wywijał on włócznią nad trzystu zabitymi za jednym razem.^g **12** A po nim Eleazar,^h syn Dody Achochity.ⁱ Był on wśród trzech mocarzy.^j **13** On to był z Dawidem w Pas-Dammim,^k gdzie Filistyni zebrali się na wojnę. A była tam połać pola pełna jęczmienia, lud zaś uciekł przed Filistynami.^l **14** Lecz on stanął w środku tej polaci i ją uratował, i raził Filistynów, tak iż Jehowa wybawił,^m sprawiając wielkie wybawienie.ⁿ

15 A trzech spośród tych trzydziestu^o stojących na czele zeszło ku skale do Dawida do jaskini Adullam,^p podczas gdy obóz Filistynów obozował na nizinie Refaim.^q **16** Dawid zaś był wtedy w miejscu trudno dostępnym;^r a w Betlejem była wówczas załoga filistyńska.^s **17** Po jakimś czasie Dawid wyraził gorące życzenie, mówiąc: „O, gdybym to mógł się napić^t wody z cysterny betlejemskiej,^u która jest przy bramie!” **18** Wtedy ci trzech przedarli się do obozu Filistynów i naczepali wody z cysterny betlejemskiej, która jest przy bramie, i niosąc, przynieśli ją Dawidowi.^v A Dawid nie chciał jej pić, lecz wylał ją dla Jehowy.^w **19** I po-

ROZDZ. 11

- a Neh 4:2
- b 2Sm 3:1
- c 2Sm 5:10
- d 1Kn 9:20
- e Ps 46:7
- f Iz 8:10
- g 2Sm 23:9
- h 1Sm 16:12
- i 2Sm 23:8
- j 1Kn 27:2
- k Joz 23:10
- l 2Sm 23:9
- m 1Kn 8:4
- n 2Sm 23:10
- o 2Sm 23:17
- p 1Sm 17:1
- q Pwt 28:25
- r 1Sm 19:5
- s 2Sm 23:10
- t Ps 18:50
- u Ps 144:10
- v Prz 21:31
- w Lk 1:71
- x 2Sm 23:13
- y 1Sm 22:1
- z Joz 15:8
- aa Iz 17:5
- ab 1Sm 23:25
- ac 1Sm 10:5
- ad 1Sm 13:4
- ae 1Sm 13:23
- af 2Sm 23:15
- ag 1Sm 20:6
- ah 2Sm 23:16
- ai 1Sm 7:6

szpalta 2

- a Rdz 9:4
- b Kpl 17:10
- c Pwt 12:27
- d Dz 15:29
- e 2Sm 23:17
- f 1Sm 26:6
- g 2Sm 2:18
- h 2Sm 18:2
- i 2Sm 23:18
- j 2Sm 3:30
- k 2Sm 23:19
- l 2Sm 23:20
- m 1Kn 27:5
- n 1Kl 4:4
- o 1Kn 27:5
- p Joz 15:21
- q Sdz 14:6
- r 1Sm 17:36
- s 2Sm 1:23
- t 1Sm 17:4
- u 1Sm 17:7
- v 1Sm 17:51
- w 1Kn 11:19
- x 2Sm 20:23
- y 2Sm 2:18
- z 2Sm 2:23
- aa 2Sm 23:24
- ab 1Kn 27:7
- ac 2Sm 23:24
- ad 2Sm 23:25
- ae 1Kn 27:8
- af 2Sm 23:26
- ag 1Kn 27:9
- ah 2Sm 23:27
- ai 1Kn 27:12

wiedział: „Jest nie do pomyślenia, przez wzgląd na mojego Boga, żebym to uczynił! Czyż miałbym pić krew^a tych mężów – kosztem ich dusz? Przynieśli ją bowiem z narażeniem swych dusz”. I nie chciał jej pić.^b Oto, czego dokonali ci trzech mocarzy.

20 Abiszaj zaś,^c brat Joaba,^d stanął na czele trzech; i wywijał włócznią nad trzystu zabitymi, miał też opinię jak ci trzech. **21** Z tych trzech był on wybitniejszy niż dwaj pozostali i został ich dowódcą; lecz pierwszym trzem nie dorównał.^e

22 Benajasz^f zaś – syn Jehojady,^g syn dzielnego męża – który dokonał wielu czynów w Kabceel,^h zabił dwóch synów Ariela z Moabu; on też w dniu, gdy spadł śnieg, zszedł do dołu wodnego i zabił tam lwa.ⁱ **23** I to on zabił Egipcjanina, męża nadzwyczaj wysokiego, mającego pięć łokci wzrostu.^j A w rękę tego Egipcjanina była włócznia^k niczym wał tkacki; on jednak podszedł do niego z kijem i wyrwał włócznię z ręki Egipcjanina, i zabił go jego własną włócznią.^l **24** Tych rzeczy dokonał Benajasz, syn Jehojady, i miał on imię wśród owych trzech mocarzy. **25** A chociaż był wybitniejszy niż tych trzydziestu, to jednak pozycją nie dorównał pierwszym trzem.^m Lecz Dawid ustanowił go nad swoją strażą przyboczną.ⁿ

26 A mocarzami wojsk byli: Asahel,^o brat Joaba, Elchanan,^p syn Dody z Betlejem, **27** Szamnot^q Haroryta, Chelec Pelonita,^r **28** Ira,^s syn Ikkesza Tekoity, Abiezer Anatotczyk,^t **29** Sibbechaj^u Chuszatyta, Ilaj Achochita,^v

30 Maharaj^a Netofatyta,^b Chedled,^c syn Baana Netofatyty, **31** Itaj, syn Ribaja^d z Gibeie^e spośród synów Beniamina,^f Benajasz Piratonita,^g **32** Churaj z dolin Gaasz,^h Abiel Arbatczyk, **33** Azmawet Bacharumita,ⁱ Eliachba Szaalbonita, **34** synowie Haszema Gizonity, Jonatan,^j syn Szagego Hararyty, **35** Achiam, syn Sachara^k Hararyty, Elifal,^l syn Ura, **36** Chefer Mecheratyta, Achijasz Pelonita, **37** Chero z Karmelu,^m Naaraj, syn Ezraba, **38** Joel, brat Natana,ⁿ Mibchar, syn Hagriego, **39** Celek Ammonita, Nachraj Berotczyk, giermek Joaba, syna Cerui, **40** Ira Itryta, Gareb^o Itryta, **41** Uriasz^p Hetyta,^q Zabad, syn Achlaja, **42** Adina, syn Szizy Rubenity, głowa Rubenitów, przy którym było trzydziestu; **43** Chanan, syn Maaki, Joszafat Mitnita, **44** Uzziya Aszteratyta, Szama i Jejel, synowie Chotama Aroeryjczyka, **45** Jediael, syn Szimriego, i jego brat Jocha, Ticyta, **46** Eliel Machawita oraz Jeribaj i Joszawiasz, synowie Elnaama, i Jitma Moabita. **47** Eliel i Obed, i Jaasjel Mecobaita.

12 Oto ci, którzy przyszli do Dawida do Ciklag,^r gdy on jeszcze podlegał ograniczeniom z powodu Saula,^s syna Kisz; a byli to mocarze,^t pomocni w boju, **2** uzbrojeni w łuk, używający i prawej, i lewej^u ręki, w której mieli kamienie^v lub strzały^w w łuku.^x Byli to bracia Saula, z Beniamina. **3** Był naczelnik Achiezer i Joasz, synowie Szemai Gibeatczyka,^y oraz Jezjel i Pelet, synowie Azmaweta,^z a także Beracha i Jehu Anatotczyk,^a **4** i Jiszmajasz Gibeonita,^b mocarz wśród owych trzydziestu^c i nad trzydziesto-

ROZDZ. 11

a 2Sm 23:28
b 1Kn 27:13
c 1Kn 27:15
d 2Sm 23:29
e Sdz 19:13
f Rdz 49:27
Sdz 19:14
Sdz 20:15
1Kn 12:2
g 2Sm 23:30
h Joz 24:30
Sdz 2:9
i 2Sm 23:31
j 2Sm 23:32
k 2Sm 23:33
l 2Sm 23:34
m 2Sm 23:35
n 2Sm 23:36
o 2Sm 23:38
p 2Sm 11:3
2Sm 11:17
2Sm 12:9
2Sm 23:39
1Kl 15:5
q 1Sm 26:6
Ezd 9:1
Neh 9:8

ROZDZ. 12

r 1Sm 27:6
2Sm 1:1
s 1Sm 27:1
t 2Sm 17:8
1Kn 11:10
u Sdz 3:15
Sdz 20:16
v 1Sm 17:49
w 1Sm 20:20
x Rdz 49:27
1Sm 18:4
y 1Sm 11:4
z 1Kn 11:33
a 1Kn 11:28
b Joz 9:3
c 1Kn 11:15

szpalta 2

a 1Kn 27:28
b Lb 26:11
1Kn 9:19
c 1Sm 23:14
1Sm 23:29
1Sm 24:22
1Kn 11:16
d 2Kn 25:5
e 2Sm 1:23
2Sm 17:10
f 2Sm 2:18
g Rdz 49:19
Pwt 33:20
h Kpl 26:8
Ps 139
i Joz 4:12
j Joz 3:15

ma; i Jeremiasz, i Jachazjel, i Jochanan, i Jozabad Gederatczyk,^a **5** Eluzaj i Jerimot, i Bealiasz, i Szemariasz, i Szefatiasz Charifitczyk, **6** Elkana i Jiszsziasz, i Azarel, i Joezer, i Jaszobeam, Korachici,^b **7** i Joela, i Zebadiasz, synowie Jerochama z Gedoru.

8 A u boku Dawida w trudno dostępnym miejscu na pustkowiu^c stanęli pewni Gadyci, dzielni mocarze, wojownicy na wojnę, trzymający w pogotowiu wielką tarczę i dzidę,^d mający oblicza jak oblicza lwów^e i szybcy niczym gązde na górach.^f **9** Ezer był dowódcą, drugi był Abdiasz, trzeci Eliab, **10** czwarty Miszmana, piąty Jeremiasz, **11** szósty Attaj, siódmy Eliel, **12** ósmy Jochanan, dziewiąty Elzabad, **13** dziesiąty Jeremiasz, jedenasty Machbannaj. **14** Byli oni synami Gada,^g dowódcami wojska. Najmniejszy był równy stu, a największy – tysiącowi.^h **15** Ci w miesiącu pierwszym przepawili się przez Jordan,ⁱ gdy wszędzie występował z brzegów,^j a potem wypędzili wszystkich, którzy byli na nizinach – na wschodzie i na zachodzie.

16 I niektórzy synowie Beniamina oraz Judy udali się aż na owe miejsce trudno dostępne,^k do Dawida. **17** Wówczas Dawid wyszedł przed nich i odezwawszy się, rzekł do nich: „Jeżeli przyszlście do mnie ku pokojowi,^l żeby mi pomóc, to moje serce zespoli się z wami.^m Ale jeśli po to, żeby mnie zdradzić moim wrogom, choć nie ma nic z tego na moich dłoniach,ⁿ niechaj Bóg^o naszych praojców wejrzy w to i uporządkuje”.^p

k 1Sm 22:4; 1Sm 23:14; 1Sm 24:22; 1Sm 16:4; 1Kl 2:13; **m** 2Kl 10:15; **Dz** 4:32; **n** 1Sm 24:12; **o** Rdz 31:42; 1Sm 26:23; **Ps** 7:6; **p** 1Sm 24:15.

18 Wtedy Amasaja, dowódcę trzydziestu, ogarnął duch:^a

„Twoimi jesteśmy, Dawidzie,
i z tobą jesteśmy,^b synu
Jessego.

Pokój, pokój tobie i pokój
temu, kto ci pomaga,
gdyż Bóg twój ci dopo-
mógł”.^c

Toteż Dawid ich przyjął i wyzna-
czył im miejsce wśród dowód-
ców wojskowych.^d

19 A niektórzy z Manassesa
zbiegli do Dawida, gdy przyszedł
on z Filistynami^e stoczyć bitwę
z Saulem; lecz im nie pomógł,
gdyż filistynscy władcy sojusz-
niczy^f po naradzie odprawili go,
mówiąc: „Kosztem naszych głów
zbiegnie do swego pana, Saula”.^g

20 Kiedy przyszedł do Ciklag,^h
tam zbiegli do niego z Manas-
sesa Adnach i Jozabad, i Jedia-
el, i Michael, i Jozabad, i Elihu,
i Cilletaj, dowódcyⁱ tysięcy na-
leżących do Manassesa. **21** I
wspomagali Dawida przeciwko
oddziałowi grabieżczemu,^j wszy-
scy bowiem byli walecznymi mo-
carzami,^k a potem zostali dowód-
cami wojskowymi; **22** bo dzień
w dzień ludzie przychodzili^l do
Dawida, by go wspomóc, aż po-
wstał wielki^m obóz, niczym obóz
Boży.ⁿ

23 A oto liczby dowódców
mężczyzn wyposażonych do woj-
ska, którzy przyszedli do Dawida
do Hebronu,^o by na niego prze-
nieść władzę królewską^p Sau-
la, zgodnie z rozkazem Jehowy.^q
24 Synów Judy noszących wiel-
ką tarczę i dzidę było sześć
tysięcy ośmiuset wyposażonych
do wojska. **25** Z synów Syme-
ona walecznych mocarzy woj-
ska było siedem tysięcy stu.

26 Z synów Lewitów cztery
tysiące sześciuset. **27** A Jeho-

ROZDZ. 12

a Sdz 6:34

Sdz 13:25

b 2Sm 15:21

c Ps 54:4

d 1Sm 8:12

1Sm 22:7

e 1Sm 29:2

f Sdz 3:3

g 1Sm 29:4

h 1Sm 30:1

i Pwt 1:15

Pwt 33:17

j 1Sm 30:1

k 1Kn 5:24

1Kn 11:10

l 2Sm 2:3

m 2Sm 3:1

Hi 17:9

n Rdz 32:2

Joz 5:14

o 2Sm 2:1

2Sm 5:1

p 1Kn 10:14

q 1Sm 16:1

1Sm 16:13

1Kn 11:10

szpalta 2

a 1Kn 27:5

b 1Kn 6:49

1Kn 27:17

c 2Sm 8:17

1Kl 1:8

1Kl 2:35

1Kn 6:8

d 1Kn 8:1

1Kn 12:2

e 1Kn 8:33

f 2Sm 17:10

g Joz 17:2

h Pwt 33:18

i Est 1:13

Lk 12:56

j Prz 14:8

Kzn 7:19

Kzn 9:18

k Joz 19:10

l Joz 19:32

m Joz 19:24

n Lb 32:33

Joz 13:8

jada był wodzem^a synów Aaro-
na,^b z nim zaś było trzy tysiące
siedmuset. **28** Także Cadok,^c
młodzieniec nader waleczny, o-
raz dom jego praojców – dwu-
dziestu dwóch dowódców.

29 A z synów Beniamina,^d
braci Saula,^e było trzy tysiące;
i aż do owego czasu większość
z nich pilnie strzegła domu Sau-
la. **30** A z synów Efraima
było dwadzieścia tysięcy ośmiu-
set walecznych mocarzy,^f mę-
żów sławnych, według domu ich
praojców.

31 A z połowy plemienia Ma-
nassesa^g było osiemnaście ty-
sięcy tych, których wyznaczono
imiennie, by przyszedli i uczynili
Dawida królem. **32** A z synów
Issachara^h – umiających rozpo-
znawać czasy,ⁱ by wiedzieć, co
Izrael powinien czynić – było
dwustu ich dowódców, a wszy-
scy ich bracia byli na ich roz-
kazy. **33** Z Zebulona^k idących
do wojska, stających w szyku
bojowym z wszelkim orężem wo-
jennym, było pięćdziesiąt tysię-
cy, jeśli zaś chodzi o zgromadze-
nie się przy Dawidzie, nie mieli
oni dwoistego serca. **34** A z
Naftalego^l było tysiąc dowód-
ców, z nimi zaś trzydzieści sie-
dem tysięcy mających wielką
tarczę i włócznię. **35** A z Dani-
tów było dwadzieścia osiem ty-
sięcy sześciuset stających w szy-
ku bojowym. **36** A z Aszera^m
było czterdzieści tysięcy idących
do wojska, by stanąć w szyku
bojowym.

37 A z drugiej strony Jor-
danuⁿ – z Rubenitów i Gadytów
oraz połowy plemienia Manas-
sesa było sto dwadzieścia ty-
sięcy z wszelkim orężem woj-
skowym. **38** Wszyscy oni byli

wojownikami, gromadzącymi się w szeregu bitewnym; z sercem niepodzielnym^a przybyli do Hebronu, by ustanowić Dawida królem nad całym Izraelem; również cała reszta Izraela była jednym sercem za tym, by ustanowić Dawida królem.^b

39 I pozostali tam z Dawidem przez trzy dni, jedząc i pijąc,^c bo ich bracia im to przygotowali.

40 Również ci, którzy byli im bliscy, aż z Issachara^d i Zebulona,^e i Naftalego,^f dostarczali żywność na osłach^g i na wielbłądach, i na mułach, i na bydle – pokarmy z mąki,^h placki ze sprasowanych figⁱ i placki rodzynkowe,^j i wino,^k i oliwę,^l i bydło,^m i owceⁿ w obfitości, gdyż radowano się^o w Izraelu.

13 A Dawid począł się narażać z dowódcami tysięcy i setek oraz z każdym wodzem;^p **2** i przemówił Dawid do całego zboru Izraela: „Jeśli to wydaje się wam dobre i jest godne przyjęcia przez Jehowę, naszego Boga, pošlijmy do naszych braci, którzy pozostają we wszystkich krainach Izraela,^q a z nimi do kapłanów^r i Lewitów^s w ich miastach^t z pastwiskami, żeby się zebrałi u nas. **3** I sprowadźmy do siebie Arkę^u naszego Boga”. Bo za dni Saula nie troszczono się o nią.^v **4** Toteż cały zbor powiedział, by tak zrobić, gdyż ta rzecz wydała się słuszna w oczach całego ludu.^w **5** Zgromadził^x więc Dawid całego Izraela od rzeki egipskiej^y aż po wejście do Chamatu,^z by z Kiriath-Jearim^a sprowadzić Arkę^b prawdziwego Boga.

6 I Dawid oraz cały Izrael udali się do Baali,^c do Kiriath-Jearim, które należy do Judy, by

ROZDZ. 12

- a 1Kn 11:10
- b Rdz 49:8
Rdz 49:10
2Kn 30:12
Ps 110:3
- c 1Kl 1:25
- d Joz 19:17
- e Joz 19:10
- f Joz 19:32
- g 2Sm 16:2
- h 2Sm 17:28
- i 1Sm 25:18
- j 2Sm 6:19
- k Rdz 49:12
- l Pwt 33:24
- m 2Sm 17:29
- n 1Sm 25:18
- o Prz 11:10
Prz 29:2
Kzn 10:19

ROZDZ. 13

- p 1Kn 15:25
Prz 15:22
- q 1Kl 12:7
- r Wj 29:9
- s Lb 3:6
Lb 16:10
1Kn 15:2
- t Lb 35:2
1Kn 6:54
- u 1Sm 7:2
- v 1Sm 14:18
- w 2Sm 3:36
- x 1Kn 15:3
- y Lb 34:5
Joz 13:3
- z Lb 34:8
Za 9:2
- a 1Sm 7:1
- b 1Sm 6:21
- c Joz 15:9
Joz 15:60

szpalta 2

- a Wj 25:22
Lb 7:89
1Sm 4:4
2Sm 6:2
2Kl 19:15
- b Wj 37:5
1Sm 6:7
- c 2Sm 6:3
- d 2Sm 6:5
- e 2Kn 23:18
- f 1Kn 25:1
- g 1Sm 10:5
- h Wj 15:20
- i 2Kn 5:13
- j 2Sm 6:6
- k Prz 11:2
Prz 13:10
- l Lb 4:15
- m Kpl 10:2
2Sm 6:7

sprowadzić stamtąd Arkę prawdziwego Boga, Jehowy, siedzącego na cherubach,^a nad którą jest wzywane jego imię. **7** Kazali jednak wieźć Arkę prawdziwego Boga na nowym wozie^b z domu Abinadaba, a Uzza i Achio^c prowadzili ten wóz. **8** I Dawid oraz cały Izrael świętowali^d przed prawdziwym Bogiem z całej siły i wśród pieśni,^e a także z harfami^f i z instrumentami strunowymi,^g i z tamburynami,^h i z czynelami, i z trąbami.ⁱ **9** I w końcu doszli aż do klepiska Kidona,^j a wtedy Uzza wyciągnął rękę, by chwycić Arkę,^k bo byki nieomal spowodowały wyrwocenie. **10** Wówczas Jehowa zapłonął gniewem na Uzze, tak iż zabił go za to, że wyciągnął rękę ku Arce;^l i umarł tam przed Bogiem.^m **11** A Dawid rozgniewał się,ⁿ że Jehowa gwałtownie targnął się na Uzze; i miejsce to zwie się Perec-Uzza aż po dziś dzień.

12 I w owym dniu Dawid zląkł się prawdziwego Boga,^o i rzekł: „Jak mam sprowadzić do siebie Arkę prawdziwego Boga?”^p

13 I Dawid nie przeniósł Arki do siebie, do Miasta Dawidowego, lecz odprawił ją do domu Obed-Edoma^q Gittyty.^r **14** I Arka prawdziwego Boga przebywała wśród domowników Obed-Edoma, w jego domu,^s przez trzy miesiące; a Jehowa błogosławił^t domownikom Obed-Edoma oraz wszystkiemu, co do niego należało.

14 A Chiram,^u król Tyru,^v wysłał do Dawida posłańców, jak również belki cedrowe^w oraz tych, którzy budują mury,

n 2Sm 6:8; o Ps 119:20; p 2Sm 6:9; q 2Sm 6:10; r Joz 21:24; s 2Sm 6:11; t Rdz 30:27; Rdz 39:5; 1Kn 26:5; Prz 3:10; Prz 10:22; Mal 3:10; **ROZDZ. 14**
u 1Kl 5:1; v Eze 28:2; w 1Kl 5:6; 2Kn 2:3.

i obrabiających drewno, by zbudowali mu dom.^a **2** I Dawid poznał, że Jehowa umocnił^b go jako króla nad Izraelem, bo jego władza królewska została wysoko wyniesiona ze względu na jego lud, Izraela.^c

3 I Dawid brał sobie kolejne żony^d w Jerozolimie, i zrodził Dawid dalszych synów i córki.^e

4 A oto imiona dzieci, które mu się urodziły w Jerozolimie: Szammon^f i Szobab,^g Natan^h i Salomon,ⁱ **5** i Jibchar,^j i Eliszua, i Elpelet,^k **6** i Nogah, i Nefeg,^l i Jafia, **7** i Eliszama,^m i Beeliada, i Elifelet.ⁿ

8 A Filistyni usłyszeli, że Dawid został namaszczonej na króla nad całym Izraelem.^o Wówczas wszyscy Filistyni wyruszyli, by szukać Dawida.^p Kiedy Dawid o tym usłyszał, wyszedł naprzeciw nich. **9** Filistyni zaś przyszli i dokonywali wypadów na nizinie Refaim.^q **10** A Dawid pytał Boga,^r mówiąc: „Czy mam wyruszyć przeciwko Filistynom i czy wydasz ich w moją rękę?” Jehowa mu odrzekł: „Wyrusz, a ja wydam ich w twoją rękę”. **11** Toteż Dawid wyruszył do Baal-Peracim^s i tam ich pobił. Wtedy Dawid rzekł: „Prawdziwy Bóg moją ręką przełamał mych nieprzyjaciół – tak jak wody robią wyrwę”. Dlatego nadano temu miejscu^t nazwę Baal-Peracim. **12** Zostawili więc tam swoje bogi.^u Wówczas Dawid wyrzekł słowo i spalono je w ogniu.^v

13 Później Filistyni jeszcze raz wtargnęli na nizinę.^w **14** Wtedy Dawid znowu zapytał^x Boga, a prawdziwy Bóg powiedział mu: „Nie wyruszaj za nimi. Idź dookoła, nie prosto na nich, i rusz na nich naprzeciw krzewów baka.^y **15** A gdy usłyszysz odgłos mar-

ROZDZ. 14

- a 1Kn 22:2
- b 2Sm 5:12
- c Ps 89:21
- d Lb 24:7
- e 2Sm 7:8
- f 1Kl 10:9
- d Pwt 17:17
- e 2Sm 5:13
- f Ps 127:5
- f 1Kn 3:5
- g 2Sm 5:14
- h Lk 3:31
- i 1Kl 1:47
- j Mt 1:6
- j 2Sm 5:15
- k 1Kn 3:6
- l 1Kn 3:7
- m 2Sm 5:16
- n 1Kn 3:8
- o 2Sm 5:17
- l 1Kn 11:3
- p Ps 2:2
- q 2Sm 5:18
- r 2Sm 5:22
- s 2Sm 23:13
- r 1Sm 23:2
- s 1Sm 30:8
- t 2Sm 5:19
- Prz 3:6
- s 2Sm 5:20
- l 2Sm 21
- t 2Sm 5:20
- u 2Sm 5:21
- v Wj 32:20
- Pwt 7:25
- 2Kl 19:18
- 1Ko 10:14
- w 2Sm 5:22
- x 2Sm 5:23
- Prz 3:6
- y Joz 8:2
- Ps 18:34

szpalta 2

- a 2Sm 5:24
- b Sdz 7:9
- 1Sm 14:10
- c Pwt 23:14
- Sdz 4:14
- l 45:2
- d Rdz 6:22
- Wj 39:32
- 1Jn 5:3
- e 2Sm 5:25
- f Joz 16:10
- g Joz 6:27
- h Pwt 2:25
- Pwt 11:25
- Joz 2:9

ROZDZ. 15

- i 2Sm 7:1
- j 1Kn 16:1
- Ps 132:5
- Dz 7:46
- k Lb 4:15
- Pwt 10:8
- Pwt 31:9
- Joz 3:3
- 1Kn 15:15
- l Wj 40:15
- Lb 8:15
- Lb 18:2
- Pwt 21:5

wów baka,^a wtedy wyrusz do walki,^b gdyż prawdziwy Bóg wyjdzie przed tobą,^c by pobić obóz Filistynów”. **16** Dawid uczynił więc tak, jak mu nakazał prawdziwy Bóg,^d i pobili obóz Filistynów od Gibeonu^e po Gezer.^f **17** I słowa^g Dawida rozeszła się po wszystkich krainach, a Jehowa sprawił, że strach przed nim padł na wszystkie narody.^h

15 I dalej budował dla siebie domyⁱ w Mieście Dawidowym; a potem przygotował miejsce^j dla Arki prawdziwego Boga i rozbił dla niej namiot. **2** Wtedy to rzekł Dawid: „Nikt oprócz Lewitów nie może nosić Arki prawdziwego Boga, bo to ich wybrał Jehowa, by nosili Arkę Jehowy^k i usługiwali^l mu po czas niezmierzony”. **3** Następnie Dawid zgromadził całego Izraela w Jerozolimie,^m by sprowadzić Arkęⁿ Jehowy na miejsce, które dla niej przygotował.

4 I Dawid zaczął zbierać synów Aarona^o oraz Lewitów; **5** z synów Kehata: naczelnika Uriela^p i jego braci – stu dwudziestu; **6** z synów Merariego:^q naczelnika Asajasza^r i jego braci – dwustu dwudziestu; **7** z synów Gerszoma:^s naczelnika Joeła^t i jego braci – stu trzydziestu; **8** z synów Elicafana:^u naczelnika Szemajasza^v i jego braci – dwustu; **9** z synów Hebrona: naczelnika Eliela i jego braci – osiemdziesięciu; **10** z synów Uzziela:^w naczelnika Amminadaba i jego braci – stu dwunastu. **11** Ponadto Dawid zwał kapłanów Cadoka^x i Abiatara,^y jak również Lewitów: Uriela,^z

- m 1Kn 13:5; n 2Sm 6:12; o Lb 3:3; Lb 3:9; 1Kn 6:49; p 1Kn 15:11; q 1Kn 6:1; r 1Kn 6:30; s Lb 3:17; t 1Kn 23:8; u Wj 6:22; v 1Kn 15:11; w Wj 6:18; 1Kn 6:18; x 2Sm 8:17; 1Kn 12:28; y 1Sm 22:20; 1Kl 2:35; z 1Kn 15:5.

Asajasza^a i Joela,^b Szemajasza^c i Eliela,^d i Amminadaba, **12** i przemówił do nich: „Wy jesteście głowami^e lewickich domów patriarchalnych. Uświęćcie^f się, wy i wasi bracia, i przynieście Arkę Jehowy, Boga Izraela, na miejsce, które dla niej przygotowałem. **13** Ponieważ za pierwszym razem tego nie uczyniliście,^g Jehowa Bóg targnął się na nas,^h gdyż nie szukaliśmy go zgodnie ze zwyczajem”.ⁱ **14** To też kapłani i Lewici uświęcili^j się, by przynieść Arkę Jehowy, Boga Izraela.

15 Następnie synowie Lewitów zaczęli nieść^k Arkę prawdziwego Boga, jak to nakazał Mojżesz zgodnie ze słowem Jehowy – na swych ramionach, mając na nich drążki.^l **16** Dawid zaś powodził naczelnikiem Lewitów, by ustawili swych braci, śpiewaków,^m z instrumentami do akompaniowania przy pieśni,ⁿ instrumentami strunowymi^o oraz harfami^p i czynelami,^q grających głośno, by się wznosił głos wesela.

17 Lewici zatem ustawili Hemana,^r syna Joela, a z jego braci – Asafa,^s syna Berechiasza; a z synów Merariego, ich braci – Etana,^t syna Kuszasza; **18** z nimi zaś ich braci z drugiego oddziału:^u Zachariasza,^v Bena i Jaazjela, i Szemiramota, i Jechiela, i Unniego, Eliaba i Benajasza, i Maasejasza, i Mattitiasza, i Elifelehu, i Miknejasza, i Obed-Edoma,^w i Jejela – odzwierciennych, **19** oraz śpiewaków: Hemana,^x Asafa^y i Etana z miedzianymi czynelami, by głośno grali;^z **20** i Zachariasza, i Azjela,^a i Szemiramota, i Jechiela, i Unniego, i Eliaba, i Maasejasza, i Benajasza – z instrumen-

ROZDZ. 15

- a 1Kn 6:30
- b 1Kn 15:7
- c 1Kn 15:8
- d 1Kn 15:9
- e 1Kn 9:34
1Kn 24:31
- f 1Sm 7:1
- g 2Sm 6:3
1Kn 13:7
- h 2Sm 6:8
1Kn 13:11
- i Lb 4:15
Lb 7:9
Pwt 31:9
- j 2Kn 29:15
2Kn 29:34
- k Wj 25:14
- l Wj 37:5
Lb 4:6
2Kn 5:9
- m 1Kn 6:31
1Kn 15:27
- n 1Kl 10:12
2Kn 5:13
- o 1Kn 16:5
Ps 33:2
- p Ps 149:3
- q 2Kn 5:12
- r 1Kn 6:33
1Kn 25:5
- s 1Kn 6:39
1Kn 25:2
Ps 83:0
- t 1Kn 6:44
- u 1Kn 25:9
- v 1Kn 16:5
- w 1Kn 15:21
1Kn 16:5
- x 1Kn 6:33
1Kn 25:1
2Kn 5:12
- y 1Kn 15:17
- z 1Kn 13:8
- a 1Kn 15:18

szpalta 2

- a Ps 46:0
- b 1Kn 16:5
- c 1Sm 10:5
1Kn 25:6
Ps 92:3
- d Ps 6:0
- e 1Kn 15:27
- f 1Kn 25:7
Prz 22:29
- g 1Kn 9:21
- h 1Kn 16:6
2Kn 15:14
2Kn 23:13
- i 2Sm 6:12
- j 1Kl 8:1
- k Lb 31:14
1Sm 8:12
- l 2Sm 6:5
- m 1Kn 13:14
- n Dz 26:22
- o 2Sm 6:13
- p 1Kn 15:22
- q 1Kl 10:12
1Kn 9:33
2Kn 5:12

tami strunowymi nastrojonymi na tony alamo^t,^a **21** i Mattitiasza,^b i Elifelehu, i Miknejasza, i Obed-Edoma, i Jejela, i Azajasza – z harfami^c nastrojonymi na tony szeminit,^d by pełnili funkcję kierowników; **22** i Kenaniasza,^e kierującego Lewitami podczas noszenia; udzielał on wskazówek dotyczących noszenia, bo się na tym znał;^f **23** i Berechiasza, i Elkanę – odzwierciennych^g przy Arce; **24** i Szebaniasza, i Joszafata, i Netanela, i Amasaja, i Zachariasza, i Benajasza, i Eliezera – kapłanów głośno grających na trąbach^h przed Arką prawdziwego Boga, jak również Obed-Edoma i Jechiasza, odzwierciennych przy Arce.

25 A Dawidⁱ i starsi Izraela,^j i dowódcy^k tysięcy szli razem, by z radością^l sprowadzić z domu Obed-Edoma^m Arkę Przymierza Jehowy. **26** I prawdziwy Bóg dopomagałⁿ Lewitowi, który nieśli Arkę Przymierza Jehowy, po czym złożyli w ofierze siedem młodych byków i siedem baranów.^o **27** Dawid zaś był ubrany w płaszcz bez rękawów, wykonany z delikatnej tkaniny, i podobnie wszyscy Lewici niosący Arkę oraz śpiewacy i Kenaniasz,^p kierujący noszeniem przez śpiewaków;^q lecz Dawid miał na sobie lniane efod.^r **28** I wszyscy Izraelaci prowadzili Arkę Przymierza Jehowy – z radosnym wołaniem^s i przy dźwięku rogu,^t i z trąbami,^u i z czynelami,^v głośno grając na instrumentach strunowych i harfach.^w

29 A gdy Arka Przymierza^x Jehowy dotarła do Miasta Dawidowego, Michal,^y córka Saula,

r 1Sm 2:18; s 2Sm 6:15; 1Kn 13:8; t 2Sm 6:15;
u 1Kn 16:6; v 1Kn 15:16; w 2Sm 6:5; x Lb 10:33;
1Kn 17:1; Heb 9:4; y 1Sm 18:27; 2Sm 3:13.

spojrzała w dół przez okno i zobaczyła, jak król Dawid podskakuje i świętuje;^a i wzgardziła^b nim w swoim sercu.

16 Wnieśli więc Arkę prawdziwego Boga^c i umieścili ją wewnątrz namiotu, który dla niej rozbił Dawid;^d i przed obliczem prawdziwego Boga zaczęli składać całopalenia oraz ofiary współuczestnictwa.^e **2** Kiedy Dawid zakończył składanie całopalenia^f i ofiar współuczestnictwa,^g pobłogosławił^h lud w imię Jehowy.ⁱ **3** Ponadto rozdał^j wszystkim Izraelitom – zarówno mężczyźni, jak i kobiecie – każdemu po okrągłym bochenku chleba i po placku daktylowym, i po placku rodzynekowym. **4** Następnie postawił przed Arką Jehowy niektórych Lewitów^k jako usługujących,^l żeby przywoływali na pamięć^m oraz dziękowaliⁿ i wysławiali^o Jehowę, Boga Izraela: **5** Asafa^p jako przełożonego, a drugiego po nim – Zachariasza, jak również Jejela i Szemiramota, i Jechiela, i Matitiasza, i Eliaba, i Benajasza, i Obed-Edoma, i Jejela,^q z instrumentami strunowymi i harfami,^r Asafa^s zaś z głośno grającymi czynelami,^t **6** oraz kapłanów Benajasza i Jachazjela – by zawsze byli z trąbami^u przed Arką Przymierza prawdziwego Boga.

7 W owym dniu Dawid po raz pierwszy przyczynił^v się do dziękowania^w Jehowie poprzez Asafa^x i jego braci:

8 „Dzięki składajcie Jehowie;^y używajcie jego imienia,^z oznajmijcie wśród ludów jego dzieła!^a

9 Śpiewajcie^b mu, grajcie mu,^c interesujcie się wszystkimi jego zdumiewającymi czynami.^d

ROZDZ. 15

a Wj 15:20
Ps 30:11

b 2Sm 6:16
Prz 11:12

ROZDZ. 16

c 2Sm 6:17

d 1Kl 8:1
1Kn 15:1
2Kn 1:4

e 1Kl 8:5
2Kn 5:6

f Kpl 1:3

g Kpl 3:1

h Lb 6:23
Joz 22:6
2Sm 6:18
1Kl 8:14

i 2Sm 6:18

j 2Sm 6:19

k 1Kn 15:16

l Lb 18:2

m Ps 38:0
Ps 103:2

n 1Kn 16:7

o 1Kn 23:5

p 1Kn 6:39

q 1Kn 15:18

r 1Kn 15:21

s 1Kn 15:17

t 1Kn 15:16

u 2Kn 15:14
2Kn 23:13

v 2Kn 31:14

w 2Sm 22:1
2Sm 23:1
1Kn 16:4
2Ko 9:12

x 1Kn 6:39

y Ps 105:1
Ps 106:1
Kol 4:2

z Iz 12:4
Rz 10:13

a Ps 67:2
Dz 2:14

b Ef 5:19

c 2Sm 22:50
2Sm 23:1

d Ps 71:17
Ps 107:43

e Ps 105:3
Iz 45:25
Jer 9:24
2Ko 10:17

f 1Kn 28:9
Ps 104:34
Flp 4:4

g Ps 105:5
Ps 119:137
h Iz 41:8
i Ps 33:12
Ps 135:4
1Pt 5:13
j Wj 15:2
Ps 95:7
k Ps 119:164
l Ps 105:8
m Pwt 7:9
n Rdz 15:18
Rdz 17:2
o Rdz 26:3
p Rdz 28:14
q Ps 105:10
r Rdz 12:7
Rdz 17:8
Rdz 35:12
s Pwt 32:8
t Rdz 34:30
Pwt 26:5
u Heb 11:13

szpalta 2

a Kpl 22:32

b Ps 105:3
Iz 45:25
Jer 9:24
2Ko 10:17

c 1Kn 28:9
Ps 104:34
Flp 4:4

10 Szczycie się jego świętym^a imieniem,^b

niech się raduje serce szukających Jehowy.^c

11 Poszukujcie Jehowy i jego siły,^d

bezustannie szukajcie jego oblicza.^e

12 Wspominajcie jego zdumiewające czyny, których dokonał,^f

jego cuda oraz sędownicze rozstrzygnięcia jego ust.^g

13 wy, potomstwo Izraela, sługi jego,^h

wy, synowie Jakuba, jego wybrańcy.ⁱ

14 On – Jehowa, nasz Bóg;^j jego sędownicze rozstrzygnięcia są na całej ziemi.^k

15 Pamiętajcie o jego przymierzu^l aż po czas niezmierzony,^l

o słowie, które nakazał, na tysiąc pokoleń;^m

16 przymierze to zawarł z Abrahamem,ⁿ

a przysięgę dał Izaakowi.^o

17 I przysięgę tę uczynił przepisem dla Jakuba,^p

przymierzem po czas niezmierzony – dla Izraela,^q

18 mówiąc: „Tobie dam ziemię Kanaan^r

jako wyznaczony dział waszego dziedzictwa”.^s

19 Wydarzyło się to wtedy, gdy byliście nieliczni,^t

tak, bardzo nieliczni, i jako osiadli w niej przybyście.^u

d Am 5:6; Sof 2:3; e Ps 24:6; Ps 27:8; Oz 5:15; f Ps 106:2; Ps 111:4; g Ps 105:5; Ps 119:137; h Iz 41:8; i Ps 33:12; Ps 135:4; 1Pt 5:13; j Wj 15:2; Ps 95:7; k Ps 119:164; l Ps 105:8; m Pwt 7:9; n Rdz 15:18; Rdz 17:2; o Rdz 26:3; p Rdz 28:14; q Ps 105:10; r Rdz 12:7; Rdz 17:8; Rdz 35:12; s Pwt 32:8; t Rdz 34:30; Pwt 26:5; u Heb 11:13.

20 I wędrowali od narodu do narodu^a

i od jednego królestwa do drugiego ludu.^b

21 Nikomu nie pozwolił ich oszukać,^c

lecz ze względu na nich upominał królów,^d

22 mówiąc: „Nie tykajcie moich pomazańców,

a prorokom moim nie czyńcie nic złego”.^e

23 Śpiewajcie Jehowie, wszyscy ludzie na ziemi!^f

Dzień po dniu obwieszczajcie wybawienie, które on daje!^g

24 Opowiadajcie wśród narodów jego chwałę,

wśród wszystkich ludów jego zdumiewające czyny.

25 Albowiem Jehowa jest wielki i nader godzien wysławiania^h

i jego należy się lękać bardziej niż wszystkich innych bogów.ⁱ

26 Bo wszyscy bogowie ludów to bogowie nic niewarci.^j

Jehowa zaś uczynił niebiosą.^k

27 Przed nim dostojeństwo i wspaniałość,^l

w jego miejscu – siła i radość.^m

28 Przypisujcie Jehowie, rodzi-ny ludów,

przypisujcie Jehowie chwałę i siłę.ⁿ

29 Przypisujcie Jehowie chwałę jego imienia,^o

nieście dar i wejdźcie przed jego oblicze.^p

Pokońcie się Jehowie w świętej ozdobie.^q

30 Miejcie z jego powodu dotkliwie bólesci, wszyscy ludzie na ziemi!

ROZDZ. 16

a Rdz 20:1

Rdz 46:6

b Ps 105:13

c Rdz 31:42

d Rdz 12:17

Rdz 20:3

e Rdz 20:7

Ps 105:15

f Ps 96:1

g Ps 40:10

h Ps 145:3

2Ko 11:31

i Wj 15:11

j Kpl 19:4

Iz 45:20

1Ko 8:4

k Rdz 1:1

Ps 102:25

Iz 44:24

l Pwt 33:26

Ps 8:1

m Ps 28:7

1Tm 1:11

n Ps 63:2

Ps 68:34

Ps 115:1

o Pwt 28:58

Neh 9:5

Ps 66:2

Ps 148:13

p 1Kn 29:5

Iz 18:7

Mt 5:23

q Pwt 26:10

Ps 95:6

szpalta 2

a Ps 104:5

Kzn 1:4

b Ps 97:1

Ps 98:4

c Ps 96:10

Obj 19:6

d Ps 93:4

e Ps 98:7

f Ps 96:12

Iz 55:12

g Ps 96:13

h 2Kn 5:13

Łk 18:19

i Ps 103:17

Jer 31:3

Lam 3:22

j Ps 68:20

k Dz 26:17

l Ps 122:4

m Ps 149:1

Iz 43:21

Kol 3:16

n Neh 9:5

Ps 69:30

Ps 69:31

Ps 72:19

o Neh 8:6

p 1Kn 15:17

q 1Kn 16:4

r Wj 29:38

2Kn 13:11

Ezd 3:4

A żyzna kraina jest utwierdzona:

nigdy nią nic nie zachwieje.^a

31 Niech się weselą niebiosą i niech się raduje zie-

mia,^b

i niech mówią wśród naro-

dów: „Jehowa został królem!”^c

32 Niech zagrzmie morze oraz to, co je napelnia,^d

niech się wielce raduje po-

le wszystko, co na nim jest.^e

33 Niech zarazem drzewa leśne zakrzykną radośnie z powodu Jehowy,^f

bo przyszedł sądzić zie-

mię.^g

34 Dzięki składajcie Jehowie,

bo jest dobry,^h

bo jego lojalna życzliwość

trwa po czas niezmie-

rzony.ⁱ

35 I mówcie: „Wybaw nas, Boże

naszego wybawienia,^j

i zbierz nas, i uwolnij nas

od narodów,^k

abyśmy dzięki składali

twojemu świętemu imie-

niu,^l abyśmy mówili ra-

dośnie, wysławiając cie-

bie.^m

36 Błogosławiony niech będzie

Jehowa, Bóg Izraela, od

czasu niezmierzonego po

czas niezmierzony”.ⁿ

A cały lud mówił: „Amen!” i

wysławiał Jehowę.^o

37 Następnie tam, przed Ar-

ką Przymierza Jehowy, zosta-

wił Asafa^p i jego braci, by sta-

le pełnili służbę^q przed Arką,

zgodnie z codziennymi wymaga-

niami;^r **38** a także Obed-Edo-

ma i jego braci – sześćdziesię-

ciu ośmiu, oraz Obed-Edoma,

syna Jedutuna, i Chosę – jako o-

dźwięwnych; **39** i kapłana Cadoka^a oraz jego braci, kapłanów, przed przybytkiem Jehowy na wyżynie leżącej w Gibeonie,^b **40** by ustawicznie, rano i wieczorem, składali Jehowie całopalenia na ołtarzu całopalnym i by czynili wszystko, co jest napisane wprawie, które Jehowa nakazał Izraelowi;^c **41** a z nimi Hemana^d i Jedutuna, i resztę wybranych mężów, których wyznaczono^e imiennie, by dziękowali Jehowie,^f gdyż „jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny”;^g **42** z nimi też Hemana^h i Jedutuna,ⁱ by rozbrzmiewały trąby^j i czyniele oraz instrumenty do akompaniowania przy pieśni dla prawdziwego Boga; a synów^k Jedutuna – przy bramie. **43** I rozszedł się cały lud, każdy do swego domu.^l A Dawid wrócił, by pobłogosławić swój dom.

17 A gdy tylko Dawid zamieszkał w swoim domu,^m odezwał się Dawid do proroka Natana:ⁿ „Oto ja mieszkam w domu z cedrów,^o lecz Arka^p Przymierza Jehowy znajduje się pod płótnami namiotowymi”.^q **2** Natan odrzekł Dawidowi: „Czyń wszystko, co masz w sercu,^r bo prawdziwy Bóg jest z tobą”.^s

3 A owej nocy doszło do Natana słowo^t Boga, mówiące: **4** „Idź i powiedz Dawidowi, mojemu słudze: „Oto, co rzekł Jehowa: „Nie ty zbudujesz mi dom, w którym bym mieszkał.”^u **5** Bo nie mieszkalem w domu od dnia, gdy wyprowadziłem Izraela, aż po dziś dzień,^v lecz przechodziłem z namiotu do namiotu i z jednego przybytku^w do drugiego.^x **6** Przez cały ten czas, gdy wędrowałem^y po całym Izraelu, czy do którego kol-

ROZDZ. 16

- a 1Kn 12:28
- b 1Kl 3:4
- c 2Kn 1:3
- d Wj 29:39
- e Lb 28:3
- f 2Kn 2:4
- g 2Kn 31:3
- h 1Kn 12:51
- i Ezd 8:20
- j 1Kn 16:4
- k 2Kn 5:13
- l Ezd 3:11
- m Ps 86:15
- n Ps 103:17
- o 1Kn 6:33
- p 1Kn 15:17
- q 2Kn 29:26
- r 1Kn 25:3
- s 2Sm 6:19
- t 1Kl 8:66

ROZDZ. 17

- m 2Sm 7:1
- n 1Kl 1:8
- o 1Kn 29:29
- p 1Kn 14:1
- q Heb 9:4
- r 2Sm 7:2
- s 1Kn 15:1
- t 2Kn 1:4
- u 1Kn 22:7
- v 2Sm 7:3
- w Lb 12:6
- x 2Sm 7:5
- y 1Kl 8:19
- z 1Kn 22:8
- aa 2Sm 7:6
- ab Lb 4:25
- ac Ps 78:60
- ad Wj 40:2
- ae 2Sm 6:17
- af Kpl 26:12

szpalta 2

- a 2Sm 7:2
- b 1Sm 16:12
- c 1Sm 17:15
- d Ps 78:70
- e 1Sm 25:30
- f 2Sm 6:21
- g 1Sm 18:14
- h 2Sm 8:6
- i 1Sm 25:29
- j 1Sm 26:10
- k Rdz 12:2
- l 1Sm 18:30
- m Ps 75:7
- n Łk 1:52
- o 2Sm 7:9
- p Ps 44:2
- q Iz 61:3
- r Ps 89:22
- s Wj 2:23
- t 2Sm 7:10
- u Szd 2:16
- v 1Ps 18:40
- w 2Sm 7:11
- x Ps 127:1

wiek z sędziów Izraela, którym nakazałem paść mój lud, powiedziałem choćby jedno słowo, mówiąc: „Dlaczego nie zbudowaliście mi domu z cedrów?”^a

7 „A oto, co powiesz mojemu słudze Dawidowi: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Ja wziąłem cię z pastwiska, od chodzenia za trzodą,^b byś został wędzmem^c nad moim ludem, Izraelem. **8** I będę z tobą, dokądkolwiek pójdziesz,^d i wytracę przed tobą wszystkich twoich nieprzyjaciół,^e i uczynię ci imię^f jak imię wielkich, którzy są na ziemi.”^g **9** I wyznaczę miejsce memu ludowi, Izraelowi, i zasadzę ich,^h i będą przebywać tam, gdzie są, i już nigdy nie zazną niepokoju; a synowie nieprawościⁱ nie będą ich już niszczyć, jak to czynili z początkiem.^j **10** od dni, gdy ustanowiłem sędziów^k nad moim ludem, Izraelem. I upokorzę wszystkich twoich nieprzyjaciół.^l I powiadam ci: „Jehowa zbuduje dla ciebie dom”.^m

11 „...A gdy się dopełnią twoje dni, abyś poszedł i był ze swymi praojcami,ⁿ ja wzbudzę po tobie twojego potomka, którym będzie jeden z twoich synów,^o i utwierdzę jego władzę królewską.^p **12** To on zbuduje mi dom,^q ja zaś utwierdzę jego tron po czas niezmierny.^r **13** Ja stanę się dla niego ojcem,^s a on stanie się dla mnie synem;^t i nie oddalę od niego mej lojalnej życzliwości,^u jak ją oddaliłem od tego, który był przed tobą.^v **14** I ustanowię go w moim domu^w i w moim królestwie^x po

- n 1Kl 2:10; Dz 2:29; o 1Kl 8:20; Ps 132:11; p 1Kl 9:5; 1Kn 28:5; Jer 23:5; q 1Kl 5:5; 1Kn 22:10; r Ps 89:4; Iz 9:7; Dn 2:44; s 2Sm 7:14; Ps 89:26; Heb 1:5; t Ps 2:7; Łk 9:35; u 2Sm 7:15; Iz 55:3; v 1Sm 15:28; 1Kn 10:14; w 2Sm 7:16; Łk 1:33; x Ps 2:6; Dn 2:44; Jn 1:49; 2Pt 1:11.

czas niezmierzony, i tron^a jego będzie trwał po czas niezmierzony”[”].

15 I Natan przemówił do Dawida zgodnie ze wszystkimi tymi słowami i zgodnie z całą tą wizją.^b

16 Potem król Dawid przyszedł i usiadłszy przed Jehową,^c rzekł: „Kimże ja jestem,^d Jehowo Boże, i czymże jest mój dom,^e że przywiodłeś mnie aż dotąd?”^f

17 Jakby to było coś małego w twoich oczach,^g Boże,^h ty jeszcze mówisz o domu swego sługi, wybiegając w daleką przyszłość,ⁱ i spojrzaleś na mnie tak, jak na człowieka na wysokim stanowisku,^j Jehowo Boże.

18 Cóż więc mógłby ci Dawid powiedzieć w sprawie zaszczycenia twego sługi,^k skoro ty sam dobrze znasz swego sługę?^l **19** Jehowo, przez wzgląd na swego sługę i zgodnie ze swoim sercem^m uczyniłeś wszystkie te wielkie rzeczy, jawnymi czyniąc wszystkie te wielkie dzieła.ⁿ **20** Jehowo, nie ma nikogo podobnego do ciebie^o i nie ma żadnego Boga oprócz ciebie,^p jeśli chodzi o wszystko, cośmy usłyszeli na własne uszy.

21 I jakież inny naród na ziemi jest podobny do twojego ludu, Izraela,^q który prawdziwy Bóg wykupił sobie jako lud,^r byś zapewnił sobie imię za sprawą wielkich dzieł^s oraz rzeczy napawających lękiem, wypędzając narody^t przed swoim ludem, który wykupiłeś z Egiptu? **22** A potem uczyniłeś swój lud, Izraela, swoim ludem^u po czas niezmierzony, ty zaś, Jehowo, stałeś się ich Bogiem.^v **23** A teraz, Jehowo, niechaj słowo, które wyrzekłeś o swoim słudze i o jego domu, okaże się wierne po czas nie-

ROZDZ. 17

a Ps 89:36
Jer 33:21
Lk 1:32
Heb 1:8
Obj 3:21

b 2Sm 7:17

c 2Sm 7:18

d Rdz 32:10

e 1Sm 9:21

f 2Sm 7:8

g 2Sm 7:19

h Ef 3:20

i Mt 22:42

Dz 13:34

Obj 22:16

j 1Sm 2:8

Ps 89:19

k 1Sm 2:30

2Sm 7:20

l Ps 139:1

Prz 15:11

Heb 4:13

m 2Sm 7:21

Ps 135:6

n Am 3:7

o Wj 15:11

Pwt 3:24

Ps 86:8

p Pwt 4:35

1Sm 2:2

Iz 43:10

q Pwt 4:7

Pwt 33:28

Ps 147:20

r Wj 19:5

Ps 77:15

Tyt 2:14

s Pwt 4:34

Neh 9:10

Iz 63:12

Eze 20:9

t Pwt 7:1

Joz 10:42

Joz 21:44

Joz 24:12

Ps 44:2

u Pwt 7:6

Pwt 26:18

1Sm 12:22

v Rdz 17:7

Pwt 7:9

Jer 31:33

szpalta 2

a 2Kn 6:33

Ps 72:19

Mt 6:9

b Ps 99:3

Jn 12:28

c 1Sm 1:11

d Ps 33:12

e Jer 31:1

Heb 11:16

f Ps 89:36

g 2Sm 7:27

h Rdz 5:22

i 2Sm 7:28

j 2Sm 7:29

k Prz 10:6

ROZDZ. 18

l 2Sm 8:1

m 1Sm 5:8

1Sm 27:4

2Sm 1:20

zmierzony i uczyni tak, jak powiedziałeś. **24** Niech też twoje imię^a okaże się wierne i stanie się wielkie^b po czas niezmierzony, by mówiono: „Jehowa Zastępów,^c Bóg Izraela,^d jest dla Izraela Bogiem”,^e i niech dom Dawida, twego sługi, trwa przed twoim obliczem.^f **25** Albowiem ty, Boże mój, wyjawileś swemu słudze zamiar zbudowania mu domu.^g Dlatego sługa twój znalazł powód, by modlić się przed twoim obliczem. **26** A oto, Jehowo, ty jesteś prawdziwym Bogiem^h i ty obiecujesz tę dobroć względem swego sługi.ⁱ **27** Podejmij się więc tego i błogosław domowi swego sługi, by trwał przed tobą po czas niezmierzony;^j bo ty, Jehowo, pobłogosławiłeś i jest błogosławiony po czas niezmierzony”.^k

18 A później Dawid pobił Filistynów^l i pokonał ich, i z ręki Filistynów zabrał Gat^m oraz jego zależne miejscowości. **2** Następnie pobił Moabⁿ i Moabici zostali sługami Dawida składającymi daninę.^o

3 I Dawid pobił Hadadezer^p, króla Coby,^q koło Chama^r, gdy ten wyruszył, by ustanowić swą władzę nad rzeką Eufrat.^s **4** I zabrał mu Dawid tysiąc rydwanów i siedem tysięcy jeźdźców oraz dwadzieścia tysięcy mężów pieszych.^t Potem Dawid poprzecinał ścięga^u wszystkim koniom do rydwanów,^v lecz pozostawił z nich sto koni. **5** Kiedy Syria damasceńska przyszła z pomocą Hadadezerowi, królowi Coby,^w Dawid pobił wśród Syryjczyków

n Lb 24:17; Ps 60:8; o 2Sm 8:2; 2Kl 3:4; p 2Sm 8:3;

lKl 11:23; q 1Sm 14:47; 2Sm 10:6; Ps 60:9; r 2Kn

8:3; s Rdz 15:18; Wj 23:31; t 2Sm 8:4; Ps 20:7;

u Pwt 17:16; Joz 11:6; v Ps 33:17; w 1Sm 14:47.

dwadzieścia dwa tysiące mężów.

6 Następnie Dawid umieścił załogi w Syrii damasceńskiej^a i Syryjczycy zostali sługami Dawida składającymi daninę.^b A Jehowa wybawiał Dawida, dokądkolwiek on szedł.^c **7** Ponadto Dawid zabrał okragłe, złote tarcze,^d które mieli słudzy Hadadezera, i przyniósł je do Jerozolimy.^e **8** A z Tibchat^f i Kun, miast Hadadezera, Dawid zabrał bardzo dużo miedzi. Z niej Salomon uczynił miedziane morze^g oraz kolumny^h i miedziane przybory.ⁱ

9 Kiedy Tou, król Chamatu,^j usłyszał, że Dawid pobił całe wojsko Hadadezera,^k króla Cobory,^l natychmiast posłał Hadorama,^m swego syna, do króla Dawida, by go zapytał o pomyślność i pogratulował mu z okazji tego, że walczył z Hadadezerem i go pokonał (Hadadezer bowiem wprawił się w bojach z Tou), a miał on ze sobą wszelkiego rodzaju przedmioty ze złota i srebra,ⁿ i miedzi. **11** Te także król Dawid uświęcił^o dla Jehowy, wraz ze srebrem i złotem, które wziął od wszystkich narodów^p — od Edomu i od Moabu,^q i od synów Ammona,^r i od Filistynów,^s i od Amaleka.^t

12 Abiszaj^u zaś, syn Cerui,^v pobił Edomitów w Dolinie Soli^w — osiemnaście tysięcy. **13** Toteż umieścić załogi w Edomie i wszyscy Edomici zostali sługami Dawida.^x A Jehowa wybawiał Dawida, dokądkolwiek on szedł.^y **14** I Dawid dalej pannał nad całym Izraelem,^z i nieustannie wydawał sądownicze rozstrzygnięcia oraz czynił to, co prawe, całemu swemu ludowi.^{aa} **15** A Joab, syn Cerui, był ustanowiony nad wojskiem,^{ab} a Jehoszafat^{ac} zaś, syn Achiluda, był kronikarzem. **16** A Cadok,^{ad}

ROZDZ. 18

- a Iz 7:8
- b 2Sm 8:6
Prz 13:22
- c 1Kn 17:8
- d 1Kl 10:16
- e 2Sm 8:7
- f 2Sm 8:8
- g 1Kl 7:23
- h 1Kl 7:15
Jer 52:20
- i 1Kl 7:45
- j 2Sm 8:9
- k 2Sm 8:3
- l 2Sm 8:10
- m 2Kn 9:24
- n Joz 6:19
1Kn 29:14
2Kn 5:1
- o 2Sm 8:11
- p 2Sm 8:12
- q 1Kn 20:1
- r 2Sm 5:25
- s 1Sm 27:8
1Sm 30:20
- t 1Sm 26:6
2Sm 3:30
2Sm 10:10
2Sm 20:6
- u 2Sm 21:17
1Kn 2:16
- v 2Sm 8:13
- w Rdz 25:23
Rdz 27:40
- x 2Sm 8:14
Ps 18:48
Ps 144:10
- y 1Kl 2:11
- z 2Sm 8:15
2Sm 23:3
Ps 78:72
- a 2Sm 8:16
1Kn 11:6
- b 1Kl 4:3
- c 2Sm 20:25

szpalta 2

- a 2Sm 8:17
- b 2Sm 20:25
- c 2Sm 8:18
- d 1Kl 1:38
- e 1Sm 30:14
Sof 2:5
- f 1Kl 1:44
- g 2Sm 8:18

ROZDZ. 19

- h 1Sm 11:1
- i 2Sm 10:1
- j 2Sm 9:7
Prz 19:22
- k 2Sm 10:2
- l Rdz 19:38
- m Joz 2:1
- n Iz 32:7
- o Ps 35:12
- p Kpl 19:27
- q Iz 20:4

syn Achituba, i Achimelech,^a syn Abiatar, byli kapłanami, a Szawsza^b był sekretarzem. **17** A Benajasz,^c syn Jehojady,^d był ustanowiony nad Keretytami^e i Peletytami;^f a synowie Dawida byli pierwsi co do rangi u boku króla.^g

19 A potem umarł Nachasz,^h król synów Ammona, i w jego miejsce zaczął panować jego syn.ⁱ **2** Wówczas Dawid rzekł: „Okażę lojalną życzliwość^j Chanunowi, synowi Nachasza, gdyż jego ojciec okazał lojalną życzliwość mnie”.^k Wyprawił więc Dawid posłańców, by go pocieszyli po stracie ojca, i słudzy Dawida przybyli do ziemi synów Ammona^l do Chanuna, by go pocieszyć. **3** Jednakże książęta synów Ammona powiedzieli do Chanuna: „Czyż w twoich oczach Dawid okazuje twemu ojcu szacunek, posyłając do ciebie pocieszycieli? Czyż jego słudzy nie przyszli do ciebie po to, by się starannie rozejrzeć i umożliwić zburzenie, i przespiegować^m kraj?”ⁿ **4** Toteż Chanun wziął sług Dawida^o i ogolił ich,^p a obciawszy im szaty do połowy, do posładków,^q odprawił ich.^r **5** Później ludzie poszli i powiedzieli Dawidowi o tych mężach; a on od razu wysłał im na spotkanie, byli bowiem mężami bardzo upokorzonymi; i rzekł król: „Mieszkajcie w Jerychu,^s aż wam bujnie odrosną brody. Wtedy powróciecie”.

6 Z czasem synowie Ammona zobaczyli, że stali się dla Dawida odrażającą wonią,^t i Chanun^u oraz synowie Ammona posłali tysiąc talentów srebra,^v by

r 2Sm 10:4; s 1Kl 16:34; t 1Sm 13:4; u 2Sm 10:1; v 2Kn 25:6.

nająć sobie rydwany^a i jeźdźców z Mezopotamii i z Aram-Maaki,^b i z Coby.^c **7** Najęli więc sobie trzydzieści dwa tysiące rydwanów^d oraz króla Maaki i jego lud.^e Potem przybyli i rozłożyli się obozem naprzeciw Medeby;^f a synowie Ammona zesłali się ze swoich miast i wyruszyli na wojnę.

8 Gdy Dawid o tym usłyszał, natychmiast wysłał Joab^g oraz całe wojsko i mocarzy.^h **9** A synowie Ammona wyruszyli i zaczęli się ustawiać w szyku bojowym u wejścia do miasta, królowieⁱ zaś, którzy przyszliz, byli osobno na otwartym polu.

10 Kiedy Joab zobaczył, że przeciwko niemu dochodzi do wypadów bojowych z przodu i z tyłu, niezwłocznie wybrał niektórych spośród wszystkich doborowych mężczyzn w Izraelu i ustawił ich w szyku do starcia z Syryjczykami.^j **11** A resztę ludu oddał w rękę Abiszaja,^k swego brata, żeby stanęli w szyku do starcia z synami Ammona.^l

12 I rzekł: „Jeżeli Syryjczycy^m okażą się za silni dla mnie, ty będziesz mi wybawieniem;ⁿ lecz jeśli synowie Ammona okażą się za silni dla ciebie, to ja cię wybawię.”^o **13** Bądź silny,^p żebyśmy okazali się odważni na rzecz naszego ludu i na rzecz miast naszego Boga;^q a Jehowa uczyni, co dobre w jego oczach.”^r

14 Wówczas Joab oraz lud, który był z nim, ruszył na Syryjczyków do bitwy^s i ci rzucili się przed nim do ucieczki.^t **15** A synowie Ammona zobaczyli, że Syryjczycy uciekli, i oni sami także rzucili się do ucieczki^u przed Abiszajem, jego bratem, po czym weszli do miasta.^v Później Joab przybył do Jerozolimy.

ROZDZ. 19

- a Ps 20:7
- b 2Sm 10:6
- c 1Sm 14:47
2Sm 8:3
- d Iz 31:1
- e 2Sm 10:6
- f Joz 13:9
- g 2Sm 8:16
- h 2Sm 23:8
- i 2Sm 10:8
- j 2Sm 10:9
Prz 20:18
- k 1Kn 11:20
- l 2Sm 8:12
- m 2Sm 8:5
- n Kzn 4:9
- o 2Sm 10:11
- p Pwt 31:6
Joz 1:7
- q 2Sm 10:12
- r Iz 46:10
- s 2Sm 10:13
- t Kpl 26:7
Pwt 28:7
- u Kpl 26:8
- v 2Sm 10:14

szpalta 2

- a 2Sm 10:15
- b 2Sm 8:3
- c 2Sm 10:17
- d 1Kn 19:14
Ps 33:16
- e 2Sm 10:18
- f Pwt 28:7
Ps 18:39
- g 1Kn 14:17
Ps 18:44
- h 2Sm 10:19

ROZDZ. 20

- i 1Ki 20:26
- j 2Sm 11:1
Kzn 3:8
- k 1Kn 11:6
- l Pwt 3:11
- m 2Sm 12:26
- n 2Sm 12:30
- o 2Sm 8:11
1Kn 18:11
- p 1Ki 9:21

16 Kiedy Syryjczycy zobaczyli, że zostali pokonani^a przez Izraela, wyprawili posłańców i sprowadzili Syryjczyków, którzy byli w regionie Rzeki,^b na czele z Szofachem, dowódcą wojska Hadadezera.

17 Dawid, gdy go o tym powiadomiono, natychmiast zebrał całego Izraela i przeprowił się przez Jordan, i doszedłszy do nich, stanął w szyku naprzeciw nich.^c Kiedy Dawid stanął w szyku bojowym do starcia z Syryjczykami, ci zaczęli z nim walczyć.

18 Jednakże Syryjczycy rzucili się do ucieczki^d przed Izraelem; i Dawid zabił spośród Syryjczyków siedem tysięcy powożących rydwanami oraz czterdzieści tysięcy mężów pieszych, a także uśmiercił Szofacha, dowódcę wojska.^e **19** Gdy słudzy Hadadezera ujrzeni, że zostali pokonani przez Izraela,^f niezwłocznie zawarli pokój z Dawidem i zaczęli mu służyć;^g i Syria nie chciała podejmować dalszych prób wybawienia synów Ammona.^h

20 A na początku roku,ⁱ w czasie gdy królowie dokonują wypadów,^j Joab poprowadził wojskową siłę bojową^k i obrócił w ruinę kraj synów Ammona, i przyszedłszy, obległ Rabbę,^l natomiast Dawid przebywał w Jerozolimie; i Joab uderzył^m na Rabbę, i ją zburzył. **2** Lecz Dawid zdjął z głowy Malkama koronęⁿ i stwierdził, że waży talent złota, i były w niej drogocenne kamienie; i spoczęła na głowie Dawida. A łup, który wyniósł z miasta, był bardzo wielki.^o **3** Lud zaś, który się w nim znajdował, wyprowadził i zatrudnił^p przy cięciu kamieni i przy ostrych narzędziach z żela-

za, i przy siekierach;^a i tak postąpił Dawid ze wszystkimi miastami synów Ammona. W końcu Dawid i cały lud wrócili do Jerozolimy.

4 A potem wybuchła pod Gezerem^b wojna z Filistynami.^c Wtedy to Sibbechaj^d Chusatzyta zabił Sippaja z rodu Refaitów,^e tak iż zostali podbici.

5 I znowu doszło do wojny z Filistynami; i Elchanan,^f syn Jaira, zabił Lachmiego, brata Goliata^g Gittyty, którego drzewce włóczni było niczym wał tkacki.^h

6 I znowu doszło do wojny pod Gat,ⁱ gdzie był mąż nadzwyczajnego wzrostu,^j mający po sześć palców u rąk i u nóg, razem dwadzieścia cztery;^k on także był z rodu Refaitów.^l **7** I u-
rągał^m Izraelowi. W końcu zabił go Jonatan, syn Szimei,ⁿ brata Dawida.

8 Ci urodzili się Refaitom^o w Gat;^p i padli^q z ręki Dawida oraz z ręki jego sług.

21 A potem wystąpił Szatan przeciwko Izraelowi i pobudził^r Dawida, by policzył Izraela. **2** Rzekł więc Dawid do Joaba^s oraz do dowódców ludu: „Idźcie, policzcie^t Izraela od Ber-
er-Szeby^u aż po Dan^v i donieście mi, żebym znał ich liczbę”.^w **3** Lecz Joab powiedział: „Oby Jehowa dodał do swego ludu sto razy tyle, ile ich jest.^x Czyż oni wszyscy, panie mój, królu, nie należą do mojego pana jako stulczy? Dlaczego mój pan tego pragnie?^y Czemuż miałby się stać dla Izraela przyczyna winy?”

4 Lecz słowo króla^z wzięło górę nad Joabem, toteż Joab udał się w drogę^a i obszedł całego Iz-

ROZDZ. 20

a 2Sm 12:31
b 2Sm 21:18
c 2Sm 21:15
d 1Kn 11:29
e Pwt 3:13
f 2Sm 21:19
g 1Sm 17:4
1Sm 21:9
1Sm 22:10
h 1Sm 17:7
1Kn 11:23
i Joz 11:22
1Sm 7:14
j Lb 13:33
Pwt 2:10
Pwt 3:11
k 2Sm 21:20
l 2Sm 21:16
m Pwt 32:27
1Sm 17:10
2Kl 19:22
n 1Kn 2:13
o Pwt 2:11
p 1Sm 17:4
q 1Sm 20:15

ROZDZ. 21

r 2Sm 24:1
s 2Sm 8:16
t 1Kn 27:23
u 2Sm 17:11
v Sdz 18:29
2Sm 3:10
w 2Sm 24:2
x Pwt 1:11
y 2Sm 24:3
z Kzn 8:4
a 2Sm 24:4

szpalta 2

a 2Sm 24:8
b 2Sm 24:9
c Lb 1:47
d 1Kn 27:24
e 2Sm 11:27
f 2Sm 12:13
g Ps 25:11
Ps 51:1
h 2Sm 24:10
i 2Sm 24:11
1Kn 29:29
j 1Sm 9:9
k 2Sm 24:12
l Prz 3:12
m 2Sm 24:13
n Kpl 26:26
o Kpl 26:17
Pwt 28:25
p Kpl 26:25
q Pwt 28:22
Pwt 28:27
2Sm 24:13
r 2Kl 19:35
s 2Sm 24:14
t Wj 34:6
Ps 51:1
Iz 55:7
Lam 3:22
u 2Kn 28:9
v Lb 16:46

raela, po czym przybył do Jerozolimy.^a **5** Następnie Joab podał Dawidowi liczbę spisanej ludności; i w całym Izraelu było ogółem milion sto tysięcy mężczyzn dobywających miecza,^b w Judzie zaś czterysta siedemdziesiąt tysięcy mężczyzn dobywających miecza. **6** A Lewiego^c i Beniamina nie spisał wśród nich,^d gdyż słowo króla było dla Joaba odrażające.

7 Rzecz ta była zła w oczach prawdziwego Boga,^e toteż zadał on cios Izraelowi. **8** Rzekł więc Dawid do prawdziwego Boga: „Bardzo zgrzeszyłem,^f czyniąc tę rzecz. A teraz, proszę, oddał winę twego sługi;^g postąpiłem bowiem bardzo głupio”.^h **9** A Jehowa przemówił do Gada,ⁱ który był wizjonerem^j Dawida, i rzekł: **10** „Idź i powiedz Dawidowi, mówiąc: „Oto, co rzekł Jehowa: „Zwracam przeciwko tobie trzy rzeczy.^k Wybierz sobie jedną z nich, żebym ci ją uczynił””.^l **11** Toteż Gad przyszedł do Dawida^m i rzekł do niego: „Oto, co powiedział Jehowa: „Wybierz sobie, **12** czy mają nastać trzy lata klęski głodu,ⁿ czy trzy miesiące pierzchania przed twoimi wrogami^o i czy ma cię dosięgnąć miecz twoich nieprzyjaciół, czy też przez trzy dni ma być w kraju miecz Jehowy,^p zaraza,^q a anioł Jehowy będzie siał spustoszenie^r na całym terytorium Izraela”. Zobacz więc, co mam odpowiedzieć Temu, który mnie posłał”. **13** A Dawid rzekł do Gada: „To dla mnie wielka udręka. Proszę, niechbym wpadł w rękę Jehowy,^s gdyż nader liczne są jego zmiłowania;^t lecz niech nie wpadnę w rękę człowieka”.^u

14 Wtedy Jehowa spowodował w Izraelu zarazę,^v tak iż padło

w Izraelu siedemdziesiąt tysięcy osób.^a **15** Ponadto prawdziwy Bóg posłał do Jerozolimy anioła, by ją pustoszył;^b a gdy tylko zaczął siać spustoszenie, Jehowa ujrzał to i począł żałować tego nieszczęścia;^c rzekł więc do anioła, który siał spustoszenie: „Dosyć!^d Opuść teraz swą rękę”. A anioł Jehowy stał w pobliżu klepiska Ornana^e Jebusyty.^f

16 Kiedy Dawid podniósł oczy, zobaczył anioła^g Jehowy stojącego między ziemią a niebiosami z dobytym mieczem^h w rękę, wyciągniętym w kierunku Jerozolimy; i Dawid oraz starści, okryci worami,ⁱ natychmiast padli na twarze.^j **17** I rzekł Dawid do prawdziwego Boga: „Czyż to nie ja powiedziałem, by policzono lud, i czyż to nie ja zgrzeszyłem i bezsprzecznie dopuściłem się zła?^k A te owce!^l — cóż one uczyniły? Jehowo, Boże mój, proszę, niech twoja ręka spadnie na mnie i dom mego ojca — lecz nie na twój lud^m — jako plaga”.

18 Anioł Jehowy rzekł do Gada,ⁿ by powiedział Dawidowi, żeby Dawid poszedł wznieść ołtarz dla Jehowy na klepisku Ornana Jebusyty.^o **19** Poszedł więc Dawid, usłyszawszy słowo, które Gad wyrzekł w imię Jehowy.^p **20** Tymczasem Ornan^q odwrócił się i zobaczył anioła; a jego czterej synowie, którzy byli z nim, schowali się. Ornan zaś młócił pszenicę. **21** Toteż Dawid podszedł do Ornana. Gdy Ornan spojrział i zobaczył Dawida,^r natychmiast zszedł z klepiska i pokłonił się Dawidowi twarzą do ziemi. **22** Wówczas Dawid rzekł do Ornana: „Dajże mi miejsce tego klepiska, żebym

mógł na nim zbudować ołtarz dla Jehowy. Daj mi je^a za pełną sumę pieniędzy,^b by została powstrzymana plaga^c spadająca na lud”. **23** Lecz Ornan rzekł do Dawida: „Weź je na własność^d i niech mój pan, król, czyni to, co dobre w jego oczach. Patrz, daję bydło^e na całopalenia oraz sianie młockarskie^f na drewno,^g a pszenicę jako ofiarę zbożową. Daję to wszystko”.^h

24 Jednakże król Dawid powiedział do Ornana: „Ależ nie; raczej nabędę je za pełną sumę pieniędzy,ⁱ gdyż tego, co twoje, nie przyniosę Jehowie, by złożył ofiary całopalne bez poniesienia kosztów”. **25** I Dawid za owo miejsce dał Ornanowi złota o łącznej wadze sześciuset sykli.^j **26** Następnie Dawid zbudował tam ołtarz^k dla Jehowy i złożył ofiary całopalne oraz ofiary współczestnictwa, i wzywał Jehowę,^l a on odpowiedział mu ogniem,^m który spadł z niebios na ołtarz całopalny.

27 Nadto Jehowa wyrzekł słowo do aniołaⁿ i ten z powrotem schował swój miecz do pochwy. **28** W owym to czasie Dawid, widząc, że Jehowa odpowiedział mu na klepisku Ornana Jebusyty, dalej składał tam ofiary.^o **29** Lecz przybytek Jehowy, który Mojżesz uczynił na pustkowiu, a także ołtarz całopalny, znajdowały się w tym czasie na wyżynie w Gibeonie.^p **30** A Dawid nie był w stanie iść przedeń, by się radzić Boga, gdyż był przerażony^q z powodu miecza anioła Jehowy.

22 Potem Dawid rzekł: „To jest dom^r Jehowy, prawdziwego Boga, i to jest ołtarz^s na całopalenie dla Izraela”.

ROZDZ. 21

- a 2Sm 24:15
- b 2Sm 24:16
- c Wj 32:14
Pwt 32:36
- d Ps 90:13
- e 2Sm 24:18
2Kn 3:1
- f 2Sm 5:6
- g Lb 22:31
- h Joz 5:13
- i 1Kl 21:27
2Kl 19:1
Ps 35:13
- j Lb 16:22
- k 2Sm 24:17
Ps 51:4
- l Ps 44:11
- m Wj 32:12
- n 2Sm 24:11
- o 2Sm 24:18
2Kn 3:1
- p 2Sm 24:19
- q 1Kn 21:15
- r 2Sm 24:20

szpalta 2

- a 2Sm 24:21
- b Rdz 23:9
- c Lb 25:8
- d Rdz 23:11
- e 1Sm 6:14
1Kl 19:21
- f Iz 28:27
- g 2Sm 24:22
- h 2Sm 24:23
- i Rdz 23:13
- j 2Sm 24:24
- k Wj 20:25
2Sm 24:25
- l 1Sm 7:9
Ps 91:15
- m Kpl 9:24
1Kl 18:38
2Kn 7:1
- n 2Sm 24:16
Ps 103:20
- o 2Sm 24:25
- p 1Kl 3:4
1Kn 16:39
2Kn 1:3
- q 2Sm 6:9
Ps 119:120

ROZDZ. 22

- r Pwt 12:5
2Kn 3:1
- s 2Sm 24:18

2 Następnie Dawid powiedział, by zebrano osiadłych przybyśszów,^a którzy się znajdowali w ziemi izraelskiej, po czym uczynił z nich kamieniarzy,^b by ci osalali foremne bloki kamienne^c na budowę domu prawdziwego Boga. **3** I Dawid przygotował bardzo dużo żelaza na gwoździe do wrót bram i na klamry, jak również tyle miedzi, że nie można jej było zważyć.^d **4** a także belek cedrowych^e bez liku; bo Sydończycy^f i Tyryjczycy^g sprowadzili dla Dawida bardzo dużo belek cedrowych. **5** Dawid więc rzekł: „Salomon, mój syn, jest młody i delikatny,^h a dom, który należy zbudować Jehowie, ma być niezrównanie wspaniały,ⁱ żeby wśród wszystkich krajów wyróżniał się pięknem.^j Poczynię więc dla niego przygotowania”. I Dawid przed swą śmiercią poczynił mnóstwo przygotowań.^k

6 Następnie wezwał Salomona, swego syna, i kazał mu zbudować dom dla Jehowy, Boga Izraela. **7** I przemówił Dawid do Salomona, swego syna: „Jeśli chodzi o mnie, stało się rzeczą bliską memu sercu^l zbudować dom dla imienia^m Jehowy, mojego Boga. **8** Lecz doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: „Wiele krwi przelałeśⁿ i wielkie wojny toczyłeś.^o Nie zbudujesz domu dla mego imienia,^p gdyż wiele krwi rozlałeś na ziemi przed moim obliczem. **9** Oto rodzi ci się syn.^q Okaże się on mężem spokojnym i zapewni mu spokój ze strony wszystkich jego okolicznych nieprzyjaciół;^r imię jego bowiem będzie brzmiało Salomon^s i za jego dni dam Izraelowi pokój^t oraz wytchnienie. **10** Właśnie

ROZDZ. 22a 1Kl 9:21
2Krn 2:17

b 1Kl 5:17

c 1Kl 6:7
1Kl 7:9

d 1Kl 7:47

e 2Sm 5:11

f 1Kl 5:6

g 2Krn 2:3

h 1Kl 3:7
1Krn 29:1i 2Krn 2:5
Ps 68:29j Iz 64:11
Ag 2:3

k 2Sm 5:10

l 2Sm 7:2
1Kl 8:17
Ps 132:5

m Pwt 12:5

n 1Krn 28:3

o 1Kl 5:3

p 1Krn 17:4
2Krn 6:9q 2Sm 7:12
1Krn 28:5r 1Kl 4:25
1Kl 5:4

s 2Sm 12:24

t Ps 72:7
Iz 9:7**szpalta 2**a 1Kl 5:5
1Krn 17:12

b 1Krn 17:13

c 2Sm 7:14
Heb 1:5d 1Krn 17:14
Ps 89:36

e 1Krn 28:20

f 2Krn 1:10
Ps 72:1g Pwt 4:6
Ps 19:11h Joz 1:8
1Kl 2:3i Pwt 12:1
Pwt 17:19j Kpl 19:37
1Krn 28:7

k Lb 36:13

l Joz 1:6
1Krn 28:20

m Pwt 31:6

n Joz 1:9
2Tm 1:7o Hl 14:1
Rz 8:22

p 1Krn 29:4

q 1Krn 29:2

r 1Krn 29:7

on zbuduje dom dla mego imienia^a i on stanie się dla mnie synem,^b a ja dla niego ojcem.^c I utwierdzę tron jego władzy królewskiej^d nad Izraelem po czas niezmierny^e.

11 „Teraz więc, synu mój, oby Jehowa był z tobą i niech ci się powiedzie, i zbuduj dom Jehowy, twojego Boga, jak to o tobie powiedział.^e **12** Oby tylko Jehowa obdarzył cię roztropnością i zrozumieniem^f i oby ci dał nakaz co do Izraela – byś przestrzegał prawa Jehowy, twego Boga.^g **13** Wtedy będziesz miał powodzenie,^h jeśli zadbasz o wprowadzenie w czyn przepisówⁱ i sądowniczych rozstrzygnięć,^j które Jehowa nakazał^k Mojżeszowi w odniesieniu do Izraela. Bądź odważny i silny.^l Nie bój się^m ani się nie przerażaj.ⁿ

14 A oto ja w czasie mego uciśnienia^o przygotowałem na dom Jehowy sto tysięcy talentów złota^p i milion talentów srebra, miedzi^q zaś i żelaza^r nie sposób zważyć, bo tyle już tego jest; przygotowałem też belki i kamienie, lecz do nich jeszcze dolożysz. **15** I masz u siebie wielu wykonawców prac, kamieniarzy oraz ludzi pracujących przy obróbce kamienia^s i drewna, jak również każdego, kto umie wykonywać wszelkiego rodzaju pracę.^t **16** Złota, srebra oraz miedzi i żelaza nie sposób policzyć.^u Wstań i działaj,^v i oby Jehowa był z tobą”.^w

17 A potem Dawid nakazał wszystkim księżętom izraelskim, by pomogli Salomonowi, jego synowi: **18** „Czyż Jehowa, wasz Bóg, nie jest z wami^x i czyż nie

s 1Kl 5:17; 1Kl 6:7; 1Kl 7:9; t 1Kl 7:14; Prz 22:29;
u 1Krn 22:3; v Pwt 2:13; w 2Krn 1:1; Rz 8:31; x Sdz 6:12.

zapewnił wam spokoju ze wszystkich stron?^a Wydał bowiem w moją rękę mieszkańców tej ziemi i ziemia ta została podbita przed obliczem Jehowy^b i przed jego ludem. **19** Teraz więc zwróćcie swe serce oraz swą duszę^c ku temu, by pytać o Jehowę, waszego Boga,^d i wstańcie, zbudujcie sanktuarium^e Jehowy, prawdziwego Boga,^f by sprowadzić Arkę^g Przymierza Jehowy, jak również święte naczynia prawdziwego Boga, do domu zbudowanego dla imienia^h Jehowy”.

23 A Dawid był już staryⁱ i syty dni, uczynił więc Salomona,^j swojego syna, królem nad Izraelem. **2** I zebrał wszystkich książąt^k Izraela oraz kapłanów^l i Lewitów.^m **3** Policzono zatem Lewitów w wieku od trzydziestu lat wwyż;ⁿ a ich liczba, głowa za głową, krzepki mąż za krzepkim mężem, wynosiła trzydzieści osiem tysięcy. **4** Spośród nich powołano do nadzorowania pracy w domu Jehowy dwadzieścia cztery tysiące; a urzędników^o i sędziów^p – sześć tysięcy; **5** a także cztery tysiące odźwiernych^q i cztery tysiące wysławiających^r Jehowę na instrumentach,^s o których Dawid rzekł: „Sporządziłem ku wysławianiu”.

6 Następnie Dawid poprzydzielał ich oddziałami^t synom Lewiego:^u Gerszonowi i Kehatowi, i Merariemu. **7** Do Gerszonitów – Ladana i Szimeja. **8** Synami Ladana byli: naczelnik Jechiel^v i Zetam, i Joel^w – trzech. **9** Synami Szimeja byli: Szelomot i Chaziel, i Haran – trzech. Ci byli głowami domów patriarchalnych Ladana. **10** A synami Szimeja byli: Jachat, Zina

ROZDZ. 22

- a 2Sm 7:1
Prz 16:7
- b 2Sm 5:20
Ps 44:2
- c Pwt 4:29
- d 2Kn 20:3
Dn 9:3
- e 2Kn 20:8
- f 1Kl 6:1
- g 1Kl 8:6
1Kl 8:21
2Kn 5:7
- h Pwt 12:21
1Kl 8:29
1Kl 9:3

ROZDZ. 23

- i 1Kl 1:1
- j 1Kl 1:33
1Kl 1:39
1Kn 28:5
- k 1Kn 22:17
1Kn 28:1
- l Wj 29:9
- m Lb 3:6
1Kn 13:2
- n Lb 4:3
- o 1Kn 26:29
- p Pwt 16:18
2Kn 19:8
- q 1Kn 26:12
- r 1Kn 6:31
1Kn 9:33
- s 1Kl 10:12
- t 2Kn 8:14
2Kn 31:2
- u Wj 6:16
- v 1Kn 26:21
- w 1Kn 26:22

szpalta 2

- a 1Kn 24:4
- b Wj 6:18
- c Wj 6:21
- d Lb 3:27
- e 1Kn 6:2
- f Wj 4:14
- g Wj 6:20
Wj 6:26
- h Wj 28:1
Heb 5:4
- i Heb 9:7
- j 1Sm 2:28
- k Pwt 21:5
- l Kpl 9:22
Lb 6:23
- m Ps 90:0
- n 1Kn 26:24
- o Wj 2:22

i Jeusz, i Beria. Ci czterej byli synami Szimeja. **11** I Jachat został głową, a Ziza był drugi. Jeusz zaś i Beria nie mieli wielu synów; stali się więc domem patriarchalnym^a dla jednej grupy urzędniczej.

12 Synami Kehata^b byli: Amram, Icchar,^c Hebron^d i Uzziel^e – czterech. **13** Synami Amrama byli: Aaron^f i Mojżesz.^g Lecz Aaron został oddzielony,^h by poświęcał Miejsce Najświętsze,ⁱ on i jego synowie po czas niezmierzony, by za jego sprawą wznosił się dym ofiarny^j przed obliczem Jehowy, by pełnił dla niego służbę^k i by w jego imieniu wypowiadał błogosławieństwo^l po czas niezmierzony. **14** Co się tyczy Mojżesza, męża prawdziwego Boga,^m jego synowie dalej byli wymieniani wśród plemienia Lewitów.ⁿ **15** Synami Mojżesza byli: Gerszon^o i Eliezer.^p **16** Synami Gerszoma: Szebu-el,^q będący głową. **17** A synami Eliezera byli: Rechabiasz,^r będący głową; Eliezer nie miał innych synów, lecz synowie Rechabiasza stali się nader liczni. **18** Synami Icchara:^s Szelomit,^t naczelnik. **19** Synami Hebrona byli: Jeriasz, będący głową; drugi, Amariasz; trzeci, Jachazjel; czwarty zaś Jekameam.^u **20** Synami Uzziela^v byli: Micheasz, będący głową; drugi zaś Jiszsziasz.

21 Synami Merariego^w byli: Machli i Muszi.^x Synami Machiego byli: Eleazar^y i Kisz. **22** Jednakże Eleazar umarł; a nie miał synów, lecz córki. To też synowie Kisz, ich bracia,

- p Wj 18:4; q 1Kn 26:24; r 1Kn 26:25; s Lb 3:27;
- t 1Kn 24:22; u 1Kn 24:23; v Wj 6:22; w Wj 6:19;
- x Lb 26:58; 1Kn 24:30; y 1Kn 24:28.

pojeli je za żony.^a **23** Synami Musziego byli: Machli i Eder, i Jeremot^b – trzech.

24 Oto synowie Lewiego według domu ich ojców,^c głowy domów patriarchalnych, według ich upoważnionych, w liczbie ich imion, głowa po głowie, wykonawcy dzieła usługiwania^d związanego z domem Jehowy, w wieku od dwudziestu lat wzwyż.^e

25 Dawid bowiem rzekł: „Jehowa, Bóg Izraela, dał odpoczynek swemu ludowi^f i będzie przebywał w Jerozolimie po czas niezmierny.^g **26** Również Lewici nie będą musieli nosić przybytku ani żadnego ze sprzętów do związanej z nim służby”.^h

27 Bo zgodnie z ostatnimi słowamiⁱ Dawida byli oni tymi, których zaliczono do synów Lewiego w wieku od dwudziestu lat wzwyż. **28** Mieli bowiem za zadanie być do dyspozycji synów Aarona,^j jeśli chodzi o usługiwanie w domu Jehowy w związku z dziedzińcami^k i jadalniami,^l i oczyszczaniem wszelkiej rzeczy świętej^m oraz dziełem usługiwania w domu prawdziwego Boga –

29 jeśli chodzi o chleb pokładnyⁿ i o wyborną mąkę^o na ofiarę zbożową oraz o przaśne^p podplomyki^q i o placki z patelni,^r i o mieszane^s ciasto, jak również o wszelkie miary ilości i wielkości.^t

30 i żeby co rano^u stawiali,^v by składać dzięki^w i wysławiać^x Jehowę, i tak samo wieczorem; **31** i by składać Jehowie wszystkie ofiary całopalne w dni sabatu,^y w dni nowiu^z i w okresach świątecznych,^a według liczby zgodnej z dotyczącą ich regułą – stale przed obliczem Jehowy. **32** I zajęli się strzeżeniem^b namiotu spotkania i strzeżeniem świętego miejsca,^c i strzeżeniem synów

ROZDZ. 23

a Lb 36:11

b 1Kn 24:30

c Lb 26:58

d 1Kn 28:13

e Ezd 3:8

f 2Sm 7:1

g 1Kn 22:18

h 1Kl 8:13

i Ps 135:21

j Lb 4:15

k Lb 4:49

l 2Sm 23:2

m Lb 3:9

n 1Kl 6:36

o 1Kn 9:26

p Neh 12:45

q Kpl 24:6

r 1Kn 9:32

s 1Kn 9:29

t Wj 29:2

u Wj 29:23

v Kpl 2:4

w Kpl 7:9

x Kpl 7:12

y Kpl 19:36

z Wj 29:39

a 1Kn 16:37

b Kpl 22:29

c Ps 105:1

d Flp 4:6

e 1Kn 16:4

f Ps 69:30

g 2Ko 11:31

h Wj 20:10

i Lb 10:10

j Ps 81:3

k Kpl 23:4

l Lb 1:53

m 1Kn 9:27

szpalta 2

a Lb 3:9

ROZDZ. 24

b Wj 6:23

c Kpl 10:1

d Wj 28:1

e Lb 3:2

f Wj 6:23

g Lb 26:61

h Lb 16:39

i 1Kn 6:8

j 2Sm 8:17

Aarona, swych braci w służbie związanej z domem Jehowy.^a

24 A synowie Aarona mieli swe oddziały. Synami Aarona byli: Nadab^b i Abihu,^c Eleazar^d i Itamar.^e **2** Lecz Nadab i Abihu^f umarli przed swoim ojcem^g i nie mieli synów, natomiast Eleazar^h i Itamar dalej pełnili służbę jako kapłani. **3** I Dawid, jak również Cadokⁱ z synów Eleazara oraz Achimelech^j z synów Itamara, przystąpili do podzielenia ich na oddziały stosownie do ich stanowiska w pełnionej przez nich służbie.^k

4 Lecz synowie Eleazara okazali się liczniejsi, jeśli chodzi o naczelników, niż synowie Itamara. Przydzielono ich więc synom Eleazara, jako głowy ich domów patriarchalnych – szesnastu, oraz synom Itamara, jako głowy ich domów patriarchalnych – ośmiu.

5 Ponadto podzielono ich przez losy,^l jednych i drugich, gdyż potrzebni byli przełożeni świętego miejsca^m oraz naczelnicy prawdziwego Boga spośród synów Eleazara i spośród synów Itamara. **6** Potem Szemajasz, syn Netanela, sekretarzⁿ Lewitów, spisał ich w obecności króla i książąt, i kapłana Cadoka,^o i Achimelecha,^p syna Abiatara,^q i głów kapłańskich domów patriarchalnych, i Lewitów;^r jeden dom patriarchalny wybierano dla Eleazara^s i jeden wybierano dla Itamara.^t

7 I padł los: pierwszy na Jehohariba,^u na Jedajasza drugi, **8** na Charima trzeci, na Seorima czwarty, **9** na Malkijasza

7 I padł los: pierwszy na Jehohariba,^u na Jedajasza drugi, **8** na Charima trzeci, na Seorima czwarty, **9** na Malkijasza

k 1Ko 14:33; l 1Prz 16:33; Prz 18:18; Dz 1:26; m Mt 26:3; n 1Kl 4:3; 2Kn 34:13; o 1Kl 2:35; p 2Sm 8:17; q 2Sm 19:11; 1Kl 1:7; r 1Kn 23:24; s Kpl 10:12; Lb 16:39; t 1Kn 6:3; u Neh 11:10.

piąty, na Mijjamina szósty, **10** na Hakkoca siódmy, na Abijasza^a ósmy, **11** na Jeszue dziewiąty, na Szechaniasza dziesiąty, **12** na Eliasziba jedenasty, na Jakima dwunasty, **13** na Chupę trzynasty, na Jeszebaba czternasty, **14** na Bilge piętnasty, na Immera szesnasty, **15** na Chezira siedemnasty, na Happicceca osiemnasty, **16** na Petachiasza dziewiętnasty, na Jechezkela dwudziesty, **17** na Jachina dwudziesty pierwszy, na Gamula dwudziesty drugi, **18** na Delajasza dwudziesty trzeci, na Maazjasza dwudziesty czwarty.

19 To były ich stanowiska^b w ich służbie,^c by wchodzić do domu Jehowy zgodnie z przysługującym im prawem^d z ręki Aarona, ich praojca, tak jak mu nakazał Jehowa, Bóg Izraela.

20 A z pozostałych synów Lewiego, z synów Amrama,^e był Szubael;^f z synów Szubaela – Jechdejasz; **21** od Rechabiasza;^g z synów Rechabiasza – Jiszsziasz, będący głową; **22** z Iecharytów^h – Szelomot;ⁱ z synów Szelomota – Jachat; **23** a synowie Hebrona^j – Jeriasz,^k będący głową; drugi, Amariasz; trzeci, Jachazjel; czwarty, Jekameam. **24** Synowie Uzziela: Micheasz;^l z synów Micheasza – Szamir. **25** Bratem Micheasza był Jiszsziasz; z synów Jiszsziasza – Zachariasz.

26 Synami Merariego^m byli: Machliⁿ i Muszi;^o synami Jaazjasza – Beno. **27** Synami Merariego: od Jaazjasza – Beno i Szoham, i Zakkur, i Ibri. **28** Od Machiego – Eleazar, który nie miał synów.^p **29** Od Kisz – synami Kisz: Jerachmeel. **30** A synami Musziego byli: Machli^q i Eder, i Jerimot.^r

ROZDZ. 24

- a Lk 1:5
- b 1Kn 9:25
2Kn 23:18
- c Lk 1:8
Lk 1:23
- d 2Kl 11:9
1Ko 14:40
- e Wj 6:18
- f 1Kn 23:16
1Kn 26:24
- g 1Kn 23:17
- h Lb 3:27
- i 1Kn 23:18
- j Lb 26:58
1Kn 15:9
- k 1Kn 23:19
1Kn 26:31
- l 1Kn 23:20
- m Rdz 46:11
Wj 6:19
- n 1Kn 6:19
- o 1Kn 23:21
- p 1Kn 23:22
- q 1Kn 6:47
- r 1Kn 23:23

szpalta 2

- a 1Kn 23:11
- b Joz 18:10
1Kn 25:8
Prz 16:33
Dz 1:26
- c 1Kn 26:13

ROZDZ. 25

- d 1Kn 24:5
- e 1Kn 27:3
- f 1Kn 16:41
2Kn 5:12
- g 2Kn 35:15
- h 1Kl 10:12
Ps 81:2
- i 1Sm 10:5
1Kn 15:16
- j 2Kn 29:25
Ps 150:5
- k 1Kn 25:9
- l 1Kn 25:14
- m Neh 12:46
- n 1Kn 16:42
- o 1Kn 25:9
- p 1Kn 25:11
- q 1Kn 25:15
- r 1Kn 15:18
- s Ps 92:1
Jer 33:11
Ef 5:19
- t 1Kn 15:19
- u 1Kn 25:13
- v 1Kn 25:16
- w 1Kn 24:24
- x 1Kn 25:23
- y 1Kn 25:27
- z 1Kn 25:29

Oto synowie Lewitów według ich domów patriarchalnych.^a

31 I rzucili oni losy,^b dokładnie tak, jak to uczynili ich bracia, synowie Aarona, w obecności króla Dawida oraz Cadoka i Achimelecha, i mężów będących głowami kapłańskich domów patriarchalnych, i Lewitów. Jeśli chodzi o domy patriarchalne,^c ten, kto był głową, był dokładnie taki, jak jego młodszy brat.

25 Ponadto Dawid oraz przełożeni^d grup usługujących^e oddzielili do służby niektórych synów Asafa, Hemana^f i Jedutuna,^g prorokujących z harfami,^h z instrumentami strunowymiⁱ i z czynelami.^j I z ich liczby pochodzili urzędujący mężowie wyznaczeni do służby. **2** Z synów Asafa – Zakkur i Józe^k, i Netaniasz, i Asarela,^l synowie Asafa pod kierownictwem Asafa,^m prorokującego pod kierownictwem króla. **3** Od Jedutunaⁿ – synowie Jedutuna: Gedaliasz^o i Ceri,^p i Jeszajasz,^q i Szimej, Chaszabiasz i Mattitiasz^r – sześciu, pod kierownictwem ich ojca Jedutuna, który prorokował z harfą, by składać dziękczynienia i wysławiać Jehowę.^s **4** Od Hemana^t – synowie Hemana: Bukkiasz,^u Mattaniasz,^v Uzziel,^w Szebuel i Jerimot, Chananiaz,^x Chanani, Eliata,^y Gidalti^z i Romamti-Ezer,^a Joszbekeasza,^b Malloti,^c Hotir,^d Machazjot.

5 Wszyscy oni byli synami Hemana, wizjonera^e królewskiego w sprawach prawdziwego Boga, by został wywyższony jego róg; i prawdziwy Bóg dał Hemanowi czternastu synów oraz trzy córki.^f **6** Wszyscy oni pod kierownictwem swego ojca śpiewali

a 1Kn 25:31; b 1Kn 25:24; c 1Kn 25:26; d 1Kn 25:28; e 1Sm 9:9; f Ps 127:3; lz 8:18.

w domu Jehowy – z czynelami,^a instrumentami strunowymi^b i harfami^c – pełniąc służbę w domu prawdziwego Boga.

Kierownictwu króla podlegali: Asaf i Jedutun, i Heman.^d

7 A ich liczba, wraz z ich braćmi wyćwiczonymi w wykonywaniu pieśni dla Jehowy,^e samymi mistrzami,^f wynosiła ogółem dwieście osiemdziesiąt osiem.

8 Rzucili więc losy^g co do spraw, którymi należało się zająć, mały na równi z wielkim,^h mistrzⁱ wraz z uczącym się.

9 I padł los: pierwszy, należący do Asafa, na Józefa;^j drugi na Gedaliasza^k (on i jego bracia oraz jego synowie – ogółem dwunastu); **10** trzeci na Zakkura,^l jego synów i jego braci – dwunastu; **11** czwarty na Jicriego,^m jego synów i jego braci – dwunastu; **12** piąty na Netaniasza,ⁿ jego synów i jego braci – dwunastu; **13** szósty na Bukkiasza, jego synów i jego braci – dwunastu; **14** siódmy na Jesarele,^o jego synów i jego braci – dwunastu; **15** ósmy na Jeszajasz, jego synów i jego braci – dwunastu; **16** dziewiąty na Mattaniasza, jego synów i jego braci – dwunastu; **17** dziesiąty na Szimeja, jego synów i jego braci – dwunastu; **18** jedenasty na Azarela,^p jego synów i jego braci – dwunastu; **19** dwunasty na Chaszabiasza, jego synów i jego braci – dwunastu; **20** na trzynasty: Szubael,^q jego synowie i jego bracia – dwunastu; **21** na czternasty: Matitiasz, jego synowie i jego bracia – dwunastu; **22** na piętnasty, na Jeremota, jego synów i jego braci – dwunastu; **23** na szesnasty, na Chananasza, jego synów i jego braci – dwunastu; **24** na siedemnasty, na Joszbe-

ROZDZ. 25**a** 1Kn 13:8**b** 1Kn 15:16**c** 1Kn 16:5**d** 1Kn 25:1**e** Ps 150:1**f** 1Kn 15:22**g** Prz 16:33

Prz 18:18

Dz 1:26

h 1Kn 24:31**i** 1Kn 15:22**j** 1Kn 25:2**k** 1Kn 25:3**l** 1Kn 25:2**m** 1Kn 25:3**n** 1Kn 25:2**o** 1Kn 25:2**p** 1Kn 25:4**q** 1Kn 25:4**szpalta 2****a** 1Kn 25:4**b** 1Kn 25:4**ROZDZ. 26****c** 1Kn 9:22

2Kn 23:19

d Lb 26:11

Ps 44:0

Ps 49:0

e 1Kn 26:14**f** 1Kn 16:38**g** Pwt 28:11

Ps 127:3

kaszę, jego synów i jego braci – dwunastu; **25** na osiemnasty, na Chananiego, jego synów i jego braci – dwunastu; **26** na dziewiętnasty, na Mallotiego, jego synów i jego braci – dwunastu; **27** na dwudziesty, na Eliatę, jego synów i jego braci – dwunastu; **28** na dwudziesty pierwszy, na Hotira, jego synów i jego braci – dwunastu; **29** na dwudziesty drugi, na Giddaltiego, jego synów i jego braci – dwunastu; **30** na dwudziesty trzeci, na Machazjota,^a jego synów i jego braci – dwunastu; **31** na dwudziesty czwarty, na Romamti-Ezera,^b jego synów i jego braci – dwunastu.

26 Do oddziałów odzwiernych:^c z Korachitów^d – Meszelemiasz,^e syn Korego, z synów Asafa. **2** A Meszelemiasz miał synów: pierworodnego, Zachariasza, drugiego, Jediaela, trzeciego, Zebadiasza, czwartego, Jatnie-la, **3** piątego, Elama, szóstego, Jehochanana, siódmego, Elieho-enaja. **4** A Obed-Edom^f miał synów: pierworodnego, Szemajasz, drugiego, Jehozabada, trzeciego, Joacha i czwartego, Sachara oraz piątego, Netanela, **5** szóstego, Ammiela, siódmego, Issachara, ósmego, Peulletaja; bo Bóg mu pobłogosławił.^g

6 A Szemajaszowi, jego synowi, urodzili się synowie, którzy sprawowali władzę w domu swego ojca, byli to bowiem dzielni mocarze. **7** Synowie Szemajasz: Otni i Refael, i Obed, Elzabad, których braćmi byli dzielni ludzie, Elihu i Semachiasz. **8** Wszyscy oni byli z synów Obed-Edoma – oni i ich synowie, i ich bracia, dzielni ludzie, mający siłę do służby, sześćdziesięciu dwóch należących do

Obed-Edoma. **9** I Meszelemiasz^a miał synów oraz braci, dzielnych ludzi, osiemnastu. **10** I Chosa, z synów Merariego, miał synów; Szimri był głową, bo chociaż nie on był pierworodnym,^b to jednak ojciec ustanowił go głową;^c **11** drugi, Chilkiasz, trzeci, Tebaliasz, czwarty, Zachariasz. Wszystkich synów i braci Chosy było trzynastu.

12 Jeśli chodzi o te oddziały odzwiernych, ich naczelnicy pełnili obowiązki dokładnie tak, jak to czynili ich bracia,^d by usługiwać w domu Jehowy. **13** Rzucili więc losy^e tak dla małego, jak dla wielkiego, według ich domów patriarchalnych,^f co do różnych bram. **14** Wówczas los na wschód przypadł Szelemiaszowi.^g Rzucili los dla Zachariasza,^h jego syna, roztropnego doradcy,ⁱ i jego los wskazał na północ.^j **15** Obed-Edom – na południe, a jego synowie^k mieli magazyny.^l **16** Szuppim i Chosa^m mieli na zachód, w pobliżu bramy Szalechet, koło gościńca wiodącego w górę; wartaⁿ odpowiednio do warty;^o **17** od wschodu było sześciu Lewitów; od północy czterech na dzień; od południa czterech na dzień;^p do składnic^q zaś dwa razy po dwóch; **18** do portyku od zachodu – czterech przy gościńcu,^r dwóch przy portyku. **19** Oto oddziały odzwiernych spośród synów Korachitów^s i synów Merariego.^t

20 Jeśli chodzi o Lewitów, Achijasza był ustanowiony nad skarbami^u domu prawdziwego Boga i nad skarbami rzeczy poświęconych.^v **21** Synowie Ladana,^w synowie Gerszonity należący do Ladana; mężowie będący głowami domów patriarchalnych, należący do Gerszonity Ladana:

ROZDZ. 26

- a 1Kn 26:14
- b Pwt 21:17
- c 1Kn 5:1
- d 1Kn 25:8
- e Prz 16:33
Prz 12:18
Dz 1:26
- f 1Kn 23:11
- g 1Kn 26:1
- h 1Kn 26:2
- i 1Kn 27:32
Prz 12:8
1Tm 3:13
- j 1Kn 9:24
- k 1Kn 26:4
- l 2Kn 25:24
- m 1Kn 26:10
- n 1Kn 23:32
- o Neh 12:24
- p 2Kn 8:14
- q 1Kn 26:15
- r 1Kn 26:16
- s Lb 26:11
Ps 44:0
Ps 49:0
- t 1Kn 23:6
- u 1Kl 14:26
1Kn 9:26
- v 1Kl 7:51
1Kn 18:11
- w 1Kn 23:7

szpalta 2

- a 1Kn 29:8
- b 1Kn 23:8
- c 1Kl 15:18
- d Lb 3:27
- e 1Kn 24:20
- f Wj 18:4
- g 1Kn 23:17
- h Lb 31:50
1Kn 18:11
- i 1Kn 29:3
- j 1Kn 29:7
- k Joz 6:19
- l Lb 31:28
- m 1Sm 9:9
- n 1Sm 14:50
- o 2Sm 20:23
- p 2Sm 2:18
- q 1Kn 23:12
- r Neh 11:16
- s Pwt 17:9
2Kn 19:8
- t 1Kn 23:12
1Kn 23:19
- u 1Kn 26:6
- v 1Kn 23:19
- w 2Sm 5:4
1Kn 29:27
- x Joz 13:25
Joz 21:39

Jechieli.^a **22** Synowie Jechielego: Zetam i Joel,^b jego brat, byli ustanowieni nad skarbami^c domu Jehowy. **23** Dla Amramitów, dla Iccharytów, dla Hebronitów, dla Uzzielitów^d – **24** wodzem ustanowionym nad składnicami był Szebuel,^e syn Gerszoma, syna Mojżesza. **25** Co się tyczy jego braci, od Eliezera^f był Rechabiasz,^g jego syn, i Jeszajasz, jego syn, i Joram, jego syn, i Zikri, jego syn, i Szelomot, jego syn. **26** Tenże Szelomot oraz jego bracia byli ustanowieni nad wszystkimi skarbami rzeczy poświęconych,^h które poświęcił król Dawidⁱ oraz mężowie będący głowami domów patriarchalnych,^j jak również dowódcy tysięcy i setek, a także dowódcy wojska. **27** Z wojen^k i z łupu^l poświęcili rzeczy na utrzymanie domu Jehowy. **28** Wszystko też, co poświęcił Samuel, widzący,^m jak również Saul, syn Kiswa, i Abner,ⁿ syn Nera, i Jobab,^o syn Cerui,^p Cokolwiek ktoś poświęcił, było powierzzone Szelomitowi i jego braciom.

29 Z Iccharytów^q – Kenaniasz i jego synowie mieli się zajmować sprawami na zewnątrz^r jako urzędnicy i sędziowie^s nad Izraelem.

30 Z Hebronitów^t – Chaszabiasz i jego bracia, dzielni ludzie,^u tysiąc siedmuset, byli wyznaczeni do zarządzania Izraelem w regionie nadjordańskim po stronie zachodniej w sprawie całego dzieła Jehowy i służby dla króla. **31** Z Hebronitów – Jerijasza^v był głową Hebronitów według ich pokoleń, od praojców. Wyszukano ich w czterdziestym^w roku królowania Dawida i znaleziono wśród nich dzielnych mocarzy w Jazerze^x

w Gileadzie.^a **32** A jego braci, dzielnych ludzi,^b było dwa tysiące siedmiuset, będących głowami domów patriarchalnych.^c Król Dawid ustanowił ich więc nad Rubenitami i Gadytami, i połową plemienia Manassesytów,^d do każdej sprawy prawdziwego Boga oraz sprawy^e króla.

27 Jeśli chodzi o synów Izraela według ich liczby – głowy domów patriarchalnych^f oraz dowódców^g tysięcy i setek,^h a także ich urzędników usługującychⁱ królowi w każdej sprawie dotyczącej oddziałów tych, którzy wchodzili i wychodzili miesiąc po miesiącu przez wszystkie miesiące w roku – każdy oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące.

2 Nad pierwszym oddziałem, na miesiąc pierwszy, był Jaszebeam,^j syn Zabdiela, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **3** Na miesiąc pierwszy przypadali niektórzy spośród synów Pereca,^k dowódcy wszystkich grup usługujących.

4 A nad oddziałem na miesiąc drugi był Dodaj,^l Achochita^m ze swym oddziałem, wodzem zaś był Miklot, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące.

5 Dowódcą trzeciej grupy służbowej, na miesiąc trzeci, był Benajasz,ⁿ syn naczelnego kapłana Jehojady,^o a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące.

6 Ów Benajasz^p był mocarzem wśród trzydziestu^q i nad trzydziestoma; a nad jego oddziałem był Ammizabad, jego syn.

7 Czwarty, na miesiąc czwarty, był Asahel,^r brat Joaba,^s po nim zaś Zebadiasz, jego syn, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **8** Piątym dowódcą, na miesiąc piąty, był Szamhut^t

ROZDZ. 26

a Rdz 31:21

1 Sm 13:7

b 1 Kn 26:9

c 1 Kn 24:31

d 1 Kn 12:37

e 2 Kn 19:11

ROZDZ. 27

f 1 Kn 5:24

g Wj 18:25

1 Sm 8:12

1 Kn 13:1

2 Kn 1:2

h Pwt 1:15

i 1 Kn 28:1

j 2 Sm 23:8

1 Kn 11:11

k Lb 26:21

l 2 Sm 23:9

1 Kn 11:12

m 1 Kn 8:4

n 2 Sm 23:20

o 1 Kl 4:4

1 Kn 12:27

p 2 Sm 23:20

q 2 Sm 23:23

r 2 Sm 2:18

2 Sm 23:24

s 1 Kn 2:16

t 2 Sm 23:25

1 Kn 11:27

szpalta 2

a 2 Sm 23:26

b 1 Kn 11:28

c 2 Kn 11:6

2 Kn 20:20

Am 1:1

d 1 Kn 11:27

e 2 Sm 23:26

f 2 Sm 21:18

g Lb 26:20

h 2 Sm 23:27

i 1 Kn 6:60

j 2 Sm 23:28

k Lb 26:20

l 2 Sm 23:30

m Sdz 12:15

n 2 Sm 23:29

o Dz 26:7

Jizrachita, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące.

9 Szósty, na miesiąc szósty, był Ira,^a syn Ikkesza^b Tekoity,^c a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **10** Siódmy, na miesiąc siódmy, był Chelec^d Pelonita,^e z synów Efraima, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **11** Ósmy, na miesiąc ósmy, był Sibbechaj^f Chuszatyta, z Zerachitów,^g a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **12** Dziewiąty, na miesiąc dziewiąty, był Abiezer^h Anatotczyk,ⁱ z Beniaminitów, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **13** Dziesiąty, na miesiąc dziesiąty, był Maharaj^j Netofatyta, z Zerachitów,^k a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **14** Jedenasty, na miesiąc jedenasty, był Benajasz^l Piratonita, z synów Efraima,^m a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące. **15** Dwunasty, na miesiąc dwunasty, był Cheldajⁿ Netofatyta, od Otniela, a jego oddział liczył dwadzieścia cztery tysiące.

16 A nad plemionami Izraela^o wodzem Rubenitów był Eliezer, syn Zikriego; Symeonitów – Szeftiasz, syn Maaki; **17** Lewiego – Chaszabiasz, syn Kemuela; Aarona – Cadok;^p **18** Judy – Elihu,^q jeden z braci Dawida;^r Issachara – Omri, syn Michaela; **19** Zebulona – Jismajasz, syn Abdiasza; Naftalego – Jerimot, syn Azriela; **20** synów Efraima – Hoszea, syn Azazjasza; połowy plemienia Manasses – Joel, syn Pedajasza; **21** połowy plemienia Manasses w Gileadzie – Jiddo, syn Zachariasza; Beniamina – Jaasjel, syn Abnera;^s **22** Dana – Azarel, syn

p 1 Kn 24:31; q 1 Sm 17:28; r 1 Sm 16:6; s 1 Sm 14:50; 2 Sm 3:27.

Jerochama. Byli oni książętami^a plemion Izraela.

23 A Dawid nie spisał liczby tych, którzy mieli poniżej dwudziestu lat, gdyż Jehowa obiecał uczynić Izraela tak liczny jak gwiazdy niebios.^b **24** Joab,^c syn Cerui, zaczął liczyć, lecz nie skończył;^d i ściągnęło to oburzenie^e na Izraela, a liczba ta nie weszła do opisu dziejów króla Dawida.

25 A nad skarbami króla^f był ustanowiony Azmawet, syn Adiela. A nad skarbami w polu,^g w miastach^h i wioskach, i wieżach – Jonatan, syn Uzzjasza. **26** A nad wykonawcami pracy w polu,ⁱ przy uprawie roli – Ezri, syn Keluba. **27** A nad winnicami^j – Szimej z Ramy; a nad tym, co w winnicach stanowiło zasoby wina – Zabdi Szifmita. **28** A nad sadami oliwnymi oraz sykomorami,^k które były w Szeferli^l – Baal-Chanan Gederyta; a nad zasobami oliwy^m – Joasz. **29** A nad stadami pasącymi się w Szaronieⁿ – Szitraj Szaronita; a nad stadami na nizinach – Szafat, syn Adlaja. **30** A nad wielbładami^o – Obil Ismaelita;^p a nad oślicami – Jechdejasz Meronotyta. **31** A nad trzodami – Jaziz Hagryta. Wszyscy oni byli zwierzchnikami nad mieniem należącym do króla Dawida.

32 A Jonatan,^q bratanek Dawida, był doradcą, mężem odznaczającym się zrozumieniem,^r był także sekretarzem; a Jechiel, syn Chachmoniego,^s był z synami króla.^t **33** Achitofel^u zaś był doradcą^v królewskim, a Chuszaj^w Arkijczyk^x był towarzyszem króla.^y **34** A po Achitofelu byli: Jehojada, syn Benajaszasza,^z i Abiatar;^a a dowódca wojska królewskiego był Joab.^b

ROZDZ. 27

a 1Kn 22:17
1Kn 28:1

b Rdz 15:5
Heb 11:12

c 2Sm 24:2

d 1Kn 21:6

e 2Sm 24:15
1Kn 21:7

f 2Kl 18:15

g 1Sm 8:14
2Kn 26:10

h 1Kl 9:19
i Kzn 5:9

j 1Sm 8:14
1Sm 22:7

k 2Kn 9:27

l 2Kn 26:10

m 1Kl 5:11
2Kn 32:28

n Iz 35:2

o 1Sm 27:9

p Rdz 37:25

q 2Sm 13:3
2Sm 21:21

r Prz 1:5
Prz 10:13
Prz 16:21

s 1Kn 11:11

t 2Sm 3:2
1Kn 3:5

u 2Sm 15:12
2Sm 16:23
2Sm 17:23

v Ps 119:24

w 2Sm 15:37

x 2Sm 16:16

y 2Sm 16:17

z 2Sm 23:20
1Kl 2:35

a 1Kl 1:7

b 1Kn 11:6

szpalta 2

ROZDZ. 28

a Pwt 32:28
Joz 23:2

b 1Kn 27:16

c 1Kn 27:1

d Wj 18:25
1Sm 8:12

e Pwt 1:15

f 1Kn 27:25

g 1Kn 27:29

h 2Sm 3:2
1Kn 3:5

i 1Sm 8:15

j 1Kn 11:10

k 1Kl 8:17

Ps 132:5

28 I Dawid zebrał w Jerozolimie wszystkich książąt^a Izraela, książąt^b plemion i książąt^c oddziałów usługujących królowi, jak również dowódców tysięcy^d i dowódców sektek^e oraz zwierzchników całego mienia^f i żywego inwentarza^g należącego do króla i jego synów,^h wraz z dworzanamiⁱ i mocarzami,^j z każdym dzielny mocarzem. **2** Następnie król Dawid podniósł się na nogi i powiedział:

„Posłuchajcie mnie, bracia moi i mój lud. Co się mnie tyczy, memu sercu bliska była sprawa^k zbudowania domu jako miejsca, w którym spoczęłaby Arka Przymierza Jehowy, i jako podnóżka^l dla naszego Boga; i poczyniłem przygotowania do budowy.^m **3** I rzekł do mnie prawdziwy Bóg: „Nie zbudujesz domu dla mego imienia,ⁿ jesteś bowiem mężem wojny i przelewałś krew”.^o **4** A Jehowa, Bóg Izraela, wybrał mnie z całego domu mojego ojca,^p bym został królem^q nad Izraelem po czas niezmierzony; na wodza bowiem wybrał Judy,^r w domu Judy zaś – dom mojego ojca,^s a wśród synów mego ojca^t właśnie mnie obdarzył uznaniem,^u by ustanowić mnie królem nad całym Izraelem; **5** a spośród wszystkich moich synów (gdź wielu synów dał mi Jehowa)^v wybrał Salomona,^w mojego syna, by zasiadał na tronie^x władzy królewskiej Jehowy nad Izraelem.

6 „Ponadto rzekł do mnie: „To Salomon, twój syn, zbuduje mój dom^y i moje dziedzińce; bo wy-

1 Ps 132:7; m 1Kn 22:3; n 2Sm 7:13; 1Kl 5:3; 1Kn 17:4; o 1Kn 22:8; p 1Sm 16:1; q 1Sm 16:13; 2Sm 7:8; Ps 89:20; r Rdz 49:10; 1Kn 5:2; Ps 60:7; s Rut 4:22; t 1Sm 16:11; u 1Sm 13:14; 1Sm 16:12; v 2Sm 3:2; 1Kn 3:5; w 1Kn 22:9; x 1Kn 17:14; 2Kn 1:8; y 2Sm 7:13.

brałem go na mego syna,^a ja zaś stanę się dla niego ojcem.^b **7** I utwierdzę jego królowanie^c po czas niezmierny, jeśli będzie niezłomnie zdecydowany wprowadzać w czyn moje przykazania^d i moje sądownicze rozstrzygnięcia,^e tak jak dzisiaj'. **8** A teraz na oczach całego Izraela, zboru Jehowy,^f i wobec uszu naszego Boga,^g przestrzegajcie i dociekajcie wszystkich przykazań Jehowy, waszego Boga, abyście mogli osiąść tę dobrą ziemię^h i przekazać ją jako dziedzictwo waszym synom po was po czas niezmierny.

9 „A ty, Salomonie, synu mój, znajⁱ Boga twego ojca i służ mu sercem niepodzielnym^k i duszą radosną;^l bo Jehowa bada wszystkie serca^m i dostrzega każdą skłonność myśli.ⁿ Jeżeli będziesz go szukał, da ci się znaleźć;^o ale jeśli go opuścisz,^p odrzuci cię na zawsze.^q **10** Bacz więc, gdyż Jehowa cię wybrał, byś zbudował dom będący sanktuarium. Bądź odważny i działaj”.^r

11 I Dawid przekazał Salomonowi, swojemu synowi, plan budowy^s portyku,^t jak również jego domów i składnic,^u i komnat na dachu,^v i ciemnych pomieszczeń wewnętrznych, a także domu pokrywę przebiegalnej^w — **12** plan budowy wszystkiego, co otrzymał w natchnieniu,^x jeśli chodzi o dziedzińce^y domu Jehowy oraz wszystkie jadalnie^z dookoła, o skarby domu prawdziwego Boga oraz skarby rzeczy poświęconych;^a **13** a także o oddziały^b kapłanów i Lewitów oraz o całe dzieło usługiwania związanego z domem Jehowy i o wszystkie sprzęty do pełnienia służby związanej z domem

ROZDZ. 28

- a 1Kn 17:13
- b 2Sm 7:14
- c 1Kn 17:14
Ps 72:8
- d 1Kl 6:12
- e Pwt 12:1
- f 1Tm 3:15
- g 1Tm 5:21
- h Pwt 6:3
- i Ps 9:10
Jer 9:24
Heb 8:11
- j Pwt 10:12
- k 1Kl 8:61
2Kl 20:3
Ps 101:2
- l Ps 37:4
Ps 73:25
- m 1Sm 16:7
1Kn 29:17
Prz 17:3
Obj 2:23
- n Rdz 6:5
Pwt 31:21
Ps 139:2
- o 2Kn 15:2
Mt 7:7
Heb 11:6
Jak 4:8
- p 2Kn 15:2
Ezd 8:22
- q Pwt 31:17
Ps 73:27
Iz 1:28
Heb 10:38
- r 1Kn 22:16
- s Heb 8:5
- t 2Kn 3:4
- u 1Kn 26:24
- v 1Kl 6:5
- w Kpl 16:2
1Kl 6:19
- x 2Sm 23:2
Heb 8:5
- y 1Kl 6:36
1Kl 7:12
- z 1Kn 9:26
- a 1Kn 26:20
- b 1Kn 24:1

szpalta 2

- a 1Kn 9:29
- b 2Kn 4:7
- c 2Kn 4:8
2Kn 4:19
- d 2Kl 25:15
- e 1Kl 7:50

Jehowy; **14** o złoto według wagi, złoto na wszystkie sprzęty do różnych zadań, o wszystkie sprzęty ze srebra według wagi, o wszystkie sprzęty^a do różnych zadań; **15** a także o wagę złotych świeczników^b oraz ich złotych lamp, według wagi różnych świeczników i ich lamp, jak również o srebrne świeczniki według wagi świecznika oraz jego lamp stosownie do zadania różnych świeczników; **16** i złoto według wagi na stoły chlebów pokładnych,^c na różne stoły, i srebro na stoły ze srebra; **17** i widełki, i czasze,^d i dzbany ze szczerzego złota, i o złote czarki^e według wagi na różne czarki, i o srebrne czarki według wagi na różne czarki; **18** i na ołtarz kadzielnicy^f rafinowane złoto według wagi, i na wyobrażenie rydwanu,^g mianowicie złote cheruby,^h by miały rozpostarte skrzydła i osłaniały Arkę Przymierza Jehowy. **19** „Dał wniknąć we wszystko, co było na piśmieⁱ z ręki Jehowy, która spoczęła na mnie, we wszystkie prace związane z planem budowy”.^j

20 I przemówił Dawid do Salomona, swego syna: „Bądź odważny^k i silny i działaj. Nie bój się^l ani się nie przerażaj,^m bo Jehowa Bóg, mój Bóg, jest z tobą.” On cię nie porzuciⁿ ani nie opuści, dopóki się nie zakończy całe dzieło usługiwania związane z domem Jehowy. **21** A oto oddziały kapłanów^p oraz Lewitów^q do wszelkiej służby związanej z domem prawdziwego Boga; z tobą zaś w całym tym

f 1Kl 7:48; g Ps 18:10; h Wj 25:20; 1Sm 4:4; 1Kl 6:23; Ps 80:1; i Wj 25:40; j 1Kn 28:11; k Joz 1:6; 2Ks 5:6; l Pwt 31:6; 1Kn 22:13; m Joz 1:9; n Pwt 31:8; Rz 8:31; o Joz 1:5; p 1Kn 24:1; q 1Kn 24:20; 1Kn 25:1.

dziele jest każdy chętny^a człowiek zdolny do całej tej służby,^b jak również książęta^c i cały lud – na każde twoje słowo”.

29 Następnie król Dawid rzekł do całego zboru:^d „Salomon, mój syn, którego Bóg wybrał,^e jest młody^f i delikatny, dzieło zaś jest wielkie; bo zamek ten nie jest dla człowieka,^g lecz dla Jehowy Boga. **2** A ja stosownie do całej swej mocy^h przygotowałemⁱ na dom mojego Boga złoto^j na wyroby ze złota i srebro na wyroby ze srebra oraz miedź na wyroby z miedzi, żelazo^k na wyroby z żelaza i drzewo^l na wyroby z drewna; kamienie onyksowe^m oraz kamienie do osadzania na twardej zaprawie i kamyki mozaikowe, i wszelkiego rodzaju kamień drogocenny, i kamienie alabastrowe w wielkiej ilości. **3** A ponieważ mam upodobanieⁿ w domu mojego Boga, oto jest jeszcze moja szczególna własność,^o złoto i srebro; daję to na dom mojego Boga – dodatkowo i oprócz tego wszystkiego, co przygotowałem na ten święty dom:^p **4** trzy tysiące talentów złota, złota z Ofiru,^q i siedem tysięcy talentów rafinowanego srebra – na poleczenie ścian domów; **5** złota na wyroby ze złota i srebra na wyroby ze srebra oraz na wszystko, co jest wykonywane ręką rzemieślników. I kto dzisiaj jest gotów napęlić swą rękę darem dla Jehowy?”^r

6 I chętnie się zgłaszali książęta^s domów patriarchalnych^t oraz książęta^u plemion Izraela, jak również dowódcy tysięcy^v i setek,^w a także przełożeni nad sprawami^x króla. **7** Toteż dali na służbę związaną z domem prawdziwego Boga złoto warto-

ROZDZ. 28

a Wj 35:26

Wj 36:2

Ps 110:3

b Wj 36:1

c 1Kn 22:17

1Kn 28:1

ROZDZ. 29

d 1Kn 28:8

e 1Kl 8:19

1Kn 28:5

f 1Kl 3:7

Prz 4:3

g 2Kn 2:4

h Kzn 9:10

i 1Kn 22:3

j 1Kn 22:16

k 1Kn 22:14

l 1Kn 22:4

m Wj 28:9

n Ps 26:8

Ps 27:4

Ps 122:1

o 1Kn 21:24

Prz 3:9

p 1Kn 22:5

1Kn 22:16

q Hi 28:16

r Wj 35:5

s 1Kn 27:1

t 1Kn 23:11

u 1Kn 28:1

v Wj 18:25

1Kn 13:1

w Pwt 1:15

1Kn 27:1

x 1Kn 27:25

1Kn 27:29

1Kn 27:31

słupka 2

a 2Ko 9:11

b 1Kn 26:22

c 1Kn 6:1

d 2Ko 9:7

e Dz 20:35

f 2Kn 31:8

g 1Kl 8:14

2Kn 6:3

h 1Kl 8:15

i Rdz 32:28

Ps 68:35

j Ps 145:3

1Tm 1:17

ci pięciu tysięcy talentów, jak również dziesięć tysięcy daremków oraz srebro wartości dziesięciu tysięcy talentów i miedź wartości osiemnastu tysięcy talentów, i żelazo wartości stu tysięcy talentów.^a **8** A u kogokolwiek znalazły się jakieś kamienie, dawano je do skarbu domu Jehowy pod opiekę Jechiela^b Gerszonity.^c **9** I lud rozradował się ze składania dobrowolnych darów ofiarnych, bo z całego serca składali Jehowie dobrowolne dary ofiarne;^d również król Dawid radował się wielką radością.^e

10 Następnie Dawid błogosławił^f Jehowę na oczach całego zboru^g i rzekł Dawid: „Bądź błogosławiony,^h Jehowo, Boże Izraela,ⁱ naszego ojca, od czasu niezmiernego aż po czas niezmierny. **11** Twoja, Jehowo, jest wielkość^j i potęga,^k i piękno,^l i wspaniałość,^m i doświadczenie;ⁿ bo wszystko w niebiosach i na ziemi jest twoje.^o Twoje jest królestwo,^p Jehowo, i ty wznosisz się jako głowa ponad wszystkim.^q **12** Dzięki tobie jest bogactwo^r oraz chwała^s i ty panujesz^t nad wszystkim; w twojej ręce jest moc^u i potęga,^v w twojej też ręce jest możliwość uczynienia wielkim^w oraz udzielenia wszystkim siły.^x **13** A teraz, Boże nasz, dziękujemy ci^y i wysławiamy^z twoje wspaniałe^a imię.

14 „A przecież kimże jestem ja^b i czymże jest mój lud, byśmy dalej mieli możliwość składa-

k Rdz 17:1; Obj 5:13; 1Kn 29:13; Ps 71:8; m 1Sm 15:29; n 1Kn 16:27; Ps 8:1; o Ps 24:1; Ps 115:15; Iz 42:5; Jer 10:12; p Ps 103:19; Mt 6:10; q Neh 9:5; Ps 97:9; r Pwt 8:18; Prz 10:22; Flp 4:19; s 1Kl 3:13; Jn 17:5; t 2Kn 20:6; u Prz 18:10; Iz 40:26; v Pwt 3:24; Ef 1:19; Obj 15:3; w 2Kn 1:12; Ps 75:7; x 2Kn 16:9; Ps 18:32; Ps 28:8; Iz 40:29; 1Pt 4:11; y Ps 105:1; z Ps 106:1; a Iz 63:14; b 2Sm 7:18.

nia takich dobrowolnych darów ofiarnych?^a Wszystko bowiem jest od ciebie^b i daliśmy ci z twojej własnej ręki. **15** Bo my przed twoim obliczem jesteśmy osiadłymi przybyszami, a także osiedleńcami,^c podobnie jak wszyscy nasi praojcowie. Dni nasze na ziemi są jak cień^d i nie ma żadnej nadziei. **16** Jehowo, nasz Boże, cała ta obfitość, którą przygotowaliśmy, by zbudować ci dom dla twego świętego imienia, pochodzi z twojej ręki i wszystko to należy do ciebie.^e **17** Ja zaś dobrze wiem, Boże mój, że ty badasz serce^f i masz upodobanie w moralnej nieskazitelności.^g I ja w prostolinijności swego serca ochoczo złożyłem wszystkie te rzeczy, a teraz z radością patrzę, jak twój lud, który się tu znajduje, ochoczo składa ci dary ofiarne. **18** Jehowo, Boże Abrahama, Izaaka i Izraela, naszych praojców,^h racz zachować to po czas niezmierzony jako skłonność myśli serca twego luduⁱ i skieruj ich serca ku sobie.^j **19** A Salomonowi, synowi mojemu, daj serce niepodzielne,^k by przestrzegał twoich przykazań,^l twoich świadectw^m oraz twoich przepisówⁿ i by wszystko wykonał, i by zbudował zamek,^o do czego poczyniłem przygotowania^p.

20 I Dawid rzekł jeszcze do całego zboru:^q „Błogosławcie^r teraz Jehowę, waszego Boga”. I cały zbór błogosławił Jehowę, Boga ich praojców, i kłaniał się nisko,^s i padał na twarz^t przed Jehową i przed królem. **21** I składali^u Jehowie ofiary, i składali Jehowie całopalenia^v w dniu, który następował po owym dniu – tysiąc młodych byków, tysiąc ba-

ROZDZ. 29

- a Ps 115:1
Flp 2:13
- b Ps 50:12
- c Kpl 25:23
Heb 11:13
- d Hi 14:2
Jak 4:14
- e Ps 24:1
- f 1Kn 28:9
- g Prz 11:20
Prz 15:8
Dz 24:16
Heb 1:9
- h Wj 3:6
- i 1Kn 28:9
- j Ps 10:17
Ps 86:11
2Ts 2:17
- k 1Kl 8:61
2Kl 20:3
Mk 12:30
- l 1Kl 6:12
1Kn 28:7
- m Pwt 4:45
Pwt 6:17
1Kl 2:3
- n Pwt 7:11
Pwt 12:1
- o 1Kn 29:1
- p 1Kn 22:14
- q 1Kn 28:8
- r 1Kn 16:36
Ps 134:2
Ps 145:1
Ef 1:3
- s Rdz 24:26
Wj 4:31
- t 2Kn 7:3
Obj 7:11
- u 2Kn 7:4
Ezd 6:17
- v Kpl 1:3
1Kl 8:64

szpalta 2

- a Kpl 23:13
Lb 15:5
- b 1Kl 8:63
- c Pwt 12:7
2Kn 7:10
Neh 8:12
- d 1Kn 23:1
- e 1Kl 1:35
- f 1Kl 2:35
- g 1Kn 28:5
- h 1Kn 22:11
- i 1Kn 22:17
1Kn 28:21
- j 1Kn 28:1
- k 2Sm 3:2
1Kn 3:5
- l 1Kl 3:12
2Kn 1:1
- m 2Kn 1:12
Kzn 2:9
- n 1Kn 18:14
Ps 78:71
- o 2Sm 5:4
1Kl 2:11
- p 2Sm 2:11
- q 2Sm 5:5
- r 1Kl 1:1
Prz 16:31
- s 1Kn 29:12

ranów, tysiąc baranków oraz towarzyszące im ofiary płynne,^a bardzo wiele ofiar za całego Izraela.^b **22** I w owym dniu jedli i pili przed Jehową, wielce się radując;^c i po raz drugi uczynili królem Salomona, syna Dawida,^d i namaścili go Jehowie na wodza,^e a Cadoka^f na kapłana. **23** I zasiadł Salomon na tronie Jehowy^g jako król w miejsce Dawida, swego ojca, i powodziło mu się,^h a wszyscy Izraelici byli mu posłuszni. **24** Wszyscy zaś książętaⁱ oraz mocarze,^j jak również wszyscy synowie króla Dawida,^k podporządkowali się królowi Salomonowi. **25** A Jehowa na oczach całego Izraela czynił Salomona niezrównanie wielkim^l i obdarzył go takim królewskim dostojenstwem, jakie przed nim nie spoczęło na żadnym królu nad Izraelem.^m

26 Co się tyczy Dawida, syna Jessego, panował on nad całym Izraelem;ⁿ **27** a dni jego panowania nad Izraelem było czterdzieści lat.^o W Hebronie panował siedem lat,^p w Jerozolimie zaś panował trzydzieści trzy lata.^q **28** I w końcu umarł w dobrej starości,^r syty dni, bogactwa^s i chwały;^t a w jego miejsce zaczął panować Salomon, jego syn.^u **29** Sprawy zaś króla Dawida, te pierwsze i te ostatnie, zostały opisane wśród słów Samuela, widzącego,^v i wśród słów Natana,^w proroaka, i wśród słów Gada,^x wizjonera, **30** wraz z całym jego królowaniem i jego potęgą oraz czasami,^y jakie przeszły nad nim i nad Izraelem, i nad wszystkimi królestwami krain.^z

t Prz 29:23; u 1Kl 2:1; 1Kl 2:10; 1Kl 2:12; v 1Sm 9:9; w 2Sm 7:2; 2Sm 12:1; x 1Kn 21:9; y Dn 2:21; z 1Kl 2:11.

DRUGA KRONIK

1 Salomon, syn Dawida, umacniał się w swej władzy królewskiej,^a a Jehowa, jego Bóg, był z nim^b i czynił go niezrównanie wielkim.^c

2 I Salomon wyrzekł słowo do całego Izraela, do dowódców tysięcy^d i setek^e oraz do sędziów^f i do wszystkich naczelników całego Izraela,^g do głów domów patriarchalnych.^h

3 Następnie Salomon, a z nim cały zbór, udał się na wyżynę, która była w Gibeonie;ⁱ tam bowiem znajdował się namiot spotkania^j prawdziwego Boga, wykonany na pustkowiu przez Mojżesza, sługę^k Jehowy.

4 Lecz wcześniej Arkę^l prawdziwego Boga Dawid sprowadził z Kiriath-Jearim^m na miejsce, które Dawid dla niej przygotował,ⁿ gdyż rozbił dla niej namioty w Jerozolimie.^o

5 A przed przybytkiem Jehowy umieszczono miedziany ołtarz,^p który wykonał Becalet,^q syn Uriego, syna Chura;^r i Salomon oraz zbór jak zwykle zwracali się do niego.

6 Następnie Salomon złożył tam przed Jehową dary ofiarne na miedzianym ołtarzu należącym do namiotu spotkania i złożył na nim tysiąc całopaleń.^s

7 Owej nocy Salomonowi ukazał się Bóg i rzekł do niego: „Proś! Co mam ci dać?”^t

8 Na to Salomon powiedział do Boga: „To ty okazałeś wielką lojalną życzliwość Dawidowi, mojemu ojcu,^u i uczyniłeś mnie królem w jego miejsce.^v

9 Teraz, Jehowo Boże, niechaj się okaże wiarogodna twoja obietnica dotycząca Dawida,^w mojego

ROZDZ. 1

- a 1Kl 2:12
- b 2Sm 7:12
- c 1Kl 3:13
- d 1Kn 29:25
- e Kzn 2:9
- f Mt 6:29
- g Mt 12:42
- h Wj 18:25
- i Pwt 1:15
- f 1Kn 23:4
- 1Kn 26:29
- g 1Kn 28:1
- h 1Kn 24:31
- 1Kn 27:1
- i 1Kl 3:5
- 1Kn 16:39
- 1Kn 21:29
- j Wj 40:2
- kpl 1:1
- k Pwt 34:5
- Heb 3:5
- l 2Sm 6:2
- m 1Kn 13:5
- n 1Kn 15:1
- o 1Kn 16:1
- Ps 132:5
- p Wj 38:1
- q Wj 31:2
- r 1Kn 2:20
- s 1Kl 3:4
- t 1Kl 3:5
- u 2Sm 7:8
- Ps 89:28
- v 1Kn 28:5
- w 2Sm 7:12
- 1Kn 17:25
- 1Kn 28:6
- Ps 132:11

szpalta 2

- a 1Sm 2:7
- 1Kl 3:7
- b Rdz 13:16
- c 1Kl 3:9
- Prz 2:6
- Prz 3:13
- Jak 1:5
- d Lb 27:17
- 2Sm 5:2
- e 1Kl 3:8
- Ps 72:2
- f 1Sm 16:7
- 1Kn 29:17
- g 1Kl 3:11
- h 1Kl 3:28
- Prz 14:8
- i 1Kl 3:12
- Ps 34:10
- Ef 3:20
- 1Jn 5:15
- j 1Kn 29:25
- 2Kn 9:22
- Kzn 2:9
- k 1Kl 3:13
- l 1Kl 3:4
- 1Kn 16:39
- 1Kn 21:29

ojca, ty bowiem uczyniłeś mnie królem^a nad ludem tak licznym, jak drobinki prochu ziemi.^b

10 Udziel mi więc mądrości i wiedzy,^c żebym mógł wychodzić przed ten lud i żebym mógł wchodzić,^d bo któż potrafiłby sądzić ten wielki lud twój?”^e

11 Wówczas Bóg rzekł do Salomona: „Ponieważ właśnie to stało się bliskie twemu sercu,^f a nie poprosiłeś o majątek, bogactwo i szacunek albo o duszę tych, którzy cię nienawidzą, ani nawet nie prosiłeś o liczne dni,^g lecz prosisz dla siebie o mądrość i wiedzę, żebys mógł sądzić mój lud, nad którym uczyniłem cię królem,^h

12 dana ci zostaje mądrość i wiedza;ⁱ dam ci też majątek i bogactwo,^j i szacunek, jakich nie mieli królowie, którzy byli przed tobą,^j i jakich nie będzie miał nikt po tobie.”^k

13 Przyszedł więc Salomon do Jerozolimy z wyżyny znajdującej się w Gibeonie,^l sprzed namiotu spotkania,^m i dalej panował nad Izraelem.ⁿ

14 I Salomon gromadził rydwany i rumaki, tak iż w końcu miał tysiąc czterysta rydwanów oraz dwanaście tysięcy rumaków;^o i trzymał je w miastach rydwanów,^p jak również blisko króla koło Jerozolimy.

15 I sprawił król, że srebro i złoto było w Jerozolimie jak kamienie,^q a drewno cedrowe było jak sykomory^r w Szefeli^s — ze względu na wielką ilość.

16 A konie, które miał Salomon,

m Wj 40:2; n 1Kl 4:25; o Pwt 17:16; 1Kl 4:26; p 2Kn 8:6; 2Kn 9:25; q 1Kl 10:21; r 1Kl 10:27; s 2Kn 9:27; 2Kn 26:10.

mon, sprowadzano z Egiptu^a i grono kupców królewskich brało stado koni za określoną cenę.^b

17 Zazwyczaj sprowadzali i wywozili z Egiptu rydwan za sześćset srebrników, a konia za sto pięćdziesiąt; i tak było w wypadku wszystkich królów Hetytów i królów Syrii.^c Dokonywali wywozu za ich pośrednictwem.

2 Następnie Salomon kazał budować dom^d dla imienia Jehowy^e oraz dom dla swej władzy królewskiej.^f **2** Wyznaczył więc Salomon siedemdziesiąt tysięcy mężczyzn jako tragarzy oraz osiemdziesiąt tysięcy mężczyzn do wyciosowywania kamieni w górach,^g a nadzorców nad nimi trzy tysiące sześciuset.^h

3 Ponadto Salomon posłał do Chirama,ⁱ króla Tyru, mówiąc: „Jak postępowałeś z Dawidem,^j moim ojcem, i przysyłałeś mi drewno cedrowe, żeby sobie zbudował dom, w którym by mieszkał... **4** oto ja buduję^k dom dla imienia^l Jehowy, mego Boga, żeby mu go poświęcić,^m by przed jego obliczem spalać wonne kadzidło,ⁿ z ustawicznie układanym chlebem pokładnym^o oraz całopaleniami rano i wieczorem,^p w sabaty^q i dni nowiu^r oraz w okresach świątecznych^s Jehowy, naszego Boga. Będzie to obowiązywać Izraela po czas niezmierny.^t **5** A dom, który ja buduję, będzie wielki,^u bo nasz Bóg jest większy niż wszyscy inni bogowie.^v **6** Któż byłby w stanie zbudować mu dom?^w Albowiem niebios a i niebo niebios nie mogą go pomieścić,^x a kimże jestem ja,^y bym miał zbudować mu dom, chyba tylko po to, by wznosił się dym ofiarny przed jego obliczem?^z **7** Teraz więc przyslij

ROZDZ. 1

- a 2Kń 9:28
b 1Kl 10:28
c 1Kl 10:29

ROZDZ. 2

- d 1Kl 5:5
e Pwt 12:11
1Kń 22:10
f 1Kl 7:1
g 1Kl 5:15
h 1Kl 5:16
1Kl 9:22
2Kń 2:18
i 1Kl 5:1
j 2Sm 5:11
1Kń 14:1
k 1Kl 8:19
l 2Kń 6:33
m 1Kl 8:64
n Wj 30:7
o Wj 25:30
Kpl 24:8
Mt 12:4
p Lb 28:4
q Wj 20:10
Lb 28:9
r Lb 10:10
Lb 28:11
s Kpl 23:4
1Kń 23:31
t Kpl 23:14
Kpl 23:41
u 1Kń 29:1
Ps 68:29
v Wj 15:11
Ps 86:8
Ps 95:3
Ps 135:5
w Iz 66:1
x 1Kl 8:27
Dz 17:24
y 2Sm 7:18
1Kń 29:14
z Pwt 12:6

szpalta 2

- a Wj 31:3
1Kl 7:14
b 1Kń 22:15
c 1Kl 5:14
d 1Kl 5:6
e 1Kl 5:8
2Kń 3:5
f 1Kl 10:11
g 1Kl 5:9
h 1Kl 5:11
i Ezd 7:22
j 1Kl 5:1
1Kl 9:11
1Kń 14:1
k Pwt 7:8
Pwt 33:3
l 1Kl 10:9
m 1Kl 5:7
Ps 72:18

mi zdolnego męża, który by wykonywał wyroby ze złota i srebra, i miedzi,^a i żelaza, i wełny barwionej czerwionawą purpurą, i karmazynu, i niebieskiego włókna oraz umiał wykonywać rzeźby, razem ze zdolnymi ludźmi, których mam w Judzie i w Jerozolimie, a których przygotował Dawid, mój ojciec.^b **8** I przyslij mi z Libanu^c drewna cedrowego,^d jałowcowego^e i al gumowego,^f bo dobrze wiem, że twoi słudzy mają doświadczenie w ścinaniu drzew Libanu^g (a oto moi słudzy są z twoimi sługami), **9** by przygotować mi dużo drewna, gdyż dom, który buduję, będzie wielki, i to zdumiewająco. **10** A oto drwalam, ścinającym drzewa, daję pszenicę na pokarm dla twoich sług, dwadzieścia tysięcy kor,^h i dwadzieścia tysięcy kor jęczmienia, dwadzieścia tysięcy bat winaⁱ i dwadzieścia tysięcy bat oliwy^j.

11 Wówczas Chiram, król Tyru,^j odpowiedział na piśmie i posłał to do Salomona: „Ponieważ Jehowa umiłował^k swój lud, ustanowił cię królem nad nimi^l. **12** I Chiram rzekł jeszcze: „Błogosławiony niech będzie Jehowa, Bóg Izraela,^m który uczynił niebios a i ziemię,ⁿ gdyż dał królowi Dawidowi mądrego syna, mającego doświadczenie w kierowaniu się roztropnością i zrozumieniem,^o i on zbuduje dom dla Jehowy oraz dom dla swej władzy królewskiej.^p **13** Oto więc posyłam zdolnego męża, mającego doświadczenie w kierowaniu się zrozumieniem, Chiram-Abiego^q — **14** który jest synem niewiasty spośród synów

n Rdz 1:1; Ps 33:6; Dz 17:24; Obj 4:11; Obj 10:6;
o 2Kń 1:12; p 2Kń 2:1; q 1Kl 7:13; 1Kl 7:40; 2Kń 4:11; 2Kń 4:16; Prz 22:29.

Dana, lecz którego ojcem jest pewien mąż z Tyru – człowieka mającego doświadczenie, aby wykonywał wyroby ze złota i srebra, z miedzi,^a żelaza, kamieni^b i drewna, z wełny barwionej czerwona^c purpurą,^c z niebieskiego włókna^d oraz delikatnej^e tkaniny i karmazynu,^f a także aby wykonywał wszelkiego rodzaju robotę snycerską^g i obmyślał wszelkie plany,^h które by mu dało, razem z twoimi zdolnymi mężami oraz zdolnymi mężami mego pana Dawida, twojego ojca. **15** A pszenicę i jęczmień, i oliwę, i wino, które mój pan obiecał, niechaj wyśle swoim sługom.ⁱ **16** My zaś stosownie do wszelkiej twojej potrzeby^j będziemy ścinać drzewa^k z Libanu i jako trawę sprowadzać je morzem^l do ciebie do Joppy,^m a ty będziesz je zabierał do Jerozolimyⁿ.

17 Potem Salomon zliczył wszystkich mężów, którzy byli osiadłymi przybyszami, a którzy przebywali w ziemi izraelskiej,^o po spisaniu ich przez Dawida, jego ojca;^o i znalazło się sto pięćdziesiąt trzy tysiące sześciuset. **18** Wyzначył więc spośród nich siedemdziesiąt tysięcy tragarzy^p oraz osiemdziesiąt tysięcy do wyciosowywania kamieni^q w górach, a trzy tysiące sześciuset ustanowił nadzorcami, by doglądali pracy tego ludu.^r

3 W końcu Salomon zaczął budować dom Jehowy^s w Jerozolimie na górze Moria,^t gdzie [Jehowa] ukazał się Dawidowi, jego ojcu^u – na miejscu, które Dawid przygotował na klepisku Ornana^v Jebusyty. **2** A zaczął budować w miesiącu drugim, drugiego dnia, w czwartym roku swego panowania.^w **3** A oto,

ROZDZ. 2

- a 1Kl 7:14
- b Wj 31:5
- c Wj 39:1
- d Wj 39:2
- e Wj 39:5
- f 2Krn 3:14
- g Wj 39:6
- h Wj 31:4
- i Wj 35:32
- j 2Krn 2:10
- k 1Kl 5:6
- l 1Kl 5:8
- m 1Kl 5:9
- n Joz 19:46
- o Ezd 3:7
- p Dz 9:36
- q 1Kl 5:13
- r 1Kl 5:14
- s 2Krn 8:8
- t 1Krn 22:2
- u 1Kl 5:15
- v 1Kl 5:17
- w 1Kl 5:18
- x 1Krn 22:15
- y 1Kl 5:16

ROZDZ. 3

- a 1Kl 6:14
- b 1Krn 29:19
- c Rdz 22:2
- d Rdz 22:14
- e 2Sm 24:25
- f 1Krn 21:18
- g 2Sm 24:18
- h 1Krn 21:22
- i 1Kl 6:1

szpalta 2

- a 1Kl 6:2
- b 1Kl 6:3
- c 2Krn 29:7
- d 1Kl 6:15
- e 1Kl 6:22
- f 1Krn 29:4
- g 1Kl 6:29
- h 1Kl 6:21
- i 1Krn 29:2
- j 1Krn 29:8
- k 1Krn 29:4
- l Wj 26:29
- m Wj 26:1
- n 1Kl 6:29
- o Wj 26:33
- p 1Kl 8:6
- q Heb 9:3
- r Heb 9:24
- s 1Kl 6:20

co Salomon założył jako fundament pod budowę domu prawdziwego Boga: długość wyrażona w łokciach według dawniejszej miary miała sześćdziesiąt łokci, a szerokość – dwadzieścia łokci.^a **4** Portyk^b zaś, który był z przodu, wzdłuż szerokości domu, miał dwadzieścia łokci długości, a jego wysokość – sto dwadzieścia; i pokrył go wewnątrz szczerem złotem.^c **5** A wielki dom^c wyłożył drewnem jałowcowym, po czym pokrył je dobrym złotem,^d następnie zaś umieścił na nim wizerunki palm^e oraz łańcuszki.^f **6** Ponadto dla ozdoby obłożył ten dom drogocennymi kamieniami;^g a złoto^h było złotem ze złotodajnej krainy. **7** I pokrył złotem dom, belki dachowe, progi, a także jego ściany i drzwi;ⁱ wyrzył też na ścianach cheruby.^j

8 I wykonał dom Miejsca Najświętszego;^k jego długość, przy krótszym boku domu, wynosiła dwadzieścia łokci i szerokość jego wynosiła dwadzieścia łokci;^l a potem pokrył go dobrym złotem w ilości sześciuset talentów. **9** A waga gwoździ^m wynosiła pięćdziesiąt sykli złota; również komnaty na dachu pokrył złotem.

10 Następnie w domu Miejsca Najświętszego uczynił dwa cheruby,ⁿ jak się wykonuje wizerunki, i powlekł je złotem.^o **11** Jeśli chodzi o skrzydła cherubów,^p długość ich wynosiła dwadzieścia łokci – jedno skrzydło długości pięciu łokci dotykało ściany domu, a drugie skrzydło długości pięciu łokci dotykało skrzydła drugiego cheruba.^q **12** I skrzydło jednego cheruba, długie na

m 1Krn 22:3; n 1Kl 6:23; o 1Kl 6:28; p 1Kl 8:6; 1Krn 28:18; 2Krn 5:7; q 1Kl 6:24.

pięć łokci, dotykało ściany domu, a drugie skrzydło długości pięciu łokci stykało się ze skrzydłem drugiego cheruba.^a **13** Skrzydła tych cherubów rozpościerały się na dwadzieścia łokci; one zaś stały na nogach, zwrócone twarzami do środka.

14 Ponadto wykonał zasłone^b z niebieskiego włókna^c i z wełny barwionej czerwona^d purpurą, i z karmazynu, i z delikatnej tkaniny i wyhaftował na niej cheruby.^d

15 Następnie uczynił przed domem dwie kolumny^e długości trzydziestu pięciu łokci, a głowice^f znajdujące się na szczycie każdej z nich miała pięć łokci.

16 I wykonał łańcuszki^g jak naszyjniki, i umieścił je na szczytach owych kolumn, wykonał też sto jabłek granatu^h i umieścił je na łańcuszkach. **17** I przystąpił do stawiania tych kolumn przed świątynią, jednej po prawej stronie, drugiej zaś po lewej stronie; potem tej po prawej nadał nazwę Jachin, a tej po lewej nazwę Boaz.ⁱ

4 Następnie wykonał miedziany ołtarz;^j jego długość wynosiła dwadzieścia łokci i jego szerokość dwadzieścia łokci, a jego wysokość – dziesięć łokci.^k

2 I przystąpił do wykonania lanego morza,^l mającego dziesięć łokci od jednej krawędzi do drugiej krawędzi, okrągłego dookoła; a jego wysokość wynosiła pięć łokci i trzeba było sznura długości trzydziestu łokci, żeby je opasać dookoła.^m **3** A pod spodem, dookoła niego, okalało je coś w rodzaju dyniowatychⁿ ozdób, po dziesięć na jeden łokieć, otaczających morze ze wszystkich stron.^o Te dyniowate ozdoby były w dwóch rzędach, odlane

ROZDZ. 3

- a 1 Kł 6:25
1 Kł 6:27
- b Mt 27:51
Heb 10:20
- c Wj 26:31
- d Wj 36:35
- e 1 Kł 7:15
1 Kł 7:21
2 Kł 25:13
2 Kł 4:12
Obj 3:12
- f 1 Kł 7:16
2 Kł 25:17
Jer 52:22
- g 1 Kł 7:17
- h 1 Kł 7:20
2 Kł 25:17
2 Kł 4:13
Jer 52:23
- i 1 Kł 7:21

ROZDZ. 4

- j Wj 38:2
1 Kł 8:22
2 Kł 16:14
- k Wj 20:26
- l Wj 30:20
Wj 38:8
2 Kł 4:6
- m 1 Kł 7:23
- n 1 Kł 6:18
- o 1 Kł 7:24

szpalta 2

- a Jer 52:20
- b 1 Kł 7:25
- c 1 Kł 6:35
- d 1 Kł 7:26
Eze 45:14
- e 1 Kł 7:39
- f Kpl 9:14
- g Kpl 1:9
- h Wj 29:4
- i Wj 37:17
2 Kł 4:20
Za 4:2
- j 1 Kł 28:12
- k Wj 40:24
- l 2 Kł 4:19
- m Wj 27:9
Kpl 6:16
- n 1 Kł 6:36
- o 1 Kł 7:12
- p 1 Kł 7:39
- q Wj 27:3
1 Kł 7:45
- r Wj 38:3
2 Kł 25:14
- s 1 Kł 7:40
- t 2 Kł 3:17
- u 1 Kł 7:41
- v 1 Kł 7:17

przy jego odlewaniu. **4** Stało ono na dwunastu bykach;^a trzech zwróconych ku północy i trzech zwróconych ku zachodowi, i trzech zwróconych ku południowi, i trzech zwróconych ku wschodowi; morze zaś było na nich u góry, a wszystkie ich zady były skierowane do środka.^b **5** I było grube na szerokość dłoni; a jego krawędź była wykonana jak krawędź kielicha, kwiat lilii.^c Zbiornik ten mógł pomieścić trzy tysiące bat.^d

6 Ponadto wykonał dziesięć basenów i umieścił pięć po prawej stronie, a pięć po lewej,^e by w nich dokonywano obmywań.^f Płukano w nich rzeczy mające związek z całopaleniem.^g Natomiast morze było przeznaczone dla kapłanów, by się w nim obmywali.^h

7 Następnie wykonał złote świeczniki,ⁱ dziesięć według tego samego projektu,^j i umieścił je w świątyni – pięć po prawej stronie i pięć po lewej.^k

8 Nadto wykonał dziesięć stolów i postawił je w świątyni – pięć po prawej stronie i pięć po lewej,^l wykonał też sto złotych czasz.

9 Potem urządził dziedziniec^m kapłanów,ⁿ zrobił też wielkie ogrodzenie^o i drzwi należące do tego ogrodzenia, a ich drzwi powlekł miedzią. **10** I umieścił morze po prawej stronie, od wschodu, ku południowi.^p

11 Na koniec Chiram wykonał kubły^q i łopatkę,^r i czasie.^s

Tak Chiram zakończył wykonywanie pracy, którą wykonywał dla króla Salomona przy domu prawdziwego Boga. **12** Dwie kolumny^t i okrągłe głowice^u na szczycie tych dwóch kolumn, i dwie siatki^v do okrycia dwóch

okrągłych głowic, które były na szczycie kolumn, **13** i cztery-
sta jablek granatu^a do owych
dwóch siatek, dwa rzędy jablek
granatu do każdej siatki, żeby
przykryć dwie okrągłe głowice
znajdujące się na kolumnach,^b
14 i dziesięć wózków,^c i dzie-
sięć basenów^d na tych wózkach;
15 jedno morze,^e pod nim zaś
dwanaście byków,^f **16** a także
kubły i łopatk,^g i widełki^h o-
raz wszystkie ich przyboryⁱ Chi-
ram-Abiw^j wykonał z polerowa-
nej miedzi dla króla Salomona
do domu Jehowy. **17** Król od-
lewał je w gęstym gruncie w
Okręgu Jordanu, między Suk-
kot^k a Ceredą.^l **18** Uczynił Sa-
lomon bardzo dużo wszystkich
tych sprzętów, wagi miedzi bo-
wiem nie ustalono.^m

19 I Salomon wykonał wszyst-
kie przedmioty,ⁿ które były w do-
mu prawdziwego Boga, a także
złoty ołtarz^o i stoły^p z chlebem
pokładnym na nich **20** oraz
świeczniki^q i ich lampy^r ze szcze-
rego złota, by zgodnie z regułą
zapalano je przed najskrytszym
pomieszczeniem;^s **21** i kwia-
ty, i lampy, i szczypce^t – ze zło-
ta (było to najczystsze złoto),
22 i gasidła, i czasze, i kielichy,
i popielnice – ze szczerego zło-
ta;^u jak również wejście do do-
mu,^v jego wewnętrzne drzwi do
Miejsca Najświętszego i drzwi^w
do domu świątyni – ze złota.

5 I tak ukończono całą pracę,
którą Salomon miał do wy-
konania dla domu Jehowy,^x i Sa-
lomon zaczął wносить rzeczy u-
święcone przez Dawida, swego
ojca;^y a srebro i złoto, i wszyst-
kie przybory umieścił w skar-
bach domu prawdziwego Boga.^z
2 Wtedy to Salomon zaczął zgromadzać do Jerozolimy starszych

ROZDZ. 4

- a 1Kl 7:20
- b 1Kl 7:42
Jer 52:22
- c 1Kl 7:27
2Kl 25:16
Jer 52:17
- d 1Kl 7:38
- e 1Kl 7:23
- f 1Kl 7:25
- g 1Kl 7:40
- h Wj 38:3
- i Jer 52:19
- j 2Kl 2:13
- k Joz 13:24
Joz 13:27
- l 1Kl 7:46
- m 1Kl 7:47
1Kn 22:3
1Kn 22:14
Jer 52:20
- n 2Kl 24:13
Ezd 1:7
Jer 28:3
- o Wj 37:26
1Kl 7:48
2Kl 26:16
Obj 8:3
- p Wj 25:24
2Kl 4:8
- q Wj 37:17
1Kl 7:49
- r Wj 25:37
- s 1Kl 6:16
- t Wj 37:23
- u 1Kl 7:50
- v 1Kl 6:32
- w 1Kl 6:34

ROZDZ. 5

- x 1Kl 6:38
1Kl 7:51
- y 1Kn 22:14
- z 1Kn 26:26
Mt 23:17

szpalta 2

- a 1Kl 8:1
- b Pwt 1:13
- c 1Kn 24:6
1Kn 24:31
2Kn 1:2
- d Wj 25:10
Lb 10:33
- e 2Sm 6:12
2Kn 1:4

Izraela^a oraz wszystkich mężów
będących głowami plemion,^b na-
czelników domów patriarchal-
nych^c synów Izraela, żeby spro-
wadzić Arkę^d Przymierza Jehowy^e
z Miasta Dawidowego,^f czyli z Sy-
jonu.^g **3** Toteż wszyscy mężo-
wie izraelscy zgromadzili się u
króla na święto – to, które się od-
bywa w miesiącu siódmym.^h

4 Przybyli więc wszyscy star-
si Izraela,ⁱ a Lewici zaczęli nieść
Arkę.^j **5** I niesli Arkę^k oraz
namiot spotkania^l i wszystkie
święte sprzęty,^m które były w
namiocie. Przynieśli je kapłani,
Lewici.ⁿ **6** A król Salomon i ca-
łe zgromadzenie Izraelitów, któ-
rzy zgodnie z umową stawili się
u niego przed Arką, składali w o-
fierze^o owce i bydło, których z
powodu mnogości nie dało się
zliczyć ni zrachować. **7** Wte-
dy kapłani wnieśli Arkę Przy-
mierza Jehowy na jej miejsce,
do najskrytszego^p pomieszcze-
nia domu, do Miejsca Najświęt-
szego,^q pod skrzydła cherubów.^r
8 Cheruby te rozpościerały swe
skrzydła nad miejscem Arki, tak
iż cheruby okrywały od góry Ar-
kę oraz jej drążki.^s **9** Ale drąż-
ki te były długie, toteż końce
drążków było widać w Miejscu
Świątym przed najskrytszym po-
mieszczeniem, lecz nie było ich
widać na zewnątrz; i pozostają
tam po dziś dzień.^t **10** A w Ar-
ce nie było nic oprócz dwóch
tablic,^u które Mojżesz dał na
Horebie,^v gdy Jehowa szprymie-
rzył się^w z synami Izraela, kiedy
wychodzili z Egiptu.^x

f 2Sm 5:7; 2Sm 5:9; g Ps 2:6; Iz 35:10; Mt 21:5;
h Kpl 23:34; 1Kl 8:2; 2Kn 7:8; i Joz 23:2; j Wj 25:14;
Lb 4:15; 1Kn 15:15; k Wj 37:1; 1Wj 40:35; Lb 4:31;
m Lb 4:15; 1Kl 7:48; n 1Kl 8:4; o 2Sm 6:13; 1Kl 8:5;
p 1Kl 6:23; q 1Kl 6:20; r 1Kl 8:6; s Wj 25:14; 1Kl
8:7; t 1Kl 8:8; u Wj 34:1; Wj 40:20; Pwt 10:2; v Pwt
4:15; w Wj 19:5; Wj 24:7; Pwt 29:1; 2Kn 6:11; Jer
31:32; x Wj 19:1.

11 A gdy kapłani wyszli ze świętego miejsca (bo uświęcili^a się wszyscy kapłani, którzy się tam znajdowali – nie trzeba było przestrzegać kolejności oddziałów).^b **12** Lewici^c zaś, którzy byli śpiewakami należącymi do nich wszystkich, mianowicie do Asafa,^d do Hemana,^e do Jedutuna^f oraz do ich synów i ich braci, odziani w delikatną tkaninę, z czynelami^g i instrumentami strunowymi,^h i harfami,ⁱ stali po wschodniej stronie ołtarza, a z nimi stu dwudziestu kapłanów grających na trąbach.^j **13** i gdy tylko trębacze i śpiewacy jak jeden mąż^k sprawili, że dał się słyszeć jeden głos wysławiania i dziękowania Jehowie, i gdy tylko podnieśli głos, grając na trąbach i czynelach, i instrumentach do akompaniowania przy pieśni^l oraz wysławiając^m Jehowę, „bo jest dobry,ⁿ bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony”^o – wówczas dom napełnił się obłokiem,^p dom Jehowy.^q **14** tak iż z powodu obłoku kapłani nie mogli tam stać i służyć;^r bo chwała^s Jehowy napełniła dom prawdziwego Boga.

6 Wtedy to Salomon rzekł: „Jehowa powiedział, że będzie przebywał w gestym mroku.”^u **2** ja zaś zbudowałam dla ciebie dom na wzniosłe miejsce pobytu^v i ustalone miejsce, byś w nim mieszkał po czas niezmierzony.”^w

3 Potem król odwrócił twarz i zaczął błogosławić^x cały zbor izraelski, podczas gdy cały zbor izraelski stał.^y **4** Następnie powiedział: „Błogosławiony niech będzie Jehowa, Bóg Izraela,^z który ustami swymi rozmawiał z Dawidem, moim ojcem,^a i ręka-

ROZDZ. 5

- a Wj 19:10
Lb 8:21
2Kń 29:34
2Kń 30:24
b 1Kń 24:1
2Kń 35:4
c 1Kń 15:16
1Kń 16:4
1Kń 23:3
1Kń 25:1
2Kń 29:25
Ezd 3:10
d 1Kń 6:39
1Kń 15:19
e 1Kń 6:33
1Kń 15:17
1Kń 25:6
f 1Kń 16:41
1Kń 25:3
g 1Kń 15:16
h 2Sm 6:5
i 2Kń 9:11
j 1Kń 15:24
k Iz 52:8
Flp 1:27
l Ps 69:30
m Ps 84:4
n 1Kń 16:34
2Kń 7:10
o Wj 34:6
p 1Kl 8:10
q Wj 40:34
1Kl 8:11
r Wj 40:35
2Kń 7:2
s Wj 16:10
Eze 10:4
Obj 21:23

ROZDZ. 6

- t 1Kl 8:12
u Wj 20:21
Pwt 4:11
Ps 97:2
Heb 12:18
v 1Kl 8:13
w 2Kń 2:4
Ps 132:14
x 1Kl 8:55
y Neh 8:5
z Ps 41:13
Ps 145:10
Jak 3:9
a 1Kń 17:12

szpalta 2

- a 1Kl 8:15
Iz 55:11
b Pwt 12:5
c 1Kl 8:16
d 2Kń 12:13
Ps 48:1
e 2Sm 7:8
1Kń 28:4
f 2Sm 7:2
1Kl 5:3

mi swymi spowodował spełnienie,^a mówiąc: **5** „Od dnia, gdy wyprowadziłem mój lud z ziemi egipskiej, nie wybrałem żadnego miasta spośród wszystkich plemion izraelskich, by zbudować w nim dom, aby tam było moje imię,^b nie wybrałem też żadnego męża, by został wodzem nad moim ludem, Izraelem.”^c **6** Wybiorę jednak Jerozolimę,^d aby tam było moje imię, i wybiorę Dawida, aby był nad moim ludem, Izraelem.”^e **7** I stało się rzeczą bliską sercu Dawida, mego ojca, zbudować dom dla imienia Jehowy, Boga Izraela.^f **8** Lecz Jehowa powiedział do Dawida, mego ojca: „Ponieważ stało się rzeczą bliską twemu sercu zbudować dom dla mego imienia, uczyniłeś dobrze, gdyż stało się to bliskie twemu sercu.”^g **9** Tylko że nie ty zbudujesz ten dom,^h lecz twój syn, który pochodzi z twych lędźwi – on zbuduje dom dla mego imienia.”ⁱ **10** I Jehowa spełnił swoje słowo,^j które niegdyś wyrzekł, abym powstał w miejsce Dawida, mego ojca,^k i zasiadł na tronie^l Izraela, tak jak powiedział Jehowa,^m i abym zbudował dom dla imienia Jehowy, Boga Izraela.ⁿ **11** i abym tam umieścił Arkę,^o w której jest przymierze, jakie Jehowa zawarł z synami Izraela.”^p

12 I stanął przed ołtarzem Jehowy wobec całego zboru izraelskiego,^q po czym wyciągnął dłoń.^r **13** (Salomon uczynił bowiem miedziane podwyższenie^s i postawił je pośrodku ogroduzienia.^t Jego długość wynosiła

g 1Kl 8:18; 2Kń 8:12; h 1Kl 8:19; i 2Sm 7:12; 1Kń 17:4; j Joz 21:45; Neh 9:8; k 1Kń 29:23; l 1Kń 28:5; Heb 1:8; m 1Kl 7:11; n 1Kl 8:20; o Wj 40:20; 1Kl 8:9; 2Kń 5:10; p 1Kl 8:21; q 1Kl 8:22; r Wj 9:33; Ps 28:2; 1Tm 2:8; s Neh 8:4; t 1Kl 6:36.

pięć lokci i jego szerokość pięć lokci, a jego wysokość trzy lokcie; i stał na nim). I padł na kolana^a wobec całego zboru izraelskiego, i wyciągnął dłonie ku niebiosom.^b **14** I rzekł: „Jehowo, Boże Izraela,^c nie istnieje w niebiosach ani na ziemi Bóg taki jak ty,^d zachowujący przymierze^e i lojalną życzliwość względem swoich sług, którzy chodzą przed tobą całym sercem.^f **15** ty, który wobec swego sługi Dawida, mojego ojca, dotrzymałeś tego, co mu obiecałeś,^g gdyż swoimi ustami złożyłeś obietnicę i swą ręką sprawiłeś, że się spełniła, jak to jest dzisiaj.^h **16** A teraz, Jehowo, Boże Izraela, dotrzymaj tego, co obiecałeś swemu słudze Dawidowi, memu ojcu, mówiąc: „Nie zostanie sprzedane mnie odcięty żaden z pochodzących od ciebie mężczyzn, którzy mają zasiadać na tronie Izraela,ⁱ jeśli tylko twoi synowie^j będą zważać na swą drogę, chodząc według mego prawa,^k tak jak ty chodziłeś przede mną.^l **17** A teraz, Jehowo, Boże Izraela,^m spraw, żeby twoja obietnica,ⁿ którą obiecałeś swemu słudze Dawidowi, okazała się wiarogodna.^o

18 „Ale czy Bóg naprawdę zamieszka z ludźmi na ziemi?^p Oto niebo, wręcz niebo niebios, nie może cię pomieścić;^q a coś dopiero ten dom, który zbudowałem!^r **19** Zechciej się zwrócić ku modlitwie swego sługi^s i ku jego prośbie o łaskę,^t Jehowo, mój Boże, słuchając błagalnego wołania^u oraz modlitwy, gdy twój sługa modli się przed twoim obliczem,^v **20** żebyś w dzień i w nocy miał swe oczy otwarte^w ku temu domowi – ku miejscu, gdzie jak powiedziałeś, umie-

ROZDZ. 6

- a 1KI 8:54
Ps 95:6
Dz 20:36
- b Ezd 9:5
- c 1Kn 29:10
- d Wj 15:11
1Sm 2:2
Ps 86:8
Mi 7:18
- e 1KI 8:23
- f Pwt 7:9
2KI 20:3
2Kn 16:9
Neh 1:5
- g 1KI 3:6
1KI 6:12
- h 2Sm 7:12
1Kn 22:10
- i 1KI 8:24
- j 1KI 6:12
- k Ps 132:12
- l Ps 26:3
- m Wj 24:10
- n 2Sm 7:25
Ps 119:49
- o 1KI 8:26
- p 1KI 8:27
Dz 7:48
- q 2Kn 2:6
Neh 9:6
Ps 148:13
Dz 40:12
Dz 17:24
- r 1KI 8:27
Iz 66:1
- s 2Kn 6:33
Ps 65:2
Dn 9:18
- t 2Kn 33:13
Ps 6:9
- u Ps 5:2
- v 1KI 8:28
- w 2KI 19:16
Ps 33:18
Ps 34:15

szpalta 2

- a Pwt 26:2
2Kn 6:9
Neh 1:9
- b 1KI 8:29
- c Ps 5:1
- d 2Kn 7:12
Dn 6:10
- e 2KI 19:20
2Kn 30:27
- f 2Kn 7:14
Mi 7:18
- g 1Sm 2:25
- h Neh 10:29
- i 1KI 8:31
- j 2Kn 30:27
Ps 123:1
- k 1KI 8:32

cisz swoje imię^a – wysłuchując modlitwy, gdy twój sługa modli się ku temu miejscu.^b **21** I zechciej wysłuchać błagań swego sługi^c oraz swego ludu izraelskiego, gdy się modlą ku temu miejscu,^d tak byś wysłuchał ze swego miejsca zamieszkania, z niebios;^e i racz wysłuchać i przebaczyć.^f

22 „Jeśli jakiś człowiek zgrzeszy przeciwko swemu bliźniemu,^g a ten rzuci na niego przekleństwo, aby podlegał^h klątwie, i on przyjdzie pod klątwą przed twój ołtarz w tym domu,ⁱ **23** ty racz wysłuchać z niebios^j i działaj,^k i osądź swoich sług, aby odpłacić niegodziwemu przez włożenie jego postępowania na jego własną głowę,^l a prawego uznaj za prawego^m przez oddanie mu stosownie do jego prawości.ⁿ

24 „A jeśli twój lud, Izrael, zostanie pokonany przez nieprzyjaciela,^o ponieważ grzeszyli przeciwko tobie,^p i naprawdę wrócą,^q i będą słać twoje imię^r oraz modlić się,^s i w tym domu będą przed twym obliczem zanościć prośbę o łaskę,^t **25** ty racz wysłuchać z niebios^u i przebaczyć^v grzech swego ludu, Izraela, i przyprowadź ich z powrotem^w do ziemi, którą dałeś im oraz ich praojcom.^x

26 „Gdy niebiosą będą zamknięte, tak iż nie spadnie deszcz,^y ponieważ grzeszyli^z przeciwko tobie, i będą się modlić ku temu miejscu^a oraz słać twoje imię, i odwrócą się od swego grzechu, gdyż ich trapiłeś,^b **27** ty

1Ib 5:27; 2KI 9:26; HI 34:11; Prz 1:31; Iz 3:11; Gal 6:7; m Pwt 25:1; Ps 33:5; n Iz 3:10; Eze 18:20; o Kpl 26:17; Pwt 28:25; Joz 7:8; p Joz 7:11; Sdz 2:14; q Kpl 26:40; Neh 9:2; r Dn 9:19; s Ezd 9:5; t 1KI 8:33; Dn 9:3; u Iz 57:15; v 1KI 8:34; w Ps 106:47; x Rdz 13:15; Wj 6:8; y Jak 5:17; z Eze 14:13; a 1KI 8:35; b Iz 9:13; Eze 18:30.

racz wysłuchać z niebios i przebaczyć grzech swoich sług – swego ludu, Izraela – pouczasz^a ich bowiem o dobrej drodze,^b którą powinni kroczyć; i zeslij deszcz^c na swoją ziemię, którą dałeś swemu ludowi jako dziedziczną własność.^d

28 „Gdyby tę ziemię nawiedziła klęska głodu,^e gdyby wybuchła zaraza,^f gdyby była spiekota^g i rdza,^h szarańczeⁱ i karaluchy;^j gdyby nieprzyjaciele^k oblegli ich w ziemi ich bram^l – w razie jakiegokolwiek plagi i jakiegokolwiek dolegliwości^m – **29** to wszelką modlitwę,ⁿ wszelką prośbę o łaskę,^o którą by zanosił jakiegokolwiek człowiek albo cały twój lud, Izrael,^p jako że każdy będzie znał swoją plagę^q i swą boleść – gdy wyciągnie dłonie ku temu domowi,^r **30** wówczas ty racz wysłuchać z niebios, miejsca twego zamieszkania,^s i przebaczyć,^t i oddaj każdemu według wszystkich jego dróg,^u gdyż znasz jego serce^v (bo tylko ty dobrze znasz serce synów ludzkich);^w **31** aby się ciebie bali,^x chodząc twoimi drogami przez wszystkie dni swego życia na obliczu ziemi, którą dałeś naszym praojcom.^y

32 „Również cudzoziemca, który nie należy do twego ludu, Izraela,^z i który przyjdzie z dalekiej krainy ze względu na twoje wielkie imię^a i twą silną rękę,^b i twoje wyciągnięte ramię,^c i przyszedłszy, będą się modlić ku temu domowi,^d **33** ty racz wysłuchać z niebios, z twego ustalonego miejsca zamieszkania,^e i uczynić stosownie do wszystkiego, o co do ciebie będzie wołał ów cudzoziemiec;^f żeby wszystkie ludy ziemi poznały twoje imię^g i bały się^h ciebie, jak twój lud izraelski, i by poznały, iż twego

ROZDZ. 6

- a Ps 86:11
Ps 119:102
Iz 30:20
Iz 54:13
- b Iz 30:21
Jer 6:16
Jer 42:3
- c 1KI 18:1
Za 10:1
- d 1KI 8:36
- e Rut 1:1
2KI 6:25
2Kn 20:9
- f Kpl 26:16
Pwt 28:21
- g Am 4:9
Ag 2:17
- h Pwt 28:22
Am 4:9
- i Pwt 28:38
Jl 1:4
Jl 2:25
- j Ps 78:46
- k Kpl 26:25
2Kn 12:2
2Kn 32:1
- l 1KI 8:37
- m Eze 14:21
- n 2Kn 20:6
Ps 91:15
- o 2Kn 33:13
- p 1KI 8:38
- q Prz 14:10
- r Dn 6:10
- s Ps 33:14
Iz 63:15
Mt 23:22
- t Ps 130:4
- u Hl 34:11
Ps 18:20
Obj 2:23
- v 1Kn 28:9
Jer 11:20
- w 1Sm 16:7
1KI 8:39
Jer 17:10
- x Wj 20:20
- y Rdz 12:7
Joz 1:2
1KI 8:40
- z Wj 12:48
Rut 1:16
Iz 56:3
- a Lb 9:14
Joz 9:27
Iz 56:6
Jn 12:20
Dz 8:27
- b Pwt 3:24
Joz 2:11
- c 1KI 8:42
- d Dz 2:10

imienia wezwano nad tym domem, który zbudowałem.^a

34 „Jeżeli twój lud wyruszy na wojnę^b przeciwko swym nieprzyjaciółom drogą, którą ich posłesz,^c i będą się modlić^d do ciebie w kierunku tego miasta, które wybrałeś, oraz domu, który zbudowałem dla twego imienia,^e **35** ty wysłuchaj z niebios ich modlitwę i prośbę o łaskę,^f i dokonaj sądu na ich rzecz.^g

36 „Jeżeli zgrzeszą przeciwko tobie^h (bo nie ma człowieka, który nie grzeszy),ⁱ a ty się na nich rozsierdzisz i wydasz ich nieprzyjaciółowi, a ich zdobywcę uprowadzą ich do ziemi dalekiej lub bliskiej,^j **37** oni zaś opamiętają się w ziemi, do której zostali uprowadzeni, i wrócą, i w ziemi, w której będą jeńcami, będą cię prosić o łaskę,^k mówiąc: „Zgrzeszyliśmy,^l zblądziliśmy^m i postąpiliśmy niegodziwie;ⁿ **38** i wrócą do ciebie całym swym sercem^o i całą swą duszą w ziemi, w której będą jeńcami^p tych, co ich uprowadzili, i będą się modlić w kierunku swojej ziemi, którą dałeś ich praojcom, oraz miasta, które wybrałeś,^q i domu, który wybudowałem dla twego imienia,^r **39** to ty wysłuchaj z niebios, z twego ustalonego miejsca zamieszkania,^s ich modlitwę oraz ich prośby o łaskę^t i dokonaj sądu^u na ich rzecz, i przebaczyć^v swemu ludowi, który zgrzeszył przeciwko tobie.

- e 2Kn 30:27; Ps 11:4; Ps 123:1; Heb 9:24; f 1KI 8:43; g Ps 22:27; Ps 46:10; h Jer 10:7; Obj 14:7; szpaltą 2 a 1KI 8:43; b Pwt 20:1; 2Kn 14:11; c Lb 31:2; Joz 8:1; Sdz 1:2; 1Sm 15:3; d 2Kn 14:11; 2Kn 20:6; e 2Kn 3:2; f Ps 3:4; Dn 9:17; g Iz 37:36; h 1KI 8:46; i Ps 130:3; Kzn 7:20; Rz 3:23; j Kpl 26:34; Dn 9:7; k 1KI 8:47; l Kpl 26:40; Neh 1:6; Ps 106:6; m Dn 9:5; n Ezd 9:6; Prz 28:13; o Pwt 30:2; 1Sm 7:3; Jer 29:13; p Dn 9:3; q 2Kn 33:7; Dn 6:10; r 1KI 8:48; s 2Kn 30:27; Ps 123:1; Heb 9:24; t 1KI 8:49; u Rdz 15:14; Jer 51:36; v Mt 7:18.

40 „Proszę więc, Boże mój, niech twoje oczy^a będą otwarte, a twoje uszy^b niech zwracają uwagę na modlitwę w związku z tym miejscem. **41** I racz teraz powstać,^c Jehowo Boże, do swego odpoczynku,^d ty i Arka twej siły.^e Niechaj twoi kapłani, Jehowo Boże, odzieją się w wybawienie, a lojalni wobec ciebie niech się radują dobrocią.^f **42** Jehowo Boże, nie odrzaczaj oblicza swego pomazańca.^g Pominij na przejawy lojalnej życzliwości wobec Dawida, twego sługi”.^h

7 Gdy tylko Salomon skończył się modlić,ⁱ spadł z niebios ogień^j i strawił całopalenie^k oraz ofiary, i chwała Jehowy^l napelniła dom. **2** A kapłani nie mogli wejść do domu Jehowy,^m ponieważ chwała Jehowy napelniła dom Jehowy. **3** I wszyscy synowie izraelscy widzieli, jak spadał ogień, a także chwałę Jehowy nad domem, i natychmiast pokłonili sięⁿ twarzą ku ziemi, na posadzkę, i padłszy na twarz,^o dziękowali Jehowie, „bo jest dobry,^p bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony”.^q

4 Następnie król i cały lud składali ofiarę przed obliczem Jehowy.^r **5** I król Salomon złożył na ofiarę dwadzieścia dwa tysiące sztuk bydła i sto dwadzieścia tysięcy owiec.^s W ten sposób król i cały lud oddali do użytku^t dom prawdziwego Boga. **6** I kapłani^u stali na swoich stanowiskach, a Lewici^v – z instrumentami do akompaniowania przy pieśni^w dla Jehowy, które wykonał król Dawid,^x by dziękować Jehowie, „bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony”, gdy za ich po-

ROZDZ. 6

a 2Kn 7:15
2Kn 16:9
Ps 11:4
Ps 34:15
Iz 37:17

b Ps 17:1
Ps 31:2
Ps 65:2

c Ps 132:8

d 1Kn 28:2

e Joz 3:13
1Sm 5:9

f Neh 9:25
Ps 65:4

g 1Kl 1:34
Ps 18:50

h Dz 13:34

ROZDZ. 7

i 1Kl 8:54

j 1Kl 18:38

k Kpl 9:24
1Kn 21:26

l Wj 40:34
1Kl 8:11

m Wj 40:35

n Wj 4:31

o Ps 95:6

p Ps 31:19
Mt 19:17

q Rut 2:20
Jer 31:3

r Lam 3:22

s 1Kl 8:63

t Lb 7:10
2Kn 2:4
Ezd 6:16

u 2Kn 5:11

v 1Kn 23:5

w 1Kn 25:7

x 1Kl 10:12
Ps 138:8

szpalta 2

a 2Kn 5:13

b 1Kl 8:64

c Kpl 1:3

d 2Kn 4:1

e Kpl 2:1

f Kpl 4:8

g Kpl 23:34
Pwt 16:13

h 1Kl 8:65

i 2Kn 30:13

średnictwem Dawid zanosił wysławianie; a kapłani głośno grali przed nimi na trąbach,^a podczas gdy wszyscy Izraelci stali.

7 Potem Salomon poświęcił^b środek dziedzińca, który był przed domem Jehowy, tam bowiem złożył ofiary całopalne^c i tłuste części ofiar współuczestnictwa, bo miedziany ołtarz,^d który uczynił Salomon, nie mógł pomieścić ofiary całopalnej i ofiary zbożowej^e oraz tłustych części.^f **8** I w owym czasie Salomon, a wraz z nim cały Izrael,^g bardzo wielki zbór,^h od wejścia do Chamatuⁱ aż po Dolinę Potoku Egipskiego,^j przez siedem dni obchodził święto.^k **9** Lecz ósmego dnia uczestniczyli w uroczystym zgromadzeniu,^l gdyż przez siedem dni obchodzili uroczystość poświęcenia ołtarza i przez siedem dni – święto. **10** A w dwudziestym trzecim dniu miesiąca siódmego odprawił lud do domów, radosny^m i w dobrym nastroju serca z powodu dobroci,ⁿ którą Jehowa wyświadczył Dawidowi i Salomonowi oraz Izraelowi, swemu ludowi.^o

11 Tak więc Salomon ukończył dom Jehowy^p i dom królewski;^q i we wszystkim, co Salomonowi zrodziło się w sercu, by uczynić w związku z domem Jehowy oraz swoim domem, miał on powodzenie. **12** Potem Jehowa ukazał się^r w nocy Salomonowi i rzekł do niego: „Wyśłuchałem twoją modlitwę^s i wybrałem^t sobie to miejsce na dom składania ofiar.”^u **13** Gdy

j Lb 34:8; 2Kl 14:25; k Lb 34:5; 2Kl 24:7; Iz 27:12; l Kpl 23:36; Pwt 16:8; Neh 8:18; m Pwt 12:7; Pwt 16:15; Neh 8:10; n 2Kn 6:41; o 1Kl 8:66; p 1Kl 9:1; q Kzn 2:4; r 1Kl 9:2; 2Kn 1:7; s 2Kl 20:5; Ps 66:19; Lk 1:13; Dz 10:31; lPt 3:12; t Pwt 12:5; Ps 78:68; u Pwt 12:6; 2Kn 2:6.

zamknę niebios, żeby nie padał deszcz,^a i gdy nakazę konikom polnym objeść kraj,^b i jeśli posłę zarazę między mój lud,^c **14** a mój lud,^d nad którym zostało wezwane moje imię,^e ukorzy^f się i będzie się modlił,^g i szukał mego oblicza,^h i zawróci ze swoich złych dróg,ⁱ wówczas ja wysłucham z niebios^j i przebaczę ich grzech,^k i uzdrowię ich kraj.^l **15** Teraz moje oczy^m będą otwarte, a moje uszyⁿ będą zwracać uwagę na modlitwę w tym miejscu. **16** Teraz też wybieram^o i poświęcam ten dom, aby moje imię^p było tam po czas niezmierny,^q a moje oczy i moje serce na pewno zawsze tu będą.^r

17 „A jeśli ty będziesz chodził przede mną, tak jak chodził Dawid,^s twój ojciec, postępując zgodnie ze wszystkim, co ci nakazałem,^t i będziesz przestrzegał moich przepisów^u oraz moich sądowniczych rozstrzygnięć,^v **18** to ja utwierdzę tron twego królowania,^w tak jak zawarłem przymierze z Dawidem, twoim ojcem,^x mówiąc: „Nie zostanie odcięty żaden z pochodzących od ciebie mężczyzn, którzy mają władać Izraelem”.^y **19** Ale jeśli się odwrócicie^z i porzucicie moje ustawy^a oraz moje przykazania,^b które wam przedłożyłem, i pójdziecie, i będziecie służyć innym bogom^c oraz się im kłaniać,^d **20** to ja wykończę ich z mojej ziemi, którą im dałem;^e a ten dom, który poświęciłem^f dla swego imienia, odrzucę sprzed mego oblicza^g i uczynię z niego przysławie^h oraz urągówisko wśród wszystkich ludów.ⁱ **21** A co się tyczy tego domu, zamienionego w rumowisko,^j każdy, kto bę-

ROZDZ. 7

- a 2Kń 6:26
- b Pwt 28:38
- c Kpl 26:16
- d Lb 16:46
- e Eze 14:19
- f Wj 19:5
- g Pwt 32:9
- h Lb 6:27
- i Iz 43:10
- j Iz 63:19
- k Kpl 26:41
- l 2Kń 33:12
- m Jak 4:10
- n 2Kń 6:37
- o Oz 5:15
- p Pwt 30:2
- q Prz 28:13
- r Iz 55:7
- s 2Kń 30:27
- t 2Kń 6:39
- u Ps 103:3
- v Ps 60:2
- w 2Kń 16:9
- x 2Kń 6:40
- y Pwt 12:21
- z 1Kl 8:16
- a 1Kl 9:3
- r 2Kń 6:20
- s 1Kl 9:4
- t Ps 26:3
- u Pwt 4:40
- v Pwt 12:1
- w Pwt 4:5
- x 2Sm 7:13
- y Ps 89:28
- z 1Kl 9:5
- a Kpl 26:15
- b Ps 73:27
- c Pwt 28:15
- d Joz 23:16
- e Wj 20:5
- f 1Kl 9:6
- g Pwt 4:26
- h 2Kl 17:20
- i 1Kl 9:7
- j 2Kl 25:9
- k Pwt 28:37
- l Jer 24:9
- m Ps 44:14
- n 1Kl 9:8
- o 2Kl 25:9
- p Jer 7:4

szpalta 2

- a 2Kń 29:8
- b Jer 19:8
- c Dn 9:12
- d Pwt 29:24
- e Jer 22:8
- f 2Kń 15:2
- g Ps 73:27
- h Wj 12:51
- i Pwt 29:25
- j Ps 115:8
- k Iz 2:8
- l Jer 2:11
- m Jer 10:14
- n 1Kl 9:9

dzie obok niego przechodził, popatrz zdumiony^a i powie: „Za co Jehowa tak uczynił tej ziemi i temu domowi?”^b **22** Wtedy powiedzą: „Za to, że opuścili Jehowę,^c Boga swych praojców, który ich wyprowadził z ziemi egipskiej,^d a uchwycili się innych bogów^e i się im kłaniali, i im służyli.^f Właśnie dlatego sprowadził na nich całe to nieszczęście”.^g

8 A po upływie dwudziestu lat,^h w ciągu których Salomon zbudował dom Jehowyⁱ oraz swój dom,^j **2** Salomon odbudował miasta, które Chiram^k dał Salomonowi, po czym osiedlił w nich synów izraelskich. **3** Ponadto Salomon udał się do Chamat-Coby i ją opanował. **4** Następnie odbudował Tadmor na pustkowiach oraz wszystkie miasta-spiczlerze,^l które zbudował w Chamacie.^m **5** I zbudował Bet-Choron Górneⁿ oraz Bet-Choron Dolne,^o warowne miasta z murami,^p wrotami i zasuwą,^q **6** a także Baalat^r i wszystkie miasta-spiczlerze, które należały do Salomona, i wszystkie miasta rydwanów,^s i miasta dla jeźdźców,^t i wszelką piękną rzecz, którą Salomon^u zapragnął zbudować w Jerozolimie i w Libanie,^v i w całej krainie podległej jego panowaniu.

7 Jeśli chodzi o całą ludność pozostałą z Hetytów^w i Amorytów,^x i Peryzzytów,^y i Chiwwitów,^z i Jebusytów,^a nie należącą do Izraela,^b **8** spośród ich

g Pwt 4:26; 2Kń 36:17; Jer 22:9; **ROZDZ. 8**
 h 1Kl 9:10; i 1Kl 6:37; 1Kl 6:38; j 1Kl 7:1; k 2Sm 5:11; 1Kl 5:2; l 1Kl 9:19; m 2Sm 8:9; 2Kl 14:28;
 n Joz 16:5; 1Kń 7:24; o Joz 16:3; 1Kl 9:17; p Lb 32:17; Pwt 28:52; 2Kl 10:2; 2Kl 12:4; q Pwt 3:5;
 r Joz 19:44; 1Kl 9:18; s 1Kl 4:26; t 1Kl 9:19; u Kń 2:10; v Sdz 3:3; 1Kl 9:19; w Rdz 15:20; Pwt 7:1; 1Kl 11:1; 2Kl 7:6; x Rdz 15:21; y Wj 34:11; z Wj 23:23;
 a Lb 13:29; b 1Kl 9:20.

synów, którzy zostali po nich w tej krainie i których synowie Izraela nie wytępilli,^a Salomon powoływał^b mężczyzn do pracy przymusowej, jak to jest aż do dnia dzisiejszego.^c **9** Lecz żadnego z synów Izraela nie uczynił Salomon niewolnikiem do swej pracy,^d byli bowiem wojownikami^e i dowódcami jego przybocznych oraz dowódcami jego ludzi powożących rydwanami^f i jego konnicy.^g **10** To byli zwierzchnicy pełnomocników^h należących do króla Salomona, dwustu pięćdziesięciu, przełożeni nad ludem.ⁱ

11 A córkę faraona^j Salomon wyprowadził z Miasta Dawidowego^k do domu, który dla niej zbudował,^l rzekł bowiem: „Chociaż to moja żona, nie powinna mieszkać w domu Dawida, króla Izraela, bo miejsca, do których przyszła Arka Jehowy, są czymś świętym”.^m

12 Wtedy Salomon złożył Jehowie ofiary całopalneⁿ na ołtarzu^o Jehowy, który zbudował przed portykiem.^p **13** w ramach codziennych^q czynności, by składać dary ofiarne zgodnie z przykazaniem Mojżesza co do sabatów^r i dni nowiu,^s i wyznaczonych świąt^t trzy razy w roku:^u w Święto Przaśników^v i Święto Tygodni,^w i Święto Szłasów.^x **14** Ponadto ustanowił oddziały^y kapłanów do ich zadań w służbie, zgodnie z zarządzeniem Dawida, swego ojca,^z i Lewitów^a na ich stanowiskach, by wystawiali^b oraz usługiwali^c przed kapłanami podczas codziennych czynności,^d i odźwiernych w ich oddziałach do poszczególnych bram,^e takie bowiem było przykazanie Dawida, męża prawdziwego Boga.

ROZDZ. 8

a Joz 15:63
Joz 17:12
Ps 106:34

b 1Kl 9:21

c Joz 16:10
2Krn 2:17

d Wj 19:6
Kpl 25:39

e 1Sm 8:12
f 1Sm 8:11

g 1Kl 9:22

h 1Kl 5:16

i 1Kl 9:23

j 1Kl 3:1

k 1Kl 9:24

l 1Kl 7:8

m Wj 29:43

n Kpl 1:3

o 2Krn 4:1

p 1Kl 6:3
Eze 8:16

q Wj 29:38
Lb 28:3

r Lb 28:9

s Lb 10:10
Lb 28:11

t Wj 23:14
Kpl 23:4

u Pwt 16:16

v Kpl 23:6

w Kpl 23:16
Dz 2:1

x Kpl 23:34

y 1Kn 24:1
2Kn 5:11
Łk 1:5

z 1Kn 23:3

a 1Kn 15:16
1Kn 25:1

b 1Kn 6:31
1Kn 16:42

c 1Kn 16:4

d 1Kn 24:31

e 2Kn 35:10

f 1Kn 9:17
1Kn 26:1

szpalta 2

a 1Kn 9:29
1Kn 26:20

b 1Kl 5:18

c 1Kl 6:1
1Kl 6:7

d 1Kl 7:51

e Lb 33:35
1Kl 22:48
2Krn 20:36

f Pwt 2:8
2Kl 14:22
2Kl 16:6

15 I nie odstąpił od królewskiego przykazania dla kapłanów i Lewitów co do każdej sprawy i co do zapasów.^a **16** Tak była przygotowywana^b cała praca Salomona od dnia położenia fundamentów domu Jehowy aż do jego zakończenia.^c Tak został ukończony dom Jehowy.^d

17 Wtedy to Salomon udał się do Ecjon-Geber^e i do Elot^f nad brzegiem morza w ziemi edomskiej.^g **18** A Chiram^h regularnie posyłał do niego przez swoich sług okręty i sług obeznanych z morzemⁱ i ci wyruszały ze sługami Salomona do Ofiru,^j i brali stamtąd czterysta pięćdziesiąt talentów^k złota,^l i przywozili je królowi Salomonowi.^m

9 A królowa Szebyⁿ usłyszała wieść o Salomonie i wybrała się, żeby w Jerozolimie podać Salomona próbie za pomocą kłopotliwych pytań,^o z nią zaś nader okazały orszak oraz wielbłądy^p niosące olejek balsamowy^q i mnóstwo złota,^r i drogocenne kamienie.^s W końcu weszła do Salomona i rozmawiała z nim o wszystkim, co było bliskie jej sercu.^t **2** Z kolei Salomon mówił jej o wszystkich poruszonych przez nią sprawach^u i nie było żadnej sprawy zakrytej przed Salomonem, o której by jej nie powiedział.^v

3 Kiedy królowa Szeby zobaczyła mądrość^w Salomona oraz dom, który zbudował,^x **4** i potrawę na jego stole,^y i zasiadanie jego sług, i służbę jego usługujących przy stole oraz ich

g Rdz 36:1; 1Kl 9:26; h 2Sm 5:11; i 1Kl 9:27; j 1Kl 22:48; Ps 45:9; k Wj 38:24; l 1Kl 10:22; 2Kn 9:13; m Kzn 2:8; **ROZDZ. 9** n 1Kl 10:1; l; 60:6; Łk 11:31; o Mt 12:42; Mt 22:46; p Rdz 24:10; l; 60:6; q 2Kl 20:13; r Ps 72:15; s 1Kl 10:2; Prz 17:8; t Mt 12:34; u 1Kl 10:3; Prz 1:5; v 1Kl 3:12; w 1Kl 3:28; 1Kl 10:4; Kzn 12:9; x 1Kl 6:1; 2Krn 3:1; 2Krn 4:11; y 1Kl 4:22.

strój,^a i usługiwanie jego podczaszych^b oraz ich strój, i jego ofiary całopalne,^c które regularnie składał w domu Jehowy,^d zabrakło jej ducha. **5** Rzekła więc do króla: „Prawdziwe było słowo, które słyszałam w swoim kraju o twych sprawach i o twojej mądrości.” **6** I nie dawałam wiary^f ich słowom, dopóki nie przybyłam, aby mogły to ujrzeć moje własne oczy;^g a oto ani w połowie nie opowiedziano mi o ogromie twojej mądrości.^h Przerosłeś wieść, którą usłyszałam.ⁱ **7** Szczęśliwi^j są twoi ludzie i szczęśliwi są ci twoi słudzy, którzy wciąż stoją przed tobą i słuchają twojej mądrości.^k **8** Błogosławiony niech będzie Jehowa,^l twój Bóg, który sobie ciebie upodobał,^m osadzając cię na swoim tronieⁿ jako króla dla Jehowy, twojego Boga;^o gdyż twój Bóg umiłował^p Izraela, by mu zapewnić trwanie po czas niezmierny, toteż ustanowił cię królem^q nad nimi, abyś wprowadzał w czyn sądownicze rozstrzygnięcia^r i prawość.”^s

9 Potem dała królowi sto dwadzieścia talentów złota^t i bardzo dużo oleju balsamowego,^u i drogocenne kamienie;^v i już więcej nie było takiego oleju balsamowego, jak ten, który królowa Szeby dała królowi Salomonowi.^w

10 A ponadto słudzy Chirama^x i słudzy Salomona, którzy sprowadzali złoto^y z Ofiru, sprowadzali też belki drewna algumowego,^z jak również drogocenne kamienie.^a **11** I z tych belek drewna algumowego król wykonał schody^b do domu Jehowy i do domu królewskiego,^c jak również harfy^d i instrumenty strunowe^e dla śpiewaków,^f a nigdy przedtem nie widziano takich w ziemi judzkiej.

ROZDZ. 9

- a 1KI 10:5
- b Neh 1:11
- c Kpl 1:3
- d 2Kn 8:13
- e 1KI 10:6
- f Mt 11:19
- g Prz 14:15
- h Łk 11:31
- i 1KI 10:7
- j Jn 20:25
- k Kzn 1:16
- l 1KI 4:31
- m 1KI 4:34
- n 2Kn 1:12
- o Prz 3:13
- p Prz 8:34
- q 1KI 10:8
- r 1KI 5:7
- s Ps 72:18
- t 2Sm 15:25
- u Ps 18:19
- v 1Kn 29:23
- w 1KI 10:9
- x Pwt 7:8
- y 2Kn 2:11
- z Jn 1:49
- a 2Sm 8:15
- b 1KI 3:9
- c Iz 9:7
- d 2Sm 23:3
- e Ps 72:2
- f Iz 11:4
- g 1KI 9:14
- h Ps 72:10
- i Rdz 43:11
- j Prz 20:15
- k 1KI 10:10
- l 1KI 9:27
- m 1KI 10:22
- n 2Kn 8:18
- o Ps 72:10
- p 1KI 10:11
- q 2Kn 3:6
- r 1KI 6:8
- s 1KI 7:1
- t 1KI 10:12
- u 1Kn 25:1
- v Ps 92:3
- w Ps 150:3
- x 2Sm 6:5
- y 1Kn 23:5
- z 1Kn 9:33
- a 2Kn 5:12

12 A król Salomon dał królowej^a Szeby wszystko, co sobie upodobała i o co poprosiła, oprócz równowartości tego, co ona przyniosła królowi. Zawróciła więc i udała się do swego kraju, ona sama i jej słudzy.^b

13 A waga złota napływającego do Salomona w ciągu jednego roku wynosiła sześćset sześćdziesiąt sześć talentów złota,^c

14 nie licząc tego, które przynosili wędrowcy oraz kupcy,^d jak również wszyscy królowie arabscy^e i namiestnicy kraju, przynoszący Salomonowi złoto i srebro.

15 Następnie król Salomon wykonał dwieście wielkich tarcz ze stopu złota^f (każdą wielką tarczę pokrył sześciuset syklami stopu złota)^g **16** i trzysta puklerzy ze stopu złota (każdy puklerz pokrył trzema minami złota).^h Potem król umieścił je w Domu Lasu Libanu.ⁱ

17 Ponadto król wykonał wielki tron z kości słoniowej i pokrył go szczerym złotem.^j **18** Do tronu prowadziło sześć stopni, był także złoty podnóżek do tronu (były one przymocowane), jak również poręcze z jednej i drugiej strony obok miejsca do siedzenia, przy poręczach^k zaś stały dwa lwy.^l **19** A na sześciu stopniach stało tam dwanaście lwów,^m po jednej i drugiej stronie. Żadne inne królestwo nie miało czegoś tak wykonanego.ⁿ

20 I wszystkie naczynia do picia^o należące do króla Salomona były ze złota,^p i wszystkie naczynia Domu Lasu Libanu^q były ze

szpalta 2 a 1KI 10:1; Prz 11:25; Mt 12:42; Łk 6:38; 1KI 11:31; b 1KI 10:13; c 1KI 10:14; 2Kn 1:15; Ps 68:29; Ps 72:15; d Rdz 37:28; 1KI 10:15; Iz 23:2; Iz 45:14; e Ps 72:10; Jer 25:24; f 2Kn 12:9; g 1KI 10:16; h 1KI 10:17; i 1KI 7:2; j 1KI 10:18; k 1KI 10:19; l Rdz 49:9; Prz 28:1; Obj 5:5; m Lb 23:24; n 1KI 10:20; o Est 1:7; p 1KI 10:21; q 1KI 7:2.

szczerzego złota. Nie było niczego ze srebra; za dni Salomona uważano je po prostu za nic.^a **21** Albowiem okręty króla wyruszały do Tarszis^b ze sługami Chirama.^c Raz na trzy lata przybywały okręty Tarszis, przywożąc złoto i srebro,^d kość słoniową^e i małpy, i pawie.^f

22 Król Salomon przewyższał więc bogactwem^g i mądrością^h wszystkich innych królów ziemi. **23** I wszyscy królowie ziemi szukaliⁱ oblicza Salomona, by słyszeć jego mądrość,^j którą prawdziwy Bóg włożył w jego serce.^k **24** I każdy przynosił swój dar:^l przedmioty ze srebra i przedmioty ze złota,^m i szaty,ⁿ zbroję i olejek balsamowy, konie i muły – rokrocznie.^o **25** A Salomon miał cztery tysiące przegród dla koni^p oraz rydwanów^q i dwanaście tysięcy rumaków i trzymał je w miastach rydwanów,^r jak również blisko króla w Jerozolimie. **26** I został władcą nad wszystkimi królami od Rzeki aż po ziemię Filistynów i aż po granicę Egiptu.^s **27** Ponadto król sprawił, że srebro było w Jerozolimie jak kamienie, a drewno cedrowe było jak sykomory^t w Sefeli^u – ze względu na obfitość.^v **28** Byli też tacy, którzy z Egiptu^w i ze wszystkich innych krajów sprowadzali konie^x dla Salomona.

29 Pozostałych zaś spraw Salomona,^y tych pierwszych i tych ostatnich, czyż nie opisano wśród słów proroka Natana^z i w proroctwie Achijasza^a Sziloinity^b oraz w opisie widzeń wizjonera Iddo^c dotyczących Jeroboama,^d syna Nebata?^e **30** I Salomon panował w Jerozolimie nad całym Izraelem przez

ROZDZ. 9

- a 1KI 10:27
- b 2Kn 20:36
- c Ps 72:10
- d Iz 23:1
- e Jon 1:3
- f 1KI 9:27
- g 1KI 7:51
- h 1KI 10:18
- i Am 3:15
- j 1KI 10:22
- k 1KI 3:13
- l 1KI 10:23
- m Ps 89:27
- n Ef 3:8
- o 1KI 3:12
- p 1KI 4:29
- q Kol 2:3
- r 1KI 4:34
- s 1KI 10:24
- t Iz 11:10
- u Łk 21:15
- v 1KI 3:28
- w 2Kn 1:12
- x Prz 2:6
- y Dn 1:17
- z 2Kn 26:8
- a Hi 42:11
- m 2Sm 8:10
- n Mt 6:29
- o 1KI 10:25
- p Pwt 17:16
- q 1KI 4:26
- r 1KI 10:26
- s 1KI 4:21
- t 2Kn 1:15
- u 1Kn 27:28
- v 1KI 10:27
- w 1KI 10:28
- x Iz 31:1
- y Pwt 17:16
- z 2Kn 1:16
- a 1KI 11:41
- b 2Sm 7:2
- c 2Sm 12:1
- d 1KI 1:8
- e 1KI 1:11
- f 1KI 1:32
- g 1Kn 29:29
- h 1KI 11:36
- i 1KI 14:2
- j 1KI 14:10
- k 1KI 11:29
- l 2Kn 12:15
- m 2Kn 13:22
- n 2Kn 13:20
- o 1KI 11:26

szpalta 2

- a 2Sm 5:9
- b 1KI 2:10
- c 2Kn 21:20
- d 1Kn 3:10
- e 2Kn 13:7
- f Kzn 2:19
- g Mt 1:7
- h 1KI 14:21

czterdzieści lat. **31** Potem Salomon spoczął ze swymi praojcami. Pogrzebano go więc w Mieście Dawida, jego ojca,^a a w jego miejsce zaczął panować Rechoboam,^b jego syn.^c

10 I Rechoboam^d udał się do Szechem,^e gdyż do Szechem przybyli wszyscy Izraelici, by go uczynić królem. **2** A gdy tylko usłyszał o tym Jeroboam,^f syn Nebata, będąc jeszcze w Egipcie^g (uciekł bowiem przed królem Salomonem), Jeroboam natychmiast wrócił z Egiptu.^h **3** Posławszy więc, wezwali go, a Jeroboam oraz cały Izrael przybyli i rzekli do Rechoboama, mówiąc:ⁱ **4** „Ojciec twój twarzą uczynił nasze jarzmo;^j teraz więc ciężką służbę twego ojca i ciężkie jarzmo,^k które na nas włożył, uczyni lżejszymi, a będziemy ci służyć”.^l

5 Wówczas on im rzekł: „Jeszcze trzy dni. Potem wróćcie do mnie”. Lud więc odszedł. **6** A król Rechoboam zaczął się naradzać^m ze starszymi, którzy usługiwali Salomonowi, jego ojcu, dopóki żył; i rzekł: „Jak radzicie odpowiedzieć temu ludowi?”ⁿ **7** Toteż mu odrzekli, mówiąc: „Gdybyś okazał się dobry dla tego ludu i był dla nich przyjemny, i powiedział im dobre słowa,^o wtedy na pewno byliby na zawsze twoimi sługami”.^p

8 On jednak odrzucił radę^q udzieloną mu przez starszych i zaczął się naradzać z młodzieńcami, którzy z nim wyrosli,^r a teraz mu usługiwali.^s

ROZDZ. 10 d 1KI 12:1; e Rdz 12:6; Joz 20:7; Joz 24:1; Sdz 9:1; f 1KI 11:28; g 1KI 11:40; h 1KI 12:2; i 1KI 12:3; j Prz 29:2; Kzn 4:1; k Kzn 5:8; l 1KI 12:4; m 2Sm 16:20; Hi 12:12; n 1KI 12:6; o Prz 12:8; Prz 15:1; Kzn 10:4; Za 1:13; p 1KI 12:7; q Prz 1:25; Prz 19:20; Kzn 10:3; Iz 30:1; r Prz 13:20; Iz 3:4; 2Tm 4:3; s 1KI 12:8.

9 Odezwał się więc do nich: „Co wy doradzacie,^a byśmy odpowiedzieli temu ludowi, który zwrócił się do mnie, mówiąc: „Uczyni lżejszym jarzmo, które na nas włożył twój ojciec?”^b **10** A młodzieńcy, którzy z nim wyrosli, rzekli do niego, mówiąc: „Oto, co powinienes powiedzieć ludowi, który zwrócił się do ciebie, mówiąc: „Ojciec twój uczynił nasze jarzmo ciężkim, ale ty uczyni je na nas lżejszym”; oto, co powinienes im powiedzieć: „Mój mały palec z całą pewnością będzie grubszy niż biodra mego ojca.”^d **11** Ojciec mój włożył na was ciężkie jarzmo, ja zaś dołożę do waszego jarzma.”^c Ojciec mój karał nas biczami, natomiast ja – batogami”.”^f

12 Na trzeci dzień Jeroboam wraz z całym ludem przyszedł do Rechoboama, jak to król powiedział, gdy rzekł: „Wróćcie do mnie trzeciego dnia”.^g **13** I król zaczął im odpowiadać szorstko.^h Odrzucił więc król Rechoboam radęⁱ udzieloną przez starszych^j **14** i odezwał się do nich według rady młodzieńców,^k mówiąc: „Jarzmo wasze uczynię cięższym i do niego dołożę. Ojciec mój karał nas biczami, natomiast ja – batogami”.”^l **15** I król nie wysłuchał ludu; stało się tak bowiem za sprawą prawdziwego Boga,^m aby Jehowa spełnił swoje słowo,ⁿ które wyrzekł przez Achijasz^o Szilonitę^p do Jeroboama, syna Nebata.^q

16 A jeśli chodzi o cały Izrael, ponieważ król ich nie wysłuchał, lud odpowiedział królowi, mówiąc: „Jakiż dział mamy w Dawidzie?”^r I nie ma żadnego dziedzictwa w synu Jessego.^s Każdy do swoich bogów,^t Iz-

ROZDZ. 10

- a 1Kl 22:6
Prz 21:30
- b 1Kl 12:9
- c 1Kl 12:10
- d Hi 31:13
Ps 140:11
Prz 10:14
Prz 18:6
Prz 28:25
Prz 29:23
Mt 23:4
- e 1Sm 8:18
Iz 58:6
- f 1Kl 12:11
- g 1Kl 12:12
- h 1Sm 20:10
Prz 10:11
Prz 12:13
Prz 14:16
Prz 15:1
- i Ef 4:31
Ef 6:9
- j Prz 19:27
- k 1Kl 12:13
Hi 12:12
- l 2Kn 22:4
Prz 12:5
- m 1Prz 11:17
Kzn 7:7
- n Pwt 2:30
Ps 5:10
Prz 21:1
Am 3:6
- o 1Sm 15:29
2Sm 17:14
2Kl 10:10
Iz 55:11
- p 1Kl 11:29
- q 1Kl 12:15
- r 1Kl 11:13
- s 2Sm 20:1
- t Wj 20:3
Pwt 13:5
1Kl 12:16
Prz 11:9

szpalta 2

- a 1Kl 11:32
- b 1Kl 11:36
2Kn 11:1
- c 2Sm 20:24
1Kl 4:6
1Kl 12:18
- d Lb 14:10
2Kn 24:21
- e 1Kl 12:18
- f 1Sm 10:19
2Kl 17:21

ROZDZ. 11

- g 1Kl 12:21
- h Rdz 49:27
Sz 20:14
2Kn 14:8
- i Ps 33:16
- j 2Kn 12:15
- k 1Kl 12:23
- l 2Sm 2:26
Dz 7:26
- m 1Kl 11:31
2Kn 10:15
- n 1Kl 12:24
- o Rdz 35:19
Mt 2:1

raelu! Teraz sam pilnuj swego domu, Dawidzie!”^a Wówczas cały Izrael ruszył do swych namiotów.

17 Jeśli chodzi o synów izraelskich mieszkających w miastach Judy, Rechoboam dalej panował nad nimi.^b

18 Później król Rechoboam posłał Hadorama,^c który był ustanowiony nad powołanymi do robót przymusowych, ale synowie izraelscy ukamienowali go kamieniami,^d tak iż umarł. Król Rechoboam zdołał wsiąść na swój rydwan, by uciec do Jerozolimy.^e **19** A Izraelici trwają w buncie^f przeciwko domowi Dawida aż po dziś dzień.

11 Kiedy Rechoboam przybył do Jerozolimy,^g natychmiast zebrał dom Judy i Beniamina,^h sto osiemdziesiąt tysięcy doborowych mężczyzn zdolnych do wojny,ⁱ by walczyć z Izraelem i przywrócić królestwo Rechoboamowi. **2** Wówczas do Szemajasa,^j męża prawdziwego Boga, doszło słowo Jehowy, mówiące: **3** „Powiedz Rechoboamowi, synowi Salomona, królowi Judy,^k oraz całemu Izraelowi w Judzie i Beniaminie, mówiąc: **4** „Oto, co powiedział Jehowa: „Nie wolno wam iść i walczyć ze swymi braćmi.”^l Niech każdy wróci do swego domu, bo ta rzecz stała się za moją sprawą”.”^m Usłuchali więc słowa Jehowy i zawrócili z wyprawy przeciwko Jeroboamowi.ⁿ

5 A Rechoboam dalej mieszkał w Jerozolimie i zaczął budować warowne miasta w Judzie. **6** Odbudował więc Betlejem^o i E-tam,^p i Tekoę,^q **7** i Bet-Cur,^r i Socho,^s i Adullam,^t **8** i Gat,^u

p 1Kl 4:3; q 2Sm 14:2; Am 1:1; r Joz 15:58; s 2Kn 28:18; t Joz 12:15; 1Sm 22:1; u 1Kn 18:1.

i Mareszę,^a i Zif,^b **9** i Adoraim,^c i Lachisz,^c i Azekę,^d **10** i Corę,^e i Ajjalon,^f i Hebron,^g warowne miasta, które były w Judzie i Beniaminie. **11** Ponadto umocnił warownie^h i umieścił w nich wódzów,ⁱ jak również zapasy żywności oraz oliwę i wino, **12** a we wszystkich tych poszczególnych miastach – wielkie tarcze^j i dzidy;^k i bardzo je umocnił. I Juda oraz Beniamin pozostały przy nim.

13 A kapłani i Lewici, którzy byli w całym Izraelu, stanęli przy nim ze wszystkich swoich terenów. **14** Bo Lewici opuścili swoje pastwiska^l oraz swą posiadłość,^m po czym przyszedli do Judy i Jerozolimy,ⁿ gdyż Jero-boam^o i jego synowie odsunęli^p ich od pełnienia służby kapłańskiej dla Jehowy. **15** I ustanawiał sobie kapłanów dla wyżyn^q i dla kozłokształtnych demonów,^r i dla cielców, które uczynił.^s **16** A ze wszystkich plemion Izraela ci, którzy przykladali swe serce do szukania Jehowy, Boga Izraela, przyszedli za nimi do Jerozolimy,^t by składać ofiary^u Jehowie, Bogu swych praojców. **17** I umacniali królestwo judzkie^v oraz wspierali Rechoboama, syna Salomona, przez trzy lata, bo przez trzy lata chodzili drogą Dawida i Salomona.^w

18 Potem Rechoboam wziął sobie za żonę Machalat, córkę Jerimota, syna Dawida, i Abichail, która była córką Eliaba,^x syna Jessego. **19** Z czasem urodziła mu ona synów: Jeusza i Szemariasza, i Zahama. **20** A po niej wziął sobie Maakę,^y wnuczkę Absaloma.^z Z czasem urodziła mu ona Abijasza^a i Attaja, i Zizę, i Szelomita. **21** A Rechoboam

ROZDZ. 11

- a Joz 15:44
b 1Sm 23:14
c Joz 10:5
2Kn 32:9
d Joz 10:10
Neh 11:30
Jer 34:7
e Joz 15:33
f Joz 19:42
g Rdz 23:2
Joz 14:15
2Sm 2:1
h Iz 22:10
i 2Kn 17:19
j 2Kn 32:5
k 2Kn 26:14
l Lb 35:3
Joz 21:21
m Lb 35:2
n Wj 32:26
Pwt 33:8
o 1Kl 12:31
p Pwt 12:19
q 1Kl 13:33
r Kpl 17:7
Iz 13:21
s 1Kl 12:28
t 2Kn 15:9
2Kn 30:11
u Pwt 12:11
1Kn 22:1
v 2Kn 12:1
w 2Kn 1:1
2Kn 7:17
2Kn 8:13
Oz 6:4
x 1Sm 16:6
1Sm 17:13
y 1Kl 15:2
2Kn 11:21
z 2Sm 13:1
2Sm 18:33
a 1Kl 15:1
2Kn 12:16
Mt 1:7

szpalta 2

- a Pwt 17:17
Sdz 8:30
1Kl 11:3
b Prz 16:20
c Joz 18:11
d 2Kn 11:11
e 2Kn 21:3
f Pwt 17:17

ROZDZ. 12

- g 2Kn 11:17
h Pwt 8:14
Pwt 32:15
2Kn 26:16
Prz 30:9
i Kzn 9:18
Mi 6:16
j 1Kl 14:21
k 1Kl 11:40
1Kl 14:25

bardziej kochał Maakę, wnuczkę Absaloma, niż wszystkie inne swoje żony^a i nałożnice; wziął sobie bowiem osiemnaście żon, jak również sześćdziesiąt nałożnic i zrodził dwudziestu ośmiu synów oraz sześćdziesiąt córek. **22** Toteż Rechoboam ustanowił Abijasza, syna Maaki, głową, wodzem jego braci, gdyż zamierzał uczynić go królem. **23** Postąpił jednak rozumnie^b i porożysłał niektórych swoich synów po wszystkich ziemiach Judy i Beniamina,^c po wszystkich miastach warownych,^d i dał im obfitość żywności,^e a także postarał się dla nich o mnóstwo żon.^f

12 A gdy tylko umocniła się władza królewska Rechoboama^g i gdy już był silny, doszło do tego, że odstąpił od prawa Jehowy,^h z nim zaś cały Izrael.ⁱ **2** A w piątym roku króla Rechoboama^j król egipski Sziszak^k wyruszył przeciwko Jerozolimie (postępowali bowiem niewiernie wobec Jehowy),^l **3** mając tysiąc dwieście rydwanów^m oraz sześćdziesiąt tysięcy jeźdźców; a nie dało się zliczyćⁿ ludzi, którzy z nim wyszli z Egiptu – Libijczyków,^o Sukkijczyków i Etiopczyków.^p **4** I zdobył warowne miasta, które należały do Judy,^q i w końcu doszedł aż do Jerozolimy.^r

5 A do Rechoboama i książąt Judy, którzy się zebrali w Jerozolimie ze względu na Sziszaka, przyszedł prorok Szemajasz^s i przemówił do nich: „Oto, co powiedział Jehowa: „Wy pozostawiliście mnie,^t więc i ja pozostawiłem was^u ręce Sziszaka”.

1 Sdz 2:14; 2Kn 7:19; m Wj 14:9; 1Kl 10:29; n Sdz 6:5; o Nah 3:9; p 2Kn 14:9; 2Kn 16:8; q 2Kn 11:5; Iz 36:1; r 2Kl 18:17; s 1Kl 12:22; 2Kn 11:2; t Pwt 28:15; 2Kn 15:2; u Hi 34:11; Heb 10:38.

6 Wówczas książęta izraelscy wraz z królem ukorzyli^a się i rzekli: „Jehowa jest prawy”.^b

7 A gdy Jehowa ujrzał,^c że się ukorzyli, doszło do Szemajasza^d słowo Jehowy, mówiące: „Ukorzyli się.” Nie wytracę ich i za krótką chwilę zgotuję im ocalenie, a moja złość nie wyleje się na Jerozolimę ręką Sziszaka.^f

8 Zostaną jednak jego sługami,^g żeby poznali różnicę między służbą u mnie^h a służbą u królestw ziemi”.ⁱ

9 Król egipski Sziszak^j wyruszył więc przeciwko Jerozolimie i zabrał skarby domu Jehowy^k oraz skarby domu królewskiego.^l Zabrał wszystko; zabrał też złote tarcze, które uczynił Salomon.^m **10** Toteż król Rechoboam wykonał w ich miejsce tarcze miedziane i powierzył je pieczy dowódców biegaczy,ⁿ pilnujących^o wejścia do domu króla.^p **11** Ilekroć król przychodził do domu Jehowy, owi biegacze wchodzili i je nosili, a zwracali je do wartowni biegaczy.^q **12** A ponieważ się ukorzył, więc odwrócił się od niego gniew Jehowy^r i On już nie zamierzał doszczętnie ich wytracić.^s A ponadto działały się w Judzie i dobre rzeczy.^t

13 A król Rechoboam dalej umacniał swą pozycję w Jerozolimie i panował; bo Rechoboam^u miał czterdzieści jeden lat, gdy zaczął panować, i panował siedemnaście lat w Jerozolimie – w mieście,^v które Jehowa wybrał ze wszystkich plemion Izraela, by tam umieścić swoje imię.^w Jego matka miała na imię Naama^x i była Ammonitką.^y **14** Lecz czynił on to, co złe,^z bo nie utwierdził swego serca, by szukać Jehowy.^a

ROZDZ. 12

- a** 1Kl 8:38
2Kn 33:12
2Kn 34:27
Jak 4:10
b Wj 9:27
Ps 89:14
Jer 50:7
c 1Kl 21:29
1Pl 5:5
d 1Kl 12:22
e Kpl 26:41
Am 7:6
f 2Kn 12:2
g Iz 26:13
h Pwt 28:47
i Oz 2:7
Oz 8:10
j 1Kl 14:25
k 1Kl 7:51
l 1Kl 14:26
2Kl 14:14
m 1Kl 10:17
n 1Sm 22:17
o 2Sm 23:23
p 1Kl 14:27
q 1Kl 14:28
r 2Kn 33:12
Iz 57:15
s Lam 3:22
t Rdz 18:24
1Kl 14:13
2Kn 19:3
u 1Kl 14:21
v Pwt 12:5
2Kn 6:6
Ps 48:2
Ps 78:68
w Wj 20:24
Pwt 12:11
x 1Kl 14:21
y Pwt 23:3
1Kl 11:1
Neh 13:26
z 1Kl 15:34
a Pwt 5:29
1Sm 7:3
1Kl 18:21
Mk 12:30
Rz 12:9
Jak 5:8

szpalta 2

- a** 1Kn 29:29
b 1Kl 12:22
2Kn 11:2
c 2Kn 9:29
2Kn 13:22
d 1Kl 14:30
e 1Kl 12:20
f 1Kl 14:31
g 2Sm 5:9
h Mt 1:7

ROZDZ. 13

- i** 1Kl 15:1
j 1Kl 15:2
2Kn 11:20
k Joz 18:28
1Sm 10:26

15 Jeśli chodzi o sprawy Rechoboama, te pierwsze i te ostatnie,^a czyż nie opisano ich pośród słów proroka Szemajasza^b oraz wizjonera Iddo,^c według rodowodu? A między Rechoboamem^d i Jeroboamem^e przez cały czas trwały wojny. **16** W końcu Rechoboam spoczął ze swymi praojcami^f i został pogrzebany w Mieście Dawidowym;^g a w jego miejsce zaczął panować Abijasz,^h jego syn.

13 Abijasz zaczął panować nad Judą w osiemnastym roku króla Jeroboama.ⁱ **2** Panował w Jerozolimie trzy lata; jego matka miała na imię Michaja^j i była córką Uriela z Gibei.^k I doszło do wojny między Abijaszem a Jeroboamem.^l

3 Abijasz rozpoczął więc wojnę, mając wojsko liczące czterysta tysięcy silnych wojowników,^m doborowych mężczyzn. A Jeroboam ruszył na niego w szyku bojowym, mając osiemset tysięcy doborowych mężczyzn, dzielnych mocarzy.ⁿ **4** Abijasz stanął na górze Cemaraim, leżącej w górzystym regionie Efraima,^o i rzekł: „Słuchajcie mnie, Jeroboamie i cały Izraelu. **5** Czyż nie powinniście wiedzieć, że Jehowa, Bóg Izraela, po czas niezmierny^p dał królestwo nad Izraelem Dawidowi^q – jemu i jego synom^r – na mocy przymierza soli?^s **6** A Jeroboam,^t syn Nebata, sługa^u Salomona, syna Dawida, powstał i zbuntował się^v przeciwko swemu panu.^w **7** Garnęli się do niego próżniacy,^x nicponie.^y W końcu zyskali

- 1Kl 15:6; **m** 2Kn 11:1; **n** Ps 33:16; **o** Joz 17:15; **p** 2Sm 7:13; 1Kn 17:14; **q** Rdz 49:10; 2Sm 7:8; Ps 78:71; **r** 1Kn 17:11; Ps 89:29; Lk 1:32; **s** Lb 18:19; Ps 89:28; **t** 2Kn 10:2; **u** 1Kl 11:26; **v** 1Kl 12:20; 2Kn 10:18; **w** 1Kl 11:27; **x** Sdz 9:4; Dz 17:5; **y** Pwt 13:13; 1Kl 21:10.

przewagę nad Rechoboamem, synem Salomona, gdy Rechobom^a był jeszcze młody i lękliwy,^b i nie zdołał się im przeciwstawić.

8 „A teraz wy myślicie, że zdołacie się przeciwstawić królestwu Jehowy w ręku synów Dawida,^c gdyż stanowicie wielki tłum^d i macie ze sobą złote ciele, które wam uczynił Jeroboam jako bogów.^e **9** Czyż nie wypędziliście kapłanów Jehowy,^f synów Aarona, a także Lewitów, i czyż nie ustanawiacie sobie kapłanów podobnie jak ludy krain?^g Każdy, kto przychodził z jednym młodym bykiem i siedmioma baranami, by napełnić swą rękę mocą, zostawał kapłanem tych, którzy nie są bogami.^h **10** Jeśli chodzi o nas, naszemu Bogiem jest Jehowaⁱ i myśmy go nie opuścili; kapłani zaś pełnią służbę dla Jehowy, synowie Aarona, jak również Lewici zajęci dziełem.^j **11** I co rano oraz co wieczór^k zamieniają w dym całopalenia dla Jehowy, a także wonne kadzidło;^l i są na szczyroziętym stole warstwy chleba,^m jest też złoty świecznikⁿ oraz jego lampy, aby świeciły co wieczór;^o my bowiem dotrzymujemy naszego zobowiązania^p wobec Jehowy, naszego Boga, lecz wyjście go opuścili.^q **12** I oto jest z nami na czele prawdziwy Bóg^r ze swymi kapłanami,^s jak również trąbki sygnałowe^t ogłaszające alarm bojowy przeciwko wam. Synowie izraelscy, nie walczcie z Jehową, Bogiem waszych praojców,^u gdyż się wam nie powiedzie”.^v

13 A Jeroboam wyprawił zasadzkę, by zająć ich od tyłu, tak iż oni byli przed Judą, a zasadzka za nimi.^w **14** Kiedy ludzie z Judy się odwrócili, oto mieli bit-

ROZDZ. 13**a** 2Kn 10:16**b** Pwt 20:8**c** 2Kn 9:8**d** Ps 33:16**e** Pwt 32:17

1Kl 12:28

2Kn 11:15

Oz 8:5

f 2Kn 11:14**g** 1Kl 12:31

1Kl 12:33

1Kl 13:33

h Pwt 32:17

2Kl 19:18

Dz 19:26

i Wj 19:5

2Kn 11:16

j Lb 16:40**k** Wj 29:39**l** Wj 30:1

2Kn 2:4

m Wj 25:30

Kpl 24:6

1Kn 23:29

Mt 12:4

n Wj 25:31

Wj 27:20

2Kn 4:7

o Kpl 24:2**p** Rdz 26:5

Lb 9:19

Pwt 11:1

q Pwt 28:15

Ps 73:27

r Lb 23:21

Pwt 20:4

Ps 20:7

Rz 8:31

s Joz 6:4**t** Lb 10:9**u** Iz 45:9

Dz 5:39

v Hi 40:9

Iz 40:15

Heb 10:31

w Joz 8:4**szpalta 2****a** Joz 8:20**b** 2Kn 14:11

2Kn 18:31

Ps 46:1

Ps 50:15

Ps 118:12

c Joz 6:16

Sdz 7:18

d Lb 32:4

2Kn 14:12

e 2Kn 13:1**f** Sdz 1:4**g** 2Kl 18:5

1Kn 5:20

2Kn 16:8

Ps 22:5

Ps 37:5

Ps 146:5

Nah 1:7

1Tm 4:10

wę z przodu i z tyłu.^a I zaczęli wolać do Jehowy,^b podczas gdy kapłani grali na trąbach. **15** I mężowie judzcy wzniesli okrzyk wojenny.^c A gdy mężowie judzcy wzniesli okrzyk wojenny, prawdziwy Bóg rozgromił^d Jeroboama i całego Izraela na oczach Abijasza^e i Judy. **16** I synowie izraelscy rzucili się do ucieczki przed Judą, a Bóg wtedy ich wydał w ich rękę.^f **17** I Abijasza oraz jego lud pobili ich, urządzając wielką rzeź; i padali zabici z Izraela, pięćset tysięcy doborowych mężczyzn. **18** Tak zostali wtedy upokorzeni synowie izraelscy, natomiast synowie judzcy zyskali przewagę, gdyż oparli się^g na Jehowie, Bogu swych praojców. **19** I Abijasza ścigał Jeroboama, i odebrał mu miasto: Betel^h oraz jego zależne miejscowości i Jeszanę oraz jej zależne miejscowości, a także Efrain oraz jego zależne miejscowości.ⁱ **20** I Jeroboam nie miał już mocy^j za dni Abijasza; a Jehowa zadał mu cios,^k tak iż umarł.

21 Abijasza zaś dalej się umacniał.^l Z czasem wziął sobie czternaście żon^m i został ojcem dwudziestu dwóch synówⁿ oraz szesnastu córek. **22** A pozostałe sprawy Abijasza, jego drogi i jego słowa, są spisane w objaśnieniu proroka Iddo.^o

14 W końcu Abijasza spoczął ze swymi praojcami^p i po-
grzebano go w Mieście Dawidowym;^q a w jego miejsce zaczął panować Asa,^r jego syn. Za jego dni kraj nie zaznawał niepokoju^s przez dziesięć lat.

h Joz 12:9; Sdz 21:19; 1Sm 13:2; 1Kl 12:29; 1Jn 11:54; j Ps 18:38; k 1Sm 25:38; 2Sm 12:15; 1Kl 14:20; Dz 12:23; 12Sm 5:12; m Pwt 17:17; 2Sm 5:13; 1Kl 11:3; n Ps 127:5; o 2Kn 9:29; 2Kn 12:15; **ROZDZ. 14** p Ps 49:9; Rz 5:14; q 2Sm 5:9; 1Kl 2:10; 1Kl 14:31; r 1Kn 3:10; s 2Kn 20:30; Prz 29:2.

2 I czynił Asa to, co dobre i słuszne w oczach Jehowy, swego Boga. **3** Usunął zatem cudzoziemskie ołtarze^a oraz wyżyny^b i porozbijał święte słupy,^c i pościął święte pale.^d **4** Ponadto kazał Judzie szukać^e Jehowy, Boga ich praojców, i wprowadzać w czyn prawo^f i przykazanie.^g **5** Usunął więc ze wszystkich miast judzkich wyżyny i kadzielnie;^h i za jego czasów królestwo pozostawało wolne od niepokoju.ⁱ **6** I budował w Judzie miasta warowne,^j kraj bowiem nie zaznawał niepokoju; i w ciągu tych lat nie wszczęto z nim żadnej wojny, gdyż Jehowa zapewnił mu spokój.^k **7** Rzekł więc Judzie: „Zbudujmy te miasta i uczynimy wokół mury,^l a także wieże,^m podwójne wrota i zasuwy.ⁿ Kraj ten jest jeszcze do naszej dyspozycji, bośmy szukali Jehowy, naszego Boga.^o Myśmy szukali, a on daje nam wytechnienie ze wszystkich stron”.^p Przystąpili więc do budowy i zaczęło się im.^q

8 I miał Asa wojsko z tych, którzy noszą wielką tarczę^r i dzidę,^s trzysta tysięcy z Judy.^t A z Beniamina było dwieście osiemdziesiąt tysięcy^u tych, którzy noszą puklerz i napinają łuk.^v Wszyscy oni byli dzielnymi mocarzami.

9 Później wyruszył przeciwko nim Zerach Etiopczyk^w z wojskiem liczącym milion mężczyzn^x oraz trzysta rydwanów i doszedł aż do Mareszy.^y **10** Wówczas Asa wyszedł przeciwko niemu i ustawił się w szyku bojowym w dolinie Cefata, koło Mareszy. **11** I Asa począł wołać do Jehowy, swego Boga,^z mówiąc: „Jehowo, jeśli chodzi o udzielenie pomocy, nie ma dla ciebie zna-

ROZDZ. 14

- a Pwt 7:5
- b Kpl 26:30
1Kl 11:7
1Kl 14:23
- c Wj 23:24
Lb 33:52
2Kl 23:14
- d Sdz 6:25
2Kl 18:4
2Kl 23:6
- e 2Kl 30:19
Iz 55:6
Am 5:4
Sof 2:3
Mt 7:7
- f Neh 10:29
- g Ps 119:10
- h 2Kl 34:4
- i 2Kl 11:20
- j 2Kl 8:2
2Kl 11:5
- k Joz 23:1
2Kl 15:15
Ps 46:9
Prz 16:7
- l 2Kl 11:5
- m 2Kl 32:5
- n Pwt 3:5
Sdz 16:3
1Sm 23:7
- o 1Kl 16:11
Ps 105:3
- p 1Kl 5:4
- q Ps 127:1
Mal 3:10
Dz 9:31
- r 1Sm 17:41
- s 2Kl 11:12
- t 2Kl 11:1
2Kl 13:3
- u Ps 68:27
Iz 60:22
- v 2Kl 26:14
- w 2Kl 19:9
Dz 8:27
- x 2Kl 16:8
- y Joz 15:44
Mi 1:15
- z Wj 14:10
1Kl 5:20
2Kl 32:20
Ps 22:5
Flp 4:6

szpalta 2

- a Sdz 7:7
1Sm 14:6
Am 5:9
1Ko 1:27
2Ko 12:9
- b 2Kl 32:8
Ps 37:5
Ps 55:22
- c 1Sm 17:45
2Kl 13:12
Ps 20:5
Prz 18:10
- d Pwt 32:3
Mk 12:29
- e Joz 7:9
1Sm 2:9
Ps 9:19
Mt 6:9
- f Pwt 28:7
- g Rdz 20:1
- h Ps 68:21
- i 1Kl 12:22

czenia, czy są liczni, czy bezsilni.^a Pomóż nam, Jehowo, nasz Boże, gdyż to na tobie się opieramy^b i w twoim imieniu^c wyszliśmy przeciwko temu tłumowi. Jehowo, ty jesteś naszym Bogiem.^d Niechaj śmiertelnik nie zachowa siły przeciwko tobie”.^e

12 Wtedy Jehowa rozgromił^f Etiopczyków na oczach Asy i na oczach Judy; i Etiopczycy rzucili się do ucieczki. **13** Asa zaś oraz lud, który był z nim, ścigali ich aż do Geraru^g i Etiopczycy padali, aż żaden z nich nie pozostał żywy; zostali bowiem rozbici przed Jehową^h i przed jego obozem.ⁱ Potem zabrano bardzo wielki łup.^j **14** I zdobyli wszystkie miasta wokół Geraru, gdyż padł na nie strach^k przed Jehową; i ograbili wszystkie te miasta, bo było w nich wiele do zagrabienia.^l **15** Zdobyli też namioty^m z żywym inwentarzem, tak iż uprowadziliⁿ mnóstwo trzód i wielbłądów,^o po czym wrócili do Jerozolimy.

15 A na Azariaszu, synu Oeda,^p spoczął duch^q Boży. **2** Wyszedł on więc przed Asę i rzekł do niego: „Posłuchaj mnie, Aso, oraz cała Judo i Beniaminie! Jehowa jest z wami, dopóki wy jesteście z nim;^r i jeśli będziecie go szukać,^s da się wam znaleźć, lecz jeśli go opuścicie, on opuści was.^t **3** A Izrael^u przez wiele dni był bez prawdziwego Boga i bez kapłana, który by nauczał,^v i bez Prawa. **4** Lecz gdy w swej udręce^w wrócili do Jehowy, Boga Izraela,^x

j 1Kl 20:2; Prz 13:22; k Rdz 35:5; Wj 15:16; Pwt 11:25; Joz 5:1; 2Kl 17:10; 1Kl 20:25; Ps 68:12; m 1Kl 4:41; n Lb 31:9; Lb 31:30; o 1Kl 5:21; **ROZDZ. 15** p 2Kl 15:8; q Lb 24:2; 2Sm 23:2; r Mal 3:7; Jak 4:8; s Iz 55:6; Jer 29:13; t 1Kl 28:9; 2Kl 24:20; Heb 10:38; u 1Kl 12:28; v Pwt 33:10; 2Kl 17:9; Neh 8:9; Mal 2:7; w Pwt 4:30; Ps 106:44; Rz 2:9; x Sdz 10:10; Oz 6:1.

i go szukali, on dał im się znaleźć.^a **5** A w owych czasach nie było pokoju dla wychodzącego ani dla wchodzącego,^b gdyż wiele było niepokojów wśród wszystkich mieszkańców krain.^c **6** I byli roztrząskiwani, naród o naród^d i miasto o miasto, ponieważ Bóg niepokoił ich wszelkiego rodzaju udręką.^e **7** Wy zaś bądźcie odważni^f i niech nie opadają wasze ręce,^g jest bowiem nagroda za wasze poczynania”.^h

8 A gdy tylko Asa usłyszał te słowa oraz proroctwo proroka Odeda,ⁱ nabrał odwagi i przystąpił do usuwania obrzydliwości^j z całej ziemi Judy i Beniamina oraz z miast, które zdobył w górzystym regionie Efraima,^k jak również do odnowienia ołtarza Jehowy, znajdujące się przed portykiem Jehowy.^l **9** I zaczął zbierać całą Judę i Beniamina,^m a z nimi osiadłych przybyszówⁿ z Efraima i Manasses, i Symeona, bo z Izraela zbiegli do niego w wielkiej liczbie, widząc, że Jehowa, jego Bóg, jest z nim.^o

10 Zebrałi się więc w Jerozolimie w trzecim miesiącu piętnastego roku panowania Asy. **11** I w owym dniu z łupu, który przynieśli, ofiarowali Jehowie siedemset sztuk bydła i siedem tysięcy owiec. **12** Ponadto weszli w przymierze,^p iż będą szukać Jehowy, Boga swych praojców, całym swym sercem i całą swą duszą;^q **13** żeby każdy, kto by nie szukał Jehowy, Boga Izraela, został uśmiercony^r – czy to mały, czy wielki,^s czy to mężczyzna, czy kobieta.^t **14** Przysięgli^u więc Jehowie donośnym głosem i z radosnym wołaniem oraz z trąbami i rogami. **15** I cała Juda radowała się^v z tego, co przysięgnięto; przysięgli bowiem z ca-

ROZDZ. 15

- a Iz 55:7
- b Sdz 5:6
- c 1 Sm 13:6
- d Sdz 9:23
- e 2 Kłn 12:15
- f Pwt 28:48
- g Sdz 2:14
- h Ps 106:41
- i Oz 9:3
- f Joz 1:9
- k 1 Kłn 28:20
- g Kłn 10:18
- h Heb 12:12
- h Rut 2:12
- i Kol 3:24
- h Heb 11:6
- i 2 Kłn 15:1
- j Pwt 27:15
- k 2 Kłn 23:24
- k Joz 17:15
- l 2 Kłn 8:12
- m 2 Kłn 11:16
- n 2 Kłn 30:25
- o Rdz 39:3
- 1 Sm 18:28
- z 8:23
- Dz 7:9
- p 2 Kłn 23:3
- 2 Kłn 34:31
- Neh 10:29
- q Pwt 4:29
- Jer 29:13
- r Wj 22:20
- Pwt 17:3
- s Pwt 1:17
- t Prz 24:23
- u Kłn 5:5
- Mt 5:33
- v Ps 5:11
- Ps 40:16

szpalta 2

- a 2 Kłn 15:2
- b Prz 16:7
- c 1 Kłn 15:10
- d Pwt 13:6
- Pwt 33:9
- z 13:3
- e 1 Kłn 15:13
- 2 Kłn 19:7
- f Wj 34:17
- g Pwt 7:5
- 1 Kłn 15:13
- h Wj 32:20
- i 2 Sm 15:23
- j 1 Kłn 14:23
- 2 Kłn 14:4
- 2 Kłn 23:20
- Eze 6:3
- Eze 16:16
- k 1 Kłn 15:14
- 1 Kłn 22:43
- l 1 Kłn 8:61
- m 1 Kłn 7:51
- 1 Kłn 26:26
- n 1 Kłn 15:15
- o 2 Kłn 14:1

ROZDZ. 16

- p 1 Kłn 15:27
- q Joz 18:25
- Ezd 2:26
- l Iz 20:9

lego serca i z rozkoszą go szukali, a on dał się im znaleźć;^a i Jehowa zapewniał im wytnięcie ze wszystkich stron.^b

16 Nawet Maakę,^c swoją babkę, pozbawił król^d Asa godności pani,^e bo uczyniła przerażającego bożka dla świętego pała;^f a potem Asa ściał jej przerażającego bożka^g i starłszy go w proch, spalił^h go w dolinie potoku Kidron.ⁱ **17** A wyżyny^j nie znikły z Izraela.^k Jednakże serce Asy było niepodzielne przez wszystkie jego dni.^l **18** I pownosił do domu prawdziwego Boga rzeczy poświęcone przez jego ojca oraz rzeczy,^m które poświęcił on sam: srebro i złoto, i różne przedmioty.ⁿ **19** Wojny zaś nie było aż do trzydziestego piątego roku panowania Asy.^o

16 W trzydziestym szóstym roku panowania Asy król Izraela, Baasza,^p wyruszył przeciwko Judzie i zaczął budować Ramę,^q by nikomu nie dać wyjść od Asy, króla Judy, ani do niego przyjść.^r **2** Wówczas Asa wyniósł srebro i złoto ze skarbów domu Jehowy^s oraz domu króla^t i posłał do Ben-Hadada,^u króla Syrii,^v mieszkającego w Damasku,^w i rzekł: **3** „Istnieje przymierze między mną a tobą i między moim ojcem a twoim ojcem. Oto posyłam ci srebro i złoto. Wyrusz, złam swoje przymierze z Baaszą,^x królem Izraela, żeby odstąpił ode mnie”.^y

4 Toteż Ben-Hadad usłuchał króla Asy i wysłał dowódców swych wojsk przeciwko miastom izraelskim, a ci zdobyli Ijon^z oraz Dan^a i Abel-Maim,^b jak również

- r 1 Kłn 15:17; s 1 Kłn 7:51; t 2 Kłn 16:8; u 1 Kłn 15:18;
- v 1 Kłn 20:1; 2 Kłn 8:7; 2 Kłn 12:18; w Iz 7:8; x 1 Kłn 15:27;
- y 1 Kłn 15:19; z 2 Kłn 15:29; a Rdz 14:14; Sdz 18:29;
- Sdz 20:1; b 2 Sm 20:14;

wszystkie spichlerze^a miast Naf-talego.^b **5** Kiedy Baasza o tym usłyszał, natychmiast przestał budować Ramę i wstrzymał prace.^c **6** Król Asa zaś zebrał całą Judę^d i zaczęto wynosić z Ramy^e kamienie oraz belki, z których Baasza budował,^f i począł z nich budować Gebę^g i Micpe.^h

7 W owym czasie Chanani,ⁱ widzący, przyszedł do Asy, króla Judy, i rzekł do niego: „Ponieważ się oparłeś na królu Syrii,^j a nie oparłeś się na Jehowie, twoim Bogu,^k wojsko króla Syrii uszło z twej ręki. **8** Czyż Etiopczycy^l i Libijczycy^m nie stanowili bardzo wielkiego wojska, jeśli chodzi o liczebność, rydwany i jeźdźcówⁿ – a ponieważ ty się oparłeś na Jehowie, czyż on nie wydał ich w twoją rękę?^o **9** Bo oczy^p Jehowy przebiegają całą ziemię,^q by ukazać on swą siłę dla dobra tych, których serce^r jest wobec niego niepodzielne. Pod tym względem postąpiłeś głupio,^s gdyż odtąd będziesz miał wojny”.^t

10 Lecz Asa, obrażony na widzącego, wtrącił go do więzienia, gdzie były dyby,^u bo się na niego za to rozłożył.^v I w owym czasie Asa zaczął gnębić^w jeszcze innych spośród ludu. **11** A oto sprawy Asy, te pierwsze i te ostatnie, są opisane w Księdze^x Królów Judy i Izraela.

12 A w trzydziestym dziewiątym roku swego panowania Asa zaczął niedomagać na nogi, aż się bardzo rozchorował;^y ale nawet w swojej chorobie nie szukał Jehowy,^z tylko uzdrowicieli.^a

13 W końcu Asa spoczął ze swymi praojcami^b i zmarł w czterdziestym pierwszym roku swego panowania. **14** Pogrzebano go więc w jego okazałym grobowcu,^c który dla siebie wykopał w Mieś-

ROZDZ. 16

- a 1Kl 19:19
- b Joz 19:32
- c 1Kl 15:21
- d 1Kl 15:22
- e Joz 18:25
- f Ezd 2:26
- f 1Kl 15:17
- g Joz 18:24
- h 1Kn 6:60
- i Iz 10:29
- j Za 14:10
- h Joz 18:26
- i Sdz 20:1
- j 1Sm 7:5
- k Jer 40:6
- i 1Kl 16:1
- j 2Kn 19:2
- k 2Kn 20:34
- j Ps 146:3
- k Iz 31:1
- Jer 17:5
- k 2Kl 18:5
- Heb 12:1
- l 2Kn 14:9
- m 2Kn 12:3
- n 2Kn 14:9
- o 2Kn 14:11
- p Ps 9:10
- Ps 37:40
- p Hi 34:21
- Prz 5:21
- Jer 16:17
- Heb 4:13
- 1Pt 3:12
- q Za 4:10
- r 1Kl 8:61
- s 1Sm 13:13
- t 1Kl 15:32
- u 2Kn 18:26
- Kzn 8:4
- v Ps 37:8
- Ps 141:5
- Prz 29:22
- Gal 5:20
- w Kzn 7:7
- x 1Kl 15:23
- y Iz 38:1
- z Pwt 32:39
- 2Kl 20:8
- Ps 103:3
- a Jer 17:5
- b 1Kl 15:24
- c 2Kn 32:33

szpalta 2

- a 2Sm 5:7
- b 2Kl 20:13
- c Lk 23:56
- Jn 12:7
- d Mk 16:1
- Jn 19:40
- e Jer 34:5

ROZDZ. 17

- f 1Kl 15:24
- 1Kl 22:41
- g 2Kn 15:8
- h Joz 1:5
- 1Kn 22:18
- Ps 46:7
- Rz 8:31
- i 2Sm 8:15
- 1Kl 11:6
- 1Kl 15:3

cie Dawidowym;^a i złożono go na łożu wypełnionym olejkim balsamowym^b i różnymi maściami^c zmieszanymi w specjalnie sporządzoną maść.^d Potem zapalono dla niego nadzwyczaj wielki ogień pogrzebowy.^e

17 A Jehoszafat,^f jego syn, zaczął panować w jego miejsce i umacniać swą pozycję nad Izraelem. **2** I porozmieszczał wojska we wszystkich warownych miastach Judy oraz umieścił załogi w ziemi judzkiej i w miastach Efraima, które zdobył Asa, jego ojciec.^g **3** I Jehowa przez cały czas był z Jehoszafatem,^h gdyż chodził on dawniejszymi drogami Dawida, swego praojca,ⁱ a nie szukał Baalów.^j **4** Szukał bowiem Boga swego ojca^k i chodził według jego przykazania,^l a nie według postępowania Izraela.^m **5** I Jehowa umocnił królestwo w jego rękę;ⁿ i cała Juda składała Jehoszafatowi podarunki,^o tak iż obfitował w bogactwo i chwałę.^p **6** A jego serce nabrało śmiałości na drogach^q Jehowy i nawet pousuwał z Judy wyżyny^r oraz święte pale.^s

7 A w trzecim roku swego panowania posłał po swoich książąt, mianowicie: Ben-Chaila i Abdiasza, i Zachariasza, i Netanela, i Michajasza, by nauczali w miastach judzkich, **8** z nimi zaś Lewitów: Szemajasza i Netaniasza, i Zebadiasza, i Asahela, i Szemiramota, i Jehonatana, i Adoniasza, i Tobijasza, i Tob-Adoniasza, Lewitów, a z nimi Eliszame i Jehorama, kapłanów.^t **9** I zaczęli nauczać^u w Judzie, mając

j 1Kl 10:14; k Pwt 4:29; 2Kn 26:5; l Lk 1:6; m 1Kl 12:28; 1Kl 13:33; n 1Kl 9:5; Ps 132:12; o 1Sm 10:27; 1Kl 10:25; p 1Kl 10:27; 2Kn 18:1; q Ps 18:21; Ps 119:1; Oz 14:9; Jn 2:15; Dz 4:31; r 1Kl 22:43; 2Kn 20:33; s Pwt 7:5; t Pwt 33:10; Mal 2:7; u Kpl 10:11; Neh 8:7.

ze sobą księgę prawa Jehowy;^a a obchodząc wszystkie miasta Judy, nauczali wśród ludu.

10 I strach^b przed Jehową padł na wszystkie królestwa krain wokół Judy, i nie walczyły z Jehoszafatem.^c **11** A od Filistynów przynoszono Jehoszafatowi podarunki^d oraz pieniądze jako daninę.^e Również Arabowie^f przyprowadzali do niego trzody, siedem tysięcy siedemset baranów i siedem tysięcy siedemset kóz.^g

12 A Jehoszafat dalej czynił postępy i rósł nader wielki;^h budował też w Judzie warownieⁱ oraz miasta-spichlerze.^j **13** I zajął się wieloma sprawami w miastach judzkich; w Jeruzolimie zaś byli wojownicy,^k dzielni mocarze.^l **14** A oto ich stanowiska według domu ich praojców: z Judy dowódcy tysięcy, dowódca Adna, a z nim było trzysta tysięcy dzielnych mocarzy.^m **15** I podlegał mu dowódca Jehochanan, a z nim było dwieście osiemdziesiąt tysięcy. **16** I podlegał mu Amasjasz, syn Zikriego, który był ochotnikiemⁿ dla Jehowy, a z nim było dwieście tysięcy dzielnych mocarzy. **17** A z Beniamina^o był dzielny mocarz Eliada, z nim zaś było dwieście tysięcy ludzi uzbrojonych w łuk i tarczę.^p **18** I podlegał mu Jehozabad, a z nim było sto osiemdziesiąt tysięcy ludzi wyposażonych do wojska. **19** Oni to pełnili służbę u króla, oprócz tych, których król rozmieścił w warownych miastach^q po całej Judzie.

18 I Jehoszafat obfitywał w bogactwo i chwałę;^r jednakże spowinowacił^s się z Achabem.^t **2** Po latach udał się do Achaba do Samarii;^u i przystąpił Achab do ofiarowania wielkiej

ROZDZ. 17

- a Pwt 31:11
Joz 1:8
2Tm 3:16
- b Rdz 35:5
Pwt 11:25
- c Prz 16:7
- d 2Kn 17:5
- e 2Sm 8:2
- f 2Kn 9:14
- g 2Kl 3:4
- h 2Kn 18:1
i 2Kn 14:6
- j 1Kl 9:19
2Kn 8:4
- k 1Kl 9:22
- l 2Kn 26:12
- m 2Kn 13:3
2Kn 14:8
- n Sdz 5:2
Sdz 5:9
Ps 110:3
- o Rdz 49:27
- p 2Sm 1:21
2Kn 14:8
- q 2Kn 11:12
2Kn 11:23

ROZDZ. 18

- r 1Sm 2:7
2Kn 17:5
Prz 10:22
- s 2Ko 6:14
- t 1Kl 16:28
1Kl 16:33
1Kl 21:25
2Kl 8:18
- u 1Kl 22:2
2Kn 19:2

szpalta 2

- a Ps 141:4
- b 1Kl 22:20
Prz 27:6
- c Pwt 4:43
1Kn 6:80
- d 1Kl 22:4
- e Ps 139:21
Ef 5:11
- f 2Sm 2:1
1Kl 22:5
2Kn 34:26
Prz 3:5
- g 1Kl 18:19
- h 1Kl 22:6
- i 2Kl 3:11
- j 1Kl 22:7
- k 1Kl 22:8
- l 1Kl 18:4
1Kl 19:10
- m 1Kl 18:17
1Kl 21:20
Ps 34:21
- n Prz 15:10
Prz 27:5
Iz 30:10
Jer 38:4
- o 1Kl 22:8
- p Prz 25:12
Mt 2:7
- q 1Sm 8:15

liczby owiec^a i bydła, za niego i za lud, który z nim był. I zaczął go nęcić,^b by wyruszył przeciwko Ramot-Gilead.^c **3** I Achab, król Izraela, przemówił do Jehoszafata, króla Judy: „Czy pójdziesz ze mną do Ramot-Gilead?”^d Ten mu odrzekł: „Ja jestem jak ty, a mój lud jak twój lud – z tobą w tej wojnie”.^e

4 Lecz Jehoszafat powiedział do króla Izraela: „Najpierw zapytaj,^f proszę, o słowo Jehowy”. **5** Toteż król Izraela zebrał proroków,^g czterystu mężów, i rzekł do nich: „Czy mamy iść na wojnę przeciwko Ramot-Gilead, czy też mam się powstrzymać?”^h Oni zaś poczęli mówić: „Wyrusz, a prawdziwy Bóg wyda je w rękę króla”.

6 Ale Jehoszafat rzekł: „Czy nie ma tu jeszcze jakiegoś proroka Jehowy?”ⁱ Zapytajmy więc poprzez niego”.^j **7** Na to król Izraela powiedział do Jehoszafata:^k „Jest jeszcze jeden mąż,^l poprzez którego można zapytać Jehowę, ale ja go naprawdę nie nawidzę,^m bo mi prorokuje nie na dobre, lecz tylko na złeⁿ – przez wszystkie swoje dni. To Michajasz, syn Jimli”.^o Lecz Jehoszafat rzekł: „Niech król tak nie mówi”.^p

8 Toteż król Izraela wezwał pewnego dworzanina^q i powiedział: „Szybko przyprowadź Michajasza, syna Jimli”.^r **9** A król Izraela oraz Jehoszafat, król Judy, siedzieli każdy na swoim tronie, odziani w szaty,^s siedzieli zaś na klepisku u wejścia do bramy Samarii; a wszyscy prorocy zachowywali się na ich oczach jak prorocy.^t **10** Potem Sede-kiasz, syn Kenaany, zrobił sobie żelazne rogi^u i rzekł: „Oto,

r 1Kl 22:9; s Dz 12:21; t 1Kl 22:10; u Jer 28:10.

co powiedział Jehowa:^a „Nimi będziesz bódł Syryjczyków, aż ich wytracisz”.^b **11** I wszyscy pozostali prorocy prorokowali tak samo, mówiąc: „Wyrusz do Ramot-Gilead i miej powodzenie;^c a Jehowa niechybnie wyda je w rękę króla”.^d

12 A posłaniec, który poszedł wezwać Michajasza, powiedział do niego, mówiąc: „Oto słowa proroków jednomyślnie zapowiadają królowi dobro; proszę, niech i twoje słowo będzie takie, jak jednego z nich,^e i mów to, co dobre”.^f **13** Lecz Michajasz rzekł: „Jako żyje Jehowa,^g będę mówił to, co powie mój Bóg”.^h

14 I przyszedł do króla, a król odezwał się do niego: „Michajaszu, czy mamy iść na wojnę do Ramot-Gilead, czy też mam się powstrzymać?” On niezwłocznie rzekł: „Wyruszenie i miejcie powodzenie; a zostaną wydani w waszą rękę”.ⁱ **15** Wtedy król rzekł do niego: „Ile razy mam cię zaprzysięgać,^j żebyś mi nie mówił nic innego, jak tylko prawdę w imieniu Jehowy?”^k **16** On więc powiedział: „Otoż widzę wszystkich Izraelitów rozproszonych po górach niczym owce nie mające pasterza.^l A Jehowa rzekł: „Ci nie mają panów”.^m Niech wracają w pokój, każdy do swego domu”.ⁿ

17 Wówczas król Izraela rzekł do Jehoszafata: „Czy ci nie mówiłem: „Nie będzie mi prorokował rzeczy dobrych, tylko złe?”^o

18 A on rzekł jeszcze: „Dlatego słuchajcie słowa Jehowy:”^p Oto widzę Jehowę siedzącego na swoim tronie^q oraz cały zastęp^r niebios stojący po jego prawicy i po jego lewicy.^s **19** I Jehowa rzekł: „Kto obalamuci Achaba, króla izraelskiego, żeby wyru-

ROZDZ. 18

a Eze 13:6

b 1KI 22:11

Jer 28:2

Jer 29:21

c Jer 23:25

Mi 3:5

2Pt 2:1

d 1KI 22:12

e Ps 10:11

Iz 30:10

Oz 7:3

f 1KI 22:13

g Pwt 32:40

h 1KI 22:14

Jer 23:28

Jer 42:4

Dz 20:27

i 1KI 22:15

j 1Sm 14:24

Mt 26:63

k 1KI 22:16

l Kpl 26:17

Lb 27:17

Pwt 28:25

Za 10:2

m Iz 63:11

n 1KI 22:17

o 2Kn 18:7

p Jer 2:4

q Iz 6:1

Eze 1:26

Dn 7:9

Obj 20:11

r Hi 1:6

Dn 7:10

s 1KI 22:19

szpalta 2

a 1KI 22:20

b Ps 104:4

Heb 1:7

c 1KI 22:21

d Hi 12:16

e Ps 33:10

2Ts 2:11

f 1KI 22:22

g Iz 19:14

Eze 14:9

h Lb 23:19

1KI 22:23

Eze 3:19

i 2Kn 18:10

j 1KI 22:11

k 1KI 22:8

2Kn 18:7

l Jer 20:2

Mk 14:65

Dz 23:2

m 1KI 22:24

n Iz 9:14

o 1KI 22:25

p 1KI 22:26

q 2Kn 16:10

Jer 20:2

Dz 5:18

r Ps 80:5

s 1KI 22:27

szął i padł pod Ramot-Gilead?” I rozmawiano – jeden mówił to, a drugi mówił owo.^a **20** W końcu wystąpił pewien duch^b i stanawszy przed Jehową, powiedział: „Ja go obalamucę”. Na to Jehowa rzekł do niego: „W jaki sposób?”^c **21** Wówczas powiedział: „Pójdę i stanę się duchem zwodniczym w ustach wszystkich jego proroków”.^d On więc rzekł: „Obalamucisz go i powiedzie ci się.^e Idź i zrób tak”.^f **22** I oto Jehowa włożył ducha zwodniczego w usta tych twoich proroków;^g ale Jehowa zapowiedział ci nieszczęście”.^h

23 Wtedy Sedekiasz,ⁱ syn Kenaanu,^j podszedł i uderzył Michajasza^k w policzek,^l i powiedział: „Któżaż to drogą duch Jehowy przeszedł ode mnie, by mówić z tobą?”^m **24** Na to Michajasz rzekł: „Oto zobaczysz, którądy – w tym dniu,ⁿ gdy wejdiesz do najszybszej komnaty, żeby się schować”.^o **25** Wówczas król Izraela powiedział: „Weźcie Michajasza i zaprowadźcie go z powrotem do Amona, dowódcy miasta, i do Joasza, syna królewskiego.”^p **26** I powiedzcie: „Oto, co rzekł król: „Osadźcie tego człowieka w areszcie^q i żywcie go zmniejszonym przydziałem chleba^r oraz zmniejszonym przydziałem wody, dopóki nie powrócie w pokój”.^s **27** Na to Michajasz rzekł: „Jeśli istotnie wrócisz w pokój, to Jehowa nie mówił ze mną”.^t I dodał: „Słuchajcie, wszystkie ludy”.^u

28 I król Izraela oraz Jehoszafat, król Judy, udali się do Ramot-Gilead.^v **29** Król Izraela powiedział do Jehoszafata: „Ja się przebiorę^w i wyruszę do bitwy, ty zaś włoż swoje szaty”.^x

t Lb 16:29; Pwt 18:22; u 1KI 22:28; v Joz 20:8; 2Kn 18:2; w 1KI 14:5; 1KI 20:38; x 1KI 22:10.

I król Izraela przebrał się, po czym ruszyli do bitwy.^a **30** A król Syrii nakazał dowódcom swoich rydwanów, mówiąc: „Nie macie walczyć ani z małymi, ani z wielkimi, tylko z samym królem Izraela”.^b **31** I gdy dowódcy rydwanów ujrzeli Jehoszafata, rzekli do siebie: „To król Izraela”.^c Odwrócili się więc, by z nim walczyć; i Jehoszafat zaczął wołać o pomoc.^d a Jehowa mu dopomógł^e i Bóg niezwłocznie odwołał ich od niego.^f **32** Kiedy dowódcy rydwanów zobaczyli, że to nie król Izraela, natychmiast zawrócili i przestali go ścigać.^g

33 A pewien człowiek napiął luk i chociaż tego nie zamierzał, ugodził^h króla Izraela między dodatkowe części zbroi a pancerz, toteż rzekł on do woźnicy: „Obróć swą rękę i zabierz mnie z obozu, gdyż jestem ciężko ranny”.ⁱ **34** W owym dniu bitwa się wzmaciała i król Izraela aż do wieczora musiał być w rydwanie podtrzymywany w pozycji stojącej, naprzeciw Syryjczyków, a o zachodzie słońca umarł.^k

19 Jehoszafat zaś, król Judy, powrócił w pokoju^l do swego domu w Jerozolimie. **2** Jehu,^m syn wizjoneraⁿ Chananiego,^o wyszedłszy, stanął przed nim i rzekł do króla Jehoszafata: „Czy należy wspomagać niegodziwego^p i czy powinieneś miłować tych, którzy nienawidzą^q Jehowy?”^r I przez to zwraca się przeciwko tobie oburzenie^s od osoby Jehowy. **3** Niemniej znalaziono u ciebie dobre^t rzeczy, ponieważ usunąłeś z kraju święte pale^u i przygotowałeś swe serce do szukania prawdziwego Boga”.^v

ROZDZ. 18

- a 1KI 22:30
- b 1KI 22:31
Prz 24:6
- c 1KI 22:32
- d Wj 14:10
2Kń 13:14
Ps 50:15
- e Ps 34:7
Ps 46:1
Ps 94:17
- f Ps 1:6
- g 1KI 22:33
- h 2KI 9:24
- i 1KI 22:34
- j 2Kń 35:23
Ps 34:21
- k 1KI 22:35
2Kń 18:22

ROZDZ. 19

- l 2Kń 18:31
2Kń 18:32
- m 1KI 16:1
- n 1Sm 9:9
- o 2Kń 16:7
- p 1KI 21:25
- q 1Sm 2:30
Ps 21:8
Ps 68:1
- r Ps 139:21
Prz 1:10
Prz 9:8
- s 2Kń 32:25
Ps 90:7
Ps 141:5
- t 1KI 14:13
2Kń 17:4
- u 2Kń 17:6
- v 2Kń 30:19
Ezd 7:10

szpalta 2

- a Rdz 21:33
Sdz 20:1
- b Joz 17:15
Sdz 19:1
- c 1Sm 7:3
2Kń 15:8
- d Pwt 16:18
- e Dz 5:35
- f Pwt 1:17
Ps 82:1
- g Pwt 1:16
Jn 5:30
Jn 8:16
- h Neh 5:15
Hi 31:23
Prz 1:7
- i Wj 18:21
- j 1Tm 3:2
- k Rdz 18:25
Pwt 32:4
Rz 9:14
- l Pwt 10:17
Dz 10:34
Rz 2:11
Ef 6:9
1Pt 1:17
- m Pwt 16:19
Lz 1:23
Mi 7:3
Tyt 1:7
- n 2Kń 17:8

4 I Jehoszafat dalej mieszkał w Jerozolimie; i znowu począł wyruszać pomiędzy lud od Ber-Szeby^a po górzysty region Efraima,^b by ich przywieść z powrotem do Jehowy, Boga ich praojców.^c **5** Poustanawiał też sędziów w całym kraju i we wszystkich warownych miastach Judy, w jednym mieście po drugim.^d **6** I rzekł do tych sędziów: „Patrzcie, co czynicie,^e gdyż nie dla człowieka sądzicie, lecz dla Jehowy;^f i on jest z wami w sprawie sądenia.”^g **7** Niech więc ogarnie was strach^h przed Jehową.ⁱ Bądźcie uważni i działajcie,^j bo u Jehowy, naszego Boga, nie ma nieprawości^k ani stronniczości,^l ani brania łapówki”.^m

8 I również w Jerozolimie ustanowił Jehoszafat niektórych Lewitówⁿ i kapłanów^o oraz niektórych mężów będących głowami domów patriarchalnych^p Izraela, by sprawowali sąd^q Jehowy oraz prowadzili sprawy sądowe^r mieszkańców Jerozolimy. **9** Dał im też nakaz, mówiąc: „Tak macie czynić w bojaźni^s przed Jehową, z wiernością i z sercem niepodzielnym. **10** W każdej sprawie sądowej dochodzącej do was od waszych braci, którzy mieszkają w swoich miastach, dotyczącej przelania krwi,^t dotyczącej prawa^u i przykazania,^v i przepisów,^w i sądowniczych rozstrzygnięć,^x ostrzegajcie ich, by nie popelniali zła przeciwko Jehowie i żeby nie doszło do oburzenia^y na was i na waszych braci. Tak macie czynić – abyście nie ściągali na siebie winy. **11** I oto Amariasz, naczelný kapłan, jest

o Pwt 17:9; Pwt 21:5; p 1Kń 27:1; q Pwt 16:18; Pwt 25:1; r Pwt 1:16; s 2Sm 23:3; t Pwt 17:8; u Pwt 4:44; v Pwt 30:11; Ps 19:7; w Pwt 12:1; x Pwt 4:1; Ps 147:19; y Lb 16:46.

ustanowiony nad wami w każdej sprawie Jehowy,^a a Zebadiasz, syn Ismaela, wódz domu Judy, w każdej sprawie króla; Lewici zaś jako urzędnicy są do waszej dyspozycji. Bądźcie silni^b i działajcie, i niech Jehowa^c będzie z tym, co dobre".^d

20 A potem synowie Moaba^e i synowie Ammona,^f z nimi zaś niektórzy z Ammonitów,^g wyruszyli na wojnę przeciwko Jehoszafatowi.^h **2** Toteż ludzie przyszedli i rzekli do Jehoszafata, mówiąc: „Nadciągnął przeciwko tobie wielki tłum z regionu nadmorskiego, z Edomu;ⁱ i oto są w Chacacon-Tamar, czyli En-Gedi”.^j **3** Wtedy Jehoszafat się zląkł^k i zwrócił swe oblicze, by szukać Jehowy.^l Ogłosił zatem post^m w całej Judzie. **4** W końcu zebrali się ci, którzy byli w Judzie, by pytać Jehowę.ⁿ I ze wszystkich miast Judy przyszedli, by się radzić Jehowie.^o

5 Potem Jehoszafat stanął pośród zboru Judy i Jerozolimy w domu Jehowy^p przed nowym dziedzińcem^q **6** i przemówił:

„Jehowo, Boże naszych praójców,^s czyż nie jesteś Bogiem w niebiosach^t i czyż nie panujesz nad wszystkimi królestwami narodów,^u i czyż nie w twojej ręce jest moc i potęga, tak iż nikt nie zdoła się przed tobą ostać?”^v

7 Czyż nie ty, Boże nasz,^w wypędziłeś mieszkańców tej ziemi przed swoim ludem, Izraelem,^x i po czas niezmierny dałeś ją potomstwu Abrahama, który cię miłował?^y **8** A oni zamieszkali w niej i postanowili w niej zbudować ci sanktuarium dla twego imienia,^a mówiąc: **9** „Gdyby spadło na nas nieszczęście,^b miecz, niepomysłny wyrok albo zaraza^c lub kłę-

ROZDZ. 19

a 1Kn 26:30

Mal 2:7

b Joz 1:6

c 2Kn 15:2

Ps 18:24

d Ps 37:23

Kzn 2:26

ROZDZ. 20

e Rdz 19:37

Sdz 3:14

2Sm 8:2

Ps 83:6

f Rdz 19:38

g 2Kn 20:10

h 2Kn 19:2

i Rdz 36:8

Joz 15:1

j Joz 15:62

2Kn 20:16

2Kn 20:20

k Rdz 32:7

l 2Kn 19:3

m Sdz 20:26

Jl 1:14

Jl 2:12

n Pwt 4:29

Ps 34:4

o 2Sm 21:1

p 2Kn 6:12

2Kn 7:15

q 1Kl 6:36

2Kn 4:9

r Flp 4:6

s Wj 3:6

t Pwt 4:39

Joz 2:11

1Kl 8:23

Mt 6:9

u 1Kn 29:11

Dn 4:17

v 1Kn 29:12

Ps 62:11

Iz 14:27

Iz 40:15

Dn 4:35

w Rdz 17:7

Wj 6:7

x Ps 44:2

y Rdz 12:7

Neh 9:8

z Iz 41:8

Jak 2:23

a 2Kn 2:4

2Kn 6:10

b 1Kl 8:33

c 1Kl 8:37

szpalta 2

a 2Kn 6:28

b 2Kn 6:29

c 2Kn 6:20

d 1Kl 8:34

e 2Sm 8:12

f 2Kn 20:1

g Rdz 36:8

Lb 20:18

h Lb 20:17

Lb 20:21

Pwt 2:5

Pwt 2:9

Pwt 2:19

Sdz 11:15

ska głodu,^a to staniemy przed tym domem^b i przed twoim obliczem (bo w tym domu jest twoje imię),^c aby wołać do ciebie o pomoc w naszej udrcie, a ty racz wysłuchać i wybawić”.^d

10 A oto teraz synowie Ammona^e i Moabu,^f i górzystego regionu Seir,^g do których nie pozwoliłeś wtargnąć Izraelowi, gdy wychodził z ziemi egipskiej, lecz zawrócił od nich i nie unicestwił ich,^h **11** oto właśnie oni odpłacająⁱ nam, przychodząc, by nas wypędzić z twojej posiadłości, którą za twoją sprawą wzięliśmy w posiadanie.^j **12** Boże nasz, czy nie dokonasz nad nimi sądu?^k W nas bowiem nie ma mocy wobec tego wielkiego tłumy, który nadciąga przeciwko nam;^l i sami nie wiemy, co powinniśmy czynić,^m lecz czy nasze zwrócone są ku tobie”.ⁿ

13 Przez cały ten czas wszyscy, którzy byli z Judy, stali przed obliczem Jehowy,^o nawet ich maleństwa,^p ich żony oraz ich synowie.

14 A co do Jachazjela, syna Zachariasza, syna Benajasza, syna Jejela, syna Mattaniasza, Lewity z synów Asafa^q — pośrodku zboru spoczął na nim duch^r Jehowy. **15** Rzekł więc: „Uważajcie, cała Judo i mieszkańcy Jerozolimy oraz królu Jehoszafacie! Oto, co wam powiedział Jehowa: „Nie bójcie się^s ani się nie przerażajcie z powodu tego wielkiego tłumy; bo nie wazsza jest ta bitwa, lecz Boża.”^t **16** Jutro zejdźcie przeciw nim. Oto podchodzą przeleczą Cię; a wy spotkacie ich na końcu

i Ps 7:4; Ps 35:12; j Sdz 11:23; Ps 83:4; k Sdz 11:27; 1Sm 3:13; Ps 7:6; 12Kn 14:11; m 2Kl 6:15; Jer 10:23; n Ps 25:15; Ps 62:1; o Ezd 10:1; p Pwt 29:11; q 1Kn 15:19; 1Kn 25:1; 2Kn 35:15; r Lb 11:25; 2Kn 15:1; 2Kn 24:20; 2Pt 1:21; s Pwt 1:29; Joz 11:6; 2Kn 32:7; t 2Kn 32:8.

doliny potoku naprzeciw pustkowi Jeruel. **17** Tym razem nie będziecie musieli walczyć.^a Ustawcie się, stojcie^b i oglądajcie wybawienie,^c które wam zgoutuje Jehowa. Judo i Jerozolimo, nie bójcie się ani się nie przerażajcie.^d Jutro wyjdźcie przeciw nim, a Jehowa będzie z wami”.^e

18 Jehoszafat natychmiast poklonił się twarzą do ziemi,^f a cała Juda oraz mieszkańcy Jerozolimy padli przed obliczem Jehowy, by złożyć Jehowie hołd.^g

19 Następnie powstał Lewi^h spośród synów Kekatytówⁱ i synów Korachitów,^j by wysławiać Jehowę, Boga Izraela, nader donośnym głosem.^k

20 I wstawszy wczesnym rankiem, wyszli na pustkowie^l Tekoa.^m A gdy wychodzili, Jehoszafat stanął, po czym rzekł: „Posłuchajcie mnie, Judo i wy, mieszkańcy Jerozolimy!ⁿ Uwierzcicie^o Jehowie, waszemu Bogu, abyście się mogli długo utrzymać. Uwierzcie jego prorokom^p i miejcie powodzenie”.

21 Ponadto naradził się^q z ludem i ustawił śpiewaków^r dla Jehowy oraz tych, którzy wysławiali^s w świętej ozdobie,^t i oni wyszli przed zbrojnych,^u i mówili: „Wysławiajcie Jehowę,^v bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny”.^w

22 A gdy oni poczęli radośnie wołać i wysławiać, Jehowa umieścił ludzi, by czyhali w zasadce^x na synów Ammona, Moaba oraz górzystego regionu Seir, którzy wchodzili do Judy, i ci zaczęli się nawzajem wybijać.^y **23** I synowie Ammona oraz Moaba powstałi przeciwko mieszkańcom górzystego regionu Seir,^z by ich wydać na zagładę i unicestwić; a gdy tylko

ROZDZ. 20

a Wj 14:14
Wj 14:25

b Iz 30:15
Lam 3:26

c Wj 14:13
Wj 15:2
1Sm 2:1
1Sm 11:13
1Kn 16:23

d Pwt 31:8
Joz 10:25

e Lb 14:9
2Kn 15:2
Ps 46:7

f Rdz 24:26
Wj 4:31

g Hi 1:20
Ps 95:6

h 1Kn 15:16

i 1Kn 23:12

j Ps 44:0
Ps 49:0

k 2Kn 5:13
Ps 60:6
Ps 81:1

l 2Kn 20:16

m 2Sm 14:2
1Kn 4:5
2Kn 11:6
Jer 6:1

n 2Kn 20:15

o Wj 19:9
Iz 7:9
Heb 11:6

p Wj 14:31
2Kn 36:16

q 1Kn 13:1
Prz 11:14

r 1Kn 15:16
2Kn 5:12
2Kn 9:11

s 2Kn 29:25
Ezd 3:10
Neh 12:27

t 1Kn 16:29
Ps 29:2
Ps 96:9

u Joz 6:9

v Ps 106:1

w Wj 34:6
Lam 3:22

x Sdz 7:22
1Sm 14:20

y Iz 19:2

z Rdz 14:6
Pwt 2:5

szpalta 2

a Eze 38:21

b 2Kn 20:16

skończyli z mieszkańcami Seiru, dopomógł jeden drugiemu w wytraceniu swego towarzysza.^a

24 Juda zaś doszła do strażnicy na pustkowi.^b Kiedy zwrócili swe twarze ku owemu tłumowi, oto leżały na ziemi ich trupy;^c nikt nie ocalał. **25** To też Jehoszafat i jego lud przyszli zabrać z nich łup^d i znaleźli między nimi mnóstwo dóbr i odzieńia oraz cennych przedmiotów; i ściągali je dla siebie, aż ich już nie potrafili unieść.^e I przez trzy dni brali łupy, gdyż były bardzo obfite. **26** A czwartego dnia zebrali się na nizinie Beracha, tam bowiem błogosławili Jehowę.^f Właśnie dlatego nadali temu miejscu nazwę^g nizina Beracha – aż po dziś dzień.

27 Potem wrócili wszyscy mężowie judzcy i jerozolimscy, a na ich czele Jehoszafat, wracając z radością do Jerozolimy, bo Jehowa sprawił, że się radowali nad swymi nieprzyjaciółmi.^h

28 Przyszli więc do Jerozolimy z instrumentami strunowymiⁱ i z harfami,^j i z trąbami^k – do domu Jehowy.^l **29** A strach^m Boży padł na wszystkie królestwa krain, gdy usłyszały, że Jehowa walczył przeciwko nieprzyjaciółom Izraela.ⁿ **30** I królestwo Jehoszafata nie było niczym niepokojone, a jego Bóg zapewniał mu zewsząd spokój.^o

31 I Jehoszafat^p dalej pannał nad Judą. Miał trzydzieści pięć lat, gdy zaczął panować, a pannał w Jerozolimie dwadzieścia pięć lat. Jego matka miała

c Wj 14:30; 1Kn 5:22; Ps 110:6; Iz 37:36; d Ps 68:12; e Wj 12:35; 2Kl 7:15; Prz 13:22; f Wj 15:2; 2Sm 22:2; g Wj 103:1; h Wj 17:15; 1Sm 7:12; i 1Sm 2:1; Neh 12:43; Ps 20:5; Ps 30:1; 1Sm 6:5; 1Kl 10:12; j 1Kn 13:8; 1Kn 16:5; k Lb 10:8; 1Kn 15:24; 2Kn 29:26; l Ps 116:19; m Rdz 35:5; 2Kn 14:14; 2Kn 17:10; n Wj 15:14; Pwt 33:26; Joz 9:9; o Joz 23:1; 2Sm 7:1; 2Kn 15:15; Prz 16:7; p 1Kl 22:41.

na imię Azuba^a i była córką Szilchiego. **32** I chodził on drogą swego ojca, Asy,^b i nie zboczył z niej, czynił bowiem to, co słuszne w oczach Jehowy.^c **33** Tylko wyżyny^d nie znikły; a lud jeszcze nie przygotował swego serca dla Boga swych praojców.^e

34 Pozostałe zaś sprawy Jehoszafata, te pierwsze i te ostatnie, opisano wśród słów Jehu,^f syna Chananiego,^g zamieszczone w Księdze^h Królów Izraela.

35 A po tym wszystkim Jehoszafat, król Judy, uczynił swoim współnikiem Achazjasza,ⁱ króla Izraela, który postępował niegodziwie.^j **36** Uczynił go swoim współnikiem w budowaniu okrętów, które by popłynęły do Tarszis,^k a budowali okręty w Ecjon-Geber.^l **37** Lecz Eliezer, syn Dodawahu z Mareszy, rzekł proroczo przeciwko Jehoszafatowi, mówiąc: „Ponieważ Achazjasza uczyniłeś współnikiem,^m Jehowa zdruzgocze twoje dzieła”.ⁿ I okręty uległy rozbiciu,^o i nie można już było popłynąć do Tarszis.^p

21 W końcu Jehoszafat począł ze swymi praojcami^q i został pogrzebany ze swymi praojcami^r w Mieście Dawidowym; a w jego miejsce zaczął panować Jehoram,^s jego syn. **2** I miał on braci, synów Jehoszafata: Azariasza i Jechiela, i Zachariasza, i Azariasza, i Michaela, i Szeftasiasza; wszyscy oni byli synami Jehoszafata, króla Izraela. **3** A ich ojciec dał im wiele darów^t w srebrze i złocie, i w wybornych rzeczach, wraz z warownymi miastami w Judzie,^u lecz królestwo dał Jehoramowi,^v on bowiem był pierworodnym.^w

4 Kiedy Jehoram powstał nad królestwem swego ojca, zaczął umacniać swą pozycję, toteż po-

ROZDZ. 20

a 1KI 22:42

b 1KI 15:11

c 2Kn 17:3

Ps 18:21

d 1KI 15:14

1KI 22:43

2Kn 17:6

e 1KI 18:21

2Kn 12:14

2Kn 19:3

f 1KI 16:1

2Kn 19:2

g 2Kn 16:7

h 2Kn 16:11

i 1KI 22:49

1Ko 15:33

j 2KI 1:2

2KI 1:16

2Kn 19:2

k 1KI 10:22

1KI 22:48

l Lb 33:35

Pwt 2:8

1KI 9:26

m Prz 13:20

n Ps 127:1

o 1KI 22:48

p 2Kn 9:21

ROZDZ. 21

q 1KI 22:50

r 2Kn 32:33

s 2KI 8:16

t Rdz 25:6

u 2Kn 11:23

Prz 13:22

v 2KI 8:16

w Rdz 43:33

szpalta 2

a Rdz 4:8

Sdz 9:5

b 2KI 8:17

c 1KI 14:9

Oz 4:1

d 2KI 8:18

2Kn 22:2

Neh 13:26

e 1Sm 2:30

1KI 16:25

2Kn 29:6

f 2Sm 7:16

g 2Sm 23:5

Ps 89:28

Jer 33:21

zabijał mieczem wszystkich swoich braci^a oraz niektórych książąt Izraela. **5** Jehoram miał trzydzieści dwa lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie osiem lat.^b **6** I chodził drogą królów Izraela,^c jak to czynili ci z domu Achaba; bo żoną jego została córka Achaba,^d a on sam czynił to, co złe w oczach Jehowy.^e **7** Lecz Jehowa nie chciał obrócić domu Dawida w ruinę,^f a to przez wzgląd na przymierze,^g które zawarł z Dawidem, i tak jak powiedział, jemu^h oraz jego synom zawsze dawał lampę.ⁱ

8 Za jego dni Edom^j buntowniczo wyrwał się spod ręki Judy,^k po czym ustanowił króla, by nad nimi panował.^l **9** Toteż Jehoram przeprowadził się wraz ze swymi dowódcami, a z nim również wszystkie rydwany. I wstawszy nocą, począł razić Edomitów, którzy otaczali jego oraz dowódców rydwanów. **10** Lecz Edom dalej buntowniczo wyrwał się spod ręki Judy – aż po dziś dzień. Wtedy to, w tym samym czasie, Libna^m zaczęła się buntowniczo wyrywać spod jego ręki, gdyż opuścił Jehowę, Boga swych praojców.ⁿ **11** Uczynił też wyżyny^o na górach judzkich, by przywieść mieszkańców Jerozolimy do uprawiania nierządu^p i by sprowadzić Judę na manowce.^q

12 W końcu przyszło do niego pismo^r od proroka Eliasza,^s mówiące: „Oto, co powiedział Jehowa, Bóg Dawida, twego praojca: „Ponieważ nie chodziłeś drogami Jehoszafata,^t swego ojca, ani drogami Asy,^u króla Judy,

h 2Sm 7:12; i 1KI 11:36; 2KI 8:19; Ps 132:11; j Rdz 27:40; k 2KI 8:20; 1KI 22:47; m Joz 21:13; 2KI 19:8; n Wj 3:6; Pwt 32:21; 1KI 11:33; 2Kn 15:2; Jer 2:13; o Pwt 12:2; p 2KI 21:11; Obj 2:20; q Pwt 4:27; r Jn 3:13; s 2KI 2:1; 2KI 2:11; t 2Kn 17:3; u 1KI 15:11; 2Kn 14:5.

13 lecz chodzisz drogą królów Izraela^a i przywodziś Judę oraz mieszkańców Jerozolimy do uprawiania nierządu,^b tak jak dom Achaba przywodził do uprawiania nierządu,^c a nawet pozabijał swoich braci, domowników twego ojca, którzy byli lepsi od ciebie,^d **14** oto Jehowa zadaje potężny cios^e twemu ludowi^f i twoim synom,^g i twoim żonom, i wszystkim twoim majątkom. **15** I będziesz miał wiele dolegliwości,^h chorobę jelit, aż wyjdą ci jelita z powodu tej dolegliwości – dzień po dniu”.ⁱ

16 I Jehowa pobudził przeciwko Jehoramowi ducha^j Filistynów^k i Arabów,^l którzy byli przystępczykami.^m **17** Ruszyli więc na Judę i wtargnęli do niej, i zabrali wszystkie majątki, które się znajdowały w domu królewskim,ⁿ jak również jego synów i jego żony,^o i nie zostawiono mu żadnego syna oprócz Jehoachaza,^p jego najmłodszego syna. **18** A po tym wszystkim Jehowa dotknął go chorobą jelit, na którą nie było lekarstwa.^q **19** I stało się, że w późniejszych dniach, po pewnym okresie – po pełnych dwóch latach – jelita^r mu wypłynęły w czasie jego choroby i tak zmarł w swych okropnych dolegliwościach; a jego lud nie zapalił dla niego ognia podobnego do ognia^s dla jego praojców. **20** Miał on trzydzieści dwa lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie osiem lat. W końcu odszedł, lecz nikt za nim nie tęsknił.^t I pogrzebano go w Mieście Dawidowym,^u ale nie w grobowcach królewskich.^v

22 Potem mieszkańcy Jerozolimy uczynili w jego miejsce królem Achazjasza,^w jego najmłodszego syna (gdyż od-

ROZDZ. 21

a 1KI 16:25
1KI 16:33

b Wj 34:15
Jer 3:8

c 2KI 9:22
2Krn 21:11

d Wj 20:13
2Krn 21:4

e Pwt 28:22

f Kpl 26:21
Oz 5:11
Mi 6:16

g Wj 20:5

h Pwt 28:61
Dz 12:23

i Pwt 28:21

j 1KI 11:14
2Krn 33:11

Ezd 1:1
Iz 10:5

k Joz 13:2
2Sm 8:1

l 2Krn 9:14
2Krn 17:11

m 2KI 19:9
2Krn 12:3
2Krn 14:12

n 1KI 14:26

o 1Sm 30:3

p 2Krn 22:6
2Krn 25:23

q Pwt 28:59
2Krn 21:15
Kzn 3:17
Dz 12:23

r 2Sm 20:10

s 2Krn 16:14
Jer 34:5

t Prz 10:7
Prz 11:10
Prz 29:2

Kzn 8:10
Jer 22:18

u 1KI 2:10

v 2Krn 24:25
2Krn 28:27

w 2Krn 24:25

2Krn 28:27

ROZDZ. 22

w 2KI 8:24

1Kn 3:11

szpalta 2

a 2Krn 21:16

b 2Krn 21:17

c 2KI 8:26

d 2KI 11:1

2KI 11:13

e 1KI 16:28

f 1KI 16:33

2KI 8:27

Mi 6:16

g 2Krn 22:12

2Krn 24:7

h 2Krn 24:18

Prz 1:10

Prz 12:5

Prz 13:20

i Ps 1:1

j 2KI 8:25

dział grabieżczy, który wtargnął z Arabami^a do obozu, wybił wszystkich starszych),^b i Achazjasz, syn Jehorama, zaczął panować jako król Judy. **2** Achazjasz miał dwadzieścia dwa lata, gdy zaczął panować,^c a panował w Jerozolimie jeden rok. Jego matka miała na imię Atalia^d i była wnuczką Omriego.^e

3 On sam również chodził drogami domu Achaba,^f bo jego matka^g była mu doradczynią w niegodziwym postępowaniu.

4 I czynił to, co złe w oczach Jehowy, tak samo jak dom Achaba, oni bowiem po śmierci jego ojca zostali jego doradcami^h – ku jego zgubie. **5** I chodził według ich rad,ⁱ tak iż wyruszył z Jehoramem,^j synem Achaba, królem Izraela, na wojnę przeciwko Chazaelowi,^k królowi Syrii, pod Ramot-Gilead,^l gdzie strzelcy ugodzili Jehorama.^m

6 Ten więc wrócił, by w Jizreelⁿ wyleczyć się z ran, które mu zadano pod Ramą,^o gdy walczył z Chazaelem, królem Syrii.

Azariasz^p zaś, syn Jehorama,^q król Judy, poszedł do Jizreel zobaczyć się z Jehoramem,^r synem Achaba, gdyż ten chorował.^s **7** Lecz było to od Boga,^t żeby upadek^u Achazjasza nastąpił wskutek jego przybycia do Jehorama; a gdy przybył, poszedł^v z Jehoramem do Jehu,^w wnuka Nimszkiego,^x którego Jehowa namaścił,^y by zgładził dom Achaba.^z **8** A gdy tylko Jehu wdał się w spór z domem Achaba,^a napotkał książąt judzkich oraz synów braci Achazjasza,^b

k 2KI 8:15; 2KI 10:32; l 1KI 22:3; 2Krn 18:14; m 2KI 8:28; n Joz 19:18; 2Sm 4:4; 2KI 9:15; o 2KI 8:29; p 2KI 9:16; 2Krn 22:1; q 2KI 8:16; r 2KI 3:1; s 1KI 22:34; t Pwt 32:35; Dz 14:4; 2Krn 10:15; Ps 9:16; Am 3:6; u 1Sm 2:6; v 2KI 9:21; w 1KI 19:16; 2KI 9:20; x 2KI 9:14; y 2KI 9:6; z 2KI 9:7; a 2KI 10:10; 2KI 10:11; b 2KI 10:13.

usługujących Achazjaszowi, i ich pozabijał.^a **9** Następnie zaczął szukać Achazjasza i w końcu go znalazł,^b gdy się ukrywał w Samarii,^c i przyprowadzono go do Jehu. Potem go uśmiercili i pogrzebali,^d rzekli bowiem: „Jest on wnukiem Jehoszafata,^e który szukał Jehowy całym swoim sercem”.^f I nie było nikogo z domu Achazjasza, kto byłby w stanie królować.

10 Atalia^g zaś, matka Achazjasza, zobaczyła, że jej syn umarł. Powstała więc i zgładziła całe królewskie potomstwo domu Judy.^h **11** Lecz Jehoszabat,ⁱ córka króla, wzięła Jehoasza,^j syna Achazjasza, i wykradła go spośród synów królewskich, których miano uśmiercić, i umieściła go razem z jego mamką w wewnętrznej komnacie, gdzie były łoża. I Jehoszabat, córka króla Jehorama,^k żona kapłana Jehojady^l (była bowiem siostrą Achazjasza), ukrywała go przed Atalią, i ta go nie uśmierciła.^m **12** I przez sześć lat pozostawał z nimi, ukryty w domu prawdziwego Boga,ⁿ podczas gdy Atalia sprawowała władzę nad krajem^o jako królowa.^p

23 A w siódmym roku Jehojada^q okazał odwagę i zawarł przymierze z dowódcami setek,^r mianowicie: Azariaszem, synem Jerochama, i Ismaelem, synem Jehochanana, i Azariaszem, synem Obeda, i Eliszafatem, synem Zikriego. **2** Potem obesłi całą Judę i zbrali Lewitów^s ze wszystkich miast judzkich, a także mężów będących głowami^t domów patriarchalnych^u w Izraelu. Przyszli więc do Jerozolimy. **3** Wtedy cały zbor zawarł z królem przy-

ROZDZ. 22**a** 2Kl 10:14**b** 2Kl 9:27**c** 2Kl 10:17**d** 2Kl 9:28**e** 2Kn 17:3

Prz 10:7

f 2Kn 17:4**g** 2Kn 22:2**h** 2Kl 11:1**i** 2Kl 11:2**j** 2Kl 11:21**k** 2Kl 8:16**l** 2Kn 23:1**m** 2Sm 7:13

1Kl 15:4

2Kn 21:7

Ps 33:10

n 2Kl 11:3**o** Ps 12:8

Prz 29:2

Jer 12:1

p Pwt 17:15**ROZDZ. 23****q** 2Kl 11:4**r** Wj 18:25**s** Pwt 33:8

2Kn 8:14

t 1Kn 15:12**u** 1Kn 23:11**szpalta 2****a** 2Sm 5:3

2Kl 11:17

b 1Kl 7:51**c** 2Kl 11:12**d** 2Kl 11:4**e** 2Sm 7:12

1Kl 2:4

1Kl 9:5

2Kn 6:16

2Kn 7:18

2Kn 21:7

Ps 89:29

f 1Kn 9:25

Łk 1:8

g 1Kn 24:3**h** 1Kn 23:3**i** 1Kn 26:1**j** 1Kl 7:1**k** 2Kl 11:6**l** 1Kl 7:12**m** 2Kl 11:7**n** 1Kn 23:28mierze^a w domu^b prawdziwego Boga, po czym on rzekł do nich:

„Oto będzie panował^c syn^d królewski, jak to Jehowa obiecał w odniesieniu do synów Dawida.^e **4** Uczynicie następującą rzecz: jedna trzecia z was, którzy w sabat wchodzą,^f spośród kapłanów^g i Lewitów,^h będzie odźwiernymi.ⁱ **5** i jedna trzecia będzie przy domu królewskim,^j i jedna trzecia będzie przy Bramie Fundamentowej;^k cały zaś lud będzie na dziedzińcach^l domu Jehowy. **6** I nie pozwólcie, by do domu Jehowy wszedł ktokolwiek^m oprócz kapłanów i Lewitów pełniących służbę.ⁿ Oni wejdą, gdyż stanowią święte grono,^o a cały lud będzie się wywiązywał z obowiązku wobec Jehowy. **7** Lewici zaś mają otoczyć króla ze wszystkich stron,^p każdy ze swym orężem w rękach; a kto by wszedł do domu, ma zostać uśmiercony. I stałe bądźcie przy królu, gdy wchodzi i gdy wychodzi”.

8 I Lewici oraz cała Juda przystąpili do działania zgodnie ze wszystkim, co nakazał^q kapłan Jehojada.^r Wzięli więc każdy swoich ludzi, którzy w sabat wchodzili, wraz z tymi, którzy w sabat wychodzili,^s gdyż kapłan Jehojada nie zwolnił oddziałów^t ze służby. **9** Ponadto kapłan Jehojada dał dowódcom setek^u włócznie i tarcze, i okrągłe tarcze,^v które należały do króla Dawida^w i znajdowały się w domu prawdziwego Boga.^x **10** I ustawił cały lud,^y każdego z po-ciskiem w rękę, od prawej strony domu aż do lewej strony

o 1Kn 23:32; **p** 2Kl 11:8; **q** Kzn 9:17; **r** 2Kl 11:4; **s** 2Kn 23:1; **t** 1Kn 24:1; **u** 1Kn 25:1; **v** 1Kn 26:1; **w** 1Kn 11:4; **x** 1Kn 26:26; **y** 2Kl 11:10; **z** 2Sm 8:7; **1** 1Kn 26:27; **2** 2Kn 5:1; **3** 2Kl 11:11.

domu, koło ołtarza i koło domu, ze wszystkich stron w pobliżu króla. **11** Wtedy wyprowadzili syna królewskiego^a i włożyli na niego diadem^b oraz Świadcstwo,^c i uczynili go królem, a Jehojada i jego synowie namaścili^d go i rzekli: „Niech żyje król!”^e

12 Gdy Atalia usłyszała odgłosu ludu, który biegł i sławił króla,^f niezwłocznie przysłała do ludu koło domu Jehowy. **13** Wówczas ujrzała, a oto przy swej kolumnie^g u wejścia stał król, przy królu zaś – książąt^h i trąby,ⁱ a cały lud ziemi radował się^j i dął^k w trąby, byli też śpiewacy^l z instrumentami do akompaniowania przy pieśni, jak również ci, którzy dawali sygnał do wysławiania. Atalia natychmiast rozdarła swe szaty i powiedziała: „Spisek! Spisek!”^m

14 Lecz kapłan Jehojada wyprowadził dowódców setek, ustanowionych nad wojskiem, i rzekł do nich: „Zabierzcie ją spośród szeregów,ⁿ a kto za nią pójdzie, ma zostać uśmiercony mieczem!” Kapłan bowiem powiedział: „Nie wolno wam uśmiercić jej w domu Jehowy”. **15** Pochwycili ją więc w swe ręce. Kiedy doszła do wjazdu do bramy końskiej domu królewskiego, tam od razu ją uśmiercili.^o

16 Następnie Jehojada zawarł przymierze między sobą a całym ludem i królem, że zostaną ludem^p Jehowy. **17** Potem cały lud przyszedł do domu Baala i go zburzył;^q i porozbijali^r jego ołtarze^s i wizerunki, a Matana,^t kapłana Baala, zabili^u przed ołtarzami. **18** Ponadto Jehojada powierzył stanowiska w domu Jehowy w ręce kapłanów i Lewitów, których Dawid^v

ROZDZ. 23

- a 2KI 11:2
- b 2Sm 1:10; 2Sm 12:30
- c Pwt 17:18
- d 1Sm 10:1
- e 1Sm 10:24
- f 2KI 11:13
- g 1KI 7:15; 2KI 23:3
- h 2Kn 23:1
- i Lb 10:10; 1Kn 15:24
- j 1KI 1:40; Prz 11:10
- k 1KI 1:39; 2KI 9:13
- l 1Kn 25:7
- m 2KI 11:14
- n 2KI 11:15
- o 2KI 11:16
- p 2KI 11:17; 2Kn 34:31
- q 2KI 10:27
- r Pwt 12:3; 2Kn 34:4; 2Kn 34:7
- s Wj 32:20
- t 2KI 11:18
- u Pwt 13:5; Pwt 13:9; 1KI 18:40
- v 1Kn 23:6; 1Kn 23:30

szpalta 2

- a Wj 29:38; Lb 28:2
- b 1Kn 26:1; 1Kn 26:13
- c 1Kn 9:26
- d 2KI 11:9
- e 2KI 11:19
- f 1KI 1:13; 1KI 7:7
- g Prz 11:10; Prz 29:2
- h 2KI 11:20

ROZDZ. 24

- i 2KI 11:21; 2Ko 3:5
- j 2KI 12:1
- k Rdz 21:14; 2Sm 3:10
- l 1Kn 3:11
- m 2Kn 26:4
- n 2KI 12:2
- o Ps 127:3

ustanowił w oddziałach nad domem Jehowy, by składali Jehowie ofiary całopalne zgodnie z tym, co jest napisane w prawie Mojżesza,^a z weselem i z pieśnią – według rozporządzeń Dawida.

19 Postawił więc odźwiernych^b przy bramach^c domu Jehowy, żeby nie wszedł nikt nieczysty pod jakimkolwiek względem.

20 Potem wziął dowódców setek^d oraz znamienite osobistości i władców ludu, i cały lud ziemi i sprowadził króla z domu Jehowy.^e Wówczas weszli przez górną bramę do domu królewskiego i posadzili króla na tronie^f królestwa. **21** A cały lud ziemi nieustannie się radował;^g i w mieście panował spokój, Atalię zaś uśmiercono mieczem.^h

24 Jehoaasz miał siedem lat, gdy zaczął panować,ⁱ a panował w Jerozolimie czterdzieści lat.^j Jego matka miała na imię Cybia i była z Beer-Szeby.^k **2** I Jehoaasz^l czynił to, co słuszne w oczach Jehowy,^m przez wszystkie dni kapłana Jehojady.ⁿ **3** A Jehojada dał mu dwie żony i został on ojcem synów oraz córek.^o

4 A potem stało się rzeczą bliską sercu Jehoaasza odnowienie domu Jehowy.^p **5** Zebrał więc kapłanów^q i Lewitów i rzekł do nich: „Udajcie się do miast judzkich i zbierzcie pieniądze od całego Izraela, by rok w rok można było naprawiać^r dom waszego Boga;^s i macie w tej sprawie działać szybko”. A Lewici nie działali szybko.^t **6** Toteż król wezwał przełożonego Jehojadę i rzekł do niego:^u „Dlaczego nie żądałeś od Lewitów zdawania

p 2KI 22:5; 2Kn 34:8; q 2KI 12:4; r 2Kn 29:3; 2Kn 34:9; s 2KI 12:5; t 2KI 12:6; Prz 10:4; Kzn 10:18; u 2KI 12:7.

sprawy z tego, jak z Judy i Jerozolimy przynoszono święty podatek nałożony przez Mojżesza,^a sługę Jehowy, podatek od całego zboru izraelskiego, na Namiot Świadcstwa?^b **7** Jeśli bowiem chodzi o niegodziwą Atalię, jej synowie^c wtargnęli do domu prawdziwego Boga^d i nawet wszystkie święte^e przedmioty z domu Jehowy oddali Baalom^f. **8** Następnie król wyrzekł słowo i zrobiono skrzynię,^g i postawiono ją na zewnątrz koło bramy domu Jehowy. **9** Potem w całej Judzie i Jerozolimie ogłoszono wezwanie do przynoszenia Jehowie świętego podatku,^h który Mojżesz, sługa prawdziwego Boga, nałożył na Izraelaⁱ na pustkowiu. **10** I wszyscy książęta^j oraz cały lud zaczęli się radować,^k przynosili też i wrzucali do tej skrzyni,^l aż wszyscy dali.

11 A w odpowiednim czasie ręką Lewitów^m przynosił skrzynię pod opiekę króla i gdy tylko widzieli, że jest dużo pieniędzy,ⁿ przychodził sekretarz^o króla oraz pełnomocnik naczelnego kapłana i wtedy opróżniali skrzynię, a potem ją brali i zanosili z powrotem na miejsce. Tak robili dzień w dzień i zbierali bardzo dużo pieniędzy. **12** Potem król i Jehojada przekazywali je tym, którzy wykonywali^p pracę w ramach służby związanej z domem Jehowy,^q oni zaś najmowali kamieniarzy^r i rzemieślników,^s by odnowili dom Jehowy,^t a także ludzi obrabiających żelazo i miedź, by naprawili dom Jehowy.^u **13** I wykonawcy prac zabrali się do dzieła,^v i pod ich ręką naprawa posuwała się naprzód, tak iż w końcu doprowadzili dom prawdziwego Boga do należytego

ROZDZ. 24

- a Wj 30:12
- Wj 30:13
- Wj 30:14
- Wj 30:16
- b Lb 1:50
- Dz 7:44
- c 2Kn 22:3
- d 2Kn 28:24
- e 2Kl 12:4
- 2Kl 14:14
- f Pwt 32:17
- Eze 16:17
- Oz 2:13
- g 2Kl 12:9
- Mk 12:41
- h Neh 10:32
- Mt 17:24
- i Wj 30:12
- Wj 30:13
- Wj 30:14
- Wj 30:16
- j 1Kn 28:1
- k 1Kn 29:9
- Iz 64:5
- Dz 2:46
- l 2Kl 22:9
- m 2Kn 24:9
- n 2Kl 22:9
- o 2Kl 12:10
- p 1Tm 5:18
- q 2Kl 12:11
- r 1Kl 5:17
- s 2Kn 34:11
- t 2Kl 12:12
- u 2Kn 34:8
- v 2Kn 34:12

szpalta 2

- a 1Kl 7:50
- b Wj 37:16
- Lb 7:84
- c 2Kn 4:21
- 2Kn 4:22
- d Wj 29:28
- Lb 28:3
- e Ps 91:16
- f 1Kl 2:10
- 2Kn 24:25
- Dz 2:29
- g 2Kn 23:1
- Prz 10:7
- Heb 6:10
- h 1Kn 28:1
- i Prz 11:9
- Prz 29:12
- j 1Kl 14:23
- k 1Kl 14:9
- l Neh 9:26
- Ps 102:10
- m 2Kl 17:13
- Jer 7:25
- n 2Kn 36:16
- o Lb 11:25
- 2Kn 15:1
- 2Kn 20:14
- 2Pt 1:21
- p Sdz 6:34
- 1Kn 12:18
- q Łk 11:51
- r 2Kn 23:11
- s Lb 14:41
- 1Sm 13:13
- Za 7:11

stanu pod względem budowlanym i go wzmocnili. **14** A gdy tylko skończyli, przynieśli przed króla i Jehojadę resztę pieniędzy i przystąpiono do wykonania przyborów do domu Jehowy, przyborów do usługiwania^a i do składania darów ofiarnych, a także kielichów^b i naczyń ze złota^c i srebra; i przez wszystkie dni Jehojady stale składali w domu Jehowy ofiary całopalne.^d

15 A Jehojada się zestarzał i syty lat^e w końcu umarł, mając w chwili śmierci sto trzydzieści lat. **16** Pogrzebano go więc w Mieście Dawidowym wespół z królami,^f gdyż postępował dobrze w Izraelu^g i wobec prawdziwego Boga oraz jego domu.

17 A po śmierci Jehojady przybyli książęta^h judzcy i pokłonili się królowi. Wówczas król ich wysłuchał.ⁱ **18** I stopniowo porzucali dom Jehowy, Boga swych praojców, a zaczęli służyć świętym palom^j i bożkom,^k tak iż z powodu tej ich winy doszło do oburzenia na Judę i Jerozolimę.^l **19** On zaś posyłał do nich proroków,^m by ich z powrotem przyprowadzić do Jehowy; i ci składali przeciwko nim świadectwo, lecz oni nie nadstawiali ucha.ⁿ

20 I duch^o Boży ogarnął^p Zachariasza,^q syna kapłana Jehojady,^r toteż stanął on ponad ludem i rzekł do nich: „Oto, co powiedział prawdziwy Bóg; „Dlatego przekraczacie przykazania Jehowy, tak iż nie możecie mieć powodzenia?”^s Ponieważ wy porzuciliście Jehowę, on porzuci was^t”. **21** W końcu uknuli przeciwko niemu spisek^u

t Pwt 29:25; 1Kn 28:9; 2Kn 15:2; Jer 2:19; u Jer 11:19; Jer 18:18.

i na rozkaz króla ukamienowali go kamieniami^a na dziedzińcu domu Jehowy. **22** I król Jehosz nie pamiętał o lojalnej życzliwości, którą mu okazał jego ojciec, Jehojada,^b i zabił jego syna; gdy ten umierał, rzekł: „Niech Jehowa w to wejrzy i zażąda tego z powrotem”.^c

23 A na początku^d roku wyruszyło przeciwko niemu^e wojsko syryjskie^f i wtargnęło do Judy i Jerozolimy. Następnie wytracili spośród ludu wszystkich książąt^g ludu, a cały łup posłali do króla Damasku.^h

24 Bo wojsko Syryjczyków dokonało najazdu niewielką liczbą ludzi,ⁱ a Jehowa wydał w ich rękę nader liczne wojsko,^j porzucili bowiem Jehowę, Boga swych praojców; i dokonano sądów nad Jehoaszem.^k **25** A gdy od niego odeszli (bo zostawili go z wieloma dolegliwościami),^l jego słudzy uknuli przeciwko niemu spisek^m za krewⁿ synów kapłana Jehojady;^o i zabili go na jego łożu, tak iż z poniósł śmierć.^p Potem pogrzebano go w Mieście Dawidowym,^q ale nie pochowano go w grobowcach królewskich.^r

26 A oto ci, którzy spiskowali przeciwko niemu: Zabab,^s syn Ammonitki Szimeat, i Jehozabad, syn Moabitki Szimrit. **27** Jeśli zaś chodzi o jego synów i o liczne wypowiedzi przeciwko niemu,^t jak również o gruntowną odnowę^u domu prawdziwego Boga, opisano to w objaśnieniu do Księgi^v Królów. A w jego miejsce zaczął panować Amacjasz,^w jego syn.

25 Amacjasz^x został królem, gdy miał dwadzieścia pięć lat, a panował w Jerozolimie dwadzieścia dziewięć lat. Jego

ROZDZ. 24

a Mt 23:35
Łk 11:51
Dz 7:58
b Hl 6:14
Prz 17:13
c Rdz 9:5
Ps 94:1
Jer 11:20
Heb 10:30
Judy 9
d 1Kl 20:22
e Pwt 32:35
f 2Kl 12:17
g 2Kl 24:17
h Rdz 14:15
1Kl 18:5
i Kpl 26:37
Pwt 32:30
j Kpl 26:25
Pwt 28:25

k 2Kl 22:8
Iz 10:5
Hab 1:12

l Pwt 28:22
2Kl 21:18

m 2Kl 14:19

n Rdz 9:5
2Kl 24:21
Łk 11:51
Obj 16:6

o 2Kl 24:20

p 2Sm 4:7
2Kl 12:20

q 2Sm 5:9
1Kl 2:10

r 2Kl 21:20
2Kl 28:27
Ps 69:28

s 2Kl 12:21

t 2Kl 24:20

u 2Kl 24:13

v 2Kl 12:19
2Kl 20:34

w 2Kl 12:21
1Kl 3:12

ROZDZ. 25

x 2Kl 14:1

szpalta 2

a 2Kl 14:2

b Pwt 12:32

c 1Kl 8:61

1Kl 11:4

2Kl 14:3

Ps 78:37

d Rdz 9:6

Wj 21:14

Lb 33:31

matka miała na imię Jehoadan^a i była z Jerozolimy. **2** I czynił to, co słuszne w oczach Jehowy,^b tyle że nie sercem niepodzielnym.^c **3** A gdy już umocniła się jego władza królewska, niezwłocznie wytracił^d swoich sług,^e którzy zabili króla, jego ojca.^f **4** A ich synów nie uśmiercił, lecz postąpił zgodnie z tym, co jest napisane w prawie, w księdze Mojżesza,^g jak to nakazał Jehowa, mówiąc: „Ojcowie nie mają umierać za synów^h ani synowie nie mają umierać za ojców;ⁱ każdy bowiem ma umrzeć za swój własny grzech”.^j

5 I Amacjasz zebrał Judę, i kazał im stanąć według domu ich praojców,^k przy dowódcach tysięcy^l i przy dowódcach setek^m dla całego Judy i Beniamina; i począł pisywać ich od dwudziestegoⁿ roku wzwyż, i w końcu stwierdził, że jest trzysta tysięcy doborowych mężczyzn idących do wojska, posługujących się dzidą^o i wielką tarczą.^p **6** Ponadto za sto talentów srebra najął z Izraela sto tysięcy dzielnych mocarzy. **7** I przyszedł do niego pewien mąż prawdziwego Boga,^q mówiąc: „Królu, niech wojsko izraelskie nie idzie z tobą, gdyż Jehowa nie jest z Izraelem,^r czyli ze wszystkimi synami Efraima. **8** Lecz idź ty sam, działaj, bądź odważny na wojnie.^s Prawdziwy Bóg mógłby cię przywieść do potknięcia przed nieprzyjacielem, bo Bóg ma moc i dopomóc,^t i przywieść do potknięcia”.^u **9** Wtedy Amacjasz^v rzekł do męża prawdziwego Boga:

e 2Kl 24:26; f 2Kl 24:25; g Pwt 24:16; h Eze 18:20; i Eze 18:4; j 2Kl 14:6; k 1Kl 27:1; l Wj 18:25; m Sm 8:12; 1Kl 13:1; n Pwt 1:15; o Lb 1:3; p 1Kl 12:24; 2Kl 11:12; q 2Kl 32:5; r 1Kl 13:1; s 2Kl 13:16; 2Kl 19:2; t Pr 24:10; u 2Kl 14:11; 2Kl 20:6; Ps 33:20; v Jer 18:23; w 2Kl 14:1.

„Ale co zrobić ze stoma talentami, które dałem wojskom izraelskim?”^a A mąż prawdziwego Boga odrzekł: „Jehowa ma środki, by ci dać znacznie więcej niż to”.^b

10 Toteż Amacjasz ich oddzielił, mianowicie wojska, które do niego przyszedły z Efraima, by poszli na swoje miejsce. Lecz oni bardzo się rozgniewali na Judę, tak iż wrócili na swoje miejsce, palając gniewem.^c

11 Amacjasz zaś nabrał odwagi i poprowadził swój lud, i przybył do Doliny Soli;^d i pobił synów Seiru^e – dziesięć tysięcy.^f

12 A dziesięć tysięcy synowie judzcy pojмали żywcem. Wyprowadzili ich więc na szczyt urwistej skały i postrzelali ich z tej skały; i wszyscy się roztrzaskali, co do jednego.^g **13** A członkowie oddziału, który Amacjasz odprawił, by nie siedł z nim na wojnę,^h zaczęli napadać z Samariiⁱ na miasta judzkie – aż po Bet-Choron;^j i zabili tam trzy tysiące, i zagarnęli wielki łup.

14 Lecz Amacjasz, wróciwszy po rozgromieniu Edomitów, przyniósł bogów^k synów Seiru i uczynił ich swoimi bogami,^l i zaczął się kłaniać^m przed nimi, i sprawiał, że wznosił się dla nich dym ofiarny.ⁿ **15** Toteż Jehowa zapalał gniewem na Amacjasza i posłał do niego proroka, i rzekł do niego: „Dlaczego szukasz^o bogów tego ludu,^p którzy nie wyzwolili swego ludu z twojej ręki?”^q

16 A gdy mu to powiedział, król natychmiast rzekł do niego: „Czyż ustanowiliśmy cię doradcą królewskim?”^r Przestań dla własnego dobra.^s Po cóż miałby cię zabić?” Prorok więc przestał, lecz powiedział: „Doprawdy, wiem, że Bóg postanowił cię zgubić,^t gdyż to uczyniłeś^u i nie usłuchałeś mej rady”.^v

ROZDZ. 25**a** 2Kn 25:6**b** 1Sm 2:7
Prz 10:22
Ag 2:8**c** 2Sm 19:43
Prz 29:22**d** 2Sm 8:13
Ps 60:0**e** 2Kn 20:10**f** 2Kl 14:7**g** Abd 3
Dz 1:18**h** 2Kn 25:9**i** 1Kl 16:24
1Kl 16:29**j** 1Kl 9:17
2Kn 8:5**k** 2Kn 28:23**l** Wj 20:3
Pwt 7:5
Pwt 7:25**m** Wj 20:5**n** 2Kn 28:25
2Kn 34:25**o** 2Kn 24:20
Jer 2:5**p** Ps 95:5**q** Ps 115:8
Iz 46:2
Jer 10:5
1Ko 8:4
1Ko 10:20**r** 2Kn 16:10
2Kn 18:25**s** Prz 9:7
Prz 15:10
Iz 30:10
2Tm 4:3**t** Ezc 18:26**u** 1Sm 2:25**v** Prz 29:1**szpalta 2****a** 2Kl 14:8**b** Prz 20:3**c** 2Kl 14:9**d** 1Kl 4:33**e** Sdz 9:8**f** Ps 80:13**g** 2Kn 25:11**h** Pwt 8:14
2Kn 26:16
2Kn 32:25Prz 16:18
Prz 28:25Dn 5:20
Hab 2:4

17 Potem Amacjasz, król Judy, zasięgnął rady i posłał do Jehoasza, syna Jehoachaza, syna Jehu, króla izraelskiego,^a mówiąc: „Chodź! Spójrzmy sobie w twarz”.^b

18 Wówczas Jehoasz, król Izraela, posłał do Amacjasza, króla Judy, mówiąc:^c „Ciernisty chwast rosnący na Libanie posłał do cedru, który rósł na Libanie,^d mówiąc: „Dajże swą córkę mojemu synowi za żonę”.^e Lecz dzikie zwierzę^f polne żyjące na Libanie przeszło i podeptało ów ciernisty chwast.

19 Rzekłeś sobie: Oto pobieles Edom.^g A twoje serce^h cię podniosło i jesteś okryty chwałą.ⁱ Mieszkajże dalej w swoim domu.^j Po cóż miałbys się wdać w walkę w niekorzystnych warunkach^k i upaść, ty i wraz z tobą Juda?”^l

20 Ale Amacjasz nie posłuchał; było to bowiem od prawdziwego Boga,^m żeby ich wydać w jego rękę, ponieważ szukali bogów Edomu.ⁿ **21** Wyruszył zatem Jehoasz, król Izraela,^o i spojrzeli sobie w twarz^p – on i Amacjasz, król Judy – koło Bet-Szemesz,^q które należy do Judy. **22** I Juda została pokonana przez Izraela,^r tak iż rzucili się do ucieczki, każdy do swego namiotu.^s **23** Amacjasza zaś – króla Judy, syna Jehoasza, syna Jehoachaza – Jehoasz, król Izraela, pojmał^t pod Bet-Szemesz, po czym przyprowadził go do Jerozolimy^u i zrobił wyłom w murze Jerozolimy od Bramy Efraima^v aż do Bramy Narożnej,^w na czterysta łokci.

i Prz 29:23; Jer 9:23; j Prz 12:15; k 2Kl 14:10; l 2Kn 35:21; m 1Kl 12:15; 2Kn 22:7; n 2Kn 25:14; o 2Kl 14:11; p 2Sm 2:14; 2Kn 25:17; q Joz 21:16; 1Sm 6:9; 1Sm 6:19; r 2Kl 14:12; s 1Kl 22:36; t Prz 25:8; u 2Kl 14:13; v Neh 8:16; Neh 12:39; w 2Kn 26:9; Jer 31:38; Za 14:10.

24 I zabrał wszystko złoto i srebro oraz wszystkie przedmioty, które się znajdowały w domu prawdziwego Boga u Obed-Edoma,^a i skarby domu królewskiego,^b jak również zakładników, a potem wrócił do Samarii.^c

25 Amacjasz,^d syn Jehoasza, król Judy, żył jeszcze piętnaście lat po śmierci Jehoasza,^e syna Jehoachaza, króla Izraela.^f

26 Pozostałych zaś spraw Amacjasza, tych pierwszych i tych ostatnich,^g czyż nie opisano w Księdze^h Królów Judy i Izraela?ⁱ **27** A od czasu, gdy Amacjasz odwrócił się od podążania za Jehową, zaczęto przeciw niemu spiskować^j w Jerozolimie. W końcu uciekł do Lachisz,^k lecz wysłano za nim do Lachisz i tam go uśmiercono.^l **28** I przywieziono go na koniach,^m po czym pogrzebano go z jego praojcami w mieście Judy.ⁿ

26 Potem cały lud^o judzki miał wtedy szesnaście lat, i uczynili^q go królem w miejsce jego ojca, Amacjasza.^r **2** On to odbudował Elot,^s a następnie przywrócił je Judzie, gdy już król spoczął ze swymi praojcami.^t **3** Uzzjasz^u miał szesnaście lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie pięćdziesiąt dwa lata. Jego matka miała na imię Jecholia^v i była z Jerozolimy. **4** I czynił on to, co słuszne w oczach Jehowy,^w zgodnie ze wszystkim, co uczynił Amacjasz, jego ojciec.^x **5** I wciąż starał się szukać^y Boga za dni Zachariasza, który uczył bojaźni przed prawdziwym Bogiem;^z a w dniach, gdy szukał Jehowy, prawdziwy Bóg darzył go powodzeniem.^a

6 I wyruszył walczyć z Filistynami,^b i zrobił wyłom w murze

ROZDZ. 25

a 1Kl 7:51
1Kl 15:18
2Kl 25:15
2Kn 12:9

b 1Kl 14:26
2Kl 24:13

c 2Kl 14:14

d 2Kl 14:1

e 2Kl 13:10

2Kl 14:15

f 2Kl 14:17

g 2Kn 12:15

h 1Kl 14:29

2Kl 12:19

i 2Kl 14:18

j 2Kl 12:20

2Kl 15:10

2Kl 21:23

k Joz 10:31

Mi 1:13

l 2Kl 14:19

m 2Kl 14:20

n 1Kl 2:10

1Kl 11:43

ROZDZ. 26

o 2Kn 33:25

p 2Kl 15:13

Mt 1:8

q 2Kl 21:24

r 2Kl 14:21

s 1Kl 9:26

2Kl 16:6

2Kn 8:17

t 2Kl 14:22

u Iz 1:1

Iz 6:1

v 2Kl 15:2

w 2Kl 12:2

x 2Kl 14:3

y Pwt 4:29

2Kn 14:7

2Kn 17:4

z Rdz 18:19

a 1Kl 3:13

Ps 1:3

Prz 10:22

b 2Sm 8:1

2Kn 21:16

Iz 14:29

szpalta 2

a 1Kn 18:1

b Joz 15:11

c Joz 13:3

1Sm 5:1

d Joz 15:46

e 1Kn 5:20

2Kn 14:11

Ps 33:20

Dz 26:22

Gat^a i w murze Jabne^b oraz w murze Aszdodu,^c po czym zbudował miasta na terytorium Aszdodu^d i wśród Filistynów. **7** A prawdziwy Bóg dopomagał^e mu przeciwko Filistynom i przeciw Arabom^f mieszkającym w Gur-Baal, jak również przeciw Meunitom.^g **8** I Ammonici^h zaczęli dawać Uzzjaszowi daninę.ⁱ W końcu jego sława^j dotarła aż do Egiptu, okazywał bowiem nadzwyczajną siłę. **9** Ponadto Uzzjasz zbudował w Jerozolimie wieżę^k przy Bramie Narożnej^l i przy Bramie nad Doliną,^m i przy Skarpie i je umocnił. **10** Zbudował też wieżęⁿ na pustkowiu i wykuł wiele cystern (gdyż posiadał liczne stada), a także w Szefeli^o i na płaskowyżu. W górach i w Karmelu byli rolnicy i hodowcy winorośli, okazał się bowiem miłośnikiem rolnictwa.

11 Uzzjasz miał również siłę bojową – tych, co szli oddziałami do służby wojskowej,^p według liczby spisanych^q ręką sekretarza^r Jejela oraz urzędnika Maasejasza pod kontrolą^s Chananiasza spośród książąt królewskich.^t **12** Ogólna liczba mężów będących głowami domów patriarchalnych,^u dzielnych^v mocarzy,^w wynosiła dwa tysiące sześćset. **13** A ich władzy podlegały wojska liczące trzysta siedem tysięcy pięciuset wojaczyn, którzy brali udział w wojnie jako potężne wojsko, by wspomagać króla przeciwko nieprzyjacielowi.^x **14** I Uzzjasz przygotowywał dla nich, dla całego wojska,

f 2Kn 17:11; g 1Kn 4:41; h Rdz 19:38; Sdz 11:15; i 2Sm 8:6; 1Kn 18:6; j Rdz 12:2; k 2Kn 14:7; l 2Kl 14:13; Jer 31:38; Za 14:10; m Neh 3:13; n 2Kl 9:17; o 1Kn 27:28; p 1Kn 12:18; q Lb 1:3; 2Sm 24:9; r 1Kn 27:32; 2Kn 24:11; s 1Kn 26:28; t 1Kn 28:1; u 1Kn 27:1; v 1Kn 5:24; 1Kn 12:21; w 1Kn 26:6; x 2Kn 11:1; 2Kn 13:3; 2Kn 17:14.

tarcze^a i dzidy,^b i helmy,^c i pancerze,^d i łuki,^e i kamienie do proc.^f **15** Sporządził też w Jerozolimie maszyny wojenne, wynalazek konstruktorów, przeznaczone na wieże^g i na narożniki, by można było miotać strzały i wielkie kamienie. Toteż jego sława^h dotarła bardzo daleko, otrzymał bowiem zdumiewającą pomoc, aż urosł w siłę.

16 Lecz gdy tylko urosł w siłę, jego serce stało się tak wyniosłe,ⁱ że doprowadziło do ruiny,^j tak iż postąpił wiarołomnie wobec Jehowy, swego Boga, i wszedł do świątyni Jehowy, by palić kadzidło na ołtarzu kadzielnym.^k

17 Za nim natychmiast wszedł kapłan Azariasz, a z nim kapłani Jehowy, osiemdziesięciu dzielnych mężów. **18** Potem wystąpili przeciw królowi Uzzjaszowi^l i powiedzieli do niego: „Nie twoja to rzecz,^m Uzzjaszu, palić kadzidło Jehowie, lecz palenie kadzidła jest rzeczą kapłanów, synów Aarona,ⁿ uświęconych. Wyjdź z sanktuarium; postąpiłeś bowiem wiarołomnie i nie przysporzy ci to chwały^o ze strony Jehowy Boga”.

19 Jednakże Uzzjasz zapalał gniewem,^p mając w ręku kadzielnicę^q do palenia kadzidła, a gdy się tak złościł na kapłanów, pojawił się^r trąd^s na jego czole w obecności kapłanów w domu Jehowy, przy ołtarzu kadzielnym. **20** Kiedy naczelný kapłan Azariasz oraz wszyscy kapłani zwrócili się ku niemu, oto był na czole dotknięty trądem!^t Zaczęli więc gorączkowo wypędzać go stamtąd, a i on sam śpieszył się, by wyjść, gdyż Jehowa go poraził.^u

21 I król Uzzjasz^v pozostał trędowaty aż do dnia swej śmierci, i jako trędowaty mieszkał w pew-

ROZDZ. 26

- a 2Kn 17:17
b 2Kn 11:12
2Kn 14:8
2Kn 25:5
c 1Sm 17:5
Jer 46:4
d 1Sm 17:38
e 1Kn 12:2
f Sdz 20:16
1Sm 17:49
g 2Kn 14:7
h 1Kl 4:31
i Pwt 32:15
j Prz 29:23
1Pt 5:5
k Lb 1:51
l Prz 28:1
m Lb 16:40
Lb 18:7
Prz 21:24
n Wj 30:7
1Kn 23:13
Heb 5:4
o Lb 3:10
Lb 18:7
1Sm 2:30
p 2Kn 16:10
2Kn 25:16
q Wj 30:7
r Kpl 13:2
s Lb 12:10
2Kl 5:27
t Kpl 13:3
Pwt 24:8
Prz 11:2
u Kpl 14:34
Pwt 28:22
Pwt 28:35
v 2Kl 15:5

szpalta 2

- a Kpl 13:46
Lb 5:2
Lb 12:14
Lb 12:15
2Kl 7:3
b 2Kl 15:6
c Iz 6:1
d Iz 1:1
e 2Kl 15:7
f 2Kl 15:32

ROZDZ. 27

- g 1Kn 3:12
Iz 1:1
Oz 1:1
Mi 1:1
Mt 1:9
h 2Kl 15:33
i 2Kl 12:2
2Kn 17:3

nym domu, zwolniony z obowiązków;^a został bowiem odłączony od domu Jehowy, a Jotam, jego syn, był ustanowiony nad domem królewskim i sądził lud ziemi.

22 Pozostałe zaś sprawy Uzzjasza,^b te pierwsze i te ostatnie, opisał prorok Izajasz,^c syn Amoc.^d **23** W końcu Uzzjasz spoczął ze swymi praojcami; został więc pogrzebany ze swymi praojcami, lecz na polu pogrzebowym, które należało do królów,^e gdyż mówiono: „Jest trędowaty”. A w jego miejsce zaczął panować Jotam,^f jego syn.

27 Jotam^g miał dwadzieścia pięć lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie szesnaście lat. Jego matka miała na imię Jerusza^h i była córką Cadoka. **2** I czynił on to, co słuszne w oczach Jehowy,ⁱ zgodnie ze wszystkim, co uczynił Uzzjasz, jego ojciec.^j Tylko nie wtargnął do świątyni Jehowy.^k Lecz lud wciąż jeszcze postępował zgubnie.^l **3** On zaś zbudował górną bramę^m domu Jehowy, dużo też budował na murze Ofelu.ⁿ **4** I w górzystym regionie judzkim^o zbudował miasta,^p a w lasach^q zbudował warownię^r i wieżę.^s **5** I toczył wojnę z królem synów Ammona,^t i w końcu okazał się silniejszy od nich, toteż synowie Ammona dali mu w owym roku sto talentów srebra oraz dziesięć tysięcy kor^u pszenicy^v i dziesięć tysięcy jęczmienia.^w Tyle mu zapłacili synowie Ammona – również w drugim i trzecim roku.^x

j 2Kl 15:34; 2Kn 26:4; k 2Kn 26:16; Ps 119:120; 1Kl 15:35; m Jer 20:2; n 2Kn 33:14; Neh 3:26; o Joz 14:12; p 2Kn 11:5; 2Kn 14:7; q 1Sm 23:15; r 2Kn 17:12; s 2Kl 9:17; 2Kn 26:10; t Sdz 11:4; 2Sm 10:1; 2Kn 20:1; Jer 49:1; u 2Kn 2:10; v 1Kl 5:11; w Pwt 8:8; 2Kn 2:15; x 2Kn 26:8.

6 Jotam umacniał się więc, bo przygotowywał swe drogi przed obliczem Jehowy, swego Boga.^a

7 Pozostałe zaś sprawy Jotama^b oraz wszystkie jego wojny i drogi opisano w Księdze^c Królów Izraela i Judy. 8 Miał on dwadzieścia pięć lat, gdy zaczął panować, a panował w Jeruzolimie szesnaście lat.^d 9 W końcu Jotam spoczął ze swymi praojcami^e i pogrzebano go w Mieście Dawidowym.^f A w jego miejsce zaczął panować Achaz,^g jego syn.

28 Achaz^h zaczął panować, gdy miał dwadzieścia lat, a panował w Jeruzolimie szesnaście lat;ⁱ i nie czynił tego, co słuszne w oczach Jehowy, jak to czynił Dawid, jego praojciec.^j 2 Chodził zaś drogami królów Izraela^k i nawet sporządził lane^l posągi Baalów.^m 3 I sprawiał, że wznosił się dym ofiarnyⁿ w dolinie synów Hin-noma,^o i palił swoich synów^p w ogniu – według obrzydliwości^q narodów, które Jehowa wypędził przed synami Izraela.^r 4 I ciągle składał ofiary^s oraz sprawiał, że wznosił się dym ofiarny na wyżynach^t i na wzgórzach,^u i pod wszelkiego rodzaju bujnym drzewem.^v

5 Toteż Jehowa, jego Bóg, wydał go w rękę^w króla Syrii^x i ci go rozzgromili, a uprowadziwszy od niego wielką liczbę jeńców, przyprowadzili ich do Damasku.^y Został też wydany w rękę króla Izraela,^z tak iż ten go rozzgromił, zarządzając wielką rzeź. 6 Pekach,^a syn Remaliasza,^b w ciągu jednego dnia zabił w Judzie sto dwadzieścia tysięcy, samych dzielnych mężów, ponieważ opuścili Jehowę,^c Boga swych praojców. 7 A Zikri, moczars z Efraima,^d zabił Maasejasza, syna

ROZDZ. 27

- a 2Kń 19:3
2Kń 26:5
- b 2Kl 15:36
- c 2Kl 8:23
2Kl 12:19
- d 2Kl 15:33
- e 2Sm 7:12
- f 2Sm 5:9
1Kl 14:31
- g 2Kl 15:38

ROZDZ. 28

- h 2Kl 16:2
1Kń 3:13
- i Iz 7:1
Oz 1:1
Mi 1:1
Mt 1:9
- j 2Kl 16:2
1Kl 3:14
- k 1Kl 12:28
1Kl 16:33
- l Wj 34:17
Kpl 19:4
- m Sdz 2:11
- n Oz 2:13
- o 2Kl 23:10
Jer 7:31
- p 2Kń 33:6
- q Pwt 12:31
2Kl 21:2
2Kń 33:2
- r 2Kl 16:3
- s 2Kl 16:4
t Kpl 26:30
- u 1Kl 14:23
- v Iz 57:5
- w Sdz 2:14
2Kń 33:11
2Kń 36:17
Ps 76:12
- x 2Kl 16:6
2Kń 24:24
- y Rdz 14:15
2Sm 8:6
1Kń 18:5
- z 2Kl 16:5
- a 2Kl 15:37
Iz 7:1
- b Iz 7:9
- c Pwt 6:14
Pwt 31:16
2Kń 15:2
Ps 73:27
Iz 1:28
Jer 2:19
- d Iz 9:21

szpalta 2

- a 1Kl 16:24
1Kl 22:51
- b Sdz 3:8
Ps 69:26
Iz 10:5
Za 1:15

królewskiego, i Azrikama, który przewodził domowi, oraz Elkanę, drugiego po królu. 8 Ponadto synowie Izraela uprowadzili dwieście tysięcy swoich braci, kobiet, synów i córek; zdobyli też na nich wielki łup, po czym przynieśli ten łup do Samarii.^a

9 A był tam prorok Jehowy imieniem Oded. Wyszedł on przed wojsko, które przybywało do Samarii, i rzekł do nich: „Oto Jehowa, Bóg waszych praojców, z powodu swej złości^b na Judę wydał ich w waszą rękę, tak iż zabijaliście wśród nich ze złości^c, która sięgnęła aż do niebios.^d 10 A teraz tych synów Judy i Jeruzolimy zamierzacie sprowadzić do roli swoich sług^e i służebnic. Czy jednak u was samych nie ma win wobec Jehowy, waszego Boga? 11 Posłuchajcie mnie więc i odprawcie jeńców, których zabraliście swym braciom,^f bo zwrocony jest przeciwko wam płonący gniew Jehowy.^g”

12 Wówczas pewni mężowie spośród naczelników^h synów Efraima:ⁱ Azariasz, syn Jehochanana, Berechiasz, syn Meszilemota, oraz Jechizkiasz, syn Szalluma, i Amasa, syn Chadlaja, powstali przeciw tym, którzy przychodzili z wyprawy wojennej. 13 i rzekli do nich: „Nie przyprowadzajcie tu jeńców, gdyż obciążą to nas winą wobec Jehowy. Zamyślacie dodać do naszych grzechów i do naszej winy, gdyż ciąży na nas wielka winaj^j i płonie gniew^k przeciwko Izraelowi”. 14 Toteż zbrojni^l zostawili jeńców^m i zdobyć przed książętamiⁿ i ca-

e Eze 25:12; d Rdz 4:10; Ezd 9:6; Obj 18:5; e Kpl 25:39; Kpl 25:46; 2Kń 8:9; f Iz 58:6; Jer 34:15; g Mt 7:2; Jak 2:13; h 1Kń 28:1; i Iz 9:21; j Lb 32:14; k Wj 22:24; Joz 22:18; Rz 2:5; l 1Kń 12:23; m 2Kń 28:8; n 1Kń 28:1; Kzn 12:11.

łym zbozem. **15** Wtedy powstał imiennie wskazani mężowie^a i wzięwszy tych jeńców, odziali wszystkich nagich tym, co było w łupach. Odziali ich^b i dali im sandały, a także nakarmili ich^c i napoiłi,^d i natłuszcili oliwą. Co więcej, tym, którzy się chwiali, umożliwili przejazd^e na osłach i przyprowadzili ich do Jerycha,^f miasta palm,^g koło ich braci. Potem wrócili do Samarii.^h

16 W owym czasie król Achazⁱ posłał do królów Asyrii,^j żeby mu pomogli. **17** I jeszcze raz przybyli Edomici,^k i pobiwszy Jude, wprowadzili jeńców. **18** Filistyni^l zaś najechali miasta w Szefeli^m i Negeb^e judzkim i zdobyli Bet-Szemesⁿ o Ajjalon,^p i Gederot,^q i Socho^r oraz jego zależne miejscowości, i Timn^e oraz jej zależne miejscowości, i Gimzo oraz jego zależne miejscowości; i osiedlili się tam. **19** Bo Jehowa upokorzył^t Jude z powodu Achaza, króla izraelskiego, gdyż dopuścił on w Judzie do rozuchwalenia^u i rażąco sprzeniewierzano się Jehowie.

20 W końcu nadciągnął przeciwko niemu Tilgat-Pilneser,^v król Asyrii, i sprawił mu udrekę,^w a nie wspomógł go. **21** Achaz wszak ogłosił dom Jehowy^x oraz dom króla^y i książąt^z i dał dar królowi Asyrii,^a lecz nic mu to nie pomogło. **22** Jednakże w czasie, gdy ten sprawiał mu udrekę, on, to znaczy król Achaz, dopuszczał się jeszcze większej niewierności wobec Jehowy.^b **23** I zaczął składać ofiary bogom^c Damaszku,^d którzy zadawali mu ciosy, i mawiał: „Skoro bogowie królów Syrii pomagają im,^e będę im składał ofiary, żeby i mnie pomogli”.^f I stali się dla niego czymś, co przywiodło do potknięcia jego

ROZDZ. 28

a 2Kń 28:12

b Hl 31:19

Ps 106:46

Iz 58:7

c 2Kl 6:22

Jak 2:15

d Lk 6:27

Rz 12:20

e Rz 15:1

f Lb 22:1

Joz 6:1

g Pwt 34:3

Sdz 1:16

h 1Kl 16:24

i 2Kl 16:7

Iz 7:10

j Iz 7:17

k Kpl 26:18

Abd 10

l 1Sm 5:1

1Sm 31:11

2Kń 26:6

m Pwt 1:7

Joz 9:1

2Kń 26:10

n Lb 21:1

Pwt 34:3

2Sm 24:7

o Joz 15:10

1Sm 6:9

p 2Kń 11:10

q Joz 15:41

r Joz 15:35

s Sdz 14:1

t Kpl 26:18

Pwt 28:43

1Sm 2:7

Hl 40:12

u Wj 32:25

v 2Kl 15:29

2Kl 16:7

1Kń 5:26

w 2Kl 17:5

Iz 7:20

x 2Kń 12:9

y 2Kl 18:15

z 1Kń 28:1

a 2Kl 18:16

b Ps 52:7

Prz 19:3

c 2Kń 25:14

Jer 44:5

d 2Kl 16:12

2Kl 16:13

e Hab 1:11

f Jer 10:5

Jer 44:18

szpalta 2

a Wj 23:33

Pwt 7:16

Iz 1:28

b 1Kl 7:45

2Kń 4:18

c 2Kl 16:17

samego oraz całego Izraela.^a

24 Ponadto Achaz zebrał sprzęty^b z domu prawdziwego Boga i porąbał sprzęty domu prawdziwego Boga,^c i zamknął drzwi^d domu Jehowy, a porobił sobie ołtarze w każdym kącie Jerozolimy.^e **25** I we wszystkich miastach, miastach Judy, uczynił wyżyny,^f by się tam wznosił dym ofiarny dla innych bogów,^g tak iż obraził^h Jehowę, Boga swych praojców.

26 Pozostałe zaś jego sprawyⁱ oraz wszystkie jego drogi, te pierwsze i te ostatnie, opisano w Księdze^j Królów Judy i Izraela. **27** W końcu Achaz spoczął ze swymi praojcami i pogrzebano go w mieście, w Jerozolimie, nie zanieśiono go bowiem do grobowców królów Izraela.^k A w jego miejsce zaczął panować Ezechiasz, jego syn.

29 Ezechiasz^l został królem, gdy miał dwadzieścia pięć lat, a panował w Jerozolimie dwadzieścia dziewięć lat. Jego matka miała na imię Abija i była córką Zachariasza.^m **2** I czynił on to, co słuszne w oczach Jehowy,ⁿ zgodnie ze wszystkim, co uczynił Dawid, jego praojciec.^o **3** W pierwszym roku swego panowania, w miesiącu pierwszym, otworzył drzwi domu Jehowy i przystąpił do ich naprawy.^p **4** Potem sprowadził kapłanów i Lewitów i zebrał ich na otwartym miejscu^q po stronie wschodniej. **5** I przemówił do nich: „Posłuchajcie mnie, Lewici. Uświęćcie teraz siebie i uświęćcie dom Jehowy, Boga waszych

d 1Kl 6:34; 2Kń 29:7; e 2Kń 33:5; Jer 2:28; f 1Kl 14:23; 2Kl 15:35; 2Kń 21:11; 2Kń 33:3; g 2Kń 28:4; h 1Kl 10:22; 1Kń 22:7; j 2Kl 16:19; k 2Kń 21:20; 2Kń 33:20; Prz 10:7; ROZDZ. 29 l 2Kl 18:1; Iz 1:1; Oz 1:1; Mt 1:10; m 2Kl 18:2; n 2Kń 31:20; Prz 10:9; o 1Kl 3:14; 1Kl 15:5; 2Kl 18:3; p 1Kl 6:34; 2Kń 28:24; q 2Kń 32:6; r Wj 19:15; 1Kń 15:12.

praojców, i wynieście ze świętego miejsca to, co nieczyste.^a

6 Bo nasi ojcowie postąpili wiarołomnie^b i uczynili to, co złe w oczach Jehowy, naszego Boga,^c tak iż go opuścili^d i odwrócili swe oblicze od przybytku Jehowy,^e a pokazali plecy. **7** Zamknęli też drzwi^f portyku i pozostawili lampy zgazzone,^g i nie palili kadzidła,^h a w świętym miejscu nie składali Bogu Izraela ofiary całopalnej.ⁱ **8** I Jehowa oburzył się^j na Judę i Jerozolimę, tak iż uczynił z nich przyczynę drżenia,^k dziwowisko^l i powód do zagwizdania,^m jak to widzicie na własne oczy. **9** I oto nasi praojcowie polegli od miecza,ⁿ a nasi synowie wraz z naszymi córkami i naszymi żonami dostali się za to do niewoli.^o **10** A teraz bliskie jest memu sercu zawarcie przymierza^p z Jehową, Bogiem Izraela, żeby odwrócił się od nas jego płonąca gniew. **11** Teraz, moi synowie, nie oddawajcie się odpoczywaniu,^q bo to was Jehowa wybrał, abyście stali przed jego obliczem, by pełnić dla niego służbę^r i dalej być jego sługami^s oraz tymi, którzy sprawią, że się wznosi dym ofiarny.^t

12 Wtedy powstał Lewi:^u Machat, syn Amasaja, i Joel, syn Azariasza, z synów Kehatytów;^v a z synów Merariego:^w Kisz, syn Abdiego, i Azariasz, syn Jehallela; a z Gerszonitów:^x Joach, syn Zimmy, i Eden, syn Joacha; **13** a z synów Elicafana:^y Szimri i Jeuel; a z synów Asafa:^z Zachariasz i Mattaniasz; **14** a z synów Hemana:^a Jechiel i Szimej; a z synów Jedutuna:^b Szemajasz i Uzziel. **15** Potem zebrali swoich braci i się uświęcili,^c i przyszli zgodnie z nakazem króla według słów^d Jehowy, by oczyścić^e dom Jehowy.

ROZDZ. 29

a 2Kl 18:4
Eze 8:3

b 2Kn 28:23
2Kn 34:21
Ezd 5:12
Neh 9:16

c Jer 44:21

d Jer 2:13

e Jer 2:27
Eze 8:16

f 1Kl 6:34

g Kpl 24:2

h Wj 30:8
2Kn 13:11

i Wj 29:38
Mal 1:10

j Pwt 28:15
2Kn 24:18

k Pwt 28:25

l Kpl 26:32

m 1Kl 9:8
Jer 18:16

n Kpl 26:17

o 2Kn 28:5

p 2Kn 15:12

q Jn 5:17
1Ko 15:58

r Lb 3:6
Lb 18:2
Lb 18:6

Pwt 10:8
Łk 12:48

s 1Kn 15:2
1Kn 23:13
2Kn 13:10

t Lb 16:40
Lb 18:7

u 1Kn 23:3

v Lb 4:2
1Kn 15:5
1Kn 23:12

w 1Kn 15:6
1Kn 23:21

x 1Kn 15:7
1Kn 23:7

y 1Kn 15:8

z 1Kn 15:17
1Kn 25:2

a 1Kn 25:5

b 1Kn 25:1
1Kn 25:6

c 2Kn 29:5

d 2Kn 30:12

e 1Kn 23:28

szpalta 2

a 1Kl 6:36

b 2Kl 23:4
2Kl 23:6
2Kn 15:16

Jn 18:1

c 1Kl 6:3
1Kn 28:11
2Kn 3:4

d Wj 12:2

e 2Kn 4:1

16 Kapłani weszli do wnętrza domu Jehowy, by dokonać oczyszczenia, i wszelką nieczystość, jaką znaleźli w świątyni Jehowy, wynieśli na dziedziniec^a domu Jehowy. Lewici zaś wzięli to i wynieśli na zewnątrz do doliny potoku Kidron.^b **17** Zaczęli więc uświęcać pierwszego dnia pierwszego miesiąca, a ósmego dnia tego miesiąca doszli do portyku^c Jehowy; i w osiem dni uświęcili dom Jehowy, a szesnastego dnia pierwszego^d miesiąca skończyli.

18 Następnie weszli do króla Ezechiasza i rzekli: „Oczyściliśmy cały dom Jehowy, ołtarz^e całopalny i wszystkie jego przybory,^f jak również stół^g na chleby pokładne oraz wszystkie jego przybory.^h **19** A wszystkie sprzęty,ⁱ które król Achaz^j podczas swego panowania wiarołomnie^k wycofał z użytku, przygotowaliśmy i uświęciliśmy;^l i oto są przed ołtarzem Jehowy”.

20 A król Ezechiasz^m wstał wczesnym rankiemⁿ i zebrawszy książąt^o miasta, udał się do domu Jehowy. **21** I przeprowadzili siedem byków^p i siedem baranów, i siedem baranków, i siedem kozłów jako dar ofiarny za grzechy,^q składany za królestwo i za sanktuarium oraz za Judę. Wówczas powiedział synom Aarona, kapłanom,^r by złożyli je na ołtarzu Jehowy. **22** Zarznęli^s więc bydło, a kapłani wzięli krew^t i pokropili^u nią ołtarz; potem zarznęli barany^v i krwią^w pokropili ołtarz, zarznęli też baranki i krwią pokropili ołtarz. **23** Następnie przed króla oraz

f 1Kl 7:40; 2Kn 4:11; g 1Kl 7:48; 2Kn 4:8; 2Kn 13:11; h 1Kl 7:50; i 2Kn 28:24; j 2Kn 28:1; k 2Kn 28:2; 2Kn 28:25; l 2Kn 29:5; m 2Kl 18:1; Mt 1:10; n Wj 24:4; Joz 6:12; o 1Kn 28:1; p 1Kn 15:26; q Kpl 4:3; Kpl 4:14; Lb 15:22; Lb 15:24; r Lb 18:1; s Kpl 3:2; Kpl 4:4; Kpl 8:15; t Kpl 4:7; u Kpl 1:5; Kpl 4:18; Heb 9:21; v Kpl 8:18; w Kpl 8:19.

zбір przyprowadzili kozły^a stanowiące dar ofiarny za grzech i położyli na nich ręce.^b **24** Potem kapłani zabili je, a z ich krwi złożyli na ołtarzu dar ofiarny za grzech, by dokonać przebaczenia za całego Izraela;^c król bowiem powiedział, że to całopalenie i dar ofiarny za grzech należy złożyć^d za całego Izraela.^e

25 W tym czasie kazał Lewitom^f ustawić się w domu Jehowy z czynelami,^g z instrumentami strunowymi^h i z harfamiⁱ – zgodnie z nakazem Dawida^j oraz Gada,^k wizjonera królewskiego, i proroka Natana,^l gdyż to za sprawą Jehowy wyszedł ów nakaz za pośrednictwem jego proroków.^m **26** Toteż Lewici stali z instrumentamiⁿ Dawida, a kapłani – z trąbami.^o

27 Wówczas Ezechiasz polecił złożyć na ołtarzu ofiarę całopalną; a gdy zaczęto całopalenie, zabrzmiała pieśń^p dla Jehowy, jak również trąby, pod przewodnictwem instrumentów Dawida, króla izraelskiego. **28** I cały zбір kłaniał się,^q podczas gdy rozbrzmiewała pieśń^r i grzmiały trąby – wszystko to trwało aż do zakończenia ofiary całopalnej. **29** Kiedy już zakończono składanie jej, król oraz wszyscy znajdujący się przy nim pokłonili się nisko i padli na twarze.^s **30** Wtedy król Ezechiasz i książęta^t powiedzieli Lewitom, by wysławiali Jehowę słowami Dawida^u oraz wizjonera Asafa.^v Zaczęli więc wysławiać, i to z radością,^w a oni kłaniali się i padali na twarze.^x

31 W końcu Ezechiasz odezwał się i rzekł: „Teraz napełniliście^y swą rękę mocą dla Jehowy. Przychodźcie i przyprowadzajcie ofiary^z oraz ofiary

ROZDZ. 29

- a Kpl 9:15
- b Kpl 1:4
Kpl 4:15
- c Kpl 6:30
Rz 5:10
Heb 2:17
- d Dn 9:24
Kol 1:20
1Jn 2:2
- e Kpl 4:13
- f 1Kn 9:33
1Kn 15:16
- g 1Kn 16:5
2Kn 5:12
- h 1Kl 10:12
1Kn 25:1
- i 1Kn 25:6
2Kn 9:11
Ps 149:3
- j 1Kn 28:13
2Kn 8:14
- k 2Sm 24:11
1Kn 29:29
- l 2Sm 7:2
2Sm 12:1
- m 2Kn 30:12
- n 1Kn 23:5
Ps 150:3
Iz 38:20
- o Lb 10:8
1Kn 15:24
2Kn 5:12
- p 2Kn 20:21
2Kn 23:18
- q 2Kn 7:3
- r Ps 68:25
Ps 89:15
- s 1Kn 29:20
2Kn 20:18
Ps 72:11
- t 1Kn 28:1
- u 2Sm 23:1
- v 1Kn 16:7
- w Ps 32:11
Ps 33:1
Ps 95:1
Flp 4:4
- x Ps 95:6
- y Wj 32:29
Kpl 8:33
Kpl 16:32
- z Kpl 1:2

szpalta 2

- a Kpl 7:12
- b Kpl 1:3
Kpl 23:38
- c 1Kl 3:4
1Kl 8:63
1Kn 29:21
- d Lb 18:7
2Kn 30:16
- e 2Kn 30:17

dziękczynne^a do domu Jehowy”. I zбір zaczął przyprowadzać ofiary oraz ofiary dziękczynne, każdy zaś, kto miał ochotę serce – całopalenia.^b **32** A liczba ofiar całopalnych przyprowadzonych przez zбір wynosiła siedemdziesiąt sztuk bydła, sto baranów, dwieście baranków – wszystkie one stanowiły całopalenie dla Jehowy;^c **33** ponadto świętych darów ofiarnych: sześćset sztuk bydła i trzy tysiące sztuk z trzody. **34** Tylko że kapłanów^d było za mało i nie byli w stanie obedrzeć ze skóry wszystkich tych zwierząt na całopalenie.^e Dlatego ich bracia,^f Lewici, pomagali im, aż cała ta praca została zakończona,^g a kapłani mogli się uświęcić.^h Lewici bowiem byli bardziej prostolinijniⁱ w sercu, jeśli chodzi o uświęcanie się, niż kapłani. **35** Ponadto wiele było ofiar całopalnych^j z tłustymi^k porcjami ofiar współluczestnictwa^l i z ofiarami płynnymi^m do całopaleń. Tak została przygotowana służba związana z domem Jehowy.ⁿ **36** Toteż Ezechiasz i cały lud radowali się, że prawdziwy Bóg zgotował coś takiego ludowi,^o gdyż wydarzyło się to nagłe.^p

30 A Ezechiasz porożyszał do całego Izraela^q i Judy, napisał nawet listy do Efraima^r i Manassesa,^s by przyszli do domu Jehowy^t w Jerozolimie obchodzić Paschę^u dla Jehowy, Boga Izraela. **2** Król jednak i jego książęta^v oraz cały

f Lb 8:15; Lb 8:19; Lb 18:2; Lb 18:6; g 2Kn 35:11; h 2Kn 30:3; i 1Kn 29:17; Ps 7:10; Ps 94:15; j Kpl 1:3; 2Kn 29:32; k Wj 29:13; Kpl 3:15; Kpl 3:16; l Kpl 3:1; m Kpl 23:13; Lb 15:5; n 1Ko 14:40; o 2Kn 30:12; Ps 10:17; Ps 136:4; p Ps 118:23; **ROZDZ. 30** q 2Kn 11:16; r Joz 16:4; 2Kn 17:2; 2Kn 34:6; Oz 11:8; s Joz 17:5; Joz 17:7; 2Kn 30:11; t Pwt 16:2; Pwt 16:6; u Wj 12:43; Kpl 23:5; 2Kn 35:1; 1Ko 5:7; v 1Kn 28:1.

zbór^a w Jerozolimie postanowili obchodzić tę Paschę w miesiącu drugim;^b **3** nie mogli jej bowiem obchodzić w owym czasie,^c gdyż po pierwsze nie uświęciła się wystarczająca liczba kapłanów,^d a po drugie lud nie zebrał się jeszcze w Jerozolimie. **4** I było to słuszne w oczach króla i w oczach całego zboru.^e **5** Postanowiono zatem ogłosić wezwanie^f w całym Izraelu, od Beer-Szeby^g po Dan,^h by przyszedli i w Jerozolimie obchodzili Paschę dla Jehowy, Boga Izraela; jako rzesza bowiem nie postąpili tak,ⁱ jak to jest napisane.^j

6 Toteż gońcy^k z listami z ręki króla i jego książąt^l przeszli po całym Izraelu i Judzie, zgodnie z nakazem króla, mówiąc: „Synowie Izraela, wróćcie^m do Jehowy, Bogaⁿ Abrahama, Izaaka i Izraela, żeby on wrócił do ocalałych,^o tych spośród was, którzy uszli cało z dłoni królów Asyrii.^p **7** I nie stawajcie się podobni do waszych praojców^q oraz do waszych braci, którzy postępowali wiarołomnie wobec Jehowy, Boga ich praojców, tak iż uczynił z nich dziwowisko,^r jak to zresztą widzicie. **8** Teraz więc nie usztywniajcie swego karku,^s jak to czynili wasi praojcowie. Dajcie miejsce Jehowie^t i przyjdźcie do jego sanktuarium,^u które on uświęcił^v po czas niezmierzony, i służcie^w Jehowie, waszemu Bogu, by odwrócił się od was jego płonący gniew.^x **9** Bo gdy wrócicie^y do Jehowy, wasi bracia i wasi synowie staną się godni miłosierdzia^z w oczach tych, którzy trzymają ich w niewoli, i będą mogli wrócić do tej ziemi;^a albowiem Jehowa, wasz Bóg, jest łaskawy^b i miłosierny^c i nie odwróci od was oblicza, jeśli wy powrócicie do niego.^d

ROZDZ. 30

- a 1Kn 28:8
- b Lb 9:10
- c Lb 9:11
- d Wj 12:18
- e 2Kn 29:34
- f 1Kn 13:4
- g 2Kn 24:9
- h 2Kn 36:22
- i Sdz 20:1
- j Sdz 18:29
- k 1Sm 3:20
- l 2Kn 35:18
- m Pwt 12:32
- n Est 8:14
- o 1Kn 28:1
- p Pwt 30:10
- q 1Sm 7:3
- r Jer 4:1
- s Jl 2:13
- t Mal 3:7
- u Wj 3:6
- v 2Kl 15:29
- w 1Kn 5:26
- x 2Kn 28:20
- y Eze 20:18
- z Za 1:4
- a 2Kn 29:8
- s Wj 32:9
- pwt 10:16
- 2Kn 36:13
- Rz 10:21
- t Ekd 10:11
- u Pwt 12:5
- v Ps 132:13
- w Pwt 6:13
- Joz 24:15
- Mt 4:10
- x 2Kn 29:10
- Ps 78:49
- y Pwt 30:2
- z 1Kl 8:50
- a Jer 29:14
- b Wj 34:6
- c Neh 9:17
- Ps 86:5
- Mt 7:18
- 2Kl 1:3
- d 2Kn 15:2
- Iz 55:7
- Jak 4:8

szpalta 2

- a Est 3:13
- b 2Kn 30:1
- c 2Kn 36:16
- Dz 17:32
- d 2Kn 11:16
- e 2Kn 12:6
- f Jer 32:39
- 1Ko 1:10
- g Pwt 4:5
- Kzn 8:2
- 1Ts 4:2

10 I gońcy^a chodzili od miasta do miasta po całej krainie Efraima^b i Manasses, aż po Zebulona; lecz wyrażano się o nich drwiąco i naigrawano się z nich.^c

11 Tylko jednostki^d z Aszera i Manasses, i z Zebulona ukorzyły^e się i przyszedli do Jerozolimy. **12** Również w Judzie była ręką prawdziwego Boga, aby dać im jedno serce,^f tak by wykonali nakaz^g króla i książąt w sprawie Jehowy.^h

13 I zebrało się w Jerozolimieⁱ mnóstwo ludzi, by w miesiącu drugim^j obchodzić Święto^k Przaśników, zbór bardzo liczny.

14 A powstawszy, usunęli ołtarze,^l które były w Jerozolimie, usunęli też wszystkie ołtarze kadmiele^m i wrzucili je do doliny potoku Kidron.ⁿ **15** Następnie zarznieśli ofiarę paschalną,^o czternastego dnia miesiąca drugiego; a kapłani i Lewici byli upokorzeni, toteż uświęcili^p się i przynieśli całopalenia do domu Jehowy. **16** I stali^q na swoim miejscu zgodnie z regułą, według prawa Mojżesza, męża prawdziwego Boga, kapłani^r zaś kropili krwią otrzymaną z ręki Lewitów.

17 Wielu bowiem było w zborze takich, którzy się nie uświęcili; i Lewici^s sprawowali pieczę nad zarzynaniem ofiar paschalnych^t dla wszystkich, którzy nie byli czysti, by ich uświęcić dla Jehowy. **18** Bo było mnóstwo ludzi, wielu z Efraima^u i Manasses, v Issachara i Zebulona,^w którzy się nie oczyścili,^x gdyż nie spożywali posiłku paschalnego zgodnie z tym, co jest napisane;^y lecz Ezechiasz modlił się za

h 2Kn 29:25; i Ps 84:7; j Lb 9:10; Lb 9:11; k Kpl 23:6; l 2Kl 18:22; 2Kn 34:7; m 2Kn 28:24; n 2Sm 15:23; o Wj 12:3; lko 5:7; p 2Kn 5:11; 2Kn 29:15; q 2Kn 35:10; r Kpl 1:5; s 2Kn 29:34; 2Kn 35:3; t Wj 12:6; u 2Kn 30:10; v 2Kn 30:1; 2Kn 34:6; w 2Kn 30:11; x Lb 9:10; y Kpl 23:5.

nich,^a mówiąc: „Oby dobry^b Jehowa miał wzgląd na **19** każdego, kto przygotował swe serce,^c by szukać prawdziwego Boga, Jehowy, Boga swych praojców, chociaż bez oczyszczenia się do tego, co święte”.^d **20** A Jehowa wysłuchał Ezechiasza i uzdrowił lud.^e

21 Toteż synowie Izraela, którzy znajdowali się w Jerozolimie, przez siedem dni z wielką radością^f obchodzili Święto^g Przaśników; a Lewici^h i kapłaniⁱ dzień po dniu głośnymi instrumentami wystawiali Jehowę, samego Jehowę.^j **22** Ponadto Ezechiasz przemówił do serca^k wszystkim Lewitom, którzy w postępowaniu wobec Jehowy odznaczali się wielką roztropnością.^l I przez siedem dni jedli wyznaczony świąteczny posiłek,^m składając ofiary współuczestnictwaⁿ i czyniąc wyznanie^o wobec Jehowy, Boga swych praojców.

23 Potem cały zbor postanowił^p świętować jeszcze przez siedem dni^q i świętowali przez siedem dni z wielką radością. **24** Bo Ezechiasz, król Judy, dał^r zborowi tysiąc byków i siedem tysięcy owiec, a książęta^s dali zborowi tysiąc byków i dziesięć tysięcy owiec; i uświęcało się bardzo wielu kapłanów.^t **25** I radował się^u cały zbor Judy,^v a także kapłani i Lewici,^w jak również cały zbor, który przyszedł z Izraela,^x i osiadli przybylsze,^y którzy przyszli z ziemi izraelskiej,^z oraz ci, którzy mieszkali w Judzie. **26** I zapanowała w Jerozolimie wielka radość, gdyż od dni Salomona,^a syna Dawida, króla Izraela, nie było w Jerozolimie czegoś podobnego.^b **27** W końcu kapłani, Lewici, powstałi i pobłogosławili^c lud; a ich głos został wysłuchany, tak iż ich modlitwa

doszła do jego świętego mieszkania, do niebios.^a

31 A gdy już to wszystko zakończyli, wszyscy znajdujący się tam Izraelici^b wyszli do miast Judy^c i rozbijali święte słupy,^d i ścinali święte pale,^e i burzyli wyżyny^f oraz ołtarze,^g w całej Judzie^h i Beniaminie oraz w Efraimieⁱ i Manassesie,^j dopóki nie skończyli; potem wszyscy synowie Izraela wrócili do swych miast, każdy do swojej posiadłości.

2 Następnie Ezechiasz wyznaczył oddziały^k kapłanów i Lewitów^l w ich oddziałach, każdy odpowiednio do jego służby kapłanów^m i Lewitów,ⁿ jeśli chodzi o całopalenie^o i ofiary współuczestnictwa,^p by usługiwano^q i składano podziękowania,^r i wyśławiano^s w bramach obozów Jehowy. **3** Był też dział od króla z jego własnego majątku^t na całopalenia,^u na całopalenia poranne^v i wieczorne, jak również na całopalenia w sabaty^w i w dni nowiu,^x i w okresach świątecznych,^y zgodnie z tym, co jest napisane w prawie Jehowy.^z

4 Ponadto powiedział ludowi, mieszkańcom Jerozolimy, by dawali dział kapłanom^a i Lewitom,^b żeby się mogli ściśle trzymać^c prawa Jehowy.^d **5** A gdy tylko rozszła się ta wiadomość, synowie Izraela^e zwiększyli pierwociny zboża,^f młodego wina,^g jak również oliwy^h i mioduⁱ oraz wszelkiego plonu pola^j i przynieśli obfitą dziesięcinę ze

ROZDZ. 30

- a Jak 5:14
b Ps 25:8
Ps 86:5
Mk 10:18
c 2Kn 19:3
Ezd 7:10
Ps 10:17
d Lb 9:6
e Ps 103:3
Iz 57:18
Jak 5:16
f Pwt 12:7
2Kn 7:10
Neh 8:10
g Kpl 23:6
Łk 22:1
1Ko 5:8

- h 2Kn 29:25
i 2Kn 29:24
j Ps 150:3
k 2Kn 32:6
l Ps 47:7
Prz 12:8
m Kpl 23:6
n Kpl 3:1
o Kpl 26:40
Ezd 10:11
p 2Kn 30:2
q 1Kl 8:65
r 2Kn 35:7
s 2Kn 35:8
t 2Kn 29:34
u 1Kn 16:10
Ps 92:4
v 1Kl 12:20
2Kn 11:1
w 2Kn 11:13
x 2Kn 30:11
2Kn 30:18
y Wj 12:49
z 2Kn 15:9
a 1Kl 8:66
b 2Kn 7:10
c Lb 6:23
Pwt 10:8

szpalta 2

- a 1Kl 8:43
Ps 68:5

ROZDZ. 31

- b 2Kn 11:16
c 2Kn 24:5
d Wj 23:24
2Kl 10:16
2Kn 14:3
e Pwt 7:5
2Kl 18:4
2Kn 34:3
1Ko 10:14
f Pwt 12:2
g 2Kn 23:17
h 2Kn 14:5

- i 2Kn 30:1; j 2Kn 30:18; k 1Kn 24:1; l 1Kn 23:6; m 2Kn 5:11; Łk 1:5; n 2Kn 8:14; 2Kn 23:8; o 1Kn 16:40; p 1Kn 16:1; 1Kn 21:26; q 1Kn 23:13; 1Kn 26:12; 2Kn 13:10; r 1Kn 16:4; 1Kn 23:30; s 1Kn 23:5; Ps 22:22; t 1Kn 26:26; u 2Kn 30:24; v Wj 29:39; Lb 28:4; w Lb 28:9; x 1Kn 23:31; y Kpl 23:2; z Lb 28:2; a Neh 10:38; b Lb 18:21; c Neh 13:10; 1Ko 9:9; d Mal 2:7; e Neh 12:44; f Wj 23:19; g Wj 22:29; Neh 10:37; h Lb 18:12; i Rdz 43:11; j Neh 10:35.

wszystkiego.^a **6** A synowie Izraela i Judy mieszkający w miastach judzkich^b – ci także złożyli dziesięcinę z bydła i owiec oraz dziesięcinę z rzeczy świętych,^c rzeczy poświęconych Jehowie, ich Bogu. Przynosili i składali stosy na stosy. **7** W miesiącu trzecim^d zaczęli składać te stosy, układając najniższą warstwę, a w miesiącu siódmym^e skończyli. **8** Kiedy Ezechiasz i książęta^f przyszli i ujrzeli te stosy, zaczęli błogosławić^g Jehowę i jego lud, Izraela.^h

9 Po jakimś czasie Ezechiasz zapytał kapłanów i Lewitów o te stosy.ⁱ **10** Wtedy Azariasz,^j naczelný kapłan z domu Cado-ka,^k rzekł do niego, mówiąc: „Odkąd zaczęli przynosić daninę^l do domu Jehowy, można jeść i się nasycić,^m jest też duży nadmiar,ⁿ bo Jehowa pobłogosławił swój lud^o – a pozostało z tego jeszcze to wielkie mnóstwo^p”.

11 Wówczas Ezechiasz polecił przygotować jadalnię^p w domu Jehowy. Toteż je przygotowano.

12 I wiernie^q przynosili daninę^r i dziesięcinę,^s i święte rzeczy; a Lewita Konaniasz sprawował nad nimi pieczę jako dowódca. Szimej zaś, jego brat, był drugi.

13 A Jechiel i Azazjasz, i Nachat, i Asahel, i Jerimot, i Jozabad, i Eliel, i Jismachiasz, i Machat, i Benajasz byli pełnomocnikami u boku Konaniasza i Szimeja, jego brata, według rozkazu króla Ezechiasza, Azariasz^t zaś sprawował przewodnictwo w domu prawdziwego Boga. **14** A Korie, syn Lewity Jimnacha, był odźwiernym^u od strony wschodniej,^v mającym pieczę nad dobrowolnymi^w darami ofiarnymi dla prawdziwego Boga, by wydawać daninę^x Jehowy oraz rzeczy

ROZDZ. 31

- a Prz 3:9
- b 2Kn 11:16
- c Kpl 27:30
Pwt 14:28
- d Kpl 23:16
- e Kpl 23:24
- f 1Kn 28:1
- g Ezd 7:27
- h 2Sm 6:18
2Kn 6:3
- i 2Kn 31:6
- j 2Kn 26:17
- k 1Kn 6:8
- l Lb 18:8
Lb 31:29
- m Mal 3:10
- n 2Kl 4:43
- o Rdz 26:12
Kpl 25:21
Prz 10:22
- p 1Kn 28:12
Neh 10:38
- q 2Kl 12:15
- r Lb 31:29
- s Kpl 27:30
Pwt 14:28
- t 2Kn 26:17
- u 1Kn 26:12
- v 1Kn 26:17
- w Lb 29:39
Pwt 12:6
Pwt 16:10
- x Lb 18:8

szpalta 2

- a Kpl 2:10
Kpl 7:1
- b Joz 21:19
- c 1Kn 9:22
- d 1Kn 24:1
- e 1Kn 25:8
- f 1Kn 9:1
- g Lb 3:15
- h Lb 17:3
1Kn 24:4
- i 1Kn 24:30
- j Lb 4:3
Lb 8:24
1Kn 23:24
- k 1Kn 23:6
- l 1Kn 9:22
2Kn 31:15
- m 2Kn 29:15
- n 1Kn 24:1
- o Kpl 25:34
Lb 35:2
Joz 21:13
- p 2Kl 20:3
Prz 12:2
- q Pwt 12:28
1Ts 2:10
- r Prz 28:20
Dz 24:16

najświętsze.^a **15** Podlegali mu zaś Eden i Miniamin, i Jeszua, i Szemajasz, Amariasz i Szechaniasz, w miastach kapłanów,^b na stanowisku powierzonym ludzom zaufanym,^c mający wydawać swoim braciom w oddziałach,^d równo wielkim i małym^e – **16** oprócz ujętych w rodowódzie^f osób płci męskiej w wieku od trzech lat wzwyż,^g wszystkich przychodzących codziennie do domu Jehowy, w związku z ich służbą zgodnie z ich obowiązkami według ich oddziałów.

17 Oto rodowód kapłanów według domu ich ojców,^h a także Lewitówⁱ – w wieku od dwudziestu^j lat wzwyż, zgodnie z ich obowiązkami w ich oddziałach;^k

18 zarówno jeśli chodzi o rodowód spośród wszystkich ich małżeństw, ich żon oraz synów i ich córek, o cały zbór, gdyż na swym stanowisku, powierzonym ludziom zaufanym,^l uświęcali się^m ze względu na to, co święte, **19** jak i o synów Aarona,ⁿ kapłanów, na polach^o stanowiących pastwiska należące do ich miast. We wszystkich tych poszczególnych miastach byli mężowie, których wyznaczono imiennie, by wydawali przydziały każdemu mężczyźnie wśród kapłanów oraz wszystkim ujętym w rodowódzie wśród Lewitów.

20 I Ezechiasz począł tak czynić w całej Judzie, i czynił to, co dobre^p i słuszne,^q i wiernie^r przed obliczem Jehowy, jego Boga.

21 I w każdym dziele, którego się podjął w zakresie służby^s związanej z domem prawdziwego Boga oraz w zakresie prawa^t i przykazania, by szukać^u swego Boga, działał z całego serca^v i szczęściło się mu.^w

^s 2Kn 29:35; ^t Pwt 32:46; Ps 1:2; ^u Pwt 4:29; ^v Pwt 6:5; Pwt 10:12; 1Kl 8:61; ^w Pwt 29:9; Joz 1:8.

32 Po tych rzeczach i tym wiernym postępowaniu^a przybył Sancherib,^b król Asyrii,^c i wtargnął do Judy, i rozłożył się obozem przeciwko miastom warownym,^d i zamierzał je dla siebie podbić przez zrobienie wyłomu.

2 Kiedy Ezechiasz ujrzał, że Sancherib przybył, mając oblicze^e zdecydowane na wojnę z Jerozolimą, **3** postanowił z książętami^f i swymi mocarzami zatkać wody źródeł znajdujących się poza miastem;^g i pomogli mu. **4** Zebrało się wiele ludzi i pozatykali wszystkie źródła, jak również potok^h przepływający środkiem tej ziemi, mówiąc: „Po cóż królowie Asyrii mieliby przyjsć i znaleźć dużo wody?”

5 Ponadto nabrał odwagi i odbudował cały zburzony mur,ⁱ i wznosił na nim wieże,^j a na zewnątrz jeszcze jeden mur,^k naprawił też Nasyp^l Miasta Dawidowego oraz sporządził mnóstwo pocisków^m i tarcze.ⁿ **6** I postanawiał nad ludem dowódców wojskowych,^o i zebrał ich u siebie na placu^p przy bramie miejskiej, i przemówił im do serca,^q mówiąc: **7** „Bądźcie odważni i silni.^r Nie bójcie się^s ani się nie przerażajcie^t z powodu króla Asyrii^u i z powodu całego tłumu, który jest z nim;^v bo więcej jest z nami niż z nim. **8** Z nim jest ramię cielesne,^w lecz z nami jest Jehowa, nasz Bóg, by nam pomagać^x i toczyć nasze bitwy”.^y I na te słowa Ezechiasza, króla Judy, lud nabrał otuchy.^z

9 Potem Sancherib,^a król Asyrii, który wraz z całą swą monarszą potęgą^b przebywał pod Lachisz,^c posłał swych sług do Jerozolimy do Ezechiasza, króla

ROZDZ. 32**a** 2Kń 31:20**b** 2Kl 18:7
2Kl 18:13
Iz 36:1**c** Iz 8:4**d** 2Kń 19:5**e** Łk 9:51**f** 1Kń 28:1
Prz 20:18**g** 2Kl 20:20
Iz 22:9**h** 2Kń 30:14**i** 2Kń 25:23**j** 2Kń 26:9**k** Jer 39:4**l** 2Sm 5:9
1Kl 9:24
1Kl 11:27
2Kl 12:20**m** 2Kń 23:10**n** 2Sm 1:21**o** 2Kń 17:14**p** Neh 8:1**q** 2Kń 30:22
Iz 40:2**r** Pwt 31:6
Joz 1:6
1Kń 28:10**s** 2Kl 19:6
2Kń 20:15
Mt 10:28**t** Pwt 31:8**u** 2Kl 18:30**v** 2Kl 6:16
Iz 51:12**w** Jer 17:5
1Jn 4:4**x** Lb 14:9
Pwt 20:1
2Kń 13:12**y** Pwt 20:4
Joz 10:42
2Kń 20:15
Rz 8:31**z** 2Kń 20:20
Łk 22:32**a** 2Kl 18:17**b** Iz 36:2**c** Iz 37:8**szpalta 2****a** 2Kl 18:19**b** Ps 39:1
Iz 36:4**c** 2Kl 18:27
Iz 36:12**d** 2Kl 18:29

Judy, i do wszystkich Judejczyków, którzy byli w Jerozolimie, i powiedział:

10 „Oto, co rzekł Sancherib, król Asyrii:^a „W czymże to pokładacie ufność, siedząc spokojnie podczas oblężenia Jerozolimy?”^b **11** Czyż Ezechiasz^c was nie ludzi,^d by wydać was na śmierć z głodu i pragnienia, mówiąc: „Jehowa, nasz Bóg, wyzwoli nas z dłoni króla Asyrii?”^e

12 Czyż to nie Ezechiasz posuwał jego wyżyny^f i jego ołtarze,^g a potem rzekł do Judy i do Jerozolimy: „Przed jednym ołtarzem^h macie się kłaniaćⁱ i na nim macie zamieniać ofiary w dym?”^j **13** Czy nie wiecie, co ja sam i moi praojcowie uczyniliśmy wszystkim ludom tych ziem?^k Czyż bogowie^l narodów tych ziem zdołali wyzwolić swą ziemię z mojej ręki? **14** Który spośród wszystkich bogów tych narodów, przeznaczonych przez moich praojców na zagładę, zdołał wyzwolić swój lud z mojej ręki, żeby wasz Bóg potrafił was wyzwolić z mojej ręki?^m **15** Teraz więc niech Ezechiasz was nie zwodziⁿ i niech tak nie ludzi,^o a wy nie dawajcie mu wiary, bo żaden bóg jakiegokolwiek narodu czy królestwa nie zdołał wyzwolić swego ludu z mojej ręki i z ręki moich praojców. Tym bardziej wasz Bóg nie wyzwoli was z mojej ręki!”^p

16 A jego słudzy mówili jeszcze więcej przeciwko Jehowie, prawdziwemu Bogu,^q i przeciwko Ezechiaszowi, jego słudze.

e 2Kl 18:30; 2Kl 19:10; Ps 50:15; **f** 2Kl 18:4; **g** 2Kl 18:22; 2Kń 31:1; Iz 36:7; **h** Wj 27:1; 1Kl 7:48; 2Kń 4:1; 1Pwt 12:13; J Kpl 1:13; **k** 2Kl 15:29; 2Kl 17:5; 2Kl 19:11; Iz 10:14; Iz 37:12; 1Kl 18:33; 2Kl 19:18; Ps 115:8; Iz 44:8; **m** Wj 14:3; Wj 15:9; Ps 71:11; Iz 42:8; **n** 2Kl 18:29; 2Kl 19:10; **o** Iz 36:18; **p** Wj 5:2; Pwt 32:27; Dn 3:15; **q** Ps 73:9.

17 Pisał nawet listy,^a by lżyć Jehowę, Boga Izraela,^b i wypowiadać się przeciwko niemu, mówiąc: „Podobnie jak bogowie^c narodów tych ziem, którzy nie wyzwolili swego ludu z mojej ręki,^d tak też Bóg Ezechiasza nie wyzwoli swego ludu z mojej ręki”. **18** I donośnym głosem^e wołał^f po żydowsku^g do mieszkańców Jerozolimy znajdujących się na murze, by ich przestraszyć^h i zatrwożyć, i dzięki temu zdobyć miasto. **19** Mówili również przeciwkoⁱ Bogu Jerozolimy^j w taki sam sposób, jak przeciwko bogom ludów ziemi – dziełu rąk ludzkich.^k **20** Lecz król Ezechiasz^l oraz prorok^m Izajasz,ⁿ syn Amoca,^o modlili się w tej sprawie^p i wołali do niebios o pomoc.^q

21 A Jehowa posłał anioła^r i zgładził każdego dzielnego mocarza^s i wodza, i dowódcę w obozie króla Asyrii,^t tak iż ten wrócił ze wstydem na twarz do swej krainy. Później wszedł do domu swego boga i tam pewni ludzie, którzy wyszli z jego własnego wnętrza, powalili go mieczem.^u **22** Tak Jehowa wybrał Ezechiasza i mieszkańców Jerozolimy z ręki Sancheriba, króla Asyrii,^v oraz z ręki wszystkich innych i zapewnił im spokój ze wszystkich stron.^w **23** I wielu przynosiło do Jerozolimy dary^x dla Jehowy, a także wyborne rzeczy dla Ezechiasza, króla Judy,^y i był on potem wywyższony^z w oczach wszystkich narodów.

24 W owych dniach Ezechiasz śmiertelnie zachorował^a i zaczął się modlić^b do Jehowy. A On rozmawiał z nim^c i dał mu proroczy znak.^d **25** Lecz Ezechiasz nie odwdzieczył się za wyświadczone mu dobrodziejstwo,^e gdyż jego

ROZDZ. 32

- a 2Kl 19:14 Neh 6:5
- b Iz 37:29 Obj 13:6
- c 2Kl 19:12
- d 2Kl 17:6
- e 2Kl 18:28 Iz 36:13
- f 2Kl 18:26
- g Iz 36:11
- h Neh 6:9
- i Ps 10:13
- j Ps 76:2 Ps 132:13
- k Pwt 4:28 2Kl 19:18 Ps 135:15 Iz 2:8 Oz 8:6
- l 2Kl 19:14
- m 2Kl 19:2
- n Iz 37:2
- o 2Kl 19:20
- p 2Kl 19:15 Flp 4:6
- q 2Kn 14:11 Ps 50:15
- r 2Sm 24:16
- s Ps 76:5
- t 2Kl 19:35
- u 2Kl 19:37 Iz 37:38
- v Ps 18:48
- w 1Kl 8:56
- x 2Sm 8:11 Ezd 7:15 Ps 68:29
- y 1Kl 4:21 2Kn 17:5
- z 1Sm 2:7 1Kn 29:25
- a 2Kl 20:1 Iz 38:1
- b Ps 5:2 Iz 38:2 Flp 4:6
- c 2Kl 20:5 Iz 38:4
- d 2Kl 20:9 2Kn 32:31 Iz 38:8 Iz 38:22
- e Ps 116:12

szpalta 2

- a Prz 8:13 Prz 16:18 Prz 29:23 Gal 6:3 1Pt 5:5
- b Prz 15:25
- c 2Kn 33:12 2Kn 34:27 Jer 26:19

serce stało się wyniosłe,^a co wywołało oburzenie^b na niego i na Judę oraz Jerozolimę. **26** Jednakże Ezechiasz ukorzył się^c za wyniosłość swego serca, on sam oraz mieszkańcy Jerozolimy, i oburzenie Jehowy nie spadło na nich za dni Ezechiasza.^d

27 A Ezechiasz miał bogactwo i chwałę w przeobfitej mierze;^e i uczynił sobie skarbce na srebro i złoto,^f i na drogocenne kamienie,^g i na olejek balsamowy,^h i na tarce,ⁱ i na wszelkie cenne przedmioty.^j **28** a także spichlerze^k na zbiory zboża i młode wino,^l i oliwę, jak również stajnie^m dla wszelkiego rodzaju zwierząt i zagrody dla stad. **29** I miał miasta oraz wielki dobytek w postaci trzodyⁿ i stada,^o bo Bóg dał mu bardzo wiele dóbr.^p **30** To właśnie Ezechiasz zatkął^q górne źródło wód^r Gichonu^s i skierował je prosto na zachód do Miasta Dawidowego;^t i zaczęściło się Ezechiaszowi w każdym jego dziele.^u **31** A posłużywszy się rzeźnikami książąt babilońskich,^v którzy zostali do niego posłani,^w by go zapytać o proroczy znak,^x jaki się wydarzył w tej krainie, prawdziwy Bóg odstąpił od niego,^y aby poddać go próbie^z i poznać wszystko, co było w jego sercu.^a

32 Pozostałe zaś sprawy^b Ezechiasza oraz przejawy jego lojalnej życzliwości^c są opisane w wizji proroka Izajasza, syna Amoca,^d w Księdze^e Królów Judy i Izraela. **33** W końcu Ezechiasz spoczął ze swymi praoj-

- d 2Kl 20:19; e 2Kn 1:12; 2Kn 9:27; 2Kn 17:5; f 1Kl 10:14; g 1Kl 10:2; h 1Kl 10:10; i 1Kl 10:17; j 1Kl 9:19; k 2Kn 8:6; l 2Kn 26:10; m 1Kl 4:26; n HI 1:3; o 1Kn 27:29; p Pwt 8:18; 1Kn 29:12; 2Kn 25:9; Prz 10:22; q 2Kn 32:4; r Iz 22:9; Iz 22:11; s 1Kl 1:33; 1Kl 1:45; t 2Sm 5:9; u Joz 1:8; Ps 1:3; v Rdz 10:10; Rdz 11:9; w 2Kl 20:12; Iz 39:1; x 2Kl 20:8; Iz 38:8; y Sdz 16:20; 1Kl 10:13; z Rdz 22:1; Pwt 8:16; Ps 79:9; a Pwt 8:2; Ps 139:23; b 2Kl 20:20; c 2Kn 31:20; 2Kn 31:21; d Iz 1:1; e 2Kn 16:11.

camia^a i został pogrzebany na stoku wznoszącym się ku grobowcom synów Dawida;^b i gdy umarł, cała Juda oraz mieszkańcy Jerozolimy oddali mu szacunek.^c A w jego miejsce zaczął panować Manasses,^d jego syn.

33 Manasses^e miał dwanaście lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie pięćdziesiąt pięć lat.^f

2 I czynił to, co złe w oczach Jehowy,^g według obrzydliwości^h narodów, które Jehowa wypędził przed synami Izraela.ⁱ **3** Znowu więc pobudował wyżyny,^j które zburzył Ezechiasz,^k jego ojciec, i postawił ołtarze^l dla Baalów,^m i wykonał święte pale,ⁿ i zaczął się kłaniać^o całemu zastępowi niebios^p oraz mu służyć.^q **4** I zbudował ołtarze^r w domu Jehowy, o którym Jehowa powiedział: „W Jerozolimie będzie moje imię po czas niezmierny”.^s **5** A na dwóch dziedzińcach^t domu Jehowy nabudował ołtarze dla całego zastępu niebios.^u **6** I swoich synów przeprowadził przez ogień^v w dolinie syna Hinnoma,^w a także uprawiał magię^x i posługiwał się wróżeniem,^y i uprawiał czary,^z i ustanowił media spirytystyczne^a oraz tych, którzy się trudnią przepowiadaniem^b wydarzeń. Na wielką skalę czynił to, co złe w oczach Jehowy, obrażając go.^c

7 Ponadto ustawił wykonany przez siebie rzeźbiony wizerunek^d w domu prawdziwego Boga,^e o którym Bóg powiedział do Dawida i do Salomona, jego syna: „W domu tym i w Jerozolimie, którą wybrałem^f spośród wszystkich plemion Izraela, umieszczę moje imię^g po czas niezmierny”.^h **8** I już więcej nie usunę stopy Izraela z ziemi, którą przy-

ROZDZ. 32

- a 1Kl 1:21
- b 1Kl 11:43
- c Rdz 50:10
- Pwt 34:8
- d 1Kn 3:13

ROZDZ. 33

- e Mt 1:10
- f 2Kl 21:1
- g 2Kl 16:2
- h Pwt 18:9
- 2Kn 28:3
- i 2Kl 21:2
- j 2Kl 18:4
- k 2Kl 18:22
- 2Kn 32:12
- l 1Kl 16:32
- 1Kl 18:26
- m Sdz 2:11
- 2Kn 28:2
- n Pwt 16:21
- 1Kl 14:23
- Jer 17:2
- o Pwt 4:19
- 2Kl 17:16
- p 2Kl 23:5
- Hi 31:26
- q 2Kl 21:3
- r 2Kl 16:10
- 2Kn 34:4
- s Pwt 12:11
- 2Kl 21:4
- 2Kn 6:6
- t 1Kl 6:36
- 1Kl 7:12
- u Pwt 17:3
- 2Kl 21:5
- 2Kl 23:5
- Jer 8:2
- v 2Kl 16:3
- 2Kn 28:3
- w Joz 15:8
- 2Kl 23:10
- x Kpl 19:26
- y Pwt 18:10
- z 2Kl 9:22
- a Kpl 20:6
- b Pwt 18:11
- c 2Kl 21:6
- d 2Kl 21:7
- e 2Kl 23:6
- f Ps 132:14
- g 2Kl 23:27
- h 2Kn 7:16

szpalta 2

- a 2Sm 7:10
- b 1Kn 17:9
- c Kpl 10:11
- d Pwt 4:44
- e Pwt 6:1
- f Pwt 11:1
- Pwt 12:1
- h 2Kl 21:16
- i 1Kl 14:16
- Kzn 9:18
- j 2Kl 21:11
- k Kpl 18:24
- Pwt 2:21
- Joz 24:8

dzieliłem^a ich praojcom,^b jeśli tylko będą dbać o to, by wykonać wszystko, co im przez rękę Mojżesza^c nakazałem^d w związku z całym prawem^e oraz przepisami^f i sądowniczymi rozstrzygnięciami^g.^h **9** A Manasses^h zwodził Judeⁱ i mieszkańców Jerozolimy, by postępowali gorzej^j niż narody, które Jehowa usunął sprzed oblicza synów Izraela.^k

10 I Jehowa wciąż przemawiał do Manasses i jego ludu, lecz oni nie zwracali na nic uwagi.^l **11** W końcu Jehowa sprowadził przeciwko nim^m dowódców wojska należących do króla Asyrii,ⁿ a ci pojмали Manasses w dolach^o i nałożywszy^p mu dwie miedziane okowy, zabrali go do Babilonu. **12** A gdy tylko sprawiło mu to udrękę,^q ulagodził oblicze Jehowy, swego Boga,^r i wielce się korzył^s przez wgląd na Boga swych praojców. **13** I wciąż modlił się do niego, a on dał mu się uprosić^t i wysłuchał jego prośby o łaskę, i przywrócił go do władzy królewskiej w Jerozolimie;^u i Manasses poznał, że Jehowa jest prawdziwym Bogiem.^v

14 A potem zbudował mur zewnętrzny^w Miasta Dawidowego^x na zachód od Gichonu^y w dolinie potoku i aż do Bramy Rybnej^z i poprowadził go wokół do Ofelu,^a i zaczął go bardzo podwyższać. Następnie porozmieszczał dowódców wojskowych we wszystkich miastach warownych w Judzie.^b **15** I pousuwał cudzoziemskich bogów^c oraz wizerunek bożka^d z domu Jehowy,

- 1 2Kn 36:16; Prz 29:1; Za 1:4; Dz 7:51; m Pwt 28:36;
- n Neh 9:32; o 1Sm 13:6; p Hi 36:8; Ps 107:10; q Kpl 26:40; Pwt 4:30; r Ps 50:15; s 2Kn 32:26; Lk 18:14;
- 1Pt 5:6; t 1Kn 5:20; Ezd 8:23; u Iz 1:18; v Pwt 29:6; Ps 9:16; Dn 4:25; w 2Kn 32:5; x 2Sm 5:9;
- y 2Kn 32:30; z Neh 3:3; a 2Kn 27:3; b 2Kn 11:11;
- 2Kn 11:12; c Iz 2:18; Eze 18:21; Oz 14:3; Mt 3:8;
- d 2Kl 21:7; 2Kn 33:7; Iz 30:22.

a także wszystkie ołtarze,^a które zbudował na górze domu Jehowy i w Jerozolimie, potem zaś kazał je wyrzucić poza miasto. **16** Ponadto przygotował ołtarz Jehowy^b i zaczął składać na nim ofiary współuczestnictwa^c i ofiary dziękczynne,^d jak również mówił Judzie, by służyli Jehowie, Bogu Izraela.^e **17** Niemniej lud dalej składał ofiary na wyżynach,^f tyle że dla Jehowy, swego Boga.

18 Pozostałe zaś sprawy Manassesa oraz jego modlitwa^g do jego Boga i słowa wizjonerów,^h którzy stale przemawiali do niego w imię Jehowy, Boga Izraela, są wśród spraw królów Izraela.ⁱ **19** Jeśli chodzi o jego modlitwę^j i o to, jak wysłuchano jego usilnej prośby,^k jak również o cały jego grzech^l i jego niewierność,^m a także o miejsca, w których pobudował wyżynyⁿ i umieścił święte pale^o oraz ryte wizerunki,^p zanim się ukorzył,^q oto są opisane wśród słów jego wizjonerów. **20** W końcu Manasses spoczął ze swymi praojcami^r i został pogrzebany^s przy swoim domu; a w jego miejsce zaczął panować Amon,^t jego syn.

21 Amon^u miał dwadzieścia dwa lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie dwa lata.^v **22** I czynił to, co złe w oczach Jehowy,^w jak to uczynił Manasses, jego ojciec;^x i Amon składał ofiary wszystkim rytym wizerunkom,^y które uczynił Manasses,^z jego ojciec, i służył im.^a **23** I nie ukorzył^b się przez wzgląd na Jehowę, tak jak się ukorzył Manasses,^c jego ojciec, bo Amon jeszcze powiększył winę.^d **24** W końcu jego słudzy uknuli przeciw niemu spisek^e i uśmiercili go w jego własnym

ROZDZ. 33

- a 2Kl 21:4
- 2Kl 21:5
- b 2Kl 29:18
- c Kpl 3:1
- d Kpl 7:12
- e 2Kl 14:4
- f 2Kl 32:12
- g 2Kl 33:12
- h 1Sm 9:9
- i Iz 29:10
- j 1Kl 15:31
- k 2Kl 33:12
- Prz 15:8
- l 2Kl 33:13
- 1Jn 1:9
- m 2Kl 21:2
- n 2Kl 21:9
- o 2Kl 21:3
- p 2Kl 21:7
- q 2Kl 33:7
- r 2Kl 33:12
- s 2Kl 21:18
- t 2Kl 21:20
- 2Kl 28:27
- u 1Kl 3:14
- v Mt 1:10
- w 2Kl 21:19
- x 1Kl 16:19
- 2Kl 22:4
- y 2Kl 21:20
- 2Kl 33:2
- Eze 20:18
- z Wj 20:4
- Pwt 7:5
- Iz 44:15
- a 2Kl 17:41
- Iz 44:17
- b 2Kl 36:12
- Jer 8:12
- c 2Kl 33:12
- d 2Kl 28:22
- Jer 7:26
- 2Tm 3:13
- e 1Kl 15:27
- 2Kl 24:25
- 2Kl 25:27

szpalta 2

- a 2Kl 21:23
- Ps 55:23
- b Rdz 9:6
- Lb 35:31
- c 2Kl 25:3
- d 2Kl 21:24
- e 2Kl 36:1
- f 2Kl 21:26

ROZDZ. 34

- g 1Kl 13:2
- Sof 1:1
- Mt 1:10

domu.^a **25** Lecz lud ziemi wybił^b wszystkich, którzy spiskowali^c przeciwko królowi Amonowi,^d po czym lud^e ziemi królem w jego miejsce uczynił Jozjasza,^f jego syna.

34 Jozjasz^g miał osiem^h lat, a gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie trzydzieści jeden lat.ⁱ **2** I czynił to, co słuszne w oczach Jehowy,^j i chodził drogami Dawida, swego praojca;^k nie zboczył na prawo ani na lewo.^l

3 W ósmym roku swego panowania, gdy jeszcze był chłopcem,^m zaczął szukaćⁿ Boga Dawida, swego praojca; a w dwunastym roku zaczął oczyszczać^o Judę i Jerozolimę z wyżyn^p i świętych pali,^q i rytých wizerunków,^r i lanych posągów. **4** Ponadto zburzono przy nim ołtarze^s Baalów,^t on zaś poodcinał z nich kadzielnie,^u które były u góry, a święte pale^v i ryte wizerunki,^w i lane posągi roztrzaskał na kawałki i startł na proch,^x po czym posypał tym z wierzchu grobowce tych, którzy składali im ofiary.^y **5** Kości^z zaś kapłanów spalił na ich ołtarzach.^a Tak oczyścił Judę i Jerozolimę.

6 Również w miastach Manassesa^b i Efraima,^c i Symeona aż po Naftalego, w ich spustoszonych miejscach dookoła, **7** zburzył ołtarze^d i święte pale,^e a ryte wizerunki^f pokruszył i startł w proch;^g pościął też wszystkie kadzielnie^h w ziemi izraelskiej, po czym wrócił do Jerozolimy.

- h 2Kl 24:1; i 2Kl 22:1; j 2Kl 18:3; k 1Kl 11:38; l 2Kl 22:2; m 1Kl 22:5; Ps 119:9; n 2Kl 15:2; o 2Kl 23:4; p 2Kl 33:17; q 2Kl 23:14; r 2Kl 33:22; s Kpl 26:30; Pwt 7:5; t Sdz 2:11; 2Kl 33:3; u 2Kl 14:5; v 2Kl 23:4; w Sdz 18:18; x Wj 32:20; Pwt 9:21; y 2Kl 10:25; 2Kl 23:6; z 1Kl 13:2; a 2Kl 23:16; b 2Kl 30:10; 2Kl 31:1; c 2Kl 23:19; 2Kl 30:1; d Pwt 12:3; 2Kl 23:12; e 2Kl 23:4; f 2Kl 17:41; 2Kl 33:19; g Pwt 9:21; h 2Kl 14:5.

8 A w osiemnastym^a roku swego panowania, gdy już oczyścił kraj i dom, posłał Szafana,^b syna Acaliasza, i Maasejasza, przełożonego miasta, i Joacha, syna Joachaza, kronikarza, by naprawiono^c dom Jehowy, jego Boga. **9** A oni przyszedli do arcykapłana Chilkiasza^d i dali pieniądze przynoszone do domu Bożego, które Lewici będący odźwiernymi^e zebrali z ręki Manasses^f i Efraima,^g i od całej reszty Izraela,^h a także od całej Judy i Beniamina, i od mieszkańców Jerozolimy. **10** Ci zaś dali je do ręki wykonawcom prac, ustanowionym nad domem Jehowy.ⁱ Z kolei wykonawcy prac, zajęci w domu Jehowy, zużyli je na usuwanie uszkodzeń i naprawę domu. **11** Dali je więc rzemieślnikom i budowniczym,^j żeby kupili kamienie ciosane^k oraz drewno na wiązania i żeby z belek odbudowali domy, które królowie^l Judy obrócili w ruinę.

12 I mężowie ci wierni^m wykonywali pracę; a nad nimi ustanowieni byli Jachat i Abdiasz, Lewici, z synów Merarięgo,ⁿ oraz Zachariasz i Meszullam, z synów Kehatytów,^o by sprawowali nadzór. A owi Lewici, z których każdy znał się na instrumentach do akompaniowania przy pieśni,^p **13** byli ustanowieni nad tragarzami^q i sprawowali nadzór^r nad wszystkimi wykonawcami prac w związku z różnymi zadaniami; spośród Lewitów^s byli też sekretarze^t i urzędnicy, i odźwierni.^u

14 A gdy wybierano pieniądze^v przynoszone do domu Jehowy, kapłan Chilkiasz^w znalazł księgę^x prawa Jehowy,^y daną poprzez rękę Mojżesza.^z **15** To też Chilkiasz odezwał się i rzekł

ROZDZ. 34

- a 2Kl 22:3
- b 2Kl 22:12
- c 2Kl 22:5
- d 2Kl 22:4
- e 1Kn 26:12
- f 2Kn 30:11
- g 2Kn 31:1
- h 2Kn 30:18
- i 2Kl 22:5
- j 2Kl 12:12
- k 2Kl 22:6
- l 2Kl 16:14
2Kn 28:24
2Kn 33:4
2Kn 33:7
2Kn 33:22
- m 2Kl 12:15
Neh 7:2
Prz 28:20
1Ko 4:2
- n 1Kn 23:6
1Kn 24:26
- o 1Kn 9:32
2Kn 20:19
- p 1Kn 16:4
1Kn 25:1
- q 2Kn 2:10
- r 2Kn 2:18
- s 1Kn 23:3
- t 1Kn 18:16
- u 1Kn 9:17
2Kn 8:14
- v 2Kl 22:4
- w 2Kl 22:8
- x Pwt 31:24
Pwt 31:26
- y Pwt 17:18
2Kn 35:26
- z Kpl 10:11
Kpl 26:46

szpalta 2

- a 2Kl 22:10
- b 2Kl 22:5
- c Pwt 31:24
Joz 1:8
2Kl 22:8
- d Pwt 17:19
Ps 119:46
- e Ps 119:120
- f 2Kl 22:14
- g 2Kl 25:22
Jer 40:14
- h 2Kl 19:2
- i 2Kl 22:9

do sekretarza Szafana:^a „Znalazłem w domu Jehowy księgę prawa”. I dał Chilkiasz tę księgę Szafanowi. **16** Następnie Szafan przyniósł tę księgę do króla i powiedział królowi, mówiąc: „Wszystko, co zostało powierzone ręce twoich sług, oni wykonują. **17** I wysypują pieniądze znajdujące się w domu Jehowy, i przekazują je do ręki wyznaczonych mężów i do ręki wykonawców prac”.^b **18** I sekretarz Szafan powiadomił jeszcze króla, mówiąc: „Kapłan Chilkiasz dał mi jakąś księgę”.^c I Szafan zaczął z niej czytać przed obliczem króla.^d

19 A gdy tylko król usłyszał słowa tego prawa, natychmiast rozdarł swe szaty.^e **20** Potem król polecił Chilkiaszowi^f i Achikamowi,^g synowi Szafana, i Abdonowi, synowi Micheasza, i sekretarzowi^h Szafanowi,ⁱ i Asajaszowi,^j słudze króla, mówiąc: **21** „Idźcie, zapytajcie^k Jehowę o mnie^l i o to, co pozostało w Izraelu i w Judzie, w związku ze słowami odnalezionej księgi,^m wielka jest bowiem złośćⁿ Jehowy, która musi zostać na nas wylana, jako że nasi praojcowie nie strzegli słowa Jehowy, by postępować zgodnie ze wszystkim, co napisano w tej księdze”.^o

22 Toteż Chilkiasz wraz z tymi, do których król mówił, udali się do prorokini^p Chuldy,^q żony Szalluma – syna Tikwy, syna Charchasa – opiekuna szat,^r jako że mieszkała w Jerozolimie w drugiej dzielnicy; i tak do niej przemówili. **23** Ona zaś im rzekła:

J 2Kl 22:12; k Wj 18:15; 1Sm 9:9; 1Kl 22:7; 1Jer 42:2; m Pwt 31:24; Joz 1:8; n Kpl 26:16; Pwt 28:15; o Pwt 30:18; Pwt 31:16; Pwt 32:15; Heb 10:31; p Wj 15:20; Sdz 4:4; Lk 2:36; Dz 21:9; q 2Kl 22:14; r 2Kl 10:22; Neh 7:72.

„Oto, co powiedział Jehowa, Bóg Izraela: „Powiedzcie mężowi, który was do mnie posłał: **24** „Tak rzekł Jehowa: „Oto sprowadzam nieszczęście^a na to miejsce i na jego mieszkańców^b — wszystkie przekleństwa^c zapisane w księdze, którą czytano przed obliczem króla Judy^d — **25** za to, że mnie opuścili,^e a sprawiali, iż wznosił się dym ofiarny dla innych bogów,^f by mnie obrażać^g wszystkimi dziełami swych rąk^h i by moja złośćⁱ wylała się na to miejsce, a nie została ugaszona^j”. **26** A królowi Judy, który was posyła, by zapytać Jehowę, macie powiedzieć tak: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela:^k „Jeśli chodzi o słowa,^l które usłyszałeś — **27** jako że twoje serce^m było miękkie, wskutek czego ukorzyłeśⁿ się przez wzgląd na Boga, usłyszawszy jego słowa dotyczące tego miejsca oraz jego mieszkańców, i ukorzyłeś się przede mną,^o i rozdarłeś^p swe szaty, i płakałeś przed moim obliczem, ja to usłyszałem,^q brzmi wypowiedź Jehowy. **28** Oto zabieram cię do twoich praojców i zostaniesz zabrany w pokój na swój cmentarz,^r a twoje oczy nie będą patrzeć na całe nieszczęście,^s które ja sprowadzam na to miejsce i na jego mieszkańców”’”’.^t

I przynieśli tę odpowiedź królowi. **29** A król posławszy, zebrał wszystkich starszych z Judy i Jerozolimy.^u **30** Potem król udał się do domu Jehowy,^v a z nim wszyscy mężowie Judy oraz mieszkańcy Jerozolimy i kapłani,^w i Lewici, i cały lud, zarówno wielcy, jak i mali; a on zaczął czytać^x do ich uszu wszystkie słowa księgi przymierza, którą odnaleziono w domu Je-

ROZDZ. 34

- a Joz 23:16
2KI 21:12
- b Jer 35:17
- c Kpl 26:16
Pwt 28:15
Pwt 30:18
Joz 23:13
Dn 9:11
- d 2KI 22:16
- e Pwt 28:20
2Kn 24:20
- f 2KI 23:5
2Kn 28:3
- g 1KI 14:9
2KI 21:3
- h 2KI 22:17
- i Pwt 29:23
2Kn 34:21
- j Jer 4:4
Jer 7:20
Eze 20:48
- k 2KI 22:18
- l Pwt 28:15
2Kn 34:19
- m Ps 34:18
- n 2Kn 32:26
- o 2KI 22:19
- p 2Kn 34:19
- q 2Kn 33:13
Ps 10:17
Ps 86:5
- r Ps 37:37
- s 1KI 21:29
Iz 39:8
1Pt 5:5
- t 2KI 22:20
- u 2KI 23:1
- v 1KI 6:1
1KI 8:10
- w 2KI 23:2
- x 2Kn 17:9
Neh 8:3

szpalta 2

- a 2KI 22:10
- b 2KI 23:3
- c Ezd 10:3
- d Pwt 6:5
Pwt 10:12
- e Pwt 11:13
- f Pwt 5:1
Pwt 6:1
- g Pwt 4:45
1KI 2:3
- h Pwt 12:1
- i Ps 119:106
- j Pwt 31:24
2KI 22:8
- k 2Kn 30:12
2Kn 33:16
- l 1KI 11:5
- m 2KI 23:5
- n Wj 3:6

ROZDZ. 35

- o 2KI 23:21
- p Wj 12:11
Kpl 23:5
Lb 9:2

howy.^a **31** I król stał na swoim miejscu,^b i zawarł przymierze^c przed obliczem Jehowy, by podążać za Jehową i z całego swego serca^d oraz całej swej duszy^e przestrzegać jego przykazań^f i jego świadectw,^g i jego przepisów,^h by wypełnićⁱ słowa przymierza, zapisane w tej księdze.^j **32** Ponadto kazał przystąpić do tego wszystkim, którzy się znajdowali w Jerozolimie i w Beniaminie. I mieszkańcy Jerozolimy zaczęli postępować zgodnie z przymierzem Boga, Boga swych praojców.^k **33** Potem Jozjasz pousuwał wszystkie obrzydliwości^l ze wszystkich ziem należących do synów Izraela,^m a wszystkich, którzy się znajdowali w Izraelu, nakłonił do podjęcia służby, tak by służyli Jehowie, swemu Bogu. Przez wszystkie jego dni nie odstępili od podążania za Jehową, Bogiem swych praojców.ⁿ

35 Następnie Jozjasz^o urządził w Jerozolimie Paschę^p dla Jehowy i zarządził ofiarę paschalną^q czterdnastego^r dnia miesiąca pierwszego.^s **2** Ustanowił więc kapłanów nad tym, co podlegało ich pieczy,^t i zachęcił^u ich do służby związanej z domem Jehowy.^v **3** I przemówił do Lewitów, nauczycieli^w całego Izraela, świętów dla Jehowy: „Postawcie świętą^x Arkę w domu,^y który zbudował Salomon, syn Dawida, król Izraela; nie jest ona już dla was brzemieniem na ramię.^z Służcie^a teraz Jehowie, waszemu Bogu, oraz jego ludowi, Izraelowi. **4** I poczyńcie

- q Wj 12:21; 1KI 8:57; r Lb 9:3; Joz 5:10; Ezd 6:19; s Pwt 16:1; t 1Kn 23:32; 2Kn 23:18; 2Kn 31:2; u Dz 20:2; Heb 10:25; 1Pt 5:12; v Kł 4:17; w Pwt 33:10; 2Kn 17:9; 2Kn 30:22; Neh 8:8; x 2Kn 6:11; y 1KI 6:38; 2Kn 5:7; z Lb 4:15; 1Kn 23:26; a Lb 16:9; Ps 2:11; Ps 100:2; Tyt 1:1.

przygotowania według domu waszych praocjów,^a stosownie do waszych oddziałów,^b zgodnie z pismem^c Dawida, króla Izraela, i pismem^d Salomona, jego syna. **5** I stańcie^e w świętym miejscu według grup domu praocjów dla waszych braci, synów ludu, niech też będzie część domu patriarchalnego^f Lewitów.^g **6** I odróżnijcie ofiarę paschalną,^h i uświęćcieⁱ się, i przygotujcie dla waszych braci, by postąpić zgodnie ze słowem Jehowy przekazanym za pośrednictwem Mojżesza^j.

7 Potem synom ludu dał Jozjasz trzody, baranki i kozłeta – wszystko to na ofiary paschalne za wszystkich, którzy się tam znajdowali – w liczbie trzydziestu tysięcy, a była trzy tysiące sztuk.^k Pochodziły one z majątku króla.^l **8** A jego książęta^m darowali jako dobrowolny dar ofiarny za lud,ⁿ za kapłanów i za Lewitów. Chilkiasz^o i Zachariasz oraz Jechiel, jako wodzowie domu prawdziwego Boga, dali kapłanom na ofiary paschalne dwa tysiące sześćset sztuk, była zaś trzysta sztuk. **9** A Konaniasz oraz Szemazias i Netanel, jego bracia, i Chasabiasz, i Jeiel, i Jozabad, przełożeni Lewitów, dali Lewitom na ofiary paschalne pięć tysięcy sztuk, była zaś pięćset.

10 I przygotowano służbę,^p a kapłani stali^q na swoich miejscach,^r Lewici zaś według swych oddziałów,^s zgodnie z nakazem króla.^t **11** I przystąpili do zarynania ofiary paschalnej,^u a kapłani^v kropili^w krewią, którą otrzymywali z ich ręki, podczas gdy Lewici ściągali skóry.^x **12** Ponadto przygotowywali całopalenia, by dać je grupom^y według domu patriarchalnego,^z

ROZDZ. 35

- a 1Kn 9:10
- 1Kn 9:34
- b 1Kn 24:1
- c 1Kn 23:6
- d 2Kn 8:14
- e Ps 135:2
- f 1Kn 23:11
- 1Kn 24:4
- g 1Kn 24:30
- h Wj 12:21
- 2Kn 30:15
- i 2Kn 29:5
- Ezd 6:20
- j Wj 12:42
- k 2Kn 30:24
- l 1Kn 29:3
- m 1Kn 28:1
- n Prz 11:25
- Dz 20:35
- o 2Kl 23:4
- 2Kn 34:14
- p 2Kn 35:6
- q Ps 135:2
- r 2Kn 30:16
- s 1Kn 23:6
- t Ezd 6:18
- u Wj 12:8
- v Lb 18:7
- w Kpl 1:5
- 2Kn 29:22
- 2Kn 30:16
- Heb 9:21
- x Kpl 1:6
- 2Kn 29:34
- y 2Kn 35:5
- 1Ko 14:40
- z 1Kn 23:11
- 1Kn 24:30

szpalta 2

- a Kpl 3:9
- Kpl 3:14
- b Kpl 3:5
- Kpl 3:11
- Kpl 3:16
- c Pwt 16:7
- d Wj 12:8
- e Kpl 6:28
- Lb 6:19
- f Rz 12:11
- g 2Kn 31:19
- h Kpl 3:5
- i Kpl 3:3
- Kpl 3:14
- j 2Kn 35:11
- k 1Kn 15:27
- 2Kn 5:12
- Ezd 2:41
- l 1Kn 16:37
- 2Kn 29:13
- Ps 50:5
- m 1Kn 23:5
- 2Kn 29:26
- n 1Kn 25:2

synom ludu, by złożono Jehowie dar^a zgodnie z tym, co jest napisane w księdze Mojżesza;^b i tak samo czynili z bydlętami. **13** I zgodnie ze zwyczajem zaczęli przygotowywać^c ofiarę paschalną^d nad ogniem; a rzeczy uświęcone przygotowywali^e w garnkach i w garnkach okrągłodennych, i w misach biesiadnych, po czym szybko przynosili to wszystkim synom ludu.^f **14** A potem przygotowywali dla siebie i dla kapłanów,^g ponieważ kapłani, synowie Aarona, do samej nocy byli zajęci składaniem ofiar całopalnych^h oraz tłustychⁱ części, Lewici zaś przygotowywali^j dla siebie i dla kapłanów, synów Aarona.

15 A śpiewacy,^k synowie Asafa,^l byli na swym stanowisku zgodnie z nakazem Dawida^m i Asafa,ⁿ i Hemana,^o i Jedutuna,^p wizjonera^q królewskiego; odźwierni^r zaś byli przy różnych bramach.^s Nie musieli odchodzić od swej służby, gdyż ich bracia, Lewici, przygotowywali^t dla nich.

16 I w owym dniu przygotowano całą służbę dla Jehowy, by można było obchodzić Paschę^u i składać całopalenia na ołtarzu Jehowy, zgodnie z nakazem króla Jozjasza.^v

17 Wtedy znajdujący się tam synowie Izraela obchodzili Paschę^w oraz Święto Przaśników przez siedem dni.^x **18** I od dni proroka Samuela jeszcze nigdy nie obchodzono w Izraelu takiej Paschy jak ta,^y żaden też inny król^z Izraela nie obchodził Paschy takiej jak ta, którą obchodzili Jozjasz i kapłani, i Lewici

o 1Kn 16:41; p 1Kn 16:42; 1Kn 25:3; q 1Sm 9:9; r 1Kn 9:17; 1Kn 26:12; s 1Kn 26:13; t 2Kn 35:11; u Kpl 23:5; Lb 28:16; v 2Kl 23:21; w Wj 12:43; Pwt 16:1; x Wj 12:15; Kpl 23:6; Lb 28:17; Pwt 16:3; 2Kn 30:21; 1Ko 5:8; y 2Kl 23:22; z 2Kn 30:5; 2Kn 30:26.

oraz cała Juda i Izrael, którzy się tam znaleźli, i mieszkańcy Jerozolimy. **19** Paschę tę obchodzono w osiemnastym roku panowania Jozjasza.^a

20 Po tym wszystkim, gdy już Jozjasz przygotował dom, wyruszył Necho,^b król Egiptu,^c by walczyć pod Karkemisz^d nad Eufratem. Wówczas Jozjasz^e wyszedł, by się z nim zmierzyć.^f

21 Wtedy on wyprawił do niego posłańców, mówiąc: „Co tobie do mnie, królu Judy? Nie przeciw tobie przychodzę dzisiaj, lecz walczę przeciwko innemu domowi, który sam Bóg kazał mi zatrzeć. Powstrzymaj się dla własnego dobra przez wzgląd na Boga, który jest ze mną, i nie pozwól, by cię doprowadził do zguby”.^g **22** Jozjasz jednak nie odwrócił od niego swego oblicza,^h lecz przebrał się, by z nim walczyć, i nie posłuchał słów Necho,ⁱ pochodzących z ust Boga. Przybył więc, by walczyć na dolinnej równinie Megiddo.^k

23 A strzelcy^l postrzelili króla Jozjasza, toteż król rzekł do swych sług: „Zdejmijcie mnie, bo zostałem bardzo ciężko zraniony”.^m **24** Jego słudzy zdjęli go więc z rydwanu i przewieźli go na drugim rydwanie wojennym, który do niego należał, i sprowadzili go do Jerozolimy.ⁿ I umarł,^o i został pogrzebany na cmentarzu swych praojców;^p a cała Juda i Jerozolima pogrążyła się w żałobie^q po Jozjaszu. **25** A Jeremiasz^r zaczął zawodzić^s nad Jozjaszem; i wszyscy śpiewacy oraz śpiewaczki^t po dziś dzień mówią w swych pieśniach żałobnych o Jozjaszu; i uczyniono z nich przepis dla Izraela, i są one zapisane wśród pieśni żałobnych.^u

ROZDZ. 35

- a 2Kl 23:23
- b Jer 46:2
- c 2Kl 23:29
- d Iz 10:9
- e 2Kl 22:1
- f 2Kl 23:29
- g 2Kn 25:19
- h Prz 27:12
- i 1Kl 14:2
- j 1Kl 22:30
- k 2Kn 18:29
- l 2Kl 23:33
- m Jer 46:2
- n Sdz 1:27
- o Sdz 5:19
- p 1Kl 4:12
- q 2Kl 9:27
- r 2Kl 23:30
- s Za 12:11
- t Obj 16:16
- u 1Kl 9:24
- v 2Kn 18:33
- w 1Kl 22:34
- x 2Kl 23:30
- y Ps 146:4
- z Kzn 8:14
- aa Kzn 9:10
- ab 2Kn 34:28
- ac Pwt 34:8
- ad 1Kl 14:18
- ae Jer 1:1
- af Lam 4:20
- ag Jer 9:17
- ah Jer 9:20
- ai Jer 22:20

szpalta 2

- a 2Kl 23:28
- b 2Kn 32:32
- c Prz 19:22
- d Pwt 31:24
- e 2Kn 26:22
- f 2Kn 25:26

ROZDZ. 36

- f 1Kn 3:15
- g Jer 22:11
- h 2Kl 23:30
- i 2Kl 23:31
- j 2Kl 23:33
- k 2Kl 18:14
- l 2Kn 27:5
- m 2Kn 35:20
- n 1Kl 23:34
- o 2Kl 23:29
- p Jer 46:2
- q Jer 22:12
- r Jer 26:21
- s Jer 36:32
- t 2Kl 23:36
- u 2Kl 23:37
- v 2Kl 25:1
- w Ezd 1:7
- x Jer 25:1
- y Dn 1:1

26 Pozostałe zaś sprawy^a Jozjasza oraz jego przejawy lojalnej życzliwości,^b zgodne z tym, co jest napisane w prawie^c Jehowy, **27** jak również jego sprawy, te pierwsze i te ostatnie,^d opisano w Księdze^e Królów Izraela i Judy.

36 Potem lud ziemi wziął Jehoachaza,^f syna Jozjasza, i uczynił go królem w Jerozolimie w miejsce jego ojca.^g

2 Jehoachaz miał dwadzieścia trzy lata, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie trzy miesiące.^h **3** Jednakże król Egiptu odsunął go w Jerozolimieⁱ i nałożył na kraj haracz w wysokości stu talentów srebra^j i talentu złota. **4** Ponadto król^k Egiptu uczynił królem nad Judą i Jerozolimą jego brata Eliakima^l i zmienił jego imię na Jehojakim; lecz jego brata Jehoachaza zabrał Necho^m i poprowadził do Egiptu.ⁿ

5 Jehojakim^o miał dwadzieścia pięć lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie jedenaście lat;^p i czynił to, co złe w oczach Jehowy, jego Boga.^q

6 Przeciwko niemu wyruszył Nebukadneccar,^r król Babilonu,^s żeby mu nałożyć miedziane okowy i uprowadzić go do Babilonu.^t **7** I niektóre sprzęty^u z domu Jehowy sprowadził Nebukadneccar^v do Babilonu, po czym umieścił je w swym pałacu w Babilonie.^w **8** Pozostałe zaś sprawy^x Jehojakima oraz obrzydliwości,^y które czynił, jak również to, co znaleziono przeciwko niemu, opisano w Księdze^z Królów Izraela i Judy; a w jego miejsce zaczął panować Jehojachin,^a jego syn.

a 2Kl 24:1; t 2Kl 24:16; u 2Kl 24:13; Ezd 1:7; Jer 27:16; v Dn 1:2; w Dn 5:2; x 2Kn 25:26; y 1Kl 11:5; 2Kn 34:33; z 2Kl 24:5; 2Kn 35:27; a 2Kl 24:6.

9 Jehojachin^a miał osiemnaście lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie trzy miesiące^b i dziesięć dni; i czynił to, co złe w oczach Jehowy.^c **10** A z początkiem^d roku król Nebukadneccar, posławszy,^e sprowadził go do Babilonu^f razem z cennymi przedmiotami z domu Jehowy.^g Ponadto królem nad Judą i Jerozolimą uczynił Sedekiasza,^h brata jego ojca.ⁱ

11 Sedekiasz^j miał dwadzieścia jeden lat, gdy zaczął panować, a panował w Jerozolimie jedenaście lat.^k **12** I czynił to, co złe^l w oczach Jehowy, jego Boga. Nie ukorzył^m się przed prorokiemⁿ Jeremiaszem^o mimo rozkazu Jehowy. **13** Zbuntował się nawet przeciwko królowi Nebukadneccarowi,^p który go zaprzysiął na Boga;^q dalej też usztynniał^r swój kark i zatwardzał^s serce, by nie wrócić do Jehowy, Boga Izraela. **14** Również wszyscy przełożeni kapłanów,^t a także lud, na wielką skalę dopuszczali się niewierności – według wszystkich obrzydliwości^u narodów, tak iż skalali dom Jehowy, który On poświęcił w Jerozolimie.^v

15 A Jehowa, Bóg ich praoców, ciągle posyłał im ostrzeżenia za pośrednictwem swych posłańców,^w posyłając raz po raz, żywił bowiem współczucie dla swego ludu^x i dla swego mieszkania.^y **16** Lecz oni wciąż naśmiewali się^z z posłańców prawdziwego Boga i gardzili jego słowami,^a i drwili^b z jego proroków, aż wezbrała złość^c Jehowy na jego lud, aż nie było już uleczenia.^d

17 Sprowadził więc przeciwko nim króla Chaldejczyków,^e który pozabijał ich młodzieńców mieczem^f w domu ich sanktuarium,^g

ROZDZ. 36

- a Jer 22:24 Mt 1:12
- b 2Kl 24:8
- c 1Kl 15:26 1Kl 22:52 2Kl 15:24
- d 2Sm 11:1 1Kl 20:22 2Kl 13:20
- e 2Kl 24:10
- f Jer 29:2 Eze 1:2 Eze 9:9
- g 2Kl 24:13 Jer 27:18 Dn 5:23
- h Jer 52:3
- i 2Kl 24:17
- j 1Kn 3:15 Jer 37:1
- k 2Kl 24:18 Jer 52:1
- l 2Kl 21:2 2Kl 23:32
- m Wj 10:3 2Kn 32:26 Dn 5:22 Jak 4:10 1Pt 5:6
- n Jer 38:14
- o Jer 21:1 Jer 34:2
- p 2Kl 24:20 Jer 52:3 Eze 17:15
- q Joz 9:15 2Sm 21:2
- r 2Kl 17:14 Neh 9:16 Prz 29:1
- s Wj 9:17 Prz 28:14
- t 2Kl 16:11
- u 2Kn 28:3
- v 2Kn 33:4
- w 2Kn 7:20
- x Sdz 10:16 2Kl 13:23
- y 2Kn 6:2
- z 2Kn 30:10 Ps 35:16
- a Prz 1:24 Jer 5:12
- b Jer 20:7
- c Pwt 29:28 2Kn 34:21 Ps 74:1
- d Prz 6:15 Prz 29:1
- e Rdz 11:28 2Kl 24:2
- f Kpl 26:31 Pwt 28:25 Ps 79:2
- g Eze 9:7

szpalta 2

- a Pwt 28:50 Lam 2:21
- b Jer 27:18
- c Jer 52:17
- d 2Kl 12:18 Iz 39:6
- e 2Kl 20:13 2Kl 25:24

nie okazując współczucia młodzieńcom ani dziewczynom, starym ani zniechęconym.^a Wszystko wydał On w jego rękę. **18** I wszystkie sprzęty,^b wielkie^c i małe, z domu prawdziwego Boga i skarby^d domu Jehowy oraz skarby króla^e i jego książąt, wszystko to sprowadził do Babilonu. **19** I spalił dom prawdziwego Boga,^f i zburzył mur^g Jerozolimy; również wszystkie jej wieże mieszkalne spalono ogniem, a także wszystkie jej cenne przedmioty,^h by spowodować zniszczenie.ⁱ **20** Tych zaś, którzy ocalili od miecza, uprowadził do niewoli do Babilonu^j i zostali oni sługami jego^k i jego synów, dopóki nie zaczęło panować królestwo Persji^l – **21** by się spełniło słowo Jehowy wypowiedziane ustami Jeremiasza,^m iż ziemia spłaciła swe sabaty.ⁿ Przez wszystkie dni swego spustoszenia obchodziła sabat, by się dopełniło siedemdziesiąt lat.^o

22 A w pierwszym roku Cyrusa,^p króla Persji^q – aby się spełniło słowo^r Jehowy wypowiedziane ustami Jeremiasza^s – Jehowa pobudził ducha^t Cyrusa, króla Persji, by po całym swym królestwie kazał ogłosić, i to również na piśmie,^u co następuje: **23** „Oto, co powiedział Cyrus, król Persji:^v „Wszystkie królestwa ziemi dał mi Jehowa,^w Bóg niebios, i to on mi polecił, abym mu zbudował dom w Jerozolimie, która jest w Judzie.^x Ktokolwiek z całego jego ludu jest wśród was,^y niech Jehowa, jego Bóg, będzie z nim.^z Niech więc wyrusza^a”.

- f 2Kl 25:9; Ps 74:7; Ps 79:1; g 2Kl 25:10; Jer 52:14; h Ps 74:6; i 1Kl 9:7; 2Kn 7:21; j 2Kl 25:21; Ps 137:1; k Jer 27:7; l Ezd 1:1; m Jer 25:9; n Kpl 26:34; o Jer 25:12; Za 1:12; p Iz 44:28; Iz 45:1; Dn 10:1; q Ezd 1:2; r Jer 29:14; s Jer 32:42; Jer 33:10; t Ag 1:14; u Ezd 1:1; v Ezd 1:2; w Ps 75:7; Dn 2:37; Dn 4:35; Dn 5:18; x Iz 44:28; y 1Kn 29:5; Ezd 7:13; z Rk 8:31; a 1Kn 22:16; Za 2:7.

EZDRASZA

1 A w pierwszym roku Cyrusa,^a króla Persji, aby się spełniło słowo Jehowy z ust Jeremiasza,^b Jehowa pobudził^c ducha Cyrusa, króla Persji, by po całym swym państwie kazał ogłosić,^d i to również na piśmie,^e co następuje:

2 „Oto, co powiedział Cyrus, król Persji:^f Wszystkie królestwa ziemi dał mi^g Jehowa, Bóg niebios,^h i to on mi polecił, abym mu zbudował dom w Jerozolimie,ⁱ która jest w Judzie.

3 Ktokolwiek z całego jego ludu jest wśród was, niech jego Bóg będzie z nim.^j Niech więc wyrusza do Jerozolimy, która jest w Judzie, i odbudowuje dom Jehowy, Boga Izraela – on jest prawdziwym Bogiem^k – dom, który był w Jerozolimie.^l **4** I każdego, kto pozostał, z wszelkich miejscowości, gdzie przebywa jako przybysz,^m niech ludzie z jego miejscowości wesprą srebrem i złotem, i mieniem, i zwierzętami domowymi, a także dobrowolnym darem ofiarnymⁿ dla domu prawdziwego Boga, który był w Jerozolimie^o”.

5 Wtedy mężowie będący głowami^p domów patriarchalnych z Judy i Beniamina oraz kapłani i Lewici – każdy, którego ducha^p pobudził prawdziwy Bóg – powstali, aby pójść i odbudować dom Jehowy,^q który był w Jerozolimie. **6** Wszyscy zaś wokół nich wspomogli^r ich ręce przedmiotami ze srebra, złotem, mieniem i zwierzętami domowymi oraz wybornymi rzeczami, oprócz tego wszystkiego, co ofiarowano dobrowolnie.^s

ROZDZ. 1

a 2Kń 36:22
Iz 45:1
Dn 10:1

b Jer 25:12
Jer 29:14
Jer 33:11

c Prz 21:1

d 2Kń 24:9
2Kń 30:5

e Est 3:12
Est 8:10
Dn 6:8

f 2Kń 36:23

g Ps 75:7
Jer 27:5
Dn 2:21
Dn 4:35
Dn 5:21

h 1Kl 8:27
1Kl 8:43
Ps 96:5
Iz 37:16

i Iz 44:28

j 1Kń 28:20
Ps 145:18
Iz 45:13

k Pwt 3:24
2Sm 22:32
Ps 86:10
Jer 10:10
1Ko 8:4

l 1Kl 6:1

m 2Kl 17:6
Jer 9:16

n Wj 35:21
1Kń 29:9
Ezd 7:16

o 2Kń 19:8
Eze 20:1

p Neh 2:12
Flp 2:13

q 2Kń 36:19

r Neh 2:18
Iz 41:10

s Prz 3:9
2Ko 9:7

szpalta 2

a Ezd 5:14
Ezd 6:5

b 2Kl 24:13
2Kń 36:7
2Kń 36:18
Dn 5:2

c Dn 1:2

7 Również sam król Cyrus wydał sprzety domu Jehowy,^a które Nebukadneczar niegdyś zabrał z Jerozolimy^b i potem umieścił w domu swego boga.^c **8** I Cyrus, król Persji, zaczął je powierzać skarbnikowi Mitredatowi i wylizczać je Szeszbaccarowi,^d naczelnikowi Judy.^e

9 A oto ich liczby: trzydzieści złotych naczyń w kształcie koszyka, tysiąc srebrnych naczyń w kształcie koszyka, dwadzieścia dziewięć naczyń zapasowych, **10** trzydzieści czarek^f ze złota, czterysta dziesięć drugorzędnych czarek ze srebra, tysiąc innych przedmiotów. **11** Wszystkich przedmiotów złotych i srebrnych było pięć tysięcy czterysta. Wszystko to zabrał Szeszbaccar,^g gdy wyprowadzał wygnańców^h z Babilonu do Jerozolimy.

2 A oto synowie z tej prowincji,ⁱ którzy wyszli z niewoli, w jakiej byli wygnańcy^j uprowadzeni^k do Babilonu przez Nebukadneccara, króla Babilonu, i którzy później powrócili^l do Jerozolimy i Judy,^m każdy do swego miasta; **2** ci, którzy przyszli z Zerubbabelem,ⁿ Jeszua,^o Nehemiaszem, Serajaszem,^p Reelajaszem, Mardocheuszem, Bilshanem, Misparem, Bigwajem, Rechumem, Baaną.

Oto liczba mężczyzn ludu izraelskiego: **3** synów Parosza^q

d Ezd 5:14; Ezd 5:16; Ag 1:1; Ag 2:21; **e** Ag 1:14; Za 4:7; **f** 2Kń 4:8; **g** Ag 2:23; **h** 2Kl 24:15; 2Kń 36:20; **ROZDZ. 2** **i** Neh 7:6; **j** 2Kl 24:15; 2Kl 25:11; **k** 2Kl 24:16; 2Kń 36:20; Lam 1:3; **l** Pwt 30:3; Ps 147:2; Jer 32:37; Eze 34:13; **m** Ezd 1:3; **n** Ezd 1:11; Neh 7:7; Ag 1:1; Ag 1:14; Ag 2:21; Mt 1:12; **o** Ezd 3:8; Ezd 5:2; Ag 1:12; Ag 2:4; Za 3:1; **p** Neh 7:7; **q** Ezd 8:3; Neh 7:8; Neh 10:14.

dwa tysiące stu siedemdziesięciu dwóch; **4** synów Szefatiasza^a trzystu siedemdziesięciu dwóch; **5** synów Aracha^b siedmiuset siedemdziesięciu pięciu; **6** synów Pachat-Moaba,^c z synów Jeszui i Joaba,^d dwa tysiące ośmiuset dwunastu; **7** synów Elama^e tysiąc dwustu pięćdziesięciu czterech; **8** synów Zattu^f dziewięciuset czterdziestu pięciu; **9** synów Zakkaja^g siedmiuset sześćdziesięciu; **10** synów Baniego^h sześciuset czterdziestu dwóch; **11** synów Bebajaⁱ sześciuset dwudziestu trzech; **12** synów Azgada^j tysiąc dwustu dwudziestu dwóch; **13** synów Adonikama^k sześciuset sześćdziesięciu sześciu; **14** synów Bigwaja^l dwa tysiące pięćdziesięciu sześciu; **15** synów Adina^m czterystu pięćdziesięciu czterech; **16** synów Atera,ⁿ z linii Ezechiasza, dziewięćdziesięciu ośmiu; **17** synów Becaja^o trzystu dwudziestu trzech; **18** synów Jory stu dwunastu; **19** synów Chaszuma^p dwustu dwudziestu trzech; **20** synów Gibbara^q dziewięćdziesięciu pięciu; **21** synów Betlejem^r stu dwudziestu trzech; **22** mężczyzn z Netofy^s pięćdziesięciu sześciu; **23** mężczyzn z Anatot^t stu dwudziestu ośmiu; **24** synów Azmawetu^u czterdziestu dwóch; **25** synów Kiriati-Jearim,^v Kefiry i Beerot siedmiuset czterdziestu trzech; **26** synów Ramy^w i Geby^x sześciuset dwudziestu jeden; **27** mężczyzn z Michmas^y stu dwudziestu dwóch; **28** mężczyzn z Betel^z i Aj^a dwustu dwudziestu trzech; **29** synów Nebo^b pięćdziesięciu dwóch; **30** synów Magbiszu pięćdziesięciu sześciu; **31** synów drugiego Elama^c tysiąc dwustu pięćdziesięciu czterech;

ROZDZ. 2

- a Ezd 8:8
Neh 7:9
- b Neh 6:18
Neh 7:10
- c Ezd 8:4
Ezd 10:30
Neh 3:11
Neh 7:11
Neh 10:14
- d Ezd 8:9
Neh 7:11
- e Ezd 8:7
Ezd 10:26
Neh 7:12
- f Ezd 10:27
Neh 7:13
- g Neh 7:14
- h Ezd 10:34
- i Ezd 8:11
Neh 7:16
- j Ezd 8:12
Neh 7:17
- k Neh 7:18
- l Ezd 8:14
Neh 7:19
- m Ezd 8:6
Neh 7:20
- n Neh 7:21
- o Neh 7:23
- p Ezd 10:33
Neh 7:22
- q Neh 7:25
- r 1 Sm 17:12
1 Kń 4:4
Neh 7:26
- s 1 Kń 2:54
Neh 7:26
- t Joz 21:18
Neh 7:27
Jer 1:1
Jer 32:8
- u Neh 7:28
Neh 12:29
- v Joz 9:17
Neh 7:29
- w Joz 18:25
1 Kń 15:17
Neh 7:30
Neh 11:33
- x Joz 18:24
Za 14:10
- y 1 Sm 13:5
Neh 7:31
- z Neh 7:32
Neh 11:31
- a Rdz 12:8
Joz 7:2
Joz 8:17
- b Ezd 10:43
Neh 7:33
- c Neh 7:34

szpalta 2

- a Ezd 10:31
Neh 7:35
Neh 10:27
- b 1 Kń 8:12
Neh 11:35
- c Neh 7:37
Neh 11:34
- d Neh 6:2
- e 1 Kń 16:34
Neh 7:36
- f Neh 7:38
- g Lb 3:3

32 synów Charima^a trzystu dwudziestu; **33** synów Lod,^b Chaddid^c i Ono^d siedmiuset dwudziestu pięciu; **34** synów Jerycha^e trzystu czterdziestu pięciu; **35** synów Senaa^f trzy tysiące sześciuset trzynastu.

36 Kapłani:^g synów Jedajaszah^h z domu Jeszuiⁱ dziewięciuset siedemdziesięciu trzech; **37** synów Immera^j tysiąc pięćdziesięciu dwóch; **38** synów Paszchura^k tysiąc dwustu czterdziestu siedmiu; **39** synów Charima^l tysiąc siedemnastu.

40 Lewici:^m synów Jeszuiⁿ i Kadmiela,^o z synów Hodawiasza,^p siedemdziesięciu czterech. **41** Śpiewacy: synów Asafa^q stu dwudziestu ośmiu. **42** Synowie odźwiernych: synów Szalluma,^r synów Atera,^s synów Talmona,^t synów Akkuba,^u synów Chatity,^v synów Szobaja, wszystkich razem – stu trzydziestu dziewięciu.

43 Netynejczycy:^w synowie Cychy, synowie Chasufy, synowie Tabbaota,^x **44** synowie Kerosa, synowie Syjahy, synowie Padona,^y **45** synowie Lebany, synowie Chagaby, synowie Akkuba, **46** synowie Chagaba, synowie Szalmaja,^z synowie Chanana, **47** synowie Giddela, synowie Gachara,^a synowie Reajasza, **48** synowie Recina,^b synowie Nekody, synowie Gazzama, **49** synowie Uzzy, synowie Paseacha,^c synowie Besaja, **50** synowie Asny, synowie Meunitów, synowie Nefusima,^d **51** synowie Bakbuka, synowie Chakufy, synowie

- h 1 Kń 9:10; 1 Kń 24:7; Neh 11:10; 1 Kń 24:11; Neh 7:39; j 1 Kń 24:14; Ezd 10:20; Neh 7:40; k 1 Kń 9:12; Ezd 10:22; Neh 7:41; 1 Kń 24:8; Ezd 10:21; Neh 7:42; m Lb 3:6; n Neh 10:9; Neh 12:8; Neh 12:24; o Ezd 3:9; p Neh 7:43; q 1 Kń 6:39; 1 Kń 15:17; 1 Kń 25:1; Neh 7:44; Neh 11:17; r Jer 35:4; s Neh 7:45; t 1 Kń 9:17; Neh 11:19; u Neh 12:25; v Neh 7:45; w Joz 9:21; Joz 9:27; 1 Kń 9:2; Ezd 2:58; Neh 3:26; x Neh 7:46; y Neh 7:47; z Neh 7:48; a Neh 7:49; b Neh 7:50; c Neh 7:51; d Neh 7:52.

Charchura,^a **52** synowie Bacluta, synowie Mechidy, synowie Charszy,^b **53** synowie Barkosa, synowie Sysery, synowie Tama-cha,^c **54** synowie Necjacha, synowie Chatify.^d

55 Synowie sług Salomona:^e synowie Sotaja, synowie Sofe-reta, synowie Perudy,^f **56** synowie Jaali, synowie Darkona, synowie Giddela,^g **57** synowie Sze-fatiasza, synowie Chattila, synowie Pocheret-Haccebaima, synowie Amiego.^h

58 Wszystkich netynejczykówⁱ i synów sług Salomona było trzystu dziewięćdziesięciu dwóch.^j

59 A oto ci, którzy wyszli z Tel-Melach, Tel-Charsza, Kerub, Addon oraz Immer i nie potrafili wskazać domu swoich ojców i swego pochodzenia,^k czy są z Izraela: **60** synów Delajasza, synów Tobiasza, synów Nekody^l sześciuset pięćdziesięciu dwóch. **61** Z synów kapłanów^m zaś: synowie Chabajasza, synowie Hakkoca,ⁿ synowie Barzillaja,^o który wziął sobie żonę spośród córek Barzillaja^p Gileadczyka i został nazwany od ich imienia. **62** Ci szukali siebie w spisie, aby publicznie ustalić swój rodowód, i siebie nie znaleźli, toteż jako skalani zostali wyłączeni z kapłaństwa.^q **63** Tirszata^r powiedział im więc, że nie mogą jeść^s z rzeczy najświętszych, dopóki się nie pojawi kapłan z Urim^t i Tummim.

64 Cały ten zbór jako jedna grupa^u liczył czterdzieści dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt osób^v — **65** oprócz ich niewolników i niewolnic, których było siedem tysięcy trzysta trzydzieści siedem; mieli też dwieście śpie-

ROZDZ. 2

a Neh 7:53

b Neh 7:54

c Neh 7:55

d Neh 7:56

e 1Kl 9:21

f Neh 7:57

g Neh 7:58

h Neh 7:59

i Ezd 2:43

j Neh 7:60

k Neh 7:61

l Neh 7:62

m 1Kn 24:1

n 1Kn 24:10

Neh 3:21

o Neh 7:63

p 2Sm 17:27

2Sm 19:31

1Kl 2:7

q Lb 3:10

Lb 16:40

Lb 18:7

Neh 7:64

r Neh 7:65

s Kpl 2:3

Kpl 6:26

Lb 18:11

t Wj 28:30

Kpl 8:8

Lb 27:21

Pwt 33:8

1Sm 28:6

u Ezd 9:8

Neh 1:2

Iz 10:21

v Neh 7:66

Jer 23:3

szpalta 2

a 2Kn 35:25

Neh 7:67

Ps 68:25

b Neh 7:68

c Neh 7:69

d Ezd 1:5

e 1Kn 23:11

f Ezd 1:3

g Ezd 1:4

h Wj 35:5

1Kn 29:5

Neh 7:70

2Ko 9:7

i 1Kn 21:18

2Kn 3:1

j Neh 7:71

k Ezd 8:25

l Neh 7:72

waków^a i śpiewaczek. **66** Koni ich było siedemset trzydzieści sześć, mułów dwieście czterdzieści pięć,^b **67** wielbłądów czterysta trzydzieści pięć, osłów sześć tysięcy siedemset dwadzieścia.^c

68 A niektórzy mężowie będący głowami^d domów patriarchalnych,^e przybywszy do domu Jehowy,^f który był w Jerozolimie,^g złożyli dobrowolne^h dary ofiarne dla domu prawdziwego Boga, aby go wnieść na jego miejscu.ⁱ

69 Według swoich możliwości dali na materiały do robót sześćdziesiąt jeden tysięcy drachm złota^j i pięć tysięcy min srebra,^k a także sto długich szat^l kapłańskich. **70** A kapłani i Lewi-ci, i niektórzy spośród ludu,^m jak również śpiewacy i odzwier-ni, i netynejczycy osiedlili się w swoich miastach, cały zaś Izrael w swoich miastach.ⁿ

3 Gdy nastał miesiąc siódmy,^o synowie Izraela byli w swoich miastach. A lud zaczął się zbierać w Jerozolimie^p jak jeden^q mąż. **2** Jezusa^r zaś, syn Jehocadaka, i jego bracia kapłani oraz Zerubbabel,^s syn Sze-altiela,^t i jego bracia powstali i zaczęli budować ołtarz Boga Izraela, aby składać na nim ofiary całopalne zgodnie z tym, co jest napisane^u w prawie Mojżesza, męża prawdziwego Boga.

3 Postawili więc ołtarz na jego miejscu,^v ogarnął ich bowiem lęk z powodu ludów tych ziem,^w i zaczęli na nim składać ofiary całopalne dla Jehowy, całopalne ofiary poranne i wieczorne.^x

m Ezd 6:16; Ezd 6:17; n Neh 7:73; Neh 11:3; **ROZDZ. 3** o Kpl 16:29; 1Kl 8:2; Neh 8:14; p Iz 33:20; q Dz 4:32; r Ag 1:1; s Ezd 1:8; Ag 2:21; Lk 3:27; t 1Kn 3:17; Mt 1:12; u Wj 20:24; Wj 40:29; v 1Kn 21:18; w Ezd 4:4; Ps 56:3; Prz 29:25; x Lb 28:4; Lb 28:23.

4 Potem obchodzili Święto Szalasów^a według tego, co jest napisane,^b składając ofiary całopalne dzień po dniu w liczbie zgodnej z wymaganiami reguły na każdy dzień.^c **5** Następnie była stała ofiara całopalna^d i ofiara na okresy nowiu^e oraz na wszystkie uświęcone pory świąteczne^f Jehowy, a także każdego, kto chętnie złożył Jehowie dobrowolny^g dar ofiarny. **6** Od pierwszego dnia miesiąca siódmego^h zaczęli składać Jehowie ofiary całopalne, gdy fundament świątyni Jehowy jeszcze nie był położony.

7 I dawali pieniądzeⁱ kamieniarzom^j i rzemieślnikom,^k żywność^l zaś, napój i oliwę^m Sydończykomⁿ i Tyryjczykom,^o aby sprowadzili belki cedrowe z Libanu^p nad morze do Joppy^q zgodnie z zezwoleniem, którego im udzielił Cyrus,^r król Persji.

8 A w drugim roku od ich przybycia do domu prawdziwego Boga w Jerozolimie, w miesiącu drugim,^s Zerubbabel,^t syn Szealtiel,^u i Jeszua,^v syn Jehocadaka, i pozostali ich bracia, kapłani i Lewici oraz wszyscy, którzy przyszli z niewoli^w do Jerozolimy, zabrali się do dzieła; i ustanowili Lewitów^x w wieku od dwudziestu lat wwyż, by nadzorowali pracę przy domu Jehowy.^y **9** Zatem Jeszua,^z jego synowie i bracia oraz Kadmiel i jego synowie, synowie Judy, stanęli jako jedna grupa, by nadzorować wykonawców pracy w domu prawdziwego Boga, a także synowie Chenadada,^a ich synowie i bracia, Lewici.

10 Gdy budowniczowie położyli fundament^b świątyni Jehowy, wówczas kapłani w stroju urzędowym^c stanęli z trąbami,^d a

ROZDZ. 3

a Neh 8:14
Jn 7:2

b Wj 23:16
Kpl 23:24
Kpl 23:34

c Lb 29:1
Lb 29:12

d Wj 29:38
Kpl 23:37
Lb 29:13

e Wj 29:42
Lb 28:3

f Lb 10:10
2Kn 2:4
Ps 81:3
Kol 2:16

g Kpl 23:4
2Kn 8:13

h Kpl 1:3
Lb 29:39
Pwt 12:6
2Kn 29:31

i Lb 29:1

j 2Kl 12:11
2Kl 22:4

k 1Kl 5:17
2Kn 24:12

l 2Kn 34:11
Ezd 5:8

m 1Kl 5:11

n Rdz 2Kl 2:10

o Rdz 10:15
Sdz 1:31
1Kl 5:6

p 1Kn 22:4

q 1Kl 5:9

r Joz 19:46
2Kn 2:16

s Ezd 1:3
Ezd 6:3

t 1Kl 6:1

u 1Kn 3:19
Ezd 2:2

v 1Kn 3:17
Mt 1:12

w Ag 1:1

x Pwt 30:3
Neh 7:6
Sof 2:7

y 1Kn 23:27

z 1Kn 23:24

a Neh 7:43

b Neh 3:18
Neh 10:9

c Za 4:9

d Wj 28:40
1Sm 22:18

e Lb 10:8
1Kn 16:6
2Kn 29:26

szpalta 2

a 1Kn 6:39
1Kn 25:1
2Kn 35:15

b 1Kn 13:8
2Kn 5:12

c 1Kn 6:31
1Kn 23:5

d 1Kn 23:25

e Wj 15:21
Neh 12:24

f 1Kn 16:34
2Kn 7:3

g Ps 73:1
Ps 135:3

Lewici, synowie Asafa^a – z czynelami,^b by wysławiać Jehowę według wskazań^c Dawida, króla Izraela. **11** I zaczęli odpowiadać śpiewem, wysławiając^d Jehowę i składając mu dzięki, „bo jest dobry,^e bo jego lojalna życzliwość wobec Izraela trwa po czas niezmierny”.^f Cały zaś lud wydawał donośne okrzyki,^g wysławiając Jehowę w związku z położeniem fundamentu domu Jehowy. **12** A wielu kapłanów^h i Lewitów oraz mężów będących głowami domów patriarchalnych,ⁱ starców, którzy widzieli poprzedni dom,^j płakali^k głośno, gdy na ich oczach kładziono fundament^l tego domu, natomiast wielu innych podnosiło głos, wykrzykując z radości.^m **13** Toteż lud nie odróżniał głosu okrzyku radościⁿ od głosu płaczu ludu, bo lud głośno wykrzykiwał, a głos ten słyhać było bardzo daleko.

4 Gdy wrogowie^o Judy i Beniamina usłyszeli, że synowie Wygnania^p budują świątynię Jehowie, Bogu Izraela, **2** natychmiast zwrócili się do Zerubbabela^q i do głów^r domów patriarchalnych i rzekli do nich: „Chcemy budować razem z wami,^s bo tak jak wy szukamy waszego Boga^t i jemu składamy ofiary od dni Asarhaddon^u, króla Asyrii, który nas tu sprowadził”.^v **3** Jednakże Zerubbabel i Jeszua^w oraz pozostali mężowie będący głowami^x domów patriarchalnych Izraela powiedzieli im: „Nic wam do naszej budowy domu naszego

f Ps 103:17; Lk 1:50; **g** Ps 47:1; Iz 12:6; **h** Ezd 1:5; Ezd 2:36; i 1Kn 23:11; 1Kn 24:4; j 1Kl 6:22; Ag 2:3; **k** Ps 126:6; 1Za 4:9; **m** Neh 12:43; Ps 32:11; Ps 126:1; Iz 35:10; **n** Ps 5:11; Za 4:7; **ROZDZ. 4** **o** Ezd 4:7; Ezd 4:23; Neh 4:7; Neh 4:11; **p** Pwt 30:3; 2Kl 24:15; Ezd 2:64; **q** Ezd 1:11; Ezd 2:2; **r** Ezd 2:68; **s** Ps 55:21; Prz 26:23; Prz 26:25; **t** 2Kl 17:33; 2Kl 17:34; **u** 2Kl 19:37; **v** 2Kl 17:24; **w** Za 3:1; **x** Ezd 1:5.

Boga,^a bo my sami będziemy wspólnie budować dla Jehowy, Boga Izraela, jak nam nakazał Król Cyrus,^b król Persji”.

4 Odtąd mieszkańcy tej ziemi stale osłabiali^c ręce ludu Judy i zniechęcali ich do budowania.^d **5** a w celu zniweczenia ich zamiaru najmowali^e przeciw nim doradców przez wszystkie dni Cyrusa, króla Persji, aż do panowania Dariusza,^f króla Persji. **6** A za panowania Aswerusa, na początku jego panowania, napisali oskarżenie^g przeciwko mieszkańcom Judy i Jerozolimy. **7** Za dni Artakserksesa zaś Biszlam, Mitredat, Tabeel i reszta ich towarzyszy napisali do Artakserksesa, króla Persji; a to, co napisano w liście, było napisane literami aramejskimi i przetłumaczone na język aramejski.^h

8 Rechum, naczelnny urzędnik rządowy, i Szimszaj, pisarz, napisali do króla Artakserksesa następujący list przeciwko Jerozolimie: **9** Przeto Rechum,ⁱ naczelnny urzędnik rządowy, i Szimszaj, pisarz, oraz reszta ich towarzyszy, sędziowie i niżsi namiestnicy zza Rzeki,^j sekretarze,^k ludzie z Erech,^l Babilończycy,^m mieszkańcy Suzy,ⁿ to jest Elamici,^o **10** oraz pozostałe narody,^p które wielki i czcigodny Asenappar^q uprowadził do niewoli i osiedlił w miastach Samarii,^r a także pozostali zza Rzeki...; otóż **11** jest to odpis listu, który posłali w tej sprawie:

„Do Artakserksesa,^s króla – twoi słudzy, ludzie zza Rzeki: Otóż **12** niech stanie się wiadome królowi, że Żydzi, którzy przyszli od ciebie tu do nas, przybyli do Jerozolimy. Budują to buntownicze i złe miasto i już koń-

ROZDZ. 4

- a Neh 2:20
Jn 4:9
Jn 4:22
- b 2Kń 36:23
Ezd 1:1
Ezd 6:3
Iz 44:28
- c Ezd 3:3
Neh 6:9
- d Ag 1:2
- e Neh 6:12
- f Ezd 4:24
Ezd 5:5
Ezd 6:1
Dn 11:2
- g Ps 52:2
Ps 119:69
Obj 12:10
- h 2Kl 18:26
Dn 2:4
- i Ezd 4:17
Ezd 4:23
- j Rdz 15:18
Pwt 11:24
- k 2Sm 8:17
2Kń 24:11
- l Rdz 10:10
- m Eze 23:15
- n Neh 1:1
Est 1:2
Dn 8:2
- o Rdz 10:22
Iz 11:11
Jer 49:36
- p 2Kl 17:24
- q 2Kl 17:27
- r 2Kl 17:26
- s Ezd 4:8

szpalta 2

- a Neh 1:3
- b 2Kl 23:35
- c Neh 5:4
Rz 13:7
- d Ezd 5:17
Ezd 7:21
- e Est 2:23
Est 6:1
- f Jer 52:3
- g Pwt 11:24
2Sm 8:3
- h Ezd 4:8
- i Ezd 4:7
Ezd 5:3
Ezd 6:6
- j Ezd 5:7
Dz 23:26
- k Ezd 4:15
Ezd 5:17
Ezd 6:1
Prz 25:2
- l 2Kl 18:7
2Kl 24:20
Eze 17:15
- m 2Sm 8:6
1Kl 4:21
1Kl 18:3
2Kń 26:15
- n Rdz 15:18
- o 2Sm 8:2
1Kl 18:6
2Kń 9:14
2Kń 17:11
2Kń 26:8

czą mury,^a i naprawiają fundamenty. **13** Niech zatem stanie się wiadome królowi, że jeśli to miasto zostanie odbudowane i jego mury zakończone, nie będą już oddawać ani podatku,^b ani daniny,^c ani cła, a to przyniesie stratę skarbcem^d królów.

14 A ponieważ jemy sól z pałacu i nie godzi się nam patrzeć na ogalanie króla, więc posłaliśmy i oznajmiliśmy to królowi, **15** aby zbadano księgę kronik^e twoich przodków. Wtedy znajdziesz w księdze kronik i dowiesz się, że to miasto jest miastem buntowniczym i przynosi straty królom oraz prowincjom, a od dawnych dni byli w nim tacy, którzy wszczynali rebelie. Z tego powodu spustoszone to miasto.^f **16** Oznajmiamy królowi, że gdy to miasto zostanie odbudowane, a jego mury zakończone, wtedy nie będziesz już miał żadnego działu za Rzeką”.^g

17 Król przesłał wiadomość Rechumowi,^h naczelnemu urzędnikowi rządowemu, i Szimszajowi, pisarzowi, oraz reszcie ich towarzyszy,ⁱ którzy mieszkali w Samarii, a także pozostałym zza Rzeki:

„Pozdrowienia!^j Otóż **18** urzędowy dokument, który nam przysłaliście, został przede mną wyraźnie odczytany. **19** Wydałem więc rozkaz i zbadano,^k i stwierdzono, że owo miasto od dawnych dni powstawało przeciw królom i dochodziło w nim do buntu i rebelii.^l **20** Byli też w Jerozolimie potężni królowie^m i rządili wszystkim za Rzeką,ⁿ a oddawano im podatek, daninę i cło.^o **21** Wydajcie zatem rozkaz, by powstrzymać tych krzepkich mężów, ażeby to miasto nie zostało odbudowane, dopóki

nie wydam rozkazu. **22** Baczcie więc, by nie dopuścić do żadnego zaniedbania w działaniu pod tym względem, żeby nie zwiększyła się szkoda na niekorzyść królów".^a

23 A gdy odpis urzędowego dokumentu króla Artakserksesa odczytano przed Rechumem^b i pisarzem Szimszajem^c oraz ich towarzyszami,^d ci śpiesznie udali się do Żydów w Jerozolimie i powstrzymali ich siłą oręża.^e **24** Wtedy to została wstrzymana praca nad domem Bożym w Jerozolimie; i była wstrzymana aż do drugiego roku panowania Dariusza,^f króla Persji.

5 A prorok Aggeusz^g i Zachariasz,^h wnuk Iddo,ⁱ prorok, prorokowali Żydom będącym w Judzie i w Jerozolimie w imieniu^j Boga Izraelskiego, który był nad nimi.^k **2** Wtedy to Zerubbabel,^l syn Szealtiel,^m i Jeszua,ⁿ syn Jehocadaka, powstałi i zaczęli odbudowywać dom Boży, który był w Jerozolimie; a byli z nimi prorocy^o Boży, udzielający im pomocy. **3** W owym czasie przybyli do nich Tattenaj,^p namiestnik zza Rzeki,^q i Szetar-Bozenaj oraz ich towarzysze; a oto, co do nich mówili: „Kto dał wam rozkaz, by budować ten dom i dokończyć tę konstrukcję z belek?”^r **4** Potem tak do nich rzekli: „Jakie są imiona tych krzepkich mężów, którzy budują tę budowlę?” **5** A nad^s starszymi Żydów było oko^t ich Boga i tamci nie mogli ich powstrzymać, dopóki wiadomość nie dojdzie do Dariusza, a potem nie zostanie przysłany z powrotem urzędowy dokument w tej sprawie.

6 Oto odpis^u listu, który Tattenaj,^v namiestnik za Rzeką,^w i

ROZDZ. 4**a** Ezd 4:13**b** Ezd 4:8
Ezd 4:17**c** Ezd 4:9**d** Ezd 4:7**e** Mi 2:1**f** Ezd 5:5

Ezd 6:1

Ag 1:15

ROZDZ. 5**g** Ag 1:1**h** Za 1:1**i** Neh 12:4
Neh 12:16**j** Jer 15:16

Mi 5:4

Ag 1:2

Ag 1:13

Za 1:3

Za 8:1

k Ag 2:4
Za 4:6**l** Ezd 1:11
Ezd 3:2**m** Mt 1:12**n** Ezd 3:8
Za 6:11**o** Ezd 6:14
Ag 2:4

Ag 2:21

Za 4:7

p Ezd 6:6
Ezd 6:13**q** Pwt 11:24**r** Ezd 1:3
Ezd 5:9**s** Ezd 7:6
Ezd 7:28

Ezd 8:22

t 2Kn 16:9
Ps 32:8

Ps 33:18

Ps 34:15

1Pt 3:12

u Ezd 4:11**v** Ezd 5:3
Ezd 6:6**w** Joz 1:4**szpalta 2****a** Ezd 6:13**b** Ezd 4:7

Szetar-Bozenaj^a oraz jego towarzysze,^b niżsi namiestnicy będący za Rzeką, wysłali do króla Dariusza; **7** przesłali mu wiadomość, a było w niej tak napisane:

„Do Dariusza, króla:

„Wszelkiego pokoju!^c **8** Niech stanie się wiadome królówi, że udaliśmy się do prowincji^d Judy do domu wielkiego Boga;^e dom ten jest budowany z przytoczonych tam kamieni, a w ściany wstawia się belki, praca zaś jest wykonywana żwawo i posuwa się naprzód w ich rękach. **9** Toteż pytaliśmy tych starszych. Oto, co im powiedzieliśmy: „Kto dał wam rozkaz, by budować ten dom i dokończyć tę konstrukcję z belek?”^f **10** Zapytaliśmy ich także o ich imiona, by cię powiadomić, abyśmy mogli zapisać imiona krzepkich mężów stojących na ich czele.^g

11 „A oto słowo, które nam odrzekli, mówiąc: „Jesteśmy sługami Boga niebios i ziemi,^h odbudowujemy zaś dom, który zbudowano przed wieloma laty, a który zbudował i wykończył wielki król Izraela.ⁱ **12** Ponieważ jednak nasi ojcowie rozdrażnili^j Boga niebios, wydał^k ich w rękę Nebukadneccara,^l króla Babilonu, Chaldeczyka,^m a on zburzył ten dom,ⁿ lud zaś uprowadził do niewoli w Babilonie.^o **13** Niemniej w pierwszym roku Cyrusa,^p króla Babilonu, król Cyrus wydał rozkaz, by odbudowano ten dom Boży.^q

c Ezd 4:17; Dn 4:1; **d** Neh 11:3; Est 1:1; **e** Rdz 1:1; Pwt 10:17; Pwt 32:31; Ezd 1:3; Ps 145:3; Dn 2:47; Dn 4:34; Dn 6:26; **f** Ezd 5:3; **g** Ezd 5:4; **h** Ps 124:8; Iz 45:18; Jon 1:9; Obj 4:11; **i** 1Kl 7:51; 2Kn 5:1; **j** 2Kl 21:15; 2Kn 34:25; Neh 9:26; Iz 59:2; Jer 5:31; Dn 9:5; **k** Pwt 28:49; Pwt 29:24; Pwt 31:17; Pwt 32:30; 1Kl 9:7; 2Kl 24:1; 2Kl 25:1; 2Kl 25:8; Jer 39:1; **m** 2Kn 36:17; **n** 2Kl 25:9; **o** 2Kl 25:11; **p** Ezd 1:1; **q** Ezd 1:3.

14 Także złote i srebrne naczynia^a domu Bożego, które Nebukadneczar zabrał ze świątyni w Jerozolimie i sprowadził do świątyni babilońskiej^b – te król Cyrus^c zabrał ze świątyni babilońskiej, a przekazano je Szeszbaccarowi;^d imię to nosił człowiek, którego ustanowił namiestnikiem.^e **15** I rzekł do niego: „Weź te naczynia.^f Idź, złóż je w świątyni, która jest w Jerozolimie, i niech dom Boży zostanie odbudowany na swym miejscu”.^g **16** Gdy ów Szeszbaccar przybył, położył fundamenty domu Bożego,^h który jest w Jerozolimie; i odtąd aż do tej chwili się go odbudowuje, lecz nie jest jeszcze ukończony”.ⁱ

17 „Jeśli więc królowi wyda się to dobre, niech zbadają^j w królewskim domu skarbów, który jest tam w Babilonie, czy tak się rzecz ma, że przez króla Cyrusa został wydany rozkaz,^k by odbudowano ten dom Boży w Jerozolimie; i niech nam zostanie przysłana decyzja króla w tej sprawie”.

6 Wtedy król Dariusz wydał rozkaz i przeprowadzono poszukiwania w domu rejestrów^l skarbów złożonych tam w Babilonie. **2** I w Ekbatanie, w warowni, która jest w prowincji Medii,^m znaleziono pewien zwój, a w nim była zapisana taka notatka:

3 „W pierwszym roku króla Cyrusaⁿ wydał król Cyrus rozkaz w sprawie domu Bożego w Jerozolimie: Niech ten dom zostanie odbudowany jako miejsce, gdzie mają składać ofiary,^o i niech zostaną umocnione jego fundamenty; jego wysokość ma wynosić sześćdziesiąt łokci, jego szerokość – sześćdziesiąt łokci,^p

ROZDZ. 5

- a 2Kl 25:14
- 2Kl 25:15
- 2Kn 36:18
- Jer 52:19
- b 2Kn 36:7
- c Prz 21:1
- d Ezd 1:11
- Ag 1:1
- e Ag 1:14
- Ag 2:2
- f Ezd 1:7
- Ezd 6:5
- g Ezd 1:2
- Ezd 6:3
- h Ezd 3:10
- Ag 2:18
- Za 4:9
- i Ezd 4:24
- j Ezd 4:15
- Prz 25:2
- k 2Kn 36:22
- Ezd 1:3
- Ezd 6:3

ROZDZ. 6

- l Est 10:2
- m Est 1:1
- Dn 5:28
- n 2Kn 36:22
- Ezd 1:1
- Ezd 5:13
- o Pwt 12:5
- Pwt 12:6
- Pwt 12:11
- 2Kn 2:6
- p 1Kl 6:2

szpalta 2

- a Ezd 5:8
- b Ezd 3:7
- c Ezd 7:20
- Ps 68:29
- Iz 49:23
- d Ezd 1:11
- Ezd 5:14
- Dn 1:2
- Dn 5:2
- e 2Kl 25:15
- 2Kn 36:7
- 2Kn 36:18
- Jer 52:19
- f Ezd 5:15
- g Ezd 5:3
- h 2Sm 8:3
- i Ezd 5:6
- Ezd 6:13
- j Ezd 4:9
- k Dz 5:39
- Rz 8:31
- l Dz 5:38
- m Ezd 4:21
- n Ezd 7:20
- o Ezd 5:5
- p Ps 68:29
- Ag 2:7
- q Kpl 1:5
- r Kpl 1:10
- Kpl 9:2
- s Lb 28:3
- Lb 29:2
- t Wj 29:2
- Kpl 2:1
- u Kpl 2:13

4 z trzech warstw przytoczonych tam kamieni^a i z jednej warstwy belek;^b koszt zaś niech zostanie pokryty z domu królewskiego.^c **5** Także złote i srebrne naczynia^d domu Bożego, które Nebukadneczar^e zabrał ze świątyni w Jerozolimie i sprowadził do Babilonu, niech zostaną zwrócone, aby wróciły do świątyni, która jest w Jerozolimie, na swoje miejsce, i zostały złożone w domu Bożym.^f

6 „A zatem, Tattenaju,^g namiestniku zza Rzeki,^h Szetar-Bozenajuⁱ i wy, ich towarzysze, niżsi namiestnicy,^j którzy jesteście za Rzeką, trzymajcie się z dala od tego miejsca.^k **7** Nie przeszkadzajcie w pracy nad tym domem Bożym.^l Namiestnik Żydów i starsi żydowscy odbudują ten dom Boży na jego miejscu. **8** I zostaje przeze mnie wydany rozkaz^m dotyczący tego, co uczynicie dla starszych żydowskich, by odbudowano ów dom Boży; otóż z królewskiego skarbczaⁿ podatku zza Rzeki będzie się tym krzepkim mężom niezwłocznie^o pokrywać koszty, bezustannie.^p **9** A co potrzebne – młode byki,^q jak również barany^r i jagnięta^s na całopalenia dla Boga nieba, pszenica,^t sól,^u wino,^v oliwa^w – tak jak wam powiedzą kapłani, którzy są w Jerozolimie, niech stale im będzie dostarczane dzień po dniu, bez przerwy. **10** ażeby mogli ciągle^x składać Bogu niebios kojące dary ofiarne^y oraz modlić się za życie króla i jego synów.^z **11** I zostaje przeze mnie wydany rozkaz, że ktokolwiek przekroczy^a to postanowienie, temu zostanie wyrwana z domu belka^b i będzie

▼ Lb 15:5; Lb 15:7; w Wj 27:20; Kpl 2:4; 1Kn 9:29;
x Wj 29:38; Lb 28:3; y Kpl 1:9; z Ezd 7:23; Jer 29:7;
1Tm 2:2; a Ezd 7:26; b Est 7:10.

na niej zawieszony,^a a jego dom będzie z tego powodu zamieniony w ustęp publiczny.^b **12** A Bóg, który sprawił, że tam przebywa jego imię,^c niech obali każdego króla i lud, który wyciąga rękę, by dopuścić się wykroczenia i zniszczyć^d ten dom Boży w Jerozolimie. Ja, Dariusz, wydaję rozkaz. Niech zostanie niezwłocznie wykonany^e.

13 Wtedy Tattenaj – namiestnik za Rzeką^e – Szetar-Bozenaj^f i ich towarzysze niezwłocznie postąpili według zarządzenia, które przysłał król Dariusz. **14** A starsi^g żydowscy budowali^h i posuwali się naprzód pod wpływem prorokowania proroka Aggeuszaⁱ i Zachariasza,^j wnuka Iddo;^k i zbudowali, i dokończyli zgodnie z nakazem Boga Izraela^l i zgodnie z rozkazem Cyrusa^m i Dariuszaⁿ oraz Artakserksesa,^o króla Persji. **15** I ukończyli ten dom do trzeciego dnia miesiąca księżycowego Adar,^p to jest w szóstym roku panowania króla Dariusza.

16 A synowie Izraela, kapłani i Lewici^q oraz reszta byłych wygnańców^r z radością obchodzili uroczystość oddania do użytku^s tego domu Bożego. **17** I na uroczystość oddania do użytku tego domu Bożego złożyli sto byków, dwieście baranów, czterysta jagniąt, a jako dar ofiarny za grzech za całego Izraela dwanaście kozłów, według liczby plemion Izraela.^t **18** I ustanowili kapłanów w ich grupach oraz Lewitów w ich oddziałach^u do służby Bożej w Jerozolimie, według przepisu z księgi Mojżesza.^v

19 I dawniejsi wygnańcy obchodzili Paschę^w czternastego dnia miesiąca pierwszego.^x **20** Ponieważ kapłani i Lewici

ROZDZ. 6

- a Rdz 40:19
Pwt 21:22
- b Dn 2:5
- c Wj 20:24
Pwt 12:5
2Krn 7:16
Ps 132:14
- d Ps 5:10
- e 2Kl 23:29
- f Ezd 5:6
- g Ezd 3:8
Ezd 4:3
- h Ezd 5:2
- i Ezd 5:1
Ag 1:12
- j Za 1:1
Za 6:15
- k Za 1:7
- l Iz 44:28
Ag 1:8
- m 2Krn 36:23
Ezd 1:3
Ezd 5:13
- n Ezd 6:12
- o Ezd 7:13
- p Est 9:1
- q 1Kn 9:2
Neh 7:73
- r 2Kl 24:15
Ezd 4:1
Neh 1:2
- s 1Kl 8:63
- t 2Krn 7:5
- u 1Kn 23:6
- v Lb 3:6
- w Wj 12:14
- x Wj 12:2
Kpl 23:5
Pwt 16:1
Est 3:7

szpalta 2

- a Wj 30:20
Kpl 21:8
Kpl 22:3
- b Wj 12:5
- c Wj 12:48
- d Lb 9:14
2Ko 6:17
2Ko 7:1
- e 2Kn 15:12
- f Wj 12:17
Kpl 23:6
- g Ezd 7:27
Prz 16:7
Prz 21:1

ROZDZ. 7

- h Ezd 6:14
Neh 2:1
- i Ezd 7:6
Neh 8:2
Neh 12:26
- j 1Kn 6:14
- k 2Kl 22:8
1Kn 6:12
- m Neh 11:11
1Kn 6:11
- o 1Kn 6:10
2Kn 31:10
- p 1Kn 6:7
- q 1Kn 6:6

oczyścili^a się jak jeden mąż, wszyscy oni byli czysti, zarznięli więc zwierzę na ofiarę paschalną^b dla wszystkich dawniejszych wygnańców i dla swych braci kapłanów, i dla samych siebie. **21** Wtedy jedli synowie Izraela, którzy wrócili z Wygnania,^c oraz każdy, kto się odłączył od nieczystości^d narodów tej ziemi, a zwrócił się ku nim, by szukać Jehowy, Boga Izraela.^e **22** I poczęli z radością obchodzić Święto Przaśników^f przez siedem dni; Jehowa bowiem sprawił im radość i zwrócił^g ku nim serce króla Asyrii, by wzmacniał ich ręce w pracy nad domem prawdziwego Boga, Boga Izraela.

7 A po tych wydarzeniach, za panowania Artakserksesa,^h króla Persji, Ezdrasz,ⁱ syn Serajasza,^j syna Azariasza, syna Chilkiasza,^k **2** syna Szalluma,^l syna Cadoka, syna Achituba,^m **3** syna Amariasza,ⁿ syna Azariasza,^o syna Merajota,^p **4** syna Zerachiasza,^q syna Uzziogo,^r syna Bukkiego,^s **5** syna Abiszui,^t syna Pinechasa,^u syna Eleazara,^v syna Aarona,^w naczelnego kapłana^x – **6** tenże Ezdrasz wyruszył z Babilonu; a był biegłym przepisywaczem^y w dziedzinie Prawa Mojżeszowego,^z które dał Jehowa, Bóg Izraela, tak iż król spełnił każde jego życzenie stosownie do spoczywającej nad nim ręki Jehowy, jego Boga.^a

7 Toteż w siódmym roku króla Artakserksesa^b niektórzy z synów Izraela i z kapłanów^c oraz Lewici^d i śpiewacy,^e i odzwierci,^f i netynejczycy^g udali się do

r 1Kn 6:51; s 1Kn 6:5; t 1Kn 6:4; u Wj 6:25; Lb 25:11; Szd 20:28; v Wj 6:23; Lb 3:32; Pwt 10:6; Joz 14:1; 1Kn 24:1; w Wj 7:1; Wj 28:1; x Heb 5:4; y Neh 8:1; Neh 8:4; z Pwt 4:5; Pwt 5:1; Pwt 28:1; a Neh 1:11; Neh 2:8; b Ezd 6:14; c Ezd 8:15; d Ezd 8:18; e 1Kn 6:32; f 1Kn 9:22; 1Kn 9:26; g 1Kn 9:2; Ezd 7:24; Ezd 8:20.

Jerozolimy. **8** W końcu przybył do Jerozolimy w miesiącu piątym, a był to siódmy rok tego króla. **9** Bo sam zarządził wymarsz z Babilonu pierwszego dnia miesiąca pierwszego, a przybył do Jerozolimy pierwszego dnia miesiąca piątego stosownie do spoczywającej nad nim dobrotliwej ręki jego Boga.^a **10** Ezdrasz bowiem przygotował^b swe serce, by radzić się prawa Jehowy^c i je wypełniać^d oraz uczyć^e w Izraelu przepisu^f i sprawiedliwości.^g

11 A oto odpis listu, który Król Artakserkses dał kapłanowi Ezdraszowi, przepisywaczowi^h — przepisywaczowi słów przykazań Jehowy i jego przepisów dla Izraela:

12 „Artakserkses,ⁱ król królów,^j do kapłana Ezdrasza, przepisywacza prawa Boga niebios:^k Doskonałego pokoju!^l Otóż

13 zostaje przeze mnie wydany rozkaz,^m że w moim państwieⁿ każdy z ludu izraelskiego oraz z jego kapłanów i Lewitów, kto chce z tobą pójść do Jerozolimy, niech idzie.^o **14** Ponieważ od króla i jego siedmiu doradców^p został posłany rozkaz, aby w odniesieniu do Judy i Jerozolimy zbadać^q prawo^r twego Boga,^s które jest w twojej ręce, **15** i aby przynieść srebro i złoto, które król i jego doradcy dobrowolnie ofiarowali^t Bogu Izraela, mającemu siedzibę w Jerozolimie,^u

16 razem ze wszystkim srebrem i złotem, które znajdziesz w całej prowincji babilońskiej, wraz z darem ludu^v i kapłanów, którzy dobrowolnie go składają na rzecz domu swego Boga^w w Jerozolimie; **17** niezwłocznie więc zakupisz za te pieniądze byki,^x barany,^y jagnięta,^z jak również

ROZDZ. 7

- a Ezd 8:22
- b Pwt 30:6
2Kń 19:3
Ps 78:8
- c Ps 1:2
Ps 19:7
- d Pwt 5:1
Pwt 17:10
- e Pwt 33:10
Mal 2:7
- f Pwt 12:1
- g Prz 29:4
Iz 1:17
Za 7:9
- h Ezd 7:6
- i Ezd 6:14
Neh 2:1
- j Dn 2:37
- k Ezd 5:11
- l Ezd 5:7
- m Ezd 5:17
- n Est 9:30
- o Pwt 30:3
Ezd 1:3
- p Est 1:14
- q Ezd 6:1
- r Pwt 17:18
2KI 22:8
- s Ezd 5:8
Dn 2:47
- t Ezd 6:4
Ps 68:29
- u Ps 9:11
Ps 76:2
Ps 135:21
- v Ezd 8:25
- w Ezd 1:6
- x Kpl 1:5
- y Kpl 1:10
- z Lb 28:3

szpalta 2

- a Lb 15:4
- b Kpl 23:13
- c Pwt 12:6
- d 1KI 11:36
- e 2KI 22:7
- f Ezd 7:26
- g Ef 5:17
- h Ezd 1:7
Ezd 8:30
- i Jer 3:17
- j Ezd 6:4
Ezd 6:8
- k Ezd 6:12
Kzn 8:4
- l Ezd 6:8
- m Joz 1:4
1KI 4:24
Ezd 4:20
- n Ezd 7:6
Neh 8:2
- o 1KI 16:24
- p 1KI 4:22
Eze 45:14
- q Eze 45:11
- r Lb 15:5
- s Wj 27:20
Kpl 2:1
- t Kpl 2:13
- u Ps 119:4

przynależne ofiary zbożowe^a oraz ofiary płynne^b i złożysz je na ołtarzu domu waszego Boga^c w Jerozolimie.^d

18 „Co zaś tobie i twym braciom wyda się dobre, aby uczynić z resztą srebra i złota,^e uczynicie^f stosownie do woli^g waszego Boga. **19** A naczynia,^h które zostają ci powierzone do służby związanej z domem twego Boga, przekaz w całości przed Bogiem w Jerozolimie.ⁱ **20** Resztę zaś koniecznych potrzeb domu twego Boga, które wypadnie ci pokryć, pokryjesz z królewskiego domu skarbow.^j

21 „A przeze mnie samego, króla Artakserksesa, zostaje wydany rozkaz^k wszystkim skarbnikom,^l którzy są za Rzeką,^m by wszystko, czego od was zażąda kapłan Ezdrasz,ⁿ przepisywacz prawa Boga niebios, zostało niezwłocznie wykonane, **22** aż do stu talentów^o srebra i stu kor^p pszenicy, i stu bat^q wina,^r i stu bat oliwy,^s a soli^t bez ograniczeń.

23 Wszystko, co jest z rozkazu^u Boga niebios, niech zostanie gorliwie^v uczynione dla domu Boga niebios,^w aby nie zapłonął srogi gniew przeciwko państwu króla i jego synom.^x **24** I oznajmia się wam, że jeśli chodzi o któregokolwiek z kapłanów^y i Lewitów,^z muzyków,^a odzwiernych,^b netynejczyków^c i pracowników tego domu Bożego, nie wolno nakładać na nich podatku, daniny^d ani cła.^e

25 „Ty zaś, Ezdraszu, według mądrości^f twego Boga, która jest w twojej ręce, ustanów urzędników sądowych i sędziów,

▼ Ef 6:6; Kol 3:23; w Ezd 1:2; Iz 40:22; x Rdz 12:3; Ezd 6:10; Iz 60:12; y Ezd 2:36; z Ezd 2:40; a 1Kń 15:16; b Ezd 2:42; c 1Kń 9:2; Ezd 2:58; d Neh 5:4; e Ezd 4:20; f Prz 2:6; Jak 1:5.

aby stale sędzili^a cały lud, który jest za Rzeką – wszystkich znających prawa twojego Boga; a każdego, kto ich nie poznał, będziecie pouczać.^b **26** A na każdym, kto nie zacznie wprowadzać w czyn prawa twojego Boga^c i prawa króla, niech będzie niezwłocznie wykonany wyrok: czy to skazujący na śmierć,^d czy na wygnanie,^e czy na grzywnę pieniężną,^f czy na uwięzienie^g.

27 Błogosławiony niech będzie Jehowa, Bóg naszych praojców,^g który włożył coś takiego w serce^h króla, aby został upiękuszonyⁱ dom Jehowy w Jerozolimie! **28** A mnie obdarzył lojalną życzliwością^j wobec króla i jego doradców^k oraz względem wszystkich potężnych książąt króla. Ja zaś wzmacniłem się stosownie do spoczywającej nade mną ręki^l Jehowy, mojego Boga, i poczęłem zbierać z Izraela naczelników, by ze mną wyruszyli.

8 A oto głowy domów patriarchalnych^m oraz rodowódⁿ tych, którzy za panowania króla Artakserksesa^o wyruszyli ze mną z Babilonu: **2** Z synów Pinechasa^p – Gerszom; z synów Itamara^q – Daniel;^r z synów Dawida^s – Chattusz; **3** z synów Szechaniasza, z synów Parosza^t – Zachariasz, a z nim zapisanych było stu pięćdziesięciu mężczyzn; **4** z synów Pachat-Moaba^u – Eliehoenaj, syn Zerachiasza, a z nim dwustu mężczyzn; **5** z synów Zattu^v – Szechaniasz, syn Jachazjela, z nim zaś trzystu mężczyzn; **6** a z synów Adina^w – Ebed, syn Jonatana, z nim zaś pięćdziesięciu mężczyzn; **7** a z synów Elama^x – Jeszajasz, syn Ataliasza, z nim zaś siedemdziesięciu mężczyzn; **8** a z synów Szefa-

ROZDZ. 7

a Wj 18:22
Pwt 16:18
2Krn 19:8

b 2Krn 17:9
Neh 8:3
Mal 2:7
Mt 13:52

c Pwt 4:8

d Ezd 6:11

e Rdz 4:11

f Wj 22:6

g Pwt 1:11

h Ezd 6:22
Prz 21:1

i Iz 60:13

j Ezd 9:9
Neh 1:11

k Ezd 7:14
Est 1:14

l Ezd 8:18
Neh 2:8

ROZDZ. 8

m 1Kn 24:31

n 1Kn 4:33
1Kn 9:1

o Ezd 7:7

p 1Kn 6:4

q Wj 6:23

r Neh 10:6

s 1Kn 3:1

t Neh 10:14

u Ezd 2:6
Neh 10:14

v Ezd 2:8
Ezd 10:27

w Ezd 2:15
Neh 10:16

x Ezd 2:7

szpalta 2

a Ezd 2:4
Neh 7:9

b Neh 7:15

c Ezd 2:11
Ezd 10:28

d Ezd 2:12
Neh 10:15

e Neh 7:18

f Ezd 2:14

g Ps 137:1

h Ezd 8:21
Ezd 8:31

i Prz 27:23

j Ezd 7:7

k Lb 3:6

l 2Krn 17:9

m 2Sm 14:19
Jer 1:9

n Ezd 2:43

o Lb 8:26

p Lb 18:6
1Kn 23:32

q Ezd 7:28
Prz 3:6

r Prz 12:8
Jer 3:15

s Lb 3:20

t Ezd 8:24

tiasza^a – Zebadiasz, syn Micha-
ela, z nim zaś osiemdziesięciu
mężczyzn; **9** z synów Joaba –
Abdiasz, syn Jechiela, a z nim
dwustu osiemnastu mężczyzn;
10 z synów Baniego^b – Szelomit,
syn Josifiasza, a z nim stu sześć-
dziesięciu mężczyzn; **11** a z
synów Bebaja – Zachariasz, syn
Bebaja,^c z nim zaś dwudziestu
ośmiu mężczyzn; **12** a z synów
Azgada^d – Jochanan, syn Hakka-
tana, z nim zaś stu dziesięciu
mężczyzn; **13** a z synów Ado-
nikama^e – ci, którzy byli ostatni,
a oto ich imiona: Elifelet, Je-
jel i Szemajasz, z nimi zaś sześć-
dziesięciu mężczyzn; **14** a z
synów Bigwaja^f – Utaj i Zabbud,
z nimi zaś siedemdziesięciu męż-
czyzn.

15 I poczęłem zbierać ich
nad rzeką,^g która wpada do Aha-
wy;^h i obozowaliśmy tam przez
trzy dni, abym mógł dokonać
przeglądu luduⁱ i kapłanów,^j
ale nie znalazłem tam niko-
go z synów Lewiego.^k **16** Po-
słałem więc po Eliezera, Ariela,
Szemajasza i Elnatana, i Jariba,
i Elnatana, i Natana, i Zacharia-
sza, i Meszullama, naczelników,
oraz po Jojariba i Elnatana,
nauczycieli.^l **17** Potem dałem
im nakaz co do Iddo, naczelnika
w miejscu Kasifia, i włoży-
łem im w usta słowa,^m które
mieli powiedzieć do Iddo i jego
braci netynejczykówⁿ w miej-
scu Kasifia, aby przyprowadzili
do nas sług^o dla domu nasze-
go Boga. **18** Stosownie więc
do spoczywającej nad nami do-
brodliwej ręki^p naszego Boga
przyprowadzili do nas męża roz-
tropnego^q spośród synów Mach-
liego,^r wnuka Lewiego,^s syna Iz-
raela, mianowicie Szerebiasza^t
i jego synów oraz jego braci,

osiemnastu, **19** a także Chaszabiasza, z nim zaś Jeszajasz spośród synów Merariego,^a jego braci i ich synów, dwudziestu. **20** A spośród netynejczyków, których Dawid i książęta oddali na służbę Lewitom, dwustu dwudziestu netynejczyków, z których wszyscy byli wyszczególnieni imiennie.

21 Następnie tam nad rzeką Ahawą ogłosiłem post, abyśmy się ukorzyli^b przed naszym Bogiem, byśmy szukali u niego właściwej drogi^c dla nas i dla naszych maleństw,^d i dla całego naszego dobytku. **22** Wstydziłem się bowiem prosić króla o oddział wojskowy^e i jeźdźców,^f aby nas w drodze wspomogli przeciwko nieprzyjacielowi, gdyż powiedzieliśmy królom: „Ręka^g naszego Boga jest nad wszystkimi, którzy go szukają ku dobremu,^h lecz jego siła i gniewⁱ są przeciw wszystkim, którzy go opuszczają”.^j **23** Pościliśmy^k więc i prosiliśmy^l w tej sprawie naszego Boga, a on dał się nam ubłagać.^m

24 Toteż spośród przełożonych kapłanów wydzieliłem dwunastu, mianowicie Szerebiasza,ⁿ Chaszabiasza,^o a z nimi dziesięciu ich braci. **25** I zacząłem im odważać srebro i złoto oraz sprzęty,^p daninę dla domu naszego Boga złożoną przez króla^q oraz jego doradców^r i książąt, a także wszystkich Izraelitów,^s których można było odnaleźć. **26** Tak więc odważyłem im do rąk sześćset pięćdziesiąt talentów srebra^t i sto srebrnych przedmiotów wartości dwóch talentów, złota zaś sto talentów, **27** a także dwadzieścia złotych czarek wartości tysiąca darejków i dwa przedmioty z dobrej

ROZDZ. 8

- a 1Kn 6:16
- b Dn 10:12
Jak 4:10
- c Ps 27:11
Iz 30:21
- d Lb 14:3
- e Ps 33:16
- f Ps 33:17
Oz 1:7
- g 2Kn 16:9
Ezd 7:6
Ezd 7:28
Za 4:6
- h Rz 8:28
- i Joz 23:16
Ps 21:9
Ps 90:11
- j 2Kn 15:2
Ps 73:27
- k Neh 9:1
Est 4:16
Lk 2:37
- l Jer 29:12
Jer 50:4
- m Pwt 4:29
1Kn 5:20
2Kn 7:14
Mt 7:7
- n Ezd 8:18
- o Ezd 8:19
Neh 12:21
- p Ezd 7:19
- q Ezd 7:15
- r Ezd 7:14
- s Ezd 7:16
- t 1Ki 16:24

szpalta 2

- a Kpl 21:6
Kpl 21:8
Iz 52:11
- b Lb 4:16
2Kn 24:14
- c Ezd 7:19
Ezd 8:33
- d 1Kn 23:28
1Kn 28:12
- e Ps 122:9
- f Ezd 8:15
Ezd 8:21
- g Wj 12:2
Est 3:7
- h Ps 34:19
- i Ezd 7:8
- j Ezd 8:29
- k 2Kn 36:18
Ezd 7:19
- l Neh 3:4
Neh 3:21
- m Neh 8:7
- n Neh 12:8
- o Pwt 30:3
2Kn 36:20
- p Kpl 1:3
2Kn 29:31
- q Kpl 1:5
Ezd 7:17
- r Kpl 1:10
- s Kpl 22:19
Ezd 6:17

miedzi, lśniącej czerwienią, również cenne jak złoto.

28 Potem rzekłem do nich: „Wy jesteście dla Jehowy świętością^a i te sprzęty^b są świętością, a srebro i złoto stanowią dobrowolny dar ofiarny dla Jehowy, Boga waszych praojców. **29** Czuwajcie i miejcie się na baczności, dopóki ich nie odważyście^c przed przełożonymi kapłanów i Lewitami oraz książętami spośród ojców Izraela w Jerozolimie, w salach jadalnych^d domu Jehowy”. **30** A kapłani i Lewici wzięli odważone srebro i złoto oraz sprzęty, aby je przynieść do Jerozolimy do domu naszego Boga.^e

31 W końcu wyruszyliśmy znad rzeki Ahawy^f dwunastego dnia miesiąca pierwszego,^g aby pójść do Jerozolimy, a ręka naszego Boga była nad nami, tak iż nas wyzwolił^h z dłoni nieprzyjaciela i z zasadzki w drodze. **32** Przyszliśmy więc do Jerozolimyⁱ i przebywaliśmy tam trzy dni. **33** A czwartego dnia zaczęliśmy w domu naszego Boga odważać srebro i złoto^j oraz sprzęty^k do ręki Meremota,^l syna Urijasza, kapłana, a z nim był Eleazar, syn Pinechasa, z nimi zaś byli Jozabad,^m syn Jeszui, i Noadiasz, syn Binnuja,ⁿ Lewici

— **34** według liczby i według wagi wszystkiego, a następnie została w owym czasie zapisana cała waga. **35** Ci, którzy wyszli z niewoli, dawniejsi wygnancy,^ołożyli Bogu Izraela ofiary całopalne:^p dwanaście byków^q za całego Izraela, dziewięćdziesiąt sześć baranów,^r siedemdziesiąt siedem baranków, dwanaście kozłów^s jako dar ofiarny za grzech — wszystko jako całopalenie dla Jehowy.

36 Potem wręczyliśmy prawa^a króla satrapom^b królewskim i namiestnikom^c za Rzeką,^d ci zaś wspomogli lud^e oraz dom prawdziwego Boga.

9 A gdy już wszystko to zostało zakończone, zwrócili się do mnie książęta,^f mówiąc: „Lud izraelski oraz kapłani i Lewici nie oddzielili^g się od ludów tych ziem, jeśli chodzi o ich obrzydliwości,^h to jest od Kananejczyków,ⁱ Hetytów,^j Peryzzytów,^k Jebusytów,^l Ammonitów,^m Moabitów,ⁿ Egipcjan^o i Amorytów.^p **2** Wzięli bowiem niektórzy z ich córek dla siebie i dla swoich synów;^q i oni, święte potomstwo,^r mieszały^s się z ludami tych ziem, a ręka książąt i pełnomocnych zwierzchników przodowała^t w tym wiarołomstwie”.

3 Gdy tylko o tym usłyszałem, rozdarłem swą szatę^u i płaszcz bez rękawów i zacząłem rwać sobie włosy z głowy^v i z brody, i siedziałem oszołomiony.^w **4** Zeszedł się więc do mnie wszyscy, którzy drżeli^x z powodu słów Boga Izraela skierowanych przeciwko wiarołomstwu wygnańców, ja zaś siedziałem oszołomiony aż do wieczornej ofiary zbożowej.^y

5 A podczas wieczornej ofiary zbożowej^z powstałem z mojego upokorzenia, mając szatę i płaszcz bez rękawów rozdarte, i padłem na kolana,^a i wyciągnąłem swe dłonie do Jehowy, mego Boga.^b **6** I odezwałem się:^c „Boże mój, wstydę^d się i krępuję^e podnieść swe oblicze do ciebie, Boże mój, bo nasze przewinienia^f rozmnożyły się ponad naszą głowę, a nasza wina urosła aż do niebios.^g **7** Od dni naszych praojców^h po dziś dzień tkwimy w wielkiej winie;ⁱ a z po-

ROZDZ. 8

- a Ezd 7:21
b Dn 6:1
c Neh 2:7
d Neh 3:7
e Rdz 15:18
f Ezd 6:13

ROZDZ. 9

- f Ezd 10:8
g Ezd 10:14
h Wj 33:16
i Ezd 6:21
j Neh 9:2
k Kpl 20:23
l Pwt 12:30
m Pwt 18:9
n Rdz 10:19
o Lb 13:29
p Rdz 10:15
q Joz 1:4
r Joz 11:3
s Joz 17:15
t Joz 18:16
u Rdz 19:38
v Pwt 23:3
w Rdz 19:37
x Kpl 18:3
y Rdz 15:16
z Szd 11:22
a Wj 34:16
b Ezd 10:44
c Wj 19:6
d Wj 22:31
e Pwt 7:6
f Neh 13:3
g 2Kto 6:14
h 1Pt 5:3
i Joz 7:6
j 2Kl 22:19
k Neh 13:25
l Ps 143:4
m Ezd 10:3
n Wj 29:41
o Dn 9:21
p Lb 28:5
q Ps 95:6
r Lk 22:41
s Dz 21:5
t Ef 3:14
u Wj 9:29
v Ps 143:6
w Jak 5:16
x Hi 40:4
y Dn 9:7
z Ezd 9:2
a Ps 38:4
b Ps 106:6
c Iz 1:18
d Iz 59:12
e Lk 15:21
f Obj 18:5
g Lb 32:14
h 2Kn 29:6
i Dz 7:51
j Lam 5:7

szpalta 2

- a Dn 9:8
b Neh 9:32
c 2Kl 10:32
d 1Kn 5:22
e 2Kn 36:17
f 2Kl 17:23
g 2Kl 25:6

wodu naszych przewinień zostaliśmy wydani – my sami, nasi królowie,^a nasi kapłani^b – w rękę królów tych ziem przez miecz,^c przez niewolę^d i przez grabież,^e i przez zawstydzenie oblicza,^f jak to jest dzisiaj. **8** A teraz na małą chwilę przyszła łaska^g od Jehowy, naszego Boga, przez to, że pozostawiono nam ocalałych^h i dano nam kolek w Jego miejscu świętym, aby rozświecić nasze oczy,ⁱ Boże nasz, i dać nam trochę wytchnienia w naszej niewoli.^j **9** My bowiem jesteśmy sługami;^k a w naszej niewoli nasz Bóg nas nie opuścił,^l lecz obdarza nas łaską^m i życzliwością wobec królów Persji,ⁿ aby dać nam wytchnienie, żebyśmy wzniesli dom naszego Boga^o i przywrócili do pierwotnego stanu jego spustoszone miejsca,^p oraz aby dać nam kamienny mur^q w Judzie i w Jerozolimie.

10 „A teraz, Boże nasz, cóż po tym mamy powiedzieć? Porzuciliśmy bowiem two przykazania,^q **11** które nakazałeś przez swych sług, proroków, mówiąc: „Ziemia, do której wchodzić, by wziąć ją w posiadanie, jest ziemią nieczystą z powodu nieczystości ludów tych ziem,^r z powodu ich obrzydliwości,^s którymi w swej nieczystości^t napełnili ją od krańca do krańca.^u **12** Toteż waszych córek nie dawajcie ich synom^v ani ich córek nie bierzcie dla waszych synów; i po czas niezmierny nie wolno wam działać na rzecz ich pokoju^w i dobrobytu, abyście

- e 2Kl 17:20; f Dn 9:7; g Neh 9:31; h Iz 1:9; i Ps 133:1
j Ps 138:7; k Neh 9:36; l Pwt 30:1; m Ezd 1:1; n Ezd 6:14; Za 4:9; o 2Kn 36:19; p Iz 5:2; Iz 55:4; q Kpl 27:34; Lb 36:13; r Kpl 18:24; Pwt 12:31; s Kpl 18:3; Pwt 18:9; t Eze 36:25; 2Kto 7:1; u 2Kl 21:16; v Wj 23:32; Wj 34:16; Pwt 7:3; Joz 23:12; w Pwt 23:6; 2Kn 19:2.

nabrali sił^a i naprawdę spożywali to, co dobre w tej ziemi, i rzeczywiście wzięli ją w posiadanie dla swoich synów po czas niezmierny^b. **13** A po tym wszystkim, co przyszło na nas za nasze złe czyny^c i naszą wielką winę – bo ty, Boże nasz, pomniejszyłeś nasze przewinienie^d i dałeś nam tych, którzy ocalali, jak ci^e – **14** czy mamy znowu łamać twe przykazania i przez małżeństwa spowinować się^f z ludami dopuszczającymi się tych obrzydliwości?^g Czy nie rozsierdzisz się na nas do ostateczności,^h tak iż nikt nie pozostanieⁱ i nikt nie ujdzie? **15** Jehowo, Boże Izraela, ty jesteś prawy,^j gdyż nas pozostawiono jako ocalały lud, jak to jest dzisiaj. Oto jesteśmy przed tobą z naszą winą,^k bo z tego powodu nie można się ostać przed tobą^l.

10 A gdy już Ezdrasz się pomodlił^m i uczynił wyznanie,ⁿ płacząc i leżąc twarzą do ziemi^o przed domem^p prawdziwego Boga, zebrali się wokół niego ci z Izraela, bardzo wielki zbór, mężczyźni i kobiety oraz dzieci, lud bowiem zanosił się od płaczu. **2** Wtedy odezwał się Szechaniasz, syn Jechiela,^q z synów Elama,^r i rzekł do Ezdrasza: „Myśmy postąpili wiarołomnie wobec naszego Boga, dając mieszkanie cudzoziemskim żonom spośród ludów tej ziemi.^s Jednakże w tej sprawie jest jeszcze nadzieja^t dla Izraela. **3** Zawrzyjmy więc teraz przymierze^u z naszym Bogiem, że odprawimy^v wszystkie te żony, a także tych, którzy się z nich narodzili, zgodnie z radą Jehowy oraz drżących^w przed przykazaniem^x naszego Boga, aby się stało według prawa.^y

ROZDZ. 9

- a Pwt 6:2
b Rdz 18:19
Ps 112:2
Prz 13:22
Prz 20:7
c Neh 9:32
d Ps 103:10
Lam 3:22
Lam 3:39
e Ps 106:46
f Neh 13:23
g Ezd 9:1
h Pwt 9:8
Rz 2:5
i Pwt 32:26
Iz 1:9
Eze 6:8
j Neh 9:33
Ps 96:13
Dn 9:7
k Rz 3:19
l Ps 130:3
Ps 143:2

ROZDZ. 10

- m Ezd 9:6
n Kpl 26:40
Ps 32:5
Prz 28:13
o Pwt 9:18
p 1Kl 8:30
2Kn 20:9
q Ezd 10:26
r Ezd 2:7
Neh 10:14
s Ezd 9:2
t Jer 3:12
u 2Kl 11:17
2Kn 29:10
2Kn 34:31
v Iz 55:7
w Ezd 9:4
Ps 119:59
Iz 66:2
x Joz 23:12
Joz 23:13
2Kn 34:21
y Neh 8:14
Dz 7:53

szpalta 2

- a Neh 10:29
b Ezd 8:29
c Pwt 9:18
d Ezd 9:4
Dn 9:3
e Pwt 30:3
2Kn 36:20
f 1Sm 11:7
g Ezd 9:1
h Kpl 27:28
Joz 6:18
i Ezd 7:26
j Jer 36:22
k Kzn 1:7
l Neh 13:23
m Lb 32:14
n Kpl 26:40
Joz 7:19
Ps 32:5
Prz 28:13

4 Wstań, bo sprawa ta należy do ciebie, a my jesteśmy z tobą. Bądź silny i działaj”.

5 Wtedy Ezdrasz powstał i zaprzysiął^a przełożonych kapłanów, Lewitów i całego Izraela, by uczynili zgodnie z tym słowem. Złożyli zatem przysięgę.

6 A Ezdrasz powstał sprzed domu prawdziwego Boga i poszedł do jadalni^b Jehochanana, syna Eliasziba. Chociaż tam poszedł, nie jadł chleba^c ani nie pił wody, gdyż bolał^d nad wiarołomstwem wygnańców.

7 Potem kazali ogłosić po całej Judzie i Jerozolimie, żeby wszyscy dawniejsi wygnańcy^e zebrali się w Jerozolimie; **8** a kto by nie przyszedł^f w ciągu trzech dni zgodnie z radą książy^g i starszych, tego całe miasto będzie obłożone klątwą,^h on sam zaś zostanie odłączonyⁱ od zboru wygnańców. **9** Zebrali się więc w Jerozolimie wszyscy mężczyźni z Judy i Beniamina w ciągu trzech dni, to jest w miesiącu dziewiątym,^j dwudziestego dnia tego miesiąca, a cały lud siedział na otwartym miejscu domu prawdziwego Boga, drżąc z powodu tej sprawy i z powodu deszczów.^k

10 W końcu kapłan Ezdrasz powstał i rzekł do nich: „Wyście postąpili wiarołomnie przez to, że daliśmy mieszkanie cudzoziemskim żonom,^l aby powiększyć winę Izraela.^m **11** Teraz zaś uczynicie wyznanieⁿ Jehowie, Bogu waszych praojców, i zróbcie to, co mu przyjemne,^o i odłączcie się od ludów tej ziemi i od cudzoziemskich żon”.^p

12 Na to odpowiedział cały zbór i rzekł donośnym głosem: „Winniśmy postąpić dokładnie

o Iz 56:1; Kol 1:10; Heb 13:21; p Pwt 7:3; Neh 13:3; 2Ko 6:17.

według twego słowa.^a **13** Niemniej lud jest liczny, a to pora deszczów i nie można stać na dworze, zadanie to zaś nie zajęmie jednego czy dwóch dni, gdyż wielce się zbuntowaliśmy w tej sprawie. **14** Niechże więc nasi książęta^b wystąpią w charakterze przedstawicieli całego zboru; wszyscy zaś w naszych miastach, którzy dali mieszkanie cudzoziemskim żonom, niech przychodzą w wyznaczonych terminach, a wraz z nimi starsi każdego miasta i jego sędziowie, dopóki nie odwrócimy od siebie płonącego gniewu naszego Boga z powodu tej sprawy”.

15 (Jednakże Jonatan, syn Asahela, i Jachzejasz, syn Tikwy, wystąpili przeciw^c temu, a pomagali im Meszullam i Szabbetaj,^d Lewici). **16** I dawniejsi wygnańcy^e zaczęli tak czynić; a kapłan Ezdrasz i mężczyźni, którzy byli głowami swego domu patriarchalnego,^f i to wszyscy z nich według swych imion, odłączyli się i pierwszego dnia miesiąca dziesiątego^g zasiedli, aby wejść w tę sprawę;^h **17** i do pierwszego dnia miesiąca pierwszego pozalatali sprawę wszystkich mężczyzn, którzy dali mieszkanie cudzoziemskimⁱ żonom. **18** I stwierdzono, że mieszkanie cudzoziemskim żonom dali niektórzy synowie kapłanów;^j z synów Jeszui,^k syna Jehocadaka,^l i jego braci – Maasejasz i Eliezer, i Jariib, i Gedaliasz. **19** Przyrzekli jednak przez uściśnięcie rąk, że odprawiają swoje żony i że skoro są winni,^m za ich winę należy się baranⁿ z trzody.

20 A z synów Immera^o byli: Chanani i Zebadiasz; **21** a z synów Charima:^p Maasejasz i Eliasz, i Szemajasz, i Jechiel,

ROZDZ. 10

- a Kzn 5:4
- b 2Sm 3:38
Ezd 9:1
Ezd 10:8
- c Dz 5:39
Dz 7:51
- d Neh 8:7
Neh 11:16
- e Ezd 10:7
- f Ezd 8:1
- g Est 2:16
- h Jn 7:51
- i Ezd 10:11
- j Ezd 9:2
Neh 13:28
Eze 44:22
Mal 2:8
- k Ezd 2:2
Ezd 3:2
Neh 7:7
Za 6:11
- l 1Kn 6:14
- m Kpl 5:17
Kpl 6:4
- n Kpl 5:18
Kpl 6:6
- o 1Kn 24:14
Ezd 2:37
- p 1Kn 24:8
Ezd 2:39

szpalta 2

- a Ezd 2:38
- b Ezd 2:3
Neh 3:25
Neh 10:14
- c Ezd 2:7
Ezd 8:7
Neh 10:14
- d Ezd 10:2
- e Ezd 2:8
Neh 10:14
- f Ezd 2:11
Ezd 8:11
- g Ezd 2:6
Neh 3:11
Neh 10:14
- h Ezd 2:32
- i Neh 3:11
- j Ezd 2:19
Neh 8:4
Neh 10:18
- k Pwt 7:3
Ezd 10:17
2Ko 6:14

i Uzzjasz; **22** a z synów Paszchura:^a Elioenaj, Maasejasz, Ismael, Netanel, Jozabad i Eleasa. **23** A z Lewitów: Jozabad i Szimej, i Kelajasz (czyli Kelita), Petachiasz, Juda i Eliezer; **24** a ze śpiewaków: Eliaszib; a z odźwiernych: Szallum i Telem, i Uri.

25 A z Izraela – z synów Parosza^b byli: Ramiasz i Jizzjasz, i Malkijasz, i Mijjamin, i Eleazar, i Malkijasz, i Benajasz; **26** a z synów Elama:^c Mattaniasz, Zachariasz i Jechiel,^d i Abdi, i Jeremot, i Eliasz; **27** a z synów Zattu:^e Elioenaj, Eliaszib, Mattaniasz i Jeremot, i Zabad, i Aziza; **28** a z synów Bebadaj:^f Jehochanan, Chananiasz, Zabbaj, Atłaj; **29** a z synów Baniego: Meszullam, Malluch i Adajasz, Jaszub i Szeal, i Jeremot; **30** a z synów Pachat-Moaba:^g Adna i Kelal, Benajasz, Maasejasz, Mattaniasz, Becalel i Binnuj, i Manasses; **31** a z synów Charima:^h Eliezer, Jiszszijasz, Malkijasz,ⁱ Szemajasz, Szimeon, **32** Benjamin, Malluch i Szemariasz; **33** z synów Chaszuma:^j Mattenaj, Mattatta, Zabad, Elifelet, Jeremaj, Manasses i Szimej; **34** z synów Baniego: Maadaj, Amram i Uel, **35** Benajasz, Bedejasz, Keluhi, **36** Waniasz, Meremot, Eliaszib, **37** Mattaniasz, Mattenaj i Jasasaj; **38** a z synów Binnuja: Szimej **39** i Szelemiasz, i Natan, i Adajasz, **40** Machnadabaj, Szaszaj, Szaraj, **41** Azarel i Szelemiasz, Szemariasz, **42** Szallum, Amariasz, Józef; **43** z synów Nebo: Jejel, Mattitiasz, Zabad, Zebina, Jaddaj i Joel, i Benajasz. **44** Ci wszyscy wzięli niegdyś cudzoziemskie żony,^k a teraz odprawiali żony wraz z synami.

NEHEMIASZA

1 Słowa Nehemiasza,^a syna Chakaliasza: Oto w miesiącu Kislew,^b w roku dwudziestym,^c przebywałem na zamku w Suzie.^d **2** Wówczas przybył Chanani,^e jeden z moich braci, on oraz inni mężowie z Judy, i zacząłem ich wypytywać^f o ocalałych^g Żydów,^h którzy przeżyli niewolę,ⁱ a także o Jerozolimę. **3** Powiedzieli mi więc: „Ci, którzy pozostali i którzy przeżyli niewolę, w tamtej prowincji,^j są w bardzo złej sytuacji^k i w pohańbieniu;^l a mur^m Jerozolimy jest zburzony, jego bramyⁿ zaś spalono ogniem”.

4 A gdy tylko usłyszałem te słowa, usiadłem i zacząłem płakać oraz smucić się po całych dniach, stale też pościłem^o i modliłem się przed obliczem Boga niebios.^p **5** I odezwałem się: „Ach, Jehowo, Boże niebios, Boże wielki i napawający lękiem,^q zachowujący przymierze^r i lojalną życzliwość wobec tych, którzy go miłują^s i przestrzegają jego przykazań,^t **6** proszę, niechaj twe ucho stanie się uważne,^u a twoje oczy – otwarte, aby wysłuchać modlitwę twojego sługi,^v gdy ja dzisiaj przed twoim obliczem modłę się dniem i nocą^w za synów Izraela, twoich sług, cały czas wyznając^x grzechy^y synów Izraela, którymi zgrzeszyliśmy przeciwko tobie. Zgrzeszyliśmy zarówno ja, jak i dom mego ojca.^z **7** Bezsprzecznie postąpiliśmy niegodziwie wobec ciebie^a i nie przestrzegaliśmy przykazań^b ani przepisów,^c ani sądowniczych rozstrzygnięć,^d

ROZDZ. 1

- a Neh 1:11
Neh 5:14
Neh 10:1
b Ezd 10:9
Jer 36:22
c Neh 2:1
d Ezd 4:9
Est 1:2
Est 3:15
Dn 8:2
e Neh 7:2
f Ps 137:5
g Ezd 9:8
Eze 6:9
h Ezd 4:12
Ezd 6:7
i Ezd 8:35
Jer 52:30
j Ezd 5:8
k Neh 9:37
l 1Kl 9:7
Ps 79:4
m 2Kl 25:10
Neh 2:17
Iz 5:5
n Jer 14:2
Lam 1:4
o 2Kn 20:3
Ezd 8:21
Ps 69:10
p Ezd 5:11
Neh 2:4
Ps 115:16
q Pwt 10:17
Ps 47:2
Dn 9:4
r Pwt 7:9
s Wj 20:6
t 1Jn 5:3
u 2Kn 6:40
2Kn 7:15
v Ps 86:6
Ps 130:2
w Ps 88:1
Łk 18:7
x Ps 32:5
Prz 28:13
y Ezd 9:6
Lam 3:39
z 2Kn 29:6
Ef 2:3
a Neh 9:34
Ps 106:6
Sof 3:7
b Kpl 27:34
Łb 36:13
Ps 119:4
c Pwt 12:1
d Pwt 4:1

szpalta 2

- a Pwt 4:5
b Ps 119:49
Łk 1:72
c Kpl 26:33
Pwt 4:27
Pwt 28:64

które nakazałeś Mojżeszowi, twe-mu słudze.^a

8 „Wspomnij,^b proszę, na słowo, które nakazałeś Mojżeszowi, twojemu słudze, mówiąc: „Jeżeli wy będziecie postępować niewiernie, to ja rozproszę was między ludami.^c **9** Gdy się do mnie nawrócicie^d i będziecie zachowywać moje przykazania^e oraz je wykonywać,^f to choćby wasi rozproszeni znajdowali się na krańcu niebios, zbiorę^g ich stamtąd i przyprowadzę^h na miejsce, które wybrałem, aby tam przebywało moje imię”.ⁱ **10** A oni są twoimi sługami^j i twym ludem,^k który wykupiłeś swą wielką mocą^l i swą silną ręką.^m **11** Ach, Jehowo, proszę, niechaj twoje ucho zacznie zważać na modlitwę twojego sługi i na modlitwęⁿ twych sług, którzy mają upodobanie w bojażni przed twoim imieniem;^o proszę też, poszczęść dzisiaj twojemu słudze^p i wzbudź dla niego litość u tego męża”.^q

Ja zaś byłem wtedy podczaszym^r królewskim.

2 A zdarzyło się w miesiącu Nisan,^s w dwudziestym^t roku króla Artakserksesa,^u że gdy stało przed nim wino, ja jak zwykle wziąłem to wino i podałem królowi.^v Nigdy wcześniej jednak nie byłem przed jego obliczem posepnym.^w **2** Toteż król

- d Pwt 4:29; e Pwt 30:2; f Jer 29:13; g Pwt 30:4; Ps 106:47; Iz 11:12; Jer 12:15; h Jer 3:14; i Pwt 12:5; Ps 132:13; j Kpl 25:42; k Pwt 9:29; l Pwt 7:8; Pwt 15:15; m Pwt 5:15; Pwt 9:26; n Prz 15:8; Prz 15:29; Jak 5:16; o Iz 26:8; p Ezd 7:6; Ps 118:25; q 1Kl 8:50; Ps 106:46; Prz 21:1; r Neh 2:1; **ROZDZ. 2** s Wj 12:2; Est 3:7; t Neh 1:1; u Ezd 7:1; Neh 13:6; v Neh 1:11; w Est 4:2.

rzekł do mnie: „Czemu twoja twarz jest posępna,^a skoro nie jesteś chory? To nic innego, jak tylko posępność serca”.^b Wtedy bardzo się zląkłem.

3 Powiedziałem więc królowi: „Niech król żyje po czas niezmierzony!^c Jakże miała nie sposępnąć moja twarz, skoro miasto^d – dom grobów moich praojców^e – jest spustoszone, a jego bramy strawił ogień?”^f **4** Król zaś rzekł do mnie: „Cóż to chciałbyś uzyskać?”^g Natychmiast pomodliłem się^h do Boga niebios.ⁱ **5** Potem rzekłem do króla: „Jeżeli królowi wydaje się to dobre^j i jeśli miły ci jest twój sługa^k – żebyś mnie posłał do Judy, do miasta grobów moich praojców, abym je mógł odbudować”.^l **6** Na to król, obok którego siedziała jego królewska małżonka, odrzekł mi: „Jak długo potrwa twoja podróż i kiedy wrócisz?” Gdy więc podałem mu określony czas,^m król uznał za dobreⁿ mnie posłać.

7 I jeszcze powiedziałem do króla: „Jeżeli królowi wydaje się to dobre, niech mi dadzą listy^o do namiestników^p za Rzeką,^q by mi pozwolili przejść, aż przybędę do Judy; **8** a także list do Asafa, strażnika parku królewskiego, żeby mi dał drzew, bym mógł z belek wykonać bramy Zamku^r należącego do domu,^s jak również na mur^t miejski oraz na dom, do którego mam się wprowadzić”. Toteż król dał mi je stosownie do spoczywającej nade mną dobrotliwej ręki mojego Boga.^u

9 W końcu przybyłem do namiestników^v za Rzeką i dałem im listy od króla. Ponadto król wysłał ze mną dowódców wojskowych oraz jeźdźców. **10** Gdy usłyszeli o tym Sanballat^w Cho-

ROZDZ. 2

- a Rdz 40:7
- b Prz 15:13
- c 1Kl 1:31
- d Dn 2:4
- e Neh 1:3
- f Ps 137:5
- g Neh 3:16
- h Neh 1:3
- i Est 5:3
- j Est 7:2
- k 1Sm 1:13
- l Prz 3:6
- m Flp 4:6
- n Ezd 5:11
- o Ezd 5:17
- p Est 1:19
- q Est 7:3
- r Prz 3:4
- s 1Dn 9:25
- t Neh 5:14
- u Neh 13:6
- v Neh 1:11
- w Iz 65:24
- x Ezd 7:21
- y Neh 2:9
- z Ezd 5:3
- aa Neh 3:7
- ab Joz 1:4
- ac Neh 7:2
- ad 1Kn 29:1
- ae Ezd 1:3
- af Neh 1:3
- ag Neh 2:17
- ah Ezd 7:6
- ai Prz 21:1
- aj Ezd 5:3
- ak Neh 2:19
- al Neh 4:1
- am Neh 6:2

szpalta 2

- a Joz 16:3
- b Joz 16:5
- c Neh 4:3
- d Neh 6:14
- e Neh 13:7
- f Neh 13:1
- g Ps 112:10
- h Kzn 3:7
- i Am 5:13
- j Mt 10:16
- k f Ps 51:18
- l Ps 122:6
- m 2Kn 26:9
- n Neh 3:13
- o Neh 3:13
- p i Neh 1:3
- q j Lam 1:4
- r Lam 2:9
- s k Neh 3:15
- t Neh 12:37
- u 1Sm 15:23
- v Jn 18:1
- w m Neh 2:13
- x n Neh 4:14
- y Neh 7:5
- z o Neh 1:3
- aa Jer 24:9
- ab Eze 5:14
- ac p Ezd 7:6
- ad Ezd 7:28
- ae q Neh 2:8

ronita^a i sługa Tobiasz^b Ammonita,^c wydało im się to czymś bardzo złym,^d że przybył jakiś człowiek, by zabiegać o coś dobrego dla synów Izraela.

11 Wreszcie przybyłem do Jerozolimy i spędziłem tam trzy dni. **12** Potem wstałem w nocy, ja i kilku mężów ze mną, a nikomu nie powiedziałem,^e co mi podawał do serca mój Bóg, abym uczynił dla Jerozolimy;^f nie miałem ze sobą żadnego zwierzęcia domowego oprócz zwierzęcia, na którym jechałem. **13** I wyruszywszy nocą przez Bramę nad Doliną,^g skierowałem się w stronę Źródła Wielkiego Węża i do Bramy Popielisk;^h i przez cały czas badałem muryⁱ Jerozolimy, jak są zburzone, a jej bramy^j zostały strawione przez ogień. **14** I zacząłem przechodzić do Bramy Źródlanej^k i do Sadowki Królewskiej, a nie było miejsca, aby mogło przejść zwierzę domowe, którego dosiadłem. **15** Lecz ja dalej wspinałem się w nocy doliną potoku^l i badałem mur; potem wróciłem i wszedłem przez Bramę nad Doliną,^m i tak powróciłem.

16 A pełnomocni zwierzchnicyⁿ nie wiedzieli, dokąd się udałem i co robiłem; i jeszcze nie powiedziałem Żydom ani kapłanom, ani dostojnikom, ani pełnomocnym zwierzchnikom, ani pozostałym wykonawcom pracy. **17** W końcu rzekłem do nich: „Widzicie złą sytuację, w której się znajdujemy, jak Jerozolima jest spustoszona, a jej bramy spalone ogniem. Chodźcie i odbudujmy mur Jerozolimy, abyśmy dłużej nie byli przedmiotem zniewag”.^o **18** I zacząłem im opowiadać o ręce^p mojego Boga, jak dobrotliwie spoczywała nade mną,^q a także o słowach, które

król do mnie wypowiedział.^a Na to rzekli: „Wstańmy i budujmy”. Toteż wzmocnili swe ręce do dogregu dzieła.^b

19 Kiedy więc usłyszeli o tym Sanballat^c Choronita i sługa^d Tobiasz^e Ammonita^f oraz Arab^g Geszem,^h zaczęli się z nas naigrawaćⁱ i patrzeć na nas z pogardą, i mówić: „Cóż to czynicie? Czy buntujecie się przeciwko królowi?”^j **20** Odparłem im jednak, mówiąc do nich: „Bóg niebios,^k Ten nam poszczęści,^l a my, jego słudzy, wstaniemy i będziemy budować; wy zaś nie macie żadnego działu^m ani słusznego roszczenia, ani pamiątkiⁿ w Jeruzolimie”.

3 A arcykapłan Eliaszeb^o oraz jego bracia, kapłani, wstali i zaczęli budować Bramę Owczą.^p Poświęcili ją^q i przystąpili do wstawienia jej wrót; i poświęcili ją aż do Wieży Mea,^r aż do Wieży Chananela.^s **2** A obok nich budowali mężowie z Jerycha.^t Obok nich zaś budował Zakkur, syn Imriego.

3 A Bramę Rybną^u budowali synowie Hassenai; wprawili w nią belki,^v a potem wstawili jej wrota,^w rygle i zasuwę.^x **4** A obok nich naprawiał Meremot,^y syn Urijasza,^z syna Hakkoca, obok nich zaś naprawiał Meszullam,^a syn Berechiasza, syna Meszezabela; a obok nich naprawiał Cadok, syn Baany. **5** Obok nich zaś naprawiali Tekoici;^b natomiast ich znamienici mężowie^c nie nagięli swego karku do służby dla swoich panów.

6 A Bramę Staromiejską^d naprawiali Jojada, syn Paseacha, i Meszullam, syn Besodejasza; wprawili w nią belki, a potem wstawili jej wrota i rygle, i zasuwę.^e **7** A obok nich naprawia-

ROZDZ. 2

- a Dn 9:25
- b Ezd 6:22
- Ag 1:14
- c Neh 2:10
- d Prz 30:22
- e Neh 6:14
- f Neh 13:1
- g Neh 4:7
- h Neh 6:1
- i Hi 30:1
- Ps 79:4
- Ps 80:6
- j Neh 6:6
- k Ezd 1:2
- Ezd 5:11
- Ezd 7:23
- l Ps 122:6
- Ps 127:1
- m Ezd 4:3
- 2Ks 6:14
- n Wj 28:29

ROZDZ. 3

- o Neh 12:10
- Neh 13:4
- Neh 13:28
- p Jn 5:2
- q Neh 12:30
- r Neh 12:39
- s Jer 31:38
- Za 14:10
- t Ezd 2:34
- u 2Kn 33:14
- Sof 1:10
- v Neh 2:8
- w Neh 7:1
- x 2Kn 14:7
- y Neh 3:21
- z Ezd 8:33
- a Neh 3:30
- Neh 6:18
- b Neh 3:27
- Am 1:1
- c Sdz 5:23
- Łk 11:23
- 1Tm 6:17
- d Neh 12:39
- e Neh 3:3

szpalta 2

- a Joz 9:27
- 2Sm 21:2
- b 1Kn 27:30
- c Joz 10:2
- d Joz 18:26
- 2Kn 16:6
- Jer 40:6
- e Neh 2:9
- f Rdz 15:18
- g Neh 3:31
- h Wj 30:25
- 1Kn 9:30
- i 2Kl 14:13
- Neh 12:38
- j Neh 3:23
- Neh 3:28
- k Neh 12:38
- l Ezd 2:32
- m Ezd 2:6
- Neh 10:14

li Melatiasz Gibeonita^a i Jadon Meronotyta,^b mężowie z Gibeonu^c i Micpy^d należący do tronu namiestnika^e za Rzeką.^f **8** Obok niego zaś naprawiał Uzziel, syn Charhajasza, jeden ze złotników;^g a obok niego naprawiał Chananiasz, należący do wytwórców maści;^h i układali w Jeruzolimie kamienne płyty aż do Szerokiego Muru.ⁱ **9** A obok nich naprawiał Refajasz, syn Chura, książę połowy okręgu Jeruzolimy. **10** Obok nich zaś naprawiał naprzeciw własnego domu Jedajasz, syn Charumafaj^j a obok niego naprawiał Chattusz, syn Chaszabnejasza.

11 Kolejny wymierzony odcinek, a także Wież Pieców Piekarskich,^k naprawiali Malkijasza, syn Charima,^l i Chaszszub, syn Pachat-Moaba.^m **12** A obok niego naprawiał Szallum, syn Hallochesa, książęⁿ połowy okręgu Jeruzolimy, on i jego córki.

13 Bramę nad Doliną^o naprawiali Chanun oraz mieszkańcy Zanoach;^p zbudowali ją, a potem wstawili jej wrota,^q rygle^r i zasuwę,^s zbudowali również tysiąc lokci muru aż do Bramy Popielisk.^t **14** Bramę Popielisk zaś naprawiał Malkijasza, syn Rechaba, książę okręgu Bet-Hakkerem;^u przystąpił do zbudowania jej oraz do wstawienia jej wrót, rygli i zasuw.

15 A Bramę Źródlaną^v naprawiał Szallun, syn Kolchozego, książę okręgu Micpy;^w począł ją budować i pokrywać dachem oraz wstawiać jej wrota,^x rygle i zasuwę, a także budować mur Sadzawki^y Kanału ku Ogrodowi Królewskiemu^z i aż do Schodów^a

n 2Kl 24:12; 1Kn 28:1; o 2Kn 26:9; Neh 2:13; p Joz 15:34; Neh 11:30; q Sdz 16:3; 1Kn 22:3; r Neh 3:3; s 2Kn 8:5; t Neh 2:13; u Jer 6:1; v Neh 2:14; Neh 12:37; w Joz 18:26; 1Kl 15:22; Jer 40:6; x Neh 3:3; y Iz 22:9; z Jer 39:4; a Neh 12:37.

prowadzących w dół z Miasta Dawidowego.^a

16 Za nim naprawiał Nehe-miasz, syn Azbuka, książę po-łowy okręgu Bet-Cur,^b aż do miejsca naprzeciw Grobowców^c Dawidowych i aż do sadzawki,^d którą utworzono, i aż do Domu Mocarzy.^e

17 Za nim naprawiali Lewi-ci:^f Rechum, syn Baniego;^g obok niego naprawiał za swój okręg Chaszabiasz, książę po-łowy okręgu Keili.^h **18** Za nim naprawiali ich bracia: Bawwaj, syn Chenadada, książę połowy okręgu Keili.

19 A obok niego Ezer, syn Jeszui,ⁱ książę Micpy,^j przysła-pił do naprawiania kolejnego wymierzonego odcinka naprze-ciw podejścia do Zbrojowni przy Skarpie.^k

20 Za nim pracował z za-pałem^l Baruch, syn Zabbaja,^m i naprawiał kolejny wymierzony odcinek – od Skarpy aż po wej-scie do domu arcykapłana Elia-sziba.ⁿ

21 Za nim Meremot, syn Uri-jasza,^o syna Hakkoca, naprawiał kolejny wymierzony odcinek – od wejścia do domu Elia-sziba aż do końca domu Elia-sziba.

22 A za nim naprawiali kap-łani, mężowie z Okręgu Jor-danu.^p **23** Za nimi naprawiali naprzeciw swojego domu Benia-min i Chaszszub. Za nimi na-prawiał w pobliżu swojego do-mu Azariasz, syn Maasejasza, syna Ananii. **24** Za nim Bin-nuj, syn Chenadada, naprawiał kolejny wymierzony odcinek – od domu Azariasza aż do Skar-py^q i aż po narożnik.

25 [Za nim naprawiał] Pałal, syn Uzaja, przed Skarpą i wieżą wystającą z Domu Królewskie-

ROZDZ. 3

- a 2Sm 5:7
- b Joz 15:58
2Kn 11:7
- c 1Kl 2:10
2Kn 16:14
- d Neh 2:14
- e PnP 3:7
- f 1Kn 23:28
- g Neh 8:7
Neh 9:5
- h Joz 15:44
1Sm 23:1
1Kn 4:19
- i Ezd 2:40
Neh 10:9
- j Neh 3:15
- k 2Kn 26:9
Neh 3:24
- l Kzn 9:10
Rz 12:11
Kol 3:23
- m Ezd 10:28
- n Neh 3:1
Neh 13:4
- o Ezd 8:33
- p Rdz 13:10
Pwt 34:3
1Kl 7:46
- q Neh 3:19

szpalta 2

- a 2Sm 5:11
2Sm 7:1
Neh 12:37
- b Jer 37:21
- c Ezd 2:3
- d Joz 9:23
1Kn 9:2
Ezd 2:43
Ezd 8:17
Ezd 8:20
- e 2Kn 27:3
2Kn 33:14
Neh 11:21
- f Neh 8:1
Neh 12:37
- g Neh 3:5
- h Jer 31:40
- i Neh 13:13
- j 1Kn 9:18
1Kn 26:14
2Kn 31:14
- k Neh 12:44
- l Neh 6:18
- m Neh 3:8
- n Neh 3:26
- o 1Kl 10:15
1Kl 10:28
- p Neh 3:1
Neh 12:39
Jn 5:2

ROZDZ. 4

- q Neh 2:10
Neh 6:1
Neh 13:28
- r Ps 2:1
- s Heb 11:36
- t Ezd 4:9
- u Neh 12:43

go,^a tą górną, która należy do Dziedzińca Straży.^b Za nim był Pedajasz, syn Parosza.^c

26 A netynejczycy^d byli miesz-kańcami Ofelu;^e naprawiali oni aż do miejsca przed Bramą Wod-ną^f na wschodzie oraz wystającą wieżą.

27 Za nimi Tekoici^g naprawia-li kolejny wymierzony odcinek – od miejsca przed wielką wysta-jącą wieżą aż do muru Ofelu.

28 Powyżej Bramy Końskiej^h naprawiali kapłani, każdy na-przeciwko własnego domu.

29 Za nimi naprawiał na-przeciwko własnego domu Ca-dok,ⁱ syn Immera.

A za nim naprawiał Szema-jasz, syn Szechaniasza, strażnik Bramy Wschodniej.^j

30 Za nim Chananiasz, syn Szelemiasza, i Chanun, szósty syn Calafa, naprawiali kolejny wymierzony odcinek.

Za nim naprawiał naprzeciw-ko własnej sali^k Meszullam,^l syn Berechiasza.

31 Za nim Malkijas, członek cechu złotników,^m naprawiał aż do domu netynejczykówⁿ i kup-ców,^o przed Bramą Inspekcyjną i aż do komnaty na dachu, znaj-dującej się na narożniku.

32 A pomiędzy komnatą na dachu, znajdującą się na naroż-niku, a Bramą Owczą^p napra-wiali złotnicy i kupcy.

4 A gdy tylko Sanballat^q usły-szał, że odbudowujemy mur, rozgniewał się^r i wielce obru-szył, i naigrawał się^s z Żydów. **2** I przemówił wobec swoich braci^t oraz wojska samarytań-skiego, tak, przemówił: „Cóż ci nędzni Żydzi wyczyniają? Czyż będą polegać na samych sobie? Czyż złożą ofiarę?^u Czyż skoń-czą w jeden dzień? Czyż z kupy

gruzów^a ożywią kamienie, skoro są spalone?”

3 A Tobiasz^b Ammonita^c był przy nim i odezwał się: „Gdyby lis^d wszedł na to, co oni budują, to rozwaliliby ich kamienny mur”.

4 Słuchaj,^e Boże nasz, bo staliśmy się przedmiotem pogardy,^f i spraw, by ich zniewaga^g wróciła na ich własną głowę, i wydaj ich na grabież w krainie niewoli. **5** Nie zakrywaj też przed sobą ich przewinienia^h i grzechu. Niech nie będzie zmazany, bo wobec budujących dopuścili się obrazy.

6 Toteż dalej budowaliśmy mur i cały mur został powiązany aż do połowy jego wysokości, lud zaś w dalszym ciągu miał serce do pracy.ⁱ

7 A gdy tylko Sanballat^j i Tobiasz,^k i Arabowie,^l i Ammonici,^m i Aszdodyciⁿ usłyszeli, że naprawa murów Jeruzolimy posunęła się naprzód, gdyż zaczęto wypełniać wyłomy, bardzo się rozgniewali. **8** I wszyscy razem zaczęli knuć spisek,^o by nadciągnąć i walczyć przeciwko Jeruzolimie, i mi przeszkodzić. **9** Modliliśmy^p się jednak do naszego Boga, a ze względu na nich dniem i nocą mieliśmy wystawioną straż przeciwko nim.

10 A Juda zaczęła mówić: „Potknęła się moc tagarza,^q a gruzu^r jest wiele; my zaś nie możemy dalej budować muru”.

11 Ponadto nasi wrogowie mówili: „Nie dowiedzą się^s ani nie zobaczą, aż wejdziemy pomiędzy nich i wybijemy ich, i zatrzymamy tę pracę”.

12 A ilekroć przychodzili Żydzi mieszkający w pobliżu nich, dziesięć razy mówili nam: „[Nadejdą] ze wszystkich miejsc, gdzie do nas wrócicie”.

ROZDZ. 4

- a Neh 4:10
- b Neh 2:19
- c Neh 6:1
- d Neh 13:1
- e Lam 5:18
- f Ps 86:6
- g Ps 123:3
- h Ps 79:12
- i Prz 3:34
- j Ps 59:5
- k Ps 69:27
- l Jer 18:23
- m 2Tm 4:14
- n Ezd 5:8
- o Kzn 3:3
- p Kol 3:23
- q Neh 2:10
- r Neh 4:3
- s Neh 2:19
- t Am 1:13
- u Joz 13:3
- v Neh 13:23
- w Ps 2:2
- x Ps 50:15
- y Ps 55:16
- z 2Krn 2:18
- aa Neh 4:2
- ab Ps 56:6

szpalta 2

- a PnP 3:8
- b 2Krn 26:14
- c Neh 2:16
- d Neh 1:17
- e Neh 7:5
- f Lb 14:9
- g Pwt 20:3
- h Joz 1:9
- i Ps 27:1
- j Rz 8:31
- k Heb 13:5
- l Pwt 10:17
- m 1Sm 4:8
- n Pwt 7:21
- o Neh 1:5
- p Ps 47:2
- q Ps 65:5
- r 2Sm 10:12
- s 2Sm 17:14
- t Ps 33:10
- u Neh 5:16
- v 2Krn 26:14
- w 1 Ezd 10:14
- x Neh 11:1
- y Mt 10:16
- z Flp 1:28
- aa 2Krn 23:10
- ab 2Krn 32:5
- ac Dn 9:25
- ad 2Sm 20:8
- ae Lb 10:9
- af 2Krn 13:12
- ag Prz 20:18
- ah Neh 2:16
- ai Neh 7:5
- aj Pwt 1:30
- ak Joz 23:10

13 Wystawiałem zatem ludzi w najniższych partiach terenu za murem przy otwartych miejscach i rozstawiałem według rodzin lud z ich mieczami,^a dzidami^b i łukami. **14** Gdy zobaczyłem, że się boją, natychmiast wstałem i rzekłem do dostojników^c i do pełnomocnych zwierzchników^d oraz do reszty ludu: „Nie bójcie się^e ich. Pamiętajcie o Jehowie, wielkim^f i napawającym lękiem,^g i walczcie za swych braci,^h za swych synów i córki, za swe żony i domy”.

15 Skoro tylko nasi nieprzyjaciele usłyszeli, że stało się to nam wiadome – tak iż prawdziwy Bóg zniweczył ich zamiar,ⁱ a my wszyscy wróciliśmy do muru, każdy do swojej pracy – **16** od owego dnia połowa moich młodzieńców^j zajęta była pracą, a połowa trzymała dzidy, tarcze i łuki oraz miała pancerze;^k książęta^l zaś stali za całym domem judzkim. **17** Jeśli chodzi o budowniczych na murze i tagarzy dzwigających ciężary, każdy jedną ręką wykonywał pracę, a drugą^m trzymał pocisk.ⁿ **18** A budowniczkowie byli przepasani – każdy z nich, budując,^o miał u biodra swój miecz;^p przy mnie zaś był ten, który dał w róg.^q

19 I przemówiłem do dostojników^r i do pełnomocnych zwierzchników^s oraz do reszty ludu: „Praca jest wielka i rozległa, a my jesteście rozproszeni na murze, jeden daleko od drugiego. **20** W miejscu, gdzie usłyszycie głos rogu, tam się przy nas zbierzcie. Nasz Bóg będzie walczył za nas”.^s

21 Kiedy my byliśmy zajęci pracą, druga ich połowa trzymała dzidy, od wzejścia świtu aż do ukazania się gwiazd. **22** Po-

nadto w owym czasie powiedziałem do ludu: „Niech każdy nocuje ze swym sługą w obrębie Jerozolimy;^a i będą dla nas strażą w nocy, a robotnikami za dnia”. **23** Ja^b zaś i moi bracia,^c i moi słudzy,^d i ci ze straży,^e którzy byli za mną, nie zdejmowaliśmy szat; każdy miał w swoim prawicy pocisk.^f

5 Powstał jednak wielki krzyk^g ludu oraz ich żon przeciw ich żydowskim braciom.^h **2** I niektórzy mówili: „Naszych synów i nasze córki dajemy w zastaw, aby dostać zboże i jeść, i utrzymać się przy życiu”.ⁱ **3** A niektórzy mówili: „Nasze pola i nasze winnice, i nasze domy dajemy w zastaw,^j aby dostać zboże w czasie niedoboru żywności”. **4** Niektórzy zaś mówili: „Pożyliśmy pieniędzy na daninę dla króla^k pod zastaw naszych pól i naszych winnic”.^l **5** A przecież nasze ciało jest takie samo jak ciało naszych braci;^m nasi synowie są tacy sami jak ich synowie, lecz oto poniżamy swoich synów i swe córki, czyniąc z nich niewolników,ⁿ a niektóre z naszych córek już są tak poniżone; i nie ma mocy w naszych rękach, podczas gdy nasze pola i nasze winnice należą do innych”.

6 Gdy tylko usłyszałem ich krzyk i te słowa, bardzo się rozgniewałem. **7** Toteż moje serce rozważyło to we mnie i zacząłem wytykać winę^o dostojnikom oraz pełnomocnym zwierzchnikom, mówiąc do nich: „Wymuszacie lichwę,^p każdy od swego brata”.

Ponadto zwołałem z ich powodu wielkie zgromadzenie.^q **8** I przemówiłem do nich: „My sami, jak dalece to było w naszej mocy, wykupiliśmy^r naszych żydow-

ROZDZ. 4

- a Neh 4:6
- b Neh 10:1
- c Neh 4:14
- d Neh 5:10
- e Neh 13:19
- f 1 Kłn 11:25
- g 2 Kłn 23:9
- h 2 Kłn 23:10

ROZDZ. 5

- g Pwt 15:9
- Prz 21:13
- Lk 18:7
- h Mj 2:2
- i Rdz 47:19
- j Rdz 47:20
- k Pwt 28:48
- l Neh 9:37
- m 2 Sm 5:1
- n Wj 21:7
- Pwt 15:12
- 2 Kł 4:1
- Prz 22:7
- Mt 18:25
- o Kpl 19:15
- Kpl 19:17
- 2 Kłn 19:6
- 1 Tm 5:20
- Tyt 2:15
- p Wj 22:25
- Kpl 25:36
- Pwt 23:19
- Ps 15:5
- Eze 22:12
- q Prz 27:5
- r Kpl 25:48

szpalta 2

- a Kpl 25:35
- Pwt 15:7
- Jer 34:9
- b Hl 29:10
- Hl 32:15
- c 1 Sm 2:24
- Iz 58:7
- d 1 Pt 2:12
- e Eze 36:20
- Rz 2:24
- f Kpl 25:36
- Neh 5:15
- Hl 28:28
- Prz 8:13
- Kzn 8:12
- Mal 1:6
- g Pwt 8:18
- h Neh 5:7
- Eze 18:8
- Eze 18:13
- i Neh 5:3
- j Lk 19:8
- k Ps 37:26
- Ps 112:5
- Prz 19:17
- Prz 28:8
- Lk 6:35
- l Ezd 10:12
- m Pwt 17:9
- Ezd 10:5
- n Pwt 27:26
- o Ps 148:1
- p Ps 76:11
- Ps 119:106
- Kzn 5:5
- q Neh 10:1
- r Neh 2:1

skich braci, których sprzedano narodom; a wy teraz chcecie sprzedawać własnych braci^a i oni mają zostać sprzedani nam?” Na to zaniemówili i nie znaleźli ani słowa.^b **9** A ja rzekłem: „Nie jest dobre to, co czynicie.^c Czyż ze względu na zniewagę^d od narodów, naszych nieprzyjaciół,^e nie powinniście chodzić w bojaźni^f przed naszym Bogiem?”^g **10** Również ja, moi bracia i moi słudzy dajemy im pożyczkę z pieniędzy i zboża. Zaniechajmy, proszę, tego pożyczania na procent.^h **11** Proszę, zwróćcie im dzisiaj ich pola,ⁱ ich winnice, ich sady oliwne oraz ich domy, a także tę setną część pieniędzy i zboża, młodego wina i oliwy, którą ściągacie od nich jako odsetki”.

12 Na to oni rzekli: „Zwrócimy^j i nie będziemy się od nich za to niczego domagać.^k Uczynimy dokładnie tak, jak mówisz”.^l Zwoławszy więc kapłanów, kazałem im przysiąc, że postąpią zgodnie z tym słowem.^m **13** Nadto wytrząsałem swoje zanadrze, po czym rzekłem: „Tak niech prawdziwy Bóg wytrząśnie każdego męża, który nie spełnia tego słowa, z jego domu i z jego nabytej posiadłości; i niech w ten sposób stanie się wytrząśnięty i pusyty”. Wówczas cały zbór odrzekł: „Amen!”ⁿ I zaczęli wysławiać Jehowę.^o I lud począł działać zgodnie z tym słowem.^p

14 Inna sprawa: Od dnia, gdy mnie ustanowił ich namiestnikiem^q w ziemi judzkiej – od roku dwudziestego^r aż do trzydziestego drugiego^s roku króla Artakserksesa,^t dwanaście lat – ja sam ani moi bracia nie jedliśmy chleba przysługującego namiestnikowi.^u **15** Natomiast poprzedni namiestnicy, którzy byli

■ Neh 13:6; t Ezd 8:1; u 1 Ko 9:4; 1 Ko 9:15; 2 Ts 3:8.

przede mną, stanowili ciężar dla ludu i pobierali od nich na chleb i wino czterdzieści srebrnych sykli dziennie. Również ich słudzy władczo obchodzili się z ludem.^a Ja zaś tak nie postępowałem^b z bojaźni przed Bogiem.^c

16 I co więcej, przyłożyłem rękę do pracy nad tym murem,^d a nie nabyliśmy żadnego pola;^e i wszyscy moi słudzy byli tam zebrani do pracy. **17** A Żydzi i pełnomocni zwierzchnicy, stu pięćdziesięciu mężczyzn, oraz przychodzący do nas z okolicznych narodów byli przy moim stole.^f **18** Jeśli chodzi o to, co przygotowywano codziennie, to przygotowywano dla mnie jednego byka, sześć wybornych owiec oraz ptactwo, a raz na dziesięć dni wszelkiego rodzaju wino^g w obfitości. A przy tym wszystkim nie żądałem chleba przysługującego namiestnikowi, gdyż służba nałożona na ten lud była ciężka. **19** Racz, Boże mój, pamiętać mi^h ku dobremuⁱ wszystko, co uczyniłem dla tego ludu.^j

6 A gdy tylko powiedziano Sanballatowi^k i Tobiaszowi,^l i Arabowi^m Geszemowiⁿ oraz reszcie naszych nieprzyjaciół, że odbudowałem mur^o i że nie pozostał w nim żaden wyłom (choćby do owego czasu nie wstawiłem wrót^p w bramy),^q **2** Sanballat i Geszem natychmiast posłali do mnie, mówiąc: „Przyjdź no, umówmy się i spotkajmy” razem w wioskach na dolnej równinie Ono.^s Lecz oni zamysłali wyrządzić mi krzywdę.^t **3** Wysłałem więc do nich posłańców,^u mówiąc: „Wykonuję wielką pracę^v i nie mogę zejść. Czemuż miałyby ustać ta praca, gdybym od niej odstąpił i zszedł do was?”^w

ROZDZ. 5

- a Prz 29:2
- b 2Kto 11:9; 2Kto 12:14
- c Neh 5:9; Ps 112:1; Ps 147:11; Prz 16:6; Kzn 12:13
- d 1Pt 5:3
- e Dz 20:33; 2Kto 12:17
- f 2Sm 9:7; Ps 37:21; Iz 32:8; Flp 2:4; 1Pt 4:9
- g Kzn 9:7; Kzn 10:19
- h Neh 13:14; Neh 13:31; Ps 18:24; Ps 106:4; Mal 3:16
- i Iz 38:3
- j Heb 6:10

ROZDZ. 6

- k Neh 2:10
- l Neh 4:3
- m Neh 4:7
- n Neh 2:19
- o Neh 4:6; Dn 9:25
- p Neh 3:1
- q Neh 3:3
- r Rdz 4:8; 2Sm 3:27; 2Sm 20:9; Prz 26:24
- s 1Kn 8:12; Neh 11:35
- t Ps 12:2; Ps 37:12; Ps 37:32
- u Prz 14:15; Mt 10:16
- v Kzn 9:10
- w Rz 12:11

szpalta 2

- a Neh 2:10
- b Neh 2:19
- c Ezd 4:15
- d Lk 23:2
- e Prz 26:24; Dz 23:15
- f Dz 24:13; Dz 25:7
- g Hi 13:4; Ps 36:3; Ps 38:12; Ps 52:2; Mt 12:34; Jn 8:44
- h 2Kn 15:7; Ezd 4:4; Iz 35:3; Jer 38:4
- i 1Sm 30:6; Ps 56:3; Ps 68:35; Ps 138:3; Iz 41:10
- j Eze 3:24
- k Am 3:3

4 Lecz oni cztery razy przysyłali mi to samo słowo, ja zaś odpowiadałem im tym samym słowem.

5 W końcu Sanballat^a po raz piąty przysłał do mnie z tym samym słowem swojego sługę, mającego w ręku list otwarty. **6** Było w nim napisane: „Słysząc wśród narodów, a mówi to Geszem,^b że ty i Żydzi zamysławicie się zbuntować.^c Dlatego budujesz mur; i według tych wieści ty stajesz się ich królem.^d **7** A nawet ustanowiłeś proroków, by po całej Jerozolimie rozgłosili o tobie, mówiąc: „Jest w Judzie król!” I oto coś takiego powiedzą królówi. Przyjdźże więc i naradzmy się wspólnie”.^e

8 Lecz ja posłałem do niego, mówiąc: „Takich rzeczy, o jakich ty mówisz, nie było,^f ale sam je wymyślasz w swoim sercu”.^g

9 Wszyscy oni bowiem usiłowali nas zastraszyć, mówiąc: „Ich ręce^h opadną od pracy, tak iż nie zostanie wykonana”. Ale teraz wzmacnij moje ręce.ⁱ

10 I wszedłem do domu Szmajasa, syna Delajasza, syna Mehetabela, gdy się tam zamknął.^j A on powiedział: „Umówmy się i spotkajmy^k w domu prawdziwego Boga, w świątyni,^l i zamknijmy drzwi świątyni; bo przyjdą cię zabić, i to przyjdą w nocy,^m by cię zabić”. **11** Ja jednak rzekłem: „Czy mąż taki jak ja miałby uciekać?”ⁿ I któż taki jak ja mógłby wejść do świątyni i żyć?^o Nie wejść!” **12** Wywieźdlałem się więc i oto nie Bóg^p go posłał, lecz wyrzekł^q on to proroctwo przeciwko mnie, gdyż najeli go Tobiasz i Sanballat.^r **13** Najęto go po to,^s że-

1 1Kl 6:5; 2Kl 11:3; m Jn 3:20; n Prz 28:1; o Lb 1:51; Lb 18:7; 2Kn 26:19; p Pwt 18:20; Jer 14:14; q Ps 12:2; Ps 120:2; r Neh 2:10; Prz 11:9; Eze 13:19; s Mt 3:11.

bym się przestraszył^a i tak postąpił – i zgrzeszyłbym,^b a oni mogliby to wykorzystać jako złą opinię,^c by mnie lżyć.^d

14 Racz pamiętać,^e Boże mój, Tobiaszowi^f i Sanballatowi stosownie do uczynków każdego z nich, a także prorokini^g Noadii i pozostałym prorokom, którzy wciąż próbowali mnie zastraszyć.

15 Wreszcie mur^h został ukończony dwudziestego piątego dnia Elul, po pięćdziesięciu dwóch dniach.

16 A gdy tylko o tym usłyszeli wszyscy nasi nieprzyjacieleⁱ i zobaczyli to wszystkie narody, które były wokół nas, od razu bardzo upadli we własnych oczach i poznali, że to za sprawą naszego Boga^j została wykonana ta praca. **17** W tych dniach także dostojnicy^k z Judy mnożyli swe listy, które dochodziły do Tobiasza,^l a te od Tobiasza przychodziły do nich. **18** Wielu bowiem w Judzie było z nim związanych przysięgą, gdyż był zięciem Szechaniasza, syna Aracha;^m a Jehochanan, jego syn, wziął sobie córkę Meszullama,ⁿ syna Berechiasza. **19** Ciągłe też mówili o nim przede mną coś dobrego.^o A moje słowa stałe do niego wyносили. Tobiasz wysyłał listy, żeby mnie zastraszyć.^p

7 I gdy tylko odbudowano mur,^q od razu wstawiłem wrota.^r Potem zostali wyznaczeni odźwierni^s i śpiewacy^t oraz Lewici.^u **2** A nad Jerozolimą ustanowiłem Chananiego,^v mego brata, oraz Chananiasza, księcia Zamu,^w gdyż był on mężem godnym zaufania^x i bardziej niż wielu innych żywił bojaźń^y przed prawdziwym Bogiem. **3** Powiedziałem więc do nich: „Bramy^z Jerozolimy nie mają być otwiera-

ROZDZ. 6

- a Iz 51:12
- b Eze 2:6
- c Jak 4:17
- d Prz 22:1
- e Kzn 7:1
- f Ps 36:11
- g Mt 22:15
- h Neh 4:4
- i Neh 4:3
- j Eze 13:17
- k Neh 4:1
- l Neh 2:10
- m Neh 4:7
- n Ps 129:5
- o Neh 5:7
- p Neh 2:10
- q Ezd 2:5
- r Neh 7:10
- s Neh 3:4
- t Prz 28:4
- u Jn 15:19
- v Jn 4:5
- w Neh 6:9
- x Neh 6:13

ROZDZ. 7

- q Neh 2:17
- r Neh 6:15
- s Dn 9:25
- t Neh 3:1
- u Neh 3:6
- v Neh 3:13
- w 1Kn 26:1
- x 1Kn 26:12
- y Ezd 2:42
- z 1Kn 9:33
- aa Ezd 2:41
- ab u 1Kn 23:28
- ac Ezd 3:8
- ad v Neh 1:2
- ae w 2Kn 17:12
- af 2Kn 26:9
- ag Neh 2:8
- ah Dz 23:10
- ai x Ps 101:6
- aj Prz 28:20
- ak Dz 6:3
- al 1Ko 4:2
- am y Wj 18:21
- an 2Sm 23:3
- ao Neh 5:15
- ap Prz 8:13
- aq Iz 33:6
- az z Neh 2:13
- ba Neh 12:39

szpalta 2

- a Neh 13:19
- b Ps 127:1
- c Neh 11:1
- d Ezd 7:27

ne, dopóki słońce nie zacznie przysuszać; i gdy oni jeszcze tam stoją, mają zamknąć wrota i je zaryglować.^a I postawcie strażę z mieszkańców Jerozolimy, każdego na jego posterunku oraz każdego przed jego domem”.^b **4** Miasto zaś było rozległe i wielkie, a ludzi było w nim mało^c i nie pobudowano domów.

5 Lecz mój Bóg podał mi do serca,^d żebym zebrał dostojników i pełnomocnych zwierzchników oraz lud, by się wpisał do rodowodów.^e Potem znalazłem księgę wpisów rodowodowych^f tych, którzy przybyli pierwsi, i znalazłem w niej zapis:

6 Oto synowie z tej prowincji,^g którzy wyszli z niewoli, w jakiej byli wygnaćcy^h wprowadzeniⁱ przez Nebukadneccara,^j króla Babilonu, i którzy później powrócili do Jerozolimy i do Judy, każdy do swojego miasta;^k **7** ci, którzy przybyli z Zerubbabelem,^l Jeszua,^m Nehemiaszem, Azariaszem, Raamiaszem, Nachamanim, Mardocheuszem,ⁿ Bilszanem, Misperetem, Bigwajem, Nechumem, Baaną.

Oto liczba mężczyzn ludu izraelskiego: **8** synów Parosza^o dwa tysiące stu siedemdziesięciu dwóch; **9** synów Szefatiasza^p trzystu siedemdziesięciu dwóch; **10** synów Aracha^q sześciuset pięćdziesięciu dwóch; **11** synów Pachat-Moaba,^r z synów Jeszui i Joaba,^s dwa tysiące ośmiuset osiemnastu; **12** synów Elama^t tysiąc dwustu pięćdziesięciu czterech; **13** synów Zattu^u ośmiuset czterdzie-

e 1Kn 9:1; Ezd 2:62; f 1Kn 4:33; 1Kn 5:1; g Ezd 5:8; Est 9:30; h Neh 1:3; 12Kl 24:14; 2Kn 36:20; Jer 39:9; Jer 52:15; Jer 52:28; j 2Kl 25:1; Dn 3:1; k Ezd 2:1; 1Ezd 1:11; Ezd 2:2; Za 4:7; Mt 1:12; m Ezd 3:8; Ezd 5:2; Ag 1:14; Za 3:1; n Ezd 2:2; o Ezd 2:3; Neh 10:14; p Ezd 2:4; q Ezd 2:5; Neh 6:18; r Ezd 2:6; Ezd 10:30; s Ezd 8:9; t Ezd 2:7; Ezd 10:26; u Ezd 2:8.

stu pięciu; **14** synów Zakka-
ja^a siedmuset sześćdziesięciu;
15 synów Binnuja^b sześciuset
czterdziestu ośmiu; **16** synów
Bebaja^c sześciuset dwudzie-
stu ośmiu; **17** synów Azgada^d
dwa tysiące trzystu dwudzie-
stych; **18** synów Adonikama^e
sześciuset sześćdziesięciu sied-
miu; **19** synów Bigwaja^f dwa
tysiące sześćdziesięciu siedmiu;
20 synów Adina^g sześciuset
pięćdziesięciu pięciu; **21** syn-
ów Atera^h z linii Ezechia-
sza, dziewięćdziesięciu ośmiu;
22 synów Chaszumaⁱ trzystu
dwudziestu ośmiu; **23** synów
Becaja^j trzystu dwudziestu
czterech; **24** synów Charifa^k
stu dwunastu; **25** synów Gi-
beona^l dziewięćdziesięciu pięciu;
26 mężczyzn z Betlejem^m i Neto-
fyⁿ stu osiemdziesięciu ośmiu;
27 mężczyzn z Anatot^o stu
dwudziestu ośmiu; **28** męż-
czyzn z Bet-Azmawet^p czterdzie-
stu dwóch; **29** mężczyzn z Ki-
riat-Jearim^q, Kefiry^r i Beerot^s
siedmuset czterdziestu trzech;
30 mężczyzn z Ramy^t i Geby^u
sześciuset dwudziestu jeden;
31 mężczyzn z Michmas^v stu
dwudziestu dwóch; **32** męż-
czyzn z Betel^w i Aj^x stu dwu-
dziestu trzech; **33** mężczyzn
z drugiego Nebo^y pięćdziesię-
ciu dwóch; **34** synów drugie-
go Elama^z tysiąc dwustu pięć-
dziesięciu czterech; **35** synów
Charima^a trzystu dwudziestu;
36 synów Jerycha^b trzystu czter-
dziestu pięciu; **37** synów Lod^c,
Chadid^d i Ono^e siedmuset dwu-
dziestu jeden; **38** synów Se-
naa^f trzy tysiące dziewięćset
trzydziestu.

39 Kapłani: synów Jedaja-
sza^g z domu Jeszui, dziewię-
ćset siedemdziesięciu trzech;
40 synów Immera^h tysiąc pięć-

ROZDZ. 7

- a Ezd 2:9
- b Ezd 2:10
- Ezd 10:34
- c Ezd 2:11
- d Ezd 2:12
- e Ezd 2:13
- f Ezd 2:14
- g Ezd 2:15
- h Ezd 2:16
- i Ezd 2:19
- Neh 10:18
- j Ezd 2:17
- k Ezd 2:18
- l Joz 11:19
- 2Sm 21:2
- Ezd 2:20
- Neh 3:7
- m Rdz 35:19
- 1Kn 2:51
- Mt 2:6
- n 1Kn 2:54
- Ezd 2:22
- Jer 40:8
- o Joz 21:18
- Ezd 2:23
- Jer 1:1
- p Ezd 2:24
- q Joz 9:17
- 1Sm 7:2
- r Joz 18:26
- Ezd 2:25
- s Joz 18:25
- t Ezd 2:26
- u Joz 18:24
- Za 14:10
- v 1Sm 13:5
- Ezd 2:27
- w 1Kl 12:32
- Ezd 2:28
- x Joz 7:2
- y Ezd 2:29
- z Ezd 2:31
- a Ezd 2:32
- b Ezd 2:34
- c Neh 11:35
- d Ezd 2:33
- e Neh 6:2
- f Ezd 2:35
- g Ezd 2:36
- h Ezd 2:37

szpalta 2

- a Ezd 10:22
- b 1Kn 24:8
- Ezd 2:39
- c Ezd 3:9
- d Ezd 2:40
- e 1Kn 25:7
- Ezd 2:41
- f 1Kn 6:39
- g Neh 7:1
- h Jer 35:4
- i 1Kn 9:17
- Neh 11:19
- j Neh 12:25
- k Ezd 2:42
- l Joz 9:27
- 1Kn 9:2
- Ezd 2:58
- m Ezd 2:43
- n Ezd 2:44
- o Ezd 2:45
- p Ezd 2:46

dziesięciu dwóch; **41** synów
Paszchura^a tysiąc dwustu czter-
dziestu siedmiu; **42** synów
Charima^b tysiąc siedemnastu.

43 Lewici: synów Jeszui, z li-
nii Kadmiela^c z synów Hode-
wy^d siedemdziesięciu czterech.
44 Śpiewacy: synów Asafa^f stu
czterdziestu ośmiu. **45** Odź-
wierni: synów Szalluma^h, syn-
ów Ateraⁱ, synów Talmona^j, syn-
ów Akkuba^j, synów Chatity,
synów Szobaja^k – stu trzydzie-
stu ośmiu.

46 Netynejczycy: synowie Cy-
chy, synowie Chasufy, syno-
wie Tabbaoa^m. **47** synowie Ke-
rosa, synowie Sii, synowie
Padonaⁿ. **48** synowie Lebany,
synowie Chagaby^o, synowie Szal-
maja, **49** synowie Chanana^p,
synowie Giddela, synowie Ga-
chara, **50** synowie Reajasza^q,
synowie Recina^r, synowie Neko-
dy, **51** synowie Gazzama, syno-
wie Uzzy, synowie Paseacha,
52 synowie Besaja^s, synowie
Meunitów, synowie Nefuszesi-
ma^t. **53** synowie Bakbuka, syno-
wie Chakufy, synowie Char-
chura^u. **54** synowie Baclita,
synowie Mechidy, synowie Char-
szy^v. **55** synowie Barkosa, syno-
wie Sysery, synowie Tama-
cha^w. **56** synowie Necjacha,
synowie Chatify^x.

57 Synowie sług Salomona: synowie Sotaja, synowie Sofere-
ta, synowie Peridy^z. **58** syno-
wie Jaali, synowie Darkona, syno-
wie Giddela^a. **59** synowie
Szefatiasza, synowie Chattila,
synowie Pocheret-Haccebaima,
synowie Amona^b. **60** Wszyst-
kich netynejczyków^c i synów
sług Salomona było trzystu dzie-
więćdziesięciu dwóch.

q Ezd 2:47; r Ezd 2:48; s Ezd 2:49; t Ezd 2:50;
u Ezd 2:51; v Ezd 2:52; w Ezd 2:53; x Ezd 2:54;
y 1Kl 9:21; Neh 11:3; z Ezd 2:55; a Ezd 2:56; b Ezd 2:57;
c Joz 9:23; Ezd 2:58; Neh 3:26; Neh 7:46.

61 A oto ci, którzy wyszli z Tel-Melach, Tel-Charsza, Kerub, Ad-don oraz Immer^a i nie potrafili wskazać domu swoich ojców i swego pochodzenia, czy są z Izraela: **62** synów Delajasza, synów Tobiasza, synów Nekody^b sześciuset czterdziestu dwóch.

63 Z kapłanów^c zaś: synowie Chabajasza, synowie Hakkoca,^d synowie Barzillaja,^e który wziął sobie żonę spośród córek Barzillaja^f Gileadczyka i został nazwany od ich imienia. **64** Ci szukali siebie w spisie, aby publicznie ustalić swój rodowód, i nie znaleźli,^g toteż jako skalani zostali wyłączeni z kapłaństwa.^h

65 Tirszataⁱ powiedział im więc, żeby nie jedli^j z rzeczy najświętszych, dopóki się nie pojawi kapłan z Urim^k i Tummim.^l

66 Cały ten zbór jako jedna grupa liczył czterdzieści dwa tysiące trzysta sześćdziesiąt osób^m — **67** oprócz ich niewolnikówⁿ i niewolnic, których było siedem tysięcy trzysta trzydzieści siedem;^o mieli też dwieście czterdzieści pięcioro śpiewaków^p i śpiewaczek.^q **68** [Koni ich było siedemset trzydzieści sześć, ich mułów dwieście czterdzieści pięć].^r **69** Wielbłądów było czterysta trzydzieści pięć. Osłów^s było sześć tysięcy siedemset dwadzieścia.^t

70 I niektórzy mężowie będący głowami^u domów patriarchalnych^v dali na to dzieło.^w Sam tirszata^x dał do skarbu tysiąc złotych drachm, pięćdziesiąt czasz, pięćset trzydzieści długich szat kapłańskich.^y **71** A niektórzy mężowie będący głowami domów patriarchalnych dali do skarbcza na to dzieło dwadzieścia tysięcy złotych drachm i dwa tysiące dwieście min srebra.^z **72** Reszta ludu zaś da-

ROZDZ. 7

- a Ezd 2:59
- b Ezd 2:60
- c 1Kn 24:1
- d 1Kn 24:10
- e Neh 3:21
- f Ezd 2:61
- g 2Sm 17:27
- h 2Sm 19:31
- i 2Sm 19:39
- j 1Kl 2:7
- k Ezd 2:62
- l Lb 18:7
- m Ezd 2:63
- n Neh 8:9
- o Neh 10:1
- p J Kpl 2:3
- q Lb 18:9
- r Wj 28:30
- s 1Sm 28:6
- t J Kpl 8:8
- u Pwt 33:8
- v Ezd 2:64
- w Wj 21:2
- x Kpl 25:44
- y Ezd 2:65
- z Neh 7:1
- a Wj 15:21
- b 1Sm 18:6
- c 2Sm 19:35
- d Ezd 2:66
- e 1Sm 8:16
- f 2Sm 16:2
- g Ezd 2:67
- h Lb 7:2
- i Ezd 1:5
- j Lb 17:2
- k 1Kn 23:11
- l Ezd 2:68
- m Ezd 2:63
- n Neh 7:65
- o J Kpl 6:10
- p Iz 22:21
- q Ezd 2:69

szpalta 2

- a 2Kn 35:14
- b Neh 7:1
- c Neh 7:46
- d Neh 11:20
- e Kpl 23:24
- f 1Kl 8:2
- g Ezd 3:1
- h Ezd 2:70

ROZDZ. 8

- a Dz 2:46
- b Jer 5:1
- c Neh 3:26
- d Neh 12:37
- e Ezd 7:6
- f 2Kn 34:15
- g Pwt 31:9
- h Joz 1:8
- i 1Kl 2:3
- j Kpl 27:34
- k Lb 36:13
- l Pwt 28:1
- m Kpl 23:24
- n Lb 29:1
- o 1Kl 8:2
- p Pwt 17:18
- q Mal 2:7

ła dwadzieścia tysięcy złotych drachm i dwa tysiące min srebra oraz sześćdziesiąt siedem długich szat kapłańskich.

73 A kapłani^a i Lewici, i odźwierni, i śpiewacy,^b i niektórzy spośród ludu, i netynejczy^c oraz cały Izrael osiedlili się w swoich miastach.^d Gdy nastał siódmy miesiąc,^e synowie Izraela byli już w swoich miastach.^f

8 I cały lud jak jeden mąż^g zebrał się na placu,^h który był przed Bramą Wodną.ⁱ Wówczas powiedziano przepisywaczowi Ezdraszowi,^j żeby przyniósł księgę^k Prawa Mojżeszowego,^l które Jehowa nakazał Izraelowi.^m **2** Pierwszego dnia siódmego miesiącaⁿ kapłan^o Ezdrasz przyniósł więc prawo przed zbór^p mężczyzn i niewiast oraz wszystkich, którzy byli wystarczająco rozumni, by móc słuchać.^q **3** I czytał^r z niego na głos przed placem, który jest przed Bramą Wodną, od świtu^s aż do południa w obecności mężczyzn i niewiast oraz innych rozumnych osób; a uszy^t całego ludu uważnie słuchały^u księgi prawa. **4** A przepisywacz Ezdrasz stał na drewnianym podium,^v które zrobiono na tę okazję; a przy nim stali Mattitiasz i Szema, i Anajasz, i Uriasz, i Chilkiasz, i Maasejasz po jego prawicy, natomiast po jego lewicy Pedajasz i Miszael, i Malkijas,^w i Chaszum,^x i Chasz-Baddana, Zachariasz oraz Meszullam.

5 I otworzył^y Ezdrasz księgę na oczach całego ludu, bo był ponad całym ludem; a gdy ją otworzył, cały lud powstał.^z **6** Potem Ezdrasz pobłogosławił Jehowę,^a

p Pwt 31:12; 2Kn 17:9; q Neh 10:28; Iz 28:9; r Lk 4:16; Dz 13:15; Dz 15:21; s Dz 28:23; t Pwt 5:1; u Lk 8:18; Dz 16:14; Dz 17:11; Heb 2:1; v 2Kn 6:13; w Neh 12:42; x Neh 10:18; y Lk 4:17; z 1Kl 8:14; a Ps 72:18; Ef 1:3; Obj 4:11.

prawdziwego Boga, Wielkiego, na co cały lud, podnosząc swe ręce,^a odpowiedział: „Amen! Amen!”^b Następnie pokłonili się nisko^c i padli przed Jehową twarzami ku ziemi.^d **7** A Jezua i Bani oraz Szerebiasz,^e Jamin, Akkub, Szabbetai, Hodiasz, Maasesz, Kelita, Azariasz, Jozabad,^f Chanan, Pelajasz^g – Lewici – objaśniali prawo ludowi,^h podczas gdy lud stał.ⁱ **8** I czytali^j na głos z tej księgi, z prawa prawdziwego Boga; objaśniano je oraz wykładano jego sens; i na bieżąco podawali, jak rozumieć to, co czytano.^k

9 A Nehemiasz,^l czyli tirszata,^m oraz kapłan Ezdrasz,ⁿ przepisywacz, jak również Lewici, którzy pouczali lud, przemówili do całego ludu: „Dzisiejszy dzień jest święty dla Jehowy, waszego Boga.^o Nie smućcie się ani nie płaczcie”.^p Cały lud bowiem płakał, gdy słyszał słowa tego prawa.^q **10** I jeszcze rzekł do nich: „Idźcie, jedzcie rzeczy tłuste i pijcie słodkie, i poślijcie porcje^r temu, dla kogo nic nie przygotowano; bo dzień ten jest święty dla naszego Pana, i nie ubolewajcie, gdyż radość z Jehowy jest waszą twierdzą”. **11** I Lewici kazali milczeć całemu ludowi, mówiąc: „Uspokójcie się! Dzień ten jest bowiem święty; i nie ubolewajcie”. **12** Odszedł więc cały lud, aby jeść i pić, i posyłać porcje,^s i wiele się radować,^t ponieważ zrozumieeli słowa, które im oznajmiono.^u

13 A na drugi dzień mężowie będący głowami domów patriarchalnych całego ludu, kapłani i Lewici zebrali się razem u przepisywacza Ezdrasza, aby wnikać w słowa tego prawa.^v

ROZDZ. 8

- a 1KI 8:22
- b Pwt 27:26
1Ko 14:16
- c 1Kn 29:20
2Kn 20:18
Ps 95:6
- d Kpl 9:24
Mt 26:39
Obj 7:11
- e Neh 9:4
- f Ezd 8:33
Neh 11:16
- g Neh 10:10
- h Kpl 10:11
Pwt 33:10
- i 1KI 8:14
- j 1Tm 4:13
- k Hab 2:2
Łk 24:27
Dz 8:31
- l Neh 1:1
- m Neh 7:65
- n Ezd 7:11
- o Kpl 23:24
Lb 29:1
- p Pwt 16:14
Pwt 16:15
- q 2KI 22:11
- r Est 9:19
- s 1Sm 1:4
Łk 11:41
Dz 2:42
- t Ps 126:2
Ps 126:3
- u Neh 8:8
Ps 119:130
Prz 2:10
Łk 24:32
- v Ps 119:99
Kol 1:9
Kol 1:10

szpalta 2

- a Dz 15:21
Dz 28:23
- b Kpl 23:34
Pwt 16:16
- c Kpl 23:42
Pwt 16:13
Za 14:16
Jn 7:2
- d Kpl 23:4
- e Iz 33:20
- f 2Kn 27:4
- g Pwt 8:8
- h Pwt 22:8
Dz 10:9
- i 1KI 6:36
1KI 7:12
2Kn 4:9
2Kn 20:5
- j Neh 8:1
- k Neh 3:26
Neh 8:3

14 Wtedy znaleźli zapisane w prawie, które Jehowa nakazał za pośrednictwem Mojżesza,^a że podczas święta w miesiącu siódmym^b synowie Izraela mają mieszkać w szalasach^c **15** i że mają obwieścić^d i ogłosić po wszystkich swych miastach i po całej Jerozolimie,^e mówiąc: „Wyjdźcie w górzysty region^f i naznoście liści oliwki^g i liści drzewa oleistego, i liści mirtowych, i liści palmowych, i liści z gałęzistych drzew, aby zrobić szalasy zgodnie z tym, co napisano”.

16 I wyszedł lud, i przynosili je, i porobili sobie szalasy, każdy na swoim dachu^h i na swych dziedzińcach, i na dziedzińcachⁱ domu prawdziwego Boga, i na placu^j przy Bramie Wodnej^k oraz na placu przy Bramie Efraima.^l **17** I cały zbór tych, którzy wrócili z niewoli, zrobił szalasy i zamieszkał w szalasach; bo synowie Izraela nie czynili tego od dni Jozuego, syna Nuna,^m aż do owego dnia, toteż nastąpiła wielka radość.ⁿ **18** I dzień w dzień czytano na głos księgę prawa prawdziwego Boga,^o od pierwszego dnia aż do ostatniego dnia; i obchodzili to święto siedem dni, a ósmego dnia zgodnie z regułą było uroczyste zgromadzenie.^p

9 A w dwudziestym czwartym dniu tego miesiąca^q zebrali się synowie Izraela, poszcząc^r oraz mając na sobie wór^s i proch.^t **2** I potomstwo Izraela oddzieliło^u się od wszystkich cudzoziemców,^v i stanawszy, wyznawali^w swoje grzechy^x

12KI 14:13; Neh 12:39; m Joz 1:1; Heb 4:8; n Pwt 16:14; o Pwt 31:12; p Kpl 23:36; Lb 29:35; Jn 7:37; **ROZDZ. 9** q 1KI 8:2; r Ezd 8:21; s Est 4:3; Jon 3:5; t Joz 7:6; 2Sm 1:2; Hl 2:12; u Ezd 9:2; Neh 13:3; v Iz 2:6; w Kpl 26:40; Ezd 9:6; x Ps 106:6; Prz 28:13.

oraz przewinienia swych ojców.^a

3 Potem wstali na swym miejscu^b i czytali na głos księgę prawa^c Jehowy, swego Boga, przez ćwierć dnia;^d a przez ćwierć czynili wyznania^e i kłaniali się przed Jehową, swym Bogiem.^f

4 A na podium^g dla Lewitów stanęli Jeszua i Bani, Kadmiel, Szebaniasz, Bunni, Szerebiasz,^h Bani oraz Kenani i zawołali donośnym głosemⁱ do Jehowy, swego Boga. **5** A Lewici Jeszua i Kadmiel, Bani, Chaszabnejasz, Szerebiasz, Hodiasz, Szebaniasz oraz Petachiasz przemówili: „Wstańcie, błogosławcie! Jehowę, waszego Boga od czasu niezmierzonego po czas niezmierzony.^k I niech błogosławią twe chwalebne imię,^l które jest wywyższone ponad wszelkie błogosławieństwo i chwałę.

6 „Ty jeden jesteś Jehowa;^m ty uczyniłeś niebiosⁿ – niebo niebios – a także cały ich zastęp,^o ziemię^p i wszystko, co jest na niej,^q morza^r i wszystko, co w nich jest;^s i ty zachowujesz to wszystko przy życiu; tobie się kłania zastęp^t niebios. **7** Tyś jest Jehowa, prawdziwy Bóg, który wybrał Abrahama^u i wyprowadził go z Ur Chaldejczyków,^v i nadał mu imię Abraham.^w **8** I stwierdziłeś, że jego serce jest wierne wobec ciebie;^x doszło więc do zawarcia przymierza^y z nim, że mu dasz ziemię Kananejczyków, Hetytów, Amorytów i Peryzzytów oraz Jebusytów i Girgaszytów, że dasz ją jego potomstwu;^z i spełniłeś swoje słowa, gdyż jesteś prawy.^a

9 „Ty zatem widziałeś^b uciśnienie naszych proajców w Egipcie i słyszałeś ich krzyk nad Morzem Czerwonym.^c **10** Potem dokonywałeś znaków i cudów wy-

ROZDZ. 9

- a Jer 3:13
Dn 9:8
- b Neh 8:4
- c Neh 8:8
- d Neh 8:3
- e Dn 9:20
- f Neh 8:6
- g Neh 8:4
- h Neh 8:7
- i 2Kn 20:19
Ps 77:1
- j 1Kn 29:20
Ps 103:1
- k Jer 33:11
Ef 3:21
- l Ps 72:19
Ps 145:1
- m Pwt 6:4
2Kl 19:19
Iz 37:16
- n Rdz 1:1
Ps 146:6
Obj 14:7
- o Rdz 2:1
Ps 148:2
Mt 26:53
- p Rdz 2:4
- q Iz 45:18
- r Rdz 1:10
- s Rdz 1:20
- t 1Kl 22:19
Ps 103:21
- u Rdz 12:1
- v Rdz 11:31
- w Rdz 17:5
- x Rdz 22:12
- y Rdz 22:18
- z Rdz 15:18
- a Pwt 32:4
- b Wj 2:25
Wj 3:7
Dz 7:34
- c Ps 65:2

szpalta 2

- a Wj 7:3
Pwt 6:22
Ps 105:27
Dz 7:36
- b Wj 5:2
Wj 10:3
Wj 18:11
- c Wj 9:16
Rz 9:17
- d Wj 14:21
- e Wj 14:22
Ps 66:6
- f Wj 15:1
Ps 106:11
Heb 11:29
- g Wj 15:5
- h Wj 15:10
- i Wj 13:21
Lb 14:14
- j Ps 78:14
Ps 105:39
- k Wj 14:20
- l Wj 19:11
Pwt 33:2
- m Pwt 4:10
Pwt 4:36
- n Pwt 4:1

mierzonych przeciwko faraonowi i wszystkim jego sługom oraz całemu ludowi jego ziemi,^a bo wiedziałeś, że postępowali zuchwale^b przeciwko nim; i uczyniłeś sobie imię^c tak jak dzisiaj. **11** Rozdzieliłeś przed nimi morze,^d tak iż przeszli przez środek morza po suchej ziemi;^e a tych, którzy ich ścigali, wrzuciłeś w głębiny^f niczym kamień^g w potężne wody.^h **12** I w dzień prowadziłeś ich słupem obłoku,ⁱ a w nocy słupem ognia,^j aby oświecić^k im drogę, którą mieli iść. **13** I zstąpiłeś na górę Synaj,^l i rozmawiałeś z nimi z nieba,^m a potem dałeś im prostolinijne rozstrzygnięcia sadownicze,ⁿ jak również prawa oparte na prawdzie,^o dobre przepisy^p oraz przykazania.^q **14** Oznajmiłeś im też twój święty sabat^r i za pośrednictwem Mojżesza, swego sługi, dałeś im przykazania i przepisy oraz prawo.^s **15** I dałeś im chleb z nieba, gdy byli głodni,^t i wyprowadziłeś im wody ze skały, gdy byli spragnieni,^u i przemówiłeś do nich, aby wkroczyli^v i posiedli ziemię, co do której podniósłeś swą rękę na znak przysięgi, że im ją dasz.^w

16 „Oni zaś, nasi proajcowie, postępowali zuchwale^x i uszytywniali swe karki,^y i nie słuchali twych przykazań. **17** Nie chcieli więc słuchać^z i nie pamiętali^a o twych zdumiewających czynach, których wobec nich dokonałeś, ale uszytywnili swój kark^b i wyznaczili naczelnika,^c żeby powrócić do swej niewoli w Egipcie. Lecz tyś jest

o Wj 34:6; Ps 19:9; p Pwt 4:8; Pwt 12:1; q Pwt 6:1; r Wj 16:29; Wj 20:10; Pwt 5:12; s Kpl 27:34; t Wj 16:4; u Wj 17:6; Ps 78:20; v Joz 4:10; w Rdz 22:16; Heb 6:18; x Lb 14:44; y Pwt 9:6; Dz 7:39; Dz 7:51; z Lb 14:11; Lb 14:41; a Ps 78:11; b Pwt 31:27; c Lb 14:4.

Bóg aktów przebaczenia,^a łaskawy^b i miłosierny,^c nieskory do gniewu^d i obfitujący^e w łojalną życzliwość, i nie opuściłeś ich.^f **18** Nawet wtedy, gdy sporządzili sobie lany posąg cielca^g i poczęli mówić: „Oto twój Bóg, który cię wyprowadził z Egiptu”,^h i popełniali czyny świadczące o wielkim braku szacunku, **19** ty w swoim obfitym miłosierdziu nie opuściłeśⁱ ich na pustkowi. Słup obłoku nie odchodził od nich za dnia, by prowadzić ich drogą,^j ani słup ognia nocą, by oświetlać im drogę, którą mieli iść.^k **20** Udzielałeś też swego dobrego ducha,^l by uczynić ich rozważnymi, a ich ustom nie odmawiałeś twej manny,^m i dawałeś im wodę, gdy byli spragnieni.ⁿ **21** I przez czterdzieści^o lat zapatrywałeś ich w żywność na pustkowi. Niczego im nie brakowało.^p Szaty im się nie zużywały,^q a stopy im nie puchły.^r

22 „I dawałeś im królestwa^s oraz ludy, i rozdzylałeś je kawałek po kawałku;^t i posiedli ziemię Sychona^u — ziemię króla Cheszbonu^v — oraz ziemię Oga,^w króla Baszanu.^x **23** A ich synów pomnożyłeś jak gwiazdy niebios.^y Potem przywiodłeś ich do ziemi,^z co do której obiecałeś ich praojcom,^a że wejdą ją posiąść. **24** Przyszli więc ich synowie^b i posiedli tę ziemię,^c a ty podbijałeś^d przed nimi mieszkańców tej ziemi, Kananejczyków,^e oddawałeś ich w ich rękę — ich królów^f oraz ludy tej ziemi^g — aby z nimi postąpił według swego upodobania.^h **25** I zdobywali warowne miastaⁱ oraz tłustą glebę,^j i brali w posiadanie domy pełne wszelkich dóbr,^k wykute cysterny,^l winnice i sady oliwne^m oraz drzewa zapewnia-

ROZDZ. 9

- a Lb 14:18
Ps 86:5
Dn 9:9
- b Wj 22:27
Ps 103:8
- c Pwt 4:31
Ps 78:38
- d Ps 145:8
Jl 2:13
- e Wj 34:6
- f 1Kl 6:13
Ps 106:45
- g Wj 32:1
Pwt 9:12
- h Wj 32:4
Ps 106:19
- i Lb 14:20
1Sm 12:22
- j Wj 40:38
- k Lb 9:15
Lb 14:14
- l Lb 11:17
Lb 11:25
- m Wj 16:15
Lb 11:7
Joz 5:12
- n Lb 20:8
Pwt 8:15
Ps 105:41
- o Wj 16:35
Lb 14:33
Pwt 2:7
- p Ps 34:10
- q Pwt 29:5
- r Pwt 8:4
- s Joz 12:1
Ps 105:44
- t Joz 11:23
- u Lb 21:24
Pwt 2:31
- v Lb 21:26
- w Lb 21:33
- x Pwt 3:13
Ps 136:20
- y Rdz 15:5
Rdz 22:17
1Kn 27:23
- z Joz 3:17
- a Rdz 12:7
Rdz 15:18
Rdz 17:8
Rdz 26:3
Pwt 9:5
- b Lb 14:31
- c Joz 21:43
- d Joz 18:1
1Kn 22:18
- e Rdz 10:19
- f Joz 12:7
- g Ps 44:2
- h Joz 11:17
Joz 11:20
2Sm 8:2
- i Pwt 3:5
Pwt 6:10
Pwt 9:1
- j Pwt 8:7
Eze 20:6
- k Pwt 19:1
- l Pwt 6:11

jące pokarm w obfitości, i zaczęli jeść i się nasycać,^a i tyć,^b i rozkoszować się twą wielką dobrocią.^c

26 „Stali się jednak nieposłuszni^d i zbuntowali się przeciwko tobie,^e i rzucali za siebie twoje prawo,^f i zabijali twoich proroków,^g którzy składali świadectwo przeciwko nim, aby ich z powrotem przyprowadzić do ciebie;^h i popełniali czyny świadczące o wielkim braku szacunku.ⁱ **27** Za to wydałeś ich w rękę ich wrogów,^j którzy ich dręczyli;^k ale w czasie swej udręki wzywali cię,^l a ty słyszałeś z niebios;^m i stosownie do swego obfitego miłosierdziaⁿ dawałeś im wybawców,^o którzy ich wybawiali z ręki ich wrogów.^p

28 „Lecz gdy tylko zaznali spokoju, znowu czynili to, co złe w twoich oczach,^q a ty wydawałeś ich w rękę ich nieprzyjaciół, którzy ich deptali.^r Wówczas wracali i wołali do ciebie o pomoc,^s a ty słyszałeś z niebios^t i raz po raz wyzwalasz ich stosownie do swego obfitego miłosierdzia.^u **29** Chociaż świadczyłeś^v przeciwko nim, żeby ich z powrotem przyprowadzić ku twemu prawu,^w oni postępowali zuchwale^x i nie słuchali twych przykazań;^y i grzeszyli^z przeciw tobie sadowniczym rozstrzygnięciom,^a dzięki którym człowiek, jeśli je spełnia, na pewno będzie żył.^b I nadstawiali odporne ramię,^c i uszytniali swój kark,^d a nie słuchali.^e **30** Lecz ty

m Joz 24:13; szpalta 2 a Kpl 25:19; Pwt 8:10; Oz 13:6; b Pwt 31:20; Pwt 32:15; Ps 36:8; c Iz 63:7; d Sdz 2:12; e Ps 78:56; f 1Kl 14:9; Ps 50:17; g 1Kl 18:4; Mt 23:37; h 2Kn 36:15; i 2Kl 21:11; Ps 106:38; j Sdz 2:14; 2Kn 36:17; Ps 106:41; k Pwt 31:17; l Pwt 4:29; Ps 78:34; m 2Kn 6:25; n Wj 34:6; o Sdz 2:18; Sdz 3:9; Sdz 3:15; 2Kl 13:5; p 1Sm 12:11; 2Kl 14:27; q Sdz 2:19; r Sdz 4:2; Sdz 6:1; s Sdz 6:7; Ps 106:44; t 1Kl 8:34; 1Kl 8:39; u Ps 106:43; v Pwt 4:26; Pwt 31:21; 2Kl 17:13; 2Kn 24:19; w Pwt 28:1; Pwt 31:26; x Lb 14:44; y Sdz 10:15; z Pwt 12:1; a Kpl 18:5; Rz 10:5; b Za 7:11; c Jer 7:26; d Jer 17:23.

wiele lat im pobyłałeś^a i przez swego ducha świadczyłeś^b za pośrednictwem proroków przeciwko nim, a oni nie nakłaniali ucha.^c W końcu wydałeś ich w rękę ludów tej ziemi.^d **31** I w swym obfitym miłosierdziu nie wytypiłeś ich^e ani ich nie opuściłeś;^f bo jesteś Bogiem łaskawym^g i miłosiernym.^h

32 „A teraz, Boże nasz, Boże wielki,ⁱ potężny^j i napawający lekkiem,^k zachowujący przymierze^l i lojalną życzliwość,^m niechaj się nie wyda małe w twoich oczachⁿ wszelkie utrapienie, które spotkało nas,^o naszych królów,^p naszych książąt^q i naszych kapłanów^r oraz naszych proroków^s i naszych praojców,^t jak również cały twój lud od dni królów asyryjskich aż po dziś dzień.^u **33** A ty jesteś prawy^v we wszystkim, co na nas przyszło, gdyż postąpiłeś wierne,^w my natomiast postąpiliśmy niegodziwie.^x **34** Nasi królowie, nasi książęta, nasi kapłani i nasi praojcowie^y nie wprowadzili w czyn twego prawa,^z nie zważali też na twe przykazania^a ani na twe świadectwa, którymi świadczyłeś^b przeciwko nim. **35** I za czasów ich królestwa^c oraz wśród obfitych dóbr,^d jakie im dałeś, i na szerokiej i urodzajnej ziemi,^e którą im udostępniłeś, oni ci nie służyli^f i nie odwrócili się od swych złych postępów.^g **36** Oto dzisiaj my jesteśmy niewolnikami;^h a co się tyczy ziemi, którą dałeś naszym praojcom, by jedli jej owoc oraz jej dobra, oto jesteśmy na niej niewolnikami,ⁱ **37** a jej plon obfituje^j dla królów,^k których ustanowiłeś nad nami z powodu naszych grzechów,^l oni zaś władają naszymi ciałami i zwie-

ROZDZ. 9

- a Rz 10:21
- b 2Kl 17:13
- c 2Kn 36:16
- d Jer 25:4
- e Ps 106:41
- f Iz 42:24
- g Jer 40:3
- e Jer 5:18
- Eze 14:22
- f Pwt 4:31
- 1Kl 6:13
- g Wj 34:6
- 2Kl 13:23
- Ps 86:15
- h 2Kn 30:9
- Ps 103:8
- i Pwt 7:21
- Ps 47:2
- j Rdz 35:11
- Obj 18:8
- k Pwt 10:17
- l Pwt 7:9
- 1Kl 8:23
- Heb 6:18
- m Dn 9:4
- Mi 7:18
- n Ps 22:24
- o Jer 2:26
- p Jer 32:32
- q 2Kl 24:14
- r 2Kn 36:14
- Jer 34:19
- s Lam 4:13
- t 2Kl 22:13
- Lam 5:7
- u 2Kl 17:6
- v Ps 119:137
- Jer 35:17
- w Pwt 7:9
- 2Sm 22:26
- x Dn 9:5
- y Ps 106:6
- z 2Kn 34:21
- a Jer 29:19
- b 2Kl 17:13
- c 2Sm 7:13
- d Pwt 28:47
- e Pwt 8:10
- f Pwt 32:15
- g Jer 8:5
- h Pwt 28:48
- i 2Kn 12:8
- Ezd 9:9
- Jer 5:19
- j Pwt 28:33
- k Ezd 4:13
- Neh 5:4
- l Neh 1:6

szpalta 2

- a 2Kn 15:4
- b 2Kl 23:3
- 2Kn 15:12
- 2Kn 34:31
- Ezd 10:3
- c Neh 10:1
- d Neh 10:29

ROZDZ. 10

- e Neh 9:38
- Jer 32:44

zętami domowymi według swego upodobania, a my jesteśmy w wielkiej udręce.^a

38 „Toteż ze względu na to wszystko zawieramy wiarogodną umowę,^b i to sporządzoną na piśmie oraz potwierdzoną pieczęcią^c naszych książąt, naszych Lewitów i naszych kapłanów”.^d

10 A tymi, którzy ją potwierdzili pieczęcią,^e byli:

tirszata^f Nehemiasz,^g syn Chalkiasza,^h

oraz Sedekiasz, **2** Serajasz,ⁱ Azariasz, Jeremiasz, **3** Paszchur, Amariasz, Malkijas, **4** Chattusz, Szebaniasz, Maluch, **5** Charim,^j Meremot, Abdiasz, **6** Daniel,^k Ginneton, Baruch, **7** Meszullam, Abijas, Mijamin, **8** Maazjasz, Bilgaj i Szemajasz; to byli kapłani.

9 Również Lewici: Jeszua,^l syn Azaniasza, Binnuj z synów Chenadada,^m Kadmiel, **10** a także ich bracia: Szebaniasz,ⁿ Hodiasz, Kelita, Pelajasz, Chanan, **11** Micha, Rechob, Chaszabiasz, **12** Zakkur, Szerebiasz,^o Szebaniasz, **13** Hodiasz, Bani i Beninu.

14 Naczelnicy ludu: Parosz, Patchat-Moab,^p Elam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Beba, **16** Adoniasz, Bigwaj, Adin, **17** Ater, Ezechiasz, Azzur, **18** Hodiasz, Chaszum, Becaj, **19** Charif, Anatot, Nebaj, **20** Magpiasz, Meszullam, Chezir, **21** Meszezabel, Cadok, Jaddua, **22** Pelatiasz, Chanan, Anajasz, **23** Hoszea, Chananiasz, Chaszszub, **24** Hallochesz, Pilcha, Szobek, **25** Rechum, Chaszabna, Maasejasz, **26** Achijas, Chanan, Anan, **27** Malluch, Charim, Baana.

f Ezd 2:63; Neh 7:70; g Neh 8:9; h Neh 1:1; i Neh 11:11; j Ezd 2:39; Ezd 10:21; Neh 12:15; k Ezd 8:2; l Neh 12:8; m Ezd 3:9; Neh 3:18; n Neh 9:5; o Neh 12:24; p Neh 7:11.

28 A reszta ludu, kapłani,^a Lewici,^b odźwierni,^c śpiewacy,^d netynejczycy^e i każdy odłączający się od ludów tych ziem^f do prawa^g prawdziwego Boga, ich żony, ich synowie oraz ich córki – każdy posiadający wiedzę i zrozumienie^h – **29** przyłączali się do swych braci,ⁱ swych znamienitych mężów,^j i zobowiązywali się pod klątwą^k i przysięgą,^l że będą chodzić według prawa prawdziwego Boga, danego przez rękę Mojżesza, sługi prawdziwego Boga,^m jak również zachowywaćⁿ i spełniać wszystkie przykazania Jehowy, naszego Pana,^o i jego sądownicze rozstrzygnięcia oraz jego przepisy;^p **30** i że nie oddamy naszych córek ludom tej ziemi, a ich córek nie weźmiemy dla naszych synów.^q

31 A co do ludów tej ziemi,^r które w dzień sabatu przynosiły na sprzedaż towary i wszelkiego rodzaju zboże, nie będziemy od nich niczego brać w sabat^s lub w święty dzień^t oraz rzekniemy się plonów w siódmym roku^u i spłaty długu z każdej ręki.^v

32 Nałożyliśmy też na siebie przykazania, by każdy z nas oddawał co roku trzecią część syki na służbę związaną z domem naszego Boga,^w **33** na chleb pokładny^x i stałą ofiarę zbożową^y oraz stałą ofiarę całopalną sabatów,^z okresów nowiu,^a na wyznaczone święta^b i na rzeczy święte^c oraz na dary ofiarne za grzech,^d by dokonywać przebłagania za Izrael, i na całą pracę przy domu naszego Boga.^e

34 Rzuciliśmy również losy^f w związku z zaopatrzeniem w drewno,^g które rokrocznie w wyznaczonych terminach kapłani, Lewici i lud według domu na-

ROZDZ. 10

- a Ezd 2:36
- b Ezd 2:40
- c Neh 7:73
- d Ezd 2:70
- e Ezd 2:43
- f Kpl 20:24
- g Ezd 9:1
- h Neh 8:1
- i Pwt 31:12
- j Neh 8:2
- k 1Koł 1:10
- l Neh 3:5
- m Pwt 27:26
- n Ps 119:106
- o Kzn 5:4
- p Pwt 33:4
- q Pwt 5:1
- r Pwt 6:1
- s Pwt 4:1
- t Wj 34:16
- u Wj 7:3
- v Ezd 9:1
- w Słw 20:10
- x Iz 58:13
- y t Wj 12:16
- z Lb 29:1
- a Lb 29:12
- b u Wj 23:11
- c Kpl 25:4
- d v Pwt 15:1
- e Pwt 15:2
- f w Wj 30:13
- g Prz 3:9
- h x Kpl 24:6
- i 2Kn 2:4
- j Mt 12:4
- k y Kpl 2:1
- l Kpl 23:37
- m z Lb 28:9
- n Heb 10:11
- o a Lb 28:11
- p Lb 29:6
- q 1Kn 23:31
- r 2Kn 8:13
- s b Kpl 23:2
- t c Kpl 2:10
- u Kpl 22:14
- v d Kpl 16:15
- w e 2Kn 24:5
- x f Prz 16:33

szcych praorców mają przynosić do domu naszego Boga, aby palić na ołtarzu Jehowy, naszego Boga,^a zgodnie z tym, co napisano w prawie;^b **35** i żeby rokrocznie przynosić do domu Jehowy pierwsze dojrzałe owoce naszej ziemi^c oraz pierwsze dojrzałe owoce całego plonu z wszelkiego rodzaju drzewa;^d **36** i żeby przyprowadzać pierworodnych^e spośród naszych synów oraz spośród naszych zwierząt domowych^f zgodnie z tym, co napisano w prawie,^g i pierworodne z naszych stad oraz naszych trzód^h do domu naszego Boga, do kapłanów usługujących w domu naszego Boga.ⁱ **37** Także pierwociny naszej maki razowej^j oraz nasze daniny^k i owoc wszelkiego drzewa,^l młode wino^m i oliwęⁿ będziemy przynosić kapłanom do sal jadalnych^o domu naszego Boga, a dziesiątą część z naszej roli Lewitom,^p oni bowiem, Lewici, otrzymują dziesięcinę we wszystkich naszych miastach rolniczych.

38 A kapłan, syn Aarona, ma być z Lewitami, kiedy Lewici będą otrzymywać dziesięcinę; Lewici zaś mają ofiarować dziesiątą część dziesięciny do domu naszego Boga,^q do sal jadalnych^r w domu zapaśców. **39** Gdyż synowie Izraela i synowie Lewitów mają przynosić daninę^s z ziarna, młodego wina^t i oliwy właśnie do sal jadalnych, tam też są przybory sanktuarium oraz usługujący

g Kpl 1:7; Kpl 3:5; szpalt 2 a Kpl 6:12; b Kpl 6:13; c Wj 23:19; Pwt 26:2; d Kpl 19:23; Lb 18:13; e Lb 8:17; f Wj 34:19; g Wj 13:2; Kpl 27:26; h Lb 18:15; Pwt 12:6; i Lb 18:11; 1Koł 9:13; j Lb 15:20; k Lb 18:29; l Kpl 27:30; m Lb 18:12; n Pwt 18:4; o 1Kn 9:26; 2Kn 31:11; p Kpl 27:30; Lb 18:21; Lb 18:30; q Lb 18:26; r 1Kn 23:28; 1Kn 28:12; s Pwt 12:6; t Pwt 14:23.

kapłani^a i odźwierni,^b i śpiewacy;^c i nie będziemy zaniedbywać domu naszego Boga.^d

11 Książęta^e ludu mieszkali w Jerozolimie;^f reszta ludu zaś rzucała losy,^g by wprowadzić jednego z dziesięciu, żeby zamieszkał w Jerozolimie, świętym mieście,^h a dziewięciu pozostałych w innych miastach. **2** Ponadto lud błogosławiłⁱ wszystkich mężów, którzy wyrazili chęć^j zamieszkania w Jerozolimie.

3 A to są naczelnicy prowincji,^k którzy zamieszkałi w Jerozolimie;^l lecz Izrael,^m kapłaniⁿ i Lewici,^o i netynejczycy^p oraz synowie sług Salomona^q zamieszkałi w miastach Judy, każdy w swojej posiadłości, w swych miastach.^r

4 Poza tym w Jerozolimie zamieszkałi niektórzy spośród synów Judy i niektórzy spośród synów Beniamina.^s Spośród synów Judy byli: Atajasz, syn Uzjasza, syna Zachariasza, syna Amariasza, syna Szeftatiasza, syna Mahalalela z synów Pereca;^t **5** i Maasejasz, syn Barucha, syna Kolchozego, syna Chazajasza, syna Adajasza, syna Jojariba, syna Zachariasza, syna Szelanity. **6** Wszystkich synów Pereca, którzy mieszkali w Jerozolimie, było czterystu sześćdziesięciu ośmiu dzielnych mężów.

7 A oto synowie Beniamina:^u Sallu, syn Meszullama,^v syna Joda, syna Pedajasza, syna Kolajasza, syna Maasejasza, syna Itiela, syna Jeszajasza; **8** a po nim Gabbaj i Sallaj, dziewięćset dwudziestu ośmiu; **9** i Joel, syn Zikriego, ich nadzorca, i Juda, syn Hassenui, jako drugi nad miastem.

10 Z kapłanów: Jedajasz, syn Jojariba,^w Jachin,^x **11** Serajasz,

ROZDZ. 10

a Wj 39:26
Lb 8:26
Pwt 18:5

b 1Kn 26:1

c 1Kn 25:6

d Neh 13:10
Neh 13:11

ROZDZ. 11

e 1Kn 29:6
2Kn 32:3
Ezd 10:14

f Neh 7:4

g Neh 10:34
Prz 16:33

h Neh 11:18
Iz 48:2
Mt 4:5

i Wj 39:43

j Sdz 5:9

k Neh 7:6

l Ezd 5:8

m 1Kn 9:1

n Ezd 2:70

o Neh 7:73

p Joz 9:27
Ezd 2:58
Ezd 8:17

q 1Kl 9:21
Neh 7:57

r 1Kn 9:2

s 1Kn 9:3

t Rdz 38:29
Lb 26:20
Rut 4:18

u Rdz 27:3
Mt 1:3

v Rdz 35:18
Joz 18:11
Est 2:5

w 1Kn 9:7

x 1Kn 9:10

y 1Kn 24:17

szpalta 2

a 1Kn 9:11

b Ezd 7:2

c 1Kn 6:12

d 1Kn 9:13

e 1Kn 9:12

f Jer 21:1
Jer 21:2

g Jer 38:1

h Lb 17:2
1Kn 15:12

i Joz 1:14
1Kn 5:24

j Neh 12:42

k Ezd 2:40

l 1Kn 9:14

syn Chilkiasza, syna Meszullama,^a syna Cadoka,^b syna Merajota, syna Achituba,^c wodza domu prawdziwego Boga; **12** a także ich bracia wykonujący pracę w tym domu,^d ośmiuset dwudziestu dwóch; i Adajasz, syn Jerochama,^e syna Pelaliasza, syna Amciego, syna Zachariasza, syna Paszchura,^f syna Malkijasza,^g **13** oraz jego bracia, którzy byli głowami domów patriarchalnych,^h dwustu czterdziestu dwóch, i Amaszaj, syn Azarela, syna Achzaja, syna Meszillemeta, syna Immera, **14** oraz ich bracia, walczeni mocarze,ⁱ stu dwudziestu ośmiu, a ich nadzorcą^j był Zabdiel, syn wielkich.

15 A z Lewitów:^k Szemajasz, syn Chaszszuba, syna Azrikama, syna Chaszabiasza,^l syna Bunniego, **16** i Szabbetaj^m oraz Jozabad,ⁿ z naczelników Lewitów, ustanowieni nad sprawami na zewnątrz domu prawdziwego Boga; **17** i Mattaniasz,^o syn Micheasza, syna Zabdiego, syna Asafa,^p kierujący wystawianiem w pieśniach,^q który słał podczas modlitwy,^r i Bakkubiasz, drugi z jego braci, i Abda, syn Szammui, syna Galala,^s syna Jedutuna.^t **18** Wszystkich Lewitów w świętym mieście^u było dwustu osiemdziesięciu czterech.

19 A odźwiernymi^v byli: Akkub, Talmon^w oraz ich bracia pilnujący bram,^x stu siedemdziesięciu dwóch mężów.

20 Reszta zaś Izraela, kapłanów oraz Lewitów była we wszystkich innych miastach Judy,

m Ezd 10:15; **n** Ezd 8:33; Neh 8:7; **o** Neh 11:22; Neh 12:25; **p** Neh 7:44; **q** 1Kn 16:4; **r** 2Kn 5:13; **s** 1Kn 9:16; **t** 1Kn 16:41; **u** 2Kn 35:15; **u** 1Kl 11:13; Dn 9:24; Jl 3:17; **v** 1Kn 26:1; **w** 1Kn 9:17; Ezd 2:42; Neh 12:25; **x** 1Kn 26:12.

każdy w swej dziedzicznej posiadłości.^a **21** A netynejczy^b mieszkali w Ofelu;^c i nad netynejczykami zostali ustanowieni Cycha i Giszpa.

22 A w związku z pracą wykonywaną w domu prawdziwego Boga nadzorca^d Lewitów w Jerolimie był Uzzi, syn Baniego, syna Chaszabiasza, syna Mattaniasza,^e syna Michy^f z synów Asafa,^g śpiewaków.^h **23** Istniał bowiem nakaz królewski na ich korzyśćⁱ i było ustalone zapotrzenie dla śpiewaków według potrzeb na każdy dzień.^j **24** A Petachiasz, syn Meszeabela z synów Zeracha, syna Judy, był u boku króla, by załatwiać każdą sprawę ludu.

25 Jeśli chodzi o osady^k na ich polach, niektórzy spośród synów Judy mieszkali w Kiriath-Arba^l i jej zależnych miejscowościach oraz w Dibonie i jego zależnych miejscowościach, jak również w Jekabceel^m i jego osadach, **26** i w Jeszui, i w Moladzie,ⁿ i w Bet-Pelet,^o **27** i w Chacar-Szual,^p i w Beer-Szebie^q oraz jej zależnych miejscowościach, **28** i w Ciklag,^r i w Mekonie oraz jej zależnych miejscowościach, **29** i w En-Rimmon,^s i w Corze,^t i w Jarmucie,^u **30** w Zanoach,^v w Adullam^w oraz ich osadach, w Lachisz^x i na jego polach, w Azece^y i jej zależnych miejscowościach. I rozłożyli się obozem od Beer-Szeby aż po Dolinę Hinnoma.^z

31 A synowie Beniamina byli z Geby,^a Michmasz^b i Ajji^c oraz z Betel^d i jego zależnych miejscowości, **32** z Anatot,^e Nob,^f Ananii, **33** Chacoru, Ramy,^g Gittaim,^h **34** Chadid, Ceboim, Neballat, **35** Lodⁱ i Ono,^j doliny rzemieślników. **36** A z Le-

ROZDZ. 11

- a 1Kn 9:2
- b Joz 9:21
- c Ezd 2:58
- d 2Kn 27:3
- e Neh 3:26
- f Neh 3:31
- d Eze 44:11
- e 1Kn 9:15
- f Neh 12:35
- g 1Kn 25:1
- h 1Kn 25:6
- i Neh 12:46
- i Ezd 6:9
- Ezd 7:24
- j 1Kn 9:33
- k Joz 13:23
- l Rdz 23:2
- Joz 14:15
- m Joz 15:21
- 2Sm 23:20
- n Joz 15:26
- Joz 19:2
- o Joz 15:27
- p Joz 19:3
- 1Kn 4:28
- q Rdz 21:31
- r Joz 15:31
- Joz 19:5
- 1Sm 27:6
- s Joz 15:32
- t Joz 15:33
- Joz 19:41
- 2Kn 11:10
- u Joz 12:11
- v Joz 15:34
- Neh 3:13
- w Joz 12:15
- Mi 1:15
- x Joz 10:3
- Joz 15:39
- Iz 37:8
- y Joz 15:35
- z Joz 15:8
- 2Ki 23:10
- a Joz 18:24
- b 1Sm 13:11
- c Rdz 12:8
- d Rdz 28:19
- Joz 18:13
- e Joz 21:18
- f 1Sm 21:1
- g Joz 18:25
- h 2Sm 4:3
- i 1Kn 8:12
- j Ezd 2:33

witów były oddziały judzkie dla Beniamina.

12 A oto kapłani i Lewici, którzy wyruszyli z Zerubbabelem,^a synem Szealtiel,^b i Jeszua;^c Serajasz, Jeremiasz, Ezdrasz, **2** Amariasz,^d Malluch, Chattusz, **3** Szechaniasz, Rechum, Meremot, **4** Iddo, Ginnetoj, Abijas, **5** Mijjamin, Madiasz, Bilga, **6** Szemajasz,^e Jojarib, Jedajasz,^f **7** Sallu, Amok,^g Chilciasz, Jedajasz.^h Ci byli naczelnikami kapłanów i ich braci za dni Jeszui.ⁱ

8 A Lewitami byli: Jeszua,^j Binnuj,^k Kadmiel,^l Szerebiasz, Juda, Mattaniasz,^m kierujący dziękczynieniem, on i jego bracia. **9** A Bakkukiasz i Unni, ich bracia, pełnili naprzeciw nich obowiązki strażnika. **10** Jeszua został ojcem Jojakima,ⁿ Jojakim zaś został ojcem Eliasziba,^o a Eliaszib Jojady.^p **11** Jojada zaś został ojcem Jonatana, a Jonatan został ojcem Jaddui.^q

12 A za dni Jojakima byli kapłani, głowy domów patriarchalnych:^r Serajasza^s reprezentował Merajasz; Jeremiasza Chananiasz; **13** Ezdrasza^t Meszullam; Amariasza Jehochanan; **14** Maluchiego Jonatan; Szebaniasza^u Józef; **15** Charima^v Adna; Merajota Chelkaj; **16** Iddo Zachariasz; Ginnetona Meszullam; **17** Abijasza^w Zikri; Miniamina —; Moadiasza Piltaj; **18** Bilge^x Szammua; Szemajasza Jehonatan; **19** Jojariba Mattenaj; Jedajasza^y Uzzi; **20** Sallaja Kallaj;

szpalta 2 ROZDZ. 12 a Ezd 1:11; b Mt 1:12; c Za 3:1; d Neh 12:13; e Neh 12:18; f Neh 12:19; g Neh 12:20; h Neh 12:21; i Neh 7:7; j Ezd 2:40; k Ezd 8:33; l Ezd 2:40; Ezd 3:9; m 1Kn 9:15; Neh 11:17; n Neh 12:26; o Neh 3:1; p Neh 13:28; q Neh 12:22; r 1Kn 24:31; Ezd 10:16; s Neh 11:11; t Neh 12:1; u Neh 10:4; v Ezd 2:39; Neh 10:5; w Neh 12:4; x Neh 12:5; y Neh 12:6.

Amoka Eber; **21** Chilkiasza Chaszabiasz; Jedajasza^a Netanel.

22 Lewici za dni Eliasziba,^b Jojady^c i Jochanana oraz Jad-
dui^d byli zapisani jako głowy do-
mów patriarchalnych, i podobnie
kapłani, aż do królowania
Dariusza Persa.

23 Synowie Lewiego jako głowy domów patriarchalnych^e byli zapisani w księdze dziejów – aż po dni Jochanana, syna Eliasziba. **24** A naczelnikami Lewitów byli: Chaszabiasz, Szerebiasz^f i Jeszua, syn Kadmiela,^g oraz ich bracia naprzeciw nich, którzy wysławiali i składali dzięki zgodnie z przykazaniem^h Dawida, męża prawdziwego Boga, warta odpowiadająca warcie. **25** Mattaniaszⁱ i Bakbukiasz, Abdiasz, Meszullam, Talmon, Akkub^j trzymali straż jako odźwierni,^k warta przy składnicach u bram. **26** Ci byli za dni Jojakima,^l syna Jeszui,^m syna Jocadaka,ⁿ i za dni namiestnika Nehemiasza^o oraz kapłana Ezdrasza,^p przepisywacza.^q

27 A podczas uroczystości poświęcenia^r muru Jerozolimy szukanoo Lewitów, aby ich przyprowadzić ze wszystkich ich miejsc do Jerozolimy, by obchodzić uroczystość poświęcenia oraz się weselić, i to z dziękczynieniem^s i z pieśnią,^t czynielami i instrumentami strunowymi^u oraz z harfami.^v **28** I synowie śpiewaków zebrali się aż z Okręgu,^w ze wszystkich okolic Jerozolimy i z osad Netofatytów,^x **29** i z Bet-Gilgal,^y jak również z pól Geby^z i Azmawetu,^a gdyż były osady,^b które zbudowali sobie śpiewacy wokół Jerozolimy. **30** A kapłani i Lewici oczyścili^c się, oczyścili też lud^d i bramy^e oraz mur.^f

ROZDZ. 12

- a Neh 12:7
- b Neh 3:1
- c Neh 13:28
- d Neh 12:10
- e 1Kn 15:12
- f 1Kn 23:24
- g Neh 8:7
- h Ezd 2:40
- i Neh 12:8
- j 1Kn 16:4
- k 1Kn 23:30
- l 1Kn 9:15
- m Neh 12:8
- n Neh 13:13
- o 1Kn 9:17
- p Ezd 2:42
- q Neh 7:45
- r Neh 11:19
- s 1Kn 9:22
- t 1Kn 9:27
- u Neh 12:10
- v Ezd 3:2
- w Ezd 3:8
- x Neh 8:9
- y Ezd 7:6
- z Ezd 7:11
- aa Pwt 20:5
- ab 1Kl 8:63
- ac Ps 30:0
- ad 2Kn 7:6
- ae 2Kn 5:13
- af 1Kn 23:5
- ag 2Kn 9:11
- ah W Rdz 13:10
- ai 1Kl 7:46
- aj 1Kn 2:54
- ak 1Kn 9:16
- al Neh 7:26
- am Joz 5:9
- an Joz 15:7
- ao Joz 21:17
- ap 1Kn 8:6
- aq Neh 11:31
- ar Ezd 2:24
- as Kpl 25:31
- at Wj 19:10
- au 2Kn 29:5
- av Ezd 6:21
- aw Neh 7:1
- ax Neh 6:15

szpalta 2

- a 1Kn 28:1
- b Neh 9:32
- c Neh 12:38
- d Neh 12:40
- e Neh 2:13
- f Neh 3:13
- g Lb 10:2
- h 2Kn 5:12
- i 1Kn 25:2
- j 1Kn 6:39
- k 1Kn 25:1
- l 1Kn 23:5
- m Am 6:5
- n Neh 8:4
- o Neh 2:14
- p Neh 3:15
- q 2Sm 5:7
- r 2Sm 5:9
- s Neh 3:26
- t Neh 8:1

31 Następnie wprowadziłem książąt^a Judy na mur. Ponadto wyznaczyłem dwa duże chóry dziękczynne^b i pochody, [jeden szedł] w prawo po murze ku Bramie Popielisk.^c **32** A Hoszajasz i połowa książąt Judy ruszyła za nimi, **33** również Azariasz, Ezdrasz i Meszullam, **34** Juda i Beniamin oraz Szemajasz i Jeremiasz; **35** także z synów kapłańskich z trąbami^d Zachariasz, syn Jonatana, syna Szemajasza, syna Mattaniasza, syna Michajasza, syna Zakkura,^e syna Asafa,^f **36** i jego bracia: Szemajasz i Azarel, Milalaj, Gilalaj, Maaj, Netanel i Juda, Chanani, z instrumentami^g Dawida, męża prawdziwego Boga, służącymi do akompaniowania przy pieśni; przed nimi zaś przepisywacz Ezdrasz.^h **37** A przy Bramie Źródlanejⁱ wstępowali prosto przed siebie na Schody^j Miasta Dawidowego^k po wznoszącym się stoku muru nad Domem Dawida aż po Bramę Wodną^l ku wschodowi.

38 A drugi chór dziękczynny^m szedł z przodu, a ja za nim, wraz z połową ludu, po murze w górę przez Wieżę Pieców Piekarskichⁿ i dalej do Szerokiego Muru,^o **39** i w górę przez Bramę Efraima,^p i dalej do Bramy Staromiejskiej,^q i aż do Bramy Rybnej,^r i Wieży Chananela,^s i Wieży Mea,^t i dalej do Bramy Owczej;^u i stanęli przy Bramie Straży.

40 W końcu oba chóry dziękczynne^v zatrzymały się przy domu^w prawdziwego Boga, a także ja i ze mną połowa pełnomocnych zwierzchników^x **41** oraz

m Neh 12:31; n Neh 3:11; o Neh 3:8; p 2Kl 14:13; q Neh 8:16; r Neh 3:6; s 2Kn 33:14; t Neh 3:3; u Sof 1:10; v Jer 31:38; z 14:10; w Neh 3:1; x Jn 5:2; y Neh 12:31; z Ezd 1:2; Ezd 6:15; x Neh 12:32; Ps 47:9.

kapłani Eliakim, Maasejasz, Miniamin, Michajasz, Elioenaj, Zachariasz, Chananiasz, z trąbami,^a **42** jak również Maasejasz i Szemajasz, i Eleazar, i Uzzi, i Jehochanan, i Malkijas, i Elam, i Ezer. Było też słyszeć śpiewaków wraz z nadzorcą Jizrachiaszem.^b

43 I owego dnia złożono wielkie ofiary,^c i się radowano,^d bo sam prawdziwy Bóg sprawił, że się weselono wielką radością.^e Radowały się też niewiasty^f i dzieci,^g tak iż radość Jerozolimy słyszano daleko.^h

44 Ponadto w owym dniu ustanowiono mężczyzn nad salamiⁱ składnic,^j danin,^k pierwocin^l i dziesięcin,^m żeby z pól miejskich zbierać do nich działą wymagane przez prawoⁿ dla kapłanów i Lewitów;^o bo Juda się radowała z powodu kapłanów i Lewitów,^p którzy usługiwali. **45** I zaczęli się wywiązywać z obowiązku^q wobec swego Boga i z obowiązku oczyszczenia,^r podobnie śpiewacy^s i odzwierci,^t zgodnie z przykazaniem Dawida i jego syna Salomona. **46** Gdyż za dni Dawida i Asafa, w minionym czasie, byli naczelnicy śpiewaków^u oraz pieśń wysławiania, jak również dziękczynienia Bogu.^v **47** A cały Izrael za dni Zerubbabela^w i za dni Nehemiasza^x dawał przydziały śpiewakom^y i odzwierci^z według codziennego zapotrzebowania i poświęcał je na rzecz Lewitów;^a Lewici zaś poświęcali je na rzecz synów Aarona.

13 W owym dniu czytano^b do uszu ludu słowa z księgi^c Mojżesza i znaleziono w niej zapis, że po czas niezmierny Ammonita^d i Moabita^e nie wejdzie do zboru prawdziwego

ROZDZ. 12

- a Lb 10:2
- b Ps 81:1
Ps 100:1
Iz 12:6
- c Ezd 6:17
- d Pwt 12:12
- e Ps 9:2
Ps 92:4
- f Jer 31:13
- g Ps 148:12
- h Ezd 3:13
- i 1Kn 9:26
2Kn 31:11
- j Neh 13:13
- k Neh 10:39
- l Neh 10:35
Neh 10:37
- m Neh 10:38
Neh 13:12
- n Wj 34:26
Lb 15:19
Pwt 26:2
- o Lb 18:21
- p Lb 3:6
1Kn 23:28
- q Lb 3:7
- r Wj 30:21
Kpl 21:6
Kpl 22:2
- s Neh 12:31
- t 1Kn 9:22
- u 1Kn 25:1
1Kn 25:6
- v 2Kn 29:31
- w Ezd 3:2
Ag 1:12
Lk 3:27
- x Neh 1:1
- y Neh 11:23
- z Neh 10:39
- a Lb 18:21

ROZDZ. 13

- b Pwt 31:11
Neh 8:2
Lk 4:16
- c Neh 8:3
Lk 10:26
Dz 13:15
Dz 15:21
- d Pwt 23:3
- e Rdz 19:37

szpalta 2

- a Pwt 23:6
- b Szd 11:17
- c Pwt 23:4
- d Lb 22:5
Joz 24:9
- e Lb 22:6
- f Lb 23:8
Lb 24:10
Pwt 23:5
Ps 109:28
Mt 6:5
- g Ps 19:7
Ps 119:15
Prz 6:23

Boga,^a **2** gdyż nie wyszli na spotkanie synom Izraela z chlebem^b i wodą,^c lecz najeli przeciwko nim Balaama,^d by im złorzeczył.^e Jednakże nasz Bóg zmienił to przekleństwo w błogosławieństwo.^f **3** Skoro więc tylko usłyszeli to prawo,^g zaczęli oddzielać^h od Izraela całą mieszaną społeczność.

4 Ale przedtem kapłan Eliaszb,ⁱ sprawujący pieczę nad salą jadalną^j domu naszego Boga, spokrewnił się z Tobiaszem;^k **5** i urządził dla niego wielką salę jadalną,^l gdzie wcześniej kładziono ofiarę zbożową,^m wonną żywicę i przybory oraz dziecięciny z ziarna, młodego winaⁿ i oliwy,^o do których mają prawo Lewici^p i śpiewacy oraz odzwierci,^q jak również daninę dla kapłanów.

6 Ja zaś przez cały ten czas nie byłem w Jerozolimie, gdyż w trzydziestym drugim^r roku Artakserksesa,^s króla Babilonu, przybyłem do króla, a jakiś czas później poprosiłem króla o zwolnienie.^t **7** Przybyłem wtedy do Jerozolimy i zauważyłem zło, którego Eliaszb^u dopuścił się w związku z Tobiaszem,^v urządzając dla niego salę na dziedzińcu domu^w prawdziwego Boga. **8** I wydało mi się to bardzo złe.^w Wyrzuciłem^x więc z sali jadalnej całe wyposażenie domu Tobiasza. **9** Potem wyrzekłem słowo i oczyszczono^y salę jadalną;^z i z powrotem umieściłem tam przybory^a z domu prawdziwego Boga, a także ofiarę zbożową i wonną żywicę.^b

- h Ezd 10:11; Neh 9:2; Neh 10:28; i Neh 3:1; j Neh 10:37; Neh 10:38; k Neh 2:10; l Neh 12:44; m Neh 10:33; n Lb 18:27; Lb 18:30; o Pwt 18:4; p Lb 18:24; q Neh 5:14; r Ezd 7:1; Neh 2:1; s Neh 2:5; Neh 2:6; t Neh 12:10; u Neh 2:10; Neh 4:7; v Mt 21:13; w Prz 8:13; Am 5:15; x Mt 21:12; y 2Kn 29:5; z Neh 10:39; a Ezd 1:9; b Kpl 2:15; Neh 13:5.

10 Dowiedziałem się też, że nie dawano Lewitom ich przydziałów,^a tak iż Lewici i śpiewacy wykonujący pracę pouciekali, każdy na swoje pole.^b **11** I zacząłem wytykać winę^c pełnomocnym zwierzchnikom,^d mówiąc: „Dlaczego zaniedbano dom prawdziwego Boga?”^e Zebrałem ich więc i postawiłem na ich stanowisku. **12** A cała Juda wniosła do składnic^f dziesięcinę^g z ziarna^h i młodego winaⁱ oraz oliwy.^j **13** Potem pieczę nad składnicami powierzyłem kapłanowi Szelemiaszowi i przepisywaczowi Cadokowi oraz Pedajaszowi z Lewitów; a pod ich dozorem był Chanan, syn Zakura, syna Mattaniasza,^k uważano ich bowiem za wiernych;^l i właśnie oni mieli wydawać przydziały^m swoim braciom.

14 Racz o mnie pamiętać.ⁿ Boże mój, mając to na względzie, i nie wymazuj^o mych czynów świadczących o lojalnej życzliwości, których dokonałem w związku z domem^p mego Boga oraz pieczę nad nim.

15 W owych dniach widziałem w Judzie ludzi depczących winne tłocznie^q w sabat oraz znoszących kopy zboża i wkładających^r je na osły,^s a także wino, winogrona i figi^t oraz wszelkiego rodzaju brzemie, i przynosili to do Jerozolimy w dzień sabatu;^u i zacząłem świadczyć przeciw nim w dniu, w którym sprzedawali żywność. **16** Tyryjczycy^v zaś mieszkali w mieście i przynosili ryby oraz wszelkiego rodzaju towar,^w i sprzedawali w sabat zarówno synom Judy, jak i w Jerozolimie. **17** Zacząłem więc wytykać winę dostojnikom^x judzkim, mówiąc im: „Cóż to za zła rzecz, której się dopuszczacie, beczeszcząc dzień sabatu?

ROZDZ. 13

- a Neh 10:37
Neh 12:47
Mal 3:8
- b Lb 35:2
- c Prz 28:4
- d Ezd 9:2
Neh 2:16
- e Neh 10:39
- f Neh 10:38
Mal 3:10
- g Kpl 27:30
Lb 18:21
- h Lb 18:27
- i Lb 18:12
- j Pwt 18:4
- k Neh 11:17
Neh 12:8
- l Ps 15:1
Lk 12:42
1Ko 4:2
- m Dz 4:35
Dz 6:1
- n Neh 5:19
- o Mt 6:20
Heb 6:10
- p 2Krn 24:16
Ps 122:9
- q Wj 20:10
Wj 34:21
Wj 35:2
Iz 58:13
- r Jer 17:21
- s 2Sm 16:1
- t Pwt 8:8
- u Jer 17:27
- v Joz 19:29
- w Neh 10:31
- x Neh 4:14

szpalta 2

- a Neh 9:16
- b Ezd 9:13
- c Wj 20:8
Wj 31:14
- d Neh 7:3
- e Jer 17:21
- f Neh 9:29
- g Ezd 7:26
Rz 13:3
1Pt 2:14
- h 1Kn 23:28
- i Neh 12:30
- j 1Kn 9:23
1Kn 26:13
- k Pwt 5:12
- l Neh 5:19
Neh 13:14
Neh 13:31
- m Ps 25:6
Ps 51:1
Ps 130:7
- n Ezd 9:2
Ezd 10:10
2Ko 6:14
- o Joz 13:3
1Sm 5:7
- p Wj 34:16
Pwt 23:3
- q 2Kl 18:26
- r Pwt 27:26
- s Pwt 25:2
Ezd 7:26
- t Pwt 6:13
Neh 10:29

18 Czyż nie w ten sposób postępowali wasi praojcowie,^a tak iż nasz Bóg sprowadził na nas całe to nieszczęście,^b a także na to miasto? Tymczasem wy dokładacie do płonącego gniewu przeciwko Izraelowi, gdyż beczeszcie sabat”.^c

19 A gdy tylko bramy Jerozolimy pograżyły się w cieniu przed sabatem, zaraz wyrzekłem słowo i pozamykano wrota.^d Potem powiedziałem im, żeby ich nie otwierali, aż się skończy sabat; i niektórych ze swoich sług postawiłem przy bramach, żeby żaden ładunek nie przedostał się w dniu sabatu.^e **20** Handlarze i sprzedawcy wszelkiego rodzaju towarów raz i drugi spędzili więc noc poza Jerozolimą. **21** Złożyłem wtedy świadectwo^f przeciwko nim i powiedziałem: „Dlaczego nocujecie przed murem? Jeśli jeszcze raz to zrobicie, położę na was rękę”.^g Od tego czasu nie przychodzili w sabat.

22 I przemówiłem do Lewitów,^h żeby się regularnie oczyszczaliⁱ i wchodzili, pilnując bram,^j by uświęcać^k dzień sabatu. O tym także pamiętaj^l ze względu na mnie, Boże mój, i racz się nade mną ulitować stosownie do obfitej miary swej lojalnej życzliwości.^m

23 W owych dniach widziałem także Żydów, którzy dali mieszkanieⁿ żonom aszdodyckim,^o amonickim i moabickim.^p **24** A jeśli chodzi o ich synów, położa mówila po aszdodycku, a żaden z nich nie umiał mówić po żydowsku,^q lecz tylko w języku różnych ludów. **25** I wytykałem im winę, i im złorzeczyłem,^r i biłem niektórych mężów spośród nich,^s i targałem ich za włosy, i zaprzysięgałem ich na Boga:^t „Nie macie oddawać

swoich córek ich synom i nie macie brać żadnej z ich córek dla swoich synów ani dla siebie.^a **26** Czyż nie z ich powodu zgrzeszył Salomon, król Izraela?^b A wśród wielu narodów nie było króla takiego jak on;^c i był umiłowany przez swego Boga,^d tak iż Bóg ustanowił go królem nad całym Izraelem. Nawet jego przywiodły do grzechu cudzoziemskie żony.^e **27** I czy nie jest to czymś niesłychanym, że wy popełniacie całe to wielkie zło i sprzeniewierzacie się naszemu Bogu, dając mieszkanie cudzoziemskim żonom?”^f

28 A jeden z synów Jojada,^g syna arcykapłana Eliaszi-

ROZDZ. 13

- a Pwt 7:3
- b 1Kl 11:1
- c 1Kl 3:13
2Kn 1:12
2Kn 9:22
- d 2Sm 12:24
- e 1Kl 11:4
1Kl 11:5
- f Ezd 10:2
- g Neh 12:10

szpalta 2

- a Neh 3:1
Neh 13:4
- b Neh 2:10
Neh 4:1
Neh 6:14
- c Joz 16:3
Joz 16:5
- d Prz 20:8
Prz 20:26
- e Kpl 21:15
- f Wj 40:15
Lb 25:13
- g Mal 2:4

ba,^a był zięciem Sanballata^b Choronity.^c Wypędziłem go więc od siebie.^d

29 Pamiętajże im, Boże mój, to skalanie^e kapłaństwa oraz przymierza^f co do kapłaństwa i Lewitów.^g

30 I oczyściłem^h ich ze wszystkiego, co cudzoziemskie, i przyprowadziłem obowiązki kapłanom i Lewitom, każdemu w zakresie jego własnej pracy,ⁱ **31** co do zaopatrzenia w drewno^j w wyznaczonych czasach i co do pierwszych dojrzałych owoców.

Racz o mnie pamiętać,^k Boże mój, ku dobremu.^l

h Neh 10:30; i 1Kn 23:6; 1Kn 25:1; j Neh 10:34;
k Neh 5:19; l Ps 25:7.

KSIĘGA ESTERY

1 A za dni Aswerusa,^a to znaczy tego Aswerusa, który królował od Indii po Etiopię nad stu dwudziestu siedmiu prowincjami,^b **2** w owych dniach, gdy król Aswerus zasiadał na swym królewskim tronie^c na zamku^d w Suzie,^e **3** w trzecim roku swego panowania wyprawił on u siebie ucztę^f dla wszystkich swoich książąt i sług, dla wojska Persji^g i Medii,^h dla dostojnikówⁱ i książąt prowincji,^j **4** podczas której przez wiele dni, przez dni sto osiemdziesiąt, pokazywał bogactwo^k swego chwalebne go królestwa oraz to, co przysparza szacunku^l i piękna jego wielkości. **5** A kiedy się dopełniły te dni, król wyprawił siedmiodniową ucztę dla całego ludu, który się znajdował na zamku w Suzie, zarówno dla wielkich, jak i małych, na dziedzińcu ogrodu pa-

ROZDZ. 1

- a Dn 11:2
- b Est 8:9
Dn 6:1
- c Est 5:1
- d Neh 2:8
- e Ezd 4:9
Neh 1:1
Dn 8:2
- f 1Sm 25:36
Est 2:18
- g Ezd 1:2
Dn 5:28
- h Iz 21:2
Jer 51:11
- i Dn 3:2
Dn 6:7
- j Prz 11:14
Prz 15:22
Prz 20:18
Prz 24:6
- k Iz 39:2
Eze 28:5
- l Rz 13:7
1Pt 2:17

szpalta 2

- a Est 8:15
- b Wj 26:31
- c Est 7:8
- d 1Kl 10:21
- e Neh 2:1

łacu królewskiego. **6** Były tkaniny lniane, delikatne tkaniny bawełniane i błękitne,^a umocowane sznurami z delikatnego materiału, i barwiona czerwona w purpurą wełna^b w srebrnych pierścieniach i na kolumnach z marmuru, łoża^c ze złota i srebra na posadzce z porfiru i marmuru, i masy perłowej, i czarne go marmuru.

7 I podawano do picia wino w złotych naczyniach,^d naczynia zaś różniły się jedne od drugich, a wino królewskie^e było w wielkiej ilości, stosownie do zasobów króla. **8** Co się dotyczy wyznaczonego przez prawo czasu picia, nikt nie przymuszał, takie bowiem zarządzenie król wydał wszystkim wielkim swego domu, aby postępowano zgodnie z upodobaniem wszystkich i każdego z osobna.

9 Także królowa Waszti^a wyprawiała w domu królewskim, należącym do króla Aswerusa, ucztę dla niewiast.

10 Siódmego dnia, gdy pod wpływem wina serce króla było w wesołym nastroju,^b rzekł on do Mehumana, Bizzety, Charbony,^c Bigty i Abagty, Zetara i Karkasa, siedmiu dworzan usługujących^d osobie króla Aswerusa.

11 aby przed oblicze króla przeprowadzono królową Waszti w królewskim nakryciu głowy, żeby pokazać jej urodę ludom i książętom, odznaczała się ona bowiem pięknym wyglądem.^e **12** Jednakże królowa Waszti odmawiała^f przybycia na słowo króla przekazane przez dworzan. Wtedy król wielce się oburzył i rozpałała się w nim złość.^g

13 I rzekł król do mędrców^h obeznanych z czasamiⁱ (w ten sposób bowiem sprawa króla docierała do wszystkich biegłych w prawie i sprawach sądowych, **14** a najbliższymi mu byli Karszena, Szetar, Admata, Tarszisz, Meres, Marsena i Memuchan, siedmiu^j książąt Persji i Medii, którzy mieli dostęp do króla^k i którzy zasiadali jako pierwsi w królestwie): **15** „Jak według prawa należy postąpić z królową Waszti, skoro nie zastosowała się do tego, co król Aswerus powiedział za pośrednictwem dworzan?”

16 Na to Memuchan^l rzekł wobec króla i książąt: „Królowa Waszti postąpiła źle nie przeciw samemu królowi,^m lecz przeciw wszystkim książętom i przeciw wszystkim ludom, które są we wszystkich prowincjach króla Aswerusa. **17** Sprawa królowej rozniesie się bowiem wśród wszystkich żon, tak iż we własnych oczach wzgardząⁿ swy-

ROZDZ. 1

a Est 1:12
Est 2:1
Est 2:17

b Ps 104:15
Kzn 10:19
Ef 5:18

c Est 7:9

d 2Kl 4:43
Est 2:2

e Prz 31:30

f 1Ko 11:9
Ef 5:24

g Prz 19:12
Prz 20:2

h Dn 2:27

i 1Kn 12:32
Mt 16:3

j Ezd 7:14

k Prz 22:29

l Est 1:21

m Est 1:12

n 2Sm 6:16

szpalta 2

a Rdz 3:16
Pwt 22:22

Jer 31:32
Jl 1:8
Mt 24:38

b Prz 27:15

c Est 3:9
Est 8:5

d Dn 6:8
Dn 6:15

e Est 8:8
Dn 6:12

f Ef 5:33
1Pt 3:5

g Est 1:17

h Rdz 41:37
Est 2:4

i Est 3:14

j Est 3:12
Est 8:9

k Rz 7:2
Ef 5:23

ROZDZ. 2

l Est 1:1

m Est 1:9

n Est 1:12

o Est 1:19

p Est 1:10
Est 1:14
Est 6:14

q 1Kl 1:3

r Sdz 21:12

s Est 8:9

mi właścicielami,^a mówiąc: „Król Aswerus polecił przyprowadzić przed swe oblicze królową Waszti, a ona nie przyszła”. **18** I tego dnia księżniczki Persji i Medii, które usłyszały o sprawie królowej, będą to mówić wszystkim książętom króla, i będzie mnóstwo pogardy i oburzenia.^b **19** Jeżeli królowi wydaje się to dobre,^c niech wyjdzie od jego osoby słowo królewskie i niechaj zostanie zapisane wśród praw^d Persji i Medii, aby nie wygasło,^e że Waszti nie wolno przyjąć przed króla Aswerusa; jej królewską godność zaś niechaj król odda jej towarzyszce, niewieście lepszej niż ona. **20** I to postanowiecie, które król podejmie, niech będzie słyszane w całym państwie (wszak jest ono ogromne), a wszystkie żony okazywać będą szacunek^f swym właścicielom,^g zarówno wielkim, jak i małym”.

21 I rzecz ta znalazła uznanie w oczach króla^h oraz książąt, i król postąpił według słowa Memuchana. **22** Posłał więc spisane dokumentyⁱ do wszystkich prowincji królewskich, do każdej prowincji^j w jej własnym sposobie pisania i do każdego ludu w jego własnym języku, aby każdy mąż był jak książę w swoim domu^k i mówił językiem swojego ludu.

2 Po tym wszystkim, gdy złość w królu Aswerusie^l opadła, przypomniał sobie o Waszti^m i o tym, co uczyniłaⁿ i co postanowiono przeciwko niej.^o **2** Wówczas słudzy króla, usługujący^p mu, powiedzieli: „Niech poszukają^q dla króla młodych kobiet, dziewic^r odznaczających się pięknym wyglądem, **3** i niech król wyznaczy pełnomocników we wszystkich prowincjach^s swego państwa, i niech

oni zbiorą wszystkie młode kobiety — dziewice odznaczające się pięknym wyglądem — na zamku^a w Suzie, w domu kobiet, pod dozór eunucha^b królewskiego, Hegaja,^c stróża kobiet; i niech będą poddawane masażom. **4** A ta młoda kobieta, która się spodoba oczom króla, będzie królową w miejsce Waszti”.^d I rzecz ta znalazła uznanie w oczach króla, i tak postąpił.

5 A na zamku w Suzie^e był pewien człowiek, Żyd, imieniem Mardocheusz,^f syn Jaira, syna Szimeja, syna Kisza Beniaminity,^g **6** który został uprowadzony na wygnanie^h z Jerozolimy wraz z zesłańcami, poprowadzonymi na wygnanie z Jechoniaszem,ⁱ królem Judy, uprowadzonym na wygnanie przez Nebukadneccara,^j króla Babilonu. **7** A został on opiekunem^k Hadassy, to jest Estery, córki jego stryja,^l nie miała bowiem ani ojca, ani matki; i ta młoda kobieta była ślicznej postaci oraz pięknego wyglądu,^m a po śmierci jej ojca i matki Mardocheusz przyjął ją za córkę. **8** I gdy usłyszano słowo króla oraz jego prawo, i gdy na zamku w Suzieⁿ zebrano wiele młodych kobiet pod opiekę Hegaja,^o wtedy zabrano Estere^p do domu króla pod opiekę Hegaja, stróża kobiet.

9 A ta młoda kobieta znalazła uznanie w jego oczach, tak iż zyskała u niego lojalną życzliwość,^p i śpiesznie zadbał o to, by poddawano ją masażom^q i dostarczano jej odpowiedniego pokarmu oraz by jej dano siedem wybranych dziewcząt z domu króla, po czym przeniósł ją i jej dziewczęta do najlepszego miejsca w domu kobiet. **10** Este-

ROZDZ. 2

- a Neh 2:8
- b Est 2:14
Est 4:4
- c Est 2:15
- d Est 1:11
Est 1:19
Est 2:17
- e Est 1:2
- f Est 3:2
Est 5:14
Est 10:3
- g Rdz 49:27
1Sm 9:21
- h 2Kl 24:14
- i 2Kl 24:15
1Kn 3:16
2Kn 36:10
Jer 22:28
Jer 37:1
Jer 52:31
Mt 1:11
- j Jer 24:1
- k 1Tm 5:8
Jak 1:27
- l Est 2:15
- m Prz 31:30
- n Est 1:2
- o Est 2:3
- p Prz 11:17
Prz 14:22
Prz 16:7
Prz 19:22
Dn 1:9
- q Est 2:3
Est 2:12

szpalta 2

- a Est 3:8
Est 4:13
Est 7:4
Mt 10:16
- b Est 2:7
Est 2:20
Ef 6:1
- c Prz 7:17
PnP 3:6
Lk 7:37
- d Rdz 43:11
1Kl 10:2
2Kl 20:13
- e Est 1:9
- f Est 2:3
- g Est 4:11
- h Est 2:7
- i 1Pt 3:3
- j Est 2:8
- k PnP 6:9
- l Est 1:3

ra nie powiedziała ani o swym ludzie,^a ani o swoich krewnych, gdyż Mardocheusz przykazał jej, by o tym nie mówiła.^b

11 I dzień w dzień Mardocheusz przechadzał się przed dziedzińcem domu kobiet, aby się dowiadywać o pomyślność Estery i o to, co się z nią dzieje.

12 A gdy przychodziła kolej na każdą młodą kobietę, aby weszła do króla Aswerusa, kiedy już przez dwanaście miesięcy postępowano z nią według przepisu dla kobiet — tak bowiem dopełniały się dni robienia im masażu: sześć miesięcy z olejem mirrowym^c i sześć miesięcy z olejem balsamowym^d oraz masażami dla kobiet — **13** dopiero wtedy młoda kobieta wchodziła do króla. Wszystko, o czym by wspomniała, dawano jej, aby z tym szła z domu kobiet do domu króla.^e **14** Wchodziła wieczorem, ranniem zaś powracała do drugiego domu kobiet pod opiekę Szaaszgaza, eunucha^f królewskiego, stróża nałożnic. Nie przychodziła już więcej do króla, chyba że król ją sobie upodobał i wezwano ją imiennie.^g

15 A kiedy na Estere^h, córkę Abichaila, stryja Mardocheusza, którą on przyjął za córkę,^h nadeszła kolej, aby wejść do króla, nie prosiła o nicⁱ oprócz tego, o czym wspomniiał Hegaj,^j eunuch królewski, stróż kobiet (przez cały ten czas Estera zyskiwała łaskę w oczach każdego, kto ją ujrzał).^k

16 Potem zabrano Estere^l do króla Aswerusa, do jego królewskiego domu, w dziesiątym miesiącu, to jest miesiącu Tebet, w siódmym roku^l jego panowania. **17** I król pokochał Estere^m bardziej niż wszystkie inne

kobiety, tak iż zyskała u niego więcej łaski oraz lojalnej życzliwości niż wszystkie pozostałe dziewice.^a I włożył na jej głowę królewskie nakrycie głowy, i uczynił ją królową^b w miejsce Waszti. **18** I wyprawił król wielką ucztę dla wszystkich swych książąt i swych sług, ucztę Estery; i ogłosił amnestię^c dla prowincji, i dawał podarunki stosownie do zasobów króla.

19 A gdy dziewice^d zebrano po raz drugi, Mardocheusz siedział w bramie królewskiej.^e **20** Estera nie opowiadała o swych krewnych ani o swym ludzie,^f jak jej przykazał Mardocheusz;^g i wykonywała Estera to, co mówił Mardocheusz, jak wtedy, gdy była pod jego opieką.^h

21 W owych dniach, gdy Mardocheusz siadywał w bramie królewskiej, Bigtan i Teresz, dwaj dworzanie króla, odzwierci, oburzyli się i usiłowali podnieść rękęⁱ na króla Aswerusa. **22** I wiadomość o tym doszła do Mardocheusza, a on natychmiast powiedział^j to królowej Esterze. Estera zaś pomówiła z królem w imieniu Mardocheusza.^k **23** Rzeczeń więc zbadano i w końcu się to potwierdziło, a ich obu powieszono^l na palu,^m po czym spisano to przed królem w księdze dziejów.ⁿ

3 Po tych wydarzeniach król Asverus wyróżnił Hamana,^o syna Hammedaty, Agagity,^p i wywyższył go,^q i wyznaczył mu tron nad wszystkimi książętami, którzy byli u niego.^r **2** I wszyscy słudzy królewscy, którzy byli w bramie królewskiej,^s kłaniali się nisko i padali na twarz przed Hamanem, bo tak co do niego nakazał król. Mardocheusz zaś ani się nisko nie kłaniał, ani

ROZDZ. 2

a Est 4:14

Ps 75:7

b Est 1:19

c Mt 27:15

d Est 2:3

e Est 2:21

Est 3:2

f Est 2:6

Est 3:8

Est 7:4

g Est 2:5

Est 2:10

Est 8:1

Est 10:3

Mt 10:16

h Est 2:7

i Est 6:2

j Kzn 10:20

k Kpl 5:1

Est 6:2

Prz 29:24

Eze 33:7

l Pwt 21:21

Est 9:13

m Pwt 21:22

n Ezd 4:15

Est 6:1

ROZDZ. 3

o Est 3:10

Est 8:7

Est 9:24

p Lb 24:7

1Sm 15:8

1Sm 15:32

q Ps 12:8

r Est 1:14

s Est 2:19

szpalta 2

a Wj 17:14

Wj 17:16

Pwt 25:19

1Sm 15:3

Ps 139:21

b Dz 5:29

c Dn 6:13

d Neh 1:2

Est 2:5

e Est 3:2

f Est 5:9

Prz 12:16

Prz 27:3

g Ps 73:6

Ps 83:4

h Est 9:20

i Wj 12:2

Wj 34:18

j Est 1:3

Est 2:16

k Est 9:24

l JI 3:3

Abd 11

Mt 27:35

m Est 9:1

nie padał na twarz.^a **3** I słudzy króla, którzy byli w bramie królewskiej, odezwali się do Mardocheusza: „Dlaczego omiłasz nakaz króla?”^b **4** A gdy dzień w dzień mówili do niego, a on ich nie słuchał, powiedzieli Hamanowi, aby się przekonać, czy sprawy Mardocheusza się ostoja,^c oznajmił im bowiem, że jest Żydem.^d

5 I widział Haman, że Mardocheusz nie kłania się nisko ani nie pada przed nim na twarz,^e i zapalał Haman złością.^f **6** Jednakże rzeczą godną pogardy było w jego oczach podnieść rękę na samego Mardocheusza, gdyż powiedziano mu o ludzie Mardocheusza; i Haman począł zabiegać o unicestwienie^g wszystkich Żydów, którzy byli w całym państwie Aswerusa – ludu Mardocheusza.^h

7 W miesiącu pierwszym,ⁱ to jest miesiącu Nisan, w dwunastym roku^j króla Aswerusa rzucano przed Hamanem pur,^k czyli los,^l dzień po dniu i miesiąc po miesiącu – do dwunastego, czyli do miesiąca Adar.^m **8** I rzekł Haman do króla Aswerusa: „Jest wśród ludów we wszystkich prowincjach twojego państwaⁿ pewien lud rozproszony^o i odłączony, a jego prawa są inne niż wszystkich innych ludów, praw zaś samego króla nie przestrzegają,^p toteż nie jest rzeczą słuszną, by król zostawił ich w spokoju. **9** Jeśli król uzna to za dobre, niech zostanie napisane, że mają być zgładzeni; a ja wypłacę na ręce tych, którzy to wykonają,^q dziesięć tysięcy^r srebrnych talentów, przynosząc je do skarbcza królewskiego”.

n Est 1:1; o Pwt 4:27; Pwt 30:3; Neh 1:8; Jer 50:17; Za 7:14; Jak 1:1; p Ps 94:21; q Est 9:3; r Mt 18:24.

10 Wtedy król zdjął ze swej ręki sygnet^a i dał go Hamanowi,^b synowi Hammedaty, Agagity,^c temu, który był wrogi Żydom.^d

11 I rzekł król do Hamana: „Dane jest ci to srebro,^e jak również ten lud, abyś z nim uczynił, co wyda się dobre w twoich oczach”.^f **12** Wówczas wezwano sekretarzy^g króla w miesiącu pierwszym, trzynastego dnia, i pisano^h wszystko, co Haman nakazuje satrapom króla i namiesnikom, którzy byli nad różnymi prowincjami,ⁱ oraz książętom różnych ludów, z każdej prowincji, w jej własnym sposobie pisania,^j i każdemu ludowi w jego własnym języku; zostało to spisane w imieniu^k króla Aswera i opieczętowane sygnetem króla.^l

13 I przez kurierów^m rozesłano listy do wszystkich prowincji królewskich, aby unicestwić, zabić i zgładzić wszystkich Żydów, zarówno młodzieńca, jak i starca, maleństwa i kobiety, jednego dnia,ⁿ trzynastego dnia miesiąca dwunastego, to jest miesiąca Adar,^o i aby zedrzeć z nich łupy.^p

14 Kopię pisma, które miało być podane jako prawo^q we wszystkich prowincjach,^r ogłaszano wszystkim ludom, aby się przegotowały na ten dzień. **15** Wyruszyli kurierzy, przynaglani^s słowem króla, i prawo to zostało ogłoszone na zamku w Suzie.^t Król zaś i Haman zasiedli, aby pić;^u natomiast w mieście Suzie^v zapanowało zamieszanie.^w

4 A Mardocheusz^x dowiedział się o wszystkim, co zrobiono;^y i rozdarł Mardocheusz swe szaty, i okrył się worem^z i popiołem,^a a wyszedłszy na środek miasta, wznosił donośny i gorzki okrzyk.^b **2** W końcu doszedł aż przed bramę królewską,^c nikomu

ROZDZ. 3

- a Rdz 41:42
Est 8:2
Dn 6:17
b Est 3:1
c Lb 24:7
1Sm 15:8
d Est 7:6
Est 9:24
e Est 4:7
f Prz 29:12
Jer 40:4
g Est 8:9
h Ps 94:20
Dn 6:8
i Est 1:1
Dn 6:1
j Est 1:22
k Dn 6:15
l Rdz 41:42
Est 8:8
Dn 6:17
m 2Kń 30:6
Est 8:14
Jer 51:31
n Est 8:12
o Est 9:1
p Est 8:11
Est 9:10
q Dn 6:15
r Est 1:1
s Est 8:14
t Dn 8:2
u Prz 31:4
v Est 4:16
w Prz 29:2

ROZDZ. 4

- x Est 2:5
y Est 3:8
Est 3:9
z 1Kl 21:27
Ps 69:11
Obj 6:12
a Eze 27:30
Mt 11:21
b Eze 21:6
Mi 1:8
c Est 6:10

szpalta 2

- a Est 1:1
b Jer 6:26
Am 5:16
c 2Kń 20:3
Ezd 8:21
Mt 4:2
d 2Sm 21:10
Iz 58:5
e Eze 27:30
Dn 9:3
f Est 2:3
Est 2:14
g Ps 77:2
h Est 4:10
i Est 3:8
j Est 3:9
k Est 3:13
l Est 3:14
m Est 3:15

bowiem nie wolno było wejść do bramy królewskiej odzianemu w wór. **3** I we wszystkich tych różnych prowincjach,^a gdziekolwiek docierało słowo i prawo króla, była wielka żaloba^b wśród Żydów i post,^c i płacz, i zawođenje. Dla wielu posłaniem stał się wór^d i popiół.^e **4** I przychodzili do Estery jej eunuchowie^f i jej dziewczęta, i opowiadali jej o tym. A królową przeszył wielki ból. Potem posłała szaty, aby przyodziano Mardocheusza i zdjęto z niego wór. Lecz on ich nie przyjął.^g **5** Wtedy Estera wezwała Hatacha,^h jednego z eunuchów króla, którego on wyznaczył jej do usługiwania, i wydała mu nakaz w sprawie Mardocheusza, aby się dowiedzieć, co to oznacza i o co w tym wszystkim chodzi.

6 Tak więc Hatach wyszedł do Mardocheusza na plac miejski przed bramą królewską. **7** Wtedy Mardocheusz opowiedział mu o wszystkim, co go spotkało,ⁱ i podał dokładnie, ile pieniędzy Haman przyrzekł wpłacić do skarbcza królewskiego^j przeciwko Żydom, aby ich zniszczyć.^k **8** I dał mu kopię^l spisanego prawa, wydanego w Suzie,^m a dotyczącego unicestwienia ich, aby pokazał ją Esterze i powie działał jej, i kazałⁿ udać się do króla oraz błagać go o łaskę,^o a także prosić bezpośrednio przed jego obliczem za swoim ludem.^p

9 Przybył więc Hatach^q i przekazał Esterze słowa Mardocheusza. **10** Wtedy Estera rzekła do Hatacha i nakazała mu co do Mardocheusza:^r **11** „Wszyscy słudzy króla i lud prowincji królewskich wiedzą, że każdego

n Est 2:20; o Prz 16:15; Kzn 10:4; p Est 7:3; q Est 4:5; r Est 2:5; Est 2:7.

—mężczyznę czy niewiastę—kto nie wezwany wchodzi do króla na wewnętrzny dziedziniec,^a dotyczy ustanowione przez niego jedno prawo:^b wydanie na śmierć; jedynie gdy król wyciągnie do niego złote berło, wtedy taki na pewno pozostanie przy życiu.^c A ja już od trzydziestu dni nie byłam wzywana, aby przyjść do króla”.

12 I przekazano Mardocheuszowi słowa Estery. **13** Wtedy Mardocheusz kazał odpowiedzieć Esterze: „Nie mniemaj w swej duszy, że w przeciwieństwie do wszystkich innych Żydów domownicy króla zdołają ujsć cało.^d **14** Bo jeśli w tym czasie będziesz milczała, to ratunek i wyzwolenie dla Żydów przyjdzie skądinąd,^e ty zaś i dom twego ojca zginiecie. A któż wie, czy właśnie nie na taki czas dostąpiłaś godności królewskiej?”^f

15 Wtedy Estera odpowiedziała Mardocheuszowi: **16** „Idź, zbierz wszystkich Żydów, którzy się znajdują w Suzie,^g i poście^h za mnie, i nie jedzcie ani nie pijcie przez trzy dni,ⁱ w dzień i w nocy. Również ja będę pościć wraz z moimi dziewczętami,^j a potem pójde do króla, co nie jest zgodne z prawem; i jeśli mam zginąć,^k to zginę”. **17** Wtedy Mardocheusz odszedł i uczynił wszystko, co mu nakazała Estera.

5 A trzeciego dnia^l Estera ubrała się po królewsku,^m po czym stanęła na wewnętrznym dziedzińcuⁿ domu króla naprzeciw domu królewskiego, podczas gdy król zasiadał na swym królewskim tronie w domu królewskim naprzeciw wejścia do tego domu. **2** I gdy tylko król ujrzał królową Esterę, stojącą na dziedzińcu, zyskała ona łaskę^a

ROZDZ. 4

- a Est 5:1
- b Dn 6:15
- c Est 5:2
Est 8:4
- d Prz 24:10
Prz 29:25
Jn 12:25
- e 1 Sm 12:22
Iz 54:17
Jer 30:11
Am 9:8
- f Ps 75:7
Iz 14:27
Iz 49:23
- g Est 3:15
- h 2 Kn 20:3
Ezd 8:21
Mt 4:2
- i Est 5:1
- j Est 2:9
- k Ps 34:15
Ps 55:22
Ps 62:8
Ps 115:9
Prz 29:25
Rz 16:4

ROZDZ. 5

- l Est 4:16
- m Est 2:17
Est 8:15
Mt 11:8
- n Est 4:11
Est 6:4

szpalta 2

- a Ps 116:7
- b Est 4:11
Est 8:4
- c Est 7:2
Est 9:12
- d Mk 6:23
- e Est 3:1
Est 3:8
- f Rdz 32:20
Prz 17:8
- g Est 6:14
- h Est 7:2
- i Est 5:3
- j Prz 29:11
- k Hi 20:5
Lk 6:25
Jak 4:9
- l Est 2:21
Est 3:3
Est 6:10
- m Est 3:2
- n Ps 27:3
Ps 139:21
Ps 139:22
Mt 10:28
- o Est 3:5
Kzn 7:9
- p Est 5:14
Est 6:13

kę^a w jego oczach, tak iż król wyciągnął do Estery złote berło,^b które miał w ręce. Estera więc zbliżyła się i dotknęła końca berła.

3 Wtedy król rzekł do niej: „Cóż masz, królowo Estero, i jakie jest twoje życzenie?”^c Choćby i połowa władzy królewskiej^d—niech to będzie ci dane!” **4** Na to Estera odpowiedziała: „Jeżeli król uzna to za dobre, niech król przyjdzie dziś z Hamanem^e na ucztę,^f którą przygotowała dla niego”. **5** I król rzekł: „Sprawcie, aby Haman szybko^g postąpił zgodnie ze słowem Estery”. Później król i Haman przyszli na ucztę, którą przygotowała Estera.

6 Po pewnym czasie na uczcie, gdy popijano wino, król zwrócił się do Estery: „Jaka jest twoja prośba?”^h Niech będzie ci to dane! I jakie jest twoje życzenie? Choćby i połowa władzy królewskiej—niech tak się stanie!” **7** Wtedy odpowiedziała Estera i rzekła: „Oto moja prośba i me życzenie: **8** Jeżeli znalazłam łaskę w oczach królaⁱ i jeżeli król uzna za dobre, aby spełnić moją prośbę i postąpić zgodnie z moim życzeniem, to niech król przyjdzie z Hamanem na ucztę, którą wyprawię dla nich jutro, a jutro postąpię zgodnie ze słowem króla.”^j

9 Toteż owego dnia Haman wyszedł radosny^k i wesół w sercu; lecz gdyż tylko Haman ujrzał w bramie królewskiej^l Mardocheusza, a ten nie powstał^m ani nie zadrzał z jego powodu,ⁿ w Hamanie natychmiast wzbrała złość^o przeciw Mardocheuszowi. **10** Jednakże Haman opanował się i wszedł do swego domu. Następnie posłał po swych przyjaciół oraz po swą żonę, Zeresz,^p i przyprowadzono

ich; **11** i opowiadał im Haman o chwale swego bogactwa^a i o wielkiej liczbie swych synów,^b i o wszystkim, czym król go wyróżnił, i jak go wyniósł ponad książąt i sług króla.^c

12 I Haman rzekł jeszcze: „Ponadto królowa Estera nie wprowadziła nikogo innego oprócz króla i mnie na ucztę, którą przygotowała,^d i również jutro^e jestem zaproszony do niej wraz z królem. **13** Wszystko to jednak na nic, dopóki widzę Żyda Mardocheusza siedzącego w bramie królewskiej”. **14** Na to Zeresz, jego żona, i wszyscy jego przyjaciele rzekli do niego: „Niech przygotowują pal^f wysokość pięćdziesięci^g łokci. Następnie z rana^h powiedz królowi, aby powiesili na nim Mardocheusza.ⁱ Potem wejdź radosny z królem na ucztę”. I spodobało się^j to Hamanowi, kazał więc przygotować pal.^k

6 Owej nocy odbiegł króla sen.^k Poleciał zatem przynieść księgę z opisem^l dziejów. I zaczęto czytać przed królem. **2** W końcu znaleziono zapis o tym, co Mardocheusz doniósł^m o Bigtanie i Tereszu, dwóch dworzanachⁿ króla, odźwiernych, którzy usiłowali podnieść rękę na króla Aswerusa. **3** Wtedy król rzekł: „Jakiego zaszczytu i jakiej wielkiej rzeczy dostąpił za to Mardocheusz?” Na to usługujący królowi, jego słudzy, odpowiedzieli: „Nic dla niego nie uczyniono”.^o

4 Później król rzekł: „Kto jest na dziedzińcu?” Akurat wszedł Haman na zewnętrzny dziedzińiec^p domu królewskiego, by powiedzieć królowi, żeby powieszono Mardocheusza na palu,^q który dla niego przygotował. **5** A słudzy króla odpowiedzieli mu: „Oto Haman^r stoi na dzie-

ROZDZ. 5

a Hi 31:24
Ps 49:6
Ps 49:17
Jer 9:23
Mt 23:12
1Tm 6:17

b Est 9:10
Hi 27:14

c Est 3:1
Ps 37:35

d Est 5:5

e Est 5:8

f Pwt 21:22
Est 2:23
Est 7:9

g Prz 27:1

h Est 3:2
Est 6:4

i Prz 29:12

j Ps 37:14
Prz 1:18
Prz 21:24
Prz 27:4

ROZDZ. 6

k Prz 21:1
Dn 2:1
Dn 6:18

l Est 10:2

m Est 2:23
Est 7:9

n Est 2:21

o Prz 3:27
Kzn 9:15

p Est 4:11
Est 5:1

q Est 5:14
Est 7:9

r Est 3:1

szpalta 2

a Prz 14:35
Prz 16:15
Prz 19:12

b Est 3:2
Est 5:11
Prz 16:18
Prz 18:12
Prz 30:13

c Est 8:15

d 1Kl 1:38

e Est 1:3
Est 1:14
Est 3:1

f Est 4:6

g Est 3:15

h Rdz 41:43
2Sm 15:1

i Dn 4:37
Lk 14:11

j Est 8:15

k Est 2:5

l Est 4:6

m Lk 1:52

n Est 6:6

o Est 2:21
Ps 131:1

p Ps 44:7

q Est 5:10

r Rdz 41:8

dzińcu”. Wtedy król powiedział: „Niech wejdzie”.

6 Kiedy Haman wszedł, król przemówił do niego: „Co należy uczynić dla męża, którego król chciałby uhonorować?”^a Wtedy Haman powiedział w swym sercu: „Kogo to król chciałby uhonorować bardziej niż mnie?”^b

7 Rzekł więc Haman do króla: „Jeśli chodzi o męża, którego król chciałby uhonorować, **8** to niech przyniosą szatę królewską,^c w którą sam król się przyodziewa, i konia, którego sam król dosiada,^d a któremu na głowę włożono królewską ozdobę głowy. **9** I niech zostanie powierzona szata i koń jednemu ze szlachetnie urodzonych książąt króla;^e i niech przyodzieją tego męża, którego sam król chciałby uhonorować, i niech go obwożą na tym koniu po placu^f miejskim,^g i wołają przed nim: „Oto, co się czyni dla męża, którego król chciałby uhonorować”.”^h

10 Król od razu rzekł do Hamana: „Szybko, weź szatę i konia, jak powiedziałeś, i uczyn tak Żydowi Mardocheuszowi, który siedzi w bramie królewskiej. Nie dopuść do tego, aby cokolwiek ze wszystkiego, co powiedziałeś, pozostało nie spełnione”.ⁱ

11 I wziął Haman szatę^j i konia, i przyodział Mardocheusza,^k i obwoził go po placu^l miejskim, i wołał przed nim:^m „Oto, co się czyni dla męża, którego król chciałby uhonorować”.ⁿ

12 Potem powrócił Mardocheusz do bramy królewskiej.^o Haman zaś udał się śpiesznie do swego domu, rozżalony i z zakrytą głową.^p **13** I opowiedział Haman swej żonie, Zeresz,^q oraz wszystkim swoim przyjaciółom wszystko, co mu się przytrafiło. Wówczas jego mędracy^r i jego

żona, Zeresz, rzekli do niego: „Jeżeli Mardocheusz, przed którym zacząłeś upadać, jest z potomstwa Żydów, to nie zyskasz nad nim przewagi, lecz na pewno przed nim upadniesz”.^a

14 Kiedy oni jeszcze z nim rozmawiali, przybyli dworzanie królewscy i śpiesznie^b zaprowadzili Hamana na ucztę,^c którą wydała Estera.

7 Wtedy król i Haman^d przyszli, aby ucztować u królowej Estery. **2** Również drugiego dnia, podczas popijania wina na uczcie,^e król rzekł do Estery: „Jaka jest twoja prośba,^f królowo Estero? Niech to będzie ci dane.^g I jakie jest twoje życzenie? Choćby i połowa władzy królewskiej^h – niech tak się stanie!” **3** Na to królowa Estera odpowiedziała i rzekła: „Jeżeli znalazłam łaskę w twych oczach, o królu, i jeżeli król uzna to za dobre, niech na mą prośbę będzie mi darowana moja duszaⁱ i na me życzenie – mój lud.” **4** Sprzedano nas bowiem,^k mnie i mój lud, by nas unicestwić, zabić i zgładzić.^l Gdyby nas sprzedano po prostu jako niewolników^m i jako służące, milczałabym. Lecz udręka ta nie jest stosowna, gdyż wiąże się ze szkodą dla króla”.

5 Przemówił więc król Asverus i powiedział do królowej Estery: „Któż to jestⁿ i gdzie jest ten, który się ośmielił^o tak postąpić?” **6** Wtedy Estera odrzekła: „Owym człowiekiem, wrogiem^p i nieprzyjacielem,^q jest ten zły Haman”.

A Haman przeraził się^r z powodu króla i królowej. **7** Król zaś, rozzłoszczony,^s wstał od uczty przy winie, aby pójść do ogrodu pałacowego; Haman natomiast powstał, aby upraszać królową Esterę o swą duszę,^t widział bo-

ROZDZ. 6

- a Pwt 32:35
Prz 28:18
Oz 14:9
b Est 5:5
c Est 5:8

ROZDZ. 7

- d Est 3:1
Est 5:12
e Est 5:6
f Est 5:3
g Est 9:12
h Mk 6:23
i Rdz 2:7
1Ko 15:45
j Est 2:7
Est 4:8
k Est 3:9
Est 4:7
Est 4:8
l Est 3:13
Est 8:11
m Rdz 37:27
Neh 5:5
Jl 3:6
n Prz 25:5
Iz 13:11
o Dz 5:3
p Ef 6:12
q 1Sm 24:13
Ps 27:2
Kzn 5:8
r Dn 5:6
s Prz 14:35
Prz 16:14
t Prz 14:19

szpalta 2

- a Prz 19:12
b 1Sm 20:9
1Sm 25:17
Ps 112:10
c Est 7:1
d Est 1:6
Mt 26:20
e Prz 16:14
f Est 1:10
g Rdz 37:36
Est 2:21
h Est 5:14
i Est 6:2
j Ps 7:6
Ps 9:15
Ps 35:8
Ps 73:19
Prz 11:6
k Est 5:14
l Ps 37:34
Prz 21:18
2Pt 2:9

ROZDZ. 8

- m Est 5:11
n Est 3:8
Est 9:24
o Est 2:5
Est 2:7
p Rdz 41:42
Est 3:10
Dn 6:17
q Kzn 2:18
Dn 2:48

wiem, że jego zguba jest u króla^a postanowiona.^b **8** I wrócił król z ogrodu pałacowego do domu, gdzie się odbywała uczta przy winie;^c a tymczasem Haman padł na łożo,^d na którym była Estera. Wówczas król rzekł: „Czy ma jeszcze dojść do zgwałcenia królowej w mojej obecności w tym domu?” Słowo wyszło z ust króla,^e a twarz Hamana zakryto. **9** Wówczas Charbona,^f jeden z dworzan^g pełniących służbę przed królem, powiedział: „Oto w domu Hamana stoi pał^h wysoki na pięćdziesiąt łokci, przygotowany przez Hamana dla Mardocheusza, który do brze się wyrażał o królu”.ⁱ Na to król rzekł: „Powieście go na nim”.^j **10** I powiesili Hamana na palu,^k który on przygotował dla Mardocheusza;^l a wtedy złość w królu opadła.

8 Tego dnia król Asverus dał królowej Esterze dom Hamana,^m odnoszącego się wrogo do Żydów,ⁿ a Mardocheusz przybył przed oblicze króla, gdyż Estera powiedziała, kim on dla niej jest.^o **2** Wtedy zdjął król swój sygnet,^p który odebrał Hamanowi, i dał go Mardocheuszowi; a Estera postawiła Mardocheusza nad domem Hamana.^q

3 Ponadto Estera ponownie przemówiła do króla i padła u jego stóp, i płakała, i błagała^r go o łaskę, aby odwrócił zło,^s które Agagita Haman uknuł^t przeciwko Żydom.^u **4** Wtedy król wyciągnął do Estery złote berło,^v na co Estera podniosła się i stanęła przed królem. **5** Potem rzekła: „Jeżeli król uzna to za dobre i jeżeli znalazłam u niego łaskę,^w i rzecz jest u króla słuszna, a ja w jego oczach jestem dobra,

r Oz 12:4; Lk 11:9; s Est 3:9; t Est 9:25; u Est 7:4; Est 9:24; v Est 4:11; w Est 2:17.

niech zostanie napisane, aby unieważniono spisane dokumenty^a – plan uknuty przez Hamana, syna Hammedaty, Agagity^b – które on napisał, aby zgładzić Żydów^c we wszystkich prowincjach królewskich.^d **6** Bo jakże zdołam to znieść, gdy będę musiała patrzeć na nieszczęście, które spotka mój lud, i jakże zdołam to znieść, gdy będę musiała patrzeć na zagładę swoich krewnych?"

7 Wtedy król Aswerus rzekł do królowej Estery i do Żyda Mardocheusza: „Oto dom Hamana dałem Esterze,^e a jego powieszono na palu^f za to, że wyciągnął rękę przeciwko Żydom. **8** Wy zaś w imieniu króla^g napiszcie na rzecz Żydów zgodnie z tym, co jest dobre w waszych oczach, i opieczętuje to sygnetem królewskim; gdyż pisma, które zostało napisane w imieniu króla i opieczętowne sygnetem królewskim, unieważnić nie można”.^h

9 Wezwano więc sekretarzyⁱ króla w owym czasie, w miesiącu trzecim, to jest w miesiącu Siwan, dwudziestego trzeciego dnia tego miesiąca; i pisano wszystko, co Mardocheusz nakazuje Żydom i satrapom,^j i namiestnikom, i książętom prowincji, które były od Indii po Etiopię – sto dwadzieścia siedem prowincji^k – do każdej prowincji w jej własnym sposobie pisania^l i do każdego ludu w jego własnym języku,^m i do Żydów w ich własnym sposobie pisania oraz w ich własnym języku.ⁿ

10 Potem napisał w imieniu króla^o Aswerusa i opieczętowny^p sygnetem królewskim,^q i spisane dokumenty porządkował ręką konnych kurierów,^r jadących na koniach pocztowych, których uży-

ROZDZ. 8

- a Est 3:12
Est 3:14
- b Lb 24:7
Pwt 25:19
1Sm 15:8
Est 9:24
- c Est 3:9
- d Est 1:1
- e Est 8:1
Prz 13:22
- f Est 7:10
Gal 3:13
- g 1Kl 21:8
Est 3:12
- h Dn 6:8
Dn 6:15
- i Est 3:12
- j Ezd 8:36
Est 9:3
Dn 6:1
- k Est 1:1
- l Est 1:22
Est 3:12
- m Dn 4:1
- n 1Ko 14:9
- o Kzn 8:4
- p Est 3:12
- q Est 8:2
- r Est 3:13

szpalta 2

- a Est 9:2
- b Ps 37:14
Ps 68:2
- c Est 3:13
Est 9:10
Est 9:15
Est 9:16
- d Wj 15:9
- e Est 3:13
Est 9:1
- f Est 9:17
Est 9:21
- g Est 3:14
- h Ps 92:11
Ps 149:7
Lk 18:7
- i Est 3:13
- j Est 3:15
- k Est 1:2
Dn 8:2
- l Rdz 41:42
Est 6:8
Lk 16:19
- m Mt 11:8
- n Wj 25:4
Wj 28:5
- o Prz 29:2
- p Est 9:17
Ps 18:28
Ps 30:5
Ps 97:11
Prz 11:10
Iz 30:26
Ml 7:8
- q Neh 8:10
Est 9:19
Est 9:22
- r Ps 18:43
- s Za 8:23
- t Est 9:2

wano w służbie królewskiej – na potomkach rączych kłaczy. **11** że król przyznał prawo Żydom, którzy byli we wszystkich poszczególnych miastach, aby się zgromadzili^a i stanęli w obronie swych dusz, i unicestwili, i zabili, i zgładzili całą siłę zbrojną ludu^b i prowincji, która im okazywała wrogość, maledictwa i kobiety, i aby zdarli z nich łupy.^c **12** w jednym dniu^d we wszystkich prowincjach króla Aswerusa, w trzynastym dniu^e miesiąca dwunastego, to jest miesiąca Adar.^f **13** Kopia^g tego pisma miała być podana jako prawo we wszystkich tych różnych prowincjach, ogłoszona wszystkim ludom, aby tego dnia Żydzi byli przygotowani do wywarcia pomsty^h na swych nieprzyjaciół. **14** Wyruszyli kurierzy,ⁱ dosiadający koni pocztowych używanych w służbie królewskiej, popędzani i ponaglani^j słowem króla; a prawo to zostało ogłoszone na zamku w Suzie.^k

15 Mardocheusz zaś odszedł sprzed oblicza króla w szacie królewskiej^l z tkaniny błękitnej i lnu, w wielkiej koronie ze złota i w okryciu z delikatnej tkaniny^m – z welny barwionej czerwona purpurą.ⁿ A miasto Suza wydawało donośne okrzyki i się radoowało.^o **16** Dla Żydów nastąpiło światło i wesele,^p i radosne uniesienie, i szacunek. **17** I we wszystkich tych różnych prowincjach, i we wszystkich poszczególnych miastach, gdziekolwiek docierało słowo króla i jego prawo, tam były dla Żydów radość i wesele, uczta^q i dzień pomyślności; a wielu z ludów^r tej ziemi podawało się za Żydów,^s gdyż padł na nich strach^t przed Żydami.

9 A dwunastego miesiąca, to jest miesiąca Adar,^a jego trzynastego dnia, kiedy miało być wykonane słowo króla i jego prawo,^b w dniu, którego oczekiwali nieprzyjaciele Żydów, aby nad nimi wziąć górę, nastąpiła całkowita zmiana, tak iż to Żydzi wzięli górę nad tymi, którzy ich nienawidzili.^c **2** Żydzi zgromadzili się^d w swych miastach we wszystkich prowincjach króla Aswerusa,^e aby podnieść rękę na tych, którzy pragnęli ich krzywdy,^f i ani jeden człowiek im się nie opierał, albowiem strach^g przed nimi padł na wszystkie ludy. **3** A wszyscy książęta^h prowincji i satrapowie,ⁱ i namiestnicy, i zajmujący się sprawami^j królewskimi wspierali Żydów, gdyż padł na nich strach^k przed Mardocheuszem. **4** Mardocheusz bowiem był wielki^l w domu króla i jego sława^m rozchodziła się po wszystkich prowincjach, gdyż mąż Mardocheusz stawał się coraz większy.ⁿ

5 I Żydzi rozgromili wszystkich swych nieprzyjaciół, wytracając ich mieczem^o oraz zabijając ich i niszcząc, i postępowali według swego upodobania z tymi, którzy ich nienawidzili.^p **6** Żydzi zabijali też na zamku w Suzie^q i zgładzono pięciuset mężów. **7** Również Parszandatę i Dalfona, i Aspatę, **8** i Poratę, i Adalię, i Aridatę, **9** i Parmaszte, i Arisaja, i Aridaja, i Wajzate, **10** dziesięciu synów^r Hamana,^s syna Hammedaty, który był wrogi Żydom,^t pozabijali; lecz po łupy^u nie wyciągnęli swej ręki.

11 Tego dnia dotarła do króla liczba zabitych na zamku w Suzie.

ROZDZ. 9

- a Est 3:7
Est 8:12
- b Est 3:13
- c Pwt 32:36
2Sm 22:41
Ps 30:11
- d Est 8:11
- e Est 1:1
- f Ps 71:13
Ps 71:24
- g Pwt 11:25
Est 8:17
- h Est 3:12
Est 8:9
- i Dn 6:1
- j Est 3:9
- k Est 9:1
Ps 31:11
- l Est 8:15
- m 1Sm 2:30
Sof 3:19
- n 2Kn 1:1
Ps 1:3
- o Ps 18:34
Ps 18:47
Mt 5:8
2Ts 1:6
- p 1Sm 12:22
Ps 34:19
Ps 94:14
Mt 5:9
- q Est 1:2
Dn 8:2
- r Wj 17:14
Wj 17:16
Lb 24:7
Ps 21:10
Ps 109:13
- s Est 3:1
Est 3:12
Est 8:5
- t Est 3:8
Est 7:4
- u Est 8:11
Est 9:16

szpalta 2

- a Est 2:17
- b Est 3:15
- c Est 1:1
Est 9:16
Dn 6:1
- d Est 5:6
- e Est 8:5
- f Est 5:8
Est 7:3
- g Est 8:11
- h Pwt 21:22
Est 2:23
Est 7:10
Gal 3:13
- i Est 9:25
- j Est 9:21
Est 9:31
- k Est 9:10
- l Est 1:1
Dn 6:1
- m Rdz 2:7
Kpl 17:11
Est 7:3
- n Pwt 32:35
Est 8:13
Ps 149:7
Nah 1:2
Lk 18:7
- o Est 8:17

12 I powiedział król do królowej Estery:^a „Żydzi zabijali na zamku w Suzie^b i zgładzonych zostało pięciuset mężów i dziesięciu synów Hamana. Cóż uczynili w pozostałych prowincjach królewskich?”^c I jaka jest twoja prośba? Niech i to będzie ci dane.^d I jakie jest twoje dal-sze życzenie?^e Niech się spełni”. **13** Na to Estera rzekła: „Jeżeli król uzna to za dobre,^f niech również jutro będzie dane Żydom, którzy są w Suzie, postąpić zgodnie z prawem na dzień dzisiejszy;^g i niech dziesięciu synów Hamana zostanie powieszonych na palu”.^h **14** I król kazał tak zrobić.ⁱ Wówczas wydano w Suzie prawo, a dziesięciu synów Hamana powieszono.

15 A Żydzi, którzy byli w Suzie, zgromadzili się także czternastego^j dnia miesiąca Adar i zabili w Suzie trzystu mężów; lecz po łupy nie wyciągnęli ręki.^k

16 Pozostali zaś Żydzi, którzy byli w prowincjach królewskich,^l zgromadzili się i powstano w obronie własnych dusz,^m i mszczono sięⁿ na nieprzyjaciółach, i zabito siedemdziesiąt pięć tysięcy spośród tych, którzy ich nienawidzili; lecz po łupy nie wyciągnęto ręki — **17** trzynastego dnia miesiąca Adar; natomiast czternastego dnia tego miesiąca odpoczywano i uczyniono go dniem uctowania^o i wesela.^p

18 A Żydzi, którzy byli w Suzie, zgromadzili się dnia trzynastego^q i czternastego; piętnastego zaś odpoczywano i uczyniono go dniem uctowania i wesela.^r **19** Dlatego żydowscy wieśniacy, zamieszkujący miasta odległych okręgów, czynili dzień czternasty miesiąca Adar^s dniem

p Est 8:16; Ps 58:10; q Est 9:1; Est 9:13; Est 9:15;
r Prz 11:10; s Ezd 6:15; Est 3:7.

pomyślności,^a weselenia się^b i ucztowania, i posyłania sobie nawzajem porcji żywności.^c

20 A Mardocheusz^d spisał te rzeczy i porzysłał spisane dokumenty do wszystkich Żydów, którzy byli we wszystkich prowincjach^e króla Aswerusa, tych bliskich i tych dalekich, **21** aby nałożyć na nich obowiązek^f stałego obchodzenia czternastego dnia miesiąca Adar i piętnastego dnia tego miesiąca – co roku, **22** według dni, w których Żydzi odpoczęli od swych nieprzyjaciół,^g i miesiąca, który się dla nich przemienił ze smutku w radość i z żaloby^h w dzień pomyślności, aby je obchodzono jako dni ucztowania i weselenia się, i posyłania sobie nawzajem porcji żywnościⁱ i darów ubogim.^j

23 I Żydzi przyjęli to, co już zaczęli czynić i o czym napisał im Mardocheusz. **24** Gdyż Haman,^k syn Hammedaty,^l Agagity,^m który był wrogiⁿ wszystkim Żydom, uknuł plan przeciwko Żydom, aby ich zgładzić,^o i kazał rzucać pur,^p to jest los,^q aby ich niepokoić i zgładzić. **25** Lecz gdy Estera przyszła przed oblicze króla, oznajmił on za pomocą spisanego dokumentu:^r „Niech nikczemny spiszek,^s który on uknuł przeciwko Żydom, wróci na jego głowę”;^t i powieszono go oraz jego synów na palu.^u **26** Dlatego nazwano te dni Purim, od nazwy pur.^v Toteż zgodnie ze wszystkimi słowami tego listu^w i w związku z tym, co widzieli i co ich spotkało, **27** Żydzi przyjęli oraz nałożyli na siebie i na swe potomstwo, i na wszystkich przylaczających się do nich^x – tak by to nie zanikło – obowiązek stałego obchodzenia tych dwóch dni stosownie do tego, co zostało o nich

ROZDZ. 9

- a Ps 124:2
Ps 124:6
- b Ps 118:15
Ps 145:7
Iz 65:14
- c Neh 8:10
- d Est 2:5
Est 8:8
- e Est 1:1
Dn 6:1
- f Ps 145:4
- g Ps 103:2
Iz 12:1
- h Est 4:3
- i Est 9:19
Łk 11:41
- j Gal 2:10
- k Est 3:1
- l Est 8:5
- m Wj 17:16
Łb 24:7
1Sm 15:8
- n Est 3:10
Est 9:10
- o Est 3:9
- p Est 3:7
- q Jl 3:3
Abd 11
Mt 27:35
- r Est 8:5
Est 8:10
Est 9:13
- s Est 8:3
- t Pwt 19:19
Ps 7:16
Ps 37:15
Ps 141:10
Dn 6:24
- u Est 5:14
Est 7:10
Est 9:14
- v Est 3:7
- w Est 9:20
- x Kpl 19:34
Kpl 24:22
Rut 1:16
1Kl 8:43
Est 8:17
Gal 5:3

szpalta 2

- a Ps 103:2
- b Est 2:15
- c Est 8:9
Est 9:20
- d Est 1:1
- e Iz 39:8
- f Est 9:21
- g Est 9:27
- h 2Kn 20:3
Jl 2:12
- i Est 4:1
Ps 65:2
Ps 142:1
- j Est 9:26

ROZDZ. 10

- k Joz 16:10
Lam 1:1
- l Rdz 10:5
- m Est 2:5
- n Est 8:15
Ps 18:35
Dn 2:48

napisane, i zgodnie z ich wyznaczonym czasem, co roku. **28** A dni te mają być wspominane i obchodzone przez każde pokolenie, każdą rodzinę, każdą prowincję i każde miasto, i te dni Purim nie mają zaniknąć wśród Żydów, a ich upamiętnianie^a nie ma ustać pośród ich potomstwa.

29 A królowa Estera, córka Abichaila,^b i Żyd Mardocheusz napisali jeszcze z całą dobitnością, aby potwierdzić ten drugi list dotyczący Purim. **30** Następnie rozesłał on spisane dokumenty do wszystkich Żydów w stu dwudziestu siedmiu prowincjach,^c w całym państwie Aswerusa,^d ze słowami pokoju i prawdy,^e **31** aby potwierdzić obowiązywanie tych dni Purim w ich wyznaczonym czasie, tak jak im nakazał Żyd Mardocheusz i królowa Estera^f oraz jak przyjęli na swą duszę i na swe potomstwo,^g sprawy postów^h i swego wołania o pomoc.ⁱ **32** A słowa Estery potwierdziły te sprawy związane z Purim^j i zapisano to w księdze.

10 A król Aswerus nałożył pracę przymusową^k na kraj i wyspy^l morskie.

2 Całe zaś jego energiczne dzieło i jego potęga, jak również dokładny opis wielkości Mardocheusza,^m którą król go wywyższył,ⁿ czyż nie są zapisane w księdze dziejów^o królów Medii i Persji?^p **3** Bo Żyd Mardocheusz był drugi^q po królu Aswerusie i był wielki pośród Żydów, i cieszył się uznaniem wśród licznej rzeszy swych braci, działał bowiem dla dobra swego ludu i ogłaszał pokój^r całemu ich potomstwu.

o Ezd 4:15; Est 6:1; p Est 1:3; Dn 6:15; q Rdz 41:40; Dn 5:16; r Ps 125:5; Prz 12:20; Iz 26:12.

KSIĘGA HIOBA

1 Był w ziemi Uc^a pewien mąż imieniem Hiob;^b a mąż ten był nienaganny^c i prostolinijny^d oraz bojący się Boga^e i stroniący od zła.^f **2** I urodziło mu się siedmiu synów i trzy córki.^g **3** A dobytek^h jego stanowiło siedem tysięcy owiec i trzy tysiące wielbłądów oraz pięćset par bydła i pięćset osłic, miał także bardzo wiele służby; i mąż ten był najzamożniejszym ze wszystkich mieszkańców Wschodu.ⁱ

4 A jego synowie chodzili i urządzali ucztę^j w domu każdego w jego dniu; posyłali też po swoje trzy siostry, które zapraszali, aby z nimi jadły i piły. **5** A gdy u każdego z nich po kolei minął dzień ucztowania, Hiob posyłał i ich uświęcał;^k i wstawał wczesnym rankiem, i składał ofiary całopalne^l według liczby ich wszystkich; bo Hiob mówił: „Może zgrzeszyli moi synowie i przekleli^m Boga w swym sercu”.ⁿ Tak Hiob czynił zawsze.^o

6 I nadszedł dzień, gdy synowie prawdziwego Boga^p weszli, żeby stanąć przed Jehową,^q i również Szatan^r wszedł pośród nich.^s

7 Wtedy Jehowa rzekł do Szatana: „Skąd przychodzisz?” Wówczas Szatan odpowiedział Jehowie, mówiąc: „Z wędrowania po ziemi^t i przechadzania się po niej”.^u **8** A Jehowa rzekł jeszcze do Szatana: „Czy w swym sercu zwróciłeś uwagę na mego sługę Hioba, że nie ma na ziemi nikogo takiego jak on^v – mąż to nienaganny^w i prostolinijny,^x bojący się Boga^y i stroniący

ROZDZ. 1

a Jer 25:20
Lam 4:21
b Eze 14:14
Eze 14:20
Jak 5:11

c Hi 2:3

d Rdz 6:9
2Kl 20:3

e Neh 5:15
Prz 8:13
Prz 16:6

f 1Ts 5:22
1Pt 3:11

g Ps 127:3
Ps 128:3

h 2Kn 32:29

i Rdz 29:1
1Kl 4:30

j Ps 133:1

k Wj 19:10
1Sm 16:5

l Rdz 8:20
Rdz 12:8

m Prz 30:9

n Mt 15:19

o Rdz 18:19

p Rdz 6:2
Pwt 33:2
Hi 38:7
Dn 3:25

q Ps 103:20
Dn 7:13
Mt 18:10

r Za 3:1
Mt 4:3
Łk 22:31
Jn 13:2
Obj 12:9

s 1Kl 22:19

t Hi 2:2

u Mt 12:43
1Pt 5:8

v Lb 12:3
Prz 14:35

w Rdz 6:9
Ps 37:37
Jn 1:47

x Ps 84:11
Heb 4:13

y Neh 5:15
Ps 19:9
Kzn 12:13

szpalta 2

a Ps 34:14
Prz 3:7
Prz 16:17

b Obj 12:10

cy od zła?”^a **9** Szatan odpowiedział na to Jehowie, mówiąc: „Czyż za nic Hiob boi się Boga?”^b **10** Czy ty sam nie posadziłeś żywopłotu wokół niego^c i wokół jego domu, i wokół wszystkiego, co ma dookoła? Pracy jego rąk pobłogosławiłeś,^d a jego dobytek mnoży się na ziemi. **11** Ale dla odmiany wyciągnij, proszę, swą rękę i dotknij wszystkiego, co ma, i zobacz, czy nie będzie cię przeklął prosto w twarz”.^e **12** Jehowa rzekł więc do Szatana: „Oto wszystko, co ma, jest w twoim ręku. Tylko przeciw niemu samemu nie wyciągaj ręki!” Toteż Szatan odszedł sprzed osoby Jehowy.^f

13 I nadszedł dzień, gdy jego synowie i córki jedli oraz pili wino w domu ich brata, pierworodnego.^g **14** A do Hioba przyszedł posłaniec^h i rzekł: „Bydło właśnie orało,ⁱ a oslice się pasły obok niego, **15** gdy nagle wtargnęli Sabejczycy^j i je zabrali, a sług pozabijali ostrzem miecza; a ja uszedłem, tylko ja sam, aby cię powiadomić”.^k

16 Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Ogień Boży spadł z niebios^l i zapłonął wśród owiec oraz sług, i pochłoniął ich; a ja uszedłem, tylko ja sam, aby cię powiadomić”.

17 Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Chaldejczycy^m utworzyli trzy oddziały

c Rdz 15:1; Rdz 31:7; Pwt 33:27; Ps 34:7; Ps 105:14; 1Pt 1:5; d Rdz 26:12; Pwt 28:2; Ps 5:12; Ps 84:11; Ps 128:2; Prz 10:22; e Iz 8:21; f Hi 2:7; g Hi 1:4; h 1Sm 4:17; i 1Kl 19:19; j Hi 6:19; k 1Sm 22:20; l Ef 2:2; m Rdz 11:28; 2Kl 24:2.

i napadli na wielbłądy, i zabrali je, sług zaś pozabijali ostrzem miecza; a ja uszedłem, tylko ja sam, aby cię powiadomić”.

18 Gdy ten jeszcze mówił, przyszedł inny i rzekł: „Twoi synowie i twoje córki jedli oraz pili wino^a w domu swego brata, pierworodnego. **19** A oto od strony pustkowią zerwał się silny wiatr^b i uderzył w cztery węgly domu, tak iż ten upadł na młodych i oni zginęli. A ja uszedłem, tylko ja sam, aby cię powiadomić”.

20 A Hiob wstał i rozdarł^c swój płaszcz bez rękawów, i ostrzygł^d głowę, i upadłszy na ziemię,^e pokłonił się^f **21** i rzekł:

„Nagi wyszedłem z łona mojej matki^g

i nagi tam wrócę.^h

Jehowa dałⁱ i Jehowa zabrał.^j

Niech imię Jehowy dalek będzie błogosławione”.^k

22 W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył ani nie przypisał Bogu nic niesłusznego.^l

2 Potem nadszedł dzień, gdy synowie prawdziwego Boga weszli, by stanąć przed Jehową, i również Szatan wszedł pośród nich, by stanąć przed Jehową.^m

2 Wtedy Jehowa rzekł do Szatana: „Skąd to przychodzisz?” Wówczas Szatan odpowiedział Jehowie, mówiąc: „Z wędrowania po ziemi i przechadzania się po niej”.ⁿ **3** A Jehowa rzekł jeszcze do Szatana: „Czy w swym sercu zwróciłeś uwagę na mego sługę Hioba,^o że nie ma na ziemi nikogo takiego jak on – mąż nienaganny i prostolinijny,^p bojący się Boga^q i stroniący od zła?^r I jeszcze trzyma się mocno swej nieskazitelności,^s chociaż ty mnie pobudzasz^t prze-

ROZDZ. 1

a Ps 104:15
Kzn 9:7
Kzn 10:19

b Ef 2:2

c Rdz 37:34
1Sm 4:12

d Ezd 9:3
Mt 1:16

e 2Sm 12:16
Iz 3:26
Mt 26:39

f Rdz 24:26
Wj 34:8
Neh 9:3

g Hi 31:15
Ps 127:3
Kzn 5:15
1Tm 6:7

h Rdz 3:19
Ps 49:17
Kzn 12:7

i Kzn 5:19
Jak 1:17

j 1Sm 2:6
Prz 23:5

k Ps 34:1
Dn 2:20

l Pwt 32:4
Rz 9:20

ROZDZ. 2

m Hi 1:6

n Hi 1:7

o Hi 1:8

p Rdz 6:9

q Neh 5:15
Prz 8:13
Prz 16:6

r Ps 34:14
1Ts 5:22

s Hi 27:5

t Hi 1:11

szpalta 2

a Hi 9:17

b Hi 1:6

c Jer 41:8

d Kpl 24:15
Hi 1:11
Obj 12:10

e Hi 1:12

f Wj 9:9
Kpl 13:18
Hi 30:30

g Jer 6:26
Eze 27:30
Jon 3:6
Jon 3:8

h Mał 3:14

i Hi 1:11

ciwko niemu, bym go pochłoniął bez powodu”.^a **4** Lecz Szatan^b odpowiedział Jehowie, mówiąc: „Skórę za skórę – i wszystko, co człowiek ma, da za swą duszę.^c **5** Dla odmiany wyciągnij, proszę, swą rękę i dotknij jego kości i jego ciała, i zobacz, czy nie będzie cię przeklinał prosto w twarz”.^d

6 Jehowa rzekł więc do Szatana: „Oto jest w twoim ręku! Tylko bacz na jego duszę!” **7** Toteż Szatan odszedł sprzed osoby Jehowy^e i poraził Hioba złośliwym wrzodem^f od spodu stopy aż po czubek głowy. **8** A on wziął sobie glinianą skorupę, by się nią skrobać; i siedział w popiele.^g

9 W końcu rzekła doń jego żona: „Czy jeszcze trzymasz się mocno swej nieskazitelności?^h Przeklnij Boga i umrzyj!” **10** Ale on jej powiedział: „Mówisz tak, jak mówi jedna z nierozumnychⁱ kobiet. Czyż mielibyśmy przyjmować od prawdziwego Boga tylko to, co dobre, a nie przyjmować również tego, co złe?”^j W tym wszystkim Hiob nie zgrzeszył swymi wargami.^k

11 A trzech towarzysze Hioba usłyszeli o całym tym nieszczęściu, które spadło na niego, i poprzychodzili, każdy ze swego miejsca: Elifaz Temanita,^l Bildad Szuchita^m i Cofar Naamita.ⁿ Zeszli się zatem, tak jak się umówili,^o by przyjść i mu współczuć, i go pocieszyć.^p **12** Gdy z daleka podnieśli oczy, nie poznali go. I podnieśli głos, i płakali, i każdy z nich rozdarł^q swój płaszcz bez rękawów, i ku niebiosom rzucali proch na swe głowy.^r **13** I siedzieli^s z nim na

j Hi 1:21; Jak 5:10; **k** Ps 39:1; Prz 12:13; Jak 5:11; **l** Rdz 36:34; Jer 49:7; **m** Rdz 25:2; 1Kn 1:32; **n** Hi 42:9; **o** Am 3:3; **p** Rdz 37:35; **q** Hi 1:20; **r** Neh 9:1; Lam 2:10; Eze 27:30; **s** Ezd 9:3; Iz 3:26.

ziemi siedem dni i siedem nocy, i żaden nie odezwał się do niego ani słowem, bo widzieli, że boleść^a ta jest bardzo wielka.

3 Potem Hiob otworzył usta i zaczął złorzeczyć swemu dniowi.^b **2** Odezwał się Hiob i rzekł:

3 „Niech przepadnie dzień, w którym się narodziłem,^c i noc, gdy ktoś powiedział: „Poczęty został krzepki mężczyzna!”

4 Dzień ów – niech stanie się ciemnością.

Niech Bóg nań z góry nie spojrzę

ani niech nad nim nie jaśnieje światło dzienne.

5 Niech go na powrót zażąda ciemność i głęboki cień. Niech nad nim przebywa chmura deszczowa.

Niech trwoży go to, co zaciemnia dzień.^d

6 Tamta noc – niech zabierze ją mrok;^e

niechaj się nie weseli wśród dni roku;

do liczby miesięcy księżycowych niech nie wchodzi.

7 Oto tamta noc – niech stanie się niepłodna;

niech się w niej nie pojawi radosny okrzyk.^f

8 Niech rzucą na nią klątwę ci, którzy przeklinają dzień,

ci, którzy są gotowi obudzić Lewiatana.^g

9 Niechaj się zaćmią gwiazdy jej zorzy;

niech wyczekuje światła, a niech go nie będzie;

i niech nie ujrzy promieni brzasku.

10 Bo nie zamknęła drzwi brzucha mej matki^h

ROZDZ. 2

a Hi 16:6

ROZDZ. 3

b Jer 20:14

c Hi 10:18

Jer 15:10

Jer 20:15

d Am 8:10

e Hi 10:19

f Iz 24:8

g Hi 41:1

Hi 41:10

Ps 74:14

Ps 104:26

h Rdz 29:31

1 Sm 1:5

Hi 10:18

szpalta 2

a Jer 15:10

Jer 20:17

b Ps 22:9

Lk 23:29

c Kzn 9:5

Kzn 9:10

d Hi 30:23

Jn 11:11

e 1 Kł 2:10

2 Kł 16:14

f Rdz 50:26

Iz 22:16

Eze 26:20

g Ps 58:8

Kzn 6:3

Oz 9:14

h Ps 49:19

i Ps 9:17

j Ps 146:4

Kzn 9:10

Iz 57:2

i nie ukryła niedoli przed moimi oczami.

11 Czemu nie umarłem zaraz po wyjściu z łona?^a

Czemuż wyszedłem z brzucha, a potem nie skonałem?

12 Po cóż wyszły mi naprzeciw kolana

i po cóż piersi,^b które miałem ssać?

13 Bo teraz już bym leżał, by zażywać spokoju;^c

już bym spał; odpoczywałbym^d

14 z królami i doradcami ziemi,^e budującymi dla siebie o-pustoszące miejsca.^f

15 lub z książętami, którzy posiadają złoto,

z tymi, którzy swe domy napęlniają srebrem;

16 albo – jak poroniony płód ukryty^g – nie zacząłbym istnieć,

jak dzieci, które nie widziały światła.^h

17 Tam niegodziwcy przestają się burzyćⁱ

i spoczywają tam ci, którzy zużyli swą moc.^j

18 Więźniowie wspólnie zażywają spokoju;

nie słyszą głosu kogoś, kto by ich poganiał do pracy.^k

19 Tam mały i wielki są sobie równi,^l

a niewolnik jest uwolniony od swego pana.

20 Po cóż daje on światło strapienemu,

a życie zgorszkniałym na duszy?^m

21 Czemu są tacy, którzy wyczekują śmierci, a jej nie ma,ⁿ

^k Wj 5:6; ^l Hi 30:23; Ps 49:10; Kzn 3:20; Kzn 8:8; Kzn 9:2; ^m 1 Sm 1:10; 2 Kł 4:27; Prz 31:6; ⁿ Lb 11:15; 1 Kł 19:4; Hi 7:15; Jon 4:3; Obj 9:6.

- choć kopiąc, poszukują jej bardziej niż ukrytych skarbów?
- 22** Ci, którzy się radują aż do zupełnego rozweselenia, wielce się radują, gdyż znajdują grobowiec.
- 23** [Po coś daje on światło] krzepkiemu mężowi, którego drogę zakryto^a i którego Bóg ogradza?^b
- 24** Bo przed moim pokarmem przychodzi me wzdychanie^c i niczym wody wylewają się moje rozdzierające krzyki;^d
- 25** przerażeniem się bowiem rzeczy przerażającej, a ona mnie spotyka; i przychodzi na mnie to, czego się lękałem.^e
- 26** Nie byłem wolny od trosk ani nie zażywałem spokoju, ani nie spoczywałem, a jednak nadchodzi niepokój^f.
- 4** A Elifaz^g Temanita odezwał się i powiedział:
- 2** „Jeżeli ktoś się pokusi o słowo do ciebie, czy się znudzysz? Któż jednak potrafi powstrzymać słowa?
- 3** Oto ty skorygowałeś wielu,^h a ręce osłabły wzmacniałeś.ⁱ
- 4** Słowa twoje podnosiły każdego, kto się potykał,^j a uginające się kolana umacniałeś.^k
- 5** Lecz tym razem ciebie to spotyka, a ty się nużysz; dotyka to ciebie, a ty się trwożysz.
- 6** Czy twoja bogobojność nie jest podstawą twej ufności?

ROZDZ. 3

a Hi 19:8

b Hi 12:14

Hi 19:8

Lam 3:9

Oz 2:6

c Ps 80:5

Ps 102:9

d Ps 22:1

Ps 38:8

Iz 59:11

e Hi 31:23

ROZDZ. 4

f Hi 2:11

Hi 42:9

g Łk 17:3

h Łk 22:32

i Prz 12:18

Prz 16:23

1Ts 5:14

j Iz 53:3

Heb 12:12

szpalta 2

a Hi 1:1

b Hi 2:3

Hi 42:7

c Gal 6:7

d 1Jn 4:1

Obj 16:14

Czyż nadzieją twoją nie jest nieskazitelność^a twych dróg?

7 Przypomnij sobie, proszę: Któryż niewinny kiedykolwiek zginął?

I gdzież to zostali wyćpiegni prostolinijni?^b

8 Według tego, co widziałem, ci, którzy knują zło, oraz ci, którzy sięją niedolę, sami będą to żąć.^c

9 Od tchnienia Bożego giną i od ducha jego gniewu niszczą się.

10 Jest ryk lwa i głos młodego lwa,

ale przecież łamią się zęby młodych grzywias-tych lwów.

11 Lew ginie z braku zdobyczy, a szczenięta lwa zostają rozproszone.

12 Mnie zaś ukradkiem przeniesiono słowo, a me ucho odebrało jego szept.^d

13 w niepokojących myślach wskutek wizji nocnych, gdy na ludzi spada głęboki sen.

14 Strach mnie ogarnął i drzenie, a liczne me kości napelnił strachem.

15 I jakiś duch przesuwiał się obok mej twarzy; włosy na mym ciele się zjeżyły.

16 Stał bez ruchu, lecz nie rozpoznałem jego wyglądu;

jakaś postać była przed moimi oczami;

była cisza i oto usłyszałem głos:

17 „Śmiertelnik – czyż może być sprawiedliwszy niż sam Bóg?

- Albo czyż może krzepki
mąż być czystszy od swe-
go Twórcy?'
18 Oto sługom swoim On nie
dowierza,
a swym posłańcom zarzu-
ca wady.
19 O ileż bardziej mieszkań-
com glinianych domów,
których fundament jest
w prochu!^a
Miażdży się ich szybciej
niż mola.
20 Między rankiem a wieczorem
zostają roztrzaskani;
giną na zawsze, a nikt
nie bierze sobie tego do
serca.
21 Czyż z nich nie wyciągnięto
ich linki namiotowej?
Umierają z braku mądro-
ści.
- 5** „Wołaj, proszę! Czy jest ktoś,
kto ci odpowie?
I do którego ze świętych
się zwrócisz?
2 Głupca bowiem zabije stra-
pienie,
a dającego się łatwo zwa-
bić uśmierci zawiść.
3 Sam widziałem głupca za-
puszczającego korzenie,^b
lecz nagle zacząłem prze-
klinać jego miejsce prze-
bywania.
4 Synowie jego pozostają z da-
ła od wybawienia^c
i w bramie zostają zmiażd-
żeni – bez wyzwoliciela.
5 Co on zbierze, to zjada ktoś
głodny;
i nawet z haków rzeźni-
czych ktoś to zabiera,
a siłło chwytą ich środki
utrzymania.
6 Bo nie z prochu pochodzi
krzywda
i nie z ziemi wyrasta nie-
dola.

ROZDZ. 4

a Rdz 3:19

ROZDZ. 5

b Ps 37:35

c Ps 109:13

Ps 119:155

szpalta 2

a Lk 18:11

b Ps 40:5

Ps 72:18

Rz 11:33

c Ps 65:9

d Hl 26:8

Ps 147:8

Dz 14:17

e Lk 1:52

f Neh 4:15

g 1Ks 3:19

h Ps 9:15

i Hl 12:25

Prz 4:19

j Ps 35:10

k 1Sm 2:8

l Ps 107:42

m Ps 94:12

- 7** Człowiek bowiem rodzi się
na niedolę,
tak jak iskry ulatują w
górze.
8 Ja sam jednak zwróciłbym
się do Boga
i swą sprawę przedłożył-
bym Bogu,^a
9 Temu, który czyni wielkie
rzeczy niezbadane,
rzeczy zdumiewające – bez
liku;^b
10 który daje deszcz na po-
wierzchnię ziemi^c
i zsyła wody na otwarte
pola;^d
11 który niskich umieszcza na
miejscu wysokim,^e
tak iż smutni są wysoko
w swoim wybawieniu;
12 który niweczy knowania roz-
tropnych,^f
tak iż ręce ich nie pracują
skutecznie;
13 który chwytą mądrych w ich
własnej przebiegłości,^g
tak iż zamysł sprytnych
jest wprowadzany w czyn
pochopnie;^h
14 nawet w dzień napotykają
ciemność,
a w południe szukają po
omacku jak w nocy;ⁱ
15 i Temu, który wybawia od
miecza z ich ust,
a biednego – z ręki siła-
cza;^j
16 tak iż dla maluczkiego poja-
wia się nadzieja,^k
lecz nieprawość wręcz za-
myka swe usta.^l
17 Oto szczęśliwy jest człowiek,
którego Bóg upomina;^m
a karcenia od Wszechmoc-
nego nie odrzucaj!
18 On bowiem zadaje ból, lecz
przewiązuje ranę;
roztrzaskuje, lecz jego rę-
ce dokonują uzdrowie-
nia.

- 19** W sześciu udrękach będzie cię ratował,^a
a w siedmiu nie dotknie cię nic szkodliwego.^b
- 20** W czasie klęski głodu wykupi cię od śmierci,^c
a podczas wojny – od mocy miecza.
- 21** Przed biczem języka zostaniesz ukryty^d
i nie będziesz się bał złupienia, gdy przyjdzie.
- 22** Ze złupienia i głodu będziesz się śmiał
i nie będziesz musiał się bać dzikiego zwierzęcia ziemi.
- 23** Bo przymierze twoje będzie z kamieniami polnymi,
a dzikie zwierzę polne będzie musiało żyć z tobą w pokoju.^e
- 24** I poznasz, że twym namiotem jest pokój,
i na pewno pójdziesz i zobaczysz swe pastwisko,
a niczego nie będzie ci brakować.
- 25** I poznasz, że potomstwo twoje jest liczne,^f
a twoi potomkowie – jak roślinność ziemi.^g
- 26** Pełen wigoru wejdiesz do grobowca,^h
jak się układa snopy, gdy jest na nie czas.
- 27** Oto, cośmy zbadali. Tak to jest.
Słuchaj tego i wiedz to dla siebie”.
- 6** Wówczas Hiob odezwał się i powiedział:
- 2** „O, gdyby zważono całą mą zgryzotę,ⁱ
a jednocześnie położono na wadze moją niedolę!
- 3** Teraz bowiem jest cięższa niż piaski mórz.
Dlatego słowa moje to mowa nieokiełznana.^j

ROZDZ. 5

a Ps 34:19

b Prz 24:16

c Rdz 45:7

d Prz 12:18

Jak 3:8

e Kpl 26:6

f Ps 112:2

g Ps 72:16

h Pwt 34:7

ROZDZ. 6

i Ps 31:9

j Jak 3:2

szpalta 2

a Ps 38:2

b Prz 18:14

c Ps 88:16

d Hi 24:5

Jer 14:6

e Lb 11:15

1 Kł 19:4

Hi 3:21

Jon 4:3

f Hi 3:22

g Ps 40:9

Dz 20:27

h Kpl 19:2

Oz 11:9

1 Pt 1:15

i Hi 7:7

Ps 103:15

j Prz 3:3

Prz 19:22

Oz 6:6

Za 7:9

Mt 25:44

- 4** Bo są we mnie strzały Wszemmocnego,^a
których jad pije mój duch;^b
trwogi od Boga ustawiają się przeciwko mnie.^c
- 5** Czy zebra^d wyda głos nad trawą
lub czy byk będzie ryczał nad swą paszą?
- 6** Czy potrawy nie mające smaku będzie się jeść bez soli
albo czy ma jakiś smak słuzowaty sok prawosłazu?
- 7** Dusza moja nie chce tknąć niczego.
Są jak zaraza w mym pokarmie.
- 8** Oby doszła moja prośba
i oby Bóg spełnił mą nadzieję!
- 9** I oby tak Bóg zechciał mnie zmiażdżyć,
oby uwolnił swą rękę i mnie odciął!^e
- 10** Nawet to jeszcze byłoby mą pociechą;
i skakałbym z radości^f
z powodu mego bólu,
choć on nie miałby współczucia, gdyż nie za-
tailam wypowiedzi^g Świętego.^h
- 11** Jakaż jest moja moc, bym miał dalej czekać?ⁱ
I jakiż jest mój kres, bym miał przedłużać istnienie mej duszy?
- 12** Czy moja moc jest mocą kamieni?
Albo czy ciało moje jest z miedzi?
- 13** Czyż nie jest tak, że nie potrafię sam sobie pomóc
i że odpędzono ode mnie skuteczne działanie?
- 14** Kto odmawia lojalnej życzliwości swemu bliźniemu,^j

- ten również zaniecha bo-
jaźni przed Wszechmoc-
nym.^a
- 15** Bracia moi postąpili zdrad-
liwie,^b jak potok zimowy,
jak koryto potoków zimo-
wych, które przemijają.
- 16** Ciemne są od lodu,
na nich kryje się śnieg.
- 17** W odpowiedniej porze zosta-
ją bez wody,^c zmuszone
do milczenia;
gdy nastaje upał, wysycha-
ją ze swego miejsca.^d
- 18** Ścieżki ich drogi zbaczają;
idą na miejsce puste i giną.
- 19** Karawany temańskie^e wy-
patrywały,
wyczekiwała ich wędrują-
ca grupa Sabejczyków.^f
- 20** Doprawdy, są zawstydzeni,
gdyż zaufali;
podeszli aż do tego miej-
sca i się rozczarowali.^g
- 21** Teraz bowiem staliście się
niczym;^h
widzicie trwogę i się lęka-
cie.ⁱ
- 22** Czy to dlatego, że powiedzia-
łem: „Dajcie mi coś
albo podarujcie mi trochę
waszej mocy;
- 23** i wyratujcie mnie z ręki
wroga,^j
i winniście mnie wykupić
z ręki tyranów?”^k
- 24** Pouczcie mnie, ja zaś będę
milczał;^l
i sprawcie, bym zrozumiał,
jaki błąd popełniłem.^m
- 25** Wypowiedzi prostolinijności
—doprawdy, nie są bo-
lesne!ⁿ
Lecz cóż gani wasza na-
gana?^o
- 26** Czyż zamyślacie ganić słowa,
gdy wypowiedzi zrozpaczo-
nego^p są po prostu na
wiatr?^q

ROZDZ. 6

a Hi 23:16
I Jn 3:17b Hi 19:19
Ps 38:11

c Judy 12

d Hi 24:19

e Iz 21:14
Jer 25:23

f Hi 1:15

g Jer 14:3

h Hi 13:4

i Ps 38:11

j Rdz 14:16

k 2Sm 4:9
Ps 55:18

l Hi 32:11

m Ps 19:12
Ps 19:13
Prz 19:25n Prz 12:18
Prz 25:11o Hi 16:3
Hi 21:34

p Hi 10:1

q Hi 8:2

szpalta 2

a Hi 31:21
Mal 3:5

b Rdz 37:28

c Hi 27:4

d Hi 17:10

ROZDZ. 7

e Hi 14:14

f Hi 14:6
Ps 39:4

g Iz 25:5

h Kpl 19:13
Pwt 24:15

i Hi 29:2

j Ps 6:6

k Hi 2:8
Hi 30:17

l Iz 14:11

m Hi 30:19

n Hi 30:30

o Ps 102:11
Ps 103:15
Ps 144:4
Jak 4:14p Hi 17:15
Rz 8:20q Ps 89:47
Kzn 2:11

- 27** O ileż bardziej rzucicie losy
nad kimś nie mającym
ojca^a
i sprzedacie swego towa-
rzyma!^b
- 28** A teraz dalejże, zważajcie na
mnie
i zobaczcie, czy będę wam
kłamał^c prosto w twarz.
- 29** Wróćcie, proszę — niech nie
powstanie nieprawość —
tak, wróćcie — jeszcze jest
w tym moja prawość.^d
- 30** Czyż jest nieprawość na mo-
im języku
albo czy moje podniebie-
nie nie rozpoznaje nie-
doli?
- 7** „Czyż śmiertelnika na ziemi
nie czeka praca przymu-
sowa^e
i czyż dni jego nie są jak
dni najemnika?”^f
- 2** Wzdycha do cienia^g jak nie-
wolnik
i jak najemnik czeka na
swą zapłatę.^h
- 3** Tak dano mi w posiada-
nie nic niewarte miesia-
ce księżycoweⁱ
i wyliczono mi noce nie-
doli.^j
- 4** Gdy się kładę, mówię: „Kie-
dyż wstanę?”^k
A gdy wieczór osiąga swą
miarę, zostaje nasycony
niepokojem aż do zorzy
porannej.
- 5** Ciało moje przyodziło się
czerwiemi^l i grudkami
prochu;^m
skóra moja pokryła się
strupami i się rozplywa.ⁿ
- 6** Dni moje są szybsze^o niż
tkackie czółenko
i dobiegają kresu w bezna-
dziejności.^p
- 7** Pamiętaj, że moje życie jest
wiatrem,^q
że moje oko już więcej nie
ujrzy dobra.

- 8** Oko tego, który mnie widzi,
już mnie nie ujrzy;
oczy twoje zwróca się ku
mnie, lecz mnie już nie
będzie.^a
- 9** Zaiste, obłok przemija i od-
chodzi;
tak nie wyjdzie ten, kto
zstępuje do Szeolu.^b
- 10** Już nie wróci do swego
domu,
a jego miejsce już się do
niego nie przyzna.^c
- 11** Ja też nie powstrzymam
swych ust.
Będę mówił w udręce me-
go ducha;
zatraskani będę goryczą
mej duszy!^d
- 12** Czyż jestem morzem albo
potworem morskim,
byś miał nade mną sta-
wiać straż?^e
- 13** Kiedy rzekłem: „Łoże moje
mnie pocieszy,
moje łóżko pomoże mi
zniesić me zatroskanie”,
- 14** wtedy ty przeraziłeś mnie
snami
i wizjami mnie płoszysz,
- 15** tak iż dusza moja wybiera
uduszenie,
śmierć^f raczej niż moje
kości.
- 16** Odrzuciłem to;^g nie chcia-
łbym żyć po czas nie-
zmierzony.
Odstąp ode mnie, bo dni
moje są tchnieniem.^h
- 17** Czymże jest śmiertelnik,ⁱ byś
miał go wychowywać
i zważać na niego w swym
sercu
- 18** i byś miał zwracać na niego
uwagę każdego poranka,
byś co chwila miał go pod-
dawać próbie?^j
- 19** Czemu nie odwrócisz ode
mnie swego wzroku^k
ani mnie nie zostawisz, aż
przelknę ślinę?

ROZDZ. 7

- a** Hi 7:21
Jak 4:14
- b** Hi 10:21
Hi 14:12
Ps 78:39
Kzn 9:10
- c** Ps 103:16
Ps 146:4
Kzn 9:5
- d** 1Sm 1:10
Hi 10:1
Prz 14:10
- e** Hi 38:8
- f** Hi 3:21
Obj 9:6
- g** Rdz 27:46
1Kl 19:4
Hi 10:1
Jon 4:3
- h** Ps 62:9
Ps 144:4
Kzn 6:11
- i** Ps 8:4
Ps 103:15
Ps 144:3
Heb 2:6
- j** Pwt 13:3
Hi 23:10
Ps 7:9
- k** Hi 14:6

szpalta 2

- a** Hi 34:21
Prz 5:21
Jer 16:17
Heb 4:13
1Pt 3:12
- b** Iz 33:24
- c** Rdz 3:19
Ps 104:29
Kzn 12:7
Dn 12:2

ROZDZ. 8

- d** Rdz 25:2
1Kn 1:32
Hi 42:9
- e** Hi 11:3
- f** Hi 6:26
- g** Rdz 18:25
Hi 34:12
- h** Pwt 32:4
2Kn 19:7
- i** Hi 5:8
Hi 11:13
Hi 22:23
- j** Hi 1:8
Hi 6:24
- k** Hi 42:12
- l** Hi 11:17
Ps 39:5
- m** Hi 15:18
- n** Rdz 47:9
- o** 1Kn 29:15
Hi 14:1
Ps 144:4

- 20** Jeśli zgrzeszyłem, cóż zdia-
łam przeciwko tobie, Ob-
serwatorze ludzkości?^a
Czemuż obrałeś mnie so-
bie za cel, bym stał się
dla ciebie brzemieniem?
- 21** I czemu nie odpuszczasz me-
go występk^b
ani nie przeoczasz mego
przewinienia?
Bo oto położę się w prochu;^c
i ty będziesz mnie szukał,
a mnie nie będzie.”
- 8** A Bildad Szuchita^d odezwał
się i rzekł:
- 2** „Jak długo będziesz mówił
takie rzeczy,^e
skoro wypowiedzi twych
ust są tylko potężnym
wiatrem?”^f
- 3** Czyż Bóg wypaczy sąd^g
albo czy Wszechmocny wy-
paczy prawość?^h
- 4** Jeśli synowie twoi zgrzeszyli
przeciwko niemu,
tak iż pozwala im wpaść
w rękę ich buntu,
- 5** jeśli ty sam będziesz szukał
Bogaⁱ
i błagał Wszechmocnego
o łaskę,
- 6** jeżeli jesteś czysty i prostolinijny,^j
to już by się dla ciebie
przebudził
i już by przywrócił twe
prawe miejsce przeby-
wania.
- 7** Ponadto początek twój mógł-
by być czymś małym,
ale potem twój koniec wiel-
ce by urósł.^k
- 8** Zapytajże, proszę, wcześniej-
sze pokolenie^l
i zwróć uwagę na to, co wy-
badali ich ojcowie.^m
- 9** Bo my jesteśmy zaledwie od
wczorajⁿ i nic nie wiemy,
gdyż dni nasze na ziemi są
cieniem.^o

- 10** Czyż cię nie pouczą, nie powiedzą ci
i z serca swego nie dobędą słów?
- 11** Czy papirus^a wyrośnie wyso-
ko bez mokradła?
Czy trzcina urośnie duża
bez wody?
- 12** Gdy jeszcze jest w paku,
przed zerwaniem,
uschnie wcześniej niż
wszelka inna trawa.^b
- 13** Takie są ścieżki wszystkich,
którzy zapominają o
Bogu,^c
zginie też nadzieja od-
stępcy.^d
- 14** którego ufność zostaje zni-
weczona
i którego ufanie to domek
pajaka.^c
- 15** Oprze się o swój dom, lecz
on się nie ostoï;
chwyci się go, lecz on nie
będzie trwał.
- 16** Pelen jest soku w słońcu,
a w jego ogrodzie wyrasta
jego gałązka.^f
- 17** W stos kamieni wplatają się
jego korzenie,
widzi dom z kamieni.
- 18** Jeśli ktoś go pochłonie z je-
go miejsca,^g
ono się go zaprze, mówiąc:
„Nie widziałem cię”.^h
- 19** Tak oto rozplywa się jego
droga;ⁱ
a z prochu wyrastają inni.
- 20** Oto Bóg nie odrzuci nikogo
nienagannego
ani za rękę nie weźmie zło-
czyńców.
- 21** dopóki twych ust nie napeł-
ni śmiechem,
a twoich warg radosnym
wykrzykiwaniem.
- 22** Ci, którzy cię nienawidzą,
okryją się hańbą,^j
a namiotu niegodziwców
już nie będzie”.

ROZDZ. 8

- a** Wj 2:3
Iz 18:2
Iz 35:7
- b** Ps 129:6
- c** Hi 42:7
Ps 9:17
- d** Hi 27:8
- e** Iz 59:5
- f** Hi 5:3
Ps 37:35
- g** Hi 7:10
- h** Hi 20:9
- i** Hi 20:5
- j** Ps 35:26

szpalta 2

ROZDZ. 9

- a** Pwt 32:4
Ps 143:2
Rz 3:23
- b** Hi 40:2
Rz 9:20
- c** Hi 36:5
Ps 104:24
Iz 40:26
Dn 2:20
- d** Prz 14:16
Prz 28:14
Iz 30:1
Dn 5:20
Za 7:12
Rz 2:5
1Ko 10:22
- e** Hi 28:9
- f** Jer 10:10
Hab 3:6
- g** Ps 75:3
- h** Rdz 1:16
Eze 32:7
- i** Rdz 1:1
Ps 33:6
Iz 44:24
- j** Hi 38:11
- k** Hi 38:31
Am 5:8
- l** Hi 5:9
Iz 40:28
Rz 11:33
- m** Ps 40:5
- n** Hi 23:8
Jn 1:18
- o** Dn 4:35
Rz 9:20

- 9** Wówczas Hiob odezwał się
i powiedział:
- 2** „Doprawdy, wiem, że tak
jest.
Lecz jak może śmiertelnik
mieć rację, gdy się pra-
wuje z Bogiem?”^a
- 3** Gdyby Mu się spodobało to-
czyć z nim spór,^b
ten nie zdołałby Mu odpo-
wiedzieć nawet raz na
tysiąc.
- 4** On mądry jest sercem i sil-
ny mocą.^c
Któż może być wobec nie-
go uparty, a nie ponieść
szkody?”^d
- 5** On przesuwą góry,^e tak iż lu-
dzie nawet o nich nie
wiedzą,
on, który je wyrócił w
swoim gniewie.^f
- 6** On sprawia, że ziemia się
trzęsie i przenosi ze swe-
go miejsca,
tak iż dygoczą jej filary.^g
- 7** On mówi słońcu, by nie
świeciło,
a wokół gwiazd kładzie
pieczęć.^h
- 8** sam rozpościera niebiosⁱ
i stąpa po wysokich falach
morza;^j
- 9** tworzy gwiazdozbiór Asz,
gwiazdozbiór Kesil
oraz gwiazdozbiór Kima^k
i wewnętrzne komnaty
Południa;
- 10** czyni rzeczy wielkie, niezba-
dane,^l
i rzeczy zdumiewające –
bez liku.^m
- 11** Oto mija mnie, a ja go nie wi-
dzę,
i przechodzi dalej, a ja go
nie rozpoznaję.ⁿ
- 12** Oto porywa. Któż może się
mu przeciwstawić?
Któż mu powie: „Co czy-
nisz?”^o

- 13** Bóg nie odwróci swego gniewu;^a
pod nim muszą się ugiąć pomocnicy atakującego.^b
- 14** O ileż bardziej ja, gdybym mu odpowiedział!
Będę dobierał słów wobec tego.^c
- 15** któremu bym nie odpowiedział, nawet gdybym istotnie miał rację.^d
Mego przeciwnika w sporze sądowym błagałbym o łaskę.^e
- 16** Gdybym go wezwał, czy by mi odpowiedział?^f
Nie wierzę, by nadstawił ucha na mój głos;
- 17** ten, który miazdży mnie burzą
i bez powodu mnoży moje rany.^g
- 18** Nie da mi złapać tchu,^h
bo syci mnie gorzkościami.
- 19** Jeśli ktokolwiek jest silny w mocy, to właśnie on;ⁱ
a jeśli ktokolwiek jest silny w sprawiedliwości – o, gdybyż mnie wezwano!
- 20** Gdybym miał rację, moje własne usta uznałyby mnie za winnego;
gdybym był nienaganny, on uznałby mnie za przewrotnego.
- 21** Gdybym był nienaganny, nie znałbym swej duszy;
odrzuciłbym swe życie.
- 22** Jedno jest. Dlatego powiem:
„On do kresu doprowadza nienagannego, a także niegodziwca”.^j
- 23** Gdyby raptowna powódź nagle spowodowała śmierć, on drwiłby z rozpaczyny niewinnych.
- 24** Ziemia została wydana w rękę niegodziwca;^k

ROZDZ. 9

a Pwt 32:22

Jer 17:4

b Hi 26:12

Iz 51:9

c Ps 19:14

d Hi 10:15

e Mt 5:25

Łk 12:58

f Ps 102:17

Prz 15:29

g Hi 2:3

Hi 34:6

h Hi 27:3

i Iz 40:28

j Kzn 9:2

k 1Jn 5:19

szpalta 2

a Hi 7:6

Ps 90:10

Jak 4:14

b Hab 1:8

c Hi 7:13

d Prz 15:13

e Hi 21:6

f Ps 73:13

Jer 2:35

g Jer 2:22

Mal 3:2

h Lb 23:19

Iz 45:9

Jer 49:19

Rz 9:20

i 1Sm 2:25

1Tm 2:5

j Hi 13:21

Ps 39:10

ROZDZ. 10

k Lb 11:15

1Kl 19:4

Hi 7:16

Jon 4:3

Rz 8:20

zakrywa on oblicze jej sędziów.

Jeśli nie, to któż?

25 Także moje dni stały się szybsze niż biegacz;^a
uciekły, nie ujrzą dobra.

26 Przemknęły jak trzciniowe łodzie,
jak orzeł, który mknie tu i tam za żerem.^b

27 Jeśli rzekłem: „Zapomnę o swej trosce”,^c
zmienię wygląd swego oblicza^d i się rozpromienię’.

28 to boję się wszystkich swych boleści;^e
wiem, że nie uznasz mnie za niewinnego.

29 Sam okaże się winny.
Po cóż na darmo się trudzę?^f

30 Choćbym się umył w wodzie ze śniegu
i choćbym oczyścił swe ręce potażem,^g

31 ty potem byś mnie zanurzył w dole
i brzydziłyby się mną moje szaty.

32 Bo on nie jest człowiekiem^h
jak ja, bym mógł mu odpowiedzieć,
byśmy mogli razem pójść do sądu.

33 Nie ma nikogo, kto by między nami rozstrzygnął,ⁱ
kto by na nas obu położył rękę.

34 Niechaj zdejmie ze mnie swą różgę,^j
a groza jego niech mnie nie przeraża.

35 Obym mówił i się go nie lękał,

bo nie jestem w sobie tak usposobiony.

10 „Zaiste, dusza moja brzydzi się mym życiem.^k
Dam upust swemu za troskaniu o siebie.

- Będę mówił w goryczy
swej duszy!
- 2** Powiem do Boga: „Nie uznaj mnie za winnego.
Daj mi poznać, czemu toczysz ze mną spór.
- 3** Czy dobre to dla ciebie, byś wyrządził krzywdę,^a
byś odrzucał twój ciężkiej pracy swych rąk,^b
a oświecił radę niegodziwców?
- 4** Czy masz oczy^c cielesne albo czy widzisz tak, jak widzi śmiertelnik?^d
- 5** Czy dni twoje są jak dni śmiertelnika^e
albo lata twoje jak dni krzepkiego męża.
- 6** byś miał starać się znaleźć me przewinienie
i byś miał szukać mego grzechu?^f
- 7** A przecież wiesz, że nie jestem w błędzie^g
i że nie ma nikogo, kto by wyzwolił z twej ręki?^h
- 8** Twoje ręce mnie ukształtowały, tak iż mnie utworzyłyⁱ
całego ze wszystkich stron,
a jednak chciałbyś mnie pochłoniąć.
- 9** Pamiętaj, proszę, iż uczyniłeś mnie z gliny^j
i sprawisz, że wrócę do prochu.^k
- 10** Czyż nie wylałeś mnie jak mleko
i nie sprawiłeś, że stężałem jak ser?^l
- 11** Skórą i ciałem mnie przyodziałeś,
a spłotłeś kośćmi i ścięgnamy.^m
- 12** Obdarzyłeś mnie życiem i lojalną życzliwością,ⁿ
a twoja opieka^o strzegła mego ducha.
- 13** I ukryłeś te rzeczy w swym sercu.

ROZDZ. 10

a Rdz 18:25
Pwt 32:4
Rz 3:8b Hi 14:15
Ps 138:8
Iz 64:8

c Ps 11:4

d 1Sm 16:7

e Ps 90:2
Jer 10:10
Heb 1:12f Hi 10:14
Rz 3:12g Hi 1:8
Ps 139:1

h Pwt 32:39

i Ps 119:73
Ps 139:13
Ps 139:15j Rdz 2:7
Iz 45:9
Rz 9:21k Rdz 3:19
Ps 104:29
Kzn 12:7

l Iz 64:8

m Ps 139:15

n Ps 139:16

o Ps 8:4

szpalta 2

a Ps 139:1

b Lb 14:18

c Iz 3:11

d Hi 9:15
Łk 17:10e Ps 25:18
Ps 119:153f 2Sm 22:28
Hi 40:11
Iz 2:11g Lk 1:51
Jak 4:6

g Iz 38:13

h Hi 3:11
Jer 20:18i Hi 7:6
Hi 14:1
Ps 39:5
Ps 103:15j Hi 9:27
Ps 39:13k Hi 7:9
Ps 115:17
Iz 38:11l Hi 3:5
Hi 38:17
Ps 23:4
Ps 88:12
Kzn 9:10

l Hi 3:5

Hi 38:17
Ps 23:4
Ps 88:12
Kzn 9:10

Kzn 9:10

ROZDZ. 11

m Hi 42:9

Dobrze wiem, że są one
u ciebie.

- 14** Jeżeli zgrzeszyłem, a ty mnie obserwowałeś^a
i nie uważasz, że nie jestem winny swego przewinienia;^b

- 15** jeżeli jestem w błędzie, to biada mi!^c

Jeśli zaś mam rację, to nie mogę podnieść głowy,^d
nakarmiony hańbą i przepojony udręką.^e

- 16** A jeśli się wynosi,^f będziesz na mnie polował niczym młody lew^g
i znowu okażesz się wobec mnie zadziwiający.

- 17** Nowych świadków swoich przyprowadzisz przede mną
i spotęgujesz swoje oburzenie na mnie;
mam utrapienie za utrapieniem.

- 18** Czemuż więc wydobyłeś mnie z łona?^h

Niechbym był skonał, żeby mnie nie ujrzało żadne oko,

- 19** tam stałbym się, jak gdybym nigdy nie zaczął istnieć;
z łona zostałbym zaniesiony do grobowcaⁱ.

- 20** Czy dni moje nie są nieliczne?^j Niech odstąpi,
niech odwróci ode mnie swój wzrok, bym się trochę rozpromienił.^j

- 21** zanim odejdę – i już nie wrócę^k –
do krainy ciemności i głębokiego cienia.^l

- 22** do krainy mrocznej ciemności, głębokiego cienia i chaosu, gdzie nie jaśnieje bardziej niż mrok^m.

- 11** A Cofar Naamita^m odezwał się i rzekł:

- 2** „Czy mnóstwo słów pozostanie bez odpowiedzi

- albo czy będzie miał rację
zwykły samochwał?
- 3** Czy twa czcza gadanina zmu-
si ludzi do milczenia
i czy dalej będziesz się na-
igrawał, a nikt cię nie
zgani?^a
- 4** Mówisz też: „Czyste jest moje
pouczenie^b
i naprawdę czysty^c okaza-
łem się w twoich oczach”.
- 5** Ale gdybyż to sam Bóg prze-
mówił
i otworzył do ciebie swe
wargi!^d
- 6** Wtedy oznajmiłby ci tajniki
mądrości,
bo sprawy praktycznej
mądrości są rozliczne.
Wiedziałbyś też, że Bóg do-
puszcza, by ci zapomnia-
no część twojej winy.^e
- 7** Czy potrafisz zbadać głębo-
kie sprawy Boże^f
albo czy potrafisz dotrzeć
aż do granicy Wszech-
mocnego?
- 8** Jest wyższa niż niebo. Cóż
zdziałasz?
Jest głębsza niż Szeol.^g
Cóż możesz wiedzieć?
- 9** Co do miary jest dłuższa niż
ziemia
i szersza niż morze.
- 10** Jeśli on rusza naprzód i wy-
daje kogoś,
i zwołuje sąd, to któż może
się mu przeciwstawić?
- 11** On bowiem dobrze zna ludzi
fałszywych.^h
Gdy widzi krzywdę, czyż
się nie zainteresuje?
- 12** Nawet mąż pustogłowy zy-
ska dobrą pobudkę,
gdy tylko zebra podobna
do osła urodzi się czło-
wiekiem.
- 13** Jeżeli naprawdę przygotu-
jesz swe serce
i wyciągniesz ku niemu
swe dłonieⁱ—

ROZDZ. 11

a Hi 12:4

b Hi 6:10

c Hi 6:29

Hi 10:7

d Hi 38:1

e Ezd 9:13

f Kzn 3:11

Rz 11:33

g Ps 139:8

h Ps 94:11

Sof 3:5

i Ps 143:6

szpalta 2

a Rdz 4:5

b Ps 39:5

Ps 89:47

c Ps 112:4

Iz 58:8

d Kpl 26:6

Ps 3:5

Prz 3:24

e Ps 45:12

f Kpl 26:16

g Hi 8:14

Hi 18:14

h Obj 9:6

ROZDZ. 12

i Iz 5:21

j Hi 13:2

Prz 2:10

k 2Ks 11:5

l Hi 16:10

Hi 17:2

Hi 30:1

Ps 22:7

Heb 11:36

m Ps 91:15

Mi 7:7

14 jeśli w twojej ręce jest krzyw-
da, odrzuć ją
i niech żadna nieprawość
nie mieszka w twoich na-
miotach.

15 Bo wtedy podniesiesz swą
twarz wolną od skazy^a
i umocnisz się, a nie bę-
dziesz się bał.

16 Ty bowiem zapomnisz o zgry-
zocie;
niczym wody, które prze-
płynęły, będziesz ją
wspominać.

17 A trwanie twego życia^b wze-
jdzie jaśniejsze niż po-
łudnie;
ciemność upodobni się do
poranka.^c

18 I na pewno będziesz ufał,
gdyż istnieje nadzieja;
i uważnie się rozejrzysz
— położysz się bezpiecz-
nie.^d

19 I wyciągniesz się, a nikt nie
wzbudzi w tobie drżenia.
I wielu wprawi cię w po-
godny nastrój;^e

20 i zawiodą oczy niegodzi-
wych,^f
przepadnie też ich miejsce
ucieczki,^g
a ich nadzieją będzie wy-
zgonienie duszy”.^h

12 Wówczas Hiob odezwał się
i powiedział:

2 „Doprawdy, jesteście ludźmi
i z wami umrze mądrość!”ⁱ

3 Ja też mam serce^j jak wy.
Nie jestem gorszy od
was^k—
i u kogo nie ma podobnych
rzeczy?

4 Pośmiewiskiem się staję dla
swego bliźniego,^l
kimś, kto woła do Boga, by
mu odpowiedział.^m
Pośmiewiskiem jest czło-
wiek prawy, nienaganny.

- 5** Człowiek beztroski pogardza w myśli zagładą;^a przygotowano ją dla tych, którym chwieją się stopy.^b
- 6** Namioty łupieżców są wolne od zmartwienia;^c a pobudzający Boga do gniewu cieszą się bezpieczeństwem właściwym temu, kto przyniósł boga w swym ręku.^d
- 7** Zapytaj jednak, proszę, zwierząt domowych, a one cię pouczą;^e i skrzydlatych stworzeń niebios, a ci opowiedzą.^f
- 8** Albo okaż zainteresowanie ziemią, a ona cię pouczy;^g i oznajmi ci to ryby morskie.^h
- 9** Któż wśród nich wszystkich nie wie dobrze, iż uczyniła to ręka Jehowy.ⁱ
- 10** w którego ręku jest dusza każdego, kto żyje, oraz duch wszelkiego ciała człowieczego?^k
- 11** Czyż ucho nie sprawdza słów,^l tak jak podniebienie^m bada smak pokarmu?
- 12** Czyż nie ma mądrości u sędziwych,ⁿ a zrozumienia w mnóstwie dni?
- 13** U niego jest mądrość i potęga;^o on ma radę i zrozumienie.^p
- 14** Oto burzy, żeby nie można było odbudować;^q zamyka przed człowiekiem, żeby nie można było otworzyć.^r
- 15** Oto powstrzymuje wody i wysychają;^s i posyła je, a zmieniają ziemię.^t

ROZDZ. 12

- a** Prz 13:9
b Pwt 32:35
c Hi 21:7
Ps 37:35
Ps 73:12
Jer 12:1
d Sdz 17:5
e Prz 6:6
Iz 1:3
Rz 1:20
f Jer 8:7
g Ps 19:4
Ps 148:9
h Rdz 1:20
i Jer 27:5
Rz 11:36
j Eze 18:4
k Lb 16:22
Ps 104:30
Kzn 12:7
Dn 5:23
l 1 Ko 10:15
m Hi 34:3
n Kpl 19:32
Hi 32:7
Prz 16:31
Prz 20:29
o Hi 9:4
Hi 36:5
Iz 44:25
Dn 2:20
p Ps 147:5
Iz 40:14
Jer 10:12
Rz 11:34
q Iz 31:2
Jer 51:64
Mal 1:4
Judy 7
r Iz 22:22
s Rdz 8:1
Wj 14:21
Nah 1:4
t Rdz 6:17
1 Ki 8:36
Ps 104:8

szpalta 2

- a** Hi 12:13
Rz 1:20
b 1 Ki 22:22
c Iz 29:14
Iz 44:25
d Dn 2:21
e Jer 14:18
Jer 52:24
f Łk 1:52
g Ps 107:40
h Dn 2:22
Mt 10:26
1 Ko 4:5

- 16** U niego jest siła i praktyczna mądrość;^a do niego należy ten, kto wypełnia błąd, i ten, kto sprowadza na manowce.^b
- 17** On doradców puszcza boso,^c a sędziów doprowadza do szaleństwa.
- 18** On rozwiązuje więzy królów^d i zawiązuje pas na ich biodrach.
- 19** On kapłanów puszcza boso^e i obala nieprzerwanie zasiadających;^f
- 20** on pozbawia wiernych mowy i odbiera rozsądek starcom;
- 21** on wylewa pogardę na dostojników^g i osłabia pas mocarzy;
- 22** on z ciemności odsłania głębokie sprawy^h i na światło wydobywa głęboki cień;
- 23** czyni narody wielkimi, by je unicestwić;ⁱ rozkrzewia narody, by je uprowadzić;
- 24** odbiera serce naczelnikom ludu ziemi, by ich wodzić po pustym miejscu,^j na którym nie ma żadnej drogi.
- 25** Idą po omacku w ciemności,^k gdzie nie ma światła, by za jego sprawą tulać się jak człowiek pijany.^l

13 „Oto wszystko to widziało me oko, ucho moje usłyszało i to rozważa.

2 To, co wy wiecie, ja też dobrze wiem;

nie jestem gorszy od was.^m

3 Ja jednak przemówiłbym do Wszechmocnegoⁿ

i Obj 16:14; j Ps 107:4; Ps 107:40; k Fwt 28:29; 1 Jn 2:11; l Ps 107:27; **ROZDZ. 13** m Hi 12:3; 2 Ko 11:5; n Hi 23:3; Hi 29:4; Hi 31:35.

- i znalazłbym upodobanie
w spieraniu się z Bo-
giem.
- 4** Wy natomiast obrzucacie fał-
szem;^a
wszyscy jesteście lekarza-
mi nic niewartymi.^b
- 5** O, gdybyście zupełnie mil-
czeli,
żeby się okazało, iż jest
u was mądrość!^c
- 6** Posłuchajcie, proszę, moich
kontrargumentów^d
i zwróćcie uwagę na mowy
obroncze mych warg.
- 7** Czyż będziecie mówić nie-
prawość w obronie Boga
i w jego obronie będziecie
wypowiadać podstęp?^e
- 8** Czy będziecie go traktować
stronniczo^f
albo czy w obronie praw-
dziwego Boga będziecie
się prawować?
- 9** Czy byłoby dobrze, żeby was
wybadał?^g
Albo czy go okpicie, tak
jak można okpić śmier-
telnika?
- 10** On na pewno was zgani,^h
jeśli potajemnie usiłujecie
okazywać stronniczość;ⁱ
- 11** czyż samo jego dostojeństwo
was nie spłoszy
i czyż nie padnie na was
strach przed nim?^j
- 12** Wasze pamiętne wypowiedzi
to przysłowia z popiołu;
guzy waszych tarcz są jak
guzy z gliny.^k
- 13** Milczcie przede mną, żebym
mógł mówić,
a potem niech na mnie
przyjdzie, co chce!
- 14** Czemu ciało swoje noszę w
swych zębach,
a w swej dłoni umieszczam
swą duszę?^l

ROZDZ. 13

a Ps 119:69

b Hi 6:21

Hi 16:2

Jer 6:14

Eze 34:4

c Prz 17:28

Jak 1:19

d Prz 18:13

e Jer 14:14

f Prz 24:23

g Ps 139:23

Jer 17:10

h Ps 50:21

i Ps 82:2

Jak 2:9

j Neh 5:9

k Hi 4:19

l Sdz 12:3

1 Sm 19:5

Ps 119:109

szpalta 2

a Hi 19:25

Ps 23:4

b Wj 15:2

Ps 27:1

Iz 12:2

c Hi 8:13

Hi 27:8

Hi 36:13

Ps 24:3

Iz 33:14

d Prz 18:13

e 1 Ko 10:12

f Hi 33:6

Iz 50:8

g Hi 33:7

h Hi 9:34

Ps 119:120

Heb 10:31

i Ps 10:1

Ps 13:1

Ps 44:24

j Lam 2:5

k Pwt 32:32

Rut 1:20

Hi 16:9

Hi 19:11

Hi 33:10

- 15** Nawet gdyby mnie zabił, czy
bym nie czekał?^a

Tylko spierałbym się przed
jego obliczem, broniąc
swych dróg.

- 16** On też byłby moim wybawie-
niem,^b

bo przed niego nie wejdzie
żaden odstępcą.^c

- 17** Posłuchajcie mego słowa aż
do końca^d

i niech rozbrzmiewa w wa-
szych uszach moje o-
znajmienie.

- 18** Oto, proszę, przedstawiłem
sprawę sądową;^e

dobrze wiem, że to ja mam
rację.

- 19** Któż będzie toczył ze mną
spór?^f

Bo gdybym teraz zamilkł,
to po prostu bym sko-
nał!

- 20** Tylko dwóch rzeczy mi nie
czyń –

wtedy się nie skryję z twe-
go powodu^g –

- 21** rękę swoją oddał ode mnie
i niech mnie nie przeraża
trwoga przed tobą.^h

- 22** Albo ty zawołaj, żebym ja od-
powiedział,

albo ja powiem, a ty mi daj
odповідź.

- 23** Skądże to mam przewinie-
nia i grzechy?

Daj mi poznać mój bunt
i mój grzech.

- 24** Czemu zakrywasz swe ob-
liczeⁱ

i uważasz mnie za swego
nieprzyjaciela?^j

- 25** Czy sprawisz, że zadrży
zwykły liść gnany wiat-
rem,

albo czy będziesz ścigał su-
chą słomę ze ścierniska?

- 26** Piszesz bowiem przeciwko
mnie gorzkie rzeczy^k

- i sprawiasz, że ponoszę skutki przewinień mej młodości.^a
- 27** Ty też trzymasz moje stopy w dybach^b i obserwujesz wszystkie me ścieżki; dla spodów moich stóp wyznaczasz swą linię.
- 28** A on jest jak coś zbutwiałego, niszczącego,^c jak szata, którą mól pożera.^d
- 14** „Człowiek narodzony z niewiasty^e żyje krótko^f i jest przesycony niepokojem.^g
- 2** Niczym kwiecie wyrasta i zostaje ścięty,^h i ucieka jak cień,ⁱ i nie zostaje przy życiu.
- 3** Właśnie na takiego otworzyłeś swe oko i przywodziś mnie na sąd^j z tobą.
- 4** Któż może zrodzić czystego z nieczystego?^k Nie ma takiego.
- 5** Jeśli jego dni są postanowione,^l jest u ciebie liczba jego miesięcy; wydałeś co do niego postanowienie, żeby się nie posunął dalej.
- 6** Odwróć od niego wzrok, by mógł odpocząć,^m aż znajdzie upodobanie jak najemnik w swym dniu.
- 7** Bo nawet dla drzewa istnieje nadzieja. Jeśli zostanie ścięte, to znowu wypuści pędy,ⁿ a jego gałązka nie przestanie istnieć.
- 8** Jeżeli jego korzeń starzeje się w ziemi i w prochu obumiera jego pień,

ROZDZ. 13

- a Ps 25:7
Jer 31:19
b Hi 33:11
c Oz 5:12
d Ps 39:11
Iz 50:9
Jak 5:2

ROZDZ. 14

- e Ps 51:5
1Ko 11:12
f Ps 39:5
Ps 90:10
Jak 4:14
g Rdz 3:19
Rdz 47:9
Kzn 2:23
h Ps 103:15
Iz 40:6
Jak 1:10
1Pt 1:24
i 1Kn 29:15
Ps 102:11
Ps 144:4
Kzn 8:13
j Ps 143:2
k Rdz 5:3
Ps 51:5
Jn 3:6
Rz 5:12
l Ps 39:4
Łk 12:20
m Ps 39:13
n Iz 11:1
Dn 4:26
Dn 11:7

szpalta 2

- a Ps 1:3
b 1Ko 15:36
c Rdz 49:33
Kzn 3:19
Kzn 9:10
d Hi 6:17
Jer 15:18
e Kzn 9:5
Kzn 12:5
f Iz 51:6
Heb 1:11
g Ps 13:3
Jer 51:39
Jn 11:11
Dz 7:60
h Rdz 44:29
1Sm 2:6
Iz 57:2
i Jn 5:28
j Łk 23:42
Heb 11:35
k Jn 11:25
Dz 26:8
1Ko 15:12
Obj 20:13
l Rz 8:20
Heb 11:13
Jak 5:8
m Hi 19:25
n Dn 12:13
Jn 5:28
Jn 11:43
o Ps 139:3
Jer 32:19
p Ps 130:3
q Pwt 32:35
Oz 13:12

- 9** na zapach wody puści pędy^a i wypuści gałąź jak młoda roślina.^b
- 10** Ale krzepki mąż umiera i leży pokonany; a ziemski człowiek wydaje ostatnie tchnienie – i gdzież jest?^c
- 11** Wody z morza znikają, a rzeka opada i wysycha.^d
- 12** Także człowiek musi się położyć i nie wstaje.^e Nie obudzą się, aż nie będzie już nieba,^f ani nie wstaną ze swego snu.^g
- 13** O, gdybyś mnie ukrył w Szeolu,^h trzymał mnie w ukryciu, aż twój gniew się odwróci, ustanowił mi granicę czasuⁱ i wspomniął na mnie!^j
- 14** Jeśli krzepki mąż umrze, czyż może znowu żyć?^k Przez wszystkie dni mej przymusowej pracy będę czekał,^l aż nadejdzie moja ulga.^m
- 15** Ty zawołasz, a ja ci odpowiem.ⁿ Zatrękniesz za dziełem swych rąk.
- 16** Teraz bowiem liczysz moje kroki;^o nie zważasz na nic prócz mego grzechu.^p
- 17** Bunt mój jest zapieczętowany w woreczku,^q a ty zaklejasz moje przewinienie.
- 18** I góra, padając, rozsypie się, a skała zostanie przesunięta ze swego miejsca.
- 19** Woda ścięra nawet kamienie, a ulewa zmywa proch ziemi. Niweczysz więc nadzieję śmiertelnika.

20 Przemagasz go na zawsze,
tak iż odchodzi;^a
zeszpecasz jego twarz, tak
iż go odprawiasz.

21 Synowie jego zyskują szacunek,
lecz on o tym nie wie;^b
i stają się nic nie znaczący,
lecz on na nich nie zważa.

22 Tylko jego ciało, dopóki jest
na nim, będzie cierpieć ból,
a jego dusza, dopóki jest w
nim, będzie się pograżać
w żalości".

15 A Elifaz Temanita odezwał się i rzekł:

2 „Czyż mędrcze odpowie wiedzą przypominającą wiatr^c
albo czyż napelni swój brzuch wschodnim wiatrem?^d

3 Zwykłe upominanie słowem będzie bezużyteczne,
a zwykłe wypowiedzi same przez się nie przyniosą pożytku.

4 Ty jednak pozbawiasz mocy bojaźń przed Bogiem
i pomniejszasz wszelkie zważanie na Boga.

5 Bo twoje przewinienie ćwiczy twe usta
i wybierasz język przebiegłych.

6 Obwiniają cię twoje usta, a nie ja;
i twoje własne wargi odpowiadają przeciw tobie.^e

7 Czy byłeś tym pierwszym człowiekiem, który się narodził,^f
albo czy jeszcze przed

wzgórzami^g zostałeś w bólach porodowych wydany na świat?

8 Czy przysłuchujesz się poufnej rozmowie Boga^h

ROZDZ. 14

a Hl 4:20

Kzn 8:8

Iz 57:16

b 1Sm 4:20

Ps 39:6

Kzn 9:6

Iz 63:16

ROZDZ. 15

c Hl 42:7

d Oz 12:1

e Hl 42:8

f Rdz 4:1

g Ps 90:2

Prz 8:25

h Rz 11:34

1Ko 2:11

szpalta 2

a Hl 13:2

Hl 16:2

b Hl 32:6

c 2Kn 6:36

Ps 51:5

d 1Kl 22:20

Prz 8:30

Am 3:7

e Hl 25:5

Hl 42:7

f Hl 4:19

g Hl 5:27

h Hl 8:8

i czy do samego siebie ograniczasz mądrość?

9 Cóż takiego wiesz, czego my nie wiemy?^a

Cóż takiego rozumiesz, czego i my nie mamy?

10 Jest u nas zarówno siowłotłósy, jak i sędziwy,^b
mający więcej dni aniżeli twój ojciec.

11 Czyż nie wystarczą ci pocieszenia od Boga
albo słowo łagodnie wypowiedziane do ciebie?

12 Czemu porywa cię twe serce i czemu błyszczą twe oczy?

13 Bo ducha swego zwracasz przeciw Bogu,
a ze swych ust wypuściłeś słowa.

14 Czymże jest śmiertelnik, żeby był czysty^c
lub żeby miał rację ktoś zrodzony z niewiasty?

15 Oto nie wierzy on swoim świętym^d
i nawet niebiosa nie są czyste w jego oczach.^e

16 O ileż bardziej, gdy ktoś jest odrażający i zepsuty,^f
mąż, który łapczywie pije nieprawość jak wodę!

17 Oznajmię ci to. Posłuchaj mnie!^g

Właśnie to widziałem, więc pozwól mi o tym opowiedzieć,

18 to, co opowiadają mądrzy^h
i czego nie ukryli, a co pochodzi od ich ojców.

19 Im samym dano tę ziemię i żaden obcy nie przechodził pośród nich.

20 Niegodziwiec przez wszystkie swe dni cierpi mękę,
i to przez tyle lat, ile wyznaczono tyranowi.

21 W jego uszach odgłos rzeczy przerażających;

- w czasie pokoju nachodzi go łupieżca.^a
- 22** Nie wierzy, że wróci z ciemności,^b
a jest wyznaczony pod miecz.
- 23** Błąka się, poszukując chleba – gdzież on jest?^c
Dobrze wie, że dzień ciemności^d jest gotowy, tuż u jego ręki.
- 24** Udręka i uciśnienie go prze-
rażają;^e
przemagają go jak król go-
towy do napaści.
- 25** Gdyż wyciąga rękę przeciw-
ko Bogu
i próbuje pokazać, że gó-
ruje nad Wszehmoc-
nym;^f
- 26** gdyż biegnie przeciw niemu
z hardym karkiem,
z grubymi guzami swych
tarcz;
- 27** gdyż twarz zakrywa swoją
tłustością
i tłuszczem obrasta na
łędźwiach.^g
- 28** przebywa zaś w miastach,
które mają być znisz-
czone,
w domach, w których lu-
dzie nie będą mieszkać
i które zostaną przezna-
czone na kupy kamieni.
- 29** Nie wzbogaci się, a jego ma-
jątek nie wzrośnie,
nie rozprzestrzeni też ich
nabytych dóbr na ziemi.^h
- 30** Nie odwróci się od ciem-
ności;
jego gałązkę płomień wy-
suszy,
on zaś zostanie zmieciony
podmuchał Jego ust.ⁱ
- 31** Niech nie pokłada wiary w
marność, gdy jest wie-
dziony na manowce,
marnością bowiem okaże
się to, co otrzymuje w za-
mian;

ROZDZ. 15

a 1Ts 5:3

b Hi 18:12
Iz 8:22
Judy 13c Ps 59:15
Ps 109:10

d Hi 18:12

e Rz 2:9

f Hi 16:2
Hi 42:7

g Ps 17:10

h Hi 20:28

i Hi 4:9

szpalta 2

a Hi 22:16

b Hi 8:13
Hi 16:2
Hi 42:7c Hi 16:3
Hi 42:8d Ps 7:14
Iz 59:4
Jak 1:15

ROZDZ. 16

e Hi 13:4
Hi 19:2
Flp 1:17

f Kzn 10:14

g Mt 7:12
Rz 12:15
1Pt 3:8h Ps 109:25
Mt 27:39i Hi 4:3
Prz 27:9
Gal 6:1

j Hi 2:13

k Hi 7:3

l Hi 16:19

- 32** spełni się to przed jego
dniem.

A jego latorośl nie wyroś-
nie bujnie.^a

- 33** Tak jak winorośl odrzuci
on swe niedojrzałe wino-
grona

i tak jak drzewo oliwne
zrzuci swoje kwiecie.

- 34** Bo zgromadzenie odstępców
jest nieplodne^b

i ogień strawi namioty
przekupstwa.^c

- 35** Poczęta zostaje niedola i ro-
dzi się krzywda,^d
a ich brzuch przygotowuje
podstęp”.

16 Wówczas Hiob odezwał się
i powiedział:

- 2** „Słyszałem wiele takich rze-
czy.

Jesteście wszyscy uciążli-
wymi pocieszycielami!^e

- 3** Czyż jest kres słów, które są
jak wiatr?^f

Albo coś cię drażni, że od-
powiadasz?

- 4** Ja sam też mógłbym mówić
tak jak wy.

Gdyby to wasze dusze były
tam, gdzie jest moja du-
sza,

czy błyszczałbym w słowach
przeciwko wam^g

i czy kiwałbym nad wami
głową?^h

- 5** Wzmacniałbym was słowa-
mi moich ust,ⁱ

a pocieszenie moich warg
uśmierzyłoby...

- 6** Kiedy mówię, ból mój nie zo-
staje uśmierzony,^j

a gdy przestaję, coś ode
mnie odchodzi?

- 7** Dopiero teraz mnie zmę-
czył;^k

spustoszył wszystkich gro-
madzących się u mnie.

- 8** Ty też mnie chwytasz. Stało
się to świadectwem,^l

tak iż moja chudość powstaje przeciwko mnie.
Świadczy mi w twarz.

9 Gniew jego mnie rozszarpał,
a on żywi do mnie wrogość.^a

Zgrzyta na mnie zębami.^b
Wróg mój ostrzy przeciwko
mnie swoje oczy.^c

10 Rozdziawili na mnie swe
usta,^d

zniewagą uderzyli me policzki,

licznie gromadzą się przeciwko mnie.^e

11 Bóg wydaje mnie młodzień-
niaszkom

i gwałtownie wtrąca mnie
w ręce niegodziwców.^f

12 Zażywałem spokoju, lecz on
mną wstrząsnął;^g

i chwycił mnie za kark,
i mnie roztrzaskał,

i obiera mnie sobie za cel.

13 Otaczają mnie jego łucz-
nicy;^h

on rozcina moje nerkiⁱ i nie
okazuje współczucia;

mój woreczek żółciowy wy-
lewa na ziemię.

14 Przebija się przeze mnie, do-
konując wyłomu za wy-
łomem;

biegnie na mnie niczym
mocarz.^j

15 Wór^k szysłem nad swą skórą,
swój róg zaś wbilem w
proch.^l

16 Twarz moja poczerwieniała
od płaczu,^m

a na mych powiekach jest
głęboki cień,ⁿ

17 chociaż na mych dłoniach
nie ma gwałtu,

a moja modlitwa jest
czysta.^o

18 Ziemi, nie zakrywaj mojej
krwi!^p

I niechaj nie będzie miej-
sca na mój krzyk!

ROZDZ. 16

a Hi 10:16

b Dz 7:54

c Hi 33:10

d Ps 22:13

e Ps 35:15

f Ps 27:12

g Hi 1:12

Hi 1:17

h Hi 7:20

i Ps 73:21

Lam 3:13

j Lam 3:3

k 1Kl 21:27

2Kl 6:30

l Hi 30:19

Ps 7:5

m Ps 6:6

Ps 31:9

Lam 1:16

n Lam 5:17

o Prz 15:8

p Rdz 4:10

Ps 72:14

szpalta 2

a 1Sm 12:5

Rz 1:9

2Kl 11:31

1Ts 2:10

b Hi 12:4

c Ps 40:1

Ps 142:2

Lk 18:1

d Hi 31:35

Kzn 6:10

Iz 45:9

Rz 9:20

e Hi 7:9

Hi 14:10

Kzn 12:5

ROZDZ. 17

f Iz 57:15

g Ps 88:4

Iz 38:10

19 Oto teraz też w niebiosach
ktoś o mnie świadczy,
a mój świadek jest na wy-
sokościach.^a

20 Towarzysze moi są rzeczni-
kami przeciwko mnie;^b
oko moje bezsenne spo-
jrzało ku Bogu.^c

21 I należy rozstrzygnąć mię-
dzy krępkim mężem a
Bogiem –

jak między synem człowie-
czym a jego bliźnim.^d

22 Bo jeszcze nadejdzie zaled-
wie kilka lat,
a odejdę ścieżką, którą nie
powrócę.^e

17 „Duch mój złamany,^f dni
moje zgazzone;

czeka mnie cmentarz.^g

2 Doprawdy, drwią ze mnie,^h
a oko me przebywa po-
śród ich buntowniczego

zachowania.

3 Proszę, umieść u siebie mój
zastaw.ⁱ

Któż inny uściśnie mi rę-
ce,^j by dać gwarancję?

4 Bo zamknąłeś ich serce na
roztropność.^k

Dlatego ich nie wywyż-
szasz.

5 Może on powiedzieć swym
towarzyszom, by wzięli
swe działy,

lecz oczy jego synów o-
słabną.^l

6 A on postawił mnie jako
przysłowie^m ludów,
tak iż stałem się kimś, ko-
mu się pluje w twarz.ⁿ

7 I ze zgryzoty coraz bardziej
zamglone jest moje oko,^o

a członki mego ciała są
wszystkie jak cień.

8 Prostolinijni patrzą na to
zdumieni,

h Ps 35:16; Heb 11:36; **i** 1Sm 25:29; Ps 119:122;
j 2Kl 10:15; Prz 11:21; Prz 17:18; **k** 2Sm 17:14; Iz
6:10; Mt 11:25; Rz 11:8; **l** Hi 11:20; **m** Hi 30:9; Ps
69:11; **n** Hi 30:10; **o** Hi 16:16; Ps 6:7; Ps 31:9.

- a niewinnego ogarnia
wzburzenie na odstępcę.
- 9** Prawy trzyma się mocno
swej drogi,^a
a ten, który ma czyste ręce,^b rośnie w siłę.^c
- 10** Wy jednak – obyście wszyscy
zaczęli od nowa. Chodźcie więc, proszę,
nie znajduję bowiem wśród
was nikogo mądrego.^d
- 11** Dni moje przeminęły,^e plany
me zniweczone,^f
życzenia mego serca.
- 12** Noc podają za dzień:^g
„Światło jest blisko, bo pa-
nuje ciemność”.
- 13** Jeśli dalej będę czekał, to
domem mym Szeol;^h
w ciemnościⁱ będę musiał
rozesłać swe łożo.
- 14** Do dołu^j będę musiał zawo-
łać: „Tyś moim ojcem”
Do czerwia:^k „Matko moja
i moja sestro!”
- 15** Gdzież więc moja nadzieja?^l
I nadzieję mą – któż widzi?
- 16** Zejdą one do zawór Szeolu,
kiedy my, wszyscy razem,
będziemy musieli zsta-
pić do prochu”.^m
- 18** A Bildad Szuchita ode-
zwał się i rzekł:
- 2** „Jak długo to jeszcze po-
trwa, zanim położycie
kres słowom?
Winniście zrozumieć, że-
byśmy potem mogli roz-
mawiać.
- 3** Czemuż mielibyśmy być po-
czytywani za zwierzętaⁿ
i uchodzić za nieczystych
w waszych oczach?
- 4** W swoim gniewie rozszarpu-
je on swą duszę.
Czy ze względu na cie-
bie ziemia będzie opusz-
czona
lub czy skała się przenie-
sie ze swego miejsca?

ROZDZ. 17

a Ps 119:165

Prz 4:11

b Rdz 20:5

Ps 24:4

Ps 26:6

c Ps 84:7

d Hi 6:29

Rz 1:22

e Hi 7:6

Hi 9:25

Iz 38:10

f Jak 4:13

g Iz 5:20

Jn 3:19

h Kzn 12:5

Kzn 12:7

i Hi 10:21

Iz 47:5

j Ps 30:3

Ps 49:9

Ps 143:7

Prz 1:12

Iz 14:15

Jon 2:6

k Hi 24:20

Iz 14:11

Mk 9:48

l Hi 7:6

Hi 14:19

Hi 19:10

m Rdz 3:19

Hi 3:19

Kzn 3:20

ROZDZ. 18

n Ps 73:22

2Pt 2:12

szpalta 2

a Prz 13:9

Prz 24:20

- 5** Również światło niegodzi-
wych zostanie zgaszone,^a
nie zaświeci też iskra jego
ognia.

- 6** Ściemnieje światło w jego
namiocie^b
i zostanie w nim zgaszona
jego lampa.

- 7** Jego energiczne kroki staną
się drobniejsze.
Nawet jego rada go od-
rzuci.^c

- 8** Jego stopy bowiem zawiodą
go do sieci
i wejdzie na siatkę.^d

- 9** Za pięte chwyci go pułapka;^e
trzyma go sidło.^f

- 10** Na ziemi skryty jest sznur
na niego,
a na jego ścieżce – zasta-
wiona nań samolówka.

- 11** Dookoła nagle trwogi go
płoszą^g
i ścigają go tuż u jego stóp.

- 12** Jego wigor marnieje z głodu
i nieszczęście^h stoi w po-
gotowiu, by go okuliwić.

- 13** Pożre ono kawałki jego
skóry;
kończyny jego pożre pier-
worodny śmierci.

- 14** Ufność jego zostanie wyrwa-
na z jego namiotuⁱ
i powiedzie go do króla
trwóg.

- 15** W jego namiocie będzie prze-
bywać coś, co nie jest
jego;
jego miejsce przebywa-
nia zostanie posypane
siarką.^j

- 16** Pod spodem uschną jego ko-
rzenie,^k
a u góry zwiednie jego ko-
nar.

b Hi 21:17; c Hi 5:13; d Hi 22:10; e Jer 18:22; f Hi 5:5; Ps 140:5; g Hi 15:21; Hi 20:25; h Hi 15:23; i Hi 8:14; Hi 11:20; j Pwt 29:23; k Hi 29:19.

17 Nawet wzmianka o nim zginię z ziemi^a
i nie będzie miał imienia na ulicy.

18 Ze światła wypchną go w ciemność
i wypędzą go z żyznej ziemi.

19 Nie będzie miał potomnych ani potomstwa wśród swego ludu^b
i nikt nie ocaleje w miejscu, gdzie on przebywa jako osiadły przybysz.

20 Na jego dzień ludzie na Zachodzie będą patrzeć zdumieni
i drżenie chwyci ludzi na Wschodzie.

21 Takie to są przybytki złoczyńcy
i oto miejsce tego, który nie poznał Boga^c.

19 Wówczas Hiob odezwał się i powiedział:

2 „Jak długo będziecie drażnić moją duszę^c
i miażdżyć mnie słowami?^d

3 Oto zganiliście mnie dziesięć razy;
nie wstydzicie się tak pastwić nade mną.^e

4 I przypuścmy, że popełniłem błąd,^f
to mój błąd będzie przebywał właśnie przy mnie.

5 Jeśli istotnie przeciwko mnie się pysznicie^g
i wykazujecie, że moja hańba słusznie jest przeciwko mnie,^h

6 to wiedźcie, że sam Bóg wprowadził mnie w błąd i zamknął nade mną swoją sieć łowiecką.ⁱ

7 Oto wołam: „Gwałtu!”, lecz nie otrzymuję odpowiedzi;^j

ROZDZ. 18

a Prz 10:7

b Hi 42:8

ROZDZ. 19

c Ps 42:10

d Ps 55:21

Prz 12:18

Jak 3:8

e Hi 6:14

Prz 18:24

Mt 7:12

f Rz 3:23

g Ps 38:16

h Ps 69:26

i Ps 66:11

Lam 1:13

j Ps 22:2

Hab 1:2

szpalta 2

a Łk 18:7

b Hi 3:23

Ps 88:8

Lam 3:7

c Iz 50:10

Jer 13:16

d Ps 89:44

e Hi 13:24

f Hi 30:12

g Ps 31:11

Ps 38:11

Ps 69:8

h Ps 38:11

i Hi 31:32

j Hi 2:9

k 2Kl 2:23

wołam o pomoc, lecz nie ma sprawiedliwości.^a

8 Ścieżkę moją zagroził kamiennym murem^b i nie mogę przejść,
a na mych drogach kładzie ciemność.^c

9 Odarł mnie z mojej chwały^d i zabiera koronę z mej głowy.

10 Zewsząd mnie burzy i ja odchodzę,
a nadzieję moją wyrывa jak drzewo.

11 I rozpala się przeciwko mnie jego gniew,^e
on zaś poczytuje mnie za swego wroga.

12 Wojska jego wspólnie przychodzą i usypują sobie drogę przeciwko mnie,^f
i obozują dookoła mego namiotu.

13 Braci moich ode mnie oddalił,^g
a znający mnie odwrócili się ode mnie.

14 Znikli moi najbliżsi znajomi^h i zapomnieli o mnie ci, których znam,

15 ci, którzy przebywają jako przybysze w moim domu,ⁱ a moje niewolnice uważają mnie za obcego; cudzoziemcem się stałem w ich oczach.

16 Sługę swego zawołałem, lecz on nie odpowiada.
Ustami swymi błagam go o współczucie.

17 Oddech mój stał się wstrętny dla mojej żony^j
i zacząłem cuchnąć synom i siostrze matki.

18 Odrzucili mnie także młodzieniaszkowie;^k
niech tylko wstanę, zaraz zaczynają mówić przeciwko mnie.

19 Brzydzą się mną wszyscy ludzie z mego zaufanego grona,^a

a ci, których miłowałem, obrócili się przeciwko mnie.^b

20 Kości moje przylegają do mej skóry i do mego ciała^c

i uchodzę za ledwie o skórę mych zębów.

21 Okażcie mi trochę łaski, okażcie mi trochę łaski, towarzysze moi,^d dotknęła mnie bowiem ręka Boga.^e

22 Dlaczego mnie prześladowacie tak jak Bóg^f i nie możecie się nasycić moim ciałem?

23 O, gdyby teraz spisano moje słowa!
O, gdyby zapisano je w księdze!

24 Rylcem żelaznym^g i ołowiem gdybyż na zawsze wykuto je w skale!

25 Ja zaś dobrze wiem, że mój wykupiciel^h żyje i że nadchodząc po mnie, stanieⁱ nad tym prochem.

26 I po tym, gdy oni zdarli moją skórę – właśnie to!
Ja jednak, mając wyniszczone ciało, ujrzę Boga,

27 którego ja sam ujrę^j i którego zobaczą moje oczy, a nie ktoś obcy.
Osłabły nerki moje głęboko w moim wnętrzu.

28 Mówicie bowiem: „Czemu go prześladowujemy?”^k gdy we mnie się znajduje korzeń sprawy.

29 Sami się bójcie z powodu miecza,^l bo miecz oznacza roz-złoszczenie na winy,

ROZDZ. 19

a Hi 17:6

Ps 88:8

b Ps 109:5

c Hi 30:30

Hi 33:21

Ps 102:5

Lam 4:8

d Mt 5:7

1Pt 3:8

e Hi 1:11

Ps 38:2

f Hi 2:10

Ps 69:26

g Jer 17:1

h Hi 14:14

Ps 19:14

Ps 69:18

Ps 103:4

Prz 23:11

Mt 20:28

i Mk 10:45

Rz 3:24

1Ko 1:30

j Ps 17:15

k Ps 69:26

l Pwt 32:41

szpalta 2

a Ps 58:11

Mt 7:1

Rz 14:4

Jak 4:12

ROZDZ. 20

b Rdz 1:27

Hi 8:8

c Ps 37:36

d Iz 14:13

Am 9:2

Abd 4

e Ps 83:10

Jer 8:2

f Hi 14:10

g Ps 73:20

Ps 90:5

h Ps 37:36

i Hi 8:18

Ps 103:16

j Hi 20:18

k Hi 21:26

abyście wiedzieli, że istnieje sędzia”.^a

20 A Cofar Naamita odparł, mówiąc:

2 „Dlatego moje niepokojące myśli dają mi odpowiedź – z powodu mojego wewnętrznego wzburzenia.

3 Słyszę ubliżające mi wezwania;

a odpowiada mi duch nie mający takiego zrozumienia, jakie ja posiadam.

4 Czyżbyś zawsze to wiedział, odkąd człowiek został postawiony na ziemi,^b

5 że radosny okrzyk niedogodnych jest krótki,^c a radość odstępcy trwa chwilę?

6 Choć wspaniałość jego wznosi się do nieba,^d a jego głowa sięga obłoków,

7 ginie na zawsze jak jego placki gnoju;^e ci, którzy go widzieli, powiedzą: „Gdzież on jest?”^f

8 Uleci niczym sen i go nie znajdzie; i zostanie odegnany niczym wizja nocna.^g

9 Oko, które go ujrzało, nie uczyni tego ponownie^h i nie zobaczy go już jego miejsce.ⁱ

10 Synowie jego będą zabiegać o łaskę maluczkich, a własne jego ręce oddadzą jego majątności.^j

11 Kości jego były pełne młodzińczej żywotności, ale ona legnie wraz z nim w prochu.^k

12 Jeśli to, co złe, ma słodki smak w jego ustach, jeśli on to rozpuszcza pod językiem,

- 13** jeśli temu współczuje i się tego nie pozbywa,
i jeśli zatrzymuje to po-
środku swego podnie-
bienia,
- 14** jego pokarm przemieni się
w jego jelitach;
będzie w nim żółcią kobr.
- 15** Połknął bogactwo, lecz je
zwymiotuje;
Bóg je wypędzi z jego brzu-
cha.
- 16** Ssać będzie jad kobr;
zabije go język żmii.^a
- 17** Nigdy nie zobaczy potoków
wody,^b
obfitych strumieni miodu
i masła.
- 18** Będzie oddawał swą nabytą
własność i jej nie po-
łknie –
niczym bogactwo uzyska-
ne ze swego handlu, któ-
rym się jednak nie na-
cieszy.^c
- 19** Bo roztrząsał, opuścił ma-
luczkich;
zagarnął dom, którego nie
budował.^d
- 20** W swym brzuchu bowiem
nie zazna spokoju;
nie ocaleje dzięki swym
majątkościom.^e
- 21** Nie pozostało nic, co mógłby
pochłonać,
dlatego jego pomyślność
nie przetrwa.
- 22** U szczytu swego dostatku
będzie się zamartwiał;^f
przyjdzie na niego cała po-
tęga niedoli.
- 23** Niechaj On, by napelnić mu
brzuch,
ześle nań swój płonący
gniew.^g
i jak deszcz spuści go na
niego, w jego trzewia.
- 24** Ten ucieknie^h przed zbroją
żelazną;
przebieje go łuk miedziany.

ROZDZ. 20

a Pwt 32:33

b Ps 36:9

Jer 17:6

c Hi 20:10

d Hi 35:9

e Prz 11:4

Kzn 5:13

f Kzn 5:12

g Lb 11:33

Ps 78:31

h Iz 24:18

Am 9:2

szpalta 2

a Hi 16:13

b Hi 18:11

c Ps 21:9

d Ps 44:21

Mal 3:5

e Ps 11:6

f Hi 27:13

Hi 31:3

Prz 10:7

ROZDZ. 21

g Hi 16:10

Hi 16:20

Hi 17:2

Heb 11:36

h Sdz 18:19

Hi 40:4

Prz 30:32

i Iz 55:7

Eze 33:11

Hab 1:3

Hab 1:13

Rz 9:17

Rz 9:22

- 25** Pocisk przeszyje jego grzbiet,
a błyszczący oręż jego
żółć;^a
wyruszą przeciwko niemu
strachy.^b

- 26** Wszelka ciemność będzie
zastrzeżona dla jego rze-
czy, które on ceni jak
skarby;
strawi go ogień, którego
nikt nie rozniecał;^c
źle się powiedzie temu, kto
ocaleje w jego namiocie.
- 27** Niebo odsłoni jego winę,^d
a ziemia powstanie prze-
ciwko niemu.

- 28** Rzęsista ulewa porwie jego
dom;
wyleją się rzeczy w dniu
Jego gniewu.^e

- 29** Oto dział od Boga dla czło-
wieka niegodziwego,^f
jego przyrzeczone dzie-
dictwo od Boga^g.

- 21** Wówczas Hiob odezwał
się i powiedział:

- 2** „Posłuchajcie uważnie mego
słowa
i niech się to stanie wa-
szym pocieszeniem.

- 3** Ścierpieć mnie, a ja będę
mówił;
i gdy skończę mówić, każ-
dy z was będzie mógł się
naigrawać.^g

- 4** Czyż ja wobec człowieka wy-
rażam swe zatroskanie?
Albo czemuż mój duch nie
staje się niecierpliwym?

- 5** Zwróćcie ku mnie swe twa-
rze i patrzcie zdumieni,
i połóżcie sobie rękę na
ustach.^h

- 6** A gdy sobie przypomniałem,
to się zatrwodziłem
i drżenie ogarnęło me
ciało.

- 7** Czemuż niegodziwi pozosta-
ją przy życiu,ⁱ

- zestarzeli się, a do tego wyróżniają się bogactwem?^a
- 8** Potomstwo ich jest u nich utwierdzone przed ich obliczem, a ich potomkowie – na ich oczach.
- 9** Domy ich są pokojem, wolne od strachu,^b i nie ma na nich różgi Bożej.
- 10** Jego byk zapładnia i nie marnuje nasienia; krowa jego się cieli^c i nie roni.
- 11** Wypuszczają swych młodzieniaszków jak trzodę, a ich malcy podskakują dookoła.
- 12** Dalej wznoszą swe głosy przy tamburynie i harfie^d i radują się przy dźwięku piszczałki.
- 13** Swoje dni spędzają w dobrobycie^e i w jednej chwili zstępują do Szeolu.
- 14** I mówią do prawdziwego Boga: „Odwroć się od nas!”^f A w poznaniu twych dróg nie mamy upodobania.^g
- 15** Kimże jest Wszechmocny, byśmy mu służyli,^h i cóż za pożytek mamy z tego, żeśmy się z nim zetknęli?ⁱ
- 16** Oto ich pomyślność nie jest w ich mocy.^j Rada niegodziwców była ode mnie daleko.^k
- 17** Jak często jest gaszona lampa niegodziwych^l i jak często nawiedza ich nieszczęście? Jak często w swoim gniewie wyznacza on zagładę?^m
- 18** Czy stają się podobni do słomy na wietrzeⁿ

ROZDZ. 21

- a** Hi 12:6
Ps 37:7
Ps 73:3
Ps 73:12
Jer 12:1
- b** Ps 73:5
- c** Ps 144:14
- d** Iz 5:12
Iz 22:13
Am 6:5
- e** Mt 24:38
Łk 12:20
Łk 17:28
1Ko 15:32
- f** Hi 22:17
Ps 10:11
Ps 73:11
- g** Jn 3:19
Rz 1:28
- h** Wj 5:2
Ps 10:4
Oz 13:6
- i** Hi 34:9
Hi 35:3
Mal 3:14
- j** Ps 49:7
Kzn 8:8
- k** Hi 22:18
Ps 1:1
- l** Prz 20:20
Prz 24:20
- m** Ps 73:19
Łk 12:46
- n** Wj 15:7
Ps 1:4
Ps 35:5
Iz 17:13
Oz 13:3
Mt 3:12

szpalta 2

- a** Wj 20:5
- b** Ps 11:6
Iz 26:11
- c** Ps 75:8
Iz 51:17
Jer 25:15
Obj 14:10
- d** Ps 55:23
- e** Iz 40:14
Rz 11:34
1Ko 2:16
- f** Iz 40:23
2Pt 2:4
Judy 9
- g** Ps 49:17
Łk 12:20
- h** 1Ki 17:12
Prz 13:21
- i** Hi 3:19
Kzn 3:20
Kzn 9:2
- j** Hi 24:20
Iz 14:11
- k** Ps 59:3
- l** Hi 20:7

- i do plewy, którą porwał wicher?
- 19** Bóg zachowa nikczemność człowieka dla jego synów;^a odpłaci mu, żeby o tym wiedział.^b
- 20** Czyż jego ujrzą jego upadek i napije się złości Wszechmocnego.^c
- 21** Bo jakież będzie miał upodobanie w swoim domu po sobie, gdy liczba jego miesiący zostanie przecięta na dwoje?^d
- 22** Czyż Boga będzie uczył poznania,^e skoro On sądzi wysoko postawionych?^f
- 23** Taki umrze w czasie swej całkowitej samowystarczalności,^g gdy będzie zupełnie bez troski i spokojny.
- 24** gdy uda jego napełnią się tuszczem, szpik zaś jego kości będzie nawilżany.
- 25** A ten drugi umrze z duszą zgorzkniałą, nie pojadłszy dobrych rzeczy.^h
- 26** Razem legną w prochuⁱ i czerwie będą ich okryciem.^j
- 27** Oto dobrze znam wasze myśli i knowania, z którymi chcielibyście gwałtownie wystąpić przeciwko mnie.^k
- 28** Bo mówicie: „Gdzie jest dom dostojnika i gdzie namiot, przybytki niegodziwców?”^l
- 29** Czy nie pytaliście wędrujących drogami? I czy nie przyglądacie się uważnie ich znakom,

30 że w dniu nieszczęścia zły
zostaje oszczędzony^a
i w dniu strasznego gnie-
wu zostaje ocalony?

31 Któż mu powie w twarz o je-
go drodze?^b
A za to, co zrobił, któż mu
odpłaci?^c

32 Jego zaś poniosą na cmen-
tarz^d
i nad grobem będą czu-
wać.

33 Staną się dlań słodkie gru-
dy ziemi w dolinie po-
toku^e
i pociągnie za sobą całą
ludzkosc,^f
a tych przed nim było bez
liku.

34 Jakże daremnie więc próbu-
jecie mnie pocieszyć,^g
a odpowiedzi wasze pozo-
stają niewiernością!

22 A Elifaz Temanita ode-
zwał się i rzekł:

2 „Czy krzepki mąż może być
przydatny Bogu,^h
by miał mu być przydatny
ktoś wnikliwy?

3 Czy Wszechmocny ma upo-
dobanie w tym, żeś
prawy,ⁱ
albo jakiś zysk z tego, że
drogę swą czynisz nie-
naganną?^j

4 Czy zgani cię za twą bogo-
bojność,
czy będzie się z tobą są-
dzić?^k

5 Czyż zło twoje nie jest już
zbyt wielkie!^l
i czyż nie będzie końca
twoim przewinieniom?

6 Bez powodu bowiem bie-
rzesz zastaw od swych
braci^m
i z szat obdzierasz nagich.

7 Zmęczonemu nie dajesz się
napić wody,

ROZDZ. 21

a Prz 16:4

2Pt 2:9

b Gal 2:11

c Iz 59:18

Rz 12:19

d Hi 17:16

e Hi 3:17

f Rz 5:12

g Hi 16:2

ROZDZ. 22

h Wj 3:10

Hi 42:8

2Ko 5:20

i Prz 15:8

Jer 9:24

j Hi 2:3

Prz 11:20

Prz 27:11

k Ps 7:9

l Hi 1:8

Hi 4:7

m Hi 31:19

Hi 42:7

szpalta 2

a Hi 31:17

Hi 42:8

b Hi 31:25

c Hi 42:7

Prz 29:12

Prz 31:21

d Hi 18:9

e Ps 115:3

f Ps 147:4

g Ps 55:23

h Hi 4:19

i Iz 30:11

j Ps 17:14

Mt 5:45

Dz 14:17

k Hi 21:16

l Ps 107:42

a głodnemu odmawiasz
chleba.^a

8 Do męża silnego należy kra-
ina,^b

a mieszka w niej ten, kto
jest traktowany stronni-
czo.

9 Wdowy odprawiles z pusty-
mi rękami,
a ramiona chłopców nie
mających ojca są miaż-
dzone.^c

10 Dlatego wszędzie wokół cie-
bie są pułapki na ptaki^d
i trwoży cię nagły strach;

11 albo ciemność, tak iż nic nie
widzisz,
i zakrywa cię piętrząca się
masa wody.

12 Czyż Bóg nie jest wysokoś-
cią nieba?^e
Zobacz też ogół gwiazd,^f że
są wysoko.

13 A jednak powiedziałeś: „Cóż
Bóg wie?
Czy potrafi sądzić poprzez
gęsty mrok?

14 Chmury są dlań kryjówką,
tak iż nic nie widzi,
i przechadza się po skle-
pieniu nieba’.

15 Czy będziesz się trzymał
drogi dawnej,
którą kroczyli krzywdzi-
ciele.

16 ludzie, którzy zostali porwa-
ni przed czasem,^g
których fundament^h rozle-
wa się jak rzeka,

17 którzy mówią do prawdziwe-
go Boga: „Odwróć się od
nas!”ⁱ

I cóż może nam zrobić
Wszechmocny?’

18 On zaś domy ich napełnił
dobrami;^j
a rada niegodziwców – da-
leka ode mnie.^k

19 Prawi będą widzieć i się ra-
dować.^l

- a niewinny będzie się z nich naigrawał;
- 20** „Doprawdy, nasi przeciwnicy zostali wytępieni, a to, co po nich zostało, strawi ogień”.
- 21** Zapoznaj się z nim, proszę, i zachowuj pokój; wtedy przyjdą do ciebie rzeczy dobre.
- 22** Weź, proszę, prawo z jego ust i złoś w swoim sercu jego wypowiedzi.^a
- 23** Jeśli powrócisz do Wszechmocnego,^b zostaniesz odbudowany; jeśli nieprawość będziesz trzymał z dala od swego namiotu
- 24** i jeśli cenny kruszec zostanie złożony w prochu, a złoto z Ofiru^c w skale dolin potoku,
- 25** to Wszechmocny stanie się twymi cennymi kruszczami i srebrem dla ciebie, tym najwyborniejszym.^d
- 26** Bo wtedy swą niezwykłą rozkosz znajdziesz we Wszechmocnym^e i swą twarz podniesiesz ku Bogu.^f
- 27** Będziesz go upraszał, a on cię wysłucha;^g i dochowasz swoich słubów.^h
- 28** I postanowisz coś, a ostoi ci się; a na tych drogach będzie świecić światło.ⁱ
- 29** Bo gdy będziesz mówił butnie, na pewno dojdzie do upokorzenia;^j lecz wybawi on tego, kto oczy ma spuszczone.^k
- 30** Wyratuje męża niewinnego,^l a ty zostaniesz wyratowany za czystość swych rąk”.^m

ROZDZ. 22

a Hi 11:13

b Hi 8:5

c 1Kl 9:28

Hi 28:16

Ps 45:9

Iz 13:12

d Iz 33:6

e Ps 37:4

f Hi 27:10

g Ps 65:2

h Ps 116:14

Kzn 5:4

i Prz 4:18

j Prz 16:18

Prz 29:23

Jak 4:6

1Pt 5:5

k Ps 138:6

Iz 66:2

Łk 18:13

l Rdz 19:16

2Pt 2:9

m Ps 24:4

szpalta 2**ROZDZ. 23**

a Hi 10:1

b Hi 13:3

Hi 16:21

c Hi 31:37

d Ps 49:3

e Ps 22:24

Iz 57:16

f Hi 9:11

g Hi 1:8

Ps 1:6

Ps 139:1

h Hi 31:6

Ps 17:3

1Pt 1:7

i Ps 18:21

Ps 44:18

j 1Jn 5:3

k Ps 119:11

Ps 119:127

Jer 15:16

23 Wówczas Hiob odezwał się i powiedział:

- 2** „Nawet dzisiaj mym zmartwieniem^a jest buntowniczność; ręka moja jest ciężka od mego wzdychania.
- 3** O, gdybym wiedział, gdzie go znaleźć!^b Poszedłbym wprost do jego stałego miejsca.^c
- 4** Przedstawiłbym przed nim sprawę sądową, a swe usta napełniłbym kontrargumentami;
- 5** poznałbym słowa, którymi on mi odpowiada, i rozważyłbym, co do mnie mówi.^d
- 6** Czyż toczyłby ze mną spór obfitością swej mocy? O, nie! Z pewnością zwróciłby na mnie uwagę.^e
- 7** Tam prostolinijny uporządkuje z nim sprawy, ja zaś na zawsze odszedłbym bezpiecznie od mego sędziego.
- 8** Oto idę na wschód, a tam go nie ma; i z powrotem, a nie mogę go rozpoznać;^f
- 9** na lewo, gdzie on pracuje, lecz nie mogę go zobaczyć; on udaje się w prawo, lecz ja go nie widzę.
- 10** On bowiem dobrze zna drogę, którą obieram.^g Gdy już mnie wypróbuje, wyjdę niczym złoto.^h
- 11** Kroków jego chwyciła się moja stopa; drogi jego strzegłem, a nie zbaczam.ⁱ
- 12** Od przykazania jego warg nie odstępuję.^j Wypowiedzi jego ust nagromadziłem^k więcej, niż mi wyznaczono.

13 I ma on jedną myśl, a któż zdoła mu się przeciwstawić?^a

I dusza jego żywi jakieś pragnienie, i on je spełni.^b

14 On bowiem całkowicie wykona to, co zostało mi wyznaczone,^c

a takich rzeczy jest u niego wiele.

15 Toteż z jego powodu się trwożę;
pilnie uważam i się go boję.^d

16 To Bóg uczynił moje serce lęklivym^e
i Wszechmocny mnie zatrwożył.^f

17 Bo nie z powodu ciemności zostałem zmuszony do milczenia
ani nie dlatego, że mrok zakrył mą twarz.

24 „Czemuż Wszechmocny nie nagromadził czasów,^g

a ci, którzy go znają, nie ujrzieli jego dni?”^h

2 Są tacy, którzy przesuwają znaki graniczne;ⁱ
porwali stado, żeby je paść.

3 Uprawdają osła należącego do chłopców bez ojca;
biorą w zastaw byka należącego do wdowy.^j

4 Biednych spychają z drogi;^k
w tymże czasie kryją się uciśnieni ziemi.

5 Oto jak zebry^l na pustkowiu posunęli się w swym działaniu, szukając pokarmu.

Pustynna równina daje każdemu chleb dla chłopców.

6 W polu zbierają jego paszę i w pośpiechu plądrują winnicę niegodziwego.

ROZDZ. 23

a Lb 23:19
Lb 23:20
Rz 9:19

b Ps 135:6
Iz 14:24
Iz 46:10

c 1Ts 3:3

d Ps 111:10
Ps 119:120
Prz 16:6

e Ps 22:14

f Rut 1:20

ROZDZ. 24

g Dz 1:7

h Iz 26:10

i Pwt 19:14
Pwt 27:17
Prz 23:10
Oz 5:10

j Pwt 24:17

k Ps 109:16
Prz 22:16
Iz 10:2
Am 8:4
Jak 5:4

l Ps 104:11
Jer 14:6
Iz 32:14

szpalta 2

a Wj 22:27
Pwt 24:13

b 2Kto 11:27

c Lam 4:5

d 2Kl 4:1

e Wj 22:26
Pwt 24:13
Eze 18:12

f 1Tm 5:18

g Jer 22:13
Jak 5:4

h Kzn 4:1

i Kzn 8:13
2Pt 3:15

j Jn 3:19

k Ps 10:8

l Mt 24:43
1Ts 5:2

m 2Pt 2:14

n Prz 7:9

o 2Sm 12:12
Ps 94:7
Prz 30:20

p Jn 3:20

7 Nadzy – spędzają noc bez szaty^a
i bez jakiegokolwiek okrycia na zimnie.^b

8 Przemokli wskutek deszczowej nawałnicy górskiej,
a z braku schronienia^c muszą się przytulać do skały.

9 Chłopca nie mającego ojca porywają od piersi^d
i biorą w zastaw to, co ma na sobie uciśniony.^e

10 Nadzy – muszą chodzić bez szaty,
i głodni – muszą nosić zżęte kłosy.^f

11 Między murami tarasów spędzają południe;
muszą wydeptywać winne tłocznie, a jednak są spragnieni.^g

12 Z miasta wydają jęki umiędzajacy
i dusza śmiertelnie rannych woła o pomoc;^h
a Bóg tego nie uważa za coś niewłaściwego.ⁱ

13 Oni zaś byli pośród buntujących się przeciwko światłu;^j
nie rozpoznali jego dróg
i nie mieszkali na jego szlakach.

14 Morderca wstaje przy świetle dnia,
zabija uciśnionego i biednego,^k
a w nocy staje się zwykłym złodziejem.^l

15 Oko cudzołożnika^m wyczekuje wieczornego mroku;ⁿ
mówi: „Nie ujrzy mnie żadne oko!”^o
I na twarz kładzie on zasłonę.

16 W ciemności podkopał się do domów;
za dnia muszą się zamykać.

Nie poznali światła dnia.^p

17 Ranek bowiem jest dla nich głębokim cieniem,^a
bo dostrzegają, czym są
nagle trwogi głębokiego
cienia.

18 Jest on prędki na powierzchni
ni wód.

Pole ich będzie przekłete
na ziemi.^b

Nie zwróci się on ku dro-
dze winnic.

19 Susza, a także gorąco, pory-
wa śniegowe wody;
tak samo Szeol – tych, któ-
rzy zgrzeszyli!^c

20 Zapomni o nim łono, czerw
będzie go słodko ssać,^d
nie będzie się o nim pa-
miętać.^e

A nieprawość będzie zła-
mana jak drzewo.^f

21 Zadaje się z nieplodną, któ-
ra nie rodzi,
i z wdową,^g której nie wy-
świadcza dobra.

22 I swą mocą niechybnie po-
ciągnie silnych;
powstanie i nie będzie
pewny swego życia.

23 Da mu nabrać ufności,^h
żeby się wsparł;
a jego oczy będą na ich
drogach.ⁱ

24 Na chwilę urosłi wysoko, po-
tem już ich nie ma!^j
i zostali poniżeni;^k jak każ-
dy inny zostają zerwani
i jak czubek kłosa zostają
odcięci.

25 Któż więc teraz wykaże, iż
jestem kłamcą,
albo słowo moje wniwecz
obrócić?"

25 A Bildad^l Szuchita ode-
zwał się i rzekł:

2 „U niego jest władza oraz
groza;^m
on ustanawia pokój na
swych wysokościach.

ROZDZ. 24

a Hi 10:21
Hi 38:17

b Pwt 28:16
Hi 21:17
Prz 3:33

c Ps 49:14
Ps 55:15
Łk 12:20

d Hi 17:14
Iz 14:11

e Prz 10:7
Kzn 8:10
Kzn 9:5

f Mt 3:10

g Wj 22:22
Za 7:10

h Kzn 8:11
Iz 56:12
Łk 12:19

i Ps 11:4
Prz 5:21
Prz 15:3

j Ps 37:10
Ps 92:7
Kzn 8:12
Jak 1:11

k Kzn 8:13

ROZDZ. 25

l Hi 8:1
Hi 18:1

m Dn 4:3

szpalta 2

a Hi 4:17

b Hi 15:14

c Ps 22:6

ROZDZ. 26

d Hi 16:2

e Hi 12:2
Hi 15:8
Hi 17:10

f Ps 104:25

g Ps 139:8
Heb 4:13

h Hi 9:8
Ps 104:2
Iz 42:5

i Prz 30:4
Kzn 11:3

j Wj 34:5
Ps 97:2

3 Czyż da się policzyć jego
wojska?

I nad kim nie wschodzi
jego światło?

4 Jakże więc może śmiertel-
nik mieć rację przed Bo-
giem^a

albo jak może być czysty,
kto się narodził z nie-
wiasoty?^b

5 Oto nawet księżyc nie jest
jasny;

również gwiazdy nie oka-
zały się czyste w jego o-
czach.

6 O ileż mniej śmiertelnik,
który jest czerwem,
i syn człowieczy, który jest
robakiem!"^c

26 Wówczas Hiob odezwał
się i powiedział:

2 „Jakże bardzo dopomogłeś
pozbawionemu mocy!

Jakże wybawiłeś ramię po-
zbawione siły!"^d

3 Jakże doradziłeś nie mają-
cemu mądrości^e

i praktyczną mądrość o-
znajmiłeś mnóstwu!

4 Do kogo wyrzekłeś słowa
i czyje tchnienie z ciebie
wyszło?

5 Ci, którzy są bezsilni w
śmierci, drżą
poniżej wód oraz ich miesz-
kańców.^f

6 Szeol jest przed nim nagi,^g
a miejsce zagłady nie ma
żadnego okrycia.

7 On rozciąga północ nad
pustką,^h
ziemię zawiesza na ni-
czym;

8 wody owija w swe obłoki,ⁱ
tak iż nie pęka pod nimi
kłąb chmur;

9 spowija oblicze tronu,
rozpościera nad nim swój
obłok.^j

- 10** Zakreślił okrąg na obliczu wód^a
aż do miejsca, gdzie światło kończy się w ciemności.
- 11** Chwieja się filary nieba
i zdumiewają się jego naganą.
- 12** Mocą swoją rozkołysał morze,^b
a swym zrozumieniem roztrząsał^c atakującego.^d
- 13** Wiatrem swym wypolerował niebo,^e
ręka jego przebiła wijące się węża.^f
- 14** Oto obrzeża jego dróg,^g
a jakież szept co do sprawy usłyszano o nim!
Lecz ktoś potrafi wykazać się zrozumieniem jego potężnego gromu?^h
- 27** I Hiob podjął swą przypowieść,ⁱ i rzekł jeszcze:
- 2** „Jako żyje Bóg,^j który zabrał mój sąd,^k
i jako żyje Wszechmocny, który gorzką uczynił mą duszę,^l
- 3** kiedy jeszcze jest we mnie cały mój dech
i duch Boga jest w moich nozdrzach,^m
- 4** wargi moje nie wypowiedzą żadnej nieprawości,
a język nie wymamrocze podstęp!
- 5** Jest nie do pomyślenia, bym uznał was za prawych!ⁿ
Póki nie skonom, nie wyrzeknę się swej nieskazitelności!^o
- 6** Chwyciłem się swej słuszności i jej nie puszczać;^p
serce moje nie będzie mi uragać z powodu żadnego z mych dni.^q
- 7** Niechaj mój nieprzyjaciół pod każdym względem okaże się niegodziwcem,^r

ROZDZ. 26

a Prz 8:27

Iz 40:22

Jer 5:22

b Ps 74:13

Iz 51:15

c Ps 72:4

Iz 2:12

Dn 2:35

d Hi 9:13

e Ps 33:6

Ps 104:30

f Ps 74:13

Iz 27:1

Iz 51:9

g Ps 65:4

Ps 92:5

Kzn 3:11

Iz 55:9

h Hi 37:5

ROZDZ. 27

i Ps 49:4

Ps 78:2

j Pwt 6:13

Pwt 10:20

Jer 12:16

Heb 6:16

k Hi 34:5

l Rut 1:20

2KI 4:27

m Rdz 2:7

Iz 42:5

Dz 17:25

n Pwt 25:1

Hi 40:8

Prz 17:15

o Hi 22:1

Hi 22:5

Prz 27:11

Mt 24:9

Obj 2:10

Obj 6:11

p Hi 2:3

q Dz 24:16

r 1Sm 25:26

szpalta 2

a Hi 13:16

Hi 36:13

Heb 6:6

b Lk 12:20

c Hi 35:12

Ps 18:41

Prz 28:9

Jer 11:11

Jak 4:3

a ten, kto występuje przeciwko mnie – złoczyncą.

8 Bo jakaż jest nadzieja odstępcy, gdy on go odcina,^a

gdy Bóg zabiera mu jego duszę?^b

9 Czy Bóg usłyszysz jego krzyk, gdy przyjdzie nań udręka?^c

10 Albo czy znajdzie on niezwykłą rozkosz we Wszechmocnym?

Czy zawsze będzie wołał do Boga?

11 Pouczę was ręką Bożą; tego, co jest u Wszechmocnego, nie będę ukrywał.^d

12 Oto wy wszyscy sami ujrzeliście wizję;

czemuż więc okazujecie się zupełnie nic niewarci?^e

13 Taki jest dział od Boga dla człowieka niegodziwego;^f i otrzymają od Wszechmocnego dziedzictwo tyranów.

14 Gdy jego synowie się mnożą, to pod miecz;^g

a jego potomkowie nie będą mieli dosyć żywności.

15 Jego ocaleni zostaną pogrzebani podczas śmiertelnej plagi,

a ich wdowy nie będą płakać.^h

16 Gdyby nagromadził srebra niczym prochu

i gdyby naszykował odzienia jak gliny,

17 to chociaż on by przygotował, przydziałby się prawy,ⁱ

a w srebrze miałby udział niewinny.

18 Zbudował swój dom jak zwykły mól

i jak szalas,^j który powstał strażnik.

d Dz 20:20; e Jer 23:16; f Ps 11:6; Kzn 8:13; Mal 3:5; g Est 9:10; Oz 9:13; h Ps 78:64; i Prz 13:22; Prz 28:8; Kzn 2:26; j Iz 1:8; Lam 2:6.

- 19** Położy się bogaty, ale nie nie zostanie zebrane;
oczy swe otworzył, lecz niczego nie będzie.^a
- 20** Jak wody dościgną go nagle trwogi;^b
w nocy porwie go wichor.
- 21** Wiatr wschodni go uniesie,^c
tak iż się oddali,
i w wirze go zabierze z jego miejsca.^d
- 22** I zwali się na niego, a nie okaże współczucia,^e
on zaś niechybnie będzie próbował uciec od jego mocy.^f
- 23** Będzie się nad nim klaskać w ręce^g
i gwizdać^h nań z jego miejsca.
- 28** „Doprawdy, istnieje miejsce, gdzie można znaleźć srebro,
i miejsce, gdzie poddają rafinacji złoto;ⁱ
2 żelazo bierze się z prochu,^j
a z kamienia wytapia się miedź.
3 Wyznaczył kres ciemności;
i do każdego krańca wyszukuje^k
kamień w mroku i głębokim cieniu.
4 Szyb wydrążył daleko od okolic, w których ludzie przebywają jako przybysze,^l
zapomniane miejsca z dala od stopy;
niektórzy śmiertelnicy wiążą, kołyszą się.
5 Z ziemi pochodzi pokarm;^m
lecz pod spodem jest zryta jak przez ogień.
6 Jej kamienie to miejsce szafiruⁿ
i zawiera ona proch złoty.
7 Ścieżka – nie poznał jej żaden ptak drapieżny^o

ROZDZ. 27

a Hi 14:10

b Ps 73:19

c Jer 18:17

d Mt 7:27

e Ps 83:15

Jer 13:14

f Iz 10:3

Am 2:14

g Lb 24:10

Lam 2:15

Nah 3:19

h 1Kl 9:8

Sof 2:15

ROZDZ. 28

i Prz 17:3

Mal 3:3

j Pwt 8:9

k Rdz 11:6

Łk 1:51

l Am 9:2

m Rdz 1:11

Ps 104:14

n Hi 28:16

o Eze 39:4

szpalta 2

a Kpl 11:14

Pwt 14:13

b 2Kl 20:20

2Kn 32:30

c Iz 44:27

Iz 45:1

Jer 50:38

Jer 51:32

d Hi 28:28

Prz 2:6

Jak 1:5

e Ps 49:7

Prz 3:15

f Rz 11:34

g Prz 3:14

h Iz 13:12

i Prz 8:11

Prz 20:15

j Prz 16:16

k Wj 28:17

ani jej nie ujrzało oko kani czarnej.^a

- 8** Nie udeptały jej majestacyjne dzikie zwierzęta,
nie stapał po niej młody lew.
- 9** Na krzemień wyciągnął swą rękę;
wywrócił góry od korzenia;
- 10** wykuł w skałach sztolnie pełne wody,^b
a oko jego ujrzało wszystko, co kosztowne.
- 11** Zamknął tamą miejsca, z których płyną rzeki,^c
i wywodzi na światło rzecz ukrytą.
- 12** Ale mądrość – gdzie można ją znaleźć^d
i gdzie jest miejsce zrozumienia?
- 13** Śmiertelnik nie poznał jej ceny^e
i nie znajduje się jej w krańcie żyjących.
- 14** Głębina wodna rzekła:
„Nie ma jej we mnie!”
Morze też powiedział: „Nie ma jej u mnie!”^f
- 15** Nie można za nią dać czystego złota^g
i nie można odważyć srebra jako jej ceny.
- 16** Nie można za nią zapłacić złotem z Ofiru,^h
rzadkim onyksiem i szafirem.
- 17** Nie można z nią porównać złota i szkła
ani nie można jej wymienić za naczynie z oczyszczonego złota.
- 18** Nie wspomni się o koraluⁱ
ani kryształ góskim,
lecz więcej jest wart worek mądrości niż pereł.^j
- 19** Nie dorównuje jej topaz^k z Kusz;
nie można za nią zapłacić nawet złotem pomimo jego czystości.

20 Lecz mądrość – skąd ona pochodzi^a
i gdzie jest miejsce zrozumienia?

21 Jest zakryta przed oczami każdego żyjącego^b
i ukryta przed latającymi stworzeniami niebios.

22 Zagłada i śmierć rzekły:
„Uszami swymi usłyszałyśmy o niej wieść”.

23 To Bóg rozumie jej drogę^c
i to on zna jej miejsce.

24 On bowiem patrzy aż na krańce ziemi;^d
pod całymi niebiosami widzi,

25 aby nadać ciężar wiatrowi,^e
wody zaś według miary rozdzielił.^f

26 Kiedy przepis ustanowił dla deszczu^g
oraz drogę dla grzmiejącej chmury burzowej,

27 wtedy też widział mądrość i o niej opowiadał;
przygotował ją, a także na wskroś ją zbadał.

28 I przemówił do człowieka:
„Oto bojaźń przed Jehową – to jest mądrość,^h
a odwrócenie się od zła jest zrozumieniem”.”.ⁱ

29 I podjął Hiob swą przypowieść, i rzekł jeszcze:

2 „O, gdybym był jak w dawnych miesiącach księżycowych,^j

jak w dniach, gdy Bóg mnie strzegł;^k

3 kiedy sprawiał, że świeciła na mą głowę jego lampa,
kiedy przy jego świetle przechodziłem przez ciemność;^l

4 tak jak bywałem w moich dniach najlepszych,^m
gdy była w mym namiocie zażyła więź z Bogiem;ⁿ

ROZDZ. 28

a Hi 28:12
Jak 1:5

b Kzn 8:17
1 Ko 2:8

c Prz 30:4
Rz 1:20

d Prz 15:3
Za 4:10
1 Pt 3:12

e Ps 135:7
Ps 148:8
Kzn 1:6

f Hi 5:10
Hi 26:8
Hi 37:10
Prz 30:4
Iz 40:12

g Hi 38:25
Za 10:1

h Pwt 4:6
Ps 111:10
Prz 9:10
Kzn 12:13
Rz 1:20

i Prz 3:7
1 Pt 3:11

ROZDZ. 29

j Hi 3:6

k Hi 1:10

l Ps 18:28
Ps 119:105

m Kzn 11:10

n Ps 25:14
Prz 3:32

szpalta 2

a Pwt 32:4
Pwt 32:13
Pwt 33:24

b Pwt 16:18
Rut 4:1

c Neh 8:1

d Kpl 19:32

e Hi 21:5

f Ps 137:6

g Ps 72:12
Prz 21:13
Prz 24:11

h Pwt 10:18
Jak 1:27

i Pwt 24:13

j Pwt 10:18

k Pwt 24:13
Ps 132:9
Iz 61:10
Ef 6:14

l Lb 10:31

m Lk 14:13
Jak 1:27

5 gdy jeszcze był ze mną
Wszehmocny,
gdy wokół mnie byli moi słudzy!

6 Gdy kroki swoje kąpałem w maśle,
a skała wypuszczała dla mnie strumienie oliwy;^a

7 gdy szedłem do bramy miejskiej,^b
przygotowywałem sobie miejsce na placu!^c

8 Widzieli mnie chłopcy i się kryli,
a nawet sędziwi podnosili się, stali.^d

9 Książęta powstrzymywali się od słów
i dłoń kładli sobie na ustach.^e

10 Krył się głos wozów,
a ich język przylegał do podniebienia.^f

11 Ucho bowiem słuchało i zwało mnie szczęśliwym,
a oko widziało i świadczyło na moją korzyść.

12 Bo ratowałem uciśnionego, który wołał o pomoc,^g
a także chłopca nie mającego ojca i każdego, kto nie miał wspomocy ciela.^h

13 Błogosławieństwoⁱ ginącego zstępowało na mnie
i serce wdowy rozweselałem.^j

14 Prawością się przyodziewałem i ona mnie odziewała.^k
Sprawiedliwość moja była jak płaszcz bez rękawów – i zawój.

15 Oczami stałem się dla ślepego^l
i nogami byłem dla kulawego.

16 Prawdziwym ojcem byłem dla biednych^m

- i badałem sprawę sądową tego, kogo nie znałem.^a
- 17** I łamałem szczęki złoczyńcy,^b
a z jego zębów wyrwałem zdobycz.
- 18** I mawiałem: „W swoim gniewie wydam ostatnie technienie,^c
a dni swoich namnożę jak ziarnek piasku.”^d
- 19** Korzeń mój jest otwarty dla wód^e
i rosa zostanie przez noc na mym konarze.
- 20** Chwała moja jest u mnie świeża,
a mój łuk w mojej ręce będzie strzelał wielokrotnie’.
- 21** Mnie słuchali; i czekali,
i milczeli na moją radę.^f
- 22** Po mym słowie już więcej nie mówili,
a me słowo na nich kropiło.^g
- 23** I czekali na mnie jak na deszcz,^h
a swe usta szeroko otwierali na deszcz wiosenny.ⁱ
- 24** Uśmiechałem się do nich – nie wierzyli –
a światła mego oblicza^j nie przygaszali.
- 25** Wybierałem im drogę i zasiałem jako naczelnik;
i przebywałem jak król wśród swych wojsk,^k
jak ktoś, kto pociesza pogrążonych w żałości.^l
- 30** „A teraz się ze mnie śmieją^m
młodszy wiekiem ode mnie,ⁿ
których ojców bym się wzbraniał
postawić z psami mej trzody.
2 Nawet moc ich rąk – na cóż mi się zdała?
Zginał w nich wigor.”^o

ROZDZ. 29

a Prz 29:7

b Ps 58:6

Prz 30:14

c Rdz 25:8

2Kl 22:20

Hi 42:17

d Ps 30:6

e Ps 1:3

Jer 17:8

f Hi 29:9

g Eze 21:2

h Ps 72:6

i Prz 16:15

j Hi 30:26

k Hi 1:3

l Kzn 7:2

1Ts 5:11

ROZDZ. 30

m Hi 12:4

n 1Pt 5:5

o Iz 1:31

szpalta 2

a Jer 17:6

b Rdz 4:12

Ps 109:10

Dn 4:25

c 1Sm 25:25

Iz 32:6

d Ps 69:12

Lam 3:14

e Hi 17:6

f Hi 19:13

g Lb 12:14

Pwt 25:9

Iz 50:6

Mt 27:30

h Hi 19:12

i Hi 16:2

Ps 69:26

- 3** Wskutek nędzy i głodu są nieplodni,
ogryzają bezwodną okolicę,^a
gdzie wczoraj była burza i spustoszenie.
- 4** Zrywały słone ziele koło krzaków,
a pokarmem ich był korney janowców.
- 5** Wypędzani bywali ze społeczności;^b
ludzie krzyčeli za nimi jak za złodziejem.
- 6** Muszą mieszkać na samym zbocz doliny potoku,
w dołach wykopanych w prochu oraz w skałach.
- 7** Pośród krzewów wydawali okrzyki;
tłoczyli się pod pokrzywami.
- 8** Synowie nierozumnego,^c a także synowie bezimien- nego,
biczem zostali wypędzeni z ziemi.
- 9** A teraz stałem się tematem ich pieśni^d
i jestem dla nich porzekadłem.^e
- 10** Brzydzą się mną, trzymają się z dala ode mnie,^f
a od mej twarzy nie powstrzymali swej śliny.^g
- 11** On bowiem rozluźnił moją cięciwę i mnie upokarzał,
oni zaś z mego powodu puszczili uzdę.
- 12** Powstają po mej prawicy jak zgraja młokosów;
stopom moim pozwolili iść, lecz usypywali przede mną zgubne przeszkody.^h
- 13** Zniszczyli moje szlaki;
przysporzyli mi tylko niedoli.ⁱ
nie mieli żadnego pomocnika.

- 14** Przychodzą jak przez szeroką wyrwę;
wśród burzy się przeto-
czyli.
- 15** Obróciły się na mnie nagle
trwogi;
moje szlachetne pochodze-
nie jest gnane jak wiat-
rem,
a moje wybawienie prze-
minęło jak obłok.
- 16** A teraz moja dusza rozlewa
się we mnie;^a
chwyciły mnie dni uciśnie-
nia.^b
- 17** W nocy kości^c moje zostały
przewiercone i odpadły
ode mnie,
i nie odpoczywają kasa-
jąc mnie boleści.^d
- 18** Wskutek obfitości mocy
zmienia się moja szata;
opasuje mnie to nieczym
kołnierz mojej długiej
szaty.
- 19** Rzucił mnie w glinę,
bym stał się podobny do
prochu i popiołu.
- 20** Wołam do ciebie o pomoc,
lecz ty mi nie odpowia-
dasz;^e
stanąłem, abys zwrócił na
mnie uwagę.
- 21** Zmieniasz się, by stać się
dla mnie okrutnym;^f
całą potęgą swej ręki ży-
wisz do mnie wrogość.
- 22** Wsadzasz mnie na wiatr, ka-
żesz mi na nim jechać;
potem rozbijaszesz mnie z
trzaskiem.
- 23** Bo dobrze wiem, że za
twa sprawą wrócę do
śmierci^g
i do domu spotkania wszy-
stkich żyjących.
- 24** Lecz nikt nie wyciąga ręki
przeciwko zwyktemu ru-
mowisku,^h

ROZDZ. 30

a Ps 22:14

b Hi 10:15

c Ps 6:2

d Hi 2:8

Hi 2:13

Hi 7:4

e Hi 19:7

Ps 22:2

Lam 3:8

f Hi 7:20

Hi 19:6

g Rdz 3:19

h Hi 13:25

szpalta 2

a Ps 35:13

Rz 12:15

b Prz 14:21

Prz 14:31

Prz 19:17

c Jer 8:15

Jer 14:19

d Ps 38:6

Ps 42:9

Ps 43:2

e Mi 1:8

f Hi 7:5

Ps 119:83

Lam 4:8

ROZDZ. 31

g Prz 6:25

Mt 5:28

h Hi 31:9

1Ko 7:1

i Hi 20:29

j Ps 73:18

Prz 10:29

k Rdz 16:13

2Kn 16:9

Ps 139:3

Prz 5:21

Jer 32:19

a gdy ktoś marnieje, nie
woła się w związku z ty-
mi rzeczami o pomoc.

25 Doprawdy, płakałem nad
tym, kto miał ciężki
dzień;^a

dusza moja smuciła się
nad biednym.^b

26 Wprawdzie oczekiwałem do-
bra, lecz przyszło zło;^c
i wyczekiwałem światła,
lecz nadszedł mrok.

27 Wnętrznosci moje zawrzały
i nie milczały;
naprzeciw mnie wyszły
dni uciśnienia.

28 Zasmucony^d chodziłem wo-
koło, gdy nie było świat-
ła słonecznego;
wstałem w zborze, woła-
łem o pomoc.

29 Bratem stałem się dla sza-
kali
i towarzyszem dla córek
strusia.^e

30 Moja skóra szerniała^f i od-
padła ze mnie,
a kości moje rozpały się
wskutek suchości.

31 I moja harfa jest już tylko
dla żaloby,
a moja piszczałka dla gło-
su płaczących.

31 „Przymierze zawarłem ze
swymi oczami.^g

Jakże więc mógłbym
zwracać uwagę na ja-
kąś dziewicę?^h

2 I jakiż jest dział od Boga
w górzeⁱ
lub dziedzictwo od Wszech-
mocnego z wysokości?

3 Czyż nieszczęście nie jest
dla złoczyńcy,^j
a niepowodzenie dla krzy-
wdzicieli?

4 Czyż nie widzi on moich
dróg^k
i nie liczy wszystkich mo-
ich kroków?

- 5** Jeżeli chodziłem z mężami nieprawdy,^a
a moja stopa śpieszy do podstępu,^b
- 6** to on mnie zważy na dokładnej wadze^c
i pozna Bóg moją nieskazitelnność.^d
- 7** Jeśli mój krok zbacza z drogi^e
lub tylko za mymi oczami chodzi moje serce^f
albo jakaś skaza przylgnęła do mych dłoni,^g
- 8** to ja niechaj się, a inny niech spożywa,^h
i niechaj moi potomkowie zostaną wykorzeni.
- 9** Jeżeli moje serce dało się pociągnąć ku kobiecieⁱ
i czyhałem^j u wejścia do mego towarzysza,
- 10** to niechaj moja żona miełe dla innego mężczyzny
i niechaj nad nią inni mężczyźni klękają.^k
- 11** To bowiem byłoby rozpasanie
i wina godna uwagi sędziów.^l
- 12** Bo to jest ogień, który trawiłby aż do zagłady^m
i zapuściłby korzeń wśród całego mego plonu.
- 13** Jeżeli odrzucałem sąd mego niewolnika
lub mojej niewolnicy w ich sprawie sądowej ze mną,
- 14** to coś pocznę, gdy Bóg powstanie?
A gdy zażąda obrachunku, coś mu odpowiem?ⁿ
- 15** Czy Ten, który mnie uczynił w brzuchu, nie uczynił jego^o
i czyż nie ten Jeden przygotowywał nas w łonie?
- 16** Jeżeli maluczkim odmawiałem tego, w czym mieli upodobanie,^p

ROZDZ. 31

- a** Ps 26:5
b Prz 6:18
c 1Sm 2:3
Dn 5:27
d Hi 2:3
Hi 27:5
Ps 7:8
e Pwt 11:16
Jer 10:23
f Lb 15:39
Kzn 11:9
Eze 6:9
Mt 5:29
1Jn 2:16
g Iz 33:15
h Kpl 26:16
i Hi 31:1
Mt 5:28
j Hi 24:15
k 2Sm 12:11
Jer 8:10
l Rdz 38:24
Kpl 20:10
Pwt 22:22
m Prz 6:27
Prz 7:27
n Ps 82:3
Prz 22:23
Iz 10:3
o Hi 34:19
Ps 139:16
Prz 14:31
Prz 22:2
Mal 2:10
p Pwt 15:7

szpalta 2

- a** Pwt 10:18
Prz 28:27
b Eze 18:7
Jak 1:27
1Jn 3:17
c Iz 58:7
Mt 25:36
Łk 3:11
Jak 2:15
d Pwt 24:13
e Pwt 18:4
f Prz 14:21
g Pwt 16:18
h Hi 13:11
i Ps 49:6
Prz 11:28
1Tm 6:17
j Est 5:11
Ps 62:10
Prz 11:28
k Pwt 8:17
l Pwt 4:19
m Pwt 11:16

- i oczy wdowy przygaszałem,^a
- 17** i sam zjadałem swój kęs,
a nie jadł z niego chłopiec nie mający ojca^b
- 18** (bo od mej młodości rósł ze mną jak u ojca,
ja zaś prowadziłem, odkąd wyszedłem z łona matki);
- 19** jeżeli widywałem, że ktoś ginie z braku szaty^c
albo że biedny nie ma okrycia;
- 20** jeśli nie błogosławiły mnie jego lędźwie^d
ani się nie ogrzewał strzyżoną wełną^e moich baranków;
- 21** jeśli wymachiwałem ręką przeciwko chłopcu bez ojca,^f
gdy widziałem, że w bramie jest potrzebna moja pomoc,^g
- 22** to niech moja łopatką odpadnie od barku
i niech me ramię zostanie odłamane od swej górnej kości.
- 23** Bo strachem moim było nie-szczęście od Boga,
a wobec jego dostojeństwa^h nie zdołałbym się ostać.
- 24** Jeżeli ufaniem swym uczyniłem złoto
albo rzekłem do złota: „Tyś moją ufnością!”ⁱ
- 25** jeżeli się radowałem, że wielki jest mój majątek^j
i że ręka moja znalazła mnóstwo rzeczy;^k
- 26** jeżeli widziałem światło, gdy rozbłyskiwało,
lub drogocenny księżyc sunący przed siebie^l
- 27** i serce me dawało się zwabić potajemnie,^m
a moja ręka całowała me usta,

28 również to byłoby przewinieniem godnym uwagi sędziów,

bo zaparłbym się prawdziwego Boga w górze.

29 Jeżeli się radowałem z zagłady tego, kto mnie zawzięcie nienawidził,^a

lub byłem podniecony, gdyż spotkało go zło...

30 a ja nie pozwoliłem memu podniebieniu grzeszyć prośbieniem o klątwę przeciw jego duszy.^b

31 Jeżeli ludzie z mojego namiotu nie mówili:
„Któż może pokazać takiego, kto się nie nasycił jego pokarmem?”...^c

32 Żaden osiadły przybysz nie nocował na zewnątrz;^d drzwi moje były otwarte na ścieżkę.

33 Jeżeli jak ziemski człowiek zakrywałem swe występkie^e przez ukrywanie swego przewinienia w kieszeni mej koszuli...

34 gdyż drżałem przed wielkim tłumem
lub przerażała mnie pogarda rodzin
i milczałem, nie wychodziłem z wejścia.

35 O, gdybym miał kogoś, kto by mnie posłuchał,^f gdyby zgodnie z mym podpisem odpowiedział mi sam Wszechmocny!^g

Albo gdyby ten, kto się ze mną prawuje, napisał jakiś dokument!

36 Zaiste, niósłbym to na swoim ramieniu,
zawiązałbym wokół siebie niczym wspaniałą koronę.

37 Powiedziałbym mu, jaka jest liczba mych kroków;^h

ROZDZ. 31

a Prz 17:5

Prz 24:17

b Mt 5:44

Rz 12:14

c Rdz 18:5

Rz 12:13

d Rdz 19:3

Sdz 19:21

Mt 25:35

Heb 13:2

1Pt 4:9

e Rdz 3:8

Prz 28:13

Dz 5:8

f Hi 19:7

g Hi 13:22

h Hi 29:6

szpalta 2

a Jak 5:4

b 1Kl 21:15

c Rdz 3:18

ROZDZ. 32

d Hi 6:29

Hi 27:6

Prz 3:7

e Rdz 22:21

f Hi 10:3

g Wj 20:7

Hi 4:18

Hi 22:3

Hi 25:5

Hi 42:8

h Kpl 19:32

i Ps 78:36

2Ks 13:1

Tyt 1:11

j Hi 15:10

1Tm 5:1

1Pt 5:5

k 1Kl 12:6

Hi 12:12

podszedłbym do niego jak wódz.

38 Jeżeli przeciwko mnie wołałaby o pomoc moja ziemia

i wspólny by płakały jej zagony;

39 jeżeli plon jej zjadłem bez dawania pieniędzy,^a

a duszę właścicieli przywiodłem do wzdychania,^b

40 to zamiast pszenicy niech wszędzie chwast ciernisty,^c

a zamiast jęczmienia – cuchnące chwasty”.

Skończyły się słowa Hioba.

32 Tych trzech mężów przestało więc odpowiadać Hiobowi, bo był prawy w swoich oczach.^d **2** Rozpalił się jednak gniew Elihu, syna Barachela Buzyty^e z rodziny Rama. Gniew jego zapłonął przeciwko Hiobowi, że raczej swoją duszę uznawał za prawą, a nie Boga.^f **3** Również przeciwko jego trzem towarzyszom zapłonął jego gniew, jako że nie znaleźli żadnej odpowiedzi, lecz poczęli obwiniać Boga.^g **4** I Elihu czekał ze słowami na Hioba, gdyż tamci byli od niego starsi wiekiem.^h **5** Elihu zaś stopniowo dostrzegał, że nie było żadnej odpowiedzi w ustachⁱ owych trzech mężów, a jego gniew coraz bardziej się rozpalał. **6** I Elihu, syn Barachela Buzyty, odezwał się i rzekł:

„Ja jestem młody wiekiem,
wy zaś jesteście sędziwi.^j
Dlatego ustąpiłem i bałem się

wyjawiać wam swą wiedzę.

7 Powiedziałem: „Dni powinny mówić

i mnóstwo lat powinno oznajmiać mądrość”.^k

- 8** Doprawdy, to duch w śmier-
telnikach
oraz tchnienie Wszech-
mocnego udziela im zo-
rozumienia.^a
- 9** Nie ci okazują się mądrzy,
którzy jedynie obfitują
w dni,^b
ani nie ci rozumieją sąd,
którzy po prostu są star-
rzy.^c
- 10** Dlatego rzekłem: „Posłuchaj
mnie.
Ja oznajmię swą wiedzę”.
- 11** Oto czekałem na wasze
słowa,
nadstawiałem ucha na
wasze rozważania,^d
aż poszukacie słów, by coś
powiedzieć.
- 12** I na was zważałem,
a oto nikt nie gani Hioba,
żaden z was nie odpowia-
da na jego wywody,
- 13** żebyście nie rzekli: „Znaleź-
liśmy mądrość;^e
to Bóg go wypędza, nie
człowiek”.
- 14** Ponieważ on nie ułożył słów
przeciwko mnie,
nie odpowiem mu waszy-
mi wywodami.
- 15** Przerażeni, już nie odpowie-
dzieli;
odbiegły od nich słowa.
- 16** A ja zaczękałem, bo oni już
nie mówią;
bo stanęli, już więcej nie
odpowiedzieli.
- 17** Ja zaś dam swą odpowiedź,
właśnie ja;
ja oznajmię swą wiedzę,
właśnie ja;
- 18** napelnilem się bowiem sło-
wami;
duch napiera^f na mnie
w moim brzuchu.
- 19** Oto brzuch mój jest jak wino,
które nie ma ujścia;

ROZDZ. 32

- a** 1KI 3:12
1KI 4:29
HI 35:11
Prz 2:6
Kzn 2:26
Dn 1:17
Mt 11:25
Jak 1:5
- b** Ps 119:100
1Ko 1:26
- c** Kzn 4:13
- d** Jak 1:19
- e** Jer 9:23
1Ko 1:29
- f** Ps 39:3
Jer 20:9
Dz 18:25

szpalta 2

- a** Mt 9:17
- b** Prz 15:28
1Pt 3:15
- c** Kpl 19:15
Prz 24:23
Jak 3:17
- d** Mt 23:8
Łk 18:19
- e** Hi 27:8
Hi 35:10
Ps 95:6

ROZDZ. 33

- f** HI 6:30
Ps 137:6
- g** Mt 12:34
Łk 6:45
- h** Prz 15:2
Prz 20:15
- i** Ps 119:73
- j** Rdz 2:7
HI 32:8
Kzn 12:7
Dz 17:25
- k** Dz 14:15
- l** Rdz 2:7
HI 10:9
1Ko 15:47
2Ko 4:7
- m** Sdz 16:16
Łk 24:29

- niczmy nowe buklaki chce
pęknąć.^a
- 20** Niech przemówię, bym do-
znał ulgi.
Wargi swe otworzę, by od-
powiedzieć.^b
- 21** Niechbym się nie okazał
stronniczy wobec czło-
wieka;^c
a ziemskiego człowieka
nie będę tytułował;^d
- 22** bo doprawdy nie umiem ty-
tułować;
Twórca^e mój łatwo by mnie
porwał.
- 33** „Teraz więc, Hiobie, pro-
szę, wysłuchaj moich
słów
i racz nadstawić ucha
na wszystko, co mó-
wię.”
- 2** Spójrz, proszę! Muszę otwo-
rzyć swe usta;
przemówić musi mój język
wraz z moim podniebie-
niem.^f
- 3** Wypowiedzi moje to prostolinijność mego serca,^g
a usta moje szczerze wy-
powiadają poznanie.^h
- 4** Duch Boży mnie uczyniłⁱ
i tchnienie Wszechmocne-
go mnie ożywiło.^j
- 5** Jeżeli potrafisz, udziel mi
odpowiedzi,
ułoż przede mną słowa; za-
jmij stanowisko.
- 6** Oto ja jestem dla prawdzi-
wego Boga tym samym,
co ty;^k
ja też zostałem ukształto-
wany z gliny.^l
- 7** Oto nie przerazi cię nic groź-
nego we mnie
i nie będzie dla ciebie cięż-
ki żaden nacisk^m z mej
strony.
- 8** Tylko rzekłeś do mych uszu
i dźwięk twych słów sły-
szałem:

- 9** „Ja jestem czysty, bez występku;^a
nieskalany jestem i nie mam winy.^b
- 10** Oto on znajduje powody, by mi się przeciwstawiać,
bierze mnie za nieprzyjaciela swego.^c
- 11** stopy moje wkłada w dyby,^d
obserwuje wszystkie me ścieżki.^e
- 12** Otóż w tym nie miałeś racji,^f
odpowiadam ci;
gdyż Bóg to znacznie więcej niż śmiertelny człowiek.^g
- 13** Dlaczego się z nim spierałeś,^h
że na wszystkie twe słowa nie odpowiada?ⁱ
- 14** Bóg bowiem przemawia raz i dwa razy^j – chociaż się na to nie zważa –
- 15** we śnie,^k w nocnej wizji,^l
gdy na ludzi spada głęboki sen,
podczas drzemania na łożku.^m
- 16** Wtedy otwiera ludziom uchoⁿ
i kładzie swą pieczęć na skierowanej do nich u silnej zachęcie,
- 17** żeby odwrócić człowieka od jego uczynku^o
i żeby zakryć pychę^p przed krzepkim mężczyzną.
- 18** Duszę jego chroni przed dołem,^q
a jego życie od przerwania przez pocisk.^r
- 19** I zostaje na swym łożku upomniany przez boleść,
a klótnia jego kości trwa bezustannie.
- 20** I jego życie wstrętnym czyni chleb,^s
a jego dusza – ulubiony pokarm.

ROZDZ. 33

a Hi 10:7

Hi 16:17

Hi 23:11

b Hi 29:14

Prz 21:2

c Hi 13:24

Hi 16:9

Hi 19:11

d Hi 13:27

Jer 20:2

Dz 16:24

e Hi 14:16

Hi 31:4

f Prz 9:8

Gal 2:11

g Hi 12:13

Ps 8:4

Iz 40:25

Iz 55:9

h Iz 45:9

Rz 9:20

i Ko 10:22

j Hi 13:24

k Hi 40:5

Ps 62:11

l Dn 4:5

m Lb 12:6

n Dn 4:5

o Hi 36:10

p Rdz 20:6

Mt 2:12

Mt 27:19

q Dn 4:25

r Rdz 31:24

s 2Kn 32:5

Ef 6:16

s Ps 107:18

szpalta 2

a Ps 89:48

b Hi 14:13

c Hi 19:25

Ps 49:7

Mt 20:28

d 2Kl 5:14

e Pwt 34:7

Hi 42:16

Ps 103:5

f Ps 30:8

g 2Sm 12:13

Ps 32:5

Prz 28:13

Łk 15:21

1Jn 1:9

h Ps 19:14

Iz 38:17

i Hi 33:24

j Ps 56:13

- 21** Ciało jego marnieje w oczach,
a jego kości, których nie było widać, zaczynają wystawać.
- 22** I jego dusza zbliża się do dołu,^a
a jego życie do tych, którzy zadają śmierć.
- 23** Jeżeli jest dla niego posłaniec,
rzecznik, jeden z tysiąca,
by powiedzieć człowiekowi o jego prostolinijności,
- 24** to okazuje mu łaskę i mówi:
„Zwolnij go od zejścia do dołu!”^b
Znalazłem okup!”^c
- 25** Niech jego ciało stanie się jedyniejsze niż w młodości;^d
niech powróci do dni swego młodzięczego wigoru.^e
- 26** Będzie upraszał Boga, by miał w nim upodobanie,^f
i ujrzy jego oblicze z radosnym wołaniem,
a On przywróci swą prawość śmiertelnikowi.
- 27** Ten zaśpiewa ludziom i powie:
„Zgrzeszyłem;^g i wypaczyłem to, co prostolinijne,
a nie było to dla mnie właściwe.
- 28** On wykupił moją duszę od zejścia do dołu,^h
a moje życie ujrzy światło”.
- 29** Oto Bóg dokonuje tego wszystkiego
dwakroć, trzykroć względem krzepkiego męża,
- 30** by zawrócić jego duszę od dołu,ⁱ
żeby go oświeciła światło żyjących.^j
- 31** Zważ, Hiobie! Posłuchaj mnie!
Milcz, a ja jeszcze będę mówił.

32 Jeżeli są jakieś słowa, które należałoby powiedzieć, to daj mi odpowiedź; mów, bo spodobała mi się twoja prawda.

33 Jeżeli nie ma, to ty mnie posłuchaj;^a milcz, a nauczę cię mądrości¹.

34 I Elihu dalej odpowiadał, mówiąc:

2 „Posłuchajcie, mądrzy, moich słów;

a wy, którzy wiecie, nadstawcie ku mnie ucha.

3 Bo ucho sprawdza słowa,^b jak podniebienie bada smak podczas jedzenia.^c

4 Wybierzmy dla siebie sąd; poznajmy między sobą, co jest dobre.

5 Hiob bowiem rzekł: „Zaiste, mam rację,^d lecz Bóg odwrócił mój sąd.^e”

6 Czyż kłamię wbrew swemu sądowi?

Moja ciężka rana jest nieuleczalna, choć nie ma żadnego występku.^f

7 Któryż krzepki mąż jest jak Hiob,^g

pijący kpinę jak wodę?^h

8 Doprawdy, jest on na drodze do przestawiania z krzywdzicielami oraz do chodzenia z mężami niegodziwymi.ⁱ

9 Rzekł bowiem: „Krzepki mąż nie odnosi pożytku z tego,^j

że ma upodobanie w Bogu’.

10 Dlatego, mężowie serca,^k posłuchajcie mnie.

Dalekie niech będzie od prawdziwego Boga, by miał postępować niegodziwie,^l

a Wszechmocny – działać niesprawiedliwie!^m

ROZDZ. 33

a Ps 34:11

ROZDZ. 34

b Hi 12:11

Dz 17:11

Obj 2:7

c Hi 6:30

d Hi 29:14

Hi 33:9

e Hi 27:2

f Hi 9:17

g Hi 2:3

Eze 14:20

Jak 5:11

h Hi 15:16

Mt 5:39

i Prz 1:15

Prz 4:14

j Hi 9:22

Hi 35:3

Mal 3:14

k Hi 34:34

l Rdz 18:25

2Kn 19:7

Ps 92:15

m Pwt 32:4

Rz 9:14

Heb 6:10

szpalta 2

a 1Kn 28:9

Ps 62:12

Prz 24:12

Jer 32:19

Eze 33:20

Mt 16:27

Rz 2:6

2Ko 5:10

Gal 6:7

1Pt 1:17

Obj 22:12

b Hi 8:3

Jak 1:13

c Ps 89:14

Ps 97:2

Ps 99:4

Rz 2:11

d Hi 27:3

Ps 104:29

Kzn 12:7

Iz 42:5

Dz 17:25

e Rdz 3:19

Ps 146:4

Kzn 3:20

f 2Sm 23:3

g Rdz 18:25

h Wj 22:28

Prz 17:26

Kzn 8:4

Kzn 10:20

i Pwt 10:17

2Kn 19:7

Dz 10:34

Rz 2:11

Gal 2:6

Ef 6:9

j Hi 31:15

Prz 22:2

k Ps 73:19

Dz 12:23

l Wj 12:29

Dn 5:30

Łk 12:20

m 1Sm 25:38

Dn 2:34

11 Odpłaci^a bowiem ziemskiemu człowiekowi według jego postępowania i według ścieżki męża sprowadzi to na niego.

12 Zaiste, Bóg naprawdę nie postępuje niegodziwie^b i Wszechmocny nie wypacza sądu.^c

13 Kto mu przydzielił ziemię i kto mu przyznał żyzną krainę, i to całą?

14 Jeśli zwróci na kogoś swoje serce, jeśli zabierze do siebie jego ducha i tchnienie,^d

15 to wszelkie ciało pospołu skona,

a ziemski człowiek wróci do prochu.^e

16 Jeśli więc masz zrozumienie, posłuchaj tego; nadstaw ucha na dźwięk moich słów.

17 Czy będzie panował ten, kto nienawidzi sprawiedliwości,^f

a jeśli mocarz jest prawy, czy uznasz go za niegodziwego?^g

18 Czy ktoś powie do króla: „Jesteś nicponiem”? Do dostojników: „Jesteście niegodziwi”?^h

19 Jest Ktoś, kto nie traktował stronniczo książąt i nie okazał więcej względów dostojnikowi niż małuczkemu,ⁱ

bo oni wszyscy są dziełem jego rąk.^j

20 W jednej chwili umierają,^k w samym środku nocy,^l lud chwije się i przemija, a mocarze odchodzą bez udziału ręki.^m

21 Bo jego oczy spoczywają na drogach człowiekaⁿ

n Rdz 6:5; 2Kn 16:9; Hi 31:4; Prz 5:21; Prz 15:3; Jer 16:17; Jer 32:19; 1Pt 3:12.

- i widzi on wszystkie jego kroki.
- 22** Nie ma ciemności ani głębo-
kiego cienia,
by mogli się tam ukryć
krzywdziciele.^a
- 23** On bowiem żadnemu czło-
wiekowi nie ustanawia
wyznaczonego czasu,
by siedł do Boga na sąd.
- 24** On druzgocze mocarzy^b bez
dochodzenia sprawy
i stawia innych na ich
miejscu.^c
- 25** Dlatego rozpoznaje, jakie są
ich uczynki,^d
i obala ich w nocy, i zosta-
ją zmiżdżeni.^e
- 26** Jako niegodziwców ich po-
liczkuje
w miejscu, gdzie są obser-
watorzy;^f
- 27** ponieważ odstąpili od podą-
żania za nim^g
i na żadną z jego dróg nie
zważali,^h
- 28** żeby z ich powodu doszedł
doń krzyk małuczkiego;
on więc słyszy krzyk uciś-
nionych.ⁱ
- 29** Kiedy sam zaprowadza spo-
kój, któż może potępić?
A gdy zakrywa swe obli-
cze,^j któż może go zoba-
czyć,
wszystko jedno, czy cho-
dzi o naród,^k czy o czło-
wieka?
- 30** Aby nie panował człowiek
odstępczy^l
ani nie było sidła^m dla
ludu.
- 31** Bo czyż ktoś powie do same-
go Boga:
„Zniosłem to, choć nie po-
stępuję niegodziwie;ⁿ”
- 32** chociaż nic nie widzę, ty
mnie poucz;
jeśli się dopuściłem ja-
kiejś nieprawości,

ROZDZ. 34

- a Ps 139:12
Iz 29:15
Jer 23:24
Am 9:3
Heb 4:13
- b Dn 2:21
- c Eze 21:27
Dn 4:25
- d Oz 7:2
2Ko 11:15
Tyt 1:16
- e 1Sm 4:17
Dn 5:30
- f Lb 12:10
- g Wj 32:8
1Sm 15:11
- h Ps 28:5
Iz 5:12
- i Wj 22:23
Hi 35:9
Jak 5:4
- j Ps 27:9
Ps 30:7
- k Oz 4:6
- l Hi 13:16
Hi 27:8
- m 1Ki 12:28
2Ki 21:9
- n Dn 9:7
Rz 3:23

szpalta 2

- a Prz 28:13
- b Hi 34:10
- c Hi 35:16
Hi 38:2
Hi 42:3
- d Jak 5:11
1Pt 1:7
- e Hi 10:1
Hi 19:6
- f Hi 35:2

ROZDZ. 35

- g Hi 10:7
Hi 16:17
Hi 34:5
- h Hi 21:15
Hi 34:9
- i Hi 9:22
Ps 73:13
Mal 3:14
- j Hi 2:11
- k Hi 22:12
- l Ps 68:34
- m Prz 8:36
Prz 9:12
Jcr 7:19

więcej już tego nie zro-
bię?^a

- 33** Czy według ciebie da za to
zadośćuczynienie, gdyż
ty odrzucasz sąd,
gdyż ty wybierasz, a nie ja?
Powiedz właśnie to, co do-
brze wiesz.
- 34** Mężowie serca^b rzekną do
mnie –
krzepki mąż mądry, który
mnie słucha:
- 35** „Hiob mówi bez wiedzy,^c
a jego słowa świadczą o
braku wnikliwości’.
- 36** Ojciec mój, niechaj Hiob zo-
stanie do końca wypró-
bowany
ze względu na swe odpo-
wiedzi pośród krzywdzi-
cieli.^d
- 37** Bo na swój grzech nakłada
jeszcze bunt;^e
wśród nas klaszcze w dło-
nie i mnoży swe wypo-
wiedzi przeciwko praw-
dziwemu Bogu!”^f
- 35** I Elihu dalej odpowiadał,
mówiąc:
- 2** „Czy uznałeś to za sprawied-
liwość?
Rzekłeś: „Moja prawość jest
większa niż Boża’.^g
- 3** Mówisz bowiem: „Na cóż ci
ona?^h
Co na tym więcej zyskuję,
niż gdybym grzeszył?”ⁱ
- 4** Ja sam ci odpowiem,
i twym towarzyszą^j ra-
zem z tobą.
- 5** Spójrz na niebo^k i popatrz,
i zobacz chmury^l – wyżej
są od ciebie.
- 6** Jeśli grzeszysz, to cóż jemu
czynisz?^m
A jeśli mnożą się twe bun-
ty, cóż takiego mu ro-
bisz?
- 7** Jeśli naprawdę masz rację,
to cóż mu dajesz

lub coś otrzymuje on z
twojej ręki?^a

8 Niegodziwość twoja może
być przeciwko mężowi
takiemu jak ty,^b
a twoja prawość – dla dob-
ra syna ziemskiego czło-
wieka.^c

9 Wskutek mnóstwa ucisków
wołają o pomoc;^d
wołają o pomoc z powodu
ramienia wielkich.^e

10 Nikt jednak nie powiedział:
„Gdzie jest Bóg, mój
Wspaniały Twórca,^f
Ten, który nocą daje melo-
die?”^g

11 On uczy^h nas więcej niż
zwierzęta ziemiⁱ
i czyni nas mędrszymi od
latających stworzeń nie-
bios.

12 Tam wołają, lecz on nie od-
powiada^j
z powodu pychy^k złych.

13 Tylko nieprawdy Bóg nie
słysz^l
i Wszchemocny jej nie
ogląda.^m

14 A coś dopiero, gdy mówisz,
że go nie oglądasz!ⁿ
Ta sprawa sądowa jest
przed nim, winieneś za-
tem skwapliwie na niego
czekać.^o

15 A skoro jego gniew nie zaża-
dał obrachunku,^p
nie zwrócił on też uwagi
na tę skrajną pochop-
ność.^q

16 A Hiob po prostu na darmo
otwiera szeroko usta;
bez wiedzy mnoży same
słowa”.^r

36 I Elihu powiedział jesz-
cze:

2 „Okaż mi przez chwilę
cierpliwość, a ja ci o-
znajmię,

ROZDZ. 35

a Ps 16:2

Rz 11:35

b Prz 19:3

Gal 6:7

c Eze 33:16

d Wj 2:23

Hi 34:28

Prz 29:2

e Ps 10:15

f Iz 51:13

1Pt 4:19

Obj 4:11

g Ps 42:8

Ps 77:6

Ps 149:5

Dz 16:25

h Ps 94:12

Iz 48:17

i Rdz 1:26

Prz 30:24

j Ps 18:41

Prz 1:28

k 1Pt 5:5

l Prz 15:29

Iz 1:15

Jer 11:11

m Hab 1:13

n Hi 9:11

o Ps 37:5

p Ps 89:32

q Ps 103:12

r Hi 34:35

Hi 38:2

szpalta 2

ROZDZ. 36

a Pwt 32:4

Ps 11:7

Ps 139:14

Ps 139:16

Dn 9:14

Obj 15:3

b 1Sm 2:3

Hi 37:16

c Ps 24:8

Ps 99:4

Jer 32:18

d Ps 9:17

Ps 68:2

2Pt 2:9

e Ps 10:14

Ps 140:12

Prz 22:23

f Ps 33:18

Ps 34:15

g Ps 78:70

Ps 113:8

Iz 9:7

h Ps 107:10

i Ps 33:16

j Eze 18:30

k Iz 1:19

Jer 26:13

l Iz 1:20

Rz 2:8

m Hi 33:18

n Hi 13:16

Rz 2:5

o Ps 55:23

p 1Kl 14:24

że jeszcze są słowa na o-
bronę Boga.

3 Przyniosę swą wiedzę z da-
leka,

a Temu, który mnie u-
kształtował, przypiszę
prawość.^a

4 Bo słowa moje doprawdy nie
są fałszem;
jest z tobą Ten, który jest
doskonały w wiedzy.^b

5 Oto Bóg jest potężny,^c a nie
odrzuca,
potężny w mocy serca;

6 nie zachowa przy życiu żad-
nego niegodziwca,^d
ale zapewni sąd uciśnio-
nym.^e

7 Nie spuści oczu z prawego;^f
nawet królów na tronie^g –
posadzi ich na zawsze,
a będą wywyższeni.

8 Jeśli zaś są związani pę-
tami,^h
to schwytani są powroza-
mi uciśnienia.

9 Wtedy powie im o tym, jak
postępują,
oraz o ich występkach,
gdy się pysznią.

10 I otworzy ich ucho na usilną
zachętę,ⁱ
i powie, by zawrócili od
tego, co nikczemne.^j

11 Jeżeli usłuchają i będą słu-
żyć,
to zakończą swe dni w
tym, co dobre,
a swoje lata w rozkoszy.^k

12 Lecz jeśli nie usłuchają, to
zginą^l od pocisku^m
i bez wiedzy скончаą.

13 A ci, którzy w sercu są od-
stępcami, nagromadzą
sobie gniewu.ⁿ

Nie mają wołać o pomoc,
ponieważ on ich związał.

14 Dusza ich umrze w mło-
dości,^o
a ich życie wśród nierząd-
ników świątynnych.^p

- 15** Wyratuje uciśnionego w jego uciśnieniu
i otworzy ich ucho w uciśnieniu.
- 16** I ciebie też wywabi z paszczy udręki!^a
Szersza przestrzeń,^b nie zaś ograniczenie, będzie na jej miejscu,
a pociecha twego stołu będzie pełna tustości.^c
- 17** Napelnisz się wyrokiem sądowym na niegodziwca;^d
wyrok sądowy i sprawiedliwość – te się chwycą.
- 18** A uważaj, żeby złość^e nie zwiodła cię do złośliwego klaskania,
i niech wielki okup^f nie sprowadza cię na manowce.
- 19** Czy skutkuje twe wołanie o pomoc?^g Nie, ani w udręce
wszystkie twoje usilne starania.^h
- 20** Nie wzdychaj za nocą,
by ludy ustąpiły z miejsca, gdzie są.
- 21** Bacz, żebyś się nie zwrócił ku temu, co nikczemne,ⁱ
bo raczej to wybrałeś niż uciśnienie.^j
- 22** Oto Bóg działa wzniośle swą mocą;
któż jest takim nauczycielem jak on?
- 23** Któż go rozliczył z jego drogi^k
i któż powiedział: „Dopuszciles się nieprawości”?^l
- 24** Pamiętaj, że masz sławić jego poczynania,^m
które opiewają ludzie.ⁿ
- 25** Cała ludzkość się im przypatruje;
śmiertelnik patrzy z daleka.^o
- 26** Oto Bóg jest wznioślejszy,
niż możemy wiedzieć;^p

ROZDZ. 36

- a Iz 30:21
b Ps 18:19
Ps 31:8
Ps 118:5
c Iz 25:6
Iz 55:2
d Prz 2:22
Jer 25:31
e Prz 19:19
Prz 29:22
f Ps 49:7
g Eze 8:18
h Hi 34:20
Ps 33:16
Prz 11:4
i Ps 66:18
j Heb 11:25
k Iz 40:14
l Hi 34:10
Rz 9:14
m Ps 92:5
Ps 104:24
n Wj 15:1
Obj 15:3
o Wj 20:18
p Ps 145:3
Ps 148:13
Obj 10:6
Obj 15:3

szpalta 2

- a Ps 90:2
Ps 102:27
1Tm 1:17
Heb 1:12
b Rdz 2:6
Am 5:8
c Pwt 32:2
Prz 3:20
Iz 55:10
Jer 14:22
d 2Sm 22:12
e Hi 37:3
Mt 24:27
f Wj 9:23
Joz 10:11
Hi 37:13
Hi 38:23
g Dz 14:17
h 2Sm 22:15
Ps 18:14
Ps 144:6
i 1Kl 18:41

ROZDZ. 37

- j 1Sm 28:5
k Hi 38:1
l Hi 37:11
Ps 97:4
Lk 17:24
m Hi 40:9
Ps 29:3
n Ps 148:13
o Ps 68:33
p 2Sm 22:14
q Kzn 3:11
Obj 15:3

- liczba jego lat jest nie do zbadania.^a
- 27** On bowiem wyciąga w górę krople wody;^b
sączą się jako deszcz, by utworzyć Jego opar,
- 28** tak iż chmury ociekają,^c
obficie kropią na ludzi.
- 29** Doprawdy, któż potrafi zrozumieć warstwy chmur,
trzaski z jego szałasów?^d
- 30** Oto rozpostarł nad nim swe światło,^e
a korzenie morza pozakrywał.
- 31** Tymi rzeczami bowiem broni sprawy ludów;^f
obficie udziela żywności.^g
- 32** W rękach swych zakrywa błyskawicę
i daje jej nakaz przeciwko napastnikowi.^h
- 33** Opowiada o nim jego grzmot,ⁱ
także stado – o tym, który przychodzi.
- 37** „Doprawdy, serce moje zaczyna na to drżeć^j
i wyskakuje ze swego miejsca.
- 2** Słuchajcie uważnie dudnienia jego głosu^k
i pomruku, który się wydobywa z jego ust.
- 3** Wypuszcza go pod całe niebiosy,
a jego błyskawica^l sięga krańców ziemi.
- 4** Po niej ryczy odgłos;
On grzmi^m dźwiękiem swego dostojęństwaⁿ
i nie powstrzymuje ich,
gdy jest słyszany jego głos.^o
- 5** Bóg w zdumiewający sposób grzmi swoim głosem,^p
dokonując wielkich rzeczy, których znać nie możemy.^q

- 6** Mówi bowiem do śniegu: „Pa-daj na ziemię”,^a
a także do ulewnego de-szczu, do ulewy swych silnych deszczów.^b
- 7** Kładzie pieczęć na rękę każ-dego ziemskiego czło-wieka,
by każdy śmiertelnik znał jego dzieło.
- 8** I dzikie zwierzę wchodzi do zasadzki,
i mieszka w swych kryjów-kach.^c
- 9** Z wewnętrznej komnaty^d nadciąga wicher,
a od wiatrów północnych zimno.^e
- 10** Tchnienie Boże daje lód^f
i skute są szerokie wody.^g
- 11** Tak, wilgocią obciąża obłok,
jego światło^h rozprasza kłęb chmur,
- 12** a one się obracają wokoło,
ponieważ on nimi steruje, by wykonały swe za-danie,
gdziekolwiek im każeⁱ na obliczu żyznego gruntu ziemi.
- 13** Czy chodzi o różgę,^j czy o je-go ziemię,^k
czy o lojalną życzliwość^l – on sprawia, że to daje efekty.
- 14** Nadstawę ucha ku temu, Hiobie;
stój i zważaj na zdumiewa-jące dzieła Boże.^m
- 15** Czy wiesz, kiedy Bóg im to wyznaczyłⁿ
i kiedy sprawił, że zajaś-niało światło jego ob-łoku?
- 16** Czy wiesz coś o unoszeniu się obłoku,^o
o zdumiewających dzie-łach Tego, który jest do-skonały w wiedzy?^p
- 17** Dlaczego twoje szaty są go-rące,

ROZDZ. 37

- a Ps 147:16
Iz 55:10
b Am 9:6
c Ps 104:22
d Ps 104:3
e Prz 25:23
f Hi 38:29
Ps 147:16
g Hi 26:8
Hi 28:25
Hi 38:30
h Hi 37:3
i Ps 148:8
j Wj 9:23
1Sm 12:18
Hi 36:31
k Hi 38:27
l 1Kl 18:45
Jak 5:18
m Ps 111:2
Ps 145:5
n Hi 38:4
o Hi 36:29
p Hi 36:4
Ps 18:30
Ps 104:24

szpalta 2

- a Lk 12:55
b Iz 44:24
c Rz 11:34
d 1Kn 16:27
1Kn 29:11
Ps 8:1
e Ps 145:3
Kzn 3:11
Rz 11:33
f 1Kn 29:11
Hi 36:22
Iz 40:26
g Pwt 32:4
Ps 33:5
Ps 37:28
h Ps 11:7
Ps 71:19
Dz 10:35
i Ps 33:8
Prz 1:7
Mt 10:28
j Prz 3:7
Mt 11:25
Rz 11:20
Rz 12:16
1Ko 1:26

ROZDZ. 38

- k Wj 19:16
1Kl 19:11
l Hi 42:3
1Tm 1:7
m Hi 40:7
n Rdz 1:1
Neh 9:6
Ps 104:5
Ps 136:6
Prz 8:29
Heb 1:10

gdy ziemia jest spokojna
od strony południa?^a

- 18** Czy możesz z nim wykuć niebios,^b
twarde niczym lane zwier-ciadło?
- 19** Daj nam poznać, co mamy mu powiedzieć;
wskutek ciemności nie po-trafimy wydobyć słów.
- 20** Czy trzeba mu donieść, że chciałbym przemówić?
Albo czy rzekł jakiś czło-wiek, że zostanie to o-znajmione?^c
- 21** A oni nie widzą światła;
błyszczą ono na niebio-sach,
gdy powieje wiatr i je o-czyści.
- 22** Z północy nadchodzi złocis-ty blask.
Na Bogu dostojeństwo,^d które napawa łękiem.
- 23** Jeśli chodzi o Wszechmocne-go, nie zgłębiliśmy go;^e
wzniosły jest w mocy,^f
a nie zlekceważy sprawied-liwości^g i obfitej miary prawości.^h
- 24** Niechaj więc boją się go lu-dzie.ⁱ
Nie ma on względu na ża-dnego z tych, którzy są mądrzy we własnym ser-cu”.^j
- 38** A Jehowa odezwał się z wichru^k do Hioba i po-wiedział:
- 2** „Któż to zaciemnia radę słowami pozbawionymi wiedzy?”^l
- 3** Proszę, przepasz swe lędźwie jak krzepki mężczyzna i pozwól, że będę cię pytał, a ty mnie poucz.^m
- 4** Gdzieżeś był, gdy zakłada-łem ziemię?ⁿ
Powiedz mi, jeśli znasz zrozumienie.

- 5** Kto ustanowił jej wymiary,
jeśli to wiesz,
albo kto nad nią rozciągnął
sznur mierniczy?
- 6** W co wpuszczono jej podstawy^a
albo kto położył jej kamień narożny,
- 7** gdy wspólnie radośnie wołały
gwiazdy poranne^b
i zaczęły z uznaniem wykrzykiwać
wszyscy synowie Boży?^c
- 8** I kto wrotami zamknął morze,^d
które zaczęło wychodzić,
jak gdyby wyrывało się z łona;
- 9** gdy obłok dałem jako jego szatę
i gęsty mrok jako jego pieluchę
- 10** i przystąpiłem do ustanowienia
na nim mego przepisu
oraz do umieszczenia zasuw i wrót,^e
- 11** i rzekłem: „Dotąd możesz dojść,
lecz nie dalej,^f
i tutaj jest granica twych nadętych fal”?^g
- 12** Czy poczawszy od swoich dni
rozkazywałeś porankowi?^h
Czy brzaskowi dałeś poznać
jego miejsce,
- 13** by ujął krańce ziemi,
żeby niegodziwcy zostali z niej
wytrząśnięci?ⁱ
- 14** Zmienia się jak glina^j pod pieczęcią
i rzeczy stają jak w szacie.
- 15** I odmówiono niegodziwcom
ich światła,^k
a wysokie ramię zostaje złamane.^l
- 16** Czy dotarłeś do źródeł morza
albo czy chodziłeś w poszukiwaniu
wodnej głębin?^m

ROZDZ. 38**a** Ps 104:5**b** Obj 22:16**c** Rdz 6:2

1 Kł 22:19

Hi 1:6

Hi 2:1

Ps 89:6

Ps 104:4

d Ps 33:7

Prz 8:29

Dz 4:24

e Rdz 1:9

Jer 5:22

f Prz 8:29**g** Ps 89:9**h** Rdz 1:5

Ps 74:16

Ps 148:5

i Hi 24:15

1 Ts 5:7

j Jer 18:6**k** Wj 10:21

Hi 33:30

l Ps 10:15

Jer 48:25

Eze 30:22

m Rdz 1:2

Ps 77:19

szpalta 2**a** Ps 9:13**b** Ps 107:18

Mt 16:18

c Obj 1:18**b** Hi 10:21**c** Ps 74:17

Ps 89:11

d Iz 45:7**e** Hi 38:12**f** Hi 6:16

Hi 37:6

g Joz 10:11

Iz 30:30

h Wj 9:24

Eze 13:13

- 17** Czy odsłonięto przed tobą
bramy śmierci^a
albo czy możesz zobaczyć
bramy głębokiego cienia?^b

- 18** Czy rozumnie przyjrzałeś
się szerokim przestrzeniom
ziemi?^c
Powiedz, jeśli to wszystko
pознаłeś.

- 19** Gdzież więc jest droga,
która prowadzi tam,
gdzie przebywa światło?^d

- A co się tyczy ciemności,
gdzież jest jej miejsce,

- 20** byś ją zabrał do jej granicy
i zrozumiał szlaki do jej domu?

- 21** Czy poznałeś to, bo wtedy się
narodziłeś^e
i wielka jest liczba twych dni?

- 22** Czyś wszedł do składnic
śniegu^f
albo czy widzisz składnice
gradu,^g

- 23** które zachowuję na czas udręki,
na dzień walki i wojny?^h

- 24** Gdzież jest droga, którą się
rozdziela światło,
a wschodni wiatrⁱ rozchodzi
się po ziemi?

- 25** Kto podzielił kanał dla powodzi
i drogę dla grzmiącej
chmury burzowej,^j

- 26** żeby spuściła deszcz na krańce,
w której nie ma nikogo,^k
na pustkowiu, na którym
nie ma ziemskiego człowieka,

- 27** by nasycić miejsca nawiedzone
przez burzę i o-pustoszące
i by sprawić, że pojawi się
porost trawy?^l

ⁱ Ps 78:26; Ps 135:7; ^j Hi 28:26; ^k Ps 104:13; Ps 107:35; 12 Sm 23:4; Ps 147:8; Heb 6:7.

- 28** Czy deszcz ma ojca^a
albo kto urodził krople
rosy?^b
- 29** Z czyjego łona wychodzi lód
i kto rodzi szron^c nieba?
- 30** Wody są zakryte jakby ka-
mieniem
i krzepnie powierzchnia
głębiny.^d
- 31** Czy potrafisz związać więzy
gwiazdozbioru Kima
lub rozluźnić sznury gwia-
zdozbioru Kesil?^e
- 32** Czy możesz wyprowadzić
gwiazdozbiór Mazzarot
w jego wyznaczonym
czasie?
I czy potrafisz poprowa-
dzić gwiazdozbiór Asz z
jego synami?
- 33** Czy poznałeś ustawy nie-
bios^f
albo czy zdołałbyś wpro-
wadzić ich władzę na
ziemi?
- 34** Czy potrafisz podnieść swój
głos aż do chmury,
by cię zakryła piętrząca
się masa wody?^g
- 35** Czy możesz wysłać błyska-
wice, żeby poszły
i powiedziały ci: „Oto jes-
teśmy!”?
- 36** Kto włożył mądrość^h w war-
stwy obłoków
albo kto udzielił zrozumie-
niaⁱ zjawisku niebies-
kiemu?
- 37** Kto w mądrości potrafi dok-
ładnie policzyć obłoki
i kto może przechylić wod-
ne dzbany nieba,^j
- 38** gdy proch się wylewa jakby
w stopioną masę
i zlepiają się grudy ziemi?
- 39** Czy potrafisz upolować zdo-
bycz dla lwa
i czy zdołasz zaspoko-
ić żarłoczność młodych
lwów,^k

ROZDZ. 38

a 1Sm 12:18

Iz 30:23

Jer 5:24

b Rdz 27:28

c Ps 147:16

d Hi 37:10

e Am 5:8

f Prz 3:19

Jer 31:35

Jer 33:25

g Za 10:1

h Jer 10:12

i Ps 136:5

Prz 3:20

j Jer 10:13

k Ps 104:21

Ps 145:15

Nah 2:12

szpalta 2

a Lam 3:10

b Ps 104:27

Ps 147:9

Mt 6:26

Łk 12:24

ROZDZ. 39

c Ps 104:18

d Ps 29:9

e Hi 24:5

Ps 104:11

f Pwt 29:23

Jer 17:6

g Hi 3:18

h Hi 40:20

i Rdz 1:30

Hi 40:15

j Lb 23:22

Pwt 33:17

Ps 29:6

- 40** gdy się czają w kryjówkach^a
albo leżą ukryte w za-
sadzce?
- 41** Kto przygotowuje pokarm
dla kruka,^b
gdy jego młode wołają do
Boga o pomoc,
gdy się blakają z braku po-
żywienia?
- 39** „Czy poznałeś wyznaczo-
ny czas, gdy rodzą
koziorożce żyjące na
skale?^c
Czy obserwujesz, kie-
dy się blakają^d w bół-
lach?
- 2** Czy liczysz dopełniające się
im miesiące księżycowe
albo czy poznałeś wyzna-
czony czas, gdy rodzą?
- 3** Pochylają się, gdy wydają na
świat swoje młode,
gdy się pozbywają swych
boleści.
- 4** Ich synowie nabierają tężyz-
ny, wzrastają na otwar-
tym polu;
wyruszają i nie wracają do
nich.
- 5** Kto puścił wolno zebra^e
i kto rozwiązał więzy dzi-
kiego osła,
- 6** którego domem uczyniłem
pustynną równinę,
a mieszkaniem – słoną
krajnę?^f
- 7** Śmieje się ze zgielku miasta;
nie słyszy odgłosów skra-
dającego się łowcy.^g
- 8** Wypatruje w górach miejsca
na swe pastwisko^h
i szuka wszelkiej rośliny
zielonej.ⁱ
- 9** Czy chce tobie służyć dzi-
ki byk^j
albo czy przenocuje u twe-
go żłobu?
- 10** Czy dzikiego byka przywią-
żesz powrozami na za-
gonie

- albo czy będzie za tobą
bronować^a niziny?
- 11** Czy mu zaufasz ze względu
na obfitość jego mocy
i czy mu zostawisz swój
mózg?
- 12** Czy mu zawierysz, że zwie-
zie twoje ziarno
i zbierze na twoje kle-
pisko?
- 13** Czy zatrzepotało radośnie
skrzydło strusicy
albo czy ma ona bocianie^b
lotki i upierzenie?
- 14** Bo jaja swe pozostawia ziemi
i w prochu je wygrzewa,
- 15** i zapomina, że może je
zmiażdżyć jakaś stopa
albo że może je podeptać
dziki zwierz polny.
- 16** Synów swoich traktuje suro-
wo, jak nie swoich^c –
daremnym jej trud, gdyż nie
odczuwa ona strachu.
- 17** Bo Bóg sprawił, że zapo-
mniała mądrości,
i nie dał jej udziału w zro-
zumieniu.^d
- 18** Kiedy wysoko trzepocze
skrzydłami,
śmieje się z konia i jego
jeźdźca.
- 19** Czy potrafisz dać koniowi
potęgę?^e
Czy możesz przyodziać jego
kark szumiącą grzywą?
- 20** Czy zdołasz sprawić, by ska-
kał jak szarańcza?
Dostojeństwo jego parskania
przeraża.^f
- 21** Kopytami^g bije na nizinie
i wielce się raduje mocą;
wyrusza naprzeciw zbroi.^h
- 22** Wyśmiewa strach i nie jest
prerażonyⁱ
ani się nie cofa przed mie-
czem.
- 23** Przeciwno niemu chrzęści
kołczan,
ostrze włóczni i oszczep.

ROZDZ. 39

a Iz 28:24

b Ps 104:17

Za 5:9

c Lam 4:3

d Hi 35:11

e Ps 147:10

Iz 31:1

f Jer 8:16

g Sdz 5:22

Ps 32:9

Jer 47:3

Hab 1:8

h Prz 21:31

Jer 46:9

i Iz 5:28

Jer 8:6

szpalta 2

a Jer 46:4

Am 1:14

b Prz 23:5

Iz 40:31

c Jer 49:16

Abd 4

d Hi 9:26

Jer 49:22

e Mt 24:28

ROZDZ. 40

f Hi 21:15

Hi 33:13

Iz 45:9

Obj 4:8

g Hi 13:3

Hi 23:4

Hi 31:35

Rz 9:19

h Ezd 9:6

Hi 42:6

Ps 51:4

i Sdz 18:19

Hi 29:9

Ps 39:9

Prz 30:32

j Hi 38:1

24 Z dudnieniem i podniecie-
niem pochłania ziemię
i nie wierzy, że to dźwięk
rogu.

25 Gdy tylko zabrzmiał róg, rży:
Ihaa!

i z daleka wyczuwa bitwę,
wrzawę dowódców i okrzyk
wojenny.^a

26 Czyż to dzięki twemu zrozu-
mieniu wzbija się sokół,
rozpościera swe skrzydła
ku wiatrowi południo-
wemu?

27 Albo czy to na twój rozkaz
orzeł^b leci w górę
i zakłada wysoko swe
gniazdo,^c

28 na skale przebywa i spędza
noc

na zębiastej skale oraz w
niedostępnym miejscu?

29 Stamtąd musi poszukiwać
pokarmu,^d
oczy jego patrzą daleko.

30 A jego młode chlepczą krew,
on zaś jest tam, gdzie są
zabici^e.

40 I Jehowa odezwał się do
Hioba, i rzekł:

2 „Czy ma się spierać z
Wszemmocnym ten, kto
krytykuje?”^f

Niech na to odpowie ten,
który upomina Boga”.^g

3 A Hiob odezwał się do Jeho-
wy i rzekł:

4 „Oto stałem się niewiele
znaczący.^h
Cóż ci odpowiem?

Rękę swą położyłem na
ustach.ⁱ

5 Jeden raz powiedziałem i już
nie odpowiem;
i dwa razy, a już nic nie do-
dam”.

6 A Jehowa odezwał się z
wichru^j do Hioba i rzekł:

- 7** „Proszę, przepasz swe lędźwie jak krzepki mężczyzna;^a
ja będę cię pytał, a ty mnie poucz.^b
- 8** Czy zniweczysz mą sprawiedliwość?
Czy uznasz mnie za winnego, żeby mieć rację?^c
- 9** Albo czy masz takie samo ramię, jak prawdziwy Bóg,^d
i czy potrafisz zagrznieć takim samym głosem, jak on?^e
- 10** Przystroję się, proszę, dostojenstwem^f oraz wzniosłością;^g
przyodziej się też godnością^h i wspaniałością.ⁱ
- 11** Niech się rozleją straszliwe wybuchy twego gniewu^j
i spójrz na każdego wyniosłego, i go poniż.
- 12** Spójrz na każdego wyniosłego, upokórz go^k
i podepcz niegodziwców tam, gdzie są.
- 13** Ukryj ich razem w prochu,^l
obwiąż ich twarze w miejscu ukrytym.
- 14** Ja zaś cię pochwalę,
że twoja prawica potrafi cię wybawić.
- 15** A oto Behemot, którego jak i ciebie uczynilem.
Je zieloną trawę^m tak jak byk.
- 16** Oto jego moc jest w jego biodrach,
a jego dynamiczna energiaⁿ w ścięgnach jego brzucha.
- 17** Zgina w dół swój ogon niby cedr;
splcione są ścięgna jego ud.
- 18** Kości jego to rury miedziane;
jego mocne kości są jak drągi z kutego żelaza.

ROZDZ. 40

a Hi 38:3

b Hi 42:4

c Ps 51:4

Rz 3:4

d Wj 15:6

Ps 89:13

IKo 10:22

e Hi 37:4

Ps 29:3

f Iz 2:10

Iz 24:14

g Ps 83:18

h IKn 16:27

Ps 8:1

i Ps 104:1

j Ps 78:49

Ps 90:11

Jer 30:23

k 2Sm 22:28

Ps 18:27

Prz 15:25

Iz 2:11

Dn 4:37

l Ps 49:14

Ps 55:15

m Rdz 1:30

Ps 104:14

n Iz 40:26

szpalta 2

a Ps 104:24

b Ps 104:14

c Ps 68:30

Iz 19:6

d Hi 8:11

e Joz 3:15

ROZDZ. 41

f Hi 3:8

Ps 104:26

g Iz 37:29

- 19** Jest on początkiem dróg Bożych;

jego Twórca^a może zbliżyć swój miecz.

- 20** Bo góry wydają dla niego swój plon^b

i tam igrają wszystkie dzikie zwierzęta polne.

- 21** Wyleguje się pod sztydlicami, w trzciniaстых kryjówach^c i na mokradle.^d

- 22** Sztydlice osłaniają go swoim cieniem;
otaczają go topole doliny potoku.

- 23** Jeśli rzeka zachowuje się gwałtownie, on nie ucieka w popłochu.

Jest pewny siebie, choćby Jordan^e buchnął w jego paszczę.

- 24** Czy ktoś chwyci go na jego oczach?

Czy siłami ktoś przekłuje jego nozdrza?

- 41** „Czy zdołasz wyciągnąć Lewiatana^f haczykiem na ryby
albo czy potrafisz przytrzymać powrozem jego język?

- 2** Czy możesz włożyć sitowie w jego nozdrza^g
albo czy zdołasz przebić cierniem jego szczęki?

- 3** Czy zwróci się do ciebie z licznymi błaganiami
albo czy przemówi do ciebie łagodnymi słowami?

- 4** Czy zawrze z tobą przymierze,
byś wziął go za niewolnika po czas niezmierzony?

- 5** Czy pobawisz się z nim jak z ptaszkiem
albo czy zwiążesz go dla swych dziewcząt?

- 6** Czy będą się o niego targować wspólnicy?

- Czy rozdzieli go między handlarzy?
- 7** Czy zapelnisz jego skórę harpunami^a albo jego głowę dzidami na ryby?
- 8** Połóż na nim rękę. Pamiętaj o bitwie. Nie czyni tego więcej.
- 9** Oto na niczym spełźnie czyjeś oczekiwanie co do niego. Człowiek runie na sam jego widok.
- 10** Nikt nie jest na tyle śmiały, by go drażnić. I któż się ostoi przede mną?^b
- 11** Któż dał mi coś pierwszego, bym miał mu odpłacić?^c Pod całymi niebiosami – moje to jest.^d
- 12** Nie przemilczę jego członków ani sprawy jego potęgi oraz uroku jego proporcji.
- 13** Któż odsłonił wierzch jego odzienia? Któż wejdzie w jego podwójną szczękę?
- 14** Któż otworzył wrota jego oblicza? Jego zęby dookoła są prze-rażające.
- 15** Pyszni się swymi rzędami łusek, zamkniętymi jakby ciasną pieczęcią.
- 16** Ściśle przylega jedna do drugiej i nie przechodzi między nimi nawet powietrze.
- 17** Każda z nich spojona z drugą; trzymają się wzajemnie i nie można ich rozdzielić.
- 18** Jego kichanie rzuca błyski światła, a jego oczy są jak promienie brzasku.
- 19** Z jego paszczy wychodzą błyskawice, iskry ognia się wydobywają.
- 20** Z jego nozdrzy wychodzi dym, niczym z pieca rozpalonego sitowiem.
- 21** Dusza jego podpala węgle, a z jego paszczy wychodzi płomień.
- 22** W jego karku mieszka siła, przed nim zaś skacze rozpacz.
- 23** Przylegają do siebie fałdy jego ciała; są na nim jak odlew, nieporuszone.
- 24** Serce jego odlewane, podobne do kamienia, tak, odlewane, podobne do dolnego kamienia młyńskiego.
- 25** Gdy on wstaje, siłaczy ogarnia przerażenie;^a wystraszeni, wpadają w oszłomienie.
- 26** Dosiegając go, nie sprosta mu miecz ani włócznia, dziryt czy grot strzały.^b
- 27** On żelazo^c poczytuje za słomę, miedź za spróchniałe drewno.
- 28** Nie odpędza go strzała; kamienie z procy^d zamieniają się dla niego w ścierni.
- 29** Maczuga uchodzi u niego za ścierni^e i śmieje się on z potrząsania oszczepem.
- 30** Jego dolne części są jak ostre skorupy gliniane; urządzenie młockarskie^f rozkłada na błocie.
- 31** Sprawia, że głębiny kipią niczym kocioł; czyni morze podobnym do naczynia na masło.

ROZDZ. 41

a Hi 41:26

b 2Kn 20:6

Dn 4:35

Dz 11:17

Rz 9:19

c Rz 11:35

d Wj 19:5

Pwt 10:14

Ps 24:1

Ps 50:12

1Ko 10:26

szpalta 2

a Hi 41:9

b Hi 41:7

c Joz 17:16

d Sdz 20:16

2Kn 26:14

e Prz 25:18

Eze 9:2

f Iz 41:15

32 Powoduje, że świeci za nim ścieżka;

głębinę wodną można by uważać za siwiznę.

33 Na prochu nie ma podobnego do niego – uczynionego, aby był bez trwogi.

34 Widzi wszystko, co wysokie. Jest królem wszystkich majestatycznych dzikich zwierząt”.

42 A Hiob odezwał się do Jehowy i rzekł:

2 „Poznałem, że ty możesz zrobić wszystko^a

i że nie ma zamysłu, który byłby dla ciebie nieosiągalny.^b

3 „Któż to bez wiedzy zaciemnia radę?^c

Mówiłem więc, lecz nie rozumiałem

rzeczy zbyt zdumiewających dla mnie, których nie znam.^d

4 „Słuchaj, proszę, a ja będę mówił.

Będę cię pytał, a ty mnie poucz’.^e

5 Słyszałem o tobie pogłoski, ale teraz widzi cię moje własne oko.

6 Dlatego odwołuję, co powiedziałem,

i kajał się^f w prochu i popiele”.

7 A gdy już Jehowa powiedział te słowa do Hioba, odezwał się Jehowa do Elifaza Temanity:

„Gniew mój rozpałił się przeciwko tobie i twoim dwóm towarzyszom,^g bo nie mówiliście o mnie zgodnie z prawdą,^h jak mój sługa Hiob. **8** Weźcie więc sobie siedem byków oraz siedem baranówⁱ i idźcie do mojego sługi Hioba,^j i złożcie za siebie ofiarę całopalną; a Hiob, mój sługa,

ROZDZ. 42

a Rdz 18:14

Iz 43:13

Jer 32:17

Mk 10:27

Lk 18:27

b Ps 135:6

Iz 55:11

c Hi 38:2

d Ps 40:5

Ps 131:1

Ps 139:6

e Hi 38:3

Hi 40:7

f Ezd 9:6

Hi 40:4

Ps 51:17

g Hi 2:11

h Hi 11:6

Hi 15:15

Hi 22:2

i Lb 23:1

j Mt 5:24

szpalta 2

a Rdz 20:17

Jak 5:15

b Hi 42:7

Prz 6:17

c Hi 2:6

Jak 5:11

d Mi 6:14

e Rdz 32:10

1Sm 2:7

2Kn 25:9

Prz 22:4

Iz 61:7

f Hi 19:13

g Prz 24:29

Rz 12:15

h Prz 3:33

Prz 10:22

Heb 11:6

Jak 5:11

i Hi 1:3

Kzn 7:8

j Hi 1:2

k Joz 15:19

l Prz 3:16

m Ps 128:6

n Rdz 25:8

będzie się za was modlił.^a Tyłko jego oblicze przyjmę, by nie postąpić z wami okropnie, bo nie mówiliście o mnie zgodnie z prawdą, jak mój sługa Hiob”.^b

9 Toteż Elifaz Temanita i Bilad Szuchita oraz Cofar Namita poszli i zrobili tak, jak im Jehowa powiedział; a Jehowa przyjął oblicze Hioba.

10 I Jehowa odwrócił niewolniczy stan Hioba,^c gdy ten modlił się za swych towarzyszy.^d i Jehowa zaczął w dwójnasób dodawać wszystko, co niegdyś posiadał Hiob.^e **11** I przychodzili do niego wszyscy jego bracia i wszystkie jego siostry, i wszyscy, którzy go wcześniej znali,^f i zaczęli z nim jeść chleb^g w jego domu i współczuć mu, i pocieszać go z powodu całego nieszczęścia, które spadło na niego z dopuszczenia Jehowy; a każdy dał mu po jednym pieniądzu i każdy po złotym pierścieniu.

12 Jehowa zaś błogosławił^h potem Hiobowi koniec bardziej niż jego początek,ⁱ tak iż miał on czternaście tysięcy owiec i sześć tysięcy wielbłądów oraz tysiąc zaprzęgów bydła i tysiąc oślic. **13** Miał też siedmiu synów i trzy córki.^j **14** I pierwszej dał na imię Jemima, a imię drugiej Keczja, imię zaś trzeciej Keren-Happuch. **15** I w całej owej krainie nie można było znaleźć niewiast tak pięknych, jak córki Hioba, a ich ojciec dał im dziedzictwo pośród ich braci.^k

16 A potem Hiob żył jeszcze sto czterdzieści lat^l i ujrzał swych synów oraz swych wnuków^m – cztery pokolenia. **17** I w końcu umarł Hiob, stary i syty dni.ⁿ

PSALMY

KSIĘGA PIERWSZA

(Psalmy od 1 do 41)

1 Szczęśliwy^a jest człowiek,
który nie chodzi za radą
niegodziwców^b
ani nie stoi na drodze
grzeszników,^c
ani nie zasiada tam, gdzie
siedzą szydercy.^d

2 Ma natomiast upodobanie
w prawie Jehowy^e
i jego prawo czyta półgło-
sem dniem i nocą.^f

3 I stanie się podobny do drze-
wa zasadzonego nad
strumieniami wód,^g
które wydaje owoc w swo-
im czasie^h

i którego listowie nie usy-
cha;ⁱ
a wszystko, co on uczyni,
wypadnie pomyślnie.^j

4 Nie tak jest z niegodziwymi,
lecz są oni jak plewy, któ-
re wiatr unosi.^k

5 Dlatego niegodziwcy nie o-
stoją się w sądzie^l
ani grzesznicy w zgroma-
dzeniu prawych.^m

6 Jehowa bowiem pozna-
je drogę prawych,ⁿ
lecz droga niegodziwców
zginie.^o

2 Dlaczego narody wszczęły
tumult,^p

a grupy narodowościowe
pomrukiwały o rzeczy
daremną?^q

2 Królowie ziemi się ustawili^r
i wysocy urzędnicy jak je-
den mąż zgromadzili się^s
przeciw Jehowie^t i przeciw
jego pomazańcowi,^u

PSALM 1

a Ps 112:1

Mt 5:3

b 2Kn 22:3

Hi 21:16

Ps 64:2

Mt 26:4

Dz 9:23

c Prz 4:14

d Ps 26:4

Ps 69:12

Prz 22:10

2Pt 3:3

e Ps 19:7

Ps 40:8

Rz 7:22

Jak 1:25

f Joz 1:8

Ps 35:28

Ps 119:97

1Tm 4:15

g Iz 44:4

Iz 61:3

Jer 17:8

h Mt 21:43

Fip 4:17

Obj 22:2

i Iz 27:11

j Rdz 39:3

1Kn 22:13

k Hi 21:18

Ps 35:5

Iz 17:13

Mt 3:12

l Ps 5:5

Judy 15

m Mal 3:18

Mt 13:49

Mt 25:41

n Hi 23:10

Ps 37:18

Jer 12:3

2Tm 2:19

1Pt 3:12

o Prz 14:12

PSALM 2

p Ps 46:6

Mt 24:7

Dz 4:25

q Ps 33:10

Iz 40:15

Iz 60:2

r Ps 48:4

Łk 13:31

Łk 23:11

Obj 19:19

3 mówiąc: „Rozerwijmy ich
więzy^a
i odrzućmy od siebie ich
powrozy!”^b

4 Ten, który zasiada w niebio-
sach,^c będzie się śmiał;
Jehowa będzie się z nich
naigrawał.^d

5 Wtedy odezwie się do nich
w swoim gniewie^e
i zatrwoży ich w żarze swe-
go niezadowolenia,^f

6 mówiąc: „Ja ustanowiłem
mego króla^g
na Syjonie,^h mojej świętej
górze”.ⁱ

7 Powołam się na postanowie-
nie Jehowy;
rzekł do mnie: „Ty jesteś
moim synem;^j
ja dzisiaj zostałem twoim
ojcem.”^k

8 Proś mnie,^l bym ci dał naro-
dy w dziedzictwo^m
i krańce ziemi w posiada-
nie.ⁿ

9 Potłuczysz je berłem żelaz-
nym,^o
niczym naczynie garncar-
skie je roztrzaskasz”.^p

10 Teraz więc, królowie, wykaż-
cie wnikliwość;
dajcie się skorygować, sę-
dziowie ziemi.^q

s Mt 27:1; Mk 3:6; **t** Ps 83:5; Jn 5:23; Jn 15:24;

u Ps 45:7; Ps 89:20; Iz 61:1; Dz 4:27; **szpaltą 2**

a Łk 19:14; **b** Jer 5:5; **c** Ps 11:4; Ps 68:33; **d** Ps

37:13; Ps 59:8; **e** Ps 90:11; Jer 25:31; Nah 1:6;

f Heb 3:16; **g** Ps 45:6; Eze 17:22; Eze 21:27; Dn 7:14;

Jn 1:49; Obj 19:16; **h** 2Sm 5:7; Heb 12:22; Obj 14:1;

i Iz 27:13; **j** 2Sm 7:14; Mt 3:17; Rz 1:4; Heb 1:5; Heb

5:5; **k** Ps 89:27; Mk 1:11; Jn 1:14; Dz 13:33; 1Mt

28:18; **m** Ps 22:27; Ps 110:2; Mt 25:32; **n** Ps 72:8;

Heb 1:2; Obj 11:15; **o** Obj 2:27; Obj 12:5; Obj 19:15;

p Dn 2:44; **q** Ps 72:1; Ps 82:2.

11 Służcie Jehowie z bojaźnią^a
i radujcie się ze drze-
niem.^b

12 Pocałujcie syna,^c żeby On
się nie rozsierdził
i żebyście nie zginęli z
drogi,^d

bo jego gniew łatwo się za-
pala.^e

Szczęśliwi są wszyscy, któ-
rzy się u niego chronią.^f

Utwór muzyczny Dawida; gdy ucie-
kał przed Absalomem, swoim syn-
nem.^g

3 Jehowo, czemu się namno-
żyło moich wrogów?^h
Czemu wielu powstaje
przeciwko mnie?ⁱ

2 Wielu mówi o mojej duszy:
„Nie ma dla niego wyba-
wienia u Boga”.^j *Sela.*

3 A jednak ty, Jehowo, jesteś
tarczą wokół mnie,^k
chwałą^l moją i Tym, który
podnosi mą głowę.^m

4 Głosem swoim będę wołał
do Jehowy,
a on mi odpowie ze swej
świętej góry.ⁿ *Sela.*

5 Ja zaś położyę się i zasnę,
i obudzę się, bo wspiera
mnie Jehowa.^o

6 Nie będę się lękał dziesiątek
tysięcy ludzi,
którzy ze wszystkich stron
ustawili się w szyku
przeciwko mnie.^p

7 Racz powstać,^q Jehowo! Wy-
baw mnie,^r mój Boże!^s
Bo uderzysz w szczękę
wszystkich moich nie-
przyjaciół.^t
Połamiesz zęby niegodziw-
ców.^u

8 Wybawienie należy do Je-
howy.^v
Błogosławieństwo twoje
spoczywa na twym lu-
dzie.^w *Sela.*

PSALM 2

a Ps 19:9
Prz 28:14
Flp 2:12
Heb 12:28

b Ps 95:1
Ps 99:1
Ps 119:120

c Rdz 49:10
Łk 7:45
Flp 2:10

d Ps 1:6
Jn 3:36
Jn 14:6

e 2Ts 1:9
Obj 6:16

f Iz 11:10
Iz 32:2
Rz 9:33

PSALM 3

g 2Sm 15:14

h 2Sm 15:12
2Sm 16:15

i 2Sm 12:11

j 2Sm 16:8
Ps 22:7
Mt 27:43

k Rdz 15:1
Pwt 33:29

l Iz 45:25
Jn 1:14

m Rdz 40:13
Ps 27:6

n 2Sm 15:25
1Kl 8:30
1Kl 8:45
Ps 2:6
Iz 2:3

o Ps 4:8
Ps 127:2
Prz 3:24

p 2Kl 6:15
Ps 27:3
Ps 121:7
Rz 8:31

q Ps 10:12
Iz 51:9

r Ps 109:26
Mt 27:43
1Tm 4:10

s Ps 35:23
Jn 20:17

t Hi 16:10
Hi 29:17

u Ps 58:6
2Ts 1:6

Dla kierownika instrumentów
strunowych.^a Utwór muzyczny
Dawida.

4 Gdy wołam, odpowiedz mi,
mój Boże prawy.^b

W czasie udręki zgotuj mi
szeroką przestrzeń.

Okaż mi łaskę^c i wysłu-
chaj mą modlitwę.

2 Synowie ludzcy, dokądże
chwała^d moja będzie
znieważana,

gdy wy miłujecie rzeczy
daremnne,

gdy szukacie kłamstwa?
Sela.

3 Dowiedzcie się zatem, że Je-
howa odróżni tego, któ-
ry jest wobec niego lo-
jalny;^e
usłyszysz Jehowa, gdy do
niego zawołam.^f

4 Bądźcie wzburzeni, lecz nie
grzeszcie.^g

Wypowiedzcie swe zdanie
w swoim sercu, na swym
łożu,^h i milczcie. *Sela.*

5 Składajcie ofiary prawościⁱ
i ufajcie Jehowie.^j

6 Wielu mówi: „Kto nam uka-
że dobro?”

Podnieś nad nami światło
swego oblicza,^k Jehowo.

7 Wlejesz w moje serce ra-
dość^l

większą niż w czasie, gdy
mają obfitość ziarna i
młodego wina.^m

8 W spokoju się położyć i będę
spał,ⁿ

bo ty sam, Jehowo, spra-
wiasz, że mieszkam bez-
piecznie.^o

v Ps 37:39; Prz 21:31; Iz 43:11; Oz 13:4; Jon 2:9;
Obj 19:1; **w** Ps 29:11; Ef 1:3; Heb 6:14; **szpaltą 2**
PSALM 4 **a** 1Kn 25:1; **b** Ps 11:7; Iz 45:24; Jer
23:6; **c** Ps 9:13; **d** Ps 3:3; **e** 1Sm 2:9; Prz 2:8; **f** Ps
34:15; Ps 55:16; **g** Ef 4:26; **h** Ps 63:6; **i** Pwt 33:19;
Ps 51:19; **j** Ps 37:3; Ps 62:8; Prz 3:5; 1Pt 4:19; **k** Lb
6:26; Ps 80:7; Ps 89:15; Ps 119:135; Prz 16:15; 1Pt
3:12; **l** Neh 12:43; Iz 9:3; **m** Jer 48:33; **n** Ps 3:5; Prz
3:24; **o** Kpl 25:18; Pwt 12:10; Eze 34:25.

Dla kierownika, na nechilot.
Utwór muzyczny Dawida.

5 Na moje wypowiedzi nadstaw ucha,^a o Jehowo;
racz zrozumieć me wzdychanie.

2 Zważ na głos mego wołania o pomoc,^b
mój Królu^c i Boże mój, gdyż do ciebie się modłę.^d

3 Jehowo, rankiem usłyszysz mój głos;^e
rankiem zwrócę się do ciebie i będę czuwał.^f

4 Bo ty nie jesteś Bogiem mającym upodobanie w niegodziwości;^g
nikt zły nie może z tobą ani chwili przebywać.^h

5 Chępliwi nie mogą stawać przed twymi oczami.ⁱ
Doprawdy, nienawidzisz wszystkich krzywdzi-
cieli.^j

6 zgładzisz tych, którzy mówią kłamstwo;^k
człowiekiem przelewającym krew^l i podstęp-
nym^m brzydzi się Jehowa.

7 Ja zaś dzięki obfitej mierze twojej lojalnej życzliwościⁿ
wejdę do twego domu,^o
pokłonę się ku twojej świętej świątyni w bojaźni przed tobą.^p

8 Jehowo, prowadź mnie w swej prawości^q ze względu na moich wrogów;^r
drogę swoją wyrównaj przede mną.^s

9 W ustach ich bowiem nie ma nic godnego zaufania;^t
wnętrze ich to doprowadzi do nieszczęścia.^u

Gardło ich to otwarty grobowiec;^v

posługują się gładkim językiem.^w

PSALM 5

a Ps 55:1
Ps 65:2
1Pt 3:12

b Ps 3:4

c Ps 44:4
Ps 74:12
Ps 145:1
Iz 33:22

d Ps 65:2
Mt 6:9

e Ps 55:17
Ps 88:13

f Mk 1:35

g Ps 89:14
Prz 6:16
Hab 1:13
Jak 1:13

h Ps 15:1
Ps 140:13
Prz 12:19
Obj 21:3

i Ps 1:5
1Ko 1:29

j Prz 16:6
Oz 9:15
Mal 2:16
Rz 12:9
Heb 1:9

k Prz 6:19
Prz 20:19
Jn 8:44
Kol 3:9
1Tm 3:11
Obj 21:8
Obj 22:15

l Rdz 4:10
Rdz 9:6
Ps 55:23
Iz 26:21

m Ps 119:163
Prz 6:17
Prz 12:19
Oz 4:2
1Pt 3:10

n Ps 51:1
Ps 69:13
Jon 4:2

o 1Sm 3:3
1Kn 16:1
Ps 84:10

p 1Kl 8:29
Ps 28:2
Ps 138:2

q Ps 23:3
Ps 25:5

r 1Sm 18:14
Ps 27:11
Ps 59:10

s Ps 25:4

t Ps 12:2
Ps 52:2

u Ps 58:2
Mt 6:12

v Ps 140:3
Rz 3:13

w Prz 29:5
1Ts 2:5
Jak 3:5

szpalta 2

a Rz 3:19

b 2Sm 17:23
Ps 7:15

c 2Sm 15:31
2Ts 1:6

10 Bóg uzna ich za winnych;^a
upadną wskutek swych własnych rad.^b

Z powodu swych licznych występków niech zostaną rozproszeni,^c
gdyż zbuntowali się przeciwko tobie.^d

11 Rozradują się natomiast wszyscy, którzy się u ciebie chronią;^e
po czas niezmierny będą wołać radośnie.^f

A ty zagrodisz dostęp do nich
i miłujący twe imię będą się tobą wielce radować.^g

12 Bo ty, Jehowo, będziesz błogosławić każdemu, kto jest prawy;^h
niczym wielką tarcząⁱ otoczysz ich swym uznaniem.^j

Dla kierownika, na instrumenty strunowe, na niższą oktawę.^k
Utwór muzyczny Dawida.

6 Jehowo, nie upominaj mnie w swoim gniewie^l
i nie koryguj mnie w swej złości.^m

2 Okaż mi łaskę, Jehowo, bo wiedz.ⁿ
Uzdrów mnie,^o Jehowo, bo zatrwożyły się moje kości.

3 Tak, dusza moja bardzo się zatrwożyła;^p
a ty, Jehowo – jak długo?^q

4 Powróć,^r o Jehowo, zechciej wyratować moją duszę;^s
wybaw mnie ze względu na swą lojalną życzliwość.^t

d 1Sm 12:15; 1Sm 15:23; Iz 1:20; Iz 63:10; Eze 20:21; **e** Ps 40:16; **f** Ps 35:27; **g** Ps 34:3; Ps 69:36; **h** Ps 115:13; Prz 10:6; 1Rdz 15:1; Ps 3:3; Ps 84:11; **j** Ps 32:10; **PSALM 6** **k** 1Kn 15:21; Ps 12:0; 1Ps 38:1; **m** Jer 10:24; Jer 46:28; **n** Ps 38:7; Ps 41:4; 1Pt 1:24; **o** Ps 103:3; Jer 17:14; Oz 6:1; **p** Ps 31:9; Mt 26:38; **q** Ps 13:1; **r** Ps 90:13; **s** Ps 17:13; Ps 50:15; **t** Ps 119:88; Lam 3:22.

- 5** Bo w śmierci nie wspomina się o tobie;^a
w Szeolu któż będzie cię sławić?^b
- 6** Umęczyłem się wzdychan-
niem;^c
całą noc zalewam swe
łóże^d—
łzami swymi przeobficie
zraszam swoje posła-
nie.^e
- 7** Osłabło ze zgryzoty moje
oko,^f
postarzało się z powodu
wszystkich, którzy oka-
zują mi wrogość.^g
- 8** Odstąpcie ode mnie, wszyst-
cy krzywdziciele,^h
bo Jehowa usłyszy głos
mego płaczu.ⁱ
- 9** Usłyszy Jehowa mą prośbę
o łaskę;^j
Jehowa przyjmie moją
modlitwę.^k
- 10** Wszyscy moi nieprzyjacie-
le bardzo się zawstydzą^l
i zatrwożą;
zawrócą, zawstydzą się w
jednej chwili.^m

Pieśń żałości, którą Dawid zaśpie-
wał Jehowie w związku ze słowami
Kusza Beniaminitę.

- 7** Jehowo, Boże mój,ⁿ u ciebie
się schronilem.^o
Wybaw mnie od wszyst-
kich, którzy mnie prze-
śladowają, i wyzwól mnie.^p
- 2** aby nikt mej duszy nie roz-
szarpał jak lew,^q
porywając mnie, gdy nie
będzie wyzwoleciela.^r
- 3** Jehowo, Boże mój, jeśli to
zrobiłem,^s
jeśli jest jakaś niespra-
wiedliwość w moich ręk-
ach,^t
- 4** jeśli ziemi oddałem temu,
który mi dał odpłatę,^u
albo złupiłem kogoś, kto
bezszykownie okazywał
mi wrogość,^v

PSALM 6

- a** Rdz 3:19
Ps 30:9
Ps 88:10
Ps 115:17
Kzn 9:5
- b** Kzn 9:10
Iz 38:18
Jn 11:13
- c** Ps 69:3
- d** 2Sm 13:36
Lam 1:16
Dz 21:13
2Ks 2:7
- e** Ps 39:12
- f** Hi 17:7
Ps 31:9
- g** Ps 88:9
- h** Ps 119:115
Mt 7:23
- i** Ps 3:4
Ps 145:18
Iz 30:19
Heb 5:7
- j** Ps 31:22
Ps 40:1
Jon 2:2
- k** Ps 116:1
- l** Ps 40:14
Ps 109:29
Jer 20:11
- m** Prz 29:1

PSALM 7

- n** Ps 3:7
Ps 35:23
- o** Ps 18:2
Prz 18:10
- p** Ps 31:15
Jer 15:15
Rz 8:37
2Ks 4:9
2Pt 2:9
- q** Ps 10:9
Ps 17:12
1Pt 5:8
- r** Sdz 18:28
Ps 50:22
- s** Joz 22:22
2Sm 16:8
- t** 1Sm 24:11
- u** 1Sm 24:17
Prz 17:13
- v** 1Sm 19:4
1Sm 24:7
1Sm 26:9

szpalta 2

- a** Dz 25:11
- b** Ps 3:7
Ps 68:1
Ps 90:11
- c** Ps 35:1
Ps 94:2
Iz 33:10
- d** Ps 44:23
Ps 73:20
Iz 51:9
- e** Ps 76:9
Ps 103:6
- f** Rdz 18:25
Ps 9:8
- g** Ps 18:20
Ps 35:24

- 5** to niech mą duszę ściga nie-
przyjaciela^a
i niech dopadnie i wdep-
cze moje życie w ziemię,
i niech za jego sprawą
chwała moja zamieszka
w prochu. *Sela.*
- 6** Racz powstać, Jehowo, w
swoim gniewie;^b
podnieś się ze względu na
ataki furii tych, którzy
okazują mi wrogość,^c
i przebudź się dla mnie,^d
skoro nakazałeś sąd.^e
- 7** I niechże cię otoczy zgroma-
dzenie grup narodowoś-
ciowych,
a ty przeciwko niemu po-
wróć na wysokość.
- 8** Jehowa wyda wyrok na
ludy.^f
Osądź mnie, Jehowo, we-
dług mej prawości^g
i według nieskazitelnoś-
ci,^h która jest we mnie.
- 9** Oby dobiegło kresu zło nie-
godziwcówⁱ
i obyś utwierdził prawego;^j
a Bóg prawy^k poddaje pró-
bie serce^l i nerki.^m
- 10** Tarcza moja jest u Boga,ⁿ Wy-
bawcy tych, którzy mają
prostolinijne serce.^o
- 11** Bóg jest Sędzią prawym^p
i Bóg miota potępienia
każdego dnia.
- 12** Jeżeli ktoś nie zawróci,^q wy-
ostrzy on swój miecz,^r
napnie swój łuk i przygo-
tuje go do strzału.^s
- 13** I przyszykuje sobie narzę-
dzia śmierci;^t
strzały swoje ognistymi u-
czyni.^u

h Hi 27:5; Ps 26:11; Ps 41:12; Ps 78:72; Prz 19:1;
i Ps 9:5; Prz 11:19; Jer 11:20; j Ps 37:25; Prz 2:21;
k Pwt 32:4; 1Kn 28:9; Jn 17:25; Obj 15:3; 11Sm
16:7; m Jer 11:20; Jer 17:10; Jer 20:12; Obj 2:23;
n Rdz 15:1; Prz 30:5; o Ps 125:4; Prz 2:21; p Rdz
18:25; Ps 9:4; Ps 33:5; Ps 98:9; q Ps 85:4; Iz 55:7;
Mal 4:6; Lk 1:16; r Pwt 32:41; Eze 21:9; s Pwt 32:23;
t Hab 3:5; u Pwt 32:42; Ps 45:5; Ps 64:7.

14 Oto jest ktoś brzemienny
krzywdą^a
i począł niedolę, a ma uro-
dzić fałsz.^b

15 Wykopał dół i dalej go dra-
żył,^c
lecz wpadnie do jamy, któ-
rą przygotował.^d

16 Niedola spowodowana przez
niego wróci na jego
głowę,^e
a na czubek głowy spad-
nie mu jego własna prze-
moc.^f

17 Sławić będę Jehowę stosow-
nie do jego prawości^g
i będę grał imieniu^h Jeho-
wy, Najwyższego.ⁱ

Dla kierownika, na gittit.^j
Utwór muzyczny Dawida.

8 Jehowo, nasz Panie, jakże
majestatyczne jest two-
je imię na całej ziemi,^k
ty, którego dostojenstwo
jest wychwalane nad
niebiosów!^l

2 Z ust dzieci i ssących ugrun-
towałeś moc,^m
ze względu na tych, którzy
okazują ci wrogośćⁿ
– żeby poskromić nieprzy-
jaciela i tego, który się
mści.^o

3 Gdy widzę two niebiosów,
dzieła twoich palców,^p
księżyc i gwiazdy, któreś ty
przygotował,^q

4 czymże jest śmiertelnik,^r że
o nim pamiętasz,^s
i syn ziemskiego człowie-
ka, że się o niego trosz-
czysz?^t

5 I uczyniłeś go niewiele
mniejszym od podob-
nych do Boga,^u
a potem ukoronował go
chwałą^v i wspaniałoś-
cią.^w

6 Sprawileś, że panuje nad
działami twoich rąk;^x

PSALM 7

a Iz 33:11
b Iz 59:4
Jak 1:15
c Ps 35:7
Ps 40:2
Ps 57:6
Jer 18:20
d Est 7:10
Ps 10:2
Prz 26:27
e 1Kl 2:32
Est 9:25
Gal 6:7
f Mt 26:52
g Ps 35:28
Ps 51:14
Ps 71:15
Ps 98:2
Ps 145:7
h Ps 9:2
Iz 25:1
Heb 13:15
i Rdz 14:22
Ps 83:18
Ps 92:8
Dn 4:17
Obj 15:4

PSALM 8

j Ps 84:0
k Pwt 28:58
Ps 148:13
Mt 6:9
Jn 17:26
l 1Kl 8:27
1Kn 16:27
Hi 37:22
Ps 104:1
Ps 148:13
Iz 33:21
Heb 1:3
m Mt 21:16
Łk 10:21
Dz 4:13
1Kl 1:27
n Dz 4:14
Dz 6:10
o Ps 44:16
p Rdz 1:1
Ps 19:1
Ps 102:25
Rz 1:20
q Ps 104:19
Iz 40:26
Mt 5:45
r Iz 51:12
1Kl 15:47
s Hi 7:17
Ps 144:3
Heb 2:6
t Rdz 1:29
Rdz 9:3
Mt 6:25
Mt 6:30
Łk 12:28
Jn 3:16
Dz 14:17

u Heb 2:7
v Iz 40:5
1Kl 11:7
w Ps 21:5
Prz 5:9
x Rdz 1:26
Rdz 9:2

wszystko poddałeś pod je-
go stopy.^a

7 mniejsze zwierzęta z trzody
oraz woły, te wszystkie,^b
a także zwierzęta polne,^c

8 ptactwo niebieskie i ryby
morskie,^d
wszystko, co przemierza
szlaki mórz.^e

9 Jehowo, nasz Panie, jakże
majestatyczne jest twoje
imię na całej ziemi!^f

Dla kierownika, na Mut labben.
Utwór muzyczny Dawida.

℣ [‘Alef]

9 Sławić cię będę, Jehowo, ca-
łym swoim sercem;^g
oznajmiać będę wszyst-
kie twoe zdumiewające
dzieła.^h

2 Będę się wesolić i wielce ra-
dować tobą,ⁱ
grać będę twojemu imie-
niu, Najwyższy.^j

℣ [Bet]

3 Gdy moi nieprzyjaciele za-
wróca,^k
wtedy potkną się i wygina
sprzed twego oblicza.^l

4 Ty bowiem poprowadziłeś
mój sąd i moją sprawę;^m
ty zasiadłeś na tronie, są-
dząc w prawości.ⁿ

℣ [Gimel]

5 Zgromiłeś narody,^o zgładzi-
łeś niegodziwca.^p

Imię ich wymazałeś po
czas niezmierzony, na
zawsze.^q

6 Nieprzyjacielu, ostateczne-
go kresu dobiegły spa-
dające na ciebie spusto-
szenia^r

szpalta 2 a Heb 2:8; **b** Rdz 1:28; Rdz 9:3; **c** Rdz 2:20; **d** Rdz 1:20; Jn 21:6; **e** Rdz 1:21; Hi 41:1; **f** Ps 8:1; Heb 8:1; **PSALM 9 g** Ps 86:12; Ps 111:1; **h** 1Kn 16:12; 1Kn 29:11; Obj 4:11; 1Ps 5:11; **i** Ps 28:7; **j** Ps 83:18; Ps 97:9; Obj 15:3; **k** Ps 56:9; 1Ps 80:16; **m** Ps 140:12; **n** Ps 89:14; Ps 98:9; 1Pt 2:23; **o** Pwt 9:4; **p** Ps 106:11; **q** Pwt 9:14; Mt 25:46; **r** Wj 14:13; Ps 34:16.

—a także miasta, któreś
Ty wykorzenił.^a
Nawet wzmianka o nich
zaginie.^b

▮ [He]

7 Jehowa zaś będzie zasiadać
po czas niezmierny,^c
tron swój utwierdzając na
sąd.^d

8 I będzie w prawości sądził
żyzną krainę;^e
w prostolinijności będzie
osądzał grupy narodo-
wościowe.^f

▮ [Waw]

9 I stanie się Jehowa bez-
piecznym wzniesieniem
dla każdego, kto jest
zdrugotany.^g

bezpiecznym wzniesie-
niem w czasach udręki.^h

10 A znający twe imię będą ci
ufali.ⁱ

bo nie opuścisz tych, któ-
rzy cie szukają, Jehowo.^j

▮ [Zajin]

11 Grajcie Jehowie, który mie-
szka na Syjonie;^k
opowiadajcie wśród ludów
jego czyny.^l

12 Bo szukając rozlanej krwi,^m
będzie o tamtych pamię-
tał;ⁿ

na pewno nie zapomni
krzyku uciśnionych.^o

▮ [Chet]

13 Okaż mi łaskę, Jehowo; zo-
bacz, jak mnie uciskają
ci, co mnie nienawidzą;^p
ty, który podnosisz mnie
z bram śmierci.^q

14 abym mógł opowiadać o
wszystkich twych chwa-
lebnych czynach^r
w bramach^s córy syjoń-
skiej,^t
abym mógł się radować
wybawieniem twoim.^u

PSALM 9

a 1Sm 31:7

b Pwt 25:19

lz 14:22

c Ps 90:2

Ps 102:12

1Tm 1:17

d Ps 89:14

Rz 14:10

Obj 20:11

e Rdz 18:25

Ps 85:11

Ps 96:13

lz 26:9

f Ps 98:9

Dz 17:31

g Ps 32:7

Ps 46:1

Ps 91:2

Obj 7:10

h Ps 54:7

i Ps 91:14

Prz 18:10

Jer 16:21

j 2Krn 20:12

Ps 25:15

2Krn 1:10

k Ps 74:2

Ps 132:13

Ps 135:21

l Ps 66:5

Ps 96:10

Ps 105:1

Ps 107:22

lz 12:4

m Rdz 4:10

2Kl 9:26

n Rdz 9:5

Pwt 32:43

2Kl 24:4

lz 26:21

Lk 11:50

o Wj 3:7

Ps 72:14

Lk 18:7

p Ps 25:19

q 2Sm 22:5

Hi 38:17

Ps 30:3

Ps 107:18

Ps 116:3

lz 38:10

Obj 1:18

r Ps 66:16

s Jer 17:19

t lz 37:22

u Ps 13:5

Ps 20:5

Hab 3:18

szpalta 2

a Ps 7:15

b Ps 35:7

Ps 57:6

Ps 141:10

c Pwt 32:35

Ps 35:8

Prz 5:22

d Wj 14:4

Joz 2:10

1Sm 6:20

2Kl 19:19

e Prz 6:2

Prz 26:27

lz 3:11

f Ps 49:14

▮ [Tet]

15 Narody wpadły w dół, który
zrobiły;^a
w sieci,^b którą ukryły, u-
więzła ich stopa.^c

16 Jehowa jest znany z sądu,
którego dokonał.^d
Niegodziwca usidliły po-
czynania jego własnych
rąk.^e
Higgajon. Sela.

▮ [Jod]

17 Niegodziwi^f zawrócą do Sze-
olu,^g
tak, wszystkie narody za-
pominające o Bogu.^h

18 Biedny bowiem nie zawsze
będzie zapomniany,ⁱ
nie zginie też nadzieja po-
tulnych.^j

▮ [Kaf]

19 Racz powstać, Jehowo! Nie-
chaj śmiertelnik nie gó-
ruje siłą.^k
Niech narody zostaną osą-
dzone przed twoim obli-
czem.^l

20 Racz je napelnić bojaźnią,
Jehowo,^m
żeby narody wiedziały, iż
są tylko śmiertelnymi
ludźmi.ⁿ Sela.

▮ [Lamed]

10 Czemu, Jehowo, stoisz z
dala?^o
Czemu się kryjesz w
czasach udręki?^p

2 Niegodziwiec w swej wy-
niosłości zawzięcie ści-
ga uciśnionego;^q
zostają schwytani przez
zamysły, które uknuli.^r

g Lb 16:30; lz 5:14; h Ps 50:22; lz 34:2; Jer 10:25;
i Ps 12:5; Ps 72:4; j Ps 10:17; Ps 37:34; Prz 24:14;
Mt 5:5; k 1Sm 2:9; Dn 5:21; l Rdz 18:25; Ps 82:8;
Dz 17:31; m Wj 15:16; Wj 23:27; Pwt 2:25; n Hi
40:12; lz 31:3; Eze 28:2; Dz 12:23; PSALM 10
o Ps 22:1; Jer 14:8; p Ps 13:1; Ps 44:24; q Wj 14:17;
Ps 37:14; r Rdz 11:4; Ps 7:16; Ps 21:11; Ps 37:7; Prz
5:22; Prz 26:27; Obj 17:13.

- 3** Bo niegodziwy chwali się samolubnym pragnieniem swej duszy,^a
a ciągnący bezprawny zysk^b błogosławi sobie;

♪ [Nun]

wzgardził Jehową.^c

- 4** Niegodziwiec w zarozumiał-
stwie swym nie podej-
muje poszukiwań;^d
wszystkie jego myśli to:
„Nie ma Boga”.^e

- 5** Drogi jego przez cały czas
układają się pomyślnie.^f
Twoje sądownicze roz-
strzygnięcia są wysoko
poza jego zasięgiem;^g
parska na wszystkich, któ-
rzy okazują mu wro-
gość.^h

- 6** Rzekł w swoim sercu: „Nie
mną nie zachwieje;ⁱ
przez pokolenie za pokole-
niem nie będę zaznawał
niedoli”.^j

♫ [Pe]

- 7** Usta jego są pełne zaklina-
nia się i podstępów, i u-
cisku.^k

Pod jego językiem jest nie-
dola i krzywda.^l

- 8** Siedzi w zasadzce przy osa-
dach;
z ukrytych miejsc zabije
niewinnego.^m

♪ [Ajin]

Oczy jego wypatrują jakie-
goś nieszczęśnika.ⁿ

- 9** W miejscu ukrytym czyha
nieczysty lew w swej kry-
jówce.^o

Czyha,^p by siłą porwać u-
ciśnionego.

Siłą porywa uciśnionego,
zaciągając swą sieć.^q

- 10** Jest zdruzgotany, pochyła
się,

a zastęp przynębionych
musi wpaść w jego silne
szpony.^r

PSALM 10

a Wj 15:9

Ps 94:4

Ps 106:14

Oz 12:8

b Prz 11:18

Jak 5:4

c Iz 57:17

Mk 12:9

Lk 20:15

d Hi 35:10

Ps 14:2

Jer 2:6

e Ps 14:1

Ps 53:1

Sof 1:12

f Ps 37:35

g Prz 24:1

Iz 26:11

Oz 14:9

h Ps 12:5

i Prz 14:16

j Kzn 8:11

Iz 56:12

Obj 18:7

k Ps 5:6

Ps 59:12

Rz 3:14

1Pt 3:10

l Ps 7:14

Ps 12:2

Ps 55:21

Prz 10:31

Prz 17:4

m Prz 1:11

Hab 3:14

n Ps 17:11

Jer 22:17

o Ps 17:12

Ps 59:3

Mi 7:2

Dz 23:21

p Hi 38:40

Lam 3:10

q Hi 18:8

Ps 140:5

Jer 5:26

Hab 1:15

Jn 10:12

r 2Sm 15:5

szpalta 2

a Ps 10:6

Mk 2:6

b Ps 64:5

Kzn 8:11

c Ps 51:9

Ps 73:11

d Ps 94:7

Eze 8:12

Eze 9:9

e Ps 3:7

f Ps 94:2

Mi 5:9

g Ps 9:12

Ps 35:10

h Pwt 31:20

Ps 74:10

i Heb 4:13

j 2Kl 9:26

2Kn 6:23

k 2Tm 1:12

1Pt 4:19

l Pwt 10:18

Ps 146:9

Jer 49:11

Oz 14:3

Heb 13:6

m Hi 34:30

Hi 38:15

Ps 37:17

Eze 30:21

Za 11:17

- 11** Rzekł w swoim sercu:^a „Bóg
zapomniał”.^b
Zakrył swe oblicze.^c
Przenigdy tego nie zoba-
czy”.^d

♪ [Kol]

- 12** Racz powstać,^e Jehowo. Bo-
że, podnieś swą rękę.^f
Nie zapominaj o uciśnio-
nych.^g

- 13** Czemuż to niegodziwiec
wzgardził Bogiem?^h
Rzekł w swoim sercu: „Nie
będziesz się domagał ob-
rachunku”.ⁱ

♪ [Resz]

- 14** Tyś bowiem widział strapie-
nie i zgryzotę.
Patrząc, by wziąć je w swą
rękę.^j

Na ciebie zdaje się nie-
szczęśliwy,^k chłopiec nie
mający ojca.

Ty stałeś się jego wspomo-
życielem.^l

♪ [Szin]

- 15** Złam ramię niegodziwego
i złego.^m

Obyś tropił niegodziwość,
aż jej już nie zna-
jdziesz.ⁿ

- 16** Jehowa jest Królem po czas
niezmierzony, na za-
wsze.^o

Z jego ziemi wyginęły na-
rody.^p

♪ [Taw]

- 17** Pragnienie potulnych usły-
szysz,^q Jehowo.

Przygotujesz ich serce.^r

Uważnie nadstawisz swe-
go ucha.^s

- 18** żeby sądzić chłopca nie ma-
jącego ojca, jak rów-
nież człowieka zdruzgo-
tanego.^t

n 2Kl 21:13; Ps 4:5; 1Ts 5:22; **o** Ps 29:10; Ps 145:13;

Jer 10:10; Dn 4:34; 1Tm 1:17; **p** Ps 9:5; Ps 44:2;

q Ps 9:18; Ps 147:6; **r** 1Kn 29:18; 2Kn 30:12; **s** 1Sm

8:21; Ps 6:9; Ps 9:18; Ps 102:17; Prz 15:8; 1Pt 3:12;

1Jn 3:22; **t** Ps 72:4; Ps 82:3.

tak by śmiertelnik, który jest z ziemi, już nie wzbudzał drżenia.^a

Dla kierownika. Dawidowy.

11 U Jehowy się schronięm.^b

Jakże się ośmielacie mówić do mej duszy: „Uciekaj niczym ptak na waszą górę!”^c

2 Oto bowiem niegodziwcy napinają luk,^d strzałę swą przygotowują na cięciwie,

by w mroku strzelać do tych, którzy mają prostolinijne serce.^e

3 Gdy zostają zburzone fundamenty,^f cóż ma uczynić prawy?”

4 Jehowa jest w swojej świętej świątyni.^g

Jehowa – w niebiosach jest jego tron.^h

Jego oczy patrzą, jego promienne oczy badająⁱ synów ludzkich.

5 Jehowa bada i prawego, i niegodziwca,^j

a miłującego przemoc dusza jego nienawidzi.^k

6 Niczym deszcz spuści on na niegodziwców pułapki, ogień i siarkę^l

oraz palący wiatr – jako udział ich kielicha.^m

7 Jehowa bowiem jest prawy;ⁿ miłuje prawe uczynki.^o

Prostolinijni ujrzą jego oblicze.^p

Dla kierownika, na niższą oktawę.^q Utwór muzyczny Dawida.

12 Racz mnie wybawić,^r Jehowo, bo lojalnego już nie ma;^s bo ludzie wierni znikli spośród synów ludzkich.

2 Nieprawdę mówią jeden do drugiego;^t

PSALM 10
a Iz 51:12

PSALM 11

b 2Kn 14:11
Ps 7:1
Ps 56:11

c Prz 27:8

d Ps 37:14

e Dz 23:15

f Ps 82:5

g Iz 6:1

Mi 1:2

Hab 2:20

Obj 7:15

h 2Kn 20:6

Ps 103:19

Mt 23:22

Dz 7:49

Obj 4:2

i 2Kn 16:9

Ps 33:13

Ps 66:7

Prz 15:3

Za 4:10

Heb 4:13

j Rdz 6:5

Rdz 7:1

Rdz 22:1

k Prz 3:31

Prz 6:17

l Rdz 19:24

Eze 38:22

m Ps 75:8

Iz 51:17

Jer 25:15

Hab 2:16

Obj 16:19

Obj 18:6

n Pwt 32:4

o Ps 45:7

Ps 146:8

p Hi 36:7

Ps 34:15

1Pt 3:12

PSALM 12

q Ps 6:0

r Ps 3:7

s Mi 7:2

t Ps 10:7

Ps 41:6

szpalta 2

a Ps 5:9

Ps 28:3

Ps 62:4

Jer 9:8

Rz 16:18

b 1Kn 12:33

c Wj 15:9

1Sm 2:3

Ps 17:10

Eze 28:2

2Pt 2:18

d Jer 18:18

e Wj 3:7

Ps 10:12

f Iz 33:10

g Ps 10:5

mówią wargą schlebającą,^a sercem dwoistym.^b

3 Jehowa odetnie wszystkie schlebające wargi, język mówiący wielkie rzeczy,^c

4 tych, którzy powiedzieli: „Językiem swym zyskamy przewagę.^d

Są z nami nasze wargi. Któż będzie nam panem?”

5 „Ze względu na złupienie uciśnionych, ze względu na wzdychanie biednych,^e

teraz powstanę” – mówi Jehowa.^f

„Postawię go w miejscu zabezpieczonym przed każdym, kto na niego parska”.^g

6 Wypowiedzi Jehowy to wypowiedzi czyste,^h

niczym srebro poddane rafinacji w ziemnym piecu hutniczym, siedmiokrotnie czyszczone.

7 Ty sam, Jehowo, będziesz ich strzegł;ⁱ

po czas niezmierzony uchronisz każdego od tego pokolenia.

8 Niegodziwi chodzą wokoło, gdyż podłość jest wywyższana wśród synów ludzkich.^j

Dla kierownika.
Utwór muzyczny Dawida.

13 Jak długo, Jehowo, będziesz o mnie zapominał?^k Czy zawsze?^l

Jak długo będziesz przede mną ukrywał swe oblicze?^m

2 Jak długo mam stawiać opór w swej duszy,

h 2Sm 22:31; Ps 18:30; Ps 19:8; Ps 119:140; Prz 30:5; i 1Sm 2:9; Ps 145:20; j Kzn 8:11; **PSALM 13**
k Ps 6:3; Ps 88:14; Iz 59:2; l Lam 5:20; m Pwt 31:17; Hi 13:24; Ps 22:2; Iz 59:2.

chować smutek w swym sercu za dnia?

Jak długo mój nieprzyjaciół będzie się wynosił nade mnie?^a

- 3** Racz spojrzeć na mnie; odpowiedz mi, Jehowo. Boże mój.

Racz sprawić, by zajaśniały moje oczy,^b tak bym nie zapadł w sen śmierci.^c

- 4** aby mój nieprzyjaciół nie powiedział: „Pokonałem go!”

Aby moi wrogowie się nie radowali, że się zachwiałem.^d

- 5** Ja zaś zaufałem twojej lojalnej życzliwości;^e niech serce me raduje się wybawieniem twoim.^f

- 6** Chcę śpiewać Jehowie, bo wyświadczył mi dobro.^g

Dla kierownika. Dawidowy.

- 14** Nerozumny rzekł w swoim sercu:

„Nie ma Jehowy”.^h

Postąpili zgubnie,ⁱ postąpili obrzydliwie w swym działaniu.

Nie ma nikogo, kto by czynił dobrze.^j

- 2** Jehowa spojrzal z nieba na synów ludzkich,^k by zobaczyć, czy jest ktoś wnikliwy, ktoś szukający Jehowy.^l

- 3** Wszyscy zboczyli,^m wszyscy są jednakowo zepsuci;ⁿ nie ma nikogo, kto by czynił dobrze,^o nawet jednego.^p

- 4** Czyż nie nabył wiedzy^q żaden z krzywdzicieli, którzy pożerają mój lud, tak jak zjedli chleb?^r

Nie wezwali Jehowy.^s

- 5** Tam ogarnął ich wielki strach,^t

PSALM 13

- a** Ps 22:7
b Ezd 9:8
c Jer 51:39
Jn 11:11
d Ps 25:2
Ps 35:19
Ps 38:16
Lam 1:16
e Ps 52:8
Ps 147:11
1Pt 5:7
f 1Sm 2:1
Łk 1:47
g Ps 116:7
Ps 119:17

PSALM 14

- h** Ps 10:4
Ps 53:1
Łz 29:16
i Rdz 6:12
j Rz 3:10
k Rdz 11:5
Ps 33:13
Ps 102:19
l 2Kń 16:9
Heb 11:6
m Kzn 7:29
n Iz 64:6
o Rz 3:11
p Rz 3:10
q Ps 94:8
r Jer 10:25
Am 8:4
Mt 3:3
s Ps 79:6
Łz 64:7
t Wj 15:16
Ps 53:5

szpalta 2

- a** Ps 24:6
b Ps 9:9
Ps 142:5
Heb 6:18
c Rz 11:26
d Ps 53:6
Ps 85:1
Ps 126:4
e Neh 12:43
Ps 126:1

PSALM 15

- f** Obj 21:3
g Ps 2:6
Ps 3:4
Ps 24:3
Łz 2:3
h Ps 1:1
i Ps 50:23
Łz 33:15
Dz 10:35
j Prz 3:32
Prz 12:19
Za 8:16
Ef 4:25
Kol 3:9
k Kpl 19:16
Ps 34:13
Ps 101:5
Prz 11:13
Prz 20:19
Prz 30:10

bo Jehowa jest z pokole-
niem prawego.^a

- 6** Zamysł uciśnionego okry-
waliście hańbą,
ponieważ jego schronie-
niem jest Jehowa.^b

- 7** Oby nadeszło z Syjonu wy-
bawienie Izraela!^c

Gdy Jehowa znowu bę-
dzie zbierał pojmanych
ze swego ludu,^d

niech się raduje Jakub,
niech się weseli Izrael.^e

Utwór muzyczny Dawida.

- 15** Jehowo, kto będzie goś-
ciem w twoim namiocie?^f

Kto będzie przebywał na
twej świętej górze?^g

- 2** Ten, kto postępuje niena-
gannie^h i czyni to, co
prawe,ⁱ

oraz mówi prawdę w swo-
im sercu.^j

- 3** Nie rzucił oszczerstwa swym
językiem.^k

Towarzyszowi swemu nie
uczynił nic złego^l

ani nie podniósł zarzu-
tu przeciwko bliskiemu
znajomemu.^m

- 4** W jego oczach odrzucony
jest każdy, kto zasługuje
na wzgardę,ⁿ

lecz bojących się Jehowy
darzy on szacunkiem.^o

Przysiągł na swoją szkodę,
nic jednak nie zmienia.^p

- 5** Pieniądzy swych nie dał dla
odsetek^q

ani nie wziął łapówki na
szkodę niewinnego.^r

Kto tak postępuje, nigdy
nim nic nie zachwieje.^s

^l 1Sm 24:11; Prz 14:21; Rz 12:17; ^m Wj 23:1; ⁿ Est 3:2; ^o Ps 101:6; ^p Joz 9:18; Sdz 11:35; Ps 50:14; Mt 5:33; ^q Wj 22:25; Kpl 25:36; Pwt 23:19; Eze 18:17; ^r Wj 23:8; Pwt 16:19; ^s Ps 16:8; Ps 55:22; Prz 12:3; 2Pt 1:10.

Miktam, Dawidowy.

16 Strzeż mnie, Boże, bo u ciebie się schroniłem.^a

2 Rzekłem do Jehowy: „Tyś jest Jehowa; dobroć moja nie jest korzyścią dla ciebie.”^b

3 lecz dla świętych, którzy są na ziemi.

Właśnie w nich, pełnych majestatu, całe moje upodobanie”.^c

4 Mnożą się boleści tym, którzy – gdy jest jeszcze ktoś inny – śpiesznie podążają za nim.^d

Nie będę wylewał ich krwawych napojów ofiarnych,^e

a imion ich nie będę brał na swe wargi.^f

5 Jehowa jest częścią przyznanego mi działu^g i mego kielicha.^h

Ty mocno trzymasz mój los.

6 Sznury miernicze wyznaczyły mi miejsca przyjemne.ⁱ

Naprawdę spodobało mi się to, co posiadałem.

7 Będę błogosławił Jehowę, który mi udzielał rad.^j

Doprawdy, nocami korygowały mnie moje nerki.^k

8 Zawsze stawiam przed sobą Jehowę.^l

Jest on po mojej prawicy, toteż nic mną nie zachwieje.^m

9 Dlatego serce moje się wesełi, a moja chwała jest skłonna się radować;ⁿ również moje ciało mieszać będzie bezpiecznie.^o

10 Bo nie pozostawisz mojej duszy w Szeolu.^p

Nie pozwolisz, żeby lojalny wobec ciebie ujrzał dół.^q

PSALM 16**a** Ps 25:20

Ps 91:2

b Hi 35:7

Rz 11:35

c Ps 119:63**d** Pwt 8:19

Ps 97:7

Jon 2:8

e Jer 7:18**f** Wj 23:13

Joz 23:7

Oz 2:17

g Lb 18:20

Ps 73:26

Lam 3:24

h Ps 23:5**i** Ps 78:55**j** Iz 48:17**k** Ps 17:3

Ps 26:2

l Ps 139:18

Dz 2:25

m Ps 73:23

Ps 121:5

n Ps 30:12

Ps 57:8

o Hi 14:14

Iz 26:19

p Ps 49:15

Prz 15:11

Dz 2:31

Dz 3:15

Obj 1:18

q Hi 14:13

Hi 17:14

Iz 38:17

Dz 13:35

szpalta 2**a** Ps 21:4

Prz 12:28

b Ps 21:6

Mt 5:8

Dz 2:28

1Tm 1:11

c Ps 36:10**PSALM 17****d** Ps 5:2**e** Ps 145:18**f** Ps 37:6**g** Hi 1:8**h** Ps 11:5

Ps 16:7

1Ko 4:4

11 Dasz mi poznać ścieżkę życia.^a

Weselenie się do syta jest przed twoim obliczem;^b rozkosz na zawsze po twej prawicy.^c

Modlitwa Dawida.

17 Racz usłyszeć to, co prawe, Jehowo; zwróć uwagę na moje błagalne wołanie;^d

nadstaw ucha na moją modlitwę, nie płynącą z warg zwodniczych.^e

2 Oby sprzed twego oblicza wyszedł mój osąd;^f oby twoje oczy ujrzały prostolinijność.^g

3 Zbadałeś moje serce, nocą dokonałeś przeglądu,^h oczyściłeś mnie; stwierdzisz, że nic nie knuliem.ⁱ

Usta moje nie dopuszczają się występku.^j

4 Co się tyczy poczynañ ludzi, według słowa twych warg strzegłem się ścieżek zbójcy.^k

5 Niech kroki me trzymają się twoich szlaków,^l

na których nie nie zachwieje krokami moich stóp.^m

6 Ja zaś wzywam ciebie, gdyż ty mi odpowiesz, Boże.ⁿ Nakłoń ku mnie swego ucha. Usłysz mą wypowiedź.^o

7 Spraw, by cudownymi się stały twe przejawy lojalnej życzliwości.^p Wybawco szukających schronienia

i Hi 23:10; Ps 26:2; Ps 66:10; Jer 9:7; Za 13:9; Mal 3:3; 1Pt 1:7; j Ps 39:1; k Ps 119:9; 115m 2:9; Ps 119:133; m Ps 18:36; Ps 94:18; Ps 121:3; n Ps 55:16; Ps 66:19; o Ps 116:2; Iz 37:17; p Ps 31:21; Lam 3:22.

przed tymi, którzy się buntują przeciw twej prawicy.^a

8 Strzeż mnie jak żrenicy oka;^b

abyś ukrył mnie w cieniu swych skrzydeł^c

9 ze względu na niegodziwców, którzy mnie złupili. Nieprzyjaciele mojej duszy wciąż mnie osaczają.^d

10 Okryli się swoim tłuszczem;^e ustami swymi mówili wyniosłość;^f

11 co się tyczy naszych kroków, teraz nas okrążyli;^g wyteżają swe oczy, by pochylić ku ziemi.^h

12 Podobny jest do lwa żądne-go rozszarpywaniaⁱ i do młodego lwa siedzącego w miejscach ukrytych.

13 Racz powstać, Jehowo; wystąp przeciw niemu twarzą w twarz;^j

spraw, by się zgiał; racz swym mieczem ocalić moją duszę od niegodziwca.^k

14 od ludzi, Jehowo, swoją ręką,^l

od ludzi tego systemu^m rzeczy, których dział jest w tym życiuⁿ

i których brzuch napelniasz swym ukrytym skarbem,^o

którzy mają pod dostatkiem synów^p

i którzy dla swych dzieci odkładają to, co im samym zostaje.^q

15 Ja zaś w prawość będę ogładał twe oblicze;^r

zadowolę się, gdy po przebudzeniu zobaczę twoją postać.^s

PSALM 17

a Wj 15:6

b Pwt 32:10
Za 2:8

c Rut 2:12
Ps 36:7
Ps 57:1
Ps 63:7

d 1 Sm 24:11
Ps 35:4

e Pwt 32:15
Ps 119:70
Eze 16:49

f 1 Sm 2:3
Ps 31:18
Ps 73:9

g 1 Sm 23:26

h Ps 10:8

i Ps 7:2

j Ps 7:6

k Ps 7:12

l Ps 108:6

m Ps 49:1
1 Tm 6:17

n Ps 73:12
Jak 5:5

o Hi 22:18
Ps 144:13
Mt 5:45

p Ps 144:12

q Ps 39:6

r Hi 19:26

s Ps 65:4

szpalta 2

PSALM 18

a 2 Sm 22:1

b Ps 18:32
Ps 118:14
Iz 12:2

c Ps 3:3
Ps 37:40
Ps 40:17
Ps 70:5
Ps 144:2

d 2 Sm 23:3
Ps 46:1

e Rdz 15:1
Pwt 32:4
2 Sm 22:3
Prz 2:7
Lk 1:69

f 2 Sm 22:4
Ps 69:34
2 Ko 11:31

g Ps 50:15
Lk 1:71

Dla kierownika. Śługi Jehowy, Dawida, który wypowiedział do Jehowy słowa tej pieśni w dniu, gdy Jehowa wyzwolił go z dłoni wszystkich jego nieprzyjaciół oraz z ręki Saula.^a I przemówił:

18 Będę cię kochał, Jehowo, moja siło.^b

2 Jehowa jest mą urwistą skałą i moją twierdzą, i Sprawcą mego ocalenia.^c Bóg mój jest moją skałą. U niego się schronię;^d tarcza moja i mój róg wybawienia, moje bezpieczne wzniesienie.^e

3 Wzywać będę Tego, którego należy wysławiać. Jehowę,^f i zostanę wybawiony od swych nieprzyjaciół.^g

4 Oplotły mnie powrozy śmierci;^h przerażały mnie też raptowne powodzie nicponi.ⁱ

5 Otoczyły mnie powrozy Szeolu;^j stanęły naprzeciw mnie sidła śmierci.^k

6 W udręce swej zzywałem Jehowę i do Boga mego wołałem o pomoc.^l

Ze swej świątyni usłyszał mój głos^m i moje wołanie przed nim o pomoc dotarło teraz do jego uszu.ⁿ

7 A ziemia się zachwiała i zakolysała;^o i nawet fundamenty gór zadrżały,^p i chwiały się, gdyż on się rozgniewał.^q

h 1 Sm 20:3; Ps 116:3; Mt 26:66; i 2 Sm 20:1; 2 Sm 22:5; Ps 22:16; j 2 Sm 22:6; Ps 88:3; k Knz 9:12; l Ps 50:15; Ps 130:1; m 1 Sm 3:3; 2 Sm 22:7; l Kn 16:1; Ps 11:4; Jon 2:7; n Wj 3:7; Ps 10:17; Ps 34:15; l Pt 3:12; o Sdz 5:4; Eze 38:19; Ag 2:6; p 2 Sm 22:8; q Ps 77:18; Ps 97:4; Obj 16:18.

- 8** Dym wzniosł się z jego nozdrzy, a ogień z jego ust wciąż pożerał;^a zapaliły się od niego węgle.
- 9** I nachylił niebiosą, i zstąpił.^b
A pod jego stopami był gęsty mrok.
- 10** I przyjechał na cherubie, i przyleciał,^c i przybył, mknąc na skrzydłach ducha.^d
- 11** Potem uczynił ciemność swą kryjówką^e – wokół siebie jako swój szalaś –
ciemne wody, gęste obłoki.^f
- 12** Z blasku przed jego obliczem wylaniały się jego obłoki i przechodziły;^g grad i płonące węgle ogniste.^h
- 13** I zagrzwał w niebiosach Jehowa,ⁱ i Najwyższy wydał swój głos,^j grad i płonące węgle ogniste.
- 14** I wypuszczał swe strzały, by ich rozproszyć;^k i wystrzelił błyskawice, by siać wśród nich zamęt.^l
- 15** I ukazały się łożyska wód,^m i zostały odsłonięte fundamenty żywej krainyⁿ od twej nagany, Jehowo, od poddmuchu technienia twoich nozdrzy.^o
- 16** Posyłał z wysokości, chwycił mnie,^p wyciągał mnie z wielkich wód.^q
- 17** Wyzwalał mnie od mego silnego nieprzyjaciela^r i od tych, którzy mnie nienawidzą; byli bowiem silniejsi niż ja.^s
- 18** Występowali przeciwko mnie w dniu mego nieszczęścia,^t

PSALM 18

- a** 2Sm 22:9
Iz 30:27
b 2Sm 22:10
Ps 144:5
Iz 64:1
c Ps 99:1
d Ps 104:3
Heb 1:7
e Ps 97:2
f Hi 36:29
g 2Sm 22:13
h Ps 97:3
i 1Sm 2:10
1Sm 7:10
j 2Sm 22:14
Ps 29:3
k Joz 10:10
Iz 30:30
l 2Sm 22:15
Hi 36:32
Ps 144:6
m Ps 74:15
Ps 106:9
Ps 114:3
n 2Sm 22:16
Ps 9:8
o Wj 15:8
p 2Sm 22:17
Ps 57:3
q Ps 32:6
Ps 124:4
r 2Sm 22:18
Ps 3:7
s Ps 35:10
t 1Sm 19:11
1Sm 23:26

szpalta 2

- a** Iz 50:10
b Ps 31:8
Ps 118:5
c Ps 149:4
d 1Sm 26:23
1Kl 8:32
Prz 11:18
e 1Sm 24:11
Ps 24:4
f 2Sm 22:22
g Ps 119:102
h 2Sm 22:23
i Pwt 8:11
j Rdz 6:9
2Sm 22:24
Ps 84:11
k Prz 14:16
l Iz 3:10
Heb 11:6
m 2Sm 22:25
Prz 5:21
n Ps 97:10
Jer 3:12
o Hi 34:11
Jer 32:19
p Dn 12:10
Mt 5:8
q 2Sm 22:27
Ps 125:5
r Hi 34:28
s Hi 10:16
Hi 40:11
Prz 6:17
Iz 2:11
Lk 18:14

- lecz Jehowa stał się dla mnie podporą.^a
- 19** I wyprowadził mnie na miejsce przestronne;^b ratował mnie, gdyż znalazł we mnie upodobanie.^c
- 20** Jehowa nagradza mnie stosownie do mej prawości;^d odplaca mi stosownie do czystości moich rąk.^e
- 21** Strzegłem bowiem dróg Jehowy^f i nie odstąpiłem niegodziwie od mego Boga.^g
- 22** Bo są przede mną wszystkie jego sędownicze rozstrzygnięcia,^h a jego ustaw nie odsunę od siebie.ⁱ
- 23** I chcę się okazać u niego nienaganny,^j i będę się wystrzegał przewinienia z mojej strony.^k
- 24** A Jehowa niechaj mi odplaci stosownie do mej prawości,^l stosownie do czystości moich rąk przed jego oczami.^m
- 25** Z lojalnym będziesz postępował lojalnie;ⁿ z krępkim mężem, który jest nienaganny, będziesz się obchodził nienagannie;^o
- 26** wobec strzegącego czystości okazesz się czysty,^p a wobec przewrotnego okazesz się przebiegły.^q
- 27** Uciśnionych bowiem ty sam wybawisz,^r lecz oczy wyniosłe poniżysz.^s
- 28** Bo ty zapalisz moją lampę, Jehowo;^t Bóg mój sprawi, że moja ciemność zajaśnieje.^u

- 29** Bo dzięki tobie mogę pobiec przeciw oddziałowi grabieżców;^a
i dzięki mojemu Bogu potrafię się wspiąć na mur.^b
- 30** Co się tyczy prawdziwego Boga, droga jego jest doskonała;^c
wypowiedź Jehowy odznacza się czystością.^d
Tarczą jest on dla wszystkich, którzy się u niego chronią.^e
- 31** Bo któż jest Bogiem oprócz Jehowy?^f
I któż jest skałą prócz naszego Boga?^g
- 32** To prawdziwy Bóg mocno mnie przepasuje energią życiową,^h
on też zapewni doskonałość mojej drodze.ⁱ
- 33** upodabniając moje nogi do nóg lani,^j
i on sprawia, że stoję na miejscach dla mnie wysokich.^k
- 34** Przyucza moje ręce do boju,^l
a moje ramiona napięły łuk miedziany.^m
- 35** I dasz mi swą tarczę wybawienia,ⁿ
i wesprze mnie twa prawica,^o
a pokora twoja uczyni mnie wielkim.^p
- 36** Zrobisz dość miejsca dla mych kroków pode mną,^q
a moje kostki się nie zachwieją.^r
- 37** Będę ścigał swych nieprzyjaciół i ich dogonię;
i nie wrócę, dopóki nie zostaną wytraceni.^s
- 38** Roztrzaskam ich, tak iż nie zdołają się podnieść;^t
padną pod moje stopy.^u
- 39** Ty zaś przepaszysz mnie do boju energią życiową;

PSALM 18

- a** 2Sm 5:19
Flp 4:13
Heb 11:34
b 2Sm 22:30
c Pwt 32:4
2Sm 22:31
Dn 4:37
Obj 15:3
d Ps 12:6
Ps 19:8
Ps 119:140
e Ps 18:2
Ps 84:11
Prz 30:5
f 1Sm 2:2
2Sm 22:32
Ps 86:8
Iz 45:5
g Pwt 32:31
h Ps 28:7
Ps 84:7
i 2Sm 22:33
Iz 26:7
j Hab 3:19
k Pwt 32:13
2Sm 22:34
l Ps 144:1
m 2Sm 22:35
n Rdz 15:1
Pwt 33:29
Ps 28:7
o Ps 17:7
p 2Sm 22:36
Ps 113:6
q Ps 4:1
r 2Sm 22:37
Ps 17:5
s 2Sm 22:38
t Ps 2:9
Ps 110:5
u 2Sm 22:39
Ps 110:6

szpalta 2

- a** 2Sm 22:40
Ps 44:5
Ps 144:2
b Rdz 49:8
Wj 23:27
Joz 10:24
c 2Sm 22:41
Ps 21:8
Ps 34:21
d 2Sm 22:42
e Hl 35:12
Prz 1:28
Iz 1:15
Jer 11:11
Jer 14:12
Mi 3:4
Za 7:13
f 2Sm 22:43
g Iz 10:6
Za 10:5
Mal 4:3
h 1Sm 30:6
2Sm 22:44

- sprawisz, że runą pode mną ci, którzy powstają przeciw mnie.^a
- 40** Co się tyczy moich nieprzyjaciół – dasz mi ich kark;^b
a tych, którzy mnie zawzięcie nienawidzą, zmuszę do milczenia.^c
- 41** Wołają o pomoc, lecz nie ma wybawcy;^d
do Jehowy, lecz on wcale im nie odpowiada.^e
- 42** Doszczętnie ich zetnę – czym proch na wietrze;^f
wyrzucę ich jak błoto uliczne.^g
- 43** Ty ocalisz mnie od wyrzutow z strony ludu.^h
Ustanowisz mnie głową narodów.ⁱ
Lud, którego nie znałem – ci będą mi służyć.^j
- 44** Na samą wieść zasłyszaną będą mi posłuszni;^k
cudzoziemcy, płaszcząc się, przyjdą do mnie.^l
- 45** Zmarnieją cudzoziemcy i trzęsąc się, wyjdą z swych wałów obronnych.^m
- 46** Jehowa żyje;ⁿ i niech będzie błogosławiona moja Skała,^o
niech też będzie wywyższony Bóg mego wybawienia.^p
- 47** Prawdziwy Bóg jest dla mnie Dawcą aktów pomsty;^q
on również poddaje mi ludy.^r
- 48** On mnie ocala od mych rozgniewanych nieprzyjaciół;^s
ty mnie podniesiesz ponad tych, którzy powstają przeciwko mnie.^t

i 2Sm 8:3; Ps 2:8; 1Tm 6:15; Obj 19:16; j Iz 55:5; Iz 65:1; Dz 15:14; k 2Sm 22:45; 1Pwt 33:29; m 2Sm 22:46; Mi 7:17; n 2Sm 22:47; Jer 10:10; 1Tm 4:10; o Pwt 32:4; p Wj 15:2; q Pwt 32:35; 2Sm 22:48; Ps 94:1; Nah 1:2; Rz 12:19; r Ps 47:3; 1Ko 15:25; s Ps 59:1; t 2Sm 7:9.

wyzwolisz mnie od mę-
ża dopuszczającego się
przemocy.^a

49 Dlatego będę cię słał wśród
narodów, Jehowo,^b
i będę śpiewał twojemu
imieniu.^c

50 Dla swego króla dokonuje
on wielkich aktów wyba-
wienia^d

i okazuje lojalną życzli-
wość swemu pomazań-
cowi.^e

Dawidowi i jego potom-
stwu po czas niezmie-
rzony.^f

Dla kierownika.
Utwórz muzyczny Dawida.

19 Niebiosa oznajmiają
chwałę Boga,^g

a o dziele jego rąk opo-
wiada przestworze.^h

2 Dzień jeden po drugim spra-
wia, że tryska mowa,ⁱ
a noc jedna po drugiej
ukazuje wiedzę.^j

3 Nie jest to mowa, nie ma też
słów;
nie słyszać ich głosu.^k

4 Na całą ziemię wyszedł ich
sznur mierniczy,^l
a ich wypowiedzi – po kra-
niec żywej krainy.^m

W nich ustawił namiot
słońcuⁿ

5 i jest ono niczym oblubie-
niec wychodzący ze swej
komnaty godowej;^o
wielce się raduje jak mo-
carz, że pobiegnie szła-
kiem.^p

6 Z jednego krańca niebios
wyrusza,

a kończy obieg na ich dru-
gich krańcach;^q

i nic nie jest zakryte przed
jego żarem.^r

7 Prawo^s Jehowy jest dosko-
nałe,^t przywraca duszę.^u

PSALM 18

a 2Sm 22:49

Ps 140:1

b Pwt 32:43

Ps 117:1

Iz 11:10

Rz 15:9

c 1Kn 16:9

Ps 108:3

d 1Sm 2:10

Ps 2:6

Ps 144:10

e 2Sm 7:15

1Ki 3:6

Ps 89:20

f Ps 89:36

Iz 9:7

Łk 1:33

Obj 5:5

PSALM 19

g Ps 8:3

Ps 69:34

Ps 115:15

Ps 148:3

Iz 40:22

Rz 1:20

1Ko 15:40

h Rdz 1:6

Ps 150:1

Obj 4:11

i Ps 65:8

Ps 74:16

j Rdz 1:5

Rdz 1:14

Rdz 8:22

Ps 136:9

k Hi 31:26

l Hi 38:5

m Iz 49:6

Rz 10:18

n Hi 22:14

Kzn 1:5

o Iz 61:10

p Jer 33:20

q Ps 104:19

r Rdz 31:40

Iz 49:10

Mt 20:12

s Pwt 33:4

Ps 1:2

Ps 78:1

PSALMY 18:49 do 19:13

Przypomnienie^a od Jeho-
wy jest godne zaufania,^b
niedoświadczonego czy-
ni mądrym.^c

8 Rozkazy^d Jehowy są prostolinijne,^e radują serce;^f
przykazanie^g Jehowy jest
czyste,^h rozświetla oczy.ⁱ

9 Bojaźń^j przed Jehową jest
czysta, ostoi się na za-
wsze.

Sądownicze rozstrzygnię-
cia^k Jehowy są praw-
dziwe,^l okazały się na
wskrośz prawe.^m

10 Warto ich bardziej poża-
dać niż złota – niż wiele
oczyszczonego złota,ⁿ
a słodsze są niż miód^o i niż
miód płynący z plas-
trów.^p

11 I sługa twój jest przez nie
ostrzegany;^q
w trzymaniu się ich tkwi
wielka nagroda.^r

12 Błędy – ktoś je potrafi rozpo-
znać?^s

Co się tyczy grzechów u-
krytych, uznaj mnie za
niewinnego.^t

13 Także od zuchwałych uczyn-
ków powstrzymaj swego
sługę;^u

nie pozwól, by panowały
nade mną.^v

Wtedy będę zupełny^w

i pozostanę niewinny, je-
śli chodzi o wielki wy-
stępek.

t Ps 119:72; Mt 5:17; Łk 2:22; Rz 2:13; Rz 7:14;
Rz 7:22; Rz 9:31; u 2Sm 16:12; 1Ki 8:47; Ps 23:3;
Eze 18:27; Eze 33:15; Rz 10:5; **szpalta 2 a** Ps
119:111; Ps 119:129; Ps 132:12; 2Pt 3:1; **b** 2Ki 17:15;
Ps 93:5; **c** Prz 1:5; 2Tm 3:15; **d** Pwt 1:26; 1Sm
12:14; Ps 111:7; **e** Ps 33:4; **f** 2Kn 24:10; Ps 40:8;
Ps 119:7; **g** Pwt 6:1; Prz 4:2; Mt 15:3; **h** Neh 9:13;
i Ps 13:3; Prz 6:23; Mt 6:22; **j** Pwt 10:12; Prz 1:7;
Mal 3:16; **k** Wj 21:1; Łb 15:35; Neh 9:13; Ps 119:137;
l Ps 119:160; Obj 16:7; **m** Pwt 4:8; **n** Ps 119:127; Prz
8:10; **o** Ps 119:103; Prz 16:24; **p** 1Sm 14:27; **q** 2Kn
19:10; Ps 119:11; **r** Ps 119:165; Prz 11:18; **s** Ps 40:12;
1Ko 4:4; **t** Kpl 4:2; Ps 90:8; **u** Rdz 20:6; Pwt 17:12;
1Sm 15:23; 2Sm 6:7; 2Kn 26:16; **v** Ps 119:133; **w** Iz
38:3.

14 Niechaj wypowiedzi moich ust i rozmyślanie mego serca^a
staną się miłe tobie, Jehowo, moja Skalo^b i mój Wykupicielu.^c

Dla kierownika.
Utwór muzyczny Dawida.

20 Niech Jehowa ci odpowie w dniu udręki.^d
Niech cię chroni imię Boga Jakubowego.^e

2 Niech ci pośle pomoc z miejscy świętego^f
i wesprze cię z Syjonu.^g

3 Niech pamięta wszystkie twoje dary ofiarne^h
i niech twe całopalenie przyjmie jako tłuście.ⁱ *Sela.*

4 Niech ci da według twego serca^j
i niech spełni wszelki twój zamiśl.^k

5 Chcemy radośnie wołać z powodu wybawienia twego^l
i w imię naszego Boga wzniesiemy swe sztandary.^m

Niech Jehowa spełni wszystkie twoje prośby.ⁿ

6 Wiem teraz, że Jehowa naprawdę wybawia swego pomazańca.^o

Odpowiada mu ze swych świętych niebios^p
zbawczymi potężnymi czynami swej prawicy.^q

7 Jedni o rydwanach, a drudzy o koniach,^r
my natomiast będziemy wspominać o imieniu Jehowy, naszego Boga.^s

8 Tamci się załamali i upadli,^t
my zaś powstałiśmy, by odzyskać siły.^u

9 Jehowo, racz wybawić króla!^v
Odpowie nam w dniu, gdy będziemy wołać.^w

PSALM 19

a Ps 49:3
Ps 51:15
Ps 77:12
Ps 143:5
Flp 4:8
b Ps 18:2
c Hi 19:25
Prz 23:11
Iz 43:14
Iz 44:6

PSALM 20

d Rdz 35:3
2Sm 4:9
e Ps 9:10
Prz 18:10
f 2Kn 20:8
g 2Sm 5:7
Ps 50:2
Ps 134:3
Iz 12:6
h Dz 10:4
i Kpl 9:24
1Kn 21:26
2Kn 7:1
j Ps 21:2
k Prz 20:5
l Ps 35:9
Ps 51:14
Ps 59:16
Łk 1:47
m 1Sm 17:45
n Mt 7:7
o Ps 2:2
Ps 105:15
Łk 18:7
p 1Kl 8:30
Ps 18:9
q Ps 17:7
r Ps 33:17
Prz 21:31
Iz 31:1
Oz 1:7
s 2Kn 14:11
2Kn 20:12
2Kn 32:8
t Sdz 5:31
u Ps 125:1
v Ps 18:50
w Ps 44:4

szpalta 2

PSALM 21

a Ps 63:11
b Ps 28:7
c Ps 2:8
d Ps 20:4
e 2Kn 6:41
Ps 31:19
f 2Sm 12:30
g Ps 13:3
Ps 61:6
h Ps 89:29
Ps 91:16
i 2Sm 7:9
Heb 8:1
j Dn 7:14
k Ps 72:17
l Ps 16:11
Ps 45:7
Dz 2:28

Dla kierownika.
Utwór muzyczny Dawida.

21 Jehowo, siłą twoją weseli się król^a
i jakże bardzo chce się radować wybawieniem twoim!^b

2 Dałeś mu to, czego pragnie jego serce,^c
i nie odmówiłeś życzeniu jego warg.^d *Sela.*

3 Wyszędłeś mu bowiem na spotkanie z błogosławieństwami dobra^e
i włożyłeś mu na głowę koronę z oczyszczonego złota.^f

4 O życie cię prosił. Dałeś mu je,^g
długie dni po czas niezmierzony, na zawsze.^h

5 Chwała jego jest wielka dzięki wybawieniu twemu.ⁱ
Dostojęstwem i wspaniałością go okrywasz.^j

6 Czynisz go bowiem wielce błogosławionym na zawsze;^k
rozweselasz go radością przed twym obliczem.^l

7 Bo król pokłada ufność w Jehowie,^m
tak, w lojalnej życzliwości Najwyższego. Nic nim nie zachwieje.ⁿ

8 Ręka twoja znajdzie wszystkich twych nieprzyjaciół;^o
prawica twoja znajdzie tych, którzy cię nienawidzą.

9 Uczynisz z nich jakby piec ognisty w czasie wyznaczonym na twoją uwagę.^p

Jehowa w swym gniewie ich pochłonie i ogień ich strawi.^q

m 1Sm 30:6; Mt 27:43; Heb 2:13; **n** Ps 16:8; **o** Ps 2:9; **p** Kzn 3:8; Mal 4:1; 2Ts 1:8; **q** Pwt 32:22; Ps 110:5.

10 Owoc ich łona zgładzisz z ziemi^a

i potomstwo ich – spośród synów ludzkich.^b

11 Bo skierowali przeciw tobie to, co złe;^c

uknuli zamysły, których nie potrafią spełnić.^d

12 Ty bowiem ich zmusisz, by pierzchnęli, podając tył,^e cięciwami swymi, które przygotowujesz przeciwko ich twarzy.^f

13 Bądź wywyższony w swej sile, Jehowo.^g

Chcemy śpiewać i grać twojej potędze.^h

Dla kierownika;
na „Łanie o świecie”.
Utwór muzyczny Dawida.

22 Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?ⁱ

Czemu jesteś daleki od wybawienia mnie,^j

od słów mego ryku?^k

2 Boże mój, wołam za dnia, a ty nie odpowiadasz,^l oraz w nocy – i nie milczę.^m

3 Lecz ty jesteś święty,ⁿ mieszkający w chwałach Izraela.^o

4 Tobie ufali nasi ojcowie;^p ufali, a ty zapewniałeś im ocalenie.^q

5 Do ciebie zawołali^r i uszli cało;^s tobie zaufali i nie doznali wstydu.^t

6 Ja zaś jestem robakiem,^u a nie człowiekiem, dla ludzi obelgą i godnym wzgardy dla ludu.^v

7 Wszyscy, którzy mnie widzą, naigrawają się ze mnie;^w szeroko otwierają usta, kiwają głową;^x

8 „Porucił siebie Jehowie.”^y Niech On go ocali!^z

PSALM 21

a 1KI 13:34

Ps 9:5

Ps 37:28

Mt 25:46

b Ps 109:13

Lz 14:20

c Ps 5:10

Ps 34:16

d Ps 2:1

Ps 83:4

e Ps 9:3

Ps 56:9

f Ps 7:13

Ps 64:7

g Ps 46:10

h Obj 11:17

Obj 15:3

Obj 18:20

PSALM 22

i Ps 22:16

Ps 31:14

Mt 27:46

Mk 15:34

j Ps 26:9

Heb 5:7

k Hi 3:24

Ps 38:8

l Ps 42:3

Ps 88:1

m Łk 18:7

n Iz 6:3

Jn 17:11

1Pt 1:15

o Pwt 10:21

Ps 65:1

p Rdz 15:6

Heb 11:33

q Wj 14:13

r Ps 99:6

Ps 106:44

s 1Ko 10:13

t Ps 25:2

Lz 49:23

Rz 10:11

u Hi 25:6

Lz 41:14

v Ps 31:11

Lz 53:3

Jn 7:15

w Ps 35:16

Mt 5:11

Mt 9:24

Łk 16:14

x Hi 16:4

Ps 44:14

Ps 109:25

Mt 27:39

y Ps 37:5

z Mt 27:43

Łk 23:35

szpalta 2

a Ps 18:19

Ps 91:14

b Ps 71:6

Ps 139:16

c Łk 11:27

d Iz 46:3

e Lz 49:1

Lk 1:42

Gal 1:15

f Ps 10:1

Heb 5:7

PSALMY 21:10 do 22:16

Niech go wyzwoli, skoro w nim znalazł upodobanie!^a

9 Bo to ty wydobyłeś mnie z matczynego brzucha,^b ty natchnąłeś mnie ufnością u piersi mej matki.^c

10 Na ciebie jestem zdany już od wyjścia z łona;^d odkąd wyszedłem z brzucha matki, jesteś moim Bogiem.^e

11 Nie trzymaj się z dala ode mnie, gdyż blisko jest udreka,^f gdyż nie ma innego wspomożyciela.^g

12 Otoczyło mnie mnóstwo cielców;^h osaczyli mnie mocarze Bażanu.ⁱ

13 Otworzyli na mnie swoje paszcze^j niczym lew, który rozszarpuje i ryczy.^k

14 Wylany zostałem jak woda^l i wszystkie moje kości odzieliły się jedna od drugiej.^m

Serce moje stało się jak wosk;ⁿ stopniało głęboko w moim wnętrzu.^o

15 Moc moja wyschła niby skorpupa gliniana,^p a język przylgął mi do dziąseł;^q i kładziesz mnie w prochu śmierci.^r

16 Osaczyły mnie bowiem psy;^s otoczyło mnie zgromadzenie złoczyńców.^t

Są jak lew u mych rąk i nóg.^u

g Ps 72:12; **Lk** 23:46; **h** Ps 68:30; **i** Lz 53:7; **Eze** 39:18; **Am** 4:1; **Mt** 27:1; **J** Hi 16:10; **Ps** 35:21; **Lam** 2:16; **Mt** 26:4; **k** Ps 57:4; **1Pt** 5:8; **1Joz** 7:5; **m** Dn 5:6; **Lk** 22:44; **n** Hi 23:16; **Jn** 12:27; **o** Pwt 20:8; **Mt** 26:38; **Mk** 14:33; **p** Prz 17:22; **q** Lam 4:4; **Jn** 19:28; **r** Rdz 3:19; **Ps** 30:9; **Lz** 53:12; **1Ko** 15:4; **s** Ps 59:6; **Lk** 22:63; **Flp** 3:2; **Obj** 22:15; **t** Ps 86:14; **Łk** 11:53; **u** Lz 53:7; **Mt** 27:35; **Jn** 20:25.

- 17** Mogę zliczyć wszystkie swe kości.^a
Oni patrzą, wpatrują się we mnie.^b
- 18** Dzielią między siebie moje szaty,^c
a o moją odzież rzucają losy.^d
- 19** Ale ty, Jehowo, nie trzymaj się z dala.^e
Siło moja,^f racz pośpieszyć mi na pomoc.^g
- 20** Racz wyzwoić duszę moją od miecza,^h
jedyną moją – z łapy psa.ⁱ
- 21** Wybaw mnie z paszczy lwa,^j
odpowiedz też i wybaw mnie od rogów dzikich byków.^k
- 22** Będę oznajmiał twe imię^l
swoim braciom;^m
wpośród zboru będę cię wysławiał.ⁿ
- 23** Bójący się Jehowy, wysławiajcie go!^o
Całe potomstwo Jakuba,
wychwalajcie go!^p
I lękajcie się go, całe potomstwo Izraela.^q
- 24** Bo ani nie pogardził,^r
ani się nie brzydził uciśnieniem uciśnionego;^s
i nie zakrył przed nim swe go oblicza,^t
a gdy ten wołał do niego o pomoc, on usłyszał.^u
- 25** Od ciebie będzie pochodzić moje wysławianie w wielkim zborze;^v
śluby swe spełnię w obecności tych, którzy się go boją.^w
- 26** Potulni będą jeść i się nasycą;^x
szukający go będą wysławiać Jehowę.^y
Niech serca wasze żyją na zawsze.^z
- 27** Wszystkie krańce ziemi wspomną i zawrócą do Jehowy.^a

PSALM 22

- a** Ps 34:20
Jn 19:36
b Mt 27:36
Lk 23:35
c Jn 19:24
d Mk 15:24
e Ps 10:1
f Ps 18:1
g Ps 40:13
h Ps 17:13
Ps 37:17
i Ps 22:16
j Ps 35:17
2Tm 4:17
k Pwt 33:17
Jn 8:59
Dz 4:27
l Jn 17:6
Heb 2:12
m Mt 12:49
Jn 20:17
Rz 8:29
Heb 2:11
Heb 2:17
n Ps 40:9
Heb 2:12
o Ps 135:20
Lk 1:50
Dz 4:24
p Ps 50:15
Ps 50:23
Lk 2:20
1Ko 6:20
Obj 15:4
q Pwt 6:13
r Ps 69:33
s Ps 34:6
t Lb 6:25
u Heb 5:7
v Ps 35:18
Ps 40:10
Ps 107:32
Ps 111:1
w Kzn 5:4
x Ps 37:11
Iz 65:13
y Sof 2:3
z Jn 4:14
a Iz 66:20

szpalta 2

- a** Rdz 22:18
Obj 7:9
Obj 15:4
b 1Kn 29:11
Abd 21
Obj 11:17
c Ps 47:7
Za 14:9
d Ps 45:12
e Iz 26:19
Flp 2:10
f Ps 49:7
g Iz 53:10
h 1Pt 2:9
i Rz 1:17
Rz 3:22
j Ps 78:6
Ps 102:18

- I pokłon ci oddadzą wszystkie rodziny narodów.^a
- 28** Albowiem władza królewska należy do Jehowy^b
i on panuje nad narodami.^c
- 29** Wszyscy zamożni ziemi będą jeść i oddadzą pokłon;^d
zegną się^e przed nim wszyscy, którzy zstępują do prochu,
i żaden swej duszy nie zachowa przy życiu.^f
- 30** Służyć mu będzie potomstwo;^g
o Jehowie głosić się będzie temu pokoleniu.^h
- 31** Przyjdą i opowiedzą o Jego prawościⁱ
ludowi, który ma się narodzić, że On tego dokonał.^j

Utwór muzyczny Dawida.

23

- Jehowa jest moim Pasterzem.^k
Niczego mi nie zabraknie.^l
- 2** Daje mi się kłaść na pastwiskach obfitujących w trawę;^m
prowadzi mnie przez dobrze nawodnione miejscy odpoczynku.ⁿ
- 3** Duszę moją pokrzepia.^o
Wiedzie mnie szlakami prawości przez wzgląd na swe imię.^p
- 4** Nawet gdy chodzę doliną głębokiego cienia,^q
nie boję się niczego złego,^r
bo ty jesteś ze mną;^s
różga twoja i twa laska – te mnie pocieszają.^t

PSALM 23 **k** Ps 80:1; Jer 23:3; Eze 34:12; 1Pt 2:25; 1Ps 34:9; Ps 84:11; Mt 6:33; Flp 4:19; Heb 13:5; **m** Eze 34:14; Mt 4:4; **n** Hl 34:29; Eze 34:13; **o** Ps 19:7; Ps 51:12; **p** Ps 5:8; Ps 31:3; Prz 8:20; **q** Hl 10:21; Hl 38:17; Ps 44:19; Mt 4:16; Lk 1:79; **r** Ps 3:6; Ps 27:1; Iz 41:10; **s** Iz 43:2; Rz 8:31; **t** Mt 7:14.

5 Stół przede mną zastawiasz
wobec wszystkich, którzy
okazują mi wrogość.^a
Oliwą natłuściłeś mą
głowę;^b
kielich mój jest napelnio-
ny po brzegi.^c

6 Zaiste, dobroć i lojalna życz-
liwość będą za mną po-
dążać przez wszystkie
dni mego życia;^d

ja zaś mieszkać będę w do-
mu Jehowy przez długie
dni.^e

Davidowy. Utwór muzyczny.

24 Do Jehowy należy ziemia
i to, co ją napelnia,^f
żywna kraina i ci, którzy
w niej mieszkają.^g

2 On bowiem mocno ją osa-
dził na morzach^h
i nad rzekami utrzymuje
ją trwale ugruntowaną.ⁱ

3 Kto może wstąpić na górę
Jehowy^j
i kto może stanąć w jego
świątym miejscu?^k

4 Ten, kto ma ręce niewinne
i czyste serce,^l
kto nie wciąga Mojej du-
szy do tego, co nic nie-
warte,^m

ani nie składa przysięgi
podstępnie.ⁿ

5 Tak! uzyska błogosławień-
stwo od Jehowy^o
i prawość od Boga swego
wybawienia.^p

6 Oto pokolenie tych, którzy
go szukają,
tych, którzy poszukują
twego oblicza, [Boże] Ja-
kuba.^q *Sela.*

7 „Bramy, podnieście swe
szczyty,^r
i podnieście się, prastare
wejścia,^s
aby wkroczył chwalebny
Król!”^t

PSALM 23

a Ps 22:26
Ps 31:19

b Ps 92:10
Łk 7:46
Jak 5:14

c Ps 16:5
d Ps 103:17
Ef 5:9

e Ps 15:1
Ps 27:4
Ps 65:4
Ps 84:4
Ps 122:1
Łk 2:37
Obj 21:3

PSALM 24

f Wj 9:29
Wj 19:5
Pwt 10:14
1Kn 29:11
Hi 41:11
1Ko 10:26

g Ps 89:11
Ps 98:7

h Rdz 1:9
Ps 136:6

i Hi 38:11
Ps 96:10
Ps 104:5
Jer 5:22

j Ps 15:1
Iz 2:2

k Rz 11:35
l 2Sm 22:21
Ps 37:3
Iz 33:15
Mt 5:8

m Rdz 5:20
Rz 8:29

n Ps 34:13
Mal 3:5

o Ps 128:5
Mal 3:10

p Ps 68:19
Iz 12:2
Tyt 2:10

q Ps 27:8
Ps 105:4

r Ps 118:19

s Iz 26:2

t 2Sm 6:15
Ps 48:2
Ps 97:6

szpalta 2

a Ps 99:1

b Ps 93:1
Iz 42:13
1Tm 1:17

c Wj 15:3
1Sm 17:47
2Kn 20:15
Iz 59:17

d Ps 118:19
Ps 122:2

e Ps 68:16

f 1Kn 29:11
Ps 145:1
Iz 6:5
Obj 1:8

g Ps 86:4
Ps 143:8

PSALM 25

h Iz 26:3; Rz 10:11; **i** Ps 13:4; Ps 35:19; Ps 41:11;
j Ps 69:6; **k** Ps 31:17; Ps 71:13; **l** Wj 33:13; Ps 5:8;
Ps 86:11; Ps 143:8; **m** Ps 27:11; **n** Ps 43:3; **o** Ps 24:5;
Ps 88:1.

8 „Któż jest tym chwalebnym
Królem?”^a

„Jehowa, silny i potężny,^b
Jehowa, potężny w boju”.^c

9 „Bramy, podnieście swe
szczyty;^d

tak, podnieście je, prasta-
re wejścia,
aby wkroczył chwalebny
Król!”^e

10 „Któż to jest – ten chwaleb-
ny Król?”

„Jehowa Zastępów – on
jest tym chwalebnym
Królem”.^f *Sela.*

Davidowy.

♫ [Alef]

25 Do ciebie, Jehowo, wzno-
szę swoją duszę.^g

□ [Bet]

2 Boże mój, w tobie pokładam
ufność;^h

obym nie został zawsty-
dzony.

Niech moi nieprzyjaciele
nie tryumfują nade
mną.ⁱ

♪ [Gimel]

3 Nie zostanie też zawstydzony
nikt z tych, którzy
w tobie pokładają na-
dzieję.^j

Zawstydzeni zostaną ci,
którzy bezskutecznie po-
stępują zdradliwie.^k

¶ [Dalet]

4 Daj mi poznać twe drogi, Je-
howo;^l
naucz mnie ścieżek two-
ich.^m

¶ [He]

5 Spraw, bym chodził w twojej
prawdzie, i ucz mnie,ⁿ
bo ty jesteś Bogiem mego
wybawienia.^o

h Iz 26:3; Rz 10:11; **i** Ps 13:4; Ps 35:19; Ps 41:11;
j Ps 69:6; **k** Ps 31:17; Ps 71:13; **l** Wj 33:13; Ps 5:8;
Ps 86:11; Ps 143:8; **m** Ps 27:11; **n** Ps 43:3; **o** Ps 24:5;
Ps 88:1.

† [Waw]

W tobie pokładam nadzieję przez cały dzień.^a

† [Zajin]

- 6** Pamiętaj o swych zmiłowaniach,^b Jehowo, i o swych przejawach lojalnej życzliwości,^c gdyż są one od czasu niezmierzonego.^d

‡ [Chet]

- 7** Racz nie pamiętać grzechów mej młodości i mych buntów.^e

Racz o mnie pamiętać stosownie do swej lojalnej życzliwości,^f przez wzgląd na swą dobroć, Jehowo.^g

‡ [Tet]

- 8** Dobry i prostolinijny jest Jehowa.^h

Dlatego poucza grzeszników o drodze.ⁱ

* [Jod]

- 9** Sprawi, że potulni będą chodząc według jego sądowiczego rozstrzygnięcia,^j i będzie potulnych uczył swej drogi.^k

‡ [Kaf]

- 10** Wszystkie ścieżki Jehowy są lojalną życzliwością i wiernością wobec prawdy dla tych, którzy przestrzegają jego przymierza^l i jego przypomnień.^m

‡ [Lamed]

- 11** Przez wzgląd na swe imię, Jehowo,ⁿ przebacz me przewinienie, bo jest znaczne.^o

‡ [Mem]

- 12** Któż jest człowiekiem bojącym się Jehowy?^p Pouczy go o drodze, którą wybierze.^q

PSALM 25

a Ps 22:2

b 2Krn 6:42

Ps 98:3

Ps 103:17

Iz 63:15

c Wj 34:6

Ps 69:16

Iz 55:3

Jer 33:11

d Ps 136:1

Łk 1:50

e Hi 13:26

Jer 3:25

f Ps 6:4

Ps 51:1

g Wj 33:19

Ps 27:13

h Ps 92:15

Ps 119:68

Ps 145:9

Nah 1:7

Za 9:17

Dz 14:17

i Ps 119:33

Iz 30:20

Mi 4:2

j Sof 2:3

k Ps 32:8

l Pwt 29:1

m Ps 19:7

n Ps 31:3

Ps 79:9

Ps 109:21

Ps 143:11

Eze 36:22

Dn 9:19

Mt 6:9

o Ps 103:3

p Ps 111:10

Dz 10:2

q Ps 37:23

szpalta 2

a Ps 31:19

Za 9:17

b Ps 37:11

c Rdz 18:17

Prz 3:32

Am 3:7

Jn 15:15

d Rdz 22:17

e Ps 121:1

Ps 123:1

Ps 141:8

f Ps 31:4

Ps 91:3

Ps 124:7

2Tm 2:26

g Ps 69:16

Ps 86:16

h Ps 143:4

i Ps 73:21

j Ps 107:28

k 2Sm 16:12

Ps 119:153

† [Nun]

- 13** Dusza jego mieszkać będzie w dobroci,^a a jego potomstwo posiądzie ziemię.^b

‡ [Samek]

- 14** Zażyła więz z Jehową jest udziałem tych, którzy się go boją,^c a także jego przymierze, by dać im je poznać.^d

‡ [Ajin]

- 15** Oczy moje są stale skierowane ku Jehowie,^e on bowiem wydobywa z sieci moje stopy.^f

‡ [Pe]

- 16** Zwróć do mnie swe oblicze i okaż mi łaskę;^g bo jestem samotny i uciśniony.^h

‡ [Cade]

- 17** Pomnożyły się udręki mego serca;ⁱ racz mnie wyprowadzić z moich utrapień.^j

‡ [Resz]

- 18** Zobacz me uciśnienie i moje strapienie^k i odpuść wszystkie moje grzechy.^l

- 19** Zobacz, jak liczni się stali moi nieprzyjaciele^m i znenawidzili mnie gwałtowną nienawiścią.ⁿ

‡ [Szin]

- 20** Zechciej strzec mojej duszy i wyzwól mnie.^o Obym nie został zawstydzony, bo u ciebie się schroniłem.^p

‡ [Taw]

- 21** Niech mnie strzegą nieskazitelność i prostolinijność,^q

l Ps 32:5; Ps 51:9; m Ps 38:19; n Ps 37:12; o Ps 17:8; Ps 121:7; p Ps 71:1; q Ps 41:12.

bo w tobie pokladam nadzieje.^a

22 Boże, wykup Izraela ze wszystkich jego udręk.^b

Dawidowy.

26 Osądź mnie,^c Jehowo, gdyż chodziłem w swojej nieskazitelnosci;^d

i zaufałem Jehowie, że-
by się nie zachwiać.^e

2 Zbadaj mnie, Jehowo, i pod-
daj mnie próbie;^f
oczyszczyć moje nerki i moje
serce.^g

3 Mam bowiem przed oczami
twa lojalną życzliwość
i chodzę w twojej praw-
dzie.^h

4 Nie zasiadam z mężami nie-
prawdy;ⁱ
a z tymi, którzy ukrywają,
kim są, nie wchodzę.^j

5 Znienawidziłem zbór zło-
czyńców,^k
a z niegodziwcami nie sie-
dzieć.^l

6 Obmyję swe ręce w niewin-
ności^m
i będę kroczyć wokół twe-
go ołtarza, Jehowo.ⁿ

7 ażeby słyszano głośnie dzieł-
czynienie^o
i by oznamiać wszyst-
kie twe zdumiewające
dzieła.^p

8 Jehowo, umiłowałem miesz-
kanie twego domu^q
i miejsce przebywania two-
jej chwały.^r

9 Nie zabieraj mej duszy z
grzesznikami^s
ani życia mego z ludźmi
winnymi krwi.^t

10 którzy mają w swych rękach
rozpasanie,^u
a prawica ich pełna jest
przekupstwa.^v

11 Ja zaś będę chodził w swej
nieskazitelnosci.^w

PSALM 25

a Ps 37:34
Rz 15:13
b Ps 130:8

PSALM 26

c Ps 7:8
d 2Kl 20:3
Prz 20:7
e Ps 21:7
Ps 37:31
Prz 3:6
Prz 29:25
f Rdz 22:1
Ps 7:9
g Ps 17:3
Ps 66:10
Za 13:9
h 2Kl 20:3
Ps 43:3
Ps 86:11
i Prz 13:20
Jer 15:17
j Prz 12:11
1Ko 15:33
k Ps 31:6
Ps 139:21
l Ps 1:1
m Ps 51:2
Ps 73:13
Iz 1:16
Mt 27:24
n Ps 43:4
o Ps 50:23
Ps 95:2
p Ps 107:22
q 1Sm 3:3
1Kn 16:1
Ps 27:4
Ps 84:10
r 2Kn 5:14
Ps 63:2
s 1Sm 25:29
t Ps 51:14
u Gał 5:19
2Pt 2:7
v Pwt 16:19
1Sm 8:3
Iz 1:23
Eze 22:12
Am 5:12
w Łk 1:6

szpalta 2

a Ps 69:18
b Neh 13:14
Ps 40:2
c 1Sm 2:9
Prz 10:9
d Ps 68:26
Ps 107:32
Ps 111:1

PSALM 27

e Hi 29:3
Ps 36:9
Ps 43:3
Ps 119:105
f Wj 15:2
Ps 68:19
g Ps 23:4
h Ps 62:6
Iz 12:2
Flp 4:13
i Ps 36:1
Rz 8:31
Heb 13:6
j Ps 14:4
Ps 22:16

Wykup mnie^a i okaż mi
łaskę.^b

12 Stopa moja stanie na rów-
nym miejscu;^c
pośród zebranych rzesz bę-
dę błogosławić Jehowę.^d

Dawidowy.

27 Jehowa moim światłem^e
i mym wybawieniem.^f
Kogóż mam się lękać?^g
Jehowa twierdzą mego
życia.^h

Kogóż mam się bać?ⁱ

2 Gdy natarli na mnie zło-
czyńcy, by pożreć moje
ciało^j

— to moi wrogowie i nie-
przyjaciele^k —

sami się potknęli i upadli.^l

3 Choćby obóz rozbił przeciw-
ko mnie namiot,^m
serce moje bać się nie bę-
dzie.ⁿ

Choćby wojna przeciw mnie
wybuchła^o —

nawet wtedy będę pokła-
dał ufność.^p

4 O jedno poprosiłem Je-
howę^q —

właśnie tego będę wypat-
rywał:^r

bym mógł mieszkać w do-
mu Jehowy przez wszyst-
kie dni swego życia,^s

aby oglądać to, co jest rozko-
szą Jehowy,^t

i patrzeć z docenianiem
na jego świątynię.^u

5 Bo w ukryciu swym osłoni
mnie w dniu nieszczęś-
cia;^v

skryje mnie w tajem-
nym miejscu swego na-
miotu;^w

postawi mnie wysoko na
skale.^x

k Ps 18:40; l Ps 18:38; m Ps 3:6; n 2Kn 20:15;
o 2Kn 32:7; p Ps 84:12; q Łk 10:42; r Jer 29:13; Dn
9:3; Mt 7:7; s Ps 15:1; Ps 23:6; Ps 65:4; Łk 2:37;
t Ps 16:11; Ps 50:2; Ps 63:2; Ps 90:17; u 1Sm 3:3;
1Kn 16:1; Ps 26:8; Heb 12:16; v Ps 31:20; Ps 32:7;
Ps 57:1; Sof 2:3; w Ps 61:4; Ps 119:114; x Ps 40:2.

- 6** Toteż głowa moja będzie wysoko ponad nieprzyjaciółmi, którzy mnie wsząd otaczają;^a
i chcę w jego namiocie składać ofiary radosnego wykrzykiwania;^b
chcę śpiewać i grać Jehowie.^c
- 7** Usłysz, Jehowo, gdy wołam swym głosem,^d
i okaż mi łaskę, i odpowiedz mi.^e
- 8** O tobie rzekło moje serce: „Starajcie się znaleźć me oblicze”.^f
Będę się starał, Jehowo, znaleźć twe oblicze.^g
- 9** Nie zakrywaj swego oblicza przede mną.^h
Nie odprawiaj w gniewie swego sługi.ⁱ
Stań się moim wsparciem.^j
Nie porzucaj mnie ani mnie nie opuszczaj, Boże mego wybawienia.^k
- 10** Choćby mnie opuścili ojciec mój i moja matka,^l
przyjąłby mnie sam Jehowa.^m
- 11** Poucz mnie, Jehowo, o swej drodzeⁿ
i ze względu na mych wrogów prowadź mnie ścieżką prostolinijności.
- 12** Nie wydawaj mnie duszy moich przeciwników;^o
bo powstałi przeciw mnie fałszywi świadkowie^p
oraz ten, kto miota gwałt.^q
- 13** Gdybym to nie wierzył, że będę oglądał dobroć Jehowy w krainie żyjących^r...!
- 14** Pokładaj nadzieję w Jehowie;^s bądź odważny i niech serce twe będzie mocne.^t
Tak, pokładaj nadzieję w Jehowie.^u

PSALM 27

- a** 2Sm 7:9
Ps 3:3
b Ps 107:22
Heb 13:15
c Ef 5:19
d Ps 4:1
Ps 130:2
e Ps 5:2
Ps 119:58
f Ps 24:6
Ps 105:4
Sof 2:3
g Ps 63:1
h Ps 69:17
Ps 143:7
Iz 59:2
i Iz 50:1
j 1Sm 7:12
Ps 46:1
k Ps 38:21
Ps 88:1
l Ps 69:8
Mt 10:21
m Iz 40:11
Iz 49:15
n 1Kl 8:36
Ps 25:4
Ps 86:11
Iz 30:20
Iz 54:13
o Ps 31:8
Ps 35:25
Ps 41:2
Ps 41:11
p Ps 35:11
Mt 26:59
Dz 6:11
q Dz 9:1
r Hi 33:30
Jer 11:19
Eze 26:20
s Ps 25:3
t Ps 31:24
Iz 40:31
u Ps 62:5
Ps 130:5
Rz 15:13

szpalta 2

PSALM 28

- a** Ps 18:3
b Pwt 32:4
Ps 42:9
Iz 26:4
c Ps 35:22
Ps 83:1
d Hi 33:28
Ps 30:9
Ps 69:15
Iz 38:18
e 2Kn 6:13
f Ps 5:7
g Lb 16:26
Ps 26:9
h Ps 62:4
Jer 9:8
i Ps 7:14
Ps 36:4
Prz 26:25

Dawidowy.

- 28** Do ciebie, Jehowo, wciąż wołam.^a
Skało moja, nie bądź wobec mnie głuchy,^b
abyś ty wobec mnie nie milczał.^c
a ja żebym nie musiał upodobnić się do tych, którzy zstępują do dołu.^d
- 2** Usłysz głos moich błagań, gdy wołam do ciebie o pomoc,
gdy wznoszę ręce^e ku najskrytszemu pomieszczeniu twego miejsca świętego.^f
- 3** Nie zabieraj mnie z niegodziwcami i z krzywdziicielami,^g
którzy mówią ze swymi towarzyszami o pokoju,^h
lecz w sercach mają zło.ⁱ
- 4** Daj im według ich postępowania^j
i według zła ich praktyk.^k
Racz im dać według dzieła ich rąk.^l
Odplac im ich własnym postępowaniem.^m
- 5** Nie zważają bowiem na poczynania Jehowyⁿ
ani na dzieło jego rąk.^o
On ich zburzy i nie odbuduje.
- 6** Błogosławiony niech będzie Jehowa, bo usłyszał głos moich błagań.^p
- 7** Jehowa moją siłą^q i mą tarczę.^r
Jemu zaufało moje serce^s
i otrzymałem pomoc, tak iż serce me wielce się raduje,^t
i będę go sławił swą pieśnią.^u

j Ps 59:12; Jer 18:22; 2Tm 4:14; **k** Ps 21:10; 1Ps 62:12; Mt 25:45; Obj 22:12; **m** 2Ts 1:6; **n** Hi 34:27; **o** Ps 5:12; **p** Ps 8:3; Ps 19:1; Iz 40:26; **q** Ps 66:20; **r** Iz 12:2; Ef 6:10; **s** Rdz 15:1; 2Sm 22:3; Ps 3:3; Ps 84:11; **t** Ps 13:5; Ps 56:4; **u** Wj 15:1.

8 Jehowa jest siłą dla swego ludu,^a

on też jest twierdzą wspa-
niałego wybawienia swe-
go pomazańca.^b

9 Racz wybawić swój lud i bło-
gosławić swemu dzie-
dzictwu;^c

paś ich też i noś po czas
niezmierzony.^d

Utwórz muzyczny Dawida.

29 Przypisujcie Jehowie, syn-
nowie silnych,
przypisujcie Jehowie
chwałę i siłę.^e

2 Przypisujcie Jehowie chwa-
łę jego imienia.^f

Kłaniajcie się Jehowie w
świętej ozdobie.^g

3 Głos Jehowy rozlega się po-
nad wodami;^h
to zagrziałⁱ Bóg chwa-
lebną.^j

Jehowa jest ponad wielo-
ma wodami.^k

4 Głos Jehowy mocny;^l
głos Jehowy wspaniały.^m

5 Głos Jehowy łamie cedry;
tak, Jehowa roztrzaskuje
cedry Libanu.ⁿ

6 on też sprawia, że podska-
kują jak cięły,^o
Liban i Sirion^p – jak syno-
wie dzikich byków.

7 Głos Jehowy siecze płomie-
niami ognia;^q

8 głos Jehowy sprawia, że się
wije pustkowiem,^r

Jehowa sprawia, że się
wije pustkowiem Kadesz.^s

9 Głos Jehowy sprawia, że ła-
nie wiją się w bólach po-
rodowych,^t

i ogalaca lasy.^u

A w jego świątyni każdy
mówi: „Chwała!”^v

10 Jehowa zasiadł nad poto-
pem;^w

i Jehowa zasiada jako król
po czas niezmierzony.^x

PSALM 28

a 1Sm 16:13

2Sm 22:3

b Ps 20:6

Heb 5:7

c Lb 23:20

Pwt 9:29

d Pwt 32:11

Ps 78:71

Iz 40:11

PSALM 29

e 1Kn 16:28

Ps 96:7

Hab 3:3

f Ps 96:8

g 2Kn 20:21

h Ps 18:13

i 1Sm 7:10

Hi 37:5

j Dz 7:2

k Ps 93:4

Ps 104:3

l Hi 26:11

Eze 10:5

m Hi 40:9

n Iz 2:13

o Ps 114:4

Jer 4:24

p Pwt 3:9

q Wj 19:18

Ps 77:18

Ps 144:5

Heb 12:18

r Iz 13:13

Heb 12:26

s Lb 13:26

t Hi 39:1

u Iz 10:18

Eze 20:47

v Ps 48:9

Ps 63:2

Ps 134:1

Ps 135:2

w Rdz 6:17

Hi 38:25

x Ps 10:16

1Tm 1:17

szpalta 2

a Ps 28:9

Iz 40:29

b Lb 6:26

Ps 72:7

Ps 147:14

Rz 15:33

1Ko 1:3

PSALM 30

c 2Sm 5:11

d Ps 28:9

e Ps 25:2

Ps 41:11

f Rdz 20:17

Wj 15:26

2Ki 20:5

Ps 6:2

Ps 103:3

g Ps 16:10

Ps 86:13

Dz 2:31

h Ps 28:1

Iz 38:17

Jon 2:6

11 Jehowa udzieli siły swemu
ludowi.^a

Jehowa pobłogosławi swój
lud pokojem.^b

Utwórz muzyczny.

Pieśń na uroczystość oddania
domu do użytku.^c Dawidowa.

30 Będę cię wywyższał, Je-
howo, bo mnie po-
dźwignąłeś^d

i nie pozwoliłeś, by moi
nieprzyjaciele rado-
wali się z mego po-
wodu.^e

2 Jehowo, Boże mój, wołałem
do ciebie o pomoc, a ty
począłeś mnie uzdra-
wiać.^f

3 Jehowo, tyś wyprowadził mą
duszę z Szeolu;^g
zachowałeś mnie przy ży-
ciu, bym nie zstąpił do
dołu.^h

4 Grajcie Jehowie, lojalni wo-
bec niego,ⁱ
dzięki składajcie jego
świętemu, pamiętnemu
mianu!^j

5 gdyż pod jego gniewem jest
się przez chwilę,^k
pod jego dobrą wolą jest
się przez całe życie.^l

Wieczorem może zagoś-
cić płacz,^m lecz rankiem
rozlega się radosne wo-
łanie.ⁿ

6 Ja zaś rzekłem w swej bez-
troście:^o

„Nigdy mną nic nie za-
chwieje”.^p

7 Jehowo, w swej dobrej woli
sprawiłeś, że góra moja
stoi mocno.^q

Zakryłeś swe oblicze –
ogarnęła mnie trwoga.^r

i 1Kn 16:4; Ps 32:11; Ps 145:10; j Wj 3:15; Ps 97:12;

k Iz 12:1; Iz 54:8; 2Ko 4:17; l Ps 63:3; m Ps 6:6;

n Ps 126:5; o Hi 29:18; p Ps 15:5; Ps 16:8; q 2Sm

5:12; Ps 89:17; r Hi 34:29; Ps 10:1; Ps 143:7.

- 8** Do ciebie, Jehowo, wołałem;^a
i Jehowę błagałem o łaskę.^b
- 9** Jakaż korzystać z mej krwi,
gdy zstąpię do dołu?^c
Czy proch będzie cię
sławić?^d Czy opowie o
twojej wierności wobec
prawdy?^e
- 10** Usłysz, Jehowo, i okaż mi
łaskę.^f
Jehowo, bądź moim wspo-
mógłcem.^g
- 11** Zamieniłeś mi żalobę w ta-
niec;^h
rozwiązałeś mój wór i
przepasujesz mnie we-
selem.ⁱ
- 12** żeby chwała moja grała ci,
a nie milczała.^j
Jehowo, Boże mój, będę cię
sławił po czas niezmi-
rzony.^k
- Dla kierownika.
Utwór muzyczny Dawida.
- 31** U ciebie, Jehowo, się
schroniłem.^l
Obym nigdy nie został
zawstydzony.^m
W prawości swej zapew-
nij mi ocalenie.ⁿ
- 2** Nakłoń ku mnie swego u-
cha.^o
Śpiesznie mnie wyzwól.^p
Stań się dla mnie twierdzą
skalną,^q
domem twierdzą, by mnie
wybawić.^r
- 3** Ty bowiem jesteś mą urwis-
tą skałą i moją twier-
dzą;^s
a przez wzgląd na swe i-
mię^t będziesz mnie wiódł
i prowadził.^u
- 4** Wydobędziesz mnie z sieci,
którą na mnie skrycie
zastawili.^v
tyś bowiem moją warow-
nią.^w
- 5** W twoją rękę powierzam du-
cha mego.^x

PSALM 30

- a** Ps 34:6
Ps 77:1
b Flp 4:6
c Ps 28:1
d Ps 6:5
Ps 88:11
Ps 115:17
Kzn 9:10
e Iz 38:18
f Ps 143:1
g Ps 28:7
Ps 54:4
h 2Sm 6:14
Kzn 3:4
Jer 31:4
i Iz 61:3
j Ps 16:9
Ps 57:8
k Ps 9:1

PSALM 31

- l** Ps 18:2
m Ps 22:5
Iz 49:23
Rz 5:5
Rz 10:11
n Ps 143:1
o Ps 71:2
Ps 130:2
p Ps 40:17
Ps 70:1
Lk 18:8
q 2Sm 22:3
Ps 18:2
Ps 94:22
r Ps 71:3
s 2Sm 22:2
t Ps 25:11
Jer 14:7
u Ps 23:3
v Ps 25:15
Ps 91:3
Mt 6:13
w Prz 18:10
x Lk 23:46
Dz 7:59

szpalta 2

- a** Ps 71:23
b Pwt 32:4
Heb 6:18
c Jer 10:8
Jon 2:8
1Ko 8:4
d Ps 25:2
e Ps 13:5
f Ps 9:13
g Ps 142:3
1Ko 8:3
Gal 4:9
h Pwt 32:30
1Sm 17:46

Ty mnie wykupiłeś,^a Jeho-
wo, Boże prawdy.^b

- 6** Zaiste, nienawidzę tych, któ-
rzy zważają na nic nie-
warte, marne bożki;^c
ja zaś pokładam ufność
w Jehowie.^d
- 7** Będę się radował i weselił
twoją lojalną życzliwo-
ścią,^e
jako że dostrzegłeś moje
uciśnienie;^f
poznałeś udręki mej du-
szy.^g
- 8** i nie wydałeś mnie w rękę
nieprzyjaciela.^h
Postawilem moje stopy na
przestronnym miejscu.ⁱ
- 9** Okaż mi łaskę, Jehowo, bo
jestem w opałach.^j
Od zgryzoty osłabło moje
oko,^k dusza moja oraz
mój brzuch.^l
- 10** W smutku bowiem moje ży-
cie dobiega końca,^m
a lata moje we wzdycha-
niu.ⁿ
Z powodu mego przewinie-
nia potknęła się mo-
ja moc^o
i osłabły moje kości.^p
- 11** Dla wszystkich, którzy oka-
zują mi wrogość,^q sta-
łem się obelgą,^r
a zwłaszcza dla moich są-
siadów,^s
i postrachem dla moich zna-
jomych.^t
Ujrawszy mnie poza do-
mem, pouciekali ode
mnie.^u
- 12** Zapomniano o mnie jak o
kimś, kto zmarł i nie ma
go w sercu;^v
stałem się podobny do u-
szkodzonego naczynia;^w

i Ps 4:1; Ps 18:19; j Prz 14:10; k Hl 17:7; Ps 6:7; Ps 88:9; l Ps 6:2; Ps 22:14; m Ps 88:15; Prz 15:13; n Ps 71:9; o Ps 106:43; p Ps 32:3; Ps 102:3; q Ps 6:7; Mt 10:22; Mt 24:9; Lk 21:17; r Ps 22:6; Ps 42:10; Ps 102:8; Iz 53:4; Rz 15:3; 1Pt 4:14; s Hl 19:13; Ps 38:11; t Ps 88:8; u Mt 26:56; 2Tm 4:16; v Ps 88:5; w Rz 9:22.

13 usłyszałem bowiem złą mo-
wę wielu;^a

z każdej strony trwoga.^b

Gdy jak jeden mąż schodzą
się przeciwko mnie,^c

knują tylko, by zabrać ma-
duszę.^d

14 Ja zaś tobie zaufałem, Je-
howo.^e

Rzekłem: „Ty jesteś moim
Bogiem”.^f

15 Czasz moje są w twoim
ręku.^g

Wyzwól mnie z ręki mych
nieprzyjaciół oraz od
tych, którzy mnie ści-
gają.^h

16 Spraw, by twe oblicze zajaś-
niało nad twym sługą.ⁱ

Wzbaw mnie w swej lojal-
nej życzliwości.^j

17 Jehowo, obym nie został za-
wstydzony, bo wezwałem
ciebie.^k

Niech zostaną zawstydze-
ni niegodziwcy;^l

niechaj milczą w Szeolu.^m

18 Niech oniemieją wargi fał-
szywe,ⁿ

które mówią przeciwko
prawemu,^o niepowścią-
gliwe w wyniosłości i po-
gardzie.^p

19 Jakże obfita jest twa do-
broć,^q którą nagroma-
dziłeś dla bojących się
ciebie!^r

Wyświadczyłeś ją szukają-
cym u ciebie schronie-
nia,

na oczach synów ludz-
kich.^s

20 Osłonisz ich w ukryciu swej
osoby^t
przed zmwianiem się lu-
dzi.^u

Schowasz ich w swym sza-
łasie przed kłótnią języ-
ków.^v

21 Błogosławiony niech będzie
Jehowa,^w

PSALM 31

a Jer 20:10

Lk 23:2

b Ps 57:4

Jer 6:25

c Lk 22:2

Lk 23:1

d Mt 27:1

e Ps 56:4

f Ps 16:2

Ps 43:5

Jn 20:17

g 2Sm 7:12

h Ps 142:6

i Lb 6:25

Ps 67:1

Ps 80:3

Rz 9:15

j Ps 6:4

k Ps 25:2

Ps 69:6

Iz 50:7

Mt 27:46

l Neh 4:4

Neh 6:16

Ps 6:10

Iz 41:11

Jer 20:11

m 1Sm 2:9

Ps 115:17

Kzn 9:5

n Ps 12:3

Ps 63:11

o 2Kn 32:16

Mt 10:25

Dz 25:7

p Ps 94:4

q Ps 73:1

Iz 63:7

r Iz 64:4

1Ko 2:9

s Ps 126:2

Iz 26:12

t Ps 27:5

Ps 32:7

Dz 3:19

u Ps 86:14

v Ps 64:3

w Rut 4:14

1Sm 25:39

Ps 68:19

Lk 1:68

szpalta 2

a Ps 17:7

b 1Sm 23:7

c 1Sm 23:26

d Ps 88:16

Lam 3:54

Jon 2:4

e 2Kn 33:13

Ps 6:9

Prz 15:29

Heb 5:7

f Pwt 10:12

Pwt 30:20

Ps 34:9

bo cudowną lojalną życ-
liwość mi wyświadczył^a

w mieście uciśnionym.^b

22 Ja zaś, wpadłszy w po-
płoch,^c rzekłem:

„Niechybnie zostanę zgła-
dzony sprzed twoich o-
czu”.^d

Doprawdy, usłyszałeś głos
moich błagań, gdy woła-
łem do ciebie o pomoc.^e

23 Miłujcie Jehowę, wszyscy lo-
jalni wobec niego.^f

Wiernych Jehowa strzeże,^g
lecz z nawiązką odpłaca
każdemu, kto przejawia
wyniosłość.^h

24 Bądźcie odważni i niech wa-
sze serce będzie mocne,ⁱ
wy wszyscy, którzy wycze-
kujecie Jehowy.^j

Dawidowy. Maskil.

32 Szczęśliwy ten, które-
go bunt przebaczone,
którego grzech za-
kryto.^k

2 Szczęśliwy człowiek, które-
go Jehowa nie obciąża
winą^l

i w którego duchu nie ma
podstępu.^m

3 Gdy milczałem, kości moje
niszczały od mego jęcze-
nia przez cały dzień.ⁿ

4 Bo dniem i nocą ciążyła na
mnie twoja ręka.^o

Moje soki żywotne odmie-
niły się jak podczas let-
niej spiekoty.^p Sela.

5 Grzech mój w końcu wyzna-
łem tobie, a mego prze-
winienia nie zakryłem.^q

Rzekłem: „Wyznam swe
występki Jehowie”.^r

g 1Sm 2:9; Ps 145:20; **h** 2Sm 22:28; Hi 40:11; Ps 94:2; Iz 2:11; Jak 4:6; 1Pt 5:5; **i** Ps 27:14; Iz 35:4; **j** Rdz 49:18; Ps 62:1; Ps 71:14; Lam 3:21; Mi 7:7; Tyt 2:13; **PSALM 32** **k** Ps 85:2; Iz 1:18; Dz 3:19; Rz 4:7; 1Kpł 17:4; Rz 5:13; 2Ko 5:19; **m** Jn 1:47; **n** Prz 28:13; **o** Ps 38:2; **p** Hi 30:30; Ps 63:1; Ps 102:3; **q** Ps 38:18; Ps 51:4; 1Jn 1:9; **r** Kpł 5:5; 2Sm 12:13; 2Kn 30:22; Ps 38:18; Ps 41:4; Mt 3:6.

A ty odpuściłeś winę moich grzechów.^a *Sela.*

6 Dlatego każdy lojalny będzie się modlił do ciebie^b –

w takim czasie tylko, gdy można cię znaleźć.^c

A powódź wielu wód – te jego nie dosięgną.^d

7 Ty jesteś dla mnie kryjówką; będziesz mnie strzegł od udręki.^e

Otoczysz mnie radosnymi okrzykami z powodu ocalenia.^f *Sela.*

8 „Obdarzę cię wnikliwością i pouczę cię o drodze, którą masz iść.”^g

Udzielę ci rad, mając oko zwrócone na ciebie.^h

9 Nie upodabniajcie się do konia albo muła nie mającego zrozumienia,ⁱ

których wigor trzeba poskramiać uzdą lub kantarem.^j

zanim się do ciebie zbliżą.”^k

10 Wiele jest boleści niegodziwca,^l

lecz kto ufa Jehowie, tego otacza lojalna życzliwość.^m

11 Weselcie się w Jehowie i radujcie się, prawi;ⁿ

wydawajcie też radosne okrzyki, wszyscy, którzy macie prostolinijne serce.^o

33 Radośnie wykrzykujcie, prawi, z powodu Jehowy.^p

Prostolinijnym przystoi wysławianie.^q

2 Składajcie Jehowie dziękczynienia na harfie;^r

grajcie mu na instrumencie o dziesięciu strunach.^s

3 Śpiewajcie mu pieśń nową;^t jak najlepiej grajcie na

PSALM 32

a Ps 86:5

Ps 103:3

Iz 44:22

Oz 14:2

Lk 7:47

b Ps 65:2

2Kor 1:3

c Ps 69:13

Iz 55:6

d Ps 124:4

Obj 12:16

e Ps 9:9

Ps 27:5

Ps 119:114

f Wj 15:1

Sdz 5:1

2Sm 22:1

g Ps 27:11

Ps 86:11

Jer 7:23

h Prz 3:6

i Hi 35:11

Prz 26:3

Jer 8:6

j Jer 31:18

Jak 3:3

k Hi 35:11

l Prz 13:21

Rz 2:9

m Ps 34:8

Prz 16:20

Jer 17:7

n Ps 68:3

Flp 4:4

o Ps 64:10

PSALM 33

p Ps 32:11

Ps 97:12

Flp 4:4

q Ps 147:1

r Ps 81:2

s Ps 92:3

Ps 144:9

t Ps 40:3

Ps 98:1

Ps 149:1

Iz 42:10

Obj 5:9

szpalta 2

a 1Kn 13:8

Elf 5:19

b Ps 12:6

Prz 30:5

c Ps 111:7

d Hi 37:23

Ps 11:7

Ps 45:7

e Ps 145:16

Dz 14:17

f Heb 11:3

2Pt 3:5

g Rdz 2:1

Ps 104:30

h Rdz 1:9

Hi 26:10

Hi 38:8

Prz 8:29

Jer 5:22

i Obj 14:7

j Ps 76:7

k Rdz 1:3

Ps 148:5

1 Ps 119:90

strunach, radośnie wólając.^a

4 Bo słowo Jehowy jest prostolinijne,^b

a wszelkie jego dzieło dokonuje się w wierności.^c

5 Miłuje on prawdość i sprawiedliwość.^d

Pełna jest ziemia lojalnej życzliwości Jehowy.^e

6 Słowem Jehowy zostały uczynione niebiosy,^f

a duchem jego ust cały ich zastęp.^g

7 Niczym tamą zbiera on wody morza,^h

umieszcza w składnicach rozkołysane wody.

8 Niechaj wszyscy na ziemi boją się Jehowy.ⁱ

Jego niech się lękają wszyscy mieszkańcy żywej krainy.^j

9 On bowiem rzekł, i powstało;^k

on nakazał, i zaczęło się tak stawać.^l

10 Jehowa udaremniał zamiar narodów;^m

pokrzyżował zamysły ludów.ⁿ

11 Zamiar Jehowy ostoi się po czas niezmierny;^o

zamysły jego serca są na pokolenie za pokoleniem.^p

12 Szczęśliwy naród, którego Bogiem jest Jehowa,^q

lud, który on sobie wybrał na dziedzictwo.^r

13 Z niebios spojrział Jehowa,^s zobaczył wszystkich synów ludzkich.^t

14 Z ustalonego miejsca, gdzie mieszka,^u

przyjrzał się wszystkim mieszkającym na ziemi.

m Iz 8:10; Iz 19:3; **n** Ps 21:11; Ps 140:8; **o** Hi 23:13;

Prz 19:21; Iz 46:10; **p** Ps 92:5; Iz 55:8; Jer 29:11;

q Pwt 33:29; Ps 144:15; **r** Ps 65:4; Ps 135:4; 1Pt 2:9;

s Ps 11:4; Ps 14:2; Prz 15:3; **t** Heb 4:13; **u** 1Kl 8:30;

Ps 115:3.

15 On kształtuje ich serca,
wszystkie razem;^a
rozważa wszystkie ich
dzieła.^b

16 Nie ma króla, którego by wy-
bawiła obfitość wojsk;^c
mocarza nie ratuje obfi-
tość mocy.^d

17 Uludą jest koń, jeśli chodzi
o wybawienie,^e
a obfitością swej energii
życiowej nie zapewnia
ocalenia.^f

18 Oto oko Jehowy jest zwróco-
ne ku tym, którzy się go
boją,^g

ku tym, którzy wyczeku-
ją jego lojalnej życzli-
wości,^h

19 by wyzwolił ich duszę od
śmierciⁱ
i zachował ich przy życiu
podczas klęski głodu.^j

20 Dusza nasza trwa w oczeki-
waniu na Jehowę;^k
on jest naszym wspomoż-
cielem i tarczą.^l

21 Bo w nim się raduje nasze
serce;^m
bo zaufaliśmy jego święte-
mu imieniu.ⁿ

22 Niech będzie nad nami, Je-
howo, twa lojalna życzli-
wość,^o

tak jak my wyczekujemy
ciebie.^p

Dawidowy; gdy ukrywał przed Abi-
melechem swą poczytalność;^q i o-
szedł, gdy ten go wypędził.

✠ [Alef]

34 Błogosławić będę Jehowę
w każdym czasie;^r
chwała jego wciąż będzie
na moich ustach.^s

⚡ [Bet]

2 Dusza moja będzie się chlu-
bić Jehową;^t
potulni usłyszą i się rozra-
dują.^u

PSALM 33

a 1Kn 28:9
Ps 105:25

b Hi 34:21
Prz 24:12

c Joz 11:6
2Kn 32:21

d Ps 44:5
Jer 9:23

e Pwt 17:16
2Kl 7:7
Ps 20:7
Prz 21:31
Iz 31:1
Oz 14:3

f Ps 147:10

g Hi 36:7
Ps 34:15
1Pt 3:12

h Ps 147:11

i Ps 56:13

j Ps 37:19
Iz 33:16

k Ps 62:1
Ps 130:6

l Rdz 15:1
Pwt 33:29
Ps 18:2
Ps 115:9

m Ps 13:5
Za 10:7

n 1Kn 16:10
Ps 28:7
Prz 18:10

o Ps 32:10
Ps 119:76

p Ps 31:24
Mi 7:7

PSALM 34

q 1Sm 21:13

r Dz 16:25
Ef 5:20

s Ps 44:8
Ps 71:8

t Iz 45:25
Jer 9:24
1Ko 1:31

u Ps 119:74

szpalta 2

a Ps 35:27
Ps 69:30
Łk 1:46

b Ps 148:13

c Łk 11:9
Heb 5:7

d Ps 18:48
Ps 144:10

e 2Ko 3:18

f Ps 37:19

g Ps 3:4
Ps 10:17

h 2Sm 22:1

i 2Kl 6:17
Ps 91:11
Mt 18:10

Dz 5:19
Dz 12:11
Heb 1:14

j 2Kl 19:35
Dn 6:22

k Jer 31:14
1Pt 2:3

l Ps 84:12
Ps 94:22

⚡ [Gimel]

3 Wysławiajcie ze mną Je-
howę^a
i wspólnie wywyższajmy
jego imię.^b

⚡ [Dalet]

4 Pytałem Jehowę, a on mi od-
powiedział^c
i wyzwolił mnie ze wszyst-
kich mych trwóg.^d

⚡ [He]

5 Spojrzeli ku niemu i się roz-
promienili,^e
a ich twarzy nikt nie zdo-
łałby zawstydzić.^f

⚡ [Zajin]

6 Ten uciśniony zawołał, a Je-
howa go usłyszał.^g
I wybawił go ze wszystkich
jego udręk.^h

⚡ [Chet]

7 Anioł Jehowy obozuje wokół
tych, którzy się go boją,ⁱ
i ratuje ich.^j

⚡ [Tet]

8 Skosztujcie i zobaczcie, że
Jehowa jest dobry;^k
szczęśliwy jest krzepki
mąż, który się u niego
chroni.^l

⚡ [Jod]

9 Bójcie się Jehowy, święci
jego,^m
bo tym, którzy się go boją,
niczego nie brak.ⁿ

⚡ [Kaf]

10 Nawet młode grzywiaste lwy
cierpiały niedostatek i
głodowały,^o
lecz tym, którzy szukają
Jehowy, nie zabraknie
żadnego dobra.^p

⚡ [Lamed]

11 Przyjdźcie, synowie, posłu-
chajcie mnie;^q

m Rdz 22:12; **Ps** 19:9; **Oz** 3:5; **n** Ps 23:1; **Flp** 4:19;
o Hi 4:11; **p** Ps 23:6; **Ps** 84:11; **Łk** 1:53; **q** Prz 4:1.

uczyć was będę bojaźni
przed Jehową.^a

℣ [Mem]

- 12** Kto jest mężem, który ma
upodobanie w życiu^b
i który miłuje tak wiele
dni, by widzieć, co jest
dobre?^c

℣ [Nun]

- 13** Strzeż swego języka od
złego,^d
a swych warg od mówienia
rzeczy zwodniczych.^e

℣ [Samek]

- 14** Odwróć się od złego, a czyń
to, co dobre;^f
zabiegaj o pokój i dąż do
niego.^g

℣ [Ajin]

- 15** Oczy Jehowy są zwrócone
ku ludziom prawym,^h
a jego uszy ku wołającym
o pomoc.ⁱ

℣ [Pe]

- 16** Oblicze Jehowy jest prze-
ciwko tym, którzy czynią
zło,^j
by wzmiankę o nich zgła-
dzić z ziemi.^k

℣ [Cade]

- 17** Zawołali, a Jehowa usłyszał^l
i wyzwolił ich ze wszyst-
kich udręk.^m

℣ [Kof]

- 18** Jehowa jest blisko tych,
którzy serce mają zła-
mane,ⁿ
a zdruzgotanych na du-
chu wybawia.^o

℣ [Resz]

- 19** Wiele nieszczęść spotyka
prawego,^p
lecz z nich wszystkich wy-
zwała go Jehowa.^q

℣ [Szin]

- 20** On strzeże wszystkich jego
kości;

PSALM 34

a Hi 28:28
Ps 111:10

Prz 1:7
Prz 8:13

b Pwt 6:2
Pwt 30:20

Ps 21:4
Ps 91:16

Mt 7:14
1Pt 3:10

c Ps 4:6
Kzn 2:3

d Ps 39:1
Prz 15:4

Jak 1:26
Jak 3:8

e Prz 12:19
Prz 12:22

Kol 3:9
1Pt 2:1

f Ps 37:27
Ps 97:10

Prz 3:7
Iz 1:16

Am 5:15
Rz 12:9

g Mt 5:9
Rz 12:18

Heb 12:14
1Pt 3:11

h Hi 36:7
Ps 33:18

1Pt 3:12

i Ps 10:17
Ps 18:6

Ps 94:9
Iz 59:1

j Kpl 17:10
Jer 44:11

Eze 14:8
Am 9:4

k Ps 10:16
Ps 37:10

Prz 10:7
Iz 26:14

l Ps 30:2
Ps 91:15

Ps 145:18

m 2Krn 32:22
Ps 91:15

Dz 12:11

n Ps 147:3
Iz 61:1

o Ps 51:17
Iz 57:15

Iz 66:2
Lk 4:18

p Prz 24:16
Dz 14:22

2Tm 3:12

q Dn 6:22
1Ko 10:13

szpalta 2

a Jn 19:36

b Ps 94:23
Iz 3:11

c Ps 89:23
Jn 7:7

d 1Kl 1:29
Ps 71:23

Ps 103:4
Lam 3:58

e Ps 9:10
Ps 84:11

żadna z nich nie została
złamana.^a

℣ [Taw]

- 21** Niegodziwego uśmierci nie-
szczęście,^b
a nienawidzący prawego
będą uważani za win-
nych.^c

- 22** Jehowa wykupuje duszę
swoich sług;^d
nie będzie uważany za
winnego żaden z tych,
którzy się u niego chro-
nią.^e

Davidowy.

- 35** Racz, Jehowo, poprowa-
dzić sprawę moją
z moimi przeciwni-
kami;^f
walcz z tymi, którzy ze
mną walczą.^g

- 2** Chwyc puklerz i wielką
tarczę^h
i racz powstać mi na po-
moc.ⁱ

- 3** ujmij też włócznię i dwu-
sieczny topór, by wyjść
naprzeciw tym, którzy
mnie ścigają.^j
Powiedz mej duszy: „Jes-
tem wybawieniem two-
im”.^k

- 4** Oby zostali zawstydzeni i u-
pokorzeni ci, którzy na-
stają na moją duszę.^l
Oby się odwrócili i zmie-
szali ci, którzy przeciw
mnie knują nieszczęs-
cie.^m

- 5** Oby się stali jak plewy na
wietrzeⁿ
i niech ich gna anioł Je-
howy.^o

- 6** Niech droga ich zmieni się
w ciemność i śliskie
miejsca^p

PSALM 35 f 1Sm 24:15; Ps 43:1; Ps 119:154; g Wj 14:25; Joz 10:42; Ps 3:7; h Wj 15:3; i Ps 33:20; Iz 42:13; j 1Sm 23:26; k Ps 62:7; Iz 12:2; 1Ps 40:14; Ps 70:2; Jer 17:18; m Ps 35:26; n Ps 1:4; Iz 17:13; Oz 13:3; Mt 3:12; o Wj 14:19; Iz 37:36; Dz 12:23; p Ps 73:18; Prz 4:19; Jer 23:12.

- i niech anioł Jehowy ich ściga.
- 7** Bo bez powodu skrycie przygotowali na mnie dół z zastawioną siecią;^a bez powodu wykopali go na moją duszę.^b
- 8** Niechaj bez jego wiedzy spadnie nań zguba^c i niech go złowi jego własna sieć, którą ukrył;^d niech wpadnie w nią ku swej zgubie.^e
- 9** Lecz moja dusza niech się raduje w Jehowie;^f niech się wielce raduje jego wybawieniem.^g
- 10** Niech wszystkie moje kości powiedzą:^h „Jehowo, któż jest jak ty,ⁱ wyzwalający uciśnionego od kogoś silniejszego niż on,^j a uciśnionego i biednego – od tego, który go obrabowuje?”^k
- 11** Powstają świadkowie stosujący przemoc;^l pytają mnie o to, czego nie wiem.^m
- 12** Odplacają mi złem za dobro,ⁿ duszy mojej – osieroceniem.^o
- 13** Ja zaś, gdy oni zachorowali, odziewałem się w wór,^p postem trapiłem swą duszę^q i na mą pierś wracała moja modlitwa.^r
- 14** Co się tyczy towarzysza, co się tyczy brata mego,^s chodziłem jak ktoś pograżony w żalobie po matce.^t Pochylałem się, zasmucony.
- 15** Ale gdy ja utykałem, oni się uradowali, zebrali się;^u zebrali się przeciwko mnie,^v

PSALM 35

a Ps 140:5
b Ps 119:85
c Prz 29:1
d Ps 7:15
 Ps 9:15
 Ps 57:6
 Ps 141:10
e Est 7:10
 Ps 69:22
 Rz 11:9
f 1Sm 2:1
 Hab 3:18
g Ps 13:5
 Ps 21:1
h Ps 22:14
i Wj 15:11
 Ps 71:19
j Ps 18:17
 Ps 37:40
k Ps 40:17
 Prz 22:23
l Ps 27:12
 Mt 26:59
m Dz 6:13
n 1Sm 19:5
 Ps 38:20
 Ps 109:5
 Jer 18:20
 Jn 10:32
 Jn 18:23
o 1Sm 20:33
p Hi 30:25
 Ps 69:11
q Kpl 16:31
 1Kl 21:27
 Iz 58:3
r Łk 10:6
s 2Sm 1:17
t Rdz 24:67
u Prz 17:5
v Ps 71:10

szpalta 2

a Mt 27:30
b Mt 27:29
c Jn 18:28
d Hi 16:9
 Ps 37:12
 Dz 7:54
e Hab 1:13
f Ps 69:14
 Ps 142:6
g Ps 22:20
 Ps 57:4
h Ps 22:22
 Ps 40:9
 Ps 111:1
 Heb 2:12
i Rz 15:9
j Ps 25:2
k Ps 69:4
 Prz 6:13
 Jn 15:25
l Mt 26:4
m Ps 31:13
 Jer 11:19
 Mt 12:24
 1Pt 2:22
n Ps 22:13
o Ps 70:3
p Wj 3:7
 Dz 7:34
q Ps 28:1
 Ps 50:21
 Ps 83:1

- zadając mi ciosy, gdy o tym nie wiedziałem;^a rozszarpali mnie na strzępy i nie milczeli.^b
- 16** Pośród odstępców, którzy drwią za płacek,^c zgrzytano na mnie zębami.^d
- 17** Jehowo, jak długo będziesz na to patrzeć?^e Duszę moją racz przywrócić z ich spustoszeń,^f jedyną moją^g – spośród młodych grzywiastych lwów.
- 18** Sławić cię będę w wielkim zborze;^h pośród ludu licznego będę cię wysławiał.ⁱ
- 19** Niechaj się nade mną nie radują ci, którzy bez przyczyny są moimi nieprzyjaciółmi;^j a ci, którzy bez powodu mnie nienawidzą, niech nie mrugają okiem.^k
- 20** Nie mówią bowiem o pokoku;^l lecz przeciwko cichym na ziemi wciąż knują podstęp.^m
- 21** I przeciwko mnie szeroko rozwierają usta.ⁿ Rzekli: „Ha, ha! Widziało to nasze oko”.^o
- 22** Widziałeś, Jehowo.^p Nie milcz.^q Jehowo, nie trzymaj się z dala ode mnie.^r
- 23** Ocknij się i przebudź na mój sąd,^s Boże mój – Jehowo – na moją rozprawę.^t
- 24** Osądź mnie według swej prawości, Jehowo, Boże mój,^u i niech nie mają uciechy z mego powodu.^v

r Ps 10:1; Ps 71:12; **s** Ps 44:23; **t** Ps 119:154; **u** Ps 7:8; Ps 26:1; Ps 96:13; Iz 11:4; **v** Ps 13:4.

25 Oby nie mówili w swym sercu: „Ha, duszo nasza!”^a
Oby nie mówili: „Połknęliśmy go”.^b

26 Niech współ się zawstydzą i zmieszają^c
ci, którzy się radują z mego nieszczęścia.^d
Niech będą okryci hańbą^e
i upokorzeniem ci, którzy się pyszną przeciwko mnie.^f

27 Niech radośnie wołają i weselą się ci, którzy sobie upodobili moją prawość,^g
i niech wciąż mówią:^h
„Niech będzie wywyższony Jehowa, który ma upodobanie w pokoju swego sługi”.ⁱ

28 I niechaj mój język półgłosem wypowiada twoją prawość,^j
przez cały dzień twoją sławę.^k

Dla kierownika.
Sługi Jehowy. Dawida.

36 Wypowiedź występku skierowana do niegodziwca jest wewnątrz jego serca;^l
przed jego oczami nie ma lęku przed Bogiem.^m

2 Bo zbytńo sobie schlebiał we własnych oczach,ⁿ
by znaleźć swoje przewinienie i je znienawidzić.^o

3 Słowa jego iście to krzywda i podstęp;^p
zatracił wnikiwość ku wyświadczeniu dobra.^q

4 Krzywdę knuje na swym łożu.^r
Wstępuje na drogę, która nie jest dobra.^s

Tego, co złe, nie odrzuca.^t

5 Jehowo, twoja lojalna życzliwość jest w niebiosach;^u

PSALM 35

a Ps 70:3
b Ps 27:12
Ps 41:2
Ps 56:1
c Ps 40:14
d Jn 16:20
e Ps 132:18
f Ps 38:16
g Rz 12:15
1Kor 12:26
h Ps 70:4
i Ps 84:11
Ps 149:4
j Ps 51:14
k Ps 71:24
Ps 145:2

PSALM 36

l Prz 6:18
m Rdz 20:11
Rz 3:18
n Pwt 29:19
Ps 10:3
o Ps 97:10
Am 5:15
p Ps 5:9
Ps 12:2
q Jer 4:22
r Prz 4:16
Mt 2:1
s Iz 65:2
t Rz 1:32
u Ps 57:10
Ps 103:11

szpalta 2

a Ps 89:2
Ps 108:4
b Ps 71:19
c Rz 11:33
d Ps 145:9
Ps 147:9
1Tm 4:10
e Ps 31:19
Mt 7:18
f Rut 2:12
Ps 17:8
Ps 91:4
g Ps 65:4
Jer 31:14
Za 9:17
h Ps 16:11
i Hi 33:4
Jer 2:13
Dz 17:28
Obj 4:11
j Hi 29:3
Ps 27:1
Ps 43:3
Iz 2:5
2Ko 4:6
Jak 1:17
1Pt 2:9
k Ps 103:17
Jer 22:16
l Ps 7:10
Ps 94:15
Ps 97:11
m Ps 10:2
n Ps 16:8
o Ps 58:10
2Ts 1:8
p Ps 1:5
Jer 51:64

wierność twa sięga obłoków.^a

6 Prawość twoja jest jak góry Boże;^b

twoje sądownicze rozstrzygnięcie to ogromna głębina wodna.^c

Człowieka i zwierzę wybawiasz, Jehowo.^d

7 Jakże cenna jest, Boże, twoja lojalna życzliwość!^e

A w cieniu twoich skrzydeł chronią się synowie ludzcy.^f

8 Piją do syta z tłustości twojego domu^g
i poisz ich potokiem twych rozkoszy.^h

9 Bo u ciebie jest źródło życia;ⁱ
dzięki światłu od ciebie widzimy światło.^j

10 Trwaj w swej lojalnej życzliwości wobec tych, którzy cię znają,^k

i w swej prawości wobec tych, którzy są prostolinijni w sercu.^l

11 Oby nie wystąpiła przeciwko mnie stopa wyniosła;^m
niech ręka niegodziwców nie zrobi ze mnie tula-cza.ⁿ

12 Tam upadli krzywdziciele;^o
zostali powaleni i nie zdołali się podnieść.^p

Dawidowy.

■ [Alef]

37 Nie pałaj gniewem z powodu złoczyńców.^q

Nie zazdrość tym, którzy się dopuszczają nieprawości.^r

2 Jak trawa bowiem szybko zwiędną^s

i jak młoda, zielona trawa obumrą.^t

PSALM 37 **q** Ps 37:7; **r** Prz 24:19; **s** Ps 73:3; **t** Prz 3:31; **u** Prz 23:17; **a** Ps 73:19; **b** Ps 90:6; **c** Ps 129:6; **d** Jak 1:10; **e** 1Pt 1:24.

⌒ [Bet]

3 Ufaj Jehowie i czynj dobrze;^a
mieszkaj na ziemi i postę-
puj wiernie.^b

4 I wielce się rozkoszuj Je-
hową,^c
a da ci wszystko, o co pro-
si twe serce.^d

⌒ [Gimel]

5 Zdaj swą drogę na Jehowę^e
i polegaj na nim,^f a on bę-
dzie działał.^g

6 I ukaże twoją prawość jak
światło,^h
a twą sprawiedliwość jak
południe.ⁱ

⌒ [Dalet]

7 Milecz przed Jehową^j
i z utęsknieniem czekaj na
niego.^k

Nie pałaj gniewem na tego,
kto pomyślnie układa
swą drogę,^l
na męża wykonującego
swe zamysły.^m

⌒ [He]

8 Zaniechaj gniewu i zostaw
złość;ⁿ
nie pałaj gniewem – po to
tylko, by wyrządzać zło.^o

9 Złoczyńcy bowiem zostaną
wytraceni,^p
lecz pokładający nadzieję
w Jehowie – ci posiadają
ziemię.^q

⌒ [Waw]

10 I jeszcze tylko chwilka, a już
nie będzie niegodziwca;^r
i zwrócisz uwagę na jego
miejsce, a już go nie bę-
dzie.^s

11 Lecz potulni posiadają ziemię^t
i naprawdę będą się wiel-
ce rozkoszować obfitoś-
cią pokoju.^u

⌒ [Zajin]

12 Niegodziwiec knuje przeciw-
ko prawemu^v
i zgrzyta na niego zębami.^w

PSALM 37

a Ps 4:5
Iz 1:17
Iz 50:10
Heb 13:16

b Prz 28:20

c Iz 58:14

d Ps 21:2

e Ps 55:22
Prz 16:3

f Mt 6:33
Flp 4:6
1Pt 5:7

g Kzn 9:1
Lam 3:37
Jak 4:15

h Mi 7:9
i Mal 3:18
Mt 7:2

j Ps 62:1
Lam 3:26

k Ps 27:14

l Hi 21:7
Ps 73:3
Jer 12:1

m Prz 19:21
Iz 10:13

n Prz 14:29
Prz 16:32
Ef 4:26

o Łk 9:54

p Hi 27:14
Ps 55:23
2Pt 2:9

q Ps 25:13
Ps 37:29
Iz 57:13
Iz 58:14
Mt 5:5

r Hi 24:24
Heb 10:37
1Pt 4:7

s 1Sm 25:39
Hi 7:10
Ps 52:5

t Iz 45:18
Mt 5:5
Obj 21:3

u Ps 72:7
Ps 119:165
Iz 26:3
Iz 48:18
Flp 4:7

v 1Sm 18:21
Mt 26:4

w Ps 35:16

szpalta 2

a Ps 2:4

b 1Sm 26:10
Jer 50:27
Eze 21:25

c Ps 64:3

d Hab 1:13

e Dz 7:52
Dz 12:2
1Jn 3:12

13 Jehowa będzie się z niego
śmiał,^a

bo przecież widzi, że jego
dzień nadejdzie.^b

⌒ [Chet]

14 Niegodziwcy dobyli miecza
i napięli luk,^c
by powalić uciśnionego
i biednego,^d
by powybijać tych, którzy
są prostolinijni na swej
drodze.^e

15 Ich własny miecz wbije się
w ich serce,^f
a ich łuki zostaną poła-
mane.^g

⌒ [Tet]

16 Lepsze jest trochę u pra-
wego^h
niż obfitość u wielu niego-
dziwców.ⁱ

17 Bo ramiona niegodziwców
zostaną połamane,^j
lecz Jehowa będzie wspie-
rał prawych.^k

⌒ [Jod]

18 Jehowa zna dni tych, którzy
są nienaganni,^l
a ich dziedzictwo będzie
trwać po czas niezmie-
rzony.^m

19 Nie zostaną zawstydzeni w
czasie nieszczęścia,ⁿ
a w dniach kłeski głodu
będą nasyceni.^o

⌒ [Kaf]

20 Niegodziwcy bowiem wy-
gina,^p
a nieprzyjaciele Jehowy
będą jak to, co cenne na
pastwiskach –
przeżyna.^q Z dymem prze-
żyna.^r

f 2Sm 17:23; Est 7:10; Ps 7:15; Ps 35:8; **g** Ps 46:9; Ps 76:3; **h** Prz 16:8; Prz 30:9; 1Tm 6:6; 1Prz 15:16; Kzn 2:26; JHi 38:15; Ps 10:15; **k** Ps 41:12; Judy 24; 1Ps 1:6; 2Tm 2:19; **m** Ps 16:11; 1Jn 2:25; **n** Kzn 9:12; Am 5:13; **o** Ps 33:19; **p** Ps 92:9; Prz 10:7; 2Pt 2:12; **q** Rdz 19:29; **r** Ps 102:3.

↳ [Lamed]

- 21** Niegodziwiec zapożycza się i nie splaną,^a
prawy zaś okazuje łaskę i rozdaje dary.^b
- 22** Bo ci, którym on błogosławi, posiadają ziemię,^c
ale ci, którym złorzeczy, zostaną wytraceni.^d

↻ [Mem]

- 23** Kroki krzepkiego męża zostały przygotowane przez Jehowę^e
i ma On upodobanie w jego drodze.^f
- 24** Choćby upadł, nie będzie powalony.^g
bo Jehowa wspiera jego rękę.^h

↻ [Nun]

- 25** Byłem młodzieńcem i już się zestarzałem,ⁱ
lecz nie widziałem prawego, który byłby całkowicie opuszczony,^j
ani jego potomstwa, by szukało chleba.^k
- 26** Przez cały dzień okazuje łaskę i pożyczka,^l
toteż potomstwo jego ma widoki na błogosławieństwo.^m

↻ [Samek]

- 27** Odwróć się od złego, a czyni to, co dobreⁿ
– i mieszkaj po czas niezmierny.^o
- 28** Bo Jehowa miłuje sprawiedliwość^p
i nie opuści lojalnych wobec niego.^q

↻ [Ajin]

- Po czas niezmierny będą strzeżeni;^r
lecz potomstwo niegodziwych – ci zostaną wytraceni.^s
- 29** Prawi posiadają ziemię^t
i będą na niej przebywać na zawsze.^u

PSALM 37

- a** Pwt 28:12
Prz 22:7
- b** Pwt 15:11
Hi 31:16
Ps 112:9
Prz 14:21
Prz 19:17
Kzn 11:2
2Tm 1:16
- c** Ps 37:9
- d** Ps 119:21
Za 5:4
- e** 1Sm 2:9
Prz 16:9
- f** Prz 11:20
Jer 9:24
- g** Ps 34:19
Ps 145:14
Prz 24:16
- h** Ps 91:12
- i** Hi 32:6
Ps 71:18
- j** Joz 1:5
Ps 94:14
Mt 6:33
Heb 13:5
- k** Pwt 24:19
Ps 25:13
Ps 112:2
Ps 145:15
Prz 10:3
Prz 13:22
- l** Pwt 15:8
Ps 112:5
- m** Prz 20:7
- n** Ps 34:14
Iz 1:17
1Pt 3:11
- o** Prz 16:17
- p** Hi 37:23
Ps 11:7
Ps 33:5
Jer 9:24
- q** 1Sm 2:9
2Sm 22:26
Prz 2:8
- r** Ps 97:10
- s** Hi 27:14
Ps 21:10
Prz 2:22
- t** Pwt 30:20
Ps 37:9
Prz 2:21
Mt 5:5
- u** Iz 66:22
Mt 25:46
Obj 21:3

szpalta 2

- a** Joz 1:8
Ps 1:2
- b** Mt 12:35
Ef 4:29
Kol 4:6
- c** Pwt 6:6
Ps 40:8
Heb 8:10
- d** Ps 121:3
- e** Jer 20:10
Łk 6:7
- f** Ps 10:8
Łk 19:47
Dz 9:24

↻ [Pe]

- 30** Usta prawego półgłosem powiadają mądrość,^a
a jego język mówi sprawiedliwie.^b
- 31** Prawo swego Boga ma w sercu swoim;^c
kroki jego się nie zachwieją.^d

↻ [Cade]

- 32** Niegodziwiec czatuje na prawego^e
i usiłuje go uśmiercić.^f
- 33** Lecz Jehowa nie wyda go w rękę tamtego^g
i nie uzna go za niegodziwca, gdy będzie osądzany.^h

↻ [Kof]

- 34** Pokładaj nadzieję w Jehowie i trzymaj się jego drogi,ⁱ
a on cię wywyższy, byś posiadł ziemię.^j
Zobaczysz, jak niegodziwcy zostaną wytraceni.^k

↻ [Resz]

- 35** Widziałem, jak niegodziwy był tyranem^l
i rozpieął się niczym bujne drzewo w rodzimej glebie.^m
- 36** W końcu jednak przeminął – i już go nie było;ⁿ
i szukałem go, lecz nie można go było znaleźć.^o

↻ [Szin]

- 37** Przyglądaj się nienagannemu i patrz na prostolinijnego,^p
bo przyszłość takiego męża będzie spokojna.^q
- 38** Lecz występni zostaną razem unicestwieni;^r
przyszłość niegodziwców zostanie zniweczona.^s

g Ps 31:8; 2Tm 4:17; 2Pt 2:9; **h** Ps 109:31; **i** Ps 27:14; Prz 4:26; Prz 20:22; **j** Ps 37:22; **k** Ps 52:6; Ps 91:8; 1Est 5:11; **m** Hi 21:7; **n** Wj 15:10; Dz 12:23; **o** Ps 37:10; **p** Hi 1:1; **q** Hi 42:12; Hi 42:16; Prz 28:10; Iz 32:18; **r** Ps 1:4; Ps 9:17; Ps 52:5; Prz 10:7; **s** 2Pt 2:9.

743
 [Taw]

39 A wybawienie prawych pochodzi od Jehowy;^a
 on jest ich twierdzą w czasie udręki.^b

40 I Jehowa im pomoże oraz ich ocali.^c
 Ocali ich od niegodziwców i wybawi ich,^d
 gdyż się u niego schronili.^e

Utwórz muzyczny Dawida,
 ku przypomnieniu.

38 Jehowo, nie upominaj mnie w swoim oburzeniu^f
 ani nie koryguj mnie w swej złości.^g

2 Bo głęboko utkwiły we mnie twoje strzały^h
 i zaciążyła nade mną twoja ręka.ⁱ

3 Z powodu twego potępienia nie ma w moim ciele zdrowego miejsca.^j
 Wskutek mojego grzechu nie ma pokoju w mych kościach.^k

4 Przeszły mi bowiem nad głowę moje przewinienia;^l
 niczym wielki ciężar są dla mnie za ciężkie.^m

5 Rany moje zaczęły cuchnąć, zajątrzyły się,
 z powodu mojej głupoty.ⁿ

6 Jestem oszołomiony, pochyliłem się nadzwyczaj nisko;^o
 przez cały dzień chodziłem smutny.^p

7 Bo lędzwie moje napęłniły się żarem,
 a w moim ciele nie ma zdrowego miejsca.^q

8 Odrętwiałem i jestem nader zdruzgotany;
 wydałem ryk z powodu jęku mego serca.^r

9 Jehowo, przed twoim obliczem jest wszelkie moje pragnienie,

PSALM 37

a Ps 3:8
 Iz 12:2
 Jon 2:9

b Ps 9:9
 Ps 46:1
 Ps 91:15
 Iz 33:2

c Iz 31:5
 Iz 46:4
 1Ko 10:13

d Ps 17:13
 Ps 40:17

e 1Kn 5:20
 Ps 22:4
 Dn 3:17
 Dn 6:23

PSALM 38

f Ps 6:1
 Heb 12:6

g Pwt 9:19
 Jer 10:24

h Hi 6:4
 Lam 3:12

i Rut 1:13
 Ps 32:4

j Ps 102:10
 Iz 1:6

k Ps 6:2
 Ps 31:10
 Ps 41:4
 Ps 51:8

l Ezd 9:6
 Ps 40:12

m Mt 11:28

n Prz 20:30

o Ps 35:14

p Hi 30:28
 Ps 42:9

q Ps 38:3

r Hi 3:24
 Ps 22:1
 Iz 59:11

szpalta 2

a Rz 8:23

b Ps 6:7
 Ps 88:9

c Hi 19:13
 Ps 31:11

d Łk 23:49

e Ps 64:5
 Ps 119:110
 Łk 20:20

f 2Sm 16:7
 Ps 62:4

g Ps 35:20
 Prz 24:2

h 2Sm 16:11

i Ps 39:2
 Ps 39:9

Am 5:13
 1Pt 2:23

a wzdychanie moje nie było przed tobą zakryte.^a

10 Serce moje bije gwałtownie, moc mnie opuściła,
 nie ma też u mnie światła moich oczu.^b

11 Ci, którzy mnie miłują, oraz moi towarzysze – stoją z dala od mej plagi,^c
 również moi bliscy znajomi stanęli w oddali.^d

12 Lecz ci, którzy nastają na mą duszę, zastawiają pułapki,^e
 a ci, którzy gotują mi nie-dolę, mówią o nieszczęściach^f

i przez cały dzień pomrukują o podstępach.^g

13 Ja zaś nie słuchałem – niczym głuchy;^h
 i jak niemy nie otwierałem ust.ⁱ

14 I stałem się jak mąż, który nie słyszy,
 a w mych ustach nie było kontrargumentów.

15 Bo na ciebie, Jehowo, czekałem;^j
 ty zacząłeś odpowiadać, Jehowo, Boże mój.^k

16 Rzekłem bowiem: „Przecież mieliby uciechę z mego powodu;^l

gdyby moja stopa poruszała się niepewnie, ni ci niechybnie pyszniłby się przeciwko mnie”.ⁿ

17 Bo już bliski byłem utkania,^o
 a mój ból był ciągle przede mną.^p

18 Albowiem zacząłem mówić o swym przewinieniu;^q
 zmartwiłem się swoim grzechem.^r

j 2Sm 16:12; Ps 39:7; Ps 123:2; k Ps 138:3; 1 Ps 13:4; Ps 35:24; m Ps 94:18; n Ps 35:26; o Ps 35:15; Jer 20:10; p Ps 77:2; q Ps 32:5; r Ps 51:3.

19 A nieprzyjaciele moi, którzy żyją, stali się potężni^a i namnożyło się tych, którzy mnie bez powodu nienawidzą.^b

20 I odpłacali mi złem za dobro;^c

sprzeciwiali mi się za dążenie do dobrego.^d

21 Nie opuszczaj mnie, Jehowo. Boże mój, nie trzymaj się z dala ode mnie.^e

22 Racz pośpieszyć mi na pomoc,^f

Jehowo, moje wybawienie.^g

Dla kierownika – Jedutuna.^h

Utwór muzyczny Dawida.

39 Rzekłem: „Strzec będę swoich dróg.ⁱ

by nie grzeszyć językiem.^j

Nalozę kaganiec jako straż dla mych ust,^k

dopóki jest przede mną niegodziwiec”.^l

2 Zaniemówiłem w milczeniu;^m

byłem cicho, jeśli chodzi o to, co dobre,ⁿ

a moja boleść była wykłeta.

3 Serce moje rozpało się we mnie;^o

gdy wdychałem, ciągle płonał ogień.

Językiem swym rzekłem:

4 „Daj mi, Jehowo, poznać mój kres”^p

i jaka jest miara moich dni,^q

bym wiedział, jaki jestem przemijający.^r

5 Oto sprawiłeś, że dni moich jest zaledwie kilka;^s

a trwanie mego życia jest przed tobą jak nicość.^t

Doprawdy, każdy ziemski człowiek, choćby stał niewzruszenie, jest tylko tchnieniem.^u *Sela.*

PSALM 38

a Ps 25:19

b Ps 35:19

Ps 69:4

c 1Sm 25:21

Ps 35:12

Jer 18:20

d 1Pt 3:13

1Jn 3:12

e Ps 22:11

Ps 35:22

f Ps 40:13

g Ps 27:1

Ps 62:2

Iz 12:2

PSALM 39

h 1Kn 16:41

1Kn 25:1

i 1Ki 2:4

Ps 34:13

Ps 119:9

Heb 2:1

1Pt 2:23

j Hi 2:10

Ps 12:4

Prz 18:21

Jak 3:5

k Ps 141:3

Jak 1:26

Jak 3:2

l Kol 4:5

m Ps 38:13

Mt 27:12

n Mt 7:6

o Jer 20:9

p Hi 14:13

q Ps 89:47

Ps 90:12

Ps 119:84

r Hi 14:1

s Ps 90:9

Jak 4:14

t Ps 90:4

2Pt 3:8

u Ps 62:9

Ps 144:4

szpalta 2

a Rz 8:20

b Lk 12:19

c Hi 27:17

Ps 49:10

Prz 13:22

Kzn 2:19

Kzn 4:8

Lk 12:20

d Ps 38:15

e Ps 25:11

Mi 7:19

f Ps 44:13

Jl 2:17

g Kpl 10:3

Hi 40:4

h Ps 38:13

i 2Sm 16:10

Dn 4:35

j Hi 9:34

Hi 13:21

k Ps 90:7

l Ps 90:8

6 Doprawdy, człowiek snuje się jak zjawia.^a

Doprawdy, na próżno się burzą.^b

Gromadzi się rzeczy, a nie wiadomo, kto będzie je zbierał.^c

7 W czym więc pokładam nadzieję, Jehowo?

Oczekiwanie moje kieruje się ku tobie.^d

8 Wyzwól mnie ze wszystkich mych występków.^e

Nie wystawiaj mnie nierozumnemu na znieważanie.^f

9 Pozostawiałem oniemiały;^g nie mogłem otworzyć ust,^h

bo ty działałeś.ⁱ

10 Odwróć ode mnie swą plagę.^j

Ginę wskutek wrogości twej ręki.^k

11 Upomnieniami za przewinienie skorygowałeś człowieka^l

i niszczysz jego majątność ci, jak to czyni mól.^m

Doprawdy, każdy ziemski człowiek jest tchnieniem.ⁿ *Sela.*

12 Racz usłyszeć moją modlitwę, Jehowo,

i nadstawić ucha na me wołanie o pomoc.^o

Nie milcz na moje łzy.^p

Bo jestem u ciebie tylko osiadłym przybyszem,^q osiedleńcem, tak jak wszyscy moi praojcowie.^r

13 Odwróć swój wzrok ode mnie, bym się mógł rozpromienić,^s

zanim odejdę i już mnie nie będzie”.^t

m Hi 13:28; **lz** 50:9; **lz** 51:8; **Oz** 5:12; **n** Ps 39:5; **Ps** 102:11; **o** Ps 28:1; **p** Hi 16:20; **q** Kpl 25:23; **1Kn** 29:15; **Ps** 119:19; **1Pt** 1:17; **1Pt** 2:11; **r** Rdz 47:9; **Heb** 11:13; **s** Hi 10:20; **Hi** 14:6; **t** Hi 14:10.

Dla kierownika. Dawidowy;
utwór muzyczny.

- 40** Skwapliwie pokładałem nadzieję w Jehowie,^a toteż nakłonił ku mnie swego ucha i usłyszał me wołanie o pomoc.^b
- 2** Począł także wydostawać mnie z szumiącego dołu,^c z błotnistego osadu.^d Potem stopy moje postawił na skale;^e kroki moje utwierdził.^f
- 3** Nadto w usta moje włożył pieśń nową, pieśń pochwalną dla naszego Boga.^g Wielu ujrzy to i będzie się lekack,^h i pokładać będą ufność w Jehowie.ⁱ
- 4** Szczęśliwy jest krzepki mąż, który za swoją ufność obrał Jehowę^j i który nie zwrócił swego oblicza ku ludziom hardym ani ku tym, którzy odpadają do kłamstw.^k
- 5** Wiele rzeczy uczyniłeś.^l Jehowo, Boże mój – swe zdumiewające dzieła oraz swoje zamysły wobec nas;^m nikogo nie można z tobą porównać.ⁿ Choćbym chciał o nich mówić i je oznajmić, stały się liczniejsze, niż potrafię opowiedzieć.^o
- 6** W ofierze i darze ofiarnym nie miałeś upodobania;^p te oto uszy moje otworzyłeś.^q Całopalenia i daru ofiarnego za grzech nie żądałeś.^r
- 7** Toteż rzekłem: „Oto przyszedłem,^s w zwoju księgi napisano o mnie.”^t

PSALM 40

a Ps 27:14
Ps 37:7
b Ps 34:15
Ps 116:2
c Ps 18:16
d Ps 69:2
e Ps 27:5
f Ps 37:23
g Ps 33:3
Ps 98:1
Ps 113:1
h Ps 52:6
Ps 64:9
i Dz 4:4
j Ps 34:8
Jer 17:7
k Ps 101:3
Iz 28:15
l Wj 15:11
Ps 136:4
m Ps 92:5
Obj 15:3
n Ps 89:6
Iz 55:8
o Ps 71:15
Ps 139:18
p 1 Sm 15:22
Ps 51:16
Iz 1:11
Oz 6:6
Mt 12:7
Heb 10:5
q Iz 50:5
r Heb 10:6
s Heb 10:7
t Rdz 3:15
Pwt 18:15
Łk 24:44
Dz 10:43
1 Ko 15:3

szpalta 2

a Ps 112:1
Jn 4:34
Rz 7:22
Heb 10:9
b Ps 37:31
Prz 3:1
Jer 31:33
2 Ko 3:3
c Ps 22:22
Ps 35:18
d Ps 119:13
Heb 13:15
e Ps 139:2
f Dz 20:27
g Heb 2:13
h Heb 2:12
i Ps 69:16
j Ps 43:3
Ps 57:3
Ps 61:7
k Ps 71:20
l Ps 38:4
m Ps 69:4
n Ps 73:26
o Ps 25:17
p Ps 38:22
Ps 50:15
Ps 70:1

- 8** Znalazłem upodobanie w wykonywaniu twej woli, Boże mój,^a a twoje prawo jest w moim wnętrzu.^b
- 9** Oznajmiłem w wielkim zborze dobrą nowinę o prawości.^c Oto warg moich nie powściągam.^d Jehowo, ty sam dobrze o tym wiesz.^e
- 10** Prawości twej nie skryłem w swoim sercu.^f Rozgłosiłem twoją wierność i twe wybawienie.^g W wielkim zborze nie ukryłem twej lojalnej życzliwości i twej wierności wobec prawdy.^h
- 11** Ty, Jehowo, nie powściągał wżględem mnie swej lietości.ⁱ Twoja lojalna życzliwość i twa wierność wobec prawdy niech stale mnie strzegą.^j
- 12** Osaczyły mnie bowiem nie-szczęścia, aż nie można ich było policzyć.^k Dosięgło mnie więcej mych przewinień, niż potrafiłem zobaczyć;^l stały się liczniejsze od włosów na mej głowie,^m a moje serce mnie opuściło.ⁿ
- 13** Zechciej, Jehowo, mnie wy-zwolić.^o Jehowo, racz mi pośpie-szyć na pomoc.^p
- 14** Oby się wespół zawstydzi-li i zmieszali wszyscy,^q którzy nastają na moją duszę, by ją zmieść.^r Oby się cofnęli i zo-stali upokorzeni ci, któ-rzy mają upodobanie w mym nieszczęściu.^s

q Ps 31:17; Ps 35:4; Ps 70:2; Ps 71:13; **r** Mt 21:38;
s Ps 9:3.

15 Niech patrzą osłupiali wskutek swej hańby^a
ci, którzy do mnie mówią:
„Ha, ha!”^b

16 Niech wielce się radują i weselą w tobie^c
wszyscy, którzy cię szukają.^d

Niechaj wciąż mówią: „Jehowa niech będzie wywyższony”^e —

ci, którzy miłują wybawienie zgotowane przez ciebie.^f

17 Lecz ja jestem uciśniony i biedny.^g

Jehowa na mnie zważa.^h

Tys pomocą moją i Sprawcą mego ocalenia.ⁱ

Boże mój, nie przybądź za późno.^j

Dla kierownika.

Utwór muzyczny Dawida.

41 Szczęśliwy, kto ma
wzgląd na maluczkiego;^k

w dniu nieszczęścia Jehowa go ocali.^l

2 Jehowa będzie go strzegł i zachowywał przy życiu.^m

Taki zostanie nazwany
szczęśliwym na ziemi;ⁿ
nie mógłbyś go wydać duszy nieprzyjaciół jego.^o

3 Jehowa pokrzepi go na łożu
boleści;^p
w czasie jego choroby zmienisz całe jego łóżko.^q

4 Ja zaś rzekłem: „Jehowo, okaz mi łaskę.”^r
Racz uzdrowić mą duszę,
bo zgrzeszyłem przeciwko tobie”.^s

5 Nieprzyjaciele moi mówią
o mnie źle:^t
„Kiedyż on umrze i zginie
jego imię?”

PSALM 40

a Ps 70:3

Ps 73:19

b Ps 35:25

c Ps 13:5

Ps 68:3

d Pwt 4:29

Ps 70:4

e Ps 35:27

Lk 1:46

f Ps 3:8

Ps 85:9

g Ps 70:5

h 1Pt 5:7

i Ps 54:4

Iz 50:7

Heb 13:6

j Ps 143:7

PSALM 41

k Pwt 15:7

Ps 112:9

Prz 14:21

Prz 22:9

l Ps 37:39

m Ps 145:20

Jer 45:5

n Ps 128:1

Mt 5:7

Lk 1:48

o Ps 27:12

2Pt 2:9

p 2Kl 20:5

Ps 103:3

q Flp 2:27

r Ps 32:5

Ps 51:1

s Ps 6:2

Ps 38:3

Ps 147:3

Prz 28:13

t Ps 102:8

szpalta 2

a Ps 12:2

Prz 26:24

b Mt 26:61

c Prz 16:28

Rz 1:29

2Kl 12:20

6 A jeżeli już ktoś przyjdzie
mnie zobaczyć, serce
jego będzie mówić nie-
prawdę;^a

nazbiera sobie czegoś
krzywdzącego;

wyjdzie; będzie o tym mó-
wił na zewnątrz.^b

7 Jednomyślnie między sobą
szepczą przeciwko mnie
wszyscy, którzy mnie
nienawidzą;^c

przeciwko mnie knują coś
złego dla mnie;^d

8 „Rzecz podłą na niego wy-
lano;^e
skoro leży, już więcej nie
wstanie”.^f

9 Również mąż, z którym ży-
łem w pokoju, któremu
ufałem,^g
który jadł mój chleb,^h pod-
niósł przeciw mnie swą
pięte.ⁱ

10 Ty jednak, Jehowo, okaz
mi łaskę i spraw, bym
wstał^j
i mógł im odplacić.^k

11 Po tym poznaję, iż mnie so-
bie upodobałeś,
że nieprzyjaciel mój nie
wykrzykuje tryumfalnie
nade mną.^l

12 Mnie zaś podtrzymałeś ze
względu na mą nieskazi-
telność^m

i postawisz mnie przed
swym obliczem po czas
niezmierzony.ⁿ

13 Błogosławiony niech będzie
Jehowa, Bóg Izraela,^o
od czasu niezmierzone-
go aż po czas niezmie-
rzony.^p

Amen i amen.^q

d Ps 31:13; Ps 56:5; e Ps 101:3; f Ps 3:2; Ps 71:11; g 2Sm 15:12; H 19:19; Ps 55:13; h Abd 7; 1 Mk 14:18; Jn 13:18; Jn 13:26; j Ps 57:1; k Ps 18:37; l Ps 31:8; Ps 124:6; Jer 20:13; m Hi 1:1; Ps 25:21; Prz 2:7; Prz 10:29; n Ps 34:15; Ps 140:13; o 1Kn 29:10; Lk 1:68; p 1Kn 16:36; Obj 7:12; q Ps 72:19; 1Kl 14:16.

KSIĘGA DRUGA

(Psalmy od 42 do 72)

Dla kierownika.
Maskil dla synów Koracha.^a

42 Jak łania, która tęskni
do strumieni wód,
tak moja dusza tęskni
do ciebie, Boże.^b

2 Pragnie dusza moja Boga,^c
Boga żywego.^d

Kiedyż przyjdę i pojawię
się przed Bogiem?^e

3 Łzy moje stały się dla mnie
pokarmem w dzień i w
nocy,^f

oni zaś przez cały dzień
mówią do mnie: „Gdzież
jest twój Bóg?”^g

4 Te rzeczy chcę pamiętać
i będę w sobie wylewać
swą duszę.^h

Chadzałem bowiem wraz
z tłumem,

powoli kroczyłem przed ni-
mi ku domowi Bożemu,ⁱ

z głosem radosnego wołania
i dziękczynienia^j

świątującej^k rzeszy.

5 Czemu rozpaczasz, duszo
moja,^l

i czemu się burzysz we
mnie?^m

Wyczekuj Boga,ⁿ

bo jeszcze będę go śla-
wił jako wspaniałe wy-
bawienie mej osoby.^o

6 Boże mój, dusza we mnie
rozpacza.^p

Dlatego ciebie wspomi-
nam^q

z krainy Jordanu i ze szczy-
tów Hermonu,^r

z góry niewielkiej.^s

7 Wodna głęбина woła do wod-
nej głębiny

na odgłos twoich strug
wody.

Wszystkie twe bałwany i twe
fale^t

przewaliły się nade mną.^u

PSALM 42

a 1Kn 6:37

b Iz 26:8

c Ps 63:1

d Pwt 32:40

Joz 3:10

Jer 10:10

Mt 16:16

1Ts 1:9

e Ps 27:4

Ps 84:2

f Ps 80:5

Ps 102:9

g Ps 3:2

Ps 79:10

h Hi 30:16

Ps 62:8

i 1Kn 16:1

j Pwt 16:14

Ef 5:19

Kol 3:16

k Pwt 16:16

2Kn 30:23

l Ps 55:4

Mk 14:34

m Ps 43:5

n Ps 37:7

Ps 71:14

Lam 3:24

Mi 7:7

o Ps 43:5

p Ps 22:1

Ps 43:5

Prz 12:25

Jn 12:27

q Jon 2:7

r Pwt 3:8

s Ps 48:2

Ps 68:16

Ps 132:13

t Ps 88:7

u Jon 2:3

szpalta 2

a Pwt 28:8

b Hi 35:10

Ps 32:7

Ps 63:6

c Ps 27:1

d 2Sm 22:2

e Ps 13:1

f Ps 38:6

Ps 43:2

Kzn 4:1

g Ps 31:11

Ps 102:8

h Ps 3:2

Ps 79:10

Jl 2:17

Mi 7:10

i Ps 42:5

j Ps 43:5

k Ps 37:7

Ps 71:14

l Ps 42:5

PSALM 43

m Ps 7:8

Ps 26:1

Ps 35:24

8 W dzień Jehowa wyda na-
kaz swej lojalnej życzli-
wości,^a

a w nocy będzie ze mną
jego pieśń;^b

oto będzie modlitwa do
Boga mego życia.^c

9 Powiem do Boga, mej urwis-
tej skały:^d

„Czemuś o mnie zapo-
mniał?”^e

Czemu chodzę smutny z
powodu uciemnienia
przez nieprzyjaciela?”^f

10 Morderstwem, które popeł-
nili wobec mych kości,
znieważyli mnie ci, któ-
rzy okazują mi wrogość,^g

i przez cały dzień mó-
wią do mnie: „Gdzież jest
twój Bóg?”^h

11 Czemu rozpaczasz, duszo
moja,ⁱ

i czemu się burzysz we
mnie?^j

Wyczekuj Boga,^k

bo jeszcze będę go ślawił
jako wspaniałe wyba-
wienie mej osoby i jako
mego Boga.^l

43 Osądź mnie,^m Boże,
i poprowadź moją spra-
wę sądowąⁿ przeciw-
ko narodowi nieolojal-
nemu.

Od męża podstępnego
i nieprawego zechciej
mnie ocalić.^o

2 Ty bowiem jesteś Bogiem
mojej twierdzy.^p

Czemuś mnie odrzucił?

Czemu chodzę smutny z
powodu uciemnienia
przez nieprzyjaciela?^q

3 Poślij swe światło i swoją
prawdę.^r

a 1Sm 24:15; Ps 35:1; Prz 22:23; o Ps 71:4; p Ps 28:7; Ps 140:7; q Ps 42:9; r Hi 29:3; Ps 40:11; Prz 6:23.

Niech one mnie wiodą.^a

Niech mnie wprowadzą na
twa świętą górę i do
twojego wspaniałego przy-
bytku.^b

- 4 I podejdę do ołtarza Bożego,^c
do Boga, mego radosnego
weselenia się.^d

I będę cię słać w harfie,
Boże, Boże mój.^e

- 5 Czemu rozpaczasz, duszo
moja,^f

i czemu się burzysz we
mnie?

Wyczekuj Boga,^g

bo jeszcze będę go słać
jako wspaniałe wybawie-
nie mej osoby i jako mego
Boga.^h

Dla kierownika.
Synów Koracha.ⁱ Maskil.

- 44** Boże, usłyszeliśmy na
własne uszy,
praojcowie nasi opowie-
dzieli nam^j
o dziele, którego dokona-
łeś za ich dni,^k
za dni dawnych.^l

- 2 Ty swą ręką wygnałeś na-
rody,^m

ich zaś sadziłeś.ⁿ

Druzgotałeś grupy naro-
dowościowe i je wypę-
dzałeś.^o

- 3 Bo nie mieczem swym wzięli
w posiadanie ziemię^p
i nie ich ramię przyniosło
im wybawienie.^q

Była to bowiem twoja prawi-
ca i twoje ramię,^r i świat-
ło twojego oblicza,
gdyż miałeś w nich upodo-
banie.^s

- 4 Tyś moim Królem, Boże.^t
Nakaż wspaniałe wybawie-
nie dla Jakuba.^u

- 5 Dzięki tobie porażymy swych
wrogów;^v

w imię twoje podepczemy
tych, którzy przeciw nam
powstają.^w

PSALM 43

a Ps 5:8
Ps 27:11
Ps 143:10

b 1Kn 16:1

Ps 3:4
Ps 78:68

c Ps 84:3
Heb 13:10

d Iz 61:10

e 2Sm 6:5
Ps 81:2

f Ps 42:5

g Ps 37:7
Ps 71:14

h Ps 42:11

PSALM 44

i 1Kn 6:37

j Wj 13:14
Sdz 6:13

Ps 78:3

k Iz 38:19

l Lb 21:14

m Pwt 7:1
Ps 78:55

Ps 105:44

n Wj 15:17
Ps 80:8

o Joz 10:11
Joz 24:12

Ps 135:10

Ps 136:17

p Pwt 4:38
Pwt 8:17

q 1Sm 12:22

r Iz 63:12

s Pwt 7:8

t Ps 24:10
Ps 74:12

Iz 33:22

u Ps 53:6

v Ps 18:39
Flp 4:13

w Ps 60:12

szpalta 2

a Ps 20:7
Ps 33:16

b 1Sm 17:45
Oz 1:7

c Joz 24:8

d Ps 40:14
Ps 132:18

e Ps 34:2

f Ps 115:1

g Ps 43:2
Ps 74:1

- 6 Bo nie swemu łukowi u-
fałem^a

i nie mój miecz mnie wyba-
wiał.^b

- 7 Ty bowiem nas wybawiłeś
od naszych wrogów,^c

a pohańbiłeś tych, którzy
nas zawzięcie nienawi-
dzili.^d

- 8 W Bogu chcemy składać
wysławiania przez cały
dzień^e

i po czas niezmierny bę-
dziemy słać twoje imię.^f
Sela.

- 9 Teraz jednak odrzuciłeś i u-
pokarzasz nas,^g

i nie wyruszasz z naszymi
zastępami.^h

- 10 Sprawiasz, że podajemy tyl
wrogowi,ⁱ

a ci, którzy nas zawzię-
cie nienawidzą, napład-
rowali dla siebie.^j

- 11 Wydajesz nas jak owoce, ni-
czym coś na żer,^k
i rozproszyłeś nas między
narodami.^l

- 12 Lud swój całkiem za bezcen
sprzedajesz,^m

a za cenę ich nie zdobyłeś
majątku.

- 13 Wystawiasz nas naszym są-
siadom na znieważanie,ⁿ

na kpinę i pośmiewis-
ko tym, którzy nas ota-
czają.^o

- 14 Czynisz z nas przysłowie
między narodami,^p

coś, nad czym się kiwa gło-
wą pośród grup narodo-
wościowych.^q

- 15 Przez cały dzień jest przede
mną me upokorzenie
i okryło mnie zawstydze-
nie mej twarzy^r—

h Ps 60:10; i Pwt 28:25; Joz 7:8; 1Sm 31:1; j Ps 89:41; Jer 15:13; k Ps 119:176; Rz 8:36; l Pwt 28:64; m Pwt 32:30; Iz 52:3; n Ps 79:4; Ps 80:6; o Ps 123:4; p Pwt 28:37; 2Kn 7:20; Jer 24:9; q Lam 2:15; r Jer 51:51.

- 16 z powodu głosu tego, kto
znieważa i mówi obelży-
wie,
z powodu nieprzyjaciela i
tego, kto bierze odwet.^a
- 17 Wszystko to przyszło na nas,
a myśmy nie zapomnieli
o tobie^b
i nie sprzeniewierzyliśmy
się twemu przymierz.^c
- 18 Serce nasze nie odwróciło
się wiarołomnie^d
ani kroki naszych stóp nie
zboczyły z twojej ścieżki.^e
- 19 Ty bowiem zdruzgotałeś nas
tam, gdzie są szakale,^f
i okrywasz nas głębokim
cieniem.^g
- 20 Gdybyśmy zapomnieli imie-
nia naszego Boga
albo wyciągali dłonie ku
bogu obcemu,^h
- 21 czyż sam Bóg by tego nie od-
krył?ⁱ
Zna on przecież tajniki
serca.^j
- 22 Lecz ze względu na ciebie
zabijano nas przez cały
dzień;
zostaliśmy uznani za owce
na rzeź.^k
- 23 Ocknij się. Czemu wciąż
śpisz, Jehowo?^l
Przebudź się. Nie odrzucaj
na zawsze.^m
- 24 Czemu zakrywasz swoje ob-
licze?
Czemu zapominasz o na-
szym uciśnieniu i ucie-
mieniu?ⁿ
- 25 Bo nasza dusza pochyliła
się aż do prochu;^o
brzuch nasz przylgął do
ziemi.
- 26 Racz powstać, żeby nam po-
móc,^p
i wykup nas przez wzgląd
na swą lojalną życzli-
wość.^q

PSALM 44

- a Ps 8:2
b Pwt 6:12
c Wj 34:10
d Heb 3:12
e Hl 23:11
Ps 119:157
f Iz 34:13
Iz 35:7
g Ps 23:4
h Wj 20:3
i Ps 139:1
Jer 17:10
j Kzn 12:14
k Ps 79:2
Rz 8:36
l Ps 7:6
Ps 78:65
m Hl 13:24
Ps 13:1
Ps 88:14
n Iz 40:27
o Ps 119:25
Iz 51:23
p Ps 33:20
q Ps 26:11
Ps 130:7

szpalta 2

PSALM 45

- a Ps 49:3
b Ps 2:6
1Pt 1:11
c 2Sm 23:2
Iz 8:1
Jer 8:8
d Ezd 7:6
e PnP 5:10
f Jn 7:46
g Ps 72:17
h Obj 1:16
Obj 19:15
i Iz 9:6
j Heb 1:3
k Obj 6:2
l Obj 19:11
m Obj 6:15
n Ps 2:9
2Ts 1:8
o Obj 17:14
Obj 19:19
p Ps 89:29
Ps 89:36
q Iz 11:4
Jer 33:15
Heb 1:8
r Mt 3:15
Heb 7:26
s Mt 7:23
Heb 1:9
t Jn 20:17
u Iz 61:1
Dz 4:27
Dz 10:38
v Ps 21:6
w 1Kn 29:23
2Kn 13:5
2Kn 13:8
Mt 1:6
x PnP 1:3
PnP 4:14

Dla kierownika, na „Lilie”.

Synów Koracha. Maskil.

Pieśń o umiłowanych niewiastach.

45 Serce moje poruszyła
wspaniała sprawa.^aMówię: „Dzieła moje do-
tyczą króla”.^bOby język mój był ryl-
cem^c biegłego przepi-
sywacza.^d2 Jesteś doprawdy przystoj-
niejszy od synów ludz-
kich.^eWdzięk wylany jest na two-
je wargi.^fDlatego Bóg pobłogosła-
wił cię na czas niezmie-
rzony.^g3 Przypasz do uda swój miecz,^h
mocarzu,ⁱze swym dostojeństwem
i wspaniałością.^j4 I w swej wspaniałości zmie-
rzaj do sukcesu;^k
jedź w sprawie prawdy
i pokory, i prawości,^l
a twoja prawica nauczy cię
rzeczy napawających lę-
kiem.^m5 Strzały twoje ostre – pod to-
bą ludy padająⁿ –
w sercu nieprzyjaciół
króla.^o6 Bóg jest twoim tronem po
czas niezmierzony, na
zawsze;^p
berło twojej władzy królew-
skiej jest berłem prostolinijności.^q7 Umiłowałeś prawość,^r a nie-
nawidzisz niegodziwo-
ści.^sDlatego Bóg, twój Bóg,^t
namaścił^u cię olejkami
radosnego uniesienia^v
bardziej niż twoich to-
warzyszów.^w8 Wszystkie twoje szaty to
mirra i aloes, i kasja;^x

ze wspaniałego pałacu z
kości słoniowej^a rozwe-
seliły cię instrumenty
strunowe.

9 Wśród twoich cennych nie-
wiał są córki^b królów.

Małżonka królewska^c sta-
nęła po twojej prawicy w
złocie z Ofiru.^d

10 Posłuchaj, córko, i zobacz,
i nakłoń swego ucha;
i zapomnij o swym lu-
dzie oraz o domu swego
ojca.^e

11 A król zatęskni za twą u-
rodą,^f
jest bowiem twoim pa-
nem,^g
więc oddaj mu pokłon.^h

12 Córa Tyru też z daremⁱ –
bogaci spośród ludu ula-
godzą twe oblicze.^j

13 Cała pełna chwały jest w
domu córka królewska;^k
szata jej ze złotymi zdobie-
niami.

14 W tkany stroju będzie przy-
prowadzona do króla.^l

Wprowadza się do ciebie
dziewice tworzące jej or-
szak, jej druhny.^m

15 Wprowadzone będą z radoś-
cią i weselem;

wejdą do pałacu króla.

16 Miejsce twych praojcówⁿ za-
jmą twoi synowie,^o
których ustanowisz ksią-
żętami po całej ziemi.^p

17 Chcę wspominać o twoim
imieniu przez wszystkie
przyszłe pokolenia.^q

Dlatego ludy będą cię śla-
wić po czas niezmierz-
ony, na zawsze.

Dla kierownika. Synów Koracha,^r
na „Dziewczęta”. Pieśń.

46 Bóg jest dla nas schro-
nieniem i siłą,^s
pomocą łatwą do zna-
lezenia w czasie u-
dręka.^t

PSALM 45

a 1Kl 22:39
b Iz 60:4
c Obj 19:7
d Iz 13:12
e PnP 2:10
Obj 14:4
f PnP 1:8
PnP 2:2
g Ef 5:23
Judy 4
h 1Kl 1:16
Flp 2:10
i 2Sm 5:11
j Ps 72:10
Iz 49:23
k Obj 19:7
l Obj 19:8
Obj 21:2
m PnP 2:7
PnP 5:9
PnP 6:1
n Mt 1:1
o Iz 9:6
p Iz 32:1
q Ps 72:17

PSALM 46

r 1Kn 6:37
s Ps 62:7
Prz 14:26
Iz 25:4
t Pwt 4:7
Ps 145:18
Nah 1:7

szpalta 2

a 2Pt 3:10
b Iz 54:10
c Ps 93:4
Jer 5:22
d Sdz 5:5
Mi 1:4
Nah 1:5
e 2Kn 6:6
Ps 48:1
Iz 60:14
f Ps 43:3
g Pwt 23:14
Ps 132:13
Iz 12:6
Oz 11:9
h Heb 12:28
i Wj 14:24
Ps 30:5
Ps 143:8
j Ps 2:1
k Joz 2:24
Am 9:5
l Joz 1:9
Jer 1:19
Rz 8:31
m Ps 9:9
n Ps 66:5
o Iz 34:2
p Iz 11:9
Mi 4:3
q Eze 39:9
r Mi 5:10
s Hab 2:20
t Iz 2:11

2 Dlatego nie będziemy się
bać, choćby ziemia do-
znała zmiany^a
i choćby góry, chwiejąc
się, wpadły w serce roz-
ległego morza;^b

3 choćby jego wody się kłębiły,
pieniły,^c
choćby góry się kołysa-
ły od jego wzburzenia.^d
Sela.

4 Jest rzeka, której strumie-
nie radują miasto Boga,^e
najświętszy, wspaniały
przybytek Najwyższego.^f

5 Bóg jest pośrodku miasta;^g
ono się nie zachwieje.^h
Bóg jej wspomóżę z nasta-
niem poranka.ⁱ

6 Narody się wzburzyły,^j kró-
lestwa zachwiały;
wydał głos – zaczęła top-
nieć ziemia.^k

7 Jehowa Zastępów jest z
nami;^l
Bóg Jakuba jest dla nas
bezpiecznym wzniesie-
niem.^m Sela.

8 Chodźcie, zobaczcie poczy-
niania Jehowy,ⁿ
jak spowodował zadzi-
wiający wydarzenia na
ziemi.^o

9 Sprawia, że wojny ustają aż
po kraniec ziemi.^p
Łamie łuk i kruszy włócz-
nię,^q
wozy pali w ogniu.^r

10 „Ustąpie i wiedzieć, że ja
jestem Bogiem.^s
Wywyższony będę między
narodami,^t
wywyższony będę na zie-
mi”.^u

11 Jehowa Zastępów jest z
nami;^v
Bóg Jakuba jest dla nas
bezpiecznym wzniesie-
niem.^w Sela.

u 1Kn 29:11; Ps 57:5; Jer 16:19; v 2Kn 20:17; w Ps 48:3; Ps 125:2.

Dla kierownika. Synów Koracha.
Utwórz muzyczny.

47

Wszystkie ludy, klaszczcie w dłonie.^a

Tryumfalnie wykrzykujcie do Boga głosem radosnego wołania.^b

2 Bo Jehowa, Najwyższy, napawa lękiem,^c
wielki Król nad całą ziemią.^d

3 On podda nam ludy,^e
a pod nasze stopy – grupy narodowościowe.^f

4 On nam wybierze nasze dziedzictwo,^g
dumę Jakuba, którego umiłował.^h *Sela.*

5 Bóg wstępuje wśród radosnego wołania,ⁱ
Jehowa – przy odgłosie rogu.^j

6 Grajcie Bogu, grajcie.^k
Grajcie naszemu Królowi, grajcie.

7 Bóg jest bowiem Królem całej ziemi;^l
grajcie, postępując roztropnie.^m

8 Bóg został królem nad narodami.ⁿ
Zasiadł Bóg na swym świętym tronie.^o

9 Dostojnicy spośród ludów zebrali się^p
wraz z ludem Boga Abrahama.^q

Do Boga bowiem należą tarcze ziemi.^r

Wstąpił wysoko i jest nader wywyższony.^s

Pieśń.

Utwórz muzyczny synów Koracha.^t

48

Wielki jest Jehowa i nader godzien wysławiania^u

w mieście naszego Boga,^v na jego świętej górze.^w

PSALM 47

a 2Kl 11:12

Ps 98:4

Iz 55:12

b Ezd 3:11

Ps 33:3

c Pwt 7:21

Neh 1:5

Ps 76:12

d Ps 22:28

Mal 1:14

e Ps 18:47

f Pwt 33:29

g Pwt 9:5

h Pwt 7:6

Mal 1:2

i Ps 68:24

j 1Kn 15:24

k 1Kn 16:9

Ps 68:32

l Jer 10:7

Za 14:9

m 1Ko 14:15

n 1Kn 16:31

Ps 96:10

Ps 97:1

Obj 19:6

o Obj 4:2

p Ps 110:3

q Rz 4:12

Gal 3:29

r Ps 89:18

s Ps 97:9

PSALM 48

t Ps 42:0

u Neh 9:5

Ps 89:1

Ps 145:3

Ps 147:5

v Ps 46:4

Ps 87:3

w Za 8:3

szpalta 2

a Ps 50:2

Lam 2:15

b Iz 14:13

c Ps 47:8

Ps 135:21

Mt 5:35

d Ps 125:1

Za 2:5

e 2Sm 10:6

2Sm 10:19

f Obj 19:19

g Wj 14:25

h Wj 15:15

Iz 13:8

Dn 5:6

2 Śliczna w swej wzniosłości,
radosnym uniesieniem całej ziemi^a

jest góra Syjon w dalekich stronach północy,^b
gród Wspaniałego Króla.^c

3 W jego wieżach mieszkających sam Bóg stał się znany jako bezpieczne wzniesienie.^d

4 Oto bowiem królowie spotkali się zgodnie z umową,^e
przeszli razem.^f

5 Sami zobaczyli, toteż się zdumiali.

Zatrwożyli się, rozpierzchali się w popłochu.^g

6 Tam ogarnęło ich drżenie,^h
boleści jak u niewiasty rodzącej.ⁱ

7 Wiatrem wschodnim rozbijasz okręty Tarszisz.^j

8 Jak słyszeliśmy, tak też widzieliśmy^k
w mieście Jehowy Zastępów, w mieście naszego Boga.^l

Sam Bóg mocno je utwierdził po czas niezmierny.^m *Sela.*

9 Zastanawialiśmy się, Boże, nad twą lojalną życzliwością,ⁿ
będąc w twojej świątyni.^o

10 Jak twoje imię,^p Boże, tak i twoja sława
aż po krańce ziemi.

Prawica twoja pełna jest prawości.^q

11 Niech się weseli góra Syjon,^r
niech się radują zależne miejscowości Judy^s – z powodu twych sądowniczych rozstrzygnięć.^t

i Jer 30:6; Oz 13:13; j 1Kl 22:48; Iz 2:16; Jer 18:17; Eze 27:26; k Ps 44:1; l Ps 48:1; Heb 12:22; m Ps 87:5; Iz 2:2; Mi 4:1; n Ps 26:3; Ps 40:10; Ps 63:3; o 1Sm 3:3; 2Sm 7:2; 1Kn 16:1; Ps 63:2; p Pwt 28:58; Ps 113:3; q Sdz 5:11; Ps 17:7; Ps 60:5; Ps 98:2; r Ps 78:68; Jl 2:32; s Ps 97:8; t 2Kn 20:27; Ps 137:8; Obj 15:4.

- 12** Maszerujcie wokół Syjonu
i obejdźcie go,^a
policzcie jego wieże.^b
- 13** Zwróćcie swe serca ku jego
wałowi obronnemu.^c
Obejrzyjcie jego wieże
mieszkalne,
aby o tym opowiedzieć
przyszłemu pokoleniu.^d
- 14** Bóg ten jest bowiem naszym
Bogiem po czas niezmi-
rzony, na zawsze.^e
On będzie nas prowadził,
dopóki nie pomrzemy.^f

Dla kierownika. Synów Koracha.^g
Utwór muzyczny.

- 49** Słuchajcie tego, wszyst-
kie ludy.
Nadstawcie ucha, wszys-
cy mieszkańcy tego
systemu rzeczy.^h
- 2** wy, synowie ludzcy, i wy, sy-
nowie człowieczy,
ty, bogaczu, i ty, biedaku –
wszyscy razem.ⁱ
- 3** Usta moje wypowiadać będą
sprawy mądrości,^j
a rozmyślanie mego serca
będzie dotyczyć spraw
zrozumienia.^k
- 4** Ucha swego naklonię ku
przypowieści,^l
przy harfie podam swą za-
gadkę.^m
- 5** Czemuż miałbym się lękać
w dniach złych,ⁿ
gdy mnie otoczy przewi-
nienie tych, którzy mnie
wypierają?^o
- 6** Ci, którzy pokładają ufność
w swych środkach u-
trzymania^p
i którzy chlepią się ob-
fitością swego bogac-
twa^q –
- 7** nikt z nich w żaden sposób
nie potrafi wykupić na-
wet brata^r
ani dać Bogu okupu za
niego

PSALM 48

a Neh 12:31
b Neh 12:39
Iz 33:18
c Iz 26:1
d Pwt 11:19
e Ps 31:14
f Iz 58:11

PSALM 49

g 1Kn 6:37
h Ps 17:14
Heb 1:2
i Ps 62:9
j Prz 16:23
Kzn 10:12
k Ps 143:5
Prz 14:33
Mt 12:35
Flp 4:8
l Ps 78:2
Mt 13:35
m Prz 1:6
n Ps 27:1
Ef 5:16
o 2Sm 15:12
p Pwt 8:17
Ps 52:7
Prz 10:15
Prz 18:11
1Tm 6:17
1Jn 2:16
q Est 5:11
Jer 9:23
Lk 12:19
r Prz 11:4
Mt 16:26

słupka 2

a Hi 36:18
b Ps 89:48
c Kzn 2:16
Rz 5:12
d Kzn 3:19
e Ps 39:6
Prz 11:4
Prz 23:4
Kzn 2:18
Jer 17:11
Lk 12:20
f Hi 21:9
Ps 17:14
g Kzn 1:4
h Rdz 4:17
1Sm 15:12
2Sm 18:18
i Ps 39:5
Jak 1:11
j Kzn 3:20
k Lk 12:20
l Hi 21:13
m Hi 24:19
Rz 5:14
Obj 6:8
n Ps 30:5
Mal 4:3
o Ps 39:11
p 1Sm 2:6
Hi 7:9
q Hi 33:28
Ps 16:10
Ps 30:3
Ps 56:13
Ps 86:13
r Est 3:1

- 8** (a cena wykupu ich duszy
jest tak wysoka,^a
że pozostaje nie zapłacona
po czas niezmierny),
- 9** aby mógł żyć dalej, na za-
wsze, i nie ujrzeć dołu.^b
- 10** Widzi bowiem, że nawet
mądrzy umierają,^c
razem ginie głupiec i nie-
rozumny^d
i muszą zostawić drugim
swe środki utrzymania.^e
- 11** Mają wewnętrzne życzenie,
by ich domy trwały po
czas niezmierny,^f
ich przybytki – przez po-
kolenie za pokoleniem.^g
Swoje posiadłości ziemskie
ponazywali od swych i-
mion.^h
- 12** A jednak ziemski człowiek,
choćby szanowany, nie
może wciąż bytować;ⁱ
przypominać go można do
zabitych zwierząt.^j
- 13** Taka jest droga tych, u któ-
rych jest głupota,^k
oraz tych, którzy za nimi
idą i lubują się w mowie
swych ust. *Sela.*
- 14** Niczym owce wyznaczeni są
do Szeolu;^l
paść ich będzie śmierć;^m
i prostolinijni podporząd-
kują ich sobie z rana,ⁿ
a postacie ich na pewno
zniszczeją;^o
dla każdego jest Szeol,
a nie wzniosłe miejsce
pobytu.^p
- 15** Natomiast moją duszę Bóg
wykupi z ręki Szeolu,^q
gdyż mnie przyjmie. *Sela.*
- 16** Nie lękaj się, że ktoś zdoby-
wa bogactwo,^r
że rośnie chwała jego
domu,^s
- 17** gdyż umierając, nic ze sobą
zabrać nie zdoła;^t

^s Est 5:11; ^t Hi 1:21; Kzn 5:15; Lk 12:20; 1Tm 6:17.

jego chwała nie zstąpi razem z nim.^a

18 Bo przez całe życie błogosławił swej duszy^b
(a ludzie będą cię sławić,
że dobrze dla siebie czynisz);^c

19 jego dusza w końcu dochodzi tylko tak daleko,
jak pokolenie jego praojców.^d

Nigdy więcej nie ujrzą światła.^e

20 Ziemiańskiego człowieka, choćby szanowanego, który nie rozumie,^f
przyrównać można do zabitych zwierząt.^g

Utwór muzyczny Asafa.^h

50 Przemówi! Boski,ⁱ Bóg,
Jehowa,^k
i wzywa ziemię,^l
od wschodu słońca aż do jego zachodu.^m

2 Bóg zajaśniałⁿ z Syjonu,
skończonego piękna.^o

3 Bóg nasz przyjdzie i po prostu nie może milczeć.^p
Przed nim ogień pochłania,^q
a wokół niego rozpętała się nader gwałtowna burza.^r

4 Wzywa on niebiosa w górze i ziemię,^s
by odbyć sąd nad swym ludem.^t

5 „Zbierzcie mi lojalnych wobec mnie,^u
zawierających me przymierze nad ofiarą”.^v

6 I niebiosa opowiadają o jego prawości.^w
gdyż sam Bóg jest Sędzią.^x
Sela.

7 „Posłuchaj, mój ludu, a przemówię,^y
Izraelu, a złożę świadectwo przeciw tobie.^z
Jam jest Bóg, twój Bóg.”^a

PSALM 49

a Iz 10:3
b Pwt 29:19
Łk 12:19
c Prz 14:20
d Rdz 15:15
e Hi 33:30
Ps 56:13
f Hi 4:21
Ps 49:12
Prz 16:16
g Kzn 3:19
2Pt 2:12

PSALM 50

h 1Kn 15:17
i Am 3:8
j Joz 22:22
Iz 46:9
Jer 32:18
k Ps 95:3
l Iz 1:2
m Iz 45:6
n Pwt 33:2
Ps 80:1
o Ps 48:2
Lam 2:15
p Ps 83:1
Iz 42:13
Iz 65:6
q Wj 19:18
Ps 97:3
Dn 7:10
Heb 12:29
r Ps 97:4
s Pwt 4:36
Pwt 30:19
Pwt 32:1
Iz 1:2
t Mi 6:2
Heb 10:30
u Pwt 33:3
2Kn 29:20
Ps 14:7
Prz 2:8
Iz 13:3
v Wj 24:8
Łk 22:20
Jn 11:52
w Ps 97:6
x Ps 7:11
Ps 75:7
Heb 12:23
Obj 20:12
y Ps 81:8
z Neh 9:30
a Wj 20:2

szpalta 2

a Ps 40:6
Iz 1:11
Jer 7:22
b 1Sm 15:22
Oz 6:6
c Mi 6:7
d Rdz 1:24
1Kn 29:14
Hi 40:15
e Dz 17:24
f Rdz 1:20
Hi 38:41
Ps 104:12
Mt 10:29
g Ps 80:13

8 Nie za twe ofiary cię upominam^a
ani nie za twe całopalenia,
które stale są przede mną.^b

9 Z domu twego nie wezmę byka,^c
z twoich zagród – kozłów.

10 Do mnie bowiem należy wszelki dziki zwierze leśny,^d
zwierzęta na gór tysiącu.^e

11 Dobrze znam każde skrzydlate stworzenie górskie^f
i to u mnie są gromady zwierząt polnych.^g

12 Gdybym był głodny, nie mówiłbym ci o tym;
do mnie bowiem należy żyzna kraina^h i to, co ją napelnia.ⁱ

13 Czy mam jeść mięso potężnych byków^j
i czy mam pić krew kozłów?^k

14 Złóż Bogu w ofierze dziękczynienie^l
i spełnij wobec Najwyższego swe śluby;^m

15 i wezwij mnie w dniu udręki.ⁿ
Wyratuję cię, a ty będziesz mnie wychwalać”.^o

16 Natomiast do niegodziwca Bóg powie:^p
„Jakim prawem wyliczasz moje przepisy^q
i masz na ustach moje przymierze?”^r

17 Ty przecież znienawidziłeś karcenie^s
i rzucasz za siebie moje słowa.^t

h 1Sm 2:8; Ps 24:1; Ps 89:11; 1Wj 19:5; Pwt 10:14; Hi 41:11; Ps 104:24; 1Ko 10:26; **j** Oz 14:2; **k** Mi 6:6; **l** Ps 69:30; Ps 107:22; Prz 21:3; Oz 6:6; Heb 13:15; **m** Pwt 23:21; Ps 15:4; Ps 76:11; Kzn 5:4; Jon 2:9; Mt 5:33; **n** 2Kn 33:12; Ps 77:2; Ps 91:15; Łk 22:44; **o** Ps 22:23; Ps 50:23; **p** Iz 48:1; Eze 18:27; **q** Jer 7:4; Mt 7:23; Rz 2:21; **r** Pwt 29:21; Pwt 31:20; Heb 8:9; **s** Prz 1:7; Prz 5:12; Heb 12:6; **t** Neh 9:26; Iz 5:24; Jer 8:9.

18 Ilekroć widziałeś złodzieja,
znajdowałeś w nim upo-
dobanie,^a

a dział swój miałeś z cu-
dzołożnikami.^b

19 Ustom swoim pofolgowałeś
ku temu, co złe,^c

a językowi pozwalasz przy-
łgnać do zwodzenia.^d

20 Siedzisz i mówisz przeciwko
własnemu bratu,^e

na niekorzyść syna twej
matki wyjawiasz uchy-
bienie.^f

21 Wszystko to uczyniłeś, a ja
milczałem.^g

Mniemałeś, że na pewno
się do ciebie upodob-
nię.^h

Zamierzam cię upomniećⁱ
i na twoich oczach upo-
rządkuję sprawę.^j

22 Zrozumcie to, proszę, wy, któ-
rzy zapominacie o Bogu,^k
żebym was nie rozszarpał,
a nie byłoby żadnego wy-
zwoliciela.^l

23 Ten mnie wychwala, kto
składa w ofierze dzięk-
czynienie;^m

kto zaś trzyma się wyty-
czonej drogi,

temu dam ujrzyć wyba-
wienie zgotowane przez
Boga.ⁿ

Dla kierownika. Utwór muzyczny
Dawida. Gdy po jego współżyciu z
Batszebą^o przyszedł do niego pro-
rok Natan.

51 Okaż mi łaskę, Boże, sto-
sownie do swej lojal-
nej życzliwości.^p

Stosownie do obfito-
ści swych zmiłowań
zmaż moje występki.^q

2 Dokładnie mnie obmyj z me-
go przewinienia^r

i oczyść mnie z mego grze-
chu.^s

PSALM 50

a Iz 5:23

Rz 1:32

Rz 2:21

b Jak 4:4

2Jn 11

c Ps 52:3

Jer 9:5

d Ps 52:2

Jak 3:5

e Kpl 19:16

Ps 31:18

Łk 22:65

f Mt 10:21

g Kzn 8:11

Rz 2:4

2Pt 3:9

h Lb 23:19

Ps 73:11

Ps 94:7

Kzn 8:12

i Prz 29:1

j Ps 50:4

Kzn 12:14

k Ps 9:17

Iz 51:13

Jer 2:32

Oz 4:6

l Ps 7:2

m Ps 22:23

Ps 27:6

Rz 12:1

Ef 5:20

1Ts 5:18

Heb 13:15

n Ps 91:16

Mi 6:8

Łk 2:30

PSALM 51

o 2Sm 11:3

p Lb 14:18

Ps 25:7

Ps 32:10

Ps 41:4

Ps 90:14

Ps 103:11

q Ps 39:8

Ps 103:13

Prz 28:13

Iz 43:25

Iz 44:22

r Iz 1:18

1Ko 6:11

s Heb 9:14

1Jn 1:7

szpalta 2

a Ps 32:5

b Ps 40:12

c Rdz 20:6

Rdz 39:9

Kpl 5:19

2Sm 12:13

Łk 15:21

d 2Sm 12:9

Ps 38:18

3 Sam bowiem znam swe wy-
stępki,^a

a grzech mój ciągle jest
przede mną.^b

4 Przeciw tobie, tobie same-
mu, zgrzeszyłem^c

i zrobiłem to, co złe w two-
ich oczach^d —

tak byś okazał się prawy,
gdy mówisz,^e

abyś był czysty, gdy osą-
dzasz.^f

5 Oto z przewinieniem zosta-
łem urodzony w boleś-
ciach^g

i w grzechu poczęła mnie
matka.^h

6 Oto upodobałeś sobie praw-
domówność we wnętrzu,ⁱ
i spraw, bym w skrytości

swego ja poznał mąd-
rość.^j

7 Racz mnie oczyścić z grze-
chu hizopem, abym był
czysty;^k

racz mnie obmyć, bym stał
się bielszy nawet niż
śnieg.^l

8 Daj mi usłyszeć radosne
uniesienie i wesele,^m
aby się rozradowały kości,
któreś zdruzgotał.ⁿ

9 Zakryj swe oblicze przed
mymi grzechami^o
i wymaż wszystkie moje
przewinienia.^p

10 Serce czyste stwórz we mnie,
Boże,^q

i w moim wnętrzu umieść
ducha nowego, niezłom-
nego.^r

11 Nie odrzucaj mnie sprzed
swojego oblicza^s
i racz mi nie odbierać swe-
go świętego ducha.^t

e Ps 50:6; Rz 3:4; f Łk 7:29; Obj 19:2; g Rdz 3:16; Hl 14:4; Rz 5:12; h Rz 3:23; Ef 2:3; i 2Kl 20:3; 1Kn 29:17; j 1Sm 16:7; 1Pt 3:4; k Kpl 14:4; Lb 19:18; Heb 9:14; l Iz 1:18; m Ps 30:11; n Ps 6:2; Ps 38:3; Iz 57:15; o Ps 103:12; Iz 38:17; Jer 16:17; p Mi 7:19; q Jer 32:39; Dz 15:9; Ef 2:10; r Eze 11:19; Ef 4:23; s Rdz 4:14; 2Kl 13:23; Ps 102:10; t Łk 11:13; Rz 8:9; Ef 4:30.

- 12** Przywróć mi radość z wybawienia zgotowanego przez ciebie^a i zechć mnie wesprzeć duchem ochoczym.^b
- 13** Występnym uczyć będę o twoich drogach,^c by grzesznicy do ciebie zawrócili.^d
- 14** Uwolnij mnie od winy za przelanie krwi,^e Boże, Boże mego wybawienia,^f by mój język z radością opiewał twą prawosć.^g
- 15** Jehowo, racz otworzyć wargi moje,^h by me usta wypowiadały twoją chwałę.ⁱ
- 16** Ty bowiem nie masz upodobania w ofierze – w przeciwnym razie bym ją dał;^j nie rozkoszujesz się całopaleniem.^k
- 17** Ofiarami dla Boga – duch skruszony;^l sercem skruszonym i zdruzgotanym nie wzgardzisz, Boże.^m
- 18** W swej dobrej woli racz dobrze postępować z Syjonem;ⁿ zechć jej odbudować mury Jerozolimy.^o
- 19** Wtedy będziesz miał upodobanie w ofiarach prawości,^p w ofierze spalanej i w całopaleniu;^q wtedy zostaną złożone byki na twoim ołtarzu.^r

Dla kierownika. Maskil. Dawidowy, gdy przyszedł Doeg Edomita i zwróciwszy się do Saula, powiedział mu, że Dawid przybył do domu Achimelecha.^s

52 Czemu się chełpisz złem, mocarzu?^t
Loyalna życzliwość Boga trwa cały dzień.^u

PSALM 51

- a** Ps 21:1
Łk 1:47
b Ps 110:3
Mt 26:41
c Dz 2:38
d Dz 3:19
e Rdz 9:6
1 Sm 25:34
Ps 26:9
Eze 33:8
Dz 18:6
Dz 20:26
f Ps 38:22
Ps 88:1
Iz 12:2
Obj 7:10
g Neh 9:33
Ps 20:5
Ps 35:28
Ps 59:16
Dn 9:7
Rz 10:3
h Eze 3:27
i Ps 34:1
Ps 71:8
Ps 109:30
Ps 145:21
Heb 13:15
j 1 Sm 15:22
Prz 21:3
Oz 6:6
k Ps 40:6
Ps 50:8
Iz 1:11
Jer 7:22
Am 5:22
l 2 Kł 22:19
Ps 34:18
Iz 57:15
Łk 18:13
m 2 Kł 33:13
Ps 22:24
Ps 119:58
Prz 28:13
Łk 15:22
n Ps 102:16
Iz 62:1
o Dn 9:25
Mi 7:11
p Mal 3:3
q Ps 4:5
Rz 12:1
r Oz 14:2

- 2** Nieszczęścia knuje twój język, naostrzony jak brzytwa,^a działający podstępnie.^b
- 3** Umiłowałeś zło bardziej niż dobro,^c fałsz bardziej niż mówienie tego, co prawe.^d *Sela.*
- 4** Umiłowałeś wszelkie zgubne słowa,^e podstępny języku.^f
- 5** Toteż Bóg zburzy cię na zawsze;^g powali cię i wyrwie z twojego namiotu,^h i wykorzeni cię z krainy żyjących.ⁱ *Sela.*
- 6** A prawi to ujrzą i będą się lękać,^j i będą się z niego śmiać.^k
- 7** Oto krzepki mąż, który nie czyni Boga swą twierdzą,^l lecz ufa obfitości swego bogactwa,^m szuka schronienia w powodowanych przez siebie nieszczęściach.ⁿ
- 8** Ja zaś będę jak bujne drzewo oliwne^o w domu Bożym; ufam w loyalną życzliwość Boga po czas niezmierny, na zawsze.^p
- 9** Sławić cię będę po czas niezmierny, bo przystąpiłeś do działania;^q i będę pokładał nadzieję w twoim imieniu, gdyż jest to dobre, wobec loyalnych względem ciebie.^r

PSALM 52 s 1 Sm 22:9; t Rdz 10:8; 1 Sm 21:7; Ps 94:4; u Ps 103:17; **szpalta 2** a Ps 50:19; Ps 57:4; Ps 59:7; Ps 64:3; b Ps 109:2; 2 Kł 11:13; c Jer 4:22; Mi 3:2; d Ps 62:4; Jer 9:3; Jn 8:44; e 1 Sm 22:18; f Prz 14:25; Jak 3:6; 1 Pt 3:10; g Ps 55:23; Prz 12:19; Prz 15:25; Prz 19:9; h Ps 28:5; Ps 37:9; i Prz 2:22; j Ps 37:34; Ps 40:3; Ps 119:120; Mal 1:5; Obj 19:2; k Ps 58:10; Iz 37:22; Obj 18:20; 1 Ps 146:3; Jer 17:5; m Ps 49:6; Prz 11:28; Prz 23:5; 1 Tm 6:17; n Kłn 8:8; o Jer 11:16; Oz 14:6; p Ps 13:5; Ps 147:11; q Ps 50:15; r Ps 27:14; Ps 54:6; Ps 123:2; Prz 18:10.

Dla kierownika, na machalat.^a
Maskil. Dawidowy.

53 Nierozumny rzekł w swoim sercu:

„Nie ma Jehowy”.^b

Postąpili zgubnie i postąpili obrzydliwie w nieprawości;^c

nie ma nikogo, kto by czynił dobrze.^d

2 Bóg zaś spojrzal z nieba na synów ludzkich,^e

by zobaczyć, czy jest ktoś wnikliwy, ktoś szukający Jehowy.^f

3 Wszyscy oni się odwrócili, wszyscy są jednakowo zepsuci;^g

nie ma nikogo, kto by czytał dobrze.^h
nawet jednego.

4 Czyż nie nabył wiedzy żaden z krzywdzicieli,ⁱ

którzy pożerają mój lud, tak jak zjedli chleb?^j

Nie wezwali Jehowy.^k

5 Tam ogarnął ich wielki strach,^l

gdzie właściwie nie było strachu;^m

Bóg porozrzuca bowiem kości każdego, kto zakłada obóz przeciwko tobie.ⁿ

Okryjesz ich hańbą, gdyż Jehowa ich odrzucił.^o

6 Oby nadeszło z Syjonu wspańnięle wybawienie Izraela!^p

Gdy Jehowa znowu będzie zbierał pojmanych ze swego ludu,^q

niech się raduje Jakub, niech się weseli Izrael.^r

Dla kierownika, na instrumenty strunowe. Maskil. Dawidowy. Gdy Zifici przyszli i odezwali się do Sa-
uła: „Czyż Dawid nie ukrywa się u nas?”^s

54 Boże, wybaw mnie w imię swoje,^t
a swą potęgą broń moją sprawę.^u

PSALM 53

a Ps 88:0

b Ps 10:4

c Ps 14:1

d Ps 92:6

e Rz 1:21

f Rdz 6:11

g Kpl 18:30

h Pwt 32:5

i Ps 14:3

j Rz 3:10

k Ps 8:4

l Ps 11:4

m Ps 33:14

n Ps 102:19

o Jer 16:17

p Jer 23:24

q 1 Kn 28:9

r 2 Kn 15:2

s 2 Kn 19:3

t Hi 28:28

u Iz 55:6

v 1 Pt 3:12

w Rdz 6:5

x Iz 53:6

y Jer 8:6

z Sof 1:6

aa Rdz 6:12

ab Ps 12:1

ac Ps 14:3

ad Kzn 7:20

ae Rz 3:12

af i Prz 1:29

ag Jer 4:22

ah Oz 4:1

ai j Ps 27:2

aj Jer 10:25

ak Hi 21:14

al Ps 14:4

am 1 Sm 14:15

an 2 Kł 7:6

ao Ps 14:5

ap m Kpl 26:17

aq Kpl 26:36

ar Prz 28:1

as n Eze 6:5

at o 2 Kł 17:20

au Ps 35:4

av Jer 6:30

aw p Ps 20:2

ax Iz 12:6

ay q Ps 85:1

az Ps 126:1

ba Jer 30:18

bb Jł 3:1

bc Am 9:14

bd r Ezd 3:11

be Neh 12:43

bf

bg

bh

bi

bj

bk

bl

bm

bn

bo

bp

bq

br

bs

bt

bu

bv

bw

bx

by

bz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

ci

cj

ck

cl

cm

cn

co

cp

cq

cr

cs

ct

cu

cv

cw

cx

cy

cz

ca

cb

cc

cd

ce

cf

cg

ch

- a w gniewie żywią do mnie wrogość.^a
- 4** Serce moje cierpi we mnie dotkliwy ból^b i opadły mnie trwogi śmiertelne.^c
- 5** Przenika mnie lęk, wręcz drżenie,^d i okrywa mnie dygotanie.
- 6** I powiadam: „Obym miał gołębie skrzydła!^e Odleciałbym gdzieś i tam przebywał.^f
- 7** Oto uciekłbym daleko,^g zamieszkałbym na pustkowiu,^h – *Sela* –
- 8** Pośpieszyłbym na miejsce mego schronienia przed pędzącym wiatrem, przed nawałnicą”.ⁱ
- 9** Pomieszaj, Jehowo, podziel ich język,^j bo widziałem przemoc i zwadę w mieście.^k
- 10** Dniem i nocą krążą wokół po jego murach,^l w nim zaś jest krzywdą i niedola.^m
- 11** Są w nim nieszcześćcia, a z jego placu nie ustąpiły ucisk i zwodzenie.ⁿ
- 12** Wszak to nie jakiś nieprzyjaciel począł mnie znieważać;^o wtedy bowiem mógłbym to znieść. To nie ktoś zawzięcie mnie nienawidzący pysznił się przeciwko mnie;^p wtedy bowiem mógłbym się przed nim ukryć.^q
- 13** Ale to byłeś ty – śmiertelnik równy mnie,^r ktoś mi bliski i mój znajomy,^s
- 14** gdyż wspólnie się cieszyliśmy słodką zażyłością;^t do domu Bożego chadzaaliśmy wraz z tłumem.^u
- 15** Niech ich dośięgną spustoszenia!^v

PSALM 55

a 2Sm 16:7
Oz 9:7
b Ps 69:29
c Ps 18:4
Ps 116:3
Iz 38:10
d Ps 119:120
e Ps 11:1
f Ps 139:9
Obj 12:14
g 2Sm 15:14
h 1Sm 23:14
Jer 9:2
i Iz 17:13
j Rdz 11:9
2Sm 15:31
2Sm 17:7
k Iz 1:21
Jer 5:1
Jer 6:7
l 1Sm 19:11
2Sm 17:1
Jn 18:3
Jn 18:28
Dz 9:24
m Eze 9:4
Sof 3:3
n Ps 109:2
Jer 9:5
Am 5:10
o Ps 41:9
p Ps 35:26
Ps 38:16
Mt 26:21
q Jn 13:18
r 2Sm 15:12
2Sm 16:23
Jer 9:4
s Lk 22:21
Lk 22:48
t Prz 3:32
u Ps 42:4
v Ps 9:6
Ps 59:13
Ps 69:25
Ps 109:15

szpalta 2

a Lb 16:30
2Sm 17:23
2Sm 18:14
Mt 27:5
Dz 1:18
b Ps 9:17
Jn 12:6
c Ps 73:28
d Ps 50:15
Ps 91:15
e Ps 88:1
Ps 119:147
Dn 6:10
Mk 1:35
1Ts 5:17
f Ps 5:3
g 2Sm 4:9
h 2Kn 32:7
Ps 3:6
Ps 118:12
Mt 26:47
i Ps 69:33
Ps 143:12
j Pwt 33:27
Ps 90:2
Jer 10:10

Niech żywcem zstąpią do Szeolu,^a bo gdy byli osiadłymi przybyszami, tkwiły w nich rzeczy złe.^b

- 16** Ja zaś zwołałem do Boga^c i Jehowa mnie wybawi.^d
- 17** Wieczorem i rano, i w południe nie mogę powstrzymać zatroskania i jęczę.^e a on słyszy mój głos.^f
- 18** Wykupi moją duszę i zapewni jej spokój od walki toczzonej ze mną,^g bo tłumnie przeciwko mnie wystąpili.^h
- 19** Bóg usłyszysz i odpowie im,ⁱ właśnie On, zasiadający na tronie jak w przeszłości^j – *Sela* – tym, u których nie się nie zmienia^k i którzy nie ulękli się Boga.^l
- 20** Podniósł ręce na utrzymujących z nim pokój;^m zbeczcześcił swoje przymierze.ⁿ
- 21** Gładsze niż masło są słowa jego ust,^o lecz jego serce jest skore do walki.^p Słowa jego miękse niż oliwa,^q ale są to dobyte miecze.^r
- 22** Zrzuci swe brzemie na Jehowę,^s a on cię wesprze.^t Nigdy nie pozwoli, by prawy się zachwiał.^u
- 23** Ty zaś, Boże, strącisz ich do najgłębszego dołu.^v A ludzie winni krwi i podstępni nie przeżyją połowy swych dni.^w Lecz ja będę ufal tobie.^x

k Kzn 8:11; Jer 48:11; 1Ps 36:1; Sof 1:12; m 2Sm 15:14; Ps 7:4; Dz 12:1; n 2Sm 5:3; Kzn 8:2; o 2Sm 16:23; Ps 28:3; Ps 57:4; Ps 59:7; Ps 62:4; Mt 26:25; p Jn 13:2; q Prz 5:3; r Ps 59:7; Prz 12:18; s Ps 37:5; Ps 43:5; Iz 50:10; Flp 4:6; 1Pt 5:7; t 1Sm 2:9; Ps 68:19; 1Pt 1:5; u Ps 16:8; Ps 37:24; Ps 62:2; Ps 121:3; v Ps 55:15; w Ps 5:6; Prz 10:27; Kzn 7:17; Mt 27:5; x Ps 56:11; Ps 115:11.

Dla kierownika, na „Milczącego gołębia” wśród dalekich. Dawidowy. Miktam. Gdy Filistyni pochwycili go w Gat.^a

56 Okaż mi łaskę, Boże, gdyż szarpie mnie śmiertelnik.^b

Uciska mnie, wojując przez cały dzień.^c

2 Wrogowie moi szarpali przez cały dzień.^d

bo wielu wojuje ze mną wyniosłe.^e

3 Ja zaś każdego dnia, gdy się złękne, będę ufał tobie.^f

4 W jedności z Bogiem będę wysławiał jego słowo.^g

W Bogu pokładałam ufność; nie będę się lękał.^h

Cóż może mi uczynić ciało?ⁱ

5 Przez cały dzień szkodzą moim osobistym sprawom;

wszystkie ich myśli są przeciwko mnie – ku złemu.^j

6 Atakują, kryją się,^k sami zaś obserwują moje kroki,^l

zaczaiwszy się na moją duszę.^m

7 Rzuć ich precz za to, że rządzą krzywdę.ⁿ

Boże, w gniewie powal ludy.^o

8 Sam oznajmiłeś, że jestem uciekinierem.^p

Racz zebrać moje łzy w swym bukłaku.^q

Czyż nie ma ich w twojej księdze?^r

9 Wtedy zawrócą moi nieprzyjaciele, w dniu, gdy zawołam;^s

dobrze to wiem, że za mną jest Bóg.^t

10 W jedności z Bogiem^u będę wysławiał jego słowo; w jedności z Jehową będę wysławiał jego słowo.^v

PSALM 56

a 1 Sm 21:10

b Ps 57:3

c Ps 124:2

d Ps 27:2

e Ps 124:3

f Eze 36:3

g Ps 3:1

h Ps 54:5

i Dz 4:27

j 1 Sm 21:12

k Ps 18:2

l Ps 56:10

m Ps 119:160

n Ps 27:1

o Ps 56:11

p Rz 8:31

q Heb 13:6

r 1 Kłn 32:8

s Ps 118:6

t Jer 18:18

u Ps 10:8

v Ps 140:2

w Ps 37:32

x Lk 20:20

y Ps 59:3

z Ps 71:10

aa Ps 92:7

ab Ps 55:15

ac Jer 18:23

ad 1 Sm 27:1

ae Ps 39:12

af Ps 126:5

ag Ps 139:16

ah Mal 3:16

ai Ps 18:40

aj Ps 27:2

ak Iz 8:10

al Rz 8:31

am Iz 45:14

an Jer 12:3

ao Jn 10:38

ap Jn 17:21

aq Ps 56:4

szpalta 2

a Ps 27:1

b Iz 51:7

c Iz 51:12

d Lb 30:2

e Kzn 5:4

f Ps 50:23

g Ps 116:8

h 2 Kł 1:10

i Ps 17:5

j Ps 94:18

k Hi 3:20

l Hi 33:30

m Ps 116:9

PSALM 57

a 1 Sm 22:1

b 1 Sm 22:3

c Ps 142:0

d Ps 119:77

e Ps 18:2

f Rut 2:12

g Ps 17:8

h Ps 63:7

i Joz 23:5

j Ps 138:8

k Ps 144:7

l Dz 12:11

m Ps 56:2

n Eze 36:3

11 W Bogu pokładam ufność. Nie będę się lękał.^a

Cóż może mi uczynić ziemski człowiek?^b

12 Spoczywają na mnie, Boże, śluby wobec ciebie.^c

Tobie będę składał dziękczynienia.^d

13 Wyzwoliłeś bowiem moją duszę od śmierci^e –

czyż nie uchroniłeś mych stóp od potknięcia?^f –

bym chodził przed Bogiem w świetle żyjących.^g

Dla kierownika. „Nie zatracaj”. Dawidowy. Miktam. Gdy uciekł przed Saulem do jaskini.^h

57 Okaż mi łaskę, Boże, okaż mi łaskę.ⁱ

bo u ciebie się schroniła moja dusza;^j

i w cieniu twoich skrzydeł się chronię, aż przeminą nieszczęścia.^k

2 Wołam do Boga Najwyższego, do prawdziwego Boga, który ze względu na mnie kładzie im kres.^l

3 On pośle z nieba i mnie wybawi.^m

Niechybnie zbije z tropu tego, który mnie szarpie.ⁿ *Sela.*

Bóg pośle swą lojalną życzliwość i swoją wierność wobec prawdy.^o

4 Dusza moja jest pośród lwów;^p

muszę leżeć wśród pozerających, wśród synów ludzkich,

których zęby to włócznie i strzały,^q

a których język to ostry miecz.^r

5 Bądź wywyższony, Boże, nad niebiosy;^s

o Ps 40:11; **p** Ps 61:7; **q** Jn 1:17; **r** Ps 22:13; **s** Ps 35:17;

t Ps 58:6; **u** Prz 30:14; **v** Ps 52:2; **w** Ps 55:21; **x** Ps 64:3;

y Prz 25:18; **z** Ps 108:5; **aa** Ps 113:4.

chwała twoja niech będzie nad całą ziemią.^a

6 Sieć zastawili na me stopy;^b dusza moja się pochyliła.^c Wykopali przede mną dół; wpadli w sam jego środek.^d *Sela.*

7 Serce moje jest niezłomne, Boże,^e serce moje jest niezłomne. Chcę śpiewać i grać.^f

8 Przebudź się, moja chwało;^g przebudź się, instrumenty strunowe; również ty, harfo.^h

Chcę przebudzić świt.

9 Będę cię słał w pośród ludów, Jehowo;ⁱ będę ci grał wśród grup narodościowych.^j

10 Bo twoja lojalna życzliwość jest wielka, aż do niebios,^k

a twa wierność wobec prawdy – aż do nieba.^l

11 Bądź wywyższony, Boże, nad niebiosą;^m chwała twoja niech będzie nad całą ziemią.

Dla kierownika. „Nie zatracaj”. Dawidowy. Mikram.

58 Skoro milczycie, czy potraficie mówić o prawości?ⁿ

Czy potraficie, synowie ludzcy, sądzić prostolinijnie?^o

2 Przeciwnie, sercem swym dopuszczacie się jawnej nieprawości na ziemi^p i przygotowujecie drogę dla przemocy swych rąk!^q

3 Niegodziwcy już od wyjścia z łona są zwyrodniałcami;^r już od wyjścia z brzucha się błakają; mówią kłamstwa.^s

4 Jad ich niczym jad węża,^t głuchego jak kobra, która zatyka swe ucho,^u

PSALM 57

a Lb 14:21

Ps 72:19

b Ps 7:15

Ps 35:7

Ps 140:5

Prz 29:5

c Ps 42:6

d 1Sm 24:4

Ps 9:15

Ps 141:10

Prz 26:27

Prz 28:10

e Ps 112:7

f 1Kn 16:23

Ps 33:3

g Ps 16:9

Ps 30:12

h Ps 108:2

i Ps 9:11

Ps 138:1

Ps 145:12

j Ps 96:3

Rz 15:9

k Ps 36:5

Ps 89:1

Ps 103:11

l Ps 108:4

m Ps 8:1

Ps 57:5

PSALM 58

n 2Sm 23:3

2Kn 19:6

o Ps 82:2

Kzn 5:8

p Kzn 3:16

Jer 22:17

Mi 3:9

q Ps 94:20

Iz 10:1

r Ps 51:5

Iz 48:8

s Ps 5:6

Jn 8:44

t Ps 140:3

Rz 3:13

Jak 3:8

u Iz 43:8

5 która nie będzie słuchać głosu zaklinaczy,^a chociaż ktoś mądry wiąże zaklęciami.^b

6 Boże, wybij zęby w ich ustach.^c

Jehowo, połam szczęki młodych grzywiastych lwów.

7 Niech się rozplną jak w wodach, które odpływają;^d niech napnie łuk dla swych strzał, gdy runą.^e

8 Taki chodzi jak ślimak, który się rozplwa; Tacy nie zobaczą słońca – niczym poroniony płód kobiety.^f

9 Zanim wasze kociołki poczują zapalone ciernie,^g żywe, jak również płonące, on je porwie jak gwałtowny wichur.^h

10 Rozraduje się prawy, że ujrzał pomstę.ⁱ

Stopy swe skąpie we krwi niegodziwca.^j

11 A ludzie powiedzą:^k „Doprawdy, jest plon dla prawego.”^l

Doprawdy, istnieje Bóg, który sądzi na ziemi.”^m

Dla kierownika. „Nie zatracaj”. Dawidowy. Mikram. Gdy Saul posłał i pilnowano jego domu, by go uśmiercić.ⁿ

59 Wyzwól mnie od mych nieprzyjaciół, Boże mój;^o

racz mnie chronić przed tymi, którzy przeciw mnie powstają.^p

2 Wyzwól mnie od krzywdzi-cieli^q

szpalta 2 a Iz 19:3; b Pwt 18:11; c Ps 3:7; d 2Sm 14:14; Ps 112:10; e Ps 64:7; f Hi 3:16; g Ps 118:12; h Prz 10:25; Jer 23:19; i Ps 52:6; Ps 64:10; Ps 107:42; Eze 25:17; Obj 18:20; j Ps 68:23; Prz 21:18; Obj 14:20; k Ps 92:15; l Iz 3:10; m Ps 9:16; Ps 98:9; Heb 10:30; **PSALM 59** n 1Sm 19:11; o 1Sm 19:12; Ps 7:1; Ps 18:48; Ps 71:4; p Ps 12:5; Ps 91:14; q Ps 28:3; 2Ts 3:2.

- i wybaw mnie od ludzi winnych krwi.
- 3** Oto bowiem czyhają na moją duszę;^a silni przypuszczają na mnie atak^b – nie za jakiś mój bunt czy mój grzech, Jehowo.^c
- 4** Choć nie ma przewinienia, biegną i się przygotowują.^d Racz się ocknąć na me wołanie i zobacz.^e
- 5** A ty, Jehowo, Boże Zastępów, jesteś Bogiem Izraela.^f Racz się zbudzić, by zwrócić uwagę na wszystkie narody.^g Nie okaż łaski żadnemu z nikczemnych zdrajców.^h *Sela.*
- 6** Powracają wieczorem;ⁱ ujadają jak pies^j i krążą po mieście.^k
- 7** Oto usta ich kipią;^l miecze są na ich warogach^m – któż bowiem słucha?ⁿ
- 8** Ale ty, Jehowo, będziesz się z nich śmiać;^o będziesz się naigrawać ze wszystkich narodów.^p
- 9** Siło moja, z myślą o tobie czuwać będę;^q Bóg jest bowiem mym bezpiecznym wzniesieniem.^r
- 10** Wyjdzie mi naprzeciw Bóg lojalnej życzliwości wobec mnie;^s Bóg sprawi, że spojrzę z góry na mych wrogów.^t
- 11** Nie zabijaj ich, żeby mój lud nie zapomniał.^u Swoją energią życiową spraw, by się tułali,^v i powal ich, nasza tarczo, Jehowo.^w
- 12** za grzech ich ust, słowo ich warg;^x

PSALM 59

- a** 1 Sm 19:1
Ps 10:9
Ps 37:32
Ps 38:12
Ps 56:6
Ps 71:10
Jn 7:1
Dz 23:21
- b** Ps 2:2
Dz 4:26
- c** 1 Sm 24:11
1 Sm 26:18
Ps 35:19
Ps 69:4
- d** Prz 1:16
Dz 23:15
- e** Ps 35:23
- f** Pwt 33:29
- g** Ps 9:15
- h** Prz 2:22
Prz 13:2
- i** 1 Sm 19:11
- j** Ps 22:16
- k** Ps 59:14
- l** Mt 12:34
- m** Ps 57:4
Ps 64:3
Prz 12:18
- n** Ps 10:11
Ps 73:11
Eze 9:9
- o** Ps 2:4
Ps 37:13
Prz 1:26
- p** Ps 33:10
- q** Ps 18:1
Ps 27:1
Ps 46:1
- r** Ps 9:9
Ps 62:2
- s** Ps 6:4
Ps 119:88
- t** Ps 54:7
Ps 92:11
- u** Sdz 1:6
Kzn 9:5
- v** Rdz 4:12
Eze 12:15
- w** Rdz 15:1
Pwt 33:29
Hi 40:12
Ps 3:3
- x** Ps 64:8
Prz 12:13
Prz 18:7

szpalta 2

- a** Prz 8:13
Prz 16:18
- b** Ps 7:9
Iz 63:3
- c** 1 Sm 17:46
Ps 9:16
Ps 83:18
- d** Ps 59:6
- e** Ps 109:10
- f** Iz 56:11

i niech zostaną schwytani w swej pysze,^a tak, za przeklinanie i zwozdzenie, które wciąż powtarzają.

- 13** Połóż im kres w złości;^b połóż im kres, by ich nie było; i niech wiedzą, że Bóg panuje w Jakubie aż po krańce ziemi.^c *Sela.*
- 14** I niech powracają wieczorem; niechaj ujadają jak pies i krążą po mieście.^d
- 15** Niechaj tacy się tułają, szukając czegoś do jedzenia;^e niech się nie nasycą ani nie znajdą noclegu.^f
- 16** Ja zaś będę śpiewał o twej sile^g i z radością będę rankiem opowiadał o twej lojalnej życzliwości.^h Tyś bowiem okazał się dla mnie bezpiecznym wzniesieniemⁱ i miejscem ucieczki w dniu mojej udręki.^j
- 17** Siło moja, tobie chcę grać,^k gdyż Bóg jest moim bezpiecznym wzniesieniem, Bóg lojalnej życzliwości wobec mnie.^l

Dla kierownika, na „Lilię przypomnienia”. Miktam. Dawidowy. Ku pouczeniu.^m Gdy walczył przeciwko Aram-Naharaim i Aram-Coba, a Joab wracał i pobił Edom w Dolinie Soli, i to dwanaście tysięcy.ⁿ

- 60** Boże, odrzuciłeś nas, przełamaleś nas.^o rozsierdziłeś się. Obyś nas odnowił.^p
- 2** Zakolysałeś ziemią, rozdarteś ją.^q

g Hi 37:23; Ps 21:13; Ps 106:8; Ps 145:11; **h** Ps 89:1; Ps 101:1; Ef 1:6; 1 Sm 17:37; Ps 61:3; **j** Prz 18:10; **k** Ps 18:1; Iz 12:2; 1 Ps 59:10; **PSALM 60** **m** Pwt 31:19; 2 Sm 1:18; **n** 2 Sm 8:13; 1 Kn 18:3; **o** Ps 44:9; Ps 89:38; **p** Ps 85:4; Ps 90:13; **q** Ag 2:7.

Ulecz jej rozpadliny, bo się zachwiała.^a

- 3** Daleś swemu ludowi ujrzeć niedolę.^b

Napoiłeś nas winem, od którego się zataczamy.^c

- 4** Bojącym się ciebie dałeś sygnał,^d

by uciekali zygzakami przed łukiem. *Sela.*

- 5** Dla ratowania swych umiłowanych^e

racz wybawić swą prawicą i nam odpowiedz.^f

- 6** Bóg powiedział w swej świętości:^g

„Wielce się rozraduję, dam Szechem jako dział^h

i rozmierzę nizinę Sukkot.ⁱ

- 7** Do mnie należy Gilead i do mnie należy Manasses,^j

a Efraim jest twierdzą mego naczelnika;

Juda jest moją łaską rozkazodawcy.^k

- 8** Moab jest moją misą do mycia.^l

Na Edom rzucę swój sandał.^m

Nad Filistęą zakrzykne tryumfalnie”.ⁿ

- 9** Kto mnie przyprowadzi do oblężonego miasta?^o

Któż mnie przywiedzie aż do Edomu?^p

- 10** Czyż nie ty, Boże, któryś nas odrzucił^q

i który nie wyruszasz jako Bóg z naszymi zastępami?^r

- 11** Zechciej nas wspomóc w udreće,^s

gdyż wybawienie przez ziemskiego człowieka nie ma wartości.^t

- 12** Dzięki Bogu zyskamy energię życiową,^u

a on sam podepcze naszych wrogów.^v

PSALM 60

a Jer 30:17

Oz 6:1

b Neh 9:32

Ps 71:20

Dn 9:12

c Iz 51:17

Jer 25:15

Hab 2:16

d Ps 20:5

e Ps 108:6

f Ps 18:35

Ps 21:8

Ps 118:15

Iz 41:10

g Ps 89:35

Ps 108:7

h Rdz 12:6

Joz 1:6

i Joz 13:27

j Pwt 33:17

Ps 108:8

k Rdz 49:10

l Lb 24:17

2Sm 8:2

Ps 108:9

m Lb 24:18

2Sm 8:14

n 2Sm 8:1

o 2Sm 11:1

2Sm 12:29

1Kn 11:16

p 2Sm 8:14

q Ps 44:9

Ps 108:11

Iz 8:17

Iz 12:1

r Pwt 1:42

Pwt 20:4

Joz 7:12

s Ps 25:22

Ps 108:12

t Ps 62:9

Ps 118:8

Ps 146:3

u 2Sm 10:12

Ps 18:32

Ps 108:13

v Ps 44:5

Iz 63:3

szpalta 2

PSALM 61

a Ps 5:2

Ps 28:2

Ps 102:1

Ps 130:2

b Ps 17:1

Ps 55:1

Flp 4:6

c 1Kl 8:48

Jon 2:2

d Ps 27:5

Ps 40:2

e Ps 25:20

f 1Sm 17:45

Ps 18:2

Prz 18:10

g Ps 23:6

Ps 27:4

h Ps 17:8

Ps 57:1

Ps 63:7

Ps 91:4

i Ps 65:1

Dla kierownika, na instrumenty strunowe. Dawidowy.

- 61** Racz usłyszeć, Boże, me błagalne wołanie.^a

Racz zwrócić uwagę na moją modlitwę.^b

- 2** Z krańca ziemi będę wołał do ciebie, gdy osłabnie me serce.^c

Zechciej mnie wprowadzić na skalę wyższą ode mnie.^d

- 3** Okazałeś się bowiem dla mnie schronieniem,^e potężną wieżą w obliczu nieprzyjaciela.^f

- 4** Chcę być gościem w twym namiocie po czasy niezmierzone;^g

chcę się schronić w skrzydeł twoich ukryciu.^h *Sela.*

- 5** Bo ty, Boże, wysłuchałeś mych ślubowań.ⁱ

Daleś mi posiadłość bojących się twego imienia.^j

- 6** Dni dodasz do dni króla;^k lata jego będą jak pokolenie do pokolenia.^l

- 7** Zamieszka przed obliczem Bożym po czas niezmierzony;^m

wyznacz lojalną życzliwość i wierność wobec prawdy, by go strzegły.ⁿ

- 8** Zawsze więc grać będę twojemu imieniu,^o by spełniać swe śluby dzień po dniu.^p

Dla kierownika – Jedutuna.

Utwór muzyczny Dawida.

- 62** Doprawdy, dusza moja w milczeniu wyczekuje Boga.^q

Od niego pochodzi moje wybawienie.^r

j Ps 115:13; Mal 3:16; **k** Ps 18:50; Ps 21:4; Ps 72:17; **l** Ps 89:4; **m** 2Sm 7:16; Ps 41:12; **n** Ps 40:11; Ps 57:3; Ps 143:12; Prz 20:28; Mi 7:20; **o** Ps 30:12; Ps 145:1; Ps 146:2; **p** Ps 65:1; Ps 66:13; Kzn 5:4; **PSALM 62**
q Ps 33:20; **r** Ps 3:8; Ps 37:39; Ps 68:19; Iz 12:2.

2 On jest moją skałą i mym wybawieniem, moim bezpiecznym wzniesieniem;^a nic mną mocno nie zachwieje.^b

3 Jak długo będziecie szaleńczo występować przeciwko mężowi, którego chcielibyście zamordować?^c

Jesteście wszyscy jak pochylony mur, kamienny mur, w który ktoś uderza.^d

4 Doprawdy, udzielają rad, by odciągnąć kogoś od jego godności;^e mają upodobanie w kłamstwie.^f

Ustami swymi błogosławia, lecz w swoim wnętrzu złorzeczą.^g *Sela.*

5 Doprawdy, duszo moja, w milczeniu wyczekuj Boga,^h gdyż od niego pochodzi moja nadzieja.ⁱ

6 On jest moją skałą i mym wybawieniem, moim bezpiecznym wzniesieniem;^j nic mną nie zachwieje.^k

7 U Boga jest me wybawienie i moja chwała.^l

Potężna skała moja, me schronienie jest w Bogu.^m

8 Ufaj mu, ludu, w każdym czasie.ⁿ

Przed nim wylejcie swe serce.^o

Bóg jest dla nas schronieniem.^p *Sela.*

9 Doprawdy, tchnieniem są synowie ziemskiego człowieka,^q

kłamstwem są synowie ludzcy.^r

Położeni na wadze, wszyscy razem są lżejsi niż tchnienie.^s

PSALM 62

- a** Ps 18:2
Ps 46:7
Ps 62:6
b Ps 37:24
Mt 7:8
2Kto 4:9
c 1Sm 24:11
Ps 38:12
d Iz 30:13
e Mt 2:8
f Ps 52:3
Prz 6:17
Jn 8:44
g Ps 5:9
Ps 28:3
Ps 55:21
h Ps 43:5
Ps 62:1
Mt 7:7
i Ps 71:5
Rz 15:13
Tyt 1:2
j Ps 18:31
k Ps 16:8
Ps 112:6
Prz 10:30
l Ps 3:3
Jer 3:23
m Ps 95:1
Iz 26:4
n Iz 50:10
o 1Sm 1:15
p Ps 46:11
Prz 14:26
q Ps 39:5
Ps 144:4
r 2Sm 15:31
Ps 60:11
Rz 3:4
s Iz 40:15

szpalta 2

- a** Prz 14:31
Iz 30:12
b Iz 61:8
c Pwt 6:12
Hi 31:24
Ps 52:7
Prz 11:4
Prz 11:28
Prz 23:5
Mt 6:19
Mt 6:24
Mk 8:36
Łk 12:15
1Tm 6:17
1Jn 2:16
d Hi 33:14
e Hi 9:4
Ps 63:2
Ps 77:14
Nah 1:3
Obj 19:1
f Ps 36:7
Ps 86:15
Mt 7:18
g 1Sm 16:7
Hi 34:11
Prz 24:12
Jer 32:19
Eze 7:27
Rz 2:6
2Kto 5:10
Gal 6:7
Kol 3:25
2Tm 4:14
1Pt 1:17
Obj 20:12
Obj 22:12

10 Nie pokładajcie ufności w o-szukiwaniu^a

ani nie marniejcie w jaw-nym rozboju.^b

Gdyby się mnożyły środ-ki utrzymania, nie przy-kładajcie do nich swego serca.^c

11 Raz Bóg przemówił, dwa razy usłyszałem to,^d że siła należy do Boga.^e

12 Także lojalna życzliwość na-leży do ciebie, Jehowo.^f albowiem ty odpłacasz każdemu według jego dzieła.^g

Utwórz muzyczny Dawida, gdy się znalazł na pustkowiu judzkim.^h

63

Boże, tyś Bogiem moim, ciebie szukam.ⁱ

Ciebie pragnie moja du-sza.^j

Ciało moje omdlało z tęsknoty za tobą w krainie suchej i wy-czerpanej, w której nie ma wody.^k

2 Tak cię ujrzałem w miejscu świętym,^l

widząc siłę twoją i twą chwałę.^m

3 Ponieważ twoja lojalna życz-liwość jest lepsza niż ży-cie,ⁿ

wargi moje chwalić cię będą.^o

4 Całe życie będę cię tak bło-gosławił;^p

w imię twoje wzniosę swe dłonie.^q

5 Niczym najlepszą częścią, tłustością, nasycona jest dusza moja,^r

a usta moje wysławia-ją radosnymi okrzykami warg.^s

PSALM 63 **h** 1Sm 22:5; 1Sm 23:14; 1Wj 15:2; Iz 26:9; J Ps 42:2; Ps 143:6; **k** Ps 63:0; 1 Ps 77:13; **m** 1Kn 16:28; Ps 29:1; Ps 96:6; **n** Ps 30:5; Ps 100:5; **o** Ps 66:17; Oz 14:2; Heb 13:15; **p** Ps 145:2; **q** 1Kl 8:22; Ps 134:2; **r** Kpl 7:25; Ps 36:8; Jer 31:14; **s** Ps 43:4; Ps 71:23; Ps 135:3.

- 6** Kiedy wspomnę o tobie na swym posłaniu,^a
podczas straży nocnych
rozmyślałem o tobie.^b
- 7** Okazałeś mi się bowiem
wsparciem^c
i radośnie wołam w cieniu
twoich skrzydeł.^d
- 8** Dusza moja podąża za tobą;^e
mocno trzyma mnie twoja
prawica.^f
- 9** Ci, którzy nastają na mą duszę
ku jej zgubie,^g
pójdą do najgłębszych
miejsc ziemi.^h
- 10** Pod moc miecza zostaną wy-
dani;ⁱ
staną się po prostu pas-
twą lisów.^j
- 11** A król będzie się radował
w Bogu,^k
chlubić się będzie każdy,
kto nań przysięga,^l
bo zatkanie zostaną usta
wypowiadających fałsz.^m

Dla kierownika.
Utwór muzyczny Dawida.

- 64** Usłysz, Boże, mój głos w
mym zatroskaniu.ⁿ
Życia mego racz strzec
przed grozą nieprzy-
jaciela.^o
- 2** Obyś mnie ukrył przed po-
ufną rozmową złoczyń-
ców,^p
przed tumultem krzywdzi-
cieli.^q
- 3** którzy język swój naostrzyli
jak miecz,^r
którzy wycelowali swą
strzałę – gorzką mowę.^s
- 4** by z miejsc ukrytych strze-
lać do nienagannego.^t
Z nagła doń strzelają i się
nie boją.^u
- 5** Chwycili się złej mowy;^v
rozprowadzają o ukrywaniu
pułapek.^w
Rzekli: „Któż je widzi?”^x

PSALM 63

a Ps 149:5
b Ps 119:55
Ps 119:148
c 1Sm 17:37
Ps 46:1
Ps 54:4
d Ps 5:11
Ps 32:11
Ps 36:7
Ps 57:1
Ps 61:4
e Ps 73:25
Ps 143:6
f Iz 41:10
g Ps 35:4
Ps 40:14
h Lb 16:30
1Sm 25:29
i 1Sm 26:10
Jer 18:21
Jer 25:31
j Eze 39:4
k Ps 21:1
l Pwt 6:13
Iz 45:23
m Ps 31:18

PSALM 64

n Ps 55:1
o Ps 31:15
p Ps 56:6
Ps 109:2
q Łk 23:18
r Prz 12:18
Prz 30:14
s Ps 11:2
Ps 58:7
Jer 9:8
t Ps 10:8
u 1Sm 18:11
2Sm 15:14
v Lb 22:6
w Prz 1:11
Mt 26:4
x Ps 10:11
Ps 59:7
Ps 94:7
Eze 8:12

szpalta 2

a Ps 35:11
Dn 6:4
b Ps 140:5
Mt 26:59
c Ps 5:9
Jer 17:9
d Pwt 32:23
Ps 7:12
e 1Kl 22:34
1Kn 10:3
f Prz 12:13
Mal 2:8
Rz 14:21
g Prz 18:7
Łk 19:22
h Jer 18:16
Obj 18:10
i Lb 16:34
j Ps 145:6
Jer 50:28
Jer 51:10
k 1Sm 5:12
Ps 107:43
Oz 14:9

- 6** Obmyślają rzeczy nie-
prawę;^a
ukryli sprytny plan, do-
brze obmyślony,^b
a wewnątrz każdego z nich,
jego serce, jest głębo-
kie.^c
- 7** Nagle jednak Bóg wypuści
na nich strzałę.^d
Odnieśli rany^e
- 8** i przywodzą do potknięcia.^f
Lecz ich język jest przeciw-
ko nim samym.^g
Wszyscy patrzący na nich
będą kiwać głową^h
- 9** i zleką się wszyscy ludzie
ziemscy;ⁱ
a opowiadać będą o poczy-
naniach Boga^j
i wnikać w jego dzieło.^k
- 10** Prawy zaś rozraduje się w
Jehowie i u niego się
schroni;^l
chlubić się będą wszyscy,
którzy są prostolinijne-
go serca.^m

Dla kierownika.
Utwór muzyczny Dawida. Pieśń.

- 65** Dla ciebie, Boże, jest wy-
sławianie – milczenie
– na Syjonie,ⁿ
i wobec ciebie zostanie
spełniony ślub.^o
- 2** Ty, który wysłuchujesz mod-
litwę – do ciebie przyjdzie
wszelkie ciało ludz-
kie.^p
- 3** To, co błędne, okazało się
mocniejsze ode mnie.^q
Co się tyczy naszych wy-
stępków, ty sam je za-
kryjesz.^r
- 4** Szczęśliwy ten, kogo wybie-
rasz i kogo dopuszczasz,^s

1 Ps 32:11; Ps 58:10; Ps 68:3; Flp 4:4; m 1Ko 1:31;
PSALM 65 **n** Ps 76:2; **o** Ps 56:12; Ps 76:11; Ps
116:18; Kzn 5:4; **p** Ps 145:18; Iz 66:23; Dz 10:31; Dz
15:17; 1Jn 5:14; **q** Ps 40:12; Rz 7:23; Gal 5:17; **r** Ps
51:2; Ps 78:38; Ps 79:9; Iz 1:18; Jn 1:29; Heb 9:14;
1Jn 1:7; **s** Ps 15:1; Ps 135:4.

by przebywał na twoich
dziedzińcach.^a
Nasycimy się dobrem twego
domu,^b
świętego miejsca twojej
świątyni.^c

5 W prawości odpowiesz nam
rzeczami napawającymi
lękiem,^d

Boże naszego wybawie-
nia,^e

Ufności wszystkich krań-
ców ziemi oraz tych da-
leko na morzu.^f

6 On utwierdza góry swą
mocą;^g
zaiste, przepasany jest po-
tęgą.^h

7 On ucisza szum mórz,ⁱ
szum ich fal i zgiełk grup
narodowościowych.^j

8 A mieszkańcy najdalszych
okolic będą się lękać
twoich znaków;^k
za twoją sprawą radoś-
nie wykrzykują pory na-
stawiania poranka i wie-
czoru.^l

9 Zwróciłeś uwagę na ziemię,
by jej dać obfitość;^m
bardzo ją wzbogacasz.
Strumień od Boga jest pe-
łen wody.ⁿ

Ty przygotowujesz ich
zboże,^o
bo tak przygotowujesz zie-
mię.^p

10 Bruzdy jej są nasączone,
grudy wyrównywane;^q
zmiękczasz ją rześzystymi u-
lewami; błogosławsz to,
co z niej wyrasta.^r

11 Ukoronowałeś rok swą do-
brocią,^s
a te szlaki ociekają tłus-
tością.^t

12 Ociekają pastwiska na pust-
kowiu^u
i weselem przepasują się
wzgorza.^v

PSALM 65

a Ps 27:4

Ps 84:4

Ps 84:10

b Ps 36:8

Ps 63:5

c 1Sm 3:3

1Kn 16:1

d Pwt 10:21

Ps 47:2

Obj 15:3

e Ps 3:8

Ps 68:19

f Ps 22:27

Iz 45:22

g Ps 119:90

h Ps 93:1

i Ps 89:9

Ps 107:29

j Ps 2:1

Iz 17:12

Iz 57:20

k Ps 48:5

Ps 66:3

l Ps 19:5

Ps 148:3

m Pwt 11:12

Ps 104:14

Ps 147:8

Dz 14:17

n Ps 46:4

o Ps 104:15

Ps 107:37

p Rdz 26:12

q Hl 21:33

Hl 38:38

r Ps 147:8

s Rdz 27:28

Pwt 33:16

t Mal 3:10

u Iz 30:23

v Iz 55:12

szpalta 2

a Jer 6:3

b Za 9:17

c Ps 96:11

Iz 35:1

Dz 14:17

PSALM 66

d Ps 33:1

Ps 98:4

e Iz 12:5

Obj 4:11

f Neh 9:5

Ps 72:19

Ps 96:8

g Wj 15:16

Ps 76:12

Iz 2:19

Jer 10:10

h Ps 81:15

i Ps 22:27

Mal 1:11

j Iz 42:10

Obj 15:4

k Ps 46:8

l Ps 66:3

Sof 2:11

m Wj 14:22

Ps 78:13

Ps 106:9

n Joz 3:16

o Wj 15:1

13 Pastwiska przydziały się
w trzody,^a

a niziny są okryte zbo-
żem.^b

Tryumfalnie wykrzykują,
owszem, śpiewają.^c

Dla kierownika.
Pieśń, utwór muzyczny.

66 Wznosicie do Boga tryum-
falne okrzyki, wszy-
scy ludzie na ziemi.^d

2 Grajcie ku chwale jego imie-
nia.^e

Przysparzajcie chwały je-
go sławie.^f

3 Powiedzcie do Boga: „Jakże
napawają lękiem twoje
dzieła!”^g

Ze względu na obfitość
twojej siły, płaszcząc się,
przyjdą do ciebie twoi
nieprzyjaciele.^h

4 Pokłonią ci się wszyscy lu-
dzie na ziemiⁱ

i będą ci grać, będą grać
twojemu imieniu”.^j *Sela.*

5 Chodźcie i zobaczcie poczy-
niania Boga.^k

Jego postępowanie z syna-
mi ludzkimi napawa lę-
kiem.^l

6 On zamienił morze w suchy
łąd;^m

przechodzili przez rzekę
pieszo.ⁿ

Tam zaczęliśmy się w nim
radować.^o

7 Dzięki swej potędze sprawu-
je władzę po czas nie-
zmierzony.^p

Oczy jego patrzą na na-
rody.^q

Oporni zaś niech się sami
nie wywyższają.^r *Sela.*

8 Błogosławcie, ludy, naszego
Boga^s

p Dn 4:34; 1Tm 1:17; q 2Kn 16:9; Ps 11:4; Ps 33:13;

Prz 15:3; Heb 4:13; r Pwt 17:20; Ps 75:4; Iz 37:29;

s Pwt 32:43; Rz 15:10.

- i sprawcie, by słyszano głos wystawiania go.^a
- 9** On ustawia duszę naszą w życiu,^b stopie naszej nie pozwolił się zachwiać.^c
- 10** Ty bowiem nas zbadałeś, Boże;^d oczyściłeś nas, jak się oczyszcza srebro.^e
- 11** Zaprowadziłeś nas do sieci łowieckiej;^f ty ścisnąłeś nasze biodra.
- 12** Sprawileś, że nad głową przejechał nam śmiertelnik;^g przeszliśmy przez ogień i wodę,^h a tyś nas poprowadził ku uldze.ⁱ
- 13** Wejdę do twego domu z całopaleniami;^j spełnię wobec ciebie swe śluby,^k
- 14** które wargi me, otwarłszy się, wyrzekły^l i które usta me wypowiedziały, gdy byłem w opałach.^m
- 15** Ofiaruję ci całopalenia z młodych tucznych zwierząt,ⁿ z dymem ofiarnym z baranów. Byka złożę wraz z kozłami.^o *Sela.*
- 16** Chodźcie, posłuchajcie, wszyscy bojący się Boga, a opowiem,^p co uczynił dla mojej duszy.^q
- 17** Do niego wołałem swymi ustami,^r a na języku mym było opiewanie.^s
- 18** Jeśli w sercu swym rozważałem coś nikczemnego, to Jehowa mnie nie wysłucha.^t
- 19** Doprawdy, Bóg wysłuchał;^u zwrócił uwagę na głos mej modlitwy.^v

PSALM 66

a Jer 33:11
b 1 Sm 25:29 Dz 17:28
c 1 Sm 2:9 Ps 62:6 Ps 94:18 Ps 121:3
d Pwt 8:2 Ps 17:3
e Iz 48:10 Za 13:9 Mal 3:3 1 Pt 1:7
f Hi 19:6 Oz 7:12
g Ps 129:3 Iz 51:23
h 1 Ts 3:3
i Iz 43:2 Dz 14:22
j Lb 15:3 Ps 100:4
k Ps 22:25 Ps 56:12 Ps 116:14 Kzn 5:4
l Lb 30:2 Sdz 11:35
m 2 Sm 22:7
n 1 Kn 16:1
o 2 Sm 6:13
p Ps 34:11 Mal 3:16
q Ps 22:24
r Ps 30:8 Ps 34:3
s Ps 51:14 Ps 126:2
t Hi 27:9 Prz 15:29 Prz 28:9 Iz 1:15 Jn 9:31 Jak 4:3
u Ps 6:9 Ps 34:6 Ps 65:2 Ps 116:1 Lam 3:56 1 Jn 3:22
v Heb 5:7

szpalta 2

a 2 Sm 7:15 Ps 86:13

PSALM 67

b Ps 28:9 2 Ko 13:14 Ef 1:3
c Lb 6:25 Ps 4:6 Ps 31:16 Ps 119:135 Prz 16:15

- 20** Błogosławiony niech będzie Bóg, który nie odsunął mej modlitwy ani swej lojalnej życzliwości ode mnie.^a

Dla kierownika, na instrumenty strunowe. Utwór muzyczny, pieśń.

- 67** Bóg okaże nam łaskę i będzie nam błogosławił;^b

sprawi, że będzie nad nami jaśniało jego oblicze^c – *Sela* –

- 2** aby znana była na ziemi twoja droga,^d wśród wszystkich narodów twe wybawienie.^e

- 3** Boże, niech sławią cię ludy;^f niech ludy wszystkie cię sławią.^g

- 4** Niech grupy narodowościowe weselą się i wołają radośnie,^h

bo będziesz sądził ludy prostolinijnie;ⁱ

a grupy narodowościowe – te będziesz prowadził na ziemi. *Sela.*

- 5** Boże, niech sławią cię ludy;^j niech ludy wszystkie cię sławią.^k

- 6** Ziemia na pewno wyda swój plon;^l

Bóg, nasz Bóg, będzie nam błogosławił.^m

- 7** Błogosławić nam będzie Bógⁿ i bać się go będą wszystkie krańce ziemi.^o

Dla kierownika. Dawidowy. Utwór muzyczny, pieśń.

- 68** Niech powstanie Bóg,^p niech będą rozproszeni jego nieprzyjaciele^q

d Est 8:17; Ps 98:2; Rz 10:18; Kol 1:23; **e** Ps 66:1; Ps 98:2; Iz 49:6; Lk 2:30; Dz 28:28; Tyt 2:11; **f** Ps 138:4; Ps 142:7; **g** Ps 44:8; **h** Pwt 32:43; Iz 42:10; Rz 15:10; **i** Ps 9:8; Ps 96:10; Ps 98:9; Rz 2:5; **j** Ps 45:17; **k** Ps 108:3; Iz 38:19; 1 Kpl 26:4; Ps 85:12; Iz 30:23; Eze 34:27; **m** Rdz 17:7; Ps 48:14; Jer 31:1; **n** Prz 10:22; **o** Ps 22:27; Obj 15:4; **PSALM 68**
p Lb 10:35; Ps 44:26; **q** Ps 59:11; Iz 33:3.

- i niech przed nim uciekają ci, którzy go zawzięcie nienawidzą.^a
- 2** Jak się rozwiewa dym, tak zechciej ich rozwiać;^b jak od ognia topnieje wosk,^c tak niech sprzed Boga wyginą niegodziwcy.^d
- 3** Prawi zaś niech się weselą,^e niech się cieszą przed obliczem Boga^f i niech się wielce radują z weselem.^g
- 4** Śpiewajcie Bogu, grajcie jego imieniu;^h wzniescie pieśń Temu, który jedzie przez pustynne równinyⁱ jako Jah, bo takie jest jego imię;^j i weselcie się przed jego obliczem.
- 5** Ojcem dla chłopców bez ojca i sędzią dla wdów^k jest Bóg w swoim świętym mieszkaniu.^l
- 6** Bóg sprawia, że samotni mieszkają w domu;^m on więźniów prowadzi do pełnego dobrobytu.ⁿ Natomiast oporni muszą przebywać w spieczonej krainie.^o
- 7** Boże, gdy wyruszałeś przed swoim ludem,^p gdy kroczyłeś przez pustynię^q – Sela –
- 8** to ziemia się zakolysała,^r niebo zaś kropiło ze względu na Boga;^s ten Synaj zakolysał się ze względu na Boga,^t Boga Izraela.^u
- 9** Rzęsistą ulewę zacząłeś spuszczać, Boże;^v dziedzićtwo twoje, gdy było strudzone, tyś na nowo pokrzepił.^w
- 10** Twoja społeczność żyjących w namiotach^x – ci w niej zamieszkali;^y

PSALM 68

- a** Pwt 7:10
Ps 21:8
b Iz 9:18
Oz 13:3
c Ps 97:5
Mt 1:4
d Nah 1:6
2Ts 1:9
e Pwt 12:12
Ps 32:11
Ps 33:1
Flp 4:4
f Prz 11:10
g Ps 43:4
h Ps 67:4
Iz 12:4
i Pwt 33:26
Ps 18:10
Ps 104:3
Iz 19:1
j Wj 6:3
k Wj 22:22
Pwt 10:18
Ps 10:14
Ps 146:9
l Iz 57:15
Dz 7:48
m 1Sm 2:5
Ps 113:9
n Iz 61:1
o Pwt 28:23
Ps 107:34
p Wj 13:21
q Sdz 5:5
r Ps 114:4
Ps 114:7
Heb 12:26
s Sdz 5:4
t Wj 19:18
Pwt 5:24
u Iz 45:3
v Ps 65:9
Eze 34:26
w Pwt 11:12
x Lb 10:34
y Ps 15:1

szpalta 2

- a** Pwt 26:5
Łk 1:53
b Ps 40:3
c Wj 15:20
Sdz 5:1
Sdz 11:34
1Sm 18:6
Iz 40:9
Dz 8:12
d Lb 31:8
Joz 10:16
Joz 12:7
Sdz 5:19
e Lb 31:27
1Sm 30:24
f Ps 105:37
g Lb 21:3
Joz 10:10
Jer 2:3
Jl 1:15
h Sdz 9:48
i Lb 21:33
Mt 7:14
j Mt 17:1
Mk 9:2
2Pt 1:18

- dobrocią swoją, Boże, przygotowałeś ją dla uciśnionego.^a
- 11** Jehowa podaje słowo;^b zwiastunek dobrej nowiny jest wielki zastęp.^c
- 12** Nawet królowie wojsk uciekają, uciekają.^d Ta zaś, która przebywa w domu, ma udział w łupie.^e
- 13** Chociaż leżeliście między obywatelami kopcami popiołu, będą skrzydła gołębia pokryte srebrem, a jego lotki żółtawozłotym złotem.^f
- 14** Gdy Wszechmocny rozproszył w niej królów,^g zaczął padać śnieg na Calmon.^h
- 15** Górzysty region Baszanuⁱ to góra Boża;^j górzysty region Baszanu to góra szczytów.^k
- 16** Czemuż wy, góry szczytów, z zawiścią patrzycie na górę, której Bóg zapragnął dla siebie, by na niej mieszkać?^l Doprawdy, Jehowa będzie tam przebywał zawsze.^m
- 17** Rydwanów wojennych Boga są dziesiątki tysięcy, krocie tysięcy.ⁿ Jehowa przybył z Synaju do miejsca świętego.^o
- 18** Wstąpiłeś na wysokość;^p wprowadziłeś jenców;^q wzięłeś dary w postaci ludzi,^r i to nawet opornych,^s by wśród nich przebywać,^t o Jah, Boże.

k Pwt 3:8; Pwt 3:10; Ps 42:6; 1 Kłn 11:5; Ps 48:2; Ps 132:13; **m** Pwt 12:5; 1 Kłn 9:3; Heb 12:22; **n** Pwt 33:2; 2 Kłn 6:17; Dn 7:10; Mt 26:53; Obj 5:11; **o** Wj 19:23; **p** Ps 47:5; **q** 2Sm 5:7; Ef 4:8; **r** 2Sm 24:16; 1 Kłn 21:15; Ef 4:11; **s** Pwt 2:36; Pwt 7:22; Mt 9:13; 1 Tm 1:13; **t** Ps 15:1; 2 Kłn 6:16.

19 Błogosławiony niech będzie Jehowa, który codziennie nosi za nas ciężar,^a prawdziwy Bóg naszego wybawienia.^b *Sela.*

20 Bóg prawdziwy jest dla nas Bogiem aktów wybawienia;^c

i do Jehowy, Wszechwładnego^d Pana, należą drogi wyjścia ze śmierci.^e

21 Doprawdy, Bóg roztrzaska głowę swych nieprzyjaciół,^f

włochate ciemę każdego, kto chodzi w swej winie.^g

22 Jehowa rzekł: „Z Baszanu wyprowadzę z powrotem,^h

wyprowadzę ich z powrotem z głębin morza,ⁱ

23 abyś stopę swoją obmył we krwi,^j

aby język tych psów miał swój dział z nieprzyjaciół”.^k

24 Widzieli twe pochody, Boże,^l pochody mego Boga, mego Króla, do miejsca świętego.^m

25 Na przedzie szli śpiewacy, za nimi grający na instrumentach strunowych;ⁿ pośrodku były dziewczęta uderzające w tamburyny.^o

26 W zgromadzonych rzeszach błogosławcie Boga,^p Jehowę – wy, którzy jesteście ze Źródła Izraela.^q

27 Tam mały Beniamin ich podbija,^r książęta Judy ze swą wykrzykującą gromadą, książęta Zebulona, książęta Naftalego.^s

28 Bóg twój wydał nakaz twej siły.^t

Zechciej pokazać swą siłę, Boże, który działałeś na naszą korzyść.^u

PSALM 68

a Ps 55:22

1 Pt 5:7

b Ps 95:1

c Iz 12:2

Iz 45:17

Oz 1:7

d Dn 4:35

Dz 4:24

e Pwt 32:39

f Hab 3:13

g Ps 55:23

Eze 18:26

Lk 13:5

h Lb 21:33

i Wj 14:22

Iz 51:10

j Ps 58:10

Iz 63:3

k 1 Kł 21:19

1 Kł 22:38

2 Kł 9:33

l Ps 24:7

m 1 Kn 13:8

n 1 Kn 15:16

Ps 87:7

Ps 150:3

o Wj 15:20

Sdz 11:34

1 Sm 18:6

Ps 148:12

p Ps 26:12

Ps 107:32

q Ps 95:6

Iz 44:2

Jer 2:13

r Rdz 49:27

1 Sm 9:21

s 1 Kn 12:34

t Ps 42:8

Ps 71:3

Iz 40:31

u Ps 138:8

Ef 3:20

szpalta 2

a 1 Sm 3:3

1 Kł 6:1

1 Kn 16:1

Ezd 5:14

b 1 Kł 10:10

2 Kn 32:23

Ps 72:10

c Hl 40:21

d 2 Sm 8:5

Ps 22:12

Eze 39:18

e 2 Sm 8:2

f Ps 120:7

g Ps 72:9

Iz 45:14

Iz 60:5

h Sof 3:10

Dz 8:27

i Pwt 32:43

j Ps 18:10

Ps 104:3

29 Ze względu na twą świątynię w Jerozolimie^a

królowie przyniosą ci dary.^b

30 Zgromadzonego zwierza z trzcin,^c zgromadzenie byków,^d

wraz z cielcami ludów, każdego, który depcze po sztukach srebra.^e

Rozproszył ludy mające upodobanie w walkach.^f

31 Nadejdą z Egiptu wyroby z brązu;^g

Kusz szybko wyciągnie ręce z darami dla Boga.^h

32 Królestwa ziemi, śpiewajcie Bogu,ⁱ

grajcie Jehowie – *Sela* –

33 Temu, który jedzie po prastarym niebie niebios,^j Oto wydał swój głos, potężny głos.^k

34 Przypisujcie Bogu siłę,^l

Dostojęstwo jego jest nad Izraelem, a jego siła w obłokach.^m

35 Bóg napawa lękiem – z twojego wspaniałego sanktuarium.ⁿ

To Bóg Izraela, który ludowi udziela siły, wręcz potęgi.^o

Błogosławiony niech będzie Bóg.^p

Dla kierownika, na „Lilie”.^q Dawidowy.

69 Wybaw mnie, Boże, bo wody doszły aż do mej duszy.^r

2 Pograżyłem się w głębokim błocie, w którym nie ma na czym stanąć.^s

Dostałem się w nieczłebione wody

i porwał mnie płynący strumień.^t

k Eze 10:5; **l** Ps 29:1; **m** Ps 96:7; **n** Ps 93:1; **o** Ps 43:3; **p** Ps 47:2; **q** Ps 66:5; **r** Ps 73:17; **s** Ps 29:11; **t** Iz 40:31; **u** Za 10:12; **v** Ps 72:18; **PSALM 69** **q** Ps 45:0; **r** Ps 144:7; **s** Lam 3:54; **t** Jon 2:5; **u** Obj 12:15; **v** Ps 40:2; **w** Ps 88:6; **x** Jer 38:6; **y** Ps 32:6; **z** Jon 2:3.

- 3** Zmęczyłem się wołaniem;^a
gardło mi zachrypło.
Oczy moje przygasły, cze-
kając na mego Boga.^b
- 4** Liczniejsi niż włosy na mej
głowie stali się ci, którzy
mnie nienawidzą bez po-
wodu.^c
Namnożyło się tych, któ-
rzy będąc bez przyczy-
ny mymi nieprzyjaciół-
mi, zmuszają mnie do
milczenia.^d
Zacząłem wtedy oddawać
to, czego nie zrabowa-
łem.
- 5** Boże, ty poznałeś moją głu-
potę,
a wina moja nie jest przed
tobą ukryta.^e
- 6** Niechaj z mego powodu nie
będą zawstydzeni ci, któ-
rzy w tobie pokładają na-
dzieję.^f
Wszzechwładny Panie, Je-
howo Zastępów.^g
Niechaj z mego powodu nie
będą upokorzeni ci, któ-
rzy cię szukają.^h
Boże Izraela.ⁱ
- 7** Dla ciebie bowiem zniosłem
obelgę,^j
upokorzenie okryło mą
twarz.^k
- 8** Kimś obcym stałem się dla
swych braci^l
i cudzoziemcem dla synów
mej matki.^m
- 9** Albowiem gorliwość o twój
dom mnie pożarła,ⁿ
a obelgi tych, którzy złą
ciebie, spadły na mnie.^o
- 10** I począłem płakać, a dusza
moja pościła,^p
lecz spotkały mnie za to
obelgi.^q
- 11** Gdy odzieniem swym uczy-
niłem wór,
wtedy stałem się dla nich
przysłowiem.^r

PSALM 69

- a** Ps 6:6
Ps 22:2
b Ps 25:21
Ps 119:82
Ps 119:123
Iz 38:14
c Ps 35:19
Łk 23:22
Jn 15:25
d Ps 35:12
Ps 109:3
e Jer 16:17
f Ps 25:3
Ps 35:26
g Ps 24:10
h Iz 49:23
i Ps 72:18
Dz 13:17
j Ps 22:6
Ps 44:22
Jer 15:15
Mt 5:11
k Iz 50:6
Iz 53:3
Mt 26:67
Mt 27:29
l Hi 19:13
Ps 31:11
Mt 26:56
Jn 1:11
Jn 7:5
m 1Sm 17:28
Mt 7:6
n 1Kl 19:10
Ps 119:139
Mt 21:12
Mk 11:15
Jn 2:17
o Prz 27:11
Rz 15:3
p Ps 35:13
Ps 109:24
q Ps 102:8
r 1Kl 9:7
Ps 44:14
Jer 24:9

szpalta 2

- a** Łk 23:2
b Hi 30:9
Mk 15:19
c Heb 5:7
d Iz 49:8
Iz 55:6
2Ko 6:2
e Ps 68:20
f Ps 69:2
Lam 3:55
g Ps 25:19
Ps 35:19
h Ps 144:7
i Iz 43:2

- 12** Zainteresowali się mną sie-
dzący w bramie^a
i byłem tematem piosenek
ludzi, którzy piją odu-
rzający napój.^b
- 13** Lecz co się mnie tyczy, moja
modlitwa skierowana
była do ciebie, Jehowo,^c
w czasie dobrej woli, Boże.^d
W obfitej mierze swej lo-
jalnej życzliwości odpo-
wiedz mi prawdą twego
wybawienia.^e
- 14** Oswobodź mnie z błota, że-
bym nie utonął.^f
Oby mnie oswobodzono od
tych, którzy mnie niena-
widzą,^g oraz z głębokich
wód.^h
- 15** Niech mnie nie porwie pły-
nący strumień wódⁱ
ani nie połknie mnie głę-
bina,
ani swej paszczy nie zamk-
nie nade mną studnia.^j
- 16** Odpowiedz mi, Jehowo, bo
twoja lojalna życzliwość
jest dobra.^k
Zwróć się ku mnie stosow-
nie do mnogości swych
zmiłowań^l
- 17** i nie zakrywaj oblicza przed
swoim sługą.^m
Szybko mi odpowiedz, gdyż
jestem w opałach.ⁿ
- 18** Zbliż się do mojej duszy, ra-
tuj ją;^o
wykup mnie ze względu na
mych nieprzyjaciół.^p
- 19** Tyś poznał moją hańbę
i mój wstyd, i me upoko-
rzenie.^q
Przed tobą są wszyscy, któ-
rzy okazują mi wrogość.^r
- 20** Hańba zdruzgotała me ser-
ce i rana jest nieule-
czalna.^s

j Lb 16:33; Ps 16:10; k Ps 36:7; Ps 63:3; Ps 109:21;
l Ps 25:16; Ps 86:16; m Ps 27:9; Ps 102:2; n Ps 31:9;
Ps 40:13; Ps 70:1; o Hi 6:23; p Joz 7:9; q Ps 22:6; Iz
53:3; Heb 12:2; r Jn 8:49; s Ps 42:10.

I spodziewałem się kogoś,
kto by okazał współczu-
cie, lecz nie było nikogo,^a
oraz pocieszycieli, ale nie
znalazłem żadnego.^b

21 I jako pokarm dali mi truja-
cą roślinę,^c

a gdy pragnąłem, próbo-
wali napoić mnie octem.^d

22 Niechaj ich stół przed nimi
stanie się pułapką,^e

a co jest ku ich pomyśl-
ności – sidłem.^f

23 Niech się ich oczy pograżą
w ciemności, żeby nie
widziały;^g

spraw też, by ich biodra
stały się chwiały.^h

24 Wylej na nich swoje potę-
pienieⁱ

i niech ich dosięgnie twój
płonący gniew.^j

25 Niechaj opustoszeje ich obóz
otoczony murem;^k

w namiotach ich niech już
nie będzie mieszkańca.^l

26 Ścigali bowiem tego, które-
goś ty sam uderzył,^m

i opowiadają o boleściach
tych, których ty przebi-
łeś.

27 Do przewinienia ich dodaj
przewinienieⁿ

i niech nie posiadą twej
prawości.^o

28 Niechaj będą wymazani z
księgi żyjących^p

i niech nie będą zapisani
razem z prawymi.^q

29 Lecz ja jestem uciśniony
i zbolały.^r

Niech mnie chroni, Boże,
twe wybawienie.^s

30 Chcę pieśnią wysławiać
imię Boga^t

i chcę go wywyższać dzieł-
czynieniem.^u

31 To zresztą bardziej się spo-
doba Jehowie niż byk,^v
niż młody byk mający rogi
i rozdzielone kopyta.^w

PSALM 69

a Ps 142:4
2Tm 4:16

b Hi 19:14

c Mt 27:34
Mk 15:23

d Mt 27:48
Mk 15:36

Łk 23:36
Jn 19:29

e Rz 11:9

f 1Pt 2:8

g Iz 6:9
Jn 12:40

Dz 28:26
2Ks 3:14

h Pwt 28:65
Eze 29:7

Rz 11:10

i Mt 23:35
1Ts 2:16

Obj 16:1

j Ps 21:9

k 1Kl 9:8
Jer 7:12

Mt 23:38
Mt 24:2

l Dz 1:20

m 2Kn 28:9
Ps 109:16

Iz 53:4
Za 1:15

n Ps 109:17
Iz 13:11

2Tm 4:14

o Iz 26:10

p Wj 32:33
Obj 22:19

q Eze 13:9
Flp 4:3

Obj 3:5
Obj 13:8

r Ps 109:22

s Ps 18:3

t Ps 28:7

u Ps 34:3
Ps 50:23

v Ps 50:13

w Oz 14:2

szpalta 2

a Ps 34:2

b Ps 22:26

c Ps 10:17
Ps 102:17

Iz 66:2

Lk 4:18

32 Zobaczą to potulni; rozradu-
ją się.^a

Wy, którzy szukacie Boga,
niech też wasze serce
dalej żyje.^b

33 Bo Jehowa wysłuchuje bied-
nych^c

i więźniami swymi nie
wzgardzi.^d

34 Niech go wysławiają niebo
i ziemia,^e

morza i wszystko, co się
w nich porusza.^f

35 Albowiem sam Bóg wybawi
Syjon^g

i pobuduje miasta Judy;^h
i będą tam mieszkać, i wez-
mą ją w posiadanie.ⁱ

36 I odziedzicz ją potomstwo
jego sług.^j

i będą w niej przebywać ci,
którzy miłują jego imię.^k

Dla kierownika.

Dawidowy, ku przypomnieniu.^l

70 Boże, aby mnie wyzwo-
lić,^m

Jehowo, racz mi pośpie-
szyć na pomoc.ⁿ

2 Oby się zawstydzieli i zmie-
szali ci, którzy nastają
na moją duszę.^o

Oby się cofnęli i zostali u-
pokorzeni ci, którzy mają
upodobanie w mym nie-
szczęściu.^p

3 Oby odeszli pohańbieni ci,
którzy mówią „Ha, ha!”^q

4 Oby się wielce radowali i we-
selili w tobie ci wszyscy,
którzy cię szukają,^r

i oby wciąż mówili: „Bóg
niechaj będzie wywyż-
szony!” – ci, którzy miłu-
ją twoje wybawienie.^s

d Ps 107:10; Ps 146:7; Iz 61:1; Za 9:11; Dz 5:19; Dz 12:7; e Ps 19:1; Ps 96:11; Ps 148:1; Iz 44:23; Iz 49:13; f Ps 148:7; g Ps 51:18; Iz 14:32; Iz 44:26; h Jer 33:10; Eze 36:35; i Jer 33:11; j Ps 102:28; Iz 61:9; Iz 66:22; k Ps 91:14; Jak 1:12; **PSALM 70** l Ps 38:0; m Ps 40:13; n Ps 71:12; o 2Sm 17:2; Ps 6:10; Ps 35:26; Ps 71:13; p Ps 35:4; q Ps 35:21; Ps 40:15; r Ps 5:11; Lam 3:25; s Ps 35:27; Lk 1:46.

5 Lecz ja jestem uciśniony i biedny.^a

Boże, racz szybko działać w mojej sprawie.^b

Tyś jest moją pomocą i Sprawcą mego ocalenia.^c

Jehowo, nie przybądź za późno.^d

71 U ciebie, Jehowo, się schronilem.^e

Obym nigdy nie został zawstydzony.^f

2 W prawości swej racz mnie wyzwolić i ocalić.^g

Nakłoń ku mnie swego ucha i mnie wybaw.^h

3 Stań się dla mnie skalną warownią, do której zawsze można wejść.ⁱ

Nakaż mnie wybawić,^j bo ty jesteś mą urwistą skalą i moją twierdzą.^k

4 Boże mój, ocal mnie z ręki niegodziwca,^l

z dłoni tego, kto postępuje niesprawiedliwie i kto ciemieży.^m

5 Ty bowiem jesteś moją nadzieją,ⁿ Wszechwładny Panie, Jehowo, ufnością moją od mej młodości.^o

6 Na tobie się opieram już od wyjścia z łona;^p tyś mnie oddzielił od wnętrza mej matki.^q

Ciebie bezustannie dotychczas moje wysławianie.^r

7 Stałem się dla wielu jakby cudem;^s

lecz ty jesteś mym potężnym schronieniem.^t

8 Usta moje są pełne twojej chwały,^u

przez cały dzień – tweego piękna.^v

9 Nie odrzucaj mnie w czasie starości;^w

nie opuszczaj mnie, gdy moc moja ustaje.^x

PSALM 70

a Ps 40:17

Ps 69:29

Ps 109:22

b Ps 141:1

c Ps 18:2

Ps 40:17

d Ps 13:3

PSALM 71

e Ps 25:2

Ps 31:1

f Iz 45:17

Jer 17:18

g Ps 144:2

1Ko 10:13

h Ps 17:6

Ps 34:15

i Prz 18:10

j Ps 44:4

k 2Sm 22:2

Ps 18:2

Ps 144:2

l 2Sm 17:12

Ps 3:7

Ps 137

Ps 59:1

Ps 140:4

Mt 6:13

m 2Sm 19:9

n Ps 39:7

o 1Sm 17:45

Jer 17:7

Łk 2:40

2Tm 3:15

p Ps 22:9

Iz 46:3

q Ps 139:16

r Ps 34:1

s Iz 8:18

Za 3:8

Łk 2:34

Dz 4:13

1Ko 4:9

t Ps 62:7

Ps 142:5

Jer 16:19

u Ps 51:15

Ps 145:21

v Ps 35:28

Ps 145:2

w Ps 92:14

10 Bo nieprzyjaciele moi rzekli o mnie,^a

a czyhający na moją duszę wspólnie się naradzali,^b

11 mówiąc: „Bóg go opuścił.^c

Ścigajcie i pochwyćcie go, gdyż nie ma wyzwolicie-la”.^d

12 Boże, nie trzymaj się z dala ode mnie.^e

Boże mój, racz pośpieszyć mi na pomoc.^f

13 Oby zostali zawstydzeni, oby doszli do swego kresu ci, którzy się przeciwstawiają mej duszy.^g

Niech się okryją hańbą i upokorzeniem ci, którzy szukają mego nieszczęścia.^h

14 Ja zaś wciąż będę czekałⁱ i chcę jeszcze dodać do całej twej chwały.

15 Usta moje opowiadać będą o twej prawości,^j

przez dzień cały – o twoim wybawieniu,^k nie poznałem bowiem ich liczby.^l

16 Przyjdź we wspaniałej potęgze,^m Wszechwładnyⁿ Panie, Jehowo; wspominać będę o twojej prawości, tylko twojej.^o

17 Boże, uczysz mnie już od mej młodości,^p

ja zaś do tej pory opowiadam o twych zdumiewających dziełach.^q

18 I aż po starość i siwiznę nie opuszczaj mnie, Boże,^r

dopóki o ramieniu twym nie opowiem temu pokoleniu,^s

x Ps 73:26; Kzn 12:3; **szpalta 2** a 2Sm 17:1;

b Ps 83:3; Mt 26:4; Mt 27:1; c Ps 3:2; Ps 42:10; Mt

27:43; d 2Kn 32:13; Ps 7:2; Mt 27:42; e Ps 35:22; Ps

38:21; f Ps 22:11; Ps 70:1; g 2Sm 17:23; Mt 27:5;

h 2Sm 18:9; Ps 109:29; i Ps 43:5; j Ps 35:28; Ps

40:9; k Ps 95:1; Obj 7:10; l Ps 40:5; Ps 139:17; Rz

11:33; m Iz 40:31; n Ps 68:20; o Obj 15:3; p Ps 71:5;

q 2Sm 22:1; 1Kn 16:4; Ps 9:1; Ps 66:16; r 1Sm 4:15;

Ps 37:25; Ps 71:9; s Ps 78:4.

- wszystkim mającym nadzieję – o twojej potędze.^a
- 19** Prawość twoja, Boże, sięga wysokości;^b
co się tyczy wielkich rzeczy, których dokonałeś.^c
Boże, któż jest taki jak ty?^d
- 20** Ponieważ sprawiłeś, że ujrzałem liczne udręki i nieszcześcia,^e
zechciej mnie na nowo ożywić;^f
i zechciej mnie znowu wyprowadzić z wodnych głębin ziemi.^g
- 21** Racz pomnożyć mą wielkość^h
oraz mnie otoczyć i pocieszyć.ⁱ
- 22** Ja też będę cię słał w instrumencie strunowym,^j
Boże mój, w związku z twą wiernością prawdzie.^k
Chcę ci grać na harfie, Święty Izraela.^l
- 23** Gdy zechcę ci zagrać, radośnie zakrzykną moje wargi,^m
dusza moja, którą tyś wykupił.ⁿ
- 24** Również język mój przez cały dzień będzie półgłosem opiewać twą prawość,^o
bo się zawstydzili, bo się zmieszali ci, którzy szukają mego nieszcześcia.^p
- O Salomonie.
- 72** Boże, daj królowi swoje sądownicze rozstrzygnięcia^q
i synowi królewskiemu swą prawość.^r
- 2** Niech w prawość broni sprawy twego ludu,^s
a twych uciśnionych – zgodnie z sądowniczym rozstrzygnięciem.^t
- 3** Niechaj góry niosą pokój ludowi,^u

PSALM 71

- a** Wj 13:8
1Kn 29:11
- b** Ps 36:6
Ps 57:10
Ps 89:14
- c** Ps 86:8
Ps 89:7
- d** Wj 15:11
Ps 72:18
Ps 86:8
Ps 89:6
Iz 40:18
Jer 10:7
- e** 2Sm 12:11
Ps 60:3
Ps 66:12
Ps 88:6
- f** Ps 80:18
- g** Ps 40:2
Ps 86:13
- h** 2Sm 3:1
Ps 72:11
Iz 9:7
- i** 2Ks 1:4
- j** Ps 92:3
Ps 150:3
- k** Ps 25:10
Ps 108:4
Ps 138:2
Ps 146:6
Obj 15:3
- l** 2Kl 19:22
Iz 60:9
- m** Ps 63:5
Ps 104:33
- n** Rdz 48:16
2Sm 4:9
Ps 103:4
- o** Pwt 11:19
Ps 71:8
Prz 10:20
- p** Ps 35:26
Ps 40:14
Ps 71:13

również wzgórza – dzięki prawości.

- 4** Niechaj sędzi uciśnionych z ludu,^a
niech wybawi synów biednego,
a oszusta niech zmiażdży.
- 5** Będą się ciebie bali, dopóki będzie słońce,^b
a także przed księżycem, przez pokolenie za pokoleniem.^c
- 6** Zstąpi jak deszcz na skoszoną łąkę,^d
jak rześiste ulewy, które nawilżają ziemię.^e
- 7** Za dni jego rozkwitnie prawy^f
oraz obfitość pokoju, aż nie stanie księżyc.^g
- 8** A poddanych będzie miał od morza do morza^h
i od Rzekiⁱ po krańce ziemi.^j
- 9** Pokłonią się przed nim mieszkańcy bezwodnych okolic,^k
a jego nieprzyjaciele lizać będą proch.^l
- 10** Królowie Tarsisz i wysp^m
zapłacą daninę,ⁿ
Królowie Szeby i Seby złożą dar.^o
- 11** I padną przed nim na twarz wszyscy królowie;^p
wszystkie narody będą mu służyć.^q
- 12** Wyzwoli bowiem biednego wołającego o pomoc,^r
a także uciśnionego i każdego, kto nie ma wspomożyciela.^s

PSALM 72 **q** 1Kn 22:12; 1Kn 29:19; **r** Jer 23:5; **s** 1Kl 3:9; Iz 11:4; Iz 32:1; **t** 1Kl 3:28; **u** Ps 85:10; Iz 32:17; Iz 52:7; **szpalta 2** **a** Iz 11:4; **b** Ps 89:36; **c** Ps 89:37; Łk 1:33; Obj 11:15; **d** Prz 19:12; **e** 2Sm 23:4; Prz 16:15; Iz 58:11; Eze 34:26; Oz 6:3; **f** Iz 61:11; **g** 1Kl 4:25; 1Kn 22:9; Iz 2:4; Iz 9:6; **h** Wj 23:31; 1Kl 4:21; Ps 2:8; Ps 89:25; Za 9:10; **i** Pwt 11:24; **j** Ps 22:27; Dn 2:35; **k** 1Kl 9:18; Ps 74:14; **l** Ps 2:9; Ps 110:1; Iz 49:23; Mt 17:17; **m** Ps 45:12; Iz 49:7; Iz 60:9; **n** 1Kl 4:21; **o** 1Kl 10:10; **p** Iz 49:23; **q** Iz 11:9; **r** Ps 10:17; **s** Hi 29:12.

- 13** Użali się nad maluczkiem i biednym,^a
a dusze biednych wybawi.^b
- 14** Z ucisku i gwałtu wykupi ich duszę,
a ich krew będzie drogocenna w jego oczach.^c
- 15** I niech żyje,^d i niech mu dadzą złota z Szeby.^e
I niech bezustannie wznosi się modlitwa za niego;
niech przez cały dzień będzie błogosławiony.^f
- 16** Mnóstwo zboża będzie na ziemi;^g
nadmiar będzie na wierzchu gór.^h
Plonu jego będzie jak na Libanie,ⁱ
a ci z miasta zakwitną niczym roślinność ziemi.^j

PSALM 72

- a** Ps 109:31
b Jak 2:5
c Ps 116:15
d Ps 21:4
Jn 14:19
1Jn 1:2
Obj 1:18
e 1Kl 10:10
Iz 60:6
f 2Pt 3:18
g Iz 30:23
h Iz 29:17
Iz 35:2
i Iz 29:17
j 1Kl 4:20
Obj 7:16

szpalta 2

- a** Ps 45:17
Ps 89:36
b Rdz 22:18
Gal 3:14
c 1Tm 1:11
d 1Kn 29:10
Ps 41:13
Łk 1:68
e Wj 15:11
Ps 77:14
Ps 136:4
f Obj 5:13

- 17** Imię jego niech trwa po czas niezmierzony;^a
niech przed obliczem słońca jego imię wzrasta,
dzięki niemu też niech sobie błogosławią.^b
Niechaj wszystkie narody zwa go szczęśliwym.^c
- 18** Błogosławiony niech będzie Jehowa Bóg, Bóg Izraela,^d
który sam jeden dokonuje zdumiewających dzieł.^e
- 19** I błogosławione niech będzie jego chwalebne imię po czas niezmierzony,^f
a chwała jego niech napelni całą ziemię.^g
Amen i amen.
- 20** Skończyły się modlitwy Dawida, syna Jessego.^h

g Łb 14:21; **h** Hab 2:14; **i** 1Sm 17:58; **Dz** 13:22.

KSIĘGA TRZECIA

(Psalmy od 73 do 89)

Utwór muzyczny Asafa.^a

- 73** Bóg jest naprawdę dobry dla Izraela, dla tych, którzy mają czyste serce.^b
- 2** Co do mnie – moje nogi niemalże zboczyły,^c
omal się nie poślizgnęły moje stopy.^d
- 3** Zacząłem bowiem zazdrościć chępliwym,^e
gdy widziałem pokój u niegodziwców.^f
- 4** Bo nie doznają śmiertelnych boleści;^g
brzuch ich jest tłusty.^h
- 5** Nie dreczy ich zmartwienie śmiertelnikaⁱ
i nie trapi ich to, co innych ludzi.^j
- 6** Toteż wyniosłość służy im za naszyjnik;^k
przemoc okrywa ich niczym szata.^l

PSALM 73

- a** 2Kn 35:15
b Ps 84:11
Mt 5:8
Jak 4:8
c Łk 24:38
Judy 22
d Ps 38:16
Ps 94:18
e Prz 23:17
Prz 24:1
Prz 24:19
f Hl 21:7
Ps 37:1
Ps 37:7
Jer 12:1
g Kzn 7:15
h Ps 17:10
i Hl 12:6
Hl 21:9
j Jer 12:1
Heb 12:8
k Hl 21:14
l Ps 109:18
Prz 3:31
Jak 5:6

szpalta 2

- a** Jer 5:28
b Łk 16:8
c Ps 53:1
2Pt 2:18
d 1Kl 21:7
Judy 16
e Wj 5:2
Obj 13:6

- 7** Oko ich wytrzeszczone z otłóści;^a
prześcignęli wyobrażenia serca.^b
- 8** Naśmiewają się i mówią o tym, co złe;^c
o oszukiwaniu mówią podniośle.^d
- 9** Ustami swymi sięgnęli niebios,^e
a ich język krąży po ziemi.^f
- 10** Toteż on znowu sprowadza tu lud
i dla nich wypływają wody z tego, co pełne.
- 11** A oni mówią: „Jak Bóg się dowiedział?”^g
I czyż jest u Najwyższego poznanie?”^h
- 12** Oto tacy są niegodziwcy, którzy zaznają spokoju niezmiernie długo.ⁱ

f Ps 52:4; **g** Jak 3:6; **h** Hl 22:13; **i** Ps 10:11; **Ps** 94:7; **Eze** 8:12; **Sof** 1:12; **h** Ps 44:21; **i** Ps 37:35.

- Pomnożyli swe środki utrzymania.^a
- 13** Doprawdy, na próżno oczyściłem swe serce^b i obmywam ręce w niewinności.^c
- 14** I przez cały dzień doznaję utrapień,^d a każdego ranka jestem korygowany.^e
- 15** Gdybym był rzekł: „Opowiem coś takiego”, oto wobec pokolenia twych synów postąpiłbym zdradziecko.^f
- 16** I zastanawiałem się, by to poznać;^g w oczach moich było to strapieniem,
- 17** dopóki nie wszedłem do wspaniałego sanktuarium Boga.^h Chciałem poznać ich przyszość.ⁱ
- 18** Doprawdy, stawiasz ich na śliskim gruncie.^j Sprawileś, że popadli w ruinę.^k
- 19** Jakże to stali się dziwo-wiskiem niby w jednej chwili!^l Jakże dobiegli swego kresu, wyniszczeni nagłymi trwogami!
- 20** Jak snem po przebudzeniu się, Jehowo,^m tak ocknąwszy się, wzgardzisz ich obrazem.ⁿ
- 21** Moim sercem bowiem owładnęło cierpkie uczucie,^o w nerkach zaś doznawałem ostrych boleści^p
- 22** i byłem bezrozumny, i nie wiedziałem;^q z twojego punktu widzenia stałem się po prostu jak zwierzęta.^r
- 23** Ale ja zawsze jestem z tobą;^s ty mnie ująłeś za prawą rękę.^t

PSALM 73

a Ps 17:14
Ps 144:13
b Hi 34:9
Hi 35:3
Mal 3:14
c Ps 26:6
d Ps 34:19
e Hi 7:18
Ps 94:12
Heb 12:5
f Mt 18:6
g Kzn 8:17
h Ps 77:13
i Ps 37:38
Kzn 8:13
j Ps 35:6
Ps 37:20
Jer 23:12
k Ps 37:10
Ps 55:23
Prz 3:33
l Hi 21:23
Ps 37:2
Iz 30:13
m Hi 20:8
Ps 90:5
Iz 29:8
n 1Sm 2:30
o Ps 37:1
Ps 73:3
p Lam 3:13
q Ps 92:6
Prz 30:2
r Ps 32:9
s Ps 16:8
Heb 13:5
t Ps 37:17
Ps 63:8
Iz 41:10

szpalta 2

a Ps 25:9
Ps 32:8
Ps 37:23
Ps 143:10
Prz 3:6
Iz 58:8
b Ps 37:34
c Ps 16:5
Flp 3:8
d Ps 42:2
Ps 84:2
Iz 26:9
e Ps 63:1
Ps 119:81
f Ps 16:5
Ps 119:57
Ps 142:5
Lam 3:24
g Ps 119:155
Heb 10:39
h Wj 34:15
Lb 15:39
Jak 4:4
i Ps 65:4
Heb 10:22
Jak 4:8
j Ps 46:1
Ps 71:5
k Ps 107:22
Ps 118:17

PSALM 74

l 1Kn 25:1
2Kn 35:15

- 24** Radą swoją mnie poprowadzisz,^a a potem weźmiesz mnie do chwały.^b
- 25** Kogóż mam w niebiosach?^c I poza tobą nie mam żadnej innej rozkoszy na ziemi.^d
- 26** Zawiodło ciało moje i me serce.^e Bóg jest skałą dla mego serca i moim działem po czas niezmierzony.^f
- 27** Oto bowiem poginał ci, którzy trzymają się z dala od ciebie.^g Zmusisz do milczenia każdego, kto cię niemoralnie opuszcza.^h
- 28** Mnie zaś dobrze jest przybliżać się do Boga.ⁱ U Wszechwładnego Pana, Jehowy, poszukałem schronienia,^j by oznajmiać wszystkie twoje dzieła.^k

Maskil. Asafowy.^l**74**

- Czemu, Boże, odrzuciłeś na zawsze?^m Czemu gniew twój stał się bucha jak dym przeciw trzodzie twojego pastwiska?ⁿ
- 2** Wspomnij na swe zgromadzenie, które nabyłeś dawno temu,^o na plemię, które wykupiłeś jako swe dziedzictwo,^p na tę górę Syjon, na której przebywałeś.^q
- 3** Racz skierować swe kroki ku długo istniejącym pustkowiom.^r Nieprzyjacieli wszystko sponiewierał w miejscu świętym.^s

m Ps 10:1; Ps 44:23; Lam 5:20; **n** Pwt 29:20; Ps 95:7; Ps 100:3; **o** Pwt 9:29; **p** Pwt 4:20; Pwt 32:9; Ps 33:12; Jer 10:16; Mi 7:14; **q** Ps 48:2; Ps 78:68; Ps 132:13; **r** Dn 9:17; Mi 1:3; **s** Ps 79:1.

- 4** Okazujący wrogość wobec ciebie wydali ryk pośrodku twego miejsca spotkania.^a

Jako znaki zatknęli swoje własne znaki.^b

- 5** Taki zdobywa rozgłos, będąc jak ktoś, kto wysoko podnosi siekiery na gęstwinę drzew.

- 6** A teraz nawet jego płasko-rzeźby, co do jednej, tłuką toporem i drągami okutymi żelazem.^c

- 7** Sanktuarium twoje rzucili na pastwę ognia.^d

Do samej ziemi zbezczeszcili przybytek twego imienia.^e

- 8** Razem ze swym potomstwem rzekli w swoim sercu:

„Wszystkie Boże miejsca spotkań trzeba spalić w tej ziemi”.^f

- 9** Znaków naszych nie widzimy; nie ma już proroka^g i nie ma u nas nikogo, kto by wiedział, jak długo.

- 10** Jak długo, Boże, wróg będzie żył?^h

Czy nieprzyjaciół zawsze będzie ze wzgardą traktował twe imię?ⁱ

- 11** Czemuż rękę swoją, swą prawicę, trzymasz wyjętą^j ze swego zanadru, gotując nam kres?

- 12** A jednak Bóg jest mym Królem od dawien dawna,^k Tym, który dokonuje wspólnego wybawienia pośrodku ziemi.^l

- 13** Ty wzburzyłeś morze swoją siłą;^m zdruzgotałeś w wodach lby morskich potworów.ⁿ

- 14** Ty roztrzaskałeś lby Lewianta.^o

Dawałeś go na pokarm ludowi – mieszkańcom bezwodnych okolic.^p

PSALM 74

a Lam 2:7

b Mt 24:24

Mk 13:22

c 1Kl 6:18

1Kl 6:35

d 2Kl 25:9

Iz 64:11

e Ps 89:39

f Ps 83:4

g 1Sm 3:1

Am 8:11

h Ps 13:2

Ps 79:4

i Eze 36:23

j Ps 44:23

Iz 64:12

Lam 2:3

k Iz 33:22

l Wj 15:2

Hab 3:13

m Wj 14:21

Neh 9:11

Ps 78:13

Ps 106:9

n Wj 14:28

Ps 136:15

Iz 51:9

Eze 29:3

Eze 32:2

o Hi 3:8

Hi 41:1

Ps 104:26

p Wj 14:30

Lb 14:9

szpalta 2

a Joz 3:13

Iz 48:21

b Obj 16:12

c Rdz 1:3

Rdz 1:5

Ps 136:7

d Rdz 1:14

Ps 136:8

Mt 5:45

e Dz 17:26

f Rdz 8:22

g Ps 74:10

Iz 52:5

h Wj 5:2

2Kn 32:14

Iz 37:23

i PnP 2:14

j Ps 68:10

k Rdz 17:7

Kpl 26:45

Ps 105:9

Ps 106:45

Jer 33:21

l Rz 1:27

m Ps 12:5

n Ezd 3:11

o Ps 9:19

p Ps 89:51

Iz 52:5

q Ps 2:2

Ps 8:2

Ps 10:5

r Iz 37:29

PSALM 75

s 2Kn 35:15

t Ps 50:14

Ps 116:17

- 15** Ty rozszepiłeś źródło i potok;^a

ty wysuszyłeś nieprzerwanie płynące rzeki.^b

- 16** Do ciebie należy dzień; do ciebie też należy noc.^c

Tyś przygotował źródło światła, słońce.^d

- 17** Tyś ustalił wszystkie granice ziemi;^e

lato i zimę tyś ukształtował.^f

- 18** Pamiętaj o tym: nieprzyjaciół cię znieważył, Jehowo,^g

a lud nierozumny potraktował ze wzgardą twoje imię.^h

- 19** Nie wydawaj dzikiemu zwierzowi duszy twej turkawki.ⁱ

Nie zapominaj na zawsze o życiu twych uciśnionych.^j

- 20** Spójrz na przymierze,^k

bo ciemne zakątki ziemi stały się pełne siedlisk przemocy.^l

- 21** Oby zdruzgotany nie powracał upokorzony.^m

Oby uciśniony oraz biedny wysławiał twoje imię.ⁿ

- 22** Racz powstać, Boże, racz przeprowadzić swą sprawę sądową.^o

Pamiętaj o zniewadze, którą przez cały dzień wyrządza ci nierozumny.^p

- 23** Nie zapominaj głosu tych, którzy okazują ci wrogość.^q

Stale wznosi się wrzawa powstających przeciwko tobie.^r

Dla kierownika. „Nie zatracaj”.
Utwór muzyczny. Asafowy.^s Pieśń.

- 75** Dzięki ci składamy, Boże; dzięki ci składamy,^t

a imię twe jest blisko.^u
Niechaj ogłaszają twe zdumiewające dzieła.^v

Dzięki ci składamy, Boże; dzięki ci składamy,^t

a imię twe jest blisko.^u
Niechaj ogłaszają twe zdumiewające dzieła.^v

Dzięki ci składamy, Boże; dzięki ci składamy,^t

a imię twe jest blisko.^u
Niechaj ogłaszają twe zdumiewające dzieła.^v

u Ps 138:2; Iz 30:27; v Ps 145:12; Obj 15:3.

2 „Wybrałem bowiem ustalony czas;^a
osądzać zacząłem w prostolinijności.^b

3 Gdy rozpuszczała się ziemia i wszyscy jej mieszkańcy,^c
ja poprawiłem jej filary”.^d
Sela.

4 Rzekłem do głupców: „Nie bądźcie głupi”,^e
a do niegodziwców: „Nie wywyższajcie rogu.”^f

5 Nie podnoście wysoko swego rogu.
Nie mówcie z butnym karkiem.^g

6 Bo ani ze wschodu, ani z zachodu,
ani z południa nie ma wywyższenia.

7 Albowiem Bóg jest sędzią.^h
Tego poniża, a tamtego wywyższa.ⁱ

8 Bo w rękę Jehowy jest kielich^j –
a wino się pieni – pełen mieszaniny.

I na pewno wyleje z niego osady;
wszyscy niegodziwcy ziemi wysąca ją, wypiją”.^k

9 Ja zaś będę o tym opowiadał po czas niezmierny;
chcę grać Bogu Jakuba.^l

10 „I zetnę wszystkie rogi niegodziwców”.^m

Rogi prawego zostaną wywyższone.ⁿ

Dla kierownika,
na instrumenty strunowe.
Utwór muzyczny. Asafowy.^o Pieśń.

76 Bóg jest znany w Judzie;^p
w Izraelu wielkie jest jego imię.^q

2 I w Salem jest jego ukrycie,^r
a jego miejsce zamieszkania – na Syjonie.^s

3 Tam łamał płonące drzewca strzał z łuku,^t
tarczę i miecz, i bitwę.^u
Sela.

PSALM 75

a Kzn 3:17
Dz 17:31

b Iz 11:4

c Ps 60:2
2Pt 3:10

d Hi 9:6

e Ps 94:8
Prz 29:9

f Am 6:13
Za 1:21

g Wj 32:9
2Kń 30:8

h Prz 29:1
Dz 7:51

i 1Sm 2:7
2Sm 6:21

j Ps 50:6
Ps 58:11

k 1Sm 2:7
2Sm 6:21

l Dn 4:17
Łk 1:52

m Ps 60:3
Iz 51:17

n Jer 49:12
Obj 14:10

o Obj 16:19
Obj 18:6

p Hi 21:20
Ps 11:6

q Jer 25:15
Jer 25:28

r 1 Ps 104:33

s Ps 101:8
Prz 2:22

t Jer 48:25
Za 1:21

u Ps 89:17
Ps 92:10

v Ps 148:14

PSALM 76

o 2Kń 35:15

p Ps 48:3

q Pwt 4:7
2Kń 2:5

r Rdz 14:18
Heb 7:1

s Ps 74:2
Ps 78:68

t Ps 132:13
Ps 135:21

u Iz 12:6

v 2Kń 32:21

w Ps 46:9

szpalta 2

a Ps 104:2

b Iz 46:12
Łk 1:51

c Ps 13:3
Iz 37:36

d Jer 51:39

e Iz 31:8

f Wj 14:28
Wj 15:21

g Iz 43:17
Nah 2:13

h Za 12:4

i Wj 14:31
Ps 89:7

j Ps 90:11
Jer 10:10

k Nah 1:6
1Kń 10:22

l 1Kl 8:49
Ps 2:4

m 2Kń 20:29
Za 2:13

4 Spowity jesteś światłem, bar-dziej majestatyczny niż góry pełne zdobyczy.^a

5 Mocni sercem zostali złupieni,^b
zdrzemnąwszy się, zapadli w sen^c

i spośród wszystkich dzielnych mężów żaden nie odnalazł swych rąk.^d

6 Od zgromienia przez ciebie, Boże Jakuba, twardo zasnął zarówno woźnica, jak i koń.^e

7 Ty sam, ty napawasz lękiem^f
i któż może się ostać przed tobą ze względu na siłę twego gniewu?^g

8 Z nieba dałeś usłyszeć spór prawny;^h
ziemia się zlekka i znieruchomiła.ⁱ

9 gdy Bóg powstał na sąd,^j
by wybawić wszystkich potulnych na ziemi.^k *Sela.*

10 Bo sławić cię będzie złość człowieka;^l
opasziesz się resztką roz-złoszczenia.

11 Ślubujcie i splanajcie to Je-howie, waszemu Bogu, wszyscy, którzy go otaczacie.^m

Niechaj w bojaźni przyniosą dar.ⁿ

12 On upokorzy ducha wo-dzów;^o
lękiem napawa królów ziemi.^p

Dla kierownika,
na sposób Jedutana.
Asafowy.^q Utwór muzyczny.

77 Głosem swym zawolałam do Boga,^r
głosem swoim do Boga, a on nadstawi ku mnie swego ucha.^s

j Ps 82:8; **k** Ps 147:6; Prz 3:34; Sof 2:3; **l** Prz 16:4; Dn 3:19; Dn 3:28; Rz 3:5; **m** Lb 30:2; Ps 50:14; Kzn 5:4; **n** 2Kń 32:23; Ps 68:29; Ps 89:7; **o** Iz 5:15; Jer 13:18; **p** Iz 24:21; Obj 6:15; **PSALM 77** **q** Kzn 35:15; **r** Ps 3:4; **s** Ps 34:6; Ps 116:2; Prz 15:29.

- 2** W dniu mej udęki poszuki-
wałem Jehowy.^a
Nocą ręka moja była wy-
ciągnięta i nie drętwieje;
dusza moja nie daje się
pocieszyć.^b
- 3** Wspomnę na Boga i będę po-
ruszony;^c
będę rozważał, aż mój
duch omdleje.^d *Sela.*
- 4** Chwyciłeś moje powieki;^e
zaniepokoilem się i nie
mogę mówić.^f
- 5** Pomyślałem o dniach daw-
nych,^g
o latach z niezmiennie od-
ległej przeszłości.
- 6** Wspomnę na swą nocną grę
na strunach;^h
sercem swym będę rozwa-
żał.ⁱ
a mój duch będzie pilnie
dociekał.
- 7** Czy Jehowa będzie odrzucał
po czasy niezmierzone^j
i już więcej nie będzie miał
upodobania?^k
- 8** Czy na zawsze ustała jego
lojalna życzliwość?^l
Czy wypowiedź jego obró-
ciła się wniwecz^m na po-
kolenie za pokoleniem?
- 9** Czy zapomniał Bóg o łaska-
wościⁿ
lub czy w gniewie zamknął
swe zmiłowania?^o *Sela.*
- 10** I czy stale mam mówić:
„Właśnie to mnie prze-
szysza^p
– zmienność prawicy Naj-
wyższego?”^q
- 11** Będę wspominał poczynania
Jah;^r
chcę bowiem wspominać
twoe dawne zadziwiające
postępowanie.^s
- 12** I rozmyślać będę o wszelkim
tym działaniu,^t
a poczynania twoje chcę roz-
ważać.^u

PSALM 77

- a** Ps 18:6
Ps 50:15
Iz 26:16
b Jer 31:15
c Ps 42:5
d Ps 142:3
Ps 143:4
e Est 6:1
f Ps 4:4
g Pwt 32:7
Ps 143:5
Iz 51:9
Iz 63:9
h Ps 42:8
i Ps 77:12
j Ps 74:1
k Ps 79:5
Ps 85:1
Rz 11:1
l Ps 136:1
Lam 3:22
m Lb 23:19
Rz 9:6
n Iz 49:14
Iz 63:15
Jer 50:5
o Rz 11:32
p Ps 31:22
q Rz 3:5
r Ps 111:4
s 1Kn 16:12
t Ps 19:14
Ps 143:5
Flp 4:8
u 1Kn 16:9
Ps 105:2

szpalta 2

- a** Ps 73:17
b Wj 15:11
Ps 89:8
c Ps 72:18
Obj 15:3
d Wj 9:16
Iz 52:10
Dn 3:29
Dn 6:27
e Wj 6:6
Pwt 9:29
f Wj 14:21
Joz 3:16
Ps 114:3
Hab 3:8
g Ps 104:7
h Ps 68:8
i 2Sm 22:15
Hi 36:32
Ps 18:14
Ps 144:6
Hab 3:11
Za 9:14
j Wj 9:16
Ps 29:3
k Ps 97:4
Hab 3:4
l Wj 19:18
2Sm 22:8
m Neh 9:11
Hab 3:15
n Wj 13:21
Ps 78:52
Oz 12:13

- 13** Boże, droga twa w miejscu
świętym.^a
Któż jest wielkim Bogiem,
takim jak Bóg?^b
- 14** Tyś Bóg prawdziwy, postę-
pujący zadziwiająco.^c
Pośród ludów dałeś po-
znać swoją siłę.^d
- 15** Ramieniem swym wyratowa-
łeś swój lud.^e
synów Jakuba i Józefa.
Sela.
- 16** Wody cię widziały, Boże,
wody cię widziały; chwyci-
ły je dotkliwe boleści.^f
I wzburzyły się wodne głę-
biny.^g
- 17** Chmury, grzmiąc, wylały
wodę;^h
chmurne niebiosy wydały
odgłos.
Strzały twoje zaś latały tu
i tam.ⁱ
- 18** Odgłos twego gromu brzmiał
jak koła rydwanu;^j
błyskawice oświeciły ży-
wną krainę;^k
ziemia zadrżała i zaczęła
się kołysać.^l
- 19** Droga twoja wiodła przez mo-
rze,^m
a twa ścieżka przez wiele
wód;
i nie było znać śladów two-
ich stóp.
- 20** Poprowadziłeś swój lud jak
trzodęⁿ
ręką Mojżesza i Aarona.^o
Maskil. Asafowy.^p

78 Nadstawże ucha, mój lu-
du, na me prawo;^q
nakłońcie swego ucha
na wypowiedzi mych
ust.^r

- 2** W przysłówiu otworzę swe
usta;^s
sprawię, że wytrysną daw-
ne zagadki.^t

o Iz 63:11; Dz 7:36; **PSALM 78** **p** Ps 74:0; **q** Iz 51:4; **r** Ps 49:3; **s** Ps 49:4; **mi** 13:35; **t** Ps 119:171; **Prz** 1:6; **Prz** 18:4; **Eze** 17:2.

- 3** które słyszeliśmy i znamy,^a
a które nam opowiedzieli
nasi ojcowie;^b
- 4** których nie ukrywamy przed
ich synami,^c
opowiadając o nich nawet
przyszłemu pokoleniu,^d
o chwalebnych czynach Je-
howy i jego sile^e
oraz o zdumiewających
rzeczach, których doko-
nał.^f
- 5** I ustanowił przypomnienie
w Jakubie,^g
i nadał prawo w Izraelu,^h
rzeczy, które nakazał na-
szym praojcom,ⁱ
by je oznajmiali swym sy-
nom;^j
- 6** żeby znało je przyszłe po-
kolenie, synowie mający
się narodzić,^k
żeby powstawszy, opowie-
dzieli o nich swoim
synom^l
- 7** i żeby ci złożyli w Bogu swą
ufność,^m
a nie zapomnieli o po-
czynaniach Boga,ⁿ lecz
przestrzegali jego przy-
kazań.^o
- 8** I niech nie będą jak ich pra-
ojcowie,^p
pokolenie odporne i bun-
townicze,^q
pokolenie, które nie przy-
spodobilo swego serca^r
i którego duch nie był
godny zaufania wobec
Boga.^s
- 9** Synowie Efraima, choć u-
zbrojeni jako strzelający
z łuku,^t
wycofali się w dniu walki.^u
- 10** Nie dotrzymali przymierza
Bożego^v
i nie chcieli chodzić we-
dług Jego prawa.^w
- 11** Zaczęli też zapominać o jego
poczynaniach^x

PSALM 78

- a** Ps 44:1
b Wj 13:8
c Pwt 4:9
Pwt 6:7
Pwt 6:21
Ps 145:4
Jl 1:3
d Pwt 11:19
Joz 4:6
Ps 71:18
e Iz 63:7
f Ps 98:1
g Pwt 4:45
h Pwt 4:8
Pwt 27:3
Ps 147:19
i Rz 3:2
j Rdz 18:19
Pwt 6:7
Ef 6:4
k Ps 71:18
Ps 102:18
l Pwt 4:10
m Ps 40:4
Jer 17:7
n Pwt 4:9
Ps 103:2
o Pwt 5:29
p 2Kl 17:14
Eze 20:18
Dz 7:51
q Wj 32:9
Pwt 1:43
Pwt 9:6
Pwt 31:27
Iz 65:2
r 2Kl 12:14
Ps 81:12
Jer 5:23
Jer 7:24
s Rdz 6:5
t Rdz 49:24
u Sdz 12:4
v Pwt 31:16
2Kl 13:4
2Kl 13:11
Jer 31:32
w 2Kl 17:14
2Kl 13:9
Neh 9:26
x Pwt 32:18
2Kl 13:8
2Kl 13:12
Jer 2:32

szpalta 2

- a** Ps 106:13
Ps 106:22
b Pwt 4:34
Neh 9:10
Ps 105:29
c Ps 105:27
Ps 135:9
d Lb 13:22
Iz 19:11
e Wj 14:21
Ps 66:6
Ps 136:13
Iz 63:13
1Ko 10:1
f Wj 15:8
Ps 33:7
g Wj 13:21
Neh 9:12
h Wj 14:20
Wj 14:24
Ps 105:39
i Wj 17:6
Lb 20:11

- i o jego zdumiewających
dziełach, które dał im
ujrzeć.^a
- 12** Wobec ich praojców postąpił
w sposób cudowny^b
w ziemi egipskiej,^c na polu
Coanu.^d
- 13** Rozdzielił morze, by ich
przeprowadzić,^e
i sprawił, że wody stanęły
niczym tama.^f
- 14** I za dnia prowadził ich obło-
kiem,^g
a przez całą noc światłem
ognia.^h
- 15** Skąły na pustkowiu rozlupy-
wał,ⁱ
by napoić ich obficie jak
z głębin wodnych.^j
- 16** I wyprowadzał strumienie
z urwistej skały,^k
i sprawiał, że wody spływa-
ły jak rzeki.^l
- 17** A oni przeciw niemu tym
bardziej grzeszyli,^m
buntując się przeciw Naj-
wyższemu w bezwodnej
okolicy;ⁿ
- 18** i w sercu swym wystawiali
Boga na próbę,^o
prosząc dla swej duszy
o coś do jedzenia.^p
- 19** Zaczęli więc mówić przeciw-
ko Bogu.^q
Rzekli: „Czyż potrafi Bóg
zastawić stół na pustko-
wiu?”^r
- 20** Oto uderzył w skałę,^s
by polały się wody i by wy-
płynęły potoki.^t
„Czy potrafi również dać
chleba^u
lub czy zdoła przygo-
tować żywność dla swego
ludu?”^v
- 21** Toteż Jehowa usłyszał i stra-
szenie się rozgniewał;^w

j Ps 105:41; Iz 48:21; 1Ko 10:4; k Pwt 8:15; Neh 9:15; l Iz 41:18; m Pwt 9:21; n Pwt 9:22; Ps 95:8; Heb 3:16; o Ps 106:14; p Wj 16:8; q Lb 21:5; r Lb 11:4; s Wj 17:6; t Lb 20:11; u Wj 16:3; v Lb 11:21; w Lb 11:10; 1Ko 10:5.

- i zapłonął ogień przeciwko Jakubowi,^a
 a także gniew wezbrał przeciw Izraelowi.^b
- 22** Bo nie pokładali wiary w Bogu^c
 i nie ufali w pochodzące od niego wybawienie.^d
- 23** I nakazał chmurnym niebiosom w górze,
 i otworzył drzwi nieba.^e
- 24** I niczym deszcz zsyłał na nich mannę do jedzenia,^f
 i dał im zboże nieba.^g
- 25** Ludzie jedli chleb mocarzy,^h
 zaopatrzenie im zsyłał do syta.ⁱ
- 26** Za jego sprawą zerwał się w niebiosach wiatr wschodni,^j
 a wiatr południowy powiał swą siłą.^k
- 27** I zesyłał na nich deszcz żywności tak jak proch,^l
 skrzydlate stworzenia latające – niczym ziarnka piasku mórz.^m
- 28** I sprawiał, że spadały pośród jego obozu,ⁿ
 dookoła jego przybytków.^o
- 29** Jedli więc i nasycili się bardzo,^p
 a czego pragnęli, to im sprowadzał.^q
- 30** Nie odstąpili od swego pragnienia,
 pokarm zaś był jeszcze w ich ustach,^r
- 31** gdy wezbrał przeciw nim srogi gniew Boga^s
 i zaczął On zabijać pośród ich najtęższych;^t
 powalił też młodzieńców Izraela.
- 32** Mimo tego wszystkiego jeszcze bardziej grzeszyli^u
 i nie wierzyli jego zdumiewającym dziełom.^v
- 33** Toteż zakończył ich dni niby zwykle tchnienie,^w
 a ich lata – niepokojem.

PSALM 78

- a** Pwt 32:22
 Heb 12:29
b Lb 11:1
c Ps 106:24
 Heb 3:10
 Judy 5
d Pwt 32:15
e Rdz 7:11
 Mał 3:10
f Wj 16:14
 Wj 16:35
 Lb 11:7
 Pwt 8:3
 Neh 9:15
 Jn 6:31
 1Ko 10:3
g Wj 16:31
h Ps 103:20
i Wj 16:12
j Lb 11:31
k Ps 135:7
l Lb 11:19
m Wj 16:13
 Lb 11:32
n Lb 11:31
o Wj 40:29
 Wj 40:34
p Ps 106:15
q Lb 11:20
r Lb 11:33
s Lb 11:10
t Lb 11:34
u Lb 14:4
 Lb 25:3
 1Ko 10:8
 1Ko 10:9
 1Ko 10:10
v Wj 16:15
 Pwt 8:15
w Lb 14:29
 Lb 14:35
 Pwt 2:14

szpalta 2

- a** Lb 21:7
 Sdz 4:3
b Pwt 30:2
c Pwt 32:4
d Wj 6:6
 Wj 13:15
e Eze 33:31
f Oz 7:13
g Neh 9:26
 Ps 95:10
 Heb 3:12
h Pwt 31:20
 Jer 31:32
i Wj 34:6
 Lb 14:18
 Neh 9:31
j Ps 65:3
 Ps 79:9
k Lb 14:20
 Jer 30:11
 Lam 3:22
l Neh 9:27
 Iz 48:9
 Eze 20:9
m Ps 103:14
n Kzn 12:7
o Lb 14:11
 Ps 78:17
p Iz 63:10
 Ef 4:30
 Heb 3:16

- 34** Ilekróć ich zabijał, wypytywali o niego^a
 i wracali, i szukali Boga.^b
- 35** I przypominali sobie, że Bóg jest ich Skalą,^c
 Bóg Najwyższy – ich Mścicielem.^d
- 36** I próbowali go obalamucić swymi ustami,^e
 a językiem swym próbowali go okłamać.^f
- 37** I serce ich nie trwało niezłomnie przy nim,^g
 a wobec jego przymierza nie okazali się wierni.^h
- 38** Ale on był miłosierny,ⁱ zakrywał przewinienie^j i nie sprowadzał zguby.^k
 I wiele razy zawrócił swój gniew,^l
 i nie rozbudzał całej swej złości.
- 39** I wciąż pamiętał, że są ciałem,^m
 że wychodzi duch i nie powraca.ⁿ
- 40** Jakże często buntowali się przeciw niemu na pustkowiu,^o
 zasmucali go na pustyni!^p
- 41** I raz po raz wystawiali Boga na próbę,^q
 i sprawiali ból Świętemu Izraela.^r
- 42** Nie wspomnieli na jego rękę,^s
 na dzień, gdy ich wykupił od wroga.^t
- 43** jak czynił swoje znaki w Egipcie^u
 i swe cuda na polu Coanu;^v
- 44** i jak zaczął zamieniać w krew ich kanały Nilu,^w
 aby nie mogli pić ze swoich strumieni.^x
- 45** Nasylał na nich gzy, by ich pożarzy,^y

q Lb 14:22; **p** Wt 6:16; **r** Ps 95:9; **s** 2Kl 19:22; **t** Pwt 9:26; **u** Ps 78:11; **v** Wj 14:30; **w** Pwt 4:34; **x** Neh 9:10; **y** Ps 105:27; **z** Ps 78:12; **aa** Wj 7:19; **ab** Ps 105:29; **ac** Wj 8:24; **ad** Ps 105:31.

- oraz żaby – by sprowadziły na nich zgubę.^a
- 46** I plon ich zaczął dawać karaluchom,
a ich trud – szarańczom.^b
- 47** Wybijał ich winorośle gradem,^c
a ich sykomory bryłami gradu.^d
- 48** Ich zwierzęta juczne wydawał gradowi,^e
a ich żywy inwentarz – palącej gorączce.
- 49** Zsyłał na nich swój płonący gniew,^f
straszny gniew i potępienie, i udrękę,^g
począty aniołów sprowadzających nieszczęście.^h
- 50** Przygotował ścieżkę swemu gniewowi.ⁱ
Nie powstrzymał ich duszy od śmierci;
a ich życie wydał zarazie.^j
- 51** W końcu pobił każdego pierworodnego w Egipcie,^k
początek ich siły rodniczej w namiotach Chama.^l
- 52** Potem sprawił, że jego lud odszedł niczym trzoda;^m
i prowadził ich jak stado po pustkowiu.ⁿ
- 53** I bezpiecznie ich wiódł, i nie czuli strachu,^o
a nieprzyjaciół ich przykryło morze.^p
- 54** I poprowadził ich do swego świętego terytorium,^q
tego górzystego regionu, który nabyła jego prawnica.^r
- 55** I ze względu na nich powypędzał narody,^s
im zaś sznurem mierniczym wyznaczył dziedzictwo,^t
tak iż dzięki niemu plemiona Izraela przebywają we własnych domach.^u

PSALM 78

- a** Wj 8:6
Ps 105:30
b Wj 10:15
Ps 105:34
Am 7:1
c Wj 9:23
Ps 105:32
d Ps 105:33
e Wj 9:25
f Lam 4:11
g Ps 11:6
Iz 42:25
h 2Kl 6:17
Mt 26:53
i Lb 25:4
j Wj 9:6
k Wj 12:29
Wj 13:15
Ps 105:36
Ps 135:8
Ps 136:10
l Ps 106:22
m Ps 77:20
Ps 105:37
Ps 136:11
n Ps 136:16
o Wj 14:20
Heb 11:29
p Wj 14:27
Wj 15:10
Ps 136:15
q Wj 15:17
Dn 9:16
r Ps 44:3
s Joz 24:12
Neh 9:24
Ps 44:2
Ps 105:44
Ps 136:18
t Pwt 32:8
Joz 13:7
Ps 136:21
u Neh 9:25

szpalta 2

- a** Pwt 31:16
Pwt 32:15
Sdz 2:11
2Sm 20:1
Neh 9:26
b 2Kl 17:15
Jer 44:23
c Pwt 9:7
Sdz 3:6
Eze 20:27
d Oz 7:16
e Pwt 12:2
Sdz 2:2
1Kl 14:23
Eze 20:28
f Pwt 32:16
Sdz 2:12
1Sm 7:3
1Kl 11:7
1Kl 12:28
2Kl 21:7
g Ps 94:9
h Sdz 2:20
i Ps 106:40
j Joz 18:1
1Sm 4:11
Jer 26:6
k 1Sm 14:3
Jer 7:12

- 56** A oni zaczęli wystawiać go na próbę i buntować się przeciwko Bogu Najwyższemu,^a
a jego przypomnień nie strzegli.^b
- 57** Odwracali się też i postępowali zdradziecko jak ich praojcowie;^c
obrócili się jak luk nie napięty.^d
- 58** I obrażali go swoimi wyżnami,^e
a swymi rytymi wizerunkami pobudzali go do zazdrości.^f
- 59** Bóg usłyszał^g i strasznie się rozgniewał,^h
tak iż wielce wzgardził Izraelem.ⁱ
- 60** A w końcu porzucił przybytek Szilo,^j
namiot, w którym przebywał pośród ziemskich ludzi.^k
- 61** I siłę swą dawał w niewolę,^l
a swe piękno w rękę wroga.^m
- 62** I wydawał swój lud na pastwę miecza,ⁿ
a na swoje dziedzictwo zawrzał strasznym gniewem.^o
- 63** Ogień pożarł jego młodzieńców,
a dziewice jego nie były sławione.^p
- 64** Kapłani jego padli od miecza,^q
a wdowy po nich nie wybuchnęły płaczem.^r
- 65** Potem Jehowa budził się jak ze snu,^s
niczym mocarz trzeźwiejący od wina.^t
- 66** I bił swych wrogów od tyłu;^u
okrył ich hańbą niezmiernie długotrwałą.^v

1 1Sm 5:1; **m** 1Sm 4:21; **n** 1Sm 4:2; 1Sm 4:10; Jer 7:34; **o** Ps 89:38; **p** 2Kn 36:17; **q** 1Sm 2:33; 1Sm 4:11; 1Sm 22:18; **r** 1Sm 4:19; Hl 27:15; **s** Ps 44:23; **t** Iz 42:13; **u** 1Sm 5:6; **v** Jer 23:40.

- 67** I odrzucił namiot Józefa,^a
a plemienia Efraima nie
wybrał.^b
- 68** Ale wybrał plemię Judy,^c
górze Syjon, którą umiło-
wał.^d
- 69** I począł budować swe san-
ktuarium niczym wznie-
sienia,^e
niczym ziemię, którą za-
łożył po czas niezmie-
rzony.^f
- 70** I tak wybrał Dawida, swego
sługę,^g
i wziął go od zagród
trzody.^h
- 71** Od podążania za karmiący-
mi samicamiⁱ
przywiódł go, by pasł Ja-
kuba, jego lud.^j
- 72** I zaczął ich paść stosownie
do nieskazitelności swe-
go serca^k
oraz prowadzić umiejęt-
nością swoich rąk.^l

Utwór muzyczny Asafa.

- 79** Boże, wtargnęły narody
do twego dziedzictwa;ⁿ
skalają świętą twoją
świątynię;^o
obrócili Jerozolimę w
rumowisko.^p
- 2** Zwłoki twych sług dały na
żer ptactwu niebios,^q
ciało lojalnych wobec cie-
bie – dzikim zwierzętom
ziemi.^r
- 3** Krew ich wylały jak wodę
wokół Jerozolimy, a nie ma
nikogo, kto by pogrze-
bał.^s
- 4** Stali się się obelgą dla na-
szych sąsiadów,^t
kpiną i pośmiewiskiem dla
wszystkich dookoła.^u
- 5** Jak długo, Jehowo, będziesz
rozszerzony? Czy na za-
wsze?^v

PSALM 78

- a** Am 5:6
b Ps 78:9
c Rdz 49:10
d Ps 87:2
Ps 132:13
Ps 135:21
e 2Kń 2:9
Ps 76:2
Heb 12:22
f Ps 104:5
Ps 119:90
Kzn 1:4
g 1Sm 16:12
h 1Sm 17:15
i Rdz 33:13
j Lb 27:17
2Sm 7:8
k 2Sm 6:21
l 2Sm 8:15
1Kl 3:6
1Kl 9:4
1Kl 15:5
m 1Sm 18:14

PSALM 79

- n** Wj 15:17
Ps 74:3
o 2Kl 24:13
2Kń 36:18
Ps 74:7
Lam 1:10
p 2Kl 25:9
2Kń 36:19
Jer 52:13
Mi 3:12
q Jer 7:33
Jer 15:3
r Jer 34:20
s Ps 141:7
Jer 14:16
Jer 16:4
t Pwt 28:37
Eze 36:4
u Ps 44:13
Ps 80:6
v Ps 74:1
Ps 85:5
Iz 64:9

szpalta 2

- a** Ps 89:46
Iz 30:27
Sof 1:18
2Ts 1:8
b Jer 10:25
c Ps 14:4
d Ps 53:4
e 2Kń 36:21
f Wj 32:34
Neh 9:34
g Wj 34:6
Ps 69:17
Lam 3:22
h Pwt 28:43
Ps 142:6
i 1Kń 16:35
j 2Kń 14:11
Ps 115:1
k Joz 7:9
1Sm 12:22
Ps 65:3
Ps 78:38
Iz 48:9
Jer 14:7

Jak długo twa zapalczy-
wość będzie płonąć ni-
czym ogień?^a

- 6** Wylej swą złość na narody,
które cię nie poznały,^b
i na królestwa, które nie
wezwały twój imie-
nia.^c
- 7** Pożarzy bowiem Jakuba^d
i spustoszyły jego miejsce
pobytu.^e
- 8** Nie wspominaj przeciwko
nam przewinień przod-
ków.^f
Szybko! Niech twe zmiło-
wania wyjdą nam na
przeciw,^g
bośmy bardzo wynędz-
nieli.^h
- 9** Pomóż nam, Boże naszego
wybawienia,ⁱ
z uwagi na chwałę imienia
twego;^j
i wywołaj nas, i zakryj nasze
grzechy przez wzgląd na
swe imię.^k
- 10** Czemu narody miałyby mó-
wić: „Gdzież jest ich
Bóg?”^l
Niech na naszych oczach
stanie się znane wśród
narodów^m
pomszczenie przelanej
krwi twoich sług.ⁿ
- 11** Niechaj dojdzie do ciebie
wzdychanie więźnia.^o
Stosownie do wielko-
ści swego ramienia za-
chowaj skazanych na
śmierć.^p
- 12** I odpłać naszym sąsiadom
siedemkroć w ich za-
nadrze^q
za zniewagę, którą zniewa-
żyli ciebie, Jehowo.^r
- 13** My zaś – twój lud i trzoda
twego pastwiska^s –

1 Ps 42:3; Ps 115:2; Jl 2:17; m Eze 36:23; n Jer 51:35; Rz 12:19; Obj 18:20; o Wj 2:23; Ps 69:33; Iz 42:7; p Ps 102:20; Iz 33:2; q Rdz 4:15; Iz 65:6; Jer 12:14; Jer 32:18; Lk 6:38; r Ps 74:18; Rz 15:3; s Ps 74:1; Ps 95:7; Ps 100:3; Eze 34:31.

będziemy ci składać dzieki po czas niezmierzony; z pokolenia na pokolenie będziemy głosić twą sławę.^a

Dla kierownika, na „Lilie”.^b
Przypomnienie. Asafa.^c
Utwór muzyczny.

80 Pasterzu Izraela, racz nadstawić ucha,^d

ty, który wiesz Józefa jak trzodę.^e

Ty, który siedzisz na cherubach,^f zechciej rozbłysnąć.^g

2 Przed Efraimem i Beniaminem, i Manassesem racz zbudzić swą potęgę^h i przyjdź nas wybawić.ⁱ

3 Boże, sprowadź nas z powrotem;^j i rozjaśnij swe oblicze, abyśmy zostali wybawieni.^k

4 Jehowo, Boże Zastępów, jak długo masz się zżywać na modlitwę swego ludu?^l

5 Tyś kazał im jeść chleb łez^m i ty każesz im pić w wielkiej mierze łzy za łzami.ⁿ

6 Uczyniłeś z nas dla sąsiadów przedmiot waśni,^o a nieprzyjaciele nasi nagrywają się do woli.^p

7 Boże Zastępów, sprowadź nas z powrotem;^q i rozjaśnij swe oblicze, abyśmy zostali wybawieni.^r

8 Ty przeniosłeś winorośl z Egiptu.^s Wypędzałeś narody, żeby ją zasadzić.^t

9 Oczyszciliś miejsce przed nią,^u żeby zapuściła korzenie i napełniła ziemię.^v

10 Góry były okryte jej cieniem, a cedry Boże – jej konarami.^w

PSALM 79

a Ps 45:17
Ps 145:4
Iz 43:21

PSALM 80

b Ps 45:0
Ps 60:0

c Ps 74:0

d Ps 55:1

e Ps 77:20

f Iz 40:11

Jer 31:10

Eze 34:12

1Pt 2:25

f Wj 25:20

1Sm 4:4

2Sm 6:2

2Kl 19:15

Ps 99:1

g Pwt 33:2

Ps 50:2

Ps 94:1

h Lb 2:18

Ps 35:23

Iz 42:13

i Iz 25:9

Iz 33:22

j Ps 85:4

Lam 5:21

k Lb 6:25

Ps 4:6

Ps 67:1

l Ps 74:1

Ps 85:5

Lam 3:44

m Ps 42:3

n Ps 102:9

Iz 30:20

o Ps 44:13

p Sdz 16:25

Ps 79:4

q Ps 80:3

r Ps 4:6

s Iz 5:7

Jer 2:21

Eze 19:10

t Ps 44:2

Ps 78:55

u Wj 23:28

Joz 24:12

Neh 9:22

Ps 105:44

v 1Kl 4:25

w Ps 104:16

szpalta 2

a Wj 23:31

Ps 72:8

b Rdz 15:18

1Kl 4:21

c Ps 89:40

Iz 5:5

d Ps 89:41

Nah 2:2

e 2Kl 18:9

2Kl 32:1

f 2Kl 24:1

2Kl 25:1

Jer 39:1

g Iz 63:17

Mal 3:7

h Iz 63:15

i Iz 5:2

Jer 2:21

Mk 12:1

11 Powypuszczala swe konary aż do morza,^a

a gałązki swe do Rzeki.^b

12 Czemu zburzyłeś jej kamienne mury^c

i czemu z niej zrywali wszyscy przechodzący drogą?^d

13 Objada ją dzik z lasu^e i pasą się nią gromady zwierząt polnych.^f

14 Boże Zastępów, racz powrócić;^g spójrz z nieba i zobacz, i zatroszcz się o tę winorośl.^h

15 oraz szczep, który zasadziła twa prawica,ⁱ i spójrz na syna, któregoś dla siebie umocnił.^j

16 Jest spalona ogniem, wycięta.^k Ginę, zgromieni twoim obliczem.^l

17 Niech twa ręka będzie na męzu twej prawicy,^m na synu ludzkim, któregoś dla siebie umocnił,ⁿ

18 a nie odwrócimy się od ciebie.^o

Racz nas zachować przy życiu, abyśmy wzywali twego imienia.^p

19 Jehowo, Boże Zastępów, sprowadź nas z powrotem;^q

rozjaśnij swe oblicze, abyśmy zostali wybawieni.^r

Dla kierownika, na gittit.^s
Asafowy.

81

Wołajcie radośnie do Boga, naszej siły;^t tryumfalnie wykrzykujcie do Boga Jakubowego.^u

2 Zagrajcie melodię^v i weźcie tamburyn.^w

J Wj 4:22; Iz 49:5; k Ps 79:5; Jer 52:13; 1 Ps 39:11; m Ps 89:21; Ps 110:1; n Dn 7:13; o Heb 10:39; p Dz 15:17; q Ps 80:7; r Ps 89:15; PSALM 81 s Ps 8:0; t Ps 28:8; Flp 4:13; u Ps 33:3; Mt 22:32; v Ps 33:2; w Ps 149:3.

- miłą harfę wraz z instrumentem strunowym.^a
- 3** Zadmijcie w róg podczas nowiu^b –
podczas pełni, na dzień naszego święta.^c
- 4** Jest to bowiem przepis dla Izraela,^d
sądownicze rozstrzygnięcie Boga Jakubowego.
- 5** Włożył to jako przypomnienie na Józefa,^e
gdy wyruszał on przez ziemię egipską.^f
Słyszałem język, którego nie znałem.^g
- 6** „Odsunąłem jego ramię od brzemienia;^h
jego ręce uwolnione są od kosza.ⁱ
- 7** W udręce wołałeś, a ja cię ratowałem;^j
odpowiadałem ci z kryjówek gromu.^k
Sprawdzałem cię u wód Meriba.^l Sela.
- 8** Słuchaj, mój ludu, a złożę przeciw tobie świadectwo,^m
Izraelu, jeśli mnie posłuchasz.ⁿ
- 9** Nie znajdzie się pośród ciebie żaden obcy bóg;^o
i nie będziesz się kłaniał cudzoziemskiemu bogu.^p
- 10** Ja, Jehowa, jestem twoim Bogiem,^q
wyprowadzającym cię z ziemi egipskiej.^r
Otwórz szeroko usta, a ja je napełnię.^s
- 11** Lecz mój lud nie usłuchał mego głosu,^t
a Izrael nie okazał wobec mnie dobrych chęci.^u
- 12** Pozwoliłem im więc chodzić w uporze ich serca;^v
zaczęli postępować według własnych zamysłów.^w
- 13** Gdybyż to mój lud mnie słuchał,^x

PSALM 81

- a** Ps 92:3
Ef 5:19
- b** Lb 10:10
Lb 29:1
- c** Wj 23:16
- d** Kpl 23:24
- e** Wj 12:14
- f** Wj 12:12
- g** Ps 114:1
- h** Wj 6:6
Iz 9:4
Iz 10:27
- i** Wj 1:14
Wj 5:4
- j** Wj 2:23
Wj 14:10
Ps 50:15
Ps 91:15
- k** Wj 19:16
Wj 19:19
Heb 12:19
- l** Wj 17:6
Pwt 33:8
- m** Pwt 32:36
Ps 50:7
- n** Wj 15:26
- o** Wj 20:3
Pwt 6:14
- p** Wj 20:5
- q** Pwt 5:6
- r** Wj 20:2
Jer 11:4
- s** Pwt 32:13
Ps 37:25
Obj 21:6
- t** Za 7:11
- u** Wj 32:1
Pwt 32:15
- v** Jer 18:8
Jer 18:12
Dz 7:51
Rz 1:24
- w** Jer 7:24
Mi 6:16
- x** Pwt 32:29
Iz 48:18

szpalta 2

- a** Pwt 5:29
- b** Lb 14:9
- c** Am 1:8

- gdybyż to Izrael chodził moimi drogami!^a
- 14** Łatwo podbiłbym ich nieprzyjaciół^b
i obróciłbym rękę przeciwko ich wrogom.^c
- 15** Ci, którzy zawzięcie nienawidzą Jehowy, przyjdą do niego, płaszcząc się,^d
a ich czas będzie trwał po czas niezmierzony.
- 16** I będzie go karmił tłuszczeniem pszenicy,^e
i ze skały miodem cię nasycę.^f

Utwór muzyczny Asafa.

- 82** Bóg staje w zgromadzeniu^g Boskiego;^h
pośród bogów sprawuje sąd.ⁱ
- 2** „Jak długo jeszcze będziecie sądzić niesprawiedliwie!^j
i okazywać stronniczość na rzecz niegodziwych?^k Sela.
- 3** Bądźcie sędziami dla małego i chłopca bez ojca.^l
Oddajcie sprawiedliwość uciśnionemu i ubogiemu.^m
- 4** Ocalcie małego i biednego;ⁿ
wyzwólcie ich z ręki niegodziwców”.^o
- 5** Nie poznali i nie rozumieją;^p
krążą w ciemności;^q
chwieją się wszystkie fundamenty ziemi.^r
- 6** „Ja rzekłem: „Jesteście bogami”^s
i wszyscy jesteście synami Najwyższego.”^t

d Ps 84:5; Ps 66:3; **e** Pwt 32:14; Ps 147:14; Jł 2:24; **f** Pwt 32:13; **PSALM 82** **g** Wj 18:21; 2Kn 19:6; **h** Ps 118:27; **i** Wj 18:22; Ps 82:6; Jn 10:35; **j** Kpl 19:15; **k** Kn 5:8; **l** Mi 3:2; **m** Pwt 1:17; 2Kn 19:7; **n** Pr 18:5; **o** Pwt 24:17; **p** Za 7:10; **q** Jer 5:28; **r** Jer 7:6; **s** Jer 22:3; **t** Mi 29:12; **u** Pr 24:11; **v** Neh 5:8; **w** Ps 53:4; **x** Mi 3:1; **y** Pr 4:19; **z** Jn 2:11; **aa** Ps 11:3; **ab** Ps 75:3; **ac** Pr 29:4; **ad** Jn 10:34; **ae** 1Ko 8:5; **af** Jn 10:35.

- 7 Doprawdy, tak jak ludzie umrzecie;^a
i jak któryś z książąt upadniecie!"^b
- 8 Racz powstać, Boże, racz osądzić ziemię;^c
ty bowiem masz wziąć w posiadanie wszystkie narody.^d

Pieśń. Utwór muzyczny Asafa.^e

- 83** Boże, obyś nie trwał w milczeniu;^f
nie pozostawaj niemy i nie bądź nieporuszony – o, Boski.^g
- 2 Oto bowiem burza się twoi nieprzyjaciele^h
i podnieśli głowę ci, którzy cię zawzięcie nienawidzą.ⁱ
- 3 Przeciw twemu ludowi chytrze prowadzą poufną rozmowę^j
i spiskują przeciw tym, którzy są u ciebie ukryci.^k
- 4 Rzekli: „Chodźcie i wytępmy ich jako naród,^l
by już więcej nie wspomniano imienia Izraela”.^m
- 5 Sercem bowiem jednomyślnie się naradzali;ⁿ
przeciw tobie poczęli nawet zawierać przymierze^o –
- 6 namioty Edomu^p i Ismaelici, Moab^q i Hagryci,^r
- 7 Gebal i Ammon,^s i Amalek, Filistei^t wraz z mieszkańcami Tyru.^u
- 8 Przyłączyła się do nich również Assyria;^v
stali się ramieniem dla synów Lota.^w *Sela.*
- 9 Uczyniłam jak Midianowi,^x jak Syserze,^y
jak Jabinowi^z w dolinie potoku Kiszon.^a
- 10 Zostali unicestwieni pod En-Dor;^b
stali się gnojem dla ziemi.^c

PSALM 82

a Hi 21:32

Ps 49:12

Eze 31:14

b Ps 146:3

c Ps 76:9

Ps 96:13

d Ps 2:8

Obj 11:15

PSALM 83

e 2Kń 20:14

Ps 74:0

f Ps 28:1

Ps 35:22

Ps 109:1

g Ps 50:1

h 2Kl 19:28

Ps 2:1

Ps 74:4

Dz 4:25

i Sdz 8:28

Iz 37:23

j Ps 64:2

k Ps 27:5

l Wj 1:10

2Kń 20:1

Est 3:6

m Jer 11:19

Jer 31:36

n Ps 2:2

Iz 7:5

o 2Sm 10:6

Iz 7:2

p 2Kń 20:10

q 2Kń 20:1

r 1Kń 5:10

s Rdz 19:38

Jer 49:2

t Wj 15:14

Ps 60:8

- 11 Ich dostojników uczyni podobnymi do Oreba i do Zeeba,^a
a do Zebacha i do Calmuny wszystkich ich książąt.^b
- 12 którzy rzekli: „Posiadźmy dla siebie Boże miejsca przebywania”.^c
- 13 Boże mój, uczyni ich podobnymi do ostów zbitych w kłęb,^d
do ścierni na wietrze.^e
- 14 Jak ogień, który wypala las,^f
i jak płomień, który przypieka góry,^g
- 15 tak zechciej ścigać ich swą nawalnicą^h
i zechciej ich zatrwodzić swoim wichrem.ⁱ
- 16 Twarze ich napelnij hańbą,^j
by szukano twego imienia, Jehowo.^k
- 17 Niechże się zawstydzą i zatrwozą po wsze czasy,^l
niech też się zmieszają i zginą^m –
- 18 aby wiadano,ⁿ że ty, który masz na imię Jehowa,^o
ty sam jesteś Najwyższym^p nad całą ziemią.^q

Dla kierownika, na gittit.^r

Synów Koracha. Utwór muzyczny.

- 84** Jakże miły jest twój wspólny przybytek,^s
Jehowo Zastępów!^t

- 2 Dusza moja tęskni, wręcz usycha z tęsknoty za dziećmi Jehowy.^u
Serce moje oraz moje ciało wołają radośnie do Boga żywego.^v

u Am 1:9; v 2Kl 17:5; w Rdz 19:37; Pwt 2:9; x Lb 31:7; Sdz 8:10; Iz 9:4; Iz 10:26; y Sdz 4:15; z Sdz 4:2; a Sdz 4:7; b Joz 17:11; c 2Kl 9:37; Sof 1:17; szpalka 2 a Sdz 7:25; b Sdz 8:21; c 2Kń 20:11; d Iz 17:13; e Ps 35:5; Iz 40:24; Mt 3:12; f Jer 46:23; Mal 4:1; g Pwt 32:22; Ps 104:32; Ps 144:5; Nah 1:6; h Ps 50:3; Iz 30:30; i Ps 11:6; j Ps 6:10; Ps 35:26; k Sof 2:3; l Ps 109:29; m Ps 35:26; n Ps 59:13; Eze 5:13; o Wj 6:3; Ps 68:4; Iz 42:8; Iz 54:5; p Ps 92:8; Dn 4:17; q Dn 4:25; Za 4:14; PSALM 84 r Ps 81:0; s Ps 43:3; Ps 46:4; t Ps 27:4; u Ps 42:1; Ps 63:1; v Ps 9:1; 1Tm 4:10.

- 3** Nawet ptak znalazł sobie dom,
a jaskółka dla siebie gniazdo,
w którym umieściła swoje młode –
twój wspaniały ołtarz, Jehowo Zastępów, Królu mój i Boże mój!
- 4** Szczęśliwi ci, którzy mieszkają w twoim domu!^a
Nieustannie cię wysławiają.^b *Sela.*
- 5** Szczęśliwi ludzie, których siła jest w tobie,^c
w których sercu są gościńce.^d
- 6** Przechodząc przez nizinę krzewów baka,^e
zamieniają ją w źródło;
i błogosławieństwami okrywa się nauczyciel.^f
- 7** Będą szli od energii życiowej do energii życiowej;^g
każdy się pokazuje przed Bogiem na Syjonie.^h
- 8** Jehowo, Boże Zastępów, usłysz mą modlitwę;ⁱ
nadstaw ucha, Boże Jakuba.^j *Sela.*
- 9** Tarczo nasza, zobacz, Boże,^k
i spójrz na oblicze swego pomazańca.^l
- 10** Albowiem dzień na twoich dziedzińcach jest lepszy niż gdzie indziej tysiąc.^m
Wolę stać u progu domu mego Boga,ⁿ
niż krążyć po namiotach niegodziwości.^o
- 11** Bo Jehowa Bóg jest słownictwem^p i tarczą;^q
udziela łaski i chwały.^r
Jehowa nie odmówi żadnego dobrodziejstwa tym, którzy chodzą w nienaganności.^s
- 12** Jehowo Zastępów, szczęśliwy jest człowiek, który ufa tobie.^t

PSALM 84

- a** Ps 23:6
Ps 65:4
b 1Kn 25:7
Ps 150:1
c Ps 28:7
d Ps 40:8
Jer 31:33
e 2Sm 5:24
f Iz 30:20
g 1Sm 2:4
2Sm 22:40
Ps 18:32
Iz 40:29
Hab 3:19
h Pwt 16:16
Jer 31:6
Za 14:16
i Ps 4:1
j Ps 17:1
k Rdz 15:1
l 1Sm 2:10
m Ps 27:4
Ps 43:4
Lk 2:46
n Ps 26:8
o Ps 141:4
p Ps 27:1
Iz 60:19
q Rdz 15:1
Pwt 33:29
2Sm 22:3
Ps 3:3
Ps 84:9
Ps 115:9
Ps 119:114
Ps 144:2
Prz 2:7
r 2Ko 3:18
s Hi 1:1
Ps 34:9
Ps 37:18
Jak 1:5
t Ps 146:5
Jer 17:7

szpalta 2

PSALM 85

- a** Kpl 26:42
Ps 77:7
Jl 2:18
b Ezd 2:1
Ps 14:7
Ps 53:6
Jer 30:18
Jer 31:23
Eze 39:25
Jl 3:1
c Ps 32:1
Jer 50:20
Mi 7:18
d Dz 13:39
Rz 4:7
Kol 2:13
e Wj 32:14

Dla kierownika. Synów Koracha.
Utwór muzyczny.

- 85** Znalazłeś upodobanie, Jehowo, w swojej ziemi;^a
z powrotem sprowadziłeś pojmanych z Jakuba.^b
- 2** Odpuściłeś przewinienie swego ludu;^c
zakryłeś wszelki ich grzech.^d *Sela.*
- 3** Opanowałeś całe swe straszne rozniewanie;^e
odwróciłeś się od żaru swego gniewu.^f
- 4** Zbierz nas z powrotem, Boże naszego wybawienia,^g
i zaniechaj swego oburzenia na nas.^h
- 5** Czyż będziesz rozsierzony na nas po czas niezmierny?ⁱ
Czy przedłużysz swój gniew na pokolenie za pokoleniem?^j
- 6** Czy nie ożywisz nas ponownie,^k
aby twój lud radował się z twego powodu?^l
- 7** Okaż nam, Jehowo, swą lojalną życzliwość^m
i racz nam dać swoje wybawienie.ⁿ
- 8** Chcę usłyszeć, co powie prawdziwy Bóg, Jehowa,^o
gdyż ogłosi pokój swemu ludowi^p i lojalnym wobec Niego,
ale niech nie wracają do zbytniej pewności siebie.^q
- 9** Doprawdy, jego wybawienie jest blisko tych, którzy się go boją.^r

f Pwt 13:17; Iz 12:1; **g** Ps 27:1; Ps 80:3; **h** Ps 78:38; **i** Ps 74:1; Ps 79:5; Ps 80:4; **j** Ps 103:9; **k** Iz 57:15; Hab 3:2; **l** Ezd 3:11; Jer 33:11; **m** Ps 109:26; Lam 3:22; **n** Ps 50:23; Ps 119:41; **o** Hab 2:1; Za 9:10; Heb 12:25; **p** Ps 29:11; Iz 57:19; Dz 10:36; **q** Pwt 8:17; Ps 78:7; Prz 30:9; **r** Ps 119:155; Iz 46:13; Dz 10:2.

by w naszej ziemi przeby-
wała chwała.^a

- 10** Spotkały się lojalna życzli-
wość i wierność wobec
prawdy;^b
pocałowały się prawość
i pokój.^c

- 11** Z ziemi wyrośnie wierność
wobec prawdy,^d
a z niebios spojrzy pra-
wość.^e

- 12** Ponadto Jehowa udzieli te-
go, co dobre,^f
a nasza ziemia wyda swój
plon.^g

- 13** Będzie przed nim szła pra-
wość^h
i wytyczy drogę według
jego kroków.ⁱ

Modlitwa Dawida.

- 86** Nakłoń, Jehowo, swego
ucha. Odpowiedz mi,^j
bo jestem uciśniony i
biedny.^k

- 2** Racz strzec mojej duszy, bo
jestem lojalny.^l

Tyś Bogiem moim; wybaw
swego sługę, który ufa
tobie.^m

- 3** Okaż mi łaskę, Jehowo,ⁿ
gdyż do ciebie wołam przez
cały dzień.^o

- 4** Rozwesel duszę swojego
sługi,^p
gdyż duszę mą wznoszę do
ciebie, Jehowo.^q

- 5** Albowiem ty, Jehowo, jesteś
dobry^r i gotów przeba-
czać;^s
i obfita jest lojalna życzli-
wość wobec wszystkich,
którzy cię wzywają.^t

- 6** Racz nadstawić ucha, Jeho-
wo, na moją modlitwę^u
i zważ na głos moich bła-
gań.^v

- 7** W dniu swej udręki zawołam
do ciebie,^w
bo ty mi odpowiesz.^x

PSALM 85

- a** Za 2:5
b Ps 100:5
Mi 7:20
c Ps 72:3
Iz 32:17
d Ps 57:10
e Iz 26:9
Iz 45:8
f Ps 84:11
Jak 1:17
g Kpl 26:4
Pwt 28:8
Ps 67:6
Iz 25:6
Iz 30:23
h Ps 89:14
Iz 58:8
i Ps 119:35

PSALM 86

- j** Prz 15:29
k Ps 34:6
Iz 66:2
l 1 Sm 2:9
Ps 4:3
Ps 37:28
m 2 Kłn 16:9
Iz 26:3
n Ps 56:1
Ps 57:1
o Ps 25:5
Ps 88:9
p Ps 51:12
q Ps 62:8
Ps 143:8
r Ps 25:8
Ps 145:9
Łk 18:19
s Neh 9:17
Iz 55:7
Dn 9:9
Jl 2:13
Mi 7:18
t Ps 130:7
Rz 10:13
u Ps 17:1
v Ps 130:2
w Ps 18:6
Ps 50:15
x Ps 66:19
Ps 116:1

szpalta 2

- a** Wj 15:11
Ps 89:6
Ps 96:5
Iz 40:25
Jer 10:6
Dn 3:29
1 Ko 8:5
b Pwt 3:24
Ps 33:4
Ps 104:24
Ps 111:7
c Ps 22:31
Iz 2:2
Iz 43:7
Obj 15:4

- 8** Nie ma wśród bogów nikogo
takiego, jak ty, Jehowo,^a
ani nie ma dzieł takich,
jak twoje.^b

- 9** Przyjdą wszystkie narody,
któreś ty uczynił,^c
i pokłonią się przed tobą,
Jehowo.^d
i oddadzą chwałę twemu
imieniu.^e

- 10** Jesteś bowiem wielki i do-
konujesz rzeczy zdumie-
wających;^f
ty jesteś Bogiem, ty sam.^g

- 11** Poucz mnie, Jehowo, o swej
drodze.^h

Będę chodził w twojej
prawdzie.ⁱ

Zjednocz me serce, aby się
bało twego imienia.^j

- 12** Sławię cię, Jehowo, Boże mój,
całym swym sercem,^k
chcę też wychwalać twe
imię po czas niezmie-
rzony.

- 13** Bo wielka jest wobec mnie
twoja lojalna życzliwość^l
i wyzwoliłeś mą duszę z
Szeolu, z tego najgłębs-
zego miejsca.^m

- 14** Boże, zuchwalcy powstałi
przeciwko mnie;ⁿ
i zgromadzenie tyranów
czyha na mą duszę,^o
a ciebie przed sobą nie po-
stawili.^p

- 15** Lecz ty, Jehowo, jesteś Bo-
giem miłosiernym i łas-
kawym,^q

nieskorym do gniewu^r i ob-
fitującym w lojalną życz-
liwość oraz wierność wo-
bec prawdy.^s

d Za 14:9; Obj 7:10; **e** Rz 15:9; **f** Wj 15:11; Ps 72:18;
Ps 77:14; Dn 6:27; **g** Pwt 6:4; Pwt 32:39; Ps 83:18;
Iz 37:16; Iz 44:6; Mk 12:29; 1 Ko 8:4; Ef 4:6; **h** 1 Kł
8:36; Ps 27:11; Ps 119:33; Ps 143:8; Iz 54:13; **i** Joz
24:14; 1 Sm 12:24; Ps 43:3; Iz 38:3; Mal 2:6; Jn
8:32; 2 Jn 4; **j** Kłn 12:13; Jer 32:39; **k** Mt 22:37;
l Łk 1:58; **m** Hl 33:28; Ps 56:13; Ps 116:8; **n** 2 Sm
15:12; Ps 54:3; **o** 2 Sm 16:20; Mt 26:4; **p** Ps 10:4;
Eze 8:12; **q** Wj 34:6; Łb 14:18; Jl 2:13; Jon 4:2;
r Neh 9:17; Ps 103:8; Nah 1:3; **s** Ps 31:5; Ps 130:7;
Ps 145:8; Jl 2:13.

16 Zwróć się ku mnie i okaż mi łaskę.^a

Racz udzielić swojej siły
twemu słudze^b
i wybaw syna swej niewol-
nicy.^c

17 Spraw względem mnie znak
będący wyrazem dob-
roci,

by ci, co mnie nienawidzą,
ujrzeli go i się zawsty-
dzili.^d

Ty bowiem, Jehowo, dopo-
magasz mi i mnie pocie-
szasz.^e

Synów Koracha.
Utwórz muzyczny, pieśń.

87 Fundament jego jest na
świątyniach górach.^f

2 Jehowa bardziej pokochał
bramy Syjonu^g
niż wszystkie przybytki
Jakuba.^h

3 Chwalebne rzeczy mówi się
o tobie, miasto prawdzi-
wego Boga.ⁱ *Sela.*

4 Wspomnę o Rahabie!^j i Babi-
lonie,^k że są wśród tych,
którzy mnie znają;
oto Filistei^l i Tyr, a także
Kusz:

„To jest ktoś, kto się tam
urodził”.^m

5 A o Syjonie będzie się mó-
wić:

„Każdy, co do jednego, uro-
dził się na nim”.ⁿ

Najwyższy^o zaś go utwier-
dzi.^p

6 Jehowa ogłosi, zapisując
ludy:^q

„To jest ktoś, kto się tam
urodził”.^r *Sela.*

7 Będą też śpiewacy, jak rów-
nież tańczący w kręgach
tanecznych.^s

„W tobie są wszystkie moje
źródła”.^t

PSALM 86

a Ps 25:16

Ps 69:16

b Ps 28:7

c Ps 116:16

d Ps 71:13

Iz 41:11

e Ps 40:1

Ps 71:21

PSALM 87

f Ps 48:1

g Ps 78:68

Ps 132:13

h Lb 24:5

i Ps 48:2

Iz 60:14

j Ps 89:10

Iz 30:7

Iz 51:9

k Iz 13:1

l Ps 83:7

m 2Sm 12:24

Gal 4:31

n Iz 54:1

Iz 54:13

o Ps 83:18

p Rz 8:31

q Ps 22:30

Łk 10:20

r Ps 87:4

Gal 4:29

s 1Kn 15:16

Ps 68:25

Ps 150:4

t Ps 46:4

szpalta 2

PSALM 88

a 1Kl 4:31

1Kn 2:6

b Rdz 49:18

Ps 27:9

Ps 51:14

Ps 68:19

Iz 12:2

Łk 1:47

c Ps 86:3

d Ps 22:2

e 1Kl 8:30

Ps 79:11

f Ps 141:1

g Ps 71:20

h Ps 107:18

Iz 38:10

i Hl 33:22

Ps 143:7

j Ps 31:12

k Iz 14:9

l Eze 32:18

m Ps 10:11

n Ps 143:3

o Ps 90:7

Ps 102:10

p Ps 42:7

q Hl 19:13

Hl 19:19

Ps 31:11

Ps 142:4

Łk 23:49

r Mt 27:22

Jn 15:23

Pieśń, utwór muzyczny synów
Koracha. Dla kierownika, na
machalal, do śpiewu na przemian.
Maskil Hemana^a Ezrachity.

88 Jehowo, Boże mego wy-
bawienia,^b

wołam w dzień,^c

a także w nocy – przed
tobą.^d

2 Przed twoje oblicze dojdzie
moja modlitwa.^e

Nakłoń swego ucha na me
błagalne wołanie.^f

3 Dusza moja miała bowiem
dosyć nieszczęść,^g

a życie me zetknęło się na-
wet z Szeolem.^h

4 Policzony zostałem między
zstępujących do dołu;ⁱ

stałem się jak krzepki mąż
pozbawiony siły.^j

5 uwolniony pośród umar-
łych,^k

jak pobici leżący w gro-
bowcu,^l

na których już nie wspomi-
nasz

i którzy są odłączeni
od twej wspomagającej
ręki.^m

6 Umieściłeś mnie w najgłę-
bszym dole,

w ciemnych miejscach, w
wielkiej otchłani.ⁿ

7 Na mnie rzuciła się twoja
złość^o

i utrapiłeś mnie wszystki-
mi swymi grzywiastymi
falami.^p *Sela.*

8 Oddaliłeś ode mnie moich
znajomych;^q

uczyniłeś mnie dla nich
czymś nader obrzydli-
wym.^r

Jestem zamknięty i nie
mogę wyjść.^s

9 Oko moje osłabło wskutek
mego uciśnienia.^t

Wzywałem cię, Jehowo,
przez cały dzień;^u

- do ciebie wyciągałem dłoń.^a
- 10** Czyż dla umarłych uczynisz jakąś rzecz zadziwiającą?^b
Albo czy powstaną ci, którzy są bezsilni w śmierci,^c
czy będą cię sławić?^d *Sela.*
- 11** Czyż twą lojalną życzliwość będzie się ogłaszać w grobowcu,
twoją wierność – w miejscu zagłady?^e
- 12** Czy dziw sprawiony przez ciebie będzie znany w ciemności^f
albo twoja prawość – w krainie zapomnienia?^g
- 13** A jednak do ciebie, Jehowo, zawałęm o pomoc^h
i rankiem wychodzi ci na przeciw moja modlitwa.ⁱ
- 14** Czemuż, Jehowo, odrzucasz moją duszę?^j
Czemu swe oblicze zakrywasz przede mną?^k
- 15** Jestem uciśniony i już od chłopięctwa bliski skonaniam;^l
znosiłem od ciebie mnóstwo przerażających rzeczy.^m
- 16** Przeszły nade mną wzbuchy twego płonącego gniewu;ⁿ
trwogi od ciebie zmusiły mnie do milczenia.^o
- 17** Otaczały mnie jak wody przez cały dzień.^p
Okrążyły mnie wszystkie naraz.
- 18** Oddaliłeś ode mnie przyjaciela i towarzysza;^q
moi znajomi – to ciemne miejsce.^r
- Maskil. Etana Ezrachity.^s

89 Przejawy lojalnej życzliwości Jehowy chcę opiewać aż po czas niezmierny.^t

PSALM 88

- a** 1Kl 8:54
2Kn 6:13
Ps 143:6
- b** Ps 6:5
- c** Hi 14:14
- d** Ps 30:9
Ps 115:17
Iz 38:18
- e** Hi 26:6
Kzn 3:20
- f** Hi 10:21
Ps 143:3
- g** Ps 31:12
Kzn 2:16
Kzn 8:10
Kzn 9:5
- h** Ps 5:3
Ps 46:1
- i** Ps 55:17
Ps 119:147
- j** Ps 43:2
- k** Hi 13:24
Ps 13:1
- l** Hi 17:1
- m** Hi 6:4
- n** Ps 102:10
- o** Iz 53:8
- p** Ps 22:16
Ps 69:2
- q** Hi 19:13
Ps 31:11
Ps 38:11
Ps 88:8
- r** Ps 142:4

PSALM 89

- s** 1Kl 4:31
1Kn 2:6
- t** Ps 86:12
Ps 106:1

szpalta 2

- a** Ps 119:90
- b** 1Kn 16:41
Neh 1:5
Iz 54:10
- c** Ps 119:89
Heb 6:18
- d** 2Sm 7:8
1Kl 8:16
Iz 42:1
Lk 1:32
- e** Ps 132:11
Jer 30:9
Eze 34:23
Oz 3:5
Jn 7:42
Dz 2:30

Ustami swymi przez pokolenie za pokoleniem będę oznajmiał twoją wierność.^a

- 2** Bo rzekłem: „Lojalna życzliwość będzie trwać zbudowana aż po czas niezmierny;^b
w niebiosach zachowujesz swą wierność trwałe ugruntowaną”.^c
- 3** „Zawarłem przymierze ze swoim wybrańcem;^d
przysięgałem Dawidowi, memu słudze:^e
- 4** „Aż po czas niezmierny utwierdzą twoje potomstwo,^f
a tron^g twój chcę zbudować na pokolenie za pokoleniem”. *Sela.*
- 5** I niebiosą będą sławić twój zadziwiający czyn, Jehowo,^h
tak, twą wierność w zbiorze świętych.
- 6** Kogóż bowiem na niebiosach można porównać z Jehową?ⁱ
Któż pośród synów Bożych może przypominać Jehowę?^j
- 7** Bogu należy się bojaźń nacechowana szacunkiem – w zaufanym gronie świętych;^k
jest on wspaniały i napawa lękiem – nad wszystkimi, którzy są wokół niego.^l
- 8** Jehowo, Boże Zastępów,^m
któż jest tak pełen energii jak ty, Jah?ⁿ
I zewsząd otacza cię twoja wierność.^o
- 9** Ty masz władzę nad wzbieraniem morza;^p

f 2Sm 7:12; 1Kn 17:11; Obj 22:16; g 2Sm 7:13; Lk 1:33; Heb 1:8; h Ps 19:1; Ps 50:6; Ps 97:6; i Wj 15:11; Ps 40:5; Ps 71:19; Ps 86:8; Ps 113:5; j Hi 38:7; Ps 29:1; k Ps 76:7; Iz 6:2; 1 Eze 1:23; Dn 7:10; m 1Sm 2:2; Ps 84:12; n Ps 24:8; Iz 40:26; Jer 32:17; o Pwt 32:4; p Hi 38:8; Ps 107:29; Jer 31:35; Nah 1:4.

gdy podnosi swe fale, ty je uspokajasz.^a

10 Ty zdruzgotałeś Rahabę^b – jak kogoś zabitego.^c
Ramieniem swojej siły rozproszyłeś swych nieprzyjaciół.^d

11 Twoje jest niebo,^e twoja też jest ziemia;^f
tyś założył^g żyzną krainę i to, co ją napelnia.^h

12 Północ i południe – tyś je stworzył;ⁱ
Tabor^j i Hermon^k – w twym imieniu wykrzykują radośnie.^l

13 Twoje ramię odznacza się potęgą,^m
ręka twoja jest silna,ⁿ
twoja prawica jest wywyższona.^o

14 Prawość i sąd są ustalonym miejscem twego tronu;^p
lojalna życzliwość i wierność prawdzie stawiają się przed twoim obliczem.^q

15 Szczęśliwy lud, który zna radosne wołanie.^r
Jehowo, tacy chodzą w świetle twego oblicza.^s

16 Imieniem twym radują się przez cały dzień^t
i wywyższeni są dzięki twej prawości.^u

17 Ty bowiem jesteś pięknym ich siły;^v
i dzięki twojej dobrej woli jest wywyższony nasz róg.^w

18 Bo nasza tarcza należy do Jehowy,^x
a nasz król – do Świętego Izraelskiego.^y

19 Wtedy rzekłeś w wizji do lojalnych wobec ciebie^z
i przemówiłeś:
„Udzieliłem pomocy mocarzowi;^a
wywyższyłem wybranego spośród ludu.^b

PSALM 89

a Ps 65:7
Ps 107:29
b Wj 14:26
Ps 87:4
Iz 30:7
Iz 51:9
c Wj 15:4
d Wj 3:20
Pwt 4:34
Lk 1:51
e 1Kn 29:11
f 1Kn 10:26
g Rdz 1:1
h Ps 24:1
Ps 50:12
i Hi 26:7
j Joz 19:22
Sdz 4:6
k Pwt 3:8
Joz 12:1
l Ps 65:12
m Wj 6:6
Pwt 4:34
n Wj 13:3
Pwt 6:21
1Pt 5:6
o Ps 44:3
p Pwt 32:4
Ps 5:4
Ps 71:19
Ps 97:2
Ps 145:17
Prz 16:12
Obj 15:3
q Wj 34:6
Neh 9:17
Jer 9:24
r Lb 10:10
Lb 23:21
Ps 98:6
s Iz 2:5
t Ps 33:21
Ps 44:8
u Ps 71:15
v Ps 28:7
w 1Sm 2:10
Ps 75:10
Ps 92:10
Ps 132:17
x Ps 47:9
y 2Kl 19:22
Ps 2:6
z Lb 12:6
2Sm 7:4
a 1Sm 18:14
Iz 9:6
b 2Sm 7:8
1Kl 11:34
Heb 2:17

szpalta 2

a 1Kn 17:7
Dz 13:22
b 1Sm 16:13
Iz 61:1
Dz 10:38
c 2Sm 7:9
Ps 80:17
Iz 42:1
d Ps 18:32
e 2Sm 7:13
1Kn 17:9
Mt 4:11
f 2Sm 17:10
g 2Sm 3:1
2Sm 7:9
2Sm 22:41

20 Znalazłem Dawida, mego sługę^a –
namaściłem go moim świętym olejkim^b –

21 z nim niezachwianie będzie moja ręka,^c
jego też wzmocni moje ramię.^d

22 Żaden nieprzyjaciel nie od niego nie wymusi^e
ani go nie udręczy żaden syn nieprawości.^f

23 I roztrząsałem przed nim jego wrogów,^g
a tym, którzy go zawzięcie nienawidzili, zadawałem ciosy.^h

24 I jest z nim moja wierność oraz moja lojalna życzliwość,ⁱ
a w imię moje jest wywyższony jego róg.^j

25 I na morzu położyłem jego rękę,^k
a prawicę jego na rzekach.^l

26 On zaś woła do mnie: „Tyś moim Ojcem,^m
moim Bogiemⁿ i Skałą mego wybawienia”.^o

27 Ustanowię go też pierworodnym,^p
najwyższym z królów ziemi.^q

28 Po czas niezmierny zachowam swą lojalną życzliwość wobec niego,^r
a moje przymierze będzie mu wierne.^s

29 I potomstwo jego utwierdzą na zawsze,^t
a jego tron – jak dni nieba.^u

30 Jeżeli jego synowie opuszczą me prawo^v

h Ps 21:8; Ps 110:1; Lk 19:27; Jn 15:24; 12Sm 7:15; 1Kn 17:13; Ps 61:7; Dz 13:34; j 1Sm 2:1; Jn 17:6;
k Ps 72:8; 1Kl 4:21; Ps 80:11; m 1Kn 22:10; Mt 26:39; n Jn 20:17; o 2Sm 22:47; Ps 18:2; Lb 23:46;
p 1Sm 10:1; Ps 2:7; Kol 1:18; Heb 1:5; q Lb 24:7; 1Tm 6:15; Obj 1:5; Obj 19:16; r Dz 13:34; s 2Sm 23:5; Ps 89:34; Lk 22:29; t Iz 9:7; Jer 33:17; u Heb 1:8; v 2Sm 7:14; Ps 119:53; Jer 9:13.

- i nie będą chodzić według
mych sędowniczych roz-
strzygnięć.^a
- 31** jeżeli zbezczeszczą moje u-
stawy
i przykazań mych nie będą
przestrzegać,
- 32** to różgą zwrócę uwagę na
ich występki,^b
a ciosami – na ich przewi-
nienie.^c
- 33** Ale swej lojalnej życzliwości
mu nie odbiorę^d
ani nie sprzeniewierzę się
mojej wierności.^e
- 34** Nie zbezczeszczę swojego
przymierza,^f
a wypowiem swych warg
nie zmieniać.^g
- 35** Raz przysiągłem w swojej
świętości,^h
nie będę okłamywałⁱ Da-
wida.
- 36** Potomstwo jego trwać bę-
dzie aż po czas niezmiar-
zony,^j
a tron jego jak słońce
przede mną.^k
- 37** Utwierdzony będzie jak księ-
życ po czas niezmierny
i jak wierny świadek na
niebiosach”. *Sela.*
- 38** Ale ty odrzuciłeś i masz
w pogardzie;^l
ze strasznym gniewem od-
niosłeś się do swego po-
mazańca.^m
- 39** Wzgardziłeś przymierzem
swego sługi;
do samej ziemi zbezczęsi-
łeś jego diadem.ⁿ
- 40** Zburzyłeś wszystkie jego ka-
mienne zagrody;^o
obróciłeś w gruzy jego u-
mocnienia.^p
- 41** Ograbili go wszyscy prze-
chodzący drogą;^q
dla sąsiadów swych stał
się obelgą.^r
- 42** Wywyższyłeś prawicę jego
wrogów;^s

PSALM 89

- a** Iz 33:22
b 2Sm 7:14
1Kl 11:31
Prz 13:24
c Wj 32:34
1Kl 11:14
Heb 12:6
d 2Sm 7:15
1Kl 11:32
1Kl 11:36
e 1Sm 15:29
Heb 6:18
f Kpl 26:44
Jer 14:21
Jer 33:21
g Mal 3:6
Jak 1:17
h Ps 110:4
Am 4:2
Heb 6:17
i Lb 23:19
1Sm 15:29
Ps 132:11
Tyt 1:2
j 2Sm 7:16
Ps 72:17
Iz 11:1
Jer 23:5
Za 6:13
Jn 12:34
Obj 22:16
k Jer 33:21
Dn 7:14
Łk 1:33
l 1Kn 28:9
Ps 44:9
Ps 60:1
m 2Sm 24:12
Za 13:7
n Ps 74:7
Łam 5:16
Eze 21:26
o Ps 80:12
p 2Kn 12:4
Jer 52:14
Łam 2:2
q Ps 44:10
Jer 50:17
r Pwt 28:37
Neh 5:9
s Pwt 28:25

szpalta 2

- a** Łam 1:7
Łam 2:17
Jn 16:20
b 2Kn 25:8
c Joz 7:4
d 1Kl 12:16
Łam 4:2
e Eze 21:26
f Ps 44:15
Iz 53:3
Eze 21:25
g Ps 13:1
h Ps 78:63
Ps 79:5
Iz 30:27
Jer 23:29

- rozradowałeś wszystkich
jego nieprzyjaciół.^a
- 43** Co więcej, jego miecz znów
traktujesz jak wroga^b
i sprawiłeś, że w bitwie nie
zdobył pola.^c
- 44** Pozbawiłeś go jego blasku,^d
a tron jego rzuciłeś na zie-
mię.^e
- 45** Dni młodości jego skróciłeś;
przydziałeś go hańbą.^f
Sela.
- 46** Jak długo, Jehowo, będziesz
się ukrywał? Czy za-
wsze?^g
Czy twa złość wciąż będzie
płonąć jak ogień?^h
- 47** Pamiętaj, ile trwa moje ży-
cie.ⁱ
Czy na próżno stworzyłeś
wszystkich synów ludz-
kich?^j
- 48** Któryż to krzepki mąż żyje
i nie ujrzy śmierci?^k
Czy potrafi ocalić swą du-
szę z ręki Szeolu?^l *Sela.*
- 49** Gdzież są twe dawniejsze
przejawy lojalnej życzli-
wości, Jehowo,
co do których w swej wier-
ności przysiągłeś Dawi-
dowi?^m
- 50** Pomnij, Jehowo, na zniewa-
gę spadającą na twych
sług,ⁿ
na to, że w zanadrzu no-
szę zniewagę ze stro-
ny wszystkich tych lic-
nych ludów.^o
- 51** na to, jak twoi nieprzyjacie-
le znieważyli, Jehowo,^p
jak znieważyli ślady stóp
twego pomazańca.^q
- 52** Błogosławiony niech będzie
Jehowa po czas niezmiar-
zony. Amen i amen.^r

i Hi 7:7; Ps 39:5; Ps 119:84; j Hi 14:1; Ps 144:4; Kzn 11:8; k Hi 30:23; Ps 49:9; Kzn 3:19; Kzn 9:5; Heb 11:5; l Ps 49:15; Dz 2:27; m 2Sm 7:15; Ps 132:11; Iz 55:3; Dz 2:30; n Ps 44:13; Ps 74:22; Heb 11:26; o Rz 15:3; p Ps 79:10; q 2Sm 16:7; Mt 12:24; Mt 26:65; Jn 8:48; r Neh 9:5; Ps 41:13; Ps 72:18.

KSIĘGA CZWARTA

(Psalmy od 90 do 106)

Modlitwa Mojżesza,
męża prawdziwego Boga.^a

90

Jehowo, ty pokazałeś, że
jesteś dla nas prawdzi-
wym mieszkaniem^b
przez pokolenie za po-
koleniem.^c

2 Zanim się narodziły góry,^d
nim zacząłeś jakby w bó-
lach porodowych wyda-
wać ziemię^e i żyzną kra-
inę.^f
już od czasu niezmierzone-
go po czas niezmierny
ty jesteś Bogiem.^g

3 Sprawiasz, że człowiek
śmiertelny wraca do pro-
chu.^h

i mówisz: „Wracajcie, sy-
nowie ludzcy”.ⁱ

4 Bo tysiąc lat jest w two-
ich oczach zaledwie jak
dzień wczorajszy, który
przeminał.^j

i jak straż w nocy.^k

5 Zmiasz ich;^l stają się po
prostu snem;^m
rano są jak zielona trawa,
która się zmienia.ⁿ

6 Z rana kwitnie i musi się
zmienić;^o
wieczorem więdną i usy-
cha.^p

7 Giniemy bowiem od twego
gniewu^q
i trwoży nas twoja złość.^r

8 Przewinienia nasze postawi-
łeś tuż przed sobą,^s
skryte rzeczy nasze –
przed swym jaśniejącym
obliczem.^t

9 Bo z powodu twego straszne-
go gniewu dobiegają kreu-
su wszystkie nasze dni;^u
kończymy nasze lata po
prostu jak szept.^v

10 Samych w sobie dni naszych
lat jest lat siedemdzie-
siąt;^w

PSALM 90

a Pwt 33:1

b Pwt 33:27

Ps 91:1

Obj 21:3

c Ps 89:1

d Prz 8:26

e Rdz 1:1

Ps 146:6

f 1Sm 2:8

1Kn 16:30

Ps 89:11

Jer 10:12

g Ps 93:2

Iz 40:28

Iz 45:22

Jer 10:10

Hab 1:12

1Tm 1:17

Obj 1:8

Obj 15:3

h Kzn 3:20

i Rdz 3:19

Ps 104:29

Ps 146:4

Kzn 12:7

j 2Pt 3:8

k Lk 12:38

l Hi 9:25

Hi 27:21

m Jn 11:11

Dz 7:60

1Ko 15:20

2Pt 3:4

n Ps 103:15

Iz 40:6

Iz 51:12

1Pt 1:24

o Hi 14:2

p Ps 92:7

Jak 1:11

q Lb 17:12

Pwt 32:22

r Rz 2:8

s Kpl 26:39

Ps 50:21

Jer 16:17

t Ps 19:12

Prz 24:12

Heb 4:13

u Ps 78:33

v Ps 39:5

w 2Sm 5:4

szpalta 2

a 2Sm 19:35

Lk 2:37

b Kzn 12:3

a jeśli dzięki szczególnej
sile jest lat osiemdzie-
siąt.^a

i tak zmierzają do niedo-
li oraz rzeczy szkodli-
wych.^b

bo to musi szybko przemi-
nać, a my odlatujemy.^c

11 Któż zna siłę twego
gniewu^d

i twe straszne rozgniewa-
nie – stosownie do bo-
jaźni przed tobą?^e

12 Pokaż nam, jak liczyć nasze
dni w taki sposób,^f

byśmy mogli uzyskać ser-
ce mądre.^g

13 Racz powrócić, Jehowo!^h
Jak długo to będzie?ⁱ

I uzał się nad swoimi słu-
gami.^j

14 Nasyć nas z rana swą lojal-
ną życzliwością,^k

abyśmy wykrzykiwali ra-
dośnie i weselili się przez
wszystkie swoje dni.^l

15 Rozraduj nas odpowiednio
do dni, gdy nas trapi-
łeś.^m

do lat, gdy widzieliśmy nie-
szczęście.ⁿ

16 Niech twoim sługom ukaże
się twe działanie,^o

a twoja wspaniałość na
ich synach.^p

17 Niech też spoczywa na nas
to, co jest rozkoszą Je-
howy, naszego Boga,^q

i racz na nas utwierdzić
dzieło naszych rąk,^r

tak, dzieło naszych rąk
racz utwierdzić.^s

c Hi 14:10; Ps 78:39; Lk 12:20; Jak 4:14; d Pwt 29:23; Hab 3:12; e Iz 33:14; Lk 12:5; f Pwt 32:29; Ps 39:4; g Ps 51:6; h Ps 6:4; i Ps 89:46; j Wj 32:14; Pwt 32:17; Pwt 32:36; Ps 135:14; Am 7:3; k Ps 36:7; Ps 51:1; Ps 63:3; Ps 85:7; 1 Ps 86:4; Ps 149:2; Flp 4:4; m Ps 30:5; Ps 126:5; Mt 5:4; Jn 16:20; n Pwt 2:14; o Ps 44:1; p Lb 14:31; Joz 23:14; q Ps 27:4; r Ps 68:28; Ps 118:25; Iz 26:12; s Ps 127:1; Prz 16:3; 1Ko 3:7.

91 Kto mieszka w ukryciu^a
u Najwyższego,^b
znajdzie gościnę w cie-
niu Wszechmocnego.^c

2 Powiem do Jehowy: „Tyś
schronieniem moim i
moją twierdzą,^d

Bogiem moim, w którym
chcę pokładać ufność”.^e

3 On bowiem uratuje cię z pu-
łapki ptasznika,^f
od zarazy sprowadzającej
niedole.^g

4 Lotkami swymi zagrodzi do-
stęp do ciebie^h
i pod jego skrzydłami się
schronisz.ⁱ

Jego wierność wobec praw-
dy^j będzie wielką tarczą^k
i wałem obronnym.

5 Nie ulęknieś się niczego
strasznego w nocy^l
ani strzały^m lecącej za
dnia,

6 ani zarazy idącej w mroku,ⁿ
ani zagłady pustoszącej w
południe.^o

7 Tysiąc padnie u twego boku
i dziesięć tysięcy po twej
prawicy;
do ciebie się to nie zbliży.^p

8 Tylko oczami swymi bę-
dziesz na to patrzeć^q
i zobaczysz odpłatę daną
niegodziwcom.^r

9 Rzekłeś bowiem: „Jehowa
jest mym schronie-
niem”.^s
Najwyższego uczyniłeś
swym mieszkaniem;^t

10 nie spadnie na ciebie żadne
nieszczęście^u
i żadna plaga nie zbliży się
do twego namiotu.^v

11 Bo aniołom swoim wyda na-
kaz co do ciebie,^w
by cię strzegli na wszyst-
kich twych drogach.^x

12 Na rękach będą cię nosili,^y
byś nie uderzył stopą o ka-
mien.^z

PSALM 91

a Ps 18:11
Ps 27:5
Ps 31:20

b Ps 32:7
Ps 83:18

c Ps 36:7
Ps 57:1

d Pwt 32:30
Ps 18:2
Prz 18:10

e Ps 62:8
Prz 3:5

f Hl 22:10
Ps 124:7

g 2Sm 24:15

h Ps 5:11

i Wj 19:4
Pwt 32:11

j Rut 2:12
Ps 17:8
Ps 57:1
Ps 61:4

k Ps 40:11
Ps 57:3
Ps 61:7
Ps 86:15
Prz 20:28

l Rdz 15:1
Ps 84:11

m Ps 121:4
Ps 121:6
Prz 3:23
Iz 43:2
Iz 60:2

n Ps 64:3
Iz 54:17

o Mal 4:2

p Hi 11:17
Jer 6:4
Jer 15:8
Jer 20:16

q Wj 12:13
Ps 103:3

r Ps 37:34
Mal 1:5

s Iz 3:11
Mal 3:18

t Ps 142:5
Ps 71:3
Ps 90:1

u Ps 121:7
Prz 12:21

v Pwt 7:15
Heb 11:9

w 2Kl 6:17
Ps 34:7
Mt 18:10
Łk 4:10

x Wj 23:20
Wj 32:34
Heb 1:14

y Iz 63:9

z Ps 37:24
Mt 4:6
1Pt 2:8

szpalta 2

a Rdz 49:17
Łk 10:19

b Jer 51:34
Obj 12:9

13 Po młodym lwie i kobrze bę-
dziesz stapać;^a
podepczesz młodego grzy-
wiastego lwa i wielkiego
węża.^b

14 Ponieważ mnie pokochał,^c
więc i ja go ocalę.^d
Ochronię go, gdyż poznał
moje imię.^e

15 Będzie mnie wzywał, a ja mu
odpowiem.^f
Będę z nim w udręce.^g
Wyratuję go i otoczę go
chwałą.^h

16 Długimi dniami go nasycęⁱ
i dam mu ujrzeć zgotowa-
ne przeze mnie wybawie-
nie.^j

Utwór muzyczny,
pieśń, na dzień sabatu.

92 Dobrze się dzięki skła-
dać Jehowie^k
i grać twemu imieniu,
Najwyższy;^l

2 opowiadać rankiem o twej
lojalnej życzliwości,^m
a nocami o twojej wier-
ności.ⁿ

3 na instrumencie dziesięcio-
strunnym i na lutni,^o
dźwięczną muzyką na har-
fie.^p

4 Bo rozweseliłeś mnie, Jeho-
wo, swym działaniem;
ze względu na dzieła twych
rąk wołam radośnie.^q

5 Jakże wielkie są twe dzieła,
Jehowo!^r
Bardzo głębokie są twoje
myśli.^s

6 Żaden mąż nierozumny nie
potrafi ich poznać^t

c Pwt 6:5; Mk 12:30; 1Jn 4:19; **d** Ps 18:2; **e** Ps 9:10;
Prz 18:10; Jer 16:21; Jn 14:3; **f** Ps 10:17; Ps 50:15;
Rz 10:13; Heb 5:7; **g** Ps 138:7; Iz 43:2; **h** 1Sm 2:30;
1Pt 1:21; **i** Ps 21:4; Ps 36:9; Prz 3:2; **j** Prz 21:31; Iz
45:17; Łk 2:30; **PSALM 92** **k** Ps 33:2; Ps 50:23;
Ef 5:20; 1 Ps 9:2; **m** Ps 89:1; Iz 63:7; **n** Dz 16:25;
o 1Kn 25:6; Ps 33:2; **p** 1Kn 15:16; 2Kn 29:25; Ps
81:2; **q** Ps 126:3; **r** Ps 40:5; Ps 66:3; Ps 104:24; Ps
145:4; Ps 150:2; Kzn 3:11; Obj 15:3; **s** Hl 26:14; Ps
139:17; Iz 28:29; Rz 11:33; **t** Ps 73:22; Ps 94:8; Dn
12:10.

i żaden głupiec nie potrafi
tego zrozumieć.^a

7 Gdy niegodziwcy wyrastają
jak roślinność^b

i rozkwitają wszyscy
krzywdziciele,

dzieje się tak po to, by zo-
stali unicestwieni na za-
wsze.^c

8 Ale ty, Jehowo,^d jesteś na
wysokości po czas nie-
zmierzony.

9 Oto bowiem twoi nieprzyja-
ciele, Jehowo,^e
oto bowiem nieprzyjaciele
twoi wyginą;^f
wszyscy krzywdziciele zo-
staną rozproszeni.^g

10 Ale mój róg wywyższysz jak
róg dzikiego byka;^h
natrę się świeżą oliwą.ⁱ

11 A moje oko będzie patrzeć
na mych wrogów;^j
uszy moje będą słyszeć
o tych, którzy przeciw
mnie powstają, o zło-
czyńcach.

12 Prawy rozkwitnie jak palma;^k
jak cedr na Libanie, tak
wielki wyrośnie.^l

13 Zasadzeni w domu Jehowy,^m
na dziedzińcach naszego
Boga,ⁿ rozkwitną.

14 Wciąż będą się mieć dobrze,
choć już okryci siwizną,^o
nadal będą pełni wigoru
i rześć.^p

15 by opowiadać, że Jehowa
jest prostolinijny.^q
On jest Skalą^r moją, nie
ma w nim nieprawości.^s

93 Jehowa został królem!^t
Odziany jest dostojen-
stwem;^u

Jehowa jest odziany –
przepasał się siłą.^v

A żyzna kraina zosta-
je utwierdzona, tak
iż nic nią nie za-
chwieje.^w

PSALM 92

a Ps 14:1
1Ko 2:14
b Hi 12:6
Ps 37:35
Jer 12:1
Mal 3:15
c 1Sm 25:37
Ps 37:38
d Ps 83:18
e Sdz 5:31
f Ps 68:1
Ps 89:10
g Pwt 28:7
h Pwt 33:17
1Sm 2:1
Ps 89:24
Ps 112:9
i Ps 23:5
j Ps 37:34
Ps 91:8
Ps 112:8
k Ps 52:8
Iz 65:22
Oz 14:6
l Iz 61:3
m Iz 60:21
n Ps 100:4
Ps 135:2
o Ps 71:18
Prz 16:31
Iz 40:31
Iz 46:4
p Jer 17:8
q Ps 138:5
Obj 15:3
r Pwt 32:4
Ps 18:2
s Rz 9:14

PSALM 93

t Ps 96:10
Ps 97:1
Iz 52:7
Obj 11:17
Obj 19:6
u Ps 68:34
Ps 104:1
Iz 26:10
v Ps 65:6
w Ps 18:15
Ps 96:10

szpalta 2

a Ps 97:2
Ps 145:13
b Ps 90:2
c Ps 98:8
d Ps 148:7
e Ps 65:7
Ps 89:9
f Ps 8:1
Ps 76:4
Iz 33:21
Heb 1:3
Heb 8:1
g Ps 19:7
Ps 119:111
h Ps 11:4
Eze 43:12
Mk 11:15
1Pt 1:16
i Ps 52:8

2 Tron twój jest utwierdzony
od dawna;^a

tyś jest od czasu niezmie-
rzonego.^b

3 Rzeki podniosły, Jehowo,
rzeki podniosły swój głos;^c
rzeki podnoszą swój łoś-
kot.^d

4 Nad odgłosy rozległych wód,
majestatyczne grzywa-
cze morza^e –
pełen majestatu^f jest Je-
howa na wysokości.

5 Przypomnienia twoje oka-
zały się nader wiaro-
godne.^g
Świętość przystoi twemu
domowi,^h Jehowo, na
długie dni.ⁱ

94 Boże aktów pomsty, Je-
howo,^j
Boże aktów pomsty, za-
jaśniej!^k

2 Powstań, Sędzio ziemi.^l
Daj odpłatę wyniosłym.^m

3 Jak długo niegodziwcy, Je-
howo,ⁿ
jak długo niegodziwcy bę-
dą się wielce radować?^o

4 Wciąż kipią, mówią niepo-
wściągliwie;^p
wszyscy krzywdziciele się
chelpią.^q

5 Lud twój, Jehowo, miazdzą^r
i uciskają twe dziedzic-
two.^s

6 Zabijają wdowę i osiadłego
przybysza,^t
mordują też chłopców nie
mających ojca.^u

7 I powiadają: „Jah nie widzi;^v
Bóg Jakuba tego nie ro-
zumie”.^w

8 Zrozumcie, wy, bezrozumni
wśród ludu;^x

PSALM 94 j Pwt 32:35; Iz 35:4; Jer 50:28; Nah 1:2; Rz 12:19; 1Ts 4:6; 2Ts 1:6; Heb 10:30; k Ps 80:1; l Rdz 18:25; Ps 7:6; Ps 50:6; Dz 17:31; Rz 14:4; m Hi 40:11; Ps 31:23; 1Pt 5:5; n Ps 74:10; o Ps 73:3; p Ps 59:7; q Ps 31:18; Ps 73:9; Ps 144:15; r Ps 14:4; s Jer 10:21; Jer 50:11; t Iz 1:23; Iz 10:2; u Jer 7:6; v Ps 10:11; Ps 59:7; Eze 8:12; w Ps 73:11; Iz 29:15; x Ps 49:10; Ps 73:22; Ps 92:6; Prz 12:1.

- a wy, głupcy, kiedyż będziecie przejawiać wnikliwość?^a
- 9** Czyż Ten, który wszczepił ucho, nie słyszy?^b
Albo czy Ten, który ukształtował oko, nie patrzy?^c
- 10** Czyż Ten, który koryguje narody, nie umie upominać^d —
Ten, który ludzi uczy poznania?^e
- 11** Jehowa zna myśli ludzkie, że są jak tchnienie.^f
- 12** Szczęśliwy jest krzepki mąż, którego korygujesz,^g Jah, i którego nauczasz ze swego prawa.^h
- 13** by mu zapewnić spokój od dni niedoli,ⁱ
aż zostanie wykopany dół dla niegodziwca.^j
- 14** Jehowa bowiem nie opuści swego ludu^k
ani nie pozostawi swojego dziedzictwa.^l
- 15** Bo do prawości wróci sądownicze rozstrzygnięcie^m
i pójdą za nim wszyscy, którzy mają prostolinijne serce.
- 16** Kto stanie za mną przeciwko złoczyńcom?ⁿ
Kto opowie się za mną przeciwko krzywdzicielom?^o
- 17** Gdyby Jehowa mi nie dopomógł,^p
po krótkiej chwili dusza moja zamieszkałaby w milczeniu.^q
- 18** Kiedy rzekłem: „Stopa moja będzie się poruszać niepewnie”,^r
wspierała mnie, Jehowo, twoja lojalna życzliwość.^s
- 19** Kiedy się we mnie namnożyło niepokojących myśli,^t

PSALM 94

- a Prz 1:22
b Rdz 21:17
Wj 4:11
Ps 55:19
Ps 69:33
c Ps 34:15
Prz 20:12
d Ps 9:5
Iz 10:12
e Hl 35:11
Ps 25:8
Iz 28:26
Jn 6:45
f 1Koł 1:19
1Koł 3:20
g Ps 119:71
Prz 3:11
1Koł 11:32
Heb 12:6
h Ps 19:8
Prz 2:6
Iz 54:13
i Iz 26:20
Hab 3:16
j Ps 55:23
2Pt 2:9
k 1Sm 12:22
Ps 37:28
Rz 11:1
Heb 13:5
l Pwt 32:9
m Ps 19:9
n 2Kl 10:15
o Neh 5:7
Jn 7:51
p Ps 118:13
Ps 124:2
2Kl 1:10
q Ps 13:3
Kzn 9:5
r Ps 38:16
Ps 121:3
s 1Sm 2:9
Ps 37:24
Ps 117:2
Lam 3:22
t Jer 20:12
Flp 4:6

szpalta 2

- a Ps 71:21
Ps 86:17
b Kzn 5:8
c 1Kl 21:10
Ps 58:2
Iz 10:1
Dn 3:5
Dn 6:7
Dz 5:28
d Ps 59:3
e Wj 23:7
1Kl 21:19
Prz 17:15
Dz 7:58
f Ps 59:9
g Ps 18:2
Ps 62:7
h Est 7:10
Ps 7:16
Prz 2:22
Prz 5:22
2Ts 1:6
i 1Sm 26:10
Ps 7:15
Prz 26:27
j Ps 12:3

twoje pocieszenia zaczęły pieścić mą duszę.^a

- 20** Czyż będzie sprzymierzony z tobą tron powodujący nieszczęścia,^b
skoro dekretem gotuje nie-dolę?^c
- 21** Przypuszczają gwałtowne ataki na duszę prawego^d
i za niegodziwą uznają nawet krew niewinnego.^e
- 22** Lecz Jehowa stanie się dla mnie bezpiecznym wzniesieniem,^f
a Bóg mój — skałą mego schronienia.^g
- 23** I obróci na nich wyrządzoną przez nich krzywdę,^h
i zmusi ich do milczenia ich własnym nieszczęściem.ⁱ
Zmusi ich do milczenia Jehowa, nasz Bóg.^j

95

Przyjdźcie, wołajmy radośnie do Jehowy!^k
Tryumfalnie wykrzykujmy do Skały naszego wybawienia.^l

- 2** Przyjdźmy przed jego osobę z dziękczynieniem;^m
z melodiami tryumfalnie do niego wykrzykujmy.ⁿ
- 3** Bo Jehowa to wielki Bóg^o
i wielki Król nad wszystkimi innymi bogami,^p
- 4** w którego rękę są najskrytsze głębokości ziemi^q
i do którego należą szczyty gór;^r
- 5** do którego należy morze —
on sam je uczynił^s —
i którego ręce ukształtowały suchy ląd.^t
- 6** Wejdźcie, oddajmy cześć i się pokłońmy;^u

PSALM 95 k Wj 15:1; Ps 66:2; 1Pwt 32:15; 2Sm 22:47; Ps 98:4; m Ps 50:23; Ps 100:4; n Ps 105:2; o Ps 47:2; Ps 96:4; Jer 10:10; Tyt 2:13; p Wj 18:11; Ps 97:9; Ps 135:5; Iz 44:8; Mal 1:14; 1Koł 8:6; q Am 9:3; r Ps 65:6; Am 4:13; s Rdz 1:10; Hl 38:11; Prz 8:29; Jer 5:22; t Rdz 1:9; Prz 8:26; u Iz 45:23; Mt 4:10; Rz 14:11; Obj 14:7; Obj 22:9.

kleknijmy^a przed Jehową,
naszym Twórcą.^b

7 Bo on jest naszym Bogiem,
a myśmy ludem jego
pastwiska i owcami jego
ręki.^c

Dzisiaj, jeśli słuchacie je-
go głosu,^d

8 nie zatwardzajcie swego ser-
ca jak w Meriba,^e
jak w dniu Massa na pust-
kowiu.^f

9 gdy wasi praojcowie wysta-
wili mnie na próbę;^g
sprawdzili mnie, ujrzeł też
moje działanie.^h

10 Przez czterdzieści lat czu-
łem wstręt do tego poko-
leniaⁱ

i zacząłem mówić:

„Są oni ludem krnąbrnego
serca^j

i nie poznali moich dróg”;^k

11 co do nich przysięgłem w
swym gniewie.^l

„Na pewno nie wejdą do
mego miejsca odpoczyn-
ku”.^m

96 Śpiewajcie Jehowie pieśń
nową.ⁿ

Śpiewajcie Jehowie,
wszyscy ludzie na
ziemi.^o

2 Śpiewajcie Jehowie, błogo-
sławcie jego imię.^p

Dzień po dniu opowiadaj-
cie dobrą nowinę o zgo-
towanym przez niego
wybawieniu.^q

3 Ogłaszajcie wśród narodów
jego chwałę.^r

wśród wszystkich ludów je-
go zdumiewające dzieła.^s

4 Albowiem Jehowa jest wiel-
ki^t i nader godzien wy-
sławiania.

Napawa lękiem bardziej
niż wszyscy inni bogo-
wie.^u

PSALM 95

a 1Kl 8:54

Ezd 9:5

Ef 3:14

b Rdz 2:7

Hl 35:10

Ps 100:3

Mt 19:4

c Ps 23:1

Ps 48:14

Ps 79:13

Ps 80:1

Iz 40:11

Eze 34:31

d Heb 3:7

Heb 4:7

e Pwt 32:51

Ps 105:41

1Kl 10:4

Heb 3:15

f Wj 17:7

Pwt 6:16

Pwt 9:22

Pwt 33:8

Heb 3:8

g Ps 78:18

1Kl 10:9

Heb 3:9

h Lb 14:22

i Heb 3:9

j Heb 3:10

k Prz 1:7

Rz 1:28

l Lb 14:23

Heb 4:3

m Rdz 2:3

Heb 3:11

PSALM 96

n 1Kl 16:23

Ps 33:3

Ps 40:3

Ps 98:1

Ps 149:1

Iz 42:10

o Ps 66:4

p 1Kl 29:20

Neh 9:5

Ps 72:19

Ef 1:3

5 Bo wszyscy bogowie ludów to
bogowie nic niewarci;^a

Jehowa zaś uczynił nie-
biosa.^b

6 Przed nim dostojęństwo i
wspaniałość;^c

w jego sanktuarium – siła
i piękno.^d

7 Przypisujcie Jehowie, rodzi-
ny ludów,^e

przypisujcie Jehowie chwa-
łę i siłę.^f

8 Przypisujcie Jehowie chwałę
należną jego imieniu;^g

przynieście dar i wejdźcie
na jego dziedzińce.^h

9 Pokłońcie się Jehowie w
świętej ozdobie;ⁱ

miejcie z jego powodu dot-
kliwe boleści, wszyscy
ludzie na ziemi.^j

10 Mówcie wśród narodów: „Je-
howa został królem.”^k

A żyzna kraina zostaje
utwierdzona, tak iż nic
nią nie zachwieje.^l

W prostolinijności będzie
bronil sprawę ludów”.^m

11 Niech się weselą niebiosy
i niech się raduje zie-
mia.ⁿ

Niech zagrzmi morze oraz
to, co je napętnia.^o

12 Niech się wielce raduje pole
i wszystko, co na nim
jest.^p

Zarazem niech wszystkie
drzewa leśne zakrzykną
radośnie^q

13 przed Jehową. Bo przy-
szedł;^r

q Ps 40:10; Ps 71:15; Iz 52:7; Dz 13:26; **r** Iz 60:1; Iz 66:19; Mt 28:19; 1Pt 2:9; Obj 14:6; **s** Ps 72:18; **t** Ps 145:3; Jer 32:18; Tyt 2:13; **u** Pwt 10:17; Neh 1:5; Ps 76:7; Ps 95:3; **szpalcza 2 a** 1Kl 16:26; Ps 97:7; Iz 37:19; Iz 44:10; Jer 10:11; 1Kl 8:4; **b** Rdz 1:1; Ps 115:15; Iz 42:5; **c** Wj 24:10; Ps 104:1; Iz 6:1; Eze 1:27; **d** 1Kl 16:27; Obj 4:3; **e** Ps 29:1; **f** 1Kl 29:11; **g** Pwt 28:58; Neh 9:5; Ps 72:19; **h** Iz 60:6; 1Ps 29:2; **j** 1Kl 16:30; Ps 114:7; **k** Ps 93:1; Ps 97:1; Obj 11:15; Obj 19:6; 1Ps 93:1; **m** Ps 67:4; Ps 98:9; 1Pt 2:23; **n** Ps 69:34; **o** Ps 98:7; **p** Ps 65:13; **q** 1Kl 16:33; Ps 148:9; Iz 55:12; Eze 34:27; Eze 36:30; **r** Mal 3:1; Judy 14.

bo przyszedł sądzić ziemię.^a

Będzie sędził żyzną krainę w prawość,^b

a ludy w swej wierności.^c

97 Jehowa został królem!^d
Niech się raduje ziemia.^e

Niech się weselą mnogie wyspy.^f

2 Wokół niego obłoki i gęsty mrok;^g

prawość i sąd są ustalonym miejscem jego tronu.^h

3 Przed nim idzie ogień!ⁱ
i pożera jego wrogów dookoła.^j

4 Błyskawice jego oświeciły żyzną krainę;^k
ujrzała to ziemia i chwyciła ją dotkliwe boleści.^l

5 Góry topniały niczym wosk – za sprawą Jehowy,^m
za sprawą Pana całej ziemi.ⁿ

6 Niebiosa opowiedziały o jego prawość^o
i wszystkie ludy widziały jego chwałę.^p

7 Niech zostaną zawstydzeni wszyscy, którzy służą jakiemuś rzeźbionemu wizerunkowi,^q

ci, którzy się chępią nic niewartymi bogami.^r

Pokłońcie się mu, wszyscy bogowie.^s

8 Syjon usłyszał i się rozweselił,^t

rozradowały się też zależne miejscowości Judy^u
ze względu na twe sądownicze rozstrzygnięcia, Jehowo.^v

9 Bo ty, Jehowo, jesteś Najwyższy nad całą ziemią;^w
wstąpiłeś wysoko i jesteś nader wywyższony nad wszystkich innych bogów.^x

PSALM 96

a Rdz 18:25
Ps 98:9
Dz 17:31
2Pt 3:7

b Ps 9:8

c Pwt 32:4
Rz 3:3

PSALM 97

d Ps 96:10
Obj 11:17
Obj 19:6

e Ps 69:34
Iz 49:13

f Rdz 10:5
Iz 60:9

g Wj 20:21
1Kl 8:12
Ps 18:11

h Ps 89:14
Ps 99:4
Prz 16:12

i Ps 18:8
Ps 50:3
Dn 7:10
Nah 1:6

k Hab 3:5
Heb 12:29

j Nah 1:2
Mal 4:1

k Wj 19:18
Hi 36:32
Ps 77:18
Ps 144:6

l Ps 77:16
Ps 104:32
Ps 114:7
Jer 51:29
Hab 3:10

m Sdz 5:5
Mi 1:4
Nah 1:5
Hab 3:6

n Ps 47:2
Ps 83:18

o Ps 19:1

p Hab 2:14

q Wj 20:4
Kpl 26:1
Jer 10:14

r 1Sm 12:21
1Kn 16:26
Ps 96:5
Iz 37:19
Iz 41:29

s Wj 12:12
Wj 18:11
Ps 86:8
Heb 1:6

t Iz 51:3

u Ps 48:11

v Ps 19:9

w Ps 83:18

x Wj 18:11
Ps 95:3
Ps 135:5
Iz 44:8

szpalta 2

a Mk 12:30
1Ko 8:3

10 Wy, którzy miłujecie Jehowę,^a miejcie w nienawiści zło.^b

On strzeże dusz tych, którzy są wobec niego lojalni;^c

wyzwała ich z ręki niegodziwców.^d

11 Światło zabłysło prawemu^e
i radość tym, którzy mają prostolinijne serce.^f

12 Prawi, radujcie się w Jehowie^g
i dzięki składajcie jego świętemu, pamiętnemu mianu.^h

Utwór muzyczny.

98 Śpiewajcie Jehowie pieśń nową,ⁱ

bo dokonał rzeczy zdumiewających.^j

Wybawienie zgotowała mu jego prawica, jego święte ramię.^k

2 Jehowa sprawił, że znane się stało jego wybawienie;^l

na oczach narodów objawiła swą prawość.^m

3 Wspomnił na swą lojalną życzliwość i swą wierność wobec domu Izraela.ⁿ

Wszystkie krańce ziemi widziały wybawienie zgotowane przez naszego Boga.^o

4 Tryumfalnie wykrzykujcie do Jehowy, wszyscy ludzie na ziemi.^p

b Ps 34:14; Ps 37:27; Ps 101:3; Ps 119:104; Am 5:15; Rz 7:15; Rz 12:9; Heb 1:9; Judy 23; c Ps 31:23; Ps 37:28; Ps 145:20; Prz 2:8; d Ps 37:39; Ps 125:3; Jer 15:21; Dn 3:28; Mt 6:13; e Est 8:16; Hi 22:28; Ps 112:4; Prz 4:18; Iz 30:26; Mi 7:9; f Ps 32:11; Prz 15:15; g Ps 33:1; Hab 3:18; Flp 4:4; h Wj 3:15; Ps 30:4; Ps 50:23; Ps 135:13; **PSALM 98** i Ps 33:3; Ps 96:1; Ps 149:1; Iz 42:10; j Wj 15:11; Ps 77:14; Ps 86:10; Ps 105:5; Ps 111:2; Ps 136:4; Lk 1:49; k Wj 15:6; Ps 2:6; Ps 110:2; Iz 52:10; Iz 59:16; Iz 63:5; 1 Lk 2:30; m Iz 5:16; Iz 60:3; Iz 62:2; Rz 3:25; n Kpl 26:42; Pwt 4:31; Lk 1:54; o Iz 49:6; Dz 13:47; Dz 28:28; Rz 10:18; Kol 1:23; p Ps 95:1.

Weselcie się i wołajcie radośnie, i grajcie.^a

5 Grajcie Jehowie na harfie,^b na harfie, z dźwiękiem melodii.^c

6 Z trąbami i odgłosem rogu^d tryumfalnie wykrzykujcie przed Królem, Jehową.

7 Niech zagrzmi morze i to, co je napenia,^e żyzna kraina i ci, którzy w niej mieszkają.^f

8 Niech rzeki klaszczą w dłonie; niech wszystkie góry wesół radośnie wołają.^g

9 przed obliczem Jehowy, bo przyszedł sędzić ziemię.^h Będzie sędził żyzną krainę w prawości,ⁱ a ludy w prostolinijności.^j

99 Jehowa został królem.^k Niech zadrżą ludy.^l Siedzi na cherubach.^m Niech się zatrzęsie ziemia.ⁿ

2 Wielki jest Jehowa na Syjonie^o i przebywa wysoko ponad wszystkimi ludami.^p

3 Niech sławią twoje imię.^q Wielkie i budzące lęk – jest święte.^r

4 I z siłą króla umiłował on sąd.^s

Tyś utwierdził prostolinijność.^t

Sąd i prawość w Jakubie tyś wprowadził.^u

5 Wywyższajcie Jehowę, naszego Boga,^v i kłaniajcie się u jego podnóżka;^w On jest święty.^x

6 Mojżesz i Aaron byli wśród jego kapłanów,^y Samuel był wśród wzywających jego imienia.^z Wzywali Jehowę, a on im odpowiadał.^a

7 W słupie obłoku do nich mówił.^b

PSALM 98

a Ps 67:4
b Ps 33:2
c Ps 47:1
Ps 92:3
Ef 5:19
Kol 3:16
d Lb 10:10
1Kn 15:28
2Kn 29:27
e Ps 96:11
f Ps 24:1
Ps 33:8
Ps 96:13
g Iz 44:23
Iz 49:13
Iz 55:12
h Ps 9:8
Ps 96:10
Dz 17:31
i Obj 19:2
j Ps 67:4
Rz 2:6

PSALM 99

k Ps 93:1
Obj 11:17
l Iz 64:2
m Wj 25:22
Ps 18:10
Ps 80:1
n 1Sm 14:15
Hi 9:6
Ps 82:5
Eze 38:19
o Ps 50:2
p Ps 66:7
Ps 83:18
Ps 97:9
q Ps 111:1
r Pwt 7:21
Pwt 28:58
Neh 9:32
Ps 8:1
Ps 66:3
Ps 148:13
Iz 29:23
Obj 15:4
s Hi 36:6
t Ps 98:9
Jer 9:24
u Pwt 10:18
Judy 15
v Wj 15:2
Ps 21:13
w 1Kn 28:2
Ps 132:7
Iz 66:1
Dz 7:49
x Kpl 19:2
1Pt 1:16
y Wj 24:6
Lb 14:19
z 1Sm 7:9
1Sm 12:18
Jer 15:1
Heb 11:32
a Wj 15:25
1Sm 15:10
b Wj 19:9
Wj 33:9
Lb 12:5
Lb 14:14

szpalta 2

a Wj 40:16
Pwt 4:5
1Sm 12:3

Przestrzegali przypomnień i przepisów, które im dał.^a

8 Jehowo, nasz Boże, tyś im odpowiedział.^b

Okazałeś się dla nich Bogiem, który odpuszcza^c i który wywiera pomstę za ich niesławne czyny.^d

9 Wywyższajcie Jehowę, naszego Boga,^e i kłaniajcie się na jego świętej górze.^f

Bo Jehowa, nasz Bóg, jest święty.^g

Dziękczynny utwór muzyczny.^h

100 Tryumfalnie wykrzykujcie do Jehowy, wszyscy ludzie na ziemi.ⁱ

2 Służcie Jehowie z weselem.^j Wejdźcie przed jego oblicze z radosnym wołaniem.^k

3 Wiedźcie, że Jehowa jest Bogiem.^l

To on nas uczynił, a nie my sami siebie.^m

Jesteśmy jego ludem i owcami jego pastwiska.ⁿ

4 Wejdźcie w jego bramy z dziękczynieniem,^o na jego dziedzińce – z wyśławianiem.^p

Dzięki mu składajcie, błogosławcie jego imię.^q

5 Albowiem Jehowa jest dobry;^r

jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony,^s

a jego wierność – na pokolenie za pokoleniem.^t

b Pwt 9:19; **c** Lb 14:20; **d** Ps 78:38; **e** Jer 46:28; **f** Mi 7:18; **g** Wj 34:7; **h** Rz 3:5; **i** Wj 15:2; **j** Ps 34:3; **k** Ps 108:5; **l** Ps 118:28; **m** Ps 2:6; **n** 1Sm 2:2; **o** Iz 6:3; **p** Jn 17:11; **q** Ps 95:2; **r** Ps 47:1; **s** Ps 95:1; **t** Ps 98:4; **u** Pwt 12:12; **v** Neh 8:10; **w** Flp 4:4; **x** Ps 95:2; **y** Pwt 6:4; **z** 1Kl 18:39; **a** 2Kl 19:19; **b** Jer 10:10; **c** Hi 10:8; **d** Ps 95:6; **e** Ps 119:73; **f** Ps 139:13; **g** Ps 149:2; **h** Mal 2:10; **i** Dz 17:24; **j** Ps 95:7; **k** Eze 34:31; **l** Jn 10:16; **m** 1Pt 2:25; **n** Ps 50:23; **o** Ps 66:13; **p** Ps 116:17; **q** Ps 122:2; **r** Ps 65:4; **s** Ps 96:8; **t** Ps 96:2; **u** Ps 145:1; **v** Heb 13:15; **w** Ps 86:5; **x** Jer 33:11; **y** Lk 18:19; **z** Ps 136:1; **a** Lk 1:50; **b** Wj 34:6; **c** Pwt 7:9; **d** Ps 89:1; **e** Ps 98:3.

Dawidowy. Utwór muzyczny.

101 Śpiewać będę o lojalnej
życzliwości i są-
dzie.^a

Tobie, Jehowo, będę
grać.^b

2 Postępować będę roztrop-
nie, w sposób niena-
ganny.^c

Kiedyż przyjdiesz do
mnie?^d

Będę w swym domu cho-
dził w nieskazitelności
mego serca.^e

3 Nie postawię przed swymi
oczami niczego, co nie
niewarte.^f

Znienawidziłem postępo-
wanie tych, którzy odpa-
dają.^g

nie przywiera ono do
mnie.^h

4 Serce spaczone odstępuje
ode mnie;ⁱ

niczego, co złe, nie znam.^j

5 Kto potajemnie oczernia
swego towarzysza^k –
takiego zmuszam do mil-
czenia.^l

Kto ma wyniosłe oczy i but-
ne serce^m –

takiego nie mogę znieść.ⁿ

6 Oczy moje są zwrócone ku
wiernym na ziemi,^o

by mogli mieszkać ze
mną.^p

Kto chodzi w sposób niena-
ganny,^q

ten będzie mi usługiwał.^r

7 W domu moim nie zamiesz-
ka nikt, kto postępuje
oszukańczo.^s

Kto mówi rzeczy fałszywe,
ten nie będzie utwier-
dzony^t

przed mymi oczami.^u

8 Każdego ranka będę zmu-
szał do milczenia wszyst-
kich niegodziwców na
ziemi.^v

PSALM 101

a Ps 89:1

Obj 19:2

b Ps 71:22

c 1Sm 18:14

2Kn 31:20

d Ps 143:7

e 1Kl 9:4

1Kl 11:4

Ps 78:72

Iz 38:3

f Pwt 15:9

Joz 23:6

Ps 40:4

g Wj 32:8

1Sm 12:20

Ps 97:10

Ps 119:128

Prz 8:13

Prz 13:5

Sof 1:6

Rz 12:9

Heb 1:9

Heb 10:38

2Pt 2:21

Judy 23

h Pwt 13:17

i Prz 11:20

Prz 17:20

j Mt 7:23

Flp 4:8

2Tm 2:19

k Kpl 19:16

Ps 50:20

Prz 20:19

Tyt 2:3

l 1Ko 5:11

2Ko 6:14

2Jn 10

m Hl 40:11

Ps 18:27

Prz 6:17

Iz 2:11

Lk 18:14

1Pt 5:5

n 2Ts 3:14

o Ps 34:15

Lk 12:42

p 2Ko 13:11

q Ps 119:1

r Jn 12:26

s Ps 32:2

Ps 52:2

t 2Kl 5:26

Dz 1:16

Dz 5:3

u 1Ko 5:11

v Ps 75:10

Prz 20:8

Jer 21:12

szpalta 2

a Ps 48:2

b 1Ko 6:9

2Ko 6:17

Obj 21:27

Obj 22:14

PSALM 102

c Ps 61:2

Ps 142:2

d Ps 5:2

Ps 55:1

Dn 9:17

e Wj 2:23

1Sm 9:16

Ps 18:6

Ps 145:19

by wytracić z miasta^a Je-
howy wszystkich krzyw-
dzicieli.^b

Modlitwa uciśnionego, gdy słabnie
i wylewa swą troskę przed Jehową.^c

102 Jehowo, racz usłyszeć
moją modlitwę^d
i niech dojdzie do
ciebie moje woła-
nie o pomoc.^e

2 Nie kryj przede mną swego
oblicza w dniu, gdy jes-
tem w opałach.^f

Nakłoń ku mnie swego
ucha;^g

w dniu, gdy wołam, po-
śpiesz się, odpowiedz
mi.^h

3 Bo dni moje nikną jak dym,ⁱ
a me kości są rozżarzone
jak palenisko.^j

4 Serce moje zostało porażone
jak roślinność i uschło,^k
zapomniałem bowiem spo-
żyć swój pokarm.^l

5 Od głosu mego wzdychania^m
kości moje przylgnęły do
ciała.ⁿ

6 Przypominam pelikana na
pustkowiu,^o

stałem się podobny do pój-
dźki z miejsc spustoszo-
nych.

7 Zmizerniałem
i jestem jak osamotniony
ptak na dachu.^p

8 Przez cały dzień znieważa-
li mnie moi nieprzyja-
ciele.^q

Przysięgali na mnie ci, któ-
rzy ze mnie kpili.^r

9 Popiół bowiem jadłem ni-
czym chleb;^s
a to, co piję, mieszałem
z płaczem.^t

f Hl 34:29; Ps 13:1; Ps 27:9; Ps 69:17; Ps 88:14;
Lam 1:20; g Ps 71:2; Ps 88:2; h Ps 143:7; Iz 65:24;
i Ps 119:83; Jak 4:14; j Hl 30:30; Ps 31:10; Lam
1:13; k Ps 102:11; Ps 143:4; Iz 40:7; l Ezd 10:6;
m Ps 6:6; Ps 38:8; n Hl 19:20; Prz 17:22; Lam 4:8;
o Iz 34:11; Sof 2:14; p Ps 38:11; q Ps 31:11; Ps
42:10; Ps 74:10; Ps 79:4; Ps 89:51; Rz 15:3; r Dz
23:12; s Lam 3:15; t Ps 42:3; Ps 80:5.

- 10** z powodu potępienia przez ciebie oraz twego oburzenia;^a
gdyż podniosłeś mnie, by mnie odrzucić.^b
- 11** Dni moje są jak chylący się cień,^c
a ja sam uschłem jak roślinność.^d
- 12** Ty zaś, Jehowo, będziesz mieszkał po czas niezmierzony,^e
a twoje pamiętne miano trwać będzie przez pokolenie za pokoleniem.^f
- 13** Ty powstaniesz, zmiłujesz się nad Syjonem,^g
bo pora było dla niego łaskawym,
bo nadszedł wyznaczony czas.^h
- 14** Albowiem słudzy twoi znaleźli upodobanie w jego kamieniach,ⁱ
a jego prochowi okazują względy.^j
- 15** I wszystkie narody bać się będą imienia Jehowy,^k
a chwały twojej – wszyscy królowie ziemi.^l
- 16** Bo Jehowa odbuduje Syjon,^m
ukaze się w swej chwale.ⁿ
- 17** Zwróci się ku modlitwie ogłoconych ze wszystkiego^o
i nie wzgardzi ich modlitwą.^p
- 18** Zapisano to dla przyszłego pokolenia;^q
i lud, który ma zostać stworzony, będzie wysławiał Jah.^r
- 19** Bo spojrzał on ze swej świętej wysokości,^s
z niebios Jehowa popatrzył na ziemię,^t
- 20** by usłyszeć wzdychanie więźnia,^u
by rozwiązać skazanych na śmierć^v –

PSALM 102

- a** Ps 30:7
Ps 38:3
Ps 90:7
b 2Kń 25:8
c Hi 14:2
Ps 39:5
Ps 109:23
Ps 144:4
Jak 4:14
d Ps 102:4
Iz 40:7
Jak 1:10
1Pt 1:24
e Ps 9:7
Ps 90:2
Lam 5:19
f Wj 3:15
Ps 97:12
Ps 135:13
g Ps 51:18
Ps 69:35
Iz 49:15
Iz 60:10
Jer 31:12
Za 2:10
h Ezd 1:1
Iz 40:2
Dn 9:2
i Neh 2:3
Neh 4:6
Ps 137:5
Dn 9:16
j Ps 79:1
k 1Kl 8:43
Ps 86:9
Obj 15:4
l Ps 138:4
Iz 60:3
Za 8:22
m Ps 51:18
Ps 147:2
Jer 33:7
n Iz 6:1
Iz 60:1
o Ps 72:12
Dn 9:21
p Ps 22:24
q Ps 71:18
Ps 78:4
Rz 15:4
1Ko 10:11
r Ps 22:31
Ps 45:17
Iz 43:21
s Pwt 26:15
2Kń 16:9
Ps 14:2
t Ps 33:13
Ps 113:6
u Wj 3:7
Ps 79:11
Iz 61:1
v 2Kń 33:13

szpalta 2

- a** Ps 9:14
Ps 22:22
b Iz 51:11
c Rdz 49:10
Iz 11:10
Iz 49:22

- 21** tak by na Syjonie głoszone imię Jehowy,^a
a jego chwałę w Jerozolimie,^b
- 22** gdy wspólnie się zbiorą wszystkie ludy,^c
a także królestwa, aby służyć Jehowie.^d
- 23** Utrpił w drodze moją moc,^e
skrócił moje dni.^f
- 24** Rzekłem: „Boże mój,
nie zabieraj mnie w połowie moich dni;^g
twoje lata trwają przez wszystkie pokolenia.^h”
- 25** Tyś dawno temu założył fundamenty ziemiⁱ
i dziełem twoich rąk są niebiosy.^j
- 26** One zginą, ty zaś pozostaniesz;^k
i jak szata wszystkie zniszczą.^l
Niczym odzież je wymienisz i zakończą swój bieg.^m
- 27** Ale ty jesteś ten sam, a twoje lata się nie skończą.ⁿ
- 28** Synowie twoich sług będą wciąż mieszkać,^o
a ich potomstwo zostanie utwierdzone przed twoim obliczem.^p

Davidowy.

103 Błogosław Jehowę, duszo moja,^q
i wszystko, co we mnie – jego święte imię.^r

- 2** Błogosław Jehowę, duszo moja,
i nie zapominaj o wszystkich jego czynach;^s
- 3** tego, który przebacza wszelkie twoje przewinienie.^t

- d** Ps 72:11; Iz 60:3; **e** Ps 89:40; **f** Hi 21:21; Ps 89:45; **g** Iz 38:10; **h** Ps 90:2; Ps 102:12; Hab 1:12; Obj 1:8; **i** Rdz 1:1; Rdz 2:1; Hi 38:4; Iz 48:13; Za 12:1; **j** Ps 8:3; Ps 8:6; Heb 1:10; **k** Iz 34:4; 1 Iz 51:6; Heb 1:11; **m** Heb 1:12; **n** Hi 36:26; Ps 90:4; Mal 3:6; Jak 1:17; **o** Ps 69:36; **p** 2Sm 7:12; Ps 90:16; Iz 66:22; **PSALM 103** **q** Ps 104:1; **r** Ps 86:12; Ps 145:2; Mk 12:30; **s** Pwt 8:2; Ps 105:5; Iz 63:7; **t** 2Sm 12:13; Ps 130:8; Iz 43:25.

- który uzdrawia wszystkie
twe dolegliwości.^a
- 4** który ratuje życie twoje nawet
przed dołem,^b
który cię koronuje lojalną
życzliwością i zmiłowa-
niami,^c
- 5** który nasycę całe twoje życie
tym, co dobre;^d
młodość twoją odnawia się
jak u orla.^e
- 6** Jehowa wprowadza w czyn
to, co prawe,^f
oraz sądownicze rozstrzyg-
nięcia na rzecz wszyst-
kich oszukiwanych.^g
- 7** Drogę swoję oznajmił Mojżesz-
zowi,^h
poczynania swe – synom
Izraela.ⁱ
- 8** Jehowa jest miłosierny i łas-
kawy,^j
nieskory do gniewu i obfi-
tujący w lojalną życzli-
wość.^k
- 9** Nie będzie zawsze wytykał
winy^l
ani nie będzie chował u-
razy po czas niezmi-
rzony.^m
- 10** Nie postąpił z nami według
naszych grzechówⁿ
ani nie sprowadził na nas
tego, na co zasługujemy
za swe przewinienia.^o
- 11** Bo jak niebios są wyższe
niż ziemia,^p
tak góruje jego lojalna
życzliwość wobec tych,
którzy się go boją.^q
- 12** Jak daleko jest wschód słoń-
ca od jego zachodu,^r
tak daleko odsunął od nas
nasze występki.^s
- 13** Jak ojciec okazuje miłosier-
dzie swoim synom,^t
tak Jehowa okazał mi-
łosierdzie tym, którzy się
go boją.^u
- 14** Bo on dobrze wie, jak jeste-
my ukształtowani,^v

PSALM 103

a Wj 15:26

Pwt 7:15

Ps 41:3

Ps 147:3

Iz 33:24

Jer 17:14

Jak 5:15

Obj 21:4

b Ps 34:22

Ps 56:13

Ps 69:18

c Prz 3:3

Mt 7:18

d Ps 23:5

Ps 65:4

1Tm 6:17

e Ps 51:12

Iz 40:31

f Ps 5:8

Ps 9:8

Ps 71:2

Ps 146:7

g Pwt 24:14

Ps 12:5

Prz 22:23

Jak 5:4

h Wj 24:4

Lb 12:8

Pwt 34:10

Neh 9:14

Dz 7:35

i Ps 147:19

j Wj 34:6

Neh 9:17

Iz 55:7

Jak 5:11

k Lb 14:18

Pwt 5:10

Neh 9:17

Ps 86:15

Jer 32:18

Jl 2:13

Jon 4:2

Nah 1:3

l Ps 30:5

Jer 33:8

Jer 50:20

m Iz 57:16

n Neh 9:31

Ps 130:3

o Ezd 9:13

Ps 130:3

Iz 55:7

pamiętając, żeśmy pro-
chem.^a

- 15** Dni śmiertelnika są jak dni
zielonej trawy;^b
jak kwiecie polne – tak on
rozkwita.^c

- 16** Wystarczy bowiem, że prze-
jdzie nad nim wiatr, a
już go nie ma;^d
i jego miejsce już go nie
pozna.^e

- 17** Lecz lojalna życzliwość Je-
howy trwa od czasu nie-
zmierzonego aż po czas
niezmierzony^f
wobec tych, którzy się go
boją,^g
a jego prawość – w stosun-
ku do synów synów.^h

- 18** wobec strzegących jego przy-
mierzaⁱ
i wobec tych, którzy pamię-
tają o jego rozkazach, by
je wykonywać.^j

- 19** Jehowa utwierdził swój tron
w niebiosach,^k
a jego królowanie objęło
swą władzę wszystko.^l

- 20** Błogosławcie Jehowę, anio-
łowie^m jego, potężni w
mocy, wykonujący jego
słowoⁿ –
przez słuchanie głosu jego
słowa.^o

- 21** Błogosławcie Jehowę, wszyst-
kie jego zastępy,^p
wy, którzy mu służujecie,
wykonując jego wolę.^q

- 22** Błogosławcie Jehowę, wszyst-
kie jego dzieła,^r

p Ps 36:5; Ps 57:10; Ps 108:4; Iz 55:9; q Ps 103:17;
r Ps 113:3; s Kpl 16:22; Iz 43:25; Jer 31:34; t Iz
49:15; Mal 3:17; u Ps 78:38; Jak 5:15; v Ps 78:39;
Ps 89:47; **szpalta 2** a Rdz 2:7; Rdz 3:19; Rdz
8:21; Hi 10:9; Kzn 12:7; Iz 64:8; b Ps 90:5; Iz 51:12;
1Pt 1:24; c Hi 14:2; Iz 40:6; Jak 1:11; 1Pt 1:24; d Hi
27:21; Iz 40:7; e Hi 7:10; Hi 20:9; f Ps 100:5; Ps
118:1; Ps 136:1; g Ps 112:1; Ps 128:1; Lk 1:50; h Wj
20:6; Ps 22:31; i Wj 19:5; Pwt 7:9; Ps 25:10; j Ps
119:11; Prz 3:1; k 2Kn 20:6; Ps 11:4; Ps 115:3; Iz
66:1; Mt 23:22; Dz 7:49; 1Ps 47:2; Ps 145:13; Iz
14:26; Dn 4:25; m 2Kn 18:18; Dn 7:10; n Joz 5:14;
2Kl 19:35; Ps 148:2; Lk 1:19; Heb 1:14; Obj 7:12;
o Mt 4:4; p 1Kl 22:19; Ps 148:2; Iz 1:24; Lk 2:13;
q Mt 13:41; Heb 1:7; r Ps 150:6.

we wszystkich miejscach
podległych jego panowa-
niu.^a
Błogosław Jehowę, duszo
moja.^b

104 Błogosław Jehowę, du-
szo moja.^c

Jehowo, Boże mój,
okazałeś się bar-
dzo wielki.^d

Dostojeństwem i
wspaniałością się
odziałeś.^e

2 spowijając się światłem niby
szatą,^f
rozpościerając niebiosa ni-
czym tkaninę namio-
tową;^g

3 On swe górne komnaty bu-
duje z belek pośród wód,^h
czyni obłoki swym rydwa-
nem,ⁱ
przechadza się na skrzyd-
łach wiatru,^j

4 aniołów swoich czyni du-
chami,^k
swoich sług – ogniem tra-
wiącym.^l

5 Założył ziemię na jej ustalo-
nych miejscach;^m
nic nią nie zachwieje po
czas niezmierzony, na
zawsze.ⁿ

6 Głębiną wodną okryłeś ją
niczym szatą.^o
Wody stały nawet nad gó-
rami.^p

7 Z powodu twej nagany za-
częły uciekać;^q
na dźwięk twego grzmotu
rozbiegły się w popło-
chu –

8 góry zaczęły się podnosić,^r
zaczęły opadać dolinne
równiny –
ku miejscu, któreś dla
nich założył.

9 Granicę wyznaczyłeś, której
nie mają przekraczać,^s
aby znowu nie pokryły
ziemi.^t

PSALM 103

a Ps 89:11

Ps 145:13

b Ps 145:10

PSALM 104

c Ps 103:1

d Ps 48:1

Ps 77:13

Ps 86:10

Dn 9:4

e 1Kn 16:27

Hi 37:22

Ps 8:1

Ps 96:6

Eze 1:28

Dn 7:9

f Jak 1:17

1Jn 1:5

g Iz 40:22

Iz 45:12

h Ps 18:11

Am 9:6

i Pwt 33:26

Iz 19:1

j 2Sm 22:11

Hi 38:1

Hi 40:6

Ps 18:10

k 1Kl 22:21

Heb 1:7

l Eze 1:13

Heb 1:14

m Hi 26:7

Hi 38:6

Ps 24:2

Prz 3:19

n Ps 93:1

Ps 96:10

Kzn 1:4

o Rdz 1:2

Prz 3:20

p Hi 38:9

Prz 8:28

2Pt 3:5

q Rdz 1:9

Rdz 8:1

r Rdz 8:5

Prz 8:25

s Hi 26:10

Hi 38:10

Ps 33:7

Prz 8:29

Jer 5:22

t Rdz 9:11

szpalta 2

a Pwt 8:7

Iz 41:18

b Ps 145:16

10 Wysła źródła do dolin poto-
ków;^a
ciągle tryskają pomiędzy
górami.

11 Stale poją wszystkie dzikie
zwierzęta polne;^b
zebry^c regularnie gaszą
swoje pragnienie.

12 Nad nimi gnieźdzą się la-
tające stworzenia nie-
bios;^d
spośród gęstego listowia
wydają odgłosy.^e

13 Góry nawadnia ze swych
górných komnat;^f
owocem twoich dzieł nasy-
ca się ziemia.^g

14 On sprawia, że wyrasta zie-
lona trawa dla zwierząt^h
i roślinność, by służyła lu-
dziom,ⁱ
żeby pokarm wychodził z
ziemi.^j

15 a także wino, które rozwese-
la serce śmiertelnika,^k
żeby twarz lśniła od oliwy,^l
oraz chleb, który krzepi
serce śmiertelnika.^m

16 Drzewa Jehowy są nasy-
cone,
cedry Libanu, które zasa-
dził.ⁿ

17 gdzie ptaki wiją sobie gnia-
zda.^o

Dla bociana domem są
drzewa jałowcowe.^p

18 Wysokie góry^q są dla kozio-
roźców;^r
skały urwiste są schronie-
niem dla góralków.^s

19 Uczynił on księżyc dla wy-
znaczonych czasów;^t

c Hi 39:5; **d** Ps 84:3; Lk 9:58; **e** Ps 147:9; **f** Pwt 11:11; Hi 38:37; Ps 147:8; Jer 10:13; Am 9:6; Za 10:1; Mt 5:45; Dz 14:17; **g** Ps 65:9; **h** Rdz 1:30; 1Kl 18:5; Jer 14:6; Jl 2:22; **i** Rdz 1:29; Rdz 3:18; Rdz 9:3; Hi 38:27; Heb 6:7; **j** Hi 28:5; 1Ko 3:7; **k** Sdz 9:13; 2Sm 13:28; Est 1:10; Prz 31:6; Kzn 2:3; Kzn 9:7; Kzn 10:19; 1Ps 92:10; **m** Jer 37:21; **n** Ps 92:12; Eze 17:23; **o** Dn 4:21; **p** Jer 8:7; **q** Iz 18:6; **r** Hi 39:1; Ps 50:10; **s** Prz 30:26; **t** Rdz 1:16; Ps 136:9; Jer 31:35; 1Ko 15:41.

- słońce dobrze wie, gdzie zachodzi.^a
- 20** Powodujesz ciemność, by nastąpiła noc;^b wtedy wyruszają wszystkie dzikie zwierzęta leśne.
- 21** Młode grzywiaste lwy ryczą za łupem^c i domagają się żeru od Boga.^d
- 22** Zaczyna świecić słońce^e – wycofują się i kładą się w swych kryjówkach.
- 23** Człowiek wyrusza do swojej pracy^f i do swej służby aż do wieczora.^g
- 24** Jakże liczne są twe dzieła, Jehowo!^h Wszystkie je uczyniłeś mądrze.ⁱ Ziemia jest pełna twych tworów.^j
- 25** A w tym morzu tak wielkim i szerokim^k – tam bez liku jest poruszających się stworzeń,^l żywych stworzeń, małych i wielkich.^m
- 26** Tam pływają okręty;ⁿ i Lewiatana^o ukształtowałś, by w nim igrał.^p
- 27** Wszystkie czekają na ciebie,^q abyś dał im pokarm, gdy jest nań pora.^r
- 28** Co im dasz, to sobie zbierają.^s Rękę otwierasz – nasycają się dobrymi rzeczami.^t
- 29** Gdy oblicze swe zakrywasz, trwożą się.^u Gdy odbierasz im ducha, konają^v i wracają do swego prochu.^w
- 30** Gdy posyłasz swego ducha, zostają stworzone;^x i odnawiasz oblicze ziemi.

PSALM 104

a Ps 19:6
b Rdz 1:5
 Ps 74:16
 Iz 45:7
c Hi 38:39
 Iz 31:4
 Am 3:4
d Ps 147:9
 Jl 1:20
e 2Sm 23:4
 Nah 3:17
f Rdz 3:19
 Ef 4:28
g Sdz 19:16
 2Ts 3:8
h Neh 9:6
i Ps 136:5
 Prz 3:19
 Jer 10:12
j Ps 24:1
 Ps 50:12
k Ps 95:5
l Rdz 1:21
m Hi 12:8
n Ps 107:23
o Hi 41:1
p Hi 40:20
 Hi 41:5
q Ps 36:6
r Ps 136:25
 Ps 145:15
 Ps 147:9
 Mt 6:26
 Mt 24:45
s Lk 12:24
t Ps 107:9
 Ps 145:16
u Ps 30:7
v Hi 12:10
 Hi 34:14
 Ps 146:4
 Kzn 8:8
 Kzn 12:7
 Iz 42:5
 Dz 17:25
w Rdz 3:19
 Kzn 3:20
x Lb 27:16
 Hi 33:4
 Ps 33:6
 Iz 32:15
 Eze 37:9
 Dz 17:28

szpalta 2

a Ps 102:16
 Rz 11:36
 Gal 1:5
b Rdz 1:31
 Wj 31:17
 Iz 65:19
 Jer 32:41
c Hab 3:10
d Wj 19:18
 Ps 144:5
e Ps 13:6
 Ps 21:13
 Ps 68:4
f Ps 63:4
 Ps 146:2
g Ps 63:6
h Ps 32:11
 Ps 64:10

- 31** Chwała Jehowy trwać będzie po czas niezmierny.^a Jehowa będzie się radował swymi dziełami.^b
- 32** Patrzy na ziemię i ona drży;^c dotyka gór i one dymią.^d
- 33** Chcę śpiewać Jehowie przez całe życie;^e Bogu mojemu chcę grać, dopóki będę istniał.^f
- 34** Niechaj me zadumanie nad nim będzie przyjemne.^g Ja sam będę się radował w Jehowie.^h
- 35** Grzesznicy zostaną z ziemi wytraceni,ⁱ a niegodziwców już nie będzie.^j Błogosław Jehowę, duszo moja. Wysławiajcie Jah!^k

105

- Dzięki składajcie Jehowie, zwywajcie jego imienia,^l oznajmujcie wśród ludów jego poczynania.^m
- 2** Śpiewajcie mu, grajcie mu,ⁿ interesujcie się wszystkimi jego zdumiewającymi dziełami.^o
- 3** Szczycie się jego świętym imieniem.^p Niech się raduje serce szukających Jehowy.^q
- 4** Poszukujcie Jehowy i jego siły.^r Bezustannie szukajcie jego oblicza.^s
- 5** Wspominajcie jego zdumiewające dzieła, których jego cuda oraz sądownicze rozstrzygnięcia jego ust,^u

i Ps 37:38; **Ps** 101:8; **Prz** 2:22; **j** Ps 37:10; **k** Ps 103:2; **Ps** 104:1; **Ps** 150:6; **PSALM 105** 1 **IKn** 16:8; **Ps** 136:1; **Iz** 12:4; **Jl** 2:32; **Rz** 10:13; **m** Ps 89:1; **Ps** 96:3; **Ps** 145:12; **n** Sdz 5:3; **IKn** 16:9; **Ps** 47:6; **Ef** 5:19; **o** Ps 77:12; **Ps** 78:4; **Ps** 119:27; **p** **IKn** 16:10; **Jer** 9:24; **IKo** 1:31; **q** Ps 119:2; **Flp** 4:4; **r** **Am** 5:4; **Sof** 2:3; **s** **IKn** 16:11; **Ps** 27:8; **t** **Pwt** 7:18; **Ps** 77:11; **u** **Pwt** 7:19; **Ps** 119:13.

- 6** wy, potomstwo Abrahama, sługi jego,^a
wy, synowie Jakuba, jego wybrańcy.^b
- 7** On – Jehowa, nasz Bóg,^c
Jego sądownicze rozstrzygnięcia są na całej ziemi.^d
- 8** Pamięta o swym przymierzu aż po czas niezmierzony,^e
o słowie, które nakazał, na tysiące pokoleń;^f
- 9** przymierzcie to zawarł z Abrahamem,^g
a przysięgę dał Izaakowi,^h
- 10** i przysięgę tę uczynił przepisem dla Jakuba,
przymierzem po czas niezmierzony – dla Izraela,ⁱ
- 11** mówiąc: „Tobie dam ziemię Kanaan^j
jako wyznaczony dział waszego dziedzictwa”.^k
- 12** Wydarzyło się to wtedy, gdy byli nieliczni,^l
tak, bardzo nieliczni, i jako osiadli w niej przybysze.^m
- 13** I wędrowali od narodu do narodu,ⁿ
od jednego królestwa do drugiego ludu.^o
- 14** Nie pozwolił żadnemu człowiekowi ich oszukać,^p
lecz ze względu na nich upominał królów.^q
- 15** mówiąc: „Nie tykajcie moich pomazańców,^r
a prorokom moim nie czynicie nic złego”.^s
- 16** I przywołał na kraj klęskę głodu;^t
połamał każdy drążek, na którym wieszano okrągłe chleby.^u
- 17** Posłał przed nimi męża,
którego na niewolnika sprzedano – Józefa.^v
- 18** Stopy jego trapiły okowami,^w
dusza jego dostała się w żelaza^x –

PSALM 105

- a** Wj 3:6
Iz 41:8
Mt 3:9
2Ks 11:22
- b** Wj 19:5
- c** Wj 20:2
Pwt 29:13
Joz 24:24
Ps 100:3
- d** Iz 26:9
Obj 15:4
- e** 1Kn 16:15
Neh 1:5
Dn 9:4
Łk 1:72
- f** Pwt 7:9
- g** Rdz 17:2
Rdz 22:17
Rdz 26:3
Neh 9:8
Łk 1:73
- h** Heb 6:17
- i** Rdz 17:7
1Kn 16:17
- j** Rdz 12:7
Rdz 13:15
Rdz 15:18
Rdz 26:3
Rdz 28:13
- k** Ps 78:55
- l** Rdz 34:30
Iz 51:2
- m** Rdz 17:8
Rdz 23:4
Dz 7:5
Heb 11:9
- n** Rdz 20:1
Rdz 46:6
- o** 1Kn 16:20
- p** Rdz 31:42
Hi 1:10
- q** Rdz 12:17
Rdz 20:3
- r** Za 2:8
- s** Rdz 26:11
1Kn 16:22
- t** Rdz 41:30
Rdz 41:54
Rdz 42:5
- u** Kpl 26:26
Iz 3:1
Eze 4:16
Dz 7:11
- v** Rdz 37:28
Rdz 37:36
Rdz 45:5
Rdz 50:20
Dz 7:9
- w** Rdz 39:20
- x** Ps 107:10

szpalta 2

- a** Dz 7:10
- b** Ps 17:3
Ps 26:2
Ps 66:10
- c** Rdz 41:14

- 19** aż do czasu, gdy nadeszło
Jego słowo,^a
oczyszcza go wypowiedź
Jehowy.^b
- 20** Król posłał, żeby go zwolnić,^c
władca ludów, żeby go wypuścić.
- 21** Ustanowił go panem swego domu^d
i władcą nad całym swoim mieniem,^e
- 22** aby wiązał jego książąt
zgodnie z upodobaniem
swej duszy^f
i by nawet jego starszych
uczył mądrości.^g
- 23** Przyszedł więc Izrael do Egiptu^h
i przebywał Jakub jako przybysz w ziemi Chama.ⁱ
- 24** I sprawiał, że jego lud był
bardzo płodny,^j
i w końcu uczynił go potężniejszym od jego wrogów.^k
- 25** Pozwolił, żeby ich serce się
odmieniło, tak by zniechęcili go lud,^l
by postępowali przebiegle
wobec jego sług.^m
- 26** Posłał Mojżesza, swojego
sługę,ⁿ
Aarona, którego wybrał.^o
- 27** Oni przedstawili wśród nich
sprawy jego znaków,^p
a także cuda w ziemi Chama.^q
- 28** Posłał ciemność, powodując,
że zrobiło się ciemno;^r
i nie buntowali się przeciw
jego słowom.^s

d Rdz 41:40; 1Sm 2:8; Hi 36:7; Dn 2:48; **e** Rdz 41:48; Rdz 45:8; **f** Ps 113:8; **g** Rdz 41:33; Rdz 41:38; Iz 19:11; **h** Rdz 46:4; Rdz 46:6; Joz 24:4; Dz 7:15; **i** Ps 78:51; Ps 106:22; **j** Rdz 46:3; Wj 1:7; Pwt 26:5; Dz 7:17; **k** Wj 1:9; 1Wj 10:1; Rz 9:18; **m** Wj 1:10; Dz 7:19; **n** Wj 3:10; Wj 4:12; Wj 6:11; Ps 77:20; Dz 7:34; **o** Wj 4:14; Wj 7:1; Wj 28:1; Lb 17:5; 1Sm 12:6; **p** Pwt 4:34; Neh 9:10; Ps 78:43; Jer 32:21; **q** Ps 106:22; **r** Wj 10:22; **s** Ps 99:7.

- 29** Zamienił ich wody w krew^a
i pouśmiercał ich ryby.^b
- 30** Zaroiło się od żab w ich kraju,^c
w wewnętrznych komnatach ich królów.
- 31** Rzekł, by nadciągnęły gzy,^d
komary na wszystkie ich terytoria.^e
- 32** Ich ulewę przeobraził w grad,^f
płonący ogień na ich ziemię.^g
- 33** I tłuł ich winorośle i drzewa figowe
oraz łamał drzewa na ich terytorium.^h
- 34** Rzekł, by nadciągnęły szarańczeⁱ
i inny gatunek szarańczy – bez liku.^j
- 35** I poczęły żżerać całą roślinność ich kraju;^k
pożerały też plon ich roli.
- 36** I zabijał każdego pierworodnego w ich kraju,^l
początek wszelkiej ich siły rozrodczej.^m
- 37** I pocał ich wyprowadzać ze srebrem i złotem;ⁿ
a wśród jego plemion nie było nikogo, kto by się potykał.
- 38** Egipt się radował, gdy wychodzili,
bo padł nań strach przed nimi.^o
- 39** Rozpostarł obłok jako kurtynę^p
i ogień, by dawał w nocy światło.^q
- 40** Prosili, a on potem sprowadził przepiórki^r
i nasycał ich chlebem z nieba.^s
- 41** Otworzył skałę, a wypłynęły wody;^t
popłynęły jak rzeka przez bezwodne okolice.^u

PSALM 105

a Wj 7:20
Ps 78:44
b Wj 7:21
c Wj 8:6
Ps 78:45
d Wj 8:24
e Wj 8:17
f Wj 9:23
Hi 38:23
Ps 78:47
g Ps 78:48
h Wj 9:25
i Wj 10:13
Pwt 28:38
Ps 78:46
j Wj 10:14
k Wj 10:15
l Wj 12:29
Ps 78:51
Ps 135:8
m Rdz 49:3
n Rdz 15:14
Wj 3:22
Wj 12:35
o Wj 11:7
Wj 12:33
p Wj 14:20
q Wj 13:21
Lb 9:15
Neh 9:12
Ps 78:14
r Wj 16:13
Lb 11:32
Ps 78:27
s Wj 16:15
Ps 78:24
t Wj 17:6
1Koł 10:4
u Ps 78:16
Iz 48:21

szpalta 2

a Rdz 12:7
Rdz 15:14
Wj 2:24
Pwt 9:5
Lk 1:72
b Lb 33:3
Dz 13:17
c Ps 106:12
Iz 51:10
d Pwt 6:10
Joz 11:23
Joz 21:43
Neh 9:22
Ps 78:55
Ps 135:12
Dz 7:45
Dz 13:19
e Pwt 6:10
Joz 5:11
Ps 44:2
f Pwt 4:40
Pwt 6:1
g Ps 19:7
h Ps 150:1
Obj 19:6

- 42** Pamiętał bowiem o swym świętym słowie, które wyrzekł do Abrahama, swego sługi.^a
- 43** Wyprowadził więc swój lud z radosnym uniesieniem,^b
swych wybrańców – z radosnym wołaniem.^c
- 44** I stopniowo dawał im ziemię narodów,^d
i brali w posiadanie owoc trudu grup narodowościowych^e –
- 45** aby się trzymali jego przepisów^f
i przestrzegali jego praw.^g
Wysławiajcie Jah!^h

106 Wysławiajcie Jah!ⁱ
Dzięki składajcie Jehowie, bo jest dobry;^j
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony.^k

- 2** Któż potrafi wysłowić potężne dokonania Jehowy!^l
lub sprawić, by słyszano całą jego sławę?^m
- 3** Szczęśliwi ci, którzy przestrzegają sprawiedliwości,ⁿ
którzy w każdym czasie czynią zadość prawości.^o
- 4** Pomnij na mnie, Jehowo, w dobrej woli względem swego ludu.^p
Okaż troskę o mnie swoim wybawieniem.^q
- 5** abym widział dobroć wobec twych wybrańców,^r
abym się radował radością twego narodu,^s
abym się chlubił twoim dziedzictwem.^t

PSALM 106 **i** Ps 117:1; **j** 1Kn 16:34; **Ezd** 3:11; **Ps** 107:1; **Lk** 18:19; **1Ts** 5:18; **k** Ps 103:17; **1** Ps 40:5; **m** Neh 9:5; **n** Ps 119:2; **Iz** 56:1; **o** Ps 15:2; **Iz** 64:5; **Dz** 24:16; **Gal** 6:9; **p** Neh 5:19; **Ps** 51:18; **Ps** 119:132; **Lk** 2:14; **q** Ps 3:8; **r** Wj 19:5; **1Pt** 2:9; **s** Ps 14:7; **t** Jer 9:24; **1Koł** 1:31.

- 6** Zgrzeszyliśmy tak samo, jak nasi praojcowie;^a zrobiliśmy złe; postąpiliśmy niegodziwie.^b
- 7** A nasi praojcowie w Egipcie wcale nie wnikali w twoje zdumiewające dzieła.^c Nie pamiętali o obfitej mierze twej wspaniałej lojalnej życzliwości,^d lecz zachowywali się buntowniczo nad morzem, nad Morzem Czerwonym.^e
- 8** I przystąpił do wybawienia ich przez wzgląd na swe imię,^f by dać poznać swoją potęgę.^g
- 9** Zgromił więc Morze Czerwone i w końcu wyschło;^h i poprowadził ich przez wodną głębinę jak przez pustkowie.ⁱ
- 10** tak wybawił ich z ręki nienawidzącego^j i wyratował ich z ręki nieprzyjaciela.^k
- 11** I wody zakryły ich wrogów;^l żaden z nich nie pozostał.^m
- 12** Wtedy wierzyli jego słowu;ⁿ zaśpiewali mu pieśń wysławiania.^o
- 13** Szybko zapomnieli o jego dziełach;^p nie czekali na jego radę.^q
- 14** Natomiast pokazali swe samolubne pragnienie na pustkowiu^r i zaczęli wystawiać Boga na próbę na pustyni.^s
- 15** A on dawał im to, czego żądali,^t zsyłał też do ich duszy wyniszczającą chorobę.^u
- 16** I zapalali w obozie zawiść wobec Mojżesza,^v a także Aarona, świętego dla Jehowy.^w

PSALM 106

a Kpl 26:40
Neh 9:16
Ps 78:8

b 1Kl 8:47
Ezd 9:6
Dn 9:5

c Iz 44:18

d Ps 78:42
Iz 63:7

e Wj 14:11

f Joz 7:9
Ps 143:11
Eze 20:14

g Wj 9:16
Rz 9:17

h Wj 14:21
Joz 2:10
Neh 9:11
Ps 66:6
Ps 78:13
Ps 136:13

i Neh 9:11
Ps 77:19
Ps 136:14
Iz 63:13

j Wj 14:30
Łk 1:71

k Iz 41:11
Iz 49:26
Mi 6:4

l Wj 14:28
Wj 15:5
Pwt 11:4
Joz 24:7
Ps 78:53

m Wj 14:13

n Wj 14:31

o Wj 15:1

p Wj 15:24
Wj 16:2
Wj 17:7
Ps 78:11

q Iz 48:18

r Lb 11:4
Pwt 9:22
1Ko 10:6

s Wj 17:2
Lb 14:22
Ps 78:18
1Ko 10:9
Heb 3:9

t Lb 11:31
Ps 78:29

u Lb 11:33

v Lb 16:3

w Kpl 21:8
Lb 16:7

szpalta 2

a Lb 16:32

b Lb 16:27
Lb 26:10
Pwt 11:6

c Lb 16:35

d Heb 12:29

e Wj 32:4
Neh 9:18

f Pwt 9:12

g Iz 42:8
Jer 2:11

h Wj 20:4
Rz 1:23

i Pwt 32:18
Ps 78:42

j Pwt 4:34
Ps 135:9

- 17** Wtedy otwarła się ziemia i połknęła Datana,^a i zamknęła się nad zgromadzeniem Abirama.^b
- 18** I zapłonął ogień pośród ich zgromadzenia;^c płomień pożerał niegodziwców.^d
- 19** Ponadto na Horebie uczynili cielca^e i kłaniali się lanemu posągowi,^f
- 20** tak iż zamienili moją chwałę^g na podobiznę byka, żywiącego się roślinnością.^h
- 21** Zapomnieli o Bogu, swym Wybawcy,ⁱ Tym, który dokonał wielkich rzeczy w Egipcie,^j
- 22** zdumiewających dzieł w ziemi Chama,^k rzeczy wzbudzających lęk – nad Morzem Czerwonym.^l
- 23** I już miał powiedzieć, by zostali unicestwieni,^m gdyby nie wzgląd na Mojżesza, jego wybrańca, który stanął w rozpadlinie przed nim,ⁿ żeby odwieść jego złość od wytracenia ich.^o
- 24** A oni wzgardzili piękną ziemią;^p nie wierzyli jego słowu.^q
- 25** I utyskiwali w swych namiotach;^r nie słuchali głosu Jehowy.^s
- 26** Toteż podniósł rękę w dotyczającą ich przysiędze,^t że powali ich na pustkowiu^u
- 27** i że powali ich potomstwo wśród narodów,^v i że ich rozproszy po krajinach.^w

k Ps 78:51; Ps 105:27; **l** Wj 14:25; **m** Wj 32:10; Pwt 9:14; Eze 20:13; **n** Wj 32:11; Pwt 9:19; Jak 5:16; **o** Eze 22:30; **p** Lb 13:32; Pwt 8:7; Jer 3:19; Eze 20:6; **q** Lb 14:11; Heb 3:19; **r** Lb 14:2; Lb 14:27; Pwt 1:27; **s** Lb 14:22; **t** Wj 6:8; Heb 3:11; **u** Lb 14:29; **v** Pwt 4:27; **w** Kpl 26:33; Ps 44:11; Eze 20:23.

- 28** A oni zaczęli się przywiązywać do Baala z Peor^a i jadać ofiary umarłych.^b
- 29** Gdy swymi postępkami powodowali obrazę,^c wybuchła pośród nich plaga.^d
- 30** Kiedy Pinechas powstał i wkroczył,^e plaga została zatrzymana.
- 31** I poczytywano mu to za prawość przez pokolenie za pokoleniem po czas niezmierny.^f
- 32** Ponadto dali powód do gniewu u wód Meriba,^g tak iż przez nich Mojżesza spotkało zło.^h
- 33** Rozgoryczyli bowiem jego ducha i wargami swymi zaczął mówić pochopnie.ⁱ
- 34** Nie unicestwili ludów,^j jak im powiedział Jehowa.^k
- 35** I mieszał się z narodami,^l i uczyli się ich dzieł.^m
- 36** I służyli ich bożkom,ⁿ a te stały się dla nich sidłem.^o
- 37** I składali w ofierze swych synów^p oraz córki swoje demonom.^q
- 38** Przelewali więc krew niewinną,^r krew swoich synów i córek, ofiarowanych bożkom Kanaanu;^s i ziemia ta splugawiła się przelewem krwi.^t
- 39** A oni przez swe dzieła stali się nieczyści^u i przez swe postęпки uprawiali nierząd.^v
- 40** I zapłonął gniew Jehowy przeciwko jego ludowi,^w i obrzydził On sobie swe dziedzictwo.^x

PSALM 106

- a** Lb 25:3
Lb 31:16
Pwt 4:3
Pwt 32:17
Oz 9:10
- b** Ps 115:7
Obj 2:14
- c** Lb 25:6
Pwt 32:16
- d** Lb 25:9
1Koł 10:8
- e** Lb 25:8
Joz 7:12
- f** Lb 25:13
- g** Lb 20:2
Lb 27:14
Pwt 32:51
- h** Lb 20:12
Pwt 1:37
- i** Lb 20:10
Hi 2:10
Ps 141:3
Prz 16:32
Jak 3:2
- j** Joz 16:10
Joz 17:12
Sdz 1:21
- k** Lb 33:52
Pwt 7:2
Sdz 2:2
- l** Joz 15:63
Sdz 1:33
Oz 7:8
- m** Iz 2:6
1Koł 5:6
1Koł 15:33
- n** Sdz 2:12
2Kl 17:12
Oz 4:17
- o** Wj 23:33
Sdz 2:3
- p** Pwt 12:31
2Kl 16:3
2Kl 17:17
Iz 57:5
Jer 7:31
Eze 16:20
- q** Pwt 32:17
1Koł 10:20
- r** Pwt 21:9
2Kl 21:16
Jer 2:34
Oz 12:14
- s** Eze 16:20
- t** Lb 35:33
Iz 26:21
- u** Iz 24:5
Eze 20:18
- v** Wj 34:16
Kpl 17:7
Lb 15:39
Jer 3:9
Eze 20:30
- w** Sdz 2:14
Ps 78:59
- x** Pwt 9:29
Pwt 32:19

szpalta 2

- a** Pwt 32:30
Sdz 3:8
- b** Sdz 10:8
- c** Pwt 28:25
- d** Sdz 2:16
Sdz 10:12
1Sm 12:11
Neh 9:27

- 41** I raz po raz wydawał ich w rękę narodów,^a żeby panowali nad nimi ci, którzy ich nienawidzą.^b
- 42** i żeby ich uciskali nieprzyjaciele, a oni żeby byli poddani pod ich rękę.^c
- 43** Wielokrotnie ich wyzwał,^d lecz oni zachowywali się buntowniczo w swym nieposłuszeństwie^e i byli upokarzani za swe przewinienie.^f
- 44** A on widział ich udrękę,^g gdy słyszał ich błagalne wołanie.^h
- 45** I w związku z nimi przypomniał sobie swe przy mierze,ⁱ i czuł żal stosownie do obfitej miary swej wspólniejszej lojalnej życzliwości.^j
- 46** I sprawiał, że wzbudza li tość u wszystkich trzymających ich w niewoli.^k
- 47** Wybaw nas, Jehowo, nasz Boże,^l i zbierz nas spośród narodów,^m abyśmy dzięki składali twojemu świętemu imieniu,ⁿ abyśmy mówili radośnie, wysławiając ciebie.^o
- 48** Błogosławiony niech będzie Jehowa, Bóg Izraela,^p od czasu niezmiernego aż po czas niezmierny; a cały lud niechaj powie: Amen.^q Wysławiajcie Jah!^r

- e** Sdz 4:1; Sdz 5:8; Eze 2:3; f Sdz 6:5; g Sdz 2:18; h Sdz 3:9; Sdz 4:3; Sdz 10:15; 1Sm 7:8; Neh 9:28; i Kpl 26:42; 2Kl 13:23; Ps 105:8; Lk 1:72; j Wj 34:6; Lb 14:18; Pwt 32:36; Sdz 2:18; 2Sm 24:16; Ps 51:1; Ps 69:16; Ps 86:15; Ps 90:13; Iz 63:7; Lam 3:32; Jl 2:13; k 1Kl 8:50; Ezd 9:9; Jer 42:12; 1Kl 16:35; Ps 79:9; m Jer 32:37; Eze 36:24; n Ps 103:1; Ps 105:3; o Iz 43:21; p 1Kl 29:10; Ps 41:13; Lk 1:68; q 1Kl 14:16; r Ps 106:1.

KSIĘGA PIĄTA

(Psalmy od 107 do 150)

107 Dzięki składajcie Jehowie, bo jest dobry;^a
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas
niezmierzony.^b

2 Niech tak powiedzą wyratowani przez Jehowę,^c
których on wyratował z ręki wroga^d

3 i których pozbierał z krain,^e
ze wschodu i z zachodu,^f
z północy i z południa.^g

4 Tułali się po pustkowiu,^h po
pustyni;ⁱ
nie znaleźli drogi do miasta,
w którym by zamieszkali.^j

5 Byli głodni, a także spragnieni;^k
dusza ich zaczęła w nich
omdlewać.^l

6 I w swej udręce wołali do Jehowy;^m
on ich wyzwalał z ich utra-
pieńⁿ

7 i wiódł ich właściwą drogą,^o
by przyszedli do miasta, w
którym mogliby zamieszkać.^p

8 Niechaj dzięki składają Jehowie
za jego lojalną życzliwość^q
i za jego zdumiewające
dzieła wobec synów ludzkich.^r

9 Nasycił bowiem duszę wyschniętą,^s
a głodną duszę napenił
dobrymi rzeczami.^t

10 Byli tacy, którzy mieszkali w
ciemności i głębokim cieniu,^u

więźniowie w uciśnieniu i
żelazach.^v

11 Zachowywali się bowiem
buntowniczo^w wobec wypowiedzi Bożych,^x

a radą Najwyższego wzgardzili.^y

PSALM 107

a 1Kn 16:34

Ps 118:1

Lk 18:19

b Ps 103:17

c Pwt 15:15

Ps 31:5

Lk 1:68

Jer 29:14

1Pt 1:19

d Pwt 7:8

Ps 106:10

Iz 35:10

Jer 15:21

Mi 4:10

Lk 1:74

e Ps 106:47

f Iz 43:5

Iz 49:12

Jer 29:14

Mt 24:31

g Iz 43:6

Jer 31:8

Eze 39:27

Lk 13:29

h Lb 14:33

Pwt 8:15

i Pwt 32:10

Heb 11:38

j Heb 11:10

k Wj 15:24

l Wj 16:3

Lam 2:19

m Ps 50:15

Ps 91:15

Oz 5:15

n Iz 41:17

2Tm 3:11

o Ezd 8:21

Ps 78:52

Iz 30:21

2Pt 2:21

p Neh 11:3

q 1Kn 16:8

Ps 136:1

r Ps 40:5

Obj 15:3

s Iz 55:2

t Ps 34:10

Jer 31:14

Lk 1:53

u Lk 1:79

v 2Kn 33:11

Hi 36:8

Ps 105:18

Ps 149:8

w Lam 3:42

x Ps 106:43

y 2Kn 33:10

Ps 73:24

Prz 1:25

Lk 7:30

szpalta 2

a Kpl 26:21

Sdz 10:15

Lk 15:17

b 2Kl 6:27

Ps 22:11

c Sdz 4:3

Sdz 6:6

Sdz 10:10

2Kn 33:12

12 Poskramiał więc ich serce
niedolą;^a

potykali się, a nie było ni-
kogo, kto by dopomógł.^b

13 I w swej udręce poczęli wo-
łać o pomoc do Jehowy;^c
on jak zwykle wybawił ich
z ich utrapień.^d

14 Wyprowadzał ich z ciemnoś-
ci i głębokiego cienia,^e
rozrywał też ich więzy.^f

15 Niechaj dzięki składają Je-
howie za jego lojalną
życzliwość^g

i za jego zdumiewające
dzieła wobec synów ludz-
kich.^h

16 Rozbił bowiem wrota mie-
dziane,ⁱ
odrabiał też zasuwę że-
lazną.^j

17 Ci, którzy byli głupi – z po-
wodu drogi swego wy-
stępuku^k

i z powodu swych prze-
winień – w końcu ściąg-
nęli na siebie uciśnie-
nie.^l

18 Dusza ich obrzydziła sobie
nawet wszelki pokarm^m
i przybywali pod bramy
śmierci.ⁿ

19 I w swej udręce poczęli wo-
łać o pomoc do Jehowy;^o
on jak zwykle wybawił ich
z ich utrapień.^p

20 Posyłał swoje słowo i uzdra-
wiał ich,^q
ocalał ich też z ich dołów.^r

21 Niechaj dzięki składają Je-
howie za jego lojalną
życzliwość^s

d Sdz 10:12; e Ps 68:6; Iz 49:9; Ef 5:8; 1Pt 2:9; f Ps 146:7; Iz 61:1; Dz 12:7; Dz 16:26; g Lam 3:22; h Ps 92:5; i Iz 45:1; j Iz 45:2; k Prz 1:7; Lam 3:39; l Lb 11:33; Ps 38:5; Jer 2:19; Gał 6:7; 2Pt 2:13; m Hi 33:20; n Hi 33:22; Hi 38:17; Ps 9:13; Ps 88:3; Ps 116:3; Obj 1:18; o Jer 33:3; p Ps 34:6; q Lb 21:8; 2Kl 20:5; Ps 30:2; Ps 103:3; Ps 147:3; r Hi 33:28; Ps 30:3; Ps 49:15; Ps 56:13; Ps 103:4; s Ps 138:2.

- i za jego zdumiewające dzieła wobec synów ludzkich.^a
- 22** I niech składają ofiary dziękczynne^b i z radosnym wołaniem ogłaszają jego dzieła.^c
- 23** Zstępujący na morze w okrętach,^d prowadzący interesy na rozległych wodach^e —
- 24** ci widzieli dzieła Jehowy^f i jego zdumiewające dzieła w głębinach;^g
- 25** jak wypowiada słowo i sprawia, że się zrywa huraganowy wiatr,^h tak iż podnosi ono swe fale.ⁱ
- 26** Wznoszą się do niebios, opadają na samo dno. Z powodu tego nieszczęścia dusza ich topnieje.^j
- 27** Zataczają się i poruszają niepewnie jak pijany,^k a nawet cała ich mądrość okazuje się pogmatwana.^l
- 28** I w swej udręce zaczynają wołać do Jehowy,^m a on ich wyprowadza z ich utrapień.ⁿ
- 29** Przemienia wicher w ciszę,^o tak iż fale morskie są spokojne.^p
- 30** I ci się radują, że się uspokoiły, a on ich wiedzie do ich upragnionej przystani.^q
- 31** Niechaj dzięki składają Jehowie za jego lojalną życzliwość^r i za jego zdumiewające dzieła wobec synów ludzkich.^s
- 32** I niech go wychwalają w zborze ludu;^t niech go też wysławiają tam, gdzie zasiada starszyzna.^u

PSALM 107

- a** Ps 66:5
b Kpl 7:12
Ps 50:14
Ps 116:17
Heb 13:15
1Pt 2:5
c Ps 9:11
Ps 73:28
Ps 118:17
d 1KI 9:27
Eze 27:26
e 2Kn 9:21
Eze 27:9
Obj 18:17
f Ps 95:5
g Rdz 1:21
Ps 104:25
h Ps 135:7
Ps 148:8
Jer 10:13
Jon 1:4
i Ps 93:4
j 2Sm 17:10
Ps 22:14
Iz 13:7
Nah 2:10
k Hi 12:25
Iz 19:14
l Iz 19:3
Jon 1:5
m Jon 1:14
n Jon 2:10
o Ps 89:9
Jon 1:15
p Rdz 8:1
Ps 65:7
q Jn 6:21
r Ps 50:23
Ps 86:13
s Ps 72:18
Ps 105:5
Obj 15:3
t Ps 22:22
Ps 40:9
Ps 111:1
u Hi 29:7
Dz 4:8

szpalta 2

- a** 1KI 17:7
Iz 19:5
Iz 42:15
b 1KI 18:5
Jer 14:3
Am 4:7
c Rdz 13:10
Rdz 19:25
Pwt 29:23
d Ps 114:8
Iz 35:7
Iz 41:18
e 2KI 3:17
f Ps 146:7
Łk 1:53
g Ps 107:7
h Iz 65:21
Jer 29:5
i Rdz 26:12
Dz 14:17
j Wj 1:7
Pwt 7:13
k Rdz 30:43
Pwt 7:14
l 1Sm 2:7

- 33** On rzeki obraca w pustkowia,^a a zdroje wód w ziemię spragnioną,^b
- 34** urodzajną ziemię w słoną krainę^c — z powodu zła jej mieszkańców.
- 35** Obraca pustkowia w trzciniste rozlewisko wód,^d a ziemię bezwodnej okolicy — w zdroje wód.^e
- 36** I sprawia, że mieszkają tam głodni,^f tak iż zakładają miasto, by w nim zamieszkać.^g
- 37** I obsiewają pola oraz sadzą winnice,^h by wydawały obfite plony.ⁱ
- 38** A on im błogosławi, tak iż stają się bardzo liczni,^j i nie pozwala, by nieliczne stało się ich bydło.^k
- 39** Znowu są nieliczni i pochyleni^l wskutek ograniczeń, nieszczęścia i smutku.^m
- 40** Wylewa pogardę na dostojnikówⁿ i sprawia, że się tulają po monotonnym bezdrożu.^o
- 41** Lecz biednego chroni przed uciśnieniem^p i czyni z niego rodziny przypominające trzodę.^q
- 42** Prostolinijni widzą to i się radują,^r wszelka zaś nieprawość musi zamknąć usta.^s
- 43** Kto jest mądry? Ten będzie zarówno baczyć na te rzeczy,^t jak i zważać na przejawy lojalnej życzliwości Jehowy.^u

m Sdz 6:3; 2KI 10:32; 2KI 13:7; 2Kn 15:5; Jer 51:34;
n 1KI 21:19; 2KI 24:15; 2KI 25:7; **o** Hi 12:24; **p** 1Sm 2:8; **q** Ps 78:52; **r** Hi 22:19; Ps 52:6; Ps 58:10; **s** Wj 11:7; Ps 63:11; Rz 3:19; **t** Pwt 4:6; Ps 64:9; Prz 1:5; Jer 9:12; Oz 14:9; **u** Ps 77:12; Ps 143:5; Jer 9:24.

Pieśń. Utwór muzyczny Dawida.

108 Serce moje jest niezłomne, Boże.^a

Chcę śpiewać i grać^b –
wraz z moją chwałą.^c

2 Przebudź się, instrumente strunowy; również ty, harfo.^d

Chcę przebudzić świt.^e

3 Będę cię sławił pośród ludów, Jehowo,^f

i będę ci grał wśród grup narodowościowych.^g

4 Bo twoja lojalna życzliwość jest wielka, aż do niebios,^h

i twa wierność prawdzie – aż do nieba.ⁱ

5 Bądź wywyższony, Boże, nad niebios,^j

a chwała twoja niech będzie nad całą ziemią.^k

6 Dla ratowania swych umiłowanych^l

racz wybawić swą prawicą i mi odpowiedz.^m

7 Bóg powiedział w swej świętości:ⁿ

„Wielce się rozraduję, dam Szechem^o jako dział^p i rozmierzę nizinę Sukkot.^q

8 Do mnie należy Gilead;^r do mnie należy Manasses;^s

a Efraim jest twierdzą mego naczelnika;^t

Juda jest moją łaską rozkazodawcy.^u

9 Moab^v jest moją misą do mycia.^w

Na Edom^x rzucę swój sandał.^y

Nad Filistęą^z zakrzyknę tryumfalnie”.^a

10 Kto mnie przyprowadzi do warownego miasta?^b

Któż mnie przywiedzie aż do Edomu?^c

11 Czyż nie ty, Boże, któryś nas odrzucił^d

PSALM 108

a Ps 57:7

b Ps 104:33

Dz 16:25

Ef 5:19

c Ps 16:9

d Ps 33:2

Ps 81:2

Ps 149:3

e Ps 57:8

f Ps 138:1

Ps 145:12

g Ps 57:9

h Ps 36:5

Ps 57:10

Ps 103:11

i Ps 71:22

j Ps 8:1

Ps 57:5

k Ps 57:11

l Ps 60:5

2Ks 1:10

m Wj 6:6

Ps 20:6

n Ps 89:35

o Joz 17:7

p Ps 60:6

q Rdz 33:17

Sdz 8:5

r Joz 13:11

2Sm 2:9

s Ps 80:2

t Pwt 33:17

Ps 60:7

u Rdz 49:10

v 2Sm 8:2

w Ps 60:8

x Lb 24:18

y 2Sm 8:14

z Wj 15:14

2Sm 21:15

a 2Sm 21:18

b Ps 60:9

c 2Kl 14:7

Abd 3

d Ps 44:9

szpalta 2

a Pwt 23:14

Ps 60:10

b Ps 18:6

Ps 20:1

c Ps 60:11

Ps 118:8

Ps 146:3

d 1Sm 2:4

2Sm 22:40

Ps 18:32

Ps 84:7

Iz 40:29

2Ks 4:7

Flp 4:13

e Iz 25:10

Rz 16:20

PSALM 109

f Wj 15:2

Ps 33:1

Ps 118:28

g Pwt 10:21

Ps 83:1

h 2Sm 15:3

Ps 31:18

Prz 15:28

Mt 26:59

i który nie wyruszasz jako Bóg z naszymi zastępami?^a

12 Zechciej nas wspomóc w udreće,^b

gdyż wybawienie przez ziemskiego człowieka nie ma wartości.^c

13 Dzięki Bogu zyskamy energię życiową,^d

a on sam podepcze naszych wrogów.^e

Dla kierownika. Dawidowy.
Utwór muzyczny.

109 Boże mego wysławiania,^f nie milcz.^g

2 Bo otworzyły się przeciwko mnie usta niegodziwca i usta podstępne.^h

Mówili o mnie językiem fałszu,ⁱ

3 a otoczyli mnie słowami nienawiści^j

i walczą ze mną bez powodu.^k

4 Za moją miłość oni mi się przeciwstawiają;^l

u mnie zaś jest modlitwa.^m

5 I odpłacają mi złem za dobro,ⁿ

a nienawiścią za moją miłość.^o

6 Ustanów nad nim kogoś niegodziwego

i niechaj przeciwnik^p wciąż stoi po jego prawicy.

7 Gdy będzie sądzony, niech odejdzie jako niegodziwiec

i niech się w grzech obróci jego modlitwa.^q

8 Dni jego niech się okażą nieliczne;^r

niech jego urząd nadzorcy przejmie ktoś inny.^s

i Prz 6:17; Prz 26:28; Jer 9:3; j 2Sm 16:7; Oz 11:12; k 2Sm 15:12; Ps 35:7; Ps 69:4; Jn 15:25; l 2Sm 13:39; Ps 35:12; m Ps 55:16; n Ps 35:7; Ps 38:20; Prz 17:13; o Ps 55:12; p 1Sm 29:4; 2Sm 19:22; 1Kl 11:14; Za 3:1; q Prz 15:29; Prz 28:9; Iz 1:15; Mi 3:4; r Ps 55:23; Ps 69:25; Mt 27:5; Dz 1:18; s Dz 1:20.

- 9** Niech jego synowie staną się chłopcami nie mającymi ojca,^a
a jego żona niech będzie wdową.^b
- 10** I niechże się tułają jego synowie;^c
i będą żebrać,
i ze swych miejsc opustoszałych będą szukać pokarmu.^d
- 11** Niech lichwiarz zastawi pułapki na wszystko, co taki posiada;^e
a obcy^f niech zagrabią owoc jego trudu.^g
- 12** Niech nie ma on nikogo, kto by przejawiał lojalną życzliwość;^h
i niech się nie znajdzie nikt, kto by okazał łaskę jego chłopcom nie mającym ojca.
- 13** Niech potomni jego będą skazani na wyćpienie.ⁱ
W następnym pokoleniu niech zostanie zgładzone ich imię.^j
- 14** Niech przewinienie jego praojców będzie przypominane Jehowie;^k
a grzech jego matki^l – oby nie został wymazany.^m
- 15** Niechaj wciąż będą przed Jehową,ⁿ
on zaś niech zgładzi z ziemi pamięć o nich;^o
- 16** dlatego że taki nie pamiętał o przejawianiu lojalnej życzliwości;^p
lecz ścigał męża uciśnionego i biednego,^q
i przygnębił w sercu, by go uśmiercić.^r
- 17** I miłował przekleństwo,^s toteż na niego spadło;^t
nie miał upodobania w błogosławieństwie,^u
toteż się od niego oddaliło;^v

PSALM 109

a Wj 22:24
b Jer 18:21
c 2Kl 5:27
d 2Sm 3:29
e Neh 5:7
f Iz 1:7
g Pwt 28:33
Pwt 28:51
Sdz 6:5
h Jak 2:13
i 1Sm 2:31
2Kl 10:11
Ps 37:28
Jer 22:30
j Wj 32:33
Lb 5:23
Pwt 25:19
Pwt 29:20
Prz 10:7
k Wj 20:5
Kpl 26:39
2Sm 3:29
2Sm 21:1
Mt 23:32
l 2Kn 22:3
m Neh 4:5
Jer 18:23
n Pwt 32:34
Jer 2:22
o Ps 34:16
Iz 65:15
p 2Sm 17:2
Mt 18:33
Jak 2:13
q Rdz 42:21
Ps 10:2
r 2Sm 16:11
Ps 34:18
Ps 37:32
s Prz 26:2
t Pwt 28:45
Prz 14:14
Eze 35:6
u Pwt 28:2
2Ts 2:10
v Ps 119:150

szpalta 2

a Ps 73:6
b Lb 5:22
Dz 1:18
c 2Kl 3:3
Ps 109:29
d Hi 12:21
Jer 13:11
e 2Sm 17:23
Rz 6:23
1Pt 1:17
f Mt 26:66
g Obj 6:10
h Ps 25:11
Ps 31:3
Jn 17:11
i Ps 36:7
Ps 69:16
Ps 86:5
j Ps 40:17
Ps 86:1
2Ko 8:9
k 2Kl 4:27
Ps 102:4
l 1Kn 29:15
Hi 14:2
Ps 102:11
Ps 144:4
Jak 4:14

- 18** i został odziany w przekleństwo jako w swą szatę,^a
Weszło więc jak wody w jego wnętrze^b
i jak oliwa w jego kości.
- 19** Niech będzie mu jak szata,
którą się okrywa;^c
i jak pas, którym jest stale opasany.^d
- 20** Jest to zapłata od Jehowy dla tego, który mi się przeciwstawia;^e
i dla tych, którzy mówią źle przeciwko mej duszy.^f
- 21** Ale tyś jest Jehowa, Wszechwładny^g Pan.
Zajmij się mną przez wzgląd na swe imię.^h
Wyzwól mnie, gdyż dobra jest twoja lojalna życzliwość.ⁱ
- 22** Bo ja jestem uciśniony i biedny;^j
a serce moje – przebite we mnie.^k
- 23** Niczym chyłacy się cień muszę odejść;^l
strząśnięto mnie jak szarańczę.
- 24** Kolana moje zachwiały się od postu,^m
a moje ciało wychudło, jest bez oliwy.ⁿ
- 25** I stałem się dla nich czymś haniebnym.^o
Widzą mnie – zaczynają kiwać głową.^p
- 26** Pomóż mi, Jehowo, Boże mój;^q
wybaw mnie stosownie do swej lojalnej życzliwości.^r
- 27** I niechaj wiedzą, że to twoja ręka,^s
żeś ty, Jehowo, tego dokonał.^t

m Ps 69:10; n Hi 19:20; o Ps 31:11; Rz 15:3; Heb 13:13; p Ps 22:7; Mt 27:39; q Ps 40:13; Ps 119:86; r Ps 69:16; Ps 85:7; Ps 119:41; s Wj 13:3; Neh 2:8; t Lb 16:30; 1Kl 18:36.

28 Oni niech wypowiedzą przekleństwo,^a
ty zaś wypowiedz błogosławieństwo.^b

Powstali, lecz niech zostaną zawstydzeni,^c

a sługa twój niech się raduje.^d

29 Niech ci, którzy mi się przeciwstawiają, zostaną odziani w upokorzenie^e

i niech się okryją swym wstydem jak płaszczem bez rękawów.^f

30 Ustami swymi będę wielce sławił Jehowę^g
i będę go wysławiał wśród liczного ludu.^h

31 On bowiem stanie po prawicy biednego,ⁱ
by go wybawić od tych, którzy osądzają jego duszę.

Davidowy. Utwór muzyczny.

110 Wypowiedz Jehowy do mego Pana:^j

„Siądź po mojej prawicy,^k

aż położę twych nieprzyjaciół jako podnózek dla twoich stóp”.^l

2 Laskę^m twej siły Jehowa pośle z Syjonu,ⁿ mówiąc:

„Wyrusz na podbój między swoich nieprzyjaciół”.^o

3 Lud^p twój ochoczo^q się zaofiaruje w dniu twego wojska.^r

We wspaniałościach świętości,^s z łona brzasku, masz swój orszak młodzieńców niczym krople rosy.^t

4 Jehowa przysięgi^u (i nie będzie żałował):^v

„Tyś kapiłanem po czas niezmierny^w
na sposób Melchizedeka!”^x

5 Jehowa po twej prawicy^y
roztrząska królów w dniu swego gniewu.^z

PSALM 109

a Lb 22:6

2Sm 16:10

b Lb 23:20

c Iz 65:15

d Iz 65:13

Heb 12:2

e Ps 109:20

f Ps 6:10

Ps 35:26

Ps 132:18

g Ps 7:17

Ps 9:1

Ps 51:15

Heb 13:15

h Ps 22:22

i Ps 16:8

Ps 72:4

Ps 110:5

Ps 121:5

PSALM 110

j Mt 22:43

Lk 20:42

k Mk 12:36

Dz 2:34

Dz 7:56

Rz 8:34

Ef 1:20

Kol 3:1

Heb 1:3

Heb 8:1

Heb 10:12

Heb 12:2

1Pt 3:22

l Mt 22:44

Dz 2:35

1Ko 15:25

Heb 1:13

Heb 10:13

m Mt 28:18

Obj 2:27

Obj 12:5

Obj 19:15

n Obj 11:15

Obj 14:1

o Ps 2:9

Ps 45:4

Ps 45:5

Mt 24:30

Lk 19:27

Obj 1:7

Obj 6:2

Obj 11:18

p Obj 14:4

q Sdz 5:2

Ps 119:108

Iz 6:8

Mt 4:20

Lk 5:28

1Ko 9:17

r Mt 24:37

Mt 25:31

Obj 6:2

Obj 19:11

s Dn 12:10

2Ko 7:1

1Pt 1:16

t Rdz 27:28

Dz 4:4

Obj 7:9

u Heb 6:13

v Lb 23:19

Rz 11:29

Heb 7:20

w Heb 7:21

Heb 7:28

6 Odbędzie sąd wśród narodów;^a

sprawi, iż będzie pełno trupów.^b

Roztrząska tego, który jest głową ludnej krainy.^c

7 W drodze pić będzie z doliny potoku.^d

Dlatego głowę swą podniesie wysoko.^e

111 Wysławiajcie Jah!^f

✠ [’Alef]

Będę słał Jehowę całym sercem^g

✠ [Bet]

w zaufanym gronie^h
prostolinijnych i w zgromadzeniu.ⁱ

✠ [Gimel]

2 Wielkie są dzieła Jehowy,^j

✠ [Dalet]

poszukiwane przez wszystkich, którzy mają w nich upodobanie.^k

✠ [He]

3 Poczynania^l jego to dostojność i wspaniałość,^m

✠ [Waw]

a jego prawość trwa na zawsze.ⁿ

✠ [Zajin]

4 Pamiętne miano zapewnił swym zdumiewającym dziełom.^o

✠ [Chet]

Jehowa jest łaskawy i miłosierny.^p

x Rdz 14:18; Za 6:13; Heb 5:6; Heb 6:20; Heb 7:3; Heb 7:11; Heb 7:17; y Ps 16:8; Ps 121:5; z Ps 2:2;

Eze 38:18; Rz 2:5; Obj 11:18; Obj 19:19; **szpalta 2**

a Ps 79:6; Ps 149:7; b Jer 25:33; 2Pt 3:10; c Rdz

3:15; Ps 68:21; Hab 3:13; d Sdz 7:5; 1Kl 17:4; e Ps

3:3; Iz 53:12; **PSALM 111** f Wj 15:2; Ps 35:18;

Ps 68:4; Ps 113:1; Obj 19:1; g Ps 9:1; Ps 107:8;

Ps 138:1; h Hl 19:19; Ps 89:7; 1Kl 8:5; Ps 1:5;

j Hl 9:10; Hl 42:2; Ps 92:5; Ps 98:1; Ps 104:24; Ps

139:14; Iz 40:12; Obj 15:3; k Ps 77:12; Ps 92:4; Ps

143:5; 1Pwt 32:4; Ps 64:9; m Wj 15:6; 1Kn 16:27;

Hl 40:10; Ps 145:12; n Ps 98:2; Ps 103:17; Iz 5:16;

o Pwt 31:19; Joz 4:7; Ps 102:12; p Wj 34:6; Ps 78:38;

Ps 86:5; Ps 103:8; Jak 5:11.

ⲛ [Tet]

- 5 Pokarm dał tym, którzy się go boją.^a

* [Jod]

Po czas niezmierny będzie pamiętał o swym przymierzu.^b

ⲕ [Kaf]

- 6 O mocy swoich dzieł opowiedział swemu ludowi,^c

ⲙ [Lamed]

dając im dziedzictwo narodów.^d

ⲙ [Mem]

- 7 Dziełami jego rąk są prawda i sąd;^e

ⲓ [Nun]

godne zaufania są wszystkie rozkazy, które on wydaje.^f

ⲕ [Samek]

- 8 dobrze wsparte na zawsze, po czas niezmierny,^g

ⲙ [Ajin]

wykonane w prawdzie i prostolinijności.^h

ⲉ [Pe]

- 9 Do ludu swego posłał wykupienie.ⁱ

ⲕ [Cade]

Po czas niezmierny nakazał swe przymierze.^j

ⲕ [Kof]

Imię jego jest święte i napała łękiem.^k

ⲓ [Resz]

- 10 Bojaźń przed Jehową jest początkiem mądrości.^l

ⲙ [Szin]

Wszyscy, którzy je wykonują, odznaczają się dobrą wnikiwością.^m

ⲓ [Taw]

Sława jego trwa na zawsze.ⁿ

PSALM 111

a Ps 34:9

Ps 37:25

Mt 6:33

b Neh 1:5

Ps 89:34

Ps 105:8

c Pwt 4:32

Joz 6:20

Joz 10:13

Ps 78:12

d Ps 44:2

Ps 78:55

Ps 80:8

Ps 105:44

e Pwt 32:4

Ps 85:10

Ps 86:8

Ps 98:3

Obj 15:4

f Ps 19:8

Ps 33:4

Ps 119:4

Iz 55:11

g Ps 119:100

Iz 40:8

h Ps 19:9

Obj 15:3

i Wj 15:13

Pwt 15:15

Ps 130:7

Mt 1:21

Lk 1:68

Obj 7:10

j 2Sm 23:5

1Kn 16:15

Jer 33:20

k Pwt 28:58

1Kn 16:10

Ps 89:7

Ps 99:3

Iz 6:3

Mal 1:14

Lk 1:49

Obj 4:8

l Pwt 4:6

Hi 28:28

Prz 1:7

Prz 9:10

Kzn 12:13

Heb 11:7

m Pwt 4:6

Joz 1:8

1KI 2:3

Prz 3:4

2Tm 3:15

n Ps 145:2

1Pt 1:7

szpalta 2

PSALM 112

a Wj 15:2

Ps 117:2

Ps 150:6

Obj 19:1

b Ps 111:10

Ps 115:11

Ps 128:1

c Ps 119:6

d Ps 1:2

Ps 40:8

Ps 119:16

Prz 2:4

Rz 7:22

e Ps 25:13

Ps 37:26

Ps 102:28

Dz 2:39

112 Wysławiajcie Jah!^a

ⲕ [Alef]

Szczęśliwy jest mąż bojący się Jehowy.^b

ⲕ [Bet]

w którego przykazaniach^c ma on wielkie upodobanie.^d

ⲓ [Gimel]

- 2 Potomstwo jego stanie się potężne na ziemi.^e

ⲓ [Dalet]

Pokolenie prostolinijnych będzie błogosławione.^f

ⲓ [He]

- 3 Kosztowności i bogactwo są w jego domu.^g

ⲓ [Waw]

a jego prawość trwa na zawsze.^h

ⲓ [Zajin]

- 4 Rozbłysnął w ciemności jako światło dla prostolinijnych.ⁱ

ⲓ [Chet]

Jest łaskawy i miłosierny, i prawy.^j

ⲛ [Tet]

- 5 Dobry to mąż, który jest łaskawy^k i pożycza.^l

* [Jod]

Poczynania swoje wspiera sprawiedliwością.^m

ⲕ [Kaf]

- 6 Bo nigdy nim nic nie zachwieje.ⁿ

ⲙ [Lamed]

O prawym będzie się pamiętać po czas niezmierny.^o

f Rdz 17:7; Rdz 22:17; Ps 14:5; Ps 24:6; g Ps 24:1; Iz 33:6; Mt 6:33; h Ps 111:3; Iz 32:17; Iz 51:8; i Ps 97:11; Iz 58:10; 1Pt 2:9; 1Jn 1:5; Obj 22:5; j Neh 9:17; Mi 7:19; Lk 6:36; Ef 4:32; Kol 3:13; k Dz 6:8; 1Pt 15:8; Hi 31:16; Ps 37:26; Ps 41:1; Prz 14:21; Prz 17:5; Prz 19:17; Prz 21:13; Lk 6:35; Lk 23:50; Dz 20:35; Heb 13:16; m 1Sm 12:3; Hi 1:1; Mi 6:8; Mt 1:19; Ef 5:15; Kol 4:5; 1Ts 2:10; n Ps 15:5; Ps 125:1; Prz 2:21; 2Pt 1:10; o Neh 5:19; Prz 10:7.

℣ [Mem]

7 Nie zleknie się nawet zlej wieści.^a

℣ [Nun]

Serce jego jest niezłomne,^b
pobudzone do polegania
na Jehowie.^c

℣ [Samek]

8 Serce jego jest niezachwiane;^d nie będzie się on lekka.^e

℣ [Ajin]

aż spojrzy z góry na swych wrogów.^f

℣ [Pe]

9 Porozdzielał; dał biednym.^g

℣ [Cade]

Jego prawość trwa na wieki.^h

℣ [Kof]

Róg jego będzie wywyższony w chwale.ⁱ

℣ [Resz]

10 Niegodziwiec zobaczy i wpadnie w rozdrażnienie.^j

℣ [Szin]

Będzie zgrzytać zębami i się rozplynie.^k

℣ [Taw]

Pragnienie niegodziwców zginie.^l

113 Wystawiajcie Jah!^m
Wystawiajcie, słudzy
Jehowy,ⁿ
wystawiajcie imię
Jehowy.^o

2 Niechaj imię Jehowy będzie błogosławione^p
odtąd aż po czas niezmierny.^q

3 Od wschodu słońca aż do jego zachodu^r
wysławiane ma być imię
Jehowy.^s

4 Jehowa wywyższył się ponad wszystkie narody;^t
chwała jego jest ponad niebiosa.^u

PSALM 112

a Ps 27:1
Prz 1:33
Prz 3:25
Łk 21:9

b Ps 57:7
Ps 118:6
Dz 21:13

c Ps 62:8
Ps 64:10
Ps 118:8
Łz 26:3
Jn 14:1
Dz 27:25

d Ps 27:14
Ps 31:24

e Ps 56:11
Prz 28:1

f Ps 59:10
Ps 91:8
Ps 92:11
Ps 118:7

g Pwt 15:11
Prz 11:24
Prz 19:17
Kzn 11:2
2Ko 9:9

h Pwt 24:13
Mt 25:46
Heb 6:10

i 1Sm 2:1
Ps 75:10
Ps 92:10

j Est 6:11
Łk 13:28

k Ps 37:12
Ps 58:7

l Prz 10:28
Prz 11:7

PSALM 113

m Wj 15:2
Ps 68:4
Ps 150:6
Łz 38:19
Obj 19:1

n Ps 33:1
Ps 103:21
Ef 5:19
Obj 19:5

o Ps 135:1

p 1Kn 29:10
Dn 2:20

q 1Kn 16:36
Ps 106:48

r Łz 45:6
Łz 59:19

s Wj 9:16
Ps 72:19
Ps 86:9
Mal 1:11

t Ps 97:9
Ps 99:2
Łz 40:17

u 1Kl 8:27
Ps 8:1

szpalta 2

a Wj 15:11
Ps 89:6
Łz 36:7

b 1Kl 8:43
Ps 11:4
Łz 57:15
Heb 9:24

c Ps 14:2
Ps 18:35
Ps 102:19
Ps 138:6
Łz 66:2

d Ps 22:15

5 Któż jest jak Jehowa, nasz Bóg,^a

który mieszkanie swe urządził na wysokości?^b

6 Zniża się, by spojrzeć na niebo i ziemię.^c

7 podnosząc maluczkiego nawet z prochu;^d
biednego wywyższa z dołu na popiół.^e

8 by go posadzić z dostojnikami,^f
z dostojnikami swego ludu.^g

9 Sprawia, że nieplodna mieszka w domu^h
jako rozradowana matka synów.ⁱ

Wystawiajcie Jah!^j

114 Kiedy Izrael wyruszył z Egiptu,^k
dom Jakuba spośród ludu o niezrozumiałej mowie,^l

2 Juda stał się jego miejscem świętym,^m

Izrael wspaniałym obszarem jego panowania.ⁿ

3 Morze to zobaczyło i rzuciło się do ucieczki,^o
Jordan zaś począł zawracać.^p

4 Góry podskakiwały jak barany,^q
wzgórza – jak jagnięta.

5 Co ci się stało, morze, żeś pierzchnęło,^r
Jordanie, żeś zaczął zawracać?^s

6 Góry, że podskakiwałyście jak barany;^t
wzgórza – jak jagnięta?^u

7 Z powodu Pana znos dotkliwe boleści, ziemio,^v

e 1Sm 2:7; 2Sm 7:8; Hi 2:8; Flp 2:9; **f** Rdz 41:41; Hi 36:7; **g** Obj 5:10; **h** 1Sm 2:5; Ps 68:6; **i** Łz 54:1; Gal 4:27; **j** Ps 112:1; Ps 117:1; **PSALM 114** **k** Wj 12:41; Wj 13:3; 1 Rdz 42:23; Ps 81:5; **m** Rdz 49:10; Ps 76:1; Ps 78:68; **n** Wj 6:7; Wj 19:6; Wj 25:8; Wj 29:45; Pwt 27:9; Pwt 32:9; **o** Wj 14:21; Ps 77:16; Ps 106:9; 1Kl 10:1; **p** Joz 3:16; Ps 74:15; **q** Wj 19:18; Wj 20:18; Sdz 5:4; Ps 29:6; Ps 68:8; Jer 4:24; Hab 3:6; **r** Wj 15:8; Joz 2:10; Hab 3:8; **s** Joz 4:23; **t** Łz 64:3; **u** Mi 6:1; Nah 1:5; **v** 1Kn 16:30; Hi 9:6; Ps 77:18; Ps 97:4.

z powodu Boga Jakubowego,

- 8 który zamienia skalę w trzcinaste rozlewisko wód,^a
krzemienną skalę w źródło wody.^b

115 Nam nic się nie należy, Jehowo, nam nie należy się nic,^c
lecz swojemu imieniu daj chwałę^d
stosownie do twej lojalnej życzliwości, stosownie do twej wierności wobec prawdy.^e

- 2 Czemu miałyby powiedzieć narody:^f
„Gdzież więc jest ich Bóg?”^g

- 3 Ale nasz Bóg jest w niebiosach,^h
uczynił wszystko, co mu się podobało uczynić.ⁱ

- 4 Ich bożki to srebro i złoto,^j
dzieło rąk ziemskiego człowieka.^k

- 5 Mają usta, lecz nie mówią;^l
mają oczy, lecz nie widzą;^m

- 6 mają uszy, lecz nie słyszą.ⁿ
Mają nos, lecz nie czują zapachu.^o

- 7 Ręce mają, lecz nie dotykają.^p
Stopy mają, lecz nie chodzą;^q
gardłem swym nie wydają dźwięku.^r

- 8 Do nich staną się podobni ich twórcy –
wszyscy, którzy im ufają.^t

- 9 Izraelu, ufaj Jehowie;^u
on jest ich pomocą i tarczą.^v

- 10 Domu Aarona, pokładajcie ufność w Jehowie;^w
on jest ich pomocą i tarczą.^x

- 11 Wy, którzy boicie się Jehowy, ufajcie Jehowie;^y
on jest ich pomocą i tarczą.^z

PSALM 114

a Wj 17:6
Lb 20:11
Ps 107:35
b Pwt 8:15
Neh 9:15
1Kor 10:4

PSALM 115

c Hl 1:21
1Tm 6:7
d Pwt 28:58
Iz 48:11
Eze 39:13
Jn 12:28
e Ps 61:7
Ps 66:20
Ps 89:1
Ps 138:2
Mt 7:20
Rz 3:4
f Wj 32:12
Lb 14:15
Pwt 32:27
g Ps 42:3
Ps 79:10
Jl 2:17
h Ps 2:4
Ps 33:14
Ps 123:1
Iz 63:15
Mt 6:9
i Ps 135:6
Iz 46:10
Dn 4:35
Rz 9:19
j Ps 97:7
Ps 135:15
Iz 46:6
Jer 10:9
k Pwt 4:28
Iz 40:19
Iz 44:17
Jer 10:3
Dz 19:26
l Hab 2:19
m Ps 135:16
n Ps 135:17
o 1Kor 10:19
p 1Sm 5:4
q 1Sm 5:3
Iz 46:7
Dz 17:29
r Hab 2:18
s Ps 135:18
Iz 44:9
Obj 9:20
t 2Kl 21:21
Ps 97:7
Jon 2:8
u 1Kn 5:20
Ps 32:10
Ps 62:8
Prz 3:5
v Pwt 33:29
Ps 33:20
Ps 119:114
Ps 144:2
Prz 30:5
w Wj 28:1
Pwt 33:8
Ps 118:3
x Ps 118:3
y Prz 16:20
Jer 17:7
z Ps 84:11

- 12 Jehowa wspomniał na nas;
będzie błogosławił,^a
będzie błogosławił domowi Izraela,^b
będzie błogosławił domowi Aarona.^c

- 13 Będzie błogosławił tym, którzy się boją Jehowy,^d
zarówno małym, jak i wielkim.^e

- 14 Jehowa was pomnoży,^f
was i waszych synów.^g

- 15 Wyście błogosławieni przez Jehowę,^h
Twórcę nieba i ziemi.ⁱ

- 16 Co się tyczy niebios – niebios –
sa należą do Jehowy,^j
lecz ziemię dał synom ludzkim.^k

- 17 Umarli nie wysławiają Jah!^l
ani żaden ze zstępujących do milczenia.^m

- 18 Lecz my będziemy błogosławić Jahⁿ
odtąd aż po czas niezmiennych.^o
Wysławiajcie Jah!^p

116 Doprawdy, miłuję, gdyż
Jehowa słyszy^q
mój głos, moje błagania.^r

- 2 Nakłonił bowiem ku mnie swego ucha,^s
a ja będę wołał przez wszystkie moje dni.^t

- 3 Oplotły mnie powrozy śmierci^u
i znalazły mnie udreki Szaleu.^v

Wciąż znajdowałem udreki i smutek.^w

- 4 Zacząłem jednak wzywać imienia Jehowy:^x

szpalta 2 a Ps 136:23; Prz 10:22; Dz 10:4; b Rdz 12:2; Ps 67:7; Dz 3:26; c Ps 115:10; d Ps 29:11; Lk 1:50; Dz 13:26; e Dz 26:22; Obj 11:18; Obj 19:5; f Rdz 13:16; Rdz 49:25; g Rdz 22:17; h Ps 3:8; Ef 1:3; i Rdz 1:1; Rdz 14:19; Ps 96:5; Ps 146:6; j Ps 89:11; Iz 66:1; k Rdz 1:28; Pwt 32:8; Ps 37:29; Iz 45:18; Jer 27:5; Dz 17:26; 1 Ps 6:5; Ps 30:9; Ps 118:17; Kzn 9:5; Iz 38:18; m 1Sm 2:9; Ps 31:17; n 1Kn 29:20; Ps 68:4; o Ps 113:2; Dn 2:20; p Ps 112:1; Obj 19:3; **PSALM 116** q Ps 18:6; Ps 66:19; r Dn 9:3; s Ps 34:15; t Neh 2:4; Hl 27:10; u Ps 18:4; v Iz 38:10; w Ps 38:6; Iz 53:3; x 2Kn 33:13; Ps 34:6; Rz 10:13.

„Ach, Jehowo, duszy mojej
zgotuj ocalenie!”^a

5 Jehowa jest łaskawy i
prawy,^b

i Bóg nasz to Ten, który
okazuje miłosierdzie.^c

6 Jehowa strzeże niedoświad-
czonych.^d

Byłem wynędzniały, a on
mnie wybawiał.^e

7 Wróć na swe miejsce odpoc-
zynku, duszo moja,^f

bo Jehowa postąpił wobec
ciebie we właściwy spo-
sób.^g

8 Uratowałeś bowiem moją du-
szę od śmierci,^h

oko moje od łez, moją sto-
pę od potknięcia.ⁱ

9 Chodzić^j będę przed Jeho-
wą w krainach tych, któ-
rzy żyją.^k

10 Wierzyłem,^l wszak przemó-
wiłem,^m

Sam byłem nader uciś-
niony.

11 Rzekłem, wpadłszy w po-
płoch:ⁿ

„Każdy człowiek jest kłam-
cą”.^o

12 Czym odpłacę Jehowie^p
za wszystkie jego dobro-
dzieństwa wobec mnie?^q

13 Kielich wspaniałego wyba-
wienia^r podniosę

i będę wzywał imienia Je-
howy.^s

14 Ślubów swoich dotrzymam
Jehowie,^t

i to wobec całego jego ludu.

15 Drogocenna w oczach Je-
howy

jest śmierć lojalnych wzglę-
dem niego.^u

16 Ach, Jehowo,^v

wszak jam sługa twój.^w
Jam sługa twój, syn twojej
niewolnicy.^x

Tyś rozwiązał me więzy.^y

17 Tobie złożę ofiarę dzięk-
czynną^z

PSALM 116

a Ps 41:1

Ps 89:48

Ps 118:25

b Wj 34:6

Pwt 32:4

Neh 9:8

Ps 103:8

b Ps 119:137

Ps 145:17

Rz 3:25

c Wj 20:6

Neh 9:17

Dn 9:9

d Ps 19:7

e Ps 79:8

Ps 106:43

Ps 142:6

f Jer 6:16

g Ps 13:6

Ps 119:17

Ps 145:20

Heb 11:6

h Ps 56:13

Ps 86:13

i 1Sm 25:34

Ps 94:18

j Rdz 17:1

Lk 1:6

k Ps 27:13

Ps 142:5

Kzn 9:5

Iz 38:11

Iz 53:8

l Rdz 15:6

2Ks 4:13

Heb 11:1

m Rz 10:10

2Pt 1:21

n Ps 31:22

o Ps 146:3

Rz 3:4

p Ps 50:10

1Ks 6:20

q Ps 103:2

r Ps 119:155

s Ps 150:1

Jl 2:32

Mt 26:42

t Hl 22:27

Ps 22:25

Jon 2:9

Nah 1:15

Mt 5:33

Jn 17:4

u 1Sm 25:29

Hl 1:12

Ps 50:5

Ps 72:14

Ps 91:14

Za 2:8

2Pt 2:9

v Ps 116:4

w Ps 119:125

Ps 143:12

x Ps 86:16

Lk 1:38

i będę wzywał imienia Je-
howy.^a

18 Ślubów swoich dotrzymam
Jehowie,^b

i to wobec całego jego
ludu.^c

19 na dziedzińcach domu Je-
howy,^d

pośrodku ciebie, Jerozo-
limo.^e

Wysławiajcie Jah!^f

117 Wysławiajcie Jehowę,
wszystkie narody;^g
chwalcie go, wszyst-
kie rody.^h

2 Bo potężna okazała się wo-
bec nas jego lojalna życz-
liwość.ⁱ

a wierność Jehowy wobec
prawdy^j trwa po czas
niezmierzony.

Wysławiajcie Jah!^k

118 Dziękujcie składajcie Jeho-
wie, bo jest dobry;^l
bo jego lojalna życz-
liwość trwa po czas
niezmierzony.^m

2 Niech teraz powie Izrael:

„Bo jego lojalna życzliwość
trwa po czas niezmie-
rzony”.ⁿ

3 Niech teraz powiedzą ci z do-
mu Aarona:^o

„Bo jego lojalna życzliwość
trwa po czas niezmie-
rzony”.^p

4 Niech teraz powiedzą ci, któ-
rzy boją się Jehowy:^q

„Bo jego lojalna życzliwość
trwa po czas niezmie-
rzony”.^r

5 Spośród udręk wzywałem
Jah;^s

y 2Kn 33:13; Ps 107:14; **z** Kpl 7:12; Ps 50:23; Ps 107:22; Heb 13:15; **szp** 2 **a** Rz 10:13; **b** Ps 22:25; Ps 76:11; Kzn 5:5; **c** Ps 116:14; **d** Ps 96:8; Ps 100:4; Ps 135:2; **e** Ps 122:3; **f** Ps 112:1; Obj 19:1; **PSALM 117** **g** Ps 18:49; Ps 113:1; Rz 15:11; Obj 7:10; Obj 19:6; **h** Rdz 25:16; Lb 25:15; **i** Ps 94:18; Ps 100:5; Lam 3:22; **j** Ps 25:10; Ps 71:22; Ps 91:4; Iz 10:20; Lk 1:55; **k** Ps 111:1; **PSALM 118** **l** 1Kn 16:8; Ps 107:1; Mt 19:17; **m** Ps 136:1; **n** Ps 136:2; **o** Ps 135:19; 1Pt 2:5; **p** Ps 136:3; **q** Ps 22:23; Obj 19:5; **r** Ps 136:4; **s** Ps 50:15; Ps 107:19; Ps 120:1.

- Jah odpowiedział i umieścił mnie w przestronnym miejscu.^a
- 6** Jehowa jest po mojej stronie; nie będę się bał.^b
Cóż może mi uczynić ziemski człowiek?^c
- 7** Jehowa jest po mojej stronie wśród tych, którzy mi pomagają,^d
toteż spojrzę z góry na tych, którzy mnie nienawidzą.^e
- 8** Lepiej jest schronić się u Jehowy,^f
niż ufać ziemskiemu człowiekowi.^g
- 9** Lepiej jest schronić się u Jehowy,^h
niż ufać dostojnikom.ⁱ
- 10** Wszystkie narody mnie otoczyły.^j
Odpierałem je w imię Jehowy.^k
- 11** Otoczyły mnie, tak, otoczyły mnie.^l
Odpierałem je w imię Jehowy.
- 12** Otoczyły mnie niczym pszczoły;^m
zostały zgaszone jak ognisko z krzewów ciernistych.ⁿ
Odpierałem je w imię Jehowy.^o
- 13** Mocno mnie popchnąłeś, bym upadł,^p
lecz dopomógł mi Jehowa.^q
- 14** Jah jest moją osłoną i potęgą^r
i staje się dla mnie wybawieniem.^s
- 15** Głos radosnego wołania i wybawienie^t
jest w namiotach^u ludzi prawych.^v
Prawica Jehowy przejawia energię życiową.^w
- 16** Prawica Jehowy się wywyższa;^x

PSALM 118

a Wj 15:2
Ps 18:19
b Ps 27:1
Ps 146:5
Iz 51:12
Rz 8:31
c Ps 56:4
Heb 13:6
d 1Kn 12:18
Ps 54:4
Mt 26:53
e Ps 54:7
f Ps 40:4
Ps 62:8
Jer 17:5
g Ps 146:3
h Prz 18:10
i Iz 30:2
Ezc 29:7
j Ps 2:2
Za 12:3
k 2Kn 20:17
l Ps 22:12
m Pwt 1:44
n Ps 83:14
Kzn 7:6
Iz 27:4
Nah 1:10
o 2Kn 14:11
p 1Sm 20:3
Ps 18:18
Mt 7:8
Łk 4:29
q Dz 2:32
r Wj 15:2
Ps 18:2
Iz 12:2
s Ps 3:8
Dz 3:15
t Ps 30:11
Łk 24:52
u Iz 16:5
v Iz 65:13
Dz 2:46
Dz 16:34
w Ps 89:13
Iz 63:12
x Wj 15:6

szpalta 2

a Iz 40:26
b Ps 6:5
c Ps 71:17
Ps 73:28
d Ps 66:10
Ps 94:12
Iz 53:10
2Ko 6:9
Heb 12:6
e Ps 16:10
Dz 2:31
f Iz 26:2
Mt 7:14
Obj 22:14
g Wj 15:2
h Ps 24:7
i Ps 24:4
Iz 35:8
j Jn 11:41
k Ps 116:1
Iz 12:2
l Iz 53:3
Mk 12:10
Łk 20:17
1Pt 2:4

- prawica Jehowy przejawia energię życiową.^a
- 17** Nie umrę, lecz będę dalej żył,^b
by ogłaszać dzieła Jah.^c
- 18** Jah surowo mnie skorygował,^d
lecz nie wydał mnie śmierci.^e
- 19** Otwórzcie mi bramy prawości.^f
Wejdę w nie; będę słaawił Jah.^g
- 20** Oto brama Jehowy.^h
Wejdą w nią prawi.ⁱ
- 21** Będę cię słaawił, boś mi odpowiedział^j
i stałeś się moim wybawieniem.^k
- 22** Kamień, który odrzucili budowniczo-^l
wie, stał się głowicą węgla.^m
- 23** Pojawił się on za sprawą Jehowy;ⁿ
jest cudowny w naszych oczach.^o
- 24** Oto dzień, który uczynił Jehowa;^p
będziemy się nim radować i weselić.^q
- 25** Ach, Jehowo, racz wybawić!^r
Ach, Jehowo, racz poszczęścić!^s
- 26** Błogosławiony niech będzie Ten, który przychodzi w imieniu Jehowy;^t
pobłogosławiliśmy was z domu Jehowy.^u
- 27** Jehowa jest Boski^v
i daje nam światło.^w
Zawiażcie pochod święteczny^x z gałązkami^y —
aż do rogów ołtarza.^z
- 28** Tyś jest mój Boski i ciebie będę słaawił;^a

m Iz 28:16; Za 4:7; Łk 20:17; Dz 4:11; 1Ko 3:11; Ef 2:20; 1Pt 2:6; **n** Dz 3:15; Dz 5:31; **o** Mk 12:11; **p** Ps 69:13; Za 3:9; 2Ko 6:2; **q** 1Kl 8:66; Est 8:16; Jn 16:22; Dz 5:41; **r** Ps 20:9; 1Tm 2:3; **s** Ps 90:17; **t** Mt 21:9; Mt 23:39; Mk 11:9; Łk 19:38; **u** Ps 134:3; **v** Joz 22:22; Ps 50:1; Iz 46:9; **w** Ps 18:28; 1Pt 2:9; **x** Ps 42:4; **y** Kpl 23:34; Mt 21:8; Jn 12:13; Obj 7:9; **z** Wj 27:2; **a** Wj 15:2; Iz 25:1.

Bóg mój – ciebie będę wywyższał.^a

- 29** Dzięki składajcie Jehowie, bo jest dobry;^b
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny.^c

℟ [Alef]

119 Szczęśliwi ci, którzy są nienaganni na swej drodze,^d
ci, którzy chodzą w prawie Jehowy.^e

- 2** Szczęśliwi, którzy przestrzegają jego przypominień;^f
całym sercem go szukają.^g

- 3** Naprawdę nie dopuszczali się nieprawości.^h
Drogami jego chodzili.ⁱ

- 4** Ty jako nakaz wydałeś swe rozkazy,^j
by ich pilnie przestrzegano.^k

- 5** Oby drogi moje były utwierdzone^l
dla zachowywania twych przepisów!^m

- 6** Wtedy nie zostanę zawstydzony,ⁿ
gdy będę się oglądał na wszystkie twe przykazania.^o

- 7** Będę cię słał w prostolinijności serca,^p
gdy się nauczę twoich prawych rozstrzygnięć sędowniczych.^q

- 8** Przepisy twoje wciąż zachowuję.^r
Nie opuszczaj mnie całkowicie.^s

℟ [Bet]

- 9** Jak młodzieniec^t oczyści swą ścieżkę?
Mając się na baczności stosownie do twego słowa.^u

- 10** Całym swym sercem szukam ciebie.^v

PSALM 118

a Ps 145:1
Iz 12:2
b Ps 50:23
c Ezd 3:11
Ps 118:1

PSALM 119

d 2Kl 20:3
Hi 1:1
Ps 32:2
Jak 5:11
e Ps 119:97
Ps 128:1
Rz 7:22
Jak 1:25
f Ps 19:7
Ps 119:157
g Pwt 4:29
1Kl 8:48
1Kn 22:19
2Kn 31:21
Jer 29:13
h 2Sm 22:21
Jn 7:18
Rz 10:5
1Jn 3:9
i Rdz 5:22
1Kl 2:3
2Kn 31:21
Iz 38:3
j Pwt 5:33
Jer 7:23
Jn 14:21
k Jak 2:10
1Jn 5:3
l Ps 51:10
m Pwt 4:1
Ps 119:135
Jer 32:11
n Ps 119:80
o Kpl 27:34
Kzn 12:13
p 1Kn 29:17
q Pwt 1:35
Pwt 4:3
Pwt 5:1
Pwt 6:1
Ps 19:9
Ps 119:160
r Pwt 4:1
Joz 24:15
Ps 119:145
s Ps 37:25
Iz 43:2
Heb 13:5
t Ps 25:7
u Ps 15:2
Prz 6:22
v 1Sm 7:3
2Kn 15:15

szpalta 2

a Ps 25:5
Ps 119:118
b Ps 112:1
Ps 119:67
Łk 2:19
Łk 2:51
Rz 6:17
c Ps 19:13
Ps 37:31
d Neh 10:29
Ps 119:26
Ps 119:64

Nie daj, bym zboczył od twoich przykazań.^a

- 11** W sercu swoim niczym skarb złożyłem twą wypowiedź,^b
abym nie zgrzeszył przeciwko tobie.^c

- 12** Błogosławiony jesteś, Jehowo.
Naucz mnie twoich przepisów.^d

- 13** Wargami swymi oznajmiam^e
wszystkie sędownicze rozstrzygnięcia twoich ust.^f

- 14** Wielce się uradowałem z drogi twych przypominień,^g
tak jak ze wszelkich innych rzeczy kosztownych.^h

- 15** Chcę się zajmować twymi rozkazamiⁱ
i oglądać się na twoje ścieżki.^j

- 16** Pokażę, że kocham twoje ustawy,^k
Nie zapomnę twego słowa.^l

℟ [Gimel]

- 17** Działaj względem swego sługi we właściwy sposób, bym żył^m
i bym zachowywał twoje słowo.ⁿ

- 18** Odsłoń moje oczy, abym mógł patrzeć^o
na zdumiewające rzeczy z twojego prawa.^p

- 19** Ja jestem tylko osiadłym przybyszem w tej ziemi.^q
Nie ukrywaj przede mną swych przykazań.^r

e Ps 40:9; **f** Lb 16:5; **g** Pwt 5:31; 1Kn 16:12; Ps 19:9;
h Ps 119:111; Jer 15:16; **i** Hi 23:12; Ps 19:10; Ps 119:72; **j** Ps 19:8; Ps 111:7; Ps 119:93; Ps 119:100;
Ps 119:173; **k** Ps 25:10; **l** Rdz 26:5; Pwt 30:10; **m** Pwt 4:13; Jn 17:6; Jak 1:23; **n** Kpl 18:5; Ps 116:7; Iz 38:20; **o** Rz 10:5; **p** Ps 119:110; **q** 1Ts 2:13; **r** 2Ko 3:18;
s Rdz 15:4; Heb 8:5; Heb 10:1; **t** Rdz 47:9; 1Kn 29:15; **u** 1Pt 2:11; **v** Kpl 27:34; Lb 36:13; Ps 19:8; Ps 119:151; Kzn 12:13.

20 Duszę moją druzgocze tęs-knota^a
za twoimi sądowniczy-mi rozstrzygnięciami –
przez cały czas.^b

21 Zgromiłeś przeklętych zu-chwalców,^c
którzy zbaczają od two-ich przykazań.^d

22 Zdejmij ze mnie hańbę
i pogardę.^e
bo przestrzegam twych
przypomnień.^f

23 Nawet księżęta zasiedli:
zmówili się przeciwko
mnie.^g

A sługa twój zajmuje się
twymi przepisami.^h

24 Kocham także twoje przy-pomnienia!ⁱ
jako mężów należących
do mojej rady.^j

⌌ [Dalet]

25 Dusza moja przylgnęła do
prochu.^k
Zachowaj mnie przy ży-ciu
stosownie do swego
słowa.^l

26 Oznajmiłem swoje drogi,
byś mi odpowiedział.^m
Naucz mnie swych prze-pisów.ⁿ

27 Spraw, bym zrozumiał dro-gę
twych rozkazów,^o
żebym mógł się zajmować
twymi zdumiewającymi
dziełami.^p

28 Dusza moja nie mogła za-snąć
ze smutku.^q
Podnieś mnie stosownie
do swego słowa.^r

29 Odsuń ode mnie drogę fał-szywą^s
i łaskawie obdarz mnie
twoim prawem.^t

30 Drogę wierności wybra-łem.^u
Twoje sądownicze roz-strzygnięcia uznałem za
słuszne.^v

PSALM 119

a Ps 42:1

b Ps 63:1

c Pwt 1:35

d Pwt 6:20

e Ps 105:5

f Mal 4:1

g 1Pt 5:5

h Pwt 28:15

i Jer 11:3

j Joz 5:9

k 1Sm 25:39

l Ps 123:3

m Ps 19:7

n Ps 93:5

o Ps 119:167

p 1Sm 20:31

q Ps 2:2

r Lk 22:66

s Pwt 4:5

t Ps 119:171

u i Ps 19:7

v Ps 119:14

w Ps 119:168

x j Pwt 17:18

y Ps 119:105

z Prz 1:25

aa 2Tm 3:16

ab k Ps 22:15

ac Ps 44:25

ad l 2Sm 7:28

ae Ps 71:20

af Ps 119:154

ag Ps 143:11

ah m 2Kn 32:20

ai Ps 38:18

aj Prz 28:13

ak Iz 38:3

al n Pwt 4:5

am 1Kl 8:36

an Ps 86:11

ao Iz 30:20

ap o Ps 103:18

aq Ps 119:94

ar p 1Kn 16:9

as 2Kn 32:22

at Ps 105:2

au Ps 145:5

av q Ps 107:6

aw Iz 38:10

ax r Iz 38:20

ay Oz 6:2

az s Ps 119:104

ba Ps 141:4

bb Prz 30:8

bc Ef 4:25

bd t Heb 8:10

be u Joz 24:15

bf Prz 12:22

bg Prz 28:20

bh 1Ko 4:2

bi v Kpl 8:5

bj Pwt 4:3

szpalta 2

a Ps 19:7

b 2Pt 3:1

c Ps 25:20

d Ps 119:80

31 Przyłgnałem do twych przy-pomnień.^a

Jehowo, nie wystawiaj
mnie na wstyd.^b

32 Będę biegł drogą twoich
przykazań,^c
bo ty zapewniasz memu
sercu przestrzeń.^d

⌌ [He]

33 Poucz mnie, Jehowo, o dro-dze
twoich przepisów.^e
bym jej strzegł aż do
ostatka.^f

34 Obdarz mnie zrozumie-niem,
bym przestrzegał
twojego prawa.^g
i bym się go trzymał cał-ym sercem.^h

35 Spraw, bym stąpał ścieżką
twoich przykazań,ⁱ
bo w niej mam upodoba-nie.^j

36 Nakłoń me serce do swych
przypomnień,^k
a nie do zysków.^l

37 Odwróć me oczy, by nie wi-działy
tego, co nic nie-warte;^m
zachowaj mnie przy życiu
na twojej drodze.ⁿ

38 Spełnij wobec swego sługi
twa wypowiedź,^o
która skłania do bojaźni
przed tobą.^p

39 Oddal moją hańbę, której
się zląkłem,^q
bo twe sądownicze roz-strzygnięcia są dobre.^r

40 Oto zatęskniłem za twymi
rozkazami.^s
W swej prawości zachowaj
mnie przy życiu.^t

c Pwt 30:16; **d** 1Kl 4:29; 2Kn 30:19; 2Ko 6:11; **e** Ps 119:64; Iz 48:17; Jn 6:45; Jak 1:5; **f** Ps 119:112; Obj 2:26; **g** Ps 19:7; Ps 105:45; Ps 119:1; **h** Ps 119:69; Kol 3:23; **i** Ps 19:8; Ps 23:3; Flp 2:13; **j** Ps 40:8; **k** Ps 119:119; Jer 44:23; 1Wj 18:21; Lk 12:15; 1Tm 6:10; Heb 13:5; Jak 4:13; **m** Lb 15:39; Prz 4:25; Prz 23:5; Mt 7:17; **n** Ps 119:25; Iz 38:21; **o** 2Sm 7:25; **p** Ps 145:19; **q** Ps 39:8; **r** Pwt 4:8; Ps 19:9; Ps 119:75; **s** Ps 19:8; Ps 119:15; **t** Ps 143:11.

† [Waw]

- 41** I niech na mnie spłyną
przejawy twojej lojalnej
życzliwości, Jehowo,^a
wzbawienie twoje według
twojej wypowiedzi,^b
- 42** bym mógł odpowiedzieć słowem
temu, który mnie
znieważa,^c
bo zaufałem twojemu
słowu.^d
- 43** I od mych ust nie zabieraj
całkowicie słowa
prawdy,^e
bo wyczekuję twego są-
downiczego rozstrzygnięcia.^f
- 44** I prawa twoje stale strzec
będę,^g
po czas niezmierny, na
zawsze.^h
- 45** I przechadzać się będę w
miejscu przestronnym,ⁱ
szukam bowiem twoich
rozkazów.^j
- 46** Nawet przed królami mó-
wić będę o twoich przy-
pomnieniach,^k
i nie zostanę zawsty-
dzony.^l
- 47** I pokażę, że kocham twoje
przykazania,^m
które umiłowalem.ⁿ
- 48** I wzniosę swe dłonie ku
twoim przykazaniom,
które umiłowalem,^o
zajmować się też będę
twoimi przepisami.^p

† [Zajin]

- 49** Wspomnij na słowo do swe-
go sługi,^q
na które kazałeś mi cze-
kać.^r
- 50** To jest mą pociechą w mo-
im uciśnieniu,^s
bo wypowiedz twoja za-
chowwała mnie przy ży-
ciu.^t
- 51** Zuchwalcy nad miarę na-
igrawali się ze mną.^u
Od prawa twojego nie zbo-
czyłem.^v

PSALM 119

- a** Ps 51:1
Ps 85:7
Ps 90:14
Ps 106:4
Ps 119:76
- b** Rdz 49:18
Ps 14:7
Lk 2:30
- c** Mt 4:4
Mt 10:19
- d** Ps 119:49
Ps 119:81
Ps 119:105
- e** Ps 50:16
Ps 71:18
Lz 59:21
- f** Lb 16:5
Ps 19:9
- g** Ps 19:7
Ps 119:1
Ps 119:142
- h** Ps 119:33
- i** Ps 31:8
Ps 118:5
- j** Ps 119:94
Ps 119:141
- k** 2Sm 12:7
Ps 93:5
Ps 119:168
Dn 5:22
Mt 10:18
Dz 26:2
- l** Mk 8:38
Rz 1:16
- m** Ps 112:1
- n** Hi 23:12
Ps 119:174
Rz 7:22
- o** Ps 119:127
Kzn 12:13
- p** Ps 119:23
Ps 119:71
- q** 2Sm 7:25
Ps 105:42
Ps 106:45
- r** Ps 71:14
- s** Ps 94:19
Rz 15:4
- t** Ps 119:25
- u** Ps 123:4
Prz 9:12
- v** Hi 23:11
Ps 44:18
Ps 119:157

szpalta 2

- a** Lb 16:5
Pwt 1:35
Pwt 4:3
Ps 36:6
Ps 105:5
- b** Rz 15:4
- c** Ezd 9:13
Ps 119:158
Ps 139:21
- d** Prz 28:4
- e** Ps 119:112
- f** Rdz 47:9
Heb 11:13
- g** Ps 42:8
Ps 63:6
Lz 26:9
- h** Ps 119:34
- i** Ps 119:100
- j** Ps 16:5
Ps 73:26
Jer 10:16

- 52** Wspomniałem na twe są-
downicze rozstrzygnię-
cia od czasu niezmie-
rzonego, Jehowo,^a
i znajduję dla siebie po-
czucie.^b
- 53** Zapalałem niepohamowa-
nym gniewem z powodu
niegodziwców,^c
którzy opuszczają twoje
prawo.^d
- 54** Melodyjnymi utworami sta-
ły się dla mnie twoje
przepisy^e
w domu, w którym przeby-
wałem jako osiadły przy-
bysz.^f
- 55** W nocy wspominałem na
twoje imię, Jehowo,^g
by trzymać się twojego
prawa.^h
- 56** Nawet to przypadło mi w u-
dziale,
gdyż przestrzegałem two-
ich rozkazów.ⁱ

† [Chet]

- 57** Jehowa jest moim dzia-
łem;^j
obiecałem zachowywać
twoje słowa.^k
- 58** Ułagodziłem twe oblicze
całym swym sercem.^l
Okaż mi łaskę stosownie
do twojej wypowiedzi.^m
- 59** Zważam na swoje drogi,ⁿ
by zawrócić swe stopy
ku twoim przypomnie-
niom.^o
- 60** Pośpieszyłem się i nie zwle-
kałem^p
z przestrzeganiem twoich
przykazań.^q
- 61** Otoczyły mnie powrozy nie-
godziwców.^r
Prawa twojego nie zapo-
mniałem.^s

k Wj 19:8; 2Kl 23:3; Ps 106:12; **l** Wj 32:11; 2Kn 34:27; Ps 51:17; **m** Ps 26:11; Ps 57:1; **n** Ps 119:101; Lk 15:18; 2Kl 13:5; Ef 5:15; **o** Pwt 4:30; Ps 119:146; Jer 31:18; **p** Wj 7:20; 2Kn 29:3; Dz 16:33; **q** Prz 7:2; **r** Ps 140:5; Jer 38:6; **s** 1Sm 26:9; 2Kn 29:2.

62 O północy wstaję, by złożyć ci dzięki^a
za twe prawe rozstrzygnięcia sądownicze.^b

63 Towarzyszem jestem wszystkich, którzy się ciebie boją,^c
oraz tych, którzy przestrzegają twoich rozkazów.^d

64 Twoja lojalna życzliwość, Jehowo, napełniła ziemię.^e
Naucz mnie swych przepisów.^f

■ [Tet]

65 Obchodziłeś się ze swym sługą naprawdę do brze,^g
Jehowo, stosownie do swego słowa.^h

66 Naucz mnie dobroci,ⁱ rozsądku^j i wiedzy,^k
bo przykazaniom twym uwierzyłem.^l

67 Zanim popadłem w uciśnienie, nieopatrnie grzeszyłem,^m
lecz teraz zachowuję twą wypowiedź.ⁿ

68 Jesteś dobry i wyświadczasz dobro.^o
Naucz mnie twych przepisów.^p

69 Zuchwalcy obrzucili mnie fałszem.^q
Ja zaś całym sercem będę przestrzegał twoich rozkazów.^r

70 Serce ich stało się nieczułe jak tłuszcz.^s
Ja natomiast pokochałem twoje prawo.^t

71 Dobre to dla mnie, że zostałem uciśniony,^u
bym się nauczył twoich przepisów.^v

72 Prawo^w twych ust jest dla mnie dobre^x –
bardziej niż tysiące sztuk złota i srebra.^y

PSALM 119

a Ps 42:8
Dz 16:25
b Neh 9:13
c Ps 16:3
Ps 142:7
Prz 13:20
Mal 3:16
d Ps 119:56
e Ps 33:5
Ps 104:13
f 1Kl 8:58
Ps 119:33
Ps 119:124
g Rdz 39:3
1Sm 18:14
Ps 30:11
h Ps 119:25
i Tyt 1:8
j 1Sm 25:33
Dn 2:14
k 1Kl 3:9
2Kn 1:10
Ps 94:10
Dn 2:21
Flp 1:9
l Ps 106:12
m Kpl 5:17
Gal 6:1
1Tm 1:13
n Ps 119:11
Hcb 12:11
o Ps 86:5
Ps 106:1
Ps 107:1
Mk 10:18
p Ps 119:12
Iz 48:17
q Hi 13:4
Ps 86:14
Ps 109:2
Ps 119:51
r Ps 19:8
Ps 119:40
s Ps 17:10
Iz 6:10
Dz 28:27
t Ps 40:8
Rz 7:22
u 1Ko 11:32
Heb 5:8
Heb 12:10
v Ps 119:171
Pwt 4:14
w Pwt 17:19
x Ps 19:7
y Ps 19:10
Ps 119:127
Prz 3:15
Prz 8:10

szpalta 2

a Hi 10:8
Ps 100:3
Ps 138:8
Ps 139:14
b 1Kn 22:12
Hi 32:8
Ps 119:35
Kzn 12:13
c Ps 34:2
d Ps 119:42
Ps 119:147
e Neh 9:13
Ps 119:52
Ps 119:160
f Pwt 32:4
Ps 89:33
Heb 12:11

* [Jod]

73 Twoje ręce mnie uczyniły i nadały mi trwałą kształt.^a

Obdarz mnie zrozumieniem, bym mógł się nauczyć twych przykazań.^b

74 Bojący się ciebie widzą mnie i się radują,^c
bo wyczekiwałem twego słowa.^d

75 Dobrze wiem, Jehowo, że twoje sądownicze rozstrzygnięcia to prawda^e

i że mnie utrafiłeś, kierując się wiernością.^f

76 Proszę cię, niech twoja lojalna życzliwość służy memu pocieszeniu,^g
zgodnie z twą wypowiedzią do twojego sługi.^h

77 Niech na mnie spłyną twoje zmiłowania, bym pozostał przy życiu,ⁱ
bo kocham twoje prawo.^j

78 Niechaj zuchwalcy zostaną zawstydzeni, bo bez powodu wprowadzili mnie w błąd.^k

Ja zajmuję się twoimi rozkazami.^l

79 Niech ku mnie zawrócą bojący się ciebie,^m
ci, którzy też znają twoje przypomnienia.ⁿ

80 Niech moje serce okaże się nienagane w twych przepisach,^o
abym nie został zawstydzony.^p

■ [Kaf]

81 Dusza moja usycha z tęsknoty za twym wybawieniem;^q
słowa twojego wyczekuję.^r

g Wj 34:6; Ps 86:5; 2Ko 1:3; **h** Ps 119:41; **i** Ps 51:1; Ps 103:13; Ps 119:116; Dn 9:18; Lk 1:50; **j** Ps 1:2; Rz 7:22; **k** Ps 25:3; Ps 35:19; **l** Ps 19:8; Ps 119:45; **m** Ps 142:7; **n** Ps 99:7; Ps 119:2; **o** Pwt 26:16; 1Kl 8:58; Ps 119:112; **p** Rdz 3:7; Ps 25:2; Ps 119:6; 1Jn 2:28; **q** Ps 73:26; Ps 84:2; Mt 7:7; **r** Ps 119:74; Ps 119:114.

82 Oczy moje gasną z tęsknoty za twą wypowiedzią,^a ja zaś mówię: „Kiedyż mnie pocieszysz?”^b

83 Stałem się bowiem podobny do bukłaka^c w dymie.

Przepisów twych nie zapomniałem.^d

84 Ile jest dni twojego służby?^e Kiedy wykonasz wyrok na tych, którzy mnie przesładowują?^f

85 Zuchwalcy wykopali doły, by mnie schwytać,^g ci, którzy nie postępują zgodnie z twoim prawem.^h

86 Wszystkie twoje przykazania to wierność.ⁱ

Bez powodu mnie przesładowali. Pomóż mi.^j

87 Za chwilę zgładziliby mnie z ziemi,^k lecz ja nie odstępowałem od twoich rozkazów.^l

88 Stosownie do swej lojalnej życzliwości zachowaj mnie przy życiu,^m bym się trzymał przypomnienia twoich ust.ⁿ

↳ [Lamed]

89 Po czas niezmierny, Jecho-^o

słowo twoje jest ustanowione w niebiosach.^p

90 Wierność twoja na pokolenie za pokoleniem.^q Mocno utwierdziłeś ziemię, żeby stała.^r

91 Stosownie do twych sądowniczych rozstrzygnięć stoją aż do dziś,^s wszystkie bowiem są twymi sługami.^t

92 Gdyby prawo twoje nie było tym, co kocham,^u to zginałbym w swym uciśnieniu.^v

PSALM 119

a Ps 69:3
Ps 119:123

b Ps 86:17
Ps 102:2
Iz 51:3
Iz 66:13
2Kp 1:3

c Rdz 21:15
Ps 56:8

d Pwt 4:40
Ezd 7:10
Ps 119:61
Ps 119:176

e Hi 7:7
Ps 39:4
Ps 89:47

f Ps 7:6
Lk 18:7
Obj 6:10

g Ps 7:15
Ps 35:7
Ps 119:78
Prz 16:27
Jer 18:20

h Ps 119:53

i Pwt 11:27

j Ps 35:19
Ps 142:6

k 1Kl 3:14

l 1Sm 24:6
Ps 119:56
Ps 119:110

m Ps 6:4
Ps 119:159

n Ps 19:7

o Ps 119:152

p Ps 89:2
Iz 55:9
1Pt 1:25

q Pwt 7:9
Ps 100:5
1Kp 1:9
1Pt 4:19

r Ps 93:1
Ps 104:5
Kzn 1:4

s Ps 148:6

t Joz 10:13
Sdz 5:20
Ps 148:3

u Ps 119:70
Ps 119:77
Ps 119:143

v Prz 6:23
Mt 4:4

szpalta 2

a Ps 19:8
Ps 119:56

b Kpl 18:5
Pwt 30:16
Jn 6:63
Rz 10:5

c Joz 10:6
Ps 86:2
Iz 41:10

d Ps 119:15
Ps 119:168

e 1Sm 24:2
Ps 10:8
Ps 37:32
Mt 26:4
Dz 23:21

f Ps 19:7
Ps 107:43

g 2Sm 14:25
2Sm 18:14

h Ps 40:8

93 Po czas niezmierny nie zapomnę twych rozkazów,^a

gdyż przez nie zachowałem mnie przy życiu.^b

94 Jestem twój. Wybaw mnie,^c bo szukałem twoich rozkazów.^d

95 Czyhali na mnie niegodziwcy, by mnie zgubić.^e

Na twe przypomnienia zważam.^f

96 Widziałem kres wszelkiej doskonałości.^g

Przykazanie twoje jest bardzo szerokie.

↳ [Mem]

97 Jakże miłuję twoje prawo!^h Przez cały dzień się nim zajmuję.ⁱ

98 Przykazanie twoje czyni mnie mędrszym od mych nieprzyjaciół,^j gdyż moim jest po czas niezmierny.^k

99 Posiadłem więcej wnikliwości niż wszyscy moi nauczyciele,^l gdyż się zajmuję twymi przypomnieniami.^m

100 Wykazuję lepsze zrozumienie niż starsi,ⁿ ponieważ przestrzegam twoich rozkazów.^o

101 Od wszelkiej złej ścieżki powstrzymałem swe stopy,^p by móc zachowywać twoje słowo.^q

102 Od twych sądowniczych rozstrzygnięć się nie odwróciłem,^r bo ty sam mnie pouczyłeś.^s

i Ps 1:2; j Pwt 4:6; Ps 19:7; Prz 2:6; Prz 10:8; k Pwt 5:29; 1 Prz 21:16; Mt 11:25; Mt 13:11; Lk 2:46; 2Tm 3:15; m Ps 19:7; Ps 119:79; n 1Sm 3:19; Hi 32:4; Kzn 4:13; Lk 2:47; o Ps 103:18; Ps 119:4; Ps 119:56; p Ps 18:23; Ps 119:59; Prz 1:15; Prz 10:23; Prz 16:17; 1Kp 9:25; Gal 5:23; 2Pt 1:6; q Prz 7:2; r 2Kp 7:17; Ps 18:22; s 1Kl 8:36; Ps 27:11; Ps 86:11; Iz 30:20; Iz 54:13; 1Jn 2:27.

103 Jakże miłe dla mego podniebienia są twe wypowiedzi,
bardziej niż miód dla
moich ust!^a

104 Dzięki rozkazom twoim wykazuję się zrozumieniem.^b

Dlatego znienawidziłem
wszelką ścieżkę fałszywą.^c

♪ [Nun]

105 Słowo twoje jest lampą dla
mej stopy^d
i światłem na moim
szlaku.^e

106 Złożyłem przysięgę – i ją
spełnię^f –
że będę strzegł twoich
prawych rozstrzygnięć
sądowniczych.^g

107 Wielce byłem uciśniony.^h
Jehowo, zgodnie ze swym
słowem zachowaj mnie
przy życiu.ⁱ

108 Proszę, znajdź upodobanie
w dobrowolnych darach
ofiarnych moich
ust, Jehowo.^j

i ucz mnie swoich sądow-
niczych rozstrzygnięć.^k

109 Dusza moja wciąż jest w
mej dłoni,^l
lecz prawa twego nie za-
pomniałem.^m

110 Niegodziwi zastawili na
mnie pułapkę.ⁿ
lecz ja nie odstąpiłem od
twych rozkazów.^o

111 Przypomnienia twe wzię-
łem w posiadanie po-
czas niezmierny,^p
są bowiem radosnym u-
niesieniem mego serca.^q

112 Serce swe nakłoniłem do
wykonywania twoich
przepisów^r
po czas niezmierny, aż
do ostatka.^s

PSALM 119

a Ps 19:10
Prz 8:11
Prz 24:13

b Ps 119:100

c Ps 97:10
Ps 101:3
Prz 8:13
Prz 13:5
Rz 12:9

d 1Sm 2:9
Ps 43:3
Prz 6:23
Iz 51:4
Rz 15:4
2Tm 3:16
2Pt 1:19

e Hi 29:3
Ps 18:28
Ef 5:13

f 2Kn 15:14
Neh 10:29
Ps 66:13
Mt 5:33

g Kpl 18:5
Lb 16:5
Pwt 1:35
Pwt 7:12

h Ps 34:19

i Ps 119:88

Ps 143:11

j Lb 29:39
Ps 50:23
Oz 14:2
Heb 13:15

k Pwt 4:5
Pwt 33:10
Iz 48:17

l Szd 12:3
1Sm 19:5
Hi 13:14

m Ps 119:61

Ps 119:153

n Ps 140:5
Ps 141:9
Ps 142:3

o Ps 119:87

p Ps 119:129
2Pt 3:1

q Ps 19:8
Jer 15:16

r 1Kl 8:58
2Kn 19:3
Ps 105:45

s Ps 119:33

szpalta 2

a 1Kl 18:21
2Kl 17:41
Obj 3:16

b Ps 40:8
Ps 119:97

c Ps 3:3
Ps 32:7
Ps 91:2

d Ps 119:81
Ps 130:5

e Ps 6:8
Ps 26:5
Ps 139:19

Mt 7:23
1Ko 15:33

f Wj 20:6
Kpl 26:3
Joz 24:15

g Ps 37:17
Ps 41:12
Iz 41:10

◊ [Samek]

113 Ludzi o połowicznym sercu
znienawidziłem,^a
ale twoje prawo umiłow-
ałem.^b

114 Tyś moją kryjówką i moją
tarczą.^c

Słowa twojego wyczekuję.^d

115 Precz ode mnie, złoczyńcy,^e
bym mógł przestrzegać
przykazań mego Boga.^f

116 Wesprzyj mnie zgodnie ze
swą wypowiedzią, bym
pozostał przy życiu.^g

i nie wystawiaj mnie na
wstyd ze względu na
moją nadzieję.^h

117 Pokrzep mnie, bym mógł
zostać wybawiony.ⁱ

a będę się wciąż wpatry-
wał w twoje przepisy.^j

118 Odrzuciłeś wszystkich, któ-
rzy zbaczają od twoich
przepisów.^k

bo ich oszukańcze postę-
powanie to fałsz.^l

119 Za twoją sprawą wszyscy
niegodziwcy ziemi znik-
nęli niczym spieniony
żużel.^m

Dlatego umiłowalem two-
je przypomnienia.ⁿ

120 Ze strachu przed tobą po
moim ciełe przeszły
ciarki^o

i zląkłem się z powodu
twych sądowniczych
rozstrzygnięć.^p

♪ [Ajin]

121 Czyniłem zadość sądowi i
prawości.^q

Nie wydawaj mnie tym,
którzy mnie oszukują!^r

h Ps 25:2; Iz 45:17; Rz 5:5; Rz 10:11; 1Pt 2:6; i Ps 17:5; Iz 41:13; j Pwt 6:24; Joz 1:8; Ps 119:48; k 2Kl 17:15; 1Kn 28:9; Ps 95:10; Lam 1:15; l Ps 78:36; Jer 8:5; Jer 14:14; Jer 23:26; Ef 4:14; m 1Sm 15:23; Prz 2:22; Prz 25:4; Jer 6:30; Eze 22:18; n Ps 93:5; Ps 119:2; o 2Sm 6:9; Ps 2:11; Hab 3:16; p Kpl 20:22; Neh 10:29; q 1Sm 24:11; 2Sm 8:15; Mi 6:8; 2Ko 1:12; r Ps 37:33; 2Pt 2:9.

122 Poręcz za swego sługę ku
dobremu.^a

Niechaj nie oszukują
mnie zuchwali.^b

123 Oczy moje gasną z tęsknoty
za twym wybawieniem^c
i za twą prawą wypowied-
zią.^d

124 Postępuj ze swym sługą
stosownie do swej lojal-
nej życzliwości^e
i ucz mnie swych przepi-
sów.^f

125 Jestem twoim sługą.^g Ob-
darz mnie zrozumie-
niem,^h
bym znał twoje przypo-
mnienia.ⁱ

126 Czas na to, by Jehowa
działał.^j

Złamali twoje prawo.^k

127 Dlatego umiłowalem przy-
kazania twoje!^l
bardziej niż złoto, nawet
złoto oczyszczone.^m

128 Dlatego za słusne uzna-
łem wszystkie rozka-
zy dotyczące wszelkich
spraw;ⁿ
znenawidziłem każdą
ścieżkę fałszywą.^o

■ [Pe]

129 Przypomnienia twoje są
cudowne.^p

Dlatego dusza moja ich
przestrzega.^q

130 Już samo wyjawienie twoich
słów daje światło,^r
obdarzając niedoświadcz-
nych zrozumieniem.^s

131 Usta swe szeroko otworzy-
łem, by wzdychać,^t
gdyż zatęskniłem za twy-
mi przykazaniami.^u

132 Zwróć się ku mnie i okaż
mi łaskę,^v
zgodnie ze swym sądowi-
czym rozstrzygnięciem
wobec tych, którzy miłu-
ją twe imię.^w

PSALM 119

a Rdz 44:32

Hi 17:3

Iz 38:14

Fim 19

b Ps 36:11

Ps 119:78

Oz 12:7

c Ps 69:3

Ps 143:7

d Ps 119:81

e Ps 69:16

Ps 103:11

Łk 18:13

f Ps 119:135

Ps 143:10

g Ps 116:16

Rz 6:22

h 2Kn 1:10

Ps 119:34

2Tm 2:7

Jak 1:5

i Ps 19:7

j Ps 9:19

Ps 102:13

Iz 26:21

Jer 18:23

k Lb 15:31

Iz 24:5

Iz 33:8

Mt 24:12

1Tm 1:9

l Ps 119:47

m Ps 19:10

Ps 119:72

Prz 3:14

Prz 8:11

Prz 16:16

n Ps 19:8

Ps 119:40

Prz 30:5

o Ps 119:104

p Ps 93:5

q Ps 25:10

Ps 119:2

r Ps 119:105

Prz 6:23

2Ko 4:6

2Pt 1:19

s Ps 19:7

Prz 1:4

2Tm 3:15

t 1Pt 2:2

u Ps 42:1

Ps 119:48

v Wj 4:31

1Sm 1:11

2Sm 16:12

Iz 38:20

Iz 63:9

w Ps 72:19

Ps 106:4

Dz 15:14

Heb 6:10

szpalta 2

a Ps 18:30

Ps 119:67

b Ps 19:13

Rz 6:12

c Eze 22:7

d Ps 119:4

e Lb 6:25

Ps 4:6

f Ps 4:1

1Sm 15:11

Jer 9:18

Lam 3:48

2Pt 2:8

133 Mocno utwierdził me kroki
w twojej wypowiedzi^a
i niech mną nie zawład-
nie nic szkodliwego.^b

134 Wykup mnie od wszelkiego
oszusta człowieka,^c
a trzymać się będę twoich
rozkazów.^d

135 Rozjaśnij swe oblicze nad
swoim sługą^e
i ucz mnie swych przepi-
sów.^f

136 Strumienie wody popłynę-
ły z mych oczu,^g
gdyż nie trzymali się twe-
go prawa.^h

■ [Cade]

137 Tyś jest prawy, Jehowo,ⁱ
a twe sądownicze roz-
strzygnięcia są prostolinijne.^j

138 Przypomnienia^k swe dałeś
jako nakaz w prawości
i w nadzwyczajnej wier-
ności.^l

139 Żarliwość moja mnie stra-
wiła,^m
gdyż wrogowie moi za-
pomnieli o twych sło-
wach.ⁿ

140 Wypowiedz twoja jest nie-
zwykle czysta,^o
a sługa twój ją miłuje.^p

141 Ja nie nie znacze i jestem
godny wzgardy.^q
Rozkazów twoich nie za-
pomniałem.^r

142 Prawość twoja to prawość
po czas niezmierny,^s
a prawo twoje jest
prawdą.^t

143 Dopadły mnie udręka i u-
trapienie.^u

h Ps 119:53; Eze 9:4; Eze 22:26; Oz 4:6; Am 2:4;
1Pwt 32:4; Ezd 9:15; Neh 9:33; Jer 12:1; Dn 9:7;
J Pwt 4:8; Neh 9:13; Ps 119:7; Obj 16:5; Obj 16:7;
Obj 19:2; k Ps 119:144; 1 Ps 119:90; m 2Kl 10:16; Ps
69:9; Jn 2:17; n Iz 17:10; Jer 3:21; o 2Sm 22:31; Ps
12:6; Ps 18:30; Ps 119:160; Prz 30:5; Jn 17:17; p Ps
119:97; Ps 119:163; q Ps 22:6; Łk 17:10; Łk 18:13;
1Pt 5:6; r Ps 119:93; s Ps 36:6; Łk 5:16; Dn 9:24;
t Wj 34:6; Neh 9:13; Ps 19:9; Ps 119:151; Ps 119:160;
Jn 17:17; u Ps 18:4; Ps 88:3; Mk 14:34.

Przykazania twoje kocha-
łem.^a

- 144** Prawość twych przypo-
mnień trwa po czas
niezmierzony.^b

Obdarz mnie zrozumie-
niem, bym pozostał przy
życiu.^c

ⲡ [Kof]

- 145** Zawolałem całym swym ser-
cem.^d Odpowiedz mi, Je-
howo.^e

Przepisów twoich chcę
przestrzegać.^f

- 146** Wezwałem ciebie. Wybaw
mnie!^g

A trzymać się będę twych
przypomnień.^h

- 147** Wstałem wcześniej o świa-
cie,ⁱ by wołać o pomoc.^j
Słów twoich wyczekiwa-
łem.^k

- 148** Oczy moje wyprzedzały
straże nocne,^l
bym się mógł zajmować
twoją wypowiedzią.^m

- 149** Racz usłyszeć mój głos sto-
sownie do swej lojalnej
życliwości.ⁿ

Jehowo, zgodnie ze swym
sądowniczym rozstrzyg-
nięciem zachowaj mnie
przy życiu.^o

- 150** Przybliżyli się ci, którzy
się uganijają za rozpa-
saniem;^p
daleko odeszli od twojego
prawa.^q

- 151** Ty jesteś blisko, Jehowo,^r
i wszystkie twoje przyka-
zania są prawdą.^s

- 152** Dawno temu poznałem
niektóre z twych przy-
pomnień,^t
boś je ugruntował po
czas niezmierzony.^u

Ⲛ [Resz]

- 153** Zobacz me uciśnienie i
mnie wyratuj.^v

PSALM 119

- a** Ps 112:1
Ps 119:47
b Ps 93:5
Jer 44:23
c Ps 119:34
Ps 119:116
Prz 10:21
Dn 12:10
d Lam 3:41
Mt 22:37
e Ps 61:1
f Wj 15:26
Kpl 26:46
Ps 119:8
g Ps 3:7
Mk 11:9
Obj 7:10
h Ps 93:5
Ps 119:22
i Hi 3:9
j Ps 5:3
Ps 88:13
Mk 1:35
k Ps 130:5
l Ps 63:6
Łk 6:12
m Ps 119:11
n Ps 51:1
Ps 65:2
Iz 63:7
o Ps 25:9
Ps 119:156
p Kpl 18:17
Sdz 20:6
Ps 26:10
Prz 10:23
Prz 21:27
Gal 5:19
2Pt 2:2
Judy 4
q Kpl 20:14
Prz 24:9
Jer 9:13
Rz 1:32
r Pwt 4:7
Ps 46:1
Ps 145:18
s Neh 9:13
Ps 19:9
Ps 119:142
Jn 17:17
1Pt 1:22
t Ps 93:5
u Ps 119:144
Kzn 3:14
v Ps 6:4
Ps 9:13
Ps 140:1

szpalta 2

- a** Ps 119:109
Oz 4:6
b Sdz 6:31
1Sm 24:15
Ps 35:1
Ps 43:1
Prz 22:23
Prz 23:11
Jer 50:34
Lam 3:59
Mi 7:9
c Heb 10:39
d Ps 73:27
Prz 15:29
e 1Kl 8:58
2Kl 17:15

nie zapomniałem bowiem
twojego prawa.^a

- 154** Racz poprowadzić moją
sprawę sądową i mnie
wyratuj;^b

zgodnie ze swą wypo-
wiedzią zachowaj mnie
przy życiu.^c

- 155** Wybawienie jest daleko od
niegodziwców,^d
bo nie szukali twoich
przepisów.^e

- 156** Liczne są twe zmiłowania,
Jehowo.^f

Stosownie do swych są-
downiczych rozstrzyg-
nięć zachowaj mnie
przy życiu.^g

- 157** Wielu jest mych prześla-
dowców i mych wro-
gów.^h

Od twoich przypomnień
nie zboczyłem.ⁱ

- 158** Widziałem postępujących
zdradziecko^j

i czuję wstręt, gdyż nie
strzegli twej wypowie-
dzi.^k

- 159** Racz zobaczyć, że umiło-
wałem twoje rozkazy.^l

Jehowo, stosownie do
swej lojalnej życliwości
zachowaj mnie przy
życiu.^m

- 160** Treścią twego słowa jest
prawda,ⁿ

a każde two prawe roz-
strzygnięcie sądowni-
cze trwa po czas nie-
zmierzony.^o

Ⲡ [Szln]

- 161** Książęta prześladowali
mnie bez powodu,^p
lecz serce moje bało się
twoich słów.^q

f 1Kn 21:13; Ps 86:15; Iz 55:7; 2Ko 1:3; Jak 5:11;
g Ps 119:149; **h** Ps 3:1; Ps 25:19; Ps 56:2; Mt 24:9;
i Ps 19:7; Ps 44:18; Ps 119:51; 1Ko 15:58; **j** Wj 21:8;
Prz 2:22; Prz 11:6; Sof 3:4; **k** Ps 139:21; Eze 9:4;
l Ps 119:40; Ps 119:69; **m** Ps 6:4; Ps 119:88; Lam
3:22; **n** 2Sm 7:28; 1Kl 17:24; **p** Ps 12:6; Ps 119:140;
Prz 30:5; Jn 17:17; **o** Ps 119:75; **p** 1Sm 24:11; 1Sm
26:18; Ps 119:23; Jn 15:25; **q** Wj 9:20; 2Kl 22:19; Iz
66:2.

162 Niezmiernie się raduję z
twojej wypowiedzi,^a
jak ktoś, kto znalazł wiel-
ki łup.^b

163 Znienawidziłem fałsz^c i
brzydzę się nim.^d
Prawo twoje umiowałem.^e

164 Siedem razy dziennie cię
wysławiam^f
ze względu na twe prawe
rozstrzygnięcia sądow-
nicze.^g

165 Obfity pokój należy do
tych, którzy miłują twe
prawo.^h
i nie ma dla nich żadnej
przeklętności.ⁱ

166 Z nadzieją wyzekiwałem
twojego wybawienia, Je-
howo,^j
i wykonywałem twoje
przykazania.^k

167 Dusza moja trzyma się
tych przypomnień^l
i ja nader je miłuję.^m

168 Trzymam się twoich roz-
kazów i twoich przypo-
mnień,ⁿ
bo przed tobą są wszy-
stkie moje drogi.^o

□ [Taw]

169 Niech me błagalne wołanie
dojdzie przed twoje ob-
licze, Jehowo.^p

Stosownie do swego sło-
wa racz mnie obdarzyć
rozumieniem.^q

170 Niech wejdzie przed twe
oblicze moja prośba o
łaskę.^r

Stosownie do swej wypo-
wiedzi racz mnie wy-
zwolić.^s

171 Niech wargi moje tryskają
wysławianiem,^t
bo uczysz mnie swych
przepisów.^u

172 Niech język mój śpiewa twą
wypowiedź,^v
bo wszystkie twe przyka-
zania są prawością.^w

PSALM 119

a Ps 40:16
Iz 61:10
Jer 15:16

b 1Sm 30:16
Iz 9:3

c Ps 119:104
Prz 6:19
Am 5:15
Rz 12:9

d Ps 101:7
Ps 119:29
Ef 4:25

e Ps 1:2

f Ps 55:17
Ps 119:62

g Ps 97:8
Obj 19:2

h Ps 1:3
Prz 3:1
Iz 32:17
Iz 48:18
1Ko 14:33

i Iz 57:14
Mt 13:21
Rz 14:13
1Pt 2:6

j Rdz 49:18
Ps 130:7

k Pwt 4:2
Ps 19:8

l Ps 19:7
Ps 25:10
Ps 99:7

m Ps 1:2
Ps 40:8
Rz 7:22

n Ps 119:8
Ps 119:93

o Ps 11:5
Ps 139:3
Prz 5:21
Prz 15:11
Heb 4:13

p Ps 18:6

q 1Kn 22:12
2Kn 1:10
Prz 2:3
Jak 1:5

r Ps 55:1

s 2Sm 7:28
Ps 119:41

t Ps 63:5
Ps 71:17
Ps 145:7
Jn 4:14

u Pwt 6:1

v Ps 40:9
Ps 119:11

w Ps 119:86

szpalta 2

a Ps 60:5

b Pwt 30:19
Joz 24:15
Joz 24:22
Ps 119:15
Prz 1:29
Łk 10:42

c Rdz 49:18
2Sm 23:5
Ps 119:81
Obj 7:10

d Ps 1:2
Ps 119:16

e Ps 9:14
Iz 38:19

173 Niech ręka twa będzie mi
ku pomocy,^a
wybrałem bowiem twe
rozkazy.^b

174 Zateśkniłem za twym wy-
bawieniem, Jehowo,^c
a prawo twoje kocham.^d

175 Niech dusza moja żyje i cię
wysławia^e
i niech mi pomagają twe
sądownicze rozstrzyg-
nięcia.^f

176 Błąkam się jak zagubio-
na owca.^g Szukaj swego
sługi,^h
bo nieś zapomniałem o
tych przykazaniach.ⁱ

Pieśń wstępowań.

120 Do Jehowy wołałem w
mej udręce,^j
a on mi odpowie-
dział.^k

2 Jehowo, racz wyzwolić mą
duszę od warg fałszy-
wych,^l
od języka oszukańczego.^m

3 Cóż ci będzie dane i coś ci
zostanie dodane,
oszukańczy języku?ⁿ

4 Zaostrzone strzały mocarza^o
oraz żarzące się węgle z ja-
nowców.^p

5 Biada mi, bo zamieszkałem
jako przybysz w Mesze-
chu!^q

Obozowałem wraz z na-
miotami Kedaru.^r

6 Bo dusza moja zbyt długo
obozowała^s
z tymi, którzy nienawidzą
pokoju.^t

7 Ja opowiadałem się za poko-
jem,^u ale gdy mówię,
oni są za wojną.^v

f Pwt 4:1; Ps 119:75; **g** Ps 95:7; Iz 53:6; Eze 34:6; Mt 10:6; Łk 15:4; 1Pt 2:25; **h** 2Kn 32:16; i Kpl 27:34; Ps 119:60; Kzn 12:13; Oz 4:6; **PSALM 120** j Ps 18:6; Ps 116:4; **k** Ps 50:15; Ps 107:13; Jon 2:2; 1 Ps 35:11; Ps 109:2; Mt 26:59; Ef 4:29; **m** Ps 52:2; Ps 119:118; Ef 4:14; **n** Ps 52:4; Prz 12:22; Jak 3:6; **o** Ps 7:13; Ps 59:7; Ps 64:3; Prz 12:18; **p** Ps 140:10; Prz 16:27; **q** Rdz 10:2; Eze 27:13; r PnP 1:5; Jer 49:28; **s** Heb 11:9; **t** Ps 57:4; Eze 2:6; Mt 10:16; **u** Ps 34:14; Mt 5:9; Heb 12:14; 1Pt 3:11; **v** 1Sm 24:11; 1Sm 26:2; Ps 35:20.

Pieśń wstępowań.

121 Wzniosę oczy ku górom.^aSkąd nadejdzie moja pomoc?^b**2** Pomoc moja jest od Jehowy,^c
Twórcy nieba i ziemi.^d**3** Żadną miarą nie pozwoli
on twojej stopie się zachwiać.^eTo niemożliwe, by strzegą-
cy cię drzemał.^f**4** Oto nie będzie drzemał ani
nie zaśnie^gten, który strzeże Izraela.^h**5** Jehowa cię strzeże.ⁱ
Jehowa jest twym cieniem^j
po twej prawej ręce.^k**6** Za dnia nie porazi cię
słońce^l
ani księżyc w nocy.^m**7** Jehowa będzie cię strzegł
przed wszelkim nie-
szczęściem.ⁿBędzie strzegł twojej du-
szy.^o**8** Jehowa będzie strzegł twe-
go wychodzenia i twego
wchodzenia^p
odtąd aż po czas niezmie-
rzony.^q

Pieśń wstępowań. Dawidowa.

122 Radowałem się, gdy mi
mówiono:^r„Chodźmy do domu
Jehowy”.^s**2** Stopy nasze stawały^t
w bramach twych, Jerozo-
limo.^u**3** Jerozolima – zbudowano ją
jak miasto,^v
zespolone w jedną zwartą
całość.^w**4** do którego podchodzą ple-
miona,^x
plemiona Jah,^y
jako przypomnienie dla Iz-
raela,^z
by dzięki składać imieniu
Jehowy.^a**PSALM 121****a** Ps 125:2**b** Ps 124:8**c** Ps 146:5**d** Oz 13:9**e** 1Kl 8:45**f** Ps 3:4**g** Ps 46:1**h** Iz 41:13**i** Jer 20:11**j** Dn 6:10**k** Heb 13:6**l** Rdz 1:1**m** Ps 8:3**n** Ps 115:15**o** Ps 124:8**p** Iz 40:26**q** Dz 17:24**r** Obj 4:11**s** 1Sm 2:9**t** Ps 91:12**u** Prz 3:26**v** Lk 1:79**w** Prz 2:8**x** 1Pt 1:5**y** Iz 27:3**z** Iz 40:28**a** Ps 127:1**b** Wj 15:2**c** Lb 23:21**d** Ps 91:1**e** Iz 4:5**f** Iz 25:4**g** Ps 16:8**h** Ps 73:23**i** Ps 109:31**j** Ps 91:6**k** Iz 49:10**l** Obj 7:16**m** Hi 31:26**n** Ps 91:5**o** Ps 91:10**p** Prz 12:21**q** Ps 34:22**r** Ps 41:2**s** Ps 97:10**t** Ps 145:20**u** Pwt 28:6**v** 2Sm 5:2**w** Ps 113:2**x** Ps 115:18**y** Ps 122**z** Ps 42:4**a** Ps 55:14**b** Ps 106:5**c** 2Sm 6:15**d** Ps 27:4**e** Ps 84:10**f** Mi 4:2**g** Ps 84:7**h** 2Kn 6:6**i** Ps 87:2**j** Ps 100:4**k** 2Sm 5:9**l** Ps 132:13**m** Ps 48:2**n** Wj 23:17**o** Ps 78:68**p** Iz 2:3**q** Pwt 12:5**r** Wj 16:34**s** Ps 19:7**t** Ps 107:1**5** Tam bowiem stoją trony
sądu.^atrony dla domu Dawida.^b**6** Proście o pokój dla Jerozo-
limy.^cCi, którzy cię miłują, o
miasto, będą wolni od
zatraskania.^d**7** Oby pokój trwał w obrębie
twego wału obronnego,^e
wolność od trosk – w twych
wieżach mieszkalnych.^f**8** Ze względu na moich braci
i mych towarzyszy po-
wiem teraz:^g
„Niech będzie w tobie po-
kój”.^h**9** Ze względu na dom Jehowy,
naszego Boga,ⁱ
zabiegać będę o twoje do-
bro.^j

Pieśń wstępowań.

123 Ku tobie wzniosłem o-
czy,^kTy, który mieszkasz
w niebiosach.^l**2** Oto jak oczy sług są zwróco-
ne ku ręce ich pana,^m
jak oczy służącej – ku ręce
jej pani,ⁿtak nasze oczy są zwróco-
ne ku Jehowie, naszemu
Bogu.^oaż nam okaże łaskę.^p**3** Okaż nam łaskę, Jehowo,
okaż nam łaskę,^q
bośmy nad miarę nasyce-
ni pogardą.^r**4** Dusza nasza nad miarę się
nasycała naigrawaniem
się beztroskich,^s
pogardą butnych.^t**szpalta 2** **a** Pwt 17:8; 2Kn 19:8; **b** 2Sm 7:16; 2Sm 8:18; 1Kl 10:18; 1Kn 29:23; Mt 19:28; **c** 2Sm 19:30; Ps 51:18; **d** Rdz 12:3; Lb 24:9; **e** Ps 48:13; **f** Ps 48:12; **g** Ps 16:3; **h** 1Kn 12:18; Ps 122:6; **i** 1Kl 8:6; 1Kn 29:3; Ps 26:8; Ps 69:9; **j** Ps 102:14; Ps 137:5; **PSALM 123** **k** Ps 25:15; Ps 121:1; Ps 141:8; Lk 18:13; **l** Ps 2:4; Ps 11:4; Ps 115:3; Mt 6:9; **m** Neh 2:3; **n** Rdz 16:3; **o** Rdz 49:18; Ps 119:82; Ps 119:123; Ps 130:6; **p** Lam 3:25; Mi 7:7; **q** Ps 56:1; Ps 57:1; Ps 69:16; **r** Neh 4:3; Ps 44:13; Ps 89:51; **s** Ps 73:12; Ps 119:51; Jer 48:11; **t** Ps 73:6; Jer 48:29; 1Ko 4:13.

Pieśń wstępowań. Dawidowa.

124 „Gdyby nie to, że Jehowa był za nami”,^a
niech teraz powie Izrael,^b

2 „gdyby nie to, że Jehowa był za nami,^c

kiedy ludzie powstałi przeciwko nam,^d

3 wówczas byłiby nas połknęli żywcem,^e

gdy ich gniew płonął przeciwko nam.^f

4 Wówczas zmyłyby nas wody,^g
potok przewaliłby się nad naszą duszą.^h

5 Wówczas przewaliłby się nad naszą duszą wody zuchwalstwa.ⁱ

6 Błogosławiony niech będzie Jehowa, który nas nie wydał^j

na pastwę ich zębom.^k

7 Dusza nasza jest jak ptak, który uciekł^l
z pułapki łowiących na przynętę.^m

Pułapka jest połamana,ⁿ
a myśmy uciekli.^o

8 Pomoc nasza jest w imieniu Jehowy,^p

Twórcy nieba i ziemi”.^q

Pieśń wstępowań.

125 Ci, którzy ufają Jehowie,^r
są jak góra Syjon,^s
którą nic nie może zachwiać, lecz
która trwa po czas niezmierzony.^t

2 Jerozolima – jak wokół niej są góry,^u

tak Jehowa jest wokół swego ludu^v

odtąd aż po czas niezmierzony.^w

3 Albowiem berło niegodziwości nie będzie spoczywać^x
na losie prawych,
żeby prawi nie wyciągnęli ręki ku popełnianiu zła.^y

PSALM 124

a Ps 46:7
Rz 8:31
Heb 13:6

b Ps 129:1

c Ps 54:4
Ps 118:6

d Ps 3:1
Ps 22:16
Ps 37:32

e 2Kń 20:2
Est 3:6
Ps 27:2
Jer 51:34

f Ps 56:1
Ps 76:10
Prz 1:12

g Ps 18:4
Obj 17:15

h Ps 42:7

i Prz 21:24

j 1Sm 26:20
Ps 118:13

k Wj 15:9
Sdz 5:30

l 1Sm 23:26
2Sm 17:22

m Prz 6:5
Jer 5:26

n Ps 25:15

o Ps 91:3

p Prz 18:10

q Rdz 1:1
Ps 121:2
Ps 134:3
Dz 4:24

PSALM 125

r 1Kń 5:20
Ps 33:21
Ps 118:8
Prz 3:5
Jer 17:7

s Ps 48:2
Ps 132:14
Mi 4:2
Obj 14:1

t 1Kl 8:13

u 1Kl 11:7
Dz 1:12

v Pwt 33:27
Ps 34:7
Ps 46:11
Iz 4:5
Iz 31:5
Za 2:5

w Ezd 3:11

x Prz 22:8
Iz 10:5
Iz 14:5

y Kzn 7:7

szpalta 2

a Hi 34:11
Ps 51:18
Ps 73:1
Heb 6:10

4 Racz, Jehowo, dobro świadczać dobrym,^a
tym, którzy w swych sercach są prostolinijni.^b

5 Tych zaś, którzy zbaczają na swe kręte drogi,^c
Jehowa odprawi wraz z krzywdzicielami.^d
Pokój będzie nad Izraelem.^e

Pieśń wstępowań.

126 Kiedy Jehowa z powrotem zebrał pojmanych z Syjonu,^f
staliśmy się podobni do tych, którzy śnią.^g

2 Wówczas usta nasze napełniły się śmiechem,^h
a nasz język radosnym wołaniem.ⁱ

Wówczas zaczęto mówić wśród narodów:^j

„Jehowa dokonał wielkiej rzeczy w tym, czego z nimi dokonał”.^k

3 Jehowa dokonał wielkiej rzeczy w tym, czego z nami dokonał.^l

Ogarnęła nas radość.^m

4 Racz z powrotem zebrać, Jehowo, naszą społeczność pojmanych,ⁿ
jak łożyska potoków w Nęgiebie.^o

5 Ci, którzy sieją ze łzami,^p
będą żąć z radosnym wołaniem.^q

6 Doprawdy, kto wychodzi z płaczem,^r
niosąc wór nasienia,^s
ten zaiste wejdzie z radosnym wołaniem,^t
niosąc swoje snopy.^u

b Ps 32:11; Ps 36:10; Ps 97:11; Jn 1:47; **c** 1Kń 10:13; Ps 40:4; Ps 101:3; Prz 2:15; Iz 59:8; **d** Ps 53:5; **e** Ps 128:6; Eze 37:26; Gal 6:16; **PSALM 126** **f** Ezd 1:3; Ps 53:6; Ps 85:1; Oz 6:11; **g** Hi 9:16; Dz 12:9; **h** Ps 147:7; Iz 49:13; Jer 31:12; **i** Ezd 3:11; Ps 106:47; Jer 33:11; **j** Rz 15:10; Obj 15:4; **k** Lb 23:23; Joz 2:9; Neh 6:16; **l** Ezd 7:28; Ps 18:50; Ps 68:7; Iz 11:11; **m** Ps 85:4; **n** Iz 41:18; **p** Ps 137:1; Jer 31:9; **q** Mt 5:4; Jn 16:20; **r** Jer 50:4; **s** Gal 6:7; **t** Ps 30:5; Iz 61:3; **u** Iz 9:3.

Pieśń wstępowań. Salomonowa.

127 Jeżeli Jehowa nie buduje domu,^a
na próżno się przy nim trzudzą jego budowniczkowie.^b
Jeżeli Jehowa nie strzeże miasta,^c
na próżno czuwa straż.^d

2 Na próżno wcześniej wstajesz,^e
a późno siadasz,^f
pokarm jecie pośród boleści.^g

Tak samo daje on sen swemu umiłowanemu.^h

3 Oto synowie są dziedzictwem od Jehowy;ⁱ
owoc łona jest nagrodą.^j

4 Jak strzały w ręku mocarza^k —

tacy są synowie młodości.^l

5 Szczęśliwy jest krzepki mąż,
który napelnił^m nimi swój kołczan.

Nie zostaną zawstydzeni,ⁿ
bo rozmawiać będą z nieprzyjaciółmi w bramie.

Pieśń wstępowań.

128 Szczęśliwy każdy, kto się boi Jehowy,^o
kto chodzi jego drogami.^p

2 Będziesz bowiem spożywał z trudu swoich rąk.^q

Szczęśliwy będziesz i dobrze ci się będzie wiodło.^r

3 Żona twoja będzie jak owocująca winorośl^s
w głębi twego domu.

Synowie twoi będą jak sadzonki drzew oliwnych^t
dookoła twego stołu.

4 Oto tak będzie pobłogosławiony krzepki mąż,^u
który boi się Jehowy.^v

5 Jehowa będzie ci błogosławił z Syjonu.^w

PSALM 127**a** 2Sm 7:11

Prz 3:6

Mt 6:10

Heb 3:2

Jak 4:15

b Prz 10:22

1Ko 3:9

c Sdz 5:8

Ps 121:5

Iz 27:3

Za 2:5

d Prz 16:3

Iz 62:6

Jer 51:12

Eze 33:2

e Ps 39:6**f** Rut 2:7**g** Rdz 3:17**h** Ps 3:5

Kzn 5:12

Jer 31:26

i Rdz 33:5

Rdz 48:4

1Sm 2:21

1Kn 28:5

j Rdz 30:2

Rdz 41:52

Kpl 26:9

Pwt 28:4

Joz 24:3

Joz 24:4

Ps 128:3

Iz 8:18

k Jer 50:9**l** Prz 17:6

Prz 31:28

m Rdz 50:23

Hi 1:2

Hi 42:13

n Prz 27:11**PSALM 128****o** Ps 103:17

Ps 112:1

Ps 115:13

Ps 147:11

Lk 1:48

Heb 5:7

p Rdz 6:9

Ps 81:13

Ps 119:1

Mi 6:8

Lk 1:6

Dz 9:31

1Ts 4:1

q Rdz 3:19

Pwt 28:4

Iz 3:10

r Kzn 5:18

Iz 65:22

s Wj 23:26

Ps 127:3

t Ps 52:8

Ps 144:12

Oz 14:6

Rz 11:24

u Ps 40:4

Ps 127:5

v Ps 15:4

Ps 115:13

Kzn 8:12

w Ps 20:2

Ps 134:3

Mi 4:2

Oglądaj też dobro Jerozolimę przez wszystkie dni swego życia^a

6 i oglądaj synów swoich synów.^b

Pokój niech będzie nad Izraelem.^c

Pieśń wstępowań.

129 „Wystarczająco długo okazywali mi wrogość od mej młodości”,^d
niech teraz powie Izrael.^e

2 „wystarczająco długo okazywali mi wrogość od mej młodości”,^f
a jednak mnie nie prze mogli.^g

3 Oracze orali na mym grzbiecie;^h
wydłużali swe bruzdy”.

4 Jehowa jest prawy.ⁱ
Porozcinał powrozy niegodziwców.^j

5 Zostaną zawstydzeni i odwrócą się^k
wszyscy, którzy nienawidzą Syjonu.^l

6 Staną się podobni do zielonej trawy na dachach,^m
która uschła, zanim ją wyrwano,ⁿ

7 którą żniwiarz nie napelnił swej ręki^o
ani zbierający snopy — swego zanadrza.

8 Ani nie rzekli przechodnie: „Niech spocznie na was błogosławieństwo Jehowy”.^p

Błogosławimy was w imię Jehowy”.^q

szpalta 2 **a** Ps 122:6; Iz 33:20; **b** Rdz 50:23; Hi 42:16; **c** Ps 125:5; Iz 66:12; Gal 6:16; **PSALM 129** **d** Wj 5:9; 1Sm 13:19; **e** Ps 124:1; **f** Lam 1:3; Eze 23:3; Oz 11:1; **g** Ps 118:13; Ps 125:3; Jn 16:33; **h** Ps 66:12; Ps 141:7; Iz 51:23; **i** Ezd 9:15; Neh 9:33; **l** Ps 1:18; Dn 9:7; **j** Ps 124:7; Ps 140:5; **k** Neh 6:16; Est 6:13; Est 9:5; Iz 37:29; Za 12:3; **l** Ps 83:4; Ps 137:7; **m** 2Kl 19:26; Neh 4:4; Ps 37:2; Ps 92:7; Iz 37:27; Jer 17:6; **n** Mt 13:6; **o** Iz 17:11; Oz 8:7; Gal 6:8; **p** Rut 2:4; **q** Ps 118:26.

Pieśń wstępowań.

130 Z głębin wzywam cię,
Jehowo.^a

2 Jehowo, racz usłyszeć mój
głos.^b

Oby twe uszy zwracały u-
wagę na głos moich bła-
gań.^c

3 Gdybyś na przewinienia zwa-
żał,^d Jah,

Jehowo, któż by się ostał?^e

4 U ciebie bowiem jest praw-
dziwe przebaczenie,^f
aby się ciebie bano.^g

5 Pokładałem nadzieję, Jeho-
wo, dusza moja pokłada-
ła nadzieję.^h —

i wyczekiwałem jego słowa.ⁱ

6 Dusza moja wyczekiwała Je-
howy^j

bardziej, niż strażnicy —
poranku,^k

gdy wyglądają poranku.^l

7 Niech Izrael wyczekuje Je-
howy.^m

U Jehowy bowiem jest lo-
jalna życzliwość.ⁿ

i jest u niego obfitość wy-
kupienia.^o

8 I wykupi on Izraela z wszel-
kich jego przewinień.^p

Pieśń wstępowań. Dawidowa.

131 Jehowo, serce moje nie
było wyniosłe^q
ani me oczy się nie
wywyższały;^r

nie szedłem też za rze-
czami zbyt wiel-
kimi^s

ani za rzeczami zbyt
cudownymi dla
mnie.^t

2 Doprawdy, ukoilem i uciszy-
łem swą duszę^u

niczym dziecię odstawione
od piersi, gdy jest u swej
matki.^v

Dusza moja jest u mnie
jak dziecię odstawione
od piersi.^w

PSALM 130

a Ps 18:5
Ps 25:17
Ps 40:2
Ps 71:20
Lam 3:55
Jon 2:2
Heb 5:7

b Ps 4:1
Ps 65:2
c 2Kn 6:40
Ps 17:1
Ps 18:6
Ps 34:15

d Ezd 9:6
Neh 9:2
Ps 38:4
Ps 41:4
Ps 51:4
Rz 3:23

e Hi 9:2
Hi 10:14
Ps 103:14
Ps 143:2
Iz 55:7
Dn 9:18
Rz 3:20
Tyt 3:5
Jak 3:2

f Wj 34:7
Ps 25:11
Rz 4:7

g 1Kl 8:40
Ps 2:11
Jer 33:9
Dz 9:31

h Rz 8:24
Heb 6:18

i Rdz 49:18
Ps 27:14
Ps 33:20
Ps 40:1
Iz 8:17
Iz 26:8
Lk 2:25

j Ps 63:6
Mt 7:7

k Ps 119:147
Iz 21:8

l Ps 134:1

m Ps 115:9
Ps 131:3

n Ps 86:5
Rz 5:20

o Ef 1:7

l Tm 4:10

p Ps 103:4
Tyt 2:14

PSALM 131

q Pwt 17:20
Iz 9:9
Dn 5:20
1Pt 5:5

r 1Sm 18:23
Ps 138:6
Prz 6:17

s Ps 78:70
Jer 45:5
Am 7:14
Rz 12:16

t Hi 42:3
Ps 139:6

u 1Sm 30:6
Ps 42:5
Ps 62:1
Iz 30:15
Lam 3:26

v Mt 23:37

w Mt 18:3

1Ko 14:20

3 Niech Izrael wyczekuje Je-
howy^a
odtąd aż po czas niezmie-
rzony.^b

Pieśń wstępowań.

132 Pamiętaj, Jehowo, jeśli
chodzi o Dawida,^c
wszystkie jego upo-
korzenia;^d

2 jak przysiągł Jehowie,^e
jak ślubował Mocarzowi^f
Jakubowemu;^g

3 „Nie wejdę do namiotu swe-
go domu.^h

Nie wstąpię na posłanie
mego wspaniałego łoża,ⁱ

4 nie dam snu oczom swoim^j
ani drzemki swym pro-
miennym oczom,^k

5 dopóki nie znajdę miejsca
dla Jehowy,^l
wspaniałego przybytku dla
Mocarza Jakubowego”.^m

6 Oto usłyszeliśmy o nim w Ef-
racie,ⁿ
znaleźliśmy go na polach
leśnych.^o

7 Wejdźmy do jego wspaniałe-
go przybytku;^p
pokłońmy się u jego pod-
nóżka.^q

8 Racz powstać, Jehowo, do
swego miejsca odpo-
czynku,^r
ty i Arka^s twej siły.^t

9 Niech kapłani twoi odzieją
się prawością,^u
a lojalni wobec ciebie
niech wołają radośnie.^v

10 Przez wzgląd na Dawida,
twego sługę,^w

szpalta 2 a Ps 115:9; Ps 130:7; Jer 17:7; Mi 7:7;
b Ps 115:18; Iz 26:4; **PSALM 132** c Ps 78:70; Ps
89:3; d 1Sm 20:1; Ps 66:12; Iz 57:15; e Ps 56:12; Ps
65:1; f Rdz 49:24; g 2Sm 7:3; Ps 22:25; Ps 46:11; Ps
61:8; Ps 146:5; h 2Sm 5:11; 2Sm 20:3; i Ps 6:6;
j Rut 3:18; k Prz 6:4; 12Sm 7:2; 1Kn 15:3; 1Kn
15:12; Dz 7:46; m 1Kl 8:17; n 1Sm 17:12; o 1Sm 7:1;
1Kn 13:6; p Ps 43:3; Ps 84:1; q 1Kn 28:2; Ps 5:7; Ps
95:6; Ps 99:5; Lam 2:1; r Lb 10:35; 2Sm 6:17; s Jer
3:16; t 2Kn 6:41; u Hi 29:14; Iz 61:10; Za 3:5; v Ps
32:11; Ps 149:5; w 1Kl 11:12; 1Kl 15:4; 2Kl 19:34.

nie odrzucą oblicza swego pomazańca.^a

- 11 Jehowa przysiągł Dawidowi,^b zaprawdę, nie wycofa się z tego:^c

„Z owocu twego wnętrza^d posadzę na twoim tronie.^e”

- 12 Jeżeli twoi synowie będą się trzymać mego przy-
mierza^f

oraz moich przypomnień,
których ich nauczę,^g

to również ich synowie na
zawsze^h

będą zasiadać na twoim
tronie”.ⁱ

- 13 Jehowa bowiem wybrał Sy-
jon;^j

zatemnił za nim jako
mieszkaniem dla siebie.^k

- 14 „To jest moje miejsce odpo-
czynku na zawsze;^l

tu będę mieszkał, bo za-
temniłem za nim.”^m

- 15 Zasoby jego bezsprzecznie
pobłogosławię,ⁿ

jego biednych nasycę chle-
bem.^o

- 16 I kapłanów jego przyodzieję
wybawieniem,^p

a lojalni wobec niego do-
prawdy będą radośnie
wołać.

- 17 Tam sprawię, że urośnie róg
Dawida.^q

Przygotowałem lampę mo-
jemu pomazańcowi.^r

- 18 Nieprzyjaciół jego przyodzie-
ję hańbą,^s

ale na nim będzie kwitł^t
jego diadem”.^u

Pieśń wstępowań. Dawidowa.

133 Oto jak dobrze i jak
miło,
gdy bracia mieszka-
ją ze sobą w jedno-
ści!^v

- 2 Jest to jak wyborny olejek
na głowie,^w
spływający na brodę,
brodę Aarona.^x

PSALM 132

a 2Kł 6:42

Ps 89:38

Heb 1:9

b 2Sm 3:9

Ps 89:3

Heb 7:21

c 1Sm 15:29

Ps 110:4

Iz 45:23

Iz 55:11

Jer 33:21

d 2Sm 7:12

1Kł 17:11

Lk 1:69

Dz 13:23

e 1Kł 8:25

1Kł 17:14

2Kł 6:16

Ps 89:36

Iz 9:7

Dz 2:30

Rz 1:3

Rz 15:12

f Ps 89:30

g 1Kł 29:19

Ps 25:10

h Ps 102:28

i 2Sm 7:16

1Kł 17:12

Ps 89:29

j Ps 9:11

Ps 48:3

Ps 74:2

Ps 76:2

Ps 78:68

Ps 135:21

Heb 12:22

k Ps 87:2

l Ps 46:5

Ps 68:16

Iz 24:23

Jl 3:21

Za 2:10

m 1Kł 8:27

Ps 135:21

n Pwt 28:2

Ps 147:14

o Ps 22:26

Ps 37:19

p 2Kł 6:41

Ps 132:9

Ps 149:4

Iz 61:10

q Ps 148:14

Eze 29:21

Lk 1:69

r 1Sm 16:1

1Kł 11:36

1Kł 15:4

2Kł 21:7

s Ps 35:26

Ps 109:29

t Ps 2:6

Ps 72:8

Iz 9:6

Obj 11:15

u 2Sm 1:10

2Kł 11:12

2Kł 23:11

PSALM 133

v Rdz 13:8

Rdz 45:24

Jn 13:35

Jn 17:21

Kol 3:14

Heb 13:1

spływający aż na kołnierz
jego szat.^a

- 3 Jest to jak rosa^b Hermonu,^c
opadająca na góry Sy-
jonu.^d

Jehowa bowiem nakazał, by
tam było błogosławień-
stwo.^e

życie po czas niezmie-
rzony.^f

Pieśń wstępowań.

134 Nuże, błogosławcie Je-
howę,^g
wszyscy słudzy Je-
howy,^h
którzy nocami stoi-
cie w domu Je-
howy.ⁱ

- 2 Wznosić swe ręce w świę-
tości^j

i błogosławcie Jehowę.^k

- 3 Niechaj z Syjonu błogosławi
ci Jehowa,^l

Twórca nieba i ziemi.^m

135 Wysławiajcie Jah!ⁿ
Wysławiajcie imię
Jehowy,^o
wysławiajcie, słudzy
Jehowy,^p

- 2 wy, którzy stoicie w domu
Jehowy,^q

na dziedzińcach domu na-
szego Boga.^r

- 3 Wysławiajcie Jah, bo Jeho-
wa jest dobry.^s

Grajcie jego imieniu, bo to
jest miłe.^t

- 4 Albowiem Jah wybrał sobie
Jakuba,^u

Izraela na swą szczególną
własność.^v

w Wj 29:7; Wj 30:25; Kpl 21:10; Ps 141:5; Prz 27:9;
x Wj 30:30; szpalta 2 a Kpl 8:12; b Pwt 32:2;
Prz 19:12; c Pwt 3:9; Pwt 4:48; 1Kł 5:23; d Ps 125:2;
e Kpl 25:21; Pwt 28:8; f Ps 21:4; PSALM 134
g 1Kł 23:30; Ps 103:21; Ps 135:19; Lk 1:68; Jak
3:9; h Obj 19:5; i Kpl 8:35; 1Kł 9:33; Ps 130:6; Lk
2:37; Obj 7:15; j Ps 28:2; Ps 141:2; Lam 3:41; 2Kł
1:12; 1Tm 2:8; k Ps 103:2; 2Kł 1:3; 1Pt 1:3; 1Ps
14:7; Ps 20:2; Ps 50:2; Ps 128:5; Rz 11:26; m Rdz
1:1; Ps 124:8; l Iz 45:18; Obj 10:6; PSALM 135
n Ps 113:1; Obj 19:5; o Ps 29:2; Ps 148:13; p Ps
134:1; q 1Kł 23:30; Lk 2:37; r 1Kł 6:36; Ps 84:10;
Ps 92:13; Ps 96:8; Ps 116:19; s Ps 106:1; Ps 119:68;
Mt 19:17; t Ps 92:1; Ps 147:1; u Pwt 32:9; Ps 33:12;
v Wj 19:5; Pwt 7:6; 1Kł 8:53; 1Pt 2:9.

- 5** Bo dobrze wiem, że Jehowa jest wielki^a
i że nasz Pan przewyższa wszystkich innych bogów.^b
- 6** Jehowa uczynił wszystko, co zechciał,^c
w niebiosach i na ziemi, w morzach i we wszystkich głębinach wodnych.^d
- 7** Sprawia, że z krańca ziemi wznoszą się obłoki pary;^e
upusty uczynił dla deszczu;^f
wyprowadza wiatr z jego składnic^g —
- 8** on, który pobił pierworodnych Egiptu,^h
zarówno człowieka, jak i zwierzę.ⁱ
- 9** Posłał znaki i cuda do ciebie, Egipcie,^j
na faraona i na wszystkich jego sług^k —
- 10** on, który pobił wiele narodów^l
i pozabijał mocarnych królów,^m
- 11** nawet Sychona, króla Amorytów,ⁿ
i Oga, króla Baszanu,^o
oraz wszystkie królestwa Kanaanu,^p
- 12** i który dał ich ziemię w dziedzictwo,^q
w dziedzictwo Izraelowi, swemu ludowi.^r
- 13** Jehowo, imię twoje trwa po czas niezmierzony.^s
Jehowo, twe pamiętne miano jest na pokolenie za pokoleniem.^t
- 14** Bo Jehowa będzie bronił sprawy swego ludu^u
i użali się nad swymi sługami.^v
- 15** Bożki narodów to srebro i złoto,^w
dzieło rąk ziemskiego człowieka.^x

PSALM 135

- a** Ps 48:1
Ps 95:3
Ps 97:9
- b** Pwt 10:17
- c** Ps 115:3
Iz 46:10
Heb 3:4
- d** Ps 33:6
- e** Rdz 2:6
Jer 10:13
Jer 51:16
- f** Hl 38:25
Ps 147:8
Za 10:1
- g** Wj 14:21
Lb 11:31
Ps 78:26
Ps 107:25
Ps 147:18
Jon 1:4
- h** Wj 12:12
Ps 78:51
Ps 136:10
- i** Wj 12:29
Wj 13:15
- j** Wj 7:20
Wj 8:6
Wj 8:17
Wj 9:6
Wj 9:10
Wj 9:23
Wj 10:12
Wj 10:21
Pwt 4:34
Neh 9:10
Ps 105:27
Dz 7:36
- k** Ps 136:15
- l** Ps 44:2
- m** Ps 136:17
- n** Lb 21:24
Pwt 2:30
Pwt 31:4
Sdz 11:21
Ps 136:19
- o** Neh 9:22
- p** Joz 12:7
- q** Lb 33:53
Ps 44:3
Ps 78:55
Ps 136:21
- r** Joz 11:23
- s** Ps 8:9
Ps 72:17
- t** Wj 3:15
Ps 102:12
Oz 12:5
- u** Wj 14:31
Ps 7:8
- v** Pwt 32:36
1Kn 21:15
- w** Pwt 4:28
Ps 115:4
- x** Iz 46:6
Dz 17:29

szpalta 2

- a** Hab 2:19
- b** Ps 115:5
- c** 1Ko 10:19
- d** Ps 115:7
Jer 10:14
Jer 51:17
- e** Ps 115:8
Iz 44:9
- f** 2Kl 21:21
Ps 97:7

- 16** Usta mają, lecz nie mówią;^a
oczy mają, lecz nie widzą;^b
- 17** uszy mają, lecz ku nicemu nie mogą nadstawić ucha.^c
Nie ma też ducha w ich ustach.^d
- 18** Podobni do nich staną się ci, którzy je czynią,^e
każdy, kto im ufa.^f
- 19** Domu Izraela, błogosławcie Jehowę.^g
Domu Aarona, błogosławcie Jehowę.^h
- 20** Domu Lewiego, błogosławcie Jehowę.ⁱ
Wy, którzy boicie się Jehowy, błogosławcie Jehowę.^j
- 21** Błogosławiony z Syjonu niech będzie Jehowa,^k
który przebywa w Jerozolimie.^l
Wysławiajcie Jah!^m

- 136** Dzięki składajcie Jehowie, bo jest dobry;ⁿ
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony;^o
- 2** dzięki składajcie Bogu bogów;^p
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony;^q
- 3** dzięki składajcie Panu panów;^r
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony;^s
- 4** Sprawcy cudownych, wielkich rzeczy;^t
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierzony;^u

g 2Kl 18:22; 1Kn 5:20; Rz 9:5; 1Pt 1:3; **h** Ps 115:10; **i** Pwt 10:8; **j** Ps 115:11; **k** Ps 76:2; Ps 78:68; Ps 132:13; Ps 134:3; **l** Ps 48:1; Jer 3:17; **m** Ps 112:1; Obj 19:6; **PSALM 136** **n** Ps 106:1; Ps 107:1; Lk 18:19; **o** 2Kn 7:3; **p** Wj 18:11; 2Kn 2:5; Ps 97:9; Dn 2:47; **q** 1Kn 16:34; **r** Pwt 10:17; Iz 3:1; **s** 1Kn 16:41; **t** Wj 15:11; 1Sm 2:7; Ps 72:18; Ps 86:10; Dn 4:35; Obj 15:3; **u** Ps 103:17.

- 5** Temu, który uczynił niebios, kierując się zrozumieniem:^a
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^b
- 6** Temu, który rozciągnął ziemię nad wodami:^c
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^d
- 7** Temu, który uczynił wielkie światła:^e
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^f
- 8** słońce, by panowało w dzień:^g
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^h
- 9** księżyc i gwiazdy, by wspólnie panowały w nocy:ⁱ
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^j
- 10** Temu, który ugodził Egipt w ich pierworodnych:^k
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^l
- 11** i Temu, który wyprowadził Izraela spośród nich:^m
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;ⁿ
- 12** silną ręką i wyciągniętym ramieniem:^o
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;
- 13** Temu, który na części rozdzielił Morze Czerwone:^p
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^q
- 14** i który sprawił, że Izrael przeszedł jego środkiem:^r
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^s

PSALM 136

- a** Rdz 1:1
Hi 38:36
Prz 3:19
Jer 10:12
Jer 51:15
- b** 2Kn 20:21
- c** Rdz 1:9
Ps 24:2
- d** Lk 1:50
- e** Rdz 1:14
Ps 74:16
- f** 2Kn 5:13
- g** Rdz 1:16
Ps 148:3
Jer 31:35
- h** 2Kn 7:6
- i** Rdz 1:18
Hi 31:26
Ps 8:3
- j** Ezd 3:11
- k** Wj 11:5
Wj 12:29
Ps 78:51
Ps 105:36
Ps 135:8
Heb 11:28
- l** Ps 25:6
- m** Wj 12:51
1Sm 12:6
Ps 78:52
- n** Ps 89:2
- o** Wj 13:14
Jer 32:21
- p** Wj 14:21
Joz 2:10
Neh 9:11
Ps 78:13
Ps 106:9
- q** Wj 20:6
- r** Wj 14:29
- s** Ps 107:1

szpalta 2

- a** Wj 14:27
Pwt 11:4
Neh 9:11
Ps 78:53
- b** Ps 118:1
- c** Wj 13:18
Wj 15:22
Pwt 8:2
Pwt 8:15
Neh 9:12
- d** Ps 118:2
- e** Joz 12:7
Ps 135:10
- f** Ps 118:3
- g** Joz 12:24
Sdz 1:7
- h** Ps 118:4
- i** Lb 21:21
Pwt 1:4
Pwt 29:7
Joz 2:10
Sdz 11:21
Ps 135:11
- j** Ps 118:29
- k** Lb 21:33
Pwt 31:4
Ps 135:11
- l** Ps 40:11
- m** Lb 32:33
Pwt 3:12
Joz 12:1
Neh 9:22
Ps 44:2
Ps 78:55
Ps 105:44

- 15** i który faraona z jego wojskiem strząsnął w Morze Czerwone:^a
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^b
- 16** Temu, który prowadził swój lud przez pustkowia:^c
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^d
- 17** Temu, który pobił wielkich królów:^e
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^f
- 18** i który pozabijał majestycznych królów:^g
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^h
- 19** Sychona, króla Amorytów:ⁱ
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^j
- 20** i Oga, króla Baszanu:^k
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^l
- 21** i który dał ich ziemię w dziedzictwo:^m
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;ⁿ
- 22** w dziedzictwo Izraelowi, swemu słudze:^o
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^p
- 23** który o nas pamiętał podczas naszego poniżenia:^q
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^r
- 24** i który nas wielokrotnie wyrwał naszym wrogom:^s
bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny;^t

n Jer 33:11; **o** Ps 47:4; Ps 135:12; **p** Neh 1:5; **q** Rdz 8:1; Pwt 32:36; Ps 113:7; Lk 1:48; **r** Neh 9:32; **s** Sdz 3:9; Sdz 6:9; Lk 1:71; **t** Ps 21:7.

25 Temu, który daje pokarm
wszelkiemu ciału:^a
bo jego lojalna życzliwość
trwa po czas niezmi-
erzony;^b

26 dzięki składajcie Bogu nie-
bios:^c
bo jego lojalna życzliwość
trwa po czas niezmi-
erzony.^d

137 Nad rzekami Babilonu^e
– tam siadaliśmy,^f
I płakaliśmy, gdyśmy
wspominali Syjon.^g

2 Na topolach^h pośród niego
zawiesiliśmy nasze harfy.ⁱ

3 Tam bowiem ci, którzy nas
trzymał w niewoli, do-
magali się od nas słów
pieśni.^j

a ci, którzy z nas drwili –
weselenia się:^k
„Zaspiewajcie nam którąś
z pieśni Syjonu”.^l

4 Jakże moglibyśmy śpiewać
pieśń Jehowy^m
na cudzej ziemi?ⁿ

5 Gdybym zapomniał o tobie,
Jerozolimie,^o
to niech zapomina moja
prawica.

6 Niech mi język przylgnie do
podniebienia,^p
gdybym miał nie pamiętać
o tobie,^q

gdybym miał nie wynosić Je-
rozolimy
ponad mój główny powód
do radości.^r

7 Pamiętaj,^s Jehowo, dzień Je-
rozolimy synom Edomu,^t
którzy mówili: „Obnażyć ją!
Obnażyć ją aż do fun-
damentu, który jest w
niej!”^u

8 Cóż babilońska, która masz
zostać złupiona,^v
szczęśliwy będzie, kto ci
odpłaci^w
traktowaniem twoim, któ-
rym ty nas traktowałaś.^x

PSALM 136

a Ps 104:27
Ps 145:15
Ps 147:9
Mt 5:45

b Ps 118:29

c Ps 115:3
Ps 123:1

d Ps 57:10

PSALM 137

e Iz 44:27
Jer 50:38

f Jer 51:13
Jer 51:32

g Eze 1:1
Dn 10:4

h Eze 3:15

i Jer 13:17
Lam 1:16

j Dn 9:3

k Kpl 23:40

l Ps 33:2
Iz 24:8

m Ps 123:4
Lam 2:16

n Neh 4:2
Lam 2:15

o 1Kn 16:7
Ps 28:7

p Ps 69:30
Iz 35:10

q Wj 15:1
Sdz 5:3

r Iz 49:21

s Neh 2:3
Ps 84:2

t Ps 102:14
Iz 62:1

u Jer 51:50

v Ps 22:15
Eze 3:26

w Ps 103:2

x Ps 122:1

y Ps 74:18
Jer 49:7

z Lam 4:22
Eze 25:12

aa Abd 13

ab Abd 10
Abd 12

ac Mi 4:11

ad Iz 13:1
Iz 47:1

ae Jer 25:12
Jer 50:2

af Obj 18:2

ag Wj 13:5

ah x Jer 50:29
Obj 18:6

szpalta 2

a Iz 13:16

PSALM 138

b Ps 9:1
Ps 86:12

c Ps 82:1
Ps 119:46

d Jn 10:34
1Kb 8:5

e 1Sm 3:3
1Kn 16:1

f Ps 5:7
Ps 28:2

g Dn 6:10

9 Szczęśliwy będzie, kto po-
chwyci i roztrzaska^a
twoje dzieci o urwistą
skałę.

Davidowy.

138 Będę cię słał całym
swym sercem.^b
Będę ci grał wobec
innych bogów.^c

2 Będę się kłaniał ku twojej
świętej świątyni^d
i będę słał twoje imię,^e
ze względu na twą lojalną
życzliwość^f i ze względu
na twą wierność praw-
dzie.^g

Ty bowiem wywyższyłeś
swą wypowiedź^h nawet
ponad całe swe imię.ⁱ

3 W dniu, gdy wołałem, tyś mi
też odpowiadał;^j
dzięki twojej sile nabiera-
łem śmiałości w mej du-
szy.^k

4 Wszyscy królowie ziemi bę-
dą cię słać, Jehowo,^l
usłyszą bowiem wypowie-
dzi twych ust.

5 I śpiewać będą o drogach Je-
howy,^m
bo wielka jest chwała Je-
howy.ⁿ

6 Albowiem Jehowa jest wyso-
ko, a jednak widzi po-
kornego,^o
lecz wyniosłego zna tylko
z daleka.^p

7 Chociażbym chodził pośród
udręki, ty mnie zacho-
wasz przy życiu.^q

Ze względu na gniew mo-
ich nieprzyjaciół wyciąg-
niesz rękę^r
i prawica twoja mnie wy-
bawi.^s

e Ps 44:8; Ps 54:6; Ps 115:1; Jn 17:6; f Ps 66:20; Ps 115:1; Ps 136:1; g Ps 71:22; h Iz 40:8; 1Pt 1:25; i Ps 56:10; Iz 42:21; Heb 6:17; j Ps 18:6; Ps 77:1; k Ps 29:11; Iz 12:2; Iz 41:10; Za 10:12; 1Pt 5:10; l Ps 102:15; Iz 49:23; m Iz 60:3; n 1Kl 8:11; Ps 57:5; Ps 104:31; o 1Sm 2:8; Ps 113:6; Prz 3:34; Lk 1:52; 1Pt 5:5; p Hi 40:11; Iz 2:11; Iz 57:15; Jak 4:6; q Ps 71:20; r Ps 64:7; s Ps 60:5.

- 8** Jehowa dopełni tego, co jest na mą korzyść.^a
 Jehowo, po czas niezmierny trwa twoja lojalna życzliwość.^b
 Nie porzucaj dzieł swoich rąk.^c

Dla kierownika.
 Dawidowy. Utwór muzyczny.

139

Jehowo, przebadałeś mnie na wskroś i mnie znasz.^d

- 2** Tyś poznał moje siadanie i moje wstawanie.^e
 Tyś z daleka rozważył moją myśl.^f
- 3** Odmierzyłeś moje wędrowanie i moje leżenie,^g zapoznałeś się też ze wszystkimi moimi drogami.^h
- 4** Bo nie ma jeszcze słowa na moim języku,ⁱ a oto ty, Jehowo, już znasz je całe.^j
- 5** Z tyłu i z przodu mnie obległeś i kładziesz na mnie swą rękę.
- 6** Wiedza taka jest dla mnie zbyt zdumiewająca.^k
 Jest tak wysoko, że nie potrafię jej osiągnąć.^l
- 7** Dokądże pójde od twego ducha^m i dokądże ucieknę od twego oblicza?ⁿ
- 8** Choćbym wstąpił do nieba, byłbyś tam,^o
 a choćbym rozpostarł swe posłanie w Szeolu, oto byłbyś i tam.^p
- 9** Gdybym wziął skrzydła^q brzasku, aby zamieszkać na najdalejszym morzu,^r
- 10** również tam prowadziłyby mnie twoje ręka^s i chwyciłaby mnie twoja prawica.^t

PSALM 138

- a** Ps 57:2
 Flp 1:6
b Ps 100:5
 Ps 103:17
c Hi 10:8
 Hi 14:15
 Ps 71:18
 1Pt 4:19

PSALM 139

- d** 1Sm 16:7
 1Ki 8:39
 1Kn 28:9
 Ps 17:3
 Ps 44:21
 Ps 139:23
 Jer 12:3
 Jer 20:12
 Heb 4:13
e Rdz 16:13
 2Ki 19:27
 Iz 37:28
f Ps 33:13
 Ps 94:11
 Eze 38:10
 Mt 9:4
g Rdz 28:15
 2Sm 8:14
 Hi 31:4
 Ps 121:8
h Ps 33:15
 Prz 5:21
 Iz 29:15
 Dz 5:3
i Ps 19:14
j Ps 50:21
 Heb 4:12
k Hi 42:3
 Ps 40:5
 Ps 131:1
 Rz 11:33
l Hi 26:14
 Prz 30:3
m Dz 5:9
n Jer 23:24
 Jon 1:3
o Am 9:2
 Abd 4
p Hi 26:6
 Prz 15:11
q Ps 18:10
r Ps 65:5
 Iz 11:11
 Iz 24:14
s Ps 63:8
t Ps 73:23
 Iz 41:13

szpalta 2

- a** Ps 94:7
 Iz 29:15
 Jer 23:24
b Hi 12:22
c Wj 20:21
d Hi 34:22
 Dn 2:22
e Heb 4:13
f Hi 10:9
g Hi 10:8
 Hi 31:15
 Ps 22:10
 Iz 46:3
 Jn 3:4

- 11** A gdybym rzekł: „Doprawdy, szybko dopadnie mnie ciemność!”^a —
 wówczas noc byłaby światłem wokół mnie.^b
- 12** Nawet ciemność nie okazałaby się dla ciebie zbyt ciemna,^c
 lecz noc jaśniałaby jak dzień;^d
 ciemność równie dobrze mogłaby być światłem.^e
- 13** Ty bowiem utworzyłeś moje nerki;^f
 osłaniałeś mnie w łonie mej matki.^g
- 14** Będę cię sławił, gdyż uczyniony jestem w sposób napawający lękiem, zdumiewający.^h
 Dzieła twoje są zdumiewające,ⁱ
 o czym dusza moja wie bardzo dobrze.^j
- 15** Kości moje nie były ukryte przed tobą,^k
 gdy zostałem uczyniony w skrytości,^l
 utkany w najgłębszych miejscach^m ziemi.
- 16** Czy twoje widziały nawet mój zarodek,ⁿ
 a w twej księdze były zapisane wszystkie jego części —
 w dniach, gdy się kształtowały^o
 i nie było jeszcze ani jednej z nich.
- 17** Jakże więc cenne są dla mnie twoje myśli!^p
 Boże, jak ogromna jest w sumie ich liczba!^q
- 18** Gdybym próbował je policzyć — więcej ich niż ziarenek piasku.^r

h Rdz 1:26; Ps 22:9; Ps 71:6; Ps 100:3; Iz 44:2; Jer 1:5; 1Ps 19:1; Ps 92:5; Ps 104:24; Ps 111:2; j Obj 15:3; k Hi 10:11; Kzn 11:5; 1Hi 10:9; m Ef 4:9; n Hi 1:21; Hi 10:18; Ps 127:3; o Hi 31:15; p Iz 55:9; q Rz 11:33; r Ps 40:5.

Obudziłem się, a jednak wciąż jeszcze jestem przy tobie.^a

19 O, gdybyś zechciał, Boże, uśmiercić niegodziwca!^b

Wówczas odstąpią ode mnie ludzie winni krwi.^c

20 którzy mówią o tobie według własnych myśli;^d użyli twego imienia w sposób niegodny^e – twoi wrogowie.^f

21 Czyż nie mam w nienawiści tych, którzy zawzięcie nienawidzą ciebie, Jehowo,^g

i czyż nie czuję wstrętu do tych, którzy się przeciw tobie buntują?^h

22 Nienawidzę ich pełną nienawiścią.ⁱ

Stali się dla mnie prawdziwymi nieprzyjaciółmi.^j

23 Przebadaj mnie na wskroś, Boże, i poznaj moje serce.^k

Zbadaj mnie i poznaj niepokojące mnie myśli.^l

24 i zobacz, czy jest u mnie jakaś droga bolesna,^m a prowadź mnie drogąⁿ czasu niezmiernego.

Dla kierownika.

Utwór muzyczny Dawida.

140 Ratuj mnie, Jehowo, od ludzi złych.^o

zechciej mnie też strzec od męża dopuszczającego się aktów przemocy,^p

2 od tych, którzy uknuli złe rzeczy w swym sercu,^q którzy przez cały dzień atakują jak na wojnach.^r

3 Wystrzyli swój język jak węzowy;^s pod ich wargami – jad żmii roganej.^t *Sela.*

4 Zachowaj mnie, Jehowo, od rąk niegodziwca,^u

PSALM 139

a Ps 3:5

Ps 17:15

Ps 63:6

b Ps 5:6

Ps 9:17

Ps 94:23

c 1 Kł 2:5

Hł 21:14

Ps 21:11

Ps 73:8

Prz 24:8

e Wj 20:7

Judy 15

f Iz 64:2

g 2 Kł 19:2

Ps 21:8

Ps 61:15

2 Kł 6:14

h Ps 119:158

i Ps 101:3

j Ps 37:12

Ps 37:32

k Jer 20:12

l Ps 94:19

m Ps 7:3

Ps 17:3

n Ps 5:8

Ps 143:8

Ps 143:10

PSALM 140

o Ps 59:1

p Ps 18:48

Ps 71:4

q Ps 36:4

Ps 64:6

Prz 6:18

Za 7:10

Mt 5:28

r Ps 56:6

Ps 120:7

s Ps 52:2

Ps 58:4

t Mt 12:34

Rz 3:13

Jak 3:8

u Ps 17:8

Ps 36:11

Ps 37:33

szpalta 2

a Ps 31:4

Ps 71:4

b Ps 25:15

c Ps 119:110

Ps 141:9

d Ps 10:9

Ps 35:7

Ps 57:6

e Jer 18:22

Łk 11:54

Łk 20:20

f Ps 31:14

Ps 91:2

Jn 20:17

g Ps 27:7

Ps 28:2

Ps 55:1

h Dz 4:24

i Pwt 33:27

Ps 27:1

Ps 28:8

j 1 Sm 17:37

Ps 144:10

k 2 Sm 15:31

Ps 27:12

zechciej mnie też strzec od męża dopuszczającego się aktów przemocy,^a od tych, którzy umyśliли zepchnąć moje kroki.^b

5 Ci, którzy sami siebie wywyższają, ukryli pułapkę na mnie^c

i powrozy rozciągnęli jak sieć na skraju ścieżki.^d Sidła na mnie zastawili.^e *Sela.*

6 Rzekłem do Jehowy: „Tyś Bogiem moim.^f

Racz nadstawić ucha, Jehowo, na głos moich błagań”.^g

7 Jehowo, Wszzechwładny Panie,^h siło mego wybawienia,ⁱ

tyś osłonił mą głowę w dniu siły zbrojnej.^j

8 Nie daj, Jehowo, tego, czego pożąda niegodziwiec.^k

Nie popieraj jego knowania, żeby tacy nie zostali wywyższeni.^l *Sela.*

9 A głowy tych, którzy mnie otaczają,^m

oby zakryła niedola z ich własnych warg.ⁿ

10 Oby zrzucono na nich żarzące się węgle.^o

Niech zostaną wtrąceni w ogień,^p w doły wodne, żeby się nie podnieśli.^q

11 Kto mówi wielkie rzeczy, niech nie będzie utwierdzony na ziemi.^r

Na męża dopuszczającego się przemocy niechaj go poluje wielokrotnymi ciosami.^s

12 Dobrze wiem, że Jehowa uczyni zadość^t

prawnemu roszczeniu uciśnionego, sądowi biednych.^u

1 Pwt 32:27; m Ps 7:16; n Est 7:10; Ps 94:23; Prz 12:13; Prz 18:7; o Rdz 19:24; Ps 11:6; Ps 21:9; p Mt 13:42; q Ps 55:23; Prz 28:10; r Ps 12:3; s Ps 34:21; Iz 3:11; Gal 6:7; t 1 Kł 8:45; u Ps 9:4; Ps 10:18; Ps 22:24; Ps 72:4.

- 13** Zaiste, prawi będą składać podziękowania twojemu imieniu;^a
prostolinijni będą mieszkać przed twoim obliczem.^b

Utwórz muzyczny Dawida.

141

Jehowo, ciebie wzywam.^c

Racz pośpieszyć do mnie.^d

Racz nadstawić ucha na mój głos, gdy do ciebie wołam.^e

- 2** Oby moja modlitwa była przygotowana niczym kadzidło^f przed tobą,^g
podniesienie mych dłoni – jak wieczorna ofiara zbożowa.^h

- 3** Postaw, Jehowo, wartę dla mych ust;ⁱ
postaw straż u drzwi moich warg.^j

- 4** Nie skłaniaj mego serca do niczego złego,^k
abym w niegodziwości nie popełniał niesławnych czynów^l
z mężami, którzy wyrządzają krzywdę,^m
bym się nie karmił ich przysmakami.ⁿ

- 5** Gdyby mnie smagał prawy, byłaby to lojalna życzliwość,^o

a gdyby mnie upominał, byłby to olejek na głowę,^p
przed którym moja głowa nie chciałaby się wzbraniać.^q

Bo i tak trwałaby moja modlitwa w czasie ich nieszczęść.^r

- 6** Sędziów ich zrzucano po zboczach urwistej skały,^s
lecz usłyszeli moje wypowiedzi, że są przyjemne.^t

PSALM 140

a Ps 32:11
Ps 33:1
b Ps 23:6
Obj 7:15

PSALM 141

c Ps 31:17
Ps 88:9
d Ps 40:13
Ps 70:5
Ps 71:12
e Ps 39:12
1Pt 3:12
f Wj 30:35
g Lk 1:9
Obj 5:8
Obj 8:3
h Wj 29:39
Ps 28:2
Ps 63:4
Ps 134:2
1Tm 2:8
i Prz 13:3
Prz 21:23
j Jak 1:26
Jak 3:2
k 1Kl 8:58
Ps 119:36
Prz 21:1
l Dn 11:27
m 1Ko 15:33
n Prz 23:6
o 2Sm 12:7
2Kn 16:7
Prz 17:10
Gal 2:11
Gal 6:1
p Ps 23:5
Prz 6:23
Prz 19:25
Jak 5:14
q Prz 9:8
Prz 19:25
Prz 25:12
r 1Sm 12:23
Mt 5:44
s 1Sm 31:1
2Sm 1:19
1Kn 10:1
t 2Sm 2:5
2Sm 23:1
Łk 4:22

szpalta 2

a Rz 8:36
2Ko 1:9
Heb 11:37
b 2Kn 20:12
Ps 25:15
Ps 123:1
c Dz 4:24
d Ps 5:11
Ps 11:1
Ps 71:1
e Iz 53:12
f Ps 119:110
Ps 124:7
g Ps 140:5
Ps 142:3
Jer 18:22
Łk 11:54
Łk 20:20
h Est 7:10
Ps 7:15
Ps 9:15
Ps 35:8
Ps 37:15
Ps 57:6

- 7** Jakby ktoś rąbał i łupał na ziemi,
tak nasze kości rozproszone przed paszczą Szelu.^a

- 8** Jednakże oczy moje są zwrócone ku tobie,^b Jehowo, Wszechwładny Panie.^c
U ciebie się schroniłem.^d
Nie wylewaj mej duszy.^e

- 9** Strzeż mnie przed szponami pułapki, którą na mnie zastawili,^f
i przed sidłami krzywdzielieli.^g

- 10** Niegodziwcy wpadną wszyscy razem we własne sieci,^h
podczas gdy ja przejdę obok.

Maskil. Dawidowy,
gdy był w jaskini.ⁱ Modlitwa.

142

Głosem swym do Jehowy zawołałem o pomoc;^j

głosem swym do Jehowy zacząłem wołać o łaskę.^k

- 2** Przed nim wylewałem swoją troskę;^l
przed nim mówiłem o swej udręce.^m
- 3** gdy duchⁿ mój omdlewał we mnie.

Wówczas ty znalazłeś mój szlak.^o

Na ścieżce, którą chodzę,^p
ukryli pułapkę na mnie.^q

- 4** Spójrz na prawo i zobacz, że nikt mnie nie darzy uznaniem.^r

Przepadło moje miejsce ucieczki;^s

nikt się nie dopytuje o moją duszę.^t

PSALM 142 i 1Sm 22:1; 1Sm 24:3; Heb 11:38;
j Ps 28:2; Ps 50:15; Ps 107:13; k Ps 30:8; Ps 77:1;
Ps 141:1; l 1Sm 1:16; Iz 26:16; Mt 26:39; m Ps 18:6;
Jon 2:7; Mk 15:34; Heb 5:7; n Joz 5:1; Ps 143:4;
o Hi 23:10; Ps 1:6; Ps 119:105; p Ps 139:3; q Ps 140:5;
Jer 18:22; Mt 22:15; r Ps 31:11; Ps 69:20; Ps 88:8;
s 1Sm 23:11; t Jn 16:32.

5 Wołałem o pomoc do ciebie, Jehowo.^a

Rzekłem: „Tyś jest moim schronieniem,^b moim działem^c w krainie żyjących”.^d

6 Racz zwrócić uwagę na moje błagalne wołanie,^e bo bardzo wynędniałem.^f Uwolnij mnie od mych prześladowców,^g bo są silniejsi ode mnie.^h

7 Racz wyprowadzić duszę moją z lochu.ⁱ bym sławił twoje imię.^j Niech wokół mnie zbiorą się prawi,^k gdyż obchodzisz się ze mną właściwie.^l

Utwór muzyczny Dawida.

143 Jehowo, usłysz moja modlitwę;^m racz nadstawić ucha na moje błaganie.ⁿ Kierując się wiernością, odpowiedz mi w swej prawości.^o

2 I nie pozывaj do sądu swego sługi,^p bo przed tobą żaden żyjący nie może się okazać prawy.^q

3 Nieprzyjaciół bowiem ściagał moją duszę;^r życie moje przygniótł do samej ziemi.^s Przez niego mieszkam w ciemnych miejscach jak ci, którzy są martwi po czas niezmierny.^t

4 A duch^u mój omdlewa w moim wnętrzu; odrętwiałe jest we mnie serce moje.^v

5 Wspominałem dni dawne;^w rozmyślałem o całym twym działaniu;^x chętnie zajmowałem się dziełem twych rąk.^y

PSALM 142

a Ps 107:19

b Ps 34:8

Ps 46:1

Ps 91:2

Prz 18:10

c Ps 16:5

Ps 73:26

Ps 119:57

Lam 3:24

d Ps 27:13

Jer 11:19

e Ps 143:11

f Ps 116:6

g 1Sm 20:33

1Sm 23:26

1Sm 25:29

Ps 3:1

h Ps 38:19

i Iz 24:22

Iz 42:7

Jer 38:13

j Ps 54:6

k Ps 34:2

l Ps 13:6

Ps 116:7

Ps 119:17

Jak 5:11

PSALM 143

m Ps 65:2

n Ps 28:2

o 2Sm 7:25

Ps 31:1

Ps 71:2

p Hi 14:3

Rz 3:20

Gal 2:16

q 2Kn 6:36

Hi 9:2

Ps 51:5

Ps 130:3

Kzn 7:20

Rz 3:10

1Jn 1:10

r Ps 7:1

Ps 35:4

s Ps 7:5

t Ps 88:5

u Ps 77:3

Ps 142:3

v Ps 102:4

w Ps 77:5

x Pwt 32:4

Ps 19:14

Ps 64:9

Ps 77:12

Ps 90:16

Ps 111:3

Flp 4:8

y Ps 92:4

szpalta 2

a Ps 88:9

b Ps 63:1

c Ps 13:3

Ps 40:13

Ps 70:5

d Ps 142:3

e Ps 27:9

Ps 104:29

f Ps 28:1

Ps 88:4

Iz 38:18

6 Wyciągnąłem ku tobie swe ręce;^a

dusza moja jest dla ciebie jak wyczerpana ziemia.^b Sela.

7 Racz się pośpieszyć, odpowiedz mi, Jehowo.^c Duch mój jest u kresu.^d Nie zakrywaj przede mną swego oblicza,^e

bo inaczej będzie mnie można porównać z tymi, którzy zastępują dołu.^f

8 Rankiem daj mi usłyszeć swą lojalną życzliwość,^g bo w tobie pokładam ufność.^h

Daj mi poznać drogę, którą mam chodzić.ⁱ bo ku tobie wzniosłem swą duszę.^j

9 Uwolnij mnie od mych nieprzyjaciół, Jehowo.^k U ciebie się skryłem.^l

10 Naucz mnie spełniać wolę twoją,^m bo ty jesteś moim Bogiem.ⁿ Duch twój jest dobry;^o niech mnie prowadzi w krainie prostolinijności.^p

11 Przez wzgląd na swe imię,^q Jehowo, racz mnie zachować przy życiu.^r W swej prawości^s racz wyprowadzić mą duszę z udręki.^t

12 A w swej lojalnej życzliwości racz zmusić do miłczenia moich nieprzyjaciół;^u i zechciej zgładzić wszystkich, którzy okazują wrogość mej duszy.^v bo jestem twym sługą.^w

g Ps 42:8; **Ps** 46:5; **Ps** 59:16; **h** Prz 3:5; **Prz** 16:20; **Iz** 26:3; **Jer** 17:7; **i** Ps 5:8; **Prz** 3:6; **j** Ps 25:1; **Ps** 86:4; **k** Ps 59:1; **l** Ps 61:4; **Ps** 91:1; **m** Ps 25:4; **MI** 4:2; **n** Ps 31:14; **Jn** 20:17; **o** Neh 9:20; **Jn** 14:26; **p** Ps 27:11; **Iz** 26:10; **q** Ps 25:11; **r** Ps 119:25; **s** Ps 9:8; **Ps** 31:1; **t** Ps 34:19; **u** 1Sm 25:29; **1Sm** 26:10; **Ps** 54:5; **v** 1Sm 24:12; **w** Ps 89:20; **Ps** 116:16; **Dz** 3:13; **Dz** 4:25.

Dawidowy.

144 Błogosławiony niech
będzie Jehowa, mo-
ja Skala,^a

który przyucza moje
ręce do walki,^b
palce moje do boju;

2 moja lojalna życzliwość i
moja twierdza,^c

moje bezpieczne wzniesie-
nie i Sprawca ocalenia
mego,^d

tarcza^e moja i Ten, u które-
go się schroniłem,^f

Ten, który mi poddaje
ludy.^g

3 Jehowo, czymże jest czło-
wiek, byś miał go zauwa-
żać,^h

syn śmiertelnika,ⁱ byś
miał go brać pod uwagę?

4 Człowiek przypomina zwyk-
łe tchnienie;^j

jego dni są jak przemijają-
cy cień.^k

5 Jehowo, nachyl swe niebio-
sa, by zstąpić;^l

dotknij gór, by dymyły.^m

6 Błyszni błyskawicą, żeby ich
rozproszyc;ⁿ

wypuść swe strzały, by wy-
wołać wśród nich zamie-
szanie.^o

7 Wyciągnij swe ręce z wyso-
kości;^p

uwolnij mnie i wyratuj
z wielu wód,^q

z ręki cudzoziemców,^r

8 których usta powiedziały
nieprawdę^s

i których prawica to pra-
wica fałszu.^t

9 Boże, zaśpiewam ci pieśń
nową.^u

Zagram ci na instrumen-
cie o dziesięciu stru-
nach^v –

10 Temu, który daje wybawie-
nie królom,^w

PSALM 144

a Pwt 32:4
2Sm 23:3
Ps 18:2
Ps 95:1

b 2Sm 22:35
Ps 18:34

c 2Sm 22:2
Jer 16:19

d 2Sm 22:3
Ps 18:2
Ps 40:17

e Rdz 15:1
Prz 30:5

f Ps 141:8

g Ps 18:47

h Hi 7:17

i Ps 8:4

j Ps 10:18

k Ps 104:15

l Ps 39:5

m Ps 62:9

n 1Kn 29:15

o Hi 8:9

p Hi 14:2

q Ps 102:11

r Kzn 8:13

s I Ps 18:9

t Iz 64:1

u Wj 19:18

v Ps 104:32

w 2Sm 22:15

x Hi 36:32

y Ps 18:14

z Ps 77:18

aa Ps 97:4

ab Za 9:14

ac Pwt 32:42

ad Ps 21:12

ae Ps 45:5

af 2Sm 22:17

ag Ps 18:16

ah q Ps 69:1

ai Obj 12:15

aj r Neh 9:2

ak Ps 54:3

al s Ps 10:7

am Ps 12:2

an Ps 109:2

ao t Iz 44:20

ap u Ps 33:3

aq Ps 40:3

ar Ps 96:1

as Iz 42:10

at Obj 5:9

au Obj 14:3

av v 1Kn 25:1

aw Ps 33:2

ax Ps 92:3

ay w 2Sm 5:19

az Ps 18:50

szpalta 2

a 1Sm 17:46

b 2Sm 21:17

c 2Sm 10:6

Temu, który wyzwala Da-
wida, swego sługę, od
złubnego miecza.^a

11 Uwolnij mnie i wyratuj z ręki
cudzoziemców,^b

których usta powiedziały
nieprawdę^c

i których prawica to pra-
wica fałszu;^d

12 którzy mówią: „Synowie nasi
są jak roślinki, które wy-
rosły za młodo,^e

córki nasze jak narożniki
rzeźbione w stylu pała-
cowym,

13 spichlerze nasze pełne, do-
starczają produktów jed-
nego rodzaju po drugim,^f

trzody nasze mnożą się
w tysiące, dziesięć tysię-
cy z jednej, na naszych
ulicach,

14 było nasze objuczone, bez
uszkodzeń i bez poronie-
nia,^g

nie ma też krzyku na na-
szych placach.^h

15 Szczęśliwy lud, któremu tak
się wiedzie!ⁱ

Szczęśliwy lud, którego
Bogiem jest Jehowa!^j

Pieśń pochwalna, Dawidowa.

✠ [Alef]

145 Wywyższać cię będę,
Boże mój, Królu,^j

i błogosławić twe
imię po czas nie-
zmierzony, na za-
wsze.^k

□ [Bet]

2 Przez cały dzień będę cię
błogosławić^l

i wysławiać twe imię po
czas niezmierny, na
zawsze.^m

c 2Sm 10:3; **Ps** 73:9; **d** Ps 7:14; **Ps** 73:8; **Ps** 119:118;

e Ps 37:35; **f** Ps 73:12; **g** Ps 73:5; **h** Ps 73:3; **i** Ps

33:12; **Ps** 37:9; **Ps** 37:37; **Ps** 89:15; **Ps** 146:5; **Lk**

11:28; **Jak** 1:25; **PSALM 145** **j** Ps 44:4; **Iz** 33:22;

Dn 2:47; **Obj** 11:17; **k** 1Kn 29:10; **1** Ps 119:164; **m** Ps

113:2; **Ps** 146:2.

ג [Gimel]

- 3** Jehowa jest wielki i nader
godzien wysławiania,^a
a jego wielkość jest nie-
zbadana.^b

ד [Dalet]

- 4** Pokolenie za pokoleniem bę-
dzie chwalić twe dzieła^c
i o twych potężnych czy-
nach będą opowiadać.^d

ה [He]

- 5** Chwalebną wspaniałością
twego dostojeństwa^e
i sprawami twych zdumie-
wających dzieł będę się
zajmować.^f

ו [Waw]

- 6** I oni będą mówić o sile
twych czynów napawa-
jących lękiem,^g
ja zaś ogłaszać będę twoją
wielkość.^h

ז [Zajin]

- 7** Tryskać będą wspomina-
niem obfitości twej do-
broci,ⁱ
a z powodu twej prawości
będą wołać radośnie.^j

ח [Chet]

- 8** Jehowa jest łaskawy i miło-
sierny,^k
nieskory do gniewu i wiel-
ki w lojalnej życzli-
wości.^l

ט [Tet]

- 9** Jehowa jest dobry dla
wszystkich,^m
a jego zmiłowania są nad
wszystkimi jego dzie-
łami.ⁿ

י [Jod]

- 10** Sławić cię będą, Jehowo,
wszystkie twoje dzieła^o
i błogosławić cię będą lo-
jalni wobec ciebie.^p

PSALM 145

a Ps 48:1
Ps 96:4
Ps 147:5
Ps 150:2
Rz 1:20
Obj 15:3

b Hi 9:10
Hi 26:14
Hi 36:26
Ps 92:5
Ps 139:6
Rz 11:33

c Joz 4:21
Ps 71:18
Iz 38:19
d Wj 12:27

e Ps 8:1
Ps 104:1
Ps 111:3
Ps 148:13

f Ps 72:18
g Joz 2:9
Neh 1:5

h Ps 107:21
Dz 4:24

i 1Kl 8:66
Ps 13:6
Ps 31:19
Iz 63:7
Jer 31:12

j Ps 51:14
Iz 45:24
Obj 15:3

k 2Kn 30:9
Ps 86:15
Ps 111:4
Ef 2:4

l Wj 34:6
Lb 14:18
Neh 9:17
Ps 103:8

m Ps 25:8
Ps 100:5
Ps 104:28
Nah 1:7
Mt 5:45
Dz 14:17
Jak 1:17

n Ef 2:4
o Ps 19:1
Ps 103:22
Ps 104:24

p 1Sm 2:9
Ps 30:4
Ps 132:9
Ps 149:5
Heb 13:15
1Pt 2:5

szpalta 2

a 1Kn 29:11
Mt 4:23
Łk 10:9

b Pwt 3:24
Obj 15:3

c Ps 98:1
Ps 136:4

d Ps 103:19
Ps 111:3

e Ps 146:10
Jer 10:7
1Tm 1:17

f Dn 6:26
g Ps 37:24
Ps 94:18

h Ps 38:6
Ps 146:8

ק [Kaf]

- 11** Opowiadać będą o chwale
twej władzy królewskiej^a
i mówić będą o twej potę-
dze.^b

ל [Lamed]

- 12** by oznajmić synom ludzkim
jego potężne czyny^c
i chwałę wspaniałości jego
władzy królewskiej.^d

מ [Mem]

- 13** Twoja władza królewska jest
władzą królewską na
wszystkie czasy niezmie-
rzone,^e
a twoje panowanie – przez
wszystkie kolejne poko-
lenia.^f

נ [Samek]

- 14** Jehowa wspiera wszystkich,
którzy upadają,^g
i podnosi wszystkich po-
chylonych.^h

ס [Ajin]

- 15** Ku tobie spoglądają z na-
dzieją oczy wszystkich,ⁱ
a ty dajesz im pokarm we
właściwej porze.^j

ע [Pe]

- 16** Otwierasz swą rękę^k
i zaspokajasz pragnienie
wszystkiego, co żyje.^l

פ [Cade]

- 17** Jehowa jest prawy we wszyst-
kich swych drogach^m
i lojalny we wszystkich
swoich dziełach.ⁿ

ק [Kof]

- 18** Jehowa jest blisko wszyst-
kich, którzy go wzywają,^o
wszystkich, którzy go wzy-
wają w wierności wobec
prawdy.^p

i Ps 104:21; j Rdz 1:30; Ps 104:27; Ps 136:25; Mt 24:45; k Ps 104:28; l Ps 107:9; Ps 132:15; m Rdz 18:25; Pwt 32:4; Rz 3:5; Obj 15:3; Obj 16:5; n Ps 18:25; Obj 15:4; o Pwt 4:7; 1Kl 18:36; Ps 34:18; Jak 4:8; Judy 24; p Ps 17:1.

7 [Resz]

- 19 Spełni pragnienie tych, którzy się go boją,^a
a ich wołanie o pomoc
usłyszysz i wybawi ich.^b

8 [Szin]

- 20 Jehowa strzeże wszystkich,
którzy go miłują,^c
lecz wszystkich niegodziwców
unicestwi.^d

9 [Taw]

- 21 Usta moje będą głosić sławę
Jehowy;^e
i niech wszelkie ciało błogosiłwi
jego święte imię
po czas niezmierny,
na zawsze.^f

146 Wysławiajcie Jah!^g Wysławiaj Jehowę, duszo moja.^h

- 2 Będę wysławiać Jehowę
przez całe życie.ⁱ

Będę grać Bogu mojemu,
dopóki będę istniał.^j

- 3 Nie pokładajcie ufności w
dostojnikach^k

ani w synu ziemskiego
człowieka, do którego
nie należy wybawienie.^l

- 4 Duch jego uchodzi,^m a on
wraca do swej ziemi;ⁿ
w tymże dniu giną jego
myśli.^o

- 5 Szczęśliwy ten, któremu po-
mocą jest Bóg Jakuba,^p
którego nadzieja jest w Je-
howie, jego Bogu,^q

- 6 Twórcy nieba i ziemi,^r
morza – i wszystkiego, co
w nich jest,^s

Tym, który trwa w wier-
ności wobec prawdy po
czas niezmierny,^t

- 7 który sprawuje sąd na rzecz
oszukanych,^u

który chleb daje głodnym.^v
Jehowa uwalnia związa-
nych.^w

PSALM 145

- a Ps 34:9
Łk 1:53
b Ps 37:40
Ps 50:15
Ps 91:15
c Ps 31:23
Ps 37:28
Ps 97:10
d Ps 1:6
Prz 2:22
e Ps 34:1
Ps 51:15
Ps 71:8
Ps 89:1
f Ps 117:1
Ps 150:6

PSALM 146

- g Wj 15:2
Ps 149:9
Obj 19:6
h Ps 103:1
Ps 104:35
i Ps 63:4
j Ps 145:2
k Ps 62:9
Ps 118:9
l Ps 118:8
Łz 2:22
Jer 17:5
m Hl 12:10
Ps 104:29
Kzn 8:8
Mt 27:50
Dz 7:59
n Rdz 3:19
Ps 90:3
Kzn 3:20
Kzn 12:7
o Hl 14:10
Hl 17:11
Kzn 9:5
Kzn 9:10
Łz 38:18
p Ps 33:12
Ps 46:7
Ps 144:15
Jer 17:7
q Ps 71:5
r Rdz 1:1
Neh 9:6
Jer 10:12
Dz 4:24
Obj 4:11
Obj 14:7
s Wj 20:11
t Pwt 7:9
Ps 71:22
u Ps 103:6
v Ps 107:9
Ps 145:16
w Ps 107:14
Ps 142:7

szpalta 2

- a Łz 29:18
Łz 35:5
b Ps 145:14
Ps 147:6
Łk 13:13
2Kor 7:6
c Ps 11:7
d Pwt 10:18
e Ps 68:5
f Prz 1:15
g Ps 145:20

- 8 Jehowa otwiera oczy śle-
pym;^a

Jehowa podnosi pochylo-
nych;^b

Jehowa miłuje prawych.^c

- 9 Jehowa strzeże osiadłych
przybyszów;^d

wspomaga chłopca nie ma-
jącego ojca oraz wdowę,^e
lecz drogę^f niegodziwców
wykrzywia.^g

- 10 Jehowa będzie królem po
czas niezmierny,^h

twój Bóg, Syjonie, przez
pokolenie za pokole-
niem.ⁱ

Wysławiajcie Jah!^j

147 Wysławiajcie Jah,^k bo dobrze jest grać naszemu Bogu;^l

bo jest to miłe – wy-
sławianie jest sto-
sowne.^m

- 2 Jehowa buduje Jerozolimę;ⁿ
zbiera on rozproszonych
z Izraela.^o

- 3 Uzdrawia^p mających złama-
ne serce^q

i przewiększa im obolałe
mięsie.^r

- 4 Określa liczbę gwiazd;^s
wszystkie je woła po imie-
niu.^t

- 5 Nasz Pan jest wielki i obfitu-
je w moc;^u

jego zrozumienie jest nie
do opowiedzenia.^v

- 6 Jehowa wspomaga potul-
nych;^w
niegodziwców poniża do
ziemi.^x

- 7 Śpiewając, odpowiadajcie Je-
howie dziękczynieniem;^y

h Wj 15:18; Ps 10:16; Ps 145:13; Dn 6:26; Obj 11:15; 1 Ps 147:12; Jl 3:17; J Ps 117:2; Obj 19:3;
PSALM 147 k Ps 135:1; Obj 19:1; 1 Ps 92:1; Ps 135:3; m Ps 33:1; Obj 19:5; n Ps 102:16; o Pwt 30:3; Eze 36:24; Eze 37:21; p Łz 6:10; q Ps 51:17; r Łk 4:18; s Rdz 15:5; t Łz 40:26; u 1Kn 16:25; Ps 48:1; Ps 96:4; Ps 145:3; Nah 1:3; v Łz 40:28; Rz 11:33; w Lb 12:3; Ps 37:11; Ps 146:8; x Ps 55:23; y Ps 95:2.

- grajcie na harfie naszemu Bogu,^a
- 8** który pokrywa niebiosa obłokami,^b
który przygotowuje deszcz dla ziemi,^c
który sprawia, że góry porastają zieloną trawą.^d
- 9** Zwierzętom daje pokarm,^e
młodym krukowi, które wołają.^f
- 10** Nie lubuje się w potęgze konia,^g
ani nie ma upodobania w nogach męża.^h
- 11** Jehowa ma upodobanie w tych, którzy się go boją,ⁱ
w tych, którzy wyczekują jego lojalnej życzliwości.^j
- 12** Chwal Jehowę,^k Jerozolim. Wysławiaj swego Boga, Syjonie.^l
- 13** On bowiem umocnił zasuwę twych bram;
pobłogosławił twych synów pośród ciebie.^m
- 14** Ustanawia pokój na twym terytorium;ⁿ
tłuszczeni pszenicą cię nasycą.^o
- 15** Posyła na ziemię swą wypowiedź;^p
prędko biegnie jego słowo.
- 16** On daje śnieg jak wełnę;^q
szron rozsypuje jak popiół.^r
- 17** Łód swój rzuca jak kęsy.^s
Przed jego zimnem ktoś się ostoł?^t
- 18** Posyła swoje słowo^u i one się roztopiają.
Sprawia, że wieje jego wiatr;^v
sączą się wody.
- 19** Oznajmia swoje słowo Jakubowi,^w
swe przepisy^x i sądownicze rozstrzygnięcia – Izraelowi.^y

PSALM 147

- a** Ps 33:2
Ps 92:1
- b** 1 Kł 18:45
- c** Hl 38:26
Jer 14:22
Mt 5:45
- d** Hl 38:27
Ps 104:14
Iz 30:23
Za 10:1
- e** Ps 104:27
Ps 136:25
Ps 145:15
- f** Hl 38:41
Lk 12:24
- g** Hl 39:19
Ps 33:16
Iz 31:1
Oz 1:7
- h** 1 Sm 16:7
- i** Mal 3:16
- j** Ps 33:18
- k** Ps 63:3
Ps 117:1
- l** Ps 135:21
Iz 12:6
- m** Ps 128:3
- n** Kpl 26:6
Ps 29:11
Ps 122:6
Iz 45:7
Iz 60:17
Rz 15:33
- o** Pwt 8:8
Pwt 32:14
Ps 81:16
Ps 132:15
- p** Ps 33:9
Ps 68:11
Ps 107:20
- q** Hl 37:6
Ps 148:8
- r** Hl 38:29
- s** Joz 10:11
- t** Hl 37:10
- u** Dz 10:36
- v** Ps 148:8
- w** Wj 20:1
Pwt 33:3
Ps 78:5
Ps 103:7
Rz 9:4
- x** Pwt 4:8
Pwt 5:31
Mal 4:4
- y** Pwt 4:5
Pwt 6:1

szpalta 2

- a** Wj 19:5
Wj 31:17
Pwt 4:32
Pwt 7:6
Rz 3:2
- b** 1 Kn 17:21
- c** Ps 116:19
Obj 19:6

PSALM 148

- d** Ps 113:1
- e** Ps 89:5
Iz 49:13
- f** Lk 2:14
- g** Ps 103:20
Lk 2:13
Obj 5:13

- 20** Nie postąpił tak z żadnym innym narodem;^a
nie poznały one jego sądowniczych rozstrzygnięć.^b

Wysławiajcie Jah!^c

- 148** Wysławiajcie Jah!^d
Wysławiajcie Jehowę z niebios,^e
wysławiajcie go na wysokościach.^f

- 2** Wysławiajcie go, wszyscy jego aniołowie.^g
Wysławiajcie go, cały jego zastęp.^h

- 3** Wysławiajcie go, słońce i księżycu.ⁱ
Wysławiajcie go, wszystkie gwiazdy świetliste.^j

- 4** Wysławiajcie go, niebiosa niebios,^k
i wy, wody nad niebiosami.^l

- 5** Niech wysławiają imię Jehowy;^m
bo on nakazał i zostały stworzone.ⁿ

- 6** I sprawia, że trwają na zawsze, po czas niezmienny.^o
Wydał przepis i on nie przemienie.^p

- 7** Wysławiajcie Jehowę z ziemi,^q
wy, potwory morskie i wszystkie głębiny wodne.^r

- 8** ogniu i gradzie, śniegu i gęstym dymie,^s
huraganowy wietrze, spełniający jego słowo.^t

- 9** góry i wszystkie wzgórza,^u
drzewa owocowe i wszystkie cedry.^v

h Rdz 2:1; Jer 32:18; Judy 14; 1 Rdz 1:16; Ps 19:1; Ps 136:8; J Ps 136:9; **k** Pwt 10:14; Neh 9:6; 2 Kł 12:2; **l** Rdz 1:7; 2 Pt 3:5; **m** Obj 19:6; **n** Rdz 1:1; Rdz 1:6; Ps 33:6; **o** Ps 89:37; Prz 8:27; **p** Ps 119:91; Jer 31:36; Jer 33:25; **q** Ps 69:34; **r** Rdz 1:21; Ps 74:13; Ps 104:25; Jon 1:17; **s** Wj 9:23; Lb 16:35; Ps 147:17; Iz 30:30; **t** Ps 107:25; **u** Ps 65:12; Ps 98:8; Iz 44:23; Iz 49:13; **v** 1 Kn 16:33; Ps 96:12; Iz 44:23; Iz 55:12.

- 10** dzikie zwierzęta i wszystkie zwierzęta domowe,^a
stworzenia pełzające i ptaki skrzydlate,^b
- 11** królowie ziemi^c i wszystkie grupy narodowościowe, książęta^d i wszyscy sędziowie ziemi,^e
- 12** młodzieńcy,^f a także dziewice,^g
starcy^h wraz z chłopcami.ⁱ
- 13** Niech wysławiają imię Jehowy,^j
bo samo jego imię jest niezównanie wzniosłe,^k
dostojeństwo jego przewyższa ziemię i niebo.^l
- 14** I wywyższy on róg swego ludu,^m
sławę wszystkich lojalnych wobec Niego,ⁿ
synów Izraela, ludu, który jest mu bliski.^o
Wysławiajcie Jah!^p

149 Wysławiajcie Jah!^q
Śpiewajcie Jehowie pieśń nową,^r
chwałę jego – w zborze lojalnych.^s

- 2** Niech Izrael się weseli swym Wspaniałym Twórcą,^t
synowie Syjonu – niech się radują swoim Królem.^u
- 3** Niech imię jego wysławiają tańcem.^v
Niech mu grają na tamburynie i harfie.^w
- 4** Bo Jehowa ma upodobanie w swoim ludzie.^x
Potulnych ozdabia wybawieniem.^y
- 5** Niech lojalni wielce się radują w chwale;
niech radośnie wołają na swych łóżach.^z
- 6** Niech w ich gardle będą pieśni wychwalające Boga,^a
a w ich rękę miecz obosieczny,^b

- 7** by sprowadzić pomstę na narody,^a
a nagany – na grupy narodowościowe,^b
- 8** by ich królów zakuć w kajdany,^c
a ich znamienitych mężów w żelazne okowy,
- 9** aby na nich wykonać zapisane sądownicze rozstrzygnięcie.^d
Wspaniałość taka należy się wszystkim lojalnym wobec Niego.^e
Wysławiajcie Jah!^f

150 Wysławiajcie Jah!^g
Wysławiajcie Boga w jego świętym miejscu.^h
Wysławiajcie go w przestworzu jego siły.ⁱ

- 2** Wysławiajcie go za dzieła jego potęg.^j
Wysławiajcie go stosownie do ogromu jego wielkości.^k
- 3** Wysławiajcie go dęciem w róg.^l
Wysławiajcie go na instrumencie strunowym i harfie.^m
- 4** Wysławiajcie go tamburemⁿ i tańcem w krąg.^o
Wysławiajcie go na strunach^p i na piszczalce.^q
- 5** Wysławiajcie go czynelami o dzwicznym brzmieniu.^r
Wysławiajcie go na brzęczących czynelach.^s
- 6** Wszystko, co oddycha, niechaj wysławia Jah.^t
Wysławiajcie Jah!^u

PSALM 148

a Ps 50:10
Iz 43:20
b Rdz 7:14
c Ps 2:10
Iz 49:23
d Ps 45:16
e Ps 2:10
Ps 82:1
f Ps 110:3
g Ps 45:14
Dz 21:9
h Jer 31:13
i Mt 21:15
j Ps 99:3
k Ps 8:1
Iz 12:4
l 1Kl 8:27
1Kn 29:11
Ps 113:4
m Wj 15:16
Ps 75:10
Ps 89:17
Ps 135:4
n Ps 145:10
Ps 149:9
o Wj 19:5
Ef 2:17
p Ps 113:9
Ps 117:2

PSALM 149

q Ps 113:1
r Ps 33:3
Ps 96:1
Iz 42:10
Obj 5:9
s Ps 22:22
Heb 2:12
t Pwt 12:7
1Sm 12:22
Ps 100:3
Iz 54:5
u Ps 47:7
v Wj 15:20
Sdz 11:34
Ps 150:4
Jer 31:13
w Ps 81:2
Ps 144:9
Ps 150:4
x Ps 35:27
Ps 84:11
y Ps 132:16
Iz 61:10
z Ps 63:6
a Neh 9:5
b Heb 4:12
Obj 1:16

szpalta 2

a Lb 31:2
Ps 79:6
Ps 110:6
b Ps 44:2
c Joz 10:24
Joz 12:7
d Pwt 7:1
e Ps 148:14
1Ko 6:2
Obj 20:4
f Ps 111:1

PSALM 150 **g** Obj 19:6; **h** 2Kn 20:8; **i** Ps 29:9; **j** Ps 116:19; **k** Ps 134:2; **l** Rdz 1:6; **m** Ps 19:1; **n** Dn 12:3; **o** Ps 92:5; **p** Ps 107:15; **q** Ps 145:6; **r** Obj 15:3; **s** Pwt 3:24; **t** Ps 96:4; **u** Ps 145:3; **v** Jer 32:18; **w** 1Kn 15:28; **x** Ps 81:3; **y** Ps 98:6; **z** Ps 33:2; **a** Ps 108:2; **b** Wj 15:20; **c** 1Sm 10:5; **d** Iz 5:12; **e** Ps 149:3; **f** Ps 92:3; **g** Ps 144:9; **h** Iz 38:20; **i** Hi 21:12; **j** Hi 30:31; **k** 1Kn 15:19; **l** 1Kn 16:5; **m** 2Sm 6:5; **n** 1Kn 25:1; **o** Obj 5:13; **p** Ps 112:1; **q** Ps 148:14; **r** Obj 19:3.

KSIĘGA

PRZYSŁÓW

1 Przysłowia^a Salomona,^b syna Dawida,^c króla Izraela,^d **2** dla poznania mądrości^e i karno-
ści,^f dla rozpoznania wypow-
iedzi świadczących o zrozumie-
niu,^g **3** dla przyjęcia karcenia,^h
które daje wnikiwość,ⁱ prawości^j
oraz umiejętność osądzania^k i
prostolinijność,^l **4** dla udziele-
nia niedoświadczonemu roztrop-
ności,^m a młodzieńcowi – wie-
dzyⁿ i umiejętności myślenia.^o

5 Mądry posłucha i przyjmie
więcej pouczeń,^p a kto się odzna-
cza zrozumieniem, ten zapewnia
sobie umiejętne kierownictwo,^q
6 aby zrozumieć przysłowie i za-
wiła wypowiedź,^r słowa mędr-
ców^s i ich zagadki.^t

7 Bojaźń przed Jehową jest
początkiem poznania.^u Mądro-
ścią i karnością gardzą tylko
głupcy.^v

8 Słuchaj, mój synu, ojcow-
skiego karcenia^w i nie porzucaj
prawa swej matki.^x **9** Są one
bowiem powabnym wieńcem na
twa głowę^y i wspaniałym naszyj-
nikiem na twą szyję.^z

10 Synu mój, jeśli próbują
cię zwieść grzesznicy, nie ule-
gaj.^a **11** Jeśli mówią: „Chodźże
z nami. Czyhajmy na krew.”^b Cza-
tujmy bez powodu na niewin-
nych.^c **12** Żywcem ich połknij-
my^d jak Szeol,^e w całosci, jak
zstępujących do dołu.^f **13** Znaj-
dźmy wszelkiego rodzaju cen-
ne kosztowności.^g Napełnijmy lu-
pem nasze domy.^h **14** Los swój
winienesz rzucić pomiędzy nas.
Miejmy wszyscy jeden wspólny
mieszekⁱ – **15** synu mój, nie

ROZDZ. 1

- a 1Kl 4:32
- Kzn 12:9
- b Prz 10:1
- Prz 25:1
- Mt 12:42
- c 2Sm 12:24
- d 1Kl 2:12
- e Prz 8:11
- Lk 2:52
- f Prz 2:20
- 2Tm 3:16
- Heb 12:7
- g Pwt 4:6
- h Prz 3:11
- Heb 12:5
- 1Pt 5:10
- i Prz 10:5
- j Heb 12:11
- k 1Kl 3:28
- l Ps 37:37
- Prz 2:9
- m Joz 9:4
- 1Sm 23:22
- Prz 15:5
- Mt 10:16
- n Jn 17:3
- o Prz 2:11
- Prz 3:21
- Prz 8:12
- Prz 14:17
- p Prz 9:9
- Prz 15:31
- 1Ko 10:15
- q 1Sm 25:33
- Prz 24:6
- r Ps 49:4
- s Kzn 12:11
- t Sdz 14:14
- Dn 5:12
- u Hl 28:28
- Ps 111:10
- Prz 9:10
- v Prz 5:12
- Prz 12:15
- Prz 18:2
- Rz 1:28
- w Pwt 6:7
- Prz 4:1
- Prz 6:20
- Ef 6:4
- Heb 12:9
- x Kpl 19:3
- Prz 31:26
- 2Tm 1:5
- 2Tm 3:15

wyruszać z nimi w drogę.^a Po-
wstrzymaj swą stopę od ich ścież-
ki.^b **16** Albowiem stopy ich bie-
gną ku jawnemu złu,^c oni zaś
śpieszą się, by przelać krew.^d
17 Bo na próżno się rozciąga
sieć na oczach wszystkiego, co
ma skrzydła.^e **18** Sami więc
czyhają na ich krew;^f czatują na
ich dusze.^g **19** Takie są ścieżki
wszystkich, którzy czerpią nie-
sprawdliwy zysk.^h Zabiera on
duszę tych, co go mają.ⁱ

20 Prawdziwa mądrość^j głoś-
no woła na ulicy.^k Na placach
wydaje swój głos.^l **21** Nawołu-
je u wlotu zgietkliwych ulic.^m
U wejścia do bram miasta wy-
głasza swe mowy.ⁿ

22 „Jak długo wy, niedoświad-
czeni, będziecie miłować brak
doświadczenia,^o a wy, szyder-
cy, jak długo będziecie pragnąć
dla siebie tego, co jest jawnym
szyderstwem,^p a wy, nierozum-
ni, jak długo będziecie niena-
widzi poznania?^q **23** Zawróć-
cie na moje upomnienie.^r Wtedy
sprawię, że tryśnie ku wam
mój duch;^s dam wam poznać
moje słowa.^t **24** Ponieważ za-
wołałam, lecz wy się wzbrania-
cie,^u wyciągnęłam rękę, lecz nikt

- y Prz 4:9; z Prz 3:22; Jn 7:46; Kol 4:6; a Rdz 39:7; Wj 23:2; Pwt 13:6; Rz 16:18; b Jer 5:26; c Ps 10:8; Ps 17:12; Ps 56:6; Mt 26:4; Dz 23:15; d Ps 35:25; e Lb 16:30; Lb 26:10; f Hl 3:22; Ps 30:3; Eze 31:16; g Sdz 18:18; h Sdz 5:30; i 1Sm 30:16; szpalt 2 a Prz 4:14; Prz 13:20; 2Ko 6:17; b Ps 119:101; Prz 4:27; 1Ko 15:33; c Prz 4:16; Prz 6:18; Prz 19:2; d Prz 6:17; Iz 59:7; Rz 3:15; e Ps 91:3; f Ps 55:23; g Prz 28:17; h 2Kl 5:20; Prz 15:27; Mt 3:11; i Pwt 24:6; Hl 31:39; j Rz 11:33; Rz 16:27; 1Ko 1:20; 1Ko 2:5; Ef 3:10; Jak 3:17; k Mt 10:27; Mt 11:19; Dz 5:42; l Prz 8:2; Prz 9:3; m Mt 10:27; Dz 20:20; n Prz 8:3; Jn 18:20; o Ps 94:8; Lk 19:42; p Prz 14:6; q 2Kn 24:19; Prz 5:12; Jn 3:20; r Ps 141:5; Obj 3:19; s Prz 18:4; Dz 2:18; t Iz 54:13; Mt 10:20; Jn 6:45; u Iz 65:12; Mt 22:5.

nie zwraca uwagi^a **25** i lekceważyście wszelką moją radę,^b i nie przyjęliście mego upomnienia,^c **26** więc i ja będę się śmiać z waszego nieszczęścia,^d będę drwić, gdy przyjdzie wasza trwoga,^e **27** gdy wasza trwoga przyjdzie niczym burza, a wasze nieszczęście nadciągnie jak wichler,^f gdy spadnie na was uderka i niedola.^g **28** Wtedy będą mnie zwywać, lecz ja nie odpowiem;^h będą mnie szukać, lecz mnie nie znajdą,ⁱ **29** gdyż nie nawidzili poznania^j i nie wybrali bojaźni przed Jehową.^k **30** Nie usłuchali mojej rady;^l wzgardzili wszelkim moim upomnieniem.^m **31** Dlatego będą spożywać owoc swej drogiⁿ i nasycą się własnymi radami.^o **32** Bo niedoświadczonych zabije ich odszczerpięstwo,^p a nierozumnych zniszczy ich niefrasobliwość.^q **33** Kto zaś mnie słucha, będzie mieszkał bezpiecznie^r i nie będzie go trapił strach przed nieszczęściem^s.

2 Synu mój, jeśli przyjmiesz moje wypowiedzi^t i zachowasz u siebie moje przykazania,^u **2** aby swym uchem zwracać uwagę na mądrość,^v tak by skłonić serce ku rozeznaniu;^w **3** jeśli też przywołasz zrozumienie^x i wydasz głos za rozeznaniem,^y **4** jeśli będziesz tego szukał jak srebra^z i poszukiwał jak ukrytych skarbów,^a **5** to zrozumiesz bojaźń^b przed Jehową i znajdziesz poznanie Boga.^c **6** Gdyż Jehowa daje mądrość;^d z jego ust pochodzi wiedza i rozeznanie.^e **7** I dla prostolinijnych zachowa on praktyczną mądrość;^f dla chodzących w nieskazitelnosci jest tarczą,^g **8** przestrzega bowiem ścieżek sądu^h i strzec będzie drogi lojalnych wobec niego.ⁱ **9** Wte-

ROZDZ. 1

- a Iz 65:2 Jer 7:13
- b 2Kń 36:16 Ps 107:11
- c Ps 81:11
- d Ps 37:13 Rz 2:5
- e Sdz 10:14 2Kń 7:20
- f Nah 1:3
- g Mt 24:21 Łk 21:23 Rz 2:9
- h Ps 18:41 Łk 13:25 Jak 4:3
- i Lam 3:44
- j Ps 50:17 Oz 4:6 Dz 7:51
- k Sdz 5:8 Mi 3:2 2Pt 2:15
- l Ps 81:11 Jer 8:9
- m Wj 33:5 2Kń 29:6 Jer 5:12
- n Iz 3:11 Jer 6:19 Eze 24:14 Gal 6:7
- o Iz 8:10
- p Jer 3:14 Rz 6:23
- q Jer 48:11 Obj 2:5
- r Ps 25:13 Iz 48:18 Obj 3:10
- s 2Kl 6:16 Iz 26:3 Łk 21:28 2Pt 2:9

ROZDZ. 2

- t Prz 4:1 1Pt 1:25
- u Pwt 6:6 Hi 23:12
- v Prz 1:5
- w Prz 17:27 Ef 5:17 Heb 5:14
- x 1Kl 3:11 Prz 9:10 Prz 18:15
- y Flp 1:9 2Tm 2:7
- z Ps 19:10
- a Hi 28:18
- b Hi 28:28 Prz 8:13 Jer 32:40 Obj 14:7
- c Jer 9:24 2Tm 3:15 1Jn 5:20
- d Wj 31:3 1Kl 4:29 Jak 3:17
- e 2Tm 3:16
- f Prz 3:21 Prz 8:14 Łk 1:17 Łk 16:8
- g Hi 1:10 Ps 41:12 Prz 28:18

dy zrozumiesz prawość i sąd, i prostolinijność – całą drogę tego, co dobre.^a

10 Gdy mądrość wejdzie do twego serca^b i poznanie stanie się miłe twej duszy,^c **11** strzec cię będzie umiejętność myślenia,^d chronić cię będzie rozeznanie.^e **12** by cię ratować od złej drogi,^f od męża mówiącego rzeczy przewrotne,^g **13** od tych, którzy opuszczają ścieżki prostolinijności, żeby chodzić drogami ciemności,^h **14** od tych, których cieszy popełnianie zła,ⁱ którym radość sprawiają przewrotności zła,^j **15** tych, których ścieżki są kręte i którzy są spaczni w całym swym postępowaniu^k – **16** by cię wyratować od obcej kobiety, od cudzoziemki,^l która gładkimi uczyniła swoje wypowiedzi,^m **17** która opuszcza zaufanego przyjaciela swej młodościⁿ i zapomniła o przymierzu swego Boga.^o **18** Albowiem dom jej ku śmierci się chyli, a jej szlaki – ku tym, którzy są bezsilni w śmierci.^p **19** Nie wróci żaden z tych, którzy z nią obcuja, ani tacy nie odzyskają ścieżek ludzi żyjących.^q

20 Chodzi o to, byś kroczył drogą dobrych^r i trzymał się ścieżek ludzi prawych.^s **21** Prostolinijni bowiem będą przebywać na ziemi^t i nienaganni będą na niej pozostawieni.^u **22** Niegodziwi zaś zostaną z ziemi wytraceni,^v a postępujący zdradziecko zostaną z niej wyrwani.^w

- h Prz 8:20; i Ps 37:28; Ps 97:10; **szpalta 2** a Kzn 12:13; Mi 6:8; Łk 10:27; b Ps 119:111; c Dz 17:11; Kol 3:16; d Kzn 7:12; Kzn 9:15; Ef 5:15; e Kzn 10:10; Mt 10:16; f Ps 141:4; g Prz 8:13; Dz 20:30; h Jn 3:19; Jn 12:35; 1Jn 2:19; i 1Kl 13:6; j Ps 50:18; Oz 7:3; Łk 22:5; Rz 1:32; k Pwt 32:5; Flp 2:15; l Rdz 39:12; Prz 7:5; Prz 22:14; Prz 23:27; 1Kl 6:9; 1Kl 6:18; m Prz 6:24; Prz 7:21; n Rdz 2:24; Prz 5:18; Jer 3:4; o Mal 2:14; p Prz 5:5; Prz 5:23; Prz 9:18; Ef 5:5; q Kzn 7:26; Obj 22:15; r Ps 119:63; 1Kl 11:1; Jak 1:27; s Prz 13:20; t Ps 7:9; Ps 37:11; u Ps 37:29; v Ps 37:20; Ps 104:35; Prz 10:7; Mt 25:46; w Pwt 28:63; Ps 7:8.

3 Synu mój, nie zapominaj o moim prawie,^a a twoje serce niech przestrzega mych przykazań,^b **2** będą ci bowiem dodane długie dni i lata życia^c oraz pokój.^d **3** Niechaj cię nie opuszcza lojalna życzliwość i wierność prawdzie.^e Zawiąż je wokół swej szyi.^f Napisz je na tablicy swego serca^g **4** i tak w oczach Boga i ziemskiego człowieka znajdź łaskę oraz dobrą wnikiwość.^h **5** Zaufaj Jehowie całym sercemⁱ i nie opieraj się na własnym zrozumieniu.^j **6** Zważaj na niego na wszystkich swych drogach,^k a on wyprostuje twoje ścieżki.^l

7 Nie stawaj się mądry we własnych oczach.^m Bój się Jehowy i odwracaj się od złego.ⁿ **8** Niech to się stanie uzdrowieniem^o dla twego pępka i pokrzepieniem dla twoich kości.^p

9 Okazuj Jehowie szacunek tym, co masz wartościowego,^q oraz pierwocinami wszelkich twoich plonów.^r **10** Wtedy twoje spichrze będą obficie napełnione,^s a kadzie twoich tłoczni będą opływać młodym winem.^t

11 Synu mój, nie odrzucaj skarcenia od Jehowy^u ani się nie brzydz jego upomnienia.^v **12** bo kogo Jehowa miłuje, tego upomina,^w jak ojciec syna, w którym ma upodobanie.^x

13 Szczęśliwy jest człowiek, który znalazł mądrość,^y i człowiek nabywający rozeznania,^z **14** bo lepiej zyskać ją niż zyskać srebro i jako plon mieć ją niżeli złoto.^a **15** Cenniejsza jest od koralu^b i nie dorównają jej żadne inne twoje rozkosze. **16** Długie dni są w jej prawicy,^c w jej lewicy bogactwo i chwała.^d **17** Drogi jej to drogi przyjemne,

ROZDZ. 3

a Pwt 4:23
Oz 4:6

b Pwt 4:6
Ps 119:34

c Ps 21:4
Prz 10:27

d Iz 54:13

e 2Sm 15:20
Oz 12:6

f Pwt 6:8

g 2Kto 3:3
Heb 10:16

h Łk 2:52
2Kto 8:21

i Ps 62:8
Iz 26:4

j Jer 17:7

k Prz 28:26
Jer 9:23

l Jer 10:23
1Kto 3:18

m 1Sm 23:2
1Sm 23:4

n 1Kn 28:9
Neh 1:11

o Flp 4:6
Kol 3:17

p Joz 1:7
Ps 25:9

q Jak 1:5

r Prz 26:12
Iz 5:21

s Rz 12:16

t Neh 5:15
Prz 14:27

u Prz 16:6

v Ps 103:3

w Mt 11:29

x Lb 31:50
Pwt 16:16

y Łk 16:9

z 1Tm 6:18

a Wj 23:19
Pwt 26:2

b Ps 28:8
2Kn 31:10

c Mal 3:10

d JI 2:24

e Prz 15:32
Heb 12:5

f Ps 94:12

g 1Kto 11:32
Heb 12:6

h Obj 3:19

a wszystkie jej szlaki są pokojem.^a **18** Drzewem życia^b jest dla tych, którzy się jej uchwycili, a ci, którzy się jej mocno trzymają,^c będą zwani szczęśliwymi.^d

19 Jehowa założył fundamenty ziemi mądrością.^e Mocno utwierdził niebiosa rozeznaniem.^f **20** Dzięki jego wiedzy rozdzieliły się wodne głębin^g i z chmurnych niebios kropi drobny deszcz.^h

21 Synu mój, niech one nie schodzą ci z oczu.ⁱ Strzeż praktycznej mądrości i zdolności myślenia.^j **22** a okażą się życiem dla twej duszy^k i uroczą ozdobą twej szyi.^l **23** Wtedy będziesz bezpiecznie chodzić swą drogą^m i o nic się nie uderzy twoja stopa.ⁿ

24 Ilekroć się położysz, nie będziesz się bał,^o i położysz się, a twój sen będzie przyjemny.^p **25** Nie będziesz się musiał lękać żadnej nagłej grozy^q ani burzy na niegodziwców – że nadciąga.^r **26** Jehowa bowiem okaże się twą ufnością^s i ustrzeże twą stopę przed schwytaniem.^t

27 Nie odmawiaj dobrego tym, którym się ono należy,^u gdy akurat jest w mocy twojej ręki je wyświadczyć.^v **28** Nie mów swemu bliźniemu: „Idź i znowu przyjdź, a jutro ci dam”, gdy coś u siebie masz.^w **29** Nie knuj nic złego przeciwko swemu bliźniemu,^x gdy u ciebie mieszka w poczuciu bezpieczeństwa.^y

a Hi 28:15; Prz 8:10; Prz 16:16; **b** Hi 28:18; Prz 8:11; **c** 1Tm 4:8; **d** 2Kto 6:10; **e** szpalta 2 **a** Łk 1:79; Flp 4:9; **b** Prz 11:30; **c** Flp 2:16; **d** Ps 1:1; Prz 2:10; **e** Ps 104:24; Jer 10:12; 1Kto 8:6; **f** Prz 8:27; Jer 51:5; **g** Rdz 1:9; Ps 104:9; Ps 136:6; 2Pt 3:5; **h** Kpl 26:4; Hi 36:27; Hi 38:37; Jer 10:13; **i** Pwt 6:8; Ef 1:18; **j** Prz 1:4; Prz 5:2; **k** Prz 4:22; 1Prz 1:9; **l** Mt 10:9; **m** Ps 91:12; Ps 121:3; Prz 4:12; Iz 26:7; **n** Ps 3:5; Ps 4:8; **o** Prz 6:22; **p** Ps 127:2; Kzn 5:12; Jer 31:26; **q** Ps 27:1; Dn 3:17; Łk 1:74; Jn 14:1; Flp 1:14; **r** Ps 73:19; Mt 24:1; 1Ts 5:2; **s** Ps 91:9; Prz 10:29; Prz 14:26; Prz 28:1; **t** 1Sm 29; Ps 91:14; Uz 13:7; Gal 6:6; **u** Tyt 3:1; Jak 2:16; Jak 5:4; **v** Neh 5:8; Prz 28:27; **w** Kpl 19:13; Pwt 24:13; **x** Prz 6:18; **y** Ps 35:20; Ps 55:20.

30 Nie kłóć się z nikim bez powodu,^a jeśli ci nie wyrządził nic złego.^b

31 Nie zazdrość mężowi dopuszczającemu się gwałtu^c ani nie obieraj żadnej z jego dróg.^d

32 Bo przewrotny^e jest obrzydliwością dla Jehowy,^f lecz zażyła więź utrzymuje On z prostolinijnymi.^g **33** Przekleństwo Jehowy jest na domu niegodziwego,^h lecz błogosławi On miejsce pobytu prawych.ⁱ **34** Szyderców^j sam wyszydzi,^k lecz potulnym okaże łaskę.^l **35** Mądrzy osiągną szacunek,^m lecz głupcy wywyższają hańbę.ⁿ

4 Słuchajcie, synowie, ojcowskiego karcenia^o i zwracajcie uwagę, by poznać zrozumienie.^p

2 Bo udzielił wam dobrego pouczenia.^q Prawa mego nie porzucacie.^r **3** Dla mego ojca bowiem okazałem się prawdziwym synem,^s czułym i jedynym przed obliczem mojej matki.^t **4** I pouczaj mnie,^u i mawiał do mnie: „Niech two serce^v mocno się trzyma moich słów.^w Zachowuj me przykazania i żyj.^x

5 Nabywaj mądrości,^y nabywaj zrozumienia.^z Nie zapominaj wypowiedzi moich ust i nie odwracaj się od nich.^a **6** Nie opuszczaj jej, a cię zachowa. Miłuj ją, a będzie cię strzec. **7** Mądrość to rzecz pierwsza.^b Nabywaj mądrości; i ze wszystkim, czego nabywasz, nabywaj zrozumienia.^c

8 Ceń ją wysoko, a ona cię wywyższy.^d Otoczy cię chwałą, gdyż ją przyjmujesz.^e **9** Na twą głowę da uroczy wieniec;^f obdarzy cię koroną piękną.^g

10 Słuchaj, mój synu, i przyjmij me wypowiedzi.^h Wtedy pomnożą ci się lata życia.ⁱ **11** Pouczę cię o drodze mądrości;^j powiodę cię szlakami prostolinijności.^k **12** Gdy będziesz siedział,

ROZDZ. 3

a Prz 18:6

Prz 20:3

Prz 25:8

b Rz 12:18

1Pt 3:11

c Ps 37:1

Prz 23:17

Prz 24:1

Prz 24:19

d Prz 1:15

e Prz 6:12

Prz 14:2

Mt 3:11

f Prz 6:16

Prz 6:17

Prz 11:20

Łk 16:15

g Ps 15:2

Ps 24:4

Ps 25:14

h Pwt 28:15

Joz 7:24

Est 9:25

Za 5:4

Rz 2:5

Kol 3:6

i Pwt 28:2

Hi 42:12

Ps 37:25

j 2Kl 2:23

Prz 1:22

k Ps 138:6

Prz 19:29

l Ps 37:11

Ps 149:4

Iz 57:15

Jak 4:6

m Prz 12:8

n Est 6:12

Ps 132:18

Prz 26:3

ROZDZ. 4

o Pwt 6:7

Ps 34:11

Prz 1:8

Prz 19:20

Ef 6:1

p Prz 23:23

q Pwt 31:13

Pwt 32:2

1Tm 4:6

Tyt 1:9

r Pwt 13:4

1Kn 28:9

s 1Kl 2:2

1Kl 2:12

t 2Sm 12:24

1Kl 1:21

u Prz 22:6

v Prz 4:23

w Pwt 4:9

x Kpl 18:5

Jn 12:50

y Jak 3:17

z Neh 8:8

Ps 49:3

Prz 9:10

a 2Kn 34:2

Ps 44:17

Prz 3:1

b Prz 9:10

Kzn 7:12

Kzn 8:1

Kol 2:3

PRZYSŁÓW 3:30 do 4:25

twój krok nie będzie skrępowany;^a a gdy będziesz biegł, nie potkniesz się.^b **13** Uchwyc się karności;^c nie puszczaj.^d Strzeż jej, bo ona jest twym życiem.^e

14 Nie wchodź na ścieżkę niegodziwych^f i nie wkraczaj na drogie złych.^g **15** Stron od niej,^h nie chodź nią;ⁱ odwróć się od niej i idź dalej.^j **16** Bo oni nie zasną, dopóki nie popelnia zła,^k a sen ich odbiega, dopóki nie przywiodą kogoś do potknięcia.^l **17** Żywią się bowiem chlebem niegodziwości^m i piją wino aktów gwałtu.ⁿ **18** Lecz ścieżka prawych jest jak jasne światło, które świeci coraz jaśniej, aż nastanie pełny dzień.^o **19** Droga niegodziwych jest jak mrok;^p nie wiedzą, o co się potykają.^q

20 Synu mój, zważaj na me słowa.^r Nakłoń swego ucha ku moim wypowiedziom.^s **21** Niechaj nie odstępują od twoich oczu.^t Zachowuj je w swoim sercu.^u **22** Są bowiem życiem dla tych, którzy je znajdują,^v i zdrowiem dla całego ich ciała.^w

23 Bardziej niż wszystkiego innego, czego należy pilnować, strzeż swego serca,^x bo z niego pochodzą źródła życia.^y **24** Odrzuć od siebie przewrotność mowy^z i oddal od siebie przebiegłość warg.^a **25** Oczy twoje mają patrzeć wprost;^b tak, two

c Prz 8:14; Prz 15:14; Mt 13:23; Heb 5:14; d Prz 9:9; Prz 22:29; Dn 1:20; e Wj 35:31; 1Kl 4:29; 1Kl 7:14; f Prz 1:9; g Prz 16:31; Łk 10:42; h 1Ts 2:13; i Pwt 5:16; Prz 3:2; j 1Sm 12:24; 1Kl 4:29; k Hi 1:1; Ps 23:3; Iz 26:7; Mai 2:6; **szpalta 2** a 2Sm 22:37; b Prz 3:23; Iz 40:31; Jn 11:9; c Prz 8:10; Prz 8:33; Prz 23:23; Heb 12:6; d Dz 14:22; Heb 2:1; Heb 12:5; Heb 12:11; e Pwt 32:47; Prz 3:22; f Ps 1:1; 1Kl 15:33; g Prz 1:15; Prz 3:32; h Iz 33:15; 1Am 5:15; Ef 5:11; j Prz 5:8; 2Ko 6:14; 1Ts 5:22; k Ps 36:4; Iz 57:20; 1Pt 2:14; Judy 12; Obj 2:14; m Mi 2:1; Mt 23:28; n Mi 6:12; Obj 17:6; o 2Sm 23:4; Ps 97:11; Ps 119:105; Dn 12:4; Mt 5:14; 1Ko 13:12; 2Ko 4:6; 2Pt 1:19; p Iz 59:9; Jn 12:35; q Hi 12:25; Iz 8:14; Mt 15:14; r Prz 5:1; Heb 2:1; s Ps 78:1; Iz 55:3; t Prz 3:21; u Ps 40:8; Prz 2:1; v Prz 4:14; 1Tm 4:8; w Pwt 17:15; Ps 103:3; Prz 14:30; Dz 15:29; x Pwt 4:9; Jer 17:9; Mk 7:21; Rz 8:6; Ef 6:14; Flp 4:8; Kol 3:8; y Mt 12:35; z Prz 8:8; 1Pt 2:1; a Eze 18:31; Ef 4:22; Jak 1:21; b Hi 31:1; Prz 23:35.

promienne oczy mają patrzeć prosto przed siebie.^a **26** Wyglądz ścieżkę twej stopy^b i niech będą utwierdzone wszystkie twe drogi.^c **27** Nie skłaniaj się na prawo ani na lewo.^d Cofnij swą stopę od tego, co złe.^e

5 Synu mój, zważaj na moją mądrość.^f Nakłoń swych uszu ku memu rozeznaniu.^g **2** by chronić zdolność myślenia;^h i oby twoje wargi strzegły poznania.ⁱ

3 Bo wargi obcej kobiety ociekają niczym plaster miodu,^j a jej podniebienie jest gładkie niż oliwa.^k **4** Lecz to, co po niej pozostaje, jest gorzkie jak piołun,^l jest ostre jak miecz obosieczny.^m **5** Jej stopy zstępują do śmierci.ⁿ Jej kroki trzymają się Szeolu.^o **6** Nie rozmyśla nad ścieżką życia.^p Nie wie, gdzie błędą jej szlaki.^q **7** Teraz więc, synowie, słuchajcie mnie^r i nie odwracajcie się od wypowiedzi moich ust.^s **8** Niech twoja droga biegnie z dala od niej i nie zbliżaj się do wejścia do jej domu.^t **9** żebyś nie oddał drugim swej godności^u ani swych lat temu, co okrutne;^v **10** żeby mocą twoją nie sycili się obcy,^w a to, co z bólem zdobyłeś, nie znalazło się w domu cudzoziemca.^x **11** abyś nie musiał wzdychać w przyszłości,^y gdy twoje ciało i twój organizm przybliżą się do swego kresu.^z **12** I będziesz musiał powiedzieć: „Jakże nienawidziłem karcenia,^a a moje serce wzgardziło upomnieniem!”^b **13** I nie słuchałem głosu tych, którzy mnie pouczali,^c a ku mim nauczycielom nie nakłaniałem swego ucha.^d **14** Łatwo uwikłałem się we wszelkie złe^e pośród zboru i zgromadzenia.”^f

ROZDZ. 4

a Mt 6:22

b Ef 5:15

Heb 12:1

c Ps 40:2

2Ts 3:3

1Pt 5:10

d Pwt 12:32

Joz 1:7

e Iz 1:16

Rz 12:9

ROZDZ. 5

f Prz 2:2

Jak 1:19

g 1Kl 4:29

Obj 2:11

h Prz 1:4

Prz 8:12

i Prz 15:7

Mal 2:7

j Prz 2:16

Prz 7:21

k Prz 9:17

1 Kzn 7:26

m Lb 25:8

Prz 6:32

n Prz 2:19

Prz 9:18

o Prz 7:27

p Prz 11:19

Prz 11:27

q Prz 7:11

r Prz 22:17

Heb 12:25

s Prz 2:1

t Prz 4:15

Prz 6:27

Prz 9:14

u 1Kn 5:1

Prz 6:33

Prz 29:3

v Prz 6:34

Prz 7:23

w Prz 31:3

Łk 15:30

x Rdz 34:27

y Pwt 32:29

2Sm 12:10

Rz 6:21

Heb 13:4

z 1Ko 5:5

Obj 21:8

15 Pij wodę z własnej cyster-ny oraz wody płynące z twej własnej studni.^a **16** Czyż twe źródło miałyby się rozlewać na zewnątrz,^b twe strumienie wody na place? **17** Niechaj będą wyłączone dla ciebie, a nie dla obcych wraz z tobą.^c **18** Niech twe źródło wody będzie błogosławione^d i raduj się żoną twej młodości.^e **19** miłą łanią i uroczą kozicą.^f Niechaj zawsze upajać cię jej piersi.^g Obyś stale się rozkoszował jej miłością.^h **20** Czemuż to, mój synu, miałbyś się rozkoszować obcą kobietą lub obejmować piersi cudzoziemki?ⁱ **21** Bo drogi człowieka są przed oczami Jehowy^j i przypatruje się On wszystkim jego ścieżkom.^k **22** Niedogadziwa złapał jego własne uchybienia^l i zostanie schwytany w powrozy własnego grzechu.^m **23** Umrze z braku karceniaⁿ i dlatego, że wskutek ogromu swej głupoty schodzi na manowce.^o

6 Synu mój, jeśli poręczyłeś za swego bliźniego,^p jeśli podałeś rękę obcomu,^q **2** jeśli cię usidliły wypowiedzi twoich ust,^r jeśli cię złapały wypowiedzi twych ust, **3** to podejmij następujące działanie, mój synu, i uwolnij się, bo dostałeś się w dłoń twojego bliźniego;^s idź, upokórz się i natarczywie nalegaj na twego bliźniego.^t **4** Nie daj snu oczom swoim ani drzemki swym promiennym

a Ps 50:17; Za 7:11; Jn 3:20; b Rdz 19:9; Eze 33:8; c Łk 15:18; d 1Ts 4:8; e Lb 25:2; 1Ko 10:6; Judy 8; f 1Ko 10:11; Judy 4; **szpalta 2** a Pn 4:15; 1Ko 7:3; Heb 13:4; b Prz 5:20; c Rdz 2:24; Rdz 20:3; Mt 14:4; d 1Ko 7:2; 1Ko 7:5; e Pwt 24:5; Kzn 9:9; Mal 2:15; f Pn 2:9; g Pn 4:5; h Rdz 26:8; Rdz 29:20; Pn 8:6; Ef 5:25; i Prz 2:16; Prz 7:22; Prz 22:14; Prz 23:27; j 2Kn 16:9; Hl 34:21; Ps 11:4; Jer 17:10; Jer 23:24; Jer 32:19; k Ps 17:3; Jer 16:17; Heb 4:13; 1Ps 7:16; Gal 6:7; m Prz 11:21; Ef 5:6; Heb 13:4; n Prz 10:17; o Ps 81:12; Prz 19:3; 2Pt 2:15; **ROZDZ. 6** p Rdz 43:9; Prz 17:18; Prz 22:26; q Prz 11:15; Prz 20:16; r Prz 18:7; s 2Sm 24:14; t Mt 5:25.

oczom.^a **5** Uwolnij się z tej ręki niczym gazela i jak ptak z ręki ptasznika.^b

6 Idź do mrówki,^c leniwcze;^d przyjrzyj się jej drogom i stań się mądry. **7** Chociaż nie ma ona dowódcy, urzędnika ani władcy, **8** to jednak już w lecie przygotowuje swój pokarm;^e już w żniwa gromadzi sobie zapasy pożywienia. **9** Jak długo, leniwcze, będziesz się wylegiwał?^f Kiedyż wstaniesz ze snu?^g **10** Jeszcze trochę snu, jeszcze trochę drzemania, jeszcze trochę leżenia z założonymi rękami.^h **11** a twoje ubóstwo niechybnie przyjdzie jak rabuśⁱ i twoja nędza jak mąż zbrojny.^j

12 Nicpoń,^k krzywdziciel, chodzi z przewrotnością mowy,^l **13** mruga okiem,^m daje znaki nogą, wskazuje palcami.ⁿ **14** Przewrotność jest w jego sercu.^o Cały czas knuje on coś złego.^p Wciąż wywołuje tylko swary.^q **15** Dlatego nagle przyjdzie jego zguba;^r w jednej chwili zostanie zdruzgotany, a nie będzie uleczenia.^s

16 Jest sześć rzeczy, których Jehowa naprawdę nienawidzi;^t owszem, siedem jest rzeczy obrzydliwych dla jego duszy:^u **17** wyniosłe oczy,^v język fałszywy^w i ręce, które przelewają krew niewinną,^x **18** serce knujące nikczemne zamysły,^y stopy, które śpiesznie biegają do złego,^z **19** świadek fałszywy, który szerzy kłamstwa,^a oraz każdy, kto wznieca swary między braćmi.^b

20 Przestrzegaj, mój synu, przykazania twego ojca^c i nie porzucaj prawa twojej matki.^d **21** Miej je stale przywiązane na sercu;^e zawiąż je sobie na szyi.^f **22** Gdy będziesz szedł, poprowadzi cię;^g gdy się poło-

ROZDZ. 6

a Ps 132:4

b Ps 124:7

c Hi 12:7

d Prz 10:26

Prz 26:13

e Prz 30:25

f Prz 10:5

Prz 24:33

g Prz 19:15

h Prz 20:13

Prz 24:33

Prz 26:15

Kzn 4:5

i Prz 24:34

j Prz 10:4

Prz 13:4

Prz 18:9

Prz 20:4

k 1Sm 25:25

Prz 16:27

l Ps 10:7

Mt 12:34

Dz 20:30

Jak 3:6

m Ps 35:19

Prz 10:10

Prz 16:30

n Iz 58:9

o Rdz 8:21

Prz 10:32

p Ps 35:20

Ps 36:4

Prz 6:18

Iz 32:7

Mt 2:1

q Prz 16:28

Rz 16:17

Gal 5:20

r Ps 73:18

Prz 1:27

Iz 30:13

1Ts 5:3

s 2Kn 36:16

Ps 50:22

t Ps 11:5

Prz 8:13

Iz 61:8

u Pwt 12:31

Ps 11:5

Prz 11:20

v 2Sm 15:1

1Kl 1:5

Ps 101:5

Prz 16:5

Gal 6:3

w Prz 12:22

1Tm 1:10

Obj 21:8

żysz, będzie cię strzec;^a a gdy się zbudzisz, zajmie się tobą. **23** Albowiem przykazanie jest lampą,^b prawo zaś światłem,^c a upomnienia karności są drogą życia,^d **24** by cię strzec przed złą kobietą,^e przed gładkością języka cudzoziemki.^f **25** Nie pożądam w swym sercu jej piękności^g i niech cię nie pociągnie swymi błyszczącymi oczami,^h **26** gdyż z powodu kobiety nierządnej człowiekowi pozostaje już tylko okrągły bochenek chleba;ⁱ lecz co się tyczyć żony innego mężczyzny, ta poluje na drogocenną duszę.^j **27** Czy człowiek może nagarnąć ognia w zanadrze i nie spalić swych szat?^k **28** Albo czy człowiek może chodzić po węglach i nie przypiec swych stóp? **29** Podobnie jest z każdym, kto współżyje z żoną swego bliźniego^l—nikt, kto jej dotyka, nie pozostanie bezkarny.^m **30** Ludzie nie gardzą złodziejem tylko dlatego, że się dopuszcza kradzieży, by napęlić swą duszę, gdy jest głodny. **31** Lecz złapany, siedemkroć wynagrodzi; odda ze swego domu wszystko, co cenne.ⁿ **32** Każdemu, kto cudzołoży z kobietą, nie dostaje serca;^o kto to czyni, przywodzi swą duszę do zguby.^p **33** Spotka go plaga i wstyd,^q a jego hańba nie zostanie zmazana.^r **34** Bo złość krzepkiego mężczyzny wynika z zazdrości^s i nie

^a Rdz 4:10; Rdz 9:6; Lb 35:31; Pwt 27:25; ^y Rdz 6:5; Za 8:17; Mal 2:16; ^z Iz 59:7; Rz 3:15; ^a Wj 23:1; 1Kl 2:13; Mt 26:59; ^b kpl 19:16; Gal 5:20; Jak 3:14; ^c 3Jn 10; ^e Prz 1:8; ^d Pwt 21:18; Ef 6:1; ^e Pwt 6:6; ^f Prz 3:3; ^g Ps 43:3; ^{szp} Ps 2:1; ^a Ps 119:9; ^b Ps 119:105; ^{2Pt} 1:19; ^c Iz 30:21; Iz 51:4; ^d Prz 4:13; Heb 12:11; ^e Prz 5:3; Kzn 7:26; ^f Prz 2:16; Prz 7:5; ^g Prz 11:22; Mt 5:28; Jak 1:15; ^h Iz 3:16; ⁱ Prz 29:3; Lk 15:16; Lk 15:30; ^j Eze 13:18; ^k Gal 6:7; ^l Rdz 20:3; 2Sm 11:4; Jer 5:8; Eze 22:11; ^m 2Sm 12:10; Prz 6:35; Heb 13:4; ⁿ Wj 22:1; Wj 22:4; Lk 19:8; ^o Prz 7:7; ^p Prz 2:18; Prz 5:23; Mal 3:5; 1Ko 6:9; Heb 13:4; ^q Prz 5:9; ^r 1Kl 15:5; 1Kn 5:1; Mt 1:6; ^s Lb 5:14; Prz 27:4.

okaże on współczucia w dniu zemsty.^a **35** Nie będzie miał względu na żaden okup ani nie okaże chęci – niezależnie od tego, jak wielki byś dał podarunek.

7 Synu mój, strzeż mych wypowiedzi^b i obyś zachowywał u siebie moje przykazania.^c **2** Strzeż mych przykazań i żyj,^d a mego prawa – jak żrenicy^e oka. **3** Uwiąż je sobie na palcach^f i napisz je na tablicy swego serca.^g **4** Powiedz do mądrości:^h „Tyś moją siostrą”; i obyś zrozumienie nazwał „krewną”, **5** by cię strzegły przed obcą kobietą,ⁱ przed cudzoziemką, która gładkimi uczyniła swoje wypowiedzi.^j **6** Spoglądałem bowiem z okna mego domu przez kratę,^k **7** by się przyjrzeć niedoświadczonym.^l Chciałem wśród synów dostrzec młodzieńca, któremu nie dostaje serca,^m **8** a który przechodzi ulicą blisko jej narożnika i kroczy drogą ku jej domowi,ⁿ **9** o zmroku, pod wiewcór dnia,^o gdy nastaje noc i ciemność. **10** I oto spotkała go kobieta w szacie nierządnicy^p i mająca przebiegłe serce. **11** Jest niepohamowana i uparta.^q Stopy jej nie przebywają w domu.^r **12** Raz jest poza domem, raz na placach^s i czyha w pobliżu każdego narożnika.^t **13** I chwyciła go, i pocałowała.^u Zrobiła beczelną minę i tak się do niego odzywa:

14 „Miałam złożyć ofiary współuczestnictwa.^v Dziś dopełniłam swych ślubów.^w **15** Wyszłam więc, by cię spotkać, by szukać twej twarzy, żeby cię znaleźć. **16** Nakryciami zasłałam swe łóżce, wielobarwnymi rzeczami, lnem egipskim.^x **17** Łóżko swoje skropiłam mirrą, aloesem

ROZDZ. 6
a Rdz 39:19
Sdz 20:5
Sdz 20:13
PnP 8:6

ROZDZ. 7

b Prz 2:1
Prz 4:1
Prz 5:1
Lk 8:15

c Pwt 11:18
Prz 10:14

d Kpl 18:5
Iz 55:3
Jn 12:50

e Ps 17:8

f Pwt 6:8

g Prz 2:10
2Ko 3:3

h Prz 2:2

i Prz 2:16
Prz 23:27

j Prz 5:3
Prz 6:24

k PnP 2:9
1 Prz 9:6

m Prz 6:32
Prz 9:16

n Prz 5:8

o Hl 24:15
Rz 13:12
Ef 5:11

p Rdz 38:14
Jer 4:30

q Prz 9:13

r 1Tm 5:13
Tyt 2:5

s Prz 9:14

t Prz 23:28
Jer 3:2

u Rdz 39:12
Obj 2:20

v Kpl 19:5
Prz 15:8
Prz 21:27

l Iz 1:11

w 2Sm 15:8

x Eze 27:7

i cynamonem.^a **18** Chodźże, upajamy się miłością aż do rana; radujmy się wzajemnie przejawami miłości.^b **19** Bo męża nie ma w domu; udał się w daleką drogę.^c **20** Wziął w rękę worek pieniędzy. Wróci do domu w dniu pełni księżyca”.

21 Omamila go obfitością swych przekonujących słów.^d Gładkością swych warg go uwodzi.^e **22** Nagle on podąży za nią,^f jak byk idący na rzeź i jak spętany na ukaranie jako głupiec. **23** aż wątrobę przeszyje mu strzała;^g niczym ptak śpieszy on do pułapki,^h a nie wie, że chodzi o jego duszę.ⁱ

24 Teraz więc, synowie, posłuchajcie mnie i zważajcie na wypowiedzi mych ust.^j **25** Oby twe serce nie zboczyło na jej drogi. Nie zablakaj się na jej szlaki.^k **26** Wielu bowiem, zraniwszy, powaliła,^l liczni też są ci, których pozabijała.^m **27** Dom jej to drogi do Szeolu;ⁿ zstępują do wewnętrznych komnat śmierci.^o

8 Czyż mądrość wciąż nie woła^p i czy rozeznanie nie wydaje swego głosu?^q **2** Stała na szczycie wzniesień,^r przy drodze, na skrzyżowaniu szlaków. **3** Obok bram, u wejścia do miasta,^s u progu wejść głosno woła:^t

4 „Do was, ludzie, wołam, a swój głos kieruję do synów ludzkich.^u **5** Niedoświadczeni, zrozumcie roztropność;^v a wy, głupcy, zrozumcie serce.^w **6** Posłuchajcie, bo o najprzedniej-

szpalta 2 a PnP 3:6; PnP 4:14; b PnP 1:4; c Mk 13:34; d Prz 5:3; Prz 7:5; e Obj 2:20; f 1Ko 6:18; g Prz 5:8; Prz 5:11; h Kzn 9:12; i Prz 9:18; j Prz 1:1; k Prz 5:8; 1Pt 2:11; l Kzn 7:26; m 1Ko 10:8; n Prz 5:5; Prz 9:18; o Prz 2:18; Kzn 7:17; **ROZDZ. 8** p Prz 1:20; q Prz 2:3; Prz 2:11; r Mt 10:27; s Prz 1:21; t Dz 20:20; u Mt 11:15; v Ps 19:7; Prz 1:4; w Jer 17:9.

szych rzeczach mówię,^a a otwieram swe wargi w sprawie prostolinijności.^b **7** Bo moje podniebienie półgłosem wypowiada prawdę;^c a niegodziwość jest dla mych warg czymś obrzydliwym.^d **8** Wszystkie wypowiedzi moich ust są prawe.^e Nie ma wśród nich nic przewrotnego ani spaczonoego.^f **9** Wszystkie są proste dla kierującego się rozeznaniem i prostolinijne dla tych, którzy znajdują poznanie.^g **10** Przyjmujcie moje karcenie, a nie srebro, i poznanie zamiast wybornoego złota.^h **11** Bo mądrość jest lepsza niż koraleⁱ i nie mogą się z nią równać żadne inne rozkosze.^j

12 „Ja, mądrość, mieszkam z roztropnością^k i osiągam znajomości zdolności myślenia.^l **13** Bojaźń przed Jehową oznacza nienawidzenie zła.^m Nienawidzę wywyższania się i pychy,ⁿ i złej drogi, i przewrotnych ust.^o **14** Ja mam radę^p i praktyczną mądrość.^q Ja – zrozumienie;^r ja mam potęgę.^s **15** Dzięki mnie panują królowie, a wysocy urzędnicy ustanawiają to, co prawe.^t **16** Dzięki mnie książęta sprawują władzę książęcą,^u a wszyscy dostojnicy sądzą w prawości.^v **17** Miłuję tych, którzy mnie miłują,^w a znajdują mnie ci, którzy mnie szukają.^x **18** U mnie jest bogactwo i chwała,^y cenne dobra dziedziczne i prawość.^z **19** Owoc mój lepszy jest niż złoto, niż oczyszczone złoto, a mój plon – niż wyborne srebro.^a **20** Chodzę ścieżką prawości,^b środkiem szlaków sądu,^c **21** by tym, którzy mnie miłują, dać w posiadanie majątek;^d a ich spichrze stale napełniam.^e

22 „Jehowa mnie utworzył jako początek swej drogi,^f naj-

ROZDZ. 8

- a 1Koł 2:6
- b Prz 2:9
- c Jn 4:24
Jn 17:17
- d Prz 12:22
Prz 29:27
- e Ps 12:6
Iz 45:23
- f 2Tm 3:16
- g Ps 25:12
Prz 21:11
- h Ps 19:10
Ps 119:72
Ps 119:127
Prz 3:14
Prz 16:16
Prz 20:15
- i Prz 3:15
- j Ps 19:10
Ps 119:127
- k Prz 1:4
- l 1 Prz 2:11
Prz 5:2
- m Ps 97:10
Ps 101:3
Prz 13:5
Prz 16:6
Rz 12:9
- n 1Sm 2:3
Ps 101:5
Prz 11:2
1Pt 5:5
- o Prz 4:24
- p Iz 9:6
Jn 7:16
- q Prz 2:7
Łk 1:17
- r Prz 4:7
- s Prz 24:5
- t Ps 72:1
- u Iz 32:1
- v Prz 29:2
- w Ps 91:14
Jn 14:21
- x Prz 2:5
- y Mk 10:30
- z 1Kł 3:6
- a Prz 3:14
- b Ps 85:13
Prz 11:5

wcześniejsze ze swych dawnych dzieł.^a **23** Od czasu niezmiernego zostałam ustanowiona,^b od początku, od czasów wcześniejszych niż ziemia.^c **24** Gdy nie było głębin wodnych, zostałam wydana na świat jakby w bólach porodowych,^d gdy nie było źródeł obfitujących w wodę. **25** Zanim zostały osadzone góry,^e jeszcze przed wzgórzami, zostałam wydana na świat jakby w bólach porodowych, **26** gdy jeszcze nie uczynił ziemi^f ani otwartych przestrzeni, ani pierwszych mas prochu żywej krainy.^g **27** Kiedy przygotowywał niebiosy, ja tam byłam;^h gdy ustanawiał okrąg na obliczu wodnej głębinie,ⁱ **28** gdy utwierdzał zwały chmur w górze,^j gdy umacniał źródła wodnej głębinie,^k **29** gdy dawał morzu se rozporządzenie, by wody nie przekraczały jego rozkazu,^l gdy ustanawiał fundamenty ziemi,^m **30** wtedy ja byłam obok niego mistrzowskim wykonawcąⁿ i byłam kimś, kogo dzień w dzień szczególnie miłował,^o ja zaś wciąż się przed nim weseliłam,^p **31** weseląc się żyzną krainą jego ziemi,^q a rzeczy, które miłowałam, były u synów ludzkich.^r

32 „A teraz, synowie, słuchajcie mnie; doprawdy, szczęśliwi są ci, którzy strzegą mych dróg.^s **33** Słuchajcie karcenia i stancie się mądrzy,^t a nie okazujcie żadnej niedbałości.^u **34** Szczęśliwy jest człowiek, który mnie

c Ps 72:2; Iz 11:4; Iz 42:1; d Ps 37:11; Mt 25:34; e Mal 3:10; f Jn 1:1; Jn 1:4; szpalta 2 a Kol 1:15; b Mt 5:2; c Jn 1:3; Jn 8:58; Jn 17:5; Kol 1:16; d Rdz 1:2; e Rdz 1:10; Ps 90:2; f Rdz 1:1; g Ps 89:11; Ps 90:2; h Ps 33:6; Jer 10:12; Kol 1:17; i Rdz 1:6; Hi 26:10; j Rdz 1:7; Hi 38:9; k Rdz 2:6; Rdz 7:11; Rdz 8:2; Ps 104:6; 1 Rdz 1:9; Hi 38:11; Ps 33:7; Ps 104:9; Jer 5:22; m Rdz 1:9; n Rdz 1:26; Jn 1:3; Jn 17:5; Kol 1:16; o Iz 42:1; Mt 3:17; p Hi 38:7; q Ps 9:8; Ps 98:7; r Jn 3:16; Jn 13:1; s 1Jn 2:17; t Prz 3:11; Prz 4:13; Heb 12:7; u Prz 28:14; Heb 12:25.

słucha, trwając czujnie dzień w dzień u mych drzwi, czuwając przy słupach moich wejść.^a **35** Bo kto mnie znajduje, ten znajdzie życie^b i zyskuje upodobanie Jehowy.^c **36** Lecz kto mnie pomija, ten zadaje gwałt swojej duszy;^d wszyscy, którzy mnie zawzięcie nienawidzą, milują śmierć”.^e

9 Prawdziwa mądrość^f zbudowała swój dom;^g wykuła siedem jego słupów. **2** Urządziła ubój; zmieszała swoje wino; ponadto zastawiła stół.^h **3** Rozesłała swoje służące, by wołać na szczycie wzniesień miasta: **4** „Kto jest niedoświadczony, niech tu zajdzie”.ⁱ Komu nie dostaje serca^j – do tego rzekła: **5** „Przyjdźcie, żywcie się moim chlebem i uczestniczcie w picu wina, które zmieszałam”.^k **6** Zostawcie niedoświadczonych i żyćcie,^l i chodźcie prosto drogą zrozumienia”.^m

7 Kto koryguje szydercę, ściągą na siebie hańbę,ⁿ a kto upomina niegodziwego – ma w sobie wadę.^o **8** Nie upominaj szydercy, żeby cię nie znienawidził.^p Upomnij mądrego, a będzie cię miłował.^q **9** Daj mądrym, a stanie się jeszcze mądrzejszy.^r Udziel wiedzy prawemu, a pomnoży swą umiejętność.

10 Bojaźń przed Jehową jest początkiem mądrości,^s a poznanie Najświętszego jest zrozumieniem.^t **11** Bo dzięki mnie pomnożą się twoje dni^u i zostaną ci dodane lata życia.^v **12** Jeśli zmądrzałeś, to zmądrzałeś dla własnego dobra,^w a jeśli szczydziłeś, ty to poniesiesz, ty sam.^x

13 Kobieta głupia jest niepominiowana.^y Jest samą bezmyślnością i zupełnie nic nie wie.^z

ROZDZ. 8

- a Mt 5:3
1Ts 5:6
b Prz 13:14
Jn 3:36
Jn 14:6
Jn 17:3
c Prz 12:2
Ef 1:6
d Jn 3:19
Dz 13:46
e Prz 5:23
Mt 25:46

ROZDZ. 9

- f Prz 1:20
1Ko 2:7
g Ps 127:1
h Łk 14:17
i Ps 119:130
Prz 1:22
j Prz 7:7
k Ps 22:26
Jer 31:12
Jn 6:27
Obj 22:17
l Ps 26:4
Dz 2:40
2Ko 6:17
Obj 18:4
m Prz 4:5
Prz 13:20
Prz 22:17
Kzn 7:5
Mt 7:13
Łk 13:24
n 1Kl 18:17
Prz 15:12
o 1Kl 21:20
2Kn 25:16
p 1Kl 22:8
Prz 15:12
Prz 23:9
Mt 7:6
q Ps 141:5
Prz 27:6
Prz 28:23
r Prz 1:5
Prz 15:31
Prz 17:10
Prz 25:12
Mt 13:12
s Ps 34:11
Ps 111:10
Prz 1:7
t 1Kn 28:9
Mt 11:27
Jn 17:3
u Pwt 6:2
Prz 8:35
Prz 10:27

14 A usiadła u wejścia do swego domu, na swym miejscu, na wżynach miasta,^a **15** by wołać do przechodzących drogą, do idących prosto przed siebie swoimi ścieżkami;^b **16** „Kto jest niedoświadczony, niech tu zajdzie”,^c Komu nie dostaje serca^d – do tego też rzekła: **17** „Wody kradzione są słodkie,^e a chleb jedzony potajemnie jest miły”.^f **18** Lecz on nie wie, że przebywają tam ci, którzy są bezsilni w śmierci, że zwolani przez nią znajdują się w głębiach Szeolu.^g

10 Przysłowia Salomona.^h Syn mądry raduje ojca,ⁱ a syn głupi jest smutkiem dla swej matki.^j **2** Skarby niegodziwca nie przyniosą żadnego pożytku,^k lecz prawosł wyzwole od śmierci.^l **3** Jehowa nie pozwoli głodować duszy prawego,^m ale żądcę niegodziwców odtrąci.ⁿ

4 Kto pracuje ręką opieszłą, będzie ubogi,^o lecz ręka pilnego – ta wzbogaci.^p

5 Syn, który w działaniu kieruje się wnikliwością, zbiera w lecie; syn postępujący haniebnie śpi mocno w czasie żniwa.^q

6 Błogosławieństwa są na głowę prawego,^r lecz usta niegodziwych kryją gwałt.^s **7** Pamięć o prawym jest ku błogosławieństwu,^t lecz imię niegodziwych zgnije.^u

8 Kto ma mądre serce, przyjmie przykazania,^v lecz kto ma

v Prz 3:2; w Prz 16:26; x Iz 28:22; y Prz 7:11; Prz 21:9; z Hi 2:10; szpalita 2 a Prz 7:12; Prz 23:28; b Prz 7:8; Prz 7:26; Prz 23:27; c Prz 9:4; d Prz 6:32; e Prz 20:17; f Prz 7:18; Ef 5:12; g Prz 2:18; Prz 7:23; ROZDZ. 10 h Prz 1:1; i Prz 13:1; Prz 23:24; Prz 27:11; Prz 29:3; j Prz 15:20; Prz 17:21; Prz 17:25; k Prz 11:4; Sof 1:18; l Prz 11:4; Prz 12:28; Dn 4:27; m Ps 33:19; Ps 37:25; Mt 6:33; Heb 13:5; n Prz 14:32; o Prz 20:4; Kzn 10:18; p Prz 12:24; Prz 13:4; Prz 21:5; q Prz 6:6; Prz 6:9; Prz 17:2; r Wj 23:25; Pwt 28:15; t 2Kl 19:34; Ps 112:6; Prz 22:1; Kzn 7:1; s Ps 9:5; Ps 109:15; v Pwt 4:6; Hi 23:12; Ps 19:7; Ps 107:43; Ps 119:34; Ps 119:100; 2Tm 3:15.

głupie wargi, zostanie podeptany.^a

9 Kto chodzi w nieskazitelnosci, będzie chodzić bezpiecznie,^b ale kto wykrzywia swe drogi, da się poznać.^c

10 Kto mruga okiem, zada ból,^d a kto ma głupie wargi, zostanie podeptany.^e **11** Usta prawego są źródłem życia,^f lecz usta niegodziwych kryją gwałt.^g

12 Nienawiść wznieca swary,^h ale miłość zakrywa wszystkie występki.ⁱ

13 Na wargach tego, kto się odznacza rozumieniem, znajduje się mądrość,^j lecz różga jest na plecach tego, komu nie dostaje serca.^k

14 Mądrzy gromadzą wiedzę,^l lecz usta głupiego są bliskie doprowadzenia siebie do zguby.^m

15 Majętności bogacza są jego silnym grodem.ⁿ Zgubą ubogich jest ich ubóstwo.^o

16 Poczynania prawego wiada do życia;^p plon niegodziwca wiedzie do grzechu.^q

17 Kto się trzyma karcenia, jest ścieżką do życia,^r ale kto odrzuca upomnienie, przywodzi do błędzenia.^s

18 Gdzie ktoś kryje nienawiść, tam są wargi fałszywe,^t a kto puszcza w obieg złą wieść, ten jest głupi.^u

19 W obfitości słów na pewno nie obejdziesz się bez występków,^v lecz kto trzyma w ryzach swe wargi, postępuje roztropnie.^w

20 Język prawego to wyborne srebro;^x serce niegodziwca niewiele jest warte.^y

21 Wargi prawego pasą wielu,^z lecz głupcy umierają wskutek niedostatku serca.^a

22 Błogosławieństwo Jehowy – oto, co wzbogaca,^b a on nie dodaje do niego żadnej boleści.^c

ROZDZ. 10

a Prz 17:20
Prz 18:6
Kzn 10:12

b Ps 25:21
Prz 28:18

c Mt 10:26
Lk 12:2
1Ko 4:5
1Tm 5:24

d Ps 35:19
Prz 6:13

e Prz 18:21
3Jn 10

f Ps 37:30
Prz 11:30
Mt 12:35
Jak 5:20

g Kzn 10:13
Mt 12:34
Jak 3:5

h Prz 15:18
Jak 4:1

i Prz 17:9
1Ko 13:4
1Pt 4:8

j Prz 15:7
Iz 50:4
Lk 4:22

k Ps 32:9
Prz 19:29
Prz 26:3
1Ko 4:21

l Prz 9:9
Prz 18:15
Mt 12:35

m Prz 13:3
Prz 18:7
Prz 21:23

n Hi 31:24
Kzn 7:12
Lk 12:19

o Prz 19:7

p Prz 11:30
Hab 2:4
Gal 6:8

q Mt 7:17

r Prz 12:1
Heb 2:1
Heb 13:7

s Prz 5:12
Prz 15:10
2Tm 4:4
Heb 12:25

t 1Sm 18:21
2Sm 3:27
Lk 20:20
1Jn 3:15

u Ps 50:20
Ps 101:5

v Kzn 5:2
Kzn 10:14
Jak 3:2

w Ps 39:1
Prz 17:27
Prz 21:23
Jak 1:19

x Prz 12:18
Prz 16:13
Mt 12:35

y Rdz 6:5
Jer 17:9
Mt 12:34

z Jer 3:15
1Pt 5:2

a Prz 5:12
Oz 4:6
Rz 1:28

b Pwt 16:8
1Sm 2:7
Ps 37:22
Ps 107:38

23 Dla głupiego trwanie w rozpasanu jest jak zabawa,^a ale mądrość jest dla męża mającego rozeznanie.^b

24 Co przeraża niegodziwca, to na niego przyjdzie,^c lecz pragnienie prawych zostanie spełnione.^d **25** Jak przemija wicher, tak nie będzie już niegodziwca,^e ale prawy jest fundamentem po czas niezmierny.^f

26 Jak ocet dla zębów i jak dym dla oczu, taki jest leniwy dla tych, którzy go posyłają.^g

27 Bojaźń przed Jehową doda dni,^h lecz lata niegodziwców zostaną skrócone.ⁱ

28 Oczekiwanie prawych jest weselem,^j lecz nadzieja niegodziwych zginie.^k

29 Droga Jehowy jest twierdzą dla nienagannego,^l lecz zguba jest dla krzywdzicieli.^m

30 Prawy nie zachwieje się po czas niezmierny,ⁿ lecz niegodziwi nie będą przebywać na ziemi.^o

31 Usta prawego wydają owoc mądrości,^p lecz język przewrotny zostanie odcięty.^q

32 Wargi prawego zaznają dobrej woli,^r ale usta niegodziwców są przewrotnością.^s

11 Oszukańcza waga szalkowa jest obrzydliwością dla Jehowy,^t lecz pełny odważnik jest mu przyjemny.

2 Przyszło zachwalstwo? Przyjdzie i hańba;^u lecz mądrość jest u skromnych.^v

c 1Tm 6:6; **szpalta 2** a Prz 14:9; Prz 26:19; b Prz 1:2; Prz 2:10; Prz 15:21; c Heb 10:27; d Ps 21:2; Ps 37:4; Jn 16:24; 1Jn 5:14; e Ps 37:10; Ps 58:9; Iz 40:24; f Ps 15:5; Mt 7:24; 1Tm 6:19; g Mt 25:26; h Ps 21:4; Ps 91:16; i Ps 55:23; Kzn 7:17; j Ps 16:9; Rz 5:2; Rz 12:12; k Ps 112:10; Prz 11:7; Mt 25:46; 2Ts 1:9; 1Ps 41:11; Ps 84:7; Prz 18:10; Iz 40:31; Flp 4:13; m Hi 31:3; Ps 1:6; Lk 13:27; Rz 2:8; n Ps 16:8; Ps 125:1; o Ps 37:9; Mt 21:41; p Ps 37:30; Prz 10:11; q Ps 63:11; r Ps 30:5; Prz 11:27; s Prz 15:2; **ROZDZ. 11** t Kpl 19:36; Pwt 25:15; Prz 20:10; Eze 45:10; Am 8:5; Mi 6:10; Prz 16:18; Prz 18:12; Lk 14:8; v Prz 15:33; Mt 6:8; 1Pt 5:5.

3 Prostolinijnych prowadzi ich nieskazitelność,^a lecz postępujących zdradziecko złupi ich przewrotność.^b

4 Majętności na nic się nie zdadzą w dzień strasznego gniewu,^c natomiast prawość wyzwoli od śmierci.^d

5 Prawość nienagannego prostuje jego drogę,^e lecz niegodziwiec upadnie wskutek własnej niegodziwości.^f **6** Prostolinijnych wyzwoli ich prawość,^g lecz postępujących zdradziecko schwyta ich żądza.^h

7 Gdy umiera człowiek niegodziwy, ginie jego nadzieja;ⁱ ginie też oczekiwanie oparte na wielkiej mocy.^j

8 Prawy zostaje wyratowany z udręki,^k a na jego miejsce przychodzi niegodziwiec.^l

9 Odstępca ustami swymi doprowadza bliźniego do zguby,^m lecz prawi zostają uratowani dzięki wiedzy.ⁿ

10 Raduje się miasto z powodu dobroci prawych,^o a gdy giną niegodziwcy, rozlega się radosne wołanie.^p

11 Weseli się miasto z powodu błogosławieństwa prostolinijnych,^q lecz z powodu ust niegodziwców zostaje zburzone.^r

12 Ten, komu nie dostaje serca, gardzi swoim bliźnim,^s lecz mąż, który ma głębokie rozeznanie, milczy.^t

13 Kto krąży jako oszczerca,^u wyjawia poufną rozmowę,^v lecz kto jest wiernego ducha, zakrywa sprawę.^w

14 Gdy nie ma umiejętnego kierownictwa, lud upada;^x lecz w mnóstwie doradców jest wybawienie.^y

15 Źle się powiedzie temu, kto poręczył za obcego,^z ale kto nie-

ROZDZ. 11

a Ps 25:21

Ps 26:1

Prz 13:6

b Prz 21:7

Prz 28:18

Iz 1:28

c Prz 10:2

Prz 18:11

Eze 7:19

Sof 1:18

Mt 16:26

d Rdz 7:1

Prz 12:28

Prz 14:32

e Ps 26:3

Prz 10:2

Prz 13:6

f 2Sm 17:23

Est 7:10

Ps 9:15

Prz 5:22

g Rdz 31:7

Jer 39:18

Jer 40:4

h Ps 7:16

Prz 1:32

Kzn 9:3

Kzn 10:8

i Prz 10:28

Prz 14:32

2Ts 1:9

j Wj 15:9

Ps 146:4

Kzn 9:5

Łk 12:20

k Est 8:11

Prz 10:28

Dn 3:27

Dn 6:23

l Est 7:9

Prz 21:18

Dn 6:24

m Dz 20:30

2Ko 11:13

2Tm 2:18

2Pt 2:1

n Prz 2:10

Prz 9:10

o Est 8:16

Prz 28:12

p Wj 15:21

Sdz 5:31

Est 9:22

q Prz 14:34

Prz 29:8

r Est 9:1

Jak 3:6

s 2Sm 19:27

Ps 123:4

Prz 18:8

2Ko 12:20

t Prz 17:27

1Pt 2:23

u Kpl 19:16

Ps 101:5

v Prz 20:19

Prz 25:9

Prz 26:22

w Joz 2:14

Joz 2:20

Jer 38:27

Mt 1:19

x 1Ki 12:14

Iz 19:13

y Prz 15:22

Prz 20:18

Prz 24:6

z Prz 6:1

Prz 17:18

Prz 20:16

Prz 22:26

nawidzi podawania ręki, pozosta-
je wolny od trosk.

16 Niewiasta pełna wdzięku ma chwałę,^a tyrani zaś mają bogactwo.

17 Mąż okazujący lojalną życzliwość wyświadcza dobro swej duszy,^b ale człowiek okrutny sprowadza klątwę na swe ciało.^c

18 Niegodziwiec zdobywa fałszywą zapłatę,^d lecz kto sieje prawość – prawdziwe dochody.^e

19 Kto niewzruszenie obstaje za prawością, zmierza do życia,^f ale kto się ugania za czymś złym, zmierza do śmierci.^g

20 Ludzie o spaczonym sercu są dla Jehowy obrzydliwością,^h lecz nienaganni na swej drodze są dla niego rozkoszą.ⁱ

21 Choćby się ręka złączyła z ręką, zły nie uniknie kary,^j lecz potomstwo prawych na pewno ujdzie cało.^k

22 Jak złoty kolczyk do nosa tkwiący w ryju świni, taka jest kobieta piękna, lecz odrzucająca rozsądek.^l

23 Pragnienie prawych jest na pewno dobre;^m nadzieją niegodziwych – straszny gniew.ⁿ

24 Jest taki, który rozrzuca, a jednak mu przybywa;^o również taki, który się powstrzymuje od tego, co słuszne, lecz wynikiem jest tylko nędza.^p

25 Dusza szczodra sama zostanie nasycona,^q a kto obficie poi drugich, sam też zostanie obficie napojony.^r

szpalta 2 a 1Sm 25:39; Prz 31:30; 1Tm 2:9; 1Pt 3:4; **b** Prz 19:22; Dn 4:27; Łk 6:38; 2Ko 9:6; **c** Jak 5:3; **d** Hi 27:13; Gal 6:7; **e** Ps 126:5; Gal 6:8; Jak 3:18; **f** Prz 10:16; Prz 12:28; Hab 2:4; Dz 10:35; Obj 2:10; **g** Prz 7:23; Prz 8:36; Rz 6:23; **h** Ps 18:26; Prz 3:32; Prz 6:15; 1 Ps 11:7; Ps 51:6; Prz 15:8; **j** Kzn 8:13; Eze 18:4; **k** Rdz 22:12; 1Sm 30:19; **l** Prz 9:13; **m** Ps 10:17; Ps 37:4; Iz 26:9; Mt 5:6; **n** Prz 10:28; 2Ts 1:9; Heb 10:27; **o** Pwt 15:10; Ps 112:9; Prz 19:17; Kzn 11:1; **p** Ag 1:6; **q** Hi 29:13; Iz 32:8; Dz 20:35; 2Ko 9:6; **r** Prz 28:27; Łk 6:38.

19 Wargi prawdy^a zostaną utwierdzone na zawsze,^b lecz język fałszu będzie trwał tylko chwilę.^c

20 Zwodzenie jest w sercu knujących niegodziwość,^d lecz doradzający pokój zaznają radości.^e

21 Prawego nie spotka żadna krzywda,^f niegodziwcy zaś zostaną napelnieni nieszczęściem.^g

22 Wargi fałszywe są dla Jehowy obrzydliwością,^h lecz postępujący w sposób nacechowany wiernością są dla niego rozkoszą.ⁱ

23 Człowiek roztropny ukrywa wiedzę,^j lecz serce głupich wykrzykuje głupotę.^k

24 Ręka pilnych będzie rządzić,^l lecz ręka opieszala będzie się musiała zająć pracą przymusową.^m

25 Zatrośkanie w sercu człowieka przytłacza je,ⁿ lecz dobre słowo je rozwesela.^o

26 Prawy przepatrjuje swoje pastwisko, lecz droga niegodziwych wiedzie ich na manowce.^p

27 Opieszalność nie wypłoszy nikomu zwierzyny,^q lecz pilny jest dla człowieka cennym mieniem.

28 Na ścieżce prawości jest życie,^r a podążanie jej szlakiem nie oznacza śmierci.^s

13 Syn tam jest mądry, gdzie jest ojcowskie karcenie,^t lecz szydercą jest ten, kto nie słyszał nagany.^u

2 Z owocu swych ust mąż będzie spożywał dobro,^v lecz duszą postępujących zdradziecko jest przemoc.^w

3 Kto strzeże swych ust, zachowuje swą duszę.^x Kto szeroko

ROZDZ. 12

a Ef 4:25

b 1Pt 3:10

c Prz 19:9

Dz 5:3

d Prz 26:24

Dn 6:5

Mk 7:23

e Mt 5:9

Mt 18:15

f Ps 91:10

Prz 1:33

Prz 13:6

g Prz 1:31

Iz 48:22

Hab 2:16

h Ps 5:6

Prz 6:16

Prz 6:17

Obj 21:8

i Prz 15:8

j Prz 10:19

k Prz 13:16

Prz 15:2

l Rdz 39:4

1Kl 11:28

Prz 17:2

Heb 6:11

m Prz 19:15

n Neh 2:2

Ps 38:6

Prz 15:13

Mt 6:25

o Prz 13:12

Prz 16:24

Iz 50:4

Za 1:13

p Prz 11:18

q Prz 13:4

Prz 26:15

r Ps 37:27

Prz 10:2

Prz 10:7

Hab 2:4

Rz 5:21

1Pt 3:10

s Prz 10:16

Prz 11:19

ROZDZ. 13

t Prz 15:5

Heb 12:7

u 1Sm 2:25

Prz 9:7

v Prz 12:14

Prz 18:20

w Ps 140:11

Prz 4:17

Hab 2:8

Obj 16:6

x Ps 39:1

Ps 141:3

Prz 21:23

ko otwiera swe wargi – doprowadzi się do ruiny.^a

4 Leniwy pokazuje, że pragnie – ale jego dusza nic nie ma.^b Lecz dusza pilnych zostanie obficie nasyciona.^c

5 Prawy nienawidzi fałszywego słowa,^d lecz niegodziwcy postępują haniebnie i okrywają się niesławą.^e

6 Prawość strzeże tego, kto jest niewinny na swej drodze,^f lecz niegodziwość obala grzesznika.^g

7 Jest taki, który udaje bogatego, a w ogóle nic nie ma;^h jest taki, który udaje ubogiego, a ma wiele majątności.

8 Okupem za duszę człowieka jest jego bogactwo,ⁱ lecz ubogi nie słyszy nagany.^j

9 Światło prawych będzie się radować,^k lecz lampa niegodziwych zostanie zgaszona.^l

10 Zuchwalstwem wywołuje się tylko zwadę,^m lecz mądrość jest u tych, którzy się wspólnie naradzają.ⁿ

11 Majątności pochodzących z tego, co marne, ubywa,^o lecz kto zbiera ręką, ten je pomnaża.^p

12 Przewlekające się oczekiwanie przyprawia serce o chorobę,^q ale rzecz upragniona – gdy już nadejdzie – jest drzewem życia.^r

13 Kto wzgardził słowem,^s od tego wezmą zastaw; lecz kto się boi przykazania, zostanie nagrodzony.^t

szpalta 2 a Prz 10:19; Prz 12:13; Prz 18:7; Mt 12:36; Jak 1:26; Jak 3:9; Judy 16; b Prz 12:24; Prz 26:13; c Prz 10:4; Prz 11:25; d Ps 119:163; Prz 8:13; Prz 30:8; Ef 4:25; e 2Pt 3:3; f Ps 25:21; Prz 12:21; Prz 12:28; g 2Kn 28:23; Ps 140:11; h Prz 12:9; Obj 3:17; i Wj 21:30; Jer 41:8; j 2Kl 24:14; Jer 39:10; k Ps 97:11; 1Hi 21:17; Prz 20:20; Prz 24:20; m Sdz 8:1; Sdz 12:1; Prz 11:2; Prz 21:24; n Prz 24:6; Dz 15:6; o Prz 28:8; Kzn 5:14; Jer 17:11; p Ps 128:2; q Ps 69:3; Ps 143:7; r Rdz 21:7; Lk 2:30; Flp 1:23; s 2Kn 36:16; Prz 13:18; t Ps 19:11; 2Jn 8.

14 Prawo mądrego jest źródłem życia,^a by odwrócić kogoś od sideł śmierci.^b

15 Dobra wnikliwość daje łaskę,^c lecz droga postępujących zdradziecko jest wyboista.^d

16 Każdy roztropny będzie działał z wiedzą,^e lecz głupiec będzie krzawił głupotę.^f

17 Posłaniec niegodziwy wpadnie w zło,^g lecz wierny wysłannik jest lekarstwem.^h

18 Kto lekceważy karcenie, popadnie w ubóstwo i hańbę,ⁱ lecz kto się stosuje do upomnienia, jest wychwalany.^j

19 Spełnione pragnienie jest miłe dla duszy,^k lecz odwracanie się od zła jest dla głupców obrzydliwością.^l

20 Kto chodzi z mądrymi, stanie się mądry,^m lecz kto się zadaje z głupcami, temu źle się powiedzie.ⁿ

21 Nieszczęście ściga grzeszników,^o lecz prawych nagradza dobro.^p

22 Ten, kto jest dobry, pozostawi dziedzictwo synom synów, a majątek grzesznika zostaje zachowany dla prawego.^q

23 Zaorana rola ubogich daje dużo żywności,^r ale jest taki, który zostaje zmieciony wskutek braku sądu.^s

24 Kto powstrzymuje swą różgę, nienawidzi swego syna,^t ale miłuje go ten, kto go dogląda z karceniem.^u

25 Prawy je do nasycenia swej duszy,^v ale brzuch niegodziwych będzie pusty.^w

14 Niewiasta naprawdę mądra buduje swój dom,^x lecz głupia własnoręcznie go burzy.^y

2 Kto chodzi w swej prostolinijności, ten boi się Jehowy,^z lecz gardzi Nim człowiek, którego drogi są kręte.^a

ROZDZ. 13

a Prz 8:35

Prz 16:22

Prz 24:14

b Prz 14:27

c 1Sm 18:14

Łk 2:52

d Prz 4:19

Rz 6:21

e Prz 14:8

Prz 14:15

Prz 14:18

Mt 10:16

f 1Sm 25:25

g 2Sm 4:10

h Prz 25:25

2Kto 5:20

2Tm 2:2

i Prz 15:32

Heb 12:25

j Ps 141:5

Heb 12:11

k 1Kl 1:48

l Prz 29:27

Am 5:10

m Prz 22:17

Dz 4:13

Heb 10:24

n Rdz 34:2

o Rdz 4:7

Pwt 28:20

p Iz 3:10

Rz 2:10

q Pwt 6:11

Hi 27:17

Iz 61:6

r Prz 12:11

Prz 27:18

2Kto 9:6

s Prz 28:19

t 1Sm 3:13

1Kl 1:6

Prz 29:15

u Pwt 6:7

Prz 3:12

Prz 19:18

Prz 22:15

Prz 23:14

Ef 6:4

Heb 12:6

v Ps 34:10

Ps 37:25

Heb 13:5

w Pwt 28:48

Iz 65:13

ROZDZ. 14

x Rut 4:11

Prz 24:3

Prz 31:10

Prz 31:26

y Prz 9:13

z Hi 1:1

Dz 10:35

a Pwt 32:15

Łk 10:16

szpalta 2

a 1Sm 2:3

2Pt 2:18

b Prz 12:6

Rz 10:10

3 W ustach głupiego jest różga wyniosłości,^a lecz wargi mądrych będą ich strzegły.^b

4 Gdzie nie ma bydła, złób jest czysty, lecz dzięki mocy byka zbiór jest obfity.

5 Świadkiem wiernym jest ten, który nie skłamię,^c ale świadek fałszywy szerzy same kłamstwa.^d

6 Szyderca usiłował znaleźć mądrość, lecz nigdzie jej nie ma; ale dla tego, kto posiada zrozumienie, wiedza jest rzeczą łatwą.^e

7 Odejdź od oblicza męża głupiego,^f bo na pewno nie dostrzeżesz warg poznania.^g

8 Mądrość roztropnego – zrozumieć swą drogę;^h lecz głupota głupców jest zwodzenie.ⁱ

9 Głupi naigrawają się z winy,^j lecz wśród prostolinijnych jest zgoda.^k

10 Serce zna gorycz duszy człowieka,^l a do jej radości nie wmiessa się nikt obcy.

11 Dom niegodziwych będzie unicestwiony,^m lecz namiot prostolinijnych rozkwitnie.ⁿ

12 Istnieje droga, która w oczach człowieka jest prostolinijna,^o lecz potem jej końcem są drogi śmierci.^p

13 Nawet w śmiechu może boleć serce,^q a radość kończy się smutkiem.^r

14 Człowiek wiarołomnego serca nasyci się wynikami swoich dróg,^s dobry zaś – wynikami swych uczynków.^t

c Prz 12:17; 2Kto 6:7; d Wj 20:16; Prz 6:19; Prz 19:5;

e Prz 18:15; f Prz 13:20; g Prz 1:29; h Ps 111:10; Ef

5:17; i Prz 11:18; Prz 14:12; Łk 12:19; 1Kto 1:20;

j Prz 10:23; Prz 30:20; Jer 6:15; Judy 18; k 1Kto

1:10; 11Sm 1:10; 2Kl 4:27; Prz 15:13; m Prz 3:33;

Prz 12:7; Prz 21:12; n Ps 112:3; Prz 13:22; o Prz

30:12; p Prz 16:25; Rz 6:21; q Kzn 2:2; r Kzn 7:2;

Kzn 7:4; s Prz 1:31; Prz 1:32; Mt 6:16; 2Pt 2:13;

t 2Kto 1:12; Gal 6:4; Gal 6:8.

15 Niedoświadczony daje wiarę każdemu słowu,^a lecz rozrotny rozważa swe kroki.^b

16 Mądry się boi i odwraca od zła,^c głupi zaś wpada w furie i pewność siebie.^d

17 Kto jest skory do gniewu, popelni głupstwo,^e lecz mąż odznaczający się zdolnością myślenia jest nienawidzony.^f

18 Niedoświadczeni posiadają głupotę,^g lecz rozrotni będą nosić wiedzę jako nakrycie głowy.^h

19 Żli będą musieli się pokłonić przed dobrymi,ⁱ a niegodziwi – u bram prawego.

20 Ubogi jest przedmiotem nienawiści nawet dla swego bliźniego,^j lecz bogaty ma wielu przyjaciół.^k

21 Kto gardzi swoim bliźnim, ten grzeszy,^l lecz szczęśliwy jest ten, kto okazuje łaskę uciśnionym.^m

22 Czyż ci, którzy obmyślają niegodziwość, nie będą się błakać?ⁿ Lecz dla tych, którzy obmyślają dobro, jest lojalna życzliwość i wierność prawdzie.^o

23 Z wszelkiego trudu jest korzystać,^p lecz samo słowo warg prowadzi do nędzy.

24 Koroną mądrych jest ich bogactwo; głupotą głupców jest głupota.^q

25 Świadek prawdziwy wyzwala dusze,^r lecz zwodniczy szerzy same kłamstwa.^s

26 W bojaźni przed Jehową jest silna ufność,^t a dla jego synów będzie miejsce schronienia.^u

27 Bojaźń przed Jehową to źródło życia,^v by można było uniknąć sidła śmierci.^w

28 W mnóstwie ludu jest ozdoba króla,^x lecz skutek bra-

ROZDZ. 14

- a Prz 27:12
Rz 16:18
- b Neh 6:2
Am 5:13
- c Rdz 39:12
1Ts 5:22
- d 1Sm 25:11
1Kl 19:2
- e Prz 12:16
Prz 16:32
- f Jn 15:19
- g Prz 3:35
Jer 16:19
Jer 44:17
- h Ps 141:5
Prz 3:22
Prz 4:9
- i Rdz 42:6
Iz 60:14
- j Hi 30:10
Prz 19:7
- k Est 5:10
Prz 19:4
- l Prz 11:12
- m Ps 41:1
Prz 19:17
Prz 28:27
Iz 58:7
Eze 18:7
- n Rdz 4:12
Jer 43:7
- o Rdz 24:27
Hi 42:10
Ps 25:10
- p Prz 12:24
Prz 28:19
- q 1Sm 25:25
Prz 27:22
- r Prz 11:30
Dz 20:21
Dz 26:20
Jak 5:20
- s Prz 14:5
1Tm 4:2
2Tm 2:18
- t Ps 34:9
Mal 3:16
Dz 9:31
- u Prz 18:10
Iz 26:20
Jer 15:11
Rz 8:31
- v Prz 19:23
Iz 33:6
- w Prz 22:5
Kzn 7:26
- x 1Kl 4:21
Flp 2:10

szpalta 2

- a 2Kl 13:7
- b Prz 17:27
Prz 29:11
Jak 1:19
- c Prz 25:28
Kzn 7:9
- d Prz 4:23
- e Rdz 37:4
1Sm 18:8
- f Pwt 24:15
Ps 12:5
Prz 17:5
Kzn 5:8
Rz 15:3

ku ludności dochodzi do zguby dostojnika.^a

29 Kto jest nieskory do gniewu, obfituje w rozeznanie,^b lecz kto jest niecierpliwy, wywyższa głupotę.^c

30 Serce spokojne jest życiem dla ciała,^d lecz zazdrość jest zgnilizną dla kości.^e

31 Kto oszukuje maluczkiego, znieważa jego Twórcę,^f lecz wychwala Go ten, kto okazuje łaskę biednemu.^g

32 Niegodziwiec zostanie powalony wskutek swego zła,^h lecz prawy będzie znajdował schronienie w swej nieskazitelności.ⁱ

33 W sercu człowieka odznaczającego się zrozumieniem spoczywa mądrość^j i staje się ona znana pomiędzy głupcami.

34 To prawość wywyższa naród,^k lecz grzech jest hańbą dla grup narodowościowych.^l

35 Król ma upodobanie w słudze, który działa z wnikliwością,^m lecz jego furia wybuchą przeciwko postępującemu haniebnie.ⁿ

15 Odpowiedź łagodna odwraca złość,^o lecz słowo bolesne wywołuje gniew.^p

2 Język mądrych wyświadcza dobro wiedzą,^q lecz usta głupich tryskają głupotą.^r

3 Oczy Jehowy są na każdym miejscu;^s obserwują złych i dobrych.^t

4 Spokój języka jest drzewem życia,^u lecz jego przewrotność oznacza załamanie na duchu.^v

- g Mt 19:21; Łk 18:43; h Hi 27:13; Hi 27:20; Ps 37:20; 1Ts 5:3; i Prz 2:7; Prz 10:9; j Ps 49:3; Prz 15:28; k Pwt 4:6; l Pwt 9:5; Iz 1:21; m 2Sm 15:34; Prz 22:29; Mt 24:45; n 1Kl 2:44; Est 7:7; **ROZDZ. 15** o Sdz 8:2; 1Sm 25:33; Prz 25:15; p 1Kl 12:14; 1Kl 12:16; Prz 29:22; q Ps 45:1; Prz 16:23; Kzn 10:12; Iz 50:4; Jn 7:46; r Ps 59:7; Jak 3:10; s Hi 34:21; Ps 11:4; Ps 66:7; Prz 5:21; Jer 16:17; Jer 23:24; Heb 4:13; t 2Kn 16:9; u Prz 12:18; Prz 16:24; Prz 17:27; v Ps 52:2; Prz 18:7.

5 Głupiec gardzi skarceniem od swego ojca,^a ale kto zważa na upomnienie, jest roztropny.^b

6 W domu prawego jest obfity zapas,^c lecz plon niegodziwca prowadzi do wyklęcia.^d

7 Wargi mądrych rozsiewają wiedzę,^e lecz nie takie jest serce głupich.^f

8 Ofiara niegodziwców jest dla Jehowy obrzydliwością,^g lecz modlitwa prostolinijnych sprawia mu przyjemność.^h

9 Droga niegodziwego jest dla Jehowy obrzydliwością,ⁱ lecz miłuje On tego, kto zabiega o prawość.^j

10 Karcenie jest złe dla porzucającego ścieżkę;^k każdy, kto nienawidzi upomnienia, umrze.^l

11 Szeol i miejsce zagłady^m są przed obliczem Jehowy.ⁿ O ileż bardziej serca synów ludzkich!^o

12 Szyderca nie miłuje tego, kto go upomina.^p Nie pójdzie on do mądrych.^q

13 Serce radosne wywiera dobry wpływ na oblicze,^r lecz z powodu bólesci serca duch jest przygnębiony.^s

14 Serce odznaczające się zrozumieniem szuka poznania,^t lecz usta głupców dążą do głupoty.^u

15 Wszystkie dni uciśnionego są złe,^v ale kto jest w dobrym nastroju serca, bezustannie ucztuje.^w

16 Lepsza jest odrobina w bojaźni przed Jehową^x niż obfity zapas, a przy tym zamieszanie.^y

17 Lepsza jest potrawa z warzyw – tam, gdzie jest miłość^z – niż tuczony byk, a przy tym nienawiść.^a

18 Człowiek rozzłoszczony wszczyną zwadę,^b lecz nieskory do gniewu uśmierza kłótnię.^c

ROZDZ. 15

a 1Sm 2:25

Prz 13:1

b Ps 141:5

Prz 6:23

Heb 12:11

c Ps 112:3

d Prz 16:8

Jak 5:3

e Ps 37:30

Mt 10:27

Rz 10:10

2Tm 2:2

f Mt 12:34

g Prz 21:27

Iz 1:11

Iz 66:3

Jer 6:20

Mt 23:23

h Ps 10:17

Heb 5:7

Jak 5:16

1Pt 3:12

1Jn 3:22

i Ps 1:6

Ps 146:9

Mt 7:13

j Prz 21:21

Iz 26:7

Jn 3:35

k 1Kl 18:17

l Kpl 26:21

Prz 1:32

Prz 5:12

Prz 10:17

m Ps 88:11

Prz 27:20

n Hl 26:6

Ps 139:8

o 2Kn 6:30

Ps 7:9

Ps 44:21

Jer 17:10

Dz 1:24

Heb 4:13

p Prz 9:7

Am 5:10

Jn 3:20

Jn 7:7

q 2Kn 18:7

Hl 21:14

r Prz 4:23

Prz 17:22

s Neh 2:2

Ps 143:4

Prz 12:25

t 1Kl 3:12

Ps 119:97

Dz 17:11

u Prz 12:23

Iz 30:10

Oz 12:1

v Pwt 28:67

Hl 3:11

w Dz 16:25

1Pt 4:13

x Ps 37:16

y Prz 15:17

z Ps 133:1

Prz 17:1

1Ko 13:4

a Prz 26:26

Lk 7:36

b Prz 10:12

Prz 29:22

c Rdz 13:8

1Sm 25:24

Prz 25:15

Kol 3:8

Jak 1:19

19 Droga leniwego jest jak kolczasty żywopłot,^a lecz ścieżka prostolinijnych jest drogą uasypaną.^b

20 Mądry syn rozwesela ojca,^c lecz człowiek głupi gardzi swą matką.^d

21 Głupota jest radością dla człowieka, któremu nie dostaje serca,^e lecz mąż odznaczający się rozeznaniem idzie prosto przed siebie.^f

22 Plany zostają zniweczone, gdzie nie ma poufnej rozmowy,^g lecz przy mnóstwie doradców osiąga się cel.^h

23 Człowiekowi sprawia radość odpowiedź jego ust,ⁱ a słowo w słusznym czasie – jakże jest dobre!^j

24 Dla człowieka, który działa z wnikliwością,^k ścieżka życia wiedzie w górę, by odwrócić od Szeolu – w dole.^l

25 Jehowa zburzy dom tych, którzy się wywyższają,^m lecz granicę wdowy ustali.ⁿ

26 Knowania złego są dla Jehowy obrzydliwością,^o lecz przyjemne wypowiedzi są czyste.^p

27 Kto zdobywa niesprawiedliwy zysk, ten ściąga na swój dom klątwę,^q ale kto nienawidzi podarków, będzie żył.^r

28 Serce prawego rozmyśla, żeby odpowiedzieć,^s lecz usta niegodziwych tryskają tym, co złe.^t

29 Jehowa jest daleko od niegodziwych,^u lecz słyszy modlitwę prawych.^v

szpalta 2 a Prz 10:26; Prz 26:13; b Iz 30:21; Iz 57:14; Mal 3:18; c 1Kl 1:48; Prz 23:15; Prz 27:11; d Prz 10:1; Prz 23:22; Prz 30:17; e Prz 10:23; Prz 26:19; Kzn 7:4; f Prz 4:26; Prz 11:5; Ef 5:15; Jak 3:13; g Kzn 4:13; h Prz 11:14; Prz 20:18; i Prz 12:14; Prz 16:13; Ef 4:29; j 1Sm 25:33; Prz 25:11; k Mt 7:14; l Prz 8:36; Prz 23:14; m Ps 52:5; Lk 18:14; n Pwt 10:18; Ps 146:9; o Prz 6:18; Mt 15:19; p Ps 19:14; q Pwt 16:19; 1Sm 8:3; Prz 1:19; Kzn 7:7; l 1:23; r Wj 23:8; Iz 33:15; s Prz 16:23; t Prz 24:2; Tyt 1:10; 2Pt 2:18; u Ps 34:16; Ps 138:6; 1Pt 3:12; v Ps 34:15; Ps 145:19; Iz 58:9; Jn 9:31.

30 Blask oczu^a rozwesela serce;^b wieść^c dobra tuczy kości.^d

31 Ucho, które słucha życiodajnego upomnienia,^e mieszka między mądrymi.^f

32 Kto stroni od karcenia,^g ten odrzuca własną duszę, lecz kto słucha upomnienia, nabywa serca.^h

33 Bojaźń przed Jehową to karcenie ku mądrości,ⁱ a chwaleę poprzedza pokora.^j

16 Do ziemskiego człowieka należy układanie tego, co w sercu,^k lecz odpowiedź języka pochodzi od Jehowy.^l

2 Wszystkie drogi człowieka są w jego oczach czyste,^m lecz Jehowa ocenia duchy.ⁿ

3 Zdaj swe dzieła na Jehowę,^o a będą utwierdzone twe plany.^p

4 Jehowa uczynił wszystko z myślą o swoim celu^q – nawet niegodziwca na dzień zły.^r

5 Każdy, kto ma pychę w sercu, jest dla Jehowy obrzydliwością.^s Ręka może złączyć się z ręką, ale człowiek nie uniknie kary.^t

6 Lojalną życzliwością i wiernością wobec prawdy dokonuje się zadośćuczynienia za winę,^u a z bojaźni przed Jehową człowiek odwraca się od złego.^v

7 Gdy Jehowa ma upodobanie w drogach człowieka,^w sprawia, że żyją z nim w pokoju nawet jego nieprzyjaciele.^x

8 Lepiej mieć odrobinę z prawością^y niż obfitość płonów bez sprawiedliwości.^z

9 Serce ziemskiego człowieka może obmyślić jego drogę,^a lecz to Jehowa kieruje jego krokami.^b

10 Na wargach króla ma być natchnione rozstrzygnięcie;^c je-

ROZDZ. 15

a Ps 25:15

b Ps 16:9

c Ps 19:8

d Prz 25:25

e Prz 16:24

f Iz 58:11

g Ps 39:11

h Prz 6:23

i Prz 13:18

j Prz 9:8

k Prz 19:20

l Ps 50:17

m Prz 5:12

n Prz 13:18

o Heb 12:25

p Prz 19:8

q Mt 7:24

r Heb 12:10

s Hi 28:28

t Ps 111:10

u Prz 1:7

v Prz 18:12

w Prz 29:23

x Łk 14:11

y Jak 4:10

ROZDZ. 16

k Ps 21:11

l Prz 16:9

m Prz 19:21

n Prz 20:24

o 1Kor 7:37

p Wj 4:11

q Jer 1:9

r Mt 10:20

s Łk 12:12

t Łk 21:15

u 1Sm 15:13

v Ps 36:2

w Prz 21:2

x Prz 30:12

y Jer 17:9

z Łk 18:11

a 1Sm 2:3

b 1Sm 16:7

c Prz 24:12

d Łk 16:15

e Ps 37:5

f Ps 55:22

g Mt 6:33

h Flp 4:6

i 1Pt 5:7

j 2Sm 7:5

k 2Sm 7:13

l Iz 43:21

m Obj 4:11

n Wj 14:4

o Rz 9:21

p 2Pt 2:9

q Hi 40:12

r Prz 6:17

s Prz 8:13

t Prz 21:4

u Prz 15:25

v Iz 11:12

w Rz 8:8

x 2Kn 19:3

y Dz 3:19

z Rdz 20:11

a Neh 5:9

b Prz 8:13

c Prz 14:26

d 2Kor 7:1

e Kol 1:10

f 1Pt 3:9

g 1Jn 3:22

h Rdz 31:24

i Wj 34:24

j Jer 15:11

k Rz 8:31

go usta nie powinny się okazać niewierne w sądzie.^a

11 Sprawiedliwa wskazówka i waga należą do Jehowy;^b jego dziełem są wszystkie kamienne odważniki w worku.^c

12 Popelnianie niegodziwości jest dla królów czymś obrzydliwym,^d tron bowiem jest utwierdzany prawością.^e

13 Wargi prawości są rozkoszą dla wspaniałego króla^f i miłuje on mówiącego to, co prostolinijne.^g

14 Złość króla oznacza posłańców śmierci,^h lecz człowiek mądry ją odwraca.ⁱ

15 W świetle oblicza króla jest życie,^j a jego dobra wola jest jak obłok wiosennego deszczu.^k

16 Nabycie mądrości – o ileż lepsze jest od złota!^l I lepiej jest wybrać nabywanie zrozumienia niż srebro.^m

17 Gościńcem prostolinijnych jest zawracanie od złego.ⁿ Kto strzeże swej drogi, zachowuje swą duszę.^o

18 Pycha poprzedza upadek,^p a duch wyniosły – potknięcie.^q

19 Lepiej być uniżonym w duchu z potulnymi,^r niż dzielić łup z tymi, którzy się wywyższają.^s

20 Kto w jakiejś sprawie okazuje wnikiwość, znajdzie dobro,^t a kto ufa Jehowie, jest szczęśliwy.^u

y Ps 37:16; Prz 15:16; 1Tm 6:6; z Prz 21:6; Jer 17:11; Mt 6:10; a Prz 16:1; Prz 19:21; b Ps 51:10; Prz 16:3; Prz 20:24; Jer 10:23; c Pwt 17:18; 2Sm 23:2; 1Kl 3:28; Ps 72:1; szpalt 2 a Ps 72:14; Prz 29:4; b Kpl 19:36; Prz 11:1; Eze 45:10; c Pwt 25:13; Prz 20:10; Mj 6:11; d Prz 14:35; Prz 20:26; Łk 12:48; e Prz 25:5; Prz 29:14; Obj 19:11; f Ps 101:6; g Prz 22:11; h 1Sm 22:18; 1Kl 2:29; Prz 19:12; Prz 20:2; Dn 3:13; i Kzn 9:15; Kzn 10:4; j Hi 29:24; Dz 2:28; k Hi 29:23; Ps 72:6; Prz 19:12; Dn 6:3; l Ps 119:127; Prz 8:10; Kzn 7:12; m Prz 3:14; Prz 4:7; n Prz 4:27; o Prz 10:9; Dz 10:35; Heb 10:39; p Prz 11:2; Prz 17:19; Prz 18:12; Dn 4:30; Dn 5:22; q Est 3:5; Est 5:11; Dn 4:31; r Kzn 7:8; Iz 57:15; Jer 9:24; s 1Sm 30:16; t Rdz 41:39; Prz 13:15; u 1Kn 5:20; Ps 34:8; Ps 146:5; 1Tm 4:10.

21 O tym, kto jest mądry sercem, będą mówić, że się odznacza rozumieniem,^a a kto ma słodkie wargi, pomnaża zdolność przekonywania.^b

22 Wnikliwość jest źródłem życia dla tych, którzy ją posiadają,^c a karcenie głupców to głupota.^d

23 Serce mądrego sprawia, że jego usta odznaczają się wnikliwością,^e a jego wargom dodaje zdolności przekonywania.^f

24 Przyjemne wypowiedzi są plastrem miodu,^g słodyczą dla duszy i lekarstwem dla kości.^h

25 Istnieje droga, która w oczach człowieka jest prostolinijna,ⁱ lecz potem jej końcem są drogi śmierci.^j

26 Dusza ciężko pracującego ciężko na niego pracuje,^k gdyż ponaglają go jego usta.^l

27 Nicpoń wykopuje zło,^m a na jego wargach jest jakby ogień parzący.ⁿ

28 Mąż knujący intrygi szery zwadę,^o a oszczerca rozdziela tych, którzy się dobrze znają.^p

29 Człowiek dopuszczający się gwałtu zwiedzie swego bliźniego^q i sprawia, że idzie on drogą niedobłą.^r **30** Mruga oczami, by knuć intrygi.^s Zaciskając wargi, popełnia zło.

31 Siwizna jest koroną piękna,^t gdy się ją znajduje na drodze prawości.^u

32 Nieskory do gniewu jest lepszy niż mocarz,^v a panujący nad swym duchem – niż zdobywca miasta.^w

33 Los wrzuca się do podółka,^x lecz każde jego rozstrzygnięcie pochodzi od Jehowy.^y

17 Lepszy jest suchy kawałek chleba, a przy tym spokoj,^z niż dom pełen ofiar, a przy tym kłótnia.^a

ROZDZ. 16

a 1Kl 3:12

Prz 4:7

Rz 16:19

b Kzn 12:10

Łk 4:22

2Ko 5:11

Kol 4:6

c Prz 14:27

Prz 15:24

Jn 4:14

d Prz 1:7

Prz 15:28

e Ps 37:30

Prz 22:17

Prz 22:18

Mt 12:35

f Jn 6:68

Dz 19:26

Kol 3:16

g Ps 19:10

Ps 119:103

h Prz 3:8

Prz 4:22

Prz 12:18

Prz 17:22

i Mt 7:22

Jn 9:41

Jn 16:2

Dz 26:9

j Prz 5:4

Prz 14:12

k Kzn 6:7

Ef 4:28

1Ts 4:11

l Prz 18:20

Kzn 6:7

m Prz 6:14

Dn 6:4

n Ps 52:4

Jak 3:6

o Prz 6:14

Gal 5:20

Jak 3:16

p Rdz 3:1

1Sm 24:9

Prz 18:8

Rz 16:17

2Ko 12:20

q Prz 1:10

2Pt 3:17

r 1Sm 19:17

Neh 6:13

s Ps 35:19

Prz 6:13

t Kpl 19:32

Hi 32:7

Prz 20:29

u 1Sm 12:2

Ps 71:18

Ps 92:14

Iz 46:4

v Prz 14:29

Gal 5:22

Jak 1:19

w Prz 25:28

Rz 12:21

2 Sługa wnikliwy będzie panował nad synem postępującym haniebnie^a i pośród braci będzie miał udział w dziedzictwie.^b

3 Dla srebra jest tygiel rafinacyjny, a dla złota – piec,^c lecz tym, który bada serca, jest Jehowa.^d

4 Złoczyńca zważa na wagę krzywdzącą.^e Falszywiec nadstawia ucha na język powodujący nieszczęścia.^f

5 Kto się naigrawa z ubogiego, znieważa jego Twórcę.^g Kto się raduje z cudzego nieszczęścia, nie uniknie kary.^h

6 Koroną starców są ich wnukowie,ⁱ a pięknością synów – ich ojcowie.^j

7 Nie pasuje do nierozumnego warg prostolinijna.^k O ileż mniej do dostojnika – warg fałszywa!^l

8 Dar jest w oczach jego wielkiego właściciela kamieniem zjednującym łaskę.^m Gdziekolwiek taki się zwróci, szczęści mu się.ⁿ

9 Kto zakrywa występki, zabiega o miłość,^o a kto ciągle mówi o sprawie, rozdziela tych, którzy się dobrze znają.^p

10 Na tego, kto ma zrozumienie, nagana oddziałuje głębiej^q niż na głupiego sto uderzeń.^r

11 Zły dąży tylko do buntu^s i okrutny jest posłaniec wyprawiony przeciwko niemu.^t

x Łb 26:55; Joz 18:10; Prz 18:18; Dz 1:26; y 1Sm 14:41; Dz 1:24; **ROZDZ. 17** z Ps 37:16; Prz 15:16; Prz 15:17; a Prz 21:9; Prz 21:19; **szpalta 2** a Prz 10:5; Prz 14:35; b Rdz 15:2; c Prz 27:21; Mal 3:3; d Ps 26:2; Ps 66:10; Prz 21:2; Prz 24:12; Iz 48:10; e Prz 1:11; 2Tm 4:4; f Iz 30:10; Jer 5:31; 2Tm 4:3; 1Jn 4:5; g Prz 14:31; h Hi 31:29; Prz 24:17; Abd 12; Rz 12:15; i Rdz 50:23; Hi 42:16; j 1Kl 15:4; Prz 13:22; Jn 8:39; k Prz 26:7; l Prz 16:10; Prz 29:12; m Rdz 32:20; 2Sm 16:1; Prz 18:16; Prz 19:6; n 1Sm 25:35; o Prz 10:12; 1Pt 4:8; p Prz 16:28; q Ps 141:5; Prz 9:8; r Prz 27:22; s Łb 16:3; 2Sm 20:1; 2Ssm 18:15; 2Ssm 20:22; 1Kl 2:24; Est 7:9; Mt 21:41.

12 Lepiej człowiekowi spotkać niedźwiedzię, która straciła młode,^a niż głupca w jego głupocie.^b

13 Kto odpłaca złem za dobro,^c temu z domu nie ustąpi zło.^d

14 Początek sporu to tak, jakby ktoś wypuszczał wody;^e zanim więc wybuchnie kłótnia, odejdź.^f

15 Ten, kto uznaje niegodziwca za prawego,^g i ten, kto uznaje prawego za niegodziwca^h – obaj są dla Jehowy obrzydliwością.ⁱ

16 Na cóż jest w ręce głupca kwota umożliwiająca nabycie mądrości,^j skoro nie ma on serca?^k

17 Prawdziwy towarzysz miluje przez cały czas^l i jest bratem urodzonym na czasy udręki.^m

18 Człowiek, któremu nie dostaje serca, podaje rękę,ⁿ w pełni ręką wobec swego towarzysza.^o

19 Kto miluje występki, miluje zwadę.^p Kto podwyższa swoje wejście, szuka upadku.^q

20 Kto ma spalone serce, nie znajdzie dobra,^r a kto ma wykrętny język, wpadnie w nieszczęście.^s

21 Kto został ojcem głupiego dziecka, ma z tego smutek;^t a ojciec dziecka nierozumnego nie weseli się.^u

22 Serce radosne działa dobrze niczym lekarstwo,^v lecz duch przygnębiony wysusza kości.^w

23 Niegodziwy weźmie łapówkę z zanadrza,^x by wypaczyć ścieżki sądu.^y

24 Mądrość jest przed obliczem tego, kto przejawia zrozu-

ROZDZ. 17

a 2Sm 17:8

2Kl 2:24

Oz 13:8

b Prz 27:3

c 1Sm 24:17

Ps 38:20

Jer 18:20

d 2Sm 12:10

2Sm 21:1

Mt 27:5

e Prz 26:21

f Rdz 13:9

Prz 25:8

Mt 5:39

Rz 12:18

g Wj 23:7

Pwt 25:1

1Kl 8:32

Iz 5:23

h 1Kl 21:13

Łk 23:18

Jak 5:6

i Prz 12:22

j Prz 1:22

Rz 1:20

Rz 1:21

k Prz 9:4

Kzn 10:3

l 1Sm 18:3

2Sm 1:26

Prz 18:24

Jn 15:13

m Rut 1:17

1Sm 19:2

2Sm 17:28

n Hi 17:3

Prz 6:1

Prz 11:15

Prz 22:26

o Prz 20:16

Prz 22:27

p Jak 3:16

Jak 3:17

q 2Sm 15:1

r Ps 18:26

Prz 3:32

Prz 6:15

s Prz 10:31

Prz 18:6

Kzn 10:12

Jak 3:8

t 1Sm 2:25

1Sm 8:3

2Sm 15:14

Prz 10:1

u Prz 19:13

v Prz 12:25

Prz 15:13

w Ps 22:15

Prz 18:14

2Kl 7:10

x 1Sm 8:3

y Wj 23:8

Pwt 16:19

Prz 29:4

Iz 1:23

szpalta 2

a Kzn 2:14

Kzn 8:1

b Kzn 2:14

c Prz 19:13

d Prz 10:1

Prz 15:20

e Prz 18:5

mienie,^a lecz oczy głupca są na krańcu ziemi.^b

25 Syn głupi jest utrapieniem dla swego ojca^c i goryczą dla swej rodzicielki.^d

26 Nie jest też dobrze wymierzyć grzywnę prawemu.^e Bić szlachetnych jest wbrew prostolinijności.^f

27 Kto powściąga swe wypowiedzi, ten posiada wiedzę,^g a mąż odznaczający się rozeznanie zachowuje spokojnego ducha.^h

28 Nawet głupi, gdy milczy, będzie uchodził za mądrego;ⁱ kto zamyka swe wargi – za mającego zrozumienie.

18 Kto się odosabnia, będzie szukał swej samolubnej tęsknoty;^j wybuchnie przeciwko wszelkiej praktycznej mądrości.^k

2 Głupi nie znajduje upodobania w rozeznanie,^l chyba że po to, by się obnażyło jego serce.^m

3 Gdy wchodzi niegodziwiec, wejdzie też pogarda,ⁿ a razem z hańbą^o jest zniewaga.

4 Słowa ust człowieka to głębokie wody.^p Źródło mądrości to tryskający potok.^q

5 Nie jest dobrze okazywać stronnictwo niegodziwemu^r ani odpychać prawego w sądzie.^s

6 Wargi głupiego wdają się w kłótnię,^t a jego usta wołają o racy.^u

7 Usta głupiego są jego zgubą,^v a jego wargi są sidłem dla jego duszy.^w

f 2Sm 16:7; Hi 34:18; g Prz 10:19; Kzn 10:14; Jak 1:19; h Prz 15:4; Kzn 9:17; Jak 3:13; i Hi 13:5;

ROZDZ. 18 j Wj 33:16; Rz 14:7; Heb 10:25; k Prz 15:22; l Prz 1:7; Prz 1:29; Prz 28:16; m Prz 10:19;

n 1Sm 20:30; Ps 123:4; o Prz 11:2; p Prz 10:11; Prz 20:5; q Ps 78:2; r Kpl 19:15; Pwt 1:17; Prz 24:23;

s 1Kl 21:9; Iz 5:23; t Prz 13:10; u Prz 19:19; v Prz 10:8; Prz 10:14; Prz 13:3; Kzn 10:12; w Prz 6:2.

8 Słowa oszczerzy są jak łapczywie polykane kaski,^a które wpadają do najsłabszych części brzucha.^b

9 Kto się okazuje opieszale w swej pracy,^c jest bratem tego, kto doprowadza do ruiny.^d

10 Imię Jehowy jest potężną wieżą.^e Wbiega do niej prawy i doznaje ochrony.^f

11 Majętności bogatego to jego silny gród^g i w jego wyobraźni są jak mur obronny.^h

12 Przed upadkiem serce człowieka jest wyniosłe,ⁱ a chwałę poprzedza pokora.^j

13 Gdy ktoś odpowiada w jakiejś sprawie, zanim jej wysłucha,^k jest to jego głupota i upokorzenie.^l

14 Duch człowieka może wytrzymać jego chorobę;^m lecz ktoś zdoła znieść przygnębionego ducha?ⁿ

15 Serce tego, kto się odznacza zrozumieniem, nabywa wiedzy,^o a ucho mądrych stara się znaleźć wiedzę.^p

16 Dar człowieka utoruje mu szerokie przejście^q i zaprowadzi go nawet przed wielkich.^r

17 Pierwszy w swej sprawie sądowej jest prawy;^s przychodzi jego bliźni i na wskroś go bada.^t

18 Los uśmierza swary^u i rozdziela nawet mocarzy.^v

19 Brat, przeciwko któremu popełniono występki, to więcej niż silny gród;^w i są swary, które przypominają zasuwy w wieży mieszkalnej.^x

20 Owocem swoich ust nasyci człowiek swój brzuch;^y nasyci się plonem swych warg.^z

21 Śmierć i życie są w mocy języka,^a a kto go miłuje, będzie jadł jego owoc.^b

ROZDZ. 18

a Kpl 19:16

b Prz 26:22

c Prz 10:4
Rz 12:11

d Prz 28:24

e 1Sm 17:46
Ps 20:1
Ps 33:21f Ps 18:2
Ps 71:3
Ps 91:14g Ps 49:6
Prz 10:15
Prz 11:4
Jer 9:23

h Lk 12:21

i Prz 11:2
Dn 5:23
Dz 12:23j Prz 15:33
Prz 22:4
Prz 29:23
Lk 14:11
1Pt 5:5

k Pwt 17:4

l Prz 25:8

m Hi 1:21
2Ks 4:16
2Ks 12:10

n Prz 17:22

o 1Kl 3:9
Prz 9:9
Prz 15:14p Prz 2:10
Prz 8:10q Rdz 32:20
Rdz 43:11
Prz 17:8

r Prz 19:6

s 2Sm 16:3

t Pwt 13:14
2Sm 19:26
Prz 25:8

u Joz 14:2

1Sm 10:21
Neh 11:1
Prz 16:33

v 1Sm 14:42

w Rdz 27:41
2Sm 13:22
1Kl 2:23x 2Sm 14:28
Dz 15:39

y Prz 12:14

Prz 16:20

Prz 16:26

z Prz 22:18

a Prz 10:31

Prz 11:30
Mt 15:18
Ef 4:29
Jak 3:6

b Prz 16:1

Kzn 10:12
Iz 57:19
Heb 13:15

22 Znalazł ktoś dobrą żonę?^a Znalazł coś dobrego^b i zyskuje upodobanie Jehowy.^c

23 Ubogi wypowiada błagania,^d lecz bogaty odpowiada surowo.^e

24 Są towarzysze skłonni się nawzajem roztrząsać,^f lecz istnieje przyjaciel bardziej przywiązany niż brat.^g

19 Ubogi, który chodzi w swej nieskazitelności, jest lepszy^h niż ktoś o spaczonych wargach i ktoś głupi.ⁱ

2 Nie jest też dobrze, by dusza nie miała wiedzy,^j a kto śpieszy swymi stopami, ten grzeszy.^k

3 To głupota ziemskiego człowieka wypacza jego drogę,^l a jego serce wybucha gniewem na Jehowę.^m

4 Majątek przysparza wielu towarzyszy,ⁿ lecz ubogi zostaje odłączony od swego towarzysza.^o

5 Świadek fałszywy nie uniknie kary,^p a kto szerzy kłamstwa, nie ujdzie.^q

6 Wielu chce ułagodzić oblicze dostojnika^r i każdy jest towarzyszem męża dającego dary.^s

7 Ubogiego znienawidzili wszyscy się go bracia.^t O ileż dalej przyrzekli się od niego jego osobici przyjaciele!^u Szuka ich rzeczami, które mógłby powiedzieć; nie ma ich.^v

8 Kto nabywa serca,^w miłuje swą duszę. Kto strzeże rozeznania, znajdzie dobro.^x

szpalta 2 a Rdz 24:67; Prz 12:4; Prz 31:10; Kzn 9:9; 1Ks 7:2; b Rdz 29:20; Prz 19:14; c Rut 4:11; d Rut 2:7; 2Kl 4:1; Jak 5:4; e Rdz 42:7; 1Sm 25:10; Am 8:4; f 2Sm 15:31; Mt 26:49; g 1Sm 19:4; 2Sm 1:26; 2Sm 9:1; Prz 17:17; Prz 27:9; **ROZDZ. 19** h Prz 15:16; Prz 16:8; Jak 2:5; i 1Sm 25:17; Prz 28:6; Mt 12:37; j Oz 4:6; Jn 16:33; Rz 10:2; k Prz 1:16; Prz 6:18; l 1Sm 13:13; 1Kl 20:42; Prz 5:23; Dz 13:45; m Lb 16:30; Obj 16:9; n Prz 14:20; o Hi 19:13; p Wj 23:1; Pwt 19:19; Prz 25:18; q 1Kl 2:9; Prz 21:28; r Rdz 43:11; Prz 16:15; s Prz 17:8; Prz 18:16; t Hi 30:10; Prz 14:20; Jak 2:6; u Ps 38:11; Ps 88:8; Kzn 9:15; Jak 2:3; v Prz 18:23; Jak 2:16; 1Jn 3:17; w Prz 15:32; x Prz 2:2; Prz 3:21; Prz 11:12; Dn 1:4; Mt 24:15.

9 Świadek fałszywy nie uniknie kary,^a a kto szerzy kłamstwa, ten zginie.^b

10 Zbytek nie pasuje do żadnego głupca.^c O ileż mniej do służby rządzenia książętami!^d

11 Wnikliwość człowieka powściąga jego gniew^e i jest rzeczą piękną, gdy przechodzi on do porządku nad występkiem.^f

12 Złość króla jest jak pomruk młodego grzywiastego lwa,^g lecz jego dobra wola jest jak rosa na roślinach.^h

13 Syn głupi oznacza nie-szczęścia dla swego ojca,ⁱ a swary żony są jak cieknięcy dach, który każdego odpędza.^j

14 Dziedzictwem od ojców jest dom i majątek,^k lecz roztropna żona jest od Jehowy.^l

15 Lenistwo sprowadza głęboki sen,^m a dusza opieszala głoduje.ⁿ

16 Kto zachowuje przykazanie, zachowuje swą duszę;^o kto gardzi swymi drogami, poniesie śmierć.^p

17 Kto okazuje łaskę maluczkiemu, ten pożyczka Jehowie,^q a On mu odplaci za jego postępowanie.^r

18 Karz swego syna, gdy jeszcze jest nadzieja;^s i nie kieruj pragnienia swej duszy ku temu, by poniósł śmierć.^t

19 Kto przejawia wielką złość, będzie płacił grzywnę;^u bo gdybyś go uwolnił, będziesz to czynił wciąż na nowo.^v

20 Posłuchaj rady i przyjmuj karcenie,^w żebyś w przyszłości stał się mądry.^x

21 Wiele jest planów w sercu męża,^y lecz ostoi się rada Jehowy.^z

22 Rzeczą pożądaną u ziemskiego człowieka jest jego lojal-

ROZDZ. 19

a Prz 19:5

b Eze 13:22

2Pt 2:3

Obj 21:8

c 1Sm 25:36

Prz 30:22

d 2Sm 3:24

2Sm 3:39

Kzn 10:7

Iz 3:5

e Prz 14:29

Prz 15:18

Prz 16:32

Jak 1:19

f Rdz 50:21

Mt 18:22

Ef 4:32

g Est 7:8

Prz 16:14

Prz 20:2

Dn 2:12

Mt 25:41

h Ps 72:6

Oz 14:5

i 2Sm 16:22

Prz 10:1

Prz 17:21

j Prz 21:9

Prz 25:24

Prz 27:15

k Pwt 21:16

2Ko 12:14

l Rdz 24:14

Rdz 28:2

Prz 18:22

Prz 31:10

m Prz 6:9

Prz 20:13

Prz 24:33

n Prz 10:4

Prz 23:21

Prz 27:7

2Ts 3:10

o Prz 16:17

Lk 10:28

p Prz 13:13

Prz 15:32

q Kpl 25:35

Pwt 15:7

Ps 37:26

Ps 112:5

2Tm 1:16

Heb 13:16

r Prz 11:24

Prz 21:13

Prz 28:27

Mt 5:7

Mt 10:41

Heb 6:10

Jak 2:13

s 1Sm 3:13

Prz 13:24

Prz 22:6

Prz 22:15

Prz 23:13

Prz 29:15

Heb 12:7

t Pwt 21:20

Est 5:9

u 2Sm 16:5

Prz 15:1

v 1Sm 24:17

1Sm 26:21

w Prz 1:8

Prz 4:13

Prz 8:10

Sof 3:7

Heb 12:11

x Pwt 8:16

Pwt 32:29

Ps 90:12

Heb 12:11

na życzliwość;^a a ubogi jest lepszy niż mąż kłamliwy.^b

23 Bojaźń przed Jehową prowadzi do życia^c i człowiek spędzi noc syty;^d nie nawiedzi go zło.^e

24 Leniwy skrył swą rękę w czaszy biesiadnej;^f nie może jej podnieść z powrotem nawet do swych ust.^g

25 Uderz szydercę,^h by nie-doświadczony stał się roztropany;ⁱ należy też upominać odznaczającego się zrozumieniem, by poznał wiedzę.^j

26 Kto się źle obchodzi z ojcem i wypędza matkę,^k jest synem postępującym bezwstydnie i haniebnie.^l

27 Zaprzestań, mój synu, słuchać karcenia, a odejdziesz od słów wiedzy.^m

28 Świadek, który jest nicponiem, naigrawa się ze sprawiedliwości,ⁿ a usta niegodziwych polykają to, co szkodliwe.^o

29 Wyroki ustalono na szyderców,^p a ciosy na plecy głupców.^q

20 Wino to szyderca,^r odurzający napój jest hałaśliwy,^s a kto pod jego wpływem błdzi, nie jest mądry.^t

2 Lęk, który wzbudza król, jest jak pomruk młodego grzywiastego lwa.^u Kto ściąga na siebie jego furję, grzeszy przeciwko własnej duszy.^v

Y Rdz 11:6; Est 9:25; Ps 21:11; Prz 16:9; Kzn 7:29; Obj 17:13; z Rdz 11:7; Rdz 50:20; Joz 23:14; Prz 21:30; Dn 4:35; Dz 5:39; Heb 6:17; **szpalita 2** a 1Kl 29:17; Prz 11:17; Mi 6:8; b Mk 12:41; 2Ko 8:2; c Ps 85:9; Prz 1:7; Prz 14:27; Mal 3:16; Dz 9:31; d Prz 3:24; Kzn 5:12; Mt 5:6; e Prz 12:21; 2Tm 4:18; f Prz 6:9; Prz 15:19; g Prz 24:30; Prz 26:14; h Pwt 25:2; Prz 21:11; Prz 22:10; i Prz 10:13; Prz 15:5; j Hi 6:24; Prz 9:9; Obj 3:19; k Kpl 20:9; Pwt 27:16; Prz 17:25; Prz 20:20; Prz 23:22; Prz 30:11; Prz 30:17; Mi 7:6; 2Tm 3:2; l Wj 20:12; Prz 10:5; Prz 17:2; m Prz 4:5; Prz 18:1; Lk 8:18; n 1Kl 21:10; Prz 14:5; Mi 7:3; Dz 6:11; o Prz 4:16; Prz 4:17; Oz 4:8; p Prz 3:34; Prz 9:12; Dz 13:41; 2Pt 3:3; q Prz 10:13; Prz 26:3; **ROZDZ. 20** r Rdz 9:21; Ps 107:27; Prz 23:31; Iz 19:14; s Iz 28:7; t 1Sm 25:36; Prz 23:32; 1Ko 6:10; Gal 5:1; Ef 5:18; u Prz 19:12; Kzn 10:4; v 1Kl 2:23; Est 7:7.

3 Chwałą męża jest stronie nie od zwady,^a lecz każdy głupiec w niej wybuchnie.^b

4 Z powodu zimy leniwy nie będzie orał;^c w porze zbiorów będzie żebrał, lecz nic się nie znajdzie.^d

5 Myśl w sercu męża jest jak głębokie wody,^e lecz mąż mający rozeznanie – ten jej naczepie.^f

6 Mnóstwo ludzi będzie obwieszczać swą lojalną życzliwość,^g lecz któż znajdzie człowieka wiernego?^h

7 Prawy chodzi w swej nie-skazitelności.ⁱ Szczęśliwi są po nim jego synowie.^j

8 Król siedzi na tronie sędziowskim,^k rozprasza swymi oczami wszelkie zło.^l

9 Któż może powiedzieć: „Oczyściłem swe serce;^m zostałem oczyszczony ze swego grzechu?”ⁿ

10 Dwojakie odważniki i dwójaka efa^o – obie te rzeczy są dla Jehowy obrzydliwością.^p

11 Już po swych czynach chłopiec daje się poznać, czy jego postępowanie jest czyste i prostolinijne.^q

12 Ucho, które słyszy, i oko, które widzi – jedno i drugie uczynił Jehowa.^r

13 Nie kochaj snu, żebyś nie popadł w ubóstwo.^s Otwórz swe oczy; nasyć się chlebem.^t

14 „Złe to, złe!”, mówi nabywca i odchodzi.^u Potem się chełpi.^v

15 Jest złoto, a także obfitość koralu; lecz wargi wiedzy to drogocenne naczynia.^w

16 Weź szatę człowieka, jeśli poręczył za obcego;^x a gdy chodzi o cudzoziemkę, bierz od niego zastaw.^y

ROZDZ. 20

a Prz 14:29
Ef 4:32
2Tm 2:23

b Prz 14:17
Prz 18:6
Kzn 7:9
Jak 4:1

c Prz 19:15

d Prz 6:11
Prz 24:34
2Ts 3:10

e Prz 18:4

f Prz 2:3

g Prz 27:2
Mt 6:2
Łk 18:11

h Ps 12:1
Kzn 7:28
Jer 5:1
Mt 7:2
Łk 18:8

i Hi 1:1
Ps 26:1
Prz 14:2
Mt 11:11
Łk 1:6

j Rdz 12:3
Ps 37:26
Dz 2:39

k 2Sm 23:3
1Kl 2:12
1Kl 7:7
Mt 19:28

l 1Kl 3:28
Ps 72:4
Prz 16:12

m Hi 14:4
Rz 3:10

n 1Kl 8:46
Ps 51:5
Kzn 7:20
Jak 3:2

o Prz 16:11
Am 8:5
Mi 6:11

p Prz 11:1

q Ps 58:3
Prz 22:15
Mt 7:17
Łk 1:15

r Wj 4:11
Ps 94:9
Dz 26:18
Ef 1:18

s Prz 10:4

t Prz 12:11

17 Miły jest człowiekowi chleb zdobyty fałszem,^a lecz potem jego usta napelnia się żwirem.^b

18 Dzięki radzie zostają ustalone plany,^c a swą wojnę prowadź pod umiejętnym kierownictwem.^d

19 Kto krąży jako oszczerca, wyjawia poufną rozmowę;^e a z tym, kto daje się zwieść swym wargom, nie miej nic wspólnego.^f

20 Kto złorzeczy swemu ojcu i swej matce,^g tego lampa zostanie zgaszona z nastaniem ciemności.^h

21 Dziedzictwo z początku nabywa się chciwością,ⁱ lecz jego przyszłość nie będzie błogosławiona.^j

22 Nie mów: „Odpląć złem!”^k Pokładaj nadzieję w Jehowie,^l a on cię wybawi.^m

23 Dwojakie odważniki są dla Jehowy obrzydliwością,ⁿ a oszukańcza waga szalkowa nie jest dobra.^o

24 Od Jehowy pochodzą kroki krzepkiego męża.^p A ziemski człowiek jak rozpozna swą drogę?^q

25 Jest to sidłem, gdy ziemski człowiek pochopnie zawoła: „Święte!”,^r a po złożeniu ślubów^s jest skłonny dociekać.^t

26 Mądry król rozprasza niegodziwców^u i obraca po nich kołem.^v

u Prz 14:31; Prz 21:6; Oz 12:7; **v** Kpl 19:13; **w** Prz 3:15; Prz 8:10; Kzn 12:9; Ef 4:29; **x** Wj 22:26; Prz 11:15; **y** Rdz 38:18; Prz 2:16; Prz 5:3; **szpalta 2**
a Prz 4:17; Prz 9:17; **b** Prz 6:31; Kzn 11:9; Lam 3:16;
c Prz 15:22; **d** Sdz 1:1; 1Sm 18:14; Prz 24:6; Łk 14:31; **e** Kpl 19:16; Prz 11:13; Prz 25:9; Prz 25:23;
f Prz 16:29; Rz 16:18; **g** Wj 20:12; Wj 21:17; Kpl 20:9; Pwt 27:16; Prz 19:26; 2Tm 3:2; **h** Hi 18:5; Prz 13:9; i 1Kl 21:15; Prz 23:35; Prz 28:20; j Prz 28:8; Hab 2:6; 1Tm 6:9; **k** Pwt 32:35; Prz 24:29; Mt 5:38; Rz 12:17; 1Ts 5:15; 1Pt 3:9; **l** Ps 27:14; Ps 37:34; Rz 15:13; **m** 2Sm 16:12; Ps 34:7; 1Pt 4:19; **n** Eze 45:10; **o** Prz 20:10; **p** Ps 37:23; Jer 10:23; **q** Ps 25:12; Prz 14:8; Prz 16:9; **r** Kpl 27:9; **s** Kzn 5:4; Mal 3:8; Mk 7:11; **t** Łk 30:2; Kzn 5:6; Mt 5:33; **u** 2Sm 4:10; Ps 101:8; Prz 20:8; **v** Ps 94:23; Iz 28:27.

27 Tchnienie^a ziemskiego człowieka to lampa Jehowy, starannie badająca wszystkie najskrytsze części brzucha.^b

28 Lojalna życzliwość i wierność prawdzie – te strzegą króla;^c i swoją lojalną życzliwością wspiera on swój tron.^d

29 Pięknem młodzieńców jest ich moc,^e a wspaniałością starców jest ich siwizna.^f

30 Rany tłuczone oczyszczają ze zła,^g a ciosy – najskrytsze części brzucha.^h

21 Serce króla jest w ręku Jehowy jak strumień wody.ⁱ Zwraca je On, gdzie chce.^j

2 Każda droga człowieka jest w jego oczach prostolinijna,^k lecz Jehowa ocenia serca.^l

3 Jehowa woli wprowadzanie w czyn prawości i sądu niż ofiarę.^m

4 Wyniosłe oczy i butne serceⁿ – lampa niegodziwców – są grzechem.^o

5 Plany pilnego z całą pewnością przynoszą korzyść,^p lecz każdy, kto jest pochopny, niechybnie zmierza do nędzy.^q

6 Zdobywanie skarbów fałszywym językiem jest rozwiewającym się tchnieniem^r – u tych, którzy szukają śmierci.^s

7 Niegodziwców porwie dokonane przez nich złupienie,^t gdyż nie chcieli wprowadzać w czyn sprawiedliwości.^u

8 Człowiek, ktoś obcy, jest przewrotny na swej drodze;^v lecz człowiek czysty jest prostolinijny w swym postępowaniu.^w

9 Lepiej mieszkać w kącie na dachu^x niż z żoną swarliwą – choć we wspólnym domu.^y

10 Dusza niegodziwego pożyda tego, co złe;^z jego bliźni nie znajdzie łaski w jego oczach.^a

ROZDZ. 20

a Rdz 2:7
Rdz 7:22
Iz 42:5
Dz 17:25

b Ps 7:9
Prz 16:2
Heb 4:12

c Ps 61:7
Prz 16:6

d Ps 21:7
Iz 16:5

e 1Tm 4:8

f Kpl 19:32
Prz 16:31

g Ps 119:71
Prz 22:15

h Heb 12:10

ROZDZ. 21

i Wj 14:4
Ezd 7:27
Ps 106:46

j Neh 2:8
Iz 44:28
Obj 17:17

k Ps 36:2
Prz 16:2
Prz 30:12

l 1Sm 16:7
Prz 24:12
Jer 17:10

m 1Sm 15:22
Ps 50:14
Oz 6:6
Mt 6:7
Mt 12:7
Mk 12:33

n 2Sm 22:28
Ps 10:4
Ps 18:27
Ps 101:5
Prz 6:17
Prz 14:3
Prz 2:11
Lk 18:14
1Pt 5:5

o Rdz 6:5
Rz 6:12

p Prz 13:4
1Ts 4:11

q Prz 14:29

r Prz 10:2
Prz 20:21

s Prz 1:19
Rz 6:23

t Ps 7:16
Eze 18:24

u Iz 1:23
Eze 18:18
Mi 3:11

v Kzn 8:13
Kzn 9:3
Ef 2:2

w Ps 37:37
Prz 16:17
Dn 12:10
1Pt 1:22

x Prz 25:24

y Prz 17:1
Prz 19:13
Prz 27:15

z Rdz 6:5
Ps 36:4
1Ko 10:6
Gal 6:7
Jak 4:5
1Jn 2:16

a 1Sm 25:8
Jak 2:13

11 Gdy szydercy zostaje wymierzona grzywna, niedoświadczony mądrzeje;^a a gdy mądrego obdarza się wnikliwością, nabywa on wiedzy.^b

12 Zważa Prawy na dom niegodziwca,^c obala niegodziwców ku ich nieszczęściu.^d

13 Kto zatyka swe ucho na krzyk skargi maluczkiego,^e sam też będzie wołał, a nikt mu nie odpowie.^f

14 Dar potajemnie dany uśmierza gniew;^g a łapówka w zanadrzu^h – wielką złość.

15 Radością jest dla prawego czynić sprawiedliwość,ⁱ lecz jest coś strasznego dla krzywdzieli.^j

16 Człowiek zbaczający z drogi wnikliwość^k spocznie w zgromadzeniu tych, którzy są bezsilni w śmierci.^l

17 Kto kocha uciechę, będzie człowiekiem żyjącym w nędzy;^m kto kocha wino i oliwę, nie dobędzie bogactwa.ⁿ

18 Niegodziwy jest okupem za prawego,^o a postępujący zdradziecko zajmuje miejsce prostolinijnych.^p

19 Lepiej mieszkać w pustynnej krainie niż z żoną swarliwą, mając przy tym utrapienie.^q

20 Cenny skarb oraz oliwa są w pomieszczeniu mądrego,^r lecz człowiek głupi to polknie.^s

21 Kto zabiega o prawość^t i lojalną życzliwość, znajdzie życie, prawość^u i chwałę.^u

szpalta 2 a Prz 19:25; b Prz 9:9; Kzn 7:25; c Pwt 16:20; Hi 21:28; Ps 37:10; Ps 91:8; Ps 101:8; d Rdz 19:29; Ps 37:20; Prz 13:6; Prz 14:32; 2Pt 2:4; 2Pt 3:6; e Pwt 15:9; Prz 19:17; Prz 28:27; Jak 5:4; f Ps 18:41; Prz 1:28; Lam 3:44; g Prz 18:16; h Prz 17:23; i Hi 29:13; Ps 106:3; j Prz 10:29; Lk 13:27; Obj 22:15; k Ps 125:5; Heb 6:4; 2Pt 2:21; l Prz 2:19; Prz 9:18; Jak 1:15; m Kzn 7:4; Lk 15:13; 2Tm 3:4; n Prz 23:21; o Prz 11:8; Iz 43:4; p Est 7:10; Prz 13:22; q Prz 17:1; Prz 27:15; r Ps 112:3; Prz 15:6; Kzn 5:19; s Lk 15:14; t Prz 15:9; Mt 5:6; Heb 12:14; u Prz 22:4; Rz 2:7.

22 Mądry wdarł się nawet do miasta mocarzy, by powalić siłę jego ufnosci.^a

23 Kto strzeże swych ust i swego języka, ten strzeże swej duszy od udręk.^b

24 Zuchwały, zrozumiały samochwaleca – oto imię tego, który działa w zuchwałym napadzie furii.^c

25 Pożądanie leniwego przyprowadzi go o śmierć, bo jego ręce nie chciały pracować.^d

26 Przez cały dzień usilnie pożąda, lecz prawy daje i niczego nie zatrzymuje.^e

27 Ofiara niegodziwych jest obrzydliwością.^f O ileż bardziej, gdy się ją przynosi wraz z rozpasaniami.^g

28 Świadek kłamliwy zginie,^h lecz mąż, który słucha, będzie mówił zawsze.ⁱ

29 Człowiek niegodziwy robi beczelną minę,^j lecz prostoliniyny – ten utwierdzi swe drogi.^k

30 Nie ma żadnej mądrości ani żadnego rozeznania, ani żadnej rady przeciwko Jehowie.^l

31 Konia przygotowuje się na dzień bitwy,^m lecz wybawienie należy do Jehowy.ⁿ

22 Lepiej wybrać imię niż obfite bogactwo;^o łaska jest lepsza niż srebro i złoto.^p

2 Spotkali się bogaty i ubogi.^q Twórcą ich wszystkich jest Jehowa.^r

3 Roztropny, ujrzawszy nie-szczęście, kryje się,^s lecz nie-doświadczeni idą dalej i muszą ponieść karę.^t

4 Owocem pokory i bojaźni przed Jehową jest bogactwo i chwała, i życie.^u

5 Ciernie i pułapki są na drodze przewrotnego;^v kto strzeże swej duszy, trzyma się od nich z daleka.^w

ROZDZ. 21

a Kzn 7:19

Kzn 9:16

2Ko 10:4

b Ps 141:3

Prz 10:19

Prz 12:13

Prz 13:3

Kzn 10:20

c Lb 14:44

Est 6:4

Prz 16:18

Jak 4:16

d Prz 6:6

Prz 13:4

Prz 19:24

e Ps 37:26

Ps 112:9

Łk 6:30

2Ko 8:9

f 1Sm 15:22

Prz 15:8

Iz 1:11

Jer 6:20

g Kpl 18:17

Pwt 23:18

Sdz 20:6

1Sm 13:12

h Wj 23:1

Pwt 19:18

Prz 6:19

Prz 19:5

i Prz 12:19

Mt 7:24

j Prz 28:14

Prz 29:1

Jer 3:3

k Prz 11:5

1Ts 3:11

l Lb 23:8

Prz 19:21

Dz 5:39

Rz 8:31

m Ps 20:7

Iz 31:1

Jer 46:4

Obj 9:11

n 2Kn 20:17

Ps 3:8

Ps 33:17

Ps 68:20

Obj 7:10

ROZDZ. 22

o Kzn 7:1

p Heb 11:26

q Ps 49:2

Prz 29:13

r Hi 31:15

Hi 34:19

Dz 17:26

s Wj 9:20

Prz 27:12

t Prz 29:1

u Ps 34:9

Prz 18:12

Jak 4:10

v Joz 23:12

Joz 23:13

Ps 11:6

w Prz 1:15

Prz 4:15

1Jn 5:18

szpalta 2

a Rdz 18:19

Pwt 6:7

Ef 6:4

b 2Tm 3:15

6 Ćwicz chłopca stosownie do drogi, która jest dla niego;^a nie zboczy z niej nawet wtedy, gdy się zestarzeje.^b

7 Bogaty sprawuje władzę nad ubogimi,^c a kto się zapożycza, jest sługą człowieka udzielającego pożyczki.^d

8 Kto sieje nieprawość, będzie żąć to, co szkodliwe,^e lecz różga jego furii się skończy.^f

9 Kto ma życzliwe oko, będzie błogosławiony, bo podzielił się pokarmem z maluczkiem.^g

10 Wypędź szydercę, by się skończyła zwada oraz by ustał spór prawny i zniewaga.^h

11 Miłujący czystość sercaⁱ – przez wzgląd na wdzięk jego warg król będzie jego towarzyszem.^j

12 Oczy Jehowy strzegą wiedzy,^k lecz obala on słowa tego, kto postępuje zdradziecko.^l

13 Leniwy rzekł:^m „Lew na dworze!” Zostanę zamordowany pośród placów!”

14 Usta obcych kobiet to głębokimi dół.ⁿ Wpadnie tam człowiek potępiony przez Jehowę.^p

15 Głupota jest przywiązana do serca chłopca;^q różga karności oddali ją od niego.^r

16 Kto oszukuje maluczkiego, by się zaopatrzyć w wiele dóbr,^s jak również ten, kto daje bogatemu, niechybnie będzie cierpiał nędzę.^t

17 Nakłoń swego ucha i słuchaj słów mędrców,^u byś skierował swe serce ku mej wiedzy.^v

18 Jest to bowiem miłe, byś je

e Jak 2:6; d 2Ki 4:1; Neh 5:4; Mt 18:25; e Oz 8:7; Gal 6:7; f Ps 125:3; Iz 9:4; g Pwt 15:7; Ps 41:1; Prz 11:25; Łk 6:35; Heb 6:10; h Rdz 21:10; i Mt 5:8; j Ps 45:2; Prz 16:13; k Iz 11:9; l Dz 13:10; 2Ts 2:8; m Prz 15:19; n Prz 26:13; o Prz 5:3; Prz 23:27; Kzn 7:26; p Obj 2:20; q Rdz 8:21; r Prz 13:24; Prz 19:18; Prz 23:14; Prz 29:15; Heb 12:10; s Ps 12:5; Prz 14:31; Mt 2:2; t Łk 14:12; u Prz 5:1; Prz 13:20; Iz 55:3; Mt 17:5; v Prz 15:14; Prz 23:12.

zachowywał w swym wnętrzu,^a aby razem zostały utwierdzone na twych wargach.^b

19 Abyś ufność swą pokładał w Jehowie,^c przekazałem ci dzisiaj wiedzę, właśnie tobie.

20 Czyż nie pisałem ci dotąd, udzielając rad i wiedzy,^d

21 by ci pokazać prawdziwość wypowiedzi prawdziwych, abyś odniósł wypowiedzi, które są prawdą – temu, kto cię posyła?^e

22 Nie ograbiaj ubogiego, ponieważ jest ubogi,^f i w bramie nie miażdż uciśnionego.^g

23 Bo sam Jehowa będzie bronił ich sprawy^h i ograbi z duszy tych, którzy ich ograbiają.ⁱ

24 Nie przestawaj z nikim, kto jest skory do gniewu;^j i nie zadawaj się z mężem miewającym ataki złości. **25** Żebyś się nie zapoznał z jego ścieżkami i wręcz nie zastawił sidła na swą duszę.^k

26 Nie bywaj wśród tych, którzy uderzają sobie w dłonie,^l wśród tych, którzy dają zastaw za pożyczkę.^m **27** Jeśli nie masz czym zapłacić, czemu miałbyś zabrać spod ciebie łóżko?

28 Nie cofaj dawnej granicy, którą wytyczyli twoi praojcowie.ⁿ

29 Widzisz męża biegłego w swej pracy? Stanie on przed królami;^o nie stanie przed zwykłymi ludźmi.

23 Gdybyś zasiadł z królem do posiłku, pilnie zważaj na to, co masz przed sobą.^p **2** i przyłóż sobie do gardła nóż, jeśli czegoś pragniesz z całej duszy.^q **3** Nie pokazuj, że pożądasz jego smacznych potraw, gdyż jest to pokarm kłamstw.^r

4 Nie trudź się, by zdobyć bogactwo.^s Zaniechaj swego własnego zrozumienia.^t **5** Czy zerk-

ROZDZ. 22

a Ps 119:103
Prz 2:10
Prz 24:14

b Prz 15:7

c Ps 62:8
Prz 3:5
Iz 12:2
1Pt 1:21

d Prz 8:6
2Tm 3:15

e 2Tm 2:2

f Prz 23:10
Eze 22:29

g Wj 23:6
Hi 29:12
Am 5:12
Za 7:10

h 1Sm 24:12
Ps 12:5
Prz 23:11
Jer 50:34
Mi 7:9

i Iz 33:1

j 2Ko 6:14

k Prz 13:20
1Ko 5:6

l Prz 6:1
Prz 17:18
1Ko 15:33

m Prz 11:15
Prz 17:18

n Pwt 19:14
Pwt 27:17
Hi 24:2
Oz 5:10

o 1Sm 16:18
2Sm 16:23
1Ki 7:14
Dn 1:19

ROZDZ. 23

p Rdz 43:32

q Gal 5:23

r Ps 141:4

s Prz 28:20
Jn 6:27
1Tm 6:10

t Prz 3:5
Prz 26:12
Iz 5:21

szpalta 2

a Flp 3:8
1Jn 2:17

b Prz 27:24
Kzn 12:8

c Pwt 15:9

d Ps 141:4

e Lk 6:45

f 2Sm 13:26
Ps 12:2
Ps 28:3

g 2Sm 13:28

h Prz 9:7
Prz 26:4
Iz 36:21
Dz 13:6

i Mt 7:46

j Pwt 19:14

k Hi 6:27

Ps 94:6
Jer 7:6

nąłeś na nie swymi oczami, choć jest niczym?^a Bo zaiste przyprawia sobie skrzydła jakby orle i odlatuje ku niebiosom.^b

6 Nie spożywaj pokarmu człowieka, który ma skąpe oko,^c ani nie pokazuj, że pożądasz jego smacznych potraw.^d **7** Jest on bowiem jak ten, kto obliczył w swej duszy.^e Mówi ci: „Jedz i pij”, lecz jego serce nie jest z tobą.^f **8** Kęs, który zjadłeś, zwmiotujesz i zmarnujesz swe miłe słowa.^g

9 Nie mów do uszu głupca,^h bo wzgardzi twymi roztroprnymi słowami.ⁱ

10 Nie cofaj dawnej granicy^j i nie wchodź na pole chłopców nie mających ojca.^k **11** Bo ich Wykupiciel jest silny; on sam będzie ich bronić w sporze z tobą.^l

12 Nakłoń swe serce do karności, a swe ucho do słów wiedzy.^m

13 Nie szczędź chłopcu karcenia.ⁿ Jeśli go zbijesz różgą, nie umrze. **14** Bij go różgą, by wyzwolić jego duszę z Szeolu.^o

15 Synu mój, jeśli twoje serce stało się mądre,^p to rozraduje się moje serce, właśnie moje.^q

16 I wielce się rozweseli moje nerki, gdy twe wargi będą mówić to, co prostonijnne.^r

17 Niech twe serce nie zazdrości grzesznikom,^s lecz przez cały dzień trwaj w bojaźni przed Jehową.^t **18** Wtedy bowiem będzie jakaś przyszłość,^u a nadzieja twa nie zostanie zniweczona.^v

1 Wj 22:23; Pwt 27:19; Ps 10:14; Ps 68:5; m Prz 2:2; Prz 5:1; Prz 22:17; n Prz 13:24; Prz 19:18; Prz 20:15; Prz 29:17; Ef 6:4; o Prz 19:18; p Prz 4:1; q Prz 29:11; Prz 27:11; 3Jn 4; r Kol 4:4; s Ps 37:1; Prz 3:31; Prz 24:1; t Ps 111:10; Prz 15:16; Dz 9:31; 2Ko 7:1; 1Pt 1:17; u Ps 37:37; Jer 29:11; Rz 6:22; v Flp 1:20.

19 Ty, mój synu, słuchaj i stań się mądry, i prowadź swe serce tą drogą.^a

20 Nie bywaj wśród upijających się winem,^b wśród obżerających się mięsem.^c **21** Bo pijak i żarłok popadną w ubóstwo,^d a ospałość odzieje człowieka w same lachmany.^e

22 Słuchaj swego ojca, który cię spłodził,^f i nie gardź swą matką – tylko dlatego, że się zestarzała.^g **23** Kupuj prawdę,^h a nie sprzedawaj jej – mądrość i karność, i zrozumienie.ⁱ **24** Ojciec prawego na pewno będzie się radował;^j kto został ojcem mądrego, będzie się nim cieszył.^k **25** Ojciec twój i twa matka będą się weselić, a twoja rodzicielka będzie się radować.^l

26 Synu mój, dajże mi swoje serce i niechaj twe oczy znajdują upodobanie w moich drogach.^m **27** Bo nierządnica to dół głęboki,ⁿ a cudzoziemka to wąska studnia. **28** Doprawdy, czyha jak rozbójnik;^o wśród ludzi zaś pomnaża postępujących zdradziecko.^p

29 U kogo biada? U kogo niepokój? U kogo kłótnie?^q U kogo zmartwienie? Kto ma rany bez powodu? Kto ma mętne oczy? **30** Ci, którzy przesiadują przy winie,^r którzy przychodzą próbować zmieszanego wina.^s **31** Nie patrz na wino, gdy się czerwieni, gdy się skrzy w kielichu, gdy gładko spływa. **32** W końcu kasa jak wąż^t i wydzieła jad niczym żmija.^u **33** Twoje oczy ujrzą dziwne rzeczy, a twe serce będzie mówić rzeczy przewrotne.^v **34** I staniesz się podobny do kogoś, kto leży w sercu morza, do kogoś, kto leży u szczytu masztu.^w **35** „Pobili mnie, lecz nie zachorowałem; smagali

ROZDZ. 23

- a Prz 4:21
b Prz 20:1
Iz 5:11
Rz 13:13
1Ko 10:31
1Pl 4:3
c Prz 28:7
Tyt 1:12
d Pwt 21:20
Prz 21:17
Kzn 10:17
Gal 5:21
e Prz 19:15
Prz 24:34
f Wj 20:12
Kol 19:3
Prz 1:8
Ef 6:1
g Wj 21:17
Pwt 27:16
Prz 30:11
Mt 15:5
h Jn 8:32
Flp 3:7
i Prz 4:5
Prz 16:16
Obj 3:18
j 1Kl 1:48
Prz 10:1
k Prz 15:20
l Łk 11:27
m Ps 107:43
n Prz 22:14
o Prz 7:12
Kzn 7:26
p Lb 25:1
1Ko 10:8
q Prz 20:1
Ef 5:18
r Iz 5:11
s Iz 65:11
t Lb 21:9
Jer 8:17
u Ps 140:3
Dz 28:6
v Oz 4:11
Oz 7:5
w 1Kl 16:9

szpalta 2

- a Rdz 19:33
b Prz 26:11
1Ko 15:32

ROZDZ. 24

- c Prz 23:17
d Ps 26:5
Ps 28:3
Prz 1:10
e 1Sm 23:9
Ps 38:12
Prz 1:11
Prz 15:28
Mt 26:4
f Ps 104:24
Prz 9:1
Prz 14:1
g Prz 3:19
h 1Kl 10:23
Hi 42:12
Prz 15:6
i Prz 8:14
Prz 21:22
Kzn 7:19

PRZYSŁÓW 23:19 do 24:12

mnie, lecz o tym nie wiedziałem. Kiedyż się ocknę?^a Poszukam go jeszcze trochę więcej.”^b

24 Nie zazdrość ludziom złym^c i nie pragnij się z nimi zadawać.^d **2** Bo ich serce wciąż rozmyśla o łupieniu, a ich wargi ciągle mówią o niedoli.^e

3 Dom zbuduje się mądrością^f i utwierdzi rozeznanie.^g

4 A dzięki wiedzy wewnętrzne komnaty zostaną napełnione wszelkimi drogocennymi i przyjemnymi majątnościami.^h

5 Mądry mający siłę to krzepki mężczyzna,ⁱ a człowiek mający wiedzę potęguje moc.^j **6** Bo dzięki umiejętnemu kierownictwu poprowadzisz swą wojnę,^k a w mnóstwie doradców jest wybawienie.^l

7 Dla głupca prawdziwa mądrość jest zbyt wzniosła;^m w bramie nie otworzy on ust.

8 Kto knuje zło, będzie zwany mistrzem niegodziwych zamysłów.ⁿ

9 Rozpasanie głupoty jest grzechem,^o a szyderca jest obrzydliwością dla ludzi.^p

10 Okazałeś się zniechęcony w dniu udręki?^q Twoja moc będzie znikoma.

11 Ratuj prowadzonych na śmierć i obys powstrzymywał tych, którzy chwając się, idą na rzeź.^r **12** Gdybyś rzekł: „Oto nie wiedzieliśmy o tym”,^s czyż ten, który ocenia serca, tego nie rozpozna,^t i ten, który baczny na twą duszę, nie będzie wiedział^u i nie odpłaci ziemskiemu człowiekowi według jego dzieła?^v

- j Iz 40:31; Ef 6:10; Kol 1:11; k Prz 20:18; Łk 14:31;
l Prz 11:14; Prz 13:10; Prz 15:22; Dz 15:6; m Prz 14:6;
1Ko 2:14; n Ps 21:11; Prz 6:14; Prz 12:2; Rz 1:30;
o Prz 10:23; Gal 5:19; p Prz 22:10; 2Pl 3:3;
q Heb 12:3; r Ps 82:4; s Mt 25:44; t 1Sm 16:7; Prz 5:21;
Prz 17:3; Prz 21:2; u Dn 5:23; v Ps 62:12; Mt 16:27; Rz 2:6; 2Ko 5:10.

13 Synu mój, jedź miód, bo jest dobry, i niech będzie na twym podniebieniu słodki miód z plastra.^a **14** Tak samo znaj mądrość dla swej duszy.^b Jeśli ją znalazłeś, to jest jakaś przyszłość, a nadzieja twa nie zostanie zniweczona.^c

15 Nie czyhaj jak niegodziwiec na miejsce pobytu prawego;^d nie łup jego miejsca odpoczynku.^e **16** Bo prawy może upaść nawet siedząc raz i na pewno wstanie;^f lecz niegodziwi zostaną doprowadzeni do potknięcia wskutek nieszczęścia.^g

17 Gdy upada twój nieprzyjaciel, nie ciesz się; a gdy zostanie doprowadzony do potknięcia, niech się twoje serce nie raduje.^h **18** Żeby Jehowa tego nie zobaczył, a byłoby to złe w jego oczach i odwróciłby od niego swój gniew.ⁱ

19 Nie pałaj gniewem na zło czynców. Nie zazdrość niegodziwcom.^j **20** Bo żaden zły nie będzie miał przyszłości;^k lampa niegodziwców zostanie zgaszona.^l

21 Synu mój, bój się Jehowy i króla.^m Nie zadawaj się z tymi, którzy są za zmianą.ⁿ **22** Bo ich klęska nastąpi tak nagle,^o że ktoś wie o zgubic tych, którzy są za zmianą?^p

23 Również te wypowiedzi są dla mądrych:^q Okazywanie stronniczości w osądzaniu nie jest dobre.^r

24 Kto mówi do niegodziwego: „Jesteś prawy”,^s tego ludy przeklną, potępią go grupy narodowościowe. **25** Lecz tym, którzy go upominają, będzie przyjemnie^t i przyjdzie na nich błogosławieństwo dobra.^u **26** Wargi całuje ten, kto odpowiada szczerze.^v

ROZDZ. 24

a Prz 25:16
PnP 5:1
Mt 3:4

b Ps 19:10
Ps 119:103
Prz 22:18

c Prz 13:14
Prz 23:18
Jn 17:3

d 1Sm 19:11
Ps 10:8
Ps 37:32
Ps 56:6
Prz 1:11
Mt 26:4

e Iz 32:18
f Ps 34:19
2Ko 1:10

g 1Sm 26:10
1Sm 31:4
Est 7:10

h Sdz 16:25
2Sm 16:5
Hi 31:29
Prz 17:5
Prz 25:21

i Eze 26:2
Za 1:15

j Prz 23:17
k Ps 9:17
Ps 73:18
Prz 10:7
Iz 3:11

l Hi 21:17
Ps 73:27
Prz 13:9
Prz 20:20
Mt 8:12
Judy 13

m 1Sm 24:6
Prz 8:13
1Pt 2:17

n Lb 16:2
2Sm 15:12

o Lb 16:31
Dz 5:36

p Ps 90:11
Prz 20:2
1Ts 5:2

q 1Kl 3:28
Ezd 7:25
Ps 107:43

r Kpl 19:15
Pwt 1:17
Pwt 16:19
2Kn 19:7
1Tm 5:21
Jak 2:4
1Pt 1:17

s Wj 23:6
Prz 17:15

t Kpl 19:17
1Tm 5:20

u Prz 28:23

v Prz 27:5
Prz 27:6

szpalta 2

a 1Kl 6:7
Łk 14:28

b Wj 20:16
Mt 26:59

c Ef 4:25
Kol 3:9

d Prz 20:22
Rz 12:17
1Ts 5:15

e Rz 12:19

27 Przyszykuj swą pracę na zewnątrz i przygotuj ją sobie w polu.^a Potem masz również budować swój dom.

28 Nie bądź bez podstaw świadkiem przeciwko twemu bliźniemu.^b Musiałbyś wtedy popełnić głupstwa swymi wargami.^c **29** Nie mów: „Jak on mi zrobił, tak ja mu zrobię.”^d Odpłacę każdemu według jego postępowania.”^e

30 Przechodziłem obok pola człowieka leniwego^f i obok winnicy męża, któremu nie dostaje serca.^g **31** I oto wszystko porosło chwastami.^h Powierzchnię jego pokryły pokrzywy, a jego kamienny mur był zburzony.ⁱ

32 Popatrzyłem więc; zacząłem brać to sobie do serca;^j widziałem, przyjąłem skarcenie:^k

33 Trochę snu, trochę drzemania, trochę złożenia rąk, by się położyć,^l **34** a twoje ubóstwo niechybnie przyjdzie jak rozbójnik i twój niedostatek – jak mąż zbrojny.^m

25 Również to są przysłówia Salomona,ⁿ które przepisał ludzie Ezechiasza, króla Judy.^o

2 Chwałą Boga jest tajemie sprawy,^p a chwałą królów jest zbadanie sprawy.^q

3 Niebios a w swej wysokości^r i ziemia w swojej głębi,^s a także serce króla – niezbadane.^t

4 Niech zostanie oddzielony od srebra spieniony żużel, a całe wydzie oczyszczone.^u

5 Niechaj niegodziwiec zostanie usunięty sprzed króla,^v

f Prz 6:6; Prz 22:13; g Prz 12:11; h Heb 6:8; i Prz 20:4; Kzn 10:18; j Prz 19:8; k Prz 1:3; Prz 4:13; Prz 12:1; l Prz 6:10; m Prz 10:4; Prz 13:4; Prz 23:21; ROZDZ. 25 n 1Kl 4:32; Prz 1:1; Prz 10:1; Kzn 12:9; o 2Kn 29:1; Mt 1:10; p Pwt 29:29; Rz 11:33; q Ezd 5:17; Ezd 6:1; Hi 29:16; r Ps 103:11; Iz 55:9; s Ps 107:24; t Rz 11:33; u Prz 17:3; Mal 3:3; v 1Kl 2:46; Est 7:10; Prz 20:8.

a jego tron będzie utwierdzony prawością.^a

6 Nie szukaj własnej czci przed obliczem króla^b i nie stawaj na miejscu wielkich.^c

7 Lepiej bowiem, by ci powiedział: „Chodź tu wyżej”,^d niż by cię poniżył przed dostojnikiem, którego widziały twe oczy.^e

8 Nie idź pochopnie się prawiować, by nie powstała kwestia, co zrobisz na koniec, gdy już twój bliźni cię upokorzy.^f

9 Broń swojej sprawy, którą masz ze swym bliźnim,^g i nie wyjawiaj poufnej rozmowy drugiego,^h **10** żeby ten, kto słucha, nie zawstydził cię, a podanej przez ciebie złej wiadomości już nie można by odwołać.

11 Słowo wypowiedziane we właściwym czasie jest jak złote jabłka w srebrnych ornamentach.ⁱ

12 Złotym kolczykiem i ozdobą ze specjalnego złota jest dla słuchającego ucha mądry człowiek, który upomina.^j

13 Czym chłód śniegu^k w dzień żniwa, tym jest wierny wysłannik dla tych, którzy go posyłają, gdyż orzeźwia duszę swych panów.^l

14 Czym są obłoki pary i wiatr bez ulew, tym mąż fałszywie chlubiący się darem.^m

15 Cierpliwością zostaje przekonany dowódca, a język łagodny potrafi złamać kość.ⁿ

16 Miód znalazłeś?^o Jedz tyle, ile ci potrzeba, żebyś nie wziął za dużo i nie musiał zwymiotować.^p

17 Rzadko stawiaj stopę w domu swego bliźniego, żeby nie miał ciebie dość i wręcz cię nie znienawidził.

18 Mąż, który świadczy przeciw swemu bliźniemu jako

ROZDZ. 25

a Prz 16:12
Prz 20:28
Prz 29:14
Iz 16:5

b Prz 27:2

c Ps 131:1

d Lk 14:10

e Lk 14:9
Lk 18:14
1Pt 5:5

f Prz 18:17
Mt 5:25

g Mt 18:15

h Prz 11:13
Prz 20:19

i Prz 15:23
Prz 24:26
Kzn 12:10
Iz 50:4

j Ps 141:5
Prz 1:9
Prz 9:8

k Prz 26:1

l Prz 13:17
Flp 2:25

m Mt 5:37
Jak 5:12

n Rdz 32:4
Prz 15:1

o Sdz 14:8
Prz 24:13

p Prz 25:27

szpalta 2

a Wj 20:16
Ps 52:2
Ps 57:4
Ps 120:3
Ps 140:3
Jer 9:3
Jak 3:6

b 2Sm 15:31

c Ps 137:3
Kzn 3:4

d Wj 23:5
2Kl 6:22
Prz 24:17
Mt 5:44

e 1Sm 24:11
1Sm 25:34
Rz 12:20

f 1Sm 24:12

g Hi 37:9

h Ps 101:5

i Prz 19:13
Prz 21:19
Prz 27:15

j Rut 2:9
2Sm 23:15
Mt 10:42

k Prz 15:30
Iz 52:7
Lk 2:10

l 1Sm 22:17
2Kl 24:22
Dz 7:52

m Prz 25:16

n Prz 27:2
Jn 5:44
Flp 2:3

o 1Sm 20:33
Prz 16:32
Prz 22:24
Prz 29:11

fałszywy świadek, jest niczym maczuga wojenna i miecz, i zaostrzona strzała.^a

19 Ufanie komuś, kto w dniu udręki okazuje się zdraździecki, jest jak ząb złamany i chwiejąca się stopa.^b

20 Kto zdejmuję szatę w zimny dzień, jest jak ocet na sode i jak śpiewak z pieśniami na posępne serce.^c

21 Jeśli ten, kto cię nienawidzi, jest głodny, daj mu do jedzenia chleb, a jeśli jest spragniony, daj mu do picia wodę.^d

22 Bo nagarniasz na jego głowę rozżarzone węgle,^e a Jehowa cię nagrodzi.^f

23 Wiatr z północy przynosi ulewę jakby w bólach porodowych,^g a język zdraźdzący tajemnicę – potępione oblicze.^h

24 Lepiej mieszkać w kącie na dachu niż z żoną swarliwą, choć we wspólnym domu.ⁱ

25 Jak zimna woda dla zmęczonej duszy,^j taka jest wieść dobra z ziemi dalekiej.^k

26 Źródłem zmałym i zniszczoną studnią jest prawy, gdy chwieje się przed niegodziwcem.^l

27 Nie jest dobrze jeść za dużo miodu;^m a czy chwałą jest, by ludzie szukali własnej chwały?ⁿ

28 Człowiek, który nie powściąga swego ducha, jest jak miasto, do którego się wdarto – pozbawione muru.^o

26 Jak śnieg w lecie i jak deszcz w żniwa,^p tak głupiemu nie przystoi chwała.^q

2 Jak ptak ma powód do ucieczki, a jaskółka do lotu, tak przekleństwo nie przychodzi bez rzeczywistego powodu.^r

3 Bat jest na konia,^a uzda^b na osła, różga zaś jest na plecy głupców.^c

4 Nie odpowiadaj głupiemu według jego głupoty, żebyś i ty się z nim nie zrównał.^d

5 Odpowiedz głupiemu według jego głupoty, żeby się nie stał mądry we własnych oczach.^e

6 Kto wkłada sprawy w rękę głupiego, jest jak ktoś odcinający sobie stopy, jak ktoś pijący przemoc.^f

7 Czy nogi kulawego naczepały wody? W takim razie jest też przysłowie w ustach głupców.^g

8 Kto oddaje chwałę zwykłemu głupcowi, jest jak ten, kto wsadza kamień w stos kamieni.^h

9 Jak ciernisty chwast trafia do ręki pijaka, tak przysłowie do ust głupców.ⁱ

10 Kto najmuje głupiego^j albo kto najmuje przechodniów, jest jak łucznik, który wszystko przeżywa.

11 Jak pies wraca do swoich wymiocin, tak głupiec powtarza swe głupstwo.^k

12 Widziałeś człowieka mądrego we własnych oczach?^l Więcej jest nadziei dla głupca^m niż dla niego.

13 Leniwy rzekł: „Młody lew jest na drodze, lew pośród płaców”.ⁿ

14 Drzwi obracają się na swym czopie, a leniwy na swym łożu.^o

15 Leniwy skrył swą rękę w czaszy biesiadnej; zbyt się znużył, by podnieść ją z powrotem do swych ust.^p

16 Leniwy jest we własnych oczach mądrzejszy^q niż siedmiu odpowiadających rozsądnie.

ROZDZ. 26

a Ps 32:9

Nah 3:2

b Jak 3:3

c Prz 10:13

Prz 17:10

Prz 27:22

1Ko 4:21

2Ko 10:6

d 1Pt 3:9

e Mt 12:24

Jn 9:27

f Lb 13:31

g Prz 17:7

h Prz 19:10

Prz 26:1

i Prz 23:35

j Prz 1:32

k Wj 8:15

Mt 12:45

2Pt 2:22

l Prz 12:15

Rz 12:16

1Ko 3:18

1Ko 8:2

m Prz 29:20

n Prz 22:13

o Prz 6:9

Prz 19:15

Prz 24:33

p Prz 19:24

q Prz 12:15

szpalta 2

a Lk 12:14

ITs 4:11

1Pt 4:15

b Ef 6:16

c Prz 10:23

Prz 15:21

d Prz 16:28

Prz 22:10

Jak 3:6

e Prz 3:30

Prz 17:14

f Prz 18:8

g 2Sm 20:9

Mt 12:34

Łk 22:47

h 2Sm 13:22

Prz 10:18

i 2Sm 13:26

Ps 12:2

Ps 28:3

j Jer 12:6

k Prz 6:16

l 1Ko 4:5

ITm 5:24

m Ps 7:15

Ps 57:6

Prz 28:10

n Est 7:10

Ps 9:15

Kzn 10:8

o Rdz 37:32

p Prz 7:21

Prz 29:5

ROZDZ. 27

q Iz 56:12

Łk 12:19

Jak 4:13

17 Kto przechodząc, wpada w furję z powodu nie swojej kłótni, jest jak człowiek, który łapie psa za uszy.^a

18 Jak ktoś obłąkany, kto miota ogniste pociski,^b strzały i śmierć – **19** taki jest człowiek, który chytrze podszedł swego bliźniego i rzekł: „Czyż nie żartowałem?”^c

20 Gdzie nie ma drewna, ogień gaśnie, a gdzie nie ma oszczerzy, ustaje zwada.^d

21 Jak węgiel drzewny dla żaru, a drewno dla ognia, tak człowiek swarliwy – dla wzniecania kłótni.^e

22 Słowa oszczerzy są jak łapczywie polykane kaski, które wpadają do najskrytszych części brzucha.^f

23 Czym srebrna glazura pokrywająca glinianą skorupę, tym wargi płomienne, a z nimi złe serce.^g

24 Kto nienawidzi, ten wargami swymi zmienia swój wygląd nie do poznania, lecz w sobie kryje podstęp.^h **25** Chociaż odzywa się miłym głosem,ⁱ nie wierz mu,^j bo w jego sercu jest siedem obrzydliwości.^k **26** Nienawiść bywa zakryta podstępem. Jego zło zostanie odsłonięte w zborze.^l

27 Kto kopie dół, wpadnie do niego,^m a kamień wróci do tego, kto go odtacza.ⁿ

28 Język fałszywy nienawidzi dzi tego, którego zdruzgotał,^o a usta schlebujące powodują upadek.^p

27 Nie chęlp się dniem jutrzejszym,^q bo nie wiesz, co dzień urodzi.^r

2 Niech chwali cię obcy, a nie twoje usta; niech czyni to cudzoziemiec, a nie twoje wargi.^s

r Jak 4:14; s Prz 25:27; Jer 9:23; 2Ko 10:12; 2Ko 10:18; 2Ko 12:11.

3 Ciężar kamienia i brzemię piasku^a – lecz cięższa od nich obu jest udręka z powodu głupca.^b

4 Jest okrucieństwo złości, także powódź gniewu,^c lecz któż się ostoi wobec zazdrości?^d

5 Lepsza jest jawna nagana^e niż skrywana miłość.

6 Rany zadawane przez miłującego są wierne,^f lecz pocałunków nienawidzącego trzeba się dopraszać.^g

7 Syta dusza podepcze miód z pastra, lecz dla głodnej duszy wszelka rzecz gorzka jest słodka.^h

8 Jak ptak uciekający ze swego gniazdaⁱ – taki jest człowiek, który ucieka ze swego miejsca.^j

9 Oliwa i kadzidło^k rozweselają serce, także słodycz czyjegoś towarzysza dzięki radzie płynącej z duszy.^l

10 Nie opuszczaj swego towarzysza ani towarzysza twego ojca i nie wchodź do domu swego brata w dniu twego nieszcześcia. Lepszy jest sąsiad blisko niż brat daleko.^m

11 Bądź mądry, mój synu, i rozweselaj moje serce,ⁿ abym mógł dać odpowiedź temu, który mi uraga.^o

12 Roztropny, widząc nieszczeście, kryje się;^p niedoświadczony idzie dalej i ponosi karę.^q

13 Weź szatę człowieka, jeśli poręczył za obcego;^r a gdy chodzi o cudzoziemkę, bierz od niego zastaw.^s

14 Kto wczesnym rankiem głośno błogosławi swego bliźniego, będzie mu to poczytane za przekleństwo.^t

15 Ciekący dach, który wypędza człowieka w dzień deszczowy, i żona swarliwa – są

ROZDZ. 27**a** Hi 6:3**b** 1Sm 25:25**c** Jak 1:20**d** Rdz 37:11

Prz 14:30

Dz 17:5

Jak 3:14

e Kpl 19:17

Mt 18:15

f 2Sm 12:7

Ps 141:5

Obj 3:19

g Rdz 33:4**h** Łk 15:16**i** Iz 16:2**j** Rdz 4:16

Wj 2:15

1Sm 27:1

1Kl 19:8

k Ps 45:8

PnP 3:6

PnP 4:10

Jn 12:3

l 1Sm 23:16

Prz 15:23

Prz 16:24

Dz 28:15

m Prz 17:17

Prz 18:24

Mt 12:49

n Prz 10:1

Prz 15:20

Prz 23:15

Sof 3:17

2Jn 4

o Hi 1:8

Hi 1:9

Ps 127:5

p Wj 9:20

Ps 57:1

Prz 18:10

Iz 26:20

Heb 6:18

Heb 11:7

q Prz 22:3

2Pt 3:7

r Prz 20:16**s** Rdz 38:18

Kzn 7:26

t 1Ts 2:5**szpalta 2****a** Prz 19:13

Prz 21:9

b 1Sm 23:16

Prz 5:1

Heb 10:24

Heb 12:12

c Prz 13:4

1Ko 9:7

d Rdz 39:2

2Sm 23:23

Prz 17:2

e Ps 88:11**f** Prz 30:16

Hab 2:5

g Kzn 1:8**h** Ps 12:6

Ps 66:10

i Prz 17:3**j** 1Sm 16:18

1Sm 18:7

k Prz 23:35

do siebie podobne.^a **16** Kto ją przygarnął, przygarnął wiatr, a jego prawica napotyka oliwę.

17 Żelazo ostrzy się żelazem. Tak jeden człowiek zaostrza oblicze drugiego.^b

18 Kto strzeże drzewa figowego, będzie jadł jego owoc,^c a kto strzeże swego pana, będzie szanowany.^d

19 Jak w wodzie twarz odpowiada twarzy, tak jedno serce człowiecze – drugiemu sercu człowieczemu.

20 Szeol i miejsce zagłady^e są nienasycone;^f nie mogą się też nasycić oczy człowieka.^g

21 Dla srebra jest tygiel rafinacyjny,^h a dla złota – piec;ⁱ człowiek zaś jest według swej sławy.^j

22 Choćbyś głupiego utarł tłuczkiem w móżdżerzu pośród tłuczonego ziarna, jego głupota od niego nie odejdzie.^k

23 Stanowczo powinienś znać wygląd swej trzody. Bądź sercem przy swych stadach;^l

24 gdyż skarb nie będzie trwał po czas niezmierzony^m ani diadem przez wszystkie pokolenia.

25 Znikła zielona trawa, a pojawiła się świeża trawa i zebrano roślinność gór.ⁿ **26** Młode barany są na twe odzienie,^o

a kozły są zapłatą za pole.

27 I jest pod dostatkiem koziego mleka na pokarm dla ciebie, na pokarm dla twoich domowników, a także środków^p do życia dla twych dziewcząt.

28 Niegodziwi uciekają, chociaż nikt nie ściga,^q lecz prawi są podobni do młodego lwa, który jest pewny siebie.^r

1 Rdz 39:3; Prz 10:4; Prz 12:27; Kol 3:23; m Prz 23:5; 1Tm 6:17; Jak 1:10; n Ps 72:16; Ps 104:14; o Hi 31:20; p Ps 62:10; **ROZDZ. 28** q Kpl 26:17; 2Kl 7:6; Ps 53:5; r Wj 11:8; 1Kn 12:8; Dn 3:16; Dz 4:13; Dz 14:3; 1Ts 2:2.

2 Z powodu występku krainy wielu jest jej kolejnych książąt,^a lecz dzięki człowiekowi mającemu rozeznanie i wiedzącemu, co jest słuszne, książę utrzyma się długo.^b

3 Krzepki mężczyzna, który jest ubogi, a oszukuje^c maluczkich, przypomina deszcz, który wymywa, tak iż nie ma po nim pokarmu.

4 Ci, którzy porzucają prawo, wysławiają niegodziwego,^d lecz ci, którzy trzymają się prawa, są na nich oburzeni.^e

5 Ludzie oddani złu nie potrafią zrozumieć sądu, lecz ci, którzy szukają Jehowy, potrafią zrozumieć wszystko.^f

6 Lepszy jest ubogi, który chodzi w swej nieskazitelnosci, niż człowiek, którego drogi są kręte – nawet jeśli jest bogaty.^g

7 Syn odznaczający się zrozumieniem przestrzega prawa,^h lecz kto przestaje z żarłokami, upokarza swego ojca.ⁱ

8 Kto pomnaża swe dobra odsetkami^j i lichwą, zbiera je dla kogoś, kto okazuje łaskę maluczkim.^k

9 Kto odwraca swe ucho od słuchania prawa^l – nawet jego modlitwa jest obrzydliwością.^m

10 Kto sprawia, że prostolinijni schodząⁿ na złą drogę, ten wpadnie we własny dół,^o lecz nienaganni posiadają dobro.^p

11 Mąż bogaty jest w swoich oczach mądry,^q lecz ubogi, który ma rozeznanie, potrafi go przejrzeć.^r

12 Gdy prawi się radują,^s obfituje piękno, lecz gdy powstają niegodziwcy, człowiek maskuje swe oblicze.^t

13 Kto zakrywa swe występkę, temu się nie powiedzie,^u lecz

ROZDZ. 28

- a 1Kl 15:25
1Kl 16:8
1Kl 16:15
1Kl 16:22
2Kn 36:2
Oz 13:11
b Dn 4:27
c Prz 14:31
d Mal 3:15
e Kpl 5:1
Lb 25:8
1Sm 15:23
Ef 5:11
f Ps 25:14
Mk 4:11
Jak 1:5
g Prz 16:8
Prz 19:1
h Prz 2:1
Prz 3:1
i Prz 23:20
1Ko 15:33
j Kpl 25:36
Pwt 23:19
Eze 18:13
k Hl 27:17
Prz 13:22
Prz 19:17
l Za 7:11
2Tm 4:4
m Ps 66:18
Ps 109:7
Prz 15:29
Iz 1:15
n Lb 31:16
1Sm 26:19
Rz 16:17
o Ps 7:15
Prz 26:27
Kzn 10:8
Gal 6:7
p Pwt 7:12
Ps 37:11
Ps 37:18
Ps 37:37
Ps 84:11
Prz 15:6
q Prz 18:11
Iz 5:21
Rz 12:16
r Mk 10:21
s 1Kn 15:25
Prz 11:10
t 1Kl 17:3
Prz 29:2
u Rdz 3:8
1Sm 15:15
Ps 32:3

szpalta 2

- a 2Sm 12:13
2Kn 33:12
Ps 32:5
Ps 51:1
b Ps 2:11
Prz 8:13
Jer 32:17
Flp 2:12
c Wj 7:22
Neh 9:29
Hi 9:4
Prz 29:1
Iz 30:1
Jer 16:12

kto je wyznaje i porzuca, temu będzie okazane miłosierdzie.^a

14 Szczęśliwy jest człowiek, który stale odczuwa strach,^b lecz kto zatwardza swe serce, wpadnie w nieszczęście.^c

15 Pomrukującym lwem i atakującym niedźwiedziem jest niegodziwy władca ubogiego ludu.^d

16 Wódz, któremu nie dostaje prawdziwego rozeznania, obfituje też w oszukańcze praktyki,^e lecz kto nienawidzi niesprawiedliwego zysku,^f przedłuży swe dni.

17 Człowiek obciążony winą krwi za duszę będzie uciekał nawet do dołu.^g Niech go nie zatrzymują.

18 Kto chodzi w nienaganności, zostanie wybawiony,^h lecz kto się staje przewrotny na swych drogach, od razu upadnie.ⁱ

19 Kto uprawia swą ziemię, będzie miał pod dostatkiem chleba,^j a kto zabiega o rzeczy bez wartości, będzie miał pod dostatkiem ubóstwa.^k

20 Mąż czynów świadczących o wierności zyska wiele błogosławieństw,^l lecz kto się spieszy do zdobycia bogactwa, nie pozostanie niewinny.^m

21 Nie jest dobrze, gdy się okazuje stronniczośćⁿ ani gdy krzepki mężczyzna dopuszcza się występku choćby za kawałek chleba.

22 Człowiek o zawistnym oku ugania się za majątnościami,^o

d 1Sm 22:17; Prz 29:2; Sof 3:3; Mt 2:16; e Neh 5:15; Kzn 4:1; Am 4:1; f Wj 18:21; Iz 33:15; g Rdz 9:6; 1Kl 21:19; Mt 27:5; h Ps 25:21; Ps 26:1; Mt 24:13; i Ps 73:18; 1Ts 5:3; Obj 3:3; j Prz 12:11; k Prz 23:21; Lk 15:14; 11Sm 18:5; Neh 7:2; Ps 101:6; m 2Kl 5:22; Prz 20:21; Jer 17:11; 1Tm 6:9; n Kpl 19:15; Pwt 16:19; Prz 18:5; Jak 2:1; o Pwt 15:9; Mt 6:23; Mt 20:12; Mk 7:22; 2Pt 2:14.

lecz nie wie, że przyjdzie na niego nędza.

23 Kto upomina człowieka,^a znajdzie potem więcej łaski niż ten, który schlebia swym językiem.

24 Kto ograbia swego ojca i swą matkę,^b a mówi: „To nie występki”,^c jest współnikiem człowieka przywodzącego do zguby.

25 Kto jest butny w swej duszy, wszczyną zwadę,^d lecz kto polega na Jehowie, zostanie nasycony.^e

26 Kto ufa swojemu sercu, jest głupi,^f lecz kto chodzi w mądrości, ten ujdzie cało.^g

27 Kto daje ubogiemu, nie zna nędzy,^h lecz kto kryje swe oczy, zbierze wiele przekleństw.ⁱ

28 Gdy powstają niegodziwcy, człowiek się kryje,^j lecz gdy giną – mnożą się prawi.^k

29 Mąż wielokrotnie upominany,^l lecz uszytniający swój kark,^m zostanie nagle zdruzgotany, i to bez uleczenia.ⁿ

2 Gdy prawych przybywa, lud się raduje;^o lecz gdy władzę sprawuje niegodziwy, lud wzdycha.^p

3 Człowiek miłujący mądrość raduje swego ojca,^q lecz kto się zadaje z nierządnicami, marnuje majątności.^r

4 Sprawiedliwością król utwierdza krainę,^s lecz burzy ją mąż goniący za łapówkami.^t

5 Krzepki mężczyzna, który schlebia swemu towarzyszowi,^u zastawia sieć na jego stopy.^v

6 W występku złego człowieka tkwi sidło,^w lecz kto jest prawy, wydaje radosne okrzyki i się weseli.^x

7 Prawy zna roszczenie prawne maluczkich.^y Niegodziwy nie zważa na taką wiedzę.^z

ROZDZ. 28

a 2Sm 12:7
Ps 141:5
Prz 27:6
Gal 2:11

b Prz 19:26
Mk 7:11

c Mal 1:8

d Prz 10:12
1Tm 6:4

e 1Kl 3:13
Ps 84:12

f Prz 3:5
Jer 17:9

g Hi 28:28
Jak 3:13

h Pwt 15:7
Ps 41:1
Prz 14:21

i Prz 19:17
Prz 22:9

l Iz 58:7
2Kor 9:6
Heb 13:16

j Prz 11:26

k Hi 24:4
Prz 28:12

k Est 8:17

ROZDZ. 29

l 1Sm 2:25
2Krn 36:16
Jer 25:3

m Wj 11:10
2Krn 36:13
Ps 75:5
Jer 17:23

n Prz 6:15

o 1Kl 4:20

p Est 3:15
Prz 28:15

q Prz 10:1
Prz 15:20
Prz 27:11
Łk 1:14

r Prz 5:9
Prz 6:26
Łk 15:13

s 2Sm 8:15
Ps 89:14
Iz 9:7

t Prz 17:23

u Ef 4:25
1Ts 2:5

v Prz 26:28
Rz 16:18

w Prz 5:22
2Tm 2:26

x Ps 97:11
1Pt 1:8

y Ps 41:1

z Jer 5:28

szpalta 2

a Prz 11:11
Dz 19:29
Jak 3:6

b Wj 32:11
Dz 19:35

c Prz 26:4

d Rdz 27:41
1Sm 20:31
1Jn 3:12

e Jer 38:12
Mk 10:45

8 Mężowie mówiący chępliwie podpalają miasto,^a lecz mądrzy odwracają gniew.^b

9 Gdy człowiek mądry zaczął się sądzić z człowiekiem głupim – ten wpadł w podniecenie i się rozeźmiał; i nie nastaje spokój.^c

10 Mężowie żądni krwi nienawidzą nienagannego;^d prostolinijni zaś szukają duszy każdego.^e

11 Głupi ujawnia całego swego ducha, lecz mądry utrzymuje go w spokoju aż do końca.^f

12 Gdy władca zważa na fałszywą mowę, wszyscy usługujący mu będą niegodziwi.^g

13 Spotkali się ubogi i ciemiężca;^h lecz Jehowa obydwoim rozświećla oczy.ⁱ

14 Gdzie król sędzi maluczkich w wierności wobec prawdy,^j jego tron będzie utwierdzony na zawsze.^k

15 Różga i upomnienie udzielają mądrości;^l lecz chłopiec puszczony samopas będzie przynosił wstyd swej matce.^m

16 Gdy mnożą się niegodziwi, występki obfituje; lecz prawi będą oglądać ich upadek.ⁿ

17 Karz swego syna, a zapewni ci wytychnienie i sprawi wielką rozkosz twej duszy.^o

18 Gdzie nie ma wizji, lud się rozzuchwala,^p lecz szczęśliwi są ci, którzy przestrzegają prawa.^q

19 Sługa nie da się skorygować samymi słowami,^r bo rozumie, lecz nie zwraca uwagi.^s

20 Widziałeś męża pochopnie wypowiadającego słowa?^t Więcej

f Prz 14:29; Prz 25:28; Am 5:13; g 1Kl 21:11; Jer 38:5; h Prz 22:2; i Mt 5:45; j Ps 72:2; Prz 20:28; Dn 4:27; k Prz 16:12; Prz 25:5; Iz 9:7; Heb 1:8; 1Prz 22:6; Prz 22:15; Prz 23:13; Ef 6:4; m Rdz 27:46; Prz 10:1; Prz 17:25; n Ps 37:34; Ps 58:10; Ps 91:8; Obj 18:20; o Prz 13:24; Prz 19:18; Heb 12:11; p Oz 4:6; q Prz 19:16; Jn 13:17; Jak 1:25; r Prz 26:3; s Hi 19:16; t Kzn 5:2; Jak 1:19.

jest nadziei dla głupca niż dla niego.^a

21 Jeśli ktoś od młodości rozpiera swego sługę, to później w swym życiu stanie się on niewdzięcznikiem.

22 Mąż skory do gniewu wszczyną zwadę,^b a skłonny do złości popełnia niejeden występ.^c

23 Wyniosłość ziemskiego człowieka upokorzy go,^d lecz kto jest pokornego ducha, dostąpi chwały.^e

24 Wspólnik złodzieja nienawidzi własnej duszy.^f Może słyszeć przysięgę zawierającą przekleństwo, lecz o niczym nie powiadamia.^g

25 Drżenie przed człowiekiem stawia sidło,^h lecz kto ufa Jehowie, znajdzie ochronę.ⁱ

26 Wielu szuka oblicza władcy,^j lecz sąd człowieka pochodzi od Jehowy.^k

27 Mąż niesprawiedliwy jest obrzydliwością dla prawych,^l a człowiek prostolinijny na swej drodze jest obrzydliwością dla niegodziwego.^m

30 Słowa Agura, syna Jake – ważne orędzie.ⁿ Wypowiedź krzepkiego męża do Itiela, do Itiela i Uchala.

2 Jestem bowiem bardziej nierozumny niż ktokolwiek inny^o i nie posiadam człowieczego rozumienia,^p **3** i nie nauczyłem się mądrości,^q i nie znam wiedzy o Najświętszym.^r

4 Kto wstąpił do nieba, żeby zstąpić?^s Kto zebrał wiatr^t w obie garście? Kto wody owinał płaszczem?^u Kto sprawił, że się podniosły wszystkie krańce ziemi?^v Jakie jest jego imię^w i jakie imię jego syna – jeśli wiesz?^x

ROZDZ. 29

- a Prz 14:29
Prz 21:5
- b Prz 10:12
Prz 15:18
- c 1Sm 22:18
Prz 22:24
Jak 3:16
- d Est 6:6
Prz 18:12
Łk 18:14
Jak 4:6
- e Prz 15:33
Prz 18:12
Iz 57:15
Mt 18:4
Flp 2:9
- f Prz 1:11
- g Kpl 5:1
Prz 28:4
- h Jer 38:19
Mt 10:28
Mt 26:75
- i 1Kn 5:20
2Kn 14:11
Ps 69:29
Prz 18:10
- j 1Sm 8:5
1Kl 4:34
- k 2Kl 6:27
Neh 1:11
Ps 62:12
- l Ps 119:115
Ps 139:21
- m Jn 7:7
1Jn 3:13

ROZDZ. 30

- n 2Tm 3:16
2Pt 1:21
- o Hi 42:3
Ps 73:22
1Ko 3:18
- p Ps 92:6
- q Jak 1:5
- r Prz 2:6
Prz 8:1
- s Ps 115:16
Jn 3:13
Ef 4:9
- t Kzn 1:6
- u Iz 40:12
- v Hi 38:4
- w Wj 3:15
Wj 6:3
Ps 83:18
- x Ps 2:7
Mt 1:21
Jn 5:22
Dz 4:12
Flp 2:6
1Tm 2:5
Heb 6:20
Obj 19:16

szpalta 2

- a 2Sm 22:31
Ps 12:6
Ps 18:30
Ps 119:140
- b Rdz 15:1
Ps 84:11
- c Pwt 4:2
Obj 22:18

5 Każda wypowiedź Boga odznacza się czystością.^a On jest tarczą dla tych, którzy się u niego chronią.^b **6** Niczego nie dodawaj do jego słów,^c żeby cię nie zganił i żebyś nie musiał okazać się kłamcą.^d

7 Proszę cię o dwie rzeczy.^e Nie odmawiaj mi ich, zanim umrę.^f **8** Oddal ode mnie nieprawdę i słowo kłamliwe.^g Nie daj mi ani ubóstwa, ani bogactwa.^h Pozwól mi jeść pokarm, który mi wyznaczono.ⁱ **9** bym się nie nasycił i nie zaparł ciebie,^j mówiąc: „Któż to jest Jehowa?”,^k a także bym nie popadł w ubóstwo i nie zaczął kraść, i nie targnął się na imię mego Boga.^l

10 Nie oczerniaj sługi przed jego panem,^m żeby ci nie złorzeczył i żeby cię nie uznano za winnego.ⁿ

11 Jest pokolenie, które złorzeczy nawet swemu ojcu i które nie błogosławi nawet swojej matce.^o

12 Jest pokolenie, które we własnych oczach jest czyste,^p lecz które nie zostało obmyte ze swoich odchodów.^q

13 Jest pokolenie, którego oczy stały się jakże wyniosłe i którego promienne oczy są uniesione.^r

14 Jest pokolenie, którego zęby to miecze i którego szczęki to rzeźnicze noże,^s by pożreć uciśnionych z ziemi oraz biednych – spośród ludzi.^t

- d Rz 3:4; e Ps 27:4; Łk 10:42; 1Jn 3:22; 1Jn 5:14; f Ps 21:2; g Prz 12:22; Prz 21:6; h Prz 23:5; i Mt 6:11; 1Tm 6:8; j Pwt 6:12; Pwt 8:11; k Wj 5:2; 1Wj 20:7; Pwt 5:11; Prz 6:30; m Pwt 23:15; n Dn 6:24; Mk 7:5; o Kpl 20:9; Pwt 27:16; Prz 19:26; Prz 20:20; Mk 7:11; 2Tm 3:2; p Ps 36:2; Iz 65:5; Łk 16:15; 2Tm 3:4; 1Jn 1:8; q Mt 23:27; Łk 11:39; r Ps 101:5; Prz 6:17; Prz 21:4; Iz 2:11; 2Ts 2:4; s Ps 3:7; Ps 57:4; t Ps 14:4; Prz 22:16; Iz 32:7; Mi 3:3; Hab 3:14; Mk 12:40; Jak 5:4.

15 Pijawki mają dwie córki, które wołają: „Daj! Daj!” Trzy są rzeczy, które nie mogą się nasycić, cztery, które nie mówią: „Dosyć!” **16** Szeol^a i zamknięte łono,^b ziemia niesyta wody^c i ogień,^d który nie mówi: „Dosyć!”^e

17 Oko, które naigrawa się z ojca i które gardzi posłuszeństwem wobec matki^f – wydzobią je kruki w dolinie potoku i wyjedzą je synowie orla.

18 Trzy są rzeczy, które okazują się dla mnie zbyt zdumiewające, i cztery, których nie poznałem: **19** droga orla na niebiosach, droga węża na skałach, droga okrętu w sercu morza^g i droga krępkiego mężczyzny z dziewczyną.^h

20 Oto droga kobiety cudzołożnej: zjadła i otarła sobie usta, i rzekła: „Nie zrobiłam nic złego”.ⁱ

21 Pod trzema rzeczami zatręsała się ziemia i pod czterema nie może wytrzymać: **22** pod niewolnikiem, gdy panuje jako król,^j oraz człowiekiem nierozumnym, gdy ma pod dostatkiem pokarmu;^k **23** pod kobietą znieawidzoną, gdy zostaje wzięta w posiadanie jako żona,^l i służącą, gdy pozbawia własności swoją panią.^m

24 Cztery są rzeczy najmniej szę na ziemi, lecz wykazujące instynktowną mądrość:ⁿ **25** mrówki nie są ludem silnym,^o a jednak latem przygotowują swój pokarm;^p **26** góralki^q nie są ludem potężnym, a jednak na skałach zakładają swój dom;^r **27** szarańcze^s nie mają króla, a jednak wszystkie wyruszają grupami;^t **28** gekon^u chwyta swymi kończynami i znajduje się we wspianiu pa-

lacu króla.

ROZDZ. 30

a Prz 27:20
Hab 2:5

b Rdz 20:18
Rdz 30:22
1Sm 1:5

c Pwt 8:15
Ps 107:33

d Jak 3:5

e Prz 27:20

f Kpl 20:9
Pwt 21:21
2Sm 17:1

g Prz 20:20
Prz 23:22
Rz 1:30
2Tm 3:2

h Ps 77:19

i Lb 5:13

j Prz 7:11
Jer 6:15

k Prz 19:10
Kzn 10:7
Iz 3:4

l Pwt 8:12
1Sm 25:36

m Prz 21:19
Prz 27:15

n Rdz 16:5

o Hi 12:7
Hi 35:11

p Prz 6:6

q Prz 6:8

r Kpl 11:5

s Prz 104:18

t Wj 10:14
Ps 105:34
Jl 1:4

u Jl 2:7

v Kpl 11:30

szpalta 2

a Lb 23:24
Sdz 14:5
Sdz 14:18
Iz 31:4

b 2Sm 10:18

c 2Sm 15:4
Est 5:11
Prz 26:12
Rz 12:16

d Hi 21:5
Prz 27:2

e Prz 26:21
Prz 28:25

ROZDZ. 31

f Prz 30:1
2Tm 3:16

g Prz 1:8
Prz 6:20
2Tm 1:5
2Tm 3:15

h Ps 71:6
Iz 49:15

i 1Sm 1:11
1Sm 1:28

j Oz 4:11

29 Trzy są, które ładnie stają, i cztery, które ładnie się poruszają: **30** lew, który jest najpotężniejszy wśród zwierząt i który się przed nikim nie cofa;^a

31 chart lub kozioł oraz król oddziału żołnierzy ze swego ludu.^b

32 Jeżeli postąpiłeś nierozumnie, wynosząc się,^c i jeśli na tym skupiłeś swą myśl, połóż rękę na ustach.^d **33** Bo ubijanie mleka daje masło, a uciskanie nosa wywołuje krwawienie, wyciskanie zaś gniewu powoduje klótnię.^e

31 Słowa króla Lemuela, ważne orędzie,^f które ku skorygowaniu przekazała mu matka:^g

2 Cóż mówię, synu mój, i cóż, synu mego łona,^h i cóż, synu mych ślubów?ⁱ

3 Nie oddawaj swej energii życiowej kobietom^j ani swych dróg temu, co prowadzi do zagłady królów.^k

4 Nie królom, Lemuelu, nie królom pić wino ani wysokim urzędnikom mówię: „Gdzie jest odurzający napój?”^l **5** żeby któryś nie pił i nie zapomniał, co ustanowiono, i nie wypaczył sprawy żadnego z synów uciśnienia.^m **6** Dajcie odurzający napój ginącemu,ⁿ a wino zgorkniałym na duszy.^o **7** Niechaj taki pije i zapomni o swym ubóstwie, i niech już nie pamięta o swym zmartwieniu.

8 Otwórz usta w obronie nie-mego,^p w sprawie wszystkich, którzy przemijają.^q **9** Otwórz usta, sądz w prawości i broń sprawy uciśnionego oraz biednego.^r

k Pwt 17:17; Hk 11:3; Neh 13:26; 1Kpl 10:9; Est 3:15; Kzn 10:17; Iz 28:7; Dn 5:4; Oz 4:11; m Hab 2:5; n Ps 104:15; Mt 27:34; o Jer 16:7; p 1Sm 19:4; 1Sm 22:14; Est 4:14; Est 7:3; Ps 82:4; q Ps 79:11; r Pwt 1:17; 2Sm 8:15; Ps 58:11; Ps 72:2; Iz 11:4; Jer 22:3; Jn 7:24; Heb 1:9; Obj 19:11.

K [ʼAlef]

10 Żonę dzielną któż znajdzie?^a Wartość jej daleko większa niż koral.

B [Bet]

11 Ufa jej serce tego, kto ją ma, i nie brakuje żadnego zysku.^b

G [Gimel]

12 Odpłaca mu dobrem, a nie złem, przez wszystkie dni swego życia.^c

D [Dalet]

13 Stara się o wełnę oraz len i pracuje nad wszystkim, co sprawia rozkosz jej rękoma.^d

H [He]

14 Jest jak okręt kupiecki.^e Z daleka sprowadza swą żywność.

W [Waw]

15 Wstaje też, gdy jeszcze jest noc,^f i daje pokarm swym domownikom, a wyznaczony dział swym dziewczętom.^g

Z [Zajin]

16 Myśli o polu i je nabywa;^h z owocu swoich rąk sadi winnicę.ⁱ

C [Chet]

17 Przepasuje swe biodra siłą i wzmacnia swe ramię.^j

T [Tet]

18 Wyczuwa, że jej poczynania handlowe są dobre; jej lampy w nocy nie gaśnie.^k

J [Jod]

19 Ręce swoje wyciąga po przęślić i jej ręce trzymają wrzeciono.^l

K [Kaf]

20 Dłoń swą wysuwa ku uciśnionemu, a swe ręce wyciąga do biednego.^m

L [Lamed]

21 Nie boi się o swych domowników, jeśli chodzi o śnieg, bo wszyscy jej domownicy są ubrani w podwójne szaty.ⁿ

ROZDZ. 31

a Rut 3:11

Prz 12:4

Prz 19:14

b 1Pt 3:7

c 1Pt 3:6

d 1Sm 2:19

Dz 9:39

Tyt 2:5

e 2Kn 9:21

Ps 107:23

f Jn 20:1

g 1Tm 5:10

h Joz 15:19

i Prz 10:4

Prz 13:4

Prz 21:5

j Rdz 18:6

Rdz 24:20

k Mt 25:4

l Wj 35:25

m 1Sm 25:18

Prz 19:17

Prz 22:9

Dz 9:36

Ef 4:28

1Tm 2:10

Heb 13:16

n 1Tm 5:8

szpalta 2

a Prz 7:16

b Wj 39:29

Est 8:15

Dz 16:14

c Rdz 20:3

Pwt 22:22

2Sm 11:26

1Ko 11:9

d Pwt 16:18

Rut 4:1

Hi 29:7

e Dz 9:39

f Rdz 24:20

Sdz 5:24

Hi 40:10

g Mt 6:34

M [Mem]

22 Sporządza sobie nakrycia.^a Jej odzienie jest z lnu i wełny barwionej czerwona purpurą.^b

N [Nun]

23 Ten, kto ją ma,^c jest znany w bramach,^d gdy zasiada ze starszymi kraju.

S [Samek]

24 Zrobiła nawet szaty spodnie^e i je sprzedawała, a pasy dała kupcom.

A [Ajin]

25 Siła i wspaniałość są jej odzieniem;^f i śmieje się z dnia przyszłego.^g

P [Pe]

26 Z mądrością otwiera swe usta,^h a na jej językuⁱ jest prawo lojalnej życzliwości.

Cade [Cade]

27 Czuwa nad biegiem spraw w swoim domu i nie je chleba lenistwa.^j

Kof [Kof]

28 Jej synowie wstają i zwa ją szczęśliwą;^k powstaje ten, który ją ma – i ją wysławia.^l

Resz [Resz]

29 Wiele córek^m dzielnie sobie poczyną, ale ty przewyższasz je wszystkie.ⁿ

Szin [Szin]

30 Wdzięk bywa fałszywy,^o a uroda – próżna;^p lecz niewiasta, która boi się Jehowy – ta zapewnia sobie sławę.^q

Taw [Taw]

31 Dajcie jej z owocu jej rąk^r i niech dziela jej nawet w bramach ją sławia.^s

h Sdz 13:23; 1Sm 25:31; 2Sm 20:16; Est 5:8; Ps 68:11; Prz 31:1; Dz 18:26; Tyt 2:3; i Rdz 24:18; Joz 2:6; 2Kl 4:10; Dz 16:15; j Prz 14:1; 1Tm 5:10; Tyt 2:5; k Rdz 4:11; 1Kl 2:19; 2Tm 1:5; 1Iz 62:4; m Rdz 30:13; n PnP 6:9; Lk 1:42; o Prz 11:16; p 2Kl 9:30; Est 1:11; Prz 6:25; 1Pt 1:24; q Rdz 24:60; Sdz 5:7; Rz 2:29; 1Pt 3:4; r Rut 3:11; Ps 128:2; s Mk 14:9; Dz 9:39; Rz 16:2.

KAZNODZIEI

1 Słowa zgromadzającego,^a syna Dawida, króla w Jerolimie.^b **2** „Największa marność!”^c – rzekł zgromadzający. „Największa marność!”^d **3** Cóż za pożytek ma człowiek z wszelkiego swego trudu, którym się trudzi^e pod słońcem?^f **4** Pokolenie odchodzi^g i pokolenie przychodzi,^h lecz ziemia stoi aż po czas niezmierzony.ⁱ **5** Słońce też zaświeciło i słońce zaszło,^j i dysząc, zdąża na swe miejsce, gdzie zaświeci.^k

6 Wiatr ciągnie na południe i zatacza kręgi ku północy.^l Nieustannie krąży i krąży,^m i wraca wiatr prosto do swoich kręgów.ⁿ

7 Wszystkie potoki zimowe^o płyną do morza,^p a jednak morze nie jest pełne.^q Skąd płyną potoki zimowe, w to miejsce wracają, aby stamtąd wypływać.^r

8 Wszystkie rzeczy męczą;^s nikt nie potrafi o tym mówić. Oko nie nasyca się od patrzenia^t ani ucho nie napelnia się od słuchania.^u

9 Co zaistniało, to znowu zaistnieje,^v a co czyniono, to będzie znowu czynione; nie ma więc nic nowego pod słońcem.^w **10** Czy istnieje coś, o czym można by powiedzieć: „Spójrz no, oto coś nowego”? Istnieje to już przez czas niezmierzony;^x cokolwiek powstało, istnieje od czasu przed nami.^y

11 Nie ma pamięci o ludziach z czasów dawniejszych ani nie będzie też o tych, którzy pojawiają się później.^z Nie będzie i o nich pamięci wśród tych, którzy przyjdą jeszcze później.^a

12 Ja, zgromadzający, zostałem królem nad Izraelem w Jerolimie.^a **13** I zwróciłem swe serce ku szukaniu i zgłębianiu mądrości^b w związku ze wszystkim, co się czyni pod niebiosami – nieszczerne zajęcie, które Bóg dał synom ludzkim, by się nim zajmowali.^c **14** Widziałem wszelkie dzieła czynione pod słońcem,^d a oto wszystko było marnością i pogonią za wiatrem.^e

15 Tego, co wykrzywione, nie da się wyprostować,^f a tego, czego brak, nie da się policzyć. **16** Rzekłem w swym sercu,^g mówiąc: „Oto wiele wzrosłem pod względem mądrości, bardziej niż ktokolwiek przede mną w Jerolimie,^h a moje serce widziało wiele mądrości i wiedzy”.ⁱ **17** I całym sercem oddałem się poznawaniu mądrości oraz poznawaniu szaleństwa,^j i poznałem głupotę,^k że również to jest pogonią za wiatrem.^l **18** Albowiem w obfitości mądrości jest obfitość zgryzoty,^m kto zaś pomnaża wiedzę, pomnaża boleść.ⁿ

2 Rzekłem w swoim sercu:^o „Nu-że teraz, wypróbuję cię radością.^p Zobacz też dobro”.^q I oto również to było marnością. **2** Śmiechowi rzekłem: „Szaleństwo!”,^r a radości:^s „Cóż ta czyni?”

3 Zgłębiałem swoim sercem, rozweselając swe ciało winem,^t a przy tym serce swe prowadziłem mądrością,^u by wręcz pochwycić

ROZDZ. 1

- a 1Kl 8:1
- b 1Kl 8:22
- c 2Kn 5:2
- d Kzn 12:10
- e 1Kl 2:12
- f 2Kn 9:30
- g Kzn 12:8
- d Ps 39:5
- Ps 144:4
- Rz 8:20
- e Kzn 2:11
- Iz 55:2
- Mt 16:26
- Jn 6:27
- f Kzn 6:12
- g Wj 1:6
- Ps 89:47
- Ps 90:10
- Kzn 12:7
- Za 1:5
- h Ef 3:21
- i Ps 78:69
- Ps 104:5
- Ps 119:90
- j Ps 104:19
- k Rdz 8:22
- Ps 19:6
- l Ps 78:26
- Ps 107:25
- Lk 12:55
- m Jn 3:8
- n Iz 40:22
- o Hi 6:15
- p Ps 104:25
- Dz 27:4
- q Hi 38:10
- r Hi 36:27
- Iz 55:10
- Am 5:8
- s Kzn 12:12
- t Prz 27:20
- Kzn 4:8
- u Dz 17:21
- v Kzn 3:15
- w Rdz 8:22
- Kzn 1:4
- x Ps 77:5
- y Rdz 2:7
- z Kzn 2:16
- Iz 40:6
- a Kzn 9:5

szpalta 2

- a 1Kl 11:31
- 1Kl 11:42
- Kzn 1:1
- b 1Kl 4:30
- Prz 2:2
- Kzn 7:25
- Kzn 8:16
- c Kzn 3:10
- Kzn 4:4
- d Ps 39:6
- Kzn 2:18
- Kzn 8:9
- Kzn 9:3

- e Ps 39:5; Kzn 2:11; Kzn 2:26; Kzn 6:9; Lk 12:15;
- f Rdz 8:21; 1Kl 22:43; Kzn 4:1; Dn 2:44; Rz 8:20;
- g Ps 15:2; Ps 77:6; Prz 2:10; Prz 15:28; Mt 12:35;
- h Rdz 14:18; 2Kn 1:12; Kzn 2:9; i 1Kl 3:28; 1Kl 4:29; 2Kn 1:10; Prz 2:6; Prz 8:10; j Kzn 2:12; Kzn 9:3; k Kzn 2:3; Kzn 7:25; Kzn 10:1; 1 Kzn 2:11; Kzn 2:26; m Kzn 2:15; Kzn 7:16; 1Ko 3:20; n Kzn 12:12;
- ROZDZ. 2 o Kzn 3:17; Lk 12:19; p Kzn 7:4; q Wj 32:6; 1Ko 10:7; r Prz 14:13; Kzn 7:6; s Iz 22:13; t Ps 104:15; Kzn 10:19; u Prz 31:4; Kzn 1:17; Ef 5:18.

głupotę, aż ujrzałbym, co dobrego mają synowie ludzcy z tego, co czynią pod niebiosami przez liczbę dni swego życia.^a **4** Zająłem się większymi dziełami,^b Pobudowałem sobie domy;^c nasadziłem sobie winnic.^d **5** Założyłem sobie ogrody i parki^e oraz zasadziłem w nich wszelkie drzewa owocowe. **6** Założyłem sobie sadzawki z wodą,^f by z nich nawadniać las rosnących drzew.^g **7** Nabyłem sług i służebnice^h i doczekałem się synów czeladzi.ⁱ Mam też żywy inwentarz, bydło i trzody w wielkiej liczbie, więcej niż wszyscy, którzy byli przede mną w Jerozolimie.^j **8** Ponadto nagromadziłem sobie srebra i złota^k oraz mienia właściwego królom i prowincjom.^l Postarałem się dla siebie o śpiewaków i śpiewaczki^m oraz o niezwykle rozkoszeⁿ synów ludzkich – o damę, a nawet o damy.^o **9** I stałem się większy, i przewyższyłem każdego, kto był przede mną w Jerozolimie.^p Nadto pozostała mi moja mądrość.^q

10 Niczego też, czego pragnęły moje oczy, nie wzbraniałem im.^r Nie odmawiałem swemu sercu żadnej radości, gdyż moje serce weseliło się wszelkim moim trudem^s i to przypadło mi w udziale z wszelkiego mego trudu.^t **11** I zwróciłem się ku wszelkim moim dziełom, których dokonały moje ręce, i ku trudowi, którym się trudziłem, by to wykonać,^u a oto wszystko było marnością i pogonią za wiatrem^v i nie było nic pożytecznego pod słońcem.^w

12 I postanowiłem zobaczyć mądrość^x i szaleństwo, i głupotę;^y coś bowiem może uczynić ziemski człowiek, który przychodzi po królu? To, co ludzie już uczynili. **13** I widziałem, że więcej pożytku przynosi mądrość niż głupota,^z tak jak wię-

ROZDZ. 2

- a Rdz 47:9
Hi 14:1
Ps 90:10
- b 1KI 7:8
1KI 9:17
2Kn 9:15
- c Pwt 8:12
1KI 7:1
Ps 49:11
- d 1KI 4:25
PnP 8:11
- e PnP 4:6
Jer 39:4
- f Neh 2:14
PnP 7:4
- g Ps 1:3
Jer 17:8
- h 1Sm 8:13
1KI 9:22
- i Rdz 14:14
Rdz 15:3
Rdz 17:12
Ezd 2:58
- j 1KI 4:23
- k 1KI 9:14
1KI 9:28
1KI 10:10
2Kn 1:15
2Kn 9:13
- l 1KI 9:19
1KI 10:15
- m 2Sm 19:35
- n PnP 7:6
- o 1KI 11:3
PnP 6:8
- p 1KI 3:13
1KI 10:23
- q Kzn 2:3
- r Prz 23:5
Prz 27:20
Kzn 11:9
1Jn 2:16
- s Ps 128:2
Kzn 5:18
- t Kzn 3:22
Kzn 9:9
- u 1KI 7:1
Kzn 1:14
- v Ps 49:10
Kzn 2:16
- w Kzn 1:3
Kzn 2:17
Mt 16:26
1Tm 6:7
- x 1Ko 3:19
- y Kzn 1:17
Kzn 7:25
- z Prz 4:7
Kzn 7:12

szpalta 2

- a Iz 5:20
- b Prz 4:25
Prz 14:8
Prz 23:26
- c Prz 17:24
Jn 3:19
1Jn 2:11
- d Kzn 3:19
Kzn 9:2
Kzn 9:11
- e Ps 15:2
Kzn 1:16
Kzn 3:17

cej pożytku przynosi światło niż ciemność.^a

14 Mądry ma oczy w głowie,^b lecz głupiec chodzi w całkowitej ciemności.^c I poznałem, również ja, że jeden trąf przytrafia się im wszystkim.^d **15** I rzekłem w swoim sercu:^e „Co się przytrafia głupcowi,^f przytrafi się i mnie, właśnie mnie”.^g Po cóż stałem się wówczas nadzwyczaj mądry?^h I rzekłem w swoim sercu: „To także marność”. **16** Gdyż po czas niezmierny nie pamięta się bardziej o mądrym niż o głupim.ⁱ W dniach, które już nadchodzą, zaiste zapomina się o każdym; a jak umrze mądry? Wraz z głupcem.^j

17 I zienawidziłem życie,^k gdyż nieszczęsna wydała mi się praca wykonywana pod słońcem,^l bo wszystko to marność i pogoń za wiatrem.^m **18** I zienawidziłem wszelki mój trud, którym się trudziłem pod słońcem,ⁿ a który pozostawię człowiekowi mającemu przyjść po mnie.^o **19** A któż wie, czy on okaże się mądry, czy głupi?^p Przejmie jednak wszelki mój trud, którym się trudziłem i w którym wykazywałem mądrość pod słońcem.^q To także marność. **20** I postanowiłem doprowadzić do tego, by me serce zwątpiło^r we wszelki trud, którym się trudziłem pod słońcem. **21** Jest bowiem człowiek, którego trud świadczy o mądrości i wiedzy, i biegłości,^s lecz jego dział zostanie dany człowiekowi, który się nad czymś takim nie trudził.^t To także marność i wielkie nieszczęście.^u

f Prz 10:23; Prz 23:9; g 1KI 11:43; Ps 49:10; h 1KI 3:12; Kzn 1:18; Lk 11:31; i Wj 1:8; Ps 103:16; Kzn 1:11; j Kzn 6:8; Rz 5:12; Heb 9:27; k Lb 11:15; 1KI 19:4; Hi 7:6; Jer 20:18; Jon 4:3; Rz 8:20; 1 Kzn 1:14; Kzn 2:21; m Kzn 5:16; n Kzn 2:4; Kzn 5:18; Kzn 9:9; o 1KI 11:43; Ps 17:14; Ps 39:6; Lk 12:20; p 1KI 12:8; 2Kn 10:13; 2Kn 12:9; q 1KI 7:2; r 1Sm 27:1; s 1KI 4:30; 2Kn 1:12; t Kzn 9:31; Kzn 2:18; Kzn 5:15; u Kzn 5:16.

22 Cóż bowiem człowiek ma z wszelkiego swego trudu i z usilnego dążenia swego serca, w którym się trudzi pod słońcem?^a **23** Bo przez wszystkie jego dni zajęcie jego oznacza boleści i zgryzotę,^b również w nocy jego serce nie spoczywa.^c To także po prostu marność.

24 Dla człowieka nie ma nic lepszego, niż jeść i pić, i dać swojej duszy ujrzyć dobro za swój trud.^d Również to widziałem, ja sam, że pochodzi to z ręki prawdziwego Boga.^e **25** Bo któż je^f i któż pije lepiej niż ja?^g

26 Albowiem człowiekowi, który w jego oczach jest dobry,^h dał on mądrość i wiedzę, i radość,ⁱ lecz grzesznikowi daje zajęcie polegające na gromadzeniu i zbieraniu – tylko po to, by dać temu, który jest dobry w oczach prawdziwego Boga.^j To także marność i pogoń za wiatrem.^k

3 Na wszystko jest wyznaczony czas^l – czas na każdą sprawę pod niebiosami: **2** czas rodzenia^m i czas umierania;ⁿ czas sadzenia i czas wykorzeniania tego, co zasadzono;^o **3** czas zabijania^p i czas leczenia;^q czas burzenia i czas budowania;^r **4** czas płaczu^s i czas śmiechu;^t czas lamentowania^u i czas płasania;^v **5** czas rozrzućcia kamieni^w i czas zbierania kamieni;^x czas uścisków^y i czas wstrzymywania się od uścisków;^z **6** czas szukania^a i czas uznawania czegoś za stracone; czas zachowywania i czas odrzucania;^b **7** czas rozdzierania^c i czas zsywania;^d czas milczenia^e i czas mówienia;^f **8** czas miłości i czas nienawisści;^g czas wojny^h i czas pokoju.ⁱ **9** Jaką korzyść ma wykonawca z tego, nad czym się trudzi?^j

10 Widziałem zajęcie, które Bóg dał synom ludzkim, by się

ROZDZ. 2

- a Ps 127:2
Kzn 1:3
Kzn 3:9
Kzn 4:8
- b Rdz 47:9
Hi 14:1
- c Rdz 31:40
Dn 6:18
Łk 12:29
- d Pwt 12:18
Pwt 20:6
Kzn 3:22
Kzn 5:18
Kzn 8:15
Dz 14:17
- e Ps 145:16
Kzn 3:13
Kzn 5:19
- f 1KI 4:7
1KI 4:22
- g 1KI 10:5
1KI 10:21
- h Rdz 7:1
1Sm 18:14
2Kn 31:20
Prz 3:32
Iz 3:10
Łk 1:6
- i Prz 2:6
- j Pwt 6:11
Hi 27:17
Prz 13:22
Prz 28:8
- k Kzn 2:11

ROZDZ. 3

- l 2KI 5:26
Prz 15:23
Kzn 3:17
- m Rdz 1:28
- n Pwt 34:5
Hi 14:5
Jn 7:8
- o Jer 1:10
- p Lb 31:2
Jer 48:10
Eze 9:6
- q Jer 33:6
Oz 6:1
Obj 22:2
- r Iz 44:26
Iz 65:21
Jer 31:28
Dn 9:25
- s Jn 16:20
Rz 12:15
2Ko 7:11
Jak 4:9
- t Ps 126:2
- u Rdz 23:2
Jer 25:34
- v Wj 15:20
2Sm 6:16
- w 2KI 3:25
Mt 24:2
- x Joz 10:27
1KI 6:7
- y Rdz 29:13
Rdz 33:4
Rdz 48:10
2KI 4:16
- z Wj 19:15
Prz 5:20
Łk 10:4
- a Wj 12:35
Łk 15:8
- b Iz 2:20
Jon 1:5

nim zajmowali.^a **11** Każdą rzecz pięknie uczynił w jej czasie.^b Nawet czas niezmierzony włożył w ich serce,^c żeby człowiek nigdy nie zgłębił dzieła, które prawdziwy Bóg uczynił od początku do końca.^d **12** Poznałem, że nie ma dla nich nic lepszego niż to, by każdy się radował i czynił dobrze za swego życia.^e **13** a także to, by każdy człowiek jadł i pił, i widział dobro za cały swój trud.^f Jest to dar Boży.^g

14 Poznałem, że wszystko, co czyni prawdziwy Bóg, będzie trwać po czas niezmierzony.^h Nic nie można do tego dodać i nic nie można z tego ująć;ⁱ lecz uczynił to prawdziwy Bóg,^j aby się go bano.^k

15 Co istnieje, to już było, co zaś ma być, to już zaistniało;^l a prawdziwy Bóg^m szuka tego, co jest ścigane.ⁿ

16 Ponadto widziałem pod słońcem miejsce sprawiedliwości, w którym była niegodziwość, i miejsce prawości, w którym była niegodziwość.^o **17** Rzekłem w swym sercu:^p „Prawdziwy Bóg osądzi zarówno prawego, jak i niegodziwego,^q gdyż jest tam czas na każdą sprawę i w związku z każdym dziełem”.^r

18 Rzekłem w swym sercu o synach ludzkich, iż prawdziwy Bóg ich przesieje, by się przekornali, że i oni są zwierzętami.^s

19 Jest bowiem coś, co się przytrafia synom ludzkim, i coś, co

- e 2Sm 3:31; 2Sm 13:19; d Wj 26:1; Wj 35:35; e Ps 39:1; Prz 9:8; Iz 53:7; f 1Sm 19:4; 1Sm 25:24; Est 4:14; Ps 145:11; g Ps 139:21; Rz 12:9; h Jn 1:9; i 1KI 4:24; Ps 37:11; Iz 2:4; j Kzn 1:3; Kzn 5:16; k Ps 64:9; e Ps 37:3; Iz 64:5; ITs 5:15; ITm 6:18; f Pwt 20:6; Ps 128:2; Kzn 5:18; Iz 65:22; g Kzn 5:19; h Ps 119:90; Ef 3:11; i Prz 30:6; Obj 22:18; j Pwt 32:4; k Ps 64:9; Iz 59:19; Jer 10:7; Obj 15:4; 1Kn 1:9; m Ps 83:18; n Ps 141:9; Ps 142:6; Kzn 8:28; o 1KI 21:10; Ps 82:2; Ps 94:21; Iz 59:14; Mt 7:3; Mt 26:59; p Kzn 1:16; g Kzn 12:14; Mt 25:32; Jn 5:29; Dz 17:31; Rz 2:6; 2Ko 5:10; r Obj 11:18; Obj 20:3; s Rdz 3:19; Hi 14:1; Ps 49:20; Ps 73:22; 2Pt 2:12.

się przytrafia zwierzęciu, a przytrafia im się to samo.^a Jak umiera ono, tak i on umiera;^b i wszyscy mają jednego ducha,^c tak iż nie ma żadnej przewagi człowieka nad zwierzęciem, bo wszystko jest marnością. **20** Wszyscy idą na jedno miejsce.^d Wszyscy powstałi z prochu^e i wszyscy do prochu wracają.^f **21** Któż wie, czy duch synów ludzkich wstępuje na górę, a duch zwierzęcia – czy zstępuje na dół, ku ziemi?^g **22** I widziałem, że nie ma nic lepszego niż to, by człowiek radował się swymi dziełami,^h gdyż taki jest jego dział; ktoś bowiem go przywieździe, żeby mógł spojrzeć na to, co będzie po nim?ⁱ

4 I postanowiłem jeszcze raz przyjrzeć się wszystkim uciśkom,^j które się dzieją pod słońcem, a oto lzy ciemionych,^k lecz nie mieli oni pocieszycieli;^l po stronie zaś ich ciemniców była moc, tak iż tamci nie mieli pocieszyciela. **2** I pogratulowałem raczej umarłym, którzy już pomarli, niż żyjącym, którzy dalej żyli.^m **3** A lepszy od jednego i drugich jest ten, kto jeszcze nie zaczął istnieć,ⁿ kto nie widział nieszczęsnego dzieła czynionego pod słońcem.^o

4 Widziałem też wszelki trud i wszelką biegłość w pracy,^p że oznacza to rywalizowanie jednego z drugim;^q a także marność i pogoń za wiatrem.

5 Głupiec zakłada ręce^r i zjada własne ciało.^s

6 Lepsza jest garść wytchnienia niż dwie garści trudu i pogoń za wiatrem.^t

7 Postanowiłem jeszcze raz zobaczyć tę marność pod słońcem: **8** Jest ktoś jeden, ale nie ma drugiego;^u nie ma on też syna ani brata,^v a wszelki jego trud się nie kończy. Co więcej, jego oczy

ROZDZ. 3

- a Hi 14:10
Ps 39:5
Ps 49:12
- b Ps 89:48
- c Rdz 7:22
Lb 27:16
Ps 104:29
Kzn 12:7
- d Kzn 9:10
- e Rdz 2:7
- f Rdz 3:19
Hi 10:9
Hi 34:15
Ps 104:29
Kzn 12:7
Dn 12:2
- g Ps 146:4
Kzn 3:19
Kzn 9:10
- h Pwt 12:7
Kzn 5:18
- i Hi 14:21
Kzn 6:12
Kzn 10:14

ROZDZ. 4

- j Hi 35:9
Am 4:1
Mi 2:2
- k Ps 42:9
Ps 102:9
Jak 5:4
- l Ps 69:20
Ps 142:4
2Tm 4:16
- m Hi 3:17
Kzn 2:17
- n Jer 20:18
Łk 23:43
- o Ps 55:9
Kzn 1:14
Jer 9:3
Oz 4:2
- p Kzn 2:21
- q Rdz 4:5
Mt 27:18
Gal 5:26
Jak 4:5
1Jn 3:12
- r Prz 6:10
Prz 20:4
Prz 24:33
Ef 4:28
- s Prz 6:11
- t Ps 37:16
Prz 15:16
Prz 16:8
Prz 17:1
- u Rdz 2:18
- v Rdz 15:2
Lb 27:10

szpalta 2

- a Prz 27:20
Kzn 5:10
- b Ps 39:6
Łk 12:19
- c Kzn 2:23
- d Rdz 2:18
1Sm 23:16
Prz 27:17
Dz 13:2
- e Jn 4:36
- f Hi 4:4
Gal 6:1
- g 1Sm 23:16

nie nasycili się bogactwem:^a „I dla kogóż to się trudzę i pozabawiam swą duszę dobrych rzeczy?”^b To także marność i nieszczęsne zajęcie.^c

9 Lepiej jest dwom niż jednemu,^d mają bowiem dobrą zapłatę za swój trud.^e **10** Bo gdyby jeden upadł, drugi może podnieść swego towarzysza.^f Lecz co będzie z kimś, kto jest sam jeden i upadnie, gdy nie ma drugiego, który by go podniósł?^g

11 Ponadto jeśli dwaj położą się razem, to i się ogrzeją; ale jednemu jakże ma być ciepło?^h **12** A gdyby ktoś był w stanie przemóc jednego, dwaj razem mogą mu się przeciwstawić.ⁱ A sznura potrójnego nie da się szybko przerwać.

13 Lepszy jest młodzieniec ubogi, a mądry^j niż król stary, a głupi,^k który się nie nauczył wystarczająco dużo, by dalej przyjmować ostrzeżenia.^l

14 Ten bowiem wyszedł z więzienia, by zostać królem,^m chociaż urodził się w królestwie tamtego jako ubogi.ⁿ **15** Widziałem wszystkich żyjących, którzy chodzą pod słońcem, jak się wiedzie młodzieńcowi, który jest drugiemu, a zajmuje miejsce tamtego.^o

16 Nie ma końca calemu ludowi, wszystkim, przed którymi przyszło mu się znaleźć;^p również potomni nie będą się z niego radować,^q bo i to jest marność i pogoń za wiatrem.^r

5 Strzeż swych stóp,^s ilekroć idziesz do domu prawdziwego Boga; i lepiej jest się zbliżyć, by słuchać,^t niż składać ofiarę, jak to czynią głupcy,^u gdyż oni

h 1Kl 1:2; i 1Sm 14:7; j Prz 19:1; Prz 28:6; Kzn 9:15; k Prz 28:16; 1Kl 22:8; 2Kn 25:16; m Rdz 41:14; Rdz 41:40; n 2Sm 7:8; Hi 5:11; Ps 113:8; o 1Kl 3:7; 2Kl 21:24; p 1Kl 1:40; q 2Sm 20:1; 1Kl 12:4; r Kzn 2:11; **ROZDZ. 5** s Ps 15:2; t Pwt 31:12; Dz 17:11; Jak 1:19; u 1Sm 13:12; 1Sm 15:22; Prz 21:27; Iz 1:13; Oz 6:6.

nie są świadomi, że dopuszczają się zła.^a

2 Nie śpiesz się, jeśli chodzisz o twe usta, a serce^b twe niech pochopnie nie wypowiada słowa przed prawdziwym Bogiem.^c Albowiem prawdziwy Bóg jest w niebiosach,^d lecz ty jesteś na ziemi. Dlatego słów twoich niech będzie niewiele.^e **3** Bo z powodu obfitości zajęcia przychodzi marzenie sennie,^f a z powodu obfitości słów – głos głupca.^g **4** Ilekroć złożysz Bogu ślub, nie ociągaj się ze spełnieniem go,^h bo w głupcach nie ma się upodobania.ⁱ Co ślubujesz, spełnij.^j **5** Lepiej, byś nie ślubował,^k niż ślubował, a nie spełnił.^l **6** Nie pozwól swoim ustom przewieść twe go ciała do grzechu^m ani nie mów przed aniołem,ⁿ że to była pomyłka.^o Czemuż prawdziwy Bóg miałby się oburzyć na twój głos i zniszczyć dzieło twoich rąk?^p **7** Albowiem z powodu obfitości zajęcia są marzenia sennie,^q jest też obfitość marności i słów. Lecz bój się prawdziwego Boga.^r

8 Jeżeli widzisz ciemnienie ubogiego oraz pogwałcenie sądu^s i prawości w jakiejś prowincji, nie zdumiewaj się tą sprawą,^t czuwa bowiem ktoś wyższy od wysokiego^u i istnieją tacy, którzy są wysooko nad nimi.

9 I u nich wszystkich jest zysk z ziemi;^v dla pożytku z pola służy się królowi.^w

10 Kto miłuje srebro, nie nasyci się srebrem, a kto miłuje bogactwo – dochodem.^x To także marność.^y

11 Kiedy mnożą się dobra, mnożą się też ci, którzy je spożywają.^z I jaką korzyść z nich mają ich wielki właściciel oprócz tego, że patrzy na nie swymi oczami?^a

12 Słodki jest sen^b sługi, czy zje on mało, czy dużo; lecz boga-

ROZDZ. 5

- a Prz 30:20 Jer 6:15
- b Prz 10:13
- c Lb 30:2 Lb 30:5 1Sm 14:24
- d 2Kn 16:9 Ps 11:4 Mt 6:9
- e Prz 10:19 Kzn 3:7 Mt 6:7
- f Mt 6:25 Mt 6:34 Łk 12:18
- g Prz 10:19 Prz 15:2 Kzn 10:14
- h Pwt 23:21 Ps 50:14 Ps 76:11 Iz 19:21 Mt 5:33
- i Kzn 10:12
- j Lb 30:2 Ps 66:13 Ps 116:18 Jon 2:9
- k Pwt 23:22
- l Prz 20:25
- m Sdz 11:35 Jak 1:26
- n Mt 18:10 Łk 1:18
- o Kpl 5:4
- p Ps 127:1 Ag 1:11 2Jn 8
- q Kzn 5:3
- r Ps 33:8 Prz 23:17 Kzn 7:18 Kzn 12:13 Iz 50:10
- s Prz 17:23 Prz 31:5 Kzn 3:16 Jak 5:4
- t 1Kl 21:19 Mal 3:5
- u Rdz 41:40 Wj 18:25 1Sm 22:7 Est 5:11 Dn 3:2 Dn 5:16
- v Rdz 1:29 Ps 104:14 Prz 28:19
- w 1Sm 8:12 1Kl 4:7 1Kl 21:2 2Kn 26:10 PnP 8:12
- x Kzn 4:8 Mt 6:24 Łk 12:15 1Tm 6:10
- y Kzn 2:11
- z 1Kl 4:22 Neh 5:17 Neh 5:18 Est 1:5
- a Joz 7:21 Est 5:11 Prz 23:5 1Jn 2:16
- b Ps 4:8 Prz 3:24 Jer 31:26 Mt 6:25

temu jego dostatek nie pozwała spać.

13 Istnieje wielkie nieszczęście, które widziałem pod słońcem: bogactwa zachowywane dla ich wielkiego właściciela ku jego nieszczęściu.^a **14** I przepadły te bogactwa^b wskutek wielkiego nieszczęsnego zajęcia, on zaś zrodził syna, podczas gdy nie ma nic w swoim ręku.^c

15 Jak człowiek wyszedł z łona matki, tak znowu nagi odejdzie,^d jak przyszedł; a za swój trud nie weźmie niczego,^e co mógłby zabrać ze sobą w rękę.

16 I również to jest wielkim nieszczęściem: jak człowiek przyszedł, tak właśnie odejdzie; i cóż za pożytek ma ten, kto na wiatr się trudzi?^f **17** I przez wszystkie swe dni jada w ciemności, w wielkiej zgrzyzocie,^g w swej chorobie i wśród powodów do oburzenia.

18 Oto najlepsza rzecz, którą widziałem, rzecz piękna – by człowiek jadł i pił, i widział dobro dzięki wszelkiemu swemu trudowi,^h jakim się trudzi pod słońcem przez liczbę dni swego życia, które mu dał prawdziwy Bóg, gdyż to mu przypada w udziale. **19** Ponadto każdemu człowiekowi, któremu prawdziwy Bóg dał bogactwo i dobra materialne,ⁱ dał też możliwość z tego jeść^j i odebrać swój dział, i radować się swym trudem.^k Jest to dar Boży.^l **20** Nieczęsto bowiem będzie wspominał dni swego życia, gdyż prawdziwy Bóg zajmuje go tym, co raduje jego serce.^m

szpalta 2 a Prz 1:19; Prz 11:24; Prz 11:28; Łk 12:21; Jak 5:3; b 1Kl 14:26; Hl 27:17; Ps 39:6; Prz 23:5; Mt 6:19; c Ps 109:10; d Hl 1:21; e Ps 49:17; Łk 12:20; 1Tm 6:7; f Oz 8:7; Mt 16:26; Mk 8:36; Jn 6:27; g Ef 5:5; 1Tm 6:10; h 1Kl 4:20; Kzn 2:24; Kzn 3:13; Kzn 3:22; Iz 65:22; i Rdz 31:9; Pwt 6:11; 1Kl 3:13; Hl 42:12; 1Tm 6:17; j Pwt 8:10; Kzn 2:24; k Jn 4:36; l Kzn 3:13; Jak 1:17; m Pwt 28:8; Ps 4:7; Iz 65:22.

6 Istnieje nieszczęście, które widziałem pod słońcem i które jest częste wśród ludzi: **2** człowiek, któremu prawdziwy Bóg daje bogactwo i dobra materialne, i chwale^a i którego duszy nie brakuje niczego, za czym on tęskni,^b a jednak prawdziwy Bóg nie umożliwia mu spożywania tego,^c choć spożywa to zwykły cudzoziemiec.^d Jest to marność i przykra przypadłość. **3** Gdyby mężczyzna sto razy został ojcem^e i żył wiele lat, tak iż dni jego lat byłyby liczne,^f lecz jego dusza nie nasyciłaby się dobrymi rzeczami^g i nawet nie miałby swego grobu,^h to musiałbym powiedzieć, że lepiej niż jemu jest poronionemu płodowi.ⁱ **4** Ten bowiem na próżno przyszedł i w ciemność odchodzi, i ciemność zakryje jego imię.^j **5** Nawet słońca nie widział ani nie poznał.^k Raczej ten zaznaje spokoju niż tamten.^l **6** Choćby nawet przeżył dwakroć po tysiąc lat, lecz nie widział tego, co dobre,^m to czyż wszyscy nie idą na jedno miejsce?ⁿ

7 Wszelki trud ludzi jest dla ich ust,^o lecz ich własna dusza się nie napełnia. **8** Jakąż bowiem przewagę ma mądry nad głupim?^p Cóż uciśnionemu po tym, że wie, jak postępować wśród żyjących? **9** Lepsze jest oglądanie oczami niż błaganie się duszy.^q To także marność i pogoń za wiatrem.^r

10 Cokolwiek powstało, tego nazwę już wymówiono, wiadomo też, czym jest człowiek;^s i nie zdoła on obronić sprawy, którą ma z mocniejszym od siebie.^t

11 Skoro jest mnóstwo rzeczy powodujących wielką marność,^u jaką korzyść ma człowiek?

12 Bo któż wie, co dobrego ma człowiek w życiu^v przez liczbę dni swego marnego życia, które mu przemijają jak cień?^w Któż może

ROZDZ. 6

- a 2Kn 2:11
b Ps 17:14
Lk 12:19
c 2Sm 19:35
d Oz 7:9
e 2Kl 10:1
2Kn 11:21
f Ps 73:4
g Lk 12:21
h 2Kl 9:35
i Hi 3:16
Kzn 4:3
j Ps 109:13
k Hi 3:11
Ps 58:8
l Hi 3:13
Hi 14:1
m Jer 17:6
n Hi 30:23
Kzn 3:20
Eze 18:4
Rz 5:12
o Rdz 3:19
Prz 16:26
p Ps 49:10
Kzn 2:15
q Lb 11:4
Jak 4:2
r Kzn 4:4
s Rdz 2:7
Ps 49:10
t Hi 9:2
Hi 9:32
Iz 45:9
Rz 9:20
u Kzn 2:11
Kzn 4:4
v Ps 4:6
w 1Kn 29:15
Hi 8:9
Hi 14:2
Ps 102:11
Ps 144:4

szpalta 2

- a Hi 14:21
Prz 27:1
Kzn 8:7
Jak 4:14

ROZDZ. 7

- b Prz 10:7
Prz 22:1
Iz 56:5
Eze 36:23
Mt 6:9
Lk 10:20
c Kzn 7:8
2Ks 5:1
Obj 2:10

powiedzieć człowiekowi, co się po nim zdarzy pod słońcem?^a

7 Lepsze jest imię niż wybor-ny olejek,^b a dzień śmierci niż dzień narodzin.^c **2** Lepiej iść do domu żałoby, niż iść do domu biesiadnego,^d gdyż taki jest kres wszystkich ludzi; a żyjący powinni wziąć to sobie do serca. **3** Lepsze jest strapienie niż śmiech,^e bo wskutek zaszepienia oblicza serce staje się lepsze.^f **4** Serce mądrych jest w domu żałoby,^g lecz serce głupich jest w domu wesela.^h

5 Lepiej słuchać nagany mądrego,ⁱ niż być mężem, który słucha pieśni głupców.^j **6** Bo jaki jest odgłos cierni pod kotłem, taki jest śmiech głupiego;^k i to także jest marność. **7** Gdyż uciśk może przywieść mędrca do szaleńczego postępowania,^l a dar^m potrafi doprowadzić serce do zguby.ⁿ

8 Lepszy jest koniec sprawy niż jej początek.^o Lepszy jest człowiek cierpliwy niż wyniosły w duchu.^p **9** Nie śpiesz się w duchu do obrażania się,^q bo obraza spo-czywa w zanadrzu głupców.^r

10 Nie mów: „Czemuż tak się dzieje, że dawniejsze dni były lepsze niż te?”^s gdyż nie z mądrości^t o to zapytałeś.

11 Mądrość wraz z dziedzictwem jest dobra i korzystna dla tych, którzy widzą słońce.^u

12 Bo mądrość służy ochronie,^v tak jak ochronie służą pieniądze;^w lecz korzystać z wiedzy jest

- d Prz 14:13; Iz 5:12; Mt 5:4; Jak 4:9; 1Pt 4:3; e Ps 119:71; Lk 6:21; f Rz 5:3; 2Ks 4:17; 2Ks 7:10; Heb 12:11; g Neh 9:1; Dn 9:3; h 1Sm 25:36; Prz 21:17; Dn 5:1; Oz 7:5; Mk 6:21; i Ps 141:5; Prz 15:31; Obj 3:19; j Ps 69:12; k Kzn 2:2; l Pwt 28:34; m Pwt 16:19; Prz 15:27; n Wj 23:8; 1Sm 8:3; Prz 17:23; o Rdz 50:20; Ps 126:6; Kzn 7:1; Jn 12:24; Jak 5:11; p Ps 138:6; Prz 13:10; Gal 6:3; Jak 5:10; 1Pt 5:5; q Rdz 14:17; Prz 16:32; Prz 29:11; Jak 1:19; r Rdz 4:5; Est 5:9; Prz 14:29; s Sdz 6:13; t Lk 9:62; Flp 3:13; u 1Kl 3:7; v Prz 2:11; Prz 4:6; w Prz 10:15; Lk 16:9.

ta, że mądrość zachowuje przy życiu tych, którzy ją posiadają.^a

13 Przypatrz się dziełu^b prawdziwego Boga, któż bowiem może wyprostować to, co on skrzywił?^c

14 W dniu dobrym przejawiaj dobroć,^d a w dniu nieszcześćia zważ, że prawdziwy Bóg uczynił zarówno ten, jak i tamten,^e aby ludzie nie odkryli niczego, co będzie po nich.^f

15 Widziałem wszystko za swoich marnych dni.^g Istnieje człowiek prawy, który ginie w swej prawości,^h oraz niegodziwiec, który długo żyje mimo swej niegodziwości.ⁱ

16 Nie stawaj się nazbyt prawy^j ani nie okazuj się przesadnie mądry.^k Po cóż miałbyś ściągnać na siebie spustoszenie?^l

17 Nie bądź zbyt niegodziwy^m ani nie stawaj się głupi.ⁿ Po cóż miałbyś umierać, gdy jeszcze nie jest twój czas?^o **18** Lepiej, byś trzymał się jednego, lecz i od drugiego nie cofaj swej ręki;^p bo kto boi się Boga, uniknie tego wszystkiego.^q

19 Mądrość jest dla mądrego silniejsza niż dziesięciu mężów sprawujących władzę, którzy są w mieście.^r **20** Nie ma bowiem na ziemi człowieka prawego, który zawsze czyni dobrze i nie grzeszy.^s

21 I nie bierz sobie do serca wszystkich słów, które by ludzie wyrzekli,^t abyś nie usłyszał, jak ci twój sługa złorzeczy.^u **22** Bo twoje serce dobrze wie, ileż to razy i ty drugim złorzeczyłeś.^v

23 Wszystko to wypróbowałem mądrością. Rzekłem: „Będę mądry”. Lecz było to daleko ode mnie.^w **24** Co powstało, jest dalekie i nader głębokie. Któż potrafi to zbadać?^x **25** Postanowiłem – ja sam, a także moje serce^y – poznać i zgłębić, i szu-

ROZDZ. 7

a Prz 3:18

Prz 8:35

Prz 9:11

b Ps 107:43

c Hi 9:12

Iz 14:27

Iz 46:10

d Ps 30:11

Gal 5:22

Jak 5:13

e Pwt 8:3

Hi 2:10

Iz 45:7

Rz 11:22

f Prz 27:1

Kzn 9:11

Jak 4:14

g Ps 39:5

Kzn 4:4

h Rdz 4:8

1Sm 22:18

Mt 23:34

Jn 16:2

1Pt 4:12

1Pt 5:10

i Hi 21:7

Ps 73:12

Jer 12:1

j Iz 65:5

Mt 6:1

Mt 12:2

Mt 23:23

Lk 18:9

Rz 10:3

Rz 14:10

Kol 2:23

k Prz 3:7

Jn 12:5

Rz 12:3

1Ko 3:18

l 2Sm 6:7

Prz 16:18

m Joz 7:21

Eze 8:17

Eze 16:20

2Tm 4:14

Jak 1:21

2Pt 2:14

n Ps 14:1

Ps 75:4

Prz 14:9

o 1Sm 25:38

Ps 55:23

Prz 10:27

p Mt 11:19

Mt 12:1

Flp 4:5

q Lk 16:9

r 2Sm 20:16

Prz 21:22

Prz 24:5

Kzn 9:16

s 2Kn 6:36

Ps 51:5

Ps 130:3

Ps 143:2

Prz 20:9

Rz 3:23

Jak 3:2

1Jn 1:8

t 1Sm 24:9

u 2Sm 16:10

v Lk 9:54

Jak 3:2

Jak 3:9

kać mądrości^a oraz przyczyny spraw,^b jak również poznać niegodziwość głupoty i głupotę szaleństwa;^c **26** i stwierdzałem: Bardziej gorzka niż śmierć^d jest kobieta, która jest niczym sieci łowieckiej i której serce to niewody, a ręce to pęta.^e Człowiek jest dobry w oczach prawdziwego Boga, jeśli od niej ucieka, natomiast grzeszy, jeśli zostaje przez nią schwytany.^f

27 „Oto, co stwierdziłem – rzekł zgromadzający^g – biorąc jedną rzecz po drugiej, by w końcu znaleźć wynik.^h **28** którego moja dusza bezustannie szukała, lecz nie znalazłem. Znalazłem mężczyznę jednego na tysiąc,ⁱ lecz kobiety wśród nich wszystkich nie znalazłem.^j **29** Oto stwierdziłem tylko to, że prawdziwy Bóg uczynił ludzi prostolinijnymi,^k lecz oni sami obmyślili wiele planów”.^l

8 Któż jest jak mędrzec?^m I kto umie rzecz wyłożyć?ⁿ Mądrość człowieka rozjaśnia jego oblicze i nawet surowość jego twarzy łagodnieje.^o

2 Ja mówię: „Przestrzegaj rozkazu króla,^p a to przez wzgląd na przysięgę wobec Boga.^q **3** Nie śpiesz się do odejścia sprzed jego oblicza.^r Nie wdawaj się w złą sprawę.^s Zrobi on bowiem wszystko, co mu się podoba,^t **4** gdyż słowo króla ma władzę;^u i któż mu powie: „Co czynisz?””

w Pwt 29:29; Hi 28:12; Ps 119:114; x Hi 11:7; Ps 36:6; Ps 139:6; Iz 55:9; Rz 11:33; y Kzn 1:13; Kzn 2:3; **szpalita 2** a Ps 51:6; Prz 2:4; Kzn 1:17; b Hi 38:3; Hi 42:2; c Pwt 32:6; Prz 11:29; Kzn 2:12; Kzn 9:3; d 1Sm 15:32; Ps 55:4; e Sdz 16:21; Prz 7:22; f Prz 5:14; Prz 7:23; Prz 7:26; Prz 22:14; g Kzn 1:1; Kzn 1:12; h Kzn 7:25; i Neh 7:2; Hi 33:23; Ps 12:1; Flp 2:20; 2Pt 2:8; j Prz 18:22; Prz 31:10; k Rdz 1:26; Rdz 1:31; Pwt 32:4; 1Rdz 3:6; Rdz 6:12; Rdz 11:4; Pwt 32:5; Jer 2:13; Mk 7:9; Jak 1:14; **ROZDZ. 8** m Prz 1:5; Prz 3:35; Prz 15:7; Prz 15:31; n Rdz 40:8; 1Pt 1:20; o Prz 4:8; p Prz 24:21; Rz 13:1; Tyt 3:1; 1Pt 2:13; q 2Sm 5:3; r Kzn 10:4; s 1Kl 1:49; Prz 20:2; t Dn 5:19; u Rdz 41:44; 1Kl 2:25; Ezd 7:26; Dn 3:15; Rz 13:1.

5 Kto przestrzega przykazania, nie zazna nic nieszczęsnego,^a a serce mądre będzie znało zarówno czas, jak i sąd.^b **6** Albowiem jest czas i sąd na każdą sprawę,^c gdyż wielkie nieszczęście ciąży na ludziach.^d **7** Bo nikt nie wie, co się stanie,^e choć bowiem może mu powiedzieć, jak to się stanie?

8 Nie ma człowieka, który by miał władzę nad duchem, żeby zatrzymać ducha,^f ani nie ma władzy w dniu śmierci,^g nie ma też żadnego zwolnienia z tej wojny.^h A niegodziwość nie ocali tych, którzy się w niej lubują.ⁱ

9 Wszystko to widziałem, a moje serce było skierowane na wszelkie dzieło czynione pod słońcem – w czasie, gdy człowiek panuje nad człowiekiem ku jego szkodzi.^j **10** Ale chociaż tak jest, widziałem, jak grzebano niegodziwców,^k jak wchodzili i jak odchodzili ze świętego miejsca,^l i zapominano o nich w mieście, gdzie tak postępowali.^m To także marność.

11 Ponieważ wyrok za zły czyn nie jest wykonywany szybko,ⁿ przeto serce synów ludzkich całkowicie nastawiło się w nich na popełnianie zła.^o **12** Choćby grzesznik sto razy popełnił zło^p i długo żył, czyniąc, co mu się podoba, to jednak ja wiem też, że bojącym się prawdziwego Boga dobrze się powiedzie,^q ponieważ się go boją.^r **13** Lecz niegodziwcowi wcale się nie powiedzie^s ani nie przedłuży on swoich dni, które są jak cień,^t ponieważ nie odczuwa bojaźni przed Bogiem.^u

14 Istnieje marność dziejąca się na ziemi, że są prawi, których spotyka to, co się zdarza za uczynek niegodziwców,^v i są niegodziwcy, których spotyka to, co się zdarza za uczynek prawych.^w

ROZDZ. 8

- a Ps 119:6
Rz 13:3
1Pt 3:13
- b 1Sm 24:13
1Sm 26:10
1Kn 12:32
Ps 37:7
Prz 17:24
- c Kzn 3:17
- d Łk 17:27
Łk 17:29
- e Mt 24:44
- f Hl 34:14
Kzn 12:7
- g Ps 89:48
Ps 104:29
Ps 146:4
- h Rz 5:12
Rz 5:14
- i Ps 9:17
Ps 52:5
Prz 14:32
Iz 28:18
- j Rdz 3:16
Wj 1:14
2Kl 25:7
Mi 7:3
- k 2Kl 9:34
2Kn 28:27
- l Mt 24:15
- m Prz 10:7
Kzn 9:5
Heb 10:38
- n Wj 8:15
1Sm 2:23
Ps 10:6
Iz 26:10
Mt 24:48
- o Wj 9:16
Jer 44:17
2Pt 3:9
- p 1Kl 21:25
Prz 13:21
Rz 9:22
- q Ps 37:11
Ps 37:18
Ps 112:1
Ps 115:13
Iz 3:10
Iz 65:13
Mt 25:34
2Pt 2:9
- r Ps 25:14
Ps 34:9
Ps 103:13
Prz 23:17
- s Lb 32:23
Hl 18:5
Ps 11:5
Ps 37:10
Iz 57:21
Mt 25:46
2Pt 2:12
- t Hl 24:24
Kzn 6:12
Łk 12:20
Jak 1:11
2Pt 2:3
- u Ps 14:1
Ps 36:1
- v Kzn 7:15
Mt 27:22
- w Ps 37:7
Ps 73:12
Mal 3:15

szpalta 2

- a Ps 100:2
Kzn 3:12
Mt 5:12
Flp 4:4
- b Kzn 2:24
1Tm 6:17

Powiedziałem, że to także marność.

15 I pochwalilem weselenie się,^a gdyż dla ludzi nie ma nic lepszego pod słońcem niż to, żeby jedli i pili, i się weselili i żeby to im towarzyszyło w ich trudzie przez dni ich życia,^b które prawdziwy Bóg dał im pod słońcem.^c

16 Zgodnie z tym skierowałem swe serce^d ku temu, by poznać mądrość i przyjrzeć się zajęciu podejmowanemu na ziemi,^e ponieważ jest ktoś, kto swymi oczami nie widzi snu – ani w dzień, ani w nocy.^f

17 I ujrzałem całe dzieło prawdziwego Boga,^g jak ludzie nie potrafią zgłębić dzieła czynionego pod słońcem;^h bez względu na to, jak bardzo ludzie się trudzą, by dociec, nie mogą tego zgłębić.ⁱ A choćby nawet powiedzieli, że są na tyle mądrzy, by wiedzieć^j – nie zdołaliby tego zgłębić.^k

9 Albowiem wszystko to wzięłem sobie do serca – by zgłębić to wszystko,^l że prawi i mądrzy oraz ich uczynki są w ręku prawdziwego Boga.^m Ludzie nie znają ani miłości, ani nienawiści, które wszystkie były przed nimi.ⁿ **2** Wszyscy są tacy sami w tym, co mają wszyscy.^o Jedno^p przytrafia się prawemu^q i niegodziwcowi,^r dobremu i czystemu oraz nieczystemu, a także ofiarującemu i temu, który nie ofiaruje. Dobry jest taki sam, jak grzesznik,^s przysięgający jest taki sam, jak każdy, kto się boi przysięgi.^t **3** To jest nieszczęsné we wszystkim, co się dzieje

- e Kzn 1:3; d Prz 14:33; Prz 22:17; Kzn 7:25; e Kzn 1:13; f Kzn 2:23; g Rdz 1:1; Ps 40:5; Ps 104:24; Ps 146:6; Iz 40:28; h Hl 11:7; Kzn 3:11; Kzn 11:5; Rz 11:33; i Hl 28:12; j Prz 3:7; Prz 26:5; k Kzn 7:24; Kzn 11:5; Dn 12:9; **ROZDZ. 9** l Kzn 1:17; Kzn 7:25; Kzn 8:16; m Pwt 33:3; 1Sm 2:9; Ps 37:5; n Kzn 9:6; o Mt 5:45; Dz 14:17; p Kzn 5:15; q Rdz 25:8; r Hl 21:7; Hl 21:23; Kzn 8:10; s Rz 5:12; t 1Sm 14:26.

pod słońcem: ponieważ wszystkim się jedno przytrafia,^a serce synów ludzkich pełne jest zła;^b i dopóki żyją, jest w ich sercu szaleństwo,^c a potem – do zmarłych!^d

4 Istnieje bowiem ufność co do każdego, kto należy do żyjących, jako że żywy pies^e jest w lepszej sytuacji niż martwy lew.^f

5 Bo żyjący są świadomi tego, że umrą,^g lecz umarli nie są świadomi niczego^h ani już nie mają zapłaty, gdyż pamięć o nich poszła w zapomnienie.ⁱ **6** Przeminięła też ich miłość i ich nie-nawiści oraz ich zazdrość^j i już po czas niezmierny nie mają udziału w niczym, co ma się dziać pod słońcem.^k

7 Idź, pokarm swój jedz z radością i wino swe pij z dobrym sercem,^l gdyż prawdziwy Bóg już znalazł upodobanie w twoich uczynkach.^m **8** Niech twoje szaty zawsze będą białeⁿ i niechaj na twojej głowie nie brakuje oliwy.^o **9** Korzystaj z życia z żoną,^p którą kochasz, przez wszystkie dni swego marnego życia, które On ci dał pod słońcem, przez wszystkie dni swej marności, to bowiem jest twój udział w życiu^q i w trudzie, którym się trudzisz pod słońcem.

10 Wszystko, co twoja ręka ma sposobność zrobić, rób całą swą mocą,^r bo nie ma pracy ani snucia planów, ani poznania,^s ani mądrości^t w Szeolu^u – w miejscu, do którego idziesz.^v

11 I jeszcze raz zobaczyłem pod słońcem, że nie szybkim przypada zwycięstwo w wyścigu^w ani mocarzom – zwycięstwo w bitwie,^x ani mądrym – pokarm,^y ani tym, którzy się odznaczają rozumieniem – bogactwo,^z ani nawet odznaczającym się wiedzą – łaska;^a gdyż wszystkich ich dosięga czas i nieprzewidywane zda-

ROZDZ. 9

- a Hi 3:19
- Hi 14:10
- Kzn 2:15
- b Rdz 8:21
- c Kzn 7:25
- d 1Ko 15:32
- e Iz 38:19
- Mt 15:27
- f 2Kzn 35:24
- Prz 30:30
- g Rdz 3:19
- Rdz 47:30
- Rz 5:12
- h Ps 88:10
- Ps 115:17
- Ps 146:4
- Iz 38:18
- Jn 11:11
- i Hi 7:10
- Ps 109:15
- Kzn 2:16
- Iz 26:14
- j Ps 1:6
- Kzn 9:1
- k Kzn 9:10
- l Pwt 12:7
- 1Kl 8:66
- Ps 104:15
- Kzn 2:24
- m Pwt 16:15
- Dz 10:31
- Dz 10:35
- Dz 14:17
- n Obj 3:5
- Obj 7:14
- Obj 19:8
- o Dn 10:3
- Mt 6:17
- Lk 7:46
- p Prz 5:18
- q Kzn 5:18
- r 2Kzn 31:21
- s Iz 38:18
- t Ps 146:4
- u Rdz 37:35
- 1Kl 2:6
- Iz 5:14
- v Ps 115:17
- w Jer 46:6
- Am 2:14
- x 1Sm 17:50
- Ps 33:16
- y Kzn 9:15
- z Kzn 2:15
- a 2Sm 17:23

szpalta 2

- a Rdz 42:4
- 1Sm 6:9
- 1Kl 22:34
- b Hi 14:1
- Ps 8:4
- c Kzn 8:8
- Jak 4:14
- d Hab 1:15
- e Prz 7:23
- f Lk 21:34
- g Lk 21:35
- h 2Sm 20:15
- i 2Sm 20:22
- Kzn 7:12
- j Rdz 40:23
- Ps 31:12
- Kzn 9:11

zenie.^a **12** Wszak człowiek^b nie zna swego czasu.^c Jak ryby chwytane w zgubną sieć^d i jak ptaki chwytane w pułapkę,^e tak są chwytani w sidło synowie ludzcy w czasie nieszczęsnym,^f gdy nagle ich zaskakuje.^g

13 Również to widziałem w związku z mądrością pod słońcem – i ona wydała mi się wielka:

14 Było małe miasto, a ludzi w nim było niewiele; i podszedł pod nie wielki król, i obległ je, i zbudował przeciwko niemu potężne umocnienia.^h **15** I znalazł się w nim mąż ubogi, lecz mądry, który swą mądrościąⁱ ocalił to miasto. Nikt jednak nie pamiętał o tym ubogim mężu.^j

16 I rzekłem: „Mądrość jest lepsza niż potęga,^k lecz mądrość ubogiego jest w pogardzie, a jego słowa nie znajdują posłuchu”.^l

17 Spokojne słowa mędrców słyhać^m lepiej niż krzyk sprawującego władzę wśród głupców.ⁿ

18 Mądrość jest lepsza niż sprzęt bojowy, a jeden grzesznik potrafi zniszczyć wiele dobrego.^o

10 Martwe muchy sprawiają, że olejek wytwórcy maści^p cuchnie, burzy się. To samo odrobina głupoty czyni z kimś, kto jest cenny ze względu na mądrość i chwałę.^q

2 Serce mądrego jest po jego prawej stronie,^r lecz serce głupiego – po jego lewej stronie.^s

3 A ponadto jakkolwiek drogą idzie głupi,^t nie dostaje mu serca i mówi każdemu, że jest głupi.^u

4 Gdyby powstał przeciwko tobie duch władcy, nie opuszczaj

- k Prz 21:22; Prz 24:5; Kzn 7:19; Kzn 9:18; 1Prz 10:15; Mk 6:3; Jn 7:48; 1Ko 1:27; 1Ko 2:8; m Rdz 41:39; Prz 22:17; Dn 12:3; n 1Sm 7:3; o Joz 22:20; 1Ko 5:6; Gal 5:9; Tyt 1:11; Heb 12:15; 3Jn 10; **ROZDZ. 10** p Wj 30:35; q Lb 20:12; 2Sm 12:12; r Prz 14:8; Mt 25:33; Lk 14:28; s Prz 17:16; Kzn 10:14; Mt 25:41; t Prz 10:23; Prz 18:6; 1Pt 4:4; u Prz 13:16; Prz 18:7; Prz 29:11; Kzn 5:3.

swego miejsca,^a bo spokój uśmierza wielkie grzechy.^b

5 Jest coś nieszczonego, co widziałem pod słońcem – jak wtedy, gdy z powodu tego, kto sprawuje władzę,^c zostaje popełniony błąd.^d **6** Głupotę wyniesiono na wiele wysokich stanowisk,^e bogaci zaś mieszkają w poniżeniu.

7 Widziałem sług na koniach, a książąt chodzących po ziemi jak słudzy.^f

8 Kto kopie dół, sam weń wpadnie,^g a kto robi wyłom w kamiennym murze, tego ukąsi wąż.^h

9 Kto wydobywa kamienie, skaleczy się nimi. Kto rozłupuje drwa, musi na nie uważać.ⁱ

10 Jeżeli żelazne narzędzie się stępi, a ktoś nie naostrzy jego tnącej krawędzi,^j to będzie musiał wyęczać swe siły żywotne. A zatem zrobienie użytku z mądrości dla osiągnięcia celu przynosi korzyść.^k

11 Jeśli wąż ukąsi, gdy jeszcze nie ma zaklęcia,^l to nie odnosi pożytku ten, kto folguje językowi.

12 Słowa ust mędrca oznaczają łaskę,^m lecz wargi głupiego połkają go.ⁿ **13** Początkiem słów jego ust jest głupota,^o potem zaś końcem jego ust jest nieszczone szaleństwo. **14** A głupiec wypowiada wiele słów.^p

Człowiek nie wie, co będzie; a co będzie po nim, któż może mu powiedzieć?^q

15 Trud głupców męczy ich,^r gdyż ani jeden nie poznał, jak iść do miasta.^s

16 Co będzie z tobą, ziemio, skoro twój król jest chłopcem,^t a twoi książęta jedzą z samego rana? **17** Szczęśliwa jesteś, ziemio, skoro twój król jest sy-

ROZDZ. 10

a 1Kl 2:36
Kzn 8:3
Tyt 3:2

b 1Sm 25:24
Prz 25:15

c 1Sm 26:21
Iz 3:12

d 1Kl 12:10

e 1Kl 12:14
Est 3:1
Prz 28:12
Kzn 4:13

f 2Sm 3:39
Prz 19:10
Prz 30:22
Iz 3:5

g 2Sm 17:23
Est 7:10
Ps 7:15
Ps 9:15
Prz 26:27

h Am 5:19
Am 9:3

i Pwt 19:5

j 1Sm 13:20

k Wj 31:3
2Kn 2:14
Kzn 9:10

l Ps 58:5
Jer 8:17

m 1Kl 10:8
Hi 4:4
Ps 37:30
Prz 10:21
Łk 4:22
Ef 4:29

n Ps 64:8
Prz 10:14
Prz 14:3

o 1Sm 20:31
1Sm 25:10
2Kl 6:31
Łk 6:11

p Prz 10:19
Prz 15:2

q Prz 27:1
Kzn 6:12
Kzn 8:7
Jak 4:14

r Hab 2:13

s Ps 107:4

t 2Kn 13:7
2Kn 36:9
Iz 3:4

szpalta 2

a Prz 31:4
Iz 28:7
Oz 7:5

nem ludzi szlachetnych, a twoi książęta jedzą w odpowiednim czasie dla nabrania sił, nie dla samego picia.^a

18 Wskutek wielkiego lenistwa zapada się belkowanie, a wskutek opuszczania rąk przecieka dom.^b

19 Chleb jest dla radosnego śmiechu pracowników, a wino rozwesela życie,^c lecz pieniądze wywołują odzew we wszystkim.^d

20 Nawet w swojej sypialni nie złorzecz królowi,^e a w wewnętrznych izbach, w których się kładziesz, nie złorzecz nikomu bogatemu,^f bo latające stworzenie niebios przekaże ten głos, a coś, co ma skrzydła, oznajmi tę sprawę.^g

11 Puść swój chleb^h na powierzchni wód,ⁱ bo po wielu dniach znowu go znajdziesz.^j

2 Częstkę daj siedmiu, a nawet ośmiu,^k bo nie wiesz, jakie nieszczęście nawiedzi ziemię.^l

3 Gdy chmury są pełne wody, wypuszczają na ziemię istną ulewę,^m a gdy drzewo pada na południe lub na północ, to w miejscu, gdzie drzewoⁿ to padnie, tam też będzie leżeć.

4 Kto zważa na wiatr, nie będzie siał, a kto patrzy na chmury, nie będzie żał.^o

5 Jak nie znasz drogi ducha w kościach w łonie brzemiennej,^p tak nie znasz dzieła prawdziwego Boga, który czyni wszystko.^q

6 Z rana sięj swoje nasienie i aż do wieczora nie pozwól spocząć swej ręce;^r bo nie wiesz,

b Prz 21:25; Prz 24:33; Heb 6:12; **c** Ps 104:15; Kzn 9:7; **d** Kzn 7:12; Łk 16:9; **e** Wj 22:28; Iz 8:21; 1Pt 2:13; **f** Kzn 7:12; **g** Łk 12:2; **ROZDZ. 11** **h** Neh 8:10; Est 9:19; 1Pwt 15:11; Prz 22:9; Iz 32:20; 1Pwt 15:10; Ps 41:1; Prz 19:17; Łk 14:14; Heb 6:10; **k** Ps 37:21; Łk 6:38; Dz 4:32; 2Ko 9:7; 1Tm 6:18; 1Dn 4:27; **m** 1Kl 18:45; Iz 55:10; **n** Hi 14:7; **o** Prz 20:4; Prz 24:34; **p** Hi 10:11; Ps 139:13; Ps 139:15; Jer 1:5; **q** Hi 11:7; Hi 26:14; Ps 40:5; Kzn 8:17; Rz 11:33; **r** Kzn 9:10; Oz 10:12; Jn 9:4; 2Ko 9:6; Kol 3:23.

w którym miejscu to się uda:^a czy tutaj, czy tam, czy też oba będą równie dobre.

7 Słodkie jest światło i dobre jest oczom widzieć słońce;^b **8** bo jeśli człowiek żyje wiele lat, niechaj się nimi wszystkimi raduje.^c I niech pamięta o dniach ciemności,^d choćby ich było wiele; każdy dzień, który nadszedł, jest marnością.^e

9 Znajdź radość,^f młodzieńcze, w swojej młodości i niech twoje serce wyświadcza ci dobro w dniach twego wieku młodzieńczego, i chodź drogami twego serca oraz zgodnie z tym, co widzą twoje oczy.^g Ale wiedz, że za to wszystko prawdziwy Bóg stawia cię przed sądem.^h **10** Usun więc zgryzotę ze swego serca i odwróć nieszczęście od swego ciała,ⁱ bo młodość i wiosna życia są marnością.^j

12 Pamiętaj więc o swoim Wspaniałym Stwórcy^k w dniach swego wieku młodzieńczego,^l zanim zaczną nadchodzić dni nieszczęsne,^m czyli przyjdą lata, gdy powiesz: „Nie mam w nich upodobania”;ⁿ **2** zanim ściemnieją słońce i światło, i księżyc, i gwiazdy,^o a powrócą chmury, potem zaś ulewa; **3** w dniu, gdy drża stróże domu^p i uginają się mężowie pełni energii życiowej,^q i przestają pracować niewiasty miłujące,^r gdyż ich ubyło, a wyglądające przez okna^s stwierdzają, że jest ciemno; **4** i zamknęły się drzwi na ulicę,^t gdy cichnie odgłos miłającego młyna,^u a człowiek wstaje na głos ptaka i wszystkie córki pieśni wydają cichy głos.^v **5** Ponadto lękają się już tego, co wysokie, a na drodze są trwogi. I okrywa się kwieciami drzewo migdałowe,^w i wlecze się konik polny, i pękają kapary, gdyż człowiek idzie do swego długotrwałego

ROZDZ. 11

a Prz 27:1
Jak 4:14

b Hi 33:28
Prz 29:13
Kzn 7:11

c Kzn 5:18
Kzn 8:15

d Rdz 48:10
Kzn 12:2
Jn 21:18

e Kzn 2:11
Kzn 4:8

f Pwt 16:11
Ps 5:11

g Hi 31:7

h Kzn 3:17
Kzn 12:14
Rz 2:6
Rz 14:12
2Ko 5:10

i Hi 13:26
Ps 25:7

j Kzn 12:8
2Tm 2:22

ROZDZ. 12

k Rdz 1:1
Rdz 1:27

l Ps 71:17
Ps 110:3
Ps 148:12
Lk 2:49
2Tm 3:15

m Ps 90:10

n 2Sm 19:35
o Rdz 27:1
1Sm 4:15

p Hi 4:19
Mt 12:44
2Ko 5:1
2Pt 1:13

q 2Sm 21:15
Ps 22:15
Ps 90:9
Ps 102:23

r Hi 31:10
Iz 47:2
Mt 24:41

s Rdz 48:10
Iz 59:10
Mt 9:29

t Hi 41:14
u Ps 58:6

v 2Sm 19:35
w Hi 15:10

Prz 16:31

go domu,^a po ulicy zaś chodzą placzący;^b **6** zanim zostanie usunięty srebrny sznur i rozbije się złota czasza,^c i stłucze się dzban u źródła, i roztrząska się koło do czerpania wody z cysterny. **7** Wtedy proch wraca do ziemi,^d tak jak był, duch^e zaś wraca do prawdziwego Boga,^f który go dał.^g

8 „Największa marność!” – rzekł zgromadzający.^h „Wszystko jest marnością”.ⁱ

9 A prócz tego, że zgromadzający stał się mądry,^j nieustannie też uczył lud wiedzy,^k a także przemyślał i starannie badał,^l by zestawić wiele przysłów.^m **10** Zgromadzający starał się znaleźć miłe słowaⁿ i napisać właściwe słowa prawdy.^o

11 Słowa mędrców są jak ościenie,^p a do wbitych gwoździ^q podobni są ci, którzy się zajmują zbiorami wypowiedzi; dał je jeden pasterz.^r **12** Jeśli chodzi o cokolwiek oprócz nich, mój synu, usłuchaj przestrogi: Sporządzaniu wielu ksiąg nie ma końca, a nadmierne oddawanie się im męczy ciało.^s

13 Konkluzja sprawy, po wysłuchaniu wszystkiego, jest następująca: Bój się prawdziwego Boga^t i przestrzegaj jego przykazań.^u Na tym bowiem polega cała powinność człowieka. **14** Bo prawdziwy Bóg podda wszelki uczynek osądzeniu w związku z każdą ukrytą rzeczą, czy to dobłą, czy złą.^v

szpalta 2 **a** Hi 17:13; Hi 30:23; Ps 49:14; Kzn 9:10; **b** Rdz 50:10; Mk 5:38; **c** Sdz 9:53; **d** Rdz 3:19; Hi 34:15; Ps 146:4; Kzn 3:20; **e** Hi 34:14; Ps 104:29; Kzn 3:21; **f** 1Ko 8:4; **g** Rdz 2:7; Hi 27:3; Iz 42:5; Za 12:1; **h** 1KI 8:1; **i** Kzn 1:2; Kzn 1:14; **j** 1KI 3:12; 1KI 10:23; **k** 1KI 10:3; 1KI 10:8; **l** Prz 25:2; Lk 1:3; **m** 1KI 4:32; Prz 1:1; **n** Prz 15:23; Prz 16:21; Prz 16:24; Prz 25:11; **o** Lk 1:4; Jn 17:17; **p** Dz 2:37; 2Ko 10:4; **q** Tyt 2:4; Heb 4:12; **r** Ps 112:8; 1Ko 15:58; Ef 6:14; **s** Ps 23:1; Ps 80:1; 1Pt 5:4; **t** Kzn 1:18; Dz 19:19; Kol 2:8; **u** Pwt 10:12; Hi 28:28; Ps 111:10; Prz 1:7; Prz 8:13; Prz 9:10; **v** Pwt 6:2; Ps 119:35; 1Pt 2:17; 1Jn 5:3; **w** Ps 62:12; Kzn 11:9; Mt 11:9; Lk 12:2; Dz 17:31; 1Ko 4:5; 2Ko 5:10; 1Tm 5:24.

PIEŚŃ NAD PIEŚNIAMI

1 Najznakomitsza pieśń.^a Salomona:^b **2** „Niech mnie całuje pocałunkami swych ust,^c gdyż twoje przejawy czułości są lepsze niż wino.^d **3** Dobry jest zapach twych olejków.^e Imię twe jest jak wylewany olejek.^f To dlatego umiłowaly cię dziewczęta. **4** Pociągnij mnie ze sobą;^g pobiegijmy. Król wprowadził mnie do swych wewnętrznych komnat!^h Radujmy się i weselmy tobą. Wspominajmy o twych przejawach czułości bardziej niż o winie.ⁱ Słusznie cię miłują.^j

5 „Czarna jestem, lecz pełna wdzięku, córki jerozolimskie,^k jak namioty Kedaru,^l a zarazem jak płótna namiotowe^m Salomona. **6** Nie patrzcie na mnie, że jestem śniada, gdyż ujrzało mnie słońce. Rozgiewali się na mnie synowie mej matki; kazali mi strzec winnic, chociaż ja nie strzegłam swej własnej winnicy.ⁿ

7 „Powiedźże mi, ty, którego umiłowala moja dusza,^o gdzie pasesz,^p gdzie dajesz trzodzie leżeć w południe. Czemuż miałabym się stać podobna do niewiasty spowitej w żałobę wśród stad należących do twoich towarzyszy?”

8 „Jeżeli sama nie wiesz, najpiękniejsza z niewiast,^q to pójdz śladami trzody i paś swe kozłeta przy szalasach pasterzy”.

9 „Do mojej kłaczy w rydwanach faraona przyrównałem ciebie,^r towarzyszek moja.^s **10** Twe policzki są pełne wdzięku wśród warkoczy, twoja szyja w sznurze koralików.^t **11** Sprawimy ci złote kółka^u ze srebrnymi guzami”.

12 „Dopóki król jest przy swym okrągłym stole, mój szpi-

ROZDZ. 1

- ^a Wj 15:1
Pwt 31:19
Sdz 5:1
2Sm 22:1
Ps 18:0
Iz 5:1
Obj 15:3
- ^b 1Kl 4:32
- ^c PnP 8:1
- ^d PnP 4:10
- ^e Prz 27:9
Kzn 9:8
PnP 5:5
Łk 23:56
- ^f Kzn 7:1
- ^g Jn 6:44
- ^h 1Kl 7:1
- ⁱ Jn 15:13
- ^j Mt 10:37
- ^k Ps 45:9
- ^l Ps 120:5
Eze 27:21
- ^m Wj 36:14
- ⁿ PnP 8:12
- ^o 1Sm 18:20
Iz 5:1
- ^p PnP 6:3
Jn 10:11
Obj 7:17
- ^q Ps 45:9
Ef 5:27
- ^r 1Kl 10:28
- ^s PnP 6:4
- ^t Eze 16:11
- ^u 2Sm 1:24
Jcr 4:30

szpalta 2

- ^a PnP 4:13
- ^b Jn 12:3
- ^c Wj 30:23
Est 2:12
Ps 45:8
PnP 4:6
PnP 5:13
Jn 19:39
- ^d PnP 4:5
- ^e PnP 4:13
- ^f Joz 15:62
- ^g Ps 45:11
PnP 4:7
- ^h Rdz 29:17
PnP 4:1
PnP 5:2
- ⁱ Ps 45:2
PnP 5:10
Jn 1:14
Heb 11:23
- ^j Hl 7:13
Ps 132:3
- ^k Ps 92:12
Iz 9:10

ROZDZ. 2

- ^l Iz 35:1
- ^m 1Kn 27:29

kanard^a wydaje swój zapach.^b

13 Woreczkiem mirry^c jest dla mnie mój miły; spędzi noc między moimi piersiami.^d **14** Kiścią henny^e jest dla mnie mój miły, pośród winnic En-Gedi^f.

15 „Oto jesteś piękna, towarzyszek moja.^g Oto jesteś piękna. Oczy twoje są jak oczy gołębi^h”.

16 „Oto jesteś piękny,ⁱ mój miły, i przyjemny. Nasze łoże^j zaś jest z listowia. **17** Belkami naszego wspaniałego domu są cedry,^k a naszymi krokwiemi – drzewa jałowcowe.

2 „Jestem zwykłym szafranem^l z nadbrzeżnej równiny,^m lilią z nizinⁿ”.

2 „Jak lilia wśród ciernistych chwastów, tak moja towarzyszka pomiędzy córkami^o”.

3 „Jak jabłoń^p wśród drzew leśnych, tak mój miły pomiędzy synami.^q Namiętnie zapragnęłam jego cienia i tam usiadłam, a owoc jego jest słodki dla mego podniebienia. **4** Wprowadził mnie do domu wina,^r a jego sztandarem^s nade mną była miłość.^t **5** Pokrzepcie mnie placzkami rodzynkowymi,^u posilcie mnie jabłkami, bo jestem chora z miłości.^v **6** Lewica jego jest pod moją głową, a jego prawica mnie obejmuje.^w **7** Zaprzysięgłam was,^x córki jerozolimskie, na gazele^y albo na łanie^z polne, żebyście nie próbowały obudzić lub wzniecić we mnie miłości, dopóki nie będzie do tego skłonna.^a

- ^a PnP 2:16; ^o PnP 1:15; ^{Flp} 2:15; ^{1Pt} 2:12; ^p PnP 8:5; ^q Ps 45:2; ^{PnP} 5:9; ^r Iz 25:6; ^s PnP 6:4; ^t Rdz 29:18; ^{Rdz} 29:20; ^u 1Sm 30:12; ^{2Sm} 6:19; ^v 1Sm 18:20; ^{PnP} 5:8; ^w PnP 8:3; ^x Pwt 6:13; ^y 2Sm 2:18; ^{1Kn} 12:8; ^{PnP} 3:5; ^z Prz 5:19; ^a PnP 8:4.

8 „Odgłos mego miłego!^a Oto nadchodzi,^b wspina się po górach, skacze po wzgórzach. **9** Miły mój przypomina gazelę^c lub młodego jelenia. Oto stoi za naszym murem, patrzy przez okna, zagląda przez kratki.^d **10** Miły mój odezwał się i rzekł do mnie: „Wstań, moja towarzyszo, moja piękna,^e i pójdz.^f **11** Bo oto minęła pora deszczowa,^g skończyła się ulewa, przeszła. **12** Ukazało się kwiecie na ziemi,^h nastał czas przycinania winorośliⁱ i słysząc w naszej krainie głos turkawki. **13** A drzewo figowe^k dało dojrziałe kolor swoim wczesnym figom;^l i kwitną winorośle, wydają swój zapach. Wstań, chodź, moja towarzyszo,^m moja piękna, i pójdz. **14** Gołębicoⁿ moja w rozpadlinach skały, w kryjówce stromej drogi, pokaż mi swą postać,^o daj mi usłyszeć twój głos, gdyż twój głos jest przyjemny, a twoja postać pełna wdzięku”.^p

15 „Połapcie nam lisy,^q małe liski, które wyrządzają szkody w winnicach, gdyż nasze winnice są w kwieciu”.^r

16 „Mój miły jest mój, a ja jestem jego.” Pasie^s on wśród lilii.^t **17** Zanim nadejdzie powiew dnia i umkną cienie, zawróć, mój miły; bądź podobny do gazeli^v lub młodych jeleni na górach rozłąki.

3 „Nocami na swym łożu szukałam tego, którego umiłowała moja dusza.” Szukałam go, lecz nie znalazłam. **2** Pozwólcie mi wstać i obejść miasto;^x na ulicach i placach^y będę szukać tego, którego umiłowała moja dusza. Szukałam go, lecz go nie znalazłam. **3** Napotkali mnie strażnicy^z obchodzący miasto: „Czy widzieliście tego, którego umiłowała moja dusza?” **4** Ledwie od nich odeszłam,

ROZDZ. 2

- a PnP 5:2
- Jn 10:27
- Obj 3:20
- b Obj 22:20
- c PnP 2:17
- PnP 8:14
- d Sdz 5:28
- e PnP 4:7
- f Ps 45:10
- Jn 14:3
- g Za 10:1
- h PnP 6:11
- Iz 55:10
- i Iz 18:5
- Jn 15:2
- j Jer 8:7
- k Mi 4:4
- l Iz 28:4
- Nah 3:12
- m PnP 1:15
- n PnP 5:2
- Jer 48:28
- Mt 10:16
- o Ps 45:11
- p PnP 1:5
- PnP 6:10
- q Sdz 15:4
- Lam 5:18
- r PnP 7:12
- s PnP 6:3
- PnP 7:10
- t PnP 1:7
- u PnP 2:1
- v 2Sm 2:18
- PnP 2:9
- PnP 8:14

ROZDZ. 3

- w 1Sm 18:20
- PnP 1:7
- x 2Kn 9:30
- y Neh 8:16
- Lam 4:18
- z Ps 130:6
- PnP 5:7

szpalta 2

- a 1KI 22:16
- b PnP 2:7
- c PnP 8:4
- d Jer 2:2
- e Wj 30:23
- Wj 30:34
- f 1KI 9:22
- g Neh 4:22
- Kzn 5:12
- h 1KI 5:9
- i Prz 4:9
- j 2Sm 12:24
- Prz 4:3
- k Iz 62:5

ROZDZ. 4

- l Ps 45:11
- m PnP 1:15
- n Rdz 24:65
- o PnP 6:5
- p Lb 32:1
- Pwt 3:12
- q PnP 6:6

znalazłam tego, którego umiłowała moja dusza. Uchwyciłam się go i nie puszcze, dopóki go nie wprowadzę do domu mojej matki i do wewnętrznej izby tej, która mnie nosiła w łonie. **5** Zaprzysięgałam was,^a córki jerozolimskie, na gazele albo na łanie polne,^b żebyście nie próbowały obudzić lub wzniecić we mnie miłości, dopóki nie będzie do tego skłonna”.^c

6 „Cóż to wylania się od strony pustkowią niczym słupy dymu, pachnąc mirrą i wonną żywicą,^d wszelkim wonnym pudrem, który jest od kupca?”^e

7 „Oto jego łożo, Salomona. Wokół niego sześćdziesięciu mocarzy — spośród mocarzy Izraela^f — **8** z których każdy posiada miecz, jest zaprawiony do boju, każdy z mieczem na udzie z powodu tego, co grozi nocami”.^g

9 „To lektyka, którą król Salomon uczynił sobie z drzew Libanu.^h **10** Jej słupy uczynił ze srebra, jej podpory ze złota. Jej siedzenie jest z wełny barwionej czerwonawą purpurą, a jej wnętrze urządzone z miłością przez córki jerozolimskie”.

11 „Wyjdźcie i popatrzcie, córki Syjonu, na króla Salomona w wieniec,ⁱ który dla niego uplotła jego matka^j w dniu jego zaślubin i w dniu radości jego serca”.^k

4 „Oto jesteś piękna,^l towarzysko moja. Oto jesteś piękna. Oczy twoje są jak oczy gołębi,^m za twą zasłoną.ⁿ Włosy twoje są jak stado kóz,^o które zeskoczyły z górzystego regionu Gilead.^p **2** Zęby twe są jak stado świeżo ostrzyżonych owiec,^q które wyszły z kapieli; każda z nich rodzi bliźnięta, żadna nie straciła swych młodych. **3** Wargi twe są jak nieć szkarłatna, a twoja mowa

jest przyjemna.^a Niczym kawałek jabłka granatu są twoje skronie za twą zasłoną.^b **4** Szyja^c twoja jest jak wieża^d Dawida, zbudowana z warstw kamieni, na której wisi tysiąc tarcz, a wszystkie to – okrągłe tarcze^e mocarzy. **5** Dwoje twych piersi^f jest jak dwoje młodych, bliźniąt gazeli, pasących się między liliami”.^g

6 „Zanim nadejdzie powiew dnia^h i umkną cienie, pójdę na górę mirry i na wzgórze wonnej żywicy”.ⁱ

7 „Cała jesteś piękna,^j towarzyszek moja, i nie ma w tobie skazy”.^k **8** Ze mną z Libanu, oblubienico,^l przyjdź ze mną z Libanu.^m Zstąp ze szczytu Antylibanu, ze szczytu Seniru,ⁿ z Hermonu,^o z legowisk lwów, z gór lampartów. **9** Przyprawiłaś mnie o bicie serca, moja siostrze,^p ma oblubienico,^q przyprawiłaś mnie o bicie serca jednym ze swych oczu,^r jednym z wisiorów swego naszyjnika. **10** Jakże piękne są twoje przejawy czułości,^s moja siostrze, moja oblubienico! O ileż lepsze są twoje przejawy czułości niż wino, a zapach twych olejków niż wszelkie wonności!^t **11** Wargi twoje ociekają miodem z plastra,^u moja oblubienico. Miód^v i mleko są pod twoim językiem, a zapach twoich szat jest jak zapach^w Libanu. **12** Zaryglowanym ogrodem jest moja siostra,^x ma oblubienica, ogrodem zaryglowanym, źródłem zapieczętowanym. **13** Twoja skóra to raj granatów z najwyborniejszymi owocami,^y krzewy hennowe wraz ze szpikanardami;^z **14** szpikanard^a i szafran,^b tatarak^c i cynamon,^d a także wszelkie drzewa z wonną żywicą, mirra i aloes,^e jak również wszelkie najznakomitsze wonności;^f **15** i źródło dla ogrodów, studnia ze świeżą

ROZDZ. 4

- a Ps 37:30
- Ps 45:2
- b PnP 6:7
- c PnP 1:10
- d Neh 3:25
- PnP 7:4
- e 2Sm 8:7
- 2Kl 11:10
- Eze 27:11
- f PnP 7:3
- g PnP 2:16
- h PnP 2:17
- i Kzn 2:5
- j PnP 4:1
- k 2Kl 11:2
- Ef 1:4
- 2Pt 3:14
- l Jn 3:29
- Obj 21:9
- m Pwt 3:25
- n Pwt 3:9
- o Ps 133:3
- p PnP 5:1
- q Ps 45:14
- Obj 19:7
- r Prz 5:19
- s PnP 1:2
- PnP 7:12
- t Est 2:12
- PnP 1:3
- PnP 1:12
- u Prz 16:24
- v Prz 24:13
- PnP 5:1
- w Ps 45:8
- x PnP 6:2
- y PnP 7:13
- z PnP 1:12
- a Jn 12:3
- b PnP 2:1
- c Wj 30:23
- Iz 43:24
- d Prz 7:17
- Obj 18:13
- e Lb 24:6
- Ps 45:8
- f Wj 30:34
- Eze 27:22
- 2Kl 2:14

szpalta 2

- a Rdz 26:19
- b Jer 18:14
- c Kzn 1:6
- d PnP 5:1

ROZDZ. 5

- c PnP 4:16
- PnP 6:2
- f PnP 4:9
- 1Tm 5:2
- g PnP 4:8
- Jn 3:29
- Obj 21:9
- h PnP 4:14
- i Pwt 26:9
- PnP 4:11
- Iz 7:15
- j PnP 1:2
- PnP 1:4
- k PnP 3:1
- l Obj 3:20

wodą,^a oraz strumyki sączące się z Libanu.^b **16** Obudź się, wie-
trze północny, i przybądź, wie-
trze południowy.^c Powiej na mój
ogród.^d Niech popłyną jego won-
ności”.

„Niech miły mój przyjdzie do
swego ogrodu i spożywa jego
najwyborniejsze owoce”.

5 „Wszedłem do swego ogrodu,^e
moja siostrze,^f moja oblubie-
nico,^g Nabierałem swej mirry,^h
jak również swych wonnych ko-
rzeni. Zjadłem swój plaster mio-
du wraz z miodem swoim;ⁱ wy-
piłem swe wino i mleko”.

„Jedźcie, towarzysze moi! Pij-
cie i upójcie się przejawami czu-
łości!”^j

2 „Ja śpię, lecz moje serce
czuwa.^k Oto odgłos pukania mo-
jego miłego!”^l

„Otwórz mi,^m moja siostrze,
towarzyszek moja, moja gołębi-
co, moja nienaganna!”ⁿ Bo głowa
moja jest pełna rosy, kędziory
moich włosów – kropel nocy”.^o

3 „Zdjęłam swą długą szatę.
Jakże mam ją znowu włożyć?
Umyłam swoje stopy. Jakże mam
je pobrudzić?” **4** Miły mój wy-
ciągnął swą rękę z otworu drzwi,
a we mnie poruszyły się moje
wnętrznosci.^p **5** Wstałam, by o-
tworzyć mojemu miłemu, i moje
ręce ociekały mirrą, a moje palce
płynną mirrą, na wgłębienia
zamka. **6** Otworzyłam mojemu
miłemu, lecz mój miły zawrócił,
odszedł. Dusza moja uszła ze
mnie, gdy on mówił. Szukałam
go, lecz go nie znalazłam.^q Woła-
łam go, lecz mi nie odpowie-
dział. **7** Spotkali mnie straż-
nicy^r obchodzący miasto. Pobili
mnie, poranili. Strażnicy mu-
rów^s ściągali ze mnie moją sze-
roką chustę.

m Lk 12:36; n 2Kl 7:1; 2Kl 11:2; Ef 5:27; 2Pt 3:14;
Obj 14:4; o Lk 2:8; p Rdz 43:30; 1Kl 3:26; q PnP 3:1;
r PnP 3:3; s Iz 62:6.

8 „Zaprzyięgłam was,^a córki jerozolimskie,^b że jeśli spotkacie mojego miłego,^c macie mu powiedzieć, iż jestem chora z miłości”.^d

9 „Czymże twój miły przewyższa każdego innego miłego,^e o najpiękniejsza z niewiast?^f Czymże twój miły przewyższa każdego innego miłego, że nas tak zaprzyięgłaś?”^g

10 „Miły mój jest olśniewający i rumiany, najokazalszy wśród dziesięciu tysięcy.^h **11** Głowa jego to złoto, oczyszczone złoto. Kędziory jego włosów to grona daktyli. Jego włosy są czarne jak kruk. **12** Oczy jego są jak gołębie nad kanałami wodnymi, kąpiące się w mleku, siedzące między brzegami. **13** Policzki jego jak grządka wonnych korzeni,ⁱ wieże aromatycznych ziół. Jego wargi to lilie ociekające płynną mirrą.^j **14** Ręce jego to złote walce, wykładane chryzylitem. Jego brzuch to płyta z kości słoniowej wysadzana szafirami. **15** Nogi jego to marmurowe kolumny osadzone na podstawach z oczyszczonego złota. Z wyglądu podobny jest do Libanu, wybory niczym cedr.^k **16** Jego podniebienie to sama słodycz i wszystko w nim jest naprawdę piękne.^l Taki jest mój miły i taki jest mój towarzysz, o córki jerozolimskie”.

6 „Dokąd poszedł twój miły, o najpiękniejsza z niewiast?^m Dokąd się zwrócił twój miły, abyśmy mogły go z tobą szukać?”

2 „Miły mój zszedł do swego ogrodu,ⁿ na grządki wonnych roślin,^o by pasać^p pośród ogrodów i zbierać lilie. **3** Ja jestem mojego miłego, a mój miły jest mój.^q Pasie^r on między liliami”.

4 „Piękna jesteś, towarzysko moja,^s jak Miasto Przyjemne,^t

ROZDZ. 5

- a Pwt 6:13
- b Pwt 10:20
- c PnP 3:10
- d Ps 45:2
- e PnP 2:5
- f Ps 45:7
- g PnP 6:1
- h PnP 5:8
- i Lk 2:52
- j PnP 6:2
- k PnP 1:13
- l Ps 92:12
- m Ps 45:2
- n PnP 2:3

ROZDZ. 6

- m Ps 45:11
- n PnP 1:8
- o PnP 5:9
- p Obj 19:8
- q PnP 5:1
- r PnP 5:13
- s PnP 1:7
- t PnP 2:16
- u PnP 7:10
- v 2Ks 11:2
- w Iz 40:11
- x Jn 10:14
- y Heb 13:20
- z PnP 1:9
- aa 1Kl 14:17

szpalta 2

- a Ps 48:2
- b Obj 21:10
- c PnP 6:10
- d Ps 20:5
- e PnP 1:15
- f PnP 4:9
- g PnP 7:4
- h PnP 4:1
- i PnP 4:2
- j PnP 4:3
- k 1Kl 11:1
- l PnP 2:14
- m PnP 5:2
- n Ps 45:9
- o Iz 49:23
- p PnP 8:5
- q Obj 21:10
- r 2Sm 23:4
- s Iz 58:8
- t Iz 24:23
- u Mt 13:43
- v PnP 6:4
- w Kzn 2:5
- x PnP 6:2
- y Pwt 8:7
- z PnP 7:12
- aa PnP 1:10
- ab PnP 1:6
- ac Obj 19:7

ROZDZ. 7

- v Iz 52:7
- w Rz 10:15
- x Ps 110:3
- y Ps 45:13

pełna wdzięku jak Jerozolima,^a budząca lęk niczym oddziały^b zgromadzone wokół sztandarów.^c **5** Odwróć ode mnie swe oczy,^d bo wzbudziły we mnie niepokój. Włosy twoje są jak stado kóz, które zeskokczyły z Gileadu.^e **6** Żeby twe są jak stado świeżo ostrzyżonych owiec, które wyszły z kąpieli; każda z nich rodzi bliźnięta, żadna nie straciła swych młodych.^f **7** Niczym kawałek jabłka granatu są twoje skronie za twą zasłoną.^g **8** Niech sobie będzie sześćdziesiąt królów i osiemdziesiąt nałożnic, a dziewcząt bez liku.^h **9** Jedna jest moja gołębica,ⁱ moja nienaganna.^j Jedna jest ta, która należy do swej matki. Jest ona czysta u tej, która ją urodziła. Córki ją widziały i zaczęły ją zwać szczęśliwą; królowe oraz nałożnice – i zaczęły ją wysławiać.^k **10** „Kim jest ta niewiasta,^l spoglądająca w dół niczym jutrzeńka,^m piękna jak księżyc w pełni,ⁿ czysta jak jaśniejące słońce,^o budząca lęk niczym oddziały zgromadzone wokół sztandarów?”^p

11 „Zeszlam do sadu^q orzechowego, by zobaczyć paki w dołynie potoku,^r by zobaczyć, czy winorośl wypuściła pędy, czy zakwitły granatowce.^s **12** Zanim się spostrzegłam, dusza moja postawiła mnie przy rydwanach mego ochoczego ludu”.

13 „Wróć, wróć, Szulamitko! Wróć, wróć, abyśmy mogli na ciebie popatrzeć!”^t

„Co widziecie w Szulamitce?”^u

„Coś przypominającego taniec dwóch obozów!”

7 „Jakże wypiękniały twe stopy w twoich sandałach,^v córko ochocza!”^w Łuki twoich ud są jak ozdoby,^x dzieło rąk artysty. **2** Pępek twój to okrągła cząszka. Niechaj w niej nie brakuje

zmieszanego wina.^a Brzuch twój to kopiec pszenicy okolony liliami.^b **3** Dwoje twych piersi jest jak dwoje młodych, bliźniąt gazeli.^c **4** Twoja szyja^d jest jak wieża z kości słoniowej. Oczywiście jak sadzawki w Cheszbonie,^e koło bramy Bat-Rabbim. Nos twój jest jak wieża Libanu, spoglądająca ku Damaszkowi. **5** Głowa twoja na tobie jest jak Karmel,^f a kędziory^g na twojej głowie są jak wełna barwiona czerwioną purpurą.^h Króla związały kaskadami.ⁱ **6** Jakżeś ty piękna i jakżeś miła, o ukochana, pośród niezwykłych rozkoszy!^k **7** Wzrost twój przypomina palmę,^l a twoje piersi^m – grona daktyli. **8** Rzekłem: „Wspnę się na palmę, by chwycić jej gałązki daktyli”.ⁿ I oby two piersi były jak kiście winorośli, a zapach twoich nozdrzy niczym jabłka, **9** podniebienie twe zaś jak najlepsze wino,^o które gładko spływa^p dla mego miłego, delikatnie płynąc nad wargami śpiących”.

10 „Ja należę do mego miłego,^q a jego pożądanie zwrócone jest ku mnie.”^r **11** Chodźże, mój miły, pójdźmy na pole;^s zanocujmy pośród krzewów hennowych.^t **12** Wstańmy wcześniej i chodźmy do winnic, by zobaczyć, czy winorośl wypuściła pędy,^u czy rozwinęło się kwiecie,^v czy zakwitły granatowce.^w Tam cię obdarzę swymi przejawami czułości.^x **13** Mandragory^y wydały swój zapach, a przy naszych wejściach są wszelkiego rodzaju najwyborniejsze owoce.^z I nowe, i stare zachowałam dla ciebie, mój miły.

8 „O, gdybyś był jak mój brat,^a który ssal piersi mej matki!^b Wówczas gdybym cię spotkała na dworze, pocałowałabym

ROZDZ. 7

a Prz 9:2

PnP 8:2

b PnP 2:2

c PnP 4:5

d PnP 1:10

PnP 4:4

e PnP 4:1

f Lb 21:25

Joz 21:39

g Iz 35:2

h PnP 6:5

i Est 8:15

PnP 3:10

j PnP 1:4

k PnP 4:7

l Ps 92:12

m PnP 7:3

PnP 8:10

n Mt 5:28

1Tm 5:2

o Ps 104:15

p Prz 23:31

q PnP 2:16

PnP 6:3

r PnP 2:14

s PnP 8:1

t PnP 1:14

PnP 4:13

u PnP 6:11

v PnP 2:13

w Pwt 8:8

PnP 6:11

x PnP 1:4

PnP 4:10

y Rdz 30:14

z PnP 4:16

ROZDZ. 8

a PnP 1:6

b Gal 4:26

szpalta 2

a Ps 2:12

PnP 1:2

b PnP 3:4

cię.^a Nie wzgardzono by mną. **2** Przywiodłabym cię, przyprowadziłabym do domu mej matki,^b która mnie uczyła. Dałabym ci się napić korzennego wina,^c świeżego soku z jabłek granatu. **3** Lewica jego byłaby pod mą głową, a jego prawica obejmowała by mnie.^d

4 „Zaprzysięgłam was, córki jerozolimskie, żebyście nie próbowały obudzić lub wzniecić we mnie miłości, dopóki nie będzie do tego skłonna”.^e

5 „Kim jest ta,^f która się wylania z pustkowi,^g wspierając się na swym miłym?”^h

„Obudziłam cię pod jabłonią. Tam cię powiła w bólach twoja matka. Tam odczuwała bóle porodowe twoja rodzicielka.”ⁱ

6 „Połóż mnie niczym pieczęć na swoim sercu,^j niczym pieczęć na swym ramieniu; gdyż miłość jest potężna jak śmierć,^k domaganie się wyłącznego oddania^l jest nieubłagane jak Szeol. Jej żar to żar ognia, płomień Jah.”^m

7 Obficie wody nie zdołają zgasić miłościⁿ ani jej nie zmyją rzeki.^o Choćby człowiek dał za miłość wszystkie kosztowne przedmioty ze swego domu, z całą pewnością by nimi wzgardzono”.

8 „Mamy małą siostrzyczkę,^p która jeszcze nie ma piersi. Cóż uczynimy dla naszej siostry w dniu, gdy będą się o nią ubiegac?”

9 „Jeżeli będzie murem,^q zbudujemy na niej srebrne blanki, ale gdyby miała być drzwiami,^r zaprzemy ją cedrową deską”.

c Prz 9:2; PnP 5:1; d PnP 2:6; e PnP 2:7; PnP 3:5; f PnP 6:13; PnP 7:10; g Ps 45:10; h PnP 7:11; i Rdz 3:16; j Ag 2:23; k Jn 15:13; Rz 16:4; Ef 5:25; Obj 12:11; l Wj 20:5; Joz 24:19; m Ps 89:8; Ps 118:17; Iz 12:2; 1Jn 4:8; n 1Ko 13:8; 1Ko 13:13; o Rz 8:39; p PnP 1:6; q 2Ko 7:1; Gal 5:23; 1Pt 3:2; r Prz 7:11; Oz 2:7; 1Ko 7:9.

10 „Ja jestem murem, a moje piersi są jak wieże.^a Tak stałam się w jego oczach jak ta, która znajduje pokój.

11 „Salomon miał winnicę^b w Baal-Hamon. Dał tę winnicę stróżom.^c Każdy wносił za jej owoc tysiąc srebrników.

12 „Moja winnica, należąca do mnie, jest do mojej dyspozy-

ROZDZ. 8**a** 1Ko 7:34

Kol 3:5

1Pt 2:12

b Kzn 2:4

PnP 7:12

c Lk 20:9**szpalta 2****a** PnP 1:6

PnP 6:11

b PnP 2:14**c** PnP 2:17

cji. Tysiąc należy do ciebie, Salomonie, a dwieście do tych, którzy strzegą jej owocu”.

13 „O ty, która mieszkasz w ogrodach,^a druhowie zważają na twój głos. Daj mi go usłyszeć”.^b

14 „Uciekaj, mój miły, i stań się podobny do gazeli lub młodego jelenia na górach wonnych korzeni”.^c

KSIEGA

IZAJASZA

1 Wizja^a dotycząca Judy i Jerozolimy, oglądana przez Izajasza,^b syna Amoca, za dni Uzzjasza,^c Jotama,^d Achaza^e i Ezechiasza^f – królów Judy;^g

2 Słuchajcie,^h niebioso, i nadstaw ucha, ziemio, bo Jehowa przemówił: „Synów wypiąstowałem i wychowałem,ⁱ lecz oni zbuntowali się przeciwko mnie.^j

3 Byk dobrze zna swego nabywcę, a osioł – żłób swego właściciela; Izrael nie poznał,^k mój lud nie postępował ze zrozumieniem”.^l

4 Błada narodowi grzesznemu,^m ludowi obciążonemu winą, potomstwu czyniącemu zło,ⁿ synom postępującym zgubnie!^o Opuścili Jehowę,^p wzgardzili Świętym Izraela,^q odwrócili się wstecz.^r

5 Gdzie was jeszcze uderzyć,^s skoro pomnażacie bunt?^t Cała głowa jest chora i całe serce słabowite.^u

6 Od spodu stopy aż po głowę nie ma na nim zdrowego miejsca.^v Rany i sińce, i świeże pręgi – nie wyciśnięte ani nie przewiązane, ani nie zmiękczono oliwą.^w

7 Kraina wasza pustkowiec,^x wasze miasta spalone ogniem;^y ziemię waszą na waszych oczach pożerają^z obcy;^a spustoszenie przy-

ROZDZ. 1**a** Lb 12:6

Hi 33:15

Am 3:7

b 2Kn 32:32**c** 2Kn 26:22

Iz 6:1

d 2Kn 27:1**e** 2Kn 28:1**f** 2Kl 19:2

2Kn 29:1

2Kn 32:20

g Mt 1:9**h** Ps 50:4**i** Pwt 1:31

Eze 16:13

j Pwt 4:25

Iz 30:9

Eze 20:8

k Oz 4:6**l** Pwt 32:28

Ps 32:9

Rz 1:28

m Dn 9:11

Dz 7:51

n Lb 32:14

Sdz 2:19

o Mi 7:2**p** Pwt 31:16

Heb 3:10

q Pwt 32:19

Jer 7:19

Jer 50:29

1Ko 10:22

r Ps 58:3

Jer 2:5

Jer 15:6

Rz 8:7

s Jer 2:30

Jer 5:3

t Jer 9:3**u** Neh 9:34

Dn 9:8

v Ps 38:3**w** Lk 10:34**x** Pwt 28:63

Jer 44:2

y Iz 34:9

Jer 2:15

z Pwt 28:33

pomina zagładę dokonaną przez obcych.^a **8** Córa syjońska^b pozostała jak szalas w winnicy, jak budka strażnicza na polu ogórków, jak miasto podczas blokady.^c **9** Gdyby Jehowa Zastępów nie pozostawił nam choć kilku ocalałych,^d stalibyśmy się podobni do Sodomy, przypominalibyśmy Gomorę.^e

10 Słuchajcie słowa Jehowy,^f dyktatorscy^g władcy Sodomy.^h Nadstaw ucha ku prawu naszego Boga, ludu Gomory. **11** „Co mi po mnóstwie waszych ofiar?” – mówi Jehowa. „Dosyć mam całopalenⁱ z baranów^j i tłuszczy tuczonych zwierząt,^k a w krwi^l młodych byków i baranków, i kozłów^m nie mam upodobania.ⁿ

12 Gdy przychodzicie, by zobaczyć moje oblicze,^o któż tego żądał z waszej ręki – byćście wydeptywali me dziedzińce?^p

13 Przestańcie już przynosić bezwartościowe ofiary zbożowe.^q

a 2Kl 10:32; **szpalta 2** **a** 2Kl 18:11; Lam 5:2; **b** Iz 8:18; Za 9:9; **c** 2Kl 18:14; Iz 5:2; Iz 8:8; Jer 4:17; Lk 19:43; **d** 2Kl 25:11; Lam 3:22; Rz 9:27; **e** Rdz 19:24; Pwt 29:23; Am 4:11; Rz 9:29; **f** Am 3:1; **g** Iz 3:6; **h** Rdz 13:13; Pwt 32:32; Iz 3:9; Lam 4:6; Judy 7; **i** Oz 6:6; **j** Wj 29:38; Lb 29:39; Mi 6:7; **k** Kpl 3:16; **l** Kpl 4:18; Kpl 17:11; **m** Kpl 16:5; **n** 1Sm 15:22; Ps 40:6; Ps 51:16; Prz 15:8; Mt 9:13; **o** Wj 23:17; Pwt 16:16; **p** Kzn 5:1; Mal 1:8; **q** Mal 2:12; Lk 11:42.

Kadzidło – to dla mnie coś odrażającego.^a Nów^b i sabat,^c zwoływanie zgromadzeń^d – nie mogę znieść posługiwania się mocą tajemną^e w połączeniu z uroczystym zgromadzeniem. **14** Wasze dni nowiu i okresy świąteczne zniehawidziła dusza moja.^f Stały się dla mnie brzemieniem;^g zmęczyłem się znośnięciem ich.^h **15** A gdy rozkładacie dłonie,ⁱ kryję przed wami oczy.^j Chociaż mnożycie modlitwy,^k ja nie wysłuchuję;^l wasze ręce pełne są przelanej krwi.^m **16** Omyjcie się,ⁿ oczyśćcie się;^o usuńcie sprzed moich oczu zło waszych postępków;^p przestańcie wyrządzać zło.^q **17** Uczcie się czynić dobro;^r szukajcie sprawiedliwości;^s przywołajcie do porządku ciemność;^t wydajcie wyrok na rzecz chłopca nie mającego ojca;^u bronić sprawy wdowy.^v

18 „Chodźcie więc i uporządkujmy sprawy między sobą” – mówi Jehowa.^w „Chociażby wasze grzechy były jak szkarłat, zostaną wybielone jak śnieg;^x choćby były czerwone jak tkanina karmazynowa, staną się niczym wełna. **19** Jeżeli okażecie gotowość i rzeczywiście posłuchacie, spożywać będziecie to, co dobre w tej ziemi.^y **20** Ale jeśli odmówicie^z i wręcz będziecie się buntować, miecz was poże; bo usta Jehowy to powiedziały”.^a

21 O, jakże to wierne miasto^b stało się nierządnicą!^c Pełne było sprawiedliwości;^d mieszkała w nim prawda;^e a teraz mordercy.^f **22** Srebro twoje stało się spienionym żużlem.^g Twoje piwo pszenne jest rozcieńczone wodą.^h **23** Twoi książęta są oporni, to współnicy złodziei.ⁱ Każdy z nich kocha łapówkę^j i ugania się za darami.^k Nie wy-

ROZDZ. 1

- a Prz 15:9
Prz 21:27
Eze 8:11
- b Lb 28:11
- c Wj 31:13
- d Kpl 23:2
Ps 81:3
- e Kpl 19:26
1Sm 15:23
- f Am 5:21
Am 8:5
- g Iz 43:24
- h Mal 2:17
- i 1Kl 8:22
Ezd 9:5
- j Prz 15:29
- k Mt 6:7
- l Prz 28:9
Iz 59:2
Lam 3:44
Mi 3:4
- m Iz 59:3
Jer 7:9
Mi 3:2
- n Ps 26:6
Jer 4:14
Dz 22:16
Obj 7:14
- o 1Ks 5:8
2Ks 7:1
- p Iz 55:7
Eze 18:30
1Pt 2:1
- q Ps 34:14
1Pt 3:11
- r Am 5:15
Mi 6:8
- s Ps 82:3
Ps 112:5
- t Prz 31:9
- u Jer 22:3
- v Pwt 10:18
- w Jer 2:5
Oz 14:1
Mi 6:2
Jak 4:8
- x Ps 51:7
Iz 44:22
Lam 4:7
Mi 7:19
- y Pwt 28:2
Jl 2:26
- z 1Sm 12:25
Prz 29:1
Dn 9:5
Oz 13:16
- a Kpl 26:33
Pwt 28:15
Pwt 30:19
1Sm 15:29
2Pt 3:9
- b Ps 48:2
Za 8:3
- c Jer 2:20
Jer 3:6
Eze 16:22
- d 2Sm 8:15
1Kl 3:28
- e 2Kn 19:9
2Kn 19:10
- f Mi 3:3
Lk 13:34
Dz 7:52
- g Lam 4:1
Eze 22:18
- h Oz 4:18

dają wyroku na rzecz chłopca nie mającego ojca; i nawet nie dociera do nich sprawa wdowy.^a

24 Dlatego wypowiedź prawdziwego Pana, Jehowy Zastępców, Mocarza Izraela,^b brzmi: „Ha! Uwolnię się od moich wrogów i pomścę się^c na mych nieprzyjaciółach.^d **25** I zwrócę swą rękę ku tobie, i rozpuszczę jak ługiem twój spieniony żużel, i usunę wszystkie twoje odpady.^e **26** I przywrócę ci sędziów jak pierwiej, i doradców jak na początku.^f Potem będziesz nazwane Miastem Prawości, Grodem Wiernym.^g **27** Syjon będzie wykupiony sprawiedliwością,^h a ci z niego, którzy powracają – prawością.ⁱ **28** Upadek zaś buntowników i grzeszników nastąpi jednocześnie,^j a ci, którzy opuszczają Jehowę, wyginą.^k **29** Bo wstydzić się będą potężnych drzew, których pożądaliscie,^l a wy będziecie zmieszani z powodu ogrodów, któreście wybrali.^m **30** Gdyż staniecie się jak wielkie drzewo, którego liście więdną,ⁿ i jak ogród bez wody. **31** I stanie się silacz wiązką pakul,^o a jego dzieło iskrą; oboje naraz staną w płomieniach i nie będzie komu gasić”.^p

2 Rzeczą, którą Izajasza, syn Amos, widział w wizji dotyczącej Judy i Jerozolimy:^q **2** I stanie się pod koniec dni,^r że góra domu^s Jehowy będzie utwierdzona ponad szczytem gór^t

- i Iz 3:14; Mi 3:9; J Wj 23:8; Prz 17:23; k Prz 21:14; Kzn 7:7; szpalt 2 a Wj 22:22; Jer 5:28; Mal 3:5; Lk 18:3; b Iz 60:16; c Eze 25:14; Oz 8:3; Rz 12:19; d Pwt 32:43; Iz 59:18; Eze 5:13; e Jer 6:29; Jer 9:7; Mal 3:3; f Lb 12:3; 1Sm 12:3; Iz 32:1; Eze 34:23; g Iz 62:1; Za 8:8; h Pwt 24:18; Jer 31:11; i 1Ks 1:30; 2Ks 5:21; j Ps 1:6; Ps 37:38; Ps 104:35; Prz 29:1; Eze 20:38; 2Pt 3:7; k 1Sm 12:25; 1Kl 9:6; 2Ts 1:9; l Jer 2:20; Jer 3:6; Eze 6:13; Oz 4:13; Rz 6:21; m Iz 65:3; Iz 66:17; n Jer 17:6; Eze 17:9; Mt 21:19; o Eze 32:21; p Ps 73:27; Iz 34:10; Eze 20:47; Mal 4:1; **ROZDZ. 2** q Iz 1:1; Mi 1:1; Hab 1:1; r Jer 23:20; Jer 30:24; Eze 38:16; Dn 12:9; Dz 2:17; 2Tm 3:1; Obj 12:12; s Dz 10:35; 1Pt 2:5; t Dn 2:35; Za 8:3; Heb 12:22; Obj 21:10.

i wyniesiona ponad wzgórza;^a i popłyną ku niej wszystkie narody.^b **3** I wiele ludów pójdzie i powie: „Przyjdźcie^c i wstąpmy na górę Jehowy, do domu Boga Jakubowego; a on będzie nas pouczał o swoich drogach i będziemy chodzili jego ścieżkami”.^d Z Syjonu bowiem wyjdzie prawo, a słowo Jehowy – z Jerozolimy.^e **4** I wyda wyrok wśród narodów^f oraz uprządkuje sprawy^g wielu ludów.^h I przekują swe miecze na lemiesz, a swe włócznie na noże ogrodnicze.ⁱ Naród nie podniesie miecza przeciw narodowi ani się już nie będą uczyć wojowania.^j

5 Domu Jakuba, przyjdźcie i chodźmy w świetle Jehowy.^k

6 Ty bowiem porzuciłeś swój lud, dom Jakuba.^l Bo napełnili się tym, co jest ze Wschodu,^m oraz zajmują się magiąⁿ jak Filistyni i roi się u nich od dzieci cudzoziemców.^o **7** Ziemia ich jest pełna srebra i złota, a ich skarbow nie ma końca.^p Ziemia ich jest pełna koni, a ich rydwanom nie ma końca.^q **8** I ziemia ich jest pełna bezwartościowych bogów.^r Kłaniają się dziełu rąk, temu, co uczyniły czyjeś palce.^s **9** I ziemski człowiek się upadła, i człowiek się poniża, a ty w żadnym wypadku nie możesz im przebaczyć.^t

10 Wejdz w skałę i ukryj się w prochu przed grozą Jehowy i przed jego wspaniałym dostojenstwem.^u **11** Harde oczy ziemskiego człowieka zostaną poniżone, a pyszałkowatość ludzi się ugnie^v i w owym dniu sam Jehowa będzie wywyższony.^w **12** Bo dzień ten należy do Jehowy Zastępów.^x Przychodzi na każdego wywyższającego się i wyniosłego, a także na każdego wyniesionego lub poniżonego;^y **13** i na wszystkie

ROZDZ. 2

- a Mi 4:1
- b Ps 2:8
Ps 72:8
Ps 86:9
Ag 2:7
Mal 3:12
Obj 11:15
- c Jer 31:6
Za 8:23
Obj 22:17
- d Ps 25:8
Iz 54:13
Mi 4:2
Jn 7:16
Dz 10:33
1Ts 4:9
- e Ps 110:2
Iz 51:4
Rz 10:18
Obj 21:24
- f 1Sm 2:10
Ps 82:8
Ps 96:13
Ps 110:6
Dz 17:31
- g Prz 11:5
Mt 3:3
Łk 3:5
Jn 1:23
2Tm 3:16
Heb 9:10
- h Iz 1:18
Ef 2:1
Kol 2:13
- i Ps 46:9
Oz 2:18
Za 9:10
- j Ps 72:7
Iz 60:18
Mi 4:3
Mt 5:44
Mt 26:52
- k Ps 89:15
Iz 60:19
1Jn 1:7
Obj 21:23
- l Pwt 31:17
2Kn 24:20
- m Obj 17:5
- n Kpl 19:31
Pwt 18:10
Ps 106:35
- o Ezd 9:2
Neh 13:24
- p 1Kl 10:21
- q Pwt 17:16
1Kl 4:26
- r 2Kn 28:2
2Kn 33:7
Jer 2:28
- s Pwt 4:28
Ps 115:4
Oz 13:2
Obj 9:20
- t Wj 20:7
Joz 24:19
Jer 18:23
Mk 3:29
- u Wj 20:18
1Kn 29:11
Ps 119:120
- v Jer 50:32
Mal 4:1
Łk 18:14
Jak 4:6
1Pt 5:5

wysokie i wyniosłe cedry Libanu,^a i na wszystkie okazałe drzewa Baszanu;^b **14** i na wszystkie wysokie góry, i na wszystkie wyniosłe wzgórza;^c **15** i na każdą wysoką wieżę, i na każdy warowny mur;^d **16** i na wszystkie okręty Tarsisz,^e i na wszystkie wspaniałe statki. **17** I wyniosłość ziemskiego człowieka się ugnie, a pyszałkowatość ludzi zostanie poniżona;^f i w owym dniu sam Jehowa będzie wywyższony.^g

18 A bezwartościowi bogowie całkowicie znikną.^h **19** Ludzie zaś wejdą do jaskiń w skałach i do dolów w prochu – przed grozą Jehowy i przed jego wspaniałym dostojenstwem,ⁱ gdy powstanie, by zatrzęsa się ziemia.^j **20** W owym dniu ziemski człowiek rzuci ryjówkom i nietoperzom swoich nic niewartych bogów ze srebra oraz bezwartościowych bogów ze złota, których dla niego uczyniono, by się im kłaniał,^k **21** żeby wejść do jam w skałach i do rozpadlin skalnych przed grozą Jehowy i przed jego wspaniałym dostojenstwem,^l gdy powstanie, by zatrzęsa się ziemia. **22** Dla własnego dobra trzymajcie się z dala od ziemskiego człowieka, którego dech jest w jego nozdrzach,^m bo na jakiej podstawie miałby być brany pod uwagę?ⁿ

3 Oto bowiem prawdziwy Pan,^o Jehowa Zastępów, usuwa z Jerozolimy^p i z Judy podporę i oparcie, całą podporę chleba

w Iz 24:23; Mi 4:7; Sof 2:11; x Iz 13:6; Jer 46:10; Eze 13:5; Am 5:18; 1Ts 5:2; y Iz 66:16; Jer 25:31; szpalta 2 a Iz 10:33; Eze 31:3; Za 11:2; b Am 4:1; c Ps 110:5; d Sof 1:16; e 1Kl 10:22; Eze 27:25; f Iz 13:11; Jer 48:29; Eze 28:5; g Iz 2:11; h Iz 27:9; Eze 36:25; Eze 37:23; Oz 14:8; Za 13:2; i Ps 76:7; Iz 2:10; Łk 23:30; 2Ts 1:9; Obj 6:15; j Ps 7:6; Mi 1:3; Heb 12:26; 2Pt 3:10; Obj 16:18; k Iz 2:8; Iz 30:22; Iz 31:7; 1Kl 29:11; Ps 96:6; Ps 119:120; m Rdz 2:7; Hl 27:3; n Hl 7:17; Ps 8:4; ROZDZ. 3 o Iz 37:20; Iz 44:6; Jer 10:10; p 2Kl 23:27; 2Kn 36:19.

i całą podporę wody,^a **2** moca-
rza i wojownika, sędziego i proro-
ka^b oraz wróżbiarza i starca,^c
3 przełożonego nad pięćdziesię-
cioma^d i męża wysoce poważanego,
i doradcę, i znawcę sztuki ma-
gicznej, i biegłego zaklinacza.^e
4 I uczynię chłopców ich ksią-
żętami, i będzie nimi władać
samowola.^f **5** I ludzie będą ty-
ranizować jeden drugiego, każ-
dy swego bliźniego.^g Porwie się
chłopiec na starca,^h a lekce-
ważony na godnego szacunku.ⁱ
6 Każdy bowiem chwyci swego
brata w domu swego ojca i powie:
„Ty masz płaszcz. Zostań na-
szym dyktatorem,^j a to rumo-
wisko niech podlega twej ręce”.
7 W owym dniu podniesie on
swoją głowę, mówiąc: „Nie zajmę
się opatrywaniem ran, a w mo-
im domu nie ma ani chleba,
ani płaszcza. Nie ustanawiajcie
mnie dyktatorem nad ludem”.

8 Bo Jerozolima się potknęła,
a Juda upadła,^k gdyż ich je-
zyk i postęпки są przeciwko Je-
howie,^l oni bowiem zachowują
się buntowniczo w oczach je-
go chwały.^m **9** Doprawdy, sam
wyraz ich twarzy świadczy prze-
ciwko nimⁿ i opowiadają o
swoim grzechu, który jest jak
grzech Sodomy.^o Nie ukryli go.
Biada ich duszy! Sami bowiem
zgotowali sobie nieszczęście.^p

10 Powiedźcie, że prawemu
będzie się dobrze wiodło,^q bo ta-
cy będą spożywać owoc swych
uczynków.^r **11** Biada niegodzi-
wemu! – Nieszczęście; co bowiem
czynił swymi rękami, uczynią
jemu!^s **12** Jeśli chodzi o mój
lud, wyznaczający mu zadania
obchodzą się z nim surowo, a pa-
nują nad nim kobiety.^t Ludu
mój, prowadzący cię sprawiają,
że się błądasz,^u wypaczyli też
drogę twoich ścieżek.^v

ROZD. 3

a Kpl 26:26
Pwt 28:51
Jer 37:21
Eze 4:16

b Eze 13:9

c 2Kl 24:14
Ps 74:9
Lam 5:12

d Wj 18:21
Pwt 1:15
1Sm 8:12

e Pwt 18:10
Ps 58:5
Iz 8:19

f Sdz 21:25
Kzn 10:16

g Iz 9:19
Jer 9:5
Mt 3:3
Mal 3:5

h Hi 30:1

i Kpl 19:32
2Sm 16:5
Prz 16:31
Kzn 10:7
Mk 14:65

j Iz 1:10
Iz 22:3
Jn 6:15

k 2Kn 28:5
2Kn 28:18
2Kn 33:11
Jer 26:18
Mt 3:12

l Ps 73:8
Eze 9:9
Mal 3:13
Mt 12:36
Judy 15

m 2Kn 33:6
Hab 1:13
Mal 2:2
1Ko 10:22

n Ps 73:6
Prz 30:13
1Tm 5:24

o Rdz 18:20
Iz 1:10
Judy 7

p Lam 3:64
Oz 13:9

q Ps 18:24
Ps 128:1
Kzn 8:12
Sof 2:3
Rz 2:10

r Ps 128:2
Gal 6:7
Heb 6:10

s Ps 28:4
Ps 62:12
2Ko 5:10
2Tm 4:14
Jak 2:13

t 2Kl 11:1
Nah 3:13
1Tm 2:12

u Iz 9:16

13 Jehowa staje, żeby toczyć
spór, i powstaje, żeby wydać wy-
rok na ludy.^a **14** Jehowa bę-
dzie się prawował ze starcami
spośród swego ludu i z jego
książętami.^b

„A wy doszczętnie spaliliście
winnice. To, co zostało zrabowa-
ne uciśnionemu, jest w wa-
szych domach.” **15** Do czego
zmierzacie, że druzgociecie mój
lud i miażdżycie twarze uciś-
nionych?”^d – brzmii wypowiedź
Wszechwładnego Pana, Jehowy
Zastępów.

16 I mówi Jehowa: „Ponieważ
córci Syjonu stały się wyniosłe
i chodzą z wyciągniętymi sz-
jami, i zalotnie strzelają ocz-
kami, i stawiają drobne krociki,
a pobrzękują nogami,” **17** Je-
howa też sprawi, że oparszy-
wieje czubek głowy córek Syjo-
nu,^f i Jehowa obnaży ich czoło.^g

18 W owym dniu Jehowa usu-
nie piękno brząkadełek, a tak-
że przepaski na głowę i ozdoby
w kształcie księżycy,^h **19** na-
usznice i bransoletki, i zasło-
ny,ⁱ **20** nakrycia głowy i łań-
cuszki na nogi, i przepaski na
piersi,^j i „domy duszy”, i ozdobne,
brzęczące muszelki,^k **21** pier-
ścionki i kolczyki do nosa,^l
22 długie uroczyste szaty i pł-
szczyki, i okrycia, i sakiewki,
23 i lusterka,^m i szaty spodnie,
i zawoje,ⁿ i duże chusty.^o

24 „I stanie się, że zamiast
olejku balsamowego^p będzie tyl-
ko stęchlizna, a zamiast pasa
– powróż, a zamiast artystycz-
nego uczesania – lysina,^q a za-
miast bogatej szaty – opasanie

v Jer 5:31; Hab 1:4; Mt 15:14; Mt 23:15; **szpalta 2**
a Ps 12:5; Prz 22:23; Oz 4:1; Mi 6:2; **b** Jer 12:10; Łk
12:48; Jak 3:1; **c** Iz 1:23; Jer 5:27; Am 4:1; Mi 2:2;
Mi 6:10; **d** Iz 58:4; Am 2:6; Am 8:4; Mi 3:2; **e** Pwt
8:14; Iz 32:9; Eze 16:49; **f** Pwt 28:27; **g** Iz 3:24; 1Ko
11:6; **h** Sdz 8:26; **i** Rdz 24:22; Wj 32:2; Eze 16:11;
Oz 2:13; **j** Jer 2:32; **k** Wj 35:22; Lb 31:50; **l** Rdz
24:22; **m** Wj 38:8; **n** Kpl 16:4; **o** Rdz 38:14; Iz 47:2;
p Est 2:12; **q** Iz 22:12; Eze 7:18; Mi 1:16.

się worem,^a piętno^b zamiast urody. **25** Ludzie twoi padną od miecza, a twoja potęga – wskutek wojny.^c **26** A jej wejścia muszą się okryć żałobą^d i pograć w smutku, i zostanie ogołocona. I usiądzie na samej ziemi”.^e

4 I w owym dniu siedem kobiet uchwyci się jednego mężczyzny,^f mówiąc: „Będziemy jadły własny chleb i nosiły własne płaszcze; byleby tylko nazwano nas twoim imieniem, żeby została zdjęta nasza hańba”.^g

2 W owym dniu to, co za sprawą Jehowy wyrośnie jako latorośl,^h będzie ku ozdobie i chwale,ⁱ a owoc ziemi będzie przedmiotem dumy^j i czymś pięknym dla ocalałych z Izraela.^k **3** I stanie się, że pozostali na Syjonie i pozostawieni w Jerozolimie będą zwani świętymi dla niego,^l każdy zapisany do życia w Jerozolimie.^m

4 Gdy Jehowa zmyje kał córek Syjonu,ⁿ a krew przelana^o przez Jerozolimę spłucze^p spośród niej duchem sądu i duchem spalania,^q **5** wtedy Jehowa stworzy nad każdym ustalonym miejscem góry Syjon^r i nad jej miejscem zgromadzenia obłok za dnia, a dym i jasność ognia płomienistego^s w nocy;^t gdyż nad całą chwałą będzie osłona.^u **6** I powstanie szalas, który za dnia będzie dawał cień przed spiekotą^v oraz służył za schronienie przed deszczową nawałnicą i opadami.^w

5 Zaśpiewam memu umiłowanemu pieśń o moim umiłowanym, dotyczącą jego winnicy.^x Była winnica, którą mój umiłowany miał na żyznych zboczach. **2** I okopał ją, i oczyścił z kamieni, i obsadził wyborną czerwono-

ROZDZ. 3

- a** Jer 4:8
Lam 2:10
Jl 1:8
Am 8:10
b Gal 6:17
c 2Krn 29:9
Jer 11:22
Lam 2:21
Am 9:10
d Jer 14:2
Lam 1:4
e Hl 2:13
Iz 47:1
Lam 2:10

ROZDZ. 4

- f** Iz 3:25
g Rdz 30:23
Iz 54:4
Łk 1:25
h Iz 27:6
Iz 60:21
Jl 2:18
i Za 9:17
j Iz 30:23
Jl 3:18
k Iz 10:20
Iz 66:19
Jer 44:14
Eze 7:16
l Iz 60:21
Za 14:5
Mt 23:35
m Wj 32:32
Obj 3:5
Obj 20:15
n Eze 22:15
Eze 36:25
o Eze 24:7
p Eze 16:9
q Eze 22:20
Mal 3:2
Mt 3:12
r Ps 87:2
Iz 32:18
Iz 33:20
Iz 37:35
s Wj 13:21
Łb 9:15
Za 2:5
t Wj 40:38
u Ps 85:9
v Ps 91:1
Ps 121:5
w Iz 25:4
Iz 32:2

ROZDZ. 5

- x** Ps 80:8
Iz 5:7
Jer 2:21
Łk 20:9

szpalta 2

- a** Mk 12:1
b Mt 21:33
c Oz 9:10
1Ko 9:7
d Iz 5:7
Jer 2:21
Oz 10:1
e Jer 2:5
Mi 6:2

ną winoroślą, a pośrodku niej zbudował wieżę.^a Wykuł w niej także tłocznię winną.^b I miał nadzieję, że będzie rodzić winogrona,^c ale ona w końcu wydała dzikie grona.^d

3 „A teraz, mieszkańcy Jerozolimy, i wy, mężowie judzcy, rozsądźcie, proszę, między mną a moją winnicą.” **4** Co jeszcze należałoby zrobić dla mojej winnicy, czego dotąd w niej nie zrobiłem?^e Czemuż to miałem nadzieję, że będzie rodzić winogrona, lecz ona w końcu wydała dzikie grona? **5** A teraz oznajmię wam, co zrobię z moją winnicą: Jej żywopłot zostanie usunięty,^f ona zaś będzie przeznaczona na spalanie.^g Jej kamienny mur zostanie zburzony, a ona będzie przeznaczona na miejsce deptania.ⁱ **6** I sprawię, że zostanie zniszczona.^j Nie będzie przycinana ani okopywana.^k I porośnie ciernistym krzewem i chwastami;^l a chmurom nakażę, by nie spuszczały na nią deszczu.^m **7** Bo winnicąⁿ Jehowy Zastępów jest dom Izraela, a mężowie judzcy są uprawą, którą umiłowal.^o I spodziewał się sądu,^p lecz oto łamanie prawa; prawości – lecz oto krzyk”.^q

8 Biada tym, którzy przyłączają dom do domu,^r i tym, którzy dołączają pole do pola, aż nie ma już miejsca,^s a was samych osiedlono pośrodku kraju! **9** Na własne uszy słyszałem, jak Jehowa Zastępów [przysiągł, że] wiele domów, choć wielkich i dobrych, stanie się istnym

f 2Krn 36:15; Eze 24:13; Dz 7:51; **g** Hl 1:10; **h** Kpl 26:31; **i** Pwt 28:63; **j** Neh 2:3; **k** Ps 79:1; **l** Lam 2:7; **m** Iz 26:6; **n** Lam 1:15; **o** J Kpl 26:33; **p** Jer 25:11; **q** Pwt 29:23; **r** Jer 45:4; **s** Iz 7:23; **t** Iz 32:13; **u** Heb 6:8; **v** Pwt 11:17; **w** Pwt 28:23; **x** Am 4:7; **y** Ps 80:8; **z** Jer 12:10; **aa** Łk 20:9; **ab** Wj 15:17; **ac** Ps 147:11; **ad** Ps 149:4; **ae** Jer 22:15; **af** Mi 6:8; **ag** Za 7:9; **ah** Rdz 19:13; **ai** Pwt 15:9; **aj** Hl 34:28; **ak** Łk 18:7; **al** Jer 22:17; **am** 2:2; **an** Hab 2:9; **ao** 1KI 21:16.

dziwowiskiem, bez mieszkańca.^a
10 Bo nawet dziesięć mórg^b winnicy wyda zaledwie jedną miarę bat,^c a nawet chomer nasienia wyda zaledwie efe.^d

11 Biada tym, którzy wstają wczesnym rankiem, aby szukać odorującego napoju,^e którzy przesiadują do późna w wieczornym mroku, tak iż wino ich rozpala!^f **12** A na ich ucztach musi być harfa i instrument strunowy, tamburyn i flet oraz wino;^g ale na poczynania Jehowy nie patrzą, a dzieła jego rąk nie widzieli.^h

13 Toteż mój lud będzie musiał pójść na wygnanie z powodu braku wiedzy;ⁱ a ich chwalebą będą wygłodniałi ludzie,^j ich tłum zaś wyschnie z pragnienia.^k **14** Dlatego Szeol poszerzył swą duszę i rozwarł swą bezkresną paszczę;^l a zstąpi do niego^m to, co w Jerozolimie jest okazałe, również jej tłum i jej zgłębki, i ten, kto się wielce raduje.ⁿ **15** I ziemski człowiek się upodli, a mąż się poniży i nawet oczy wyniosłych zostaną poniżone.^o **16** A Jehowa Zastępów wywyższy się przez sąd^p i prawdziwy Bóg, Święty,^q uswieci się przez prawosć.^r **17** I baranki będą się paść jak na swym pastwisku, a opustoszałe miejsca pobytu wypasionych zwierząt wyjedzą osiadli przybysze.^s

18 Biada tym, którzy ciągną przewinienie sznurami nieprawdy, a grzech jakby powroзами wozu;^t **19** tym, którzy mówią: „Niech jego dzieło się pospieszy; niechże przyjdzie szybko, abysmy je widzieli; i niech się przybliży i przyjdzie rada Świętego Izraelskiego, abysmy ją poznali!”^u

20 Biada tym, którzy mówią, że dobre jest złe, a złe jest

ROZDZ. 5

a 2Kn 36:21
 Iz 27:10
 Am 5:11

b 1Sm 14:14
c Eze 45:11

d Pwt 28:17
 JI 1:17
 Ag 1:11

e Łk 21:34
 Rz 13:13
 Gal 5:21

f Prz 20:1
 Prz 23:30
 Oz 4:11

g 1Sm 25:36

h Hi 34:27
 Ps 19:1
 Ps 28:5
 Ps 92:6

i Iz 27:11
 Jer 8:7
 Oz 4:6
 Łk 19:44

j Jer 14:18
 Lam 4:9

k Jer 14:3

l Pwt 28:63
 Prz 27:20
 Hab 2:5

m Eze 32:18

n Iz 2:11
 Iz 13:11
 Dn 4:37
 1Pt 5:5

o Ps 9:16
 Rz 2:5
 Obj 19:2

p Iz 6:3
 Iz 8:13
 Iz 57:15
 Obj 4:8

q Pwt 32:4
 2Kn 19:7
 Ps 98:2

r Pwt 28:33
 Neh 9:37
 Iz 1:7
 Lam 5:2
 Oz 8:7

s Ps 10:3
 Ps 14:1
 Ps 36:3
 Prz 6:18

t Prz 24:9
 Jer 5:12
 Jer 17:15
 Eze 12:22
 Am 5:18

szpalta 2

a Prz 17:15
 Mal 2:17

b Mt 15:6
 2Pt 2:3

c Prz 3:7
 Prz 15:12
 Jn 9:41
 Rz 1:22
 Rz 12:16

d Prz 23:20
 Prz 31:5
 Iz 5:11

e Pwt 16:19
 Prz 17:23
 Iz 1:23
 Mt 3:11
 Jak 2:9

dobre,^a którzy ciemność przedstawiają jako światło, a światło jako ciemność, którzy gorycz przedstawiają jako słodycz, a słodycz jako gorycz!^b

21 Biada tym, którzy są mądrzy we własnych oczach i roztropni wobec własnego oblicza!^c

22 Biada mocnym w picciu win a mężczyznom, którzy mają energię życiową do mieszania odorującego napoju,^d **23** tym, którzy za łapówkę ogłaszają niegodziwca za prawego^e i którzy prawemu odbierają prawosć!^f

24 Toteż jak język ognia trawę ścierni,^g a sucha trawa znikła w płomieniach, tak korzeń ich będzie jak stęchlizna,^h a ich kwiat będzie się unosił jak pył, gdyż odrzucili prawo Jehowy Zastępówⁱ i wzgardzili wypowiedzią Świętego Izraelskiego.^j

25 Dlatego Jehowa zapalał gniewem na swój lud i wyciągnie swą rękę przeciw niemu, i ich uderzy.^k I góry zadrżą,^l a trupy ich będą jak odpadki pośrodku ulic.^m

Ze względu na to wszystko jego gniew się nie odwrócił, a jego ręka wciąż jest wyciągnięta.

26 I podniósł sygnał dla wielkiego narodu w oddali,ⁿ i zagwizdał na niego na krańcu ziemi;^o i oto w pośpiechu przyjdzie szybko.^p

27 Nie ma wśród nich zmęczonego ani potykającego się. Nikt nie jest senny i nikt nie śpi. A pas wokół ich lędźwi nie zostanie rozpięty ani nie zostaną zerwane rzemyki ich sandałów;
28 gdyż strzały ich są zaostrzone, a wszystkie luki napięte.^q

f 1Kl 21:13; Ps 94:21; Prz 17:15; Mt 23:35; Jak 5:6;
g Wj 15:7; JI 2:5; Nah 1:10; Mal 4:1; **h** Hi 18:16; Oz 9:16; Am 2:9; 1Sm 15:23; 2Kl 17:14; Neh 9:26; Ps 50:17; Heb 10:28; **j** Pwt 31:20; Iz 1:4; **k** Pwt 31:17; 2Kn 36:16; Lam 2:2; 1Nah 1:5; **m** 2Kl 9:37; Ps 83:10; Jer 8:2; **n** Jer 52:4; **o** Pwt 28:49; Jer 5:15; **p** Jer 4:13; Lam 4:19; **q** Ps 120:4.

Kopyta ich koni bęą uważane za krzemień,^a a koła za wicher.^b **29** Ich ryk jest jak ryk lwa i ryczą jak młode grzywiaste lwy.^c I bęą pomrukiwać, i pochwycą łup, i bezpiecznie z nim umkną, a nie bęą wyzwoleńcami.^d **30** I w owym dniu bęą nad nim pomrukiwać jak gdyby pomrukiem morza.^e I uważnie spojrzę się na ziemię, a oto przeraźliwa ciemność;^f i nawet światło pociemniało z powodu spadających tam kropli.

6 W roku śmierci króla Uzzjasza^g ujrzałem Jehowę,^h siedzącego na tronieⁱ wyniosłym i wywyższonym, a poły jego szat wypełniały świątynię.^j **2** Nad nim stali serafowie.^k Każdy z nich miał sześć skrzydeł. Dwoma zakrywał swe oblicze^l i dwoma zakrywał swe stopy, a na dwóch latał. **3** I wołał jeden do drugiego, mówiąc: „Święty, święty, święty jest Jehowa Zastępów.”^m Cała ziemia pełna jest jego chwały”. **4** A na głós wołającego zaczęły drzeć czopyⁿ progów i dom stopniowo napelił się dymem.^o

5 I powiedziałem: „Biada mi! Bo jestem wprost zmuszony do milczenia, gdyż jestem człowiekiem o nieczystych wargach^p i mieszkam pośród ludu o wargach nieczystych;^q bo oczy moje ujrzały Króla, Jehowę Zastępów!”^r

6 Wtedy przyleciał do mnie jeden z serafów, a w jego ręku był rozżarzony węgielek,^s który on szczypcami wziął z ołtarza.^t **7** I dotykając moich ust,^u rzekł: „Oto dotknęło to twoich warg i odeszła twa wina, dokonano też zadośćuczynienia za twój grzech”.^v

8 I usłyszałem głos Jehowy, mówiący: „Kogo poślę i kto nam

ROZDZ. 5

- a Prz 21:31
- Eze 3:9
- b Hab 1:8
- c Jer 50:17
- d Ps 50:22
- Iz 42:22
- e Jer 6:23
- f Iz 8:22
- Jer 4:23
- Jl 2:10
- Am 8:9

ROZDZ. 6

- g 2Kń 26:23
- h Wj 33:20
- Pwt 4:12
- Pwt 4:15
- Jn 1:18
- Jn 4:24
- i 1Kl 22:19
- j Dn 7:9
- k Iz 6:6
- l Wj 3:6
- m Wj 15:11
- Hab 1:13
- Obj 4:8
- n Prz 26:14
- o Obj 15:8
- p Hi 14:4
- q Iz 29:13
- Jak 3:2
- r Rdz 32:30
- Wj 33:20
- Sdz 6:22
- Sdz 13:22
- Jn 1:18
- Jn 4:24
- s Eze 10:2
- t Obj 8:5
- u Jer 1:9
- Dn 10:16
- v Ps 51:2
- Mi 7:18
- Za 3:4

szpalta 2

- a Rdz 1:26
- Rdz 3:22
- Jn 1:2
- b 1Sm 3:8
- Ps 110:3
- Mt 4:20
- c Iz 44:18
- Jer 5:21
- Mt 13:14
- Lk 8:10
- Dz 28:26
- d Wj 7:3
- 1Sm 6:6
- Eze 3:7
- 2Kń 2:16
- e Jer 6:10
- Za 7:11
- Jn 3:20
- Dz 28:27
- f 1Sm 2:25
- Mt 13:15
- g Ps 74:10
- Ps 94:3
- h 2Kń 36:21
- Iz 1:7
- Iz 3:26
- Iz 24:1
- i 2Kl 25:11
- Jer 52:28
- j Iz 10:20
- Rz 9:27
- k Mt 3:10

pójdzcie?”^a A ja rzekłem: „Oto jestem! Mnie poślįj”.^b **9** I powiedział jeszcze: „Idź i mów do tego ludu: „Wciąż słuchajcie, lecz nie rozumiećcie; i wciąż patrzcie, lecz nie poznawajcie”.^c **10** Znieczul serce^d tego ludu i znieczul ich uszy,^e i posklejaj im oczy, żeby oczami nie widzieli i uszami nie słyszeli i żeby ich serce nie rozumiało, i żeby nie zawrócili i nie zapewnili sobie uzdrowienia”.^f

11 Wtedy powiedziałem: „Jak długo, Jehowo?”^g Wówczas rzekł: „Aż miasta obrócą się w ruiny, tak iż bęą bez mieszkańca, domy zaś bez ziemskiego człowieka, a rola zrujnowana obróci się w pustkowie”.^h **12** i Jehowa daleko usunie ziemskich ludzi, a opustoszenie stanie się bardzo rozległe pośrodku kraju.ⁱ **13** I jeszcze będzie w nim dzięsiąta część,^j i znowu będzie on czymś przeznaczonym na spalanie jak wielkie drzewo i jak okazałe drzewo, po których, gdy je ścięto,^k zostaje pień;^l jego pień będzie świętym potomstwem”.^m

7 A stało się za dni Achaza,ⁿ syna Jotama, syna Uzzjasza, króla Judy, że Recin,^o król Syrii, wraz z Pekachem,^p synem Remaliasza, królem Izraela, wyruszył na wojnę przeciwko Jerolimie, lecz nie był w stanie z nią walczyć.^q **2** I doniesiono domowi Dawida, mówiąc: „Syria oparła się na Efraimie”.^r

A jego serce i serce jego ludu zaczęło drzeć, jak drżą drzewa leśne na wietrze.^s

3 I Jehowa przemówił do Izajasa: „Wyjdz, proszę, na spotkanie Achazowi, ty i twój syn

I Rz 11:7; m Rdz 22:18; Rz 11:5; Gal 3:16; Gal 3:29;
ROZDZ. 7 n 2Kl 16:1; 2Kń 28:1; o 2Kl 16:5; p 2Kl 15:37; 2Kń 28:6; q 2Kl 16:5; r 2Kń 25:7; Iz 11:13; Eze 37:16; s Kpl 26:36; Prz 28:1.

Szezar-Jaszub,^a na koniec kanału^b górnej sadzawki przy gościńcu na polu pracza.^c **4** I powiedz mu: „Miej się na baczności i zachowaj spokój.^d Nie bój się i niech się twe serce nie lęka^e dwóch końców tych dymiących polan, palającego gniewu Recina i Syrii oraz syna Remaliasza.^f **5** z powodu tego, że Syria z Efraimem i syn Remaliasza urządzili przeciwko tobie coś złego, mówią: **6** „Wyruszymy przeciw Judzie i rozszarpmy ją, a zrobimy wyłomy, podbijmy ją; i kogoś innego – syna Tabeela – obwołamy królem, żeby w niej panował”.^g

7 „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „To się nie ostoi ani do tego nie dojdzie.^h **8** Bo głową Syrii jest Damaszek, a głową Damaszku jest Recin; i przed upływem zaledwie sześćdziesięciu pięciu lat Efraim zostanie roztrzaskany, tak iż nie będzie już ludem.ⁱ **9** A głową Efraima jest Samaria,^j głową zaś Samarii jest syn Remaliasza.^k Jeżeli nie będziecie wierzyć, to się długo nie utrzymacie”^l.^l

10 I Jehowa rzekł jeszcze do Achaza, mówiąc: **11** „Proś dla siebie Jehowę, twego Boga,^m o znak, czyniąc go głębokim jak Szeol lub wysokim jak górne reony”. **12** Lecz Achaz powiedział: „Nie będę prosił ani nie będę wystawiał Jehowy na próbę”.

13 A on przemówił: „Posłuchaj, proszę, domu Dawidowy. Czy to dla was taki drobiazg nużyć ludzi, żebyście mieli też nużyć mego Boga?ⁿ **14** Dlatego Jehowa sam da wam znak: Oto panna^o będzie brzemienna^p i urodzi syna,^q i nazwie go imieniem Immanuel. **15** Masło i miód będzie jadł, zanim jeszcze będzie umiał odrzucać zło,

ROZDZ. 7

- a Iz 8:18
- b 2Kl 18:17
2Kl 20:20
- c Iz 36:2
- d Lam 3:26
Mt 10:28
- e Pwt 20:3
- f 2Kl 15:30
Iz 8:6
- g 2Kl 16:5
- h Ps 2:4
Ps 33:11
Prz 21:30
- i 2Kl 17:6
Oz 1:6
- j 1Kl 16:24
- k 2Kl 15:27
- l 2Kn 20:20
Neh 9:35
Heb 11:6
- m Sdz 6:36
Iz 37:30
Iz 38:7
Mt 12:38
- n 2Kn 36:16
Mal 2:17
Dz 7:51
- o Łk 1:34
- p Mt 1:23
Łk 1:35
- q Iz 9:6
Jn 1:14
1Tm 3:16

szpalta 2

- a Prz 8:13
Łk 2:40
Rz 12:9
- b Pwt 1:39
- c 2Kl 15:29
2Kl 16:9
Iz 8:4
Iz 17:1
- d 2Kn 20:19
Neh 9:32
- e 1Kl 12:20
- f 2Kl 18:14
- g Pwt 1:44
Ps 118:12
- h 2Kl 18:13
2Kl 19:4
- i 2Kl 18:17
2Kn 33:11
- j Rdz 15:18
2Kl 23:29
- k 2Kl 16:7
2Kn 28:20
- l Iz 9:14
Iz 15:2
Iz 24:3
- m Jer 39:10
- n 2Sm 17:29
- o PnP 8:11
- p Iz 5:6
Iz 32:13
Jer 4:26
Heb 6:8
- q Eze 39:9

a wybierać dobro.^a **16** Zanim bowiem chłopiec będzie umiał odrzucać zło, a wybierać dobro,^b ziemia, przed której dwoma królami odczuwasz okropny strach, będzie całkowicie porzucona.^c **17** Jehowa sprowadzi na ciebie^d i na twój lud, i na dom twego ojca takie dni, jakich nie było od dnia, gdy Efraim odwrócił się od Judy^e – mianowicie króla Asyrii.^f

18 „I w owym dniu Jehowa zagwiżdże na muchy, które są przy samym końcu kanałów Nilu w Egipcie, i na pszczoły,^g które są w ziemi asyryjskiej,^h **19** i one przylecą, i siądą, wszystkie, na urwistych dolinach potoków i na rozpadlinach skalnych, i na wszystkich ciernistych zaroślach, i na wszystkich wodopojach.ⁱ

20 „W owym dniu Jehowa za pomocą brzytwy najętej w regionie Rzeki^j – za pomocą króla Asyrii^k – ogoli głowę i włosy na nogach, a nawet brodę obetnie.^l

21 „I w owym dniu człowiek zachowa przy życiu jałówkę ze stada oraz dwie owce.^m **22** I dzięki obfitości mleka będzie jadł masło; gdyż każdy, kto pozostanie w kraju, będzie jadł masło i miód.ⁿ

23 „I w owym dniu każde miejsce, gdzie bywało tysiąc winorośli, mających wartość tysiąca srebrników,^o będzie – dla ciernistych krzewów i dla chwastów ono będzie.^p **24** Przyjdzie się tam ze strzałami i łukiem,^q gdyż cały kraj nie będzie niczym innym, jak tylko ciernistymi krzewami i chwastami. **25** A jeśli chodzi o wszystkie góry, które oczyszczano motyką z niepożądanych roślin – nie przyjdiesz tam z obawy przed ciernistymi krzewami i chwastami; i stanie się to miejscem wybiegu dla

byków i ziemią deptaną przez owce".^a

8 I Jehowa przemówił do mnie: „Weź sobie wielką tablicę^b i rylcem śmiertelnika napisz na niej: ‚Maher-Szalal-Chasz-Baz’. **2** I niech mi poświadczą^c wierzni świadkowie,^d kapłan Uriasz^e oraz Zachariasz, syn Jeberechiasza”.

3 Potem zbliżyłem się do prorokini i stała się brzemienna, a po jakimś czasie urodziła syna.^f Wtedy Jehowa rzekł do mnie: „Nazwij go imieniem Maher-Szalal-Chasz-Baz. **4** bo zanim chłopiec będzie umiał wołać:^g ‚Mój ojciec!’ i ‚Moja matka!’, zasoby Damaszku i łupy Samarii zostaną wyniesione przed króla Asyrii”.^h

5 I Jehowa jeszcze raz odezwał się do mnie, mówiąc: **6** „Ponieważ ten lud odrzuciłⁱ łagodnie płynące wody Sziloach^j i zapanaowało radosne uniesienie^k z powodu Recina oraz syna Remaliasza,^l **7** oto Jehowa sprowadza na nich^m potężne i obfite wody Rzeki,ⁿ króla Asyrii^o i całą jego chwałę.^p I on wyleje się ze wszystkich swych strumieni, i wystąpi ze wszystkich swych brzegów, **8** i ruszy przez Judeę. Zaleje i przejdzie.^q Sięgnie aż do szyi.^r A rozpostarcie jego skrzydeł^s wypełni szerokość twej krainy, Immanuel!”^t

9 Wyrządzajcie krzywdę, ludy, i zostaniecie roztrząskane; i nadstawcie ucha, wy wszyscy w odległych miejscach na ziemi!^u Przepaszcie się^v i zostańcie roztrząskani!^w Przepaszcie się i zostańcie roztrząskani! **10** Obmyślcie plan, a będzie udaremniony!^x Powiedzcie jakieś słowo, a się nie ostoi, gdyż Bóg jest z nami!^y **11** Bo tak Jehowa przemówił do mnie siłą ręki,

ROZDZ. 7

a Iz 34:13

ROZDZ. 8

b Iz 30:8

Hab 2:2

c Rut 4:7

Iz 8:16

d 2Ks 13:1

e 2Kl 16:10

f Iz 8:18

g Iz 7:16

h 2Kl 15:29

2Kl 16:9

2Kl 17:6

Iz 17:1

i 2Kl 17:16

j Ps 36:9

Jer 17:13

Jn 9:7

k Prz 17:5

Prz 24:17

l Iz 7:1

m Pwt 28:49

n 1Kn 18:3

Iz 7:20

o 2Kl 17:5

2Kl 18:9

Iz 7:17

p Eze 31:3

q 2Kn 28:20

Iz 10:28

r Iz 30:28

s Eze 17:3

t Iz 7:14

Mt 1:23

u Mi 4:11

Za 14:2

v 1Kl 20:11

w 2Kn 32:21

Iz 37:36

x Ps 2:9

Ps 33:10

Prz 21:30

y Pwt 20:1

Ps 44:3

Rz 8:31

1Jn 4:4

szpalta 2

a 2Kl 16:5

Iz 7:2

b Pwt 32:21

Ps 96:5

Iz 44:8

Jer 16:20

1Ko 8:4

1Pt 3:14

c Kpl 10:3

Kpl 22:32

Iz 29:23

d Prz 8:13

Kt 12:13

Mt 10:28

Łk 12:5

Obj 15:4

e Ps 2:11

Ps 76:7

Iz 66:2

Mal 2:5

Flp 2:12

f Jn 14:6

Flp 2:9

Kol 3:17

żeby mnie odwrócić od chodzenia drogą tego ludu, powiadając: **12** „Nie mówcie: ‚Spisek!’ o wszystkim, o czym ten lud mówi: ‚Spisek!’”,^a a tego, co wzbudza ich bojaźń, nie bojcie się ani przed tym nie drżycie.^b **13** Jehowa Zastępów — to jego macie uważać za świętego^c i wobec niego macie żywić bojaźń,^d i on ma wzbudzać w was drżenie”.^e

14 I stanie się on jakby miejscem poświęconym;^f ale dla obu domów Izraela — jakby kamieniem, o który się uderzą, i skałą, o którą się potkną;^g jakby pułapką i sidłem dla mieszkańców Jerozolimy.^h **15** I wielu wśród nich potknie się i upadnie, i się rozbije, a także wpadnie w sidła i zostanie złapanych.ⁱ

16 Zwiń poświadczenie,^j opieczętu prawo wśród moich uczniów!^k **17** Ja zaś będę oczekiwał Jehowy,^l który zakrywa swe oblicze przed domem Jakuba,^m w nim też będę pokładał nadzieję.ⁿ

18 Oto ja i dzieci, które mi dał Jehowa,^o stanowimy w Izraelu znaki^p i cuda od Jehowy Zastępów, który przebywa na górze Syjon.^q

19 A gdyby wam powiedzieli: „Zwróćcie się do mediów spirytystycznych” albo do mających ducha przepowiadania, którzy kwilą^s i mówią półgłosem” — czyż każdy lud nie powinien się zwracać do swego Boga?^t [Czy należy się zwracać do umarłych w sprawie żyjących?] **20** Do prawa i do poświadczenia!^v

g Prz 4:19; Iz 28:16; Mt 13:57; Łk 20:18; Rz 9:32; Rz 9:33; 1Pt 2:8; h Mt 13:57; 1 Mt 11:6; Mt 21:44; 1Ko 1:23; j Rut 4:7; Iz 8:2; Dn 12:4; Obj 5:1; k Iz 29:11; Dn 12:9; 1 Ps 33:20; Ps 39:7; Heb 6:12; 2Pt 3:9; m Pwt 31:17; Pwt 32:20; Eze 39:23; Mi 3:4; n Ps 37:34; Ps 40:1; Ps 146:5; o Iz 7:16; Iz 8:3; Heb 2:13; p Iz 7:14; 1Ko 4:9; q Ps 9:11; Iz 12:6; Iz 24:23; r Kpl 20:6; Pwt 18:11; s Iz 29:4; t Wj 19:5; 2Kl 1:3; Ps 135:4; u Ps 146:4; Kzn 9:5; v Iz 8:2.

Z całą pewnością będą mówić zgodnie z tą wypowiedzią,^a w której nie będzie światła jutrzeźki.^b **21** I każdy będzie przemierzał tę krainę wielce uciśniony i głodny;^c a będąc głodny, oburzy się i będzie złorzeczył swemu królowi i swemu Bogu^d oraz spoglądał w górę. **22** I popatrz na ziemię, a oto udręka i ciemność,^e pomroka, niedola i mrok bez jakiegokolwiek jasności.^f

9 Lecz pomroka ta nie będzie taka jak wtedy, gdy ziemia doznawała ucisku, jak dawniej, gdy ze wzgardą traktowano ziemię Zebulona i ziemię Naftalego,^g i później, gdy sprawiono, iż został jej okazany szacunek^h – drodze nadmorskiej w regionie nad Jordanem, Galilei narodów.ⁱ **2** Lud, który chodził w ciemności, ujrzał wielkie światło.^j Nad mieszkającymi w krainie głębokiego cienia^k zajaśniało światło.^l **3** Pomnożyłeś naród;^m radość jego uczyniłeś wielką.ⁿ Radowali się przed tobą taką radością, jak w porze żniwa,^o jak ci, którzy się weselą przy podziale łupu.^p

4 Albowiem jarzmo ich ciężaru^q i różgę na ich ramionach, łaskę poganiającego ich do pracy,^r roztrzaskałeś jak za dni Midianu.^s **5** Bo każdy but tego, kto stapa^t aż dudni, i płaszc zbroczony krwią będzie wydany na spalenie, na pastwę ognia.^u **6** Bo narodziło się nam dziecko,^v syn został nam dany;^w a na jego barkach spocznie władza książęca.^x I będą go zwać imieniem Cudowny Doradca,^y Potężny Bóg,^z Wiekuisty Ojciec,^{aa} Książę Pokoju.^b **7** Obfitości tej władzy książęcej^c i pokojowi nie będzie końca,^d na tronie Dawida^e i nad jego królestwem, aby je ugruntować^f oraz wesprzeć sprawiedliwością^g i prawością^h odtąd aż po

ROZDZ. 8

- a Iz 8:19
- b Prz 4:19
- c Pwt 28:48
- d 2Kl 25:3
- e Jer 52:6
- f Lam 4:4
- g Wj 22:28
- h Prz 19:3
- i Prz 4:19
- j Sof 1:15
- k Mt 8:12
- l 2Kn 15:5
- m Jer 23:12
- n JI 2:31

ROZDZ. 9

- g 2Kl 15:29
- h Rdz 49:21
- i Mt 4:13
- j Mt 4:15
- k Mt 4:16
- l Łk 1:79
- m Łk 2:32
- n Jn 1:9
- o Jn 8:12
- p Am 5:8
- q Mt 4:16
- r Za 2:11
- s Za 8:23
- t Dz 8:8
- u Flp 4:4
- v 1Pt 1:8
- w Ps 4:7
- x Ps 126:6
- y 1Sm 30:16
- z 2Kn 20:27
- aa Pwt 28:48
- bb Iz 10:27
- cc Jer 30:8
- dd Eze 34:27
- ee Nah 1:13
- ff Iz 14:5
- gg Szd 8:12
- hh Szd 8:26
- ii Iz 10:26
- jj Iz 14:4
- kk Iz 9:19
- ll Iz 7:14
- mm Łk 1:35
- nn Łk 2:11
- oo Jn 1:14
- pp Jn 3:16
- qq Heb 1:2
- rr Rdz 49:10
- ss Ps 2:6
- tt Łk 22:29
- uu Obj 19:16
- vv Iz 11:2
- ww Za 6:13
- xx Mt 7:28
- yy Mt 12:42
- zz Ps 45:3
- aaa Jn 1:18
- bbb 1Ko 15:22
- ccc Heb 9:12
- ddd Obj 1:18
- eee b Iz 32:18
- fff Jn 14:27
- ggg Dn 2:35
- hhh Ps 72:7
- iii Dn 2:44
- jjj Łk 1:32
- kkk Obj 3:7
- lll 2Sm 7:16
- mmm Obj 11:15

czas niezmierzony. Dokona tego gorliwość Jehowy Zastępów.^a

8 Jehowa wysłał słowo przeciw Jakubowi i spadło ono na Izraela.^b **9** I pozna je lud,^c oni wszyscy, Efraim i mieszkaniec Samarii,^d z powodu ich wyniosłości i z powodu buty ich serca, mówią bowiem:^e **10** „Cegły upadły, lecz będziemy budować z kamieni ciosanych.^f Sykomory^g pościanano, lecz zastąpimy je cedrami”. **11** A Jehowa wywyższy przeciwko niemu wrogów Recina i pobudzi jego nieprzyjaciół.^h **12** Syrię ze wschodu,ⁱ a Filistynów z tyłu,^j i pochłona Izraela rozwartą paszczą.^k Ze względu na to wszystko jego gniew się nie odwrócił, a jego ręka wciąż jest wyciągnięta.^l

13 A lud nie powrócił do Tego, który ich smażył,^m i nie szukali Jehowy Zastępów.ⁿ **14** I w jedynym dniu^o Jehowa odetnie Izraelowi głowę^p i ogon,^q latorośl i sitowie. **15** Sędziwy i wielce poważany jest głowa,^r a prorok udzielający fałszywych pouczeń jest ogonem.^s **16** I prowadzący ten lud sprawiąją, że się błąka;^t prowadzeni zaś są zwodzeni.^u **17** Dlatego Jehowa nie będzie się radował z ich młodzieńców,^v a ich chłopcom nie mającym ojca, jak również ich wdowom nie okaże miłosierdzia; bo wszyscy oni są odstępcami^w i złoczyncami i każde usta wypowiadają niedorzeczność. Ze względu na to wszystko jego gniew się nie odwrócił, a jego ręka wciąż jest wyciągnięta.^x

g Iz 42:1; Jer 23:5; Mt 12:18; h Ps 45:6; Iz 16:5; Iz 32:1; Jn 5:30; Heb 1:8; **szpaltą 2** a 2Kl 19:31; Iz 37:32; Eze 36:22; b Iz 7:8; c Hi 21:19; Eze 33:33; d 2Kl 17:6; Iz 7:9; e Prz 16:18; Mal 3:15; f 1Kl 7:9; Am 5:11; g 1Kl 10:27; h 2Kl 16:9; i 2Kl 16:6; j 2Kn 28:18; k Pwt 31:17; Ps 79:7; Jer 10:25; l Iz 5:25; Iz 10:4; m Oz 7:2; Oz 7:10; n 2Kl 17:14; Am 4:6; Am 5:6; o Iz 10:17; Oz 10:15; p Iz 5:13; q Pwt 13:5; 2Kl 17:6; r Jak 3:1; s Pwt 13:1; Jer 5:31; Mt 7:15; t Iz 32:1; u Mt 15:14; v Ps 5:4; Ps 147:10; w Pwt 4:25; x Iz 5:25; Eze 20:33.

18 Niegodziwość bowiem zapłonęła jak ogień;^a strawi cier-niste krzewy i chwasty.^b I zapali się w gęstwinach lasu,^c i uniosą się jak kłęby dymu.^d

19 Od strasznego gniewu Jehowy Zastępów zapaliła się ziemia, a lud stanie się pastwą ognia.^e

Nikt nie okaże współczucia nawet swemu bratu.^f

20 I człowiek będzie ciał z prawej strony, a będzie głodny; i będzie jadł po lewej stronie, a nie będą nasyчени.^g Każdy z nich będzie jadł ciało własnego ramienia.^h

21 Manasses Efraima, a Efraim Manassesa. Oni razem będą przeciwko Judzie.ⁱ Ze względu na to wszystko jego gniew się nie odwrócił, a jego ręka wciąż jest wyciągnięta.^j

10 Biada tym, którzy ustanawiają krzywdzące przepisy,^k i tym, którzy stale pisząc, wypisali udrękę, **2** aby maluczkich odepchnąć od sprawy sądowej i wydrzeć sprawiedliwość uciśnionym pośród mojego ludu,^l aby wdowy stały się ich łupem i aby ograbić chłopców nie mających ojca!^m

3 I co zrobicie w dniu zwrócenia uwagiⁿ i w czasie zagłady, gdy nadciągnie z daleka?^o Do kogo będziecie uciekać, by szukać pomocy,^p i gdzie zostawicie swą chwałę?^q — **4** skoro człowiek będzie się pochylał pod więziami i ludzie będą ciągle padać pod zabitymi?^r Ze względu na to wszystko jego gniew się nie odwrócił, a jego ręka wciąż jest wyciągnięta.^s

5 „Ach, ten Asyryjczyk,^t różga mego gniewu,^u a także kij, który jest w ich ręku ze względu na moje potępienie! **6** Poślę go przeciwko odstępczemu^v narodowi i przeciwko ludowi mego strasznego gniewu wydam mu

ROZDZ. 9

a Hi 31:12
Nah 1:6

b Mal 4:1
Heb 6:8

c Eze 20:47
d Ps 37:20
Oz 13:3

e Iz 10:17
Jer 9:12
Sof 1:18

f Mi 7:6

g Kpl 26:26
Pwt 28:51

h Kpl 26:29
Pwt 28:55

i 2Kn 28:6

j Iz 5:25

ROZDZ. 10

k Kpl 19:15
Pwt 1:17

l Iz 29:21
Lam 3:36
Am 2:7

m Pwt 27:19
Iz 1:23
Jak 1:27

n Oz 9:7

o Pwt 28:49
Iz 5:26

p Oz 5:13

q Ps 49:17

r Pwt 32:30

s Iz 5:25

t Rdz 10:11

u 2Kl 17:3
Iz 8:4
Iz 10:24

v Ps 73:27
Iz 24:5
Iz 33:14
Jer 3:8

szpalta 2

a 2Kl 17:6

b Pwt 28:63
2Kl 17:23

c Lam 2:16
Mi 4:11

d 2Kl 18:34
Iz 37:12

e 2Kl 18:24

f Am 6:2

g 2Kn 35:20
Jer 46:2

h 2Sm 8:9
2Kl 17:24

i 2Kl 19:13
Jer 49:23

j 2Kl 17:5
2Kl 18:10

k 2Kl 16:9

l 2Kl 18:34
2Kl 19:18
2Kn 32:19

m Iz 36:19
Iz 37:12
Jer 16:20
1Ko 8:4

nakaz,^a żeby wziął wielki łup i zagarnął wielką zdobycz, i uczynił z niego miejsce deptania, przypominające glinę na ulicach.^b

7 Chociażby nie był taki, to jednak będzie skłonny; chociażby jego serce nie było takie, to jednak będzie knuł, ponieważ w sercu zamierza unicestwić^c i wytracić niemało narodów.^d **8** Bo powie: „Czyż moi książęta nie są zarazem królami?”^e **9** Czyż Kalno^f nie jest jak Karkemis?^g Czyż Chama^h nie jest jak Arpad?ⁱ Czyż Samaria^j nie jest jak Damaszek?^k **10** Ilekróć moja ręka dosięga królestw nic niewartego boga, którego rytych wizerunków jest więcej niż tych w Jerozolimie i w Samarii! — **11** czyż nie będzie tak, że jak uczynię Samarii i jej nic niewartym bogom,^m tak też uczynię Jerozolimie i jej bożkom?”ⁿ

12 „A gdy Jehowa ukończy całe swe dzieło na górze Syjon i w Jerozolimie, dokonam rozrachunku za owoc buty serca króla asyryjskiego i za pyszałkowatość jego wyniosłych oczu.^o

13 Rzekł bowiem: „Działać będę mocą swej ręki^p i swoją mądrością, bo przeciwie mam zrozumienie; i usunę granice ludów,^q i splądruję to, co nagromadziły,^r i powalę mieszkańców jak mocarz.^s **14** I moja ręka^t sięgnie po zasoby^u ludów, jak gdyby to było gniazdo; i jak się zbiera porzucone jajka, tak zbiorę całą ziemię, i nikt nie zatrzepocze skrzydłami ani nie otworzy ust, ani nie zakwili!”.

15 Czyż siekiera będzie się wynosić nad tego, kto nią rąbie, a piła wywyższać się nad tego,

n 2Kl 21:11; **o** 2Kl 18:19; 2Kl 18:35; Ps 18:27; **p** Pwt 8:17; Eze 25:3; Eze 29:3; **q** 2Kl 15:29; 2Kl 17:6; 2Kl 18:11; 1Kn 5:26; **r** 2Kl 16:8; 2Kl 18:16; **s** 2Kl 18:25; **t** Hi 31:25; Hab 2:5; **u** Rdz 34:29; Iz 8:4.

kto nią porusza tam i z powrotem, jak gdyby laska poruszała tam i z powrotem tymi, którzy ją podnoszą, jak gdyby różga podnosiła tego, kto nie jest drewnem?^a **16** Toteż prawdziwy Pan, Jehowa Zastępów, będzie zysłał na jego utuczonych wyniszczającą chorobę,^b a pod jego chwałą będzie płonął płomień jak płomień ognia.^c **17** I Światło Izraela^d stanie się ogniem,^e a jego Święty płomieniem;^f i zaplonie, i w jednym dniu strawi jego chwasty oraz cierniste krzewy.^g **18** I On położy kres chwale jego lasu i jego sadu,^h od duszy aż po ciało; i będzie tak, jak gdyby marniały niedomagający.ⁱ **19** A pozostałych drzew jego lasu będzie tyle, że nawet chłopiec zdoła je spisać.^j

20 I w owym dniu ci, którzy pozostali z Izraela,^k i ci, którzy ocalili z domu Jakuba, już nie będą się opierać na tym, który ich uderza,^l a oprą się na Jehowie, Świętym Izraela,^m w wierności wobec prawdy.ⁿ **21** Tylko ostatek powróci, ostatek Jakuba – do Potężnego Boga.^o **22** Bo choćby twój lud, Izraelu, był jak ziarnka piasku morza,^p powróci tylko ostatek spośród nich.^q Postanowione wytracenie^r przeto czy się w prawość,^s **23** gdyż Wszechwładny Pan, Jehowa Zastępów, będzie przeprowadzał wytracanie^t i niewzruszone postanowienie pośród całej ziemi.^u

24 Dlatego tak rzekł Wszechwładny^v Pan, Jehowa Zastępów: „Ludu mój, zamieszkujący Syjon, nie bój się” Asyryjczyka, który cię bił różgą^x i który przeciw tobie podnosił swoją laskę, jak to robił Egipt.^y **25** Bo jeszcze chwila, a dobiegnie kresu potępienie^z oraz mój gniew, gdy zniszczy ją.^a **26** I Jehowa Za-

ROZDZ. 10

- a Iz 10:5
- b 2Krn 32:21
- c Iz 30:30
- d Iz 30:31
- e Ps 27:1
- f Ps 84:11
- g Iz 31:9
- h Iz 60:19
- i Obj 22:5
- j Pwt 4:24
- k Iz 30:27
- l Heb 12:29
- m Ps 18:8
- n PnP 8:6
- o 2Kl 14:9
- p Ps 97:3
- q Iz 9:5
- r Nah 1:6
- s 2Krn 32:21
- t Jer 21:14
- u Iz 37:36
- v Ezd 6:16
- w Iz 1:9
- x Eze 37:21
- y Rz 9:27
- z 2Krn 28:20
- aa Oz 5:13
- ab Oz 14:3
- ac Kpl 19:2
- ad 1Sm 2:2
- ae Ezd 1:3
- af Neh 1:9
- ag Iz 17:7
- ah Iz 54:13
- ai Oz 6:59
- aj Oz 1:10
- ak Oz 6:1
- al Rz 9:29
- am 1Kl 4:20
- an Rz 9:27
- ao Rz 11:5
- ap Iz 28:22
- aq Pwt 32:4
- ar Ps 145:17
- as Iz 1:9
- at Pwt 28:63
- au Am 4:13
- av Rz 9:28
- aw Dz 4:24
- ax Heb 12:23
- ay Iz 4:3
- az Iz 12:6
- ba 2Kl 18:13
- bb Iz 10:5
- bc Iz 37:37
- bd Wj 14:3
- be Wj 14:9
- bf 2Kl 19:35
- bg Mi 7:9

szpalta 2

- a 2Krn 32:21
- b Iz 30:32
- c Iz 37:36
- d Mi 7:10
- e Nah 3:7
- f Szd 7:25
- g Ps 8:21
- h Ps 83:11
- i Wj 14:21
- j Hab 3:15
- k Wj 14:27
- l Neh 9:11
- m Ps 106:11
- n Iz 9:4
- o Nah 1:13
- p f 14:25

stępów będzie wywijał przeciwko niemu biczem^a jak w czasie klęski Midianu przy skale Oreb;^b a jego laska będzie ponad morzem^c i on ją podniesie, jak to uczynił w związku z Egiptem.^d

27 „I w owym dniu jego ciężar spadnie z twego ramienia,^e a jego jarzmo z twej szyi,^f i jarzmo to zostanie zniszczone^g za sprawą oliwy”.

28 Wyruszył na Ajjat;^h przeszedł przez Migron; w Michmaszⁱ składa swoje sprzęty. **29** Przeprawili się przez bród, Geba^j jest dla nich miejscem na nocleg, Rama^k zadrżała, Gibeaj^l Saulowa uciekła. **30** Wydawał głos w przenikliwych okrzykach, córko Gallim.^m Natęż uwagę, Laizso. O ty, uciśnione Anato!ⁿ

31 Madmena uciekła. Mieszkańcy Gebim się schronili. **32** Jest jeszcze dzień w Nob,^o żeby się zatrzymać. Potrząsa ręką, grożąc górze córki syjońskiej, wzgórz Jeruzolimy.^p

33 Oto prawdziwy Pan, Jehowa Zastępów, ze straszliwym trzaskiem odrąbuje konary;^q i wznoszące się wysoko zostają ścięte, a wyniosłe zostają powalone.^r **34** I wyciął gęstwiny lasu żelaznym narzędziem, a za sprawą potężnego upadnie Liban.^s

11 I wyrośnie gałązka^t z pnia Jessego,^u a latorośl^v z jego korzeni będzie wydawać owoc.^w **2** I spocznie na nim duch Jehowy,^x duch mądrości^y i zrozumienia,^z duch rady i potęgi,^a duch

- g 2Kl 19:35; Iz 37:35; Iz 37:36; h Joz 7:2; i 1Sm 13:2; 1Sm 14:31; j Joz 18:24; Joz 21:17; 2Krn 16:6;
- k Oz 5:8; l Szd 20:13; Oz 9:9; Oz 10:9; m 1Sm 25:44; n Joz 21:18; l 1Kl 2:26; Jer 1:1; o 1Sm 22:19;
- Neh 11:32; p 2Kl 19:21; Ps 132:13; Iz 10:24; q 2Krn 32:21; Iz 37:36; r Hi 40:11; Iz 2:11; Dn 4:37; Łk 14:11; s Nah 1:4; **ROZDZ. 11** t Iz 53:2; Za 6:12; Obj 5:5; Obj 22:16; u Rut 4:17; 1Sm 17:58; Mt 1:6; Lk 3:32; Dz 13:22; Rz 15:12; v Jer 23:5; Jer 33:15;
- z 3a; 3b; Za 6:12; Dz 13:23; w 2Sm 7:16; x Iz 42:1; Jn 1:32; Dz 10:38; y Łk 2:52; l 1Kl 1:30; z Jn 14:17; Jn 16:13; a Iz 9:6.

poznania^a i bojaźni przed Jehową;^b **3** i będzie znajdował radość w bojaźni przed Jehową.^c

A nie będzie osądzał jedynie na podstawie tego, co się ukazuje jego oczom, ani upominał po prostu na podstawie tego, co słyszą jego uszy.^d **4** I w prawości osądzi maluczkich,^e a w prostolinijności udzieli upomnienia na rzecz potulnych na ziemi. I uderzy ziemię różgą swoich ust,^f a duchem swoich warg uśmierci niegodziwca.^g **5** I prawość będzie pasem jego bioder,^h a wierność pasem jego lędźwi.ⁱ

6 I wilk pobędzie trochę z barankiem,^j a lampart będzie leżał z kozłkiem, jak również cielę i młody grzywiasty lew,^k i wypasione zwierzę – wszystkie razem;^l i będzie je prowadził mały chłopiec. **7** Krowa i niedźwiedzica będą się paść; ich młode będą leżeć razem. I nawet lew będzie jadł słomę tak jak byk.^m **8** I dziecię ssące będzie się bawić nad jamą kobry,ⁿ a dziecko odstawione od piersi położy rękę na szczelinie świetlnej jadowitego węża. **9** Nie będą wyrządzać szkody^o ani przywozić do zguby na całej mojej świętej górze;^p gdyż ziemia będzie napełniona poznaniem Jehowy, tak jak wody pokrywają morze.^q

10 I w owym dniu^r korzeń Jessego^s będzie stał jako sygnał dla ludów.^t Do niego, pytając, zwróca się narody,^u a jego miejsce odpoczynku będzie chwalebne.^v

11 I w owym dniu Jehowa znowu wyciągnie rękę, po raz drugi,^w żeby nabyć ostatek swego ludu, który pozostanie z Asyrii^x i z Egiptu,^y i z Patros,^z i z Kusz,^a i z Elamu,^b i z Szinea-

ROZDZ. 11

a 1Koł 12:8
Ef 1:17

b Judy 9

c Prz 2:5
Prz 8:13
Heb 5:7

d 1Kl 3:28
Jn 7:24
Jn 8:16

e Ps 45:7
Prz 31:9

f Ps 2:9
Ps 110:2
Obj 19:15

g 2Ts 2:8
Obj 2:16

h Ef 6:14
Obj 1:13

i Heb 2:17
Heb 3:6
Obj 3:14

j Iz 65:25

k Ps 148:10

l Eze 34:25

m Oz 2:18

n Pwt 32:33
Ps 58:4

o Iz 2:4
Iz 35:9
Iz 60:18
Mi 4:4
Ef 4:23

p Iz 51:3
Iz 56:7
Iz 57:13
Iz 65:25
Eze 20:40

q Ps 22:27
Hab 2:14

r Iz 2:2

s Ps 132:11
Rz 15:12
Obj 22:16

t Rdz 49:10
Mt 25:31
Obj 14:1

u Łk 2:32
Dz 11:18
Dz 28:28
Rz 15:9

v Iz 56:7
Ag 2:7
Flp 2:10
Obj 7:15

w Kpl 26:42
Pwt 4:31
Iz 11:16
Jer 23:8
Eze 11:17

x Iz 27:13
Mi 7:12

y Iz 19:23
Jer 44:28

z Jer 44:15

a Sof 3:10

b Dn 8:2

szpalta 2

a Za 5:11

b Iz 66:19

ru,^a i z Chamatu, i z wysp morskich,^b **12** I podniesie sygnał dla narodów, i zgromadzi rozrzuconych z Izraela;^c i rozproszonych z Judy zbierze z czterech krańców ziemi.^d

13 I ustanie zazdrość Efraima,^e a ci, którzy okazują wrogość Judzie, zostaną wytraceni. Efraim nie będzie zazdrościł Judzie ani Juda nie będzie się odnosić wrogo do Efraima.^f

14 I polecą na ramię Filistynów na zachód;^g razem ograbią synów Wschodu.^h Na Edom i Moab wyciągną rękę,ⁱ a synowie Ammona będą ich poddanymi.^j

15 I Jehowa odetnie język egipskiego morza,^k i w żarze swego ducha potrząśnie ręką przeciwko Rzece.^l I uderzy ją w siedem jej potoków, i sprawi, że ludzie pójdą w sandałach.^m **16** I powstanie gościniecⁿ z Asyrii dla ostatka^o tego ludu, który pozostanie,^p tak jak powstał dla Izraela w dniu, gdy wyszedł z ziemi egipskiej.

12 I w owym dniu^q powiesz: „Będę ci dziękował, Jehowo, bo choć się na mnie rozsierdziłeś, twój gniew w końcu się odwrócił^r i zacząłeś mnie pocieszać.^s **2** Oto Bóg jest moim wybawieniem.^t Zaufam i nie będę się bał;^u bo Jah Jehowa jest moją siłą^v i mą potęgą^w i on stał się wybawieniem moim^x.”

3 W radosnym uniesieniu naczepicie wody ze źródeł wybawienia.^y **4** I w owym dniu

c Ezd 1:3; Iz 49:22; Iz 62:10; **d** Ps 147:2; Iz 66:20; Abd 20; Za 2:7; Mt 24:31; **e** 2Kn 30:10; Jer 31:6; **f** Jer 3:18; Eze 37:16; Eze 37:19; Oz 1:11; **g** Za 9:5; **h** Iz 9:12; **i** Iz 25:10; Am 9:12; Abd 18; **j** Iz 60:14; Jer 49:2; **k** Wj 10:19; Wj 14:22; **l** Iz 50:2; **m** Rdz 15:18; **n** Obj 16:12; **o** Iz 19:23; **p** Iz 40:3; **q** Iz 57:14; **r** Iz 62:10; **s** Ezd 1:3; **t** Iz 48:20; **u** Iz 27:13; **v** Iz 35:8; **w** Iz 49:12; **x** Jer 31:21; **ROZDZ. 12** **q** Iz 10:20; **r** Iz 44:28; **s** Iz 52:6; **t** Ps 126:1; **u** Iz 40:2; **v** Pwt 30:3; **w** Ps 30:5; **x** Ps 85:1; **y** Iz 66:13; **z** Oz 6:1; **aa** Ps 126:4; **ab** Iz 45:17; **ac** Jon 2:9; **ad** Obj 7:10; **ae** Iz 26:4; **af** Flp 4:13; **ag** 1Pt 4:11; **ah** Ps 91:1; **ai** 118:14; **aj** Oz 1:7; **ak** Ps 36:8; **al** Iz 49:10; **am** Jer 2:13; **an** Za 13:1; **ao** Obj 7:17; **ap** Obj 22:17.

powiecie: „Dzięki składajcie Jehowie!^a Wzywajcie jego imienia.^b Oznajmijcie wśród ludów jego czyny.^c Wspominajcie, że jego imię jest wywyższone.^d **5** Grajcie Jehowie,^e bo postąpił w sposób niedościgły.^f Oznajmia się to po całej ziemi.

6 „Wydawaj donośne okrzyki i wołaj z radości, mieszkanko Syjonu, bo wielki jest pośród ciebie Święty Izraela”.^g

13 Wypowiedz przeciw Babilonowi^h – to, co Izajasz, syn Amoca,ⁱ ujrzał w wizji: **2** „Na górze nagich skał postawcie sygnał.^j Podnieście ku nim głos, machajcie ręką,^k żeby wstąpili do wejść dla dostojników.^l **3** Ja wydałem nakaz moim uświęconym,^m Wezwałem też moich potężnych do wywarcia mojego gniewu,ⁿ moich wielce rozradowanych. **4** Słuchajcie! Tętna na górach, coś jakby liczny lud!^o Słuchajcie! Zgiełk królestw, zebranych narodów!^p Jehowa Zastępów dokonuje przeglądu wojska na wojnę.^q **5** Nadchodzą z dalekiej krainy,^r z krańca niebios, Jehowa i oręż jego potępienia, by zniszczyć całą ziemię.^s

6 „Wycie,^t bo bliski jest dzień Jehowy!^u Nadejdzie jako złupienie od Wszechmocnego.^v **7** Dlatego wszystkie ręce opadną i całe serce śmiertelnika stopnieje.^w **8** I ludzie się zatrwożyli.^x Chwyliły ich konwulsje i bóle porodowe; mają bóle porodowe jak rodząca.^y Spoglądają zdziwieni jeden na drugiego. Twarze ich to twarze rozpalone.^z

9 „Oto nadchodzi dzień Jehowy, okrutny – zarówno ze strasznym rozgniewaniem, jak i z płonąącym gniewem – aby uczynić tę krainę dziwowiskiem^a i aby z niej usunąć jej grzeszników.^b

ROZDZ. 12

- a Ps 30:4
- Ps 118:1
- Ps 138:2
- b 1Kn 16:8
- Ps 105:1
- Rz 10:13
- c Ps 9:11
- Ps 40:5
- Ps 105:2
- Ps 145:4
- d Wj 15:2
- e Ps 47:6
- Ps 149:3
- f Ps 72:18
- Ps 98:1
- g Iz 10:20

ROZDZ. 13

- h Iz 14:4
- Jer 25:12
- Jer 50:1
- Obj 18:2
- i Iz 1:1
- j Jer 50:2
- Jer 51:12
- Jer 51:27
- k Iz 10:32
- l Iz 45:1
- m Jer 51:28
- n Ps 149:7
- Jl 3:11
- o Jer 51:11
- Jer 51:27
- p Jer 50:3
- Jer 51:11
- Dn 5:28
- q Jer 50:15
- Jer 51:3
- r Jer 50:9
- Jer 51:28
- s Jer 51:11
- Jer 51:20
- t Jl 3:14
- u Sof 1:14
- v Iz 13:18
- Jer 50:13
- w Jer 50:43
- x Dn 5:6
- y Jer 50:43
- z Jl 2:6
- Nah 2:10
- a Jer 50:42
- b Prz 13:21

szpalta 2

- a Hf 9:9
- Hf 38:31
- Am 5:8
- b Ps 137:8
- Iz 24:6
- Jer 51:37
- Obj 18:2
- c Jer 50:29
- Dn 5:23
- d Jer 50:30
- Jer 51:3
- e 1Kl 10:11
- 1Kn 29:4
- Ps 45:9
- f Ag 2:6
- Ag 2:21
- g Jer 51:29
- 2Pt 3:10

10 Bo gwiazdy niebios oraz ich gwiazdozbiory Kesil^a nie rozbłysną swym światłem; słońce, wschodząc, ściemnieje, a księżyc nie da świecić swemu światłu.

11 I na żyzną krainę sprowadzę jej zło,^b a na niegodziwców ich przewinięcie. I sprawię, że zniknie pycha zuchwałych, a wyniosłość tyranów poniżę.^c

12 Sprawię, że śmiertelnik będzie radszy niż oczyszczone złoto,^d a ziemski człowiek radszy niż złoto z Ofiru.^e **13** Dlatego sprawię, że niebo zadrży,^f a ziemia się zakolysze i usunie się ze swego miejsca w czasie strasznego zagniewania Jehowy Zastępów^g i w dniu jego płonącego gniewu.^h **14** I stanie się, że jak spłoszona gazela i jak trzoda, której nikt nie zbiera,ⁱ tak wrócą, każdy do swego ludu; i uciekną, każdy do swej krainy.^j **15** Każdy, kogo znajdują, zostanie przebity, i każdy, kogo schwytają, padnie od miecza.^k **16** a ich dzieci zostaną na ich oczach roztraskane.^l Ich domy zostaną spłądrowane, a ich żony – zgwałcone.^m

17 „Oto pobudzam przeciwko nim Medów,ⁿ którzy srebro pocytują za nic i nie mają upodobania w złocie. **18** A ich łuki będą roztraskiwać młodzieńców.^o I nad owocem łona się nie zlitują;^p oko ich nie uzali się nad synami. **19** A Babilon, ozdoba królestw,^q piękno dumy Chaldeczyków,^r stanie się jak Sodoma i Gomora, gdy Bóg je zniszczył.^s **20** Nigdy nie będzie zamieszkanym^t ani nie będzie istnieć przez pokolenie za

h Ps 110:5; Iz 13:6; i Iz 47:15; j Jer 50:16; k Iz 14:19; Jer 50:27; Jer 51:3; 1Ps 137:9; m Ps 137:8; n Iz 21:2; Jer 50:9; Jer 51:11; Dn 5:31; o Iz 21:15; Jer 50:14; Jer 50:42; 2Kl 8:12; Iz 13:16; q Iz 47:5; Jer 51:13; Dn 4:30; r Iz 47:1; s Rdz 19:24; Pwt 29:23; Jer 49:18; Jer 50:40; Sof 2:9; t Jer 51:37.

pokoleniem.^a I nie rozbije tam Arab swojego namiotu ani pastwiska nie pozwolą tam leżeć swym trzodom. **21** I będą tam leżeć stwory zamieszkujące bezwodne okolice, a ich domy napelnia się puchaczami.^b I będą tam mieszkac strusie, i będą tam harcować kozłoksztaltne demony.^c **22** I w jego wieżach mieszkalnych będą wyć szakale,^d a w przepysznym pałacu będzie wielki wąż. I czas Babilonu się zbliża, a jego dni nie zostaną odłożone".^e

14 Jehowa bowiem okaże miłosierdzie Jakubowi^f i jeszcze wybierze Izraela;^g i zapewni im spokój na ich ziemi,^h i przylączy się do nich osiadły przybysz, i zwiążą się z domem Jakuba.ⁱ **2** A ludy wezmą ich i zaprowadzą do ich własnego miejsca, i dom Izraela weźmie ich w posiadanie na ziemi Jehowy jako służących i jako służące;^j i wezmą w niewolę tych, którzy ich trzymali w niewoli,^k i podporządkują sobie tych, którzy ich zmuszali do pracy.^l

3 I w dniu, gdy Jehowa da ci wytchnienie od twojej boleści i od twojego wzburzenia, i od ciężkiej niewoli, w której uczyniono cię niewolnikiem,^m **4** wygłosisz tę przypowieść przeciwko królom Babilonu, mówiąc:

„Jakże ustał poganający drugich do pracy, ustało uciemiężenie!ⁿ **5** Jehowa połamał różę niegodziwców, łaskę rządzących,^o **6** tego, kto w furii nieustannie smagał ludy ciosami,^p tego, kto w gniewie podbił narody przesławdowaniem bez miary.^q **7** Cała ziemia odetchnęła,^r została uwolniona od niepokoju. Ludzie się rozweselili, wydają radosne okrzyki.^s **8** Nawet drzewa jałowcowe^t rozradowały się tobą,

ROZDZ. 13

- a Iz 14:22
Jer 50:3
Jer 50:13
Jer 51:29
Obj 18:21
b Iz 34:11
c Kpl 17:7
2Kn 11:15
Iz 34:14
Obj 18:2
d Iz 34:13
Mi 1:8
e Pwt 32:35
Kzn 3:1
Jer 51:33
2Pt 2:3

ROZDZ. 14

- f Kpl 26:42
Pwt 4:31
Ps 98:3
g Za 1:17
Rz 11:7
h Pwt 30:3
Iz 66:20
Jer 24:6
Eze 36:24
i Ezd 2:58
Neh 11:21
Est 8:17
Iz 56:6
Iz 60:3
Za 8:22
Za 8:23
j Ezd 2:65
Iz 60:7
Iz 61:5
Za 2:9
k Est 10:3
Dn 5:29
Dn 6:3
l Est 8:1
Est 9:3
Iz 60:14
m Ezd 3:1
Ezd 9:8
Iz 12:1
Iz 32:18
Jer 30:10
Eze 28:24
n Jer 50:23
Jer 51:36
o Ps 125:3
p 2Kn 36:17
Iz 33:1
Jer 25:12
Jer 50:17
Jak 2:13
q Hab 1:6
Za 1:15
r Iz 49:13
Jer 27:11
s Ps 98:4
Ps 126:2
Prz 11:10
Iz 49:13
Jer 51:48
Obj 18:20
t Iz 55:13
Iz 60:13

szpalta 2

- a Jer 46:23
b Kzn 9:10
c Prz 2:18
Kzn 3:20
Iz 26:14
Eze 32:21

także cedry Libanu, mówiąc: „Odkąd ległeś, nie wychodzi przeciwko nam żaden drwal”.^a

9 „Nawet Szeol^b w dole zadrżał z twojego powodu, aby się z tobą spotkać, gdy przybędziesz. Z twojego powodu obudził tych, którzy są bezsilni w śmierci,^c wszystkich kozłowatych przywódców^d ziemi. Sprawił, że ze swoich tronów powstałi wszyscy królowie narodów.^e **10** Wszyscy oni odzywają się i mówią do ciebie: „Czy i ty osłabłeś jak my?”^f Czy uczyniono cię podobnym do nas?”^g **11** Do Szeolu strącono twą pychę, dźwięk twoich instrumentów strunowych.^h Pod tobą rozścielono się czerwem niczym posłanie; a robaki są twym przykryciem”.ⁱ

12 „O, jakże spadłeś z nieba,^j jaśniejący, synu jutrzeńki! Jakże zostałeś powalony na ziemię,^k ty, który obezwładniałeś narody!^l **13** A przecież ty rzekłeś w swoim sercu: „Wstąpię aż na niebiosa.^m Wyniosę swój tronⁿ ponad gwiazdy^o Boże i zasiadę na górze spotkania,^p w najdalszych stronach północy.^q **14** Wstąpię ponad wyżyny obłoków;^r upodobnię się do Najwyższego”.^s

15 „Jednakże zostaniesz strącony do Szeolu,^t do najdalszych części dołu.^u **16** Ci, którzy cię zobaczą, będą się tobie przypatrywać; będą cię uważnie oglądać, mówiąc: „Czy to ten mąż, który sprawiał, że drżała ziemia, który trząsł królestwami,^v **17** który żyzną krainę upodobnił do pustkowia i który zburzył jej miasta,^w który swym więznom

- d Mt 25:33; Obj 20:12; e Eze 28:17; f Ps 137:8; g Ps 82:7; h Obj 18:22; i Hi 17:14; Hi 24:20; j Iz 34:4; k Eze 28:17; l 2Kn 36:17; Jer 51:7; Eze 29:19; Dn 5:19; m Iz 47:7; Dn 4:30; n Dn 2:38; Dn 5:23; o Lb 24:17; p Iz 2:2; Iz 24:23; Jl 3:17; q Ps 48:2; r 2Ts 2:4; s Eze 28:2; t Lk 10:15; Lk 14:11; u Eze 28:8; Eze 32:23; v Jer 50:23; Jer 51:25; w 2Kl 25:21; Iz 64:10.

nie otwierał drogi do domu?^a

18 Wszyscy inni królowie narodów, wszyscy oni legli w chwale, każdy we własnym domu.^b

19 Ale tyś wyrzucony i nie masz dla siebie grobowca,^c jak obrzydła latorośl, odziany zabitymi, których przebito mieczem i którzy zstępują do kamieni dołu,^d jak strатовany trup.^e **20** Nie zjednoczysz się z nimi w grobie, gdyż obróciłeś w ruinę własny kraj, pozabijałeś swój własny lud. Potomstwa złoczyńców nie będzie się wspominać po czas niezmierny.^f

21 „Przygotujcie pień rzeźniczy dla jego synów za przewinienie ich praojców,^g aby nie powstał i nie wzięli w posiadanie ziemi, i nie napelnili miastami oblicza żyznej krainy”.^h

22 „I powstanę przeciwko nim”ⁱ – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów.

„I wystracę z Babilonu imię^j i ostattek, i potomstwo, i potomność”^k – brzmi wypowiedź Jehowy.

23 „I uczynię z niego siedlisko jeżozwierzy i trzciniaste rozlewiska wód, i wymiotę go miotłą unicestwienia”^l – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów.

24 Jehowa Zastępów przysiągł,^m mówiąc: „Zaiste, jak obmyślałem, tak się stanie, i co postanowiłem, to się spełni”ⁿ –

25 aby połamać Asyryjczyka w mojej ziemi^o i abym go podeptał na moich górach;^p i by jego jarzmo zostało z nich zdjęte, i by jego ciężar spadł z ich ramienia”.^q

26 To jest postanowienie powzięte przeciwko całej ziemi i to jest ręka wyciągnięta przeciwko wszystkim narodom. **27** Skoro Jehowa Zastępów postanowił,^r któż może to udaremnić?^s

ROZDZ. 14

a 2Kl 24:14

2Kl 25:11

Iz 43:14

b Eze 32:18

c 2Kl 9:35

Jer 22:19

d Eze 32:23

e 2Kl 9:33

f Hl 18:16

Ps 21:10

Ps 37:28

Ps 109:13

Ps 137:8

g Wj 20:5

Kpl 26:39

h Nah 1:9

i Iz 43:14

Jer 50:25

Jer 51:56

j Ps 9:5

Ps 109:13

Prz 10:7

k Jer 51:62

l Iz 13:21

Jer 50:39

Jer 51:25

Jer 51:62

Obj 18:2

m Iz 55:11

Heb 6:13

n Ps 33:9

Prz 19:21

Iz 46:10

o Iz 30:31

Iz 31:8

Iz 37:37

Eze 31:3

Eze 32:22

p 2Kl 19:35

2Kn 23:21

Iz 37:36

q Iz 10:24

Nah 1:13

r Prz 21:30

Iz 23:9

Iz 25:1

s Hl 40:8

Ps 33:11

Prz 19:21

Iz 46:11

szpalta 2

a 2Kn 20:6

Hl 9:12

Iz 43:13

b 2Kl 16:20

2Kn 28:27

c Abd 12

d Joz 13:3

e 2Kn 28:18

f 2Kn 26:6

g 2Kl 18:8

h Iz 30:6

i Iz 30:23

Iz 65:13

j Jer 47:1

Eze 25:16

Jl 3:4

Am 1:6

Sof 2:4

Za 9:5

k Jer 1:14

Jer 25:9

l 2Kl 20:12

A jego ręka jest wyciągnięta i któż może ją cofnąć?^a

28 W roku śmierci króla Achaza^b nadeszła taka wypowiedź:

29 „Nie ciesz się,^c Filisteo,^d ani nikt w tobie, że złamana została laska tego, kto cię bił.^e Albowiem z korzenia jeża^f wyjdzie wąż jadowity,^g a jego owocem będzie latający wąż ognisty.^h

30 I paść się będą pierwotni maluczkich, a biedni będą leżeć bezpiecznie.ⁱ I uśmiercę głodem twój korzeń, a co z ciebie pozostanie, będzie zabite.^j **31** Wyj, bramo! Krzycz, miasto! Cała stracisz otuchę, Filisteo! Z północy bowiem nadciąga dym i nikt się nie odłącza od jego szeregów”.^k

32 I cóż odpowiedzą posłańcom^l z narodów? Że Jehowa założył fundament Syjonu^m i tam się schronią uciśnieni spośród jego ludu.

15 Wypowiedź przeciwko Moabowi:ⁿ Ponieważ w nocy je złupiono, Ar^o moabskie zostało zmuszone do milczenia. Ponieważ w nocy je złupiono, Kir^p moabskie zostało zmuszone do milczenia. **2** Wszedł do Domu i do Dibonu,^q na wyżyny, żeby płakać. Moab zawodzi nad Nebo^r i nad Medebą.^s Na wszystkich głowach łysina;^t każda broda przyszyrzona. **3** Na jego ulicach przepasali się worem.^u Na jego dachach^v i na jego placach każdy zawodzi, odchodząc z płaczem.^w **4** I woła Cheszbom oraz Eleale.^x Aż w Jahacu^y słyszano ich głos. Dłatego zbrojni Moabu wciąż krzyczą. Jego dusza w nim zadrżała.

m Ps 48:1; Ps 87:1; Ps 102:16; Ps 132:13; Iz 28:16;

ROZDZ. 15 **n** Jer 9:25; Eze 25:11; **o** Lb 21:28;

p Wt 2:9; **q** 2Kl 3:25; Jer 48:31; **r** Jer 48:18;

s Jer 48:1; **t** Lb 21:30; Joz 13:16; **u** Wt 14:1;

v Jer 48:37; **w** 2Sm 3:31; 2Kl 6:30; Iz 24:11;

x Mt 11:21; **y** Jer 19:13; **z** Jer 48:38; **z** Lb 32:37; Iz 16:9; **y** Szd 11:20.

5 Moje serce wykrzykuje nad Moabem.^a Jego uciekinierzy są aż w Coarze^b i w Eglat-Szeliszia.^c Bo na podejściu Luchit^d – każdy idzie po nim z płaczem; bo na drodze do Choronaim^e podnoszą krzyk o tej klęsce.

6 Bo wody Nimrim^f zamieniają się w pustkowia. Bo zielona trawa wyschła, trawa się skończyła; nic się nie zazieleniło.^g

7 Dlatego to, co pozostało, i zasoby, których naskładali, wynoszą prosto przez topolową dolinę.

8 Krzyk bowiem się rozległ po terytorium Moabu.^h Jego zawołanie dociera aż do Eglaim; jego wycie dociera aż do Beer-Elim.

9 gdyż wody Dimonu napełniły się krwią. Na Dimon bowiem położę dodatkowe rzeczy, takie jak lwa na zbiegów moabskich, którzy ocalili, i na pozostałych z tej ziemi.ⁱ

16 Poślijcie barana do władcy krainy,^j z Seli ku pustkowiu, na górę córy syjońskiej.^k

2 I jak uciekające skrzydlate stworzenie, wypędzone ze swego gniazda,^l takie będą córki Moabu przy brodach Arnonu.^m

3 „Wprowadźcie radę w czyn, wykonajcie postanowienie.”ⁿ

„Upodobnij do nocy swój cień w samo południe.”^o Ukryj rozproszonych;^p nie zdradź nikogo uciekającego.^q **4** Niech moi rozproszeni przebywają jako przybysze u ciebie, Moabie.^r Stań się dla nich kryjówką przed łupieżcą.^s Bo ciemiezca doszedł do kresu; skończyło się łupienie; ci, którzy tratuja innych, zostali zgładzeni z ziemi.^t

5 „A w lojalnej życzliwości będzie utwierdzony tron;^u i w wierności wobec prawdy zasiądzie na nim ktoś w namiocie Dawida,^v sądząc i szukając sprawied-

ROZDZ. 15

a Jer 48:31

b Rdz 13:10

Rdz 19:22

c Jer 48:34

d Jer 48:5

e Jer 48:3

f Jer 48:34

g Iz 16:9

Hab 3:17

h Jer 48:20

i Kpl 26:22

2Kl 17:25

Jer 15:3

Am 5:19

ROZDZ. 16

j Ezd 7:17

k Iz 10:32

Mi 4:8

l Prz 27:8

Iz 13:14

Jer 48:19

m Lb 21:13

n Ps 82:3

Iz 1:17

Jer 21:12

Dn 4:27

Za 7:9

o Pwt 28:29

p Iz 32:2

q Abd 14

r 1Sm 22:3

s Jer 48:8

Jer 48:42

t Iz 33:1

u Ps 45:6

Ps 89:14

Prz 20:28

v 2Sm 7:16

Iz 9:7

Jer 23:5

Dn 7:14

szpalta 2

a Ps 72:2

Iz 32:1

b Jer 48:26

Jer 48:29

Sof 2:10

c Am 2:1

d Jer 48:7

e Iz 15:2

Jer 48:20

f 2Kl 3:25

g Joz 13:17

h Lb 32:38

Joz 13:19

i Lb 32:3

Joz 13:25

Jer 48:32

j Jer 48:32

k Iz 15:4

l Jer 48:34

m Sdz 9:27

n Iz 24:8

Jer 25:30

Jer 48:33

o Hab 3:17

p Sof 2:9

q Iz 15:5

Jer 48:36

r Iz 15:1

liwości, i będąc biegłym w prawości”.^a

6 Usłyszeliśmy o pysze Moabu, że jest bardzo pyszny;^b jego wyniosłość i jego pycha oraz jego furia^c – jego pusta gadania już taka nie będzie.^d **7** To też Moab wyc będzie nad Moabem; cały będzie wyl.^e Strapieni wzdychać będą za placzkami rodzynkowymi z Kir-Chareset.^f

8 gdyż wyschły tarasy Cheszbonu.^g Winorośl Sibmy^h – właściciele narodów poobtrącali jej jasnoczerwone gałęzie. Sięgały aż do Jazeru;ⁱ błakały się po pustkowiu. Jej latorośle pozostawiono, żeby się rozkrzewiły; doszły do morza.

9 Dlatego będę płakać płaczem Jazeru nad winoroślą Sibmy.^j Obleję cię swymi łzami, Cheszbonie^k i Eleale,^l gdyż na twoje lato i na twoje żniwo spadło wykrzykiwanie.^m **10** Z sadu zabrano radość i wesele, a w winnicach nie ma radosnego wołania, nie ma wykrzykiwania.ⁿ Depczący nie wydeptuje w tłoczni żadnego wina.^o Sprawilem, że ustało wykrzykiwanie.^p

11 Dlatego moje wnętrzności drżą nad Moabem jak harfa,^q a moje wnętrze nad Kir-Chareset.^r

12 I widziano, iż Moab ułomował się na wyżynie;^s i przyszedł do swego sanktuarium, aby się modlić,^t i nie mógł nic zdziałać.^u

13 Oto słowo, które Jehowa dawniej wypowiedział o Moabie.

14 A teraz Jehowa rzekł, mówiąc: „Zanim upłyną trzy lata, według lat najemnika,^v chwala^w Moabu zostanie okryta hańbą wśród wszelkiego rodzaju wielkiego poruszenia, a ci, którzy

s Lb 22:41; Lb 23:1; Jer 48:35; t 1Kl 11:7; 2Kl 3:27; Jer 48:7; u 2Kl 19:18; Ps 115:4; Jer 10:5; Jer 16:20; 1Ko 8:4; v Iz 21:16; w Iz 23:9; Jer 9:23; Jer 48:46.

pozostaną, będą nieznaczną garstką, pozbawioną sił”.^a

17 Wypowiedź przeciwko Damaszkowi:^b „Oto Damaszek usunięto, żeby nie był miastem, i stał się zwałiskiem, rozpadającą się ruiną.”^c **2** Opuszczone miasta Aroer^d stają się już tylko miejscami, gdzie kładą się stada i nikt nie przyprawia ich o drżenie.^e **3** I usunięto miasto warowne z Efraima^f oraz królestwo z Damaszk;^g a ci, którzy pozostali z Syrii, będą podobni do chwały synów Izraela” — brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów.^h

4 „I w owym dniu chwala Jakuba zmaleje,ⁱ a tłustość jego ciała wychudnie.”^j **5** A gdy żniwiarz będzie zbierać zboże na pniu i jego ramię będzie zbierać kłosy,^k stanie się podobny do zbierającego pokłosie na nizinie Refaim.^l **6** I pozostanie w nim pokłosie jak przy otrząsaniu drzewa oliwnego: dwie lub trzy dojrzałe oliwki na czubku gałęzi, cztery lub pięć na jego owocujących konarach” — brzmi wypowiedź Jehowy, Boga Izraela.^m

7 W owym dniu ziemski człowiek będzie spoglądał ku swemu Twórcy, a jego oczy będą się wpatrywać w Świętego Izraela.ⁿ **8** I nie będzie spoglądał na ołtarze,^o dzieło swych rąk,^p i nie będzie się wpatrywał w to, co uczyniły jego palce, ani w święte pale, ani w kadzielnie.^q **9** W owym dniu jego warowne miasta staną się podobne do całkowicie porzuconego miejsca w lesie, do gałęzi, którą bezpowrotnie porzucono — z powodu synów Izraela; i powstanie bezładne pustkowienie.^r **10** Zapomniałeś^s bowiem o Bogu swego wybawienia^t i nie pamiętałeś o Skale^u swej twierdzy. Dlate-

ROZDZ. 16

a Iz 25:10
Jer 48:47
Sof 2:9

ROZDZ. 17

b 1Kn 18:5
Jer 49:23
Am 1:5

c 2Kl 16:9
Iz 8:4
Za 9:1

d Lb 32:34
Joz 13:16
2Kl 10:33
Jer 48:19

e Sof 2:7

f 2Kl 17:6

Iz 7:8
Oz 5:14
Oz 9:13

g 2Kl 16:9

h Iz 28:2
Oz 9:11

i Iz 9:9
Iz 10:4

j Pwt 32:15
Iz 10:16

k Pwt 23:25
Jer 9:22
Oz 6:11
Jl 3:13

l Joz 15:8
Joz 18:16
2Sm 5:18

m Pwt 4:27
Pwt 24:20
Sdz 8:2
Iz 24:13
Rz 9:27

n Iz 10:20
Iz 29:19
Mi 7:7

o 2Kn 31:1
2Kn 34:7
Jer 17:2
Eze 36:25
Oz 8:11
Oz 14:8
Za 13:2

p Iz 2:8
Oz 8:6
Mi 5:13

q 2Kn 34:4

r Iz 6:11
Oz 10:14
Am 3:11
Mi 5:11
Mi 7:13

s Pwt 6:12
Ps 50:22
Iz 1:3
Jer 2:32
Oz 8:14

t 1Kn 16:35
Ps 65:5
Ps 79:9
Hab 3:18
Obj 7:10

u Pwt 32:4
2Sm 22:32
Ps 18:2
Iz 26:4

go zakładasz rozkoszne uprawy i obsadzasz je latoroślą od obcego. **11** Za dnia możesz starannie ogrodzić swe uprawy, a rano możesz sprawić, by twe nasienie wykielkowało, ale żniwo i tak ucieknie w dniu choroby oraz nieuleczalnej bolesti.^a

12 Ach, co za poruszenie wielu ludów, które są wzburzone jakby wzburzeniem mórz! I co za szum grup narodowościowych, które wydają donośny odgłos podobny do szumu potężnych wód!^b **13** Grupy narodowościowe^c będą wydawać donośny głos podobny do szumu wielu wód. A On je zgromi^d i uciekną daleko, i będą jak plewy z gór, gnane wiatrem, i jak zbite w kłęb osty, gnane wichrem.^e **14** W porze wieczornej — oto nagle trwoga! Przed rankiem — już ich nie ma.^f Tak jest dzieł tych, którzy nas plądrują, i los tych, którzy nas ograbiają.^g

18 Ach, ta ziemia brzęczących owadów skrzydlatych, która leży w rejonie rzek Etiopii!^h **2** To ona posyła wysłannikówⁱ morzem i na papirusowych statkach po powierzchni wód, mówiąc: „Idźcie, szybcy posłańcy, do narodu rosnącego i o gładkiej skórze, do ludu wzbudzającego wszędzie strach, do narodu odpornego i tratującego, którego krainę splukały rzeki”.^j

3 Wy, wszyscy mieszkańcy żyznej krainy,^k i wy, mieszkający na ziemi, zobaczycie, jak gdyby podniesiono na górach sygnał,^l i usłyszycie, jak gdyby zadęto w róg.^m **4** Oto bowiem, co

szpalta 2 a Pwt 28:30; Jer 12:13; Oz 8:7; Sof 1:13; b Ps 29:3; Ps 65:7; Obj 16:3; Obj 17:1; c Ps 2:1; Ps 67:4; Iz 13:4; d Ps 9:5; Iz 33:3; e Ps 35:5; Ps 83:13; Iz 29:5; Dn 2:35; Oz 13:3; f 2Kl 19:35; Ps 37:36; g Prz 22:23; Iz 33:1; Eze 39:10; Sof 2:9; **ROZDZ. 18** h Iz 20:3; Eze 30:4; Sof 3:10; i Iz 30:4; Eze 30:9; j 2Kn 12:3; 2Kn 14:9; 2Kn 16:8; k Ps 33:8; Ps 96:13; Prz 8:31; Iz 26:18; Lam 4:12; 1Iz 5:26; Iz 13:2; m Jl 2:1; Am 3:6; Za 9:14.

rzekł do mnie Jehowa: „Pozosta-
nę spokojny i będę patrzył na me
ustalone miejsce,^a jak olśniewa-
jący żar wraz ze światłem,^b jak
obłok rosy w skwarze żniwa.^c

5 Bo przed żniwem, gdy kwiecie
osiąga pełnię rozkwitu, a kwiat
staje się dojrzewającym wino-
gronem, trzeba też odciąć pędy
nożami ogrodniczymi i usunąć
wasy czepne, trzeba je obciąć.^d
6 Będą pozostawione wszystkie
razem dla drapieżnego ptaka gór
i dla zwierzęcia ziemi.^e I ptak
drapieżny spędzi na tym lato, a
każde zwierzę ziemi spędzi na
tym żniwa.^f

7 „W owym czasie zostanie
przyniesiony dar dla Jehowy
Zastępów,^g od ludu roslęgo i o
gładkiej skórze,^h od ludu wzbu-
dzającego wszędzie strach, od
narodu odpornego i tratującego,
którego krainę splukaly rzeki –
na miejsce imienia Jehowy Za-
stępów, na górę Syjon”.ⁱ

19 Wypowiedz przeciwko E-
gipcjowi:^j Oto Jehowa je-
dzie na szybkim obłoku^k i przy-
bywa do Egiptu. I zadrzą z jego
powodu nic niewarci bogowie
Egiptu,^l a serce Egiptu w nim
stopnieje.^m

2 „I pobudzę Egipcjan prze-
ciwko Egipcjanom, i będą wal-
czyć każdy przeciwko swemu
bratu i każdy przeciwko swemu
towarzyszowi, miasto przeciw
miastu, królestwo przeciw kró-
lestwu.ⁿ **3** A duch Egiptu po-
padnie w nim w oszołomienie,^o
ja zaś udaremnję jego radę.^p
I zwrócą się do nic niewartych
bogów^q i do zaklinaczy, i do
mediów spirytystycznych, i do
tych, którzy się trudnią przepo-
wiadaniem wydarzeń.^r **4** I wy-
dam Egipt w rękę srogiego pa-
na, i będzie nad nimi panował
silny król”^s – brzmi wypowiedź

ROZDZ. 18

- a Ps 132:13
Oz 5:15
- b 2Sm 23:4
- c Prz 25:13
- d Iz 5:7
Iz 17:11
Łk 8:14
- e Iz 14:19
Eze 29:5
- f Iz 34:3
Jer 15:3
Eze 32:4
Obj 19:17
- g 2Kn 32:23
Iz 2:2
Mal 1:11
- h Iz 60:4
Za 14:16
- i Iz 8:18
Iz 24:23
Jl 3:17
Mi 4:13

ROZDZ. 19

- j Jer 25:19
Eze 29:2
Jl 3:19
- k Pwt 33:26
Ps 68:33
- l Wj 12:12
Jer 43:12
Jer 46:25
Eze 30:13
- m Ps 76:12
- n Mt 12:25
- o Pwt 7:20
Joz 2:11
- p Prz 19:21
Prz 21:30
Iz 19:11
1Ko 3:20
- q Jer 16:20
1Ko 8:4
- r Iz 8:19
Iz 44:25
Dz 16:16
Obj 18:23
- s Jer 46:2
Jer 46:26
Eze 29:19

szpalta 2

- a Eze 30:12
Za 10:11
- b 2Ki 19:24
Iz 37:25
- c Wj 2:3
Hi 40:21
- d Pwt 11:10
Eze 29:10
- e Lb 11:5
- f Wj 9:31
Prz 7:16
- g Wj 35:35
- h Lb 13:22
Ps 78:12
Iz 30:4
Eze 30:14
- i Iz 44:25
1Ko 3:19
- j Rdz 41:8
1Ki 4:30
Kzn 7:23
Dz 7:22
- k Hi 11:7
Rz 11:33
1 Rz 1:22

prawdziwego Pana, Jehowy Za-
stępów.

5 I wyschnie woda z morza,
a rzeka wyschnie i zaniknie.^a

6 I rzeki będą suchą: w Egip-
cie kanały Nilu opadną i wys-
chną.^b Trzcina^c i sitowie znisz-
czą. **7** Wyschną łyse miejsca
nad Nilem, przy ujściu Nilu,
i każda rola siewna Nilu.^d Zosta-
nie rozwiana i już jej nie będzie.

8 I rybacy pograżą się w żalós-
ci, a wszyscy, którzy zarzucają
haczyki do Nilu, zasmucą się,
ci zaś, którzy rozciągają sieci
rybackie na powierzchni wody,
opadną z sił.^e **9** I zawstydzą
się ci, którzy wykonują wyro-
by z gręplowanego lnu,^f a także
tkacze wyrabiający białe płótno.
10 I jego tkacze^g będą zdruzgo-
tani, wszyscy płatni pracownicy
zasmucą się w duszy.

11 Zaiste, głupcami są książę-
ta Coanu.^h Jeśli chodzi o mędr-
ców spośród doradców faraona,
ich rada jest niedorzecznoś-
cią.ⁱ Jakże powiecie do faraona:
„Jestem synem mędrców, synem
królów z czasów pradawnych”?

12 Gdzież więc oni są – twoi
mędrzy^j – aby ci teraz powiedzie-
li i aby poznali, co Jehowa
Zastępów postanowił w spra-
wie Egiptu?^k **13** Książęta Co-
anu postąpili głupio,^l książęta
Nof^m zostali zwiedzeni, znaczące
osobistościⁿ jego plemion spra-
wiły, że Egipt się błąka. **14** Je-
howa wsaczył węń ducha zamę-
tu;^o i sprawili, że Egipt błąka się
w całym swym dziele, jak ktoś pi-
jany musi się błąkać, wymiotu-
jąc.^p **15** I nie pozostanie już
Egipcjowi żadne dzieło, którego
może dokonać głowa albo ogon,
latorośl albo sitowie.^q

m Jer 46:14; Eze 30:13; Oz 9:6; n Sdz 20:2; 1Sm 14:38; o Hi 12:20; Hi 12:24; Iz 19:3; 2Ts 2:11; p Ps 107:27; Prz 20:1; Iz 28:7; Jer 48:26; q Iz 9:15.

16 W owym dniu Egipt stanie się podobny do kobiet i będzie drżał^a oraz bał się potrząsającej ręki Jehowy Zastępów, którą on potrząsa przeciwko niemu.^b

17 A ziemia judzka będzie dla Egiptu przyczyną zataczania się.^c Każdy, komu się o niej wspomina, boi się postanowienia, które Jehowa Zastępów poweźmie przeciwko niemu.^d

18 W owym dniu będzie w ziemi egipskiej pięć miast^e mówiących językiem Kanaanu^f i przysięgających^g na Jehowę Zastępów. Jedno będzie zwane Miastem Zburzenia.

19 W owym dniu będzie pośrodku ziemi egipskiej^h ołtarz dla Jehowy, a słup dla Jehowy przy jej granicy. **20** I będzie w ziemi egipskiej znakiem i świadectwem dla Jehowy Zastępów,ⁱ będą bowiem wołać do Jehowy z powodu ciemieżców,^j on zaś pośle im wybawcę, i to wspaniałego, który ich wyzwoli.^k **21** I Jehowa stanie się znany Egipcjanom,^l a w owym dniu Egipcjanie poznają Jehowę i złożą ofiarę i dar,^m złożą też Jehowie ślub i go spełnią.ⁿ **22** A Jehowa zada Egipcjowi cios,^o Zostanie zadany cios i nastąpi uzdrowienie;^p i powrócą do Jehowy,^q a on da im się uprosić i uzdrowi ich.^r

23 W owym dniu powstanie gościniec^s z Egiptu do Asyrii i Assyria przybędzie do Egiptu, Egipt zaś do Asyrii; i Egipt z Asyrią będą pełnić służbę. **24** W owym dniu Izrael będzie trzeci, z Egiptem i Asyrią,^t błogosławieństwem pośrodku ziemi.^u **25** gdyż Jehowa Zastępów go pobłogosławi,^v mówiąc: „Błogosławiony niech będzie mój lud, Egipt, i dzieło moich rąk, Assyria,^w i moje dziedzictwo, Izrael”.^x

ROZDZ. 19

- a Ps 48:6
Jer 30:6
- b Iz 10:32
Iz 11:15
Za 2:9
- c Jer 25:26
Jer 43:11
Eze 29:6
- d Iz 14:24
Iz 20:3
Dn 4:35
- e Jer 43:7
Jer 44:1
Eze 30:14
- f 2Kl 18:28
- g Pwt 10:20
Jer 4:2
Jer 12:16
- h Jer 43:7
Jn 17:15
Obj 11:8
- i Jer 32:20
- j Ps 50:15
- k Łk 2:11
- l Ps 83:18
Ps 98:2
Hab 2:14
- m Sof 3:10
Mal 1:11
- n Kzn 5:4
- o Iz 19:1
Jer 46:13
- p Pwt 32:39
Iz 57:18
Jer 33:6
Oz 6:1
- q Iz 19:18
Jer 44:1
- r 1Kl 8:43
Jer 50:19
Za 8:22
- s Iz 11:16
Iz 35:8
Iz 40:3
- t Pwt 32:43
Ps 117:1
Za 2:11
- u Rdz 12:3
Eze 34:26
Za 8:13
Gal 3:14
- v Ps 67:6
Ps 115:12
Iz 61:9
Iz 65:8
- w Oz 2:23
Rz 3:29
- x Pwt 32:9
Am 3:2
Mal 3:17
1Pt 2:9

szpalta 2
ROZDZ. 20

- a Joz 11:22
Joz 13:3
- b 2Kl 18:17

20 W roku, w którym do Aszdodu^a przybył tartan,^b posłany przez Sargona, króla Asyrii,^c i zaczął walczyć z Aszdodem, i go zdobył.^d **2** w owym czasie Jehowa rzekł poprzez rękę Izajasz, syna Amoca,^e mówiąc: „Idź^f i odwiąż wór ze swych bioder;^g zdejmij też z nóg sandały”.^h I on tak zrobił, i chodził nago i boso.ⁱ

3 I Jehowa rzekł jeszcze: „Jak mój sługa Izajasz przez trzy lata chodził nago i boso, stanowiąc znak^j i proroczą zapowiedź przeciwko Egipcjowi^k i przeciwko Etiopii.^l **4** tak król Asyrii poprowadzi grupę jeńców egipskich^m oraz wygnańców etiopskich, chłopców i starców, nagich i bosych, z gołymi pośladkami – nagość Egiptu.”ⁿ **5** I będą przerażeni oraz zawstydzeni z powodu Etiopii, ich nadziei,^o i z powodu Egiptu, ich piękności.^p **6** A mieszkaniec tego wybrzeża powie w owym dniu: „Oto, jak jest z naszą nadzieją, do której uciekliśmy po pomoc, abyśmy zostali uwolnieni od króla Asyrii!”^q Jakże więc ujdziemy cało?”

21 Wypowiedz przeciw morskemu pustkowiu:^r Jak wichry^s wiejące na południu, przybywa z pustkowią, z ziemi napawającej lękiem.^t **2** Opowiedziano mi srogą wizję:^u Zdradca postępuje zdradziecko, a łupieżca łupi.^v Wyrusz, Elamie! Oblegaj, Medio!^w Sprawilem, że ustało wszelkie wdychanie z jego powodu.^x **3** Dlatego moje biodra

- c 2Kl 32:9; d Am 1:8; e Iz 1:1; f Jer 13:1; Jer 19:1; g Jon 3:8; Obj 11:3; h 2Sm 15:30; i 1Sm 19:24; Mi 1:8; Heb 11:37; j Iz 8:18; k Iz 19:1; l Iz 18:1; m Iz 19:4; Jer 46:26; Eze 30:19; n Jer 13:22; Mi 1:11; o Ps 146:3; p 2Kl 18:21; Iz 30:3; Iz 36:6; Jer 17:5; Eze 29:6; q Iz 30:2; Iz 31:1; **ROZDZ. 21** r Iz 13:1; Iz 13:20; Jer 51:42; s Za 9:14; t Iz 13:4; Iz 13:18; u Iz 13:9; Obj 18:2; v Iz 33:1; Jer 51:48; Jer 51:53; w Jer 51:11; Jer 51:28; Dn 5:28; Dn 8:20; x Ps 137:1; Iz 14:7; Iz 35:10; Jer 31:12.

napelniły się dotkliwymi boleściami.^a Chwyciły mnie skurcze jak skurcze rodzącej.^b Jestem oszołomiony, tak iż nie słyszę; zadrwożyłem się, tak iż nie widzę.

4 Serce me zbłądziło; przeraziło mnie dygotanie. Zmrok, który mnie pociągał, obrócił mi się w drżenie.^c

5 Niech zastawia stół, poustawiają miejsca do siedzenia, jedzą, piją!^d Wstańcie, książęta,^e namaśćcie tarczę.^f **6** Bo tak rzekł do mnie Jehowa:

„Idź, wystaw obserwatora, aby powiedział, co takiego widzi”.^g

7 I ujrzał rydwan wojenny zaprzężony w rumaki, rydwan wojenny ciągnięty przez osły, rydwan wojenny ciągnięty przez wielbłądy. I pilnie zważał, z wielką uwagą. **8** I zawołał jak lew:^h „Na strażnicy, Jehowo, wciąż stoję za dnia i na mym posterunku stróża staję co noc.” **9** I oto teraz przybywa rydwan wojenny z mężczyznami, zaprzężony w rumaki!”ⁱ

I przemówił, i rzekł: „Upadł, upadł Babilon,^k a wszystkie rytu wizerunki jego bogów roztrząsał on o ziemię!”^l

10 O, moi wymłóceni i synu mego klepiska:^m co usłyszałem od Jehowy Zastępów, Boga Izraela, to wam oznajmiłem.

11 Wypowiedź przeciwko Dumie: Ktoś woła do mnie z Seiru:ⁿ „Strażniku, co z nocą? Strażniku, co z nocą?”^o **12** Strażnik rzekł: „Musi nadejść ranek, a także noc. Jeśli chcecie pytać, pytajcie. Przyjdźcie znowu!”

13 Wypowiedź przeciwko pustynnej równinie: W lesie na pustynnej równinie spędzicie noc, karawany Dedanitów.^p **14** Wyjdźcie z wodą naprzeciw spragnionego. Wy, mieszkańcy kra-

ROZDZ. 21

- a Hab 3:16
- b Jer 50:43
- 1Ts 5:3
- c Pwt 28:67
- d Iz 22:13
- Dn 5:1
- e Jer 50:35
- Jer 51:57
- f 2Sm 1:21
- g 2Kl 9:17
- Iz 62:6
- Jer 51:12
- Eze 3:17
- Eze 33:3
- Hab 2:1
- Mt 24:45
- h Iz 5:29
- i Hab 2:1
- j Jer 50:3
- Jer 50:9
- Jer 51:27
- k Iz 13:19
- Iz 14:4
- Iz 45:1
- Jer 50:3
- Jer 51:8
- Dn 5:28
- Obj 14:8
- Obj 18:2
- l Jer 50:2
- Jer 51:44
- Jer 51:52
- m 1Kl 8:46
- 2Kl 13:7
- Iz 1:25
- Mt 3:12
- Heb 12:6
- n Rdz 32:3
- Pwt 2:8
- Ps 137:7
- o Obj 16:15
- p Eze 27:15

szpalta 2

- a Hi 6:19
- Jer 25:23
- b Hi 7:1
- Iz 16:14
- c Rdz 25:13
- Ps 120:5
- PnP 1:5
- Iz 42:11
- Eze 27:21
- d Jer 49:28
- e Lb 23:19
- Iz 46:10
- Iz 55:11

ROZDZ. 22

- f Iz 1:1
- Iz 13:1
- Iz 22:5
- Jer 6:6
- g Iz 15:3
- Jer 48:38
- h Iz 32:13
- Am 6:6
- i Iz 3:1
- Jer 14:18
- Jer 38:2
- Lam 4:9
- j Iz 1:10
- k 2Kl 25:4
- Jer 39:4
- Jer 52:7
- l Jer 52:24

iny Tema,^a przed uciekającym stańcie z chlebem dla niego.

15 Gdyż uciekli przed mieczami, przed mieczem dobytym i przed napiętym łukiem, i przed ciężarem wojny.

16 Oto bowiem, co rzekł do mnie Jehowa: „Jeszcze rok, według lat najemnika,^b a cała chwała Kedaru^c dobiegnie kresu. **17** A tych, którzy pozostaną z liczby łuczników, mocarzy spośród synów Kedaru, będzie niewiele,^d bo tak powiedział Jehowa, Bóg Izraela.”^e

22 Wypowiedź o dolinie wizerunku:^f Cóż to ci się stało, żeś całe wyległo na dachy?^g **2** Pełne byłoś zgiełku, gwarne mięso, rozradowany grodzie.^h Twój zabici nie padli od miecza ani nie poległ w bitwie.ⁱ **3** Wszyscy twoi dyktatorzy^j uciekli jednocześnie.^k Zostali uwięzieni bez użycia łuku. Wszyscy twoi, których znaleziono, zostali razem uwięzieni.^l Uciekli daleko.

4 Dlatego rzekłem: „Odwróćcie ode mnie wzrok. Chcę płaczem okazać gorzyc.”^m Nie usiłujcie mnie pocieszać z powodu złupienia córy mego ludu.ⁿ

5 Jest to bowiem dla Wszechwładnego Pana, Jehowy Zastępów, dzień zamieszania^o i tratowania,^p i zakłopotania^q w dolinie wizerunku. Jest burzyciel muru^r i okrzyk w stronę góry.^s **6** I Elam^t podniósł kołczan w rydwanie wojennym ziemskiego człowieka, zaprzężonym w rumaki, a Kir^u odsłonił tarczę. **7** I dojdzie do tego, że najwyborniejsza z tych nizin napelni się rydwanami wojennymi, a rumaki na pewno

m Iz 33:7; Jer 4:19; Jer 6:26; Jer 9:1; Mi 1:8; n Jer 8:18; Jer 31:15; o Jer 30:5; Am 5:18; p Iz 5:5; Iz 10:6; q Mi 7:4; r 2Kl 25:10; Neh 1:3; Lam 2:2; s Oz 10:8; Lk 23:30; Obj 6:16; t Rdz 10:22; Iz 21:2; u Kz 16:9; Am 1:5.

ustawią się w bramie **8** i zostanie usunięta osłona Judy. I w owym dniu spojrzysz na zbrojownię^a domu lasu,^b **9** a zobaczycie wylomy w Mieście Dawidowym, gdyż będzie ich wiele.^c I będziecie zbierać wody dolnej sadzawki.^d **10** Domy zaś Jeruzolimy policzycie. Zburzycie też domy, aby mur^e uczynić niedostępnym. **11** A między dwoma murami zrobicie zbiornik na wody starej sadzawki.^f I nie spojrzycie na jego Wspaniałego Twórcę, a tego, który to dawno temu uczynił, nie zobaczycie.

12 „I Wszechwładny^g Pan, Jehowa Zastępów, wezwie w owym dniu do placu^h i do żaloby, i do zrobienia łysiny, i do przepasania się worem.ⁱ **13** Lecz oto radosne uniesienie i weselenie się, zabijanie bydła i zarzynanie owiec, jedzenie mięsa i picie wina.^j Dalejże jeść i pić, bo jutro umrzemy^k”.

14 I słyszałem na własne uszy, jak objawił się Jehowa Zastępów:^l „Za to przewinienie nie będzie dla was prześlągania,^m dopóki nie pomrzecieⁿ” — rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa Zastępów^o”.

15 Oto, co powiedział Wszechwładny Pan, Jehowa Zastępów: „Idź, wejdź do tego szafarza, do Szebny,^p który jest ustanowiony nad domem:^q **16** „Co ty tu masz i kogo ty tu masz, że tu wykuleś dla siebie grobowiec?”^r Na wzniesieniu wykuwa swój grobowiec; w skale wyciosuje sobie siedzibę. **17** „Oto Jehowa zrzuca cię gwałtownym rzutem, krzepki męzu, i mocno cię chwytą. **18** Niechybnie zwinie cię mocno jak piłkę przeznaczoną na przestronną ziemię. Tam umrzesz i tam rydwany twej chwały będą hańbą domu twojego pana.

ROZDZ. 22

- a Neh 3:19
- b 1Kl 7:2
- c 2Kl 25:10 Jer 52:7
- d 2Kl 20:20 2Kn 32:30 Neh 3:15 Jn 9:7
- e Neh 1:3
- f 2Kl 18:17 Iz 7:3 Iz 36:2
- g Dz 4:24
- h Neh 8:9 Iz 15:3 Jl 2:17
- i Hi 1:20 Am 8:10 Mi 1:16
- j Iz 5:12 Iz 56:12 Am 6:4 Lk 17:27
- k Iz 21:5 1Ko 15:32 Jak 5:5
- l Iz 5:9 Am 3:7
- m Iz 1:11 Jer 15:1 Eze 24:13 Heb 10:26
- n Kpl 26:31
- o 2Kl 18:37 2Kl 19:2 Iz 36:3 Iz 37:2
- p 2Kl 10:5
- q Iz 14:18 Mt 27:60

szpalta 2

- a Hi 40:11 Ps 75:7 Lk 1:52
- b Mt 24:45 1Ko 4:2
- c 2Kl 18:18 2Kl 18:37 Iz 36:3
- d 2Kl 18:26
- e Rdz 41:42 1Sm 18:4 Est 8:15
- f Rdz 45:8
- g 1Kn 9:27 Obj 3:7
- h Mt 18:18
- i Ezd 9:8
- j Rdz 45:9 1Sm 2:8 Lk 22:30 Obj 3:21
- k Iz 22:15
- l Iz 22:17
- m Iz 46:11 Jer 4:28

ROZDZ. 23

- n Jer 25:22 Jer 47:4 Eze 26:3 Eze 27:2 Jl 3:4 Am 1:9 Za 9:4

19 I usunę cię z twojej pozycji, i zostaniesz zrzucony ze swego oficjalnego stanowiska.^a

20 „I w owym dniu wezwę mego sługę,^b Eliakima,^c syna Chilkiasza.^d **21** Przyodziej go w twą długą szatę,^e i mocno obwiąż go twą szarfą,^f i twą władzę oddam w jego rękę; i będzie ojcem dla mieszkańca Jeruzolimy oraz dla domu Judy.^g **22** I położę mu na ramieniu klucz^h domu Dawidowego; i on otworzy, a nikt nie zamknie, i on zamknie, a nikt nie otworzy.ⁱ **23** I wbiję go jak kolek^j w trwałe miejsce, i stanie się tronem chwały dla domu swego ojca.^k **24** I zawieszą na nim całą chwałę domu jego ojca, potomków i odrośle, wszelkie małe naczynia, naczynia w kształcie czasz, jak też wszelkie naczynia w kształcie wielkich dzbanów.

25 „W owym dniu — brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów — kolek^k wbity w trwałe miejsce zostanie usunięty,^l zostanie odrąbany i upadnie, a ciężar, który jest na nim, zostanie odcięty, bo tak powiedział Jehowa^m”.

23 Wypowiedź o Tyrze:ⁿ Wyjcie, okręty Tarszisz!^o Został bowiem złupiony, żeby nie być portem, żeby nie być miejscem, do którego się wchodzi.^p Wyjawiono im to z ziemi Kittim.^q **2** Milczcie, mieszkańcy wybrzeża. Kupcy z Sydonu,^r ci, którzy się przeprawiają przez morze — oni cię napelnili. **3** A na wielu wodach jest nasienie Szichoru,^s żniwo Nilu, jego dochód; i stało się to zyskiem narodów.^t

4 Zawstydz się, Sydonie,^u ponieważ morze, ty twierdzo morską, powiedziało: „Nie miałom

o 2Kn 9:21; Ps 48:7; Iz 2:16; Eze 27:25; p Eze 27:3; q Rdz 10:4; Jer 2:10; Eze 27:6; Dn 11:30; r Eze 27:8; s Jer 2:18; t Eze 27:33; Eze 28:4; Jl 3:5; u Rdz 10:15; Eze 27:8.

bólów porodowych i nie urodziłam ani nie wypiaśtowałam młodzieńców, nie wychowałam dzieciw.^a **5** Jak na wiadomość o Egipcie,^b tak też na wiadomość o Tyrze ludzie będą cierpieć dotkliwie boleści.^c **6** Przeprawcie się do Tarszisz; wyjście, mieszkańcy wybrzeża. **7** Czy to jest wasze miasto, które było rozradowane od dni dawnych, od swych czasów zamierzchłych? Jego nogi nosiły je daleko, żeby tam przebywało jako przybysz.

8 Któż to powziął takie postanowienie^d przeciwko Tyrowi, rozdawcy koron, którego kupcy byli książętami, którego handlarze byli poważanymi osobistościami ziemi?^e

9 Jehowa Zastępów powziął takie postanowienie,^f żeby zbezczęścić pychę wszelkiego piękna,^g żeby potraktować ze wzgardą wszystkie poważane osobistości ziemi.^h

10 Przejdź przez swą ziemię jak Nil, córo Tarszisz.ⁱ Nie ma już żadnej stoczni.^j **11** Wyciągnął rękę nad morze; zatrząsł królestwami.^k Jehowa wydał nakaz przeciw Fenicji, żeby unicestwić ją i jej twierdze.^l **12** I mówi: „Już nigdy nie będziesz się wielce radować,^m o uciemiężona, dziewiczka córo sydońska.ⁿ Wstań, przepraw się do Kittim.^o Nawet tam nie zaznasz spokoju”.

13 Oto ziemia Chaldeczyków!^p Jest to lud – Asyria^q się nim nie okazała – oni założyli ją dla stworów zamieszkujących pustynię.^r Wzniesiłeś swe wieże obłężnicze;^s огоłocili jej wieże mieszkalne;^t obrócono ją w rozpadającą się ruinę.^u

14 Wycie, okrzyki Tarszisz, bo wasza twierdza została złupiona.^v

15 I w owym dniu Tyr pójdzie w zapomnienie na siedemdzie-

ROZDZ. 23

- a Jer 47:4
b Iz 19:1
Iz 19:16
c Eze 26:15
Eze 27:35
Eze 28:19
d Pwt 29:24
Ps 94:2
e Eze 28:2
f Iz 14:24
Iz 46:10
g Dn 4:37
Jak 4:6
h Hl 12:21
Ps 107:40
i Iz 23:1
j Eze 26:14
Eze 26:17
k Ps 46:6
Eze 27:34
l Eze 26:5
Eze 26:15
m Eze 26:13
n Rdz 10:15
o Eze 27:6
Dn 11:30
p Rdz 11:31
Iz 13:19
Iz 47:1
Hab 1:6
q 2Kl 17:24
Iz 10:12
Iz 30:31
Nah 3:18
Sof 2:13
r Iz 13:21
s Eze 26:8
t Eze 26:9
u Eze 26:12
v Iz 23:1

szpalta 2

- a Jer 25:11
Jer 27:3
Jer 27:6
b Prz 7:10
Jer 30:14
c Mi 1:7
d Nah 3:4
e Pwt 23:18
f Hl 27:17
Kzn 2:26
g Iz 60:5
Iz 61:6

ROZDZ. 24

- h Pwt 28:63
Iz 1:7
Iz 5:5
Jer 4:6
Eze 6:6
i 2Kl 21:13
j Pwt 28:64
Neh 1:8
Jer 9:16

siąt lat^a – tyle, ile jest dni jednego króla. Po upływie siedemdziesięciu lat Tyrowi przydarzy się to, o czym mowa w piosence o nierządnicy: **16** „Weź harfę, obchodź miasto, zapomniana nierządnico.^b Graj na strunach jak najlepiej; mnoż swe piosenki, by o tobie pamiętano”.

17 A po upływie siedemdziesięciu lat Jehowa skieruje uwagę na Tyr, a ten wróci do swej zapłaty^c i będzie uprawiał nierząd ze wszystkimi ziemskimi królestwami na powierzchni ziemi.^d

18 A jego zysk i zapłata^e stanie się czymś świętym dla Jehowy. Nie będzie się tego gromadziło ani odkładało, gdyż jego zapłata przypadnie tym, którzy mieszkają przed obliczem Jehowy,^f by jedli do syta i wytwornie się odziewali.^g

24 Oto Jehowa opróżnia ziemię i ją pustoszy,^h i zniekształcił jej powierzchnię,ⁱ i rozproszył jej mieszkańców.^j **2** I stanie się z ludem to samo, co z kapłanem; ze sługą to samo, co z jego panem; ze służącą to samo, co z jej panią; z kupującym to samo, co ze sprzedającym; z pożyczającym to samo, co z biorącym pożyczkę; z pobierającym odsetki to samo, co z płacącym odsetki.^k **3** Ziemia niechybnie będzie opróżniona i z całą pewnością zostanie splądrowana,^l bo sam Jehowa wyrzekł to słowo.^m **4** Ziemia pogrzyżyła się w żalobie,ⁿ zwiędła. Żyzna kraina wyschła, zwiędła. Wysoko postawieni spośród ludu ziemi uschli.^o **5** I ziemia została splugawiona przez swoich mieszkańców,^p bo obeszl

k Iz 3:2; Iz 9:14; Eze 7:12; Oz 4:9; 1Kpl 26:31; Pwt 29:28; m Iz 46:10; n Iz 3:26; Iz 33:9; Jer 4:28; Lam 1:4; Oz 4:3; o Iz 2:11; p Kpl 18:24; Lb 35:33; 2Kn 33:9; Jer 3:1; Jer 23:11; Lam 4:13.

prawa,^a zmienili przepis,^b złamali przymierze trwające po czas niezmierny.^c **6** Dlatego przekleństwo pożarło ziemię,^d a zamieszkujący ją są uważani za winnych. Dlatego ubyto mieszkańców ziemi i pozostało bardzo mało śmiertelników.^e

7 Młode wino pogrążyło się w żalobie, winorośl uschła,^f wzdychać zaczęli wszyscy weselący się w sercu.^g **8** Ustała radość tamburynów, ucichła wrzawa weselących się, ustała radość harfy.^h **9** Nie przy pieśni piją wino; odurzający napój gorzknije tym, którzy go piją. **10** Zburzono opustoszałe miasto;ⁱ zamknięto każdy dom, żeby nie można było wejść. **11** Na ulicach rozlega się krzyk z powodu braku wina. Ustała wszelka radość; zniknęło z ziemi radosne uniesienie.^j **12** Pozostawiono miasto w stanie wywołującym zdumienie; bramę rozbito w gruzy.^k

13 Tak bowiem będzie pośrodku ziemi, między ludami, jak przy otrząsaniu drzewa oliwnego,^l jak przy zbieraniu tego, co pozostało, gdy się skończyło winobranie.^m **14** Podniósł głos, wydawać będą radosne okrzyki. Wobec dostojenstwa Jehowy będą przenikliwie wykrzykiwać od strony morza.ⁿ **15** Dlatego w krainie światła^o będą wychwalać Jehowę,^p na wyspach morskich imię Jehowy,^q Boga Izraela. **16** Z krańca ziemi usłyszeliśmy melodie:^r „Ozdoba Prawemu!”^s

Ale ja mówię: „Czeka mnie chudość,^t czeka mnie chudość! Biała mi! Zdraycy postąpili zdradziecko.^u Tak, zdradzając, ci zdraycy postąpili zdradziecko.”^v

17 Groza i jama, i pułapka na ciebie, mieszkańcu ziemi.^w

ROZDZ. 24

a 2Kl 17:7
2Kl 22:13
Eze 20:13
Dn 9:5

b Mi 3:11

c Wj 19:5
Wj 24:7
Jer 31:32
Jer 34:18

d Kpl 26:16
Pwt 28:15
Joz 23:15

e Kpl 26:22
Pwt 4:27
Pwt 28:62
Iz 10:22

f Jer 8:13
Jl 1:10

g Iz 16:10
Iz 32:12
Am 5:17

h Ps 81:2
Jer 7:34
Jer 16:9
Oz 2:11

i 2Kl 25:10

j Iz 8:22
Lam 5:15

k Iz 32:14
Jer 9:11
Lam 1:4
Lam 2:9
Mi 1:9

l Pwt 24:20
Iz 17:6

m Iz 1:9
Iz 17:5
Jer 6:9
Eze 6:8
Mi 7:1

n Iz 12:1
Iz 40:9
Jer 31:12
Jcr 33:11
Za 2:10

o Wj 27:13
Ps 97:11
Iz 30:26
Iz 43:5
Iz 49:6
Mi 7:9

p Za 13:9
Mal 1:11

q Iz 11:11
Iz 60:9
Sof 2:11

r Ps 22:27
Ps 98:3
Mk 13:27

s Wj 15:11
Ezd 9:15
Ps 145:7
Obj 15:3
Obj 19:2

t Iz 10:16
Iz 17:4

u Iz 21:2
Iz 33:1
Lam 1:2

v Jer 9:2
Oz 10:13

w Kpl 26:22
Jer 8:3
Eze 14:21
Am 5:19

18 I stanie się, że ten, kto ucieka na dźwięk tego, co budzi grozę, wpadnie do jamy, a kto wychodzi z wnętrza jamy, zostanie złapany w pułapkę.^a Albowiem otworzą się upusty na wysokości^b i zakolyszą się fundamenty ziemi.^c **19** Rozpadając się, rozpadła się ziemia, trzęsąc się, zatrzęsała się ziemia, chwiejąc się, zachwiała się ziemia.^d **20** Zataczając się, ziemia porusza się niepewnie jak pijany i kolysze się jak budka strażnicza.^e A jej występki zaciążył na niej^f i ona upadnie, by już więcej nie powstać.^g

21 I w owym dniu Jehowa zwróci uwagę na wojsko górne na wysokości oraz na ziemskich królów na ziemi.^h **22** I zostaną zebrani, jak się zbiera więźniów do dołu,ⁱ i będą zamknięci w lochu;^j a po mnóstwie dni zostanie na nich zwrócona uwaga.^k **23** I speszył się księżyc w pełni, a jaskrawe słońce się zawstydziło,^l bo Jehowa Zastępów został królem^m na górze Syjonⁿ oraz w Jerozolimie i przed swymi starszymi – w chwale.^o

25 Jehowo, tyś moim Bogiem.^p Wywyższam cię,^q sławię twoje imię,^r bo wprowadziłeś w czyn rzeczy zdumiewające,^s zamiary^t od zamierzonych czasów – w wierności,^u w wiarogodności.^v **2** Miasto bowiem obróciłeś w kupę kamieni, gród warowny – w rozpadającą się ruinę; sprawiłeś, iż wieża mieszkalna obcych nie jest miastem

szpalta 2 **a** Pwt 32:23; 1Kl 20:30; **b** Rdz 7:11; Prz 27:4; **c** Pwt 32:22; Ps 18:7; Ps 18:15; **d** Jer 4:24; Nah 1:5; Hab 3:6; **e** Ps 107:27; Iz 19:14; Iz 29:9; **f** 2Kl 21:16; 2Kn 36:16; Jer 14:20; Oz 4:2; **g** Am 8:14; **h** Ps 76:12; Ag 2:22; **i** Rdz 41:14; **j** Iz 42:7; **k** Za 9:11; 1Obj 21:23; **m** Ps 97:1; Obj 11:17; **n** Ps 132:13; Iz 8:18; Iz 18:7; Jl 3:17; Heb 12:22; **o** 1Kl 8:11; Ps 46:5; Iz 12:6; Mi 4:7; Za 2:10; **ROZDZ. 25** **p** Pwt 32:3; 1Kn 29:10; Ps 25:12; Iz 61:10; **q** Ps 7:17; Ps 99:5; Ps 145:1; Heb 13:15; **r** Ps 30:4; Ps 150:6; **s** Obj 15:4; **t** Ps 40:5; Ps 98:1; Ps 107:8; Ps 145:4; **u** Ps 33:11; Iz 28:29; Heb 6:17; **v** Pwt 32:4; Neh 9:33; Ps 89:5; **w** Rdz 24:27; Lb 23:19.

i nie będzie odbudowana aż po czas niezmierny.^a **3** Dlatego będą cię chwalić ci, którzy są silnym ludem; miasto narodów ciemięskich – te będą się ciebie bać.^b **4** Bo stałeś się twierdzą dla maluczkiego, twierdzą dla biednego w udręce, którą znosi,^c schronieniem przed deszczową nawałnicą, cieniem^d przed skwarem, gdy gwałtowne dyszenie tyranów przypomina deszczową nawałnicę uderzającą w mur. **5** Jak skwar w bezwodnej krainie tłumisz wrzawę obcych, jak skwar – cieniem obłoku.^e Melodia tyranów zostaje zdławiona.^f

6 I na tej górze^g Jehowa Zastępów wyprowadzi dla wszystkich ludów^h ucztę z potraw obficie nasączonych oliwą,ⁱ ucztę z wina trzymanego na osadach, z potraw obficie nasączonych oliwą, pełnych szpiku,^j z wina^k trzymanego na osadach, przedczonego.^l **7** I na tej górze pochłonie okrycie, które okrywa wszystkie ludy,^m i tkaninę utknaną nad wszystkimi narodami. **8** Pochłonie on śmierć na zawszeⁿ i Wszechwładny Pan, Jehowa, otrze łzy z każdego oblicza.^o I hańbę swego ludu zdejmie z całej ziemi,^p bo tak rzekł Jehowa.

9 I w owym dniu powiedzą: „Oto nasz Bóg.”^q W nim pokładamy nadzieję^r i on nas wybawi.^s To Jehowa.^t W nim pokładamy nadzieję. Radujmy się i weselmy z jego wybawienia.”^u

10 Bo ręką Jehowy spocznie na tej górze,^v a Moab zostanie rozdeptany^w na swym miejscu, jak się rozdeptuje stertę słomy na gnojowisku.^x **11** I rozpościera pływak, by płynąć, i poniży jego wyniosłość^y zwodniczymi ruchami swych rak.

ROZDZ. 25

a Pwt 13:16
Iz 6:11

b Ps 46:10
Ps 66:3
Ps 83:16
Eze 38:23

c Ps 46:1
Ps 121:7
Nah 1:7
Sof 3:12

d Ps 91:1
Ps 121:5
Ps 121:6
Obj 7:16

e Hl 7:2
Iz 49:10

f Ps 58:10
Iz 24:8
Obj 18:22

g Ps 72:3
Iz 11:9
Iz 65:25
Dn 2:35

h Iz 49:10
Dn 7:14
Mt 8:11

i Ps 72:16
Ps 85:11
Ps 85:12
Ps 104:15
Jer 31:12

j Hl 21:24

k Kzn 10:19
Iz 55:1

l Jer 48:11
Lk 5:39

m Iz 60:2
Łk 2:32
Dz 17:30
2Ks 3:13
2Ks 4:4
Ef 5:8

n Oz 13:14
1Ks 15:54
2Tm 1:10
Heb 2:15
Obj 20:14

o Iz 35:10
Obj 7:17
Obj 21:4

p Ps 69:9
Ps 89:51

q Pwt 32:3
Iz 25:1
Obj 19:1

r Ps 27:14
Ps 37:34
Ps 146:5

s Rdz 49:18
Prz 20:22
Łk 2:30

t Wj 6:2
Ps 97:5
Sof 3:12

u Ps 20:5
Ps 21:1
Ps 62:1
Ps 95:1
Mi 7:7
Sof 3:12

v Ps 132:13
Iz 12:6

w Ps 110:6
Iz 15:1
Sof 2:9

x Ps 83:10
Łk 13:8

y Jer 48:29
Dn 4:37
Jak 4:6

12 I powalił miasto warowne z twymi wysokimi murami ochronnymi; poniży je, rzuci je na ziemię, w proch.^a

26 W owym dniu^b będzie się śpiewać^c w ziemi judzkiej^d tę pieśń: „Mamy potężne miasto.^e Wybawienie czyni on murami i wałem obronnym.^f **2** Otwórcze bramy,^g żeby mógł wejść prawy naród, który trwa w wiernym postępowaniu.^h **3** Skłonności dobrze wspieranej będziesz strzegł w nieustannym pokoju,ⁱ gdyż właśnie ty budzisz ufność.^j **4** Zawsze ufajcie Jehowie,^k bo w Jah Jehowie jest Skała^l czasów niezmiernych.

5 „Powalił bowiem mieszkających na wysokości,^m w mieście wywyższonym.ⁿ Poniża je, poniża je aż do ziemi; rzuca je w proch.”^o

6 Stopa je podepcze, stopy uciśnionego, kroki maluczkich.”^p

7 Ścieżką prawego jest prostolinijność.^q Ponieważ jesteś prostolinijny, wyrównasz drogę prawego.^r **8** Tak, ze względu na ścieżkę twoich sądów, Jehowo, w tobie pokładamy nadzieję.^s Do twego imienia i do twego pamiętnego miana^t kieruje się pragnienie duszy.^u **9** Duszą swoją pragnąłem cię w nocy;^v tak, swym duchem, który jest we mnie, wciąż cię szukam;^w bo gdy od ciebie nadejdą sądy dla ziemi,^x prawości^y nauczą się mieszkańcy żyznej krainy.^z **10** Choćby

szpalta 2 a Iz 26:5; **ROZDZ. 26 b** Iz 4:2; Iz 26:19; Jn 11:24; **c** Wj 15:1; 2Sm 22:1; Ps 146:2; Ps 150:5; Iz 12:5; **d** Jer 33:10; Jer 33:11; **e** Ps 48:2; Ps 127:1; **f** Iz 60:18; **g** Za 2:5; **g** Ps 118:19; Ps 118:20; Iz 60:11; Iz 62:10; **h** Mt 7:14; **h** Obj 22:14; **h** Wj 19:6; Pwt 4:8; **h** Mal 3:17; **h** Dz 2:47; **h** 1Pt 2:9; **i** Ps 119:165; **i** Iz 54:13; **i** Jn 14:27; **i** Rz 15:33; **i** Flp 4:7; **i** 2Pt 1:2; **j** Ps 9:10; **j** Jer 17:7; **j** 2Kn 20:20; **j** Ps 62:8; **j** Prz 3:5; **j** 1Pwt 32:4; **j** Pwt 32:31; **j** 1Sm 2:2; **m** Hl 40:11; **i** Iz 2:11; **n** Iz 15:1; **n** Iz 25:10; **n** Iz 25:12; **n** Jer 48:9; **p** Sof 3:12; **p** Mal 4:3; **q** 1Kn 29:17; **q** Hl 1:1; **q** Wj 18:24; **q** Prz 20:7; **r** Ps 5:8; **r** Ps 119:7; **r** Ef 5:17; **r** Wj 3:15; **r** Ps 135:13; **r** Oz 12:5; **r** Mi 7:7; **r** Ps 63:6; **r** Ps 119:62; **r** Iz 6:2; **w** Ps 63:1; **w** Ps 77:6; **w** Ps 98; **w** Ps 58:11; **y** Ps 96:13; **y** Ps 97:2; **z** Ps 85:11; **z** Iz 61:11.

niegodziwemu okazano łaskę, i tak nie nauczy się prawości.^a W krainie rzetelności będzie postępował niesprawiedliwie^b i nie będzie widział dostojeństwa Jehowy.^c

11 Jehowo, twa ręka podniosła się wysoko,^d ale oni jej nie widzą.^e Zobaczą i będą się wstydzić^f wobec tej gorliwości o twój lud. Tak, strawi ich ogień^g przeznaczony dla twych wrogów. **12** Jehowo, przysądźsz nam pokój,^h gdyż dokonałeś dla nas wszystkich naszych dzieł.ⁱ **13** Jehowo, nasz Boże, inni panowie, a nie ty, występowali w roli naszych właścicieli.^j Tylko dzięki tobie będziemy wspominać o twoim imieniu.^k **14** Oni są martwi; nie będą żyć.^l Bezsilni w śmierci,^m nie powstaną.ⁿ Dlatego zwróciłeś uwagę na to, by ich unicestwić oraz zgładzić wszelką wzmiankę o nich.^o

15 Pomnożyłeś naród; Jehowo, pomnożyłeś naród;^p otoczyłeś się chwałą.^q Daleko przesunąłeś wszystkie granice kraju.^r **16** Jehowo, w okresie udręki zwrócili uwagę na ciebie;^s wyszeptali modlitwę, gdy byli przez ciebie karceni.^t **17** Jak brzemienna, która ma rodzić, doznaje bólesci, krzyczy w bólach porodowych, takimi staliśmy się my z twego powodu, Jehowo.^u **18** Staliśmy się brzemienni, doznawaliśmy bólesci;^v niejako urodziliśmy wiatr. Nie zapewniamy tej ziemi prawdziwego wybawienia^w i nie rodzą się mieszkańcy żyźnej krainy.^x

19 „Umarli twoi ożyją.^y Zwłoki moje powstaną.^z Przebudźcie się i wydawajcie radosne okrzyki, mieszkający w prochu!^a Bo twoja rosa^b jest jak rosa malw,^c a ziemia urodzi nawet tych, którzy są bezsilni w śmierci.^d

ROZDZ. 26

a Wj 8:15

Ps 106:43

Prz 1:32

b Ps 78:57

Jer 2:7

c Ps 28:5

Iz 5:12

Oz 11:7

d Ps 10:12

Mi 5:9

e Iz 6:9

f Ps 86:17

1Pt 3:16

Obj 3:9

g Heb 10:27

h Ps 29:11

Iz 57:19

Jer 33:6

Jn 14:27

i Dz 5:38

Dz 5:39

j 2Krn 12:8

k Joz 23:7

2Tm 2:19

l Ps 22:15

m Prz 2:18

Kzn 9:5

Kzn 9:10

Iz 38:18

n Hi 14:14

Kzn 9:6

Jer 51:39

Mt 25:46

o Ps 9:5

Ps 109:13

Prz 10:7

p Rdz 12:2

Pwt 10:22

Iz 9:3

Iz 51:2

q Ps 72:18

Iz 60:21

r 1Kl 4:21

s Sdz 10:10

Ps 77:2

Ps 78:34

Oz 5:15

t Sdz 3:8

Heb 12:5

Heb 12:6

u Iz 13:8

Jer 4:31

Jer 6:24

v 2Kl 19:3

w Joz 7:9

x Iz 37:3

y Oz 13:14

Jn 5:29

Dz 24:15

1Ko 15:22

Obj 20:12

z Iz 25:8

Mk 12:26

Jn 11:24

Jn 11:25

1Ko 15:21

1Ts 4:14

a Rdz 3:19

Dn 12:2

b Eze 37:2

c 2Kl 4:39

d Obj 20:13

20 „Idź, mój ludu, wejdź do swych wewnętrznych komnat i zamknij za sobą drzwi.^a Scho- waj się tylko na chwilę, aż przeminie potępienie.^b **21** Oto bowiem Jehowa wychodzi ze swego miejsca, aby rozliczyć miesz- kańców ziemi z przewinienia wobec niego,^c i ziemia odsłoni krew na niej przelaną,^d i już nie będzie zakrywać swoich pozabi- janych”.^e

27 W owym dniu Jehowa^f ze swym mieczem twardym i wielkim, i potężnym^g zwróci uwagę na Lewiatana,^h wijącego się węża,ⁱ na Lewiatana, węża krętego, i zabije potwora morskiego,^j który jest w morzu.

2 W owym dniu zaśpiewajcie tej niewieście:^k „Winnica! pieniącego się wina! **3** Ja, Jehowa, jej strzegę.^m Co chwila będę ją podlewał.ⁿ Aby nikt przeciw- ko niej nie wystąpił, będę jej strzegł nocą i dniem.^o **4** Nie czuję złości.^p Kto mi da w bit- wie cierniste krzewy^q i chwasty? Chcę po takich deptać. Chcę takie jednocześnie podpa- lić.^r **5** Albo niech się uchwyci mojej twierdzy, niech zawrze ze mną pokój; pokój niech zawrze ze mną”.^s

6 W nadchodzących dniach Jakub zapuści korzenie, Izrael^t zakwitnie i puści pędy; i po prostu napelnią plonem powierzch- nię żyźnej krainy.^u

7 Czy trzeba go uderzyć jak uderzeniem tego, który go ude-

szpalta 2 a Rdz 7:16; Wj 12:22; Ps 32:7; Ps 91:4; Prz 18:10; **b** Ps 27:5; Ps 57:1; Ps 91:4; **c** Ps 37:20; Oz 5:14; Mi 1:3; Mt 24:21; 2Ts 1:8; 2Pt 3:7; **d** Rdz 4:10; Ps 9:12; Eze 24:7; Lk 11:50; Obj 16:6; Obj 18:24; **e** Mal 4:1; **ROZDZ. 27 f** Wj 15:3; **g** Pwt 32:41; Jer 47:6; **h** Hi 41:1; **i** Hi 26:13; **j** Rdz 1:21; Ps 74:13; **k** Iz 51:9; Eze 29:3; Eze 32:2; **l** Iz 5:1; 1Ps 80:8; Jer 2:21; Mt 21:33; **m** Pwt 33:29; 1Sm 2:9; **n** Iz 35:6; **o** Iz 41:18; **p** Iz 58:11; **q** Ps 121:4; **r** Iz 46:4; **s** Ps 85:3; **t** Ps 103:9; **u** Iz 12:1; **q** Lk 6:44; **r** 2Sm 23:6; **u** Iz 10:17; Heb 6:8; **s** Iz 57:19; Eze 34:25; Oz 2:18; Rz 5:1; 2Ko 5:19; **t** Eze 39:25; **u** Ps 92:13; Iz 37:31; Iz 60:22; Jer 30:19; Oz 14:5.

rza? Albo czy trzeba go zabić jak podczas rzezi jego zabitych?^a

8 Z przeraźliwym okrzykiem stoczysz z nią spór, gdy będziesz ją odprawiał. Wypędzi ją swym podmuchem, i to silnym, w dniu wiatru wschodniego.^b **9** Toteż w ten sposób zostanie dokonane przebłaganie za winę Jakuba^c i taki będzie cały owoc, gdy usunie jego grzech,^d gdy sprawi, że wszystkie kamienie ołtarza staną się jak kreda starta w proch, tak iż się nie podniosą święte pale^e i kadzielnice.^f

10 Bo miasto warowne będzie osamotnione, pastwisko pozostawione samo sobie i opuszczone jak pustkowie.^g Tam cięle będzie się paść i tam będzie leżeć; i pożre on jego gałęzie.^h

11 Gdy uschną jego gałązki, przychodzące kobiety będą je odłamywać i podpalać.ⁱ Nie jest to bowiem lud odznaczający się głębokim zrozumieniem.^j Dłatego Ten, który go uczynił, nie zmiłuje się nad nim i Ten, który go ukształtował, nie okaże mu laski.^k

12 I w owym dniu Jehowa otrząśnie owoce,^l począwszy od płynącego strumienia Rzeki^m aż do Doliny Potoku Egipskiego,ⁿ i tak zostaniecie pozbierani jeden po drugim,^o synowie Izraela. **13** I w owym dniu będzie się dać w wielki róg,^p a ginący w ziemi asyryjskiej^q oraz rozproszeni w ziemi egipskiej^r przyjdą i pokłonią się^s Jehowie na świętej górze w Jerozolimie.^t

28 Biada wspaniałej koronie pijaków Efraima^u i wiedzuccemu kwiciu jego pięknej ozdoby na głowie żyznej doliny odurzonych winem! **2** Oto Jehowa ma kogoś silnego i energicznego.^v Jak burza gradowa,^w niszczycielska burza, jak bu-

ROZDZ. 27

a Iz 10:20
Jer 50:33

b Jer 4:11
Eze 13:13

c Iz 4:4
Iz 48:10
Eze 24:13

d Rz 11:26

e Iz 17:8
Mt 5:13

f 2Kń 34:4

g Iz 6:11
Iz 17:9
Jer 26:18
Lam 2:5
Eze 36:4

h Iz 7:25
Iz 17:2
Iz 32:14

i Ps 80:16
Iz 6:13
Eze 15:6
Mt 3:10
Jn 15:6

j Pwt 32:28
Iz 1:3
Jer 4:22
Oz 4:6

k 2Kń 36:16
Eze 9:10
2Ts 1:8

l Iz 11:11
Iz 24:13

m Joz 24:2

n Lb 34:5
1Kl 8:65

o Pwt 30:3
Neh 1:9
Jer 3:14
Am 9:14
Lk 15:4

p Iz 11:12
Iz 49:22
Iz 62:10

q 2Kl 17:6
Iz 11:16
Oz 9:3

r Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

s Ps 95:6
Za 14:16

t Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

u Iz 7:2
Oz 7:11

v Iz 7:17
Iz 7:20

w Hl 38:22
Iz 28:17
Eze 13:11

x Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

y Ps 95:6
Za 14:16

z Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

aa Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

ab Ps 95:6
Za 14:16

ac Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

ad Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

ae Ps 95:6
Za 14:16

af Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

ag Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

ah Ps 95:6
Za 14:16

ai Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

aj Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

ak Ps 95:6
Za 14:16

al Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

am Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

an Ps 95:6
Za 14:16

ao Ps 122:4
Iz 2:3
Iz 25:6
Iz 52:1
Jer 3:17

ap Jer 43:7
Oz 8:13
Za 10:10

rza niosąca potężne, zalewające wody,^a z całej siły rzuci on na ziemię. **3** Nogami podeptane^b zostaną wspaniałe korony pijaków Efraima. **4** A wiedzuccy kwiat^c jego pięknej ozdoby na głowie żyznej doliny będzie niczym wczesna figa^d przed nadejściem lata, którą widzący, ujrawszy, połyka, gdy jeszcze ją ma w dłoni.

5 W owym dniu Jehowa Zastępów stanie się zdobną koroną^e i pięknym wieńcem^f dla pozostałych^g ze swego ludu **6** oraz duchem sprawiedliwości dla zasiadającego w sądzie^h i potęgą dla odpierających bitwę od bramy.ⁱ

7 I również ci błędzą pod wpływem wina, i błakają się pod wpływem odurzającego napoju. Kapłan i prorok^j błędzą z powodu odurzającego napoju, wpadają w oszołomienie pod wpływem wina, błakają się^k pod wpływem odurzającego napoju; błędzą w swoim widzeniu, zataczają się w swym rozstrzygnięciu. **8** Całe stoły bowiem są pełne plugawych wymiocin^l—nie ma miejsca, gdzie by ich nie było.

9 Kogóż to będzie się uczyć poznania^m i komuż udzielać zrozumienia tego, co usłyszano?ⁿ Czy odstawionym od mleka, odsuniętym od piersi?^o **10** Jest bowiem „nakaz za nakazem, nakaz za nakazem, sznur mierniczy za sznurem mierniczym, sznur mierniczy za sznurem mierniczym, trochę tu, trochę tam”.^p

11 Gdyż za pośrednictwem tych, którzy bełkoczą swymi wargami,^q a także innym językiem^r będzie mówił do tego ludu,^s **12** do tych, którym rzekł: „Oto miejsce

szpalta 2

a Iz 29:6
Nah 1:8

b Iz 25:10
Lam 1:15

c Jak 1:10

d Jer 24:2
Nah 3:12
Obj 6:13

e Iz 24:15; Iz 24:23; Iz 62:3; f Iz 35:2; g Iz 11:16; Rz 11:5; h Lb 11:17; 1Kl 3:28; Ps 72:1; Iz 11:2; i Ps 18:34; Ps 68:35; Flp 4:13; j Jer 5:31; Jer 23:13; k 2Kl 16:10; l Jer 48:26; m Heb 5:14; n Iz 6:10; o Oz 4:6; Mt 15:8; Mt 15:9; p 2Kl 21:13; Iz 28:17; Lam 2:8; q Pwt 28:49; Jer 5:15; r Dn 1:4; s 1Kl 14:21.

odpoczynku. Zapewnijcie odpoczynek znużonemu. I oto miejsce wytchnienia” – lecz którzy nie chcieli słuchać.^a **13** I dla nich słowo Jehowy stanie się „nakazem za nakazem, nakazem za nakazem, sznurem mierniczym za sznurem mierniczym, sznurem mierniczym za sznurem mierniczym,^b trochę tu, trochę tam”, żeby szli i upadli na wznak i żeby zostali złamani i usidleni, i złapani.^c

14 Słuchajcie więc słowa Jehowy, wy, samochwalcy, władcy^d tego ludu, którzy jesteście w Jerozolimie: **15** Powiedzieliście bowiem: „Zawarliśmy przymierze ze Śmiercią,^e a z Szeolem urzeczywistniliśmy wizję;^f gdyby miała przejść zatapiająca, raptowna powódź, do nas nie dojdzie, bo schronieniem naszym uczyniliśmy kłamstwo^g i ukryliśmy się w fałszu”^h – **16** dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto kładę kamieńⁱ jako fundament na Syjonie,^j kamień wypróbowany,^k drogocenny narożnik^l niewzruszonego fundamentu.^m Nikt, kto wierzy, nie wpadnie w popłoch.ⁿ **17** I uczynię sprawiedliwość sznurem mierniczym,^o a prawość^p poziomnicą; i grad^q zmiecie schronienie kłamstwa,^r a wody porwą kryjówkę.^s **18** I wasze przymierze ze Śmiercią zostanie zerwane,^t a wasza wizja z Szeolem się nie ostoi.^u Gdy będzie przechodzić zatapiająca, raptowna powódź,^v staniecie się też dla niej miejscem deptania.^w **19** Ilekroć przejdzie, porwie was,^x gdyż co rano będzie przechodzić, dniem i nocą; i stanie się to już tylko czymś, co przyprawia o drżenie,^y żeby inni zrozumieli, co usłyszano”.

ROZDZ. 28

- a Ps 81:11
Jer 44:16
- b 2Kl 21:13
Iz 28:17
Lam 2:8
- c 2Kn 36:16
Iz 8:15
- d Hab 1:10
- e Iz 28:18
- f Eze 13:16
- g Iz 31:1
Iz 31:3
- h Iz 30:10
- i Ps 118:22
Rz 9:33
1Pt 2:6
- j Heb 12:22
Obj 14:1
- k Heb 2:10
Heb 5:9
- l Mt 21:42
Mk 12:10
Łk 20:17
Dz 4:11
- m Iz 51:16
Mt 16:18
1Ko 3:11
Ef 2:20
- n Rz 9:33
Rz 10:11
1Pt 2:6
- o 2Kl 21:13
- p Ps 9:8
Ps 35:24
Jer 11:20
- q Iz 28:2
- r 2Kl 18:21
Iz 31:1
Iz 31:3
Jer 43:11
- s Jer 42:14
Jer 43:7
Eze 17:15
- t Rz 5:14
- u Iz 28:15
- v Iz 8:8
Jer 47:2
- w 2Kl 18:13
- x Iz 24:1
- y 2Kl 21:12
Jer 19:3
Hab 3:16

szpalta 2

- a 2Sm 5:20
1Kn 14:11
- b Joz 10:10
1Kn 14:16
- c Lam 2:15
Hab 1:5
- d 2Kn 30:10
2Kn 36:16
Jer 20:7
- e Iz 10:23
- f Iz 24:1
- g Ps 30:5
Ps 103:9
Mi 7:18
- h Jer 4:3
- i Mt 23:23
- j Kpl 19:19
- k Eze 4:9
- l Wj 9:32
Eze 4:9

20 Łoże bowiem okazało się za krótkie, żeby się na nim wyciągnąć, a tkana płachta jest za wąska, by się owinąć. **21** Bo Jehowa powstanie jak przy górze Peracim,^a będzie wzbudzony jak na nizinie w pobliżu Gibeonu,^b aby dokonać swego czynu – zadziwiający jest jego czyn – i aby wykonać swe dzieło – niezwykle jest jego dzieło.^c **22** Nie okazujcie się więc nasmięwcami,^d aby się nie zacieśniły wasze pęta, bo cały kraj czeka zagładą, rzecz postanowiona, którą usłyszałem od Wszechwładnego^e Pana, Jehowy Zastępów.^f

23 Nadstawcie ucha i słuchajcie mego głosu; natęźcie uwagę i słuchajcie mojej wypowiedzi. **24** Czyż oracz przez cały dzień^g orze pod zasiew, spulchnia i bronuje glebę?^h **25** Czy po wyrównaniu jej powierzchni nie rozrzuci czarnuszki i nie rozsypuje kminu,ⁱ i czy w wyznaczone miejsce^j nie rzuca pszenicy, prosa^k i jęczmienia, a także orkisz^l jako swej granicy?^m **26** I koryguje sięⁿ go według tego, co słuszne. Poucza go jego Bóg.^o **27** Bo czarnuszki nie wygniata się urządzeniem młockarskim,^p a po kminie nie przetacza się koła wozu. Czarnuszkę bowiem młóci się kijem,^q a kmin laską. **28** Czyż rozgniata się ziarno chlebowe? Nikt go bowiem bez końca^r nie wymłóca.^s I wprawi w ruch wał swego wozu młockarskiego, jak również swoje rumaki, lecz go nie rozgniecie.^t **29** Również to wyszło od Jehowy Zastępów,^u który jest cudowny w zamyśle, który okazał się wielce skuteczny w działaniu.^v

m Kpl 19:9; Kpl 19:10; Kpl 23:22; n Jer 10:24; Heb 12:6; Heb 12:11; o Ps 119:71; p Iz 41:15; Am 1:3; q Iz 10:5; r Ps 103:9; Mi 7:18; s Iz 21:10; 1Ko 9:9; t Kpl 26:44; Iz 10:20; u Heb 12:9; v Ps 40:5; Jer 32:19; Rz 11:33.

29 „Biada Arielowi,^a Arielowi, miastu, w którym obozował Dawid!^b Dodajcie rok do roku; niech kolejno przebiegną święta.^c **2** I niechybnie ścisnę^d Ariela, i nastanie żal i lament,^e i stanie się dla mnie paleńskim ołtarzem Bożego.^f **3** I będę obozował ze wszystkich stron przeciwko tobie, i otoczę cię palisadą, i wzniosę przeciwko tobie umocnienia oblężnicze.^g **4** I zostaniesz poniżony, tak iż mówić będziesz z samej ziemi, i jak z prochu będzie brzmieć cicho twa wypowiedź.^h I niczym medium spirytystycznego będzie twój głos z ziemi, a wypowiedź twa zakwili z prochu.ⁱ **5** I tłum tych, którzy są dla ciebie obcy, stanie się jak drobny pył,^j a tłum tyranów^k – jak plewa, która ginie.^l I stanie się to w jednej chwili, nagle.^m **6** Jehowa Zastępów nawiedzi cię gromem i trzęsieniem ziemi, i potężnym odgłosem, wichrem i nawałnicą, i płomieniem trawiącego ognia”.ⁿ

7 I jak bywa we śnie, w nocnej wizji, tak będzie z tłumem wszystkich narodów, które toczą wojnę przeciwko Arielowi^o – ze wszystkimi, którzy toczą wojnę przeciwko niemu, i z wieżami oblężniczymi, i z tymi, którzy go ściskają.^p **8** Zaiste, będzie jak wtedy, gdy ktoś głodny śni, że je, i oto budzi się, a w jego duszy pusto;^q i tak jak wtedy, gdy ktoś spragniony śni, że pije, po czym budzi się i oto jest zmęczony, a jego dusza – wyschnięta; tak stanie się z tłumem ze wszystkich narodów, które toczą wojnę przeciwko górze Syjon.^r

9 Ociągajcie się i bądźcie zdumieni;^s oślepcie się i bądźcie oślepieni.^t Upili się,^u ale nie winem; poruszają się niepewnie,

ROZDZ. 29

- a Iz 29:7
b 2Sm 5:9
c Kpl 23:2
d 2Kn 8:13
e Pwt 28:53
f Pwt 28:55
g Iz 51:19
h Lam 1:4
i Iz 9:19
j Jer 15:14
k Jer 17:4
l Sof 1:7
m 2Kl 24:11
n 2Kl 25:1
o Jer 39:1
p Eze 4:2
q Eze 21:22
r Ps 44:25
s Iz 51:23
t Iz 8:19
u Iz 13:19
v Iz 14:22
w Iz 21:9
x Iz 13:11
y Hi 21:18
z Ps 1:4
aa Ps 35:5
ab Iz 17:13
ac m Iz 47:9
ad Iz 48:3
ae n 1Sm 2:10
af Jer 50:25
ag Nah 1:3
ah o Jer 25:14
ai Za 14:2
aj p Iz 29:2
ak q Ps 73:20
al r Iz 10:12
am Jer 51:24
an s Hab 1:5
ao t Iz 6:9
ap u Jer 51:7

szpalta 2

- a Jer 25:27
b Ps 69:23
c Iz 6:10
d Dz 28:27
e Rz 11:8
f 1Sm 9:9
g Jer 14:14
h Jer 27:15
i Iz 9:16
j Mi 3:7
k f Iz 8:16
l Dn 12:4
m Obj 5:1
n Dn 12:9
o Mt 11:25
p Mt 13:11
q h Iz 48:1
r Jer 3:10
s Jer 5:2
t Mk 7:6
u i Mt 15:8
v j Mt 15:9
w Mk 7:8
x Kol 2:22
y k Iz 28:21
z Hab 1:5
aa i Jer 8:9
ab Jn 9:39
ac Dz 28:26
ad Rz 1:28
ae 1Ko 1:19
af m Iz 30:1

ale nie pod wpływem odurzającego napoju.^a

10 Bo Jehowa wylał na was ducha głębokiego snu;^b i on zamyka wasze oczy, proroków;^c on też zakrył wasze głowy,^d wizjonerów.^e **11** A dla was wizja wszystkiego staje się podobna do słów zapieczętowanej księgi,^f którą dają komuś znającemu pismo i mówią: „Zechciej to przeczytać na głos”, a on musi powiedzieć: „Nie mogę, bo jest zapieczętowana”;^g **12** i dadzą tę księgę komuś, kto nie zna pisma, i ktoś powie: „Zechciej to przeczytać na głos”, a on musi rzec: „W ogóle nie znam pisma”.

13 I Jehowa mówi: „Ponieważ ten lud przybliży się swymi ustami i wychwalał mnie tylko swymi wargami,^h lecz swe serce bardzo ode mnie oddalili,ⁱ a ich bojaźń przede mną staje się przykazaniem ludzkim, którego się naucza,^j **14** więc oto jestem – Ten, który znowu postąpi z tym ludem zdumiewająco,^k w sposób zdumiewający oraz z czymś zdumiewającym; i zginie mądrość ich mędrców, i skryje się zrozumienie ich mędzów roztropnych”.^l

15 Biada tym, którzy schodzą bardzo głęboko, ukrywając zamiar przed Jehową,^m a swe czyny popełniają w ciemnym miejscu,ⁿ mówiąc: „Któż nas widzi i któż o nas wie?”^o **16** Przewrotność wasza! Czy stawia się garncarza na równi z gliną?^p Czyż bowiem coś utworzonego powie o swym twórcy: „On mnie nie utworzył”?^q I czy rzecz ukształtowana powie o tym, kto ją ukształtował: „Nie wykazał się zrozumieniem”?^r

n Hi 24:15; eze 8:12; Jn 3:20; 1Ko 4:5; o Ps 73:11; Ps 94:7; p Iz 45:9; Iz 64:8; Rz 9:21; q Jer 18:6; r Ps 94:9; Iz 45:9; Rz 9:20.

17 Czyż nie jest tak, że już za bardzo krótką chwilę Liban zostanie zamieniony w sad,^a a sad będzie uważany za las?^b

18 I w owym dniu głusi usłyszają słowa księgi,^c a z mroku i z ciemności nawet oczy ślepych będą widzieć.^d **19** A potulni^e pomnożą swą radość z Jehowy i nawet biedni spośród ludzi będą się radować Świętym Izraela,^f **20** ponieważ przyjdzie kres na tyra^g i skończy się samochwalca,^h zostaną też wytraceni wszyscy, którzy czyhają, żeby wyrządzać szkodę,ⁱ **21** ci, którzy doprowadzają człowieka do tego, że grzeszy swym słowem,^j i ci, którzy zakładają przynętę nawet na upominającego w bramie,^k oraz ci, którzy odtrącają prawego pustymi argumentami.^l

22 Oto więc, co domowi Jakuba rzekł Jehowa – ten, który wykupił Abrahama:^m „Teraz już Jakub nie będzie zawstydzony ani jego oblicze nie zblednie;ⁿ **23** kiedy bowiem ujrzy swe dzieci, dzieło moich rąk, pośród siebie,^o będą uświęcać moje imię^p i uświęcą Świętego Jakubowego,^q a do Boga Izraela będą się odnosić z bojaźnią nacechowaną szacunkiem.^r **24** I ci, którzy błądzą w swym duchu, posiadają zrozumienie, a utyskują naucząc się treści pouczenia”.^s

30 „Biada synom upartym^t – brzmi wypowiedź Jehowy – tym, którzy są skłonni wykonać zamiar, ale nie mój,^u i wyłać napój ofiarny, ale nie z moim duchem, żeby dodawać grzech do grzechu;^v **2** tym, którzy nie pytając się moich ust,^w wyruszają, by się udać do Egiptu^x i schronić się w twierdzy faraona oraz szukać schronienia

ROZDZ. 29

- a Iz 35:1
Iz 41:19
- b Iz 32:15
- c Iz 35:5
- d Iz 42:16
Łk 4:18
Dz 26:18
Obj 3:18
- e Ps 37:11
Sof 2:3
Mt 5:5
- f Iz 41:16
- g Iz 29:5
- h Iz 28:14
Jer 9:23
- i Jer 18:15
Mi 2:1
Łk 6:7
Łk 20:20
- j Mt 22:15
Łk 11:54
- k Am 5:10
- l Eze 13:19
Mal 3:5
- m Neh 9:7
Mi 7:20
- n JI 2:27
- o Iz 43:21
Iz 45:11
- p Kpl 10:3
Kpl 22:32
Mt 6:9
- q Iz 5:16
- r Iz 8:13
Oz 3:5
Obj 15:4
Obj 19:5
- s Ps 94:10
Prz 4:2

ROZDZ. 30

- t Iz 1:2
Iz 63:10
Iz 65:2
Dz 7:51
- u Iz 29:15
Oz 4:10
1Ts 4:8
- v Lb 32:14
Oz 13:2
- w Lb 27:21
1Kl 22:7
- x 2Kl 17:4
Iz 31:1
Eze 29:6
Oz 7:11

szpalta 2

- a Iz 36:6
- b Iz 20:5
Jer 37:7
- c Jer 17:5
- d Lb 13:22
Iz 19:11
Eze 30:14
- e Iz 31:3
Jer 2:36
Oz 5:13
- f 2Kl 12:3
Iz 20:3
- g Wj 1:14
Pwt 4:20
Jer 11:4
- h Lb 21:6
Pwt 8:15
Jer 2:6

w cieniu Egiptu!^a **3** I twierdza faraona stanie się dla was powodem do wstydu,^b a schronienie w cieniu Egiptu przyczyną upokorzenia.^c **4** Jego książęta bowiem dostali się do Coanu,^d a jego wysłannicy dotarli aż do Chanes. **5** Każdy będzie się wstydził ludu, który nikomu nie przynosi pożytku, który wcale nie pomaga i nie przynosi pożytku, lecz jest powodem do wstydu, a także przyczyną hańby”.^e

6 Wypowiedź przeciwko zwierzętom południa:^f Przez krainę udręki^g i uciążliwości, lwa i pomrukującego lamparta, żmii i ognistego węża latającego,^h niosą na grzbietach dorosłych osłów swoje zasoby, a na garbach wielbłądówⁱ swoje zapasy. Dla ludu okażą się bezużyteczne. **7** Egipcjanie zaś są tylko marnościami i pomagają będą na darmo.^j Dlatego nazwałem ją: „Rahab^k – mają siedzieć bez ruchu”.

8 „Chodź więc, napisz to przy nich na tablicy i zapisz to w księdze,^l aby służyło na dzień przyszedł, na świadectwo po czas niezmierny.^m **9** Bo to lud buntowniczy,ⁿ synowie nieprawdomówni,^o synowie, którzy nie chcą słuchać prawa Jehowy,^p **10** którzy rzekli do widzających: „Nie macie nic widzieć”, a do mówiących wizję: „Nie macie w wizjach dla nas oglądać rzeczy prostolinijnych.^q Mówcie nam to, co miłe; oglądajcie w wizjach rzeczy zwodnicze.” **11** Zejdźcie z drogi; zboczcicie ze ścieżki.^s Sprawcie,

i 2Kl 9:1; j Ps 118:8; Iz 31:1; Jer 37:7; k Ps 87:4; Ps 89:10; 1 Hl 19:23; Iz 8:1; Jer 36:2; m Rz 15:4; n Pwt 31:27; Iz 1:4; Jer 44:3; Dz 7:51; o Iz 59:3; Jer 9:3; Oz 4:2; p 2Kl 33:10; 2Kl 36:15; Neh 9:29; Prz 28:9; Jer 7:13; Am 5:10; q 2Kl 16:10; 2Kl 18:7; 2Kl 24:19; Jer 11:21; Jer 26:11; Dz 4:17; r Jer 23:17; Eze 13:7; Mi 2:11; 2Tm 4:3; s Am 7:16.

by przestał dla nas istnieć Święty Izraela’”.^a

12 Dlatego tak rzekł Święty Izraela: „Ponieważ odrzuciliście to słowo,^b a zaufaliście oszustwu oraz temu, co spaczono, i na tym się opieracie,^c **13** przewinienie to stanie się wam jak odłamana część, która ma spaść, i jak wyrzucenie w wysokim murze,^d którego upadek może nastąpić nagle, w jednej chwili.^e **14** I rozbiją go, jak się rozbija wielki dzban garncarski,^f bez skrupułów roztrząskany, tak iż między rozbitymi kawałkami nie można znaleźć glinianej skorupy, którą dałoby się zgarnąć ogień z paleniska albo zaczerpnąć wody z mokradła”.^g

15 Oto bowiem, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa, Święty Izraela:^h „Przez powrót i odpoczynek zostaniecie wybawieni. Waszą potęgą będzie po prostu zachowywanie spokoju i ufności”.ⁱ Ale wyście nie chcieli.^j **16** I powiedzieliście: „Nie, lecz uciekniemy na koniach!”^k Będziecie więc uciekać. „I pojedziemy na szybkich koniach!”^l Dlatego ścigający was okażą się szybcy.^m **17** Tysiąc będzie drzeć z powodu zgromienia przez jednego;ⁿ będziecie uciekać z powodu zgromienia przez pięciu, aż pozostaniecie niczym maszt na szczycie góry i niczym sygnał na wzgórzu.^o

18 Dlatego też Jehowa będzie czekał, by wam okazać łaskę,^p i dlatego powstanie, by się nad wami zmiłować.^q Bo Jehowa jest Bogiem sądu.^r Szczęśliwi^s są wszyscy, którzy na niego czekają.^t **19** Gdy lud na Syjonie^u będzie mieszkał w Jerozolimie,^v na pewno nie będziesz płakał.^w Na głos twego krzyku on nie-

ROZDZ. 30

- a Am 7:13
- b Iz 5:24
- Am 2:4
- c Jer 13:25
- Mi 3:11
- d Ps 62:3
- Lk 6:49
- e Ps 73:19
- f Jer 19:11
- g Jer 13:14
- h Iz 30:11
- i 1 Kłn 5:20
- 2 Kłn 16:8
- Iz 26:3
- j Jer 44:16
- Mt 23:37
- Dz 7:51
- k Iz 31:1
- Iz 31:3
- l Ps 33:17
- Am 2:14
- m Pwt 28:49
- Jer 4:13
- Lam 4:19
- Hab 1:8
- n Kpl 26:36
- Pwt 32:30
- o Iz 66:19
- Eze 12:16
- p Wj 34:6
- Eze 36:9
- q Ps 102:13
- Rz 9:15
- r Ps 99:4
- Jer 10:24
- Rz 2:2
- s Ps 112:1
- Prz 16:20
- t Jer 17:7
- u Ps 87:5
- Iz 62:1
- Jer 31:6
- Za 1:17
- v Neh 11:1
- Iz 44:28
- w Neh 12:27
- Iz 61:3

szpalta 2

- a Ps 50:15
- Jer 29:12
- b Kpl 26:26
- Ps 80:5
- c Hl 36:22
- Ps 32:8
- Ps 71:17
- Ps 119:102
- d Ps 25:8
- e Pwt 5:32
- Joz 1:7
- Prz 4:27
- f 2 Kłn 23:4
- 2 Kłn 34:4
- Za 13:2
- g Wj 32:4
- Sdz 17:3
- h Pwt 7:25
- i Pwt 7:5
- j Oz 14:8
- k Pwt 11:11
- Ps 65:9
- Ps 104:13
- Za 10:1
- l Oz 2:22
- m Iz 65:10
- n Mt 3:12

wątpliwie okaże ci łaskę; skoro tylko go usłyszysz, odpowie ci.^a

20 I Jehowa da wam chleb udręki oraz wodę uciemiężenia;^b lecz twój Wspaniały Nauczyciel już nie będzie się ukrywał i twoje oczy zobaczą twego Wspaniałego Nauczyciela.^c **21** A twoje uszy usłyszą za tobą słowo, mówiące: „To jest ta droga.”^d Chodźcie nią” – gdybyście poszli w prawo lub gdybyście poszli w lewo.^e

22 I splugawicie powłokę swoich srebrnych rytych wizerunków^f oraz ściśle przylegające okrycie swego złotego lanego^g posagu.^h Porozrzucacie je.ⁱ Jak kobieta miesiączkująca powiesz do czegoś takiego: „Plugastwo!”^j **23** On zaś da deszcz dla nasienia, którym obsiewasz ziemię,^k a jako płon ziemi – chleb pożywny, z oliwą.^l Twoje stada będą się paść w owym dniu na rozległym pastwisku.^m **24** I było oraz dorosłe osły obrabiające rolę będą jeść paszę przyprawioną szczawiem, którą odwiezano szufląⁿ i widłami. **25** I w dniu wielkiej rzezi, gdy runą wieże,^o na każdej wysokiej górze, jak również na każdym wyniosłym wzgórzu powstaną strumienie wód,^p rowy wodne. **26** I światło księżyca, który jest w pełni, stanie się jak światło jaskrawego słońca, a światło jaskrawego słońca stanie się siedmiokrotne,^q jak światło siedmiu dni, w dniu, w którym Jehowa obwiąże złamanie^r swego ludu i uzdrowi^s ciężką ranę powstałą od swego uderzenia.

27 Oto imię Jehowy przychodzi z daleka, płonąc jego gniewem,^t z ciężkimi chmurami.

- o Iz 41:18; Iz 44:3; p Iz 2:15; Iz 32:14; q Iz 60:20; Hab 3:4; Hab 3:11; Obj 21:23; Obj 22:5; r Lam 2:13; s Pwt 32:39; Jer 33:6; Oz 6:1; Am 9:11; t Pwt 32:22; Ps 79:5; Iz 10:17; Nah 1:6; Sof 3:8.

Wargi jego napelnily się potępieniem, a jego język jest jak trawiący ogień.^a **28** I jego duch jest jak zalewający potok, który sięga aż po szyję,^b żeby potrząsać narodami w sienie^c marności; a w szczękach ludów będzie wędzidoł uzdy,^d które kieruje na manowce.^e **29** Będziecie mieć pieśń^f jak tę, którą śpiewają nocą, gdy ktoś się uświęca na święto,^g i radość serca jak tę, której zaznaje idący z fletem,^h aby wstąpić na górę Jehowy,ⁱ do Skaly Izraela.^j

30 I Jehowa sprawi, by słyszano dostojęstwo jego głosu,^k i by widziano, jak się opuszcza jego ramię^l – w srożeniu się gniewu^m i w płomieniu trawiącego ognia,ⁿ i w oberwaniu chmury, i w deszczowej nawałnicy,^o i w bryłach gradu.^p **31** Bo z powodu głosu Jehowy Asyrię ogarnie przerażenie;^q on uderzy ją laską.^r **32** A każde smagnięcie jego różgą karania, która za sprawą Jehowy spadnie na Asyrię, nastąpi przy wtręcie tamburynów i harf;^s i będzie walczył przeciwko nim w bitwach, podczas których wymachuje się bronią.^t **33** Jego To-fet^u jest bowiem od niedawna uporządkowane; jest także przygotowane dla króla.^v Głęboko ułożył jego stos. Ognia i drewna jest pod dostatkiem. Technienie Jehowy płonie przeciwko niemu niczym potok siarki.^w

31 Biada tym, którzy zstępują do Egiptu po pomoc,^x którzy polegają na koniach^y i którzy pokładają ufność w rydwanach wojennych,^z że są liczne, i w rumakach, że są bardzo potężne, lecz którzy nie patrzą na Świętego Izraela i nie szukają Jehowy.^a **2** A on jest

ROZDZ. 30

- a Ps 18:8
Jer 23:29
Heb 12:29
- b Iz 8:8
- c Am 9:9
- d 2Kl 19:28
Ps 32:9
- e Iz 19:3
- f Wj 15:1
2Kn 20:28
Jer 33:11
- g Pwt 16:14
Ps 42:4
Ps 81:2
Mt 26:30
- h 1Kn 13:8
Ps 150:4
- i Iz 2:3
- j Pwt 32:4
Ps 18:31
Ps 95:1
Iz 26:4
- k Ps 29:3
Eze 10:5
Obj 1:15
- l Wj 15:16
Ps 98:1
Iz 53:1
Łk 1:51
- m Lb 11:1
Iz 5:25
Nah 1:2
- n Ps 18:13
Ps 50:3
- o Sdz 5:4
- p Joz 10:11
- q Iz 9:4
Iz 37:36
- r Iz 10:12
- s Wj 15:20
Sdz 11:34
- t Iz 10:26
- u 2Kl 23:10
Jer 7:32
Jer 19:6
- v Iz 37:38
Eze 32:22
- w Rdz 19:24
Iz 34:9

ROZDZ. 31

- x Iz 30:2
Eze 17:15
- y Pwt 17:16
Ps 33:17
Prz 21:31
- z Iz 36:9
- a Iz 9:13
Iz 64:7
Dn 9:13
Oz 7:7
Am 5:4

szpalta 2

- a Rz 16:27
- b Joz 23:15
Iz 45:7
- c Lb 23:19
Iz 55:11
Jer 44:29
- d Ps 68:1
Sof 3:8
- e Iz 30:3
Jer 44:30
Eze 29:6

mądry^a i sprowadzi nieszczęście,^b i swych słów nie cofa;^c i powstanie przeciwko domowi złoczyńców^d oraz przeciwko pomocy krzywdzicieli.^e

3 Egipcjanie są przeciw ziemskimi ludźmi,^f a nie Bogiem, ich konie zaś są ciałem,^g a nie duchem. Gdy Jehowa wyciągnie rękę, wówczas ten, kto ofiaruje pomoc, potknie się, a ten, któremu się pomaga, upadnie^h i wszyscy oni jednocześnie poginą.

4 Oto bowiem, co rzekł do mnie Jehowa: „Jak lew, młody grzywiasty lew,ⁱ wydaje pomruki nad swą zdobyczą, gdy zwołano przeciwko niemu całą gromadę pasterzy, i pomimo ich głosu nie jest przerażony, a pomimo ich wrzawy się nie kuli – tak samo Jehowa Zastępów zejdzie, by toczyć wojnę o górę Syjon i o jej wzgórze.^j **5** Jak ptaki latające – tak właśnie Jehowa Zastępów będzie bronił Jerozolimy.^k Broniąc jej, na pewno ją wyzwoli.^l Oszczędzając ją, zapewni jej ocalenie”.

6 „Powróćcie^m do Tego, przeciwko któremu synowie Izraela głęboko zabrnęli w swym buncie.ⁿ **7** W owym dniu bowiem każdy z nich porzuci swych nic niewartych bogów ze srebra i swych nic niewartych bogów ze złota,^o których wam ku grzechowi uczynili wasze ręce.^p **8** I Asyryjczyk padnie od miecza – nie należącego do mężczyzny; i poże go miecz – nie należący do ziemskiego człowieka.^q I będzie uciekał z powodu miecza, a jego młodzieńcom przyjdzie

f Ps 9:20; Ps 146:3; g Ps 33:17; h Iz 9:17; Jer 15:6; i Oz 11:10; Am 3:8; j Ps 125:1; Iz 42:13; Za 12:8; k Wj 19:4; Pwt 32:11; Ps 91:4; 1 Ps 37:40; m Iz 55:7; Oz 14:1; Jl 2:12; Dz 3:19; n 2Kn 33:9; 2Kn 36:14; Jer 5:23; Oz 9:9; o Eze 36:25; Oz 14:8; p 1Kl 12:28; Oz 8:11; q 2Kl 19:35; 2Kn 32:21; Iz 37:36.

wykonywać pracę przymusową. **9** I jego skała zginie po prostu z samej trwogi, a jego książęta przerażą się z powodu sygnału^a – brzmi wypowiedź Jehowy, którego światło jest na Syjonie i którego piec^b jest w Jerozolimie.

32 Oto król^c będzie panował dla prawości,^d a książęta^e będą sprawować władzę książęcą dla sprawiedliwości. **2** I każdy będzie jak schronienie przed wiatrem i kryjówka przed deszczową nawałnicą,^f jak strumienie wody w bezwodnej krainie,^g jak cień wielkiej skały w wyczerpanej ziemi.^h

3 I oczy widzących nie będą sklejone, a uszy słyszących będą natężyć uwagę.ⁱ **4** Serce tych, którzy są zbyt pochopni, będzie zważać na wiedzę,^j i nawet język jakających się będzie mówił szybko i wyraźnie.^k **5** Nerozumnego nie będzie się już zwać wspaniałomyślnym, a o człowieku wyzutym z zasad nie będzie się mówić, że jest szlachetny;^l **6** gdyż nierozumny będzie mówił po prostu to, co nierozumne,^m a jego serce będzie się zajmowało tym, co szkodliwe,ⁿ by działać na rzecz odstępstwa^o i mówić przeciw Jehowie to, co przewrotne, by duszę głodnego odprawić z niczym,^p a nawet spragnionego odprawia on bez picia. **7** Co się tyczy człowieka wyzutego z zasad, jego narzędzia są złe;^q udzielił on rady co do rozpasanego postępowania,^r aby uciśnionych zrujnować fałszywymi wypowiedziami,^s nawet gdy ktoś biedny mówi to, co słuszne.

8 Wspaniałomyślny udzielił rady co do rzeczy wspaniałomyślnych; i powstanie na korzyść tego, co wspaniałomyślne.^t

ROZDZ. 31

- a Iz 18:3
b Eze 22:20
Za 2:5
Mal 4:1

ROZDZ. 32

- c Rdz 49:10
Ps 2:6
Ps 45:6
Łk 1:32
Jn 1:49
d Ps 72:1
Iz 9:7
Iz 11:5
Jer 23:5
Za 9:9
Heb 1:9
Obj 19:11
e Ps 45:16
f Iz 4:6
g Iz 35:6
Obj 22:1
h Ps 31:2
Ps 63:1
i Mt 13:11
j Iz 29:24
k Iz 35:6
Łk 21:15
Dz 4:13
l Iz 5:20
Mal 3:18
m 1Sm 25:25
Mt 12:34
n 1Sm 24:13
Ps 58:2
Mt 2:1
o Ps 35:16
Iz 10:6
p Jak 2:16
1Jn 3:17
q Jer 5:26
Mi 7:3
r Ps 10:7
2Pt 2:2
s 1Kl 21:10
Dz 6:11
t Ps 112:9
Prz 11:24
Dz 9:39

szpalta 2

- a Pwt 28:56
Iz 3:16
b Iz 3:17
Jer 25:10
c Iz 7:23
Jer 8:13
Lam 2:12
Oz 2:12
Sof 1:13
d Iz 3:24
e Jer 4:8
f Pwt 8:7
Eze 20:6
g Ps 107:34
Iz 5:6
h Iz 22:2
Lam 2:15
i 2Kl 25:9
Iz 27:10
j 2Kn 27:3
Neh 3:26
k Ps 104:30
Prz 1:23
Iz 44:3

9 „Kobiety zażywające spokoju, wstańcie, słuchajcie mego głosu!^a Wy, beztroskie córki, nadstawcie ucha na mą wypowiedź! **10** Zanim minie rok i szereg dni, wy, beztroskie, zadrżycie,^b gdyż skończy się winobranie, lecz nie nadejdzie zbiór owoców.^c **11** Drżycie, kobiety zażywające spokoju! Zadrżycie, beztroskie! Rozbierzcie się i obnażcie się, i przepaszcie lędźwie worem.^d **12** Bijcie się w piersi, lamentując^e nad pięknymi polami,^f nad owocującą winoroślą. **13** Na ziemi mego ludu wyrastają same ciernie, kolczaste krzewy,^g gdyż są na wszystkich radujących się domach, na wielce weselącym się grodzie.^h **14** Bo wieża mieszkalna została opuszczona,ⁱ ustala wrzawa miasta; Ofel^j i strażnica stały się nagimi polami, po czas niezmierny radością zebr, pastwiskiem stad; **15** aż będzie na nas wylany duch z wysokości^k i pustkowie stanie się sadem, a sad będzie uważany za prawdziwy las.^l

16 „I na pustkowiu będzie przebywać sprawiedliwość, a w sadzie zamieszka prawość.^m **17** I dziełem rzeczywistej prawości stanie się pokój,ⁿ a służbą rzeczywistej prawości – spokój i bezpieczeństwo po czas niezmierny.^o **18** I lud mój zamieszka w pokojowym miejscu pobytu i w siedzibach zupełnej ufności, i w spokojnych miejscach odpoczynku.^p **19** I będzie gradobicie, gdy padnie las,^q a miasto legnie w poniżeniu.^r

20 „Szczęśliwi jesteście wy, którzy siejecie nad wszystkimi

I Iz 29:17; Iz 35:2; m Ps 94:15; Iz 42:4; Iz 60:21; Tyt 2:12; 2Pt 3:13; n Ps 72:3; Ps 119:165; Iz 55:12; Rz 14:17; o Eze 37:26; Mi 4:3; p Iz 60:18; Iz 65:22; Jer 23:6; Eze 34:25; Oz 2:18; q Eze 13:11; r Iz 26:5.

wodami,^a puszczając nogi byka i osła”.^b

33 Biada tobie, który łupisz, sam nie będąc łupiony, i tobie, który postępujesz zdradziecko, chociaż inni nie postępowali zdradziecko wobec ciebie!^c Gdy tylko przestaniesz łupić, zostaniesz złupiony.^d Gdy tylko przestaniesz postępować zdradziecko, postąpią zdradziecko wobec ciebie.^e

2 Jehowo, okaż nam łaskę.^f W tobie pokładamy nadzieję.^g Bądź naszym ramieniem^h każdego ranka,ⁱ naszym wybawieniem w czasie udręki.^j **3** Na odgłos zgiełku uciekły ludy,^k Gdy powstałeś, rozpierzchły się narody.^l **4** I wasz łup^m zostanie zgromadzony jak karaluchy, gdy się gromadzą, jak napór chmar szarańczy, gdy na kogoś pędzą.ⁿ **5** Jehowa będzie wywyższony,^o bo przebywa na wysokości.^p Napelni Syjon sprawiedliwością i prawością.^q **6** I wierność w twoich czasach będzie bogactwem wybawień^r – mądrość i wiedza,^s bojaźń przed Jehową,^t to jego skarb.

7 Oto wołają na ulicy ich bohaterzy; gorzko płakać będą posłańcy pokoju.^u **8** Gościńce opustoszały;^v nie ma już idącego ścieżką.^w Złamał przymierze;^x wzgardził miastami;^y nie zważył na śmiertelnika.^z **9** Kraj okrył się żałobą, wysechł.^a Liban się speszył,^b niszczał. Szaron^c stał się podobny do pustynnej równiny, a Baszan i Karmel zrzucają liście.^d

10 „Teraz wstane^e – mówi Jehowa – teraz się wywyższę,^f teraz się podniosę.^g **11** Poczniecie suchą trawę;^h urodzicie ścierni. Wasz duch niczym ogieńⁱ was strawi.^j **12** I ludy staną się jak

ROZDZ. 32

a Kzn 11:1
Iz 30:23
b Iz 30:24

ROZDZ. 33

c 2Kl 18:13; 2Kn 28:21
Iz 10:5
d Nah 3:7
e Iz 10:12
Mt 7:2
f Ps 123:2
g Ps 25:3
Ps 27:14
Iz 25:9
h Ps 44:3
Ps 89:10
Iz 52:10
i Ps 143:8
Lam 3:23
j Ps 37:39
Ps 46:1
Nah 1:7
k Ps 46:6
Ps 68:1
Iz 17:13
l Ps 110:6
m 2Kl 7:16
2Kn 14:13
2Kn 20:25
n Jl 2:9
Jl 2:25
o Ps 97:9
Dn 4:37
p Ps 113:5
Ps 123:1
Iz 66:1
q Iz 62:1
r Ps 27:1
Ps 28:8
Ps 140:7
s Kzn 7:12
t Hi 28:28
Prz 19:23
u Joz 9:6
Lk 14:32
v Sdz 5:6
w Lam 1:4
x 2Kl 18:14
y 2Kl 18:13
Iz 36:1
z 2Kl 18:20
Ps 10:5
a Iz 24:1
Iz 24:4
b Iz 37:24
c Iz 35:2
d Nah 1:4
e Ps 12:5
f Ps 46:10
g Ps 7:6
h Ps 7:14
Iz 17:13
Mal 4:1

to, co zostało po wypalaniu wapna. Będą spalone ogniem jak wycięte ciernie.^a **13** Słuchajcie, wy, którzyście daleko, co czynię!^b I poznajcie moją potęgę, wy, którzyście blisko.^c **14** Przerażili się grzesznicy na Syjonie;^d odstępców opanowało drżenie:^e „Kto z nas może choćby przez chwilę przebywać przy ogniu trawiącym?”^f Kto z nas może choćby przez chwilę przebywać przy nieustannie płonących ogniach?”^g

15 „Jest ktoś, kto chodzi w ustawicznej prawości^h i mówi to, co prostolinijne,ⁱ kto odrzuca niesprawiedliwy zysk z oszustw,^j kto otrząsa ręce, by nie sięgnąć po łapówkę,^k kto zatyka ucho, żeby nie słuchać o przelewie krwi, i kto zamyka oczy, aby nie widzieć zła.”^l

16 Ten będzie przebywał na wysokościach;^m jego bezpiecznym wzniesieniem będą niedostępne miejsca na urwistych skałach.ⁿ Będzie mu dawany jego chleb;^o jego zapas wody się nie wyczerpie.”^p

17 Oczy twoje ujrzą króla w jego piękności;^q zobaczą daleką ziemię.^r **18** Twoje serce będzie mówić półgłosem^s o czymś przerażającym: „Gdzie sekretarz? Gdzie ten, kto wypłaca?”^t Gdzie ten, kto liczy wieże?”^u

19 Nie zobaczysz butnego ludu, ludu o zbyt głębokiej mowie, by można było słuchać, o bełkotliwym języku, którego nie rozumiesz.^v **20** Popatrz na Syjon,^w gród naszych uroczystych

i Iz 5:24; j Nah 1:10; **szpalta 2** a 2Sm 23:7; Iz 9:18; b Ps 46:6; Ps 98:2; c Ps 99:2; d Pwt 28:66; Pwt 28:67; Ps 53:5; e Iz 9:17; Iz 10:6; Iz 32:6; f Pwt 32:22; Ps 21:9; Nah 1:6; Heb 12:29; g Iz 66:24; h Ps 106:3; Eze 18:17; Mal 2:6; i 1Kn 29:17; j Joz 23:8; k Pwt 16:19; 1Sm 12:3; 1Ps 119:37; m Ps 15:1; Prz 1:33; n Ps 18:33; o Ps 34:10; Ps 37:25; Ps 111:5; Lk 12:31; p Iz 65:13; q Ps 45:2; r Heb 11:13; s Ps 71:24; t 2Kl 15:19; u 2Kn 26:9; v Pwt 28:49; 2Kl 18:26; Iz 28:11; Jer 5:15; w Ps 132:13.

świąt!^a Twoje oczy zobaczą Jerolimę, spokojne miejsce pobytu, namiot, którego nikt nie zwinie.^b Jego paliki nigdy nie będą wyciągnięte i żadna z jego linek nie będzie zerwana.^c **21** Ale tam Majestatyczny,^d Jehowa, będzie dla nas miejscem rzek,^e szerokich kanałów. Nie popłynie po nim flota galer ani nie przepłynie go majestatyczny okręt. **22** Bo Jehowa jest naszym Sędzią,^f Jehowa naszym Ustawodawcą,^g Jehowa naszym Królem;^h on nas wybawi.ⁱ

23 Twoje liny będą zwisać luzno; swego masztu nie utrzymając podniesionego; nie napinając żagla.

W owym czasie zostanie rozdzielony obfity lud; kulawi zagarną wielką zdobycz.^j **24** I żaden mieszkaniec nie powie: „Jestem chory”.^k Lud mieszkający w tej krainie dostąpi odpuszczenia winy.^l

34 Zbliżcie się, narody, by słuchać.^m a wy, grupy narodowościowe,ⁿ natężcie uwagę. Niech słucha ziemia i to, co ją napelnia,^o żyzna kraina^p i cały jej plon.^q **2** Bo Jehowa pała oburzeniem na wszystkie narody^r i złością na całe ich wojsko.^s Przeznaczy je na zagładę; wyda je na rzeź.^t **3** I będą wyrzuceni ich zabici, a z ich trupów będzie się unosił smród;^u i góry rozplną się od ich krwi.^v **4** A wszyscy z zastępu niebios zgniją.^w I niebiosza zostaną zwiniete^x jak zwój księgi, a ich zastęp cały opadnie, jak marszcząc się i opadają liście z winorośli i jak zmarszczona figa z drzewa figowego.^y

5 „W niebiosach bowiem mój miecz^z będzie skąpany. Oto spadnie na Edom^a i na lud, któ-

ROZDZ. 33

- a Pwt 12:5
Ps 78:68
- b Ps 46:5
Ps 125:1
- c Iz 54:2
Jer 10:20
- d Ps 8:9
Ps 93:4
Łk 9:43
Heb 8:1
- e Ps 46:4
- f Rdz 18:25
Ps 50:6
Ps 75:7
Ps 98:9
- g Kpl 26:3
Pwt 28:15
Ps 119:16
Jak 4:12
- h Ps 44:4
Ps 74:12
Ps 97:1
Obj 11:17
Obj 19:6
- i Iz 12:2
Sof 3:17
- j 2Kl 7:8
Iz 33:4
- k Pwt 7:15
Obj 21:4
Obj 22:2
- l Jer 50:20
Mi 7:18
Rz 4:8

ROZDZ. 34

- m Ps 49:1
Ps 50:1
- n Iz 49:1
- o Pwt 32:1
Jer 22:29
- p Ps 24:1
- q 1Kl 10:26
- r Jer 25:15
Jl 3:12
Sof 3:8
Za 14:3
Rz 1:18
- s Iz 30:27
Nah 1:2
- t Obj 14:15
Obj 19:15
- u Jer 16:4
Jer 25:33
Eze 32:5
Jl 2:20
- v Eze 39:4
Obj 14:20
- w Iz 13:10
Abd 4
Abd 8
- x Iz 51:6
- y Jer 8:13
- z Pwt 32:41
Ps 17:13
Jer 46:10
Eze 21:3
Sof 2:12
- a Ps 137:7
Jer 49:7
Jer 49:22

szpalta 2

- a Pwt 7:10
- b Iz 63:3
- c Kpl 3:16

ry według sprawiedliwości przeznaczyłem na zagładę.^a **6** Jehowa ma miecz; zostanie on napojony krwią;^b będzie pokryty tłuszczem, krwią baranków i kozłów, tłuszczem^c baranich nerek. Gdyż Jehowa ma ofiarę w Bocrze i wielką rzeź w ziemi edomskiej.^d **7** I padną z nimi dzikie byki,^e a z mocarzami – cielce;^f i ziemia ich nasiąknie krwią, a ich proch będzie pokryty tłuszczem”.^g

8 Bo Jehowa ma dzień pomsty,^h rok odwetów za sprawę sądową o Syjon.ⁱ

9 I jej potoki zamieniają się w smołę, a jej proch w siarkę, jej ziemia zaś będzie jak płonąca smoła.^j **10** Nie będzie gaszona w nocy ani w dzień; jej dym będzie się wznosił po czas niezmierzony.^k Z pokolenia na pokolenie będzie spieczona;^l na wieki wieków nikt nie będzie przez nią przechodził.^m **11** I weźmie ją w posiadanie pelikan oraz jeżozwierz, i będą w niej przebywać sowy uszate oraz kruki;ⁿ i rozciągnie nad nią sznur mierniczy^o pustki i kamienie opustoszenia.

12 Jej dostojnicy – nie ma tam żadnego, którego by powołano do królowania, a wszyscy jej książęta będą niczym.^p **13** Na jej wieżach mieszkalnych wyrosną ciernie, w jej warowniach pokrzywy i cierniste chwasty;^q i stanie się siedliskiem szakali,^r dziedzińcem dla strusi.^s

14 A stwory zamieszkujące bezwodne okolice napotkają wyjące zwierzęta i nawet kozłokształtne

- d Iz 63:1; Abd 8; e Lb 23:22; Pwt 33:17; Hl 39:9; Ps 92:10; f Ps 68:30; g Jer 46:21; h Pwt 32:35; Pwt 32:41; Ps 94:1; Rz 12:19; Il 35:4; 2Ts 1:6; j Ps 11:6; Lk 17:29; k Jer 7:20; Eze 20:47; Obj 19:3; l Iz 13:20; m Eze 29:11; Mal 1:4; n Iz 13:21; l Iz 14:23; Sof 2:14; o 2Sm 8:2; 2Kl 21:13; l Iz 28:13; Lam 2:8; p Iz 40:23; q Iz 32:13; Oz 9:6; Sof 2:9; r Mal 1:3; s Iz 13:21.

demon^a będzie nawoływał swego towarzysza. Zaiste, tam lelek odetchnie i znajdzie sobie miejsce odpoczynku.^b **15** Tam waż-strzała zrobił sobie gniazdo i składa jaja, i będzie je wylegał, i zbierze je pod swój cień. Zaiste, tam się zbiorą kanie,^c każda ze swym samcem.

16 Poszukajcie sami w księdze^d Jehowy i przeczytajcie na głos: żadnej z nich nie brakuje;^e żadna z nich nie jest bez samca, bo usta Jehowy wydały nakaz,^f a jego duch je zebrał.^g **17** I to On rzucał dla nich los, a jego ręka przydzieliła im to miejsce sznurem mierniczym.^h Będą je posiadać po czas niezmierny; będą w nim przebywać przez pokolenie za pokoleniem.

35 Pustkowie i bezwodna okolica będą się wielce radować,ⁱ a pustynna równina będzie się wesołiła i zakwitnie jak szafran.^j **2** Doprawdy, zakwitnie^k i rozraduje się radością i wesołym wołaniem.^l Dana jej będzie chwała Libanu,^m wspaniałość Karmeluⁿ i Szaronu.^o Ujrzą oni chwałę Jehowy,^p wspaniałość naszego Boga.^q

3 Umocnijcie słabe ręce i wzmocnijcie chwiejące się kolana.^r **4** Powiedzcie do zatroskanych w sercu:^s „Bądźcie silni.^t Nie lękajcie się.^u Oto wasz Bóg przyjdzie z pomstą,^v Bóg – z odplatą.^w Przyjdzie on i was wybawi”.^x

5 W owym czasie otworzą się oczy ślepych,^y zostaną też otwarte uszy głuchych.^z **6** Wówczas kulawy będą się wspinać jak jeleń,^a a język niemowli krzyknie wesoło.^b Bo wody wytrysną na pustkowiach oraz potoki na pustynnej równinie. **7** I ziemia spieczona od gorąca będzie jak trzciniaste rozlewis-

ROZDZ. 34

- a Kpl 17:7
2Krn 11:15
- b Obj 18:2
- c Pwt 14:13
- d Iz 55:11
Am 3:7
- e Iz 34:11
- f Ps 33:9
- g Rdz 6:19
- h Ps 78:55
Dz 17:26

ROZDZ. 35

- i Iz 29:17
Iz 32:15
Iz 35:6
Iz 51:3
Eze 36:35
- j Iz 4:2
Iz 27:6
Iz 55:12
- k Oz 14:5
- l Za 10:7
- m Ps 72:16
Iz 60:13
Iz 61:3
Oz 14:6
- n Jer 50:19
- o Iz 65:10
- p Wj 33:18
Ps 97:6
Iz 12:4
- q 1Kn 16:27
Ps 29:4
Ps 104:1
Ps 145:5
- r Hl 4:4
Łk 22:32
Heb 12:12
- s Prz 12:25
- t Dn 10:19
Ag 2:4
Ef 6:10
- u Ps 56:3
Sof 3:16
Mt 10:28
Heb 10:38
- v Pwt 32:35
Rz 12:19
- w Jer 51:56
2Ts 1:6
Obj 6:10
- x Iz 25:9
Oz 1:7
Mt 1:21
- y Ps 146:8
Iz 42:16
Mt 9:30
- z Iz 29:18
Jer 6:10
Mk 7:35
Łk 7:22
- a Mt 11:5
Mt 21:14
Dz 8:7
Dz 14:10
- b Mt 15:30

szpalta 2

- a Iz 44:3
Jn 4:14

ko, a spragniona ziemia – jak źródła wód.^a W siedlisku szakali,^b w ich miejscu odpoczynku, będzie zielona trawa z trzcinnami i papirusami.^c

8 I powstanie tam gościniec,^d droga; i będzie zwana Droga Świętości.^e Nie będzie nią chodził nieczysty.^f I będzie przeznaczona dla idącego tą drogą, a głupcy nie będą się po niej błąkać. **9** Nie będzie tam lwa ani nie wejdą na nią drapieżne dzikie zwierzęta.^g Żadne z nich się tam nie znajdzie;^h a będą tam chodzić wykupieni.ⁱ **10** I odkupieni przez Jehowę powrócą,^j i przybędą na Syjon z radosnym wołaniem;^k a na głowie ich będzie weselenie się po czas niezmierny.^l Osiągną radość i wesele, a smutek i wzdychanie uciekną.^m

36 A w czternastym roku króla Ezechiasza wyruszył Sancherib,ⁿ król Asyrii,^o przeciwko wszystkim warownym miastom Judy i zaczął je zdobywać.^p **2** I w końcu król Asyrii posłał z Lachisz^q rabszaka^r z potężnym wojskiem do Jerozolimy,^s do króla Ezechiasza; i on stanął koło kanału^t górnej sadzawki^u przy gościńcu na polu pracza.^v **3** Wtedy wyszedł do niego Eliakim,^w syn Chilkiasza, który był ustanowiony nad domem, i sekretarz Szebna,^x i kronikarz^y Joach,^z syn Asafa.^a

4 A rabszak rzekł do nich: „Powiedzcie, proszę, Ezechiaszowi: „Oto, co rzekł wielki król,^b

- b Iz 34:13; Jer 9:11; c Iz 18:2; d Iz 11:16; Iz 49:11; Iz 62:10; Jer 31:21; e Ekd 1:3; f Iz 52:1; g Kpl 26:6; h Iz 11:6; Iz 65:25; Eze 34:25; Oz 2:18; i Ps 107:2; Iz 62:12; Gal 3:13; Tyt 2:14; 1Pt 1:18; j Pwt 30:4; Iz 51:11; Mt 20:28; 1Tm 2:6; k Jer 31:12; 1Jer 33:11; m Iz 30:19; Iz 65:19; **ROZDZ. 36** n 2Kn 32:1; o Iz 8:7; Iz 10:5; p 2Kl 18:13; Iz 10:28; Iz 33:8; 2Kl 19:8; r 2Kl 18:17; s 2Kn 32:9; t 2Kl 20:20; u Iz 22:9; v Iz 7:3; w Iz 22:20; x 2Kl 19:2; y 2Kl 18:37; z 2Kl 18:26; a 2Kl 18:18; b Iz 10:8.

król Asyrii:^a „Cóż to za ufność, której zaufałeś?”^b **5** Powiedziałaś (lecz jest to słowo warg): „Jest rada i potęga do prowadzenia wojny”.^c Komu więc zaufałeś, żeś się zbuntował przeciwko mnie?”^d

6 Oto zaufałeś wsparciu ze strony Egiptu,^e tej złamanej trzciny,^f która gdy się ktoś na niej oprze, wchodzi mu w dłoń i ją przebija. Taki jest faraon,^g król Egiptu, dla wszystkich, którzy mu ufają.^h

7 A jeśli mi powiesz: „Zaufaliśmy Jehowie, naszemu Bogu” – czyż to nie jego wyżynyⁱ i ołtarze posuwał Ezechiasz,^j mówiąc do Judy i Jerozolimy: „Przed tym ołtarzem macie się kłaniać?”^k

8 Teraz więc, proszę, zrób zakład^l z moim panem, królem Asyrii,^m a ja ci dam dwa tysiące koni, żeby się przekonać, czy zdołasz posadzić na nich jeźdźców.ⁿ

9 Jakże więc mógłbyś odwrócić oblicze jednego namiestnika spośród najmniejszych sług mego pana,^o pokładając ufność w Egipcie ze względu na rydwany i jeźdźców?^p **10** I czyż bez upoważnienia od Jehowy wyruszyłem przeciwko tej ziemi, by ją obrócić w ruinę? To Jehowa powiedział do mnie:^q „Wyrusz przeciwko tej ziemi i obróć ją w ruinę”.^r

11 Na to Eliakim^s oraz Szebnan^t i Joach^u rzekli do rabszaka:^v „Zechciej rozmawiać ze swymi sługami po syryjsku,^w bo my rozumiemy; a nie mów do nas po żydowsku,^x gdy słyszą to uszy ludu, który jest na murze”.^y

12 Ale rabszak rzekł: „Czyż to do twojego pana i do ciebie posłał mnie mój pan, bym powiedział te słowa? Czyż nie do ludzi, którzy siedzą na murze, by razem z wami jeść swój kał i pić swój mocz?”^z

ROZDZ. 36

a 2Kl 18:19

b 2Kl 19:10

Ps 4:2

Iz 37:10

c 2Kl 18:20

d 2Kl 18:7

e 2Kl 17:4

Iz 30:2

Iz 31:1

f Eze 29:6

g Eze 29:7

h 2Kl 18:21

Iz 30:7

Jer 37:7

i 2Kl 18:4

2Kn 31:1

j 2Kl 18:22

2Kn 32:12

k Pwt 12:11

2Kn 7:12

2Kn 32:12

l 2Kl 18:23

m 2Kl 18:13

n Ps 123:4

Iz 10:13

o 2Kl 18:24

Iz 10:8

p Pwt 17:16

Prz 21:31

Iz 31:1

q 2Kl 19:6

2Kl 19:22

r 2Kl 18:25

s 2Kl 18:18

t Iz 22:15

u 2Kl 18:26

v 2Kl 18:17

w Ezd 4:7

Dn 2:4

x Neh 13:24

y 2Kl 18:26

z 2Kl 18:27

szpalta 2

a 1Sm 17:8

b 2Kn 32:18

c 2Kl 18:28

d 2Kn 32:11

Iz 37:10

e 2Kl 18:29

2Kn 32:15

Dn 3:15

Dn 6:20

f 2Kl 19:10

2Kl 19:22

Ps 11:1

Ps 22:8

g Ps 71:12

Ps 125:1

h 2Kl 18:30

i 2Kl 18:31

j 1Kl 4:20

Mi 4:4

Za 3:10

13 I rabszak dalej stał,^a i donośnym głosem wołał po żydowsku,^b mówiąc: „Słuchajcie słów wielkiego króla, króla Asyrii.”^c

14 Oto, co powiedział król: „Nie dajcie się zwodzić Ezechiaszowi,^d bo nie zdoła was wyzwolić.”^e

15 I niech Ezechiasz nie wzbudza w was ufności do Jehowy,^f mówiąc: „Jehowa na pewno nas wyzwoli.”^g To miasto nie zostanie wydane w rękę króla Asyrii.”^h

16 Nie słuchajcie Ezechiasza, oto bowiem, co powiedział król asyryjski: „Poddajcie mi sięⁱ i wyjdźcie do mnie, i jedźcie – każdy ze swej winorośli i każdy ze swego drzewa figowego,^j i pijcie – każdy wodę z własnej cysterny.”^k **17** dopóki nie przyjdę i nie zabiorę was do takiej ziemi,

jak wasza ziemia,^l ziemi zboża i młodego wina, ziemi chleba i winnic – **18** żeby was Ezechiasz nie zwodził,^m mówiąc: „Jehowa nas wyzwoli”. Czyż bogowie narodów wyzwolili – każdy swoją ziemię – z ręki króla Asyrii?ⁿ

19 Gdzież są bogowie Chamatu^o i Arpadu?^p Gdzież są bogowie Sefarwaimu?^q A czy wyzwolili Samarię z mojej ręki?^r **20** Którzy spośród wszystkich bogów tych ziem wyzwolili swą ziemię z mojej ręki,^s by Jehowa miał z mojej ręki wyzwolić Jerozolimę?^t

21 A oni milczeli i nie odpowiedzieli mu ani słowem,^u gdyż polecenie króla brzmiało: „Nie odpowiadajcie mu”.^v **22** Lecz Eliakim,^w syn Chilkiasza, ustanowiony nad domem,^x oraz sekretarz Szebnan^y i kronikarz Joach,^z syn Asafa, przyszli do

21 A oni milczeli i nie odpowiedzieli mu ani słowem,^u gdyż polecenie króla brzmiało: „Nie odpowiadajcie mu”.^v **22** Lecz Eliakim,^w syn Chilkiasza, ustanowiony nad domem,^x oraz sekretarz Szebnan^y i kronikarz Joach,^z syn Asafa, przyszli do

k 2Kl 18:31; l 2Kl 17:6; 2Kl 17:23; m 2Kl 18:32; n 2Kl 19:12; 2Kn 32:14; Iz 10:11; Iz 37:12; o 2Sm 8:9; 2Kl 19:13; p Jer 49:23; q 2Kl 17:24; r 2Kl 17:6; 2Kl 17:23; 2Kl 18:34; Iz 10:11; s 2Kl 18:35; 2Kl 19:17; t 2Kn 32:15; Ps 2:2; Iz 37:23; Dn 3:15; u Ps 38:13; Ps 38:14; Ps 39:1; Prz 9:7; Prz 26:4; Mt 7:6; v 2Kl 18:36; w 2Kl 18:18; x 2Kl 18:37; y Iz 22:15; z Iz 36:3.

Ezechiasza, mając rozdarte szaty,^a i oznajmili mu słowa rabszaka.^b

37 A gdy tylko król Ezechiasz to usłyszał, natychmiast rozdarł swe szaty i odziewszy się w wór,^c wszedł do domu Jehowy.^d **2** Potem wysłał Eliakima,^e ustanowionego nad domem, oraz sekretarza Szebne^f i starszych spośród kapłanów,^g odzianych w wory, do proroka Izajasza,^h syna Amoca.ⁱ **3** I odezwali się do niego: „Oto, co powiedział Ezechiasz: „Ten dzień to dzień udreki i zgromienia, i wzgardliwej bezczelności,^k bo synowie doszli aż do wyjścia z łona, a nie ma siły, żeby urodzić.^l **4** Może Jehowa, twój Bóg, usłyszy słowa rabszaka,^m którego król Assyrii, jego pan, posłał, by uragałⁿ Bogu żywemu, i pociągnie go do odpowiedzialności za słowa, które usłyszał Jehowa, twój Bóg.^o A ty wznies modlitwę^p za ostatek, który jeszcze się znajdzie”.^q

5 Toteż słudzy króla Ezechiasza przyszli do Izajasza.^r **6** Wówczas Izajasz rzekł im: „Tak powiedzcie swemu panu: „Oto, co rzekł Jehowa:^s „Nie bój się^t słów, które usłyszałeś, a którymi słudzy^u króla Assyrii wyrażali się o mnie obelżywie. **7** Oto tchnę w niego ducha^v i usłyszy pewną wieść,^w i wróci do swojej krainy; i sprawię, że padnie od miecza we własnej krainie””.^x

8 Potem rabszak^y wrócił i zastał króla Assyrii walczącego przeciwko Libnie,^z usłyszał bowiem, że wycofał się on spod Lachisz.^a **9** Wtedy doszła go wieść o Tirhace,^b królu Etiopii: „Wyruszył, by walczyć z tobą”. Usłyszawszy to, natychmiast wy-

ROZDZ. 36

a Rdz 37:29
2Kl 22:11
b 2Kl 18:17

ROZDZ. 37

c 2Kl 19:1
Mt 11:21
d 2Kn 7:16
e Iz 36:3
f 2Kl 18:18
g 2Kl 19:2
h Iz 1:1
i 2Kn 26:22
Lk 3:4
j Ps 50:15
Ps 91:15
k 2Kl 18:32
2Kn 32:17
Iz 10:12
Iz 36:18
l 2Kl 19:3
Iz 26:17
m 2Kl 18:28
n 1Sm 17:45
2Kl 18:35
Iz 36:20
o 2Kl 19:4
p 2Kn 32:20
Ps 50:15
Jl 2:17
q 2Kl 17:18
Rz 9:27
r 2Kl 19:5
s 2Kl 19:6
t Pwt 20:1
Rz 8:31
u 2Kl 18:17
v 2Kl 19:7
w Prz 21:1
Abd 1
x 2Kn 32:21
Iz 37:38
y 2Kl 18:17
2Kl 19:8
z Joz 10:29
2Kl 8:22
a 2Kl 18:14
Mi 1:13
b 2Kl 19:9

szpalta 2

a 2Kl 18:17
b 2Kl 18:5
2Kn 32:15
Ps 22:8
Iz 36:4
c 2Kl 19:10
d 2Kl 17:5
2Kn 32:13
Iz 10:11
Iz 36:18
e 2Kl 19:11
f 2Sm 5:21
1Ko 8:4
g Iz 36:19
h 2Kl 19:12
i Rdz 11:31
Rdz 29:4
j Eze 27:23
k 2Sm 8:9
Iz 36:19
l 2Kl 18:34
m 2Kl 17:24

prawił posłańców^a do Ezechiasza, mówiąc: **10** „Tak powiedzcie Ezechiaszowi, królowi Judy: „Niech twój Bóg, któremu ufasz, nie zwodzi cię,^b mówiąc: „Jerozolima nie zostanie wydana w rękę króla Assyrii”.^c **11** Oto sam słyszałeś, jak królowie Assyrii postąpili ze wszystkimi krainami, przeznaczając je na zagładę,^d a czy ty miałbyś zostać wywołany?^e **12** Czy bogowie^f narodów, które moi praojcowie obrócili w ruinę, wywołali je^g – Gozan^h i Charan,ⁱ i Recef, i synów Edenu,^j którzy byli w Telassar? **13** Gdzie jest król Chamatu^k i król Arpadu^l oraz król miasta Sefarwaim,^m Heny i Iwwy?”ⁿ

14 Wtedy Ezechiasz wziął listy z ręki posłańców i je przeczytał,^o po czym udał się Ezechiasz do domu Jehowy i rozwinął je przed obliczem Jehowy.^p **15** I Ezechiasz zaczął się modlić do Jehowy,^q mówiąc: **16** „Jehowo Zastępów, Boże Izraela,^r siedzący na cherubach, jedynie ty jesteś prawdziwym Bogiem wszystkich królestw ziemi.^s Tyś uczynił niebios a i ziemię.^t **17** Nakłoń swego ucha, Jehowo, i usłysz.^u Otwórz oczy,^v Jehowo, i zobacz, usłysz też wszystkie słowa, które przysłał Sanchez,^w by uragać Bogu żywemu.^x **18** To prawda, Jehowo, że królowie Assyrii spustoszyli wszystkie te krainy, a także ich krainę.^y **19** A ich bogów wydano na pastwę ognia,^z gdyż nie byli to bogowie,^a lecz robota rąk ludzkich,^b drewno i kamień – więc

n 2Kl 19:13; o 2Kl 19:14; p 1Kl 8:30; 2Kn 6:20; 2Kn 20:9; q Ezd 9:5; Ps 123:1; Dn 9:3; r 2Sm 7:26; 1Kl 8:23; Ps 46:7; Iz 8:13; s Ps 86:10; Iz 63:3; t Rdz 1:1; 2Kl 19:15; Ps 146:6; Jer 10:12; u 2Kn 6:40; Ps 17:6; Ps 65:2; Ps 71:2; Ps 130:2; v 2Kn 16:9; Hl 36:7; 1Pt 3:12; w 2Kl 19:16; x Ps 74:10; Ps 79:12; Iz 37:4; y 2Kl 15:29; 2Kl 16:9; 1Kn 5:26; z Iz 10:11; a Ps 115:4; Jer 10:2; 1Ko 8:4; b Iz 40:19; Iz 41:7; Oz 8:6; Dz 17:29.

ich zniszczyli.^a **20** A teraz Jehowo, nasz Boże,^b wybaw nas z jego ręki,^c aby wszystkie królestwa ziemi poznały, że tylko ty, Jehowo, jesteś [Bogiem]”.^d

21 A Izajasz, syn Amoca, posłał do Ezechiasza, mówiąc: „Tak powiedział Jehowa, Bóg Izraela: „Ponieważ modliłeś się do mnie w związku z Sancheribem, królem Asyrii,^e **22** oto słowo, które Jehowa wyrzekł przeciwko niemu:

„Gardzi tobą, naigrawa się z ciebie dziewicza córą syjońska.^f

Za tobą kiwa głową córą jerozolimską.^g

23 Komu urągałeś^h i o kim wyrażałeś się obelżywie?ⁱ I przeciw komu podniosłeś głos,^j

i czy wznosisz swe oczy wy-soko?^k

Przeciwko Świętemu Izraela!^l

24 Przez swoich sług urągałeś Jehowie i mówisz:^m

„Ja z mnóstwem mych rydwanów wojennychⁿ

wstąpię na wyżyny górzystych regionów,^o

do najdalszych stron Libanu;^p

i pościnam jego wyniosłe cedry, jego wyborne drzewa jałowcowe.^q

I wejść na jego ostatnią wyżynę, do lasu jego sadu.^r

25 Kopać będę i napiję się wód, a spodami swych stóp wysuszę wszystkie kanały Nilu^s w Egipcie’.^t

26 Czy nie słyszałeś^u Od czasów odległych jest to, co uczynię.^v

Od dni minionych to kształtowałem.^w Teraz to wprowadzę.^x

ROZDZ. 37

a 2Kl 19:18

b Pwt 32:31

c Ps 91:2

d 1 Sm 14:6

e 2Kl 19:19

f Pwt 32:39

g Ps 83:18

h Ps 96:5

i 2Kl 19:20

j 2Kl 19:21

k Hl 16:4

l Ps 22:7

m Ps 109:25

n 2Kl 19:4

o 2Kl 19:16

p 2Kl 18:30

q 2Kl 18:35

r Iz 10:13

s Prz 30:13

t Wj 15:11

u Ps 71:22

v Iz 5:24

w Iz 5:24

x Jer 51:5

y Eze 39:7

z 2Kl 19:4

aa 2Kl 19:22

ab 2Kn 32:17

ac n Ps 20:7

ad o Iz 10:12

ae Iz 14:13

af p Iz 10:34

ag Eze 31:3

ah q Eze 31:8

ai r 2Kl 19:23

aj s Wj 7:19

ak t 2Kl 19:24

al Iz 19:6

am u Wj 9:14

an Joz 9:9

ao v Rdz 12:3

ap w 2Kl 19:25

aq Ps 33:11

ar Iz 46:11

as x Ps 17:13

at Iz 55:11

szpalta 2

a Kpl 26:33

b 2Kl 19:25

c Iz 17:9

d b Ps 48:6

e Ps 127:1

f c Pwt 28:66

g 2Kl 19:26

h Ps 48:5

i d Ps 37:2

j Ps 92:7

k Ps 103:15

l Iz 40:7

m Jak 1:10

n e Ps 129:6

o f 2Kl 19:26

p g Pwt 28:6

q h Prz 5:21

r Prz 15:3

s Jer 23:24

t Heb 4:13

u i 2Kl 19:27

v j Ps 2:2

w Ps 10:13

x Ps 46:6

y Iz 10:15

z Iz 37:23

Ty zaś posłużysz do tego, by miasta warowne opustoszały jak kupy ruin.^a

27 A ich mieszkańcom osłabną ręce;^b

będą po prostu przerażeni i zawstydzeni.^c

Staną się jak rośliny polne i zielona, miękka trawa,^d trawa porastająca dachy^e i taras na wietrze wschodnim.^f

28 A ja dobrze wiem, jak siedzisz spokojnie i jak wychodzisz,^g i jak wchodzisz,^h

i jak się burzysz przeciwko mnie.ⁱ

29 gdyż twoje burzenie się przeciwko mnie^j i twój ryk doszły do moich uszu.^k

I włożę swój hak w twoje nozdrza, a swoje wędzidło uzdy między twe wargi.^l

i poprowadzę cię z powrotem drogą, którą przyszedłeś”.^m

30 „A to będzie dla ciebie znakiem: W tym roku będzie się jeść to, co wyrosło z rozsianych ziaren,ⁿ a na drugi rok – zboże, które samo wyrośnie; lecz na trzeci rok siejcie i żnijcie, i sadźcie winnice oraz spożywajcie ich plon.^o **31** A ci z domu Judy, którzy ocaleją, ci, którzy pozostaną,^p zapuszczą korzeń w dół i wydadzą plon w górę.^q **32** Bo z Jerozolimy wyjdzie ostatek,^r a ci, którzy ocaleją – z góry Syjon.^s Dokoła tego gorliwość Jehowy Zastępów.^t

k 2Kl 18:35; **l** Iz 36:4; **m** Nah 1:9; **n** Ps 32:9; **o** Iz 30:28; **p** Eze 38:4; **q** Am 4:2; **r** 2Kl 19:28; **s** 2Kl 19:33; **t** Kpl 25:5; **u** 2Kl 19:29; **v** Iz 1:9; **w** Iz 10:21; **x** Rz 9:27; **y** Rz 11:5; **z** 2Kl 19:30; **aa** 2Kl 19:4; **ab** 2Kl 19:31; **ac** Iz 9:7; **ad** Iz 59:17; **ae** Eze 5:13; **af** Jl 2:18; **ag** Za 1:14.

33 „Dlatego tak powiedział Jehowa o królu Asyrii:^a „Nie wejdzie do tego miasta^b ani nie wypuści tam strzały, ani nie stanie naprzeciw niego z tarczą, ani nie usypie przeciw niemu wału oblężniczego”^c.

34 „Drogą, którą przyszedł, wróci, a do tego miasta nie wejdzie” – brzmi wypowiedź Jehowy.^d **35** „A ja bronić^e będę tego miasta, by je wybawić przez wzgląd na samego siebie^f i przez wzgląd na Dawida, mojego sługę”^g.

36 I wyszedł anioł^h Jehowy, i zabił w obozie Asyryjczyków sto osiemdziesiąt pięć tysięcy.ⁱ Kiedy ludzie wstali wczesnym raniem, oto ci wszyscy byli martwymi ciałami.^j **37** Wycofał się więc Sancherib,^k król Asyrii, i odszedłszy, wrócił,^l i zamieszkał w Niniwie.^m **38** A gdy się kłaniał w domu Nisrocha,ⁿ swego boga,^o Adrammelech i Sacer, jego synowie, zabili go mieczem^p i uciekli do ziemi Ararat.^q A w jego miejsce zaczął panować Asarhaddon,^r jego syn.

38 W owych dniach Ezechiasz śmiertelnie zachorował.^s Toteż przyszedł do niego prorok Izajasz,^t syn Amoca, i rzekł mu: „Oto, co powiedział Jehowa: „Wydam polecenia swym domownikom,^u bo umrzesz i nie będziesz żył”^v. **2** Wtedy Ezechiasz odwrócił się twarzą do ściany^w i zaczął się modlić do Jehowy^x **3** i mówić: „Błagam cię, Jehowo, wspomnij,^y proszę, jak chodziłem^z przed tobą w prawdomówności^a i z sercem niepodzielnym^b oraz czyniłem to, co dobre w twoich oczach”. I Ezechiasz rzewnie zapłakał.^c

ROZDZ. 37

- a Iz 10:24
- b 2Kń 32:22
- c Iz 10:32
- d 2Kl 19:32
- e 2Kl 19:33
- f Prz 21:30
- g 2Kl 20:6
- h Iz 31:5
- i Iz 38:6
- j Pwt 32:27
- k 1Sm 12:22
- l Eze 36:22
- m 1Kl 15:4
- n 2Kl 19:34
- o Jer 30:9
- p Eze 37:24
- q 2Sm 24:16
- r Ps 35:5
- s 2Kl 19:35
- t 2Kń 32:21
- u j Ps 76:6
- v k 2Kl 19:7
- w 2Kl 19:28
- x l 2Kl 19:36
- y m Rdz 10:11
- z Jon 1:2
- a Nah 1:1
- b Sof 2:13
- c n 2Kl 19:37
- d o 1Ko 8:4
- e p 2Kń 32:21
- f q Rdz 8:4
- g Jer 51:27
- h r Ezd 4:2

ROZDZ. 38

- a s 2Kń 32:24
- b t 2Kl 19:20
- c Iz 1:1
- d u 2Sm 17:23
- e v 2Kl 20:1
- f w 1Kl 8:30
- g 2Kl 20:2
- h Mt 6:6
- i x Ps 50:15
- j Ps 91:15
- k y Neh 13:22
- l Ps 20:3
- m 1Ko 15:58
- n Heb 6:10
- o z Rdz 5:22
- p 1Kl 2:4
- q 2Kń 31:20
- r a Ps 51:6
- s Ps 145:18
- t b 2Kń 31:21
- u c 2Kl 20:3

szpalta 2

- a 2Kl 20:4
- b 2Kń 34:2
- c 2Kl 19:29
- d Prz 15:29
- e 1Jn 5:14

4 Wtedy doszło do Izajasza słowo^a Jehowy, mówiące: **5** „Idź i powiedz Ezechiaszowi: „Tak rzekł Jehowa, Bóg Dawida, twe go praojca:^b „Usłyszałem twoją modlitwę.^c Zobaczyłem twoje łzy.^d Oto dodaję do twoich dni piętnaście lat;^e **6** i wyzwolę z dłoni króla Asyrii ciebie oraz to miasto, i będę bronił tego miasta.^f **7** A to jest dla ciebie znak od Jehowy, że Jehowa spełni słowo, które wyrzekł:^g **8** Oto ja sprawiam, że cień stopni, który za słońcem^h zszedł na stopniach schodów Achaza, przesuwa się o dziesięć stopni wstecz”ⁱ.^j I słońce wróciło o dziesięć stopni na stopniach schodów, po których już zeszło.^j

9 Pismo Ezechiasza, króla Judy, gdy zachorował^k i odzyskał siły po swej chorobie.^l

10 Rzekłem: „W połowie moich dni wejść w bramy^m Szecolu.

Zostanę pozbawiony resztyⁿ moich lat”.

11 Rzekłem: „Nie ujrzę Jah, samego Jah, w krainie żyjących.^o Nie będę już patrzył na ludzi – będę z mieszkańcami krainy przemijania.

12 Moje miejsce zamieszkania wyrwano^p i zabrano mi jak namiot pasterzy.

Zwinałem swe życie jak tkacz;

odcina się mnie^q od nici osnowy.

Wydajesz mnie od świtu aż do nocy.^r

- d 2Kl 20:5; Ps 39:12; Ps 56:8; e 2Kl 20:6; Ps 91:16;
- f 2Kl 19:34; 2Kń 32:22; g 2Kl 20:8; h Jer 10:12;
- i 2Kl 20:9; 2Kń 32:24; j 2Kl 20:11; k 2Kl 20:1; l Pwt 32:39; 1Sm 2:6; m Hl 38:17; Ps 9:13; Ps 107:18;
- n Ps 90:10; Kzn 3:2; Kzn 7:17; o Ps 6:5; Kzn 9:5;
- p Ps 146:4; Kzn 8:8; q Hl 14:2; r Hl 17:1.

13 Uspokajałem się aż do rana.^a
On łamie jak lew wszyst-
kie moje kości;^b
wydajesz mnie od świtu aż
do nocy.^c

14 Jak jerzyk, bilbil, tak kwile;^d
grucham jak gołąb.^e
Moje oczy osłabie spogląda-
ją ku wysokości.^f
„Jehowo, jestem w udreće.
Stań w mojej obronie”.^g

15 Co mam mówić i co on mi
powie?^h
On sam też działał.ⁱ
Chodzę posępnie przez
wszystkie swe lata w go-
ryczy mej duszy.^j

16 „Jehowo, dlatego oni żyją;
i jak u każdego, w tym
jest życie mego ducha.”^k
I ty przywrócisz mi zdro-
wie, i zachowasz mnie
przy życiu.^l

17 Oto za pokój miałem to, co
gorzkie, tak, gorzkie;^m
a tyś przyłgnał do mojej
duszy i zachował ją od
dołu unicestwienia.ⁿ

Rzuciłeś bowiem za sie-
bie wszystkie moje grze-
chy.^o

18 Bo nie Szeol może cię sła-
wić;^p śmierć nie może
cię wysławiać.^q

Zstępujący do dołu nie
mogą z nadzieją spogląda-
ć na twą wierność wo-
bec prawdy.^r

19 Żywy, żywy – ten może cię
sławić,^s

tak jak ja mogę dzisiaj.^t
Ojciec może pouczać^u sy-
nów o twej wierności wo-
bec prawdy.

20 Jehowo, podejmij się mnie
wybawić,^v a będziemy
grać na strunach moje
wybrane utwory^w
przez wszystkie dni na-
szego życia w domu Je-
howy’.”^x

ROZDZ. 38^a Ps 130:6^b Ps 131:2^c Dn 6:24^d Oz 5:14^e Ps 39:10^f Ps 102:7^g Jer 8:7^h Ez 59:11ⁱ Eze 7:16^j Nah 2:7^k Ps 39:7^l Ps 119:82^m Ps 119:123ⁿ Ps 39:12^o 1 Pt 5:7^p 2 Kł 4:27^q Hi 7:11^r Hi 21:25^s Lk 22:62^t k Hi 33:28^u Ps 71:20^v 1 Sm 2:6^w Ps 86:13^x m Ps 30:5^y n Ps 28:1^z Ps 30:3^{aa} Ps 86:13^{ab} Ps 88:5^{ac} Jon 2:6^{ad} o Iz 43:25^{ae} Mi 7:18^{af} Rz 4:8^{ag} p Ps 30:9^{ah} Ps 88:10^{ai} Ps 146:4^{aj} q Ps 6:5^{ak} Ps 115:17^{al} Kzn 9:10^{am} r Kzn 9:5^{an} Iz 38:11^{ao} s Ps 63:4^{ap} Ps 146:2^{aq} t Jn 9:4^{ar} u Rdz 18:19as Pwt 4:9^{at} Joz 4:21^{au} Ps 78:3^{av} v Ps 27:5^{aw} w Ps 30:12^{ax} Ps 150:4^{ay} x 2 Kł 20:5^{az} Ps 84:2**szpalta 2**^a Hi 2:7^b 2 Kł 20:7^c 2 Kł 20:8**ROZDZ. 39**^d 2 Kł 20:12^e Rdz 10:10^f Iz 13:19^g 2 Kł 32:23^h 2 Kł 20:5ⁱ Hi 31:25^j Prz 23:5

21 Izajasz zaś przemówił:
„Niech wezmą placek ze spraso-
wanych suszonych fig i natrą
nim wrzód,^a żeby on wyzdro-
wiał”.^b **22** A Ezechiasz powie-
dział: „Co jest znakiem, że pój-
dę do domu Jehowy?”^c

39 W owym czasie Mero-
dach-Baladan,^d syn Bala-
dana, król Babilonu,^e posłał do
Ezechiasza listy i dar,^f gdy usły-
szał, że ten chorował, ale zno-
wu jest w pełni sił.^g **2** A Eze-
chiasz był im rad^h i pokazał im
swoją skarbiec,ⁱ srebro i złoto,
i olejek balsamowy,^j i wyborną
oliwę oraz całą swą zbrojownię^k
i wszystko, co się znajdowało
wśród jego skarbów. Nie było rze-
czy, której by im Ezechiasz nie
pokazał w swoim domu^l i na
całym obszarze swego panowa-
nia.^m

3 Potem prorok Izajasz przy-
szedł do króla Ezechiasza i rzekł
do niego:ⁿ „Co mówili owi mężo-
wie i skąd do ciebie przyszli?”
Wtedy Ezechiasz rzekł: „Przy-
szli do mnie z dalekiej krainy, z
Babilonu”.^o **4** A on powiedział
jeszcze: „Co widzieli w two-
im domu?”^p Na to Ezechiasz
rzekł: „Widzieli wszystko, co jest
w moim domu. Nie było rze-
czy, której bym im nie pokazał
wśród moich skarbów”. **5** A
Izajasz powiedział do Ezechia-
sza:^q „Słuchaj słowa Jehowy Za-
stępów: **6** „Oto nadchodzą dni,
gdy wszystko, co jest w twoim
domu i co twoi praojcowie na-
gromadzili po dziś dzień, będzie
zaniesione do Babilonu”.^r „Nic
nie pozostanie”^s – rzekł Jehowa.

i 2 Kł 20:13; 2 Kł 32:27; j 1 Kł 10:25; k Neh 3:19;
l Iz 22:8; m Jer 9:23; n 2 Kł 20:13; o Pwt 28:49;
p 2 Kł 20:14; q 2 Kł 20:15; r 2 Kł 20:16; s 2 Kł 20:17;
t 2 Kł 20:13; 2 Kł 25:13; 2 Kł 36:18; Jer 52:17; s 2 Kł 20:17;
Dn 1:2.

7 „A spośród twoich synów, którzy z ciebie wyjdą i których zrodzisz, niektórzy będą zabrani^a i zostaną dworzanami^b w pałacu króla Babilonu^c”.

8 Na to Ezechiasz powiedział do Izajasza: „Słowo Jehowy, które wyrzekłeś, jest dobre”.^d I powiedział jeszcze: „Wszak pokój i prawda^e utrzymają się za moich dni”.^f

40 „Pocieszajcie, pocieszajcie mój lud” – mówi wasz Bóg.^g **2** „Mówcie do serca Jeruzolimy^h i wołajcie do niej, że jej służba wojskowa się dopełniła,ⁱ że jej przewinienie zostało spłacone.^j Otrzymała bowiem z ręki Jehowy pełną miarę za wszystkie swe grzechy”.^k

3 Słuchajcie! Ktoś woła na pustkowiu:^l „Oczyszćcie drogę Jehowy!”^m Prostuście dla naszego Boga gościniec wiodący przez pustynną równinę.ⁿ **4** Niech każda dolina się podniesie,^o a każda góra i wzgórze się obniży.^p I teren pagórkowaty ma się stać równiną, a nierówny teren – dolinną równiną.^q **5** I objawi się chwała Jehowy,^r a ujrzy ją pospołu wszelkie ciało,^s bo usta Jehowy to powiedziały”.^t

6 Słuchaj! Ktoś mówi: „Wołaj!”^u A ktoś rzekł: „Co mam wołać?”

„Wszelkie ciało jest zieloną trawą, a wszelka ich lojalna życzliwość jest jak kwiat polny.^v **7** Zielona trawa uschła, kwiecie zwiędło,^w gdyż powiał na nie duch Jehowy.^x Zaiste, lud ten to trawa zielona.^y **8** Zielona trawa uschła, kwiecie zwiędło,^z lecz słowo naszego Boga będzie trwało po czas niezmierny”.^a

9 Wejdź na wysoką górę,^b niewiasto niosąca dobrą nowinę dla Syjonu.^c Podnieś z mocą

ROZDZ. 39

a 2Kl 24:12
2Kl 25:6
2Kn 33:11
Eze 17:12

b Dn 2:49
Dn 5:29

c 2Kl 20:18

d Kpl 10:3
Ps 39:9
1Pt 5:6

e Jer 33:6

f 2Kl 20:19

ROZDZ. 40

g Iz 35:3
Iz 49:13
Iz 51:3
Za 1:13
2Ko 1:3

h 2Kn 30:22
Oz 2:14

i Ps 79:8
Ps 103:13

j Ps 32:1
Jer 31:34
Jer 33:8

k Jer 16:18
Dn 9:12

l Mt 3:3
Mk 1:3
Łk 3:4
Jn 1:23

m Iz 35:8
Iz 57:14
Mal 3:1

n Iz 11:16

o Iz 42:16
Łk 3:5

p Iz 2:12

q Ps 26:12
r Ps 50:15
Ps 72:19
Iz 24:15

s Iz 49:6
Iz 52:10

t Iz 55:11
Tyt 1:2

u Jer 2:2

v Hi 14:2
Ps 90:6

w Jak 1:11
1Pt 1:24

x Ps 90:5
Ps 103:16
Ps 104:29

y Ps 103:15

z Ps 37:2

a Ps 119:89
Iz 46:10
Mt 5:18
1Pt 1:25

b 1Sm 26:13
Mt 5:14

swoj głos, niewiasto niosąca dobrą nowinę dla Jeruzolimy.^a Podnieś go. Nie lękaj się.^b Mów do miast Judy: „Oto wasz Bóg”.^c **10** Oto Wszechwładny Pan, Jehowa, przyjdzie jako silacz, a jego ramię będzie rządzić dla niego.^d Oto jest z nim jego nagroda,^e przed nim zaś – jego zapłata.^f **11** Jak pasterz będzie on paść swoje stado.^g Ramieniem swym zbierze jagnięta^h i poniesie je na swej pierści.ⁱ Karmiące poprowadzi ostrożnie.^j

12 Kto garścią zmierzył wody^k i piędzią wymierzył niebios,^l i w miarce zmieścił proch ziemi^m albo zważył góry na wadze, a wzgórze na szalach?

13 Kto wymierzył ducha Jehowy i kto może mu coś oznajmić jako jego doradca?ⁿ **14** Z kim się wspólnie naradzał, tak by udzielono mu zrozumienia, albo kto go uczy ścieżki sprawiedliwości lub uczy go wiedzy,^o bądź też zaznajamia go z drogą prawdziwego zrozumienia?^p

15 Oto narody są jak kropla z wiadra i są uważane za warstewkę pyłu na szalach.^q Oto podnosi wyspy^r jak drobniutki proch. **16** Nawet Libanu nie wystarczy na podtrzymywanie ognia, a jego dzikich zwierząt^s nie wystarczy na całopalenie.^t

17 Wszystkie narody są przed nim jak coś nie istniejącego;^u są dla niego jak nicłość, coś nierealnego.^v

18 Do kogo przyrównacie Boga^w i jakie podobieństwo możecie

c Iz 52:7; Rz 10:18; **szpalta 2** a Łk 24:47; Rz 10:15; **b** Iz 51:7; Jn 12:15; Flp 1:28; 1Pt 3:14; **c** Iz 12:2; Iz 25:9; Rz 8:31; **d** Ps 2:6; Ps 110:2; Iz 9:6; Jn 12:38; **e** Iz 62:11; Obj 22:12; **f** Iz 49:4; **g** Rdz 49:24; Iz 49:10; Heb 13:20; 1Pt 2:25; **h** Eze 34:16; 1Jn 21:15; **j** Rdz 33:13; Jn 10:14; Jn 10:16; 1Pt 5:2; **k** Prz 30:4; 1Ps 104:2; Heb 1:10; **m** Hi 38:5; Prz 8:26; **n** Hi 21:22; Hi 36:23; Rz 11:34; **o** 1Ko 2:16; **p** Hi 32:8; Ps 147:5; **q** Ps 62:9; **r** Iz 41:5; **s** Ps 50:10; **t** Mt 6:7; **u** Ps 39:5; **v** Ps 62:9; Dn 4:35; **w** Ps 39:11; Ps 144:4; Iz 41:11; **w** Wj 8:10; 1Sm 2:2; Ps 86:8; Ps 89:6; Ps 113:5; Jer 10:6; Mi 7:18.

z nim zestawieć?^a **19** Rzemieślnik wykonał lany posąg,^b a ten, kto wykonuje przedmioty z metalu, pokrywa go złotem^c i wykuwa srebrne łańcuszki.^d **20** Wybiera na daninę jakieś drzewo, drzewo, które nie jest spróchniałe.^e Wyszukuje sobie zdolnego rzemieślnika, żeby przygotować rzeźbiony wizerunek,^f którym nic nie zachwieje.^g

21 Czy nie wiecie? Czy nie słyszycie? Czy nie mówi się wam od początku? Czy nie posługiwaliście się rozumieniem od założenia fundamentów ziemi?^h

22 Jest Ktoś, kto mieszka nad okręgiem ziemi,ⁱ której mieszkańcy są jak koniki polne. Ktoś, kto rozpościera niebiosą jak delikatną gazę, kto je rozpina jak namiot, by w nim mieszkać.^j

23 Ktoś, kto wysokich urzędników obraca wniwecz, kto sędziów ziemi zamienił w nicłość.^k

24 Jeszcze ich nie zasadzono; jeszcze ich nie zasiano; jeszcze ich pień nie zapuścił korzeni w ziemię.^l I wystarczy na nich dmuchnąć, a usychają;^m i wichura porwie ich jak ściernę.ⁿ

25 „Ale do kogoż mnie porównacie, żeby mnie z nim zrównać?” – mówi Święty.^o **26** „Podnieście oczy ku górze i popatrzcie. Kto stworzył te rzeczy?”^p Ten, który ich zastęp wyprowadza według liczby, wszystkie je woła po imieniu.^q Dzięki obfitości dynamicznej energii^r – jako że jest również pełen werwy w swej mocy – ani jednej z nich nie brak.

27 „Dlaczego mówisz, Jakubie, i powiadasz, Izraelu: „Droga moja jest ukryta przed Jehową,^s a należąca mi sprawiedliwość uchodzi uwagi mego Boga?”^t **28** Czy się nie dowiedziałeś ani nie słyszałeś?”^u Jehowa, Stwórca

ROZDZ. 40

a Wj 20:4
Pwt 4:15
Pwt 4:16
Dz 17:29

b Iz 44:10
Jer 16:20
Hab 2:18

c Ps 115:4
Ps 135:15
Iz 37:19
Iz 41:7
Oz 8:6

d Sdz 17:4
Jer 10:4

e Iz 44:14
Jer 10:3

f Ps 115:8
Iz 2:8
Iz 46:7
Hab 2:18

g Iz 41:7

h Ps 19:1
Dz 14:17
Rz 1:20

i Ps 2:4
Ps 29:10
Ps 68:33
Iz 66:1

j Hi 9:8
Hi 38:9
Iz 42:5
Iz 44:24
Jer 10:12
Za 12:1

k Ps 76:12
Łk 1:52

l 1KI 21:21
2KI 10:11
Jer 22:30

m Iz 11:4

n Ps 58:9
Prz 1:27
Iz 17:13

o Iz 40:18

p Ps 8:3
Ps 102:25

q Ps 147:4

r Ps 89:13
Jer 32:17

s Ps 77:7
Iz 49:14
Iz 60:15
Eze 37:11
Rz 11:1

t Hi 27:2
Hi 34:5
Łk 18:7

u Iz 40:21

szpalta 2

a Rdz 21:33
Pwt 33:27
Ps 90:2
Iz 57:15
Jer 10:10
Rz 16:26
1Tm 1:17

krańców ziemi, jest Bogiem počas niezmierzony.^a On się nie męczy ani nie nuży.^b Nie sposób zbadać jego zrozumienia.^c **29** Zmęczonemu udziela mocy,^d a temu, kto nie ma dynamicznej energii,^e daje obfitość potęg.^f **30** Chłopcy się zmęczą i znużą, a młodzieńcy na pewno się potkną, **31** ale ci, którzy pokładają nadzieję^f w Jehowie, odzyskają moc.^g Wzniosą się na skrzydłach jak orły.^h Będą biec, a się nie znużą; będą chodzić, a się nie zmęczą.”ⁱ

41 „Słuchajcie mnie w milczeniu, wypsy;^j i niech odzyskają moc grupy narodo-wościowe.^k Niech przystąpią.^l Niech wówczas mówią. Podejdźmy razem na sąd.”^m

2 „Kto wzbudził kogoś ze wschodu?”ⁿ Kto przywoływał go w prawości do swych stóp, aby postawić przed nim narody i sprawić, żeby podbił królów?^o Kto oddawał ich jak proch pod jego miecz, tak iż są jak zwykłe ściernie gnani jego łukiem?^p

3 Kto ich ścigał, kto spokojnie chodził stopami po ścieżce, którą nie przyszedł? **4** Kto działał^q i to uczynił, wzywając pokolenia od początku?^r

„Ja, Jehowa, Pierwszy;^s a z ostatnimi jestem ten sam.”^t

5 Wyspy^u ujrzały i się przełękły. Krańce ziemi zadrżały.^v Zbliżyły się i przychodziły.

6 Każdy pośpieszył z pomocą swemu towarzyszowi i mówił do swego brata: „Bądź silny.”^w

b Ps 121:4; Iz 27:3; **c** Ps 139:6; Ps 147:5; Iz 55:9; Rz 11:33; 1Ko 2:16; **d** Ps 29:11; Flp 4:13; Heb 11:34; **e** Iz 40:26; Oz 12:3; **f** Ps 25:3; **g** Ps 103:5; Ps 138:3; **h** Wj 19:4; 1KI 18:46; Ps 84:7; **ROZDZ. 41** **j** Iz 49:1; **k** Ps 108:3; 1Iz 41:21; **m** Mi 6:1; **n** Iz 44:28; Iz 46:11; Obj 16:12; **o** Ps 110:6; Iz 45:1; **p** Iz 40:24; **q** Ps 90:16; Ps 111:3; Jn 5:17; **r** Pwt 32:8; Dz 17:26; **s** Iz 43:10; Iz 44:6; Iz 48:12; Obj 1:8; **t** Iz 46:4; Mal 3:6; Jak 1:17; **u** Rdz 10:5; **v** Ps 65:8; Ps 66:3; Ps 67:7; **w** 1Sm 4:9; JI 3:10.

7 Rzemieślnik umacniał więc tego, kto wykonuje przedmioty z metalu;^a wygładzający młotem kowalskim – tego, kto wykłepuje na kowadle; i mówi o spojeniu: „Jest dobre”. W końcu przymocowano to gwoździami, aby się nie chwiało.^b

8 „Ale ty, Izraelu, jesteś moim sługą,^c ty, Jakubie, którego wybrałem^d – potomkiem Abrahama,^e mego przyjaciela;^f **9** ty, którego wziąłem z krańców ziemi,^g i ty, którego wezwałem z jej dalekich stron.^h I rzekłem do ciebie: „Jesteś moim sługą!” wybrałem cięⁱ i nie odrzuciłem.^k **10** Nie lękaj się, bo ja jestem z tobą.^l Nie rozglądaj się, bo ja jestem twoim Bogiem.^m Wzmocnię cię.ⁿ Naprawdę ci pomogę.^o Naprawdę będę cię mocno trzymał swą prawicą^p prawości”.^q

11 „Oto wszyscy, którzy palają gniewem na ciebie, będą zawstydzeni i upokorzeni.^r Ludzie wiodący z tobą spór staną się jakby niczym i poginą.^s **12** Będziesz ich szukał, lecz ich nie znajdziesz – tych, którzy z tobą walczą.^t Staną się jakby czymś nie istniejącym i jakby niczym,^u ci, którzy prowadzą z tobą wojnę. **13** Bo ja, Jehowa, twój Bóg, ujmuję twoją prawicę^v – Ten, który do ciebie mówi: „Nie lękaj się.” Ja ci pomogę”.^x

14 „Nie lękaj się, robaczkus^y Jakubie, wy, mężowie izraelscy.^z Ja ci pomogę” – brzmi wypowiedź Jehowy, twój Bóg, Wykupiciela,^a Świętego Izraela. **15** „Oto uczyniłem z ciebie sanie młockarskie,^b nowe urządzenie młockarskie, mające dwusieczne zęby. Podepczesz góry i je zmiażdżysz; a wzgórze zamienisz jakby w plewy.^c **16** Odwiejesz^d je i wiatr je

ROZDZ. 41

- a Iz 44:12; Iz 46:6
- b Iz 40:20
- c Wj 19:5; Kpl 25:42
- d Pwt 7:6; Ps 33:12
- e Mt 3:9; Heb 2:16
- f 2Krn 20:7; Jak 2:23
- g Ps 107:3
- h Mt 24:31
- i Iz 43:10
- j 1Sm 12:22
- k Ps 94:14; Jer 33:26; Rz 11:2; Rz 11:26
- l Pwt 20:1; Joz 1:9; Ps 46:1; Rz 8:31
- m Ps 147:12; Iz 60:19; Heb 8:10
- n Pwt 33:27; Ps 29:11; Za 10:12
- o Ps 37:40; Ps 115:9; Ps 121:2
- p Ps 63:8
- q Ps 65:5; Ps 89:14
- r Wj 11:8; Ps 86:17; Iz 45:24; Obj 3:9
- s Iz 40:17; Iz 60:12
- t Iz 54:17
- u Ps 37:10; Ps 37:36
- v Ps 73:23; Ps 109:31; Iz 42:6; Iz 45:1
- w Iz 41:10
- x Pwt 33:29
- y Hj 25:6; Ps 22:6
- z Pwt 7:7
- a Ps 19:14; Iz 43:14; Iz 47:4
- b Mi 4:13; Hab 3:12
- c Ps 18:42
- d Mt 3:12

szpalta 2

- a Ps 1:4
- b Iz 17:13

uniesie,^a a wicher rozpedzi je w różne strony.^b I będziesz się radował w Jehowie.^c Będziesz się chlubił Świętym Izraela”.^d

17 „Uciśnieni i biedni szukają wody,^e ale jej nie ma. Z pragnienia^f wysechł im język.^g Ja, Jehowa, im odpowiem.^h Ja, Bóg Izraela, ich nie opuszczę.ⁱ **18** Na nagich wzgórzach otworzę rzeki, a na dolinnych równinach – źródła.^j Z pustkowia uczynię trzcinaste rozlewisko, a z bezwodnej ziemi – źródła wód.^k **19** Na pustkowiu zasadzę cedr, akację i mirt, i drzewo oleiste.^l Na pustynnej równinie jednocześnie posadzę drzewo jałowcowe, jesion i cyprys.^m **20** Żeby ludzie jednocześnie widzieli i wiedzieli, i zważali, i przejawiali wnikliwość co do tego, że uczyniła to ręka Jehowy i że stworzył to Święty Izraela”.ⁿ

21 „Przedstawcie swoją sporną sprawę^o – mówi Jehowa. „Przedłóżcie swe argumenty”^p – mówi Król Jakuba.^q **22** „Przedłóżcie i powiedzcie nam, co ma się wydarzyć. Opowiedzcie, jakie były pierwsze rzeczy, żebyśmy mogli przyłożyć do nich swe serce i poznać ich przyszłość. Albo sprawcie, abyśmy usłyszeli o rzeczach, które nadchodzą.^r **23** Powiedzcie, co ma przyjść potem, abyśmy poznali, że jesteście bogami.^s Tak, powinniście czynić dobrze albo czynić złe, abyśmy się rozejrzeli i zarazem to zobaczyli.^t **24** Oto wy jesteście czymś, co nie istnieje, a wasze dzieło jest ni-

e Est 9:22; Iz 25:9; d Iz 12:6; Jer 9:24; e Ps 63:1; Iz 55:1; Am 8:11; Obj 22:17; f Pwt 28:48; Ps 22:15; Lam 4:4; g Lk 16:24; h Ps 34:6; Iz 30:19; i Rdz 28:15; Ps 94:14; Iz 42:16; Heb 13:5; j Ps 46:4; Iz 30:25; Jl 3:16; k Ps 107:35; 1 Iz 32:15; Iz 55:13; Iz 60:21; m Iz 51:3; n Ps 109:27; Eze 39:28; o Hl 23:4; Iz 43:9; p Hl 38:3; Iz 50:8; Mi 6:2; q Pwt 33:5; Iz 49:26; Iz 60:16; r Iz 42:9; Iz 46:10; Iz 48:5; s Iz 44:6; Iz 46:9; Jer 16:20; t Iz 46:7; Jer 10:5.

czym.^a Obrzydliwością jest każdy, kto was wybiera.^b

25 „Wzbudziłem kogoś z północy i on przybędzie.^c Od wschodu słońca^d wezwie mego imienia. Wejdzie na pełnomocnych zwierchników, jak gdyby byli gliną,^e i jak garncarz, który udeptyje wilgotny surowiec.

26 „Kto mówił coś od początku, abyśmy się dowiedzieli, albo od minionych czasów, abyśmy rzekli: „Ma rację”?^f Doprawdy, nikt nie mówi. Zaiste, nikogo nie słyszać. Doprawdy, nikt nie słyszy żadnych waszych wypowiedzi”.^g

27 Ktoś pierwszy mówi do Syjonu: „Patrz, oto są!”,^h a Jerolimie dam tego, kto przynosi dobrą nowinę.ⁱ

28 I patrzyłem, a nie było nikogo; a spośród nich nikt nie udzielał rad.^j I prosiłem ich, aby dali odpowiedź. **29** Oto wszyscy oni są czymś, co nie istnieje. Dzieła ich są niczym. Ich lane posągi to wiatr i nicosć.^k

42 Oto mój sługa,^l którego mocno trzymam!^m Mój wybrany,ⁿ którego moja dusza obdarzyła uznaniem!^o Włożyłem w niego mego ducha.^p On przyniesie narodom sprawiedliwość.^q **2** Nie będzie wołał ani podnosił głosu i nie da słyszeć swego głosu na ulicy.^r **3** Zmiażdżonej trzciny nie złamię,^s a gasnącego lnianego knota nie zgasi. W wierności wobec prawdy przyniesie sprawiedliwość.^t **4** Nie przygaśnie ani nie będzie zmiażdżony, dopóki nie ustanowi sprawiedliwości na ziemi;^u a wyspy będą wyczekiwać jego prawa.^v

5 Oto, co rzekł prawdziwy Bóg, Jehowa, Stwórca niebios,^w Wspañiały, który je rozpina;^x Ten, któ-

ROZDZ. 41

a Ps 115:8
Iz 44:10
Jer 10:14
Jer 51:18
1Ko 8:4

b Pwt 7:26
Pwt 7:15

c Iz 44:28
Iz 45:1
Jer 51:28

d Iz 46:11
Obj 16:12

e 2Sm 22:43
Iz 10:6
Mt 7:10
Za 10:5

f Iz 43:9
Iz 44:7
Iz 45:21

g Ps 115:6
Hab 2:18

h Iz 43:10
Iz 44:7

i Ezd 1:1
Iz 40:9
Nah 1:15
Rz 10:15

j Iz 63:5
Jer 5:13
Dn 2:10

k Ps 115:4
Iz 44:9
Jer 10:5
Hab 2:18
1Ko 8:4

ROZDZ. 42

l Iz 52:13
Mt 12:18
Jn 4:34
Jn 6:38

m Iz 49:7
Jn 16:32

n Ps 89:19
Łk 9:35
1Pt 2:4

o Mt 3:17
Jn 6:27
2Pt 1:17

p Iz 61:1
Mt 3:16
Dz 10:38

q Mt 12:18
Rz 15:9

r Za 9:9
Mt 12:16
Mt 12:19

s Iz 40:11
Mt 11:28
Heb 2:17

t Ps 72:2
Iz 11:3
Mt 12:20
Jn 5:30
Obj 19:11

u Iz 9:7
Iz 49:8

v Rdz 12:3
Rdz 49:10
Ps 22:27
Mt 12:21

w Ps 102:25
Iz 40:26

x Ps 104:2
Iz 40:22

szpalta 2

a Rdz 1:1
Ps 136:6

ry rozpościera ziemię^a i jej plon,^b Ten, który daje dech^c ludziom na niej^d i ducha tym, którzy po niej chodzą;^e **6** „Ja, Jehowa, powołałem cię za rękę.^f I będę cię strzegł, i dam cię jako przymierze ludu,^h jako światło narodów.ⁱ **7** abyś stworzył ślepe oczy,^j wyprowadził z lochu więźnia,^k z domu aresztu – siedzących w ciemności.^l

8 „Jam jest Jehowa. To jest moje imię;^m i chwały mojej nie oddam nikomu innemuⁿ ani mej sławy^o rytym wizerunkom.^p

9 „Oto pierwsze rzeczy nadeszły,^q lecz ja oznajmiam rzeczy nowe. Zanim się pojawiają, daję wam o nich słyszeć”.^r

10 Śpiewajcie Jehowie nową pieśń,^s jego chwałę od krańca ziemi,^t wy, którzy zstępujecie do morza^u oraz do tego, co je napelnia, wy, wyspy, i wy, którzy je zamieszkujecie.^v **11** Niech głos swój podniesie pustkowiem^w oraz jego miasta, osady zamieszkiwane przez Kedar.^x Niech radośnie wołają mieszkańcy urwistej skały.^y Niech głośno wołają ludzie ze szczytu gór. **12** Niech przypisują chwałę Jehowie,^z a na wyspach niech oznajmiają jego sławę.^a

13 Jehowa wyruszy jak mocarz.^b Rozbudzi gorliwość jak wojownik.^c Zakrzyknie, wzniesie okrzyk wojenny;^d okaże się potężniejszy od swych nieprzyjaciół.^e

b Jer 10:12; **c** Rdz 7:22; **d** Rdz 2:7; **e** Dz 17:25; **f** Hl 12:10; **g** Kzn 12:7; **h** Ps 45:6; **i** Iz 32:1; **j** Iz 41:13; **k** Iz 49:8; **l** Mt 26:28; **m** Heb 8:6; **n** Iz 49:6; **o** Łk 2:32; **p** Jn 8:12; **q** Iz 35:5; **r** Iz 61:1; **s** Heb 2:15; **t** 1Pt 2:9; **u** Ps 83:18; **v** Iz 48:11; **w** Wj 15:11; **x** Iz 12:4; **y** Wj 32:8; **z** Wj 34:14; **a** Rdz 12:2; **b** Rdz 15:14; **c** Joz 21:45; **d** 1Ki 8:15; **e** Iz 41:23; **f** Iz 43:19; **g** Am 3:7; **h** 2Pt 1:21; **i** Ps 96:1; **j** Ps 98:1; **k** Obj 14:3; **l** Iz 44:23; **m** Hab 3:3; **n** Ps 107:23; **o** Ps 97:1; **p** Iz 51:5; **q** Iz 32:16; **r** Iz 35:1; **s** Rdz 25:13; **t** Ps 120:5; **u** Jer 48:28; **v** Jer 49:16; **w** Ps 22:27; **x** Iz 24:15; **y** Rdz 15:9; **a** Iz 66:19; **b** Ps 78:66; **c** Iz 59:17; **d** Jer 25:30; **e** Wj 15:3; **f** Nah 1:2; **g** Oz 11:10; **h** JI 3:16; **i** Pwt 32:39; **j** Sm 2:10.

14 „Przez długi czas powstrzymałem się od działania.^a Milczałem.^b Panowałem nad sobą.^c Jak rodząca niewiasta będę jęczeć, dyszeć i sapać zarazem.^d **15** Spustoszę^e góry i wzgórza, a całą ich roślinność wysuszę. I rzeki przemienię w wyspy, a trzciniaście rozlewiska wysuszę.^f **16** I sprawię, że ślepi pójną drogą, której nie znali;^g spowoduję, że będą stąpać szlakiem, którego nie znali.^h Ciemne miejsce przemienię przed nimi w światło,ⁱ a nierówny teren – w równinę.^j Oto, co dla nich uczynię; i nie opuszczę ich”.^k

17 Zawrócą, wielce się zawstydzą ci, którzy pokładają ufność w rzeźbionym wizerunku,^l którzy mówią do lanego posągu: „Wyście naszymi bogami”.^m

18 Słuchajcie, głusi, a wy, ślepi, popatrzcie, by zobaczyć.ⁿ **19** Kto jest ślepy, jeżeli nie mój sługa, i kto jest głuchy jak mój posłaniec, którego wysyłałam? Kto jest ślepy jak ten, który otrzymał zapłatę, albo ślepy jak sługa Jehowy?^o **20** Należało zobaczyć wiele rzeczy, ale ty nie patrzyłeś.^p Należało mieć otwarte uszy, lecz ty nie słuchałeś.^q **21** Jehowa ze względu na swą prawość^r znalazł upodobanie w tym, żeby wywyższyć prawo^s i uczynić je znamiennym. **22** Ale jest to lud ogrybiony i splądrowany^t – wszyscy oni są złapani w doły – i trzyma się ich ukrytych w domach aresztu.^u Są wydani na łup, a nie ma wyzwoliciela,^v na splądrowanie, a nie ma nikogo, kto by powiedział: „Oddaj!”

23 Kto z was nadstawi na to ucha? Kto będzie zwracał uwagę i słuchał z myślą o późniejszych czasach?^w **24** Kto wydał Jakuba na splądrowanie,

ROZDZ. 42

- a Jer 44:22
- b Ps 50:3
Ps 83:1
- c 2Pt 3:9
- d Rdz 3:16
- e Ps 18:7
Jer 4:24
Sof 1:15
- f Ps 107:33
Iz 37:25
Iz 44:27
Iz 50:2
- g Iz 29:18
Iz 35:5
Jer 31:8
- h Iz 30:21
- i Iz 60:1
Iz 60:20
- j Iz 40:4
Łk 3:5
- k Ps 94:14
Heb 13:5
- l Ps 97:7
Iz 1:29
Iz 44:11
Iz 45:16
Jer 2:26
- m Wj 32:4
Iz 44:17
- n Iz 6:10
Iz 29:18
Iz 43:8
- o Iz 6:9
Iz 56:10
Iz 61:1
Jer 4:22
Eze 12:2
Łk 4:18
2Ko 4:4
- p Pwt 4:9
Pwt 29:4
Ps 106:7
- q Eze 33:31
- r Ps 71:16
Rz 3:25
- s Ps 19:7
Heb 8:10
- t Pwt 28:33
Iz 1:7
Jer 50:17
- u Ps 102:20
- v Pwt 28:29
Pwt 28:52
Iz 51:23
- w Kpl 26:16
Pwt 4:30
Pwt 32:29

szpalta 2

- a Sdz 2:14
2Kn 15:6
Ps 106:41
- b Pwt 32:22
Nah 1:6
- c 2Kl 10:32
2Kl 25:9
- d Iz 9:13
Jer 5:3
Oz 7:9
- e Iz 57:11
Mal 2:2

a Izraela grabieżcom? Czyż nie Jehowa. Ten, przeciw któremu zgrzeszyliśmy i którego drogami oni nie chcieli chodzić, i którego prawa nie słuchali?^a **25** Dlatego On stale wylewał na niego złość, swój gniew i siłę wojny.^b I wciąż go to zewsząd niszczyło,^c ale on nie zwracał uwagi;^d i stale płonęło to przeciw niemu, lecz on nic nie brał sobie do serca.^e

43 A oto, co rzekł Jehowa, twój Stwórca,^f Jakubie, i Ten, który cię ukształtował,^g Izraelu: „Nie lękaj się, bo cię wykupiłem.^h Wzwałem cię po imieniu.ⁱ Jesteś mój.^j **2** Gdybyś miał się przepawić przez wody,^k ja będę z tobą;^l i przez rzeki – nie zaleją cię.^m Gdybyś miał przejść przez ogień, nie przypieczesz się ani płomień cię nie osmali.ⁿ **3** Bom ja jest Jehowa, twój Bóg, Święty Izraela, twój Wybawca.^o Na okup za ciebie dałem Egipt,^p w zamian za ciebie – Etiopię^q i Sebę. **4** Ponieważ jesteś drogi w moich oczach,^r uznany zostałeś za godnego szacunku, a ja cię umiłowalem.^s I dam ludzi w zamian za ciebie, a grupy narodowościowe w zamian za twą duszę.^t

5 „Nie lękaj się, bo ja jestem z tobą.^u Ze wschodu przyprowadzę twoje potomstwo i z zachodu cię zbiorę.^v **6** Powiem północy: „Wydaj!”, a południu: „Nie zatrzymuj! Przyprowadź moich synów z daleka, a moje córki z krańca ziemi,^x **7** każdego, kto jest nazwany od mego imienia^y i kogo stworzyłem ku

- ROZDZ. 43** f Ps 100:3; Iz 43:15; Ef 2:10; g Iz 44:2; Iz 44:21; h Iz 35:9; Iz 44:23; Jer 50:34; i Iz 45:4; j Pwt 32:9; Ps 135:4; k Wj 14:29; Dn 3:15; Ps 66:12; Heb 11:29; l Ps 23:4; m 2Kl 2:8; n Joz 3:25; Za 13:9; o Iz 60:16; Tyt 2:10; Tyt 3:4; p 2Kl 24:7; Eze 29:19; q Iz 45:14; r Wj 19:5; s Pwt 7:8; Jer 31:3; t Prz 21:18; u Iz 41:10; Iz 44:2; Jer 30:10; v Pwt 30:3; Ps 106:47; Iz 66:20; Eze 36:24; Mi 2:12; Za 8:7; Rz 11:26; w Jer 3:18; x Jer 31:8; y Jer 33:16.

swojej chwale,^a kogo ukształtowałem – kogo utworzyłem^b.

8 „Wyprowadź lud ślepy, choć mający oczy, oraz głuchych, choć mają uszy.”^c **9** Niech wszystkie narody zbiorą się na jednym miejscu i niech się zgromadzą grupy narodowościowe.^d Kto wśród nich mógłby to opowiedzieć?^e Albo czy mogą sprawić, byśmy usłyszeli rzeczy pierwsze?^f Niech postawią swoich świadków,^g żeby zostali uznani za prawych, albo niech słuchają i powiedzą: „To prawda!”^h

10 „Wy jesteście moimi świadkami” – brzmi wypowiedź Jehowy – moim sługą, którego wybrałem,ⁱ abyście mnie poznali^k i wierzyli we mnie,^l i rozumieli, że ja jestem ten sam.^m Przede mną nie został utworzony żaden Bógⁿ ani po mnie nie ma żadnego.^o

11 Ja, właśnie ja jestem Jehowa,^p a oprócz mnie nie ma wybawcy.”^q

12 „Ja okazałem i wybawiłem, i sprawiłem, że to usłyszano,”^r gdy nie było wśród was obcego boga.^s Wy zatem jesteście moimi świadkami – brzmi wypowiedź Jehowy – a ja jestem Bogiem.^t **13** I przez cały czas jestem ten sam;^v i nie ma nikogo, kto by wyzwolił z mojej ręki.^w Przystąpię do działania^x – i któż może ja zawrócić?”^y

14 Oto, co rzekł Jehowa, wasz Wykupiciel,^z Święty Izraela:^a „Ze względu na was poślę do Babilonu i sprawię, że upadną zasady więzień,^b a także Chaldejczycy na okrętach, wydając jękliwe okrzyki.”^c **15** Jam jest Jehowa, wasz Święty,^d Stwórca Izraela,^e wasz Król.”^f

16 Oto, co rzekł Jehowa, który toruje drogę przez morze oraz szlak przez potężne wody,^g

ROZDZ. 43

a Wj 19:6
Ps 50:23
1Pt 2:9

b Ps 95:6
Ps 100:3
Iz 29:23

c Iz 6:9
Iz 42:18

d Iz 41:1

e Iz 44:7
Iz 46:10

f Iz 48:5

g Iz 41:21

h 1Kl 18:24

i Iz 43:12
Iz 44:8

j Jn 15:27
Dz 1:8

k 1Ko 15:15

l Obj 1:5

m Pwt 4:37
Pwt 10:15

n Ps 78:68
Mt 24:45

o Ef 1:4
2Ts 2:13

p Iz 41:20
Jer 31:34

q Jn 20:31
Rz 11:20

r Iz 41:4

s Iz 44:6
Iz 45:6

t 1Ko 8:4

u Iz 44:8

v Pwt 6:4

w Iz 12:2
Oz 13:4

x 1Tm 2:3
Judy 25

y Iz 46:10

z Pwt 32:12
Ps 81:9

a Iz 43:10

b Iz 37:20
Iz 46:9

c Iz 41:4
Obj 1:8

d Pwt 32:39
Ps 50:22

e Oz 2:10

f Pwt 32:4
Ps 64:9

g Iz 41:4
Dn 4:35

h Hi 9:12
Iz 14:27

i Ps 19:14
Iz 44:6

j Iz 63:16

k Iz 54:5

l Iz 14:17
Iz 45:2

m Jer 50:10
Obj 18:11

n Ps 89:18
Jer 51:5

o Iz 43:1

p Pwt 33:5
Ps 74:12

q Iz 33:22

r Obj 11:17

17 który jednocześnie wyprowadza rydwan wojenny i konia, wojско i silnych:^a „Legną,^b Nie wstaną,^c Zostaną zgaszeni,^d Zgasną jak liny knot”.^e

18 „Nie wspominajcie rzeczy pierwszych i nie zwracajcie uwagi na rzeczy dawniejsze.”^f **19** Oto czynię coś nowego.^g Teraz to powstanie. Czyż się o tym nie dowiecie?^h Doprawdy, poprowadzę drogę przez pustkowienie,ⁱ rzeki przez pustynię.^j **20** Będzie mnie wychwalać dziki zwierzę polny,^k szakale i strusie;^l dam bowiem wodę na pustkowiu, rzeki na pustyni,^m aby napoić mój lud, mego wybrańca.ⁿ **21** Lud, który sobie utworzył, żeby opiewał moją chwałę.”^o

22 „Ale ty mnie nie wezwalesz, Jakubie,^p gdyż się mną znużyłeś, Izraelu.”^q **23** Nie przyprowadziłeś mi owiec na swe całopalenia i nie wychwalałeś mnie swymi ofiarami.^r Nie zmusiałem cię, byś służył mi darem, ani nie utrudziłem cię wonną żywicą.^s

24 Nie kupiłeś mi za pieniądze słodkiej trzciny;^t nie nasyciłeś mnie też tłuszczeniem swoich ofiar.^u W gruncie rzeczy przez swoje grzechy zmusiłeś mnie do służby; utrudziłeś mnie swoimi przewinieniami.^v

25 „Ja, właśnie ja ze względu na samego siebie^w zmażuję twoje występki^x i nie wspomnę na twoje grzechy.”^y **26** Przypomnij mi; sądzmy się;^z przedstaw swoje wyjaśnienie, żeby ci przyznać rację.^a **27** Twój ojciec, ten

g Wj 14:16; Joz 3:13; **szpalta 2** **a** Wj 15:4; **b** Ps 76:6; **c** Iz 14:20; Jer 51:39; **d** Obj 19:20; **e** Iz 1:31; **f** Iz 42:3; **g** Iz 42:9; **h** Iz 40:5; **i** Lk 3:6; **j** Iz 11:16; **k** Iz 40:3; **l** Pwt 8:15; **m** Ps 78:16; **n** Iz 41:18; **o** Ps 148:10; **p** Iz 34:13; **q** Iz 41:17; **r** Jer 31:9; **s** Obj 22:17; **t** Ps 33:12; **u** Iz 41:8; **v** Iz 44:1; **w** 1Pt 2:9; **x** Ps 102:18; **y** Iz 42:12; **z** Jer 60:21; **a** Heb 13:15; **b** Iz 64:7; **c** Jer 2:5; **d** Oz 7:10; **e** Mi 6:3; **f** Iz 1:13; **g** Am 5:25; **h** Mal 1:13; **i** Mal 3:8; **j** Iz 66:3; **k** Am 5:22; **l** Jer 6:20; **m** Kpl 3:16; **n** Ps 95:10; **o** Iz 1:14; **p** Mal 2:13; **q** Ps 25:7; **r** Ps 79:9; **s** Eze 20:9; **t** Ps 51:9; **u** Iz 1:18; **v** Jer 50:20; **w** Ps 79:8; **x** Jer 31:34; **y** Heb 10:17; **z** Hi 23:4; **a** Jer 2:29; **a** Hi 40:7; **b** Lk 10:29.

pierwszy, zgrzeszył,^a a twoi orędownicy dopuścili się występu przeciwko mnie.^b **28** Zbezczeszczyć więc książąt świętego miejsca i wydam Jakuba jako człowieka przeznaczonego na zagładę, a Izraela wydam na obelgi.^c

44 „A teraz słuchaj, Jakubie, mój sługo,^d i ty, Izraelu, którego wybrałem.” **2** Oto, co rzekł Jehowa – Ten, który cię uczynił,^e i Ten, który cię ukształtował,^f który ci pomagał już od łona matki;^h „Nie lękaj się,ⁱ mój sługo Jakubie, i ty, Jeszurunie,^j którego wybrałem. **3** Bo wyleję wodę na spragnionego,^k a sącza-ce się strumyki na miejsce suche.^l Wyleję mego ducha na twoje potomstwo^m i moje błogosławieństwo na twoich potomków. **4** I wyrosną jak pośród zielonej trawy,ⁿ jak topole^o nad rowami wodnymi. **5** Jeden powie: „Należę do Jehowy”.^p A drugi nazwie się od imienia Jakuba,^q jeszcze inny napisze na swej ręce: „Należący do Jehowy”. I ktoś przybierze sobie tytuł od imienia Izraela.”^r

6 „Oto, co rzekł Jehowa, Król Izraela^s i jego Wypicieli,^t Jehowa Zastępów: „Ja jestem pierwszy i ja jestem ostatni,^u a oprócz mnie nie ma Boga.”^v **7** I któż jest jak ja?^w Niech zawoła, aby to opowiedzieć i mi to przedstawić.^x Odkąd ustanowiłem lud dawny,^y niech oni opowiedzą zarówno rzeczy nadchodzące, jak i te, które mają nastąpić. **8** Nie bójcie się i nie wpadajcie w osłupienie.^z Czy od owego czasu nie dawałem ci tego słyszeć i nie oznajmiałem tego?^a A wy jesteście moimi świadkami.^b Czy oprócz mnie istnieje Bóg?^c Nie, nie ma żadnej Skąły.^d Ja żadnej nie znam.”

ROZDZ. 43

- a Rdz 3:17
- Ps 78:8
- Rz 5:12
- b Iz 28:7
- Jer 5:31
- c Pwt 28:15
- Ps 79:4
- Ps 137:3
- Lk 21:24

ROZDZ. 44

- d Iz 41:8
- Jer 30:10
- e Rdz 17:7
- Rdz 35:11
- Ps 105:6
- Rz 11:7
- f Iz 43:7
- g Iz 43:1
- Iz 43:21
- Iz 44:21
- Iz 64:8
- h Ps 71:6
- Iz 49:1
- Jer 1:5
- i Iz 41:10
- j Pwt 32:15
- Pwt 33:5
- Pwt 33:26
- k Iz 41:17
- l Iz 32:2
- m Iz 32:15
- Dz 2:17
- n Ps 92:13
- Iz 61:11
- Dz 2:41
- o Ps 137:2
- p Za 13:9
- q Est 8:17
- r Gal 6:16
- s Pwt 33:5
- Iz 33:22
- t Wj 6:6
- Iz 48:17
- Jer 50:34
- u Iz 41:4
- Iz 48:12
- Obj 22:13
- v Pwt 4:35
- Iz 43:10
- Iz 44:24
- Jer 16:20
- w Iz 40:18
- Iz 46:9
- x Iz 43:9
- Iz 45:21
- y Rdz 17:8
- Pwt 32:8
- Iz 41:4
- Dz 17:26
- z Prz 3:25
- Iz 41:10
- a Rdz 15:13
- Pwt 28:15
- Iz 48:5
- b Iz 43:10
- c Pwt 4:39
- 1Sm 2:2
- d Pwt 32:4
- 2Sm 22:32

9 Wszyscy twórcy rzeźbionego wizerunku są nicością,^a a ich ulubione twory będą bezużyteczne;^b i jako ich świadkowie one nic nie widzą i nic nie wiedzą^c – żeby oni się zawstydzili.^d

10 Kto utworzył boga lub wykonał lany posąg?^e Na nic się to nie przydaje.^f **11** Oto wszyscy jego towarzysze będą zawstydzeni,^g a rzemieślnicy są spośród ziemskich ludzi. Wszyscy oni zbiorą się razem,^h Staną. Będą w strachu. Razem się zawstydzą.ⁱ

12 Ten, kto rzeźbi dłem w żelazie, obrabia je nad węglami; i nadaje mu kształt młotami, i obrabia je swym mocnym ramieniem.^j I zgłodniał, nie ma więc siły. Nie pił wody, toteż się męczy.

13 Ten, kto rzeźbi w drewnie, rozciąga sznur mierniczy; kreśli po nim czerwoną kredą; obrabia je dłem do drewna; i kreśli je cyrklem, i w końcu czyni z niego podobiznę mężczyzny,^k niby piękność ludzką, aby przebywała w domu.^l

14 Oto ktoś zajmuje się ścianianiem cedrów; i obiera sobie pewien gatunek drzewa, okazałego drzewa, i pozwala, by spotężniało wśród drzew lasu.^m Zasadził drzewo laurowe, a ulewny deszcz zapewnia mu wzrost.

15 I służy ono człowiekowi do podtrzymywania ognia. Część z niego bierze on więc, żeby się ogrzać. Rozpala ognisko i piecze chleb. Robi także boga, żeby mu się kłaniać.ⁿ Czyni z niego rzeźbiony wizerunek^o i pada przed

szpalta 2 a 1Sm 12:21; Ps 97:7; Iz 41:29; b Sdz 10:14; 1Kl 18:26; 1Ko 8:4; c Ps 115:5; Ps 135:17; d Ps 97:7; Jer 51:17; e Wj 32:4; 1Kl 12:28; f Jer 10:5; Dz 19:26; g 1Sm 5:3; 1Sm 5:7; Iz 1:29; h Iz 41:6; i Dn 3:29; j Iz 40:19; Iz 41:7; Iz 46:6; k Wj 20:4; Pwt 4:16; Pwt 4:28; Dz 17:29; Rz 1:23; l Rdz 31:19; Rdz 35:2; Pwt 27:15; Sdz 17:4; m Iz 40:20; Jer 10:3; n Wj 20:5; Pwt 5:9; Sdz 2:19; 2Kn 25:14; Hab 2:19; Obj 9:20; o Kpl 26:1; Sdz 17:3; Sdz 18:30; 2Kl 21:7; Nah 1:14; Hab 2:18.

nim na twarz. **16** Połowę spala w ogniu. Na połowie starannie piecze mięso, które zjada, i staje się syty. Ogrzewa się też i mówi: „Ha, ogrzałem się. Widziałem blask ognia”. **17** Z reszty zaś czyni sobie boga, rzeźbiony wizerunek. Pada przed nim na twarz i kłania się, i modli się do niego, mówiąc: „Ratuj mnie, bo jesteś moim bogiem”.^a

18 Nie poznali^b ani nie rozumieją,^c gdyż ich oczy są zamazane, aby nie widziały,^d ich serce – aby nie przejawiało wnikiwości.^e **19** I nikt nie wspomina w swym sercu^f ani nie ma poznania ni zrozumienia,^g aby rzec: „Połowę spaliłem w ogniu, a poza tym na jego węglach upiekłem chleb; piekę mięso i jem. Czyż z reszty mam uczynić obrzydliwość?”^h Czyż mam padać na twarz przed suchą kłodą jakiegoś drzewa?” **20** Taki karmi się popiołem.ⁱ Zwiodło go jego obalamucone serce.^j I taki nie ratuje swej duszy ani nie mówi: „Czyż to nie fałsz w mej prawicy?”^k

21 „Pamiętaj o tym, Jakubie,^l i ty, Izraelu, gdyż jesteś moim sługą.^m Ja cię ukształtowałem.ⁿ Tyś sługą moim, Izraelu, nie zapomnę o tobie.” **22** Zmażę twoje występkę niczym obłokiem,^p a twoje grzechy niczym kłębem chmur. Wróćże do mnie,^q gdyż chcę cię wykupić.^r

23 „Wołajcie radośnie, niebiosy,^s bo Jehowa przystąpił do działania!^t Wznoszące tryumfalne okrzyki,^u wy, najniższe części ziemi!”^v Rozweselcie się, góry,^w z radosnym wołaniem, ty, lesie, i wy, wszystkie drzewa, które w nim jesteście! Bo Jehowa wykupił Jakuba i ukazuje swe piękno na Izraelu”.^x

ROZDZ. 44

a Iz 36:19
Iz 37:38
Iz 45:20
Iz 46:7

b Jer 10:14

c Jer 10:8
Rz 1:21

d Jer 5:21

e Ps 81:12
Iz 6:10
Mt 13:15
Rz 1:28

f Pwt 32:46
Eze 40:4
Oz 7:11

g Prz 1:4
Prz 2:9

h Pwt 7:26
Pwt 27:15
1Kl 11:5

i Ps 102:9

j Jer 17:9
Rz 1:28
Jak 1:14

k Jer 16:19
Hab 2:18

l Pwt 4:9

m Iz 44:1

n Iz 43:1

o Iz 49:15

p Ps 51:1
Ps 103:12
Iz 1:18
Iz 43:25
Jer 33:8
Dz 3:19

q Jer 3:12
Oz 14:1
Dz 2:38
Jak 4:8

r Iz 1:27
Iz 48:20
Iz 59:20
1Ko 6:20

s Ps 69:34
Ps 96:11

t Iz 43:13

u Ps 100:1
Iz 49:13

v Ps 98:4
Iz 41:9
Iz 42:10

w Iz 55:12

x Iz 60:21

szpalta 2

a Iz 44:6

b Hl 26:7
Ps 104:2

c Iz 40:22
Iz 45:12
Iz 51:13

d Rdz 1:1
Iz 42:5
Iz 48:13
Obj 10:6

e Hl 12:17
Oz 9:7

f 2Sm 15:31
Iz 29:14
1Ko 1:19

g Joz 21:45
Joz 23:14
Iz 55:11
Za 1:6

h Ps 147:2
Iz 60:10

24 Oto, co rzekł Jehowa, twój Wykupiciel,^a i twój Twórca już od łona matki: „Ja, Jehowa, czynię wszystko, sam rozpinam niebiosy,^b rozpościeram ziemię.^c Kto był ze mną? **25** Ja obracam wniwecz znaki próżnych gadułów i to ja przywodzę wróżbitów do szaleńczego postępowania;^d mędrców kieruję wstecz, a ich wiedzę obracam w głupstwo;^e **26** spełniam słowo swego sługi i całkowicie wprowadzam w czyn radę swego posłańca;^f mówię o Jerozolimie: „Będzie zamieszkaną”,^g a o miastach Judy: „Zostaną odbudowane”,^h a jej spuszczone miejsca wywyżnię”;ⁱ **27** mówię do głębiny: „Wypa-ruj; i wszystkie twoje rzeki wysuszę”;^j **28** mówię o Cyrusie:^k „On jest moim pasterzem i wszystko, w czym mam upodobanie, całkowicie wykona”^l – to, co powiedziałem o Jerozolimie: „Zostanie odbudowana”, a o świątyni: „Twój fundament zostanie położony”.^m

45 Oto, co rzekł Jehowa do swego pomazańca,ⁿ Cyrusa, którego prawicę ująłem,^o by podbić przed nim narody^p – żeby zdjąć pasy z bioder królów; żeby otworzyć przed nim podwoje, tak iż nawet bramy nie będą zamknięte: **2** „Ja pójdę przed tobą^q i wyrównam wyniosłości ziemi”.^r Roztrząskam miedziane wrota i odrąbię żelazne zasuwę.^s **3** I dam ci skarby^t znajdujące się w ciemności oraz ukryte skarby, które są w kryjówkach, byś poznał, że ja jestem Jehowa, który cię woła po imieniu,^u Bóg Izraela. **4** Ze względu na

i Iz 61:4; j Ps 74:15; Iz 42:15; Jer 50:38; Obj 16:12; k Ezd 1:1; Iz 41:25; Iz 45:1; Iz 46:11; Dn 10:1; l 2Kn 36:22; Iz 48:14; m 2Kn 36:23; Ezd 1:2; Ezd 6:3; Iz 45:13; ROZDZ. 45 n 1Kl 19:16; Iz 44:28; o Ezd 1:1; Ps 73:23; Iz 45:4; p Iz 13:17; Iz 41:25; Jer 51:20; q Iz 13:4; r Iz 40:4; s Ps 107:16; t Jer 50:37; u Ezd 1:2; Iz 44:28.

mego sługę Jakuba oraz Izraela, mego wybrańca,^a zawolałem cię po imieniu; dałem ci zaszczytne imię, chociaż mnie nie znałeś.^b **5** Jam jest Jehowa i nie ma nikogo innego.^c Oprócz mnie nie ma Boga.^d Opaszę cię mocno, chociaż mnie nie poznałeś, **6** by ludzie ze wschodu słońca i z jego zachodu poznali, że oprócz mnie nie ma nikogo.^e Jam jest Jehowa i nie ma nikogo innego.^f **7** Tworzę światło^g i stwarzam ciemność,^h zaprowadzam pokójⁱ i stwarzam niedole^j – ja, Jehowa, czynię to wszystko.^k

8 „Niebiosa, sprawcie, żeby kropiło z góry;^l i niech z chmurnego nieba sący się prawość.^m Niech się otworzy ziemia i niech owocuje wybawieniem, i niech sprawi, by zarazem wszesła prawość.ⁿ Ja, Jehowa, to stworzyłem”.^o

9 Biada wdajacemu się w spór z Tym, który go ukształtował,^p jak skorupa gliniana z innymi skorupami glinianymi ziemni! Czy glina^q ma powiedzieć do tego, który ją kształtuje: „Co czynisz?” A twoje dzieło: „On nie ma rąk?” **10** Biada temu, kto mówi do ojca: „Co płodzisz?”, a do żony: „Co rodzisz w bólach?”^r

11 Oto, co rzekł Jehowa, Święty Izraela^s i Ten, który go ukształtował:^t „Pytajcie mnie o rzeczy, które nadchodzą^u w związku z moimi synami;^v i nakazujcie mi co do działalności^w moich rąk. **12** Ja uczyniłem ziemię^x i stworzyłem na niej człowieka.^y To ja – moje ręce rozpostarły niebiosy^z i ja wydałem nakazy całemu ich zastępowi”.^a

13 „Ja wzbudziłem kogoś w prawość^b i wyprostuję wszystkie jego drogi.^c On zbuduje moje

ROZDZ. 45

- a Wj 19:5
Iz 41:8
- b Gal 4:8
- c Pwt 4:35
1Kl 8:60
Iz 44:8
Jl 2:27
- d Pwt 4:39
Pwt 32:39
1Kl 8:4
- e 1Sm 17:46
Ps 102:15
Iz 37:20
Mal 1:11
- f Ps 83:18
- g Rdz 1:3
Ps 8:3
Jer 31:35
Jak 1:17
- h Wj 10:21
Ps 104:20
Am 4:13
- i Ps 29:11
Iz 26:12
2Kl 1:2
- j Kzn 7:14
Iz 10:6
Jer 18:7
Am 3:6
- k 1Sm 2:7
- l Ps 72:6
Ezc 34:26
- m Oz 10:12
2Pt 3:13
- n Iz 61:11
1Kl 3:6
- o Iz 65:17
Obj 21:1
- p Ps 2:9
1Kl 10:22
- q Iz 29:16
Jer 18:6
Rz 9:20
- r Mal 1:6
- s Iz 43:3
- t Iz 43:7
Iz 43:21
- u Iz 46:10
Jer 33:3
- v Iz 29:23
Iz 60:21
Jer 3:19
Oz 1:10
Gal 3:29
- w Ps 111:3
- x Rdz 1:1
Rdz 14:19
Ps 102:25
Iz 40:28
Obj 10:6
- y Rdz 1:27
Rdz 2:7
Rdz 5:2
Pwt 4:32
Ps 139:14
Jer 27:5
- z Iz 44:24
Jer 32:17
Za 12:1
- a Rdz 2:1
Neh 9:6
- b Iz 42:6
- c Heb 1:8

szpalta 2

- a 2Kn 36:23
- Ezd 1:2
Iz 44:28

miasto^a i pozwoli mým wygnać – com odejść,^b nie za jakąś cenę^c ani za łapówkę” – powiedział Jehowa Zastępów.

14 Oto, co rzekł Jehowa: „Nie opłacani robotnicy z Egiptu^d oraz kupcy z Etiopii i Sabejczycy,^e rozli mężczyźni,^f przejdą do ciebie i staną się twoją własnością.^g Będą za tobą szli; przejdą w pętach^h i pokłonią się tobie.ⁱ Będą cię błagać i mówić: „Naprawdę Bóg jest w jedności z tobą^j i nie ma nikogo innego; nie ma innego Boga”.^k

15 Doprawdy, ty jesteś Bogiem pozostającym w ukryciu,^l Bogiem Izraela, Wybawcą.^m **16** Wszyscy oni zostaną zawstydzeni, wręcz upokorzeni. Razem w upokorzeniuⁿ pójdą wytwórcy bożyszczy. **17** Izrael zaś zostanie wybawiony – w jedności z Jehową^o – wybawieniem po czasy niezmierzone.^p Nie będziecie zawstydzeni^q ani upokorzeni^r po niezmierzone czasy wieczności.

18 Bo tak powiedział Jehowa, Stwórca niebios,^s On, prawdziwy Bóg,^t Ten, który ukształtował ziemię i który ją uczynił,^u który ją mocno ugruntował,^v który nie stworzył jej po prostu na nic, który ukształtował ją po to, żeby była zamieszкана:^w „Jam jest Jehowa i nie ma nikogo innego.^x **19** Nie mówiłem w ukryciu,^y w ciemnym miejscu ziemi; nie powiedziałem też do potomstwa Jakuba: „Szukajcie mnie po prostu na nic”.^z Jam jest

- b Ezd 1:3; Iz 14:17; Iz 43:14; Iz 49:25; c Iz 13:17;
d Iz 19:23; e Ps 72:10; f Iz 18:7; g Iz 49:23; Iz 61:5;
h Ps 149:8; i Est 8:17; Iz 14:2; Iz 60:14; j Za 8:23;
k Iz 44:8; l Ps 44:24; m Iz 43:11; Iz 60:16; Tyt 1:3;
n Ps 97:7; Iz 44:9; o Oz 1:7; p Iz 26:4; Iz 51:6; q Ps 25:3; Iz 29:22; Jl 2:26; r Iz 54:4; Sof 3:11; s Iz 42:5;
Iz 10:12; t 2Sm 22:31; 1Kl 8:5; u Rdz 14:19; Ps 102:25; Obj 10:6; v Hl 38:4; Ps 78:69; Ps 104:5;
Ps 119:90; Prz 3:19; w Rdz 1:28; Rdz 9:1; Ps 37:29; Ps 115:16; x 1Kl 8:60; Iz 46:9; y Pwt 30:11; Prz 8:1; Iz 48:16; z Lb 23:20; 1Kn 28:8; 1Tm 4:8.

Jehowa – mówię to, co prawe, oznajmiam to, co prostolinijne.^a

20 „Zbierzcie się i przyjdźcie.^b Zejdźcie się razem, wy, którzyście ocalili z narodów.^c Niczego nie poznali ci, którzy noszą drewno swego rzeźbionego wizerunku, ani modlący się do boga, który nie może wybaczyć.^d **21** Przedstawcie swą sprawę i swój wywód.^e Owszem, niech się wspólnie naradzą. Kto sprawił, że słyszano o tym od dawien dawna?^f Kto oznajmia o tym od owego czasu?^g Czyż nie ja, Jehowa, poza którym nie ma innego Boga^h – Bóg prawy i Wybawca,ⁱ a oprócz mnie nie ma innego?^j

22 „Nawróćcie się do mnie i bądźcie wybawieni,^k wy wszyscy na krańcach ziemi; bo ja jestem Bogiem i nie ma nikogo innego.^l **23** Na samego siebie przysiągłem^m – z moich własnych ust wyszło słowo w prawości,ⁿ tak iż się nie wróci^o – że ugnie się przede mną każde kolano,^p każdy język przysięgnie,^q **24** mówiąc: „Zaiste, w Jehowie jest zupełna prawość oraz siła.^r Wszyscy, którzy palają gniewem przeciwko niemu, przyjdą wprost do niego i będą zawstydzeni.^s **25** W Jehowie dowiedzie swej racji całe potomstwo^t Izraela^u i będzie się sobą chlubić^v.”

46 Pochylił się^w Bel,^x ugiął się Nebo; ich bożki^y przypadły dzikim zwierzętom i zwierzętom domowym, ich ciężary, toboły – to brzemię dla zmęczonych zwierząt. **2** Ugną się; każde z nich tak samo się pochyli; oni po prostu nie zdołają ocalić brzemienia,^z lecz ich dusza pójdzie w niewolę.^a

3 „Posłuchaj mnie, domu Jakuba, i wszyscy, którzyście pozostali z domu Izraela,^b wy,

ROZDZ. 45

- a Ps 111:8
Ps 119:137
Prz 8:6
- b Iz 41:5
Obj 22:17
- c Iz 4:3
Iz 66:20
Jer 50:28
- d 1Kl 18:26
Iz 42:17
Jer 50:2
- e Iz 41:21
- f Iz 41:22
- g Iz 43:9
- h Iz 44:8
Mk 12:32
- i Iz 43:3
- j Pwt 4:39
Jl 2:27
- k Ps 65:5
Mi 7:7
Jn 3:16
- l Pwt 4:35
1Kl 8:60
Iz 45:5
- m Rdz 22:16
Am 6:8
Heb 6:13
- n Lb 23:19
Tyt 1:2
- o Iz 55:11
- p Rz 14:11
- q Pwt 6:13
Jer 4:2
Jer 12:16
- r Ps 29:1
- s Obj 11:18
- t Gal 3:29
- u Iz 61:9
- v Ps 64:10
2Kl 10:17

ROZDZ. 46

- w 1Sm 5:3
- x Jer 50:2
Jer 51:44
- y Iz 2:20
Iz 45:20
Jer 10:5
- z Iz 37:12
- a Jer 43:12
- b Iz 1:9

szpalta 2

- a Wj 19:4
Pwt 1:31
Iz 44:2
- b Iz 41:4
Iz 43:10
- c Ps 71:18
Ps 92:14
- d Iz 43:13
- e Ps 41:1
Ps 116:4
- f Wj 8:10
Wj 15:11
Ps 113:5
Iz 40:25
Jer 10:6
- g Ps 89:6
Mi 7:18
Dz 17:29

dźwigani przeze mnie od wyjścia z brzucha, noszeni od łona matki.^a **4** Nawet gdy się ktoś zestarzeje, ja jestem ten sam;^b i aż do jego siwizny będę dźwigał.^c Będę działał,^d aby nieść i dźwigać, i ocalać.^e

5 „Do kogo mnie przyrównacie^f albo z kim mnie zrównacie lub zestawicie, żebyśmy byli do siebie podobni?^g **6** Niektórzy szastają złotem z sakiewki i odważają srebro za pomocą ramienia wagi. Najmują kogoś wykonującego przedmioty z metalu, a on z tego czyni boga.^h Padają na twarz, kłaniają się.ⁱ **7** Niosą go na ramieniu,^j dźwigają go i stawiają go na jego miejscu, żeby stał. Z miejsca, gdzie stoi, nie przenosi się.^k Ktoś do niego woła, lecz on nie odpowiada; nikogo nie wybawia z jego udręki.^l

8 „Przypomnijcie sobie to, abyście nabrali odwagi. Weźcie to sobie do serca,^m wy występni.ⁿ **9** Przypomnijcie sobie rzeczy pierwsze, dawne,^o że ja jestem Boski^p i nie ma innego Boga^q ani nikogo podobnego do mnie;^r **10** Tym, który od początku oznajmia zakończenie^s i od dawna – to, czego jeszcze nie uczyniono;^t Tym, który mówi: „Mój zamiar się ostoi^u i uczynię wszystko, w czym mam upodobanie;^v **11** Tym, który ze wschodu słońca wzywa drapieżnego ptaka,^w z dalekiej ziemi męża, który spełni mój zamiar.^x Ja to powiedziałem, ja też to urzeczywistnię.^y Ja nadałem temu kształt, ja też to uczynię.^z

- h Wj 32:4; Iz 40:19; Jer 10:9; Hab 2:18; i Iz 2:8; Iz 44:17; Dn 3:5; J Jer 10:5; k 1Sm 5:3; Dn 3:1; 1Kl 18:26; Iz 37:38; Jer 2:28; Jon 1:5; m Pwt 32:29; Prz 2:1; Iz 44:18; Ag 1:5; n Eze 18:28; o Pwt 32:7; Iz 42:9; p Ps 50:1; Ps 118:27; Rz 1:20; q Iz 45:14; r Pwt 33:26; Iz 40:18; s Iz 42:9; t Iz 41:22; Iz 45:21; u Ps 33:11; v Ps 135:6; Iz 55:11; Heb 6:17; w Iz 41:2; Iz 45:1; x Ezd 1:2; Iz 44:28; Iz 48:14; y Lb 23:19; z Hi 23:13.

12 „Posłuchajcie mnie, wy, mocni w sercu,^a dalecy od prawości.^b **13** Przybliżyłem mą prawość.^c Nie jest daleko,^d a moje wybawienie się nie opóźni.^e I dam na Syjonie wybawienie, Izraelowi moje piękno”.^f

47 Zejdź i usiądź w prochu,^g dziewicza córą babilońską.^h Usiądź na ziemi, gdzie nie ma tronu,ⁱ córą Chaldejczyków.^j Bo już nie zaznasz tego, że będą cię zwać delikatną i wypieszczoną.^k **2** Weź żarna^l i namiel maki. Uchyl swą zasłonę.^m Podciągnij dół sukni.ⁿ Odsłoń nogę.^o Przepraw się przez rzeki. **3** Winnaś odsłonić swą nagość.^p Ma też być widoczna twoja hańba.^q Wywrę zemstę^r i nikogo nie potraktujże życzliwie.

4 „Jest ktoś, kto nas wykupił.^s Imię jego – Jehowa Zastępów,^t Święty Izraela”.^u

5 Usiądź cicho^v i wejdź do ciemności,^w córą Chaldejczyków.^x bo już nigdy więcej nie będą cię zwać Panią^y Królestw.^z **6** Oburzyłem się na swój lud.^a Zbezczęściłem swe dziedzictwo^b i wydawałem ich w twoją rękę.^c Nie okazywałaś im zmiłowań.^d Sprawiałaś, że starcowi bardzo zaciążyło twoje jarzmo.^e **7** I mówiłaś: „Będę Panią po czas niezmierny,^f na zawsze”. Nie brałaś sobie tego do serca; nie pamiętałaś o zakończeniu sprawy.^g

8 A teraz słuchaj tego, niewiasto oddająca się rozkoszom, siedząca bezpiecznie,^h mówiąca w swym sercu: „Ja jestem, a nie ma nikogo innego.ⁱ Nie będę siedzieć jako wdowa i nie zaznam utraty dzieci”.^j **9** Lecz nagle, w jednym dniu,^k przyjdą na ciebie te dwie rzeczy: utrata dzieci i wdowieństwo. Muszą przyjść na ciebie w pełnej mierze^l z powodu obfitości two-

ROZDZ. 46

- a Ps 76:5
Iz 48:4
Dz 7:51
- b Ps 119:150
Jer 2:5
- c Ps 97:2
Ps 145:17
Iz 51:5
- d Ps 46:1
Iz 12:2
- e Iz 62:11
- f Iz 44:23
Iz 60:21

ROZDZ. 47

- g 1 Sm 2:7
Iz 26:5
- h Ps 137:8
Jer 50:42
Za 2:7
- i Ps 89:44
Jer 51:33
Dn 5:30
- j Iz 47:5
- k Obj 18:7
- l Wj 11:5
Mt 24:41
- m Iz 3:19
- n Jer 13:22
Nah 3:5
- o Iz 20:4
- p Eze 16:37
- q Jer 13:26
- r Pwt 32:35
Ps 94:1
Rz 12:19
- s Iz 41:14
- t Iz 44:6
- u Iz 43:3
- v Ps 94:23
- w 1 Sm 2:9
- x Iz 47:1
- y Obj 18:7
- z Iz 13:19
Iz 14:4
Obj 17:5
- a 2 Kń 28:9
2 Kń 36:16
Iz 42:25
Za 1:15
- b Pwt 28:63
Iz 10:6
Eze 24:21
- c 2 Kł 25:21
Jer 52:14
- d Ps 137:8
Mt 7:12
Obj 18:5
- e Pwt 28:50
- f Dn 4:30
Obj 18:7
- g Pwt 32:29
- h Dn 5:1
Dn 5:23
Obj 18:3
- i Jer 51:53
- j Ps 10:6
Obj 18:7
- k Ps 73:19
Obj 18:10
- l Jer 51:29

ich czarów, z powodu całej potęgi twoich zaklęć – w nadmiarze.^a **10** I pokładałaś ufność w swej niegodziwości.^b Powiedziałaś: „Nikt mnie nie widzi”.^c Twoja mądrość i twoja wiedza^d – oto, co cię zwiodło; i mawiasz w swoim sercu: „Ja jestem, a nie ma nikogo innego”. **11** I przyjdzie na ciebie nieszczęście; nie będziesz znała żadnego zaklęcia przeciw niemu. I spadnie na ciebie niedola;^e nie zdołasz jej odwrócić.^f I nagle^g przyjdzie na ciebie ruina, której jeszcze nie znałaś.

12 Pozostań teraz przy swych zaklęciach i mnogości swych czarów,^h którymi się zajmowałaś od młodości – żebyś mogła odnieść pożytek, żebyś mogła porazić ludzi strachem. **13** Znużyłaś się mnóstwem swoich doradców. Niech teraz powstaną i cię wybawią, czciciele niebios, obserwujący gwiazdy,ⁱ ci, którzy podczas dni nowiu dzielą się wiedzą o tym, co na ciebie przyjdzie. **14** Oto stali się jak ściernie.^j Spali ich ogień.^k Nie wyzwolą swej duszy^l z mocy płomienia.^m Nie będzie żaru węgla, żeby można było się ogrzać, blasku ognia, przy którym można by usiąść. **15** Takimi staną się dla ciebie ci, z którymi jako ze swymi zaklinaczamiⁿ trudziłaś się od swej młodości. Odejdą, każdy w swoją stronę. Nie będzie nikogo, kto by cię wybawił.^o

48 Słuchajcie tego, domu Jakuba, wy, którzy się nazywacie imieniem Izraela^p i którzy wyszliście z wód Judy,^p

szpalta 2 a Eze 21:21; Dn 2:2; Dn 5:7; Obj 18:23; b Ps 52:7; c Jer 23:24; Heb 4:13; d Iz 5:21; Rz 1:22; e Jer 51:39; f Obj 18:10; g Dn 2:2; h Dn 5:7; Mt 2:1; i Wj 15:7; Iz 40:24; j Pwt 4:24; Mal 4:1; k Rdz 2:7; l Mt 16:26; m Dn 2:2; Obj 21:8; n Jer 51:6; **ROZDZ. 48** o Rdz 32:28; Rdz 35:10; 2 Kł 17:34; Rz 9:6; p Rdz 49:8; 1 Kń 5:2; 1 Kń 28:4.

wy, którzy przysięgacie na imię Jehowy^a i którzy wspominiacie o Bogu Izraela^b – nie w prawdzie i nie w prawości.^c **2** Bo nazwali się tymi, którzy są z miasta świętego,^d i oparli się na Bogu Izraela;^e imię jego – Jehowa Zastępów.^f

3 „Rzeczy pierwsze opowiadałem od owego czasu i one wychodziły z moich ust, i sprawiałem, że je słyszano.^g Nagle przystępowałem do działania i te rzeczy się stawały.^h **4** Ponieważ wiedziałem, że jesteś twardyⁱ i że twoja szyja to ściętno żelazne,^j a twe czoło to miedź,^k **5** więc od owego czasu ci oznajmiałem. Zanim mogło nastąpić, dawałem ci o tym słyszeć,^l żebyś nie mówił: „Uczynił je mój bożek, nakazał je mój rzeźbiony wizerunek i mój lany posąg”.^m **6** Słyszałeś.ⁿ Popatrz na to wszystko.^o A wy – czy tego nie opowiecie?^p Daję ci odtąd słyszeć rzeczy nowe, rzeczy ukryte, których nie znałeś.^q **7** Teraz będą stworzone, a nie od owego czasu, te rzeczy, o których do dziś nie słyszałeś, byś nie mówił: „Oto już je znałem”.^r

8 „Co więcej, nie słyszałeś^s ani nie znałeś, ani od owego czasu twoje ucho nie było otwarte. Bo ja dobrze wiem, że naprawdę postępowałeś zdradziecko^t i nazywano cię „występnym już od łona matki”.^u **9** Ze względu na swe imię pohamuję swój gniew^v i dla swej chwały będę wobec ciebie powściągliwy, byś nie został zgładzony.^w **10** Ocię oczyściłem, ale nie jak srebro.^x Wybrałem cię w piecu hutniczym uciśnienia.^y **11** Przez wzgląd na samego siebie, przez wzgląd na samego siebie będę działał,^z bo jakże można dać się

ROZDZ. 48

a Pwt 6:13
Jer 4:2
Sof 1:5

b Wj 23:13
Iz 26:13

c Kpl 19:12
Jer 4:2
Mal 3:7

d Neh 11:1
Ps 48:1
Iz 52:1

e Sdz 17:13
Jer 21:2
Rz 2:17

f Jer 10:16

g Pwt 28:15
Iz 41:22
Iz 42:9

h Joz 21:45
Joz 23:14
Iz 55:11

i 2Kn 36:16
Ps 78:8
Iz 46:12
Za 7:11

j Wj 32:9
Pwt 10:16
2Kl 17:14

k Jer 44:16
Eze 3:7

l Lk 1:70
Heb 1:1

m Jer 44:17

n Iz 21:10
Iz 43:12
Mt 6:9

o Ps 107:43
Iz 41:20

p Ps 40:9
Iz 43:10

q Iz 42:9
2Pt 1:21

r Iz 46:10
Iz 65:17

s Iz 29:10

t Jer 5:11
Jer 9:2
Mal 2:11

u Pwt 9:7
Ps 58:3
Ps 95:10

v 1Sm 12:22
Ps 25:11
Ps 79:9
Jer 14:7

w Neh 9:31
Ps 78:38

x Hi 23:10
Prz 17:3
Mal 3:3
Heb 12:11

y Iz 1:25
Jer 9:7

z Iz 48:9

szpalta 2

a Eze 20:9
Rz 2:24

b Iz 42:8

c Iz 43:13
Iz 46:4

d Iz 44:6
Obj 1:8

e Obj 22:13

zbezczścić^a i chwały swojej nie oddam nikomu innemu.^b

12 „Posłuchaj mnie, Jakubie, i ty, Izraelu, mój powołany. Ja jestem ten sam.^c Ja jestem pierwszy.^d I ja ostatni.^e **13** Moja ręka położyła fundament ziemi^f i moja prawica rozpostarła niebiosy.^g Ja do nich wołam, żeby dalej stały razem.^h

14 „Zbierzcie się, wy wszyscy, i słuchajcie.ⁱ Kto pośród nich oznajmił te rzeczy? Jehowa go umiłował.^j On uczyni Babilonowi, w czym będzie miał upodobanie,^k a jego ramię będzie na Chaldejczykach.^l **15** Ja sam powiedziałem. I ja go wezwałem.^m Przyprowadziłem go i jego drodze będzie zapewniona pomyślność.ⁿ

16 „Zbliźcie się do mnie! Słuchajcie tego! Od początku nie mówiłem w żadnym ukryciu.^o Odkąd się to dzieje, ja tam jestem”.

A teraz posłał mnie Wszechwładny Pan, Jehowa – tak, jego duch.^p **17** Oto, co powiedział Jehowa, twój Wykupiciel,^q Święty Izraela:^r „Ja, Jehowa, jestem twoim Bogiem; uczyć cię, byś odniósł pożytek,^s sprawiam, że idziesz drogą, którą powinienś kroczyć.^t **18** O, gdybyś tylko zwał na moje przykazania!^u Wtedy twój pokój stałby się jak rzeka,^v a twoja prawda – jak fale morskie.^w **19** I twoje potomstwo byłoby jak piasek, a potomkowie z twego wnętrza – jak jego ziarnka.^x Nie byłoby zgładzone ani unicestwione przedemną niczyje imię”.^y

f Hi 38:4; Ps 102:25; Iz 42:5; g Iz 40:22; h Ps 147:4; i Iz 48:20; j Iz 45:1; k Iz 44:28; l Iz 13:19; Jer 50:13; m Iz 41:2; Jer 51:20; n Iz 45:5; o Iz 45:19; p Iz 61:1; q Iz 43:14; Iz 44:6; r Iz 54:5; s 1Kl 8:36; Ps 25:8; Iz 30:20; Iz 54:13; Mt 4:2; t Ps 32:8; Iz 30:21; Iz 49:10; u Pwt 5:29; Ps 81:13; v Ps 119:165; Iz 32:18; Iz 66:12; w Am 5:24; x Rdz 22:17; Jer 33:22; Oz 1:10; y Rut 4:10; Prz 10:7.

20 Wychodźcie z Babilonu!^a Uciekajcie od Chaldejczyków.^b Opowiadajcie przy odgłosach radosnego wołania, sprawcie, żeby to usłyszano.^c Rozgłoście to aż po kraniec ziemi.^d Mówcie: „Jehowa wykupił swego sługę Jakuba.”^e **21** I nie poculi przagnienia,^f gdy prowadził ich przez spustoszone miejsca.^g Sprawił, że woda wytrysnęła dla nich ze skały, i rozłupywał skałę, by popłynęła woda.”^h

22 „Nie ma pokoju – rzekł Jehowa – dla niegodziwców”.ⁱ

49 Posłuchajcie mnie, wyspy,^j i wytyżajcie uwagę, wy, dalekie grupy narodowości.^k Jehowa powołał mnie^l jeszcze w łonie.^m Już od wnętrza mej matki wspomniiał o moim imieniu.ⁿ **2** I upodobał mi usta do ostrego miecza.^o Ukrył mnie w cieniu^p swej ręki.^q Uczynił ze mnie wypolerowaną strzałę. Schował mnie w swoim kołczanie. **3** I przemówił do mnie: „Tyś moim sługą, Izraelu,^r tym, w którym ukazać swoje piękno.”^s

4 Ja zaś rzekłem: „Na darmo się trudziłem.^t Zużyłem swoją moc na coś nierzeczywistego i marnego.^u Doprawdy, mój sąd jest u Jehowy,^v a moja zapłata u mego Boga.”^w **5** A teraz Jehowa, który już od łona matki kształtuje mnie na swojego sługę,^x powiedział mi, że mam z powrotem przyprowadzić do niego Jakuba,^y by został do niego zebrany Izrael.^z I w oczach Jehowy doznam chwały, a mój Bóg będzie moją siłą. **6** I przemówił: „To coś więcej niż drobnostka, żeś został moim sługą w celu podźwignięcia plemion Jakuba i przyprowadzenia z powrotem ocalałych spośród Izraela;^a ustanowiłem cię też światłem

ROZDZ. 48

- a Jer 50:8
Obj 18:4
- b Jer 51:54
- c Prz 10:28
Iz 49:13
Obj 18:20
- d Jer 50:2
- e Jer 31:10
- f Wj 15:25
Wj 17:6
Pwt 8:15
- g Iz 43:19
- h Lb 20:11
Neh 9:15
Ps 78:15
- i Iz 57:20
Iz 57:21
Rz 3:17

ROZDZ. 49

- j Iz 41:1
Iz 42:4
Iz 51:5
Iz 60:9
- k Iz 43:9
Iz 55:4
- l Iz 1:1
- m Ps 71:6
Iz 44:2
Iz 46:3
- n Ps 139:16
- o 2Krn 36:15
Rz 9:27
Rz 10:20
- p Ps 17:8
Ps 36:7
Ps 57:1
- q Ps 63:8
Ps 91:1
Iz 51:16
- r Iz 43:10
Mt 24:45
- s Iz 44:23
- t 2Krn 36:16
Iz 65:12
- u Prz 9:7
- v Ps 35:23
Ps 140:12
- w Iz 40:10
- x Iz 49:1
- y Mt 15:24
Dz 10:36
- z Iz 56:8
Mt 23:37
- a Rz 11:26
Rz 15:8

szpalta 2

- a Iz 42:6
Mt 12:18
Łk 2:32
Dz 13:47
- b Ps 98:2
Iz 2:2
Iz 11:10
Iz 52:10
- c Iz 43:14
- d Ps 69:7
Iz 53:3
Łk 23:18
- e Mt 26:67
- f Mk 10:45
Łk 22:27

narodów,^a by moje wybawienie sięgało po kraniec ziemi”.^b

7 Oto, co Jehowa, Wykupiciel Izraela,^c jego Święty, rzekł do tego, który jest wzgardzony w duszy,^d do tego, którym się brzydzi naród,^e do sługi władców:^f „Królowie zobaczą i powstaną,^g podobnie księżęta, i oddadzą pokłon – przez wzgląd na Jehowę, który jest wierny,^h na Świętego Izraelskiego, który cię wybiera”.ⁱ

8 Oto, co rzekł Jehowa: „W czasie dobrej woli odpowiedziałem ci i pomogłem ci w dniu wybawienia;^k i strzegłem cię, żeby cię ustanowić przymierzem dla ludu,^l by przywrócić tę ziemię do poprzedniego stanu,^m by doprowadzić do ponownego objęcia spustoszonych dziedziństw.”ⁿ **9** by powiedzieć więźniom:^o „Wyjdźcie!”^p a tym, którzy są w ciemności:^q „Pokażcie się!”^r Paść się będą przy drogach, a ich pastwiskiem będą wszystkie udeptane ścieżki.^s **10** Nie będą głodować^t ni pragnąć^u ani nie porazi ich spiekota^v ni słonice.^v Bo ten, który się nad nimi lituje, poprowadzi ich^w i będzie ich wiodł koło źródeł wody.^x **11** I ze wszystkich moich gór uczynię drogę, a moje gościeńce będą na wzniesieniu.^y **12** Oto przyjdą ci z daleka,^z a oto ci z północy^a i z zachodu,^b tamci zaś z ziemi Sinim”.

13 Wydajcie wesoły okrzyk, niebiosie,^c i raduj się, ziemio.^d Niech z wesołym wołaniem rozwesela się góry.^e Bo Jehowa

g Ps 2:12; Iz 52:15; Iz 60:3; h Pwt 7:9; 1Kor 1:9; 1Ts 5:24; 1Pt 4:19; i Iz 42:1; 1Pt 2:4; j Ps 69:13; 2Kor 6:2; k Łk 1:69; Łk 22:43; Heb 5:7; l Iz 42:6; m Iz 51:16; n Ps 2:8; l Iz 54:3; o Ps 102:20; l Iz 42:7; p 2Kor 6:17; Obj 18:4; q Ps 112:4; l Iz 9:2; Łk 1:79; r Ps 110:3; s Obj 7:17; t Iz 65:13; Obj 7:16; u Iz 55:1; v Iz 32:2; w Eze 34:23; x Ps 23:2; Jer 31:9; y Ps 107:7; l Iz 11:16; l Iz 40:3; z Pwt 30:4; Ps 22:27; a Iz 43:6; b Mt 8:11; c Ps 96:11; l Iz 44:23; d Ps 98:4; l Iz 42:10; e Iz 55:12.

pocieszył swój lud^a i lituje się nad swoimi uciśnionymi.^b

14 Lecz Syjon mówił: „Jehowa mnie opuścił^c i Jehowa o mnie zapomniał”.^d **15** Czy żona może zapomnieć o swym o-sesku, żeby się nie zlitować nad synem swego łona?^e Nawet te kobiety mogą zapomnieć,^f jednakże ja o tobie nie zapomnę.^g **16** Oto wryłem cię na swych dłoniach.^h Mury twoje stale są przede mną.ⁱ **17** Synowie twoi się pośpieszyli. Ci, którzy cię burzą i pustoszą, odstąpią od ciebie. **18** Podnieś wokół swe oczy i zobacz. Wszyscy oni zostali zebrani.^j Przyszli do ciebie. „Jako żyję – brzmi wypowiedź Jehowy^k – przywdziejesz ich wszystkich jak ozdoby i przepasziesz się nimi jak oblubienica.”^l **19** Chociaż dalej istnieją twoje spustoszone i opustoszałe miejsca oraz ziemia twoich ruin,^m chociaż teraz jesteś zbyt ciasna, by można było w tobie mieszkać, a polykający cię są daleko,ⁿ **20** to jednak synowie twego osierocenia^o powiedzą do twoich uszu: „To miejsce stało się dla mnie za ciasne.”^p Zrób mi miejsce, bym mógł mieszkać.”^q **21** I powiesz w swoim sercu: „Kto mi ich zroził, skoro jestem niewiastą pozbawioną dzieci i bezpłodną, wygnaną i uwięzioną?”^r A tych kto wychował?^s Oto pozostawiono mnie samą.^t Ci zaś gdzie byli?”^u

22 Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto wzniosę swą rękę ku narodom^v i ku ludom podniosę swój sygnał.”^w I przyniosą twoich synów w objęciach, a na ramieniu będą nieśli twoje córki.^x **23** I królowie będą dla ciebie opiekunami,^y a ich księżniczki – mamkami. Będą ci

ROZDZ. 49

- a Iz 12:1
Iz 40:1
Iz 66:13
- b Iz 61:3
Jer 31:13
2Ts 2:16
- c Iz 54:7
- d Ps 13:1
Lam 5:20
- e 1Kl 3:26
Ps 103:13
- f Kpl 26:29
Pwt 28:56
2Kl 6:28
- g Iz 44:21
Jer 31:20
Rz 11:1
- h PnP 8:6
- i Iz 26:1
Iz 60:18
- j Iz 43:5
Iz 60:4
Mt 24:31
- k Rdz 22:16
Heb 6:13
- l Jer 2:32
- m Iz 51:3
Jer 30:18
- n Jer 30:16
Jer 51:34
- o Eze 6:9
- p Joz 17:15
2Kl 6:1
Iz 54:1
- q Iz 54:2
- r Lam 1:13
- s Iz 43:5
Jer 31:17
Mt 24:31
- t Lam 1:1
- u Iz 62:4
- v Iz 11:12
- w Ekd 1:3
Iz 11:10
Iz 62:10
- x Iz 60:4
Iz 66:20
- y Lb 11:12
Iz 52:15
Iz 60:10
Iz 60:16

szpalta 2

- a Ps 72:9
Iz 60:14
- b Mi 7:17
- c Ps 25:3
Iz 25:9
Iz 64:4
- d Mt 12:29
Łk 11:21
- e Ekd 9:9
Neh 9:37
- f Jer 29:14
Jer 46:27
Oz 6:11
Jl 3:1
- g Iz 10:27
Iz 52:2
Jer 29:10
Jer 50:34
Za 9:11
- h Iz 54:17
Rz 8:31
- i Iz 33:22

się kłaniać twarzami ku ziemi^a i będą zlizywać proch z twoich stóp;^b i na pewno poznasz, że ja jestem Jehowa, którego nie będą się wstydzić pokładający w nim nadzieję.”^c

24 Czy można odebrać mocarzowi tych, których już zabrano,^d albo czy grupa jeńców może uciec tyranowi?^e **25** Lecz oto, co rzekł Jehowa: „Nawet grupa jeńców mocarza będzie odebrana,^f a ci, którzy już zostali zabrani przez tyrana, uciekną.”^g I wystąpię przeciwko każdemu, kto występuje przeciwko tobie,^h a trzech synów wybawię.ⁱ **26** I sprawię, że twoi gnębiciele będą jedli swe własne ciało; i jak słodkim winem upiją się własną krwią. I wszelkie ciało będzie musiało poznać, że ja, Jehowa,^j jestem twoim Wybawcą^k i twym Wykupicielem,^l Mocarzem Jakuba”.^m

50 Tak rzekł Jehowa: „Gdzież jest świadectwo rozwodoweⁿ waszej matki, którą odprawiłem?^o Albo któremuż z moich wierzycieli was sprzedałem?^p Oto zostaliście sprzedani z powodu własnych przewinień^q i z powodu waszych występków została odprawiona wasza matka.”^r **2** Dlaczego, gdy przyszedłem, nie było nikogo?^s Wołałem, a nikt nie odpowiadał?^t Czy moja ręka rzeczywiście stała się tak krótka, że nie może wykupić,^u albo czy nie ma we mnie mocy, żeby uwolnić? Oto swoim zgromieniem^v wysuszam morze;^w rzeki czynię pustkowiem.^x Ich ryby

j Ps 9:16; Ps 58:11; Eze 39:28; k Ps 17:7; 1Tm 1:1; 1Iz 41:14; Iz 48:20; m Ps 132:5; Iz 1:24; Iz 60:16;
ROZDZ. 50 n Pwt 24:1; o Jer 3:1; Oz 2:2; p 2Kl 4:1; q 1Kl 21:25; 2Kl 17:17; Iz 59:2; r Jer 3:8; s Jer 8:6; Jer 35:15; t Prz 1:24; Jer 7:13; u Lb 11:23; Iz 40:28; Iz 59:1; v Ps 106:9; Nah 1:4; w Wj 14:29; Ps 114:3; Iz 51:10; x Ps 107:33; Iz 42:15.

cuchną z braku wody i zdychającą z pragnienia.^a **3** Przyodzie-wam niebiosa pomroką^b i wó-rzynię ich okryciem”.^c

4 Wszechwładny Pan, Jehowa, dał mi język ludzi wyuczonych,^d abym wiedział, jak słowem odpowiedzieć zmęczonemu.^e On budzi każdego ranka; budzi moje ucho, żebym słyszał jak ludzie, których się naucza.^f

5 Wszechwładny Pan, Jehowa, otworzył moje ucho, a ja się nie buntowałem.^g Nie odwróciłem się w drugą stronę.^h **6** Nadsta-wiłem plecy bijącym, a policzkiⁱ wyrrywającym włosy. Nie zakry-łem twarzy przed upokorzenia-mi i opluciem.^j

7 Lecz Wszechwładny Pan, Jehowa, mi pomoże.^k Dlatego nie będę musiał czuć się upokorzo-ny. Dlatego uczyniłem swą twarz niczym krzemień i wiem, że nie zostanę zawstydzony.^l **8** Blisko jest Ten, który uznaje mnie za prawego.^m Kto może toczyć ze mną spór? Wstańmy razem.ⁿ Kto jest moim przeciwnikiem w są-dzie?° Niech do mnie podejdzie.^p **9** Oto Wszechwładny Pan, Jehowa, mi pomoże. Któż uzna mnie za niegodziwego?^q Oto oni wszyscy zniszczą jak szata.^r Mól ich stoczy.^s

10 Kto wśród was boi się^t Jehowę, słuchając głosu jego słu-gi,^u kto chodził w ustawicznej ciemności^v i dla kogo nie było jasności? Niech zaufa imieniu Jehowy^w i oprze się na swoim Bogu.^x

11 „Oto wy wszyscy, którzy rozpalacie ogień, wzniecając is-kry, chodźcie w świetle swego ognia i pośród iskier, któreście wznieśli. Z mojej ręki was to spotka: legniecie w wielkiej bo-leści.”^y

ROZDZ. 50

- a Wj 7:18
- b Wj 10:21
- Ps 18:11
- Mt 27:45
- c Obj 6:12
- d Wj 4:11
- Jer 1:9
- Jn 7:46
- e Prz 15:23
- Mt 13:54
- f Jn 7:15
- g Ps 40:6
- Ps 40:8
- h Jon 1:3
- Mt 26:39
- Flp 2:8
- i Lam 3:30
- Mt 5:1
- Lk 22:63
- Jn 18:22
- j Mt 26:67
- Mk 14:65
- k Iz 49:8
- Heb 13:6
- l Jer 1:18
- Eze 3:9
- m Rz 8:33
- n Iz 41:1
- o Obj 12:10
- p Iz 43:9
- q Ps 51:4
- Rz 3:4
- r Ps 102:26
- s Hi 13:28
- Ps 39:11
- t Ps 25:12
- Ps 112:1
- Kzn 12:13
- Mal 3:16
- u Iz 42:1
- Iz 53:11
- v Hj 29:3
- Ps 23:4
- Iz 9:2
- Iz 59:9
- w 2Kn 20:20
- Iz 26:4
- x 1Sm 30:6
- Ps 28:7
- y Ps 16:4
- Ps 32:10

szpalta 2
ROZDZ. 51

- a Ps 94:15
- Prz 21:21
- Sof 2:3
- Mt 6:33
- 1Tm 6:11
- b Ps 105:3
- Rz 10:13
- c Pwt 32:4
- Pwt 32:18
- 1Sm 2:2
- d Joz 24:3
- Mt 8:11
- Rz 4:19
- e Łk 16:24
- f Rdz 21:2
- g Rdz 12:1
- Rdz 15:2
- Neh 9:7
- Eze 33:24
- h Joz 11:4
- 1Kl 4:20

51 „Słuchajcie mnie, wy, któ-rzy dążycie do prawości,^a którzy staracie się znaleźć Jeho-wę.^b Spójrzcie na skałę,^c z któ-rej zostaliście wykuci, i na cze-luść dołu, z którego zostaliście wydobyli. **2** Spójrzcie na Ab-rahama,^d waszego ojca,^e i na Sarę,^f która z czasem wydała was na świat w bólach poro-dowych. Bo on był jeden, gdy go wezwałem;^g i błogosławiłem mu, i go rozmnożyłem.^h **3** Je-howa bowiem pocieszy Syjon.ⁱ Pocieszy wszystkie jego spus-toszone miejsca^j i uczyni jego pustkowia podobne do Edenu,^k a jego pustynną równinę podob-ną do ogrodu Jehowy.^l Znajdzie się w nim radosne uniesienie i wesele, dziękczynienie i odgłos melodii.”^m

4 „Zwróć na mnie uwagę, mój ludu, a ty, moja grupo naro-dowościowa,ⁿ nadstaw ku mnie ucha. Bo ode mnie wyjdzie pra-wo,^o a moje sądownicze roz-strzygnięcie ustanowię światłem dla ludów.^p **5** Moja prawość jest blisko.^q Wybawienie^r moje na pewno nadejdzie, a moje ra-miona będą sądzić ludy.^s Wys-py będą we mnie pokładać na-dzieję^t i czekać będą na moje ramię.”^u

6 „Podnieście oczy ku nie-biosom^v i spójrzcie na ziemię w dole. Bo niebiosa rozwieją się jak dym,^w a ziemia znisz-czeje jak szata,^x jej mieszkań-cy zaś umrą jak zwykły komar. Lecz moje wybawienie będzie trwać aż po czas niezmierzony.”^y

- i Ps 102:13; Iz 66:13; Jer 31:12; j Iz 44:26; Iz 61:4;
- k Rdz 2:8; Eze 28:13; Jl 2:3; l Rdz 13:10; Iz 35:1; Iz 41:18; Eze 31:8; m Jer 33:11; n Wj 19:6; Pwt 7:6;
- Ps 33:12; Am 3:2; 1Pl 2:9; o Iz 2:3; Mi 4:2; p Ps 119:105; Prz 6:23; Mt 12:18; q Pwt 30:14; Iz 46:13;
- r Iz 12:2; Iz 56:1; s 1Sm 2:10; Ps 67:4; Ps 96:13; Iz 2:4; Dz 17:31; t Iz 60:9; u Iz 42:4; v Ps 8:3; Iz 40:26;
- w Ps 102:26; Iz 34:4; Heb 1:11; x Mt 24:35; y Iz 45:17; Heb 5:9; Heb 9:12.

a moja prawość nie zostanie zniewczona.^a

7 „Posłuchajcie mnie, wy, którzy znacie prawość, ludu, w którego sercu jest me prawo.^b Nie lękajcie się zniewagi ze strony śmiertelników i nie popadajcie w przerażenie z powodu ich obelżywych słów.^c **8** Bo mól ich stoczy niby szatę i mól odzieżowy stoczy ich niby wełnę.^d Lecz moja prawość będzie trwać aż po czas niezmierny, a moje wybawienie – po niezliczone pokolenia”.^e

9 Obudź się, obudź, przyoblecz się w siłę,^f o ramię Jehowy!^g Obudź się jak za dni dawnych, jak za pokoleń w dawno minionych czasach.^h Czyś to nie ty roztrzaskało Rahabę,ⁱ przebiło potwora morskiego?^j **10** Czyś to nie ty wysuszyło morze, wody ogromnej toni?^k Ty, któreś uczyniło głębiny morza drogą dla wykupionych, żeby się przeprawili?^l **11** Wtedy odkupieni przez Jehowę powrócą i przybędą na Syjon z radosnym wołaniem,^m a na głowie ich będzie weselenie się po czas niezmierny.ⁿ Osiągną radość i wesele.^o Smutek i wzdychanie uciekną.^p

12 „Ja jestem Tym, który was pociesza.”^q

„Kimże ty jesteś, byś miał się lękać śmiertelnego człowieka, który umrze,^r i syna ludzkiego, z którym postąpią jak z zieloną trawą?^s **13** I żebyś miał zapomnieć o Jehowie, twoim Twórcy^t – Tym, który rozpościera niebiosy^u i zakłada fundament ziemi^v – tak iż przez cały dzień ciągle się bałeś złości tego, który cię osacza,^w jak gdyby był całkowicie zdecydowany obrócić cię wniwecz?^x I gdzie jest złość tego, który cię osacza?^y

ROZDZ. 51

a Ps 103:17

Dn 9:24

b Ps 37:31

Ps 119:11

Jer 31:33

2Ks 3:3

c Jer 1:17

Eze 2:6

d Hl 13:28

Iz 50:9

e Iz 45:17

Lk 1:50

f Ps 7:6

Ps 44:23

g Ps 89:10

Iz 53:1

Lk 1:51

h Sdz 6:13

Neh 9:10

Ps 44:1

Ps 106:22

i Wj 15:4

Hl 26:12

Ps 87:4

Ps 89:10

j Ps 74:13

Iz 27:1

Eze 29:3

k Wj 14:21

Neh 9:11

Ps 78:13

l Ps 106:9

Iz 43:16

m Iz 35:10

Jer 31:11

Za 10:10

Mt 24:31

n Iz 61:7

o Iz 65:18

p Iz 25:8

Iz 65:19

q Iz 49:13

Iz 66:13

r Ps 118:6

Prz 29:25

Dn 3:16

Mt 10:28

s Ps 90:5

Ps 103:15

Iz 40:6

1Pt 1:24

t Prz 22:2

Iz 44:2

u Iz 40:22

v Ps 102:25

Iz 44:24

w Pwt 28:65

Iz 29:7

x Pwt 28:66

Jer 38:17

y Pwt 28:55

2Kn 36:17

Est 7:10

Ps 9:6

Iz 10:24

szpalta 2

a Ezd 1:3

Iz 48:20

Iz 52:2

b Ps 30:3

Ps 49:15

c Jer 37:21

d Jer 31:35

Jon 1:4

e Iz 47:4

Jer 10:16

f Iz 50:4

14 „Ten, kto się ugina w łańcuchach, zostanie prędko rozwiązany,^a żeby nie odszedł w śmierci do dołu^b i żeby mu nie zabrakło chleba.”^c

15 „Lecz ja, Jehowa, jestem twoim Bogiem, Tym, który wzburza morze, by huczały jego fale.^d Na imię mu Jehowa Zastępów.”^e

16 I włożę swe słowa w twoje usta,^f i cieniem swej ręki cię zakryję,^g żeby zasadzić niebiosy^h i założyć fundament ziemi,ⁱ i powiedzieć do Syjonu: „Ty jesteś moim ludem”.^j

17 „Ocknij się, ocknij, powstań, Jerozolimo,^k która wypilaś z ręki Jehowy jego kielich złości.^l Puchar, kielich zataczania się, wypilaś, wysączyłaś.”^m

18 Ze wszystkich synów,ⁿ których urodziła, żaden jej nie poprowadził, i ze wszystkich synów, których wychowała, żaden nie ujął jej za rękę.^o **19** Spotkały cię te dwie rzeczy.^p Kto będzie ci współczuł?^q Złupienie i upadek, a także głód i miecz!^r Kto będzie cię pocieszał?^s **20** Synowie twoi pomdleli.^t Legli u wlotu wszystkich ulic jak dzika owca w sieci,^u jak ci, którzy są pełni złości Jehowy,^v nagany twego Boga.”^w

21 Dlatego, proszę, posłuchaj tego, niewiasto^x uciśniona i pijana, ale nie winem.^y **22** Tak rzekł twój Pan, Jehowa, twój Bóg, który toczy spór w obronie^z swego ludu: „Oto zabiorę z twej ręki kielich zataczania się.”^a Puchar, mój kielich złości

g Pwt 33:27; Ps 91:1; Iz 49:2; h Iz 65:17; 2Pt 3:13; i Iz 66:8; Iz 66:22; Obj 21:1; j Iz 60:14; Jer 31:33; Jer 32:38; Za 8:8; Heb 8:10; k Iz 52:1; Iz 60:1; 1Pt 28:28; Ps 60:3; m Ps 75:8; Jer 25:15; Obj 14:10; n Iz 43:6; o Heb 8:9; p Iz 49:2; q Ps 69:20; r Eze 14:21; s Kzn 4:1; Lam 1:17; t Iz 40:30; Lam 2:11; u Eze 12:13; Eze 17:20; v Ps 88:16; Iz 9:19; Obj 14:10; w Iz 29:9; Iz 49:26; x Iz 54:1; Iz 60:1; y Obj 17:6; z Iz 3:13; a Iz 51:17.

—już nigdy więcej nie będziesz z niego piła.^a **23** I włożę go w rękę drażniących cię,^b którzy powiedzieli do twej duszy: „Nachyl się, żebyśmy przeszli”, tak iż ze swych pleców czyniłaś jakby ziemię i jakby ulicę dla przechodzących”.^c

52 Zbudź się, zbudź, przywdziej swą siłę.^d Syjonie! Przywdziej swe piękne szaty,^e Jerozolimie, święte miasto!^f Bo już nigdy więcej nie wejdzie do ciebie nieobrzezany i nieczysty.^g **2** Otrząśnij się z prochu,^h wstań, usiądź, Jerozolimie. Rozluźnij sobie więzy na szyi, pojmana córo syjońska.ⁱ

3 Bo tak rzekł Jehowa: „Za darmo was sprzedano^j i bez pieniędzy zostaniecie wykupieni”.^k

4 Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Mój lud najpierw udał się do Egiptu, żeby tam przebywać jako przybysz;^l Asyria zaś bez powodu go uciskała”.

5 „A teraz co mam tu do zrobienia?” — brzmi wypowiedź Jehowy. „Mo mój lud wzięto za darmo.^m Sprawujący nad nim władzę wyliⁿ — brzmi wypowiedź Jehowy — i ciągle, przez cały dzień, znieważano moje imię.^o

6 Dlatego mój lud pozna moje imię,^p właśnie dlatego w owym dniu, gdyż to ja jestem Tym, który mówi.^q Oto ja”.

7 Jakże pełne wdzięku są na górach stopy^r tego, kto przynosi dobrą nowinę,^s kto ogłasza pokój,^t kto przynosi dobrą nowinę o czymś lepszym,^u kto ogłasza wybawienie,^v kto mówi do Syjonu: „Twój Bóg został królem!”^w

8 Posłuchaj! Twoi strażnicy^x podnieśli głos.^y Zgodnie wykrzykują z radości; bo oko w oko^z zobaczą, jak Jehowa z powrotem zbiera Syjon.^a

ROZDZ. 51

- a Iz 54:9
- b Iz 62:8
- c Neh 6:14
- d Iz 49:25
- e Joz 10:24

ROZDZ. 52

- d Iz 51:17
- Ag 2:4
- e Ps 30:11
- Iz 61:3
- f Neh 11:1
- Ps 48:1
- Mt 4:5
- g Iz 35:8
- Iz 60:21
- Nah 1:15
- Obj 21:27
- h Iz 26:5
- Jer 51:6
- Za 2:6
- Obj 18:4
- i Iz 51:14
- Lk 4:18
- j Ps 44:12
- Iz 50:1
- k Iz 45:13
- 1Pt 1:18
- l Rdz 46:6
- Dz 7:15
- m Ps 44:12
- n Wj 5:14
- Ps 137:3
- Jer 50:17
- o Ps 74:10
- Iz 37:6
- Rz 2:24
- Jak 2:7
- p Ps 48:10
- Eze 20:44
- q Lb 23:19
- r Ef 6:15
- s Ps 68:11
- Iz 40:9
- Nah 1:15
- Rz 10:15
- t Lk 2:14
- Dz 8:4
- Dz 10:36
- Gal 3:8
- Ef 2:17
- u Mt 24:14
- Obj 14:6
- v 2Ko 6:2
- Obj 7:10
- w Pwt 33:5
- Ps 93:1
- Iz 33:22
- Mi 4:7
- Obj 11:17
- x Iz 21:6
- Iz 21:8
- y Iz 24:14
- Iz 62:6
- z 1Ko 13:12
- a Za 12:8

szpalta 2

- a Iz 61:4
- b Iz 66:13
- c Iz 44:23
- d Ps 89:10
- Iz 51:9
- e Ps 22:27
- Iz 49:6
- Lk 3:6

9 Rozweselcie się, zgodnie wykrzykujcie z radości, wy, spustoszone miejsca Jerozolimy,^a bo Jehowa pocieszył swój lud;^b wykupił Jerozolimę.^c **10** Jehowa obnażył swe święte ramię na oczach wszystkich narodów,^d a wszystkie krańce ziemi zobaczą wybawienie zgotowane przez naszego Boga.^e

11 Odwróćcie się, odwróćcie się, wyjdźcie stamtąd,^f nie dotykajcie niczego nieczystego;^g wyjdźcie z niego,^h bądźcie czysti, wy, którzy nosicie sprząty Jehowy.ⁱ **12** Nie wyjdźciecie bowiem w popłochu i nie rzucicie się do ucieczki.^j Bo Jehowa pójdzie przed wami^k i Bóg Izraela będzie waszą strażą tylną.^l

13 Oto mój sługa^m będzie działał z wnikiwością.ⁿ Zajmie wysokie stanowisko i zostanie wyniesiony oraz bardzo wywyższony.^o **14** W jakim stopniu wielu patrzyło na niego ze zdumieniem^p — bo tak bardzo zeszpecono jego wygląd,^q bardziej niż któregośkolwiek innego męża, czynny, a jego okazała postać^r bardziej niż postać synów ludzkich — **15** w takim też stopniu zdumieje on wiele narodów.^s Przy nim królowie zamkną usta,^t gdyż ujrzą coś, o czym im szczegółowo nie opowiedziano, i zwrócą uwagę na coś, o czym nie słyszeli.^u

53 Kto uwierzył w to, cośmy usłyszeli?^v I komu zostało objawione^w ramię Jehowy?^x **2** I wyrośnie przed jego obliczem jak gałązka^y i jak korzeń

f Iz 48:20; Jer 50:8; Za 2:6; Obj 18:4; g Kpl 5:2; Eze 44:23; Ag 2:13; Ef 5:11; h 2Ko 6:17; Obj 18:4; i Kpl 10:3; Lb 3:8; Ezd 1:7; Ezd 8:30; j Iz 28:16; k Wj 13:21; Pwt 20:4; 1Kn 14:15; l Iz 58:8; m Iz 42:1; Iz 61:1; Flp 2:7; n Ps 53:2; o Ps 2:6; Ps 110:1; Iz 9:6; Mt 28:18; p Ps 71:7; Mt 15:31; q Jn 15:20; Jn 15:25; 1Pt 2:21; 1Pt 2:23; r Heb 2:9; Heb 7:26; Heb 10:5; s Ps 2:2; Obj 1:7; t Ps 2:10; Ps 72:11; u Dz 9:15; Iz 10:22; Rz 10:20; Rz 15:21; **ROZDZ. 53** v Jn 12:38; Rz 10:16; w Iz 40:5; Mt 11:25; Jn 14:10; x Iz 51:9; y Hl 14:7; Iz 11:1; Za 6:12; Flp 2:7.

z bezwodnej krainy. Nie odznacza się okazałą postacią ani wspaniałością;^a a gdy go zobaczymy, nie będzie miał takiego wyglądu, żebyśmy go pożąдали.^b

3 Był wzgardzony i unikany przez ludzi,^c mąż mający zaznać boleści i poznać, co to choroba.^d I było tak, jak gdyby ktoś zakrywał przed nami twarz.^e Był wzgardzony i uważaliśmy go za nic.^f **4** Zaprawdę, on dźwigał nasze choroby^g i nosił nasze boleści.^h A myśmy go poczytywali za utrapionego,ⁱ ugodzonego przez Boga^j i udręczonego.^k **5** Lecz jego przebijano^l za nasz występki,^m miażdżono za nasze przewinienia.ⁿ Spadła na niego kara mająca przynieść nam pokój^o i dzięki jego ranom^p zgotowano nam uzdrowienie.^q **6** Wszyscy błakaliśmy się jak owce;^r każdy z nas zszedł na własną drogę; a Jehowa sprawił, że jego dotknęło przewinienie nas wszystkich.^s **7** Był wielce uciśniony^t i pozwalał się dręczyć;^u lecz nie otwierał swych ust. Prowadzono go jak owcę na rzeź;^v i tak jak owca, która oniemiała przed swymi postrzygaczami, on też nie otwierał swych ust.^w

8 Zabrano go z powodu ograniczeń i sądu;^x a kto się będzie zajmował szczegółami jego pokolenia?^y Wyrwano^z go bowiem z krainy żyjących.^a Otrzymał cios^b za występki^c mego ludu. **9** A ten dał mu grobowiec wśród niegodziwców^d i wśród bogaczy, gdy on ponieście śmierć,^e chociaż gwałtu się nie dopuścił,^f a w jego ustach nie było podstępów.^g

10 Lecz Jehowie spodobało się go zmiażdżyć;^h przypawił go o chorobę.ⁱ Jeżeli dasz jego duszę jako dar ofiarny za prze-

ROZDZ. 53

- a Iz 52:14
b Mk 9:12
Jn 1:10
Jn 18:40
Jn 19:5
1Pt 2:4
c Ps 22:7
Mt 5:1
Mt 26:67
Jn 6:66
d Kpl 16:21
Mt 26:37
Łk 19:41
Jn 11:35
e Heb 13:13
f Ps 22:13
Za 11:13
Dz 3:13
g Mt 8:17
Mt 9:2
Mt 9:20
Mt 9:32
Łk 5:31
h Kpl 16:22
1Pt 2:24
1Jn 2:2
i Ps 22:16
j Ps 22:1
Iz 53:10
k Mt 26:38
l Za 12:10
Mt 27:49
Jn 19:34
m Dn 9:24
Rz 4:25
n Mt 20:28
Rz 5:6
Rz 5:19
o 2Ko 5:19
Kol 1:20
p Rdz 3:15
Dn 9:26
q 1Pt 2:24
r Ps 119:176
Eze 34:6
1Pt 2:25
s Kpl 16:21
1Pt 3:18
t Ps 22:12
Ps 69:4
Łk 22:44
u Mt 27:39
Mt 27:41
Jn 19:1
1Pt 2:23
v Jn 1:29
1Ko 5:7
w Mt 27:14
Dz 8:32
x Ps 22:16
Mt 26:65
Jn 19:7
y Mt 1:1
Łk 3:23
Dz 8:33
z Dn 9:26
Mt 27:50
Jn 11:50
a Hi 28:13
Ps 116:9
Kzn 9:5
Iz 38:11
b Za 13:7
Łk 2:35
Rz 5:6
Heb 9:26
c Dz 3:15
Dz 7:52

winienie,^a to ujrzy on swe potomstwo,^b przedłuży swe dni^c i w jego ręce powiedzie się to,^d w czym Jehowa ma upodobanie.^e

11 Za strapienie swej duszy zobaczy,^f nasyci się.^g Dzięki swej wiedzy ten prawy, sługa mój,^h udostępni wielu ludziom stan prawości;ⁱ ich przewinienia sam poniesie.^j **12** Dlatego dam mu dział wśród wielu^k i z mocarzami będzie dzielił łup,^l ponieważ wylał na śmierć swą duszę^m i do występnych został zaliczony;ⁿ i on poniósł grzech wielu ludzi,^o i zaczął się ujmować za występny.^p

54 „Wykrzykuj z radości, nieplodna, która nie rodziłaś!^a Rozwesel się, radośnie wołając, i wydawaj donośne okrzyki,^b ty, która nie doznawałaś bólów porodowych;^c bo synowie opuszczonej są liczniejsi niż synowie niewiasty mającej właściciela, męża”^d – rzekł Jehowa.

2 „Poszerz miejsce swego namiotu.^e I niech rozciągną płótna namiotowe twego wspaniałego przybytku. Nie powstrzymuj się. Wydłuż swe linki namiotowe i umocnij swe paliki.^f **3** Bo się rozprzestrzenisz na prawo i lewo,^g a twoje potomstwo weźmie w posiadanie narody^x i zamieszka spustoszone miasta.^y

4 Nie lękaj się,^z bo nie będziesz

- d Mt 27:38; e Mt 27:57; Mk 15:46; Jn 19:41; f 2Ko 5:21; Heb 4:15; 1Pt 2:24; g 1Pt 2:22; h Rdz 3:15; Łk 2:34; i Łk 22:44; szpaltą 2 a Kpl 16:11; 2Ko 5:21; Heb 7:27; b Ps 22:30; Ps 110:3; Iz 9:6; 1Ko 15:45; Heb 2:13; c Ps 21:4; Iz 9:7; 1Tm 6:16; d Jn 4:34; Rz 8:31; e Ps 72:7; Ef 1:9; Kol 1:20; f Jn 12:27; g Jn 5:23; Dz 2:33; Dz 5:31; Flp 2:9; h Iz 42:1; i Rz 5:18; j 1Pt 2:24; k Ps 2:8; Iz 52:15; 1Iz 49:25; Dn 2:44; Dz 26:18; m Ps 22:14; Mt 26:28; Heb 2:14; 1Pt 1:19; n Mt 11:19; Mk 15:27; Łk 22:37; Łk 23:32; o Mt 26:28; 1Tm 2:6; Tyt 2:14; Heb 9:28; p Rz 8:34; Heb 7:25; Heb 9:26; 1Jn 2:1; **ROZDZ. 54** q Rdz 3:15; Iz 62:4; Gal 4:27; Obj 11:2; r Ps 98:4; Iz 44:23; Iz 49:13; s Iz 66:7; t Ps 113:9; Rz 11:26; Gal 3:29; Gal 4:26; Obj 7:4; u Iz 49:20; v Iz 33:20; w Iz 49:12; Iz 60:4; x Mt 5:5; y Iz 49:8; Eze 36:35; z Iz 41:10.

zawstydzona;^a i nie czuj się upokorzona, bo nie będziesz rozczarowana.^b Zapomnisz bowiem o wstydzie z czasu swej młodości^c i już nie wspomnisz hańby swego ciągłego wdowieństwa^d.

5 „Bo twój Wielki Twórca^d jest twoim właścicielem, mężem,^e na imię ma Jehowa Zastępów;^f i Święty Izraela jest twoim Wykupicielem.^g Zwany będzie Bogiem całej ziemi.^h **6** Albowiem Jehowa cię wezwał, jak gdybyś była żoną całkowicie opuszczoną i zbolałą na duchuⁱ i jak żonę młodości,^j która potem została odrzucona^k – rzekł twój Bóg.

7 „Na krótką chwilę całkiem cię opuściłem,^l lecz z wielkimi zmiłowaniem cię pozbiieram.^m **8** W powodzi oburzenia na chwilę ukryłem przed tobą swe oblicze,ⁿ lecz z lojalną życzliwością po czas niezmierny zmiłuję się nad tobą^o” – rzekł twój Wykupiciel,^p Jehowa.

9 „Jest to dla mnie czymś takim, jak dni Noego.^q Jak przysięgałem, że wody Noego już nie przetoczą się przez ziemię,^r tak przysięgałem, że się na ciebie nie oburzę ani cię nie zgromię.^s

10 Bo góry mogą zostać usunięte, a wzgórza mogą się zachwiać,^t lecz moja lojalna życzliwość nie zostanie od ciebie usunięta^u ani moje przymierze pokoju się nie zachwieje^v” – rzekł Jehowa, który okazuje ci miłosierdzie.^w

11 „O, niewiasto uciśniona,^x miotana wichrem,^y nie pocieszona,^z oto ja kładę twoje kamienie na twardej zaprawie,^a a fundament^b twój ułożę z szafirów.^c **12** I twe blanki uczynię z rubinów, a twe bramy z kamieni ogniste błyszczących,^d

ROZDZ. 54

a Iz 61:7

b 1Pt 2:6

c Jer 31:19
Eze 16:22
Eze 16:60

d Iz 44:2
Iz 51:13

e Jer 3:14
Eze 16:8
Oz 2:16

f Iz 48:2
Jer 10:16

g Iz 44:6

h Za 14:9
Rz 3:29

i Iz 49:14
Iz 62:4

j Prz 5:18
Kzn 9:9

k Mal 2:14

l Ps 30:5
Jer 29:10
Obj 11:2

m Pwt 30:3
Ps 106:47
Iz 27:12
Mt 24:31

n Ps 13:1
Iz 47:6
Eze 39:23

o Ps 103:17
Iz 55:3
2Ts 2:16

p Iz 48:17
Iz 49:26

q Rdz 7:23

r Rdz 8:21
Ps 104:9

s Jer 31:36
Eze 39:29

t Ps 46:2

u Iz 51:6

v 2Sm 23:5
Iz 55:3
Mal 2:5
Heb 13:20

w Iz 14:1
Ef 2:4

x Iz 52:2
Obj 11:3

y Iz 51:17

z Lam 1:2
Lam 1:17

a 1Kl 5:17
1Kn 29:2
Ef 2:20
1Pt 2:5

b Iz 58:12

c Obj 21:19

d Obj 21:12

szpalta 2

a Gal 4:26

b Ps 25:9
Jer 31:34
Jn 6:45
Heb 8:10

wszystkie zaś twe granice z zachwycająco pięknych kamieni. **13** A wszyscy twoi synowie^a będą ludźmi wyuczonymi przez Jehowę^b i pokój twych synów będzie obfity.^c **14** Okażesz się niezachwianie ugruntowana w prawości.^d Będziesz daleko od ucisku,^e bo nikogo nie będziesz się bać, i od czegoś przerażającego, bo się do ciebie nie przybliży.^f **15** Jeśli ktoś przypuści atak, nie będzie to na mój rozkaz.^g Kto przypuści na ciebie atak, z twoego powodu upadnie^h.

16 „Oto ja stworzyłem rzemieślnika, który dmieⁱ w ogień z węgla drzewnego^j i wyrabia broń jako swój wytwór. Ja też stworzyłem tego, który obraca wniwecz,^k by niszczyć. **17** Żadna broń wykonana przeciwko tobie nie okaże się skuteczna^l i potępisz każdy język, który się podniesie przeciwko tobie w sądzie.^m Oto dziedziczna własność sług Jehowy,ⁿ a ich prawota jest ode mnie^o” – brzmiał wyowiedz Jehowy.^o

55 Nuże, wszyscy spragnieni!^p Przyjdźcie do wody.^q I wy, którzy nie macie pieniędzy! Przyjdźcie, kupujcie i jedzcie.^r Przyjdźcie, kupujcie bez pieniędzy i bez płacenia^s wino^t i mleko.^u **2** Czemu płaciecie pieniądmi za to, co nie jest chlebem, i czemu mozolicie się nad tym, co nie syci?^v Słuchajcie mnie uważnie i jedzcie to, co

c Ps 119:165; Iz 66:12; Jer 33:6; Rz 5:1; **d** Iz 1:26; Iz 60:21; 2Pt 3:13; **e** Iz 51:13; Iz 52:1; **f** Ps 91:4; Jer 23:4; Sof 3:13; **g** Eze 38:16; **h** Pwt 32:10; Eze 38:22; Za 2:8; Za 12:3; **i** Eze 22:21; **j** Iz 44:12; **k** Prz 16:4; Iz 10:5; **l** Ps 2:4; Iz 41:12; **m** Obj 12:10; **n** Ps 61:5; Iz 58:14; **o** Iz 45:24; Jer 23:6; Rz 3:26; 2Ko 5:21; Ef 4:24; Flp 3:9; **ROZDZ. 55** **p** Ps 42:2; Ps 63:1; Am 8:11; Mt 5:6; Obj 21:6; **q** Iz 41:17; Obj 22:17; **r** Ps 22:26; **s** Rz 3:24; 1Ko 9:18; Obj 22:17; **t** Prz 9:5; **u** J1 3:18; 1Ko 3:2; 1Pt 2:2; **v** Iz 46:7; 2Tm 4:4; Heb 13:9.

dobrze,^a a wasza dusza niech się wielce rozkoszuje tłustością.^b **3** Nakłońcie ucha^c i przyjdźcie do mnie.^d Słuchajcie, a dusza wasza pozostanie przy życiu;^e chcę z wami zawrzeć trwające po czas niezmierny przymierze^f co do wiernych przejawów lojalnej życzliwości wobec Dawida.^g **4** Oto dałem go grupom narodowościowym^h za świadka,ⁱ grupom narodowościowym za wodza^j i rozkazodawcę.^k

5 Oto wezwiesz naród, którego nie znasz,^l a ludzie z narodu, którzy cię nie poznali, przybiegną do ciebie^m ze względu na Jehowę, twego Boga,ⁿ i na Świętego Izraelskiego,^o gdyż on cię upiększy.^p

6 Szukajcie Jehowy, dopóki można go znaleźć.^q Wzywajcie go, dopóki jest blisko.^r **7** Niech niegodziwiec porzuci swą drogę,^s a krzywdziiciel – swe myśli;^t i niech się nawróci do Jehowy, który się nad nim zmiłuje,^u oraz do naszego Boga, gdyż hojnie przebaczy.^v

8 „Bo wasze myśli nie są moimi myślami^w ani moje drogi waszymi drogami^x – brzmi wypowiedź Jehowy. **9** „Gdyż jak niebiosa przewyższają ziemię,^y tak moje drogi przewyższają wasze drogi,^z a moje myśli – wasze myśli.^a **10** Bo jak ulewny deszcz oraz śnieg spada z niebios i tam nie wraca, dopóki nie nasyci ziemi i nie sprawi, że ona rodzi i porasta,^b i daje siewcy nasienie, a jedzącemu chleb,^c **11** tak też będzie z moim słowem, które wychodzi z moich ust.^d Nie wróci do mnie bezowocne,^e lecz uczyni to, w czym mam upodobanie,^f i pomyślnie spełni to, z czym je posłałem.^g

12 „Z radością bowiem wydziecie^h i z pokojem zostaniecie

ROZDZ. 55

a Iz 25:6
Jak 1:17

b Ps 36:8
Ps 63:5
Mt 22:4

c Ps 78:1

d Jn 6:37
Jak 4:8
Obj 3:18

e Prz 1:5
Prz 4:20

f 2Sm 23:5
Iz 61:8
Heb 13:20

g 2Sm 7:16
Ps 89:28
Jer 33:25
Dz 13:34

h Iz 49:1
Iz 51:4
Dn 7:14
Mi 4:2

i Jn 3:16
Jn 18:37
Obj 1:5
Obj 3:14

j Ps 2:6
Jer 30:9
Dn 9:25
Mt 23:10

k Rdz 49:10
Ps 110:2
Dn 12:1
Mt 28:18

l Ps 18:43
Iz 56:8
Dz 15:14
Rz 11:17
Ef 2:11
Obj 7:10

m Iz 60:5

n Za 8:23

o Iz 54:5
Iz 60:9

p Iz 49:3
Dz 15:17

q 1Kn 28:9
Ps 14:2
Mt 7:8
Lk 13:24
Heb 4:7

r Pwt 4:7
Ps 145:18
Jak 4:8

s 2Kn 7:14
Eze 18:21
Dz 3:19

t Prz 6:14
Jer 4:14
Jak 1:15

u Wj 34:6
2Kn 33:13
Ps 103:13

v Lb 14:18
Ps 103:12
Iz 43:25

w Ps 40:5
Kzn 7:24
Rz 11:34

x Prz 16:25
Prz 21:2
Dn 4:37
Oz 14:9

y Ps 103:11

z Ps 77:19
Rz 11:33

przyprowadzeni.^a Góry i wzgórza rozwesela się przed wami z radosnym wołaniem,^b a wszystkie drzewa polne będą klasnąć w ręce.^c **13** Zamiast ciernistych zarośli wyrośnie drzewo jałowcowe.^d Zamiast parzącej pokrzywy wyrośnie drzewo mirto-we.^e I stanie się to dla Jehowy czymś sławnym,^f po czas niezmierny znakiem,^g który nie będzie usunięty^h.

56 Oto, co rzekł Jehowa: „Przestrzegajcie sprawiedliwości^h i czyncie to, co prawe.ⁱ Bo wkrótce nadejdzie moje wy-bawienie^j i zostanie objawiona moja prawda.^k **2** Szczęśliwy jest śmiertelnik, który to czyni,^l i syn człowieczy, który się tego trzyma,^m przestrzegając sabatu, żeby go nie bezceścić,ⁿ i strzeżę swej ręki, żeby nie czynić nic złego.^o **3** A cudzoziemiec, który się przyłączył do Jehowy, niech nie mówi: „Jehowa niechybnie oddzieli mnie od swego ludu”.^q Także eunuch^r niech nie mówi: „Oto jestem uschłym drzewem”^s.

4 Oto bowiem, co Jehowa rzekł do eunuchów, którzy przestrzegają moich sabatów i którzy wybrali to, w czym mam upodobanie,^s i którzy trzymają się mego przymierza:^t **5** „Dam im w moim domu^u i w obrebie moich murów pomnik^v oraz imię,^w coś lepszego od synów

a Mt 11:25; 1Pt 1:12; b Ps 65:9; Iz 30:23; c 2Ko 9:10; d Lb 23:19; Iz 46:11; Heb 6:13; e Joz 23:14; Iz 45:23; f Ps 135:6; Jer 39:16; Heb 6:17; Jak 1:18; g Iz 46:10; h Iz 35:10; **zapała 2** a Iz 54:13; Iz 66:12; Rz 15:13; b Ps 98:8; Iz 42:11; c 1Kn 16:33; Ps 47:1; Iz 44:23; d Iz 41:19; Iz 60:13; e Iz 61:3; f Iz 43:21; Jer 33:9; 1Pt 2:9; g Iz 54:10; Iz 66:19; Jer 50:5; **ROZDZ. 56** h Ps 112:5; Prz 29:4; Iz 32:1; Mt 6:8; 12Sm 8:15; 2Kn 9:8; J Ps 85:9; Iz 51:5; 2Ko 6:2; k Iz 46:13; Rz 1:17; 1 Ps 106:3; Lk 11:28; m Kpl 26:3; Prz 4:13; n Neh 13:15; Iz 58:13; Heb 4:9; o Prz 4:27; Prz 8:13; Rz 12:9; p Iz 60:10; Za 8:23; Obj 7:9; q Rdz 12:3; Rdz 22:18; r Mt 19:12; 1Ko 7:38; 2Ko 5:16; s Ps 119:111; Kzn 12:13; Dz 10:35; Iz 55:3; Dn 9:27; u Ef 2:22; v Iz 44:5; Jn 1:12; w Iz 65:15.

i córek.^a Imię im dam po czas niezmierzony,^b takie, które nie zostanie usunięte.^c

6 „A cudzoziemców, którzy się przyłączyli do Jehowy, żeby mu służyć^d i żeby miłować imię Jehowy^e – aby zostać jego sługami – wszystkich, którzy przestrzegają sabatu, by go nie bezczęścić i trzymają się mego przymierza.^f **7** tych też przyprowadzę na moją świętą górę^g i sprawię, że będą się radować w moim domu modlitwy.^h Ich całopaleniaⁱ i ofiary^j będą godne przyjęcia na moim ołtarzu.^k Bo dom mój będzie nazwany domem modlitwy dla wszystkich ludów”.^l

8 Oto wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy, który zbiera rozproszonych Izraela:^m „Zbiore do niego jeszcze innych oprócz tych spośród niego, którzy już zostali zebrani”.ⁿ

9 Wy, wszystkie dzikie zwierzęta polne, przyjdźcie na żer – wy, wszystkie dzikie zwierzęta leśne.^o **10** Jego strażnicy są ślepi.^p Żaden z nich nie zwrócił uwagi.^q Wszyscy oni są niemymi psami; nie są w stanie szczeleć,^r dyszą, leżą, lubią drzeć.^s **11** Są to psy pożądające z całej duszy;^t nie wiedzą, co to być sytym.^u Są też pasterzami, którzy nie nauczyli się rozumieć.^v Wszyscy oni poszli własną drogą, każdy za swym niesprawiedliwym zyskiem w obrębie swej granicy.^w **12** „Chodźcie! Wezmę wina; i do ostatka pijmy odurzający napój.^x A jutro będzie takie samo, jak dzień dzisiejszy: wspaniałe, w znacznie większym stopniu”.^y

57 Prawy ginie,^z a nikt nie bierze sobie tego do serca.^a I ludzie okazujący lojalną życzliwość są przyłączani do

ROZDZ. 56

- a 1Sm 1:8
- b Obj 3:12
- c Obj 3:5
- d Jer 50:5
- e Dz 10:45
- e Prz 18:10
- Mal 1:11
- Mk 12:30
- Jak 1:12
- f Iz 56:2
- g Ps 2:6
- Iz 2:3
- Mi 4:2
- Za 8:3
- h 1Kl 8:29
- i Rz 12:1
- j Heb 13:15
- 1Pt 2:5
- k Heb 13:10
- l 1Kl 8:43
- Mt 21:13
- m Pwt 30:3
- Iz 27:12
- Oz 1:11
- Mt 24:31
- n Iz 49:22
- Iz 60:4
- Mt 15:24
- o Jer 12:9
- Eze 39:17
- Obj 19:17
- p Iz 6:10
- Iz 29:10
- Mt 15:14
- q Jer 6:14
- Eze 13:16
- r Eze 33:6
- s Prz 6:10
- Mk 13:36
- t Prz 23:2
- Hab 2:5
- u Dz 20:29
- 2Pt 2:3
- 2Pt 2:10
- v Mi 3:6
- Za 11:16
- w Jer 22:27
- 2Pt 2:15
- x Prz 31:4
- Iz 5:22
- Iz 28:7
- Oz 4:11
- Mt 24:49
- y Ps 10:6

ROZDZ. 57

- z 1Kl 19:10
- Ps 12:1
- a 2Kn 36:16
- Iz 42:25
- Mal 2:2

szpalta 2

- a Mi 7:2
- b 1Kl 14:13
- 2Kl 22:20

zmarłych,^a a nikt nie zauważa, że to wskutek nieszczęścia prawy został zabrany.^b **2** Osiąga pokój;^c tacy odpoczywają^d na swych łóżach,^e każdy, kto postępuje prostolinijnie.^f

3 „A wy zbliżcie się tutaj,^g synowie czarownicy,^h potomstwo osoby cudzołóżnej oraz nierządnicy!ⁱ **4** Z kogo się naigrawacie?^j Przeciw komu rozdziawiacie usta, wywieszacie język?^k Czyż nie jesteście dziećmi występku, potomstwem fałszu,^l **5** tymi, którzy rozniecają namietność pod wielkimi drzewami,^m pod każdym bujnym drzewem,ⁿ którzy zabijają dzieci w dolinach potoków, pod rozpadlinami urwisk tych skał?”^o

6 „Dział twój był z gładkimi kamieniami doliny potoku.^p One to były twoim losem.^q I właśnie im wylewałaś napój ofiarny,^r ofiarowałaś dar. Czyż mam się tym pocieszyć?^s **7** Na górze wysokiej i wyniosłej ustawiłaś swe łóże.^t Tam też wstąpiłaś, by złożyć ofiarę.^u **8** A za drzwiami i odrzwiami ustawiłaś swój pomnik.^v Bo z dała ode mnie obnażyłaś się i weszłaś tam; poszerzyłaś swe łóże.^w Zawarłaś sobie z nimi przymierze. Umilałaś dzielenie łóża z nimi.^x Widziałaś narzędzie męskie. **9** I schodziłaś z oliwą do Melecha, obficie też mnożyłaś swe maści.^y I posyłałaś daleko swych wysłanników, tak iż poniżyłaś sprawy aż do Szeolu.^z **10** Utrudziłaś się mnożstwem swoich dróg.^a Nie

- e Lk 2:29; d Hi 3:13; e 2Kn 16:14; Iz 14:18; Eze 32:25; f 2Kl 22:19; 2Kl 23:25; g Iz 45:20; h 1Sm 28:7; i Oz 1:2; Obj 2:20; j Jer 13:27; Oz 4:14; k Ps 14:7; l Iz 1:4; Iz 30:9; m Iz 1:29; n Pwt 12:2; 1Kl 22:23; 2Kl 16:4; o 2Kl 16:3; Jer 7:31; p Jer 3:9; q Hab 2:19; r Jer 7:18; Jer 19:13; Jer 44:17; s Iz 66:4; Eze 20:39; t Jer 2:20; Eze 16:16; Eze 23:17; u Eze 20:28; v Eze 8:10; Eze 23:14; w Eze 16:25; Eze 20:28; x Eze 16:33; y Prz 7:17; z Ps 55:15; Prz 7:27; a Jer 9:5; Hab 2:13.

powiedziałaś: „To daremne!” Znalazłaś ożywienie swej mocy.^a Dlatego nie zachorowałaś.^b

11 „Kogo się przestraszyłaś i przelekłaś,^c tak iż uciekłaś się do kłamstwa?”^d Lecz o mnie nie pamiętałaś.^e Nic nie wzięłaś sobie do serca.^f Czyż nie milczałem i nie kryłem tych spraw?^g To też mnie się nie bałaś.^h **12** Ja zaś opowiem o twej prawościⁱ i o twych dziełach,^j tak iż nie przyniosą ci pożytku.^k **13** Gdy zawołasz o pomoc, nie uratują cię rzeczy, które nagromadziłaś,^l lecz wszystkie je porwie wiatr.^m Uniesie je technienie, ale kto się u mnie chroni,ⁿ ten odziedziczy tę ziemię i obejmie w posiadanie moją świętą górę.^o **14** I ktoś powie: „Usypujcie, usypujcie! Oczyszćcie drogę.^p Usuńcie każdą zawadę z drogi mego ludu”.^q

15 Oto bowiem, co rzekł Wysocki i Wzniosły,^r który mieszka na zawsze^s i którego imię jest święte:^t „Mieszkam na wysokości i na miejscu świętym,^u a także ze zdruzgotanym i uniożonym w duchu,^v by ożywić ducha maluczkich i ożywić serce zdruzgotanych.”^w **16** Bo nie będę się spierał po czas niezmierny ani nie będę się oburzał bez końca;^x gdyż z mego powodu duch by osłabł^y – oddychające stworzenia, które uczyniłem.^z

17 „Oburzyła mnie zdrożność jego niesprawiedliwego zysku,^a więc oburzony bilem go, kryjąc swą twarz.^b Lecz on dalej chodził jako odszczepieniec^c drogą swego serca. **18** Widziałem jego drogi; i zacząłem go uzdrawiać^d i prowadzić,^e i pocieszeniem wynagradzać^f jego samego oraz jego pogrążonych w żalości”.^g

ROZDZ. 57

- a Jer 5:3
- b Jer 44:17
- c Sdz 6:10
- d Iz 30:9
- e Iz 59:3
- f Oz 11:12
- g Jer 9:3
- h Iz 42:25
- i Iz 57:1
- j Ps 50:21
- k Iz 1:3
- l Jer 2:32
- m Iz 58:2
- n Iz 66:3
- o Prz 15:29
- p Jer 7:4
- q Mi 3:4
- r Sdz 10:14
- s Iz 42:17
- t Hl 21:18
- u Ps 1:4
- v Ps 37:9
- w Iz 58:9
- x Iz 56:7
- y Iz 66:20
- z Eze 20:40
- a JI 3:17
- b Iz 35:8
- c Iz 40:3
- d Iz 62:10
- e Iz 26:7
- f 1Ko 10:32
- g Ps 83:18
- h Ps 97:9
- i Ps 138:6
- j Iz 6:1
- k Rdz 21:33
- l Ps 90:2
- m Iz 40:28
- n 1Tm 1:17
- o Wj 15:11
- p Ps 99:3
- q Lk 1:49
- r 1KI 8:27
- s Ps 115:3
- t Ps 34:18
- u Iz 66:2
- v Wj 147:3
- w Iz 61:1
- x Ps 103:9
- y Mi 7:18
- z Lb 16:22
- a Hi 34:14
- b Kzn 12:7
- c Iz 42:5
- d a Jer 6:13
- e Jer 8:10
- f b Iz 8:17
- g c Jer 3:14
- d Jer 3:22
- e Jer 33:6
- f Oz 14:4
- g Ps 23:2
- h Iz 49:10
- i Iz 12:1
- j Iz 61:2

19 „Ja stwarzam owoc warg.^a Trwały pokój będzie dla tego, który jest daleko, oraz dla tego, który jest blisko^b – rzekł Jehowa – i ja go uzdrowię”.^c

20 „Lecz niegodziwi są jak wzburzone morze, które nie może się uspokoić i którego wody wciąż wyrzucają wodorosty i błoto. **21** Nie ma pokoju – rzekł mój Bóg – dla niegodziwców”.^d

58 „Wołaj na całe gardło; nie powstrzymuj się.^e Podnieś swój głos niczym róg i powiedz memu ludowi o jego buncie,^f a domowi Jakuba o jego grzechach. **2** Jednakże to właśnie mnie dzień w dzień szukali i to w znajomości moich dróg okazywali upodobanie^g jak naród, który czyni to, co prawe, i który nie odstąpił od sprawiedliwości swego Boga,^h jako że prosił mnie o prawe sądy, przybliżając się do Boga, w którym mieli upodobanie.”ⁱ

3 „Czemż pościliśmy, a ty nie widziałeś,^j i trapiiliśmy swe dusze,^k a ty nie zważałeś?”^l

„Doprawdy, znajdowaliście upodobanie w dniu swego postu, gdy popędzaliście do pracy wszystkich swoich robotników.”^m

4 Doprawdy, pościliście dla kłótni i zwadⁿ oraz bicia niegodziwą pięścią.^o Czy nie pościliście jak w dniu, gdy wasz głos miał być słyszany na wysokości?

5 Czyż taki miałby być post, który wybieram – taki jak dzień, w którym ziemski człowiek trapi swą duszę?^p W którym zwiesza

g Jer 13:17; Lam 1:4; szpalt 2 a Wj 4:11; Oz 14:2; Lk 21:15; Rz 10:10; Heb 13:15; b Iz 48:18; Lk 2:14; Dz 10:36; 2Ko 5:20; Ef 2:17; c Mal 4:2; d Pr 13:9; Iz 3:11; **ROZDZ. 58** e Ps 40:9; f Iz 1:2; Iz 31:6; Iz 59:13; g Ps 78:34; h Pr 15:8; Iz 29:13; Eze 33:32; Mt 15:8; i Iz 1:15; Jer 42:2; Jer 42:20; j Za 7:5; Mal 3:14; k Kpl 16:29; Ps 35:13; 1 Pr 15:29; Mi 3:4; m Neh 5:7; Jer 34:9; n Jer 18:12; o 1KI 21:9; p 2Kn 20:3; Neh 9:1; Est 4:3.

głowę jak sitowie oraz podściela sobie wór i popiół?^a Czyż to nazywasz postem i dniem godnym upodobania Jehowy?^b

6 „Czyż post, który ja wybieram, nie jest taki: Rozwiązać pęta niegodziwości,^c rozerwać więzadła przy drażku jarzma^d i puścić wolno zdruzgotanych,^e i żebyście złamali każdy drażek jarzma?^f **7** Czy nie chodzi o to, byś udzielił swego chleba głodnemu^g i żebyś uciśnionych, bezdomnych wprowadził do swego domu?^h Żebyś, widząc kogoś nagiego, okrył goⁱ i żebyś się nie chował przed własnym ciałem?^j

8 „Wtedy twe światło rozbłyśloby jak jutrenka;^k i prędko wyrosłoby dla ciebie wyzdrowienie.^l I przed tobą kroczyłaby twoja prawda;^m twą tylną strażą byłaby chwała Jehowy.ⁿ **9** Wtedy byś zawołał, a Jehowa by odpowiedział; wzywałbyś pomocy,^o a on by rzekł: „Oto jestem!”

„Jeżeli usuniesz spośród siebie drażek jarzma,^p wytykanie palcem^q i mówienie tego, co szkodliwe,^r **10** i dasz głodnemu to, czego sam pragniesz z całej duszy,^s oraz nasycisz duszę uciśnioną, to twoje światło rozbłyśnie nawet w ciemności, a twój mrok będzie przypominał południe.^t **11** Jehowa zaś na pewno będzie cię stale prowadził^u oraz nasyci twą duszę nawet na spieczonej ziemi^v i wzmocni twe kości;^w i staniesz się jak dobrze nawodniony ogród^x i jak źródło wody, którego wody nie kłamią. **12** I za twoją sprawą zabudują miejsca, które były przez długi czas spustoszone;^y wzniesiesz fundamenty nie kończących się pokoleń.^z

ROZDZ. 58

a 2Sm 21:10
Jl 1:13

b Prz 15:8

c Neh 5:10

d Jer 34:8

e Eze 18:8

e Neh 5:8

Prz 28:27

f Prz 14:21

g Ps 41:1

Ps 112:9

Prz 22:9

Kzn 11:1

Eze 18:7

Mt 25:35

h Prz 19:17

Rz 12:13

Heb 13:2

i 2Kn 28:15

Eze 18:7

Mt 25:36

Jak 2:15

1Jn 3:17

j 2Sm 5:1

Neh 5:5

k Ps 37:6

Ps 112:4

Prz 4:18

l Iz 57:18

m Ps 85:13

Dz 10:35

n Wj 14:19

Iz 52:12

o Ps 34:15

Ps 116:1

Jer 29:12

p Iz 58:6

q Prz 6:13

Iz 57:4

r Ps 12:2

Iz 32:6

Iz 59:3

s Pwt 15:7

Ps 41:1

Prz 28:27

t Ps 37:6

Iz 58:8

u Ps 25:9

Ps 48:14

Ps 73:24

Iz 49:10

v Ps 33:19

Ps 37:19

Iz 33:16

Oz 13:5

w Prz 3:8

x Iz 61:11

Jer 31:12

y Neh 2:5

Jer 31:38

Am 9:14

z Iz 61:4

szpalta 2

a Neh 6:1

Am 9:11

I będę cię zwać naprawcą wyłomów,^a odnowicielem dróg, przy których się mieszka.

13 „Jeżeli ze względu na sabat odwrócisz swą stopę od postępowania w moim świętym dniu według własnych upodobań^b i nazwiesz sabat niezwykłą rozkoszą, świętym dniem Jehowy, wychwalanym,^c i będziesz go wychwalać, zamiast chodzić własnymi drogami, zamiast znajdować coś, czym się rozkoszujesz, i mówić słowo, **14** to znajdziesz niezwykłą rozkosz w Jehowie,^d a ja sprawię, że będziesz jeździł po wyżynach ziemi^e i że będziesz jadł z dziedzicznej własności Jakuba, twego praojca,^f gdyż powiedziały to usta Jehowy.”^g

59 Oto ręka Jehowy nie stała się zbyt krótka, by wybaczyć,^h ani jego ucho nie stało się zbyt ciężkie, by usłyszeć.ⁱ **2** Nie, lecz to wasze przewinienia są powodem rozdziału między wami a waszym Bogiem^j i to wasze grzechy sprawiły, że zakrywa przed wami swe oblicze, aby nie słyszeć.^k **3** Bo wasze dłonie są skalane krwią,^l a wasze palce – przewinieniem. Wasze wargi wyrzekły fałsz.^m Wasz język pomrukiwał jawną nieprawdą.ⁿ **4** Nikt nie woła w prawości^o i nikt nie idzie do sądu w wierności. Pokłada się ufność w nicości^p i mówi to, co nic niewarte.^q Poczęta zostaje niedola i rodzi się krzywda.^r

5 Wysiadują jaja jadowitego węża i snują pajęczą sieć.^s Kto

b Neh 13:15; Iz 56:2; Jer 17:21; **c** Pwt 5:12; **d** Ps 36:7; Ps 37:4; Hab 3:18; **e** Pwt 32:13; Iz 33:16; Hab 3:19; **f** Ps 105:11; Ps 135:12; Jer 3:18; **g** Iz 40:5;

ROZDZ. 59 **h** Rdz 18:14; Lb 11:23; Iz 50:2; 1 Ps 55:1; Ps 71:2; Ps 116:1; j Prz 15:29; Iz 50:1; Jer 5:25; **k** Pwt 31:17; Pwt 32:20; Iz 57:17; Eze 39:23; Mi 3:4; 1 Iz 1:15; Jer 2:34; Eze 7:23; Dz 7:52; **m** Jer 7:9; Eze 13:8; **n** Oz 7:2; Mi 6:12; **o** Jer 5:1; Eze 22:30; Mi 7:2; **p** Ps 62:10; Iz 30:12; **q** Ps 62:4; **r** Prz 4:16; Mi 2:1; Jak 1:15; **s** Hi 8:14.

by jadł ich jaja, umrze, a z rozbitego jaja wylęgłaby się żmija.^a

6 Ich pajęczyna nie posłuży za szatę ani nie okryją się swymi dziełami.^b Dzieła ich to dzieła szkodliwe, a w ich dłoniach jest dopuszczanie się przemocy.^c **7** Ich nogi biegną do jawnego zła,^d a oni śpieszą się, by przelać niewinną krew.^e Myśli ich to myśli szkodliwe;^f na ich gościńcach jest złupienie i zguba.^g **8** Drogę pokoju^h lekceważą i nie ma sprawiedliwości na ich ścieżkach.ⁱ Wykrzywili swe drogi.^j Żaden chodzący po nich nie zazna pokoju.^k

9 Dlatego sprawiedliwość jest od nas daleko i nie sięga do nas prawość. Spodziewamy się światła, a oto ciemność; jasności, lecz chodzimy w ciągłym mroku.^l

10 Szukamy ściany po omacku jak ślepi i szukamy po omacku jak nie mający oczu.^m W samo południe potykamy się niby w mroku wieczora; wśród odznaczających się tężyzną jesteśmy jak umarli.ⁿ **11** Pomrukujemy wszyscy jak niedźwiedzie i gruchamy żałośnie jak gołębie.^o Spodziewaliśmy się sprawiedliwości,^p lecz jej nie było; wybawienia, lecz pozostawało daleko od nas.^q **12** Bo nasze buntury pomnożyły się przed tobą,^r a każdy z naszych grzechów świadczy przeciw nam.^s Nasze buntury bowiem są z nami i dobrze znamy swoje przewinienia.^t

13 Dochodziło do występków i zapierania się Jehowy;^u i odstępowano od naszego Boga, mówiono o ucisku i buncie.^v z serca poczynano i pomrukiwano słowa fałszywe.^w **14** I sprawiedliwość była zmuszona się cofnąć,^x a prawość stała w oddali.^y Bo prawda potknęła się na placu,

ROZDZ. 59**a** Mt 3:7

Mt 12:34

Mt 23:33

b Iz 57:12

Iz 64:6

Obj 3:17

c Jer 6:7

Am 3:10

Mi 6:12

d Prz 1:16

Rz 3:15

e Jer 22:17

Eze 9:9

Mt 23:35

f Prz 15:26**g** Ps 58:2

Rz 3:16

h Prz 3:17

Łk 1:79

i Iz 5:7

Jer 5:1

j Iz 59:15

Am 6:12

Hab 1:4

k Iz 48:22

Jer 8:15

l Iz 5:30

Iz 8:22

m Pwt 28:29

Prz 4:19

1 Jn 2:11

n Lam 3:6**o** Iz 38:14**p** Iz 59:8**q** Ps 85:9

Ps 119:155

r Iz 1:5

Eze 5:6

1 Ts 2:15

s Jer 14:7

Oz 5:5

t Ezd 9:13

Neh 9:33

Dn 9:5

u Ps 78:36

Iz 32:6

v Iz 31:6

Jer 17:13

Heb 3:12

w Jer 5:23

Mt 12:34

x Ps 82:2

Hab 1:4

y Kzn 3:16

Iz 5:23

szpalta 2**a** Ps 12:2**b** Iz 48:1

Oz 4:1

c Ps 17:9

Am 4:1

d Mi 3:2**e** Ps 106:23

Eze 22:30

f Ps 98:1

Jer 32:17

g Hi 29:14

Iz 11:5

h Ef 6:17

1 Ts 5:8

i Pwt 32:35

Ps 94:1

Heb 10:30

j Hi 29:14a to, co słuszne, nie może wejść.^a

15 I brakuje prawdy,^b a kto się odwraca od zła, jest łupiony.^c

I Jehowa ujrzał, i było to złe w jego oczach, iż nie ma sprawiedliwości.^d **16** A gdy zobaczył, że nie ma nikogo, zdumiał się, iż nikt się nie ujmuje.^e I jego ramię zaczęło wybawiać dla niego, a wspierała go jego prawość.^f **17** Wtedy prawość włożył na siebie jak pancerz,^g a na głowę hełm wybawienia.^h Jak odzienie włożył też szaty pomstyⁱ i jak płaszczem bez rękawów okrył się gorliwością.^j

18 On odpłaci według postępów:^k złością – swym wrogom, odpowiednim potraktowaniem – swym nieprzyjaciółom.^l Wypom odpłaci odpowiednim potraktowaniem.^m **19** I od zachodu słońca będą się bali imienia Jehowy,ⁿ a od wschodu słońca – jego chwały,^o bo on przybędzie jak niosąca udreć rżeka pędzona duchem Jehowy.^p

20 „I przyjdzie Wykupiciel^q do Syjonu^r oraz do tych, którzy w Jakubie odwracają się od występu^s” – brzmi wypowiedź Jehowy.

21 „A co do mnie, oto moje przymierze z nimi^t” – rzekł Jehowa.

„Mój duch, który jest na tobie,^u i moje słowa, które włożyłem w twe usta,^v nie zostaną odjęte z twoich ust ani z ust twego potomstwa, ani z ust potomków twego potomstwa – rzekł Jehowa – odąd aż po czas niezmiennych^w.”

k Hi 34:11; Ps 18:24; Ps 62:12; Jer 17:10; Mt 16:27; Rz 2:6; 1 Ps 21:9; Iz 1:24; Lam 4:11; Eze 5:13; Łk 19:27; **m** Iz 41:1; Iz 41:5; **n** Ps 22:27; Ps 102:15; **o** Iz 49:12; Mal 1:11; **p** Iz 30:28; Za 4:6; **q** Iz 48:17; **r** Iz 62:11; **s** Pwt 30:3; Rz 11:26; **t** Iz 49:8; Jer 31:33; Rz 11:27; Heb 8:6; **u** Iz 11:2; Jn 1:33; **v** Iz 51:16; Jer 31:34; Jn 7:16; **w** Iz 66:22.

60 „Powstań,^a niewiasto, świeć,^b gdyż przyszło twe światło^c i zajaśniała nad tobą chwała Jehowy.^d **2** Bo oto ciemność^e zakryje ziemię, a gęsty mrok grupy narodowościowe, lecz nad tobą zajaśnieje Jehowa i będzie nad tobą widać jego chwałę.^f **3** I pójdą narody do twego światła,^g a królowie^h – do blasku twej jasności.ⁱ

4 „Podnieś oczy wokoło i zobacz! Wszyscy oni zostali zebrani;^j przyszli do ciebie.^k Z daleka przychodzą twoi synowie oraz twoje córki, które będą piastowane u boku.^l **5** Wtedy ujrzysz i się rozpromienisz,^m a twoje serce zadrży i się rozszerzy, gdyż do ciebie napłynie bogactwo morza; przyjdą do ciebie zasoby narodów.ⁿ **6** Zakryje cię falująca masa wielbłądów, młode wielbłądy z Midianu i z Efy.^o Przyjdą wszyscy z Szeby.^p Przyniosą złoto i wonną żywicę. I oznajmiać będą o przejawach chwały Jehowy.^q **7** Zostaną zebrane do ciebie wszystkie trzody Kedara.^r Będą ci usługiwać^s barany Nebajota.^t Pójdą uznane na mój ołtarz,^u a ja upiększę swój piękny dom.^v

8 „Kim są ci, którzy przylatują niczym obłok^w i jak gołębie do swych gołębników? **9** We mnie bowiem będą pokładać nadzieję wyspy,^x również okrety Tarsisz^y tak jak na początku, by z daleka sprowadzić twych synów^z – mają oni ze sobą swe srebro i złoto^a – dla imienia^b Jehowy, twego Boga, i dla Świętego Izraelskiego,^c bo on cię ozdobi.^d **10** I cudzoziemcy będą budować twe mury,^e a ich królowie będą ci usługiwać;^f bo w swym oburzeniu cię uderzę,^g lecz w swej dobrej woli zmiłuję się nad tobą.^h

ROZDZ. 60

- a Iz 51:17
- b Iz 52:1
- c Iz 58:1
- d Iz 42:6
- e Mt 5:16
- f Ef 5:8
- g Flp 2:15
- c Iz 9:2
- h Łk 1:79
- i Jn 1:9
- d Iz 60:19
- Mal 4:2
- Łk 2:32
- 1Pt 4:14
- Obj 22:5
- e Dz 26:18
- Rz 1:21
- 1Pt 2:9
- f 2Ko 3:18
- g Rdz 49:10
- Iz 11:10
- h Ps 2:10
- Iz 49:23
- i Obj 21:24
- j Iz 49:18
- k Iz 49:21
- Ag 2:7
- Jn 10:16
- Obj 7:13
- l Iz 49:22
- m Jer 33:9
- n Iz 54:2
- Iz 61:6
- Ag 2:7
- Ag 2:8
- o 1Kn 1:33
- p 2Kn 9:1
- q Mal 1:11
- Rz 15:9
- Obj 19:6
- r Iz 42:11
- s Wj 29:39
- Kpl 5:15
- Kpl 9:2
- Lb 6:14
- t Rdz 25:13
- u Iz 56:7
- Heb 13:10
- v Ag 2:9
- w Obj 7:9
- x Iz 51:5
- Rz 15:12
- y 1KI 10:22
- z Iz 60:4
- Iz 66:20
- a Za 14:14
- b 1KI 8:41
- Ps 72:19
- c Iz 48:17
- d Ps 149:4
- Iz 52:1
- Iz 55:5
- Łk 2:32
- e Neh 3:26
- f Ezd 7:27
- Neh 2:7
- Iz 49:23
- Obj 21:24

11 „I twoje bramy będą stale otwarte;^a nie będą zamykane ani we dnie, ani w nocy, żeby zostały do ciebie sprowadzone zasoby narodów,^b a przewodzić będą ich królowie.^c **12** Bo każdy naród i każde królestwo, które nie będzie ci służyć, zginie; a narody z całą pewnością zostaną spustoszone.^d

13 „Do ciebie przyjdzie chwała Libanu, a zarazem drzewo jałowcowe, jesion i cyprys,^e żeby upiększyć miejsce mego sanktuarium;^f i przysporzę chwały miejscu swoich stóp.^g

14 „I pochylając się, przyjdą do ciebie synowie tych, którzy cię uciskali;^h a wszyscy, którzy odnosili się do ciebie ze wzgardą, pokłonią się aż do spodów twych stópⁱ i nazwą cię miastem Jehowy. Syjonem^j Świętego Izraelskiego.

15 „Zamiast być całkowicie opuszczoną i znienawidzoną, przez którą nikt by nie przechodził,^k będziesz za moją sprawą przedmiotem dumy po czas niezmierny, radosnym uniesieniem na pokolenie za pokoleniem.^l **16** I będziesz ssąć mleko narodów,^m będziesz też ssąć pierś królów;ⁿ i poznasz, że ja, Jehowa,^o jestem twym Wybawcą,^p a twym Wypucicielem^q jest Mocarz^r Jakubowy. **17** Zamiast miedzi przyniosę złoto,^s a zamiast żelaza przyniosę srebro, a zamiast drewna – miedź, a zamiast kamieni – żelazo; i uczynię pokój twymi nadzorca-

g Iz 57:17; h Pwt 30:3; 1KI 11:39; Ps 30:5; Iz 12:1; Iz 54:7; **szpalta 2** a Obj 21:25; b Iz 60:5; c Iz 60:3; d Ps 2:12; Iz 41:11; Dn 2:44; Łk 19:27; Obj 2:27; e Iz 35:2; Iz 41:19; Iz 55:13; f Ps 96:6; g Ps 99:5; Ps 132:7; h Iz 14:2; Iz 45:14; Jer 16:19; i Obj 3:9; j Ps 48:2; Ps 87:3; Iz 62:12; Heb 12:22; k 2Kn 36:17; Iz 49:14; Jer 30:17; Jer 33:10; Lam 1:4; Gal 4:27; l Iz 35:10; Iz 61:7; Jer 33:11; m Iz 61:6; Iz 66:11; n Iz 49:23; o Eze 34:30; p Iz 43:3; q Iz 41:14; r Ps 46:11; Ps 132:2; Iz 30:29; Iz 49:26; s 1KI 10:21; Obj 21:18.

mi,^a a prawość – wyznaczającymi ci zadania.^b

18 „Nie będzie już słyhać o przemocy w twoim kraju, o złupieniu czy zgubie w twoich granicach.^c I nazwiesz swe mury Wybawieniem,^d a swe bramy Chwałą. **19** Słońce nie będzie już dla ciebie światłem za dnia ani swą jasnością nie będzie cię oświecał księżyc.

I Jehowa stanie się dla ciebie światłem po czas niezmierny,^e a twój Bóg twoim pięknem.^f **20** Słońce twoje już nie będzie zachodzić, nie będzie też ubywać twego księżyca, bo Jehowa stanie się dla ciebie światłem po czas niezmierny^g i dopełnią się dni twej żaloby.^h **21** A jeśli chodzi o twój lud, wszyscy będą prawi;ⁱ po czas niezmierny będą posiadać tę ziemię,^j oni – zasadzona^k przeze mnie laturośl, dzieło moich rąk,^l ku mojej ozdobie.^m **22** Malutki stanie się tysiącem, a niewielki – potężnym narodem.ⁿ Ja, Jehowa, przyspieszę to w stosownym czasie”.^o

61 Spoczywa na mnie duch Wszechwładnego Pana, Jehowy,^p bo Jehowa mnie namaścił,^q bym opowiadał dobrą nowinę potulnym.^r Posłał mnie, abym opatrywał mających złamane serce,^s obwieszczał o swobodzenie uprowadzonym do niewoli,^t a więźniom szerokie otwarcie oczu;^u **2** abym ogłaszał rok dobrej woli Jehowy^v i dzień pomsty ze strony naszego Boga;^w abym pocieszał wszystkich pogrążonych w żałości;^x **3** bym wyznaczył dział tym, którzy opłakują Syjon, bym zamiast popiołu dał im nakrycie głowy,^y zamiast żałości – olejek radosnego uniesienia,^z

ROZDZ. 60

a Iz 32:1

1Pt 5:2

b Iz 1:26

c Iz 2:4

Iz 11:9

Iz 54:14

Za 9:8

d Iz 26:1

1Ko 3:17

Obj 19:1

e Ps 36:9

Iz 60:1

Obj 21:23

Obj 22:5

f Ps 62:7

Ps 71:8

Za 2:5

Lk 2:32

g Ps 27:1

Ps 84:11

Jak 1:17

h Iz 25:8

Iz 30:19

Iz 35:10

Obj 21:4

i Iz 32:16

2Pt 3:13

j Ps 37:11

Ps 37:29

Mt 5:5

Obj 21:7

k Ps 92:13

Mt 15:13

l Iz 29:23

Iz 43:7

Ef 2:10

m Iz 43:21

Iz 44:23

n Dn 2:35

Obj 7:9

o Iz 5:19

Hab 2:3

ROZDZ. 61

p Iz 42:1

Mt 3:16

Lk 4:18

q Ps 2:2

Dz 10:38

r Ps 22:26

Ps 34:2

Mt 11:5

s Ps 147:3

2Ko 7:6

t Ps 102:20

Jer 34:8

Rz 8:21

Gal 4:25

Heb 2:15

u Lk 4:18

Lk 7:22

Dz 26:18

v Kpl 25:10

Lk 4:19

2Ko 6:2

zamiast przygnębitego ducha – płaszczyć wysławiania;^a i będą zwani wielkimi drzewami prawość,^b zasadzeniem Jehowy,^c by został upiękaszony.^d **4** I odbudują prastare miejsca, które są spustoszone;^e podniosą dawno opustoszałe okolice^f i odnowią spustoszone miasta,^g miejsca opustoszałe przez pokolenie za pokoleniem.

5 „I staną obcy, i będą paść wasze trzody,^h a cudzoziemcyⁱ będą waszymi rolnikami i hodowcami winorośli.^j **6** Wy zaś będziecie zwani kapłanami Jehowy;^k będzie się o was mówić, że jesteście sługami^l naszego Boga.^m Będziecie spożywać zasoby narodówⁿ i będziecie się chlubić ich chwałą.^o **7** Zamiast waszej hańby będzie podwójna miara,^p a zamiast zaznać upokorzenia, będą radośnie wykrzykiwać z powodu swego działu.^q Dlatego posiadą w swym kraju podwójną miarę.^r Przypadnie im radość po czas niezmierny.^s **8** Bo ja, Jehowa, miłuję sprawiedliwość,^t nienawidzę rozboju oraz nieprawości.^u I dam im ich zapłatę w wierności wobec prawdy,^v i zawrę dotyczące ich przymierze trwające po czas niezmierny.^w **9** A ich potomstwo będzie znane wśród narodów^x i ich potomkowie pośród ludów. Wszyscy, którzy ich ujrzą, rozpoznają,^y że są potomstwem, które Jehowa pobłogosławił”.^z

w Iz 34:8; Dz 17:31; **x** Iz 25:8; Mt 5:4; Lk 6:21; **y** Est 9:22; Ps 30:11; **z** Ps 45:7; **szpalta 2** **a** Za 3:4; **b** Ps 92:12; Mt 7:17; **c** Iz 60:21; **d** Jn 15:8; 1Ko 6:20; **e** Iz 49:8; **f** Iz 51:3; **Obj** 11:2; **f** Iz 44:26; **g** Eze 36:33; **h** Iz 14:1; **i** Iz 60:10; **j** Mt 25:34; **Obj** 7:15; **k** Wj 19:6; 1Pt 2:9; **Obj** 20:6; **l** Mt 24:45; **Dz** 13:2; **Heb** 10:11; **m** 2Ko 6:4; **n** Iz 23:18; **l** 60:5; **Iz** 60:7; **Ag** 2:7; **p** Wt 21:17; **2Kl** 2:9; **q** Hl 42:10; **r** Za 9:12; **s** Ps 16:11; **l** 35:10; **t** Pwt 32:4; **Ps** 33:5; **Ps** 37:28; **u** Prz 6:16; **Jer** 7:9; **Za** 8:17; **Mal** 3:8; **v** Rut 2:12; **Ps** 117:2; **Za** 8:8; **Wt** 25:23; **Iz** 55:3; **Jer** 32:40; **Heb** 13:20; **x** Rdz 22:18; **Za** 8:13; **y** Iz 60:4; **z** Ps 115:15; **Iz** 65:23.

10 Doprawdy, będę się wielce radował w Jehowie.^a Dusza moja radować się będzie w moim Bogu.^b Przydział mnie bowiem w szaty wybawienia;^c okrył mnie płaszczem prawości,^d niczym oblubienica, który jak kapłan wkłada nakrycie głowy;^e i niczym oblubienicę, która się przystraja swymi ozdobami.^f **11** Bo jak ziemia wydaje swą latorośl i jak ogród sprawnia, że wschodzi to, co posiano,^g tak Wszechwładny Pan, Jehowa, sprawi, że wobec wszystkich narodów wszędzie prawość^h i chwała.ⁱ

62 Ze względu na Syjon nie będę milczał^j i ze względu na Jerozolimę^k nie będę stał bezczynnie, aż jej prawość wszędzie niczym jasność,^l a jej wybawienie – niczym płonąca pochodnia.^m

2 „I ujrzą narody twą prawość,ⁿ niewiasto,^o a wszyscy królowie twą chwałę.^p I zostaniesz nazwana nowym imieniem,^q które wyznacza usta Jehowy. **3** I staniesz się w ręku Jehowy piękną koroną^r i królewskim zawojem w dłoni twego Boga. **4** Już nie będą mówić, że jesteś niewiastą całkowicie porzuconą,^s a o twej krainie nie będą mówić, iż jest opustoszała,^t lecz będziesz zwana „W niej moje upodobanie”,^u a twa kraina – „Będąca własnością jako żona”. Bo Jehowa będzie miał upodobanie w tobie, a twoja kraina będzie własnością jako żona.^v **5** Bo jak młodzieniec bierze dziewicę na własność jako żonę, tak twój synowie wezmą cię na własność jako żonę.^w I radosnym uniesieniem oblubienica nad oblubienicą^x będzie się twój Bóg wielce radował tobą.^y **6** Na twoich murach, Jerozolimo, postawiłem strażni-

ROZDZ. 61

- a 1Sm 2:1
Rz 5:11
- b Iz 25:9
Iz 65:13
Lk 1:46
- c Ps 132:16
Iz 52:1
Obj 21:2
- d Hi 29:14
Ps 132:9
- e Wj 28:39
Iz 61:3
- f Ps 45:13
Iz 49:18
Obj 19:7
- g Iz 55:10
Iz 58:11
- h Ps 85:11
Iz 45:8
Iz 62:1
- i Iz 60:18
Iz 62:7
1Pt 2:9

ROZDZ. 62

- j Ps 102:13
Iz 43:13
- k Ps 137:6
Za 2:12
- l Prz 4:18
Iz 1:26
- m Ps 98:2
Iz 51:5
- n Iz 48:14
Iz 54:14
Jn 16:8
- o Iz 54:1
Iz 60:1
- p Ps 72:10
Iz 49:23
Iz 60:11
- q Iz 65:15
Jer 33:16
- r Ps 48:2
Ps 50:2
Za 9:16
1Ts 2:19
- s Iz 54:6
- t Iz 32:14
Iz 49:14
- u Ps 149:4
Jer 32:41
Sof 3:17
- v Jer 3:14
Oz 2:19
- w Jer 3:14
- x PnP 3:11
- y Iz 65:19
Jer 32:41

szpalta 2

- a 2Kn 8:14
Iz 52:8
1Ko 12:28
Ef 4:11

ków.^a Niech nie milczą przez cały dzień i przez całą noc – nigdy.^b

„Wy, którzy wspominiacie o Jehowie,^c nie milczcie^d **7** i nie dawajcie mu milczenia, aż mocno utwierdzi, aż uczyni z Jerozolimy chwałę na ziemi”.^e

8 Jehowa przysiągł swą prawicą^f i swoim silnym ramieniem:^g „Twego zboża już nie dam na pokarm twoim nieprzyjaciółom,^h a cudzoziemcy nie będą pić twego młodego wina,ⁱ nad którym się mozoliłaś. **9** Lecz ci, którzy je zbierają, będą je spożywać i na pewno będą wyśławiać Jehowę; a ci, którzy je zbierają, będą je pić na moich świętych dziedzińcach”.^j

10 Przechodźcie, przechodźcie przez bramy. Oczyśćcie drogę ludowi.^k Usypujcie, usypujcie gościnniec. Oczyśćcie go z kamieni.^l Wznieście sygnał dla ludów.^m

11 Oto Jehowa sprawił, że usłyszano to aż na krańcu ziemi:ⁿ „Powiedzcie córce syjońskiej:^o „Oto przychodzi tve wybawienie.^p Oto jest z nim nagroda, którą on daje,^q a przed nim – jego zapłata”.^r

12 I nazwaj ich ludem świętym,^s wykupionymi przez Jehowę,^t a ty będziesz zwana „Poszukiwaną”. „Miastem nie porzuconym bezpowrotnie”.^u

63 Któż to przychodzi z Edomu^v w jaskrawych szatach z Bocy,^w wspaniały w swym odzieniu, kroczący w obfitości swej mocy?

- b Ps 134:1; c Ps 134:2; Dz 10:4; d 1Ts 5:17; e Iz 61:11; Jer 33:9; Sof 3:19; f Pwt 32:40; Eze 20:5; g Iz 40:10; h Pwt 28:33; i Pwt 28:51; Jer 5:17; j Pwt 14:23; Iz 65:21; k Iz 40:3; Iz 48:20; l Iz 57:14; m Ezd 1:3; Iz 11:12; Iz 18:3; Iz 49:22; n Ps 98:2; o Iz 40:9; p Za 9:9; Mt 21:5; Jn 12:15; q Iz 40:1; Iz 49:4; r 1Ko 15:58; Obj 22:12; s Pwt 26:19; 1Pt 1:15; t Ps 107:2; Iz 35:9; u 1Ki 11:39; Iz 54:7;

ROZDZ. 63

- v Ps 137:7; Iz 34:5; w Am 1:12.

„To Ja – Ten, który mówi w prawości,^a Ten, który obfituje w moc, by wybawić”.^b

2 Dlaczego twe odzienie jest czerwone, a twe szaty są jak szaty tego, który depcze w winnej tłocznicy?^c

3 „W korycie winiarskim deptałem sam,^d a spośród ludów nie było ze mną nikogo. I deptałem ich w swoim gniewie^e oraz trato-wałem ich w swojej złości.^f A ich tryskająca krew przyskała na moje szaty^g i poplamiliłem całe swe odzienie. **4** Bo w moim sercu jest dzień pomsty^h i nad-szedł rok moich wykupionych. **5** I patrzyłem, ale nie było żadnego wspomożyciela; i po-padłem w zdumienie, ale nie było nikogo, kto by służył wsparciem.ⁱ Toteż moje ramię zapewniło mi wybawienie^j i wsparła mnie moja złość.^k **6** I deptałem ludy w swoim gniewie, i upi-jałem je swą złością,^l i sprawia-łem, że krew z nich tryskała na ziemię”.^m

7 Wspominać będę wyrazy lo-jalnej życzliwości Jehowy,ⁿ prze-jawy chwały Jehowy – stosow-nie do wszystkiego, co Jehowa nam wyświadczył^o – obfitość do-broci wobec domu Izraela,^p któ-rą im wyświadczył stosownie do swych zmiłowań^q i stosownie do obfitości przejawów swej lo-jalnej życzliwości. **8** I jeszcze rzekł: „Z całą pewnością są oni moim ludem,^r synami, którzy się nie sprzeniewierzą”.^s Stał się za-tem ich Wybawcą.^t **9** Podczas całej ich udręki odczuwał udrę-kę.^u I jego osobisty posłaniec wybawił ich.^v W swej miłości i współczuciu on sam ich wykupił^w i podniósł ich, i nosił przez wszystkie dawne dni.^x

10 Lecz oni się zbuntowali^y i zasmucili jego świętego du-

ROZDZ. 63

a Iz 45:19

lz 45:24

b Iz 25:9

lz 49:26

c Jl 3:13

Obj 14:20

Obj 19:15

d Lam 1:15

e Obj 14:19

f 1Sm 2:10

lz 34:2

Mi 7:10

g 2Kl 9:33

h Iz 34:8

lz 35:4

lz 61:2

i Iz 59:16

j Ps 44:3

Ps 98:1

lz 51:9

lz 52:10

k Ps 59:13

lz 59:18

l Ps 75:8

Jer 25:16

Obj 14:10

m Iz 26:5

n Wj 20:6

Ps 63:3

Ps 107:8

Ps 136:1

o Ps 78:12

Ps 105:5

p 1Kl 8:66

Ps 31:19

q Ps 51:1

lz 55:7

r Rdz 17:7

s Wj 24:7

t Wj 14:30

Ps 106:21

u Wj 3:7

Sdz 10:16

v Wj 14:19

Wj 23:20

w Pwt 7:8

Ps 106:10

x Wj 19:4

Pwt 1:31

y Pwt 9:7

szpalta 2

a Ps 78:40

Dz 7:51

Ef 4:30

b Kpl 26:17

Pwt 28:63

Jer 30:14

c Jer 21:5

d Wj 14:30

lz 51:10

e Ps 77:20

f Lb 11:17

Ag 2:5

Za 4:6

cha.^a Wtedy przemienił się w ich nieprzyjaciela;^b toczył z nimi wojnę.^c **11** I zaczęto wspominać dawne dni, jego sługę Mojżesza: „Gdzie jest Ten, który z morza wyprowadził ich^d z pasterzami swej trzody?^e Gdzie jest Ten, który w niego włożył swego świętego ducha?^f **12** Ten, który sprawił, że jego piękne ramię^g szło po prawicy Mojżesza; Ten, który rozdzielił wody przed nimi,^h by uczynić sobie imię trwające po czas niezmierzony.ⁱ **13** Ten, który ich przeprowadził przez rozkołysane wody, tak iż się nie potknęli – jak koń na pustkowiu?^j **14** Jak wtedy, gdy zwierzę schodzi w dolinę równinę, tak duch Jehowy zapewniał im odpoczynek”.^k

W ten sposób prowadziłeś swój lud, by sobie uczynić piękne imię.^l

15 Spójrz z nieba^m i zobacz ze swego wzniesłego miejsca pobytu, świętego i pięknego.ⁿ Gdzie twa gorliwość^o i cała twa potęga, poruszenie twoego wnętrza^p i twe zmiłowania?^q Stały się po-wściągliwe wobec mnie.^r **16** Tyś bowiem naszym Ojcem;^s choćby Abraham nas nie znał, a Izrael nas nie uznawał, ty, Jehowo, jesteś naszym Ojcem. Nasz Wykupiciel od dawna – to twoje imię.^t **17** Dlaczego, Jehowo, sprawiasz, że zbaczamy z twoich dróg? Dlaczego zatwardzasz nasze serce na bojaźń przed tobą?^u Wróc ze względu na swoich sług, na plemiona będące twą dziedziczną własnością.^v

g Wj 6:6; Wj 15:16; h Wj 14:21; Ps 78:13; i Wj 9:16; Wj 14:17; Rz 9:17; j Ps 106:9; k Joz 22:4; 12Sm 7:23; Neh 9:10; m Pwt 26:15; Ps 80:14; n 2Kn 30:27; l Iz 57:15; o 2Kl 19:31; Za 8:2; p Jer 31:20; q Pwt 4:31; Neh 9:17; r Pwt 31:17; s Wj 4:22; Pwt 32:6; Jer 3:19; t Iz 41:14; l Iz 44:6; l Iz 54:5; u Pwt 2:30; Joz 11:20; l Iz 6:10; Rz 9:18; v Ps 74:2; Ps 80:14; Ps 135:4.

18 Na krótką chwilę twój święty lud^a miał posiadłość. Nasi wrogowie podeptali twe sanktuarium.^b
19 Na długo staliśmy się jak ci, nad którymi ty nie sprawowałeś władzy, jak ci, nad którymi nie wzywano twego imienia.^c

64 O, gdybyś to rozdarł niebiosą, żeby zstąpić,^d by z twego powodu zatrzęsy się góry^e — **2** tak jak ogień zapala chrust i ogień sprawia, iż wrze woda — byś dał poznać swe imię swoim wrogom,^f aby z twego powodu zdrząły narody!^g **3** Gdy czyniłeś rzeczy napawające lękiem,^h których nie mogliśmy się spodziewać, zstąpiłeś. Z twego powodu zatrzęsy się góry.ⁱ
4 I od dawna nikt nie słyszał^j ani nie nadstawił ucha, ani żadne oko nie ujrzało Boga poza tobą,^k który by działał na rzecz oczekującego nań.^l **5** Wyszedłeś naprzeciw temu, który się wielce raduje i czyni to, co prawe^m — tych, którzy pamiętają o tobie na twoich drogach.ⁿ

Oto się oburzyłeś,^o gdyśmy w nich grzeszyli^p przez długi czas, mielibyśmy więc być wybawieni?^q **6** I stajemy się jak ktoś nieczysty, my wszyscy, a wszystkie nasze prawe uczynki są jak szata na czas miesiączkowania;^r i zwiędniemy jak liście.^s my wszyscy, a nasze przewinienia unoszą nas jak wiatr.^t **7** I nie ma nikogo, kto by wzywał twego imienia,^u nikogo, kto by się ocknął, żeby się ciebie uchwycić; bo zakryłeś przed nami swoje oblicze^v i sprawiasz, że topniemy^w od mocy naszego przewinienia.

8 A teraz, Jehowo, tyś naszym Ojcem.^x My jesteśmy gliną,^y a tyś naszym Garncarzem;^z i wszyscy jesteśmy dziełem twej

ROZDZ. 63

- a Wj 19:6
- Pwt 7:6
- b 2Kń 36:19
- Iz 64:11
- Lam 1:10
- c Pwt 28:10
- 2Kń 7:14

ROZDZ. 64

- d Wj 19:11
- Mi 1:3
- e Ps 18:7
- Ps 68:8
- f Ps 46:10
- Eze 36:23
- Mt 6:9
- g Ps 99:1
- h Wj 34:10
- Ps 66:3
- i Hab 3:6
- j 1Kł 2:9
- k Jer 16:20
- 1Kł 8:4
- l Ps 130:7
- Iz 25:9
- Mi 7:7
- m Eze 33:16
- Sof 2:3
- Dz 10:35
- n Ps 25:4
- Ps 25:9
- Oz 14:9
- o Ps 90:7
- Iz 63:10
- p Iz 1:21
- q Iz 1:15
- Mal 3:7
- r Kpl 12:2
- Kpl 15:20
- s Ps 90:6
- Jak 1:10
- t Ps 1:4
- Iz 57:13
- u Ps 14:4
- Oz 7:7
- v Pwt 31:17
- Iz 57:17
- w Eze 22:20
- x Iz 63:16
- y Hi 10:9
- Iz 29:16
- Jer 18:6
- z Iz 45:9
- Rz 9:20

szpalta 2

- a Hi 10:8
- Ps 100:3
- b Ps 74:1
- Ps 79:5
- c Jer 3:12

reki.^a **9** Nie oburzaj się, Jehowo, nad miarę^b i nie pamiętaj na zawsze naszego przewinienia.^c Zechciej teraz spojrzeć: my wszyscy jesteśmy twoim ludem.^d **10** Twoje święte miastec^e stały się pustkowiem. Syjon^f stał się istną pustynią, Jerozolima bezludnym pustkowiem.^g **11** Nasz dom święty i piękny,^h w którym chwalili cię nasi praojcowie,ⁱ wydano na pastwę ognia;^j i zniszczono wszystkie nasze cenne rzeczy.^k **12** Czy wobec tego będziesz zachowywał powściągliwość,^l Jehowo? Czy będziesz milczał i dopuścisz, żebyśmy byli utrapieni nad miarę?^m

65 „Pozwoliłem się szukaćⁿ tym, którzy o mnie nie pytali.^o Dałem się znaleźć tym, którzy mnie nie poszukiwali.^p Rzekłem: „Oto jestem, oto jestem!”^q do narodu, który nie wzywał mego imienia.^r

2 „Przez cały dzień wyciągałem ręce do ludu upartego,^s do idących drogą niedobłą,^t za swoimi myślami,^u **3** do ludu tych, którzy stale obrażają^v mnie prosto w twarz, składają ofiary w ogrodach^w i na ceglach zamieniają ofiary w dym,^x **4** siadają wśród grobowców^y — którzy też spędzają noc w budkach do czuwania, jedzą mięso świni,^z a w swych naczyniach mają wywar z czegoś plugawego;^a **5** którzy mówią: „Trzymaj się z dala. Nie zbliżaj się do mnie, bo

- d Pwt 7:6; Ps 79:13; e Iz 1:7; f Lam 5:18; Mi 3:12;
- g Ps 79:1; Lam 1:4; h 2Kł 25:9; i 2Kł 29:25; j 2Kł 36:19; Jer 52:13; k Lam 1:10; l Ps 74:10; m Ps 83:1; Iz 14:1; n Ps 10:1; Ps 74:11; Za 1:12; ROZDZ. 65
- n Ps 105:4; Iz 55:6; o Oz 2:23; p Rz 9:30; Rz 10:20; Ef 2:12; q Iz 45:22; r Oz 1:10; Za 2:11; 1Pt 2:10;
- s Pwt 31:27; Neh 9:29; Iz 1:2; Jer 5:23; Jer 6:28; Za 7:11; Dz 7:51; t Ps 36:4; Jer 5:31; Jer 35:15; u Iz 55:7; Iz 59:7; Jer 18:12; Mt 15:19; Jak 1:14; v Pwt 32:16; 2Kł 17:17; 2Kł 22:17; Jer 32:29; Jer 32:30;
- w Kpl 17:5; Iz 1:29; Iz 66:17; x 2Kł 34:25; Jer 44:3; y Lub 19:16; Pwt 18:11; z Kpl 11:7; Pwt 14:8; Iz 66:17; a Kpl 11:4; Pwt 14:3.

przeniosę na ciebie świętość.^a Ci są w mych nozdrzach dymem,^b ogniem płonącym przez cały dzień.^c

6 „Oto zapisano to przed moim obliczem.^d Nie będę milczał,^e lecz odpłacę;^f odpłacę w ich zanadrze^g **7** za ich przewinienia, a zarazem za przewinienia ich praojców”^h – rzekł Jehowa. „Ponieważ sprawiali, iż wznosił się dym ofiarny na górach, i znieważali mnieⁱ na wzgórzach,^j więc najpierw odmierzę im zapłatę w ich zanadrze”.^k

8 Oto, co rzekł Jehowa: „Jak ktoś, kto znalazłszy w kłósci młode wino,^l powie: „Nie niszczy go,^m gdyż jest w nim błogosławieństwo”,ⁿ tak ja uczynię ze względu na moich sług, aby nie zniszczyć wszystkich”.^o **9** I wywiodę z Jakuba potomstwo,^p a z Judy dziedzicznego właściciela moich gór;^q i moi wybrani wezmą to na własność,^r a moi słudzy będą tam przebywać.^s **10** I Szaron^t stanie się pastwiskiem dla owiec,^u a nizi-
na Achor^v miejscem odpoczynku bydła – dla mego ludu, który będzie mnie szukał.^w

11 „Lecz wy opuszczacie Jerozolimę,^x zapominacie o mej świętej górze,^y zastawiacie stół bóstwu szczęścia^z i nalewacie zmieszane wino bóstwu przeznaczenia.^a **12** I przeznaczę was pod miecz,^b i wy wszyscy pochylicie się, by was pozabijano;^c bo wołałem,^d lecz wyście nie odpowiadali, mówiłem, lecz wyście nie słuchali;^e i czyniliście to, co złe w moich oczach,^f i wybraliście to, w czym nie miałem upodobania”.^g

13 Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto moi słudzy będą jeść,^h lecz wy będziecie głodować.ⁱ Oto moi słu-

ROZDZ. 65

- a Lk 18:9; Lk 18:11
- b Ps 101:5; Prz 16:5; Lk 18:14
- c Pwt 29:20
- d Ps 56:8; Mal 3:16
- e Ps 50:3; Iz 43:13; Jer 5:9
- f Ps 50:21; Jer 16:18; Eze 11:21; Jl 3:4
- g Ps 79:12
- h Wj 20:5; Kpl 26:39; Mt 23:35
- i Eze 20:28
- j 1Kl 22:43; 2Kl 12:3
- k Ps 79:12; 1Ts 2:16
- l Sdz 9:13
- m Jer 30:11; Mt 24:22
- n Rdz 18:18; Jl 2:14
- o Am 9:8; Rz 9:27
- p Eze 37:21; Rz 11:5
- q Rdz 35:12; Iz 60:21; Eze 36:8; Abd 17
- r Iz 61:7
- s Sof 3:20
- t Iz 33:9
- u Pwt 28:2; Iz 35:2
- v Joz 7:24; Oz 2:15
- w Ps 24:6; Iz 55:6
- x Pwt 29:25; 1Kn 28:9; Iz 1:4
- y 2Kn 28:24; 2Kn 34:25
- z Pwt 32:17; 1Ko 10:20
- a Wj 20:3
- b Kpl 26:25; Pwt 28:22; Eze 6:13
- c Pwt 28:63; Eze 9:6
- d 2Kn 36:15; Prz 1:24; Iz 50:2; Iz 66:4
- e 2Kn 36:16; Jer 7:13; Za 7:13; Mt 22:3

dzy będą pić,^a lecz wy będziecie pragnąć.^b Oto moi słudzy będą się radować,^c lecz wy będziecie doznawać wstydu.^d **14** Oto moi słudzy będą radośnie wołać w dobrym nastroju serca,^e lecz wy będziecie wykrzykiwać z bólesci serca i będziecie wyć zupełnie załamani na duchu.^f **15** I pozostawicie swe imię na przekleństwo moim wybranym, a Wszechwładny Pan, Jehowa, uśmierci każdego z was,^g ale sługom swoim nada inne imię.^h **16** tak iż każdy błogosławiący sobie na ziemi będzie błogosławił sobie przez Boga wiary,ⁱ a każdy składający przysięgę na ziemi będzie przysięgał na Boga wiary;^j ponieważ dawniejsze udręki pójdą w niepamięć i ponieważ będą zakryte przed moimi oczami.^k

17 „Bo oto stwarzam nowe niebiosy^l i nową ziemię;^m i nie będziecie się w umyśle wspominać rzeczy dawniejszychⁿ ani nie przyjdą one do serca.^o **18** Lecz wielce się radujcie^p i weselcie na zawsze z tego, co stwarzam,^q bo oto ja stwarzam Jerozolimę jako powód do radości, a jej lud jako powód do radosnego uniesienia.^r **19** I będę się wesołił z Jerozolimą i wielce radował z mego ludu;^s i już nie będzie w niej słyszeć głosu płaczu ani głosu żałobnego krzyku”.^t

20 „Nie będzie już stamtąd pochodził osesek mający niewiele dni^u ani starzec, który by

f 2Kn 36:12; Iz 1:16; Jer 16:17; g Prz 1:29; Iz 66:3; h Ps 34:10; Ps 37:25; Mal 3:18; Lk 16:25; i Ps 37:19; Am 8:11; szpalka 2; a Iz 49:10; b Lk 16:24; c Iz 61:7; Iz 66:14; d Iz 66:5; e Iz 24:14; Jer 31:12; f Mt 8:12; Mt 24:51; Lk 13:28; g Iz 66:16; Mt 25:41; h Iz 62:2; Jer 33:16; Rz 9:26; i Rdz 22:18; Ps 72:17; Jer 4:2; j Pwt 6:13; Jer 4:2; Jer 12:16; k Iz 12:1; Jer 31:12; Sof 3:15; i Ekd 4:3; Ekd 5:2; Iz 32:1; Iz 51:16; Lk 12:32; Rz 8:20; Obj 14:1; m Rdz 12:3; Ps 37:29; Iz 49:8; Mt 25:34; Jn 10:16; 2Pt 1:3; Obj 7:9; n Ps 37:10; o Obj 21:4; p Ps 67:3; q Ps 96:10; Ps 98:1; r Iz 51:11; s Iz 62:4; Jer 32:41; t Iz 25:8; Jer 31:12; u 2Kl 8:12; Lam 2:21; Oz 13:16.

nie dopełnił swych dni;^a bo ktoś umrze jako chłopiec, chociaż będzie miał sto lat; a grzesznik, choćby stuletni, ściągnie na siebie złorzeczenie.^b **21** I pobudują domy, i będą w nich mieszkać;^c zasadzą winnice i będą spożywać ich owoce.^d **22** Nie będą budować, aby ktoś inny mieszkał; nie będą sadzić, aby ktoś inny jadł. Bo dni mego ludu będą jak dni drzewa;^e i moi wybrani będą w pełni korzystać z dzieła swoich rąk.^f **23** Nie będą się mozolić na darmo^g ani rodzić na niepokój,^h gdyż są potomstwem złożonym z błogosławionych przez Jehowę,ⁱ a wraz z nimi ich potomkowie.^j **24** I będzie tak, że zanim zawołają, ja odpowiem;^k kiedy jeszcze będą mówić, ja wysłucham.^l

25 „Wilki^m i jagnię będą się paść razem,ⁿ a lew będzie jadł słomę tak jak byk,^o pokarmem zaś węża będzie proch.^p Nie będą wyrządzać szkody^q ani rujnować na całej mojej świętej górze”^r – powiedział Jehowa.

66 Oto, co rzekł Jehowa: „Niebiosą są moim tronem,^s a ziemią moim podnóżkiem.^t Gdzie zatem będzie dom, który moglibyście mi zbudować,^u i gdzie będzie dla mnie miejsce odpoczynku?”^v

2 „A wszystko to uczyniła moja ręka, tak iż wszystko to powstało”^w – brzmi wypowiedź Jehowy. „Na takiego więc będę patrzył: na uciśnionego i skruszonego w duchu,^x i drżącego na moje słowo.”^y

3 „Kto zarzyna byka, jest jak ten, kto zabija mężczyznę.^z Kto składa w ofierze owcę, jest jak ten, kto łamie kark psu.^a Kto ofiarowuje dar – jak ten, kto ofia-

ROZDZ. 65

- a Jer 6:11; Lam 5:14
- b Kzn 8:12; Iz 3:11
- c Jer 31:4; Am 9:14
- d Iz 62:8
- e Ps 92:12; Ps 92:14; Obj 21:4
- f 1 Ko 15:58
- g Kpl 26:4; Pwt 28:4; Iz 55:1; Iz 55:2
- h Wj 23:26; Iz 33:24; Iz 54:13
- i Iz 61:9; Za 10:9
- j Iz 59:21; Iz 66:22; Jer 32:39
- k Ps 91:15
- l Iz 58:9; Lk 12:30; Rz 8:26
- m Oz 2:18
- n Iz 11:6
- o Iz 35:9
- p Rdz 3:14; Rz 16:20
- q Iz 2:4; Iz 11:9
- r Mi 4:2; Za 8:3

ROZDZ. 66

- s Ps 11:4; Ps 113:6; Ps 148:13
- t Mt 5:35; Dz 7:49
- u 2Kn 6:18; Dz 17:24
- v 1Kn 28:2; Dz 7:48
- w Rdz 1:1; Iz 40:26; Dz 7:50
- x 2Kl 22:19; Ps 34:18; Mt 5:11; Lk 18:14
- y Ezd 9:4; Ps 119:161; Dz 16:29
- z Prz 15:8; Iz 1:11
- a Kpl 11:27

szpalta 2

- a Pwt 14:8; Iz 65:4; Iz 66:17
- b Kpl 2:2
- c 1Sm 15:23; Iz 1:13
- d Sdz 5:8; Ps 81:12; Jer 14:10
- e Pwt 28:15; Prz 1:31; 2Ts 2:11

rowuje krew świni!^a Kto ku przypomnieniu składa wonną żywicę,^b jest jak ten, kto błogosławi magicznymi zaklęciami.^c Oni też wybrali własne drogi i w ich obrzydliwościach ma upodobanie ich dusza.^d **4** Ja więc wybiorę sposoby poniewierania nimi^e i sprowadzę na nich to, co ich przeraża;^f albowiem wołałem, lecz nikt nie odpowiadał; mówiłem, lecz nikt nie słuchał;^g i wciąż czynili to, co złe w moich oczach, oraz wybierali to, w czym nie mam upodobania”.^h

5 Słuchajcie słowa Jehowy, wy, którzy drżycie na jego słowo:ⁱ „Wasi bracia, którzy was nienawidzą,^j którzy was wyłaczają z powodu mego imienia,^k powiedzieli: „Niech Jehowa będzie wychwalany!”^l On też się ukaże ku waszej radości,^m a oni będą okryci wstydem”.ⁿ

6 Oto odgłos zgiełku z miasta, dźwięk ze świątyni!^o To odgłos tego, jak Jehowa odpłaca swym nieprzyjaciółom tym, na co zasługują.^p

7 Zanim poczuła boleści, urodziła.^q Zanim przyszły na nią bóle porodowe, powiła dziecko płci męskiej.^r **8** Kto słyszał coś takiego?^s Kto widział podobne rzeczy?^t Czy kraj^u powstanie w bólach porodowych w ciągu jednego dnia?^v Albo czy naród^w narodzi się w jednej chwili?^x Bo Syjon poczuł boleści i urodził swych synów.

9 „Ja zaś czryżym miał spowodować przebicie, a nie doprowadzić do porodu?”^y – mówi

- f Prz 10:24; g Prz 1:24; Iz 50:2; Jer 7:13; h 2Kl 21:9; Iz 65:3; Rz 1:28; Heb 4:11; i Ezd 10:3; Iz 66:2; Jer 36:16; Hab 3:16; J Jn 16:2; Gal 2:4; 2Ts 2:3; k Jn 17:11; Jak 2:7; l Iz 5:19; Iz 29:13; m Iz 60:14; Iz 65:14; n Iz 65:13; Jer 17:13; Jer 17:18; o Mal 3:1; 1Pt 4:17; p Pwt 32:35; Iz 59:18; q Iz 54:1; Gal 4:26; r Ps 33:12; s Iz 64:4; t 1Ko 2:9; u Iz 27:6; Iz 65:9; v Ps 54:7; Jer 30:20; w Iz 10:20; Jer 23:8; Za 8:12; Rz 11:26; 1Pt 2:9; x Mt 24:31; y Rdz 18:14; Iz 37:33.

Jehowa. „Albo czy doprowadzam do porodu, a jednocześnie powoduję zamknięcie?” – powiedział twój Bóg.

10 Weselcie się z Jerozolimą i radujcie się z nią^a wszyscy, którzy ją miłujecie.^b Wielce się z nią radujcie, wy wszyscy, którzy z jej powodu jesteście zagrożeni w żalości;^c **11** dlatego że będziecie ssać i się nasycicie z piersi zupełnego pocieszenia przez nią; bo będziecie popijać i zaznacie niezwyklej rozkoszy z sutka jej chwały.^d **12** Tak bowiem rzekł Jehowa: „Oto udzielam jej pokoju takiego jak rzeka^e oraz chwały narodów jak wezbrany potok,^f i będziecie ssać.^g Będziecie noszeni przy boku i pieszczeni na kolanach.^h **13** Jak człowieka, którego pociesza matka, tak ja będę was pocieszał;ⁱ i w związku z Jerozolimą zostaniecie pocieszeni.^j **14** I ujrzycie, i wasze serce wielce się rozraduje,^k a wasze kości^l wyrosną jak miękka trawa.^m I ręka Jehowy da się poznać jego sługom,ⁿ lecz potępi on swych nieprzyjaciół”.^o

15 „Bo oto Jehowa nadchodzi jak ogień,^p a jego rydwany są jak wichry,^q aby swój gniew spłacić złością, a swą naganę płomieniami ognia.” **16** Bo na podobieństwo ognia Jehowa wznieci spór, i to swym mieczem,^r przeciwko wszelkiemu ciążu; a pobitych przez Jehowę będzie wielu.^s **17** Ci, którzy się uświęcają i oczyszczają ze względu na ogrody,^t za stojącym na środku, jedzą mięso świni^u i coś wstrętnego, nawet skaczącego gryzonu,^v na nich wszystkich przyjdzie kres” – brzmi wypowiedź Jehowy. **18** „A jeśli chodzi o ich czyny^x oraz ich myśli,^y nadcho-

ROZDZ. 66

a Pwt 32:43
Iz 44:23
Rz 15:10

b Ps 26:8
Ps 84:2
Ps 122:6
Ps 137:6

c Eze 9:4
d Ps 36:8
Jer 3:15
Jl 3:18

e Ps 72:3
Iz 9:7
Iz 48:18
f Iz 54:3
Iz 60:3
Ag 2:7

g Iz 60:16
h Iz 60:4
i Iz 51:3

j Iz 44:28
Iz 65:18
k Za 10:7

l Prz 3:8
Prz 17:22
m Iz 26:19
Oz 14:5

n Iz 65:13
Mal 3:18
o Iz 59:18
Iz 65:12

p Pwt 4:24
Ps 11:6
Ps 21:9
Ps 97:3

q Ps 50:3
Jer 25:32
r Lb 16:35
2Ts 1:8

s Jer 15:2
t Iz 34:5
Jer 25:33
Eze 38:21
Jl 3:14
Obj 19:18

u Iz 1:29
Iz 65:3
v Kpl 11:7
Pwt 14:8
Iz 65:4

w Kpl 11:29
x Iz 37:28
Iz 59:6
Am 5:12

y Pwt 31:21
Iz 55:7
Ml 2:1

szpalta 2

a Ps 86:9
Iz 2:2
Mt 25:32
Obj 7:9

b Eze 39:21
c Eze 1:3
d Iz 4:2
Mt 24:31

e Rdz 10:4
Ps 72:10
f Rdz 10:13
g Rdz 10:2
Eze 27:13

h Iz 49:1
i Mal 1:11
j Iz 60:3
Rz 15:12
Obj 7:9

dę, aby zebrać wszystkie narody i języki;^a i przyjdą, i ujrzą mają chwałę”.^b

19 „I umieszczę pośród nich znak,^c a niektórych z ocalałych wyślę do narodów^d – do Tarszisz,^e Pul i Lud,^f napinających luk, do Tubalu i Jawanu,^g na dalekie wyspy,^h które nie słyszały wieści o mnie ani nie widziały mej chwały;ⁱ i opowiedzą o mej chwale między narodami.^j **20** I przyprowadzą wszystkich waszych braci ze wszystkich narodów^k jako dar dla Jehowy^l – na koniach i na rydwanach, i na krytych wozach, i na mułach, i na szybkich wielbłądźcach^m – na mają świętą górę,ⁿ Jerozolimę”, rzekł Jehowa, „jak wtedy, gdy synowie Izraela przyniosą w czystym naczyniu dar do domu Jehowy”.^o

21 „Spośród nich także wezmę niektórych na kapłanów, na Lewitów” – rzekł Jehowa.

22 „Bo jak nowe niebios^p i nowa ziemia,^q które ja czynię, ostoją się przed moim obliczem^r – brzmi wypowiedź Jehowy – tak się ostoi wasze potomstwo^s i wasze imię”.^t

23 „I będzie tak, że od nowiu do nowiu i od sabatu do sabatu będzie przychodzić wszelkie ciało, aby się kłaniać przede mną”^u – rzekł Jehowa. **24** „I wyruszą, i będą patrzeć na zwłoki ludzi, którzy dopuszczali się występku przeciwko mnie;^v bo robactwo na nich nie będzie ginąć, a ich ogień nie będzie gaszony,^w i staną się czymś odrażającym dla wszelkiego ciała”.^x

k Pwt 30:3; Iz 11:16; Iz 43:6; Iz 54:3; Iz 60:4; Mt 24:31; I 1z 60:9; Rz 12:1; 1Pt 2:5; m Iz 60:6; n Iz 11:9; Za 1:17; Obj 14:1; o Lb 7:13; p Eze 3:2; Eze 5:2; Iz 65:17; 2Pt 3:13; q Eze 1:3; Eze 2:64; Obj 21:1; r Iz 65:18; s Iz 65:23; t Ps 94:14; Jer 31:36; u Ps 86:9; Za 14:16; Mal 1:11; v Ps 58:10; Eze 39:12; w Iz 14:11; Iz 34:10; Mt 3:12; Mt 25:41; Mk 9:48; 2Ts 1:9; x Ps 139:21.

JEREMIASZA

1 Słowa Jeremiasza,^a syna Chilkiasza, jednego z kapłanów, którzy byli w Anato^b w ziemi Beniamina;^c **2** do niego doszło słowo Jehowy za dni Jozjasza,^d syna Amona,^e króla Judy, w trzynastym roku jego panowania.^f **3** I dochodziło jeszcze za dni Jehojakima,^g syna Jozjasza, króla Judy, aż do końca jedenastego roku Sedekiasza,^h syna Jozjasza, króla Judy, dopóki Jerozolima nie poszła na wygnanie w miesiącu piątym.ⁱ

4 I doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **5** „Zanim cię ukształtowałem w łonie matki,^j znałem cię,^k a zanim jeszcze wyszedłeś z łona, uświęciłem cię.^l Uczyniłem cię prorokiem dla narodów”.

6 Ja zaś rzekłem: „Ach, Wszzechwładny Panie, Jehowo! Oto właściwie nie umiem mówić,^m bo jestem tylko chłopcem”.ⁿ

7 I Jehowa odezwał się do mnie: „Nie mów: „Jestem tylko chłopcem”. Lecz do wszystkich, do których cię poślę, masz iść; i wszystko, co ci nakazę, masz mówić.^o **8** Nie lękaj się ich twarzy,^p bo „ja jestem z tobą, by cię wyzwolić”^q – brzmi wypowiedź Jehowy”.

9 Wtedy Jehowa wyciągnął rękę i dotknął nią moich ust.^r Potem Jehowa rzekł do mnie: „Oto włożyłem swe słowa w twoje usta.^s **10** Patrz, ustanowiłem cię dzisiaj nad narodami i nad królestwami,^t by wykorzeniać i rozwalać, i niszczyć,^u by budować i sadić”.^v

ROZDZ. 1

- a Ezd 1:1
Dn 9:2
Mt 2:17
- b Joz 21:18
1Kl 2:26
1Kn 6:60
Jer 29:27
- c Joz 18:11
- d 2Kl 22:1
- e 2Kl 21:19
- f 2Kn 34:1
Jer 25:3
- g 2Kl 24:1
2Kn 36:4
Jer 25:1
- h 2Kl 24:18
2Kn 36:11
Jer 21:1
Jer 39:2
- i 2Kl 25:8
Jer 52:12
- j Ps 139:16
- k Sdz 13:5
Iz 45:1
Rz 9:11
- l Lk 1:15
- m Wj 4:10
- n 1Kl 3:7
1Tm 4:12
- o Wj 7:2
Lb 22:20
2Kn 18:13
Jer 11:2
Eze 3:4
- p Eze 2:6
Eze 3:8
- q Wj 3:12
Pwt 31:6
Joz 1:5
Jer 15:20
Dz 18:10
Dz 26:17
2Ko 1:10
Heb 13:6
- r Iz 6:7
- s Wj 4:15
Iz 51:16
Eze 33:7
- t Obj 10:11
- u Jer 18:7
Eze 32:18
- v Iz 44:26
Jer 18:9
Jer 24:6

szpalta 2

- a Pwt 32:35
- b Jer 6:1
Jer 10:22
Jer 47:2
Jer 50:9
- c Jer 5:15
Jer 6:22
Jer 25:9

11 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: „Co widzisz, Jeremiaszu?”

Rzekłem więc: „Widzę odrośl drzewa migdałowego”.

12 A Jehowa powiedział do mnie: „Dobrze widziałeś, bo ja czuwam w związku z moim słowem, żeby je spełnić”.^a

13 I po raz drugi doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: „Co widzisz?”

Odrzekłem: „Widzę szeroki kocioł, pod który się dmie, a jego otwór jest odwrócony od północy”.

14 Na to Jehowa powiedział mi: „Od północy rozpięta się nieszczęście przeciw wszystkim mieszkańcom tej ziemi.^b

15 Bo „oto ja wzywam wszystkich rodziny królestw północy” – brzmi wypowiedź Jehowy;^c i przybędą, i każdy z nich uśmieje swój tron u wejścia do bram Jerozolimy^d i naprzeciw wszystkich jej murów dookoła, i naprzeciw wszystkich miast Judy.^e **16** I zapowiem im swe sądy nad całą ich niegodziwością,^f jako że mnie opuścili^g i sprawiają, iż wznosi się dym ofiarny dla innych bogów,^h i kłaniają się dziełom swoich rąk”.ⁱ

17 „Ty zaś przepasz swe biodra^j i wstań, i powiedz im to wszystko, co ci nakazałem. Nie popadaj w przerażenie z ich powodu,^k żebym cię nie przyprawił o przerażenie przed nimi.

- d Jer 39:3; e Pwt 28:52; Jer 4:16; Jer 9:11; Jer 33:10; Jer 34:22; Jer 44:6; f Pwt 28:20; Jer 4:12; g Joz 24:20; 2Kl 22:17; 2Kn 7:19; Jer 17:13; h Eze 8:11; Oz 11:2; i Iz 2:8; Dz 7:41; j 1Kl 18:46; 2Kl 4:29; 2Kl 9:1; Hl 38:3; Lk 12:37; 1Pt 1:13; k Joz 1:9; Eze 2:6.

18 Lecz oto ja uczyniłem cię dzisiaj warownym miastem i żelazną kolumną, i miedzianymi murami^a przeciw całej tej ziemi,^b przeciw królom Judy, przeciw jej książętom, przeciw jej kapłanom i przeciw ludowi tej ziemi.^c **19** I będę z tobą walczyć, ale cię nie przemożę,^d bo ja jestem z tobą^e – brzmi wypowiedź Jehowy – by cię wyzwolić”.^f

2 I doszło do mnie słowo Jehowy,^g mówiące: **2** „Idź i wołaj do uszu Jeruzolimy, mówiąc: „Oto, co rzekł Jehowa:^h „Dobrze pamiętam w twoim wypadku lojalną życzliwość twej młodości,ⁱ miłość w okresie twego narzeczeństwa,^j jak chodziłaś za mną po pustkowiu, w ziemi nie obsiewanej.^k **3** Izrael był świętością dla Jehowy,^l pierwszym zbiorem dla Niego”.^m „Wszyscy pożerający go ściągnęliby na siebie winę.” Spadłoby na nich nieszcześcieⁿ – brzmiała wypowiedź Jehowy”.^o

4 Słuchajcie słowa Jehowy, domu Jakuba,^p i wy, wszystkie rodziny domu Izraela.^q **5** Tak rzekł Jehowa: „Co niesprawiedliwego znaleźli we mnie wasi ojcowie,^r że oddalili się ode mnie,^s a chodzili za nic niewartym bożkiem^t i sami stali się nic niewarci?”^u **6** I nie powiedzieli: „Gdzie jest Jehowa, Ten, który nas wyprowadził z ziemi egipskiej.”^v Ten, który nas prowadził przez pustkowia, przez ziemię pustynnych równin^w i dolów, przez ziemię bezwodną,^x krainę głębokiego cienia,^y przez ziemię, przez którą nikt nie przechodził i w której nie mieszkał żaden ziemski człowiek?”

7 „I w końcu przyprowadziłem was do ziemi sadu, byście spożywali jej owoc i jej dobre rze-

ROZDZ. 1

- a** Jer 15:20
b Jer 20:11
Eze 3:8
Mi 3:8
c Jer 26:12
Dn 9:6
d Ps 129:2
e Rdz 28:15
Wj 3:12
Joz 1:5
f Jer 15:20
Rz 8:31

ROZDZ. 2

- g** Hcb 1:1
h Iz 37:33
i Eze 16:8
Oz 2:15
j Wj 24:3
k Pwt 2:7
Neh 9:12
l Wj 19:6
Pwt 7:6
m Jak 1:18
Obj 14:4
n Iz 41:11
Za 1:15
o Wj 17:13
p Jer 5:20
q Oz 4:1
r Iz 5:4
Mi 6:3
s Jer 12:2
t Pwt 32:21
1Kl 16:26
2Kl 17:15
Dz 14:15
u Ps 115:8
v Wj 14:30
Sdz 6:13
Iz 63:11
Oz 13:4
w Pwt 1:1
Pwt 32:10
x Pwt 8:15
Neh 9:20
y Ps 23:4

szpalta 2

- a** Lb 13:27
Pwt 6:11
Pwt 8:7
Neh 9:25
b Kpl 18:24
Lb 35:33
Pwt 21:23
Ps 78:58
Ps 106:38
Jer 16:18
Eze 36:17
c 1Sm 2:12
Lam 4:13
d Lk 11:52
Jn 8:55
e Eze 34:8
f 1Kl 18:19
Jer 23:13
g 1Sm 12:21
Hab 2:18
h Eze 20:35
Mi 6:2
i Wj 20:5
j Rdz 10:4
Lb 24:24

czy.^a Lecz wyście weszli i skalali moją ziemię; a moje dziedzictwo uczyniliście czymś odrażającym.^b **8** Kapłani nie mówili: „Gdzie jest Jehowa?”^c A mający do czynienia z prawem nie znali mnie;^d pasterze popelniali występki przeciwko mnie,^e nawet prorocy prorokowali w imieniu Baala^f oraz chodzili za tymi, którzy nie mogli przynieść pożytku.^g

9 „Dlatego będę jeszcze toczył z wami spór^h – brzmi wypowiedź Jehowy – i będę toczył spór z synami waszych synów”.ⁱ

10 „Ale przeprawcie się na wybrzeża Kittim^j i zobaczcie. Poślijcie do samego Kedaru^k i zwróćcie szczególną uwagę, i zobaczcie, czy wydarzyło się coś takiego.^l **11** Czy jakiś naród zamienił bogów^m na tych, którzy nie są bogami?”ⁿ Lecz mój lud zamienił moją chwałę na coś, co nie może przynieść pożytku.^o

12 Patrzcie na to ze zdumieniem, niebiosy; i wzdrgnijcie się z bardzo wielkiego strachu – brzmi wypowiedź Jehowy^p – **13** gdyż mój lud uczynił dwie złe rzeczy: Opuścili mnie,^q źródło wody żywej,^r by wykuc sobie cysterny, popékane cysterny, które nie mogą zatrzymać wody’.

14 „Czy Izrael jest sługą^s albo niewolnikiem urodzonym w domu? Dlaczego stał się przedmiotem grabieży? **15** Rycza na niego młode grzywiaste lwy;^t wydały swój głos.^u I z jego ziemi uczyniono dziwowisko. Jego miasta zostały podpalone i nie ma już mieszkańca.^v **16** Nawet

k Rdz 25:13; Ps 120:5; Jer 49:28; **l** Jer 18:13; **m** Mi 4:5; **n** Ps 115:4; Iz 37:19; Jer 16:20; **o** 1Kl 8:4; **p** Ps 106:20; Oz 4:7; Rz 1:23; **q** Iz 1:2; Jer 6:19; **r** Sdz 10:13; 1Sm 12:10; **s** Jer 36:9; Jer 17:13; Jn 17:3; Obj 22:1; **t** Wj 4:22; Iz 41:8; **u** Eze 5:14; **v** Jer 4:7; Jer 9:11; Sof 3:6.

synowie z Nof^a i Tachpanes^b paśli się na czubku twojej głowy.^c

17 Czyż nie to sobie zgutowałaś, opuszczając Jehowę, swego Boga,^d w czasie, gdy cię prowadził drogą?^e **18** A czemuż się kłopotujesz o drogę do Egiptu,^f aby pić wody Szichoru?^g I czemu się kłopotujesz o drogę do Asyrii,^h aby pić wody Rzeki? **19** Powinna cię skorygować twoja niegodziwość,ⁱ a twoje wiarołomstwa powinny cię zganić.^j Wiedz zatem i zobacz, że czymś złym i gorzkiem^k jest to, iż opuściłaś Jehowę, swego Boga, a nie ogarnął cię strach przede mną!^l — brzmi wypowiedź Wszechwładnego^m Pana, Jehowy Zastępów.

20 „Albowiem dawno temu roztrząsałem twoje jarzmo;ⁿ rozerwałem twoje więzy. Ale ty powiedziałaś: „Nie będę służyła”, bo na każdym wysokim wzgórzu i pod każdym bujnym drzewem^o się rozkładałaś,^p uprawiając nierząd.^q **21** A ja zasadziłem cię jako wybraną czerwoną winorośl^r — w całości prawdziwe nasienie. Jakże więc mi się zmieniłaś w zwyrodniałe pędy cudzoziemskiej winorośli?^s

22 „Ale choćbyś się obmyła sodą i wzięła sobie dużo ługu,^t twoje przewinienie będzie płamą przede mną^u — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy. **23** Jak możesz mówić: „Nie skalalam się.”^v Nie chodziłam za Baalami?^w Zobacz swą drogę w dolinie.^x Zwróć uwagę na to, co czyniłaś. Młoda rąca wielbłądzia, biegająca bez celu swoimi drogami; **24** zebra^y przyzwyczajona do pustkowi, która w gorącym pożądaniu swej duszy łapie wiatr^z — kto w okresie jej rui może ją zawrócić? Żaden z tych, którzy jej szu-

ROZD. 2

a Iz 19:13
Jer 44:1
Jer 46:19
Eze 30:13

b Jer 43:7
Jer 46:14
Eze 30:18

c Iz 1:7

d 1Kn 28:9
2Kn 7:19

e Pwt 32:10
Ps 77:20
Ps 78:54
Ps 136:16
Iz 63:13

f Iz 30:2
Iz 31:1
Lam 5:6

g Eze 16:26
Eze 17:15
Eze 23:3
2Ko 6:14

h Joz 13:3
Iz 23:3

i 2Kl 16:7
Oz 5:13

j Iz 3:9

Oz 5:5

j Oz 11:7

k Jer 4:18
Am 8:10

l Jer 5:22

m Dz 4:24

n Kpl 26:13
Pwt 4:20
Iz 9:4
Nah 1:13

o 1Kl 14:23
Eze 6:13
Oz 4:13

p Iz 57:5
Jer 3:6
Jer 17:2

q Wj 34:15
Eze 16:15
Oz 6:10

r Wj 15:17
Ps 44:2
Ps 80:8
Iz 5:1

s Iz 1:21

Iz 5:4

t Hi 9:30

u Pwt 32:34
Hi 14:17
Ps 90:8
Jer 16:17
Oz 13:12
Am 8:7

v Prz 28:13
Prz 30:12

w Prz 30:20

x Jer 7:31

y Oz 8:9

z Jer 14:6

szpalta 2

a Oz 2:3

b Jer 18:12

c Iz 2:6

Jer 3:13

d Jer 44:17

e Wj 22:7

f Ezd 9:7
Dn 9:6

kają, nie zmęczy się. Zastaną ją w jej miesiącu. **25** Powstrzymaj swą stopę, by nie była bosa, a swoje gardło od pragnienia.^a Lecz ty się odezwałaś: „Nie z tego!”^b Nie, lecz zakochałam się w obcych^c i będę chodziła za nimi!^d

26 „Jak wstyd ogarnia złodzieja, gdy zostanie schwytany, tak się zawstydzili ci z domu Izraela,^e oni, ich królowie, ich książęta oraz ich kapłani i ich prorocy.^f **27** Mówią do drzewa: „Jesteś moim ojcem”,^g a do kamienia: „Ty mnie urodziłeś”. Lecz do mnie obrócili się plecami, a nie twarzą.^h I w czasie swego nieszczęścia powiedzą: „Racz powstać i nas wybawić!”ⁱ

28 „Lecz gdzie są twoi bogowie, których sobie uczyniłaś?”^j Niech powstaną, jeśli potrafią cię wybawić w czasie twego nieszczęścia.^k Bo ile jest twoich miast, twych bogów, Judo!^l

29 „Dlaczego ze mną walczycie?”^m Dlaczego wszyscy popelniecie występki przeciwko mnie?ⁿ — brzmi wypowiedź Jehowy. **30** Na darmo białem waszych synów.^o Nie przyjęli skarcenia.^p Wasz miecz pożarł waszych proroków jak lew, który wytraca.^q **31** O, pokolenie, zważajcie na słowo Jehowy.^r

„Czy stałem się dla Izraela zwykłym pustkowiem^s lub ziemią nieprzeniknionej ciemności? Czemuż to oni, mój lud, powiedzieli: „Poszliśmy sobie. Już nie przyjdziemy do ciebie?”^t

32 Czy dziewica może zapomnieć o swych ozdobach, oblu-

g Iz 44:13; Hab 2:18; h 2Kn 29:6; Jer 32:33; i Sdz 10:15; 2Kn 20:9; Ps 78:34; Ps 106:47; Iz 26:16; Oz 5:15; j Pwt 32:37; Sdz 10:13; Iz 45:20; k Sdz 10:14; Iz 46:7; 1Jer 11:13; m 1Sm 2:10; n Jer 5:1; Jer 9:2; Dn 9:11; Oz 7:13; o 2Kn 28:22; Iz 9:13; p Iz 1:5; Jer 5:3; Sof 3:2; q 2Kn 36:16; Neh 9:26; Mt 21:35; Mt 23:34; Dz 7:52; ITs 2:15; r Mt 6:9; s 2Kn 31:10; Neh 9:25; t Pwt 32:15.

bienica o swych przepaskach na piersi? A jednak mój lud – oni zapominali o mnie przez niezliczone dni.^a

33 „Czemu, niewiasto, poprawiasz swoją drogę, by szukać miłości? Dlatego też w tym, co złe, uczyłaś swych dróg.^b **34** Ponadto na polach twych szat znalaziono ślady krwi dusz^c ludzi niewinnych i ubogich.^d Nie w trakcie włamania je znalazłem, lecz są one na nich wszystkich.^e

35 „Ty jednak mówisz: „Pozostaję niewinna. Zaiste, jego gniew odwrócił się ode mnie”.^f

„Oto wdaję się w spór z tobą z powodu twej wypowiedzi: „Nie zgrzeszyłam”.^g **36** Dlaczego zmienność swej drogi uważasz za zupełnie nic nie znaczącą?^h Zawstydzisz się również z powodu Egiptu,ⁱ tak jak się zawstydzilaś z powodu Asyrii.^j **37** Toteż i ty pójdziesz z rękami na głowie,^k gdyż Jehowa odrzucił obiekty twej ufnosci i nie powiedzie ci się z nimi”.

3 Powiada się: „Jeśli mężczyzna na odprawę swą żonę i ona odejdzie od niego, i wyjdzie za innego mężczyznę, to czy tamten znowu do niej wróci?”^l

Czy ta ziemia nie została zupełnie splugawiona?^m

„A ty uprawiałaś nierząd z wieloma towarzyszami;ⁿ czy ma więc nastąpić powrót do mnie?”^o – brzmi wypowiedź Jehowy.

2 „Podnieś swe oczy na udeptane ścieżki i zobacz.^p Gdzież to nie zostałaś zgwałcona?^q Dla nich rozsiadłaś się przy drogach jak Arab na pustkowiach;^r plugawisz ziemię swymi nierządami i swą niegodziwością.^s **3** Toteż ulewy zostały wstrzymane^t i nie spadł nawet deszcz wiosenny.^u A ty masz teraz czo-

ROZDZ. 2

- a Ps 106:21
Iz 17:10
Jer 13:25
Jer 18:15
Oz 8:14
- b 2Kń 33:9
- c Rdz 9:5
- d 2KI 21:16
2KI 24:4
Ps 106:38
Iz 10:2
Iz 59:7
Jer 19:4
Mt 23:35
- e Wj 22:2
- f Prz 28:13
- g 1Jn 1:8
- h Oz 12:2
- i Iz 30:3
Jer 37:7
- j 2Kń 28:20
- k 2Sm 13:19

ROZDZ. 3

- l Pwt 24:4
- m Iz 24:5
Jer 2:7
- n Jer 2:20
Eze 16:28
- o Jer 4:1
Za 1:3
- p Jer 2:23
- q Eze 16:16
Eze 20:28
- r Rdz 38:16
Prz 23:28
- s Jer 2:7
- t Kpl 26:19
Pwt 28:23
Iz 5:6
Jer 9:12
Jer 14:4
Am 4:7
Ag 1:11
- u Jer 5:24

szpalta 2

- a Jer 6:15
Sof 3:5
- b Jer 3:19
Jer 31:9
- c Ps 71:5
Prz 2:17
Jer 2:2
Oz 2:15
- d Ps 77:7
Ps 103:9
Iz 57:16
Iz 64:9
- e Mi 2:1
Mi 7:3
Sof 3:3
- f 2KI 22:1
- g Jer 7:24
- h Iz 57:7
Jer 2:20
Eze 6:3

ło żony uprawiającej nierząd. Nie chciałaś się poczuć upokorzona.^a **4** Odtąd wołasz do mnie: „Mój Ojczy, jesteś zaufanym przyjacielem mej młodości!”^c **5** Czy należy żywić urazę po czas niezmierny lub wiecznie na coś zwać?”^d Oto, co mówiłaś, a popełniałaś złe rzeczy i ci się udawało”.^e

6 A Jehowa przemówił do mnie za dni króla Jozjasza:^f „Czy widziałeś, co uczyniła ona – niewierny Izrael?^g Idzie na każdą wysoką górę^h i pod każde bujne drzewo,ⁱ by tam uprawiać nierząd.^j **7** I gdy to wszystko uczyniła, stale mówiłem, żeby wróciła do mnie, lecz ona nie wróciła;^k a Juda patrzyła na swą zdradziecko postępującą siostrę.^l **8** Gdy to zobaczyłem – właśnie dlatego, że ona, niewierny Izrael, dopuściła się cudzołóstwa – odprawiłem ją^m i dałem jej świadectwo rozvodu,ⁿ mimo to zdradziecko postępująca Juda, jej siostra, nie zlekka się, lecz sama także zaczęła chodzić i uprawiać nierząd.^o **9** A do jej nierządu doszło z powodu jej lekomyślności, plugawiła więc tę ziemię^p i cudzołożyła z kamieniami i drzewami;^q **10** pomimo tego wszystkiego jej zdradziecko postępująca siostra, Juda, nie wróciła do mnie całym swym sercem,^r lecz fałszywie^s – brzmi wypowiedź Jehowy”.

11 I Jehowa rzekł jeszcze do mnie: „Ona, niewierny Izrael, pokazała, że jej dusza jest bardziej prawa niż zdradziecko postępująca Juda.^t **12** Idź i obwieść północy^u te słowa, i mów:

l 1KI 14:23; Jer 17:2; j Eze 20:28; Oz 4:13; k 2KI 17:13; 2Kń 30:6; Oz 14:1; l Eze 16:46; Eze 23:2; m Iz 1:21; Eze 23:9; Oz 2:2; Oz 9:15; n Pwt 24:1; Iz 50:1; o 2KI 17:19; Eze 23:11; p Jer 2:7; q Iz 57:6; Jer 2:27; r Ps 78:37; Oz 7:14; s Prz 11:20; t Eze 16:51; Eze 23:11; u 2KI 17:6; Jer 23:8; Jer 31:8.

„Powróćcie, niewierna, Izraelu” – brzmi wypowiedź Jehowy.^a „Swego oblicza nie będę ku wam zwracał w gniewie,^b ja bowiem jestem lojalny”^c – brzmi wypowiedź Jehowy. „Nie będę żywił urazy po czas niezmierny.”^d **13** Tylko zwróć uwagę na swe przewinienie, bo dopuściłaś się występku przeciw Jehowie, swe-mu Bogu.^e I na wszystkie strony kierowałaś swe drogi ku obcym^f pod każde bujne drzewo,^g ale mojego głosu nie słuchałeś” – brzmi wypowiedź Jehowy.”

14 „Powróćcie, odszczepieńczy synowie”^h – brzmi wypowiedź Jehowy. „Ja bowiem stałem się waszym właścicielem, mężem,ⁱ i wezmę was, po jednym z miasta i po dwóch z rodziny, i przyprowadzę was na Syjon.”^j **15** I dam wam pasterzy odpowiadających memu sercu,^k i karmić was będą poznaniem i wnikiwością.^l **16** I staniecie się liczni, i w owych dniach wydawać będziecie owoc w tej ziemi” – brzmi wypowiedź Jehowy.^m „Już nie będą mówić: „Arka Przymierza Jehowy!”ⁿ ani nie przyjdzie to do serca, ani na nią nie wspomną,^o ani nie będą odczuwać jej braku i nie będzie się już jej wykonywać. **17** W owym czasie będą nazywać Jerozolimę tronem Jehowy;^p i do niej zostaną zebrane wszystkie narody^q dla imienia Jehowy w Jerozolimie,^r i już nie będą chodzić w uporze swych złych serc”.^s

18 „W owych dniach pójdą, dom Judy wraz z domem Izraela,^t i razem^u przyjdą z ziemi północnej do ziemi, którą dałem jako dziedziczną własność waszym praojcom.”^v **19** Ja rzekłem: „Jakże umieściłem cię pośród synów i dałem ci piękną ziemię,^w dziedziczną własność

ROZDZ. 3

- a Jer 4:1
Eze 33:11
Oz 6:1
Oz 14:1
- b Oz 11:8
- c 2Sm 22:26
Ps 18:25
Ps 86:5
Obj 15:4
- d Ps 79:5
- e Kpl 26:40
Prz 28:13
Oz 7:13
- f Jer 2:25
Eze 16:15
- g Pwt 12:2
- h Iz 57:17
Jer 4:22
- i Iz 54:5
Jer 2:2
Jer 31:32
Oz 2:19
- j Jer 23:3
Rz 11:5
- k Jer 23:4
Eze 34:23
Ef 4:11
- l Jn 21:15
Dz 20:28
- m Iz 61:4
Oz 1:10
- n 1Sm 4:5
- o Iz 65:17
- p Ps 87:3
Jer 14:21
Eze 43:7
- q Iz 2:2
Iz 60:3
Mi 4:2
Za 2:11
Za 8:23
Obj 7:9
- r Iz 26:8
Iz 56:6
Za 8:22
- s Ps 78:8
- t Jer 50:4
Oz 1:11
- u 2Kn 36:23
Ezd 1:3
Eze 37:19
- v Jer 23:8
Am 9:15
- w Ps 106:24
Eze 20:6

szpalta 2

- a Iz 63:16
Iz 64:8
Mt 6:8
1Pt 1:17
- b Oz 3:1
- c Iz 48:8
Jer 5:11
Oz 5:7
Oz 6:7
Mal 2:11

zdoby zastępów narodów!” I powiedziałem jeszcze: „Mój Ojczel!”^a będziecie wołać do mnie i nie odwróćcie się od podążania za mną.” **20** „Zaiste, jak żona zdradziecko odszła od swego towarzysza,^b tak wy, domu Izraela, postąpiliście zdradziecko wobec mnie”^c – brzmi wypowiedź Jehowy.”

21 Na udeptanych ścieżkach słyszano odgłos, płacz, błagania synów Izraela. Bo wykrzywili swą drogę;^d zapomnieli o Jehowie, swym Bogu.^e

22 „Wróćcie, odszczepieńczy synowie.”^f Uzdrwię wasze odszczepieństwo.”^g

„Oto jesteśmy! Przyszliśmy do ciebie, bo ty, Jehowie, jesteś naszym Bogiem.”^h **23** Doprawdy, wzgórza, jak również zgłęki na górachⁱ to fałsz.^j Doprawdy, w Jehowie, naszym Bogu, jest wybawienie Izraela.^k **24** Lecz ta haniebna rzecz^l już od naszej młodości pożerała trud naszych praojców, ich trzody i ich stada, ich synów i ich córki. **25** Leżymy w swojej hańbie^m i okrywa nas nasze upokorzenie;ⁿ bo przeciw Jehowie, naszemu Bogu, grzeszyliśmy,^o my i nasi ojcowie, od naszej młodości aż po dziś dzień,^p i nie byliśmy posłuszni głosowi Jehowy, naszego Boga.”^q

4 „Gdybyś chciał wrócić, Izraelu – brzmi wypowiedź Jehowy – możesz do mnie wrócić.”^r I jeśli ze względu na mnie usuniesz swe obrzydliwości,^s nie będziesz uciekinierem. **2** I jeśli

d Prz 10:9; Mi 3:9; e Iz 17:10; Eze 23:35; Oz 8:14; Oz 13:6; f Oz 6:1; Oz 14:1; g Jer 33:6; Oz 14:4; h Jer 31:18; Oz 3:5; Za 13:9; i Iz 65:7; j Jer 10:14; Jon 2:8; k Ps 3:8; Ps 37:39; Iz 12:2; Jn 4:22; l Jer 11:13; Oz 9:10; m Ekd 9:6; Jer 2:26; Dn 9:7; n Eze 7:18; o Ps 51:4; Jer 2:19; Eze 36:31; p Ekd 9:7; Ps 106:7; q Sdz 2:2; Iz 48:8; Jer 22:21; Dn 9:10; lko 10:8; **ROZDZ. 4** r Pwt 30:2; Iz 31:6; Jer 3:22; Oz 14:1; Jl 2:12; s 2Kn 15:8.

przysięgniesz:^a „Jako żyje Jehowa w prawdzie,^b w sprawiedliwości i w prawości!^c to w nim narody będą sobie błogosławić i w nim będą się chlubić”.^d

3 Oto bowiem, co Jehowa rzekł do mężów judzkich i jerozolimskich: „Zaorście sobie ziemię uprawną i nie siejcie między cierniami.” **4** Obrzezajcie się dla Jehowy i usuńcie napletki swych serc,^f mężowie judzcy i mieszkańcy Jerozolimy; żeby moja złość nie buchnęła jak ogień, tak iż by płonęła, a nikt by nie gasił, z powodu niegodziwości waszych postępków”.^g

5 Opowiedzcie to w Judzie i ogłoście to w Jerozolimie.^h i mówcie to otwarcie, i dmijcie w róg po całym kraju.ⁱ Wołajcie głośno, mówiąc: „Zbierzcie się i wejdźmy do warownych miast.” **6** Podnieście sygnał ku Syjonowi. Zapewnijcie sobie schronienie. Nie stójcie”. Bo z północy sprowadzam nieszczęście.^k wręcz wielką klęskę. **7** Wybiegł jak lew ze swej gęstwy,^l wyruszył ten, który doprowadza narody do zguby;^m wyszedł ze swego miejsca, by z twojej ziemi uczynić dziwisko. Twoje miasta legną w gruzach, tak iż nie będzie żadnego mieszkańca.ⁿ **8** Przeto opaszcie się worem.^o Bijcie się w piersi i wyjcie,^p gdyż płonący gniew Jehowy nie odwrócił się od nas.^q

9 „I stanie się w owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy – że serce króla zginie,^r także serce książąt; i kapłani zostaną wprawieni w zdumienie, a prorocy się zadziwią”.^s

10 I odezwałem się: „Ach, Wszzechwładny Panie, Jehowo! Doprawdy, całkowicie zwiodłeś ten lud^t i Jerozolimę, mówiąc: „Pokój mieć będziecie”,^u a miecz przeniknął aż do duszy”.

ROZDZ. 4

- a Pwt 10:20
- b Iz 65:16
- c Iz 48:1
- d Ps 99:4
- e Iz 45:25
- f Jer 9:24
- g Iko 1:31
- h Oz 10:12
- i Pwt 10:16
- j Pwt 30:6
- k Jer 9:26
- l Rz 2:29
- m Kol 2:11
- n Kpl 26:28
- o Lam 4:11
- p Jer 5:20
- q Jer 11:2
- r i Jer 6:1
- s Eze 33:3
- t Oz 8:1
- u Am 3:6
- v j Jer 8:14
- w Jer 35:11
- x k Jer 1:14
- y Jer 6:1
- z Jer 21:7
- aa Jer 25:9
- ab i 2Kl 24:1
- ac 2Kl 25:1
- ad Jer 5:6
- ae Jer 50:17
- af m Eze 26:7
- ag n Iz 1:7
- ah Iz 5:9
- ai Iz 6:11
- aj Jer 2:15
- ak Jer 9:11
- al o Jer 6:26
- am Jl 2:12
- an Am 8:10
- ao p Eze 21:12
- ap q Iz 9:17
- aq Iz 10:4
- ar r 2Kl 25:5
- as s Iz 29:9
- at Dz 13:41
- au t Eze 14:9
- av 2Ts 2:11
- aw u Jer 5:12
- ax Jer 6:14
- ay Jer 14:13
- az Jer 23:17
- ba 1Ts 5:3

szpalta 2

- a Eze 17:10
- b Oz 13:15
- c Iz 22:4
- d Jer 1:16
- e Iz 5:28
- f Pwt 28:49
- g Lam 4:19
- h Oz 8:1
- i Hab 1:8
- j f Iz 1:16
- k Eze 18:31
- l g Prz 1:22
- m h Sdz 18:29
- n Sdz 20:1
- o Jer 8:16
- p i Joz 17:15
- q Joz 20:7
- r j Pwt 28:49
- s Iz 39:3
- t k 2Kl 25:2
- u Iz 1:8

11 W owym czasie zostanie powiedziane do tego ludu i do Jerozolimy: „Palący wiatr udeptanych ścieżek przez pustkowie^a jest w drodze do córy mego ludu;^b nie służy on do odwiedzania ani do oczyszczania. **12** Stamtąd przychodzi do mnie wiatr wiejący z całą siłą. A ja wypowiem sądy na nich.” **13** Oto nadciągnie jak chmury deszczowe, a jego rydwany są jak wichry.^c Konie jego są szybsze od orłów.^d Biada nam, gdyż zostaliśmy złupieni! **14** Obmyj swe serce z niegodziwości, Jerozolimmo, żebyś mogła być wybawiona.^e Jak długo będą w tobie mieszkać twoje błędne myśli?^f **15** Bo głos mówi z Dan^h i ogłasza coś szkodliwego z górzystego regionu Efraima.ⁱ **16** Wspominajcie o tym narodom. Ogłaszajcie to przeciw Jerozolimie”.

„Strażnicy przychodzą z dalekiej ziemi^j i wydadzą głos przeciw miastom Judy. **17** Ze wszystkich stron stanęli przeciw niej niczym strażę otwartego pola,^k gdyż przeciwko mnie się zbuntowała”^l – brzmi wypowiedź Jehowy. **18** „Twoja droga i twoje postęпки – dostaniesz za nie odpłatę.”^m Ta jest twoim nieszczęściem, wszak jest gorzka; gdyż dotarła prosto do twego serca”.

19 O, moje wnętrzości, moje wnętrzości! Cierpię dotkliwe bóle w ścianach swego serca.ⁿ Moje serce płacze we mnie.^o Nie mogę milczeć, bo moja dusza usłyszała dźwięk rogu, wojenny sygnał alarmowy.^p **20** Przywołano klęskę za klęską, bo złupiono został cały kraj.^q Nagle złupiono moje namioty,^r w jednej

i Neh 9:26; Iz 1:20; Iz 30:9; Iz 63:10; Eze 2:3; Eze 20:21; m Ps 107:17; Prz 1:31; Prz 5:22; Iz 50:1; Jer 2:17; n Iz 15:5; Iz 21:3; o Ps 42:5; Iz 16:11; p Sof 1:16; q Ps 42:7; Ps 137:8; r Jer 6:26; Jer 10:20.

chwili moje płótna namiotowe.
21 Jak długo mam patrzeć na sygnał, słuchać dźwięku rogu?^a
22 Bo mój lud jest głupi.^b Nie zwracają na mnie uwagi.^c Są niemądrymi synami; i nie wykazują zrozumienia.^d Mądrzy są, aby wyrządzać zło, lecz nie mają wiedzy, by wyświadczać dobro.^e

23 Spoglądałem na tę ziemię, a oto była pusta i próżna;^f i ku niebiosom, a ich światła już nie było.^g **24** Spoglądałem na góry – oto się kołysały, a wszystkie wzgórza się chwiały.^h **25** Spoglądałem, a oto nie było ziemskiego człowieka, uciekły też wszystkie latające stworzenia niebios.ⁱ **26** Spoglądałem, a oto sad był pustkowiem i wszystkie miasta były zburzone.^j Stało się to za sprawą Jehowy, od jego płonącego gniewu.

27 Tak bowiem rzekł Jehowa: „Cała ta ziemia stanie się bezludnym pustkowiem^k i czyż nie mam dokonać zupełnej zagłady?”^l **28** Dlatego ziemia ta pograży się w żalobie,^m a niebiosy w górze ściemnieją.ⁿ Gdyż powiedziałem, rozważyłem i nie żałowałem ani od tego nie odstąpię.^o **29** Z powodu odgłosu jeźdźców i strzelających z łuku całe miasto ucieka.^p Wyszli w gęstwiny i wspięli się do skał.^q Każde miasto jest opuszczone i nie mieszka w nich żaden człowiek^r.”

30 Teraz, gdy jesteś złupiona, co będziesz czynić, skoro przyodziewałaś się w szkarłat, skoro przystrojona była złotymi ozdobami, skoro powiększałaś swe oczy czarnym tuszem?^s Na próżno się upiększałaś.^t Ci, którzy cię pożądali, odrzucili cię; nastają na twoją duszę.^u **31** Bo usłyszałem głos jakby chorej, udrękę jakby rodzącej

ROZDZ. 4

- a Jer 6:1
- b Pwt 32:6
- lż 6:9
- Jer 5:21
- c Oz 5:4
- d Oz 4:14
- e Mi 2:1
- f Iz 24:19
- Jer 9:10
- g Iz 5:30
- Iz 13:10
- Eze 32:8
- Jl 2:31
- Mt 24:29
- h Iz 5:25
- Eze 38:20
- Nah 1:5
- Hab 3:6
- i Jer 9:10
- Oz 4:3
- Sof 1:3
- j Pwt 29:23
- k 2Kń 36:21
- Iz 6:11
- Jer 12:11
- Eze 33:28
- l Kpl 26:32
- Jer 10:22
- Jer 12:11
- Eze 11:13
- m Iz 24:4
- Oz 4:3
- Jl 1:10
- n Iz 5:30
- Iz 50:3
- Jl 2:2
- Jl 2:30
- o Lb 23:19
- 2Kl 23:26
- Iz 43:13
- Iz 46:10
- Eze 24:14
- p 2Kl 25:4
- q Iz 2:19
- Obj 6:15
- r 2Kl 9:30
- Eze 23:40
- Obj 17:4
- s Eze 23:26
- t Jer 22:20
- Lam 1:2
- Obj 17:16

szpalta 2

- a Jer 6:24
- 1Ts 5:3
- b Iz 1:15
- Lam 1:17
- c Jer 45:3
- Eze 23:47

ROZDZ. 5

- d Eze 22:30
- e Rdz 18:32
- Ps 12:1
- Ps 14:3
- Eze 22:29
- Am 5:7
- Mi 7:2
- f Iz 59:4
- g Iz 48:1
- Jer 7:9
- h 2Kń 16:9
- Ps 101:6
- i 2Kń 28:22

swe pierwsze dziecko,^a głos córy syjońskiej, która z trudem łapie oddech. Wyciąga swe dłonie:^b „Biada mi teraz, bo moja dusza jest zmęczona z powodu zabójców!”^c

5 Przejdźcie po ulicach Jerozolimy i zobaczcie, i przekonajcie się, i przeszukajcie jej place, czy zdołacie znaleźć męża,^d czy jest ktoś czyniący sprawiedliwość,^e ktoś zabiegający o wierność,^f a ja jej przebaczę. **2** Nawet gdyby mówili: „Jako żyje Jehowa!”, i tak przysięgaliby na oczywisty fałsz.^g

3 Jehowo, czy twoje oczy nie są skierowane na wierność?^h Uderzyłeś ich,ⁱ lecz oni się nie pochorowali.^j Wytracałeś ich.^k Oni nie chcieli przyjąć skarceńia.^l Swe oblicza uczynili twardszymi od skały.^m Nie chcieli zawrócić.ⁿ **4** Nawet ja powiedziałem sobie: „Zaiste, są niskiego stanu. Postępowali głupio, bo zlekceważyli drogę Jehowy, sąd swego Boga.”^o **5** Udam się do wielkich i porozmawiam z nimi;^p bo zapewne zważali na drogę Jehowy, na sąd swego Boga.^q Z całą pewnością oni wszyscy razem połamali jarzmo; porozrywali więzy.”^r

6 Dlatego uderzył na nich lew z lasu, łupi ich wilk z pustynnych równin,^s lampart czyha w pobliżu ich miast.^t Każdy, kto z nich wychodzi, zostaje rozszarpany. Namnożyło się bowiem ich występków; liczne stały się ich niewierności.^u

7 Jak mogę ci to przebaczyć? Twoi synowie mnie opuścili i przysięgają^v na to, co nie jest

j Iz 1:5; Iz 9:13; Jer 2:30; k Pwt 28:21; l Ps 50:17; Iz 1:5; Iz 42:25; Jer 7:28; Sof 3:2; m Prz 21:29; Za 7:11; n Eze 3:7; o Iz 27:11; Jer 7:8; Oz 4:6; p Mal 2:7; q Mi 3:1; r Ps 2:3; s Ps 104:20; Sof 3:3; t Oz 13:7; u Ezd 9:6; Iz 59:12; Eze 23:19; v Joz 23:7; Jer 12:16; Am 8:14; Sof 1:5.

Bogiem.^a Sycilem ich,^b lecz oni dalej cudzołożyli,^c chodzą też gromadnie do domu nierządnic. **8** Stali się jak konie ogarnięte żądzą seksualną, mające mocne jądra. Każdy z nich rzydo żony swego towarzysza.^d

9 „Czyż z powodu tych rzeczy nie mam dokonać rozrachunku?” – brzmi wypowiedź Jehowy.^e „Albo czy na narodzie takim jak ten nie ma się pomścić moja dusza?”^f

10 „Wyruszenie przeciwko jej rządom winorośli i niszczenie,^g lecz nie doprowadzajcie do całkowitego wytracenia.^h Usuniecie jej bujne latorośle, ponieważ nie należy do Jehowy.ⁱ **11** Bo dom Izraela i dom Judy naprawdę postępowali wobec mnie zdradziecko” – brzmi wypowiedź Jehowy.^j **12** „Zaparli się Jehowy i mówią: „Nie ma go.^k Nie przyjdzie na nas żadne nieszczęście i nie ujrzymy miecza ani klęski głodu”.^l **13** A prorocy stają się wiatrem i nie ma w nich słowa.^m Tak właśnie zostanie im uczynione”.

14 Dlatego tak rzekł Jehowa, Bóg Zastępów: „Ponieważ mówicie tę rzecz, oto ja czynię moje słowa ogniem w twoich ustach,ⁿ a ten lud będzie kawałkami drewna, które on strawi”.^o

15 „Oto ja sprowadzam na was naród z daleka,^p domu Izraela” – brzmi wypowiedź Jehowy. „Jest to naród trwały.^q Jest to naród od dawien dawna, naród, którego języka nie znasz i nie potrafisz słuchać ze zrozumieniem tego, co oni mówią.”

16 Ich kółcan jest jak otwarty grobowiec; wszyscy oni są mocarzami.^r **17** Pożrą twoje zbiory i twój chleb.^s Pożrą twoich synów i twoje córki. Pożrą twoje trzody i stada. Pożrą twoją wino-

ROZDZ. 5

a Pwt 32:21
Jer 2:11
1Kor 8:4
Gal 4:8

b Eze 16:49
Oz 13:6

c Eze 22:11

d Jer 13:27

e Jer 9:9

f Kpl 26:25
Jer 44:22
Nah 1:2

g 2Krn 36:17
Jer 39:8

h Kpl 26:44
Jer 46:28
Am 9:8

i Ps 78:61

j Iz 48:8

k Jer 3:20
Oz 5:7
Oz 6:7

l 2Krn 36:16
Iz 28:15

m Ps 10:6
Jer 4:10
Jer 23:17

n Iz 41:29
Oz 9:7

o Jer 1:9

p Jer 23:29
Oz 6:5
Obj 11:5

q Pwt 28:49
Jer 1:15
Jer 4:16
Jer 25:9
Eze 7:24

r Hab 1:6

s Pwt 28:50
Kpl 26:16
Pwt 28:51

szpalta 2

a Jer 8:13

b Jer 4:27

c Pwt 29:25
1Kl 9:9
Jcr 2:35

d Jer 13:22
Jer 16:10

e Pwt 4:27
Pwt 28:48
2Krn 7:22

f Pwt 29:4
Jer 4:22

g Iz 59:10
Eze 12:2
Oz 7:11

h Mt 13:13
Mk 8:18
Dz 28:26

i Ps 119:120
Obj 15:4

j Ps 99:1

k Hi 26:10
Hi 38:11
Ps 33:7

l Ps 104:9
Prz 8:29

rośl i drzewo figowe.^a Rozbija mieczem twoje warowne miasta, w których pokładasz ufność”.

18 „I nawet w owych dniach – brzmi wypowiedź Jehowy – nie wytracę was.^b **19** Wy zaś powiecie: „Za co Jehowa, nasz Bóg, uczynił nam to wszystko?”^c I powiesz im: „Jak mnie opuściliście i służyliście cudzoziemskiemu bogu w swojej ziemi, tak będziecie służyć obcym w ziemi, która do was nie należy”.”^d

20 Oznajmijcie to w domu Jakuba i ogłoście to w Judzie, mówiąc: **21** „Słuchaj więc tego, niemądry ludu pozbawiony serca: Mają oczy, lecz nie widzą; mają uszy, lecz nie słyszą.”^e

22 „Czy się mnie nie boicie^h – brzmi wypowiedź Jehowy – albo czy nie cierpicie dotkliwych bólów z powodu mnie,ⁱ który ustanowiłem piasek granicą morza, przepis istniejący przez czas niezmierny, tak iż nie może przeminać? Chociaż jego fale się piętrzą, nie mogą przemóc; i chociaż się burzą, nie mogą się przez niego przewalić.^j **23** Ale lud ten ma serce uparte i buntownicze; zboczyli i idą swoją drogą.^k **24** Lecz nie powiedzieli w swym sercu: „Bójmy się teraz Jehowy, naszego Boga.”^l Tego, który we właściwym czasie daje ulewę i deszcz jesienny, i deszcz wiosenny,^m Tego, który dla nas strzeże ustalonych tygodni żniwa.”ⁿ **25** Wasze przewinienia odwróciły to wszystko, a wasze grzechy pozbawiły was tego, co dobre.”^o

26 „Gdyż pośród mego ludu znalaziono niegodziwców.^p Wpatrują się oni jak przykucnięci

k Ps 78:8; Ps 81:12; Ps 95:10; Iz 1:23; Iz 65:2; Jer 3:17; Jer 11:8; Jer 18:12; Oz 11:7; Dz 7:51; 1Ps 33:18; **m** Pwt 11:14; Ps 147:8; Jl 2:23; Jak 5:7; **n** Rdz 8:22; **o** Pwt 28:23; Ps 107:17; Jer 3:3; **p** Eze 22:6.

ptaszniczy.^a Zastawili zgubną pułapkę. Ludzi łapiają. **27** Jak klatka jest pełna stworzeń latających, tak ich domy są pełne podstępów.^b Dlatego stali się wielkimi i zdobywają bogactwo.^c **28** Roztyli się;^d zaczęli błyszczeć. Obfitowali w to, co złe. Nie bronili żadnej sprawy sądowej,^e nawet sprawy chłopca nie mającego ojca^f – żeby zapewnić sobie powodzenie;^g nie zajęli się też sądem ubogich^h”.

29 „Czy z powodu tych rzeczy nie mam dokonać rozrachunku – brzmi wypowiedź Jehowy – albo czy na narodzie takim jak ten nie ma się pomścić moja dusza?^h **30** Doszło do tego, że jest w tej ziemi zadziwiająca sytuacja, coś przerażającego.ⁱ **31** Prorocy prorokują fałsz,^j a kapłani według swej mocy narzucają swą dominację.^k Mój lud zaś tak to umiłowali;^l i co zrobicie, gdy nadejdzie tego kres?”^m

6 Schronicie się, synowie Beniamina, uchodząc z Jerozolimy; i w Tekoiⁿ zadmijcie w róg.^o A nad Bet-Hakkerem^p podnieście sygnał ogniowy; gdyż z północy spogląda nieszczęście, wręcz wielka klęska.^q **2** Córa syjońska przypominała kobietę uroczą i wypielegnowaną.^r **3** Zaczęli do niej przychodzić pasterze ze swymi stadami. Przeciwno niej rozbili wokoło swe namioty.^s Wypaśli każdy swoją część.^t **4** Przeciwno niej uświęcili wojnę.^u „Wstańcie i wyruszymy w południe!”^v

„Biada nam, bo dzień się nachylił, bo się wydłużają wieczorne cienie!”

5 „Wstańcie i wyruszymy nocą, i w ruinę obróćmy jej wieże mieszkalne.”^w

6 Oto bowiem, co rzekł Jehowa Zastępów: „Naścinaj drzewa”^x

ROZDZ. 5

- a Ps 10:9
- Prz 1:17
- Hab 1:15
- b Oz 12:7
- Am 8:5
- Mi 6:11
- c Jer 17:11
- d Pwt 32:15
- Jak 5:5
- e Ps 82:2
- f Iz 1:23
- Za 7:10
- g Hi 12:6
- Ps 73:12
- Jer 12:1
- h Jer 9:9
- i Jer 2:12
- Jer 23:14
- Oz 6:10
- j Jer 14:14
- Lam 2:14
- Eze 13:6
- k Jer 32:32
- Mt 27:20
- l Iz 30:10
- Jn 3:19
- 2Ts 2:12
- 2Tm 4:3
- m Pwt 28:29
- Iz 10:3

ROZDZ. 6

- n 2Sm 14:2
- 2Kn 11:6
- Am 1:1
- o Jer 4:5
- p Neh 3:14
- q Jer 1:14
- Jer 4:6
- Jer 10:22
- r Iz 3:16
- s 2Kl 25:1
- t Jer 4:17
- u JI 3:9
- v Jer 15:8
- w 2Kn 36:19
- Am 2:5
- x Pwt 20:20

szpalta 2

- a Eze 21:22
- Lk 19:43
- b Jer 5:9
- c 2Kl 21:16
- Eze 7:23
- d Ps 55:9
- Jer 20:8
- Eze 7:11
- Mi 2:2
- e Prz 4:13
- Sof 3:7

i usyp przeciw Jerozolimie wał obłężniczy.^a Ona jest miastem, z którym należy dokonać rozrachunku.^b Jest w niej tylko ucisk.^c **7** Jak cysterna zachowuje zimno swych wód, tak ona zachowuje zimno swej niegodziwości. Słychać w niej gwałt i złupienie;^d choroba i plaga są stale przed moim obliczem. **8** Podaj się skorygowaniu,^e Jerozolimie, żeby moja dusza nie odwróciła się od ciebie ze wstrętem;^f żebym cię nie uczynił podobną do bezludnego pustkowia, ziemi nie zamieszkaney.^g

9 Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „Oni bez wątpienia zbiorą ostatek Izraela jak winorośl.^h Cofnij swą rękę jak ten, kto zbiera winogrona z pędów winorośli”.

10 „Do kogo mam mówić i kogo ostrzegać, żeby usłyszeli? Ich ucho jest nieobrzezane, tak iż nie potrafia nateżać uwagi.ⁱ Oto słowo Jehowy stało się dla nich hańbą,^j w słowie tym nie znajdują upodobania.^k **11** I napełniłem się złością Jehowy. Znużyłem się powstrzymywaniem”.^l

„Wylej ją na dziecko na ulicy^m i jednocześnie na zaufane grono młodzieńców; bo oni też zostaną złapani, mężczyzna ze swą żoną, starzec z tym, który jest pełen dni.ⁿ **12** A ich domy przypadną innym, jednocześnie pola i żony.^o Gdyż wyciągnę rękę przeciwko mieszkańcom tej ziemi” – brzmi wypowiedź Jehowy.^p

13 „Bo od najmniejszego z nich aż do największego z nich każdy ciągnie dla siebie niesprawiedliwy zysk;^q i od proroka

f Eze 23:18; Oz 9:12; g Kpl 26:34; Jer 2:15; Jer 9:11; h Iz 24:13; Jer 49:9; Iz 6:10; Jer 7:26; Dz 7:51; j 2Kn 36:16; Jer 20:8; k 2Tm 4:3; l Jer 20:9; m Jer 9:21; Jer 18:21; n Eze 9:6; o Pwt 28:30; Jer 8:10; Lam 5:11; Sof 1:13; p Iz 5:25; q Jer 8:10; Eze 22:12; Eze 33:31; Lk 16:14.

aż do kapłana każdy postępuje fałszywie.^a **14** I usiłują powierzchownie leczyć ranę mojego ludu,^b mówiąc: „Jest pokój! Jest pokój!”, podczas gdy nie ma pokoju.^c **15** Czy się wstydzili, że popełniali obrzydliwości?^d Po pierwsze, wcale się nie wstydzą; po drugie, nawet nie umieją czuć się upokorzeni.^e Dlatego upadną wśród upadających;^f potkną się w czasie, gdy będą dokonywał z nimi rozrachunku^g – powiedział Jehowa.

16 Oto, co rzekł Jehowa: „Stańcie na drogach i zobaczcie, i pytajcie o dawne szlaki, gdzie teraz jest dobra droga;^g i chodźcie nią,^h a znajdziecie wytchnienie dla swych dusz”.ⁱ Lecz oni mówili: „Nie będziemy chodzić”.^j **17** „I postawiłem nad wami strażników;^k Zwracajcie uwagę na dźwięk rogu!”^l Lecz oni mówili: „Nie będziemy zwracać uwagi”.^m **18** „Dlatego słuchajcie, narody! I dowiedz się, zgromadzenie, co będzie u nich. **19** Słuchaj, ziemio! Oto ja sprowadzam na ten lud nieszczęścieⁿ jako owoc ich myśli,^o bo nie zwracali uwagi na moje słowa, a moje prawo wciąż odrzucali”.^p

20 „Na cóż mi to, że przynosicie wonną żywicę z Szeby^q i dobrą trzcinę z dalekiej krainy? Wasze całopalenia nie sprawiają żadnej przyjemności,^r a wasze ofiary mnie nie zadowalają”.^s **21** Dlatego tak rzekł Jehowa: „Oto kładę przed tym ludem przeszkodę^t i potkną się o nie, zarówno ojcowie, jak i synowie; sąsiad i jego towarzysz zginą”.^u

22 Tak rzekł Jehowa: „Oto z ziemi północnej przychodzi lud, a z najodleglejszych miejsc na ziemi zostanie obudzony wielki naród”.^v **23** Chwycą za łuk i o-

ROZDZ. 6

a Jer 2:8
Jer 14:18
Jer 23:11
Mi 3:5
Mi 3:11
Sof 3:4

b Jer 8:11

c Jer 14:13
Jer 23:17
Eze 13:10
1Ts 5:3

d Jer 8:12
Sof 3:5

e Jer 3:3

f Jer 23:12

g Jer 18:15
Mal 4:4

h Iz 2:3
Iz 2:5
Iz 30:21

i Ps 23:3

j Ps 78:10
Iz 42:24
Jer 44:16

k Iz 21:11
Jer 25:4
Eze 3:17
Hab 2:1

l Iz 58:1

m Za 7:11

n Pwt 4:26
Iz 1:2
Dn 9:12

o Prz 1:31
Iz 59:7

p Prz 28:9

q 1Kl 10:1
Iz 60:6

r Jer 7:21

s Iz 1:11
Iz 66:3
Am 5:21

t Iz 8:14

u 2Kn 36:17
Iz 9:14
Lam 2:21

v Jer 1:14
Jer 25:9

szpalta 2

a Jer 5:16
Jer 50:42

b Jer 10:22

c Hab 1:8

d Jer 4:11
Łk 21:20

e Eze 21:7

f Jer 4:31
Jer 30:6
Jer 49:24

g Jer 4:10
Jer 20:3

h Jer 4:8

i Est 4:3
Jer 25:34
Eze 27:30
Mi 1:10

j Lam 1:2
Lam 1:16
Am 5:16

Łk 7:12

k Jer 15:8
Jer 48:8

szcep.^a Są okrutni i nie będą mieć litości. Ich głos będzie hu-
czał jak morze^b i pojada na
koniach.^c Stanęli w szyku bo-
jowym jak wojownik przeciw to-
bie, córo syjońska”.^d

24 Usłyszeliśmy wieść o nim.
Opadły nam ręce.^e Ogarnęła nas
udręka, boleści jak u rodzą-
cej.^f **25** Nie wychodź w pole
i nie chodź drogą; bo oto miecz
nieprzyjaciela, trwoga dookoła.^g
26 Córo mego ludu, opasz się
worem^h i tarzaj się w popiele.ⁱ
Uczyni swą żałobę jak po jedy-
naku – gorzkim zawodzeniem;^j
gdyż nagle przyjdzie na nas łup-
piezca.^k

27 „Uczyliście się pobierać
postród mego ludu, kimś, kto
starannie przeszukuje; i bę-
dziesz zwracał uwagę, i zbadasz
ich drogę”.^l **28** Wszyscy oni są
najbardziej uparci,^m krążą ja-
ko oszczerzyⁿ – miedź i żelazo.
Wszyscy oni postępują zgub-
nie.^o **29** Miechy^p się poprzy-
pały. Z ich ognia jest olów.^q
Usilnie oczyszczano po prostu
na darmo, a żli nie zostali
oddzieleni.^r **30** Nazwaj ich od-
rzuconym srebrem,^s bo Jehowa
ich odrzucił”.^t

7 Słowo, które doszło do Jere-
miasza od Jehowy, mówiąc:
2 „Stań w bramie domu Jeho-
wy i tam obwieszczaj to słowo,^u
i mów: „Słuchajcie słowa Jehowy,
wszyscy z Judy, którzy wchodzi-
cie w te bramy, by się kłaniać Je-
howie. **3** Oto, co rzekł Jehowa
Zastępów, Bóg Izraela: „Napraw-
cie swoje drogi i swoje postęпки,
a ja sprawię, że będziecie przeby-
wać w tym miejscu”.^v **4** Nie po-
kładajcie ufności w zwodniczych

I Eze 22:2; Mal 3:2; m Iz 30:1; Iz 48:4; Jer 5:23; Jer 13:10; n 2Sm 19:27; Prz 20:19; Jer 9:4; o Iz 1:4; p Eze 22:20; q Jer 9:7; r Eze 24:13; s Iz 1:22; t Jer 14:19; Lam 5:22; Oz 9:17; **ROZDZ. 7** u Jer 26:2; v Jer 18:11; Jer 26:13.

słowach,^a mówiąc: „Są świątynią Jehowy, świątynią Jehowy, świątynią Jehowy!” **5** Bo jeśli naprawdę sprawicie, że wasze drogi i wasze postęпки będą dobre, i jeśli naprawdę będziecie wprowadzać w czyn sprawiedliwość między mężczyzną a jego towarzyszem,^b **6** jeśli nie będziecie uciskać osiadłego przybysza, chłopca bez ojca ani wdowy^c i w tym miejscu nie będziecie przelewać niewinnej krwi,^d i nie będziecie chodzić za innymi bogami na swoje nieszczęście,^e **7** to ja sprawię, że przebywać będziecie w tym miejscu, w ziemi, którą dałem waszym praojcom, od czasu niezmiernego aż po czas niezmierny”’”’.^f

8 „Oto pokładacie ufność w zwodniczych słowach – nie przyniesie to żadnego pożytku,^g **9** Czy można kraść,^h mordowaćⁱ i cudzołożyć,^j i przysięgać fałszywie,^k i sprawiać, by wznosił się dym ofiarny dla Baala,^l i chodzić za innymi bogami, których nie znaliście,^m **10** i czy mielibyście przychodzić i stawać przed moim obliczem w tym domu, nad którym jest wzywane moje imię,ⁿ i mówić: „Zostaniemy wyzwoleni”, mimo iż dopuszczacie się wszystkich tych obrzydliwości? **11** Czy ten dom, nad którym jest wzywane moje imię,^o stał się w waszych oczach po prostu jaskinią zbójców?”^p Oto i ja to widzę” – brzmi wypowiedź Jehowy.^q

12 „Jednakże idźcie teraz na moje miejsce w Szilo,^r gdzie za moją sprawą przebywało w początku moje imię,^s i zobaczcie, co z nim uczyniłem z powodu niegodziwości mego ludu izraelskiego.^t **13** Ponieważ dopuszczaliście się wszystkich tych czynów – brzmi wypowiedź Jehowy – a ja stale przemawiałem

ROZDZ. 7

- a Mi 3:11
- b Jer 21:12
Jer 22:3
- c Pwt 24:17
Ps 82:3
Za 7:10
Mal 3:5
Jak 1:27
- d Ps 106:38
- e Pwt 6:14
Pwt 8:19
Pwt 11:28
Jer 13:10
- f Pwt 4:40
Jer 3:18
- g Iz 30:10
Jer 5:31
Jer 14:14
- h Iz 3:14
Eze 22:29
Oz 4:2
Mi 2:2
- i Eze 33:25
- j Jer 9:2
Mal 3:5
- k Jer 5:2
- l 1 Kł 18:21
2 Kł 23:5
Jer 11:13
- m Wj 20:3
Pwt 32:17
Sdz 5:8
- n 2 Kł 21:4
2 Kł 33:7
Jer 34:15
Eze 20:39
- o Iz 56:7
- p Mt 21:13
Mk 11:17
Łk 19:46
- q Jer 23:24
Heb 4:13
- r Joz 18:1
Sdz 18:31
1 Sm 1:3
- s Pwt 12:5
Pwt 12:11
- t 1 Sm 4:11
Ps 78:60
Jer 26:6
Jer 26:9

szpalta 2

- a Jer 25:4
- b 2 Kł 36:16
Neh 9:29
Jer 11:8
Jer 25:3
Za 1:4
- c Iz 65:12
Iz 66:4
Za 7:13
- d 2 Kł 25:9
- e Jer 7:4
- f 1 Sm 4:10
Ps 78:60
Jer 26:6
Lam 2:7
- g 2 Kł 17:23
- h 2 Kł 25:7
Ps 78:67
- i Wj 32:10
Jer 11:14
Jer 14:11
- j Iz 1:15
Jer 15:4
Mi 3:1
- k Eze 8:6

do was, wstając wcześniej i mówiąc,^a lecz wy nie słuchaliście,^b i stale wołałem na was, lecz nie odpowiadaliście,^c **14** więc uczynię z tym domem, nad którym jest wzywane moje imię^d i w którym pokładacie ufność,^e i z tym miejscem, które dałem wam i waszym praojcom, tak jak uczyniłem z Szilo.^f **15** I odrzucę was sprzed swego oblicza,^g jak odrzuciłem wszystkich waszych braci, całe potomstwo Efraima!^h

16 „A ty się nie módl za ten lud, nie wznos też za nich błagalnego wołania ani modlitwy ani mnie nie upraszaj,ⁱ bo nie będę cię wysłuchiwał.^j **17** Czyż nie widzisz, co oni czynią w miastach Judy i na ulicach Jerozolimy?”^k **18** Synowie zbierają patyki, a ojcowie rozpalają ogień, żony zaś zagniatają ciasto, by robić placki ofiarne dla „królowej niebios”;^l i wylewa się ofiary płynne^m innym bogom, aby mnie obrażać.ⁿ **19** „Czyż to mnie obrażają?” – brzmi wypowiedź Jehowy.^o „Czyż nie samych siebie ku zawstydzeniu swoich twarzy?”^p **20** Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto mój gniew i moja złość zostają wylane na to miejsce,^q na ludzi i na zwierzęta domowe, na drzewa polne^r i na płon ziemi; i płonąć będą, i nie zostaną ugaszone.”^s

21 „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Dodajcie te swoje całopalenia do swych ofiar i jedzcie mięso.”^t **22** Bo nie rozmawiałem z waszymi praojcami ani niczego im nie nakazałem w dniu, gdy ich wy-

1 Pwt 4:19; Pwt 17:3; Jer 44:17; Dz 7:42; m Iz 57:6; Jer 19:13; Eze 20:28; n Iz 3:8; Iz 65:3; Jer 25:7; o Pwt 32:16; Eze 8:17; 1 Kł 10:22; p Iz 45:16; Jer 20:11; Dn 9:7; q Lam 2:3; r Eze 20:47; s 2 Kł 22:17; Jer 17:27; t Iz 1:11; Jer 6:20; Oz 8:13; Am 5:21.

prowadzałem z ziemi egipskiej, w sprawach całopalenia i ofiary.^a **23** Lecz wypowiedziałem to słowo w danym im nakazie, mówiąc: „Bądźcie posłuszni memu głosowi,^b a ja będę waszym Bogiem,^c wy zaś będziecie moim ludem; i chodźcie wszelką drogą,^d którą wam nakazę, żeby się wam dobrze wiodło”.^e **24** Ale oni nie słuchali ani nie nakłonili swego ucha,^f lecz zaczęli chodzić według rad i uporu swego złego serca,^g tak iż obrócili się do tyłu, a nie do przodu.^h **25** od dnia, gdy wasi praojcowie wyszli z ziemi egipskiej, aż po dziś dzień;ⁱ i do was posyłałem wszystkich swoich sług, proroków, co dzień wcześniej wstając i posyłając ich.^j **26** Ale oni mnie nie słuchali i nie nakłonili swego ucha,^k lecz usztyniwiali swój kark.^l Postępowali gorzej niż ich praojcowie!^m

27 „I mów do nich wszystkie te słowa,ⁿ lecz oni nie będą cię słuchać; i wołaj na nich, lecz oni ci nie odpowiedzą.”^o **28** I powiedz im: „Oto naród, który nie był posłuszny głosowi Jehowy, swego Boga,^p i nie przyjął skarcenia.^q Wierność zginęła i została odcięta od ich ust”.^r

29 „Ostrzyż swe nie obcięte włosy i wyrzuc je,^s a na nagich wzgórzach wznies pieśń żalobną,^t Jehowa bowiem odrzucił^u i opuści pokolenie, na które pała strasznym gniewem.”^v **30** „Bo synowie Judy czynili to, co jest złe w moich oczach” – brzmi wypowiedź Jehowy. „W domu, nad którym wzywano mego imienia, ustawili swe obrzydliwości, by go skalać.”^w **31** I powznosili wyżyny Tofet^x w dolinie syna Hinno, aby palić swych synów i swe córki w ogniu,^z czego

ROZDZ. 7

- a 1Sm 15:22
Ps 51:16
Oz 6:6
b Wj 15:26
Kpl 26:3
Pwt 6:3
Jer 11:4
c Wj 19:5
Kpl 26:12
d Sdz 2:22
e Pwt 5:29
f Wj 32:8
Neh 9:16
Ps 81:11
Jer 11:8
Eze 20:8
g Pwt 29:19
Jer 5:23
Jer 23:17
Eze 3:7
Oz 4:16
Za 7:12
h Neh 9:26
Iz 1:4
Jer 32:33
i Pwt 9:7
1Sm 8:8
Ezd 9:7
j 2Kl 17:13
2Kn 36:15
Neh 9:30
Jer 25:4
k 2Kn 33:10
Jer 11:8
Jer 17:23
Jer 25:3
l 2Kl 17:14
Neh 9:17
Prz 29:1
Jer 19:15
Rz 2:5
Rz 10:21
m Jer 16:12
n Jer 26:2
Eze 2:7
Dz 20:27
o Za 7:13
p Iz 1:4
Jer 5:4
Sof 3:2
q Ps 50:17
Prz 1:7
Sof 3:7
r Jer 5:1
Oz 4:1
Mi 7:2
s Hi 1:20
Jer 16:6
Mi 1:16
t Eze 19:1
u 2Kl 17:20
v Pwt 28:15
Pwt 32:20
w 2Kl 21:4
2Kn 33:4
Jer 23:11
Jer 32:34
x 2Kl 23:10
2Kn 33:6
Jer 19:6
y Joz 15:8
2Kn 28:3
Jer 19:2
z Pwt 12:31
Ps 106:37
Ps 106:38
Iz 57:5
Eze 16:20
Eze 20:31

nie nakazałem i co nie zrodziło się w moim sercu”.^a

32 „Oto dlatego nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – gdy już się nie będzie mówić o Tofet i o dolinie syna Hinno, lecz o dolinie zabijania;^b i będą musieli grzebać w Tofet, a nie będzie tam dosyć miejsca.”^c **33** Trupy tego ludu staną się żerem dla latających stworzeń niebios i dla zwierząt ziemi, a nikt nie przyprawi ich o drzenie.^d **34** I sprawię, że z miast Judy i z ulic Jerozolimy zniknie głos radosnego uniesienia i głos weselenia się, głos oblubieńca i głos oblubienicy;^e bo kraj będzie po prostu spustoszonej miejscem”.^f

8 „W owym czasie – brzmi wypowiedź Jehowy – wydobędą z ich grobów kości królów Judy i kości swych książąt, i kości kapłanów, i kości proroków, i kości mieszkańców Jerozolimy.”^g **2** I rozłożą je przed słońcem i księżycem, i całym zastępem niebios, które miłowali i którym służyli, i za którymi chodzili,^h i których szukali, i którym się kłaniali.ⁱ Nie zostaną zebrane ani nie będą pogrzebane. Staną się gnójem na powierzchni roli”.^j

3 „I śmierć, a nie życie, wybierać będą^k wszyscy z ostatka tych, którzy pozostaną z tej złej rodziny we wszystkich miejscach, dokąd rozproszą owych pozostałych”^l – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów.

szpalta 2 a Kpl 18:21; Kpl 20:3; Pwt 17:3; Jer 19:5; Jer 32:35; b Jer 19:6; c 2Kl 23:10; Jer 19:11; Eze 6:5; d Pwt 28:26; Ps 79:2; Jer 12:9; Jer 16:4; Jer 34:20; e Iz 24:8; Jer 16:9; Jer 25:10; Eze 26:13; Oz 2:11; f Kpl 26:33; Iz 1:7; Iz 3:26; Iz 6:11; ROZDZ. 8 g 2Kl 23:16; 2Kn 34:5; Eze 6:5; h Pwt 4:19; Pwt 17:3; 2Kl 17:16; 2Kl 21:3; Jer 7:9; Jer 14:3; Sof 1:5; 1Kl 23:5; 2Kn 33:3; Eze 8:16; Dz 7:42; j 2Kl 9:37; Ps 83:10; Jer 9:22; Jer 16:4; Jer 25:33; k Hi 3:21; Obj 9:6; l Pwt 30:1; Jer 29:14; Dn 9:7.

4 „I powiedz im: „Oto, co rzekł Jehowa: „Czy upadną i już nie wstaną?^a Gdyby jeden zawrócił, czy nie zawróci i drugi?^b

5 Dlaczego ten lud, Jerozolima, jest niewierny długotrwałą niewiernością? Uchwycili się oszukiwczego postępowania;^c nie chcą zawrócić.^d

6 Ja zwracałem uwagę^e i słuchałem.^f Nie mówili właściwie. Nie było nikogo, kto by okazywał skruchę za swą niegodziwość,^g mówiąc: „Cóż to uczyniłem?” Każdy wraca do powszechnie przyjętego sposobu postępowania,^h jak koń, który cwałuje do bitwy. 7 Nawet bocian na niebiosach dobrze zna swe wyznaczone czasy;ⁱ również turkawka^j i jerzyk, i bilbil starannie przestrzegają czasu swego przylotu. Lecz mój lud nie poznał sądu Jehowy”^k.

8 „Jak możecie mówić: „Jesteśmy mądrzy i jest u nas prawo Jehowy”?^l Zażale, fałszywy rytec^m sekretarzy pracował w oczywistym fałszu. 9 Mądrzy się zawstydzili.ⁿ Przerazili się i zostanę złapani. Oto odrzucili słowo Jehowy, jaką więc mają mądrość?^o 10 Dlatego ich żony dam innym, ich pola tym, którzy wezmą je w posiadanie;^p bo od najmniejszego aż do największego każdy ciągnie niesprawiedliwy zysk;^q od proroka aż do kapłana każdy postępuje fałszywie.^r 11 I usiłują niedbale leczyć ranę córki mego ludu,^s mówiąc: „Jest pokój! Jest pokój!”, podczas gdy nie ma pokoju.^t 12 Czy się wstydzili, że popełniali obrzydliwość?^u Po pierwsze, wcale nie potrafili się wstydzić; po drugie, nawet nie umieli czuć się upokorzeni.^v

„Dlatego upadną wśród upadających. Potkną się w czasie,

ROZDZ. 8

a Prz 24:16
Mi 7:8

b Oz 6:1

c Ps 119:118
Jer 9:6

d Iz 1:20
Jer 5:3

e Neh 9:28
f Ps 14:2
Mal 3:16

g Jer 5:1
2Pt 3:9

h 2KI 17:15

i Iz 1:3

j PnP 2:12

k Jer 5:4

l Oz 8:12
Rz 2:17

m Iz 8:1

n Iz 29:14

o Pwt 4:6
Ps 19:7
2Tm 3:15

p Pwt 28:30
Jer 6:12
Am 5:11
Sof 1:13

q Iz 56:11
Jer 6:13
Eze 33:31
Mi 3:11
Tyt 1:11

r Jer 5:31
Jer 27:9
Lam 2:14
Lam 4:13
Eze 22:28

s Hi 13:4
Jer 6:14

t Jer 23:17
Eze 13:10

u Jer 6:15

v Jer 3:3
Flp 3:19

szpalta 2

a Iz 10:3
Jer 23:12

b Pwt 32:35

c Eze 22:20

d Iz 24:7
Jl 1:7

e Jer 4:5

f Lam 3:28

g Jer 9:15
Jer 23:15
Lam 3:19

h Jer 4:10
Jer 14:19
Mi 1:12

i Jer 4:15

j Sdz 18:29
1KI 15:20

k Sdz 5:22
Jer 47:3

gdy zostanie na nich zwrócona uwaga^a — powiedział Jehowa.^b

13 „Gdy będę zbierał, położę im kres^c — brzmi wypowiedź Jehowy.^c „Nie będzie winogron na winorośli^d i nie będzie fig na drzewie figowym, a listowie zwiędnie. To zaś, co im daję, przejdzie obok nich”^e.

14 „Dlaczego spokojnie siedzimy? Zbierzcie się i wejdźmy do warownych miast,^e i milczmy tam. Bo Jehowa, nasz Bóg, zmusił nas do milczenia^f i daje nam do picia zatrutą wodę,^g gdyż zgrzeszyliśmy przeciwko Jehowie. 15 Spodziewano się pokoju, lecz nie przyszło nic dobrego;^h czasu uzdrowienia, lecz oto trwoga!ⁱ 16 Od Dan^j słyszano parskanie jego koni. Z powodu odgłosu rżenia jego ogierów cała ziemia się zakłósała.^k I weszły, i pożarły ziemię oraz to, co ją napelnia, miasto i jego mieszkańców”^l.

17 „Bo oto posyłam między was węże, jadowite węże,^l na które nie ma zaklęcia,^m i kąsać was będąⁿ — brzmi wypowiedź Jehowy.

18 Ogarnął mnie smutek nie do uleczeniaⁿ. Moje serce jest chore. 19 Oto z dalekiej ziemi dobiega głos wołania córki mego ludu o pomoc:^o „Czy nie ma Jehowy na górze Syjon?^p Albo czy nie ma tam jej króla?”^q

„Dlaczego mnie obrażali swymi rytymi wizerunkami, swymi nic niewartymi, cudzoziemskimi bogami?”^r

20 „Żniwo przeminęło, lato się skończyło; my jednak nie zostaliśmy wybawieni!”^s

l Pwt 32:24; m Ps 58:5; Kzn 10:11; n Jer 10:19; o Iz 39:3; p Ps 135:21; Iz 12:6; q Ps 146:10; Ps 149:2; Iz 33:22; r Pwt 32:21; s Iz 30:15; Jer 4:14.

21 Z powodu rany^a córy mego ludu jestem zdruzgotany.^b Posmutniałem. Ogarnęło mnie całkowite zdumienie.^c **22** Czy nie ma balsamu w Gileadzie?^d Albo czy nie ma tam nikogo, kto uzdrowia?^e Dlaczego więc nie nastąpiło wyzdrowienie^f córy mego ludu?^g

9 O, żeby moja głowa była wodami, a moje oczy – źródłem lez!^h Wtedy mógłbym dniem i nocą opłakiwać zabitych córy mego ludu.ⁱ

2 O, żebym miał na pustkowiach miejsce noclegu dla wędrowców!^j Wtedy opuściłbym swój lud i odszedłbym daleko od nich, bo wszyscy oni są cudzołożnikami,^k uroczystym zgromadzeniem tych, którzy postępują zdradziecko;^l **3** i w fałszu napinają język jak swój łuk;^m lecz nie ze względu na wierność okazali się potężni w tej ziemi.

„Bo posuwali się od niegodziwości do niegodziwości, mnie zaś zlekceważyli!”ⁿ – brzmi wypowiedź Jehowy.

4 „Strzeżcie się każdy swego towarzysza^o i nie ufajcie żadnemu bratu.^p Gdyż każdy brat będzie z całą pewnością wypierał drugiego^q i każdy towarzysz będzie krążył jako oszczerca.”^r **5** i kpią, każdy ze swego towarzysza;^s i wcale nie mówią prawdy. Nauczyli swój język mówić fałsz.^t Zmęczyli się samym wypełnianiem zła.^u

6 „Zasiadasz pośród podstępów.^v Wskutek podstępu nie chcą mnie znać”^w – brzmi wypowiedź Jehowy.

7 Dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów: „Oto ich przetapiam i muszę ich zbadać,^x gdyż jak inaczej miałbym postąpić ze względu na córę mego ludu?”^y

ROZDZ. 8

- a Iz 1:5
Jer 6:14
Jer 30:15
Lam 3:47
- b Jer 4:19
Jer 14:17
- c Jl 2:6
Nah 2:10
- d Rdz 37:25
Rdz 43:11
Jer 46:11
- e Jer 30:13
- f Iz 58:8
Jer 30:17
Jer 33:6
- g Jer 30:12

ROZDZ. 9

- h Iz 22:4
Jer 13:17
Lam 2:11
- i Jer 6:26
- j Ps 55:7
- k Jer 5:7
Jer 23:10
Oz 7:4
- l Jer 12:1
Oz 5:7
Oz 6:7
Mal 2:11
- m Ps 64:3
Iz 59:3
Rz 3:13
- n Jer 4:22
Rz 1:28
- o Jer 12:6
Mi 7:2
- p Mi 7:5
- q Rdz 27:36
- r Kpl 19:16
2Sm 19:27
Ps 15:3
Prz 20:19
Jer 6:28
Eze 22:9
- s Rdz 31:7
Hi 11:3
- t Ps 50:19
Mi 6:12
- u Eze 24:12
- v Jer 18:18
- w Prz 1:24
Oz 4:6
Rz 1:28
1Kor 15:34
- x Ps 66:10
Iz 1:25
Iz 48:10
Mal 3:3
- y 2Kn 36:15

szpalta 2

- a Ps 12:2
Ps 120:3
- b 2Sm 3:27
2Sm 20:10
Ps 28:3
- c Jer 5:9
- d Jer 7:29
- e Jer 12:4
Jer 23:10
- f Eze 14:15
- g Jer 4:25
Oz 4:3
Sof 1:3

8 Ich język jest jak zabójcza strzała.^a Wyrzekł podstęp. Usłtami swymi ktoś taki rozmawia ze swoim towarzyszem o pokoju, lecz w swym wnętrzu urządza zasadzkę.^b

9 „Czy z powodu tych rzeczy nie miałbym dokonać z nimi rozrachunku?” – brzmi wypowiedź Jehowy. „Albo czy na narodzie takim jak ten nie miałaby się pomścić moja dusza?”^c **10** Nad górami wzniosę płacz i lament,^d a nad pastwiskami na pustkowie pieśń żalobną; bo zostaną wypalone,^e tak iż nikt tamte dy nie przejdzie i nie będzie słycharz głosu żywego inwentarza.^f Również latające stworzenie niebieskie, jak i zwierzę czworonożne uciekną; już ich nie będzie.^g **11** I uczynię z Jerozolimy kupy kamieni,^h legowisko szakali;ⁱ a z miast Judy uczynię bezludne pustkowie, bez żadnego mieszkanka.^j

12 „Któryż człowiek jest tak mądry, żeby to zrozumiał, i do kogo mówiły usta Jehowy, żeby to opowiedział?”^k Z jakiego powodu ziemia ta miałaby zginąć, zostać wypalona jak pustkowie, przez które nikt nie będzie przechodził?”^l

13 I Jehowa przemówił: „Ponieważ opuścili moje prawo, które dałem, by je mieli przed sobą, i ponieważ nie byli posłusznymi memu głosowi oraz nie chodzili zgodnie z nim,^m **14** ale chodzili w uporze swego sercaⁿ i za wizerunkami Baala,^o czego ich nauczylili ich ojcowie,^p **15** więc tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto im, to jest temu ludowi, daję do jedzenia piołun”^q

h Ps 79:1; Iz 25:2; Jer 26:18; i Iz 13:22; Jer 10:22; j Jer 4:27; Jer 25:11; Jer 32:43; k Iz 42:23; Oz 14:9; l Pwt 29:24; m Ps 89:30; n Jer 3:17; Jer 7:24; o Sdz 3:7; 1Sm 12:10; Oz 11:2; p Jer 44:17; q Jer 23:15; Lam 3:15.

i dam im do picia zatrutą wodę;^a **16** i rozproszę ich między narodami, których nie znali ani oni, ani ich ojcowie,^b i będę posyłał za nimi miecz, dopóki ich nie wytracę.^c

17 „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „Wykażcie zrozumienie i zawołajcie płaczki,^d aby przyszły; poślijcie też po umiejętną kobietę, żeby przyszły^e

18 oraz żeby się pośpieszyły i podniosły nad nami lament. I niech nasze oczy oczekają łzami, a z naszych promiennych oczu niech sączą się wody.^f

19 Gdyż z Syjonu słyhać głos lamentu:^g „Jakże zostaliśmy złupieni!^h Ileż to doznaliśmy wstydu! Bo opuściliśmy tę ziemię; bo oni wyrzucili nasze siedziby”.ⁱ **20** Ale słuchajcie, wy, kobiety, słowa Jehowy i niech wasze ucho przyjmie słowo jego ust. Potem nauczcie swe córki lamentacji,^j a każda kobieta swą towarzyszkę — pieśni żałobnej.^k

21 Bo śmierć weszła przez nasze okna; przyszła do naszych wież mieszkalnych, by dziecko zgładzić z ulicy, a młodzieńców — z placów.^l

22 „Mów: „Oto wypowiedź Jehowy: „Trupy ludzi będą padać jak gnój na powierzchnię pola i jak pokos świeżo żętego zboża za żniwiarzem, a nie będzie nikogo, kto by zbierał””.^m

23 Oto, co rzekł Jehowa: „Niech mędrzec się nie chlępi swą mądrością,ⁿ a mocarz niech się nie chlępi swą potęgą.^o Niech bogacz się nie chlępi swym bogactwem”.^p

24 „Lecz kto się chlępi, niechże się chlępi tym, iż posiadał wnikiwość^q i poznał mnie, że ja jestem Jehowa,^r Ten, który okazuje lojalną życzliwość, sprawiedliwość i prawość na ziemi;^s

ROZDZ. 9

a Jer 8:14
Lam 3:19

b Kpl 26:33
Pwt 28:64
Neh 1:8
Ps 106:27
Za 7:14

c Jer 29:17
Eze 5:2

d 2Kn 35:25

e Kzn 12:5
Am 5:16

f Jer 6:26
Jer 14:17

g Jer 4:31
Eze 7:16
Mi 1:8

h Pwt 28:29
Jer 4:13

i Kpl 18:28
Kpl 20:22
Lam 4:15
Mi 2:10

j 1Sm 7:2
Iz 29:2
Mi 2:4

k 2Sm 1:17
Jer 7:29

l 2Kn 36:17
Jer 6:11

m Ps 83:10
Iz 5:25
Jer 8:2
Jer 16:4

n Ps 49:10
Prz 3:5
Kzn 9:11
Iz 5:21

o Pwt 8:17
Ps 33:16
Dn 4:30
1Ko 3:21

p Pwt 8:14
Ps 49:6
Prz 11:4
Prz 18:11
Łk 12:15
1Tm 6:17

q 2Ko 10:17

r Ps 91:14
Jn 17:3
1Ko 1:31

s Wj 34:6
Neh 1:5
Neh 9:17
Ps 51:1
Ps 89:14

szpalta 2

a Ps 99:4
Oz 6:6
Mi 6:8
Mi 7:18

b Am 3:2
Dz 7:51
Rz 2:25

c Iz 19:1
Eze 29:2

d Iz 1:1

e Jer 27:3
Eze 32:29
Abd 1

f Jer 49:1
Eze 25:2

g Iz 15:1
Jer 48:1

bo w nich znajduję upodobanie”^a — brzmi wypowiedź Jehowy.

25 „Oto nadchodzą dni — brzmi wypowiedź Jehowy — gdy dokonam rozrachunku z każdym obrzezanym, który jednak jest w stanie nieobrzezania,^b **26** z Egiptem^c i z Judą,^d i z Edo-mem,^e i z synami Ammona,^f i z Moabem,^g i z wszystkimi, którzy mają przyszyte włosy na skroniach, a mieszkają na pustkowiach;^h bo wszystkie narody są nieobrzezane i cały dom Izraela ma nieobrzezane serce”.ⁱ

10 Słuchajcie słowa, które Jehowa wyrzekł przeciwko wam, domu Izraela. **2** Oto, co rzekł Jehowa: „Wcale się nie uczcie drogi narodów^j ani nie popadajcie w przerażenie na widok znaków niebios, gdyż na ich widok narody ogarnęło przerażenie”.^k **3** Bo zwyczaj ludów^l są tylko technieniem, ponieważ jest to zwykłe drzewo^m z lasu, które ktoś ściął, dzieło rąk rzemieślnika posługującego się dłutem.ⁿ

4 Upiększa się je srebrem i złotem.^o Przymocowują je gwoździakami i młotami, żeby żaden się nie chwia!.^p **5** Są jak strach na wróble w polu ogórkowym i nie potrafią mówić.^q Trzeba je nosić, bo nie potrafią stawiać kroków.^r Nie lękaj się ich, ponieważ nie mogą sprowadzić nieszczęścia, nie są też w stanie czynić nic dobrego”.^s

6 Nie ma absolutnie nikogo podobnego do ciebie, Jehowo.^t Ty jesteś wielki i twoje imię jest wielkie, potężne.^u **7** Któż

h Jer 25:23; Jer 49:32; 1 Kpl 26:41; Pwt 30:6; Jer 4:4; Rz 2:29; **ROZDZ. 10** j Kpl 18:3; Kpl 20:23; Pwt 12:30; k Iz 47:13; 1 Kpl 18:30; m Iz 40:20; n Iz 44:14; Iz 45:20; Hab 2:18; o Ps 115:4; Ps 135:15; Iz 40:19; Oz 13:2; p Iz 41:7; Iz 46:7; q Ps 115:5; Ps 135:16; Iz 46:7; Hab 2:19; 1 Ko 12:2; r Ps 115:7; Iz 46:1; Iz 46:7; s Iz 41:23; Iz 44:9; Iz 45:20; 1 Ko 8:4; t Wj 15:11; 2Sm 7:22; Ps 86:8; u Neh 4:14; Neh 9:32; Ps 48:1; Ps 145:3; Jer 32:18.

by się ciebie nie bał,^a Królu narodów,^b bo tobie się to należy; gdyż pośród wszystkich mędrców narodów i we wszystkich ich królestwach nie ma absolutnie nikogo podobnego do ciebie.^c **8** A zarazem są oni bezrozumni i głupi.^d Drzewo jest po prostu usilną zachętą do rzeczy marnych.^e **9** Srebro wykute na płytki sprowadzają z Tarszisz,^f a złoto z Ufaz,^g robotę rzemieślnika i rąk tego, kto wykonuje przedmioty z metalu; ich odzież jest z niebieskiego włókna i z wełny barwionej czerwona purpurą. Wszystkie one są robotą mistrzów.^h

10 Lecz Jehowa naprawdę jest Bogiem.ⁱ Jest Bogiem żywym^j i Królem po czas niezmierny.^k Z powodu głosu oburzenia zakoleją się ziemie,^l a żaden z narodów nie ostoi się wobec jego potępienia.^m **11** Oto, co im powiecie: „Bogowie,ⁿ którzy nie uczynili niebios i ziemi, znikną z ziemi^o i spod tych niebios”. **12** To on utworzył ziemię swą mocą,^p on utwierdził żyzną krainę swoją mądrością^q i on swym zrozumieniem rozpostarł niebiosy.^r **13** Głosem swym wywołuje huk wód w niebiosach,^s sprawia też, że obłoki pary wznoszą się z krańca ziemi.^t Uczynił kanały dla deszczu^u i sprowadza wiatr ze swych składnic.^v

14 Każdy człowiek postąpił zbyt nierozumnie, by cokolwiek wiedzieć.^w Każdy, kto wykonuje przedmioty z metalu, na pewno odczuje wstyd z powodu rzeźbionego wizerunku;^x bo jego lany posąg jest fałszem^y i w tych rzeczach nie ma ducha.^z

15 Są marnościami, dziełem wartym śmiechu.^a Znikną, gdy zostanie na nie zwrócona uwaga.^b

ROZDZ. 10

a Hi 37:24
Lk 12:5
Obj 15:4

b Ps 22:28
Ps 93:1
Obj 11:17

c Ps 89:6
Dn 4:35

d Ps 115:8
Iz 41:29
Jer 51:17
Hab 2:18
Za 10:2
Rz 1:22

e Iz 44:19

f 1 Kł 10:22
2 Kł 9:21

g Dn 10:5

h Ps 115:4

i Ps 31:5

j Joz 3:10
Dn 6:26
Jn 6:57
2 Kł 6:16
1 Ts 1:9

k Ps 10:16
Dn 4:3
Hab 1:12
Obj 15:3

l Nah 1:5

m Ps 76:7
Ps 90:11
Jl 2:11

n Ps 96:5

o Iz 2:18
Jer 51:18
Sof 2:11
Za 13:2

p Rdz 1:1
Hi 38:4
Ps 89:11
Iz 40:28
Jer 51:15
Dz 14:15
Obj 4:11

q Ps 24:2
Ps 93:1
Prz 3:19
Iz 45:18

r Hi 9:8
Ps 104:2
Ps 136:5
Iz 40:22
Iz 42:5
Iz 45:12
Za 12:1

s Hi 37:2
Hi 38:34
Hi 38:36
Ps 18:13
Ps 68:33

t Hi 36:27
Ps 135:7

u Hi 38:25
Iz 45:8
Jer 51:16
Za 10:1

v Rdz 8:1
Wj 14:21
Lb 11:31

w Ps 107:25
Ps 147:18

x Jon 1:4

16 Nie taki jest Dział Jakuba,^a On bowiem jest Twórcą wszystkiego,^b a Izrael to łaska jego dziedzictwa.^c Imię jego — Jehowa Zastępów.^d

17 Pozbieraj z ziemi swój ból,^e niewiasto mieszkająca w uciśnieniu.^f **18** Bo tak rzekł Jehowa: „Oto tym razem wyrzucam jak z procy mieszkańców ziemi^g i sprawię im udrękę, żeby znaleźli”.^h

19 Biada mi z powodu mojej rany! Zadany mi cios jest bolesny. I powiedziałem sobie: „Z całą pewnością jest to moja choroba i będę ją znosił.” **20** Mój namiot został złupiony i wszystkie moje linki namiotowe zostały zerwane.^k Synowie moi odeszli ode mnie i już ich nie ma.^l Nikt już nie rozpina mego namiotu ani nie podnosi moich płócien namiotowych. **21** Bo pasterze zachowywali się nierozumnie^m i nie szukali Jehowy.ⁿ Dlatego nie działali z wnikliwością, a wszystkie pasione przez nich zwierzęta zostały rozproszone”.^o

22 Słuchaj! Wieść! Oto nadeszła, także potężny zgłęb z ziemi północnej,^p żeby z miast Judy uczynić bezludne pustkowie, legowisko szakali.^q

23 Dobrze wiem, Jehowo, że do ziemskiego człowieka jego droga nie należy. Do męża, który idzie, nie należy nawet kierowanie swym krokiem.^r **24** Koryguj mnie, Jehowo, ale zgodnie z sądem;^s nie w swym gniewie,^t żebyś mnie nie unicestwił.^u

w Ps 92:6; x Ps 97:7; Iz 42:17; Iz 44:11; y Hab 2:18; 1 Kł 8:4; z Ps 135:17; Jer 51:17; a Iz 41:29; b Jer 51:18; szpalta 2 a Ps 16:5; Ps 73:26; Ps 119:57; Ps 142:5; b Iz 45:7; c Pwt 32:9; Ps 74:2; Ps 135:4; d Iz 47:4; Jer 51:19; e Eze 12:3; f Mi 2:10; g Pwt 28:63; 1 Sm 25:29; Jer 16:13; h Jer 23:20; Eze 6:10; i Jer 4:19; Jer 8:21; Lam 2:11; j Mi 7:9; k Jer 4:20; Lam 2:4; i Jer 31:15; m Ps 94:8; Jer 5:31; Jer 12:10; n Jer 2:8; Jer 8:9; o Jer 23:1; Eze 34:5; p Jer 1:15; Jer 4:6; Jer 6:22; Hab 1:6; q Jer 9:11; r Ps 17:5; Ps 37:23; Prz 16:3; Prz 20:24; Jer 17:9; s Ps 6:1; Jer 30:11; t Ps 38:1; u Iz 40:23.

25 Wylej swą złość na narody,^a które cię zlekceważyły,^b i na rodziny, które nie wezwały twego imienia.^c Pożarły bowiem Jakuba.^d Zaiste, pożarły go i ustawicznie go wytracają;^e i spustoszyły jego miejsce pobytu.^f

11 Słowo, które doszło do Jeremiasza od Jehowy, mówiąc: **2** „Słuchajcie słów tego przymierza!

„I oznajmij^g je mężom Judy oraz mieszkańcom Jerozolimy, **3** i powiedz im: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Przekleństw jest człowiek nie słuchający słów tego przymierza,^h **4** które nakazałem waszym praojcom w dniu, gdy wyprowadziłem ich z ziemi egipskiej,ⁱ z pieca do wytopu żelaza,^j mówiąc: „Bądźcie posłuszni memu głosowi i postępujcie zgodnie ze wszystkim, co wam nakazuję;^k i będziecie moim ludem, a ja będę waszym Bogiem,^l **5** by spełnić przysięgę, którą przysiągłem waszym praojcom,^m że im dam ziemię mlekiewą i miodem płynącą,ⁿ jak to jest dzisiaj”””.

I odpowiedziałem, mówiąc: „Amen, Jehowo”.

6 A Jehowa jeszcze rzekł do mnie: „Obwieszczaj wszystkie te słowa w miastach Judy i na ulicach Jerozolimy,^o mówiąc: „Słuchajcie słów tego przymierza i wykonujcie je.^p **7** Bo uroczyste napominałem waszych praojców w dniu, w którym wyprowadziłem ich z ziemi egipskiej,^q i aż po dziś dzień, wstając wcześniej i napominając, gdy mówiłem: „Bądźcie posłuszni memu głosowi”.^r **8** Ale oni nie słuchali ani nie nakłonili swego ucha,^s lecz każdy chodził w uporze swego złego serca;^t sprowadziłem więc na nich wszystkie słowa tego

ROZDZ. 10

- a** Ps 9:17
Ps 79:6
Iz 34:2
b Hi 18:21
1Ts 4:5
2Ts 1:8
Obj 16:1
c Sof 1:6
d Ps 79:7
Jer 51:34
e Iz 10:22
f Jer 8:16
Lam 2:22

ROZDZ. 11

- g** Jer 1:7
h Pwt 27:26
Pwt 28:15
Gal 3:10
Heb 8:9
i Wj 24:3
Eze 20:6
j Wj 13:3
Pwt 4:20
1Kl 8:51
k Kpl 26:3
1Sm 15:22
Jer 7:23
l Rdz 17:8
Kpl 26:12
Eze 11:20
2Kto 6:16
m Rdz 15:18
Pwt 7:23
Ps 105:9
n Wj 3:8
Kpl 20:24
Pwt 6:3
Joz 5:6
Eze 20:6
o Iz 58:1
p Pwt 6:3
Jn 13:17
Rz 2:13
Jak 1:22
q Wj 15:26
r Jer 7:13
Jer 25:4
Jer 35:15
s Neh 9:16
Jer 6:16
Jer 7:26
Eze 20:8
Za 7:11
t Ps 78:8
Ps 81:12
Iz 65:2
Jer 3:17
Jer 7:24
Jer 9:14
Za 7:12
Rz 10:21

szpalta 2

- a** Jer 5:31
Eze 22:25
b Sdz 2:11
Ps 78:8
Eze 20:18
Dz 7:51

przymierza, które nakazałem im spełniać, oni jednak nie spełniali”.

9 Ponadto Jehowa rzekł do mnie: „Wśród mężów judzkich i wśród mieszkańców Jerozolimy odkryto spisek.^a **10** Wrócili do przewinień swych praojców,^b pierwszych, którzy nie chcieli być posłuszni moim słowom, lecz chodzili za innymi bogami, by im służyć.^c Dom Izraela i dom Judy złamały moje przymierze, które zawarłem z ich praojcami.^d **11** Dlatego tak rzekł Jehowa: „Oto sprowadzam na nich nieszczęście,^e z którego nie zdołają wyjść;^f i będą do mnie wołać o pomoc, lecz ich nie wysłucham.^g **12** I miasta Judy oraz mieszkańcy Jerozolimy pójdą i będą wołać o pomoc do bogów, ze względu na których sprawiają, że wznosi się dym ofiarny,^h lecz którzy z całą pewnością nie przyniosą im wybawienia w czasie nieszczęścia.ⁱ **13** Bo twych bogów jest tyle, ile twoich miast, Judo;^j a ile ulic Jerozolimy, tyle postawiliście ołtarzy dla rzeczy haniebnej,^k ołtarzy, z których wznosi się dym ofiarny dla Baala’.”

14 „Ty zaś nie módl się za ten lud i nie wznos za nich błagalnego wołania ani modlitwy,^m bo nie będę słuchał, gdy będą do mnie wołać z powodu swego nieszczęścia.ⁿ

15 „Co moja umiłowana robi w moim domu,^o żeby wielu z nich miało czynić tę rzecz,^p nikczemny zamysł?^q I czy świętym

- c** Sdz 2:17; 1Sm 8:8; 2Kl 22:17; 2Kn 28:23; **d** Pwt 31:16; 2Kl 17:7; Eze 16:59; Oz 6:7; Heb 8:9; **e** 2Kl 22:16; 2Kn 34:24; Jer 6:19; Eze 7:5; **f** Prz 29:1; Am 2:14; **g** Ps 18:41; Prz 1:28; Iz 1:15; Jer 14:12; Eze 8:18; Mi 3:4; Za 7:13; **h** Pwt 32:37; Iz 45:20; 1Jer 2:28; J Pwt 32:17; **k** Oz 9:10; 1Jer 7:9; **m** Jer 7:16; Jer 14:11; 1Jn 5:16; **n** Ps 66:18; Oz 5:6; **o** Jer 2:3; **p** Jer 3:8; **q** Eze 16:25.

mięsem sprawią, że to ciebie ominie,^a gdy nadejdzie twoje nieszczęście? Czy w owym czasie będziesz się wielce radować?^b

16 „Bujne drzewo oliwne, o pięknym owocu i wyglądzie” – takie imię nadał ci Jehowa.^c Z odgłosem wielkiego ryku rozpalili ogień przeciwko niej; połamano też jego gałęzie.^d

17 „I Jehowa Zastępów, Ten, który cię zasadził,^e zapowiedział ci nieszczęście z powodu niegodziwości, której się dopuścił dom Izraela^f i dom Judy, by mnie obrażać, sprawiając, iż wznosi się dym ofiarny dla Baala”.^g

18 I Jehowa mnie powiadomił, żebym wiedział. W owym czasie sprawileś, iż zobaczyłem ich postęпки.^h **19** A ja byłem jak baranek, najbliższy, którego prowadzą na rzeź,ⁱ i nie wiedziałem, że przeciwko mnie obmyślają knowania.^j „Zniszczmy to drzewo wraz z pokarmem, jaki wydaje, i zgładźmy go z ziemi żyjących,^k aby nie wspominano więcej jego imienia”. **20** Lecz Jehowa Zastępów sądzi z prawością;^l bada nerki i serce.^m Obym zobaczyć twoją pomstę na nich, tobie bowiem wyjawilem swoją sprawę sądową.ⁿ

21 Oto więc, co powiedział Jehowa przeciwko mieszkańcom Anatot,^o którzy nastają na twą duszę, mówiąc: „Nie wolno ci prorokować w imieniu Jehowy,^p żebyś nie zginął z naszej ręki”; **22** dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów: „Oto zwracam na nich uwagę. Młodzieńcy poniosą śmierć od miecza.^q Ich synowie i córki pomrą od głęsi głodu.^r **23** I nie pozostanie im nawet ostatek, gdyż na mieszkańców Anatot sprowadzę nieszczęście^s – w roku, w którym zostanie na nich zwrócona uwaga”.^t

ROZDZ. 11

- a Ag 2:12
- b Jak 4:16
- c Ps 52:8
- Rz 11:17
- d Mt 3:10
- e Ps 44:2
- Iz 5:2
- Jer 2:21
- f Jer 19:15
- g 2Kl 23:5
- Jer 7:9
- Jer 19:5
- h Eze 8:6
- i Iz 53:7
- j Ps 37:32
- Jer 18:18
- k Ps 116:9
- Ps 142:5
- l Rdz 18:25
- Ps 98:9
- Dz 17:31
- m 1Sm 16:7
- 1Kn 28:9
- Ps 7:9
- Prz 11:20
- Jer 17:10
- Jer 20:12
- Obj 2:23
- n 1Sm 24:15
- o Jer 1:1
- p Iz 30:10
- Am 2:12
- Am 7:16
- q 2Kn 36:17
- Lam 2:21
- r Jer 18:21
- s Joz 21:18
- 1Kn 6:60
- t Jer 23:12
- Jer 46:21
- Mi 7:4
- Lk 19:44

szpalta 2

ROZDZ. 12

- a Rdz 18:25
- Ps 51:4
- Ps 145:17
- Sof 3:5
- b Hi 12:6
- Hi 21:7
- Ps 37:1
- Ps 73:3
- Jer 5:28
- Mal 3:15
- c Iz 29:13
- Mt 15:8
- Mk 7:6
- d Ps 139:2
- e 2Kl 20:3
- 1Kn 29:17
- Ps 17:3
- Ps 44:21
- Jer 11:20
- f Ps 44:22
- g Jer 23:10
- h Ps 107:34
- Jer 14:6
- i Jer 4:25
- Oz 4:3
- Sof 1:3
- j Jer 4:13
- k Jer 14:13

12 Prawy^a jesteś, Jehowo, gdy ci przedkładałam swoją skargę, gdy rozmawiam z tobą o sprawach sądu. Dlaczego szczęści się drodze niegodziwców,^b a wszyscy, którzy się dopuszczają zdrady, są bez trosk? **2** Zasadziłeś ich; zapuścili korzenie. Wciąż idą naprzód; wydali też owoc. W ich ustach jesteś blisko, lecz od ich nerek daleko.^c **3** A ty, Jehowo, dobrze mnie znasz;^d widzisz mnie i zbadaleś, że moje serce jest z tobą.^e Oddziel ich jak owce na rzeź^f i odłącz ich na dzień zabijania. **4** Jak długo ziemia ta ma wiednąć,^g a roślinność na całym polu wysychać?^h Z powodu niegodziwości jej mieszkańców zostały zmiecione zwierzęta czworonożne i stworzenia latające.ⁱ Rzekli bowiem: „On nie widzi naszej przyszłości”.

5 Skoro biegłeś z pieszymi i oni cię zmęczyli, to także zdołasz biec w wyścigu z końmi?^j I czy w ziemi pokoju pokładasz ufność?^k Jak więc będziesz działał pośród bujnych gęstw nad Jordanem?^l **6** Bo nawet twoi bracia i domownicy twego ojca, nawet oni postąpili wobec ciebie zdradziecko.^m Nawet oni głośno wołali za tobą. Nie wierz im jedynie dlatego, że mówią ci dobre rzeczy.ⁿ

7 „Opuściłem swój dom;^o porzuciłem swoje dziedzictwo;^p umiłowaną mojej duszy wydałem w dłoń jej nieprzyjaciół.^q **8** Moje dziedzictwo stało się dla mnie podobne do lwa w lesie. Wydała głos przeciwko mnie. Dlatego ją znienawidziłem.^r **9** Moje dziedzictwo^s jest dla mnie jak wielobarwny ptak

I Jer 49:19; Jer 50:44; Za 11:3; m Jer 9:4; n Prz 26:25; Jer 23:17; o Ps 78:60; Oz 9:15; Lk 13:35; p Wj 19:5; Iz 47:6; q Lam 2:1; r Oz 9:15; Am 6:8; s Ps 78:71.

drapieżny; ptaki drapieżne są na nim dookoła.^a Chodźcie, zbierzcie się, wszystkie dzikie zwierzęta polne; przyprowadźcie je do żeru.^b **10** Wielu pasterzy^c zniszczyło moją winnicę;^d podeptali mój dział.^e Mój piękny^f dział zamienili w pustynię, bezludne pustkowie. **11** Uczyniono z niego bezludne pustkowie;^g zwiądk; jest dla mnie spustoszony.^h Cały kraj został spustoszony, gdyż nie ma człowieka, który wzięłby to sobie do serca.ⁱ **12** Wszystkimi udeptanymi ścieżkami pustkowie nadeszli łupieżcy. Bo miecz Jehowy pożera od jednego końca kraju do drugiego końca kraju.^j Nie ma pokoju dla żadnego ciała. **13** Posiali pszenicę, lecz zżęli ciernie.^k Spracowali się; będą bez pożytku.^l I zostaną zawstyżeni waszymi plonami z powodu płonącego gniewu Jehowy.

14 Oto, co Jehowa rzekł przeciwko wszystkim moim złym sąsiadom,^m dotykającym dziedzicznej własności, którą za moją sprawą posiłkuję mój lud, Izrael:ⁿ „Oto ich wykorzeniam z ich ziemi;^o a dom Judy wykorzenie spośród nich.^p **15** A gdy już ich wykorzenie, znowu się nad nimi zmiłuję^q i przyprowadzę ich z powrotem, każdego do jego dziedzicznej własności i każdego do jego ziemi”.^r

16 „I jeśli istotnie nauczą się dróg mego ludu, i będą przysięgać na moje imię;^s „Jako żyje Jehowa!”, tak jak nauczili mój lud przysięgać na Baala,^t to zostaną odbudowani pośrodku mego ludu.^u **17** Ale jeśli nie będą posłuszni, to wykorzenie ten naród, wykorzeniając go i niszcząc^v — brzmi wypowiedź Jehowy.

ROZDZ. 12

a 2Kl 24:2
Eze 16:37

b Iz 56:9
Jer 7:33
Eze 39:17
Obj 19:18

c Jer 6:3

d Ps 80:8
Iz 5:1

e Iz 63:18

f Jer 3:19

g Jer 9:11

h Jer 10:22
Jer 14:2

i Iz 42:25
Mal 2:2

j Kpl 26:33
Jer 15:2
Eze 14:17

k Kpl 26:16
Mi 6:15
Ag 1:6

l Ps 127:1

m Ps 79:4
Jer 48:26
Eze 25:3
Sof 2:8

n Jer 2:3
Za 1:15
Za 2:8

o Jer 48:2
Jer 49:2

p 2Kn 7:20

q Pwt 30:3
Eze 28:25

r Pwt 3:20
Jer 32:37
Oz 1:11
Am 9:14
Sof 3:20

s Rdz 14:22
Pwt 6:13
Pwt 10:20
Sdz 21:7
Iz 65:16
Jer 4:2

t Joz 23:7
Sof 1:5

u 1Pt 2:5

v Iz 60:12

szpalta 2

ROZDZ. 13

a Rdz 2:14

b Kpl 26:19
Prz 16:18
Sof 3:11
Łk 18:14
Jak 4:6
1Pt 5:5

c 2Kn 36:16

d Jer 6:28
Jer 9:14
Jer 11:8
Jer 16:12
Dz 7:51

e Sdz 2:12
1Sm 8:8
2Kn 7:19

f Pwt 26:18

g Wj 19:5
Ps 135:4

h Jer 33:9

i Ps 81:11
Jer 6:17

13 Oto, co rzekł do mnie Jehowa: „Idź i nabądź sobie lniany pas, i załóż go na swe biodra, lecz nie wolno ci go wkładać do wody”. **2** Nabyłem więc pas zgodnie ze słowem Jehowy i założyłem go na swe biodra. **3** I po raz drugi doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **4** „Weź nabyty przez siebie pas, który jest na twoich biodrach, i wstań, idź nad Eufrat^a i ukryj go tam w rozpadlinie skalnej”. **5** Poszedłem więc i ukryłem go nad Eufratem, tak jak mi nakazał Jehowa.

6 Lecz po upływie wielu dni Jehowa przemówił do mnie: „Wstań, idź nad Eufrat i weź stamtąd pas, który kazałem ci tam ukryć”. **7** Toteż poszedłem nad Eufrat i wykopałszy ten pas, wzięłem go z miejsca, w którym go ukryłem, a oto pas był zniszczony; nie nadawał się do niczego.

8 Potem doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **9** „Oto, co rzekł Jehowa: „Tak samo zniszczę pychę Judy^b i ogromną pychę Jerozolimy. **10** Z tym złym ludem, który nie chce być posłuszny moim słowom,^c który chodzi w uporze swego serca^d i który chodzi za innymi bogami, by im służyć i się im kłaniać,^e stanie się tak, jak z tym pasem, który się do niczego nie nada-je”. **11** „Bo jak pas przylega do bioder mężczyzny, tak sprawiłem, by cały dom Izraela i cały dom Judy przylgnął do mnie^f — brzmi wypowiedź Jehowy — aby byli dla mnie ludem^g i imieniem,^h i chwałą, i czymś pięknym; lecz oni nie byli posłuszni”.ⁱ

12 „I powiedz im to słowo: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Každy wielki dzban bywa

napełniany winem”¹.^a Oni zaś powiedzą ci: „Czyżbyśmy naprawdę sami nie wiedzieli, że każdy wielki dzban bywa napełniany winem?” **13** A ty im powiedz: „Tak rzekł Jehowa: „Oto wszystkich mieszkańców tej ziemi i królów zasiadających na tronie Dawida,^b i kapłanów, i proroków, i wszystkich mieszkańców Jeruzolimy napełniam opilstwem.” **14** Rozbiję ich jednego o drugiego, zarówno ojców, jak i synów, w tym samym czasie”^d – brzmi wypowiedź Jehowy. „Nie okażę współczucia ani się nie użalę, nie zmiłuję się ani się nie powstrzymam od wytracenia ich”¹.^e

15 „Słuchajcie i nadstawcie ucha. Nie bądźcie wyniośli,^f bo przemówił Jehowa.^g **16** Oddajcie chwałę Jehowie, swemu Bogu,^h zanim spowoduje ciemnośćⁱ i zanim wasze nogi będą na górach uderzać w mroku jedna o drugą.^j I będziecie mieć nadzieję na światło,^k a on uczyni je głębokim cieniem;^l obróci je w gęsty mrok.^m **17** A jeśli nie będziecie tego słuchać,ⁿ moja dusza będzie w kryjówkach płakać z powodu pychy i z całą pewnością będzie ronić łzy; i moje oko będzie ociekać łzami,^o gdyż stado^p Jehowy zostanie uprowadzone do niewoli.

18 „Powiedz do króla oraz do pani:^q „Usiądźcie niżej,^r bo z waszych głów spadnie korona piękności.”^s **19** Miasta południa są zamknięte, tak iż nikt ich nie otwiera. Całą Judę poprowadzono na wygnanie. Do szczytu poprowadzono ją na wygnanie.^t

20 „Podnieś swe oczy i zobacz tych, którzy nadchodzą z północy.^u Gdzie jest stado, które ci dano, twoja piękna trzoda?”^v

ROZDZ. 13

a 1Sm 10:3
1Sm 25:18
2Sm 16:1

b Jer 29:16

c Ps 75:8
Iz 29:9
Iz 51:17
Iz 63:6
Jer 25:27

d Jer 6:21
Eze 5:10
Mt 10:21

e Iz 13:9
Iz 27:11
Eze 7:4
Eze 24:14
Rz 2:5

f Prz 18:12
Jak 4:10

g Jer 26:15

h Joz 7:19
Ps 96:7

i Iz 5:30
Iz 8:22
Am 8:9

j Prz 4:19

k Iz 59:9

l Ps 44:19

m Iz 60:2

n Jer 22:5
Mal 2:2

o Jer 9:1
Lam 1:2
Lam 2:18

p Ps 80:1
Ps 100:3

q 2Kl 10:13
2Kl 24:12
Jer 22:26

r Prz 25:7
Łk 14:8

s Eze 21:26

t Pwt 28:64
2Kl 25:21
Jer 39:9

u Jer 6:22
v Eze 34:8
Dz 20:29

szpalta 2

a Iz 10:3

b Iz 39:2

c Iz 13:8
Jer 6:24
Mi 4:9
1Ts 5:3

d Sof 1:12

e Jer 5:19
Jer 16:10

f Iz 20:4
Eze 16:37
Oz 2:3

g 1Kn 1:10

h Prz 27:22
Mt 19:24

i Jer 9:5

j Kpl 26:33
Pwt 28:64
Łk 21:24

21 Co powiesz, gdy ktoś zwróci uwagę na ciebie,^a skoro na początku nauczałeś ich jako zaufanych przyjaciół przy sobie?^b Czy nie chwycą cię bóle porodowe, podobnie jak żonę, którą rodzi?^c **22** A gdy powiesz w swym sercu:^d „Dlaczego mnie to spotkało?”^e – z powodu ogromu twego przewinienia odkryto poły twych szat;^f twoim piętom zadano gwałt.

23 „Czy Kuszyta^g może zmienić swą skórę albo lampart swoje cętki?^h To i wy bylibyście w stanie wyświadczać dobro, wy, których nauczono wyrządzać zło.ⁱ **24** Ja więc rozproszę ich^j jak ściernę, który ulatuje z wiatrem z pustkowia.^k **25** Oto twój los, twoja część wymierzona przeze mnie^l – brzmi wypowiedź Jehowy – gdyż o mnie zapomnieliś^m i pokładasz ufność w fałszu.ⁿ **26** A ja podniosę poły twych szat aż na twoją twarz i będzie widać twoją hańbę.^o **27** twoje cudzołóstwa^p i twoje rżenia,^q twoje rozpasanie w nierządzie. Na wzgórzach, w polu, widziałem twoje obrzydliwości.^r Biada ci, Jerozolimo! Nie możesz być czysta^s – jak długo jeszcze?”^t

14 Oto, co doszło do Jeremia-sza jako słowo Jehowy w sprawie posuch:^u **2** Juda okryła się żałobą,^v a bramy jej zmarniały.^w Przrygnięciem zostali przytłoczeni do ziemi^x i wznosił się krzyk Jeruzolimy.^y **3** Znamienici spośród nich posłali swych nic nie znaczących ludzi po wodę.^z Przyszli oni do rowów.

k Ps 1:4; Jer 4:11; Oz 13:3; 1Ps 11:6; Mt 24:51; m Pwt 32:18; Ps 106:21; Jer 2:32; n Pwt 32:38; Iz 28:15; Jer 10:14; Hab 2:18; o Lam 1:8; Eze 16:37; Eze 23:29; Oz 2:10; p Jer 2:20; Jer 3:2; Eze 16:15; q Jer 5:8; r Iz 65:7; Eze 6:13; s Eze 24:13; t Oz 8:5; **ROZDZ. 14** u Pwt 28:24; v Jer 4:28; Lam 1:4; Oz 4:3; Jl 1:10; w Iz 3:26; Iz 24:4; x Lam 2:9; y 1Sm 5:12; z 1Kl 18:5.

Wody nie znaleźli.^a Wrócili z pustymi naczyniami. Zawstydzili się^b i rozczarowali, i zakryli swe głowy.^c **4** Z powodu gleby, która jest spękana, gdyż na ziemię nie spadła żadna ulewa,^d rolnicy się zawstydzili; zakryli swe głowy.^e **5** Bo nawet lania na polu się ocieliła, lecz porzuciła młode, nie było bowiem miękkiej trawy. **6** A zebrzy! stanęły w bezruchu na nagich wzgórzach; weszły wiatr jak szakale; ich oczy przygasy, gdyż nie było roślinności.^g **7** Nawet jeśli nasze przewinienia istotnie świadczą przeciwko nam, Jehowo, działaj przez wzgląd na swe imię;^h bo namnożyło się naszych aktów niewierności;ⁱ zgierzyszyliśmy przeciwko tobie.^j

8 Nadziejo Izraela,^k jego Wybawco! w czasie udręki,^m czemu stajesz się jakby osiadłym przybyszem w kraju i jakby podróżnym, który zboczył, by przemocować?ⁿ **9** Czemu stajesz się jakby mężem osłupiałym, jakby mocarzem, który nie jest w stanie wybawić?^o Ty jednak jesteś pośród nas,^p Jehowo, i to nad nami było wzywane twoje imię.^q Nie opuszczaj nas.

10 Oto, co Jehowa powiedział o tym ludzie: „Oni tak lubili się tulać;^r nie powściągali swych nóg.^s Toteż Jehowa nie znajdował w nich upodobania.^t Przypomni więc sobie ich przewinienie i zwróci uwagę na ich grzechy.”^u

11 I Jehowa przemówił do mnie: „Nie módl się o dobro dla tego ludu.” **12** Gdy poszczą, nie wysłuchuję ich błagalnego wołania,^w a gdy składają całopalenie i ofiarę zbożową, nie znajduję w nich upodobania;^x wszak kładę im kres mieczem i klęską głodu, i zarazą.”^y

ROZDZ. 14

- a 1Kl 17:7
- b Ps 40:14; Ps 109:29; Iz 45:16
- c 2Sm 15:30; Est 6:12
- d Kpl 26:20; Pwt 28:23
- e 2Sm 19:4
- f Hi 6:5
- g Pwt 29:23; Iz 42:15; Jer 12:4; Jl 1:18
- h Joz 7:9; Ps 25:11; Ps 115:1
- i Ezd 9:6; Neh 9:33; Jer 5:6; Dn 9:5
- j Dn 9:8
- k Jer 17:13; Jer 50:7
- l Ps 106:8; Ps 106:21; Iz 45:15; Tyt 1:3
- m Ps 46:1
- n Sdz 19:7
- o Ps 44:23; Iz 59:1
- p Wj 29:45; Kpl 26:11; Pwt 23:14; Ps 46:5; Iz 12:6; 2Kl 6:16
- q Jer 15:16; Dn 9:19
- r Jer 2:23
- s Ps 119:101; Jer 2:25
- t Jer 6:20; Am 5:22
- u Ps 109:14; Oz 8:13; Oz 9:9
- v Jer 7:16; Jer 11:14
- w Prz 1:28; Iz 1:15; Iz 58:3; Jer 11:11; Eze 8:18; Za 7:13
- x Prz 15:8; Iz 1:11; Jer 7:22
- y Jer 9:16; Eze 5:12; Eze 14:21

szpalta 2

- a Jer 4:10; Jer 5:31; Jer 6:14; Jer 23:17; Jer 27:9; Eze 13:10; Mt 3:11
- b Iz 9:15; Jer 23:25; Jer 27:10; Jer 29:8; Jer 29:21
- c Jer 23:21; Jer 27:15

13 Na to rzekłem: „Ach, Wszechwładny Panie, Jehowo! Oto prorocy mówią im: „Nie ujrzyście miecza i nie spotka was klęska głodu, lecz na tym miejscu obdarzę was prawdziwym pokojem.”^a

14 A Jehowa przemówił do mnie: „Fałszem jest to, co prorocy prorokują w moim imieniu.^b Nie posłałem ich ani im nie nakazałem, ani nie mówiłem do nich.^c To, co proroczo do was mówią, jest fałszywą wizją i wróżbą, i rzeczą nic niewartą,^d i oszukaństwem ich serca.” **15** Dlatego Jehowa tak powiedział o prorokach, którzy prorokują w moim imieniu, a których nie posłałem, i którzy mówią, że w tym kraju nie pojawi się miecz ani klęska głodu: „Prorocy ci poginą od miecza i klęski głodu.” **16** A lud, któremu prorokują, stanie się ludem wyrzuconym na ulice Jeruzolimy z powodu klęski głodu i miecza i nikt ich nie będzie grzebał – ich samych, ich żon i ich synów oraz ich córek.^g I wyleję na nich ich nieszczęście.”^h

17 „I powiedział im to słowo: „Niech moje oczy nocą i dniem ociekają łzami i niech nie spoczną,ⁱ bo dziewicza córka mego ludu została rozbita wielką klęską,^j ciousem nader bolesnym.”^k

18 Jeśli wyjdę na pole, oto zabici od miecza!^l A jeśli wejdę do miasta, oto choroby spowodowane klęską głodu!^m Bo zarówno prorok, jak i kapłan poszli do krainy, której nie znali.”ⁿ

19 Czy całkowicie odrzuciłeś Jude^o albo czy twoja dusza obrzydziła sobie Syjon?^p Dlaczego nas uderzyłeś, tak iż nie ma

- d Jer 23:26; e Lam 2:14; Eze 12:24; Za 10:2; f Jer 5:13; Jer 23:15; Eze 13:9; g Ps 79:3; Jer 9:22; h Prz 1:31; Jer 4:18; i Jer 8:18; Jer 9:1; Lam 1:16; Lam 2:18; j Jer 8:21; Lam 1:15; k Jer 30:12; i Eze 7:15; m Lam 5:10; n Pwt 28:36; o Ps 89:38; Lam 5:22; p Jer 12:8.

dla nas uleczenia?^a Spodziewano się pokoju, lecz nie nadeszło nic dobrego; i czasu uleczenia, lecz oto trwoga!^b **20** Uznajemy, Jehowo, naszą niegodziwość, przewinienie naszych praocjów;^c bo zgrzeszyliśmy przeciwko tobie.^d **21** Nie odtrącaj nas przez wzgląd na swe imię;^e nie gardź swoim chwalebnym tronem.^f Racz pamiętać; nie łam swego przymierza z nami.^g **22** Czy wśród nic niewartych bożków^h narodów są takie, które mogą zsyłać deszcz, albo czy same niebiosy mogą dawać rześiste ulewę?ⁱ Czyż to nie ty, Jehowo, nasz Boże, jesteś kimś takim? I w tobie pokładamy nadzieję, ty bowiem uczyniłeś to wszystko.^k

15 I Jehowa przemówił do mnie: „Choćby stali przede mną Mojżesz^l i Samuel,^m moja dusza nie skłoniłaby się ku temu ludowi.ⁿ Odprawiono by ich sprzed mego oblicza, żeby odeszli.^o **2** A gdyby rzekli do ciebie: „Dokąd mamy odejść?”, powiedz im: „Oto, co rzekł Jehowa: „Kto na śmiertelną plagę, ten na śmiertelną plagę! A kto pod miecz, ten pod miecz! A kto na klęskę głodu, ten na klęskę głodu!^p Kto zaś do niewoli, ten do niewoli!”^q

3 „Ustanowią nad nimi cztery rodziny^r – brzmi wypowiedź Jehowy – miecz do zabijania i psy do wywlekania oraz latające stworzenia niebios^s i zwierzęta ziemi do pożerania i wytracania. **4** I uczynię z nich przyczynę drżenia dla wszystkich królestw ziemi^t z powodu Manassesa, syna Ezechiasza, króla Judy, za to, co czynił w Jerozolimie.^u **5** Bo kto ci okaże współczucie, Jerozolimie, i kto będzie się wczuwał w twoje położenie,^v

ROZDZ. 14

a 2Kń 36:16

Jer 8:22

Jer 15:18

Lam 2:13

b Jer 8:15

c Kpl 26:40

Ezd 9:7

Neh 9:2

Ps 106:6

d 2Sm 12:13

Ps 51:4

Dn 9:5

Dn 9:8

1Jn 1:9

e Eze 36:22

Dn 9:15

f Jer 17:12

g Wj 32:13

Kpl 26:42

Ps 106:45

Łk 1:72

h Pwt 32:21

i Za 10:1

j Pwt 28:12

Ps 135:7

Ps 147:8

Iz 30:23

Jl 2:23

k Ps 25:3

Ps 130:5

ROZDZ. 15

l Wj 32:11

m 1Sm 7:9

Ps 99:6

n Ps 106:23

o 2Kl 17:20

Jer 7:15

p Jer 14:12

Eze 5:2

Za 11:9

q Jer 43:11

Eze 12:11

r Kpl 26:16

Eze 14:21

s Pwt 28:26

Jer 7:33

t Pwt 28:25

Jer 24:9

Eze 23:46

u 2Kl 21:11

2Kl 23:26

2Kl 24:3

v Ps 69:20

Iz 51:19

Lam 1:12

szpalta 2

a Jer 1:16

Jer 2:13

b Iz 1:4

Jer 7:24

c Eze 25:7

Sof 1:4

d Jer 23:20

Eze 24:14

Oz 13:14

i kto zboczy, by zapytać o twoją pomyślność?”

6 „Tyś mnie opuściła^a – brzmi wypowiedź Jehowy. „Wciąż się cofasz.^b Toteż wyciągnę rękę przeciwko tobie i doprowadzę cię do zguby.^c Zmęczym się odczuwaniem żalu.^d **7** I odwieję ich widłami^e w bramach tej ziemi. Pozbawię ich dzieci.^f Zglądę swój lud, ponieważ nie zawrócili ze swych dróg.^g **8** Ich wdowy stały się dla mnie liczniejsze niż ziarnka piasku mórz. Sprowadzę im w południe^h łupieżcę na matkę, na młodzieńca. Sprawię, że nagle spadną na nich poruszenie i niepokoje.ⁱ **9** Kobieta, która urodziła siedmioro, zmarniała; jej dusza z trudem łapała oddech.^j Jej słońce zaszło jeszcze za dnia;^k zawstydziło się i zmieszało^l. „A ostatek spośród nich wydam na pastwę miecza na oczach ich nieprzyjaciół^m – brzmi wypowiedź Jehowy”.

10 Biada mi,ⁿ moja matko, gdyż urodziłaś mnie, męża uwikłanego w kłótnię i męża uwikłanego w spór z całą ziemią.^o Ja nie udzieliłem pożyczki ani oni nie udzielili mi pożyczki. Wszyscy oni mi złorzeczą.^p

11 Jehowa rzekł: „Z całą pewnością będę ci usługiwał ku dobru.^q Z całą pewnością ujęm się za tobą w czasie nieszczęścia^r i w czasie udręki – przeciw nieprzyjacielowi.^s **12** Czy można roztrząskać żelazo, żelazo z północy, a także miedź?

13 Twoje zasoby i twoje skarby wydam na grabież,^t nie za jakąś zapłatę, lecz za wszystkie twoje grzechy, na wszystkich twoich

e Ps 1:4; Iz 30:24; f Pwt 28:18; Jer 9:21; Eze 24:21; Oz 9:12; g Iz 9:13; Jer 5:3; Am 4:10; Za 1:4; h Jer 6:4; i Łk 21:35; j 1Sm 2:5; k Am 8:9; Ml 3:6; l Jer 44:27; Eze 5:12; m Hl 3:1; Jer 20:14; n Łk 21:17; o Ps 109:28; Prz 26:2; p Rz 8:28; q Jer 39:12; r 2Kń 20:17; s Jer 20:5.

terytoriach.^a **14** I sprawię, że przejdą z twoimi nieprzyjaciółmi do ziemi, której nie znasz.^b Bo ogień zapłonął w moim gniewie.^c Rozpalił się przeciwko wam”.

15 Ty wiedziałeś.^d Jehowo, wspomnij na mnie^e i zwróć na mnie uwagę, i pomścij mnie na moich prześladowcach.^f Nie usuwaj mnie – przez swą powolność do gniewu.^g Zważ na to, że znoszę hańbę ze względu na ciebie.^h **16** Znalezione twoje słowa i ja zacząłem je jeść;ⁱ i słowo twoje staje się dla mnie radosnym uniesieniem^j i radością mego serca;^k bo jest nade mną wzywane twoje imię.^l Jehowo, Boże Zastępów.^m **17** Nie zasiadałem w zaufanym gronie tych, którzy stroją sobie żarty,ⁿ i nie zacząłem się wielce radować.^o Za sprawą twej ręki usiadłem zupełnie sam,^p bo napeliłeś mnie potępieniem.^q **18** Czemuż to mój ból stał się przewlekły,^r a moja rana nieuleczalna?^s Nie daje się uleczyć. Zaiste, jesteś dla mnie jak coś zwodniczego,^t jak wody, którym nie można zaufać.^u

19 Dlatego tak rzekł Jehowa: „Jeśli wrócisz, to przyprowadzę cię z powrotem.^v Będziesz stał przede mną.^w A jeśli spośród rzeczy nie niewartych wyniesiesz coś cennego, staniesz się jakby moimi ustami. Oni wrócą do ciebie, lecz ty do nich nie wrócisz”.

20 „I uczyniłem cię dla tego ludu miedzianym murem warownym;^x i będę z tobą walczyć, ale cię nie przemogą.^y Bo jestem z tobą, by cię wybawić i wyzwolić”^z – brzmi wypowiedź Jehowy. **21** „I wyzwolę cię z ręki złych,^a i wykupię cię z dłoni tyranów”.

ROZDZ. 15

- a Ps 44:12; Iz 52:3
- b Kpl 26:38; Jer 16:13; Jer 17:4; Am 5:27
- c Pwt 32:22; Iz 42:25; Heb 12:29
- d Hl 10:7; Ps 17:3; Jer 12:3
- e Neh 5:19
- f Jer 11:20; Jer 17:18; Jer 20:11; Jer 37:15
- g Ps 102:24
- h Ps 69:7; Mt 10:22; Rz 15:3
- i Eze 3:1; Obj 10:10
- j Hl 23:12
- k Ps 119:111
- l Jer 14:9
- m 1 Sm 17:45
- n Prz 26:19
- o Ps 1:1
- p Jer 13:17; Lam 3:28
- q Jer 20:8
- r Jer 14:19
- s Jer 30:15
- t Jer 20:7
- u Hl 6:15
- v Jak 4:8
- w 1 Kl 17:1; Za 3:7
- x Jer 1:18; Eze 3:9
- y Jer 20:11; Rz 8:31
- z Iz 41:10; Dz 18:10
- a Iz 25:4; 2 Ko 1:10

szpalta 2

ROZDZ. 16

- a Mt 24:19
- b Łk 21:23; Łk 23:29
- c Jer 15:2
- d Jer 22:18; Jer 25:33
- e Ps 79:3; Jer 7:33; Jer 36:30
- f Ps 83:10; Iz 5:25; Jer 8:2; Jer 9:22
- g Jer 14:15; Jer 34:17; Eze 5:12
- h Jer 34:20; Eze 39:17; Obj 19:17
- i Eze 24:16

16 I dalej dochodziło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Nie wolno ci brać sobie żony i nie wolno ci w tym miejscu mieć synów ani córek.” **3** Bo oto, co Jehowa powiedział o synach i córkach rodzących się w tym miejscu i o matkach, które ich rodzą, i o ojcach, którzy ich płodzą w tej ziemi:^b **4** „Będą umierać śmiercią na skutek chorób.”^c Nie będą oplakiwani^d ani nie zostaną pogrzebani.^e Będą jak gnój na powierzchni roli;^f wyginą od miecza i od kłeski głodu,^g a ich trupy będą żerem dla latających stworzeń niebios i zwierząt ziemi.^h

5 „Oto bowiem, co rzekł Jehowa: „Nie wstępuj do domu uczyt żałobnej i nie idź oplakiwać, i nie współczuj im”.

„Bo temu ludowi odebrałem mój pokój – brzmi wypowiedź Jehowy – nawet lojalną życzliwość i zmiłowania.” **6** Oni pomrą, wielcy i mali, w tej ziemi. Nie zostaną pogrzebani^k ani ludzie nie będą się uderzać z ich powodu, nikt też z ich powodu nie będzie sobie robił nacięć^l ani łysiny.^m **7** I nie będą się z nimi dzielić chlebem ze względu na żalobę, by kogoś pocieszyć po zmarłym;ⁿ ani nie dadzą im do picia kielicha pocieszenia ze względu na czyjegoś ojca i ze względu na czyjąś matkę.^o **8** A tobie nie wolno wstępować do domu biesiadnego, by zasiadać z nimi do jedzenia i picia.”^p **9** „Bo tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto sprawiam, że z tego miejsca na waszych oczach i za waszych dni zniknie głos radosnego uniesienia i głos

J Pwt 31:17; 2 Kłn 15:6; Iz 27:11; Iz 63:10; Za 8:10; k Jer 16:4; 1 Kpl 19:28; Pwt 14:1; Jer 41:5; m Iz 22:12; n Eze 24:17; Oz 9:4; o Prz 31:6; p Kłn 7:2.

radości, głos oblubieńca i głos oblubienicy'.^a

10 „A gdy oznajmisz temu ludowi wszystkie te słowa i oni rzekną do ciebie: „Z jakiego powodu Jehowa zapowiedział przeciwko nam całe to wielkie nieszczęście oraz jakie jest nasze przewinienie i jaki jest nasz grzech, którym zgrzeszyliśmy przeciw Jehowie, naszemu Bogu?”^b **11** wtedy im powiesz: „Z tego powodu, że wasi ojcowie mnie opuścili^c – brzmii wypowiedź Jehowy – i chodzili za innymi bogami, i służyli im, i się im klaniali.^d Lecz mnie opuścili i nie przestrzegali mojego prawa.^e **12** Wj zaś w swym postępowaniu byliście gorsi niż wasi ojcowie^f i oto każdy z was chodzą w uporze^g swego złego serca, nie słuchając mnie.^h **13** I wyrzucę was z tej ziemiⁱ do ziemi, której nie znaliście^j wy ani wasi ojcowie, i tam będziecie musieli dniem i nocą służyć innym bogom,^k ponieważ nie okażę wam łaski”.

14 „Oto więc nadchodzą dni! – brzmi wypowiedź Jehowy – gdy nie będzie się już mówić: „Jako żyje Jehowa, który wyprowadził synów Izraela z ziemi egipskiej!”,^m **15** lecz: „Jako żyje Jehowa, który wyprowadził synów Izraela z krainy północy i ze wszystkich krain, do których ich rozproszył”, i przywiodę ich z powrotem do ich ziemi, którą dałem ich praojcom”.ⁿ

16 „Oto posyłam po wielu rybaków – brzmi wypowiedź Jehowy – i ci będą ich łowić; potem też pośle po wielu łowców^o i ci będą na nich polować na każdej górze i na każdym wzgórzu, i w rozpadlinach skalnych.^p **17** Bo moje oczy są skierowane na wszystkie ich drogi. Nie są zakryci

ROZDZ. 16

a Iz 24:7
Jer 7:34
Jer 25:10
Eze 26:13
Oz 2:11
Obj 18:23

b Pwt 29:24
Jer 5:19
Jer 13:22
Jer 22:8

c Pwt 29:25
Sdz 2:12
Neh 9:26
Jer 2:8
Jer 5:7
Jer 22:9

d Jer 8:2
Jer 13:10

e Dn 9:11
Am 2:4

f Neh 9:16
Jer 7:26

g Pwt 29:19
Sdz 2:19
Neh 9:29
Jer 6:28
Jer 7:24
Jer 9:14

h 1Sm 15:23
i Pwt 28:36
2Kn 7:20

j Jer 15:14
Jer 17:4

k Pwt 4:28
l Jer 23:7

m Wj 20:2
Pwt 15:15
Mt 6:4

n Pwt 30:3
Jer 3:18
Jer 24:6
Jer 30:3
Jer 32:37
Am 9:14

o Lam 4:18
p Am 9:1

szpalta 2

a Hl 34:21
Ps 90:8
Prz 5:21
Prz 15:3
Jer 32:19
Heb 4:13

b Iz 40:2
Jer 17:18

c Lb 35:33
Ps 106:38

d Kpl 26:30

e Ps 18:2
Prz 18:10
Iz 25:4
Jer 17:17
Nah 1:7

f Iz 2:2
Za 2:11

g Jer 10:14

h Iz 44:10
Jer 10:5

i Ps 115:4
Iz 37:19
Jer 2:11
Dz 19:26
1Ko 8:4
Gal 4:8

j Wj 9:16
Rz 9:17

przede mną ani przewinienie ich nie zostało schowane przed moimi oczami.^a **18** Przede wszystkim zaś odpłacę w pełnej mierze za ich przewinienie^b i za ich grzech, ponieważ zbezczeszcili moją ziemię.^c Dziedzictwo moje napełnili trupami swych obrzydliwości oraz swymi odrażającymi rzeczami”.^d

19 Jehowo, moja siła i moja twierdzo, i moje miejsce ucieczki w dniu udręki,^e do ciebie przyjdą narody z krańców ziemi^f i powiedzą: „Zaiste, nasi praojcowie posiedli oczywisty fałsz,^g marność i rzeczy, z których nie ma żadnego pożytku”.^h **20** Czyż ziemski człowiek może sobie uczynić bogów, skoro nie są oni bogami?!

21 „Dlatego też daję im poznać; za tym jednym razem dam im poznać moją rękę i moją potęgęⁱ i będą musieli poznać, że mam na imię Jehowa”.^k

17 „Grzech Judy jest zapisany żelaznym ryłcem.^l Diamentowym ostrzem jest wyryty na tablicy ich serca^m i na rogach ich ołtarzy.ⁿ **2** gdy ich synowie wspominają ich święte ołtarze oraz ich święte pale przy bujnym drzewie, na wysokich wzgórzach,^o **3** na górach w polu. Twoje zasoby, wszystkie twoje skarby wydam na grabież^p – twoje wyżyny z powodu grzechu na wszystkich twoich terytoriach.^q **4** I sama opuściłaś swą dziedziczną własność, którą ci dałem.^r Sprawię także, iż będziesz służyć swym nieprzyjaciolom w ziemi, której nie znasz;^s bo w moim gniewie zostaliście zapaleni jak ogień.”^t

k Wj 15:3; Ps 83:18; Jer 33:2; **ROZDZ. 17** **l** Hl 19:24; **m** Prz 3:3; 2Ko 3:3; **n** Am 3:14; **o** Sdz 3:7; 1KI 14:23; 2KI 16:4; 2Kn 24:18; 2Kn 33:3; Ps 78:58; Iz 1:29; Jer 2:20; Eze 6:13; Eze 20:28; **p** 2KI 24:13; Jer 15:13; **q** Kpl 26:30; Eze 6:3; **r** Iz 49:8; Lam 5:2; **s** Pwt 28:48; Neh 9:28; Jer 16:13; **t** Pwt 29:27; Iz 5:25; Jer 15:14; Nah 1:6.

Będzie się palił po czas niezmierny”.

5 Oto, co rzekł Jehowa: „Przeklęty jest krzepki mąż, który pokłada ufność w ziemskim człowieku,^a a ciało czyni swoim ramieniem,^b i którego serce odwraca się od Jehowy.^c **6** I stanie się podobny do samotnego drzewa na pustynnej równinie, i nie zobaczy, kiedy przyjdzie dobro;^d lecz będzie przebywał na spieczonych miejscach na pustkowiu, w słonej krainie, która nie jest zamieszкана.^e **7** Błogosławiony jest krzepki mąż, który pokłada ufność w Jehowie i którego ufnością jest Jehowa.^f **8** I stanie się podobny do drzewa zasadzonego nad wodami, które zapuszcza swe korzenie nad potokiem; i nie zobaczy, kiedy przyjdzie gorąco, lecz jego listowie będzie bujne.^g **9** A w roku suszy^h nie będzie się zamartwiał ani nie przestanie wydawać owocu.

9 „Serce jest zdradliwsze niż wszystko inne i nieobliczalne.ⁱ Któż może je poznać? **10** Ja, Jehowa, badam serce,^j sprawdzam nerki,^k by każdemu oddać według jego dróg,^l według owocu jego postępów.^m **11** Do kuropatwy, która zgromadza to, czego nie zniosła, podobny jest ten, kto zdobywa bogactwo, lecz nie ze sprawiedliwością.ⁿ W połowie swych dni je zostawi,^o a u swego kresu okaże się nierozumny”.^p

12 Od początku istnieje chwalebny tron na wysokości;^q jest to miejsce naszego sanktuarium.^r

13 Jehowo, nadziejo Izraela,^s wszyscy, którzy cię opuszczają, zostaną okryci wstydem.^t Odstępujący ode mnie^u będą zapisani na ziemi, gdyż opuścili źródło żywej wody, Jehowę.^v **14** Uzdrów

ROZDZ. 17

- a Iz 30:2
Iz 31:1
- b 2Kń 32:8
Iz 31:3
- c 2Kl 16:7
Eze 6:9
- d 2Kl 7:2
- e Pwt 29:23
Hi 39:6
Sof 2:9
- f Ps 34:8
Ps 125:1
Ps 146:5
Prz 16:20
Iz 26:3
Iz 30:18
- g Ps 1:3
Ps 92:12
- h Jer 14:1
- i Rdz 6:5
Rdz 8:21
Prz 28:26
Iz 44:20
Iz 59:13
Jak 1:14
Jak 1:26
- j 1Sm 16:7
1Kń 28:9
Ps 139:23
Prz 17:3
Prz 21:2
Rz 8:27
- k Ps 7:9
- l Ps 62:12
Jer 32:19
Rz 2:6
- m Iz 3:10
Mi 7:13
Rz 6:21
Gal 6:7
Obj 2:23
Obj 22:12
- n Prz 28:20
Iz 1:23
Jer 5:27
Jak 5:4
- o Ps 55:23
- p Lk 12:20
Jer 14:8
Jer 50:7
- q Jer 14:21
- r 2Kń 2:5
Iz 6:1
- s Ps 22:4
Jer 14:8
Jer 50:7
- t Ps 97:7
- u Ps 73:27
Iz 1:28
- v Ps 36:9
Jer 2:13
Obj 22:1

szpalta 2

- a Pwt 32:39
Ps 6:2
- b Ps 60:5
Jer 15:20
- c Pwt 10:21
Ps 109:1
- d Iz 5:19
2Pt 3:4
- e Ps 88:15
f Ps 59:16
- g Ps 35:4
Jer 15:15
Jer 20:11
- h Ps 25:2
- i Jer 18:23
Jer 16:18

mnie, Jehowo, a będę uzdrowiony.^a Wybaw mnie, a wybawiony będę;^b boś ty moją chwałą.^c

15 Oto ci, którzy mówią do mnie: „Gdzie jest słowo Jehowy?”^d Niechaj przyjdzie”. **16** Lecz ja się nie śpieszyłem z tym, by przestać być pasterzem podążającym za tobą, a dnia rozpaczy wcale nie pożałowałem. Ty sam poznałeś wypowiedź moich warg; doszła ona przed twoje oblicze. **17** Nie stawaj się dla mnie czymś przerażającym.^e Tyś moim schronieniem w dniu nieszczęścia.^f **18** Niech moi prześladowcy zostaną okryci wstydem,^g lecz niech ja sam nie będę okryty wstydem.^h Niech oni zostaną wprawieni w przerażenie, lecz ja sam niech nie będę wprawiony w przerażenie. Sprowadź na nich dzień nieszczęściaⁱ i rozbij ich podwójnym rozbiciem.^j

19 Oto, co Jehowa rzekł do mnie: „Idź i stań w bramie synów ludu, którą królowie Judy wchodzą i którą wychodzą, oraz we wszystkich bramach Jerozolimy.^k **20** I powiedz im: „Słuchajcie słowa Jehowy, królowie Judy i cała Judo oraz wszyscy mieszkańcy Jerozolimy, którzy wchodzicie przez te bramy.^l **21** Oto, co rzekł Jehowa: „Baczcie na swe dusze^m i w dniu sabatu nie noście żadnego ciężaru, który musicie wnieść przez bramy Jerozolimy.ⁿ **22** W dniu sabatu nie wolno wam też wynosić ze swych domów żadnego ciężaru; i w ogóle żadnej pracy nie wolno wam wykonywać.^o I uświęćcie dzień sabatu, jak to nakazałem waszym praojcom;^p **23** lecz oni nie słuchali

k Neh 8:3; Jer 7:2; 1 Ps 49:1; Prz 1:21; Jer 19:3; Jer 22:2; m Pwt 4:9; n Lb 15:32; Neh 13:19; o Wj 20:10; Wj 23:12; Kpl 23:3; p Wj 31:13; Eze 20:12.

ani nie naklonili swego ucha^a i usztynili swój kark,^b żeby nie słuchać i żeby nie przyjąć skarcenia^c.”^c

24 „...A jeśli będziecie mi bezwzględnie posłuszni^d – brzmi wypowiedź Jehowy – i w dniu sabatu nie będziecie wnosić przez bramy tego miasta żadnego ciężaru^e oraz będziecie uświęcać dzień sabatu, nie wykonując w nim żadnej pracy,^f **25** to przez bramy tego miasta wchodzić będą królowie z książętami,^g zasiadający na tronie Dawida,^h jeżdżący na rydwanie i koniach, oni i ich książęta, mężowie judzcy i mieszkańcy Jerozolimy; i owo miasto będzie zamieszkane po czas niezmierzony. **26** I przyjdą z miast Judy i z okolic Jerozolimy, i z ziemi Beniamina,ⁱ i z niziny,^j i z górzystego regionu,^k i z Negebu,^l przynosząc całopalenie^m i ofiarę,ⁿ i ofiarę zbożową,^o i wonną żywicę,^p a także przynosząc ofiarę dzięczynną do domu Jehowy.^q

27 „...A jeśli nie będziecie mi posłuszni, by uświęcać dzień sabatu i nie nosić żadnego ciężaru,^r lecz w dniu sabatu będzie się z nim wchodzić przez bramy Jerozolimy, to wzniecie ogień w jej bramach^s i strawi on wieże mieszkalne Jerozolimy,^t i nie zostanie ugaszony^u.”^u

18 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza, mówiąc: **2** „Wstań i idź do domu garncarza,^v tam zaś dam ci usłyszeć moje słowa”.

3 Poszedłem więc do domu garncarza, a on był tam zajęty pracą na kołach garncarskich.

4 I ręka garncarza zepsuła naczynie, które toczył z gliny, on zaś się odwrócił i zaczął z niego robić inne naczynie, tak jak wy-

ROZDZ. 17

- a Jer 7:24
Jer 11:10
Eze 20:13
- b Prz 29:1
Iz 48:4
- c Prz 1:3
Prz 5:12
Sof 3:7
- d Pwt 11:13
- e Jer 17:21
- f Wj 34:21
Pwt 5:12
- g Jer 22:4
- h Ps 132:11
- i Jer 32:44
- j Jer 33:13
- k Pwt 1:7
- l Za 7:7
- m Kpl 1:3
- n Eze 3:3
- o Kpl 2:1
- p Kpl 2:2
- q Ps 50:23
Ps 107:22
Ps 116:17
Jer 33:11
Heb 13:15
- r Neh 13:16
- s Jer 21:14
Lam 4:11
Am 1:4
- t 2Kl 25:9
2Kn 36:19
Jer 39:8
Jer 52:13
- u 2Kl 22:17
Eze 20:47

ROZDZ. 18

- v Jer 19:1

szpalta 2

- a Iz 45:9
Rz 9:20
- b Rz 9:21
- c Jer 1:10
Jer 12:14
Jer 25:9
Jer 45:4
Am 9:8
Jon 3:4
- d 1Kl 8:33
Jer 7:3
Eze 18:21
Eze 33:11
Jon 3:5
- e Ps 106:45
Jer 26:3
Jl 2:13
Jon 3:10
Jon 4:2
- f Jer 30:18
Jer 32:41
Am 9:11
- g Ps 125:5
- h Jer 26:3
Mi 2:3
- i 2Kl 17:13
Iz 1:16
Jer 7:3
Jer 26:13
Eze 18:23
Dz 26:20
- j Jer 2:25
Rz 2:5
Heb 3:13

dało się słuszne w oczach garncarza, by to uczynić.^a

5 I dalej dochodziło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **6** „Czyż nie mogę powstać z wami jak ten garncarz, domu Izraela?^b – brzmi wypowiedź Jehowy. „Oto jak glina w rękę garncarza, tak wy jesteście w moim rękę, domu Izraela.”^b

7 Kiedykolwiek powiem przeciw jakiemuś narodowi i przeciw jakiemuś królestwu, że go wykorzenię i zburzę, i zniszczę,^c

8 a naród ten odwróci się od swej niegodziwości, przeciw której mówiłem,^d wtedy pożałuję nieszczęścia, które zamierzałem nań zesłać.^e **9** Lecz kiedykolwiek powiem o narodzie i o królestwie, że go zbuduję i zasadzę,^f

10 a on czynić będzie to, co złe w moich oczach, nie będąc posłuszny memu głosowi,^g wtedy pożałuję dobra, o którym powiedziałem sobie, że je wyświadcze na jego rzecz’.

11 „A teraz powiedz, proszę, mężom judzkim i mieszkańcom Jerozolimy: „Tak rzekł Jehowa: „Oto ja przygotowuję wam nieszczęście i obmyślam przeciwko wam zamysł.^h Zawróćcie, proszę, każdy ze swej złej drogi i sprawcie, by wasze drogi i wasze postęпки były dobreⁱ.”ⁱ

12 Lecz oni powiedzieli: „Nic z tego!^j Będziemy bowiem chodzić według własnych myśli i postępować każdy w uporze swego złego serca.”^k

13 Dlatego tak rzekł Jehowa: „Zapytajcie, proszę, wśród narodów. Kto słyszał coś podobnego? Strasznej rzeczy dopuszczała się ponad miarę dziewica izraelska.^l

14 Czy śnieg Libanu zniknie ze skały na otwartym polu? Albo

k Pwt 29:19; Jer 7:24; 1 Jer 2:13; Jer 5:30.

czy wyschną obce wody, chłodne, sączące się? **15** Bo mój lud zapomniał o mnie,^a sprawia bowiem, że wznosi się dym ofiarny czemuś, co nic niewarte,^b i przywodzi ludzi do potknięcia na ich drogach,^c dawnych ścieżkach,^d by chodzili szlakami, drogą nie usypaną. **16** aby uczynić swą ziemię dziwowskim,^e by nad nią gwizdano po czasie niezmierny.^f Każdy przechodzący obok niej będzie patrzył zdziwiony i potrząsał głową.^g **17** Jak wiatrem wschodnim rozproszę ich przed nieprzyjacielem.^h W dniu ich nieszczęścia pokażę im plecy, a nie twarz”.ⁱ

18 Oni zaś się odezwali: „Chodźcie i obmyślimy przeciw Jeremiaszowi jakieś zamysły,^j bo prawo nie zginie u kapłana^k ani rada u mędrców, ani słowo u proroka.^l Chodźcie i uderzmy go językiem,^m i nie zwracamy uwagi na żadne z jego słów”.

19 Zechciej zwrócić na mnie uwagę, Jehowo, i posłuchaj głosu moich przeciwników.ⁿ **20** Czy odpłaca się złem za dobro?^o Oni bowiem wykopali dół na moją duszę.^p Wspomnij, jak stałem przed twoim obliczem, by mówić dobrze o nich, aby odwrócić od nich twoją złość.^q **21** Dlatego zdaj ich synów na klęskę głodu^r i wydaj ich mocy miecza,^s a ich żony niech będą kobietami pozabawionymi dziećmi i wdowami.^t Ich mężczyźni zaś niech zostaną pozabijani śmiertelną plagą, ich młodzieńcy wybić mieczem w bitwie.^u **22** Niech z ich domów będzie słychać krzyk, gdy nagle sprowadzisz na nich oddział grabieżczy.^v Bo wykopali dół, by mnie pochwyć, i zastawili pułapki na moje nogi.^w

23 Ale ty, Jehowo, dobrze znasz wszystko, co zamysła

ROZDZ. 18

a Jer 2:19
Jer 3:21
Jer 13:25
Jer 16:19
Jer 17:13

b Pwt 32:21
Iz 41:29
Jer 10:15

c Mal 2:8

d Jer 6:16

e Kpl 26:33
Jer 19:8
Jer 49:13
Eze 6:14

f Pwt 29:24
1Kl 9:8
Lam 2:15
Mi 6:16

g Pwt 28:37
Ps 44:14

h Ps 48:7
Jer 13:24

i Pwt 31:17
Jer 2:27

j Ps 21:11
Jer 11:19

k Kpl 10:11
Mal 2:7

l 1Kl 22:24

m Ps 52:2
Prz 18:21

n 2Kl 19:16
Neh 4:4

o Ps 109:5

p Ps 35:7
Ps 57:6

q Ps 106:23

r Ps 109:10

s Jer 12:3

t Pwt 32:25
Lam 5:3

u 2Kl 36:17
Jer 9:21

v Jer 6:26

w Ps 38:12
Ps 64:5

Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

z Ps 140:5

przeciwko mnie, by zadać mi śmierć.^a Nie zakrywaj ich przewinienia i nie wymażuj ich grzechu sprzed swego oblicza; lecz niech zostaną doprowadzeni do potknięcia przed tobą.^b W czasie swego gniewu przystąp do działania przeciwko nim.^c

19 Oto, co rzekł Jehowa: „Idź i weź glinianą butlę garncarza^d oraz niektórych starszych z ludu i niektórych starszych spośród kapłanów. **2** I pójdz do doliny syna Hinnoma,^e która jest przy wejściu do Bramy Skorup. I obwieść tam słowa, które ci powiem.^f **3** I powiedz: „Słuchajcie słowa Jehowy, królowie Judy i mieszkańcy Jerozolimy.^g Tak rzekł Jehowa Zastępów,^h Bóg Izraela:

„...Oto sprowadzam na to miejsce nieszczęście, tak iż każdemu, kto o nim usłyszy, zadzwoni w uszach.ⁱ **4** ponieważ mnie opuścili^j i spowodowali, że to miejsce jest nie do poznania,^k i na nim sprawiali, iż wznosił się dym ofiarny dla innych bogów, których nie znali^l — oni sami ani ich praojcowie, ani królowie Judy; a miejsce to napełnili krwią niewinnych.^m **5** I wzniesli wyżyny Baala, by palić w ogniu swych synów jako całopalenia dla Baala,ⁿ czego im nie nakazałem ani o czym nie mówiłem^o i co nie zrodziło się w moim sercu”.^p

6 „...Oto więc nadchodzą dni — brźmi wypowiedź Jehowy — gdy miejsce to nie będzie już nazywane Tofet^q ani doliną syna

szpalta 2

a Ps 37:32
Jer 11:19

b Ps 35:4
Ps 59:5
Ps 109:14

c Jer 11:20
Jer 15:15
Rz 2:5

d Jer 11:20

e Jer 11:20

f Jer 11:20

g Jer 11:20

h Jer 11:20

i Jer 11:20

j Jer 11:20

k Jer 11:20

l Jer 11:20

e Joz 15:8; 2Kl 23:10; 2Kn 28:3; Jer 7:31; f Prz 1:20; Jer 7:2; g Jer 17:20; h Ps 24:10; i 1Sm 3:11; 2Kl 21:12; j Pwt 28:20; 2Kl 22:17; Iz 65:11; Jer 2:13; Jer 15:6; Jer 17:13; Dn 9:5; k 2Kn 33:4; l Pwt 13:6; Pwt 32:17; Jer 7:9; m 2Kl 21:16; 2Kl 24:4; Iz 59:7; Jer 2:34; Lam 4:13; Mt 23:35; Obj 16:6; n 2Kl 17:17; 2Kn 28:3; 2Kn 33:6; Ps 106:38; Iz 57:5; o Kpl 18:21; Jer 32:35; p Jer 7:31; q 2Kl 23:10; Iz 30:33; Jer 7:32.

Hinnoma,^a lecz doliną zabijania. **7** I zniweczę w tym miejscu zamysł Judy i Jerozolimy,^b sprawię też, że padną przed swymi nieprzyjaciółmi od miecza i z ręki tych, którzy nastają na ich duszę.^c A ich trupy wydam na żer latającym stworzeniom niebios i zwierzętom ziemi.^d **8** I uczynię z tego miasta dziwowsko oraz coś, nad czym się gwiżdże.^e Każdy przechodzący obok będzie patrzył zdziwiony i zagwiżdże nad wszystkimi jego plagami.^f **9** I sprawię, że będą jeść ciało swych synów i ciało swych córek; i każdy będzie jeść ciało swego bliźniego – z powodu obłędu i ucisku, którym ich osaczają ich nieprzyjaciele oraz ci, którzy nastają na ich duszę”.^g

10 „I stłucz butlę na oczach mężów, którzy pójdą z tobą. **11** I powiedz im: „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „Potłukę ten lud i to miasto tak, jak ktoś tłucze naczynie garncarza, że nie da się go już naprawić;”^h a w Tofetⁱ będą grzebać, aż już nie będzie miejsca do grzebania””.^j

12 „Oto, jak postąpię z tym miejscem – brzmi wypowiedź Jehowy – i z jego mieszkańcami, by to miasto uczynić podobnym do Tofet.^k **13** I domy Jerozolimy oraz domy królów Judy staną się podobne do miejsca Tofet,^l nieczyste, wszystkie te domy, na których dachach sprawiano, że wznosił się dym ofiarny dla całego zastępu niebios,^m i wylewano ofiary płynne innym bogom””.ⁿ

14 I Jeremiasz wyruszył z Tofet,^o dokąd go posłał Jehowa, by prorokował, i stanął na dziedzińcu domu Jehowy, i przemówił do całego ludu:^p **15** „Tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto sprowadzam na to miasto

ROZDZ. 19

- a Joz 15:8
- b Prz 21:30
- c Kpl 26:17
Pwt 28:25
- d Pwt 28:26
Ps 79:2
Jer 7:33
Jer 16:4
Jer 34:20
Obj 19:18
- e 1Kl 9:8
Jer 18:16
Lam 2:15
- f 2Kn 7:21
Jer 25:18
- g Kpl 26:29
Pwt 28:53
Iz 9:20
Lam 2:20
Lam 4:10
Eze 5:10
- h 2Kn 36:16
Ps 2:9
Iz 30:14
Lam 4:2
Obj 2:27
- i Iz 30:33
Jer 19:6
- j Jer 7:32
- k 2Kl 23:10
- l 2Kl 23:12
2Kl 23:14
Ps 79:1
Eze 7:21
- m Jer 8:2
Jer 32:29
Jer 44:17
Sof 1:5
- n Jer 7:18
- o Jer 19:6
- p 2Kn 20:5
2Kn 24:20
Jer 26:2

szpalta 2

- a Neh 9:17
Neh 9:29
Jer 7:26
Jer 17:23
Za 7:12
Dz 7:51

ROZDZ. 20

- b 1Kn 24:14
- c Dz 5:24
- d Dz 23:2
- e 2Kn 16:10
Jer 29:26
Dz 16:24
- f Dz 4:3
- g Oz 1:4
- h Ps 31:13
Jer 6:25
Jer 46:5
Jer 49:29
Lam 2:22
- i Pwt 28:65
Ps 73:19
- j Pwt 28:32
2Kl 25:7
Jer 29:21
Jer 39:6
- k Jer 25:9
Jer 39:9

i na wszystkie jego miasta całe to nieszczęście, które wyrzekłem przeciwko niemu, gdyż usztywnili swój kark, by nie usłuchać moich słów””.^a

20 A Paszchur, syn Imme-
ra,^b kapłan, który był też naczelnym pełnomocnikiem w domu Jehowy,^c przysłuchiwał się Jeremiaszowi prorokującemu te słowa. **2** Potem Paszchur uderzył proroka Jeremiasza^d i wsadził go w dyby^e znajdujące się w Górnej Bramie Beniamina, która była w domu Jehowy. **3** Ale następnego dnia Paszchur uwolnił Jeremiasza z dybów,^f Jeremiasz zaś rzekł do niego:

„Jehowa nie nadał ci imienia^g Paszchur, lecz Trwoga Dookoła.^h **4** Tak bowiem rzekł Jehowa: „Oto czynię cię trwogą dla ciebie samego i dla wszystkich, którzy cię miłują, i padną od miecza swoich nieprzyjaciół,ⁱ podczas gdy twoje oczy będą na to patrzeć;^j i całą Judę wydam w rękę króla Babilonu, a on uprowadzi ich na wygnanie do Babilonu i pozabija ich mieczem.^k **5** I wydam wszystkie nagromadzone zapasy tego miasta i wszelki jego wyrób, i wszystkie jego kosztowności; wszystkie też skarby królów Judy wydam w rękę ich nieprzyjaciół.^l I ci ich ograbia i zabiorą ich, i zaprowadzą do Babilonu.^m **6** Ty zaś, Paszchurze, i wszyscy mieszkańcy twego domu, pójdziecie do niewoli;ⁿ i przyjdiesz do Babilonu, i tam umrzesz, i tam zostaniesz pogrzebany wraz ze wszystkimi, którzy cię miłują,^o gdyż prorokowałeś im fałszywie””.^p

12Kl 20:17; 2Kl 24:13; 2Kl 25:13; Lam 1:10; Eze 22:25; m 2Kn 36:10; Jer 15:13; n Jer 15:2; Jer 29:21; Eze 12:11; o Jer 5:31; p Jer 14:14; Jer 28:15; Jer 29:21.

7 Przechytrzyłeś mnie, Jehowo, tak iż zostałem przechytrzony. Użyłeś wobec mnie swej siły, tak iż mnie przemożesz.^a Przez cały dzień jestem pośmiewiskiem; każdy się ze mnie naigrawa.^b 8 Bo ilekroć mówię, krzyczę. Wołam o gwałcie i złupieniu.^c Gdyż słowo Jehowy stało się dla mnie powodem znieważania i naśmiewania się przez cały dzień.^d 9 I rzekłem: „Nie będę o nim wspominał i już więcej nie będę mówił w jego imieniu”.^e I stało się ono w moim sercu jak ogień płonący, zamknięty w moich kościach; i zmęczyłem się powstrzymywaniem go, i nie potrafiłem tego wytrzymać.^f 10 Słyszałem bowiem złą mowę wielu.^g Dookoła była trwoga. „Opowiedzcie, żebyśmy mogli o nim opowiedzieć”.^h Każdy śmiertelnik, który do mnie mówił: „Pokój!” — tacy czyhają na to, bym utykał!ⁱ „Może da się przechytrzyć,^j tak iż go przemożemy i weźmiemy na nim odwet”. 11 Lecz Jehowa był ze mną^k jak straszliwy mocarz.^l Dlatego moi przesładowcy się potkną i nie przemożą.^m Zostaną okryci wielkim wstydem, gdyż się im nie powiedzie. Ich upokorzenie, trwające po czas niezmierny, nigdy nie pójdzie w niepamięć.ⁿ

12 Lecz ty, Jehowo Zastępów, badasz prawego;^o widzisz nerki i serce.^p Obym ujrział twoją pomstę na nich,^q bo tobie wyjawilem moją sprawę sądową.^r

13 Śpiewajcie Jehowie! Wyśławiajcie Jelowę! Bo on wyzwołał duszę biednego z ręki złoczyńców.^s

14 Przeklęty niech będzie dzień, w którym się urodziłem! Niech nie będzie błogosławiony dzień, w którym mnie urodzi-

ROZDZ. 20

- a Eze 3:14
Mi 3:8
- b Hi 12:4
Ps 22:7
Jer 15:10
Lam 3:14
Dz 17:32
- c Jer 6:7
- d 2Kń 36:16
Jer 6:10
Jer 15:15
- e 1Kl 19:4
Jon 1:3
- f Hi 32:18
Ps 39:3
Jer 6:11
Am 3:8
Dz 4:20
Dz 18:5
- g Ps 31:13
- h Neh 6:6
Prz 10:18
Łk 20:20
- i Hi 19:19
Ps 38:16
Ps 41:9
- j Łk 11:54
- k Iz 41:10
Jer 1:8
Rz 8:31
- l Ps 47:2
Ps 66:5
- m Pwt 32:35
Ps 27:2
Jer 15:15
Jer 15:20
Jer 17:18
- n Ps 6:10
Ps 35:26
Ps 40:14
Jer 23:40
- o Ps 11:5
Ps 17:3
Jer 17:10
- p Ps 7:9
Jer 11:20
- q Ps 54:7
Ps 59:10
Jer 17:18
- r Ps 62:8
1Pt 2:23
- s Ps 35:9
Ps 109:31

szpalta 2

- a Hi 3:3
Jer 15:10
- b Ps 127:3
Łk 1:58
- c Rdz 19:25
Pwt 29:23
Am 4:11
2Pt 2:6
- d Jer 4:19
Jer 18:22
Sof 1:16
- e Hi 3:10
Hi 10:18
- f Hi 3:20
Hi 14:1
- g Ps 90:10
Lam 3:1
- h Jak 5:10

ła moja matka!^a 15 Przeklęty niech będzie mąż, który przyniósł memu ojcu dobrą nowinę, mówiąc: „Urodził ci się syn, potomek męski!” On zaiste go uradował.^b 16 I tenże mąż stanie się podobny do miast, które Jehowa zburzył, nie odczuwając żalu.^c I rano usłyszysz na krzyk, a w porze południowej sygnał alarmowy.^d

17 Dlaczegoż nie uśmiercił mnie już w łonie matki, żeby moja matka była dla mnie grobowcem, a jej łono było brzemienne po czas niezmierny?^e

18 Dlaczego wyszedłem z łona,^f by widzieć trud i smutek^g i żeby moje dni dobiegły kresu w hańbie?^h

21 Słowo,ⁱ które doszło od Jehowy do Jeremiasza, gdy król Sedekiasz^j posłał do niego Paschura,^k syna Malkijasza, oraz Sofoniasza,^l syna Maasejasza, kapłana, mówiąc: 2 „Zapytaj, proszę, w naszej sprawie Jehowę,^m gdyż Nebukadreccar, król Babilonu, toczy przeciwko nam wojnę”.ⁿ Może Jehowa postąpi z nami stosownie do wszystkich swych zdumiewających dzieł, tak iż ten odejdzie od nas”.^o

3 I Jeremiasz odezwał się do nich: „Oto, co powiecie Sedekiaszowi: 4 „Tak rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Oto ja odwracam oręż wojenny, który jest w waszym ręku i którym walczyście z królem Babilonu^p i z Chaldejczykami^q oblegającymi was na zewnątrz muru, i zbiorę go pośrodku tego miasta.” 5 I sam

ROZDZ. 21 | a Eze 33:30; j 2Kl 24:18; 1Kń 3:15; 2Kń 36:10; k 1Kń 9:12; Jer 38:1; l 2Kl 25:18; Jer 29:25; Jer 37:3; Jer 52:24; m Sdz 20:27; 2Kl 22:13; n 2Kl 25:1; Jer 32:28; Jer 39:1; o 1Sm 7:10; 2Kl 14:11; Ps 44:1; Ps 105:5; Iz 37:37; p Jer 32:5; Jer 33:5; q Ezd 5:12; r Iz 13:4; Eze 16:37.

będę z wami walczył^a wyciągniętą ręką i silnym ramieniem, i z gniewem, i ze złością, i z wielkim oburzeniem.^b **6** I pobiję mieszkańców tego miasta, zarówno człowieka, jak i zwierzę. Wymrą od wielkiej zarazy”.^c

7 „...A potem – brzmi wypowiedź Jehowy – wydam Sedekiasza, króla Judy, i jego sług oraz lud i tych, którzy pozostaną w tym mieście po zarazie, mieczu i klęsce głodu, w rękę Nebukad-reccara, króla Babilonu, w rękę ich nieprzyjaciół i w rękę tych, którzy nastają na ich duszę, on zaś pobije ich ostrzem miecza.^d Nie użali się nad nimi ani nie okaże współczucia, ani się nie zmiłuje”.^e

8 „A do tego ludu powiesz: „Tak rzekł Jehowa: „Oto kładę przed wami drogę życia i drogę śmierci.^f **9** Kto spokojnie siedzi w tym mieście, umrze od miecza i od klęski głodu, i od zarazy;^g lecz kto wyjdzie i przejdzie na stronę Chaldejczyków, którzy was obiegają, będzie żył, a jego dusza przypadnie mu jako łup”.^h

10 „...Bo zwróciłem swe oblicze przeciwko temu miastu ku nieszczęściu, a nie dla dobra”ⁱ – brzmi wypowiedź Jehowy. „Zostanie wydane w rękę króla Babilonu,^j a on spali je ogniem”.^k

11 „Co się zaś tyczy domowników króla Judy, słuchajcie słowa Jehowy.^l **12** Domu Dawida,^m oto, co rzekł Jehowa: „Każdego rankaⁿ wydawajcie wyrok w sprawiedliwości,^o a obrabowanego uwalniajcie z ręki oszusta,^p żeby moja złość nie wybuchła jak ogień^q i nie zapłonęła, a nie miałby kto jej zgasić, z powodu niegodziwości waszych postępów”.^r

ROZDZ. 21

- a Iz 63:10
Lam 2:5
- b Iz 5:25
Jer 32:17
- c Pwt 28:22
Jer 32:24
Eze 7:15
- d 2Kl 25:6
2Kl 36:17
Jer 37:17
Jer 39:5
Jer 52:9
Eze 17:20
- e Pwt 28:50
2Kn 36:17
Iz 47:6
- f Pwt 30:19
Iz 1:19
- g Jer 27:13
Jer 38:2
Eze 7:15
- h Jer 38:17
Jer 39:18
Jer 45:5
- i Kpl 26:17
Ps 34:16
Jer 44:11
Eze 15:7
Am 9:4
1Pt 3:12
- j Jer 38:3
- k 2Kn 36:19
Jer 17:27
Jer 34:2
Jer 37:10
Jer 39:8
Jer 52:13
- l Jer 17:20
- m Iz 7:2
Łk 1:69
- n Ps 101:8
- o 2Sm 8:15
Iz 1:17
Jer 7:5
Jer 22:3
Za 7:9
- p Ps 72:4
Prz 14:31
Eze 22:29
Mi 2:2
- q Pwt 32:22
Jer 4:4
Nah 1:6
Sof 1:18
- r Iz 1:31
Jer 7:20

szpalta 2

- a Jer 51:25
Eze 13:8
- b 2Sm 5:6
Jer 49:4
Lam 4:12
Abd 3
- c Jer 5:9
Jer 9:9
- d Prz 1:31
Iz 3:11
Gal 6:7
- e Iz 10:18
- f 2Kn 36:19
Jer 52:13

ROZDZ. 22

- g Jer 13:13
Jer 17:25
Łk 1:32

13 „Oto jestem przeciwko tobie, mieszkanko niziny,^a skało równiny’ – brzmi wypowiedź Jehowy. „A co do was, którzy mówicie: „Kto zstąpi przeciwko nam? I kto wejdzie do naszych mieszkań?”,^b **14** ja dokonam rozrachunku z wami^c według owocu waszych postępów^d – brzmi wypowiedź Jehowy. „I wznecę w jej lesie ogień,^e który strawi wszystko dookoła niej”.^f

22 Oto, co rzekł Jehowa: „Jeżdż do domu króla Judy i tam oznajmij to słowo. **2** I powiedz: „Posłuchaj słowa Jehowy, królu Judy, który zasiadasz na tronie Dawida,^g ty wraz ze swymi sługami i swoim ludem, z tymi, którzy wchodzą przez te bramy.^h **3** Tak rzekł Jehowa: „Wprowadzajcie w czyn sprawiedliwość i prawość, a obrabowanego uwalniajcie z ręki oszusta; i nie gnębcie osiadłego przybysza ani chłopca nie mającego ojca, ani wdowy.ⁱ Nie zadawajcie im gwałtu.^j I nie przelewajcie w tym miejscu niewinnej krwi.^k **4** Bo jeśli naprawdę będziecie spełniać to słowo, to przez bramy tego domu wchodzić będą królowie zasiadający na tronie Dawida,^l jeżdżący na rydwanach i koniach – on ze swymi sługami i swym ludem”.^m

5 „Lecz jeśli nie będziecie posłusznymi tym słowom, to przysięgam na samego siebie” – brzmi wypowiedź Jehowy – że ten dom stanie się miejscem spustoszonego”.^o

6 „Oto bowiem, co rzekł Jehowa o domu króla Judy: „Jesteś dla mnie jak Gilead, głowa Libanu.^p Niechylnie uczynię z ciebie

h Jer 7:2; Jer 17:20; i Kpl 19:15; Pwt 16:18; Iz 1:17; Jer 21:12; Eze 22:7; Eze 22:29; Mi 2:2; Za 7:9; j Ps 94:6; k Pwt 19:10; 2Kl 24:4; Jer 7:6; i 1Kl 2:12; m Jer 17:25; n Lb 23:19; Pwt 32:40; Am 6:8; Heb 6:17; o Jer 39:8; Mi 3:12; Mal 3:5; p Pwt 3:25.

pustkowicie;^a żadne z miast nie będzie zamieszkane.^b **7** I uświęcę przeciwko tobie tych, którzy doprowadzają do zguby,^c każdego wraz z jego orężem;^d i pościnają twoje najwspanialsze cedry,^e i sprawią, że runą one w ogień.^f **8** I wiele narodów przechodzić będzie obok tego miasta i mówić jeden do drugiego: „Dlaczego Jehowa tak uczynił temu wielkiemu miastu?”^g **9** I powiedzą: „Dlatego, że porzucili przymierze Jehowy, swego Boga,^h i zaczęli się kłaniać innym bogom oraz im służyć”.ⁱ

10 „Nie oplakujcie zmarłego! i nie współczujcie mu. Rzewnie oplakujcie tego, kto odchodzi, bo już nie powróci i nie ujrzy ziemi swoich krewnych. **11** Oto bowiem, co Jehowa rzekł o Szalummie^k – synu Jozjasza, królu Judy panującym w miejsce Jozjasza, swego ojca^l – który odszedł z tego miejsca: „Już tam nie powróci. **12** Bo w miejscu, do którego go wzięto na wygnanie, umrze i tej ziemi już nie ujrzy”.^m

13 „Biada temu, kto buduje swój dom,ⁿ lecz nie z prawością, i swe górne komnaty, lecz nie ze sprawiedliwością, wysługując się swym bliźnim, który służy za nic i któremu nie daje zapłaty;^o **14** temu, kto mówi: „Zamierzam zbudować sobie przestronny dom i obszerne górne komnaty;^p i moje okna zostaną w nim poszerzone, boazeria zaś będzie cedrowa^q i powleczonea cynobrem”.^r **15** Czy dalej będziesz panował dlatego, że rywalizujesz, używając drewna cedrowego? Czyż twój ojciec nie jadł i nie pił, i nie czynił zadość sprawiedliwości i prawości?”^s Wtedy mu się wiodło.^t **16** Bronił

ROZDZ. 22

a Ps 107:34
Iz 27:10

b Iz 6:11
Iz 24:1
Jer 7:34

c Iz 13:3

d Eze 9:1

e Iz 37:24

f Jer 21:14
Za 11:1

g 1Kl 9:8
Lam 2:15

h Pwt 29:25
Jer 31:32

i Pwt 29:26
Pwt 31:20
2Kl 22:17
2Kl 34:25

j 2Kl 22:20

k 1Kn 3:15

l 2Kl 23:30
2Kl 36:1

m 2Kl 23:34
2Kl 36:4

n 2Kl 23:35

o Kpl 19:13
Pwt 24:14
Mt 3:10

p Hab 2:9
Hab 2:12
Mal 3:5
Jak 5:4

q Iz 5:8

r Ag 1:4

s Eze 23:14

t 2Kl 22:2
2Kl 23:25
2Kl 34:2
Prz 21:3
Prz 31:9

u Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

v 2Kl 22:2
2Kl 23:25
2Kl 34:2
Prz 21:3
Prz 31:9

w Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

x Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

y Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

z Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

aa Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ab Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ac Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ad Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ae Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

af Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ag Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ah Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ai Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

aj Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ak Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

al Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

am Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

an Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ao Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ap Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

aq Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

ar Pwt 4:40
Ps 128:2
Iz 3:10
Jer 42:6

roszczenia prawnego osoby ucisknionej oraz biednej.^a Wtedy się wiodło. „Czyż nie świadczyło to o tym, że mnie znał?” – brzmiała wypowiedź Jehowy. **17** „Zaiste, twoje oczy i twoje serce nie są zwrócone na nic innego, jak tylko na twój niesprawiedliwy zysk^b i na krew niewinnego, by ją przelewać,^c i na oszukiwanie oraz na wymuszanie, by się tego wszystkiego dopuszczają”.

18 „Dlatego Jehowa tak rzekł o Jehojakimie,^d synu Jozjasza, królu Judy: „Nie będą nad nim zawodzić: „Ach, mój bracie! I ach, moja siostró!” Nie będą nad nim zawodzić: „Ach, panie! I ach, jego dostojność!”^e **19** Zostanie pogrzebany pogrzebem osła,^f zostanie wywleczone i wyrzucone poza bramy Jerozolimy”.^g

20 „Wstąp na Liban^h i wołaj, a na Baszanieⁱ wydaj swój głos. I wołaj z Abarim,^j gdyż wszyscy, którzy cię mocno kochają, zostali rozbici.”^k **21** Mówiłem do ciebie, gdy byłaś wolna od troski.^l Powiedziałaś: „Nie będę posłuszna”.^m Taka była twoja droga od twej młodości, bo nie byłaś posłuszna memu głosowi.ⁿ

22 Wiatr będzie paść wszystkich twoich pasterzy;^o a ci, którzy cię mocno kochają, pójdą do niewoli.^p Bo w owym czasie zawstydzisz się i poczujesz się upokorzona z powodu całego swego nieszczęścia.^q **23** Ty, która mieszkasz na Libanie,^r gnieźdząc się w cedrach,^s jakże będziesz wdychać, gdy przyjdą na ciebie bóle porodowe,^t bolesci jak u kobiety rodzącej!^u

24 „Jako żyję – brzmiała wypowiedź Jehowy – nawet choćby Koniasz,^v syn Jehojakima,^w król

q Jer 2:26; **r** Jer 22:6; **s** Iz 2:13; **t** Eze 17:3; **u** Jer 6:24; **v** Oz 7:14; **w** Jer 4:31; **x** 2Kl 24:6; **y** 1Kn 3:16; **z** Jer 22:28; **aa** Jer 37:1; **ab** Mt 1:11; **ac** 2Kl 23:34.

Judy, był sygnetem^a na mojej prawej ręce, zerwałbym cię stamtąd!^b **25** I wydam cię w rękę tych, którzy nastają na twą duszę,^c i w rękę tych, których się lękaś, i w rękę Nebukadreccara, króla Babilonu, i w rękę Chaldejczyków.^d **26** I wyrzucę ciebie oraz twoją matkę,^e która cię urodziła, do innej krainy, w której się nie urodziliście, i właśnie tam pomrzecie.^f **27** A do ziemi, ku której będą wznosić swą duszę, by powrócić – nie powrócą tam.^g **28** Czyż ów mąż Koniasz^h jest tylko formą wzgardzoną, rozbitą,ⁱ albo naczyniem, w którym nikt nie ma upodobania?^j Dlaczego on i jego potomstwo muszą być strąceni i wyrzuceni do krainy, której nie znali?^k

29 „Ziemio, ziemio, ziemio, słuchaj słowa Jehowy.”^l **30** Oto, co rzekł Jehowa: „Zapiszcie tego męża jako bezdzietnego,^m jako krzepkiego mężczyznę, któremu za jego dni nic się nie powiedzie; bo z jego potomstwa ani jednemu się nie powiedzie,ⁿ by zasiąść na tronie Dawida^o i znowu panować w Judzie”.

23 „Biada pasterzom, którzy niszczą i rozpraszą owce mego pastwiska!”^p – brzmi wypowiedź Jehowy.

2 Dlatego Jehowa, Bóg Izraela, tak rzekł przeciw pasterzom, którzy pasą mój lud: „Rozpraszaście moje owce i rozganiaście je, i nie zwracaliście na nie uwagi.”^q

„Oto ja zwracam uwagę na was z powodu niegodziwości waszych postępów”^r – brzmi wypowiedź Jehowy.

3 „I sam zbiorę ostatek molich owiec ze wszystkich krain, do których je rozproszyłem,^s i przyprowadzę je z powrotem na ich pastwisko,^t i będą płodne, i się

ROZDZ. 22

- a Ag 2:23
- b Jer 22:6
- c 2 Kł 24:15
Jer 21:7
Jer 34:20
- d 2 Kł 24:11
2 Kł 24:16
Ez 5:12
Prz 10:24
Jer 24:1
Jer 27:20
Jer 29:2
- e 2 Kł 24:12
- f 2 Kł 24:15
2 Kł 36:10
Jer 15:2
- g Jer 44:14
Jer 52:34
- h Jer 22:24
Jer 37:1
- i 1 Sm 5:4
- j Ps 31:12
Jer 48:38
Oz 8:8
- k 2 Kł 24:15
1 Kł 3:17
- l Pwt 4:26
Pwt 32:1
Iz 1:2
Iz 34:1
Jer 6:19
Mi 1:2
- m Mt 1:12
- n 2 Kł 36:10
Jer 36:30
- o Lk 1:32

ROZDZ. 23

- p Jer 10:21
Jer 50:6
Eze 34:2
Za 11:5
Mt 9:36
- q Eze 34:5
- r Oz 2:13
Mi 7:4
- s Ps 106:47
Iz 11:11
Iz 35:10
Jer 29:14
Jer 31:8
Za 10:8
- t Pwt 30:3
Iz 65:10
Jer 50:19
Eze 34:13
Eze 34:14
Mi 2:12

szpalta 2

- a Pwt 30:5
Am 9:14
- b Jer 3:15
Jn 21:15
Dz 20:28
1 Pt 5:2
- c Mi 5:8
- d Iz 4:2
Iz 11:1
Iz 53:2
Jer 33:15
Za 3:8
Mt 2:23
Jn 1:45
- e Lk 1:32

rozmnożać.^a **4** I postawię nad nimi pasterzy, którzy naprawdę będą je paśli;^b i już nie będą się lękały, nic ich też nie będzie przerażało^c i ani jednej nie zabraknie” – brzmi wypowiedź Jehowy.

5 „Oto nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – a wzbudzę Dawidowi latorośl odznaczającą się prawością.^d I król będzie panował,^e i działał roztropnie, i czynił zadość sprawiedliwości i prawości w tej ziemi.”^f **6** Za jego dni Juda zostanie wybawiona,^g także Izrael będzie mieszkał bezpiecznie.^h A to jest imię, którym będzie nazywany: „Jehowa nasza prawością”.ⁱ

7 „Oto więc nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – i już nie będzie się mówić: „Jako żyje Jehowa, który wyprowadził synów Izraela z ziemi egipskiej”.^j

8 lecz: „Jako żyje Jehowa, który wyprowadził i który sprowadził potomstwo domu Izraela z krainy północy i ze wszystkich krain, do których ich rozproszyłem”, i mieszkać będą w swej ziemi.”^k

9 Co się zaś tyczy proroków, złamane jest we mnie moje serce. Wszystkie moje kości zaczęły się trząść. Stałem się podobny do pijanego człowieka^l i do krzepkiego męża, którego zmogło wino – z powodu Jehowy i z powodu jego świętych słów.

10 Bo kraj ten napenił się cudzołożnikami.^m Bo z powodu przekleństwa kraj ten pogryzł się w żalobie,ⁿ wyschły pastwiska na pustkowiach;^o a ich sposób postępowania okazał się zły, ich potęga zaś nie jest słuszną.

- f Ps 72:2; Iz 9:7; Iz 11:4; Iz 32:1; g 1 Kł 4:25; Oz 1:7; Za 10:6; h Pwt 33:28; Ps 130:7; Iz 62:4; Jer 32:37; Za 14:11; i Iz 54:17; Jer 33:16; j Jer 16:14; k Iz 27:12; Iz 43:5; Eze 34:13; Eze 36:24; Sof 3:20; l Ps 60:3; m Jer 3:9; Jer 5:7; Jer 9:2; Jer 13:27; Eze 16:32; Eze 22:11; Oz 4:2; Oz 7:4; n Iz 24:4; Jer 12:4; Oz 4:3; Jl 1:10; o Ps 107:34; Jer 9:10; Jer 12:4.

11 „Bo zarówno prorok, jak i kapłan się splugawili.^a Również w moim domu znalazłem ich niegodziwość^b – brzmi wypowiedź Jehowy. **12** „Dlatego ich droga zamieni się im w ślizgawicę^c w mroku, na które zostaną popchnięci i upadną”.^d

„Srowadzę bowiem na nich nieszcześnie, rok, w którym zostanie zwrócona na nich uwaga”^e – brzmi wypowiedź Jehowy. **13** „I u proroków Samarii^f widziałem coś niewłaściwego. Występowali w roli proroków podobnych przez Baalą^g i sprawiają, że tuła się mój lud, Izrael.^h **14** Także u proroków Jerozolimy widziałem straszne rzeczy,ⁱ cudzołożenie^j i chodzenie w fałszu;^k i umocnili ręce złoczyńców, by ci nie zawrócili,^l każdy od swej niegodziwości. Dla mnie wszyscy oni stali się podobni do Sodomy,^m a jej mieszkańcy podobni do Gomory”.ⁿ

15 Dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów przeciwko prorokom: „Oto każę im jeść piolun i dam im do picia zatrutą wodę.^o Bo od proroków Jerozolimy wyszło odstępstwo^p na cały kraj”.

16 Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „Nie słuchajcie słów proroków, którzy wam prorokują.^q Przez nich marniejecie.^r Opowiadają wizję z własnego serca^s – a nie z ust Jehowy.^t **17** Ustawicznie mówią do tych, którzy mną gardzą: „Jehowa rzekł: „Pokoju zażywać będziecie”.^u A każdemu, kto chodzi w uporze swego serca,^v powiedzieli: „Nie spadnie na was nieszcześnie”.^w **18** Któż bowiem stanął w zaufanym^x gronie Jehowy, by mógł widzieć i słyszeć jego słowo?^y Kto zwrócił uwagę

ROZDZ. 23

a Iz 28:7
Jer 5:31
Jer 6:13
Jer 8:10
Eze 22:25
Sof 3:4

b 2Kń 33:5
2Kń 36:14
Jer 7:11
Eze 8:11
Eze 23:39

c Ps 35:6
Ps 73:18
Prz 4:19
Jer 13:16

d Pwt 28:15
e Jer 8:12
Jer 11:23

f Eze 16:46
g Jer 2:8

h 2Kń 33:9
Iz 9:16
i Jer 18:13

j Jer 29:23
k Jer 14:14
Jer 23:26

l Pwt 30:10
Mal 3:7

m Iz 3:9
n Rdz 18:20
Pwt 32:32

o Jer 8:14
Jer 9:15
p Prz 11:9
Iz 9:17
Iz 24:5

q Jer 27:9
Jer 29:8

r 2Kl 17:15
Jer 2:5

s Lam 2:14
t Jer 14:14
Jer 28:15

u Eze 13:3
Eze 22:28

v Jer 4:10
Jer 6:14
Jer 8:11
Eze 13:10

w Pwt 29:19
Jer 3:17

x Am 9:10
Mi 3:11

y Ps 25:14
Ps 89:7
Jer 23:22

z Am 3:7

szpalta 2

a 2Kń 33:10

b Iz 5:25
Jer 25:32

c Sdz 9:57
1Sm 25:39
Neh 4:4
Jer 30:23

d JI 3:7
Abd 15

e Kpl 26:28
Za 8:14

f Jer 30:24

g 1Kl 8:47

h Jer 14:14
Jer 27:15
Jer 29:9

na jego słowo, żeby mógł je słyszeć?^a **19** Oto zerwie się wicher Jehowy, po prostu złość, wręcz wirująca nawałnica.^b Zawiruje nad głowami niegodziwców.^c **20** Jehowa nie odwróci swego gniewu, dopóki nie wykona^d i nie spełni zamysłów swego serca.^e Pod koniec dni będziecie to rozważać ze zrozumieniem.^f

21 „Nie posłałem tych proroków, a oni jednak pobiegli. Nie mówiłem do nich, a oni jednak prorokowali.^g **22** Lecz gdyby istotnie stali w moim zaufanym^h gronie, wtedy kazaliby mojemu ludowi słuchać moich słów i sprawiliby, że zawróciłby ze swej złej drogi i od niegodziwości swych postępków”.ⁱ

23 „Czy jestem Bogiem, który jest blisko – brzmi wypowiedź Jehowy – a nie Bogiem, który jest daleko?”^j

24 „Albo czy jakiś człowiek może być ukryty w kryjówkach, a ja bym go nie widział?”^k – brzmi wypowiedź Jehowy.

„Czyż to nie ja napelniam niebios a ziemię?”^l – brzmi wypowiedź Jehowy. **25** „Usłyszałem, co powiedzieli prorocy, którzy prorokują fałsz w moim imieniu,^m mówiąc: „Miałem sen! Miałem sen!”ⁿ **26** Jak długo będzie to w sercu proroków, którzy prorokują fałsz i którzy są prorokami oszukaństwa własnego serca?^o **27** Myślą o tym, by przez swoje sny, które sobie wzajemnie opowiadają, sprawić, żeby mój lud zapomniał moje imię,^p tak jak ich ojcowie zapomnieli o moim imieniu przez Baalą.^q **28** Prorok, który ma sen, niech

h Hi 29:4; Ps 15:1; Ps 25:14; Jer 23:18; 1 Jer 25:5; Jer 29:23; **j** Ps 113:6; Dz 17:27; **k** Rdz 16:13; Ps 90:8; Ps 139:7; Prz 15:3; Am 9:2; Heb 4:13; 1 Ps 139:7; Iz 66:1; **m** Jer 29:23; **n** Pwt 13:1; Pwt 18:20; Jer 27:9; Za 10:2; **o** Jer 14:14; Jer 17:9; **p** Pwt 13:2; Dz 13:8; **q** Sdz 3:7; 2Kl 21:3.

opowiada sen; lecz kto ma moje słowo, niech opowiada moje słowo zgodnie z prawdą”.^a

„Co wspólnego ma słowa ze zbożem?”^b – brzmi wypowiedź Jehowy.

29 „Czyż moje słowo nie jest takie jak ogień^c – brzmi wypowiedź Jehowy – i jak młot kowalski, który rozbija urwistą skałę?”^d

30 „Oto więc jestem przeciw prorokom^e – brzmi wypowiedź Jehowy – tym, którzy wykradają moje słowa, każdy swemu towarzyszowi”.^f

31 „Oto jestem przeciw prorokom – brzmi wypowiedź Jehowy – tym, którzy posługują się swoim językiem, by mówić: „Wypowiedź!””^g

32 „Oto jestem przeciw prorokom fałszywych snów – brzmi wypowiedź Jehowy – którzy je opowiadają i sprawiają, że mój lud się błąka z powodu ich fałszerstw^h i z powodu ich chępcenia się”.ⁱ

„Lecz ja ich nie posłałem ani im nie nakazałem. Toteż nie przyniosą temu ludowi żadnego pożytku”^j – brzmi wypowiedź Jehowy.

33 „A gdy ten lud albo prorok, albo kapłan zapyta ciebie, mówiąc: „Jakie jest brzemie Jehowy?”,^k powiesz im: „To wy jesteście brzemieniem – i to jakim!”^l I niechybnie was porzuci”,^m brzmi wypowiedź Jehowy’.

34 Jeśli chodzi o proroka lub kapłana albo lud, który mówi: „Brzemie Jehowy!”, to zwrócę uwagę na tego męża i na jego domowników.ⁿ **35** Oto, co mówicie, każdy do swego bliźniego i każdy do swego brata: „Co odpowiedział Jehowa? I co Jehowa rzekł?”^o **36** Lecz już nie wspominaście brzemienia^p Jehowy,^q

ROZDZ. 23

a Prz 14:5
Lk 12:42
2Kor 2:17

b Iz 41:16
Lk 3:17
1Kor 3:13

c Iz 30:27
Jer 5:14
Jer 20:9

d Heb 4:12
e Pwt 18:20
Jer 14:15
Eze 13:2
Mt 24:24

f 2Sm 15:6
Ps 50:17
g Eze 13:7

h Pwt 13:1
Pwt 18:20
Za 10:2

i Sof 3:4
j Jer 7:8
Lam 2:14
Mt 15:14

k Jer 17:15
Hab 1:1
Mal 1:1

l Lb 11:14
m Pwt 31:17
Jer 12:7
Oz 9:12

n Mt 7:4
o Jer 31:34
Heb 8:11

p Wj 19:8
1Kn 9:33
q Neh 13:18

szpalta 2

a Sdz 17:6
b Jer 2:21
Jer 2:36

c Eze 18:25
d Pwt 31:17
Oz 4:6

e Jer 23:33
Lam 5:20
f Jer 20:11
Jer 24:9
Jer 42:18
Dn 9:16

ROZDZ. 24

g 2Kl 24:12
Est 2:6
Eze 19:9

h 2Kl 24:6
1Kn 3:16
Jer 22:24

i 2Kl 24:16
j Jer 29:2
k Iz 28:4
Oz 9:10

l Jer 24:8
m Jer 29:10

bo każdemu brzemieniem staje się jego słowo,^a a wy zmieniliście słowa Boga żywego,^b Jehowy Zastępów, naszego Boga.

37 „Oto, co powiesz prorokowi: „Jakiej odpowiedzi udzielił ci Jehowa? I co Jehowa rzekł?”^c

38 A skoro dalej mówicie: „Brzemie Jehowy!”, przeto tak rzekł Jehowa: „Ponieważ mówicie: „To słowo jest brzemieniem Jehowy”, podczas gdy ciągle posyłałem do was, powiadając: „Nie mówcie: „Brzemie Jehowy!””. **39** więc oto jestem! I stanowczo was zlekceważę,^d i odrzucę sprzed swego oblicza was oraz miasto, które dałem wam i waszym praojcom.^e **40** I okryję was hańbą po czas niezmierny oraz upokorzeniem po czas niezmierny, i nie pójdzie to w niepamięć””^f.

24 I Jehowa mi pokazał, a oto dwa kosze figi postawione przed świątynią Jehowy, gdy już Nebukadrecar, król Babilonu, poprowadził z Jerozolimy na wygnanie Jechoniasza,^g syna Jehojakima,^h króla Judy, oraz książąt judzkich i rzemieślników,ⁱ i budowniczych wałów obronnych, by ich sprowadzić do Babilonu.^j **2** W jednym koszu były bardzo dobre figi, jak wczesne figi,^k a w drugim koszu były bardzo złe figi, tak iż nie dało się ich jeść, bo były złe.

3 I Jehowa przemówił do mnie: „Co widzisz, Jeremiaszu?” Rzekłem więc: „Figi, dobre figi, które są bardzo dobre, i złe, które są bardzo złe, tak iż nie da się ich jeść, bo są złe”.^l

4 Wtedy doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **5** „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Jak na te dobre figi, tak wejrzą dobrze^m na wygnańców judzkich, których odesłał z tego

miejsca do ziemi Chaldejczyków.^a **6** I skieruję na nich dobre oko,^b i sprawię, że powrócą do tej ziemi.^c I odbuduję ich, a nie zburzę; i zasadzę ich, a nie wykorzenie.^d **7** I dam im serce, by mnie poznali,^e że ja jestem Jehowa; i będą moim ludem,^f a ja będę ich Bogiem, bo wróca do mnie całym swym sercem.^g

8 „A jak się postępuje ze złymi figami, których nie da się jeść, bo są złe,^h zaiste, to rzekł Jehowa: „Tak dam Sedekiasza,ⁱ króla Judy, i jego książąt, i ostattek Jerozolimy, który pozostaje w tej ziemi,^j oraz tych, którzy mieszkają w ziemi egipskiej^k — **9** wydam ich na drżenie, na nieszczęście, we wszystkich królestwach ziemi,^l na hańbę i przysłówie, na urągawisko^m i przekleństwo,ⁿ we wszystkich miejscach, do których ich rozprósze.^o **10** I będę posyłał przeciwko nim miecz,^p klęskę głodu^q i zarazę,^r dopóki nie wyginą z ziemi, którą dałem im oraz ich praojcom^s”.

25 Słowo, które doszło do Jeremiasza w związku z całym ludem Judy w czwartym roku Jehojakima,^t syna Jozjasza, króla Judy, czyli w pierwszym roku Nebukadreccara, króla Babilonu, **2** a które prorok Jeremiasz wypowiedział w związku z całym ludem Judy i w związku ze wszystkimi mieszkańcami Jerozolimy, mówiąc:

3 „Od trzynastego roku Jozjasza,^u syna Amona, króla Judy, i aż po dziś dzień, przez te dwadzieścia trzy lata dochodziło do mnie słowo Jehowy i wciąż do was mówiłem, wstając wcześniej i mówiąc, lecz wyście nie słuchali.^v **4** I Jehowa posyłał do was wszystkich swych sług, proroków, wstając wcześniej i posyłając ich, lecz wyście nie słu-

ROZDZ. 24

- a Jer 25:11
b 2Kń 16:9
1Pt 3:12
c Ezd 1:3
Jer 12:15
Jer 23:3
Jer 29:10
Eze 36:24
d Jer 1:10
Jer 30:18
Jer 32:41
Jer 33:7
e Pwt 30:6
Jer 31:33
Eze 11:19
f Jer 30:22
Jer 32:38
Eze 14:11
Za 8:8
Heb 8:10
g 1Kl 8:48
Jer 29:13
h Jer 29:17
i 2Kl 25:7
Eze 12:13
j Kpl 26:39
k Jer 43:7
Jer 44:1
Jer 46:13
l Jer 15:4
Jer 34:17
m Pwt 28:37
1Kl 9:7
2Kń 7:20
Ps 44:13
n Pwt 28:15
Pwt 29:27
Jer 26:6
Jer 29:22
o Pwt 28:64
Jer 29:18
p Kpl 26:33
Jer 9:16
q Jer 14:15
Jer 15:2
r Pwt 28:59
Eze 7:15
s Pwt 28:63

ROZDZ. 25

- t 2Kl 24:1
Jer 36:1
Jer 46:2
Dn 1:1
u Jer 1:2
v 2Kń 36:15
Ps 81:13
Jer 7:13
Jer 11:7
Jer 13:10
Jer 16:12

szpalta 2

- a Jer 7:13
Jer 29:19
Jer 44:4
b Za 7:11
Dz 7:51
c 2Kl 17:13
Iz 55:7
Jer 18:11
Jer 35:15
Eze 18:30
Eze 33:11
Jon 3:8
Za 1:4
Mal 3:7
2Pt 3:9
d Ps 105:11

chali^a ani nie nakłonili ucha, by słuchać.^b **5** gdy oni mówili: „Zawróćcie, proszę, każdy ze swej złej drogi i od niegodziwości swych postępów^c i mieszkajcie na ziemi, którą Jehowa dał wam i waszym praojcom dawno temu i na długo.^d **6** A nie chodźcie za innymi bogami, by im służyć i się im kłaniać, żebyście mnie nie obrażali dziełem swoich rąk i żebym nie sprowadził na was nieszczęścia^e”.

7 „Lecz wyście mnie nie słuchali — brzmi wypowiedź Jehowy — po to, by mnie obrażać dziełem swoich rąk, na swoje nieszczęście^f”.

8 „Dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów: „Ponieważ nie byliście posłuszni moim słowom, **9** oto ja posyłam i wezmę wszystkie rodziny północy^g — brzmi wypowiedź Jehowy — tak, posyłam do Nebukadreccara, króla Babilonu, mego sługi,^h i sprowadzę ich przeciwko tej ziemiⁱ i przeciwko jej mieszkańcom, i przeciwko wszystkim tym okolicznym narodom;^j i przeznacze ich na zagładę, i uczynię z nich dziwowisko oraz coś, nad czym się gwiżdże,^k a także miejsca spustoszone po czas niezmierny.^l **10** I usunę spośród nich dźwięk radosnego uniesienia i dźwięk radości,^m głos oblubieńca i głos oblubienicy,ⁿ odgłos żaren^o i światło lampy.^p **11** I cała ta ziemia stanie się miejscem spustoszonego, dziwowiskiem, a narody te będą musiały służyć królowi Babilonu przez siedemdziesiąt lat^q”.

- e Wj 20:5; Pwt 6:15; Joz 24:20; f Pwt 32:21; 2Kl 17:17; Neh 9:26; Jer 7:19; Jer 32:30; Jer 44:5; g Kpl 26:25; Iz 5:26; Jer 1:15; Jer 5:15; h Jer 27:6; Jer 43:10; Eze 29:18; i Pwt 28:49; Jer 5:15; Eze 7:24; Am 6:14; j Eze 26:7; Eze 29:19; Hab 1:6; k Jer 19:8; l 1Kl 9:7; Jer 18:16; m Iz 24:7; Eze 26:13; n Jer 7:34; Jer 16:9; o Obj 18:22; p Obj 18:23; q 2Kń 36:21; Dn 9:2; Za 1:12; Za 7:5.

12 „A gdy się dopełni siedemdziesiąt lat,^a rozliczę się za przewinienie z królem Babilonu i z owym narodem^b — brzmi wypowiedź Jehowy — z ziemią Chaldejczyków,^c i uczynię z niej bezładne pustkowia po czas niezmierzony.^d **13** I sprowadzę na ową ziemię wszystkie moje słowa, które wypowiedziałem przeciwko niej — wszystko, co jest zapisane w tej księdze, a co Jeremiasz prorokował przeciwko wszystkim narodom.^e **14** Bo nawet oni sami, wiele narodów i wielcy królowie,^f wykorzystywali ich jako sług;^g i odpłacę im stosownie do ich działania i stosownie do dzieła ich rąk”.^h

15 Bo tak rzekł do mnie Jehowa, Bóg Izraela: „Weź z mojej ręki ten kielich wina złości i każ pić z niego wszystkim narodom, do których cię posyłam.” **16** I będę pić, i chwiać się, i postępować jak szaleńcy z powodu miecza, który posyłam między nie”.ⁱ

17 I wziąłem kielich z ręki Jehowy, i dałem do picia wszystkim narodom, do których Jehowa mnie posłał:^k **18** Jerozolimie i miastom Judy oraz jej królom, jej książętom, by uczynić z nich spustoszone miejsce, dziwo-wisko,^l coś, nad czym się gwiżdże, i przekleństwo, jak to jest po dziś dzień;^m **19** faraonowi, królowi Egiptu, i jego sługom, i jego książętom oraz całemu jego ludowi;ⁿ **20** i całej mieszkanej społeczności, i wszystkim królom ziemi Uc,^o i wszystkim królom ziemi Filistynów,^p i Aszkelonowi,^q i Gazie,^r i Ekronowi,^s i ostatkowi Aszdodu;^t **21** Edomowi^u i Moabowi,^v i synom Ammona;^w **22** i wszystkim królom Tyru,^x i wszystkim królom

ROZDZ. 25

a Pwt 30:3
Ezd 1:1
Jer 29:10

b Iz 13:1
Iz 14:4
Iz 47:1
Jer 51:1
Dn 5:26
Dn 5:30

c 2Kl 24:1

d Iz 13:19
Iz 14:23

e Jer 1:5
Jer 1:10

f Jer 50:9
Jer 51:27

g Iz 14:2
Jer 50:41
Jer 51:7
Hab 2:8

h Ps 137:8
Jer 50:29
Jer 51:6
Jer 51:24
Obj 18:6

i Hi 21:20
Ps 75:8
Iz 51:17
Jer 25:26
Obj 14:10
Obj 16:19

j Jer 51:7
Lam 4:21
Eze 23:34
Nah 3:11

k Jer 1:10
Jer 27:3
Jer 51:7

l 2Kl 22:19
Jer 24:9

m Ezd 9:7
Jer 44:22

n Jer 46:2
Eze 29:2
Eze 32:31

o Hi 1:1

p Iz 14:31
Jer 47:1
Eze 25:15
Am 1:8
Sof 2:5
Za 9:6

q Jer 47:5
Sof 2:4

r Joz 13:3

s Za 9:5

t Iz 20:1

u Iz 34:5
Jer 49:17
Eze 35:15

v Jer 48:1
Eze 25:8

w Jer 49:1
Eze 25:2
Am 1:13

x Iz 23:15
Eze 28:2

szpalta 2

a Jer 27:3
Jer 47:4
Eze 32:30

b Iz 21:13
Jer 49:8
Eze 25:13

c Iz 21:14

d Jer 9:26
Jer 49:32

Sydonu,^a i królom wyspy, która jest w regionie nadmorskim;^b **23** i Dedanowi,^b i Temie,^c i Buzowi, i wszystkim z włosami przystrzyżonymi na skroniach;^d **24** i wszystkim królom Arabów,^e i wszystkim królom mieszanej społeczności, która mieszka na pustkowiach;^f **25** i wszystkim królom z Zimri, i wszystkim królom Elamu,^f i wszystkim królom Medów;^g **26** i wszystkim królom północy, którzy są blisko i daleko, jednemu za drugim, i wszystkim innym królestwom ziemi, które są na powierzchni ziemi; a król Szeszaku^h wypije po nich.

27 „I powiedz im: „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Pijcie i upijcie się, i zwymiotujcie, i upadnijcie, abyście nie mogli powstaćⁱ z powodu miecza, który posyłam między was”.^j **28** A jeśli nie będą chciały wziąć z twojej ręki kielicha, aby pić, powiesz im: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Z całą pewnością będziecie pić.”^k **29** Bo oto na miasto, nad którym wzywane jest moje imię, zaczynam sprowadzać nieszczęście,^l a czyż wy miałybyście jakimś sposobem uniknąć kary?”^m

„Nie unikniecie kary, bo wzywam miecz przeciwko wszystkim mieszkańcom ziemi” — brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów.

30 „Ty zaś będziesz im prorokował wszystkie te słowa i powiedz im: „Z wysokości Jehowa zaryczyⁿ i ze swego świętego mieszkania wyda swój głos.^o Niewątpliwie zaryczy nad swym miejscem przebywania. Okrzyk

e 2Kl 9:14; Jer 49:31; f Jer 49:34; Eze 32:24; g Jer 51:11; h Jer 51:41; i Iz 63:6; Lam 4:21; Hab 2:16; j Eze 21:4; k Ps 75:8; l Iki 9:7; Jer 7:14; Dn 9:18; m Pr 11:31; Jer 49:12; Abd 16; n Iz 42:13; JI 3:16; Am 1:2; o Ps 11:4; Ps 132:14.

jak tych, którzy depczą tłocznię winną, wyśpiewa on przeciw wszystkim mieszkańcom ziemi.^a

31 „Wrzawa dotrze aż do najdalszej części ziemi, bo Jehowa wie dzie spór z narodami.^b Będzie się sądził z wszelkim ciałem.^c A niegodziwców wyda pod miecz^d – brzmi wypowiedź Jehowy.

32 „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Oto nieszczęście idzie od narodu do narodu,^e a z najodleglejszych miejsc na ziemi zostanie wzbudzona wielka nawałnica.^f **33** I pobici przez Jehowę będą w owym dniu od jednego krańca ziemi aż po drugi kraniec ziemi.^g Nie będą oplakiwani, nie będzie się też ich zbierać ani grzebać.^h Będą jak gnój na powierzchni roli.ⁱ

34 „Wycie, pasterze, i wołajcie! I tarzajcie się,^k znamienicy spośród trzody,^l gdyż dopełniły się wasze dni na rzeź oraz na rozproszenie was,^m i upadniecie jak piękne naczynie!ⁿ **35** I przypadło pasterzom miejsce ucieczki, a znamienitym spośród trzody – możliwości ocalenia.^o **36** Słuchajcie! Krzyk pasterzy i wycie znamienitych spośród trzody, gdyż Jehowa lupi ich pastwisko. **37** A spokojne miejsca pobytu pozostały bez życia z powodu płonącego gniewu Jehowy.^p **38** Opuścił on swe ukrycie jak młody grzywiasty lew,^q bo ich ziemia stała się dziwowiskiem z powodu okrutnego miecza i z powodu Jego płonącego gniewu.^r

26 Na początku królowania Jehojakima,^s syna Jozjasza, króla Judy, doszło od Jehowy to słowo, mówiące: **2** „Tak rzekł Jehowa: „Stań na dziedzińcu domu Jehowy^t i mów o wszyst-

ROZDZ. 25

- a Iz 16:9
Jer 48:33
- b Iz 34:8
Oz 4:1
Oz 12:2
Mi 6:2
- c Eze 18:30
Eze 20:35
Jl 3:2
- d Prz 2:22
Iz 66:16
Am 9:10
- e Iz 34:2
Jer 25:17
- f Iz 30:30
Iz 66:15
Jer 25:19
Jer 30:23
Sof 3:8
- g Iz 34:3
Iz 66:16
Jer 12:12
- h Ps 79:3
Iz 14:19
- i Ps 83:10
Iz 5:25
Jer 8:2
Jer 9:22
- j Jer 4:8
- k Jer 6:26
- l Eze 34:17
- m Iz 33:1
- n Jer 22:28
- o Jer 32:4
Jer 52:8
Am 2:14
- p Iz 27:10
- q Oz 5:14
- r Jer 25:12

ROZDZ. 26

- s 2Kl 23:34
2Kl 36:4
Jer 1:3
Jer 25:1
Jer 35:1
Jer 36:1
- t Jer 19:14
Jn 18:20
Dz 5:20

szpalta 2

- a Iz 58:1
Jer 1:7
- b Pwt 4:2
Dz 20:27
Obj 22:19
- c Iz 1:16
Iz 55:7
Jer 36:3
Eze 18:27
- d 1Kl 21:29
Jer 18:8
- e Kpl 26:14
Pwt 28:15
- f Jer 44:10
- g 2Kl 17:13
Jer 7:13
Jer 11:7
Jer 25:3
- h Ps 78:60
Jer 7:12
- i Jer 24:9
- j Jer 26:2

kich miastach judzkich, które przychodzą kłaniać się w domu Jehowy, wszystkie słowa, jakie ci nakazę im mówić.^a **3** Może posłuchają i zawrócą, każdy ze swej złej drogi,^c a ja pożałuję nieszczęścia, które zamierzam na nich sprowadzić z powodu niegodziwości ich postępków.^d **4** I powiedz im: „Tak rzekł Jehowa: „Jeśli nie będziecie mnie słuchać, tak by chodzić w moim prawie,^e które wam przedłożyłem,^f **5** i słuchać słów moich sług, proroków, których do was posyłam – wstając wcześniej i posyłając ich – a których nie słuchaliście,^g **6** to ja uczynię ten dom podobnym do tamtego w Szilo,^h a z tego miasta uczynię przekleństwo dla wszystkich narodów ziemi’ ” ” ”.ⁱ

7 A kapłani i prorocy oraz cały lud zaczęli słuchać Jeremiasza mówiącego te słowa w domu Jehowy.^j **8** Gdy zaś Jeremiasz skończył mówić wszystko, co mu Jehowa nakazał oznajmić całemu ludowi, wówczas kapłani i prorocy oraz cały lud pochwycili go, mówiąc: „Niechybnie umrzesz.^k **9** Czemuż to prorokowałeś w imieniu Jehowy, mówiąc: „Ten dom stanie się podobny do tamtego w Szilo,^l a to miasto zostanie spustoszone, tak iż będzie bez mieszkańca?” I cały lud gromadził się wokół Jeremiasza w domu Jehowy.

10 Z czasem słowa te usłysze-
li książęta judzcy i zaczęli wychodzić z domu króla do domu Jehowy^m i siadać w wejściu nowej bramy Jehowy.ⁿ **11** A kapłani i prorocy odezwali się do książąt i do całego ludu: „Ten

k Ps 37:32; Am 5:10; 1 Ps 78:60; m Jer 38:4; n 2Kl 15:35; 2Kl 27:3; Jer 36:10.

mąż zasługuje na wyrok śmierci,^a gdyż prorokował o tym mieście, jak to słyszeliście na własne uszy”.^b

12 Wtedy Jeremiasz rzekł do wszystkich książąt i do całego ludu: „To Jehowa mnie posłał, bym prorokował o tym domu i o tym mieście wszystkie słowa, które słyszeliście.”^c **13** Teraz więc sprawcie, by wasze drogi i wasze postęпки były dobre,^d i bądźcie posłuszni głosowi Jehowy, swego Boga, a Jehowa pożałuje nieszczęścia, które wam zapowiedział.”^e **14** A jeśli chodzi o mnie, oto jestem w waszej ręce.^f Uczynicie ze mną zgodnie z tym, co dobre i słuszne w waszych oczach.^g **15** Tylko musicie wiedzieć, że jeśli mnie uśmiercicie, ściągniecie na siebie i na to miasto oraz na jego mieszkańców niewinną krew,^h bo Jehowa naprawdę posłał mnie do was, bym mówił do waszych uszu wszystkie te słowa”.ⁱ

16 Wtedy książęta^j oraz cały lud rzekli do kapłanów i do proroków: „Ten mąż nie zasługuje na wyrok śmierci,^k bo mówił do nas w imieniu Jehowy, naszego Boga”.^l

17 Ponadto niektórzy ze starszych tego kraju wstali i przemówili do całego zboru tego ludu:^m **18** „Micheaszⁿ z Morezet^o prorokował za dni Ezechiasza, króla Judy,^p i mówił do całego ludu judzkiego: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Syjon zostanie zorany jak pole^q i Jerozolima stanie się rumowiskiem,^r a góra Domu będzie niczym leśniste wyżyny”.^s **19** Czyż Ezechiasz, król judzki, wraz ze wszystkimi z Judy, naprawdę go uśmiercił? Czyż nie bał się Jehowy i nie zaczął łagodzić oblicza Jehowy,^t tak iż Jehowa

ROZDZ. 26

- a Jer 18:20
Mt 26:66
- b Jer 26:2
Jer 38:4
- c Jer 1:17
- d Jer 7:3
Jer 35:15
- e Ps 103:10
Jer 18:8
Jer 36:3
Eze 18:32
Jon 3:9
- f Joz 9:25
Jer 38:5
- g 2Sm 15:26
- h Lb 35:33
Pwt 19:10
Prz 6:17
- i Jer 1:17
Jer 26:2
- j Jer 36:19
- k Prz 16:7
Jer 38:9
- l Jak 5:10
- m Dz 5:34
- n Mi 1:1
- o Mi 1:14
- p 2Kn 29:1
- q Ps 79:1
- r Jer 9:11
- s Mi 3:12
- t 2Kn 32:26

szpalta 2

- a Wj 32:14
2Sm 24:16
- b Lb 35:33
Dz 5:39
- c Joz 15:60
Joz 18:14
1Sm 7:2
- d 2Kl 23:34
2Kn 36:5
- e 2Kn 16:10
- f 1Kl 19:3
Prz 29:25
Mt 10:28
- g 2Kl 22:12
Jer 36:12
- h Jer 2:30
Mt 23:31
1Ts 2:15
- i 2Kl 22:12
2Kn 34:20
Jer 39:14
Jer 40:5
- j 2Kl 22:10
- k 1Kl 18:4
Dz 23:10

ROZDZ. 27

- l 2Kl 23:24
- m Jer 28:10
- n Eze 4:1
Eze 24:3
- o Eze 25:12
Am 1:9
Abd 1
- p 2Kl 3:4
Jer 48:1
Eze 25:8
Am 2:1

pożałował nieszczęścia, które zapowiedział przeciwko nim?^a Ściągamy więc na swe dusze wielkie nieszczęście.”^b

20 „Był też inny mąż prorokujący w imieniu Jehowy, Uriasz, syn Szemajasza z Kiriat-Jearim.”^c I prorokował przeciwko temu miastu i przeciwko tej ziemi zgodnie ze wszystkimi słowami Jeremiasza. **21** A król Jehojakim^d oraz wszyscy jego mocarze i wszyscy książęta usłyszeli jego słowa i król zaczął dążyć do uśmiercenia go.”^e Gdy Uriasz o tym usłyszał, zaraz się zląkł^f i zbiegł, i przybył do Egiptu. **22** Lecz król Jehojakim posłał do Egiptu mówów: Elnatana, syna Achbora,^g oraz innych mężów wraz z nim do Egiptu. **23** I zabrali oni Uriasz z Egiptu, i przyprowadzili go do króla Jehojakima, który następnie zabił go mieczem,^h jego zwłoki zaś rzucił na cmentarz synów ludu”.

24 A ręka Achikama,ⁱ syna Szafana,^j była z Jeremiaszem, żeby go nie wydano w rękę ludu i nie uśmiercono.”^k

27 Na początku królowania Jehojakima, syna Jozjasza,^l króla judzkiego, doszło od Jehowy do Jeremiasza to słowo, mówiące: **2** „Tak rzekł do mnie Jehowa: „Uczyni sobie posttronki i drażki jarzma^m i załóż je sobie na szyję.”ⁿ **3** I poślįj je do króla Edomu^o i do króla Moabu,^p i do króla synów Ammona,^q i do króla Tyru,^r i do króla Sydonu^s ręką posłańców, którzy przychodzą do Jerozolimy do Sedekiasza, króla Judy. **4** I daj im nakaz dla ich panów, mówiąc:

q Jer 25:21; Jer 49:1; Eze 25:2; Am 1:13; r Iz 23:1; Jer 47:4; Eze 26:3; Am 1:10; Za 9:3; s Iz 23:4; Jer 25:22; Eze 28:21; JI 3:4.

„Tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela:^a oto, co macie powiedzieć swoim panom: **5** „Ja sam uczyniłem ziemię,^b człowieka^c i zwierzęta,^d które są na powierzchni ziemi, swą wielką mocą;^e i swym wyciągniętym ramieniem;^f i dałem temu, komu w swych oczach uznałem to za słuszne.^g **6** A teraz wydałem wszystkie te krainy w rękę Nebukadnecara, króla Babilonu,^h mego sługi;ⁱ wydałem mu nawet dzikie zwierzęta polne, by mu służyły.^j **7** I wszystkie narody będą służyć jemu^k i jego synowi, i jego wnukowi, aż nadejdzie czas na jego krainę;^l i wiele narodów oraz wielcy królowie będą go wykorzystywać jako sługę.^m

8 „...A naród i królestwo, które nie będą służyć jemu, Nebukadnecarowi, królowi Babilonu, jak również ten, który nie podda karku pod jarzmo króla Babilonu – na taki naród zwrócę uwagę mieczemⁿ i klęską głodu,^o i zarazą^p – brźmi wypowiedź Jehowy – aż położę mu kres jego ręką.^q

9 „...Wy zaś nie słuchajcie swoich proroków^r i swoich wróżbiarzy, i mówiących sny,^s i uprawiających magię, i swych czarnoksiężników,^t którzy wam mówią: „Nie będziecie służyć królowi Babilonu.“^u **10** Prorokują wam bowiem fałsz, by was zabrano daleko od waszej ziemi; a ja was rozproszę i poginiecie.^v

11 „...A narodowi, który podda swój kark pod jarzmo króla Babilonu i będzie mu służył, pozwolę spoczywać na jego ziemi – brźmi wypowiedź Jehowy – i będzie ją uprawiał i w niej mieszkał.^w

12 Nawet Sedekiaszowi,^x królowi Judy, powiedziałem zgodnie ze wszystkimi tymi słowa-

ROZDZ. 27

a Wj 5:1

Jer 10:10

b Ps 102:25

Ps 115:15

Ps 146:6

Iz 44:24

Iz 45:12

Jer 51:19

c Rdz 1:26

Rdz 2:7

Iz 42:5

Dz 17:26

d Rdz 1:24

e Rdz 1:2

f Ps 136:12

Jer 32:17

g Rdz 1:29

Ps 115:16

Dn 4:17

h Jer 28:14

Dn 2:37

i Jer 25:9

Jer 43:10

Eze 29:18

j Ps 50:10

Jer 28:14

Dn 2:38

k 2Kń 36:20

Jer 25:11

l Ps 137:8

Jer 25:12

Jer 50:14

Jer 50:27

Dn 5:26

m Jer 25:14

Jer 51:11

n 2Kl 25:7

Jer 21:9

Eze 42:16

Eze 26:8

o 2Kl 25:3

Lam 4:9

p Jer 32:24

q Jer 24:10

r Pwt 18:20

Iz 8:19

s Jer 29:8

t Iz 47:12

u Jer 28:2

Jer 28:11

v Jer 28:16

w Jer 38:2

Jer 40:9

Jer 42:10

x 2Kl 24:17

1Kń 3:15

2Kń 36:10

Jer 37:1

szpalta 2

a 2Kń 36:12

b Prz 1:33

Jer 38:20

c Pwt 28:63

Eze 18:31

Eze 33:11

d Pwt 28:53

Eze 14:21

e Pwt 28:61

Jer 38:2

f Jer 37:19

g Jer 14:14

Jer 23:21

Jer 28:15

Jer 29:8

Eze 13:6

h Pwt 28:64

mi,^a mówiąc: „Poddajcie karki pod jarzmo króla Babilonu i słuźcie jemu oraz jego ludowi, i życie.^b **13** Czemuż ty i twój lud mielibyście ponieść śmierć od miecza,^c od klęski głodu^d i od zarazy,^e zgodnie z tym, co Jehowa powiedział narodowi, który nie służy królowi Babilonu? **14** I nie słuchajcie słów proroków, którzy wam mówią: „Nie będziecie służyć królowi Babilonu“,^f prorokują wam bowiem fałsz.^g

15 „Bo ja ich nie posłałem – brźmi wypowiedź Jehowy – lecz oni fałszywie prorokują w moim imieniu, żebym was rozproszył,^h i na pewno zginiecie,ⁱ wy i prorocy, którzy wam prorokują.^j

16 A do kapłanów i do całego tego ludu powiedziałem, mówiąc: „Tak rzekł Jehowa: „Nie słuchajcie słów waszych proroków, którzy wam prorokują, mówiąc: „Oto sprzęty domu Jehowy wkrótce będą z powrotem sprowadzone z Babilonu!“^k Prorokują wam bowiem fałsz.^l **17** Nie słuchajcie ich. Słuźcie królowi Babilonu i życie.^m Czemuż to miasto miało by się stać miejscem spustoszonego?ⁿ **18** Lecz jeśli są prorokami i jeśli faktycznie jest u nich słowo Jehowy, to proszę, niech błagają Jehowę Zastępów,^o żeby sprzęty, które pozostają w domu Jehowy i w domu króla Judy, i w Jerozolimie, nie dostały się do Babilonu.^p

19 „Oto bowiem, co Jehowa Zastępów rzekł o kolumnach^q i o morzu,^r i o wózkach,^r i o reszcie sprzętów pozostających w tym mieście,^s **20** których Ne-

i Kpl 26:38; Pwt 30:18; j 1Kl 22:23; Jer 20:6; Jer 29:21; Eze 13:3; k 2Kl 24:13; 2Kń 36:7; Jer 28:3; Dn 1:2; 1Jer 14:13; m Jer 27:11; n Kpl 26:33; Jer 38:17; Jer 38:23; o 1Kl 18:24; Jer 7:16; p 1Kl 7:15; 2Kl 25:17; 2Kń 4:12; Jer 52:21; q 1Kl 7:23; 2Kl 25:13; r 1Kl 7:27; 2Kl 25:16; 2Kń 4:14; Jer 52:17; s 2Kl 25:14; 2Kń 36:18.

bukadneccar, król Babilonu, nie zabrał, gdy Jechoniasza,^a syna Jehojakima, króla Judy, u-prowadził z Jerozolimy na wygnanie do Babilonu, wraz ze wszystkimi dostojnikami Judy i Jerozolimy;^b **21** bo oto, co Jehowa Zastępów, Bóg Izraela, rzekł o sprzętach, które pozostają w domu Jehowy i w domu króla Judy, i w Jerozolimie:^c **22** „Zostaną zabrane do Babilonu^d i tam pozostaną aż do dnia, gdy zwrócę na nie uwagę”^e – brzmi wypowiedź Jehowy. „I sprowadzę je, i przywrócę je temu miejscu”^f.^f

28 I stało się w owym roku, na początku królowania Sedekiasza,^g króla Judy, w czwartym roku, w miesiącu piątym, że Chananiaasz,^h syn Azzura, prorok, który był z Gibeonu,ⁱ powiedział do mnie w domu Jehowy na oczach kapłanów i całego ludu: **2** „Tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Złamię jarzmo króla Babilonu.” **3** Za pełne dwa lata sprowadzę z powrotem na to miejsce wszystkie sprzęty domu Jehowy, które Nebukadneccar, król Babilonu,^k zabrał z tego miejsca, żeby je zawieźć do Babilonu”. **4** „A Jechoniasza,^l syna Jehojakima,^m króla Judy, i wszystkich wygnańców judzkich, którzy przyszli do Babilonu,ⁿ sprowadzam z powrotem na to miejsce – brzmi wypowiedź Jehowy – bo złamię jarzmo^o króla Babilonu”.

5 A prorok Jeremiasz przemówił do proroka Chananiaasza na oczach kapłanów i na oczach całego ludu, który stał w domu Jehowy;^p **6** tak, prorok Jeremiasz przemówił: „Amen!”^q Oby Jehowa tak uczynił! Oby Jehowa potwierdził twoje słowa, którymi prorokowałeś, przez to, że

ROZDZ. 27

- a 2Kl 24:15
2Kn 36:10
Jer 22:28
- b 2Kl 24:14
Jer 24:1
Jer 29:1
Dn 1:3
- c 2Kn 36:10
- d 2Kl 25:13
2Kn 36:18
Jer 52:18
Dn 5:3
- e 2Kn 36:21
Ezd 1:7
Jer 29:10
- f Pwt 30:3
Ezd 5:14
Ezd 7:19

ROZDZ. 28

- g 2Kl 24:17
2Kn 36:10
- h Jer 28:11
- i Joz 11:19
2Sm 21:2
- j Jer 27:8
Ml 3:11
- k 2Kl 24:13
Jer 27:16
Dn 1:2
- l 2Kl 24:8
2Kl 25:27
Est 2:6
Jer 22:24
Jer 37:1
- m 2Kl 23:36
2Kl 24:6
- n 2Kl 24:14
Jer 24:1
- o Jer 30:8
- p Jer 7:2
Jer 19:14
Jer 26:2
- q 1Kl 1:36
Ps 41:13
Jer 11:5
2Ko 1:20

szpalta 2

- a Jer 28:3
- b 1Kl 22:28
- c Pwt 4:26
Pwt 28:15
- d 1Kl 22:8
Jon 3:6
- e Jer 6:14
Jer 14:13
Eze 13:10
- f Pwt 18:22
- g Ps 10:13
Jer 27:2
- h Jer 28:1
- i 1Kl 13:18
2Kn 18:10
Jer 23:17
Jer 29:9
- j Jer 28:4
- k Prz 14:7
Prz 26:4
- l Jer 29:30
- m Jer 27:2
Jer 28:10
- n Pwt 28:48
- o Pwt 28:49

sprowadzi z powrotem z Babilonu na to miejsce sprzęty domu Jehowy i wszystkich wygnańców!^a **7** Lecz słuchaj, proszę, tego słowa, które mówię do twoich uszu i do uszu całego ludu.^b **8** Prorocy, którzy od dawien dawna byli przede mną i przed tobą,^c także prorokowali o wielu krainach i o wielkich królestwach, o wojnie i o nieszczęściu, i o zarazie.^d **9** Prorok zaś, który prorokuje o pokoju^e – gdy sprawdzi się słowo tego proroka – stanie się znany jako prorok, którego naprawdę posłał Jehowa”.^f

10 Wtedy prorok Chananiaasz wziął z szyi proroka Jeremiasza kabłąk jarzma i go złamał.^g

11 I przemówił Chananiaasz^h na oczach całego ludu: „Oto, co rzekł Jehowa:ⁱ „Właśnie tak za pełne dwa lata złamię jarzmo Nebukadneccara, króla Babilonu, zrzucając je z karku wszystkich narodów”^j.^j A prorok Jeremiasz odszedł swoją drogą.^k

12 Po tym, gdy prorok Chananiaasz połamał kabłąk jarzma z szyi proroka Jeremiasza, doszło do Jeremiasza słowo Jehowy,^l mówiące: **13** „Idź i powiedz Chananiaaszowi: „Tak rzekł Jehowa: „Połamałeś drewniane kabłąki jarzma,”^m a w ich miejsce będziesz musiał wykonać żelazne kabłąki jarzma.”ⁿ **14** Bo oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Jarzmo żelazne założę na szyję wszystkich tych narodów, by służyły Nebukadneccarowi, królowi Babilonu;^o i będą mu służyć.”^p I wydam mu nawet dzikie zwierzęta polne”^q.^q

15 I prorok Jeremiasz powiedział jeszcze do proroka Chananiaasza:^r „Posłuchaj, proszę,

p Pwt 28:48; Jer 5:19; Jer 27:7; q Jer 27:6; Dn 2:38;
r Jer 28:1.

Chananiażu! Jehowa cię nie posłał, lecz ty skłoniłeś ten lud do pokładania ufności w fałszu.^a **16** Dlatego tak rzekł Jehowa: „Oto usuwam cię z powierzchni ziemi. W tym roku umrzesz,^b bo wypowiedziałeś jawny bunt przeciw Jehowie”.^c

17 Toteż prorok Chananiaż umarł owego roku, w miesiącu siódmym.^d

29 A oto słowa listu, który prorok Jeremiasz wysłał z Jerozolimy do reszty starszych spośród wygnaćców i do kapłanów, i do proroków, i do całego ludu, uprowadzonych przez Nebukadnecara na wygnanie z Jerozolimy do Babilonu.^e **2** gdy król Jechoniasz^f oraz pani^g i dworzanie, książęta Judy i Jerozolimy,^h i rzemieślnicy, i budowniczowie wałów obronnychⁱ wyruszyli z Jerozolimy. **3** Został on przekazany ręką Elasy, syna Szafana,^j i Gemariasza, syna Chilkiasza, których Sedekiasz,^k król Judy, posłał do Babilonu, do Nebukadnecara, króla Babilonu, i brzmiał:

4 „Oto, co Jehowa Zastępów, Bóg Izraela, rzekł do wszystkich wygnaćców, których posłałem na wygnanie^l z Jerozolimy do Babilonu: **5** „Budujcie domy i mieszkać w nich, i zakładajcie sady, i spożywajcie ich owoc.”^m **6** Bierźcie sobie żony i miejcie synów oraz córki;ⁿ i bierzcie żony dla swych synów, a swe córki wydawajcie za męża, żeby rodziły synów i córki; i tam się mnożcie, i niech was nie ubywa. **7** Zabiegajcie też o pokój miasta, do którego was posłałem na wygnanie, i módlcie się za nie do Jehowy, bo w jego pokoju będzie pokój dla was.”^o **8** Oto bowiem, co rzekł Jehowa Zastępów,

ROZDZ. 28

- a Pwt 13:1
Jer 14:14
Jer 23:21
Jer 27:15
Jer 29:31
Eze 13:3
Za 13:3
Łk 6:26
b Pwt 18:20
1Sm 2:34
c Pwt 13:5
Jer 29:32
d 2Kl 7:17

ROZDZ. 29

- e 2Kl 24:15
Jer 24:1
f 2Kl 24:8
2Kn 36:9
Jer 22:24
Jer 27:20
Jer 28:4
g 2Kl 24:12
Jer 22:26
h 2Kl 24:14
i 2Kl 24:16
j 2Kl 22:8
Jer 26:24
Jer 39:14
Eze 8:11
k 2Kl 24:18
2Kn 36:11
l Pwt 28:41
Jer 24:5
m Jer 29:28
n Rdz 1:28
Rdz 9:7
o Ezd 6:10
Ezd 7:23
1Tm 2:2

szpalta 2

- a Jer 14:14
Jer 23:21
Jer 27:14
Ef 5:6
b Pwt 13:3
c Jer 23:21
Jer 28:15
d 2Kn 36:21
Ezd 1:1
Jer 27:22
Dn 9:2
Za 1:12
Za 7:5
e Pwt 30:3
Ezd 2:1
Jer 24:6
f Hi 23:13
Ps 33:11
Ps 40:5
g Sof 3:15
h Jer 31:17
i Ps 10:17
Iz 30:19
Dn 9:3
Jn 9:31
j Kpl 26:40
1Kl 8:47
Mt 7:7
k Pwt 4:29
Pwt 30:2
1Kl 8:48
Jer 24:7
l Pwt 4:7
Iz 55:6

Bóg Izraela: „Niech was nie zwodzą wasi prorocy, którzy są pośród was, i wasi wróżbiarze,^a nie słuchajcie też ich snów, które oni śnią.”^b **9** Bo „fałszywie wam prorokują w moim imieniu. Nie posłałem ich”^c – brzmi wypowiedź Jehowy”.”.

10 „Tak bowiem rzekł Jehowa: „Gdy się dopełni siedemdziesiąt lat w Babilonie, zwrócę na was uwagę^d i potwierdzę wobec was swoje dobre słowo, sprowadzając was z powrotem na to miejsce”.^e

11 „Bo dobrze znam zamysły, które zamyślam wobec was”^f – brzmi wypowiedź Jehowy – zamysły co do pokoju, a nie co do nieszczęścia,^g by wam zapewnić przyszłość i nadzieję.^h **12** I będziecie mnie wzywać i przychodzić, i modlić się do mnie, a ja was wysłucham’.ⁱ

13 „I szukać mnie będziecie, i znajdziecie,^j bo będziecie mnie szukać całym swym sercem.”^k **14** I dam się wam znaleźć”^l – brzmi wypowiedź Jehowy. „I zgromadzę waszą grupę jeńców, i zbiorę was ze wszystkich narodów oraz ze wszystkich miejsc, do których was rozproszyłem”^m – brzmi wypowiedź Jehowy. „I sprowadzę was z powrotem na miejsce, z którego posłałem was na wygnanie”.ⁿ

15 „Lecz wyście powiedzieli: „Jehowa wzbudził nam proroków w Babilonie”.

16 „Oto bowiem, co Jehowa rzekł do króla zasiadającego na tronie Dawida^o i do całego ludu mieszkającego w tym mieście, do waszych braci, którzy nie poszli z wami na wygnanie:^p **17** Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Oto ja

m Pwt 30:4; Iz 49:25; Jer 23:3; Jer 30:3; Eze 39:28; Jl 3:1; n Ps 126:1; Oz 6:11; Am 9:14; Sof 3:20; o Jer 22:2; Jer 28:1; p 2Kl 24:14.

posyłam przeciwko nim miecz,^a klęskę głodu^b i zarazę^c i upodobnię ich do popękanych fig, których nie da się jeść, bo są złe”.^d

18 „I będę ich ścigał mieczem, klęską głodu i zarazą, i wydam ich na drzenie wszystkim królestwom ziemi,^e na przekleństwo i dziwowisko, i na to, by nad nimi gwizdano, i na zniewagę wśród wszystkich narodów, do których ich rozprósze.”^f
19 dlatego że nie słuchali moich słów – brzmi wypowiedź Jehowy – z którymi do nich posyłałem moich sług, proroków, wstając wcześniej i posyłając ich’.^g

„Lecz wyście nie słuchali”^h – brzmi wypowiedź Jehowy.

20 „Wy zaś słuchajcie słowa Jehowy, wszyscy wygnańcy,ⁱ których odesłałem z Jerozolimy do Babilonu.”^j **21** Oto, co Jehowa Zastępów, Bóg Izraela, rzekł o Achabie, synu Kolajasza, i do Sedekiasza, syna Maasejasza, którzy wam prorokują fałsz w moim imieniu.^k „Oto wydam ich w rękę Nebukadrecara, króla Babilonu, i on ich zabije na waszych oczach.”^l **22** I cała grupa wygnańców judzkich, która jest w Babilonie, weźmie od nich przekleństwo, mówiące: „Niech Jehowa ci uczyni jak Sedekiaszowi i jak Achabowi,^m których król Babilonu upiekł w ogniu!”ⁿ **23** dlatego że popełniali niedorzeczność w Izraelu^o i cudzołożą z żonami swych towarzyszy,^p i w moim imieniu mówią fałszywie słowo, którego im nie nakazałem.^q

„Jestem Tym, który wie, jestem też świadkiem”^r – brzmi wypowiedź Jehowy”.

24 „A Szemajaszowi^s z Nechemu powiesz: **25** „Tak rzekł

ROZDZ. 29

^a Kpl 26:33
Jer 24:10

^b Pwt 28:53
Jer 15:2

^c Pwt 28:61
Jer 34:17

^d Jer 24:2
Jer 24:8

^e Kpl 26:33
Pwt 28:25

^f 2Kn 29:8
Jer 15:4

^g Jer 24:10
Jer 34:17

^h Pwt 29:24
1Kl 9:8

ⁱ Ps 72:1
Ps 44:11

^j Jer 24:9
Jer 25:9

^k Lam 2:15
Jer 7:13

^l Jer 25:4
Jer 32:33

^m Jer 6:19
Jer 26:5

ⁿ Dz 28:27
2Kl 24:14

^o Jer 24:5
Mi 4:10

^p Jer 14:14
Jer 29:8

^q Lam 2:14
2Pt 2:1

^r Jer 52:27
m Pwt 29:20

^s Iz 65:15
n Dn 3:6

^t Jer 23:14
p Jer 7:9

^u Oz 4:2
q Jer 27:15

^v Prz 5:21
Jer 16:17

^w Jer 23:24
Mal 3:5

^x Heb 4:13
s Jer 29:31

szpalta 2

^a 1Kl 21:8
2Kn 32:17

^b Neh 6:5
2Kl 25:18

^c Jer 21:1
Jer 29:29

^d Jer 37:3
Jer 52:24

^e Lb 3:32
Lb 4:16

^f Jer 20:1
2Kl 9:11

^g Oz 9:7
2Kn 16:10

^h Jer 20:2
Dz 16:24

ⁱ Jer 1:1
f 1Sm 10:6

^j 1Sm 19:20
Jer 43:2

^k Jer 29:5
h 2Kl 25:18

^l Jer 21:1
Jer 52:24

^m 2Kl 24:14
Jer 29:20

Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Ponieważ sam wysłałeś w swoim imieniu listy^a do całego ludu, który jest w Jerozolimie, i do Sofoniasza,^b syna Maasejasza, kapłana, i do wszystkich kapłanów, mówiąc: **26** „Jehowa uczynił cię kapłanem w miejsce kapłana Jehojady, żebyś został naczelnym nadzorcą domu Jehowy^c wobec każdego męża szalonego^d i występującego w roli proroka; i wsadzisz takiego w dyby oraz w kłody do zakuwania rąk i głowy.”^e **27** dlaczego więc nie zgromiłeś Jeremiasza z Anatot,^f który występuje wobec was w roli proroka?”^g **28** Po to bowiem posłał do nas do Babilonu, mówiąc: „Przedłuża się to! Budujcie domy i mieszkać w nich, i zakładajcie sady, i spożywajcie ich owoc”...”^h

29 I kapłan Sofoniaszⁱ zaczął czytać ten list do uszu proroka Jeremiasza.

30 Wtedy doszło do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **31** „Poślij do wszystkich wygnańców,^j mówiąc: „Oto, co Jehowa rzekł o Szemajaszu z Nechemu: „Ponieważ Szemajasz wam prorokował, lecz ja go nie posłałem, i próbował was skłonić do pokładania ufności w fałszu,^k **32** przeto tak rzekł Jehowa: „Oto zwracam uwagę na Szemajasza^l z Nechemu i na jego potomstwo.”^m

„...Nie będzie on miał męża mieszkającego pośród tego ludu;ⁿ i nie będzie patrzył na dobro, które czynię dla mego ludu^o – brzmi wypowiedź Jehowy – bo ogłosił jawny bunt przeciwko Jehowie”...”^p

^k Jer 14:14; Jer 23:21; Jer 28:15; Eze 13:8; 2Pt 2:1;
1Jer 29:24; ^m Wj 20:5; Wj 34:7; Jer 20:6; ⁿ 1Sm 2:30; ^o Prz 12:19; ^p Jer 28:16.

30 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza, mówiąc: **2** „Tak rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Spisz sobie w księdze wszystkie słowa, które ci powiem.”^a **3** Bo „oto nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – i zbiorę jeńców spośród mego ludu, Izraela i Judy”,^b rzekł Jehowa, „i sprowadzę ich z powrotem do ziemi, którą dałem ich praojcom, i na nowo ją posiadają”...”^c

4 A oto słowa, które Jehowa powiedział do Izraela i do Judy. **5** Tak bowiem rzekł Jehowa: „Słyszeliśmy odgłos drżenia, strach,^d i nie ma pokoju. **6** Zapytajcie, proszę, i zobaczcie, czy mężczyzna rodzi. Dlaczegoż to widziałem każdego krzepkiego męża z rękami na jego łędźwiach jak u kobiety, która rodzi,^e a wszystkie twarze zbladły?”^f **7** Ach! Jest to bowiem wielki dzień,^g tak iż nie ma drugiego takiego jak ten,^h a jest to czas udręki dla Jakuba.ⁱ Lecz zostanie on z tego wybawiony.”

8 „A w owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – złamię jarzmo, zrzucając je z twego karku, i rozerwę twoje więzy,^j i obcy już nie będą go wykorzystywać jako sługę. **9** Oni zaś służyć będą Jehowie, swemu Bogu, oraz Dawidowi, swemu królowi,^k którego im wzbudzę”.^l

10 „A ty się nie lękaj, mój sługo Jakubie – brzmi wypowiedź Jehowy – i nie wpadaj w przerażenie, Izraelu.^m Bo oto wybawiam cię z daleka, a potomstwo twoje – z ziemi ich niewoli.ⁿ I Jakub powróci, i nie będzie niepokojony, i będzie zażywał spokoju, nikt też nie będzie przyprowadzał o drżenie”.^o

11 „Bo ja jestem z tobą – brzmi wypowiedź Jehowy – by

ROZDZ. 30

^a Jer 36:2
Jer 51:60
Dn 7:1
Hab 2:2
Rz 15:4

^b Pwt 30:3
Ps 53:6
Jer 27:22
Jer 29:14
Eze 39:25
Jl 3:1
Am 9:14

^c Joz 14:1
Ezd 2:1
Jer 16:15
Jer 32:44
Eze 20:42

^d Jer 6:23

^e Iz 13:8
Jer 4:31
Jer 6:24
Mi 4:9

^f Iz 29:22

^g Jl 2:11
Am 5:18
Sof 1:14

^h Lam 1:12
Dn 12:1
Mt 24:21

ⁱ Oz 12:2

^j Iz 9:4
Iz 10:27

^k Iz 55:3
Eze 34:23
Oz 3:5

^l Eze 37:24
Łk 1:69
Dz 2:30
Dz 13:23

^m Iz 41:13
Iz 43:5
Iz 44:2

ⁿ Iz 49:25
Jer 3:18

^o Jer 33:16
Jer 46:27
Eze 34:25
Oz 2:18
Mi 4:4

szpalta 2

^a Jer 46:27
Eze 11:17

^b Iz 47:11
Jer 50:29
Jer 51:24

^c Kpl 26:44
Neh 9:31
Ps 78:38
Lam 3:22
Eze 20:17
Am 9:8

^d Wj 34:7
Ps 6:1
Jer 10:24
Jer 46:28

^e 2Kn 36:16
Iz 6:10
Jer 8:21

^f Jer 15:18

^g Ps 106:23

^h Jer 8:22

ⁱ Lam 1:2
Lam 1:19

^j Lam 2:5

^k Pwt 28:50
1 Ps 90:8

^m Jer 5:6

ⁿ Jer 15:18

cię wybawić;^a lecz dokonam zagłady wśród wszystkich narodów, do których cię rozproszyłem.^b Jednakże w twoim wypadku nie dokonam zagłady.^c I skoryguję cię w odpowiedniej mierze, gdyż bynajmniej nie pozostawię cię bez ukarania”.^d

12 Oto bowiem, co rzekł Jehowa: „Nie ma leku na twoją ranę.^e Twoje zranienie jest trwałe.”^f

13 Nikt nie broni twojej sprawy, ze względu na twój wród.^g Nie ma dla ciebie leków, żadnego polepszenia.^h **14** Wszyscy, którzy cię mocno kochali, zapomnieli o tobie.ⁱ Nie szukają ciebie. Bo wymierzyłem ci cios jak od nieprzyjaciela,^j karę jak od okrutnika,^k z powodu obfitości twego przewinienia;^l twoje grzechy stały się liczne.^m **15** Dlaczego wołasz z powodu swej rany?ⁿ Twój ból jest nieuleczalny wskutek obfitości twego przewinienia; twoje grzechy stały się liczne.^o Ja ci to uczyniłem.

16 Dlatego wszyscy, którzy cię pożerają, sami zostaną pożarci;^p a jeśli chodzi o wszystkich twoich wrogów – wszyscy oni pójdą do niewoli.^q Ci zaś, którzy cię plądrują, zostaną splądrowani, a wszystkich, którzy cię ograbiają, wydam na ograbienie”.^r

17 „Bo sprowadzę dla ciebie uzdrowienie i wyleczę cię z twoich ran”^s – brzmi wypowiedź Jehowy. „Oni bowiem nazywali cię wypędzoną;^t „Oto Syjon, którego nikt nie szuka”.^u

18 Tak rzekł Jehowa: „Oto zbieram jeńców z namiotów Jakuba^v i zlituję się nad jego przybytkami. I to miasto zostanie odbudowane na swym wzgórzu;”^w

^a 2Kn 36:14; Neh 9:26; ^p Wj 23:22; Iz 33:1; Iz 41:11; Jer 10:25; Jer 25:12; Jer 50:29; ^q Jer 51:56; Mi 5:9; ^r Za 2:9; ^s Ps 102:13; Ps 103:3; Jer 33:6; Oz 6:1; ^t Ps 44:13; ^u Neh 4:3; Lam 2:15; ^v Ps 85:1; Jer 24:6; Jer 29:10; ^w Mi 4:8.

a na właściwym dla niej miejscu będzie stać wieża mieszkalna.^a

19 I wyjdzie od nich dziękczynienie oraz głos tych, którzy się śmieją.^b I rozmnożą ich, a nie będzie ich ubywać;^c i wielce pomnożą ich liczebnie, a nie staną się nic nie znaczący.^d **20** A jego synowie będą jak za dawnych czasów i jego zgromadzenie zostanie ugruntowane przed moim obliczem.^e I zwrócę uwagę na wszystkich jego ciemięzców.^f

21 A jego znamienity wywiedzie się z niego^g i spośród niego wyjdzie jego władca;^h i sprawię, że podejdzie, a on się do mnie przybliży.ⁱ

„Któż bowiem jest tym, który dał w zastaw swe serce, by się do mnie przybliżyć?”^j – brzmi wypowiedź Jehowy. **22** „I staniecie się moim ludem,^k a ja będę waszym Bogiem”.^l

23 Oto zerwał się wicher Jehowy, sama złość, pustosząca nawałnica.^m Będzie wirował nad głową niegodziwców.ⁿ **24** Płonący gniew Jehowy nie odwróci się, dopóki on nie wykona i nie spełni zamysłów swego serca.^o Pod koniec dni będziecie to rozważać.^p

31 „W owym czasie – brzmi wypowiedź Jehowy – będę Bogiem dla wszystkich rodzin Izraela, one zaś będą moim ludem”.^q

2 Oto, co rzekł Jehowa: „Lud ocalałych od miecza znalazł łaskę na pustkowiu,^r gdy Izrael szedł, by zaznać wytnienia”.^s **3** Z daleka ukazał mi się Jehowa, mówiąc: „Umiliwałem cię miłością po czas niezmierny.^t Dlatego przyciągnąłem cię lojalną życzliwością.^u **4** Jeszcze cię odbuduję i będziesz odbudowana,^v dziewico izraelska. Jeszcze się przystroisz swymi tambu-

ROZDZ. 30

- a Ps 48:3
- b Ezd 3:12
Neh 8:17
Iz 35:10
Iz 51:11
Jer 31:4
- c Pwt 30:5
Iz 27:6
Jer 33:22
Za 10:8
- d Iz 60:22
Mi 4:7
Sof 3:19
- e Ps 102:28
Iz 1:26
- f Iz 49:26
Jer 50:18
- g Rdz 49:10
- h Iz 9:6
- i Lb 16:5
Ps 110:1
Dn 7:13
Mt 3:17
Heb 9:24
- j Pwt 30:6
Jer 24:7
Mk 12:30
Rz 2:29
2Tm 2:22
- k Eze 11:20
Oz 2:23
Obj 21:3
- l Jer 31:1
Eze 36:28
Heb 8:10
- m Prz 1:27
Jer 25:32
- n Sdz 9:57
Prz 16:4
- o Hi 23:13
Iz 14:24
Jer 4:28
- p Rdz 49:1
Jer 23:20
Eze 38:8

ROZDZ. 31

- q Kpl 26:12
Jer 30:22
Jer 31:33
Heb 8:10
- r Pwt 1:31
- s Lb 10:33
Ps 95:11
Iz 63:14
Heb 4:8
- t Pwt 7:8
Mal 1:2
- u Oz 11:4
- v Jer 1:10
Jer 30:18
Jer 33:7
Am 9:11

szpalta 2

- a Wj 15:20
Sdz 11:34
Ps 149:3
Jer 30:19
- b Am 9:14
Mi 4:4
- c Pwt 30:9
Iz 65:21
- d Ezd 1:5
Ps 126:1
Iz 2:3
Jer 50:5
Mi 4:2

rynami i ruszysz do tańca z tymi, którzy się śmieją.^a **5** Jeszcze będziesz sadić winnice na górach Samarii.^b Sadzący zasadzą i zaczną z nich korzystać.^c **6** Jest bowiem dzień, gdy obserwatorzy w górzystym regionie Efraima zawołają: „Wstańcie i wstąpmy na Syjon, do Jehowy, naszego Boga”.^d

7 Tak bowiem rzekł Jehowa: „Wołajcie głośno na Jakuba, radując się, i wydawajcie donośne okrzyki na czele narodów.^e Ogłaszajcie to.^f Wysławiajcie i mówcie: „Wybaw, Jehowo, swój lud, ostatek Izraela”.^g **8** Oto sprowadzam ich z krainy północy^h i zbiorę ich z najodleglejszych miejsc na ziemi.ⁱ Będzie wśród nich ślepy i kulawy, brzemienna i rodząca – wszyscy razem.^j Powrócą tu jako wielki zbór.^k **9** Przyjdą z płaczem,^l a ja ich przyprowadzę z ich błaganiami o łaskę. Sprawię, że pójdą do obfitujących w wodę dolin potoku,^m po właściwej drodze, na której nie zostaną doprowadzeni do potknięcia. Bo dla Izraela jestem Ojcem,ⁿ Efraim zaś to mój pierworodny”.^o

10 Słuchajcie słowa Jehowy, narody, i opowiadajcie je na dalekich wyspach,^p i mówcie: „Ten, który rozprasza Izraela, zbierze go^q i będzie jak pasterz strzegł swego stada.” **11** Bo Jehowa wykupi Jakuba^s i wyratuje go z ręki silniejszego niż on.^t **12** I przyjdą, i zawołają radośnie na wzniesieniu Syjonu,^u i rozpromienią się z powodu dobroci

- e Pwt 32:43; Ps 96:3; Iz 44:23; Rz 15:10; f Iz 12:5; Am 3:9; Dz 26:23; g Iz 1:9; Jer 23:3; Jl 2:32; Rz 9:27; Rz 11:5; h Iz 43:6; Jer 3:12; Jer 23:8; i Pwt 30:4; Eze 20:34; Eze 34:12; Jak 1:1; j Iz 35:6; Iz 42:16; k Ezd 2:64; l Jer 50:4; m Iz 35:7; Iz 49:10; n Pwt 32:6; o Rdz 48:14; Wj 4:22; p Ps 97:1; Iz 11:11; Iz 42:10; q Pwt 30:4; Eze 20:34; Mi 2:12; r Iz 40:11; Eze 34:12; lPt 2:25; s Iz 44:23; Iz 48:20; t Iz 49:25; u Ezd 3:13; Ps 126:1; Iz 51:11; Eze 20:40.

Jehowy,^a z powodu zboża i młodego wina^b oraz oliwy, a także z powodu młodych z trzody i bydła.^c A ich dusza stanie się jak dobrze nawodniony ogród^d i już więcej nie będą omdlewać”.^e

13 „W owym czasie będzie się w tańcu radować dziewczica, jak również młodzieńcy i starcy – wszyscy razem.^f A ich żalność zamienię w radosne uniesienie i będę ich pocieszał, i rozweselię ich, wyrывая ich z zasmucenia.^g **14** I duszę kapłanów przepoję tłuściością,^h a lud mój zostanie nasycony moją dobrocią”ⁱ – brzmi wypowiedź Jehowy.

15 „Oto, co rzekł Jehowa: „W Ramie^j słyhać głos, lament i gorzki płacz;^k Rachela^l oplakuje swych synów.^m Nie daje się pocieszyć po swych synach,ⁿ bo już ich nie ma”.^o

16 Oto, co rzekł Jehowa: „,Powstrzymaj swój głos od płaczu, a swe oczy od łez,^p jest bowiem nagroda za twoje poczynania – brzmi wypowiedź Jehowy – i oni powrócą z ziemi nieprzyjaciela”.^q

17 „Jest też nadzieja^r co do twojej przyszłości – brzmi wypowiedź Jehowy – i synowie powrócą na swe terytorium”.^s

18 „Wyrażnie usłyszałem Efraima użalającego się nad sobą.^t Skorygowałem mnie, abym był skorygowany”^u – jak cięle, którego nie ćwiczone.^v Spraw, bym zawrócił, a chętnie zawrócę,^w tyś bowiem Jehowa, mój Bóg.^x

19 Bo gdy zawróciłem, poczułem żal;^y a gdy mnie przywieziono do poznania, uderzyłem w udo.^z Zawstydiłem się, poczułem się też upokorzony,^a bo znośiłem hanbę mej młodości”.^b

20 „Czy Efraim jest dla mnie cennym synem albo dzieckiem otaczanym czułością?^c Bo w ja-

ROZDZ. 31

- a Ps 34:5
- b Iz 60:5
- c JI 3:18
- d Za 9:15
- e Iz 65:10
- f Iz 58:11
- g Iz 35:10
- h Obj 21:4
- i Ezd 3:12
- j Za 8:4
- k g Iz 51:3
- l Iz 65:19
- m Ps 36:8
- n Pwt 30:9
- o Ps 31:19
- p Iz 63:7
- q Joz 18:25
- r Jer 40:1
- s Mt 2:18
- t k Lam 1:16
- u Mt 2:16
- v I Rdz 35:19
- w m Rdz 35:24
- x n Rdz 37:35
- y o Mt 2:18
- z p Obj 7:17
- aa Ezd 1:5
- ab Jer 23:3
- ac Eze 11:17
- ad Oz 1:11
- ae r Jer 29:11
- af s Jer 46:27
- ag t Jer 31:9
- ah u Ps 94:12
- ai v Prz 26:3
- aj w Jer 17:14
- ak Lam 5:21
- al x Iz 43:3
- am y Pwt 30:2
- an z Eze 21:12
- ao a Kpl 26:41
- ap Ezd 9:6
- aq b Jer 3:25
- ar c Jer 31:9
- as Oz 14:4

szpalta 2

- a Pwt 32:36
- b Iz 63:15
- c Oz 11:8
- d c Iz 55:7
- e Mi 7:18
- f 2Ks 1:3
- g d Iz 62:10
- h e Iz 35:8
- i f Jer 3:14
- j g 1Kl 18:21
- k Jer 2:18
- l h Jer 2:13
- m Jer 3:6
- n i Ps 122:8
- o j Iz 1:26
- p k Za 8:3
- q l Jer 33:12
- r Eze 36:10
- s m Ps 107:9
- t Iz 40:29
- u n Pwt 30:9
- v Eze 36:9
- w Oz 2:23
- x Za 10:9
- y o Jer 44:27
- z Dn 9:14

kier mierze mówiłem przeciw niemu, w takiej na pewno będę o nim dalej pamiętał.^a Właśnie dlatego moje wnętrze wzbudziły się ze względu na niego.^b Niechybnie zlituję się nad nim”^c – brzmi wypowiedź Jehowy.

21 „Postaw sobie drogowskazy. Rozmieść sobie znaki.^d Zwróć swe serce ku gościńcowi, drodze, którą pójdziesz.^e Wróć, dziewczico izraelska. Wróć do tych swoich miast.^f **22** Jak długo będziesz się tak błąkać,^g niewier-na córo?^h Bo Jehowa stworzył na ziemi nową rzecz: Kobieta będzie zabiegać o krępkiego mężczyznę”.

23 Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Jeszcze powiedzą to słowo w ziemi judzkiej i w jej miastach, gdy zbiorę ich jeńców: „Oby Jehowa cię pobłogosławił,ⁱ siedziło nacechowana prawością,^j święta góra”.^k

24 I mieszkać w niej będą wszyscy razem, Juda i wszystkie jego miasta, rolnicy i ci, którzy wyruszyli ze stadem.^l **25** Ja bowiem nasycę duszę zmęczoną i napelnę każdą duszę omdlewającą”.^m

26 Wtedy zbudziłem się i przejrzałem; a mój sen był dla mnie przyjemny.

27 „Oto nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – a obsięje dom Izraela i dom Judy nasieniem człowieka i nasieniem zwierzęcia domowego”.ⁿ

28 „I jak czuwałem nad nimi,^o by wykorzeniać i burzyć, i rozwalać, i niszczyć, i wyrządzać szkodę,^p tak będę nad nimi czuwał, by budować i sadzić”^q – brzmi wypowiedź Jehowy. **29** „W o-wych dniach już nie będą mówić:

p Jer 18:7; Jer 45:4; q Ps 102:16; Ps 147:2; Jer 24:6; Jer 32:41.

„Ojcowie jedli niedojrzałe winogrona, a synom ściępyły zęby^a.
30 Ale każdy umrze za swe własne przewinienie.^b Temu, kto je niedojrzałe winogrona, ściępną zęby”.

31 „Oto nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – gdy z domem Izraela^c i z domem Judy^d zawrę nowe przymierze;^e **32** nie takie przymierze, jakie zawarłem z ich praojcami w dniu, gdy ująłem ich za rękę, żeby ich wyprowadzić z ziemi egipskiej,^f które to moje przymierze oni sami złamali,^g chociaż ich posiadałem na prawach małżonka^h – brzmi wypowiedź Jehowy”.

33 „Albowiem takie jest przymierze,ⁱ które zawrę z domem Izraela po owych dniach^j – brzmi wypowiedź Jehowy. „Włożę w nich moje prawo^k i napiszę je na ich sercu.^l I będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem”.^m

34 „I już nikt nie będzie uczył swego towarzysza ani nikt swego brata,ⁿ mówiąc: „Poznajcie Jehowę!^o wszyscy bowiem będą mnie znali, od najmniejszego z nich do największego z nich”^p – brzmi wypowiedź Jehowy. „Bo przebaczę ich przewinienie, a ich grzechu już więcej nie wspomnę”.^q

35 Oto, co rzekł Jehowa, Dawca słońca, by świeciło za dnia,^r ustaw^s księżycą^t i gwiazd, by świeciły nocą,^u Ten, który wzburza morze, by huczały jego fale,^v Ten, którego imię Jehowa Zastępów.^w **36** „Gdyby te przepisy można było usunąć sprzedemnie^x – brzmi wypowiedź Jehowy – tak samo ci, którzy są potomstwem Izraela, mogliby na zawsze przestać być narodem przede mną”.^y

37 Oto, co rzekł Jehowa: „Gdyby dało się zmierzyć nie-

ROZDZ. 31

- a Eze 18:2
- b Pwt 24:16
- Iz 3:11
- Eze 18:4
- Gal 6:7
- c Gal 6:16
- d Jer 50:4
- e Mt 26:28
- Mk 14:24
- Łk 22:20
- 1Koł 11:25
- Heb 8:8
- Heb 10:16
- f Wj 19:5
- Pwt 1:31
- g Eze 16:59
- Heb 8:9
- h Jer 3:14
- i Heb 8:6
- j Heb 8:10
- k Eze 11:19
- Eze 36:26
- l Ps 37:31
- Heb 10:16
- m Jer 30:22
- Heb 8:10
- n Iz 54:13
- Jn 6:45
- 1Ts 4:9
- 1Jn 2:27
- o 1Kn 28:9
- Jn 17:3
- p Iz 11:9
- Jer 24:7
- Hab 2:14
- Heb 8:11
- q Jer 33:8
- Jer 50:20
- Mi 7:18
- Mt 26:28
- Rz 11:27
- Heb 8:12
- Heb 9:15
- Heb 10:17
- r Rdz 1:16
- Ps 136:8
- Mt 5:45
- s 1Koł 14:33
- t Hi 38:33
- Ps 89:37
- Ps 104:19
- u Ps 136:9
- v Iz 51:15
- w Jer 10:16
- x Ps 148:6
- Iz 54:10
- Jer 33:20
- y Ps 72:5

szpalta 2

- a Hi 38:5
- Prz 30:4
- Iz 40:12
- b Jer 30:11
- c Neh 12:27
- Iz 44:28
- Jer 30:18

biosa w górze i zbadać fundamenty ziemi w dole,^a wtedy i ja mógłbym odrzucić całe potomstwo Izraela z powodu wszyskiego, co uczynili^b – brzmi wypowiedź Jehowy”.

38 „Oto nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – gdy to miasto zostanie dla Jehowy odbudowane^c od Wieży Chananela^d po Bramę Narożną.^e **39** I sznur mierniczy^f będzie jeszcze biegł wprost do wzgórza Gareb, i obieganie go ku Goa. **40** A cała niziina zwłok^g i tłustego popiołu^h oraz wszystkie tarasy aż do doliny potoku Kidronⁱ i aż do narożnika Bramy Końskiej^j ku wschodowi będą czymś świętym dla Jehowy.^k Nie zostanie to wykożenione ani już nie zostanie zburzone po czas niezmierzony”.^l

32 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza w dziesiątym roku Sedekiasza, króla Judy,^m czyli w osiemnastym roku Nebukadrecara.ⁿ **2** A w tymże czasie wojska króla Babilonu oblegały Jerozolimę,^o prorok Jeremiasz zaś był akurat więziony na Dziedzińcu Straży,^p który był w domu króla Judy; **3** bo Sedekiasz, król Judy, uwięził go,^q mówiąc:

„Dlaczegoż to prorokujesz,^r mówiąc: „Tak rzekł Jehowa: „Oto wydaję to miasto w rękę króla Babilonu i on je zdobędzie;^s **4** a Sedekiasz, król Judy, nie ujdzie z ręki Chaldejczyków, bo niechybnie zostanie wydany w rękę króla Babilonu i jego usta będą rozmawiać z ustami tamtego, a jego oczy będą

d Neh 3:1; Neh 12:39; Za 14:10; e 2Kn 26:9; f Za 1:16; g Jer 19:11; h Jer 7:32; i 2Sm 15:23; 2Kl 23:6; Jn 18:1; j 2Kl 11:16; 2Kn 23:15; Neh 3:28; k Eze 45:1; Jl 3:17; l Iz 51:22; **ROZDZ. 32** m 2Kl 25:1; Jer 39:1; n Jer 25:1; o Jer 52:4; p Neh 3:25; Jer 33:1; Jer 37:21; Jer 38:28; q Jer 37:18; Heb 11:36; r Łk 20:2; s Jer 34:2; Jer 37:8.

widzieć oczy tamtego”;^a **5** i zabierze on Sedekiasza do Babilonu, gdzie ten pozostanie, dopóki nie zwrócę na niego uwagi^b – brzmi wypowiedź Jehowy – a chociaż toczycie wojnę przeciwko Chaldejczykom, nie powiedzie się wam?”^c

6 I Jeremiasz przemówił: „Doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **7** „Oto Chanamel, syn Szalluma, twego stryja, idzie ci powiedzieć: „Kup sobie moje pole, które jest w Anatot,^d gdyż tobie przysługuje prawo wykupu, byś je kupił””.^e

8 Po jakimś czasie Chanamel, syn mego stryja, przyszedł do mnie, zgodnie ze słowem Jehowy, na Dziedziniec Straży^f i odezwał się do mnie: „Kup, proszę, moje pole, które jest w Anatot^g w ziemi Beniamina,^h bo ty masz prawo do dziedzicznej własności i tobie przysługuje wykupienie. Kup je sobie”. Wtedy poznałem, że było to słowo Jehowy.ⁱ

9 Toteż przystąpiłem do kupienia pola, które było w Anatot,^j od Chanamela,^k syna mego stryja. Odważyłem mu pieniądze,^l siedem sykli i dziesięć srebrników. **10** Potem spisałem akt^m i opatrzyłem pieczęcią,ⁿ i wziąłem świadków,^o gdy odważyłem^p pieniądze na wadze. **11** Następnie wziąłem akt kupna, ten opieczetowany zgodnie z przykazaniem i przepisami^q oraz ten otwarty. **12** i dałem akt kupna Baruchowi,^r synowi Neriasza,^s syna Machsejasza, na oczach Chanamela, syna mego stryja, i na oczach świadków, tych, którzy spisali akt kupna,^t na oczach wszystkich Żydów siedzących na Dziedzińcu Straży.^u

ROZDZ. 32

- a 2Kl 25:6
Jer 34:3
Jer 37:17
Jer 38:18
Jer 39:5
Jer 52:9
Eze 12:13
- b Jer 27:22
- c Prz 21:30
Jer 21:4
Jer 33:5
Eze 17:15
- d Joz 21:18
Jer 1:1
- e Kpl 25:24
Rut 4:4
- f Neh 3:25
Jer 37:21
- g 1Kl 2:26
1Kn 6:60
- h Joz 18:28
- i Jer 32:25
J Jer 1:1
k Jer 32:7
- l Rdz 23:16
- m Jer 32:44
- n Neh 10:1
- o Rut 4:9
Iz 8:2
- p Rdz 23:16
- q Kpl 25:15
- r Jer 36:4
Jer 36:26
- s Jer 51:59
- t Jer 32:44
- u Neh 3:25
Jer 33:1

szpalta 2

- a Jer 32:11
Jer 32:44
- b Am 9:14
Za 3:10
- c Jer 32:12
- d Jer 51:59
- e Flp 4:6
- f Jer 1:6
- g Rdz 1:1
2Kl 19:15
Ps 102:25
Iz 40:26
Jer 10:12
Obj 4:11
- h 1Kl 8:42
Jer 27:5
- i Rdz 18:14
Hi 42:2
Łk 1:37
Rz 4:21
- j Wj 20:6
Wj 34:7
- k Lb 14:18
Pwt 5:9
1Kl 14:10
Iz 65:6
- l Neh 1:5
- m Pwt 10:17
Iz 10:21
- n Jer 10:16
- o Ps 148:2
- p Iz 28:29
- q Wj 15:11

13 Potem na ich oczach nakazałem Baruchowi, mówiąc:

14 „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Weź te akty, ten opieczetowany akt kupna i ten drugi, otwarty,^a włóż je do glinianego naczynia, żeby przetrwały wiele dni”. **15** Bo tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Jeszcze się będzie w tej ziemi kupować domy i pola, i winnice”.^b

16 A gdy dałem akt kupna Baruchowi,^c synowi Neriasza,^d pomodliłem się^e do Jehowy, mówiąc: **17** „Ach, Wszechwładny Panie, Jehowo!^f Oto ty uczyniłeś niebios a i ziemię swą wielką mocą^g i swym wyciągniętym ramieniem.^h Cała ta sprawa nie jest zbyt cudowna dla ciebie,ⁱ **18** okazującego lojalną życzliwość tysiącom^j i odpłacającego za przewinienie ojców w zanadrze synów po nich,^k dla prawdziwego Boga, Wielkiego,^l Potężnego,^m którego imięⁿ Jehowa Zastępów,^o **19** wielkiego w zamyśle^p i obfitującego w czyn,^q którego oczy są otwarte na wszystkie drogi synów ludzkich,^r żeby oddać każdemu według jego dróg i według owocu jego postępów;^s **20** ty, który czynisz znaki i cuda w ziemi egipskiej aż po dziś dzień, a także w Izraelu oraz wśród ludzi,^t żeby sobie uczynić imię, jak to jest dzisiaj.^u **21** I wyprowadziłeś swój lud, Izraela, z ziemi egipskiej^v za pomocą znaków i cudów,^w i silną ręką, i wyciągniętym ramieniem, i z wielką grozą.^x

r 2Kl 16:9; Hi 34:21; Ps 33:13; Ps 66:7; Prz 5:21; Prz 15:3; Heb 4:13; s Wj 34:7; Ps 62:12; Kzn 12:14; Jer 17:10; Mt 12:36; R 2:6; t Wj 7:3; Pwt 4:34; Neh 9:10; Ps 78:43; u Wj 9:16; 2Sm 7:23; Iz 63:12; Dn 9:15; R 9:17; v Wj 6:6; Wj 13:14; w Ps 105:27; Ps 106:9; x Wj 6:1; Wj 15:16; Pwt 26:8; 1Kn 17:21; Ps 136:12.

22 „Po jakimś czasie dałeś im tę ziemię, co do której przysiągłeś ich praojcom, że im ją dasz,^a ziemię mlekiem i miodem płynącą.^b **23** I weszli do niej, i zaczęli ją brać w posiadanie,^c lecz nie byli posłuszni twemu głosowi i nie chodzili według twego prawa.^d Wszystkiego, co im nakazałeś czynić, nie spełniali,^e tak iż sprawiłeś, że spotkało ich całe to nieszczęście.^f

24 Oto ludzie z wałami oblężniczymi^g podeszli pod miasto, by je zdobyć,^h i miasto to zostanie wydane w rękę Chaldejczyków, którzy walczą przeciw niemu,ⁱ z powodu miecza^j i klęski głodu,^k i zarazy;^l a co powiedziałeś, to się stało, i sam to widzisz.^m **25** Jednakże powiedziałeś do mnie, Wszzechwładny Panie, Jehowo: „Kup sobie pole za pieniądzeⁿ i weź świadków”,^o chociaż to miasto zostanie wydane w rękę Chaldejczyków”.^p

26 Wtedy doszło do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **27** „Otom ja, Jehowa, Bóg wszelkiego ciała.^q Czyż dla mnie w ogóle jest coś zbyt cudowne?”

28 Dlatego tak rzekł Jehowa: „Oto wydaję to miasto w rękę Chaldejczyków i w rękę Nebukadrezzara, króla Babilonu, i on je zdobędzie.^s **29** A Chaldejczycy, którzy walczą przeciwko temu miastu, wejdą i podpalą to miasto ogniem, i spalą je^t oraz domy, na których dachach sprawiano, że wznosił się dym ofiarny dla Baala, i wylewano ofiary płynne dla innych bogów, by mnie obrażać”.^u

30 „Albowiem synowie Izraela i synowie Judy od samej młodości czynili jedynie to, co złe w moich oczach;^v bo synowie Izraela po prostu mnie obrażają dziełem swych rąk^w – brzmi wy-

ROZDZ. 32

a Rdz 13:15
Rdz 17:8
Rdz 26:3
Pwt 1:8

b Wj 3:8
Jer 11:5

c Neh 9:23
Ps 105:44

d Neh 9:26
Dn 9:10

e Lb 33:52

f Pwt 28:15
Joz 23:16
Ezd 9:7

g Pwt 28:52
Jer 33:4
Eze 4:2

h Kpl 26:31
2Kl 25:1
Jer 52:4

i Jer 21:4

j Kpl 26:33
Jer 14:12

k Pwt 28:57
Jer 15:2

l Pwt 28:59
Jer 24:10

m Iz 55:11

n Kpl 27:18

o Pwt 19:15
Mt 18:16

p Jer 37:10

q Lb 16:22
Lb 27:16
Łk 3:6
Rz 3:29

r Rdz 18:14
Hi 42:2
Łk 1:37
Rz 4:21

s 2Kl 25:4
Jer 20:5
Jer 21:4

t 2Kl 25:9
2Kn 36:19
Jer 37:8
Jer 52:13
Lam 4:11

u 2Kl 17:16
2Kn 28:2
Jer 7:18
Jer 19:13
Jer 44:25

v Pwt 9:7
2Kl 17:9
Neh 9:16
Ps 106:6

w Jer 2:7
Jer 3:25
Eze 16:8
Eze 20:28
Dz 7:51

x Jer 22:21
Eze 23:3

y Jer 22:21
Eze 23:3

z Jer 22:21
Eze 23:3

aa Jer 22:21
Eze 23:3

ab Jer 22:21
Eze 23:3

ac Jer 22:21
Eze 23:3

ad Jer 22:21
Eze 23:3

ae Jer 22:21
Eze 23:3

af Jer 22:21
Eze 23:3

ag Jer 22:21
Eze 23:3

ah Jer 22:21
Eze 23:3

ai Jer 22:21
Eze 23:3

aj Jer 22:21
Eze 23:3

ak Jer 22:21
Eze 23:3

al Jer 22:21
Eze 23:3

am Jer 22:21
Eze 23:3

szpalta 2

a 1Kl 11:7
2Kl 21:4
Sof 3:1

b 2Kl 23:27
2Kl 24:3
Lam 1:8

c 2Kl 15:18
2Kl 17:11
2Kl 17:18
Jer 7:12
Jer 11:17

d Jer 5:11; Jer 11:10; Eze 8:17; e Iz 1:4; f 1Kl 11:9; 2Kl 23:26; 1Kn 10:13; Ezd 9:7; Jer 15:4; g Eze 22:6; Dn 9:8; h Neh 9:34; i Mi 3:5; Mi 3:11; j 2Kn 29:6; Jer 2:27; Jer 7:24; Za 7:11; k 2Kn 36:16; Jer 7:13; Jer 25:3; Jer 26:5; Jer 35:15; Jer 44:5; l 2Kl 21:4; 2Kn 33:4; Jer 7:30; Jer 23:11; Eze 5:11; Eze 8:5; Eze 23:38; Oz 9:10; m 1Kl 11:5; 2Kl 23:10; n Joz 15:8; 2Kn 28:3; Jer 19:5; o 2Kn 33:6; Iz 57:5; Jer 7:31; p Kpl 18:21; Kpl 20:4; q Pwt 18:10; 1Kl 11:10; r 1Kl 11:33; s 2Kl 16:3; 2Kn 33:9; t Jer 24:10; u Pwt 29:24; Pwt 30:3; Jer 23:3; Jer 29:14; Eze 37:21.

powiedz Jehowy. **31** „To miasto bowiem od dnia, gdy je zbudowano, aż po dziś dzień stale było przyczyną mego gniewu^a i przyczyną mej złości, by zostało usunięte sprzed mego oblicza,^b

32 z powodu całej niegodziwości synów Izraela^c i synów Judy,^d które się dopuszczali, aby mnie obrażać^e – oni, ich królowie,^f ich książęta,^g ich kapłani^h oraz ich prorocy,ⁱ a także mężowie judzcy i mieszkańcy Jerozolimy.

33 I odwracali się do mnie plecami, a nie twarzą;^j chociaż ich nauczano, chociaż wstawano wcześniej i nauczano, żaden z nich nie słuchał, by przyjąć skarcenie.^k **34** I w domu, nad którym wzywano mego imienia, umieszczali swe obrzydlivości, by go kłać.^l **35** Ponadto wznosili wyżyny dla Baala,^m które są w dolinie syna Hinnoma,ⁿ aby swych synów i córki przeprowadzać przez ogień^o dla Molocha^p – coś, czego im nie nakazałem,^q ani nie zrodziło się to w moim sercu, by czyniono tę obrzydlivość^r – żeby doprowadzać Judę do grzechu’.^s

36 „I dlatego Jehowa, Bóg Izraela, tak rzekł o tym mieście, o którym sami powiadacie, że zostanie wydane w rękę króla Babilonu za sprawą miecza i klęski głodu, i zarazy:^t **37** „Oto zbieram ich ze wszystkich krajów, do których ich rozproszę w swym gniewie i w swej złości oraz w wielkim oburzeniu;^u i przyprowadzę ich z powrotem na

powiedz Jehowy. **31** „To miasto bowiem od dnia, gdy je zbudowano, aż po dziś dzień stale było przyczyną mego gniewu^a i przyczyną mej złości, by zostało usunięte sprzed mego oblicza,^b

32 z powodu całej niegodziwości synów Izraela^c i synów Judy,^d które się dopuszczali, aby mnie obrażać^e – oni, ich królowie,^f ich książęta,^g ich kapłani^h oraz ich prorocy,ⁱ a także mężowie judzcy i mieszkańcy Jerozolimy.

33 I odwracali się do mnie plecami, a nie twarzą;^j chociaż ich nauczano, chociaż wstawano wcześniej i nauczano, żaden z nich nie słuchał, by przyjąć skarcenie.^k **34** I w domu, nad którym wzywano mego imienia, umieszczali swe obrzydlivości, by go kłać.^l **35** Ponadto wznosili wyżyny dla Baala,^m które są w dolinie syna Hinnoma,ⁿ aby swych synów i córki przeprowadzać przez ogień^o dla Molocha^p – coś, czego im nie nakazałem,^q ani nie zrodziło się to w moim sercu, by czyniono tę obrzydlivość^r – żeby doprowadzać Judę do grzechu’.^s

to miejsce, i sprawię, że będą mieszkać bezpiecznie.^a **38** I staną się moim ludem,^b a ja będę ich Bogiem.^c **39** I dam im jedno serce^d i jedną drogę, by się mnie zawsze bali dla dobra swego oraz swych synów po nich.^e **40** I zawrę z nimi przymierze po czas niezmienny,^f że się od nich nie odwrócę, by wyświadczać im dobro;^g i włożę w ich serce bojaźń przede mną, by się ode mnie nie odwracali.^h **41** I będę się nimi wielce radował, czyniąc im dobrze,ⁱ i w wierności wobec prawdy zasadzę ich w tej ziemi^j – z całego swego serca i z całej swej duszy^k”.

42 „Bo oto, co rzekł Jehowa: „Jak sprowadziłem na ten lud całe to wielkie nieszczęście, tak sprowadzam na nich całą dobroć, o której mówię w związku z nimi.^k **43** I na pewno będzie się kupować pola w tej ziemi,^l o której będziecie mówić: „Jest to bezładne pustkowienie^m bez człowieka i zwierzęcia domowego. Zostało wydane w rękę Chaldejczyków”ⁿ”.

44 „Za pieniądze będą kupować pola, będzie się też spisywać akt^o i pieczętować, a także powoływać świadków^p w ziemi Beniamina^q i w okolicach Jerozolimy,^r i w miastach Judy,^s i w miastach górzystego regionu, i w miastach nizin,^t i w miastach południa,^u gdyż przyprowadzę z powrotem ich jeńców^v – brzmii wypowiedź Jehowy”.

33 I po raz drugi doszło do Jeremiasza słowo Jehowy, gdy jeszcze był zamknięty na Dziedzińcu Straży,^w mówiące: **2** „Oto, co rzekł Jehowa, Ten, który uczynił^x ziemię, Jehowa, Ten, który ją ukształtował,^y by ją mocno ugruntuować,^z Jeho-

ROZDZ. 32

- a Jer 23:6
Jer 33:16
Eze 34:25
b Jer 24:7
Jer 31:33
Mi 4:5
c Rdz 17:7
Jer 30:22
d 2Kn 30:12
Eze 11:19
e Pwt 5:29
Ps 115:13
f Iz 55:3
Iz 61:8
g Ps 73:1
Ps 125:4
Eze 39:29
h Eze 36:26
Obj 15:4
i Pwt 30:9
Iz 62:5
Iz 65:19
Sof 3:17
j Iz 58:11
Iz 61:3
Jer 24:6
Jer 31:12
Am 9:15
k Jer 31:28
Jer 33:11
Za 8:15
l Eze 37:14
m Jer 9:11
Eze 23:33
n Jer 21:4
o Jer 32:10
p Jer 32:25
q Joz 18:28
r Jer 33:16
s Jer 31:23
t Joz 15:33
Jer 17:26
Jer 33:13
u Joz 15:21
v Ps 126:1
Jer 33:7

ROZDZ. 33

- w Neh 3:25
Jer 32:2
Jer 37:21
Jer 38:28
x Rdz 1:1
Ps 146:6
Obj 4:11
y Rdz 14:19
Ps 102:25
Iz 45:18
Obj 10:6
z Ps 96:10
Ps 104:5
Ps 119:90
Kzn 1:4

szpalta 2

- a Wj 6:3
Wj 15:3
Jer 32:18
Am 5:8
Am 9:6
b Pwt 4:7
Ps 50:15
Ps 91:15
Iz 55:6
Jer 29:12

wa to jego imię:^a **3** „Wołaj do mnie, a ja ci odpowiem^b i chętnie oznajmię ci wielkie i niepojęte rzeczy, których nie znasz”^c”.

4 „Tak bowiem rzekł Jehowa, Bóg Izraela, o domach tego miasta i o domach królów Judy, które zostały zburzone za sprawą wałów oblężniczych i za sprawą miecza;^d **5** o tych, którzy przychodzą walczyć z Chaldejczykami i napełnić miejsca zwłokami ludzi, których pozabijałem w swym gniewie i w swej złości,^e i z powodu całej ich niegodziwości zakryłem swe oblicze przed tym miastem:^f **6** „Oto sprowadzam dla niego uleczenie i zdrowie;^g i uzdrowię ich oraz objawię im obfitość pokoju i prawdę.^h

7 I przyprowadzę z powrotem jeńców judzkich i jeńców izraelskich,ⁱ i odbuduję ich, tak jak na początku.^j **8** I oczyszczę ich z całego ich przewinienia, którym zgrzeszyli przeciw mnie,^k i przebaczę wszystkie ich przewinienia, którymi zgrzeszyli przeciwko mnie i którymi wystąpili przeciw mnie.^l **9** I stanie mi się ono imieniem radosnego uniesienia,^m chwałą i pięknością wśród wszystkich narodów ziemi, które usłyszą o wszelkiej dobroci, jaką im okazuję.ⁿ I bać^o się będą oraz drzeć^p z powodu wszelkiej dobroci i z powodu całego pokoju, który mu zapewniam”^q”.

10 „Oto, co rzekł Jehowa: „W tym miejscu, o którym będziecie mówić, że jest opustoszałe, bez człowieka i bez zwierzęcia domowego, w miastach Judy

- c Ps 25:14; Iz 48:6; Am 3:7; d Pwt 28:52; Jer 32:24; e Jer 32:5; f Pwt 31:17; Jer 21:10; Mi 3:4; g Pwt 32:39; Iz 30:26; Jer 30:17; h Iz 54:13; i Pwt 30:3; Ps 147; Jer 30:3; Jer 32:44; j Iz 1:26; Jer 24:6; Za 10:6; k Ps 85:2; Iz 40:2; Jer 31:34; Za 13:1; l Ps 65:3; Iz 43:25; Iz 44:22; Mi 7:18; m Pwt 30:9; Ps 126:3; Iz 62:3; n Iz 62:7; o 2Kn 20:29; p Mi 7:17; q Neh 6:16.

i na ulicach Jerozolimy, które są opustoszałe,^a bez człowieka i bez mieszkańca oraz bez zwierzęcia domowego, będzie jeszcze słyszany^b **11** odgłos radośniego uniesienia i odgłos radości,^c głos obłubienica i głos obłubienicy, głos mówiących: „Ślawnie Jehowę Zastępów, bo Jehowa jest dobry;^d bo jego lojalna życzliwość trwa po czas niezmierny!”^e

„Będą przynosić dziękczynny dar ofiary do domu Jehowy,^f ja bowiem przyprowadzę z powrotem jeńców tej ziemi, tak jak na początku^g — rzekł Jehowa”.

12 „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „W tym opustoszałym miejscu bez człowieka i bez zwierzęcia domowego^h oraz we wszystkich miastach jeszcze powstanie pastwisko pasterzy, którzy pozwalają leżeć trzodzie”.ⁱ

13 „W miastach górzystego regionu, w miastach nizin^j i w miastach południa,^k i w ziemi Beniamina,^l i w okolicach Jerozolimy,^m i w miastach Judyⁿ trzody będą jeszcze przechodzić pod rękami tego, który liczy^o — rzekł Jehowa”.

14 „Oto nadchodzą dni^p — brzmi wypowiedź Jehowy — gdy spełnię dobre słowo, które wyrzekłem^q o domu Izraela^r i o domu Judy. **15** W tychże dniach i w owym czasie sprawię, że wyrosnie dla Dawida latorośl odznaczająca się prawością,^s i czynić on będzie zadość sprawiedliwości i prawości w tym kraju.^t **16** W owych dniach Juda zostanie wybawiona^u i Jerozolima będzie mieszkać bezpiecznie.^v I będzie nazywana: „Jehowa naszą prawością”^w.”

17 „Tak bowiem rzekł Jehowa: „Co się tyczy Dawida, żaden mężczyzna nie zostanie od-

ROZDZ. 33

- a Iz 24:11
- b Jer 32:43
- c Jer 31:12
- d Ps 25:8
Za 9:17
Mk 10:18
- e 1Kn 16:8
2Kn 5:13
Ezd 3:11
Ps 89:2
Iz 12:4
Mi 7:18
- f Kpl 7:12
2Kn 29:31
Ps 107:22
- g Pwt 30:5
Jer 32:44
- h Jer 32:43
Jer 51:62
- i Iz 65:10
Jer 31:24
Jer 50:19
Mi 2:12
- j Joz 15:33
Jer 32:44
- k Joz 15:21
- l Joz 18:21
- m Jer 17:26
- n Jer 32:44
- o Kpl 27:32
- p Jer 23:5
- q Rdz 22:17
Pwt 30:3
Jer 29:10
- r Jer 31:27
- s 1Kn 17:11
Iz 4:2
Iz 11:1
Iz 53:2
Jer 23:5
Za 3:8
Za 6:12
Obj 22:16
- t Iz 9:7
Iz 11:4
Heb 1:9
- u Iz 45:17
- v Pwt 33:28
Eze 28:26
- w Jer 23:6

szpalta 2

- a 2Sm 7:16
1Kl 2:4
Ps 89:29
Iz 9:7
Łk 1:33
- b 1Pt 2:5
Obj 1:6
- c Rdz 1:16
Ps 89:37
Iz 54:10
Jer 31:35
- d 2Sm 7:16
2Sm 23:5
Ps 89:34
Ps 132:11
Iz 55:3
Jer 31:37
- e Iz 9:6
Dn 7:14
Łk 1:32
- f Pwt 21:5

cięty od zasiadania na tronie domu Izraela.^a **18** A co się tyczy kapłanów, Lewitów, żaden mężczyzna nie zostanie odcięty sprzede mnie od tego, by ofiarować całopalenie i zamieniać ofiarę zbożową w dym, i składać ofiarę — już zawsze”^b.

19 I doszło jeszcze do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **20** „Oto, co rzekł Jehowa: „Gdybyście mogli złamać moje przymierze dotyczące dnia i moje przymierze dotyczące nocy, żeby dzień i noc nie następowały w swoim czasie,^c **21** wtedy tak samo mogłoby zostać złamane moje przymierze z Dawidem, moim sługą,^d tak iż nie miałby syna, który by panował jako król na jego tronie;^e również z Lewitami, kapłanami, moimi sługami.^f **22** Jak nie można policzyć zastępu niebios ani zmierzyć piasku morskiego,^g tak pomnożę potomstwo Dawida, mego sługi, oraz Lewitów, którzy mi usługują”^h.

23 I dalej dochodziło do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **24** „Czy nie zauważyłeś, co powiedziałeli członkowie tego ludu, mówiąc: „Jehowa odrzucił dwie rodziny, które wybrał”?ⁱ A do mego ludu odnoszą się ze wzgardą,^j aby już nie był przed nimi narodem.

25 „Oto, co rzekł Jehowa: „Gdyby to nie było faktem, że ustanowiłem swoje przymierze dotyczące dnia i nocy,^k ustawy nieba i ziemi,^l **26** wtedy także odrzuciłbym potomstwo Jakuba i Dawida, mego sługi,^m tak iż bym nie brał z jego potomstwa

g Rdz 13:16; Rdz 15:5; Rdz 22:17; Jer 31:37; Heb 11:12; h 1Kn 25:1; 2Kn 35:2; i Eze 37:19; j Ps 83:4; Eze 25:3; k Rdz 1:16; Jer 33:20; l Hi 38:33; Ps 74:16; Ps 104:19; Jer 31:35; m Ps 94:14; Jer 31:37.

władców nad potomstwem Abrahama, Izaaka i Jakuba. Zbiorę bowiem ich jeńców^a i zlituję się nad nimi^b.”

34 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza – gdy Nebukadreccar, król Babilonu,^c i całe jego wojsko^d oraz wszystkie królestwa ziemi, obszar panowania podległy jego ręce,^e i wszystkie ludy walczyły przeciw Jerozolimie i przeciw wszystkim jej miastom^f – mówiące:

2 „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Idź i powiedz Sedekiaszowi, królowi Judy,^g istotnie, powiedz mu: „Tak rzekł Jehowa: „Oto wydaję to miasto w rękę króla Babilonu^h i on spali je ogniem.ⁱ **3** A ty nie ujdiesz z jego ręki, gdyż z całą pewnością zostaniesz schwytany i wydany w jego rękę.^j I twoje oczy będą widzieć oczy króla Babilonu,^k a jego usta będą rozmawiać z twoimi ustami, i pójdziesz do Babilonu^l. **4** Jednakże słuchaj słowa Jehowy, Sedekiaszu, królu Judy:¹ „Oto, co Jehowa powiedział o tobie: „Nie poniesiesz śmierci od miecza.^m **5** Umrzesz w pokoju;ⁿ i jak zapalano ogień dla twoich ojców, poprzednich królów, którzy byli przed tobą,^o tak zapalą ogień^p dla ciebie i będą mówić: „Ach, panie!”,^q lamentując^r nad tobą, bo ja powiedziałem to słowo – brzmi wypowiedź Jehowy”.”

6 I prorok Jeremiasz zaczął mówić do Sedekiasza, króla Judy, wszystkie te słowa^r w Jerozolimie. **7** gdy wojska króla Babilonu walczyły przeciw Jerozolimie i przeciw wszystkim miastom Judy, które pozostawiono,^s przeciw Lachisz^t i przeciw Azece;^u one bowiem, mias-

ROZDZ. 33

a Ezd 2:1
Ezd 2:70
Jer 33:7

b Iz 4:1
Jer 31:20
Oz 1:7
Mi 7:19
Za 10:6

ROZDZ. 34

c 2Kl 25:1
Jer 32:2

d Jer 39:1
Jer 52:4

e Jer 27:6

f Pwt 28:52
Jer 1:15

g 2Kn 36:11
Jer 37:1

h Jer 21:10
Jer 32:28

i Jer 32:29
Jer 37:8
Jer 38:23
Jer 39:8

j Jer 37:17
Jer 39:5
Jer 52:8

k 2Kl 25:6
Jer 32:4
Eze 12:13

l 2Kn 36:10
m Eze 17:16

n 2Kn 21:19

o 2Kn 16:14
p Jer 22:18

q Lam 4:20
Mi 2:4

r 1Sm 3:18
1Kl 21:19
Dz 20:27

s Pwt 28:52
Jer 4:5

t 2Kl 19:8
Mi 1:13

u Joz 15:35

szpalta 2

a 2Kl 18:13
2Kn 11:5

b 2Kn 27:4
c Wj 21:2

d Kpl 25:10
Pwt 15:12

e Rdz 14:13
2Ko 11:22

f Kpl 25:39
Neh 5:8

g Jer 26:10
Jer 36:12

h Kpl 25:39

i Oz 6:4
j Kpl 25:42

k Ps 36:3
l Wj 24:7

m Pwt 5:2
n Pwt 7:8

o Pwt 24:18
1 Wj 13:3

p Wj 21:2
Kpl 25:41

q Pwt 15:12
o Kpl 25:39

ta warowne,^a były tymi z miast Judy, które pozostały.^b

8 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza, gdy król Sedekiasz zawarł przymierze z całym ludem, będącym w Jerozolimie, by im obwieścić oswobodzenie,^c **9** aby każdy zwolnił swego służącego i każdy swą służącą, Hebrajczyka^d i Hebrajkę – to znaczy Żyda, który jest jego bratem – żeby ich nie wykorzystywać jako sług.^e **10** Toteż wszyscy książęta^f usłuchali, także cały lud, który wszedł w przymierze, by każdy zwolnił swego służącego i każdy swą służącą, żeby już nie traktować ich jako sług; i usłuchali, i pozwolili im odejść.^g **11** Lecz potem odwrócili się^h i zaczęli z powrotem brać służących i służące, których zwolnili, i podporządkowywali ich sobie jako służących i jako służące.ⁱ **12** Doszło więc od Jehowy do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące:

13 „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela: „Ja zawarłem przymierze z waszymi praojcami^j w dniu, gdy wyprowadziłem ich z ziemi egipskiej,^k z domu sług,^l mówiąc: **14** „Po upływie siedmiu lat pozwolicie odejść, każdy swemu bratu,^m Hebrajczykowi,ⁿ który został ci sprzedany^o i który ci służył sześć lat; i zwolnisz go od pozostawiania u ciebie”. Lecz wasi praojcowie mnie nie słuchali ani nie nakłonili swego ucha.^p **15** A wy zawróćcie dzisiaj i czynicie to, co jest prosto linijne w moich oczach, obwieszczając oswobodzenie każdy swemu towarzysowi, i zawrzyjcie przymierze przed moim obliczem^q w domu, nad którym jest

p 1Sm 8:8; 2Kl 17:14; Neh 9:29; Jer 7:26; Za 7:12;
q Ps 119:106.

wzywane moje imię.^a **16** Tymczasem wy zawracacie^b oraz beczcieście moje imię^c i bierzecie z powrotem każdy swego służącego i każdy swoją służącą, których zwolniście zgodnie z upodobaniem ich duszy, i podporządkowujecie ich sobie, aby mieć ich za służących i służące.^d

17 „Dlatego tak rzekł Jehowa: „Wyście mnie nie usłuchali, by obwieszczać oswobodzenie^e każdy swemu bratu i każdy swemu towarzyszowi. Oto ja wam obwieszczam oswobodzenie^f — brzmi wypowiedź Jehowy — na miecz,^g na zarazę^h i na klęskę głoduⁱ i wydam was na drżenie wszystkim królestwom ziemi.^j **18** I wydam ludzi, którzy omijali moje przymierze^k przez to, że nie wprowadzali w czyn słów przymierza, jakie zawarli przed moim obliczem, posłużywszy się cielcem, którego rozciąli na dwoje,^l żeby przejść między jego częściami^m — **19** mianowicie książąt Judy i książąt Jeruzolimy,ⁿ dworzan i kapłanów oraz cały lud ziemi, który przechodził między tymi częściami cielca — **20** wydam ich w rękę ich nieprzyjaciół i w rękę nastających na ich duszę;^o a ich trupy staną się żerem dla latających stworzeń niebios i dla zwierząt ziemi.^p **21** A Sedekiasza, króla Judy,^q oraz jego książąt wydam w rękę ich nieprzyjaciół i w rękę nastających na ich duszę, i w rękę wojsk króla Babilonu,^r które się od was wycofuja^s.”

22 „Oto ja nakazuję — brzmi wypowiedź Jehowy — i przyprowadzę ich z powrotem do tego miasta,^t i będą przeciw niemu walczyć, i je zdobędą oraz spalą ogniem;^u a z miast Judy uczynię bezludne pustkowia, bez żadnego mieszkańca^v.”

ROZDZ. 34

- a 2Kl 21:4
- b Kzn 5:5
Eze 17:16
Mt 5:37
- c Kpl 19:12
Eze 20:39
- d Jer 34:11
- e Wj 21:2
Kpl 25:10
Pwt 15:12
- f Kpl 26:34
Gal 6:7
Jak 2:13
- g Jer 15:2
- h Kpl 26:25
Jer 21:7
Eze 14:19
- i Pwt 28:53
2Kl 25:3
Jer 24:10
Jer 32:24
- j Pwt 28:65
Jer 15:4
Jer 29:18
- k Pwt 17:2
Joz 7:11
Eze 17:16
Oz 6:7
- l Rdz 15:10
- m Rdz 15:17
- n Jer 25:18
Dn 9:6
- o Pwt 7:10
Jer 4:30
- p Pwt 28:26
1Kl 14:11
Ps 79:2
Jer 7:33
Jer 16:4
Jer 19:7
- q 2Kl 24:18
- r 2Kl 25:6
Jer 39:6
Jer 52:10
Lam 4:20
- s Jer 37:5
- t 2Kn 36:17
Jer 39:1
- u 2Kl 25:9
Jer 32:29
Jer 38:23
Jer 39:8
Jer 52:13
- v Kpl 26:33
Pwt 29:28
Jer 9:11
Jer 44:2
Mi 7:13

szpalta 2

ROZDZ. 35

- a 2Kl 23:34
2Kn 36:5
Dn 1:1
- b 2Kl 10:15
1Kn 2:55
- c 2Kn 31:11
- d 1Kn 9:17
Ezd 2:42
Neh 7:45
- e 2Kl 10:15
1Kn 2:55
- f Kzn 5:4

35 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza za dni Jehojakima,^a syna Jozjasza, króla judzkiego, mówiące: **2** „Idź do domu Rechabitów^b i porozmawiaj z nimi, i przyprowadź ich do domu Jehowy, do jednej z jadalni; i daj im do picia wino”.

3 Wziąłem więc Jaazanasza, syna Jeremiasza, syna Chabacinasza, i jego braci oraz wszystkich jego synów, a także cały dom Rechabitów **4** i przyprowadziłem ich do domu Jehowy, do jadalni^c synów Chanana, syna Jigdaliasza, męża prawdziwego Boga, która była obok jadalni książąt znajdujące się nad jadalnią Maasejasza, syna odzwiernego Szalluma.^d **5** Potem postawiłem przed synami domu Rechabitów kielichy pełne wina oraz puchary i powiedziałem im: „Pijcie wino”.

6 Lecz oni rzekli: „Nie będziemy pić wina, gdyż Jonadab, syn Rechaba,^e nasz praojciec, nakazał nam, mówiąc: „Nie wolno wam pić wina — ani wam, ani waszym synom — po czas niezmierny.^f **7** I nie wolno wam budować żadnego domu, i nie wolno wam siać nasienia; nie wolno wam też sadzić winnicy ani nie będzie ona wasza. Ale przez wszystkie swe dni macie mieszkać w namiotach, żebyście żyli wiele dni na powierzchni ziemi, w której przebywacie jako przybysze.^g **8** Jesteśmy więc posłuszni głosowi Jehonadaba, syna Rechaba, naszego praojca, we wszystkim, co nam nakazał,^h i przez wszystkie nasze dni nie pijemy wina — my, nasze żony, nasi synowie i nasze córkiⁱ — **9** i nie budujemy dla siebie domów na mieszkanie,

aby żadna winnica ani pole, ani nasienie nie były nasze.

10 A mieszkamy w namiotach i jesteśmy posłuszni oraz postępujemy według wszystkiego, co nam nakazał Jonadab,^a nasz praojciec.^b **11** Lecz gdy Nebukadreccar, król Babilonu, wyruszył przeciwko tej ziemi,^c powiedzieliśmy: „Chodźcie i udajmy się do Jerozolimy z powodu wojska Chaldejczyków i z powodu wojska Syryjczyków, i mieszkajmy w Jerozolimie”.^d

12 I doszło do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **13** „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Idź i powiedz mężom judzkim oraz mieszkańcom Jerozolimy: „Czy nie otrzymywaliście stale usilnej zachęty, abyście byli posłuszni moim słowom?”^e – brzmi wypowiedź Jehowy. **14** „Słowa Jehonadaba, syna Rechaba,^f które on nakazał swoim synom, by nie pili wina, są wprowadzane w czyn i aż po dziś dzień oni wcale nie piją, gdyż usłuchali przykazania swego praojca.^g A ja mówiłem do was, wstając wcześniej i mówiąc,^h lecz wyście mnie nie usłuchali.ⁱ **15** I posyłałem do was wszystkich swych sług, proroków,^j wstając wcześniej i posyłając ich, i mówiłem: „Zawróćcie, proszę, każdy ze swej złej drogi^k i sprawcie, by wasze postęпки były dobre,^l i nie chodźcie za innymi bogami, by im służyć.^m Mieszkajcie też na ziemi, którą dałem wam i waszym praojcom”.ⁿ Ale wy nie nakłoniście swego ucha ani mnie nie słuchaliście.^o **16** Lecz synowie Jehonadaba, syna Rechaba,^p spełniali przykazanie swego praojca, które on im nakazał;^q natomiast ten lud mnie nie słuchał””.^r

ROZDZ. 35

- a 2Kl 10:15
1Kn 2:55
- b Jer 35:8
- c 2Kn 36:6
Dn 1:1
- d Jer 4:5
- e Pwt 5:29
Jer 6:5
Jer 7:3
Jer 9:12
Jer 32:33
- f 2Kl 10:15
1Kn 2:55
- g Jer 35:8
- h 2Kn 36:15
Jer 7:13
Jer 25:3
- i Neh 9:26
Neh 9:30
Iz 30:9
Jer 7:24
- j Jer 7:25
Jer 25:4
- k Iz 1:16
Jer 4:14
Jer 25:5
Eze 18:30
Oz 14:1
Za 1:3
- l Jer 7:3
Jer 18:11
- m Pwt 31:18
Jer 44:5
- n Pwt 30:20
Joz 14:1
Jer 7:7
- o 2Kn 36:16
- p 1Kn 2:55
- q Jer 35:8
- r Iz 1:3
Jer 11:8

szpalta 2

- a Pwt 28:15
Pwt 29:27
Joz 23:15
2Kl 23:27
Jer 15:3
Mj 3:12
- b Prz 1:24
Iz 65:12
Iz 66:4
Jer 7:13
Jer 26:5
Jer 32:33
- c 2Kl 10:15
- d Wj 20:12
Pwt 5:16
- e Ps 5:5
Jer 15:19
Lk 21:36
- f Ef 6:3
Kol 3:20

ROZDZ. 36

- g 2Kl 23:36
Jer 25:1
- h Pwt 31:24
Jer 45:1
Eze 2:9
- i Jer 30:2
- j Jer 4:16
Jer 32:30
- k Jer 1:5
Jer 25:9
- l Jer 1:2
Jer 25:3

17 „Dlatego tak rzekł Jehowa, Bóg Zastępów, Bóg Izraela: „Oto sprowadzam na Jude i na wszystkich mieszkańców Jerozolimy całe to nieszczęście, które wypowiedziałem przeciwko nim,^a ponieważ mówiłem do nich, lecz oni nie słuchali, i wolałem do nich, lecz oni nie odpowiadali””.^b

18 A do domu Rechabitów Jeremiasz powiedział: „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Ponieważ byliście posłuszni przykazaniu Jehonadaba,^c waszego praojca, i dalej przestrzegacie wszystkich jego przykazań, i postępujecie zgodnie ze wszystkim, co wam nakazał,^d

19 więc tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „U Jonadaba, syna Rechaba, żaden mąż nie zostanie odcięty od stania^e przede mną, na zawsze””.^f

36 A w czwartym roku Jehow, jakimś, syna Jozjasza, króla Judy, doszło od Jehowy do Jeremiasza to słowo, mówiące: **2** „Weź sobie zwój księgi^h i zapisz w nim wszystkie słowa,ⁱ które wypowiedziałem do ciebie przeciw Izraelowi i przeciw Judzie^j oraz przeciw wszystkim narodom^k od dnia, w którym przemówiłem do ciebie, od dni Jozjasza aż po dziś dzień.^l **3** Może ci z domu Judy posłuchają o całym tym nieszczęściu, które zamyślałam na nich sprowadzić,^m by zawrócili, każdy ze swej złej drogi,ⁿ i bym przebaczył ich przewinienie oraz ich grzech””.^o

4 A Jeremiasz wezwał Barucha,^p syna Neriasza, żeby Baruch napisał z ust Jeremiasza

m Jer 26:3; n Iz 55:7; Jer 18:8; Eze 33:11; Jon 3:8;
o Ps 130:4; Mi 7:18; p Jer 32:12.

na zwoju księgi wszystkie słowa Jehowy, które On wypowiedział do niego.^a **5** Potem Jeremiasz nakazał Baruchowi, mówiąc: „Jestem zamknięty. Nie mogę wejść do domu Jehowy.^b **6** Ty więc wejdź i ze zwoju, który spisałeś z moich ust, odczytaj na głos w dzień postu^c słowa Jehowy^d do uszu ludu w domu Jehowy; masz je też odczytać na głos do uszu całej Judy,^e która przychodzi ze swych miast. **7** Może ich prośba o łaskę dotrze przed oblicze Jehowy^f i zawróca, każdy ze swej złej drogi,^g bo wielki jest gniew oraz złość, które Jehowa zapowiedział przeciw temu ludowi”.^h

8 I Baruch,ⁱ syn Neriasza, postąpił zgodnie ze wszystkim, co mu nakazał prorok Jeremiasz, aby na głos czytać z księgi^j słowa Jehowy w domu Jehowy.^k

9 A w piątym roku Jehojakima,^l syna Jozjasza, króla Judy, w miesiącu dziesiątym,^m cały lud w Jeruzolimie i cały lud, który wchodził z miast judzkich do Jeruzolimy, ogłosił post przed obliczem Jehowy.ⁿ **10** A Baruch zaczął z księgi czytać na głos do uszu całego ludu słowa Jeremiasza w domu Jehowy, w jadalni^o Gemariasza,^p syna przepisywacza^q Szafana,^r na górnym dziedzińcu przy wejściu do nowej bramy domu Jehowy.^s

11 A Michajasz, syn Gemariasza, syna Szafana,^t usłyszał wszystkie słowa Jehowy z tej księgi. **12** Wtedy poszedł do domu króla, do jadalni sekretarza, a oto siedzieli tam wszyscy książęta: Eliszama,^u sekretarz, i Delajasz,^v syn Szemajasza, i El-natan,^w syn Achbora,^x i Gemariasz,^y syn Szafana,^z i Sedekiasz, syn Chananasza, oraz wszyscy

ROZDZ. 36

- a Jer 45:1
- b Jer 32:2
- c Dz 27:9
- d Jer 7:2
Jer 22:2
- e Jer 36:13
- f 2Kń 33:12
- g Jer 25:5
Jon 3:8
Za 1:4
- h 2Kń 34:21
- i Jer 32:12
Jer 36:4
Jer 45:2
- j Neh 8:3
- k Jer 7:2
- l 2Kl 23:36
Jer 35:1
- m Neh 1:1
- n 2Kń 20:3
Neh 9:1
Est 4:16
- o 1Kń 28:12
- p Jer 36:25
- q Ezd 7:6
Ps 45:1
- r 2Kl 22:8
Jer 39:14
Eze 8:11
- s Jer 26:10
- t 2Kń 34:20
- u Jer 36:20
- v Jer 36:25
- w Jer 26:22
Jer 36:25
- x 2Kl 22:14
Jer 26:22
- y Jer 36:10
- z 2Kl 22:8
Jer 26:24
Jer 39:14

szpalta 2

- a Jer 36:11
- b Jer 36:21
- c Jer 36:26
- d Jer 36:21
- e Jer 36:2
- f Jer 45:1
- g Am 7:10
- h Jer 36:4
- i 3Jn 13
- j Jer 36:26
- k Jer 36:10
- l 1Kń 28:12
- m Jer 36:12
- n Jer 36:14
- o 2Kń 34:18
- p Jer 36:12

inni książęta. **13** I Michajasz^a zaczął im oznajmiać wszystkie słowa, które usłyszał, gdy Baruch czytał na głos z księgi do uszu ludu.^b

14 Wtedy wszyscy książęta posłali do Barucha^c Jehudiego,^d syna Netaniasza, syna Szelemiasza, syna Kuszego, mówiąc: „Weź do ręki zwój, z którego czytałeś na głos do uszu ludu, i przyjdź”. Toteż Baruch, syn Neriasza, wziął zwój do ręki i przyszedł do nich.^e **15** Wówczas rzekli do niego: „Usiądź, prosimy, i czytaj z niego na głos do naszych uszu”. Baruch^f czytał więc na głos do ich uszu.

16 A gdy tylko usłyszeli wszystkie te słowa, spojrzeli jeden na drugiego ze strachem; i odezwali się do Barucha: „Nie wątpiście oznajmimy królowi wszystkie te słowa”.^g **17** I zapytali Barucha, mówiąc: „Powiedz nam, prosimy, jak napisałeś wszystkie te słowa z jego ust?”^h **18** Wtedy Baruch rzekł do nich: „Ze swych ust oznajmiał mi wszystkie te słowa, a ja zapisywałem je atramentem w księdze”.ⁱ **19** W końcu książęta powiedzieli do Barucha: „Idź, ukryj się, ty i Jeremiasz, tak by w ogóle nikt nie wiedział, gdzie jesteście”.^j

20 Potem weszli do króla, na dziedziniec,^k a zwój pozostawili na przechowanie w jadalni^l sekretarza Eliszamy;^m i zaczęli mówić wszystkie te słowa do uszu króla.

21 Król posłał więc Jehudiego,ⁿ by zabrał ten zwój. Toteż on wziął go z jadalni sekretarza^o Eliszamy.^p I Jehudi zaczął go czytać na głos do uszu króla i do uszu wszystkich książąt stojących przy królu. **22** A król

siedział w domu zimowym,^a w miesiącu dziewiątym,^b przy koszu z rozżarzonymi węglami,^c który płonął przed nim. **23** Gdy tylko Jehudi przeczytał trzy lub cztery kolumny zwoju, on odcinał to nożem sekretarskim i wrzucał w ogień, który był w koszu z rozżarzonymi węglami, aż cały zwój trafił do ognia, który był w koszu z rozżarzonymi węglami.^d **24** I nie odczuli strachu;^e nie rozdarli też swych szat – ani król, ani żaden z jego sług, którzy słuchali wszystkich tych słów.^f **25** A Elnatan^g i Delajasz,^h i Gemariaszⁱ nalegali na króla, by nie palił zwoju, lecz on ich nie posłuchał.^j **26** Ponadto król nakazał Jerachmeelowi, synowi królewskiemu, i Serajaszowi, synowi Azriela, i Szelemiaszowi, synowi Abdeela, pochwytać sekretarza Barucha i proroka Jeremiasza.^k Lecz Jehowa ich ukrywał.^l

27 A gdy król spalił zwój ze słowami, które Baruch^m spisał z ust Jeremiasza,ⁿ doszło jeszcze do Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **28** „Weź sobie inny zwój i napisz na nim wszystkie poprzednie słowa, które były na pierwszym zwoju, spalonym^o przez Jehojakima, króla Judy. **29** A przeciw Jehojakimowi, królowi Judy, masz powiedzieć: „Oto, co rzekł Jehowa: „Spaliłeś ten zwój,^p mówiąc: „Dlaczego tak napisałeś na nim: „Król Babilonu niewątpliwie nadciągnie i obróci ten kraj w ruinę, i sprawi, że zniknie z niego człowiek i zwierzę?”^q **30** Dlatego tak rzekł Jehowa przeciw Jehojakimowi, królowi Judy: „Nie będzie miał nikogo, kto by zasiadł na tronie Dawida,^s a jego zwłoki zostaną wyrzucone^t na skwar za dnia i na

ROZDZ. 36

- a Am 3:15
- b Ezd 10:9
- c Iz 47:14
- d Ps 50:17
Iz 28:14
- e Ps 36:1
- f 2Kl 19:1
Iz 36:22
Mt 26:65
- g 2Kl 24:8
Jer 26:22
- h Jer 36:12
- i Jer 36:10
- j Prz 21:29
- k Jer 1:5
Mt 27:9
- l 1Kl 17:3
Jer 1:19
2Pt 2:9

m Jer 32:12
Jer 45:1

n Jer 36:2

o Jer 36:23

p Jer 36:23

q Iz 30:10
Am 5:10

r Jer 21:4
Jer 32:28
Jer 34:21

s 2Kl 24:8
2Kl 24:15
2Kn 36:10
Jer 22:30

t Jer 22:19

szpalta 2

a Jer 21:14

b Iz 3:11

c Pwt 28:15
Prz 29:1
Jer 19:15
Jer 35:17

d 2Kn 36:16

e Jer 36:2

f Jer 36:4
Rz 16:22

g Jer 36:23

ROZDZ. 37

h 2Kl 24:12
1Kn 3:16
2Kn 36:9
Jer 22:24

i 2Kl 24:6
Dn 1:1

j 2Kl 24:18
1Kn 3:15

mróz nocą. **31** I rozliczę jego^a i jego potomstwo, i jego sług za ich przewinienie,^b i sprowadzę na nich oraz na mieszkańców Jerozolimy i na mężów judzkich całe to nieszczeście, które im zapowiedziałem,^c lecz oni nie słuchali!”^d

32 Jeremiasz wziął więc drugi zwój, po czym dał go Baruchowi, synowi Neriasza, sekretarzowi,^e który zaczął na nim spisywać z ust^f Jeremiasza wszystkie słowa księgi, którą Jehojakim, król Judy, spalił w ogniu;^g i dodano do nich dużo więcej słów podobnych do tamtych.

37 A w miejsce Koniasza,^h syna Jehojakima,ⁱ zaczął panować król Sedekiasz,^j syn Jozjasza,^k ustanowiony królem w ziemi judzkiej przez Nebukadreccara, króla Babilonu.^l **2** Lecz on sam i jego słudzy oraz lud tej ziemi nie słuchali słów, które Jehowa^m powiedział za pośrednictwem proroka Jeremiasza.ⁿ

3 I król Sedekiasz posłał Jehuchala,^o syna Szelemiasza, i Sofoniasza,^p syna kapłana Masejasza,^q do proroka Jeremiasza, mówiąc: „Módl się, proszę, za nas do Jehowy, naszego Boga”.^r **4** I Jeremiasz przychodził i wychodził między lud,^s gdyż nie osadzono go w areszcie. **5** A z Egiptu nadciągnęło wojsko faraona;^t i wieść o nich usłyszeli Chaldejczycy oblegający Jerozolimę. Odstąpili więc od Jerozolimy.^u **6** Wtedy doszło do proroka Jeremiasza słowo Jehowy, mówiące: **7** „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela:

k 2Kl 23:28; l 2Kl 24:17; 2Kn 36:10; m 2Kl 24:19; n Oz 12:10; o Jer 38:1; p 2Kl 25:18; Jer 21:1; Jer 52:24; q Jer 29:25; r Jer 21:2; Jer 42:2; s Jer 32:2; Jer 37:15; t Eze 17:15; u Jer 34:21.

Tak macie powiedzieć królowi Judy, który posyła was do mnie, by mnie pytać:^a „Oto wojsko faraona, które przybywa do was na pomoc, będzie musiało wrócić do swego kraju, do Egiptu.”^b

8 A Chaldejczycy wrócą i będą walczyć przeciw temu miastu, i je zdobędą, i spalą je ogniem.”^c

9 Oto, co rzekł Jehowa: „Nie zwódcie swych dusz,^d mówiąc: „Chaldejczycy niewątpliwie od nas odejdą”, bo nie odejdą.

10 Choćbyście bowiem pobili całe wojsko Chaldejczyków walczących z wami,^e a pozostaliby wśród nich przebici mężczyźni,^f podniosą się oni, każdy w swoim namiocie, i spalą to miasto ogniem”.”

11 A gdy wojsko Chaldejskie odstąpiło od Jerozolimy^g z powodu wojska faraona,^h

12 Jeremiasz wybierał się z Jerozolimy, by się udać do ziemi Beniaminaⁱ i tam otrzymać swój dział pośród ludu.

13 Gdy więc znalazł się w Bramie Beniamina,^j był tam sprawujący nadzór urzędnik imieniem Jirijas, syn Szelemiasza, syna Chananiasza. Od razu chwycił on proroka Jeremiasza, mówiąc: „Przechodzisz na stronę Chaldejczyków!”

14 Lecz Jeremiasz rzekł: „Nieprawda!”^k Nie przechodzę na stronę Chaldejczyków”. Ale on go nie słuchał. Jirijas zatrzymał więc Jeremiasza i przyprowadził go do książąt.

15 A książęta^l oburzyli się na Jeremiasza^m i go pobili,ⁿ i osadzili w domu, w którym były pęta,^o w domu sekretarza Jehonatana,^p bo właśnie ten zamienili w areszt.^q **16** Kiedy Jeremiasz znalazł się w domu cysterny^r i w sklepionych pomieszczeniach, przebywał tam Jeremiasz przez wiele dni.

ROZDZ. 37

a Jer 21:2

b Iz 30:3

Iz 31:3

Jer 17:5

Lam 4:17

Eze 17:17

c Jer 32:29

Jer 34:22

Jer 38:23

Jer 39:8

d Abd 3

e Jer 21:4

f Jer 51:4

g Jer 34:21

Jer 37:5

h Eze 17:15

i Joz 18:28

Jer 1:1

j Jer 38:7

k Ps 27:12

Ps 35:11

l Jer 38:4

m Jer 26:11

n Łk 20:10

2Kor 11:23

Heb 11:36

o 2Kn 16:10

Jer 20:2

Dz 5:18

Dz 12:6

p Jer 38:26

q Jer 37:4

r Jer 38:6

szpalta 2

a Jer 38:14

b Jer 21:7

Jer 24:8

Jer 34:21

Eze 12:13

c 1Sm 26:18

d Jer 14:13

Jer 23:17

Jer 27:14

Jer 28:2

Lam 2:14

e Jer 36:7

f Jer 37:15

g Jer 26:15

Jer 38:9

h Neh 3:25

Jer 32:2

Jer 33:1

Jer 38:13

Jer 38:28

i 1Kl 17:6

Ps 37:19

j Pwt 28:53

2Kl 25:3

Jer 38:9

k Jer 38:13

ROZDZ. 38

1 Jer 37:3

m Jer 21:1

n Jer 21:8

o Jer 21:9

p Jer 27:13

q Jer 29:18

Eze 6:11

Eze 7:15

r Jer 21:9

Jer 45:5

17 A król Sedekiasz posłał i go zabrał, i zaczął mu król zadawać pytania w swoim domu w kryjówce.^a I odezwał się: „Czy jest jakieś słowo od Jehowy?” Na to Jeremiasz rzekł: „Owszem, jest!” I dodał: „Zostaniesz wydany w rękę króla Babilonu!”^b

18 Potem Jeremiasz powiedział królowi Sedekiaszowi: „W czym to zgrzeszyłem przeciw tobie i przeciw twoim sługom, i przeciw temu ludowi,^c że osadziliście mnie w areszcie?”

19 Gdzież są wasi prorocy, którzy wam prorokowali, mówiąc: „Król Babilonu nie nadciągnie przeciwko wam i przeciwko tej ziemi?”^d

20 A teraz posłuchaj, proszę, mój panie, królu. Niechaj moja prośba o łaskę^e dojdzie, proszę, do ciebie i nie odsyłaj mnie do domu sekretarza Jehonatana,^f żebym tam nie umarł”.^g **21** Toteż król Sedekiasz wydał nakaz i wtedy odano Jeremiasza pod straż na Dziedzińcu Straży;^h i codziennie dawano mu okragły bochenek chleba z ulicy piekarzy,ⁱ dopóki w mieście nie wyczerpał się wszystek chleb.^j I Jeremiasz przebywał na Dziedzińcu Straży.^k

38 A Szeftatiasz, syn Mattana, i Gedaliasz, syn Paszchura, i Juchal,^l syn Szelemiasza, i Paszchur, syn Malkijasza,^m usłyszeli słowa, które Jeremiasz oznajmiał całemu ludowi,ⁿ mówiąc:

2 „Oto, co rzekł Jehowa: „Kto nadal będzie mieszkał w tym mieście, ten poniesie śmierć od miecza,^o od klęski głodu^p i od zarazy.^q Ale kto wyjdzie do Chaldejczyków, ten będzie żył i zachowa swą duszę jako łup, żywa”.^r

3 Oto, co rzekł Jehowa: „To miasto niechybnie zostanie wydane

w rękę wojska króla Babilonu i on je zdobędzie”.^a

4 A książęta zwrócili się do króla: „Niechże ten mąż poniesie śmierć,^b bo jakże on osłabia ręce wojowników, którzy pozostali w tym mieście, oraz ręce całego ludu, mówiąc do nich takie słowa.^c Bo mąż ten nie zabiega o pokój dla tego ludu, lecz o nieszczęście”. **5** Toteż król Sedekiasz rzekł: „Oto jest w waszych rękach. Król bowiem w ogóle w niczym was nie przemoże”.^d

6 Wtedy wzięli Jeremiasza i wrzucili go do cysterny Malkijasza,^e syna królewskiego, która była na Dziedzińcu Straży.^f Spuścili więc Jeremiasza w dół na powrozach. A w cysternie nie było wody, lecz błoto; i Jeremiasz zaczął się pogrążyć w błocie.^g

7 A Etiopczyk^h Ebed-Melech,ⁱ mąż, który był eunuchem i przebywał w domu króla, usłyszał, że Jeremiasza wrzucono do cysterny; król zaś siedział w Bramie Beniamina.^j **8** Wyszedł więc Ebed-Melech z domu królewskiego i odezwał się do króla, mówiąc: **9** „Mój panie, królu, ci mężowie źle postąpili we wszystkim, co uczynili prorokowi Jeremiaszowi, którego wrzucili do cysterny, tak iż umrze^k tam z głodu.^l Bo w mieście już nie ma chleba”.

10 Wtedy król nakazał Etiopczykowi Ebed-Melechowi, mówiąc: „Weź ze sobą trzydziestu mężczyzn i wyciągnij z cysterny proroka Jeremiasza, zanim umrze”.^m **11** Toteż Ebed-Melech wziął ze sobą mężczyzn i wszedł do domu króla pod skarbiec,ⁿ i wziął stamtąd podarte lachmany i znoszone szaty, i spuścił je na powrozach Jere-

ROZDZ. 38

a 2Kl 25:1
2Kn 36:17
Jer 21:10
Jer 32:3
Jer 52:4

b Jer 26:11

c Am 7:10

d Jn 19:16

e Jer 38:13

f Jer 33:1

Jer 37:21

Jer 38:28

g Rdz 37:24

Ps 109:5

Lam 3:53

h Dz 8:27

i Jer 39:16

j Jer 37:13

k Prz 24:11

l Jer 52:6

m Ps 75:10

Ps 82:4

Prz 21:1

n 2Kl 20:13

szpalta 2

a Prz 3:27

Jer 38:6

b Mt 10:41

c Jer 37:21

d Jer 21:1

e 2Kl 16:18

f Jer 20:2

g 1Sm 3:17

1Kl 22:16

h Lk 22:67

i Rdz 2:7

Pwt 4:32

Iz 57:16

Jer 27:5

j Jer 15:21

Jer 26:24

k Ps 80:7

l 1Kn 17:24

Jer 31:23

m 2Kl 25:27

n Jer 21:9

Jer 37:12

o 2Kl 25:9

Jer 34:2

p 2Kl 25:6

Jer 39:5

Jer 52:8

q Prz 29:25

r 1Sm 31:4

miaszowi do cysterny.^a **12** Potem Etiopczyk Ebed-Melech powiedział do Jeremiasza: „Włóż, proszę, te podarte lachmany i szaty pod powrozy pod pachami”. I Jeremiasz tak uczynił.^b **13** W końcu wyciągnięto Jeremiasza na powrozach i wydostano go z cysterny. I mieszkał Jeremiasz na Dziedzińcu Straży.^c

14 A król Sedekiasz posłał i wziął proroka Jeremiasza do siebie^d do trzeciego wejścia,^e które jest w domu Jehowy,^f i rzekł król do Jeremiasza: „Zapytam cię o coś. Nie ukrywaj przede mną niczego”.^g **15** Jeremiasz odrzekł Sedekiaszowi: „Jeśli ci powiem, czyż niechybnie mnie nie uśmiercis? A jeśli ci doradzę, ty mnie nie posłuchasz”.^h **16** Wtedy król Sedekiasz przysiągł Jeremiaszowi w kryjówce, mówiąc: „Jako żyje Jehowa, który uczynił nam tę duszę,ⁱ nie uśmiercę cię i nie wydam cię w rękę tych mężów, którzy nastają na twoją duszę”.^j

17 Jeremiasz powiedział więc do Sedekiasza: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Zastępów,^k Bóg Izraela:^l „Jeśli rzeczywiście wyjdiesz do książąt króla Babilonu,^m twoja dusza żyć będzie i to miasto nie zostanie spalone ogniem, a ty i twoi domownicy pozostaniecie przy życiu.” **18** Lecz jeśli nie wyjdiesz do książąt króla Babilonu, miasto zostanie wydane w rękę Chaldejczyków i oni spalą je ogniem,^o a ty nie ujdiesz z ich ręki”.^p

19 Wtedy król Sedekiasz powiedział do Jeremiasza: „Boję się Żydów, którzy przeszli na stronę Chaldejczyków,^q żeby czasem nie wydano mnie w ich rękę, a oni by mnie znieważyli”.^r **20** Ale Jeremiasz rzekł: „Nie

wydadzą. Usłuchaj, proszę, głosu Jehowy w tym, co ci mówię, a dobrze ci się powiedzie^a i twoja dusza będzie żyć. **21** Lecz jeśli nie będziesz chciał wyjść,^b Jehowa dał mi ujrzyć następującą rzecz: **22** A oto wszystkie kobiety, które pozostawiono w domu króla Judy,^c są wyprowadzane do książąt króla Babilonu^d i mówią:

„Mężowie utrzymujący z tobą pokojowe stosunki zwiedli cię^e i zyskali nad tobą przewagę.^f

Sprawili, że twoja noga ugrzęzła w mule; wycofali się w przeciwnym kierunku.^g

23 I wszystkie twoje żony oraz twych synów wyprowadzają do Chaldejczyków, a ty sam nie ujdiesz z ich ręki,^h lecz zostaniesz schwytyany ręką króla Babilonu i z twojego powodu to miasto zostanie spalone ogniem”.ⁱ

24 A Sedekiasz odezwał się do Jeremiasza: „Niech nikt się o tym nie dowie, żebyś nie umarł. **25** A gdyby książęta^j usłyszeli, że rozmawiałem z tobą, i przyszliby do ciebie, i powiedzieli: „Powiedz nam, prosimy: O czym rozmawiałeś z królem? Niczego nie ukrywaj przed nami, a nie uśmiercimy cię. I co król ci powiedział?”, **26** wtedy im powiesz: „Przedkładałem królowi swą prośbę o łaskę, żeby mnie nie odesłał do domu Jehonatanu,^k bym tam umarł”.

27 Po jakimś czasie wszyscy książęta przyszliz do Jeremiasza i zaczęli go wypytwać. On zaś powiedział im zgodnie ze wszystkimi tymi słowami, które mu król nakazał.^l Zamilkli więc przed nim, bo tej

ROZDZ. 38

a 2Kn 20:20
Jer 7:23
Jer 26:13

b Prz 1:24

c Jer 43:6

d Jer 39:3

e Ps 41:9
Prz 16:29

f Lam 1:2

g Jer 46:5
Jer 46:21

h 2Kl 25:7
2Kn 36:20
Jer 39:6
Jer 52:8

i Jer 52:13

j Jer 36:12
Jer 38:4

k Jer 37:15
Jer 37:20

l Joz 2:5
Ps 39:1

szpalta 2

a Jer 32:2
Jer 33:1

b Ps 23:4
Jer 15:20
Jer 37:21
Jer 39:14

c 2Kl 25:8
2Kn 36:17

ROZDZ. 39

d Eze 24:1

e 2Kl 25:2
Jer 52:4

f 2Kl 25:4
Jer 52:7
Eze 33:21

g Jer 1:15

h Pwt 28:25

i 2Kl 25:4

j Pwt 1:7

k Jer 32:4
Jer 38:18

l Joz 5:10
Jer 52:8

m 2Kl 23:33
2Kl 25:6
2Kl 25:21
Jer 52:26

n Joz 13:5
Sdz 3:3
2Kl 17:24

o Jer 52:9

p 2Kl 25:7
Jer 52:10

q Pwt 28:34
Iz 13:16

sprawy nie słyszano. **28** Jeremiasz zaś dalej mieszkał na Dziedzińcu Straży,^a aż do dnia, w którym zdobyto Jerozolimę.^b A było to właśnie wtedy, gdy Jerozolima została zdobyta.^c

39 W dziewiątym roku Sedekiasza, króla Judy, w miesiącu dziesiątym,^d Nebukadrecar, król Babilonu, i całe jego wojsko nadciągnęli pod Jerozolimę i zaczęli ją oblegać.^e

2 W jedenastym roku Sedekiasza, w miesiącu czwartym, dziewiątego dnia tego miesiąca, zrobiono wyłom w mieście.^f

3 I wszyscy książęta króla Babilonu weszli i usiedli w Bramie Środkowej,^g mianowicie Nergal-Szarecer, Samgar-Nebu, sarsechim, rabsaris, rabmag Nergal-Szarecer i cała reszta książąt króla Babilonu.

4 A gdy tylko Sedekiasz, król Judy, i wszyscy wojownicy zobaczyli ich, zaczęli uciekać^h i nocą wychodzić z miasta drogą przez ogród królewski,ⁱ przez bramę między podwójnym murem; i wychodzili drogą Arabów.^j

5 A wojsko chaldejskie ruszyło za nimi w pościg^k i dopędziło Sedekiasza na pustynnych równinach Jerycha.^l Potem go zabrano i zaprowadzono do Nebukadrecara, króla Babilonu, do Ribli^m w krainie Chamat,ⁿ żeby ten powziął co do niego sądownicze rozstrzygnięcia.^o

6 I król Babilonu zaczął zabijać^p w Ribli synów Sedekiasza na jego oczach,^q król Babilonu pozabijał też wszystkich dostojników Judy.^r **7** A oczy Sedekiasza oślepił,^s po czym zakuli go w miedziane okowy, by go zaprowadzić do Babilonu.

r Jer 21:7; Jer 34:19; s 2Kl 25:7; Jer 52:11; Eze 12:13.

8 Dom króla i domy ludu Chaldejczycy spalili ogniem,^a a mury Jerozolimy zburzyli.^b **9** Resztę zaś ludu, którą pozostawiono w mieście, oraz zbiegów, którzy przeszli na jego stronę, i resztę ludu, którą pozostawiono, Nebuzaradan,^c dowódca straży przybocznej,^d uprowadził na wygnanie do Babilonu.^e

10 A niektórych z ludu, maluczkich, którzy nic nie mieli, Nebuzaradan, dowódca straży przybocznej, pozostawił w ziemi judzkiej;^f i w owym dniu zaczął im przydzielać winnice, a także prace przymusowe.^g

11 Ponadto Nebukadreccar, król Babilonu, wydał w sprawie Jeremiasza nakaz za pośrednictwem Nebuzaradana, dowódcy straży przybocznej, mówiąc: **12** „Weź go i miej na niego zwrócone oczy, i nie czyn mu nic złego.^h Ale jak on ci powie, tak z nim postąp”.ⁱ

13 Toteż Nebuzaradan,^j dowódca straży przybocznej, i rab-saris Nebuszazban, i rabmag Nergal-Szarecer oraz wszyscy przedniejsi mężowie króla Babilonu posłali – **14** tak, posłali i zabrali Jeremiasza z Dziedzińca Straży,^k i oddali go Gedaliaszowi,^l synowi Achikama,^m syna Szafana,ⁿ żeby go zaprowadził do swego domu, by mógł mieszkać pośród ludu.

15 A do Jeremiasza, gdy był zamknięty na Dziedzińcu Straży,^o doszło słowo Jehowy, mówiące: **16** „Idź i powiedz Etiopczykowi Ebed-Melechowi:^p Tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto urzeczywistniam na tym mieście swe słowa co do nieszczęścia, a nie dobra,^q i w owym dniu spełnią się one na twoich oczach”.^r

ROZDZ. 39

- a 2Kl 25:9
- b 2Kn 36:19
- c Iz 5:9
- d Jer 38:18
- e 2Kl 25:10
- f Neh 1:3
- g Jer 52:14
- h Jer 52:12
- i 2Kl 25:20
- j Jer 40:1
- k 2Kl 25:11
- l Jer 52:16
- m 2Kl 25:12
- n Jer 40:4
- o Prz 16:7
- p Prz 21:1
- q 2Kl 25:20
- r Jer 40:1
- s Jer 41:2
- t 2Kn 34:20
- u Jer 26:24
- v 2Kl 22:8
- w Jer 32:2
- x Jer 36:5
- y Jer 37:21
- z Jer 38:7
- aa 2Kn 36:21
- ab Dn 9:12
- ac Ps 91:8

szpalta 2

- a Ps 41:1
- b Ps 50:15
- c Ps 91:14
- d 2Sm 24:14
- e Jer 21:9
- f Jer 45:5
- g 1Kn 5:20
- h Ps 37:3
- i Ps 37:40
- j Ps 84:12
- k Jer 17:7

ROZDZ. 40

- e 2Kl 25:20
- f Jer 39:9
- g Jer 52:12
- h Joz 18:25
- i Sdz 4:5
- j Jer 39:14
- k Pwt 29:25
- l 1Kl 9:9
- m Jer 50:7
- n Dn 9:11
- o Rz 2:5
- p Jer 39:12
- q Rdz 20:15
- r 2Kl 25:22
- s Jer 39:14
- t Jer 41:2
- u 2Kl 22:12
- v 2Kn 34:20
- w Jer 26:24
- x 2Kl 22:8
- y Ezd 7:6
- z Prz 16:7
- aa Prz 21:1
- ab Jer 15:11

17 „I wyzwolę cię w owym dniu^a – brzmi wypowiedź Jehowy – i nie zostaniesz wydany w rękę mężów, których się lękaś”.^b

18 „Bo bez wątpienia zgoutę ci ocalenie i nie padniesz od miecza; i zachowasz swą duszę jako łup,^c gdyż mi zaufałeś^d – brzmi wypowiedź Jehowy”.

40 Słowo, które doszło od Jehowy do Jeremiasza, gdy Nebuzaradan,^e dowódca straży przybocznej, odesłał go z Ramy,^f wzięwszy go zakutego w kajdany pośród wszystkich wygnańców z Jerozolimy i z Judy, których prowadzono na wygnanie do Babilonu.^g **2** Wówczas dowódca straży przybocznej wziął Jeremiasza i powiedział do niego: „Jehowa, twój Bóg, zapowiedział to nieszczęście przeciw temu miejscu,^h **3** aby Jehowa to urzeczywistnił i uczynił, tak jak powiedział, gdyż zgromadziłeś przeciw Jehowie i nie byliście posłuszni jego głosowi. I ta rzecz was spotkała.ⁱ **4** A oto ja oswobodziłem cię dzisiaj z kajdan, które miałeś na rękach. Jeśli jest to dobre w twoich oczach, by pójść ze mną do Babilonu, to chodź, a będę miał oko zwrócone na ciebie.^j Lecz jeśli jest to złe w twoich oczach, by pójść ze mną do Babilonu, to się powstrzymaj. Spójrz! Cała ta ziemia jest przed tobą. Dokądkolwiek w twoich oczach jest dobre i słuszne pójść, tam idź”.^k

5 A gdy on jeszcze nie chciał wracać, Nebuzaradan rzekł: „Wróć do Gedaliasza,^l syna Achikama,^m syna Szafana,ⁿ którego król Babilonu ustanowił nad miastami Judy, i mieszkaj u niego pośród ludu; albo idź, dokądkolwiek jest to słuszne w twoich oczach, aby pójść”.^o

Potem dowódca straży przybocznej dał mu prowiant i podarunek i pozwolił mu odejść.^a **6** Jeremiasz przyszedł więc do Gedaliasza,^b syna Achikama, do Micpy^c i zamieszkał u niego pośród ludu, który pozostawiono w tej ziemi.

7 Po jakimś czasie wszyscy dowódcy wojsk, którzy byli w polu,^d oni i ich ludzie, usłyszeli, że król Babilonu ustanowił Gedaliasza, syna Achikama, nad tą ziemią i że ustanowił go nad mężczyznami i kobietami, i małymi dziećmi, i nad niektórymi spośród maluczkich tej ziemi, których nie uprowadzono na wygnanie do Babilonu.^e **8** Przybyli więc do Gedaliasza do Micpy, to jest Ismael,^f syn Netaniasza, oraz Jochanan^g i Jonatan, synowie Kareacha, i Serajasz, syn Tanchumeta, i synowie Efaia Netofatyty,^h i Jezaniasz,ⁱ syn Maakatyty,^j oni i ich ludzie.^k **9** A Gedaliasz,^l syn Achikama,^m syna Szafana,ⁿ zaczął przysięgać^o im oraz ich ludziom, mówiąc: „Nie lekajcie się służyć Chaldejczykom. Dalej mieszkajcie w tej ziemi i służcie królowi Babilonu, a będzie się wam dobrze wiodło.^p **10** A co do mnie – oto mieszkam w Micpie,^q aby stać przed Chaldejczykami, którzy do nas przyjdą. Wy zaś zbierajcie wino^r i letnie owoce, i oliwę i wkładajcie je do swych naczyń, i mieszkajcie w miastach, które zajęliście.”

11 Również wszyscy Żydzi, którzy byli w Moabie i pośród synów Ammona, i w Edomie oraz ci, którzy byli we wszystkich innych krainach,^s usłyszeli, że król Babilonu darował Judzie ostatek i że ustanowił nad nimi Gedaliasza,^t syna Achikama,

ROZDZ. 40

- a Dz 27:3
- b Jer 39:14
- c Sdz 20:1
- d 1Kl 15:22
- e 2Kl 25:23
- f 2Kl 25:22
- g Jer 41:11
- h 2Sm 23:28
- i 1Kn 2:54
- j Pwt 3:14
- k Jer 41:3
- l 2Kl 25:22
- m 2Kl 22:12
- n 2Kl 22:8
- o 1Sm 20:17
- p Ps 37:3
- q Jer 40:6
- r Pwt 16:13
- s Jer 24:9
- t Jer 39:14

szpalta 2

- a Sdz 20:1
- b Jer 41:11
- c Jer 40:8
- d Jer 40:7
- e Jer 41:10
- f Jer 40:8
- g 2Kl 25:23
- h Prz 22:3
- i Jer 41:11
- j 1Sm 26:8
- k 2Sm 21:17
- l 2Kl 25:22
- m 2Kl 22:12
- n Jer 41:2

ROZDZ. 41

- o 2Kl 25:23
- p 2Kl 25:25
- q Eze 17:13
- r 2Kl 25:25
- s Jer 40:6
- t Ps 41:9
- u 2Kl 25:25

syna Szafana. **12** I wszyscy Żydzi zaczęli wracać ze wszystkich miejsc, do których zostali rozproszeni, i przybywali do ziemi judzkiej, do Gedaliasza do Micpy.^a I zaczęli zbierać wino i letnie owoce w bardzo wielkiej ilości.

13 Jochanan^b zaś, syn Kareacha,^c i wszyscy dowódcy wojsk, którzy byli w polu,^d przyszli do Gedaliasza do Micpy. **14** I przemówili do niego: „Czyżbyś nie wiedział, że Baalis, król synów Ammona,^e wysłał Ismaela,^f syna Netaniasza,^g by zadał śmiertelny cios twojej duszy?” Lecz Gedaliasz, syn Achikama, nie wierzył im.^h

15 A Jochanan,ⁱ syn Kareacha, rzekł do Gedaliasza w miejscu ukrycia w Micpie: „Chcę więc pójść i zabić Ismaela, syna Netaniasza, a nikt się nie dowie.^j Dlaczego miałby on zadać śmiertelny cios twojej duszy i dlaczego wszyscy ci z Judy, którzy zostali zebrani wokół ciebie, mają zostać rozproszeni, a ostatek Judy ma zginąć?”^k **16** Lecz Gedaliasz,^l syn Achikama,^m rzekł do Jochanana, syna Kareacha: „Nie czyn tego, bo nieprawdą jest to, co mówisz o Ismaelu.”ⁿ

41 W siódmym miesiącu Ismael,^o syn Netaniasza, syna Elisamy^p z potomstwa królewskiego^q i z przedniejszych mężów króla, a wraz z nim dziesięciu innych mężów,^r przyszli do Gedaliasza, syna Achikama, do Micpy.^s I tam w Micpie zaczęli wspólnie spożywać chleb.^t **2** Potem Ismael, syn Netaniasza, i dziesięciu mężów, którzy z nim byli, wstali i zabili mieczem Gedaliasza, syna Achikama, syna Szafana.^u Tak

uśmiercił tego, którego król Babilonu ustanowił nad tą ziemią.^a **3** Ismael pozabijał też wszystkich Żydów, którzy byli u niego, to znaczy u Gedaliasza w Micpie, i Chaldeczyków, którzy się tam znajdowali, czyli wojowników.

4 A na drugi dzień po uśmierceniu Gedaliasza, gdy nikt o tym nie wiedział,^b **5** przyszli mężowie z Szechem,^c z Szilo^d i z Samarii,^e osiemdziesięciu mężów ze zgolonymi brodami^f i w rozdartych szatach, i z nacięciami na sobie,^g a w ręku nieśli ofiarę zbożową i wonną żywicę^h do domu Jehowy. **6** Wtedy Ismael, syn Netaniasza, wyszedł z Micpy, aby ich spotkać, a idąc, płakał.ⁱ I gdy tylko ich spotkał, odezwał się do nich: „Chodźcie do Gedaliasza, syna Achikama”. **7** Ale skoro tylko weszli do miasta, Ismael, syn Netaniasza, zaczął ich zabijać i wrzucać do cysterny, on i ludzie, którzy z nim byli.^j

8 Lecz dziesięciu mężów, którzy się wśród nich znajdowali, natychmiast powiedziało do Ismaela: „Nie uśmiercaj nas, bo mamy ukryte w polu skarby: pszenicę i jęczmień oraz oliwę i miód”.^k Toteż powstrzymał się i nie uśmiercił ich wraz z ich braćmi. **9** A cysterna, do której Ismael^l wrzucił wszystkie zwłoki pozabijanych mężczyzn, była wielką cysterną, wykonaną przez króla Aśę ze względu na Baasę, króla Izraela.^m Ją to Ismael, syn Netaniasza, napenił tymi zabitymi.

10 Potem uprowadził Ismael cały ostatek ludu, który był w Micpie,ⁿ córki królewskie^o i cały lud, który pozostał w Micpie,^p a który Nebuzaradan, do-

ROZDZ. 41

a Jer 40:7

b Jer 40:15

c Joz 24:32
1Kl 12:1d Joz 18:1
Jer 7:12

e 1Kl 16:24

f Kpl 19:27

g Pwt 14:1

h Kpl 2:1

i 2Sm 3:16

j Prz 1:16
Iz 59:7k Hl 2:4
Prz 13:8

Kzn 7:12

l 2Kl 25:23
Jer 40:8m 1Kl 15:22
2Kn 16:6

n Jer 40:12

o Jer 43:6

p Jer 43:5

szpalta 2

a Jer 40:7

b Jer 40:14

c Jer 42:1
Jer 43:2

d Jer 40:13

e 2Sm 2:13

f Jer 40:6

g 1Kl 20:20
Hl 21:30h 2Kl 25:23
Jer 42:1

i Jer 41:2

j Rdz 35:19
Sdz 17:7
1Kn 2:51k 2Kl 25:26
Iz 30:2Jer 42:14
Jer 43:7l Jer 21:4
Jer 37:5

m Jer 42:11

n Jer 41:2

o Jer 40:5

wódca straży przybocznej, oddał pod straż Gedaliaszowi, synowi Achikama.^a Tak Ismael, syn Netaniasza, uprowadził ich i odszedł, by się przedostać do synów Ammona.^b

11 Po jakimś czasie Jochanan,^c syn Kareacha, i wszyscy dowódcy wojsk,^d którzy z nim byli, usłyszeli o całej niegodziwości, jakiej się dopuścił Ismael, syn Netaniasza. **12** Toteż wzięli wszystkich mężczyzn i wyruszyli do walki przeciw Ismaelowi, synowi Netaniasza, i spotkali go przy obfitych wodach w Gibeonie.^e

13 A gdy tylko cały lud, który był z Ismaelem, zobaczył Jochanana, syna Kareacha, i wszystkich dowódców wojsk, którzy z nim byli, uradował się. **14** I cały lud, który Ismael uprowadził z Micpy,^f odwrócił się i zaczął iść z powrotem do Jochanana, syna Kareacha. **15** Natomiast Ismael, syn Netaniasza, uszedł^g z ośmioma mężami przed Jochananiem, żeby pójść do synów Ammona.

16 A Jochanan,^h syn Kareacha, i wszyscy towarzyszący mu dowódcy wojsk zabrali cały ostatek ludu, który Ismael, syn Netaniasza, uprowadził z Micpy, gdy zabił Gedaliasza,ⁱ syna Achikama – krzepkich mężczyzn, wojowników i żony, i małe dzieci, i dworzan, których przyprowadził z powrotem z Gibeonu. **17** Poszli więc i zamieszkali w miejscu noclegowym Kimhama, w pobliżu Betlejem,^j żeby iść dalej i wejść do Egiptu.^k **18** z powodu Chaldeczyków;^l bali się ich bowiem,^m gdyż Ismael, syn Netaniasza, zabił Gedaliasza, syna Achikama,ⁿ którego król Babilonu ustanowił nad tą ziemią.^o

42 Potem wszyscy dowódcy wojsk i Jochanan,^a syn Kareacha, i Jezaniasz,^b syn Hoszajasza,^c oraz cały lud, od najmniejszego do największego, podeszli **2** i rzekli do proroka Jeremiasza: „Niechże nasza prośba o łaskę dotrze przed twoje oblicze, a ty módl się za nas do Jehowy, swego Boga,^d za cały ten ostatek, bo z wielu pozostała nas garstka,^e jak nas widzą twoje oczy. **3** I oby Jehowa, twój Bóg, powiedział nam, jaką drogą mamy iść i co mamy czynić”.^f

4 Na to prorok Jeremiasz rzekł im: „Usłyszałem. Oto modłę się do Jehowy, waszego Boga, zgodnie z waszymi słowami;^g i na pewno oznajmię wam każde słowo, które Jehowa da wam w odpowiedzi.^h Nie zataję przed wami ani jednego słowa”.ⁱ

5 Oni zaś rzekli do Jeremiasza: „Niech Jehowa okaże się prawdziwym i wiernym świadkiem przeciwko nam,^j jeśli nie postąpimy dokładnie według każdego słowa, z którym Jehowa, twój Bóg, pośle cię do nas.^k **6** Czy jest ono dobre, czy złe, będziemy posłuszni głosowi Jehowy, naszego Boga, do którego cię posyłamy, aby się nam dobrze wiodło, dlatego że jesteście posłuszni głosowi Jehowy, naszego Boga”.^l

7 A po dziesięciu dniach doszło do Jeremiasza słowo Jehowy.^m **8** Wezwał więc Jochanana, syna Kareacha, i wszystkich dowódców wojsk, którzy z nim byli, i cały lud, od najmniejszego do największego;ⁿ **9** i przemówił do nich: „Oto, co rzekł Jehowa, Bóg Izraela, do którego mnie posłałście, bym przedłożył mu waszą prośbę o łaskę:^o **10** „Jeśli istotnie będziecie mieszkać

ROZDZ. 42

- a Jer 40:8
Jer 40:13
Jer 41:11
- b 2Kl 25:23
- c Jer 43:2
- d 1Sm 7:8
1Sm 12:19
Iz 37:4
Jak 5:16
- e Kpl 26:22
Pwt 28:62
Iz 1:9
- f Ezd 8:21
Prz 3:6
- g 1Sm 12:23
- h 1Kl 22:14
- i 1Sm 3:18
Dz 20:20
- j Sdz 11:10
1Sm 12:5
Mi 1:2
Mal 3:5
- k Wj 19:8
Pwt 5:27
- l Pwt 5:33
Pwt 6:3
Jer 7:23
- m 2Pt 1:21
- n Jer 41:16
Jer 42:1
- o Jer 42:2

szpalta 2

- a Ps 37:3
- b Jer 24:6
Jer 31:28
Jer 33:7
- c Pwt 32:36
Jer 18:8
Jer 26:19
Mi 7:18
- d Jer 41:18
- e 2Kn 32:7
- f Ps 46:7
Ps 68:20
Iz 43:5
Rz 8:31
- g Wj 34:6
Neh 9:31
Ps 106:45
Prz 16:7
Dn 9:9
- h Jer 44:16
- i Jer 43:7
- j Lb 11:5
- k Pwt 17:16
Jer 44:12
- l Pwt 28:45
Prz 13:21
Eze 11:8
- m Jer 44:13
Jer 44:27
- n Jer 44:12
- o Jer 24:10
Jer 42:22
- p Jer 44:14
Jer 44:28
- q 2Kl 25:9
2Kn 34:25
2Kn 36:16
Jer 7:20
Jer 39:8
Jer 52:4
Lam 2:4
Nah 1:6

w tej ziemi,^a to odbuduję was, a nie zburzę, i zasadzę was, a nie wykorzenię;^b bo pożałuję nie-szczęścia, które na was sprowadziłem.^c **11** Nie bójcie się króla Babilonu, którego się boicie”.^d

„Nie bójcie się go^e – brzmi wypowiedź Jehowy – bo ja jestem z wami, by was wybacić i wyzwolić z jego ręki.^f **12** Obdarzę was też zmiłowaniem i on się nad wami zmiłuje, i pozwoli wam wrócić do waszej ziemi.^g

13 „Lecz jeśli powiecie: „Nie; nie będziemy mieszkać w tej ziemi!”, by nie usłuchać głosu Jehowy, swego Boga,^h **14** mówiąc: „Nie, lecz wejdziemy do ziemi egipskiej,ⁱ gdzie nie będziemy widzieć wojny i nie będziemy słyszeć dźwięku rogu, i nie będziemy łaknąć chleba; i właśnie tam zamieszkamy”,^j **15** to teraz, ostatku Judy, słuchaj słowa Jehowy. Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Jeśli rzeczywiście zwrócićcie swe oblicza, by wejść do Egiptu, i wejdziecie, by się tam osiedlić jako przybysze,^k **16** to miecz, którego się lękacie, dosięgnie was tam w ziemi egipskiej,^l a klęska głodu, której się boicie, podaży tuż za wami do Egiptu;^m i tam pomrzecie.ⁿ **17** A wszyscy ludzie, którzy zwrócili swe oblicza, by wejść do Egiptu i osiedlić się tam jako przybysze, poniosą śmierć od miecza, od klęski głodu i od zarazy;^o i nikt z nich nie pozostanie przy życiu ani nie ocaleje – z powodu nieszczęścia, które na nich sprowadzam”.^p

18 „Oto bowiem, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Jak mój gniew i moja złość zostały wylane na mieszkańców Jerozolimy,^q tak moja złość zostanie wylana na was z powodu waszego wejścia do Egiptu

i staniecie się kłatwą i dziwowskim, i przekleństwem, i hańbą,^a i już nigdy nie ujrzyte tego miejsca.^b

19 „Jehowa wypowiedział się przeciwko wam, ostatku Judy. Nie wchodźcie do Egiptu.^c Niechybnie poznacie, że dzisiaj złożyłem świadectwo przeciwko wam,^d **20** iż zawiniliście przeciw swym duszom;^e posłałście mnie bowiem do Jehowy, swego Boga, mówiąc: 'Módl się za nas do Jehowy, naszego Boga; i wszystko, co mówi Jehowa, nasz Bóg, powiedz nam, a tak postąpimy'.^f **21** I dzisiaj mówię do was, lecz wy i tak nie usłuchacie głosu Jehowy, swego Boga, ani niczego, z czym on mnie do was posłał.^g **22** Niechże więc będzie wam wiadomo, że poniesiecie śmierć od miecza,^h od klęski głodu i od zarazy w miejscu, do którego chcecie wejść, by się osiedlić jako przybysze”.ⁱ

43 A gdy tylko Jeremiasz przestał mówić do całego ludu wszystkie słowa Jehowy, ich Boga, z którymi Jehowa, ich Bóg, posłał go do nich, tak, wszystkie te słowa,^j **2** Azariasz, syn Hoszajasza,^k i Jochanan,^l syn Kareacha, oraz wszyscy zuchwali mężowie^m odezwali się do Jeremiasza: „Mówisz nieprawdę.ⁿ Jehowa, nasz Bóg, nie posłał cię, mówiąc: 'Nie wchodźcie do Egiptu, by się tam osiedlić jako przybysze’”.^o **3** To Baruch,^p syn Neriasza, podburza cię przeciwko nam, aby nas wydano w rękę Chaldejczyków, by nas uśmiercili lub powiedli na wygnanie do Babilonu”.^q

4 I Jochanan, syn Kareacha, i wszyscy dowódcy wojsk oraz cały lud nie usłuchali głosu Je-

ROZDZ. 42

a Jer 18:16
Jer 24:9
Jer 29:18

b Jer 22:10
Jer 22:27

c Pwt 17:16
Iz 30:3
Iz 31:1

d 2Kń 24:19
Neh 9:26
Mal 3:5

e Prz 8:36
f Jer 42:2

g Jer 7:24
Za 7:11

h Jer 43:11
Eze 6:11
i Oz 9:6

ROZDZ. 43

j Jer 1:17
Jer 26:8
Jer 42:5

k Jer 42:1

l Jer 40:13
Jer 41:16

m Ps 123:4
Prz 11:2

n Prz 21:24
Prz 29:20

o Jer 5:12

p Jer 36:4
Jer 45:1

q Jer 38:4

szpalta 2

a Neh 9:16

b Ps 37:3

c Jer 40:10

d Jer 41:10

e Jer 39:10
Jer 40:7

f 2Kl 25:22

g 2Kń 34:20
Jer 26:24

h 2Kl 22:8

i Jer 36:26
Jer 45:1

j Iz 19:18

k Iz 30:4
Jer 2:16
Jer 44:1
Eze 30:18

l Jer 13:1
Jer 19:1

m Dn 2:21
Dn 5:18

n Jer 25:9
Jer 27:6
Eze 29:20

o Jer 25:19
Jer 46:2
Jer 46:13
Eze 29:19
Eze 30:4
Eze 30:18

p Jer 15:2
Jer 44:13
Eze 5:12
Za 11:9

q Wj 12:12
Iz 19:1
Jer 46:25
r Iz 49:18

howy,^a by dalej mieszkać w ziemi judzkiej.^b **5** Toteż Jochanan, syn Kareacha, i wszyscy dowódcy wojsk wzięli cały ostatek Judy, który powrócił ze wszystkich narodów, do których zostali rozproszeni, by chwilowo przebywać w ziemi judzkiej^c — **6** krzepkich mężczyzn i żony, i małe dzieci, i córki królewskie,^d i każdą duszę, którą Nebuzaradan,^e dowódca straży przybocznej, pozostawił z Gedaliaszem,^f synem Achikama,^g syna Szafana,^h a także proroka Jeremiasza i Barucha,ⁱ syna Neriasza. **7** I przybyli do ziemi egipskiej,^j bo nie usłuchali głosu Jehowy; i w końcu przybyli aż do Tachpanches.^k

8 Potem doszło do Jeremiasza w Tachpanches słowo Jehowy, mówiące: **9** „Weź do ręki wielkie kamienie i na oczach mężów żydowskich ukryj je w zaprawie na ceglany tarasie znajdującym się przy wejściu do domu faraona w Tachpanches.^l **10** I powiedz im: 'Tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto posyłam i sprowadzę Nebukadreccara, króla Babilonu,^m mego sługę,ⁿ i postawię jego tron nad tymi kamieniami, które ukryłem, a on rozciągnie nad nimi swój okazały namiot. **11** I wejdzie, i uderzy na ziemię egipską.^o Kogo ma spotkać śmiertelna plaga, tego dotknie śmiertelna plaga, a kogo niewola, ten pójdzie do niewoli, a kogo miecz, ten pójdzie pod miecz.^p **12** Wznieć też ogień w domach bogów Egiptu;^q on zaś je spali i uprowadzi do niewoli, i owinie się w ziemię egipską, tak jak pasterz owija się w swą szatę,^r i wyjdzie stamtąd w pokoju. **13** I porozbija kolumny w Bet-Szemesz, które jest

w ziemi egipskiej, a domy bogów Egiptu spali ogniem””.

44 Słowo, które doszło do Jeremiasza dla wszystkich Żydów mieszkających w ziemi egipskiej,^a mieszkających w Migdol^b i w Tachpanches,^c i w Nof,^d i w ziemi Patros,^e mówiące: **2** „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Sami widzieliście całe nieszczęście, które sprowadziłem na Jerozolimę^f i na wszystkie miasta Judy, i oto dzisiaj są miejscem spustoszoneym, i nie ma w nich mieszkańca.^g **3** Jest tak z powodu niegodziwości, której się dopuszczali, by mnie obrażać, chodząc i sprawiając, by wznosił się dym ofiarny,^h oraz pełnią służbę dla innych bogów, którzy nie byli znani ani im, ani wam, ani waszym praojcom.ⁱ **4** I posyłałem do was wszystkich moich sług, proroków, wstając wcześniej i posyłając,^j i mówiłem: „Proszę, nie czynicie tej obrzydliwości, którą znienawidziłem”.^k **5** Lecz oni nie słuchali^l ani nie nakłonili swego ucha, aby się odwrócić od swej niegodziwości i już nie sprawać, by wznosił się dym ofiarny dla innych bogów.^m **6** Toteż moja złość i mój gniew był wylany i płonął w miastach Judy oraz na ulicach Jerozolimy;ⁿ i stały się miejscem spustoszoneym, bezludnym pustkowiem, jak to jest dzisiaj”.^o

7 „A oto, co rzekł Jehowa, Bóg Zastępów, Bóg Izraela: „Dlaczego ściągacie na swe dusze wielkie nieszczęście,^p żeby zgładzić spośród siebie mężczyznę i kobietę, dziecko i oeska^q – spośród Judy – tak iż nie pozostawiacie sobie ostatka, **8** obrażając mnie działami swoich rąk przez to, że za waszą sprawą wznosi się dym ofiarny

ROZDZ. 44

- a Jer 43:7
- b Eze 29:10
- c Eze 30:6
- d Jer 2:16
- e Jer 30:18
- f Iz 19:13
- g Jer 46:14
- h Eze 30:16
- i Oz 9:6
- j Jer 44:15
- k Eze 29:14
- l Eze 30:14
- m 2Kl 25:10
- n 2Kn 36:17
- o Jer 39:8
- p Jer 52:14
- q Jer 9:11
- r Lam 1:1
- s Jer 11:17
- t Pwt 13:6
- u Pwt 29:26
- v Pwt 32:17
- w Jer 19:4
- x Jer 22:9
- y 2Kn 36:15
- z Iz 65:2
- aa Jer 7:25
- ab Jer 25:4
- ac Jer 26:5
- ad Jer 29:19
- ae Jer 35:15
- af k Jer 16:18
- ag l 2Kn 36:16
- ah Ps 81:11
- ai m Jer 19:13
- aj n Kpl 26:28
- ak Jer 42:18
- al o Iz 6:11
- am Jer 35:17
- an Jer 39:8
- ao Jer 52:14
- ap p Lb 16:38
- aq Jer 7:19
- ar q Wj 34:7

szpalta 2

- a Wj 20:5
- b Pwt 32:16
- c Jer 25:6
- d 1Ko 10:20
- e 1Kl 9:7
- f Jer 24:9
- g Jer 42:18
- h Eze 9:13
- i Neh 9:18
- j Dn 9:6
- k 2Kl 21:20
- l 2Kl 24:9
- m 1Kl 11:3
- n 1Kl 21:25
- o f Jer 44:15
- p g Ps 51:17
- q h Prz 28:14
- r Jer 36:24
- s i Neh 9:26
- t j Pwt 6:2
- u Eze 20:13
- v k Kpl 17:10
- w Kpl 20:5
- x Jer 21:10
- y Am 9:4
- z l Jer 42:15
- aa m Eze 30:13
- ab n Jer 42:22
- ac o Jer 42:18

dla innych bogów^a w ziemi egipskiej, do której wchodzić, by się osiedlić jako przybysze – aby spowodować własną zagładę i aby stać się przekleństwem i hańbą pośród wszystkich narodów ziemi?^b **9** Czy zapomnieliście o złych czynach waszych praojców^c i o złych czynach królów Judy,^d i o złych czynach ich żon,^e i o waszych złych czynach, i złych czynach waszych żon^f – których się dopuszczano w ziemi judzkiej i na ulicach Jerozolimy? **10** I aż po dziś dzień nie czuli się zdruzgotani,^g i nie zlekli się^h ani nie chodzili według mego prawaⁱ i moich ustaw, które położyłem przed wami i przed waszymi praojcami”.^j

11 „Dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto zwracam swe oblicze przeciwko wam na nieszczęście i na wytracenie całej Judy.^k **12** I wezmę ostatki Judy, który zwrócił swe oblicza, by wejść do ziemi egipskiej, żeby się tam osiedlić jako przybysze,^l i wszyscy oni na pewno wyginą w ziemi egipskiej.^m Padną od miecza i wyginą wskutek klęski głodu,ⁿ od najmniejszego do największego; poniosą śmierć od miecza i od klęski głodu. I staną się kłatwą, dziwowskim i przekleństwem, i hańbą.^o **13** I dokonam rozrachunku z tymi, którzy mieszkają w ziemi egipskiej, tak jak dokonałem rozrachunku z Jerozolimą – mieczem, klęską głodu i zarazą.^p **14** I z ostatka Judy w ziemi egipskiej, który wchodzi, by się tam osiedlić jako przybysze,^q nikt nie ocalać ani nie pozostanie przy życiu, żeby wrócić do ziemi judzkiej,

ku której kierują pragnienie swej duszy, by wrócić i tam mieszkać;^a bo nie wrócą, z wyjątkiem niektórych ocalałych”.

15 A wszyscy mężczyźni, którzy wiedzieli, że ich żony sprawiają, iż wznosi się dym ofiarny dla innych bogów,^b i wszystkie żony, które stały jako wielki zbór, i cały lud mieszkający w ziemi egipskiej,^c w Patros,^d odpowiedzieli Jeremiaszowi, mówiąc: **16** „Jeśli chodzi o słowo, które wypowiedziałeś do nas w imieniu Jehowy, nie słuchamy cię;^e **17** lecz z całą pewnością spełnimy każde słowo, które wyszło z naszych ust,^f i będziemy sprawać, by dla „królowej niebios”^g wznosił się dym ofiarny, i wylewać dla niej ofiary płynne,^h tak jak my samiⁱ i nasi praojcowie,^j nasi królowie^k i nasi książęta czynili w miastach Judy i na ulicach Jerozolimy, gdy byliśmy syć chleba i dobrze się nam wiodło, i nie oglądaliśmy żadnego nieszczęścia.^l **18** A od czasu, gdy przestaliśmy sprawać, by dla „królowej niebios”^m wznosił się dym ofiarny, i wylewać dla niej ofiary płynne, wszystkiego nam brakuje i ginimy od miecza i klęski głodu.”

19 „A gdy sprawialiśmy, by dla „królowej niebios”^o wznosił się dym ofiarny, i byliśmy skłonne wylewać dla niej ofiary płynne,^p czyż to bez pytania się naszych mężów piekłyśmy dla niej placki ofiarne, by sporządzić jej wizerunek i wylewać dla niej ofiary płynne?”^q

20 Wtedy Jeremiasz przemówił do całego ludu, do krzepkich mężczyzn i do żon oraz do całego ludu, który odpowiadał mu słowem, i rzekł: **21** „Jeśli chodzi o dym ofiarny, którym kadziliś-

ROZDZ. 44

a Jer 22:27

b Pwt 13:6

Pwt 13:8

Jer 44:9

c Jer 43:7

d Jer 44:1

e Prz 21:29

Iz 3:9

Jer 6:16

Jer 44:5

f Lb 30:12

Ps 17:10

Prz 1:31

g Pwt 4:19

Pwt 17:3

Jer 44:19

h Pwt 32:38

Jer 7:18

i Jer 32:29

j 2Kl 17:16

Neh 9:34

Ps 106:6

k 2Kl 23:26

2Kn 36:12

Dn 9:8

l Wj 16:3

m Pwt 4:19

Jer 7:18

n Hi 21:14

Ps 73:12

o Pwt 4:19

Jcr 44:17

p Iz 57:6

Jer 7:18

q Lb 30:11

Lb 30:14

2Kn 21:6

szpalta 2

a Jer 11:13

Eze 16:24

b 1Kl 14:22

c 1Kl 11:33

Ps 79:8

d 1Kl 15:3

2Kn 21:11

2Kn 25:14

2Kn 33:3

Jer 44:17

e Jer 32:32

Eze 8:12

f Oz 7:2

Am 8:7

g Eze 7:3

h 1Kl 9:8

Ps 107:34

Jer 25:11

Lam 2:15

Eze 11:21

Eze 33:29

i Jer 44:8

j Lam 1:8

k 2Kn 36:16

Jer 44:5

l Ps 119:150

m 1Kl 9:9

Neh 13:18

Dn 9:11

n Jer 43:7

Jer 46:14

o Jer 44:15

p Iz 30:1

Iz 52:2

cie w miastach Judy i na ulicach Jerozolimy,^a wy^b i wasi praojcowie,^c wasi królowie^d i wasi książęta^e oraz lud tej ziemi, czyż nie na to wspomniał Jehowa i czyż nie to przyszło mu do serca?^f **22** Toteż Jehowa już nie mógł dłużej tego znosić z powodu niegodziwości waszych postępków, z powodu obrzydliwości, których się dopuściliście,^g i tak wasza ziemia stała się miejscem spustoszonemu i dziwowiskiem oraz przekleństwem, bez żadnego mieszkańca, jak to jest dzisiaj.^h **23** Ponieważ sprawialiście, by wznosił się dym ofiarny,ⁱ i grzeszyliście przeciw Jehowie,^j i nie byliście posłuszni głosowi Jehowy,^k i nie chodziliście według jego prawa^l i jego ustaw oraz jego przypomnień, więc spotkało was to nieszczęście, jak to jest dzisiaj.”^m

24 Jeremiasz rzekł jeszcze do całego ludu i do wszystkich kobiet: „Słuchaj słowa Jehowy, cała Judo, która jesteś w ziemi egipskiej.”ⁿ **25** Oto, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Wy i wasze żony,^o również wy, kobiety, oznajmiacie swymi ustami (a swymi rękami już spełniliście), mówiąc: „Niezawodnie dochowamy ślubów, które złożyliśmy,^p że będziemy sprawać, by dla „królowej niebios”^q wznosił się dym ofiarny, i wylewać dla niej ofiary płynne”.^r Wy, kobiety, niezawodnie będziecie spełniać swe śluby i niezawodnie będziecie dochowywać swych ślubów”.

26 „Dlatego słuchaj słowa Jehowy, cała Judo, która mieszkasz w ziemi egipskiej:^s „Oto przysiągłem na swoje wielkie imię^t— rzekł Jehowa— że moje

q Pwt 4:19; Pwt 17:3; Jer 7:18; r Jer 44:17; s Jer 43:7; t Rdz 22:16; Heb 6:13.

imię już nie będzie wzywane ustami żadnego męża judzkiego,^a mówiącego: „Jako żyje Wszechwładny Pan, Jehowa!”^b – w całej ziemi egipskiej. **27** Oto czuwam ku ich nieszczęściu, a nie ku dobru;^c i wszyscy mężowie judzcy, którzy są w ziemi egipskiej, ginąć będą od miecza i od klęski głodu, aż wyginą.^d **28** Ci zaś, którzy ujdą przed mieczem, powrócą z ziemi egipskiej do ziemi judzkiej, nieliczni;^e a wszyscy z ostatka Judy, którzy przybywają do ziemi egipskiej, by zamieszkać tam jako przybysze, poznają, czyje słowo się sprawdza – moje czy ich”’.^f

29 „A oto znak dla was^g – brzmii wypowiedź Jehowy – że zwracam uwagę na was w tym miejscu, byście poznali, iż moje słowa z całą pewnością sprawdzą się na was ku nieszczęściu:^h **30** Tak rzekł Jehowa: „Oto wydadę faraona Chofre, króla Egiptu,ⁱ w rękę jego nieprzyjaciół i w rękę tych, którzy nastają na jego duszę,^j tak jak wydałem Sedekiasza, króla Judy, w rękę Nebukadreccara, króla Babilonu, jego nieprzyjaciela i tego, który nastawał na jego duszę”’.^k

45 Słowo, które prorok Jeremiasz oznajmił Baruchowi,^l synowi Neriasza, gdy ten w czwartym roku Jehojakima,^m syna Jozjasza, króla Judy, spisywał w księdze te oto słowa z ust Jeremiasza,ⁿ mówiące:

2 „Oto, co Jehowa, Bóg Izraela, rzekł o tobie, Baruchu: **3** „Powiedziałeś: „Biada mi teraz,^o bo Jehowa dodał smutek do mego bólu! Zmęczyłem się wzdychaniem i nie znalazłem miejsca na odpoczynek”’.^p

4 „Masz mu tak powiedzieć: „Tak rzekł Jehowa: „Oto, co zbudowałem, burzę, a co zasadzi-

ROZDZ. 44

a Eze 20:39

b Iz 48:2

Jer 5:2

c Jer 1:10

Jer 4:18

Jer 5:19

Jer 11:17

Jer 21:10

Jer 31:28

Eze 7:6

d Jer 44:12

e Kpl 26:44

Iz 27:13

Jer 44:14

f Ps 33:11

Iz 55:11

g 1Sm 2:34

1Sm 10:7

2Kl 20:9

h Iz 40:8

i Jer 46:25

Eze 29:3

Eze 30:10

j Jer 43:12

Jer 46:24

k 2Kl 25:7

Jer 34:21

Jer 39:5

Jer 52:9

ROZDZ. 45

l Jer 32:12

Jer 43:3

m Jer 25:1

Jer 36:1

n Jer 36:4

Jer 36:32

o Jer 15:10

p Jer 8:18

szpalta 2

a Iz 5:5

Jer 31:28

b Rz 12:16

1Ko 7:31

1Tm 6:6

Heb 13:5

c Flp 1:10

d Iz 66:16

Jer 25:26

Sof 3:8

e Jer 21:9

Jer 39:18

Jer 43:6

ROZDZ. 46

f Jer 1:10

Jer 25:15

g Jer 25:19

Eze 29:2

Eze 32:2

h 2Kl 23:29

2Kn 35:20

i Iz 10:9

j 2Kl 23:36

2Kn 36:5

Jer 25:1

Jer 36:1

k Jer 51:11

l 1Sm 17:5

m 2Kl 7:7

n Iz 19:16

Jer 6:25

Jer 49:29

Eze 32:10

łem, wykorzeniam, po prostu całą tę ziemię.^a **5** A ty szukasz dla siebie wielkich rzeczy.^b Nie szukaj”’.^c

„Oto bowiem sprowadzam nieszczęście na wszelkie ciało^d – brzmii wypowiedź Jehowy – a tobie dam twoją duszę jako łup we wszystkich miejscach, do których byś poszedł”’.^e

46 Oto, co doszło do proro-
ka Jeremiasza jako słowo
od Jehowy o narodach:^f **2** W
sprawie Egiptu,^g o wojsku faraona
Necho, króla egipskiego,^h który
się znalazł nad rzeką Eufrat
pod Karkemisz,ⁱ a którego Nebu-
kadreccar, król Babilonu, pokonał
w czwartym roku Jehojakima,^j
syna Jozjasza, króla Judy:
3 „Ustawcie puklerz i wielką
tarczę i przystąpcie do bitwy.^k
4 Zaprzęgajcie konie, wsiadaj-
cie, jeźdźcy, i ustawcie się z za-
łożonym hełmem. Wypolerujcie
dzidy. Przywdziejcie pancerze.^l

5 „Dlaczego zobaczyłem ich
przerazonych? Zawracają, a ich
mocarze są roztrzaskani; i fak-
tycznie uciekli, i się nie odwróci-
li.^m Trwoga dookoła”’ⁿ – brzmii
wypowiedź Jehowy. **6** „Niech
szybki nie próbuje zbiec i niech
mocarze nie próbuje ujsć.^o Na
północy^p nad brzegiem rzeki
Eufrat potknęli się i upadli”’.^q

7 „Któż to wzbiera jak Nil,
jak rzeki, których wody się bu-
rzą?”^r **8** Egipt wzbiera jak Nil,^s
a wody burzą się jak rzeki.^t I mó-
wi: „Podniosę się. Pokryję zie-
mię. Bez trudu zniszczę miasto
i jego mieszkańców”’.^u **9** Ru-
szajcie, konie, i jedźcie szaleń-
czo, rydwany! I niech wyruszą
mocarze, z Kusz^v i Put,^w

o Ps 33:16; p Jer 1:14; Jer 6:1; Jer 25:9; q 2Kl 24:7; Iz 8:15; r Iz 8:7; Jer 47:2; s Eze 29:3; t Eze 32:2; u 2Kn 35:20; v Rdz 10:6; 1Kn 1:8; w Eze 27:10; Eze 38:5; Nah 3:9.

kotrzy posługują się tarczą, oraz Ludyjczycy,^a kotrzy posługują się łukiem i go napinają.

10 „A ów dzień należy do Wszechwładnego Pana, Jehowy Zastępów, dzień pomsty do pomszczenia się na jego wrogach.^b I miecz pożre i się zasyci, i napije się do woli ich krwi, bo Wszechwładny^c Pan, Jehowa Zastępów, ma ofiarę^d w ziemi północnej nad rzeką Euftrat.^e

11 „Wyrusz do Gileadu i nadrž balsamu,^f dziewicza córo egipska.^g Na próżno namnożyłaś sobie leków. Nie ma dla ciebie żadnego polepszenia.^h **12** Narody usłyszały twoją hańbę,ⁱ a twój krzyk napelnił kraj.^j Bo się potknęli, mocarz o mocarza.^k Obaj razem upadli^l”.

13 Słowo, które Jehowa rzekł do proroka Jeremiasza o tym, że nadciąga Nebukadreccar, król Babilonu, by pobić ziemię egipską:¹ **14** „Opowiedzcie to w Egipcie i ogłoszcie to w Migdol,^m ogłoszcie to również w Nofⁿ i w Tachpanches.^o Mówcie: „Stań i przygotuj się,^p bo miecz pożerać będzie dookoła ciebie.^q

15 Dlaczego twoi mocarze zostali porwani?^r Nie oparli się, bo to Jehowa ich usunął.^s **16** Raz za razem wielu się potyka. I upadają. A mówią jeden do drugiego: „Wstań i wróćmy do naszego ludu i do ziemi naszych krewnych z powodu okrutnego miecza^t”. **17** Tam obwieścili: „Faraon, król Egiptu – to tylko hałas.^u Przepuścił okres święteczny^v”.

18 „Jako żyję – brzmi wypowiedź Króla, którego imię Jehowa Zastępów^w – nadciągając, będzie jak Tabor^x między górami i jak Karmel^y nad morzem. **19** Przygotuj sobie toboły na wygnanie^z – mieszkanko, córo^a

ROZDZ. 46

a Rdz 10:13

1Kn 1:11

Iz 66:19

Eze 30:5

b Iz 13:6

Jl 1:15

Jl 2:1

Sof 1:14

c Ps 141:8

d Pwt 32:42

Iz 34:6

Eze 39:17

Sof 1:7

e 2Kl 24:7

f Rdz 37:25

Jer 8:22

Jer 51:8

g Iz 47:1

Jer 14:17

h Jer 30:12

Eze 30:21

i Eze 32:9

j Jer 49:21

k Iz 19:2

l Jer 43:10

Eze 29:19

Eze 30:10

m Jer 44:1

Eze 29:10

Eze 30:6

n Iz 19:13

Jer 2:16

Oz 9:6

o Jer 43:7

Eze 30:18

p Jer 6:4

Jl 3:9

q Iz 34:6

Jer 2:30

Jer 12:12

Jer 46:10

r Wj 15:10

Sdz 5:21

Ps 18:4

s Ps 18:14

Ps 44:2

Ps 68:2

t 1Kl 20:11

Prz 12:24

Kzn 3:8

u Eze 29:3

v Iz 48:2

Jer 44:26

Jer 48:15

Mal 1:14

w Joz 19:22

Sdz 4:6

Ps 89:12

x 1Kl 18:42

y Eze 12:3

z Jer 48:18

a Jer 44:1

b Eze 32:15

Sof 2:5

c Jer 17:5

Jer 42:14

f Jer 43:11

Jer 44:30

g Jer 32:11

s Eze 29:14

t Iz 41:13

z Iz 43:1

Iz 44:2

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

Jer 30:10

egipska. Nof^a bowiem stanie się dziwowiskiem i zostanie podpalone, żeby nie miało żadnego mieszkańca.^b **20** Egipt to bardzo piękna jałówka. Moskit na pewno przyleci przeciw niej z północy.^c **21** Ponadto najemni żołnierze pośrodku niego są jak tuczne cielęta.^d Lecz oni także się usunęli;^e razem uciekli. Nie oparli się.^f Przyszedł bowiem na nich dzień nieszczęścia, czas zwrócenia na nich uwagi.^g

22 „Głos jego jest jak głos sunącego węża;^h bo pójdą pełni energii życiowej i z siekierami przybędą do niego, jak zbierający drewno. **23** Zetną jego lasⁱ – brzmi wypowiedź Jehowy – gdyż nie daloby się go przebyć. Bo stali się liczniejsi niż szarańcza^j i jest ich bez liku. **24** Córa^k egipska się zawstydzi. Zostanie wydana w rękę ludu z północy.^l

25 „Jehowa Zastępów, Bóg Izraela, powiedział: „Oto zwracam uwagę na Amona^m z Noⁿ i na faraona, jak również na Egipt i na jego bogów,^o i na jego królów,^p tak, na faraona i na wszystkich, którzy mu ufają.^q

26 „I wydam ich w rękę tych, którzy nastają na ich duszę, i w rękę Nebukadreccara, króla Babilonu,^r i w rękę jego sług; a potem będzie zamieszany jak za dawnych dni^s – brzmi wypowiedź Jehowy.

27 „A ty się nie lękaj, mój sługo Jakubie, i nie bądź przerażony, Izraelu.^t Bo oto wybawiam ciebie z daleka i twoje

e Jer 1:14; Jer 47:2; d Jer 50:27; e Jer 46:5; f Jer 46:15; g Ps 37:13; h Iz 29:4; i Eze 20:46; j Sdz 6:5; Sdz 7:12; Nah 3:17; k Jer 46:11; l Jer 1:15; Jer 47:2; Eze 30:10; m Nah 3:8; n Eze 30:14; o Wj 12:12; Iz 19:1; Jer 43:13; p 2Kl 7:6; q Iz 20:5; Iz 30:2; Iz 31:1; Jer 17:5; Jer 42:14; r Jer 43:11; Jer 44:30; Eze 32:11; s Eze 29:14; t Iz 41:13; Iz 43:1; Iz 44:2; Jer 30:10.

szpalta 2

a Jer 44:1

b Eze 32:15

Sof 2:5

potomstwo z ziemi ich niewoli.^a I powróci Jakub, i nie będzie niepokojony, i nie będzie miał trosk, i nie będzie nikogo, kto by przyprowadził do drżenie.^b **28** Ty zatem się nie lękaj, mój sługo Jakubie – brźmi wypowiedź Jehowy – bo ja jestem z tobą.^c Dokonam bowiem zagłady pośród wszystkich narodów, do których cię rozproszyłem,^d lecz jeśli chodzi o ciebie, nie dokonam zagłady.^e Będę jednak musiał odpowiednio cię ukarać^f i żadną miarą nie pozostawię cię bez ukarania’.”.^g

47 Słowo Jehowy, które doszło do proroka Jeremiasza o Filistynach,^h zanim faraon pobił Gazę.ⁱ **2** Tak rzekł Jehowa:

„Oto wody podnoszą się^j z północy^k i stały się wezbranym potokiem. I zaleją kraj oraz to, co go napelnia, miasto i jego mieszkańców.^l I ludzie krzycząc będą, a każdy mieszkaniec kraju będzie musiał wyc.^m **3** Na odgłos uderzających kopyt jego ogierów,ⁿ na turkot jego rydwanów wojennych,^o dudnienie jego kół,^p ojcowie nie obrócą się ku synom, gdyż opadną im ręce. **4** z powodu dnia, który nadchodzi, by złupić wszystkich Filistynów,^q by z Tyru^r i z Sydonu^s zgładzić każdego ocalałego, który pomagał.^t Bo Jehowa łupi Filistynów^u – którzy pozostali z wyspy Kaffor.^v **5** Na Gazę^w przyjdzie wyłysienie.^x Aszkelon^y został zmuszony do milczenia. Ostatku z ich niziny, jak długo będziesz robił na sobie nacięcia?^z

6 „Ach, mieczu Jehowy!^a Jak długo nie będziesz spoczywał? Wsuń się do pochwy.^b Uspokój się i milcz.

7 „Jak może on spoczywać, skoro sam Jehowa wydał mu na-

ROZDZ. 46

a Iz 11:11
Jer 23:3
Jer 32:37
Eze 39:27
Am 9:14

b Jer 23:6
Jer 33:16
Jer 50:19
Sof 2:7
Sof 3:20

c Ps 46:7
Iz 43:2
Jer 1:19
Jer 15:20
Jer 30:10
Rz 8:31

d Jer 25:9
e Jer 5:10
Jer 30:11
Am 9:8

f Jer 10:24
1 Ko 11:32
g Heb 12:5
Obj 3:19

h Jer 25:20
Eze 25:15
Sof 2:4

i Rdz 10:19
1 Ki 4:24
Am 1:6
Za 9:5

j Iz 8:7
k Jer 1:14
Jer 46:6

l 2 Ki 24:7
Jer 8:16
Jer 46:7

m Jer 46:12
n Sdz 5:22
Prz 21:31
Jer 8:16

o Nah 2:4
p Eze 26:10
Nah 3:2

q Iz 14:31
Jer 25:20
Am 1:8
Sof 2:5

r Iz 23:1
Jer 25:22
Eze 26:2
Jl 3:4
Am 1:9

s Iz 23:4
Jer 27:3
Eze 28:21

t Eze 30:8
u Eze 25:16
Am 1:8

v Rdz 10:14
Pwt 2:23

w Sof 2:4
x Iz 15:2

y Jer 25:20
Za 9:5

z Kpl 21:5
Pwt 14:1
Jer 16:6
Jer 48:37

a Pwt 32:41
Eze 21:3

b Eze 21:30

szpalta 2

a Eze 25:16

kaz? Jest skierowany na Aszkelon i na wybrzeże morskie.^a Na to go przeznaczył”.

48 Oto, co o Moabie^b rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela:^c „Biada Nebo,^d bo zostało złupione! Kiriataim^e doznało zawstydy, zostało zdobyte. Bezpieczne wzniesienie zostało okryte wstydem i wprowadzone w przerażenie.^f **2** Nie ma już sławy Moabu.^g W Cheszbonie^h obmyślono przeciwko niemu nieszczęście: „Chodźcie i wytraćmy go, by nie był narodem”.ⁱ

„Ty także, Madmenie, masz milczeć. Za tobą idzie miecz. **3** Odgłos krzyku dobiega z Choronaime,^j złupienie i wielka klęska. **4** Moab doznał klęski. Jego maleństwa sprawiły, że słychać krzyk. **5** Bo drogą wiodącą do Luchit^k wstępuje się z płaczem – jest płacz. Bo na drodze wiodącej w dół z Choronaime słyszano przeraźliwy krzyk z powodu tej klęski.^m

6 „Uciekajcie; ocalcie swe duszeⁿ i macie się stać podobni do drzewa jałowcowego na pustkowiu.^o **7** Ponieważ ufność pokładasz w swoich dziełach i skarbach, to i ty zostaniesz zdobyty.^p A Kemosz^q pójdzie na wygnanie.^r jednocześnie jego kapłani i jego książęta.^s **8** I wejdzie łupieżca do każdego miasta,^t i nie będzie miasta, które zdołałoby ocaleć.^u Nizina zaś zginie, a równina zostanie zniszczona – to, co powiedział Jehowa.

9 „Dajcie drogowskaz Moabowi, bo wyruszy, gdy będzie rozpadać się w ruiny;^v a jego miasta

ROZDZ. 48 b Rdz 19:37; c Iz 15:1; d Lb 32:38; e Joz 13:19; Eze 25:9; f Iz 15:2; Iz 16:12; g Iz 16:14; h Lb 32:37; Iz 16:8; i Ps 83:4; j Iz 15:5; Jer 48:34; k Lb 21:28; l Iz 15:5; m Lb 21:29; Iz 15:3; n Eze 18:23; o Hi 30:3; Jer 17:6; p Jer 9:23; Eze 7:19; Oz 10:13; q Lb 21:29; Sdz 11:24; 1 Ki 11:7; 2 Ki 23:13; r Iz 46:2; Jer 43:12; s Jer 49:3; t Jer 6:26; u Eze 25:9; v Iz 16:14.

staną się dziwowiskiem i nikt nie będzie w nich mieszkał.^a

10 „Przeklęty niech będzie ten, kto zlecenie Jehowy wykonuje niedbale,^b i przeklęty niech będzie ten, kto swój miecz powstrzymuje od krwi!

11 „Moabici już od samej młodości^c zażywają spokoju i nie są niepokojeni na swych osadach.^d Nie zostali przelani z jednego naczynia do drugiego naczynia i nie poszli na wygnanie. Dlatego w nich pozostał ich smak i nie zmienił się ich zapach.

12 „Oto więc nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – a posłę do nich tych, którzy przechylają naczynia, i przechylą ich;^e i opróżnią ich naczynia, a ich wielkie dzbany porozbijają. **13** I Moabici będą się musieli wstydzić Kemosza,^f tak jak ci z domu Izraela zawstydziła się Betel, swej ufności.^g **14** Jakże śmiecie mówić: „Jesteśmy mocarzami^h i wojownikami pełnymi energii życiowej”?

15 „Moab został złupiony i wyruszonego przeciw jego miastom.ⁱ A ich doborowi młodzieńcy poszli na rzeź^j – brzmi wypowiedź Króla, którego imię Jehowa Zastępów.^k

16 „Kłęska Moabitów się przybliży, a ich nieszczyćście bardzo się śpieszy.^l **17** Wszyscy wokół nich będą im współczuć – wszyscy, którzy znają ich imię.^m Powiedźcie: „Jakże została złamana różga siły, laska piękności!”

18 „Zejdź z chwały i siadź w pragnieniu, mieszkanko, córo^o Dibonu;^p bo przeciwko tobie wyruszył łupieżca Moabu. Obróci w ruinę twoje warownie.^q

19 „Stań i rozejrzyj się za drogą, mieszkanko Aroeru.^r Zapytaj tego, który ucieka, i tę, która

ROZDZ. 48

a Sof 2:9

b Lb 31:15

Sdz 5:23

1Sm 15:19

1Kl 20:42

c Ps 123:4

Prz 1:32

d Sof 1:12

e Eze 25:9

f Sdz 11:24

1Kl 11:7

Iz 45:16

g 1Kl 12:29

Oz 10:15

Am 5:5

h Ps 33:16

Prz 8:13

Prz 15:25

Kzn 9:11

Iz 2:12

Iz 16:6

i Iz 16:14

Jer 48:8

j Iz 34:2

k Ps 24:8

Jer 46:18

Dn 4:37

Mal 1:14

l Pwt 32:35

Iz 16:14

Eze 12:28

Eze 25:11

m Rz 1:32

n Iz 9:4

Iz 14:4

o Iz 47:1

Jer 46:19

p Lb 21:30

Joz 13:17

Iz 15:2

q Jer 48:8

r Lb 32:34

Pwt 2:36

2Sm 24:5

1Kn 5:8

szpalt 2

a 1Sm 4:14

b Iz 15:5

c Lb 21:13

Joz 13:9

Sdz 11:18

Iz 16:7

d Sof 2:9

e Lb 21:23

Sdz 11:20

Iz 15:4

f Joz 13:18

Joz 21:37

1Kn 6:79

g Lb 32:34

Jer 48:18

h Lb 32:3

1Kn 5:8

i Lb 32:37

Jer 48:1

j Lb 32:38

Joz 13:17

Eze 25:9

k Am 2:2

l Pwt 4:43

m Ps 75:10

n Hi 38:15

Ps 10:15

Ps 37:17

Eze 30:21

uchodzi. Powiedz: „Co się stało?”^a **20** Moab okrył się wstydem, bo został wprawiony w przeobrażenie.^b Wyj i krzycz. Powiedźcie w Arnonie,^c że Moab został złupiony. **21** I sąd nadszedł na równinną krainę,^d do Cholonu i Jahacu,^e i przeciw Mefaatowi,^f **22** i przeciw Dibonowi,^g i przeciw Nebo,^h i przeciw Bet-Diblataim, **23** i przeciw Kiriataim,ⁱ i przeciw Bet-Gamul, i przeciw Bet-Meon,^j **24** i przeciw Keriot,^k i przeciw Bocrze,^l i przeciw wszystkim miastom ziemi Moabu, dalekim i bliskim.

25 „Ścieto róg Moabu^m i złamano jego ramięⁿ – brzmi wypowiedź Jehowy. **26** Upijcie go,^o bo się pysznił na przekór Jehowie;^p a Moab tarzał się w swych wymiocinach^q i to on stał się przedmiotem szyderstwa.

27 „A czyż Izrael nie stał się dla ciebie przedmiotem szyderstwa?^r Albo czy przychwycono go wśród jawnych złodziei?^s Bo wzdygałeś się, ilekroć mówiłeś przeciw niemu.

28 „Opuśćcie miasta i przebywajcie na urwistej skale,^t mieszkańcy Moabu, i stańcie się podobni do gołębia, który wije swe gniazdo w okolicy wlotu do jamy^u.”

29 „Słyszeliśmy o pysze Moabu^v – jest on bardzo wyniosły – o jego wywyższaniu się i o jego pysze, i o jego wyniosłości, i o pyszałkowatości jego serca.”^w

30 „Sam poznałem jego furję – brzmi wypowiedź Jehowy – i tak już nie będzie; jego czcza

o Ps 75:8; Jer 25:15; p Jer 48:42; Eze 35:13; q Iz 19:14; r Ps 44:13; Prz 24:17; Lam 2:15; Sof 2:8; s Jer 2:26; t Sdz 6:2; u Lb 24:21; Ps 55:6; PnP 2:14; Jer 49:16; v Ps 94:2; Prz 8:13; Iz 16:6; Sof 2:10; w Hi 40:12; Prz 18:12; Iz 25:11; Jak 4:6.

gadaninę^a – już tak nie postąpią.^b **31** Dlatego będę wyl nad Moabem i będę krzyczał z powodu całego Moabu.^c Z powodu mieszkańców Kir-Cheres^d będzie się wdychać.

32 „Bardziej niż oplakują Jazer,^e będę oplakiwał ciebie, winorośli Sibmy.^f Twoje bujne latorośle przedostały się za morze. Siegnęły do morza, do Jazeru.^g Na twój letni owoc^h i na twoje winobranie spadł łupieżca.ⁱ **33** A radość i wesele odejto od sadu i od ziemi moabskiej.^j I sprawilem, że z winnej tłoczni zniknęło wino.^k Nikt nie będzie deptał z wykrzykiwaniem. Wykrzykiwanie nie będzie wykrzykiwaniem”.^l

34 „Od krzyku w Cheszbonie^m wydali swój głosⁿ aż do Eleale,^o aż do Jahacu,^p od Coaru^q aż do Choronaim,^r do Eglat-Szeliszia;^s bo nawet wody Nimrim^t staną się pustkowiami. **35** I spowoduję, że zniknie z Moabu – brzmi wypowiedź Jehowy – ten, kto przynosi dar ofiarny na wyżynę, i ten, kto sprawia, iż wznosi się dym ofiarny dla jego boga.^u **36** Dlatego moje serce będzie jęczeć nad Moabem jak flety;^v również nad mieszkańcami Kir-Cheres^w serce moje będzie jęczeć jak flety. Dlatego obfitość, którą wydawał, zniknie.^x **37** Bo na każdej głowie jest łysina,^y a każda broda jest ostrzyżona.^z Na wszystkich rękach są nacięcia,^a a na biodrach jest wór!”^b

38 „Na wszystkich dachach Moabu i na jego placach – wszędzie jest zawodzenie;^c bo rozbiłem Moab jak naczynie, w którym nie ma się upodobania”^d – brzmi wypowiedź Jehowy. **39** „Jakże się przeraził! Wycie! Jakże Moab podał tyły! Zawsty-

ROZDZ. 48

a Iz 16:6

Iz 44:25

Jer 50:36

b Ps 33:10

Prz 21:30

c Iz 15:5

d 2Kl 3:25

Iz 16:7

e Lb 21:32

Lb 32:35

Joz 21:39

f Lb 32:38

Joz 13:19

Iz 16:8

g Joz 13:25

h Jer 40:10

i Iz 16:9

Jer 48:8

j Jer 25:10

Jl 1:12

k Iz 5:10

Iz 7:23

l Iz 16:10

Jer 25:30

m Lb 21:25

Joz 13:17

Jer 48:2

n Iz 15:4

o Lb 32:37

Iz 16:9

p Lb 21:23

Pwt 2:32

Sdz 11:20

q Pwt 34:3

r Jer 48:3

s Iz 15:5

t Iz 15:6

u Lb 22:40

Iz 16:12

v Iz 15:5

Iz 16:11

Mt 9:23

w Jer 48:31

x Prz 11:4

Prz 18:11

Iz 15:7

Jer 17:11

y Jer 16:6

Jer 47:5

Mi 1:16

z Iz 7:20

Iz 15:2

a Kpl 19:28

1Kl 18:28

Jer 47:5

b Rdz 37:34

Eze 27:31

Dn 9:3

c Iz 15:3

Iz 22:1

d Jer 22:28

Oz 8:8

szpalta 2

a Iz 20:4

b Pwt 28:49

Lam 4:19

Oz 8:1

Hab 1:8

c Iz 8:8

Jer 49:22

d Iz 13:8

Iz 21:3

Jer 49:22

Mi 4:9

1Ts 5:3

dził się.^a I stał się Moab przedmiotem szyderstwa i czymś przerażającym dla wszystkich wokół niego”.

40 „Bo tak rzekł Jehowa: „Oto jak orzeł, który nagle atakuje,^b tak ktoś rozłożył skrzydła nad Moabem.”^c **41** Miasta zostaną zdobyte, a jego umocnione miejsce – zajęte. Serce mocarzy Moabu stanie się w owym dniu jak serce żony mającej bóle porodowe”.^d

42 „I Moab zostanie unicestwiony, żeby nie był ludem,^e bo pysznił się na przekór Jehowie.^f **43** Groza i jama, i pułapka na ciebie, mieszkańcu Moabu”^g – brzmi wypowiedź Jehowy. **44** „Každy, kto ucieka przed grozą, wpadnie w jamę, a kto wyjdzie z jamy, zostanie schwytanym w pułapkę”.^h

„Sprowadzę bowiem na niego, na Moab, rok, w którym zwrócę na nich uwagę”ⁱ – brzmi wypowiedź Jehowy. **45** „W cień Cheszbonu zatrzymali się uciekający, pozbawieni mocy. Bo ogień wyjdzie z Cheszbonu,^j a płomień z Sychona;^k i strawi skronie Moabu oraz ciemię synów zgielku”.^l

46 „Biada ci, Moabie!”^m Lud Kemosaⁿ zginął. Bo wzięto twoich synów jako jeńców i twoje córki jako branki. **47** A pod koniec dni zbiorę jeńców Moabu”^o – brzmi wypowiedź Jehowy. „Dotąd sąd nad Moabem”.^p

49 Oto, co w sprawie synów Ammona^q rzekł Jehowa: „Czyż Izrael nie ma synów albo czyż nie ma spadkobiercy?

e Ps 83:4; Iz 7:8; Jer 30:11; f Hl 9:4; Prz 16:18; Jer 48:29; g Ps 116:6; Iz 24:17; h 1Kl 19:17; 1Kl 20:30; Am 2:14; Am 5:19; i Iz 10:3; j Lb 21:28; Am 2:2; k Lb 21:26; Pwt 2:26; Joz 13:21; 1Lb 24:17; m Lb 21:29; n Sdz 11:24; 1Kl 11:7; 2Kl 23:13; Jer 48:7; o Jer 49:6; Jer 49:39; p Eze 25:11; **ROZDZ. 49** q Rdz 19:38; Pwt 2:19; 2Kl 20:1; Neh 2:19.

Dlaczego Malkam^a posiadał Gada,^b a jego lud osiedlił się w miastach Izraela?"^c

2 „Oto więc nadchodzą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – a sprawię, że będzie słyszany wojenny sygnał alarmowy^d przeciw Rabbie^e synów Ammona; i stanie się ona kopcem bezludnego pustkowia,^f a jej zależne miejscowości^g zostaną podpalone ogniem”.^h

„A Izrael posiadać tych, którzy mają go w posiadaniu” – rzekł Jehowa.

3 „Wyj,ⁱ Cheszbonie,^k bo Aj zostało złupione! Krzyczcie, zależne miejscowości Rabby. Opaście się worem.^l Zawódcie i wędrujcie po kamiennych zagrodach, bo Malkam pójdzie na wygnanie,^m jego kapłani i jego książęta – wszyscy razem.ⁿ

4 Dlaczego chęłpisz się nizinami, swą opływającą niziną,^o córo niewierna, ty, która ufasz swym skarbowi,^p mówiąc: „Kto przyjdzie do mnie?””^q

5 „Oto sprowadzam na ciebie coś przerażającego^r – brzmi wypowiedź Wszechwładnego^s Pana, Jehowy Zastępów – od wszystkich wokół ciebie. I zostaniecie rozproszeni, każdy w swoją stronę,^t i nikt nie będzie zbierał uciekających”.

6 „Lecz potem pozbięram jeńców spośród synów Ammona^u – brzmi wypowiedź Jehowy”.

7 Oto, co w sprawie Edomu rzekł Jehowa Zastępów: „Czyż nie ma już mądrości^v w Temaninie?^w Czy rada zginęła spośród odznaczających się zrozumieniem? Czy ich mądrość uległa rozkładowi?^x **8** Uciekajcie!^y Uśnućcie się! Zejdźcie w głąb, by zamieszkać,^z mieszkańcy Dedanu!^a Bo sprowadzę nań nie-

ROZDZ. 49

a 1Kl 11:5
1Kl 11:33
2Kl 23:13
Sof 1:5

b Am 1:13

c Ps 9:6

d Jer 4:19

e Pwt 3:11
Joz 13:25
Eze 25:5
Am 1:14

f Eze 21:20

g Lb 21:25
Joz 17:11

h Sof 2:9

i Iz 14:2
Jer 50:19
Ml 7:14

j Iz 13:6

k Iz 15:4
Iz 16:8

l Iz 32:11
Jer 4:8
Jer 6:26

m 1Kl 11:5
1Kl 11:33
2Kl 23:13

n Jer 48:7
Am 1:15

o Jer 9:23

p Jer 48:7

q Jer 21:13

r Jer 48:41

s Jer 46:10

t Jer 46:5

u Jer 46:26

v Abd 8

w Rdz 36:11
1Kn 1:35
1Kn 1:36
Eze 25:13
Am 1:12

x Iz 29:14

y Jer 48:6
Jer 49:30

z Sdz 6:2
1Sm 13:6

a Iz 21:13
Jer 25:23

szpalta 2

a Mal 1:3

b Abd 5

c Abd 6
Mal 1:3

d Jer 23:24

e Am 9:3

f Abd 9

g Iz 17:14

h Ps 82:3

i Ps 68:5
Oz 14:3
Jak 1:27

j Jer 25:15
Jer 25:17
Jer 25:28
Lam 4:21
Abd 16

k Jer 25:29
Jer 46:28

l Rdz 22:16
Iz 45:23
Am 6:8

szczęście Ezawa, czas, w którym zwrócę na niego uwagę.”^a

9 Gdyby przyszli do ciebie dokonujący winobrania, czyż nie pozostawiliby jakichś resztek? Gdyby nocą przyszli złodzieje, zniszcziliby tylko tyle, ile by chcieli.^b **10** Ja zaś ogołoce Ezawa.^c Odsłonię jego kryjówek^d i nikt nie zdoła się ukryć.^e Jego potomstwo i bracia oraz sąsiedzi zostaną złupieni^f i już go nie będzie.^g **11** Ty opuść swych chłopców nie mających ojca,^h Ja zachowam ich przy życiu i we mnie twoje wdowy będą pokładać ufność”.ⁱ

12 Bo tak rzekł Jehowa: „Oto chociaż nie mają zwyczaju pić z tego kielicha, niechybnie wypiją.^j A ty, czyż będziesz pozostawiony całkowicie bez ukarania? Nie pozostaniesz bez ukarania, bo niechybnie będziesz pił”.^k

13 „Przysięgłem bowiem na samego siebie^l – brzmi wypowiedź Jehowy – że Bocra^m stanie się po prostu dziwowiskiem,ⁿ hańbą, spustoszeniem i przekleństwem, a wszystkie jej miasta staną się spustoszonymi miejscami po czas niezmierzony”.^o

14 Usłyszałem wieść od Jehowy i posłany został wysłannik pomiędzy narodów, mówiący: „Zbierzcie się i wyruszcie przeciwko niemu, i powstańcie do bitwy”.^p

15 „Oto bowiem uczyniłem cię małym pośród narodów, wzgardzonym wśród ludzi.^q **16** Drzenie, które wzbudzałeś, zwiódło cię, zuchwalstwo twego serca,^r ty, który przebywałeś w rozpadlinach urwistej skały, który

m Rdz 36:33; Iz 34:6; Iz 63:1; Jer 49:22; Am 1:12;
n Jer 49:17; o Abd 18; Mal 1:3; p Abd 1; q Abd 2;
r Abd 3.

zajmujesz szczyt wzgórza. Choć-
ciaż zakładasz swe gniazdo wy-
soko jak orzeł,^a strącąc cię stam-
tąd^b – brzmi wypowiedź Jehowy.

17 „I stanie się Edom dziwowis-
kiem.^c Każdy przechodzący obok
niego będzie patrzył zdziwiony
i zagwiżdże ze względu na wszys-
tkie jego plagi.^d **18** Tak jak
w wypadku zniszczenia Sodomy
i Gomory oraz sąsiednich miej-
scowości – rzekł Jehowa – nikt
nie będzie tam mieszkał ani ża-
den z synów ludzkich nie osiedli
się w nim jako przybysz.^f

19 „Oto ktoś podejdzie jak
lew^g z bujnych gęstwiny nad Jor-
danem do trwałego miejsca po-
bytu,^h lecz w jednej chwili zmu-
szę go do ucieczki z niego.ⁱ
A tego, który jest wybrany, usta-
nowię nad nim. Któż bowiem
jest jak ja^j i kto rzuci mi wy-
zwanie,^k i któryż pasterz zdoła
się ostać przed moim obliczem?^l

20 Słuchajcie więc rady Jeho-
wy, którą powziął przeciw Edo-
mowi,^m i jego zamysłów, które
obmyślił przeciw mieszkańcom
Temanu:ⁿ „Z całą pewnością mło-
de z trzody zostaną wywleczone.
Z całą pewnością ze względu
na nich sprawi, że ich miejsce
zamieszkania będzie spustoszo-
ne.^o **21** Na odgłos ich padania
ziemia się zakolysała.^p Rozlega
się krzyk!^q Odgłos tego słysza-
no aż nad Morzem Czerwonym.^r

22 Oto ktoś się wzniesie jak
orzeł i rzuci w dół,^s i rozłoży
skrzydła nad Bocrą;^t a serce
mocarzy Edomu stanie się w
owym dniu jak serce żony mają-
cej bóle porodowe.^u

23 W sprawie Damaszk:^v
„Chamat^w i Arpad^x zawstydzily
się, bo usłyszały złą wiadomość.
Rozpadły się.^y Na morzu jest za-
troskanie; nie potrafi ono pozo-

ROZDZ. 49

a Hi 39:27

b Prz 15:25

Am 9:2

Abd 4

c Jer 49:13

d 1Ki 9:8

Jer 51:37

Sof 2:15

e Rdz 19:25

Pwt 29:23

Jer 50:40

Am 4:11

Sof 2:9

f Iz 34:10

Jer 49:33

g Jer 4:7

Za 11:3

h Jer 12:5

i Jer 50:44

j Wj 15:11

Ps 89:6

Ps 113:5

k Hi 40:2

l Hi 41:10

Ps 76:7

Nah 1:6

m Ps 33:11

Prz 19:21

Iz 46:10

Dz 4:28

n Abd 9

o Mal 1:4

p Eze 31:16

q Jer 50:46

r 1Ki 9:26

s Pwt 28:49

Jer 4:13

Oz 8:1

t Jer 48:40

Jer 49:13

u Iz 26:17

v Iz 17:1

Am 1:3

w Lb 13:21

2Ki 17:24

Iz 10:9

Za 9:2

x 2Ki 18:34

y Joz 2:11

szpalta 2

a Iz 57:20

b Ps 48:5

c Jer 6:24

Jer 48:41

d Jer 51:41

e Jer 50:30

Jer 51:4

Lam 2:21

f 2Ki 16:9

Am 1:4

g Rdz 25:13

1Kn 1:29

Iz 42:11

Jer 2:10

Eze 27:21

h Jer 49:33

i Jer 27:6

j Sdz 6:3

k Ps 120:5

l Iz 60:7

m Hab 3:7

n Sdz 6:5

stawać spokojne.^a **24** Dama-
szek stracił odwagę. Rzucił się
do ucieczki i opanowała go ist-
na panika.^b Ogarnęła go udręka
i chwyciły go bóle porodowe,
takie jak u kobiety rodzącej.^c
25 Jak to się stało, że nie
opuszczono miasta chwały, gro-
du radosnego uniesienia?^d

26 „Dlatego jego młodzieńcy
padną na placach, a wszys-
cy wojownicy zostaną w owym
dniu zmuszeni do milczenia^e
– brzmi wypowiedź Jehowy Za-
stępów. **27** „I rozniecę ogień
na murze Damaszk, i strawi
on wieże mieszkalne Ben-Ha-
dada^f.”

28 Oto, co w sprawie Kedaru^g
i królestwa Chacoru,^h które po-
bił Nebukadreccar, król Babilo-
nu,ⁱ rzekł Jehowa: „Powstańcie,
wyruszcie do Kedaru i złupcie
synów Wschodu.^j **29** Ich na-
mioty^k i trzody^l zostaną zabra-
ne, ich płótna namiotowe^m o-
raz wszystkie ich przedmioty. A
wielbłądyⁿ zostaną im porwa-
ne. I będzie się do nich wołać:
„Trwoga dookoła!”^o”

30 „Uciekajcie, umknijcie da-
leko; zejździe w głąb, by za-
mieszkać, mieszkańcy Chaco-
ru^p – brzmi wypowiedź Jehowy.
„Bo Nebukadreccar, król Babi-
lonu,^q powziął przeciwko wam
radę i przeciwko wam obmyślił
zamyśł.”

31 „Powstańcie, wyruszcie
przeciw narodowi, który zażywa
spokoju,^r mieszkając bezpiec-
nie!”^s – brzmi wypowiedź Je-
howy.

„Nie ma on wrót ani za-
suwy. Mieszkają osamotnieni.”

32 Ich wielbłądy^u zaś staną się

o Ps 31:13; Jer 6:25; Jer 46:5; p Jer 49:28; q Jer 27:6; r Ps 123:4; Jer 48:11; s Iz 47:8; t Lb 23:9; Pwt 33:28; Mi 7:14; u Sdz 6:5.

zdobyczą, a mnóstwo ich dobyt-
ku – łupem. Rozproszę ich na
wszystkie wiatry,^a tych z przy-
strzyżonymi włosami na skro-
niach;^b a ze wszystkich pobliskich
regionów sprowadzę na
nich nieszczęście^c – brzmi wy-
powiedź Jehowy. **33** „I stanie
się Chacor^c legowiskiem szaka-
li,^d bezludnym pustkowiem po
czas niezmierzony. Nikt nie bę-
dzie tam mieszkał ani żaden z
synów ludzkich nie osiedli się
w nim jako przybysz”.^e

34 Oto, co na początku królo-
wania Sedekiasza,^f króla Judy,
doszło do proroka Jeremiasza
jako słowo Jehowy o Elamie,^g
mówiące: **35** „Tak rzekł Jeho-
wa Zastępów: „Oto łamię łuk Elamu,^h
początek ich potęgi. **36** I
sprowadzę na Elam cztery wiatry
z czterech krańców niebios.ⁱ
I rozproszę ich na wszystkie te
wiatry,^j i nie będzie narodu, do
którego by nie przyszli rozpro-
szeni^k z Elamu”.

37 „Elamitów zaś roztrzaskam
na oczach ich nieprzyjaciół
i tych, którzy nastają na ich du-
sze; i sprowadzę na nich nie-
szczęście, mój płonący gniew”^l –
brzmi wypowiedź Jehowy. „I po-
syłać będę z nimi miecz, dopó-
ki ich nie wytępię”.^m

38 „Postawię też swój tron
w Elamieⁿ i zgładzę tam króla
i książąt” – brzmi wypowiedź Je-
howy.

39 „I stanie się pod koniec
dni,^o że zbiorę jeńców Elamu”^p
– brzmi wypowiedź Jehowy.

50 Słowo o Babilonie,^q o ziem-
mi Chaldejczyków,^r które
Jehowa wyrzekł przez proro-
ka Jeremiasza: **2** „Opowiedzcie
to wśród narodów i ogłoście.^s I
podnieście sygnał;^t ogłoście to.
Niczego nie ukrywajcie. Mówcie:

ROZDZ. 49

- a Eze 5:10
- b Kpl 19:27
- c Jer 9:26
- d Jer 25:23
- e Jer 49:28
- f Jer 9:11
- g Jer 10:22
- h Mal 1:3
- i Jer 50:39
- f 2Kl 24:18
- g Rdz 10:22
- h Iz 21:2
- i Jer 25:25
- j Dn 32:24
- k Dn 8:2
- l Dz 2:9
- m Iz 22:6
- n Jer 51:56
- o Dn 8:8
- p Dn 11:4
- q Obj 7:1
- r Eze 5:10
- s Ps 147:2
- t Ps 69:24
- u Ps 90:11
- v Jer 9:16
- w Jer 25:25
- x Dn 2:28
- y Dn 8:2

ROZDZ. 50

- q Iz 13:1
- r Dz 7:4
- s Jer 4:16
- t Jer 46:14
- u Iz 13:2

szpalta 2

- a Jer 50:24
- b Jer 50:46
- c Jer 51:8
- d Obj 14:8
- e Iz 46:1
- f Jer 51:44
- g Iz 37:19
- h Sof 2:11
- i Iz 13:17
- j Jer 51:11
- k Jer 51:48
- l Jer 51:29
- m Sof 1:3
- n Jer 51:29
- o Jer 38:15
- p Iz 11:12
- q Jer 31:18
- r Oz 1:11
- s Ps 126:5
- t Jer 31:9
- u Jl 2:12
- v Oz 3:5
- w Za 8:21
- x Iz 35:10
- y Jer 31:31
- z Oz 3:5
- aa Iz 53:6
- ab 1Pt 2:25
- ac Jer 10:21
- ad Jer 23:2
- ae Eze 34:2
- af Za 11:5
- ag Eze 34:6
- ah Ps 23:2
- ai Eze 34:25
- aj Ps 79:7

„Babilon zdobyty.^a Bel okryty
wstydem.^b Merodach się przera-
ził. Wizerunki Babilonu okryte
wstydem.^c Jego gnojowe bożki
się przeraziły”. **3** Bo nadcią-
nął przeciw niemu naród z pół-
nocy.^d Ten czyni z jego ziemi
dziwowisko, tak iż nikt nie bę-
dzie w nim mieszkał.^e Zarówno
człowiek, jak i zwierzę domowe
uciekli.^f Odeszli”.^g

4 „W owych dniach i w tymże
czasie^h – brzmi wypowiedź Je-
howy – przyjdą synowie Izrae-
la, oni, a wraz z nimi synowie
Judy.ⁱ Pójdą, pójdą z płaczem^j
i będą szukać Jehowy, swego
Boga.^k **5** Będą pytać o dro-
gę na Syjon, z twarzami zwró-
conymi w tę stronę,^l mówiąc:
„Chodźmy i przyłączmy się do
Jehowy w przymierzu trwają-
cym po czas niezmierzony, które
nie pójdzie w niepamięć”.^m
6 Lud mój stał się trzodą gi-
nących stworzeń.ⁿ Ich pasterze
sprawili, że się błakają.^o Wy-
prowadzili je w góry.^p Z góry
przeszły na wzgórze. Zapomnia-
li o swym miejscu odpoczynku.^q
7 Wszyscy ci, którzy je napoty-
kali, pożerali je,^r a ich wrogo-
wie powiedzieli:^s „Nie będziemy
winni,^t gdyż oni zgrzeszyli prze-
ciw Jehowie, miejscu przebywa-
nia prawości,^u i przeciw nadziei
swych praojców,^v Jehowie”.

8 „Uchodźcie spośród Babilo-
nu i wyjdźcie z ziemi Chaldej-
czyków,^w i stańcie się podobni
do zwierząt idących na czele
trzody.^x **9** Oto bowiem wzbud-
zam i sprowadzam na Babilon
zbór wielkich narodów z ziem
północnej^y i te ustawia się

s Lam 1:7; t Jer 2:3; u Ps 90:1; Ps 91:1; Dn 9:16;
v Ps 22:4; Jer 14:8; Jer 17:13; w Iz 48:20; Jer 51:6;
Jer 51:45; Za 2:7; 2Kl 6:17; Obj 18:4; x Prz 30:31;
y Iz 21:2; Jer 51:48; Dn 5:28.

w szyku przeciw niemu.^a Stamtąd zostanie zdobyty.^b Strzały ich są jak strzały mocarza, który rodziców pozbawia dzieci i nie wraca, nie osiągnąwszy celu.^c **10** I Chaldea stanie się łupem.^d Wszyscy, którzy ją złupią, nasyca się się^e – brzmi wypowiedź Jehowy.

11 „Bo wyście się cieszyli,^f bo wielce się radowaliście, plądrując moje dziedzictwo.^g Bo tupałiście jak jałowka na miękkiej trawie^h i rzeliście jak ogiery.ⁱ

12 Wasza matka bardzo się zawstydzila.^j Rozczarowała się wasza rodzicielka.^k Oto jest ona najmniej znaczącym z narodów, bezwodnym pustkowiem i pustynną równiną.^l **13** Z powodu oburzenia Jehowy nie będzie zamieszkania^m i cała stanie się bezludnym pustkowiem.ⁿ Każdy przechodzący obok Babilonu będzie patrzył zdziwiony i zagwiżdże ze względu na wszystkie jego plagi.^o

14 „Stańcie w szyku przeciw Babilonowi z każdej strony,^p wy wszyscy, którzy napinacie łuk.^q Strzelajcie weń.^r Nie szczędźcie strzał, bo zgrzeszył przeciw Jehowie.^s **15** Z każdej strony wydajcie przeciw niemu okrzyk wojenny.^t Odda! swą rękę.^u Jego kolumny upadły. Jego mury zostały zburzone.^v Jest to bowiem pomsta Jehowy.^w Wywrzycie na nim pomstę. Jak on czynił, tak uczynicie jemu.^x **16** Wytępcie z Babilonu^y siewcę, a także posługującego się sierpem w czasie żniwa. Z powodu okrutnego miecza każdy zawróci ku własnemu ludowi i każdy ucieknie do własnej ziemi.^z

17 „Izrael jest przepłoszona owcą.^a To lwy doprowadziły do rozproszenia.^b Najpierw pożarł

ROZDZ. 50

a Jer 50:14
Jer 51:27
Jer 51:28

b Jer 50:2

c Iz 13:18
Jer 51:11

d Jer 25:12
Jer 27:7

e Obj 17:16

f Prz 17:5
Lam 1:21
Abd 12

g Iz 14:6
Iz 47:6
Jer 30:16

h Oz 10:11

i Jer 5:8

j Iz 47:8

k Obj 17:5

l Iz 13:21
Iz 25:12

m Za 1:15

n Iz 13:20
Jer 25:12

o Jer 25:9
Jer 51:37

p Jer 51:2
Jer 51:12

q Jer 46:9

r Iz 13:18
Jer 51:11

s Jer 51:35

t Jer 51:14
Jer 51:25

u Eze 17:18

v Jer 51:58

w Jer 51:6
Jer 51:11

x Ps 137:8
2Ts 1:6
Obj 18:6

y Jer 51:23

z Iz 13:14
Jer 46:16
Jer 51:9

a Jer 23:1
Jer 50:6
Eze 34:5
Mt 9:36

b Jer 2:15

szpalta 2

a 2Kl 17:6

Iz 8:7

b 2Kl 25:1
2Kn 36:17
Jer 4:7

c 2Kl 19:35
Iz 14:25
Sof 2:13

d Iz 11:16
Iz 65:10
Jer 23:3

Jer 33:7
Mi 2:12

e Iz 35:2
Eze 34:14

f Mi 7:14

g Jer 31:6

h Abd 19

i Jer 33:15

j Iz 44:22

k Jer 31:34

l Iz 1:9
Mi 7:19

go król Asyrii,^a a później Nebukadreccar, król Babilonu, ogryzł jego kości.^b **18** Dlatego tak rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Oto zwracam uwagę na króla Babilonu i na jego ziemię, tak jak zwróciłem uwagę na króla Asyrii.^c **19** Izraela zaś przyprowadzę z powrotem na jego pastwisko^d i paść się będzie na Karmelu^e i na Baszanie,^f a w górzystych regionach Efraima^g oraz Gileadu^h nasyci się jego duszaⁱ”.

20 „A w owych dniach i w tymże czasie! – brzmi wypowiedź Jehowy – będzie się szukać przewinienia Izraela,^j lecz go nie będzie, i grzechów Judy,^k ale nie zostaną znalezione, ja bowiem przebaczę tym, których pozostawię”.^l

21 „Przeciw ziemi Merataim – wyrusz przeciw niej^m i przeciw mieszkańcom Pekod.ⁿ Niech będą wybici i wydani na zagładę – brzmi wypowiedź Jehowy – i postąp zgodnie ze wszystkim, co ci nakazałem.^o **22** Jest zgłęb wojny w ziemi i wielka klęska.^p

23 Jakże to młot kowalski^q całej ziemi został ścięty i jest złamany!^r Jakże to Babilon stał się dziwowiskiem wśród narodów!^s **24** Zastawiłem na ciebie sidło i zostałeś ujęty, Babilonie, a sam o tym nie wiedziałeś.^t Zostałeś znaleziony, a także schwytany, bo oburzyłeś się na Jehowę.^u

25 „Jehowa otworzył swoją składnicę i wydobywa oręż swego potępienia.^v Bo Wszechwładny^w Pan, Jehowa Zastępów, ma dzieło w kraju Chaldejczyków.^x

m Jer 50:1; n Eze 23:23; o Iz 10:6; Iz 44:28; p Jer 51:54; q Iz 10:15; Iz 14:6; r Jer 51:20; s Jer 50:13; Jer 51:41; Obj 18:16; t Jer 51:8; Jer 51:31; Dn 5:30; Obj 18:8; u Hi 9:4; l Ko 10:22; v Iz 13:5; Jer 51:11; w Jer 46:10; x Jer 51:12.

26 Wejdźcie doń z najdalszego krańca.^a Otwórzcie jego składy zboża.^b Zsypcie go, tak jak ci, którzy usypują kopce,^c a jego wydajcie na zagładę.^d Niech mu nikt nie pozostanie.^e **27** Wyrznięcie wszystkie jego młode byki.^f Niech idą na rzeź.^g Biada im, bo nadszedł ich dzień, czas zwrócenia na nich uwagi!^h

28 „Słysząc zgłęb ukiekających i uchodzących z ziemi babilońskiej,ⁱ by opowiedzieć na Syjonie o pomście Jehowy, naszego Boga,^j o pomście za jego swiątynię.^k

29 „Wezwijcie przeciw Babilonowi łuczników, wszystkich, którzy napinają luk.^l Stańcie obozem przeciw niemu dookoła. Niech nie będzie tam żadnych ocalałych.^m Odpłaćcie mu stosownie do jego dzieła.ⁿ Uczynicie mu stosownie do wszystkiego, co czynił.^o Bo to przeciw Jehowie postępował zuchwale, przeciw Świętemu Izraela.^p **30** Dlatego jego młodzieńcy padną na jego placach,^q a wszyscy jego wojownicy zostaną w owym dniu zmuszeni do milczenia”^r – brźmi wypowiedź Jehowy.

31 „Oto jestem przeciw tobie,^s Zuchwalstwo^t – brźmi wypowiedź Wszechwładnego^u Pana, Jehowy Zastępów – bo nadejdzie twój dzień, czas, kiedy zwrócę na ciebie uwagę. **32** I Zuchwalstwo potknie się i upadnie,^v a nikt go nie podniesie.^w I wzniecę ogień w jego miastach, i strawi on wszystkie jego okolice”.^x

33 Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „Synowie Izraela i synowie Judy są razem ciemieni, a wszyscy uprowadzający ich do niewoli pochycili ich.^y Nie pozwolili im odejść.^z **34** Ich Wykupiciel jest silny,^a jego imię –

ROZDZ. 50

a Jer 51:27

b Jer 50:10

c Iz 25:10

d Iz 14:23

e Obj 18:21

f Ps 22:12

g Iz 34:7

h Jer 25:33

i Jer 23:12

j Jer 48:44

k Jer 51:52

l Jer 51:55

m Jer 50:15

n Ps 94:1

o Jer 51:11

p Jer 50:14

q Iz 13:19

r Ps 137:8

s Jer 51:56

t Lam 3:64

u 2Ts 1:6

v Obj 18:6

w Iz 14:13

x Iz 47:4

y Iz 13:18

z Jer 9:21

a Jer 49:26

b Jer 51:4

c Jer 51:56

d s Jer 51:25

e Prz 11:2

f Iz 14:13

g Dn 4:30

h u Jer 46:10

i Obj 6:10

j v Prz 18:12

k Dn 5:20

l Obj 18:2

m w Jer 51:26

n Obj 18:8

o x Jer 21:14

p y Iz 47:6

q z Iz 14:17

a Iz 41:14

b Obj 18:8

szpalta 2

a Iz 47:4

b Ps 35:1

c Ps 43:1

d Lam 3:59

e c Iz 14:3

f d Iz 13:1

g Jer 51:24

h e Iz 66:16

i Jer 50:1

j f Jer 51:12

k g Jer 51:57

l h Iz 47:13

m Dn 5:7

n i Iz 44:25

o j 2Sm 15:31

p k Jer 51:23

q l Jer 51:30

r m Jer 51:21

s n Jer 25:20

t Eze 30:5

u o Iz 13:8

v p Iz 45:3

w q Iz 44:27

x Jer 51:36

y Obj 16:12

Jehowa Zastępów.^a Bez wątpienia poprowadzi ich sprawę sądową,^b żeby dać odpocząć tej ziemi^c i przyprawić o drżenie mieszkańców Babilonu”.^d

35 „Jest miecz przeciw Chaldejczykom^e – brźmi wypowiedź Jehowy – i przeciw mieszkańcom Babilonu,^f i przeciw jego książętom,^g i przeciw jego mędrcom.^h **36** Jest miecz przeciw próżnym gadułamⁱ i oni będą postępować głupio.^j Jest miecz przeciw jego mocarzom^k i oni się przerażą.^l **37** Jest miecz przeciw ich koniom^m i przeciw ich rydwanom wojennym, i przeciw całej mieszanej społeczności, która jest pośród niego,ⁿ i oni zniewieścieją.^o Jest miecz przeciw jego skarbow^p i te zostaną zgrabione. **38** Na jego wody spadnie spustoszenie i zostaną wysuszone.^q Jest to bowiem kraj rytých wizerunków,^r a z powodu swych przerażających wizji postępują oni jak szaleni. **39** Dlatego stwory zamieszkujące bezwodne okolice będą mieszkać z wyjącmi zwierzętami i będą w nim mieszkać strusie;^s i już nigdy nie będzie zamieszany ani nie będzie trwał przez pokolenie za pokoleniem”.^t

40 „Tak jak w wypadku zburzenia przez Boga Sodomy i Gomor^u oraz jej sąsiednich miejscowości^v – brźmi wypowiedź Jehowy – nikt nie będzie tam mieszkał ani żaden syn ludzki nie osiedli się w nim jako przybysz.”^w

41 „Oto z północy nadciąga lud, a z najodleglejszych miejsc na ziemi zostanie wzbudzony^x

r Iz 46:1; Jer 51:52; Dn 5:4; s Iz 13:21; Jer 51:37;

Obj 18:2; t Iz 13:20; Jer 25:12; Jer 51:43; Jer 51:64;

u Rdz 19:24; Pwt 29:23; Iz 13:19; v Rdz 19:25; Judy

7; w Iz 1:9; Jer 49:18; Jer 51:26; x Iz 13:5.

wielki naród^a oraz wielcy królowie.^b **42** Władają łukiem i oszczepem.^c Są okrutni i nie okażą miłosierdzia.^d Ich zgilek przypomina wzburzone morze^e i będą dosiadać koni;^f ustawieni w szuku jak jeden mąż do wojny przeciw tobie, córo babilońska.^g

43 „Król Babilonu usłyszał wieść o nich^h i opadły mu ręce.ⁱ Oto udręka! Chwyciły go dotkliwe bóle jak rodzącą.^j

44 „Oto ktoś podejdzie jak lew z bujnych gęstwin nad Jordanem do trwałego miejsca pobytu,^k lecz w jednej chwili zmuszę go do ucieczki z niego.^l A tego, który jest wybrany, ustanowię nad nim.^m Któż bowiem jest jak jaⁿ i kto rzuci mi wyzwanie,^o i któryz pasterz zdoła się ostać przed moim obliczem?^p **45** Słuchajcie więc rady^q Jehowy, którą powziął przeciw Babilonowi,^r i jego zamysłów, które obmyślił przeciw ziemi Chaldejczyków.^s Z całą pewnością młode z trzody zostaną wywleczone.^t Z całą pewnością z względu na nich sprawi, że ich miejsce przebywania będzie spustoszone.^u **46** Na odgłos pojmania Babilonu zakolę się ziemia,^v a wśród narodów będzie słyszany krzyk”.^w

51 Tak rzekł Jehowa: „Oto wzbudam przeciw Babilonowi^x i przeciw mieszkańcom Leb-Kamaj niszczyielski wiatr;^y **2** i pošlę do Babilonu przewiewaczy, którzy go odwieją i ogolocą jego ziemię;^z bo w dniu nieszczęścia zewsząd będą przeciw niemu.^a

3 „Niech napinający swój łuk go nie napina.^b I niech nikt nie powstaje w swym pancerzu.

„I nie okazujcie współczucia jego młodzieńcom.^c Wydajcie na zagładę całe jego wojsko.^d

ROZDZ. 50

a Iz 13:17
Jer 25:14
Jer 51:27

b Iz 45:1
Jer 51:11
Jer 51:28

c Jer 50:9

d Ps 137:8
Iz 13:18
Obj 17:16

e Iz 5:30
Jer 51:42

f Jer 47:3

g Jer 51:27

h Jer 51:31

i Dn 5:6

j Jer 49:24

k Za 11:3

l Jer 49:19

m Iz 41:25

n Ps 89:6
Iz 40:18

o Hl 40:2

p Hl 41:10
Jer 49:19

q Iz 42:9

r Iz 14:24
Iz 46:10
Jer 51:11

s Jer 1:10

t Jer 49:20

u Iz 13:20
Jer 51:43

v Iz 14:9

w Obj 18:9

ROZDZ. 51

x Jer 50:9

y Jer 4:11
Jer 49:36

z Iz 41:16
Jer 15:7
Mt 3:12

a Jer 50:14
Jer 50:29

b Jer 50:14

c Iz 13:18
Jer 50:30
Jer 50:21

szpalta 2

a Jer 25:12

b Iz 13:15

c Za 2:12

d Ps 94:14
Iz 44:21
Jer 46:28

e Jer 16:18
Eze 8:17

f Jer 50:8
Obj 18:4

g Za 2:7

h Rdz 19:26
Lb 16:26

i Ps 94:1
Jer 46:10
Jer 50:15

j Jer 25:14

k Obj 17:4

l Obj 17:2

4 I padną pozabijani w kraju Chaldejczyków,^a a poprzebijani – na jego ulicach.^b

5 „Bo Izrael i Juda^c nie owdowieli po swym Bogu, po Jehowie Zastępów.^d Bo ziemia tamtych jest w oczach Świętego Izraela pełna winy.^e

6 „Uciekajcie spośród Babilonu^f i niech każdy ocali swą duszę.^g Nie pozabawiajcie się życia z powodu jego przewinienia.^h Jest to bowiem czas pomsty należącej do Jehowy.ⁱ Istnieje sposób traktowania, jakim on mu odpłaci.^j **7** Babilon był w ręku Jehowy złotym kielichem,^k upijającym całą ziemię.^l Z jego wina piły narody.^m Dlatego narody postępują jak szalone.ⁿ **8** Babilon nagle upadł, tak iż się rozbił.^o Wyjcie nad nim.^p Weźcie balsam na jego boleść.^q Może zostanie uzdrowiony”.

9 „Bylibyśmy uzdrowili Babilon, lecz nie został uzdrowiony. Zostawcie go^r i chodźmy każdy do swej ziemi.^s Bo jego sąd dosięgnął aż do niebios i został wyniesiony do chmurnego nieba.^t **10** Jehowa ukazał nam prawe czyny.^u Chodźcie i opowiedźmy na Syjonie o dziele Jehowy, naszego Boga”.^v

11 „Wypolerujcie strzały.^w Napelnijcie okragłe tarcze. Jehowa pobudził ducha królów Medów,^x gdyż jego zamysł jest przeciw Babilonowi.^y by go obrócić w ruinę. Bo jest to pomsta Jehowy, pomsta za jego świątynię.^z **12** Podnieś sygnał przeciw muru Babilonu.^a Umocnij straż.^b Postaw strażników. Przygotuj czyhających w zasadzce.^c

m Obj 18:3; Obj 19:2; n Jer 25:16; Jer 50:38; o Iz 21:9; Iz 47:9; ITs 5:2; Obj 14:8; Obj 18:2; p Jer 48:20; Obj 18:9; q Jer 8:22; Jer 46:11; r Obj 18:4; s Iz 13:14; Jer 50:16; t Obj 18:5; u Ps 37:6; Mi 7:9; v Jer 50:28; w Jer 50:14; x 2Kn 36:22; Iz 13:17; Iz 45:1; y Jer 50:45; z Jer 50:28; a Iz 13:2; b Nah 2:1; c Joz 8:14.

Bo Jehowa zarówno powziął zamysł, jak i uczyni to, co zapowiedział przeciw mieszkańcom Babilonu".^a

13 „Kobieta przebywająca na obfitych wodach,^b obfitująca w skarby,^c nadszedł twój koniec, miara^d twego ciągnięcia zysku.^e

14 Jehowa Zastępów przysięgł na własną duszę:^f „Napełnię cię ludźmi jak szarańczami^g i śpiewnie nad tobą wykrzykną”.^h

15 On jest Tym, który utworzył ziemię swą mocą,ⁱ Tym, który żyzną krainę utwierdził^j swoją mądrością,^k oraz Tym, który swym zrozumieniem^l rozpostarł niebiosy.^m **16** Głosem swym wywołuje grzmot wód w niebiosach, sprawia też, że para wznosi się z krańca ziemi.ⁿ Uczynił kanały dla deszczu^o i sprowadza wiatr ze swych składnic. **17** Każdy człowiek zachowywał się zbyt nierozumnie, by cokolwiek wiedzieć.^p Każdy, kto wykonuje przedmioty z metalu, zawstydzi się z powodu rzeźbionego wizerunku;^q bo jego lany posąg jest fałszem^r i w tych rzeczach nie ma ducha.^s **18** Są marnościami,^t dziełem wartym śmiechu.^u Znikną, gdy zostanie na nie zwrócona uwaga.^v

19 „Nie taki jest Dział Jakuba,^w on bowiem jest Twórcą wszystkiego,^x nawet laską swego dziedzictwa.^y Imię jego – Jehowa Zastępów”.^z

20 „Tyś dla mnie maczugą, orężem wojennym;^a i tobą roztrzaskam narody, tobą też obrócę w ruinę królestwa. **21** I tobą roztrzaskam konia i jego jeźdźcę, i tobą roztrzaskam rydwan wojenny i tego, kto na nim jeździ.^b **22** I tobą roztrzaskam mężczyznę oraz kobietę, i tobą roztrzaskam starca oraz chłop-

ROZDZ. 51

- a Obj 17:17
- b Obj 17:1
- Obj 17:15
- c Iz 45:3
- Jer 50:37
- Obj 18:12
- d Jer 50:27
- e Hab 2:9
- Obj 18:19
- f Jer 49:13
- Am 6:8
- Heb 6:13
- g Sdz 6:5
- Nah 3:15
- h Jer 50:15
- i Rdz 1:1
- Ps 146:6
- Iz 45:18
- Jer 10:12
- Dz 14:15
- j Ps 93:1
- Ps 96:10
- k Ps 104:24
- Prz 3:19
- l Ps 136:5
- m Hi 9:8
- Ps 104:2
- Iz 40:22
- n Ps 135:7
- o Jer 10:13
- p Ps 14:2
- q Iz 44:11
- r 1Ko 8:4
- s Ps 135:17
- Jer 10:14
- Hab 2:19
- t Jer 8:19
- Jer 14:22
- u Iz 41:29
- v Jer 10:15
- w Ps 16:5
- x Jer 33:2
- Rz 9:20
- y Pwt 32:9
- Jer 10:16
- z Iz 47:4
- a Iz 13:3
- b Jer 50:37

szpalta 2

- a Hi 34:11
- Ps 137:8
- Gal 6:7
- b Jer 50:31
- c Za 4:7
- d Jer 25:9
- Obj 11:18
- e Obj 8:8
- Obj 18:9
- f Jer 50:13
- g Jer 50:40
- Obj 18:21
- h Iz 13:2
- Jer 51:12
- i Jer 22:7
- j Rdz 8:4
- Jer 50:41
- k Rdz 10:3
- 1Kn 1:6
- l Jer 50:42
- m Iz 13:17
- Jer 25:25
- Dn 5:31
- n Iz 13:13

ca, i tobą roztrzaskam młodzieńca oraz dziewicę. **23** I tobą roztrzaskam pasterza oraz jego stado, i tobą roztrzaskam rolnika oraz jego zaprzęg, i tobą roztrzaskam namiestników oraz pełnomocnych zwierzcowników. **24** I odpłacie Babilonowi oraz wszystkim mieszkańcom Chaldei za wszelką ich niegodziwość, której dopuścili się na Syjonie, i to na waszych oczach”^a – brzmi wypowiedź Jehowy.

25 „Oto jestem przeciw tobie,^b niszczycielska góra^c – brzmi wypowiedź Jehowy – ty, która doprowadzasz do ruiny całą ziemię;^d i wyciągnę rękę przeciw tobie, i odcoczę cię od urwistych skał, i uczynię z ciebie wypaloną górę”.^e

26 „I nie będą brać z ciebie kamienia na narożnik ani kamienia na fundamenty,^f gdyż staniesz się bezludnymi pustkowiąmi po czas niezmierny”^g – brzmi wypowiedź Jehowy.

27 „Podnieście w kraju sygnał.^h Zadmijcie w róg pośród narodów. Uświęćcieⁱ przeciw niemu narody. Wezwijcie przeciw niemu królestwa Ararat,^j Minni i Aszkenaz.^k Ustanówcie przeciw niemu tego, kto werbuje. Sprawcie, żeby konie^l wyruszyły jak szczeciniaste szarańcze. **28** Uświęćcie przeciw niemu narody, królów Medii,^m jej namiestników i wszystkich jej pełnomocnych zwierzcowników oraz całą krainę pod panowaniem każdego z nich. **29** I niech ziemia się zakołysze i dozna dotkliwego bólu,ⁿ bo przeciw Babilonowi powstały myśli Jehowy, by z ziemi babilońskiej uczynić dziwowsko, bez żadnego mieszkańca.^o

o Iz 13:19; Jer 50:13; Jer 50:39; Jer 50:40.

30 „Mocarze Babilonu przestali walczyć. Siedzieli w umocnionych miejscach. Ich potęgą wyszła.^a Zniewieścili.^b Jego siedziby zostały podpalone. Jego zasuwę zostały połamane.^c

31 „Jeden biegacz biegnie na spotkanie drugiemu biegaczowi i jeden zwiastun na spotkanie drugiemu zwiastunowi,^d by powiadomić króla Babilonu, że jego miasto zostało zdobyte z każdego końca.^e **32** i że brody zostały zajęte,^f a papirusowe łodzie spalono ogniem, wojownicy zaś zatrwżyli się.^g

33 Oto bowiem, co rzekł Jehowa Zastępów, Bóg Izraela: „Córa babilońska jest podobna do klepiska.^h Nastął czas, by ją udeptać. Jeszcze krótka chwila, a nadejdzie dla niej czas żniwa”.ⁱ

34 „Nebukadreccar, król Babilonu, pożarł mnie;^j wprawił mnie w zamieszanie. Postawił mnie jak puste naczynie. Połknął mnie jak wielki wąż;^k napelnił swój brzuch moimi smakołykami. Spłukał mnie. **35** „Gwałt zadany mnie i mojemu ciału niech spadnie na Babilon!” – powie mieszkanka Syjonu.^l „A moja krew niech spadnie na mieszkańców Chaldei!” – powie Jerozolima”.^m

36 Dlatego tak rzekł Jehowa: „Oto ja prowadzę twoją sprawę sądowąⁿ i wywrę pomstę za ciebie.^o I wysuszę jego morze, i sprawię, że jego studnie wyschną.^p **37** I Babilon stanie się kupą kamieni,^q legowiskiem szakali,^r dziwowiskiem i czymś, nad czym się gwiżdże, bez żadnego mieszkańca.^s **38** Wszyscy razem będą ryczeć jak młode grzywiaste lwy. Pomrukiwać będą jak lwie szczenięta.”

ROZDZ. 51

a Iz 13:7
Jer 50:38

b Iz 19:16
Jer 50:37

c Ps 107:16
Iz 45:2
Am 1:5

d 2Sm 18:19
Est 8:14

e Iz 47:11
Jer 50:24
Jer 50:43

f Iz 44:27
Jer 50:38
Obj 16:12

g Jer 50:36

h Iz 21:10
Iz 41:15
Am 1:3
Mi 4:13
Hab 3:12

i Mt 13:30
Obj 14:15

j 2Kń 36:18
Jer 50:17

k Jer 51:44
Lam 2:16

l Ps 137:8
Jer 50:29

m Ps 9:12
Obj 6:10

n Ps 140:12
Jer 50:34

o Pwt 32:35
Iz 14:5

p Iz 44:27
Jer 50:38

q Iz 13:19
Jer 25:12
Jer 50:15

r Iz 13:22
Jer 50:39
Obj 18:2

s Jer 50:13

szpalta 2

a Jer 25:27
Dn 5:4

b Hi 14:12
Jer 51:57

c Iz 34:6
Jer 50:27
Eze 39:18
Za 10:3

d Jer 25:26

e Iz 13:19
Iz 14:4
Jer 49:25
Dn 4:30

f Jer 50:46

g Ps 18:4
Iz 8:8
Eze 27:26
Dn 9:26

h Iz 33:9
Jer 50:39

i Iz 13:20

39 „Gdy się rozgrzeją, przygotuj ich uczyć i upiję ich, żeby się wielce radowali;^a i zasną snem po czas niezmierzony, z którego się nie zbudzą”^b – brzmi wypowiedź Jehowy. **40** „Sprowadzę ich w dół jak barany na rzeź, jak barany wraz z kozłami”.^c

41 „Jakże Szeszak został zdobyty^d i jakże Chwała całej ziemi jest pojmana!^e Jakże Babilon stał się dziwowiskiem pośród narodów!^f **42** Morze podniosło się nad Babilon. Mnóstwem jego fal został zakryty.^g **43** Jego miasta stały się dziwowiskiem, ziemią bezwodną i pustynną równiną.^h Nikt nie będzie w nich mieszkał jak w kraju i nie będzie przez nie przechodził żaden syn ludzki.ⁱ **44** I zwróć uwagę na Bela^j w Babilonie, i wyciągnę mu z paszczy to, co połknął.^k I narody już nie będą do niego napływać.^l Również mur Babilonu upadnie.”^m

45 „Wyjdźcie spośród niego, mój lud,ⁿ i niech każdy ocali swą duszę^o od płonącego gniewu Jehowy.^p **46** W przeciwnym razie bowiem wasze serce będzie bojaźliwe^q i złękniecie się z powodu wieści, którą będzie się słyszeć w tej ziemi. I w jednym roku nadejdzie ta wieść, a potem w następnym roku będzie ta wieść i gwałt na ziemi, i władca przeciw władcy. **47** Oto więc nadchodzą dni, a zwróć uwagę na ryte wizerunki Babilonu;^r i cała jego kraina się zawstydzi, a wszyscy jego pobici padną pośród niego.^s

48 „Wtedy niebiosy i ziemia oraz wszystko, co w nich jest,

j Iz 46:1; Jer 50:2; k 2Kń 36:7; Ezd 1:7; Jer 51:34; Dn 1:2; 1 Dn 4:1; m Jer 51:58; n Iz 48:20; Jer 50:8; 2Kń 6:17; Obj 18:4; o Rdz 19:17; Jer 51:6; Za 2:7; p Ps 90:11; Iz 13:13; q Lk 21:26; r Iz 46:1; Jer 50:2; Jer 51:52; s Iz 13:15; Dn 5:30.

wydadzą radosne okrzyki nad Babilonem,^a bo z północy nadciągną ku niemu łupieżcy^b – brźmi wypowiedź Jehowy. **49** „Babilon sprawił nie tylko to, że padli pobici Izraela,^c lecz także w Babilonie padali pobici z całej ziemi.^d

50 „Wy, którzyście ocalili od miecza, idźcie. Nie zatrzymujcie się.^e Z daleka pamiętajcie o Jehowie^f i niech Jerozolima przyjdzie wam do serca”.^g

51 „Zostaliśmy zawstydzeni,^h bo usłyszeliśmy zniewagę.ⁱ Upokorzenie okryło nasze oblicza,^j gdyż obcy nadciągnęli przeciw świętym miejscom domu Jehowy”.^k

52 „Oto więc nadchodzą dni – brźmi wypowiedź Jehowy – a zwróć uwagę na jego ryte wizierunki^l i po całej jego krainie jęczeć będzie przebity”.^m

53 „Choćby nawet Babilon wstąpił do niebiosⁿ i choćby nawet wyżnę swej siły uczynił niedostępną,^o łupieżcy ode mnie dosięgną go”^p – brźmi wypowiedź Jehowy.

54 „Słuchajcie! Oto krzyk z Babilonu^q i wielka klęska z ziemi Chaldejczyków.^r **55** bo Jehowa łupi Babilon i zgładzi z niego potężny głos,^s a ich fale będą huczeć jak wiele wód.^t Rozlegnie się zgłęk ich głosu.

56 Bo wyruszy na niego, na Babilon, łupieżca^u i zdobyci zostaną jego mocarze.^v Ich łuki zostaną roztrzaskane,^w bo Jehowa jest Bogiem odpłat.^x Niewątpliwie odpłaci.^y **57** I upiję^z jego książąt i jego mędrców, jego namiestników i jego pełnomocnych zwierzchników, jak również jego mocarzy, i zasną snem po czas niezmierny, z którego się nie zbudzą”^a – brźmi wypo-

ROZDZ. 51

a Prz 11:10
Iz 44:23
Iz 48:20
Iz 49:13
Obj 18:20
Obj 19:2

b Jer 50:3
Jer 50:41

c Jer 50:17
Jer 51:24

d Ps 137:8

e Iz 48:20
Jer 44:28
Jer 50:8
Obj 18:4

f Kpl 26:40

g Ezd 1:3
Ps 137:5

h Jer 3:25

i Ps 44:13
Ps 79:4

j Ps 44:15

k Ps 79:1
Lam 1:10

l Iz 46:1
Jer 50:2
Jer 51:47

m Iz 13:15

n Rdz 11:4
Iz 14:13
Am 9:2

o Jer 49:16
Dn 4:30

p Jer 50:10

q Iz 13:6

r Jer 50:22

s Obj 18:22

t Eze 26:3
Obj 17:15

u Iz 21:2
Obj 17:16

v Jer 50:36

w Ps 37:15

x Pwt 32:35
Ps 94:1

Iz 34:8
Jer 50:29

2Ts 1:6
Obj 18:5

y Ps 137:8
Obj 19:2

z Jer 25:27

a Hi 14:12
Jer 51:39

szpalta 2

a Jer 46:18
Mal 1:14

b Jer 48:15

c Jer 50:15
Jer 51:44

d Jer 51:30

e Ps 127:1

f Hab 2:13

g Jer 36:4
Jer 45:1

h Jer 32:12

i Jer 30:2

j Jer 29:1
Obj 1:3

wiedź Króla,^a którego imię Jehowa Zastępów.^b

58 Oto, co rzekł Jehowa Zastępów: „Mur Babilonu, chociaż szeroki, niechybnie zostanie zburzony;^c a jego bramy, chociaż wysokie, zostaną podpalone ogniem.^d Ludy będą się mozolić po prostu na darmo,^e a grupy narodowościowe po prostu dla tego ognia;^f i wręcz się zamęcą”.

59 Słowo, które prorok Jeremiasz nakazał Serajaszowi, synowi Neriasza,^g syna Machsejasza,^h gdy poszedł z Sedekiaszem, królem Judy, do Babilonu w czwartym roku jego królowania; a Serajasz był kwartmistrzem. **60** I Jeremiasz zaczął w jednej księdzeⁱ zapisywać wszelkie nieszczeście, które miało przyjść na Babilon, wszystkie te słowa napisane przeciw Babilonowi. **61** Ponadto Jeremiasz powiedział do Serajasza: „Gdy tylko przybędziesz do Babilonu i go ujrzysz, przeczytaj na głos wszystkie te słowa.” **62** I powiedział: „Jehowo, sam się wypowiadałeś przeciw temu miejscu, by je zgładzić, tak żeby nie było w nim żadnego mieszkańca^k ani człowieka, ani nawet zwierzęcia domowego, lecz żeby się stał bezludnym pustkowiem po czas niezmierny”. **63** A gdy dokończysz czytania tej księgi, przywiążesz do niej kamień i rzucisz ją w środek Eufratu.^l **64** I powiesz: „Oto, jak Babilon utonie i nigdy się nie podniesie z powodu nieszcześcia, które na niego spowodzam;^m a oni się zamęcą”.ⁿ

Dotąd słowa Jeremiasza.

k Iz 13:20; Iz 14:23; Jer 50:3; Jer 50:39; Jer 51:29; Jer 51:37; Obj 18:23; 1 Jer 46:10; Obj 18:21; m Jer 25:27; n Jer 51:58.

52 Sedekiasz^a miał dwadzieścia jeden lat, gdy zaczął panować,^b a panował w Jerozolimie jedenaście lat.^c Jego matka miała na imię Chamutal^d i była córką Jeremiasza z Libny.^e **2** I czynił on to, co złe w oczach Jehowy^f – według wszystkiego, co uczynił Jehojakim.^g **3** Bo z powodu gniewu Jehowy działo się to w Jerozolimie i Judzie, aż ich odrzucił sprzed swego oblicza.^h A Sedekiasz zbuntował się przeciwko królowi Babilonu.ⁱ **4** W końcu w dziewiątym roku jego królowania,^j w miesiącu dziesiątym, dziesiątego dnia tego miesiąca, nadsiałał Nebukadreccar, król Babilonu – on i całe jego wojsko – przeciw Jerozolimie^k i rozłożyli się przeciwko niej obozem, i przeciwko niej zaczęli dookoła budować wał oblężniczy.^l **5** Toteż miasto było obleżone aż do jedenastego roku króla Sedekiasza.^m

6 W miesiącu czwartym, świętego dnia tego miesiąca,ⁿ srożył się w mieście głód i nie było chleba dla ludu ziemi.^o **7** W końcu zrobiono wyłom w mieście^p i wszyscy wojownicy zaczęli nocą uciekać^q i wydostawać się z miasta przez bramę między podwójnym murem stojącym obok ogrodu królewskiego,^r podczas gdy Chaldejczycy ze wszystkich stron otaczali miasto; i szli drogą Arabów.^s **8** A wojsko chaldejskie ruszyło w pościg za królem^t i dopędziło Sedekiasza^u na pustynnych równinach Jerycha; całe zaś jego wojsko rozprzeczło się od niego.^v **9** Wtedy schwytano króla i zaprowadzono go do króla Babilonu^w do Ribli,^x w krainie Chamat,^y żeby ten powziął co do niego sądownicze roz-

ROZDZ. 52

a 2Kl 24:17

b 2Kl 24:18

c 2Kn 36:11

d 2Kl 23:31

e Joz 10:29

f 2Kl 24:19

g 2Kn 36:12

h 2Kn 36:13

i 2Kl 24:1

j 2Kn 36:5

k Kpl 26:33

l Pwt 31:17

m 2Kl 24:20

n 2Kn 36:13

o Eze 17:15

p Jer 39:1

q 2Kl 25:1

r Pwt 28:52

s Iz 29:3

t Eze 4:2

u Eze 21:22

v Lk 19:43

w 2Kn 36:11

x 2Kl 25:3

y Jer 39:2

z Kpl 26:26

aa Pwt 28:53

ab Iz 3:1

ac Eze 4:16

ad 2Kl 25:4

ae Jer 34:2

af Pwt 28:53

ag Jer 39:4

ah Pwt 3:17

ai Joz 3:16

aj Jer 32:4

ak 2Kl 25:5

al Jer 24:8

am Jer 34:21

an Jer 37:17

ao Jer 38:18

ap Jer 39:5

aq Eze 12:13

ar Am 2:14

as Jer 32:4

at 2Kl 25:21

au Lb 13:21

av 1Kl 8:65

szpalta 2

a 2Kl 25:6

b Jer 39:5

c 2Kl 25:7

d Jer 39:6

e Eze 12:13

f 2Kl 25:7

g Jer 39:8

h 2Kl 25:8

i 2Kl 25:12

j 2Kl 25:22

k 2Kl 25:11

l Jer 39:10

m 1Kl 7:15

n 2Kl 25:16

o 2Kl 27:19

p 1Kl 7:27

q 2Kn 4:14

r 2Kn 4:15

strzygnięcia.^a **10** A król Babilonu zaczął na oczach Sedekiasza zabijać jego synów,^b również wszystkich książąt Judy pozabił w Ribli.^c **11** Oczy zaś Sedekiasza oślepił,^d po czym król Babilonu spętał go miedzianymi okowami i zaprowadził do Babilonu,^e i osadził w domu pod strażą aż do dnia jego śmierci.

12 A w miesiącu piątym, dziesiątego dnia tego miesiąca – w dziewiętnastym roku króla Nebukadreccara,^f króla Babilonu – Nebuzaradan,^g dowódca straży przybocznej, który stał przed królem Babilonu, przybył do Jerozolimy. **13** I potem spalił dom Jehowy^h oraz dom królewski i wszystkie domy w Jerozolimie;ⁱ spalił też ogniem każdy wielki dom.^j **14** Wszystkie zaś wojska chaldejskie, które były z dowódcą straży przybocznej, zburzyły wszystkie mury dookoła Jerozolimy.^k

15 A niektórych maluczkich spośród ludu oraz resztę ludu, która pozostała w mieście,^l a także zbiegów, którzy przeszli na stronę króla Babilonu, jak również resztę biegłych rzemieślników Nebuzaradan, dowódca straży przybocznej, uprowadził na wygnanie.^m **16** Natomiast niektórych spośród maluczkich tej ziemi Nebuzaradan, dowódca straży przybocznej, pozostawił jako hodowców winorośli i jako przymusowych robotników.ⁿ

17 A miedziane kolumny,^o które należały do domu Jehowy, oraz wózki^p i miedziane morze,^q które było w domu Jehowy, Chaldejczycy porozbijali

h 1Kl 9:8; 2Kl 25:9; 2Kn 7:21; 2Kn 36:19; Ps 74:8; Ps 79:1; Jer 26:18; Lam 2:7; Eze 24:21; i Jer 38:23; Am 2:5; j Kpl 26:31; Jer 34:22; Jer 37:8; k 2Kl 25:10; Jer 39:8; l 2Kl 25:11; m Jer 39:9; n 2Kl 25:12; 2Kl 25:22; Jer 39:10; o 1Kl 7:15; 2Kl 25:16; 2Kn 4:12; Jer 27:19; p 1Kl 7:27; 2Kn 4:14; q 1Kl 7:23; 2Kn 4:15.

i wszystką miedź z nich wzięli do Babilonu.^a **18** Zabrali też kubły i łopatkę,^b i gasidła,^c i czasze,^d i kielichy, i wszystkie miedziane przybory, których używano podczas służby.^e **19** A misy^f i popielnice, i czasze,^g i kubły, i świeczniki,^h i kielichy, i czasze — te ze szczerzego złotaⁱ i te z czystego srebra,^j zabrał dowódca straży przybocznej.^k **20** I dwie kolumny,^l jedno morze^m oraz dwanaście miedzianych byków,ⁿ które były pod tym morzem, wózki, które król Salomon uczynił dla domu Jehowy.^o Nie określono wagi miedzi w nich — we wszystkich tych przedmiotach.^p

21 Jeśli zaś chodzi o kolumny, każda kolumna była wysoka na osiemnaście łokci,^q a opasałby ją sznur na dwanaście łokci;^r grubość jej wynosiła cztery palce i była ona pusta. **22** A głowica znajdująca się na niej była z miedzi,^s wysokość zaś jednej głowicy wynosiła pięć łokci;^t a jeśli chodzi o siatkę i jabłka granatu na tej głowicy, dookoła^u — całość była z miedzi; również druga kolumna miała to samo, także jabłka granatu.^v **23** A jablek granatu było po bokach dziewięćdziesiąt sześć — wszystkich jablek granatu na siatce dookoła było sto.^w

24 Ponadto dowódca straży przybocznej wziął naczelnego kapłana Serajasza^x oraz drugiego kapłana, Sofoniasza,^y jak również trzech odźwiernych.^z **25** a z miasta wziął jednego dworzaniina, który był pełnomocnikiem nad wojownikami, oraz siedmiu mężów spośród tych, którzy mieli dostęp do króla^a i znajdowali się w mieście, a także sekretarza dowódcy wojska, dokonującego poboru

ROZDZ. 52

a 2Kl 25:13
b 1Kl 7:45
c 2Kn 4:22
d 1Kl 7:50
2Kl 25:15
e 2Kl 25:14
f 1Kl 7:38
g 2Kn 4:22
h 1Kl 7:49
i 2Kn 24:14
j 2Kl 25:15
k 2Kl 25:11
2Kn 36:18
l 1Kl 7:21
m 1Kl 7:23
2Kn 4:15
n 1Kl 7:25
o 1Kl 7:14
p 2Kl 25:16
q 2Kl 25:17
r 1Kl 7:15
s 1Kl 7:16
t 2Kn 3:15
u 2Kn 4:13
v 1Kl 7:18
2Kn 3:16
w 1Kl 7:20
x 1Kn 6:14
Ezd 7:1
y Jer 21:1
Jer 29:25
Jer 29:29
z 2Kl 25:18
a Est 1:14

szpalta 2

a 2Kl 25:19
b 2Kl 25:8
Jer 39:9
Jer 40:1
c 2Kl 25:20
d 2Kl 25:21
e 2Kl 25:6
Jer 52:10
f 2Sm 8:9
g Kpl 18:25
Kpl 26:33
Pwt 28:36
Iz 24:3
Jer 25:9
h 2Kl 24:14
i Jer 32:1
j Jer 6:9
k 2Kl 24:8
2Kl 25:27
Jer 24:1
Jer 37:1
Mt 1:11
l Rdz 40:20
m 2Kl 25:28
n Rdz 41:14
o 2Sm 9:13
1Kl 2:7
p 2Kl 25:29
q 2Kl 25:30

wśród ludu ziemi, i sześćdziesięciu mężów spośród ludu ziemi, którzy się znajdowali w mieście.^a

26 Tych więc wziął Nebuzardan,^b dowódca straży przybocznej, i zaprowadził do króla Babilonu do Ribli.^c **27** A król Babilonu zadał im cios^d i uśmiercił ich w Ribli,^e w krainie Chamat.^f Tak Juda poszła ze swej ziemi na wygnanie.^g

28 Oto lud, który Nebukadrecar poprowadził na wygnanie: w siódmym roku — trzy tysiące dwadzieściu trzech Żydów.^h

29 W osiemnastym roku Nebukadreccaraⁱ — z Jerozolimy były osiemset trzydzieści dwie dusze.

30 W dwudziestym trzecim roku Nebukadreccara Nebuzardan, dowódca straży przybocznej, poprowadził Żydów na wygnanie — siedemset czterdzieści pięć dusz.^j

Wszystkich dusz było cztery tysiące sześćset.

31 A w trzydziestym siódmym roku wygnania Jehojachina,^k króla Judy, w miesiącu dwunastym, dwudziestego piątego dnia tego miesiąca, król babiloński Ewil-Merodach w roku, w którym został królem, podniósł głowę^l Jehojachina, króla Judy, i wyprowadził go z więzienia.

32 I zaczął mu mówić dobre rzeczy, i postawił jego tron wyżej niż trony innych królów, którzy z nim byli w Babilonie.^m

33 A on zdjął swoje szaty więzienneⁿ i zawsze jadał chleb^o przed jego obliczem przez wszystkie dni swego życia.^p **34** A jego przydział był stałym przydziałem dawanym od króla Babilonu, codzienną należnością, aż do dnia jego śmierci,^q przez wszystkie dni jego życia.

LAMENTACJE

℣ [Alef]

1 Ach, jakże samotnie przyszło jej siedzieć^a – miastu, w którym pełno było ludzi!^b

Jakże się upodobniła do wdowy,^c ta niegdyś ludna między narodami!^d

Jakże tej, która była księżniczką wśród prowincji, przyszło wykonywać pracę przymusową!^e

℣ [Bet]

2 Płacz i płacz w nocy,^f a na jej policzkach łzy.^g

Wśród wszystkich, którzy ją kochali, nie ma ona nikogo, kto by ją pocieszył.^h

Zdradziecko postąpili wobec niej wszyscy jej bliscy towarzysze.ⁱ Stali się dla niej nieprzyjaciółmi.^j

℣ [Gimel]

3 Juda poszła na wygnanie z powodu uciśnienia^k i pełnego zniewolenia.^l

Musiła zamieszkać wśród narodów.^m Nie znalazła miejsca odpoczynku.

Wszyscy jej prześladowcy dopadli ją w jej udrękach.ⁿ

℣ [Dalet]

4 Drogi Syjonu – w żałobie, gdyż nikt nie przybywa na święto.^o

Wszystkie jej bramy spustoszone;^p jej kapłani wzdychają.^q

Dziewice jej pogrążone w smutku, ona zaś jest przepojona goryczą.^r

℣ [He]

5 Wrogowie jej stali się głową.^s Jej nieprzyjaciele się nie przejmują.^t

ROZDZ. 1

a Iz 3:26

Lam 2:10

b Ps 122:4

c Iz 54:4

d 1KI 4:20

e Pwt 28:48

2KI 25:12

f Jer 9:1

Lam 1:16

g Jer 13:17

h Jer 4:30

Eze 16:37

i Jer 30:14

j Iz 30:3

k Kpl 26:33

2KI 24:14

2KI 25:21

Jer 39:9

Jer 52:27

l Pwt 30:7

Jer 17:4

m Pwt 28:64

Jer 24:9

Lam 2:9

n Lam 4:19

o Lam 2:6

Oz 2:11

Am 8:10

p Iz 3:26

Jer 14:2

q Jer 4:9

r Jer 9:20

s Pwt 28:44

t Ps 80:6

Iz 47:6

Za 1:15

szpalta 2

a 2Kn 36:16

Neh 9:33

Jer 30:14

Lam 1:18

Eze 8:17

Dn 9:7

Dn 9:16

b Jer 39:9

Jer 52:30

c Eze 24:21

d Iz 5:13

e Jer 46:15

f 1KI 9:19

1KI 10:27

Lam 1:10

g Jer 52:4

h Ps 137:3

Prz 24:17

Lam 2:16

i 1KI 8:46

Iz 1:4

Iz 59:2

Jer 6:28

Eze 14:13

Eze 22:4

j 1KI 9:7

Lam 4:6

k Jer 24:9

Jehowa bowiem sprowadził na nią smutek za mnogość jej występków,^a dzieci jej pojmane szły przed wrogiem.^b

℣ [Waw]

6 I odstępuję od córy syjońskiej całą jej wspaniałość.^c

Książęta jej są jak jelenie, które nie znalazły pastwiska;^d

bez siły idą przed ścigającym.^e

℣ [Zajin]

7 W dniach swego uciśnienia i bezdomności swego ludu Jerozolima wspomina

wszystkie piękne rzeczy, które były od dni dawnych.^f

Kiedy jej lud wpadł w rękę wroga i nie miała żadnego wspomóżyciela,^g

ujrzeli ją wrogowie. Śmiali się z jej upadku.^h

℣ [Chet]

8 Jerozolima rażąco zgrzeszyła.ⁱ Dlatego stała się po prostu czymś odrażającym.^j

Wszyscy, którzy ją szanowali, mają ją za nic,^k bo widzieli jej nagość.^l

Ona sama też wzdycha^m i odwraca się tyłem.

℣ [Tet]

9 Nieczystość jej jest na polach jej szaty.ⁿ Niepomna była swej przyszłości^o i upada w sposób zdumiewający. Nie ma ona żadnego pocieszyciela.^p

1 Jer 13:22; Jer 13:26; Eze 16:37; Eze 23:29; Oz 2:10; m Jer 4:31; n Jer 2:34; o Pwt 32:29; Jer 8:7; p Kzn 4:1; Lam 1:2; Lam 2:13.

Jehowo, spójrz na moją udrękę,^a gdyż nieprzyjaciół bardzo się pyszni.^b

• [Jod]

10 Wróg wyciągnął rękę po wszystkie jej kosztowności.^c

Widziała bowiem, jak do jej sanktuarium weszły narody,^d

którym nakazałeś, by nie wchodziły do zboru twojego.

▷ [Kaf]

11 Cały jej lud wzdycha; poszukują chleba.^e

Dali swe kosztowności za coś do zjedzenia, aby pokrzepić duszę.^f

Zobacz, Jehowo, i racz spojrzeć, bo stałam się jak kobieta nic niewarta.^g

↳ [Lamed]

12 Czy to jest niczym dla was wszystkich, którzy przechodzicie drogą? Spójrzcie i zobaczcie.^h

Czy istnieje ból podobny do mojego bólu, który mi okrutnie zadano,ⁱ

a którym Jehowa przysporzył smutku w dniu swego płonącego gniewu?^j

▷ [Mem]

13 Zesłał z wysoka ogień w moje kości^k i każdą pokonuje. Zastawił sieć na moje stopy.^l Obrócił mnie do tyłu. Sprawił, że ległam spustoszona. Cały dzień jestem chora.^m

♪ [Nun]

14 Pozostał czujny na moje występkę.ⁿ W jego ręce przepłatają się ze sobą.

Wspięły mi się na kark.^o Moc moja się potknęła.

ROZDZ. 1

- a Wj 3:7
- b Jer 50:29
- c 2Kn 36:18
- d Iz 39:6
- e Jer 15:13
- f Jer 20:5
- g Jer 52:17
- h Jer 52:19
- i Dn 1:2
- j 2Kn 36:17
- k Ps 74:7
- l Ps 79:1
- m Iz 63:18
- n Iz 64:11
- o Jer 52:13
- p Eze 7:22
- q Jer 38:9
- r Jer 52:6
- s Lam 2:12
- t Lam 4:4
- u Rdz 18:5
- v PnP 2:5
- w Iz 54:1
- x Lam 2:15
- y Lam 2:13
- z Dn 9:12
- aa Jer 51:45
- ab Ps 102:3
- ac Hi 19:6
- ad Ps 66:11
- ae Eze 12:13
- af Eze 17:20
- ag Oz 7:12
- ah Pwt 28:65
- ai Jer 4:19
- aj Joz 24:19
- ak Ps 5:10
- al Iz 59:12
- am Pwt 28:48

szpalta 2

- a Kpl 26:37
- b Jer 52:28
- c Eze 11:9
- d 2Kl 24:14
- e 2Kn 36:17
- f Iz 63:3
- g Jl 3:13
- h Obj 14:19
- i Obj 19:15
- j Jer 14:17
- k Jer 31:15
- l Jer 9:1
- m Jer 13:17
- n Jer 14:17
- o Lam 2:18
- p Jer 9:21
- q Jer 31:15
- r Ps 137:3
- s Jer 50:29
- t Jz 1:15
- u Jer 4:31
- v Iz 51:18
- w Jer 30:14
- x Lam 1:9
- y Pwt 28:49
- z 2Kl 24:2
- aa 2Kl 25:1
- ab Lam 1:8
- ac Eze 36:17
- ad Pwt 32:4
- ae Neh 9:33
- af Dn 9:7

Jehowa wydał mnie w rękę tych, przeciw którym nie potrafię powstać.^a

▷ [Samek]

15 Wszystkich moich mocarzy Jehowa wyrzucił ze mnie.^b

Zwołał przeciw mnie spotkanie, aby porozbijać moich młodzieńców.^c

Jehowa wydeptał winną tłocznię^d należącą do dziewiczej córki judzkiej.^e

▷ [Ajin]

16 Nad tym wszystkim płaczę jak kobieta.^f Oko moje, oko moje ocieka wodami.^g

Bo oddalił się ode mnie pocieszyciel – ktoś, kto by pokrzepił moją duszę.

Synowie moi spustoszeni,^h gdyż nieprzyjaciół bardzo się pyszni.ⁱ

▷ [Pe]

17 Syjon wyciąga ręce.^j Nie ma żadnego pocieszyciela.^k

Jehowa wydał co do Jakuba nakaz wszystkim, którzy go otaczają jako jego wrogowie.^l

Jerozolima stała się pośród nich czymś odrażającym.^m

▷ [Cade]

18 Jehowa jest prawy,ⁿ zbuntowałam się bowiem przeciw jego ustom.^o

Posłuchajcie więc, wszystkie ludy, i patrzcie na mą boleść.

Dziewice me i moi młodzieńcy poszli do niewoli.^p

▷ [Kof]

19 Wołałam na tych, którzy mnie mocno kochali.^q Okpiłi mnie.

o 1Sm 12:14; 1Sm 12:15; Ps 107:11; Iz 1:2; p Pwt 28:32; q Jer 30:14.

W mieście wyginęli moi kapłani i moi starcy,^a gdy musieli sobie szukać czegoś do zjedzenia, aby pokrzepić swą duszę.^b

⌌ [Resz]

20 Zobacz, Jehowo, bo jestem w opałach. Burzą się moje trzewia.^c

Serce me wywrócone we mnie,^d gdyż byłam na wskroś buntownicza.^e

Na zewnątrz miecz zabierał dzieci.^f W domu to samo co śmierć.^g

⌌ [Szin]

21 Usłyszano mnie wzdychającą.^h Nie ma dla mnie pocieszyciela.ⁱ

Wszyscy moi nieprzyjaciele usłyszeli o mym nieszcześciu.^j Wielce się uradowali, żeś ty to uczynił.^k

Sprowadzisz dzień, który obwieściłeś^l – by stali się do mnie podobni.^m

⌌ [Taw]

22 Niech stanie przed tobą całe ich zło i obejdź się z nimi surowo,ⁿ

tak jak surowo obszedłeś się ze mną za wszystkie moje występki.^o

Bo westchnień moich wiele,^p a serce me chore.^q

⌌ [Alef]

2 Ach, jakże Jehowa w swym gniewie zakrywa chmurą córę syjońską!^r

Piękno Izraela^s rzucił z nieba na ziemię.^t

I w dniu swego gniewu nie pamiętał o swoim podnóżku.^u

⌌ [Bet]

2 Jehowa pochłoniął, nie okazał współczucia żadnemu z miejsc pobytu^v Jakuba.

ROZDZ. 1

a Jer 14:15
Jer 23:11

b Lam 1:11

c Hi 30:27
Jer 4:19
Lam 2:11

d Ps 13:2
Ps 25:17

e Pwt 9:23
Ps 5:10
Ps 107:11
Iz 1:2
Iz 63:10
Eze 20:8

f Pwt 32:25
Jer 9:21
Jer 15:2

g Jer 14:18
Jer 18:21
Eze 7:15

h Lam 1:16

i Ps 69:20
Jer 30:14

j Jer 40:2

k Eze 25:6
Abd 12

l Ps 37:13
Iz 13:19
Jer 25:14
Jl 3:19

m Ps 137:8
Iz 51:23

n Ps 109:15
Jer 51:35
Rz 2:6
Jak 2:13

o Hi 34:11
Jer 16:18

p Lam 1:11

q Iz 1:5
Jer 8:18
Lam 5:17

ROZDZ. 2

r Lam 3:44

s Lam 2:15
Eze 16:14

t Mt 11:23

u 1Kn 28:2
Ps 99:5
Ps 132:7
Iz 60:13

v Pwt 28:30
Lam 2:17
Lam 3:43

szpalta 2

a Pwt 28:52
Mt 5:11

b Iz 25:12
Iz 26:5

c Ps 89:39
Iz 47:6
Eze 21:27

d Iz 39:7
Iz 43:28

e Hi 16:15
Ps 75:10

f Ps 74:11

W swym strasznym gniewie poburzył warownie^a córy judzkiej.

Rzucił na ziemię,^b zbezczeszczył królestwo,^c a tak-
że jej książąt.^d

⌌ [Gimel]

3 Pałając gniewem, ściał Izraelowi każdy róg.^e

Cofnął swą prawicę sprzed nieprzyjaciela;^f

i dalej płonie w Jakubie niczym ogień płomienisty, który strawił wszystko dookoła.^g

⌌ [Dalet]

4 Napiął swój łuk jak nieprzyjaciel.^h Prawicaⁱ jego przybrała pozycję

jak wróg^j i zabijał on wszystkich miłych dla oczu.^k

Do namiotu^l córy syjońskiej wlał swą złość niczym ogień.^m

⌌ [He]

5 Jehowa stał się jak nieprzyjaciel.ⁿ Pochłoniął Izraela.^o

Pochłoniął wszystkie jej wieże mieszkalne;^p obrócił w ruinę swoje warownie.^q

A u córy judzkiej mnoży żal-
łość i lament.^r

⌌ [Waw]

6 I obchodzi się w sposób gwałtowny ze swoim sza-
łasem^s – jak z szalasem w ogrodzie.^t Wniwecz obrócił swe święto.

Jehowa sprawił, że na Syj-
onie zapomniano o świę-
cie^u i sabacie,

g Pwt 32:22; 2Kl 25:9; Ps 89:46; Iz 42:25; Jer 4:4; Jer 7:20; Lam 4:11; Heb 12:29; **h** Hi 6:4; Iz 63:10; Jer 21:5; Jer 30:14; **i** Wj 15:6; **j** Pwt 28:63; **k** 2Kl 25:21; Lam 5:12; **l** Jer 10:20; **m** Iz 42:25; Jer 4:4; **n** Jer 30:14; **o** 2Kn 36:16; **p** 2Kl 25:9; Jer 52:13; Oz 8:14; **q** Jer 5:17; **r** Eze 2:10; **s** 2Kn 36:19; Ps 78:60; Iz 63:18; Iz 64:11; **t** Ps 80:12; Ps 89:40; Iz 1:8; **u** Lam 1:4; Oz 2:11; Sof 3:18.

a w swym gniewnym potępieniu nie ma względu na króla ani kapłana.^a

† [Zajin]

7 Jehowa odrzucił swój ołtarz.^b
Wzgardził swoim sanktuarium.^c

W rękę nieprzyjaciela wydał mury jej wież mieszkalnych.^d

W domu Jehowy wydawali głos jak w dniu świętecznym.^e

‡ [Chet]

8 Jehowa umyślił, by mur^f córy syjońskiej obrócić w ruinę.

Rozciągnął sznur mierniczy.^g Nie cofnął ręki od połknięcia.^h

I wał obronny oraz mur pograża w żałobie.ⁱ Razem zmarniały.

‡ [Tet]

9 Bramy jej^j zapadły się w ziemię. Zniszczył i porozbił jej zasuwę.

Jej król i jej książęta są pomiędzy narodami.^k Prawa już nie ma.^l

Także jej prorocy nie otrzymują żadnej wizji od Jehowy.^m

• [Jod]

10 Starsi córy syjońskiej siedzą na ziemi w milczeniu.ⁿ

Nasypali sobie prochu na głowę.^o Opasali się worem.^p

Do samej ziemi pochyliły głowę dziewice Jerozolimy.^q

‡ [Kaf]

11 Oczy moje gasną od łez.^r Burzą się me trzewia.^s

Wątroba moja wylała się na ziemię^t ze względu na upadek córy mego ludu.^u

ROZDZ. 2

a Hi 34:19
Jer 52:24
Rz 2:11

b Jer 52:18

c Kpl 26:31
Jer 26:6
Jer 52:13
Eze 24:21
Mi 3:12

d 2Kn 36:19
Jer 32:29
Oz 8:14

e Ps 74:4

f 2Ki 25:10
Jer 39:8

g 2Ki 21:13
Iz 28:17
Am 7:7

h Hi 13:21
Lam 2:2
i Iz 3:26

j Neh 1:3
Jer 14:2

k Pwt 28:36
2Ki 24:15
2Ki 25:7
Iz 39:7
Jer 52:9
Lam 1:6
Lam 4:20
Eze 12:13
Dn 1:3

l 2Kn 15:3
Eze 7:26

m Ps 74:9
Jer 23:16
Lam 2:14
Eze 13:3

n Iz 3:26
Jer 8:14
Lam 3:28
Am 5:13

o Joz 7:6
Hi 2:12

p Jer 6:26
Eze 7:18
Eze 27:31

q Lam 1:4
r Ps 6:7
Lam 1:16
Lam 3:48

s Lam 1:20
t Hi 30:16

u Iz 22:4
Jer 14:17

szpalta 2

a Jer 11:22
Lam 2:19
Lam 4:4

b Pwt 28:51
2Ki 23:3
Iz 3:1
Jer 18:21

c Lam 1:12
d Iz 51:19

e Jer 8:21
Jer 14:17
Dn 9:12

f Jer 30:12
g Jer 2:8
Jer 5:12
Jer 5:31
Jer 23:16
Jer 27:14
Jer 29:9
Eze 13:2

h Iz 58:1
Jer 23:14

z powodu omdlewania dziecka i oseska na placach grodu.^a

‡ [Lamed]

12 Do matek swych mówiły: „Gdzie zboże i wino?”^b

Bo omdlewały na placach miejskich jak ktoś śmiertelnie ugodzony, bo dusza ich wylewała się w objęciach ich matek.

‡ [Mem]

13 Czego mi będziesz świadkiem? Cóż do ciebie przyrównam, córo jerozolimska?^c

Z czym ciebie zestawię, żeby cię pocieszyć, dziewicza córo syjońska?^d

Twoja ruina^e jest przecież wielka jak morze. Kto potrafi zapewnić ci uzdrowienie?^f

‡ [Nun]

14 Dla ciebie prorocy twoi mieli wizje rzeczy nie niewartych i nie dających zadowolenia.^g

a nie odsłoniłi twego przewinienia, aby odwrócić od ciebie niewolę,^h

lecz w wizjach wciąż znajdowali dla ciebie wypowiedzi nie niewarte i zwodnicze.ⁱ

‡ [Samek]

15 Nad tobą wszyscy przechodzący drogą klasnęli w ręce.^j

Zagwizdali^k i kiwali głową^l nad córą jerozolimską, mówiąc:

„Czy to jest miasto, o którym powiadano: „Skończone piękno, radość dla całej ziemi?”^m

i Jer 23:32; Jer 27:9; Mi 3:5; Sof 3:4; j Eze 25:6; Nah 3:19; k 1Ki 9:8; Jer 18:16; Jer 19:8; Jer 25:9; Mi 6:16; l Ps 22:7; Ps 44:14; Mt 27:39; Mk 15:29; m Ps 48:2; Ps 50:2; Eze 16:14.

D [Pe]

- 16 Wszyscy twoi nieprzyjaciele rozwarli na ciebie paszczę.^a

Zagwizdali i zgrzytali zębami.^b Powiedzieli: „Pokniemy ją.”^c

To właśnie jest dzień, na któryśmy liczyli.^d Doczekaliśmy się! Widzimy!”^e

U [Ajin]

- 17 Jehowa wykonał, co miał na myśli.^f Spełnił swą wypowiedź.^g

to, co nakazał od dni dawnych.^h Zburzył i nie okazał współczucia.ⁱ

I za jego sprawą nieprzyjaciel raduje się nad tobą.^j Wywyższył róg twoich wrogów.^k

S [Cade]

- 18 Serce ich zawolało do Jehowy^l — o ty, murze córy syjońskiej.^m

Dniem i nocą roń lzy, by płynęły jak potok.ⁿ

Nie pozwalaj sobie na odrętwienie. Niech nie zaznaje spokoju żrenica twojego oka.

P [Kof]

- 19 Wstań! Jęcz nocą na początku straży porannych.^o

Serce swe niczym wodę wylej^p przed obliczem^q Jehowy.

Podnieś ku niemu dłonie^r ze względu na duszę twoich dzieci,

które wskutek klęski głodu omdlewają w wlotu wszystkich ulic.^s

T [Resz]

- 20 Zobacz, Jehowo, i spójrz^t na tego, z którym się obzedłeś tak surowo.

Czy kobiety mają zjadać owoc swego łona, dzieci,

ROZDZ. 2

a Hi 16:10
Ps 22:13
Ps 35:21
Ps 109:2

b Hi 16:9
Ps 37:12
Dz 7:54

c Iz 49:19
Jer 51:34

d Mi 4:11

e Ps 35:21
Abd 13

f Jer 18:11
Mi 2:3

g 2Kl 23:27
Iz 46:10
Iz 55:11

h Kpl 26:17
Pwt 28:15

i Eze 5:11
Eze 7:9
Eze 9:10

j Ps 38:16
Ps 89:42

k Lam 1:5

l Ps 119:145

m Lam 2:8

n Jer 9:1
Jer 13:17
Jer 14:17
Lam 1:16

o Ps 119:148

p 1Sm 1:15
Ps 62:8
Ps 142:2

q Ps 88:1
Dn 9:3

r 1Kl 8:54

s Iz 51:20
Lam 4:9
Eze 5:16

t Jer 14:21

szpalta 2

a Kpl 26:29
Pwt 28:53
Jer 19:9
Lam 4:10
Eze 5:10

b Ps 78:64
Mt 23:35

c Pwt 28:50
2Kn 36:17

d Ps 18:42

e Jer 9:21
Jer 18:21
Lam 1:15

f Jer 21:7

g Eze 9:6

h Wj 34:7
Jer 13:14
Lam 2:2
Lam 3:43
Eze 5:11
Eze 7:4

i Pwt 16:16

j Jer 46:5
Am 9:1

które się urodziły w pełni ukształtowane,^a albo czy w sanktuarium Jehowy ma być zabijany kapłan i prorok?^b

W [Szin]

- 21 Chłopiec i starzec^c legli na ziemi ulic.^d

Dziewice me i moi młodzieńcy padli od miecza.^e Pozabijałeś w dniu swego gniewu.^f Dokonałeś rzezi;^g nie okazałeś współczucia.^h

T [Taw]

- 22 Jak w dniu świętecznymⁱ wsząd pozwoływałeś miejscę mego przebywania jako osiadłego przybysza. I w dniu srogiego gniewu Jehowy nie było nikogo, kto by ocalał albo przeżył;^j

tych, których urodziłam w pełni ukształtowanych i wychowywałam, nieprzyjacieli wytracił.^k

K [Alef]

- 3 Jestem krzepkim mężem, który widział udrekę^l zadaną łaską jego strasznego gniewu.

- 2 To mnie on powiodł i prowadził w ciemności, a nie w świetle.^m

- 3 Doprawdy, to przeciw mnie wciąż zwraca swą rękę przez cały dzień.ⁿ

B [Bet]

- 4 Sprawił, że niszczeje mi ciało i skóra.^o Połamał moje kości.^p

- 5 Nabudował przeciwko mnie, aby mnie osaczyć^q rośliną trującą^r i strapieniem.

k Pwt 28:18; Jer 16:4; Oz 9:12; ROZDZ. 3 1 Ps 71:20; m Pwt 28:29; Iz 59:9; Jer 13:16; n Iz 63:10; o Ps 38:3; p Ps 51:8; Iz 38:13; Jer 50:17; q Hi 3:23; r Jer 8:14; Jer 9:15; Jer 23:15; Lam 3:19.

6 Spowodował, iż siedzę w ciemnych zakątkach,^a jak ludzie martwi od dawna.^b

‡ [Gimel]

7 Ogrodził mnie jakby murem kamiennym, abym nie mógł wyjść.^c Sprawił, że ciężkie są moje miedziane okowy.^d

8 Ponadto gdy wołam o wsparcie i wzywam pomocy, on tamuje moją modlitwę.^e

9 Zagroził me drogi kamieniem ciosanym.^f Szlaki moje powykrzywił.^g

¶ [Dalet]

10 Jest dla mnie jak niedźwiedź zaczajony,^h jak lew w miejscach ukrycia.ⁱ

11 Drogi moje pogmatwał i przez niego leżę ugięciem. Spustoszył mnie.^j

12 Napiał swój łuk^k i stawia mnie jako cel dla strzały.^l

¶ [He]

13 W nerki moje wbił synów swego kołczana.^m

14 Stałem się pośmiewiskiemⁿ dla całego ludu, który jest mi przeciwny, tematem ich pieśni przez cały dzień.^o

15 Nasycił mnie rzeczami gorzkimi.^p Przepoił mnie piołunem.^q

‡ [Waw]

16 Za jego sprawą łamię się na żwirze moje zęby.^r Przez niego kulę się w popiołach.^s

17 I odrzucasz, tak iż dusza moja nie zaznaje pokoju. Nie pamiętam już tego, co dobre.^t

18 Powiadam też: „Przepadła moja świetność – i to, czego oczekiwałem od Jehowy”.^u

ROZDZ. 3

a Ps 88:6

b Ps 88:5
Ps 143:3

c Hi 19:8

d Ps 88:8

e Oz 2:6

f Jer 39:7

g Jer 52:11

h Hi 30:20

i Ps 22:2

j Ps 80:4

k Ps 102:2

l Prz 15:29

m Iz 1:15

n Mi 3:4

o Hi 19:8

p Hi 34:11

q Iz 63:17

r Oz 13:8

s Am 5:19

t Hi 10:16

u Hi 38:40

v Oz 5:14

w Jer 6:8

x Jer 32:43

y k Ps 7:12

z l Hi 6:4

aa Hi 7:20

ab Hi 16:12

ac Ps 38:2

ad m Hi 6:4

ae Hi 16:13

af n Hi 30:1

ag Ps 44:13

ah Jer 20:7

ai o Hi 30:9

aj Ps 69:12

ak Ps 137:3

al p Rut 1:20

am Hi 9:18

an q Jer 9:15

ao Jer 23:15

ap r Prz 20:17

aq s Ps 102:9

ar Jer 6:26

as t Rdz 41:30

at u Hi 17:15

au Ps 31:22

szpalta 2

a Neh 9:32

b Ps 137:1

c b Jer 9:15

d Lam 3:5

e c Ps 113:7

f d Ps 77:11

g e Ps 130:7

h Mi 7:7

i f Ps 25:6

j Ps 69:16

k g Ezd 9:8

l Ps 77:8

m Ps 106:45

n Mal 3:6

o h Neh 9:31

p Ps 78:38

q Ps 86:15

r Jer 30:11

s Mi 7:18

t Lk 1:50

u i Ps 30:5

v Iz 33:2

w j Pwt 32:4

x Ps 36:5

y Ps 89:2

† [Zajin]

19 Pamiętaj o mej udręce i mej bezdomności,^a o piołunie i roślinie trującej.^b

20 Dusza twoja niezawodnie będzie pamiętać i nisko się nade mną pochyli.^c

21 Właśnie to przypomnę swemu sercu.^d Właśnie dlatego przyjmę postawę wyczekiwania.^e

¶ [Chet]

22 To doprawdy przejawy lojalnej życzliwości^f Jehowy, że nie nadszedł nasz kres,^g gdyż jego zmiłowaniami na pewno nie będzie końca.^h

23 Są nowe każdego rana.ⁱ Wielka jest twoja wierność.^j

24 „Jehowa jest mym działem^k – rzekła dusza moja – właśnie dlatego przyjmę wobec niego postawę wyczekiwania”.^l

‡ [Tet]

25 Dobry jest Jehowa dla tego, kto w nim pokłada nadzieję,^m dla duszy, która go szuka.ⁿ

26 Dobrze jest czekać,^o i to w milczeniu,^p na wybawienie od Jehowy.^q

27 Dobrze jest, żeby krzepki mąż nosił jarzmo za młodu.^r

‡ [Jod]

28 Niech siedzi samotnie i milczy,^s skoro on coś na niego nałożył.^t

29 Niech ustami przywrze do prochu.^u Może jest jakaś nadzieja.^v

30 Niech nadstawia policzek temu, który go bije.^w

k Ps 16:5; Ps 73:26; Ps 119:57; Ps 142:5; **l** Ps 31:24; Ps 130:7; **m** Ps 25:3; Ps 39:7; Ps 130:5; Iz 25:9; Iz 30:18; Mi 7:7; **n** 1Kn 28:9; Ps 38:9; Iz 26:9; Sof 2:3; **o** Ps 31:24; **p** Ps 37:7; **q** Ps 36:6; Ps 116:6; Prz 20:22; **r** Ps 119:71; **s** Ps 4:4; Lam 2:10; **t** Ps 39:9; Jer 15:17; Lam 3:39; **u** Hi 42:6; Eze 16:63; **v** 2Sm 12:22; JI 2:14; Jon 3:9; **w** Mi 5:1; Mt 5:39; 1Pt 2:23.

Niech się nasyci znieważeniem.^a

▷ [Kaf]

31 Bo Jehowa nie będzie odrzucał po czas niezmierny.^b

32 Bo chociaż przysporzył smutku,^c to się również zmiłuje stosownie do obfitej miary swej lojalnej życzliwości.^d

33 Bo nie według swego serca utrafił lub zasmuca synów ludzkich.^e

↳ [Lamed]

34 Kiedy się pod stopami miazdży^f wszystkich więźniów na ziemi,^g

35 kiedy przed obliczem Najwyższego odmawia się sądu krzepkiemu mężowi,^h

36 kiedy się przewrotnie postępuje z człowiekiem w jego sprawie sądowej – Jehowa nie patrzy na to z uznaniem.ⁱ

↳ [Mem]

37 Któż to rzekł, żeby się coś stało, gdy Jehowa tego nie nakazał?!

38 Z ust Najwyższego nie wychodzą rzeczy złe oraz to, co dobre.^k

39 Jak może człowiek żyjący pozwalać sobie na narzekanie,^l krzepki mąż – z powodu swego grzechu?^m

↳ [Nun]

40 Starannie prześledźmy swe drogi i przebadajmy je,ⁿ i nuże, powróćmy do Jehowy.^o

41 Serce nasze wraz z dłońmi wnieśmy ku Bogu w niebiosach.^p

42 „Myśmy się dopuścili występku i zachowali buntowniczo.^q Tyś nie przebaczył.^r

ROZDZ. 3

a Ps 123:3
Iz 50:6

b Ps 77:7
Ps 94:14
Jer 3:12
Jer 31:37
Jer 32:40
Mi 7:18

c Hl 5:18
Ps 30:5
Iz 54:7

d 2Kl 13:23
Ps 13:5
Ps 78:38
Ps 103:9
Ps 103:11
Ps 106:45
Jer 31:20

e Iz 55:7
Jer 7:31
Jer 18:8
Eze 33:11
Heb 12:10
Jak 1:13
2Pt 3:9

f Iz 51:23

g Ps 69:33
Ps 79:11
Ps 102:20

h Ps 12:5
Ps 140:12
Prz 17:15
Prz 22:22
Iz 5:23

i Iz 59:15
Hab 1:13

j Ps 33:9
Prz 16:9
Prz 19:21
Iz 46:10

k Jak 3:11

l Prz 19:3

m Ps 103:10
Mi 7:9

n Ps 119:59
Eze 18:28
Ag 1:5

o Pwt 4:30
Iz 55:7
Oz 6:1
Jl 2:13
Jak 4:8

p Pwt 4:29
2Kn 7:14
2Kn 34:27
Ps 28:2
Ps 119:58

q Neh 9:26
Iz 1:2
Dn 9:5

r 2Kl 24:4
Eze 24:13
Dn 9:12

szpalta 2

a Prz 15:8
1Pt 3:12

b Pwt 28:64

c Pwt 4:26
Lam 2:2
Eze 9:10

d Lam 2:1

e Ps 80:4
Prz 15:29
Prz 28:9
Iz 1:15
Jer 14:11
Mi 3:4
Za 7:13

◊ [Samek]

43 Ty gniewem zagroziłeś przystęp^a i wciąż nas ścigasz.^b Pozabijałeś; nie okazałeś współczucia.^c

44 Ty kłębem chmur zagroziłeś przystęp do siebie,^d aby nie przeszła modlitwa.^e

45 Ty z nas czynisz odpadki i śmieci pośród ludów”.^f

▷ [Pe]

46 Rozwarli na nas usta wszyscy nasi nieprzyjaciele.^g

47 Przypadły nam groza i jama,^h spustoszenie i ruina.ⁱ

48 Strumieniami wód ocieka moje oko ze względu na ruinę córy mego ludu.^j

↳ [Ajin]

49 Oko moje się wylewa i nie spocznie; nie ma żadnej przerwy.^k

50 dopóki Jehowa nie spojrzy i nie zobaczy z nieba.^l

51 Oko me surowo się obeszło z duszą moją^m – ze względu na wszystkie córki mego miasta.ⁿ

↳ [Cade]

52 Nieprzyjaciele moi po prostu polowali na mnie jak na ptaka,^o bez powodu.^p

53 Sprawili, że życie moje zamilkło w dole^q i rzucali we mnie kamieniami.

54 Wody popłynęły mi nad głowę.^r Powiedziałem: „Niechybnie zostanę zgładzony!”^s

▷ [Kof]

55 Wzywam twego imienia, Jehowo, z najgłębszego dołu.^t

f Pwt 28:37; Jer 6:30; g Hl 16:10; Ps 22:13; Lam 2:16; h Pwt 28:66; Iz 24:18; Jer 48:44; i Iz 51:19; Jer 4:6; Lam 2:13; j Ps 119:136; Jer 9:1; k Jer 14:17; Lam 1:16; l Ps 80:14; Ps 102:19; Iz 63:15; m Pwt 28:34; Jer 14:18; n Jer 11:22; Lam 2:21; o 1Sm 26:20; Ps 11:1; p 1Sm 26:18; Ps 35:7; Ps 69:4; Ps 109:3; Ps 119:161; Jer 37:18; q Jer 37:20; Jer 38:6; r Ps 18:4; Ps 69:2; Ps 88:17; Ps 124:4; s Ps 31:22; t Ps 88:6; Ps 116:4; Ps 130:1; Jon 2:2.

56 Na pewno usłyszysz mój głos.^a Nie kryj swego ucha, gdy chodzi o moją ulgę, o moje wzywanie pomocy.^b

57 Przybliżyłeś się w dniu, gdy cię wołałem.^c Rzekłeś: „Nie lękaj się”.^d

¶ [Resz]

58 Zająłeś się, Jehowo, zmaganiem mej duszy.^e Wykupileś moje życie.^f

59 Widziałeś, Jehowo, wyrządzoną mi krzywdę.^g Przeprowadźże moją sprawę sądową.^h

60 Widziałeś całą ich zemstę, wszystkie ich zamysły przeciwko mnie.ⁱ

¶ [Sin] albo [Szin]

61 Usłyszałeś ich znieważanie, Jehowo, wszystkie ich zamysły przeciwko mnie.^j

62 wargi powstających na mnie^k oraz ich poszeptywanie przeciw mnie przez cały dzień.^l

63 Racz spojrzeć na to, jak siadają i jak wstają.^m Jestem tematem ich pieśni.ⁿ

¶ [Taw]

64 Odpłacisz im, Jehowo, potraktowaniem stosownym do dzieła ich rąk.^o

65 Ześles im zuchwałość serca,^p swoją klątwę na nich.^q

66 W gniewie ścigać będziesz i wytracisz ich^r spod niebios Jehowy.^s

¶ [Alef]

4 Ach, jakże matowieje złoto błyszczące, dobre złoto!^t Jakże porozrzucane są święte kamienie^u u wlotu wszystkich ulic!^v

ROZDZ. 3

a Ps 3:4
Ps 6:8
Ps 116:1

b Ps 55:1
Ps 69:18
Ps 145:18
Iz 58:9
Jak 4:8

c Jer 1:8
e Ps 7:8
Ps 35:1
Ps 69:18
Jer 11:20
Jer 51:36

f Ps 71:23
Jer 50:34
g Jer 15:10
h 1Sm 25:39
Ps 9:4
Ps 35:23
Ps 43:1
Ps 51:36

i Ps 10:14
Jer 11:19
j Ps 74:18
Ps 89:50
Jer 11:19
Jer 18:18

k Ps 59:12
Ps 140:3
l Jer 38:4
m Ps 1:1
Ps 139:2
n Hi 30:9
Lam 3:14

o Hi 34:11
Ps 28:4
Jer 11:20
2Tm 4:14
p Pwt 2:30
Jer 18:12
Rz 2:5
Heb 3:12

q Pwt 28:15
Jer 17:5
r Pwt 4:26
Pwt 28:20
Ps 35:6
Jer 11:23

s Ps 8:3
Jer 10:12

ROZDZ. 4

t 1Kl 6:22
u 1Kl 5:17
1Kl 7:9
v Jer 52:13

szpalta 2

a Iz 51:18
b Iz 30:14
Jer 19:11
Jer 22:28
Lam 5:12

c Kpl 26:29
Pwt 28:53
Jer 19:9
Lam 4:10
d Hi 39:16
e Ps 22:15
Lam 2:11

f Lam 1:11
Lam 2:12
g Jer 52:6
h Am 6:4
Am 6:7
i Jer 6:2
j Hi 2:8
k Rdz 19:25
Eze 16:48

¶ [Bet]

2 A drogocenni synowie Syjonu,^a którzy byli na wagę oczyszczonego złota, jakże zostali poczytani za wielkie dzbany gliniane, dzieło rąk garncarza!^b

¶ [Gimel]

3 Nawet szakale podsuwają sutki. Pozwalają ssać swym szczeniętom.

Córa mego ludu staje się okrutna,^c niczym strusia na pustkowiu.^d

¶ [Dalet]

4 Język oseska z pragnienia przygnał mu do podniebienia.^e

Dzieci proszą o chleb.^f Nie ma nikogo, kto by im go podał.^g

¶ [He]

5 Ci, którzy jadali smakołyki, na ulicach wpadają w osłupienie.^h

Wychowani w szkarłacieⁱ muszą się tulić do stosów popiołu.^j

¶ [Waw]

6 Kara za przewinienie córy mego ludu przerasta karę za grzech Sodomy,^k która była zniszczona jakby w jednej chwili i której żadne ręce nie przyszyły z pomocą.^l

¶ [Zajin]

7 Nazirejczycy^m jej byli czystszy niż śnieg;ⁿ byli bielsi od mleka.

Doprawdy, byli bardziej rumiani^o niż korale; blask ich przypominał szafir.^p

¶ [Chet]

8 Cera ich stała się ciemniejsza niż czerni. Nie pozna się ich na ulicach.^q

l Rdz 19:25; Dn 9:12; m Lb 6:2; Sdz 13:5; n Ps 51:7; o 1Sm 16:12; PnP 5:10; p Hi 28:16; q Hi 2:12.

Skóra pomarszczyła się im
na kościach.^a Wyschła
zupełnie jak drzewo.

▢ [Tet]

9 Lepiej jest tym, którzy pada-
ją od miecza,^b niż tym,
którzy padają od klęski
głodu.^c

ponieważ ci marnieją, prze-
szczy brakiem płodów z
pola.

• [Jod]

10 Ręce czułych kobiet gotowa-
ły ich własne dzieci.^d
Stały się one jakby chlebem
pocieszenia w czasie klę-
ski córny mego ludu.^e

▢ [Kaf]

11 Jehowa dopełnił miary swej
złości.^f Wylał swój płoną-
cy gniew.^g

I wznieca ogień na Syjo-
nie, pożerający jego fun-
damenty.^h

▢ [Lamed]

12 Królowie ziemi i wszyscy
mieszkańcy żywej kraj-
ny nie wierzyli.ⁱ
że wróg i nieprzyjaciół we-
jdzie w bramy Jerozo-
limy.^j

▢ [Mem]

13 Z powodu grzechów jej pro-
roków, przewinień jej
kapłanów,^k
znaleźli się pośrodku niej
przelewający krew pra-
wyeh.^l

▢ [Nun]

14 Błakali się po ulicach jak śle-
pi.^m Skalali się krwią.ⁿ
tak iż nikt nie może do-
tknąć ich szat.^o

▢ [Samek]

15 „Z drogi! Nieczysty!”^p – wo-
łano do nich. „Z drogi!
Z drogi! Nie dotykać!”^q

ROZD. 4

- a Hi 19:20
Hi 33:21
Ps 102:5
- b Jer 38:2
- c Jer 29:17
- d Kpl 26:29
Pwt 28:55
Lam 2:20
Lam 4:3
- e Pwt 28:57
Iz 49:15
Lam 3:48
- f Pwt 28:20
2Kn 36:16
Jer 6:11
Jer 9:11
Eze 22:31
Dn 9:12
Za 1:6
- g Kpl 26:28
Jer 7:20
- h Pwt 32:22
2Kl 25:9
- i Pwt 29:24
1Kl 9:8
- j 2Kl 25:10
Jer 52:13
- k Jer 5:31
Jer 6:13
Jer 14:14
Jer 23:11
Lam 2:14
Mt 3:11
Sof 3:4
- l Jer 26:8
Mt 23:31
Łk 11:47
Dz 7:52
- m Pwt 28:28
Iz 56:10
Iz 59:10
Sof 1:17
Mt 15:14
- n Lb 35:33
Iz 1:15
Jer 2:34
Eze 33:25
Oz 4:2
- o Lb 19:16
- p Kpl 13:45
- q 2Kl 6:17

szpalta 2

- a Kpl 26:33
Lam 1:7
- b Pwt 28:65
- c Pwt 28:25
Pwt 28:68
- d Kpl 26:33
Pwt 28:64
Jer 24:9
- e Hi 34:29
Ps 34:16
Iz 59:2
Jer 18:17
Heb 8:9
- f 2Kl 25:18
- g Lam 5:12
Eze 9:6
- h 2Kl 24:7
Iz 20:5
Lam 1:19
- i Iz 30:3
Iz 31:3
Jer 37:7
Eze 29:6
- j 2Kl 25:5
Jer 39:4
Lam 3:52

Stali się bowiem bezdom-
ni.^a I błakali się.^b Wśród
narodów mówiono: „Nie
osiedlą się na nowo jako
przybysze.”^c

▢ [Pe]

16 Porozdzielało ich oblicze Je-
howy.^d Nie spojrzy on
więcej na nich.^e

Nie będzie względu nawet
dla kapłanów.^f Nie bę-
dzie łaski nawet dla star-
ców.”^g

▢ [Ajin]

17 Chociaż jeszcze jesteśmy, na
próżno oczy nasze gas-
ną, oczekując pomocy dla
nas.^h

Rozglądając się, patrzyliś-
my na naród, który nie
może przynieść wybawie-
nia.ⁱ

▢ [Cade]

18 Polują na nasze kroki,^j tak
iż nie chodzi się po na-
szych placach.

Nasz kres się przybliżył.
Dni nasze się dopełniły,
bo nadszedł nasz kres.^k

▢ [Kof]

19 Szybsi niż orły na niebio-
sach okazali się ci, któ-
rzy nas ścigają.^l

Zawzięcie ścigali nas po
górach.^m Czyhali na nas
na pustkowiu.ⁿ

▢ [Resz]

20 Tchnienie naszych nozdrzy,^o
pomazaniec Jehowy,^p po-
jmany w ich wielkim
dole,^q

ten, o którym powiedzieliś-
my: „W jego cieniu” żyć bę-
dziemy wśród narodów”.^s

k Eze 7:2; Eze 12:23; Am 8:2; 1Pwt 28:49; Iz 5:26;
Jer 4:13; Oz 8:1; Hab 1:8; m 2Kl 25:5; Am 2:14;
n Lam 3:10; o Rdz 2:7; p Ps 89:20; Jer 37:1; q 2Kl
25:6; Jer 39:5; Jer 52:8; Eze 12:13; r Sdz 9:15; Dn
4:12; s 1Sm 9:16.

W [Sin]

21 Wielce się raduj i wesel,^a
córo edomska,^b mieszkająca
w krainie Uc.^c
Do ciebie także dojdzie ten
kielich.^d Upijesz się i ob-
nażysz.^e

T [Taw]

22 Wina twa, córo syjońska, do-
biegła kresu.^f Nie powie-
dzie cię on ponownie na
wypicie.^g
Zwrócił uwagę na twą wi-
nę, córo edomska. Odsłonił
twoje grzechy.^h

5 Wspomnij, Jehowo, na to, co
nas spotkało.ⁱ Racz spo-
jrzeć i zobaczyć nasze po-
hańbienie.^j

2 Naszą dziedziczną własność
przekazano obcym, na-
sze domy – cudzoziem-
com.^k

3 Staliśmy się po prostu sie-
rotami bez ojca.^l Nasze
matki są jak wdowy.^m

4 Za pieniądze musimy pić
własną wodę.ⁿ Własne
drewno trafia do nas za
określoną cenę.

5 Ścigano nas tuż za naszym
karkiem.^o Zmęczyliśmy
się. Nie dano nam wy-
tchnienia.^p

6 Egipcjowi^q podaliśmy rękę;^r
Asyrii^s – żeby się nasy-
cić chlebem.

7 Zgrzeszyli nasi praojcowie.^t
Już ich nie ma. My
zaś musimy dźwigać ich
winy.^u

8 Zapanowali nad nami słu-
dzy.^v Nie ma nikogo, kto
by nas wyrwał z ich ręki.^w

9 Z narażeniem duszy przy-
nosimy swój chleb^x – ze
względem na miecz z pust-
kowie.

10 Skóra nasza rozpalona ni-
czym piec – z powodu bo-
leści głodowych.^y

ROZDZ. 4

a Prz 2:14
1Ko 13:6

b Ps 137:7
Abd 12

c Jer 25:20

d Jer 25:15
Jer 49:12
Abd 16

e Jer 49:10

f Kpl 26:43
Iz 40:2
Jer 50:20

g Kpl 26:44
Iz 52:1
Iz 60:18

h Ps 137:7
Iz 34:5
Eze 25:13
Eze 35:15
Am 1:11
Abd 13

ROZDZ. 5

i Kpl 26:44
Jer 15:15
Lam 1:20

j Ps 44:13
Ps 79:4
Lam 2:15

k Pwt 28:30
Ps 79:1
Ps 136:21
Iz 1:7
Jer 6:12
Sof 1:13

l Wj 22:24

m Jer 18:21

n Pwt 28:48
Iz 3:1
Eze 4:11
Eze 4:16

o Pwt 28:48
Jer 27:8
Jer 28:14

p Pwt 28:65

q Iz 30:2
Iz 31:1
Jer 2:18
Jer 2:36
Jer 44:12

r Eze 17:18

s 2Kn 28:16
Oz 5:13
Oz 7:11
Oz 9:3
Oz 12:1

t Jer 16:12
Jer 31:29
Eze 18:2

u Wj 20:5
Jer 14:20
Za 1:5

v Pwt 28:43
Prz 30:22
Iz 3:4

w Za 11:6

11 Na Syjonie upokarzano żo-
ny,^a w miastach judzkich
dziewice.

12 Książąt wieszano za rękę.^b
Nie uszanowano oblicza
starców.^c

13 Młodzieńcy podnosili żarna,^d
a chłopcy potykali się pod
drewnem.^e

14 Nie ma już starców w bra-
mach,^f młodzieńców przy-
grze na instrumentach.^g

15 Ustała radość naszego ser-
ca. Taniec nasz przemie-
nił się w żalobę.^h

16 Upadła korona z naszej gło-
wy.ⁱ Biała nam więc, boś-
my zgrzeszyli!^j

17 Wskutek tego rozchorowało
się nasze serce.^k Z powo-
du tych rzeczy przyćmiły
się nasze oczy.^l

18 z powodu spustoszonej góry
syjońskiej;^m chodzą po
niej lisy.ⁿ

19 Ty zaś, Jehowo, będziesz za-
siadał po czas niezmie-
rzony.^o Tron twój trwa
przez pokolenie za poko-
leniem.^p

20 Czemuż o nas zapominasz
na zawsze,^q opuszczasz
nas na długie dni?^r

21 Przywiedź nas znowu do sie-
bie,^s Jehowo, a chętnie
wrócimy. Przynies nam
nowe dni, jak dawno
temu.^t

22 Ty jednak stanowczo nas od-
rzuciłeś.^u Jesteś na nas
wielce oburzony.^v

x Jer 52:6; Eze 4:10; y 2Kl 25:3; Hi 30:30; Lam 4:8;
szpalta 2 a Pwt 28:30; Za 14:2; b Jer 39:6; c Iz
47:6; Jer 6:11; Lam 4:16; d Sdz 16:21; e Wj 1:11;
f Pwt 16:18; Joz 20:4; Rut 4:11; g Jer 25:10; h Am
8:10; i Hi 19:9; Ps 7:5; Ps 89:39; j Prz 14:34; Iz 3:9;
Iz 59:12; k Iz 1:5; Jer 8:18; Lam 1:22; l Pwt 28:65;
Hi 17:7; Ps 6:7; Iz 59:10; Lam 2:11; m Kpl 26:43;
Jer 26:18; n Iz 32:14; Jer 9:11; Eze 13:4; o Ps
9:7; Ps 90:2; Ps 102:12; p Ps 102:27; Ps 145:13;
Ps 146:10; Hab 1:12; q Ps 131:1; Jer 14:19; r Ps 79:5;
s Pwt 4:30; Ps 80:3; Ps 85:4; Jer 31:18; Jer 32:37;
t Jer 33:13; u Ps 44:9; v Pwt 28:15; Ps 60:1; Jer
31:37.

EZECHIELA

1 I stało się w trzydziestym roku, w miesiącu czwartym, piątego dnia tego miesiąca, gdy byłem pośród wygnańców^a nad rzeką Kebar,^b że się otwarły niebiosy^c i zobaczyłem wizję Bożą.^d **2** Piątego dnia tego miesiąca, to jest w piątym roku wygnania króla Jehojachina,^e **3** doszło słowo Jehowy^f do Ezechiela,^g syna kapłana Buziego, w kraju Chaldeczyków^h nad rzeką Kebar, i spoczęła tam na nim ręka Jehowy.ⁱ

4 I ujrzałem, a oto z północy nadciągał huraganowy wiatr,^j kłęby chmur^k oraz błyskający ogień;^l i dookoła nich był blask, a pośród niego, spośród ognia, coś, co z wyglądu przypominało elektrum.^m **5** I pośród niego było coś na podobieństwo czterech żywych stworzeń,ⁿ które wyglądały tak: Były podobne do ziemskiego człowieka. **6** A każde miało cztery oblicza^o i każde z nich – cztery skrzydła.^p **7** A ich nogi były nogami prostymi, a spody ich stóp były jak spód stopy cielęcia;^q i lśniły jakby blaskiem polerowanej miedzi.^r **8** A pod ich skrzydłami z czterech stron były ludzkie ręce;^s i wszystkie cztery miały swoje oblicza i swoje skrzydła.^t **9** Ich skrzydła łączyły się ze sobą. Idąc, nie odwracały się; każde przemieszczało się prosto przed siebie.^u

10 A co do podobieństwa ich obliczy: każde z tych czterech miało oblicze człowieka,^v a z prawej strony^w oblicze lwa,^x i każde z czterech miało z lewej strony^y oblicze byka;^z każde z czterech

ROZDZ. 1

- a 2Kl 24:14
Est 2:6
- b Ps 137:1
Eze 3:15
Eze 10:15
Eze 43:3
- c Mt 3:16
Dz 7:55
Dz 10:11
Obj 19:11
- d Rdz 15:1
Lb 12:6
Dn 8:1
- e 2Kl 24:12
2Kn 36:10
Jer 24:1
- f 2Pt 1:21
- g Eze 24:24
- h 2Kl 24:16
Jer 22:25
- i 1Kl 18:46
2Kl 3:15
Eze 3:14
- j 1Kl 19:11
- k Ps 97:2
- l Wj 19:18
Wj 24:17
- m Eze 8:2
- n Eze 10:9
Obj 4:6
- o Eze 10:14
- p Iz 6:2
Eze 10:21
Obj 4:8
- q Kpl 11:3
- r Dn 10:6
Obj 1:15
- s Iz 6:6
Eze 10:8
- t Eze 10:21
- u Eze 10:11
- v Obj 4:7
- w Eze 10:14
- x 2Sm 17:10
Prz 28:1
- y Obj 4:7
- z Prz 14:4

szpalta 2

- a Hl 39:29
Prz 30:19
Eze 10:14
- b Ps 18:10
- c Iz 6:2
- d Eze 10:22
- e Ps 103:20
Eze 1:20
Heb 1:14
- f Eze 1:17
- g Ps 104:4
- h Dn 7:10
- i Ps 97:3

miało też oblicze orła.^a **11** Takie były ich oblicza. A ich skrzydła^b były rozpostarte ku górze. Każde miało dwa, które się nawzajem łączyły, a dwa zakrywały ich ciała.^c

12 I każde z nich przemieszczało się prosto przed siebie.^d Dokądkolwiek duch był skłonny iść, tam szły.^e Idąc, nie odwracały się.^f **13** A co do podobieństwa żywych stworzeń: ich wygląd przypominał płonące węgle ogniste.^g Między żywymi stworzeniami poruszało się tam i z powrotem coś przypominającego z wyglądu pochodnie,^h a ogień ten był jasny i z ognia wylaływała błyskawica.ⁱ **14** A żywe stworzenia wyruszały i wracały, przypominając z wyglądu błyskawicę.^j

15 A gdy widziałem te żywe stworzenia, oto na ziemi obok żywych stworzeń było jedno koło,^k przy czterech obliczach każdego.^l **16** Jeśli chodzi o wygląd koła^m oraz ich budowę, było to jak blask chryzolitów;ⁿ i wszystkie cztery miały jednakowy wygląd. A ich wygląd i budowa były takie, jak gdyby koło znajdowało się w kole.^o **17** Kiedy się przemieszczały, przemieszczały się w swoje cztery strony.^p Przemieszczając się, nie odwracały się w inną stronę.^q **18** A ich obręcze były tak wysokie, że wzbudzały strach; i wszystkie cztery obręcze były dookoła pełne oczu.^r **19** I gdy

j Ps 18:10; Mt 24:27; k Eze 10:9; Eze 10:13; Eze 11:22; l Obj 4:7; m Eze 10:9; n Wj 39:13; Dn 10:6; o Eze 10:10; Dn 7:9; p Eze 10:11; q Eze 1:12; r Prz 15:3; Eze 10:12; Za 4:10.

żywe stworzenia się przemieszczały, obok nich przemieszczały się koła, a gdy żywe stworzenia unosiły się z ziemi, unosiły się koła.^a **20** Dokądkolwiek duch był skłonny iść, tam przemieszczały się i one, gdyż duch był skłonny tam iść; i koła unosiły się tuż obok nich, bo w tych kołach był duch żywego stworzenia. **21** Gdy one się przemieszczały, przemieszczały się i te; a gdy one stawały, stawały i te; a gdy one unosiły się z ziemi, tuż obok nich unosiły się koła, bo w tych kołach był duch żywego stworzenia.^b

22 A nad głowami żywych stworzeń było coś na podobieństwo przestworza,^c niczym skrzemie się napawającego łękiem lodu, rozpościerającego się w górze nad ich głowami.^d **23** A pod przestworzem były ich skrzydła proste, jedno przy drugim. Każde miało dwa skrzydła zakrywające z jednej strony i każde miało dwa zakrywające z drugiej strony swego ciała. **24** I gdy się przemieszczały, usłyszałem odgłos ich skrzydeł, odgłos jakby rozległych wód,^e jakby głos Wszechmocnego, odgłos tumultu,^f jakby odgłos obozu.^g Gdy stawały, opuszczały skrzydła.

25 I rozległ się głos ponad przestworzem, które było nad ich głową. (Gdy stawały, opuszczały skrzydła). **26** A ponad przestworzem, które było nad ich głową, znajdowało się coś przypominającego z wyglądu kamień szafirowy,^h podobieństwo tronu.ⁱ A na tym podobieństwie tronu, u góry, było podobieństwo kogoś przypominającego z wyglądu ziemskiego człowieka.^j **27** I zobaczyłem coś jakby blask elektrum,^k co wyglądało jak ogień wewnątrz niego

ROZDZ. 1

- a Eze 10:16
- b Eze 10:17
- c Rdz 1:6
- d Eze 10:1
- e Eze 43:2
- Obj 1:15
- Obj 14:2
- f Hl 37:2
- Ps 29:3
- Ps 68:33
- g 2Kl 7:6
- h Wj 24:10
- Ps 96:6
- Eze 10:1
- i 1Kl 22:19
- Ps 99:1
- Iz 6:1
- Obj 4:2
- j Dn 7:9
- k Eze 8:2

szpalta 2

- a Pwt 4:24
- Ps 104:2
- b Rdz 9:13
- Obj 4:3
- c Wj 24:16
- Eze 8:4
- d Eze 3:23
- Eze 43:3
- Dn 8:17
- Obj 1:17

ROZDZ. 2

- e Eze 8:5
- Eze 37:3
- f Dn 10:11
- g Eze 3:24
- h Obj 11:11
- i 2Kn 36:15
- Eze 33:7
- Mt 10:16
- j Ps 107:11
- Iz 1:4
- Iz 30:9
- Jer 16:12
- Lam 1:20
- Dn 9:9
- k Pwt 9:24
- Neh 9:26
- Ps 78:8
- Jer 3:25
- Eze 20:18
- Dz 7:51
- 1 Mt 22:6
- m Joz 11:20
- Ps 95:8
- Eze 3:7
- Heb 3:15
- n Eze 33:15
- o Eze 3:11
- Eze 33:4
- p Eze 12:2
- q Eze 33:33
- Jn 15:22

dookoła,^a począwszy od tego, co wyglądało jak jego biodra, i w górę; i od tego, co wyglądało jak jego biodra, oraz w dół, widziałem coś, co wyglądało jak ogień, i wokoło Niego była jasność. **28** Było tam coś przypominającego z wyglądu łuk,^b który pojawia się na kłębach chmur w dzień ulewnego deszczu. Tak właśnie wyglądała ta jasność wokoło. Tak wyglądało podobieństwo chwały Jehowy.^c Gdy to zobaczyłem, upadłem na twarz^d i usłyszałem głos mówiącego.

2 I rzekł do mnie: „Synu człowieka,^e stań na nogach, bym z tobą mówił”.^f **2** A gdy tylko przemówił do mnie, zaczął we mnie wstępować duch^g i w końcu sprawił, że stanąłem na nogach, by słyszeć Tego, który do mnie mówi.^h

3 I jeszcze rzekł do mnie: „Synu człowieczy, posyłam cię do synów Izraela,ⁱ do buntowniczych narodów, które się zbuntowały przeciwko mnie.^j Oni oraz ich praojcowie występują przeciwko mnie aż po dziś dzień.^k **4** I posyłam cię do synów o butnym obliczu^l i twardym sercu,^m a ty im powiedz: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa”. **5** Oni zaś, czy będą słuchać,ⁿ czy się wzbraniać^o – są bowiem domem buntowniczym^p – poznają, że wśród nich był prorok.^q

6 „A ty, synu człowieczy, nie lękaj się ich; nie lękaj się też ich słów, gdyż oto są ludzie uparci^r oraz rzeczy, które cię kłują,^s i mieszkasz pośród skorpionów.^t Nie lękaj się^v ich słów i niech cię nie przerażają ich oblicza,^w są oni bowiem domem

r 2Kl 1:15; Prz 29:25; Jer 1:17; Łk 12:4; s Pwt 2:30; Dz 7:51; t Iz 9:18; Mi 7:4; u Łk 10:19; v Eze 3:9; w Jer 1:8.

buntowniczym.^a **7** I mów im moje słowa bez względu na to, czy słuchają, czy się wzbraniają, są bowiem przykładem buntu.^b

8 „A ty, synu człowieczy, słuchaj, co do ciebie mówię. Nie stań się buntowniczy jak ten buntowniczy dom.^c Otwórz usta i zjedz, co ci daję”.^d

9 I ujrzałem, a oto jakaś ręka wyciągnięta ku mnie^e i oto był w niej zwój księgi.^f **10** I stopniowo rozpostarł go przede mną, a był on zapisany z przodu i z tyłu;^g i były w nim zapisane pieśni żałobne i wzdychanie, i zawodzenie.^h

3 I rzekł do mnie: „Synu człowieczy, co znajdujesz, zjedz. Zjedz ten zwójⁱ i idź, mów do domu izraelskiego”.

2 Otworzyłem więc usta, a on dawał mi do jedzenia ten zwój.^j

3 I rzekł do mnie: „Synu człowieczy, nakarm swój brzuch, by napęlić jelita tym zwojem, który ci daję”. I zacząłem go jeść, a był w moich ustach słodki jak miód.^k

4 I jeszcze rzekł do mnie: „Synu człowieczy, idź, wejdź między dom^l izraelski i mów do nich moimi słowami. **5** Bo nie do ludu o niezrozumiałej mowie^m i ciężkim językuⁿ zostajesz posłany – do domu izraelskiego, **6** nie do licznych ludów o niezrozumiałej mowie i ciężkim języku, których słów nie możesz słuchać ze zrozumieniem.^o Gdybym cię do nich posłał, one by cię słuchały.^p **7** Lecz jeśli chodzi o dom izraelski, oni nie zechcą cię słuchać, bo i mnie słuchać nie chcą;^q gdyż wszyscy z domu izraelskiego mają twarde czoło i zatwardziałe serce.^r **8** Oto uczyniłem twe oblicze dokładne tak twardym, jak ich

ROZDZ. 2

- a Iz 51:7
- b Jer 1:17
Eze 3:27
- c Lb 20:24
Iz 50:5
- d Jer 15:16
Obj 10:9
- e Jer 1:9
Eze 8:3
- f Eze 3:1
Obj 10:8
- g Za 5:3
Obj 5:1
- h Iz 3:11
Jer 7:29
Eze 19:1

ROZDZ. 3

- i Eze 2:8
Obj 10:9
- j Obj 10:10
- k Ps 19:10
Ps 119:103
Jer 15:16
Obj 10:9
- l Mt 10:6
Mt 15:24
- m Ps 81:5
Iz 33:19
- n Pwt 28:49
Iz 28:11
- o Jer 5:15
- p Jon 3:5
Mt 11:21
Mt 12:41
Dz 13:46
- q 1 Sm 8:7
Jer 25:7
Łk 10:16
- r Wj 34:9
Neh 9:16
Jer 3:3
Jer 5:3
Jer 7:26
Eze 2:4

szpalta 2

- a Jer 1:18
- b Iz 50:7
Jer 15:20
Mi 3:8
- c Iz 50:7
Za 7:12
- d Prz 29:25
Iz 41:10
- e Jer 1:18
Jer 17:18
- f Eze 24:3
- g Ps 119:11
Łk 8:15
- h 2 Kł 24:14
- i Eze 2:5
Dz 20:26
- j 1 Kł 18:12
2 Kł 2:16
Eze 8:3
Dz 8:39
Dz 2:2
- k 1 Kł 18:12
Eze 1:24
- n Eze 10:16
- o Eze 8:3
- p 1 Kł 18:46
2 Kł 3:15
- q Jer 29:5

oblicza,^a a twe czoło dokładnie tak twardym, jak ich czoła.^b **9** Uczyniłem twe czoło jak diament – twardszym niż krzemień.^c Nie lękaj się ich^d i niech cię nie przerażają ich oblicza,^e są oni bowiem domem buntowniczym”.^f

10 I rzekł do mnie: „Synu człowieczy, wszystkie me słowa, które będę mówił do ciebie, przyjmij do swego serca^g i słuchaj swoimi uszami. **11** I idź, wejdź między wygnanców,^h między synów twego ludu, i mów do nich, i powiedz im: ‘Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa’ – bez względu na to, czy słuchają, czy się wzbraniają”.ⁱ

12 I uniósł mnie jakiś duch,^j i usłyszałem za sobą odgłos wielkiego pędu:^k „Błogosławiona niech będzie chwała Jehowy z jego miejsca”.^l **13** I rozlegał się odgłos stykających się skrzydeł żywych stworzeń^m i odgłos kół tuż obok nich,ⁿ a także odgłos wielkiego pędu. **14** A ten duch uniósł mnie^o i zabrał, wobec czego poszedłem pełen goryczy, w złości swego ducha, a spoczywająca na mnie ręka Jehowy była silna.^p **15** Wszedłem więc między wygnanców w Tel-Abib, którzy mieszkali^q nad rzeką Kebar,^r i zamieszkałem tam, gdzie oni mieszkali; i oszłolomiony mieszkalem tam pośród nich siedem dni.^s

16 A po siedmiu dniach doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące:

17 „Synu człowieczy, uczyniłem cię strażnikiem dla domu Izraela,^t a ty słuchaj mowy z moich ust i ostrzegaj ich ode mnie.”

18 Gdy mówię niegodziwemu:

r Ps 137:1; Eze 1:3; Eze 43:3; s Jer 23:9; t Iz 21:8; iz 62:6; Jer 6:17; Eze 33:7; u Iz 58:1.

„Na pewno umrzesz”,^a a ty go nie ostrzegasz i nie przemówisz, by ostrzec niegodziwego przed jego niegodziwą drogą w celu zachowania go przy życiu,^b to on, będąc niegodziwym, umrze w swym przewinieniu,^c lecz jego krwi będę się domagał z twojej ręki.^d

19 Jeśli jednak ty ostrzegłeś niegodziwego,^e a on się nie odwraca od swej niegodziwości i od swej niegodzivej drogi, to umrze z powodu swego przewinienia,^f ty zaś uratujesz swą duszę.^g

20 A gdy ktoś prawy odwraca się od swej prawości^h i popełnia niesprawiedliwość, a ja położę przed nim przyczynę potknięcia,ⁱ to on umrze, gdyż go nie ostrzegłeś. Umrze za swój grzech^j i nie będzie się pamiętać jego prawych czynów,^k których dokonał, lecz jego krwi będę się domagał z twojej ręki.^l **21** A jeśli ty ostrzegłeś prawego, żeby ten prawy nie grzeszył,^m i on nie grzeszy, to na pewno będzie dalej żył, gdyż został ostrzeżony,ⁿ a ty uratujesz swą duszę.^o

22 I spoczęła tam na mnie ręka Jehowy, on zaś rzekł do mnie: „Wstań, wyjdź na dolinną równinę,^p a tam będę z tobą mówił”. **23** Wstałem więc i wyszedłem na dolinną równinę, a oto stała tam chwała Jehowy,^q podobna do chwały, którą widziałem nad rzeką Kebar;^r i upadłem na twarz.^s **24** Wtedy wstał we mnie duch^t i postawił mnie na nogi,^u a on przemówił do mnie i rzekł mi:

„Chodź, zamknij się w swym domu. **25** A ty, synu człowieczy – oto nałożą na ciebie powrozy i zwiążą cię nimi, tak iż nie będziesz mógł się udać pomiędzy nich.” **26** I sprawię, że język przylgnie ci do pod-

ROZDZ. 3

- a 2Kl 1:4
- b Dz 2:40
- 1Tm 4:16
- c Prz 14:32
- Eze 33:4
- Rz 6:23
- d Rdz 9:5
- Eze 33:8
- e 2Kl 17:13
- f Rz 2:6
- g Iz 49:4
- Jer 45:5
- Eze 33:9
- Dz 18:6
- Dz 20:26
- h 2Kl 24:18
- Eze 18:24
- Eze 33:12
- i Pwt 13:3
- 1Pt 2:8
- j Eze 18:26
- Eze 33:18
- k Eze 33:12
- l Kpl 19:17
- Eze 33:6
- Heb 13:17
- m 1Sm 25:33
- Dz 20:31
- n Prz 17:10
- Eze 33:15
- Jak 5:20
- o Dz 18:6
- p Eze 8:4
- q Eze 1:28
- r Eze 1:1
- s Dn 8:17
- Obj 4:10
- t Eze 2:2
- Eze 37:10
- u Dn 10:19
- v Eze 4:8
- Jn 21:18
- Dz 20:23

szpalta 2

- a Ps 137:6
- b Eze 24:27
- Lk 1:22
- c Am 5:10
- d Iz 1:2
- Eze 2:6
- e Eze 24:27
- Eze 33:22
- f Mt 11:15
- Obj 2:29
- g Iz 30:9
- Jer 5:23
- Eze 12:2

ROZDZ. 4

- h Jer 32:31
- i 2Kl 24:11
- Jer 39:1
- j 2Kl 25:1
- Lk 19:43
- k 2Sm 20:15
- Jer 6:6
- Jer 32:24
- Eze 26:8
- l Eze 21:22
- m Eze 12:6
- Eze 24:24
- n 2Kl 17:21

niebienia,^a i oniemiiesz,^b i nie staniesz się dla nich mężem udzielającym upomnienia,^c są oni bowiem domem buntowniczym.^d **27** A gdy będę z tobą mówić, otworzę twe usta i powiesz im:^e „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa”. Kto słyszy, niech słucha,^f a kto się wzbrania, niech się wzbrania, gdyż oni są domem buntowniczym.^g

4 „A ty, synu człowieczy, weź sobie cegłę i połóż ją przed sobą, i wyrwij na niej miasto – Jerozolimę.” **2** I oblegaj ją,ⁱ i zbuduj przeciw niej mur oblężniczy,^j i usyp przeciw niej wał oblężniczy,^k i rozłóż przeciwko niej obozy, i dookoła ustaw przeciw niej tarany.^l **3** I weź sobie żelazną panew, i postaw ją jako żelazną ścianę między sobą a miastem, i skieruj przeciw niemu swe oblicze, a ma ono być oblężone i ty masz je oblegać. Jest to znak dla domu izraelskiego.^m

4 „Ty zaś połóż się na lewym boku i złóż na nim przewinienie domu izraelskiego.ⁿ Według liczby dni, w ciągu których będziesz na nim leżeć, poniesiesz ich przewinienie. **5** A ja podam ci lata ich przewinienia^o według liczby trzystu dwięćdziesięciu dni;^p i poniesiesz przewinienie domu izraelskiego. **6** I dopełnij ich.

„A za drugim razem połóż się na prawym boku i przez czterdzieści dni masz nosić przewinienie domu judzkiego.^q Dzień za rok, dałem ci dzień za rok.” **7** I obnażywszy swe ramię, skierujesz oblicze na oblężenie Jerozolimy,^s i prorokuj przeciwko niej.

o Lb 14:34; p 1Kl 12:19; q 2Kl 23:27; r Lb 14:34; s 2Kl 36:17; Jer 52:4.

8 „I oto ja nałożę na ciebie powrozy,^a żebyś się nie obracał z boku na bok, dopóki nie dopełnisz dni swego oblężenia.

9 „A ty weź sobie pszenicy^b i jęczmienia, i bobu,^c i soczewicy,^d i prosa, i orkiszu^e i włóż to do jednego naczynia, i zrób sobie z tego chleb na liczbę dni, w ciągu których będziesz leżeć na boku; będziesz go jeść trzydziestu dziewięć dni.^f **10** A twój pokarm, który będziesz jadł, będzie odważony – dwadzieścia sykli dziennie.^g Będziesz go jadł od czasu do czasu.

11 „Wodę zaś będziesz pił odmierzoną: szóstą część hinu. Będziesz ją pił od czasu do czasu.

12 „I będziesz go jadł jako okrągły placek jęczmienny;^h a upieczesz go przed ich oczami na grudach łajnaⁱ ludzkiego”. **13** I Jehowa rzekł jeszcze: „Właśnie tak synowie Izraela będą jeść swój nieczysty^j chleb pośród narodów, między które ich rozproszę”.^k

14 A ja powiedziałem: „Ach, Wszechwładny Panie, Jehowo! Oto moja dusza nie jest skalana;^l od swej młodości aż dotąd nie jadłem ani padliny, ani rozszarpanego zwierzęcia,^m a do mych ust nie weszło żadne plugawe mięso”.ⁿ

15 On zaś rzekł do mnie: „Patrz, daję ci gnój bydlęcy w miejsce łajna ludzkiego i na nim masz przygotować swój chleb”.

16 I jeszcze mówił do mnie: „Synu człowieczy, oto łamie drażki, na których w Jerozolimie zawieszają się okrągłe chleby,^o i będą musieli jeść chleb odważony – w zatroskaniu,^p wodę zaś będą pić odmierzoną – w strachu,^q **17** a to w tym celu, żeby im brakowało chleba i wody oraz żeby

ROZDZ. 4

- a Eze 3:25
- b Wj 29:2
- c 2Sm 17:28
- d Rdz 25:34
- e Wj 9:32
- f Eze 4:5
- g Kpl 26:26
- h 2Kl 4:42
- i Pwt 13:13
- j Kpl 19:19
- k Oz 9:3
- l Dz 10:14
- m Wj 22:31
- Kpl 7:24
- Kpl 11:40
- n Kpl 7:18
- Pwt 14:3
- Iz 65:4
- Iz 66:17
- o Kpl 26:26
- Ps 105:16
- Iz 3:1
- Eze 5:16
- p 2Kl 25:3
- Jer 37:21
- Lam 1:11
- Lam 4:9
- Lam 5:9
- Obj 6:6
- q Eze 12:18

szpalta 2

- a Kpl 26:39
- Eze 24:23

ROZDZ. 5

- b Kpl 21:5
- Eze 44:20
- c Jer 9:21
- Eze 4:8
- d Jer 15:2
- e Kpl 26:33
- Eze 12:14
- Am 9:1
- f Jer 40:6
- Jer 52:16
- g Jer 4:4
- h Pwt 32:15
- 2Kl 17:8
- Eze 16:47
- i Neh 9:16
- Ps 78:10
- Jer 8:5
- Jer 11:10
- j 2Kl 21:9
- 2Kn 33:9
- k Jer 44:23
- l 2Kl 21:11
- Jer 2:11
- Eze 16:47
- m Jer 21:5
- Eze 15:7

patrzyli na siebie zdumieni i pognili w swym przewinieniu.^a

5 „A ty, synu człowieczy, weź sobie ostry miecz. Użyjesz go jako brzytwy fryzjerskiej i przeciągnij nim po swej głowie oraz brodzie,^b i weź sobie wagę, i podziel włosy na części. **2** Trzecią część spalisz w ogniu pośrodku miasta, gdy tylko się dopełnią dni oblężenia.^c I weź następną trzecią część. Potnisz ją mieczem dookoła niego,^d a ostatnią trzecią część rozsypiesz na wiatr, ja zaś dobędę miecza za nimi.^e

3 „I z nich weź niewielką ilość, i zawiń je w poły swych szat.^f

4 A inne z nich weźmiesz, po czym wrzuc je w środek ognia i spopol je w ogniu. Z jednego wydzie ogień na cały dom izraelski.^g

5 „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „To jest Jerozolima. Umieściłem ją pośrodku narodów, a dookoła niej są kraje. **6** I niegodziwie buntowała się przeciwko moim sądowniczym rozstrzygnięciom bardziej niż narody^h i przeciw moim ustawom bardziej niż kraje, które są dookoła niej, bo odrzucili moje sądownicze rozstrzygnięcia i według mych ustaw nie chodzili”.ⁱ

7 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ burzyliście się^j bardziej niż narody, które są dookoła was, nie chodziliście według moich ustaw i nie wykonywaliście moich sądowniczych rozstrzygnięć,^k lecz postępowaliście zgodnie z sądowniczymi rozstrzygnięciami narodów, które są dookoła was – czyż tak nie było?!” **8** Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko tobie, miasto, właśnie ja,^m i na oczach narodów wykonam

pośród ciebie sądownicze rozstrzygnięcia.^a **9** I uczynię w tobie to, czego nie czynilem, i czegoś podobnego już więcej nie uczynię – z powodu wszystkich twoich obrzydliwości.^b

10 „Dlatego pośród ciebie ojcowie będą jedli synów,^c a synowie będą jeść swych ojców i dokonam w tobie sądów, a całą resztę, która z ciebie pozostanie, rozprzysiężę na wszystkie wiatry”.^d

11 „Dlatego jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – zaiste, ponieważ skalało moje sanktuarium wszystkimi swymi obrzydliwościami^e i wszystkimi swymi odrażającymi rzeczami,^f więc i ja cię pomniejszę,^g a moje oko się nie użali^h i ja też nie okażę współczucia.ⁱ

12 Jedną trzecią z ciebie – ci umrą od zarazy^j i pośród ciebie dobiegną swego kresu z powodu klęski głodu.^k Następna trzecia część – ci padną od miecza dookoła ciebie. A ostatnią trzecią część rozprzysiężę na wszystkie wiatry^l i dobędę za nimi miecza.^m **13** I mój gniew ustanie,ⁿ i uśmierzę na nich swą złość,^o i się pocieszę,^p i będą musieli poznać, że ja, Jehowa, powiedziałem, domagając się wyłącznego oddania^q – gdy dopełnię na nich swej złości.

14 „I uczynię z ciebie spustoszone miejsce oraz hańbę wśród narodów, które są dookoła ciebie, na oczach każdego przechodnia.^r **15** I staniesz się hańbą^s i przedmiotem obelg,^t ostrzegawczym przykładem^u oraz zgrozą dla narodów, które są dookoła ciebie, gdy dokonam w tobie sądów w gniewie i w złości, i w srogich upomnieniach.^v Ja, Jehowa, powiedziałem.

ROZDZ. 5

a Pwt 29:24
1KI 9:8
Lam 2:15

b Lam 4:6
Dn 9:12
Am 3:2

c Kpl 26:29
Pwt 28:53
2KI 6:29
Jer 19:9

d Lam 2:20
Lam 4:10

e Kpl 26:33
Pwt 4:27
Pwt 28:64
Neh 1:8
Eze 12:14
Eze 17:21

f Kpl 19:30
Kpl 20:3
2KI 21:7
2Kn 36:14
Jer 32:34

g Pwt 7:25
Jer 16:18
Eze 23:38

h Ps 107:39

i Pwt 29:20
Eze 7:4
Eze 8:18

j Lam 2:21
Za 11:6

k Jer 14:12
Eze 6:12

l Jer 15:2
Jer 21:9

m Jer 9:16

n Kpl 26:33
Jer 42:16
Eze 12:14

o Lam 4:11

p Eze 16:42

q Pwt 32:36
Iz 1:24

r Wj 20:5
Wj 34:14
Pwt 4:24
Pwt 6:15

s Joz 24:19
Iz 59:17
Eze 39:25

t Kpl 26:31
Pwt 28:37
1KI 9:7
Neh 2:17

u Ps 79:4
Jer 24:9
Lam 2:15

v Lam 3:62

w 1Ko 10:11

x Eze 25:17

szpalta 2

a Eze 14:21

b Pwt 32:23
Ps 7:13

c Kpl 26:26
Eze 4:16
Eze 14:13

d Kpl 26:22
Pwt 32:24
2KI 17:25
Eze 14:21

e Eze 33:27

f Eze 38:22

g Eze 14:19

16 „Gdy wysłę na nich zgubne strzały klęski głodu,^a które przyniosą zgubę i które wysłę, aby was zgubić,^b wzmożę waszą klęskę głodu i połamię wasze drążki, na których się zawiesza okrągłe chleby.^c **17** I ześlę na was klęskę głodu oraz bestie wyządzające szkodę,^d i one pozabiją was dzieci, i przejdzie przez ciebie zaraza^e oraz krew,^f i sprowadzę na ciebie miecz.^g Ja, Jehowa, powiedziałem”.

6 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zwróć swe oblicze ku góróm izraelskim i prorokuj^h im.ⁱ **3** I powiedz: „Góry izraelskie, słuchajcie słowa Wszechwładnego Pana, Jehowy: Oto, co Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł do gór i do wzgórz,^k do łożysk strumieni i do dolin: „Oto jestem! Ja sprowadzam na was miecz i zniszczę wasze wyżyny.^l **4** I wasze ołtarze zostaną spustoszone,^m a wasze kadzielnice będą połamane, i sprawię, że wasi zabici padną przed waszymi gnojowymi bożkami.ⁿ **5** I położę trupy synów izraelskich przed ich gnojowymi bożkami, i porozrzucam wasze kości dookoła waszych ołtarzy.^o **6** We wszystkich waszych miejscach zamieszkania^p miasta zostaną spustoszone,^q a wyżyny opustoszeją, aby były opustoszałe,^r a wasze ołtarze – spustoszone i zburzone,^s a wasze gnojowe bożki – obrócone wniwecz,^t a wasze kadzielnice – ścięte,^u a wasze dzieła zaś – starte. **7** A zabity padnie pośród was^v i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa.”

ROZDZ. 6 h Eze 20:46; Eze 21:2; Eze 33:28; i Eze 36:1; j Mi 6:2; k Jer 3:23; Jer 17:3; l Kpl 26:30; m Iz 27:9; n Kpl 26:30; 1KI 13:2; Jer 16:18; Eze 8:10; o Jer 8:2; p Jer 9:19; Jer 32:29; q Iz 32:14; Jer 2:15; Mi 3:12; r Jer 17:3; Eze 16:39; s Oz 10:2; t Mi 1:7; u Iz 17:8; v Jer 14:18; w Eze 7:4.

8 „...A gdy to nastąpi, pozwolę, żebyście jako ostatek mieli tych, którzy ocaleją od miecza pośród narodów, gdy zostaniecie rozproszeni po krajach.^a

9 I ci z was, którzy ocaleją, naprawdę będą o mnie pamiętać pośród narodów, do których zostaną uprowadzeni,^b gdyż byłem zdruzgotany z powodu ich rozpustnego serca, które się ode mnie odwróciło,^c oraz z powodu ich oczu, które dla rozpusty podążały za ich gnojowymi bożkami;^d i poczują na swych obliczach wstręt do złych rzeczy, których się dopuszczali we wszystkich swych obrzydliwościach.^e **10** I będę musieli poznać, że ja jestem Jehowa; nie na próżno mówiłem,^f że sprowadzę na nich to nieszczęście”.^g

11 „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Klasknij w ręce^h i tupnij nogą, i powiedz: „Ach!” z powodu wszystkich okropnych obrzydliwości domu izraelskiego,ⁱ gdyż padną od miecza,^j od klęski głodu^k i od zarazy.^l **12** Kto jest daleko,^m umrze od zarazy, a kto jest w pobliżu, padnie od miecza, ten zaś, kogo pozostawiono i kogo uchroniono, umrze od klęski głodu, a ja dopełnię swej złości na nich.ⁿ **13** I będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa,^o gdy ich zabici będą pośród swych gnojowych bożków,^p wokół swych ołtarzy,^q na każdym wysokim wzgórzu,^r na wszystkich szczytach gór^s i pod każdym bujnym drzewem,^t i pod każdym gałęzistym wielkim drzewem,^u na miejscu, gdzie ofiarowali kojącą woń wszystkim swym gnojowym bożkom.^v **14** I wyciągnę rękę przeciwko nim,^w i uczynię kraj bezludnym pustkowiem, pustkowiem gorszym niż pustynia ciągnąca się ku Dibli, we wszystkich

ich miejscach zamieszkania. I będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa”.

7 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „A jeśli chodzi o ciebie, synu człowieczy, oto, co Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł do ziemi izraelskiej: „Koniec, koniec przyszedł na cztery krańce tego kraju.^a **3** Teraz przyszedł na ciebie koniec^b i ja zesłę swój gniew na ciebie, i będę cię sądził według twoich dróg,^c i przywiodę na ciebie wszystkie twoje obrzydliwości.^d **4** A moje oko nie użali się nad tobą^e ani nie będę współczuł, sprowadzę bowiem na ciebie twoje drogi i znajdą się pośród ciebie twoje obrzydliwości;^f i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa’.^g

5 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Nieszczęście, niesłychane nieszczęście, oto nadchodzi.^h **6** Nadejdzie koniec,ⁱ Musi nadejść koniec; przebudzi się dla ciebie. Oto nadchodzi.^j **7** Przyjdzie do ciebie wieniec, mieszkańcu kraju, nadejdzie czas, dzień jest bliski.^k Jest zamieszanie, a nie wykrzykiwanie gór.

8 „Oto wnet wyleję na ciebie mą złość^k i dopełnię swego zagniewania na ciebie,^l i będę cię sądził według twoich dróg,^m i sprowadzę na ciebie wszystkie twoje obrzydliwości.ⁿ **9** Ani moje oko nie użali się nad tobą,^o ani nie będę współczuł.^p Według twoich dróg sprowadzę to na ciebie i twoje własne obrzydliwości^q znajdą się pośrodku ciebie,^r i będziecie musieli poznać, że to ja, Jehowa, uderzam.”^s

^a Mi 34:11; Eze 18:30; Gał 6:7; ^b Jer 13:14; ^c Jer 15:5; ^d Eze 11:21; Eze 16:43; ^e Iz 66:6; Eze 33:29.

ROZDZ. 6

- ^a Jer 30:10
Jer 44:28
Eze 14:22
- ^b Pwt 30:1
Ps 137:1
Eze 12:16
Za 10:9
- ^c Ps 78:40
Iz 7:13
Iz 63:10
- ^d Lb 15:39
Eze 20:7
- ^e Iz 64:6
Eze 20:43
Eze 36:31
- ^f Iz 46:10
Iz 55:11
- ^g Eze 14:23
Eze 33:29
Dn 9:12
Za 1:6
- ^h Eze 21:14
- ⁱ Jl 1:15
- ^j Jer 15:2
- ^k Jer 16:4
- ^l Jer 24:10
Eze 5:12
- ^m Dn 9:7
- ⁿ Lam 4:22
Eze 5:13
- ^o Eze 12:15
Eze 38:23
- ^p Eze 6:4
- ^q Jer 8:2
- ^r Pwt 12:2
Iz 65:7
Jer 2:20
Eze 20:28
- ^s Jer 3:6
Oz 4:13
- ^t 1Kl 14:23
- ^u Iz 57:5
- ^v Iz 65:3
- ^w Iz 5:25

szpalta 2

ROZDZ. 7

- ^a Am 8:2
- ^b Eze 5:13
- ^c Lb 32:23
Jer 40:3
Eze 18:30
Eze 33:20
Rz 2:6
- ^d Jer 13:14
Eze 5:11
Eze 8:18
Eze 9:10
Za 11:6
- ^e Jer 16:18
Eze 11:21
Eze 16:43
- ^f Eze 6:13
- ^g 2Kl 21:12
Dn 9:12
- ^h Jer 44:27
- ⁱ Eze 21:25
Eze 39:8
- ^j Eze 12:23
Sof 1:14
- ^k 2Kn 34:21
Eze 36:18
- ^l Jer 7:20

10 „Oto ten dzień! Oto nadchodzi! ^a Wyruszył wieniec. ^b Zakwitła różga. ^c Wyrosło zuchwalstwo. ^d **11** Gwałt urósł w różgę niegodziwości. ^e Nie jest to z nich ani z ich bogactwa, nie jest też od nich samych ani nie ma w nich żadnego dostojenstwa. **12** Nastanie czas, nadejdzie dzień. Kupujący niech się nie raduje, ^f a sprzedający niech się nie pograża w żalości, jest bowiem zapalczywość przeciw całej tej rzeszy. **13** Bo sprzedający nie wróci do tego, co sprzedano, choćby ich życie jeszcze było wśród żyjących; bo wizja jest dla całej tej rzeszy. Nikt nie powróci i żaden z nich nie zachowa swego życia za sprawą swego przewinienia.

14 „Zadeli w trawę ^g i wszyscy się przygotowywali, lecz nikt nie rusza do bitwy, gdyż moja zapalczywość jest przeciw całej tej rzeszy. ^h **15** Na zewnątrz jest miecz, ⁱ a wewnątrz – zaraza i klęska głodu. ^j Kto jest na polu, ten umrze od miecza, wszystkich zaś, którzy są w mieście, pożre klęska głodu i zaraza. ^k **16** A ich uciekinierzy zdołają ująć ^l i staną się na górach podobni do gołębi z dolin, ^m a wszyscy oni jęczą, każdy w swoim przewinieniu. **17** Wszystkie ręce opadają, ⁿ a wszystkie kolana ociekają wodą. ^o **18** I opasali się worem, ^p a okryło ich dygotanie; ^q i na wszystkich obliczach jest hańba, ^r a na wszystkich ich głowach – łysina. ^s

19 „Swoje srebro rzuca na ulice, a ich złoto stanie się czymś wstrętnym. Ani ich srebro, ani złoto nie zdoła ich wyratować w dniu strasznego gniewu Jehowy. ^t Nie nasycą swoich dusz i nie napelnia swych jelit, bo stało się to powodem

ROZDZ. 7

- a Sof 1:14
- b Eze 7:7
- c Iz 10:5
- d Jer 50:31
- e Iz 59:6
Jer 6:7
Mi 6:12
- f Sof 1:18
- g Jer 4:5
Jer 6:1
- h Jer 7:20
Jer 12:12
- i Kpl 26:25
- j Pwt 32:25
Jer 21:9
Jer 27:13
Lam 1:20
- k Jer 14:18
Jer 15:2
Eze 5:12
- l Ekd 9:15
Iz 1:9
Iz 37:31
Eze 6:8
- m Iz 38:14
Iz 59:11
Nah 2:7
- n Iz 13:7
Jer 6:24
- o Eze 21:7
- p Iz 3:24
Iz 15:3
Jer 48:37
Am 8:10
- q Ps 55:5
- r Jer 3:25
- s Iz 22:12
- t Prz 11:4
Sof 1:18

szpalta 2

- a Eze 14:3
Eze 44:12
- b 2KI 17:12
2KI 21:7
Eze 6:4
- c Jer 7:30
Jer 32:34
- d Pwt 27:15
Jer 7:14
Lam 1:17
Oz 9:10
- e 2Kn 36:19
Jer 18:17
- f Jer 18:17
- g Pwt 28:29
2Kn 36:19
Lam 1:10
- h Jer 27:2
Jer 39:7
Jer 40:1
Lam 3:7
Nah 3:10
- i 2KI 21:16
2KI 24:4
Jer 2:34
Jer 22:17
Eze 9:9
Eze 11:6
Oz 4:2
- j Iz 59:6
Mi 2:2
- k Pwt 28:50
Eze 21:31
Hab 1:6
- l Jer 6:12
Lam 5:2

upadku, przyczyną ich przewinienia. ^a **20** A przystrojenie ozdoby przedstawiono jako powód do dumy; i uczynili z tego swe obrzydliwe wizerunki, ^b swe obrzydliwości. ^c Dlatego uczynię im to czymś wstrętnym. ^d **21** I wydam to na łup w rękę obcych i na zdobycz niegodziwcom ziemi, ^e i oni to zbezczeszczą.

22 „I będę musiał odwrócić od nich swe oblicze, ^f a oni zbezczeszczą me ukryte miejsce; i wejdą do niego zbójcy, i je zbezczeszczą. ^g

23 „Zrób łańcuch, ^h bo kraj napelnił się krwawym sądem, ⁱ a miasto napelniło się gwałtem. ^j

24 I sprowadzę najgorsze narody, ^k i one wezmą w posiadanie ich domy, ^l i sprawię, że ustanie pycha silnych, ^m a ich sanktuaria będą zbezczeszczone. ⁿ

25 Nadejdzie udrczenie, tak iż szukać będą pokoju, ale go nie będzie. ^o

26 Nadejdzie niedola ^p pojawi się wieść za wieścią i ludzie będą szukać wizji u proroka, ^q i zginie prawo u kapłana, a u starszych – rada. ^r **27** Król pograży się w żalości, ^s naczelnik zaś przydzieje się spustoszeniem ^t i zadrzą ręce ludu ziemi. Będę z nimi postępował stosownie do ich drogi ^u i będę ich sądził według ich sądów; ^v i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa ^w.

8 I stało się w szóstym roku, w miesiącu szóstym, piątym dnia tego miesiąca, że siedziałem w swym domu, a starsi mężowie Judy siedzieli przede mną, ^x gdy spoczęła tam na mnie ręka Wszechwładnego Pana, Jehowy. ^y

m Iz 5:14; n Eze 21:2; o Iz 57:21; Jer 8:15; p Kpl 26:28; Pwt 32:23; Jer 4:20; q Jer 21:2; Jer 37:17; r IKI 21:11; Ps 74:9; Jer 18:18; Lam 2:9; Eze 20:3; s Jer 52:10; t Eze 19:1; u Hi 34:11; Rz 2:6; v Iz 3:11; Mi 7:2; Jak 2:13; w Eze 6:13; **ROZDZ. 8** x Eze 14:1; Eze 20:1; y Eze 1:3; Eze 3:22.

2 I ujrzałem, a oto coś podobnego z wyglądu do ognia;^a w dół od tego, co wyglądało jak jego biodra, był ogień,^b a od jego bioder w górę było coś przypominającego z wyglądu jasność, jak blask elektrum.^c **3** Potem wyciągnął coś przypominającego rękę^d i chwycił mnie za pęk włosów mej głowy, a jakiś duch^e niósł mnie między ziemią a niebiosami i zaniósł mnie w wizjach Bożych do Jerozolimy,^f do wejścia bramy wewnętrznej,^g która jest zwrócona na północ, gdzie mieszka symbol zazdrości, pobudzający do zazdrości.^h **4** I oto była tam chwała Boga Izraelskiego,ⁱ podobna z wyglądu do tego, co widziałem na dolinnej równinie.

5 I rzekł do mnie: „Synu człowieczy, proszę, podnieś oczy ku północy”. Podniosłem więc oczy ku północy, a oto na północ od bramy ołtarza był w wejściu ten symbol zazdrości.^j **6** On zaś powiedział do mnie: „Synu człowieczy, czy widzisz, jak wielkie obrzydliwości oni czynią^k – rzeczy, które dom Izraela tu czyni, abym się oddalił od mego sanktuarium?^l A przecież jeszcze zobaczysz wielkie obrzydliwości”.

7 Przyprowadził mnie więc do wejścia na dziedziniec i zobaczyłem, a oto jakiś otwór w murze. **8** Potem rzekł do mnie: „Synu człowieczy, proszę, przebij mur”.^m I przebiłem mur, a oto było tam jakieś wejście. **9** I rzekł do mnie: „Wejdź i zobacz okropne obrzydliwości, których oni się tu dopuszczają”.ⁿ **10** Wszedłem więc i zobaczyłem, a oto była tam wszelka podobizna^o stworzeń pełzających i wstrętnych zwierząt^p oraz wszystkie gnojowe bożki domu izraelskie-

ROZDZ. 8

- a Eze 1:27
- b Dn 7:9
- c Eze 1:4
Eze 1:27
- d Eze 2:9
Dn 5:5
- e Eze 3:14
Heb 1:7
- f Eze 40:2
- g Jer 20:2
Eze 9:2
- h Wj 20:5
Pwt 32:16
Joz 24:19
Ps 78:58
- i Wj 40:34
Eze 1:28
- j Eze 7:20
- k 2Kń 36:14
- l Ps 78:60
Jer 26:6
- m Jer 23:24
Heb 4:13
- n Jer 7:10
- o Wj 20:4
Pwt 4:18
- p Kpl 11:10
Dz 10:12
Rz 1:23

szpalta 2

- a 2Kl 23:24
- b Wj 24:1
Lb 11:16
- c 2Kl 22:3
2Kl 25:22
2Kń 34:8
Jer 26:24
- d 2Kń 26:16
Jer 7:9
Eze 16:18
- e Hi 24:16
Jn 3:19
- f Ps 73:11
Ps 94:7
Iz 29:15
Eze 9:9
- g Jer 9:3
- h 2Kń 36:14
- i 2Kń 4:9
- j Jl 2:17
- k Eze 11:1
- l 1Kl 8:29
Jer 2:27
Jer 32:33
- m Pwt 4:19
Pwt 17:3
2Kl 17:16
2Kl 23:5
Hi 31:26
Jer 8:2
Jer 44:17
- n Rdz 6:13
2Kl 21:16
Jer 19:4
Eze 9:9
Sof 1:9
- o Eze 5:13

go,^a wyryte dookoła na ścianie. **11** A siedemdziesięciu mężów^b spośród starszych domu izraelskiego wraz ze stojącym wśród nich Jaazaniaszem, synem Szafana,^c stało przed nimi, każdy ze swą kadzielnicą w ręce; i wznosiła się woń obłoku kadzidła.^d **12** I rzekł do mnie: „Czy widziałeś, synu człowieczy, co czynią w ciemności starsi domu izraelskiego,^e każdy w wewnętrznych pokojach przeznaczonych dla czegoś, co wystawiają na pokaz? Mówią bowiem: „Jehowa nas nie widzi.”^f Jehowa opuścił kraj”.

13 I dalej mówił do mnie: „Lecz ujrzysz jeszcze inne wielkie obrzydliwości, których oni się dopuszczają”.^g **14** Przyprowadził mnie więc do wejścia do bramy domu Jehowy, które wychodzi na północ, a oto siedziały tam kobiety oplakujące boga Tammuza.

15 I jeszcze rzekł do mnie: „Czy widziałeś to, synu człowieczy? Lecz ujrzysz jeszcze inne wielkie obrzydliwości,^h gorsze od tych”. **16** Wprowadził mnie więc na wewnętrzny dziedziniec domu Jehowy,ⁱ a oto u wejścia do świątyni Jehowy, między portykiem a ołtarzem,^j było około dwudziestu pięciu mężów^k obróconych plecami do świątyni Jehowy,^l a twarzami na wschód; i kłaniali się ku wschodowi, ku słońcu.^m

17 Ponadto rzekł do mnie: „Czy widziałeś to, synu człowieczy? Czy dla domu Judy jest rzeczą tak błahą dopuszczać się obrzydliwości, które tu popelnili, że jeszcze muszą napelniać kraj gwałtemⁿ i że znowu mnie obrażają, a pod nos podsuwają mi latorośl? **18** Ja także będę działał w złości.”^o Moje oko się

nie użali ani nie będę współczuł.^a I wołać będą do moich uszu donośnym głosem, lecz ja ich nie wysłucham”.^b

9 I zawołał donośnym głosem, tak iż słyszałem to na własne uszy: „Niech się przybliżą ci, którzy zwracają uwagę na miaso, każdy ze swą bronią w ręce, żeby nieść zgubę!”

2 I oto sześciu mężów szło od strony bramy górnej,^c zwróconej ku północy, każdy zaś miał w ręce broń do rozbijania, a był tam wśród nich jeden mąż, odziany w Inianą szatę,^d z kałamarzem sekretarskim przy biodrach; i weszli, i stanęli przy ołtarzu miedzianym.^e

3 A chwała Boga Izraelskiego^f została uniesiona sponad cherubów,^g nad którymi się znajdowała, ku progowi domu;^h i zaczął wołać do męża odzianego w Inianą szatę,ⁱ mającego przy biodrach kałamarz sekretarski. **4** I Jehowa rzekł do niego: „Przejdź przez środek miasta, przez środek Jerozolimy, i zrób znak na czołach mężów, którzy wzdychają i jęczą^j nad wszystkimi obrzydliwościami popełnianymi pośród niego”.^k

5 A do tych drugich rzekł, tak iż słyszałem to na własne uszy: „Przejdźcie za nim przez miasto i uśmiercajcie. Niech wasze oko się nie użali i nie okazujecie współczucia.^l **6** Starca, młodzieńca i dziewicę oraz małe dziecko i niewiasty^m macie pozabijać – aż do wytracenia. Ale do nikogo, na kim jest znak, nie podchodźcie,ⁿ a zaczynajcie od mego sanktuarium”.^o I rozpoczęli od starców, którzy byli przed domem.^p **7** I jeszcze rzekł do nich: „Skalajcie dom i napełnijcie dziedziniec zabitymi.^q Wyru-

ROZDZ. 8

- a Ezc 5:11
Eze 7:9
Eze 9:10
b Prz 1:28
Iz 1:15
Jer 11:11
Jer 14:12
Mt 3:4
Za 7:13

ROZDZ. 9

- c Jer 20:2
Eze 8:3
d Kpl 16:4
e 2Kn 4:1
2Kn 7:7
f Eze 3:23
Eze 8:4
Eze 11:22
g Rdz 3:24
h Eze 10:4
i Obj 19:8
j Ps 119:53
Ps 119:136
2Ko 12:21
2Pt 2:8
k Eze 5:11
Eze 8:6
l Wj 32:27
Eze 7:4
m 2Kn 36:17
n Wj 12:23
Joz 2:18
Obj 9:4
o 2Kl 25:18
Jer 25:29
1Pt 4:17
p Eze 8:11
q 2Kn 36:17
Lam 2:21

szpalta 2

- a Lb 14:5
Lb 16:45
b Jer 4:10
Eze 11:13
c Rdz 18:23
d Jer 11:10
e Pwt 31:29
2Kl 17:7
2Kn 36:14
Iz 1:4
f 2Kl 21:16
Jer 2:34
Eze 24:9
Mt 23:30
g Eze 22:29
h Eze 8:12
i Ps 10:11
Iz 29:15
j Eze 7:4
Eze 8:18
k Eze 5:11
l Pwt 32:41
2Kn 6:23
Eze 11:21
Heb 10:30
m Rdz 6:22
Wj 39:32

ROZDZ. 10

- n Eze 1:22
o Eze 1:26
Obj 4:3

szajcie!” I wyruszyli, i uśmiercali w mieście.

8 I stało się, gdy oni uśmiercali, a ja pozostałem, że upadłem na twarz^a i zawołałem, mówiąc: „Ach,^b Wszechwładny Panie, Jehowo! Czyżbyś wytracał wszystkich pozostałych z Izraela, wylewając swą złość na Jerozolimę?”^c

9 I rzekł do mnie: „Przewinięcie domu Izraela i Judy^d jest bardzo, bardzo wielkie^e i kraj jest napełniony przelewem krwi,^f miasto zaś jest pełne przewrotności;^g powiedzieli bowiem: „Jehowa opuścił kraj^h i Jehowa nie widzi”.ⁱ **10** A jeśli chodzi o mnie, moje oko się nie użali^j i nie okażę współczucia.^k Drogę ich sprowadzę na ich głowę”.^l

11 I oto mąż odziany w Inianą szatę, mający przy biodrach kałamarz, wracał z wiadomością, mówiąc: „Uczyliem tak, jak mi kazales”.^m

10 I jeszcze zobaczyłem, a oto na przestworzu,ⁿ znajdującym się nad głową cherubów, było coś jakby kamień szafirowy,^o co wyglądało jak podobieństwo tronu,^p ukazujące się nad nimi. **2** On zaś, odczawszy się do męża odzianego w Inianą szatę,^q rzekł: „Wejdź do środka pomiędzy koła,^r do środka pod cherubów, i napełnij obie garście ognistymi węglami^s spomiędzy cherubów, i rozrzuć je po mieście”.^t Wszedł więc na moich oczach.

3 A cherubowie stali na prawo od domu, gdy ów mąż wszedł, i obłok napełniał dziedziniec wewnętrzny.^u **4** I chwała Jehowy^v zaczęła się unosić sponad cherubów ku progowi domu, i dom stopniowo napełnił

p Iz 6:1; Obj 4:2; q Ezc 9:2; r Ezc 1:16; s Eze 1:13;
t 2Kl 25:9; Ps 120:4; Ps 140:10; Obj 8:5; u Eze 9:3;
v Ezc 1:28.

się obłokiem,^a a dziedziniec był pełen blasku chwały Jehowy. **5** I odgłos skrzydeł cherubów^b było słyszeć aż na dziedzińcu zewnętrznym, niby głos, gdy przemawia Bóg Wszechmocny.^c

6 A gdy nakazał mężowi odzianemu w lnianą szatę, mówiąc: „Weź ogień spomiędzy kół, spomiędzy cherubów”, on wszedł i stanął obok koła. **7** Wtedy spomiędzy cherubów wyciągnął cherub rękę do ognia^d będącego między cherubami^e i zaniósłszy, włożył go w garście męża odzianego w lnianą szatę,^f a on to wziął i wyszedł. **8** U cherubów zaś, pod ich skrzydłami, było widać coś przypominającego rękę ziemskiego człowieka.^g

9 I widziałem jeszcze, a oto obok cherubów były cztery koła, jedno koło obok jednego cheruba i jedno koło obok drugiego cheruba,^h a koła przypominały z wyglądu blask kamienia chryzolit. **10** A co się tyczy ich wyglądu, wszystkie cztery były podobne, jak gdyby koło znajdowało się w kole.ⁱ **11** Gdy się przemieszczały, przemieszczały się w swoje cztery strony. Przemieszcżając się, nie zmieniały kierunku, gdyż przemieszczały się ku miejscu, ku któremu zwracała się głowa. Przemieszcżając się, nie zmieniały kierunku.^j **12** A całe ich ciało oraz ich plecy i ręce, i skrzydła, jak również koła, były ze wszystkich stron pełne oczu.^k Wszyscy czterej mieli swoje koła. **13** Do kół zaś wołano, tak iż słyszałem to na własne uszy: „Zestawie kół!”

14 I każdy miał cztery oblicza.^l Pierwsze oblicze było obliczem cheruba, a drugie oblicze było obliczem ziemskiego człowieka,^m a trzecie było obliczem lwa, a czwarte było obliczem orla.ⁿ

ROZDZ. 10

a Wj 40:35
1Kl 8:10
2Kn 5:13
Eze 43:5

b Eze 1:24
Eze 11:22

c Ps 29:3
Jn 12:28
Jn 12:29

d Lam 2:4
Lam 4:11

e Eze 1:13

f Eze 9:2

g Eze 1:8

h Eze 1:15

i Eze 1:16

j Eze 1:17
Eze 1:20

k Eze 1:18
Obj 4:6
Obj 4:8

l Eze 1:6

m Eze 1:10
Obj 4:7

n Obj 8:13

szpalta 2

a Eze 11:22

b Eze 1:3
Eze 43:3

c Eze 1:19

d Eze 1:21

e Eze 1:20

f Hi 27:3

g 1Kl 8:11
2Kn 7:3
Eze 1:28
Eze 9:3

h Eze 10:4
Eze 11:23

i Eze 11:22

j Eze 1:22

k Eze 1:1

l Eze 1:8

m Eze 1:10

n Eze 1:12
Eze 10:11

ROZDZ. 11

o Heb 1:7

p Eze 3:12
Eze 8:3
2Ko 12:2

q Eze 10:19

r Eze 8:16

s Iz 1:23
Eze 22:27
Oz 5:10

15 I cherubowie się unosili^a — to było to samo żywe stworzenie, które widziałem nad rzeką Kebar^b — **16** a gdy cherubowie się przemieszczali, obok nich przemieszczały się koła;^c a gdy cherubowie podnosili skrzydła, aby być wysoko nad ziemią, koła, one same, nie zmieniały kierunku od ich boku.^d **17** Gdy oni stawali, one się zatrzymywały; a gdy oni się unosili,^e one unosiły się z nimi, bo był w nich duch żywego stworzenia.^f

18 A chwała^g Jehowy odeszła znad progu domu i zatrzymała się nad cherubami.^h **19** A cherubowie podnieśli skrzydła i na moich oczach unieśli się z ziemi.ⁱ Gdy ruszyli z miejsca, tuż obok nich były również koła; i stanęli u wschodniego wejścia do bramy domu Jehowy, a w górze nad nimi była chwała Boga Izraelskiego.

20 Oto żywe stworzenie,^j które widziałem pod Bogiem Izraelskim nad rzeką Kebar,^k tak iż poznałem, że to cherubowie.

21 Jeśli chodzi o tych czterech, każdy miał cztery oblicza^l i każdy miał cztery skrzydła, a pod ich skrzydłami było coś na podobieństwo rąk ziemskiego człowieka. **22** A jeśli chodzi o podobieństwo ich obliczy, były to z wyglądu oblicza, które widziałem nad rzeką Kebar — te same.^m Każdy z nich przemieszczał się prosto przed siebie.ⁿ

11 I jakiś duch^o uniósł mnie,^p i przyniósł do wschodniej bramy domu Jehowy, zwróconej ku wschodowi,^q a oto w wejściu do bramy było dwudziestu pięciu mężów^r i pośród nich ujrzałem Jaazaniasza, syna Azzura, oraz Pelatiasza, syna Bena-jasza, książąt ludu.^s **2** Potem

rzekł do mnie: „Synu człowieczy, to są mężowie, którzy obmyślają krzywdę i udzielają złej rady przeciwko temu miastu,^a

3 którzy mówią: „Czyż nie jest bliskie budowanie domów?^b Ono jest szerokim kotłem,^c a my jesteśmy mięsem’.

4 „Dlatego prorokuj przeciwko nim. Prorokuj, synu człowieczy’.^d

5 Wtedy spoczął na mnie duch Jehowy,^e on zaś odezwał się do mnie: „Mów: „Oto, co rzekł Jehowa:^f „Powiedzieliście słusznie, domu Izraela; a co się tyczy spraw, które się pojawiają w naszym duchu, to ja go znam.^g

6 Sprawiliście, że wielu jest zabitych przez was w tym mieście i napełniliście jego ulice zabitymi’^h.ⁱ **7** „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Jeśli chodzi o waszych zabitych, których do niego włożyliście, oni są mięsem,^j ono zaś jest szerokim kotłem;^k i zostaniecie z niego wyprowadzeni’^l.^m

8 „Boicie się miecza,ⁿ a ja wprowadzę na was miecz’ – brzmii wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.^o **9** „I wyprowadzę was spośród niego, i wydam was w ręce obcych,^p i dokonam na was sądów.^q **10** Padniecie od miecza.^r Na granicy Izraela^s będę was sądził; i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa.^t **11** Ono nie będzie dla was szerokim kotłem,^u a wy nie będziecie znajdującym się w nim mięsem. Na granicy Izraela będę was sądził, **12** a wy będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdyż nie chodziliście według moich przepisów i nie wykonywaliście moich sądów,^v lecz postępowaliście według sądów tych narodów, które są wokół was’^w.^x

ROZDZ. 11

- a Iz 30:1
Mt 2:1
- b Eze 12:22
2Pt 3:4
- c Jer 1:13
Eze 24:3
- d Iz 58:1
Eze 3:17
Eze 20:46
Eze 21:2
- e Lb 11:25
1Sm 10:6
Eze 2:2
Eze 3:24
Mt 3:8
2Pt 1:21
- f 1KI 22:14
Jer 1:7
- g Eze 20:32
Heb 4:13
- h 2KI 21:16
Jer 2:34
Eze 7:23
Eze 22:4
Mt 23:35
- i Mt 3:3
- j Jer 1:13
Eze 24:6
- k Jer 52:27
- l Jer 38:19
Jer 42:14
- m Jer 44:12
1Ts 2:16
- n Pwt 28:36
Ps 106:41
Jer 39:6
- o Eze 5:8
Eze 16:41
Judy 15
- p 2KI 25:21
2Kn 36:17
Jer 52:10
- q 1KI 8:65
2KI 14:25
Jer 52:27
- r Ps 9:16
Eze 6:13
- s Jer 1:13
- t Wj 19:8
Kpl 26:40
1KI 11:33
Ezd 9:7
Neh 9:34
Eze 20:16
- u Pwt 12:30
2KI 21:2
2Kn 28:3
Ps 106:35
Eze 8:10

szpalta 2

- a Prz 6:15
Dz 5:5
- b Ps 119:120
- c Eze 9:8
- d Pwt 9:19
- e Iz 66:5
- f Eze 33:24
- g Kpl 26:44
Pwt 30:3
2KI 24:15
Ps 44:11
Jer 24:5
Jer 30:11
Jer 31:10
- h Ps 31:20
Ps 90:1
Ps 91:9
Prz 18:10

13 A gdy tylko skończyłem prorokować, umarł Pelatiasz, syn Benajasza,^a ja zaś upadłem na twarz i wołałem donośnym głosem,^b mówiąc: „Ach, Wszechwładny Panie, Jehowo!^c Czyżbyś dokonywał zagłady pozostałych z Izraela?’^d

14 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **15** „Synu człowieczy, jeśli chodzi o twoich braci,^e twoich braci, mężów zainteresowanych twoim prawem wykupu, i o cały dom Izraela, cały, to do nich mieszkańcy Jerozolimy rzekli: „Odsuńcie się daleko od Jehowy. Do nas to należy; kraj został nam dany w posiadanie’;^f **16** dlatego mów: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Chociaż umieściłem ich daleko wśród narodów i chociaż ich rozproszyłem pośród krajów,^g to jednak na krótką chwilę stanę się dla nich sanktuarium wśród krajów, do których przyszl’^h.ⁱ

17 „Dlatego mów: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Zbiorę was też z ludów i zgromadzę was z krajów, pośród których zostaliście rozproszeni, i dam wam ziemię izraelską.^j **18** I przyjdą tam, i usuną z niej wszystkie jej ohydy i wszystkie jej obrzydliwości.^k **19** I dam im jedno serce,^l i umieszczę w nich nowego ducha;^m i niechybnie usunę z ich ciała serce kamienne,ⁿ a dam im serce cieleśne.^o **20** żeby chodzili według moich ustaw, zachowując i wykonując moje sądownicze rozstrzygnięcia;^p i żeby naprawdę stali się moim ludem,^q a ja stałbym się ich Bogiem’^r.^s

1 Iz 11:1; Jer 30:10; Jer 32:37; Eze 20:42; Eze 34:13; Eze 36:24; Eze 37:12; Am 9:14; j Eze 37:23; k 2Kn 30:12; Jer 24:7; Jer 32:39; 1Ps 51:10; Jer 31:33; Jer 32:39; Eze 36:31; Ef 4:23; m Iz 48:4; Za 7:12; Mk 10:5; Rz 2:5; n Eze 36:26; o Ps 105:45; p Jer 11:4; q Eze 14:11.

21 „...Lecz co się tyczy tych, których serce chodzi za ich ohydami i obrzydliwościami,^a sprowadzę im na głowę ich własną drogę” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.^m^b

22 I cherubowie^c podnieśli swe skrzydła, a tuż przy nich były koła,^d u góry^e zaś nad nimi była chwała^f Boga Izraelskiego.

23 I chwała Jehowy^g uniosła się znad środka miasta, i stanęła nad górą,^h która jest na wschód od miasta.ⁱ **24** A jakiś duch^j uniósł mnie^k i w końcu zaniósł do Chaldei, do wygnańców,^l w wizji za sprawą ducha Bożego; a wizja, którą widziałem, uniosła się sponad mnie. **25** I zacząłem opowiadać wygnańcom wszystkie sprawy Jehowy, które on dał mi zobaczyć.^m

12 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, mieszkasz pośród domu buntowniczego” – tych, którzy mają oczy, aby widzieć, lecz nie widzą,^a mają uszy, aby słyszeć, lecz nie słyszą,^b bo są domem buntowniczym.^c

3 Ty zaś, synu człowieczy, przygotuj sobie toboły na wygnanie i za dnia na ich oczach idź na wygnanie, i na ich oczach idź na wygnanie z twego miejsca na inne miejsce. Może zobaczą, chociaż są domem buntowniczym.^d

4 I za dnia na ich oczach wynieś toboły, jak toboły na wygnanie, a wieczorem na ich oczach sam wyjdiesz jak ci, którzy są prowadzeni na wygnanie.^e

5 „Na ich oczach przebij sobie przejście przez ścianę i masz przez nią wynosić.” **6** Na ich oczach będziesz niósł na ramionach. Będziesz wynosił w ciem-

ROZDZ. 11

a Jer 17:9

b Eze 9:10

c Eze 22:31

d Eze 9:3

e Eze 10:2

f Eze 1:19

g Eze 10:19

h Eze 10:18

i 1Kl 8:11

j 2Kn 7:3

k Eze 8:4

l Eze 9:3

m Eze 10:4

n Eze 43:4

o Za 14:4

p Mt 24:3

q Dz 1:12

r i Eze 43:2

s j Eze 8:3

t Heb 1:7

u k 2Ko 12:2

v l Ps 137:1

w m Eze 2:7

ROZDZ. 12

n Eze 2:3

o Eze 3:26

p Iz 6:9

q Iz 44:18

r Mt 13:13

s p Jer 5:21

t Rz 11:8

u q Eze 2:5

v r Iz 1:2

w s 2Kn 36:20

x Jer 52:11

y t 2Kl 25:4

z Jer 39:4

szpalta 2

a Eze 24:24

b Iz 8:18

c Eze 4:3

d Eze 12:3

e Rdz 6:22

f Wj 39:32

g d Pwt 31:27

h Neh 9:26

i Ps 78:8

j Eze 3:9

k Eze 24:3

l e Jer 21:7

m Eze 21:25

n f Eze 24:24

o g Jer 15:2

p Jer 20:6

q Jer 44:30

r Jer 52:15

s h 2Kl 25:4

t Jer 39:4

u Jer 52:7

nościach. Zakryjesz twarz, żebyś nie widział ziemi, gdyż uczyniłem cię proroczą zapowiedzią^a dla domu izraelskiego.”^b

7 I uczyniłem tak, jak mi kazano.^c Wyniosłem za dnia swe toboły, jak toboły na wygnanie, a wieczorem przebiełem ręką przejście przez ścianę. Wynosiłem w ciemnościach. Na ich oczach niosłem na ramionach.

8 I jeszcze doszło do mnie rano słowo Jehowy, mówiące: **9** „Synu człowieczy, czy tamci z domu Izraela, domu buntowniczego,^d nie rzekli do ciebie: ‘Co robisz?’” **10** Powiedz im: ‘Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: ‘Jeśli chodzi o naczelnika,^e oto wypowiadź przeciwko Jerozolimie oraz całemu domowi Izraela, będącemu pośród nich”’.

11 „Powiedz: ‘Ja jestem dla was proroczą zapowiedzią.^f Jak ja uczyniłem, tak będzie im uczynione. Pójdą na wygnanie, w niewolę.^g”

12 A naczelnik, który jest pośród nich, będzie w ciemnościach niósł na ramionach i wyjdzie; przebiją mur, żeby przezeń przenosić.^h Zakryje sobie twarz, aby swoim okiem nie widzieć ziemi’.

13 I rozpostrę nad nim swą sieć, a on się złapie w mą sieć łowiecką;ⁱ i zaprowadzę go do Babilonu, do kraju Chaldejczyków,^j lecz nie będzie go widział; i tam umrze.^k **14** A wszystkich, którzy są dookoła niego ku pomocy, i wszystkie jego oddziały wojskowe rozprzestrzenię na wszystkie wiatry;^l i dobędę za nimi miecza.^m

15 I będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy ich rozrzucę między narodami i rozprzestrzenię

i Hi 19:6; Ps 66:11; Jer 52:9; Lam 1:13; Eze 17:20; Eze 19:8; Eze 32:3; Oz 5:1; Oz 7:12; Łk 21:35; j Jer 24:5; k 2Kl 25:7; Jer 34:3; Jer 39:7; Jer 52:11; Eze 17:16; l 2Kl 25:5; Eze 5:10; Eze 17:21; m Kpl 26:33; Jer 42:16.

po krajach.^a **16** I tylko niewiele mężów spośród nich zachowam od miecza,^b od klęski głodu i od zarazy, by między narodami, do których przybędą,^c opowiedzieli o wszystkich swych obrzydliwościach;^d i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa”.

17 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **18** „Synu człowieczy, jedź swój chleb, trzęsąc się, i pij swą wodę z niepokojem i zatroskaniem.”

19 I powiedz ludowi ziemi: „Oto, co Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł mieszkańcom Jerozolimy w ziemi izraelskiej: ^f „W zatroskaniu będą jedli swój chleb i w strachu będą pili swą wodę, żeby jej ziemia została ogołocona z tego, co ją napelnia,^g za przemoc ze strony wszystkich, którzy ją zamieszkują.^h **20** Izamieszkane miasta zostaną spustoszone,ⁱ a kraj stanie się bezludnym pustkowiem;^j i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa””.”^k

21 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **22** „Synu człowieczy, cóż to za przysłowie macie na ziemi izraelskiej,^l mówiące: „Dni się przedłużają,^m a każda wizja obróciła się w niewiecz”?ⁿ **23** Dlatego powiedz im: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Sprawię, że zaniknie to przysłowie i już nie będą go wypowiadać jako przysłowia w Izraelu”.”^o Lecz mów do nich: „Przybliżyły się dni^p i treść każdej wizji”. **24** Bo pośród domu Izraela już nie będzie żadnej bezwartościowej wizji^q ani dwuznacznej wróżby.^r **25** „Bo ja, Jehowa, wyrzeknę słowo, które wyrzeknę, i ono zostanie wykonane.^s Nie będzie już żadnej zwłoki,^t bo za waszych dni,^u buntowniczy domu, wyrzeknę słowo i na pew-

ROZDZ. 12

a Ps 9:16
Eze 6:14

b Iz 1:9
Iz 10:22
Eze 6:8
Rz 9:27

c Kpl 26:41

d Jer 44:22
Eze 6:11
Eze 7:3
Eze 33:29

e Kpl 26:26
Ps 80:5

f Eze 18:2
Eze 21:3

g Iz 6:11
Za 7:14

h Ps 107:34
Jer 6:7

i Iz 64:10
Jer 25:9

j Iz 7:24
Jer 4:23

k Eze 6:13
1 Eze 18:2

m Iz 5:19
Am 6:3

n 2Pt 3:4
o Iz 28:22
Eze 18:3

p Jl 2:1
Sof 1:14

q Eze 13:23

r 1Kl 22:11
Jer 14:14
Lam 2:14

s Iz 14:24
Lam 2:17
Dn 9:12
Za 1:6

t Obj 10:6

u Jer 16:9
Hab 1:5

szpalta 2

a Iz 5:19
Iz 28:15
2Pt 3:4

b Jer 44:28
Gal 4:4
Obj 10:6

c Joz 23:14
Iz 46:10
Iz 55:11

d Eze 2:4

ROZDZ. 13

e Mt 3:5
Sof 3:4
2Pt 2:1

f Jer 14:14
Jer 23:16

g Am 7:16

h Prx 28:26

i Ps 81:12

j Jer 23:32

k PnP 2:15
Gal 2:4
Ef 4:14

l Ps 106:23
m Eze 22:30

no je wykonam” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

26 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **27** „Synu człowieczy, oto ci z domu Izraela mówią: „Wizja, którą on ogląda, jest odległa o wiele dni i prorokuje on o czasach odległych”,^a **28** Dlatego powiedz im: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Jeśli chodzi o którekolwiek z moich słów, nie będzie już żadnej zwłoki.^b Każde słowo, które wyrzeknę, zostanie wykonane”^c – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy””.”^d

13 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, prorokuj o prorokach Izraela, którzy prorokują,^e i powiedz tym, którzy prorokują z własnego serca:^f „Słuchajcie słowa Jehowy.^g **3** Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Biada głupim^h prorokom, którzy chodzą według własnego ducha,ⁱ podczas gdy nie widzieli!” **4** Twój prorocy, Izraelu, stali się podobni do lisów w spustoszonych miejscach.^k **5** Nie pójdziecie do wyrw^l ani nie zbudujecie kamiennego muru^m dla domu Izraela, żeby się ostać w bitwie w dzień Jehowy”.ⁿ **6** „Widzieli w wizji coś nieprawdziwego oraz kłamliwą wróżbę^o – ci, którzy mówią: „Tak brzmi wypowiedź Jehowy”, podczas gdy Jehowa ich nie posłał, a oni oczekiwali, iż słowo się spełni.”^p **7** Czyż nie jest to nieprawdziwa wizja, którą widzieliście, i czyż nie jest to kłamliwa wróżba, którą wypowiedzieliście, mó-

wiąc: „Tak brzmi wypowiedź Jehowy’ – podczas gdy ja nic nie mówiłem?”^a

8 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ mówiliście nieprawdę i widzieliście w wizji kłamstwo, więc oto jestem przeciwko wam”^b – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”. **9** I moja ręka zwróciła się przeciw prorokom, którzy mają wizję nieprawdy i którzy wróżą kłamstwo.^c Nie pozostaną w zaufanym^d gronie mego ludu i nie będą wpisani do rejestru domu izraelskiego,^e i nie przybędą na ziemię izraelską;^f i będziecie musieli poznać, że ja jestem Wszechwładny Pan, Jehowa.^g **10** dlatego, właśnie dlatego, że sprowadzili mój lud na manowce, mówiąc: „Jest pokój!”^h, podczas gdy nie ma pokoju;ⁱ i jest ktoś, kto buduje ścianę działową, lecz na próżno^j są tacy, którzy ją tynkują wapnem’.^j

11 „Powiedz tym, którzy tynkują wapnem, że ona runie. Nadejdzie zatapiająca ulewa, a wy, bryły gradu, spadniecie i podmuch wichrów spowoduje rozpad.”^k **12** I oto ściana runie. Czy wam nie powiedzą: „Gdzie jest warstwa, którą nałożyliście jako tynk?”^l

13 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Sprawę w swej złości, że się zerwie podmuch wichrów, a w moim gniewie zesłę zatapiającą ulewę, w złości zaś – bryły gradu ku wytraceniu.”^m **14** I zburzę ściane, którą otynkowaliście wapnem, i powalę ją na ziemię, a jej fundament zostanie odsłonięty.ⁿ I ono upadnie, a wy dobiegniecie kresu pośród niego; i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa’.^o

ROZDZ. 13**a** 2Pt 2:1**b** Eze 22:3

Eze 22:28

c Jer 14:14

Jer 28:16

Jer 29:9

d Ps 111:1**e** Wj 32:32

Neh 7:5

Ps 69:28

f Eze 20:38**g** Eze 6:13

Eze 11:10

h Iz 57:21

Jer 6:14

Jer 8:11

i Ps 127:1**j** 2Kn 18:12

Iz 30:10

Eze 22:28

k Iz 25:4

Iz 27:8

Eze 38:22

l Jer 37:19**m** Ag 2:17**n** Mi 1:6

Mt 7:27

o Eze 14:8**szpalta 2****a** Iz 30:13**b** Jer 6:14

Jer 28:9

c Iz 48:22**d** Eze 20:46

Eze 21:2

e Obj 2:20**f** Wj 15:20

2Kl 22:14

Łk 2:36

g Eze 22:25

2Pt 2:14

h Prz 28:21

Mi 3:11

i 1Kl 21:15**j** Jer 23:14

Łk 6:26

k Oz 9:8

15 „I dopełnię swej złości na tej ścianie oraz na tych, którzy ją tynkują wapnem, i powiem do was: „Nie ma już ściany i nie ma już tych, którzy ją tynkują.”^a **16** proroków Izraela, którzy prorokują Jerozolimie i którzy mają dla niej wizję pokoju,^b podczas gdy nie ma pokoju”^c – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.^c

17 „A ty, synu człowieczy, zwróć swe oblicze^d przeciwko córkom twego ludu, które z własnego serca^e występują w roli prorokiń,^f i prorokuj przeciwko nim. **18** I powiedz: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Biada kobietom zszywającym opaski na wszystkie łokcie i sporządzającym zasłony na każdego rozmiaru głowę, by polować na dusze!”^g Czy dusze, które wy, kobiety, łowicie, to należące do mego ludu, a dusze należące do was to ci, których zachowujecie przy życiu? **19** I czy będziecie mnie bezcześcić wobec mego ludu za pełne garście jęczmienia i za kęsy chleba,^h żeby przez wasze kłamstwo wobec mego ludu – tych, którzy słuchają kłamstwa – uśmiercić dusze, które nie powinny umrzeć,ⁱ i zachować przy życiu dusze, które nie powinny żyć?”^j

20 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto, kobiety, jestem przeciwko waszym opaskom, którymi łowicie dusze, jak gdyby to były stworzenia latające, i zedrę je z waszych ramion, i pozwolę odejść duszom, które łowicie, duszom, które są jak stworzenia latające.”^k

21 I zedrę wasze zasłony, i wyzwole swój lud z waszej ręki, i one już się nie znajdą w waszej

ręce jako coś upolowanego; i będziecie musiały poznać, że ja jestem Jehowa.^a **22** Ponieważ przygnębiałyście fałszem serce prawego,^b podczas gdy ja nie zadawałem mu bólu, i ponieważ wzmacniałyście rękę niegodziwca,^c by nie zawrócił ze swej złej drogi i nie był zachowany przy życiu,^d **23** dlatego, wy, kobiety, nie będziecie już mieć wizji nieprawdy^e i już nie będziecie wróżyć,^f stosując wróżby;^g ja zaś wyzwolę swój lud z waszej ręki^h i będziecie musiały poznać, że ja jestem Jehowa”.ⁱ

14 I mężowie spośród starszych Izraela przyszedli do mnie i usiedli przede mną.^j **2** Wtedy doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **3** „Synu człowieczy, ci mężowie wprowadzili do swego serca swoje gnojowe bożki, a przed swymi obliczami położyli powód upadku, przyczynę swego przewinienia.^k Czyżbym miał być przez nich wypytywany?^l **4** Dlatego mów z nimi i powiedz im: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Każdemu mężowi z domu izraelskiego, który wprowadza do swego serca swoje gnojowe bożki^m i który kładzie przed swym obliczem powód upadku, przyczynę swego przewinienia, i który przychodzi do proroka – ja, Jehowa, udzielę odpowiedzi w tej sprawie stosownie do mnóstwa jego gnojowych bożków,ⁿ **5** aby chwycić dom Izraela za serce,^o gdyż odstąpili ode mnie przez swe gnojowe bożki – oni wszyscy”.^p

6 „Dlatego powiedz domowi Izraela: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Wróćcie i odstąpcie od swych gnojowych bożków,^q i odwróćcie swe obli-

ROZDZ. 13

- a Ps 9:16
Eze 6:13
- b Jer 27:14
- c Jer 23:14
- d Jer 23:17
2Pt 2:18
- e Prz 12:19
- f Pwt 18:10
Jer 27:9
- g Pwt 18:14
Iz 44:25
Eze 12:24
Mi 3:6
- h Eze 34:10
2Pt 2:9
- i Eze 14:8

ROZDZ. 14

- j Eze 8:1
Eze 20:1
Eze 33:31
- k Eze 7:19
Obj 2:14
- l 2Kl 3:13
Iz 1:15
Jer 11:11
Za 7:13
- m Eze 6:4
- n 2Kl 1:16
Iz 66:4
- o Oz 10:2
Za 7:12
Heb 3:12
- p Pwt 32:16
Jer 2:5
- q 1Sm 7:3
1Kl 8:47
Iz 55:7
Jer 8:5
Dz 3:19

szpalta 2

- a Iz 30:22
Jer 13:27
- b Iz 59:13
Jer 17:5
- c Jer 21:2
Eze 33:31
- d Kpl 17:10
Jer 44:11
Eze 15:7
- e Lb 26:10
- f Pwt 28:37
Jer 24:9
- g Kpl 20:3
- h Eze 6:7
- i 1Kl 22:22
Jer 4:10
2Ts 2:11
- j Iz 5:25
Iz 9:17
- k Eze 3:18
Rz 1:27

cza od wszystkich waszych obrzydliwości;^a **7** bo każdemu mężowi z domu izraelskiego lub z osiadłych przybyszów przebywających jako przybysze w Izraelu, który odstępuje od podążania za mną^b i który wprowadza do swego serca swoje gnojowe bożki oraz przed swym obliczem kładzie powód upadku, przyczynę swego przewinienia, a przychodzi do proroka, żeby mnie pytać w swojej sprawie^c – ja, Jehowa, sam udzielam odpowiedzi. **8** I zwrócę swe oblicze przeciwko temu mężowi,^d i uczynię z niego znak^e oraz przysłowie,^f i zgładzę go spośród mego ludu;^g i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa”.^h

9 „A jeśli prorok daje się zwieść i wypowiada słowo, to ja, Jehowa, zwiodłem tego proroka;ⁱ i wyciągnę przeciw niemu rękę, i unicestwię go spośród mego ludu, Izraela.^j **10** I będą musieli nieść swe przewinienie.^k Przewinienie pytającego będzie takie samo, jak przewinienie proroka.^l **11** Żeby ci z domu Izraela już nie odstępowali od podążania za mną^m i już się nie kalali wszystkimi swymi występami. I będą moim ludem, a ja będę ich Bogiem” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.ⁿ

12 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **13** „Synu człowieczy, jeśli jakiś kraj zgrzeszy przeciwko mnie, postępując wiarołomnie,^o ja też wyciągnę rękę przeciwko niemu i połamie mu drąжки, na których wiszą okrągłe chleby,^p i ześlę na niego klęskę głodu,^q i zgładzę zeń ziemskiego człowieka oraz

1 Jer 14:16; m Pwt 13:11; 2Pt 2:15; n Rdz 17:7; Jer 24:7; Eze 11:20; Eze 37:27; Heb 8:10; o Ezd 9:6; p Kpl 26:26; q Iz 3:1; Jer 15:2.

zwierzę domowe”.^a **14** „I gdyby w nim byli ci trzej mężowie: Noe,^b Daniel^c i Hiob,^d oni sami dzięki swej prawości^e uratowaliby swą duszę” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.^f

15 „Albo gdybym puścił przez kraj bestie wyrządzające szkodę,^g a one pozbawiłyby go dzieci^h i stałby się bezludnym pustkowiem, przez które nikt by nie przechodził z uwagi na dzikie zwierzęta,ⁱ **16** oto gdyby ci trzej mężowie byli pośrodku niego – to jako żyje”, brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy, „ani synów, ani córek by nie uratowali; oni, tylko oni zostaliby uratowani, a kraj stałby się bezludnym pustkowiem”.”.^j

17 „Albo gdybym na ten kraj sprowadził miecz^k i powiedział: „Niech miecz przejdzie przez kraj” i gdybym zgładził z niego ziemskiego człowieka oraz zwierzę domowe,^l **18** oto nawet gdyby w nim byli ci trzej mężowie^m – to jako żyje”, brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy, „nie uratowaliby ani synów, ani córek, lecz oni, tylko oni, zostaliby uratowani”.”.ⁿ

19 „Albo gdybym na ten kraj zesłał zarazę^o i we krwi wylał na niego swą złość,^p żeby zgładzić zeń ziemskiego człowieka i zwierzę domowe, **20** oto nawet gdyby w nim^q byli Noe,^r Daniel^s i Hiob^t – to jako żyje”, brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy, „ani syna, ani córki by nie uratowali; oni sami dzięki swej prawości uratowaliby swą duszę”.”.^u

21 „Oto bowiem, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Tak też będzie, gdy nadejdą cztery moje sądy wyrządzają-

ROZDZ. 14

- a Jer 7:20
- b Rdz 6:8
Iz 54:9
Heb 11:7
- c Dn 10:11
- d Hi 1:8
Hi 42:8
- e Prz 11:4
Jer 15:1
- f 2Pt 2:9
- g 2Kl 17:25
- h Kpl 26:22
2Kl 2:24
- i Jer 15:3
- j Rdz 19:29
Heb 11:7
- k Kpl 26:25
Jer 25:9
Eze 5:12
Eze 21:3
Eze 38:21
- l Jer 33:12
Eze 25:13
Oz 4:3
Sof 1:3
- m Eze 14:14
- n 1Pt 1:17
2Pt 2:9
Obj 20:13
- o Pwt 28:21
2Sm 24:15
Jer 14:12
Am 4:10
- p Eze 7:8
Eze 36:18
- q Rdz 7:1
- r Eze 28:3
- s Hi 1:8
Hi 42:8
- t Eze 14:14
- u Eze 18:20
Oz 10:12
Sof 2:3

szpalta 2

- a Jer 15:2
- b Eze 5:17
Eze 33:27
- c Jer 32:43
- d Pwt 4:31
2Kn 36:20
Iz 6:13
Iz 10:20
Eze 6:8
Mi 5:7
- e Jer 3:25
Eze 6:9
Eze 20:43
- f Rdz 18:20
Nch 9:33
Jer 22:9
Eze 8:6
Eze 9:9
Dn 9:7
Rz 2:5

ROZDZ. 15

- g Pwt 32:32
Ps 80:8
Iz 5:1
Mk 12:1
- h Ps 80:16
Jn 15:6
- i Iz 1:31
Am 4:11
- j Mal 4:1

ce szkodę^a – miecz i klęska głodu, i bestie wyrządzające szkodę, i zaraza^b – które ześlą na Jerozolimę, by zgładzić z niej ziemskiego człowieka i zwierzę domowe.^c **22** Lecz oto pozostanie w niej grono ocalałych – ci, którzy będą wyprowadzani.^d Oto synowie i córki! Wyruszają do was, a wy będziecie musieli ujrzyć ich drogę oraz ich postęпки.^e I zostaniecie pocieszeni po nieszczęściu, które sprowadzą na Jerozolimę, po tym wszystkim, co na nią sprowadzę”.”.

23 „I oni was pocieszą, gdy ujrzą ich drogę oraz ich postęпки; i będziecie musieli poznać, że nie bez powodu uczynię to wszystko, co muszę uczynić przeciwko niej” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.^f

15 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, pod jakim względem to drzewo winorośli^g różni się od każdego innego drzewa, ta latorośl, która się znajduje pośród drzew lasu? **3** Czy bierze się z niego palik, żeby nim wykonać jakąś pracę? Albo czy biorą z niego kołek, żeby na nim zawiesić jakieś naczynie? **4** Oto zostaje wrzucone do ognia jako opał.^h Oba jego końce trawi ogień, a pośrodku zostaje nadpalone.ⁱ Czy się nadaje do jakiejś pracy? **5** Oto nawet gdy jest nietknięte, nie używa się go do żadnej pracy. O ileż mniej można go użyć jeszcze do jakiejś pracy, gdy strawił je ogień i zostało nadpalone!”.^j

6 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Podobnie jak drzewo winorośli pośród drzew lasu, wrzucone przeze mnie w ogień jako opał, tak też

wrzuciłem mieszkańców Jerozolimy.^a **7** I zwróciłem swe oblicze przeciwko nim.^b Z ognia wyszli, lecz ogień ich strawił.^c A wy będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy skieruję swe oblicze przeciwko nim^d.”

8 „I uczynię z tego kraju bezludne pustkowia,^e gdyż oni postępowali wiarołomnie^f – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

16 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, oznajmij^g Jerozolimie jej obrzydliwość.^h **3** I powiedz: „Oto, co Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł do Jerozolimy: „Twoje pochodzenie i twe narodziny były z kraju Kananejczyków.ⁱ Ojcem twoim był Amoryta,^j a twą matką – Hetytką.^k **4** Co się zaś dotyczy twoich narodzin – w dniu twych narodzin^l nie przecięto twej pępownicy i nie obmyto cię wodą, aby cię oczyścić, i w ogóle nie natarto cię solą ani wcale nie zawinięto cię w pieluszkę. **5** Żadne oko nie użaliło się nad tobą, żeby współczując ci, uczynić dla ciebie jedną z tych rzeczy,^m lecz rzucono cię na powierzchnię pola, gdyż brzydzono się twą duszą w dniu twoich narodzin.

6 „...A ja przechodziłem obok i zobaczyłem, jak się tarzałaś w swojej krwi, i rzekłem do ciebie, gdy byłaś w swej krwi: „Żyjj!”ⁿ tak, rzekłem do ciebie, gdy byłaś w swej krwi: „Żyjj!” **7** Uczyniłem z ciebie ogromną rzeszę niczym roślinność pola, tak iż wyrosłaś^o i stałaś się wielką, i weszłaś z najwspanialszą ozdobą.^p Obie piersi w pełni się rozwinęły, a twoje włosy bujnie urosły, gdy jeszcze byłaś naga i goła”.

ROZDZ. 15

a Iz 5:24
Jer 4:7
Jer 7:20
Eze 20:47

b Kpl 17:10
Ps 34:16
Eze 14:8

c Am 5:19

d Wj 14:4
Ps 9:16
Eze 6:7
Eze 7:4

e Iz 6:11
Jer 25:11
Eze 6:14

f 2Kn 36:14

ROZDZ. 16

g Iz 58:1
Eze 20:4
Eze 22:2
Eze 23:36

h Eze 8:10

i Joz 10:5
1Kn 1:13
1Kn 1:14

j 1KI 21:26
2KI 21:11
Eze 16:45

k Rdz 10:15

l Oz 2:3

m Iz 49:15
n Ps 147:20
Rz 9:15

o Rdz 22:17
Wj 1:7
Wj 12:37
Pwt 1:10
Dz 7:17

p Pwt 4:8
Neh 9:22

szpalta 2

a Pwt 7:8

b Rut 3:9
1Sm 12:22
Iz 41:9

c Wj 19:5
Pwt 4:31
Jer 2:2

d Pwt 26:18
Pwt 32:9

e Ps 26:6
Iz 1:16

f Ps 23:5

g Wj 28:6
Iz 62:3

h Wj 25:5
Wj 26:14
i Wj 39:27

j Rdz 24:22
Iz 3:19

k PnP 4:9

l Rdz 24:47
Iz 3:21

8 „I przechodziłem obok ciebie, i cię zobaczyłem, a oto twój czas był czasem na przejażdżkę miłości.^a Rozpostarłem więc nad tobą połę mych szat^b i zakryłem twą nagość, i złożyłem ci przysięgę, i wszedłem z tobą w przymierze^c – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – i tak stałaś się moja.^d

9 Ponadto obmyłem cię wodą^e i splukałem z ciebie twą krew, i natłuściłem cię oliwą.^f **10** I przyodziałem cię haftowaną szatą,^g i obułem cię w foczą skórę,^h i owinałem cię delikatnym lnem,ⁱ i okryłem cię kosztownym materiałem. **11** I przystroiłem cię ozdobami, i włożyłem ci na ręce bransoletki,^j a na szyję – naszyjnik.^k **12** Ponadto założyłem kolczyk^l do twego nosa i kolczyki na twoje uszy^m oraz piękną koronę na twą głowę.ⁿ **13** I zdobiłaś się złotem i srebrem, a twoim strojem był delikatny len i kosztowny materiał oraz haftowana szata.^o Jadłaś wyborną mąkę i miód oraz oliwę^p i bardzo, bardzo wypiękniałaś, i w końcu stałaś się godną pozycji królewskiej”.^q

14 „I rozeszła się wśród narodów wieść o tobie ze względu na twą piękność, bo była ona doskonała z uwagi na moją wspaniałość, którą włożyłem na ciebie^r – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

15 „Lecz ty zaczęłaś ufać swej piękności^s i ze względu na swe imię uprawiać nierząd,^t i wylewać swoje nierządzą na każdego przechodnia;^u jemu to przypadło. **16** I nabrałaś swoich szat,

m Wj 35:22; n Wj 28:36; o Ps 48:2; p Pwt 7:13; Jer 41:8; q Pwt 32:13; 2Sm 5:3; 1KI 4:21; r Pwt 4:6; 2Sm 7:23; 1KI 10:1; Ps 50:2; Lam 2:15; s Pwt 32:15; t Jer 7:4; Mi 3:11; Sof 3:11; u 1KI 11:5; Ps 106:35; Iz 1:21; Iz 57:8; Jer 2:20; Oz 1:2; Jak 4:4; u Jer 3:13.

i narobiłaś sobie różnobarwnych wyżyn,^a i uprawiałaś na nich nierząd^b – coś takiego nie przyjdzie i nie powinno się zdarzać.

17 I brałaś sobie swoje piękne przedmioty z mojego złota i z mojego srebra, które ci dałem,^c i czyniłaś sobie wizerunki mężczyzn,^d i dopuszczałaś się z nimi nierządu.^e **18** Brałaś też swe haftowane szaty i nakrywałaś je, i kładłaś przed nimi moją oliwę oraz moje kadzidło.^f **19** I mój chleb, który ci dałem – wyborną mąkę i oliwę, i miód, które dałem ci do jedzenia^g – również stawiałaś przed nimi jako kojącą woń,^h i tak się ciągle działo, brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

20 „I brałaś swoich synów oraz swe córki, których mi urodziłaś,ⁱ i składałaś im w ofierze na pożarcie^j – czy to nie dosyć twoich nierządów? **21** I zarzyńskaś moich synów,^k i dawałaś im, przeprowadzając ich przez ogień.^l **22** I we wszystkich swych obrzydliwościach oraz swoich nierządach nie pamiętałaś o dniach swej młodości, kiedy byłaś naga i goła; tarzałaś się w swej krwi.^m **23** I stało się po wszelkiej twej niegodziwości („biada ci, biada”ⁿ – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy), **24** że zaczęłaś sobie budować podwyższenie i czynić sobie wzniesienie na każdym placu.^o **25** U wlotu każdej drogi zbudowałaś sobie wzniesienie^p i zaczęłaś robić ze swej piękności coś obrzydliwego,^q i rozkładać nogi przed każdym przechodniem^r oraz mnożyć swe nierządy.^s **26** I wdałaś się w nierząd z synami Egiptu,^t twymi sąsiadami mającymi wielkie ciało,^u i mnożyłaś

ROZDZ. 16

a 1 Kł 14:23
2 Kł 21:11

b 2 Kł 23:7
Eze 7:20

c Wj 32:2
Jer 10:4

d Iz 57:8
Eze 16:26
Eze 23:20

e Jer 3:9

f Eze 8:11
Eze 23:41

g Pwt 32:13
Oz 2:8

h 2 Kł 22:17
Jer 7:9

i Wj 13:2
Ps 106:38

j 2 Kł 16:3
2 Kł 33:6
Iz 57:5
Jer 7:31
Jer 32:35
Eze 20:26

k Ps 106:37
Jer 2:34

l Kł 18:21
Kł 20:2
2 Kł 17:17
2 Kł 23:10

m Jer 2:2
Oz 2:3
Oz 11:1

n Jer 13:27
Sof 3:1

o Kł 26:30
Ps 78:58
Iz 57:5
Jer 2:20
Jer 3:2

p Prz 9:14

q Jer 6:15

r Jer 2:24
Eze 23:9

s Eze 23:30

t 2 Kł 23:34
Iz 30:2
Iz 30:3
Jer 2:36
Lam 5:6
Eze 20:7

u Iz 57:8
Eze 23:20

szpalta 2

a Iz 5:25

b Pwt 28:48

c Iz 56:11

d Ps 106:41

e 2 Kł 28:18

f Jer 2:11
Eze 5:6

g 2 Kł 16:7
2 Kł 28:23
Jer 2:18
Eze 23:5

swoj nierząd, by mnie obrażać.

27 I oto ja wyciągnę rękę przeciwko tobie,^a i zmniejszę twój przydział,^b i zdam cię na to, czego pragnie dusza^c niewiast, które cię nienawidzą,^d córek Filistynów,^e niewiast upokorzonych przez drogę twego rozpasania.^f

28 „I dopuszczałaś się nierządu z synami Asyrii, bo nie mogłaś się nasycić,^g i uprawiałaś z nimi nierząd, a i tak się nie nasyciłaś. **29** Mnożyłaś więc swój nierząd z ziemią Kanaan,^h z Chaldeczykami;ⁱ i nawet tym się nie nasyciłaś. **30** O, jakże jestem pełen złości na ciebie – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – że czynisz to wszystko, dzieło niewiasty,^k władczej nierządnicy!^l **31** Gdy zbudowałaś sobie podwyższenie u wlotu każdej drogi i uczyniłaś sobie wzniesienie na każdym placu, byłaś jednak niepodobna do nierządnicy, gdyż gardziłaś zapłatą. **32** Żona, która cudzołoży, bierze obcych zamiast własnego męża.^m **33** Wszystkim nierządnicom daje się podarunek,ⁿ lecz ty – ty dawałaś podarunki wszystkim, którzy cię namiętnie kochali,^o i proponujesz im łapówkę, by przychodzili do ciebie ze wszystkich stron na twe nierządy.^p **34** I w twoim wypadku, przy twoich nierządach, dzieje się coś odwrotnego niż u innych niewiast, i jeszcze nie dopuszczano się nierządu w twoim stylu, ty bowiem dajesz zapłatę, podczas gdy tobie nie dawano zapłaty, a zatem dzieje się to odwrotnie”.

35 „Dlatego, nierządniczo,^q słuchaj słowa Jehowy.^r **36** Oto, co

h Sdz 2:12; 2 Kł 21:9; i Eze 23:14; j Pwt 29:28; k Jer 3:3; l Prz 7:11; m Jer 2:25; Jer 3:1; Jer 3:20; Oz 3:1; n Rdz 38:16; Pwt 23:18; Oz 2:12; Lk 15:30; o Iz 57:9; Oz 8:9; p 2 Kł 16:2; q Iz 1:21; Jer 3:6; Oz 2:5; r Eze 13:2.

rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ wylała się twa żądza zmysłowa,^a a twoje wstydlive części ciała^b są odsłonięte w twoich nierządach z tymi, którzy cię namiętnie kochają,^c i ze wszystkimi twymi obrzydliwymi gnojowymi bożkami,^d razem z krwią twoich synów, których im dałaś,^e **37** więc oto ja zbieram wszystkich, którzy cię namiętnie kochają i którym byłaś miłą, oraz wszystkich, których miłowałaś, jak również wszystkich, których nienawidziłaś, i zbiorę ich przeciwko tobie ze wszystkich stron, i odsłonię przed nimi twoje wstydlive części ciała, i zobaczą wszystkie twoje wstydlive części ciała.^f

38 „I osądzę cię sądami cudzołożnic^g oraz kobiet przelewających krew,^h i dam ci krew złości oraz zazdrości.ⁱ **39** I wydam cię w ich rękę, oni zaś zburzą twoje podwyższenia,^j a twoje wzniesienia zostaną zburzone;^k i zdejmą z ciebie twoje szaty,^l i zabiorą twoje piękne przedmioty,^m a ciebie zostawią nagą i gołą. **40** I przyprowadzą przeciw tobie zbór,ⁿ i ukamienują cię kamieniami,^o i rozsiekają cię swymi mieczami.^p **41** I spalą twoje domy ogniem,^q a na oczach wielu niewiast dokonają na tobie sądów;^r i sprawię, że przestaniesz być nierządnicą,^s nie będziesz już także dawać zapłaty. **42** I uśmierzę swą złość na tobie,^t i odwróci się od ciebie moja zazdrość;^u i powstrzymam się od działania, i już nie będę obrażony^v.”

43 „Ponieważ nie pamiętałaś o dniach swej młodości^w i mnie tym wszystkim rozdrażniałaś,^x więc oto ja sprowadzę twoją drogę na twą głowę^x – brzmi

ROZDZ. 16

- a Lam 1:9
- b Eze 16:37
- c Eze 23:9
- Oz 2:5
- d 1KI 15:12
- 2KI 17:12
- 2KI 21:11
- e Ps 106:38
- Jer 2:34
- f Jer 13:22
- Lam 1:8
- Oz 2:10
- Nah 3:5
- g Rdz 38:24
- Kpl 20:10
- Pwt 22:22
- h Rdz 9:6
- Wj 21:12
- Ps 79:3
- i Eze 23:25
- Nah 1:2
- Sof 1:17
- j Eze 16:24
- k Iz 27:9
- l Iz 3:18
- Jer 4:30
- Eze 23:26
- Oz 2:3
- m Iz 3:20
- n Eze 23:46
- Hab 1:6
- o Pwt 22:21
- p 2Kn 36:17
- Jer 25:9
- q Kpl 26:33
- 2KI 25:9
- Jer 39:8
- r Eze 5:8
- s Eze 23:27
- t Eze 5:13
- u Iz 40:2
- v Ps 78:42
- Jer 2:32
- w Ps 95:10
- x Eze 9:10
- Eze 11:21
- Eze 22:31

szpalta 2

- a 1Sm 24:13
- Eze 18:2
- b 1KI 21:26
- 2KI 21:9
- Ezd 9:1
- Ps 106:35
- c Eze 16:3
- d Iz 1:4
- Iz 54:5
- Oz 2:2
- e Eze 16:3
- f Pwt 9:5
- Pwt 20:17
- Joz 10:5
- 2KI 21:11
- g Eze 23:33
- h Jer 3:8
- i Rdz 18:20
- Rdz 19:24
- Pwt 29:23
- Pwt 32:32
- Iz 1:10
- Iz 3:9
- Jer 23:14
- Judy 7
- j Rdz 19:25
- k 1KI 16:31

wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – i już nie będziesz się dopuszczać rozpasania wraz ze wszystkimi swymi obrzydliwościami.

44 „Oto każdy używający przysłówia^a przeciw tobie posłuszny się tym przysłowiem, mówiąc: „Jaka matka, taka córka!”^b **45** Jesteś córką swej matki,^c która brzydzi się swym mężem^d i swymi synami. I jesteś siostrą swoich sióstr, które się brzydziły swymi mężami i swymi synami. Wasza matka była Hetytką,^e ojciec zaś – Amorytą.”^f

46 „I twoją starszą siostrą, która mieszka na lewo od ciebie, jest Samaria^g z jej zależnymi miejscowościami,^h a twoją młodszą siostrą, która mieszka na prawo od ciebie, jest Sodomaⁱ z jej zależnymi miejscowościami.^j **47** I nie chodziłaś ich drogami ani nie postępowałaś według ich obrzydliwości.^k Po bardzo krótkiej chwili zaczęłaś postępować na wszystkich swych drogach bardziej zgubnie niż one.^l **48** Jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – twoja siostra Sodoma, ona wraz ze swymi zależnymi miejscowościami, nie czyniła tego, co ty czyniłaś, ty oraz twoje zależne miejscowości.^m **49** Oto, co było przewinieniem twojej siostry Sodomy: Jej oraz jej zależnym miejscowościomⁿ przypadły pycha,^o dostatek chleba^p i beztroski^q spokój, a ręki uciśnionego^r i ubogiego nie umacniała.^s **50** I stale były wyniosłe^t oraz dopuszczały

12KI 21:9; Eze 5:6; m Mt 10:15; Mt 11:24; n Rdz 19:9; Prz 16:5; Prz 16:18; Prz 21:4; Jak 4:16; o Rdz 13:10; Pwt 8:10; Pwt 32:15; Prz 30:9; Łk 12:21; p Prz 1:32; q Judy 7; r Prz 21:13; s Eze 18:12; t Prz 16:18; Iz 3:16; Jer 13:15; 1Pt 5:5.

się obrzydliwości przede mną,^a a ja w końcu je usunąłem, tak jak to uznałem za stosowne.^b

51 „A Samaria^c nie popełniła ani połowy twych grzechów, lecz ty mnożyłaś swe obrzydliwości bardziej niż one, tak iż wszystkimi swymi obrzydliwościami, których się dopuszczałaś, sprawiłaś, że twoje siostry wydają się prawe.^d **52** Ty także znosisz swe upokorzenie, gdy będziesz się ujmować za swymi siostrami. Z powodu twoich grzechów, w których postępowałaś obrzydliwiej niż one, są one bardziej prawe niż ty.^e I ty też bądź zawstydzona oraz znosisz upokorzenie przez to, że sprawiasz, iż twoje siostry wydają się prawe’.

53 „I zbiorę ich jeńców,^f jeńców Sodomy oraz jej zależnych miejscowości, jak również jeńców Samarii oraz jej zależnych miejscowości; zbiorę też twoich jeńców spośród nich,^g **54** żebyś znosiła swe upokorzenie,^h i poczujesz się upokorzona za wszystko, co uczyniłaś, jako że je pocieszałaś.ⁱ **55** I twoja siostra Sodoma oraz jej zależne miejscowości powrócą do swego poprzedniego stanu, również Samaria oraz jej zależne miejscowości powrócą do swego poprzedniego stanu, a także ty oraz twoje zależne miejscowości powrócicie do swego poprzedniego stanu.^j **56** I twoja siostra Sodoma nie była niczym, o czym warto byłoby słuchać z twoich ust w dniu twej pychy,^k **57** zanim została odsłonięta twoja niegodziwość,^l tak jak w czasie zniewagi ze strony córek Syrii^m oraz wszystkich dookoła niej, córek Filistynów,ⁿ które zewsząd traktowały cię z pogardą.^o **58** Two-

ROZDZ. 16

a Rdz 13:13
Rdz 18:20
Rdz 19:5

b Rdz 19:24
Iz 13:19
Jer 49:18
Lam 4:6
2Pt 2:6

c 2Kl 21:13
Jer 23:13
Eze 23:33

d Jer 3:11
Mt 12:41

e 1Kl 2:32

f Ps 14:7
Ps 126:1
Iz 1:9

g Iz 19:24

h Jer 2:26
Eze 36:31

i Eze 14:22

j Eze 36:11
Mal 3:4

k Iz 65:5
Sof 3:11

l Lam 4:22
Eze 21:24
Oz 2:10

m 2Kl 16:5
2Kn 28:5
Iz 7:1

n 2Kn 28:18

o Jer 33:24

szpalta 2

a Gal 5:19
1Pt 4:3

b Lam 5:7
Eze 23:49

c Ps 62:12
Iz 3:11
Rz 2:6
Gal 6:7

d Pwt 29:12
Jer 22:9

e Kpl 26:42
Ps 106:45

f Jer 32:40
Jer 50:5

g Eze 20:43

h Iz 54:1
Gal 4:26

i Jer 31:31
Heb 8:13

j Oz 2:19

k Ezd 9:6
Eze 36:31

l Ps 39:9
Rz 3:19

m Ps 103:12
Mi 7:19

ROZDZ. 17

n Sdz 14:12
Prz 1:6

o Eze 20:49
Oz 12:10
Mt 13:13

je rozpasanie^a oraz twe obrzydliwości poniesiesz ty sama^b — brzmi wypowiedź Jehowy’.

59 „Oto bowiem, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ja także uczynię z tobą tak, jak ty uczyniłaś,^c bo wzgardziłaś przysięgą, łamiąc moje przymierze.^d

60 A ja wspomnę na moje przymierze z tobą w dniach twej młodości^e i ustanowię dla ciebie przymierze trwające po czas niezmierny.^f **61** I wspomnisz na swoje drogi,^g i poczujesz się upokorzona, przyjmując swe siostry, zarówno starsze od ciebie, jak i młodsze od ciebie, i dam ci je jako córki,^h lecz nie ze względu na twoje przymierze’.ⁱ

62 „I ja ustanowię przymierze z tobą;^j i będziesz musiała poznać, że ja jestem Jehowa,

63 żebyś pamiętała oraz się zawstydziła^k i żebyś już nie miała powodu do otwarcia ust^l z powodu swego upokorzenia, gdy dokonam za ciebie prześlania^m za wszystko, coś uczyniłaⁿ — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy’.

17 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zadaj zagadkę^a i ulóż przypowieść o domu Izraela.^o **3** I powiedz: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Wielki orzeł,^p mający wielkie skrzydła^q z długimi lotkami, cały okryty różnobarwnym pierzem, przyleciał na Liban^r i zabrał wierzchołek^s cedru.^t **4** Zerwał sam czubek jego młodych lato- rośli i przyniósł do ziemi Kanaan;^u położył go w mieście handlarzy. **5** Następnie wziął nieco nasion tego kraju^v i rzucił je

p Pwt 28:49; Jer 4:13; Lam 4:19; Oz 8:1; q Dn 7:4; **r** Jer 22:23; **s** Jer 22:7; **t** 2Kl 24:12; 2Kn 36:10; Jer 24:1; **u** 2Kl 24:15; **v** Jer 37:1; Eze 17:13.

na pole jako zasiew. Jak wierz-
bę nad rozległymi wodami,^a jak
wierzbę je zasadził. **6** I zaczęło
wzrosnąć, i stopniowo stawało
się bujnie rosnącą, niską^b wino-
roślą, skłoną kierować swe lis-
towie do środka, i stopniowo po-
wstawały pod nim jego korzenie.
A w końcu stało się winoroślą
i miało latorośle oraz wypuściło
gałęzie.^c

7 „...Był też inny wielki orzeł,^d
mający wielkie skrzydła i duże
lotki,^e a oto ta winorośl łap-
czywie wyciągnęła do niego ko-
rzenie.^f I z grządek, gdzie była
zasadzona, wyciągnęła ku nie-
mu swe listowie, by ją nawad-
niał.^g **8** Przesadzono ją już na
dobre pole nad rozległymi woda-
mi,^h żeby miała konary i rodziła
owoc, by się stała majestatycz-
ną winoroślą”.

9 „Mów: „Oto, co rzekł Wszech-
władny Pan, Jehowa: „Czy się
jej powiedzie?”ⁱ Czy ktoś nie wy-
rwie jej korzeni^j i nie sprawi, że
jej owoce będą całe w łuskach?
I czy wszystkie jej świeże zerwa-
ne latorośle nie uschną?^k Ona
uschnie. Ani wielkim ramieniem,
ani przez liczny lud nie zostanie
podniesiona ze swych korzeni.
10 I oto, choć jest przesadzo-
na, czy się jej powiedzie? Czy
całkiem nie uschnie, jak wtedy,
gdy ją dotknie wschodni wiatr?^l
Uschnie na grządkach swej la-
torośli”.

11 I jeszcze doszło do mnie
słowo Jehowy, mówiące: **12** „Po-
wiedz, proszę, temu buntowni-
czemu domowi:ⁿ „Czy nie wie-
cie, co to znaczy? Powiedz: „Oto
król Babilonu przybył do Jero-
zolimy i zabrał jej króla^o oraz
jej książąt, i przyprowadził ich
do siebie, do Babilonu.^p **13** Po-
nadto wziął jednego z potom-

ROZDZ. 17

- a 2Kl 24:17
- b Eze 17:14
- c 2Kn 36:11
- d Jer 37:5
Eze 17:15
- e Jer 37:7
- f Iz 36:6
- g 2Kl 24:20
2Kn 36:13
- h Jer 37:1
- i Lb 14:41
2Kn 13:12
Jer 32:5
- j Jer 21:7
- k 2Kl 25:7
Jer 52:10
- l Oz 13:15
Jon 4:8
- m Eze 19:12
- n Iz 1:2
Eze 2:5
Eze 3:9
Eze 12:9
- o 2Kl 24:12
Jer 22:25
- p Iz 39:7
Jer 52:32

szpalta 2

- a 2Kl 24:17
Jer 37:1
- b 2Kn 36:13
Jer 5:2
- c 2Kl 24:15
Jer 24:1
- d Pwt 28:43
1Sm 2:7
- e Jer 27:12
Jer 38:17
- f 2Kl 24:20
2Kn 36:13
Jer 52:3
Eze 17:7
- g Pwt 17:16
Iz 30:2
Iz 31:1
Jer 37:5
- h Prz 19:5
Jer 32:4
- i Heb 6:13
- j Mal 3:5
- k Jer 34:3
Jer 52:11
- l Iz 31:1
Jer 37:7
Lam 4:17
Eze 29:6
- m Jer 33:5
- n Mt 5:37
Rz 1:31
- o Lam 5:6
- p Eze 17:15
- q Pwt 5:11
Jer 5:2

królów królewskich^a i zawarł z nim
przymierze, i związał go przysię-
gą,^b a najprzedniejszych mężów
kraju zabrał,^c **14** żeby króles-
two zostało poniżone,^d niezdolne
się podnieść, by zachowując jego
przymierze, mogło dalej trwać.^e
15 Lecz on w końcu zbuntował
się^f przeciw niemu, wyprawiając
swych posłańców do Egiptu, by
ten dał mu konie^g i liczny lud.
Czy mu się powiedzie? Czy ujdzie
ten, który czyni to wszystko i
który złamał przymierze? I czy
rzeczywiście ujdzie?”^h

16 „...Jako żyjeⁱ – brzmi wy-
powiedź Wszechwładnego Pana,
Jehowy – w siedzibie króla, któ-
ry ustanowił królem tego, kto
wzgardził swą przysięgą^j i zła-
mał swe przymierze, u niego
w Babilonie umrze.^k **17** I wiel-
kim wojskiem ani mnogim zgro-
madzeniem faraon nie zapew-
ni mu powodzenia na wojnie^l
przez usypanie wału oblężnicze-
go i zbudowanie muru oblężni-
czego w celu wytracenia wielu
dusz.^m **18** I wzgardził przysię-
gą,ⁿ łamiąc przymierze, i oto dał
rękę^o oraz uczynił to wszystko.
Nie zdoła ujsć”.

19 „Dlatego tak rzekł Wszech-
władny Pan, Jehowa: „Jako żyje
– moja przysięga, którą wzgar-
dził,^q i moje przymierze, które
złamał, sprowadzę na jego głowę.
20 I rozpostnę nad nim swą sieć,
i zostanie złapany w mą sieć lo-
wiecką,^r i zaprowadzę go do Babi-
lonu, i będę się tam z nim sądził
w sprawie jego niewierności, któ-
rej się dopuścił przeciwko mnie.^s
21 A wszyscy jego uciekinie-
rzy we wszystkich jego hufcach
padną od miecza, ci zaś, któ-
rzy pozostaną, będą rozproszeni

r 2Kn 33:11; Eze 12:13; Eze 32:3; Oz 7:12; s Eze 20:36; Mi 6:2.

na wszystkie wiatry.^a I będziecie musieli poznać, że ja, Jehowa, to powiedziałem”.^b

22 „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ja także wezmę i zasadzę nieco z wyniosłego wierzchołka cedru;^c z czubka jego gałęzi zerwę delikatną^d i przesadzę ją na wysoką i wyniosłą górę.^e **23** Przesadzę ją na wysoką górę izraelską^f i wyda konary, i zrodzi owoce,^g i stanie się majestatycznym cedrem.^h I będę pod nim przebywać wszystkie ptaki o wszelakim skrzydle; będą przebywać w cieniu jego listowia.ⁱ **24** I wszystkie drzewa polne będą musiały poznać, że ja, Jehowa,^j poniżyłem drzewo wysokie,^k a wywyższyłem drzewo niskie,^l wysuszyłem drzewo wilgotne,^m a sprawilem, że zakwitło drzewo suche. Ja, Jehowa, powiedziałem i to uczyniłem””.ⁿ

18 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Co to dla was znaczy, że na ziemi izraelskiej wypowiadacie to przysłowie, mówiąc: „Ojcowie jedzą niedojrzałe winogrona, a synom zęby cierpną”?^o

3 „Jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – już nie będziecie wypowiadacie tego przysłowia w Izraelu. **4** Oto wszystkie dusze należą do mnie.^p Jak dusza^q ojca, tak i dusza syna należy do mnie.^r Dusza, która grzeszy,^s ta umrze.^t

5 „A jeśli człowiek jest prawy i czyni zadość sprawiedliwości i prawości,^u **6** jeśli nie jadł^v na górach^w i nie wznosił swych oczu ku gnojowym bożkom domu Izraela,^x i nie skałał żony swego towarzysza,^y i nie zbliżał się do niewiasty w jej nie-

ROZDZ. 17

- a Eze 5:10
- Eze 12:14
- b Eze 6:13
- c Ps 80:15
- Iz 11:1
- Jer 23:5
- Jer 33:15
- Za 3:8
- d Iz 53:2
- e Ps 2:6
- f Ps 92:13
- Dn 4:17
- g Iz 27:6
- h Ps 92:12
- i Ps 72:8
- Oz 14:7
- j Iz 55:12
- k 1Sm 2:7
- Ps 75:7
- Lk 1:52
- l Iz 9:6
- Eze 21:27
- Dn 4:17
- Am 9:11
- m Lk 23:31
- n Eze 22:14
- Eze 24:14

ROZDZ. 18

- o Jer 15:4
- Jer 31:29
- Lam 5:7
- p Ps 100:3
- Dz 17:26
- q Rdz 2:7
- r Pwt 26:18
- s Rz 3:23
- Rz 5:12
- t Rdz 2:17
- Rdz 17:14
- Sdz 16:30
- Hi 33:22
- Ps 78:50
- Iz 53:12
- Dz 3:23
- Rz 6:23
- Obj 16:3
- u Ps 15:2
- v Lb 25:2
- Eze 22:9
- w Pwt 12:2
- Jer 3:6
- Oz 4:13
- x Eze 36:25
- y Kpl 20:10

szpalta 2

- a Kpl 18:19
- Kpl 20:18
- b Kpl 25:14
- Prz 14:21
- c Pwt 24:12
- Eze 33:15
- d Kpl 6:2
- e Pwt 15:11
- Prz 28:27
- f Iz 58:7
- Mt 25:36
- Jak 2:15
- g Wj 22:25
- Pwt 23:19
- Ps 15:5
- Lk 6:35
- h Kpl 25:36
- Neh 5:7

czystości,^a **7** jeśli też nie gnębił żadnego człowieka,^b oddawał zastaw, który wziął za zadłużenie,^c nie wydierał niczego przez rabunek,^d dawał głodnemu swój chleb,^e a nagiego okrywał szatą,^f **8** jeśli nic nie dawał na odsetki^g i nie brał lichwy,^h powstrzymywał swą rękę od niesprawiedliwości,ⁱ czynił zadość prawdziwej sprawiedliwości między człowiekiem a człowiekiem,^j **9** jeśli chodził według moich ustaw^k i strzegł moich sądowniczych rozstrzygnięć, by czynić zadość prawdzie^l – ten jest prawy.^m Na pewno będzie żył,ⁿ brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

10 „A jeśli ktoś zrodził syna, który jest zbójcą,^o człowiekiem przelewającym krew,^p który popełnił coś podobnego do jednej z tych rzeczy **11** (lecz sam nie dopuścił się żadnej z tych rzeczy); gdyby też jadł na górach^q i skałał żonę swego towarzysza,^r **12** gnębił uciśnionego i biednego,^s wydierał coś przez rabunek,^t nie zwracał zastawu^u oraz wznosił swe oczy ku gnojowym bożkom,^v to dopuścił się obrzydliwości.^w **13** Dawał na lichwę^x i brał odsetki^y – nie pozostało przy życiu. Dopuszczał się wszystkich tych obrzydliwości.^z Niechybnie zostanie uśmiercony. Jego własna krew spadnie na niego.^a

14 „A oto ktoś zrodził syna, który widzi wszystkie grzechy popełnione przez swego ojca;

i Kpl 19:35; Pwt 25:16; j Kpl 19:15; Kpl 25:14; Pwt 1:16; Za 8:16; k Pwt 8:11; l Pwt 4:1; Pwt 5:1; Eze 20:11; m Ps 24:5; n Kpl 18:5; Neh 9:29; Am 5:4; Rz 10:5; Gal 3:12; o Kpl 19:13; p Rdz 9:6; Wj 21:12; Lb 35:31; q Wj 34:15; r Kpl 20:10; s Pwt 15:7; Hi 31:17; Oz 12:7; t Kpl 6:2; u Pwt 24:12; v Kpl 26:30; w 2Kl 21:11; x Kpl 25:36; Eze 22:12; y Pwt 23:19; Iz 24:2; z Kpl 18:30; a Kpl 20:9; Kpl 20:27; Eze 3:18; Eze 33:4; Dz 18:6.

i widzi, a nie czyni czegoś takiego.^a **15** Nie jadł na górach ani nie wznosił swych oczu ku gnojowym bożkom domu Izraela,^b nie skalał żony swego towarzysza^c **16** ani nie gnębił żadnego człowieka,^d nie zagarnął żadnego zastawu^e ani nie zabrał nie przez rabunek,^f dawał swój chleb głodnemu^g i okrywał szatą nagiego,^h **17** cofał swą rękę od uciśnionego, nie brał lichwyⁱ ani odsetek,^j wprowadzał w czyn moje sądownicze rozstrzygnięcia,^k chodził według moich ustaw^l—ten nie umrze z powodu przewinienia swego ojca.^m Na pewno będzie żył.ⁿ **18** Jego ojciec zaś, ponieważ dopuścił się jawnego oszustwa,^o wydarł coś bratu przez rozbój^p oraz czynił pośród swoich ludów coś, co nie jest dobre,^q oto będzie musiał umrzeć za swe przewinienie.^r

19 „A wy powiecie: „Czemuż to syn nie musi niczego ponosić za przewinienie swego ojca?”^s Ten syn czynił zadość sprawiedliwości i prawości,^t przestrzegał wszystkich moich ustaw i wciąż je wprowadza w czyn.^u Na pewno będzie żył.^v **20** Dusza, która grzeszy, ta umrze.^w Syn nie będzie niczego ponosił za przewinienie swego ojca, a ojciec nie będzie niczego ponosił za przewinienie syna.^x Na prawym spocznie jego prawosć,^y a na niegodziwca spadnie jego niegodziwość.^z

21 „A gdyby niegodziwy zawrócił od wszystkich swych grzechów, które popełniał,^a i przestrzegał wszystkich moich ustaw oraz czynił zadość sprawiedliwości i prawości,^b na pewno będzie żył. Nie umrze.^c **22** Żadnych występków, których się

ROZDZ. 18

- a Jer 8:6
- b Kpl 26:30
- c Kpl 20:10
- d Wj 22:21
Prz 19:26
- e Pwt 24:12
- f Kpl 6:2
- g Pwt 15:11
Hi 31:17
Mt 25:35
- h Hi 31:19
Iz 58:7
Jak 2:15
- i Kpl 25:36
- j Wj 22:25
Pwt 23:19
- k Pwt 4:1
Pwt 5:1
- l Pwt 8:11
- m Eze 3:21
- n Eze 18:9
- o Kpl 19:13
- p Kpl 6:2
- q Iz 3:11
- r Eze 3:18
- s Wj 20:5
Pwt 5:9
2Kl 23:26
- t Lk 1:6
- u Eze 20:18
- v Pwt 16:20
Eze 18:9
Rz 10:5
- w Pwt 24:16
2Kl 14:6
Jer 31:30
Eze 18:4
- x 2Kn 25:4
- y 1Kl 8:32
Iz 3:10
- z 2Kn 6:23
Eze 33:10
Rz 2:9
Gal 6:7
- a 2Kn 33:12
Iz 55:7
Eze 33:12
Dz 3:19
- b Lk 1:6
- c Eze 3:21

szpalta 2

- a 2Kn 33:13
Ps 25:7
Iz 43:25
Eze 33:16
- b 2Kn 6:23
- c Lam 3:33
Eze 33:11
1Tm 2:4
2Pt 3:9
- d Mi 7:18
- e 1Sm 15:11
1Kl 11:4
Eze 33:12
- f Rz 1:28
- g Heb 10:38
2Jn 8
- h Prz 14:32
Prz 21:16

dopuścił, nie będzie się przywoływać na pamięć przeciwko niemu.^a Za swą prawosć, którą wprowadzał w czyn, będzie żył.^b

23 „Czyż w ogóle mam upodobanie w śmierci niegodziwego^c—brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy—a nie w tym, by zawrócił ze swych dróg i żył?”^d

24 „A gdy prawy odwraca się od swej prawości i popełnia niesprawiedliwość^e—stałe postępuje i żyje według wszystkich obrzydliwości, które popełnił niegodziwiec^f—to nie będzie się pamiętać żadnego ze wszystkich jego prawych czynów,^g których dokonał. Za swą niewierność, której się dopuścił, oraz za swój grzech, którym zgrzeszył—za to umrze.^h

25 „Wy zaś powiecie: „Droga Jehowy nie jest słuszną”.ⁱ Posłuchajcie, proszę, domu Izraela. Czy moja droga nie jest słuszną?^j Czyż to nie wasze drogi nie są słuszne?”^k

26 „Gdy prawy odwraca się od swej prawości i popełnia niesprawiedliwość,^l i dlatego umiera, to umrze z powodu swej niesprawiedliwości, którą popełnił.^m

27 „A gdy niegodziwy zawraca od swej niegodziwości, której się dopuszczał, i czyni zadość sprawiedliwości i prawości,ⁿ to taki zachowa swoją duszę przy życiu.^o **28** Gdy widzi^p i odwraca się od wszystkich swych występków, które popełnił,^q na pewno będzie żył. Nie umrze.^r

i Hi 34:5; Hi 35:2; Prz 19:3; Eze 33:17; Mal 2:17; Rz 9:20; j Pwt 32:4; Ps 145:17; k Ps 50:21; Iz 55:9; Jer 2:17; l Pwt 25:16; m Gal 6:7; n Iz 1:18; Iz 55:7; Dz 26:20; o 1Tm 4:16; p Pwt 32:29; q 1Sm 7:3; Eze 33:12; r Eze 18:9.

29 „A dom Izraela powie: „Droga Jehowy nie jest słuszną”.^a Czy moje drogi nie są słuszne, domu Izraela?^b Czyż to nie wasze drogi nie są słuszne?”^c

30 „Dlatego będę sądził każdego z was według jego dróg,^d domu Izraela’ – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.^e „Zawróćcie, tak, zawróćcie od wszystkich waszych występków^f i niech nic nie będzie dla was powodem upadku, przyczyną przewinienia.^g **31** Odrzućcie od siebie wszystkie swe występki, których się dopuściliście,^h a sprawcie sobie nowe serceⁱ i nowego ducha,^j bo czemuż mielibyście umrzeć,^k domu Izraela?”

32 „Albowiem ja nie mam żadnego upodobania w śmierci umierającego^l – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy. „Zawróćcie więc i pozostańcie przy życiu”.^m

19 „A ty wznies pieśń żałobnąⁿ o naczelnikach Izraela^o **2** i powiedz: „Kim była twoja matka? Lwica^p pośród lwów.^q Leżała między młodymi grzywiastymi lwami. Wychowywała swe szczeniata.

3 „I w końcu odchowała jedno ze swych szczeniąt.^r Stało się młodym grzywiastym lwem, który zaczął się uczyć, jak rozszarpywać zdobycz.^s Pożerał nawet ziemskiego człowieka. **4** I słyszały o nim narody. Został złapany w ich dół i poprowadzili go hakami do ziemi egipskiej.^t

5 „Gdy zobaczyła, że czeka, a jej nadzieja przepadła, wzięła inne ze swych szczeniąt.^u Uczyniła z niego młodego grzywiastego lwa. **6** I on zaczął się przechadzać pośród lwów. Stał

ROZDZ. 18

- a Ps 92:15
Prz 19:3
- b Rdz 18:25
Pwt 32:4
Ps 145:17
Iz 40:14
- c Hi 9:2
- d Hl 34:11
Rz 2:6
1Pt 1:17
- e Kzn 12:14
- f Oz 12:6
Jl 2:13
Mt 3:2
- g Rz 2:5
- h Ps 34:14
Iz 1:16
- i Ps 51:10
Jer 32:39
- j Iz 1:19
Eze 11:19
Ef 4:24
- k Pwt 30:15
Prz 8:36
Dz 13:46
- l Jer 29:11
Lam 3:33
Eze 33:11
Lk 15:10
2Pt 3:9
- m Pwt 30:16
Eze 18:9

ROZDZ. 19

- n Jer 7:29
Eze 26:17
- o 2Kń 35:25
- p Ps 7:2
Nah 2:11
Sof 3:3
- q 2Kl 23:31
2Kń 36:1
- r 2Kl 23:32
- s 2Kl 23:33
2Kń 36:4
Jer 22:11
- t 2Kl 23:34

szpalta 2

- a 2Kń 36:5
Jer 22:17
- b 2Kl 24:4
- c Eze 12:19
- d Prz 19:12
Prz 28:15
Eze 22:25
- e 2Kl 24:2
- f Eze 12:13
Eze 17:20
- g Lam 4:20
- h 2Kl 24:12
- i Eze 6:2
- j Oz 2:2
- k Ps 80:8
Iz 5:1
Eze 15:2
Eze 17:6
- l Lb 24:6
Pwt 8:7
- m Lb 24:17
Ezd 4:20
- n Eze 31:3
Dn 4:11

się młodym grzywiastym lwem. I nauczył się rozszarpywać zdobycz.^a Pożerał nawet ziemskiego człowieka.^b **7** I poznał jego wieże mieszkalne, i pustoszył ich miasta,^c tak iż ziemia została spustoszona, i napełnił ją odgosem swego ryku.^d **8** I okoliczne narody z różnych prowincji zaczęły się ustawiać przeciw niemu,^e i rozpostarli nad nim swą sieć.^f Został złapany w ich dół.^g **9** W końcu za pomocą haków weszli go do klatki i poprowadziły do króla Babilonu.^h Zaprowadziły go za pomocą sieci łowieckich, żeby już nie słyszano jego głosu na górach izraelskich.ⁱ

10 „Twoja matka^j była niczym winorośl w twojej krwi,^k zasadzona nad wodami. Dzięki obfitości wody zaczęła owocować i miała mnóstwo gałęzi.^l **11** Te zaś stały się dla niej silnymi różgami, przeznaczonymi na berła władców.^m I stopniowo zaczęła wzrostem górować pośród gałęzi, i stała się widoczna ze względu na swą wysokość, ze względu na obfitość swego listowia.ⁿ **12** Lecz w końcu została z furją wykorzeniona.^o Rzucono ją na ziemię, a wschodni wiatr wysuszył jej owoc.^p Jej silna różga została wyrwana i uschła.^q Strawił ją ogień.^r **13** A teraz jest zasadzona na pustkowiu,^s w kraju bezwodnym i spragnionym.^t **14** I z jej różgi wyszedł ogień.^u Strawił jej latorośle, jej owoc, a oto nie było w niej żadnej silnej różgi, żadnego berła do rządzenia.^v

„Jest to pieśń żałobna i będzie pieśnią żałobną”.^w

- o Iz 5:5; Jer 17:10; Jer 31:28; Eze 15:6; p Oz 13:15;
- q 2Kl 23:34; 2Kl 24:6; 2Kl 25:6; r Pwt 32:22; Eze 15:4; s Pwt 28:48; Jer 17:6; Jer 52:27; t Jer 9:11;
- u Sdz 9:15; 2Kl 24:20; v Neh 9:37; Eze 17:18; Eze 21:26; w Lam 4:20.

20 A w siódmym roku, w miesiącu piątym, dziesiątego dnia tego miesiąca, mężowie spośród starszych Izraela przyszli wypytować Jehowę^a i usiedli przede mną.^b **2** Wtedy doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **3** „Synu człowieczy, przemów do starszych Izraela i powiedz im: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Czy przychodzicie po to, by mnie wypytować?^c „Jako żyje, nie będę przez was wypytowywany^d — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

4 „Czy będziesz ich sądzić? Czy będziesz ich sądzić, synu człowieczy?^e Daj im poznać obrzydliwości ich praojców.^f **5** I powiedz im: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „W dniu, w którym wybrałem Izraela,^g podniosłem też swą rękę^h w przysiędze wobec potomstwa domu Jakubaⁱ i dałem im się poznać w ziemi egipskiej.^j Tak, podniosłem swą rękę w przysiędze wobec nich, mówiąc: „Jam jest Jehowa, wasz Bóg”.^k **6** W owym dniu podniosłem rękę^l w przysiędze wobec nich, że ich wyprowadzę z ziemi egipskiej do ziemi, którą dla nich upatrzyłem, ziemi mlekiem i miodem płynącej.^m Była ona ozdobą wszystkich krain.ⁿ **7** I jeszcze rzekłem do nich: „Niech każdy z was odrzuci obrzydliwości swoich oczu^o i nie kalajcie się gnojowymi bożkami Egiptu.^p Jam jest Jehowa, wasz Bóg”.^q

8 „...A oni zbuntowali się przeciwko mnie^r i nie chcieli mnie słuchać. Żaden z nich nie wyrzucił obrzydliwości swych oczu i nie porzucili gnojowych bożków Egiptu,^s toteż zapowie-

ROZDZ. 20

- a Eze 8:1
- b Eze 14:1
- c Iz 1:12
- d 1Sm 28:6
Prz 15:8
Prz 28:9
Iz 1:15
Eze 14:3
Mi 3:7
- e Eze 14:4
- f Eze 16:2
Eze 16:51
Eze 22:2
Eze 23:36
Łk 11:47
Dz 7:51
- g Wj 6:7
Pwt 7:6
Iz 41:8
- h Iz 62:8
- i Wj 6:8
Pwt 32:40
Eze 47:14
- j Wj 3:8
Wj 4:31
Pwt 4:34
Ps 103:7
- k Wj 20:2
- l Heb 6:13
- m Wj 3:8
Pwt 6:3
Pwt 8:7
Joz 5:6
Jer 11:5
Jer 32:22
- n Ps 48:2
Dn 8:9
Dn 11:41
Za 7:14
- o 2Kn 15:8
Eze 18:31
- p Kpl 17:7
Kpl 18:3
Pwt 29:17
Joz 24:14
- q Wj 16:12
Kpl 11:44
Kpl 20:7
- r Pwt 9:7
1Sm 15:23
Neh 9:26
Iz 63:10
- s Wj 32:4

szpalta 2

- a Joz 24:14
Eze 7:8
- b Wj 32:12
Łb 14:13
Pwt 9:28
Joz 7:9
1Sm 12:22
- c Joz 2:10
Joz 9:9
1Sm 4:8
- d Wj 13:17
Wj 15:22
- e Kpl 3:17
- f Pwt 4:8
Neh 9:13
Ps 147:19
- g Pwt 8:3
Pwt 30:16
Łk 10:28
Rz 10:5
Gal 3:12

działem, że wyleję na nich swą złość, aby dopełnić na nich mego gniewu pośrodku ziemi egipskiej.^a **9** I zacząłem działać ze względu na swe imię, żeby nie było bezczeszczone na oczach narodów, wśród których się znajdowali,^b gdyż na ich oczach dałem im się poznać, wyprowadzając ich z ziemi egipskiej.^c **10** Wyprowadziłem ich więc z ziemi egipskiej i zaprowadziłem na pustkowie.^d

11 „...I dałem im swe ustawy^e i oznajmiałem im swoje sądownicze rozstrzygnięcia,^f żeby człowiek, który ich przestrzega, mógł też dzięki nim żyć.^g **12** Dałem im także moje saba-ty,^h aby stały się znakiem między mną a nimi,ⁱ by poznali, że ja jestem Jehowa, który ich uświęca.

13 „...Lecz oni, dom Izraela, zbuntowali się przeciwko mnie na pustkowiu.^j Nie chodzili według moich ustaw^k i odrzucili me sądownicze rozstrzygnięcia,^l dzięki którym człowiek, jeśli ich stale przestrzega, będzie też żył.^m I bardzo bezczeszczili moje saba-ty,ⁿ tak iż zapowiedziałem, że wyleję na nich swój straszny gniew na pustkowiu, by ich wytrącić.^o **14** Lecz działałem ze względu na swe imię, aby nie było bezczeszczone na oczach narodów, na oczach których ich wyprowadziłem.^p **15** I podniosłem też rękę w przysiędze wobec nich na pustkowiu,^q że nie wprowadzę ich do ziemi, którą dałem, mlekiem i miodem płynącej^r

- h Wj 20:8; Kpl 23:3; Kpl 23:24; Kpl 23:32; Kpl 25:4; Kpl 25:11; Pwt 5:12; Neh 9:14; 1 Wj 13:9; Wj 31:13; Wj 35:2; 1 Wj 32:8; Łb 14:22; Ps 78:40; Ps 95:8
- k Kpl 26:15; 1 Kpl 26:43; Prz 1:25; Eze 16:24; m Eze 18:9; Rz 10:5; n Iz 56:6; o Łb 14:12; p Joz 7:9; Eze 36:22; q Łb 14:30; Ps 95:11; Ps 106:26; r Kpl 20:24; Łb 13:27.

(jest ona ozdobą wszystkich krajin).^a **16** ponieważ odrzucili me sądownicze rozstrzygnięcia i nie chodzili według moich ustaw, a moje sabaty zbaczali, gdyż ich serce szło za ich gnojowymi bożkami.^b

17 „...I moje oko użaliło się nad nimi, żeby mnie powstrzymać od doprowadzenia ich do zguby,^c i nie wytraciłem ich na pustkowiu. **18** I rzekłem do ich synów na pustkowiu:^d „Nie chodźcie według przepisów waszych praojców^e i nie przestrzegajcie ich sądów,^f nie kalajcie się też ich gnojowymi bożkami.^g **19** Jam jest Jehowa, wasz Bóg.^h Chodźcie według moich ustawⁱ i przestrzegajcie moich sądowniczych rozstrzygnięć,^j i wprowadzajcie je w czyn.^k **20** I usłuchajcie moje sabaty,^l a one mają służyć za znak między mną a wami, abyście poznali, że ja jestem Jehowa, wasz Bóg.^m

21 „...A synowie ci zbuntowali się przeciwko mnie.ⁿ Nie chodzili według moich ustaw i nie przestrzegali ani nie wprowadzali w czyn moich sądowniczych rozstrzygnięć, dzięki którym człowiek, jeśli ich stale przestrzega, będzie też żył.^o Bezczeszili moje sabaty.^p Zapowiedziałem więc, że wyleję na nich mą złość, aby na pustkowiu dopełnić na nich mego gniewu.^q **22** I cofnąłem rękę,^r i zacząłem działać ze względu na moje imię, żeby nie było bezczeszczonych na oczach narodów, na oczach których ich wyprowadziłem.^s **23** Ponadto podniosłem swą rękę w przysiedze wobec nich na pustkowiu,^t że ich rozproszę wśród narodów i rozrzuć ich po krajach.^u **24** ponieważ nie wprowadzali w czyn

ROZDZ. 20

- a Za 7:14
- b Wj 32:4
Lb 15:39
Lb 25:2
1Kl 21:26
Eze 14:4
Dz 7:42
- c Neh 9:19
Ps 78:38
Jer 30:11
Lam 3:22
- d Lb 14:33
- e Ps 78:8
Eze 5:7
- f Dz 7:51
1Pt 1:18
- g Jer 2:7
- h Pwt 5:6
Ps 81:10
- i Kpl 25:18
Pwt 5:32
- j Pwt 4:1
- k Pwt 5:1
- l Jer 17:22
- m Wj 31:13
- n Lb 25:1
Pwt 9:23
1Kl 13:21
- o Eze 20:11
- p Eze 20:13
- q 1Sm 12:15
1Sm 15:23
Ps 5:10
Iz 1:20
Iz 63:10
Eze 7:8
- r Ps 78:38
- s Ps 25:11
Ps 79:9
Jer 14:7
Dn 9:19
- t Pwt 32:40
- u Kpl 26:33
Pwt 28:64
Ps 106:27
Jer 15:4

szpalta 2

- a Kpl 26:43
- b Kpl 26:15
- c Eze 20:13
- d Jer 2:7
Jer 3:9
Eze 6:9
- e Ps 81:12
Iz 66:4
Rz 1:24
2Ts 2:11
- f Kpl 18:21
2Kl 16:3
2Kl 17:17
2Kl 21:6
2Kn 28:3
2Kn 33:6
Jer 7:31
Jer 19:5
Jer 32:35
Eze 16:20
- g Eze 6:7
- h Eze 2:7
- i Rz 2:24
- j Joz 23:5
Neh 9:22
- k Ps 105:9
Eze 20:6

moich sądowniczych rozstrzygnięć^a i odrzucali moje ustawy^b oraz bezczeszili moje sabaty,^c a ich oczy były zwrócone ku gnojowym bożkom ich praojców.^d **25** Ja też dopuściłem, by mieli przepisy, które nie były dobre, i sądownicze rozstrzygnięcia, za sprawą których nie mogli żyć.^e **26** I dopuszczałem, by się kalali swymi darami, gdy przeprowadzali przez ogień każde dziecko otwierające łono,^f żebym ich spustoszył, aby poznali, że ja jestem Jehowa”.^g

27 „Dlatego przemów do domu izraelskiego, synu człowieka, i powiedz im:^h „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Jeszcze pod tym względem wasi praojcowie wyrażali się o mnie obelżywie, że wobec mnie postępowali niewinnie.” **28** A potem wprowadziłem ich do ziemi,ⁱ co do której podniosłem swą rękę w przysiedze, że im ją dam.^k Gdy ujrzeli każde wyniosłe wzgórze^l i każde gałęziste drzewo, zaczęli tam składać swe ofiary^m i dawać tam swój obrazyliwy dar ofiarny oraz ofiarować tam kojące wonieⁿ i wylewać tam swe ofiary płynne.^o **29** Rzekłem więc do nich: „Co znaczy wyżyna, do której przychodzicie, że po dziś dzień ma być nazywana Wyżyną?”^p

30 „Dlatego powiedz domowi Izraela: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Czyż nie kalacie się na sposób waszych praojców^q i w nierządzie nie podążacie za ich obrzydliwościami?”^r **31** A gdy podnosicie swoje dary, przeprowadzając

1 Pwt 12:2; 1Kl 14:23; Iz 65:7; Jer 2:20; m Ps 78:58; Iz 57:5; Eze 6:13; n Eze 16:19; o Jer 19:13; p Eze 16:24; q Lb 32:14; r Dz 2:19; 2Kn 21:13; Jer 7:28; Jer 13:27; Dz 7:51.

swych synów przez ogień,^a czyż nie kalacie się aż po dziś dzień ze względu na wszystkie wasze gnojowe bożki?^b I czy jeszcze mam pozwolić, byście mnie wy-pytowali, domu Izraela?”^c

„Jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – nie będę przez was wypytywany.^d **32** A to, co wstępuje do waszego ducha,^e na pewno się nie zdarzy,^f mówicie bowiem: „Stańmy się podobni do narodów, podobni do rodzin krajów,^g w usługiwaniu drewnu i kamieniowi”^h.

33 „Jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – będę nad wami królował silną ręką i wyciągniętym ramieniem,ⁱ i wylaną złością.^j

34 I wyprowadzę was spośród ludów, i zbiorę was z krajów, do których zostaliście rozproszeni silną ręką oraz wyciągniętym ramieniem i wylaną złością.^k **35** I zaprowadzę was na pustkowiu ludów,^l i tam będę się z wami sądził twarzą w twarz.^m

36 „Jak się sądziłem z waszymi praojcami na pustkowiu ziemi egipskiej,ⁿ tak będę się sądził z wami” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy. **37** „I każe wam przejść pod różgą,^o i wprowadzę was w więzy przymierza.^p **38** I uprzątnę spośród was buntowników oraz ludzi występujących przeciwko mnie,^q bo wyprowadzę ich z kraju, w którym byli osiadłymi przybyszami, lecz na ziemię izraelską nie przyjdą;^r i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa.”^s

39 „A co do was, domu Izraela, tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Idźcie, niech każdy z was służy swoim gnojowym

ROZDZ. 20

a Pwt 18:10
Ps 106:37
Jer 7:31

b Pwt 29:17
1Kl 21:26
Eze 20:7

c 1Sm 28:6
Prz 1:28
Iz 1:15

d Za 7:13

e Eze 11:5

f Prz 19:21
Lam 3:37

g Rz 12:2

h Pwt 4:28
Pwt 28:36
Jer 44:17

i Iz 40:10

j Jer 21:5

k Eze 8:18

l Iz 27:13
Eze 34:16
Am 9:9

m Oz 2:14
Mi 4:10

n Jer 2:9
Jer 25:31
Eze 17:20
Oz 4:1

o 1Kl 10:9

p Kpl 27:32
Jer 33:13
Eze 34:17

q Ps 89:34

r Lb 14:30
Eze 34:20
Mal 3:3

s Mt 3:12

t Eze 13:9

u Ps 9:16
Eze 6:13

szpalta 2

a Sdz 10:14
Ps 81:12
Am 4:4

b Prz 21:27
Iz 1:13
Jer 7:10
Eze 23:39

c Iz 2:2
Iz 66:20
Eze 17:23
Mi 4:1

d Iz 56:7
Mi 4:2
Za 8:22

e Mal 3:4
Rz 12:1
Heb 13:15

f Rdz 8:21
Ef 5:2
Flp 4:18

g Iz 11:11
Jer 23:3
2Kl 6:17

h Iz 5:16
Eze 38:23

i Jer 24:7
Eze 36:23

bożkom.^a A jeśli potem nie będziecie mnie słuchać, to już więcej nie zbzcześcicie mego świętego imienia waszymi darami i waszymi gnojowymi bożkami”.^b

40 „Bo na mej świętej górze, na górze wzniesienia izraelskiego – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – tam właśnie, w tym kraju, służyć mi będą, cały dom Izraela, cały.^d Tam znajdę w nich upodobanie i tam będę żądał waszych danin oraz pierwocin waszych podarunków ze wszystkich waszych świętych rzeczy.^e **41** Ze względu na tę kojącą woń znajdę w was upodobanie,^f gdy wyprowadzę was spośród ludów i zbiorę was z krajów, do których zostaliście rozproszeni,^g i w związku z wami będę uświęcony na oczach narodów”.^h

42 „I będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa,ⁱ gdy was przyprowadzę na ziemię izraelską,^j do krainy, co do której podniosłem rękę w przysiędze, że ją dam waszym praojcom. **43** I tam sobie przypomnieć swoje drogi^k oraz wszystkie swoje postęпки, którymi się skalaliście,^l i poczujecie wstręt do swych twarzy z powodu wszystkich waszych niegodziwości, których się dopuszczaliście.^m **44** I będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa,ⁿ gdy przystąpię do działania wobec was ze względu na moje imię,^o a nie według waszych złych dróg ani według waszych podłych postępków,^p domu Izraela” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

45 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **46** „Synu człowieczy, zwróć swą twarz^q

j Eze 11:17; Eze 37:12; **k** Kpl 26:40; Neh 1:9; Eze 16:61; Oz 5:15; **l** Eze 6:9; **m** Jer 31:18; **n** Eze 24:24; **o** Ps 79:9; Eze 36:22; **p** 1Tm 1:16; **q** Eze 6:2.

w stronę południową i niech twoje słowa kapią^a na południe, prorokuj też lasowi w polu na południu. **47** I powiedz do lasu na południu: „Słuchaj słowa Jehowy. Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto wzniecam przeciw tobie ogień,^b który strawi w tobie wszelkie drzewo jeszcze wilgotne oraz wszelkie drzewo suche.^c Gorzący płomień nie zostanie zgaszony^d i przypieką się od niego wszystkie twarze od południa po północ.^e **48** I wszelkie ciało zobacz, że ja, Jehowa, go zapaliłem, tak iż nie zostanie ugaszony^f”.”^f

49 A ja rzekłem: „Ach, Wszechwładny Panie, Jehowo! Oni mówią o mnie: „Czyż ten nie układa przypowieści?”^g

21 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zwróć swe oblicze ku Jerozolimie i niech twoje słowa kapią^h ku świętym miejscom,ⁱ i prorokuj przeciwko ziemi izraelskiej.^j **3** I powiedz ziemi izraelskiej: „Tak rzekł Jehowa: „Oto jestem przeciw tobie^k i dobędę mego miecza z pochwy,^l i wytracę z ciebie prawego i niegodziwego.^m **4** Po to, bym wytracił z ciebie prawego i niegodziwego, mój miecz wyjdzie z pochwy przeciwko wszelkiemu ciału od południa po północ.ⁿ **5** I wszelkie ciało będzie musiało poznać, że ja, Jehowa, dobyłem swego miecza z pochwy.^o Już tam nie powróci”.”^p

6 „Ty zaś, synu człowieczy, wzdychaj i niech się trzęsą twe biodra.^q Gorzko wzdychaj na ich oczach.^r **7** A gdy ci rzekną: „Z jakiego powodu wzdychasz?”,^s powiedz: „Z powodu pewnej wieści”.^t Bo nadejdzie,^u a każde serce stopnieje^v i wszystkie

ROZDZ. 20

- a Eze 21:2
Am 7:16
- b Pwt 32:22
Jer 21:14
- c Eze 17:24
Łk 23:31
- d Iz 66:24
Mt 3:12
- e Eze 21:4
- f Pwt 29:24
2Kn 7:20
Lam 2:17
- g Eze 17:2

ROZDZ. 21

- h Am 7:16
- i Eze 6:3
- j Eze 12:19
Eze 20:42
- k Eze 5:8
- l Kpl 26:33
Eze 14:17
- m Hi 9:22
- n Eze 7:2
Eze 20:47
- o Pwt 29:24
1Kl 9:7
Ps 9:16
- p Iz 45:23
Jer 23:20
Nah 1:9
- q Ps 69:23
Eze 29:7
- r Iz 22:4
Jer 4:19
Eze 9:8
- s Eze 24:19
2Kl 21:12
- t Jer 6:22
- v Joz 2:11
Joz 5:1

szpalta 2

- a Eze 7:17
- b Eze 7:12
1Pt 4:7
- c Iz 66:16
Jer 12:12
Am 9:4
- d Ps 7:12
- e Jer 46:4
- f Iz 5:14
- g Rdz 49:10
- h 2Sm 7:14
- i Eze 19:11
- j Jer 25:9
Jer 25:33
Jer 51:20
- k Eze 9:8
Mt 1:8
- l Jer 25:2
- m Eze 19:1
- n Jer 25:16
- o Jer 31:19
- p Jer 6:27
- q 2Kl 25:7
Eze 19:14
- r Jer 39:6
Eze 21:26

ręce opadną, każdym zaś duchem owładnie przygnębienie i wszystkie kolana będą ociekać wodą.^a „Oto nadejdzie^b i będzie musiało się stać – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

8 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **9** „Synu człowieczy, prorokuj i powiedz: „Oto, co rzekł Jehowa: „Powiedz: „Miecz, miecz!^c Został naostrzony,^d jest też wypolerowany. **10** Został naostrzony, by urządzono rzeź; został wypolerowany, aby nabrał połysku”.”^e

„Alboż to mamy się wielce radować?”^f

„Czy odrzuca berło^g mojego syna,^h tak jak odrzuca każde drzewo?”ⁱ

11 „I daje się go do wypolowania, by trzymać go w ręce. On – miecz – został wyostrzony, on też został wypolerowany, by go dać w rękę zabójcy.^j

12 „Wołaj i wyj,^k synu człowieczy, bo on powstał przeciwko memu ludowi;^l jest przeciwko wszystkim naczelnikom Izraela.^m Ci, którzy zostali rzuconieni pod miecz, byli z moim ludem.ⁿ Dlatego uderz się w udo.^o

13 Dokonano bowiem sprawdzenia^p i cóż, jeśli odrzuca też berło?^q Już go nie będzie!”^r – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

14 „A ty, synu człowieczy, prorokuj i uderzaj dłońią w dłoń,^s a trzy razy ma być powtórzone „Miecz!”^t To miecz zabitych. To miecz zabitego, który jest wielki, i on ich okraża.^u **15** Żeby serce topniało^v i żeby pomnożyć powalonych we wszystkich ich

■ s Łb 24:10; Eze 6:11; t Kpl 26:21; u 2Kl 25:1; 2Kl 25:2; Łk 19:43; v Eze 21:7.

bramach,^a sprawię rzeź mieczem. Ach, jest uczyniony na połyskiwanie, wypolerowany na rzeź!^b **16** Okaż się ostry;^c idź w prawo! Zajmij pozycję; idź w lewo! Dokądkolwiek jest skierowane twoje oblicze! **17** A ja także uderzę dłońią o dłoń^d i uspokoję^e mą złość.^f Ja, Jehowa, rzekłem”.

18 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **19** „A ty, synu człowieczy, wyznacz sobie dwie drogi, którymi wejdzie miecz króla Babilonu.^g Obie mają wychodzić z jednego kraju, ma też być wyciosany drogowskaz;^h ma być wyciosany u wlotu drogi do miasta. **20** Wyznacz jedną drogę, którą miecz wejdzie przeciwko Rabbieⁱ synów Ammona, i jedną przeciwko Judzie, przeciwko warownej Jeruzolimie.^j **21** Bo król Babilonu stanął na rozdrożu, na początku dwóch dróg, aby się uciec do wróży.^k Potrzęsnał strzałami. Zapytał przez terafim^l przyjrzał się wątrobie. **22** W jego prawicy – wróżba na Jeruzolimę, by ustawić tarany,^m by otwarto usta ku rzezi, by wydano dźwięk sygnału alarmowego,ⁿ by ustawiono tarany naprzeciw bram, by usypać wał oblężniczy, by zbudować mur oblężniczy.^o **23** I w ich oczach stało się to jakby nieprawdziwą wróżbą^p – tym, którzy są z nimi związani przysięgami;^q i przywołuje on na pamięć przewinienie,^r żeby zostali schwytani.^s

24 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ przywiodziecie na pamięć swoje przewinienie, jako że zostają odsłonięte wasze występki, aby były widziane wasze grzechy według wszystkich waszych postęp-

ROZDZ. 21

- a** Jer 17:27
- b** Eze 21:10
- c** Eze 14:17
- d** Eze 22:13
- e** Pwt 28:63
- f** Iz 1:24
- g** Eze 16:42
- h** Eze 5:13
- i** Jer 1:10
- j** Jer 4:1
- k** Eze 5:1
- l** Pwt 3:11
- m** Jer 49:2
- n** Eze 25:5
- o** Am 1:14
- p** 2Sm 5:9
- q** 2Kn 26:9
- r** 2Kn 32:5
- s** 2Kn 33:14
- t** Ps 48:12
- u** Lam 4:12
- v** Lb 22:7
- w** Pwt 18:10
- x** 1Sdz 18:14
- y** 2Kl 23:24
- z** Za 10:2
- aa** 2Kl 25:1
- ab** Eze 4:2
- ac** 1Joz 6:20
- ad** 1Sm 17:20
- ae** Jer 32:24
- af** Jer 52:4
- ag** Eze 4:3
- ah** Iz 28:15
- ai** 2Kn 36:13
- aj** Eze 17:13
- ak** 2Kl 24:20
- al** Hi 34:11
- am** 2Kl 25:6

szpalta 2

- a** Jer 2:34
- b** Jer 15:2
- c** 1Kl 11:34
- d** 2Kn 36:13
- e** Jer 24:8
- f** Jer 52:2
- g** Eze 17:19
- h** Eze 7:6
- i** 2Kl 25:6
- j** Jer 13:18
- k** Jer 44:30
- l** Jer 52:11
- m** Eze 21:13
- n** 1Sm 2:7
- o** Ps 75:7
- p** Ps 113:7
- q** Dn 4:17
- r** Flp 2:9
- s** Jer 24:8
- t** Eze 12:13
- u** Dn 4:37
- v** Lk 21:24
- w** 2Kn 20:23
- x** Eze 5:16

ków, i ponieważ się o was wspomina,^a zostaniecie pochwyceni ręką.^b

25 „A co się tyczy ciebie, śmiertelnie ranny, niegodziwy naczelniku^c Izraela,^d którego dzień nadszedł w czasie końcowego przewinienia,^e **26** tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Usuń zawój i zdejmij koronę.^f To nie będzie takie samo.^g Wynieś wysoko to, co niskie,^h a poniż wyniosłego.ⁱ **27** Ruinę, ruinę z tego uczynię.^j A co się jej tyczy, niechybnie stanie się niczyja, aż przyjdzie ten, do którego należy tytuł prawny,^k i jemu to dam”.^l

28 „A ty, synu człowieczy, prokuj i powiedz: „Oto, co Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł o synach Ammona oraz o ich zsynawagach”. I powiedz: „Miecz, miecz dobyty na rzeź, wypolerowany, żeby pożerał, żeby błyszczał,^m **29** ponieważ oni widzą dla ciebie ułudę, ponieważ wróżą ci kłamstwo,ⁿ aby cię położył na sztychu ludzi pozabijanych, niegodziwców, których dzień nadszedł w czasie końcowego przewinienia.^o **30** Włóż go z powrotem do pochwy. Będę cię sądził na miejscu, gdzie zostałaś stworzona, w kraju twego pochodzenia.^p **31** I wyleję na ciebie moje potępienie. Dmchnę na ciebie ogniem mego straszego gniewu^q i oddam cię w ręce ludzi bezrozumnych, rzemieślników zguby.^r **32** Staniesz się paliwem dla ognia.^s Twoja krew będzie pośrodku kraju. Nie będzie się o tobie wspominać, bo ja, Jehowa, rzekłem”.”.^t

k Rdz 49:10; **Ps** 89:3; **Ps** 110:1; **Iz** 9:6; **Iz** 11:10; **Eze** 37:25; **Lk** 1:32; **Rz** 15:12; **Obj** 5:5; **1 Ps** 2:8; **Dn** 7:14; **Lk** 22:29; **m** Jer 49:2; **n** Eze 12:24; **Eze** 22:28; **o** Ps 37:13; **p** Pwt 3:11; **q** Jer 22:22; **Jer** 49:3; **r** Jer 4:7; **Eze** 25:5; **s** Jer 49:2; **t** Iz 55:11.

22 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „A ty, synu człowieczy, czy będziesz sądzić,^a czy będziesz sądzić miasto winne krwi^b i czy sprawisz, żeby poznało wszystkie swe obrzydliwości?^c **3** I powiedz: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „O miasto, które przelewa krew^d pośród siebie, aż nadejdzie jego czas,^e i które uczyniło u siebie gnojowe bożki, żeby się stać nieczystym^f — **4** przez twą krew, którąś przelało, stało się winnym,^g a przez swe gnojowe bożki, któreś uczyniło, stało się nieczystym.^h I przybliżasz swe dni, i dojdiesz do swych lat. Dlatego uczynię cię przedmiotem znieważania dla narodów oraz pośmiewiskiem dla wszystkich krajów.ⁱ **5** Kraje bliskie i dalekie od ciebie będą się z ciebie naśmiewać, ty, mające nieczystą nazwę, pełne zamieszania.^j **6** Oto są w tobie naczelnicy^k Izraela, każdy oddany swemu zamiarowi w celu przelewania krwi.^l **7** Ojca i matkę traktowali u ciebie ze wzgardą.^m Wobec osiadłego przybysza postępowali pośród ciebie oszukańczo.ⁿ Gnębili u ciebie chłopca nie mającego ojca oraz wdowę^o”.”.

8 „Moimi miejscami świętymi tyś gardziło, a moje sabaty tyś beczęściło.^p **9** Byli w tobie jawni oszczercy, żeby przelewać krew;^q i jadano u ciebie na górach.^r Dopuszczano się pośród ciebie rozpasanía.^s **10** W tobie odśmiano nagosć ojca;^t w tobie upokarzano niewiastę nieczystą w jej menstruacji.^u **11** A mężczyzna popełniał obrzydliwość z żoną swego towarzysza^v i mężczyzna swo-

ROZDZ. 22

a Eze 20:4

Eze 23:36

b 2Kl 21:16

Jer 2:34

Oz 4:2

Mt 23:37

c Iz 58:1

Eze 16:2

Eze 16:51

d Eze 24:6

e Eze 12:25

2Pt 2:3

f 2Kl 21:11

2Kl 23:24

g Rdz 9:6

2Kl 21:16

Ps 106:38

Eze 23:37

h Kpl 26:30

i Pwt 28:37

1Kl 9:7

2Kn 7:20

Ps 79:4

Ps 80:6

Jer 18:16

Eze 5:14

Eze 23:32

Dn 9:16

j Ps 79:4

k Iz 1:23

Eze 19:1

Mi 3:1

Sof 3:3

l Mi 2:1

m Pwt 27:16

Prz 20:20

n Wj 22:21

Prz 22:22

o Ps 82:3

Ps 94:6

Iz 1:17

Jer 7:6

Za 7:10

Mal 3:5

p Kpl 19:30

Eze 20:13

Eze 23:38

q Wj 23:1

Kpl 19:16

r Eze 18:6

s Sdz 20:6

Ps 26:10

Prz 10:23

Jer 13:27

Eze 16:27

2Pt 2:7

t Kpl 18:7

Kpl 20:11

Pwt 27:20

1Ko 5:1

u Kpl 18:19

Kpl 20:18

v Kpl 18:20

Kpl 20:10

Pwt 22:22

Jer 5:8

szpalta 2

a Kpl 18:15

Kpl 20:12

Eze 18:11

b Kpl 20:17

Pwt 27:22

2Sm 13:1

ją synową kalał rozpasaniami;^a w tobie też mężczyzna upokarzał swą siostrę, córkę swego ojca.^b **12** W tobie brano łapówkę, aby przelewać krew.^c Tyś pobierało odsetki^d oraz lichwę^e i gwałtem ciągniesz zysk^f ze swych towarzyszy przez oszukiwanie,^g a o mnie tyś zapomniało^h — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

13 „A oto klasnąłem w rękęⁱ wobec twego niesprawiedliwego zysku, któryś osiągnęło,^j i z powodu twych aktów przelewu krwi, dokonanych w tobie.^k

14 Czy wytrzyma twe serce^l lub czy twoje ręce udzieli ci siły w dniach, gdy podejmę działanie wobec ciebie?^m Ja, Jehowa, rzekłem i ja podejmę działanie.ⁿ

15 I rozprósze cię między narodami, i rozrzucę cię po krajach,^o i wyruguję z ciebie twą nieczystość.^p **16** I będziesz zbezczeszczone w sobie na oczach narodów, i będziesz musiało poznać, że ja jestem Jehowa^q”.

17 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **18** „Synu człowieczy, ci z domu izraelskiego stali się dla mnie niczym spieniony żużel.^r Wszyscy oni są miedzią i cyną, i żelazem, i ołowiem w piecu. Stali się masą spienionego żużla, tego znad srebra.^s

19 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ wy wszyscy staliście się jakby masą spienionego żużla,^t więc oto ja zbieram was pośrodku Jerozolimy.^u **20** Jak się zbiera

c Wj 23:8; Pwt 16:19; Pwt 27:25; Ps 26:9; Iz 1:23; Am 5:12; d Wj 22:25; Pwt 23:19; e Kpl 25:36; Eze 18:13; f Prz 1:19; g Kpl 6:2; h Pwt 32:18; Ps 106:21; i Eze 21:17; j Prz 28:8; k Eze 22:2; l Eze 21:7; m Hi 40:9; l Ko 10:22; n Eze 17:24; o Pwt 4:27; Pwt 28:25; Eze 12:15; p Iz 1:25; Eze 23:27; Mal 3:3; q Ps 9:16; Eze 6:7; Eze 6:13; r Iz 1:22; Jer 6:28; s Prz 17:3; Iz 48:10; Jer 6:29; t Ps 119:119; Prz 25:4; u Mi 4:12; Mt 13:30.

srebro i miedź, i żelazo,^a i ołów, i cynę do pieca, by na to dmuchać^b ogniem aż do roztopienia,^c tak i ja zbiorę ich w swoim gniewie oraz w swej złości i będę dmuchać, i was roztopię.

21 Zbiorę was i dmuchnę na was ogniem swego strasznego gniewu^d i pośrodku niej się stopicie.^e **22** Jak się w piecu topi srebro, tak wy będziecie w niej stopieni; i będziecie musieli poznać, że to ja, Jehowa, wylałem na was swą złość^f.^g

23 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **24** „Synu człowieczy, powiedz jej: „Jesteś krainą nie oczyszczaną, na którą nie pada deszcz w dzień potępienia.^h **25** Jest w niej spisek jej prorokówⁱ niby ryczący lew, rozszarpujący zdobycz.^j Pożerają duszę.^k Biorą skarby i kosztowności.^l Pomnożyli w niej jej wdowy.^m **26** Jej kapłani zadali gwałt memu prawuⁿ i bezczeszczą moje święte miejsca.^o Nie uczynili różnicy między tym, co święte, a tym, co pospolite.^p ani nie wyjaśnili różnicy między tym, co nieczyste, a tym, co czyste.^q zakryli też swe oczy przed moimi sabatami^r i jestem bezczeszczony pośród nich.^s

27 Jej książęta są pośród niej jak wilki, które rozszarpują zdobycz, przelewając krew^t i wytracając dusze, aby ciągnąć niesprawiedliwy zysk.^u **28** A jej prorocy tynkowali dla nich wapnem,^v bo snuli wizję uludy^w i wróżyli dla nich kłamstwo,^x mówiąc: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa”, podczas gdy Jehowa nie przemówił. **29** Lud tej ziemi dopuszczał się zamierzonego oszustwa^y i porywał przez rabunek,^z i gnębił uciśnionego oraz ubogiego,^{aa} i wbrew sprawiedli-

wości oszukiwał osiadłego przybysza^{ab}.^a

30 „I szukałem pośród nich człowieka, który by naprawiał kamienny mur^b i w wyłomie^c wstawiał się przede mną za tą ziemią, bym jej nie obrócił w ruinę;^d a nie znalazłem nikogo.

31 Toteż wyleję na nich me potępienie.^e Wytracę ich ogniem mego strasznego gniewu.^f Ich drogę sprowadzę na ich głowę^g — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

23 I doszło do mnie słowo Jehowy,^h mówiące:

2 „Synu człowieczy, były dwie kobiety, córki jednej matki.ⁱ

3 I zaczęły w Egipcie uprawiać nierząd.^j W swej młodości uprawiały nierząd.^k Tam ściskano ich biusty^l i tam ściskano pierś ich dziewictwa. **4** A na imię im było: starszej Ohola, jej siostrze zaś Oholiba; i zostały moi-^mmi, i zaczęły rodzić synów i córki.ⁿ A co do ich imion: Ohola to Samaria,^o a Oholiba to Jerozolima.^p

5 „I Ohola zaczęła uprawiać nierząd,^q kiedy mi podlegała, i pożądała tych, którzy ją namiętnie kochali:^r Asyryjczyków,^s którzy byli blisko, **6** namiestników odzianych w błękitną tkaninę, a także pełnomocnych zwierzchników — wszyscy oni to uroczy młodzieńcy, jeźdźcy, jeżdżący na koniach. **7** I zasypywała ich swymi nierządami, wszyscy oni to najprzedszej synowie Asyrii; i kałała się z wszystkimi, których pożądała — z ich gnojowymi bożkami.^t

ROZDZ. 22

a Hi 28:2

b Iz 54:16

Jer 6:29

c Eze 21:31

d Pwt 4:24

Ps 21:9

Iz 30:33

Jer 21:12

Eze 22:20

e Ps 68:2

Ps 112:10

f Eze 20:8

Oz 5:10

g Iz 10:5

h Jer 5:31

Jer 6:13

Oz 6:9

i Mi 3:5

j Mk 12:40

Lk 20:47

k Jak 5:4

l Jer 15:8

m Jer 2:8

n Lam 4:13

Mi 3:11

Sof 3:4

Mal 2:8

o Kpl 20:3

Kpl 22:2

p Kpl 10:10

Eze 44:23

q Kpl 11:47

Dz 10:14

r Eze 36:20

Rz 2:24

s Mi 3:2

Sof 3:3

t Mt 21:13

u Iz 30:10

Eze 13:10

v Eze 21:29

w Pwt 13:3

Jer 23:25

Lam 2:14

x Kpl 6:2

Iz 1:23

Jer 5:26

Jer 7:9

Jer 21:12

Mi 2:2

y Ps 62:10

Iz 3:14

z Wj 22:21

Kpl 19:33

szpalta 2

a Wj 23:9

b Jer 5:1

c Ps 106:23

d Rdz 18:23

Wj 32:11

e Iz 26:20

f Iz 10:22

Nah 1:6

g Eze 11:21

Rz 2:6

Gal 6:7

ROZDZ. 23

h 2Pt 1:21

i Jer 3:7

J Kpl 17:7; Pwt 29:17; Joz 24:14; Eze 20:8; k Eze 16:22; Oz 2:13; l Eze 23:21; m Wj 19:5; Jer 2:3; Eze 16:8; n Eze 16:20; Gal 4:25; o 1Kl 16:24; p 1Kl 8:29; q 1Kl 14:16; 1Kl 21:26; 2Kl 17:7; r Oz 2:5; s 2Kl 15:19; 2Kl 16:7; 2Kl 17:3; Jer 2:18; Jer 2:36; Lam 5:6; Eze 16:28; Oz 5:13; Oz 7:11; Oz 8:9; t P: 106:39; Oz 5:3; Oz 6:10.

8 I nie odstąpiła od swych nierządów przyniesionych z Egiptu, bo kładli się z nią w jej młodości i właśnie oni ściskali piersi jej dziewictwa oraz wylewali na nią swój nierząd.^a **9** Dlatego wydałem ją w ręce tych, którzy ją namiętnie kochali,^b w ręce synów Asyrii, których pożądała.^c **10** Oni odsłoniли jej nagość.^d Zabrali jej synów i córki,^e a ją zabili mieczem. I stała się dla kobiet niesławą, i dokonano na niej sądów.

11 „Gdy to zobaczyła jej siostra Oholiba,^f dawała upust swemu zmysłowemu pragnieniu bardziej zgubnie niż ona, a jej nierządu było więcej niż rozputy jej siostry.^g **12** Pożądała synów Asyrii:^h namiestników i pełnomocnych zwierzchników, którzy byli blisko, odzianych z doskonałym gustem, jeźdźców jeżdżących na koniach – wszyscy oni to uroczy młodzieńcy.ⁱ **13** I widziałem, że ponieważ się skalala, obie miały jedną drogę.^j **14** I jeszcze dodawała do swych nierządów, gdy zobaczyła mężczyzn wyrzniętych na ścianie,^k pomalowane cynobrem^l ryte wizerunki^m Chaldejczyków, **15** mających biodra przewiązane pasami,ⁿ a na głowach zawoje ozdobione wisiorkami; wszyscy oni wyglądają jak wojownicy, podobni są do synów Babilonu, Chaldejczyków, jeśli chodzi o kraj ich narodzin. **16** A gdy na nich wejrzała swymi oczami,^o zaczęła ich pożądać; i uprawiała do nich posłańców do Chaldei.^p **17** A synowie Babilonu przychodzili do niej, do łoża przejawów miłości, i kalali ją swym niemoralnym współżyciem;^q i stale była przez nich kalana, a jej dusza zaczęła się ze wstrętem od nich odwracać.

ROZDZ. 23

a Wj 32:4
1Kl 12:28
2Kl 10:29
2Kl 17:16

b 2Kl 15:29

c 2Kl 17:23
1Kn 5:26

d Eze 16:37
Oz 2:10

e 2Kl 17:6
2Kl 18:11

f Jer 3:7

g Jer 3:8
Eze 16:47

h 2Kl 16:7
2Kn 28:16

i Eze 23:6

j 2Kl 17:19

k Eze 8:10

l Jer 22:14

m Jer 50:2

n 1Sm 18:4

o Ps 119:37
Mt 5:28
1Jn 2:16

p Eze 16:29

q Eze 16:37

szpalta 2

a Jer 3:2
Eze 16:36

b Pwt 32:19
Ps 78:59
Ps 106:40

c Jer 6:8
Jer 12:8

d Eze 16:25
Am 4:4

e Eze 16:22

f Eze 20:7

g Eze 16:26

h Joz 24:14

i Eze 23:3

j Iz 10:5
Eze 16:37
Hab 1:6
Obj 17:16

k Jer 6:22
Jer 12:9

l 2Kl 20:14
Iz 39:3
Eze 21:19

m Jer 50:21

n Jer 47:3
Eze 26:10
Nah 3:2

o 2Sm 24:14
Jer 39:5

p Pwt 29:20
Eze 38:19
Sof 1:18

q Eze 16:38

18 „I odsłaniała swe nierządy, i odsłaniała swą nagość,^a tak iż moja dusza odwróciła się ze wstrętem od jej towarzystwa, podobnie jak moja dusza odwróciła się ze wstrętem od towarzystwa jej siostry.^b **19** I mnożyła swe nierządy,^c aż sobie przypominała dni swej młodości,^d gdy uprawiała nierząd w ziemi egipskiej.^e **20** I pożałowała jak nałożnice należące do tych, których członek jest jak członek osłów i których narząd płciowy jest jak narząd płciowy ogierów.^f **21** I dalej zwracałaś uwagę na rozpamiętanie swej młodości, gdy począwszy od Egiptu^g ściskano twe piersi – ze względu na biust twej młodości.^h

22 „Dlatego, Oholibo, tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto pobudzam przeciwko tobie twych namiętnych kochanków,ⁱ tych, od których ze wstrętem odwróciła się twoja dusza, i przyprowadzę ich ze wsząd przeciw tobie.^j **23** synów Babilonu^k oraz wszystkich Chaldejczyków,^l Pekod,^m Szoa i Koa, z nimi wszystkich synów Asyrii, uroczych młodzieńców, wszyscy oni to namiestnicy oraz pełnomocni zwierzchnicy, wszyscy oni to wojownicy i wzywani, jeżdżący na koniach. **24** I niechybnie przyjdą przeciwko tobie z turkotem rydwanów wojennych i kół,ⁿ jak również ze zborem ludów, z wielką tarczą i puklerzem, i hełmem. Ustawią się dookoła przeciw tobie i ja oddam im sąd, oni zaś osadzą cię swoimi sądami.^o **25** I wywrę na tobie mą zapalczywość,^p a oni ze złością podejmą działanie przeciw tobie.^q Odetną ci nos i uszy, a to, co po tobie pozostanie, padnie od miecza. Zabiorą twych

synów i twoje córki,^a a to, co po tobie zostanie, strawi ogień.^b

26 I ściągną z ciebie twoje szaty,^c i zabiorą twe piękne przedmioty.^d **27** I sprawię, że ustanie u ciebie twoje rozpasanie^e oraz twój nierząd przyniesiony z ziemi egipskiej;^f i nie wznieśiesz ku nim swoich oczu, i już nie wspomnisz na Egipt'.

28 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto wydaję cię w rękę tych, których znienawidziłaś, w rękę tych, od których ze wstrętem odwróciła się twoja dusza.^g **29** I oni z nienawiścią podejmą działanie przeciwko tobie, i zabiorą cały owoc twego mozołu, i pozostawiają cię nagą i gołą;^h i będzie odsłonięta nagość twoich aktów rozpusty oraz twego rozpasania i twoich nierządów.ⁱ **30** Spotka cię to dlatego, że jak nierządnica chodziłaś za narodami^j – dlatego, że się skalalaś ich gnojowymi bożkami.^k **31** Chodziłaś drogą swej siostry;^l i dam jej kielich w twą rękę.^m

32 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Pić będziesz kielich swej siostry, głęboki i szeroki.ⁿ Staniesz się przedmiotem śmiechu i kpin, bo kielich ten mieści dużo.^o **33** Napełniona zostaniesz upojeniem i smutkiem, kielichem zdumienia i spustoszenia, kielichem twej siostry Samarii. **34** I będziesz musiała go wypić i wysączyć,^p a jego gliniane skorupy pogryziesz, i wyrwiesz swe piersi.^q „Bo ja rzekłem” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy'.

35 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Za to, że o mnie zapomniałaś^r i rzuciłaś mnie za siebie,^s ty też nieś swe rozpasanie i swe nierządy'”.

ROZDZ. 23

a Eze 23:4
Oz 2:4
Gal 4:25

b Eze 15:7
Eze 20:47
Obj 18:8

c Jer 13:22
Eze 16:39
Oz 2:3
Obj 17:16

d Iz 3:18
Jer 4:30
Eze 16:11

e Iz 27:9
Eze 16:41
Eze 22:15
Za 13:2

f Eze 23:3
Eze 23:19

g Jer 21:7
Jer 34:20

h Pwt 28:51
Eze 16:39

i Eze 16:36
Eze 16:37

j Ps 106:35
Jer 2:18
Jer 16:11
Jer 22:9
Eze 6:9

k Eze 23:7
Jer 3:8
Eze 16:47

m 2KI 21:13
Ps 11:6
Jer 7:15
Jer 25:15
Dn 9:12

n Iz 51:17

o Pwt 28:37
1KI 9:7
Lam 2:15
Eze 22:5

p Ps 75:8
Iz 51:17

q Iz 32:12

r Iz 17:10
Jer 2:32
Jer 3:21
Jer 13:25

s 1KI 14:9
Neh 9:26

szpalta 2

a Jer 1:10

b Eze 23:4

c Iz 58:1
Eze 16:2
Eze 20:4
Eze 22:2

d Oz 1:2
Jak 4:4

e Eze 16:38
Eze 22:2

f Eze 16:36

g Kpl 18:21
2KI 17:17
Eze 16:20

h Jer 32:34
Eze 5:11
Eze 8:5

i 2KI 21:4

j Neh 13:17
Eze 22:8

k Jer 7:31

l Kpl 20:3
Jer 7:11

m 2Kn 33:4

36 I Jehowa jeszcze rzekł do mnie: „Synu człowieczy, czy osądzisz^a Oholę i Oholibę^b i oznajmisz im ich obrzydliwość?^c

37 Bo dopuścili się cudzołóstwa^d i krew jest na ich rękach,^e i dopuścili się cudzołóstwa ze swymi gnojowymi bożkami.^f Ponadto swoich synów, których mi urodziły, przeprowadzały przez ogień – dla nich na żer.^g

38 Co więcej, uczyły mi jeszcze to: Skalały^h w tym dniu me sanktuariumⁱ i zbezcześciły^j moje sabaty. **39** A gdy pozarzynwały swoich synów dla swych gnojowych bożków,^k w tymże dniu przyszły do mego sanktuarium, aby je zbezcześcić^l – i oto właśnie tego się dopuściły w moim domu.^m

40 A ponadto, gdy zaczęły posyłać do mężczyzn przychodzących z daleka, do których wyprawiono posłańca,ⁿ wtedy oto przybyli ci,^o dla których się wykapałaś,^p umalowałaś sobie oczy^q i przystroilaś się ozdobami.^r

41 I siadłaś na wspaniałym łożu,^s przed którym był zastawiony stół,^t a na nim postawiłaś moje kadzidło^u i mą oliwę.^v

42 I był tam odgłos beztrzęsłego tłumy,^w a do mężczyzn spośród mas ludzkich wprowadzano pijaków^x z pustkowia; i wkładali bransoletki na ręce kobiet oraz piękne korony na ich głowy.^y

43 „Wtedy powiedziałem o zniszczonej cudzołożeniem:^z „A teraz ona dalej będzie uprawiać swój nierząd.^a **44** I wchodzili do niej, jak się wchodzi do niewiasty, która jest nierządnicą; tak wchodzili do Oholi i do

n Iz 57:9; **o** 2KI 20:13; **p** Rut 3:3; Est 2:12; **q** 2KI 9:30; Jer 4:30; **r** Prz 7:10; Iz 3:18; Eze 16:13; **s** Est 1:6; Iz 57:7; Am 2:8; Am 6:4; **t** Iz 65:11; **u** Eze 8:11; **v** Prz 7:17; Jer 44:17; Eze 16:18; Oz 2:8; **w** Wj 32:6; Oz 13:6; **x** Iz 28:1; **y** Eze 16:11; **z** Jak 4:4; **a** Ezd 9:7; Jer 13:23.

Oholiby jako do kobiet rozpasyanych.^a **45** Lecz prawi^b mężczyźni – ci osądzą ją sądem dla cudzołożnic^c i sądem dla kobiet przelewających krew;^d są one bowiem cudzołożnicami i mają na rękach krew.^e

46 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Wyprowadzą przeciwko nim zbór^f i uczynią z nich przedmiot grozy oraz coś do rozgrabienia.^g **47** I zbór ukamieniuje je kamieniami,^h i posieka swymi mieczami. Zabiją ich synów i córki,ⁱ a domy ich spalą ogniem.^j **48** I sprawię, że z kraju zniknie rozpasyanie,^k a wszystkie niewiasty będą musiały się poddać skorygowaniu, tak iż nie będą postępować według waszego rozpasyania.^l **49** I sprowadzą na was wasze rozpasyanie,^m i poniesiecie grzechy swoich gnojowych bożków; i będziecie musieli poznać, że ja jestem Wszechwładny Pan, Jehowa.”.ⁿ

24 A w dziewiątym roku, w dziesiątym dniu tego miesiąca, doszło jeszcze do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zapisz sobie nazwę tego dnia, właśnie tego dnia. Król Babilonu właśnie tego dnia rzucił się na Jerozolime.”^o **3** I ulóż przypowieść o domu buntowniczym,^p i powiedz o nich:

„Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Postaw szeroki kocioł; postaw go i nalej do niego wody.^q **4** Zbierz do niego kawałki,^r każdy dobry kawałek, udziec i łopatkę; napelnij go najlepszymi kośćmi. **5** Niech wezmą najlepszą owcę^s i ułożą pod nim dookoła polana. Gotuj jej kawałki, ugotuj też w nim jej kości”.”.^t

ROZDZ. 23

- a Eze 23:3
- Eze 23:9
- b Eze 14:14
- Eze 14:20
- c Kpl 20:10
- Pwt 22:21
- Eze 16:38
- d Rdz 9:6
- Eze 23:37
- e 2Kl 24:4
- Ps 106:38
- Iz 1:15
- Oz 4:2
- f Jer 25:9
- Eze 16:40
- g Jer 15:4
- Jer 24:9
- Jer 34:17
- h Kpl 20:2
- Eze 16:40
- i 2Kn 36:17
- j Pwt 13:16
- 2Kl 25:9
- Jer 39:8
- Jer 52:13
- k Sdz 20:6
- Iz 26:9
- Eze 22:9
- l Pwt 13:11
- 2Pt 2:6
- m Iz 59:18
- Eze 16:43
- Rz 2:6
- Gal 6:7
- n Ps 9:16
- Eze 6:13

ROZDZ. 24

- o 2Kl 25:1
- Jer 39:1
- Jer 52:4
- p Eze 17:12
- Lk 8:10
- q Jer 1:13
- Eze 11:3
- r Eze 11:7
- s Jer 39:6
- Eze 34:16
- t Eze 24:10

szpalta 2

- a 2Kl 21:16
- Eze 22:3
- Mi 7:2
- Mt 23:35
- b Eze 11:7
- Eze 11:9
- c Jl 3:3
- Abd 11
- Nah 3:10
- d 1Kl 21:19
- Jer 2:34
- e Kpl 17:13
- Pwt 12:16
- Iz 26:21
- f Pwt 32:35
- Ps 94:1
- g 2Kl 24:4
- Jer 16:17
- h Nah 3:1
- Hab 2:12
- Mt 23:37
- i Iz 30:33

6 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Biada miastu aktów przelewu krwi,^a szerokiemu kotłowi, którego rdza jest w nim i z którego jego rdza nie zesła! Wybierz to kawałek po kawałku;^b nie będzie się o to rzucać losu.”^c **7** Bo jego krew jest w samym jego środku.^d Rozlała ją na błyszczącej, nagiej powierzchni skały. Nie wylała jej na ziemię, żeby zakryć ją prochem.^e **8** By wywołać złość dla wywarcia pomsty,^f rozlałem jej krew na błyszczącej, nagiej powierzchni skały, aby nie była zakryta.”^g

9 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Biada miastu aktów przelewu krwi!”^h Ja też powiększę stos.”ⁱ **10** Przygotuj dużo polan. Rozpal ogień. Dokładnie ugotuj mięso. I wylej wywar, a kości niech skwierczą od gorąca. **11** Postaw go pustym na węglach, żeby się rozpalili; i jego miedz ma się rozżarzyć, a jego nieczystość ma się w nim stopić.^j Niech jego rdza się wypali.^k **12** Trudności! Jakże to męczy, ale wielka ilość jego rdzy z niego nie schodzi.^l Do ognia z jego rdzą!

13 „W twojej nieczystości było rozpasyanie.”^m Dlatego musiałem cię oczyszczać, ale ty nie stałaś się czysta od swej nieczystości.ⁿ Już nie staniesz się czysta, dopóki nie uspokoję mej złości na ciebie.”^o **14** Ja, Jehowa, rzekłem.^p To nadejdzie^q i ja będę działał.^r Nie odstąpię^s ani się nie zlituję,^s ani nie będę żałował.^t Osądzą cię według twoich dróg i według twoich postępów”^u –

J Jer 21:10; Jer 32:29; Eze 22:15; k Eze 24:6; l Jer 5:3; Jer 6:29; m Sdz 20:6; 2Kn 36:14; Eze 22:9; 2Pt 2:7; n Hi 9:4; o Eze 5:13; Eze 8:18; p Lb 23:19; q Ps 33:9; r Jer 13:14; s Eze 5:11; Eze 9:10; t 1Sm 15:29; u Iz 3:11; Eze 16:43; Mt 16:27; Rz 2:6.

brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

15 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **16** „Synu człowieczy, oto jednym ciemsem^a zabieram ci to, co miłe twoim oczom,^b a ty nie masz się bić w pierś ani płakać, ani nie mają ci popłynąć łzy.^c **17** Wzdychaj bez słów. Nie masz obchodzić żałoby po zmarłych.^d Zawiąż na sobie swe nakrycie głowy^e i włóż na nogi swe sandały.^f I nie zasłaniaj wąsów,^g i nie jedz chleba mężczyzn”.^h

18 I rankiem mówiłem do ludu, a wieczorem umarła moja żona. Rano więc uczyniłem tak, jak mi nakazano. **19** Lud zaś mówił do mnie: „Czy nie powiesz nam, co wspólnego z nami mają rzeczy, które czynisz?” **20** Wtedy im rzekłem: „Doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **21** „Powiedz domowi Izraela: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto beczeszczę swe sanktuarium,^j dumę waszej siły,^k rzecz miłą waszym oczom^l i to, czemu współczuje wasza dusza, a wasi synowie i wasze córki, których pozostawiliście, padną od miecza.^m **22** I będziecie musieli tak zrobić, jak ja zrobiłem. Wąsów nie zasłonicieⁿ i nie będziecie jeść chleba mężczyzn.^o **23** I będziecie mieć na głowach swe nakrycie głowy, na nogach swoje sandały. Nie będziecie się uderzać ani nie będziecie płakać^p i zgnijecie w swych przewinieniach,^q i będziecie wzdychać jeden nad drugim.^r **24** A Ezechiel stał się dla was proroczym znakiem.^s Wszystko zrobicie tak, jak on zrobił. Gdy to nadejdzie,^t będziecie też musieli poznać, że ja jestem Wszechwładny Pan, Jehowa””””.”^u

ROZDZ. 24

- a Eze 24:18
- Eze 24:21
- Oz 4:9
- b Pwt 13:6
- c Pwt 13:8
- d Jer 16:5
- e Kpl 10:6
- f 2Sm 15:30
- g Mi 3:7
- h Jer 16:7
- i Eze 12:9
- Eze 37:18
- j Ps 74:7
- Ps 79:1
- Jer 7:14
- Lam 1:10
- Lam 2:7
- Eze 9:7
- k Ps 96:6
- l Ps 27:4
- Ps 84:1
- m 2Kń 36:17
- Jer 6:11
- Jer 9:21
- Eze 23:25
- n Mi 3:7
- o Jer 16:7
- Eze 24:17
- p Hi 27:15
- Ps 78:64
- q Kpl 26:39
- Eze 4:17
- Eze 33:10
- r Iz 59:11
- s Iz 8:18
- Iz 20:3
- Eze 4:3
- t Iz 46:10
- u Ps 9:16
- Jer 17:15
- Eze 25:5

szpalta 2

- a Eze 24:16
- b Pwt 28:32
- Jer 11:22
- c Eze 33:21
- d Ps 51:15
- e Eze 3:26
- Eze 33:22
- Lk 1:20
- f Eze 12:3
- g Eze 6:13

25 „A co do ciebie, synu człowieczy, czyż w dniu, w którym im zabiorę ich twierdzę, piękny obiekt ich radosnego uniesienia, rzecz miłą ich oczom^a oraz tęsknotę ich duszy, ich synów i córki,^b nie stanie się tak, że **26** w tymże dniu przyjdzie do ciebie uciekinier, by dać uszom usłyszeć?^c **27** W owym dniu otworzą się twoje usta do uciekiniera^d i będziesz mówić, i już nie będziesz niemy,^e i staniesz się dla nich proroczym znakiem,^f i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa”.^g

25 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zwróć swe oblicze ku synom Ammona i prorokuj przeciwko nim.^h **3** I powiedz o synach Ammona: „Słuchajcie słowa Wszechwładnego Pana, Jehowy. Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ powiedziałeś „Ha!” przeciw memu sanktuarium, gdyż je zbezczeszczono, oraz przeciw ziemi izraelskiej, gdyż ją spustoszo, i przeciw domowi Judy, gdyż poszli na wygnanie,ⁱ **4** więc oto ja daję ciebie w posiadanie mieszkańcom Wschodu,^j a oni założą w tobie swoje obozy otoczone murem i niechybnie umieszczą w tobie swoje przybytki. Będą jedli twoje plony i będą pili twoje mleko.^k **5** I uczynię z Rabbý^l pastwisko wielbłądów, a z synów Ammona miejsce odpoczynku trzody;^m i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa””””.”ⁿ

6 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ klasnąłeś w ręce^o i tupaleś nogami, i z całą pogardą radowałeś się

ROZDZ. 25 h Rdz 19:38; Jer 49:1; Am 1:13; Sof 2:9; i Prz 17:5; Prz 24:17; Eze 26:2; Eze 35:2; Eze 35:12; j Hi 1:3; Eze 25:10; k Kpl 26:16; Pwt 28:33; 12Sm 12:26; Eze 21:20; m Iz 17:2; Iz 32:14; Sof 2:14; n Iz 37:20; Eze 26:6; o Hi 27:23; Lam 2:15.

w duszy przeciw ziemi izraelskiej,^a **7** więc oto jestem; wyciągnąłem rękę przeciwko tobie^b i dam cię narodom jako coś do rozgrabienia; i wytracę cię spośród ludów, i zgładzę cię spośród krajów.^c Unicestwię cię^d i będziesz musiał poznać, że ja jestem Jehowa’.

8 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ Moab^e i Seir^f powiedziały: „Oto dom Judy jest jak wszystkie inne narody”,^g **9** więc oto ja otwieram stok Moabu przy miastach, przy jego miastach aż do jego granicy, ozdobię kraju: Bet-Jeszimot,^h Baal-Meon,ⁱ aż do Kiriataim,^j **10** przed mieszkańcami Wschodu,^k podobnie jak synów Ammona;^l i uczynię z niego coś do posiadania, żeby o nim, o synach Ammona, nie pamiętano^m wśród narodów. **11** I dokonam sądów na Moabie;ⁿ i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa’.^o

12 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ Edom brał odwet na domu Judy, a także bardzo ich krzywdził i mścił się na nich,^p **13** więc tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ja też wyciągnę rękę przeciw Edomowi^q i zgładzę z niego człowieka oraz zwierzę domowe,^r i uczynię z niego spustoszone miejsce od Teman^s aż do Dedanu.^t Padną od miecza. **14** „I sprowadzę swą pomstę na Edom ręką mego ludu izraelskiego;^u i będą postępować w Edomie według mego gniewu i według mej złości; i będą musieli poznać, czym jest moja pomsta^v – brźmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

15 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ Filistyni brali odwet^w i z pogardą

ROZDZ. 25

- a Neh 4:4
Hi 31:29
Prz 24:17
Abd 12
Sof 2:8
b Eze 35:3
Sof 1:4
c Jer 49:2
Am 1:14
d Ps 145:20
e Iz 15:1
Jer 48:1
Am 2:1
f Pwt 2:4
g Iz 10:9
Iz 36:18
h Joz 13:20
i Lb 32:38
j Joz 13:19
k Eze 25:4
l Ps 83:7
m Eze 21:32
n Ps 149:7
Jer 9:26
Jer 48:1
o Eze 6:13
p 2Kn 28:17
Ps 137:7
Lam 4:22
Am 1:11
Abd 10
q Mal 1:4
r Jer 7:20
s Jer 49:7
t Jer 49:8
u Iz 11:14
Iz 63:1
Jer 49:2
v Pwt 32:35
Ps 58:10
Nah 1:2
Obj 6:16
w Iz 14:29
Jer 25:20
Jl 3:4

szpalta 2

- a 1Sm 31:7
2Sm 5:17
b 2Kn 28:18
Iz 9:12
Jer 47:1
Am 1:6
c Sof 2:4
d 1Sm 30:14
Sof 2:5
e Jer 47:4
f Eze 5:15
Nah 1:2
g Ps 9:16

ROZDZ. 26

- h Joz 19:29
i Jl 3:6
Am 1:9
j Eze 25:3
k Lam 1:1
l Eze 19:7
m Ps 82:8
n Jer 51:42
o Iz 23:11
Am 1:10

w duszy mścili się, wywierając pomstę, żeby z nieprzyjaźnią trwającą przez czas niezmierzony^a doprowadzać do ruiny,^b

16 więc tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto wyciągam rękę przeciwko Filistynom^c i wytracę Keretytów,^d i zniszczę resztę morskiego wybrzeża.^e **17** I dokonam w nich wielkich aktów pomsty, wraz ze srogimi upomnieniami;^f i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy wyrę na nich swą pomstę”^g.

26 A w jedenastym roku, w pierwszym dniu miesiąca, doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, ponieważ Tyr^h powiedział przeciwko Jerozolimie: „Ha! została połamana,ⁱ że wrota ludów!^k Wszystkie zwróci się ku mnie. Ja będę napelniony – ona została spustoszona”,^l **3** więc tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko tobie, Tyrze, i sprowadzę przeciw tobie wiele narodów,^m tak jak morze sprowadza swe fale.ⁿ

4 I obrócą mury Tyru w ruinę,^o i zburzą jego wieże,^p a ja zeskrobie z niego jego proch i uczynię z niego błyszczącą, nagą skałę. **5** Będzie pośród morza^q miejscem do suszenia niewodów”^r.

„Bo ja rzekłem – brźmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – i stanie się dla narodów przedmiotem grabieży. **6** A jego zależne miejscowości, które są w polu, zostaną pozabijane mieczem i ludzie będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa”^s.

7 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto przeciwko

Tyrowi sprowadzam z północy Nebukadrecara, króla Babilonu,^a króla królów,^b z końmi^c i rydwanami wojennymi,^d i jeźdźcami, i zbozem^e – licznym ludem. **8** Twoje zależne miejscowości w polu pozabija mieczem i niechybnie zbuduje przeciwko tobie mur oblężniczy, i usypie przeciwko tobie wał oblężniczy,^f i podniesie przeciwko tobie wielką tarczę; **9** i skieruje na twoje mury uderzenie swej maszyny szturmowej, i zburzy twoje wieże swymi mieczami. **10** Z powodu falującej masy jego koni pokryje cię ich proch.^g Wskutek odgłosu jeźdźcy i koła, i rydwanu wojennego zakolyszą się twoje mury, gdy wejdzie przez twoje bramy, jak się wkracza do miasta otwartego przez wyłomy. **11** Kopytami swych koni strącają wszystkie twoje ulice.^h Twój lud pozabija on mieczem, a filary twojej siły runą na ziemię. **12** I złupią twoje zasoby,ⁱ i rozgrabią twoje towary,^j i zburzą twoje mury, i zburzą twoje piękne domy. A twoje kamienie i twą robotę ciesielską, i twój proch wrzucą w sam środek wody^k.

13 „I sprawię, że ustanie zgiełk twego śpiewu,^k i już nie będzie słyszany dźwięk twoich harf.^l **14** I uczynię z ciebie błyszczącą, nagą skałę.^m Staniesz się miejscem do suszenia niewodów.ⁿ Już nigdy nie będziesz odbudowany; bo ja, Jehowa, rzekłem” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.^o

15 „Tak rzekł do Tyru Wszechwładny Pan, Jehowa: „Czy na odgłos twego upadku, gdy będzie jęczeć śmiertelnie raniony, gdy podczas rzezi będą pośród ciebie zabijać, nie zakolyszą się wypsy?^p **16** I zstąpią ze swych

ROZDZ. 26

- a Jer 25:9
- Eze 29:18
- b Eze 7:12
- Dn 2:37
- c Jer 6:23
- Hab 1:8
- d Jer 4:13
- e Eze 23:24
- f 2Sm 20:15
- Eze 21:22
- g Jer 47:3
- Eze 26:4
- h Iz 5:28
- Hab 1:8
- i Eze 27:33
- 1Tm 6:17
- j Neh 13:16
- Eze 27:33
- Eze 28:5
- Eze 28:18
- Za 9:3
- k Iz 14:11
- l Iz 23:16
- Iz 24:8
- Obj 18:22
- m Eze 26:4
- n Eze 26:5
- o Iz 42:27
- p Jer 49:21
- Eze 27:28
- Eze 31:16

szpalta 2

- a 1Sm 2:7
- Jon 3:6
- b Iz 23:8
- c Iz 3:26
- d Wj 15:15
- Eze 27:35
- Eze 32:10
- e Eze 27:32
- f Am 1:9
- Obj 18:10
- g Iz 23:4
- Eze 28:2
- h Iz 23:5
- Eze 27:32
- i Iz 8:7
- Eze 27:34
- Dn 9:26
- j Iz 38:18
- k Pwt 32:22
- Ps 88:6
- Eze 32:18
- l Ps 143:7
- Eze 28:8
- Lk 10:15
- m Ps 27:13
- Eze 32:23
- n Eze 27:36
- o Ps 37:10
- Ps 37:36
- p Eze 28:19

ROZDZ. 27

- q Eze 26:17
- r Eze 28:2
- s Iz 23:8

tronów^a wszyscy naczelnicy morscy,^b i zdejmą swe płaszcze bez rękawów, i ściagną swe haftowane szaty. Przyobleką się w drzewo. Usiądą na ziemi^c i co chwila zadrzą,^d i będą patrzeć na ciebie zdumieni. **17** I zaintonują nad tobą pieśń żalobną,^e i powiedzą do ciebie:

„„Jakżeś zginęło ty, któreś było zamieszkane przez ludzi z morza,^f o miasto wysławiane, któreś się stało silaczem na morzu,^g ono oraz zamieszkujący je, ci, którzy byli postrachem wszystkich mieszkańców ziemi! **18** Oto wyspy zadrzą w dzień twego upadku. I wyspy, które są na morzu, zatrwożą się z powodu twego odejścia”^h.

19 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Gdy cię uczynię spustoszonym miastem, jak miasta, które już nie są zamieszkane, gdy sprowadzę na ciebie głębinę wodną i zakryją cię rozległe wody,ⁱ **20** powalę cię też ze zstępującymi do dołu do ludu z dawnych czasów^j i sprawię, że zamieszkaś w najniższej krainie,^k podobnej do miejsc od dawna spustoszonych, ze zstępującymi do dołu,^l żebyś nie było zamieszkane; i umieszcze ozdobę w krainie żyjących.^m

21 „Uczynię z ciebie nagle trwogiⁿ i już cię nie będzie; i będą cię szukać,^o ale cię nie znajdą po czas niezmierny^p – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

27 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące:

2 „A ty, synu człowieczy, zaintonuj pieśń żalobną o Tyrze^q **3** i powiedz do Tyru:

„O ty, która mieszkasz przy wejściach do morza,^r handlarzo ludów dla wielu wysp;^s tak

rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Tyrze, tyś powiedział: „Jestem doskonale piękny”.^a **4** W sercu mórz są twe terytoria.^b Twoi budowniczości doprowadzili twe piękno do doskonałości.^c **5** Wszystkie twoje deski wykonali z drewna jałowcowego z Seniru.^d Wzięli cedr z Libanu,^e by zrobić na tobie maszt. **6** Z okazałych drzew Baszanu zrobili twe wiosła. Twą część dziobową wykonali z kości słoniowej osadzonej w drewnie cyprysowym z wysp Kittim.^f **7** Różnobarwny len z Egiptu^g był twą rozpiętą tkaniną, mającą ci służyć za żagiel. Okrycie twego pokładu wykonano z niebieskiego włókna^h oraz wełny barwionej czerwioną purpurąⁱ z wysp Elisja.^j

8 „Mieszkańcy Sydonu^k i Arwadu^l zostali twoimi wioslarzami. Byli w tobie, Tyrze, twoi mistrzowie;^m byli twymi żeglarzami.ⁿ **9** Nawet starcy z Gebalu^o i jego mistrzowie byli w tobie jako ci, którzy uszczelniają twoje spoiny.^p Były w tobie wszystkie okręty morza, jak również ich marynarze, by wymieniać towary. **10** Persowie^q i Ludyjczycy,^r i mężowie z Put^s — oni byli w twoim wojsku jako twoi wojownicy. Zawieszali w tobie tarczę i hełm.^t To oni przydawali ci świetności. **11** Synowie Arwadu,^u twoje wojsko, byli dookoła na twoich murach, a w twoich wieżach byli waleczni mężowie. Dookoła zawieszali na tych murach swe okrągłe tarcze.^v To oni wydoskonalili twe piękno.

12 „Tarsisz^w było twoim kupcem z powodu obfitości wszelkiego rodzaju cennych przedmiotów.^x Twoje zasoby da-

ROZDZ. 27

- a Prz 27:2
Iz 23:9
Eze 28:12
- b Eze 26:5
- c Eze 26:12
- d Pwt 3:9
1Kn 5:23
PnP 4:8
- e 1Kl 5:6
- f Rdz 10:4
Iz 23:1
Jer 2:10
- g Prz 7:16
- h Wj 25:4
- i Jer 10:9
- j 1Kn 1:7
- k Joz 11:8
- l Rdz 10:18
- m 2Kn 2:14
- n 1Kl 9:27
- o Joz 13:5
Ps 83:7
- p 1Kl 5:18
Eze 27:27
- q Eze 38:5
- r Rdz 10:13
- s 1Kn 1:8
Jer 46:9
Eze 30:5
Nah 3:9
- t Eze 38:5
- u Rdz 10:18
- v PnP 4:4
- w Rdz 10:4
1Kl 10:22
Iz 2:16
Jon 1:3
- x 2Kn 9:21
2Kn 20:36
Ps 72:10

szpalta 2

- a Jer 10:9
- b Rdz 10:2
Iz 66:19
- c 1Kn 1:5
- d Eze 32:26
- e Jl 3:6
Obj 18:13
- f Rdz 10:3
1Kn 1:6
Eze 38:6
- g Rdz 10:7
1Kn 1:9
Jer 25:23
- h 1Kl 10:22
Obj 18:12
- i Eze 28:13
- j 1Kl 5:9
2Kn 2:10
Ezd 3:7
Dz 12:20
- k Pwt 8:8
- l Sdz 11:33
- m Rdz 43:11
- n Jer 8:22
- o Iz 7:8
- p Kzn 10:19
- q PnP 4:14
- r Rdz 25:3
- s Jer 25:24

wano za jego srebro, żelazo, cynę i ołów.^a **13** Handlarzami twymi były: Jawan,^b Tubal^c i Meszech.^d Twoje towary na wymianę dawano za dusze ludzkie^e i przedmioty miedziane. **14** Z domu Togarmy^f były konie i rumaki oraz muły, za które dawano twoje zasoby. **15** Twoimi handlarzami byli synowie Dedana;^g zatrudniałeś liczne wyspy jako kupców; odpłacali ci darami w postaci kości słoniowej^h i hebanu. **16** Edom był twoim kupcem z powodu obfitości twych dzieł. Twoje zasoby wymieniano za turkus,ⁱ wełnę barwioną czerwioną purpurą oraz za różnobarwną, delikatną tkaninę i korale, i rubiny.

17 „Handlarzami twymi były Juda i ziemia izraelska. Twoje towary na wymianę^j dawano za pszenicę^k z Minnitu^l oraz szczególne artykuły żywnościowe i miód,^m i oliwę, i balsam.ⁿ

18 „Damaszek^o był twoim kupcem ze względu na obfitość twoich dzieł — z powodu obfitości wszystkich twych cennych przedmiotów — z winem^p z Chelbonu oraz czerwionoszarą wełną. **19** Wedan i Jawan z Uzału — dawały w zamian za twe towary. Żelazo w kutyh wyrobach, kasję i tatarak^q wymieniano za twe towary. **20** Dedan^r był twoim handlarzem tkanych szat do jazdy. **21** Jako kupców zatrudniałeś Arabów^s i wszystkich naczelników Kedaru.^t Barankami, baranami i kozłami^u — nimi handlowali oni jako twoi kupcy. **22** Handlarzami twymi byli handlarze z Szeby^v i Ramy;^w twoje zasoby dawano

t Rdz 25:13; 1Kn 1:29; PnP 1:5; Iz 60:7; u 2Kn 17:11;
v 1Kl 10:1; 2Kn 9:1; Ps 72:10; w Rdz 10:7; 1Kn 1:9.

za najwspanialsze z wszelkich wonności oraz za wszelkiego rodzaju drogocenne kamienie i złoto.^a **23** Handlarzami twoimi byli: Charan^b i Kanne, i Eden,^c handlarze z Szeby,^d Aszszuru^e i Kilmadu. **24** W twoim ośrodku handlu byli oni twymi handlarzami strojnych szat, okryć z niebieskiej tkaniny oraz różnobarwnej tkaniny i kobierców z dwubarwnego materiału, skręconych powrozów, solidnie wykonanych.

25 „...Okrety Tarszisz^f byli twymi karawanami dla tych towarów na wymianę, tak iż się napelniłeś i stałeś się bardzo sławny w sercu otwartego morza.^g

26 „...Twoi wiosłarze wyprowadzili cię na rozległe wody.^h Wschodni wiatr złamał cię w sercu otwartego morza.ⁱ **27** Twoje cenne przedmioty i twoje zasoby,^j twoje towary na wymianę,^k twoi marynarze i twoi żeglarze,^l ci, którzy uszczelniają twe spoiny,^m jak również wymieniający twe towary oraz wszyscy twoi wojownicy,ⁿ którzy są w tobie i w całym twym zborze, którzy są pośrodku ciebie – w dniu twego upadku^o wpadną w serce otwartego morza.

28 „...Na odgłos okrzyku twoich żeglarzy zakolysze się otwarta kraina.^p **29** I zejda ze swych okrętów wszyscy posługujący się wiosłem, marynarze, wszyscy żeglarze morscy; będą stać na lądzie.^q **30** I da się słyszeć nad tobą ich głos, i będą gorzko wołać.^r I posypią prochem swe głowy.^s Tarzać się będą w popiele.^t **31** I ze względu na ciebie ogola się do łyśa^u i przepaszą się worem,^v i będą płakać nad tobą z goryczą w du-

ROZDZ. 27

- a 1Kl 10:2
Iz 60:6
- b Rdz 11:31
- c 2Kl 19:12
Iz 37:12
Am 1:5
- d Rdz 25:3
Hl 6:19
- e Rdz 10:22
1Kn 1:17
- f 1Kl 10:22
Iz 2:16
Iz 23:14
Iz 60:9
- g Eze 27:4
Jon 2:3
- h Eze 27:8
- i Ps 48:7
- j Eze 27:14
- k Eze 27:13
- l Eze 27:8
- m Eze 27:9
- n Eze 27:11
- o Prz 11:4
Eze 26:14
- p Eze 26:15
Obj 18:17
- q Eze 26:16
- r Iz 23:1
Eze 26:17
Obj 18:9
Obj 18:11
- s Neh 9:1
Hl 2:12
Obj 18:19
- t Est 4:1
Jer 6:26
- u Iz 15:2
Jer 16:6
Ml 1:16
- v Est 4:3
Iz 22:12
Dn 9:3

szpalta 2

- a Iz 22:4
- b Eze 26:17
Eze 27:2
- c Lam 2:13
Obj 18:18
- d Eze 26:5
- e Eze 27:14
Eze 27:16
Obj 18:19
- f Eze 27:26
- g Iz 23:3
- h Za 9:3
Obj 18:3
- i Eze 26:19
- j Eze 27:27
- k Iz 23:6
Eze 26:15
- l Eze 28:17
Eze 32:10
Obj 18:9
- m Obj 18:10
- n Jer 18:16
Jer 19:8
Obj 18:15
- o Ps 37:10
Eze 26:14

szy,^a z gorzkim zawodem. **32** I w swym lamencie nad tobą zaintonują pieśń żalobną i będą nad tobą zawodzić.^b

„...Któż jest jak Tyr,^c jak ten, którego zmuszono do milczenia pośrodku morza?^d **33** Gdy twoje zasoby^e wyruszały z otwartego morza,^f syciłeś wiele ludów.^g Obfitością swoich cennych rzeczy i swoich towarów na wymianę wzbogaciłeś królów ziemi.^h **34** A teraz zostałeś złamany przez otwarte morze, w głębinach wód.ⁱ Twój towar na wymianę i cały twój zbor^j – upadły pośród ciebie. **35** Wszyscy mieszkańcy wysp^k patrzyć będą na ciebie zdumieni, a ich królowie zadrżą ze strachu.^l Oblicza się zatrwoga.^m **36** Kupcy pośród ludów zagwiżdżą nad tobą.ⁿ Zamienisz się w nagle trwogi i już cię nie będzie po czas niezmierny.”^o

28 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, powiedz wódzowi Tyru: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa:

„...Ponieważ twoje serce stało się wyniosłe^p i mawiasz: „Ja jestem bogiem.^q Zasiadłem w siedzibie boga,^r w sercu otwartego morza,^s podczas gdy jesteś ziemskim człowiekiem,^t a nie bogiem,^u i czynisz swe serce podobnym do serca boga – **3** oto jesteś mądrzejszy niż Daniel.^v Nie ma tajemnic, które byłyby dla ciebie zbyt trudne.^w **4** Swą mądrością i swoim rozeznaniem zdobyłeś dla siebie bogactwo, zdobywasz także złoto i srebro do swoich skarbców.^x **5** Obfitością swej mądrości,^y swymi

ROZDZ. 28 p Prz 16:18; Iz 2:12; Eze 28:5; q Dn 11:36; 1Kl 8:5; r Iz 14:13; 2Ts 2:4; s Eze 27:4; t Ps 144:3; u Iz 31:3; v Dn 2:48; w Za 9:2; x Pwt 8:17; Prz 23:4; Za 9:3; y Za 9:2.

towarami,^a sprawileś, że two bogactwo jest obfite,^b a z powodu twego bogactwa twoje serce stało się wyniosłe”.^c

6 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ czynisz swe serce podobnym do serca boga,^d **7** dlatego oto ja sprowadzam na ciebie obcych,^e tyranów narodów,^f i oni dobędą mieczy przeciwko urokowi twej mądrości i zbezczeszczą twą olśniewającą wspaniałość.^g **8** Strąca cię do dołu^h i zginięsz śmiercią zabitego w sercu otwartego morza.ⁱ **9** I czyż powiesz do zabijającego cię: „Ja jestem bogiem”,^j skoro w ręce tych, którzy cię bezczeszczą, jesteś tylko ziemskim człowiekiem, a nie bogiem?”^k

10 „Śmiercią nieobrzezanych umrzesz z ręki obcych,^l bo ja rzekłem – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

11 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **12** „Synu człowieczy, zaintonuj pieśń żałobną o królu Tyru^m i powiedz mu: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa:

„„Pieczętujesz wzór, ty, pełen mądrościⁿ oraz doskonale piękny.^o **13** Byłeś w Edenie, ogrodzie Bożym.^p Okryciem twoim był wszelki drogocenny kamień: rubin, topaz i jaspis; chryzolit, onyks^q i jaspis; szafir, turkus^r i szmaragd; a twoje oprawy i osadzenia były wykonane ze złota. Przygotowano je w dniu, w którym zostałeś stworzony.

14 Tyś jest namaszczonej cherubem, który okrywa, i ja cię ustanowiłem. Byłeś na świętej górze Bożej.^s Przechadzałeś się pośród ognistych kamieni.

15 Byłeś nienaganny na swoich drogach od dnia, gdy zosta-

ROZDZ. 28

a Eze 26:12

Eze 28:18

b Iz 23:3

Eze 27:12

c Prz 11:28

Prz 18:11

d Lk 14:11

e Eze 30:11

f Pwt 28:50

g Iz 23:9

h Hi 17:16

i Eze 27:26

j Ps 82:7

k Iz 31:3

l Jer 9:26

m Eze 26:17

n Prz 21:30

Iz 10:13

Jer 9:23

Eze 28:3

Za 9:2

o Eze 27:3

p Eze 31:8

q Rdz 2:12

r Eze 27:16

s Iz 14:13

szpalta 2

a 1Kl 5:1

b Jł 3:4

Am 1:9

c 1Kl 10:11

2Kn 9:21

Eze 27:12

Jł 3:5

d Jł 3:6

e Iz 23:9

Jer 25:17

Jer 25:22

Jer 47:4

Jł 3:8

f Prz 11:2

Prz 16:18

Eze 27:3

g Iz 14:14

Jer 8:9

h Hi 40:11

Ps 73:18

Ps 147:6

Iz 14:15

i Eze 26:3

j Eze 28:2

k Eze 28:16

l Am 1:10

m Mal 4:3

n Eze 27:35

o Eze 26:21

Eze 27:36

p Iz 23:4

Jer 25:22

Eze 32:30

q Eze 26:3

r Wj 9:16

Eze 39:13

s Ps 9:16

t Eze 20:41

Eze 36:23

Eze 38:23

u Eze 38:22

v Jer 25:33

w Eze 26:6

leś stworzony,^a aż się znalazła w tobie nieprawość.^b

16 „„Z powodu obfitości twoich towarów^c napelniono twe wnętrze gwałtem i zacząłeś grzeszyć.^d Ja zaś wyrzucę cię z góry Bożej jako zbezczeszczonego i wygubię cię,^e cherubie okrywający, spośród ognistych kamieni.

17 „„Serce twoje stało się wyniosłe z powodu twego piękna.^f Z powodu swej olśniewającej wspaniałości zniweczyłeś swą mądrość.^g Rzucę cię na ziemię.^h Postawię cię przed królami, aby na ciebie patrzyli.ⁱ

18 „„Obfitością swoich przewinień,^j wskutek niesprawiedliwości związanej z twymi towarami,^k zbezcześciłeś swe sanktuaria. I wywiodę spośród ciebie ogień. Ten cię strawi.^l I na oczach wszystkich, którzy cię widzą, obrócę cię w popiół na ziemi.^m **19** A wszyscy, którzy cię znają wśród ludów, będą na ciebie patrzeć zdumieni.ⁿ Zamienisz się w nagle trwogi i już cię nie będzie po czas niezmierny”^o.

20 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **21** „Synu człowieczy, zwróć swe oblicze ku Sydonowi^p i prorokuj przeciwko niemu. **22** I powiedz: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko tobie,^q Sydonie, i okryję się chwałą pośród ciebie;^r i ludzie będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy dokonam w nim sądów^s i zostaną w związku z nim uświęceni.^t

23 I poślę do niego zarazę oraz krew na jego ulice.^u A zabici padną pośród niego od miecza, który jest zewsząd przeciw niemu;^v i ludzie będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa.^w **24** I już

nie będzie dla domu izraelskiego złośliwego kolca^a ani bolesnego ciernia od wszystkich, którzy są wokół nich – tych, którzy traktują ich z pogardą; i ludzie będą musieli poznać, że ja jestem Wszechwładny Pan, Jehowa”.

25 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Gdy zbiorę dom Izraela spośród ludów, między które zostali rozproszeni,^b wtedy na oczach narodów zostaną wśród nich uświęceni.^c I zamieszkają na swej ziemi,^d którą dałem memu słudze Jakubowi.” **26** I zamieszkają w niej bezpiecznie,^e i będą budować domy,^f i sadić winnice,^h i mieszkają będą bezpiecznie,ⁱ podczas gdy ja będę dokonywał sądów na wszystkich wokół nich, którzy traktowali ich z pogardą;^j i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, ich Bóg”.

29 W dziesiątym roku, dziesiątego miesiąca, w dwunastym dniu miesiąca, doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zwróć swe oblicze przeciwko faraonowi, królowi Egiptu,^k i prorokuj przeciwko niemu oraz przeciwko całemu Egipcjowi.^l **3** Przemów i powiedz: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko tobie, faraonie, królu Egiptu,^m wielki potworze morski,ⁿ który leżysz rozciągnięty pośród swych kanałów Nilu^o i który rzekłeś: „Mój Nil należy do mnie i ja go sobie uczyniłem”.^p **4** I włożę haki w twoje szczęki,^q i sprawię, że ryby tych kanałów Nilu przylgną do twoich łusek. I spośród tych kanałów Nilu wyprowadzę ciebie oraz wszystkie ryby twoich kanałów Nilu, przylegające

ROZDZ. 28

a Lb 33:55
Joz 23:13

b Pwt 30:3
Ps 106:47
Iz 11:12
Jer 30:18
Oz 1:11

c Iz 5:16

d Jer 23:8
Eze 36:28

e Rdz 28:13

f Jer 23:6
Oz 2:18

g Iz 65:21
Jer 31:4

h Jer 31:5
Eze 36:36
Am 9:14

i Iz 32:18
Eze 38:11

j Jer 30:16

ROZDZ. 29

k Jer 44:30

l Iz 19:1
Jer 25:19
Jer 43:11
Eze 31:2

m Jer 46:25
Eze 31:18

n Ps 74:13
Iz 27:1
Iz 30:7
Iz 51:9

o Eze 32:2

p Iz 10:13
Eze 29:9

q 2Kl 19:28
Iz 37:29
Eze 38:4

szpalta 2

a Wj 7:21

b Jer 16:4
Jer 25:33

c 1Sm 17:44
Jer 7:33
Jer 34:20
Eze 32:4
Eze 39:4
Obj 19:18

d Wj 9:14
Rz 9:17

e 2Kl 18:21
Iz 30:3
Iz 31:3
Iz 36:6
Eze 17:17

f Jer 37:7

g Ps 118:8
Ps 146:3
Jer 17:5

do twoich łusek. **5** I porzucę cię na pustkowiu, ciebie oraz wszystkie ryby tych kanałów Nilu.^a Padniesz na powierzchnię pola.^b Nie będziesz zgromadzony ani zebrany. Dam cię na żer dzikim zwierzętom ziemi oraz latającym stworzeniom niebios.^c

6 I wszyscy mieszkańcy Egiptu będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa,^d ponieważ jako podpora byli dla domu Izraela trzcina.^e **7** Gdy cię chwycili w rękę, złamałeś się^f i rozerwałeś im całe ramię. A gdy się na tobie wsparli, złamałeś się^g i sprawiłeś, że się zachwiały całe ich bouda”.^h

8 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto sprowadzam na ciebie mieczⁱ i zgładzę z ciebie ziemskiego człowieka, jak również zwierzę domowe.^j **9** I ziemia egipska stanie się bezludnym pustkowiem oraz miejscem spustoszoną;^k i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdyż on powiedział: „Do mnie należy Nil i ja go uczyniłem”.^l **10** Dlatego oto jestem przeciwko tobie i przeciwko twoim kanałom Nilu^m i uczynię z ziemi egipskiej spustoszone miejsca, posuchę, bezludne pustkowia,ⁿ od Migdol^o po Syene^p i aż po granicę Etiopii. **11** Nie przejdzie po niej noga ziemskiego człowieka^q ani nie przejdzie po niej noga zwierzęcia domowego^r i przez czterdzieści lat nie będzie zamieszkała.^s **12** I obróć ziemię egipską w bezludne pustkowia pośrodku spustoszonych krain,^t a jej miasta staną się

h Ps 69:23; Eze 21:6; i Jer 46:14; Eze 30:4; j Wj 12:12; Jer 7:20; k Jer 43:12; Eze 30:7; l Eze 29:3; m Wj 7:19; n Iz 19:7; Eze 30:12; o Wj 14:2; Jer 44:1; Jer 46:14; p Eze 30:6; q Eze 31:12; r Eze 32:13; s 2Kn 36:21; t Eze 30:7.

na czterdzieści lat bezludnym pustkowiem pośród spustoszo-
nych miast;^a i rozproszę Egip-
cjan wśród narodów, i rozrzuczę
ich po krajach".^b

13 „Bo tak rzekł Wszech-
władny Pan, Jehowa: „Po upły-
wie czterdziestu lat^c pozbie-
ram Egipcjan z ludów, pośród
których zostaną rozproszeni.^d

14 i przyprowadzę z powrotem
ogół jeńców egipskich; przyprowa-
dzą ich z powrotem do ziemi
Patros,^e do ziemi ich pochodze-
nia, i tam się staną pomniej-
szym królestwem. **15** Będzie
ono niższe niż inne królestwa
i już się nie wyniesie nad inne
narody;^f i sprawię, że staną się
tak nieliczni, iż nie będą utrzy-
mywać innych narodów w pod-
porządkowaniu.^g **16** I już nie
będzie ufnością domu izrael-
skiego,^h przywodzącą na pamięć
przewinienie przez to, że się do
nich zwracają.ⁱ I będą musieli
poznać, że ja jestem Wszech-
władny Pan, Jehowa".

17 A w dwudziestym siódmym
roku, w miesiącu pierwszym,
w pierwszym dniu tego miesią-
ca, doszło do mnie słowo Je-
howy, mówiące: **18** „Synu czło-
wieczy, Nebukadreccar,^j król
Babilonu, kazał swemu wojsku
przeprowadzić wielką akcję prze-
ciwko Tyrowi.^k Każda głowa wyły-
siała i skóra na każdym ramie-
niu była otarta.^l Lecz ze strony
Tyru nie było żadnej zapłaty^m dla
niego i dla jego wojska za ak-
cję, którą przeprowadził przeciw-
ko niemu.

19 „Dlatego tak rzekł Wszech-
władny Pan, Jehowa: „Oto daję
Nebukadreccarowi, królowi Ba-
bilonu, ziemię egipską,ⁿ a on za-
bierze jej bogactwo i zagarnie
z niej wielki łup,^o i dokona w niej

ROZDZ. 29

- a Jer 46:19
- b Eze 30:23
- c Eze 29:11
- d Iz 19:22
Jer 46:26
- e Rdz 10:14
1Kn 1:12
Eze 30:14
- f Eze 30:13
- g Eze 32:2
Dn 11:42
- h Iz 30:2
Iz 36:4
Jer 2:18
Jer 37:5
Lam 4:17
Oz 7:11
- i Ps 79:8
Iz 64:9
- j Jer 25:9
Jer 27:6
- k Eze 26:7
- l Eze 26:17
- m Iz 62:11
- n Jer 43:10
Jer 43:12
- o Eze 32:12

szpalta 2

- a Eze 30:9
Eze 30:10
- b 1Sm 2:10
Ps 132:17
Jer 23:5
Lk 1:69
- c Ps 51:15
Eze 3:27
Eze 24:27
Lk 21:15

ROZDZ. 30

- d 2Pt 1:21
- e Jer 25:34
- f Jl 2:1
Abd 15
Sof 1:7
- g Eze 32:7
Jl 2:2
- h Ps 110:6
Iz 24:21
Za 14:3
- i Iz 19:2
- j Iz 19:16
Eze 32:12
- k Sof 2:12
- l Nah 3:9
- m Jer 25:24
Eze 27:10
- n Jer 44:27
- o Iz 20:5
Iz 31:3
Eze 30:18
- p Wj 14:2
Jer 44:1
Jer 46:14
- q Eze 29:10
- r Jer 46:19
Eze 29:12
Eze 32:18
- s Eze 30:6

wielkiej grabieży; i stanie się to
zapłatą dla jego wojska".

20 „Jako wynagrodzenie za
akcję, którą przeprowadził prze-
ciwko niemu, dałem mu ziemię
egipską, gdyż działali dla mnie"^a
— brzmi wypowiedź Wszech-
władnego Pana, Jehowy.

21 „W owym dniu sprawię, że
wyróżnie róg dla domu Izraela,^b
a tobie dam powód do otwarcia
ust pośród nich;^c i będą musieli
poznać, że ja jestem Jehowa".

30 I jeszcze doszło do mnie
słowo Jehowy, mówiące:

2 „Synu człowieczy, prorokuj
i powiedz:^d „Tak rzekł Wszech-
władny Pan, Jehowa: „Wyjcie:
„Biada temu dniowi!"^e **3** bo bli-
ski jest dzień, bliski jest dzień
należący do Jehowy.^f Będzie to
dzień chmur,^g wyznaczony czas
narodów.^h **4** I przyjdzie na E-
gipt miecz,ⁱ a Etiopie ogarną do-
tkliwe boleści, gdy padną zabici
w Egipcie i zostanie zabrane je-
go bogactwo, a jego fundamenty
zostaną zburzone.^j **5** Etiopia^k
i Put,^l i Lud oraz cała mieszana
społeczność,^m a także Kub i sy-
nowie kraju przymierza — padną
z nimi od tego miecza".ⁿ

6 „Tak rzekł Jehowa: „Padną
też ci, którzy wspierają Egipt,
i runie pycha jego siły".^o

„Od Migdol^p po Syene^q bę-
dą w nim padać od miecza"^r —
brzmi wypowiedź Wszechwła-
dnego Pana, Jehowy. **7** „Zosta-
ną spustoszeni pośród spusto-
szonych krajów, a jego miasta
znajdą się pośród miast spusto-
szonych.^s **8** I będą musieli
poznać, że ja jestem Jehowa,
gdy wznieć ogień w Egipcie,
a wszyscy jego wspomoczeni
zostaną złamani.^t **9** W owym
dniu wyruszą sprzed mego obli-
cza posłańcy na okrętach, by

przyprawić o drżenie pewną siebie Etiopie.^a I niechybnie ogarną ich dotkliwe boleści w dniu Egiptu, bo oto nadejdzie'.^b

10 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Sprawię też ręką Nebukadreccara, króla Babilonu, że zniknie rzesza egipska.”^c

11 On, a z nim jego lud, tyrani narodów,^d są przyprowadzani, aby obrócić kraj w ruinę. I dobędą mieczy przeciwko Egipcjowi, i napelnia kraj zabitymi.^e **12** A kanały Nilu^f zamienię w suchą ziemię i sprzedam tę krainę w rękę złych ludzi,^g i sprawię ręką obcych, iż opustoszeje ta kraina oraz to, co ją napelnia.^h Ja, Jehowa, powiedziałem’.ⁱ

13 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Zniszczę też gnojowe bożki^j oraz sprawię, że znikną nic niewarte bożki z Nof,^k i już nie będzie naczelnika z ziemi egipskiej; i wywołam lęk w ziemi egipskiej.^l **14** I spustoszę Patros,^m i wzniecę ogień w Coanie,ⁿ i dokonam sądów w No.^o **15** I wyleję swą złość^p na Sin, twierdzę egipską, i wytracę rzeszę z No.^q **16** I wzniecę ogień w Egipcie. Sin na pewno zność będzie dotkliwe boleści, a No zostanie zdobyte po zrobieniu wyłomów; co się zaś tyczy Nof – będą tam wrogowie za dnia! **17** I młodzieńcy z On^r oraz Piβeset padną od miecza, a miasta pójdą w niewolę. **18** A w Techafneches^s dzień ogarną ciemności, gdy tam połamie egipskie drążki jarzma.^t Zostanie w nim zniszczona pycha jego siły.^u I zakryją go chmury,^v a jego zależne miejscowości pójdą w niewolę.^w **19** I dokonam sądów w Egipcie;^x i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa’.”

ROZDZ. 30

- a Iz 20:4
- b Iz 55:11
Eze 33:33
- c Eze 29:19
Eze 32:11
- d Eze 28:7
Hab 1:6
- e Iz 34:3
Eze 29:5
- f Iz 19:6
Eze 29:3
- g Iz 19:4
- h Eze 31:12
- i Iz 46:10
- j Iz 19:1
Jer 43:12
Za 13:2
- k Jer 44:1
Eze 46:14
- l Iz 19:16
Jer 46:5
- m Rdz 10:14
1Kn 1:12
Jer 44:1
- n Lb 13:22
Ps 78:12
- o Jer 46:25
- p Nah 1:6
- q Jer 46:25
- r Jer 43:13
- s Jer 2:16
- t Eze 30:8
- u Jer 46:20
Eze 31:18
- v Iz 19:1
- w Jer 46:19
- x Ps 9:16

szpalta 2

- a Ps 10:15
- b Jer 46:11
- c Jer 46:25
Eze 29:3
- d Ps 37:17
- e 2Kl 24:7
Jer 46:2
- f Jer 46:21
- g Eze 29:12
- h Jer 27:6
- i Pwt 32:41
Ps 17:13
Eze 32:11
- j Jer 51:52
- k Wj 7:5
Ps 9:16
Eze 29:12
Eze 29:19
Eze 29:20
- l Eze 29:12

ROZDZ. 31

- m Jer 46:2
Eze 29:2
- n Ps 80:10
Iz 37:24
Eze 17:3
- o Iz 10:33
- p Dn 4:10
- q Eze 17:22

20 A w jedenastym roku, w miesiącu pierwszym, siódmego dnia tego miesiąca, doszło jeszcze do mnie słowo Jehowy, mówiące: **21** „Synu człowieczy, złamię ramię faraona, króla Egiptu,^a i oto nie będzie przewiązane, żeby je uzdrowić przez założenie bandaży w celu owinięcia go,^b by mogło się wzmocnić i chwycić za miecz”.

22 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko faraonowi, królowi Egiptu,^c i złamię jego ramiona,^d to silne oraz to złamane,^e i sprawię, że miecz wypadnie mu z ręki.^f **23** I rozprószę Egipcjan wśród narodów, i rozrzucę ich po krajach.^g **24** I umocnię ramiona króla Babilonu,^h i dam mu do ręki mój miecz,ⁱ a połamię ramiona faraona i niechybnie będzie przed nim jęczeć jak śmiertelnie ranny.^j **25** I umocnię ramiona króla Babilonu, a ramiona faraona opadną; i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy dam mój miecz do ręki króla Babilonu, a on go wyciągnie przeciwko ziemi egipskiej.^k **26** I rozprószę Egipcjan wśród narodów,^l i rozrzucę ich po krajach; i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa’.”

31 A w jedenastym roku, w miesiącu trzecim, pierwszego dnia tego miesiąca, doszło jeszcze do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, powiedz faraonowi, królowi Egiptu, oraz jego rzeszy:^m

„Do kogo stałeś się podobny w swej wielkości? **3** Oto Asyryjczyk, cedr na Libanie,ⁿ o pięknych konarach^o i cienistej gęstwinie oraz o wysokim wzroście,^p tak iż jego wierzchołek był wśród obłoków.^q **4** Wody

uczyniły go wielkim;^a głębina wodna sprawiła, że urósł wyso-ki. Swymi strumieniami opływała ze wszystkich stron miejsce, gdzie był posadzony, a swe kanały skierowała ku wszystkim drzewom polnym. **5** Dlatego przewyższył wzrostem wszystkie inne drzewa polne.^b

„I jego konary się mnożyły, a jego gałęzie się wydłużały, gdyż w jego potokach było dużo wody.^c **6** Na jego konarach wily gniazda wszelkie latające stworzenia niebios,^d a pod jego gałęziami rodziły wszelkie dzikie zwierzęta polne^e i w jego cieniu mieszkali wszystkie ludne narody. **7** I stał się piękny przez swą wielkość,^f przez długość swego listowia, bo jego system korzeniowy był nad wieloma wodami. **8** Nie dorównywały mu inne cedry w ogrodzie Bożym.^g A jeśli chodzi o jego konary, nie przypominały go drzewa jałowcowe. Również platany nie miały takich gałęzi, jak on. Żadne inne drzewo w ogrodzie Bożym nie dorównywało jego piękności.^h **9** Uczyniłem go pięknym w obfitości jego listowiaⁱ i zazdrościły mu wszystkie inne drzewa Edenu, które były w ogrodzie prawdziwego Boga.^j”

10 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ stałeś się wysoki wzrostem, tak iż wzniosł on swój wierzchołek między obłoki,^k a jego serce stało się wyniosłe z powodu jego wysokości,^l **11** wydam go w rękę despotycznego władcy narodów.^m Na pewno będzie on działał przeciw niemu. Usunę go stosownie do jego niegodziwości.ⁿ **12** A obcy, tyrani narodów, zetną go i ludzie go porzucą na górach; i opadnie jego listowie we wszystkich dolinach, a jego

ROZDZ. 31**a** Ezc 17:5**b** Ps 37:35**c** Dn 4:12**d** Ps 84:3**e** Eze 17:23
Dn 4:21**f** Dn 4:22
Ami 2:9**g** Rdz 2:8
Rdz 13:10
Ps 80:10
Eze 28:13**h** Ps 37:35**i** Dn 4:21**j** Prz 28:22**k** Mt 23:12**l** Jer 50:31
Eze 28:17
Dn 4:30**m** Eze 30:11
Hab 1:6**n** Pwt 18:12**szpalta 2****a** Eze 32:5**b** Dn 4:14**c** Iz 18:6
Eze 29:5
Eze 32:4**d** Ps 82:7**e** Ps 63:9
Eze 32:18**f** Obj 14:9**g** Iz 14:15**h** Iz 14:8
Eze 31:9**i** Eze 32:31**j** Eze 32:21**k** Lam 4:20
Eze 30:6
Eze 32:31**l** Eze 32:19**m** Eze 31:9**n** 1Sm 2:7

gałęzie będą połamane pośród wszystkich łożysk strumieni tej ziemi.^a I wyjdą spod jego cienia wszystkie ludy ziemi, i go porzucą.^b **13** Na jego powalonym pniu będą przebywać wszystkie latające stworzenia niebios, a na jego gałęziach pojawia się wszelkie dzikie zwierzęta polne^c — **14** aby żadne z nawadnianych drzew nie osiągnęło wysokiego wzrostu ani nie wzniosło swego wierzchołka między obłoki i żeby żadne pijące wodę nie wystąpiło przeciwko nim przez swą wysokość, bo wszystkie zostaną wydane na śmierć,^d do krainy, która jest głęboko,^e pośród synów ludzkich, do zstępujących do dołu^f.

15 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „W dniu, w którym on zstąpi do Szeolu, sprawię, że nastanie żalność.^g Z jego powodu zakryję głębinię wodną, by zatrzymać jej strumienie i żeby zostały powstrzymane mnogie wody; i z jego powodu okryję Liban ciemnością, i z jego powodu pomdleją wszystkie drzewa polne. **16** Sprawię, że na odgłos jego upadku zakolyszą się narody, gdy strącę go do Szeolu ze zstępującymi do dołu,^h a w krainie, która jest głęboko, doznają pocieszenia wszystkie drzewa Edenu,ⁱ najwyborniejsze i najlepsze z Libanu, wszystkie pijące wodę.^j **17** One też zstąpiły z nim do Szeolu,^k do zabitych mieczem, jak również ci, którzy jako jego potomstwo mieszkali w jego cieniu pośród narodów.^l”

18 „Do kogo więc stałeś się podobny w chwale^m i wielkości pośród drzew Edenu?ⁿ Zostaniesz jednak strącony z drzewami Edenu do krainy, która jest głęboko.ⁿ Będziesz leżał pośród

nieobrzezanych razem z zabitymi mieczem. To jest faraon i cała jego rzesza – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

32 A w dwunastym roku, w miesiącu dwunastym, pierwszego dnia tego miesiąca, doszło jeszcze do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, zaintonuj pieśń żałobną o faraonie, królu Egiptu, i powiedz mu: „Niczym młody grzywiasty lew narodów zostałeś zmuszony do milczenia.^a

„A byłeś podobny do potwora morskiego w morzach^b i prze-walałeś się w swoich rzekach, a swymi nogami mąciłeś wody i zanieczyszczaleś ich rzeki”.

3 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Przy pomocy zbroju wielu narodów rozpostre nad tobą swą sieć,^c a one wciągną cię w mój niewód.^d **4** I rzucę cię na ląd. Cisnę cię na powierzchnię pola.^e Sprawię też, że zamieszkają na tobie wszelkie latające stworzenia niebios i nasycę tobą dzikie zwierzęta całej ziemi.^f **5** Twoje ciało zaś położę na górach, a twymi szczątkami napelnię doliny.^g **6** I napoję ziemię tym, co z ciebie wypłynie, twą krwią,^h na górach; i napelniają się tobą łożyska strumieni”.

7 „A gdy zostaniesz zgaszony, zakryję niebios a i zaćmię ich gwiazdy. Słońce zaś zakryję chmurami, a księżyc nie da świecić swemu światłu.ⁱ **8** Wszystkie źródła światła na niebiosach zaciemnią z twego powodu i sprowadzę ciemność na twą krainę^j – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

9 „I urażę serce wielu ludów, gdy wprowadzę jeńców od ciebie

ROZDZ. 32

a Prz 28:15

b Iz 27:1
Iz 51:9
Eze 29:3

c Ps 66:11

d Kzn 9:12
Oz 7:12
Hab 1:17

e Eze 29:5

f Ps 63:10
Ps 79:2
Eze 29:5
Eze 39:17

g Eze 31:12

h Obj 14:20

i Iz 13:10
Jl 2:31
Am 8:9
Mt 24:29
Obj 6:12

szpalta 2

a Eze 29:12
Eze 30:26

b Eze 27:35

c Pwt 32:41

d Wj 15:14

e Jer 43:10
Jer 46:26
Eze 30:24

f Eze 30:11
Hab 1:6

g Eze 29:19

h Eze 29:8
Eze 30:12

i Eze 29:11

j Ps 107:34
Eze 29:12

k Wj 7:5
Wj 14:4
Ps 9:16
Eze 30:26

l 2Sm 1:17
2Kn 35:25

m Jer 1:10

między narody do krajów, których nie poznałeś.^a **10** I sprawię, że z twego powodu będą przejęte grozą liczne ludy,^b a ich królowie będą z twego powodu dygotać ze strachu, gdy przed ich obliczem będę wymachiwał swym mieczem,^c i co chwila drzeć będą, każdy o własną duszę, w dniu twego upadku”.^d

11 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Przyjdzie na ciebie miecz króla Babilonu.^e **12** Sprawię, że twoja rzesza padnie od mieczy mocarzy, tyranizujących narody, ich wszystkich;^f i oni złupią pychę Egiptu, a cała jego rzesza zostanie unicestwiona.^g **13** I zgładzę wszystkie jego zwierzęta domowe znad wielu wód,^h i już ich nie zmąci stopa ziemskiego człowiekaⁱ ani ich nie zmąca kopyta zwierzęcia domowego”.

14 „W owym czasie sprawię, że ich wody się oczyszczą i że ich rzeki popłyną jak oliwa^j – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

15 „Gdy uczynię ziemię egipską bezludnym pustkowiem, a kraj opustoszeje z tego, co go napelnia;^k gdy pobiję w nim wszystkich mieszkańców – wtedy będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa.^k

16 „Jest to pieśń żałobna, a ludzie ją zaśpiewają. Będą ją śpiewać córki narodów; śpiewać ją będą nad Egiptem i nad całą jego rzeszą^l – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

17 A w dwunastym roku, w piętnastym dniu miesiąca, doszło do mnie jeszcze słowo Jehowy, mówiące: **18** „Synu człowieczy, lamentuj nad rzeszą Egiptu i ją strąć^m – jego oraz

córki znamienitych narodów – do krainy, która jest głęboko,^a ze zstępującymi do dołu.^b

19 „Od kogo jesteś milszy?^c Zstąp i legnij z nieobrzezanymi!”^d

20 „Padną pośród pobitych mieczem.^e Dano go pod miecz. Odciągnijcie go i wszystkie jego rzesze.

21 „Najprzedniejsi z mocarzy przemówią spośród Szeolu do niego i jego wspomoczeni.^f Zstąpią;^g legną jak nieobrzezani, pobici mieczem. **22** Jest tam Asyria i cały jej zbór.^h Jego grobowce są wokół niego. Wszyscy oni są zabici – ci, którzy padają od miecza.ⁱ **23** Bo jej grobowce są położone w najskrytszych częściach dołu,^j a jej zbór jest wokół jej grobu; wszyscy oni są zabici, padają od miecza, gdyż siali postrach w krainie żyjących.

24 „Tam jest Elam^k oraz cała jego rzesza wokół jego grobu; wszyscy zabici, padający od miecza, którzy zstąpili nie obrzezani do krainy leżącej głęboko, ci, którzy siali postrach w krainie żyjących; i poniosą swe upokorzenie ze zstępującymi do dołu.^l

25 Między zabitymi postawiono mu łożem^m pośród całej jego rzeszy. Jego grobowce są wokół niego. Wszyscy oni są nie obrzezani, zabici mieczem,ⁿ gdyż ich postrach szerzył się w krainie żyjących; i poniosą swe upokorzenie ze zstępującymi do dołu. Złożono go wśród zabitych.

26 „Jest tam Meszech^o i Tubal^p oraz cała jego rzesza. Jego grobowce są wokół niego. Wszyscy są nie obrzezani, przebici mieczem, gdyż siali postrach w krainie żyjących. **27** I czy nie legną z mocarzami,^q poległymi spośród nieobrzezanych, któ-

ROZDZ. 32

a Ps 63:9

Eze 31:14

b Ps 30:9

c Eze 31:2

d Eze 28:10

e Eze 29:8

f Iz 14:9

g Ps 9:17

Ps 55:15

h Lb 24:24

i Iz 37:36

Za 10:11

j Iz 14:15

k Rdz 10:22

Jer 49:34

l Eze 32:29

m Hi 17:13

n 2Sm 1:19

o Rdz 10:2

Eze 27:13

Eze 38:2

p 1Kn 1:5

Eze 39:1

q Hi 3:14

Iz 14:18

szpalta 2

a Ps 92:9

Jn 8:24

b Eze 32:23

c Rdz 25:30

Rdz 36:1

Iz 34:5

Eze 25:12

Am 1:11

Abd 1

Mal 1:4

d Jer 25:31

e Jer 9:26

f Rdz 10:15

Eze 28:21

g Eze 32:24

h Eze 31:16

i Eze 32:27

ROZDZ. 33

j Eze 3:11

k Kpl 26:25

Jer 25:31

Eze 6:3

Eze 14:17

Eze 21:9

l 2Sm 18:24

2Kl 9:17

Iz 21:8

Jer 51:12

Oz 9:8

rzy zstąpili do Szeolu ze swym orężem wojennym? I położą im pod głowy ich miecze, a na ich kościach będą ich przewinienia,^a gdyż mocarze byli postrachem w krainie żyjących.^b **28** A ty będziesz złamany pośród nieobrzezanych i legniesz z zabitymi mieczem.

29 „Jest tam Edom,^c jego królowie i wszyscy jego naczelnicy, którzy w swej potędze zostali położeni z zabitymi mieczem;^d legną oni z nieobrzezanymi^e oraz z tymi, którzy zstępują do dołu.

30 „Są tam książęta północy, oni wszyscy, i wszyscy Sydończy,^f którzy zawstydzeni zstąpili z zabitymi – w swej grozie z powodu swej potęgi. I legną nie obrzezani wraz z zabitymi mieczem, i będą znosić swe upokorzenie z tymi, którzy zstępują do dołu.^g

31 „Tych zobaczy faraon i dozna pocieszenia po całej swej rzeszy.^h Faraon oraz całe jego wojsko będą zabici mieczemⁱ – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

32 „Bo siał postrach w krainie żyjących^j i zostanie złożony pośród nieobrzezanych, razem z zabitymi mieczem, faraon oraz cała jego rzesza^k – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.”

33 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, przemów do synów twego ludu^l i powiedz im:

„Jeżeli na jakąś krainę sprządzam miecz,^k a lud tej ziemi – wszyscy bez wyjątku – bierze jakiegoś męża i ustanawia go swoim strażnikiem,^l **3** on zaś widzi miecz przychodzący

na kraj i dmie w róg, i ostrze-
ga lud.^a **4** a słyszący słyszy
dźwięk rogu, lecz wcale nie zwa-
ża na przestrożę,^b i przychodzi
miecz, i zabiera go, to krew jego
spadnie na jego głowę.^c **5** Sły-
szał dźwięk rogu, lecz nie zważał
na przestrożę. Jego krew spad-
nie na niego samego. A gdyby
usłuchał przestrogi, dusza jego
by ocalała.^d

6 „Jeżeli jednak strażnik wi-
dzi, że nadchodzi miecz, a nie
dmie w róg^e i lud nie otrzymuje
przestrogi, i miecz nadchodzi,
i zabiera im duszę, to zostanie
ona zabrana za swoje przewinie-
nie,^f lecz jej krwi będę się do-
magał z ręki strażnika’.^g

7 „Ciebie zaś, synu człowie-
czy, uczynilem strażnikiem dla
domu Izraela,^h słuchaj więc sło-
wa z moich ust i przekaz im prze-
strożę ode mnie.ⁱ **8** Gdy mówię
niegodziwemu: „Niegodziwcze, na
pewno umrzesz’^j, a ty nie prze-
mówisz, by ostrzec niegodziwego
przed jego drogą,^k to on jako nie-
godziwiec umrze w swoim prze-
winienu,^l lecz jego krwi będę się
domagał z twojej ręki. **9** Jeśli
jednak ty ostrzegasz niegodziwe-
go przed jego drogą, żeby z niej
zawrócił, a on nie zawraca ze
swej drogi, to umrze w swoim
przewinienu,^m ty wszakże ura-
tujesz swą duszę.”

10 „Synu człowieczy, powiedz
domowi Izraela: „Tak rzekliś-
cie: „Skoro cięża na nas na-
sze bunty oraz nasze grzechy
i my w nich gnijemy,^o jak-
że pozostaniemy przy życiu?”^p

11 Powiedz im: „Jako żyję –
brzmi wypowiedź Wszechwład-
nego Pana, Jehowy – nie mam
upodobania w śmierci niegodzi-
wego,^q lecz w tym, by niegodziwy
zawrócił’ ze swej drogi i pozostał
przy życiu.^s Zawróćcie, zawróć-

ROZDZ. 33

a Neh 4:18
Iz 58:1
Jer 4:5
Oz 8:1

b 2Kń 25:16
Prz 29:1
Jer 6:17
Za 1:4

c Kpl 20:9
1Kl 2:37
Eze 3:19
Dz 18:6
Dz 20:26

d 2Kl 6:10
Heb 11:7

e Iz 56:10

f Eze 18:24
g Rdz 42:22
Eze 3:18

h Iz 62:6
Eze 3:17

i 2Kń 19:10
Jer 1:17

j Iz 3:11
Eze 18:4

k Prz 24:12
Eze 13:9

l Lb 27:3
Prz 11:21
Kzn 8:13

m Prz 15:10

n Eze 3:19
Dz 18:6

o Kpl 26:39
Iz 64:6
Eze 24:23

p Eze 37:11

q 2Sm 14:14
Eze 18:23
Łk 15:10
1Tm 2:4

r Iz 31:6

s Ps 130:7

szpalta 2

a Prz 1:23
Iz 55:7
Jer 3:22
Jer 25:5
Eze 14:6
Oz 14:1
Dz 3:19

b Eze 18:31
2Pt 3:9

c Eze 3:20
Eze 18:24

d 1Kl 8:48
2Kń 7:14
Eze 18:21

e Eze 18:26
f Eze 3:20
Eze 18:24
2Pt 2:20

g Jer 18:10
Eze 18:4

h Iz 3:11
Eze 3:18
Łk 13:3

i Prz 28:13
Iz 55:7
Dz 3:19

j Eze 18:21
Mi 6:8

k Wj 22:26
Eze 18:7

cie ze swych złych dróg,^a bo po
coż mielibyście umrzeć, domu
Izraela?”^b

12 „Ty zaś, synu człowieczy,
powiedz synom twego ludu: „Pra-
wość prawego nie uratuje go
w dniu jego buntu.^c A niegodzi-
wość niegodziwego nie doprowa-
dzi go do potknięcia w dniu,
w którym on zawróci od swej
niegodziwości.^d Ani nikt odzna-
czający się prawością nie zdo-
ła dzięki niej pozostać przy ży-
ciu w dniu, w którym zgrzeszy.^e

13 Gdy powiem prawemu: „Na
pewno będziesz żył”, a on będzie
ufał swej prawości i czynił nie-
sprawiedliwość,^f to nie będą pa-
mietane wszystkie jego prawe
uczynki, lecz za swą niespra-
wiedliwość, której się dopuścił
– za to umrze.^g

14 „A gdy powiem niegodzi-
wemu: „Na pewno umrzesz”,^h a
on zawraca od swego grzechuⁱ i
przestrzega sprawiedliwości o-
raz prawości.^j **15** i ów niego-
dziwy zwraca zastaw,^k spłaca to,
co zrabował,^l oraz chodzi we-
dług ustaw zapewniających ży-
cie, nie dopuszczając się nie-
sprawiedliwości,^m to na pewno
pozostanie przy życiu.ⁿ Nie um-
rze. **16** Żaden grzech, któ-
rym on zgrzeszył, nie będzie mu
pamiętany.^o Przestrzegał spra-
wiedliwości oraz prawości. Na
pewno pozostanie przy życiu.^p

17 „A synowie twego ludu po-
wiedzieli: „Droga Jehowy nie jest
słuszną’,^q lecz to ich droga nie
jest słuszną.

18 „Gdy prawy zawraca od
swej prawości i popełnia nie-
sprawiedliwość, za to też u-
mrze.^r **19** A gdy niegodziwy
zawraca od swej niegodziwości

l Kpl 6:2; Eze 22:29; m Kpl 18:5; Kpl 19:15; n Eze 18:27; o Iz 1:18; p Eze 20:11; q Hi 34:10; Hi 40:8; Ps 92:15; Rz 3:4; r Heb 10:38; 2Pt 2:20.

oraz przestrzega sprawiedliwości i prawości, właśnie dzięki nim będzie żył.^a

20 „A wyście rzekli: ‚Droga Jehowy nie jest słuszną.’^b Każdego z was, domu Izraela, będę sądził według jego dróg.”^c

21 W końcu, w dwunastym roku, w miesiącu dziesiątym, piątego dnia miesiąca naszego wygnania, przybył do mnie uciekinier z Jerozolimy,^d mówiąc: „Miasto zostało zdobyte!”^e

22 A wieczorem przed przybyciem tego uciekiniera spoczęła na mnie ręka Jehowy^f i On otworzył mi usta, zanim tamten raniem przybył do mnie, i moje usta zostały otwarte, i już nie byłem niemy.^g

23 I zaczęło dochodzić do mnie słowo Jehowy, mówiące:

24 „Synu człowieczy, mieszkańcy tych spustoszonych miejsc^h mówią o ziemi izraelskiej: ‚Abraham był tylko jeden, a jednak wziął ten kraj w posiadanie.’ⁱ A nas jest wielu; nam dano ten kraj w posiadanie.”^j

25 „Dlatego powiedz im: ‚Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: ‚Jadacie z krwią’^k i wznosisie oczy ku swym gnojowym bożkom,^l i wylewacie krew.”^m Czyżbyście więc mieli dalej posiadać ten kraj?”ⁿ **26** Polegałicie na swoim mieczu.^o Dopuszczaliście się obrzydliwości^p i każdy z was kalał żonę swego towarzysza.^q Czyżbyście więc mieli dalej posiadać ten kraj?”^r

27 „Powiedz im tak: ‚Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: ‚Jako żyję, ci, którzy są na spustoszonych miejscach, na pewno padną od miecza;’^s tego zaś, który jest na powierzchni pola, dam dzikiemu zwierzowi na żer;’^t a ci, którzy są na umoc-

ROZDZ. 33

a Eze 18:27

b Prz 19:3

lz 55:8

lz 55:9

Eze 18:25

Eze 18:29

c Rdz 18:25

Ps 62:12

Prz 24:12

Rz 2:6

d Eze 24:26

e 2Kl 25:4

2Kn 36:17

Jer 39:2

f Eze 3:22

g Eze 3:26

h Jer 39:10

Eze 36:4

i Rdz 12:7

lz 51:2

Dz 7:5

j Mi 3:11

Mt 3:9

Jn 8:39

k Rdz 9:4

Kpl 17:12

Pwt 12:16

1Sm 14:32

Dz 15:29

l Eze 18:6

m Eze 22:6

n Jer 7:10

Jer 44:22

o Mi 2:1

p Jer 17:5

Sof 3:3

q Jer 5:8

Heb 13:4

r Pwt 4:26

Joz 23:15

s Jer 15:2

Jer 42:22

Eze 5:12

t Eze 39:4

Obj 19:18

szpalta 2

a Sdz 6:2

1Sm 13:6

b 2Kn 36:21

lz 6:11

Jer 9:11

Jer 44:2

Eze 36:34

Mt 7:13

c Eze 24:21

d Eze 6:3

e Ps 9:16

Jer 9:11

Jer 25:11

Jer 32:43

f 2Kl 17:9

2Kn 36:14

g Jer 11:19

Jer 18:18

h Mt 15:8

i Eze 8:1

Eze 20:1

nionych miejscach oraz w jaskiniach,^a umrą od zarazy. **28** I uczynię kraj bezludnym pustkowiem,^b miejscem spustoszonego, a pycha jego siły ustanie^c i góry Izraela zostaną spustoszone,^d i nikt nie będzie tamtędy przechodził. **29** I będę musiełi poznać, że ja jestem Jehowa, gdy uczynię kraj bezludnym pustkowiem,^e miejscem spustoszonego, z powodu wszystkich obrzydliwości, które popełnili.”^f

30 „A co się tyczy ciebie, synu człowieczy, synowie twego ludu rozmawiają ze sobą o tobie przy murach i w wejściach do domów^g i jeden rozmawiał z drugim, każdy ze swym bratem, powiadając: ‚Przyjdźcie, proszę, i posłuchajcie, co to za słowo wychodzi od Jehowy’.”^h **31** I przyjdą do ciebie, jak przychodzi lud, i usiądą przed tobą jako mój lud;ⁱ i usłyszą twoje słowa, lecz nie będą ich wykonywać,^j bo swymi ustami wyrażają zmysłowe żądze, a ich serce idzie za niesprawiedliwym zyskiem.^k **32** I oto jesteś dla nich niczym pieśń o zmysłowej miłości, niczym ktoś, kto ma ładny głos i dobrze gra na instrumencie strunowym.^l I usłyszysz twoje słowa, lecz nikt ich nie będzie wykonywał.^m **33** A gdy się to spełni—oto musi się spełnićⁿ—wtedy też poznają, że pośród nich był prorok.”^o

34 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy, prorokuj przeciwko pasterzom Izraela. Prorokuj i powiedz im, tym pasterzom: ‚Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: ‚Biada pasterzom

j Iz 29:13; Jer 6:16; Jer 44:17; Mt 7:21; Lk 6:49;
k Mt 6:24; 1 Mk 6:20; m Jak 1:22; n Joz 23:14; lz
55:11; o 2Kl 5:8; Eze 2:5.

Izraela,^a którzy się stali pasterzami samych siebie!^b Czyż pasterze nie powinni paść trzody?^c

3 Jadacie tłuszc^d i przyodziewacie się wełną. Zarzynacie tłuste^e zwierzę.^f Trzody nie pasiecie.

4 Chorych nie wzmocniliście, a niedomagającej nie uzdrowiliście i zranionej nie opatrzyliście, a tej, która się odłączyła, nie przyprowadziliście z powrotem i zagubionej nie postaraliście się odnaleźć,^h lecz srogo utrzymywaliście je w podporządkowaniu, i to po tyrańsku.ⁱ

5 One zaś stopniowo się rozproszyły, ponieważ nie było pasterza,^j tak iż stały się żerem wszelkiego dzikiego zwierza polnego, i dalej się rozpraszały.^k **6** Moje owce błękały się po wszystkich górach i na każdym wysokim wzgórzu,^l i moje owce^m rozproszyły się po całej powierzchni ziemi, a nikt nie szukał i nikt nie starał się odnaleźć.

7 „Dlatego, pasterze, słuchajcie słowa Jehowy: **8** „Jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – zaiste, ponieważ moje owce stały się przedmiotem grabieży i moje owce były żerem dla każdego dzikiego zwierzęcia polnego, gdyż nie było pasterza, a moi pasterze nie szukali moich owiec, lecz pasterze paśli samych siebie,ⁿ a nie paśli moich owiec”, **9** toteż, pasterze, słuchajcie słowa Jehowy. **10** Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko pasterzom^o i zażadam moich owiec z ich ręki, i sprawię, że przestaną paść moje owce,^p i pasterze już dłużej nie będą paść samych siebie;^q a ja wyratuję moje owce z ich ust i już nie będą ich pokarmem”.”^r

11 „Bo tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jes-

ROZDZ. 34

a Jer 23:1
Mi 3:1
Mi 3:11
Sof 3:3
Za 11:17
Mt 23:13

b Judy 12

c Iz 40:11
Jn 21:15

d Iz 56:11

e Eze 34:20

f 2Kl 21:16
Jer 22:17
Mi 3:3
Za 11:5

g Za 11:16
Mt 9:36

h Mt 10:6
Łk 15:4

i Jer 22:13

j 1Kl 22:17
Jer 23:2
Jer 50:6
Mt 9:36
Mk 6:34

k Iz 56:9
Jer 23:1

l Eze 7:16

m Ps 23:1

n Judy 12

o Eze 13:8
Za 10:3

p Jer 52:24
Jer 52:27

q 1Sm 2:29

r Ps 72:12

szpalta 2

a Ps 80:1
Iz 56:8

b 1Sm 17:35

c Iz 40:11

d Eze 30:3
Jl 2:2
Sof 1:15

e 1Pt 2:25

f Ps 106:47
Iz 65:9

g Jer 23:3
Jer 30:3

h Eze 11:17
Eze 28:25

i Am 9:14

j Mt 7:14

k Ps 23:2
Iz 25:6

l Jer 31:12

m Jer 33:12

n Ps 23:1
Jer 3:15

o Sof 3:13

p Mi 4:6
Mt 15:24
Łk 15:4

q Pwt 32:15
Iz 10:16
Am 4:1

tem, ja sam, i będę szukał moich owiec, i będę się o nie troszczył.^a

12 Jak się troszczy ktoś, kto pasie swe stado^b w dniu, w którym przychodzi, żeby być pośród swych rozproszonych owiec,^c tak też ja będę się troszczył o swoje owce; i wyzwolę je ze wszystkich miejsc, po których się rozproszyły w dzień obłoków oraz gęstego mroku.^d **13** I wyprowadzę^e je z ludów oraz pozbięram je z krajów, i sprowadzę je na ich ziemię.^f i będę je pał na górach Izraela, przy łożyskach strumieni i koło wszystkich miejsc zamieszkania w kraju.^g **14** Na dobrym pastwisku będę je pał i na wysokich górach Izraela będzie miejsce ich przebywania.^h Tam będą leżeć w dobrym miejscu pobytuⁱ i na tłustym pastwisku paść się będą na górach Izraela”.

15 „„Ja sam będę pał moje owce^j i ja sam dam im się położyć”^k – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy. **16** „Zagubionej będę szukał,^l tę zaś, która się odłączyła, sprowadzę z powrotem, i mającą złamanie opatrzę, a niedomagającą wzmocnię, lecz tłustą^m i silną unicestwię. Będę ją pał sądem”.”ⁿ

17 „A co do was, moje owce, tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto sprawuję sąd między owcą a owcą, między baranami a kozłami.^o **18** Czy to dla was taki drobiazg, że się pasiecie na najlepszym pastwisku,^p lecz resztę swoich pastwisk mielibyście stratać nogami, i że pijecie czyste wody, lecz pozostałe mielibyście macić swymi nogami? **19** A moje owce

n Iz 49:26; Jer 9:15; **o** Iz 34:6; Jer 51:40; Za 10:3; Mt 25:33; **p** Mt 2:2.

miałyby się paść na pastwisku stratosowanym waszymi nogami i miałyby pić wodę zmacaną waszymi nogami?"

20 „Dlatego tak do nich rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem, ja sam, i rozszadzę między owcą tłustą a owcą chudą, **21** gdyż popychaliście bokiem i ramieniem, a swymi rogami odsuwaliście wszystkie chore, aż je rozproszyliście na zewnątrz.^a **22** Ja zaś wybawię swe owce i już nie będą przedmiotem grabieży,^b i będę sądził między owcą a owcą. **23** I wzbudzę nad nimi jednego pasterza,^c a on paść je będzie – mego sługę Dawida.^d On będzie je pasł i on zostanie ich pasterzem.^e **24** I ja, Jehowa, będę ich Bogiem,^f a mój sługa Dawid – naczelnikiem pośród nich.^g Ja, Jehowa, rzekłem.

25 „I zawrę z nimi przymierze pokoju,^h sprawię też, że znikną z kraju bestie wyrządzające szkodę,ⁱ i będą bezpiecznie mieszkać na pustkowiu i spać w lasach.^j **26** I uczynię ich oraz okolice mego wzgórza błogosławieństwem,^k i spowoduję, że ulewny deszcz będzie padać w swoim czasie. Będą padały ulewne deszcze błogosławieństwa.^l **27** I drzewo polne na pewno wyda swój owoc,^m a kraj wyda swój plonⁿ – i będą w swoim kraju bezpieczni.^o I będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy połamię drąжки ich jarzma^p i wyzwolę ich z ręki tych, którzy wykorzystywali ich jako niewolników.^q **28** I już nie będą dla narodów przedmiotem grabieży;^r i nie będzie ich już pożerać dziki zwierzę, i będą mieszkać bezpiecznie, a nikt nie będzie ich przyprawiał o drżenie.^s

ROZDZ. 34

- a Za 11:5
Za 11:16
Łk 13:14
- b Ps 72:12
Iz 40:11
Jer 23:3
Za 11:7
- c Kzn 12:11
Jer 23:4
Jn 10:11
Heb 13:20
1Pt 5:4
Obj 7:17
- d Iz 11:1
Iz 55:3
Jer 30:9
- e Eze 37:24
Oz 3:5
- f Rdz 17:7
Wj 29:45
Jer 31:1
Za 13:9
- g Ps 2:6
Iz 9:6
Jer 23:5
Mi 5:2
Łk 1:32
Dz 5:31
- h Iz 55:3
Eze 37:26
- i Kpl 26:6
Iz 11:6
Iz 35:9
Iz 65:25
Oz 2:18
- j Ps 4:8
Jer 23:6
Jer 33:16
- k Iz 56:7
Eze 20:40
Mi 4:1
- l Rdz 12:2
Kpl 26:4
Pwt 28:12
Ps 68:9
Prz 10:22
Za 8:13
Mal 3:10
- m Kpl 26:4
Iz 35:2
Iz 55:12
- n Ps 85:12
Eze 36:30
- o Kpl 25:18
- p Kpl 26:13
Jer 2:20
Eze 30:18
- q Jer 25:14
- r Jer 30:10
Eze 36:4
- s Jer 46:27

szpalta 2

- a Ps 72:7
Iz 11:1
- b Eze 36:29
- c Eze 36:15
- d Ps 46:7
Eze 37:27
- e Rz 9:25
- f Ps 78:52
Ps 100:3
Iz 40:11
1Pt 5:2

29 „I dla imienia^a wzbudzę im zasadzenie, i już nie będzie ich w tym kraju zabierać kłęska głodu,^b i nie będą już znosić upokorzenia od narodów.^c

30 „I będą musieli poznać, że ja, Jehowa, ich Bóg, jestem z nimi^d i że oni są moim ludem, domem Izraela^e – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.^e

31 „A wy, moje owce,^f owce mego pastwiska, jesteście ziemskimi ludźmi. Ja jestem waszym Bogiem^g – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

35 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące:

2 „Synu człowieczy, zwróć swe oblicze^g przeciwko górzystemu regionowi Seir^h i prorokuj przeciw niemu.ⁱ **3** I powiedz mu: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciw tobie, górzysty regionie Seir,^j i wyciągnę rękę przeciwko tobie,^k i uczynię cię bezludnym pustkowiem, miejscem spustoszonego.”

4 Twoje miasta obrócę w miejsce spustoszone, a ty staniesz się bezludnym pustkowiem;^m i będziesz musiał poznać, że ja jestem Jehowa,ⁿ **5** bo żywiłeś nieprzyjaźń trwającą przez czas niezmierny^o i wydawałeś synów Izraela pod moc miecza^p w czasie ich kłeski,^q w czasie ich ostatecznego przewinienia”.^r

6 „Dlatego jako żyję – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – ponieważ przygotowywałem cię na krew, krew też będzie cię ściagać.^s Właśnie krwi nienawidziłeś i krew będzie cię

ROZDZ. 35 g Eze 6:2; h Rdz 32:3; Pwt 2:5; Eze 25:8; i Jer 49:8; Lam 4:22; Eze 36:5; Am 1:11; Abd 1; Abd 10; J Eze 25:12; k Jer 6:12; l Eze 25:13; m J 3:19; Mal 1:3; n Ps 91:6; o Rdz 27:41; p Am 1:11; q Abd 10; r Ps 137:7; s Ps 109:16; Abd 15; Rz 2:6; Gal 6:7.

ścigać.^a **7** I uczynię górzysty region Seir bezludnym pustkowiem, miejscem spustoszonego,^b i zgładzę stamtąd tego, kto będzie przechodził, i tego, kto będzie wracał.^c **8** I jego góry zapelnę jego zabitymi, a na twoich wzgórzach i w twoich dolinach oraz we wszystkich twych łóżyskach strumieni będą padać zabici mieczem.^d **9** Uczynię z ciebie bezludne pustkowie po czas niezmierny, a twoje miasta nie będą zamieszkane;^e i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa.^f

10 „Ponieważ mówiłeś: „Te dwa narody i te dwa kraje staną się moje i weźmiemy w posiadanie każdy kraj”,^g chociaż tam właśnie był Jehowa,^h **11** „dlatego jako żyje – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – ja też będę działał stosownie do twego gniewu i stosownie do twej zazdrości, którym dałeś wyraz w swych uczuciach nienawiści wobec nich;ⁱ i dam się poznać wśród nich, gdy będę cię sądził.”^j **12** I będziesz musiał poznać, że ja, Jehowa, usłyszałem wszystkie twoje lekceważące rzeczy, które wypowiedziałeś o górach Izraela,^k mówiąc: „Zostały spustoszone. Zostały nam dane na żer”.^l **13** I wciąż występowaliście wyniosłe swymi ustami przeciwko mnie,^m i namnożyliście swych słów przeciwko mnie.ⁿ Ja je usłyszałem.”^o

14 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Właśnie wtedy, gdy będzie się radować cała ziemia, uczynię z ciebie bezludne pustkowie. **15** Jak ty się radowałeś nad dziedzictwem domu Izraela, że zostało spustoszone, tak też ja postąpię z tobą.”^p Staniesz się bezludnym pust-

ROZDZ. 35

- a Ps 109:17 Eze 25:14
- b Eze 25:13
- c Sdz 5:6 Eze 29:11
- d Iz 34:2 Jer 25:33
- e Jer 49:17 Jer 49:18 Eze 25:13 Mal 1:4
- f Ps 9:16
- g Ps 83:4 Eze 36:5 Abd 13
- h Ps 48:1 Eze 48:35 Sof 3:15
- i Kpl 19:17 Ps 37:7 Am 1:11 Mt 7:2 1Jn 3:15
- j Prz 11:21 Iz 26:9
- k Ps 94:9
- l Ps 83:12 Eze 36:2
- m 1Sm 2:3 2Kn 32:15 Dn 11:36 Obj 13:6
- n Abd 3
- o 2Kl 19:28 Jer 29:23
- p Prz 17:5 Lam 4:21 Abd 12 Abd 15

szpalta 2

- a Iz 34:5 Eze 25:13 Eze 36:5
- b Ps 9:16

ROZDZ. 36

- c Eze 6:2
- d Eze 25:3
- e Pwt 32:13 Ps 78:69 Iz 58:14
- f Jer 49:1 Eze 35:10
- g Kpl 26:43
- h Am 8:4
- i Eze 25:4
- j Pwt 28:37 Ps 44:13 Jer 18:16 Lam 2:15 Dn 9:16
- k 1Kl 9:7
- l Iz 44:23 Iz 49:13 Eze 6:2
- m Jer 25:9
- n Ps 79:4 Eze 34:28
- o Pwt 4:24 Iz 66:15 Eze 38:19 Sof 3:8

kowiem, górzysty regionie Seir, cały Edomie – ty cały;^a i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa.”^b

36 „A ty, synu człowieczy, prorokuj o górach Izraela i powiedz: „Góry Izraela,^c słuchajcie słowa Jehowy. **2** Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ nieprzyjacieli powiedział przeciwko wam:^d „Ha! Te wyżyny z dawnych czasów” – stało się to naszą własnością!”^e”^f

3 „Prorokuj więc i powiedz: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Dlatego, właśnie dlatego, że doszło do spustoszenia^g i że ze wszystkich stron was szarpano,^h abyście się stali własnością pozostałych narodów,ⁱ i że obgaduje się was językiem,^j i że wśród ludu panuje zła opinia,^k **4** dlatego wy, góry Izraela,^l posłuchajcie słowa Wszechwładnego Pana, Jehowy! Oto, co Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł do gór i do wzgórz, do łóżysk strumieni oraz do dolin i do opustoszałych miejsc, które zostały spustoszone,^m jak również do opuszczonych miast, które stały się przedmiotem grabieży i szyderstwa dla pozostałych spośród okolicznych narodów;ⁿ **5** dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Doprawdy, w ogniu mej gorliwości będę mówił^o przeciwko pozostałym narodom oraz przeciwko całemu Edomowi,^p tym, którzy mój kraj dali sobie na własność z radością całego serca,^q z pogardą w duszy,^r ze względu na jego pastwisko i dla grabieży”^s”^t

p Za 1:15; q Ps 83:4; Eze 35:10; r Prz 17:5; Abd 12; s Eze 25:12; Am 1:11.

6 „Dlatego prorokuj o ziemi izraelskiej i powiedz do gór oraz do wzgórz, do łożysk strumieni i dolin: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto ja mówić będę w swojej gorliwości i w swej złości, gdyż znosiście upokorzenie od narodów”^a.

7 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Podniosłem rękę w przysiędze^b, że narody, które macie wokół siebie, same też zniosą swoje upokorzenie.^c **8** A wy, góry Izraela, wypuście swoje konary i wydacie swój plon dla mego ludu izraelskiego,^d gdyż bliskie jest jego przybycie.^e **9** Bo oto jestem wam przychylny i zwrócę się ku wam,^f i będziecie uprawiane i obsiewane ziarnem.^g **10** I rozmnożę na was ludzi, cały dom Izraela, wszystek,^h i miasta na pewno będą zamieszkane,ⁱ a spustoszone miejsca zostaną odbudowane.^j **11** Zaiscie, rozmnożę na was ludzi i zwierzęta,^k i rozmnożą się, i staną się płodni, i sprawię, że będziecie zamieszkane jak poprzednio,^l i będę wyświadczał więcej dobra niż w waszym początkowym okresie;^m i będziecie musiały poznać, że ja jestem Jehowa.ⁿ **12** I sprawię, że będą po was chodzić ludzie, mój lud izraelski, i wezmą was w posiadanie,^o i staniecie się ich dziedziczną własnością,^p i już więcej nie będziecie ich pozbawiać^q dzieci”.

13 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Ponieważ są tacy, którzy wam powiadają: „Jesteś pożeraczem ludzi i stałeś się krajem, który swe narody pozbawia dzieci”^r, **14** „dlatego już nie będziesz pożerać ludzi^s i nie będziesz już swych narodów pozbawiać dzieci”^t — brzmi wy-

ROZDZ. 36

- a Ps 74:10
Ps 123:4
Eze 34:29
- b Pwt 32:40
Eze 20:5
Eze 20:15
- c Jer 25:9
Jer 49:17
Am 1:11
- d Ps 98:8
Iz 44:23
Iz 51:3
Iz 60:5
Eze 36:30
- e Iz 2:3
- f Sof 3:9
- g Ag 2:19
- h Jer 30:19
- i Za 8:4
- j Iz 51:3
Iz 58:12
Iz 61:4
Am 9:14
- k Jer 31:27
Jer 33:12
- l Jer 30:18
- m Iz 54:7
Eze 37:6
Ag 2:9
- n Oz 2:20
Jl 3:17
- o Jer 32:44
Abd 17
- p Iz 60:21
- q Iz 65:23
Jer 15:7
- r Jer 15:7
- s Prz 30:14
- t Jer 32:35

szpalta 2

- a Iz 54:4
Iz 60:14
Eze 34:29
Mi 7:8
Sof 3:19
- b Ps 89:50
Eze 36:20
Eze 36:21
Sof 2:8
- c Kpl 18:25
Ps 106:38
Iz 24:5
Jer 2:7
Jer 3:1
Jer 16:18
- d Kpl 12:2
Iz 64:6
- e 2Kn 34:21
Iz 42:25
- f Eze 23:37
- g Kpl 26:38
Pwt 28:64
Eze 22:15
- h Eze 7:3
Eze 18:30
Eze 39:24
- i Iz 52:5
Rz 2:24
- j Lb 14:16
Joz 7:9

powiedz Wszechwładnego Pana, Jehowy. **15** „I sprawię, że już nie będzie słyszana o tobie żadna upokarzająca mowa narodów^a i już nie będziesz znosić zniewagi ze strony ludów,^b i już nie będziesz doprowadzać swych narodów do potknięcia^c — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

16 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **17** „Synu człowieczy, dom Izraela mieszkał na swej ziemi i oni ją zanieczyszczali swą drogą oraz swymi postępkami.^c Ich droga stała się przede mną jakby nieczystością menstruacyjną.^d **18** I zacząłem na nich wylewać swą złość z powodu krwi przelanej w kraju,^e który zanieczyścili swymi gnojowymi bożkami.^f **19** I rozpraszałem ich wśród narodów, tak iż zostali rozrzućeni po krajach.^g Osądziłem ich według ich drogi i według ich postępków.^h **20** Przyszli więc do narodów, do których przyszli, i zaczęto bezcześcić moje święte imię,ⁱ mówiąc o nich: „Ci są ludem Jehowy, a wyszli z jego ziemi”^j. **21** I okaze współczucie dla mego świętego imienia, które dom Izraela zbezcześcił między narodami, do których przyszli”^k.

22 „Dlatego powiedz domowi Izraela: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Nie ze względu na was to czynię, domu Izraela, lecz dla mojego świętego imienia, które zbezcześciście wśród narodów, do których przyszlście”^l. **23** „I uświęcę swoje wielkie imię,^m które było bezczeszczone wśród narodów i które wy zbezcześciście pośród nich; i narody będą musiały poznać, że ja jestem Jehowaⁿ —

k Wj 20:7; Ps 74:18; Iz 48:9; Iz 52:5; Eze 20:9; 1 Ps 106:8; m Ps 46:10; Iz 5:16; Eze 20:41; n Ps 102:15.

brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – gdy na ich oczach uświęcę się pośród was.^a

24 I wezmę was spośród narodów, i pozbieram was ze wszystkich krajów, i wprowadzę was na waszą ziemię.^b **25** I pokropię was czystą wodą, i staniecie się czysti;^c oczyszczę was od wszystkich waszych nieczystości^d oraz od wszystkich waszych gnojowych bożków.^e **26** I dam wam nowe serce,^f i umieszcę w was nowego ducha,^g i usunę z waszego ciała serce kamienne, a dam wam serce cielesne.^h **27** I włożę w was swego ducha,ⁱ i będę działał, tak iż będziecie postępować według moich przepisów^j i przestrzegać moich sądowniczych rozstrzygnięć, i rzeczywiście je wykonywać.^k **28** I zamieszkacie w krainie, którą dałem waszym praojcom,^l i będziecie moim ludem, a ja będę waszym Bogiem.^m

29 „I wybawię was od wszelkich waszych nieczystości,ⁿ i zawałam do zboża, i sprawię, że będzie obfitować, i nie ześlę na was klęski głodu.^o **30** I zapewnię obfitość owocu drzewa oraz plonu pola, żeby was już nie spotkała wśród narodów hańba klęski głodu.^p **31** I na pewno wspomniecie swoje złe drogi oraz swe postęпки, które nie były dobre,^q i z pewnością poczujecie wstręt do samych siebie z powodu swych przewinień i z powodu swych obrzydliwości.^r **32** Nie ze względu na was to czynię^s – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – niech to wam będzie wiadome. Zawstyďte się i czujcie się upokorzeni z powodu swych dróg, domu Izraela.^t

33 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „W dniu, w którym

ROZDZ. 36

a Eze 28:22

b Pwt 30:3

Iz 43:5

Jer 23:3

Eze 34:13

Eze 37:21

Oz 1:11

c Lb 19:13

Ps 51:7

Heb 10:22

d Iz 4:4

Jer 33:8

1Ko 6:11

e Eze 6:4

f Pwt 30:6

Jer 32:39

Eze 11:19

g Ps 51:10

h Za 7:12

i Iz 44:3

Jl 2:28

j Jer 31:33

k Eze 11:20

l Eze 28:25

Eze 37:25

m Jer 30:22

Eze 11:20

Eze 37:27

n Mt 1:21

Rz 11:26

o Ps 33:19

Eze 34:29

p Eze 34:27

Eze 36:8

Eze 36:35

q Kpl 26:39

Ezd 9:6

Neh 9:26

Jer 31:18

r Eze 6:9

Eze 20:43

Za 12:10

s Pwt 9:5

Dn 9:19

t Rz 6:21

szpalta 2

a Za 8:8

b Iz 58:12

Jer 33:10

Am 9:14

c 2Kn 36:21

Jer 25:9

d Rdz 2:8

Rdz 13:10

e Iz 51:3

f Eze 17:24

Eze 37:28

g Lb 23:19

Eze 22:14

Eze 28:26

Eze 37:14

h Ps 102:17

Iz 55:6

Jer 29:12

Jer 50:5

Za 13:9

Mt 7:7

i Eze 36:10

j Wj 23:17

2Kn 7:8

was oczyszczę ze wszystkich waszych przewinień, sprawię też, że miasta będą zamieszkane,^a a spustoszone miejsca zostaną odbudowane.^b **34** A ten spustoszony kraj będzie uprawiany, mimo iż przedtem w oczach każdego przechodnia był bezludnym pustkowiem.^c **35** I powiedzą: „Tamten kraj, który był spustoszony, stał się jak ogród Eden,^d a miasta, które były pustkowiem i które zostały spustoszone i zburzone, są obwarowane; stały się zamieszkane”.^e **36** A narody, które pozostaną wokół was, będą musiały poznać, że ja, Jehowa, zbudowałem to, co było zburzone,^f obsadziłem to, co było spustoszone. Ja, Jehowa, powiedziałem i to uczyniłem.^g

37 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Jeszcze o to dam się prosić domowi Izraela, żeby to dla nich uczynić:^h Pomnożę u nich ludzi jak trzodę.ⁱ **38** Jak trzoda świętych, jak trzoda Jerozolimy w jej świątecznych okresach,^j tak miasta, które były pustkowiem, napelnią się trzodą ludzi;^k i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa”.

37 Spoczęła na mnie ręka Jehowy,^l tak iż wyprowadził mnie w duchu Jehowy^m i postawił mnie pośrodku dolinnej równiny, a ta była pełna kości.ⁿ

2 I kazał mi obejść je dookoła, a oto było ich na powierzchni dolinnej równiny bardzo wiele i oto były bardzo suche.^o

3 I przemówił do mnie: „Synu człowieczy, czy te kości mogą ożyć?” Na to rzekłem: „Wszechwładny Panie, Jehowo, ty dobrze

k Jer 30:19; Jer 31:27; **ROZDZ. 37** 1 Eze 1:3;

m Eze 3:14; Obj 21:10; n Obj 11:9; o Eze 37:11.

wiesz”.^a **4** A on jeszcze powiedział do mnie: „Prorokuj nad tymi kośćmi i powiedz do nich: „Suche kości, słuchajcie słowa Jehowy:

5 „Tak Wszechwładny Pan, Jehowa, rzekł do tych kości: „Oto ja wprowadzam w was dech i ożyjecie.”^b **6** I nałożę na was ścięgna, i sprawię, że pojawi się na was ciało, i pokryję was skórą, i wypuszczę w was dech, i z całą pewnością ożyjecie;”^c i będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa”.”.^d

7 I prorokowałem, jak mi nakazano.^e A gdy tylko skończyłem prorokować, dał się słyszeć jakiś odgłos i oto rozległo się grzechotanie, a kości zaczęły się przybliżać, kość do swej kości. **8** I widziałem, a oto pojawiły się na nich ścięgna i ciało, i zaczęły się z wierzchu pokrywać skórą. Lecz nie było w nich tchu.

9 I jeszcze mówił do mnie: „Prorokuj wiatrowi. Prorokuj, synu człowieczy, i powiedz wiatrowi: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Od czterech wiatrów przybądź, wietrze, i powień na tych zabitych, żeby ożyli”.”.^f

10 I prorokowałem tak, jak mi nakazał, a wtedy wstąpił w nich dech i ożyli, i stanęli na nogach^h – wojsko bardzo, bardzo wielkie.

11 I jeszcze rzekł do mnie: „Synu człowieczy, te kości to cały dom Izraela.ⁱ Oto oni mówią: „Nasze kości wyschły, a nasza nadzieja zginęła.” Zostaliśmy oddzieleni – zupełnie sami”. **12** Dlatego prorokuj i powiedz im: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto ja otwieram wasze grobowce^k i wyprowadzę was z waszych grobowców, mój ludu, i wprowadzę was na ziemię izraelską.”^l **13** I będziecie mu-

ROZDZ. 37

a Pwt 32:39

1Sm 2:6

Rz 4:17

2Ks 1:9

b Rdz 2:7

Ps 104:30

Eze 37:14

c Obj 11:11

d JI 2:27

e Eze 37:10

f Obj 11:7

g Ps 104:30

h Obj 11:11

i Eze 36:10

j Ps 141:7

Iz 49:14

k Iz 66:14

Obj 11:11

l Eze 11:17

Eze 20:42

Eze 36:24

Am 9:14

szpalta 2

a Ps 126:2

Eze 37:6

b Iz 32:15

Eze 36:27

Eze 37:5

c Lb 23:19

Eze 36:36

d Lb 17:2

Eze 37:19

e 2Ks 15:9

2Ks 30:11

f 1Kl 12:20

g 1Kl 11:31

h Iz 11:13

Jer 3:18

Jer 50:4

i Eze 12:9

j Jer 50:4

Za 10:6

k Eze 12:3

l Pwt 30:3

Iz 11:12

Jer 16:15

Jer 23:3

Am 9:14

m Jer 3:18

Oz 1:11

n Rdz 49:10

Ps 2:6

Iz 9:6

Jer 23:5

Lk 1:32

o Eze 37:16

Za 10:6

sieli poznać, że ja jestem Jehowa, gdy otworzę wasze grobowce i gdy was wyprowadzę z waszych grobowców, mój ludu”.”.^a

14 „I umieszczę w was swego ducha, i ożyjecie,^b i osiedle was na waszej ziemi; i będziecie musieli poznać, że ja, Jehowa, powiedziałem i to uczynilem” – brzmi wypowiedź Jehowy”.”.^c

15 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **16** „A ty, synu człowieczy, weź sobie laskę^d i napisz na niej: „Dla Judy i dla synów Izraela, jego towarzyszy”.”^e I weź inną laskę, i napisz na niej: „Dla Józefa, laski Efraima,^f i całego domu Izraela, jego towarzyszy”.”^g **17** I zbliż jedną do drugiej, żeby były dla ciebie jedną laską, i one staną się tylko jedną w twojej ręce.^h **18** A gdy synowie twego ludu odezwą się do ciebie: „Czy nie powiesz nam, co to wszystko dla ciebie znaczy?”,ⁱ **19** powiedz im: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto ja biorę laskę Józefa, która jest w ręce Efraima, oraz plemiona Izraela, jego towarzyszy, i umieszczę ich na niej, to znaczy na laskę Judy, i uczynię z nich jedną laskę,^j i staną się jedną w mej ręce”.”. **20** A laski, na których piszesz, miej w swej ręce przed ich oczami.^k

21 „I powiedz im: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto ja biorę synów Izraela spośród narodów, do których poszli, i zbiorę ich zewsząd, i sprowadzę ich na ich ziemię.”^l **22** I uczynię z nich jeden naród w kraju,^m na górach Izraela, i królem dla nich wszystkich będzie jeden król,ⁿ i już nie będą dwoma narodami, nie będą też dłużej podzieleni na dwa królestwa.”^o **23** I już nie będą się

kalać swymi gnojowymi bożkami i swymi obrzydliwościami oraz wszystkimi swymi występkami;^a i wybawię ich ze wszystkich ich miejsc zamieszkania, gdzie zgrzeszyli, i oczyszczę ich,^b i staną się moim ludem, a ja będę ich Bogiem.^c

24 „...A mój sługa Dawid będzie królem nad nimi^d i wszyscy oni będą mieć jednego pasterza,^e i będą chodzić według moich sądowniczych rozstrzygnięć,^f i będą przestrzegać moich ustaw,^g i wprowadzą je w czyn.^h

25 I zamieszkają w kraju, który dałem memu słudze Jakubowi i w którym mieszkali wasi praojcowie;ⁱ i zamieszkają w nim,^j oni oraz ich synowie i synowie ich synów po czas niezmierzony,^k a Dawid, mój sługa, będzie ich naczelnikiem po czas niezmierzony.^l

26 „...I zawrę z nimi przymierze pokoju;^m będzie to przymierze z nimi po czas niezmierzony.ⁿ I wyznaczę im miejsce oraz ich pomnożę,^o i umieszcę pośród nich moje sanktuarium na czas niezmierzony.^p

27 I mój przybytek będzie nad nimi,^q i ja będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem.^r **28** I narody będą musiały poznać, że ja, Jehowa,^s uświęcam Izraela, gdy moje sanktuarium będzie pośród nich po czas niezmierzony.”^t

38 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **2** „Synu człowieczy,^u zwróć swe oblicze przeciwko Gogowi z krainy Magog,^v głównemu naczelnikowi Meszechu^w i Tubalu,^x i prorokuj przeciwko niemu. **3** I powiedz: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciwko tobie, Gogu, główny

ROZDZ. 37

a Iz 2:18
Eze 11:18
Eze 20:43
Oz 14:8
Za 13:2

b Kpl 20:7

c Rdz 17:7
Jer 31:33
Eze 36:28

d Jer 23:5
Jer 30:9
Oz 3:5
Łk 1:32

e Jn 10:16
1Pt 5:4

f Ps 25:9

g Pwt 30:10

h Jer 32:39
Eze 36:27

i Jer 30:3
Eze 28:25

j Jl 3:20

k Iz 60:21
Am 9:15

l Eze 34:24
Łk 1:32
Jn 12:34

m Eze 34:25

n Iz 55:3
Jer 32:40

o Jer 30:19
Za 8:5
Heb 6:14

p Kpl 26:11
2Ks 6:16

q Obj 21:3

r Kpl 26:12
Eze 11:20
Eze 36:28
Eze 43:7
Oz 2:23

s Eze 36:23

t Eze 20:12

ROZDZ. 38

u Eze 39:1

v Eze 38:15
Eze 39:6

w Eze 32:26

x Iz 66:19

Eze 27:13

szpalta 2

a 2Kl 19:28
Eze 29:4
Eze 39:2

b Eze 38:15

c Eze 23:12

d Jer 46:9

e Eze 27:10

f Eze 30:5

g 1Kn 1:8

h Rdz 10:2

i Rdz 10:3
Eze 27:14

j Eze 39:2

k Iz 8:9
Jer 46:3
Jl 3:9

l Iz 66:8

m Mt 24:31

n Jer 23:6
Eze 28:26
Eze 34:25

naczelniku Meszechu i Tubalu. **4** I niechybnie cię zawrócę, i włożę haki w twoje szczęki,^a i wyprowadzę ciebie z całym twym wojskiem,^b końmi i jeźdźcami, wszystkich gustownie odzianych,^c liczny zbór, z wielką tarczą i puklerzem, a wszyscy oni władają mieczem;^d **5** z nimi Persję,^e Etiopię^f i Put^g — tych wszystkich z puklerzem i hełmem; **6** Gomer^h i wszystkie jego hufce, dom Togarmyⁱ z najdalszych stron północy i wszystkie jego hufce, wiele ludów z tobą.^j

7 „...Bądź gotowy i poczyn przygotowania, ty oraz cały twój zbór,^k ci, co są zebrani przy tobie, i bądź ich strażą.

8 „...Po wielu dniach zostanie na ciebie zwrócona uwaga. Pod koniec lat przyjdiesz do krainy^l ludu przywiedzionego z powrotem spod miecza, zebranego z wielu ludów,^m na góry Izraela, które były miejscem na stałe spustoszoną; do krainy, która została wyloniona z ludów, gdzie mieszkali bezpiecznie — oni wszyscy.ⁿ **9** I na pewno nadejdiesz. Nadcigniesz jak burza.^o Staniesz się podobny do obłoków, żeby pokryć kraj,^p ty i wszystkie twoje hufce, i wiele ludów z tobą”.

10 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „I stanie się w owym dniu, że zrodzą się te rzeczy w twoim sercu^q i obmyślisz zgubny plan;^r **11** i powiesz: „Wy-ruszę przeciwko krainie otwartych okolic wiejskich.^s Przyjdę na tych, którzy nie są niepokojeni, którzy mieszkają bezpiecznie i wszyscy mieszkają bez muru,^t a nie mają nawet zasuw ani

o Iz 28:2; p Jer 4:13; q Ps 83:4; r Prz 6:18; Obj 17:13; s Wj 15:9; Jer 49:31; t Iz 26:1; Za 2:4.

wrót". **12** Będzie to w celu zdobycia wielkiego łupu^a i dokonania wielkiej grabieży, żebyś obrócił swą rękę na spustoszone miejsca ponownie zamieszkane^b oraz na lud zebrany z narodów,^c gromadzący mienie i majątek,^d na tych, którzy mieszkają w środku^e ziemi.

13 „Szeba^f i Dedan,^g i kupcy z Tarszisz,^h i wszystkie jego młode grzywiaste lwyⁱ rzekną do ciebie: „Czy przybywasz po wielki łup? Czy zwołałeś swe zgromadzenie, by dokonać wielkiej grabieży, żeby wynosić srebro i złoto, brać mienie i majątek, by wziąć bardzo wielki łup?”

14 „Dlatego prorokuj, synu człowieczy, i powiedz do Goga: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Czyż w owym dniu, gdy mój lud izraelski będzie mieszkał bezpiecznie, ty nie będziesz o tym wiedział?!” **15** I przyjdiesz ze swego miejsca, z najdalszych stron północy,^k ty i wiele ludów z tobą, wszyscy jeżdżący na koniach, wielki zbór, liczne wojsko.^l **16** I na pewno nadciągniesz przeciwko memu ludowi izraelskiemu jak obłoki, by pokryć kraj.^m Stanie się to pod koniec dni i ja przyprowadzę cię przeciwko memu krajowi,ⁿ aby poznały mnie narody, gdy na ich oczach uświęcę się w związku z tobą, Gogu”^o.

17 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Czy to o tobie^p mówiłem w dawnych dniach poprzez rękę moich sług, proroków izraelskich, prorokujących w tamtych dniach – latach – że cię na nich^q przywiodę?”

18 „I stanie się w owym dniu, w dniu, w którym Gog przyjdzie na ziemię izraelską – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana,

ROZDZ. 38

- a Prz 1:13
- b Jer 33:12
- c Za 10:8
- d Iz 60:5
- e Iz 61:6
- f Za 2:8
- f Eze 27:22
- g Eze 27:15
- h Eze 27:25
- i Jer 50:17
- j Eze 38:8
- k Eze 39:2
- l Sof 3:8
- m Eze 38:9
- n Jl 3:2
- o Wj 14:4
- 2Kl 19:19
- Ps 83:18
- Ps 148:14
- Eze 36:23
- Eze 39:21
- Mt 6:9
- p Wj 9:16
- Iz 14:12
- Jer 50:31
- Eze 28:17
- q Jl 3:16
- Za 2:8

szpalta 2

- a Pwt 32:22
- Nah 1:2
- Heb 12:29
- b Ps 78:21
- c Heb 12:29
- d Hab 3:6
- e Oz 4:3
- f Jer 4:24
- Nah 1:5
- g Eze 14:17
- h 2Kl 20:23
- Ag 2:22
- Za 14:13
- i Jer 25:31
- j Za 14:12
- k Iz 66:16
- l Wj 9:22
- Joz 10:11
- Ps 18:12
- m Iz 29:6
- Iz 30:30
- n Rdz 19:24
- Ps 11:6
- o Kpl 22:32
- Eze 36:23
- p Ps 9:16
- Eze 25:17

ROZDZ. 39

- q Eze 38:2
- r Eze 32:26
- s Eze 27:13
- t Eze 38:4
- u Eze 38:15
- v Eze 38:21

Jehowy – że moja złość podejście do mych nozdrzy.^a **19** I przemówię w swej zapalczywości,^b w ogniu swego strasznego gniewu.^c Zaiste, w owym dniu nastąpi w ziemi izraelskiej wielkie trzęsienie.^d **20** I z mego powodu na pewno zadrżą ryby morskie oraz latające stworzenia niebios i dzikie zwierzęta polne oraz wszystkie stworzenia pełzające, które pełzają po ziemi, jak również wszyscy ludzie, którzy są na powierzchni ziemi,^e a góry zostaną powalone^f i upadną strome drogi, a każdy mur upadnie na ziemię’.

21 „I przywołam miecz przeciwko niemu po całym moim górzystym regionie’ – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.^g „Miecz każdego zwróci się przeciwko jego bratu.^h

22 I będę się z nim sądzićⁱ zaraż^j i krwią;^k a na niego oraz na jego hufce i na liczne ludy, które z nim będą, spuszcze zatapiającą ulewę i bryły gradu,^l ogień^m i siarkę.ⁿ **23** I się wywyższę, i uświęcę,^o i dam się poznać na oczach wielu narodów; i będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa’.^p

39 „A ty, synu człowieczy, prorokuj przeciw Gogowi^q i powiedz: „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto jestem przeciw tobie, Gogu, główny naczelniku Meszechu^r i Tubalu.^s **2** Izawrócę cię, i poprowadzę,^t i sprawię, że wyruszysz z najdalszych stron północy,^u i przywiodę cię na góry Izraela. **3** I wytrącę ci z lewej ręki twój łuk, i sprawię, że strzały wypadną z twojej prawej ręki. **4** Na górach izraelskich padniesz^v ty i wszystkie twoje hufce oraz ludy, które będą z tobą.

Dam cię na żer ptakom dra-
pieżnym, ptakom o wszelakim
skrzydle oraz dzikim zwierzętom
polnym".^a

5 „Padniesz na powierzchnię
pola,^b bo ja rzekłem – brzmi wy-
powiedź Wszechwładnego Pana,
Jehowy.

6 „I ześlę ogień na Magog^c o-
raz na tych, którzy bezpiecznie
mieszkają na wyspach;^d i ludzie
będą musieli poznać, że ja jes-
tem Jehowa. **7** A moje świę-
te imię uczynię znanym pośród
mego ludu izraelskiego i już nie
pozwolę bezcześcić mego święte-
go imienia;^e i narody będą mu-
siały poznać, że ja jestem Jeho-
wa.^f Święty w Izraelu”.^g

8 „Oto nadejdzie i się sta-
nie”^h – brzmi wypowiedź Wszech-
władnego Pana, Jehowy. To jest
dzień, o którym mówiłem.ⁱ **9** A
mieszkańcy miast izraelskich
wyjdą i będą palić oraz rozniecać
ogień ze zbroi, puklerzy i wiel-
kich tarcz, z łuków i strzał, i pa-
łek oraz dzid; i będą nimi roz-
palać ogień^j przez siedem lat.
10 I nie będą przynosić patyków
z pola ani nie będą zbierać po la-
sach drewna opałowego, bo będą
rozpalać ogień orężem’.

„I złupią tych, którzy ich lu-
pili,^k oraz ograbią tych, któ-
rzy ich ograbiali’ – brzmi wy-
powiedź Wszechwładnego Pana,
Jehowy.

11 „I stanie się w owym
dniu, że tam Gogowi^l dam miej-
sce, grobowiec w Izraelu, doli-
nę tych, którzy przechodzą na
wschód od morza, i ona będzie
zatrzymywać przechodzących.
I pogrzebią tam Goga oraz całą
jego rzeszę, i nazwą ją Doliną
Tłumu Goga.^m **12** A ci z domu
Izraela grzebać ich będą przez
siedem miesięcy, aby oczyścić

ROZDZ. 39

a Eze 32:4
Eze 33:27
Obj 19:18

b Jer 8:2
Jer 25:33

c Eze 38:22

d Ps 72:10

e Kpl 18:21
Eze 20:9

f Eze 38:16

g Iz 6:3

h Obj 16:17

i Iz 46:10
2Pt 3:10

j Joz 11:6
Ps 46:9

k Hs 34:11
Iz 14:2
Mt 7:2
Obj 18:6

l Eze 38:2

m Eze 39:15

szpalta 2

a Pwt 21:23

b Eze 28:22
Eze 38:16

c Eze 39:11

d Eze 39:12

e Jer 12:9
Sof 1:7

f Iz 34:6
Jer 46:10
Eze 32:4
Obj 19:17

g Obj 19:18

h Eze 29:5

i Jer 51:40

j Iz 34:7
Jer 50:27

k Pwt 32:14
Ps 22:12
Am 4:1

l Obj 19:21

m Ps 76:6
Eze 38:4
Ag 2:22
Obj 19:18

kraj.^a **13** I cały lud kraju bę-
dzie się zajmował tym grzeba-
niem, i zapewni im to sławę w
dniu, w którym otoczę się chwa-
łą^b – brzmi wypowiedź Wszech-
władnego Pana, Jehowy.

14 „I wydziela mężczyzn do
stałego zajęcia, którzy przecho-
dząc przez kraj, będą wraz z
przechodzącymi grzebać tych,
co pozostali na powierzchni zie-
mi, aby ją oczyścić. Będą pro-
wadzić poszukiwania, aż minie
siedem miesięcy. **15** A ci prze-
chodzący mają przejść przez
kraj i gdyby któryś zobaczył
kość ludzką, ma ustawić przy
niej znak, aż zajmujący się tym
grzebaniem pogrzebią ją w Do-
linie Tłumu Goga.^c **16** A nazwa
tego miasta będzie też brzmieć
Hamona. I oczyszczą ziemię’.^d

17 „A co się tyczy ciebie, synu
człowieczy, tak rzekł Wszech-
władny Pan, Jehowa: Powiedz
ptakom o wszelakim skrzydle
i wszystkim dzikim zwierzętom
polnym:^e „Zbierzcie się i przyleć-
cie. Zgromadźcie się wokół mej
ofiary, którą ja dla was składam,
wielkiej ofiary na górach izra-
elskich.^f I jeść będziecie ciało
oraz pić krew.^g **18** Będziecie
jeść ciało mocarzy^h i pić krew
naczelników ziemi; barany, ba-
ranki,ⁱ a także kozły, młode byki^j
– wszystko to tuczne zwierzę-
ta Baszanu.^k **19** I najecie się
tłuszczu do syta,^l i napijecie się
krwi do upojenia z mej ofiary,
którą złożę dla was”.

20 „I nasycicie się przy mym
stole końmi i powożącymi ryd-
wanem, mocarzami i wszelkiego
rodzaju wojownikami’ – brzmi
wypowiedź Wszechwładnego Pa-
na, Jehowy.^m

21 „I ukażę swą chwałę mię-
dzy narodami; i wszystkie na-
rody będą musiały ujrzeć mój

sąd, którego dokonałem,^a i moją rękę, którą położyłem pośród nich.^b **22** A ci, którzy są z domu Izraela, będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, ich Bóg, poczynawszy od tego dnia i dalej.^c **23** I narody będą musiały poznać, że oni, dom Izraela, poszli na wygnanie za swe przewinienie,^d gdyż postępowali wobec mnie niewiernie, tak iż zakryłem przed nimi swe oblicze^e i wydałem ich w rękę ich wrogów, i oni wszyscy padali od miecza.^f **24** Postąpiłem z nimi według ich nieczystości oraz według ich występków^g i zakrywałem przed nimi swe oblicze^e.

25 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „A teraz przyprowadzę z powrotem jeńców z Jakuba^h i zmiłuję się nad całym domem Izraela;ⁱ i okazać będę wyłączone oddanie dla mego świętego imienia.^j **26** I będą już mieli za sobą znoszenie swego upokorzenia^k oraz całej swej niewierności, której się dopuszczali wobec mnie,^l gdy będą bezpiecznie mieszkać na swej ziemi,^m a nikt nie będzie ich przyprawiał o drżenie.ⁿ

27 Gdy przyprowadzę ich z powrotem spośród ludów i zbiorę ich z krajów ich nieprzyjaciół,^o wówczas uświęcę się też wśród nich na oczach wielu narodów.^p

28 „I będą musieli poznać, że ja jestem Jehowa, ich Bóg, gdy ześlę ich na wygnanie do narodów, a także zbiorę ich na ich ziemi,^q tak iż nikogo z nich już tam nie pozostawię.^r **29** I już nie będę przed nimi zakrywał swego oblicza,^s gdyż wyleję mego ducha na dom Izraela^t — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy”.

ROZDZ. 39

a Wj 14:4
Iz 37:20
Eze 36:23
Eze 38:16
Mal 1:11

b Wj 7:4
Wj 8:19
1Sm 5:7
1Sm 6:9

c Ps 9:16
Jer 24:7

d 2Kń 7:22
Jer 22:9

e Pwt 31:18
Ps 30:7
Iz 59:2

f Kpl 26:25
Pwt 32:30
Ps 106:41

g Kpl 26:24
Eze 36:19

h Jer 30:3
Eze 34:13

i Jer 31:1
Oz 1:11
Za 1:16

j Wj 34:14
Eze 36:21

k Dn 9:16
I Ps 99:8

m Kpl 26:5
n Jer 23:6

o Jer 30:10
Jer 46:27
Eze 28:25
Am 9:14
Sof 3:20

p Iz 5:16
Eze 36:23
Eze 38:16

q Eze 34:30
r Pwt 30:4

s Iz 45:17
Iz 54:8
Jer 29:14

t Iz 32:15
Jl 2:28
Za 12:10

szpalta 2

ROZDZ. 40

a 2Kl 24:15

b 2Kl 25:9
2Kń 36:19
Eze 33:21

c Eze 1:3
d Eze 8:3

e Iz 2:2
Mi 4:1

f Obj 21:10

g Eze 1:7
Dn 10:6

h Ps 78:55
Eze 47:3
Za 2:1

Obj 11:1
Obj 21:15

i Eze 44:5
j Jer 26:2
Eze 43:10
Dz 20:27

40 W dwudziestym piątym roku naszego wygnania,^a na początku roku, w dziesiątym dniu miesiąca, w czternastym roku po zdobyciu miasta,^b tego samego dnia spoczęła na mnie ręka Jehowy,^c tak iż zaprowadził mnie na to miejsce.^d **2** W wizjach Bożych zaprowadził mnie do ziemi izraelskiej i w końcu postawił mnie na bardzo wysokiej górze,^e na której po stronie południowej było coś jakby zbudowane miasto.^f

3 I zaprowadził mnie tam, a oto był tam jakiś mąż. Swym wyglądem przypominał wygląd miedzi,^g a w ręce miał lniany sznur oraz trzcinę mierniczą^h i stał w bramie. **4** I mąż ten przemówił do mnie: „Synu człowieczy,ⁱ zobacz na własne oczy i usłysz na własne uszy, i rozważ w swym sercu wszystko, co ci pokazuję, gdyż po to zostałeś tu przyprowadzony, bym ci to pokazał. Powiedz rozmowi Izraela o wszystkim, co widzisz”.^j

5 I oto na zewnątrz domu wszędzie wokoło był mur. A w ręce tego męża była trzcina miernicza długa na sześć łokci, licząc po łokciu i szerokości dłoni. I zaczął mierzyć szerokość tego, co było zbudowane: jedna trzcina; a wysokość: jedna trzcina.

6 Potem przyszedł do bramy zwróconej przednią stroną ku wschodowi^k i wszedł na górę po schodach. I zaczął mierzyć próg bramy:^l jedna trzcina szerokości, a drugi próg: jedna trzcina szerokości. **7** Wartownia zaś miała jedną trzcinę długości oraz jedną trzcinę szerokości, a między wartowniami^m było pięć łokci; a próg bramy

przy portyku bramy w stronę wnętrza: jedna trzcina.

8 I zmierzył portyk bramy w stronę wnętrza: jedna trzcina.^a **9** Zmierzył zatem portyk bramy: osiem łokci; a jego pilastry: dwa łokcie; a portyk bramy prowadził do wnętrza.

10 A wartownie bramy zwróconej na wschód: trzy z jednej strony i trzy z drugiej strony. Wszystkie trzy miały takie same wymiary, a pilastry miały takie same wymiary z jednej strony i z drugiej strony.

11 Potem zmierzył szerokość wejścia do bramy: dziesięć łokci; długość bramy: trzysta łokci.

12 A ogrodzony pas przed wartowniami miał jeden łokieć i po obu stronach był ogrodzony pas na jeden łokieć. A wartownia miała sześć łokci z jednej strony i sześć łokci z drugiej strony.

13 Następnie zmierzył bramę od dachu jednej wartowni do dachu drugiej: szerokość dwudziestu pięciu łokci;^b wejście było naprzeciw wejścia. **14** Potem wyliczył pilastry na sześćdziesiąt łokci aż do pilastrów dziedzińca w bramach dookoła.

15 A od przedniej strony bramy wejściowej do przedniej strony portyku bramy wewnętrznej było pięćdziesiąt łokci.

16 I były okna ze zwężającymi się ramami^c do wartowni oraz do ich pilastrów ku wnętrzu bramy, dookoła, i tak było w sieniach. Okna zaś były dookoła ku wnętrzu, a na pilastrach były wizerunki palmy.^d

17 Następnie wprowadził mnie na dziedziniec zewnętrzny, a oto były tam jadalnie,^e jak również posadzka położona na dziedzińcu dookoła. Na tej posadzce było

ROZDZ. 40

a Eze 40:5

b Eze 40:21

c 1Kl 6:4
Eze 41:26

d 1Kl 6:35

e 1Kn 28:12

szpalta 2

a Eze 45:5

b Eze 41:20
Eze 41:26

c Eze 46:9

d Eze 40:22

trzydzieści jadalni.^a **18** A posadzka z boku bram była dokładnie tak długa, jak bramy – posadzka dolna.

19 I zmierzył szerokość od przedniej strony bramy dolnej do przedniej strony dziedzińca wewnętrznego. Na zewnątrz było sto łokci ku wschodowi i północy.

20 A dziedziniec zewnętrzny miał bramę, której przednia strona była zwrócona na północ. Zmierzył jej długość i szerokość.

21 I miała trzy wartownie z jednej strony i trzy z drugiej strony. A jej pilastry i jej portyk były według wymiarów pierwszej bramy. Jej długość wynosiła pięćdziesiąt łokci, szerokość zaś – dwadzieścia pięć łokci. **22** A jej okna i portyk, i wizerunki palmy^b miały takie same wymiary, jak te w bramie, której przednia strona jest zwrócona na wschód. Można było do niej wejść po siedmiu stopniach, a jej portyk był z ich przedniej strony.

23 A brama dziedzińca wewnętrznego była naprzeciw bramy wychodzącej na północ; jedna też na wschód. I zmierzył od bramy do bramy: sto łokci.

24 I potem poprowadził mnie na południe, a oto była tam brama wiodąca na południe;^c i zmierzył jej pilastry oraz jej portyk, mające takie same wymiary, jak te. **25** I ona, i jej portyk miały dookoła okna, podobne do tych okien. Długość wynosiła pięćdziesiąt łokci, a szerokość – dwadzieścia pięć łokci. **26** I można było do niej wejść po siedmiu stopniach,^d a jej portyk był naprzeciw nich. Miała też wizerunki palmy – jeden z jednej strony, a drugi z drugiej strony, na jej pilastrach.

27 A dziedziniec wewnętrzny miał bramę wiodącą na południe. I zmierzył od bramy do bramy na południe: sto łokci.

28 A potem wprowadził mnie przez bramę południową na dziedziniec wewnętrzny. I zmierzył bramę południową, która miała takie same wymiary, jak te. **29** A jej wartownie i pilastry oraz portyk miały takie same wymiary, jak te. I ona oraz jej portyk miały dookoła okna. Długość wynosiła pięćdziesiąt łokci, a szerokość – dwadzieścia pięć łokci.^a **30** I dookoła były sienie; długość wynosiła dwadzieścia pięć łokci, a szerokość – pięć łokci. **31** I jej portyk wiodł na dziedziniec zewnętrzny, na jej pilastrach zaś były wizerunki palmy,^b a podejście do niej miało osiem stopni.^c

32 I potem wprowadził mnie na dziedziniec wewnętrzny drogą wschodnią, i zmierzył wymiary bramy, mającej takie same wymiary, jak te. **33** A jej wartownie oraz pilastry i portyk miały takie same wymiary, jak te, a ona i jej portyk miały dookoła okna. Długość wynosiła pięćdziesiąt łokci, a szerokość dwadzieścia pięć łokci. **34** I jej portyk prowadził na dziedziniec zewnętrzny, a na jej pilastrach były wizerunki palmy z jednej i z drugiej strony. A podejście do niej miało osiem stopni.

35 I zaprowadził mnie do bramy północnej,^d i zmierzył – wymiary były takie same, jak tamte^e – **36** jej wartownie, pilastry oraz portyk. I dookoła miała okna. Długość wynosiła pięćdziesiąt łokci, a szerokość – dwadzieścia pięć łokci. **37** I jej pilastry były od strony dzie-

ROZDZ. 40

a Eze 40:21

b Eze 40:16

c Eze 40:34

Eze 40:37

d Eze 44:4

e Eze 40:32

szpalta 2

a Eze 40:31

b Kpl 8:21

c Kpl 1:3

Eze 43:18

d Kpl 4:3

e Kpl 5:6

Kpl 7:1

Eze 42:13

Eze 44:29

f Kpl 1:6

Kpl 8:20

g 1Kn 6:31

Ef 5:19

Kol 3:16

dzińca zewnętrznego, a na jej pilastrach były wizerunki palmy z jednej i z drugiej strony.^a A podejście do niej miało osiem stopni.

38 A przy pilastrach bram była jadalnia z wejściem do niej. Tam opłukiwano całopalenia.^b

39 A w portyku bramy były z jednej strony dwa stoły i z drugiej strony dwa stoły do zarzynania na nich całopalenia^c oraz daru ofiarnego za grzech^d i daru ofiarnego za przewinienie.^e **40** A po zewnętrznej stronie, tam, gdzie się wchodził do wejścia bramy północnej, były dwa stoły. I po drugiej stronie, która należy do portyku bramy, były dwa stoły. **41** Były cztery stoły tutaj i cztery stoły tam, przy bramie – osiem stołów, na których zarzynano. **42** I te cztery stoły do ofiary całopalnej były z kamienia ciosanego. Długość wynosiła jeden i pół łokcia i szerokość jeden i pół łokcia, a wysokość jeden łokieć. Na nich kładziono sprzęt, którym zarzynano całopalenie i ofiarę. **43** A półki do stawiania przedmiotów, wokoło przytwierdzone od środka, miały szerokość jednej dłoni; a na stołach kładziono mięso daru ofiarnego.^f

44 A na zewnątrz bramy wewnętrznej, na dziedzińcu wewnętrznym, który jest po stronie bramy północnej, znajdowały się jadalnie śpiewaków.^g A ich przednia strona była zwrócona na południe. Jedna była od strony bramy wschodniej. Przednia strona była zwrócona na północ.

45 I rzekł do mnie: „Ta oto jadalnia, której przednia strona wychodzi na południe, jest dla

kapłanów spełniających obowiązki związany z tym domem.^a

46 A jadalnia, której przednia strona wychodzi na północ, jest dla kapłanów spełniających obowiązki związany z ołtarzem.^b Są oni synami Cadoka,^c którzy spośród synów Lewiego przystępują do Jehowy, by mu służyć.^d

47 I zmierzył dziedziniec wewnętrzny. Długość wynosiła sto łokci i szerokość sto łokci; był to kwadrat. A ołtarz znajdował się przed domem.

48 I wprowadził mnie do portyku domu,^e i zmierzył pilaster portyku: pięć łokci z jednej strony i pięć łokci z drugiej strony. A szerokość bramy wynosiła trzy łokcie z jednej strony i trzy łokcie z drugiej strony.

49 Portyk miał dwadzieścia łokci długości i jedenaście łokci szerokości. A wchodziło się do niego po stopniach. I były tam filary przy bocznych słupach – jeden z jednej strony i jeden z drugiej strony.^f

41 I wprowadził mnie do świątyni, i zmierzył pilaster – sześć łokci szerokości z jednej strony i sześć łokci szerokości z drugiej strony, szerokość pilastra. **2** A szerokość wejścia wynosiła dziesięć łokci, boki wejścia zaś miały pięć łokci z jednej strony i pięć łokci z drugiej strony. I zmierzył jego długość: czterdzieści łokci; a szerokość: dwadzieścia łokci.

3 I wszedł do środka, i zmierzył pilaster wejścia: dwa łokcie; a wejście: sześć łokci; szerokość zaś wejścia wynosiła siedem łokci. **4** I zmierzył jego długość: dwadzieścia łokci; a jego szerokość: dwadzieścia łokci^g – przed świątynią. Potem rzekł do

ROZDZ. 40**a** Kpl 8:35

Lb 3:7

Lb 3:32

1Kn 9:23

2Kn 13:11

Ps 134:1

b Kpl 6:12

Lb 18:5

c 1Kl 2:35

Eze 43:19

d Lb 16:40

Eze 44:15

e 1Kl 6:3

2Kn 3:4

f 1Kl 7:21

Jer 52:17

Obj 3:12

ROZDZ. 41**g** 1Kl 6:20

2Kn 3:8

szpalta 2**a** Wj 26:33**b** 1Kl 6:5**c** 1Kl 6:6

1Kl 6:10

d 1Kl 6:8**e** Eze 42:5**f** Eze 40:5**g** 1Kn 28:12

mnie: „Jest to Miejsce Najświętsze”.^a

5 I zmierzył ścianę domu: sześć łokci. Szerokość zaś bocznej izby wynosiła cztery łokcie, dookoła; było tak wokół domu, dookoła.^b **6** A boczne izby były boczna izbą nad boczna izbą – trzy kondygnacje, i tak trzydzieści razy; wchodziły w ścianę należącą do domu, mianowicie boczne izby dookoła, żeby były umocowane, natomiast nie były umocowane w ścianie domu.^c

7 I było tam rozszerzenie i podwyższenie coraz wyżej w górę do bocznych izb, bo kręte przejście domu biegło coraz wyżej w górę dookoła domu.^d Dlatego dom rozszerzał się ku górze i z najniższej kondygnacji można było iść do góry na najwyższą kondygnację^e przez kondygnację środkową.

8 I widziałem, że dookoła domu było wysokie podwyższenie. A jeśli chodzi o fundamenty bocznych izb, do miejsca spojenia była jedna pełna trzcina długości sześciu łokci.^f **9** Szerokość zewnętrzna ściany należącej do bocznej izby wynosiła pięć łokci. I była wolna przestrzeń, pozostawiona przy budowie bocznych izb, które należały do domu.

10 A dookoła między jadalniami^g szerokość wynosiła dwadzieścia łokci ze wszystkich stron domu. **11** A wejście bocznej izby wiodło na wolną przestrzeń, którą pozostawiono; jedno wejście wychodziło na północ, a jedno wejście na południe; a szerokość pasa wolnej przestrzeni, którą pozostawiono, wynosiła dookoła pięć łokci.

12 Budowla zaś, która znajdowała się przed oddzielnym

terenem i której bok był zwrócony ku zachodowi, miała szerokość siedemdziesięciu łokci. A ściana budowli miała wszędzie dookoła szerokość pięciu łokci; a jej długość wynosiła dziewięćdziesiąt łokci.

13 I zmierzył dom: sto łokci długości; i oddzielony teren oraz budowlę, jak również jej ściany: sto łokci długości.

14 A szerokość przedniej strony domu oraz oddzielonego terenu ku wschodowi wynosiła sto łokci.

15 I zmierzył długość budowli przed oddzielonym terenem, który był za nią, oraz jej galerie z jednej i z drugiej strony: sto łokci.

Również świątynię i miejsce wewnętrzne^a oraz portyki dziedzińca; **16** progi, jak również okna ze zwężającymi się ramami,^b a dookoła trzech z nich były galerie. Przed progiem była drewniana boazeria dookoła,^c jak również od podłogi do okien; a okna były zakryte. **17** Aż do miejsca nad wejściem i aż do domu wewnętrznego oraz na zewnątrz, jak również na całej ścianie dookoła, w domu wewnętrznym i na zewnątrz, były pomiary. **18** Wyrzeźbione cheruby^d i wizerunki palmy,^e z wizerunkiem palmy między cherubem a cherubem, cherub zaś miał dwa oblicza.^f **19** Oblicze człowieka było zwrócone ku wizerunkowi palmy z jednej strony, oblicze zaś młodego grzywiastego lwa było zwrócone ku wizerunkowi palmy z drugiej strony;^g były wyrzeźbione dookoła na całym domu. **20** Od podłogi aż do miejsca nad wejściem były na ścianie świątyni wyrzeźbione cheruby oraz wizerunki palmy.

ROZDZ. 41

a 2Kń 3:8
Eze 41:4

b 1Kl 6:4

c 1Kl 6:15
2Kń 3:5

d 1Kl 6:29
1Kl 7:36
2Kń 3:7

e Eze 40:16

f Eze 10:14

g Eze 1:10
Obj 4:7

szpalta 2

a 1Kl 6:33

b Wj 30:1
1Kl 7:48
2Kń 4:19
Obj 8:3

c Eze 44:16
Mal 1:7

d 1Kl 6:32
2Kń 4:22

e Eze 41:18

f Eze 40:16

ROZDZ. 42

g Eze 40:2
Eze 41:1

h Eze 40:20
Obj 11:2

i Eze 42:13

j Eze 41:12
Eze 41:15

k Eze 41:10

l 2Kń 7:3
Eze 40:18

m Eze 41:16

n Eze 42:11

21 A jeśli chodzi o świątynię, odrzwia były czworokątne;^a a przed miejscem świętym było coś, czego wygląd przypominał następujący wygląd: **22** ołtarz drewniany był wysoki na trzy łokcie, a długi na dwa łokcie, miał też podpory narożne.^b A jego dłuższy bok i ściany były z drewna. I rzekł do mnie: „Oto stół, który się znajduje przed Jehową”.^c

23 A świątynia oraz miejsce święte miały dwoje drzwi.^d **24** A na drzwi składały się dwa skrzydła drzwiowe – oba były obrotowe. Jedne drzwi miały dwa skrzydła i drugie miały dwa skrzydła. **25** I na nich, na drzwiach świątyni, były wykonane cheruby oraz wizerunki palmy,^e podobne do tych, które wykonano na ściany, a na zewnątrz, nad przednią stroną portyku, znajdował się drewniany baldachim. **26** A z jednej i z drugiej strony wzdłuż boków portyku oraz bocznych izb domu i baldachimów były okna ze zwężającymi się ramami,^f jak również wizerunki palmy.

42 I wyprowadził^g mnie na dziedziniec zewnętrzny drogą wiodącą na północ.^h I zaprowadził mnie do bloku jadalni,ⁱ który był przed oddzielonym terenem^j i przed budowlą po stronie północnej. **2** Przed dłuższym bokiem liczącym sto łokci było wejście północne, a szerokość wynosiła pięćdziesiąt łokci. **3** Naprzeciw dwudziestu łokci dziedzińca wewnętrznego^k i naprzeciw posadzki^l dziedzińca zewnętrznego była galeria,^m na wprost galerii na trzech kondygnacjach. **4** Przed jadalnią zaś był szeroki na dziesięć łokci chodnik do wnętrzaⁿ – droga na jeden łokieć – a ich wejścia wiodły na północ. **5** A co

do jadalni, najwyższe z nich były krótsze, bo galerie zajęły część ich miejsca, więcej niż tym najniższym i środkowym, w tej budowlu. **6** Były bowiem na trzech kondygnacjach^a i nie miały filarów na wzór filarów dziedzińca. Dlatego z podłogi zabrano więcej miejsca niż tym najniższym oraz środkowym.

7 A kamienny mur na zewnątrz był tuż przy jadalniach wychodzących na dziedziniec zewnętrzny przed innymi jadalniami. Jego długość wynosiła pięćdziesiąt łokci. **8** Bo długość jadalni, które wychodziły na dziedziniec zewnętrzny, wynosiła pięćdziesiąt łokci, a oto przed świątynią wynosiła ona sto łokci. **9** A spod tych jadalni było dojście od wschodu, gdy się do nich wchodzi od strony dziedzińca zewnętrznego.

10 Na szerokości kamiennego muru dziedzińca od wschodu, przed oddzielnym terenem^b oraz przed budowlą, znajdowały się jadalnie.^c **11** I była przed nimi droga przypominająca z wyglądu tę do jadalni, które były od północy,^d taka była ich długość i taka była ich szerokość; i wszystkie ich wyjścia były takie same, i takie same ich plany, i takie same ich wejścia. **12** I takie jak wejścia do jadalni, które były od strony południowej, było wejście u wlotu drogi – drogi przed przeciętym murem kamiennym od wschodu – gdy się do nich wchodzi.^e

13 I jeszcze rzekł do mnie: „Jadalnie północne i jadalnie południowe, znajdujące się przed oddzielnym terenem,^f są jadalniami świętymi, w których kapłani zbliżający się^g do Jehowy

ROZDZ. 42

a 1Kl 6:8
Eze 41:6

b Eze 41:12

c Eze 42:1

d Eze 42:4

e Eze 42:9

f Eze 42:1

g Lb 16:5
Pwt 21:5
Eze 40:46

szpalta 2

a Kpl 6:16
Kpl 7:6
Kpl 10:13
Kpl 24:9
Lb 18:10

b Kpl 2:3
Lb 18:9
Neh 13:5

c Wj 28:40
Wj 29:8
Kpl 8:13
Eze 44:19

d Iz 61:10

e Eze 40:6

f Eze 40:5

g Eze 40:5

h Eze 45:2

i Kpl 10:10
Eze 22:26
Eze 44:23
2Ks 6:17
Obj 21:27

ROZDZ. 43

j Eze 10:19
Eze 40:6
Eze 42:15
Eze 44:1

k Iz 6:3
Eze 3:23
Eze 9:3

l Eze 11:23

m Ps 29:3
Eze 1:24
Jn 12:29

spożywają rzeczy najświętsze.^a Składają tam rzeczy najświętsze oraz ofiarę zbożową i dar ofiarny za grzech, jak również dar ofiarny za przewinienie, bo miejsce to jest święte.^b **14** Gdy oni, kapłani, wejdą, nie będą wychodzić z miejsca świętego na dziedziniec zewnętrzny, lecz złożą tam swe szaty, w których zazwyczaj usługują,^c są one bowiem święte. Przywdzieją inne szaty^d i przystąpią do tego, co ma związek z ludem”.

15 I zakończył pomiary domu wewnętrznego, i wyprowadził mnie drogą przez bramę, której przednia strona wychodziła na wschód,^e i zmierzył ją ze wszystkich stron.

16 Zmierzył stronę wschodnią za pomocą trzciny mierniczej. Miała ona na całej długości pięćset trzcin według trzciny mierniczej.^f

17 Zmierzył stronę północną: na całej długości pięćset trzcin według trzciny mierniczej.

18 Zmierzył stronę południową: pięćset trzcin według trzciny mierniczej.

19 Przeszedł na stronę zachodnią. Odmierzył pięćset trzcin według trzciny mierniczej.

20 Zmierzył to z czterech stron. Miało dookoła mur^g o długości pięćset trzcin oraz szerokości pięćset trzcin,^h żeby oddzielić to, co święte, od tego, co nie jest święte.ⁱ

43 Potem poprowadził mnie do bramy, tej bramy, która jest zwrócona na wschód.^j

2 I oto chwała^k Boga Izraelskiego przybywała od strony wschodniej,^l a jego głos był niczym odgłos ogromnych wód;^m i ziemia zajaśniała od jego

chwały.^a **3** A z wyglądu było to podobne do wizji, którą kiedyś widziałem,^b wizji, którą zobaczyłem, gdy przyszedłem obrócić miasto w ruinę;^c i były tam zjawiska podobne do zjawiska, które ujrzałem nad rzeką Kebar^d — i upadłem na twarz.

4 A chwała^e Jehowy weszła do Domu drogą przez bramę, której przednia strona wychodziła na wschód.^f **5** I jakiś duch podniósł mnie^g i wprowadził na dziedziniec wewnętrzny, a oto Dom był napelniony chwałą Jehowy.^h **6** I usłyszałem, jak ktoś do mnie mówi z Domu,ⁱ i mąż ten stanął obok mnie.^j **7** A On jeszcze rzekł do mnie:

„Synu człowieczy, oto miejsce mego tronu^k oraz miejsce spodów moich stóp,^l gdzie będę przebywał pośród synów Izraela po czas niezmierny;^m a oni, dom Izraela, już więcej nie będą kalać mego świętego imieniaⁿ — ani oni, ani ich królowie^o — swoją rozpustą oraz zwłokami^p swych królów po ich śmierci, **8** tym, że kładą swój próg z moim progiem, a swe odrzwia obok moich odrzwi i mur między mną a sobą.^q I skalali moje święte imię swymi obrzydliwościami, których się dopuszczali,^r tak iż wytracałem ich w swym gniewie.^s **9** Niech teraz zabiorą ode mnie daleko swą rozpustę^t oraz zwłoki swych królów,^u a przebywać będą pośród nich po czas niezmierny.^v

10 „A ty, synu człowieczy, powiedz domowi Izraela o tym Domu,^w żeby się czuli upokorzeni z powodu swoich przewinień,^x i niech zmierzają ten wzorzec. **11** A jeśli poczują się upokorzeni z powodu wszystkie-

ROZDZ. 43

a Iz 60:1
Eze 10:4
Hab 2:14
Obj 21:23

b Eze 1:4

c Jer 1:10

d Eze 1:3

e Eze 3:23

f Eze 10:19

g Eze 44:2

h Eze 3:12

i Eze 8:3

j Eze 11:24

k Wj 40:34

l 1Kl 8:10

m 2Kn 5:14

n Iz 6:3

o Eze 44:4

p Obj 16:1

q Eze 40:3

r Ps 47:8

s Iz 6:1

t Jer 3:17

u Eze 1:26

v 1Kn 28:2

w Ps 99:5

x Wj 29:45

y Ps 68:16

z Ps 132:14

aa JI 3:17

ab 2Ko 6:16

ac n Eze 39:7

ad Oz 14:8

ae Za 13:2

af o 1Kl 11:7

ag 2Kl 21:2

ah 2Kn 33:7

ai p Jer 16:18

aj q 2Kl 16:14

ak Eze 8:3

al r Am 2:7

am s Dn 9:12

an t Oz 2:2

ao u Eze 37:23

ap v Eze 37:26

aq 2Ko 6:16

ar w Eze 40:4

as x Eze 16:63

at Rz 6:21

szpalta 2

a Eze 44:5

b Heb 8:5

c Eze 11:20

d Eze 36:27

e Jn 13:17

f Ps 93:5

g Eze 40:2

h Eze 42:20

i Wj 27:1

j 2Kn 4:1

k Eze 40:5

l Wj 27:2

m Obj 9:13

n 2Kn 4:1

o Wj 38:1

go, czego się dopuścili, to zapoznaj ich z projektem Domu^a oraz jego układem, jego wyjściami i wejściami, jak również ze wszystkimi jego projektami i wszystkimi jego opisami oraz wszystkimi jego projektami i wszystkimi jego prawami i napisz to przed ich oczami, by obejrzeni i urzeczywistnili cały jego projekt oraz wszystkie jego opisy.^b **12** To jest prawo dotyczące Domu. Na szczycie góry cały jego obszar dookoła jest szczególną świętością.^c Oto prawo dotyczące Domu.

13 „A to są wymiary ołtarza w łokciach,^d przy czym łokieć jest równy łokciowi i szerokości dłoni.^e A jego spód wynosi łokieć. I szerokość wynosi łokieć. A obramowanie na jego krawędzi dookoła ma jedną piędź. I to jest podstawa ołtarza. **14** A od spodu na podłodze do niższego okalającego gzymsu są dwa łokcie, szerokość zaś wynosi jeden łokieć. A od małego okalającego gzymsu do dużego okalającego gzymsu są cztery łokcie, szerokość zaś wynosi jeden łokieć.

15 I palenisko ołtarza ma cztery łokcie, a z paleniska ołtarza wznoszą się w górę cztery rogi.^f **16** A palenisko ołtarza jest długie na dwanaście łokci i szerokie na dwanaście łokci,^g czworokątne z czterech stron.^h

17 A okalający gzyms jest długi na czternaście łokci, szeroki na czternaście łokci — z czterech stron; a okalające go obramowanie ma pół łokcia, jego spód zaś dookoła ma jeden łokieć.

„A jego stopnie są zwrócone na wschód”.

18 I powiedział do mnie: „Synu człowieczy, tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „To są ustawy dotyczące ołtarza na dzień,

w którym zostanie wykonany, żeby można było składać na nim całopalenia^a oraz skrapiać go krwią.^b

19 „A kapłanom lewickim,^c którzy są potomkami Cadoka,^d tym, którzy się do mnie zbliżają^e – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – aby mi usługiwać, daj młodego byka, syna stada, jako dar ofiarny za grzech.^f **20** I weź trochę jego krwi, i posmaruj nią owe cztery rogi oraz cztery narożniki okalającego gzymsu i obramowanie dookoła, i oczyść go z grzechu^g oraz dokonaj przebłagania za niego.^h **21** I weź młodego byka, dar ofiarny za grzech, i niech zostanie spalony w wyznaczonym miejscu Domu, na zewnątrz sanktuarium.ⁱ **22** A na drugi dzień przyprowadzisz zdrowego samca kóz jako dar ofiarny za grzech; i niech oczyszczą z grzechu ołtarz, tak jak go oczyszczili z grzechu młodym bykiem^j.”

23 „Gdy zakończysz oczyszczanie z grzechu, przyprowadzisz zdrowego młodego byka, syna stada, oraz zdrowego barana z trzody. **24** I przyprowadź je przed Jehowę, a kapłani niech posypią je solą i niech złożą je^k w ofierze jako całopalenie dla Jehowy. **25** Przez siedem dni będziesz składał kozła jako dar ofiarny za grzech na dany dzień;^k i będą składać młodego byka, syna stada, oraz barana z trzody – doskonałe. **26** Przez siedem dni będą dokonywać przeblągania^l za ołtarz; i oczyszczą go, i oddadzą do użytku **27** I dopełnią dni. A ósmego dnia^m i później kapłani składać będą na ołtarzu wasze całopalenia oraz wasze

ROZDZ. 43**a** Wj 40:29**b** Kpl 1:5

Kpl 8:19

Eze 45:19

c Iz 61:6

Jer 33:18

1Pt 2:5

d Eze 40:46

Eze 44:15

Eze 48:11

e Lb 16:40**f** Wj 29:10

Kpl 8:14

Heb 7:27

g Wj 29:36

Kpl 4:26

h Kpl 8:15

Kpl 16:19

Heb 9:23

i Wj 29:14

Kpl 8:17

Heb 13:11

j Kpl 2:13**k** Wj 29:35**l** Kpl 8:34**m** Kpl 9:1**szpalta 2****a** Hi 42:8

Eze 20:40

Rz 12:1

1Pt 2:5

ROZDZ. 44**b** Eze 43:1**c** Eze 46:1**d** Wj 24:10

Eze 43:2

e Ps 45:16

Iz 32:1

f Rdz 31:54

Pwt 12:7

1Ko 10:18

g Eze 40:9

Eze 46:2

h Iz 6:3

Eze 3:23

Eze 10:4

i Rdz 17:3

Eze 1:28

j Pwt 32:46

2Kn 11:16

Prz 24:32

Eze 40:4

k Pwt 31:27

Iz 1:20

Iz 30:9

Eze 2:5

l Eze 45:9

1Pt 4:3

m Kpl 22:25

Dz 21:28

n Kpl 21:6

Mal 1:7

ofiary współuczestnictwa, a ja znajdę w was upodobanie^a – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.”

44 I poprowadził mnie z powrotem drogą przez bramę sanktuarium, tę na zewnątrz, zwróconą na wschód,^b a była ona zamknięta.^c **2** Wówczas Jehowa rzekł do mnie: „Jeśli chodzi o tę bramę, pozostanie zamknięta. Nie będzie otwierana i żaden człowiek przez nią nie wejdzie, bo Jehowa, Bóg Izraela,^d wszedł przez nią, i ma pozostać zamknięta. **3** Jednakże naczelnik^e – jako naczelnik będzie w niej siedział, by jeść chleb przed obliczem Jehowy.^f Będzie wchodził drogą przez sieni bramy i drogą przez nią będzie wychodził^g.”

4 I przyprowadził mnie drogą przez bramę północną przed Dom, żebym widział, a oto chwila Jehowy nappełniła dom Jehowy.^h I upadłem na twarz.ⁱ

5 Wtedy Jehowa rzekł do mnie: „Synu człowieczy, skieruj swe serce^j i zobacz na własne oczy oraz usłysz na własne uszy wszystko, o czym z tobą mówię o wszystkich ustawach domu Jehowy oraz o wszystkich jego prawach, i skieruj swe serce na wejście Domu z wszystkimi wyjściami z sanktuarium.

6 I przemów do Buntowniczości,^k do domu Izraela: „Oto, co rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Dość tego, z powodu wszystkich waszych obrzydliwości, domu Izraela,^l **7** gdy wprowadzacie cudzoziemców nie obrzezanych na sercu i nie obrzezanych na ciele,^m aby się znaleźli w moim sanktuarium, by je bezcześcić – mój dom; gdy wy przedkładacie mój chleb,ⁿ

tluszcz^a i krew,^b podczas gdy oni stale łamią moje przymierze z powodu wszystkich waszych obrzydliwości.^c **8** Ani nie zważaliście na obowiązek związany z moimi świętościami,^d ani nie wyznaczaliście za siebie innych, żeby byli stróżami tego, do czego zobowiązuję, w moim sanktuarium”.^e

9 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Żaden cudzoziemiec nie obrzezany na sercu i nie obrzezany na ciele nie może wejść do mego sanktuarium, to znaczy żaden cudzoziemiec, który jest wśród synów Izraela”.”.^f

10 „Lecz co się tyczy Lewitów, którzy daleko odeszli ode mnie,^g gdy Izrael, który oddalił się ode mnie, odszedł za swymi gnojowymi bożkami, ci też poniosą swe przewinienie.^h **11** A w moim sanktuarium zostaną usługującymi na stanowiskach nadzoru nad bramami Domu oraz usługującymi w Domu.ⁱ To oni będą zarządzać całopaleniem oraz ofiarę za lud^j i to oni będą stać przed nimi, aby im usługiwać.^k **12** Ponieważ im usługiwali przed ich gnojowymi bożkami^l i stali się dla domu Izraela powodem upadku, przyczyną przewinienia,^m dlatego podniosłem rękę przeciwko nimⁿ — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy — i poniosą swoje przewinienie. **13** I nie zbliżą się do mnie, żeby dla mnie pełnić służbę kapłańską albo żeby zbliżyć się do którejś z moich rzeczy świętych, do rzeczy najświętszych,^o i poniosą swe upokorzenie oraz swe obrzydliwości, których się dopuścili.^p **14** A ja uczynię ich stróżami obowiązku względem Domu, jeśli chodzi o całą związa-

ROZDZ. 44

a Kpl 3:16

b Kpl 17:11

c Kpl 26:15

Pwt 31:16

Jer 11:10

Heb 8:9

d Kpl 22:2

Lb 18:3

Dz 7:53

e 1Kn 23:32

f Ps 50:16

Jl 3:17

Za 14:21

g 2Kl 23:8

2Kn 29:5

Neh 9:34

Jer 23:11

Eze 8:12

h Eze 48:11

i 1Kn 26:1

j 2Kn 29:34

k Lb 16:9

l Eze 6:13

m Iz 9:16

Mal 2:8

n Pwt 32:40

Ps 106:26

o Lb 18:3

2Kl 23:9

p Eze 32:30

szpalta 2

a Lb 18:4

1Kn 23:28

1Kn 23:32

b Eze 40:46

Eze 43:19

c 1Kl 2:35

d Eze 44:10

Eze 48:11

e Pwt 10:8

Eze 43:19

f Kpl 3:16

g Kpl 17:6

h Obj 1:6

i Eze 41:22

Mal 1:7

j Lb 18:7

k Wj 28:39

Wj 39:27

Kpl 16:4

Obj 19:8

l Wj 28:40

Wj 39:28

m Wj 28:42

n Kpl 6:10

Eze 42:14

o Eze 42:13

p Wj 30:29

Kpl 6:27

q Kpl 21:5

Pwt 14:1

r 1Ko 11:14

s Kpl 10:9

Łk 1:15

t Kpl 21:7

u Kpl 21:14

ną z nim służbę oraz wszystko, co należy w nim robić”.^a

15 „A kapłani lewicy,^b synowie Cadoka,^c którzy dbali o powinność wobec mego sanktuarium, gdy synowie Izraela odeszli ode mnie,^d oni to przybliżą się do mnie, by mi usługiwać, i stać będą przede mną,^e żeby składać mi tłuszcz^f oraz krew^g — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy. **16** „To oni będą wchodzić do mego sanktuarium^h i oni będą się przybliżać do mego stołu, aby mi usługiwać,ⁱ i dbać będą o powinność wobec mnie.”^j

17 „A gdy będą wchodzić do bram dziedzińca wewnętrznego, niech noszą lniane szaty, a niech nie mają na sobie żadnej welny, gdy usługują w bramach dziedzińca wewnętrznego i w środku.^k **18** Na głowie winni mieć lniane nakrycie głowy,^l a na biodrach niech mają lnianą bieliznę.^m Niech się nie przepasują czymś, co wywołuje pot. **19** A gdy wychodzą na dziedziniec zewnętrzny, na dziedziniec zewnętrzny do ludu, niech zdejmą swe szaty, w których usługiwali,ⁿ i niech je złożą w świętych jadalniach,^o a niech się przyobleką w inne szaty, żeby swymi szatami nie uświęcać ludu.^p **20** I nie mają golić swej głowy,^q a włosów na głowie nie mają nosić rozpuszczonych. Koniecznie mają sobie przystriżać włosy na głowie.^r **21** I żaden z kapłanów nie ma pić wina, gdy przychodzą na dziedziniec wewnętrzny.^s **22** Nie mają też brać sobie za żonę żadnej wdowy ani rozwiedzionej,^t lecz mogą sobie brać dziewice z potomstwa domu Izraela^u albo wdowę, która jest wdową po kapłanie’.

23 „I mają pouczać mój lud o różnicy między tym, co święte, a tym, co nie jest święte, i mają im ukazywać różnicę między tym, co nieczyste, a tym, co czyste.^a **24** I mają oni stać w sprawie sądowej, żeby sądzić,^b mają też w niej sądzić według moich sądowniczych rozstrzygnięć.^c I mają zachowywać moje prawa oraz moje ustawy co do wszystkich moich okresów świątecznych,^d winni też uświęcać moje sabaty.^e **25** I nie ma przychodzić do umarłego człowieka, żeby czasem nie stać się nieczystym, mogą jednak stać się nieczyści z powodu ojca lub matki, lub syna, lub córki, lub brata, lub siostry, która nie była zamężna.^f **26** A po jego oczyszczeniu mają mu jeszcze odliczyć siedem dni.^g **27** I w dniu, w którym wejdzie do miejsca świętego, na dziedziniec wewnętrzny, aby usługiwać w miejscu świętym, winien złożyć swój dar ofiarny za grzech^h – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

28 „I oto, co stanie się ich dziedzictwem: ja jestem ich dziedzictwem.ⁱ A nie macie im dawać w Izraelu żadnej własności: ja jestem ich własnością.^j **29** To oni będą jeść ofiarę zbożową oraz dar ofiarny za grzech i dar ofiarny za przewinienie.^j Im przypadnie każda rzecz poświęcona w Izraelu.^k **30** I do kapłanów będą należały pierwociny wszystkich pierwszych dojrzałych owoców wszystkiego, jak również każda danina cokolwiek ze wszystkich waszych danin;^l macie też dawać kapłanowi pierwociny waszej maki razowej,^m aby na waszym domu spoczywało błogosławieństwo.ⁿ

ROZDZ. 44

a Kpl 10:10
Eze 22:26
Mal 2:7

b Pwt 17:9

c 1Kn 23:4
2Kn 19:8

d Kpl 23:2

e Iz 58:13
Eze 22:26

f Kpl 21:2

g Lb 19:12

h Kpl 4:3
Kpl 8:14

i Lb 18:20
Pwt 10:9
Pwt 18:1
Joz 13:14
Joz 13:33
Eze 45:4

j Kpl 2:3
Kpl 6:18
Kpl 7:6
1Ko 9:13
Heb 13:10

k Kpl 27:21
Lb 18:14

l Wj 23:19
Lb 3:13
Lb 18:12
Lb 18:27
Pwt 18:4
2Kn 31:4
2Kn 31:10
Neh 10:35

m Lb 15:20
Neh 10:37

n Prz 3:9
Mal 3:10

szpalta 2

a Wj 22:31
Kpl 22:8
Pwt 14:21

ROZDZ. 45

b Joz 14:2
Eze 47:22

c Prz 3:9
Eze 48:8

d Eze 48:20

e Eze 48:9

f Eze 42:20

g Joz 21:2

h Eze 48:10

i Eze 48:11

j Lb 16:5
Eze 40:46
Eze 43:19

k Eze 48:10
Eze 48:13

l 1Kn 9:26
Eze 40:17

m Eze 48:15

n Eze 46:16

31 Kapłani nie mają jeść padliny ani żadnego rozszarpanego stworzenia spośród rozszarpanych stworzeń latających albo zwierząt czworonożnych.^a

45 „A gdy będziecie rozdziać kraj w dziedzictwo,^b macie złożyć daninę Jehowie,^c święty dział z kraju;^d jeśli chodzi o długość: dwadzieścia pięć tysięcy łokci długości, a jeśli chodzi o szerokość: dziesięć tysięcy.^e Będzie to święty dział we wszystkich jego granicach dookoła. **2** Z tego na święte miejsce przypadnie pięćset na pięćset, stanowiące wokół kwadrat;^f z każdej zaś strony będzie mieć pięćdziesiąt łokci jako pastwisko.^g **3** Z tego wymiaru masz odmierzyć długość dwudziestu pięciu tysięcy, a szerokość dziesięciu tysięcy, i w tym będzie sanktuarium, coś szczególnie świętego.^h **4** Jako święty dział z kraju przypadnie to kapłanom,ⁱ sługom sanktuarium – tym, którzy przystępują, by usługiwać Jehowie.^j I będzie to dla nich miejscem na domy oraz świętym miejscem na sanktuarium.

5 „Długość będzie wynosić dwadzieścia pięć tysięcy, a szerokość dziesięć tysięcy.^k Przypadnie to Lewitom, sługom Domu. Będą mieć na własność dwadzieścia jadalni.^l

6 „A na własność miasta przeznaczą pięć tysięcy na szerokość i dwadzieścia pięć tysięcy na długość, dokładnie tak, jak świętą daninę.^m Przypadnie to całemu domowi Izraela.

7 „A dla naczelnika będzie po jednej stronie i po drugiej stronie świętej daninyⁿ oraz własności miasta, obok świętej daniny i obok własności mias-

ta, coś po stronie zachodniej na zachód oraz coś po stronie wschodniej na wschód. A długość będzie dokładnie taka sama, jak jednego z działów, od granicy zachodniej do granicy wschodniej.^a **8** Jeśli chodzi o tę krainę, stanie się ona jego własnością w Izraelu. I moi naczelnicy już nie będą gnębić mego ludu,^b a kraj dadzą domowi Izraela z uwzględnieniem ich plemion.^c

9 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Dość tego, naczelnicy Izraela!”^d

„Połóżcie kres przemocy i lupieniu,^e a wprowadzajcie w czyn sprawiedliwość i prawość.^f Zdejmijcie z mego ludu wasze wywłaszczenia^g — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

10 „Winnicie mieć dokładną wagę i dokładną efę oraz dokładną miarę bat.^h **11** Jeśli chodzi o efę oraz o miarę bat, powinna być jedna ustalona ilość, aby bat odpowiadał dziesiątej części chomera i efa — dziesiątej części chomera;ⁱ jej wymagana ilość powinna być według chomera. **12** A sykl^j to dwadzieścia ger.^k Dwadzieścia sykli, dwadzieścia pięć sykli, piętnaście sykli ma dla was stanowić miarę mane’.

13 „To jest danina, którą winniście składać: szóstą część efy z chomera pszenicy oraz szóstą część efy z chomera jęczmienia; **14** a co do należnej części oliwy, jest to miara bat oliwy. Bat to dziesiąta część miary kor. Dziesięć bat to chomer, gdyż dziesięć bat stanowi chomer. **15** I jedną owcę z trzody, z dwustu spośród żywego inwentarza Izraela,^l na ofiarę zbożową^m i na całopalenieⁿ oraz na ofiarę współuczestnictwa,^o żeby do-

ROZDZ. 45

a Eze 48:21

b Prz 28:16

Iz 32:1

Iz 60:17

Jer 22:17

Jer 23:5

Eze 22:27

Eze 46:18

Mi 3:1

c Joz 11:23

d Eze 44:6

e Neh 5:10

Ps 82:2

Iz 1:17

f Jer 22:3

Mi 6:8

Za 8:16

g Hi 24:2

Mi 2:2

h Kpl 19:36

Prz 11:1

Prz 16:11

Prz 20:10

Am 8:5

Mi 6:11

i Wj 16:36

j Wj 30:13

Kpl 27:25

k Lb 3:47

l Prz 3:9

m Kpl 2:1

n Kpl 1:10

o Kpl 3:1

szpalta 2

a Kpl 1:4

Kpl 6:30

Heb 9:22

b Wj 30:14

c Iz 16:1

d Eze 45:22

e 1Kn 16:2

2Kn 30:24

f 1Kl 8:64

g Ezd 6:9

h 2Kn 35:7

i 2Kn 8:13

2Kn 31:3

j Iz 66:23

k Kpl 23:2

l Kpl 22:20

m Kpl 16:16

Eze 43:26

n Eze 41:21

Eze 46:2

o Eze 43:20

p Kpl 4:27

Ps 19:12

q Kpl 16:20

r Kpl 23:5

Lb 9:2

Lb 28:16

Pwt 16:1

s Wj 12:18

Kpl 23:6

t Kpl 4:14

u Kpl 23:8

v Hi 42:8

kończyć za nich przebiegania^a — brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

16 „Cały lud tej ziemi będzie odpowiedzialny za tę danię^b dla naczelnika w Izraelu.^c

17 A naczelnik^d ma dostarczać całopaleń^e i ofiary zbożowej^f oraz ofiary płynnej^g podczas świąt^h i podczas dni nowiu,ⁱ i podczas sabatów,^j podczas wszystkich okresów świątecznych domu Izraela.^k To on przygotowuje dar ofiarny za grzech i ofiarę zbożową, jak również całopalenie oraz ofiary współuczestnictwa, by dokonać przebiegania za dom Izraela’.

18 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „W miesiącu pierwszym, pierwszego dnia tego miesiąca, masz wziąć zdrowego^l młodego byka, syna stada, i oczyścić z grzechu sanktuarium.^m **19** A kapłan weźmie nieco krwi daru ofiarnego za grzech i posmaruje nią węgarⁿ Domu oraz cztery narożniki gzymsu okalającego ołtarz,^o jak również węgar bramy dziedzińca wewnętrznego. **20** I tak będziesz czynił siódmego dnia miesiąca za każdego, kto popełnił błąd,^p oraz za każdego niedoświadczonego; i dokonacie przebiegania za Dom.^q

21 „W miesiącu pierwszym, czternastego dnia tego miesiąca, macie obchodzić Paschę.^r Na święto przez siedem dni należy jeść praśniki.^s **22** I w owym dniu naczelnik za samego siebie i za cały lud ziemi dostarczy młodego byka jako dar ofiarny za grzech.^t **23** A przez siedem dni święta^u ma dostarczać jako całopalenie dla Jehowy siedem młodych byków oraz siedem zdrowych baranów, codziennie przez siedem dni,^v i codziennie

jako dar ofiarny za grzech – samca kóz.^a **24** A jako ofiarę zbożową ma dostarczyć po jednej efie na młodego byka i po jednej efie na barana, a jeśli chodzi o oliwę – jeden hin na efę.^b

25 „W miesiącu siódmym, piętnastego dnia tego miesiąca, podczas święta,^c ma dostarczyć to samo, co na siedem dni,^d jako dar ofiarny za grzech, jako całopalenie oraz jako ofiarę zbożową i jako oliwę^e”.

46 „Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Brama dziedzińca wewnętrznego, która jest zwrócona na wschód,^e ma pozostawać zamknięta^f przez sześć dni roboczych,^g a w dniu sabatu ma być otwarta, ma być otwarta również w dniu nowiu.^h **2** A naczelnik wejdzie drogą przez sieni bramy,ⁱ z zewnątrz, i stanie przy węgarze bramy;^j kapłani zaś złożą jego całopalenie i jego ofiary współuczestnictwa, a on pokłoni się na progu bramy^k i wyjdzie, lecz bramy nie należy zamykać aż do wieczora. **3** A lud tej ziemi ma u wejścia bramy kłaniać się przed Jehową podczas sabatów i podczas dni nowiu.^l

4 „A całopaleniem, które naczelnik winien złożyć Jehowie w dzień sabatu, ma być sześć zdrowych baranków i zdrowy baran;^m **5** a jako ofiarę zbożową: po jednej efie na barana,ⁿ na baranki zaś ofiarę zbożową, jaką może dać,^o a jeśli chodzi o oliwę, jeden hin na efę.^p **6** A w dzień nowiu^q ma być zdrowy młody byk, syn stada, oraz sześć baranków i jeden baran; mają być zdrowe.^r **7** A jako ofiarę zbożową ma złożyć jedną efę na młodego byka

ROZDZ. 45

a Lb 28:15

b Eze 46:5

c Kpl 23:34
2Kn 5:3d Lb 29:12
Pwt 16:13

2Kn 7:8

Za 14:16

ROZDZ. 46

e Eze 40:32

f Eze 44:2

g Wj 20:9

h Ps 81:3
Iz 66:23

i Eze 44:3

j Eze 41:21

k 2Kn 29:29

l Iz 66:23
Łk 1:10m Lb 28:9
Eze 45:17n Lb 28:12
Eze 45:24

o Pwt 16:17

p Kpl 14:21
Eze 46:11

q Am 8:5

r 1Kn 23:31

szpalta 2a Wj 16:36
Eze 45:24b Eze 45:16
Eze 45:22

c Eze 46:2

d Wj 23:14
Pwt 16:16

e Eze 40:20

f Eze 40:24

g 2Kn 7:4

h Kpl 23:2
Lb 29:1

Pwt 16:10

i Eze 45:24
Eze 46:7j Kpl 1:3
1Kl 3:4

k Eze 46:1

l Eze 45:17

m Eze 46:2

n Wj 29:38
Lb 28:3

oraz jedną efę na barana, na baranki zaś według tego, na co go stać, a jeśli chodzi o oliwę – jeden hin na efę.^a

8 „A gdy naczelnik^b wchodzi, ma wejść drogą przez sieni bramy i tą drogą ma wyjść.^c **9** A gdy w okresach świątecznych lud ziemi przychodzi przed oblicze Jehowy,^d wówczas ten, kto wchodzi drogą przez bramę północną,^e aby się pokłonić, ma wyjść drogą przez bramę południową;^f a ten, kto wchodzi drogą przez bramę południową, ma wyjść drogą przez bramę północną. Nikt nie ma wracać drogą bramy, którą wszedł, lecz ma wyjść prosto przed siebie.

10 Jeśli zaś chodzi o naczelnika pośród nich, to ma wejść, gdy oni wchodzi; a gdy oni wychodzą, on ma wyjść.^g **11** A podczas świąt^h i okresów świątecznych ofiarą zbożową ma być po jednej efie na młodego byka i po jednej efie na barana, na baranki zaś, ile może dać, a co się tyczy oliwy – jeden hin na efę.ⁱ

12 „A gdyby naczelnik dostarczył całopalenie jako dobrowolny dar ofiarny^j albo ofiary współuczestnictwa jako dobrowolny dar ofiarny dla Jehowy, należy mu otworzyć bramę zwróconą na wschód,^k a on dostarczy całe swe całopalenie i swe ofiary współuczestnictwa, tak jak to robi w dzień sabatu.^l I wyjdzie, a po jego wyjściu bramę należy zamknąć.^m

13 „Codziennie też winienś dostarczać na całopalenie dla Jehowy zdrowego baranka jednorocznego.ⁿ Masz go dostarczać rano w rano. **14** A do tego jako ofiarę zbożową masz rano w rano dostarczać szóstą część efy, a co się tyczy oliwy

– trzecią część hinu na pokro-
pienie wybornej maki.^a Ofiara
zbożowa dla Jehowy to ustawa
po czas niezmierny, na stałe.
15 I mają dostarczać baranka
oraz ofiarę zbożową i oliwę ran-
ek w ranek jako stałe całopa-
lenie^b.

16 „Tak rzekł Wszechwładny
Pan, Jehowa: „Gdyby naczelnik
dał każdemu ze swych synów
dar jako jego dziedzictwo, bę-
dzie to należeć do jego synów.
Jest to ich dziedziczna włas-
ność. **17** A gdyby jednemu ze
swych sług dał dar ze swego
dziedzictwa, będzie to do nie-
go należeć aż do roku oswobo-
dzenia;^b i powróci do naczelni-
ka. Tylko jego dziedzictwo – jeśli
chodzi o jego synów – ma dalej
należeć do nich. **18** A naczel-
nik nie ma nic brać z dziedzic-
twa ludu, żeby ich wyzuć z ich
własności.^c Synom swoim wi-
nien dać dziedzictwo ze swo-
jej własności, aby mój lud nie
był rozproszony – każdy ze swej
własności’”.^d

19 I przez wejście,^e które by-
ło z boku bramy, wprowadził
mnie do zwróconych na pół-
noc świętych jadalni należących
do kapłanów,^f a oto było tam
miejsce po obu tylnych stro-
nach zwróconych ku zachodowi.
20 I rzekł do mnie: „To jest
miejsce, gdzie kapłani będą go-
towali dar ofiarny za przewinie-
nie^g i dar ofiarny za grzech^h
oraz gdzie będą piekli ofiarę
zbożowąⁱ – tak by nic nie wyno-
sili na dziedziniec zewnętrzny,
przez co uświęcaliby lud”.^j

21 Potem wprowadził mnie
na dziedziniec wewnętrzny i po-
prowadził ku czterem naroż-
nym podporom dziedzińca, a oto
był dziedziniec przy tej naroż-
nej podporze dziedzińca, dziedzi-

ROZDZ. 46

a Lb 28:5

b Kpl 25:10

c 1Kl 21:19
Eze 22:27

d Eze 34:5

e Eze 42:9

f Eze 42:1

g Wj 29:31
2Kn 35:13

h Eze 44:29

i Kpl 2:4
Kpl 2:5

j Eze 44:19

szpalta 2

a 1Sm 2:13

b 2Kn 35:13
Eze 46:20**ROZDZ. 47**

c Eze 41:2

d Jer 2:13
Za 13:1
Za 14:8e Eze 43:4
Obj 22:1

f Eze 40:20

g Eze 40:6
Eze 44:2

h Obj 22:1

i Eze 40:3
Obj 21:15

nec przy owej narożnej podporze
dziedzińca. **22** Przy czterech
narożnych podporach dziedziń-
ca były małe dziedzińce, mające
czterdzieści łokci długości i trzy-
dzieści – szerokości. Wszystkie
cztery wraz z konstrukcjami na-
różnymi miały taki sam wymiar.
23 A dookoła nich był ułożony
rząd – dookoła wszystkich czte-
rech – i poniżej tych rzędów do-
okoła były miejsca do gotowa-
nia.^a **24** Wtedy rzekł do mnie:
„Są to domy tych, którzy gotują,
gdzie usługujący w Domu gotu-
ją ofiarę ludu”.^b

47 I zaprowadził mnie z po-
wrotem do wejścia Do-
mu,^c a oto woda^d wypływała
spod progu Domu ku wscho-
dowi,^e jako że przednia strona
Domu była zwrócona na wschód.
I woda ta spływała od spodu,
z prawej strony Domu, na poł-
udnie od ołtarza.

2 I poprowadził mnie drogą
bramy północnej,^f i zaprowadził
mnie dookoła drogą na zewnątrz
ku bramie zewnętrznej, która
jest zwrócona na wschód,^g a
oto woda^h sączyła się z prawej
strony.

3 Gdy ten mąż poszedł na
wschód ze sznurem mierniczym
w ręce,ⁱ odmierzył tysiąc łokci
i kazał mi przejść przez wodę –
wodę po kostki.

4 I jeszcze odmierzył tysiąc,
a potem kazał mi przejść przez
wodę – wodę po kolana.

I jeszcze odmierzył tysiąc, i
wtedy kazał mi przejść – przez
wodę po biodra.

5 I jeszcze odmierzył tysiąc.
Był to potok, którego nie mog-
łem przejść, bo woda się pod-
niosła, woda, w której można
było pływać, potok, którego nie
dało się przejść.

6 Wtedy rzekł do mnie: „Czy widziałeś to, synu człowieczy?”

Potem kazał mi iść i wrócić na brzeg potoku. **7** Kiedy wróciłem, oto na brzegu potoku było bardzo dużo drzew po jednej i po drugiej stronie.^a **8** I jeszcze rzekł do mnie: „Ta woda płynie ku regionowi wschodniemu, popłynie zaś przez Arabę.^b I dotrze do morza.^c Ponieważ jest kierowana do morza,^d jego woda zostaje uzdrowiona. **9** I stanie się, że w każdym miejscu, dokąd dotrze ten dwukrotnie większy potok, każda żyjąca dusza, od których się roi,^e ożyje. I stanie się, że będzie bardzo dużo ryb, gdyż dotrze tam owa woda, a woda morska zostanie uzdrowiona,^f i gdzie dotrze potok, tam wszystko będzie żyło.

10 „I stanie się, że rybacy będą stali wzdłuż niego od En-Gedi^g aż do En-Eglaim. Będzie tam miejsce do suszenia niewodów. Ich ryb, według ich rodzajów, będzie jak ryb Morza Wielkiego^h – bardzo dużo.

11 „Są tam jego mokradła oraz bagna i te nie zostaną uzdrowione.ⁱ Niechybnie będą wydane soli.^j

12 „A wzdłuż potoku, nad jego brzegiem po jednej i po drugiej stronie, wyrosną wszelkiego rodzaju drzewa zapewniające pokarm.^k Ich listowie nie uschnie,^l a ich owoc nie zostanie wszystkich zjedzony.^m W swoich miesiącach będą wydawać nowy owoc, gdyż woda dla nich wypływa z samego sanktuarium.ⁿ I owoc ich będzie na pokarm, a listowie – do uzdrawiania”.^o

13 Tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto teren, który wyznaczycie sobie na dziedziną własność jako krainę

ROZDZ. 47

a Obj 22:2

b Pwt 4:49

c Joz 3:16

d Eze 47:18

Za 14:8

e Rdz 1:20

f Ps 103:3

g Joz 15:62

2Kn 20:2

h Lb 34:6

Joz 23:4

Eze 48:28

i Heb 10:26

Obj 22:11

j Pwt 29:23

Ps 107:34

Jer 17:6

k Eze 47:7

l Ps 1:3

m Jer 17:8

n Eze 47:1

Obj 22:1

o Obj 22:2

szpalta 2

a Rdz 48:5

1Kn 5:1

Eze 48:5

b Rdz 26:3

Lb 14:16

c Rdz 28:13

Eze 20:42

d Prz 16:33

Eze 48:29

e Eze 48:1

f Lb 34:8

g Lb 13:21

h 2Sm 8:8

i Rdz 14:15

j Eze 47:18

k Lb 34:9

l Eze 48:1

m Eze 47:16

n 2Sm 8:5

o Rdz 31:23

Lb 32:1

Sdz 10:8

p Rdz 13:10

q Eze 48:28

r Lb 20:13

Pwt 32:51

Ps 81:7

s 2Kl 24:7

Eze 48:28

t Joz 13:5

Eze 48:28

u Eze 47:13

v Rz 10:12

Gal 3:8

Obj 7:9

dla dwunastu plemion Izraela, z dwiema połaciami pola dla Józefa.^a **14** I odziedziczycie go, każdy tyle samo, ile jego brat; co do tej krainy podniosłem rękę w przysiędę,^b że dam ją waszym praojcom;^c i kraina ta przypadnie wam jako dziedzictwo przez losowanie.^d

15 „A oto granica tej krainy od strony północnej – od Morza Wielkiego drogą do Chetlona,^e gdy się idzie do Cedadu,^f **16** Chamatu,^g Beroty,^h Sibraimu, między granicą Damaszkuⁱ a granicą Chamatu; do Chacer-Hattichon, od strony granicy Chauranu.^j **17** A granicą od strony morza będzie Chacar-Enon,^k granica Damaszku i północna – ku północy, i granica Chamatu.^l Jest to strona północna.

18 „A strona wschodnia jest od miejsca między Chauranem^m a Damaszkiemⁿ i między Gileadem^o a ziemią izraelską; Jordan^p – macie mierzyć od granicy do wschodniego morza. Jest to strona wschodnia.

19 „Strona południowa zaś jest na południe, od Tamar^q do wód Meribat-Kadesz,^r doliny potoku^s do Morza Wielkiego. Jest to strona ku południowi, w kierunku Negebu.

20 „A stroną zachodnią jest Morze Wielkie; od granicy prosto aż po wejście do Chamatu.^t Jest to strona zachodnia”.

21 „I porozdzielacie tę krainę między siebie, między dwanaście plemion Izraela. **22** I przydzielicie ją w dziedzictwo sobie^u oraz osiadłym przybyłym mieszkającym pośród was w charakterze osiadłych przybyszów,^v którzy wśród was zrodzili synów. I staną się dla was jak rodowity mieszkancie

pośród synów Izraela. Razem z wami przypadnie im przez losowanie dziedzictwo pośród plemion Izraela.^a **23** I stanie się, że w pleminiu, w którym osiedły przybysz zamieszkał jako przybysz, tam dacie mu jego dziedzictwo” – brźmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

48 „A oto imiona plemion. Od krańca północnego, po stronie biegnącej wzdłuż drogi do Chetlonu,^b aż po wejście do Chamatu,^c Chacar-Enan,^d granica Damaszku ku północy, po stronie Chamatu; i będzie to miało kraniec wschodni oraz zachodni: jeden dział Dana.^e **2** A na granicy Dana, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Aszera.^f **3** A na granicy Aszera, od krańca wschodniego aż po kraniec zachodni: jeden Naftalego.^g **4** A na granicy Naftalego, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Manasses.^h **5** A na granicy Manasses, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Efraima.ⁱ **6** A na granicy Efraima, od krańca wschodniego aż po kraniec zachodni: jeden Rubena.^j **7** A na granicy Rubena, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Judy.^k **8** A na granicy Judy, od krańca wschodniego do krańca zachodniego, danina, którą macie złożyć – ma być szeroka na dwadzieścia pięć tysięcy łokci,^l długa zaś zgodnie z jednym z działów od krańca wschodniego do krańca zachodniego. A pośrodku niej ma się znajdować sanktuarium.^m

9 „Jeśli chodzi o daninę, którą macie dać Jehowie, jej długość będzie wynosić dwadzieścia pięć tysięcy łokci, a szerokość – dzie-

ROZDZ. 47
a Kol 3:11

ROZDZ. 48
b Eze 47:15

c Lb 34:8

d Eze 47:17

e Rdz 30:6

f Rdz 30:13
Joz 19:24

g Rdz 30:8
Joz 19:32

h Rdz 41:51
Rdz 48:14
Joz 13:29

i Rdz 48:5
Joz 16:5
Joz 17:17

j Rdz 49:3

k Rdz 29:35
Joz 15:1
Joz 19:9

l Eze 45:1

m Obj 21:3

szpalta 2

a Lb 35:2
Joz 21:3
Eze 45:4

b Eze 48:8

c Eze 40:46
Eze 43:19
Eze 44:15

d Jer 23:11
Eze 22:26
Eze 44:10

e Eze 45:4

f Pwt 12:19

g Eze 45:3

h Kpl 27:21

i Eze 45:6

j Eze 48:35

k Eze 45:2

się tysięcy. **10** A jeśli o nie chodzi, ma to być święta danina dla kapłanów:^a na północy dwadzieścia pięć tysięcy łokci, a na zachodzie szerokość dziesięciu tysięcy i na wschodzie szerokość dziesięciu tysięcy, a na południu długość dwudziestu pięciu tysięcy. A sanktuarium Jehowy winno być pośrodku niej.^b **11** Będzie to dla kapłanów, uświęconych spośród synów Cadoka,^c którzy dbali o obowiązek wobec mnie i którzy nie odeszli, gdy odeszli synowie Izraela, tak jak odeszli Lewici.^d **12** I będą mieć daninę z daniny kraju jako coś szczególnie świętego, na granicy Lewitów.^e

13 „A Lewici winni mieć^f – tuż obok terenu kapłanów – obszar długości dwudziestu pięciu tysięcy łokci i szerokości dziesięciu tysięcy; cała długość będzie wynosiła dwadzieścia pięć tysięcy, a szerokość – dziesięć tysięcy.^g **14** I nie mają z niej nic sprzedawać ani nie należy jej zamienić, nie należy też ich pozabawić tej najwyborniejszej ziemi; jest to bowiem czymś świętym dla Jehowy.^h

15 „Jeśli chodzi o pięć tysięcy łokci szerokości, pozostałych wzdłuż owych dwudziestu pięciu tysięcy, jest to coś nieświętego, przeznaczonego dla miasta,ⁱ na miejsce zamieszkania oraz na pastwisko. Miasto zaś będzie pośrodku.^j **16** A oto wymiary miasta: kraniec północny – cztery tysiące pięćset łokci, i kraniec południowy – cztery tysiące pięćset, i kraniec wschodni – cztery tysiące pięćset, i kraniec zachodni – cztery tysiące pięćset. **17** Miasto będzie też miało pastwisko:^k na północy dwieście pięćdziesiąt łokci i na

południu dwieście pięćdziesiąt, i na wschodzie dwieście pięćdziesiąt, i na zachodzie dwieście pięćdziesiąt.

18 „A co pozostanie z długości, będzie dokładnie takie, jak święta danina:^a dziesięć tysięcy łokci na wschód i dziesięć tysięcy na zachód; i ma to być dokładnie takie, jak święta danina, a jego plon będzie na chleb dla tych, którzy obsługują miasto.^b **19** A będą to uprawiać ci spośród wszystkich plemion Izraela, którzy obsługują miasto.^c

20 „Cała danina ma dwadzieścia pięć tysięcy łokci na dwadzieścia pięć tysięcy. Winicie dać czworokątną część jako świętą daninę wraz z tym, co należy do miasta.

21 „A co pozostanie, będzie należało do naczelnika^d po jednej stronie i po drugiej stronie świętej daniny oraz tego, co należy do miasta,^e wzdłuż dwudziestu pięciu tysięcy łokci daniny do granicy wschodniej; a na zachodzie wzdłuż tych dwudziestu pięciu tysięcy łokci do granicy zachodniej.^f Dokładnie tak jak dział, będzie to dla naczelnika. A pośrodku będzie święta danina oraz sanktuarium Domu.

22 „A jeśli chodzi o własność Lewitów oraz własność miasta, ma być pośrodku tego, co należy do naczelnika. Pomiedzy granicą Judy^g a granicą Beniamina ma to należeć do naczelnika.

23 „Jeśli zaś chodzi o resztę plemion, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden dział Beniamina.^h **24** A przy granicy Beniamina, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Symeona.ⁱ **25** A przy granicy Symeona, od krańca wschodniego do krań-

ROZDZ. 48

a Eze 45:1

b 2Kl 25:3

c Eze 45:6

d Ps 45:16
Iz 32:1

e Eze 45:7

f Eze 48:8

g Eze 48:8

h Rdz 35:18
Joz 18:21

i Rdz 49:5
Joz 19:1

szpalta 2

a Rdz 49:14
Joz 19:17

b Rdz 49:13
Joz 19:10

c Rdz 30:11
Rdz 49:19

d Eze 47:19

e Lb 20:13

f Rdz 15:18

g Eze 47:15

h Lb 34:2
Lb 34:13
Joz 14:2

i Eze 47:13

j Eze 48:16

k Jer 3:17
Jl 3:21
Za 2:10

ca zachodniego: jeden Issachara.^a **26** A przy granicy Issachara, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Zebulona.^b **27** A przy granicy Zebulona, od krańca wschodniego do krańca zachodniego: jeden Gada.^c **28** A przy granicy Gada, do krańca południowego, będzie biec na południe; a granica będzie od Tamar^d do wód Meribat-Kadesz,^e do doliny potoku,^f aż po Morze Wielkie.^g

29 „To będzie kraj, który macie przydzielić przez losowanie w dziedzictwo plemionom Izraela,^h i to będą ich dział^y”ⁱ – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

30 „To zaś będą wyjścia z miasta: Na krańcu północnym – miara czterech tysięcy pięciuset łokci.^j

31 „A bramy miasta będą według imion plemion Izraela, przy czym trzy bramy będą od strony północnej: jedna Rubena jedna, brama Judy jedna, brama Lewiego jedna.

32 „A na krańcu wschodnim będzie cztery tysiące pięćset łokci oraz trzy bramy: brama Józefa jedna, brama Beniamina jedna, brama Dana jedna.

33 „A kraniec południowy, jeśli chodzi o wymiar – cztery tysiące pięćset łokci, a przy tym trzy bramy: brama Symeona jedna, brama Issachara jedna, brama Zebulona jedna.

34 „Kraniec zachodni – cztery tysiące pięćset łokci, a będą tam trzy bramy: brama Gada jedna, brama Aszera jedna, brama Naftalego jedna.

35 „Wokoło będzie osiemnaście tysięcy łokci; i od owego dnia nazwa tego miasta będzie brzmieć: „Jest tam Jehowa”.^k

KSIĘGA DANIELA

1 W trzecim roku królowania Jehojakima,^a króla Judy, Nebukadneczar, król Babilonu, przybył pod Jerozolimę i zaczął ją oblegać.^b **2** Z czasem Jehowa wydał w jego rękę Jehojakima, króla Judy,^c i część sprzętów^d z domu prawdziwego Boga, toteż przeniósł je on do ziemi Szinear,^e do domu boga swego; i przeniósł te sprzęty do skarbcza swego boga.^f

3 Potem rzekł król do Aszpenaza, swego naczelnego dworzanina,^g żeby przyprowadził niektórych z synów Izraela i z potomków królewskich, i z dostojników^h — **4** dzieci bez jakiegokolwiek skazy,ⁱ dobrze wyglądające oraz umiejące wnikać we wszelką mądrość^j i zaznajomione z wiedzą, i wykazujące rozeznanie w tym, co poznano,^k a także mogące stawać w pałacu króla^l — i żeby ich uczył pisma i języka Chaldejczyków. **5** Ponadto wyznaczył im król codzienny przydział złożony z przysmaków^m królewskich i z wina, które piją; mieli być żywieni przez trzy lata, aby po ich upływie stanąć przed królem.

6 Byli zaś pośród nich niektórzy z synów judzkich: Daniel,ⁿ Chananiasz, Miszael i Azariasz.^o **7** A główny dworzanin ponadawał im imiona.^p Danielowi dał imię Belteszaccar,^q Chananiaszowi — Szadrach, Miszaelowi — Mészach, Azariaszowi zaś Abed-Nego.^r

8 Daniel jednak postanowił w swym sercu, że nie skala^s się

ROZDZ. 1

- a 2Kn 36:4
Jer 22:18
Jer 36:30
- b Pwt 28:49
2Kl 24:1
2Kn 36:6
- c Ps 106:41
Iz 42:24
- d 2Kn 36:7
Jer 27:19
- e Rdz 10:10
Rdz 11:2
- f Ezd 1:7
- g Dn 1:11
- h 2Kl 20:18
Iz 39:7
- i 2Sm 14:25
PnP 4:7
- j Kzn 7:19
Dn 1:20
Dn 2:20
Dn 5:11
- k Dn 1:17
- l Prz 22:29
- m 1Kl 4:22
Dn 1:15
- n Dn 2:48
Dn 5:13
Dn 5:29
- o Dn 2:17
- p Rdz 41:45
2Kl 23:34
2Kl 24:17
- q Dn 4:8
Dn 5:12
- r Dn 2:49
Dn 3:12
Dn 3:28
- s Kpl 11:4
Kpl 11:13
Kpl 17:12

szpalta 2

- a Kpl 11:47
Ps 119:2
Eze 4:13
- b 1Kl 8:50
Ps 106:46
Prz 16:7
- c Prz 29:25
- d Dn 1:3
- e Rdz 1:29
- f Prz 10:22
- g Dn 1:12

przysmakami króla ani winem, które on pija. Upraszał zatem głównego dworzanina, by nie musiał się kalać.^a **9** Toteż prawdziwy Bóg dał Danielowi znaleźć lojalną życzliwość i miłosierdzie w oczach głównego dworzanina.^b

10 Ów główny dworzanin rzekł więc do Daniela: „Boję się mego pana, króla, który wam wyznaczył pokarm i napój.^c Czemuż to miałby zobaczyć, że w porównaniu z dziećmi w waszym wieku wasze twarze wyglądają na przygnębione, i czemuż mielibyście moją głowę obciążyć winą wobec króla?” **11** Wtedy Daniel rzekł do opiekuna, którego główny dworzanin^d ustanowił nad Daniellem, Chananiaszem, Miszaelem i Azariaszem: **12** „Proszę cię, poddać sług twoich dziesięciodniowej próbie i niech nam dają do jedzenia trochę warzyw,^e a do picia wodę; **13** i niech pokażą się przed tobą nasze twarze oraz twarze dzieci jadających przysmaki królewskie, i postąp z twymi sługami stosownie do tego, co zobaczysz”.

14 W końcu usłuchał ich w tej sprawie i poddał dziesięciodniowej próbie. **15** A po upływie dziesięciu dni wyglądali lepiej na twarzy i byli tężsi na ciele niż wszystkie dzieci jadające przysmaki królewskie.^f

16 Toteż opiekun dalej zabierał przeznaczone dla nich przysmaki i wino do picia, a dawał im warzywa.^g **17** I całą tę czwórkę dzieci prawdziwy Bóg obdarzył wiedzą oraz umiejętnością

wnikania we wszelkie pismo i mądrość;^a a Daniel odznaczał się zrozumieniem wszelkich wizji i snów.^b

18 Kiedy upłynęły dni, po których zgodnie z poleceniem króla należało ich przyprowadzić,^c główny dworzanin wprowadził ich przed Nebukadneccara. **19** A król zaczął z nimi rozmawiać i pośród nich wszystkich nie znalazł się nikt taki jak Daniel, Chananiaś, Miszael oraz Azariasz;^d i ci odtąd stawali przed królem.^e **20** A w każdej sprawie wymagającej mądrości i rozumienia,^f o którą król ich wypytywał, stwierdzał, że dziesięciokrotnie przewyższają wszystkich kapłanów zajmujących się magią,^g jak również zaklinaczy,^h którzy byli w całym jego królestwie. **21** Daniel zaś pozostał aż do pierwszego roku króla Cyrusa.ⁱ

2 A w drugim roku królowania Nebukadneccara śniły się Nebukadneccarowi sny;^j i jego ducha zaczął ogarniać niepokój,^k i nie mógł już spać. **2** Król polecił zatem wezwać kapłanów zajmujących się magią^l oraz zaklinaczy i czarnoksiężników, i Chaldejczyków, aby opowiedzieli królowi jego sny.^m Przybyli więc i stanęli przed królem. **3** Wtedy król rzekł do nich: „Śnił mi się jakiś sen, a duch mój się niepokoi, chcąc poznać ten sen”. **4** Na to Chaldejczycy rzekli do króla po aramejsku:ⁿ „Królu, żyj przez czasy niezmierzone.^o Opowiedz swym sługom ten sen, a my podamy wyjaśnienie”.^p

5 Król, odpowiadając, rzekł Chaldejczykom: „Zostaje przeze mnie ogłoszone słowo: Jeżeli mi

ROZDZ. 1

- a Ps 119:98
- Prz 2:6
- Kzn 2:26
- Iz 28:26
- b Lb 12:6
- Dn 1:20
- Dn 4:9
- Dn 5:11
- c Dn 1:5
- d Dn 1:6
- e Prz 22:29
- f Ps 119:100
- Prz 4:7
- Prz 4:8
- g Wj 7:11
- h Dn 2:2
- Dn 4:7
- Dn 5:8
- i Dn 6:28
- Dn 10:1

ROZDZ. 2

- j Rdz 40:5
- k Rdz 41:8
- Dn 4:5
- l Dn 1:20
- m Iz 19:3
- Iz 47:13
- Dn 2:10
- Dn 2:27
- Dn 4:7
- Dn 5:7
- n Ezd 4:7
- Iz 63:11
- o 1Sm 10:24
- Neh 2:3
- Dn 3:9
- p Rdz 41:8

szpalta 2

- a Dn 3:29
- b 2Kl 10:27
- Ezd 6:11
- c Dn 2:48
- Dn 5:7
- Dn 5:16
- Dn 5:29
- d Dn 2:5
- e Prz 12:19
- f Dn 2:23
- Dn 2:28
- Dn 2:47
- g 2Kn 6:18
- h Prz 16:14
- Prz 19:12
- Prz 20:2
- i Dn 2:24

nie oznajmicie snu i jego wyjaśnienia, to zostaniecie rozsiekani na kawałki,^a a wasze domy będą zamienione w ustępy publiczne.^b **6** Lecz jeśli przedstawiście sen i jego wyjaśnienie, to otrzymacie ode mnie dary i upominek, a także obdarzę was znacznym dostojenstwem.^c Dlatego przedstawcie mi ten sen oraz jego wyjaśnienie”.

7 Odrzekli po raz drugi, mówiąc: „Niech król opowie swoim sługom sen, a my podamy jego wyjaśnienie”.

8 Król, odpowiadając, rzekł: „Dobrze wiem, że usiłujecie tylko zyskać na czasie, gdyż uświadomiliście sobie, iż zostaje przeze mnie ogłoszone słowo. **9** Bo jeśli nie oznajmicie mi owego snu, czeka was ten jeden wyrok.^d A wy umówiliście się, że będziecie przede mną wypowiadać słowo kłamliwe i nieczne,^e dopóki czas się nie zmieni. Dlatego opowiedzcie mi ten sen, a będę wiedział, że potraficie podać jego wyjaśnienie”.

10 Chaldejczycy odpowiedzieli przed obliczem króla, mówiąc: „Nie ma na suchym lądzie człowieka, który by potrafił wyłożyć sprawę króla, bo też żaden wielki król ani namiestnik o nic takiego nie pytał któregośkolwiek kapłana zajmującego się magią ani zaklinacza, ani Chaldejczyka. **11** A to, o co król pyta, jest trudne i nie ma nikogo innego, kto mógłby to wyłożyć przed obliczem króla, oprócz bogów,^f którzy przecież nie mieszkają wespół z ciałem”.^g

12 Toteż król się rozgniewał i wpadłszy w wielką furję,^h kazał zgładzić wszystkich mędrców babilońskich.ⁱ **13** Wyda-

no więc rozkaz i mędrcy mieli już być zabijani; szukano też Daniela i jego towarzyszy, aby ich zabić.

14 Wówczas Daniel rozważnie i rozsądnie^a zwrócił się do Ariocha, dowódcy królewskiej straży przybocznej, który wyszedł, aby pozabijać mędrców babilońskich. **15** Odezwał się do Ariocha, urzędnika królewskiego, mówiąc: „Z jakiego powodu król wydał tak srogi rozkaz?” Wtedy Arioch zapoznał Daniela ze sprawą.^b **16** Daniel poszedł więc i poprosił króla, żeby mu dał czas na podanie królowi wyjaśnienia.^c

17 Potem Daniel udał się do swego domu; a o tej sprawie powiadomił Chananiusza, Miszaela i Azariasza, swych towarzyszy. **18** by prosili Boga nieba^d o zmiłowania^e w związku z tą tajemnicą,^f a żeby Daniela i jego towarzyszy nie zgładzono wraz z resztą mędrców babilońskich.^g

19 Wtedy w wizji nocnej wyjawiono Danielowi tę tajemnicę.^h Toteż Daniel błogosławiłⁱ Boga nieba. **20** Daniel odezwał się, mówiąc: „Niech imię Boga będzie błogosławione^j od czasu niezmiernego aż po czas niezmierny, bo do niego należy mądrość i potęga.^k **21** On też zmienia czasy i pory,^l usuwa królów i ustanawia królów,^m udziela mądrości mędrcom, a wiedzy tym, którzy wykazują rozeznanie.ⁿ **22** On wyjawia sprawy głębokie i rzeczy ukryte,^o wie, co jest w ciemności;^p i u niego mieszka światłość.^q **23** Ciebie, Boże moich praojców, wysławiam i wychwalam,^r ponieważ udzieliłeś mi mądrości^s i potęgi. A teraz oznajmiłeś mi to, o co cię

ROZDZ. 2

- a Kzn 10:4
- b Dn 2:9
- c Rdz 41:16
- d Ps 115:3
Ps 115:16
- e Ps 116:5
- f Ps 50:15
Prz 3:5
Mt 18:19
- g Rdz 18:23
Mal 3:18
2Pt 2:9
- h Lb 12:6
Hi 33:15
Ps 25:14
Dn 2:28
1Ko 2:11
- i Ps 50:15
Ps 145:10
- j 1Kn 29:20
Ps 34:1
Ps 72:18
Ps 113:2
- k 1Kn 29:11
Hi 12:13
Ps 147:5
Jer 32:18
- l Iz 60:22
Dn 7:25
Dz 1:7
- m 1Sm 2:7
Ps 75:7
Prz 8:15
Jer 27:5
Dn 4:17
- n Prz 2:6
Kzn 2:26
Ef 1:17
Jak 1:5
- o Hi 12:22
Jer 33:3
1Ko 2:10
- p Ps 139:12
Heb 4:13
- q Ps 36:9
Ps 112:4
1Jn 1:5
- r Ps 145:3
Dn 2:28
- s Kzn 7:19
Dn 1:17

szpalta 2

- a Am 3:7
- b Dn 2:15
- c Dn 2:12
- d Dn 1:19
Dn 2:16
- e Neh 7:6
Dn 1:6
Dn 6:13
- f Dn 1:7
Dn 4:8
Dn 4:19
Dn 5:12
- g Dn 4:18
Dn 5:16
- h Iz 47:12
Dn 2:10
- i Rdz 40:8
Dn 1:17
- j Dn 10:14
- k Hi 33:15
- l Obj 4:1
- m Dz 3:12
- n Dn 2:47

prosił mi, oznajmiłeś nam bowiem sprawę króla”.^a

24 Daniel udał się zatem do Ariocha,^b którego król wyznaczył do zgładzenia mędrców babilońskich.^c Poszedł i tak mu powiedział: „Nie wytracaj mędrców babilońskich. Wprowadź mnie przed króla,^d abym mógł podać królowi wyjaśnienie”.

25 Wtedy Arioch śpiesznie wprowadził Daniela przed króla i tak mu rzekł: „Znalazłem krzepkiego męża spośród wygnańców^e judzkich, który potrafi oznajmić królowi wyjaśnienie”. **26** Król, odpowiadając, rzekł do Daniela, który miał na imię Belteszaccar:^f „Czy dostatecznie znasz się na tym, żeby mi oznajmić sen, który widziałem, oraz jego wyjaśnienie?”^g **27** Daniel, odpowiadając przed obliczem króla, rzekł: „Tajemnicy, o którą król pyta, mędrcy, zaklinacze, kapłani zajmujący się magią ani astroldzy nie potrafią królowi odsłonić.^h **28** Jednakże jest Bóg w niebiosach – Ten, który wyjawia tajemniceⁱ – i on oznajmił królowi Nebukadneczarowi, co się ma wydarzyć pod koniec dni.^j Sen twój i wizje, które miałeś w swej głowie, będąc na łożu, są takie:

29 „Ciebie, królu, naszły na twym łożu^k myśli dotyczące tego, co ma nastąpić później, a Ten, który wyjawia tajemnice, oznajmił ci, co ma nastąpić.^l **30** Mnie zaś wyjawiono tę tajemnicę nie dzięki jakiejś mądrości, którą bym się odznaczał bardziej niż inni żyjący,^m lecz po to, aby królowi oznajmiono wyjaśnienie i byś poznał myśli swego serca.”ⁿ

31 „Ty, królu, patrzyłeś, a oto jakiś ogromny posąg. Ten posąg,

wielki i o nadzwyczajnym blasku, stał przed tobą, a jego wygląd był przerażający. **32** Posąg ów miał głowę z dobrego złota,^a jego pierś i ramiona były ze srebra,^b brzuch i uda z miedzi,^c **33** golenie z żelaza,^d stopy po części z żelaza, a po części z uformowanej gliny.^e **34** Patrzyłeś, aż bez udziału rąk został odcięty kamień^f i uderzył posąg w stopy z żelaza oraz uformowanej gliny, i je zmiążdżył.^g **35** Wówczas żelazo, uformowana glina, miedź, srebro i złoto — wszystko razem zostało zmiążdżone i stało się jak latem plewy na klepisku,^h i poniósł je wiatr, tak iż nie znaleziono po nich ani śladu.ⁱ Kamień zaś, który uderzył w posąg, stał się wielką górą i wypełnił całą ziemię.^j

36 „Oto jest sen; opowiemy też przed obliczem króla jego wyjaśnienie.^k **37** Ty, o królu, królu królów, któremu Bóg nieba dał królestwo,^l potęgę, siłę oraz dostojęństwo **38** i w którego rękę, gdziekolwiek mieszkają synowie ludzcy, dał^m zwierzęta polne i skrzydlate stworzenia niebios oraz którego uczynił władcą nad nimi wszystkimi — ty jesteś głową ze złota.ⁿ

39 „A po tobie powstanie inne królestwo,^o mniej znaczące od ciebie;^p i jeszcze inne królestwo, trzecie, z miedzi, które będzie sprawować władzę nad całą ziemią.^q

40 „Czwarte zaś królestwo^r okaże się mocne niczym żelazo.^s Jak bowiem żelazo miażdży i kruszy wszystko inne, tak niczym druzgoczące żelazo zmiążdży ono i zdruzgocze te wszystkie.^t

41 „A że widziałeś stopy oraz palce po części z uformowa-

ROZDZ. 2

- a Jer 51:7
Dn 2:38
Dn 4:22
Dn 7:4
- b Dn 2:39
Dn 5:28
Dn 7:5
Dn 8:3
- c Dn 7:6
Dn 8:5
- d Dn 2:40
Dn 7:7
Dn 7:19
- e Dn 2:41
f Dn 2:45
Dn 7:14
Dn 7:27
Obj 12:5
- g Dn 2:44
Obj 11:15
- h Ps 1:4
- i Ps 37:10
Obj 20:11
- j Ps 22:27
Iz 11:9
- k Dn 2:23
- l Jer 28:14
Dn 5:18
- m Jer 27:5
- n Dn 2:32
Dn 4:21
- o Iz 45:1
Jer 51:28
Dn 5:28
Dn 11:2
- p Dn 8:20
- q Dn 7:6
Dn 8:21
Dn 10:20
Dn 11:3
- r Dn 2:33
- s Dn 7:19
Dn 7:23
Jn 11:48
- t Dn 7:7

szpalta 2

- a Dn 2:33
- b Mt 12:25
- c Dn 2:34
- d Dn 7:12
Obj 17:12
- e Ezd 1:2
Ps 115:3
Ps 115:16
- f Rdz 49:10
Ps 2:6
Mt 6:10
Łk 22:29
Jn 18:36
Obj 11:15
Obj 20:6
- g 2Sm 7:13
Iz 9:7
Eze 37:25
Dn 7:14
Mt 4:7
Obj 11:15
- h Dn 4:17
Dn 7:27

nej gliny garncarskiej i po części z żelaza,^a królestwo to okaże się podzielone,^b lecz będzie w nim coś z twardości żelaza; widziałeś bowiem żelazo zmieszane z wilgotną gliną.^c **42** A że palce u stóp były częściowo z żelaza, a częściowo z uformowanej gliny, królestwo to okaże się po części mocne, a po części okaże się kruche. **43** To zaś, że widziałeś żelazo zmieszane z wilgotną gliną — zmieszają się z potomstwem ludzkim; nie będą się jednak trzymać razem, jedno z drugim, tak jak żelazo nie miesza się z uformowaną gliną.

44 „A za dni tych królów^d Bóg nieba^e ustanowi królestwo,^f które nigdy nie zostanie obrócone wniwecz.^g I to królestwo nie przejdzie na żaden inny lud.^h Zmiążdży ono wszystkie owe królestwaⁱ i położy im kres, lecz samo będzie trwać po czasy niezmierzone;^j **45** widziałeś bowiem, że bez udziału rąk został od góry odcięty kamień^k i że zmiążdżył żelazo, miedź, uformowaną glinę, srebro i złoto.^l Wielki Bóg^m oznajmił królowi, co ma nastąpić potem.ⁿ I sen jest niezawodny, a jego wyjaśnienie wiarogodne”.^o

46 Wówczas król Nebukadneczar padł na twarz i złożył hołd Danielowi, kazał też ofiarować mu upominek oraz kadzidło.^p **47** Król odezwał się do Daniela, mówiąc: „Doprawdy, wasz Bóg jest Bogiem bogów^q i Panem królów,^r i Tym, który wyjawia tajemnice, gdyż zdołałeś wyjawić tę tajemnicę”.^s **48** To też król uczynił Daniela kimś

i Ps 2:9; Ps 110:5; Iz 60:12; Dn 11:45; Obj 19:15;
j Dn 4:3; Dn 4:34; Łk 1:33; k Iz 28:16; Dn 2:34;
l Dn 2:35; m 2Sm 7:22; Ps 96:4; Ps 145:3; Jer 32:18;
n Rdz 41:28; Dn 2:28; o Iz 14:24; Iz 44:26; p Ezd 6:10; q Pwt 32:39; Ps 136:2; Dn 11:36; Iko 8:5;
r Pwt 10:17; Ps 136:3; s Rdz 41:39; Dn 1:17; Dn 2:28; Dn 4:9; Am 3:7.

wielkim^a i dał mu dużo hojnych darów, i ustanowił go władcą nad całą prowincją babilońską^b oraz naczelnym prefektem wszystkich mędrców babilońskich. **49** Daniel zaś zwrócił się z prośbą do króla, a ten wyznaczył Szadracha, Mészacha i Abed-Nega^c do zarządzania prowincją babilońską, natomiast Daniel przebywał na dworze królewskim.^d

3 Król Nebukadneccar wykonał złoty posąg;^e wysokość jego wynosiła sześćdziesiąt łokci, a szerokość sześć łokci. Postawił go na równinie Dura w prowincji babilońskiej.^f **2** I posłał król Nebukadneccar, aby zgromadzono satrapów, prefektów^g i namiestników, doradców, skarbników, sędziów, wyższych urzędników policji^h i wszystkich zarządców prowincji; mieli przybyć na uroczystość poświęceniaⁱ posągu, który postawił król Nebukadneccar.

3 Wówczas satrapowie,^j prefekci i namiestnicy, doradcy, skarbnicy, sędziowie, wyżsi urzędnicy policji i wszyscy zarządcy prowincji zgromadzili się na uroczystość poświęcenia posągu, który postawił król Nebukadneccar, i stali przed posągiem postawionym przez Nebukadneccara. **4** A herald^k głośno wołał: „Mówi się wam, ludy, grupy narodowościowe i języki,^l **5** że gdy tylko usłyszycie dźwięk rogu, piszczałki, cytry, harfy trójkątnej, instrumentu strunowego, dud i wszelkiego rodzaju instrumentów muzycznych,^m macie upaść i oddać cześć złotemu posagowi, który postawił król Nebukadneccar. **6** A kto nie upadnie i nie odda czci,ⁿ zostanie natychmiast^o wrzucony do

ROZDZ. 2

- a Dn 5:16
- b Dn 2:6
Dn 5:29
- c Dn 1:7
- d Est 2:19
Est 3:2
Jer 39:3
Am 5:15

ROZDZ. 3

- e Iz 40:19
Dz 17:29
1Ko 8:4
- f Est 1:1
Dn 2:48
- g Dn 6:7
- h Ezd 7:25
Dz 16:20
- i Ezd 6:16
- j Est 8:9
Dn 6:1
- k Dn 5:29
- l Est 8:9
Dn 4:1
- m Dn 3:10
Dn 3:15
- n Wj 20:5
Mt 4:9
- o Dn 4:19
Dn 4:33

szpalta 2

- a Jer 29:22
Dn 3:11
Dn 3:17
Dn 3:26
Obj 13:15
- b Jer 51:7
Dz 14:16
- c Dn 3:12
- d Neh 2:3
Dn 2:4
Dn 5:10
- e Hl 21:12
Dn 3:5
Dn 3:15
- f Dn 3:6
- g Dn 2:49
- h Dn 3:18
Dn 3:28
- i Prz 29:22
Dn 2:12
- j Dn 1:7
- k Iz 46:1
Jer 50:2
- l Dn 3:28

rozpalonego pieca ognistego”.^a **7** W tejsze więc chwili, gdy wszystkie ludy usłyszały dźwięk rogu, piszczałki, cytry, harfy trójkątnej, instrumentu strunowego i wszelkiego rodzaju instrumentów muzycznych, wszystkie ludy,^b grupy narodowościowe oraz języki padły i oddały cześć złotemu posagowi, który postawił król Nebukadneccar.

8 Dlatego w owej chwili podeszli pewni Chaldejczycy i oskarżyli Żydów.^c **9** Odezwaawszy się, rzekli do króla Nebukadneccara: „Królu, żyj przez czasy niezmierzzone.^d **10** Ty, królu, wydałeś nakaz, żeby każdy, kto usłyszy dźwięk rogu, piszczałki, cytry, harfy trójkątnej, instrumentu strunowego, dud i wszelkiego rodzaju instrumentów muzycznych,^e upadł i oddał cześć złotemu posagowi **11** i żeby ten, kto nie upadnie i nie odda czci, został wrzucony do rozpalonego pieca ognistego.^f **12** Są Żydzi, których wyznaczyłeś do zarządzania prowincją babilońską;^g Szadrach, Mészach i Abed-Nego; ci krzepcy mężowie nie liczą się z tobą, królu, nie służą twoim bogom, a złotemu posagowi, który postawiłeś, nie oddają czci”.^h

13 Wówczas Nebukadneccar w przypiływie złości i furiiⁱ kazał przyprowadzić Szadracha, Mészacha i Abed-Nega.^j Toteż przyprowadzono tych krzepkich mężów przed króla. **14** Nebukadneccar odezwał się, mówiąc do nich: „Czy to prawda, Szadrachu, Mészachu i Abed-Nego, że nie służycie moim bogom,^k a złotemu posagowi, który postawiłem, nie oddajecie czci?”^l **15** Jeżeli więc jesteście gotowi na to, by po usłyszeniu dźwięku rogu, piszczałki, cytry, harfy

trójkątnej, instrumentu strunowego i dud oraz wszelkiego rodzaju instrumentów muzycznych^a upaść i oddać cześć posagowi, który wykonałem, to dobrze. Jeśli jednak nie oddacie czci, zostaniecie natychmiast wrzuceni do rozpalonego pieca ognistego. A któryż to bóg zdoła was wyratować z moich rąk?"^b

16 Szadrach, Meszach i Abed-Nego, odpowiadając, rzekli do króla: „Nebukadneccarze, nie musimy ci w tej sprawie odpowiedzieć ani słowem.”^c **17** Jeżeli tak ma być, to nasz Bóg, któremu służymy, potrafi nas wyratować. Z rozpalonego pieca ognistego i z ręki twojej, królu, on nas wyratuje.^d **18** A jeśli nie, to niech ci będzie wiadomo, królu, że nie twoim bogom służymy, a złotemu posagowi, który postawiłeś, nie oddamy czci.”^e

19 Wówczas Nebukadneccar wpadł w furję i zmienił się wyraz jego twarzy wobec Szadracha, Mészacha i Abed-Nega. Odpowiadając, polecił rozpalic piec siedem razy bardziej, niż było w zwyczaju go rozpalać. **20** A pewnym krzepkim mężom, pełnym energii życiowej,^f którzy byli w jego wojsku, polecił związać Szadracha, Mészacha i Abed-Nega, aby ich wrzucić do rozpalonego pieca ognistego.^g

21 Wtedy owych krzepkich mężów związano w ich płaszczach, szatach i czapkach oraz pozostałej odzieży i wrzucono do rozpalonego pieca ognistego. **22** Ponieważ jednak słowo królewskie było srogie, a piec rozpalono nadmiernie, ognisty płomień zabił tych krzepkich mężów, którzy wzięli Szadracha, Mészacha i Abed-Nega. **23** Natomiast owi

ROZDZ. 3**a** Dn 3:10**b** Wj 5:2

2Kn 32:15

Iz 36:20

Iz 37:23

c Łk 12:11

Łk 21:14

Dz 5:29

d 1Sm 17:37

2Sm 22:26

Ps 27:1

Prz 18:10

Iz 12:2

Dn 6:27

Mt 7:7

2Ko 1:10

e Wj 20:5

Kpl 19:4

Prz 28:1

Dz 5:29

Heb 11:34

f 2Sm 22:40

Jer 48:14

g Dn 3:15**szpalta 2****a** Ps 34:19**b** Ps 66:12

Ps 91:1

Iz 43:2

c Hi 38:7

Ps 34:7

d Dn 6:20**e** Rdz 14:18

Dn 2:47

1Ko 8:5

f Dn 3:2**g** Iz 43:2

Heb 11:34

h Mt 10:30

Łk 21:18

Dz 27:34

i Dn 2:47

Dn 4:34

j Ps 34:7

Heb 1:14

k 1Kn 5:20

Ps 3:8

Ps 22:4

Ps 91:14

2Ko 1:9

Heb 11:6

l Wj 23:24

Obj 12:11

m Dn 3:5

Dn 3:15

n Wj 20:5

Mt 4:10

trzej krzepcy mężowie: Szadrach, Meszach i Abed-Nego, wpadli związani w środek rozpalonego pieca ognistego.^a

24 Wówczas król Nebukadneccar przestraszył się i śpiesznie wstał. Odezawszy się, powiedział do swoich wysokich urzędników królewskich: „Czyż nie trzech krzepkich mężów wrzuciliśmy związanych w środek ognia?”^b Odpowiadając, rzekli królowi: „Tak, królu”. **25** On zaś odrzekł, mówiąc: „Oto ja widzę czterech krzepkich mężów, którzy przechadzają się swobodnie pośród ognia, nie doznając szkody, a czwarty wyglądem przypomina syna bogów.”^c

26 Wówczas Nebukadneccar zbliżył się do drzwi rozpalonego pieca ognistego.^d Odezwał się, mówiąc: „Szadrachu, Mészachu i Abed-Nego, służycie Boga Najwyższego,^e wyjdźcie i podejdźcie tutaj!” Wtedy Szadrach, Meszach i Abed-Nego wyszli spośród ognia. **27** A zgromadzeni satrapowie, prefekci i namiestnicy oraz wysocy urzędnicy^f królewscy patrzyli na tych krzepkich mężów, że ogień nie miał mocy nad ich ciałami^g i żaden włos na głowie^h im się nie nadpalił, a nawet ich płaszcze się nie zmieniły ani nie przeszedł na nich swąd ognia.

28 Nebukadneccar odezwał się, mówiąc: „Błogosławiony niech będzie Bóg Szadracha, Mészacha i Abed-Nega,ⁱ posłał bowiem swego anioła^j i wyratował swoich sług, którzy mu zaufali^k i którzy zmienili słowo króla i wydali swe ciała, gdyż nie chcieli służyć^l ani oddawać czci^m żadnemu innemu bogu oprócz swojego Boga.”ⁿ **29** A przeze mnie zostaje wydany

rozkaz,^a że ktokolwiek z każdego ludu, grupy narodowościowej albo języka będzie mówił coś złego na Boga Szadracha, Mészacha i Abed-Nega, ma zostać rozsiekany na kawałki,^b dom zaś jego ma być zamieniony w ustęp publiczny;^c nie istnieje bowiem żaden inny bóg, który potrafiłby ocalić tak jak ten”.^d

30 Wtedy król zapewnił Szadrachowi, Mészachowi i Abed-Negowi powołanie w prowincji babilońskiej.^e

4 „Król Nebukadneccar do wszystkich ludów, grup narodowościowych i języków, które mieszkają na całej ziemi:^f Niech pokój wasz się pomnoży.^g **2** Uznałem za stosowne oznajmić o znakach i dziwach, których względem mnie dokonał Bóg Najwyższy.^h **3** Jakże wspaniałe są jego znaki i jak potężne jego dziwy!ⁱ Królestwo jego jest królestwem po czas niezmierny,^j a jego panowanie trwa przez pokolenie za pokoleniem.^k

4 „Ja, Nebukadneccar, zażywałem spokoju^l w swoim domu i pomyślności w moim pałacu.^m

5 Ujrzałem sen, który mnie zatrzwożył,ⁿ i gdy byłem na łożu, przeraziły^o mnie obrazy w myślach oraz wizje, które miałem w swej głowie. **6** I zostałem przeze mnie wydany rozkaz, aby przyprowadzono przed moje oblicze wszystkich mędrców babilońskich; mieli mi oznajmić wyjaśnienie snu.^p

7 „Wówczas wchodzili kapłani zajmujący się magią, zaklinacze, Chaldejczycy^q i astrologowie,^r a ja mówiłem przy nich, jaki był sen, lecz oni nie oznajmiali mi jego wyjaśnienia.^s **8** A w końcu przyszedł przede mną Da-

ROZDZ. 3

- a Dn 6:26
- b Dn 2:5
- c Ezd 6:11
- d Pwt 32:31
Dn 4:35
Dn 6:27
- e Ps 1:3
Dn 2:49
Dn 3:12

ROZDZ. 4

- f Est 8:9
Dn 3:4
- g Dn 6:25
- h Ps 66:16
Dn 2:23
- i Pwt 4:34
Ps 71:19
Dn 6:27
Rz 11:33
- j Ps 10:16
Ps 29:10
Ps 66:7
Ps 90:2
Jer 10:10
- k Ps 146:10
- l Iz 47:8
- m Łk 11:21
- n Dn 5:6
- o Dn 2:1
- p Rdz 41:8
Dn 2:2
- q Dn 5:7
- r Iz 47:13
Dn 2:27
- s Dn 2:11

szpalta 2

- a Iz 46:1
Jer 50:2
- b Dn 1:7
Dn 5:12
- c Lb 11:17
Iz 63:11
Dn 4:18
Dn 4:24
Dn 5:11
- d Dn 1:20
Dn 2:48
- e Rdz 41:38
Dn 6:3
- f Dn 1:17
- g Dn 2:30
- h Dn 2:19
- i Dn 4:26
- j Iz 10:33
Eze 31:3
- k Rdz 11:4
Mt 11:23
- l Lam 4:20
- m Jer 27:6
Eze 31:6
- n Mt 13:32
- o Ps 103:20
Ps 103:21
Dn 4:23
- p Pwt 33:2
Ps 89:7
Dn 8:13
Mt 18:10
Łk 4:34

niel, którego imię stosownie do imienia mojego boga^a brzmi Belteszaccar^b i w którym jest duch świętych bogów;^c przy nim też powiedziałem, jaki był ten sen:

9 „Belteszaccarze, przełożony kapłanów zajmujących się magią:^d ponieważ dobrze wiem, że jest^e w tobie duch świętych bogów^e i że nie ma żadnej tajemnicy, która by ci sprawiała trudność,^f powiedz mi o wizjach z mego snu, który widziałem, oraz jego wyjaśnienie.^g

10 „Będąc na swym łożu, oglądałem^h wizje, które miałem w swej głowie: Oto drzewoⁱ pośrodku ziemi, a wysokość jego ogromna.^j **11** Drzewo wyrosło i stało się potężne, a wysokość jego dosięgła niebios i było je widać aż po kraniec całej ziemi.^k **12** Listowie miało piękne, a owoc obfity, i był na nim pokarm dla wszystkich. Pod nim szukała cienia^l zwierzyna^m polna, a na jego konarach mieszkaly ptaki niebios,ⁿ i żywiło się z niego wszelkie ciało.

13 „Widziałem jeszcze na swoim łożu w wizjach, które miałem w swej głowie, a oto czuwający,^o święty,^p zstępował z niebios. **14** Wołał głośno i tak mówił: „Zrąbcie to drzewo^q i odetnijcie jego konary. Otrząsnijcie jego listowie i rozrzucie jego owoce. Niech ucieknie spod niego zwierzyna i ptaki z jego konarów.^r **15** Jednakże pień z korzeniami zostawcie w ziemi – z obręczą żelazną i miedzianą – pośród trawy polnej; i niech go zwilża rosa z niebios, a niech ma udział ze zwierzyną pośród roślinności ziemi.^s **16** Niech się odmieni jego serce ludzkie i niech

q Eze 21:26; Eze 21:27; Dn 4:31; Dn 5:20; Łk 3:9; Jer 51:6; Eze 31:12; s Mt 14:7; Dn 4:33.

mu będzie dane serce zwierzęce,^a i niech nad nim przeminie siedem czasów.^b **17** Rzecz ta jest z postanowienia czuwających^c i z wypowiedzi świętych to życzenie – w tym celu, by żyjący poznali, że Najwyższy jest Władcą w królestwie ludzkim^d i że je daje, komu chce,^e a ustanawia nad nim choćby najuniższe go z ludzi”.^f

18 „Oto sen, który widziałem ja, król Nebukadneczar; a ty, Belteszaccarze, powiedz, jakie jest jego wyjaśnienie, gdyż nikt z pozostałych mędrców mego królestwa nie potrafi mi oznajmić tego wyjaśnienia.^g Ale ty się na tym znasz, ponieważ w tobie jest duch świętych bogów”.^h

19 „Wówczas Daniel, któremu na imię Belteszaccar,ⁱ zdumiał się na chwilę, a jego myśli go przeraziły.^j

„Król odezwał się, mówiąc: „Belteszaccarze, niech ten sen i wyjaśnienie cię nie przerażają”.^k

„Belteszaccar, odpowiadając, rzekł: „Panie mój, oby ten sen odnosił się do tych, którzy cię nienawidzą, a jego wyjaśnienie do twoich wrogów”.^l

20 „Drzewo, które widziałeś, które wyrosło i stało się potężne, a którego wysokość dosięgła niebios i które było widać na całej ziemi,^m **21** i które miało piękne listowie, a owoc obfity, i na którym był pokarm dla wszystkich, pod którym mieszkaly zwierzęta polne i na którego konarach przebywały ptaki niebiosⁿ – **22** to jesteś ty, królu,^o ponieważ wyrosłeś i stałeś się potężny, wspaniałość zaś twoja rozrosła się i sięgnęła niebios,^p a twe panowanie kraciła ziemi.^q

ROZDZ. 4

a Dn 4:32
b Dn 7:25
Dn 12:7
Łk 21:24
Obj 12:14

c Dn 4:13
d Ps 83:18
Jer 16:21
Dn 4:34

e Ps 75:7
Ps 89:36
Mt 25:31
Łk 1:32
Łk 1:33

f 1 Sm 2:8
Eze 17:24
Za 9:9
Mt 11:29

g Iz 47:13
Dn 5:8
Dn 5:15

h Rdz 41:16
Dn 2:28
Dn 4:8

i Dn 1:7
j Dn 7:28

k 1 Sm 3:17
l 2 Sm 18:32

m Eze 31:3
Dn 4:10

n Dn 4:12
o Dn 2:37

p Iz 14:13
Iz 14:14

q Dn 2:38

szpalta 2

a Lb 22:32
Pwt 33:2
Ps 89:7
Dn 4:13
Dn 8:13
Mt 18:10
Dz 10:3
Dz 12:23

b Dn 4:16
Dn 5:21
Łk 21:24

c Hl 34:19
Ps 107:40

d Iz 23:9
Iz 55:11
Dn 4:17

e Ps 83:18
f Dn 4:32
Dn 5:21

g Ps 106:20
h Dn 4:16
Łk 21:24

i Ps 83:18
j Hl 34:24
Jer 27:5
Dn 2:21
Dn 5:21
Dn 7:14

k Dn 4:15
l Ps 11:4
Iz 6:1

23 „A że król widział, jak z niebios zstępował czuwający, święty,^a który też mówił: „Zrąbacie to drzewo i je zniszczcie. Ale jego pień z korzeniami zostawcie w ziemi, lecz z obrożą żelazną i miedzianą, pośród trawy polnej, i niech go zwilża rosa z niebios, a niech ma udział ze zwierzętami polnymi, aż nad nim przeminie siedem czasów”^b – **24** takie jest wyjaśnienie, królu, a to, co ma spotkać mego pana, króla,^c jest postanowieniem^d Najwyższego.^e **25** I wypędzą cię spośród ludzi, i zamieszkasz ze zwierzętami polnymi,^f i tak jak byki będziesz karmiony roślinnością;^g rosa z niebios będzie cię zwilżać i przeminie nad tobą siedem czasów,^h aż poznasz, że Najwyższy jest Władcą w królestwie ludzkimⁱ i że je daje, komu chce.^j

26 „A że polecono zostawić pień z korzeniami drzewa,^k na pewno będziesz miał królestwo, gdy poznasz, że władzę sprawują niebiosy”.^l **27** Przeto, królu, oby moja rada wydała ci się dobra,^m usuń też swe grzechy prawością,ⁿ a swą przewinę okazywaniem miłosierdzia biednym.^o Może dojdzie do przedłużenia twej pomyślności”.^p

28 Wszystko to spotkało króla Nebukadneccara.^q

29 Po upływie dwunastu miesięcy księżycowych przechadzał się po dachu pałacu królewskiego w Babilonie. **30** Król odezwał się, mówiąc: „Czyż nie jest to Babilon Wielki, który ja siłą mej potęgi zbudowałem na dom królewski^s i ku dostojństwu mego majestatu?”^t

m Ps 119:46; **n** Prz 16:6; Prz 28:13; Iz 55:7; Eze 18:21; Mt 3:8; **o** Ps 41:1; Iz 58:7; Mt 6:8; 1 Jn 3:17; **p** 1 Kl 21:29; Jl 2:14; Jon 3:10; **q** Lb 23:19; Prz 10:24; Iz 55:11; **r** Ps 73:9; **s** Prz 16:18; **t** Ps 49:11.

31 Słowo to jeszcze było w ustach króla, gdy z niebios dobiegł głos: „Mówi się tobie, królu Nebukadneczarze: Królestwo odeszło od ciebie” **32** i wypędza się ciebie spośród ludzi, i mieszkać będziesz ze zwierzętami polnymi.^b Tak jak byki będziesz karmiony roślinnością i przeminie nad tobą siedem czasów, aż poznasz, że Najwyższy jest Władcą w królestwie ludzkim i że je daje, komu chce”.^c

33 W teże chwili^d spełniło się to słowo na Nebukadneczarze i wypędzono go spośród ludzi, i odtąd, tak jak byki, jadł roślinność, i rosa z niebios zwilżała jego ciało, aż włosy urosły mu jak orle pióra, a paznokcie jak ptasie pazury.^e

34 „A po upływie dni^f ja, Nebukadneczar, podniosłem oczy ku niebiosom^g i zaczęła mi wracać zdolność rozumienia; i błogosławiłem Najwyższego,^h wysławiałem też i wychwalałem Żyjącego po czas niezmierny,ⁱ gdyż panowanie jego to panowanie po czas niezmierny i jego królestwo trwa przez pokolenie za pokoleniem.^j **35** A wszyscy mieszkańcy ziemi są uważani po prostu za nic,^k on zaś według własnej woli postępuje pośród zastępu niebios i wśród mieszkańców ziemi.^l I nie ma nikogo, kto by mógł powstrzymać jego rękę^m albo mu powiedzieć: „Co czynisz?”ⁿ

36 „W tymże czasie zaczęła mi wracać zdolność rozumienia, a ku dostojństwu mego królestwa począł mi wracać majestat i blask;^o i zaczęli mnie skwapliwie szukać wysocy urzędnicy królewscy oraz dygnitarze, i przywrócono mi moje królestwo, i dodano mi nadzwyczajnej wielkości.^p

ROZDZ. 4

a Dn 4:25
Dz 12:23

b Dn 4:14
Dn 5:21

c Dn 4:17

d Dn 3:6
Dn 5:5

e Dn 4:25
f Dn 4:16

g Ps 121:1
Ps 123:1
Ps 123:2

h Ps 7:17
Ps 92:1

i Jer 10:10
1Tm 1:17
Obj 4:11

j Ps 10:16
Dn 4:3
Mi 4:7

k Ps 39:5
Iz 40:15

l 1Sm 3:18
Ps 33:11
Iz 46:10

m Hi 34:24
Iz 43:13
1Ko 10:22

n Hi 9:12
Iz 45:9
Rz 9:20

o 2Kn 33:13
Dn 4:26

p Prz 22:4

szpalta 2

a Dn 4:3
Dz 17:24

b Pwt 32:4
Ps 33:5
Obj 15:3

c Wj 18:11
Hi 40:11
Jak 4:6

ROZDZ. 5

d Dn 5:9
Dn 7:1
Dn 8:1

e Iz 21:5
Jer 51:39

f Prz 20:1
Prz 31:4

g 2Kl 25:15
2Kn 36:18
Ezd 1:7
Jer 27:16
Jer 52:19
Dn 1:2

h Prz 11:2

i Ps 115:4
Ps 135:15
Dz 17:29
Obj 9:20

j Dn 5:24

37 „Teraz ja, Nebukadneczar, wysławiam i wywyższam, i wychwalam Króla niebios,^a ponieważ wszystkie jego dzieła są prawdą, a jego drogi sprawiedliwością,^b i ponieważ potrafi upokorzyć tych, którzy chodzą w pysze”.^c

5 A król Belsaccar^d wyprawił wielką ucztę dla tysięcy swoich dygnitarzy i przed tym tysiącem pił wino.^e **2** Będąc pod wpływem wina,^f Belsaccar kazał wnieść złote i srebrne naczynia,^g które Nebukadneczar, jego ojciec, niegdyś zabrał ze świątyni w Jerozolimie, aby z nich pili król i jego dygnitarze, jego nałożnice i jego drugorzędne żony.^h **3** Wówczas wniesiono złote naczynia zabrane ze świątyni domu Bożego, który był w Jerozolimie, i pili z nich król oraz jego dygnitarze, jego nałożnice i jego drugorzędne żony. **4** Pili wino i wysławiali bogów ze złota oraz srebra, z miedzi, żelaza, drewna i kamienia.ⁱ

5 W teże chwili pojawiły się palce ręki ludzkiej i pisały na przeciw świecznika na tynku ściany pałacu królewskiego,^j i widział król grzbiet dłoni, która pisała. **6** Wówczas zmieniła się barwa twarzy króla i przerażiły go jego własne myśli,^k i rozluźniły się jego stawy biodrowe,^l a kolana tłukły się jedno o drugie.^m

7 Król wołał głośno, żeby wprowadzono zaklinaczy, Chaldejczyków i astrologów.ⁿ Odezawszy się, król rzekł do mędrców babilońskich: „Kto odczyta ten napis i poda mi jego wyjaśnienie, na tego włożą purpurę,^o złoty

k Ps 102:15; 1 Ps 69:23; Iz 21:3; m Eze 7:17; Nah 2:10; n Rdz 41:8; Dn 2:2; Dn 4:6; o Rdz 41:42; 1Sm 17:25.

naszyjnik wokół szyi, i będzie sprawował władzę jako trzeci w królestwie".^a

8 Wówczas wchodzili wszyscy mędrcy królewscy, lecz nie znali się na tym dostatecznie, by odczytać ten napis lub oznajmić królowi jego wyjaśnienie.^b

9 Toteż król Belszaccar bardzo się przeraził i zmieniła się barwa jego twarzy; a jego dygnitarze byli w rozterce.^c

10 Królowa zaś ze względu na słowa króla i jego dygnitarzy weszła prosto do sali biesiadnej. Odezawszy się, królowa rzekła: „Królu, żyj aż po czasy niezmierzone”.^d Niech cię nie przerażają twoje myśli i niech się nie zmienia barwa twojej twarzy. **11** Znajduje się w twym królestwie zdolny mąż, w którym jest duch świętych bogów;^e za dni twego ojca stwierdzono u niego oświecenie i wnikliwość, i mądrość jak mądrość bogów, a król Nebukadneccar, twój ojciec, ustanowił go przełożonym^f kapłanów zajmujących się magią, zaklinaczy, Chaldejczyków i astrologów – twój ojciec, królu; **12** albowiem stwierdzono u niego nadzwyczajnego ducha i wiedzę, i wnikliwość umożliwiającą wykładanie snów,^g jak również zdolność tłumaczenia zagadek i rozwiązywania zawiłości^h – u Daniela, którego król nazwał Belteszaccarem.ⁱ Niech więc będzie wezwany Daniel, aby podał wyjaśnienie”.

13 Wprowadzono zatem Daniela przed króla. Król odezwał się i rzekł do Daniela: „Czy jesteś tym Danielem spośród wygnańców judzkich,^j którego król, mój ojciec, uprowadził z Judy?”^k

14 Słyszałem również o tobie,

ROZDZ. 5

a Dn 2:6

Dn 2:48

Dn 6:2

b Rdz 41:8

Dn 2:27

Dn 4:7

c Iz 13:7

d Dn 3:9

e Dn 2:47

Dn 4:8

Dn 4:18

f Dn 2:48

Dn 4:9

g Dn 1:17

Dn 6:3

h 1Kl 4:30

Dn 5:16

i Dn 1:7

Dn 4:8

j Dn 1:6

Dn 2:25

Dn 6:13

k 2Kl 24:14

szpalta 2

a Dn 1:17

Dn 2:23

Dn 4:9

b Prz 2:6

Dn 1:20

c Iz 47:12

Dn 2:10

Dn 5:8

d Rdz 40:8

Dn 2:28

e Dn 2:6

Dn 5:7

f Est 8:15

g Ps 119:46

h Ps 47:2

Ps 83:18

Ps 92:8

Dn 4:17

i Dn 5:11

j Dn 2:37

Dn 2:38

k Jer 25:9

Dn 3:4

Dn 4:22

l Prz 16:14

Dn 2:12

Dn 3:6

Dn 3:29

m Prz 16:5

Iz 14:13

Dn 4:30

Ml 6:8

n Iz 47:1

o Dn 4:25

Dn 4:32

p Dn 4:33

że jest w tobie duch bogów,^a stwierdzono też u ciebie oświecenie i wnikliwość, i nadzwyczajną mądrość.^b **15** A oto wprowadzono przede mną mędrców i zaklinaczy, żeby odczytali ten napis i oznajmili mi jego wyjaśnienie – ale nie znają się na tym dostatecznie, by mi podać wyjaśnienie tego słowa.^c **16** A ja słyszałem o tobie, że potrafisz dawać wyjaśnienia^d i rozwiązywać zawiłości. Jeżeli więc zdołasz odczytać ten napis i oznajmić mi jego wyjaśnienie, włożą na ciebie purpurę, złoty naszyjnik wokół szyi, i będziesz sprawował władzę jako trzeci w królestwie”.^e

17 Wówczas Daniel odpowiedział, mówiąc przed królem: „Dary twoje niech pozostaną u ciebie, a swe upominki daj innym.^f Niemniej odczytam ten napis królowi i oznajmię mu jego wyjaśnienie.^g **18** Jeżeli chodzi o ciebie, królu, Bóg Najwyższy^h dał twemu ojcu Nebukadneccarowiⁱ królestwo i wielkość, i dostojęstwo, i majestat.^j **19** A z powodu wielkości, którą go obdarzył, drżały i okazywały bojaźń przed nim wszystkie ludy, grupy narodowościowe i języki.^k Kogo chciał, zabijał; a kogo chciał, uderzał; i kogo chciał, wywyższał, a kogo chciał, upokarzał.^l **20** Ale gdy jego serce stało się wyniosłe i duch jego zhardział, tak iż postępował zuchwale,^m złożono go z tronu jego królestwa i odebrano mu jego dostojęstwo.ⁿ **21** Wypędzono go też spośród synów ludzkich, a jego serce zostało upodobnione do zwierzęcego, i mieszkał z dzikimi osłami.^o Roślinnością go karmiono tak jak byki, a rosa z niebios zwilżała jego ciało,^p aż poznał, że

Bóg Najwyższy jest Władcą w królestwie ludzkim i że ustanawia nad nim, kogo chce.^a

22 „Ty zaś, jego synu, Belszaccarze,^b nie ukorzyłeś swego serca,^c choć o tym wszystkim wiedziałeś.^d **23** Natomiast podniosłeś się przeciwko Panu niebios^e i przyniesiono przed ciebie naczynia z jego domu;^f i piliście z nich wino, ty sam oraz twoi dygnitarze, twoje nałożnice i twoje drugorzędne żony; wysławiałeś też bogów ze srebra oraz złota, z miedzi, żelaza, drewna i kamienia,^g którzy nie widzą i nie słyszą ani nic nie wiedzą;^h lecz Bogu, w którego ręku jest twój dechⁱ i do którego należą wszystkie twoje drogi,^j nie oddałeś chwały.^k **24** Dlatego posłano sprzed niego grzbiet dłoni i wypisano ten napis.^l **25** A oto napis, który został wypisany: MENE, MENE, TEKEL i PARSIN.

26 „Takie jest wyjaśnienie słowa: MENE – Bóg policzył dni twego królestwa i położył mu kres.^m

27 „TEKEL – zważono cię na wadze i stwierdzono u ciebie brak.ⁿ

28 „PERES – twoje królestwo podzielono i dano Medom oraz Persom.^o

29 Wówczas rozkazał Belszaccar i włożono na Daniela purpurę, złoty naszyjnik wokół jego szyi, i obwieszczono co do niego, że ma zostać trzecim władcą w królestwie.^p

30 Tej samej nocy Belszaccar, król chaldejski, został zabity.^q **31** a królestwo otrzymał Dariusz^r Med, mający około sześćdziesięciu dwóch lat.

6 Dariusz, uznawszy to za dobre, ustanowił nad królestwem stu dwudziestu satrapów, którzy mieli być nad całym kró-

ROZDZ. 5

a Hi 34:24
Ps 83:18
Eze 17:24
Dn 4:17
Dn 4:35

b Dn 5:11
Dn 5:18

c Mt 23:12

d Łk 12:47
Jak 4:17

e Iz 37:23
Jer 50:29

f Dn 5:3

g Iz 37:19
Dz 17:29

h Pwt 32:21
Ps 115:5
Ps 135:17
Iz 46:7
IKo 8:4

i Ps 104:29
Iz 42:5
Dz 17:25

j Prz 20:24
Jer 10:23

k Rz 1:21

l Dn 5:5

m Iz 13:11
Jer 25:12
Jer 27:7
Jer 50:1
Jer 51:11

n Hi 31:6
Rz 2:6
IKo 3:13
Kol 3:25

o Ezd 1:1
Iz 21:2
Iz 45:1
Jer 50:9
Dn 6:28
Dn 9:1

p Iz 14:2
Dn 5:7
Dn 5:16

q Iz 21:9
Jer 51:8
Jer 51:31
Jer 51:39
Jer 51:57

r Dn 6:1
Dn 9:1

szpalta 2

ROZDZ. 6

a Est 1:1

b Prz 3:16
Iz 14:2
Dn 2:48
Dn 5:29

c Ezd 8:36
Est 8:9
Dn 3:2

d Ezd 4:22
Est 7:4
Łk 19:23

e Prz 3:35
Prz 22:29

f Dn 1:17
Dn 5:12

lestwem,^a **2** nad nimi zaś trzech wysokich urzędników, z których jednym był Daniel,^b a-żeby ci satrapowie^c zdawali im sprawę i by król nie ponosił strat.^d **3** A ów Daniel wyróżniał się^e spośród wysokich urzędników i satrapów, jako że był w nim nadzwyczajny duch;^f i król zamierzał go ustanowić nad całym królestwem.

4 A wysocy urzędnicy i satrapowie wciąż starali się znaleźć przeciw Danielowi jakiś pretekst w sprawach królestwa,^g lecz nie zdołali znaleźć żadnego pretekstu ani nic złego, był on bowiem godny zaufania i nie stwierdzono u niego żadnego zaniedbania ani nic złego.^h **5** Dlatego ci krzepcy mężowie mówili: „Nie znajdziemy u tego Daniela żadnego pretekstu, chyba że znajdziemy coś przeciw niemu w prawie jego Boga”.ⁱ

6 Toteż owi wysocy urzędnicy i satrapowie weszli gromadnie do króla^j i tak do niego rzekli: „Dariuszu, królu, żyj przez czasy niezmiernie.^k **7** Wszyscy wysocy urzędnicy królestwa, prefekci i satrapowie, wysocy urzędnicy królewscy i namiestnicy, urządzili wspólnie, aby wydano ustawę królewską^l i wprowadzono rozporządzenie, że każdy, kto by w ciągu trzydziestu dni zanosił prośbę do jakiegokolwiek boga lub człowieka oprócz ciebie, królu, ma zostać wrzucony do lwiej jamy.^m **8** Zechciej więc, królu, wydać tę ustawę i podpisać pismo,ⁿ żeby już się nie zmieniło, według prawa Medów i Persów,^o które nie podlega unieważnieniu”.^p

g Ps 37:12; Prz 29:27; Kzn 4:4; **h** Flp 2:15; 1Pt 2:12; **i** Est 3:8; **j** Ps 56:6; Prz 6:18; **k** Neh 2:3; Dn 2:4; 1Ps 59:3; Ps 94:20; **l** Dn 3:6; Dn 6:16; Dn 6:24; **m** Est 3:12; Est 8:10; **n** Est 1:19; **p** Est 8:8.

9 Wobec tego król Dariusz podpisał pismo i rozporządzenie.^a

10 A gdy tylko Daniel się dowiedział, że owo pismo zostało podpisane, wszedł do swego domu i mając okna swej izby na poddaszu otwarte w stronę Jerozolimy,^b trzy razy dziennie^c padał na kolana i się modlił,^d i zanosił wysławiania przed obliczem swego Boga,^e jak to regularnie czynił poprzednio.^f

11 Wówczas tamci krzepcy mężowie wpadli gromadą i zastali Daniela na tym, że przed obliczem swego Boga zanosił prośby oraz błagania o łaskę.^g

12 Wtedy podeszli i mówili przed obliczem króla w sprawie rozporządzenia królewskiego: „Czyż nie podpisałeś rozporządzenia, że każdy, kto by w ciągu trzydziestu dni prosił o coś jakiegokolwiek boga lub człowieka oprócz ciebie, królu, ma zostać wrzucony do lwiej jamy?”^h Król odezwał się, mówiąc: „Sprawa jest postanowiona zgodnie z prawem Medów i Persów, które nie podlega unieważnieniu”.ⁱ **13** Natychmiast odrzekli, mówiąc wobec króla: „Daniel,^j jeden z wygnańców judzkich,^k nie liczy się z tobą, królu, ani z rozporządzeniem, które podpisałeś, lecz trzy razy dziennie zanosí swoją prośbę”.^l

14 Król zatem, skoro tylko usłyszał to słowo, był bardzo niezadowolony^m i postanowił w swym umyśle wyratować Daniela;ⁿ i aż do zachodu słońca usiłował go ocalić. **15** W końcu ci krzepcy mężowie weszli gromadnie do króla i mówili królówi: „Zważ, królu, że u Medów i Persów obowiązuje prawo, iż żadnego rozporządzenia^o ani ustawy, wydawanych przez króla, nie wolno zmienić”.^p

ROZDZ. 6

a Dn 6:7

b 1Kl 8:30

1Kl 8:44

2Kn 6:38

Ps 5:7

c Ps 55:17

Ps 86:3

Kol 4:2

d 1Kl 8:54

2Kn 6:13

Ezd 9:5

Ps 95:6

Łk 22:41

Dz 7:60

e Ps 34:1

Rz 12:12

f 1Ts 5:17

g Ps 10:9

Ps 37:32

h Dn 6:7

Dn 6:24

i Est 8:8

Dn 6:8

j Dn 1:6

k Dn 2:25

Dn 5:13

l Est 3:8

m Mk 6:26

n 1Kl 8:50

o Dn 6:7

p Est 8:8

Ps 94:20

Dn 6:8

szpalta 2

a Heb 11:33

b Ps 37:39

Ps 91:14

Ps 118:5

Łz 41:10

Łz 43:2

2Ko 1:10

c Mt 27:66

Dz 12:4

d 2Sm 12:16

1Kl 21:27

e Est 6:1

Dn 2:1

f Pwt 6:5

1Kn 16:11

Prz 23:17

g Rdz 18:14

Mt 19:26

Łk 1:37

h 2Sm 12:7

Ps 31:14

i Ps 34:7

Dn 3:28

j 1Sm 17:37

2Tm 4:17

Heb 11:33

k Ps 24:4

Ps 26:6

l Rz 13:1

1Pt 2:17

m Prz 16:13

n 2Kn 20:20

Ps 37:40

Prz 18:10

16 Toteż król wydał rozkaz i przyprowadzono Daniela, i wrzuciono go do lwiej jamy.^a Król odezwał się, mówiąc do Daniela: „Twój Bóg, któremu niezachwianie służysz – ten cię wyratuje”.^b **17** I przyniesiono kamień, i położono go na otworze jamy, a król opleczętował go swoim sygnetem oraz sygnetem swych dygnitarzy, żeby w sprawie Daniela nic się nie zmieniło.^c

18 Wówczas król udał się do swego pałacu i spędził noc, poszcząc,^d a nie przyniesiono przed niego instrumentów muzycznych i nawet odbiegł go sen.^e **19** W końcu, o świcie, król wstał przy świetle dziennym i śpiesznie szedł ku lwiej jamie. **20** A gdy się zbliżył do jamy, zawołał smutnym głosem na Daniela. Król odezwał się i rzekł do Daniela: „Danielu, sługo Boga żywego, czy twój Bóg, któremu niezachwianie służysz,^f zdołał cię uratować od lwów?”^g

21 Daniel natychmiast odrzekł królówi: „Królu, żyj aż po czasy niezmierzone. **22** Mój Bóg^h posłał swego aniołaⁱ i zamknął lwom paszczę,^j i nie zgłodziły mnie, jako że przed jego obliczem stwierdzono moją niewinność;^k również wobec ciebie, królu, nie uczyniłem nic nikczemnego”.^l

23 Wtedy król bardzo poweselał^m i kazał Daniela wydobyć z jamy. I wydobyto Daniela z jamy, a nie znaleziono na nim żadnego obrażenia, gdyż zaufał swemu Bogu.ⁿ

24 A król wydał rozkaz i przyprowadzono tych krzepkich mężów, którzy oskarżyli Daniela,^o i wrzucono do lwiej jamy ich samych,^p ich synów oraz ich żony;^q

o Pwt 19:19; Est 7:10; Prz 11:8; p Prz 14:35; q Joz 7:24.

a zanim dosięgli dna jamy, lwy zawładnęły nimi i zgruchotały im wszystkie kości.^a

25 Wtedy król Dariusz napisał do wszystkich ludów, grup narodowościowych i języków, które mieszkają na całej ziemi:^b „Niech pokój wasz się wielce pomnoży!”^c **26** Wychodzi ode mnie rozkaz,^d żeby na każdym obszarze należącym do mego królestwa ludzie drżeli i żywili bojaźń przed Bogiem Daniela.^e Albowiem On jest Bogiem żywym, on też trwa po czasy niezmierzone,^f a jego królestwo^g nie będzie obrócone wniwecz^h i panowanie jego pozostanie na zawsze.ⁱ **27** On ratuje i wyzwala,^j a także dokonuje znaków oraz dziwów w niebiosach^k i na ziemi,^l gdyż wyratował Daniela z łapy lwów”.

28 A temu Danielowi dobrze się wiodło w królestwie Dariusza^m i w królestwie Cyrusa Persa.ⁿ

7 W pierwszym roku Belsaccara,^o króla Babilonu, widział Daniel na swoim łożu sen oraz wizje,^p które miał w swej głowie. Wówczas spał ten sen.^q Zdał pełną relację o tych sprawach. **2** Daniel odezwał się, mówiąc:

„Widziałem nocą w swoich wizjach, a oto cztery wiatry^r niebios wzburzały ogromne morze.”^s

3 I wychodziły z morza^t cztery olbrzymie bestie,^u każda różniąca^v się od pozostałych.

4 „Pierwsza była podobna do lwa^w i miała skrzydła orle.^x Patrzyłem, aż jej wyrwano skrzydła; i podniesiono ją z ziemi,^y i postawiono na dwóch nogach jak człowieka, i dano jej serce ludzkie.^z

5 „A oto inna bestia, druga, podobna do niedźwiedzia.^a I była podniesiona z jednej stro-

ROZDZ. 6

- a Ps 54:5
Iz 38:13
- b Est 3:12
Est 8:9
Dn 4:1
- c Ezd 4:17
- d Dn 3:29
- e Ps 99:1
Jer 10:10
- f Pwt 5:26
Ps 90:2
Dn 4:34
1Pt 1:23
Obj 4:9
- g Dn 2:44
- h Ps 93:1
- i Ps 29:10
Obj 15:3
- j Ps 18:48
Ps 32:7
Dn 3:28
- k Dz 2:19
- l Jer 32:20
Dn 4:3
Heb 2:4
- m Dn 5:31
Dn 6:2
- n 2Krn 36:22
Ezd 1:1
Iz 44:28

ROZDZ. 7

- o Jer 27:7
Dn 5:1
Dn 5:30
- p Lb 12:6
Hi 33:15
Jer 23:28
Dn 2:19
Dn 8:1
- q Iz 30:8
Hab 2:2
2Tm 3:16
Obj 1:11
- r Ef 2:2
Ef 6:12
- s Iz 57:20
Obj 17:15
- t Obj 13:1
- u Dn 7:17
- v Dn 7:19
- w Prz 30:30
Dn 2:38
Jl 1:6
- x Pwt 28:49
Jer 48:40
Lam 4:19
Hab 1:8
- y Dn 4:30
- z 2Sm 17:10
Ps 9:20
- a Prz 17:12
Dn 2:39

szpalta 2

- a Dn 5:28
Dn 8:3
- b Iz 13:18
Dn 11:2
- c Dn 2:39
Dn 8:5
Dn 10:20
Dn 11:3

ny,^a a w jej paszczy między zębami były trzy żebra; i tak do niej mówiono: „Wstań, pożeraj dużo mięsa”.^b

6 „Potem patrzyłem, a oto inna bestia, podobna do lamparta,^c ale na grzbiecie miała cztery skrzydła stworzenia latającego. Bestia ta miała też cztery głowy^d i powierzono jej panowanie.

7 „Potem widziałem w wizjach nocnych, a oto czwarta bestia, straszna i przerażająca oraz niezwykle silna.^e I miała wielkie, żelazne zęby. Pożerała i miażdżyła, a co pozostało, deptała nogami. I różniła się od wszystkich poprzednich bestii, i miała dziesięć rogów.^f **8** Uważnie przyglądałem się rogom, a oto wyrósł między nimi inny róg, mały,^g i wyrwano sprzed niego trzy spośród pierwszych rogów. I oto były na tym rogu oczy podobne do oczu ludzkich, a także usta, które mówiły wyniosłe rzeczy.^h

9 „Patrzyłem, aż ustawiono tronyⁱ i zasiadł Istniejący od Dni Pradawnych.^j Odzienie jego było białe jak śnieg,^k a włosy na jego głowie – jak czysta wełna.^l Tron jego to płomienie ognia;^m koła – to ogień płonący.ⁿ

10 Strumień ognia płynął, wychodząc sprzed niego.^o Tysiąc tysięcy mu usługiwało,^p a stało przed nim dziesięć tysięcy dziesiątek tysięcy.^q Zasiadł Sąd^r i otwarto księgi.

11 „Wówczas patrzyłem ze względu na dźwięk wyniosłych

- d Dn 8:8; Dn 11:4; e Dn 2:40; Dn 7:19; f Obj 13:1; g Dn 7:24; Obj 13:11; h 1Sm 2:3; Ps 12:3; Dn 8:25; Obj 13:5; i Obj 20:4; j Ps 90:2; Dn 7:13; Dn 7:22; Hab 1:12; Obj 4:2; k Ps 104:2; Obj 19:8; l Obj 1:14; m Iz 6:1; n Pwt 9:3; Heb 12:29; o Ps 50:3; Ps 97:3; p Heb 1:14; q Pwt 33:2; 1Kl 22:19; Ps 68:17; Heb 12:22; Judy 14; Obj 5:11; r Pwt 32:36; 1Sm 2:10; Ps 7:11; Ps 50:6; Kzn 3:17.

słów, które wypowiadał róg;^a patrzyłem, aż bestię zabito, a jej ciało zniszczono; i wrzucono ją do płonącego ognia.^b **12** Pozostałym zaś bestiom^c odebrano rządy, a przedłużono im życie na czas i na porę.^d

13 „Patrzyłem w wizjach nocnych, a oto z obłokami^e niebios nadchodził ktoś podobny do syna człowieczego;^f i uzyskał dostęp do Istniejącego od Dni Pradawnych,^g i przyprowadzono go tuż przed Niego.^h **14** I dano mu panowanieⁱ i dostojenstwo^j oraz królestwo,^k aby jemu służyły wszystkie ludy, grupy narodowościowe i języki.^l Panowanie jego to panowanie po czas niezmierny, które nie przeminie, a jego królestwo nie będzie obroczone wniwecz.^m

15 „We mnie, w Danielu, mój duch był tym udręczony i przeżartyⁿ mnie wizje, które miałem w swej głowie. **16** Podeszedłem do jednego ze stojących, żeby go prosić o wiarogodne informacje co do tego wszystkiego.^o I on mi powiedział, i oznajmił mi wyjaśnienie owych spraw:

17 „Co się tyczy tych olbrzymich bestii, których jest cztery^p – czterech królów powstanie z ziemi.^q **18** Ale królestwo otrzymają święci^r Najwyższego^s i posiadają królestwo^t na czas niezmierny, wręcz na czas niezmierny za czasami niezmiernymi^u.

19 „Wtedy zapragnąłem się upewnić co do czwartej bestii, różniącej się od wszystkich innych, nadzwyczaj strasznej, której zęby były z żelaza, a pazury z miedzi i która pożerała oraz miażdżyła, to zaś, co pozostało, deptała nogami;^u **20** a także co do dziesięciu rogów na jej gło-

ROZDZ. 7

a Dn 7:8
Dn 7:25
Dn 8:23
b Dn 8:25
Obj 19:20
Obj 20:10

c Dn 7:3

d Dn 2:21
Dz 1:7

e Mt 24:30
Mt 26:64
Mk 13:26
Mk 14:62
Łk 21:27
Obj 1:7

f Mt 25:31
Jn 3:13
Dz 7:56
Flp 2:7
Heb 2:14
Obj 1:13
Obj 14:14

g Dn 7:9
Hab 1:12

h Heb 12:23
Obj 5:5

i Ps 2:6
Ps 8:6
Ps 89:27
Ps 110:2
Iz 9:6
Mt 28:18
Łk 10:22
1Ko 15:25
Ef 1:22
Obj 3:21

j Flp 2:9

k Łk 19:12
Łk 22:29
Jn 3:35

l Rdz 49:10

m Ps 45:6
Iz 9:7
Dn 2:44
Łk 1:33
Obj 11:15

n Dn 8:27

o Dn 12:6

p Dn 7:3

q Dn 2:39

r Ps 50:5
Ps 149:5
2Tm 2:12
Obj 3:21
Obj 5:10
Obj 13:10

s Dn 7:22
Dn 7:25
Dn 7:27

t Mt 5:5
Mt 19:28
Łk 22:29

u Dn 2:40
Dn 7:7

szpalta 2

a Dn 7:24
Obj 13:1

b Dn 8:9

c Dn 7:8

d Obj 13:11

e Dn 8:24
Dn 12:7
Obj 11:7
Obj 13:7

f Dn 7:9
Dn 7:13
Hab 1:12

wie^a oraz innego rogu,^b który wyrósł i przed którym trzy upadły^c – tego rogu, który miał oczy, jak również usta mówiące rze- czy wyniosłe,^d a który z wyglądu był większy od swych towa- rzyszów.

21 „Patrzyłem, gdy ten róg toczył wojnę ze świętymi i przemagał ich,^e **22** aż przybył Istniejący od Dni Pradawnych^f i został wydany wyrok na korzyść świętych Najwyższego,^g i nadszedł ustalony czas, żeby święci posiadli królestwo.^h

23 „Oto, co rzekł: „Czwarta bestia to czwarte królestwo, które nastanie na ziemi i będzie się różnić od wszystkich innych królestw; pożre całą ziemię, podepcze ją i zmiażdży.ⁱ **24** A dziesięć rogów to dziesięciu królów, którzy powstaną z tego królestwa;^j a po nich powstanie jeszcze jeden i ten będzie się różnił od pierwszych,^k i upokorzy trzech królów.^l **25** Będzie też wypowiadał słowa przeciwko Najwyższemu^m i będzie nękał świętych Najwyższego.ⁿ I będzie zamierzał zmienić czasy^o oraz prawo,^p a oni zostaną wydani w jego rękę na czas i czasy, i pół czasu.^q **26** I zasiadł Sąd,^r i w końcu odebrano mu panowanie, aby go unicestwić i doszczętnie zgładzić.^s

27 „A królestwo i władzę, i wspaniałość królestw pod całymi niebiosami dano ludowi świętych Najwyższego.^t Królestwo ich to królestwo po czas niezmierny,^u a wszelkie władze

g Dn 7:18; Dn 7:27; h Mt 19:28; Łk 22:29; Obj 1:6; Obj 3:21; Obj 5:10; Obj 20:4; i Dn 2:40; Dn 7:7; j Dn 7:20; Obj 13:1; Obj 17:12; k Dn 2:41; Dn 7:8; Dn 8:9; i Dn 7:20; m Dn 7:8; Dn 8:25; Obj 13:11; n Mt 24:9; Obj 11:7; Obj 13:7; Obj 16:6; Obj 17:6; Obj 18:24; o Dn 4:23; Łk 21:24; p Mt 24:14; q Dn 12:7; Obj 11:2; Obj 11:3; Obj 13:5; r Dn 7:10; s Dn 7:11; t Łk 54:3; Dn 7:22; Mt 19:28; Łk 22:29; Obj 20:4; u Obj 11:15.

będą im służyć i okazywać posłuszeństwo^a.

28 „Dotąd koniec sprawy. A mnie, Daniela, wielce przerażały moje myśli, tak iż zmieniała się barwa mej twarzy; zachowałem jednak tę sprawę w swoim sercu^b.”

8 W trzecim roku panowania króla Belsaccara^c ukazała mi się pewna wizja – właśnie mnie, Danielowi – po tej, która mi się ukazała na początku.^d

2 I zacząłem dostrzegać w wizji; i stało się, gdy widziałem: oto byłem na zamku w Suzie,^e który jest w prowincji Elam;^f i dostrzegłem w wizji, że się znalazłem nad szlakiem wodnym Ulaj.^g **3** Kiedy podniosłem oczy, zobaczyłem, a oto przy szlaku wodnym stał baran^h mający dwa rogi. I oba rogi były wysokie, ale jeden był wyższy od drugiego, a wyższy wyrósł później.ⁱ **4** Widziałem, jak ów baran bódł ku zachodowi i ku północy, i ku południowi, i żadne z dzikich zwierząt nie mogło mu się oprzeć, nie było też nikogo, kto by wyzwolił z jego mocy.^j Postępował według własnej woli i bardzo się pysznił.

5 Ja zaś to rozważałem, a oto kozioł z kóz^k nadchodził od zachodu po powierzchni całej ziemi, nie dotykając ziemi. A ów kozioł miał okazały róg między oczami.^l **6** I siedł aż do barana mającego dwa rogi, którego widziałem, jak stał przy szlaku wodnym; i popędził do niego w wielkiej złości.

7 I zobaczyłem, jak dopadł barana i rozsrożył się na niego, i powalił barana, i złamał mu oba rogi, a baran nie miał już siły mu się opierać. Przewrócił go więc na ziemię i stratował,

ROZDZ. 7

a Iz 60:12
b Lk 2:19

ROZDZ. 8

c Dn 5:1
d Dn 7:1
Dn 7:15
e Neh 1:1
Est 2:8
f Rdz 10:22
Iz 11:11
Iz 21:2
g Dn 8:16
h Iz 13:17
Iz 21:2
Jer 51:11
Dn 7:5
Dn 8:20
i Est 1:3
Iz 44:28
Dn 11:2
j Iz 45:1
Jer 51:12
Dn 5:30
k Dn 2:39
Dn 7:3
Dn 8:21
l Dn 11:3

szpalta 2

a Dn 7:6
b Prz 21:24
Iz 29:20
c Dn 8:22
Dn 11:4
d Dn 7:8
Dn 7:20
e Ps 48:2
Iz 4:2
Iz 28:5
Eze 20:6
Dn 11:16
Dn 11:45
f Iz 14:13
Dn 7:25
g Dn 12:3
Obj 1:20
h Obj 11:7
i Dn 8:25
j Wj 29:38
Dn 12:11
k Dn 11:31
1Kó 3:17
Obj 3:12
Obj 11:2
l Mt 24:9
Obj 11:7
Obj 13:7
m Lb 28:23
Ezd 3:5
Oz 14:2
Heb 13:15
n Ps 106:6
Iz 44:22
o Jn 4:24
p Iz 59:14
q Jer 12:1
r 1Pt 1:12
s Obj 6:10
t Dn 12:11
Mt 24:15
Mk 13:14
u Iz 63:18
Dn 7:25
Dn 12:7
Obj 11:2

i nie było nikogo, kto by barana wyzwolił z jego mocy.^a

8 A ów kozioł z kóz pysznił się^b ponad wszelką miarę; ale gdy tylko stał się potężny, wielki róg został złamany i cztery okazały zaczęły wyrastać w jego miejsce, ku czterem wiatrom niebios.^c

9 A z jednego z nich wyszedł inny róg, mały,^d i rósł coraz bardziej ku południowi i ku wschodowi oraz ku Ozdobie.^e

10 I rósł aż do zastępu niebios,^f sprawiając tym, że część zastępu i część gwiazd^g spadła na ziemię, a on zaczął je tratować.^h

11 I wywyższał się w pysze aż do Księciaⁱ zastępu, a temu odjęto ofiarę ustawiczną^j i powalono ustalone miejsce jego sanktuarium.^k **12** I zastęp został w końcu wydany,^l razem z ofiarą ustawiczną,^m ze względu na występki;ⁿ a on rzucił prawdę^o na ziemię^p i działał, i miał powodzenie.^q

13 I usłyszałem pewnego świętego,^r który mówił, a inny święty odezwał się do tego, który mówił: „Jak długo potrwa wizja dotycząca ofiary ustawicznej^s i występu ku powodującego spustoszenie,^t wskutek którego zarówno święte miejsce, jak i zastęp są tratowane?”^u **14** Rzekł więc do mnie: „Aż do dwóch tysięcy trzystu wieczorów i poranków; a święte miejsce zostanie doprowadzone do właściwego stanu”.^v

15 Potem gdy ja, Daniel, oglądałem wizję i starałem się o zrozumienie,^w oto stał przede mną ktoś z wyglądu podobny do krzepkiego męża.^x **16** I usłyszałem głos ziemskiego człowieka pośrodku Ulaju,^y a zawołał

▼ Iz 1:27; Iz 45:25; Iz 60:17; Obj 11:11; w Dn 1:17;
x Dn 7:16; y Dn 8:2.

on, mówiąc: „Gabrielu,^a daj temu zrozumieć, co widział”.^b

17 Podszedł zatem do miejsca, gdzie stałem, ale gdy przyszedł, tak się przeraziłem, że padłem na twarz. I przemówił do mnie: „Zrozum,^c synu człowieczy,^d iż ta wizja dotyczy czasu końca”.^e

18 A gdy ze mną rozmawiał, mocno zasnąłem, leżąc twarzą do ziemi.^f Dotknął mnie więc i postawił tam, gdzie stałem przedtem.^g **19** I jeszcze powiedział: „Oto daję ci poznać, co się wydarzy pod koniec potępienia, ponieważ dotyczy ona wyznaczonego czasu końca”.^h

20 „Baran, którego ujrzałeś i który miał dwa rogi, wyobraża królów Medii i Persji.”ⁱ **21** Włochaty koziół to król Grecji,^j a wielki róg, który był między jego oczami, to król pierwszy.^k **22** To zaś, że został złamany, wskutek czego w końcu wyrosły na jego miejscu cztery:^l Z jego narodu powstaną cztery królestwa, lecz nie z jego mocą.

23 „A pod koniec ich królestwa, gdy występní dopełnią miary swych czynów, powstanie król o srogim obliczu i rozumiejący zagadkowe wypowiedzi.”^m

24 I moc jego stanie się potężna, lecz nie dzięki jego własnej mocy.ⁿ I w zdumiewający sposób będzie przywodził do zguby,^o niewątpliwie też powiedzie mu się i będzie działał skutecznie. I doprowadzi do zguby potężnych oraz lud świętych.^p

25 I stosownie do swej wnikiwości sprawi też, że zwodnicze działanie w jego ręce się powiedzie.^q I w sercu swoim będzie się bardzo pysznił,^r a w okresie wolnym od troski^s doprowadzi wielu do zguby. I powstanie przeciwko Księciu książąt,^t ale

ROZDZ. 8

a Dn 9:21
Łk 1:19

b Dn 9:22
Dn 9:23

c Eze 2:1

d Dn 10:14
Dn 12:4
Dn 12:9

e Dn 10:9
Dn 10:10

f Za 4:1

g Dn 11:27
Mt 24:3

h Dn 7:5
Dn 8:3
Dn 11:2

i Dn 7:6
Dn 8:5

j Dn 11:3

k Dn 8:8
Dn 11:4

l Dn 7:8
Dn 7:11
Obj 13:11

m Łk 4:6
Obj 13:2
Obj 13:7

n Dn 7:25
Obj 11:18

o Dn 8:10
Obj 13:10
Obj 16:6

p Dn 7:8
Obj 13:13

q Prz 16:18
Prz 21:4

r Jer 22:21

s Jer 48:26
Dn 5:23
Dn 8:11

szpalta 2

a Dn 7:26
Obj 19:20

b Iz 14:24
Iz 46:10
Iz 55:11

c Dn 10:14
Obj 22:10

d Dn 7:28
Dn 10:16

e Dn 2:48

f Dn 8:17

ROZDZ. 9

g Dn 5:31
Dn 6:1
Dn 6:28

h Dn 11:1

i Dn 5:28
Dn 5:30

j 2Ks 36:21
Ezd 1:1
Jer 27:7
Za 1:12

k Ps 79:1
Iz 64:10
Jer 7:34
Lam 1:1

l Jer 25:11
Jer 29:10
Za 7:5

m 2Ks 1:11

zostanie złamany bez udziału ręki.^a

26 „A widzenie, które dotyczy wieczora i poranku i o którym mówiono, jest prawdziwe.”^b Ty jednak zachowaj tę wizję w tajemnicy, gdyż jest to jeszcze sprawa wielu dni”.^c

27 Ja zaś, Daniel, poczułem się wyczerpany i rozchorowałem się na szereg dni.^d Potem wstałem i wykonywałem pracę u króla;^e lecz wyglądałem jak odrętwiały z powodu wszystkiego, co widziałem, a nikt tego nie rozumiał.^f

9 W pierwszym roku Dariusza,^g syna Aswerusa z potomstwa Medów,^h który został ustanowiony królem nad królestwem Chaldejczyków,ⁱ **2** w pierwszym roku jego panowania ja, Daniel, rozpoznałem na podstawie ksiąg liczbę lat – co do których słowo Jehowy doszło do proroka Jeremiasza^j – na dopełnienie się spustoszeń Jerozolimy,^k mianowicie lat siedemdziesiąt.^l **3** I zwróciłem swe oblicze^m ku Jehowie, prawdziwemu Bogu, aby go szukać z modlitwąⁿ i błaganiami, a także w poście i worze, i popiele.^o **4** Zacząłem się też modlić do Jehowy, mego Boga, i czynić wyznawanie, mówiąc:^p

„Ach, Jehowo, Boże prawdziwy, wielki^q i napawający łękiem, zachowujący przymierze^r i lojalną życzliwość^s wobec tych, którzy go miłują i przestrzegają jego przykazań.”^t **5** Zgrzeszyliśmy^u i dopuściliśmy się zła, i postąpiliśmy niegodziwie, i zbuntowaliśmy się;^v doszło też

n Prz 15:8; Prz 15:29; Jer 33:3; **o** Ezd 8:21; Est 4:3; Ps 35:13; Ps 69:10; Eze 27:31; **p** 1Kl 8:47; **q** Neh 1:5; **r** Pwt 7:9; **s** Wj 34:6; Ps 40:11; **t** Pwt 5:10; **u** Ezd 9:6; Ps 106:6; **v** Neh 9:26; Neh 9:33.

do odstąpienia od twoich przykazań i tych sądowniczych rozstrzygnięć.^a **6** I nie słuchaliśmy twoich sług, proroków,^b którzy w twoim imieniu przemawiali do naszych królów, naszych książąt i naszych praojców oraz do całego ludu ziemi.^c **7** Do ciebie, Jehowo, należy prawosć, natomiast wstyd oblicza, taki jak dzisiaj^d – do nas, do mężów judzkich i do mieszkańców Jerozolimy oraz do wszystkich z Izraela, tych w pobliżu i tych daleko we wszystkich krainach, do których ich rozproszyłeś za niewierność, jakiej się dopuszczali przeciwko tobie.^e

8 „Jehowo, do nas należy wstyd oblicza, do naszych królów, naszych książąt i naszych praojców, gdyż zgrzeszyliśmy przeciwko tobie.^f **9** Do Jehowy, naszego Boga, należą zmiłowania^g i akty przebaczenia,^h bośmy się zbuntowali przeciw niemu.ⁱ **10** I nie usłuchaliśmy głosu Jehowy, naszego Boga, by chodzić podług jego praw, które nam przedłożył ręką swych sług, proroków.^j **11** I wszyscy z Izraela przekroczyli twoje prawo, doszło też do odstąpienia przez nieusłuchanie twojego głosu,^k wskutek czego wylałeś na nas przekleństwo i to, co poprzysiągłeś,^l a co zapisano w prawie Mojżesza, sługi prawdziwego Boga, bośmy zgrzeszyli przeciwko Niemu. **12** A on zaczął spełniać swe słowa wypowiedziane przeciwko nam^m i przeciw naszym sędziom, którzy nas sądzili,ⁿ i sprowadził na nas wielkie nieszczęście, jakiego nie zgotowano pod całymi niebiosami, tak jak je zgotowano w Jerozolimie.^o **13** Zgodnie z tym, co napisano w prawie Mojżesza,^p spadło na nas całe to

ROZDZ. 9

- a Jer 3:25
- b 2Kl 17:14
2Kl 36:16
Jer 7:13
Jer 29:19
Jer 44:5
- c Ezd 9:7
Neh 9:32
- d Ps 44:15
Jer 2:26
Jer 3:25
- e Kpl 26:33
Pwt 4:7
Pwt 28:41
2Kl 17:6
Iz 11:11
- f Ps 106:6
Jer 14:20
Lam 3:42
- g Wj 34:6
Neh 9:17
- h Lb 14:18
Ps 86:5
- i Neh 9:26
- j 2Kl 17:13
Ezd 9:10
- k Iz 1:4
Jer 8:10
- l Pwt 28:15
Pwt 31:17
- m Lam 2:17
- n Oz 7:7
- o Jer 1:14
Jer 39:8
- p Kpl 26:16
Pwt 28:15

szpalta 2

- a Lam 1:1
- b Iz 9:13
Iz 64:7
Jer 2:30
Jer 5:3
- c Ps 25:10
Ps 117:2
- d Jer 44:2
- e Neh 9:33
- f Wj 6:1
Wj 32:11
- g Wj 9:16
Neh 9:10
Ps 106:8
- h Dn 9:5
- i Ps 9:8
Ps 31:1
Ps 89:14
Iz 26:9
- j Ps 48:2
Iz 66:20
Jl 3:17
- k Kpl 26:39
Ps 106:6
- l 1Kl 9:7
Ps 79:4
Jer 24:9
- m Lb 6:25
Ps 4:6
Ps 67:1
- n Iz 64:10
Lam 5:18
- o 1Kl 8:29
Ps 17:6
- p Jer 7:10
Jer 25:29
- q Iz 64:6
Jer 14:7

nieszczęście,^a a my nie ulagodziłiśmy oblicza Jehowy, naszego Boga, odwróceniem się od naszego przewinienia^b i wnikiem w twoją wierność prawdziwie.^c

14 „A Jehowa czuwał, mając na uwadze nieszczęście, i w końcu sprowadził je na nas,^d bo Jehowa, nasz Bóg, jest prawy we wszystkich swych dziełach, jakich dokonał; my zaś nie usłuchaliśmy jego głosu.^e

15 „A teraz, Jehowo, nasz Boże, który silną ręką wyprowadziłeś swój lud z ziemi egipskiej^f i oddał zapewniałeś sobie imię, tak jak dzisiaj^g – myśmy zgrzeszyli,^h postąpiliśmy niegodziwie.

16 Jehowo, stosownie do wszystkich twych prawych czynówⁱ niechże się odwróci twój gniew i twoja złość od twego miasta Jerozolimy, świętej twojej góry;^j bo przez nasze grzechy oraz przewinienia naszych praojców^k Jerozolima i lud twój są dla wszystkich wokół nas przedmiotem zniewagi.^l **17** Teraz więc, Boże nasz, wysłuchaj modlitwy swego sługi i jego błagań, spraw też, by oblicze twoje zajaśniało^m nad twym spustoszoną sanktuariumⁿ – przez wzgląd na Jehowę. **18** Nakłoń swego ucha, Boże mój, i usłysz.^o Zechciej otworzyć swe oczy i zobaczyć nasze spustoszenia oraz miasto nazwane twoim imieniem;^p bo nie ze względu na nasze prawe czyiny składamy swe błagania przed twoim obliczem,^q lecz ze względu na twoje liczne zmiłowania.^r **19** O Jehowo, usłysz.^s O Jehowo, przebac.^t O Jehowo, zwróć uwagę i działaj.^u Przez wzgląd na

r Pwt 13:17; Ps 25:6; Ps 102:13; Iz 54:7; s 1Kl 8:30;
t Lb 14:19; u 2Kl 6:21.

samego siebie nie zwlekaj,^a Boże mój, bo imienia twego wzywano nad twym miastem i nad twoim ludem”.^b

20 Gdy jeszcze mówiłem i modliłem się oraz wyznawałem grzech swój^c i grzech mego ludu, Izraela,^d i przedkładałem Jehowie, memu Bogu, swoją prośbę o łaskę w sprawie świętej góry^e mego Boga **21** i gdy jeszcze mówiłem w modlitwie, oto ów mąż Gabriel,^f którego zobaczyłem w wizji na początku,^g wyczerpany ze zmęczenia, przybył do mnie w porze składania wieczornego daru ofiarnego.^h **22** I począł mi udzielać zrozumienia, i przemówiwszy do mnie, rzekł:

„Danielu, oto wyszedłem, żeby cię obdarzyć wnikliwością wraz ze zrozumieniem.ⁱ **23** Na początku twoich błagań wyszło słowo, ja zaś przybyłem, by o tym powiadomić, ponieważ jesteś nader miły.^j Rozważ^k więc tę sprawę i zrozum, co widzisz.

24 „Siedemdziesiąt tygodni ustalono dla twego ludu^l i dla twego świętego miasta,^m aby położyć kres występковиⁿ i zgładzić grzech,^o i dokonać przebłagania za przewinienie,^p i wprowadzić prawość po czasy niezmierzone,^q i opatrzyć pieczęcią^r wizję oraz proroka, i namaścić Święte Świętych.^s **25** A wiedz i wnikliwie to rozważ, że od wyjścia słowa^t o przywróceniu i o odbudowie Jerozolimy^u aż do Mesjasza^v Wodza^w będzie siedem tygodni, a także sześćdziesiąt dwa tygodnie.^x Wróci ona i zostanie odbudowana, z placem i fosą, lecz w trudnych czasach.

26 „A po sześćdziesięciu dwóch tygodniach Mesjasz zostanie zgładzony^y i nie będzie miał nic dla siebie.^z

ROZDZ. 9

- a Ps 79:8
- b Iz 63:19
Jer 14:9
- c Ps 32:5
Kzn 7:20
- d Iz 6:5
- e Ps 87:1
Iz 56:7
Za 8:3
- f Dn 8:16
Lk 1:19
- g Dn 8:1
- h 1Kl 18:36
Ezd 9:5
- i Dn 8:15
- j Dn 10:11
Dn 10:19
- k Prz 2:3
- l Wj 33:16
- m Neh 11:1
Ps 87:3
Iz 52:1
- n Iz 61:1
- o Jer 31:34
Lk 1:77
Rz 6:18
Heb 9:26
- p Rz 3:25
2Ks 5:19
1Jn 2:2
1Jn 4:10
- q Iz 53:11
Iz 61:11
Rz 1:17
- r Jn 3:33
2Ks 1:20
- s Heb 9:7
Heb 9:24
- t Neh 2:5
- u Neh 6:15
- v 1Sm 2:10
Ps 2:2
Lk 17:21
Jn 1:41
- w 1Kn 5:2
Iz 55:4
Dn 11:22
Mt 23:10
Jn 1:49
- x Lk 3:1
- y Ps 22:15
Iz 53:8
Iz 53:12
Mt 26:2
Lk 24:26
1Ko 15:3
- z Mk 9:12

szpalta 2

- a Mt 24:15
- b Lk 19:43
Lk 21:20
- c Mt 24:7
Lk 21:22
Lk 21:24
- d Rdz 15:18
Rdz 17:7
Lk 1:55
- e Mt 3:9
Mt 10:6
Mt 15:24
Jn 19:15
- f Mt 27:51
2Ks 5:17
Heb 9:12
Heb 10:10
- g Mk 13:14

„Miasto zaś i miejsce święte^a zostaną obrócone w ruinę przez lud wodza, który nadciąga.^b A kres położy mu powódź. I aż do końca będzie wojna; tym, co postanowiono, są spustoszenia.^c

27 „I utrzyma w mocy przy mierze^d dla wielu przez jeden tydzień;^e a w połowie tygodnia sprawi, że ustanie ofiara i dar ofiarny.^f

„A na skrzydle rzeczy obrzydliwych znajdzie się ten, który sprowadza spustoszenie;^g i to, co postanowiono, będzie się aż do zagłady wylewać także na spustoszone”.^h

10 W trzecim roku Cyrusa,ⁱ króla Persji, objawiona została pewna sprawa Danielowi, któremu nadano imię Belteszaccar;^j sprawa ta była prawdziwa, a wiązała się z wielkim bojem.^k I zrozumiał tę sprawę, i osiągnął zrozumienie tego, co widział.^l

2 W owych dniach ja, Daniel, byłem pogrążony w żalości^m przez całe trzy tygodnie. **3** Nie jadłem wybornego chleba i do ust nie brałem mięsa ani wina, wcale się też nie natłuszczałem, dopóki nie upłynęły pełne trzy tygodnie.ⁿ **4** A dwudziestego czwartego dnia miesiąca pierwszego, gdy się znajdowałem nad brzegiem wielkiej rzeki, to jest Chiddekelu,^o **5** podniosłem oczy i ujrzałem, a oto pewien mąż odziany w lnianą szatę,^p mający biodra^q przepasane złotem z Ufaz.^r **6** Ciało jego przypominało chryzolit,^s a jego oblicze widok błyskawicy,^t oczy

- h Dn 7:7; Dn 7:23; Lk 21:20; **ROZDZ. 10** i Ezd 1:1; Iz 45:1; Dn 1:21; Dn 6:28; Jn 1:7; Dn 4:8; k Dn 10:13; Dn 11:2; 1 Dn 1:17; m Jer 9:1; Dn 9:3; n 2Sm 14:2; o Rdz 2:14; p Dn 12:6; Obj 19:8; Obj 19:14; q Iz 11:5; Obj 1:13; r Jer 10:9; s Wj 28:20; Eze 1:16; Obj 21:20; t Eze 1:14; Mt 17:2.

jego zaś ogniste pochodnie;^a ramiona i miejsce jego stóp wyglądały jak polerowana miedź,^b a dźwięk jego słów przypominał odgłos tłumu. **7** I tylko ja, Daniel, zobaczyłem to zjawisko, lecz mężowie, którzy byli ze mną, nie widzieli owego zjawiska.^c Opanowało ich jednak wielkie drżenie, tak iż pouciekali, aby się ukryć.

8 A ja pozostałem sam, widziałem więc to wielkie zjawisko. I nie było już we mnie nic mocy, a moje dostojenstwo zamieniło się u mnie w wyniszczenie i nie zachowałem żadnej mocy.^d **9** I usłyszałem dźwięk jego słów; a gdy słyszałem dźwięk jego słów, wtedy też mocno spałem^e na twarzy, z twarzą ku ziemi.^f **10** A oto dotknęła mnie jakaś ręka^g i w końcu pobudziła mnie do tego, bym się dźwignął na kolana i na dłonie rąk. **11** I odezwał się do mnie:

„Danielu, mężu nader miły,^h zrozum słowa, które do ciebie mówię,ⁱ i stań tam, gdzie stałeś, bo teraz posłano mnie do ciebie”.

I gdy mówił do mnie to słowo, ja, drżąc, wstałem.

12 A on przemówił do mnie: „Nie lękaj się,^j Danielu, bo od pierwszego dnia, gdy nakłoniłeś swe serce ku zrozumieniu^k i ukorzeniu się przed Bogiem,^l słyszano twoje słowa i ze względu na słowa twe przyszedłem.^m **13** Ale książęⁿ królestwa perskiego^o przeciwstawiał^p mi się przez dwadzieścia jeden dni, a oto przybył mi z pomocą Michał,^q jeden z najprzedszych książąt;^r ja zaś pozostałem tam przy królach Persji.^s **14** I przyszedłem umożliwić ci zrozumienie tego, co spotka twój lud^t pod koniec dni,^u ponieważ

ROZDZ. 10

a Obj 1:14

Obj 2:18

b Eze 1:7

Obj 1:15

c 2Kl 6:17

Dz 9:7

Dz 22:9

d Dn 7:28

Dn 8:27

Hab 3:16

Mt 17:6

e Rdz 15:12

Hl 33:15

f Dn 8:18

g Jer 1:9

Dn 9:21

Obj 1:17

h Prz 15:9

Dn 10:19

i Dn 9:22

j Iz 35:4

Obj 1:17

k 1Kl 8:49

Dz 10:4

l Dn 9:3

m Prz 15:8

Prz 15:29

Dn 9:23

n Ef 6:12

Obj 13:4

o Ezd 4:5

Dn 11:2

p 1Ts 2:18

q Dn 10:21

Dn 12:1

Judy 9

Obj 12:7

r Jn 17:5

Kol 2:10

1Pt 3:22

s Dn 6:28

t Gał 3:29

Gał 6:16

u Dn 2:28

szpalta 2

a Iz 46:10

b Dn 8:17

Dn 8:26

Dn 12:4

c Dn 8:18

d Iz 6:7

Jer 1:9

e Eze 33:22

f Joz 5:14

Dn 12:8

g Dn 10:8

h Sdz 6:22

i Iz 6:5

j Dn 10:10

k Sdz 6:23

Obj 1:17

l Dn 9:23

m Łk 24:36

n Iz 35:4

Ag 2:4

Za 8:9

1Ko 16:13

o 1Sm 3:10

p Ps 138:3

q Dn 10:13

r Dn 7:6

Dn 8:5

Dn 11:3

wizja^a ta dotyczy dni, które dopiero nadejdą”.^b

15 A gdy mówił do mnie te słowa, byłem zwrócony twarzą ku ziemi^c i oniemiały. **16** I oto ktoś z wyglądu podobny do synów człowieczych dotykał moich warg,^d a ja otworzyłem usta i odezwałem się,^e mówiąc do tego, który stał przede mną: „Panie mój,^f z powodu tego zjawiska wstrząsnęły mną wewnątrz skurcze i nie zachowałem żadnej mocy.^g **17** Jakże więc sługa tego pana mojego miał rozmawiać z tym moim panem?^h I dotąd w ogóle nie ma we mnie mocy ani nie pozostało we mnie nic a nic tchu”.ⁱ

18 A ten z wyglądu podobny do ziemskiego człowieka znowu mnie dotknął i dodał mi sił.^j **19** Potem powiedział: „Nie lękaj się,^k mężu nader miły.^l Pokój tobie.^m Bądź silny, tak, bądź silny”.ⁿ I gdy tylko do mnie przemówił, wyteżyłem siły i w końcu rzekłem: „Niech mój pan mówi,^o ponieważ dodałeś mi sił”.^p **20** Odezwał się więc:

„Czy naprawdę wiesz, dlaczego do ciebie przyszedłem? A teraz wrócę, by walczyć z księciem Persji.^q Kiedy wyruszę, oto nadejdzie też książę Grecji.^r **21** Opowiem ci jednak rzeczy zapísane w piśmie prawdy,^s a nie ma nikogo, kto by mnie w nich mocno wspierał, prócz Michała,^t waszego księcia.”^u

11 „A ja w pierwszym roku Dariusza Meda^v powstałem, aby mu dodawać sił i aby być dla niego twierdzą. **2** I teraz powiem ci, jaka jest prawda:”^w

„Oto powstanie w Persji jeszcze trzech królów,^x a czwarty^y

s Iz 43:9; Am 3:7; **t** Dn 10:13; Judy 9; Obj 12:7; **u** Dn 12:1; **ROZDZ. 11** **v** Dn 5:31; Dn 9:1; **w** Prz 22:21; **x** Ezd 4:5; **y** Ezd 4:6.

nagromadzi więcej bogactw niż wszyscy inni.^a I skoro tylko dzięki swym bogactwom wzrośnie w siłę, pchnie wszystko przeciw królestwu Grecji.^b

3 „I powstanie potężny król, a będzie rządził, mając rozległą władzę,^c i będzie działał według własnej woli.^d **4** A gdy już powstanie,^e królestwo jego się rozpadnie i będzie podzielone ku czterem wiatrom^f niebios,^g lecz nie między jego potomnych^h i nie na wzór władzy, z jaką on rządził; jego królestwo bowiem zostanie wykorzystane, i to na rzecz innych niż tamci.

5 „I wzrośnie w siłę król południa, jeden z jego książąt; ten zaś zyska nad nim przewagę i będzie rządził, mając rozległą władzę, większą niż władza tamtego.

6 „A po upływie szeregu lat sprzymierzą się ze sobą i córka króla południa przybędzie do króla północy, aby zawrzeć godziwe porozumienie. Lecz nie zachowa ona mocy swego ramienia;ⁱ nie ostoi się też on ani jego ramię; i zostanie wydana na łup, ona sama i ci, którzy ją przyprowadzili, i ten, kto ją zrodził, i ten, kto w tamtych czasach ją umacniał. **7** A jeden z należących do odrósł^j jej korzeni powstanie w jego miejsce i przyjdzie do wojska, i wyruszy przeciwko twierdzy króla północy, i wystąpi przeciw nim, i zyska przewagę. **8** I przybędzie do Egiptu z ich bogami,^k z lanymi posągami, z cennymi przedmiotami ze srebra i złota, a także z jeńcami. I na szereg lat odstąpi od króla północy.

9 „A ten wkroczy do królestwa króla południa i wróci do swej ziemi.

ROZDZ. 11

a Est 1:1

b Rdz 10:2
Rdz 10:4
Iz 66:19
Dn 8:21
Za 9:13c Dn 7:6
Dn 8:5
Dn 8:21

d Dn 5:19

e Ps 37:35

f Eze 12:14
Eze 17:21g Dn 7:6
Dn 8:8
Dn 8:22

h Kzn 4:8

i Hi 38:15

j Hi 14:7

k Iz 37:19
Iz 43:10

szpalta 2

a Kzn 9:11

b 2Kl 14:10
2Kn 26:16
Prz 16:18
Eze 28:2
Dn 5:20

c 2Kl 6:15

d 1Sm 25:13

e Dz 5:36

f Dz 5:37

g Jer 6:6
Jer 32:24h Ps 48:2
Eze 20:6
Dn 8:9
Dn 11:41
Dn 11:45

i Kzn 8:9

j 2Kn 20:3

k Dn 11:6

l Dn 11:28

10 „Jego synowie zaś będą się burzyć i zbiorą rzeszę licznych wojsk. A nadciągając, istotnie nadciągnie i zaleje jak powódź, i przetoczy się. Zawróci jednak i będzie się burzył przez całą drogę do jego twierdzy.

11 „A król południa rozsroży się i wyruszy, i będzie walczył z nim, to jest z królem północy; i ten wystawi liczną rzeszę, a rzesza ta zostanie wydana w rękę tamtego.^a **12** I owa rzesza zostanie uprowadzona. Serce jego zacznie się wynosić^b i powali on dziesiątki tysięcy; nie wyzyska jednak swej silnej pozycji.

13 „A król północy wróci i wystawi rzeszę liczniejszą niż pierwsza; i po upływie czasów, szeregu lat, nadciągnie, przybывая z wielkim wojskiem^c i ogromnym dobytkiem.^d **14** I w owych czasach wielu powstanie przeciw królowi południa.

„A synowie rozbójników spośród twego ludu poważają się podjąć próbę urzeczywistnienia pewnej wizji,^e ale się potkną.^f

15 „I nadciągnie król północy, i usypie wał obleźniczy,^g i zdobędzie miasto warowne. A ramiona południa się nie ostoja, ani nawet lud jego doborowych, i nie ostoi się żadna moc. **16** A nadciągający przeciwko niemu będzie działał według własnej woli i nikt się nie ostoi przed nim. Stanie też w krainie Ozdoby^h i w jego rękę będzie zagłada.ⁱ **17** I skieruje swe oblężenie na to,^j by przybyć z pełnią sił całego swego królestwa, i zostanie z nim zawarty godziwy^k układ; i będzie działał skutecznie.^l Dane mu też będzie doprowadzić do zguby córkę kobiet. I ta się nie ostoi, i nie pozostanie

jego.^a **18** I zwróci on oblicze ku wybrzeżom,^b i zajmie wiele. A pewien dowódca odwróci od siebie jego zniewagę, tak iż jego zniewagi nie będzie. Zawróci ją na tamtego. **19** I zwróci swe oblicze ku twierdzom własnego kraju, i potknie się, i upadnie, a nie będzie odnaleziony.^c

20 „I na jego miejscu powstanie ktoś,^d kto każe poborcy^e przejść przez wspaniałe królestwo, a po niewielu dniach zostanie złamany, lecz nie w gniewie ani w boju.

21 „A na jego miejscu powstanie ktoś, kto ma być w pogardzie,^f i nie włożyć nań dostojęstwa królestwa; nadejdzie zaś w okresie wolnym od troski^g i uzyska królestwo przez pochlebstwa.^h **22** A ramionaⁱ powodzi będą przed nim zatopione, zostaną też złamane;^j to samo^k spotka Wodza^l przymierza.^m **23** I ponieważ się z nim sprzymierzą, będzie się uciekał do zwodzenia, i wyrośnie, i stanie się potężny dzięki małemu narodowi.ⁿ **24** W okresie wolnym od troski^o wejdzie do najlepszej części prowincji i uczyni, czego nie czynili jego ojcowie ani ojcowie jego ojców. Zagrabione dobra i łup, i mienie porozdziela między nich; będzie też obmyślał swoje knowania przeciwko warowniom,^p ale tylko do czasu.

25 „I pobudzi swoją moc oraz swe serce przeciw królowi południa, mając wielkie wojsko; a król południa we wzburzeniu przygotowuje się do wojny, mając wojsko nader wielkie i potężne. On zaś się nie ostoja, gdyż będą przeciw niemu obmyślać knowania. **26** A do upadku do-

ROZDZ. 11

a Prz 19:21

b Jer 2:10

c Ps 27:2

Ps 37:17

Ps 37:36

d Łk 2:1

e Łk 2:2

Dz 5:37

f Ps 12:8

Łk 2:1

Łk 3:1

g Jer 22:21

Dn 8:25

h Ps 55:21

i 2Krn 32:8

j Ps 10:15

k Rdz 3:15

Iz 53:10

Mk 15:20

Dz 3:15

l 1Kn 5:2

Iz 55:4

Dn 9:25

Jn 1:49

m Rdz 15:18

Dn 9:27

Łk 1:15

Dz 3:25

n Flp 1:13

o Dn 8:25

p Ps 36:4

Prz 6:18

szpalta 2

a 1Ko 10:21

1Tm 4:1

b Ps 12:2

Ps 58:3

Ps 64:5

Prz 12:5

Prz 12:20

Prz 26:23

1Tm 4:2

c Prz 19:21

d Dn 12:9

Hab 2:3

2Tm 3:1

e 2Sm 7:12

2Sm 23:5

Ps 89:28

Łk 1:33

Łk 22:29

f Dn 11:17

g Mt 24:3

Łk 21:24

h Mt 24:7

i Rdz 10:4

Łb 24:24

Iz 23:1

Jer 2:10

Eze 27:6

j Jn 15:20

k Dn 11:28

l Dn 8:11

Dn 12:7

Obj 11:2

m Wj 29:38

Łb 28:3

Ps 119:44

Dn 8:12

Dn 12:11

n Dn 12:11

Mt 24:15

Obj 13:15

Obj 17:8

o Łk 21:20

p Łk 22:29

prowadzą go jadający jego przysmaki.

„I wojsko jego zostanie zmiecione jak przez powódź, i wielu padnie zabitych.

27 „A jeśli chodzi o tych dwóch królów, serce ich będzie skłonne do wyrządzania zła i przy jednym stole^a będą mówić kłamstwo.^b Ale nie się nie powiedzie,^c gdyż koniec jest jeszcze na czas wyznaczony.^d

28 „I wróci z wielkim mieniem do swojej krainy, a serce jego będzie przeciwne świętemu przymierz.^e I będzie działał skutecznie,^f i wróci do swej krainy.

29 „W czasie wyznaczonym^g wróci i ruszy na południe;^h ale przy końcu nie będzie tak, jak z początku. **30** I ruszą na niego okręty z Kittim,ⁱ i upadnie na duchu.

„I zawróci, i będzie potępiał^j święte przymierze,^k i będzie działał skutecznie; wróci też i będzie miał wzgląd na tych, którzy porzucają święte przymierze.

31 I ramiona z niego się podniosą; i zbzczeszczą sanktuarium,^l twierdzę, i usuną ofiarę ustawiczną.^m

„I zostanie ustawiona obrzydliwość,ⁿ która sprowadza spustoszenie.^o

32 „A tych, którzy niegodziwie działają przeciwko przymierz,^p gładkimi słówkami^q przywiedzie do odstępstwa.^r Natomiast lud znający swego Boga^s wyjdzie zwycięsko^t i będzie działał skutecznie. **33** I wnikliwi^u spośród ludu będą wielu udzielać zrozumienia.^v A przez szereg dni będą doprowadzani do potknięcia

q Ps 55:21; r 2Ts 2:3; s 1Kn 28:9; Jn 17:3; Rz 10:13; t Jł 2:32; u Prz 1:3; Iz 32:3; Dn 12:10; Mt 13:11; Mt 24:45; v Prz 9:9; Za 8:23; Mt 24:14.

– mieczem i płomieniem, pojmaniem i grabieżą.^a **34** Ale gdy będą doprowadzani do potknięcia, otrzymają wspomnienie niewielką pomocą;^b a wielu się do nich przyłączy, używając pochlebstw.^c **35** I niektórzy z wnikliwych zostaną doprowadzeni do potknięcia,^d aby z ich powodu dokonano uszlachetnienia oraz by oczyszczano i wybielano,^e aż do czasu końca;^f gdyż jest to jeszcze na czas wyznaczony.^g

36 „A król będzie działał według własnej woli i będzie się wynosił oraz wywyższał nad każdego boga;^h i przeciwko Bogu bogówⁱ będzie mówił dziwne rzeczy. I będzie mu się wiodło, aż potępienie dobiegnie kresu;^j to bowiem, co postanowiono, musi zostać wykonane. **37** A na Boga swoich ojców nie będzie zważał; nie będzie też zważał na to, czego pragną kobiety, ani na żadnego innego boga, lecz nad każdego będzie się wywyższał.^k **38** Ale na swoim miejscu będzie oddawał chwałę bogu twierdzy i bogu, którego nie znali jego ojcowie, będzie oddawał chwałę złotem i srebrem, i drogocennym kamieniem, i kosztownymi rzeczami. **39** I wraz z cudzoziemskim bogiem będzie skutecznie działał przeciw najsilniej obwarowanym twierdzom. Kto go uzna, tego w obfitej mierze okryje chwałą, takim też da władzę pośród wielu; i będzie przydzielał ziemię za określoną cenę.

40 „A w czasie końca król południa^l wda się z nim we wzajemne przepychanie i król północy niczym burza uderzy na niego z rydwanami i jeźdźcami oraz licznymi okrętami; i wtargnie do krajów, i zaleje jak po-

ROZDZ. 11

- a Mt 10:18
Mt 24:9
Jn 16:2
Obj 2:10
Obj 12:17
Obj 16:6
- b Lk 18:7
Obj 7:15
Obj 12:16
- c Ps 5:9
Mt 7:15
Dz 20:29
Gal 1:10
2Pt 2:3
- d Mt 10:22
Obj 2:10
- e Dn 12:10
- f Mal 3:2
Mt 24:3
Obj 7:14
- g Dn 11:40
- h Iz 14:14
Dn 8:25
2Ts 2:4
- i Pwt 10:17
Ps 82:1
Ps 136:2
- j Sof 3:8
- k Iz 14:13
- l Obj 13:11

szpalta 2

- a Eze 38:11
Eze 38:18
- b Ps 48:2
Eze 20:6
Dn 8:9
Dn 11:16
Dn 11:45
- c Mt 24:10
- d Jer 48:46
- e Jer 9:26
- f Eze 38:16
- g Obj 16:12
- h Eze 38:9
- i Dn 11:16
- j Iz 34:2
Jer 25:31
Eze 39:4
2Ts 1:9
- k Obj 19:20

ROZDZ. 12

- l Dn 10:13
Judy 9
- m Joz 5:14
Iz 9:6
Eze 34:24
Dn 10:21
- n Ps 110:1
Mt 24:30
Heb 10:13
Obj 12:7
- o Rz 2:29
Gal 3:29
Gal 6:16
- p Mt 24:21

wódz, i przetoczy się. **41** Wtargnie^a również do krainy Ozdoby,^b a wiele będzie krajów doprowadzonych do potknięcia.^c Ale oto ci ujdą cało z jego ręki: Edom i Moab^d oraz główna część synów Ammona. **42** I będzie wyciągał rękę przeciwko krajom; również ziemia egipska^e nie ujdzie cało. **43** I będzie władał ukrytymi skarbami złota i srebra oraz wszystkimi majątnościami Egiptu. A Libijczycy i Etiopczycy będą szli jego śladami.

44 „Jednakże zaniepokoją go wieści^f ze wschodu^g i z północy i wyruszy w wielkiej złości, by unicestwić i wydać wielu na zagładę.^h **45** I osadzi swoje namioty pałacowe między wielkim morzem a świętą górą Ozdoby;ⁱ i dojdzie do swego kresu,^j a nie będzie nikogo, kto by mu pomógł.^k

12 „A w owym czasie powstanie Michał,^l wielki książę,^m który stoiⁿ dla dobra synów twego ludu.^o I nadejdzie czas takiej udręki, jakiej nie sprowadzono, odkąd się pojawił którykolwiek naród, aż do owego czasu.^p A lud twój w owym czasie ujdzie cało^q – każdy, kto się znajdzie zapisany w księdze.^r **2** Z tych zaś, którzy śpią w prochu ziemi, wielu się zbudzi:^s jedni do życia po czas niezmierny,^t a drudzy na pohańbienie i odrzę po czas niezmierny.^u

3 „I wnikliwi będą jaśnieć jak blask przestworza,^v a ci, którzy prowadzą wielu do prawości,^w jak gwiazdy – po czas niezmierny, na zawsze.

q Iz 26:20; Jl 2:31; Mt 24:22; Obj 7:13; r Mal 3:16; Lk 10:20; Heb 12:23; Obj 3:5; s Jn 5:28; Obj 20:4; t Mt 25:46; Jn 5:29; Jn 6:40; u Prz 10:7; Mt 24:51; Mt 25:46; v Dn 11:33; Mt 13:43; w 1Tm 4:16; Obj 7:9.

4 „Ty zaś, Danielu, okryj te słowa tajemnicą i zapieczętuj księgę^a aż do czasu końca.^b Wielu będzie przebiegać i nastanie obfitość prawdziwej wiedzy”.^c

5 I ja, Daniel, widziałem, a oto stali dwaj inni,^d jeden na tym brzegu strumienia, drugi na tamtym brzegu strumienia.^e

6 Wtedy jeden rzekł do męża odzianego w lnianą szatę,^f który był w górze nad wodami strumienia: „Jak długo jeszcze do końca tych zdumiewających rzeczy?”^g

7 I usłyszałem, jak mąż odziany w lnianą szatę, który był w górze nad wodami strumienia, podniósłszy prawicę i lewicę ku niebiosom, przysiągł^h na Żyjącego przez czas niezmierzony:ⁱ „Potrwa to wyznaczony czas, wyznaczone czasy i połowę.”^j A gdy tylko się skończy kruszenie mocy ludu świętego,^k wszystkie te rzeczy dobiegną kresu”.

8 Ja wprawdzie słyszałem, lecz nie rozumiałem;^l rzekłem więc:

ROZDZ. 12**a** Dn 8:26

Obj 10:4

b Dn 8:17

Dn 12:9

c Ps 97:11

Iz 11:9

Iz 58:10

Obj 22:17

d Dn 10:6

Dn 10:16

e Dn 10:4**f** Dn 10:5**g** Ps 74:10

Obj 6:10

h Pwt 32:40

Hi 27:2

Jer 4:2

Jer 12:16

Obj 10:5

i Dn 4:34

Obj 4:9

Obj 10:6

j Dn 7:25

Obj 11:2

Obj 12:6

Obj 12:14

Obj 13:5

k Dn 8:24

Mt 24:9

Obj 11:7

l Łk 18:34

Dz 1:7

1Pt 1:11

szpalta 2**a** Dn 8:17

Dn 10:14

b Dn 8:26

Dn 12:4

c Ps 51:7

Eze 36:25

„Panie mój, jaki będzie koniec tych rzeczy?”^a

9 On zaś przemówił: „Idź, Danielu, gdyż słowa te okryto tajemnicą i zapieczętowano aż do czasu końca.”^b **10** Wielu się oczyści^c i wybieli,^d zostaną też uszlachetnieni.^e A niegodziwi działać będą niegodziwie^f i żaden z niegodziwych nie zrozumie,^g ale wnikliwi zrozumieją.^h

11 „A od czasu usunięciaⁱ o-fiary ustawicznej^j oraz umieszczenia obrzydliwości,^k która sprowadza spustoszenie, będzie tysiąc dwieście dziewięćdziesiąt dni.

12 „Szcześnie^l ten, kto czeka i kto dotrwa do tysiąca trzystu trzydziestu pięciu dni!

13 „A ty podążaj ku końcowi;^m i spoczniesz,ⁿ ale powstaniesz do swego losu z końcem dni”.^o

d Iz 1:18; Obj 7:14; **e** Dn 11:35; Mal 3:3; **f** 2Tm 3:2; 2Tm 3:13; **g** Iz 32:6; Oz 14:9; **h** Ps 111:10; Prz 3:4; Dn 11:33; Dn 12:3; 1Jn 5:20; **i** Obj 11:7; **j** Dn 8:11; Dn 11:31; Heb 13:15; 1Pt 2:5; **k** Dn 11:31; Mk 13:14; 1Jak 1:12; Jak 5:11; **m** Rdz 25:8; **n** Jn 11:13; 1Ts 4:13; **o** Ps 45:16; Jn 11:24; Dz 17:31; Dz 24:15; Obj 20:12.

KSIĘGA

OZEASZA

1 Słowo Jehowy,^a które doszło do Ozeasza,^b syna Beeriego, za dni^c Uzzjasza,^d Jotama,^e Achaza^f i Ezechiasza,^g królów Judy, oraz za dni Jeroboama,^h syna Joasza,ⁱ króla izraelskiego. **2** Oto początek słowa Jehowy danego za pośrednictwem Ozeasza; i Jehowa przemówił do Ozeasza: „Idź,^j weź sobie żonę rozpustą i dzieci rozpustą, ponieważ przez rozpustę ziemia niewątpliwie odwraca się od podążania za Jehową”.^k

3 Poszedł więc i pojawił Gomer, córkę Diblaima, a ona stała się

ROZDZ. 1**a** 2Pt 1:21**b** Rz 9:25**c** Iz 1:1

Mi 1:1

d 2Kl 15:13

2Kn 26:1

e 2Kl 15:32**f** 2Kl 16:1**g** 2Kl 18:1**h** 2Kl 14:23**i** 2Kl 13:10**j** Iz 20:2

Jer 13:1

k Pwt 31:16

Ps 73:27

szpalta 2**a** Iz 8:3

Oz 3:1

b Oz 2:22

brzemienią i po pewnym czasie urodziła mu syna.^a

4 A Jehowa przemówił do niego: „Nazwij go imieniem Jizreel,^b bo jeszcze chwilką, a dokonam rozrachunku z domem Jehu^c za przelewanie krwi w Jizreel oraz unicestwię władzę królewską domu Izraela.”^d **5** I w owym dniu połamię łuk^e Izraela na nizinie Jizreel”.

6 I jeszcze raz stała się brzemienią, i urodziła córkę. A On rzekł do niego: „Nazwij ją

c 2Kl 10:31; **d** 2Kl 15:10; **e** Ps 37:15.

imieniem Lo-Ruchama,^a bo już więcej nie okażę miłosierdzia^b domowi Izraela, gdyż niechybnie ich oddalę.^c **7** Lecz domowi Judy okażę miłosierdzie^d i wybawię ich za sprawą Jehowy, ich Boga;^e ale nie wybawię ich za pomocą łuku ani miecza, ani wojny, koni ani jeźdźców”.^f

8 I w końcu odstawiła od piersi Lo-Ruchamę, a potem stała się brzemienna i urodziła syna. **9** Wówczas On rzekł: „Nazwij go imieniem Lo-Ammi, gdyż nie jesteście moim ludem, a ja okażę, że nie jestem wasz.

10 „A liczba synów Izraela będzie jak ziarnek piasku morskiego, których nie można zmierzyć ani policzyć.^g A w miejscu, w którym im mówiono: „Nie jesteście moim ludem”,^h powie się im: „Synowie Boga żywego”.ⁱ

11 I synowie Judy oraz synowie Izraela zostaną zebrani w jedną całość,^j i ustanowią nad sobą jedną głowę, i wyjdą z tej ziemi,^k gdyż wielki będzie dzień Jizreela.^l

2 „Powiedźcie swoim braciom: „Mój ludu!”^m a swym siostrą: „Niewiasto, której okazano miłosierdzie!”ⁿ **2** Prowadźcie sprawę sądową ze swą matką,^o prowadźcie sprawę sądową, bo ona nie jest moją żoną,^p a ja nie jestem jej mężem.^q I niech usunie swą rozpustę sprzed swego oblicza, a swe cudzołóstwa spomiędzy swych piersi,^r **3** że bym jej nie rozebrał do naga^s i nie ukazał jak w dniu jej narodzin^t oraz że bym jej nie upodobił do pustkowi^u i nie ukazał jak bezwodną ziemię,^v i nie uśmiercił pragnieniem.^w **4** A jej synom nie okażę miłosierdzia,^x są bowiem synami rozpusty.^y **5** Gdyż ich matka

ROZDZ. 1

- a Oz 2:23
- b Iz 27:11
1Pt 2:10
- c 2Kl 17:6
2Kl 17:23
- d 2Kl 19:34
Oz 11:12
- e 2Kl 19:35
- f Ps 33:16
Iz 37:36
- g Rdz 13:16
Rdz 26:4
Rz 9:27
Heb 11:12
- h Rz 9:26
1Pt 2:10
- i Jn 1:12
Rz 8:14
2Ko 6:18
- j Ezd 3:1
Iz 11:12
Jer 3:18
Jer 30:3
Eze 37:17
Mi 2:12
Rz 11:26
- k Jer 23:5
Eze 34:23
- l Oz 2:22

ROZDZ. 2

- m Jer 31:33
Eze 36:28
Za 13:9
- n Oz 2:23
1Pt 2:10
- o Jer 2:2
Eze 20:4
- p Iz 50:1
Jer 3:8
- q Jer 3:1
- r Jer 3:9
Eze 16:25
- s Jer 13:22
Eze 16:37
- t Eze 16:4
- u Iz 33:9
Eze 19:13
- v Jer 51:43
- w Sdz 15:18
- x Jer 13:14
Eze 9:10
Rz 9:18
- y Iz 57:3
Jn 8:41

szpalta 2

- a Iz 1:21
Jer 3:1
Eze 16:15
Eze 23:5
Oz 3:1
- b Ezd 9:6
Jer 2:26
Dn 9:7
Oz 9:10
- c Iz 57:8
Eze 23:16
Oz 8:9
- d Jer 44:18
- e Hl 3:23
Lam 3:7

dopuszczała się rozpusty.^a Ta, która nosiła ich w łonie, postępowwała haniebnie,^b rzekła bowiem: „Chcę pójść za tymi, którzy mnie namiętnie kochają,^c którzy mi dają chleb i wodę, wełnę i len, oliwę i napój”.^d

6 „Oto więc drogę twoją ogradzam cierniami, a przeciwną niej wzniosę kamienny mur,^e tak iż ona nie znajdzie swych dróg.^f

7 I pobiegnie za swymi namiętnymi kochankami, ale ich nie dogoni;^g i będzie ich szukać, ale ich nie znajdzie. I powie: „Wolę pójść i wrócić do swego męża,^h tego pierwszego,ⁱ bo wtedy było mi lepiej niż teraz”.^j **8** Lecz ona nie rozpoznała,^k że to ja dawałem jej zboże^l i słodkie wino, i oliwę i że zapewnilem jej obfitość srebra i złota, których używali dla Baala.^m

9 „Dlatego odwróć się i zabiorę swoje zboże w jego czasie oraz swoje słodkie wino w jego porze,ⁿ i odbiorę swoją wełnę i swój len, zakrywając jej nagość.^o **10** I odsłonię jej wstydlive części ciała na oczach jej namiętnych kochanków,^p i nikt jej nie wyrwie z mojej ręki.^q

11 I sprawię, że ustanie całe jej radosne uniesienie,^r jej święto,^s jej nów^t oraz jej sabat i każdy jej okres świąteczny. **12** I zniszczę jej winorośl^u oraz jej drzewo figowe,^v o których powiedziała: „Są darem dla mnie, który mi dali moi namiętni kochankowie”; i zamienię je w las,^w a dziki zwierzę polny je pożre.

f Hl 19:8; g Iz 30:2; Oz 5:13; h Jer 31:18; Oz 5:15; Łk 15:18; i Eze 16:8; Eze 23:4; j Pwt 32:13; Neh 9:25; Łk 15:17; k Pwt 32:28; Iz 1:3; l Jer 44:17; Eze 16:19; m Wj 32:4; Sdz 17:4; Iz 46:6; Oz 8:4; Oz 13:2; n Iz 17:11; Eze 16:27; o Eze 23:26; Sof 1:13; p Jer 13:26; Eze 16:37; Eze 23:29; q Ps 50:22; Oz 5:14; r Iz 24:8; Jer 7:34; Am 8:10; s Hl 12:32; Am 5:21; t Iz 1:13; u Ps 80:12; Iz 5:5; v Jer 5:17; Jer 8:13; w Iz 29:17; Jer 26:18; Mi 3:12.

13 I dokonam z nią rozrachunków^a z powodu dni wizerunków Baala,^b przed którymi sprawiała, iż wznosił się dym ofiarny,^c gdy się przystrajała swoim pierścieniem i ozdobą^d oraz biegła za swymi namiętnymi kochankami,^e a o mnie zapomniała^f — brźmi wypowiedź Jehowy.

14 „Oto więc nalegam na nią i wyprowadzę ją na pustkowie,^g i przemówię jej do serca.^h

15 I dam jej wówczas jej winniceⁱ oraz nizinę Achor^j jako bramę nadziei, a ona będzie tam odpowiadać jak w dniach swej młodości^k i jak w dniu swego wyjścia z ziemi egipskiej.^l

16 A w owym dniu — brźmi wypowiedź Jehowy — będziesz mnie nazywać: „Mój mąż” i już nie będziesz mnie nazywać: „Mój właściciel”^m.

17 „I usunę z jej ust imiona wizerunków Baala,ⁿ i już więcej nie będą wspomniane po imieniu.^o **18** I w owym dniu zawrę dla nich przymierze w związku z dzikim zwierzęciem polnym^p i z latającym stworzeniem niebios, i z ziemskim stworzeniem pełzającym, a łuk i miecz, i wojnę usunę z kraju,^q i sprawię, że będą leżeć bezpiecznie.^r **19** I zaręcę się z tobą na czas niezmierny,^s i zaręcę się z tobą w prawości i sprawiedliwości, i lojalnej życzliwości, i zmiłowaniach.^t **20** I zaręcę się z tobą w wierności; i znać będziesz Jehowę.”^u

21 „A w owym dniu odpowiem — brźmi wypowiedź Jehowy — odpowiem niebiosom, a one odpowiedzą ziemi;^v **22** ziemia z kolei odpowie zbożu^w i słodkiemu winu, i oliwie, one zaś odpowiedzą Jizreelowi [„Bóg zasieje nasienie”].^x **23** I zasieje ją so-

ROZDZ. 2

- a** Jer 23:2
Am 3:2
Za 10:3
b Sdz 3:7
1Kl 16:31
2Kl 10:28
c Jer 7:9
Jer 18:15
Oz 11:2
d Eze 23:40
e Jer 2:25
f Iz 17:10
Jer 2:32
Eze 22:12
g Eze 20:35
h Iz 40:2
i Pwt 30:5
Iz 65:21
Jer 32:15
Eze 28:26
Am 9:14
j Joz 7:26
Iz 65:10
k Jer 2:2
Eze 16:22
l Wj 15:1
Oz 12:13
m Iz 54:5
Jer 3:14
n Wj 23:13
Joz 23:7
Za 13:2
o Jer 10:11
p Iz 11:6
Eze 34:25
q Ps 46:9
Iz 2:4
Eze 39:9
Za 9:10
r Kpl 26:5
Jer 23:6
Eze 34:25
Mi 4:4
s Jer 3:14
t Ps 85:10
Jer 4:2
Mi 7:18
u Iz 54:13
Jer 9:24
Jer 24:7
Jer 31:34
Eze 38:23
Heb 8:11
v Pwt 28:12
Za 8:12
w Ps 72:16
x Oz 1:11

szpalta 2

- a** Jer 31:27
Za 10:9
b Rz 11:30
c Rz 9:25
1Pt 2:10
d Oz 1:10
Za 13:9

ROZDZ. 3

- e** Jer 3:20
Oz 1:3
f Pwt 7:7
Sdz 10:16
2Kl 13:23
Ps 106:45
g Sdz 10:13
Neh 9:18

bie niczym ziarno w ziemi,^a i zmiłuję się nad tą, której nie okazano miłosierdzia,^b a do tych, którzy nie są moim ludem, powiem: „Jesteście ludem moim”,^c oni zaś powiedzą: „Tyś moim Bogiem”^d.

3 A Jehowa przemówił do mnie: „Idź jeszcze raz, pokochaj niewiastę, którą kocha towarzysz^e i która cudzołoży — tak jak Jehowa miłuje synów Izraela,^f choć oni zwracają się do innych bogów^g i bardzo lubią plac ki rodzynekowe”.^h

2 I nabyłem ją sobie za piętnaście srebrnikówⁱ oraz za chomer jęczmienia i pół chomera jęczmienia. **3** Następnie rzekłem do niej: „Przez wiele dni będziesz mieszkać tylko ze mną.^j Nie wolno ci dopuszczać się rozpusty^k ani należeć do innego mężczyzny;^l i ja też będę dla ciebie”.

4 Gdyż przez wiele dni synowie Izraela będą mieszkali bez króla^m i bez księcia, i bez ofiary,ⁿ i bez słupa oraz bez efodu^o i terafim.^p **5** Potem synowie Izraela powrócą i będą szukać Jehowy, swego Boga,^q oraz Dawida, swego króla;^r a pod koniec dni^s z drzeniem przyjdą do Jehowy^t i do jego dobroci.

4 Słuchajcie słowa Jehowy, synowie Izraela, bo Jehowa ma sprawę sądową z mieszkańcami kraju,^u gdyż w kraju nie ma prawdy^v ani lojalnej życzliwości, ani poznania Boga.^w **2** Rozprzestrzeniło się przeklinanie^x

- h** Jer 7:18; i Rdz 34:12; **j** Pwt 21:13; **k** Pwt 5:18; **l** Rz 7:3; **m** 2Kl 17:6; 2Kl 18:10; **n** Dn 9:27; **o** Sdz 8:27; **p** Sdz 17:5; 1Sm 19:16; Eze 21:21; **q** Jer 3:22; Jer 50:4; **r** Jer 30:9; Eze 34:23; Eze 37:22; Am 9:11; **s** Lk 1:32; Obj 22:16; **t** Pwt 4:30; Mi 4:1; **u** Ps 130:4; Jer 33:9; **ROZDZ. 4** **u** Iz 3:13; Jer 25:31; Mi 6:2; **v** Iz 59:13; Jer 6:13; Mi 7:2; **w** Jer 4:22; Rz 1:28; **x** Ps 10:7; Ps 59:12.

i zwodzenie,^a i mordowanie,^b i okradanie,^c i cudzołożenie,^d a akty przelewu krwi sięgnęły następnych aktów przelewu krwi.^e

3 Dlatego kraj pograży się w żałobie,^f każdy zaś jego mieszkaniec zmarnieje wraz z dzikim zwierzem polnym i z latającym stworzeniem niebios, i nawet ryby morskie będą zebrane w śmierci.^g

4 „Niech jednak nikt nie toczy sporu^h ani niech nikt nie udziela nagany, ponieważ twój lud jest podobny do tych, którzy toczą spór z kapłanem.ⁱ

5 I potkniesz się za dnia,^j a nawet prorok potknie się z tobą, jak w nocy.^k I zmuszę twoją matkę do milczenia.^l

6 Lud mój zamilknie z powodu braku poznania.^m Ponieważ odrzuciłeś poznanie,ⁿ więc i ja ciebie odrzucę, abyś mi nie służył jako kapłan;^o i ponieważ stale zapominasz o prawie swego Boga,^p więc ja zapomnę o twoich synach.^q

7 Jak byli liczni, w takiej mierze grzeszyli przeciwko mnie.^r Chwałę moją zamienili na hańbę.^s

8 Pożerają grzech mego ludu, a ku swemu przewinieniu podnoszą pragnienie swej duszy.^t

9 „I z ludem stanie się to, co z kapłanem;^u ja zaś dokonam z nimi rozrachunku za ich drogi,^v a ich postęпки z powrotem na nich sprowadzę.^w

10 I będą jeść, lecz się nie nasycą.^x Będą traktować niewiasty jak nierządnice; lecz się nie rozrosną,^y przestali bowiem zważać na Jehowę.^z

11 Rozpusta i wino, i słodkie wino pobawiają dobrej pobudki.^a

12 Lud mój pyta swego drwnianego^b bożka,^c a ich łaska udziela im wskazówek; duch rozpusty sprawił bowiem, że błędzą,^d i wskutek rozpusty odste-

ROZDZ. 4

a Ps 5:6

Iz 59:13

Oz 11:12

b 1KI 21:19

Jer 7:9

c Za 5:3

d Jer 29:23

Eze 23:37

e Lam 4:13

Oz 6:9

Mt 23:35

Dz 7:52

f Iz 24:4

Jer 4:28

Jl 1:10

Am 8:8

g Jer 4:25

Jer 9:10

Jer 12:4

Sof 1:3

h Am 5:13

i Pwt 17:12

Jer 18:18

j Jer 6:4

k Jer 14:15

I Iz 50:1

m Iz 5:13

Jer 4:22

n Jer 2:8

Lk 11:52

o Mt 21:43

p 2KI 17:16

q Hi 34:11

r Ezd 9:7

s Rz 1:23

t 1Sm 2:29

Iz 56:11

Mt 3:11

u Iz 24:2

v Oz 12:2

Am 3:2

Rz 14:12

Heb 4:13

w Ps 62:12

Prz 5:22

Jer 17:10

Za 1:6

x Kpl 26:26

Mi 6:14

Ag 1:6

y Oz 9:11

z 2Kń 24:18

Ps 125:5

Eze 18:24

a Prz 6:32

Prz 20:1

Prz 23:33

Iz 28:7

b Iz 44:13

c Jer 2:27

Hab 2:19

d Jer 3:9

szpalta 2

a Eze 16:17

b 1KI 14:23

Iz 65:7

Jer 3:6

Eze 20:28

c 2KI 17:11

Eze 6:13

d Iz 1:29

Iz 57:5

Jer 2:20

Eze 20:28

e 1Ko 6:16

pują od podporządkowania się swemu Bogu.^a **13** Na szczytach gór składają ofiary,^b a na wzgórzach sprawiają, że wznosi się dym ofiarny,^c pod okazałym drzewem i styrakowcem, i wielkim drzewem, bo jego cień jest dobry.^d Dlatego wasze córki dopuszczają się rozpusty, a wasze synowe cudzołożą.

14 „Nie dokonam rozrachunku z waszymi córkami za to, że dopuszczają się rozpusty – i z waszymi synowymi za to, że cudzołożą. Mężczyźni bowiem odchodzą na bok z nierządnicami^e i składają ofiary z nierządnicami świątynnymi;^f lud zaś, który nie ma zrozumienia,^g będzie podeptany.

15 Chociaż dopuszczasz się rozpusty, Izraelu,^h niech Juda nie ściąga na siebie winy,ⁱ a wy nie chodźcie do Gilgal^j ani nie udawajcie się do Bet-Awen,^k ani nie przysięgajcie: „Jako żyje Jehowa!”

16 Gdyż Izrael stał się uparty jak uparta krowa.^m Czyż więc Jehowa będzie ich paśł niczym baranka w przestronnym miejscu? **17** Efraim związał się z bożkami.ⁿ Zostaw go samemu sobie!^o **18** Kiedy ich piwo pszenne się wyczerpało,^p niewiastę rzeczywiście potraktowali jak nierządnicę.^q Jej obrońcy^r naprawdę umiłowali hańbę.^s

19 Wiatr okrył ją swymi skrzydłami.^t A oni będą się wstydzić swych ofiar.”^u

5 „Słuchajcie tego, kapłani,^v i zważajcie, domu Izraela, a wy, domu króla,^w nadstawcie ucha, bo sąd dotyczy was; staliś-

f Pwt 23:17; g Iz 44:18; Jer 4:22; Dn 12:10; Oz 14:9; Rz 3:11; Ef 4:18; h Eze 23:5; i 2KI 17:18; Jer 3:10; j Oz 9:15; Oz 12:11; Am 4:4; k Oz 5:8; Oz 10:5; l Iz 48:1; Jer 5:2; Eze 20:39; m Ps 78:8; Ps 81:12; l Iz 65:2; Za 7:11; n Oz 11:2; Oz 13:2; o Mt 15:14; p Iz 1:22; q Oz 4:10; r Ps 47:9; s Mi 3:11; Mi 7:3; t Jer 4:11; u Iz 42:17; Jer 2:26; **ROZDZ. 5** v Oz 4:9; Mal 1:6; w Oz 7:3.

cie się bowiem pułapką^a dla Mic-
 ppy i jakby siecią rozciągniętą nad
 Taborem.^b **2** Ci zaś, którzy od-
 padli, daleko się posunęli w zabi-
 janiu,^c a ja dla nich wszystkich
 byłem usilną zachętą.^d **3** Oso-
 biście znałem Efraima,^e a Izrael
 nie był ukryty przede mną.^f Bo ty,
 Efraimie, traktowałeś niewias-
 ty niczym nierządnicę;^g Izrael
 się skałał.^h **4** Ich postęпки nie
 pozwalają wrócić do ich Boga,ⁱ
 gdyż wśród nich panuje duch
 rozpusty;^j i nie uznali Jehowy.^k
5 A дума Izraela świadczyła
 przeciwko jego obliczu;^l Izra-
 el zaś i Efraim zostali dopro-
 wadzeni do potknięcia w swym
 przewinieniu.^m Również Juda po-
 tknęła się z nimi.ⁿ **6** Ze swą
 trzodą i swym stadem wyszli i za-
 częli szukać Jehowy, ale go nie
 znaleźli.^o Odsunął się od nich.
7 Wobec Jehowy postąpili zdra-
 dziecko,^p bo zostali ojcami dla
 obcych synów.^q A w miesiąc zo-
 staną pochłonięci wraz ze swymi
 działami.^r

8 „Zadmićcie w róg^s w Gibeł,^t
 w trąbę w Ramie! Wydajcie ok-
 rzyk wojenny w Bet-Awen^u —
 za tobą, Beniaminie!^v **9** Efrai-
 mie, dziwowskimi się staniesz
 w dniu nagany.^w Wśród plemion
 Izraela oznajmimo wiarogodne
 słowa.^x **10** Księżęta Judy
 stali się podobni do tych, którzy
 przesuwają granicę.^y Swój
 straszny gniew wyleję na nich
 niczym wodę. **11** Efraim jest
 uciskany, zmiażdżony sprawied-
 liwie,^z postanowił bowiem cho-
 dzić za swym wrogiem.^a **12** Ja
 zaś byłem dla Efraima jakby
 mołem,^b a dla domu Judy — jak-
 by zgnilizną.

13 „I Efraim zobaczył swą
 chorobę, a Juda swój wrzód.^c
 I wyruszył Efraim do Asyrii,^d

ROZDZ. 5

- a Mi 7:2; Hab 1:15
- b Sdz 4:6; Jer 46:18
- c Iz 29:15
- d 2Kń 36:15
- e Iz 7:9
- f Am 3:2
- g Oz 4:18
- h Eze 23:5
- i Ps 78:8
- j Oz 4:12; Am 2:7; Za 13:2
- k 1Sm 2:12; Jer 9:6
- l Prz 30:13; Iz 9:9; Oz 7:10
- m Prz 11:5
- n 2Kl 17:19; Eze 23:31; Am 2:4
- o Prz 1:28; Iz 1:15; Jer 11:11; Eze 8:18; Mi 3:4
- p Iz 48:8; Jer 3:20
- q Mal 2:11
- r Za 11:8
- s Jer 4:5; Oz 8:1; Jl 2:1
- t Iz 10:29
- u Oz 4:15; Oz 10:5
- v Sdz 5:14
- w Iz 28:3
- x Oz 9:13; Za 1:6
- y Pwt 19:14; Pwt 27:17; Hl 24:2; Prz 22:28
- z Pwt 28:33
- a 1Kl 20:1
- b Iz 50:9; Iz 51:8
- c Jer 30:13
- d 2Kl 15:29; 2Kl 16:7; Oz 8:9; Oz 12:1

szpalta 2

- a Oz 10:6
- b 2Kń 28:20
- c Jer 30:15
- d Ps 50:22; Lam 3:10
- e Iz 5:29; Am 2:4
- f Kpl 26:40
- g 2Kń 7:14; Jer 29:12; Oz 11:10
- h Pwt 4:30; 1Sm 13:6
- i Pwt 30:10; Ps 78:34

i posłał do wielkiego króla.^a Lecz
 tamten nie mógł was uzdrowić^b
 i żadnym lekiem usunąć z was
 wrzodu.^c **14** Gdyż dla Efrai-
 ma będę jak młody lew,^d a dla
 domu Judy — jak młody grzy-
 wiasty lew. Ja rozszarpie i pó-
 jdę, i uprowadzę, i nie będzie
 wyzwolicielem.^e **15** Pójdę, wró-
 cę na swoje miejsce, aż poniosą
 swą winę;^f i będą szukać mego
 oblicza.^g Kiedy znajdą się w o-
 pałach,^h będą mnie szukać”.ⁱ

6 „Przyjdźcie i wróćmy do Je-
 howy,^j bo to on rozszar-
 pał,^k ale nas uzdrowi.^l Zadawał
 razy, ale nas opatrzy.^m **2** Oży-
 wi nas po dwóch dniach.ⁿ Trze-
 ciego dnia podniesie nas i bę-
 dziemy żyli przed jego obliczem.^o
3 I poznamy, będziemy się sta-
 rali poznać Jehowę.^p Jego wy-
 chodzenie jest mocno ugrunto-
 wane niczym świt.^q I przyjdzie do
 nas jak ulewa,^r jak wiosenny
 deszcz, który nasycza ziemię”.^s

4 „Co mam zrobić z tobą, Efrai-
 mie? Co mam zrobić z tobą,
 Judo,^t gdy wasza lojalna życz-
 liwość jest jak poranne obło-
 ki i jak rosa, która wcześniej
 znika? **5** Dlatego ich ociosam
 przez proroków;^u zabiję ich wypo-
 wiedziami swych ust.^v A sądy
 nad tobą będą jak wschodzące
 światło.^w **6** Gdyż znajduję u-
 podobanie w lojalnej życzliwo-
 ści,^x a nie w ofierze,^y i raczej
 w poznaniu Boga niż w całopa-
 leniach.^z **7** Lecz oni, niczym
 ziemski człowiek, naruszyli przy-
 mierze.^a Tam postąpili wobec
 mnie zdradziecko.^b **8** Gilead^c

ROZDZ. 6 j Iz 55:7; Jer 3:22; k Oz 5:14; l Jer 33:6; Oz 14:4; m Pwt 32:39; Jer 30:17; n 2Kl 20:5; Iz 26:19; Eze 37:14; l Ko 15:4; o Obj 11:11; p Iz 54:13; Jer 24:7; q 2Sm 23:4; Mal 4:2; r Iz 44:3; Jl 2:23; s Hl 29:23; Ps 72:6; t Iz 5:3; u Jer 23:29; w Sof 21:12; Iz 58:1; Jer 1:10; Eze 3:9; v Jer 23:29; w Sof 3:10; x Mi 6:8; Mi 7:18; Mt 12:7; y Prz 21:3; Iz 1:11; l Mi 6:6; Mt 9:13; z 1Sm 15:22; l Jn 2:3; a 2Kl 17:15; Iz 24:5; Oz 8:1; Heb 8:9; b Iz 48:8; c Oz 12:11.

to gród wyrządzających krzywdę; ślady ich stóp to krew.^a **9** I jak wtedy, gdy ktoś czyha na człowieka,^b towarzystwem kapłanów są bandy grabieżcze.^c Przy drodze w Szechem mordują,^d ponieważ trwają jedynie w rozpasanu.^e

10 W domu Izraela ujrzałem coś strasznego.^f Tam, u Efraima, jest rozpusta.^g Izrael się skalął.^h

11 Tobie zaś, Judo, wyznaczono żniwo, gdy pobieram pojmanych z mego ludu.ⁱ

7 „W czasie, gdy chciałem uzdrowić Izraela,^j odsłonięto przewinienie Efraima,^k oraz niegodziwości Samarii;^l dopuszczali się bowiem fałszu,^m przychodzi też złodziej; na zewnątrz banda grabieżcza rusza pędem.ⁿ

2 Oni zaś nie mówią swemu sercu,^o że ja będę pamiętał o całej ich niegodziwości.^p Teraz ich postęпки otoczyły ich.^q Znalazły się przed moim obliczem.^r

3 Swą niegodziwością rozwesеляją króla, a swymi podstępami – książąt.^s **4** Wszyscy oni to cudzołźnicy^t podobni do pieca rozpalonego przez piekara, który przestaje rozgrzebywać po zagnieceniu ciasta, aż się ono zakwasi.

5 W dniu naszego króla książe nabawili się choroby^u – jest złość z powodu wina.^v On wyciągnął rękę razem z naśmiewcami.

6 Przybliżyli bowiem swe serce jak do pieca;^w płonie w nich.^x Ich piekarz śpi całą noc; rano piec się pali jakby ogniem płomienistym.^y **7** Wszyscy oni są rozpaleni jak piec i pochłaniają swych sędziów. Upadli wszyscy ich królowie;^z żaden z nich do mnie nie woła.^a

8 „Efraim zaś miesza się między ludy.^b Efraim stał się jak okrągły placek nie przewrócony

ROZDZ. 6

- a 1 Kł 2:5
Mi 7:2
- b Prz 1:11
- c Eze 22:25
- d 1 Kł 12:25
- e Eze 22:9
- f Jer 5:30
Jer 23:14
- g 2 Kł 17:7
Jer 3:6
- h Eze 23:4
Eze 23:11
- i Pwt 30:3
Jer 29:14
Am 9:14

ROZDZ. 7

- j Pwt 32:39
- k Iz 28:1
Mi 6:16
- l Eze 16:46
Am 8:14
Mi 1:5
- m Jer 9:3
Mi 7:3
- n Oz 6:9
- o Pwt 32:29
Iz 1:3
Iz 44:19
- p Jer 14:10
Am 8:7
- q Ps 9:16
Prz 5:22
- r Ps 90:8
Prz 5:21
- s 1 Kł 22:6
Jer 5:31
Rz 1:32
- t Jer 3:9
Mal 3:5
- u Prz 20:1
Iz 28:1
- v Iz 5:11
Hab 2:15
- w 2 Sm 13:28
- x Prz 4:16
- y Mi 2:1
- z 2 Kł 15:10
2 Kł 15:14
- a Iz 9:13
Eze 22:30
Dn 9:13
- b Ps 106:35
Eze 23:5

szpalta 2

- a 1 Kł 18:21
Obj 3:15
- b 2 Kł 13:3
2 Kł 15:19
- c Prz 23:35
- d Jer 3:3
Oz 5:5
- e Neh 9:35
Iz 9:13
Jer 8:5
Am 4:6
Za 1:4
- f Ps 14:2
Rz 3:11
- g Oz 11:11
- h Prz 15:32
Iz 1:3

na drugą stronę.^a **9** Obcy pożarli jego moc,^b a on o tym nie wiedział.^c Zbielała mu też siwizna, lecz on o tym nie wiedział.

10 A duma Izraela świadczyła przeciwko jego obliczu^d i nie wrócili oni do Jehowy, swego Boga,^e ani ze względu na to wszystko nie szukali go.^f **11** A Efraim jest jak naiwny gołąb^g bez serca.^h Wzywali Egipt,ⁱ udali się do Asyrii.^j

12 „Którakolwiek drogą pójda, rozciągnę nad nimi swoją sieć.^k Sprowadzę ich na dół jak latające stworzenia niebios.^l Skarcę ich zgodnie z wieścią przekazaną ich zgromadzeniu.^m

13 Biada im,ⁿ bo uciekli ode mnie!^o Złupienie im, bo dopuścili się występku przeciwko mnie! Ja ich wykupiłem,^p lecz oni mówili kłamstwa przeciwko mnie.^q **14** I swym sercem nie wołali do mnie o pomoc,^r chociaż wyli na swych łożach. Z powodu swego zboża i słodkiego wina próżnowali;^s wciąż obracali się przeciwko mnie.^t

15 Ja zaś karcilem;^u wzmacniałem ich ramiona,^v lecz oni knuli przeciwko mnie zło.^w **16** I zaczęli wracać – nie do czegoś wyższego;^x stali się jak niespreżysty łuk.^y Ich książe padną od miecza wskutek potępienia swym językiem.^z Wystawi to ich na kpiny w ziemi egipskiej”.^a

8 „Do twoich ust – róg!^b Ktoś przybywa jak orzeł^c przeciwko domowi Jehowy, bo naruszyli moje przymierze^d i wykro-

i 2 Kł 17:4; Iz 30:2; j 2 Kł 15:19; Jer 2:18; Eze 23:5; k Eze 12:13; 1 Kł 9:12; m Pwt 28:15; 2 Kł 17:13; Iz 28:26; n Iz 31:1; Eze 16:23; o Jer 2:5; p Iz 41:14; Mi 6:4; q Iz 59:13; r Ps 78:37; Iz 29:13; Jer 3:10; Za 7:5; s Sdz 9:27; Am 2:8; t Ps 78:57; u Ps 94:12; Heb 12:6; v 2 Kł 13:5; w Prz 6:14; Nah 1:9; x Jer 3:10; y Ps 78:57; Zs 12:4; Ps 73:9; Iz 3:8; a Eze 36:20; **ROZDZ. 8** b Jer 4:5; Oz 5:8; c Pwt 28:49; Jer 48:40; Hab 1:8; d Jer 31:32; Eze 16:59; Oz 6:7.

czyli przeciwko memu prawu.^a

2 Wołają do mnie: „Boże mój, my, Izrael, znamy ciebie”.^b

3 „Izrael odrzucił dobro.^c Niech ściga go nieprzyjaciel.^d **4** Ustanowili sobie królów,^e ale nie za moją sprawą. Ustanowili książąt, lecz ja o tym nie wiedziałem. Ze swego srebra i złota uczynili sobie bożki,^f aby zostali wytraceni.^g **5** Twój cielec, Samario, został odrzucony.^h Mój gniew zapłonął przeciwko nim.ⁱ Jak długo będą niezdolni do zachowywania niewinności?^j **6** Było to bowiem z Izraela.^k Wykonał to rzemieślnik^l i nie jest to Bóg; gdyż cielec Samarii rozleci się w drzazgi.^m

7 „Bo sieją wiatr, a będą zbierać wicher.ⁿ Niczego nie ma stojące zboże.^o Młoda roślina nie wydaje maki.^p Choćby nawet wydała, obcy ją połkną.^q

8 „Izrael zostanie połknięty.^r Będą między narodami^s jak naczynie, w którym się nie ma upodobania.^t **9** Udali się bowiem do Asyrii^u niczym zebra, która się odosobniła.^v Co się tyczy Efraima, najeli kochanków.^w **10** I chociaż najmują ich spośród narodów,^x ja ich zbiorę; i przez chwilę będą cierpieć dotkliwie bóle^y z powodu brzemienia króla i książąt.

11 „Gdyż Efraim namnożył ołtarzy, by grzeszyć.^z Miał więc ołtarze, by grzeszyć.^a **12** Napisałem mu wiele rzeczy z mego prawa;^b zostały uznane za coś obcego.^c **13** Jako me dary ofiarne składali mięso^d i jedli to, w czym Jehowa nie ma upodobania.^e Toteż będzie pamiętał ich przewinienie i dokona rozrachunku za ich grzechy.^f Zaczęli wracać do Egiptu.^g **14** A Iz-

ROZDZ. 8

a 2Kl 17:15

Iz 24:5

b Iz 48:1

Mi 3:11

Tyt 1:16

c Ps 36:3

Ps 50:17

d Kpl 26:36

Lam 4:19

e 1Kl 12:20

f 1Kl 12:28

Oz 13:2

g 1Kl 13:34

Jer 44:8

h Iz 45:20

Oz 10:5

i Pwt 32:22

2Kl 17:18

j Jer 4:14

Jer 13:27

k Ps 106:19

l Ps 135:15

Iz 44:9

Jer 10:3

Hab 2:18

m 2Kl 23:15

2Kl 23:19

2Kn 31:1

n Hl 4:8

Prz 22:8

Gal 6:7

o Iz 17:11

p Jer 12:13

q Pwt 28:33

2Kl 15:29

r 2Kl 18:11

Jer 50:17

Jer 51:34

s Kpl 26:33

t Iz 30:14

Jer 22:28

Jer 48:38

u 2Kl 15:19

Eze 23:5

Oz 5:13

Oz 12:1

v Jer 2:24

w Eze 16:33

x Eze 16:37

Eze 23:9

y 2Kl 14:26

1Kn 5:26

z Iz 10:11

Eze 6:13

a Pwt 4:28

Oz 12:11

b Pwt 4:6

Ps 119:18

Prz 22:20

c 2Kl 17:15

Neh 9:26

Iz 30:9

d Jer 7:21

e 1Sm 15:22

Prz 21:27

Iz 1:11

Am 5:22

f Oz 9:9

Am 8:7

rael począł zapominać o swym Twórcy^a i budować świątynie;^b Juda zaś namnożył warownych miast.^c Ześlę więc ogień na jego miasta i pochłonę on każdą z ich mieszkalnych wież”.^d

9 „Nie ciesz się, Izraelu.^e Nie raduj się jak ludy.^f Bo przez rozpustę odszedłeś od swego Boga.^g Umiłowałeś dary będące zapłatą na wszystkich klepiskach zbożowych.^h **2** Klepisko i tłocznia winna nie dają im pokarmu,ⁱ a słodkie wino ich rozczarowuje.^j **3** Nie będą już mieszkać w ziemi Jehowy,^k a Efraim wróci do Egiptu,^l w Asyrii zaś będą jedli to, co nieczyste.^m

4 Nie będą już wylewać wina dla Jehowy.ⁿ A ich ofiary nie będą go zadowalały;^o są one dla nich jak chleb żałoby;^p wszyscy, którzy go jedzą, skalają się. Gdyż ich chleb jest dla ich własnej duszy; nie wejdzie do domu Jehowy.^q **5** Co uczynicie w dniu spotkania oraz w dniu święta Jehowy?^r **6** Bo oto pójdą oni z powodu złupienia.^s Egipt ich zbierze,^t Memfis^u – pogrzebie. Co się tyczy ich cennych przedmiotów ze srebra, pokrzywy wezmą je w posiadanie;^v cierniste krzewy będą w ich namiotach.^w

7 „Nadejdą dni, gdy się będzie natęczać uwagę;^x nadejdą dni należnej odpłaty.^y Ci z Izraela to poznają.^z Prorok będzie głupi,^a mąż natchnionej wiedzy zostanie doprowadzony

g Oz 7:16; Oz 9:3; szpalta 2 a Pwt 32:18; Iz 51:13; b 1Kl 12:31; c 2Kn 26:10; d 2Kl 18:13; 2Kn 36:19; Jer 17:27; Jer 34:7; ROZDZ. 9 e Oz 10:5; Am 6:13; f Eze 20:32; g Eze 23:5; Oz 4:12; h Oz 2:12; Mi 1:7; i Oz 2:9; j Iz 24:7; Am 5:11; k Kpl 20:22; Pwt 28:64; Joz 23:15; 1Kl 9:7; l Pwt 28:68; Oz 8:13; m 2Kl 17:6; Eze 4:13; n Lb 15:5; Lb 28:14; Jl 1:13; o Iz 1:11; Jer 6:20; p Pwt 26:14; q Lb 28:2; r Jl 1:14; s Oz 7:13; t Oz 7:16; Oz 8:13; u Jer 2:16; v Prz 24:31; Iz 7:23; w Iz 5:6; Iz 32:13; Iz 34:13; x Iz 10:3; Jer 10:15; Lb 19:44; y Lk 21:22; z Ps 9:16; a Iz 44:25; Jer 6:14.

do szaleństwa z powodu obfitości twego przewinienia^a — nawet wrogość będzie w obfitej mierze^b.

8 Strażnik^b Efraima był z moim Bogiem.^c Na wszystkich drogach proroka^d znajduje się sidło ptasznika;^e w domu jego Boga panuje wrogość. **9** Daleko się posunęli w niesieniu zguby^f — jak za dni Gibeja.^g Będzie on pamiętał ich przewinienie;^h zwróci uwagę na ich grzechy.

10 „Znalazłem Izraela jak winogrona na pustkowiu.ⁱ Ujrzałem waszych praojców niczym wczesną figę na drzewie figowym w początkowym okresie.^j Weszli do Baala z Peor^k i oddali się rzeczy haniebnej,^l tak iż stali się obrzydliwi jak to, co umiłowali.^m **11** Chwała Efraima odlatuje niczym stworzenie latające,ⁿ tak iż nie ma porodu ani brzemiennej łona, ani poczęcia.^o **12** Bo chociaż wychowują swych synów, ja ich pozbawię dzieci i nie będzie człowieka;^p dlatego też biada im, gdy się od nich odwróci!^q **13** Efraim — którego widziałem zasadzonego na pastwisku jak Tyr^r — Efraim jest zmuszony wyprowadzić swych synów do zabójcy”.^s

14 Daj im, Jehowo, to, co masz dać.^t Daj im łono, które roni,^u i usychające piersi.

15 „Całe ich zło było w Gilgal,^v bo tam ich musiałem znienawidzić.^w Z powodu niegodziwości ich postępów wypędzę ich ze swego domu.^x Nie będę ich już miłował.^y Wszyscy ich książęta postępują uparcie.^z **16** Efraim zostanie ugodzony.^a Ich korzeń uschnie.^b Nie wydadzą żadnego owocu.^c A gdy urodzą, uśmiercę kosztowności ich łona”.^d

ROZDZ. 9

- a Eze 14:10
- b Jer 6:17; Jer 31:6; Eze 33:7
- c 1KI 17:1; 2KI 2:14
- d 1KI 18:19; Jer 6:14; Jer 14:13
- e Lam 2:14
- f Iz 31:6
- g Sdz 19:22; Sdz 20:5; Oz 10:9
- h Oz 8:13
- i Jer 2:2; Jer 31:2
- j Lb 13:23; Iz 28:4; Mi 7:1
- k Lb 25:3; Pwt 4:3; Ps 106:28
- l 1KI 16:31; Jer 11:13
- m Iz 66:3; Eze 7:20; Am 4:5
- n Jak 1:11
- o Pwt 28:18
- p Pwt 28:32; Pwt 32:25; Jer 15:7
- q Pwt 31:17; 2KI 17:18
- r Eze 28:12
- s 2KI 15:16; Jer 9:21
- t Łk 23:29
- u Ps 58:8
- v Oz 4:15; Oz 12:11; Am 5:5
- w Eze 23:18
- x Kpl 26:33; 2KI 17:18; Ps 78:60; Am 5:27
- y Pwt 29:20
- z Iz 1:23; Eze 22:27; Mi 3:11
- a Iz 7:8
- b Mal 4:1
- c Iz 5:24
- d Eze 24:21

szpalta 2

- a Ps 31:14; Iz 7:13; Mi 7:7
- b 2KI 17:14; 2Kn 36:16; Jer 25:3; Za 1:4
- c Pwt 28:64; Am 9:9

17 Mój Bóg^a ich odrzuci, bo go nie posłuchali,^b i staną się uciekinierami wśród narodów.^c

10 „Izrael to zwyródniała winorośl.^d Wydaje owoc dla siebie.^e Stosownie do obfitości swego owocu namnożył swoich oltarzy.^f Stosownie do dobroci jego ziemi stawiają dobre słupy.^g **2** Ich serce stało się obłudne;^h okazały się winni.

„Jest ktoś, kto zburzy ich ołtarze, ogołoci ich słupy.ⁱ **3** Teraz bowiem powiedzą: „Nie mamy króla,^j bośmy się nie bali Jehowy. I co dla nas uczyni król?”

4 „Wypowiadają słowa, składając fałszywe przysięgi,^k zawierając przymierze;^l a sąd wypuścił pędy niczym trująca roślina w bruzdach na otwartym polu.^m

5 Z powodu cielca z Bet-Awenⁿ przestraszą się mieszkańcy Samarii; jego lud bowiem będzie go opłakiwał, jak również jego kapłani cudzoziemskich bogów, którzy się nim radowali — z powodu jego chwały, jako że ona odejdzie od niego na wygnanie.^o **6** Ktoś go zanieśie do Asyrii jako dar dla wielkiego króla.^p Efraim ściąganie na siebie hańbę,^q a Izrael wstydić się będzie swej rady.^r

7 Samaria i jej król zostaną zmuszeni do milczenia,^s jak odłamana gałązka na powierzchni wód. **8** A wyżyny Bet-Awen^t — grzech Izraela^u — zostaną unicestwione. Ciernie i osty^v wyrosną na ich ołtarzach.^w Ludzie

ROZDZ. 10 d Iz 5:1; Eze 15:6; e Za 7:6; f Jer 2:28; Eze 6:13; Oz 8:11; Oz 12:11; g 1KI 14:23; Oz 8:4; h 1KI 18:21; Sof 1:5; i Jer 43:13; Mi 5:13; Za 13:2; j Oz 3:4; Oz 13:11; k 2KI 17:4; Eze 17:13; 1Oz 6:7; m Pwt 29:18; Iz 5:7; Am 5:7; Am 6:12; n 1KI 12:28; Oz 4:15; Am 3:14; o 1Sm 4:21; p 2KI 17:3; Oz 5:13; q Jer 2:26; Jer 48:13; Eze 36:32; r Iz 30:3; Jer 7:24; Mi 6:16; s 2KI 17:4; t Oz 4:15; Am 7:9; u Pwt 9:21; 1KI 12:28; 1KI 12:30; Mi 1:5; v Iz 32:13; Iz 34:13; w 2KI 23:15.

zaś powiedzą do gór: „Zakryjcie nas!”, a do wzgórz: „Padnijcie na nas!”^a

9 „Od dni Gibeib grzeszyłeś,^c Izraelu. Tam się zatrzymali. Nie dosięgła ich w Gibeib wojna przeciwko synom nieprawości.^d **10** Gdy gorąco tego zapragnę, skarcę ich.^e I przeciwko nim zbiorą się ludy, gdy zostaną wprzęgnięci w swe dwa przewinienia.^f

11 „A Efraim był wyćwiczoną jałowką, która bardzo lubi młócić;^g ja zaś przeszedłem po jej pięknym karku. Sprawiam, że ktoś dosiada Efraima.^h Juda orze;ⁱ Jakub za nim bronuje.^j **12** Siejcie dla siebie ziarno w prawość;^k zbierajcie stosownie do lojalnej życzliwości.^l Obrabiajcie ziemię uprawną,^m gdy jest czas, by szukać Jehowy, aż on przyjdzieⁿ i nauczy was prawość.^o

13 „Oraliście niegodziwość.^p Zbieraliście nieprawość.^q Jedliście owoc podstęp,^r gdyż pokładałeś ufność w swej drodze,^s w mnóstwie swych mocarzy.^t **14** I powstał zgiełk wśród twego ludu,^u i wszystkie twoje warowne miasta zostaną złupione,^v tak jak Szalman złupił dom Arbela – w dniu bitwy, gdy matkę roztrzaskano wraz z jej synami.^w **15** Tak będzie uczynione wam, mieszkańcy Betel, za wasze wielkie zło.^x O świcie król Izraela niechybnie zostanie zmuszony do milczenia”.^y

11 „Gdy Izrael był chłopcem, umiłowalem go^z i z Egiptu wezwałem mego syna.^a

2 „Oni ich wzywali.^b Tak samo sprzed nich odchodzili.^c Przed wizerunkami Baala składali ofiary^d i przed rytymi wizerunkami zaczęli sprawiać, że

ROZDZ. 10

- a Iz 2:19
Lk 23:30
Obj 6:16
- b Sdz 20:5
- c Oz 9:9
- d Sdz 20:19
- e Heb 12:6
- f 1KI 14:16
Eze 16:37
- g Jer 50:11
- h 2KI 17:6
- i Jer 4:3
- j Iz 28:24
- k Prz 11:19
Jak 3:18
- l Prz 11:18
- m Jer 4:3
- n Iz 55:6
Am 5:4
- o Pwt 32:2
Iz 45:8
- p Gal 6:7
- q Prz 22:8
Oz 8:7
- r Prz 1:31
- s Ps 52:7
- t Ps 33:16
Ps 146:3
Jer 17:5
- u Ps 74:23
- v 2KI 18:9
2KI 19:13
- w Iz 13:16
Nah 3:10
- x Am 7:9
- y 2KI 18:10

ROZDZ. 11

- z Pwt 7:8
Jer 2:2
Eze 16:6
- a Wj 4:22
Mt 2:15
- b Pwt 29:2
2Kn 36:15
Za 1:4
- c 2Kn 36:16
Iz 30:9
- d Sdz 2:13
Sdz 3:7
1KI 16:31
1KI 18:19
2KI 17:16
Oz 2:13

szpalta 2

- a 1KI 12:33
Iz 65:7
Jer 18:15
Oz 13:2
- b Pwt 8:2
- c Pwt 1:31
Pwt 33:27
Iz 40:11
Iz 46:3
Iz 63:9
- d Wj 15:26
Ps 103:3
Iz 30:26
- e 2Sm 7:14
Iz 63:9
Jn 6:44

wznosi się dym ofiarny.^a **3** A ja uczylem Efraima chodzić,^b biorąc ich na swe ramiona;^c oni zaś nie rozpoznali, że ich uzdrowilem.^d **4** Ciągnąłem ich powrozami ziemskiego człowieka, sznurami miłości,^e tak iż stałem się dla nich jak ci, którzy zdejmują jarzmo z ich szczęk,^f i każdemu delikatnie podawałem pokarm.^g **5** Nie wróci on do ziemi egipskiej, lecz jego królem będzie Asyria,^h gdyż nie chcieli powrócić.ⁱ **6** A miecz będzie krążył w jego miastach^j i kładł kres jego zasuwom oraz pożerał^k z powodu ich zamysłów.^l **7** Mój lud zaś skłania się ku niewierności wobec mnie.^m I wzywają go do czegoś wyższego; nikt nie powstaje.

8 „Jak mogę cię porzucić, Efraimie?ⁿ Jak mogę cię wydać, Izraelu?^o Jak mogę cię postawić na równi z Admą?^p Jak mogę postąpić z tobą jak z Ceboim?^q Serce się we mnie odmieniło,^r a jednocześnie rozpałyły się moje przejawy współczucia. **9** Nie uzewnętrznę swego płonącego gniewu.^s Efraima nie obróćę ponownie w ruinę,^t bo jestem Bogiem^u – a nie człowiekiem – Świętym pośród ciebie;^v i nie przybędę we wzburzeniu. **10** Chodzić będą za Jehową.^w Zaryczy on jak lew;^x bo on sam zaryczy.^y a synowie przyjdą z zachodu z drzeniem.^z **11** Niczym ptak przybędą z Egiptu z drzeniem^a i niczym gołąb z ziemi asyryjskiej;^b i sprawię, że będą mieszkać w swych domach” – brzmi wypowiedź Jehowy.^c

f Kpl 26:13; g Ps 78:24; Ps 105:40; h 2KI 17:3; i 2KI 17:13; Jer 8:5; Am 4:6; j Kpl 26:31; Jer 5:17; k Eze 20:47; Mal 4:1; l Iz 30:1; m Ps 78:57; Jer 3:6; Jer 8:5; n Oz 6:4; o Jer 9:7; p Rdz 10:19; Pwt 29:23; q Rdz 14:8; r Pwt 32:36; Jer 31:20; s Ps 78:38; t Jer 30:11; u Lb 23:19; Iz 55:8; Mal 3:6; v Iz 12:6; w Iz 2:5; x Iz 31:4; y JI 3:16; Am 1:2; z Za 8:7; a Iz 11:11; b Iz 11:2; l Iz 60:8; c Jer 23:6; Eze 28:25; Eze 37:21; Am 9:14.

12 „Efraim otoczył mnie kłamstwem,^a a dom Izraela podstępem. Lecz Juda chodzi jeszcze z Bogiem^b i wobec Najświętszego jest godny zaufania”.

12 „Efraim karmi się wiatrem^c i cały dzień goni za wiatrem wschodnim.^d Pomnaża kłamstwo i łupiestwo.^e Z Asyrii zawierają przymierze,^f a do Egiptu nosi się oliwę.

2 „A Jehowa ma sprawę sądową z Judą,^g aby dokonać rozrachunku z Jakubem według jego dróg;^h odpłaci mu według jego postępów.ⁱ **3** W łonie matki chwycił swego brata za pięte^j i wykorzystując swą dynamiczną energię, walczył z Bogiem.^k **4** I walczył z aniołem, i w końcu przemógł.^l Płakał, aby wyprosić łaskę dla siebie”.^m

Znalazł go On w Betelⁿ i tam przemówił do nas.^o **5** Jehowa, Bóg Zastępów,^p Jehowa – to imię go upamiętnia.^q

6 „Ty zaś wróć do swego Boga,^r strzegąc lojalnej życzliwości^s i sprawiedliwości;^t i stale pokładaj nadzieję w swym Bogu.^u

7 W ręku kupca jest zwodnicza waga;^v umiłowal oszukiwanie.^w

8 A Efraim mawia: „Doprawdy, wzbogaciłem się.” Znalazłem dla siebie drogocenne rzeczy.^y Jeśli chodzi o wszelki mój trud, nie znajdą we mnie przewinienia, które jest grzechem”.^z

9 „Lecz ja jestem Jehowa, twój Bóg – już od ziemi egipskiej.^a Jeszcze sprawię, że będziesz mieszkał w namiotach jak za dni wyznaczonego czasu. **10** I mówiłem do proroków,^b i mnożyłem wizje, i ręką proroków przedkładałem podobieństwa.^c

11 „W Gileadzie zdarzyło się coś niesamowitego,^d a także nie-

ROZDZ. 11

a Ps 78:36
Iz 29:13
Mt 6:12
b 2Kl 18:5
2Kn 29:2
Ps 89:18
Oz 4:15

ROZDZ. 12

c Jer 22:22
d Oz 8:7
e 2Kl 17:4
f 2Kl 15:19
g 2Kl 17:19
Jer 2:35
Oz 4:1
Mt 6:2
h Ps 62:12
Jer 17:10
i Iz 3:11
Iz 59:18
j Rdz 25:26
k Rdz 32:28
l Rdz 32:25
m Rdz 32:26
n Rdz 28:19
o Rdz 28:13
p Rdz 28:16
Rdz 32:30
q Wj 3:15
Ps 135:13
Iz 42:8
r Iz 31:6
Jer 3:14
Oz 14:1
Jl 2:13
Za 1:3
s Mt 6:8

t Pwt 16:20
u Ps 27:14
Lam 3:25
v Kpl 19:35
Prz 11:1
Am 8:5

w Eze 22:29
Mt 2:1

x Prz 28:20
Jer 9:23
Za 11:5
Obj 3:17

y Pwt 8:17

z Prz 30:12
Mal 2:17

a Wj 20:2
Oz 13:4

b 1Kl 17:1
2Kl 17:13
Am 7:15

c Iz 5:1
Jer 13:1

d Oz 6:8

szpalta 2

a Eze 13:8
b Am 4:4

c 2Kl 17:10
Oz 8:11

d Rdz 28:5
Pwt 26:5

e Rdz 32:28

prawdziwego.^a W Gilgal składałi w ofierze byki.^b Ponadto ich ołtarze są jak sterty kamieni w bruzdach na otwartym polu.^c

12 I Jakub uciekł na pole syryjskie,^d a Izrael^e służył w zamian za żonę^f i w zamian za żonę strzegł owiec.^g **13** I przez proroka Jehowa wyprowadził Izraela z Egiptu,^h i przez proroka go strzegł.ⁱ **14** Efraim wywołał urazę aż po rozgoryczenie^j i obciąża się przelewaniem krwi,^k a jego Wielki Pan odpłaci mu za jego zniewagę”.^l

13 „Gdy mówił Efraim, nastawało drżenie; miał znaczenie w Izraelu.^m Lecz ściągnął na siebie winę w związku z Baalemⁿ i umarł.^o **2** A teraz popamięniaj jeszcze jeden grzech, robiąc sobie lany posąg ze swego srebra,^p bożki według własnego zrozumienia,^q wszystko to – dzieło rzemieślników.^r Mówią do nich: „Niech ludzie składający ofiary całują cielec”.^s **3** Dlatego staną się jak obłoki poranne^t i jak rosa, która wcześniej znika, jak plewy uniesione z klepiska^u i jak dym przez otwór w dachu.

4 „Lecz ja jestem Jehowa, wasz Bóg – już od ziemi egipskiej^v – i nie było Boga oprócz mnie, którego znaliście; i oprócz mnie nie ma wybawcy.^w **5** Poznałem cię na pustkowiu,^x w ziemi gorączki.^y **6** Nasycili się^z na swym pastwisku. Nasycili się, a ich serce stało się wyniosłe.^a Dlatego zapomnieli o mnie.”^b

f Rdz 29:18; g Rdz 31:38; h Wj 12:51; Ps 77:20; Iz 63:11; Mt 6:4; i Joz 24:17; i Sm 12:8; j 2Kl 17:11; Eze 23:5; k Eze 22:13; l Pwt 28:37; Rz 2:6;

ROZDZ. 13 m Joz 17:17; n 2Kl 17:16; Oz 11:2; o Wj 20:5; p Ps 115:4; Iz 46:6; Jer 10:4; Oz 2:8; q Iz 44:17; Jer 10:9; r Jer 10:3; Hab 2:18; s 1Kl 12:28; 1Kl 19:18; t Oz 6:4; u Hl 21:18; Ps 1:4; Dn 2:35; v Wj 20:2; Kpl 11:45; Ps 81:10; Oz 12:9; w Iz 43:11; Iz 45:21; x Pwt 2:7; Pwt 32:10; Jer 2:2; y Jer 2:6; z Pwt 8:12; Neh 9:25; a Pwt 32:15; b Pwt 6:12; Pwt 32:18; Prz 30:9; Iz 17:10.

7 I będę dla nich jak młody lew.^a Jak lampart przy drodze będę patrzył.^b 8 Wyjdę im naprzeciw jak niedźwiedzica, która straciła swe młode,^c i rozedrę osłone ich serca. I pożrę ich tam jak lew;^d rozszarpie ich dzi ki zwierz polny.^e 9 Doprowadzi cię to do zguby,^f Izraelu, gdyż to było przeciwko mnie, przeciwko twemu pomocownikowi.^g

10 „Gdzież więc jest twój król, żeby cię wybawił we wszystkich twych miastach,^h i twój sędziowie, o których powiedziałeś: „Daję ci króla i książąt?”ⁱ 11 Dałem ci króla w swoim gniewie i zabiorę go w swym strasznym rozgniewaniu.^k

12 „Przewinienie Efraima zostało zawinięte, jego grzech został zachowany.^l 13 Przyjdą na niego boleści rodzącej.^m Jest on niemądrym synem,ⁿ bo nie będzie stał w odpowiednim czasie, gdy z łona matki przebijają się synowie.^o

14 „Z ręki Szeolu wykupię ich;^p wyratuję ich ze śmierci.^q Gdzież są, o Śmierci, twe żądła?^r Gdzież jest, o Szeolu, twa niszczycielska moc?^s Współczucie zostanie zakryte przed moimi oczami.^t

15 „Gdyby on okazał się płodny niczym syn trzciny,^u nadejdzie wiatr wschodni, wiatr Jehowy.^v Nadciąga z pustkowiecia i wysuszy jego studnię, i sprawi, że wyschnie jego źródło.^w Ten ograbi skarbiec ze wszystkich cennych przedmiotów.^x

16 „Samaritania będzie uważana za winną,^y gdyż buntuje się przeciw swemu Bogu.^z Padną od miecza.^a Ich własne dzieci zostaną roztrząskane,^b a ich brzemiennie kobiety – rozprute”.^c

ROZDZ. 13

- a Oz 5:14
- b Jer 5:6
- c 2Sm 17:8
Prz 17:12
- d Lam 3:10
- e Iz 56:9
Jer 12:9
- f Prz 6:32
- g Ps 33:20
Ps 46:1
- h 1Sm 8:20
2Kl 17:4
- i 1Sm 8:5
- j 1Sm 8:7
1Sm 12:13
- k 1Sm 12:25
Jer 52:11
- l Pwt 32:34
Hi 14:17
- m Jer 30:6
Mi 4:9
- n Prz 22:3
- o 2Kl 19:3
- p Ps 30:3
Ps 49:15
Ps 69:18
- q Iz 25:8
- r Iz 26:19
1Ko 15:55
- s Obj 20:13
- t 1Sm 15:29
Jer 15:6
- u Rdz 41:52
Rdz 48:19
- v Jer 4:11
Oz 4:19
- w Oz 9:11
- x 2Kl 17:20
- y 2Kl 17:18
Am 3:9
- z 1Sm 15:23
Ps 5:10
Eze 20:21
- a Iz 1:20
Iz 7:8
- b 2Kl 8:12
- c 2Kl 15:16
Am 1:13

szpalta 2

ROZDZ. 14

- a 1Sm 7:3
2Kn 30:6
Iz 55:6
Oz 12:6
Jl 2:13
- b Jer 2:19
Lam 4:6
- c Oz 12:6
- d Wj 34:7
2Sm 24:10
Ps 51:2
Mi 7:18
- e Ps 69:31
Heb 13:15
- f Oz 5:13

14 „Wróćcie, Izraelu, do Jehowy, swego Boga,^a potknąłeś się bowiem wskutek swego przewinienia.^b 2 Weźcie ze sobą słowa i wróćcie do Jehowy.^c Wszyscy mu powiedzcie: „Racz przebaczyć przewinienie;^d i przyjmij to, co dobre, a my złożymy w ofierze cielce swych warg.”^e 3 Asyria nas nie wybawi.^f Nie będziemy dosiadać koni.^g I już więcej nie powiemy do dzieła naszych rąk: „Boże nasz!”, bo to dzięki tobie jest okazywane miłosierdzie chłopcu nie mającemu ojca”.^h

4 „Uzdrowię ich niewierność.ⁱ Umiłuję ich ze swej wolnej woli,^j gdyż mój gniew odwrócił się od niego.^k 5 Stanę się dla Izraela jak rosa.^l Zakwitnie on niczym lilia i zapuści korzenie jak Liban. 6 Wyrosną jego gałązki, a jego dostojenstwo stanie się jak dostojenstwo drzewa oliwnego,^m jego zapach zaś będzie jak zapach Libanu. 7 Znowu będą mieszkać w jego cieniu.ⁿ Będą uprawiać zboże i wypuszczą paki niczym winorośl.^o Jego imię, które go upamiętnia, stanie się jak wino Libanu.

8 „Efraim powie: „Co mam jeszcze wspólnego z bożkami?”^p

„Odpowiem i będę na niego patrzył.^q Jestem jak bujne drzewo jałowcowe.^r U mnie znajdzie się owoc dla ciebie”.

9 Kto jest mądry, żeby zrozumieć te rzeczy?^s Roztropny, żeby je poznać?^t Bo drogi Jehowy są prostolinijne^u i prawi będą nimi chodzić,^v lecz występni będą się na nich potykać.^w

- g Pwt 17:16; Ps 33:17; Iz 31:1; h Pwt 10:18; Ps 10:14; Ps 68:5; Ps 146:9; Prz 23:11; Jak 1:27; i Ps 103:3; Iz 57:18; Jer 3:22; j Pwt 7:7; Sof 3:17; k Ps 78:38; Iz 12:1; l Pwt 32:2; Prz 19:12; m Ps 52:8; n Ps 91:1; o Za 8:12; p Oz 14:3; Dz 19:18; q Jer 31:18; r Iz 41:19; Iz 55:13; Iz 60:13; s Ps 107:43; Prz 1:5; Jer 9:12; t Mt 24:45; u Pwt 32:4; Dn 4:37; v Łk 1:6; w Dn 12:10.

KSIĘGA JOELA

1 Słowo Jehowy, które doszło^a do Joela, syna Petuela:

2 „Słuchajcie tego, starsi, i nadstawcie ucha, wszyscy mieszkańcy kraju.^b Czy zdarzyło się to za waszych dni albo chociaż za dni waszych praojców?^c **3** Opowiadajcie to swoim synom, a wasi synowie swoim synom, ich synowie zaś następnemu pokoleniu.^d **4** Co pozostało po gąsienicy, to pożarła szarańcza,^e a co pozostało po szarańczy – pożarła pelzająca szarańcza bezskrzydła; z kolei co zostawiła pelzająca szarańcza bezskrzydła – pożarł karaluch.^f

5 „Ocućcie się, opilecy,^g i płaczcie; i wyjcie,^h wszyscy, którzy się upijacie winem, z powodu słodkiego wina,ⁱ bo odjęto je wam od ust.^j **6** Jest bowiem naród, który wtargnął do mego kraju, potężny i niezliczony.^k Zęby jego to zęby lwa,^l ma też szczęki lwa. **7** Moją winorośl uczynił dziwo-wiskiem,^m a moje drzewo figowe – pniakiem.ⁿ Po prostu je ogołocił i wyrzucił.^o Gałązki jego zbieleły. **8** Biadaj, jak dziewczica przepasana worem^p biada nad tym, kto był jej właścicielem w jej młodości.

9 „Ofiara zbożowa^q i ofiara płynna^r została odjęta od domu Jehowy; kapłani, słudzy^s Jehowy, pogrążyli się w żalości.^t **10** Pole złupione,^u rola okryta żałobą;^v bo ziarno padło łupem, młode wino wyschło,^w oliwa się wyczerpała.^x **11** Rolnicy okryli się wstydem,^y hodowcy winorośli wyją – z powodu pszenicy i z

ROZDZ. 1

- a 2Pt 1:21
- b Ps 49:1
Am 3:1
- c Jl 2:2
- d Wj 10:14
Wj 13:14
Pwt 6:7
Pwt 29:22
Ps 78:4
- e Wj 10:15
Pwt 28:38
Am 4:9
- f Jl 2:25
- g Iz 28:1
Am 6:6
Łk 21:34
- h Jer 4:8
Jak 5:1
- i Oz 4:11
- j Pwt 28:39
Iz 32:10
- k Jl 2:2
- l Obj 9:8
- m Iz 5:6
- n Jer 5:17
Jer 8:13
- o Jer 48:32
- p Eze 7:18
- q Kpl 2:1
Jl 2:14
- r Wj 29:40
Oz 9:4
- s 2Kń 13:10
- t Jl 2:17
- u Pwt 28:30
- v Kpl 26:20
Jer 4:28
Jer 14:2
- w Pwt 28:39
Iz 24:7
Oz 9:2
- x Pwt 28:40
- y Jer 14:4

szpalta 2

- a Iz 17:11
- b Kpl 26:20
- c Iz 24:11
- d Jer 4:8
Eze 7:18
- e Wj 30:20
1Kń 9:13
- f Kpl 2:8
- g Lb 29:6
- h 2Kń 20:3
Jl 2:15
- i Kpl 23:36
Neh 8:18
- j 2Kń 20:13
Neh 9:1
- k Pwt 4:30
Ps 50:15
Jon 3:8
- l Jer 30:7

powodu jęczmienia; bo przypadło żniwo pól.^a **12** Winorośl uschła, zmarniało też drzewo figowe. Granatowiec, a także palma i jabłoń – wszystkie drzewa polne poschły;^b bo radosne uniesienie odeszło zawstydzone od synów ludzkich.^c

13 „Przepaszcie się i bijcie się w piersi,^d kapłani. Wyjcie, słudzy ołtarza,^e Wejdźcie, spędźcie noc w worze, słudzy mego Boga; bo dom waszego Boga pozbawiony jest ofiary zbożowej^f i ofiary płynnej.^g **14** Uświęćcie czas postu,^h Zwolajcie uroczyste zgromadzenie.ⁱ Zbierzcie starszych, wszystkich mieszkańców tej ziemi, do domu Jehowy, waszego Boga,^j i wołajcie do Jehowy o pomoc.^k

15 „Ach, cóż za dzień!^l ponieważ dzień Jehowy jest bliski,^m a nadejdzie niczym złupienie od Wszechmocnego! **16** Czyż na naszych oczach nie została odjęta żywność; od domu naszego Boga – radość i wesele?ⁿ **17** Suszone figi skurczyły się im pod szuflami. Spichrze uległy spustoszeniu. Stodoły zostały zburzone, bo zboże wyschło. **18** Jakże wzdycha zwierzę domowe! Jak błakają się bezładnie stada bydła! Nie ma bowiem dla nich paszy.^o Również stada owiec muszą ponosić winę.

19 „Do ciebie, Jehowo, będę wołał;^p bo ogień pożarł pastwiska na pustkowiu i płomień

- m Iz 13:6; Jl 2:1; Sof 1:7; Sof 2:2; 2Pt 3:10; Obj 6:17; n Pwt 12:7; o 1Kl 18:5; Jer 12:4; Oz 4:3; p Ps 50:15; Ps 91:15; Mi 7:7; Hab 3:18; Flp 4:6.

strawił wszystkie drzewa polne.^a **20** Zwierzęta polne także tęsknią do ciebie,^b gdyż wyschły kanały wodne,^c a pastwiska na pustkowiu pożarł ogień^d.

2 „Zadmićcie w róg na Syjonie^d i wydajcie okrzyk wojenny^e na mojej świętej górze.^f Niech zadrzą wszyscy mieszkańcy tej ziemi;^g bo nadchodzi dzień Jehowy,^h bo jest blisko! **2** Jest to dzień ciemności i pomroki,ⁱ dzień chmur i gęstego mroku – jak światło brzasku rozproszone na górach.^j

„Istnieje lud liczny i potężny;^k takiego jak on nie powołano do istnienia od niezmierzonej przeszłości^l i po nim już takiego nie będzie przez lata pokolenia za pokoleniem. **3** Przed nim pożerał ogień,^m a za nim płomień trawi.ⁿ Przed nim ziemia jest jak ogród Eden,^o za nim zaś – bezludne pustkowio; a nie było tam też niczego, co by ocalało.

4 „Ich wygląd przypomina wygląd koni, a biegną jak rumaki.^p **5** Podskakują jakby z odgłosem rydwanów na wierzchołkach gór;^q jakby z odgłosem płonącego ognia, który pożera ściernisko.^r Są niczym potężny lud ustawiony w szyku bojowym.^s **6** Z powodu nich ludy będą znosić dotkliwe bóle.^t Wszystkie twarze rozpalą się żarem podniecenia.^u

7 „Biegną jak mocarze.^v Wspinają się na mur jak wojownicy. Każdy posuwa się własnymi drogami, a swoich ścieżek nie zmieniają.^w **8** I nie popychają jeden drugiego. Niczym krzepki mąż w drodze – tak idą; nawet gdyby któryś padł pośród pocisków, inni nie przerywają biegu.

9 „Wpadają do miasta. Biegną po murze. Wspinają się na

ROZDZ. 1

- a Jer 9:10
- b Hi 38:41
- c Ps 104:21
- d Ps 145:15
- e Ps 147:9
- f 1Kl 17:7
- g 1Kl 18:5
- h Jer 14:1

ROZDZ. 2

- d Jer 4:5
- e Eze 33:3
- f Sof 1:16
- g Za 8:3
- h Am 3:6
- i Sof 1:14
- j Mal 4:1
- k Jer 4:28
- l Jer 13:16
- m Am 5:18
- n Jer 4:13
- o Sof 1:15
- p Jl 1:6
- q Wj 10:14
- r Jl 1:19
- s Am 7:4
- t Rdz 2:8
- u Rdz 13:10
- v Iz 51:3
- w Obj 9:7
- x Obj 9:9
- y Iz 5:24
- z Prz 30:27
- aa Jer 8:21
- ab Nah 2:10
- ac 2Sm 1:23
- ad Prz 30:27

szpalta 2

- a Jer 4:28
- b Jl 2:31
- c Mt 24:29
- d Lk 21:25
- e Dz 2:20
- f Obj 9:2
- g Iz 13:10
- h Ps 46:6
- i Iz 42:13
- j Jer 25:30
- k Jl 3:16
- l Am 1:2
- m Jl 2:25
- n Jer 2:2
- o Jer 30:7
- p Am 5:18
- q Sof 1:15
- r Lb 24:23
- s Nah 1:6
- t Obj 6:17
- u Jer 4:1
- v Oz 12:6
- w Oz 14:1
- x 1Sm 7:6
- y 2Kn 20:3
- z Ezd 10:1
- aa Iz 22:12
- ab Jak 4:9
- ac 2Kl 22:19
- ad Ps 34:18
- ae Ps 51:17
- af Iz 57:15
- ag Rdz 37:34
- ah 2Sm 1:11

domy. Wchodzą przez okna jak złodziej. **10** W obliczu tego zadrzał kraj, zakolysały się niebiosy. Słońce i księżyc ściemniały,^a a gwiazdy wstrzymały swój blask.^b **11** Jehowa zaś wydał głos^c przed swym wojskiem,^d gdyż Ten obóz jest bardzo liczny.^e Ten bowiem, który wprowadza w czyn swoje słowo, jest potężny; bo wielki jest dzień Jehowy^f i napawa wielkim lękiem, a któż go przetrzyma?^g

12 „Teraz zatem – brzmi wypowiedź Jehowy – wróćcie do mnie całym swym sercem,^h poszczącⁱ i płacząc oraz zawodząc.^j **13** I rozdzierajcie swe serca,^k a nie szaty,^l i wróćcie do Jehowy, swego Boga, gdyż łaskawy on i miłobierny,^m nieskory do gniewuⁿ i obfitujący w lojalną życzliwość^o – a pożałuje tego nieszczęścia.^p **14** Kto wie, może on zawróci i pożałuje,^q i pozwoli, żeby potem pozostało błogosławieństwo,^r ofiara zbożowa i ofiara płynna dla Jehowy, waszego Boga?

15 „Zadmićcie w róg na Syjonie.^s Uświęćcie czas postu.^t Zwołajcie uroczyste zgromadzenie.^u **16** Zbierzcie lud. Uświęćcie zbor.^v Zgromadźcie starców. Zbierzcie dzieci i maleństwa ssące pierś.^w Niech wyjdzie obłubieniec ze swej wewnętrznej izby i obłubienica ze swej komnaty godowej.

17 „Między portykiem a ołtarzem^x kapłani, słudzy Jehowy, niech płaczą i mówią: „Racz się ulitować, Jehowo, nad swym ludem i nie czyn swego dziedzictwa przedmiotem zniewagi,^y by nad nim panowały narody.

- m Wj 34:6; Mi 7:19; n Lb 14:18; Iz 48:9; Mi 7:18; Nah 1:3; o Neh 9:17; Ps 86:15; Ps 103:8; Jon 4:2;
- p Ps 106:45; q 2Kn 30:8; Jer 18:8; Jon 3:9; Sof 2:3;
- r Iz 65:8; Mi 7:20; Ag 2:19; s Jl 2:1; t Jer 36:9; Jl 1:14; u 2Kn 7:9; v Wj 19:10; w Pwt 29:11; Pwt 31:12; 2Kn 20:13; x 2Kn 8:12; Mt 23:35; y Pwt 28:37; Ps 44:14.

Dlaczego mieliby mówić pośród ludów: „Gdzie jest ich Bóg?”^a

18 A Jehowa wykaże gorliwość o swój kraj^b i będzie współczuł swemu ludowi.^c **19** I odpowie Jehowa, i rzeknie swemu ludowi: „Oto posyłam wam zboże i młode wino oraz oliwę, i nasycicie się tym;^d a nie uczynię was już przedmiotem zniewagi pośród narodów.^e **20** Oddalę też od was mieszkańca północy^f i rozprósze go po krainie bezwodnej i bezludnym pustkowiu, z twarzą jego ku morzu wschodniemu,^g a tyłem ku morzu zachodniemu.^h I uniesie się z niego smród, a stale będzie się z niego unosił odór;ⁱ bo On w tym, co czyni, dokona wielkiej rzeczy’.

21 „Nie bój się, ziemio. Raduj się i wesel; gdyż Jehowa dokona wielkiej rzeczy w tym, czego dokonuje.^j **22** Nie bójcie się, zwierzęta polne,^k bo zazielenią się miejsca wypasu na pustkowiu.^l Drzewo bowiem wyda swój owoc.^m Drzewo figowe i winorośl dadzą z siebie energię życiową.ⁿ **23** A wy, synowie Syjonu, radujcie się i weselcie w Jehowie, swoim Bogu;^o gdyż na pewno ześle wam deszcz jesienny we właściwej mierze^p i sprowadzi na was ulewę, deszcz jesienny i deszcz wiosenny, jak na początku.^q **24** I zapełnią się klepiska oczyszczonym ziarnem, a kadzie tłoczni przepelnione będą młodym winem i oliwą.^r **25** Wynagrodzę wam też lata, w których żerowała szarańcza, pełzająca szarańcza bezskrzydła, karaluch i gąsienica – moje wielkie wojsko, które wysłałem między was.^s **26** I będziecie jedli, jeżdżąc i nasycając się,^t i bezsprzecznie wyślawiac

ROZDZ. 2

a Pwt 32:27
Ps 42:10
Ps 79:10
Ps 115:2
Mt 7:10

b Za 1:14
Za 8:2

c Pwt 32:36
Ps 103:13
Iz 60:10
Lam 3:22
Oz 11:8
Łk 15:20
Jak 5:11

d Iz 62:8
Am 9:13
Mal 3:10

e Eze 34:29
Eze 36:15

f Jer 1:14

g Eze 47:18

h Pwt 11:24
Pwt 34:2

i Iz 34:3

j Ps 126:3

k Ps 36:6

l Ps 65:12
Iz 30:23
Za 8:12

m Ps 67:6
Iz 51:3
Eze 34:27

n Am 9:14

o Ps 28:7
Iz 12:6
Iz 41:16
Iz 61:10
Hab 3:18
Za 10:7

p Kpl 26:4

q Pwt 11:14
Za 10:1
Jak 5:7

r Kpl 26:10
Prz 3:10
Am 9:13
Mal 3:10

s Jl 1:4
Am 4:9

t Kpl 26:5
Pwt 6:11
Ps 22:26

szpalta 2

a Pwt 26:10

b Ps 13:6
Ps 72:18
Iz 25:1

c Ps 37:19
Sof 3:11
Rz 5:5

d Kpl 26:11
Ps 46:5
Eze 37:26

e Pwt 4:35
1Kl 8:60
Iz 45:5

f Iz 32:15
Iz 44:3
Eze 39:29
Dz 2:17

będziecie imię Jehowy, swego Boga,^a który obszedł się z wami w tak zdumiewający sposób;^b i lud mój nie zostanie zawstydzony po czas niezmierny.^c

27 I niechybnie poznacie, że jestem pośród Izraela^d i że to ja jestem Jehowa, wasz Bóg, a innego nie ma.^e I lud mój nie zostanie zawstydzony po czas niezmierny.

28 „A potem stanie się, że wyleję mego ducha^f na wszelkie ciało^g i wasi synowie oraz wasze córki^h na pewno będą prorokować. A waszym starcom śnić się będą sny. Młodzieńcy wasi zaś będą mieć wizje. **29** I nawet na sług oraz na służebnice wyleję w owych dniach mego ducha.ⁱ

30 „I dam prorocze znaki na niebiosach^j oraz na ziemi – krew i ogień, i słupy dymu.^k

31 Słońce zamieni się w ciemność,^l a księżyc w krew,^m zanim nadejdzie wielki i napałający łękiem dzień Jehowy.ⁿ

32 I stanie się, że każdy, kto wzywa imienia Jehowy, ujdzie cało;^o bo ci, którzy przeżyją, znajdą się na górze Syjon i w Jerozolimie^p – jak powiedział Jehowa – i wśród ocalałych, których Jehowa wzywa”.^q

3 „Oto bowiem w owych dniach i w owym czasie,^r gdy sprowadzę pojmanych z Judy i Jerozolimy,^s **2** zbiorę również wszystkie narody^t i sprowadzę je na nizinę Jehoszafata;^u i tam będę się z nimi sądził ze względu na mój lud i moje dziedzictwo, Izraela,^v którego rozproszyli mię-

g Za 12:10; Jn 7:39; Dz 10:45; **h** Dz 21:9; 1 Dz 2:18; **j** Dz 2:19; **k** Obj 9:2; 1 Dz 2:20; **m** Iz 13:10; Jl 3:15; Mt 24:29; Mk 13:24; Łk 21:25; Obj 6:12; **n** Sof 1:14; Mal 4:5; **o** Ps 50:15; Dz 2:21; Rz 10:13; **p** Iz 46:13; Abd 17; **q** Iz 11:11; Jer 31:7; Mi 4:7; Rz 9:27; **ROZDZ. 3** **r** Jer 30:3; Eze 38:14; Sof 3:20; **s** Pwt 30:3; Jer 16:15; Eze 39:28; Am 9:14; **t** Sof 3:8; Za 14:2; Obj 16:16; **u** Jl 3:12; **v** Iz 66:16; Eze 38:22.

dzy narodami; a kraj mój podzielili.^a **3** O lud mój rzucali losy;^b chłopca dawali za nierządnicę,^c a dziewczynę sprzedawali za wino, żeby pić.

4 „A co wam do mnie, Tyrze i Sydonie^d oraz wszystkie regiony Filistei?^e Czy odpłacacie mi takim traktowaniem? A jeśli tak mnie traktujecie, to prędko, z pospiechem, zwrócę wasze traktowanie na wasze głowy.^f **5** Ponieważ zabraliście moje srebro i moje złoto,^g a moje dobre, cenne rzeczy wnieśliście do swoich świątyń,^h **6** synów Judy zaś i synów Jerozolimy sprzedaliścieⁱ synom Greków,^j aby ich odsunąć daleko od ich terytorium,^k **7** więc oto ja pobudzam ich, by przyszli stamtąd, dokąd ich sprzedaliście,^l i odpłacę na waszych głowach za wasze traktowanie.^m **8** I sprzedam waszych synów i wasze córki w rękę synów Judy,ⁿ a oni sprzedadzą ich Sabejczykom,^o narodowi dalekiemu;^p bo tak powiedział Jehowa.

9 „Obwieście to wśród narodów;^q „Uświęćcie wojnę! Zbudźcie mocarzy!^r Niech się przybliżą! Niech wyruszą wszyscy wojownicy!^s **10** Przekujcie swoje lemmiesz na miecze, a swe noże ogrodnicze^t na dzidy. Słaby niechaj rzeknie: „Jestem mocarzem”.^u **11** Udzielcie pomocy i przybądźcie, wszystkie okoliczne narody,^v i zbierzcie się razem”.^w

Na to miejsce, Jehowo, sprowadź swoich mocarzy.^x

12 „Niech się zbudzą narody i przyjdą na nizinę Jehoszafata;^y tam bowiem zasiądę, by sądzić wszystkie okoliczne narody.^z

13 „Zapuscście sierp,^a bo żniwo dojrzało.^b Przyjdźcie, zstąpcie,

ROZDZ. 3

a Jer 12:14
Eze 35:10
Sof 2:8

b Abd 11

c Pwt 23:17
d Iz 23:12
Za 9:2

e Jer 47:4
Eze 25:15

f Am 1:10
Rz 2:6

g 2Krn 21:17

h 1Sm 5:2

i Pwt 28:32
Eze 27:13

j Rdz 10:2
Za 9:13

k Pwt 28:68

l Iz 11:12
Iz 43:5
Iz 49:12
Jer 23:8
Eze 34:12

m Ps 62:12
Jer 17:10
Jer 25:14
Jer 30:23

n Abd 20

o Hi 1:15
Eze 27:22

p Jer 6:20

q Iz 34:1
Jer 31:10

r Iz 8:9
Jer 46:3

s Eze 38:7

t Iz 2:4
Mi 4:3

u Za 12:8

v Eze 38:9
Sof 3:8

w Obj 16:14

x Ps 103:20
2Ts 1:7
Obj 19:14

y Jl 3:2

z Ps 76:9
Ps 96:13

a Obj 14:19

b Jer 51:33
Obj 14:18

szpalta 2

a Iz 63:3
Lam 1:15
Obj 14:20

b Rdz 6:5
Iz 13:11

c Obj 19:19

d Iz 34:2
Jl 2:1
Sof 1:14

e Iz 13:10
Eze 32:7
Jl 2:31
Dz 2:20

f Jer 25:30
Am 1:2

g Iz 13:13

bo winna tłocznią jest już pełna.^a Kadzie tłoczni się przelewają; bo zło ich ogromne.^b **14** Tłumy, tłumy na nizinie rozstrzygnięcia,^c gdyż bliski jest dzień Jehowy na nizinie rozstrzygnięcia.^d **15** Słońce i księżyc ściemniają, a gwiazdy wstrzymają swój blask.^e **16** I Jehowa zaryczy z Syjonu, a z Jerozolimy wyda swój głos.^f Niebo i ziemia się zakolyszą;^g lecz Jehowa będzie schronieniem dla swego ludu^h i twierdzą dla synów Izraela.ⁱ **17** I będziecie musieli poznać, że ja jestem Jehowa, wasz Bóg,^j przebywający na Syjonie, mojej świętej górze.^k I Jerozolima stanie się miejscem świętym,^l a obcy już nie będą przez nią przechodzić.^m

18 „I stanie się w owym dniu, że góry ociekać będą słodkim winem,ⁿ a wzgórza będą opływać mlekiem, wszystkimi zaś łóżyskami strumieni w Judzie popłynie woda. I z domu Jehowy wytrysnie źródło,^o i nawodni Dolinę Akację.^p **19** Natomiast Egipt stanie się bezludnym pustkowiem;^q również Edom stanie się pustynią, bezludnym pustkowiem,^r z powodu przemocy wobec synów judzkich, w których ziemi przelewali niewinną krew.^s **20** Lecz Juda będzie zamieszkała po czas niezmierny,^t a Jerozolima – przez pokolenie za pokoleniem.^u **21** I uznaję za niewinną ich krew, której nie uznawałem za niewinną;^v i Jehowa będzie przebywał na Syjonie”.^w

h Ps 18:2; **Ps** 50:15; **1 Prz** 18:10; **j** Ps 9:16; **k** Abd 16; **Za** 8:3; **1 Iz** 4:3; **m** Iz 35:8; **Iz** 60:18; **Nah** 1:15; **Za** 14:21; **Obj** 21:27; **n** Am 9:13; **Za** 9:17; **o** Ps 46:4; **Eze** 47:1; **Obj** 22:1; **p** Iz 41:19; **q** Iz 19:1; **r** Jer 49:17; **Eze** 25:13; **s** Am 1:11; **Abd** 10; **t** Iz 33:20; **u** Ps 48:8; **Iz** 60:15; **Am** 9:15; **v** Ps 103:10; **Iz** 4:4; **Eze** 36:25; **Mi** 7:19; **w** Ps 48:1; **Iz** 24:23; **Mi** 4:7.

KSIĘGA AMOSA

1 Słowa, które Amos, jeden z hodojców owiec w Tekoi,^a otrzymał w wizji dotyczącej Izraela^b za dni Uzzjasza,^c króla Judy, i za dni Jeroboama,^d syn Joasza,^e króla Izraela, dwa lata przed trzęsieniem ziemi.^f **2** I przemówił:

„Jehowa – z Syjonu zaryczy^g i z Jerozolimy wyda swój głos;^h i pastwiska pasterzy pograżą się w żałobie, a szczyt Karmelu wyschnie”.ⁱ

3 „Oto, co rzekł Jehowa: „Z powodu trzech buntów Damaszku^j i z powodu czterech nie cofnę tego – dlatego że młócili Gilead^k żelaznymi urządzeniami młockarskimi. **4** I na dom Chazaela^l ześle ogień,^m który strawi wieże mieszkalne Ben-Hadada.ⁿ **5** I połamie zasuwę Damaszku,^o i wytrące mieszkańców Bikat-Awen oraz dzierżającego berło z Bet-Eden; a lud Syrii będzie musiał pójść na wygnanie do Kir”^p – powiedział Jehowa’.

6 „Oto, co rzekł Jehowa: „Z powodu trzech buntów Gazy^q i z powodu czterech nie cofnę tego – dlatego że poprowadzili na wygnanie wszystkich wygnańców,^r aby ich wydać Edomowi.^s **7** I na mur Gazy ześle ogień,^t który strawi jej wieże mieszkalne. **8** I zgładzę mieszkańca Aszdodu^u oraz dzierżającego berło z Aszkelonu,^v i zawrócę swą rękę^w na Ekron,^x i poginą pozostali z Filistynów”^y – powiedział Wszechwładny Pan, Jehowa’.

9 „Oto, co rzekł Jehowa: „Z powodu trzech buntów Tyru^z i z powodu czterech nie cofnę te-

ROZDZ. 1

- a 2Sm 14:2
2Kn 11:6
- b 2Kl 17:13
- c 2Kn 26:1
Iz 1:1
Oz 1:1
- d 2Kl 14:23
Am 7:10
- e 2Kl 13:13
- f Za 14:5
- g Jl 3:16
- h Jer 25:30
- i 1Sm 25:2
Iz 33:9
Nah 1:4
- j Iz 7:8
Iz 8:4
- k 2Kl 8:12
2Kl 10:32
2Kl 10:33
2Kl 13:7
- l 1Kl 19:15
2Kl 8:8
- m Jer 49:27
- n 1Kl 20:21
- o Iz 7:8
Iz 17:1
- p 2Kl 16:9
Iz 22:6
Am 9:7
- q Eze 25:15
- r 2Kn 21:17
2Kn 28:18
Jl 3:6
- s Abd 11
- t Jer 25:20
Jer 47:1
Za 9:5
- u Iz 20:1
- v Jer 47:5
- w Ps 81:14
- x Sof 2:4
Za 9:7
- y Iz 14:29
Jer 47:4
Eze 25:16
Sof 2:5
- z Eze 26:2

szpalta 2

- a Jl 3:6
- b Eze 26:12
- c Iz 34:5
Jl 3:19
- d Eze 25:12
- e Hi 6:14
- f 2Kn 28:17
Abd 10
- g Rdz 36:11
Abd 9

go – dlatego że wydali Edomowi wszystkich wygnańców, a także dlatego, iż nie pamiętali o przymerzu braci.^a **10** I na mur Tyru ześle ogień, który strawi jego wieże mieszkalne”.^b

11 „Oto, co rzekł Jehowa: „Z powodu trzech buntów Edomu^c i z powodu czterech nie cofnę tego – dlatego że ścigał swego brata mieczem^d i zniweczył swe zmiłowania,^e a jego gniew rozsarpuje bezustannie; swoją furję zachowuje on bez końca.”^f **12** I na Teman ześle ogień,^g który strawi wieże mieszkalne Bocry’.^h

13 „Oto, co rzekł Jehowa: „Z powodu trzech buntów synów Ammonaⁱ i z powodu czterech nie cofnę tego^j – dlatego że rozpruwali brzemienne w Gileadzie, aby poszerzyć swe terytorium.^k **14** I pod mur Rabby podłożę ogień,^l który strawi jej wieże mieszkalne, z sygnałem alarmowym w dniu bitwy, z nawałnicą w dniu wichury.^m **15** A ich król pójdzie na wygnanie, on wraz ze swymi książętami”ⁿ – powiedział Jehowa’.

2 „Oto, co rzekł Jehowa: „Z powodu trzech buntów Moabu^o i z powodu czterech nie cofnę tego – dlatego że spalił kości króla Edomu na wapno.^p **2** I ześle na Moab ogień, i strawi on wieże mieszkalne Keriot;^q i Moab poniesie śmierć wśród zgielku, przy sygnale alarmowym, przy odgłosie rogu.^r **3** I zgładzę stamtąd

h Rdz 36:33; Iz 34:6; Jer 49:13; i Eze 25:3; Sof 2:8; j Pwt 23:3; 2Kn 20:1; k Sdz 11:13; Jer 49:1; Eze 35:10; l Jer 49:2; Eze 25:5; m Ps 83:15; n Jer 27:3; Jer 49:3; **ROZDZ. 2** o Jer 48:29; Eze 25:8; Sof 2:8; p Iz 33:12; q Jer 48:24; r Iz 15:1.

sędziego, a wszystkich jego książąt pozabijam wraz z nim^a – powiedział Jehowa^a.

4 „Oto, co rzekł Jehowa: Z powodu trzech buntów Judy^b i z powodu czterech nie cofnę tego – dlatego że odrzucili prawo Jehowy^c i dlatego że nie przestrzegali jego przepisów; a ich kłamstwa,^d za którymi chodzili ich praojcowie, sprawiała, iż się błakali.^e **5** I zesłę na Judę ogień, i strawi on wieże mieszkalne Jerozolimy^f.^f

6 „Oto, co rzekł Jehowa: Z powodu trzech buntów Izraela^g i z powodu czterech nie cofnę tego – dlatego że prawego sprzedawali za srebro, a ubogiego za cenę pary sandałów.^h **7** Wzdychają za prochem ziemi na głowie maluczkich,ⁱ a drogę potulnych wykrzywiają,^j mężczyzna zaś i jego ojciec chodzą do tej samej dziewczyny,^k aby bezczęścić me święte imię.^l **8** Ponadto na szacie wziętej w zastaw wyciągają się^m przy każdym ołtarzu;ⁿ a wino ukaranych grzywną piją w domu swych bogów^o.^o

9 „Ja zaś ze względu na nich unicestwiłem Amoryty,^p którego wysokość była jak wysokość cedrów i który był żywotny jak okazałe drzewa;^q i zacząłem niszczyć jego owoc w górze oraz jego korzenie w dole.^r **10** I to ja wyprowadziłem was z ziemi egipskiej,^s i sprawiałem, że czterdzieści lat szliście przez pustkowia,^t aby wziąć w posiadanie ziemię Amoryty.^u **11** I wzbudzałem niektórych spośród waszych synów jako proroków,^v a niektórych spośród waszych młodzieńców jako nazi-rejczyków.^w Czyżby tak nie miało być, synowie Izraela? – brzmi wypowiedź Jehowy.

12 „Lecz wy nazi-rejczykom dawaliście pić wino,^x prorokom

ROZDZ. 2

- a Lb 24:17
Iz 16:14
Jer 48:7
- b 2Kl 17:19
Jer 2:13
Jer 9:26
- c Kpl 26:15
2Kn 36:14
Neh 1:7
Dn 9:11
- d Iz 28:15
Jer 16:19
- e 2Kn 30:7
Jer 9:14
- f 1Sm 12:15
1Kn 28:9
2Kn 36:19
Jer 17:27
Jer 37:8
Jer 52:13
Oz 8:14
- g Pwt 28:45
2Kl 17:7
Eze 23:5
Oz 4:1
- h Wj 23:6
Eze 22:12
Jl 3:3
Am 5:11
Am 8:6
- i Am 4:1
- j Iz 10:2
Am 5:12
- k Kpl 18:8
Kpl 18:15
Eze 22:11
1Ko 5:1
- l Eze 36:20
Eze 43:8
Rz 2:24
- m Wj 22:26
Pwt 24:12
Eze 18:12
- n Oz 8:11
Oz 10:1
- o Sdz 9:27
- p Lb 21:24
Pwt 2:31
Joz 24:8
Ps 135:11
- q Iz 2:13
- r Pwt 2:32
Pwt 2:33
- s Wj 12:51
Ps 105:43
Mi 6:4
- t Lb 14:34
Pwt 2:7
Neh 9:21
Dz 7:42
- u Pwt 1:20
- v 1Sm 3:20
1Kl 17:1
1Kl 19:19
2Kn 36:15
- w Lb 6:2
Sdz 13:5
Lam 4:7
- x Lb 6:3

szpalta 2

- a Iz 30:10
Jer 11:21
Am 7:12
Dz 4:18
1Ts 2:16
- b Am 9:1
- c 2Kl 25:5
Ps 33:16

zaś nakazaliście, mówiąc: „Nie wolno wam prorokować”.^a **13** Oto sprawiam, że chwieje się to, co jest pod wami – jak się chwieje wóz napełniony świeżym pokosem zboża. **14** I przypadnie szybkiemu miejsce ucieczki,^b i żaden silny nie powiększy swej mocy ani żaden mocarz nie ocali swej duszy.^c **15** I nie ostoi się nikt, kto dzierży łuk, a nikt prędki w nogach nie ujdzie ani żaden jeździec na koniu nie ocali swej duszy.^d **16** A kto wśród mocarzy odznacza się silnym sercem, nago będzie uciekał w owym dniu^e – brzmi wypowiedź Jehowy^f.

3 „Posłuchajcie tego słowa, które Jehowa wyrzekł o was,^f synowie Izraela, o całej rodzinie, którą wyprowadziłem z ziemi egipskiej,^g mówiąc: **2** Tylko was poznałem^h spośród wszystkich rodzin ziemi.ⁱ Dlatego też dokonam z wami rozrachunku za wszystkie wasze przewinienia.^j

3 „Czy dwóch pójdzie razem, jeśli się nie umówili i nie spotkali?^k **4** Czy lew w lesie wyda ryk, gdy nie ma zdobyczy?^l Czy młody grzywiasty lew wyda głos ze swej kryjówki, jeśli nic nie złapał? **5** Czy ptak wpadnie w pułapkę na ziemi, gdy nie zastawiono na niego sidła?^m Czy pułapka podrywa się z ziemi, gdy zupełnie nic nie chwyciła?ⁿ **6** Gdy w mieście rozbrzmiewa róg, czyż ludzie nie drżą?^o Gdy na miasto spada nieszczęście, czyż to nie Jehowa przystąpił do czynu? **7** Bo Wszechwładny Pan, Jehowa, nie uczyni nic,

d Iz 30:16; e Pwt 28:25; **ROZDZ. 3** f Iz 46:3; Oz 4:1; g Am 2:10; h Wj 19:5; Pwt 7:6; Ps 147:19; i Rdz 10:32; Jer 10:25; j Hl 34:11; Jer 9:25; Eze 9:6; Dn 9:12; Oz 12:2; Am 4:12; Rz 2:9; k Rdz 6:9; Rdz 17:1; 2Ko 6:14; l Ps 104:21; Iz 31:4; m Kzn 9:12; n Jer 4:5; Sof 1:16.

jeśli swej poufnej sprawy nie wyjawiał swoim sługom prorokom.^a

8 Lew zaryczał!^b Któż się nie będzie bał? Wszechwładny Pan, Jehowa, przemówił! Któż nie będzie prorokował?^c

9 „Ogłoście na wieżach mieszkalnych w Aszdodzie oraz na wieżach mieszkalnych w ziemi egipskiej^d i powiedzcie: „Zbierzcie się przeciwko góróm Samarii^e i zobaczcie liczne niepokoję pośrodku niej i oszustwa w niej.^f **10** I nie umieją czynić tego, co prostolinijne^g – brzmi wypowiedź Jehowy – ci, którzy gromadzą gwałt^h i łupiestwo w swych wieżach mieszkalnych”.

11 „Dlatego tak rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa: „Oto wróg dookoła kraju!ⁱ pozbawi cię on siły, a twe wieże mieszkalne zostaną ograbione”.

12 „Oto, co rzekł Jehowa: „Jak pasterz wyrывa z paszczy lwa dwa golenie lub kawałek ucha,^k tak zostaną wyrwani synowie Izraela, ci, którzy siedzą w Samarii na okazałym łożu^l i na damasceńskiej sofie”.

13 „Słuchajcie i dajcie świadectwoⁿ w domu Jakuba” – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy, Boga Zastępów.

14 „Gdyż w dniu dokonywania rozrachunku^o z Izraelem za jego bunt dokonam też rozrachunku z ołtarzami Betel;^p i rogi tego ołtarza zostaną odcięte, i upadną na ziemię.^q **15** I uderzę dom letni^r wraz z domem zimowym”.

„I poginał domy z kości słoniowej,^l i przestanie istnieć wiele domów”^u – brzmi wypowiedź Jehowy”.

4 „Słuchajcie tego słowa, wy, krowy Baszanu,^v które jesteście na górze Samarii,^w które oszukujecie maluczkich,^x które

ROZDZ. 3

a Rdz 6:13
Rdz 18:17
1Kl 22:23
2Kl 3:17
2Kl 22:22
Ps 25:14
Iz 42:9
Dn 9:22
Dn 11:2
Jn 15:15
Obj 1:1

b Prz 20:2
Prz 30:30
Jer 4:7
Am 1:2

c Jer 20:9
Am 7:15
Dz 4:20
Dz 5:20

d Jer 46:14

e 2Kl 17:23

f Iz 9:9
Oz 7:1
Am 4:1

g Iz 26:10
Jer 4:22

h Sof 1:9

i 2Kl 17:6
Iz 7:17

j Oz 11:6
Am 6:8

k 1Sm 17:34

l Iz 8:4

m Am 6:4

n 2Kl 24:19
Eze 3:17

o Wj 32:34
Jer 9:25
Oz 4:9

p 1Kl 12:33
2Kl 23:15
2Kl 31:1
Oz 13:2

q 2Kl 34:7
Oz 10:2
Mi 1:6

r Sdz 3:20

s Jer 36:22

t 1Kl 22:39

u Iz 5:9
Am 6:11

ROZDZ. 4

v Ps 22:12
Eze 39:18
Oz 4:16

w Am 6:1

x Prz 22:22
Oz 4:2
Mi 2:2
Mal 3:5
Jak 5:4

szpalta 2

a Wj 15:11
Ps 89:35

b Hab 1:15

c 2Kl 25:4
Eze 12:12

d 1Kl 12:29
Eze 20:39
Oz 4:13
Am 3:14

e Oz 4:15
Oz 9:15
Am 5:5

gnębicie ubogich, które mówicie do swych panów: „Przynies no i napijmy się!” **2** Wszechwładny Pan, Jehowa, przysiągł na swą świętość:^a „Oto przychodzą na was dni i on weźmie was na haki rzeźnicze, a resztę spośród was na haczyki rybackie.” **3** I będziecie wychodzić przez wyłomy,^c każda wprost przed siebie, i wyrzucone zostaniecie do Harmonu” – brzmi wypowiedź Jehowy’.

4 „Przybądźcie do Betel i dopuszczajcie się występku.^d W Gilgal wielokrotnie dopuszczajcie się występku,^e rano zaś przynoscie swe ofiary; trzeciego dnia – swoje dziesięciny.^f **5** I z tego, co na zakwasie, uczynicie ofiarę dziękczynną do zamienienia w dym^g i obwieszajcie dobrowolne dary ofiarne;^h rozgłoście to, bo tak to umiłowaliście, synowie Izraela!ⁱ – brzmi wypowiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy.

6 „Dalem wam także czystość zębów^j we wszystkich waszych miastach i niedostatek chleba we wszystkich waszych miejscowościach;^k lecz nie wróciliście do mnie!^l – brzmi wypowiedź Jehowy.

7 „Ponadto ja odmówilem wam ulewę, gdy jeszcze było trzy miesiące do żniwa;^m i spuściłem deszcz na jedno miasto, lecz na drugie nie spuściłem deszczu. Na jedno pole deszcz padał, pole zaś, na które deszczu nie spuszczałem, wysychało.” **8** I dwa lub trzy miasta, ślaniając się, szły do jednego miasta, by pić wodę,^o ale się nie napiły; lecz nie wróciliście do mnie!^p – brzmi wypowiedź Jehowy.

f Lb 28:4; Pwt 14:28; Pwt 26:12; Oz 8:13; **g** Kpl 7:12; **h** Kpl 22:18; Pwt 12:6; 1 Oz 9:1; **j** Pwt 32:24; 2Kl 8:1; **k** Kpl 26:26; Pwt 28:38; 1Kl 18:2; 2Kl 4:38; 12Kl 28:22; Jer 3:7; Jer 5:3; **m** Pwt 28:23; 1Kl 8:35; 2Kl 7:13; Iz 5:6; **n** Jl 1:20; **o** 1Kl 18:5; Jer 14:3; **p** Jer 23:14; Oz 7:10.

9 „Poraziłem was spiekotą i rdzą.^a Pomnażały się wam sady i winnice, lecz wasze drzewa figowe i wasze drzewa oliwne pożerała gąsienica;^b mimo to nie wróciliście do mnie^c – brzmi wypowiedź Jehowy.

10 „Posłałem między was zarazę podobną do tej w Egipcie.^d Mieczem pozabijałem waszych młodzieńców,^e uprowadzono też wasze konie.^f I sprawiałem, że smród waszych obozów unosił się do waszych nozdrzy;^g lecz nie wróciliście do mnie^h – brzmi wypowiedź Jehowy.

11 „Spowodowałem wśród was zniszczenie przypominające to, którym Bóg zniszczył Sodomę i Gomorę.ⁱ I staliście się jak polano wyrwane z pożaru;^j lecz nie wróciliście do mnie^k – brzmi wypowiedź Jehowy.

12 „Dlatego tak oto z tobą postąpię, Izraelu. Ponieważ tak właśnie z tobą postąpię, przygotuj się na spotkanie ze swoim Bogiem,^l Izraelu. **13** Oto bowiem Twórca gór^m i Stworzyciel wiatru,ⁿ Ten, który mówi ziemskiemu człowiekowi, czym się zajmuje jego umysł,^o Ten, który zamienia świt w pomrokę,^p Ten, który stąpa po wyżynach ziemi;^q imię jego – Jehowa, Bóg Zastępów^r.”

5 „Posłuchajcie tego słowa, które jako pieśń żałobną^s wypowiadam nad wami, domu Izraela:

2 „Dziewica,^t Izrael, upadła;^u nie może się znowu podnieść.^v

Została opuszczona na swej własnej ziemi;
nikt jej nie podnosi.^w

3 „Oto bowiem, co powiedział Wszechwładny Pan, Jehowa: „Miastu, które wyprawiało tysiąc, pozostanie stu, a które

ROZDZ. 4

a Pwt 28:22

1KI 8:37

Ag 2:17

b Pwt 28:42

c Iz 42:24

Jer 5:3

d Wj 9:3

Pwt 28:27

Pwt 28:60

Ps 78:50

e Kpl 26:25

2KI 8:12

f 2KI 13:7

g Pwt 28:26

h Jer 23:14

i Rdz 19:24

Judy 7

j Za 3:2

Judy 23

k Eze 24:13

Oz 7:10

l Jer 17:10

Eze 18:30

Eze 22:31

Heb 4:13

m Ps 65:6

Ps 95:4

Iz 40:12

n Ps 147:18

Jer 10:13

o Ps 139:2

Dn 2:28

p Wj 10:22

Wj 14:20

Iz 5:30

Jer 13:16

Am 8:9

q Pwt 32:13

Mi 1:3

r Iz 47:4

Jer 10:16

ROZDZ. 5

s Jer 7:29

Eze 19:1

Eze 27:2

t Jer 14:17

u Iz 3:8

v Iz 24:20

w Jer 2:28

szpalta 2

a Pwt 4:27

Pwt 28:62

Iz 10:22

b 2Kn 15:2

Iz 55:6

Jer 29:12

c Ps 69:32

Prz 4:4

Iz 55:3

d 1KI 12:29

Am 4:4

e Oz 4:15

f Am 8:14

g 2KI 17:6

Oz 9:15

h Iz 1:13

i Za 10:6

j Eze 33:11

k Heb 12:29

l Eze 20:47

m Am 6:12

wyprawiało stu, pozostanie dzieściu – spotka to dom Izraela^a.”

4 „Oto bowiem, co Jehowa rzekł domowi Izraela: „Szukaj mnie^b i żyj.^c **5** Nie szukaj Betel^d i nie wolno ci przychodzić do Gilgal^e ani przechodzić do Beer-Szeby;^f gdyż Gilgal niechybnie pójdzie na wygnanie.^g Betel zaś stanie się czymś niesamowitym.^h **6** Domu Józefa,ⁱ szukaj Jehowy i żyj,^j ażeby nie zaczął On działać jak ogień,^k który by pochłoniął, a Betel nie miałby nikogo, kto mógłby ugasić.^l **7** Wy, którzy sprawiedliwość obracacie w piołun^m i którzy prawość rzuciliście na ziemię.ⁿ **8** Twórca gwiazdozbioru Kima^o i gwiazdozbioru Kesil,^p Ten, który zamienia głęboki cień^q w ranek, i Ten, który sprawił, że dzień stał się ciemny jak noc,^r Ten, który przyzywa wody morza, aby je wylać na powierzchnię ziemi^s – Jehowa to jego imię;^t **9** on sprawia, że złupienie spada na siłacza niczym błyskawica – by złupienie spadło na warownię.

10 „W bramie znienawidzili upominającego^u i brzydzą się tym, który mówi rzeczy doskonałe.^v **11** Otóż dlatego, że pobieracie dzierżawne od maluczkiego i bierzecie od niego daninę ze zboża^w – pobudowaliście domy z kamienia ciosanego,^x lecz nie będziecie w nich mieszkać; zasadziliście też piękne winnice, ale wina z nich pić nie będziecie.^y **12** Gdyż wiem, jak wiele jest waszych buntów^z i jak potężne są wasze grzechy,^a wy, którzy okazujecie

n Eze 3:20; Eze 18:24; **o** Hi 9:9; **p** Hi 38:31; Iz 13:10; **q** Hi 12:22; **r** Wj 10:21; **s** Hi 36:27; Kzn 1:7; **t** Ps 83:18; Am 4:13; **u** 1KI 18:17; Prz 13:19; Iz 29:21; **v** 1KI 22:8; 1Pt 3:16; **w** Mi 2:2; **x** Iz 9:10; Sof 1:13; **y** Pwt 28:30; Ag 1:6; **z** Pwt 31:21; Jer 29:23; **a** 2KI 17:7.

wrogość prawemu,^a którzy bierzcie pieniądze za milczenie^b i którzy biednych^c odepchnęliście w bramie.^d **13** Dlatego wnikliwy będzie w owym czasie milczał, gdyż będzie to czas nieszczęsny.^e

14 „Szukajcie tego, co dobre, a nie tego, co złe,^f abyście żyli^g i aby dzięki temu Jehowa, Bóg Zastępów, był z wami, jak powiedziałście.^h **15** Miejcie w nienawiści zło, a miłujcie dobroⁱ i zapewnijcie sprawiedliwości miejsce w bramie.^j Może Jehowa, Bóg Zastępów, okaże łaskę^k pozostałym z Józefa’.^l

16 „Dlatego tak rzekł Jehowa, Bóg Zastępów, Jehowa: „Na wszystkich placach będzie zawodzenie^m i na wszystkich ulicach będą mówić: „Ach! Ach!” I do oplakiwania wezwą rolnika,ⁿ a do zawodzenia – doświadczonych w lamentowaniu’.^o **17** I we wszystkich winnicach będzie zawodzenie,^p gdyż przejdę pośrodku ciebie’^q – powiedział Jehowa.

18 „Biada tym, którzy gorąco pragną dnia Jehowy!^r Cóż więc będzie dla was oznaczał dzień Jehowy?^s Będzie to ciemność, a nie światło.^t **19** jak wtedy, gdy człowiek ucieka przed lwem, a tu wychodzi mu naprzeciw niedźwiedź; albo jak gdyby wszedł do domu i wsparł się ręką o ścianę, a ukaślił go wąż.^u **20** Czyż dzień Jehowy nie będzie ciemnością, a nie światłem, i czyż nie będzie w nim mroku, a nie jasności?^v **21** Znienawidziłem, odrzuciłem wasze święta^w i nie będzie mnie cieszyć woń waszych uroczystych zgromadzeń.^x **22** Lecz choćbyście mi składali całopalenia,^y i tak nie będę miał upodobania w waszych darach ofiarnych,^z a na wasze ofiary współczest-

ROZDZ. 5

a Ps 37:12

Am 2:6

b 1Sm 12:3

c Pwt 15:7

Iz 29:21

Eze 22:12

Am 2:7

Jak 2:6

d Prz 22:22

Iz 10:2

e Mi 2:3

f Prz 11:27

Iz 1:16

Mi 6:8

Rz 2:7

g Kpl 18:5

Pwt 30:20

Ps 69:32

Rz 10:5

h 2Kp 15:2

Mi 3:11

Mi 7:20

i Ps 34:14

Ps 97:10

Rz 12:9

3Jn 11

j 2Kp 19:6

Am 5:24

k Wj 32:30

Ps 62:12

Sof 2:3

l Jer 31:7

Za 10:6

m Iz 22:12

Jer 9:10

n Jl 1:11

o Jer 9:17

p Iz 16:10

Jer 48:33

Oz 9:2

q Wj 12:12

Nah 1:12

r Iz 5:19

Jer 17:15

Mal 3:2

s Jer 30:7

Jl 1:15

Am 4:12

t Sof 1:15

u 1Kl 20:30

Iz 24:17

Iz 24:18

Jer 15:2

v Eze 34:12

Obj 16:10

w Prz 15:8

Prz 21:27

Iz 1:11

Jer 6:20

x Rdz 8:21

Kpl 26:31

y Ps 50:8

Iz 66:3

Oz 6:6

z Rdz 4:5

Kpl 7:12

szpalta 2

a Iz 1:11

b Prz 28:9

Am 6:5

Am 8:10

c Prz 21:3

Mi 6:8

Heb 13:16

d Rz 14:17

nictwa z tucznych zwierząt nie spojrzę.^a **23** Oddal ode mnie zgłęk swych pieśni; obym też nie słyszał melodyjnego dźwięku twoich instrumentów strunowych.^b **24** I niechaj sprawiedliwość tryśnie jak wody,^c a prawość jak nieustannie płynący potok.^d **25** Czy przez czterdzieści lat przynosiłście mi na pustkowiu ofiary i dary ofiarne, domu Izraela?^e **26** I poniesiecie swego króla Sakkuta^f oraz Kewana, swe wizerunki, gwiazdę waszego boga, któregoście sobie uczynili.^g **27** I sprawię, że pójdziecie na wygnanie poza Damaszek^h – rzekł ten, którego imię jest Jehowa, Bóg Zastępów’.ⁱ

6 „Biada zażywającym spokoju^j na Syjonie i tym, którzy ufają górze Samarii! To znaczniejsi z trzonu narodów i do nich przyszedł dom Izraela. **2** Udajcie się do Kalne i zobaczcie; stamtąd zaś idźcie do ludnego Chamatu,^k zstąpcie też do Gat^l Filistynów. Czy są lepsze niż te królestwa albo czy ich terytorium jest większe od waszego terytorium?^m **3** Czy odrzucacie myśl o dniu nieszczęsnymⁿ i czy przybliżacie siedlisko przemocy?^o **4** Jesteście tymi, którzy kładą się na łożach z kości słoniowej^p i wylegają się na sofach, i spożywają barany z trzody i młode byki spośród tucznych cieląt;^q **5** improvizują przy dźwięku instrumentu strunowego;^r jak Dawid wymyślał sobie instrumenty do akompaniowania przy pieśni;^s **6** piją wino z czasz,^t a namaszczały się najwyborniejszymi olejkami^u

e Joz 24:14; Eze 20:8; Dz 7:42; f Kpl 20:2; g Wj 20:4; Ps 115:8; Dz 7:43; h 2Kl 15:29; 2Kl 17:6; i Am 4:13; **ROZDZ. 6** j 1Kl 22:39; Am 3:15; k Lb 34:8; 2Kl 14:28; 12Kl 26:6; m Iz 10:10; Nah 3:8; n Ps 10:13; Kzn 8:11; Iz 56:12; Eze 12:27; 2Pt 3:4; o Am 5:12; p 1Kl 22:39; q Iz 22:13; r Iz 5:12; s 2Kl 7:6; 2Kl 29:25; t Iz 5:11; u Mt 26:7; Jn 12:3.

i nie dotknęła ich choroba podczas nieszczęścia Józefa.^a

7 „Dlatego też pójdą na wygnanie na czele idących na wygnanie^b i ustaną hulanki tych, którzy się wylegają.

8 „Wszechwładny Pan, Jehowa, przysiągł na swą duszę,^c brzmi wypowiedź Jehowy, Boga Zastępów: „Brzydzę się dumą Jakuba,^d a jego wieże mieszkalne znienawidziłem,^e i wydam miasto oraz to, co je napełnia.^f

9 I stanie się, że jeśli w jednym domu pozostanie dziesięciu mężów, to i oni poniosą śmierć.^g

10 Ich stryj zaś będzie musiał wynosić jednego po drugim i będzie ich palił jednego po drugim, aby z domu usunąć kości.^h I rzeknie do każdego przebywającego w głębi domu: „Czy jest jeszcze ktoś z tobą? A ten odrzeknie: „Nie ma nikogo!” Powie też: „Milcz! Gdyż nie pora wspominać imienia Jehowy”.”ⁱ

11 „Bo oto Jehowa rozkazuje^j i niechybnie roztzaska wielki dom, zamieniając go w gruzy, a mały dom w rumowisko.^k

12 „Czy po urwistej skale pobiegą konie albo czy ktoś będzie tam orał bydłem? Gdyż obróciliście sprawiedliwość w roślinę trującą,^l a owoc prawości w piołun, **13** wy, którzy się radujecie czymś, czego nie ma,^m którzy mówicie: „Czyż nie o własnej sile wzięliśmy sobie rogi?”ⁿ

14 Oto wzbudzam przeciwko wam, domu Izraela – brzmi wypowiedź Jehowy, Boga Zastępów – naród^o i z pewnością będą was ciemnić od wejścia do Chama-tu^p aż po dolinę Arabów”.

7 Oto, co mi ukazał Wszechwładny Pan, Jehowa – tworzył on chmurę szarańczy na początku wyrastania późnego za-

ROZDZ. 6

- a 2Kl 15:29
2Kl 17:6
- b Pwt 28:41
Am 5:5
- c Jer 51:14
Am 4:2
Heb 6:13
- d Prz 16:18
Eze 33:28
Oz 5:5
- e Lam 2:5
- f Mi 1:6
- g Ps 109:13
- h 1Sm 31:12
- i 2Kl 6:33
- j Iz 10:5
Iz 55:11
- k 2Kl 25:9
Am 3:15
- l 1Kl 21:13
Ps 94:20
Iz 59:13
Oz 10:4
Am 5:7
- m Iz 44:9
- n Pwt 8:17
Ps 75:5
Dn 4:30
- o Pwt 28:49
2Kl 15:29
2Kl 17:6
Iz 7:20
Iz 8:4
Iz 10:5
Oz 10:6
- p Lb 34:8
1Kl 8:65

szpalta 2

ROZDZ. 7

- a Jl 1:4
Jl 2:25
- b Ps 130:4
Jer 14:7
Dn 9:19
- c Iz 37:4
Jer 42:2
- d Pwt 32:36
Ps 106:45
Oz 11:8
Jon 3:10
Jak 5:16
- e Jer 4:4
- f Wj 32:11
- g Iz 1:9
- h Wj 32:14
- i Za 4:10
- j Lam 2:8
- k Jer 15:6
Eze 7:2
Am 8:2
- l 1Kl 12:32
Oz 10:8
- m 1Kl 12:31
- n Am 5:5
Am 8:14
- o 2Kl 15:10
Oz 13:16
- p 1Kl 12:32
1Kl 13:33

siewu.^a A był to późny zasiew po pokosie królewskim. **2** I gdy skończyła pożerać roślinność ziemi, przemówiłem: „Wszechwładny Panie, Jehowo, wybac, proszę.^b Któż powstanie z Jakuba? Jest on przecież mały!”^c

3 Jehowa poczuł żal z tego powodu.^d „To się nie stanie” – rzekł Jehowa.

4 Oto, co mi ukazał Wszechwładny Pan, Jehowa – Wszechwładny Pan, Jehowa, wzywał do sporu przy użyciu ognia,^e a ten zaczął trawić ogromną głębinę wodną, strawił też pole. **5** I przemówiłem: „Wszechwładny Panie, Jehowo, powstrzymaj się, proszę.^f Któż powstanie z Jakuba? Jest on przecież mały!”^g

6 Jehowa poczuł żal z tego powodu.^h „Również to się nie stanie” – rzekł Wszechwładny Pan, Jehowa.

7 Oto, co mi ukazał – Jehowa stał na murze wykonanym pod pion,ⁱ a w ręce miał pion. **8** Wówczas Jehowa przemówił do mnie: „Co widzisz, Amosie?” Rzekłem więc: „Pion”. A Jehowa powiedział jeszcze: „Oto umieszczam pion pośród mego ludu, Izraela.^j Nie będę już dłużej tego wybaczał.^k **9** I wyżyny Izaaka^l będą spustoszone, a sanktuaria^m Izraela zostaną zrujnowane;ⁿ i powstanę z mieczem przeciwko domowi Jeroboama”.^o

10 Wtedy Amacjasz, kapłan z Betel,^p posłał do Jeroboama,^q króla Izraela, mówiąc: „Amos uknuł spisek przeciw tobie w samym środku domu Izraela.^r Kraj nie jest w stanie znieść wszystkich jego słów.^s **11** Amos bowiem powiedział tak: „Jeroboam umrze od miecza; Izrael zaś

q 2Kl 14:23; r Jer 26:8; s Jer 18:18; Łk 23:2.

niechybnie pójdzie ze swej ziemi na wygnanie^a.”^a

12 I przemówił Amacjasz do Amosa: „Wizjonerze,^b idź, uciekaj do ziemi judzkiej i tam jedz chleb, i tam możesz prorokować.

13 Lecz w Betel nie wolno ci już dłużej prorokować,^c gdyż to jest sanktuarium króla^d i jest to dom królestwa”.

14 Wtedy Amos, odpowiadając, rzekł do Amacjasza: „Nie byłem prorokiem ani synem proro-ka,^e lecz pasterzem^f i tym, który nacina figi na sykomorach.

15 A Jehowa zabrał mnie od chodzenia za trzodą i Jehowa rzekł do mnie: „Idź, proro-kuj mojemu ludowi, Izraelowi”^g.

16 Teraz więc słuchaj słowa Jehowy: „Czy mówisz: „Nie wolno ci prorokować przeciw Izraelowi^h ani pozwolić, by padło słowoⁱ przeciwko domowi Izaaka”? **17** Dlatego tak rzekł Jehowa: „Twoja żona w tym mieście stanie się nierządnicą.^j Twoi synowie zaś i twoje córki padną od mie-cza. A twoja ziemia zostanie po-dzielona sznurem mierniczym.

Ty sam umrzesz na nieczystej ziemi;^k Izrael zaś niechybnie pójdzie ze swej ziemi na wygna-nie”^l.”^l

8 Oto, co mi ukazał Wszech- władny Pan, Jehowa – oto był kosz owoców letnich.^m **2** Wtedy on rzekł: „Co widzisz,” Amosieⁿ! Powiedziałem więc: „Kosz owoców letnich”.^o A Jehowa jeszcze rzekł do mnie: „Nadszedł kres mego lu- du, Izraela.^p Nie będę im już dłu- żej wybaczał.^q **3** „I w owym dniu pieśni świątynne będą wyciem”^r – brzmi wypowiedź Wszechwład- nego Pana, Jehowy. „Wiele będzie trupów.^s Wyrzucać się je będzie w każdym miejscu – sza!”

4 „Słuchajcie tego, wy, któ- rzy kásacie ubogiego,^t aby uni-

ROZDZ. 7

a Am 5:5

Am 6:7

b Iz 30:10

c Am 2:12

Dz 4:17

Dz 5:28

d 1Kl 12:29

1Kl 12:32

1Kl 13:1

e 1Kl 20:35

2Kl 4:38

f Am 1:1

g Jer 1:7

Eze 2:3

2Pt 1:21

h Jer 11:21

Am 7:13

i Pwt 32:2

Mi 2:6

j Lam 5:11

k 2Kl 17:6

l Kpl 26:33

Jer 36:31

ROZDZ. 8

m Jer 24:1

n Jer 1:11

o Jer 24:8

p Lam 4:18

Eze 7:2

q Am 4:12

Am 7:8

r Oz 10:5

Jl 1:13

Am 5:23

s Jer 9:21

Am 6:10

t Ps 37:14

Ps 140:12

Prz 30:14

szpalta 2

a Ps 14:4

Am 2:6

b Lb 10:10

c Neh 10:31

d Wj 20:8

Neh 13:15

e Kpl 19:36

Mi 6:10

f Prz 11:1

Prz 20:23

Oz 12:7

g Kpl 25:39

Am 2:6

h Pwt 33:26

Ps 47:4

Ps 68:34

i Jer 17:1

Oz 8:13

Nah 1:3

j Iz 5:25

k Oz 4:3

l Am 9:5

m Jer 15:9

Mi 3:6

Mt 24:29

n Oz 2:11

o Eze 7:18

cestwić potulnych na ziemi,^a

5 mówiąc: „Kiedyż minie nów^b i będziemy mogli sprzedawać zboże?^c Także sabat^d – i będzie- my mogli wystawić ziarno na sprzedaż; aby pomniejszać efę^e i powiększać sykl oraz aby fał- szować wagę zwodniczą;^f **6** aby małuczkich kupować za srebro i ubogiego za cenę pary sandałów i abyśmy mogli sprzedawać po- ślad zboża?”^g

7 „Jehowa przysiągł na Ma- jestat Jakuba:^h „Nigdy nie zapo- mnę wszystkich ich uczynków.ⁱ

8 Czyż z tego powodu nie za- drży ziemia,^j a każdy jej miesz- kaniec nie pograży się w żało- ści;^k i czy nie podniesie się cała jak Nil i nie będzie się burzyć, i nie opadnie jak Nil w Egipcie?”^l

9 „I stanie się w owym dniu – brzmi wypowiedź Wszechwład- nego Pana, Jehowy – że za moją sprawą słońce zajdzie w samo południe^m i ciemność nastanie w tej ziemi w jasny dzień. **10** I obróce wasze święta w żałobę,ⁿ a wszystkie pieśni wasze w pieśń żałobną, i okryje wszystkie biod- ra worem, a każdą głowę – łysi- ną;^o i sprawię, że będzie to jak ża- łoba po jedynaku,^p a końcowy wynik tego jak gorzki dzień’.

11 „Oto idą dni – brzmi wy- powiedź Wszechwładnego Pana, Jehowy – a ześlę na tę ziemię głód, nie głód chleba i nie pragnienie wody, lecz słuchania słów Jehowy.^q **12** I ślaniając się, pójdą od morza aż do mo- rza i z północy ku wschodowi słońca. Będą wędrować w po- szukiwaniu słowa Jehowy, lecz go nie znajdą.^r **13** W owym dniu z powodu tego pragnienia omdlewać będą piękne dziewice,

p Jer 6:26; Łk 7:12; q 1Sm 3:1; Ps 74:9; Eze 7:26; Mt 4:4; r Prz 1:28.

a także młodzieńcy;^a **14** ci, którzy przysięgają na winę Samarii^b i którzy mówią: „Jako żyje twój bóg, Daniel!”^c oraz „Jako żyje droga Beer-Szeby!”^d I upadną, i już nie powstaną.”^e

9 I ujrzałem Jehowę stojącego nad ołtarzem;^f i przemówił: „Uderz w głowice kolumny, tak aby się zakotłosały progi. I odetnij ich głowice – wszystkie.”^g A resztę pozabijam mieczem. Żaden z nich, kto ucieka, nie zdoła uciec ani żaden zbieg nie umknie.^h **2** Jeśli się dokopią do Szeolu, moja ręka ich stamtąd dobędzie; i jeśli wstąpią do niebios, i stamtąd ich sprowadzę.ⁱ **3** A jeśli się ukryją na szczycie Karmelu, tam będę pilnie szukał i niechybnie ich pochwyć.^k A jeśli przed moimi oczami ukryją się na dnie morza,^l tam rozkażę węzowi, a on ich pokąsa. **4** A jeśli pójdą do niewoli przed swymi nieprzyjaciółmi, tam rozkażę mieczowi i pozabija ich;^m i zwrócę na nich swe oczy ku złemu, a nie ku dobremu.ⁿ **5** I Wszechwładny Pan, Jehowa Zastępów, jest Tym, który dotyka tej ziemi, tak iż ona topnieje;^o a wszyscy jej mieszkańcy pogrążą się w żalości;^p i podniesie się cała jak Nil, i opadnie jak Nil w Egipcie.^q

6 „Ten, który buduje w niebiosach swe schody,^r a swą budowlę nad ziemią, którą założył;^s ten, który przyzywa wody morza,^t aby je wylać na powierzchnię ziemi” – jego imię Jehowa.^u

7 „Synowie Izraela, czyż nie jesteście dla mnie jak synowie Kuszytów?” – brzmi wypowiedź Jehowy. „Czyż nie wyprowadziłem Izraela z ziemi egipskiej,^w a Filistynów^x z Krety oraz Syrii z Kir?”^y

8 „Oto oczy Wszechwładnego Pana, Jehowy, są zwrócone

ROZDZ. 8

- a Lam 2:19
b Joz 23:7
1KI 12:30
Oz 8:5
Oz 10:5
c 1KI 12:29
d Am 5:5
e 2KI 18:11
Oz 13:16

ROZDZ. 9

- f Iz 6:1
Eze 1:28
g Ps 68:21
Hab 3:13
h Iz 24:18
Iz 30:16
Am 2:14
i Ps 139:8
Prz 15:11
j Hi 20:6
Jer 49:16
Jer 51:53
Abd 4
k Hi 34:22
Ps 139:7
Jer 23:24
l Ps 139:9
m Kpl 26:33
Pwt 28:65
Eze 5:12
n Kpl 17:10
Pwt 28:63
Jer 44:11
1Pt 3:12
o Ps 46:6
Mi 1:4
p Oz 4:3
q Am 8:8
r Ps 102:19
s Iz 45:18
t Hi 36:27
Ps 135:7
u Ps 147:8
Am 5:8
v Wj 3:15
Jer 31:35
Am 4:13
w Wj 12:51
Oz 12:13
Am 2:10
x Jer 47:4
y 2KI 16:9
Iz 22:6
Am 1:5

szpalta 2

- a Ps 11:4
Prz 5:21
Prz 15:3
b 1KI 13:34
2KI 18:11
c Jer 30:11
d Kpl 26:33
Pwt 28:64
e 2KI 18:12
Eze 20:38
Nah 1:3
f Ps 10:13
2Pt 3:4

na to grzeszne królestwo^a i on zgładzi je z powierzchni ziemi.^b Jednakże nie zgładzę całkowicie domu Jakuba^c – brzmi wypowiedź Jehowy. **9** „Oto bowiem ja nakazuję i pośród wszystkich narodów potrząsnę domem Izraela,^d jak ktoś potrząsa rzeszotem, tak iż ani jeden kamyczek nie upadnie na ziemię. **10** Pogina od miecza – wszyscy grzesznicy mego ludu,^e którzy mówią: „Nieszczęście się nie zbliży ani nie sięgnie aż do nas”.”^f

11 „W owym dniu podniosę^g upadły szałas^h Dawidowyⁱ i z pewnością ponaprawiam ich wyłomy. I podniosę jego ruiny, i na pewno wybuduję go jak za dawnych dni.”^j **12** aby wzięli w posiadanie to, co pozostało z Edomu,^k oraz wszystkie narody, nad którymi wzywano mego imienia^l – brzmi wypowiedź Jehowy, który to czyni.

13 „Oto idą dni – brzmi wypowiedź Jehowy – i oracz doścignie żniwiarza,^m a wydeptujący winogrona – tego, który niesie nasienie;ⁿ i góry niechybnie będą ociekać słodkim winem,^o wszystkie zaś wzgórza będą topniały.^p

14 I na powrót zbiorę jeńców z mojego ludu, Izraela,^q a oni odbudują spustoszone miasta i zamieszkają w nich,^r zasadzą winnice i będą pić z nich wino, pozakładają też sady i będą spożywać z nich owoc.”^s

15 „I zasadzę ich na ich ziemi, i nie będą już wykorzeni z swej ziemi, którą im dałem” – rzekł Jehowa, twój Bóg.”

- g Iz 9:6; Iz 11:1; Jer 23:5; Eze 17:24; Eze 37:24; Za 12:8; Łk 1:31; h Iz 16:5; i Eze 21:27; Dz 15:16; j 2Sm 7:11; Ps 89:36; k Lb 24:18; Iz 11:14; Abd 19; l Dz 15:17; m Kpl 26:5; Eze 36:35; n Oz 2:22; o JI 3:18; p Iz 35:1; Iz 55:12; q Ezd 3:1; Jer 30:3; Eze 39:25; r Iz 61:4; Iz 65:21; Eze 36:33; s Iz 62:8; Jer 30:10; Eze 28:26; Mi 4:4; t Iz 60:21; Jer 24:6; Eze 34:28; Eze 37:25; JI 3:20.

ABDIASZA

1 Wizja Abdiasza:

Oto, co Wszzechwładny Pan, Jehowa, powiedział o Edomie:^a „Usłyszeliśmy wieść od Jehowy i posłany został wysłannik pomiędzy narody: „Wstańcie, powstańmy do bitwy przeciw niemu”^b.

2 „Oto małym cię uczynilem pośród narodów.^c Jesteś bardzo wzgardzony.^d 3 Zwiodło cię zuchwalstwo twego serca,^e ciebie, który przebywaś w rozpadlinach urwistej skały,^f na wysokości, gdzie on mieszka, mówiąc w swym sercu: „Kto mnie strąci na ziemię?” 4 Choćbyś się usadowił wysoko jak orzeł, a twoje gniazdo było położone wśród gwiazd, strąciłbym cię stamtąd”^g – brzmi wypowiedź Jehowy.

5 „Gdyby przyszli do ciebie złodzieje, gdyby nocą weszli łupieżcy, jak bardzo byłbyś zmuszony do milczenia?^h Czyż nie nakradliby tyle, ile by chcieli? Albo gdyby weszli do ciebie dokonujący winobrania, czyż nie zostawiliby jakichś resztek?”

6 Jakże dokładnie przeszukało tych spośród Ezawa!ⁱ Jakże wyszperano jego ukryte skarby! 7 Wystali cię aż do granicy. Wszyscy mężowie związani z tobą przymierzem zwiedli cię.^k Ludzie żyjący z tobą w pokoju zyskali nad tobą przewagę.^l Jedząc z tobą pokarm zastawiają na ciebie sieć jak na kogoś, kto nie ma rozeznania.^m 8 Czyż nie stanie się to w owym dniu?” – brzmi wypowiedź Jehowy.

„I wytracę mędrców z Edomu”ⁿ i rozeznania z górzystego re-

gionu Ezawa. 9 I przerażą się twoi mocarze.^a Temanie,^b każdy bowiem zostanie zgłodzony^c z górzystego regionu Ezawa – w czasie rzezi.^d 10 Z powodu przemocy wobec twego brata Jakuba^e okryje cię hańba^f i zostaniesz zgłodzony po czas niezmierzony.^g 11 W dniu, gdy stanąłeś na uboczu, w dniu, gdy obcy wzięli do niewoli jego wojsko^h i gdy cudzoziemcy wkroczyli w jego bramę,ⁱ a o Jerozolimę rzucali losy,^j ty także byłeś jak jeden z nich.

12 „A nie powinienes się syścić tym widokiem w dniu swego brata,^k w dniu jego niedoli; i nie powinienes się radować z powodu synów judzkich w dniu ich zguby;^l i nie powinienes mieć wyniosłości ust w dniu ich udręki. 13 Nie powinienes wkra-
czać w bramę mego ludu w dniu ich klęski.^m I ty nie powinienes przyglądać się jego nieszczęściu w dniu jego klęski; i nie powinienes wyciągać ręki po jego bogactwo w dniu jego klęski.ⁿ 14 I nie powinienes stać na rozstaju dróg, aby wytracić jego uciekinierów;^o i nie powinienes wydać jego ocalałych w dniu udręki.^p 15 Bo blisko jest dzień Jehowy przeciwko wszystkim narodom.^q Jak ty uczyniłeś, tak zostanie uczynione tobie.^r Twój sposób traktowania wróci na twoją głowę.^s 16 Jak bowiem wy piliście na mojej świętej górze, tak wszystkie narody będą pić bezustannie.^t I będą pić i połykać, i będzie z nimi

a Iz 21:11
Eze 25:12
Jl 3:19
Am 1:11
b Jer 49:14
Abd 15
Mal 1:4
c Jer 49:15
d Jer 49:8
e Prz 16:18
Jer 49:16
Mal 1:4
f 2Kn 25:12
g Jer 49:16
Am 9:2
h Jer 49:9
i Pwt 24:21
Iz 17:6
j Jer 49:10
k Jer 27:6
Lam 1:19
Eze 23:22
l Jer 38:22
m Jer 49:7
n Ps 33:10
1Ko 3:19

szpalta 2

a Ps 76:7
Jer 49:22
b Rdz 36:11
Eze 25:13
Am 1:12
c Iz 34:6
d Iz 34:5
e Rdz 27:42
Lb 20:20
Ps 83:5
Ps 137:7
Jl 3:19
Am 1:11
f Jer 49:13
g Mal 1:3
Mal 1:4
h 2Kl 24:10
2Kl 25:5
Jer 52:28
i 2Kl 25:4
j Jl 3:3
k Mi 4:11
l Prz 17:5
Prz 24:17
Lam 4:21
m Za 1:15
n Ps 137:7
Eze 25:12
o Ps 83:4
Am 1:11
p Jer 30:7
q Jer 9:25
Jer 25:32
Jer 49:12
Jl 3:14
Mi 5:15
2Pt 3:10
r Eze 35:15
Mt 7:2

s Jer 30:23; 2Ts 1:6; Jak 2:13; t Jer 25:17; Jer 49:12.

tak, jak gdyby ich nigdy nie było.

17 „A na górze Syjon będą ci, którzy uchodzą cało,^a i stanie się ona czymś świętym;^b i dom Jakuba weźmie w posiadanie to, co ma posiadać.^c **18** I dom Jakuba stanie się ogniem;^d a dom Józefa płomieniem, dom zaś Ezawa jakby ścierniami;^e i podpalą ich, i strawią. A z domu Ezawa nikt nie ocaleje;^f bo tak powiedział Jehowa. **19** I wezmą w posiadanie Negeb, górzysty region Ezawa,^g i Szefelę – Filistynów.^h I wezmą w posiadanie pole Efraimaⁱ i pole Samarii,^j

a JI 2:32
b Iz 4:3
Za 8:3
c Iz 14:2
Eze 35:10
Am 9:12
d Iz 10:17
Za 12:6
e Iz 5:24
f Jer 49:18
Eze 35:15
Abd 9
g Iz 11:14
Am 9:12
h Am 1:8
i Jer 31:6
j 2Kl 17:24

szpalta 2

a Joz 13:25
b Ps 122:7
c Rdz 13:7
Za 14:21
d 1Kl 17:9
Lk 4:26

a Beniamin weźmie w posiadanie Gilead.^a **20** A co się tyczy wygnańców z tego wału obronnego^b – do synów Izraela będzie należało to, co posiedli Kananejczycy^c aż po Carefat.^d A wygnańcy z Jerozolimy, którzy byli w Se-faradzie, wezmą w posiadanie miasta Negebu.^e

21 „I wybawcy^f wejdą na górę Syjon,^g by osądzić górzysty region Ezawa;^h a władza królewska będzie należeć do Jehowy”.ⁱ

e Jer 13:19; Jer 33:13; f Neh 9:27; Ps 2:6; Iz 19:20; Obj 7:4; g Jer 31:6; JI 2:32; h Ps 149:7; Eze 35:11; i Ps 22:28; Za 14:9.

KSIĘGA

JONASZA

1 I doszła do Jonasza,^a syna Amittaja, słowo Jehowy, mówiące: **2** „Wstań, idź do Niniwy,^b wielkiego miasta, i ogłaszaj przeciwko niej, że ich zło dotarło przed moje oblicze”.^c

3 A Jonasz wstał i zaczął uciekać sprzed oblicza Jehowy^d do Tarszisz;^e w końcu dotarł do Joppy^f i znalazł statek odpływający do Tarszisz. Uściświwszy więc opłatę, wszedł nań, aby udać się z nimi do Tarszisz sprzed oblicza Jehowy.

4 A Jehowa zesłał na morze wielki wiatr^g i rozpętała się na morzu wielka nawałnica;^h i statek był bliski rozbicia. **5** Wtedy marynarze się przestraszyli i zaczęli wołać o pomoc, każdy do swego boga.ⁱ I wyrzucali do morza przedmioty, które były na statku, aby go odciążyć.^j A Jonasz zszedł w głąb tego statku, mającego pokład, położył się

ROZDZ. 1

a 2Kl 14:25
Lk 11:29
b Rdz 10:11
Nah 1:1
Sof 2:13
Mt 12:41
c Rdz 18:20
Jak 5:4
Obj 18:5
d Heb 10:38
e Rdz 10:4
2Kn 9:21
Iz 23:1
Jer 10:9
f Joz 19:46
Dz 9:36
Dz 10:5
g Ps 78:26
Am 4:13
h Ps 107:25
Dz 27:14
i Ps 96:5
Iz 41:29
1Ko 8:4
j Dz 27:18
Dz 27:38

szpalta 2

a Mt 8:24
b Ps 107:6
c Jon 3:9
d Prz 16:33
Prz 18:18
Dz 13:19
e Joz 7:14
1Sm 14:42
f Joz 7:18

i mocno zasnął.^a **6** W końcu podszedł do niego kapitan statku i rzekł mu: „Co z tobą, ospalcze? Wstań, wołaj do swego boga!^b Może prawdziwy Bóg zatroszczy się o nas i nie zginiemy”.^c

7 I zaczęli mówić jeden do drugiego: „Chodźcie, rzućmy losy,^d by się dowiedzieć, z czyjego powodu spotyka nas to nieszczęście”.^e I rzucali losy, i w końcu los padł na Jonasza.^f **8** Rzekli więc do niego: „Powiedźże nam, prosimy, z czyjego powodu spotyka nas to nieszczęście?^g Czym się zajmujesz i skąd przybywasz? Z jakiego jesteś kraju i z którego jesteś ludu?”

9 Rzekł im na to: „Jestem Hebrajczykiem^h i boję sięⁱ Jehowy, Boga niebios,^j który uczynił morze i suchy ląd”.^k

g Joz 7:19; 1Sm 14:43; h Rdz 14:13; Rdz 40:15; i Kzn 12:13; Obj 15:4; j Ps 103:19; Ps 115:16; Ps 136:26; k Neh 9:6; Ps 95:5; Ps 146:6; Dz 14:15.

10 A ci mężowie bardzo się przestraszyli i odezwali się do niego: „Coś ty uczynił?”^a Bo mężowie ci się dowiedzieli, że ucieka sprzed oblicza Jehowy, gdyż im to powiedział. **11** W końcu rzekli mu: „Co mamy z tobą zrobić,^b aby morze się nam uspokoiło?” Morze bowiem burzyło się coraz bardziej. **12** Powiedział im więc: „Weźcie mnie i wrzucicie do morza, a morze się wam uspokoi; gdyż wiem, że to z mojego powodu przyszła na was ta potężna nawałnica”.^c **13** Ale mężowie ci usiłowali przebić się przez nią, aby doprowadzić statek z powrotem do suchego lądu; nie mogli jednak, gdyż morze coraz bardziej się burzyło przeciwko nim.^d

14 Zaczęli więc wołać do Jehowy i mówić:^e „Ach, Jehowo, prosimy, nie dajże nam zginać z powodu duszy tego męża! I nie obciążaj nas krwią niewinną,^f ponieważ ty sam, Jehowo, postąpiłeś według swego upodobania!”^g **15** Potem wzięli Jonasz i wrzucili go do morza, i morze przestało się srożyć.^h **16** Wtedy owi mężowie zaczęli się bardzo bać Jehowy,ⁱ złożyli więc ofiarę Jehowie^j i uczynili śluby.^k

17 A Jehowa posłał wielką rybę, aby połknęła Jonasz,^l i Jonasz przebywał we wnętrzu ryby trzy dni i trzy noce.^m

2 Wówczas Jonasz modlił się z wnętrza ryby do Jehowy,ⁿ swego Boga, **2** i rzekł:

„Ze swej udręki wołałem do Jehowy^o i on mi odpowiedział.”^p

Z brzucha Szeolu wzywałem pomocy.^q

Ty usłyszałeś mój głos.^r

ROZDZ. 1

- a Joz 7:25
Ps 96:4
- b 2Sm 21:3
- c 2Sm 24:17
1Kn 21:17
Ps 25:9
- d Ps 107:25
- e Ps 65:2
Ps 107:28
Iz 26:16
- f Rdz 9:6
Pwt 21:8
- g Ps 115:3
Ps 135:6
Dn 4:35
- h Ps 65:7
Ps 89:9
Ps 107:29
Mt 8:26
- i Dn 6:26
Dz 5:11
- j Ps 50:15
- k Rdz 28:20
Ps 50:14
- l Rdz 1:21
Ps 104:25
- m Mt 12:40
Mt 16:4
Lk 11:30

ROZDZ. 2

- n 2Kn 33:13
Ps 91:15
Iz 26:16
Oz 5:15
- o Ps 130:1
Lam 3:55
- p Ps 22:24
Ps 120:1
- q Ps 16:10
Mt 12:40
Dz 2:27
- r Ps 18:6
Ps 34:6

szpalta 2

- a Ps 69:1
- b Ps 42:7
- c Ps 31:22
- d 1Kl 8:38
2Kn 6:38
Ps 5:7
- e Ps 69:1
- f Hi 33:24
Ps 16:10
Ps 30:3
Iz 38:17
Dz 2:31
- g Ps 119:81
Ps 142:3
- h Ps 77:11
Ps 143:5
2Kl 1:9
- i 2Kn 30:27
Ps 18:6
- j 1Sm 12:21
Jer 16:19
Hab 2:18
1Ko 12:2
- k Ps 50:14
Oz 14:2
Rz 12:1
Heb 13:15
- l Kzn 5:4
- m Ps 3:8
Iz 12:2
- n Ps 33:9
Iz 50:2

3 Kiedy rzuciłeś mnie w głębinę, w serce otwartego morza,^a otoczyła mnie rzeka.

Wszystkie twe bałwany i twe fale przewaliły się nade mną.^b

4 Ja zaś powiedziałem: „Wypędzony zostałem sprzed twych oczu!”^c

Jakże mam znowu patrzeć na twoją świętą świątynię?”^d

5 Wody otoczyły mnie aż do duszy;^e ogarniała mnie głębina wodna.

Głowę moją oplatały wodorosty.

6 Do stóp gór zstąpiłem.

Zawory ziemi były nade mną na czas niezmierzony.

Ale ty wydobyłeś z dołu moje życie, Jehowo, Boże mój.^f

7 Gdy moja dusza we mnie omdlewała,^g wspomniałem na Jehowę.^h

Wtedy moja modlitwa doszła do ciebie, do twej świętej świątyni.ⁱ

8 Ci, którzy zważają na bożki nieprawdy, odstupują od swojej lojalnej życzliwości.^j

9 Ja zaś z głosem dziękczynienia złożę ci ofiarę.^k

Spełnię, co ślubowałem.^l Wybawienie należy do Jehowy”.^m

10 Po pewnym czasie Jehowa nakazał rybce i ta wypuła Jonasz na suchy ląd.ⁿ

3 Potem po raz drugi doszło do Jonasz sło wo Jehowy, mówiące: **2** „Wstań, idź do Niniwy, wielkiego miasta, i ogłaszaj jej to obwieszczenie,^p które ci oznajmiam”.

3 Wówczas Jonasz wstał i poszedł do Niniwy zgodnie ze słowem Jehowy.^a Niniwa zaś była miastem wielkim w oczach Boga,^b na trzy dni drogi pieszej. **4** W końcu Jonasz wyruszył i przeszedł w mieście odległość jednego dnia drogi pieszej, i obwieszczał, mówiąc: „Jeszcze tylko czterdzieści dni, a Niniwa zostanie zniszczona”.^c

5 A mieszkańcy Niniwy uwierzyli Bogu^d i ogłosili post, i od największego z nich aż do najmniejszego oblekli się w wory.^e **6** Kiedy ta wieść dotarła do króla Niniwy,^f wstał on ze swego tronu i zdjął z siebie urzędową szatę, a okrywszy się worem, siadł w popiele.^g **7** Nadto kazał, by z mocy postanowienia króla i jego wielkich obwołano i powiedziano w Niniwie:

„Żaden człowiek i żadne zwierzę domowe, żadne stado i żadna trzoda nie mają niczego nawet skosztować. Nikt nie ma spożywać pokarmu. Nie mają nawet pić wody.^h **8** A niech się okryją worami, człowiek i zwierzę domowe; i niech z całej siły wołają do Boga i odwrócić sięⁱ — każdy od swej złej drogi i od przemocy, która była w ich rękach. **9** Kto wie, może prawdziwy Bóg się odwróci i uzali,^j i odstąpi od swego płonącego gniewu, tak iż nie poginiemy?”^k

10 I ujrzał prawdziwy Bóg ich uczynki,^l że zawrócili ze swej złej drogi;^m i prawdziwy Bóg pożałowałⁿ nieszczęścia, o którym mówił, że na nich sprowadzi; i nie sprowadził go.^o

4 A Jonaszowi bardzo się to nie podobało^p i zapalał gniewem. **2** Modlił się więc do Jehowy i rzekł: „Ach, Jehowo, czyż nie to miałem na myśli, gdy jeszcze byłem na swej ziemi? Właś-

ROZDZ. 3

- a Eze 9:11
Jon 2:9
- b Rdz 10:11
Jon 4:11
- c Jer 18:7
Sof 2:13
- d Wj 9:20
Mt 12:41
Łk 11:32
- e 2Krn 20:3
Ezd 8:21
Jl 1:13
- f Ps 2:10
- g Dn 9:3
Mt 11:21
Mt 12:41
- h Eze 8:21
- i Iz 1:16
Eze 18:21
Jl 2:12
Mt 3:8
Dz 3:19
- j Jl 2:13
- k Jer 18:8
- l 2Krn 16:9
- m Łk 11:32
- n Eze 18:23
Jon 4:2
- o Jer 18:8

ROZDZ. 4

- p Mt 20:15
Rz 12:16
Jak 4:5

szpalta 2

- a Jon 1:3
- b Wj 34:6
Ps 103:8
Ps 145:8
Jl 2:13
- c Ps 78:38
Ps 86:5
Mt 7:18
- d Jer 18:8
Eze 33:11
Am 7:3
- e Rdz 35:18
- f Lb 11:15
1Kl 19:4
Hi 6:9
- g Mt 20:15
- h 1Kl 19:4
- i Jon 3:4
- j Ps 103:10
Ps 103:13
Ps 121:5
- k Pwt 28:39
- l Iz 40:7
- m Eze 17:10
Eze 19:12
Oz 13:15
- n Am 8:13
- o Jon 4:3
- p Jon 4:4
- q Jon 3:3
Mt 18:33
- r Ps 36:6
Ps 145:9

nie dlatego wyruszyłem i uciekałem do Tarszis;^a bo wiedziałem, żeś ty Bóg łaskawy i miłosierny,^b nieskory do gniewu i obfitujący w łojalną życzliwość^c oraz żałujący nieszczęścia.^d **3** A teraz, Jehowo, proszę, odbierz mi moją duszę,^e bo lepiej mi umrzeć, niż żyć”.^f

4 Jehowa zaś rzekł: „Czy słusznie zapalałeś gniewem?”^g

5 Wtedy Jonasz wyszedł z miasta i usiadł na wschód od miasta; i w końcu zrobił tam sobie szałas, aby pod nim siedzieć w cieniu,^h dopóki nie zobaczy, co się stanie z miastem.ⁱ **6** A Jehowa Bóg sprawił, że nad Jonaszem wyrosła tykwa i rzuciła cień na jego głowę, aby go uwolnić od udręki.^j I Jonasz bardzo się ucieszył z tej tykwy.

7 Ale nazajutrz, gdy wstawał świt, prawdziwy Bóg posłał robaka,^k żeby podgryzł tykwę; i ta w końcu uschła.^l **8** Kiedy zaś świeciło słońce, Bóg posłał też wysuszający wiatr wschodni,^m a słońce prażyło Jonaszę w głowę, tak iż omdlewał;ⁿ i prosił, żeby jego dusza umarła, i mówił: „Lepiej mi umrzeć, niż żyć”.^o

9 A Bóg odezwał się do Jonaszę: „Czy słusznie zapalałeś gniewem z powodu tej tykwy?”^p

Na to on rzekł: „Słusznie zapalałem gniewem, i to na śmierć”. **10** Ale Jehowa powiedział: „Tobie żal tykwy, przy której się nie trudziłeś ani nie dałeś jej wzrostu, która wyrosła jednej nocy i zginęła jako coś, co wyrosło jednej nocy. **11** Czy więc ja nie miałbym pożałować Niniwy, wielkiego miasta,^q w którym jest więcej niż sto dwadzieścia tysięcy ludzi wcale nie umiejących odróżnić swej prawicy od lewicy, a do tego wiele zwierząt domowych?”^r

MICHEASZA

1 Słowo Jehowy, które za dni Jotama,^a Achaza,^b Ezechiasza^c – królów Judy^d – doszło do Micheasza^e z Moreszet i które on otrzymał w wizji dotyczącej Samarii^f i Jerozolimy:^g

2 „Słuchajcie, wszystkie ludy; wyteż uwagę, ziemio i to, co cię napęlnia,^h i niech Wszechwładny Pan, Jehowa, będzie przeciwko wam świadkiem,ⁱ Jehowa ze swej świętej świątyni.^j **3** Bo oto Jehowa wyrusza ze swego miejsca^k i zstąpi, i podepcze wyżyny ziemi.^l **4** A góry stopnieją pod nim,^m niziny zaś się rozstąpią – jak wosk pod wpływem ognia,ⁿ jak wody wylewane na strome miejsce.

5 „Wszystko to z powodu buntu Jakuba, z powodu grzechów domu Izraela.^o Co jest bunt Jakuba? Czyż nie Samaria?^p A co jest wyżynami Judy?^q Czyż nie Jerozolima? **6** I uczynię z Samarii rumowisko na polu,^r miejsca na posadzenie winnicy; i wrzucę w dolinę jej kamienie, i obnażę jej fundamenty.^s **7** Wszystkie jej rytu wizerunki zostaną roztraskane,^t a wszystkie dary wręczone jej jako zapłata spłoną w ogniu;^u i wszystkie jej bożki obrócę w pustkowię. Bo zebrała je z rzeczy danych jako zapłata dla nierządnicy i obróci się w rzecz daną jako zapłata dla nierządnicy.”^v

8 Dlatego będę zawodził i wyl;^w będę chodził boso i nago.^x Zawodzeniem będę przypominał szkale, a żalością – strusice. **9** Bo zadany jej cios jest nieuleczalny;^y dosięgnął bowiem aż do

ROZDZ. 1

- a 2Kl 15:7
2Kl 15:32
1Kn 3:12
2Kn 27:1
- b 2Kl 16:2
2Kn 29:1
Iz 7:1
Oz 1:1
- c 2Kl 18:1
2Kn 29:1
Iz 36:1
- d Iz 1:1
- e Jer 26:18
- f 1Kl 16:24
Am 4:1
- g Mi 3:10
- h Iz 1:2
- i Ps 50:7
Mal 3:5
- j Ps 11:4
Hab 2:20
- k Ps 115:3
Iz 26:21
Eze 3:12
- l Pwt 32:13
Pwt 33:29
Am 4:13
- m Sdz 5:5
Ps 97:5
- n 2Pt 3:10
- o 2Kl 17:7
Jer 2:17
- p Oz 7:1
- q 2Kl 16:4
- r 2Kl 19:25
- s Eze 13:14
Mt 24:2
- t Kpl 26:30
Oz 8:6
- u Oz 2:5
Oz 9:1
- v Pwt 23:18
- w Jer 4:19
- x Iz 20:2
- y Iz 1:5
Jer 15:18

szpalta 2

- a 2Kl 18:13
Iz 8:8
- b 2Kn 32:2
Mi 1:12
- c 2Sm 1:20
- d Jer 6:26
Eze 27:30
- e Iz 47:3
Jer 13:26
Eze 16:37
- f Iz 59:9
Jer 8:15
- g Iz 45:7
Am 3:6
- h Joz 15:39
2Kl 18:14
- i 1Kl 14:16

Judy,^a plaga – aż do bramy mojego ludu, aż do Jerozolimy.^b

10 „Nie rozpowiadajcie o tym w Gat; wcale nie płaczcie.”^c

„W domu Afry tarzajcie się w prochu.”^d **11** Przechodź, mieszkanko Szafiru, w haniebnej nagości.^e Mieszkanka Caananu nie wyruszyła. Zawodzenie Bet-Ecelu odbierze wam to, na czym stoi.

12 Bo mieszkanka Marotu oczekiwała dobra,^f lecz coś złego zstąpiło od Jehowy do bramy Jerozolimy.^g **13** Zaprzęgnij rydwan w rumaki, mieszkanko Lachisz.^h Była ona początkiem grzechu dla córy syjońskiej,ⁱ bo w tobie znaleziono bunt Izraela.^j **14** Dlatego dasz pożegnalne dary dla Moreszet-Gat.^k Domy Achzibu^l były czymś zwodniczym dla królów Izraela. **15** Przyprawdę jeszcze do ciebie, mieszkanko Mareszy,^m tego, kto wywłaszcza.ⁿ Chwała Izraela dojdzie aż do Adullamu.^o **16** Zrób łysinę i ostrzyż się z powodu swych synów, którzy są niezwykłą rozkoszą.^p Zrób sobie szeroką łysinę, jak u orla, gdyż odeszli od ciebie na wygnanie.”^q

2 „Biada tym, którzy na swych łózkach knują coś szkodliwego i tym, którzy dopuszczają się zła!” Postępują tak przy świetle poranka,^s gdyż jest to w mocy ich ręki.^t **2** I pożąдали pól, i je zagarnęli;^u także domów i je zabrali; dopuścili się

j 2Kl 16:3; Jer 3:8; k 2Kl 15:19; l Joz 15:44; m 2Kn 11:8; n Iz 7:17; o Rdz 38:1; Neh 11:30; p Hi 1:20; Iz 15:2; Iz 22:12; Jer 7:29; q Pwt 28:41; 2Kl 17:6; Iz 39:7; **ROZDZ. 2** r Est 3:8; Ps 36:4; Lk 22:2; s Oz 7:6; Mt 27:1; Dz 23:12; t Rdz 31:29; 1Kl 21:7; Jn 19:10; u Wj 20:17; 1Kl 21:2; Neh 5:11; Iz 5:8; Eze 22:29.

też oszustwa wobec krzepkiego męża i jego domowników,^a wobec mężczyzny i jego dziedzicznej własności.^b

3 „Dlatego tak powiedział Jehowa: „Oto obmyślam przeciwko tej rodzinie^c nieszczęście,^d od którego nie uchylicie swych karków,^e tak iż nie będziecie chodzić wyniośle;^f jest to bowiem czas nieszczęścia.^g **4** W owym dniu wygłosi się o was przypowieść^h i będzie się lamentować lamentem, tak, lamentem.ⁱ Trzeba będzie powiedzieć: „Naprawdę zostaliśmy złupieni!^j Zmienia on dział mego ludu.^k Jakże go ode mnie odsuwał! Niewiernemu przydziela nasze pola”. **5** To też w końcu nie będzie u ciebie nikogo, kto by według losu^l rzucił sznur w zborze Jehowy. **6** Niech wasze słowa nie kapia niczym krople.^m Oni sprawiają, że słowa kapia. Nie będą już sprawiać, by kapaly słowa dotyczące tych rzeczy. Upokorzenia się nie oddalą.ⁿ

7 „Czyż tak się mówi, domu Jakuba? „Czy duch Jehowy popadł w niezadowolenie albo czy takie są jego poczynania?”^p Czy moje słowa nie wychodzą na dobre^q temu, kto postępuje prosto-linijnie?”^r

8 „...A wczoraj mój lud powstał jako jawny nieprzyjaciel.^s Z przodu szat ściągacie wspinałą ozdobę tym, którzy przechodzą ufnie – jak powracający z wojny. **9** Kobiety mego ludu wypędzacie z domu, którym kobieta bardzo się rozkoszuje. Jej dzieci pozbawiacie mojej wspinałości,^t po czas niezmierzony.^u

10 Wstańcie i idźcie,^v gdyż nie jest to miejsce odpoczynku.^w Ponieważ ona stała się nieczysta,^x następuje zniszczenie; a to dzieło zniszczenia jest bolesne.^y **11** Jeśli mężczyzna, który cho-

ROZDZ. 2

a Jer 22:17
Eze 18:12
Eze 22:12

b Neh 5:5

c Jer 8:3
Am 3:1

d Jer 18:11
Jak 2:13

e Am 2:14

f Iz 2:11
Dn 5:20
1Pt 5:5

g Am 5:13

h Lb 23:18
Hi 27:1
Hab 2:6

i Jer 9:10
Lam 1:1
Eze 2:10

j Iz 6:11
Jer 25:9
Sof 1:2

k 2Kl 17:23

l Lb 26:55
Ps 78:55

m Eze 21:2
Dz 4:17

n Jer 6:15
Jer 8:12

o Jer 2:4

p Pwt 32:4
Iz 50:2

q Ps 19:7
Ps 33:4
Jer 15:16

r Ps 15:2
Prz 2:7

s Iz 9:21

t Eze 16:14
u JI 3:6

v Joz 23:15

w Pwt 12:9

x Kpl 18:25
Ps 106:38

y Jer 9:19
Jer 10:18

szpalta 2

a 1Kl 22:6
Iz 9:15
Jer 6:14

b Eze 13:3
1Jn 4:1

c 2Ts 2:11

d Iz 11:11
Jer 31:8
Mi 4:6

e Jer 23:3

f Eze 34:11
Eze 36:38
Za 8:22

g Iz 45:1
Iz 59:16

h Iz 62:10

i Iz 42:13
Iz 49:10
Iz 52:12

j Za 9:14
Za 10:5

ROZDZ. 3

j Mi 3:9

k Pwt 1:13
1Ko 6:5

dzi za wiatrem i fałszem, powiedział kłamstwo:^a „Pozwolę, by kapaly ku tobie słowa dotyczące wina i odurzającego napoju”, to on też stanie się tym, który pozwalał kapać słowem dla tego ludu.^b

12 „Z całą pewnością zgromadzę Jakuba, wszystkich spośród ciebie;^c niewątpliwie pozbięram pozostałych z Izraela.^d Przywiodę ich do jednności jak trzode w zagrodzie, jak stado pośrodku pastwiska;^e będzie gwarano od ludzi.^f

13 „Robiący wyłom pójdzie przed nimi;^g zrobią wyłom. I przejdą przez bramę, i przez nią wyjdą.^h Ich król przejdzie przed nimi, a Jehowa będzie na czele.”ⁱ

3 I odezwałem się: „Słuchajcie, proszę, zwierzchnicy Jakuba oraz dowódcy domu Izraela.^j Czy to nie waszą rzeczą jest znać sprawiedliwość?^k **2** Wy, którzy nienawidzicie dobra,^l a miłujecie zło,^m zdzierając skórę z ludu i ciało z ich kości;ⁿ **3** wy, którzy też zjedliście ciało mego ludu^o i zdarliście z nich skórę oraz roztrzaskaliście ich kości i porozgniataliście je jak coś, co jest w szerokim kotle i jak mięso w garnku.^p **4** Wówczas będą wołać o pomoc do Jehowy, lecz on im nie odpowie.^q I w owym czasie zakryje przed nimi swe oblicze^r stosownie do tego, jak dopuszczali się zła w swoich poczynaniach.^s

5 „Oto, co Jehowa powiedział przeciwko prorokom, którzy doprowadzają do tego, że mój lud się błąka,^t którzy kasają swymi zębami^u i wołają: „Pokój!”^v a gdy ktoś nie włoży im czegoś

I 1Kl 22:8; Am 5:10; Lk 19:14; m 2Kn 19:2; Prz 28:4; n Eze 22:27; Am 8:4; Sof 3:3; o Ps 53:4; Eze 34:3; p Iz 3:15; q Prz 1:28; Iz 1:15; Jn 9:31; r Pwt 31:17; Jer 33:5; Lam 3:44; s Iz 3:11; Z 2:8; t Iz 9:16; Iz 56:10; Eze 13:10; Mt 15:14; u Eze 13:19; Eze 34:2; Mt 7:15; Rz 16:18; v Jer 23:17; Eze 13:10.

w usta, uświęcają wojnę przeciwko niemu.^a **6** „Dlatego będziecie mieli noc,^b tak iż nie będzie żadnej wizji;^c i będziecie mieli ciemność, żebyście nie uprawiali wroźbiarstwa. I słońce zajdzie nad prorokami, a dzień ściemnieje nad nimi.^d **7** Wizjonerzy^e będą się musieli zawstydzić,^f a wroźbici^g się rozczarują. I oni wszyscy będą musieli zasłonić wasy,^h bo nie ma odpowiedzi od Boga”.ⁱ

8 A tymczasem ja za sprawą ducha Jehowy zostałem napełniony mocą i sprawiedliwością, i potęgą,^j by opowiedzieć Jakubowi o jego buncie, a Izraelowi o jego grzechu.^k

9 Słuchajcie tego, proszę, zwierznicy domu Jakuba oraz dowódcy domu Izraela,^l wy, którzy się brzydzicie sprawiedliwością i wykrzykujecie wszystko, co proste;^m **10** budujecie Syjon aktami przelewu krwi, a Jerozolimę – nieprawością.ⁿ **11** Jej zwierznicy sądzą tylko za łapówkę,^o jej kapłani pouczają tylko za zapłatę,^p a jej prorocy uprawiają wroźbiarstwo za pieniądze;^q mimo to opierają się na Jehowie, mówiąc: „Czyż nie ma Jehowy pośród nas?”^r Nie spadnie na nas żadne nieszczęście”.^s **12** Toteż z waszego powodu Syjon zostanie zorany jak pole, a Jerozolima obróci się w rumowisko,^t góra domu zaś będzie jak lesiste wyżyny.

4 I stanie się pod koniec dni,^u że góra^v domu^w Jehowy będzie utwierdzona ponad szczytem gór i wyniesiona ponad wzgórza;^x i popłyną ku niej ludy.^y **2** I wiele narodów pójdzie i powie: „Przyjdźcie^z i wstąpmy na górę Jehowy i do domu Boga Jakubowego;^a a on będzie nas pouczał o swoich drogach^b i be-

ROZDZ. 3

- a Ps 55:3
- b Ps 120:7
- c Ps 140:2
- d Iz 8:20
- e Jer 13:16
- f Ps 74:9
- g Eze 13:23
- d Iz 59:10
- Am 8:9
- e 1Sm 9:9
- l Iz 29:10
- f Za 13:4
- g Iz 44:25
- h Eze 24:17
- i 1Sm 28:6
- j Iz 11:2
- z 4:6
- Dz 4:8
- 1Ko 2:4
- k Iz 58:1
- Mt 3:7
- Dz 7:51
- l Mi 3:1
- m Kpl 26:15
- Pwt 27:19
- Jer 5:28
- n Jer 22:13
- Hab 2:9
- Hab 2:12
- o 1Sm 8:3
- l Iz 1:23
- l Iz 5:23
- Eze 22:12
- p Jer 6:13
- Tyt 1:11
- q Iz 56:11
- Judy 11
- r Iz 48:2
- Jer 7:4
- Rz 2:17
- s Am 9:10
- t Ps 79:1
- Jer 26:18
- Mi 1:6
- Mt 24:2

ROZDZ. 4

- u Iz 2:2
- Dn 12:9
- Dz 2:17
- v Iz 11:9
- Za 8:3
- Obj 21:10
- w 1Pt 2:5
- x Iz 2:2
- y Ps 86:9
- Iz 60:3
- Obj 15:4
- z Obj 22:17
- a Iz 2:3
- Jer 31:6
- Za 8:20
- b Pwt 6:1
- Ps 25:9
- Jn 6:45

szpalta 2

- a Prz 3:6
- Iz 2:3
- Heb 12:13
- b Ps 128:5
- c 1Sm 2:10
- Ps 96:13
- Iz 51:4
- Iz 51:5
- d 2Tm 3:16

dziemy chodzić jego ścieżkami”.^a Z Syjonu bowiem wyjdzie prawo, a słowo Jehowy – z Jerozolimy.^b **3** I wyda wyrok wśród wielu ludów^c oraz uporządkuje sprawy^d dotyczące dalekich, potężnych narodów.^e I przekują swe miecze na lemieszce, a swe włócznie na noże ogrodnicze.^f Nie podniosą miecza, naród przeciw narodowi, ani się już nie będą uczyć wojowania.^g **4** I będą siedzieć, każdy pod swą winoroślą i pod swym drzewem figowym,^h i nikt nie będzie ich przyprowadził o drżenie;ⁱ powiedziały to bowiem usta Jehowy Zastępow.^j

5 Bo wszystkie ludy, każdy z nich, będą chodzić w imieniu swego boga;^k my natomiast będziemy chodzić w imieniu Jehowy, naszego Boga,^l po czas niezmierzony, już na zawsze.^m

6 „W owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy – zgromadzę tę, która utykała;ⁿ a tę, która była rozproszona, zbiorę,^o czyli tę, którą źle traktowałem. **7** I tę, która utykała, uczynię ostatkiem,^p a daleko odsuniętą – potężnym narodem;^q i Jehowa będzie królował nad nimi na górze Syjon, odtąd aż po czas niezmierzony.”^r

8 „A ty, wieżo stada, wzgórze cór syjońskiej,^s przyjdzie ono aż do ciebie – przyjdzie pierwsze panowanie,^t królestwo cór jerozolimskiej.”^u

9 „Czemuż to głośno krzyczyś?”^v Czy nie ma u ciebie króla albo czy zginął twój doradca, że chwyciły cię boleści

e Iz 60:12; f Oz 2:18; Za 9:10; g Ps 72:7; Iz 2:4; Iz 9:7; Iz 60:18; Mt 26:52; Ef 6:12; h 1Kl 4:25; Za 3:10; i Iz 54:14; Eze 34:25; Eze 39:26; j Iz 55:11; k 2Kl 17:29; Jer 2:11; l Za 10:12; m Wj 3:15; Ps 48:14; Ps 145:1; n Eze 34:16; Sof 3:19; Heb 12:12; o Ps 147:2; Iz 56:8; Eze 34:12; Eze 37:21; p Iz 10:21; Mt 2:12; Mt 7:18; Rz 9:27; Rz 11:5; q Iz 60:22; r Ps 50:2; Jer 10:10; s 2Sm 5:7; Iz 10:32; t Abd 21; u Za 9:9; Jn 12:15; v Jer 8:19.

jak rodząca?^a **10** Znoś dotkliwe bóle, córo syjońska, i przyjdź jak rodząca,^b bo teraz wyjdiesz z miasta i będziesz musiała przebywać na polu.^c Pójdiesz aż do Babilonu.^d Tam zostaniesz wyzwołana.^e Tam Jehowa wykupi cię z dłoni twych nieprzyjaciół.^f

11 „A teraz zgromadzi się przeciw tobie wiele narodów, mówiących: Niech zostanie splugawiona i niech nasze oczy patrzą na Syjon”.^g **12** Lecz one nie poznały myśli Jehowy i nie zrozumiały jego zamysłu;^h bo zbierze je jak świeży pokos zboża na klepisko.ⁱ

13 „Wstań i młóć, córo syjońska;^j bo twój róg zamienię w żelazo, a twoje kopyta zamienię w miedź, i zetrzesz w proch wiele ludów;^k i pod klątwą poświęcisz Jehowie ich niesprawiedliwy zysk,^l a ich zasoby – prawdziwemu Panu całej ziemi”.^m

5 „W tym czasie robisz na sobie nacięcia,ⁿ córo najazdu; rozpoczął oblężenie przeciwko nam.^o Różgą będą bić w policzek sędziego Izraela.^p

2 „A ty, Betlejem Efrata,^q zbyt małe, by się znaleźć między tysiącami Judy,^r z ciebie^s mi wyjdzie ten, który ma zostać władcą w Izraelu;^t pochodzenie jego od czasów zamierzchłych, od dni czasu niezmierzonego.^u

3 „Dlatego wyda ich^v aż do czasu, gdy rodząca już urodzi.^w A reszta jego braci powróci do synów Izraela.

4 „I powstanie, i będzie pasł w sile Jehowy,^x w dostojenstwie imienia Jehowy, swego Boga.^y I na pewno będą mieszkac,^z gdyż on będzie wielki aż po kraniec ziemi.^a **5** I ten stanie się pokojem.^b A gdy Asyryczyk przyjdzie do naszej ziemi i będzie deptał nasze wieże mieszkalne,^c wzbu-

ROZDZ. 4

- a Ps 48:6
Iz 21:3
Jer 30:6
- b Oz 13:13
- c Oz 2:14
- d 2Kl 20:18
2Kn 36:20
- e Iz 45:13
Za 2:7
- f Ps 106:10
Ps 107:2
Iz 48:20
Jer 15:21
- g Lam 2:16
Abd 12
Mi 7:10
- h Iz 55:8
Jer 29:11
Rz 11:33
- i Iz 21:10
Lk 3:17
- j Iz 41:15
Jer 51:33
- k Za 9:13
- l Joz 6:19
2Sm 8:11
Iz 18:7
Iz 23:18
- m Za 4:14
Za 6:5

ROZDZ. 5

- n Jer 41:5
Jer 48:37
- o Pwt 28:52
2Kl 25:1
Lk 19:43
- p Mt 26:31
Mt 26:67
Mt 27:30
Mk 14:27
Jn 18:22
Jn 19:3
- q Rdz 35:19
Lk 2:4
- r 1Sm 23:23
- s Lk 2:11
Jn 7:42
- t Rdz 49:10
1Kn 5:2
Iz 9:6
Mt 2:6
Lk 1:32
- u Prz 8:22
Jn 1:1
Jn 8:58
Kol 1:17
Obj 3:14
- v 1Kl 14:16
- w Iz 66:8
- x Iz 49:9
Eze 34:23
Mi 7:14
Jn 10:11
- y Ps 93:1
Eze 37:24
- z Iz 32:18
Jer 23:6
- a Ps 72:8
Za 9:10
Lk 1:33
Obj 11:15
- b Ps 72:7
Iz 9:6
Lk 2:14
- c Iz 8:7

dzimy przeciw niemu siedmiu pasterzy, tak, ośmiu książąt spośród ludzi. **6** I paść będą ziemię asyryjską mieczem,^a a ziemię Nimroda^b w jej wejściach. A on oswobodzi od Asyryjczyka,^c gdy ten przybędzie do naszej ziemi i gdy będzie deptał nasze terytorium.

7 „A pozostali z Jakuba^d będą pośród wielu ludów jak rosa od Jehowy,^e jak rześiste ulewę na roślinność,^f która nie pokłada nadziei w człowieku ani nie czeka na synów ziemskiego człowieka.^g **8** I pozostali z Jakuba będą między narodami, pośród wielu ludów, jak lew pośród zwierząt leśnych, jak młody grzywiasty lew między stadami owiec, które on, przechodząc, trątuje i rozszarpuje;^h a nie ma wyzwoliciecia. **9** Twoja ręka będzie wysoko nad twymi wrogamiⁱ i wszyscy twoi nieprzyjaciele zostaną wytraceni”.^j

10 „I stanie się w owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy – że wytracę spośród ciebie twoje konie i zniszczę twoje rydwany.^k

11 I wygubię miasta z twojej ziemi, i zburzę wszystkie twoje warownie.^l **12** Wytypię też czary z twojej ręki i już nie będzie u ciebie tych, którzy uprawiają magię.^m **13** I usunę spośród ciebie twoje ryte wizerunki i słupy, i już nie będziecie się kłaniać dziełu swych rąk.ⁿ **14** I wykożenie spośród ciebie twoje święte pale,^o i unicestwię twoje miasta. **15** I w gniewie oraz w złości wywrę pomstę na narodach, które nie były posłuszne”.^p

szpalt 2 a Iz 14:2; Iz 33:1; **b** Rdz 10:9; Rdz 10:11; **c** Iz 14:25; Lk 1:71; **d** Eze 14:22; Jł 2:32; Mi 4:7; Rz 11:5; **e** Pwt 32:2; Ps 110:3; **f** Ps 72:6; Iz 44:3; 1Kl 3:6; **g** Jer 14:22; **h** Iz 41:15; Za 10:5; 1Ps 21:8; 2:6; 11; Jł 19:27; **k** Ps 20:7; Ps 33:16; Oz 1:7; Oz 14:3; Za 9:10; 1 Iz 2:15; **m** Pwt 18:10; Iz 2:6; Iz 8:19; Obj 22:15; **n** Iz 2:8; Iz 17:8; Eze 36:25; Oz 14:3; Za 13:2; **o** Iz 27:9; **p** Ps 149:7; 2Ts 1:8.

6 Słuchajcie, proszę, co mówi Jehowa.^a Wstań, prowadź sprawę sądową z górami i niech wzgórze usłyszą twój głos.^b **2** Góry, słuchajcie sprawy sądowej Jehowy, także wy, trwałe obiekty, wy, fundamenty ziemi;^c bo Jehowa ma sprawę sądową ze swym ludem i będzie wiódł spór z Izraelem:^d

3 „Ludu mój,^e cóż ci uczyniłem? I czym cię umczyłem?^f Złóż świadectwo przeciwko mnie.^g

4 Bo wyprowadziłem cię z ziemi egipskiej^h i wykupiłem cię z domu niewolników;ⁱ i posyłałem przed tobą Mojżesza, Aarona i Miriam.^j **5** Ludu mój, wspomnij,^k proszę, co umyślił Balak, król Moabu,^l i co mu odpowiedział Balaam, syn Beora.^m Działo się to od Szittimⁿ aż do Gilgal,^o żeby znane się stały prawe czyny Jehowy”.^p

6 Z czym mam stanąć^q przed Jehową? Z czym mam się pokłonić Bogu na wysokości?^r Czy mam stanąć przed nim z całopaleniami,^s z rocznymi cielętami? **7** Czy Jehowa będzie miał upodobanie w tysiącach baranów, w dziesiątkach tysięcy potoków oliwy? Czy mam oddać swego pierwotnego za mój bunt, owoc swego łona – za grzech mojej duszy?^u **8** On ci powiedział, ziemski człowieku, co jest dobre.^v I czego Jehowa wymaga od ciebie prócz tego, żebyś czynił zażądane sprawiedliwości^w i miłował życzliwość^x oraz był skromny,^y chodząc ze swoim Bogiem?^z

9 Głos Jehowy woła do miast, a odznaczający się praktyczną mądrością będzie się bał twego imienia.^b Słuchajcie różgi i tego, kto ją wyznaczył.^c **10** Czy w domu niegodziwca znajdują się jeszcze niegodziwe skarby^d i skąpa efa, którą potępiono?^e **11** Czy mogę być moralnie czys-

ROZDZ. 6

a Jer 13:15
Heb 1:1

b Ps 50:4
Iz 5:3
Eze 36:1

c Pwt 32:22
Ps 50:1
Prz 8:29
Iz 1:2
Jer 31:37

d Iz 43:26
Jer 2:35
Oz 4:1

e Ps 81:8
f Jer 2:5

g Iz 43:9
Rz 3:4

h Wj 12:51
Pwt 4:20
Dz 7:36

i Pwt 7:8
2Sm 7:23

j Wj 15:20
Lb 12:1

k Pwt 9:7
Ef 2:11

l Lb 22:5
Joz 24:9

m Lb 23:7
Lb 24:10
Joz 24:10
2Pt 2:15
Obj 2:14

n Lb 25:1
Lb 33:49

o Joz 4:19

p Sdz 5:11
Ps 71:15
Rz 3:25

q Ps 50:12
Dz 17:25

r Ps 95:6
Ef 3:14

s 1Sm 15:22
Ps 50:8
Ps 51:16
Iz 1:11
Iz 40:16
Oz 6:6

t Ps 50:10
Ps 51:16
Eze 16:18

u 2Kl 3:27
Ps 49:7
Eze 16:20

v Ps 119:72

w Pwt 10:12
Prz 21:3
Iz 1:17
Jer 22:3
Eze 45:9
Oz 12:6

x Prz 3:3
Prz 19:22
Oz 6:6
Za 7:9
Ef 4:32
Kol 3:12

y Prz 8:13
Łk 18:13
Jak 4:6

z Rdz 6:9
Gał 5:22

a Sof 3:2

b Neh 1:11
Prz 9:10
Łk 1:17

ty, mając niegodziwą wagę i miarę, szukającymi kamiennymi odważnikami?^a **12** Bo jego bogacze są pełni przemocy, jego mieszkańcy mówią fałsz,^b a język w ich ustach jest zwodniczy.^c

13 „Ja przyprowadzę cię o chorobę, zadając tobie cios;^d z powodu swych grzechów będziesz spustoszony.^e **14** Ty zaś będziesz jadł, lecz się nie nasycisz, a w twoim wnętrzu będzie pustka.^f I przeniesiesz rzeczy, lecz nie wyniesiesz ich bezpiecznie; a cokolwiek byś wyniósł bezpiecznie, oddam pod miecz.^g **15** Ty będziesz siał, ale nie będziesz żał. Będziesz deptał oliwki, ale nie będziesz się natłuszczał oliwą; także słodkie wino, ale nie będziesz pił wina.^h **16** I przestrzega się ustaw Omriegoⁱ oraz wszystkiego, co czyni dom Achaba,^j a wy chodźcie według ich rad^k – po to, bym uczynił z ciebie dziwowsko, a z jego mieszkańców coś, nad czym się gwiżdże;^l i będziecie znosić zniewagę ludów”.^m

7 Biada mi,ⁿ stałem się bowiem jak zbiory owoców letnich, jak to, co pozostało po winobranianiu.^o Nie ma do jedzenia kiści winogron, nie ma wczesnej figi, której pragnęłaby moja dusza!^p **2** Zniknął z ziemi lojalny i nie ma wśród ludzi prostolinijnego.^q Wszyscy oni czyhają na rozlew krwi.^r Łowią niewodem, każdy swego brata.^s **3** Przykładają ręce do zła, by je czynić

c Iz 9:13; d Joz 7:1; 2Kl 5:23; Prz 10:2; Am 3:10; Jak 5:3; e szpaila 2 a Pwt 25:13; Prz 11:1; Prz 20:10; Oz 12:7; b Iz 59:3; Mi 7:2; c Jer 9:3; d Kpl 26:16; Pwt 28:21; Iz 1:5; Dz 12:23; e Jer 18:16; f Kpl 26:26; Eze 4:16; Oz 4:10; g Iz 24:17; Eze 5:12; h Pwt 28:38; Jer 12:13; Jl 1:10; Am 5:11; Ag 1:6; i 1Kl 16:25; j 1Kl 16:30; 2Kl 16:3; 2Kl 21:3; k Iz 30:1; Jer 7:24; l Jer 18:16; Jer 19:8; m Ps 44:13; Jer 51:51; Lam 5:1; Dn 9:16; **ROZDZ. 7** n Jer 4:31; Jer 45:3; o Iz 17:6; Jer 6:9; p Iz 28:4; Oz 9:10; q Ps 12:1; Ps 14:1; Iz 57:1; Rz 3:10; r Prz 1:11; Prz 1:16; Iz 59:7; Rz 3:15; s 1Sm 24:11; Ps 57:6; Hab 1:15.

dobrze;^a książę domaga się czegoś, a ten, kto sędzi, czyni to za zapłatę,^b wielki zaś wypowiada gorące pragnienie swej duszy, swej własnej^c – i to przeplatają. **4** Najlepszy z nich jest jak kolczasta roślinina, najbardziej prostopadły z nich jest gorszy niż ciernisty żywopłot.^d Nadejdzie dzień twoich stróżów, gdy zwróci się na ciebie uwagę.^e I ogarnie ich zakłopotanie.^f

5 Nie wierzcie towarzyszowi. Nie ufajcie zaufanemu przyjacielowi.^g Przed leżącą na twojej piersi straż bram swoich ust.^h **6** Bo syn gardzi ojcem; córka powstaje przeciw matce,ⁱ synowa przeciw teściowie;^j nieprzyjaciółmi są człowiekowi jego domownicy.^k

7 Lecz ja będę wypatrywał Jehowy.^l Będę wyczekiwał Boga mego wybawienia.^m Mój Bóg mnie usłyszysz.ⁿ

8 Nie raduj się nade mną, moja nieprzyjaciółko.^o Chociaż upadłem, to jednak się podniosę;^p chociaż mieszkam w ciemności,^q Jehowa będzie dla mnie światłem.^r **9** Złość Jehowy będę znosił – zgrzeszyłem bowiem przeciw niemu^s – dopóki nie przeprowadzi mojej sprawy sądowej i ze względu na mnie nie uczyni zadość sprawiedliwości.^t On mnie poprowadzi do światła; będę patrzył na jego prawość.^u

10 A moja nieprzyjaciółka zobaczy to i wstydem okryje się ta,^v która do mnie mówiła: „Gdzież jest Jehowa, twój Bóg?”^w Oczy moje będą na nią spoglądać.^x Ona zaś stanie się miejscem depantania jak błoto na ulicach.^y

11 W dniu budowy tych kamiennych murów – w owym dniu postanowienie będzie odległe.^z

12 W owym dniu aż do ciebie będą przychodzić z Asyrii i z miast

ROZDZ. 7

a Prz 4:16
Jer 3:5
Jer 4:22
Eze 22:6

b Iz 1:23
Oz 4:18
Mi 3:11

c 1Ki 21:5

d 2Sm 23:6
Eze 2:6

e Iz 10:3
Eze 12:23
Oz 9:7

f Iz 22:5
Lk 21:25

g Hi 6:15
Ps 118:8
Jer 9:4
Lk 21:16

h Sdz 16:18

i Prz 30:11
Eze 22:7
Mt 10:21
Lk 21:16

j Lk 12:53
2Tm 3:2

k Ps 41:9
Jer 12:6
Mt 10:36
Jn 13:18

l Ps 34:5
Ps 123:2
Iz 8:17

m Rdz 49:18
Ps 25:5
Ps 62:1
Lam 3:26
Lk 2:25

n Ps 4:3
Ps 40:1
Ps 65:2
Iz 12:2
Iz 25:9
1Jn 5:14

o Eze 25:6
Obj 11:10

p Ps 37:24
Prz 24:16

q Ps 107:10

r Ps 27:1
Lk 1:78
2Ko 4:6

s Lam 1:18
Lk 15:18

t 1Sm 24:15
Obj 18:20

u Ps 37:6
1Ko 4:5
2Ts 1:10

v Ps 35:26

w Ps 42:3
Ps 79:10
Ps 115:2

x Dn 3:15
Jl 2:17
Mt 27:43

y Ps 58:10
2Sm 22:43

z Neh 2:17

egipskich, i z Egiptu aż do Rzeki;^a od morza do morza i od góry do góry.^b **13** I ziemia ta stanie się bezludnym pustkowiem z powodu jej mieszkańców, z powodu owocu ich postępków.^c

14 Paś swój lud twą łaską,^d trzode swego dziedzictwa, która przebywała samotnie w lesie – pośrodku sadu.^e Niech się pasą w Baszanie i Gileadzie^f jak za dawnych dni.^g

15 „Jak za dni twego wyjścia z ziemi egipskiej, pokażę mu zdumiewające rzeczy.”^h **16** Narody zobaczą i zawstydzą się z powodu całej ich potęgi.ⁱ Położą sobie rękę na ustach;^j uszy ich ogłuchną. **17** Będą zlizywać proch jak węże;^k rozdygotane niczym gady ziemi, wyjdą ze swoich wałów obronnych.^l Przyjdą ze drżeniem do Jehowy, naszego Boga, i będą się ciebie bać.”^m

18 Kto jest Bogiem takim jak ty,ⁿ przebaczącym przewinienie i przechodzącym do porządku nad występkiem^o ostatka swego dziedzictwa?^p Nie będzie na zawsze trwał w swoim gniewie, gdyż ma upodobanie w lojalnej życzliwości.^q **19** Ponownie okaże nam miłosierdzie;^r ujarzmi nasze przewinienia.^s A wszystkie ich grzechy wrzucisz w morskie głębiny.^t **20** Ześlesz wierność wobec prawdy okazaną Jakubowi, lojalną życzliwość okazaną Abrahamowi, które poprzysiągłeś naszym praojcom od dni dawnych.^u

szpalta 2 **a** Rdz 15:18; **b** Iz 11:16; **c** Iz 27:13; **d** Oz 11:1; **e** Kpl 26:33; **f** Jer 21:14; **g** Jer 25:11; **h** Lk 21:24; **i** Gal 6:7; **j** Ps 23:1; **k** Ps 28:9; **l** Iz 40:11; **m** Jn 10:27; **n** Iz 37:24; **o** Jer 50:19; **p** Eze 34:23; **q** Mal 3:4; **r** Ps 78:12; **s** Iz 63:11; **t** Jer 23:7; **u** Ps 126:2; **v** Iz 26:11; **w** Iz 66:18; **x** Hi 29:9; **y** Iz 52:15; **z** Ps 72:9; **aa** Iz 49:23; **ab** Ps 18:45; **ac** Joz 2:9; **ad** Jer 33:9; **ae** Wj 15:11; **af** Ps 35:10; **ag** Iz 40:18; **ah** Wj 34:7; **ai** Neh 9:17; **aj** Ps 65:3; **ak** Ps 86:5; **al** 1:18; **am** Iz 44:22; **an** Jer 50:20; **ao** Dn 9:9; **ap** Jer 23:3; **aq** Jl 2:32; **ar** 9:27; **as** Obj 12:17; **at** Ps 36:7; **au** Ps 62:12; **av** Ps 103:9; **aw** 57:16; **ax** Lam 3:22; **ay** Pwt 30:3; **az** Ps 103:13; **ba** Dn 9:9; **bb** Oz 2:19; **bc** Ef 2:4; **bd** Ps 130:8; **be** Ps 103:12; **bf** Iz 38:17; **bg** 55:7; **bh** Jer 31:34; **bi** Jer 50:20; **bj** Rdz 22:17; **bk** Ps 105:9; **bl** 1:72; **bm** Dz 3:25; **bn** Heb 6:13.

NAHUMA

1 Wypowiedź przeciwko Niniwie:^a księga wizji Nahuma Elkoszyty:

2 Jehowa to Bóg wymagający wyłącznego oddania^b i wywierający pomstę; Jehowa wywiera pomstę^c i jest gotowy okazać złość.^d Jehowa wywiera pomstę na swych wrogach^e i jest oburzony na swych nieprzyjaciół.^f

3 Jehowa jest nieskory do gniewu^g i potężny w mocy^h i Jehowa bynajmniej nie będzie się powstrzymywał od ukarania.ⁱ

Jego droga jest w niszczyielskim wirze i w burzy, a kłęb chmur jest pyłem pod jego stopami.^j

4 Gromi morze^k i wysusza je; i sprawia, że wysychają wszystkie rzeki.^l

Zwiąłł Baszan i Karmel,^m zwiąłł też kwiecie Libanu.

5 Z jego powodu zakolysały się góry i topniały wzgórza.ⁿ

A z powodu jego oblicza podnieś się ziemia, jak również żyzna kraina i wszyscy jej mieszkańcy.^o

6 Któż się ostoi w obliczu jego potępienia?^p I któż powstanie przeciw żarowi jego gniewu?^q

Jego złość zostanie wylana jak ogień,^r a z jego powodu rozpadną się skały.

7 Jehowa jest dobry,^s jest twierdzą^t w dniu udręki.^u

I zna tych, którzy u niego szukają schronienia.^v

8 A przewalającą się powodzią dokona całkowitej zagłady jej miejsca,^w jego nieprzyjaciół zaś będzie ścigać ciemność.^x

9 Cóż obmyślicie przeciw Jehowie?^y On sprowadza całkowitą zagładę.

ROZDZ. 1

- a Iz 10:12; Nah 3:7; Sof 2:13
b Wj 20:5; Pwt 4:24; Joz 24:19
c Pwt 32:35; Mi 5:15; Rz 13:4; Heb 10:30
d Iz 59:18; Jer 30:24; Rz 3:5
e Pwt 32:41; Ps 81:14; Ps 97:3
f Mi 5:9; Rz 2:5; 2Pt 2:9
g Lb 14:18; Jl 2:13
h Hi 9:4; Ps 62:11; Ef 1:19
i Wj 34:7; Jer 46:28; Am 3:2
j Wj 19:18; Hi 38:1; Ps 50:3; Za 9:14
k Hi 38:11; Ps 104:7; Ps 107:29
l Joz 3:16; Ps 74:15; Iz 19:5
m Iz 33:9; Am 1:2
n 2Sm 22:8; Ps 68:8; Ps 97:5; Heb 12:26
o Ps 97:4; Iz 24:1
p Jer 10:10; Obj 6:17
q Pwt 32:22; Obj 16:1
r Obj 16:8
s Ps 25:8; Ps 136:1; Mt 19:17
t Ps 18:2; Ps 91:2; Prz 18:10; Iz 25:4
u Ps 46:1; Ps 50:15; Ps 91:15
v Ps 1:6; 2Tm 2:19
w Iz 28:17; Eze 13:13; Dn 9:26
x Iz 8:22; Jer 13:16; Sof 1:15; Judy 6

Udręka nie nastanie po raz drugi.^a

10 Chociaż są splątani jak ciernie^b i pijani jak od piwa psennego,^c zostaną strawieni jak zupełnie suche ściernie.^d

11 Z ciebie wyjdzie ten, kto obmyśla zło przeciw Jehowie,^e kto planuje to, co nic niewarte.^f

12 Oto, co rzekł Jehowa: „Chociaż we wszystkim byli zupełni i chociaż było ich wielu, to i tak zostaną zgładzeni;^g i trzeba będzie odejść. I udręcę cię, tak iż więcej nie będę cię już dręczył.^h

13 I połamię jego nosidło, które jest na tobie,ⁱ a twoje więzy rozrwę.^j

14 A co się tyczy ciebie, Jehowa nakazał: „Nic, co nosi twoje imię, nie zostanie już więcej wysiane.^k Z domu twoich bogów usunę rzeźbiony wizerunek i lany posąg.^l Uczynię ci grobowiec,^m bo już się nie liczysz’.

15 „Oto na górach stopy tego, kto przynosi dobrą nowinę, tego, kto ogłasza pokój.ⁿ Judo, obchodź swe święta.^o Spełniaj swe śluby;^p gdyż już więcej nie przejdzie przez ciebie żaden nicpoń.^q Zostanie doszczętnie zgładzony’.^r

2 Nadiągnął przed twoje oblicze ten, który rozprasza.^s Niech strzeżę warowni. Bacznie obserwuj drogę. Wzmocnij biodra. Wielce spotęguj moc.^t

y Ps 2:1; Ps 21:11; Iz 8:10; **szpalta 2** a Iz 10:25; b Mi 7:4; c Oz 4:18; d Iz 9:19; Iz 33:11; Mal 4:1; e 2Kl 18:13; 2Kl 19:22; Iz 10:7; f 2Kn 32:16; g 2Kl 19:35; Iz 37:36; h Iz 60:18; Jl 2:19; i Iz 14:25; Jer 30:8; Oz 11:4; j Ps 107:14; Jer 5:5; k Ps 109:13; Prz 10:7; 1Wj 34:13; m 2Kn 32:21; n Iz 52:7; Lk 2:10; o Pwt 16:16; Neh 10:33; p Ps 116:14; q Iz 52:1; r Ps 37:10; Ps 109:13; Mt 25:46; **ROZDZ. 2** s Jer 25:9; Jer 49:32; Eze 29:12; t Jer 46:3.

2 Bo Jehowa zgromadzi dumę Jakuba^a jak dumę Izraela, gdyż wygarniający wygarnęli ich,^b a ich latorośle zniszczyli.^c

3 Tarcza jego mocarzy zabarwiona na czerwono; jego mężowie pełni energii życiowej są odziani w karmazyn.^d W dniu, w którym on się przygotowuje, jest rydwan wojenny z ogniem żelaznych okuć i potrząsanie włóczniami z drzewa jałowcowego.^e
4 Po ulicach szaleńczo jeżdżą rydwany wojenne.^f Pędzą tu i tam po placach. Wyglądają jak pochodnie. Mkną jak błyskawice.^g

5 Wspomni on na swych znamienitych.^h Idąc, będą się potykać.ⁱ Pośpieszą do jej muru i trzeba będzie umocnić barykadę.^j **6** Bramy rzek zostaną otwarte, a pałac się rozplynie.^k **7** I jest to ustalone; obnażono ją; na pewno zostanie uprowadzona,^l a jej niewolnice będą rzeźić jakby głosem gołębi,^m k raz po raz bijąc się w serce.ⁿ **8** I Niniwa od dni, od których istnieje,^o była jak sadzawka wód;^p lecz oni uciekają. „Stójcie! Stójcie!” Ale nikt się nie odwraca.^q

9 Rabujcie srebro, rabujcie złoto,^r jako że nie ma końca ułożonym rzeczom. Jest ogromna ilość wszelkiego rodzaju cennych przedmiotów.^s

10 Pustka i próżnia oraz spustoszone miasto!^t I serce topnieje,^u a kolana się trzęsą;^v dotkliwe bóleści we wszystkich biodrach,^w a twarze ich wszystkich rozpalone żarem podniecenia.^x **11** Gdzie jest legowisko lwów i jaskinia młodych grzywiastych lwów, dokąd lew szedł i wchodził,^y gdzie było lwie szczenie, a nikt nie przyprawiał ich o drżenie?^z **12** Lew rozszarpał, by wystarczyło dla jego szczeniąt, i dusił dla swych

ROZDZ. 2

- a Ps 47:4
Ami 8:7
- b 2Kl 17:6
- c Rdz 49:22
Oz 10:1
- d Iz 63:3
- e Iz 14:8
Za 11:2
- f Iz 37:24
Eze 26:10
- g Hab 3:11
- h Ps 136:18
Jer 50:29
- i Jer 46:12
- j Iz 20:4
Jer 29:1
- k Iz 38:14
Iz 59:11
- l Łk 23:27
- m Rdz 10:11
- n Obj 17:15
- o Jer 50:16
Sof 2:13
- p Iz 33:1
Eze 26:12
- q Obj 12:12
- r Iz 24:1
Sof 2:13
- s Rdz 2:11
Ps 22:14
Iz 13:7
- t Dn 5:6
- u Iz 21:3
- v Jl 2:6
- w Jer 2:15
Jer 50:17
- x Iz 31:4
Sof 3:3

szpalta 2

- a Ps 17:12
- b Iz 10:12
- c Joz 11:9
Ps 46:9
- d Iz 31:8
- e 2Kl 18:17
2Kl 19:35

ROZDZ. 3

- f Hab 2:12
- g Prz 26:3
- h Szd 5:22
Jer 47:3
- i Hab 3:11
- j Iz 23:17
Eze 23:30
- k Kpl 19:26
Pwt 18:10
1Ko 10:20
- l Nah 2:13
- m Iz 47:2
Jer 13:22
Eze 16:37
Obj 17:16
- n Mal 2:3
- o Sof 2:15
Judy 7
- p Nah 2:8
- q Jer 46:25
Eze 30:14
- r Iz 19:6
- s Iz 20:5
- t Rdz 10:6
2Kn 16:8
Jer 46:9
Eze 27:10

lwic. I napełniał swój dół zdobyczą, a swoje kryjówki rozszarpałymi zwierzętami.^a

13 „Oto jestem przeciw tobie – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów^b – i z dymem puszcze jej rydwan wojenny.^c A miecz pochłonie twoje młode grzywiaste lwy.^d I usunę z ziemi twoją zdobycz, i nie będzie już słyhać głosu twoich posłańców”.^e

3 Biada miastu rozlewu krwi.^f Całe jest pełne podstępu i rozboju. Zdobycz się nie oddała! **2** Oto odgłos bicia^g i odgłos turkotu koła oraz cwałujący koń i podskakujący rydwan.^h **3** Jeździec na koniu i płomień miecza, i błyskawica włóczni,ⁱ i mnóstwo zabitych, i wielka masa trupów; a zwłokom nie ma końca. Potykają się wśród zwłok; **4** wskutek mnóstwa nierządów tej nierządnicy,^j powabnej wdziękiem, mistrzyni w uprawianiu czarów, tej, która usidla narody swoimi nierządami, a rodziny swymi czarami.^k

5 „Oto jestem przeciw tobie^l – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – i zakryję ci twarz polami twej szaty, i sprawię, że narody ujrzą twą nagość,^m a królestwa ujrzą twą hańbę. **6** I rzucę na ciebie obrzydliwość,ⁿ i uczynię cię godną pogardy; i zrobię z ciebie widowisko.^o **7** A każdy, kto będzie cię widział, ucieknie przed tobą^p i powie: „Niniwa została złupiona! Któż będzie jej współczuł?” Gdzie mam ci szukać pocieszycieli? **8** Czy jesteś lepsza niż No-Amon,^q które się rozsiało nad kanałami Nilu?^r Wody je otaczały, jego bogactwo stanowiło morze, morze było jego murem. **9** Etiopia była całą jego potęgą, także Egipt,^s i to bez ograniczeń. Put i Libijczycy byli ci w sparcie.^t **10** Ono również

było przeznaczone na wygnanie; poszło do niewoli.^a Ponadto jego dzieci roztraskiwano u wylotu wszystkich ulic;^b o jego znakomitych rzucano losy,^c a wszystkich jego wielkich powiązano pętami.^d

11 „Ty też się upijesz;^e będziesz się kryć.^f Również ty będziesz szukała twierdzy przed nieprzyjacielem.^g **12** Wszystkie twe warownie są jak drzewa figowe z pierwszymi dojrzałymi owocami, które – gdy się nimi potrząśnie – wpadną do ust jedzącego.^h

13 „Oto twoim ludem są kobiety pośród ciebie.ⁱ Przed twymi nieprzyjaciółmi bramy twojej krainy niechybnie zostaną otwarte. Ogień strawi twe zasuw.^j

14 Naczep sobie wody ze względu na oblężenie.^k Umocnij swe warownie.^l Wejdz w błoto i udepuj glinę; chwyć za formę do cegieł.^m **15** Nawet tam stawi cię ogień. Miecz cię odetnie.ⁿ Pożre cię jak pewien gatunek szarańczy.^o Wielce pomnoż się liczebnie

ROZDZ. 3

a Ps 33:16

Iz 20:4

b Ps 137:9

Iz 13:16

c Jl 3:3

Abd 11

d Ps 149:8

e Ps 75:8

Jer 25:15

f Joz 10:16

1Sm 13:6

g Jer 4:5

h Iz 28:4

Obj 6:13

i Iz 19:16

Jer 51:30

j Ps 107:16

Iz 45:2

k 2Kn 32:3

2Kn 32:4

l Iz 8:9

Jl 3:9

m Sof 2:13

n Wj 10:14

Jl 1:4

szpalta 2

a Rdz 15:5

Jer 33:22

b Ps 109:23

c Ps 76:5

Iz 56:10

Jer 51:39

d Jer 51:30

e 1Kl 22:17

Nah 2:8

Obj 6:15

f Jer 46:11

Eze 30:21

jak ów gatunek szarańczy; wielce pomnoż się liczebnie jak szarańcza. **16** Namnożyłaś swych handlarzy więcej niż gwiazd niebios.^a

„Ów gatunek szarańczy linieje, potem odlatuje. **17** Twój stróż są jak szarańcza, a twoi werbownicy jak chmara szarańczy. W zimny dzień obozują w kamiennych zagrodach. Wystarczy, że zaświeci słońce, a z pewnością uciekną; i miejsce ich przebywania jest nieznane.^b

18 „Twych pasterzy ogarnęła senność,^c królu Asyrii; twoi znamienici przebywają w swych siedzibach.^d Twój lud jest rozproszony po górach, a nikt go nie zbiera.^e **19** Z twej kłęski nie ma ukojenia. Zadany ci cios jest nieuleczalny.^f Wszyscy, którzy usłyszą wieść o tobie, zaklaskzą nad tobą w ręce;^g bo na kogóż nie przychodziło ustawić nie twoje zło?”^h

g Jer 27:23; Sof 2:15; **h** Iz 10:6; Iz 37:18.

KSIEGA

HABAKUKA

1 Wypowiedz proroka Habakuka – to, co oglądał w wizji. **2** Jak długo, Jehowo, mam wzywać pomocy, a ty nie wysłuchujesz?^a Jak długo będę wołać do ciebie o wsparcie wobec przemocy, a ty nie wybawiasz?^b **3** Cemuż to ukazujesz mi krzywdę i patrzysz na niedolę? I dlaczego jest przede mną złupienie oraz przemoc i dochodzi do kłótni, i toczy się spór?^c

4 Toteż prawo ogarnia drętwa i nigdy nie ukazuje się sprawiedliwość.^d Ponieważ niegodzi-

ROZDZ. 1

a Ps 13:1

Obj 6:10

b Ps 22:1

Ps 74:10

Kzn 5:8

c Kzn 4:1

Rz 9:22

2Pt 2:8

2Pt 3:9

d Hi 12:6

Ps 12:8

Kzn 8:11

Mt 23:23

szpalta 2

a Hi 33:27

Prz 29:2

Iz 1:21

Mt 26:59

Dz 7:52

b Lam 4:12

wiec otacza prawego, sprawiedliwość ukazuje się spaczona.^a

5 „Rozejrzyjcie się wśród narodów i zobaczcie, i wpatrujcie się zdumieni jeden w drugiego.^b Zdumiewajcie się, bo za waszych dni jest prowadzone działanie, w które nie uwierzycie, chociaż się o nim opowiada.^c **6** Oto bowiem wzbudzam Chaldejczyków,^d naród zawzięty i porywczy, który wyrusza na rozległe obszary ziemi, aby brać w posiadanie

c Iz 28:21; Iz 29:14; Dz 13:41; **d** Jer 22:7; Jer 46:2.

siedziby nie należące do niego.^a

7 Straszny jest i napawa przerażeniem. Sam z siebie ukazując swą sprawiedliwość i swe dostojęstwo.^b

8 A konie jego są szybsze od lampartów i sroższe niż wilki wieczorem.^c Rumaki jego tupią o ziemię, jego rumaki przybywają z daleka; lecą jak orzeł śpieszący do żeru.^d

9 Cały nadciąga tylko po to, by stosować przemoc.^e Gromadzenie się ich twarzy jest jak wiatr wschodni,^f a jeniców zbiera niczym piasek.

10 Szydzi on sobie z królów, a wysocy urzędnicy są dla niego pośmiewiskiem.^g Śmieje się z każdej warowni;^h usypuje proch i ją zdobywa.

11 W owym czasie z pewnością będzie parł naprzód jak wichry i przetoczy się, i obciąży się winą.ⁱ Ta jego moc pochodzi od jego boga.^j

12 Czyż nie istniejesz od dawien dawna, Jehowo?^k Boże mój, Święty mój, ty nie umierasz.^l Jehowo, na sąd to ustanowiłeś; i ty, Skąło,^m założyłeś to dla upomnienia.ⁿ

13 Zbyt czyste masz oczy, aby spoglądać na zło; a na niedolę nie możesz patrzeć.^o Dlaczego więc patrzysz na postępujących zdradziecko,^p milczysz, gdy ktoś niegodziwy połyka bardziej prawego od siebie?^q

14 I dlaczego upodabniasz ziemskiego człowieka do ryb morskich, do stworzeń pełzających, którymi nikt nie rządzi?^r

15 Wszystkie je wydobyl haczykiem;^s ciągnie je swoim niewodem i zbiera w swą sieć rybacką.^t

Dlatego raduje się i weseli.^u **16** Dlatego składa ofiarę swemu niewodowi i kadzi dymem ofiarnym dla swej sieci rybackiej; bo dzięki nim jego porcja jest obficie nasączona oliwą, a jego pożywienie – zdrowe.^v

ROZDZ. 1

a Pwt 28:49
Jer 5:15
Jer 6:22
Eze 23:23

b Jer 39:5
Jer 52:9
Dn 5:19

c Jer 5:6

d Jer 4:13
Lam 4:19
Eze 17:3

e Pwt 28:51
Jer 25:9

f Iz 27:8
Eze 17:10

g 2Kl 24:12
2Kn 36:17

h Jer 32:24
Jer 52:7

i Iz 47:6
Jer 51:24
Za 1:15

j Dn 5:4

k Ps 90:2
Ps 93:2
Obj 1:8

l 1Tm 1:17
Obj 15:3

m Pwt 32:4
1Sm 2:2
Ps 18:2

n Jer 10:24
Jer 30:11
Heb 12:5

o Ps 5:4
Iz 59:2
1Pt 1:15

p Jer 12:1

q Ps 35:22
Ps 37:14
Ps 50:21

r Prz 6:7
Iz 63:19

s Kzn 9:12

t Ps 10:9
Mi 7:2

u Jer 50:11
v Pwt 8:17
Ps 37:1

szpalta 2

a 2Kn 36:17
Nah 3:7

ROZDZ. 2

b Mi 7:7

c Iz 21:8
Iz 62:6

d Ps 85:8
2Kl 13:3
Heb 1:1

e Hi 23:5

f Wj 17:14
Pwt 27:8

g Pwt 31:11
Neh 8:8

h Dn 8:19
Dn 10:14
Dz 17:26

i Mi 7:7
Jak 5:7

j Dn 5:20
Łk 18:14

k Jn 3:36
Ga 1:17
Gal 3:11
Heb 10:38

17 Czy dlatego opróżni swój niewód i czy ma stale zabijać narody, nie okazując współczucia?^a

2 Będę stał na swoim postępie^b i będę zajmował swą pozycję na wale obronnym; będę też czuwał,^c aby zobaczyć, co powie przeze mnie^d i co mam odpowiedzieć na upominanie mnie.^e

2 A Jehowa odezwał się do mnie i rzekł: „Zapisz wizję i wyraźnie utrwaj ją na tabliczkach,^f aby ten, kto będzie z niej czytał na głos, mógł to zrobić płynnie.^g”

3 Wizja ta bowiem jest jeszcze na czas wyznaczony^h i dysząc, śpiesz ku końcowi, i nie skłamię. Nawet gdyby się odwlekała, wciąż jej wyczekuj; bo sprawdzi się niezawodnie.ⁱ Nie opóźni się.

4 „Oto dusza jego się nadęła;^j nie była w nim prostolinijna. Lecz prawy będzie żył dzięki swej wierności.^k **5** Zaiste, ponieważ wino działa zdradliwie,^l krzepki mąż bywa zarozumiały;^m a nie osiągnie swego celu,ⁿ kto duszę swoją uczynił przestronną niczym Szeol i kto jak śmierć nie potrafi się nasycić.^o I stale zgromadza do siebie wszystkie narody, i zbiera przy sobie wszystkie ludy.^p **6** Czyż one wszystkie nie skierują przeciw niemu przysłówia^q i przytyku, docinków na jego temat? I będzie się mówić:

„Biada temu, kto pomnaża coś, co do niego nie należy^r – jakże długo!^s – i kto się obciąża długiem! **7** Czy z nagle nie wystąpią żądający od ciebie odsetek i nie zbudzą się potrząsający tobą gwałtownie, a ty staniesz się dla nich czymś, co się plądruje?^t **8** Skoro ty złupiłeś wiele narodów, wszyscy pozostali z ludów złupią ciebie^u – za

i Prz 20:1; **m** 2Kl 14:10; Prz 21:24; **n** Prz 11:2; Prz 16:18; **o** Prz 27:20; Kzn 5:10; **p** Iz 14:17; **q** Iz 14:4; **r** Mi 2:4; **r** Prz 22:16; Jak 5:4; **s** Ps 94:3; **t** Prz 29:1; Jer 51:11; **u** Iz 13:19; Iz 33:1; Jer 27:7; Za 2:9.

przelewanie krwi ludzkiej i przemoc wobec tej ziemi, grodu oraz wszystkich jego mieszkańców.^a

9 „Biada temu, kto ciągnie nieuczciwy zysk dla swego domu,^b aby gniazdo swoje umieścić wysoko i tym samym uwolnić się z uścisku jakiegos niebezpieczeństwa!^c

10 Uknuleś coś haniebnego dla swego domu – wytracenie wielu ludów;^d i dusza twoja grzeszy.^e

11 Bo ze ściany żalośnie zawoła kamień, a z drewnianej konstrukcji odpowie mu krokiew.^f

12 „Biada temu, kto buduje miasto przelewem krwi i kto umacnia gród nieprawością!^g

13 Czyż nie jest to od Jehowy Zastępów, że ludy będą się molić tylko dla ognia, a grupy narodowościowe męczyć się na próżno?^h **14** Bo ziemia będzie pełna poznania chwały Jehowy, jak wody pokrywają morze.ⁱ

15 „Biada temu, kto poi swych towarzyszy, łącząc z tym swą złość i gniew, aby ich upić!^j w celu przyglądania się ich wstydlivym częściom ciała.^k **16** Zostaniesz nasycony niesławą zamiast chwałą.^l Ty także pij^m i bądź uważany za nieobrzezanego.ⁿ Kielich z prawicy Jehowy będzie krążył i dojdzie do ciebie,^o a na twej chwale będzie niesława; **17** gdyż przykryje cię gwałt zadany Libanowi,^p a drapieżność wobec zwierząt przeraża je – za przelewanie krwi ludzkiej i przemoc wobec ziemi,^q grodu oraz wszystkich jego mieszkańców.^r **18** Cóż za pożytek z rzeźbionego wizerunku^s – jeśli został wyrzeźbiony przez swego twórcę – z lanego posągu i nauczyciela fałszu? Jeśli twórca jego postaci tak mu zaufa,^t że wykonuje bezwartościowe bogi, które są nieme?^u

19 „Biada temu, kto mówi do kawałka drewna: „Przebudźże się!”,

ROZDZ. 2

a 2Kn 36:17

Ps 137:8

Obj 6:10

b 1Kl 21:2

Jer 22:13

c Ps 49:11

Prz 18:11

Abd 4

d Iz 14:20

e Lb 16:38

1Kl 2:23

Prz 8:36

Eze 18:20

f Rdz 4:10

Jak 5:4

g Jer 22:13

Eze 24:9

Nah 3:1

Obj 17:6

h Prz 21:30

Iz 50:11

Jer 51:58

i Ps 72:19

Iz 11:9

Za 14:9

j 2Sm 11:13

2Sm 13:28

Obj 17:2

Obj 18:3

k Rdz 9:22

Eze 22:10

l Flp 3:19

m Ps 75:8

Iz 51:22

Jer 51:57

Obj 18:6

n Eze 28:10

Eze 32:19

o Jer 25:28

p Za 11:1

q Ps 137:8

Prz 28:17

Obj 18:24

r Jer 50:28

Jer 51:24

s Iz 37:38

Iz 42:17

Jer 2:28

1Ko 8:4

t Jon 2:8

Za 10:2

Rz 1:21

u Ps 115:8

Iz 44:19

Iz 45:20

v Jer 10:5

1Ko 12:2

szpalta 2

a Ps 97:7

Iz 37:19

Dn 3:29

b Iz 40:19

Iz 46:6

Dz 17:29

Dz 19:24

c Ps 135:17

Jer 10:14

Jer 51:17

d Ps 11:4

Ps 115:3

Iz 6:1

Heb 8:2

e Ps 76:8

Sof 1:7

Za 2:13

a do niemego kamienia: „Ocknij się! On udzieli pouczenia!”^a Oto jest powleczone złotem i srebrem,^b a nie ma w sobie technienia.^c **20** Ale Jehowa jest w swojej świętej świątyni.^d Milcz przed nim, cała ziemiolo!”^e

3 Modlitwa proroka Habakuka w pieśniach żalości: **2** Jehowo, usłyszałem wieść o tobie.^f Ogarnął mnie lęk, Jehowo, przed twoim działaniem.^g

W tych latach racz je ożywić! W tych latach daj je poznać. Podczas tego wzburzenia pamiętaj o okazaniu miłosierdzia.^h

3 Bóg wyruszył z Temanu, Święty – z góry Paran.ⁱ Sela.^j

Dostojęństwo jego pokryło niebiosy;^k sławą jego napeniła się ziemia.^l

4 Blask jego taki jak światło.^m Dwa promienie wychodziły z jego ręki i tam kryła się jego siła.ⁿ

5 Przed nim szła zaraza,^o a od jego stóp wychodziła trawiąca gorączka.^p

6 Zatrzymał się, aby potrzęsnąć ziemią.^q Popatrzył, a potem sprawił, że podskakiwały narody.^r

I zgruchotane zostały góry odwieczne.^s Pochyliły się wzgórza istniejące przez czas niezmierny.^t Jego są drogi pradawne.

7 Widziałem namioty Kuszanu pod czymś, co spowodowało szkodę. Zadrżały płótna namiotowe krainy Midian.^u

8 Czy to przeciwko rzekom, Jehowo, przeciwko rzekom rozpalili się twój gniew^v albo czy twe

ROZDZ. 3 f Ps 145:11; Iz 53:1; g Ps 64:9; h Wj 32:13; Jer 31:20; Lam 3:32; Mt 24:22; i Pwt 33:2; Sdz 5:4; j Ps 68:7; k Wj 19:16; Ps 18:13; Heb 12:18; l Ps 148:13; Iz 6:3; m Wj 13:21; Ps 104:2; Iz 60:20; Obj 22:5; n Ps 68:34; Ps 150:1; o Wj 9:15; Lb 14:12; Lb 16:46; Lb 25:9; p Pwt 28:22; Pwt 32:24; q Ps 60:2; Iz 13:13; Ag 2:21; Heb 12:26; r Wj 14:25; Wj 23:27; s Rdz 49:26; Iz 54:10; t Ps 46:2; Ps 114:4; Nah 1:5; u Rdz 25:2; Wj 15:14; Lb 22:4; Ps 83:9; v Iz 50:2; Nah 1:4.

straszne rozniewanie jest skierowane przeciw morzu?^a Wyruszyłeś bowiem na swoich koniach;^b rydwany twe były wyprawieniem.^c

9 Odsłonięta zostaje nagość twojego łuku.^d Wypowiedziane zostały przysięgi plemion.^e *Sela.* Rzekami porozdzielałeś ziemię.^f

10 Ujrzały cię góry; chwyciły je ostre bóle.^g Przetoczyły się wody nawałnicy z piorunami. Głębina wodna wydała swój odgłos.^h Wysoko uniosła ręce.

11 Słońce, księżyc – stanęłyⁱ we wzniosłym miejscu swego pobytu.^j Twoje strzały pędziły jak światło.^k Błyskawica twej włości ni dawała jasność.^l

12 Przemierzałeś ziemię, niosąc potępienie. W gniewie młóciłeś narody.^m

13 I wyruszyłeś, by wybawić swój lud,ⁿ by wybawić swego pomazańca. Roztrzaskałeś tego, który jest głową w domu niegodziwca.^o Obnażony został fundament – do samego karku.^p *Sela.*

14 Własnymi jego drzewcami przebiłeś^q głowę jego wojowników, gdy ruszyli jak burza, by mnie rozproszyć.^r Wielce rozochoceni byli jak ci, którzy się

ROZDZ. 3

- a** Ps 114:3
b Pwt 33:26
 Ps 18:10
 Iz 19:1
c Ps 68:17
 Ps 104:3
d Ps 7:12
 Lam 2:4
e Łk 1:73
f Ps 105:41
g Wj 19:18
 Ps 114:4
h Ps 77:16
 Ps 93:3
 Ps 98:7
i Joz 10:12
j Ps 19:6
k Ps 77:17
 Ps 77:18
 Ps 144:6
l Pwt 32:41
 Eze 21:10
m Mi 4:12
n Ps 28:8
 Ps 68:7
o Joz 11:12
 Ps 68:21
 Ps 110:6
p Ps 18:15
 Eze 13:14
q 2Kl 18:21
r Ps 83:2

szpalta 2

- a** Ps 10:8
 Ps 64:4
b Obj 17:15
c Ps 119:120
 Jer 23:9
 Dn 8:27
d Ps 42:5
 Iz 26:20
 Lam 3:26
e Iz 10:12
 Iz 13:17
 Abd 1
f Jer 8:13
 Oz 2:12
g Hi 24:11
 Jl 1:10

zawzięli, by pożreć uciśnionego w kryjówce.^a

15 Przez morze kroczyłeś ze swymi końmi, przez kłębowisko rozległych wód.^b

16 Usłyszałem i zadrżał mój brzuch; na ten odgłos zatrzęsły się moje wargi; zgnilizna wstąpiła w moje kości;^c w mej sytuacji zostałem pobudzony do tego, żeby spokojnie czekać na dzień udręki,^d aż nadejdzie na ten lud,^e by dokonać na nich najazdu.

17 Choćby drzewo figowe nie zakwitło^f i nie było plonu na winoroślach, i zawiódłby owoc drzewa oliwnego, a tarasy nie wydałyby pożywienia^g i trzoda byłaby wyrwana z zagrody, a w ogrodzeniach nie byłoby stada,^h

18 ja jednak będę się wielce radował w Jehowie,ⁱ weselić się będę w Bogu mego wybawienia.^j

19 Jehowa, Pan Wszechwładny, jest moją energią życiową;^k i on sprawi, że nogi moje będą jak u łań^l i że będę stąpał po mych wyżynach.^m

Dla kierownika – na moje instrumenty strunowe.

h Am 4:9; Ag 2:16; i 1Sm 2:1; Iz 61:10; Rz 5:2; Rz 5:11; j Wj 15:2; Ps 18:2; Iz 12:2; Łk 2:30; k Ps 27:1; Ef 3:16; Flp 4:13; Kol 1:11; l 2Sm 22:34; Ps 18:33; m Pwt 32:13; Iz 58:14.

KSIĘGA

SOFONIASZA

1 Słowo Jehowy, które doszło do Sofoniasza, syna Kusiego, syna Gedaliasza, syna Amariasza, syna Ezechiasza, za dni Jozjasza,^a syna Amona,^b króla judzkiego:

2 „Niechybnie położę kres wszystkiemu, co jest na powierzchni ziemi” – brzmi wypowiedź Jehowy.^c

ROZDZ. 1

- a** 2Kl 22:1
 Jer 1:2
b 2Kl 21:18
c 2Kl 22:16
 Iz 6:11
 Jer 6:8
 Mi 7:13

szpalta 2

- a** Oz 4:3
b Jer 4:25
 Jer 12:4
 Oz 4:3

3 „Polożę kres ziemskiemu człowiekowi i zwierzęciu.^a Płożę kres stworzeniu latającemu pod niebiosami i rybowi morskim,^b a także przyczynom potknięcia wraz z niegodziwcami;^c i wytracę ludzi z powierzchni ziemi”^d – brzmi wypowiedź Jehowy. **4** „Wyciągnę

c Eze 7:19; Eze 14:3; **d** Eze 14:13.

też rękę przeciw Judzie i przeciw wszystkim mieszkańcom Jerozolimy^a i wytrącić z tego miejsca tych, którzy pozostali Baalowi,^b imię kapłanów cudzoziemskich bogów wraz z kapłanami.^c **5** I tych, którzy na dachach kłaniają się zastępowi niebios,^d oraz tych, którzy się kłaniają,^e przysięgając Jehowie^f i przysięgając na Malkama;^g **6** również tych, którzy przestają podążać za Jehową^h i którzy już nie szukają Jehowy ani nie pytają o niegoⁱ.

7 Milczcie przed Panem Wszechwładnym, Jehową,^j bo bliski jest dzień Jehowy,^k bo Jehowa przygotował ofiarę;^l uświęcił^m swych zaproszonych.

8 „I stanie się w dniu ofiary Jehowy, że zwrócę uwagę na książąt i synów królewskich,ⁿ i na wszystkich noszących cudzoziemski strój.^o **9** I zwrócę uwagę na każdego, kto w tym dniu pnie się na podwyższenie, na tych, którzy dom swych panów napelniają przemocą i podstępem.^p **10** I w owym dniu – brzmii wypowiedź Jehowy – dobiegnie odgłos krzyku od Bramy Rybnej^q i zawodzenie z drugiej dzielnicy,^r i wielki trzask od wzgórz.^s **11** Wyjcie,^t mieszkańcy Machatez, bo cały lud kupców został zmuszony do milczenia;^u wytracono wszystkich odważających srebro.

12 „I w owym czasie starannie przeszukam z lampami Jerozolimę,^v i zwrócę uwagę na mężów gęstniejących na swych osadach,^w którzy powiadają w sercu: „Jehowa nie będzie czynił dobrze ani źle”.^x **13** I bogactwo ich zostanie wydane na splądrowanie, a ich domy staną się bezludnym pustkowiem.^y I pobudują domy, lecz nie będą w nich miesz-

ROZDZ. 1

- a Wj 15:12
Iz 14:27
Jer 7:30
- b Lb 25:3
Sdz 2:13
2Kń 28:2
Jer 11:17
- c 2Kl 23:5
Oz 10:5
- d 2Kl 23:12
2Kń 33:3
Jer 19:13
Jer 32:29
- e 1Kl 18:21
2Kl 17:33
Mt 6:24
- f Iz 48:1
Oz 4:15
- g Joz 23:7
1Kl 11:33
Jer 49:1
- h 1Sm 15:11
Iz 1:4
Iz 9:17
Jer 2:13
Heb 3:12
Heb 10:38
- i Ps 14:2
Iz 43:22
Rz 3:11
- j Ps 76:8
Hab 2:20
Za 2:13
- k Iz 13:6
2Pt 3:10
- l Iz 34:6
Jer 46:10
Eze 39:17
Obj 19:17
- m 1Sm 16:5
- n 2Kl 25:7
Iz 24:21
Jer 39:6
- o 2Kl 10:22
- p 2Kl 5:21
Neh 5:15
- q 2Kń 33:14
Neh 3:3
Neh 12:39
- r 2Kń 34:22
- s 2Kń 3:1
- t Jer 4:8
Jer 25:34
Jl 1:5
Jak 5:1
- u Neh 3:31
Obj 18:11
- v Kzn 12:14
Iz 26:21
Am 9:2
Heb 4:13
Obj 2:23
- w Iz 56:12
Jer 48:11
- x Ps 10:13
Ps 14:1
Ps 94:7
2Pt 3:4
- y Iz 6:11
Jer 5:17
Hab 2:7

szpalta 2

- a Am 5:11
- b Pwt 28:30
- c Mal 4:1
- d Jl 2:1
Dz 2:20
Obj 6:17

kań;^a zasadzą też winnice, lecz nie będą z nich pili wina.^b

14 „Bliski jest wielki dzień^c Jehowy.^d Bliski jest i ogromnie się spieszy.^e Odgłos dnia Jehowy jest gorzki.^f Tam mocarz będzie krzyczał.^g **15** Dzień ów to dzień strasznego gniewu, dzień udręki i uciśnienia,^h dzień burzy i spustoszenia, dzień ciemności i pomroki,ⁱ dzień chmur i gęstego mroku, **16** dzień rogu i sygnału alarmowego^j – przeciwko miastom warownym oraz przeciw wysokim basztom naróżnym.^k **17** I sprawię udrękę ludzimi, i będą chodzili jak ślepi;^l bo zgorszyszy przeciw Jehowie.^m I krew ich rozlana będzie jak proch,ⁿ a trzewia – jak gnoj.^o **18** Ani ich srebro, ani złoto nie zdoła ich uratować w dniu strasznego gniewu Jehowy;^p a ogień Jego gorliwości strawi całą ziemię,^q gdyż zagładę, doprawdy straszliwą, sprowadzi on na wszystkich mieszkańców ziemi”.^r

2 Zbierzcie się, tak, zbierz się,^s narodzie nie błędny ze wstydu.^t **2** Zanim ustawa cokolwiek zrodzi,^u nim dzień uleci jak plewa, zanim na was przyjdzie płonący gniew Jehowy,^v zanim na was przyjdzie dzień gniewu Jehowy^w – **3** szukajcie Jehowy,^x wszyscy potulni ziemi,^y którzyście wprowadzili w czyn jego sądownicze rozstrzygnięcie. Szukajcie prawości,^z szukajcie potulności.^a Zapewne^b będziecie mogli zostać ukryci w dniu

e Hab 2:3; f Iz 66:6; Heb 12:26; g Iz 33:7; Jer 48:41; Jl 1:15; Obj 6:16; h Jer 30:7; Lk 21:25; Obj 6:17; i Jl 2:2; Am 5:18; j Jer 4:19; k Iz 2:15; 1Pwt 28:28; Iz 59:10; m Iz 24:5; Dn 9:5; n Ps 79:3; Obj 14:20; o Ps 83:10; Jer 9:22; Jer 16:4; Jer 25:33; p Prz 11:4; Iz 2:20; Eze 7:19; Jak 5:1; q Pwt 32:22; Jer 7:20; Sof 3:8; r Jer 4:27; **ROZDZ. 2** s Jl 1:14; Jl 2:16; t Iz 1:4; Jer 6:15; u 2Pt 3:9; v 2Kń 36:16; Jer 23:20; Lam 4:11; w 2Kl 23:26; Nah 1:6; Mal 4:1; x Ps 105:4; Iz 2:3; Iz 55:6; Am 5:6; y Ps 25:9; Ps 76:9; Mt 5:5; z Mt 6:33; Rz 1:17; Rz 10:3; Ef 4:24; a Ps 25:9; Prz 22:4; b Ps 37:11; Jl 2:14; Am 5:15; Jon 3:9.

gniewu Jehowy.^a **4** Gaza bowiem stanie się miastem opuszczonym,^b a Aszkelon będzie bezludnym pustkowiem.^c Aszdod^d w samo południe będzie wypędzony,^e Ekron zaś zostanie wykorzeniony.^f

5 „Biada mieszkańcom regionu nadmorskiego, narodowi Kereytów!^g Przeciwno wam jest słowo Jehowy. Kanaanie, ziemio Filistynów, ciebie również zniszczę, tak iż nie będzie żadnego mieszkańca.^h **6** I region nadmorski zamieni się w pastwiskoⁱ – ze studniami dla pasterzy i kamiennymi zagrodami dla owiec. **7** I stanie się regionem dla pozostawionych z domu Judy.^j Na nich będą się paść. W domach Aszkelonu wieczorem będą się wylegiwać. Bo Jehowa, ich Bóg, zwróci na nich uwagę^k i z powrotem zbierze pojmany spośród nich”.^l

8 „Usłyszałem zniewagę ze strony Moabu^m i obelżywe słowa synów Ammonaⁿ – to, czym znieważali mój lud i bardzo się pysznili przeciwko jego terytorium. **9** Dlatego jako żyję^o – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów, Boga Izraela – Moab stanie się po prostu jak Sodoma,^p a synowie Ammona^q jak Gomora, miejscem zaroiętym pokrzywami, dołem solnym i bezludnym pustkowiem aż po czas niezmierny.^r Pozostawieni z mego ludu splądrują je, a ostatek mego narodu weźmie je w posiadanie.^s **10** Tak się im stanie za ich pychę,^t gdyż znieważali lud Jehowy Zastępów i bardzo się pysznili przeciw nim.^u **11** Jehowa będzie ich napałwał lękiem;^v sprawi bowiem, że zmarnieją wszyscy bogowie ziemi,^w a ludzie będą mu się kła-

ROZDZ. 2

- a Rdz 7:16
Ps 31:20
Iz 26:20
b Jer 25:20
Am 1:6
Za 9:5
c Jer 25:20
Jer 47:5
Eze 25:16
d Am 1:8
e Ps 91:6
Jer 15:8
f Za 9:5
g Eze 25:16
h Joz 13:3
Iz 14:29
i Iz 17:2
Eze 25:5
j Iz 11:11
Jer 31:7
Mi 2:12
Mi 4:7
Ag 1:12
k Mi 4:10
Lk 1:68
l Ps 126:1
Jer 23:3
Jer 29:14
Jer 30:10
Eze 39:25
Am 9:14
Sof 3:20
m Jer 48:27
Eze 25:8
n Ps 83:4
Jer 49:1
Eze 25:3
o Lb 14:21
Iz 49:18
Jer 46:18
Rz 14:11
p Rdz 19:24
Eze 25:11
Am 2:1
q Eze 25:2
Am 1:13
r Pwt 29:23
Iz 13:19
Jer 50:40
Jl 3:19
Judy 7
s Mi 5:8
t Iz 16:6
Jer 48:29
Abd 3
u Iz 10:12
Iz 37:23
Eze 38:11
Jak 5:4
1Pt 5:5
v Neh 1:5
w Oz 2:17
Za 13:2

szpalta 2

- a Ps 22:27
Ps 72:9
Mal 1:11
b Iz 42:4
Iz 49:1
c Iz 20:4
Iz 43:3
Eze 30:4
d Ps 17:13
Jer 47:6
e Iz 10:12
Eze 31:3
Eze 31:11
Nah 3:5

niać,^a każdy ze swego miejsca – wszystkie wyspy narodów.^b

12 „Także wy, Etiopczycy,^c zostaniecie wybici moim mieczem.^d

13 „I wyciągnie rękę ku północy, i zniszczy Asyrię.^e Niniwę uczyni bezludnym pustkowiem,^f bezwodną okolicą przypominającą pustynię. **14** I będą się w niej wylegiwać stada, wszystkie dzikie zwierzęta jakiegoś narodu.^g Zarówno pelikan, jak i jeżozwierz^h będą nocować między głowicami jej kolumn.ⁱ Głos będzie śpiewał w oknie. Na progu będzie spustoszenie; a on niechybnie pozrywa drewnianą okładzinę.^j **15** Oto rozradowane miasto, które się rozsiało bezpiecznie,^k które mówiło w swym sercu: „Ja i nikt inny”.^l Jakże się stało dziwowiskiem, miejscem wylegiwania się dzikich zwierząt! Każdy przechodzący koło niego zagwizdże; machnie ręką”.^m

3 Biada ciemśkiemu miastu, które się buntuje i plugawil!ⁿ **2** Nie posłuchało głosu;^o nie przyjęło skarcenia.^p Nie zaufało Jehowie.^q Nie przybliżyło się do swego Boga.^r **3** Książęta jego byli w nim ryczącymi lwami.^s Jego sędziowie byli wieczornymi wilkami, które nie ogryzały kości aż do rana.^t **4** Prorocy jego byli bezczelni, byli ludźmi zdradzieckimi.^u Jego kapłani sami bezczęścili to, co święte; zadawali gwałt prawu.^v **5** Jehowa był prawy pośród niego;^w nie dopuszczał się nieprawości.^x

f Nah 3:7; Nah 3:18; g Obj 18:2; h Iz 34:11; i Am 9:1; j Jer 22:14; k Iz 22:2; l Iz 47:7; Nah 3:1; m Nah 3:19; ROZDZ. 3 n Iz 5:7; Jer 6:6; Mal 3:5; o Pwt 28:15; Jer 22:1; Jer 32:23; p Ps 50:17; l Iz 1:5; Jer 5:3; q Ps 78:22; Iz 31:1; Jer 17:5; r Hi 21:14; l Iz 29:13; Heb 10:22; s Pr 28:15; l Iz 1:23; t Hab 1:8; u Jer 23:11; Lam 2:14; Mt 7:15; 2Pt 2:1; v 1Sm 2:12; Iz 22:26; Mi 3:9; w Pwt 32:4; Ps 99:4; Rz 3:26; x Hi 34:10.

Co rano podawał swe sądownicze rozstrzygnięcie.^a Za dnia go nie brakowało.^b Ale nieprawy nie znalazł wstydu.^c

6 „Wytraciłem narody; ich bazyty narodne zostały spustoszone. Zrujnowałem ich ulice, tak iż nie było już przechodnia. Ich miasta opustoszały, tak iż nie było człowieka, tak iż nie było mieszkańca.^d **7** Rzekłem: „Z pewnością się mnie zleknieisz; przyjmiesz skarcenie”;^e żeby jego miejsce zamieszkania nie zostało usunięte^f – muszę je z tego wszystkiego rozliczyć.^g Doprawdy szybko doprowadzili do tego, że wszystkie ich poczynania stały się zgubne.^h

8 „„Dlatego wyczekujcie mnie! – brźmi wypowiedź Jehowy – do dnia, gdy powstanę po zdobycz,ⁱ bo moim sądowniczym rozstrzygnięciem jest to, by zebrać narody,^k bym zgromadził królestwa w celu wylania na nie mego potępienia,^l całego mego płonącego gniewu; bo ogień mej gorliwości strawi całą ziemię.^m **9** Wtedy bowiem dokonam wśród ludów zmiany na czystą mowę,ⁿ aby wszystkie wzywały imienia Jehowy^o i służyły mu ramię przy ramieniu.^p

10 „Z regionu rzek Etiopii ci, którzy mnie błagają – córa moich rozproszonych – przyniosą mi dar.^q **11** W owym dniu nie będziesz się wstydić z powodu wszystkich swoich poczynania, którymi się dopuściłeś występku przeciwko mnie,^r bo wtedy usunę spośród ciebie wyniosłe rozradowanych;^s i już nigdy nie będziesz wyniosłe na mej świętej górze.^t

12 Pozostawię też pośród ciebie lud pokorny i uniżony^u i ci znajdą schronienie w imieniu Jehowy.^v **13** Pozostali z Izraela^w nie będą się dopuszczać nieprawo-

ROZDZ. 3

a Jer 21:12
Za 7:9

b Mi 7:9
Łk 12:2
Rz 2:5
1Ko 4:5

c Jer 3:3
Jer 8:12
Sof 2:1

d Kpl 18:28
Iz 37:11
Jer 25:33

e Iz 5:4
Iz 63:8
Łk 19:42
2Pt 3:9

f Jer 7:7
Jer 25:5

g 2Kn 36:16

h Rdz 6:12
Pwt 32:5
Oz 9:9
Mi 2:1

i Ps 27:14
Ps 37:34
Ps 62:1
Ps 130:7
Prz 20:22
Iz 30:18
Jak 5:7

j Iz 42:13

k Jl 3:2
Za 14:2
Obj 16:14
Obj 19:19

l Ps 69:24
Jer 10:10

m Pwt 32:22
Iz 34:2
Eze 36:5
Sof 1:18

n Iz 19:18
Ef 4:25

o 1Kl 8:43
Za 8:21

p Za 8:23
Flp 1:27

q Ps 68:31
Ps 72:10
Iz 18:7
Iz 60:4
Dz 8:27
Rz 15:16

r Iz 45:17
Iz 54:4

s Łk 1:51
Jak 4:6
1Pt 5:5

t 2Sm 22:28
Iz 11:9

u Iz 57:15
Iz 61:1
Mt 5:3
1Ko 1:27

v Prz 18:10
Heb 6:18

w Iz 10:22
Mi 4:7

szpalta 2

a Iz 60:21
Mt 13:41

b Iz 63:8
Ef 4:25
Kol 3:9
Obj 14:5
Obj 21:27

c Prz 12:22

ci^a ani mówić kłamstwa,^b ani nie znajdzie się w ich ustach język oszukańczy;^c będą się bowiem paść i wylegiwać,^d a nikt nie przypawi ich o drżenie”.^e

14 Zwołaj radośnie, cōro syjonśka! Wykrzykuj wesoło,^f Izraelu! Ciesz się i wielce się raduj z całego serca, cōro jerozolimśka!^g **15** Jehowa oddalił ciążące na tobie wyroki.^h Zawrócił twego nieprzyjaciela.ⁱ Król Izraela, Jehowa, jest pośród raju.^j Już nie będziesz się bać nie-szczęścia.^k **16** W owym dniu powie się do Jerozolimy: „Nie lękaj się, Syjonie. Niech nie opadają twoje ręce.”^m **17** Pośród ciebie jest Jehowa, twój Bóg. On, jako Mocarz, wybawi.ⁿ Będzie się wielce radował nad tobą z weselem.^o W swej miłości zamilknie. Będzie się radował nad tobą pośród okrzyków szczęścia.

18 „Pozbieram pogrążonych w smutku^p wskutek nieobecności podczas twego okresu świątecznego;^q bywali nieobecni u ciebie, gdyż z jego powodu znosili zniewagę.”^r **19** Oto występuję przeciwko wszystkim uciskającym cię w tamtym czasie;^s i wybawię utykającą,^t a rozproszoną zgromadzę.^u Obdarzę ich sławą i imieniem w całej krainie ich po-hańbienia. **20** W owym czasie was sprowadzę – w czasie, gdy będę was zgromadzał. Uczynię was bowiem imieniem i sławą pośród wszystkich ludów ziemi, gdy na waszych oczach zbiorę waszych pojmanyh” – rzekł Jehowa.^v

d Eze 34:28; **e** Oz 2:18; **f** Mi 4:4; **g** Jer 30:10; **h** Eze 39:26; **i** Eze 34:11; **j** Iz 12:6; **k** Za 2:10; **l** Mi 4:8; **m** Iz 40:2; **n** Za 8:13; **o** Mi 7:10; **p** Za 2:9; **q** Rz 8:33; **r** Iz 33:22; **s** Eze 48:35; **t** Obj 7:15; **u** Am 9:15; **v** Za 14:11; **w** Jer 46:28; **x** Jn 12:15; **y** Mt 12:35; **z** Heb 12:12; **aa** Ps 24:8; **ab** Iz 12:6; **ac** Pwt 30:9; **ad** Ps 147:11; **ae** Iz 62:3; **af** Iz 65:19; **ag** Jer 32:41; **ah** Ps 42:3; **ai** Lam 1:4; **aj** Lam 2:6; **ak** Jer 23:3; **al** Iz 1:1; **am** Lam 5:1; **an** Iz 26:11; **ao** Iz 60:14; **ap** Za 14:3; **aq** Eze 34:16; **ar** Mi 4:6; **as** Iz 11:1; **at** Iz 27:12; **au** Eze 28:25; **av** Am 9:14; **aw** Mi 4:7; **ax** Iz 60:15; **ay** Iz 61:7; **az** Jer 30:10; **ba** Jer 33:9; **bb** Eze 39:25.

KSIĘGA AGGEUSZA

1 W drugim roku króla Dariusza,^a w miesiącu szóstym, pierwszego dnia tego miesiąca, do namiestnika Judy,^b Zerubbabela,^c syna Szealtiel,^d i do arcykapłana Jozuego,^e syna Jehocadaka,^f doszło za pośrednictwem proroka Aggeusza^g słowo Jehowy, mówiące:

2 „Oto, co rzekł Jehowa Zastępów:^h „Lud ten powiedział: „Nie nadszedł czas – czas na budowę domu Jehowy””ⁱ.

3 I za pośrednictwem proroka Aggeusza dalej dochodziło słowo Jehowy, mówiące: **4** „Czy czas na to, abyście wy mieszkali w swych domach wyłożonych boazerią,^j podczas gdy ten dom jest opustoszały?”^k **5** A oto, co powiedział Jehowa Zastępów: „Rozważcie w sercu swe drogi.”^l **6** Wysialiście dużo ziarna, lecz zbiera się niewiele.^m Je się, lecz nie do syta.ⁿ Pije się, lecz nie aż do upicia. Przyodziewa się szaty, lecz nikt się nie rozgrzewa; a kto się najmuje, najmuje się, by wkładać do dziurawego worka”^o.

7 „Oto, co powiedział Jehowa Zastępów: „Rozważcie w sercu swe drogi”^p.

8 „Wejdźcie na górę i sprowadźcie drewno.^q I zbudujcie dom,^r abym w nim znalazł upodobanie^s i został otoczony chwałą”^t – rzekł Jehowa”.

9 „Spodziewano się dużo, a oto było tylko trochę;^u i wnieśliście to do domu, a ja to zdmuchnąłem”^v – z jakiego powodu?”^w brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów. „Z powodu mojego domu,

ROZDZ. 1

a Ezd 4:24
Za 1:1

b Ezd 1:8
Ezd 5:14

c 1Kn 3:19
Ezd 3:2
Ezd 5:2
Mt 1:12

d 1Kn 3:17
Łk 3:27

e Za 3:1
Za 6:11

f 1Kn 6:15

g Ezd 5:1
Ezd 6:14

h 1Sm 1:3
2Kl 6:17

i Ezd 4:4
Ezd 4:23

j 2Sm 7:2

k Jer 26:18
Jer 52:13
Dn 9:17

l Szd 19:30
Ps 119:59
Lam 3:40
Mal 2:2

m Pwt 28:38
Am 4:9

n Kpl 26:26
Eze 4:16

o Kzn 5:6
Jak 4:2

p Ag 1:5

q 2Kn 2:8
Ezd 3:7

r Ezd 5:2
Ezd 6:15
Za 1:16

s 1Kl 9:3
2Kn 7:16

t Wj 29:43
Ps 29:9
Iz 60:13

u Iz 17:11
Oz 8:7

v Iz 40:7
Mal 2:2

w Hl 10:2
1Ko 11:31
Jak 4:1
Obj 3:19

szpalta 2

a Neh 10:39
Ag 1:4
Flp 2:21

b Kpl 26:19
Pwt 28:23
1Kl 8:35

c Iz 24:7
Oz 2:8

d Pwt 28:20
Jl 1:11

e Ezd 5:2

k który jest opustoszały, podczas gdy wy się krzątacie, każdy wokół swojego domu.”^a **10** Dlatego niebiosa nad wami wstrzymały swą rosę, ziemia zaś wstrzymała swój plon.^b **11** A ja wołałem o posuchę na ziemię i na góry, i na zboże, i na młode wino,^c i na oliwę, i na to, co miałyby wydać rola, i na ziemskiego człowieka, i na zwierzę domowe, i na wszelki trud rąk”^d.

12 A Zerubbabel,^e syn Szealtiel, i arcykapłan Jozue, syn Jehocadaka,^f oraz wszyscy pozostali z ludu usłuchali głosu Jehowy, swego Boga,^g i słów proroka Aggeusza,^h jako że posłał go Jehowa, ich Bóg; i lud począł się bać Jehowy.ⁱ

13 Aggeusz zaś, posłaniec^j Jehowy, zwrócił się do ludu zgodnie z otrzymanym od Jehowy pełnomocnictwem posłańca,^k mówiąc: „Ja jestem z wami”^l – brzmi wypowiedź Jehowy”.

14 I Jehowa pobudził ducha^m namiestnika Judy, Zerubbabela, syna Szealtiel, oraz ducha arcykapłana Jozuego,ⁿ syna Jehocadaka, i ducha wszystkich pozostałych z ludu; i wszedłszy, zaczęli wykonywać pracę w domu Jehowy Zastępów, swojego Boga.^o **15** Było to dnia dwudziestego czwartego, miesiąca szóstego, w drugim roku króla Dariusza.^p

f 1Kn 6:15; **g** Jer 7:23; **h** Ezd 5:1; **i** Ezd 6:14; **j** Ps 112:1; **k** Prz 1:7; **l** Kzn 12:13; **m** Dz 9:31; **n** Heb 12:28; **o** 2Kn 36:15; **p** Iz 44:26; **q** Jer 1:17; **r** 2Ko 5:20; **s** 12Kn 15:2; **t** Ps 46:7; **u** Iz 8:10; **v** Rz 8:31; **w** Ezd 1:1; **x** Ezd 1:5; **y** Za 4:6; **z** Flp 2:13; **aa** Za 3:6; **ab** Za 6:13; **ac** Ezd 5:2; **ad** Za 6:15; **ae** Heb 13:21; **af** Ag 1:1.

2 W miesiącu siódmym,^a dwudziestego pierwszego dnia tego miesiąca, za pośrednictwem proroka Aggeusza^b doszło słowo Jehowy, mówiące: **2** „Powiedz, proszę, do namiestnika Judy,^c Zerubbabela,^d syna Szealtiel,^e i do arcykapłana Jozuego,^f syna Jehocadaka,^g i do pozostałych z ludu, mówiąc: **3** „Kto z was, którzyście pozostali, widział ten dom w jego poprzedniej chwale? ^h A jakim go teraz widzieć? Czyż w porównaniu z tamtym nie jest on niczym w waszych oczach?”ⁱ

4 „A teraz bądź silny, Zerubbabelu – brzmi wypowiedź Jehowy – i bądź silny,^j arcykapłanie Jozue, synu Jehocadaka”.

„I bądź silny, wszystkim ludu ziemi – brzmi wypowiedź Jehowy – i pracujcie”.^k

„Bo ja jestem z wami”^l – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów. **5** „Pamiętajcie, co z wami zawarłem, gdy wysłaliście z Egiptu^m i gdy mój duchⁿ był pośród was. Nie lękajcie się”.^o

6 „Oto bowiem, co rzekł Jehowa Zastępów: „Jeszcze raz – za krótką chwilę”^p – a zakołyszecie niebiosami i ziemią, i morzem, i suchym lądem”.^q

7 „I zakołyszecie wszystkimi narodami, i przyjdą kosztowności wszystkich narodów;^r i napelnienie dom chwałą”^s – rzekł Jehowa Zastępów.

8 „Moje jest srebro i moje jest złoto”^t – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów.

9 „Chwała tego drugiego domu będzie większa niż poprzedniego”^u – powiedział Jehowa Zastępów.

„I dam na tym miejscu pokój”^v – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów”.

10 Dwudziestego czwartego dnia miesiąca dziewiątego, w

ROZD. 2

- a 1Kl 8:2
- b Ezd 5:1
Ezd 6:14
- c Ezd 1:8
- d Za 4:9
- e 1Kn 3:17
- f Za 3:8
Za 6:11
- g 1Kn 6:15
- h 1Kl 6:1
Ezd 3:12
- i Za 4:10
- j 1Kn 22:13
Za 8:9
1Ko 16:13
Ef 6:10
- k Jn 6:28
Dz 18:9
Kol 3:23
- l Wj 3:12
Iz 43:2
Rz 8:31
- m Wj 29:45
Wj 34:10
- n Lb 11:25
Iz 63:11
Za 4:6
Jn 14:16
- o Iz 41:10
Za 8:13
- p Ps 37:10
Iz 10:25
Heb 12:27
- q Iz 34:4
Jer 4:24
Jl 3:16
Heb 12:26
- r Iz 2:2
Iz 60:5
Iz 60:11
Obj 7:9
- s Wj 40:35
1Kl 8:11
Iz 66:12
- t 1Kn 29:14
Ps 24:1
- u Iz 60:13
Iz 66:12
Heb 3:6
- v Ps 85:8
Iz 2:4
Iz 60:17
Za 8:12
Jn 14:27

szpalta 2

- a Ag 1:1
- b Kpl 10:11
Pwt 33:10
Eze 44:23
Mal 2:7
Tyt 1:9
- c Wj 29:37
Mt 23:19
- d Kpl 7:21
Lb 5:2
Lb 9:6
Lb 19:11
Lb 31:19
- e Prz 15:8
Prz 28:9
- f Iz 66:3
- g Oz 14:9
Mal 2:2
Heb 3:12
- h Ezd 3:10
Za 4:9

drugim roku Dariusza, doszło do proroka Aggeusza^a słowo Jehowy, mówiące: **11** „Oto, co powiedział Jehowa Zastępów: „Proszę, zapytaj kapłanów o prawo,^b mówiąc: **12** „Jeżeli mężczyzna niesie święte mięso zawinięte w poję swej szaty i tą połą dotknie chleba lub gotowanej potrawy, lub wina, lub oliwy, lub jakiegokolwiek pokarmu – czy stanie się to święte?””^c

A kapłani, odpowiadając, rzekli: „Nie!”

13 I odezwał się Aggeusz: „Jeżeli ktoś nieczysty z powodu zmarłej duszy dotknie którejś z tych rzeczy, czy stanie się nieczysta?”^d

Kapłani zaś, odpowiadając, rzekli: „Stanie się nieczysta”.

14 Wtedy Aggeusz odezwał się i rzekł: „Taki jest ten lud i taki jest ten naród przed moim obliczem” – brzmi wypowiedź Jehowy – i takie jest całe dzieło ich rąk i wszystko, co tam składają. Jest nieczyste”.^f

15 „Ale teraz, proszę, rozważcie to w swym sercu,^g poczynawszy od tego dnia – zanim położono kamień na kamieniu w świątyni Jehowy,^h **16** odkąd się działy takie rzeczy: przyszło się do kopca z dwudziestu miar, a było dziesięć; przyszło się do kadzi tłoczni, by z koryta winiarskiego naczepać pięćdziesiąt miar, a było dwadzieścia;ⁱ **17** poraziłem was spiekotą^j i rdzą,^k i gradem,^l wręć wszelkie dzieło waszych rąk,^m a żaden z was się do mnie nie nawrócił”ⁿ – brzmi wypowiedź Jehowy...

18 „Proszę, rozważcie to w swym sercu,^o poczynawszy od tego

i Ag 1:6; Za 8:10; J Rdz 41:27; Am 4:9; k Pwt 28:22; 1Kl 8:37; 2Kn 6:28; 1 Iz 28:2; m Ps 78:46; Jer 3:24; n 2Kn 28:22; Iz 29:13; Jer 5:3; Am 4:6; o Pwt 32:29; Ag 1:5.

dnia, od dwudziestego czwartego dnia, miesiąca dziewiątego, od dnia, gdy położono fundament świątyni Jehowy;^a rozważcie to w swym sercu: **19** Czy w dole na zboże jest jeszcze nasienie?^b A czyż od tej pory winorośl i drzewo figowe, i granatowiec, i drzewo oliwne rodziły? Od tego dnia będę udzielał błogosławieństwa^c.”

20 A dwudziestego czwartego dnia tego miesiąca^d po raz drugi doszło do Aggeusza^e słowo Jehowy, mówiące: **21** „Powiedz do Zerubbabela, namiestnika Judy:^f „Zakołysz niebiosami i zie-

ROZDZ. 2

- a** Ezd 5:2
Za 8:9
b Ag 1:6
c Rdz 26:12
Kpl 26:4
Ps 128:2
Prz 3:10
Prz 10:22
Za 8:12
Mt 6:33
d Ag 2:10
e Ezd 5:1
Ezd 6:14
f Ag 1:1

szpalta 2

- a** Ag 2:6
Heb 12:26
b Ps 2:8
Iz 60:12
Dn 2:44
Sof 3:8
c Wj 14:28
Ps 76:6
Eze 39:20

mią.^a **22** I wyrwę tron królestw, i unicestwię siłę królestw narodów;^b i wyrwę rydwan oraz tych, którzy na nim jeżdżą, a konie i ich jeźdźcy padną,^c każdy od miecza swego brata^d.”

23 „W owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – wezmę cię, Zerubbabelu,^e synu Szealtielu,^f sługo mój – brzmi wypowiedź Jehowy; i uczynię z ciebie jakby sygnet,^g ponieważ cię wybrałem^h – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępówⁱ.”

d Sdz 7:22; Iz 19:2; **e** 1Kn 3:19; Ezd 3:8; **f** 1Kn 3:17; **g** Jer 22:24; Jn 6:27; 2Tm 2:19; **h** Iz 42:1; **i** Mt 12:18; 1Pt 2:4; **j** Ps 103:21.

KSIĘGA

ZACHARIASZA

1 W miesiącu ósmym, w drugim roku Dariusza,^a do proroka Zachariasza,^b syna Berechiasza, syna Iddo,^c doszło słowo Jehowy, mówiące: **2** „Jehowa oburzył się na waszych ojców – i to bardzo.^d

3 „Powiedz do nich: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Wróćcie do mnie^e – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – a ja wrócę do was,^f rzekł Jehowa Zastępów”.

4 „Nie upodabniajcie się do swych ojców,^g do których wolałi dawniejsi prorocy,^h mówiąc: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Wróćcie, proszę, ze swych złych dróg i od swych złych postępów”ⁱ.”

„Lecz oni nie słuchali i nie zważali na mnie^j – brzmi wypowiedź Jehowy.

5 „Ojcowie wasi – gdzież oni są?^k A prorocy^l – czyżby żyli po czas niezmierzony? **6** Jednak-

ROZDZ. 1

- a** Ezd 4:24
Ag 1:1
Ag 2:10
b Ezd 5:1
Za 1:7
c Neh 12:4
d Pwt 29:27
2Kl 22:17
Jer 44:6
Za 8:14
e Jer 25:5
Eze 33:11
Mal 3:7
f Iz 55:7
Jer 12:15
Oz 14:4
Mi 7:19
g 2Kn 29:6
Ezd 9:7
Neh 9:16
Ps 106:6
h 2Kn 36:16
i Iz 1:16
Jer 3:12
Oz 14:1
j Jer 11:8
Jer 44:16
Za 7:11
k Kzn 9:5
Kzn 12:7
l Heb 11:37

szpalta 2

- a** Jer 26:15
Za 7:7
b 2Kn 36:17
Dn 9:12
c Lb 33:56
Pwt 28:45
Jer 23:20

że co się tyczy moich słów i moich przepisów, które nakazałem swym sługom, prorokom,^a czyż nie dosięgły waszych ojców?^b Oni zatem wrócili i rzekli: „Zgodnie z tym, co Jehowa Zastępów zamierzał nam uczynić,^c według naszych dróg i według naszych postępów, tak właśnie z nami postąpił”^d.

7 Dwudziestego czwartego dnia miesiąca jedenastego, to znaczy miesiąca Szebat, w drugim roku Dariusza,^e do proroka Zachariasza,^f syna Berechiasza, syna Iddo,^g doszło słowo Jehowy, mówiące: **8** „Ujrzałem w nocy, a oto mąż^h dosiadający czerwonego konia;ⁱ i stał wśród drzew mirtowych,^j które były w miejscu głębokim, a za nim były konie czerwone, jasnoczerwone i białe.”^k

d Pwt 28:20; Iz 3:8; Eze 20:43; Oz 9:15; **e** Ezd 4:24; **f** Ezd 5:1; **g** Neh 12:4; **h** Ps 45:3; **i** Prz 21:31; Obj 6:4; **j** Iz 41:19; Iz 55:13; **k** Za 6:2; Za 6:6.

9 Rzekłem więc: „Kim oni są, mój panie?”^a

Wówczas anioł, który ze mną rozmawiał, powiedział^b mi: „Pokaż ci, kim oni są”.

10 Wtedy mąż, który stał wśród drzew mirtowych, odezwał się i rzekł: „To ci, których Jehowa posłał, by obeszli ziemię”.^c

11 A oni odpowiadali aniołowi Jehowy stojącemu wśród drzew mirtowych, mówiąc: „Obeszliśmy ziemię,^d a oto cała ziemia jest spokojna i nie doznaje żadnego niepokoju”.^e

12 Toteż anioł Jehowy odpowiedział i rzekł: „Jehowo Zastępów, jak długo nie będziesz okazywał miłosierdzia Jerozolimie i miastom judzkim,^f które potępiłeś przez tych siedemdziesiąt lat?”^g

13 A Jehowa odpowiedział aniołowi, który ze mną rozmawiał, dobrymi słowami, słowami pociechy;^h **14** i anioł, który ze mną rozmawiał, powiedział do mnie jeszcze: „Wołaj, mówiąc: „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Jestem zazdrosny o Jerozolimę i o Syjon wielką zazdrością.”ⁱ

15 Wielkim oburzeniem jestem oburzony na narody zaznające spokoju;^j gdyż ja byłem oburzony tylko trochę,^k one zaś przyczyniły się do nieszczeńcia”.^l

16 „Dlatego tak powiedział Jehowa: „Wrócę do Jerozolimy ze zmiłowaniami.”^m Zostanie w niej odbudowany mój dom” — brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów — i nad Jerozolimą zostanie rozciągnięty sznur mierniczy”.^o

17 „Wołaj dalej, mówiąc: „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Moje miasta będą jeszcze opływać w to, co dobre;”^p a Jehowa jeszcze się użali nad Syjonem^q i jeszcze wybierze Jerozolimę”.”^r

ROZDZ. 1

- a Dn 7:16
Za 4:4
- b Dn 8:16
Za 4:5
- c Ps 91:11
Ps 103:21
Heb 1:14
- d Ps 103:20
- e Za 1:15
- f Ps 74:10
Ps 102:13
Iz 64:9
- g 2Kń 36:21
Jer 25:12
Dn 9:2
Za 7:5
- h Iz 40:1
Jer 29:10
Jer 30:10
Sof 3:15
- i Oz 11:8
Jl 2:18
Nah 1:2
Za 8:2
- j Jer 48:11
Za 1:11
- k Iz 54:8
Heb 12:7
- l Ps 69:26
Ps 137:7
Iz 47:6
Jer 51:35
- m Iz 12:1
Jer 33:14
Za 8:3
- n Ezd 6:14
Iz 44:28
Ag 1:14
- o Jer 31:39
Eze 40:3
Za 2:1
- p Ps 69:35
- q Iz 51:3
- r Ps 132:13
Za 3:2

szpalta 2

- a Za 1:21
- b 2Kl 24:12
2Kl 25:11
- c 2Kl 15:29
2Kl 17:6
2Kl 18:11
Jer 50:17
- d 2Kń 36:20
- e Dn 8:9
- f Ps 75:4
Ps 110:5
Lk 21:24

ROZDZ. 2

- g Za 1:16
Obj 11:1
- h Jer 31:39
Eze 45:6
Obj 21:15

18 I podniosłem oczy, i zobaczyłem, a oto cztery rogi.^a

19 Rzekłem więc do anioła, który ze mną rozmawiał: „Co to jest?” On zaś mi powiedział: „To rogi, które rozproszyły Judę,^b Izraela^c i Jerozolimę”.^d

20 Ponadto Jehowa pokazał mi czterech rzemieślników.

21 Wtedy rzekłem: „Co oni przychodzą zrobić?”

A on przemówił do mnie: „To rogi,^e które rozproszyły Judę do tego stopnia, że już nikt nie podniósł głowy; ci drudzy zaś przyjdą przyprawić ich o drzenie, postracać rogi narodów, które podnoszą róg przeciw ziemi judzkiej, by ją rozproszyć”.^f

2 I podniosłem oczy, i zobaczyłem, a oto jakiś mąż, w jego ręce zaś był sznur mierniczy.^g **2** Rzekłem więc: „Dokąd idziesz?”

A on mi powiedział: „Zmierzyć Jerozolimę, by zobaczyć, jaka jest jej szerokość i jaka jej długość”.^h

3 I oto wychodził anioł, który ze mną rozmawiał, a na przeciw niego wychodził inny anioł. **4** Wtedy rzekł do niego: „Biegnij, powiedz tamtemu młodzieńcowi, mówiąc: „Jerozolima będzie zamieszканаⁱ niczym otwarta okolica wiejska, bo będzie w niej mnogość ludzi i zwierząt domowych.”^j **5** A ja stanę się dla niej — brzmi wypowiedź Jehowy — murem ognia wokół,^k stanę się też chwałą pośród niej”.”^l

6 „Hejże! Hejże! Uciekajcie z krainy północy”^m — brzmi wypowiedź Jehowy.

i Jer 30:18; Eze 36:10; Za 12:6; j Iz 33:20; Iz 44:26; Jer 31:24; Jer 33:10; Za 8:4; k 2Kl 6:17; Ps 46:11; Ps 125:2; Iz 26:1; l Iz 12:6; Iz 60:19; Ag 2:9; m Iz 11:12; Iz 11:16; Jer 1:14.

„Bo rozproszyłem was na cztery wiatry niebios”^a – brzmi wypowiedź Jehowy.

7 „Hejże, Syjonie!”^b Uchodź, mieszkająca u córy babilońskiej.^c **8** Bo tak powiedział Jehowa Zastępów: „Po chwale^d posłał mnie do narodów, które was łupili;”^e gdyż kto dotyka was,^f dotyka żrenicy mego oka.^g **9** Oto bowiem potrząsam ręką przeciwko nim^h i staną się łupem swoich niewolników.ⁱ I poznacie, że posłał mnie Jehowa Zastępów.^j

10 „Wykrzykuj głośno i wesel się, córo syjońska,^k bo oto przychodzę^l i będę przebywał pośród ciebie”^m – brzmi wypowiedź Jehowy. **11** „I w owym dniu przyłączy się do Jehowy wiele narodów,ⁿ i staną się moim ludem;^o a ja będę przebywał pośród ciebie”. I poznasz, że posłał mnie do ciebie Jehowa Zastępów.^p **12** A Jehowa weźmie Judę w posiadanie jako swój dział na świętej ziemi^q i jeszcze wybierze Jerozolimę.^r **13** Milcz, wszelkie ciało, przed obliczem Jehowy,^s gdyż ocknąwszy się, wyruszył^t ze swego świętego mieszkania.”

3 I pokazał mi arcykapłana Jozuego,^v stojącego przed aniołem Jehowy, oraz Szatana,^w który stał po jego prawicy, by mu się przeciwstawiać.^x **2** Wtedy [anioł]^y Jehowy rzekł do Szatana: „Niech cię zgromi^z Jehowa, Szatanie, zaiste, niech cię zgromi Jehowa, który wybierze Jerozolimę!”^a Czyż ten nie jest polanem wyrwanym z ognia?”^b

3 A Jozue był odziany w brudne szaty^c i stał przed aniołem. **4** Wówczas on odezwał się i rzekł do stojących przed nim: „Zdejmijcie z niego brud-

ROZDZ. 2

a Pwt 28:64
Eze 5:12

b Iz 52:2
Mi 4:10

c Iz 48:20
Jer 50:8

d Iz 60:13
Iz 66:12
Za 2:5

e 2Kl 24:2
Mi 4:11

f Ps 105:14
Ps 105:15
2Ts 1:6

g Pwt 32:10

h Iz 10:32

i Iz 14:2

j Jer 28:9

k Iz 35:10

l Iz 40:9

m Kpl 26:12
Ps 46:5
Iz 12:6

n Ps 22:27
Iz 2:2
Za 8:23
Mt 28:19

o Wj 12:49
Ps 82:8
Ag 2:7

p Eze 33:33

q Wj 19:5
Pwt 32:9
Ps 135:4

r Za 1:17

s Ps 46:10
Hab 2:20
Sof 1:7

t Ps 78:65
Iz 26:21
Sof 3:8

u 2Kn 30:27
Ps 68:5
Iz 57:15

ROZDZ. 3

v Eze 5:2
Ag 1:14
Za 6:11

w Hi 1:6

x Ps 109:6
1Pt 5:8

y Ps 34:7

z Mk 1:25
Lk 9:42
Judy 9

a 2Kn 6:6
Za 2:12

b Judy 23

c Lb 19:7
Lb 19:21
Ag 2:14
Obj 3:4

szpalta 2

a 2Sm 12:13
2Kn 30:18
Ps 32:1

b Ps 51:9
Heb 8:12

c Wj 28:2
Wj 28:40
Iz 61:10

ne szaty”. I przemówił do niego: „Zobacz, usunąłem z ciebie twoje przewinienie^a i zostajesz przyodziany w długie uroczyste szaty”.^b

5 Wtedy rzekłem: „Niech włożą mu na głowę czysty zawój”.^c I włożyli mu na głowę czysty zawój, i odziali go w szaty; a anioł Jehowy stał w pobliżu. **6** I anioł Jehowy zaczął składać świadectwo Jozue, mówiąc: **7** „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Jeśli będziesz chodził moimi drogami i jeśli będziesz się wywiązywał z obowiązku wobec mnie,^d to właśnie ty będziesz sądził mój dom^e i strzegł moich dziedzińców, ja zaś dam ci swobodny dostęp pośród tych, którzy stoją w pobliżu”.

8 „Słuchaj, proszę, arcykapłanie Jozue, ty i twoi towarzysze, którzy siedzą przed tobą, gdyż są mżami służącymi za prorocze znaki;^f bo oto wprowadzam mego sługę^g – Latoroś!^h **9** Oto bowiem kamień,ⁱ który położyłem przed Jozuem! Na tym jednym kamieniu jest siedmioro oczu.^j Oto ja ryję jego ryt^k – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – i w jeden dzień usunę przewinienie tej ziemi!”^l

10 „W owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – będziecie wołać, każdy do swego bliźniego, przebywając pod winoroślą i pod drzewem figowym”.”^m

4 A anioł, który ze mną rozmawiał, wrócił i zbudził mnie jak człowieka, którego się budzi ze snu.ⁿ **2** Następnie rzekł do mnie: „Co widzisz?”^o

e Wj 29:6; Kpl 8:9; d 1Kl 2:3; Ps 119:4; Eze 44:8; e Pwt 17:9; Mal 2:7; f Iz 8:18; Iz 20:3; Eze 12:11; Eze 24:24; g Iz 42:1; Iz 52:13; Iz 53:11; h Iz 11:1; Iz 53:2; Jer 23:5; Jer 33:15; Za 6:12; i Ps 118:22; Iz 28:16; Mt 21:42; 1Pt 2:4; j 2Kn 16:9; Obj 5:6; k Wj 28:11; Jn 6:27; l Jer 50:20; m 1Kl 4:25; Iz 36:16; Oz 2:18; Mi 4:4; **ROZDZ. 4** n Dn 8:18; o Jer 1:11; Za 5:2.

Powiedziałem więc: „Oto ujrzałem świecznik, cały ze złota,^a z czaszą na szczycie. Na nim zaś siedem jego lamp – właśnie siedem;^b a lampy, które są na jego szczycie, mają siedem rurek. **3** I obok niego są dwa drzewa oliwne,^c jedno po prawej stronie czaszy i jedno po jej lewej stronie”.

4 Potem się odezwałem i rzekłem do anioła, który ze mną rozmawiał: „Co oznaczają te rzeczy, mój panie?”^d **5** Anioł, który ze mną rozmawiał, odpowiedział więc i rzekł mi: „Czyż nie wiesz, co oznaczają te rzeczy?”

Ja zaś rzekłem: „Nie, mój panie”.^e

6 Toteż on odezwał się i rzekł do mnie: „Oto słowo Jehowy do Zerubbabela, mówiące: „Nie wojskiem,^f nie mocą,^g lecz moim duchem”^h – powiedział Jehowa Zastępów. **7** Kimże ty jesteś, wielka góro?ⁱ Przed Zerubbabelem^j staniesz się równiną. A on przyniesie kamień szczytowy.^k Będą w związku z nim wznoszone okrzyki:^l „Jaki piękny! Jaki piękny!”^m”

8 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **9** „Ręce Zerubbabela położyły fundament tego domuⁿ i jego ręce go ukończą.^o Ty zaś poznasz, że to Jehowa Zastępów posłał mnie do was.^p **10** Bo kto wzgardził dniem małych rzeczy?^q I rozradują się,^r i ujrzą pion w ręce Zerubbabela. Tych siedem – to oczy Jehowy.^s Przebiegają one całą ziemię”.^t

11 A ja odezwałem się i rzekłem do niego: „Co oznaczają te dwa drzewa oliwne po prawej i po lewej stronie świecznika?”^u

12 Potem odezwałem się po raz drugi i rzekłem do niego: „Co to

ROZDZ. 4

a Wj 25:31
1Kl 7:49
Obj 1:12

b Wj 25:37
Obj 4:5

c Sdz 9:9
Za 4:11
Obj 11:4

d Dn 7:16
Za 1:9

e Ps 139:6
f Wj 14:4
Iz 43:17

g 1Sm 17:45
Oz 1:7
Mt 3:8

h Sdz 6:34
Sdz 15:14
Iz 63:14
Dz 10:38

i Iz 40:4
Mt 21:21

j Ezd 3:2
Ag 1:1

k Ps 118:22
Iz 28:16

l Ezd 3:11
m Ps 45:2

n Ezd 3:10
Ezd 5:16

o Ezd 6:14
Za 6:12

p Za 6:15
q Ezd 3:12
Ag 2:3

r Iz 66:14
s Obj 5:6

t 2Kn 16:9
Prz 15:3
Jer 16:17

u Za 4:3
Obj 11:4

szpalta 2

a Za 4:5

b Wj 29:7
Ag 2:4
2Ks 1:21
Obj 11:3
Obj 11:4

c Joz 3:11
Joz 3:13
Iz 54:5
Mt 4:13

ROZDZ. 5

d Jer 36:2
Eze 2:9

e Za 4:2

f Pwt 11:28
Pwt 28:15
Ps 109:17
Iz 24:6
Mal 4:6

g Wj 20:15
Prz 29:24
Jer 7:9
Oz 4:2

h Kpl 19:12
Iz 48:1
Jer 5:2

i Eze 2:10
Obj 5:1

za dwie wiązki gałązek drzew oliwnych, które dwiema złotymi rurkami wypuszczają z siebie złoty płyn?”

13 Powiedział mi więc: „Czyż nie wiesz, co oznaczają te rzeczy?”

Ja zaś rzekłem: „Nie, mój panie”.^a

14 Toteż powiedział: „Są to dwaj pomazańcy,^b którzy stoją przy Panu całej ziemi”.^c

5 Potem znowu podniosłem oczy i ujrzałem, a oto lecący zwój.^d **2** On więc rzekł do mnie: „Co widzisz?”^e

A ja powiedziałem: „Widzę lecący zwój, długości dwudziestu łokci i szerokości dziesięciu łokci”.

3 Wtedy rzekł do mnie: „Jest to przekleństwo, które wyrusza nad powierzchnię całej ziemi,^f bo każdy kradnący,^g według tego, co jest po jednej stronie, uniknął kary; i każdy przysięgający,^h według tego, co jest po drugiej stronie,ⁱ uniknął kary.

4 „Sprawiłem, że wyruszyło – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – i wejdzie do domu złodzieja oraz do domu tego, kto fałszywie przysięga, powołując się na moje imię;^j i zamieszka w jego domu, i zniszczy go wraz z jego belkami i kamieniami”.^k

5 Potem anioł, który ze mną rozmawiał, wyszedł i powiedział do mnie: „Podnieś oczy, proszę, i zobacz, co takiego wychodzi”.

6 Rzekłem więc: „Co to jest?”

On zaś rzekł: „To wychodzi efa”. I jeszcze powiedział: „Taki jest ich wygląd na całej ziemi”.

7 I oto podniesiono okrągłą ołowianą pokrywę; a we wnętrzu

trzu efy siedzi jakaś niewiasta. **8** Rzekł więc: „To jest Niegodziwość”. I wrzucił ją z powrotem do wnętrza efy,^a po czym na otwór narzucił ołowiany ciężar.

9 Następnie podniosłem oczy i ujrzałem, a oto wychodziły dwie niewiasty, w ich skrzydłach zaś był wiatr. I miały skrzydła jak skrzydła bociana. I podniosły efę między ziemię a niebiosa. **10** Rzekłem więc do anioła, który ze mną rozmawiał: „Dokąd one biorą tę efę?”

11 On zaś mi powiedział: „By zbudować^b dla niej dom w ziemi Szinear;^c i będzie trwale postawiony, a ona zostanie tam złożona na właściwym dla niej miejscu”.

6 Potem znowu podniosłem oczy i ujrzałem, a oto cztery rydwany wyjeżdżające spomiedzy dwóch gór, te góry zaś to góry miedziane. **2** Przy pierwszym rydwanie konie czerwone,^d a przy drugim rydwanie konie czarne.^e **3** A przy trzecim rydwanie konie białe,^f a przy czwartym rydwanie konie nakrapiane, srokate.^g

4 I odezawszy się, rzekłem do anioła, który ze mną rozmawiał: „Co to, mój panie?”^h

5 Toteż anioł odpowiedział i rzekł mi: „To cztery duchyⁱ niebios, które wychodzą,^j stawiający się przedtem przed obliczem Pana^k całej ziemi.^l **6** Co się dotyczy tego, przy którym są konie czarne, ruszają one do krainy północy,^m a białe mają wyruszyć za morze, nakrapiane zaś mają wyruszyć do krainy południa.ⁿ **7** A srokate^o mają wyruszyć i szukać, dokąd się udać – aby przemierzać ziemię”.^p Potem rzekł: „Jedźcie, przemierzaj-

ROZDZ. 5

- a Rdz 15:16
Mt 23:32
1Ts 2:16
b Jer 29:5
Jer 29:28
c Rdz 10:10
Rdz 11:2
Iz 11:11
Dn 1:2

ROZDZ. 6

- d Za 1:8
e Za 6:6
f Za 1:8
g Za 6:7
h Za 1:9
i Ps 104:4
j Heb 1:14
k 2Krn 18:18
Hi 1:6
Dn 7:10
Lk 1:19
l Mi 4:13
Za 4:14
m Iz 14:31
Iz 43:6
Jer 1:14
Jer 25:9
n Dn 11:5
o Za 6:3
p Hi 1:7
Hi 2:2

szpalta 2

- a Sdz 8:3
Kzn 10:4
b Jer 51:48
c Ezd 1:11
Ezd 7:16
Ezd 8:30
Dz 24:17
d Za 6:14
e Wj 28:36
f Ag 1:1
Ag 2:4
Za 3:5
g Iz 9:6
Iz 32:1
Dn 7:13
Za 13:7
Mk 15:39
Jn 19:5
h Iz 11:1
Za 3:8
Lk 1:32
i Za 8:9
Mt 16:18
Ef 2:20
Heb 3:6
j Ps 21:5
Ps 45:3
Iz 22:24
Heb 5:5
k Ps 110:4
Heb 3:1
Heb 4:14
Heb 6:20
Heb 8:1
l Iz 9:6
Kol 1:20
m Za 6:10
n Wj 28:12
Joz 4:7

cie ziemię”. I zaczęły przemierzać ziemię.

8 I wołał do mnie, i odezwał się do mnie, mówiąc: „Zobacz, te, które ruszają do krainy północy, sprawiły, że duch^a Jehowy odpoczął w krainie północy”.^b

9 Potem jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy, mówiące: **10** „Niech coś zostanie wzięte od wygnańców^c – od Cheldaja i od Tobijasza, i od Jedajasza; a ty przyjdź w owym dniu i wejdź do domu Jozjasza, syna Sofoniasza,^d z tymi, którzy przyszli z Babilonu. **11** I weź srebro oraz złoto, i wykonaj okazałą koronę,^e i włóż ją na głowę arcykapłana Jozuego,^f syna Jehocada-ka. **12** I powiedz mu:

„Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Oto mąż,^g który ma na imię Latorośl,^h i wyrośnie ze swego miejsca, i zbuduje świątynię Jehowy.ⁱ **13** On to zbuduje świątynię Jehowy i będzie nosił dostojeństwo;^j a zasiadłszy, będzie sprawował władzę na swym tronie i zostanie kapłanem na swym tronie,^k i między obydwo- ma będzie rada pokoju.^l **14** A ta okazała korona przypadnie Chelemowi i Tobijasowi, i Jedajaszowi,^m i Chenowi, synowi Sofoniasza, jako pamiątkaⁿ w świątyni Jehowy. **15** Ci zaś, którzy są daleko, przyjdą i będą budować w świątyni Jehowy”.^o I poznać, że to Jehowa Zastępów posłał mnie do was.^p I stanie się tak – jeśli istotnie będziecie słuchać głosu Jehowy, waszego Boga”.^q

7 A w czwartym roku króla Dariusza^r – w czwartym dniu miesiąca dziesiątego, czyli Kislew^s – doszło do Zachariasza

słowo Jehowy. **2** A Betel posłało Sarecera oraz Regem-Melecha i jego ludzi, by ułagodzili^a oblicze Jehowy, **3** mówiąc do kapłanów^b należących do domu Jehowy Zastępów, a także do proroków – tak, mówiąc: „Czy mam płakać w miesiącu piątym^c i zachowywać wstrzemięźliwość, jak to czyniłem już tyle lat?”^d

4 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy Zastępów, mówiące: **5** „Powiedz całemu ludowi ziemi, a także kapłanom: „Gdyście pościli^e i gdy zawodzone w miesiącu piątym oraz w miesiącu siódmym,^f i to przez siedemdziesiąt lat,^g czy istotnie pościliście dla mnie, właśnie dla mnie?”^h **6** A gdyście jedli i pili, czyż to nie wy jedliście i czyż to nie wy piliście? **7** Czy nie mieliście być posłuszni słowom,ⁱ które Jehowa wypowiadał za pośrednictwem dawniejszych proroków,^j gdy Jerozolima była jeszcze zamieszkała i zażywała spokoju, otoczona zewsząd swymi miastami, i gdy Negeb^k oraz Szefera^l były zamieszkane?”

8 I jeszcze doszło do Zachariasza słowo Jehowy, mówiące: **9** „Tak rzekł Jehowa Zastępów: „Sądźcie zgodnie z prawdą i sprawiedliwością^m i okazujcie sobie nawzajem lojalną życzliwośćⁿ oraz miłosierdzie;^o **10** i nie oszukujcie wdowy^p ani chłopca nie mającego ojca,^q żadnego osiadłego przybysza^r ani uciśnionego,^s a w swych sercach nie knujcie nic złego jedni przeciwko drugim^t. **11** Lecz oni nie chcieli zwracać uwagi^u i pokazywali odporne ramię,^v a swe uszy uczynili zbyt nieczułymi, by mogły słyszeć.^w **12** Serce^x swe zaś uczynili podobnym do szmergla, by nie

ROZDZ. 7

- a Wj 32:11
1Sm 13:6
1Kl 13:6
Jer 26:19
- b Pwt 17:9
Eze 44:15
Oz 4:6
Mal 2:7
- c 2Kl 25:8
Jer 52:12
- d Iz 22:12
Za 7:5
- e Iz 58:6
- f Jer 41:1
Jer 41:2
- g Jer 25:11
Za 1:12
- h Iz 58:4
Mt 6:16
Kol 2:23
- i Iz 55:3
Jer 36:2
- j 2Kn 36:15
Jer 7:25
Jer 44:4
- k Jer 17:26
1Kn 27:28
- m Prz 21:3
Jer 7:5
Jer 21:12
- n Prz 16:6
Prz 19:22
Oz 10:12
Mi 6:8
- o Jak 2:13
Pwt 27:19
Iz 1:17
- q Wj 22:22
Pwt 24:17
Prz 23:10
Jak 1:27
- r Wj 23:9
Pwt 24:14
Mal 3:5
- s Ps 72:4
Prz 22:22
- t Ps 36:4
Prz 6:18
Za 8:17
Mk 7:21
- u 2Kl 17:14
2Kn 33:10
Prz 1:24
Jer 6:10
- v Neh 9:29
- w Iz 6:10
Jer 25:7
Za 1:4
- x Eze 3:7

szpalta 2

- a Iz 44:18
Mt 13:15
- b 2Pt 1:21
- c Neh 9:30
Dz 7:51
- d 2Kn 36:16
Jer 21:5
- e Prz 1:24
Iz 50:2
- f Prz 21:13
Iz 1:15
Lam 3:44
- g Kpl 26:33
Pwt 28:64

usłuchać prawa^a oraz słów, które Jehowa Zastępów posłał swoim duchem^b za pośrednictwem dawniejszych proroków;^c toteż Jehowa Zastępów wielce się oburzył”.^d

13 „Doszło więc do tego, że jak on wołał, a oni nie słuchali,^e tak samo oni wołali, a ja nie słuchałem”^f – rzekł Jehowa Zastępów. **14** „I niczym nawałnica porozrzuciłem ich po wszystkich narodach,^g których nie znali;^h i pozostała po nich spustoszona ziemia, tak iż nikt nie przechodził i nikt nie wracał;ⁱ i z tej pięknej ziemi^j uczynili dziwowisko”.

8 I jeszcze doszło słowo Jehowy Zastępów, mówiące: **2** „Tak powiedział Jehowa Zastępów:^k „Będę zazdrosny o Syjon wielką zazdrością^l i będę o niego zazdrosny wielką złością”^m.

3 „Tak powiedział Jehowa: „Powróć na Syjonⁿ i będę przebywał pośrodku Jerozolimy;^o i Jerozolima z całą pewnością będzie zwana miastem wierności wobec prawdy,^p a góra Jehowy^q Zastępów – górą świętą”^r.

4 „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Na placach Jerozolimy jeszcze będą siedzieć starcy i staruszki,^s każdy z laską^t w ręce z powodu mnogości swych dni. **5** I place miejskie będą pełne chłopców i dziewcząt bawiących się na jej placach”^u.

6 „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Choćby w owych dniach wydawało się to zbyt trudne

h Pwt 28:33; Jer 5:15; i Kpl 26:22; 2Kn 36:21; j Pwt 8:7; Pwt 11:12; **ROZDZ. 8** k Ps 103:21; 1Jl 2:18; m Iz 63:5; Nah 1:2; n Za 1:16; Mal 3:7; o Iz 12:6; Jl 3:17; Za 8:8; p Iz 1:26; Jer 33:16; q Iz 2:2; Iz 60:14; r Ps 48:1; Iz 11:9; Iz 66:20; Jer 31:23; s Iz 65:20; Jer 30:10; t Lb 21:18; Heb 11:21; u Jer 30:19; Jer 31:4; Jer 31:27; Za 2:4; Mt 11:16.

w oczach pozostałych z tego ludu, czyż miałoby się to wydawać zbyt trudne również w moich oczach?^a – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów^b.

7 „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Oto wybawiam mój lud z krainy wschodu i z krainy zachodu słońca.^b **8** I sprowadzę ich, i przebywać będą pośrodku Jerozolimy;^c i będą moim ludem,^d a ja będę ich Bogiem w wierności wobec prawdy oraz w prawości^e”.

9 „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Niech wasze ręce będą silne^f – wy, którzy w tych dniach słyszycie te słowa z ust proroków,^g w dniu, w którym położono fundament domu Jehowy Zastępów, by zbudować świątynię.^h **10** Bo przed tymi dniami nie było żadnej zapłaty dla ludzi,ⁱ nie było też czegoś takiego jak zapłata dla zwierząt domowych; i z powodu wroga nie było pokoju dla wychodzącego ani dla przychodzącego,^j gdyż ja popychałem wszystkich ludzi jednego przeciwko drugiemu^k.

11 „A teraz dla pozostałych z tego ludu nie będę taki, jak w dawniejszych dniach^l – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów. **12** „Będzie bowiem nasienie pokoju;^m winorośl wyda swój owocⁿ i ziemia wyda swój plon,^o a niebiosy dadzą swą rosę;^p i z całą pewnością sprawię, że pozostali^q z tego ludu odziedziczą to wszystko.^r **13** I dojdzie do tego, że jak staliście się przekleństwem wśród narodów,^s domu Judy i domu Izraela,^t tak was wybawię i staniecie się błogosławieństwem.^u Nie lękajcie się.^v Niech wasze ręce będą silne^w.

14 „Oto bowiem, co powiedział Jehowa Zastępów: „Jak

ROZDZ. 8

- a Hi 42:2
Jer 32:27
Mk 10:27
Łk 18:27
- b Ps 107:3
- c Jer 3:17
Jl 3:20
Am 9:14
- d Kpl 26:12
Jer 30:22
Eze 11:20
Obj 21:3
- e Jer 4:2
Obj 21:7
- f 1 Kłn 22:13
Iz 35:4
Ag 2:4
- g Ezd 5:1
- h Ezd 6:14
i Ag 1:6
- j Sdz 5:6
2 Kłn 15:5
- k Iz 19:2
Am 9:4
- l Ps 103:9
Iz 12:1
Ag 2:19
- m Ps 67:6
Ps 72:3
Iz 30:23
Jak 3:18
- n Prz 3:10
- o Kpl 26:4
Pwt 28:4
- p Pwt 33:13
Oz 14:5
- q Mi 4:6
- r Iz 35:10
Iz 61:7
- s Pwt 28:37
Jer 42:18
- t 2 Kłn 17:18
- u Rdz 22:18
Iz 19:24
- v Iz 41:10
- w Iz 35:4

szpalta 2

- a Jer 31:28
Jer 32:31
Mal 3:7
- b Jer 4:28
Jer 20:16
Eze 24:14
- c Jer 29:11
Jer 32:42
Mi 4:10
- d Iz 43:1
Sof 3:16
- e Pwt 10:12
Mi 6:8
- f Kpl 19:11
Prz 12:19
Jer 9:5
Ef 4:15
Ef 4:25
- g Iz 11:4
Am 5:15
Za 7:9
- h Prz 3:29
Jer 4:14
Za 7:10
Mt 15:19
- i Jer 4:2
Za 5:4
- j Prz 6:16
Prz 8:13

zamyślałem sprowadzić na was nieszczęście z powodu tego, że mnie oburzali wasi praojcowie^a – rzekł Jehowa Zastępów – i nie czułem żalu,^b **15** tak w owych dniach znowu będę pamiętał o tym, by dobrze się obchodzić z Jerozolimą i z domem Judy.^c Nie lękajcie się^d.”

16 „Oto, co winniście czynić:^e Mówcie prawdę jeden do drugiego.^f Sądźcie w swych brzmach zgodnie z prawdą i sądem pokoju.^g **17** I nie knujcie w swych sercach nieszczęścia jeden przeciwko drugiemu,^h nie miłujcie też fałszywej przysięgi;ⁱ bo wszystkich tych rzeczy nie-nawidzę^j – brzmi wypowiedź Jehowy”.

18 I jeszcze doszło do mnie słowo Jehowy Zastępów, mówiące: **19** „Tak powiedział Jehowa Zastępów: „Post w miesiącu czwartym^k i post w miesiącu piątym,^l i post w miesiącu siódmym,^m i post w miesiącu dziesiątymⁿ zamienia się dla domu Judy w radosne uniesienie i wesele, i dobre okresy świąteczne.^o Miłujcie więc prawdę i pokój^p”.

20 „Oto, co powiedział Jehowa Zastępów: „Jeszcze będzie tak, że przyjdą ludy i mieszkańcy wielu miast;^q **21** i mieszkańcy jednego miasta pójdą do mieszkańców drugiego, mówiąc: „Z zapalem idźmy^r ułagodzić oblicze^s Jehowy i szukać Jehowy Zastępów. Ja też pójdę”.^t **22** I wiele ludów oraz potężnych narodów przyjdzie szukać w Jerozolimie Jehowy Zastępów^u i ułagodzić oblicze Jehowy^v.

k Jer 52:6; l Jer 52:12; Za 7:5; m 2 Kłn 25:25; n Jer 52:4; o Ps 30:11; Iz 35:10; Jer 31:12; p Ps 119:165; q Ps 22:27; Iz 2:2; Iz 11:10; Oz 1:10; Mt 8:11; r Ps 122:1; s Za 7:2; t Jer 50:4; u Iz 55:5; Iz 60:3; Mi 4:2; Ag 2:7; Gal 3:8.

23 „Oto, co powiedział Jehowa Zastępów: „W owych dniach dziesięciu mężów ze wszystkich języków narodów^a chwyci się,^b tak, uchwyci się skraju szaty męża, który jest Żydem,^c i powie: „Pójdziemy z wami,^d bo słyszeliśmy, że z wami jest Bóg”””.^e

9 Wypowiedz:^f „Słowo Jehowy jest przeciwko ziemi Chadrach, a spoczywa w Damaszku;^g bo Jehowa ma oko zwrócone na ziemskiego człowieka^h i na wszystkie plemiona Izraela. **2** I Chamaⁱ będzie z nią graniczyć: Tyr^j i Sydon^k – gdyż jest bardzo mądry.^l

3 I Tyr zbudował sobie wał obronny, i nagromadził srebra jak prochu, a złota jak błota na ulicach.^m **4** Oto Jehowa go wywłaszczy i powali w morze jego wojsko;ⁿ i zostanie strawiony przez ogień.^o **5** Zobaczy to Aszkelon i się złęknie, a Gaza będzie odczuwać dotkliwe bóle; również Ekron,^p gdyż to, w czym pokładał nadzieję,^q okryje się wstydem. I z Gazy zginie król, Aszkelon zaś nie będzie zamieszkany.^r **6** I zasiądzie w Aszdodzie^s syn z nieprawego łoża,^t i zniweczy pychę Filistyna.^u **7** I z jego ust usunę krwiste rzeczy, a spomiedzy jego zębów^v – obrzydliwości, on sam zaś będzie pozostawiony naszemu Bogu; i stanie się podobny do szejka^w w Judzie,^x a Ekron – do Jebusyty.^y **8** I stanę obozem jako straż dla mego domu,^z tak iż nikt nie będzie przechodził ani nikt wracał; i już nigdy nie przejdzie pośród nich nadzorujący roboty,^a bo teraz zobaczyłem to na własne oczy.^b

9 „Raduj się wielce, córo syjońska.^c Wznos okrzyki tryum-

ROZDZ. 8

- a Obj 7:9; Obj 14:6
- b Mt 25:40
- c Rz 2:29; Gal 3:29
- d Wj 12:38; Lb 10:29; Rut 1:16; Dz 13:47
- e Pwt 4:7; Iz 45:14; 1Kl 14:25

ROZDZ. 9

- f Iz 13:1
- g Jer 49:27; Am 1:3
- h 2Kn 16:9; Heb 4:13; 1Pt 3:12
- i Jer 49:23; Am 6:14
- j Iz 23:1; Jl 3:4; Am 1:9
- k Eze 28:21
- l Eze 28:3
- m Eze 27:33
- n Eze 26:17; Eze 27:26
- o Eze 28:18
- p Joz 13:3; 1Sm 5:10
- q Iz 20:5
- r Sof 2:4
- s Am 1:8
- t Pwt 23:2; Kzn 2:18; Heb 12:8
- u Iz 2:17; Dn 4:37
- v Ps 58:6; Am 3:12
- w Rdz 36:40
- x Iz 60:14
- y 2Sm 5:6; 1Kl 9:20; 1Kn 11:4; 1Kn 21:28
- z Ps 125:2
- a Iz 54:14
- b Wj 3:7; 2Sm 16:12
- c Iz 12:6

szpalta 2

- a Iz 44:23; Sof 3:14
- b Ps 2:6; Iz 32:1; Jer 23:5; Lk 19:38; Jn 1:49; Jn 12:15
- c Jn 16:33
- d Mt 11:29; Mt 21:5
- e 1Kl 1:33; Mt 21:7
- f Prz 21:31
- g Za 10:4
- h Iz 9:7; Ef 2:14

fu,^a córo jerozolimska. Oto przychodzi do ciebie twój król.^b Jest on prawy, tak, wybawiony;^c pokorny,^d jedzie na osie, na dorosłym zwierzęciu, potomku oslicy.^e **10** I usunę rydwan wojenny z Efraima, a konia z Jeruzolimy.^f I zostanie usunięty łuk bojowy.^g On zaś ogłosi narodom pokój;^h a jego panowanie będzie sięgać od morza do morza i od Rzeki aż po krańce ziemi.ⁱ

11 „Także ty, niewiasto – na mocy krwi twojego przymierza^j wypuszczy twoich więźniów^k z dołu, w którym nie ma wody.

12 „Wróćcie do twierdzy,^l więźniowie nadziei.^m

„Dzisiaj też mówię tobie: „Odplacę ci, niewiasto, podwójnie.ⁿ **13** Bo napnę Judę jako swój łuk. Napelnię ten łuk Efraimem, a twych synów.^o Syjonie, obudź przeciwko twoim synom, Grecjo,^p i uczynię z ciebie miecz mocarza.^q **14** I będzie nad nimi widać Jehowę,^r jego strzela zaś pomknie jak błyskawica.^s A Wszechwładny Pan, Jehowa, zadmie w róg^t i pójdzie z wichrami południa.^u **15** Jehowa Zastępów będzie ich bronił, a oni pochłoną^v i przemogą kamienie z procy. I będę pić^w – z kadosnym gwarem – jak gdyby było wino; i napelnią się jak czaszka, jak narożniki ołtarza.^x

16 „I w owym dniu Jehowa, ich Bóg, wybawi ich^y jak trzodę swego ludu;^z będą bowiem niczym kamienie diademu polyskujące nad jego zie-

- i Wj 23:31; Ps 2:8; Ps 72:8; J Jer 31:31; Mt 26:28; Heb 12:24; Heb 13:20; 1Pt 1:19; k Iz 49:9; 1Sm 5:7; Jer 31:6; m Iz 61:1; Jer 31:17; n Hi 42:10; Iz 61:7; o Mt 13:38; p Dn 8:21; Jl 3:6; q Ps 149:6; Iz 41:15; r Wj 14:24; s Ps 18:14; t Joz 6:5; Iz 18:3; u Iz 21:1; Iz 66:15; v Mt 5:9; Za 10:5; Za 12:6; w Iz 55:1; x Wj 27:2; Kpl 4:7; y Eze 34:22; Eze 37:23; z Ps 100:3; Mt 5:4; Za 11:7; Lk 12:32.

mią.^a **17** Bo jakże wielka jest jego dobroć^b i jakże wielkie jego piękno!^c Zboże zapewni rozkwit młodzieńcom, a młode wino – dziewicom”.^d

10 „Proście Jehowę o deszcz^e w porze deszczu wiosenne- go,^f Jehowę, który czyni chmury burzowe,^g i który daje ulew- ny deszcz,^h każdemu roślinność w polu.ⁱ **2** Bo terafim^j wyrzek- ły coś niesamowitego; wróżbia- rze zaś ujrzeni w wizji fałsz^k i opowiadają nic niewarte sny, na próżno też próbują pocieszać.^l Dlatego odejdą jak trzoda;^m będą uciśnieni, gdyż nie ma żadnego pasterza.”

3 „Gniew mój zapłonął prze- ciwko pasterzomⁿ i dokonam roz- rachunku z kozłowatymi przy- wódcami;^p bo Jehowa Zastępów zwrócił uwagę na swe stado,^q na dom Judy, i uczynił z nich jakby swego majestatycznego rumaka^r bojowego. **4** Z niego jest zna- cząca osobistość,^s z niego władca wspierający,^t z niego łuk bojo- wy;^u z niego wywodzi się każdy nadzorujący roboty^v – wszyscy razem. **5** I staną się podobni do mocarzy,^w którzy podczas bit- wy depczą po błocie na uli- cach.^x I ruszą do bitwy, gdyż Jehowa jest z nimi;^y a jeźdźcy na koniach okryją się wstydem.^z **6** I wywyższę dom Judy, i wyba- wię dom Józefa.^a I dam im mieszk- anie, gdyż okażę im miłosier- dzie;^b i będą jak tacy, których nie odrzuciłem;^c bo ja jestem Jeho- wa, ich Bóg, i ja im odpowiem.^d **7** A ci z Efraima staną się po- podobni do mocarza,^e ich serce zaś rozweseli się jak od wina.^f Syno- wie ich też będą to widzieć i się rozweselą;^g serce ich będzie się radować w Jehowie.^h

ROZDZ. 9

- a Iz 62:3
Sof 3:20
- b Ps 25:8
Ps 31:19
Iz 63:7
- c Ps 50:2
Ps 90:17
- d Iz 62:8
Jl 3:18
Am 9:13

ROZDZ. 10

- e Jer 14:22
Jak 5:18
- f Pwt 11:14
Jl 2:23
- g Jer 51:16
- h Eze 34:26
Jak 5:7
- i Ps 104:14
- j 1 Sm 15:23
- k Jer 27:9
Jer 29:21
- l Jer 8:11
- m Jer 50:17
- n Lb 27:17
Eze 34:5
- o Iz 56:11
Jer 10:21
Eze 34:10
- p Eze 34:16
Eze 34:17
Mk 12:40
- q Łk 1:68
- r Prz 21:31
- s Iz 19:13
Ag 2:23
- t Rdz 49:10
Ezd 9:8
- u Rdz 49:24
Iz 49:2
- v Iz 60:17
- w Jl 2:7
- x Ps 18:42
Mi 7:10
- y Pwt 20:1
Iz 41:13
- z Ps 20:7
Ps 33:16
Ag 2:22
- a Jer 3:18
Eze 37:16
Oz 1:10
- b Jer 31:20
- c Jer 30:18
- d Jer 33:3
- e Jer 31:9
Eze 37:19
- f Ps 104:15
Za 9:15
- g Ps 90:16
Jer 32:39
- h Iz 66:14
Sof 3:14

szpalta 2

- a Ezd 1:1
- b Iz 44:22
Iz 51:11
1Tm 2:6
- c 1Kl 4:20
Jer 33:22

8 „Zagwizdżę^a na nich i po- zbieram ich; bo wykupię^b ich i staną się liczni, tak jak ci, któ- rzy stali się liczni.^c **9** I rozrzu- cę ich jak nasienie pomiędzy ludy,^d i w miejscach dalekich wspomną na mnie;^e i odzją ze swymi synami, i powrócą.^f **10** I przyprowadzę ich z powrotem z ziemi egipskiej,^g i pozbieram ich z Asyrii,^h a przyprowadzę ich do ziemi Gileadⁱ i do Liba- nu i nie wystarczy im miejsca.^j **11** I przejdzie przez morze, po- wodując uderkę;^k i w morzu ude- rzy fale,^l i wszystkie głębiny Nilu wyschną.^m I poniżona zostanie pycha Asyrii,ⁿ a berło^o Egiptu odejdzie.^p **12** I wywyższę ich w Jehowie,^q i będą chodzić w jego imieniu^r – brzmi wypowiedź Je- howy”.

11 „Otwórz, Libanie,^s swo- je wrota, by ogień mógł pożerać pośród twych cedrów.^t **2** Wyj, drzewo jałowcowe, bo u- padł cedr; albowiem znamienici zostali złupieni!^u Wycie, okaza- ły drzewa Baszanu, gdyż legł las nieprzebyty!^v **3** Słuchaj- cie! Wycie pasterzy,^w bo złupio- ny został ich majestat.^x Słuchaj- cie! Ryk młodych grzywiastych lwów, bo złupione zostały bujne gęstwiny nad Jordanem.^y

4 „Tak powiedział Jehowa, mój Bóg: „Paś owce przeznaczo- ne na zabicie,^z **5** których na- bywcy zabijają^a je, chociaż nie są uważani za winnych.^b A ci, któ- rzy je sprzedają,^c mówią: „Jeho- wa niech będzie błogosławiony,

- d Jer 31:27; Oz 2:23; Mi 5:7; Dz 8:4; e 1Kl 8:47; Jer 51:50; f Iz 65:23; Dz 2:39; g Iz 11:11; h Jer 50:19; Rz 11:25; i Mi 7:14; j Iz 49:20; Iz 54:2; k Ps 66:12; l Iz 11:15; m Iz 19:6; n Iz 14:25; Mi 5:5; o Iz 19:1; p Eze 30:13; q Iz 41:10; Iz 45:24; r Prz 18:10; Mi 4:5; **ROZDZ. 11** s Jer 22:23; t Jer 22:7; u Iz 10:33; Eze 31:3; v Iz 2:13; Iz 32:19; w Eze 34:10; Jl 1:13; x Jer 2:30; y Jer 49:19; Jer 50:44; z Eze 34:8; a Jer 23:1; Eze 22:25; Eze 34:2; Mi 3:2; b Jer 2:3; c 2Kl 4:1; Neh 5:8.

ja zaś się wzbogacę”.^a I pasterze ich nie okazują im współczucia.^b

6 „Bo nie okażę już współczucia mieszkańcom tej ziemi”^c – brzmi wypowiedź Jehowy. „Oto więc sprawiam, że każdy człowiek dostanie się w rękę swego towarzysza^d i w rękę swego króla;^e i roztrząskają ten kraj na kawałki, a ja nie będę uwalniał z ich ręki”.^f

7 I zabrałem się do pasienia trzody^g przeznaczonej na zabicie,^h dla waszego dobra, uciśnienie z trzody.ⁱ Wziąłem więc sobie dwie laski.^j Jedną nazwałem „Przyjemność”,^k a drugą nazwałem „Zjednoczenie”^l i zacząłem paść trzodę. **8** I w końcu usunąłem trzech pasterzy w jednym miesiącu księżycowym,^m jako że moja dusza straciła do nich cierpliwość,ⁿ a również ich dusza poczuła do mnie wstręt. **9** W końcu rzekłem: „Już nie będę was pasł.”^o Umierająca niech umrze. A ginąca niech zginie.^p Te zaś, które pozostały, niech pożerają – każda ciało swej towarzyski”.^q **10** Wziąłem więc swą laskę „Przyjemność”^r i ją porąbałem,^s by złamać swe przymierze, które zawarłem ze wszystkimi ludami.^t **11** I zostało złamane w owym dniu, a uciśnieni z trzody,^u którzy mnie obserwowali,^v poznali w ten sposób, że było to słowo Jehowy.

12 Potem rzekłem do nich: „Jeżeli jest to dobre w waszych oczach,^w dajcie mi moją zapłatę, lecz jeśli nie, powstrzymajcie się”. I wypłacili mi zapłatę: trzydzieści srebrników.^x

13 Wtedy Jehowa rzekł do mnie: „Wrzuć ją do skarbca” – tę wielką zapłatę, na jaką zostałem

ROZDZ. 11

- a Oz 12:8
- b Eze 34:4
- c Eze 8:18
- d Eze 38:21
- Mi 7:2
- Ag 2:2
- Za 11:9
- Za 14:13
- e Mt 22:7
- f Ps 50:22
- Heb 10:27
- g Ps 23:1
- Ps 80:1
- Ps 95:7
- Iz 40:11
- h Za 11:4
- Za 13:8
- i Sof 3:12
- Za 11:11
- j 1Sm 17:40
- Ps 23:4
- k Ps 133:1
- Za 11:10
- l Eze 37:19
- Za 11:14
- m Oz 5:7
- n Pwt 32:19
- o Jer 23:33
- Za 10:2
- p Jer 15:2
- q Jer 19:9
- Eze 5:10
- r Ps 90:17
- Za 11:7
- s Mt 23:38
- t Jer 14:21
- Eze 16:59
- u Iz 4:32
- Sof 3:12
- v Iz 8:17
- Lk 2:25
- w 1Kl 21:2
- x Mt 26:15
- Mt 27:9
- y Mt 27:5

szpalta 2

- a Wj 21:32
- Mk 14:11
- b Mt 27:6
- Dz 1:18
- c Za 11:7
- d Iz 11:13
- Eze 37:16
- e 1Kl 12:20
- Iz 9:21
- f Eze 34:2
- Mt 15:14
- g 1Pt 5:3
- h Jer 23:2
- Eze 34:6
- Mt 9:36
- i Eze 34:21
- j Rdz 31:38
- Eze 34:3
- k Eze 34:10
- l Jer 23:1
- Eze 13:2
- Mt 23:13
- m Jn 10:12
- n 1Kl 13:4
- Eze 30:22

wyceniony z ich punktu widzenia”.^a Wziąłem więc te trzydzieści srebrników i wrzuciłem je do skarbca w domu Jehowy.^b

14 Potem porąbałem swą drugą laskę. „Zjednoczenie”,^c by złamać braterstwo^d między Judą a Izraelem.^e

15 A Jehowa przemówił do mnie: „Weź sobie jeszcze wyposażenie nieużytecznego pasterza.”^f **16** Bo oto ja pozwałam, by w tej ziemi powstał pasterz.^g Ginącym owcom nie poświęci uwagi.^h Młodej nie będzie szukał, a mającej złamanie nie będzie leczył.ⁱ Stającej nie dostarczy pokarmu, a będzie jadł mięso tłustej^j i będzie zdzierał kopyta owiec.^k **17** Biała mojemu nieużytecznemu pasterzowi,^l który zostawia trzodę!^m Miecz spadnie na jego ramię i na jego prawe oko. Ramię jego z całą pewnością uschnie,ⁿ a jego prawe oko niechybnie się zamgli”.

12 Wypowiedź: „Słowo Jehowy dotyczące Izraela” – brzmi wypowiedź Jehowy, Tego, który rozpościera niebiosów^o i zakłada fundament ziemi,^p i kształtuje ducha^q człowieka w jego wnętrzu. **2** „Oto ja dla wszystkich ludów wokoło czynię z Jerozolimy^r czarę powodującą zataczanie się;^s również przeciwko Judzie przyjdzie on podczas oblężenia, tak, przeciwko Jerozolimie.”^t **3** I stanie się w owym dniu,^u że dla wszystkich ludów uczynię z Jerozolimy kamień stanowiący brzemie.^v Wszyscy podnoszący go na pewno dotkliwie się podrapia;

ROZDZ. 12 o Hi 26:7; Ps 104:2; Iz 42:5; Iz 44:24; p Ps 102:25; Ps 136:6; Iz 45:18; Iz 48:13; q Hi 34:14; Ps 146:4; Kzn 12:7; Dz 17:25; r Heb 12:22; s Ps 75:8; Za 14:13; t Za 14:14; u Sof 3:19; v Dn 2:34; Dn 2:45; Mt 21:44.

i będą przeciwko niej zebrane wszystkie narody ziemi.^a **4** W owym dniu^b – brzmi wypowiedź Jehowy – porażę każdego konia^c oszłomieniem, a jego jeźdźca oblędem;^d i otworzę swe oczy na dom Judy,^e i każdego konia tych ludów porażę utratą wzroku. **5** I szejkwie^f Judy powiedzą w swoim sercu: „Mieszkańcy Jerozolimy są dla mnie siłą dzięki Jehowie Zastępów, ich Bogu”.^g **6** W owym dniu sprawię, że szejkwie Judy będą jak pełen żaru garnek wśród drzew^h i jak ognista pochodnia w świeżym pokosie zboża,ⁱ i pożerać będą po prawej i po lewej stronie wszystkie ludy wokół;^j i Jerozolima będzie jeszcze zamieszкана na swoim miejscu, w Jerozolimie.^k

7 „A Jehowa wybawi najpierw namioty Judy, aby piękno domu Dawida i piękno mieszkańców Jerozolimy nie przewyższyło Judy. **8** W owym dniu Jehowa będzie osłoną wokół mieszkańców Jerozolimy;^l i potykający się wśród nich będzie w owym dniu jak Dawid,^m a dom Dawida jak Bóg,ⁿ jak anioł Jehowy przed nimi.^o **9** I stanie się w owym dniu, że będę zmierzał do unicestwienia wszystkich narodów, które wyruszają przeciwko Jerozolimie.^p

10 „I wyleję ducha łaski^q oraz błagań^r na dom Dawida i na mieszkańców Jerozolimy, i spoglądać będą ku Temu, którego przebili,^s i będą nad nim zawodzić, tak jak się zawodzi nad jedynakiem; i powstanie gorzki lament nad nim, jak wtedy, gdy się gorzko lamentuje nad pierworodnym.^t **11** W owym dniu wielkie będzie zawodzenie w Jerozolimie, jak zawodzenie w Ha-

ROZDZ. 12

- a Ps 2:2
Eze 38:9
Mi 4:11
Za 14:2
Obj 16:14
b Iz 24:21
c Prz 21:31
d Pwt 28:28
Ps 76:6
e 1Kl 8:29
2Kń 7:15
Iz 37:17
f Za 9:7
g Ps 46:1
Iz 41:10
Jl 3:16
Za 12:8
h Iz 10:17
Abd 18
i Iz 41:15
Iz 62:1
j Mi 4:13
Za 9:15
k Jer 31:38
Za 2:4
Za 12:10
l Jer 23:6
Jl 3:16
Za 2:5
Za 9:15
m Eze 34:24
n Ps 45:6
Iz 9:6
Oz 3:5
o Wj 14:19
Wj 23:20
p Iz 54:17
Ag 2:22
Obj 16:14
q Iz 32:15
Iz 44:3
Jl 2:28
Dz 3:19
r 2Kń 6:21
Ps 28:2
Jer 31:9
s Jn 19:34
Jn 19:37
Jn 20:27
Obj 1:7
t Jer 6:26
Am 8:10

szpalta 2

- a 2Kl 23:29
2Kń 35:22
b Jer 3:21
Łk 23:48
c Mk 15:40
Łk 23:49
d 2Sm 5:14
Łk 3:31
e Wj 6:16
f Wj 6:17
1Kl 1:8
1Kń 23:10
g Mk 15:41

ROZDZ. 13

- h Za 12:3
i Ps 51:7
j Iz 1:6
Eze 36:25
Jn 1:29
Dz 2:38
Dz 2:41

ZACHARIASZA 12:4 do 13:6

dad-Rimmon na dolinnej równinie Megiddo.^a **12** I kraina ta będzie zawodzić,^b każda rodzina z osobna; osobno rodzina domu Dawida i osobno ich kobiety;^c osobno rodzina domu Natana^d i osobno ich kobiety; **13** osobno rodzina domu Lewiego^e i osobno ich kobiety; osobno rodzina Szimeitów^f i osobno ich kobiety – **14** wszystkie rodziny, które pozostały, każda rodzina z osobna i osobno ich kobiety.^g

13 „W owym dniu^h dla domu Dawida i dla mieszkańców Jerozolimy będzie otwarta studniaⁱ – ze względu na grzech^j i ze względu na to, co wstrętne.^k

2 „I stanie się w owym dniu – brzmi wypowiedź Jehowy Zastępów – że zgładzę z tej ziemi imiona bożków^l i nie będzie się już o nich pamiętać; sprawię też, że znikną z tej ziemi prorocy^m oraz duch nieczystości.ⁿ

3 I dojdzie do tego, że gdyby jakiś człowiek jeszcze prorokował, jego ojciec i matka, którzy go zrodzili, powiedzą do niego: „Nie będziesz żył, bo wyrzekłeś fałsz w imieniu Jehowy”. I jego ojciec i matka, którzy go zrodzili, przebiją go za to, że prorokował.^o

4 „I stanie się w owym dniu, że prorocy się zawstydzą,^p każdy swojej wizji, gdy będzie prorokował; i nie będą nosić urzędowej szaty z włosia,^q by zwodzić. **5** I powie: „Ja nie jestem prorokiem. Jestem człowiekiem uprawiającym rolę, gdyż pewien ziemiański człowiek posiada mnie już od mej młodości”. **6** I ktoś rzeknie do niego: „Cóż to za rany

- k 2Kń 29:5; Lam 1:8; Eze 36:17; Eze 36:29; 1Wj 23:13; Pwt 12:3; Iz 2:18; Eze 36:25; Sof 1:4; m Pwt 13:5; Jer 8:10; Jer 23:14; Eze 14:9; n 2Ks 7:1; o Pwt 13:6; Pwt 13:9; Pwt 18:20; Mt 10:37; p Jer 2:26; Mi 3:7; q 2Kl 1:8; Mt 3:4.

masz na sobie między rękami?' On zaś powie: 'Te zadano mi w domu ludzi, którzy mnie bardzo kochali'".

7 „Mieczu, zbudź się przeciwko memu pasterzowi,^a przeciwko krzepkiemu mężowi, który jest moim towarzyszem”^b – brzmii wypowiedź Jehowy Zastępów. „Uderz pasterza^c i niech się rozproszą owce trzody;^d a ja zwrócę swą rękę na mało znaczące”.^e

8 „I stanie się w całej tej ziemi – brzmii wypowiedź Jehowy – że dwie części w niej zostaną odcięte i wyginą,^f a trzecia część będzie w niej pozostawiona.^g **9** I stanowiących tę trzecią część przeprowadzę przez ogień;^h i poddam ich rafinacji, jak się rafinuje srebro,ⁱ oraz sprawdzę ich, jak się sprawdza złoto.^j Ona będzie wzywać mojego imienia, ja zaś będę jej odpowiadał.^k Powiem: 'To mój lud',^l a ona powie: 'Jehowa moim Bogiem'”.^m

14 „Oto nadchodzi dzień na leżący do Jehowyⁿ i zostanie pośrodku ciebie rozdzielony łup zdobyty na tobie. **2** I zbiorę wszystkie narody na wojnę przeciwko Jerozolimie;^o i miasto zostanie zdobyte,^p a domy splądrowane, kobiety zaś zostaną zgwałcone.^q I połowa miasta pójdzie na wygnanie,^r lecz pozostali z ludu^s nie będą wytraceni z miasta.^t

3 „A Jehowa wyruszy i stoczy wojnę przeciwko tym narodom^u – jak w dniu swojej wojny, w dniu walki.^v **4** I w owym dniu jego stopy staną na górze drzew oliwnych, która jest na przeciw Jerozolimy, po stronie wschodniej;^w a góra drzew oliwnych^x rozstąpi się pośrodku,^y od wschodu i na zachód. Powstanie bardzo wielka dolina; i połowa

ROZDZ. 13

a Eze 34:23
Mt 5:4
Mt 26:55
Jn 10:11
Heb 13:20
1Pt 5:4

b Prz 8:30
Jn 1:1
Jn 16:28
Jn 17:5

c Iz 53:8
Dn 9:26
Mk 14:27
Dz 3:18
Obj 13:8

d Mt 26:31
Mk 14:50
Jn 16:32

e Iz 1:25
Mt 11:25
1Ko 1:27

f Mt 13:41
Łk 12:46

g Jl 2:32
Mt 24:22
Rz 9:27

h Iz 43:2

i Ps 66:10
Iz 48:10
Mal 3:2

j Mal 3:3
1Pt 1:7

k Iz 58:9

l Jer 30:22
Rz 9:25

m Ps 144:15
Obj 21:7

ROZDZ. 14

n Iz 2:12
Jl 2:31
2Pt 3:10

o Jl 3:2
Obj 16:14

p Łk 21:20

q Pwt 28:30
Lam 5:11

r Łk 21:24

s Iz 65:8
Mt 21:43
Mt 24:22

t Iz 65:18
Heb 12:22
Obj 21:2

u Iz 66:16
Eze 38:23
Jl 3:14
Obj 16:14

v Wj 15:3
2Kń 20:15

w Eze 11:23
Dz 1:12

x Łk 19:29

y Mi 1:4

szpalta 2
a Łk 21:21
b Am 1:1
c Ps 96:13
Ps 98:9
Judy 14
d Pwt 33:2
Ps 149:9
Jl 3:11

góry zostanie przesunięta na północ, a połowa na południe.

5 I uciekać będziecie do doliny moich gór;^a albowiem dolina tych gór będzie sięgać aż do Acel. I będziecie musieli uciekać, tak jak uciekaliście z powodu trzęsienia ziemi za dni Uzzjasza, króla Judy.^b A Jehowa, mój Bóg, z całą pewnością przyjdzie,^c z nim zaś wszyscy święci.^d

6 „I stanie się w owym dniu, że nie będzie drogocennego światła^e – wszystko zakrzepnie.^f

7 I nastanie jeden dzień, znany jako należący do Jehowy.^g Nie będzie to dzień ani nie będzie to noc;^h a wieczorem zrobi się jasno.ⁱ **8** I w owym dniu dojdzie do tego, że z Jerozolimy popłyną żywe wody^j – połowa ku morzu wschodniemu^k i połowa ku morzu zachodniemu.^l Będzie tak latem i zimą.^m **9** A Jehowa zostanie królem nad całą ziemią.ⁿ W owym dniu Jehowa będzie jeden^o i jego imię jedno.^p

10 „Cała ta ziemia będzie przemieniona niczym Araba,^q od Geby^r po Rimmon^s na południe od Jerozolimy; a ona się podźwignie i będzie zamieszкана na swoim miejscu,^t od Bramy Beniamina^u aż do miejsca Bramy Pierwszej, aż do Bramy Naróżnej, i od Wieży Chananela^v aż po królewskie kadzie tłoczni. **11** I na pewno zamieszka ją w niej ludzie; i już więcej nie będzie się rzucać klątwy ku zagładzie,^w a w Jerozolimie będzie się mieszkać bezpiecznie.^x

e Iz 13:10; Am 5:18; **f** Wj 15:8; Hl 38:22; **g** Ps 118:24; 1Ts 5:2; 2Ts 2:2; **h** Ps 97:11; Prz 4:18; Obj 21:25; **i** Iz 30:26; **j** Jer 17:13; Eze 47:1; Jl 3:18; Jn 4:10; **k** Obj 21:6; **l** Obj 22:1; **m** Obj 22:17; **n** Pwt 3:17; Eze 47:8; **o** 1Joz 1:4; **p** Jl 2:20; **q** Iz 49:10; **r** Ps 97:1; **s** Obj 19:6; **t** Pwt 6:4; **u** Mal 2:10; **v** Gal 3:20; **w** Iz 42:8; **x** Iz 44:6; **y** Pwt 1:7; **z** 1Kl 15:22; **aa** 1Kl 4:32; **ab** Jer 30:18; **ac** Jer 37:13; Eze 48:32; **ad** Neh 3:1; **ae** Jer 31:38; **af** Iz 60:18; **ag** Jer 31:40; **ah** Jer 23:6; **ai** Jer 33:16.

12 „A oto plaga, którą Jehowa porazi wszystkie ludy, które wystąpią zbrojnie przeciwko Jerozolimie:^a Gnić będzie ciało człowieka, gdy jeszcze będzie stał na nogach,^b i oczy mu zgniją w oczodołach, a język zgnije mu w ustach.

13 „I stanie się w owym dniu, że za sprawą Jehowy zapanuje wśród nich zamieszanie;^c i każdy chwyci rękę swego towarzysza, a jego ręka się podniesie przeciwko ręce jego towarzysza.

14 Również Juda będzie toczyć wojnę pod Jerozolimą; i zostanie zebrane bogactwo wszystkich okolicznych narodów – złoto i srebro, i szaty w nadzwyczaj wielkiej ilości.^d

15 „Taka też plaga dotknie konia, muła, wielbłąda i osła oraz wszelkie zwierzę domowe, które się znajdzie w tych obozach – podobna do tej plagi.

16 „A co się tyczy każdego, kto pozostanie ze wszystkich narodów naddających przeciwko Jerozolimie^e – tacy pójdą co roku,^f by się pokłonić Królowi,^g Jehowie Zastępów,^h i obchodzić Święto Szałasów.ⁱ **17** A co się

ROZDZ. 14

a 2Kl 19:35
Ps 110:5
Jl 3:2
Mi 4:11
Obj 16:14

b Dz 12:23

c Sdz 7:22
Eze 38:21
Za 11:6

d 2Knl 14:13
2Knl 20:25
Za 2:9

e Iz 66:19
Dz 15:17

f 1Sm 1:7
Iz 66:23

g Ps 86:9
Iz 27:13
Jer 48:15
Rz 15:11

h Ps 24:8
Ps 103:21

i Kpl 23:34
Neh 8:14
Jn 7:2

szpalta 2

a Rdz 10:32
Jer 10:25
Am 3:2

b Iz 45:23
Iz 60:12

c Pwt 11:17
1Kl 8:35
Iz 5:6

d Kol 2:17
Heb 10:1

e Mal 1:11

f Wj 28:36
Wj 39:30
Iz 35:8

g 1Sm 2:14

tyczy każdego, kto spośród rodzin^a ziemi nie pójdzie^b do Jerozolimy, by się pokłonić Królowi, Jehowie Zastępów – na takich nie spadnie obfity deszcz.^c **18** I jeśli rodzina egipska nie pójdzie i nie wejdzie, również na nich żaden nie spadnie. Nastąpi plaga, jaką Jehowa porazi narody, które nie pójdą obchodzić Święta Szałasów. **19** Taka będzie kara za grzech Egiptu i za grzech wszystkich narodów, które nie pójdą obchodzić Święta Szałasów.^d

20 „W owym dniu na dzwoneczkach konia będzie:^e „Świętość należy do Jehowy!”^f A szerokie kotły^g w domu Jehowy będą jak czasze^h przed ołtarzem.ⁱ

21 I każdy szeroki kocioł w Jerozolimie i w Judzie stanie się rzeczą świętą, należącą do Jehowy Zastępów, a wszyscy składający ofiary będą przychodzić i sięgać po nie i będą w nich gotować.^j I w owym dniu nie będzie już Kananejczyka^k w domu Jehowy Zastępów.”^l

h Wj 25:29; Wj 37:16; Lb 4:7; i 2Knl 29:22; j Pwt 16:7; 1Sm 2:13; Eze 46:23; k Iz 35:8; Eze 44:9; Obj 21:27; i 1Tm 3:15.

KSIĘGA

MALACHIASZA

1 Wypowiedź: Słowo Jehowy^a dotyczące Izraela, dane za pośrednictwem Malachiasza:

2 „Umiłowałem was”^b – rzekł Jehowa.

A wy powiedzieliście: „Jakże to nas umiłowałeś?”^c

„Czyż Ezaw nie był bratem Jakuba?”^d – brzmi wypowiedź Je-

ROZDZ. 4

a 2Pt 1:21

b Pwt 7:6
Pwt 10:15
Iz 41:8
Rz 11:28

c Iz 49:14
d Rdz 25:25

szpalta 2

a Rz 9:13

b Rdz 25:34
Rdz 27:41
Heb 12:16

howy. „Ja zaś Jakuba umiłowałem,^a **3** a Ezawa^b znienawidziłem; i w końcu uczyniłem jego góry bezludnym pustkowiem,^c a jego dziedzictwo dałem szakalom pustyni.”^d

4 „Ponieważ Edom wciąż mówi: „Zostaliśmy roztrząskani, ale

c Iz 34:10; Jer 49:20; Eze 25:13; Eze 35:3; Jl 3:19; Abd 10; **d** Iz 34:13.

powrócimy i odbudujemy spustoszone miejsca, tak rzekł Jehowa Zastępów: „Oni będą budować, lecz ja będę burzył.^a A ludzie na pewno ich nazwą „kraią niegodziwości” oraz „ludem, który Jehowa potępił” podczas niezmierzony”. **5** I ujrzcie to wasze oczy, i sami powiecie: „Jehowa niech będzie wywyższany nad kraią Izraela”^c.

6 „Syn szanuje ojca,^d a sługa – swego wielkiego pana.^e Skoro więc ja jestem ojcem,^f gdzież jest szacunek dla mnie?^g A skoro ja jestem Wielkim Panem, gdzież jest bojaźń^h przede mną?” – rzekł Jehowa Zastępów do was, kapłani, którzy gardzicie moim imieniem.ⁱ

„A wy powiedzieliście: „W jaki sposób wzgardziłyśmy twoim imieniem?”

7 „Skladając na moim ołtarzu splugawiony chleb”.^j

„I powiedzieliście: „W jaki sposób cię splugawiliśmy?”

„Przez to, że mówicie: „Stółem^k Jehowy można wzgardzić”.^l

8 A gdy przyniosicie na ofiarę ślepe zwierzę: „To nic złego”. I gdy przyniosicie zwierzę kulawe lub chore: „To nic złego”^m.

„Przyprowadź je, proszę, do swego namiestnika. Czy będzie miał w tobie upodobanie albo czy przyjmie cię życzliwie?” – rzekł Jehowa Zastępów.

9 „A teraz, proszę, ułagodźcie obliczeⁿ Boga, żeby nam okazał łaskę.^o Stało się to z waszej ręki. Czy kogokolwiek z was przyjmie życzliwie?” – rzekł Jehowa Zastępów.

10 „Któż spośród was zamknie drzwi?^p I nie będziecie zapalać ognia na moim ołtarzu za darmo.^q Nie mam w was upodobania – rzekł Jehowa Zastępów

ROZDZ. 1

- a Hl 12:14
Ps 127:1
- b Ps 137:7
Iz 34:5
Abd 18
- c Ps 35:27
- d Wj 20:12
Mt 15:4
Mk 10:19
Ef 6:2
- e 1Tm 6:1
Tyt 2:9
- f Wj 4:22
- g Iz 1:2
Mt 6:9
- h Prz 8:13
1Pt 2:17
- i Jer 5:31
Jer 23:11
Eze 22:26
Oz 4:6
- j Kpl 21:6
- k Eze 41:22
1Ko 10:21
- l 1Sm 2:17
- m Kpl 22:20
Pwt 15:21
- n Wj 32:11
Jer 26:19
Jl 1:13
Jl 1:14
- o Jl 2:17
- p 2Kn 23:4
- q Jer 6:13
Mi 3:11

szpalta 2

- a Iz 1:11
Jer 6:20
Jer 14:12
Am 5:21
- b Ps 113:3
Iz 45:6
Iz 59:19
Za 14:16
- c Ps 66:15
Rz 12:1
Heb 13:15
- d Iz 66:20
Jn 4:23
- e Ps 22:27
Sof 3:9
Mt 28:19
Obj 15:4
- f Eze 22:26
- g Mal 1:7
- h Iz 43:22
Mi 6:3
- i Pwt 15:21
Pwt 17:1
- j Kpl 22:20
Iz 1:13
Mal 2:13
- k Dz 5:3
- l Ps 47:2
Jer 10:10
Dn 9:4
- m Ps 76:12
Obj 15:4

ROZDZ. 2

- n Lam 4:13
Oz 5:1
Mal 1:6
- o Kpl 26:14
Iz 30:9

– i nie sprawia mi przyjemności dar ofiarny z waszej ręki”.^a

11 „Albowiem od wschodu słońca aż do jego zachodu moje imię będzie wielkie między narodami^b i w każdym miejscu będzie się wznosił dym ofiary,^c memu imieniu będzie składany dar, czysty dar,^d bo moje imię będzie wielkie między narodami”^e – rzekł Jehowa Zastępów.

12 „Ale wy mnie bezzcześcicie,^f mówiąc: „Stół Jehowy jest splugawiony, a owocem na nim, pokarmem, można wzgardzić”.^g

13 I powiedzieliście: „Cóż za mękal’^h, i z waszego powodu pogardliwie się na niego prycha” – rzekł Jehowa Zastępów. „Przynieśliście zatem to, co zrabowane, jak również kulawe i chore;ⁱ tak, przynieśliście w darze. Czy może mi sprawiać przyjemność coś z waszej ręki?”^j – rzekł Jehowa.

14 „Przeklęty ten, kto postępuje przebiegle i mając w swym stadzie samca, składa ślub, a ofiaruje Jehowie zwierzę mizerne.^k Ja bowiem jestem wielkim Królem^l – rzekł Jehowa Zastępów – a moje imię będzie budzić lęk między narodami”.^m

2 „A to przykazanie odnośnie si się do was, kapłani.ⁿ

2 Jeżeli nie usłuchacie^o i nie weźmiecie sobie tego do serca,^p by dać chwałę memu imieniu^q – rzekł Jehowa Zastępów – to ja też ześlę na was przekleństwo^r i przeklnę wasze błogosławieństwo.^s Tak, już przekląłem to błogosławieństwo, bo nie bierzecie sobie tego do serca”.

3 „Oto z waszego powodu groźnię zasiane nasienie^t i rzucę gnój na wasze twarze, gnój wa-

p Ps 81:11; Iz 42:25; Iz 57:11; q Jer 13:16; r Pwt 28:15; s Oz 4:7; Ag 1:11; t Oz 8:7; Jl 1:17.

szych świąt, i ktoś was nań zaniesie. **4** I poznacie, że podałem wam to przykazanie,^a aby trwało moje przymierze^b z Lewim^c — rzekł Jehowa Zastępów.

5 „Miałem z nim przymierze życia i pokoju^d i udzielałem mu ich wraz z bojaźnią. I on się mnie bał;^e zaiste, z powodu mego imienia był przejęty lękiem.^f **6** Na jego ustach było prawo prawdy,^g a na jego wargach nie znaleziono żadnej nieprawości. Chodził ze mną w pokoju i prostolinijności^h i wielu odwrócił od błędu.ⁱ **7** Gdyż wargi kapłana mają strzec wiedzy, a na jego ustach lud ma szukać prawa,^j jest on bowiem posłańcem Jehowy Zastępów.^k

8 „Wy zaś zboczyliście z drogi.^l Sprawiliście, że wielu potyka się w prawie.^m Zniweczyliście przymierze Lewiegoⁿ” — rzekł Jehowa Zastępów. **9** „Toteż i ja sprawię, że zostaniecie wzgardzeni i poniżeni u całego ludu,^o tak jak wy nie trzymaliście się moich dróg, lecz okazywaliście stroniczość w zakresie prawa”.^p

10 „Czyż wszyscy nie mamy jednego ojca?^q Czyż nie stworzył nas jeden Bóg?^r Czemuż to wobec siebie nawzajem postępujemy zdradziecko,^s bezczeszcząc przymierze naszych praojców?^t

11 Juda postąpił zdradziecko, a w Izraelu i w Jerozolimie dopuszczono się obrzydliwości;^u Juda bowiem zbezcześcił świętość Jehowy,^v którą on miłował, i za oblubienicę wziął sobie córkę cudzoziemskiego boga.^w **12** Jehowa zgładzi z namiotów Jakuba każdego, kto to czyni,^x tego, kto czuwa, i tego, kto odpowiada, i tego, kto składa dar ofiarny^y Jehowie Zastępów”.

ROZDZ. 2

- a Jer 28:9; Eze 33:33
- b Wj 40:15
- c Lb 3:6; Lb 18:23; Eze 44:15
- d Ps 119:165
- e Ps 19:9; Ps 111:10
- f Ps 111:9
- g 2Kń 17:9; Eze 44:24
- h Wj 32:26
- i Jak 5:20
- j Kpl 10:11; Pwt 24:8; 2Kń 15:3; Neh 8:8
- k Ag 1:13
- l Iz 1:4; Iz 30:9; Heb 3:12
- m Jer 18:15; Łk 11:52
- n Neh 13:29
- o 1Sm 2:30; Mi 3:7
- p Kpl 19:15; Pwt 16:19; Jak 2:9
- q 1Kó 8:6; Ef 4:6
- r Rdz 2:7; Ps 100:3; Dz 17:25
- s Neh 5:8; Mi 7:2
- t Joz 23:16
- u Jer 7:10
- v Kpl 20:26
- w Pwt 7:3; Sdz 3:6; 1Kl 11:1; Neh 13:23
- x Lb 15:31
- y 1Sm 15:22; Am 5:22

szpalta 2

- a Prz 21:27; Iz 1:11
- b Jer 8:12
- c Prz 5:18; Kzn 9:9
- d Prz 2:17; Mt 19:5
- e Rdz 3:15; Dz 3:25; Gał 3:16
- f Prz 25:28
- g Pwt 22:13
- h Rdz 2:24; Mt 5:32; Mt 19:8; Mk 10:9
- i Ps 11:5; Iz 59:6
- j Jer 5:11; Oz 5:7; Mal 2:10

13 „A oto druga rzecz, którą czynicie, tak iż ołtarz Jehowy jest pokryty łzami, płaczem i wdychaniem, wskutek czego nie zwraca się już uwagi na dar ofiarny ani znajduje przyjemności w czymkolwiek z waszej ręki.^a **14** Wy zaś powiedzieliście: „Z jakiego powodu?”^b Z tego powodu, że sam Jehowa świadczył między tobą a żoną twej młodości,^c wobec której postąpiłeś zdradziecko, chociaż jest twoją towarzyszką i żoną twego przymierza.^d **15** A znalazł się ktoś, kto tego nie uczynił, jako że miał resztkę ducha. I czego pragnął? Potomstwa Bożego.^e A wy się strzeżcie, jeśli chodzi o waszego ducha,^f i niech nikt nie postępuje zdradziecko wobec żony swej młodości.^g **16** On bowiem zniweczył rozwody^h” — rzekł Jehowa, Bóg Izraela; „i tego, kto swą szatę pokrył przemocąⁱ” — rzekł Jehowa Zastępów. „Strzeżcie się więc, jeśli chodzi o waszego ducha, i nie postępujcie zdradziecko.^j

17 „Zmęczyliście Jehowę swymi słowami,^k wy zaś powiedzieliście: „Czymże go zmęczyliśmy?” Tym, że mówicie: „Każdy, kto czyni zło, jest dobry w oczach Jehowy i w takich on ma upodobanie^l albo: „Gdzież jest Bóg sprawiedliwości?”^m

3 „Oto ja wysyłam mego posłańca,ⁿ a on oczyści drogę przede mną.^o I nagle do swej świątyni^p przyjdzie prawdziwy Pan,^q którego szukacie, oraz posłaniec^r przymierza,^s w którym macie upodobanie.^t Oto

k Iz 1:15; Iz 7:13; Iz 43:24; Jer 15:6; 1Prz 30:12; Eze 18:29; m Pwt 32:4; Ps 37:28; Iz 58:2; **ROZDZ. 3** n Mt 11:10; Łk 1:76; Jn 1:6; o Mt 3:3; Mk 1:3; Jn 1:23; Jn 3:28; Dz 13:24; Dz 19:4; p Mt 21:12; q Ps 11:4; Iz 6:1; Obj 11:19; r Iz 63:9; Mt 15:24; Łk 1:69; s Wj 2:24; Łk 1:72; t Jn 12:19.

przyjdzie na pewno” – rzekł Jehowa Zastępów.^a

2 „Ale kto zniesie dzień jego przyjscia^b i kto się ostoi, gdy on się ukaże?^c Będzie bowiem jak ogień rafinera^d i jak ług^e pracy.^f **3** I usiadzie jak rafiner i czyszciciel srebra,^g i będzie oczyszczał synów Lewiego,^h i będzie ich oczyszczał jak złotoⁱ i srebro, oni zaś staną się dla Jehowy ludem składającym dar ofiarny^j w prawość. **4** A dar ofiarny Judy i Jerozolimy będzie sprawiał Jehowie zadowolenie^k – jak za dni dawnych i lat starożytnych.^l

5 „I przyjdę do was na sąd,^m i stanę się szybkim świadkiemⁿ przeciw czarnoksiężnikom^o i przeciw cudzołożnikom,^p i przeciw tym, którzy przysięgają fałszywie,^q i przeciw tym, którzy postępują oszukańczo, jeśli chodzi o zapłatę najemnika,^r o wdowę^s oraz o chłopca bez ojca,^t jak również przeciw tym, którzy odtrącają osiadłego przybysza,^u a mnie się nie boją^v” – rzekł Jehowa Zastępów.

6 „Ja bowiem jestem Jehowa; ja się nie zmieniłem.^w A wy jesteście synami Jakuba; nie doszliście do swego kresu.^x **7** Od dni waszych praojców odwracacie się od moich przepisów i ich nie przestrzegacie.^y Wróćcie do mnie, a ja wrócę do was^z” – rzekł Jehowa Zastępów.

Wy zaś powiedzieliście: „Jak mamy wrócić?”

8 „Czy ziemski człowiek obra- buje Boga? Ale wy mnie obrabowujecie”.

I rzekliście: „Jak cię obrabowaliśmy?”

„W dziesięcinach i daninach. **9** Przeklinacie mnie przekleń-

ROZDZ. 3

a Iz 44:26

b Am 5:18

c Mt 24:13

Lk 21:36

d Dn 11:35

Dn 12:10

1Kó 3:13

e Jer 2:22

f Iz 1:25

g Ps 66:10

Prz 25:4

Za 13:9

h Jer 33:18

Obj 1:6

i 1Pt 1:7

j Ps 69:31

Heb 13:15

1Pt 2:5

k Mal 1:11

l 2Kń 7:1

Jer 2:2

m Heb 10:30

n Mi 1:2

Obj 22:12

o Obj 21:8

p Jer 29:23

q Wj 20:7

r Ps 62:10

Prz 14:31

Jak 5:4

s Pwt 24:17

Lk 20:47

t Iz 1:17

Jak 1:27

u Wj 23:9

Za 7:10

v Prz 8:13

w Iz 43:10

Iz 46:4

Jak 1:17

x Ps 105:8

Lam 3:22

Rz 11:29

y Pwt 9:7

Neh 9:26

Dz 7:51

z Pwt 4:30

Jer 3:12

Za 1:3

Jak 4:8

szpalta 2

a Kpl 24:15

Iz 8:21

b Kpl 27:30

Pwt 14:28

c 2Kń 31:11

Neh 12:44

Neh 13:10

d 2Kó 9:8

e Pwt 28:12

2Kl 7:19

f Kpl 26:10

2Kń 31:10

Prz 3:10

Prz 10:22

g Jl 1:4

Am 4:9

Am 7:1

h Pwt 11:14

Jl 2:24

Za 8:12

i Ps 72:17

Iz 61:9

j Iz 62:4

stwem^a i mnie obrabowujecie – cały naród. **10** Przynieście do spichrza wszystkie dziesięciny,^b żeby się znalazła żywność w moim domu,^c i proszę, wypróbujcie mnie w tym^d – rzekł Jehowa Zastępów – czy nie otworzę wam upustów niebios^e i nie wyleję na was błogosławieństwa, aż nie będzie już żadnego braku”.^f

11 „I ze względu na was zgromię pożerającego^g i nie zniszczy wam plonu ziemi, a wasza winorośl na polu nie będzie bez owocu^h” – rzekł Jehowa Zastępów.

12 „I wszystkie narody nazwą was szczęśliwymi,ⁱ bo staniecie się ziemią upodobania^j” – rzekł Jehowa Zastępów.

13 „Mocne były wasze słowa przeciwko mnie^k” – rzekł Jehowa.

Wy zaś powiedzieliście: „Co mówiliśmy między sobą przeciwko tobie?”^l

14 „Powiedzieliście: ‚Nie warto służyć Bogu.^m I jaki pożytek z tego, że się wywiązujemy z obowiązku wobec niego i że ze względu na Jehowę Zastępów chodzimy przynębeni?’” **15** A teraz zuchwaliśmy nazywamy szczęśliwymi.ⁿ Również czyniciele niego- dziwości są zbudowani.^p Ponadto wystawiają Boga na próbę i uchodzą cało”.^q

16 Wtedy bojący się Jehowy^r rozmawiali między sobą, każdy ze swym towarzyszem, a Jehowa uważał i słuchał.^s I zaczęto przed nim spisywać księgę pamięci^t dla bojących się Jehowy i dla myślących o jego imieniu.^u

k Iz 5:19; Iz 28:14; 1 Hl 40:8; Mal 1:6; m Hl 21:15; Ps 73:13; Iz 58:3; Sof 1:12; n Za 7:5; Jak 4:9; o Ps 10:3; Iz 49:18; p Jer 12:1; q Kń 8:11; r Rdz 22:12; Ps 66:16; Dz 9:31; Obj 15:4; s Mt 18:19; t Ps 56:8; Ps 69:28; Ps 139:16; u Ps 20:7; Iz 26:8.

17 „I na pewno staną się moimi^a – rzekł Jehowa Zastępów – w dniu, gdy uczynię szczególną własność.^b I okażę im współczucie, jak człowiek okazuje współczucie swemu synowi, który mu służy.^c **18** I znowu zobaczycie różnicę między prawym a niegodziwym,^d między tym, który służy Bogu, a tym, który mu nie służył”.^e

4 „Oto bowiem nadchodzi dzień pałacy jak piec^f i wszyscy zuchwali oraz wszyscy, którzy popełniali niegodziwość, staną się jak ściernie.^g I pochłonie ich ten nadchodzący dzień – rzekł Jehowa Zastępów – tak iż nie pozostawi im ani korzenia, ani gałęzi.^h **2** Awam, bojącym się mego imienia, zaświeci słońceⁱ prawości z uzdrowieniem w swoich skrzydłach,^j wy zaś wy-

ROZDZ. 3**a** Jer 31:33

Jn 17:9

b Iz 62:3

1Pt 2:9

c Ps 103:13**d** Ps 58:11

Rz 2:6

e Dn 12:3

Mt 13:43

ROZDZ. 4**f** Ps 21:9

Sof 2:2

Mt 13:42

2Ts 1:8

2Pt 3:7

g Wj 15:7

Iz 5:24

Abd 18

Mt 3:12

h Oz 9:16

Am 2:9

i Iz 30:26

Łk 1:78

Ef 5:14

j Ps 147:3

Jer 30:17

Jer 33:6

MALACHIASZA 3:17 do 4:6

ruszycie, tupocząc jak tuczne cieleta”.^a

3 „I podepciecie niegodziwych, ponieważ staną się jak pył pod spodami waszych stóp w dniu, w którym będę działał”^b – rzekł Jehowa Zastępów.

4 „Pamiętajcie o prawie Mojżesza, mego sługi, które dałem mu na Horebie jako nakaz dla całego Izraela, o przepisach i sądowniczych rozstrzygnięciach.”^c

5 „Oto posyłam do was proroka Eliasza,^d zanim nadejdzie wielki i napawający lękiem dzień Jehowy.”^e **6** I zwróci serce ojców ku synom, a serce synów ku ojcom – abym nie przyszedł i nie poraził ziemi, wydając ją na zagładę”.^f

szpalta 2 **a** Iz 49:9; **b** Rdz 3:15; Mt 7:10; Za 10:5; Rz 16:20; **c** Pwt 4:5; Ps 119:4; Ps 147:19; **d** Iz 40:3; Mt 11:14; Mk 9:11; **e** Jl 2:31; Dz 2:20; 2Pt 3:10; **f** Pwt 29:20; Za 14:11; Łk 1:17.

(Koniec przekładu Pism Hebrajsko-Aramejskich;
dalej – przekład Chrześcijańskich Pism Greckich).

MATEUSZA

1 Księga dziejów^a Jezusa Chrystusa, syna Dawida,^b syna Abrahama;^c

2 Abraham został ojcem Izaaka;^d

Izaak został ojcem Jakuba;^e
Jakub został ojcem Judy^f i jego braci;

3 Juda został ojcem Pereca^g i Zeracha, urodzonych przez Tamar;

Perec został ojcem Checrona;^h

Checron został ojcem Rama;ⁱ

4 Ram został ojcem Amminadaba;

Amminadab został ojcem Nachszona;^j

Nachszon został ojcem Salmona;^k

5 Salmon został ojcem Boaza, urodzonego przez Rachab;^l

Boaz został ojcem Obeda, urodzonego przez Rut;^m

Obed został ojcem Jessego;ⁿ

6 Jesse został ojcem Dawida,^o króla.^p

Dawid został ojcem Salomona,^q urodzonego przez żonę Uriasza;

7 Salomon został ojcem Rechoboama;^r

Rechoboam został ojcem Abijasza;

Abijasza^s został ojcem Asy;^t

8 Asa został ojcem Jehoszafata;^u

Jehoszafat został ojcem Jehorama;^v

Jehoram został ojcem Uzziasza;

9 Uzziasz został ojcem Jotama;
Jotam^w został ojcem Achaza;^x

ROZDZ. 1

- a** Rdz 5:1
b 1Kn 17:11
Mt 9:27
Łk 1:32
c Rdz 22:18
d Rdz 21:3
1Kn 1:28
Łk 3:34
e Rdz 25:26
1Kn 1:34
f Rdz 29:35
g Rdz 38:29
1Kn 2:4
h Rut 4:18
Łk 3:33
i 1Kn 2:9
j Lb 2:3
Rut 4:20
1Kn 2:10
Łk 3:32
k 1Kn 2:11
l Joz 2:1
m Rut 4:13
n 1Kn 2:12
o Rut 4:17
1Kn 2:15
p 2Sm 5:4
q 2Sm 12:24
1Kn 3:5
Łk 3:31
r 1Kl 11:43
s 1Kn 3:10
t 2Kn 14:1
u 1Kl 15:24
v 1Kn 3:11
2Kn 21:1
w 2Kl 15:32
x 2Kl 15:38

szpalta 2

- a** 2Kl 18:1
1Kn 3:13
b 2Kl 20:21
c 2Kl 21:18
d 2Kn 33:20
e 2Kl 21:24
1Kn 3:14
f 2Kl 23:34
g 1Kn 3:15
1Kn 3:16
Jer 28:4
h 2Kl 24:15
2Kn 36:10
Jer 27:20
Jer 29:2
i 1Kn 3:17
Łk 3:27
j 1Kn 3:19
Ezd 3:2
Neh 12:1
Łk 3:27
k Mt 13:55
Mk 6:3
l Mt 27:17

Achaz został ojcem Ezechiasza;^a

10 Ezechiasz został ojcem Manasses;^b

Manasses^c został ojcem Amona;^d

Amon^e został ojcem Jozjasza;

11 Jozjasz^f został ojcem Jechoniasza^g i jego braci w okresie zesłania do Babilonu.^h

12 Po zesłaniu do Babilonu Jechoniasz został ojcem Szealtiela;ⁱ

Szealtiel został ojcem Zerubbabela;^j

13 Zerubbabel został ojcem Abiuda;

Abiud został ojcem Eliakima;

Eliakim został ojcem Azora;

14 Azor został ojcem Cadoka;
Cadok został ojcem Achima;
Achim został ojcem Eliuda;

15 Eliud został ojcem Eleazara;
Eleazar został ojcem Mattana;

Mattan został ojcem Jakuba;

16 Jakub został ojcem Józefa, męża Marii, z której się urodził Jezus^k zwany Chrystusem.^l

17 Wszystkich więc pokoleń od Abrahama aż do Dawida było czternaście pokoleń, a od Dawida aż do zesłania do Babilonu czternaście pokoleń, a od zesłania do Babilonu aż do Chrystusa czternaście pokoleń.

18 A z narodzinami Jezusa Chrystusa było tak: Kiedy jego matka, Maria, była przyrzeczona

na^a w małżeństwo Józefowi, okazało się, zanim się połączyli, że jest brzemienna za sprawą ducha świętego.^b **19** A ponieważ Józef, jej mąż, był prawy i nie chciał z niej uczynić publicznego widowiska,^c zamierzał się z nią potajemnie rozwieść.^d **20** Ale gdy już to przeżył, oto ukazał mu się we śnie anioł Jehowy, mówiąc: „Józefie, synu Dawida, nie lękaj się wziąć Marii, swej żony, do domu, bo to, co zostało w niej poczęte, jest za sprawą ducha świętego.”^e **21** Urodzi ona syna, a ty masz go nazwać imieniem Jezus,^f on bowiem wybawi^g swój lud^h od ich grzechów”.ⁱ **22** A wszystko to się stało, żeby się spełniło, co Jehowa^j powiedział przez swego proroka,^k mówiąc: **23** „Oto dziewica^l będzie brzemienna i urodzi syna, i nazwą go imieniem Immanuel”,^m co w tłumaczeniu znaczy: „Z nami jest Bóg”.ⁿ

24 Wtedy Józef zbudził się ze snu i uczynił tak, jak mu polecił anioł Jehowy, i wziął swą żonę do domu. **25** Ale z nią nie współżył,^o dopóki nie urodziła syna,^p i nadał mu imię Jezus.^q

2 Kiedy już Jezus się narodził w Betlejem^r Judejskim za dni króla Heroda,^s oto astrologdy^t ze stron wschodnich przybyli do Jerozolimy, **2** mówiąc: „Gdzie jest ten narodzony król^u Żydów? Ujrzelśmy bowiem jego gwiazdę,^v będąc na wschodzie, i przyszlismy złożyć mu hołd”. **3** Gdy król Herod to usłyszał, był tym poruszony, a wraz z nim cała Jerozolima; **4** i zebrawszy wszystkich naczelnych kapłanów oraz uczonych w piśmie spośród ludu, zaczął ich

ROZDZ. 1

- a Łk 1:27
- b Łk 1:35
- c Pwt 22:23
- d Pwt 24:1
- e Łk 1:35
- f Mt 1:25
Łk 1:31
Łk 2:21
- g Łk 2:30
Heb 7:25
- h Dz 5:31
- i Jn 1:29
Dz 4:12
Ef 1:7
1Pt 2:24
- j Iz 55:11
- k Jak 5:10
2Pt 1:21
- l Iz 7:14
- m Iz 8:8
- n Iz 8:10
- o Łk 1:34
- p Łk 2:7
- q Łk 1:31
Łk 2:21

ROZDZ. 2

- r Mi 5:2
Łk 2:4
- s Łk 1:5
- t Dn 1:20
- u Rdz 49:10
Mt 27:37
- v Iz 47:13
Mt 2:9

szpalta 2

- a Jn 7:42
- b Mi 5:2
- c Iz 44:28
- d 2Sm 5:2
- e Ps 37:12
Prz 10:11
- f Mt 2:2
- g Mt 2:22
- h Mt 1:20
Mt 2:19
- i Mt 5:17

wypytywać, gdzie miał się narodzić Chrystus. **5** Rzekli do niego: „W Betlejem^a Judejskim; tak bowiem zostało napisane przez proroka: **6** „A ty, Betlejem^b w ziemi Judy, w żadnym wypadku nie jesteś najmniej znaczącym miastem wśród namiestników Judy; bo z ciebie wyjdzie namiestnik,^c który będzie paś^d mój lud, Izraela”.

7 Wtedy Herod potajemnie wezwał astrologów i starannie się od nich wywiedził o czas ukazania się tej gwiazdy, **8** a wysyłając ich do Betlejem, rzekł: „Idźcie, starannie poszukajcie tego dziecięcia, a gdy je znajdziecie, donieście mi o tym, żebym i ja mógł pójść i złożyć mu hołd”.^e **9** Oni, wysłuchawszy króla, ruszyli w drogę; a oto gwiazda, którą widzieli, gdy byli na wschodzie,^f posuwała się przed nimi, aż się zatrzymała nad miejscem, gdzie było to dziecię. **10** Na widok gwiazdy niezmiernie się uradowali. **11** A gdy weszli do domu, zobaczyli dziecię z Marią, jego matką, i upadłszy, złożyli mu hołd. Otworzyli też swe skarby i dali mu w prezencie dary: złoto i wonną żywicę, i mirrę. **12** Ale ponieważ otrzymali we śnie Boskie ostrzeżenie,^g aby nie wracali do Heroda, odeszli do swej krainy inną drogą.

13 Gdy już odeszli, oto anioł^h Jehowy ukazał się we śnie Józefowi, mówiąc: „Wstań, weź dziecię oraz jego matkę i uciekaj do Egiptu, i tam pozostań, aż ci dam znać; Herod bowiem właśnie ma poszukiwać dziecięcia, aby je zgładzić”. **14** Wstał więc i w nocy wziął dziecię oraz jego matkę, i odszedł do Egiptu, **15** i pozostał tam aż do śmierci Heroda, żeby się spełniłoⁱ to, co

Jehowa powiedział przez swego proroka, mówiąc: „Z Egiptu^a wezwałem mego syna”.

16 Wtedy Herod, widząc, że został przechytzony przez astrologów, uniósł się wielką zapalczywością i posławszy, kazał w Betlejem oraz w całej jego okolicy zgładzić wszystkich chłopców w wieku dwóch lat i poniżej, według czasu, na który się starannie wywiedziało od astrologów.^b **17** Wtedy spełniło się to, co zostało powiedziane przez proroka Jeremiasza, mówiącego: **18** „Głos usłyszano w Ramie,^c płacz i wielkie zawodzenie; to Rachela^d oplakuje swe dzieci i nie daje się pocieszyć, bo już ich nie ma”.

19 Gdy Herod zmarł, oto anioł Jehowy ukazał się we śnie^e Józefowi w Egipcie **20** i powiedział: „Wstań, weź dziecię oraz jego matkę i udaj się do ziemi Izraela, bo umarli ci, którzy stawiali na duszę dziecięcia”. **21** Wstał więc i wziął dziecię oraz jego matkę, i wszedł do ziemi Izraela. **22** Ale usłyszawszy, że w Judei króluje Archelaus w miejsce swego ojca, Heroda, lękał się tam udać. A otrzymawszy we śnie Boskie ostrzeżenie,^f odszedł na terytorium Galilei^g **23** i przybywszy, zamieszkał w mieście zwanym Nazaret,^h żeby się spełniło, co zostało powiedziane przez proroków: „Będzie zwany Nazarejczykiem”.ⁱ

3 W owych dniach przyszedł Jan Chrzciciel,^j głosząc na pustkowiu^k judejskim **2** i mówiąc: „Okazujcie skruchę,^l bo przybliżyło się królestwo niebios”.^m **3** To właśnie o nim powiedziano przez proroka Izajaszaⁿ tymi słowy: „Słuchajcie! Ktoś woła na pustkowiu: „Przy-

ROZDZ. 2

- a Oz 11:1
- b Mt 2:7
- c Jer 31:15
Jer 31:16
- d Rdz 35:19
- e Mt 1:20
- f Mt 2:12
- g Mk 1:9
Łk 2:39
- h Łk 2:51
Jn 1:45
- i Iz 11:1
Iz 53:2
Jer 23:5
Za 3:8

ROZDZ. 3

- j Mk 1:4
Jn 1:6
- k Mt 11:7
- l Łk 3:3
- m Mt 4:17
- n Mk 1:2
Jn 1:23

szpalta 2

- a Iz 40:3
- b 2Kl 1:8
- c Mk 1:6
- d Kpl 11:22
- e 1Sm 14:27
Prz 24:13
- f Mk 1:5
Mk 1:9
- g Mk 12:18
Łk 7:30
- h Ps 58:4
Mt 12:34
- i Mt 23:33
Łk 3:7
Łk 21:23
Rz 2:5
Obj 6:17
- j Dz 26:20
- k Jn 8:33
Jn 8:39
- l Rz 4:12
- m Łk 3:9
- n Mt 7:19
Łk 13:6
- o Jn 15:6
- p Jn 1:33
Dz 1:5
Dz 11:16
- q Dz 13:24
Dz 19:4
- r Mt 11:3
Jn 1:15
- s Mk 1:7
Jn 1:27
Dz 13:25
- t Jn 1:33
Dz 2:4
1Kl 12:13
- u Łk 3:16
- v Mt 13:30
- w Jer 15:7
Mal 4:1
Łk 3:17
- x Mk 1:9
- y Łk 3:21

gotujcie^a drogę Jehowy! Prosty mi czynicie jego szlaki”.

4 A tenże Jan miał odzież z sierści^b wielbłądziej i skórzany pas^c wokół lędźwi, pokarmem zaś jego były szarańcze^d oraz dziłki miodu.^e **5** Wtedy wychodziły do niego Jerozolima i cała Judea oraz cała kraina nad Jordanem **6** i ludzie byli przez niego chrzczeni w rzece Jordan,^f i otwarcie wyznawali swe grzechy.

7 Gdy ujrzał wielu faryzeuszy i saduceuszy^g przychodzących do chrztu, rzekł do nich: „Pomście żmijowy,^h kto wam podsunął myśl, żeby uciekać przed nadchodzącym srogim gniewem?”ⁱ

8 Wydawajcie więc owoc odpowiadający skrusze.^j **9** a nie ośmielajcie się mówić sobie: „Za ojca mamy Abrahama”.^k Bo powiadam wam, iż Bóg potrafi wzbudzić Abrahamowi^l dzieci z tych kamieni. **10** Siekiera^m już jest przyłożona do korzenia drzew; toteż każde drzewo, które nie wydaje wybornego owocu, ma zostać ścięteⁿ i wrzucone w ogień.^o **11** Ja wprowadzie chrzczę was wodą^p ze względu na waszą skruchę,^q ale ten, który przychodzi^r za mną, jest silniejszy niż ja; nie jestem godzien zdejść mu sandałów.^s Ten będzie was chrzczył duchem świętym^t i ogniem.^u **12** Ma on w ręce szufłę do odwiewania i całkowicie oczyści swe klepisko, i zbierze swą pszenicę do spichrza,^v ale plewy spali^w ogniem nieugaszonym”.

13 Wtedy Jezus przyszedł z Galilei^x nad Jordan do Jana, żeby zostać przez niego ochrzczonym.^y **14** Ale ten próbował go powstrzymać, mówiąc: „To ja potrzebuję być ochrzczony przez

ciebie, a ty przychodzisz do mnie?" **15** Odpowiadając, Jezus rzekł do niego: „Niech tym razem tak będzie, bo w ten sposób przystoi nam wykonać wszystko, co prawe”.^a Wtedy on przestał go powstrzymywać. **16** Gdy Jezus został ochrzczony, natychmiast wyszedł z wody; i oto niebios się otwały,^b i on ujrzał przychodzącego nań ducha Bożego,^c zstępującego niczym gołęb.^d **17** Oto też rozległ się głos^e z niebios, mówiący: „To jest mój Syn,^f umiłowany,^g którego darzę uznaniem”.^h

4 Potem Jezus został zaprowadzony przez ducha na pustkowie,ⁱ aby go kusił^j Diabeł. **2** A gdy przepościł czterdzieści dni i czterdzieści nocy,^k poczuł później głód. **3** I przyszedł Kusiciel,^l i rzekł do niego: „Jeżeli jesteś synem Bożym,^m powiedz tym kamieniom, żeby się stały chlebami”. **4** Ale on, odpowiadając, rzekł: „Jest napisane: „Nie samym chlebem ma żyć człowiek, lecz każdą wypowiedzią, która przechodzi przez usta Jehowy”.ⁿ

5 Potem Diabeł wziął go do miasta świętego^o i postawił na blanku świątyni. **6** i powiedział do niego: „Jeżeli jesteś synem Bożym, rzuc się w dół,^p jest bowiem napisane: „Aniołom swoim wyda nakaz co do ciebie i będą cię nosili na rękach, byś nigdy nie uderzył stopą o kamień”.^q **7** Jezus rzekł do niego: „Jest jeszcze napisane: „Jehowy, twego Boga, nie wolno ci wystawiać na próbę”.^r

8 Diabeł wziął go jeszcze na niezwykle wysoką górę i pokazał mu wszystkie królestwa świata^s oraz ich chwałę, **9** i rzekł do niego: „Dam ci to wszystko, ^t jeśli

ROZDZ. 3

- a Dn 9:24
Mt 5:17
Heb 10:9
- b Eze 1:1
Mk 1:10
Łk 3:21
Dz 7:56
- c Iz 11:2
Łk 3:22
Łk 4:18
Dz 10:38
- d Jn 1:32
- e Jn 12:28
- f Rdz 22:2
Ps 2:7
Łk 9:35
- g Mt 17:5
Łk 3:22
- h Iz 42:1
Mt 12:18
2Pt 1:17

ROZDZ. 4

- i Kpl 16:21
Mk 1:12
Łk 4:1
- j Heb 4:15
- k Wj 34:28
Pwt 9:9
1Kl 19:8
Mk 1:13
Łk 4:2
- l 1Ts 3:5
- m Mt 27:40
Łk 4:3
- n Pwt 8:3
Łk 4:4
Jn 4:34
- o Neh 11:1
Iz 52:1
Mt 27:53
- p Łk 4:9
- q Ps 91:11
Ps 91:12
Łk 4:10
Łk 4:11
- r Pwt 6:16
Łk 4:12
1Ko 10:9
- s Mt 16:26
Łk 4:5
1Jn 2:16
Obj 11:15
- t Łk 4:6
Łk 4:7
Jn 12:31
2Ko 4:4

szpalta 2

- a Pwt 11:16
- b Pwt 5:9
Obj 22:9
- c Pwt 6:13
- d Pwt 10:20
Joz 24:14
Łk 4:8
- e Łk 4:13
Jak 4:7
- f Łk 22:43
Heb 1:14
- g Mt 14:3
Mk 1:14
Mk 6:17
Łk 3:20
- h Łk 4:14

upadniesz i oddasz mi cześć”.^a

10 Wtedy Jezus rzekł do niego: „Precz, Szatanie! Jest bowiem napisane: „Jehowę, twego Boga, masz czcić^b i tylko dla niego^c masz pełnić świętą służbę”.^d

11 Wtedy Diabeł go zostawił,^e a oto aniołowie przyszli i zaczęli mu usługiwać.^f

12 Usłyszawszy, że Jan został pojmany,^g odszedł do Galilei.^h **13** A opuściwszy Nazaret, przyszedł i obrał sobie siedzibę w Kafarnaum,ⁱ nad morzem, w okręgach Zebulona i Naftalego,^j **14** żeby się spełniło, co zostało powiedziane przez proroka Izajasza, mówiącego: **15** „Ziemio Zebulona i ziemio Naftalego, wzdłuż drogi nadmorskiej, po drugiej stronie Jordanu, Galileo^k narodów! **16** Lud siedzący w ciemności^l ujrzał wielkie światło,^m a nad siedzącymi w krainie śmiertelnego cienia wzeszłoⁿ światło”.^o **17** Od tego czasu Jezus począł głosić i mówić: „Okazujcie skruczę,^p bo przybliżyło się królestwo^q niebios”.

18 Idąc nad Morzem Galilejskim, ujrzał dwóch braci: Szymona^r zwanego Piotrem^s i jego brata, Andrzeja, zapuszczających sieć rybacką w morze – byli bowiem rybakami. **19** I rzekł do nich: „Chodźcie za mną, a uczynię was rybakami ludzi”.^t **20** Oni od razu porzucili sieci^u i poszli za nim. **21** A odchodząc stamtąd, ujrzał dwóch innych^v braci, Jakuba, syna Zebedeusza,^w i Jana, jego brata, którzy byli w łodzi razem z Zebedeuszem, swym ojcem, i naprawiali sieci; i zawołał ich.

i Łk 4:31; Jn 2:12; j Joz 19:32; k Iz 9:1; l Iz 8:22; Iz 9:2; m Łk 1:79; n Iz 9:2; o Jn 1:9; p Mk 1:15; q Mt 10:7; r Mk 1:16; s Jn 1:42; t Łk 5:10; u Mk 10:28; Łk 18:28; v Mk 1:19; Jn 21:2; w Mt 10:2; Mt 27:56; Mk 3:17; Mk 10:35.

22 Oni od razu zostawili łódź i swego ojca i poszli za nim.

23 Potem obchodził^a całą Galileę,^b nauczając w ich synagogach^c i głosząc dobrą nowinę o królestwie, i lecząc wszelką dolegliwość^d i wszelką niemoc wśród ludu. **24** A wieść o nim rozszła się po całej Syrii;^e i przyprowadzali do niego wszystkich mających się źle,^f dręczonych rozmaitymi dolegliwościami i męczarniami, opętanych przez demony, jak również epileptyków^g i sparaliżowanych, a on ich uleczył. **25** Szły za nim wielkie tłumy z Galilei^h i Dekapolu, i Jerozolimy,ⁱ i Judei, i z drugiej strony Jordanu.

5 Kiedy ujrzał tłumy, wstąpił na górę, a gdy usiadł, podeszli do niego jego uczniowie; **2** i otworzywszy usta, zaczął ich nauczać, mówiąc:

3 „Szczęśliwi, którzy są świadomi swej potrzeby duchowej,^j gdyż do nich należy królestwo niebios.^k

4 „Szczęśliwi pogrążeni w żałości, gdyż oni będą pocieszeni.^l

5 „Szczęśliwi łagodnie usposobieni,^m gdyż oni odziedziczą ziemię.ⁿ

6 „Szczęśliwi łaknący i pragnący^o prawości, gdyż oni będą nasyceni.^p

7 „Szczęśliwi miłosierni,^q gdyż im będzie okazane miłosierdzie.

8 „Szczęśliwi, którzy są czystego serca,^r gdyż oni będą widzieć Boga.^s

9 „Szczęśliwi pokojowo usposobieni,^t gdyż oni będą nazwani „synami^u Bożymi”.

10 „Szczęśliwi, którzy są prześladowani^v ze względu na prawość, gdyż do nich należy królestwo niebios.

ROZDZ. 4

- a Mt 9:35
Mk 6:6
- b Mk 1:14
Mk 1:39
- c Łk 4:16
Dz 13:14
- d Łk 9:11
Dz 10:38
- e Dz 15:41
- f Mk 6:55
- g Mt 17:15
Mk 1:32
Dz 5:16
- h Mk 3:7
i Łk 6:17

ROZDZ. 5

- j Łk 6:20
iKto 2:14
- k Jak 2:5
- l Iz 12:1
Iz 61:3
Mt 11:28
- m 1Tm 6:11
Tyt 3:2
- n Ps 37:11
- o Iz 55:1
Łk 6:21
- p Jn 6:35
Obj 7:16
- q Mt 6:14
Mt 18:33
Jak 2:13
- r Ps 24:4
Ps 73:1
Prz 22:11
Tyt 1:15
- s 1Jn 3:2
- t Rz 12:18
Heb 12:14
Jak 3:18
- u Gał 4:6
- v Mk 10:30
1Pt 3:14

szpalta 2

- a Mt 10:22
Łk 6:22
Jak 1:2
1Pt 4:14
- b Jn 15:20
- c Hab 3:18
Łk 6:23
Dz 5:41
Rz 5:3
- d Heb 11:6
- e 2Kn 36:16
Mt 23:30
Łk 6:23
Dz 7:52
1Ts 2:15
Heb 11:37
Jak 5:10
- f Mk 9:50
- g Łk 14:35
- h Iz 51:4
Jn 3:19
Jn 8:12
Jn 9:5
Jn 12:36
2Ko 6:14
Flp 2:15
- i Mk 4:21
Łk 11:33

11 „Szczęśliwi jesteście, gdy was łąą^a i prześladowaą,^b i ze względu na mnie kłamliwie mówią przeciwko wam wszelką niegodziwość. **12** Radujcie się i skaczcie z radości,^c gdyż wielka jest wasza nagroda^d w niebiosach; tak bowiem prześladowali proroków^e przed wami.

13 „Wy jesteście solą^f ziemi; ale jeśli sól straci swą siłę, jakże zostanie przywrócona jej słoność? Na nic się już nie przyda, tylko na wyrzucenie na zewnątrz,^g aby ludzie po niej deptali.

14 „Wy jesteście światłem świata.^h Nie można ukryć miasta położonego na górze. **15** Lampę zapala się i stawia nie pod korcem,ⁱ lecz na świeczniku, i świeci wszystkim, którzy są w domu.

16 Podobnie niech wasze światło^j świeci przed ludźmi, żeby widzieli wasze szlachetne uczynki^k i wychwalali^l waszego Ojca, który jest w niebiosach.

17 „Nie myślcie, że przyszedłem zniweczyć Prawo^m lub Proroków. Nie przyszedłem zniweczyć, lecz spełnić;ⁿ **18** bo zaprawdę wam mówię, że prędzej przeminęłyby niebo i ziemia,^o niżby w jakiś sposób przeminęła jedna najmniejsza litera lub jedna cząstka litery w Prawie i nie wszystko się stało.^p **19** Kto więc łamie^q jedno z tych najmniejszych przykazań i tak uczy ludzi, będzie nazwany „najmniejszym” w odniesieniu do królestwa niebios.^r Każdy zaś, kto je spełnia i ich naucza,^s będzie nazwany „wielkim”^t w odniesieniu do królestwa niebios. **20** Bo

j Ef 5:8; Flp 2:15; 1Pt 2:9; k Jn 10:32; Jn 15:8; Ef 5:9; i 1Pt 2:12; m Rz 3:31; n Łk 4:21; o Mt 24:35; Łk 16:17; Łk 21:33; p Iz 40:8; Iz 55:11; q Jak 2:10; r Łk 13:28; s Mt 28:20; t Mt 11:11.

mówię wam, że jeśli wasza prawda nie będzie obfitsza niż uczonych w piśmie i faryzeuszy,^a to na pewno nie wejdziecie^b do królestwa niebios.

21 „Słyszeliście, że tym w czasach starożytnych powiedziano: „Nie wolno ci morderować;^c a kto popełni morderstwo,^d będzie odpowiadał przed sądem”.^e

22 Ja jednak wam mówię, że każdy, kto trwa w srogim gniewie^f na swego brata, będzie odpowiadał^g przed sądem; a kto by skierował do swego brata niegodne wymówienia słowo pogardy, będzie odpowiadał przed Sądem Najwyższym; kto zaś powie: „Podły głupcze!”, będzie podlegał ognistej Gehennie.^h

23 „Gdybyś więc przyniósł swój dar do ołtarza,ⁱ a tam sobie przypomniał, że twój brat ma coś przeciwko tobie,^j **24** zostaw swój dar tam przed ołtarzem i odejdz; najpierw zawrzyj pokój ze swym bratem,^k a potem, wróciwszy, złóż swój dar.^l

25 „Szybko ureguluj sprawy ze skarżącym cię do sądu, gdy idąc tam, jeszcze jesteś z nim w drodze, żeby czasem skarżący^m nie przekazał cię sędziemu, a sędzia słudze sądowemu, i zostałbyś wtrącony do więzienia. **26** Doprawdy, mówię ci: Na pewno stamtąd nie wyjdziesz, dopóki nie spłacisz aż do ostatniej monety znikomej wartości.ⁿ

27 „Słyszeliście, że powiedziano: „Nie wolno ci cudzołodzić”.^o **28** Ale ja wam mówię, że każdy, kto się wpatruje w kobietę,^p aby do niej zapalać namiętnością, już popełnił z nią cudzołóstwo^q w swym sercu.^r **29** Jeśli więc twoje prawe oko cię gorszy, wylup je i odrzuć od siebie.^s Pożyteczniej bowiem jest dla ciebie, żebyś

ROZDZ. 5

a Mt 15:9
Mt 23:23
Łk 11:42

b Mt 18:3
Jn 3:5

c Rdz 9:6
Wj 20:13
Pwt 5:17

d Kpl 24:17

e Pwt 17:9

f Ef 4:26
Kol 3:8
Jak 1:19

g Jak 5:6

h 1 Jn 3:15

i 2 Kł 21:30

j Jer 7:31
Mt 10:28
Łk 12:5

k Mt 16:16
Mt 23:19

l Kpl 19:17
Mk 11:25
Łk 17:3

m Mt 18:15
1 Pt 3:11

n 1 Tm 2:8
1 Jn 4:20

o Łk 12:58
Łk 18:3

p Mt 18:34
Łk 12:59

q Wj 20:14
Pwt 5:18
Łk 18:20
Rz 13:9

r Pwt 5:21
2 Sm 11:2
Hl 31:1
2 Pt 2:14

s 1 Jn 2:16

t Mk 7:21
Mk 7:23

u Mt 18:8
Łk 11:34

szpalta 2

a Mt 18:9
Mk 9:47

b Kol 3:5

c Mt 19:3
Mk 10:2

d Pwt 24:1
Mt 19:8
Mk 10:4

e Lb 14:33
Sdz 19:2
Eze 23:11

f Oz 2:5
Mk 7:21
Dz 5:29

g Mt 10:11
Łk 16:18
Rz 7:3

h Mt 19:9

i Kpl 19:12
Lb 30:2

j Pwt 23:21
Ps 50:14
Kzn 5:4

k Jak 5:12

l Dz 7:49

m Iz 66:1
Lam 2:1

n Ps 48:2

stracił jeden z twych członków, niż żeby całe twoje ciało wrzuciono^a do Gehenny. **30** Także jeśli twoja prawa ręka cię gorszy, odetnij ją i odrzuć od siebie.^b Pożyteczniej bowiem jest dla ciebie, żebyś stracił jeden z twych członków, niż żeby całe twoje ciało znalazło się w Gehennie.

31 „Ponadto powiedziano: „Kto się rozwodzi^c ze swą żoną, niech jej da świadectwo rozwodu”.^d

32 Ja jednak wam mówię, że każdy, kto się rozwodzi ze swą żoną — jeśli nie na podstawie rozpusty^e — naraża ją na cudzołóstwo,^f a ktokolwiek poślubia rozwiedzioną, popełnia cudzołóstwo.^g

33 „Słyszeliście jeszcze, że tym w czasach starożytnych powiedziano: „Nie wolno ci przysięgać”,^h a nie dotrzymać, lecz masz spłacać swe śluby Jehowie”.ⁱ **34** Ja zaś wam mówię: W ogóle nie przysięgajcie^j — ani na niebo, ponieważ jest tronem Boga,^k **35** ani na ziemię, ponieważ jest podnóżkiem^l jego stóp, ani na Jerolimie, ponieważ jest miastem^m wielkiego Króla. **36** Nie wolno ci też przysięgać na swą głowę, gdyż ani jednego włosa nie możesz uczynić białym ni czarnym. **37** Niechże wasze słowo Tak znaczy Tak, wasze Nie — Nie;ⁿ gdyż co jest ponad to, jest od niegodziwca.^o

38 „Słyszeliście, że powiedziano: „Oko za oko i ząb za ząb”.^p

39 Ja jednak wam mówię: Nie stawiajcie oporu niegodziwemu; ale temu, kto cię uderzy w prawy policzek,^q nadstaw i drugi. **40** A jeśli ktoś chce iść z tobą do sądu i pościć twoją szatę spodnią, pozostaw mu także twoją

n 2 Kł 1:17; Jak 5:12; o Jn 8:44; p Wj 21:24; Kpl 24:20; Pwt 19:21; q Prz 24:29; Iz 50:6; Lam 3:30; Łk 6:29; Jn 18:22; Rz 12:17; 1 Pt 2:23.

szatę wierzchnią;^a **41** a jeśli ktoś mocą władzy przymusza cię do służby przez miłą, idź z nim dwie mile.^b **42** Daj proszącemu i nie odwracaj się od tego, kto chce od ciebie pożyczyć bez odsetek.^c

43 „Słyszeliście, że powiedziano: „Masz miłować swego bliźniego^d i nienawidzić swego nieprzyjaciela’.^e **44** Ja jednak wam mówię: Miłujcie swych nieprzyjaciół^f i módlcie się za tych, którzy was prześladowają.^g **45** żebyście się okazali synami waszego Ojca, który jest w niebiosach,^h ponieważ on sprawia, że jego słońce wschodzi nad niegodziwymi i dobrymi, on też sprawia, że deszcz pada na prawych i nieprawych.ⁱ **46** Bo jeśli miłujecie tych, którzy was miłują, jaką macie nagrodę?^j Czy tego samego nie czynią także poborcy podatkowi? **47** A jeśli pozdrawiacie tylko swych braci, cóż nadzwyczajnego czynicie? Czy tego samego nie czynią także ludzie z narodów? **48** Macie zatem być doskonali, tak jak wasz Ojciec niebiański jest doskonały.^k

6 „Pilnie zważajcie, żebyście nie przejawiali swej prawości^l przed ludźmi po to, by was oglądali; w przeciwnym razie nie będziecie mieć nagrody u Ojca, który jest w niebiosach. **2** Kiedy więc dajesz dary miłosierdzia,^m nie dmij przed sobą w trąbę,ⁿ jak to czynią obłudnicy w synagogach i na ulicach, żeby ludzie ich wychwalali. Zaprawdę wam mówię: W pełni odbierają swą nagrodę. **3** Ale gdy ty dajesz dary miłosierdzia, niech nie wie twa lewica, co czyni twa prawica, **4** żeby twe dary miłosierdzia pozostały w ukryciu; wtedy odpłaci^o tobie

ROZDZ. 5

- a Lk 6:29
- b 1Ko 6:7
- b Mk 15:21
- c Kpl 25:36
- Pwt 23:19
- d Kpl 19:18
- Mk 12:31
- e Wj 23:4
- f Prz 25:21
- Rz 12:20
- g Lk 6:28
- Lk 23:34
- Dz 7:60
- Rz 12:14
- h Mt 5:9
- Ef 5:1
- i Lk 6:35
- Dz 14:17
- j Lk 6:32
- k Kpl 19:2
- Pwt 18:13
- Lk 6:36
- 1Pt 1:16

ROZDZ. 6

- l Mt 5:20
- Mt 23:5
- m Dz 9:36
- Dz 10:2
- 1Ko 13:3
- n Lk 18:12
- o Prz 19:17
- Mt 10:42

szpalta 2

- a Lk 18:11
- b Mt 6:16
- Mt 23:5
- c 2Kl 4:33
- Iz 26:20
- d Lk 6:12
- e 1Kl 18:26
- f Lk 12:30
- g Lk 11:2
- h Eze 36:23
- Eze 38:23
- i Wj 6:3
- Ps 83:18
- Iz 42:8
- Iz 54:5
- j Dn 2:44
- Mt 6:33
- Obj 11:15
- k Mt 26:42
- Obj 4:11
- l Ps 37:10
- Lk 23:43
- Dz 24:15
- 1Tm 2:4

twój Ojciec, który się przygląda w ukryciu.

5 „Również gdy się modlicie, nie macie być jak obłudnicy; oni bowiem lubią się modlić, stojąc^a w synagogach i na rogach szerokich ulic, aby ich ludzie widzieli.^b Zaprawdę wam mówię: W pełni odbierają swą nagrodę.

6 Ty jednak, gdy się modlisz, wejdź do swego pokoju^c i zamknawszy drzwi, módl się do twego Ojca, który jest w ukryciu;^d wtedy Ojciec twój, który się przygląda w ukryciu, odpłaci tobie.

7 A modląc się, nie powtarzajcie wciąż tego samego^e jak ludzie z narodów, gdyż ich mniemają, że zostaną wysłuchani dzięki używaniu wielu słów. **8** Toteż nie upodabniajcie się do nich, gdyż Bóg, wasz Ojciec, wie, czego potrzebujecie,^f zanim go w ogóle poprosicie.

9 „Macie więc modlić się w ten sposób:^g

„Nasz Ojczy w niebiosach, niech będzie uświęcone^h twoje imię.ⁱ **10** Niech przyjdzie twoje królestwo.^j Niech się dzieje twoja wola,^k jak w niebie, tak i na ziemi.^l **11** Daj nam dzisiaj naszego chleba na ten dzień;^m **12** i przebacz nam nasze winy, jak i my przebaczyliśmy winnym wobec nas.ⁿ **13** I nie wystawiaj nas na pokusę,^o ale nas wyzwól od niegodziwca’.^p

14 „Jeśli bowiem przebaczyście ludziom ich wykroczenia, to wasz Ojciec niebiański i wam przebaczy;^q **15** jeśli zaś nie przebaczyście ludziom ich wykroczeń, to wasz Ojciec także nie przebaczy waszych wykroczeń.^r

m Ps 37:25; Prz 30:8; Mt 6:34; 1Tm 6:8; n Mt 18:21; Mk 11:25; Lk 11:4; o Mt 26:41; 1Kl 10:13; Obj 3:10; p Ps 82:4; Ps 97:10; Jn 17:15; 1Jn 5:19; q Ef 4:32; Kol 3:13; r Mt 18:35; Jak 2:13.

16 „Kiedy pościcie,^a przestańcie przybierać smutny wyraz twarzy jak obłudnicy, gdyż oni szpecą swe twarze, żeby ukazać ludziom, iż poszczą.^b Zaprawdę wam mówię: W pełni odbierają swą nagrodę. **17** Ale ty, gdy pościsz, natłuś sobie głowę i umyj twarz,^c **18** żeby pokazać, iż pościsz, nie ludziom, ale Ojcu, który jest w skrytości;^d wtedy odpłaci tobie twój Ojciec, który się przygląda w skrytości.

19 „Przestańcie gromadzić sobie skarby^e na ziemi, gdzie mól i rdza niszczą i gdzie złodzieje włamują się i kradną. **20** Raczej gromadźcie sobie skarby w niebie,^f gdzie ani mól, ani rdza nie niszczy^g i gdzie złodzieje nie włamują się i nie kradną. **21** Bo gdzie jest twój skarb, tam też będzie twoje serce.

22 „Lampą ciała jest oko.^h Jeśli więc twoje oko jest prostolinijne, całe twoje ciało będzie jasne, **23** ale jeśli twoje oko jest niegodziwe,ⁱ całe twoje ciało będzie ciemne. Jeżeli światło, które jest w tobie, w rzeczywistości jest ciemnością, jakże wielka to ciemność!^j

24 „Nikt nie może być niewolnikiem dwóch panów; bo albo jednego będzie nienawidzić, a drugiego miłować,^k albo do jednego przylgnie, a drugim wzgardzi. Nie możecie być niewolnikami Boga i Bogactwa.^l

25 „Dlatego wam mówię: Przestańcie się zamartwiać^m o swe dusze, jeśli chodzi o to, co będziecie jeść lub co będziecie pić, albo o swe ciała, jeśli chodzi o to, w co się będziecie ubierać.ⁿ Czyż dusza nie znaczy więcej niż pokarm, a ciało niż odzież?^o **26** Przypatrzcie się uważnie ptakom^p nieba, gdyż nie

ROZDZ. 6

a Za 8:19
Dz 13:2
Dz 13:3
Dz 14:23

b Iz 58:5
Za 7:5
Łk 18:12

c Kzn 9:8

d Ps 91:1

e Mt 13:22
Łk 12:20
Jak 5:3

f Mt 19:21
Mk 10:21
Łk 12:33
Łk 18:22

g 1 Pt 1:4

h Prz 4:25
Łk 11:34
Ef 1:18

i Mt 5:28
Mt 20:15
Mk 7:22
2 Pt 2:14

j Jn 11:10

k Łk 16:13
Rz 6:16
Jak 4:4

l Mt 13:22
Łk 16:9

m Łk 12:22
Flp 4:6

n Ps 55:22
1 Tm 6:8
Heb 13:5
1 Pt 5:7

o Łk 12:23

p Hl 38:41
Ps 147:9
Mt 10:29
Łk 12:24

szpalta 2

a Pwt 7:6

b Ps 39:5
Łk 12:25

c Łk 12:27

d 1 Kł 10:5

e Mt 8:26
Mt 14:31
Mt 16:8
Łk 12:28

f Łk 10:41
Łk 12:29

g Łk 12:30

h Rz 1:17
Rz 14:17

i Ps 37:25

j Wj 16:4
Wj 16:19

ROZDZ. 7

k Łk 6:37
Rz 2:1
Rz 14:13
1 Ko 4:5

l Mt 18:34
Jak 2:13

m Mk 4:24
Łk 6:38
Gal 6:7

n Łk 6:41

sieją ani nie żną, ani nie zbierają do spichrzy, a jednak wasz Ojciec niebiański je żywi. Czyż nie jesteście warci więcej niż one?^a **27** Kto z was przez zamartwianie się może dodać jeden kłocić do długości swego życia?^b **28** Także co się dotyczy odzieży, dlaczego się zamartwiaacie? Wyciągnijcie naukę z tego, jak rosną lilie^c polne; nie móżą się ani nie przęda, **29** ale mówię wam, że nawet Salomon^d w całej swej chwale nie był tak przyodziany, jak jedna z nich. **30** Jeśli zatem Bóg tak przyodziewa roślinność polną, która dzisiaj jest, a jutro się ją wrzuci do pieca, to czy tym bardziej nie przyodzieje was, małoletni?^e **31** Nigdy więc nie zamartwiajcie się^f i nie mówcie: „Co będziemy jeść?” albo: „Co będziemy pić?”, albo: „Co na siebie włożymy?” **32** Bo o wszystko to skwapliwie zabiegają narody. Przecież wasz Ojciec niebiański wie, że wszystkich tych rzeczy potrzebujecie.^g

33 „Stale więc szukajcie najpierw królestwa oraz Jego prawości,^h a wszystkie te inne rzeczy będą wam dodane.ⁱ **34** Nigdy się zatem nie zamartwiajcie o następny dzień,^j gdyż następny dzień będzie miał własne zmartwienia. Każdy dzień ma dosyć własnego zła.

7 „Przestańcie osądzać,^k żebyście nie byli osądzeni; **2** bo jakim sądem osądzacie, takim będziecie osądzeni,^l i jaką miarą odmierzacie, taką wam odmierzą.^m **3** Czemu więc patrzysz na słomkę w oku twego brata, a nie bierzesz pod uwagę belki we własnym oku?ⁿ **4** Albo jak możesz powiedzieć do swego brata: „Pozwól mi wyjąć

słomkę z twego oka', gdy oto w twoim własnym oku jest belka?^a

5 Obludniku! Najpierw wyjmij belkę z własnego oka, a wtedy będziesz wyraźnie widział, jak wyjąć słomkę z oka swego brata.

6 „Nie dawajcie psom tego, co święte,^b ani nie rzucajcie swych pereł przed świnię, żeby ich czasem nie podeptały^c nogami, a obróciwszy się, nie poszarpały was.

7 „Stale prosicie,^d a będzie wam dane; ciągle szukajcie, a znajdziecie; wciąż pukajcie,^e a będzie wam otworzone. **8** Bo każdy, kto prosi, otrzymuje,^f i każdy, kto szuka, znajduje, i każdemu, kto puka, będzie otworzone. **9** Doprawdy, któryż człowiek wśród was, jeśli go syn^g poprosi o chleb, poda mu kamień? **10** Albo jeśli go poprosi o rybę – czyż poda mu węża? **11** Jeżeli więc wy, chociaż jesteście niegodziwi,^h umiecie dawać swym dzieciom dobre dary, o ileż bardziej wasz Ojciec, który jest w niebiosach, da dobre rzeczyⁱ proszącym go!

12 „Dlatego wszystko, co chcecie, żeby ludzie wam czynili,^j wy też im podobnie czyńcie; takie w istocie jest znaczenie Prawa i Proroków.^k

13 „Wchodźcie przez ciasną bramę;^l gdyż szeroka i przestronna jest droga prowadząca do zagłady i wielu jest tych, którzy nią wchodzą, **14** natomiast ciasna jest brama i wąska droga prowadząca do życia i niewielu jest tych, którzy ją znajdują.^m

15 „Miejcie się na baczności przed fałszywymi prorokami,ⁿ którzy przychodzą do was w okryciu owczym,^o ale wewnątrz są drapieżnymi wilkami.^p **16** Rozpoznacie^q ich po

ROZDZ. 7

- a Łk 6:42
- b Prz 9:7
Prz 15:12
Mt 10:14
- c Heb 10:29
- d Mk 11:24
Jak 1:5
1Jn 5:14
- e Łk 11:9
- f Jer 29:12
Jn 14:13
1Jn 3:22
- g Łk 11:11
- h Łk 11:13
- i Jak 1:17
- j Łk 6:31
- k Rz 13:10
Gal 5:14
1Tm 1:5
- l Łk 13:24
- m Dz 14:22
1Pt 4:18
- n Mt 24:11
2Pt 2:1
1Jn 4:1
- o Łk 6:26
- p Eze 22:27
Dz 20:29
- q Prz 20:11
Rz 16:17
Gal 5:19

szpalta 2

- a Rdz 1:11
Łk 6:44
Jak 3:12
- b Mt 12:33
Łk 6:43
- c Mt 3:10
Łk 13:9
Jn 15:2
Tyt 3:14
- d Mt 12:33
- e Mt 21:29
Rz 2:13
Jak 1:22
1Jn 5:3
- f 1Jn 2:17
- g Łk 6:46
- h Jer 14:14
Jer 27:15
- i Łk 13:25
- j Ps 6:8
Łk 13:27
1Jn 3:4
- k Łk 6:47
Łk 6:48
Jak 1:25
- l Łk 6:49
Jak 1:23
- m Jer 8:9
- n Eze 13:13
1Ko 3:13
- o Łk 6:49

ich owocach. Czyż zbiera się z cierni winogrona albo z ostu figi?^a **17** Podobnie każde drzewo dobre wydaje owoc wyborny, ale każde drzewo spróchniałe wydaje owoc bezwartościowy;^b

18 drzewo dobre nie może rozdzić owocu bezwartościowego ani nie może drzewo spróchniałe wydawać owocu wybornego.

19 Każde drzewo nie wydające wybornego owocu zostaje ścięte i wrzucone w ogień.^c **20** Rzekczywiście więc rozpoznacie ich po ich owocach.^d

21 „Nie każdy, kto do mnie mówi: „Panie, Panie”, wejdzie do królestwa niebios, lecz tylko ten, kto wykonuje^e wolę mego Ojca, który jest w niebiosach.^f

22 Wielu mi powie w owym dniu: „Panie, Panie,^g czyśmy w twoim imieniu nie prorokowali i w twoim imieniu nie wypędzali demonów, i w twoim imieniu nie dokonywali wielu potężnych dzieł?”^h **23** Ale ja wtedy im wyznam: Nigdy was nie znałem!ⁱ Odstąpcie ode mnie, czyniciele bezprawia.^j

24 „Dlatego każdy, kto słyszy te moje słowa i wprowadza je w czyn, zostanie przyrównany do męża roztropnego, który zbudował swój dom na masywie skalnym.^k **25** I lunął deszcz, i przyszły potoki wody, i wiatry powiały i smagały ten dom, ale się nie zawalił, gdyż miał fundament na masywie skalnym.

26 Każdy zaś, kto słyszy te moje słowa, a nie wprowadza ich w czyn,^l będzie przyrównany do męża głupiego,^m który zbudował swój dom na piasku. **27** I lunął deszcz, i przyszły potoki wody, i wiatry powiały i uderzyły w ten dom,ⁿ i się zawalił, a jego upadek był wielki”.^o

28 A gdy Jezus zakończył te słowa, skutek był taki, iż tłumy były niezmiernie zdumione^a jego sposobem nauczania; **29** bo nauczał ich jak ktoś mający władzę,^b a nie jak ich uczeni w piśmie.

8 Gdy już zszedł z góry, podążały za nim wielkie tłumy. **2** I oto pewien trędowaty,^c podszedłszy, zaczął składać mu hołd, mówiąc: „Panie, jeśli tylko zechcesz, możesz mnie oczyścić”. **3** A on, wyciągnawszy rękę, dotknął go, mówiąc: „Chcę. Bądź oczyszczony”.^d I natychmiast został oczyszczony ze swego trądu.^e **4** Wtedy Jezus powiedział do niego: „Bacz, żebyś nikomu nie mówił,^f ale idź, pokaż się kapłanowi^g i złoż dar,^h jak wyznaczyl Możesz, na świadectwo dla nich”.

5 Gdy wszedł do Kafarnaum,ⁱ podszedł do niego pewien setnik, upraszając go **6** i mówiąc: „Panie, mój sługa leży w domu sparaliżowany, cierpiąc straszliwe męki”. Rzekł do niego: „Gdy tam przybędę, ulecę go”. **8** Odpowiadając, ów setnik rzekł: „Panie, nie jestem godzien, abyś wszedł pod mój dach, lecz tylko powiedz słowo, a mój sługa zostanie uzdrowiony. **9** Bo ja też jestem człowiekiem poddanym władzy, mającym pod sobą żołnierzy, i mówię temu: „Idź!”^j i idzie, a innemu: „Przyjdź!”, i przychodzi, a swemu niewolnikowi: „Uczyn to!”, i on to czyni”. **10** Słyszając to, Jezus się zadziwił i rzekł do podążających za nim: „Mówię wam prawdę: U nikogo w Izraelu nie znalazłem tak wielkiej wiary.^k **11** Ale powiadam wam, że wielu ze stron wschodnich i ze stron zachodnich^l przyjdzie i u-

ROZDZ. 7

a Mk 1:22

Łk 4:32

b Jn 7:46

ROZDZ. 8

c Mk 1:40

Łk 5:12

d Mk 1:41

e Wj 4:7

Łz 53:4

f Mt 9:30

Mt 12:16

Mk 7:36

Łk 5:14

g Kpl 13:49

Kpl 14:2

Łk 17:14

h Kpl 14:4

Kpl 14:20

Mk 1:44

Łk 5:14

i Łk 7:1

j Dz 10:7

k Mt 15:28

Łk 7:9

l Iz 49:12

szpalta 2

a Łk 13:29

b Mt 11:12

c Mt 25:30

d Mt 22:13

Mt 24:51

Łk 13:28

e Mt 9:29

Mt 15:28

Mk 9:23

Łk 7:10

f 1Ko 9:5

g Mk 1:30

Łk 4:38

h Mk 5:41

Dz 3:7

i Mk 1:31

Łk 4:38

Łk 4:39

j Iz 53:4

Jn 1:29

k Mk 4:35

Łk 8:22

l Łk 9:57

m Łk 9:58

2Ko 8:9

n Łk 9:60

Jn 1:43

Rz 6:13

o Mk 4:36

p Ps 4:8

Łk 8:23

łoży się przy stole z Abrahamem i Izaakiem, i Jakubem w królestwie^a niebios;^b **12** natomiast synowie królestwa^c zostaną wyrzuceni w ciemność na zewnątrz. Tam będą płakać i zgrzytać zębami”.^d **13** Potem Jezus rzekł do setnika: „Idź. Jak uwierzyłeś, tak niech ci się stanie”.^e I w owej godzinie sługa został uzdrowiony.

14 A Jezus, wszedłszy do domu Piotra, ujrzał jego teściową^f leżącą i gorączkującą.^g **15** Dotknąwszy więc jej ręki^h i gorączka ją opuściła, ona zaś wstała i zaczęła mu służyć.ⁱ **16** A gdy nastał wieczór, ludzie przyprowadzili mu wielu opętanych przez demony; i wypędził duchy słowem, i uleczył wszystkich, którzy się złe mieli – **17** żeby się spełniło, co zostało powiedziane przez proroka Izajasza, mówiącego: „On sam wziął nasze choroby i poniósł nasze dolegliwości”.^j

18 Gdy Jezus zobaczył wokół siebie tłum, kazał odpłynąć na drugą stronę.^k **19** A pewien uczony w piśmie podszedł i powiedział do niego: „Nauczycielu, pójdę za tobą, dokądkolwiek byś poszedł”.^l **20** Ale Jezus rzekł mu: „Lisy mają jamy i ptaki nieba mają miejsca na odpoczynek, lecz Syn Człowieczy nie ma gdzie złożyć głowy”.^m **21** Wtedy inny spośród uczniów rzekł do niego: „Panie, pozwól mi najpierw odejść i pogrzebać mego ojca”. **22** Jezus rzekł do niego: „Stale chodź za mną, a niech umarli grzebią swych umarłych”.ⁿ

23 A gdy wsiadł do łodzi,^o poszli za nim jego uczniowie. **24** I oto nastąpiło wielkie wzburzenie morza, tak iż fale zalewały łódź; on jednak spał.^p

25 I podszedłszy, zbudzili^a go, mówiąc: „Panie, ratuj nas, ginimy!” **26** Ale on rzekł do nich: „Czemu jesteście zaleknieni, o mało wierni?”^b Potem, wstawszy, zgromił wiatry i morze, i nastąpiła wielka cisza.^c **27** Oni więc zadziwili się i mówili: „Cóż to za człowiek,^d że nawet wiatry i morze są mu posłuszne?”

28 Gdy dotarł na drugą stronę, do krainy Gadareńczyków,^e spotkało go dwóch opętanych przez demony,^f wychodzących spomiędzy grobowców pamięci; byli oni niezwykle zajadli, tak iż nikt nie miał odwagi przechodzić tą drogą. **29** I oto krzyczeli, mówiąc: „Co tobie do nas, Synu Boży? „ Czy przyszedłeś tu męczyć^g nas przed wyznaczonym czasem?”^h **30** A z dala od nich pasło się liczne stado świń. **31** Demony zaczęły go więc upraszać, mówiąc: „Skoro nas wypędzasz, posłij nas w to stado świń”.ⁱ **32** Wobec tego rzekł do nich: „Idźcie!” Wyszedł więc i weszły w świnię, a oto całe to stado popędziło po urwisku do morza; i pozdychały w wodach.^k **33** Ci zaś, którzy je paśli, uciekli, a poszedłszy do miasta, opowiedzieli wszystko, włącznie ze sprawą opętanych przez demony. **34** I oto całe miasto wyszło Jezusowi na spotkanie; a ujrzawszy go, usilnie prosili, żeby odszedł z ich okolic.^l

9 Wsiadłszy więc do łodzi, przeprawił się na drugą stronę i poszedł do swojego miasta.^m **2** I oto nieśli doń sparaliżowanego, leżącego na łożku.ⁿ Widząc ich wiarę, Jezus rzekł do paralytyka: „Odwagi, dziecko; twoje grzechy są przebaczo-

ROZDZ. 8

- a Mk 4:38
- b Mt 14:31
Mk 4:40
- c Ps 65:7
Ps 89:9
Ps 107:29
Łk 8:25
- d Mk 4:41
- e Łk 8:26
- f Mk 5:2
Łk 8:27
- g 1Kl 17:18
Łk 4:34
Łk 4:41
Łk 8:28
- h Mk 1:24
Jak 2:19
- i Judy 6
- j Pwt 14:8
Iz 65:4
- k Mk 5:13
Łk 8:33
- l Mk 5:17
Łk 8:37
Dz 16:39

ROZDZ. 9

- m Mt 4:13
Mk 2:1
Łk 8:37
- n Mk 2:3
Łk 5:18
Łk 5:19

szpalta 2

- a Mk 2:5
Mk 2:9
Łk 5:20
- b Mt 26:65
Mk 2:7
Łk 5:21
- c Mt 12:25
Mk 2:8
- d Za 8:17
Jn 2:25
- e Mk 2:9
- f Mk 2:10
Łk 5:24
- g Mk 2:11
Jn 5:8
- h Mk 2:12
Łk 5:26
Dz 4:21
- i Jn 17:2
- j Mk 2:14
- k Łk 5:27
Łk 5:28
- l Łk 5:29
- m Mk 2:15
Mk 2:16
Łk 5:30
Łk 7:39
Łk 15:2
Łk 19:7
- n Łk 4:23
Łk 5:31
- o Prz 21:3
Oz 6:6
Mt 12:7
- p Mk 2:18
Łk 5:33
Łk 18:12

ne”.^a **3** A oto niektórzy spośród uczonych w piśmie mówili do siebie: „Ten człowiek bluźni”.^b

4 Jezus zaś, znając ich myśli,^c rzekł: „Czemu w swych sercach myślicie o tym, co niegodziwe?”^d **5** Na przykład, co jest łatwiej – powiedzieć: „Twoje grzechy są przebaczone” czy powiedzieć: „Wstań i chodź”?^e **6** Żebyście jednak wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę przebaczać grzechy^f...” po czym rzekł do paralytyka: „Wstań, weź swoje łożko i idź do swego domu”.^g

7 I on wstał, i odszedł do swego domu. **8** Na ten widok tłumy ogarnęła bojaźń i wychwalały Boga,^h który dał taką władzęⁱ ludziom.

9 Następnie, odchodząc stamtąd, Jezus ujrzał człowieka imieniem Mateusza, siedzącego w kantorze podatkowym, i powiedział do niego: „Bądź moim naśladowcą”.^j Ten więc wstał i poszedł za nim.^k **10** Później, gdy Jezus w domu położył się przy stole,^l oto wielu poborców podatkowych oraz grzeszników przyszło i zaczęło się kłaść do posiłku z Jezusem i jego uczniami. **11** A widząc to, faryzeusze odezwali się do jego uczniów: „Czemuż to wasz nauczyciel jada z poborcami podatkowymi i grzesznikami?”^m **12** Słyszając ich, rzekł: „Zdrowi nie potrzebują lekarza,ⁿ tylko niedomagający. **13** Idźcie więc i nauczcie się, co to znaczy: „Miłosierdzia chcę, a nie ofiary”.^o Bo nie przyszedłem wezwać prawych, tylko grzeszników”.

14 Wtedy przyszedł do niego uczniowie Jana i zapytali: „Dlaczegoż to my i faryzeusze pościmy, a twoi uczniowie nie postzczą?”^p

15 Na to Jezus im rzekł: „Czyż przyjaciele oblubieńca mają po-

wód do żalości, dopóki oblubieniec^a jest z nimi? Ale nadejdą dni, gdy oblubieniec zostanie od nich zabrany,^b i wtedy będą pościć.^c **16** Nikt nie naszywałaty z tkaniny, która się nie zbiegła, na starą szatę wierzchnią; gdyż cała jej siła spowodowałaby wyrywanie jej z szaty wierzchniej i rozdarcie stałoby się gorsze.^d **17** Nie wlewają też nowego wina do starych bukłaków; lecz jeśli to zrobią, bukłaki pękają i wino się wyleje, bukłaki zaś ulegną zniszczeniu.^e Ale nowe wino wlewają do nowych bukłaków, a wtedy jedno i drugie jest zachowane”.^f

18 Gdy im o tym mówił, oto pewien władca,^g podszedłszy, zaczął składać mu hołd^h i powiedział: „Moja córka chyba już umarła,ⁱ ale przyjdź i włóż na nią swą rękę, a ożyje”.^j

19 Wtedy Jezus, wstawszy, poszedł za nim; to samo zrobili jego uczniowie. **20** I oto niewiasta, która od dwunastu lat cierpiała wskutek upływu krwi,^k podeszła z tyłu i dotknęła frędzla jego szaty wierzchniej,^l **21** gdyż sobie mówiła: „Jeśli tylko dotknę jego szaty wierzchniej, wyzdrowię”.^m **22** Jezus odwrócił się i zauważywszy ją, rzekł: „Odważy się, córko; twoja wiara cię uzdrowiła”.ⁿ I od tejże godziny owa niewiasta była uzdrowiona.^o

23 A gdy Jezus przyszedł do domu owego władcy^p i ujrzał flecistów oraz tłum, w którym panowało zgiełkliwe zamieszanie,^q **24** odezwał się: „Opuśćcie to miejsce, gdyż dziewczynka nie umarła, lecz śpi”.^r Wtedy zaczęli się z niego pogardliwie śmiać.^s **25** Gdy tylko tłum został odprawiony, on wszedł i ujął ją za rękę,^t i dziewczynka wstała.^u **26** Oczywiście wieść o tym roz-

ROZDZ. 9

- a Mt 22:2
- Mk 2:19
- Lk 5:34
- Jn 3:29
- Obj 21:2
- b Mt 26:2
- Lk 17:22
- c Mk 2:20
- Lk 5:35
- d Mk 2:21
- Lk 5:36
- e Mk 2:22
- Lk 5:37
- Lk 5:38
- f Hl 32:19
- g Mk 5:22
- h Lk 8:41
- i Lk 8:42
- j Lk 4:40
- Jn 11:25
- k Kpl 15:25
- Mk 5:25
- l Mt 14:36
- Mk 6:56
- m Kpl 6:27
- Lk 8:44
- n Mk 10:52
- Lk 7:50
- Lk 17:19
- Lk 18:42
- Dz 14:9
- o Jn 4:53
- p Mk 5:38
- Lk 8:51
- q Lk 8:52
- r Mk 5:39
- Jn 11:11
- s Mk 5:40
- t Mk 9:27
- u Lk 8:55

szpalta 2

- a Mt 20:30
- b Mt 15:22
- Mt 20:33
- Heb 2:17
- c Dz 14:9
- d Mt 20:34
- e Iz 42:2
- Mt 12:16
- Mk 1:44
- Lk 5:14
- f Mk 1:45
- Mk 7:36
- g Mt 12:22
- Lk 11:14
- h Mt 15:31
- i Mk 2:12
- j Mt 12:24
- Mk 3:22
- Lk 11:15
- k Mt 4:23
- Lk 9:11
- l Mt 14:14
- Heb 4:15
- m Lb 27:17
- IKl 22:17
- Eze 34:5
- Mk 6:34
- n Lk 10:2
- Jn 4:35
- o Mt 13:39
- Rz 10:15

niosła się po całym owym regionie.

27 Kiedy Jezus stamtąd odchodził, szli za nim dwaj ślepi,^a wołając i mówiąc: „Zmiłuj się nad nami,^b Synu Dawida”. **28** A gdy już wszedł do domu, przyszedł do niego owi ślepi i Jezus ich zapytał: „Czy wierzycie,^c że mogę to uczynić?” Odpowiedzieli mu: „Tak, Panie”. **29** Wtedy dotknął ich oczu,^d mówiąc: „Według waszej wiary niech się wam stanie”. **30** I przejrzały ich oczy. Jezus zaś surowo im przykazał, mówiąc: „Baczcie, żeby się nikt o tym nie dowiedział”.^e **31** Ale oni, wyszedłszy, roztłóścili o nim po całym owym regionie.^f

32 A kiedy odchodzili, oto ludzie przyprowadzili do niego niemowle opętane przez demona;^g **33** i gdy demon został wypędzony, niemowa przemówił.^h A tłumy dziwiły sięⁱ i mówiły: „Nigdy nie widziano czegoś takiego w Izraelu”. **34** Ale faryzeusze zaczęli mówić: „On za sprawą władcy demonów wypędza demony”.^j

35 A Jezus obchodził wszystkie miasta i wioski, nauczając w ich synagogach i głosząc dobrą nowinę o królestwie oraz lecząc wszelką dolegliwość i wszelką niemoc.^k **36** Widząc tłumy, litował się^l nad nimi, byli bowiem złupione i porzucone niczym owce bez pasterza.^m **37** Potem powiedział do swych uczniów: „Tak, żniwo jest wielkie, ale pracowników mało.” **38** Proście zatem Pana żniwa, aby wysłał pracowników na swe żniwo”.^o

10 Wezwał więc swych dwunastu uczniów i dał im władzę nad duchami nieczystymi,^p żeby je wypędzali i żeby

leczyli wszelką dolegliwość oraz wszelką niemoc.

2 A imiona dwunastu apostołów^a są następujące:^b pierwszy – Szymon zwany Piotrem^c i Andrzeja,^d jego brat; i Jakub, syn Zebedeusza,^e i Jan, jego brat; **3** Filip i Bartłomiej;^f Tomasz^g i Mateusz,^h poborca podatkowy; Jakub, syn Alfeusza,ⁱ i Tadeusz; **4** Szymon Kananejczyk^j i Judasz Iskariot, który go później zdradził.^k

5 Tych dwunastu Jezus wysłał, dając im takie nakazy:^l „Nie oddalajcie się na drogę narodów i nie wchodźcie do miasta samarytańskiego,^m **6** ale raczej zachodźcie do zaginionych owiec z domu Izraela.ⁿ **7** A idąc, głoscie, mówiąc: „Przybliżyło się królestwo niebios”.^o **8** Leczcicie chorych,^p wskrzeszajcie umarłych, oczyszczajcie trędowatych, wypędzajcie demony. Darmo otrzymaliście, darmo dawajcie.”^q **9** Nie starajcie się o złoto ani srebro, ani miedź do swych trzósów,^r **10** ani o torbę na drogę, ani o dwie szaty spodnie, ani o sandały, ani o laskę; bo godzien jest pracownik swego pokarmu.”^s

11 „Do któregośkolwiek miasta lub wioski wejdziecie, wyszukajcie, kto w tej miejscowości jest godzien, i tam się zatrzymajcie, dopóki nie odejdziecie.”^t **12** Wchodząc do domu, pozdrówcie domowników; **13** i jeśli ten dom jest godzien, niech nań przyjdzie pokój, którego mu życycie,^u a jeśli nie jest godzien, niech wasz pokój wróci do was. **14** Gdzie was ktoś nie przyjmie lub nie będzie słuchał waszych słów, wychodząc z tego domu albo z tego miasta, strząśnijcie proch z waszych stóp.”^v **15** Zaprawdę wam mówię: W

ROZDZ. 10

a Obj 21:14

b Mk 3:16

Lk 6:13

Dz 1:13

c Jn 1:42

Dz 15:14

d Mk 1:16

Jn 1:40

e Mt 4:21

Mk 3:17

f Mk 3:18

Lk 6:14

Jn 1:45

g Jn 11:16

Jn 20:27

h Mk 2:14

Lk 5:27

i Lk 6:15

j Mk 3:18

k Ps 41:9

Mt 26:47

Jn 13:18

l Mt 28:19

Mk 6:7

Lk 9:2

m 2Kl 17:24

Lk 9:52

Jn 4:9

n Iz 53:6

Jer 50:6

Eze 34:6

Dz 13:46

o Mt 4:17

Lk 10:9

p Lk 9:2

q Dz 8:20

r Lk 22:35

1Kor 9:7

s Lb 18:31

Mk 6:8

Lk 9:3

Lk 10:7

1Kor 9:14

1Tm 5:18

t Lk 9:4

u Lk 10:5

v Mk 6:11

Lk 10:6

Lk 10:11

Dz 13:51

Dz 18:6

szpalta 2

a Rdz 19:4

2Pt 2:6

Judy 7

b Mt 11:22

Mt 12:41

Lk 11:32

c Sof 3:3

Dz 20:29

d Rdz 3:1

Rz 16:19

e Flp 2:15

f Flp 3:2

g Mt 24:9

Mk 13:9

h Dz 5:40

2Kor 11:24

i Mt 23:34

j Dz 4:8

Dz 24:10

Dz 25:23

Dz 26:25

Dz 27:24

Dniu Sądu znośniej będzie ziemi Sodomy^a i Gomory niż owe-mu miastu.^b

16 „Oto ja posyłam was jak owce pomiędzy wilki;”^c dlatego okażcie się ostrożni jak węże,^d a niewinni jak gołębie.^e **17** Miejcie się na baczności przed ludźmi,^f będą was bowiem wydawać sądom lokalnym^g i biczować^h was w swych synagogach.ⁱ **18** Co więcej, ze względu na mnie będziecie ciągnięci przed namiestników i królów,^j na świadectwo^k im i narodom. **19** Jednakże gdy was wydadzą, nie zamartwiajcie się, jak lub co macie mówić, gdyż to, co macie mówić, będzie wam dane w owej godzinie;^l **20** bo to nie wy mówicie, lecz duch waszego Ojca mówi przez was.^m **21** I bratⁿ wyda brata na śmierć, ojciec zaś swoje dziecko, a dzieci powstaną przeciw rodzicom i przyprawiają ich o śmierć.^o **22** I ze względu na moje imię będziecie przedmiotem nienawiści wszystkich ludzi;^p ale kto wytrwa do końca, ten zostanie wybawiony.^q **23** Gdyby was prześladowali w jednym mieście, uciekajcie do drugiego;^r bo zaprawdę wam mówię: Na pewno nie dokończycie obchodzenia^s miast Izraela, aż przybędzie Syn Człowieczy.^t

24 „Uczeń nie jest nad swego nauczyciela ani niewolnik nad swego pana.”^u **25** Wystarczy, by uczeń stał się jak jego nauczyciel, a niewolnik jak jego pan.^v Jeśli ludzie nazywają Beelzebubem^w gospodarza, czyż tym bardziej nie nazwą tak jego

k Pwt 31:26; Mt 24:14; Dz 4:20; 1 Jer 1:7; Mk 13:11; Lk 12:11; Lk 21:14; **m** Lk 12:12; Jn 14:26; **n** Mt 10:36; Mt 24:10; **o** Mt 7:6; **p** Mt 24:9; Lk 21:17; Jn 15:21; **q** Mt 24:13; Obj 2:10; **r** 2Sm 15:14; Mt 23:34; Dz 8:1; **s** Mk 6:6; **t** Mt 16:28; Mt 24:14; Rz 10:18; Kol 1:23; **u** Lk 6:40; Jn 13:16; Jn 15:20; **v** 1Pt 2:21; **w** Mt 12:24; Mk 3:22; Lk 11:15; Jn 8:48.

domowników? **26** Dlatego nie bójcie się ich; bo nie ma nic zakrytego, co nie zostałoby odkryte, ani tajemnego, co nie stałoby się znane.^a **27** Co wam mówię w ciemności, powiedzcie w świetle, a co słyszycie szeptanego, głoscie z dachów domów.^b

28 I nie bójcie się tych, którzy zabijają ciało, lecz nie mogą zabić duszy, ale raczej bójcie się tego,^c który może i duszę, i ciało zgładzić w Gehennie.^c **29** Czy nie sprzedaje się dwóch wróbli za monetę małej wartości?^f A przecież ani jeden z nich nie spadnie na ziemię bez wiedzy waszego Ojca.^g **30** Nawet wasze włosy na głowie wszystkie są policzone.^h **31** Dlatego nie bójcie się: Jesteście warci więcej niż wiele wróbli.ⁱ

32 „Co do każdego więc, kto przyzna się przed ludźmi do jedności ze mną, ja też przyznam się do jedności^j z nim – przed moim Ojcem, który jest w niebiosach; **33** ale kto się mnie zaprze przed ludźmi, tego ja też na pewno się zaprę^k przed moim Ojcem, który jest w niebiosach. **34** Nie myślcie, że przyszedłem przynieść na ziemię pokój; nie przyszedłem przynieść pokoju,^l tylko miecz. **35** Przyszedłem bowiem spowodować rozdźwięk między mężczyzną a jego ojcem, i córką a jej matką, i młodą małżonką a jej teściową.^m **36** Doprawdy, nieprzyjaciółmi będą człowiekowi jego domownicy. **37** Kto bardziej kocha ojca lub matkę niż mnie, nie jest mnie godzien; i kto bardziej kocha syna lub córkę niż mnie, nie jest mnie godzien.ⁿ **38** I kto nie przyjmuje swego pała męki i nie idzie za mną, nie jest mnie godzien.^o **39** Kto by

ROZDZ. 10

- a Mk 4:22
Łk 8:17
1Ko 4:5
- b Łk 12:3
- c Prz 29:25
Iz 51:12
Eze 3:9
Obj 2:10
- d Heb 10:31
- e Łk 12:5
- f Łk 12:6
- g Pwt 22:6
Mt 6:26
Łk 12:7
- h 1Sm 14:45
2Sm 14:11
Dz 27:34
- i Mt 6:26
Łk 12:7
- j Łk 12:8
Rz 10:9
Obj 3:5
- k Mk 8:38
Łk 9:26
Łk 12:9
2Tm 2:12
- l Łk 12:51
- m Mt 7:6
Łk 12:52
Łk 12:53
- n Pwt 33:9
Mt 19:29
Łk 14:26
- o Mt 16:24
Mk 8:34
Łk 9:23
Łk 14:27

szpalta 2

- a Mt 16:25
Mk 8:35
Łk 17:33
Jn 12:25
- b Mt 25:40
Łk 10:16
Jn 12:44
Jn 13:20
- c 1Kl 17:10
2Kl 4:8
- d Joz 2:14
2Kl 4:13
- e Mt 25:40
Mk 9:41
Heb 6:10

ROZDZ. 11

- f Mt 4:23
Mt 19:1
Łk 9:6
- g Mt 14:3
Mk 6:17
Łk 7:18
- h Rdz 49:10
Dn 9:24
Mal 3:1
Mt 3:11
Jn 1:15
Jn 7:31
- i Iz 35:5
Iz 61:1
Łk 17:22
- j Mt 21:14
- k Mt 8:3
- l Mk 7:32
Łk 7:22
- m Mk 5:41
- n Mt 4:23

znalazł swą duszę, ten ją straci, a kto by stracił swą duszę ze względu na mnie, ten ją znajdzie.^a

40 „Kto przyjmuje was, ten przyjmuje także mnie, a kto przyjmuje mnie, ten przyjmuje także tego, który mnie posłał.^b

41 Kto przyjmuje proroka, ponieważ jest on prorokiem, ten otrzyma nagrodę proroka,^c a kto przyjmuje prawego, ponieważ jest on człowiekiem prawym, ten otrzyma nagrodę prawego.^d

42 A kto by dał do picia jednemu z tych małych choćby tylko kubek zimnej wody, ponieważ jest on uczniem, zaprawdę wam mówię, na pewno nie straci swej nagrody”.^e

11 Kiedy już Jezus zakończył wydawanie poleceń swym dwunastu uczniom, wyszedł stamtąd, by nauczać i głosić w ich miastach.^f

2 A gdy Jan usłyszał w wzięzieniu^g o czynach Chrystusa, wysłał przez swoich uczniów

3 i rzekł do niego: „Czy ty jesteś tym Przychodzącym, czy mamy oczekiwać innego?”^h

4 Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Idźcie i opowiedzcie Janowi, co słyszycie i widzicie: **5** Ślepi znowu widzą,ⁱ a kulawi^j chodzą, trędowaci^k dostępują oczyszczenia, a głusi^l słyszą; i umarli^m są wskrzeszani, a biednym jest oznajmiana dobra nowina;ⁿ **6** i szczęśliwy jest ten, kto nie znajduje we mnie powodu do zgorzelenia”.^o

7 Gdy ci byli w drodze, Jezus zaczął mówić do tłumów o Janie: „Co wyszliście zobaczyć na pustkowiu?^p Trzcinę kołysaną

o Iz 8:14; Mk 6:3; Łk 7:23; Jn 6:61; 1Ko 1:23; 1Pt 2:8; p Mt 3:5.

przez wiatr?^a **8** Co więc wyszliście ujrzyć? Człowieka ubranego w miękkie szaty? Przecież ci, którzy noszą miękkie szaty, są w domach królów.^b **9** Właściwie dlaczego wyszliście? Żeby ujrzyć proroka? Tak, mówię wam, i to daleko więcej niż proroka.^c **10** Właśnie o nim jest napisane: „Oto ja przed twoim obliczem wysyłam mego posłańca, który przygotuje przed tobą drogę twoją!”^d **11** Zaprawdę wam mówię: Wśród narodzonych z niewiast^e nie został wzbudzony większy niż Jan Chrzciciel; lecz pomniejszy w królestwie^f niebios jest większy niż on. **12** Ale od dni Jana Chrzciciela aż dotąd królestwo niebios jest celem, ku któremu ludzie prą, a ci, którzy prą naprzód, pochwytuja je.^g **13** Wszyscy bowiem, Prorocy i Prawo, prorokowali aż do Jana;^h **14** a jeśli chcecie to uznać, on sam jest „Eliaszem, który ma przyjść”.ⁱ **15** Kto ma uszy, niech słucha.^j

16 „Do kogo mam przyrównać to pokolenie?”^k Podobne jest do małych dzieci, które siedzą na rynkach i wołają do swoich towarzyszy zabaw,^l **17** mówiąc: „Graliśmy wam na flecie, ale nie tańczyliście; zawodziliśmy, ale nie uderzaliście się ze smutku”.^m **18** Tak też przyszedł Jan, nie jadł ani nie pił,ⁿ a jednak mówi: „On ma demona”; **19** przyszedł Syn Człowieczy, je i pije,^o a mimo to mówi: „Oto człowiek żarłoczny i oddający się picciu wina, przyjaciel poborców podatkowych i grzeszników”.^p Niemniej mądrość potwierdza swą prawosć swoimi dziełami”.^q

20 Wtedy zaczął ganić miasta, w których dokonała się większość jego potężnych dzieł, że nie

ROZDZ. 11

- a Łk 7:24
Ef 4:14
- b 1Kl 10:5
Łk 7:25
- c Mt 14:5
Mt 21:25
Łk 1:76
- d Iz 40:3
Mal 3:1
Mt 3:3
Łk 1:17
Jn 3:28
Jn 10:41
- e Łk 1:15
- f Jn 3:3
- g Łk 13:24
- h Łk 16:16
- i Mal 4:5
Mt 17:10
Mt 17:12
- j Obj 2:7
- k Mt 12:41
Łk 7:31
- l Za 8:5
Łk 7:32
- m Łk 23:27
- n Mt 9:14
Łk 7:33
- o Mt 9:10
Mk 2:15
Jn 2:2
- p Łk 5:30
Łk 7:34
Łk 15:2
Łk 19:7
- q Łk 7:35

szpalta 2

- a Jn 12:37
- b Jn 12:21
- c Dn 9:3
Jon 3:6
Łk 10:13
- d Jn 5:29
Obj 20:13
- e Łk 10:14
- f Łk 4:31
- g Łk 10:15
- h Iz 14:15
- i Mt 10:15
Mt 12:41
Łk 10:12
- j Ps 8:2
Iz 29:14
Mt 13:15
Łk 10:21
1Kl 1:27
- k Jn 3:35
Jn 17:2
1Kl 15:27
- l Jn 1:18
- m Mt 28:18
Łk 10:22
Jn 10:15
1Jn 5:20
- n Iz 55:2
- o 2Kl 6:14
Gal 5:1
- p Pwt 18:18
- q Lb 12:3
Za 9:9
2Kl 10:1

okazały skrucy:^a **21** „Biada ci, Chorazynie! Biada ci, Betsaida!”^b Gdyby bowiem potężne dzieła, które się dokonały w was, dokonały się w Tyrze i Sydonie, te już dawno okazałyby skrucę w worze i popiele.^c **22** Toteż wam mówię: W Dniu Sądu^d znośniej będzie Tyrowi i Sydonowi niż wam.^e **23** A ty, Kafarnaum,^f czy może będziesz wywyższone do nieba? Zejdziesz^g do Hadesu;^h gdyby bowiem potężne dzieła, które się dokonały w tobie, dokonały się w Sodomie, pozostałaby aż po dziś dzień. **24** Toteż wam mówię: W Dniu Sądu znośniej będzie ziemi sódmskiej niż tobie”.ⁱ

25 W owym czasie Jezus, odezwawszy się, rzekł: „Publicznie wysławiam cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, ponieważ ukryłeś te rzeczy przed mędrcami i intelektualistami, a objawiłeś je niemowlętom.”^j **26** Tak, Ojcze, ponieważ uznałeś za dobre to uczynić. **27** Wszystko zostało mi przekazane przez mego Ojca^k i nikt nie zna w pełni Syna, tylko Ojciec,^l ani nikt nie zna w pełni Ojca, tylko Syn oraz każdy, komu Syn chce go objawić.^m **28** Przyjdźcie do mnie wszyscy, którzy się męczycie i jesteście obciążeni,ⁿ a ja was pokrzepię. **29** Weźcie na siebie moje jarzmo^o i uccie się ode mnie,^p bo jestem łagodnie usposobiony^q i uniżony w sercu, a znajdziecie pokrzepienie^r dla dusz waszych. **30** Albowiem moje jarzmo jest miłe, a moje brzemie lekkie”.^s

12 W owej porze Jezus szedł w sabat przez łąny zbóż.^t Uczniowie jego zgłodnieli i zaczęli zrywać kłosa zboża i jeść.^u

r Jer 6:16; s 1Jn 5:3; **ROZDZ. 12** t Mk 2:23; u Wj 12:16; Pwt 23:25; Łk 6:1.

2 Widząc to, faryzeusze rzekli do niego:^a „Oto uczniowie twoi czynią coś, czego nie wolno czynić w sabat”.^b **3** On im rzekł: „Czyście nie czytali, co uczynił Dawid, gdy zgłodniał on oraz ludzie, którzy z nim byli?”^c **4** Jak wszedł do domu Bożego i zjedli chleby przedkładania,^d coś, czego nie wolno^e było jeść jemu ani tym, którzy z nim byli, tylko kapłanom?^f **5** Albo czy nie czytaliście w Prawie,^g że w sabaty kapłani w świątyni tak traktują sabat, jak gdyby nie był święty, a pozostają niewinni?^h **6** Ale mówię wam, że tu jest coś większego niż świątynia.ⁱ **7** Gdybyście jednak zrozumieli, co to znaczy: „Miłosierdzia^j chcę, a nie ofiary”,^k nie potępiłibyście niewinnych. **8** Bo Syn Człowieczy jest Panem sabatu”.^l

9 Oddaliwszy się stamtąd, wszedł do ich synagogi; **10** i oto człowiek z uschlą ręką!^m Zapytali go więc: „Czy wolno leczyć w sabat?”, żeby znaleźć powód do oskarżenia go.ⁿ **11** On rzekł do nich: „Któryż to człowiek wśród was, mający jedną owcę – jeśli ta wpadnie do dołu^o w sabat – nie chwyci jej i nie wyciągnie?”^p **12** A o ileż więcej wart jest człowiek niż owca!^q Wolno zatem uczynić coś słachetnego w sabat”. **13** Potem powiedział do tego człowieka: „Wyciągnij rękę”. I on ją wyciągnął, i odzyskała sprawność, i stała się zdrowa jak druga ręka.^r **14** Ale faryzeusze wyszli i odbyli przeciw niemu naradę, żeby go zgładzić.^s **15** Dowiedziawszy się o tym, Jezus oddalił się stamtąd. Wielu też poszło za nim, a on uleczył ich wszystkich.^t **16** ale stanowczo im przykazał, by go nie ujawniali;^u

ROZDZ. 12

- a Mk 2:24
Łk 6:2
- b Wj 20:10
Wj 31:15
Pwt 5:14
- c 1 Sm 21:6
Mk 2:25
Łk 6:3
- d Wj 25:30
Wj 40:23
- e Kpl 24:5
Kpl 24:9
Mk 2:26
- f Wj 29:33
Łk 6:4
- g Lb 28:9
- h Jn 7:22
- i Łk 11:31
Łk 11:32
Jn 2:19
- j Mt 23:23
- k Oz 6:6
Ml 6:6
Mt 9:13
- l Wj 34:21
Kpl 25:4
Kpl 25:10
Mk 2:28
Łk 6:5
- m Mk 3:1
Łk 6:6
- n Mk 3:4
Łk 14:3
Jn 9:16
- o Wj 21:33
- p Wj 23:4
Pwt 22:4
Łk 14:5
- q Mt 10:31
- r Łk 6:10
- s Mt 27:1
Mk 3:6
Łk 6:11
Jn 5:18
- t Mk 3:7
Łk 6:17
- u Mt 8:4
Mk 3:12
Mk 7:36

szpalta 2

- a Iz 42:1
Ag 2:23
Dz 3:13
- b Mt 3:17
Mt 17:5
- c Iz 61:1
Mk 1:10
- d Iz 42:2
2 Tm 2:24
- e Mt 11:28
- f Hab 1:4
- g Iz 11:10
Iz 42:4
LXX
Dz 4:12
Rz 15:12
- h Łk 11:14
- i Jn 7:31
- j Mk 3:22
Łk 11:15
- k Jn 2:25
- l Mk 3:24
Łk 11:17
- m Mk 3:26
- n Łk 11:20
1 Jn 3:8

17 żeby się spełniło, co zostało powiedziane przez proroka Izaiasza, który rzekł:

18 „Oto mój sługa,^a którego wybrałem, mój umiłowany,^b którego moja dusza darzy uznaniem! Włożę na niego mego ducha,^c a on wyjaśni narodom, czym jest sprawiedliwość. **19** Nie będzie się wyklócał^d ani głośno krzyczał, ani nikt nie usłyszy jego głosu na szerokich ulicach. **20** Trzcinny zgniecionej nie zmiażdży i tłącego się lnianego knota nie zgasi,^e dopóki z powodzeniem nie zaprowadzi sprawiedliwości.”^f **21** Doprawdy, w jego imieniu narody będą pokładać nadzieję”.^g

22 Potem przyprowadzili do niego człowieka, który był opętany przez demona, ślepy i niemy; i uleczył go, tak iż ów niemowa mówił i widział. **23** A całe te tłumy niezmiernie się zdumiały i zaczęły mówić:^h „Czyż to nie jest Syn Dawida?”ⁱ **24** Słyszając to, faryzeusze powiedzieli: „Ten człowiek nie wypędza demonów inaczej, jak tylko za sprawą Beelzebuba, władcy demonów”.^j **25** Znając ich myśli,^k rzekł do nich: „Każde królestwo wewnętrznie podzielone pustoszeje^l i żadne miasto czy dom wewnętrznie podzielone się nie ostoja. **26** Tak samo jeśli Szatan wypędza Szatana, podzielił się wewnątrz; jakże więc ostoi się jego królestwo? **27** Ponadto jeśli ja wypędzam demony za sprawą Beelzebuba,^m to za czyją sprawą wypędzają je wasi synowie? Dlatego oni będą waszymi sędziami. **28** Ale jeśli ja duchem Bożym wypędzam demony, to istotnie zaskoczyło was królestwo Boże.”ⁿ **29** Albo jak może ktoś wtargnąć do domu siłacza i zagarnąć jego

ruchomości, jeśli najpierw nie zwiąże siłacza? A wtedy ograbi jego dom.^a **30** Kto nie jest po mojej stronie, ten jest przeciwko mnie, a kto nie zbiera ze mną, ten rozprasza.^b

31 „Dlatego wam mówię: Wszelkiego rodzaju grzech i bluźnierstwo będą ludziom przebaczone, ale bluźnierstwo przeciw duchowi nie będzie przebaczone.^c

32 Na przykład kto by mówił słowo przeciwko Synowi Człowieczemu, będzie mu przebaczone;^d ale kto by mówił przeciwko duchowi świętemu, temu nigdy nie będzie przebaczone – ani w tym systemie rzeczy, ani w przyszłym.^e

33 „Albo sprawcie, żeby drzewo było wyborne i jego owoc wyborny, albo sprawcie, żeby drzewo było spróchniałe i jego owoc zgniły; bo drzewo poznaje się po jego owocu.^f **34** Pomoiście żmijowy,^g jak możecie mówić rzeczy dobre, skoro jesteście niegodziwi?^h Bo z obfitości serca mówią usta.ⁱ **35** Dobry człowiek ze swego dobrego skarbu wydobywa rzeczy dobre,^j natomiast niegodziwy człowiek ze swego niegodziwego skarbu wydobywa rzeczy niegodziwe.^k **36** Mówię wam, że z każdej nieużytecznej wypowiedzi, którą ludzie wyrzekną, zdadzą sprawę^l w Dniu Sądu; **37** bo na podstawie twoich słów zostaniesz uznany za prawego i na podstawie twoich słów zostaniesz potępiony”.^m

38 Wtedy odpowiedzieli mu niektórzy uczeni w piśmie i faryzeusze, mówiąc: „Nauczycielu, chcemy zobaczyć jakiś znak od ciebie”.ⁿ **39** On, odpowiadając, rzekł do nich: „Pokolenie niegodziwe i cudzołonne^o stale szuka znaku, ale żaden znak nie będzie mu dany oprócz znaku proroka Jonasza.^p **40** Bo

ROZDZ. 12

- a Iz 49:24
Mk 3:27
Łk 11:22
1Jn 4:4
- b Mk 9:40
Łk 9:50
- c Mk 3:28
Dz 7:51
Heb 6:4
Heb 6:6
1Jn 5:16
- d Łk 7:34
Jn 7:12
1Tm 1:13
- e Mk 3:29
Łk 12:10
Heb 10:26
- f Mt 7:17
Łk 6:43
- g Mt 3:7
Mt 23:33
Łk 3:7
- h Hl 14:4
- i Mt 15:11
- j Iz 32:8
- k Mt 13:52
Łk 6:45
Jak 3:6
- l Kzn 12:14
Rz 14:12
Judy 15
- m Prz 13:3
Łk 19:22
- n Mt 16:1
Mk 8:11
Jn 2:18
1Ko 1:22
- o Iz 57:3
Mt 16:4
Mt 17:17
Mk 8:38
Jak 4:4
- p Łk 11:29

szpalta 2

- a Jon 1:17
- b Mt 27:63
- c Mt 27:60
Ef 4:9
- d Mt 16:21
Mt 17:23
Łk 24:46
- e Łk 11:30
- f Rz 2:27
- g Jon 3:5
- h 1Kl 10:1
2Kn 9:1
- i Mt 11:16
Mt 12:6
Łk 11:31
- j Łk 11:24
- k 1Pt 5:8
- l Łk 11:26
Jn 5:14
Heb 6:4
Heb 6:6
2Pt 2:20
- m Mk 8:12
- n Mt 13:55
Mk 3:31
Jn 2:12
Dz 1:14
1Ko 9:5
Gal 1:19
- o Mk 3:33

tak jak Jonasz^a był w brzuchu ogromnej ryby trzy dni i trzy noce, tak Syn Człowieczy^b będzie w sercu ziemi^c trzy dni i trzy noce.^d **41** Mieszkańcy Niniwy wstaną na sąd z tym pokoleniem^e i je potępią,^f okazali bowiem skruchę ze względu na to, co głosił Jonasz,^g a oto tu więcej niż Jonasz. **42** Królowa z południa^h powstanie na sąd z tym pokoleniem i je potępi, przyszła bowiem z krańców ziemi, aby usłyszeć mądrość Salomona, a oto tu więcej niż Salomon.ⁱ

43 „Kiedy duch nieczysty wyjdzie z człowieka, przemierza spieczone okolice w poszukiwaniu miejsca odpoczynku i żadnego nie znajduje.^j **44** Wtedy mówi: „Powrócę do mego domu, z którego wyszedłem”; a po przybyciu zastaje go nie zajęty, ale czysto wymiecionym i przyozdobionym. **45** Wtedy idzie i bierze ze sobą siedem innych duchów, bardziej niegodziwych niż on sam,^k a wszedłszy do środka, mieszkają tam; i końcowe położenie tego człowieka staje się gorsze niż pierwotne.^l Tak właśnie będzie też z tym niegodziwym pokoleniem”.^m

46 Gdy jeszcze mówił do tłumów, oto jego matka i braciaⁿ stanęli na zewnątrz, pragnąc z nim mówić. **47** Ktoś więc powiedział mu: „Oto twoja matka oraz twoi bracia stoją na zewnątrz i pragną z tobą mówić”. **48** On, odpowiadając, rzekł do tego, który mu to powiedział: „Kto jest moją matką i którzy są moimi braćmi?”^o **49** I wyciągnąwszy rękę ku swym uczniom, rzekł: „Oto moja matka i moi bracia!^p **50** Bo każdy, kto wy-

p Mk 3:35; Jn 14:23; Jn 15:14; Jn 20:17; Rz 8:29; Heb 2:11.

konuje wolę mojego Ojca, który jest w niebie, ten właśnie jest mi bratem i siostrą, i matką”.

13 Tego dnia Jezus, wyszedłszy z domu, siedział nad morzem; **2** i zebrały się przy nim wielkie tłumy, toteż wszedł do łodzi i usiadł,^a a cały tłum stał na brzegu. **3** Wtedy powiedział im wiele rzeczy w przykładach, mówiąc: „Oto wyszedł siewca, by siać;^b **4** a gdy siał, niektóre nasiona padły przy drodze; i przyleciały ptaki, i je zjadły.^c **5** Inne padły na miejsca skaliste, gdzie nie miały dużo gleby, i od razu powschodziły, bo nie miały głębokiej gleby.^d **6** Ale po wzejściu słońca przypiekły się, a ponieważ nie miały korzenia, uschły.^e **7** Inne zaś padły między ciernie, a ciernie wyrosły i je zadusiły.^f **8** Jeszcze inne padły na wyborną glebę i zaczęły wydawać plon^g – to stokrotny, tamto sześćdziesięciokrotny, inne trzydziestokrotny.^h **9** Kto ma uszy, niech słucha”.ⁱ

10 Uczniowie podeszli więc i rzekli do niego: „Dlaczego do nich mówisz, używając przykładów?”^j **11** On, odpowiadając, rzekł: „Wam dano zrozumieć święte tajemnice^k królestwa niebios, im zaś nie jest to dane.^l **12** Bo kto ma, temu będzie dane więcej i będzie obfitował,^m ale temu, kto nie ma, zostanie odebrane nawet to, co ma.ⁿ **13** Właśnie dlatego mówię do nich, używając przykładów, gdyż patrząc, patrzą na próżno i słysząc, słyszą na próżno, i nie pojmują sensu;^o **14** i spełnia się na nich proroctwo Izajasza, które mówi: „Słuchając, będziecie słyszeć, ale na pewno nie pojmiecie sensu; i patrząc, będzie-

ROZDZ. 13

- a Mk 4:1
- b Mt 13:34
Mk 4:3
Łk 8:4
- c Mt 13:19
Mk 4:4
Łk 8:5
- d Mk 4:5
Łk 8:6
- e Mt 13:20
Mt 13:21
Mk 4:6
- f Mt 13:22
Mk 4:7
Mk 4:18
Mk 4:19
Łk 8:7
Heb 6:8
- g Jn 15:16
- h Mk 4:8
Łk 8:8
- i Mt 11:15
- j Mt 13:34
Mk 4:10
Łk 8:9
- k 1 Kó 2:10
Ef 1:9
Kol 1:26
- l Łk 8:10
- m Mt 25:29
- n Mk 4:25
Łk 8:18
- o Iz 6:10
Jer 5:21
Eze 12:2
Mk 4:12
Mk 8:18

szpalta 2

- a Iz 6:9
Jn 12:40
Dz 28:26
Rz 11:8
2 Kó 3:14
- b Pwt 32:28
Iz 44:18
Mk 8:17
Heb 5:11
- c Łk 10:23
- d 1 Pt 1:10
- e Jn 8:56
Ef 3:5
- f Łk 10:24
- g Mk 4:14
Łk 8:11
- h Mk 4:15
Łk 8:12
1 Pt 5:8
- i Iz 58:2
Eze 33:31
Jn 5:35
- j Mt 24:10
Mk 4:17
Łk 8:13
2 Tm 1:15
- k Łk 12:22
- l Mt 6:21
Mk 4:19
Mk 10:23
Łk 8:14
1 Tm 6:9
2 Tm 4:10
- m Mk 4:20
Łk 8:15

cie patrzeć, ale na pewno nie będziecie widzieć.^a **15** Bo serce tego ludu stało się nieczule i uszami swymi usłyszeli, nie reagując, i zamknęli swe oczy, żeby czasem nie widzieć swymi oczami i nie słyszeć swymi uszami, i nie pojąć sensu swymi sercami, i nie zawrócić, i żebym ich nie uzdrowił”.^b

16 „Jednakże szczęśliwe są wasze oczy,^c gdyż widzą, i wasze uszy, gdyż słyszą. **17** Bo zaprawdę wam mówię: Wielu proroków^d i ludzi prawych pragnęło ujrzeć to, co wy widzicie, ale nie ujrzali,^e i słyszeć to, co wy słyszycie, ale nie usłyszało.”^f

18 „Posłuchajcie więc przykładu o człowieku, który siał.^g **19** Tam, gdzie ktoś słyszy słowo o królestwie, ale nie pojmuje jego sensu, przychodzi niegodziwiec^h i wyrwa to, co zostało zasiane w jego sercu; to jest ten zasiany przy drodze. **20** A zasianym na miejscach skalistych jest ten, kto słyszy słowo i od razu z radością je przyjmuje.ⁱ **21** Jednakże nie ma w sobie korzenia, lecz utrzymuje się przez jakiś czas, a gdy ze względu na słowo powstaje ucisk lub przesładowanie, wtedy od razu się gorszy.^j **22** A zasianym między ciernie jest ten, kto słyszy słowo, ale troska tego systemu rzeczy^k i zwodnicza moc bogactwa zaduszają słowo, tak iż staje się bezowocny.^l **23** A zasianym na wybornej glebie jest ten, kto słyszy słowo i pojmuje jego sens i kto rzeczywiście plon przynosi i wydaje – ten stokrotny, tamten sześćdziesięciokrotny, inny trzydziestokrotny”.^m

24 Podał im inny przykład, mówiąc: „Królestwo niebios stało się podobne do człowieka, który

na swym polu zasiał wyborne nasienie.^a **25** Kiedy ludzie spali, przyszedł jego nieprzyjaciel i między pszenicę nasiał chwastów, i odszedł. **26** Gdy żdźbło wyrosło i wydało plon, wtedy ukazały się też chwasty. **27** Podeszli więc niewolnicy gospodarza i rzekli do niego: „Panie, czyż nie posiałeś na swym polu wybornego nasienia?”^b Skąd się zatem wzięły chwasty?”^c **28** On powiedział do nich: „Jakiś nieprzyjaciel, jakiś człowiek, to uczynił”.^d Rzekli do niego: „Czy więc chcesz, żebyśmy poszli i je zebrali?” **29** On powiedział: „Nie, żebyście przypadkiem, zbierając chwasty, nie wykorzenili wraz z nimi pszenicy. **30** Pozwólcie obu rosnąć razem aż do żniwa, a w porze żniwa powiem żniwiarzom: Najpierw zbierzcie chwasty i powiążcie je w wiązki na spalenie,^e potem idźcie zgromadzić pszenicę do mojego spichrza”.^f

31 Podał im inny przykład,^g mówiąc: „Królestwo niebios podobne jest do ziarenka gorczycy,^h które człowiek wziął i zasiał na swoim polu; **32** jest ono doprawdy najdrobniejsze ze wszystkich nasion, ale gdy wyrośnie, jest największym z warzyw i staje się drzewem, tak iż ptaki niebaⁱ przylatują i znajdują siedlisko wśród jego gałęzi”.^j

33 Opowiedział im inny przykład: „Królestwo niebios podobne jest do zakwasu,^k który niewiasta wzięła i schowała w trzech dużych miarach mąki, aż cała ta masa się zakwasiła”.

34 Wszystko to Jezus mówił do tłumów w przykładach. Doprawdy, bez użycia przykładu niczego do nich nie mówił!—
35 żeby się spełniło, co zostało

ROZDZ. 13

- a Mk 4:26
- b Mt 13:38
- c Rdz 1:11
- d Mt 13:39
- e Mt 3:12
- f Lk 3:17
- f Obj 14:15
- g Mk 4:30
- h Mt 17:20
- i Lk 13:19
- i Ps 104:12
- Dn 4:12
- j Eze 17:23
- k Lk 13:21
- 1Ko 5:6
- Gal 5:9
- l Mk 4:34

szpalta 2

- a Ps 78:2
- Rz 16:25
- 1Ko 2:7
- b Mt 24:14
- Rz 10:18
- Kol 1:6
- c Jn 8:44
- d 1Jn 3:8
- e Jl 3:13
- Obj 14:15
- f Heb 9:26
- g Mt 13:30
- h Sof 1:3
- 1Ko 6:9
- i Dn 3:6
- Mt 13:30
- Mt 13:50
- Obj 21:8
- j Ps 112:10
- Mt 8:12
- Lk 13:28
- k Dn 12:3
- l Sdz 5:31
- 2Sm 23:4
- m Mk 4:23
- Obj 2:7
- n Flp 3:7
- o Iz 55:1
- Obj 3:18
- p Flp 3:8
- q Prz 2:4
- Prz 8:18

powiedziane przez proroka, który rzekł: „Otworzę swe usta, podając przykłady, ogłoszę rzeczy ukryte od założenia świata”.^a

36 Potem, rozpuściwszy tłumy, przyszedł do domu. A jego uczniowie podeszli do niego i powiedzieli: „Wyjaśnij nam przykład o chwastach w polu”.

37 On, odpowiadając, rzekł: „Siewcą wybornego nasienia jest Syn Człowieczy, **38** polem jest świat,^b a wyborym nasieniem są synowie królestwa, chwastami zaś są synowie niegodziwca,^c **39** a nieprzyjacielem, który je zasiał, jest Diabeł.^d Żniwem^e jest zakończenie systemu rzeczy,^f a żniwiarzami są aniołowie.

40 Dlatego jak zbiera się chwasty i pali ogniem, tak będzie podczas zakończenia systemu rzeczy.^g **41** Syn Człowieczy pošle swych aniołów i zbiorą z jego królestwa wszystko, co powoduje zgorszenie,^h oraz tych, którzy czynią bezprawie, **42** i wrzucą ich do ognistego pieca.ⁱ Tam będą płakać i zgrzytać zębami.^j **43** W owym czasie prawi będą świecić^k jasno jak słońce^l w królestwie ich Ojca. Kto ma uszy, niech słucha.”^m

44 „Królestwo niebios jest podobne do skarbu ukrytego w polu, który człowiek znalazł i ukrył; i przejęty radością idzie i sprzedajeⁿ to, co ma, i kupuje owo pole.”^o

45 „Ponadto królestwo niebios jest podobne do wędrownego kupca poszukującego szlachetnych pereł. **46** Znalazłszy jedną perłę wysokiej wartości,^p odszedł i natychmiast sprzedał wszystko, co miał, i ją kupił.”^q

47 „Ponadto królestwo niebios jest podobne do niewodu zapuszczonego w morze i zagar-

niającego ryby wszelkiego rodzaju.^a **48** Gdy się napelnili, wyciągnęli go na brzeg i usiadłszy, zebrali wyborne^b do nauczyni, ale nieodpowiednie^c wyrzucili. **49** Tak właśnie będzie podczas zakończenia systemu rzeczy: aniołowie wyjdą i oddzielą niegodziwych^d od prawych,^e **50** i wrzucą ich do ognistego pieca. Tam będą płakać i zgrzytać zębami.^f

51 „Czy pojeśliście sens tego wszystkiego?” Powiedzieli mu: „Tak”. **52** Wtedy rzekł do nich: „Wobec tego każdy nauczyciel publiczny, pouczony o królestwie niebios,^g jest podobny do człowieka, gospodarza, który wynosi ze swego skarbcza rzeczy nowe i stare”.^h

53 A gdy Jezus skończył podawać te przykłady, poszedł stamtąd na przelaj. **54** I przyszedłszy w rodzinne strony,ⁱ zaczął ich nauczać w ich synagodze,^j tak iż byli niezmiernie zdumieni i mówili: „Skąd u tego człowieka ta mądrość i te potężne dzieła? **55** Czyż nie jest to syn cieśli?^k Czy jego matka nie nazywa się Maria, a jego bracia: Jakub i Józef, i Szymon, i Judas? **56** A jego siostry, czy nie są wszystkie u nas?”^l Skąd więc u niego to wszystko?”^m **57** I zaczęli się nim gorszyć.ⁿ Ale Jezus rzekł do nich: „Prorok nie jest pozbawiony szacunku, chyba tylko w swoich rodzinnych stronach i w swoim domu”.^o **58** I nie dokonał tam wielu potężnych dzieł ze względu na ich brak wiary.^p

14 W tymże czasie Herod, władca okręgu, usłyszał wieść o Jezusie.^q **2** i rzekł do swych sług: „To jest Jan Chrzciciel. Został wskrzeszony z mar-

ROZDZ. 13

- a Mt 22:10
- b Kpl 11:9
- c Kpl 11:12
- d Ps 1:5
- e Mt 25:32
- f Mt 8:12
- g Mt 22:13
- h 1Ko 4:1
- i Mt 12:35
- j Lk 6:45
- k Mt 2:23
- l Mk 6:1
- m Lk 4:16
- n Mk 6:3
- o Lk 3:23
- p Lk 4:22
- q Jn 6:42
- r Jn 12:46
- s Jn 2:12
- t Dz 1:14
- u 1Ko 9:5
- v Gal 1:19
- w Jn 7:15
- x Mt 15:12
- y 1Pt 2:8
- z Jer 11:21
- aa Lk 4:24
- ab Jn 4:44
- ac p Mk 6:6

ROZDZ. 14

- q Mk 6:14
- r Lk 9:7
- s Dz 4:27

szpalta 2

- a Mt 16:14
- b Mk 6:14
- c Mk 6:16
- d Mt 4:12
- e Mk 6:17
- f Lk 3:19
- g Kpl 18:16
- h Kpl 20:21
- i Mt 19:9
- j Mt 21:26
- k Mk 6:20
- l Lk 1:76
- m Lk 20:6
- n Rdz 40:20
- o 1Sm 14:28
- p 1Sm 25:22
- q Mk 6:22
- r g Mk 6:24
- s h Mk 6:26
- t i Mt 17:12
- u Mk 6:28
- v j Mk 6:29
- w Dz 8:2
- x k Mk 6:31
- y Lk 9:10
- z l Mt 9:36
- aa Mt 15:32
- ab Mk 1:41
- ac Lk 7:13
- ad Heb 2:17
- ae Heb 5:2
- af m Lk 9:11
- ag n Lk 9:12
- ah o Mk 6:37

tych i dlatego dokonują się przez niego potężne dzieła”.^a

3 Herod bowiem pojmał Jana i go związał, i osadził w więzieniu ze względu na Herodiadę, żonę swego brata Filipa.^b **4** Bo Jan mówił do niego: „Nie wolno ci jej mieć”.^c **5** Jednakże, chociaż chciał go zabić, bał się tłumy, gdyż mieli go za proroka.^d **6** Ale gdy obchodzono urodziny^e Heroda, zatańczyła na nich córka Herodiady i tak bardzo się spodobała Herodowi, **7** że pod przysięgą obiecał jej dać, o cokolwiek poprosi.^f **8** Wtedy za namową matki powiedziała: „Daj mi tu na półmisku głowę Jana Chrzciciela”.^g **9** Król wprawdzie się zasmucił, ale ze względu na swe przysięgi i na tych, którzy z nim pólleżeli przy posiłku, nakazał, żeby ją dano;^h **10** i posłał, i kazał ściąć Jana w więzieniu. **11** I przyniesiono jego głowę na półmisku, i dała dziewczęciu, ona zaś zaniosiła ją swej matce.ⁱ **12** W końcu przyszedłszy jego uczniowie i zabrali zwłoki, i go pogrzebali;^j poszli też i opowiedzieli o tym Jezusowi. **13** Usłyszawszy to, Jezus oddalił się stamtąd łodzią na miejsce odludne, żeby być na osobności;^k ale gdy o tym usłyszały tłumy, pieszo szły za nim z miast.

14 A wyszedłszy, ujrzał wielki tłum; i ulitował się^l nad nimi, i uleczył ich chorych.^m **15** Ale gdy zapadł wieczór, przyszedli do niego uczniowie i powiedzieli: „Miejsce to jest odludne, a godzina już bardzo późna; odpraw tłumy, żeby mogły pójść do wiosek i kupić sobie coś do jedzenia”.ⁿ

16 Lecz Jezus im rzekł: „Nie muszą odchodzić: wy im dajcie coś do jedzenia”.^o **17** Powiedzieli

mu: „Nie mamy tu nic oprócz pięciu chlebów i dwóch ryb”.^a

18 On rzekł: „Przynieście mi je tutaj”. **19** Następnie kazał tłumom ułożyć się na trawie, wziął te pięć chlebów oraz dwie

ryby i patrząc w niebo, wypowiedział błogosławieństwo,^b a połamawszy chleby, rozdawał je uczniom, uczniowie zaś tłumom.^c

20 Wszyscy więc jedli i się nasytili; i zebrano nadmiar ułomków – dwanaście pełnych koszy.^d

21 A jedzących było około pięciu tysięcy mężczyzn, oprócz niewiast i małych dzieci.^e **22** Potem bezwzględnie przymusił swych uczniów, aby wsiadli do łodzi i udali się przed nim na drugą stronę, a on tymczasem odprawił tłumy.^f

23 W końcu, odprawiwszy tłumy, wstąpił sam jeden na górę, aby się modlić.^g Chociaż zrobiło się późno, był tam sam.

24 Łódź, oddalona już o wieleś metrów od lądu, była miotana przez fale,^h gdyż wiatr mieli przeciwny. **25** Ale o czwartej straży nocnej przyszedł do nich, idąc po morzu.ⁱ **26** Ujrzawszy go chodzącego po morzu, uczniowie zaniepokoiłi się i mówili:

„To jakaś zjawia!”^j I krzyknęli z bojaźni. **27** Ale Jezus od razu przemówił do nich tymi słowy: „Odważi, to jestem ja;^k nie bójcie się”. **28** Odpowiadając, Piotr rzekł do niego: „Panie, jeśli to jesteś ty, każ mi, bym przyszedł do ciebie po wodach”. **29** On rzekł: „Przyjdź!” Na to Piotr, wyszedłszy z łodzi,^l chodził po wodach i szedł do Jezusa. **30** Ale patrząc na wicher, zląkł się, a gdy zaczął tonąć, zawołał: „Panie, ratuj mnie!” **31** Jezus, wyciągnawszy natychmiast rękę, chwycił go i powiedział do niego: „Małowierny, czemuś zwątpił?”^m

ROZDZ. 14

a Lk 9:13

b Jn 6:9

c Mt 15:36

d Mk 6:41

e Lk 9:16

f Mk 6:39

g Jn 6:10

d 2Kl 4:44

e Mk 8:8

f Lk 9:17

g Jn 6:12

e Mk 6:44

f Lk 9:14

g Jn 6:10

f Mk 6:45

g Jn 6:15

g Mk 6:46

h Lk 6:12

i Lk 9:18

h Jn 6:18

i Mk 6:48

j Jn 6:19

j Lk 24:37

k Mk 6:50

l Jn 6:20

m Dz 23:11

i Jn 21:7

m Mt 6:30

n Mt 8:26

o Mt 28:17

p Jak 1:6

szpalta 2

a Mt 16:16

b Jn 6:69

c Mk 6:53

d Jn 6:21

e Mk 6:56

f Kpl 6:27

g Lb 15:38

h Mt 9:21

i Mk 3:10

j Lk 6:19

ROZDZ. 15

e Mk 7:1

f Mk 7:2

g Lk 11:38

h Jn 2:6

i Mt 15:9

j Mk 7:8

k Kol 2:8

l Tyt 1:14

m Wj 20:12

n Pwt 5:16

o Ef 6:2

p Wj 21:17

q Kpl 20:9

r Pwt 27:16

s Mk 7:10

t j Mk 7:12

u k Mk 7:13

v l Mt 23:13

w m Mk 7:6

x n Iz 29:13

y o Ps 78:37

z Eze 33:31

aa Mk 7:7

ab Kol 2:22

32 A gdy weszli do łodzi, wicher ustał. **33** Wtedy ci w łodzi złożyli mu hołd, mówiąc: „Rzeczywiście jesteś Synem Bożym”.^a

34 A gdy dotarli na drugą stronę, zeszli na ląd w Genenezaret.^b

35 Rozpoznawszy go, tamtejsi ludzie rozeszli po całej tej okolicy i przyprowadzano do niego wszystkich, którzy byli chorzy.^c

36 I ci upraszali go, żeby mogli choćby dotknąć frędzla jego szaty wierzchniej;^d i wszyscy, którzy go dotknęli, zostali całkowicie uzdrowieni.

15 Potem z Jerozolimy^e przyszli do Jezusa faryzeusze i uczeni w piśmie, mówiąc:

2 „Czemu twoi uczniowie naruszają tradycję mężów z dawniejszych czasów? Na przykład nie myją rąk, gdy mają jeść posiłek”.^f

3 On, odpowiadając, rzekł do nich: „A czemu wy naruszacie przykazanie Boże ze względu na waszą tradycję?”^g **4** Na przykład Bóg powiedział: „Szanuj swego ojca i swą matkę”^h oraz: „Kto obrzuca obelgami ojca lub matkę, niech poniesie śmierć”.ⁱ

5 Ale wy mówicie: „Kto by powiedział do ojca lub matki: „Kokolwiek mam, dzięki czemu mógłbyś mieć ze mnie pożytek, jest darem poświęconym Bogu”, **6** ten wcale nie musi szanować swego ojca”.^j I tak przez waszą tradycję unieważniliście słowo Boga.^k **7** Obludnicy,^l Izajasz^m trafnie prorokował o was, mówiąc: **8** „Lud ten okazuje mi szacunek swoimi wargami, ale ich serce jest ode mnie bardzo oddalone”.ⁿ **9** Lecz na próżno mnie czczą, gdyż jako nauk uczą nakazów ludzkich”.^o

10 I przywoławszy tłum, rzekł do nich: „Słuchajcie i pojmujcie

sens:^a **11** Nie to, co do ust wchodzi, kała człowieka, ale co z ust wychodzi, właśnie to kała człowieka".^b

12 Wtedy uczniowie podeszli i rzekli do niego: „Czy wiesz, że faryzeusze się zgorszyli, gdy usłyszeli, co powiedziałeś?”^c **13** Na to on rzekł: „Każda roślina, której mój Ojciec niebiański nie zasadził, będzie wykorzeniona.”^d

14 Zostawcie ich. Są ślepyi przewodnikami. A jeśli ślepy prowadzi ślepego, obaj wpadną do dołu”.^e **15** Odpowiadając, Piotr rzekł do niego: „Wyjaśnij nam ten przykład”.^f **16** Wtedy on powiedział: „Czy i wy jeszcze nie macie zrozumienia?”^g

17 Czy sobie nie uświadamiacie, że wszystko, co wchodzi do ust, przechodzi do wnętrzości i zostaje wydalone do ścieku?

18 Jednakże to, co wychodzi z ust, pochodzi z serca, i to kała człowieka.^h **19** Na przykład z serca pochodzą niegodziwe rozważania,ⁱ morderstwa, cudzołóstwa, rozpusty, złodziejstwa, fałszywe świadectwa, bluźnierstwa.^j **20** Te rzeczy kałają człowieka, ale jedzenie nie umytych rękami nie kała człowieka”.^k

21 A odszedłszy stamtąd, Jezus oddalił się w okolice Tyru i Sydonu.^l **22** I oto niewiasta fenicka^m z tamtych rejonów wyszła i głośno wołała, mówiąc: „Zmiłuj się nade mną.”ⁿ Panie, Synu Dawida. Moja córka jest okropnie opętana przez demona”. **23** Ale on nie odpowiedział jej ani słowem. Toteż jego uczniowie podeszli i zaczęli go prosić: „Odprowadź ją, bo wciąż woła za nami”. **24** On, odpowiadając, rzekł: „Nie zostałem posłany do nikogo oprócz za-

ROZDZ. 15

a Mk 7:14

b Mt 12:34

Mk 7:15

Ef 4:29

1Tm 4:4

Jak 3:6

c Mk 7:17

d Jn 15:6

Dz 5:38

e Iz 9:16

Mal 2:8

Mt 23:16

Łk 6:39

Jn 9:40

f Mt 13:36

Mk 4:10

Łk 8:9

g Mk 7:18

h Ps 5:9

Mk 7:20

Rdz 3:13

i Rdz 8:21

Pwt 15:9

Prz 6:14

Jer 17:9

Rz 1:28

j Mk 7:21

Gal 5:19

k Mk 7:23

l Mk 7:24

m 1Kl 17:9

Mk 7:26

Łk 4:26

n Mt 20:30

szpalta 2

a Iz 53:6

Mt 10:6

Dz 3:26

Dz 13:46

Rz 15:8

b Mk 7:26

c Mk 7:28

d Mk 7:29

Jn 4:53

e Mk 7:31

f Mt 5:1

g Iz 35:5

Mt 19:2

Mk 3:10

Mk 7:32

h Mt 9:33

Mk 7:37

i Mk 8:1

j Mt 14:14

Mk 6:34

k Łb 11:22

2Kl 4:43

Mk 8:4

ginionych owiec z domu Izraela”.^a **25** Gdy ta niewiasta przyszła, zaczęła składać mu hołd, mówiąc: „Panie, pomóż mi!”^b

26 On, odpowiadając, rzekł: „Nie jest słuszne wziąć chleba dzieci i rzucić go szczeniętom”.

27 Ona powiedziała: „Tak, Panie; ale przecież szczenięta jedzą okruchy spadające ze stołu ich panów”.^c **28** Wtedy Jezus, odpowiadając, rzekł do niej: „O niewiasto, wielka jest twoja wiara; niech ci się stanie, jak sobie życzysz”. I od tejże godziny jej córka była uzdrowiona.^d

29 Idąc stamtąd na przełaj, Jezus następnie przyszedł w pobliże Morza Galilejskiego^e i wszedłszy na górę,^f siedział tam.

30 Wtedy podeszły do niego wielkie tłumy mające ze sobą kulawych, kalekich, ślepych, niemych i wielu innych, i wręcz rzucał ich u jego stóp, a on ich uleczył;^g **31** toteż tłum się zadziwił, widząc, że niemi mówią i kulawi chodzą, a ślepi widzą; i wychwalali Boga Izraela.^h

32 A Jezus przywołał swych uczniów i rzekł:ⁱ „Odczuwam liłość^j dla tego tłumu, bo już trzy dni pozostają ze mną i nie mają nic do jedzenia; a nie chcę ich odprawić wyposzczonych. Mogliby w drodze ustać z wyczerpania”. **33** Jednakże uczniowie powiedzieli do niego: „Gdzie na tym odludziu dostaniemy tyle chlebow, by nasycić tak liczny tłum?”^k **34** Na to Jezus powiedział do nich: „Ile macie chlebow?” Rzekli: „Siedem, i kilka rybek”. **35** Toteż poleciłszy tłumowi ułożyć się na ziemi, **36** wziął te siedem chlebow oraz ryby, a złożywszy podziękowania, połamał je i zaczął rozdawać uczniom, uczniowie zaś

tlumom.^a **37** I wszyscy jedli i się nasycili, a nadmiaru ułomków zebrali siedem pełnych koszy na żywność.^b **38** Jedzących zaś było cztery tysiące mężczyzn, oprócz niewiast i małych dzieci. **39** W końcu, odprowadzając tłumy, wszedł do łodzi i przybył w rejony Magadanu.^c

16 Tu podeszli do niego faryzeusze^d i saduceusze i kuszając go, prosili, aby im ukazał znak z nieba.^e **2** On, odpowiadając, rzekł do nich: „[Gdy zapada wieczór, mawiacie: ‚Będzie ładna pogoda, bo niebo jest ognistoczerwone‘; **3** a rano: ‚Dzisiaj będzie zimowa, deszczowa pogoda, bo niebo jest ognistoczerwone, ale posępne‘. Umiecie tłumaczyć wygląd nieba, lecz znaków czasów wytłumaczyć nie umiecie].^f **4** Pokolenie niegodziwe i cudzołozne wciąż domaga się znaku, ale żaden znak nie będzie mu dany^g oprócz znaku Jonasza”.^h I pozostawiając ich, odszedł.ⁱ

5 Uczniowie zaś przeprawili się na drugą stronę, lecz zapomnieli wziąć ze sobą chleby.^j **6** Jezus rzekł do nich: „Mieście oczy otwarte i strzeżcie się zakwasu faryzeuszy i saduceuszy”.^k **7** Oni więc zaczęli między sobą rozważać, mówiąc: „Nie wzięliśmy ze sobą chlebow”. **8** Wiedząc o tym, Jezus powiedział: „Dlaczego rozważacie między sobą, że nie macie chlebow, małołowni?!” **9** Czy jeszcze tego nie pojmujecie albo czy nie pamiętacie pięciu chlebow w wypadku pięciu tysięcy i ile koszy zebraliście?!” **10** Ani siedmiu chlebow w wypadku czterech tysięcy i ile zebraliście koszy na żywność?!”

ROZDZ. 15

- a Pwt 8:10
- b Sm 9:13
- c Mt 14:19
- d Mk 8:6
- e Mt 16:10
- f Mk 8:8
- g Mk 8:10

ROZDZ. 16

- d Mt 12:38
- e Mk 8:11
- f Lk 11:16
- g 1Ko 1:22
- f Iz 7:14
- Mt 5:2
- Lk 12:54
- g Mk 8:12
- h Jon 1:17
- i Mt 12:39
- Lk 11:29
- j Mk 8:13
- Mk 8:14
- k Mt 24:4
- Mk 8:15
- Lk 12:1
- Rz 16:17
- Kol 2:8
- l Mt 8:26
- Mk 8:17
- m Mt 14:17
- Mk 8:19
- n Mt 15:34
- Mk 8:20

szpalta 2

- a Kpl 2:11
- Kpl 6:17
- Mk 8:21
- Lk 12:1
- b Mt 15:3
- c Mk 8:27
- Lk 9:18
- d Mt 14:2
- Lk 9:7
- e Jn 1:25
- f Mk 8:29
- Lk 9:20
- g Jn 1:41
- Jn 4:25
- Jn 11:27
- h Ps 2:7
- Mt 14:33
- Dz 9:20
- Heb 1:2
- 1Jn 4:15
- i Mt 11:27
- Mt 17:5
- j Jn 1:42
- k Rz 9:33
- 1Ko 3:11
- 1Ko 10:4
- Ef 2:20
- 1Pt 2:8
- l Iz 28:18
- m Obj 1:18
- n Mt 18:18
- Jn 20:23
- o Mk 8:30
- Lk 9:21

11 Jak to jest, iż nie rozeznajecie, że nie mówiłem wam o chlebach? Ale strzeżcie się zakwasu faryzeuszy i saduceuszy”.^a

12 Wtedy pojęli, że nie powiedział, by się strzegli zakwasu chlebow, lecz nauki^b faryzeuszy i saduceuszy.

13 A gdy Jezus przyszedł w okolice Cezarei Filipowej, zaczął pytać swych uczniów: „Jak ludzie mówią, kim jest Syn Człowieczy?”^c **14** Oni rzekli: „Niektórzy mówią, że Janem Chrzcicielem,^d inni: Eliaszem,^e jeszcze inni: Jeremiaszem lub jednym z proroków”. **15** Powiedział im: „A wy jak mówicie, kim jestem?”^f

16 Odpowiadając, Szymon Piotr rzekł: „Tyś jest Chrystus,^g Syn Boga żywego”.^h **17** Na to Jezus rzekł do niego: „Szczęśliwy jesteś, Szymonie, synu Jonasza, gdyż nie objawiły ci tego ciało i krew, lecz mój Ojciec, który jest w niebiosach.”ⁱ **18** I ja tobie mówię: Tyś jest Piotr,^j a na tym masywie skalnym^k zbuduję mój zbor i bramy Hadesu^l go nie przemogą.^m **19** Dam ci klucze królestwa niebios; i cokolwiek byś związał na ziemi, będzie to rzecz związana w niebiosach, a cokolwiek byś rozwiązał na ziemi, będzie to rzecz rozwiązana w niebiosach”.ⁿ **20** Potem surowo przykazał uczniom, aby nikomu nie mówili, że on jest Chrystusem.^o

21 Od tego czasu Jezus Chrystus począł ukazywać swym uczniom, że musi iść do Jerozolimy i wiele wycierpieć od starszych oraz naczelnych kapłanów i uczonych w piśmie, i zostać zabity, a trzeciego dnia wskrzeszony.^p

22 Wtedy Piotr wziął go na bok

p Ps 16:10; Iz 53:12; Mt 17:23; Mt 20:19; Mk 8:31; Lk 9:22; Lk 24:46; 1Ko 15:4.

i począł go ganić, mówiąc: „Zlituj się nad sobą, Panie; los ten wcale cię nie spotka”.^a **23** On zaś, odwróciwszy się, rzekł do Piotra: „Zejdź mi z oczu, Szatanie!”^b Jesteś dla mnie zgorszeniem, gdyż nie myślisz po Bożemu,^c lecz po ludzku”.

24 Potem Jezus rzekł do swych uczniów: „Jeżeli ktoś chce pójść za mną, niech się zaprze samego siebie i weźmie swój pal męki, i stale^d mnie naśladuje. **25** Bo kto by chciał wybawić swą duszę, ten ją straci, ale kto by stracił swą duszę ze względu na mnie, ten ją znajdzie.”^e **26** Jaki bowiem pożytek przyniesie to człowiekowi, jeśli pozyska cały świat, lecz postrada swą duszę?^f Albo co da człowiek w zamian^g za swoją duszę? **27** Bo Syn Człowieczy ma przyjść w chwale swego Ojca ze swymi aniołami, a wtedy odplaci każdemu według jego postępowania.”^h **28** Zaprawdę wam mówię, że wśród stojących tutaj są tacy, którzy na pewno nie zakosztują śmierci, dopóki wpierw nie ujrzą Syna Człowieczego przychodzącego w swoim królestwie”.ⁱ

17 W sześć dni później Jezus zabrał Piotra i Jakuba, i Jana, jego brata, i zaprowadził ich samych na wyniosłą górę.^j **2** I został na ich oczach przemieniony, i oblicze jego zajaśniało jak słońce,^k a jego szaty wierzchnie stały się błyszczące jak światło.^l **3** I oto ukazali się im Mojżesz i Elias, którzy z nim rozmawiali.^m **4** Na to Piotr rzekł do Jezusa: „Panie, to wspaniale, że tu jesteśmy. Jeśli chcesz, postawię tu trzy namioty: jeden dla ciebie i jeden dla Mojżesza, i jeden dla Eliasza”.ⁿ **5** Gdy on jeszcze mówił, oto o-

ROZDZ. 16

- a Mk 8:32
- b Mt 4:10
- c 1Ko 2:11
- d Mt 10:38
Mk 8:34
Łk 9:23
Łk 14:27
- e Łk 17:33
Jn 12:25
Obj 12:11
- f Mk 8:36
- g Ps 49:8
- h Ps 62:12
Prz 24:12
Rz 2:6
2Ko 5:10
1Pt 1:17
- i Mt 10:23
Mt 17:2
Mk 9:1

ROZDZ. 17

- j Mk 9:2
Łk 9:28
2Pt 1:18
- k Wj 34:29
- l 2Pt 1:17
Obj 1:16
- m Mk 9:4
- n Mk 9:5

szpalta 2

- a Ps 2:7
Iz 42:1
Mt 3:17
Łk 9:35
- b Pwt 18:15
Dz 3:23
Heb 2:3
- c Mk 9:6
- d Obj 1:17
- e Mk 9:8
- f Mt 16:20
Mk 9:9
Łk 9:36
- g Mt 11:14
- h Iz 40:3
Mal 3:1
Mal 4:5
Łk 1:17
- i Mt 16:21
Mk 9:13
Łk 23:25
- j Łk 1:17
- k Łk 9:37
- l Mk 9:17
- m Łk 9:40
- n Pwt 32:5
Pwt 32:20
Flp 2:15
- o Mk 9:25

cienił ich jasny obłok i oto głos z obłoku powiedział: „To jest mój Syn, umiłowany, którego darzę uznaniem;”^a jego słuchajcie”.^b **6** Usłyszawszy to, uczniowie upadli na twarze i bardzo się zlekli.^c **7** Wtedy Jezus się zbliżył i dotknąwszy ich, rzekł: „Wstańcie i się nie bójcie”.^d **8** Kiedy podnieśli oczy, nie widzieli nikogo, tylko samego Jezusa.^e **9** A gdy zstępowali z góry, Jezus nakazał im, mówiąc: „Nikommu nie opowiadajcie tej wizji, dopóki Syn Człowieczy nie zostanie wskrzeszony z martwych”.^f

10 Jednakże uczniowie zadali mu pytanie: „Dlaczego więc uczeni w piśmie mówią, że najpierw musi przyjść Elias?”^g **11** On, odpowiadając, rzekł: „Elias istotnie przychodzi i wszystko przywróci.”^h **12** Ale mówię wam, że Elias już przyszedł, a oni go nie rozpoznali, lecz zrobili z nim, co chcieli. Tak też Syn Człowieczy ma cierpieć z ich rąk”.ⁱ **13** Wtedy uczniowie sobie uświadomili, że mówił im o Janie Chrzcicielu.^j

14 A gdy przyszli do tłumu,^k przystąpił do niego pewien człowiek i klękając przed nim, powiedział: **15** „Panie, zmiłuj się nad moim synem, gdyż jest epileptykiem i choruje, często bowiem wpada w ogień i często w wodę;”^l **16** i przyprowadziłem go do twoich uczniów, ale nie mogli go uleczyć”.^m **17** Na to Jezus rzekł: „O pokolenie bez wiary i przewrotne,ⁿ jak długo mam z wami pozostawać? Jak długo mam was znosić? Przyprowadźcie go tu do mnie”. **18** Wtedy Jezus zgromił demona i demon z niego wyszedł;^o i od tejże godziny chłopiec

był uleczone.^a **19** Potem uczniowie podeszli do Jezusa na osobności i rzekli: „Dlaczego my nie mogliśmy go wypędzić?”^b

20 Powiedział im: „Z powodu waszej małej wiary. Bo zaprawdę wam mówię: Jeżeli będziecie mieć wiarę wielkości ziarnka gorczycy, to powiecie tej górze: „Przenieś się stąd tam’ i ona się przenieś, i nie będzie dla was nic niemożliwego”.^c **21** —

22 A gdy się zebrali w Galilei, Jezus rzekł do nich: „Syn Człowieczy ma być wydany w ręce ludzi^d **23** i zabijają go, a trzeciego dnia zostanie wskrzeszony”.^e Toteż bardzo się zasmucili.^f

24 Kiedy przybyli do Kafarnaum, podeszli do Piotra ludzie pobierający [podatek] dwudrachmowy i rzekli: „Czy wasz nauczyciel nie płaci [podatku] dwudrachmowego?”^g **25** On powiedział: „Tak”. Gdy jednak wszedł do domu, Jezus uprzedził go, mówiąc: „Jak myślisz, Szymonie? Od kogo królowie ziemscy otrzymują opłaty lub podatek pogłówny? Od swych synów czy od obcych?”

26 Gdy rzekł: „Od obcych”, Jezus powiedział do niego: „W takim razie synowie są zwolnieni od podatków. **27** Ale żebyśmy im nie dali powodu do zgorszenia,^h idź nad morze, zarzuć haczyk rybacki i weź pierwszą rybę, która się pokaże, a gdy otworzysz jej pyszczek, znajdziesz statera. Weź go i daj im za mnie i za siebie”.ⁱ

18 W owej godzinie uczniowie podeszli do Jezusa i powiedzieli: „Kto właściwie jest największy w królestwie niebios?”^j **2** A on, przywoławszy do siebie małe dziecko, postawił je pośrodku nich^k **3** i rzekł: „Zaprawdę wam mówię: Jeżeli nie zawrócicie i nie staniecie

ROZDZ. 17

- a Mt 8:13
- Mt 9:22
- Mt 15:28
- Jn 4:52
- b Mk 9:28
- c Mt 21:21
- Mk 11:23
- Lk 17:6
- 1Ko 13:2
- d 2Sm 24:14
- Mt 20:18
- Mk 9:31
- Lk 9:44
- e Mt 16:21
- Mt 28:6
- f Mk 9:32
- Lk 9:45
- g Wj 30:13
- Wj 38:26
- h Rz 14:13
- 1Ko 8:13
- 1Ko 10:32
- 2Ko 6:3
- i Mk 12:17
- Rz 13:7

ROZDZ. 18

- j Mk 9:34
- Lk 9:46
- Lk 22:24
- k Mk 9:36

szpalta 2

- a Mt 19:14
- 1Ko 14:20
- 1Pt 2:2
- b Lk 18:17
- c Mt 20:26
- Mt 23:12
- Lk 14:11
- Lk 22:26
- Jak 4:10
- d Prz 15:33
- Lk 9:48
- 1Pt 5:5
- e Mk 9:37
- f Obj 18:21
- g Mk 9:42
- Lk 17:2
- h Mt 26:24
- i Lk 17:1
- j Mt 5:29
- Mk 9:43
- Kol 3:5
- k Mt 25:41
- l Mt 5:22
- Mt 5:29
- Mk 9:47
- Rz 8:13
- m Dz 12:15
- Heb 1:14
- n Lk 1:19
- o 1Pt 2:25
- p Lk 15:4

się jak małe dzieci,^a na pewno nie wejdziecie do królestwa niebios.^b **4** Kto zatem się ukorzy^c jak to małe dziecko, ten jest największy w królestwie niebios;^d **5** i kto by przyjął jedno takie małe dziecko ze względu na moje imię, ten przyjmuje także mnie.^e **6** Ale kto by zgorszył jednego z tych małych, którzy wierzą we mnie, pożyteczniej byłoby dla niego, żeby mu zawieszono u szyi kamień młyński,^f jaki bywa obracany przez osła, i utopiono go w szerokim, otwartym morzu.^g

7 „Biada światu z powodu zgorszeń! Oczywiście zgorszenia koniecznie muszą przyjść,^h ale biada człowiekowi, przez którego zgorszenieⁱ przychodzi! **8** Jeśli więc gorszy cię twoja ręka lub twoja stopa, odetnij ją i odrzuć od siebie;^j lepiej jest dla ciebie wejść do życia kalekim lub kulawym, niż z dwiema rękami lub dwiema stopami zostać wrzuconym w ogień wieczny.^k **9** Także jeśli cię gorszy twoje oko, wyłup je i odrzuć od siebie; lepiej jest dla ciebie wejść jednookim do życia, niż z dwójgiem oczu zostać wrzuconym do ognistej Gehenny.^l **10** Baczcie, żebyście nie gardzili ani jednym z tych małych; mówię wam bowiem, że ich aniołowie^m w niebie zawsze wpatrują się w oblicze mego Ojca, który jest w niebie.ⁿ **11** —

12 „Jak myślicie? Jeśli jakiś człowiek ma sto owiec i jedna z nich się zabłąka,^o czy nie pozostawi na górach dziewięćdziesięciu dziewięciu i nie wyruszy na poszukiwanie tej jednej, która się zabłąkała?”^p **13** A jeśli uda mu się ją znaleźć, doprawdy wam mówię, raduje się z niej bardziej niż z dziewięćdziesięciu

dziewięciu, które się nie zabrały.^a **14** Tak samo nie jest życzeniem mego Ojca w niebie, aby zginął jeden z tych małych.^b

15 „Jeśli zaś twój brat popełni grzech, idź i jego winę odśłoń między tobą a nim samym.^c Jeśli cię posłucha, pozyskałeś swego brata.^d **16** Ale jeśli nie posłucha, weź ze sobą jeszcze jednego lub dwóch, aby każda sprawa mogła być potwierdzona ustami dwóch lub trzech świadków.^e

17 Jeżeli ich nie posłucha, powiedz zborowi. Jeśli nie posłucha nawet zboru, niech będzie dla ciebie po prostu jak człowiek z narodów^f i jak poborca podatkowy.^g

18 „Zaprawdę wam mówię: Cokolwiek będziecie związali na ziemi, będą to rzeczy związane w niebie, i cokolwiek będziecie rozwiązywali na ziemi, będą to rzeczy rozwiązane w niebie.^h **19** Znowu zaprawdę wam mówię: Jeśli dwóch z was na ziemi uzgodni coś ważnego, żeby o to prosić, stanie się im to za sprawą mego Ojca w niebie.ⁱ **20** Bo gdzie jest dwóch lub trzech zebranych w moim imieniu,^j tam jestem pośród nich”.^k

21 Wtedy podszedł Piotr i rzekł do niego: „Panie, jeśli mój brat grzeszy przeciwko mnie, ile razy mam mu przebaczyć?^l Czy aż do siedmiu razy?”^m **22** Jezus powiedział do niego: „Nie mówię ci: Aż do siedmiu razy, lecz: Aż do siedemdziesięciu siedmiu razy.”ⁿ

23 „Dlatego królestwo niebieskie stało się podobne do człowieka, króla,^o który chciał dokonać obrachunku^p ze swymi niewolnikami. **24** Gdy zaczął go dokonywać, wprowadzono tego, który był mu winien dziesięć tysięcy talentów [= 60 000 000 denarów]. **25** A ponieważ nie miał z

ROZDZ. 18

a Łk 15:6

b Łk 15:7

2Pt 3:9

c Kpl 19:17

Prz 25:9

Łk 17:3

d Jak 5:20

e Pwt 19:15

Jn 8:17

2Kto 13:1

1Tm 5:19

Heb 10:28

f Jn 18:28

Dz 10:28

Dz 11:3

g Rz 16:17

1Kto 5:11

h Mt 16:19

Jn 20:23

i Mk 11:24

Jn 14:13

Jn 16:24

1Jn 3:22

1Jn 5:14

j 1Kto 5:4

k Mt 28:20

l Prz 19:11

m Mt 6:12

n Mk 11:25

Łk 17:4

Ef 4:32

Kol 3:13

o Mt 22:2

p Rz 14:12

szpalta 2

a Wj 21:7

Kpl 25:39

2Kl 4:1

Nch 5:8

b Łk 7:42

c 1Jn 1:9

d Łk 7:41

e Mt 18:26

f Kpl 5:1

g Mt 6:12

Mt 7:12

Jak 2:13

h Iz 55:7

i Mt 22:7

j Hl 34:11

Ps 62:12

Prz 24:12

Rz 2:6

k Prz 21:13

Mt 6:14

Mk 11:25

Łk 17:3

Ef 4:32

ROZDZ. 19

l Mk 10:1

Jn 10:40

m Mt 12:15

Mt 14:14

Mt 15:30

Łk 5:15

czego oddać, jego pan rozkazał go sprzedać, a także jego żonę i dzieci oraz wszystko, co miał, i dokonać spłaty.^a **26** Toteż niewolnik upadł i zaczął składać mu hołd, mówiąc: „Bądź cierpliwy wobec mnie, a na pewno spłacę ci wszystko”. **27** Wtedy pan owego niewolnika, zdjęty litością, wypuścił go^b i umorzył mu dług.^c **28** Ale niewolnik ten wyszedł i napotkał jednego ze swych współniewolników, który był mu winien sto denarów;^d i chwyciwszy go, zaczął go dusić, mówiąc: „Spłać, coś winien”. **29** Toteż jego współniewolnik upadł i zaczął go upraszać, mówiąc: „Bądź wobec mnie cierpliwy,^e a na pewno ci spłacę”. **30** On jednak nie chciał, ale odszedł i kazał go wtrącić do więzienia, aż spłaci, co był winien. **31** Kiedy więc jego współniewolnicy ujrzeli, co się stało, bardzo się zasmucili i poszli, i wyjaśnili swemu panu wszystko, co się zdarzyło.^f **32** Wtedy jego pan wezwał go i powiedział do niego: „Niegodziwy niewolniku, umorzyłem ci cały ten dług, gdy mnie upraszałeś. **33** Czy i ty nie powinienesz być się zmiłować^g nad swym współniewolnikiem, tak jak ja zmiłowałem się^h nad tobą?” **34** Po czym jego pan, srodze rozgniewany,ⁱ wydał go dozorcowi więziennemu, aż spłaci wszystko, co był winien. **35** Podobnie^j mój Ojciec niebiański obejdzie się też z wami, jeśli z serc waszych nie przebacycie każdy swemu bratu”.^k

19 A gdy Jezus zakończył te słowa, odszedł z Galilei i przyszedł do granic Judei po drugiej stronie Jordanu.^l **2** Podążały też za nim wielkie tłumy i tam je uleczył.^m

3 I podeszli do niego faryzeusze, zamierzając go kusić, i powiedzieli: „Czy wolno mężczyźnie rozwieść się ze swą żoną z jakiegokolwiek powodu?”^a

4 On, odpowiadając, rzekł: „Czy nie czytaliście, że ten, który ich stworzył, od początku uczynił ich mężczyzną i kobietą”^b

5 i powiedział: „Z tego względu mężczyzna opuści ojca i matkę,^c a przylgnie do swej żony i oboje będą jednym ciałem”^d **6** Tak więc nie są już dwojgiem, lecz jednym ciałem. Co zatem Bóg wprzął we wspólne jarzmo, tego niech człowiek nie rozdziela.”^e

7 Powiedzieli do niego: „Dlaczego więc Mojżesz polecił dać świadectwo odprawienia i rozwieść się z nią?”^f

8 Rzekł im: „Mojżesz z powodu zatwardiałości waszego serca^g zrobił dla was ustępstwo w sprawie rozwodzenia się z żonami, ale od początku tak nie było.”^h **9** Mówię wam, że kto się rozwodzi ze swą żoną – jeśli nie z powodu rozpusty – i poślubia inną, popełnia cudzołóstwo”.ⁱ

10 Uczniowie powiedzieli do niego: „Jeśli taka jest sytuacja mężczyzny mającego żonę, to nie warto się żenić”.^j **11** Rzekł do nich: „Nie wszyscy czynią miejsce dla tej wypowiedzi, lecz tylko ci, którzy mają dar.”^k **12** Są bowiem eunuchowie, którzy się takimi narodzili z łona matki,^l i są eunuchowie, którzy zostali uczynieni eunuchami przez ludzi, i są eunuchowie, którzy się sami uczynili eunuchami ze względu na królestwo niebios. Kto może uczynić temu miejsce, niech temu miejsce uczyni”.^m

13 Potem przyprowadzono do niego małe dzieci, żeby włożył na nie ręce i się pomodlił;

ROZDZ. 19

a Pwt 24:1

Mt 16:1

Mk 10:2

b Rdz 1:27

Rdz 5:2

Mk 10:6

c Mk 10:7

Ef 5:31

d Rdz 2:24

e Mk 10:9

1 Kó 7:11

f Pwt 24:1

Mt 5:31

g Mk 10:5

h Rdz 2:24

i Mal 2:14

Mt 5:32

Mk 10:11

Łk 16:18

Rz 7:3

1 Kó 7:10

Heb 13:4

j 1 Kó 7:8

1 Kó 7:38

1 Kó 7:40

k 1 Kó 7:7

l Pwt 23:1

Iz 56:3

m 1 Kó 7:32

1 Kó 7:38

1 Kó 9:5

szpalta 2

a Mk 10:13

Łk 18:15

b Mt 18:3

Mk 10:14

Łk 18:16

c Mk 10:16

d Mt 19:29

Mk 10:17

Łk 10:25

Łk 18:18

e Mk 10:18

f Kpl 18:5

Łk 10:28

Łk 18:20

g Łk 10:26

h Wj 20:13

Pwt 5:17

Rz 13:9

i Wj 20:14

Pwt 5:18

j Wj 20:15

Pwt 5:19

k Wj 20:16

Pwt 5:20

l Wj 20:12

Pwt 5:16

m Kpl 19:18

Mt 22:39

Mk 12:31

Łk 10:27

n Mt 6:20

o Łk 12:33

Łk 18:22

Flp 3:7

p Ps 62:10

Mk 10:22

Łk 18:23

q Mk 10:23

Łk 18:24

1 Tm 6:10

r Mk 10:25

Łk 18:25

lecz uczniowie ich strofowali.^a

14 Jezus jednak rzekł: „Zostawcie te małe dzieci i przestańcie im przeszkadzać w przychodzeniu do mnie, bo do takich należy królestwo niebios.”^b **15** I włożywszy na nie ręce, odszedł stamtąd.^c

16 A oto ktoś podszedł do niego i rzekł: „Nauczycielu, co dobre go mam czynić, żeby otrzymać życie wieczne?”^d **17** Rzekł mu: „Dlaczego pytasz mnie o to, co dobre? Jeden jest dobry.”^e Jeśli jednak chcesz wejść do życia, stale przestrzegaj przykazań”.^f

18 Rzekł do niego: „Których?”^g Jezus powiedział: „Otóż: Nie wolno ci mordować;^h nie wolno ci cudzołodzić;ⁱ nie wolno ci kraść;^j nie wolno ci składać fałszywego świadectwa;^k **19** szanuj swego ojca i swą matkę;^l a także: Masz miłować swego bliźniego jak samego siebie”.^m

20 Młodzieniec rzekł do niego: „Tego wszystkiego przestrzegalem; czego mi jeszcze brakuje?”

21 Jezus powiedział mu: „Jeśli chcesz być doskonały, idź, sprzedaj swoje mienie i daj biednym, a będziesz miał skarb w niebie,ⁿ i chodź, bądź moim naśladowcą”.^o **22** Gdy młodzieniec usłyszał tę wypowiedź, odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.^p

23 A Jezus rzekł do swych uczniów: „Zaprawdę wam mówię, że trudno będzie bogaczowi dostać się do królestwa niebios.”^q **24** Znowu wam mówię: Łatwiej jest wielbładowi przedostać się przez ucho igły, niż bogaczowi dostać się do królestwa Bożego”.^r

25 Gdy uczniowie to usłyszeli, dali wyraz bardzo wielkiemu zaskoczeniu, mówiąc: „Któż w takim razie może zostać wy-

bawiony?"^a **26** Patrząc im w twarz, Jezus rzekł do nich: „U ludzi jest to niemożliwe, ale u Boga wszystko jest możliwe”.^b

27 Wtedy Piotr, odpowiadając, rzekł do niego: „Oto my opuściliśmy wszystko i poszliśmy w twoje ślady; co właściwie nam z tego przyjdzie?”^c

28 Jezus rzekł do nich: „Zaprawdę wam mówię: Przy odtworzeniu, gdy Syn Człowieczy zasiądzie na swym chwalebnym tronie, również wy, którzyście poszli w moje ślady, będziecie zasiadać na dwunastu tronach, sądząc dwanaście plemion Izraela”.^d **29** I każdy, kto opuścił domy lub braci, lub siostry, lub ojca, lub matkę, lub dzieci, lub pola ze względu na moje imię, otrzyma wielokrotnie więcej i odziedziczy życie wieczne.^e

30 „Ale wielu pierwszych będzie ostatnimi, a ostatnich pierwszymi”.^f

20 „Albowiem królestwo niebios jest podobne do człowieka, gospodarza, który wyszedł wcześniej rano, by nająć pracowników do swej winnicy”.^g **2** Ugodziwszy się z pracownikami po denarze za dzień,^h wysłał ich do swej winnicy. **3** Wyszedszy także około godziny trzeciej,ⁱ ujrzał innych stojących beczynnie na rynku^j **4** i rzekł do nich: „Wy też idźcie do winnicy, a na pewno dam wam, co sprawiedliwe”. **5** Oni więc poszli. Znowu wyszedł około godziny szóstej^k oraz dziewiątej^l i uczynił podobnie. **6** W końcu wyszedł około godziny jedenastej i znalazł innych stojących, i powiedział do nich: „Dlaczego stoicie tu cały dzień beczynnie?” **7** Rzekli do niego: „Dlatego, że nikt nas nie najął”. Powiedział do nich: „Wy też idźcie do winnicy”.^m

ROZDZ. 19

a Mk 10:26

b Rdz 18:14

Hl 42:2

Jer 32:17

Za 8:6.

LXX

Łk 18:27

c Mk 10:28

Łk 5:11

Łk 18:28

Flp 3:8

d Dn 7:14

Mt 20:21

Mt 25:31

Łk 18:29

Łk 22:30

1Ko 6:2

Obj 20:4

e Mk 10:30

Łk 18:29

Łk 18:30

Heb 10:34

f Mt 20:16

Mk 10:31

Łk 13:30

ROZDZ. 20

g Iz 5:1

Mt 21:33

h Obj 6:6

i Mk 15:25

Dz 2:15

j Dz 17:17

k Mk 15:33

Jn 4:6

l Mt 27:45

m Jn 15:8

szpalta 2

a Sdz 19:16

b Kpl 19:13

Pwt 24:15

c Mt 13:27

d Mt 20:2

e Jn 17:2

f Pwt 15:9

Mt 6:23

Mk 7:22

g 1Pt 2:3

h Mt 19:30

Mk 9:35

Mk 10:31

Łk 13:30

i Mk 10:32

Łk 18:31

j Mt 16:21

Łk 9:22

k Mt 27:31

Jn 19:1

l Mt 17:23

Mt 28:6

Mk 10:34

Łk 18:33

Dz 10:40

1Ko 15:4

m Mt 4:21

Mt 27:56

n Mk 10:35

8 „Kiedy nastal wieczór,^a pan winnicy powiedział do swego rządcy: „Wzwołaj pracowników i daj im zapłatę,^b zaczynając od ostatniego aż do pierwszego”.

9 Gdy przyszli ci z godziny jedenastej, każdy otrzymał denara.

10 Gdy więc przyszli tamci pierwsi, wywnioskowali, że otrzymają więcej; ale oni też otrzymali po denarze. **11** A otrzymawszy, zaczęli szemrać przeciwko gospodarzowi^c

12 i powiedzieli: „Ci ostatni przepracowali jedną godzinę, a uczyniliś ich równymi nam, którzyśmy znosili brzemień dnia i pałacy żar!”

13 Ale on, odpowiadając jednemu z nich, rzekł: „Człowieku, nie wyrządzam ci krzywdy. Czyż nie ugodziłeś się ze mną o denara?”^d

14 Bierz, co twoje, i idź. Chcę dać temu ostatniemu tyle samo, co tobie.^e **15** Czy z własnymi rzeczami nie wolno mi czynić, co chcę? Albo czy twoje oko jest niegodziwe^f dlatego, że ja jestem dobry?”^g

16 Tak to ostatni będą pierwszymi, a pierwsi ostatnimi”.^h

17 Zamierzając właśnie udać się do Jerozolimy, Jezus wziął dwunastu uczniówⁱ na osobność i w drodze rzekł do nich:

18 „Oto udajemy się do Jerozolimy i Syn Człowieczy zostanie wydany naczelnym kapłanom oraz uczonym w piśmie, i skazą go na śmierć,^j **19** i wydadzą go ludziom z narodów na wyśmianie i ubiczowanie, i zawieszenie na palu,^k a trzeciego dnia zostanie wskrzeszony”.^l

20 Wtedy matka synów Zebedeusza^m podeszła do niego ze swymi synami, składając hołd i o coś go prosząc.ⁿ **21** Rzekł do niej: „Co chcesz?” Ona powiedziała do niego: „Rzeknij słowo,

żeby ci dwaj moi synowie zasiedli w twoim królestwie, jeden po twej prawicy, a drugi po twej lewicy”.^a **22** Jezus, odpowiadając, rzekł: „Nie wiecie, o co prosicie. Czy możecie pić kielich,^b który ja mam wypić?” Rzekli do niego: „Możemy”. **23** On im powiedział: „Kielich^c mój istotnie będziecie pić, ale to zasiadanie po mej prawicy i po mej lewicy nie moja jest rzeczą, abym mógł je dać, lecz należy ono do tych, dla których zostało przygotowane przez mojego Ojca”.^d

24 Kiedy o tym usłyszało pozostałych dziesięciu, oburzyło się na tych dwóch braci.^e

25 Ale Jezus, przywoławszy ich do siebie, rzekł: „Wiecie, iż władcy narodów panoszą się wśród nich, a wielcy dzierżą władzę nad nimi.^f **26** Nie tak jest wśród was;^g lecz kto by się chciał stać wielkim wśród was, ma być waszym sługą,^h **27** a kto by chciał być pierwszym wśród was, ma być waszym niewolnikiem.ⁱ **28** Tak jak Syn Człowieczy nie przyszedł po to, by mu służywano, lecz by służywać^j i dać swoją duszę jako okup w zamian za wielu”.^k

29 A gdy wychodzili z Jerycha,^l szedł za nim wielki tłum. **30** I oto dwaj ślepi siedzący przy drodze, usłyszawszy, że Jezus przechodzi, zawołali, mówiąc: „Panie, zmiłuj się nad nami, Synu Dawida!”^m **31** Ale tłum surowo nakazał im milczeć; oni jednak zawołali tym głośniejsze, mówiąc: „Panie, zmiłuj się nad nami, Synu Dawida!”ⁿ **32** Toteż Jezus się zatrzymał, zawołał ich i rzekł: „Co chcecie, żebym dla was uczynił?” **33** Powiedzieli do niego:

ROZDZ. 20

- a Mt 19:28
Mk 10:37
- b Mt 26:39
Mk 14:36
Jn 18:11
- c Dz 12:2
Rz 8:17
2Ko 1:7
Obj 1:9
- d Mk 10:40
- e Mk 10:41
Łk 22:24
- f 1Ko 2:6
2Ko 1:24
- g 1Pt 5:3
- h Mt 18:4
Mt 23:11
Mk 10:43
Łk 22:26
- i Mk 9:35
Mk 10:44
- j Łk 22:27
Jn 13:14
Flp 2:7
- k Kpl 4:21
Iz 53:11
1Tm 2:6
Tyt 2:14
Heb 9:28
- l Mk 10:46
Łk 18:35
- m Mt 9:27
Mt 15:22
Mk 10:47
Łk 18:38
- n Łk 18:39

szpalta 2

- a Łk 18:41
- b Mt 9:29
- c Mk 10:52
Łk 18:43

ROZDZ. 21

- d Mk 11:1
Łk 19:29
- e Mk 11:2
Łk 19:30
- f Iz 62:11
Jn 12:15
- g Mt 11:29
- h Za 9:9
- i 1Kl 1:38
Łk 19:35
Jn 12:14
- j 2Kl 9:13
Łk 19:36
- k 1Kl 1:40
Jn 12:13
- l Ps 118:25
- m Mt 9:27
Mt 21:15
- n Ps 118:26
Mt 23:39
Łk 13:35
Jn 5:43
Jn 12:13
- o Łk 2:14
- p Mk 11:11
- q Mt 21:46
Łk 7:16
Łk 24:19

„Panie, niech nasze oczy się otworzą”.^a **34** Jezus, zdjęty liłością, dotknął ich oczu^b i natychmiast przejrżeli, i poszli za nim.^c

21 A gdy się zbliżyli do Jerozolimy i przybyli do Betfage na Górze Oliwnej, wtedy Jezus wysłał dwóch uczniów,^d **2** mówiąc im: „Udajcie się do wioski, którą widzicie przed sobą, a od razu znajdziecie uwiązaną oślicę i wraz z nią źrebię; odwiążcie oboje i przyprowadźcie do mnie.”^e **3** A gdyby ktoś wam coś rzekł, macie powiedzieć: „Pan ich potrzebuje”. Wtedy natychmiast je pośle”.

4 A stało się to, żeby się spełniło, co zostało powiedziane przez proroka, mówiącego: **5** „Powiedzcie do córy syjońskiej: „Oto przychodzi do ciebie twój Król,^f łagodnie usposobiony^g i siedzący na osle, i to na źrebięciu, potomku zwierzęcia jucznego”.^h

6 Uczniowie poszli więc i uczynili tak, jak im Jezus kazał. **7** I przyprowadzili oślicę oraz jej źrebię, i włożyli na nie swe szaty wierzchnie, a on na nich usiadł.ⁱ **8** Większość ludzi z tłumu śłała na drodze swe szaty wierzchnie,^j podczas gdy inni zaczęli ścinać gałęzie z drzew i ślać je na drodze.^k **9** Tłumy zaś, te idące przed nim i te podążające za nim, wołały: „Racz wybawić^l Syna Dawidowego!”^m Błogosławiony, który przychodzi w imieniu Jehowy!ⁿ Racz go wybawić na wysokościach!”^o

10 A gdy wszedł do Jerozolimy,^p całe miasto było poruszone i mówiło: „Kto to jest?” **11** Tłumy mówiły: „To jest prorok^q Jezus, z Nazaretu w Galilei!”

12 A Jezus wszedł do świątyni i powyrzucał wszystkich sprzedających i kupujących w świątyni, i poprzewracał stoły wymieniających pieniądze, a także ławy sprzedających gołębie.^a **13** I powiedział do nich: „Napisane jest: „Dom mój będzie nazwany domem modlitwy”,^b lecz wy czynicie z niego jaskinię zbójców”.^c **14** Podeszli też do niego w świątyni ślepi i kulawi, a on ich uleczył.

15 Gdy naczelnik kapłani i uczeni w piśmie ujrzeli cudowne rzeczy, które czynił,^d oraz chłopców wołających w świątyni i mówiących: „Racz wybawić Syna Dawidowego!”,^e oburzyli się **16** i rzekli do niego: „Czy słyszysz, co oni mówią?” Jezus im powiedział: „Tak. Czy nigdy nie czytaliście: „Z ust niemowląt i ssących zgotowałeś wystawianie”?”^h **17** A pozostawwszy ich, wyszedł z miasta do Betanii i spędził tam noc.ⁱ

18 Wracając wcześniej rano do miasta, zgłodniał.^j **19** I ujrawszy przy drodze drzewo figowe, podszedł do niego, ale nie znalazł na nim nic^k oprócz samych liści; i rzekł do niego: „Niechże już nigdy, na wieki, nie zrodzi się z ciebie żaden owoc”.^l I drzewo figowe natychmiast uschło. **20** A gdy uczniowie to ujrzeli, zdumeli się i mówili: „Jak to jest, że drzewo figowe natychmiast uschło?”^m **21** Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Zaprawdę wam mówię: Jeśli tylko będziecie mieć wiarę i nie będziecie powątpiewać,ⁿ to nie tylko uczynicie, co ja uczyniłem drzewu figowemu, ale też jeśli powiecie tej górze: „Podnieś się i rzuć w morze”, stanie się to.”^o **22** I wszystko, o co z wiarą po-

ROZDZ. 21

a Mk 11:15
Łk 19:45
Jn 2:15

b 2Kń 6:33
Iz 56:7

c Jer 7:11
Mk 11:17
Łk 19:46
Jn 2:16

d Mk 11:18

e Ps 118:25

f Mt 21:9

g Łk 6:3

h Ps 8:2

i Mk 11:11
Łk 21:37
Jn 11:1

j Mk 11:12

k Mk 11:13
Łk 13:6

l Mt 3:10

m Mk 11:21

n Jak 1:6

o Mt 17:20
Łk 17:6
1Kor 13:2

szpalta 2

a Mk 11:24
Łk 11:9
Jn 14:13
Jak 1:5

l Jn 3:22

b Mk 11:27
Łk 20:1

c Wj 2:14
Łk 20:2
Jn 2:18
Dz 4:7

d Mk 11:29

e Łk 20:4
Jn 1:33

f Mt 21:32
Mk 11:31
Łk 7:30

g Mt 14:5
Mt 21:46

h Mk 11:32
Łk 20:6

i Łk 20:8

j Łk 15:11

k Mt 7:21
Łk 6:46

l Prz 24:32

m Łk 18:14

n Mt 21:25
Łk 7:30

o Jn 7:48

p Mk 2:15
Łk 3:12
Łk 7:29

proście w modlitwie, otrzymacie”.^a

23 A kiedy wszedł do świątyni, podeszli do niego, gdy nauczał, naczelnik kapłani i starsi ludu i powiedzieli:^b „Mocą jakiej władzy to czynisz? I kto ci dał tę władzę?”^c **24** Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Ja też zapytam was o jedną rzecz. Jeśli mi to powiecie, i ja wam powiem, mocą jakiej władzy to czynię.”^d

25 Skąd pochodził chrzest Janowy? Z nieba czy od ludzi?”^e Ale oni zaczęli między sobą rozważać, mówiąc: „Jeżeli powiemy: „Z nieba”, on powie nam: „Czemuście mu więc nie uwierzyli?”^f **26** Jeśli zaś powiemy: „Od ludzi”, to musimy się bać tłumu,^g gdyż wszyscy mają Jana za proroka”.^h **27** Odpowiadając więc Jezusowi, rzekli: „Nie wiemy”. On z kolei powiedział do nich: „Ja też wam nie powiem, mocą jakiej władzy to czynię.”ⁱ

28 „Jak myślicie? Pewien człowiek miał dwoje dzieci.^j Podchodząc do pierwszego, rzekł: „Dziecko, idź dzisiaj pracować w winnicy”. **29** Ono, odpowiadając, rzekło: „Chętnie, panie”,^k ale nie poszło. **30** Przystępując do drugiego, rzekł to samo. Na to ono rzekło: „Nie chcę”. Potem zrobiło mu się żal^l i poszło.

31 Które z tych dwojga wykonało wolę ojca?”^m Rzekli: „To drugie”. Jezus powiedział do nich: „Zaprawdę wam mówię, że poborcy podatkowi i nierządnicę idą przed wami do królestwa Bożego. **32** Albowiem przyszedł do was Jan drogą prawości,ⁿ ale wyście mu nie uwierzyli.^o Jednakże poborcy podatkowi i nierządnicę mu uwierzyli,^p a wy, chociaż to widzieliście, nie odczuliście potem żalu, żeby mu uwierzyć.

33 „Posłuchajcie innego przykładu: Był pewien człowiek, gospodarz,^a który zasadził winnicę i postawił wokół niej ogrodzenie, i wykopał w niej winną tłocznię, i wznosił wieżę,^b i wydzierżawił ją hodowcom, i wyjechał za granicę.^c **34** Gdy nadeszła pora na owoce, wysłał swych niewolników do hodowców, by odebrać swoje owoce. **35** Jednakże hodowcy chwycili jego niewolników i jednego pobili, drugiego zabili, innego ukamienowali.^d **36** Znowu wysłał innych niewolników, więcej niż za pierwszym razem, ale tamci uczynili im to samo.^e **37** W końcu wysłał do nich swego syna, mówiąc: „Do syna mego odniosą się z respektem”. **38** Ujrzawszy syna, hodowcy rzekli do siebie: „To jest dziedzic;^f chodźmy, zabijmy go i zabierzmy jego dziedzictwo!”^g **39** Chwycili go więc i wyrzucili z winnicy, i zabili.^h **40** Gdy zatem przyjdzie właściciel winnicy, co uczyni owym hodowcom?” **41** Powiedzieli do niego: „Ponieważ są źli, sprowadzi na nich okropną zagładę,ⁱ a winnicę wydzierżawi innym hodowcom, którzy dadzą mu owoce, gdy będzie na nie czas.”^j

42 Jezus powiedział im: „Czy nigdy nie czytaliście w Pismach: „Kamień, który odrzucili budowniczy,^k ten stał się głównym kamieniem narożnym.”^l Pojawił się on za sprawą Jehowy i jest cudowny w naszych oczach?” **43** Właśnie dlatego wam mówię: Królestwo Boże będzie wam zabrane, a dane narodowi wydającemu jego owoce.^m **44** I kto upadnie na ten kamień, roztrzaska się. Każdego zaś, na kogo on upadnie, zetrze w proch.”ⁿ

ROZDZ. 21

- a Mt 20:1
- b Iz 5:2
Jer 2:21
- c Mk 12:1
Łk 20:9
- d Neh 9:26
Mt 22:6
Łk 20:10
- e 2Krn 36:15
Mk 12:5
Dz 7:52
1Ts 2:15
Heb 11:37
- f Heb 1:2
- g Łk 20:14
- h Mt 27:18
Mk 12:8
Dz 2:23
Dz 3:15
Heb 13:12
- i Za 12:2
- j Mk 12:9
Łk 20:16
Dz 18:6
- k Ps 118:22
1Pt 2:7
- l Iz 28:16
Mk 12:10
Łk 20:17
Dz 4:11
Rz 9:33
Ef 2:20
- m Mt 8:12
Mt 22:9
Heb 8:9
- n Iz 8:14
Dn 2:34
Dn 2:44
Łk 20:18
1Pt 2:8

szpalta 2

- a Łk 20:19
- b Mt 21:11
Mk 12:12
Jn 7:32
Jn 7:40

ROZDZ. 22

- c Łk 14:16
- d Rdz 29:22
Mt 9:15
Obj 19:9
- e Jn 13:20
- f Łk 14:17
- g Mt 21:36
- h Sdz 14:10
- i Obj 19:9
- j Łk 14:18
- k Mt 21:35
Mt 23:37
1Ts 2:15
- l Dn 9:26
Łk 19:27
- m Dz 13:46
- n Mt 21:43
Łk 14:21
- o Mt 13:47
- p Mk 2:15
- q Obj 19:8

45 A gdy naczelnicy kapłani i faryzeusze usłyszeli jego przykłady, spostrzegli, że mówił o nich.^a **46** Jednakże, chociaż starali się go schwytać, bali się tłumów, gdyż te miały go za proroka.^b

22 Odpowiadając dalej, Jezus znowu mówił do nich w przykładach i rzekł:^c **2** „Królestwo niebios stało się podobne do człowieka, króla, który wyprawił ucztę weselną^d swojemu synowi. **3** I posłał swych niewolników, aby zwołali zaproszonych na ucztę weselną,^e ale ci nie chcieli przyjść.”^f **4** Znowu posłał innych niewolników,^g mówiąc: „Powiedzcie zaproszonym: „Oto przygotowałem mój obiad;”^h moje byki i tuczne zwierzęta są pozarzynane i wszystko jest gotowe. Chodźcie na ucztę weselną”.”ⁱ **5** Ale tamci beztrząsliwie odeszli, jeden na swoje pole, drugi do swego handlu.^j **6** a pozostali, pochwyciwszy jego niewolników, potraktowali ich zuchwale i zabili.^k

7 „Król zaś srodze się rozgniewał i wysłał swe wojska, i zgładził tych morderców, a miasto ich spalił.”^l **8** Potem powiedział do swych niewolników: „Uczta weselna jest wprawdzie gotowa, ale zaproszeni nie byli godni.”^m **9** Wobec tego idźcie na drogi wychodzące z miasta i kogo tylko znajdziecie, zaproszcie na ucztę weselną.”ⁿ **10** Niewolnicy ci wyszli więc na drogi i zebrali wszystkich, których znaleźli, zarówno niegodziwych, jak i dobrych;^o i sala weselna napelniła się półleżącymi^p przy stole.

11 „Gdy król wszedł, by się przyjrzeć gościom, zobaczył tam człowieka nie odzianego w szatę weselną.”^q **12** Powiedział więc

do niego: „Człowieku, jak się tu dostałeś, nie mając na sobie szaty weselnej?”^a Ten onie-miał. **13** Wtedy król rzekł do swych sług: „Zwiążcie mu ręce i nogi i wyrzucicie go w ciemność na zewnątrz. Tam będzie płakał i zgrzytał zębami”.^b

14 „Bo wielu jest zaproszo-nych, ale mało wybranych”.^c

15 Wtedy faryzeusze odeszli i wspólnie się naradzili, żeby go na czymś przyłapać w mo-wie.^d **16** Wysłali więc do niego swych uczniów wraz z członka-mi stronnictwa Heroda,^e mówiąc: „Nauczycielu, wiemy, że jesteś prawdomówny i drogi Bożej na-czasz w prawdzie, i nie zważasz na nikogo, gdyż nie patrzysz na wygląd zewnętrzny ludzi.”^f

17 Powiedz nam więc: Jak myś-lisz? Czy wolno płacić podatek pogrówny Cezarowi, czy nie?”^g

18 Ale Jezus, znając ich niego-dziwość, rzekł: „Dlaczego wysta-wiacie mnie na próbę, obłudni-cy?”^h **19** Pokażcie mi monetę podatku pogrównego”. Przynieśli mu denara. **20** A on powie-dział do nich: „Czy to wizerunek i napis?”ⁱ **21** Rzekli: „Cezara”. Wtedy im powiedział: „Splacaj-cie więc to, co Cezara, Cezarowi, a co Boże, Bogu”.^j **22** A gdy to usłyszeli, wpadli w zdumienie i pozostawiwszy go, odeszli.^k

23 W owym dniu przystąpili do niego saduceusze, powiada-jący, że nie ma zmartwychwsta-nia, i zapytali go:^l **24** „Na-uczycielu, Mojżesz rzekł: „Jeśli jakiś mężczyzna umrze, nie ma-jąc dzieci, to jego brat ma się ożenić z jego żoną i wzbu-dzić potomstwo swemu bra-tu”.^m **25** Otóż było u nas sied-miu braci; i ożenił się pierwszy,

ROZDZ. 22

- a Ef 4:24
- b Ps 112:10
Mt 8:12
Mt 13:42
Mt 24:51
Mt 25:30
- c Mt 7:14
Łk 13:23
- d Mk 12:13
Łk 20:20
- e Mk 3:6
Mk 12:13
- f Łk 20:21
Jn 3:2
- g Mt 17:25
Łk 20:22
- h Mk 12:15
- i Mk 12:16
- j Dn 3:18
Mal 3:8
Mk 12:17
Łk 20:25
Łk 23:2
Rz 13:7
- k Łk 20:26
- l Mk 12:18
Łk 20:27
Dz 4:2
Rdz 23:8
- m Rdz 38:8
Pwt 25:5
Rut 1:11
Rut 3:13
Mk 12:19

szpalta 2

- a Łk 20:29
- b Mk 12:21
Łk 20:31
- c Mk 12:23
Łk 20:33
- d Mk 12:24
- e Łk 20:35
- f Mk 12:26
- g Wj 3:6
Dz 3:13
Heb 11:16
- h Łk 20:37
Łk 20:38
Rz 4:17
- i Mt 7:28
Mk 11:18
- j Łk 10:25
- k Mk 12:28
- l Pwt 6:5
Pwt 10:12
Joz 22:5
Mk 12:30
Łk 10:27
- m Kpl 19:18
Mk 12:31
Łk 10:27
Kol 3:14
Jak 2:8
1Pt 1:22
- n Rz 13:10
Gal 5:14
- o Mk 12:35

i zmarł, i nie mając potom-stwa, pozostawił swą żonę swe-mu bratu.^a **26** To samo stało się też z drugim i trzecim, aż do siódmego.^b **27** Ostatnia ze wszystkich umarła ta niewiasta. **28** Żoną którego z tych siedmiu będzie więc przy zmartwych-wstaniu? Przecież oni wszyscy ją mieli”.^c

29 Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Jesteście w błędzie, gdyż nie znacie ani Pism, ani mocy Bożej.”^d **30** bo przy zmar-twychwstaniu ani mężczyźni się nie żenią, ani kobiety nie wycho-dzą za mąż,^e ale są jak anioło-wie w niebie. **31** Jeśli chodzi o zmartwychwstanie umarłych, czy nie czytaliście, co wam zo-stało powiedziane przez Boga, mówiącego:^f **32** „Jam jest Bóg Abrahama i Bóg Izaaka, i Bóg Ja-kuba”?^g Nie jest on Bogiem umar-łych, lecz żywych”.^h **33** Sły-sząc to, tłumy były niezmiernie zdumione jego nauką.ⁱ

34 Gdy faryzeusze usłyszeli, że zmusił saduceuszy do mil-czenia, zesłali się w jedną gru-pę. **35** I jeden z nich, biegły w Prawie,^j zapytał, wystawiając go na próbę: **36** „Nauczycielu, które przykazanie w Prawie jest największe?”^k **37** On rzekł do niego: „Masz miłować Jehowę, twój Boga, całym swym ser-cem i całą swą duszą, i ca-łym swym umysłem”.^l **38** To jest największe i pierwsze przy-kazanie. **39** Drugie, podobne do tego, jest to: „Masz miłować swego bliźniego jak samego sie-bie”.^m **40** Na tych dwóch przy-kazaniach całe Prawo zawisło, a także Prorocy”.ⁿ

41 A gdy faryzeusze się zebra-li, Jezus ich zapytał:^o **42** „Co myślicie o Chrystusie? Czym

jest synem?" Rzekli mu: „Dawida”.^a **43** Powiedział do nich: „Jak to więc jest, że Dawid pod natchnieniem^b nazywa go „Panem”, mówiąc: **44** „Jehowa rzekł do mego Pana: „Siądź po mojej prawicy, aż położę twych nieprzyjaciół pod twoje stopy””?^c **45** Jeśli więc Dawid nazywa go „Panem”, to jakże jest on jego synem?”^d **46** I nikt nie zdołał mu odpowiedzieć choćby słowem ani nikt od owego dnia nie śmiał już dalej go pytać.”

23 Wtedy Jezus odezwał się do tłumów i do swych uczniów,^f mówiąc: **2** „Na miejscu Mojżesza^g zasiedli uczeni w piśmie^h i faryzeusze. **3** Dłatego wszystko, co wam mówią,ⁱ czyńcie i zachowujcie, ale nie postępujcie według ich uczynków,^j oni bowiem mówią, lecz nie wykonują. **4** Wiążą wielkie ciężary i wkładają je ludziom na barki,^k sami zaś nie chcą ich ruszyć swoim palcem.^l **5** Wszystkie swe uczynki spełniają, żeby ich ludzie widzieli;^m bo poszerzają pudełeczka [z fragmentami Pisma],ⁿ które noszą dla ochrony, i powiększają frędzle^o swych szat. **6** Lubią najpocześniejsze miejsce^p na wieczerzach i pierwsze siedzenia w synagogach,^q **7** i pozdrowienia^r na rynkach i lubią być przez ludzi nazywani Rabbi.^s **8** Ale wy nie dajcie się nazywać Rabbi, bo jeden jest wasz nauczyciel,^t natomiast wy wszyscy jesteście braćmi. **9** I nikogo na ziemi nie nazywajcie waszym ojcem, bo jeden jest wasz Ojciec,^u ten niebiański. **10** Ani nie dajcie się nazywać „wodzami”,^v bo jeden jest wasz Wódz, Chrystus. **11** Lecz największy wśród was ma być wa-

ROZDZ. 22

- a Łk 20:41
Jn 7:42
- b 2Sm 23:2
- c Ps 110:1
Dz 2:34
1Kor 15:25
Heb 1:13
Heb 10:13
- d Mk 12:37
- e Mk 12:34
Łk 20:40

ROZDZ. 23

- f Łk 20:45
- g Wj 18:13
- h Mk 12:38
- i Mal 2:7
- j Mal 2:8
- k Mt 11:28
Dz 15:10
- l Łk 11:46
- m Mt 6:1
- n Pwt 6:8
- o Lb 15:38
Pwt 22:12
- p Mk 12:39
Łk 14:7
Łk 14:10
- q Łk 11:43
- r Łk 20:46
- s Hs 32:22
- t Jn 13:13
- u Mt 6:9
- v 1Pt 5:3

szpalta 2

- a Mt 20:26
Mk 9:35
Łk 22:26
- b Prz 16:18
Prz 29:23
- c Prz 15:33
Mt 18:4
Łk 14:11
Rz 12:3
Ef 4:2
1Pt 5:5
- d Mt 16:19
- e Łk 11:52
- f Mt 6:2
Mt 7:5
Łk 12:56
- g Mt 15:14
Rz 2:19
- h Mt 5:34
- i Wj 30:29
- j Wj 29:37
- k 1Kl 8:13
Ps 11:4
Ps 26:8
Ps 132:14
- l Mt 5:34
- m Kpl 27:30
Łk 11:42

szym sługą.^a **12** Kto by się wywyższał, będzie ukorzony,^b a kto by się korzył, będzie wywyższony.^c

13 „Biada wam, uczeni w piśmie i faryzeusze, obludnicy! Zamykacie^d bowiem królestwo niebios przed ludźmi; bo sami^e nie wchodzicie ani nie pozwalacie wejść tym, którzy do niego idą. **14** —

15 „Biada wam, uczeni w piśmie i faryzeusze, obludnicy!^f Przemierzacie bowiem morze i suchy ląd, aby uczynić jednego prozelitę, a gdy się nim stanie, sprawiacie, że podlega Gehennie dwakroć bardziej niż wy sami.

16 „Biada wam, ślepi przewodnicy,^g którzy mówicie: „Jeżeli ktoś przysięga na świątynię, jest to niczym, ale jeśli ktoś przysięga na złoto świątyni, ten ma zobowiązanie”.^h **17** Głupi i ślepi! Co właściwie jest większe, złoto czy świątynia, która to złoto poświęciła? **18** A także: „Jeżeli ktoś przysięga na ołtarz, jest to niczym, ale jeśli ktoś przysięga na dar, który jest na nim, ten ma zobowiązanie”. **19** Ślepi! Co właściwie jest większe, dar czy ołtarz,ⁱ który ten dar poświęca? **20** Kto zatem przysięga na ołtarz, ten przysięga na niego i na wszystko, co na nim; **21** a kto przysięga na świątynię, ten przysięga na nią i na tego, który ją zamieszkuje;^k **22** a kto przysięga na niebo, ten przysięga na tron Boży^l i na tego, który na nim zasiada.

23 „Biada wam, uczeni w piśmie i faryzeusze, obludnicy! Dajecie bowiem dziesiątą część^m mięty i kopru, i kminu, ale zlekceważyliście to, co ważniejsze w Prawie, mianowicie sprawiedli-

wość^a i miłosierdzie,^b i wierność.^c Te rzeczy należało czynić, tamtych jednak nie lekceważyć. **24** Ślepi przewodnicy,^d którzy odciedzacie komara,^e lecz polykacie wielbłąda!^f

25 „Biada wam, uczeni w piśmie i faryzeusze, obłudnicy! Oczyszczacie bowiem z zewnątrz kielich^g i miskę, ale wewnątrz są one pełne grabieży^h i nieumiarkowania. **26** Ślepyⁱ faryzeuszu, oczyść najpierw wnętrze kielicha^j i miski, żeby także z zewnątrz stały się czyste.

27 „Biada wam, uczeni w piśmie i faryzeusze, obłudnicy!^k Przypominacie bowiem pobielane^l groby, które z zewnątrz wprawdzie wydają się piękne, ale wewnątrz są pełne kości zmarłych oraz wszelkiej nieczystości. **28** Tak i wy wprawdzie z zewnątrz wydajecie się ludziom prawi,^m ale wewnątrz jesteście pełni obłudy i bezprawia.

29 „Biada wam, uczeni w piśmie i faryzeusze, obłudnicy!ⁿ Budujecie bowiem groby prorokom i ozdabiacie grobowce pamięci prawych.^o **30** i mówicie: „Gdybyśmy byli w dniach naszych praojców, nie mielibyśmy z nimi współudziału w przelaniu krwi proroków!”^p **31** Tym samym świadczycie przeciwko sobie, że jesteście synami tych, którzy mordowali proroków.^q **32** Dopelnijcie zatem miary^r waszych praojców.

33 „Węże, pomście żmijowcy,^s jakże uciekniecie przed sądem Gehenny?^t **34** Oto dlatego ja posyłam^u do was proroków i mędrców, i nauczycieli publicznych.^v Niekórych z nich zabijacie^w i zawieszacie na palu, niektórych zaś ubiczujecie^x w

ROZDZ. 23

a Jer 22:15
Jn 7:24

b Oz 6:6
Mi 6:8
Mt 9:13
Mt 12:7

c 1Tm 1:5

d Mt 15:14

e Kpl 11:42

f Kpl 11:4

g Mk 7:4

h Mk 12:40

i Jn 9:40

j Łk 11:39

k Łk 12:56

l Pwt 27:4

Łk 11:44

Dz 23:3

m Łk 16:15

n Mt 6:2

o Łk 11:47

p Łk 11:50

q Łk 11:48

Dz 7:52

Heb 11:37

r 1Ts 2:16

s Rdz 3:15

Mt 3:7

Mt 12:34

Łk 3:7

t Mt 10:28

Mk 12:40

Łk 12:5

u Łk 11:49

v Mt 10:41

Mt 13:52

w Dz 7:59

x Łk 21:12

Jn 16:2

Dz 5:40

2Ko 11:24

1Ts 2:15

Obj 18:24

c Rdz 4:10

Heb 11:4

d 2Kn 24:22

e Wj 20:5

f Łk 13:34

g Heb 11:37

h 2Kn 24:21

Jn 8:59

1Ts 2:15

i Ps 91:4

j Łk 19:14

k 1Kl 9:7

Jer 12:7

Jer 22:5

Mt 21:43

Łk 19:42

l Łk 21:20

m Ps 118:26

Mt 21:9

waszych synagogach i będziecie prześladować od miasta do miasta. **35** żeby na was przyszła wszelka krew prawych przelana na ziemi,^a od krwi prawego^b Abła^c do krwi Zachariasza – syna Barachiasza – którego zamordowaliście między sanktuarium a ołtarzem.^d **36** Zaprawdę wam mówię: Wszystko to przyjdzie na to pokolenie.^e

37 „Jerozolimo, Jerozolimo, zabijająca proroków^f i kamienująca^g tych, którzy zostali do niej posłani^h – jakże często chciałem zebrać twoje dzieci, jak kokoszka zbiera swe kurczęta pod skrzydła!ⁱ Ale wyście tego nie chcieli.^j **38** Oto wasz dom^k jest wam pozostawiony.^l **39** Bo mówię wam: Odtąd na pewno nie będziecie mnie widzieć, aż powiecie: „Błogosławiony, który przychodzi w imieniu Jehowy!”^m

24 A wyszedłszy, Jezus od dała się od świątyni, ale jego uczniowie podeszli, żeby mu pokazać budowę świątyni.ⁿ **2** Na to rzekł do nich: „Czy nie widzicie tego wszystkiego? Zaprawdę wam mówię: Na pewno nie pozostanie tu kamień na kamieniu, który by nie był zwalony”.^o

3 A gdy siedział na Górze Oliwnej, podeszli do niego na osobności uczniowie, mówiąc: „Powiedz nam: Kiedy to nastąpi i co będzie znakiem twojej obecności^p oraz zakończenia systemu rzeczy?”^q

4 A Jezus, odpowiadając, rzekł do nich: „Bacście, żeby was nikt nie wprowadził w błąd;”

ROZDZ. 24 **n** Mk 13:1; Łk 21:5; **o** Jer 7:14; Jer 26:18; Mt 3:12; Mt 22:7; Łk 19:44; **p** Mt 24:27; Mt 24:37; Mt 24:39; **q** Mt 13:39; Mt 28:20; Mk 13:4; Łk 21:7; **r** Jer 14:14; Mk 13:5; Łk 21:8; Kol 2:8; 2Ts 2:3.

5 bo wielu przyjdzie, powołując się na moje imię i mówiąc: „Ja jestem Chrystusem”; i w błąd wprowadzą wielu.^a **6** Będziecie słyszeć o wojnach, a także wieści wojenne; baczcie, żebyście się nie przerażali. Bo to musi nastąpić, ale to jeszcze nie koniec.^b

7 „Powstanie bowiem naród przeciw narodowi^c i królestwo przeciw królestwu,^d będą też niedobory żywności^e i trzęsienia ziemi^f w jednym miejscu po drugim. **8** Wszystko to jest początkiem dręczących boleści.

9 „Wtedy ludzie będą was wydawać na ucisk^g i będą was zabijać,^h i ze względu na moje imięⁱ będziecie przedmiotem nienawiści^j wszystkich narodów. **10** Wtedy też wielu się zgorzyczy^k i jedni drugich będą zdradzać, i będą jedni drugich nienawidzić.^l **11** I powstanie wielu fałszywych proroków,^m i wielu wprowadzą w błąd;ⁿ **12** a z powodu wzrostu bezprawia^o miłość większości oziębnie.^p **13** Ale kto wytrwa^q do końca, ten zostanie wybawiony.^r **14** I ta dobra nowina^s o królestwie^t będzie głoszona po całej zamieszkaney ziemi na świadectwo wszystkim narodom;“ a potem nadejdzie koniec.^v

15 „Kiedy więc ujrzycie obrzydliwość,^w która sprowadza spustoszenie, jak powiedziano przez proroka Daniela, stojącą w miejscu świętym^x (niech czytelnik wykaże rozeznanie), **16** niech potem ci w Judei zaczną uciekać^y w góry. **17** Kto będzie na dachu domu, niech nie schodzi, by wziąć dobytek ze swego domu, **18** a kto będzie w polu, niech nie wraca do domu, aby wziąć swoją szatę wierzchnią. **19** Biada kobie-

ROZDZ. 24

- a Mt 24:24
- b Mk 13:7
Łk 21:9
- c Ag 2:22
Mk 13:8
Obj 6:4
- d Łk 21:10
- e Dz 11:28
Obj 6:6
- f Mk 13:8
Łk 21:11
- g Mt 10:17
Jn 15:20
Dz 11:19
Obj 2:10
- h Jn 16:2
Dz 7:59
Dz 12:2
Obj 6:11
- i Mk 13:9
Łk 21:12
2Tm 3:12
1Pt 2:21
- j Mt 10:22
Jn 15:21
Dz 8:3
- k Mt 13:21
- l Mt 10:21
- m Mt 7:15
2Pt 2:1
1Jn 4:3
- n Dz 20:29
1Tm 4:1
- o Mt 7:23
2Tm 3:2
- p 2Ts 2:10
- q Heb 10:36
- r Mt 10:22
Obj 2:10
- s Iz 52:7
Mt 9:35
Kol 1:23
- t Dn 2:44
Mt 6:10
- u Mt 28:19
Mk 13:10
Rz 10:18
Obj 14:6
- v Obj 16:16
Obj 19:19
- w Pwt 29:17
1Kl 11:5
Obj 13:15
- x Dn 9:27
Dn 11:31
Dn 12:11
Mk 13:14
- y Rdz 19:17
Łk 21:21

szpalta 2

- a Mk 13:17
Łk 21:23
- b Obj 7:14
- c Dn 12:1
- d Iz 65:8
1Pt 2:9
- e Mk 13:20
- f Mt 24:5
Łk 17:23
- g 1Jn 4:1
- h 1Jn 2:18

tom brzemienным i karmiącym piersią w owe dni!^a **20** Módlcie się, żeby wasza ucieczka nie nastąpiła w porze zimowej ani w dzień sabatu; **21** bo potem będzie wielki ucisk,^b jakiego nie było od początku świata aż do tąd^c i już nigdy więcej nie będzie. **22** Doprawdy, gdyby owe dni nie zostały skrócone, nie byłoby wybawione żadne ciało; ale ze względu na wybranych^d owe dni zostaną skrócone.^e

23 „A jeśli ktoś wam powie: „Oto tu jest Chrystus!”^f albo: „Tam!”, nie wierzcie.^g **24** Bo powstaną fałszywi Chrystusowie^h oraz fałszywi prorocyⁱ i będą czynić wielkie znaki^j i dziwy, żeby – jeśli to możliwe – wprowadzić w błąd nawet wybranych.^k **25** Oto was przestrzegłem.^l **26** Toteż jeśli wam powiedzą: „Oto jest na pustkowiach!”, nie wychodźcie; „Oto jest w wewnętrznych izbach!”, nie wierzcie.^m **27** Bo jak błyskawicaⁿ ukazuje się od stron wschodnich i świeci aż po strony zachodnie, taka będzie obecność Syna Człowieczego.^o **28** Gdziekolwiek jest trup, tam się zbiorą^p orły.^q

29 „Natychmiast po ucisku owych dni słońce ściemnieje^r i księżyc^s nie da swego światła, i gwiazdy będą spadać z nieba, a moce niebios zostaną wstrząśnięte.^t **30** I potem ukaże się na niebie znak Syna Człowieczego,^u a potem wszystkie plemiona ziemi będą się uderzać, lamentując,^v i ujrzą Syna Człowieczego przychodzącego na obłokach nieba z mocą oraz wielką chwałą.^w **31** I pośle on swoich

1 Pwt 13:1; Mt 7:15; Mk 13:22; 2Pt 2:1; 1Jm 7:22; 2Ts 2:9; Obj 13:13; k Mk 13:22; 1Jn 13:19; m Łk 17:23; n Hl 37:3; o Dn 7:13; Łk 17:24; 1Ko 15:23; 1Ts 4:15; p Hl 39:30; q Łk 17:37; r Jł 2:31; s Obj 6:12; t Mk 13:25; Łk 21:25; Obj 6:13; u Dn 7:13; Łk 21:27; v Za 12:12; Obj 1:7; w Dn 7:14; Mt 26:64; Mk 13:26.

aniołów z potężnym głosem trąby^a i zbiorą jego wybranych^b od czterech wiatrów,^c od jednego krańca niebios do ich drugiego krańca.

32 „A od drzewa figowego jako przykładu nauczcie się tej rzeczy: Gdy tylko jego gałązka staje się miękka i wypuszcza liście, poznajecie, że blisko jest lato.^d **33** Podobnie też wy, gdy to wszystko ujrzycie, wiedziecie, że jest on blisko, u drzwi.^e

34 Zaprawdę wam mówię, że to pokolenie^f na pewno nie przeminie, dopóki się to wszystko nie stanie. **35** Niebo i ziemia przemina,^g lecz moje słowa na pewno nie przemina.^h

36 „O dniu owym i godzinieⁱ nie wie nikt – ani aniołowie niebios, ani Syn, tylko sam Ojciec.^j **37** Jakie bowiem były dni Noego,^k taka też będzie obecność Syna Człowieczego.^l

38 Bo jacy byli w owych dniach przed potopem – jedli i pili, mężczyźni się żenili, a kobiety wydawano za mąż, aż do dnia, gdy Noe^m wszedł do arki,ⁿ **39** i nie zwrócili na nic uwagi, aż przyszedł potop i zmiotł ich wszystkich^o – tak będzie z obecnością Syna Człowieczego. **40** Wtedy dwaj będą w polu: jeden będzie wzięty, a drugi pozostawiony; **41** dwie będą mleć w żarnach:^p jedna będzie wzięta, a druga pozostawiona.^q **42** Dlatego czuwajcie, gdyż nie wiecie, którego dnia wasz Pan przyjdzie.^r

43 „Ale wiedziecie to jedno, że gdyby gospodarz wiedział, o której straży przyjdzie złodziej,^s czuwałby i nie pozwoliłby włamać się do swego domu. **44** Dlatego i wy okażcie się gotowi,^t gdyż Syn Człowieczy przyjdzie o godzinie, której się nie domyślacie.

ROZDZ. 24

- a Iz 27:13
- b Obj 7:3
- c Mk 13:27
- d Mk 13:28
- e Łk 21:30
- f Jak 5:9
- f Mt 23:36
- g Heb 1:11
- h Mt 5:18
- i Łk 21:33
- i Dz 1:7
- i Ts 5:1
- j Mk 13:32
- k Rdz 6:11
- l Iz 54:9
- l Mt 24:27
- l Łk 17:26
- m Rdz 7:7
- n Łk 17:27
- Heb 11:7
- l Pt 3:20
- 2 Pt 2:5
- o Rdz 7:23
- 2 Pt 3:6
- p Iz 47:2
- q Łk 17:35
- r Mt 25:13
- Mk 13:33
- Łk 21:36
- s Łk 12:39
- l Ts 5:2
- 2 Pt 3:10
- Obj 3:3
- t Mk 13:35
- Łk 12:40

szpalta 2

- a l Ko 4:2
- Heb 3:5
- b Łk 12:42
- c Obj 16:15
- d Mt 25:21
- Łk 12:44
- e Kzn 8:11
- Heb 3:12
- f 2 Pt 3:4
- g Mt 25:13
- h Łk 12:46
- i Ps 112:10
- Mt 8:12
- Mt 25:30
- Łk 13:28

ROZDZ. 25

- j Łk 12:35
- Flp 2:15
- k Jn 3:29
- Obj 19:7
- l Mt 7:26
- m Mt 7:24
- n l Ts 5:6
- o Mt 24:31
- p Łk 12:35
- q Heb 1:9
- r Mt 7:24

45 „Kto rzeczywiście jest niewolnikiem wiernym i roztropnym,^a którego pan ustanowił nad członkami czeladzi swojej, aby im dawał pokarm we właściwym czasie?^b **46** Szczęśliwy^c ów niewolnik, jeśli jego pan, przybywszy, zastanie go tak czyniącego! **47** Zaprawdę wam mówię: Ustanowi go nad całym swoim mieniem.^d

48 „Ale gdyby ów zły niewolnik rzekł w swoim sercu:^e „Mój pan zwleka!^f **49** i gdyby zaczął bić swych współniewolników oraz jeść i pić z niepoprawnymi pijakami, **50** pan owego niewolnika przyjdzie w dniu, którego ten się nie spodziewa, i o godzinie,^g której nie zna, **51** i ukarze go z największą surowością,^h i wyznaczy mu dział z obłudnikami. Tam będzie płakał i zgrzytał zębami.ⁱ

25 „Wtedy królestwo niebios stanie się podobne do dziesięciu dziewic, które wzięły swoje lampy^j i wyszły obłubińcowi^k na spotkanie. **2** Pięć z nich było głupich,^l a pięć roztropnych.^m **3** Głupie bowiem wzięły swoje lampy, ale nie wzięły ze sobą oliwy, **4** natomiast roztropne wzięły oliwę do pojemników, a także swoje lampy. **5** Gdy obłubieniec się opóźniał, wszystkie skłoniły głowy i posnęły.ⁿ **6** W samym środku nocy rozległ się okrzyk:^o „Oto obłubieniec! Wyjdźcie mu na spotkanie.^p **7** Wtedy wszystkie te dziewice powstały i doprowadziły swoje lampy^p do porządku. **8** Głupie rzekły do roztropnych: „Dajcie nam trochę waszej oliwy,^q gdyż nasze lampy gasną.^r **9** Roztropne^r odpowiedziały tymi słowami: „Mogłoby nie wystarczyć dla nas i dla was.

Idźcie raczej do sprzedających i sobie kupcie'. **10** Gdy one poszły kupić, oblubieniec przybył i dziewice, które były gotowe, weszły z nim na ucztę weselną;^a i zamknęto drzwi. **11** Potem przyszły też pozostałe dziewice, mówiąc: 'Panie, panie, otwórz nam!'^b **12** On, odpowiadając, rzekł: 'Mówię wam prawdę – nie znam was'.^c

13 „Dlatego stale czuwajcie,^d gdyż nie znacie ani dnia, ani godziny.”^e

14 „Jest bowiem tak, jak w wypadku człowieka,^f który, zamierzając wyjechać za granicę,^g wezwał swych niewolników i porucił im swoje mienie.^h **15** I dał jednemu pięć talentów, drugiemu dwa, a innemu jeden, każdemu według jego zdolności.ⁱ i udał się za granicę. **16** Ten, który otrzymał pięć talentów, natychmiast poszedł i nimi obracał, i zyskał drugie pięć.^j **17** Tak samo ten, który otrzymał dwa, zyskał drugie dwa. **18** Ale ten, który otrzymał tylko jeden, odszedłszy, rozkopał ziemię i ukrył srebrne pieniądze swego pana.

19 „Po długim czasie^k pan tych niewolników przyszedł i dokonał z nimi obrachunku.^l **20** Ten, który otrzymał pięć talentów, wystąpił i przyniósł jeszcze pięć talentów, mówiąc: 'Panie, poruciłeś mi pięć talentów; spójrz, zyskałem drugie pięć talentów'.^m **21** Jego pan powiedział do niego: 'Świętynie, niewolniku dobry i wierny!ⁿ Byłeś wierny^o w niewielu rzeczach, ustanowię cię nad wieloma.^p Wejdź do radości^q swego pana'. **22** Potem wystąpił ten, który otrzymał dwa talenty, i rzekł: 'Panie, poruciłeś mi dwa talenty; spójrz, zyskałem

ROZDZ. 25

- a Obj 19:9
- b Łk 13:25
Heb 12:17
- c Łk 13:27
- d 1Ts 5:6
1Pt 5:8
- e Mt 24:42
Mt 24:50
Mk 13:33
- f Łk 19:12
- g Mt 21:33
- h Łk 19:13
- i Rz 12:6
- j Prz 10:4
- k Mt 24:48
- l Mt 18:23
Łk 19:15
- m Łk 19:16
- n Łk 19:17
- o Prz 28:20
Łk 16:10
- p Prz 12:24
Łk 12:44
- q Heb 12:2

szpalta 2

- a Łk 19:18
- b Łk 19:19
- c Heb 12:2
- d Łk 19:20
- e Prz 28:13
Łk 19:21
Obj 21:8
- f Łk 19:23
- g Łk 19:24
- h Mt 13:12
Mk 4:25
Łk 8:18
Jn 15:2
- i Ps 112:10
Mt 8:12
- j Dn 7:13
Mt 16:27
Dz 1:11
Obj 1:7
- k Za 14:5
Mt 13:41
Mt 19:28
- l Obj 3:21
- m 2Kro 5:10
- n Eze 14:17
Mt 13:49
- o Eze 20:38
- p Jn 10:16
- q Mt 25:41

drugie dwa talenty'.^a **23** Jego pan powiedział do niego: 'Świętynie, niewolniku dobry i wierny! Byłeś wierny w niewielu rzeczach, ustanowię cię nad wieloma.^b Wejdź do radości^c swego pana'.

24 „W końcu wystąpił ten, który otrzymał jeden talent,^d i rzekł: 'Panie, wiedziałem, że jesteś człowiekiem wymagającym – zniesz tam, gdzie nie siał, i zbierasz tam, gdzie nie odwiedzał.

25 Przeląknęłam się więc i odszedłem, i ukryłem twój talent w ziemi. Oto masz, co twoje'.

26 Na to jego pan rzekł do niego: 'Niewolniku niegodziwy i gnuśny, czyż nie wiedziałeś, że żnę tam, gdzie nie siałem, i zbieram tam, gdzie nie odwiedałem?

27 Powinieneś więc być złożyć moje srebrne pieniądze u bankierów, a ja, przybywszy, odebrałbym z odsetkami to, co moje.'^f

28 „Dlatego zabierzcie mu ten talent i dajcie temu, który ma dziesięć talentów.^g **29** Bo każdemu, kto ma, będzie dane więcej i będzie miał obfitość; ale temu, kto nie ma, będzie zabrane nawet to, co ma.^h **30** A nieużytecznego niewolnika wyrzucicie w ciemność na zewnątrz. Tam będzie płakał i zgrzytał zębami'.ⁱ

31 „Kiedy Syn Człowieczy^j przybędzie w swojej chwale, a wraz z nim wszyscy aniołowie,^k wtedy zasiądzie na swym chwalebnym tronie.^l **32** I będą przed nim zebrane wszystkie narody,^m i będzie oddzielaⁿ jednych ludzi od drugich,^o jak pasterz oddziela owce od kóz. **33** I postawi owce po swej prawicy,^p ale kozy po swej lewicy.^q

34 „Wtedy król powie do tych po swej prawicy: 'Chodźcie, po-

błogosławieni przez mego Ojca,^a odziedziczyć^b królestwo^c przygotowane dla was od założenia świata.^d **35** Bo zgłodniałem, a daliście mi jeść;^e odczułem pragnienie, a daliście mi pić. Byłem obcym, a przyjęliście mnie gościnnie;^f **36** byłem nagi,^g a odzialiście mnie. Zachorowałem, a zaopiekowaliście się mną. Byłem w więzieniu,^h a przyszliście do mnie'. **37** Wtedy prawi odpowiedzą mu tymi słowy: 'Panie, kiedy widzieliśmy ciebie głodnym i cię nakarmiliśmy, lub spragnionymⁱ – i daliśmy ci pić?^j **38** Kiedy widzieliśmy cię obcym i przyjęliśmy cię gościnnie, lub nagim – i cię odzialiśmy? **39** Kiedy widzieliśmy cię chorym lub w więzieniu i przyszliśmy do ciebie?' **40** A król,^k odpowiadając, rzeknie im: 'Zaprawdę wam mówię: W jakiej mierze uczyniliście to jednemu z najmniejszych^l spośród tych moich braci,^m w takiej uczyniliście to mnie'.ⁿ

41 „Wtedy powie z kolei do tych po swej lewicy: 'Idźcie ode mnie,^o przekleć, w ogień wieczny,^p przygotowany dla Diabła i jego aniołów.^q **42** Bo zgłodniałem, ale nie daliście mi jeść,^r i odczułem pragnienie,^s ale nie daliście mi pić. **43** Byłem obcym, ale nie przyjęliście mnie gościnnie; byłem nagi, ale mnie nie odzialiście;^t chory i w więzieniu,^u ale się mną nie zaopiekowaliście'. **44** Wtedy i oni odpowiedzą tymi słowy: 'Panie, kiedy widzieliśmy cię głodnym lub spragnionym, lub obcym, lub nagim, lub chorym, lub w więzieniu i ci nie usłużyliśmy?' **45** Wtedy odpowie im tymi słowy: 'Zaprawdę wam mówię: W jakiej mierze nie uczy-

ROZDZ. 25

- a Ps 115:15
- b Rz 8:17
- c 1Ts 2:12
Obj 5:10
- d Mt 13:35
Heb 9:26
1Pt 1:20
Obj 13:8
- e Iz 58:7
Eze 18:16
- f Heb 13:2
3Jn 5
- g Eze 18:7
Jak 2:15
- h 2Tm 1:16
- i Mt 10:42
- j Mt 6:3
- k Lk 19:38
Obj 17:14
- l Prz 19:17
Mt 10:40
Mk 9:41
- m 2Ko 5:20
Heb 2:11
- n Heb 6:10
- o Mt 7:23
Lk 13:27
- p Mt 18:8
Obj 20:10
- q Obj 12:9
- r Iz 58:7
Eze 18:16
- s Mt 10:42
- t Eze 18:7
Jak 2:15
- u 2Tm 1:16

szpalta 2

- a Pwt 23:4
2Ko 5:20
Heb 2:11
- b Za 2:8
- c Dz 9:5
- d Dn 12:2
2Pt 2:9
- e Rz 2:7

ROZDZ. 26

- f Wj 12:14
Mk 14:1
Lk 22:1
Jn 13:1
- g Mt 16:21
Mt 20:19
Mt 27:26
Mk 15:15
Jn 19:16
- h Mt 26:57
Lk 3:2
Lk 22:2
Jn 18:13
Jn 18:24
- i Ps 2:2
Mk 14:1
Jn 11:49
- j Mk 14:2
- k Mt 21:17
- l Mt 8:2
- m Mt 14:3
Jn 12:3

niliście tego jednemu z tych najmniejszych,^a w takiej nie uczyniliście^b tego mnie'.^c **46** I ci odejdą w wieczne odcięcie,^d prawi zaś do życia wiecznego".^e

26 A gdy Jezus zakończył wszystkie te wypowiedzi, rzekł do swych uczniów: **2** „Wiecie, że za dwa dni przypada Pascha^f i Syn Człowieczy ma być wydany, aby zawisł na palu”.^g

3 Wtedy naczelní kapłani i starsi ludu zebrali się na dziedzińcu arcykapłana zwanego Kajfaszem^h **4** i naradzali sięⁱ wspólnie, żeby podstępem schwycić Jezusa i go zabić. **5** Mówili jednak: „Nie podczas święta, by nie doszło do rozruchów wśród ludu”.^j

6 Kiedy Jezus był w Betanii,^k w domu Szymona trędowatego,^l

7 podeszła do niego pewna niewiasta, mająca alabastrowe naczynie z drogim, wonnym olejkiem,^m i zaczęła mu wylewać go na głowę, gdy pólleżał przy stole. **8** Widząc to, uczniowie się oburzyli i powiedzieli: „Po cóż takie marnotrawstwo?” **9** Przecież można to było drogo sprzedać i dać biednym”.^o **10** Spostrzegłszy to,^p Jezus rzekł do nich: „Czemu usiłujecie wyrządzić przykrość tej niewieście? Przecież spełniła wobec mnie szlachetny uczynek.^q **11** Biednych^r bowiem macie u siebie zawsze, ale mnie nie zawsze będziecie mieli.^s **12** Bo gdy ona wylała ten wonny olej na moje ciało, uczyniła to, aby mnie przygotować na pogrzeb.^t **13** Zaprawdę wam mówię: Gdziekolwiek po całym świecie będzie głoszona ta dobra nowina, na

- n Mk 14:4; Jn 12:4; o Mk 14:5; Jn 12:5; p Jn 12:6;
- q Mk 14:6; r Pwt 15:11; Mk 14:7; s Mt 9:15; Jn 12:8;
- Jn 17:11; t Mk 14:8; Jn 12:7.

pewno będzie też opowiadane, co uczyniła ta niewiasta, na jej pamiątkę".^a

14 Wtedy jeden z dwunastu, zwany Judaszem Iskariotem,^b poszedł do naczelnych kapłanów **15** i rzekł: „Co chcecie mi dać, żebym go wam wydał?”^c Wyznaczyli mu trzydzieści srebrników.^d **16** Odtąd więc szukał dobrej sposobności, żeby go zdradzić.^e

17 Pierwszego dnia Przaśników^f podeszli do Jezusa uczniowie, mówiąc: „Gdzie chcesz, żebyśmy ci przygotowali do zjedzenia posiłek paschalny?”^g **18** On rzekł: „Idźcie do miasta, do człowieka tego a tego,^h i powiedzcie mu: Nauczyciel mówi: „Mój wyznaczony czas jest blisko; chcę w twoim domu obchodzić Paschę z moimi uczniami”.ⁱ **19** I uczniowie uczynili, jak im kazał Jezus, i przygotowali posiłek paschalny.^j

20 A kiedy nastał wieczór,^k położył przy stole wraz z dwunastoma uczniami.^l **21** Gdy jedli, rzekł: „Zaprawdę wam mówię: Jeden z was mnie zdradzi”.^m **22** Bardzo się tym zasmucili i każdy z nich pocałował do niego mówiąc: „Panie, chyba nie ja?”ⁿ **23** On, odpowiadając, rzekł: „Ten, który ze mną ma cza rękę w czaszy, właśnie ten mnie zdradzi”.^o **24** Wprawdzie Syn Człowieczy odchodzi, tak jak jest o nim napisane,^p ale biada^q temu człowiekowi, przez którego Syn Człowieczy zostaje zdradzony!^r Byłoby lepiej dla tego człowieka, gdyby się nie urodził”. **25** Odpowiadając na to, Judasz, który zamierzał go zdradzić, rzekł: „To chyba nie ja, Rabbi?” On rzekł do niego: „Sam to powiedziałeś”.

ROZDZ. 26

- a Mk 14:9
- b Mt 10:4
Łk 22:3
Jn 13:2
- c Mk 14:10
Jn 11:57
1Tm 6:10
- d Wj 21:32
Za 11:12
Mt 27:3
Mk 14:11
Łk 22:5
- e Mk 14:11
Łk 22:6
- f Wj 12:18
Wj 23:15
Kpl 23:6
Mk 14:12
Łk 22:7
- g Łk 22:9
- h Mt 21:3
Mk 14:13
Łk 22:10
- i Mk 14:14
Łk 22:11
- j Mk 14:16
Łk 22:13
- k Pwt 16:6
- l Mk 14:17
Łk 22:14
- m Mk 14:18
Jn 6:70
Jn 13:21
- n Mk 14:19
Jn 13:22
- o Ps 41:9
Mk 14:20
Łk 22:21
Jn 13:26
- p Mt 5:17
- q Pwt 27:25
Łk 22:22
- r Mk 14:21
Jn 17:12

szpalta 2

- a 1Ko 11:23
- b 1Ko 10:16
1Ko 11:24
- c Mk 14:22
Łk 22:19
- d 1Ko 11:25
- e Łk 22:20
- f 1Ko 10:16
- g Wj 24:8
Za 9:11
- h Jer 31:31
Heb 7:22
Heb 9:20
- i Mt 20:28
Mk 14:24
- j Ef 1:7
Heb 9:22
- k Łk 22:18

26 Gdy jeszcze jedli, Jezus wziął chleb^a i pobłogosławiwszy, połamał go,^b a dając uczniom, rzekł: „Bierzcie, jedzcie. To oznacza moje ciało”.^c **27** Wziął także kielich^d i złożonywszy podziękowania, dał im go, mówiąc: „Pijcie z niego, wy wszyscy;”^e **28** bo to oznacza^f moją „krew”^g przymierza,^h która ma być wylana za wieluⁱ dla przebaczenia grzechów.^j **29** Ale wam mówię: Odtąd na pewno nie będę pił tego produktu z winorośli aż do dnia, gdy będę z wami pił nowy w królestwie mojego Ojca”.^k **30** W końcu, zaśpiewawszy pieśni pochwalne,^l wyszli ku Górze Oliwnej.^m

31 Wtedy Jezus im powiedział: „Tej nocy wy wszyscy zgorszycie się w związku z mną, jest bowiem napisane: „Uderzę pasterza i owce trzody się rozproszą”.ⁿ **32** A gdy zostanę wskrzeszony, pójdę przed wami do Galilei”.^o **33** Ale Piotr, odpowiadając, rzekł mu: „Choćby się w związku z tobą zgorszyli wszyscy inni, ja nigdy się nie zgorszę!”^p **34** Jezus rzekł do niego: „Zaprawdę ci mówię: Tej nocy, zanim kogut zapieje, trzy razy się mnie zaprzeseś”.^q **35** Piotr mu powiedział: „Nawet gdybym miał umrzeć z tobą, na pewno się ciebie nie zaprę”. Także wszyscy inni uczniowie powiedzieli to samo.^r

36 Potem Jezus przyszedł z nimi na miejsce^s zwane Getsemani i powiedział do uczniów: „Usiądźcie tu, ja tymczasem pójdę tam i będę się modlił”.^t **37** I wziąwszy ze sobą Piotra oraz obu synów^u Zebedeusza,

1 Ps 113; do 118; m Łk 22:39; Jn 18:1; n Za 13:7; Mk 14:27; Jn 16:32; o Mt 28:7; Mt 28:16; p Prz 11:2; Mk 14:29; q Mk 14:30; Łk 22:34; Jn 13:38; r Mk 14:31; Łk 22:33; s Łk 22:39; Jn 18:1; t Mk 14:32; Łk 22:40; u Mk 5:37.

zaczął się smucić i wielce tra-
pić.^a **38** Wtedy powiedział do
nich: „Dusza moja jest głębo-
ko zasmucona, aż do śmierci.^b
Pozostańcie tu i czuwajcie ze
mną”.^c **39** A odszedłszy nieco
dalej, upadł na twarz, modląc
się^d i mówiąc: „Ojcie mój, jeśli to
możliwe, niech ten kielich^e od-
dali się ode mnie. Jednakże nie
jak ja chcę,^f ale jak ty chcesz”.^g

40 I przyszedł do uczniów, i
zastał ich śpiących, i powiedział
do Piotra: „Czyż nie mogliście
nawet przez jedną godzinę czu-
wać ze mną?”^h **41** Czuwajcie!
i wciąż się módlcie,ⁱ żebyście nie
wpadli w pokusę.^j Duch oczy-
wiście jest ochoczy, ale ciało słabe”.^k **42** Znowu, po raz dru-
gi,^m odszedł i modlił się, mówiąc:
„Ojcie mój, jeśli nie jest możli-
we, żeby się oddalił, lecz mam
go wypić, niech się stanie two-
ja wola”.ⁿ **43** I ponownie przy-
szedł, i zastał ich śpiących, bo
oczy ich były ociężałe.^o **44** Zo-
stawiwszy ich więc, znowu od-
szedł i modlił się po raz trze-
ci,^p wypowiadając jeszcze raz to
samo słowo. **45** Potem przy-
szedł do uczniów i powiedział do
nich: „W takiej chwili śpicie i od-
poczywacie! Oto przybliżyła się
godzina, gdy Syn Człowieczy bę-
dzie wydany w ręce grzeszników”.^q **46** Wstańcie, chodźmy.
Oto przybliżył się mój zdrajca”.^r **47** I gdy on jeszcze mówił, oto
przyszedł Judasz,^s jeden z dwu-
nastu, a razem z nim wielki tłum
z mieczami^t i pałkami, od na-
czelnych kapłanów i starszych
ludu.^u

48 A jego zdrajca wcześniej
podał im znak, mówiąc: „Ten,
którego pocałuję – to on; weźcie
go pod straż”.^v **49** I podcho-
dząc wprost do Jezusa, rzekł:

ROZDZ. 26

a Iz 53:3
Mk 14:33

b Ps 42:11
Ps 43:5

c Mk 14:34

d Heb 5:7

e Mt 20:22
Jn 18:11

f Jn 5:30
Jn 6:38

g Ps 40:8
Mk 14:36
Łk 22:42
Heb 10:9

h Mk 14:37
Łk 22:45

i Mk 13:33
1Pt 5:8
Obj 16:15

j Łk 18:1
Rz 12:12
Ef 6:18
1Pt 4:7

k Mt 6:13
Łk 22:46

l Mk 14:38
Rz 7:23
Gal 5:17

m Mk 14:39

n Mt 6:10
Jn 12:27
Dz 21:14

o Mk 14:40

p 2Kor 12:8

q Mk 14:41

r Mk 14:42

s Łk 22:47
Jn 18:3

t Łk 22:52
Dz 1:16

u Mk 14:43

v Mk 14:44

szpalta 2

a Mk 14:45

b 2Sm 20:9
Prz 27:6

c Łk 22:48

d Ps 41:9
Mk 14:46

e Mk 14:47
Łk 22:50
Jn 18:10

f Jn 18:11

g Rdz 9:6
Obj 13:10

h 2Kl 6:17
Dn 7:10
Mt 4:11

i Mk 14:48
Łk 22:52

j Łk 19:47
Jn 18:20

„Witaj, Rabbi!”^a i pocałował^b go
bardzo czule. **50** Lecz Jezus^c
rzekł do niego: „Człowieku, w ja-
kim celu jesteś tu obecny?” Wte-
dy oni wystąpili i pochycili Je-
zusa w swe ręce, i wzięli go
pod straż.^d **51** Ale oto jeden
z tych, którzy byli z Jezusem,
wyciągnął rękę i dobył swego
miecza, i uderzając niewolnika
arcykapłana, odciął mu ucho.^e
52 Wtedy Jezus powiedział do
niego: „Włóż swój miecz z powro-
tem na jego miejsce,^f bo wszys-
cy, którzy chwytają za miecz, od
miecza zginą.^g **53** A czy myś-
lisz, że nie mogę się zwrócić do
mego Ojca, aby mi w tejże chwili
dał więcej niż dwanaście legio-
nów aniołów?”^h **54** Jakże wte-
dy spełniłyby się Pisma, że musi
się tak stać?” **55** W owej go-
dzinie Jezus rzekł do tłumów:
„Wyszlście z mieczami i pałka-
mi jak na zbójcę, by mnie po-
jmać?”ⁱ Dzień w dzień siadywa-
łem w świątyni,^j nauczając, a
jednak nie wzięliście mnie pod
straż. **56** Ale to wszystko się
stało, żeby się spełniły pisma
proroków”.^k Wtedy wszyscy uc-
niowie pozostawili go i uciekli.^l

57 Ci, którzy wzięli Jezusa
pod straż, odprowadzili go do ar-
cykapłana Kajfasza,^m gdzie się
zebrali uczeni w piśmie i star-
si.ⁿ **58** Piotr zaś siedział z nim
w znacznej odległości aż na dzie-
dziniec^o arcykapłana i wszedł-
szy do środka, siedział ze służ-
cymi, aby zobaczyć, jaki będzie
wynik.^p

59 Tymczasem naczelnik kap-
łani i cały Sanhedryn szukali
fałszywego świadectwa przeciw-
ko Jezusowi, żeby go uśmiercić,^q

k Ps 22: Iz 53: Lam 4:20; Dn 9:26; 1 Za 13:7; Mk 14:50; Jn 16:32; m Mk 14:53; Jn 18:13; n Łk 22:54; o Łk 22:55; p Jn 18:16; q Wj 20:16; Mk 14:55.

60 ale żadnego nie znaleźli, chociaż wystąpiło wielu fałszywych świadków.^a Później wystąpili dwaj **61** i rzekli: „Ten człowiek powiedział: „Zdołam zburzyć świątynię Bożą i w trzy dni ją zbudować”.^b **62** Wówczas arcykapłan wstał i rzekł do niego: „Nic nie odpowiadasz? Cóż to jest, co oni świadczą przeciwko tobie?”^c **63** Ale Jezus milczał.^d Toteż arcykapłan rzekł mu: „Poprzysięgam cię na Boga żywego,^e abys nam powiedział, czyż ty jest Chrystus,^f Syn Boży?” **64** Jezus rzekł do niego: „Ty sam to powiedziałeś.^h Jednakże mówię wam: Odtądⁱ będziecie widzieć Syna Człowieczego^j siedzącego po prawicy^k mocy i przychodzącego na obłokach nieba”.^l **65** Wtedy arcykapłan rozdarł swe szaty wierzchnie, mówiąc: „Zbluźnił!”^m Na cóż nam jeszcze potrzeba świadków?ⁿ Oto teraz usłyszeliście bluźnierstwo.^o **66** Jakie jest wasze zdanie?” Odrzekli: „Zasługuje na śmierć”.^p **67** Wtedy pluli mu w twarz^q i bili^r go pięściami. Inni go policzkowali,^s **68** mówiąc: „Prorokuj nam, Chrystusie.^t Kto cię uderzył?”^u

69 A Piotr siedział na zewnątrz, na dziedzińcu; i podeszła do niego pewna służąca, mówiąc: „Ty też byłeś z Jezusem Galilejczykiem!”^v **70** Lecz on temu zaprzeczył wobec nich wszystkich, powiadając: „Nie wiem, o czym mówisz”. **71** A gdy wyszedł ku przysionkowi, zauważyła go inna dziewczyna i powiedziała do tych, którzy tam byli: „Ten człowiek był z Jezusem Nazarejczykiem”.^w **72** I ponownie temu zaprzeczył, przysięgając: „Nie znam tego czło-

ROZDZ. 26

a Pwt 19:15
Ps 27:12
Ps 35:11
Mk 14:57

b Mt 27:40
Jn 2:19
Dz 6:14

c Mk 14:60

d Prz 11:12
Iz 53:7
Dz 8:32

e 1Kl 12:16

f Mt 16:16
Łk 22:67
Jn 10:24

g Mk 14:62

h Łk 22:70

i Łk 22:69

j Jn 1:51

k Ps 110:1
Dn 7:14
Łk 22:69

l Dn 7:13
Mk 14:62
Obj 1:7

m Mk 14:63

n Łk 22:71

o Mk 14:64

p Kpl 24:16
Jn 19:7

q Iz 50:6
Mt 27:30
Mk 14:65

r Łk 22:63

s Iz 53:3
Jn 19:3

t Łk 23:39

u Mk 14:65
Łk 22:64

v Łk 22:57
Jn 18:17

w Mk 14:67
Jn 18:25

szpalta 2

a Łk 22:58

b Sdz 12:6
Łk 22:59
Jn 18:26

c Łk 22:60
Jn 18:27

d Mt 26:34
Mk 14:30
Jn 13:38

e Mk 14:72
Łk 22:62

ROZDZ. 27

f Ps 2:2
Mk 15:1
Łk 22:66
Jn 18:28

g Mt 20:19
Łk 23:1
Jn 18:28
Dz 3:13

wieka!”^a **73** Po krótkiej chwili stojący wokół podeszli i rzekli do Piotra: „Na pewno też jesteś jednym z nich, bo przecież zdradza cię twój dialekt”.^b **74** Wtedy on zaczął się zaklinać i przysięgać: „Nie znam tego człowieka!” I natychmiast kogut zapiał.^c **75** A Piotr przypomniał sobie wypowiedź, którą wyrzekł Jezus, mianowicie: „Zanim kogut zapieje, trzykrotnie się mnie zaprzesz”.^d I wyszedłszy na zewnątrz, gorzko zapłakał.^e

27 Gdy nastał ranek, wszyscy naczelnicy kapłani i starsi ludu odbyli naradę przeciwko Jezusowi, aby go uśmiercić.^f **2** A zwiąawszy go, odprowadzili i przekazali namiestnikowi Pilatowi.^g

3 Wtedy Judasz, który go zdradził, widząc, że on został skazany, poczuł wyrzuty sumienia i zwrócił trzydzieści^h srebrników naczelnym kapłanom i starszym, **4** mówiąc: „Zgrzeszyłem, zdradzając krew człowieka prawego”.ⁱ Ci rzekli: „Co nam do tego? To twoja sprawa!” **5** Rzucił więc srebrniki do świątyni i się oddalił, a odszedłszy, powiesił się.^k

6 Ale naczelnicy kapłani wzięli srebrniki i rzekli: „Nie wolno ich wrzucić do świętego skarbcza, gdyż są zapłatą za krew”. **7** Po wspólnej naradzie kupili za nie garnarczowe pole na grzebanie obcych. **8** Dlatego owo pole jest po dziś dzień zwane „Polem Krwi”.^l **9** Wtedy się spełniło, co zostało powiedziane przez proroka Jeremiasza, mówiącego: „I wzięli trzydzieści srebrników,^m cenę człowieka wycenionego, na którego wyznaczili cenę niekto-

h Mt 26:15; Mk 14:11; i Pwt 19:10; 2Kl 24:4; j Mt 27:24; Heb 10:26; **k** 2Sm 17:23; Ps 55:23; Dz 1:18; i Dz 1:19; **m** Za 11:12.

rzy z synów Izraela, **10** i dali je za pole garncarza,^a zgodnie z tym, co mi nakazał Jehowa”.

11 A Jezus stanął przed namiestnikiem; i namiestnik zadał mu pytanie: „Czy jesteś królem Żydów?”^b Jezus odparł: „Ty sam to mówisz”.^c **12** Ale gdy go oskarżali^d naczelni kapłani i starsi, nic nie odpowiedział.^e **13** Wtedy Piłat rzekł do niego: „Czy nie słyszysz, jak wiele świadczą przeciwko tobie?”^f **14** On wszakże mu nie odpowiedział, i to anijednym słowem, tak iż namiestnik bardzo się zdumiewał.^g

15 A namiestnik miał zwyczaj co święto zwalniać tłumowi jakiegoś więźnia – tego, którego chcieli.^h **16** Akurat w tym czasie trzymano osławionego więźnia, zwanego Barabaszem.ⁱ **17** Gdy więc się zebrałi, Piłat rzekł do nich: „Którego chcecie, żebym wam zwolnił: Barabasza czy Jezusa zwanego Chrystusem?”^j **18** Był bowiem świadomy, że go wydali^k z zawiści.^l **19** A gdy siedział w fotelu sędziowskim, jego żona posłała do niego, mówiąc: „Nie miej nic do czynienia z tym prawym^m człowiekiem, bo z jego powodu dzisiaj we śnieⁿ wiele wycierpiałam”. **20** Ale naczelni kapłani i starsi przekonali tłumy, by prosiły o Barabasza,^o a domagały się zgładzenia Jezusa. **21** Na to namiestnik rzekł do nich: „Którego z tych dwóch chcecie, żebym wam zwolnił?” Rzekli: „Barabasza”.^p **22** Piłat powiedział do nich: „Cóż więc mam uczynić z Jezusem, którego zwą Chrystusem?” Wszyscy powiedzieli: „Niech zawisnie na palu!”^q **23** On rzekł: „Ale co z tego uczynił?” Tym bardziej

ROZDZ. 27

- a Za 11:13
- b Mk 15:2
- Łk 23:3
- Jn 18:33
- c Mt 26:64
- 1Tm 6:13
- d Mk 15:3
- e Prz 11:12
- Iz 53:7
- Mt 26:63
- Jn 19:9
- f Mk 15:4
- g Mk 15:5
- h Łk 23:17
- Jn 18:39
- i Łk 23:19
- Jn 18:40
- j Mk 15:9
- k Mk 15:10
- l Prz 27:4
- Jn 12:19
- Rz 1:29
- m Iz 53:11
- Za 9:9
- 1Jn 2:1
- n Mt 2:12
- o Łk 23:18
- Jn 18:40
- Dz 3:14
- p Mk 15:11
- q Mk 15:13
- Łk 23:21

szpalta 2

- a Mk 15:14
- Łk 23:23
- Dz 3:13
- b Pwt 21:6
- c Pwt 19:10
- Joz 2:19
- Dz 5:28
- 1Ts 2:15
- d Łk 18:33
- Jn 19:1
- e Mk 15:15
- Łk 23:25
- f Mk 15:16
- g Jn 19:2
- h Sdz 16:25
- i Mk 15:19
- Jn 19:3
- j Iz 49:7
- Iz 50:6
- Mt 26:67
- k Iz 53:7
- Mt 20:19
- l Mk 15:20
- m Mk 15:21
- Łk 23:26
- Jn 19:17
- n Łk 23:33
- Jn 19:17
- o Ps 69:21
- p Mk 15:23

jednak wołali: „Niech zawisnie na palu!”^a

24 Widząc, że to nie daje nic dobrego, ale że raczej powstaje wrzawa, Piłat wziął wodę^b i umył ręce przed tłumem, mówiąc: „Nie jestem winny krwi tego człowieka. To wasza sprawa”. **25** Na to cały lud, odpowiadając, rzekł: „Krew jego niech spadnie na nas i na nasze dzieci”.^c **26** Wtedy zwolnił im Barabasza, Jezusa zaś kazał ubiczować^d i wydał go, aby zawisł na palu.^e

27 Potem żołnierze namiestnika wzięli Jezusa do pałacu namiestnika i zgromadzili przy nim całe wojsko.^f **28** A rozebrawszy go, oblekli w szkarłatne okrycie^g **29** i upłótszy koronę z cierni, włożyli mu ją na głowę, a trzcinę w jego prawicę. I klękając przed nim, wyśmiewali się^h z niego, mówiąc: „Witaj, królu Żydów!”ⁱ **30** I pluli na niego oraz wzięli trzcinę i zaczęli go bić po głowie. **31** W końcu, gdy go wyśmiali,^k zdjęli owo okrycie i nałożyli nań jego szaty wierzchnie, i odprowadzili go, aby zawiesić go na palu.^l

32 Kiedy wychodzili, napotkali rodowitego Cyrenejczyka imieniem Szymon.^m Człowieka tego przymusili do służby, żeby dźwignął jego pal męki. **33** A gdy przyszli na miejsce zwane *Golgota*,ⁿ co znaczy Miejsce Czaszki, **34** dali mu do picia wino zmieszane z żółcią;^o ale on, skosztowawszy, nie chciał pić.^p **35** Kiedy już zawiesili go na palu,^q rozdzielili jego szaty wierzchnie,^r rzucając losy.^s **36** a siedząc, strzegli go tam. **37** A nad jego głową umieścili

q Ps 22:16; Jn 19:18; r Ps 22:18; Łk 23:34; Jn 19:23;
s Mk 15:24.

wypisany zarzut przeciw niemu: „To jest Jezus, król Żydów”.^a

38 Wtedy zostali z nim zawieszani na palach dwaj zbójcy, jeden po prawicy i jeden po lewicy.^b

39 A przechodzący obok zaczęli wyrażać się o nim obelżywie,^c kiwając^d głowami **40** i mówiąc: „Ty, który miałeś zburzyć świątynię^e i w trzy dni ją zbudować, wybaw samego siebie! Jeśli jesteś synem Bożym, zejźdź z pala męki!”^f

41 Podobnie też naczelnicy kapłani z uczonymi w piśmie i starszymi zaczęli się z niego wysmiewać i mówić:^g **42** „Drugich wybawiał; samego siebie nie może wybawić! Jest królem^h Izraela; niech teraz zejździe z pala męki, a uwierzmy w niego.”ⁱ **43** Zaufał Bogu; niech On go teraz wyratuje,^j jeśli jest Mu potrzebny, powiedział bowiem: „Jestem Synem Bożym”.^k

44 Tak samo zaczęli go lżyć nawet zbójcy, którzy zostali z nim zawieszani na palach.^l

45 Od godziny szóstej całą krainę ogarnęła ciemność^m aż do godziny dziewiątej.ⁿ **46** Około godziny dziewiątej Jezus zawołał donośnym głosem, mówiąc: „Eli, Eli, lama sabachtani?”, to jest: „Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?”^o

47 Słyszac to, niektórzy ze stojących tam zaczęli mówić: „Ten człowiek woła Eliasza”.^p **48** I natychmiast jeden z nich pobiegł i wziawszy gąbkę, nasączył ją kwaśnym^q winem, a nałożywszy ją na trzcinę, zaczął dawać mu pić.^r **49** Ale pozostali rzekli: „Zostaw go! Zobaczmy, czy Eliasz przyjdzie go wybawić”.^s [[Inny człowiek wziął włócznię i przebił mu bok; i wyszła krew i woda.]]^t **50** Jezus ponownie zawołał donośnym głosem i oddał ducha.^u

ROZDZ. 27

a Mk 15:26
Łk 23:38
Jn 19:19

b Łk 53:12
Mk 15:27
Łk 23:33
Jn 19:18

c Łk 18:32
Heb 12:3

d Ps 22:7
Ps 109:25
Łk 23:35

e Mt 26:61
Jn 2:19

f Mk 15:30
Łk 4:3

g Mk 15:31
Łk 23:35

h Jn 1:49
Jn 12:13

i Mk 15:32

j Ps 3:2
Ps 22:8
Ps 42:10

k Mk 14:62
Jn 5:18
Jn 10:36

l Mk 15:32
Łk 23:39

m Am 8:9

n Mk 15:33
Łk 23:44

o Ps 22:1
Łk 53:10
Mk 15:34

p Mk 15:35

q Ps 69:21

r Łk 23:36
Jn 19:29

s Mk 15:36

t Jn 19:34

u Mk 15:37
Łk 23:46
Jn 19:30

szpalta 2

a Wj 26:31
Heb 9:3
Heb 10:20

b Mk 15:38
Łk 23:45

c 1Sm 14:15

d Mt 4:5

e Mk 15:39
Łk 23:47

f Łk 23:49

g Mk 15:41
Łk 8:3

h Mt 20:20
Mk 15:40
Jn 19:25

51 I oto zasłona^a sanktuarium rozdarła się na dwoje z góry na dół,^b i ziemia się zatrzęsła, i masywy skalne popękały.^c

52 I pootwieraly się grobowce pamięci, i wiele ciał świętych, którzy zasnęli, zostało podniesionych **53** (a osoby, które wychodziły spomiędzy grobowców pamięci po jego wskrzeszeniu, weszły do świętego miasta^d) i stało się widocznych dla wielu ludzi. **54** A setnik oraz ci, którzy z nim strzegli Jezusa, ujrawszy trzęsienie ziemi i to, co się dzieje, bardzo się przelękli i mówili: „Ten na pewno był Synem Bożym”.^e

55 Było tam też wiele niewiast, które patrzyły z oddali^f i które już od Galilei towarzyszyły Jezusowi, aby mu usługiwać;^g

56 wśród nich była Maria Magdalena, a także Maria – matka Jakuba i Jozesa – oraz matka synów Zebedeusza.^h

57 A że było późne popołudnie, przyszedł pewien bogaty człowiek z Arymatei, imieniem Józef, który sam również został uczniem Jezusa.ⁱ **58** Człowiek ten poszedł do Pilata i poprosił o ciało Jezusa.^j Wtedy Pilat kazał je wydać.^k **59** A Józef wziął ciało, zawinął je w czystą, delikatną tkaninę lnianą^l **60** i złożył je w swym nowym grobowcu pamięci,^m który wcześniej wykuł w masywie skalnym. I przytoczywszy duży kamień przed wejście do tego grobowca pamięci, odszedł.ⁿ **61** Ale Maria Magdalena i druga Maria pozostały tam, siedząc przed grobem.^o

i Mk 15:43; **j** Pwt 21:23; Mk 15:43; Łk 23:52; **k** Mk 15:45; Jn 19:38; **l** Mk 15:46; Łk 23:53; Jn 19:40; **m** Łk 53:9; Dz 13:29; **n** Mk 15:46; Łk 23:53; Jn 19:41; **o** Mk 15:47; Łk 23:55.

62 Następnego dnia, który był po Przygotowaniu,^a naczelni kapłani i faryzeusze zebrali się przed Pilatem, **63** mówiąc: „Panie, przypomnieliśmy sobie, że ten oszust, gdy jeszcze żył, powiedział: ‚Po trzech dniach^b zostanę wskrzeszony’. **64** Dlatego każ zabezpieczyć grób aż do trzeciego dnia, żeby czasem jego uczniowie nie przyszli i go nie wykradli,^c i nie powiedzieli do ludu: ‚Został wskrzeszony z martwych!’, a to ostatnie oszustwo będzie gorsze niż pierwsze”. **65** Pilat rzekł do nich: „Macie straż.^d Idźcie go zabezpieczyć, jak umiecie”. **66** Poszli więc i zabezpieczyli grób przez opieczętowanie kamienia^e i postawienie straży.

28 Po sabacie, gdy się rozwidniało w pierwszym dniu tygodnia, Maria Magdalenia i druga Maria przyszły popatrzyć na grób.^f

2 I oto nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi; bo anioł Jehowy zstąpił z nieba i podszedłszy, odtoczył kamień, i na nim siedział.^g **3** Jego wygląd zewnętrzny był jak błyskawica,^h a jego odzież – biała jak śnieg.ⁱ **4** I z bojaźni przed nim strażnicy zadrżeli, i stali się jakby umarli.

5 Anioł^j zaś, odpowiadając, rzekł do niewiast: „Nie bójcie się, gdyż wiem, że szukacie Jezusa,^k którego zawieszono na palu. **6** Nie ma go tu, bo został wskrzeszony,^l tak jak powiedział. Chodźcie, zobaczcie miejsce, gdzie leżał. **7** I idźcie szybko, i powiedzcie jego uczniom, że został wskrzeszony^m z martwych, a oto idzie przed wami do Galilei;ⁿ tam go ujrzycie. Oto wam powiedziałem”.^o

ROZDZ. 27

- a Mk 15:42
Łk 23:54
Jn 19:14
- b Mt 12:40
Jn 2:19
- c Mt 28:13
- d Mt 28:11
- e Dn 6:17

ROZDZ. 28

- f Mk 16:1
Łk 24:1
Łk 24:10
Jn 20:1
- g Mk 16:4
Łk 24:2
- h Sdz 13:6
Dn 10:6
- i Mk 16:5
Łk 24:4
Dz 1:10
Obj 10:1
- j Heb 1:14
- k Mk 16:6
- l Mt 16:21
Mt 17:23
Łk 24:6
1Ko 15:4
- m 2Tm 2:8
- n Mt 26:32
Mt 28:16
Mk 14:28
- o Mk 16:7

szpalta 2

- a Mk 16:8
Łk 24:9
- b Jn 20:17
Rz 8:29
Heb 2:11
- c Mt 27:65
- d Prz 17:23
- e Mt 27:64
- f Mt 26:32
1Ko 15:6
- g Mt 14:31
- h Dn 7:14
Mt 11:27
Ef 1:21
Flp 2:9
- i Dz 14:21
Dz 21:16
- j Dz 1:8
Rz 10:18
Rz 11:13
Obj 14:6
- k Dz 2:38
Dz 8:12
- l Ps 83:18
Iz 64:8
- m Flp 2:9
Obj 19:16
- n Jn 14:16
- o Mt 5:19
Dz 20:20
2Tm 2:2
- p Mt 7:24
Jn 14:23
1Tm 6:14
- q 1Ko 11:23
2Pt 3:2
1Jn 3:23
- r Mt 18:20
Dz 18:10

8 Opuściwszy więc szybko grobowiec pamięci, z bojaźnią i wielką radością biegły donieść jego uczniom.^a **9** I oto Jezus je spotkał i rzekł: „Witajcie!” One podeszły i chwyciły się jego stóp, i złożyły mu hołd. **10** Wtedy Jezus powiedział do nich: „Nie bójcie się! Idźcie, powiedzcie moim braciom,^b żeby poszli do Galilei; tam mnie ujrzą”.

11 Gdy one były w drodze, oto niektórzy ze straży^c poszli do miasta i donieśli naczelnyemu kapłanowi o wszystkim, co się zdarzyło. **12** A ci, zebrawszy się ze starszymi i naradziwszy się, dali żołnierzom wystarczającą liczbę srebrników^d **13** i powiedzieli: „Mówcie: ‚Jego uczniowie^e przyszli w nocy i go wykradli, gdyśmy spali’. **14** A jeśli to dojdzie do uszu namiestnika, my go na pewno przekonamy i uwolnimy was od zmartwienia”. **15** Oni więc wzięli srebrniki i uczynili, jak ich pouczono; i wypowiedź ta rozniosła się wśród Żydów aż po dziś dzień.

16 Jednakże jedenastu uczniów poszło do Galilei^f na górę, gdzie im Jezus wskazał, **17** a ujrawszy go, złożyli hołd, ale niektórzy powątpiewali.^g **18** A Jezus podszedł i powiedział do nich, mówiąc: „Dano mi wszelką władzę^h w niebie i na ziemi. **19** Idźcie więc i czyńcie uczniówⁱ z ludzi ze wszystkich narodów,^j chrzcząc^k ich w imię Ojca^l i Syna,^m i ducha świętego,ⁿ **20** ucząc^o ich przestrzegać^p wszystkiego, co wam nakazałem.^q A oto ja jestem z wami^r przez wszystkie dni aż do zakończenia systemu rzeczy”.^s

^s Mt 13:39; Mt 13:49; Mt 24:3.

WEDŁUG MARKA

1 Początek dobrej nowiny o Jezusie Chrystusie: **2** Jak jest napisane u proroka Izajasza: „(Oto ja przed twoim obliczem wysyłam mego posłańca, który przygotowuje drogę twoją).^a

3 Słuchajcie! Ktoś woła na pustkowiu: „Przygotujcie drogę Jehowy, prostymi czynicie jego szlaki”^b — **4** tak Jan, który chrzczył, wystąpił na pustkowiu, głosząc chrzest jako symbol skruczy ku przebaczeniu grzechów.^c

5 To też cała kraina judejska i wszyscy mieszkańcy Jerozolimy wychodzili do niego i byli przez niego chrzczeni w rzece Jordan, i otwarcie wyznawali swe grzechy.^d **6** A Jan był odziany w sierść wielbłądzą i miał skórzany pas wokół lędźwi,^e jadł zaś szarańczę^f oraz dziki miód.^g

7 I głosił, mówiąc: „Przychodzi za mną ktoś silniejszy niż ja; nie jestem godzien schylić się i rozwiązać rzemienia u jego sandałów.^h **8** Ja ochrzciłem was wodą, ale on będzie was chrzczył duchem świętym”.ⁱ

9 W owych dniach przyszedł Jezus z Nazaretu w Galilei i został przez Jana ochrzczony w Jordanie.^j **10** Natychmiast też, wychodząc z wody, ujrzał rozwarłe niebiosy oraz ducha zstępującego na niego niczym gołąb;^k

11 a z niebios dobiegł głos: „Tyś jest mój Syn, umiłowany; ciebie darzę uznaniem”.^l

12 I natychmiast duch go przymusił, aby poszedł na pustkowie.^m **13** Pozostawał więc na pustkowiu czterdzieści dni,ⁿ kuszony przez Szatana,^o i był z dzi-

ROZDZ. 1

a Mł 3:1
Mt 11:10
Łk 7:27

b Iz 40:3
Łk 3:4
Jn 1:23

c Mt 3:2
Łk 3:3
Dz 13:24

d Prz 28:13
Mł 3:5
Dz 19:4

e 2Kl 1:8

f Kpl 11:22

g Mt 3:4

h Jn 1:27
Dz 13:25

i Iz 44:3
Jl 2:28
Łk 3:16
Dz 2:4

j Mt 3:13

k Iz 42:1
Mt 3:16
Łk 3:22
Jn 1:32

l Ps 2:7
Mt 3:17
2Pt 1:17

m Łk 4:1

n Mt 4:2

o Mt 4:1

szpalta 2

a Mt 4:11

b Mt 4:12
Łk 4:14

c Łk 8:1

d Dn 9:26
Gal 4:4
Ef 1:10

e Mt 4:17

f Mt 10:2

g Mt 4:18
Łk 5:4

h Mt 4:19

i Mt 19:27
Łk 5:11

j Mt 4:21

k Mt 4:13
Łk 4:31

l Mt 7:28

m Mt 7:29

n Łk 4:33

o Mt 8:29

p Jak 2:19

q Obj 3:7

r Łk 4:34

kimi zwierzętami, aniołowie zaś usługiwali mu.^a

14 A gdy Jan został pojmany, Jezus poszedł do Galilei,^b głosząc dobrą nowinę Bożą.^c **15** i mówiąc: „Dopełnił się wyznaczony czas^d i przybliżyło się królestwo Boże. Okazujcie skruchę^e i wierzcie w dobrą nowinę”.

16 Idąc nad Morzem Galilejskim, ujrzał Szymona^f i Andrzeja, brata Szymona, zarzucających sieci w morze — byli bowiem rybakami.^g **17** Jezus rzekł więc do nich: „Chodźcie za mną, a sprawię, że staniecie się rybakami ludzi”.^h **18** I od razu porzucili sieci, i poszli za nim.ⁱ **19** A on, postąpiwszy trochę dalej, ujrzał Jakuba, syna Zebedeusza, i Jana, jego brata, gdy akurat naprawiali w łodzi swe sieci,^j **20** i bezzwłocznie ich zawołał. Oni zaś, zostawiwszy w łodzi swojego ojca, Zebedeusza, wraz z najemnikami, poszli za nim. **21** I doszli do Kafarnaum.^k

Gdy tylko nastał sabat, wszedł do synagogi i zaczął nauczać. **22** I byli niezmiernie zdumieni jego sposobem nauczania,^l bo nauczał ich jak mający władzę, a nie jak uczeni w piśmie.^m **23** A właśnie w tym czasie znajdował się w ich synagodze człowiek będący w mocy ducha nieczystego i krzyknął,ⁿ **24** mówiąc: „Co tobie do nas, Jezusie Nazareczyku?”^o Czy przyszedłeś nas zgładzić? Dokładnie wiem,^p kim jesteś: Świętym^q Bożym”.^r **25** Ale Jezus go zgromił, mówiąc: „Zamilknij i wyjdź

z niego!"^a **26** I duch nieczysty, wprawivszy go w konwulsje i wrzasnąwszy na cały głos, wyszedł z niego.^b **27** A wszyscy tak się zadziwili, że wszczęli między sobą dyskusję, mówiąc: „Co to jest? Jakaś nowa nauka! Z władzą rozkazuje nawet duchom nieczystym i są mu posłuszne”.^c **28** Toteż wieść o nim natychmiast się rozeszła na wszystkie strony po całej okolicznej krainie w Galilei.^d

29 I natychmiast opuścili synagogę, po czym weszli do domu Szymona^e i Andrzeja razem z Jakubem i Janem. **30** A teściowa^f Szymona leżała, gorączkując,^g i od razu mu o niej powiedzieli. **31** Podszedł więc do niej i podniósł ją, ująwszy za rękę; i gorączka ją opuściła,^h ona zaś zaczęła im usługiwać.ⁱ

32 Po zapadnięciu wieczora, gdy słońce zaszło, ludzie zaczęli przyprowadzać do niego wszystkich chorych^j i opętanych przez demony;^k **33** i całe miasto zebrało się u samych drzwi. **34** Uleczył więc wielu tych, którzy źle się mieli z powodu rozmaitych chorób,^l i wypędził wiele demonów, ale nie pozwalał demonom mówić, gdyż wiedziały, że jest Chrystusem.^m

35 A wcześniej rano, gdy jeszcze było ciemno, wstał i wyszedł na zewnątrz, i udał się na miejsce odludne,ⁿ i tam zaczął się modlić.^o **36** Jednakże Szymon oraz ci, którzy z nim byli, pośpieszyli za nim **37** i go znaleźli, i powiedzieli do niego: „Wszyscy cię szukają”. **38** Ale on im rzekł: „Chodźmy gdzie indziej, do pobliskich osad wiejskich, żebym i tam mógł głosić,^p bo w tym celu wyszedłem”.^q **39** Szedł więc, głosząc w ich syn-

ROZDZ. 1

- a Lk 4:35
- b Mk 9:20
Mk 9:26
- c Lk 4:36
- d Mt 4:24
Lk 4:37
- e Lk 4:38
- f 1Kor 9:5
- g Mt 8:14
- h Ps 103:3
- i Mt 8:15
Lk 4:39
- j Mt 4:24
Lk 4:40
- k Mt 8:16
- l Iz 53:4
- m Mk 3:12
Lk 4:41
- n Lk 4:42
- o Mt 14:23
Mk 14:32
Heb 5:7
- p Iz 61:1
- q Lk 4:43
Jn 17:4

szpalta 2

- a Mt 4:23
Lk 4:44
- b Mt 8:2
Lk 5:12
- c Heb 2:17
- d Mt 8:3
- e Lk 5:13
- f Kpl 13:49
Kpl 14:3
- g Kpl 14:10
Pwt 24:8
- h Mt 8:4
Lk 5:14
- i Mk 2:13
Lk 5:15

ROZDZ. 2

- j Mt 9:1
- k Ps 40:9
Iz 61:1
Ef 2:17
Heb 2:3
- l Mt 9:12
Lk 5:18
- m Lk 5:19
- n Dz 14:9
- o Iz 53:11
Lk 5:20
Lk 7:48
- p Lk 5:21

nagach po całej Galilei i wypędzając demony.^a

40 Przyszedł też do niego pewien trędowaty i upraszał go – i to na klęczkach – oraz mówił do niego: „Jeśli tylko zechcesz, możesz mnie oczyścić”.^b **41** Na to on, zdjęty litością,^c wyciągnął rękę, dotknął go i powiedział do niego: „Chcę. Bądź oczyszczony”.^d **42** I natychmiast trąd z niego zniknął, tak iż stał się czysty.^e **43** Ponadto dał mu stanowcze nakazy i od razu go odprawił, **44** i powiedział do niego: „Bacz, żebyś nikomu nic nie mówił, ale idź, pokaż się kapłanowi^f i złoż za swe oczyszczenie to, co polecił Mojżesz,^g na świadectwo dla nich”.^h **45** Ale ów człowiek, odszedłszy, zaczął to szeroko obwieszczać oraz rozgłaszać tę wiadomość, tak iż Jezus nie mógł już jawnie wejść do miasta, lecz pozostawał na zewnątrz w miejscach odludnych. Oni jednak wciąż do niego zewsząd przychodzili.ⁱ

2 A po niewielu dniach znów wszedł do Kafarnaum i mówiono, że jest w domu.^j **2** Toteż zebrało się wielu – tak wielu, że nie było już miejsca nawet przy drzwiach; a on zaczął mówić im słowo.^k **3** I przyszli do niego ludzie, niosąc paralityka, którego dźwigało czterech.^l **4** Ale ponieważ z powodu tłumu nie mogli go przynieść do samego Jezusa, usunęli dach nad miejscem, gdzie on był, a przekopawszy otwór, spuścili nosze, na których leżał paralityk.^m **5** Jezus zaś, ujrawszy ich wiarę,ⁿ rzekł do paralityka: „Dziecko, twoje grzechy są przebaczone”.^o **6** A byli tam pewni uczeni w piśmie, którzy siedzieli i rozważali w swych sercach:^p

7 „Dlaczego ten człowiek tak mówi? On bluźni. Któż oprócz jednego – Boga – może przebaczać grzechy?”^a 8 Ale Jezus, natychmiast rozpoznawszy swoim duchem, że tak w sobie rozważają, powiedział do nich: „Czemu rozważacie to w swoich sercach?”^b 9 Co jest łatwiej – powiedzieć do paralityka: ‘Twoje grzechy są przebaczone’ czy powiedzieć: ‘Wstań i weź swoje nosze, i chodź’?^c 10 Ale żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy^d ma na ziemi władzę przebaczać grzechy”^e – rzekł do paralityka: 11 „Mówię ci: Wstań, weź swoje nosze i idź do swego domu”.^f 12 Wtedy on rzeczywiście wstał i natychmiast wziął swe nosze, i na oczach wszystkich wyszedł,^g tak iż wszyscy niezmiernie się zdumiali i wychwalali Boga, mówiąc: „Nigdy nie widzieliśmy czegoś podobnego”.^h

13 Znowu wyszedł nad morze; i cały tłum przychodził do niego, a on zaczął ich nauczać. 14 A przechodząc, zobaczył Lewiego,ⁱ syna Alfeusza, siedzącego w kantorze podatkowym, i powiedział do niego: „Bądź moim naśladowcą”. Ten zaś, wstawszy, poszedł za nim.^j 15 Później zdarzyło się, że pólleżał przy stole w jego domu i wielu poborców podatkowych^k oraz grzeszników pólleżało przy posiłku z Jezusem i jego uczniami, bo było ich wielu i zaczęli za nim chodzić.^l 16 Ale uczeni w piśmie spośród faryzeuszy, ujrawszy, że je z grzesznikami i poborcami podatkowymi, odezwali się do jego uczniów: „Czy on jada z poborcami podatkowymi i grzesznikami?”^m 17 Usłyszawszy to, Jezus rzekł do nich: „Silni nie potrzebują lekarza,

tylko niedomagający. Nie przyszedłem wezwać prawych, tylko grzeszników”.^a

18 A uczniowie Jana i faryzeusze mieli zwyczaj pościć. Oni więc przyszli i powiedzieli do niego: „Dlaczegoż to uczniowie Jana i uczniowie faryzeuszy poszczą, a twoi uczniowie nie poszczą?”^b 19 A Jezus im rzekł: „Czyż przyjaciele oblubieńca mogą pościć, gdy oblubieniec jest z nimi?”^c Dopóki mają pośród siebie oblubieńca, nie mogą pościć.^d 20 Ale nadejdą dni, gdy oblubieniec zostanie od nich zabrany, i wtedy, w owym dniu, będą pościć.^e 21 Nikt nie naszywa łąty z tkaniny, która się nie zbiegła, na starą szatę wierzchnią; jeśli tak zrobi, cała jej siła spowoduje wyrwanie – nowiej ze starej – i rozdarcie stanie się gorsze.^f 22 Nikt też nie wlewa nowego wina do starych bukłaków; jeśli tak robi, wino rozsadzi bukłaki i zarówno wino, jak i bukłaki się zmarnują.^g Ale nowe wino wlewają do nowych bukłaków”.^h

23 I zdarzyło się, że przechodził w sabat przez łąny zbóż, a jego uczniowie zaczęli po drodze zrywaćⁱ kłosa zboża.^j 24 Dlatego faryzeusze mówili do niego: „Spójrz tylko! Czemu oni czynią w sabat coś, czego nie wolno?”^k 25 Lecz on im rzekł: „Czyście nigdy dotąd nie czytali, co uczynił Dawid,^l gdy znalazł się w potrzebie i zgłodniał on oraz ludzie, którzy z nim byli?”^m 26 Jak wszedł do domu Bożego – według relacji o naczelnym kapłanie Abiatarzeⁿ – i jadł chleby przedkładania,^o których nie wolno^p jeść nikomu oprócz kapłanów, i dał również ludziom, którzy z nim byli?”^q

ROZDZ. 2

a Ps 130:4
Iz 43:25b Ps 7:9
Mt 9:4
Łk 6:8
Heb 4:13
Obj 2:23c Mt 9:5
Łk 5:23

d Dn 7:13

e Iz 53:11
Dz 5:31f Mt 9:6
Łk 5:24g Mt 9:8
Łk 5:26h Mt 9:33
Jn 7:31
Jn 9:32

i Mt 9:9

j Łk 5:27

k Łk 15:1

l Mt 9:10
Łk 5:29m Iz 65:5
Mt 9:11
Łk 5:31

szpalta 2

a Iz 61:1
Mt 9:12
Łk 5:31
Łk 19:10
1Tm 1:15b Mt 9:14
Łk 5:33

c Jn 3:29

d Ps 45
Mt 22:2
2Ks 11:2
Obj 19:7e Mt 9:15
Łk 5:35
Łk 17:22f Mt 9:16
Łk 5:36

g Hi 32:19

h Mt 9:17
Łk 5:38

i Pwt 23:25

j Mt 12:1
Łk 6:1

k Mt 12:2

l 1Sm 21:6

m Mt 12:3
Łk 6:3

n 1Sm 22:20

o Kpl 24:6

p Wj 25:30
Wj 29:32
Kpl 24:9

q Łk 6:4

27 I jeszcze im rzekł: „Sabat powstał przez wzgląd na człowieka,^a a nie człowiek przez wzgląd na sabat;^b **28** toteż Syn Człowieczy jest również Panem sabatu”.^c

3 Jeszcze raz wszedł do synagogi, a był tam człowiek z uschlą ręką.^d **2** Oni więc uważnie go obserwowali, by zobaczyć, czy uleczy tego człowieka w sabat – żeby go mogli oskarżyć.^e **3** A on powiedział do człowieka z uschlą ręką: „Podnieś się i chodź na środek”. **4** Następnie rzekł do nich: „Czy wolno w sabat spełnić dobry uczynek, czy popelnąć zły uczynek, duszę wybawić czy zabić?”^f Ale oni milczeli. **5** A on, rozejrzawszy się po nich z oburzeniem, przejęty smutkiem z powodu niewrażliwości ich serc,^g powiedział do tego człowieka: „Wyciągnij rękę”. I on ją wyciągnął, i jego ręka odzyskała sprawność.^h **6** Wtedy faryzeusze wyszli i wraz z członkami stronnictwa Herodaⁱ natychmiast zaczęli się przeciwko niemu naradzać, żeby go zgładzić.^j

7 Jezus zaś razem ze swymi uczniami oddalił się ku morzu; a szło za nim wielkie mnóstwo ludzi z Galilei i z Judei.^k **8** Nawet z Jerozolimy i z Idumei, i z Sydonu przyszło do niego wielkie mnóstwo ludzi, usłyszawszy, ilu rzeczy dokonywał. **9** A on powiedział swym uczniom, żeby stale mieli w pogotowiu łódkę, by tłum nie mógł na niego napierać. **10** Uleczył bowiem wielu, tak iż wszyscy, którzy mieli ciężkie dolegliwości, padali na niego, by go dotknąć.^m **11** Nawet duchy nieczyste,ⁿ ilekroć go zobaczyły, upadały przed nim i wo-

ROZDZ. 2

a Wj 20:10
Eze 20:12

b Mt 12:7
Kol 2:16

c Mt 12:8
Łk 6:5

ROZDZ. 3

d Mt 12:9
Łk 6:6

e Mt 12:10
Łk 6:7
Łk 14:1

f Mt 12:11
Łk 14:3

g Jn 12:40
Rz 11:25

h Mt 12:13
Łk 6:10

i Mt 22:16
Mk 12:13

j Mt 12:14
Łk 6:11
Jn 11:53

k Mt 12:15
Łk 6:17

l Mt 11:21

m Mt 9:21
Mk 5:28
Mk 6:56

n Mt 8:31
Mk 1:23

szpalta 2

a Mk 5:7
Łk 4:41

b Mt 12:16
Mk 1:25

c Jn 15:16

d Łk 6:12
Łk 9:1

e Łk 6:13

f Mt 10:1

g Jn 1:42

h Mt 10:2
Łk 6:14
Łk 9:54
Dz 1:13

i Mt 10:4
Łk 6:16

j Mk 6:31

k Jn 7:5

l Jn 10:20

m Mt 9:34
Mt 10:25
Łk 11:15
Jn 8:48

n Mt 12:25

o Łk 11:17

p Mt 12:26
Łk 11:18

lały, mówiąc: „Ty jesteś Synem Bożym”.^a **12** Ale on wiele razy surowo im przykazywał, by go nie ujawniały.^b

13 I wstąpił na górę, i wezwał tych, których chciał,^c i oni poszli do niego.^d **14** I utworzył grupę dwunastu, których też nazwał „apostołami” – żeby z nim pozostali i żeby ich posyłać, aby głosili^e **15** oraz mieli władzę wypędzania demonów.^f

16 A w grupie dwunastu, którą utworzył, byli: Szymon, któremu nadał przydomek Piotr,^g **17** i Jakub, syn Zebedeusza, i Jan, brat Jakuba^h (i nadał im przydomek Boanerges, co znaczy Synowie Gromu), **18** i Andrzej, i Filip, i Bartłomiej, i Mateusz, i Tomasz, i Jakub, syn Alfeusza, i Tadeusz, i Szymon Kanaanieczyk, **19** i Judasz Iskariot, który później go zdradził.ⁱ

I wszedł do pewnego domu. **20** Jeszcze raz zebrał się tłum, tak iż oni nawet nie mogli zjeść posiłku.^j **21** Ale gdy o tym usłyszeli jego krewni,^k wyszli, by go pochwyć, bo mówili: „Postradał zmysły”.^l **22** A uczeni w piśmie, którzy przybyli z Jerozolimy, mówili: „Ma Beelzebuba i wypędza demony za sprawą władcy demonów”.^m **23** On więc, przywoławszy ich do siebie, przemówił do nich w przykładach: „Jak może Szatan wypędzać Szatana? **24** Przecież jeśli królestwo podzieli się wewnątrz, to takie królestwo nie może się ostać;ⁿ **25** i jeśli dom podzieli się wewnątrz, to taki dom nie zdoła się ostać.^o **26** Także jeśli Szatan powstał sam przeciwko sobie i podzielił się wewnątrz, to nie może się ostać, lecz zmierza ku końcowi.^p **27** Przecież nikt, kto się

dostał do domu siłacza, nie zdoła zagrabić^a jego ruchomości, jeśli najpierw nie zwiąże siłacza; a wtedy ograbi jego dom.^b

28 Zaprawdę wam mówię, iż wszystko zostanie przebaczone synom ludzkim, bez względu na to, jakich grzechów i bluźnierstw by się bluźnierczo dopuścili.^c

29 Jednakże kto by zbłądził przeciwko duchowi świętemu, ten nie ma przebaczenia na wieki, ale jest winien grzechu wiecznego”.^d **30** Mówili bowiem: „Ma ducha nieczystego”.^e

31 A jego matka i jego bracia^f przyszli i stojąc na zewnątrz, posłali do niego, aby go zawołać.^g **32** Tlum zaś siedział wokół niego, powiedziano mu więc: „Oto twoja matka oraz twoi bracia szukają cię na zewnątrz”.^h

33 Ale on na to rzekł do nich: „Któż jest moją matką i moimi braćmi?”ⁱ **34** I rozejrzawszy się po tych, którzy wokół niego w krąg siedzieli, powiedział: „Oto moja matka i moi bracia!”

35 Każdy, kto wykonuje wolę Boga, ten jest mi bratem i siostrą, i matką”.^k

4 I znowu zaczął nauczać nad morzem.^l A blisko niego zebrał się bardzo wielki tłum, toteż on wszedł do łodzi i siedział opodal na morzu, cały zaś tłum nad morzem był przy brzegu.^m

2 Zaczął więc ich nauczać wielu rzeczy w przykładachⁿ i mówić do nich w swym nauczaniu.^o

3 „Słuchajcie. Oto wyszedł siewca, by siać.^p **4** A gdy siał, któreś nasiono padło przy drodze i przyleciały ptaki, i je zjadły.^q

5 A inne nasiono padło na miejsce skaliste, gdzie oczywiście nie miało dużo gleby, i natychmiast wzeszło, bo nie miało głębokiej gleby.^r **6** Ale po wzejściu słoń-

ROZDZ. 3

- a Iz 49:24
- b Mt 12:29
- c Mt 12:31
- Lk 12:10
- d Mt 12:32
- Heb 6:4
- Heb 6:6
- Heb 10:26
- 1Jn 5:16
- e Jn 7:20
- Jn 10:20
- f Mt 13:55
- Jn 2:12
- Dz 1:14
- g Mt 12:46
- Lk 8:19
- h Mt 12:47
- Mk 6:3
- Lk 8:20
- i Mt 10:37
- j Mt 12:49
- Rz 8:29
- Heb 2:11
- k Mt 12:50
- Lk 8:21
- Jn 15:14

ROZDZ. 4

- l Iz 9:1
- m Mt 13:1
- Lk 8:4
- n Mt 13:34
- o Mt 13:3
- Mk 12:38
- p Mk 4:14
- Lk 8:5
- q Mt 13:4
- r Mt 13:5
- Mk 4:16
- Lk 4:17
- Lk 8:6

szpalta 2

- a Mt 13:6
- Jak 1:11
- b Mt 13:7
- Mk 4:18
- Mk 4:19
- Lk 8:7
- c Heb 6:7
- d Mt 13:8
- Mk 4:20
- Lk 8:8
- Jn 15:5
- Kol 1:6
- e Prz 1:5
- Mt 11:15
- f Prz 4:7
- Mt 13:10
- Lk 8:9
- g Ef 1:9
- Kol 1:26
- h Mt 13:11
- Lk 8:10
- Kol 4:5
- 1Tm 3:7
- i Pwt 29:4
- Iz 6:9
- Jer 5:21
- Mt 13:14
- Jn 12:40
- Dz 28:26

ca przypieкло się, a ponieważ nie miało korzenia, uschło.^a **7** A inne nasiono padło między ciernie, a ciernie wyrosły i je zadusiły, i nie wydało plonu.^b **8** Inne natomiast padły na wyborną glebę,^c a gdy wzeszły i wzrosły, zaczęły wydawać plon i rodziły trzydziestokrotnie i sześćdziesięciokrotnie, i stokrotnie”.^d **9** I dodał to słowo: „Kto ma uszy, żeby słuchać, niech słucha”.^e

10 A gdy został sam, ci wokół niego wraz z dwunastoma zaczęli go pytać o te przykłady.^f **11** I przemówił do nich: „Wam dano świętą tajemnicę^g królestwa Bożego, ale dla tych na zewnątrz wszystko dzieje się w przykładach.^h **12** Żeby patrzeć, patrzyli, a jednak nie widzieli, i słuchając, słyszeli, a jednak nie pojęli sensu ani w ogóle nie zawrócili i nie dostąpili przebaczenia”.ⁱ **13** Ponadto powiedział do nich: „Nie znacie tego przykładu, jakże więc zrozumiecie wszystkie inne przykłady?

14 „Siewca sieje słowo.^j **15** Ci więc są tymi przy drodze, gdzie jest siane słowo; ale gdy tylko je usłyszą, przychodzi Szatan^k i zabiera słowo, które zostało w nich zasiane.^l **16** I podobnie są ci zasiani na miejscach skalistych: gdy tylko usłyszą słowo, z radością je przyjmują.^m **17** Jednakże nie mają w sobie korzenia, lecz pozostają przez jakiś czas; a gdy ze względu na słowo powstaje ucisk lub prześladowanie, od razu się gorszą.” **18** Są jeszcze inni, zasiani między ciernie; są to ci, co usłyszeli słowo,^o **19** ale troski^p tego systemu rze-

j Mt 13:19; 1Pt 1:25; k 2Kto 2:11; 1Pt 5:8; 1Heb 2:1; m Mt 13:20; Lk 8:13; n Mt 13:21; o Mt 13:22; Lk 8:14; p Mt 6:25; Mt 24:38.

czy i zwodnicza moc bogactwa,^a a także pragnienia^b pozostałych rzeczy wdzierają się i zaduszają słowo, i staje się ono bezowocne.^c **20** W końcu zasianymi na wybornej glebie są ci, którzy słuchają słowa i przyjmują je przychylnie, i przynoszą plon trzydziestokrotny i sześćdziesięciokrotny, i stokrotny”.^d

21 I jeszcze im mówił: „Czyż lampę przynosi się po to, żeby ją postawić pod korcem lub pod łóżkiem? Czyż nie przynosi się jej po to, żeby ją postawić na świeczniku?” **22** Bo nie ma nic ukrytego, chyba że po to, by zostało odsłonięte; nic nie zostało starannie skryte, chyba że po to, by wyszło na jaw.^f **23** Kto ma uszy, żeby słuchać, niech słucha”.^g

24 Następnie powiedział im: „Zwracajcie uwagę na to, co słyszycie.^h Jaką miarą odmierzacie, taką i wam będzie odmierzone.ⁱ owszem, zostanie wam jeszcze dodane.^j **25** Bo temu, kto ma, będzie dane więcej, ale temu, kto nie ma, zostanie zabrane nawet to, co ma”.^k

26 I przemówił: „Z królestwem Bożym jest tak, jak z człowiekiem, który rzuca nasienie na ziemię;^l **27** i w nocy śpi, a za dnia wstaje, nasienie zaś kiełkuje i wyrasta wysoko, ale właściwie jak, tego on nie wie.^m **28** Ziemia sama z siebie przynosi plon stopniowo, najpierw żdźbło, potem kłos, w końcu pełne ziarno w kłosie. **29** A gdy tylko plon na to pozwala, on zapuszcza sierp, gdyż nadeszła pora żniwna”.

30 I jeszcze powiedział: „Do czego mamy przyrównać królestwo Boże albo w jakim przykładzie je przedstawimy?” **31** Jest

ROZDZ. 4

a Prz 23:5
Mk 10:23
Łk 18:24
1Tm 6:9
2Tm 4:10

b 1Jn 2:16

c Mt 13:22
Łk 8:14

d Mt 13:23
Rz 7:4
Kol 1:10
2Pt 1:8

e Mt 5:15
Łk 11:33

f Mt 10:26
Łk 12:2
Dz 4:20
1Tm 5:25
1Jn 1:2

g Prz 1:5
Mt 11:15
Obj 2:7

h Łk 8:18
Jak 1:25

i Prz 11:25

j Mt 7:2
Łk 6:38
2Ko 9:6

k Mt 13:12
Mt 25:23
Łk 8:18
Łk 19:26

l Mt 13:24

m Rdz 1:11
Gal 6:7

n Mt 13:31
Łk 13:18

szpalta 2

a Mt 13:32
Łk 13:19

b Dn 4:12
Dn 4:21

c Ps 104:12
Eze 31:6

d Mt 13:34

e Ps 78:2

f Mt 13:11
Mt 13:35
Mk 4:11

g Mt 8:18

h Mt 8:23
Łk 8:22

i Mt 8:24
Łk 8:23

j Mt 8:25
Łk 8:24

k Ps 89:9

l Mt 8:26
Łk 8:24

m Mt 8:27
Łk 8:25
Jn 6:19

ROZDZ. 5

n Mt 8:28
Łk 8:26
o Łk 8:27

jak ziarno gorczycy, które gdy je siano w ziemię, było najdrobniejsze ze wszystkich nasion na ziemi^a — **32** ale gdy już jest zasiane, wschodzi i staje się większe od wszystkich innych warzyw, i wypuszcza wielkie gałęzie,^b tak iż ptaki nieba^c mogą znaleźć siedlisko w jego cieniu”.^d

33 I w wielu takich przykładach^e mówił do nich słowo, o ile potrafili słuchać. **34** Doprawdy, bez użycia przykładu niczego do nich nie mówił, ale na osobności wszystko swym uczniom wyjaśniał.^f

35 A w owym dniu, gdy już zapadł wieczór, rzekł do nich: „Przeprawmy się na drugi brzeg”.^g

36 Oni więc, rozpuściwszy tłum, wzięli go tak jak był, w łodzi, a z nim były inne łodzie.^h

37 I zerwał się wielki, gwałtowny wicher, i fale wdzierają się do łodzi, tak iż łodzi groziło zatopienie.ⁱ

38 A on był na rufie, śpiąc na poduszce. Zbudzili go więc i powiedzieli do niego: „Nauczycielu, nie obchodzi cię to, że giniemy?”^j

39 Wtedy wstał ze snu i zgromił wiatr, i rzekł do morza: „Umilknij! Uciszej się!”^k I wiatr ustał, i nastąpiła wielka cisza.^l

40 On zaś rzekł do nich: „Czemu jesteście zaślepnieni? Czy jeszcze w ogóle nie macie wiary?” **41** Ale ich ogarnęła niezwykła bojaźń i mówili jeden do drugiego: „Kim właściwie on jest, że nawet wiatr i morze są mu posłuszne?”^m

5 I dotarli na drugą stronę morza, do krainy Gerazeńczyków.ⁿ **2** A gdy wysiadł z łodzi, natychmiast spomiedzy grobowców pamięci wyszedł mu naprzeciw człowiek będący w mocy ducha nieczystego.^o **3** Miał swe legowisko między grobowcami; i aż do tego czasu absolutnie nikt

nie zdołał go związać, nawet łańcuchem, **4** gdyż częstokroć był wiązany pętami i łańcuchami, ale łańcuchy rozrywał, a pęta wręcz kruszył; i nikt nie miał siły go poskromić. **5** I ciągle, nocą i dniem, wołał w grobowcach i w górach i sam siebie tłukł kamieniami. **6** Lecz gdy z pewnej odległości zobaczył Jezusa, podbiegł i złożył mu hołd, **7** a zawoławszy donośnym głosem,^a powiedział: „Co tobie do mnie, Jezusie, Synu Boga Najwyższego?”^b Poprzysięgam cię^c na Boga, abyś mnie nie męczył”.^d **8** On bowiem mówił do niego: „Duchu nieczysty, wyjdź z tego człowieka”.^e **9** I zaczął go pytać: „Jak ci na imię?” Ten zaś rzekł do niego: „Na imię mi Legion,^f gdyż jest nas wielu”.^g **10** I wiele razy go upraszał, by nie odsyłał duchów z tej krainy.^h

11 A pasło się tam na górzeⁱ wielkie stado świń.^j **12** Toteż duchy upraszały go, mówiąc: „Poślij nas w świnię, byśmy mogli w nie wejść”. **13** I pozwolił im. Wtedy wyszły te duchy nieczyste i weszły w świnię; a stado popędziło po urwisku do morza – było ich około dwóch tysięcy – i potopiły się w morzu.^k **14** Ci zaś, którzy je paśli, uciekli i opowiedzieli o tym w mieście i po wsiach; i ludzie przyszli zobaczyć, co takiego się zdarzyło.^l **15** Przyszli więc do Jezusa i zobaczyli, że ów opętany przez demony siedzi odziany i przy zdrowych zmysłach – ten, który miał w sobie legion; i przestraszyli się. **16** Ci zaś, którzy to widzieli, opowiedzieli im, co się stało z opętanym przez demony, jak również o świniach. **17** Zaczęli go więc upraszać, by odszedł z ich okolic.^m

ROZDZ. 5
a Dz 16:17

b 1Kl 17:18

Jak 2:19

c Mt 26:63

d Mt 8:29

e Dz 16:18

f Mt 12:45

g Łk 8:30

h Łk 8:31

i Mt 8:30

Łk 8:32

j Kpl 11:7

Pwt 14:8

k Mt 8:32

Łk 8:33

l Mt 8:33

Łk 8:35

m Mt 8:34

Łk 8:37

Dz 16:39

1Ko 2:14

szpalta 2
a Łk 8:38

b Mk 6:4

c Wj 18:8

d Rz 9:15

Ef 2:4

e Mk 7:31

f Łk 8:39

g Łk 8:40

h Łk 8:41

i Mk 6:5

Łk 4:40

Dz 9:17

j Mt 9:18

k Mt 9:19

Łk 8:42

l Mt 9:20

Łk 8:43

m Kpl 15:25

n Ps 108:12

o Mt 14:36

Mk 6:56

p Kpl 6:27

Mt 9:21

q Łk 8:44

r Łk 5:17

Łk 6:19

18 A gdy wsiadał do łodzi, ów człowiek, który przedtem był opętany przez demony, zaczął go upraszać, żeby mógł z nim pozostać.^a **19** On jednak mu nie pozwolił, lecz powiedział do niego: „Idź do domu, do swych krewnych,^b i opowiedz im o wszystkim, co Jehowa^c dla ciebie uczynił, i jak się nad tobą zmiłował”.^d **20** Odszedł więc i zaczął obwieszczać w Dekapolu^e wszystko, co Jezus dla niego uczynił, i wszyscy poczęli się zdumiewać.^f

21 A gdy Jezus przeprawił się z powrotem w łodzi na przeciwległy brzeg, zebrał się przy nim wielki tłum; a on był nad morzem.^g **22** I przyszedł jeden z przełożonych synagogi, imieniem Jair, i ujrzawszy go, upadł mu do stóp.^h **23** i upraszał go wiele razy, mówiąc: „Moja córeczka kona. Zechciej przyjść i włożyć na nią ręce,ⁱ żeby wyzdrowiała i żyła”.^j **24** Wtedy z nim poszedł. A wielki tłum podążał za nim i cisnął się na niego.^k

25 A była tam pewna niewiasta dwanaście lat^l trapiąca upływem krwi;^m **26** i dużo wycierpiała od wielu lekarzy,ⁿ i wydała wszystkie swe środki, ale nie odniosła pożytku, lecz raczej się jej pogorszyło. **27** Gdy usłyszała o Jezusie, przyszła z tyłu w tłumie i dotknęła^o jego szaty wierzchniej. **28** mówiła bowiem: „Jeśli dotknę choćby jego szat wierzchnich, wyzdrowieję”.^p **29** I natychmiast jej źródło krwi wyschło i poczuła w swym ciele, że została wyleczona z tej ciężkiej choroby.^q

30 Natychmiast też Jezus poznał w sobie, że wyszła z niego moc,^r a odwróciwszy się do

tłumu, odezwał się: „Kto dotknął mojej szaty wierzchniej?”^a

31 Ale jego uczniowie odrzekli mu: „Widzisz tłum napierający na ciebie,^b a mówisz: „Kto mnie dotknął?”” **32** On jednak się rozglądał, by zobaczyć tę, która to uczyniła. **33** Lecz niewiasta, wystraszona i drżąca, wiedząc, co się z nią stało, przyszła i upadła przed nim, i powiedziała mu całą prawdę.^c **34** Rzekł do niej: „Córko, twoja wiara cię uzdrowiła. Idź w pokoju^d i bądź wyleczona ze swej ciężkiej choroby”.^e

35 Kiedy jeszcze mówił, przyszedli jacyś ludzie z domu przełożonego synagogi i powiedzieli: „Twoja córka umarła! Po co dalej fatygować nauczyciela?”^f

36 Ale Jezus, posłyszawszy wypowiedziane słowo, rzekł do przełożonego synagogi: „Nie bój się, tylko wierz”.^g **37** I nie pozwolił za sobą iść nikomu oprócz Piotra i Jakuba oraz Jana, brata Jakuba.^h

38 Gdy przyszedli do domu przełożonego synagogi, zobaczył zgłębione zamieszanie oraz tych, którzy płakali i wielce zawodzili. **39** a wszedłszy, powiedział do nich: „Czemuż powodujecie zgłębione zamieszanie i płaczecie? Dziecię nie umarło, lecz śpi”.ⁱ

40 Wtedy zaczęli się z niego pogardliwie śmiać. Ale on, usunawszy wszystkich, wziął ze sobą ojca i matkę dziecicy oraz tych, którzy z nim byli, i wszedł, gdzie było dziecko.^j **41** I ujawszy za rękę to dziecko, powiedział do niej: „*Talita kumi*”, co w tłumaczeniu znaczy: „Dziewczę, mówię ci: Wstań!”^k **42** I dziewczę natychmiast wstało i zaczęło chodzić, miało bowiem dwanaście lat. I od razu ogarnął ich wielki

ROZDZ. 5

a Lk 8:46

b Lk 8:45

c Lk 8:47

d Sdz 18:6

1 Sm 1:17

Lk 7:50

Lk 8:48

e Mt 9:22

f Lk 8:49

g 2 Kłn 20:20

Lk 8:50

Jn 11:40

h Mt 17:1

Mt 26:37

i Mt 9:23

Lk 8:52

Jn 11:11

j Mt 9:24

Lk 8:51

Lk 8:53

k Mt 9:25

Lk 7:14

Lk 8:54

Dz 9:40

szpalta 2

a Lk 8:55

b Mk 1:44

Mk 7:36

ROZDZ. 6

c Mt 13:54

Lk 4:16

d Mt 13:54

Jn 6:42

Jn 7:15

e Iz 53:2

1 Kłn 1:23

f Jn 6:42

g Gal 1:19

h Mk 3:31

i Mt 13:56

j Jer 11:21

k Mt 13:57

Lk 4:24

Jn 4:44

l Mt 9:35

Mt 10:23

Lk 13:22

m Kłn 4:9

Lk 10:1

n Mt 10:1

Lk 9:1

o Rz 15:27

Gal 6:6

p Mt 10:9

Lk 9:3

q Mt 10:10

Dz 12:8

r Mt 10:11

s Lk 9:4

zachwył.^a **43** Ale on wielokrotnie im nakazywał, żeby się o tym nikt nie dowiedział,^b i rzekł, aby jej dano jeść.

6 I odszedł stamtąd, i przyszedł w rodzinne strony, a za nim podążali jego uczniowie.^c

2 Gdy nastał sabat, zaczął nauczać w synagodze; a większość słuchających była niezmiernie zdumiona i mówiła: „Skąd u tego człowieka to wszystko?”^d I czemuż dano mu tę mądrość, a przez jego ręce są dokonywane takie potężne dzieła? **3** Czyż nie jest to cieśla,^e syn Marii,^f a brat Jakuba^g i Józefa, i Judasa, i Szymona?^h A jego siostry – czyż nie są tu wśród nas?” I zaczęli się nim gorszyć.ⁱ **4** Ale Jezus odezwał się do nich: „Prorok nie jest pozbawiony szacunku, chyba tylko w swoich rodzinnych stronach^j i wśród swoich krewnych, i w swoim domu”.^k

5 Toteż nie mógł tam dokonać żadnego potężnego dzieła oprócz włożenia rąk na kilku choro- witych i uleczenia ich. **6** Doprawdy, zdumiewał się ich brakiem wiary. I wędrował wokoło, obchodząc wioski i nauczając.^l

7 Następnie wezwał dwunastu i począł ich wysyłać po dwóch,^m i zaczął im dawać władzę nad duchami nieczystymi.ⁿ **8** Wydał im też nakazy, żeby nie brali na drogę nic oprócz samej laski – ani chleba, ani torby,^o ani mie- dzianych pieniędzy w trzosach,^p **9** ale żeby zawiązali sandały i nie nosili dwóch szat spodnich.^q **10** Ponadto im powiedział: „Gdziekolwiek wejdziecie do domu,^r tam się zatrzymajcie, dopóki z tego miejsca nie wyjdziecie.^s **11** A w którymkolwiek miejscu was nie przyjmą ani was nie wysłuchają, wychodząc stamtąd, strząśnijcie

pył spod waszych stóp na świadectwo dla nich".^a **12** Wyruszywszy więc, głosili, żeby ludzie okazali skruchę.^b **13** wypędzali też wiele demonów^c i nacierali oliwą^d wielu chorowitych, i leczyli ich.^e

14 Doszło to do uszu króla Heroda, bo imię Jezusa stało się znane i ludzie mówili: „Jan, który chrzczył, został wskrzeszony z martwych i dlatego dokonują się przez niego potężne dzieła”.^f **15** Inni zaś mówili: „To Eliasz”.^g Jeszcze inni mówili: „To prorok jak jeden z proroków”.^h

16 Ale gdy Herod to usłyszał, zaczął mówić: „Jan, którego ja ściałem – ten został wskrzeszony”.ⁱ

17 Sam bowiem Herod posłał i pojmał Jana, i związał go w więzieniu ze względu na Herodiadę, żonę swego brata Filipa, gdyż ją poślubił.^j

18 Bo Jan mawiał do Heroda: „Nie wolno ci mieć żony twego brata”.^k **19** A Herodiada żywiła do niego urazę^l i chciała go zabić, lecz nie mogła.^m

20 Herod bowiem bał sięⁿ Jana, wiedząc, że to mąż prawy i święty;^o i ochraniał go. A wysłuchawszy^p go, był w wielkiej niepewności, co robić, lecz dalej chętnie go słuchał.

21 Nadszedł jednak dogodny dzień,^q gdy Herod w swoje urodziny^r wydał wieczerzę dla swych najznamienitszych ludzi oraz dowódców wojskowych i najprzedniejszych osób z Galilei. **22** A córka tejże Herodiady weszła i zatańczyła, tak iż spodobała się Herodowi oraz tym, którzy z nim pólleżeli przy posiłku.^s Król rzekł do dziewczęcia: „Poproś mnie, o cokolwiek zechcesz, a na pewno ci dam”. **23** Wręcz jej przysiągł: „O cokolwiek mnie poprosisz,

ROZDZ. 6

a Mt 10:14
Łk 10:10
Dz 13:51

b Dz 2:38
Dz 3:19

c Łk 10:17

d Jak 5:14

e Łk 9:6

f Mt 14:1
Łk 9:7

g Mk 8:28

h Mt 16:14
Łk 9:8

i Łk 9:9

j Mt 14:3
Łk 3:19

k Kpl 18:16
Kpl 20:21
Mt 14:4
Heb 13:4

l Kpl 19:18

m Ps 37:32
Mt 14:5

n Mt 21:26

o Mt 11:11

p Dz 24:24

q Mt 14:6

r Rdz 40:20

s Mk 2:15

szpalta 2

a Est 5:6
Est 7:2

b Kpl 5:4
Mt 14:7

c Prz 12:10
Mt 14:10

d Mt 14:9

e Mt 14:10

f Mt 14:11

g Mt 14:12
Dz 8:2

h Łk 9:10

i Mt 14:13

j Mt 11:29

k Mk 3:20

l Jn 6:1

m Łk 9:11
Jn 6:2

n Mi 6:8
Mt 9:36
Mt 14:14
Heb 4:15

o 1Kl 22:17
Iz 53:6
Eze 34:5
Mt 9:36

p Iz 61:1
Łk 9:11

na pewno ci dam,^a nawet połowę mojego królestwa”.^b **24** A ona, wyszedłszy, rzekła do swej matki: „O co mam poprosić?” Ta zaś rzekła: „O głowę Jana, który chrzczył”.^c

25 Natychmiast z pośpiechem weszła do króla i przedstawiła swą prośbę, mówiąc: „Chcę, abys mi zaraz dał na półmisku głowę Jana Chrzciciela”. **26** A król głęboko się zasmucił, lecz ze względu na przysięgi oraz na pólleżących przy stole nie chciał jej zlekceważyć.^d

27 Król więc natychmiast wysłał członka straży przybocznej i nakazał mu przynieść jego głowę. I ten, odszedłszy, ściał go w więzieniu,^e

28 i przyniósł jego głowę na półmisku, i dał ją dziewczęciu, a dziewczę dało ją swej matce.^f

29 Kiedy o tym usłyszeli jego uczniowie, przyszli i zabrali jego zwłoki, i złożyli je w grobowcu pamięci.^g

30 Apostołowie zaś zebrali się przed Jezusem i opowiedzieli mu o wszystkim, co uczynili i czego nauczali.^h

31 A on im rzekł: „Wy sami idźcie na osobność, na miejsce odludne,ⁱ i trochę odpocznijcie”.^j Bo wielu przychodziło i odchodziło, tak iż nie mieli wolnego czasu nawet na zjedzenie posiłku.^k

32 Odplynęli więc łodzią na miejsce odludne, żeby być sami.^l **33** Ludzie jednak widzieli ich, jak się oddalali, i wielu się o tym dowiedziało, i ze wszystkich miast zbiegli się tam pieszo, i ich wyprzedzili.^m

34 A on, wyszedłszy, ujrzał wielki tłum, lecz ulitował sięⁿ nad nimi, gdyż byli jak owce bez pasterza.^o I zaczął ich nauczać wielu rzeczy.^p

35 Nastąpiła już późna godzina, przyszli więc do niego jego

uczniowie i się odezwali: „Miej-sce to jest odosobnione, a go-dzina już późna.^a **36** Odpraw-ich, żeby mogli pójść na te-ren wiejski i do okolicznych wsi i kupić sobie coś do jedzenia”.^b

37 Na to im rzekł: „Wy im dajcie coś do jedzenia”. Wtedy powie-dzieli do niego: „Czy mamy pójść i kupić chlebów za dwieście de-narów, i dać je ludziom, żeby jedli?”^c **38** On rzekł do nich:

„Ile macie chlebów? Idźcie zo-baczyć!” Sprawdziwszy, powie-dzieli: „Pięć, a ponadto dwie ryby”.^d

39 I polecił wszyst-kim, aby się ułożyli gromada-mi^e na zielonej trawie.^f **40** I położyli się w grupach po stu i po pięćdziesięciu.^g

41 A on wziął te pięć chlebów oraz dwie ryby i spojrzawszy w niebo, wy-powiedział błogosławieństwo,^h i połamaliⁱ chleby, i zaczął da-wać je uczniom, żeby je kładli przed ludźmi; również dwie ry-by rozdzielił między wszystkich.

42 Wszyscy więc jedli i się nasyćili;^j **43** i zebrano ułom-ki, dwanaście pełnych koszy, o-prócz resztek z ryb. **44** A tych, którzy jedli chleby, było pięć ty-sięcy mężczyzn.^k

45 I bezzwłocznie przymusił swych uczniów, aby wsiedli do łodzi i udali się przed nim na przeciwny brzeg w kie-runku Betsaidy, sam tymcza-sem odprawił tłum.^l **46** A po-żegnawszy się z nimi, odszedł na górę, by się modlić.^m **47** Zapadł już wieczór; łódź znajdowa-ła się pośrodku morza, on zaś był sam na lądzie.ⁿ **48** A gdy ujrzał, że są umęczeni^o wiosło-waniem, bo wiatr mieli przeciwny, około czwartej straży nocnej przyszedł do nich, idąc po mo-rzu; zamierzał jednak przejść

ROZDZ. 6

a Mt 14:15
Lk 9:12

b Jn 6:5

c Lb 11:13
2Kl 4:43

Mt 15:33
Jn 6:7

d Mt 14:17
Lk 9:13

Jn 6:9

e Mt 15:35
1Kor 14:40

f Mt 14:19
Jn 6:10

g Lk 9:14

h 1Sm 9:13
Lk 24:30

1Tm 4:4

i Mt 26:26
Mk 8:6

Dz 27:35

j Mt 14:20
Lk 9:17

Jn 6:12

k Mt 14:21
Jn 6:13

l Mt 14:22
Jn 6:14

m Mt 6:6
Mt 14:23

Mk 1:35
Lk 6:12

n Mt 14:24
Jn 6:16

o Jn 6:19

szpalta 2

a Lk 24:37
Jn 6:19

b Mt 14:27
Jn 6:20

c Mt 14:32
Jn 6:21

d Mt 16:9
Mk 3:5

Mk 8:17

e Mt 14:34
f Mt 14:35

g Mt 9:20
Mk 5:27

Lk 8:44
Dz 19:12

h Lb 15:38
i Mt 14:36

ROZDZ. 7

j Mt 15:1

k Lk 11:38
l Mt 15:6

m Mt 23:25
Lk 11:39

obok nich. **49** Ujrawszy go chodzącego po morzu, pomyś-leli: „To jakaś zjawia!” i krzyk-nęli głośno.^a **50** Bo wszyscy go ujrzeli i się zaniepokoiili. Ale on natychmiast przemówił do nich i powiedział im: „Odwagi, to jestem ja; nie bójcie się”.^b

51 I wszedł do nich do łodzi, a wiatr ustał. Toteż bardzo się w sobie zadziwili,^c **52** nie pojęli bowiem znaczenia chlebów, lecz ich serca dalej miały przytępio-ną zdolność rozumienia.^d

53 A gdy dotarli do łądu po drugiej stronie, przybyli do Ge-nezaret i w pobliżu zarzucili kot-wicę.^e **54** Lecz skoro tylko wy-szli z łodzi, ludzie go rozpoznali **55** i obiegli cały ten region, a niedomagających zaczęli przy-nosić na noszach tam, gdzie jak słyszeli, on jest. **56** I gdziekol-wiek wchodził do wiosek lub miast, lub na teren wiejski,^f kładli chorych na rynkach i ci gorąco go prosili, żeby mogli dotknąć^g choćby frędzla^h jego szaty wierzchniej. A ilukolwiek go dotknęło, zostało uzdrowio-nych.ⁱ

7 I zebrali się przy nim fary-zeusze oraz pewni uczeni w piśmie, którzy przyszedli z Jero-zolimy.^j **2** A gdy ujrzeli nie-kórych z jego uczniów jedzą-cych posiłek rękami skalanymi, to jest nie umytymi^k— **3** bo faryzeusze i wszyscy Żydzi, trzy-mając się mocno tradycji mężów z dawniejszych czasów, nie je-dzą, jeśli nie umyją rąk aż do łokci, **4** a po powrocie z rynku nie jedzą, jeśli się nie oczyszczą przez pokropienie; i jest wie-le innych tradycji,^l które przy-jęli, aby się ich mocno trzymać: chrzty kielichów i dzbanów, i na-czyn miedzianych^m— **5** wtedy

ci faryzeusze i uczeni w piśmie zapytali go: „Czemu twoi uczniowie nie postępują zgodnie z tradycją mężów z dawniejszych czasów, lecz jedzą posiłek skalanymi rękami?”^a **6** On rzekł do nich: „Iżajasz trafnie prorokował o was, obłudnikach, jak jest napisane:^b „Lud ten okazuje mi szacunek swoimi wargami, ale ich serca są ode mnie bardzo oddalone.”^c **7** Lecz na próżno mnie czczą, gdyż jako nauk uczą nakazów ludzkich”.^d **8** Odstępujcie od przykazań Bożych, a mocno się trzymacie tradycji ludzkiej”.^e

9 Ponadto odezwał się do nich: „Zręcznie odsunęliście przykazania^f Boże, by zachować swą tradycję. **10** Na przykład Mojżesz rzekł: „Sznuj swego ojca i swą matkę”^g oraz: „Kto obrzuca obelgami ojca lub matkę, niech poniesie śmierć”.^h **11** Ale wy mówicie: „Jeżeli człowiek powie do ojca lub matki: „Cokolwiek mam, dzięki czemu mógłbyś mieć ze mnie pożytek, jest to korban,“ⁱ (to znaczy dar poświęcony Bogu)”^j — **12** nie pozwalacie mu już nic uczynić dla ojca albo matki”^k **13** i tak unieważniacie słowo Boże^l swoją tradycją, którą przekazaliście. Zynicie też wiele^m tym podobnych rzeczy”. **14** A znowu przywoławszy do siebie tłum, przemówił do nich: „Słuchajcie mnie wszyscy i pojmujcie znaczenie.”ⁿ **15** Nic, co jest na zewnątrz człowieka, a co się do niego dostaje, nie może go skałać; ale co z człowieka wychodzi, to kała człowieka”.^o **16** —

17 A gdy wszedł do pewnego domu z dala od tłumu, jego uczniowie zaczęli go pytać o ten przykład.^p **18** Powiedział więc do nich: „Czy i wy jesteście niepojętni jak oni?”^q Czy sobie nie u-

ROZDZ. 7

- a Mt 15:2
- b Mt 15:7
- c Eze 33:31
Mt 15:8
- d Iz 29:13
Mt 15:9
Kol 2:8
- e Mt 15:3
Gal 1:14
Tyt 1:14
- f Iz 24:5
- g Wj 20:12
Pwt 5:16
Mt 15:4
Ef 6:2
- h Wj 21:17
Kpl 20:9
Prz 20:20
- i Mt 15:5
Mt 23:18
- j Kpl 1:2
Kpl 2:1
- k 1Tm 5:8
- l Mt 15:6
- m Mk 7:3
- n Prz 8:5
Mt 15:10
- o Mt 15:11
Dz 10:14
1Ko 8:8
1Tm 4:4
Tyt 1:15
- p Mt 15:15
Łk 8:9
- q Mt 15:16

szpalta 2

- a Mt 15:17
- b Łk 11:41
Dz 10:15
- c Mt 15:18
- d Rdz 6:5
Rdz 8:21
Ps 14:1
Jer 17:9
- e Gal 5:19
- f Mt 15:19
- g Tyt 3:3
- h Gal 5:19
Ef 4:19
- i Mt 15:20
Rz 1:28
- j Mt 11:21
Mt 15:21
- k Mk 2:1
- l Mt 15:22
- m Mt 15:22
- n Mt 15:24
- o Mt 7:6
Mt 10:5
Mt 15:26
Rz 9:4
Ef 2:12

świadamiacie, że nic, co się z zewnątrz dostaje do człowieka, nie może go skałać, **19** ponieważ dostaje się nie do jego serca, lecz do wnętrzości i wychodzi do ścieku?”^a A zatem uznał wszystkie pokarmy za czyste.^b **20** Ponadto powiedział: „Co z człowieka wychodzi, właśnie to kała człowieka;”^c **21** bo z wnętrza, z serca ludzi,^d wychodzą szkodliwe rozważania: rozpusty,^e złodziejstwa, morderstwa,^f **22** cudzołóstwa, pożądania,^g niegodziwości, podstęp, rozpasanie,^h zawistne oko, bluźnierstwo, wyniosłość, brak rozsądku. **23** Wszystkie te niegodziwe rzeczy wychodzą z wnętrza i kałają człowieka”.ⁱ

24 Powstawszy, poszedł stamtąd w okolice Tyru i Sydonu.^j I wszedł do pewnego domu, a nie chciał, żeby się ktoś o tym dowiedział. Nie zdołał wszakże pozostać nie zauważony;^k **25** natychmiast bowiem pewna niewiasta, której córeczka miała ducha nieczystego, usłyszawszy o nim, przyszła i upadła na twarz u jego stóp.^l **26** Owa niewiasta była Greczynką, co do narodowości — Syrofenicjanką; i prosiła go, aby wypędził demona z jej córki.^m **27** Ale on odezwał się do niej: „Niech najpierw dzieci się nasycą, bo nie jest słuszne wziąć chleb dzieciⁿ i rzucić go szczeniętom”.^o **28** Ona zaś, odpowiadając, rzekła: „Tak, panie, a jednak szczenięta pod stołem jedzą okruchy”^p zostawione przez małe dzieci”.^q **29** Wtedy rzekł do niej: „Ponieważ to powiedziałeś, idź; demon wyszedł z twojej córki”.^r **30** Poszła więc do swego domu i znalazła^s dziecię leżące w łóżku, a demon już odszedł.

31 On zaś, wracając z okolic Tyru, szedł przez Sydon ku Morzu Galilejskiemu, środkiem rejonów Dekapolu.^a **32** Tam przyprowadzili do niego człowieka głuchego i mającego wadę mowy i upraszali go, aby włożył na niego rękę.^b **33** A on wziął go z tłumem na osobność, włożył swe palce w jego uszy i splunawszy, dotknął jego języka.^c **34** A spojrzawszy w niebo,^d westchnął^e głęboko i powiedział doń: „*Effrata*”, to jest: „Otwórz się”. **35** I oto jego zdolność słyszenia się otworzyła,^f a więzy jego języka się rozwiązały i zaczął mówić normalnie. **36** Wówczas on im przykazał, żeby nikomu nie mówili;^g ale im bardziej im przykazywał, tym bardziej to rozgłaszało.^h **37** Doprawdy, byli wielcy, wręcz bezgranicznie zdumieniⁱ i powiedzieli: „Wszystko uczynił dobrze. Sprawia nawet, że głusi słyszą, a niemi mówią”.^j

8 W owych dniach, gdy znowu był wielki tłum i nie mieli nic do jedzenia, wezwał uczniów i powiedział do nich:^k **2** „Odczuwam litość^l dla tego tłumu, bo już trzy dni pozostają przy mnie i nie mają nic do jedzenia; **3** a gdybym ich odesłał wyposzczonych do domów, mogliby w drodze ustać z wyczerpania. Przecież niektórzy z nich są z daleka”. **4** Ale jego uczniowie mu odpowiedzieli: „Skądże tu, w odosobnionym miejscu, zdoła ktoś nasycić tych ludzi chlebami?”^m **5** Lecz on jeszcze ich zapytał: „Ile macie chlebów?” Rzekli: „Siedem”.ⁿ **6** I polecił tłumowi ułożyć się na ziemi, i wziął te siedem chlebów, a złożywwszy podziękowania,^o połamał je i zaczął dawać swym uczniom, by rozdawali, oni zaś podawali tłumowi.^p

ROZDZ. 7

- a Mt 15:29
Mk 5:20
- b Mt 9:32
Łk 11:14
Dz 9:12
- c Mk 8:23
Jn 9:6
- d Mk 6:41
Jn 17:1
- e Jn 11:33
Jn 11:38
- f Iz 35:5
Mt 11:5
Mt 15:30
- g Iz 42:2
Mt 8:4
Mk 5:43
- h Mk 1:45
- i Dz 14:11
- j Iz 35:5
Mt 15:31

ROZDZ. 8

- k Mt 15:32
- l Heb 2:17
Heb 4:15
Heb 5:2
- m Lb 11:21
2Kl 7:2
Mt 15:33
Mk 6:52
- n Mt 15:34
Mk 6:38
- o Pwt 8:10
Łk 22:19
1Tm 4:4
- p Mt 15:36
Mk 6:41

szpalta 2

- a Mt 14:19
- b Mt 15:37
- c Mt 15:38
- d Mt 15:39
- e Mt 12:38
Mt 16:1
Jn 6:30
- f Mk 7:34
- g Mt 16:4
- h Mt 16:5
- i Mt 16:6
Łk 12:1
1Ko 5:7
Gal 5:9
- j Mt 16:7
- k Jn 4:33
- l Iz 29:24
Mt 16:8
Mk 6:52
- m Iz 44:18
Jer 5:21
Eze 12:2
Mt 13:13
- n Mk 6:38
- o Mt 14:20
Mk 6:43
Łk 9:17
Jn 6:13

7 Mieli też trochę rybek; a pobłogosławiwszy je, powiedział, by również je podawali.^a **8** Toteż jedli i się nasycili, i zebrali nadmiar ułomków: siedem pełnych koszy na żywność.^b **9** A było tam około czterech tysięcy mężczyzn. W końcu ich odprawił.^c

10 I natychmiast wsiadł ze swymi uczniami do łodzi, i przybył w okolice Dalmanuty.^d **11** Tam wyszli faryzeusze i zaczęli się z nim spierać, domagając się od niego jakiegoś znaku z nieba, żeby go wystawił na próbę.^e

12 On zaś, westchnawszy głęboko^f w swym duchu, powiedział: „Czemuż to pokolenie domaga się znaku? Zaprawdę mówię: Żaden znak nie będzie dany temu pokoleniu”.^g **13** Po czym ich opuścił, wsiadł znowu do łodzi i udał się na przeciwległy brzeg.

14 I zapomnieli wziąć ze sobą chleby, a oprócz jednego chleba nic nie mieli ze sobą w łodzi.^h **15** I zaczął im kategorycznie nakazywać i mówić: „Miejcie oczy otwarte, strzeżcie się zakwasu faryzeuszy i zakwasu Heroda”.ⁱ **16** Oni zaś zaczęli rozprawiać między sobą o tym, że nie mają chlebów.^j **17** Zauważwszy to, powiedział do nich: „Czemuż rozprawiacie o tym, że nie macie chlebów?”^k Czy jeszcze nie spostrzegacie i nie pojmujecie znaczenia? Czy wasze serca mają przytępioną zdolność rozumienia?^l **18** Mając oczy, nie widzicie, a mając uszy, nie słyszycie?”^m I czy nie pamiętacie, **19** gdy połamałem pięć chlebówⁿ dla pięciu tysięcy mężczyzn, ile zebraliście koszy pełnych ułomków?” Powiedzieli mu: „Dwanaście”.^o **20** „Kiedy połamałem siedem dla czterech tysięcy mężczyzn, ile zebraliście

koszy na żywność, pełnych ulomków?" I powiedzieli mu: „Siedem”.^a **21** Wtedy rzekł do nich: „Jeszcze nie pojmujecie znaczenia?”^b

22 I zaszli do Betsaidy. Tam ludzie przyprowadzili doń ślepego i upraszali go, by go dotknął.^c **23** I wzięwszy ślepego za rękę, wyprowadził go poza wioskę, a plunawszy^d na jego oczy, włożył na niego ręce i zaczął go pytać: „Czy coś widzisz?” **24** A on spojrzał w górę i się odezwał: „Widzę ludzi, gdyż dostrzegam coś, co wydaje się drzewami, ale chodzącymi”. **25** Potem znowu położył ręce na jego oczy i ów człowiek widział wyraźnie, i wyzdrowiał, i widział wszystko dokładnie. **26** Odesłał go więc do domu, mówiąc: „Tylko nie wchodź do wioski”.^e

27 A Jezus udał się ze swymi uczniami do wiosek Cezarei Filipowej i w drodze zaczął pytać swych uczniów, mówiąc do nich: „Jak ludzie mówią, kim jestem?”^f **28** Oni mu rzekli: „Janem Chrzcicielem”,^g a inni: Eliaszem,^h jeszcze inni: jednym z proroków.ⁱ **29** I zadał im pytanie: „A wy jak mówicie, kim jestem?” Piotr, odpowiadając, rzekł do niego: „Tyś jest Chrystus”.^j **30** Wtedy stanowczo im przykazał, aby nikomu o nim nie mówili.^k **31** Zaczął ich też nauczać, że Syn Człowieczy musi znieść wiele cierpień i być odrzucony przez starszych oraz naczelnych kapłanów i uczonych w piśmie, i zostać zabity,^l a w trzy dni później powstać z martwych.^m **32** Oświadczył to całkiem otwarcie. Ale Piotr wziął go na bok i zaczął go ganić.ⁿ **33** On zaś, odwróciwszy się i spojrzawszy na swych uczniów,

ROZDZ. 8

- a Mt 15:37
- b Mt 16:11
Mk 6:52
- c Mk 6:56
- d Mk 7:33
Jn 9:6
- e Mt 8:4
Mk 5:43
- f Mt 16:13
Łk 9:18
- g Mt 14:2
Mk 6:14
- h Mk 9:11
- i Mt 16:14
Łk 9:19
- j Mt 16:16
Łk 9:20
Jn 1:41
Jn 6:69
1Jn 4:15
- k Mt 16:20
Mk 9:9
Łk 9:21
- l Mt 26:2
- m Mt 16:21
Mt 17:23
Łk 9:22
- n Mt 16:22

szpalta 2

- a Mt 16:23
Rz 8:7
1Ko 2:14
- b Mt 10:38
Mt 16:24
Łk 9:23
Łk 14:27
Gal 5:24
- c Mt 10:39
Mt 16:25
Łk 9:24
Jn 12:25
Obj 12:11
- d Mt 16:26
Łk 9:25
- e Ps 49:8
- f Mt 10:33
Mt 16:27
Łk 9:26
Łk 12:9
Rz 1:16
2Tm 1:8
- g Mt 25:31
2Ts 1:7

ROZDZ. 9

- h Mt 16:28
Łk 9:27
1Ko 4:20
- i Mt 17:1
Łk 9:28
- j Dn 7:9
Mt 17:2
Mt 28:3
Łk 9:29
- k Mt 17:3
Łk 9:30
- l Mt 17:4
Łk 9:33

zganil Piotra i powiedział: „Zejdź mi z oczu, Szatanie, gdyż nie myślisz po Bożemu, lecz po ludzku”.^a

34 A przywoławszy do siebie tłum wraz ze swymi uczniami, rzekł do nich: „Jeżeli ktoś chce pójść za mną, niech się zaprze samego siebie i weźmie swój pal męki, i stale mnie naśladuje”.^b

35 Bo kto by chciał wybawić swą duszę, ten ją straci, ale kto by stracił swą duszę ze względu na mnie i na dobrą nowinę, ten ją wybawi.^c **36** Właściwie jakież pożytek odniesie człowiek, gdy pozyska cały świat, a postrada swą duszę?^d **37** Cóż bowiem mógłby dać człowiek w zamian za swoją duszę?^e **38** Bo kto by się zawstydził mnie i moich słów przed tym cudzołożnym i grzesznym pokoleniem, tego Syn Człowieczy też się zawstydzi,^f gdy przybędzie w chwale swego Ojca ze świętymi aniołami”.^g

9 I odezwał się do nich: „Zaprawdę wam mówię: Wśród stojących tutaj są tacy, którzy na pewno nie zakosztują śmierci, dopóki wpiwer nie ujrzą królestwa Bożego już przybyłego w mocy”.^h **2** Toteż w sześć dni później Jezus zabrał Piotra i Jakuba, i Jana i zaprowadził ich na wyniosłą górę, na osobność. I został na ich oczach przemieniony,ⁱ

3 a jego szaty wierzchnie stały się lśniące, daleko bielsze, niż zdołałyby je wybielić którykolwiek czyściciel odzieży na ziemi.^j

4 Ponadto ukazali się im Eliasze z Mojżeszem i rozmawiali z Jezusem.^k **5** A Piotr na to rzekł do Jezusa: „Rabbi, to wspaniale, że tu jesteśmy; postawmy więc trzy namioty: jeden dla ciebie i jeden dla Mojżesza, i jeden dla Eliasza”.^l **6** W gruncie rzeczy nie

wiedział, co powiedzieć, bo bardzo się przestraszyli. **7** I utworzył się obłok, który ich ocenił, a z obłoku dobiegł głos:^a „To jest mój Syn,^b umiłowany; jego słuchajcie”.^c **8** Nagle jednak rozejrzeli się i już nie widzieli koło siebie nikogo oprócz samego Jezusa.^d

9 Gdy schodzili z góry, kategorycznie im nakazał, żeby nikomu nie opowiadali,^e co widzieli, dopóki Syn Człowieczy nie powstanie z martwych.^f **10** I wzięli sobie to słowo do serca, ale dyskutowali między sobą, co znaczy owo powstanie z martwych. **11** I zaczęli go pytać, mówiąc: „Dlaczego uczeni w piśmie mówią, że najpierw musi przyjść Elias?”^g **12** On powiedział do nich: „Elias istotnie przychodzi najpierw i wszystko przywraca;ⁱ ale jak to jest, że o Synu Człowieczym napisano, iż musi znieść wiele cierpień^j i być poczytany za nic?”^k **13** Lecz mówię wam: Elias^l w rzeczywistości przyszedł, a zrobili z nim, co chcieli, tak jak jest o nim napisane”.^m

14 Kiedy przyszli do innych uczniów, zauważyli wokół nich wielki tłum oraz uczonych w piśmie spierających się z nimi.ⁿ **15** Ale cały tłum, gdy tylko go ujrzał, był oszołomiony i podbiegłszy do niego, zaczął go pozdrawiać. **16** On zaś ich zapytał: „O co się z nimi spieracie?” **17** A jeden z tłumu odpowiedział mu: „Nauczycielu, przyprowadziłem do ciebie mojego syna, gdyż ma niemego ducha:”^o **18** i ten, gdziekolwiek go pochwyci, rzuca nim o ziemię, a on toczy pianę i zgrzyta zębami, i opada z sił. I powiedziałem twoim uczniom, żeby go wypędzili, ale nie

ROZDZ. 9

a Łk 3:22

Jn 12:28

b Ps 2:7

Iz 42:1

Mt 3:17

c Pwt 18:15

Mt 17:5

Łk 9:35

Dz 3:22

2Pt 1:17

d Mt 17:8

Łk 9:36

e Mt 12:16

Mk 8:30

f Mt 17:9

Łk 9:36

g Mt 17:10

h Mal 4:5

Mk 8:28

i Mt 17:11

j Rdz 3:15

Ps 22:6

Iz 50:6

Iz 53:3

Dn 9:26

k Łk 23:11

Flp 2:7

l Mt 11:14

Łk 1:17

m Mt 17:12

n Łk 9:37

o Mt 17:14

Łk 9:38

zdołali”.^a **19** Wtedy on rzekł do nich: „O pokolenie bez wiary,^b jak długo mam z wami pozostawać? Jak długo mam was znosić? Przyprowadźcie go do mnie”.^c **20** Przyprowadzili go więc do niego. Ale na jego widok duch od razu wprawił dziecko w konwulsje i ono, upadłszy na ziemię, tarzało się i toczyło pianę.^d **21** I zapytał jego ojca: „Od jak dawna mu się to zdarza?” Ten rzekł: „Od dzieciństwa; **22** i raz po raz wrzuca go i w ogień, i w wodę, by go zgładzić.”^e Ale jeśli możesz coś zrobić, zlituj się nad nami i pomóż nam”. **23** Jezus rzekł do niego: „Ta wypowiedź: „Jeśli możesz!” Otóż wszystko jest możliwe dla tego, kto wierzy”.^f **24** Ojciec tego małego dziecka natychmiast zawołał, mówiąc: „Wierzę! Dopomóż mi w tym, w czym mi brakuje wiary!”^g

25 A Jezus, zauważywszy, że się zbiega tłum, zgromił^h ducha nieczystego, mówiąc do niego: „Duchu niemy i głuchy, rozkazuję ci: Wyjdź z niego i już więcej w niego nie wchodź”. **26** I ten po wydaniu okrzyku oraz po wielu konwulsjach wyszedł;ⁱ a on stał się jak martwy, tak iż większość z nich mówiła: „Umarł!” **27** Ale Jezus ujął go za rękę i podniósł, i on wstał.^j **28** Kiedy zaś wszedł do pewnego domu, jego uczniowie poczęli go pytać na osobności: „Dlaczego nie mogliśmy go wypędzić?”^k **29** A on powiedział im: „Ten rodzaj nie może wyjść inaczej, jak tylko za sprawą modlitwy”.^l

30 Odeszli stamtąd i ruszyli przez Galileę, ale on nie chciał, żeby się ktokolwiek o tym dowiedział. **31** Nauczał bowiem swych uczniów i mówił im: „Syn

szpalta 2

a Mt 17:15

Łk 9:39

b Pwt 32:20

c Mt 17:17

Łk 9:41

d Mk 1:26

Łk 9:42

e Mt 17:15

f 2Krn 20:20

Mt 17:20

Mk 11:23

Łk 17:6

Jn 11:40

Dz 14:9

g Łk 17:5

Ef 2:8

Heb 12:2

h Mt 17:18

Mk 1:25

Łk 4:35

Dz 10:38

i Mk 1:26

j Łk 9:42

k Mt 17:19

l Mt 17:20

Człowieczy ma być wydany w ręce ludzi i oni go zabiją,^a ale chociaż zostanie zabity, w trzy dni później powstanie z martwych”.^b

32 Oni jednak nie rozumieli tej wypowiedzi, lecz się lękali go pytać.^c

33 I przyszli do Kafarnaum. A gdy był w domu, zadał im pytanie: „O co sprzeczaście się w drodze?”^d

34 Oni zaś milczeli, w drodze bowiem sprzecza się między sobą, kto jest większy.^e

35 Usiadł więc i zawołał dwunastu, i powiedział do nich: „Jeśli ktoś chce być pierwszym, to ma być ostatnim ze wszystkich i sługą wszystkich”.^f

36 I wziął małe dziecko, postawił je pośrodku nich, a obajwszy je ramionami, rzekł do nich:^g

37 „Kto by przyjął jedno z takich małych dzieci ze względu na moje imię, ten przyjmuje mnie; a kto by mnie przyjął, ten przyjmuje nie tylko mnie, lecz także tego, który mnie posłał”.^h

38 Jan powiedział do niego: „Nauczycielu, widzieliśmy, jak pewien człowiek wypędzał demony, używając twego imienia, i próbowaliśmy go powstrzymać,ⁱ gdyż nam nie towarzyszył”.^j

39 Ale Jezus rzekł: „Nie próbujcie go powstrzymać, bo nikt, kto powołując się na moje imię, dokona potężnego dzieła, nie będzie szybko mógł obrzucić mnie obelgami;”^k

40 kto bowiem nie jest przeciwko nam, ten jest za nami.^l **41** Bo kto by wam dał do picia kubek^m wody z tego względu, że należycie do Chrystusa,ⁿ ten – zaprawdę wam mówię – na pewno nie straci swojej nagrody. **42** Ale kto by zgorszył jednego z tych małych, którzy wierzą, lepiej byłoby dla nie-

ROZDZ. 9

a Mt 17:22
Mt 26:2b Mt 16:21
Mt 17:23
Mk 8:31
Łk 9:44c Łk 9:45
Jn 16:19d Mt 18:1
Łk 9:46
Łk 22:24

e Prz 13:10

f Mt 18:1
Mt 20:28
Mk 10:43
Łk 9:46
Flp 2:8g Mt 18:2
Mk 10:16
Łk 9:47
Łk 18:16h Mt 10:40
Mt 18:3
Łk 9:48
Jn 13:20i Łb 11:28
Dz 19:13

j Łk 9:49

k 1Ko 12:3

l Mt 12:30
Łk 9:50
Łk 11:23m Mt 10:42
Mt 25:35n Mt 25:40
Rz 8:9
2Ko 10:7

szpalta 2

a Mt 18:6
Łk 17:1b Mt 5:30
Kol 3:5

c Mt 18:8

d Mt 10:28
Mt 23:33
Łk 12:5e Mt 5:29
Mt 18:9
Rz 8:13
Gal 5:24

f Obj 21:8

g Iz 66:24

h Łk 17:29

i Mt 5:13
Łk 14:34j Prz 15:1
Prz 16:23
Kol 4:6k Rz 12:18
Ef 4:29
1Ts 5:13
Heb 12:14

ROZDZ. 10

l Mt 19:1
Jn 10:40m Mal 2:16
Mt 19:3n Pwt 24:1
Mt 5:31
Mt 19:7

go, gdyby mu zawieszono u szyi kamień młyński, jaki bywa obracany przez osła, i wrzucono go do morza.^a

43 „I gdyby cię gorszyła twoja ręka, odetnij ją; lepiej jest dla ciebie wejść do życia kalekim, niż z dwiema rękami pójść do Gehenny, w ogień nieugaszony.”^b

44 — **45** A jeśli cię gorszy twoja stopa, odetnij ją; lepiej jest dla ciebie wejść do życia kulawym,^c niż z dwiema stopami zostać wrzuconym do Gehenny.^d

46 — **47** Jeśli zaś gorszy cię twoje oko, odrzuć je;^e lepiej jest dla ciebie wejść jednookim do królestwa Bożego, niż z dwójgiem oczu zostać wrzuconym do Gehenny.^f **48** gdzie ich czerwie nie umiera, a ogień nie jest gaszony.^g

49 „Albowiem każdy musi być posolony^h ogniem. **50** Sól jest wyborna; ale gdyby sól straciła swą moc, czymże ją przyprawicie? Mieście w sobie sólⁱ i zachowujcie pokój^k między sobą”.

10 Stamtąd, powstawszy, przyszedł do granic Judei i na drugą stronę Jordanu i ponownie zeszyli się do niego tłumy, a on – jak to miał w zwyczaju – znowu je nauczał.^l

2 I podeszli faryzeusze, a chcąc go wystawić na próbę, zaczęli go pytać, czy wolno mężczyźnie rozwieść się z żoną.^m

3 On, odpowiadając, rzekł do nich: „Co wam nakazał Mojżesz?”

4 Powiedzieli: „Mojżesz pozwolił napisać świadectwo odprawienia i rozwieść się z nią”.ⁿ

5 Ale Jezus rzekł im: „Z powodu zatwardziałości waszego serca^o napisał wam to przykazanie.

6 Jednakże od początku stworzenia „On uczynił ich mężczyzną i kobietą.”^p

7 Z tego względu

mężczyzna opuści ojca i matkę **8** i oboje będą jednym ciałem;^a tak więc nie są już dwógiem, lecz jednym ciałem. **9** Co zatem Bóg wprzął we wspólne jarzmo, tego niech człowiek nie rozdziela”.^b **10** Kiedy znowu był w domu,^c uczniowie zaczęli go o to pytać. **11** I powiedział do nich: „Kto się rozwodzi ze swą żoną i poślubia inną, popełnia przeciwko niej cudzołóstwo”.^d **12** a gdyby kobieta, rozwiodłszy się ze swym mężem, wyszła za innego, popełniłaby cudzołóstwo”.^e

13 A ludzie zaczęli do niego przyprowadzać małe dzieci, żeby ich dotknąć; lecz uczniowie ich strofowali.^f **14** Ujrzawszy to, Jezus oburzył się i rzekł do nich: „Pozwólcie małym dzieciom przychodzić do mnie; nie próbujcie ich zatrzymywać, do takich bowiem należy królestwo Boże”.^g **15** Zaprawdę wam mówię: Kto by nie przyjął królestwa Bożego jak małe dziecko, ten na pewno do niego nie wejdzie”.^h **16** I brał dzieci w ramiona, i zaczął je błogosławić, wkładając na nie ręce.ⁱ

17 A gdy wyruszał w drogę, pewien człowiek podbiegł i padłszy przed nim na kolana, zadał mu pytanie: „Dobry Nauczycielu, co mam czynić, żeby odziedziczyć życie wieczne?”^j **18** Jezus mu rzekł: „Dlaczego nazywasz mnie dobrym?”^k Nikt nie jest dobry oprócz jednego, Boga.^l **19** Znasz przykazania: „Nie morduj;^m nie cudzołóż;ⁿ nie kradnij;^o nie składaj fałszywego świadectwa;^p nie oszukuj;^q szanuj swego ojca i matkę”.^r **20** Człowiek ten rzekł do niego: „Nauczycielu, tego wszystkiego przestrzegałem od mej młodości”. **21** Jezus, spojrzawszy na niego, uмилиwał go i powiedział mu: „Jednego ci

ROZDZ. 10

- a Rdz 2:24
Ef 5:31
- b Mt 19:6
- c Mk 9:28
- d Mt 5:32
Mt 19:9
Lk 16:18
- e Rz 7:3
1Kor 7:13
- f Mt 19:13
Lk 18:15
- g Mt 18:4
Mt 19:14
Lk 18:16
1Pt 2:2
- h Mt 18:3
Lk 18:17
- i Rdz 48:14
Mk 9:36
- j Mt 19:16
Lk 18:18
- k Ps 86:5
- l Mt 19:17
Lk 18:19
- m Wj 20:13
Pwt 5:17
Mt 5:21
1Jn 3:15
- n Wj 20:14
Pwt 5:18
- o Wj 20:15
Pwt 5:19
- p Wj 20:16
Pwt 5:20
- q Kpl 19:13
- r Wj 20:12
Pwt 5:16
Ef 6:2

szpalta 2

- a Mt 19:21
- b Lk 18:23
- c Hi 31:24
Ps 17:14
Ps 52:7
Ps 62:10
Jer 9:23
1Tm 6:17
- d Mt 19:24
Lk 18:25
- e Lk 4:32
- f Mt 19:24
Lk 18:25
- g Mt 19:25
Lk 18:26
1Pt 4:18
- h Rdz 18:14
Hi 42:2
Jer 32:17
Za 8:6,
LXX
Lk 18:27
- i Mt 19:27
Lk 18:28
- j Mt 10:37
Mt 19:29
Lk 18:29
- k Lk 18:30
- l Mt 5:11
Jn 16:22
Dz 14:22
- m Mt 19:30
Mt 20:16
Lk 13:30

brakuje: Idź, sprzedaj, co masz, i daj biednym, a będziesz miał skarb w niebie, i chodź, bądź moim naśladowcą”.^a **22** Ale on po tej wypowiedzi sponiewiał i odszedł zasmucony, miał bowiem wiele posiadłości.^b

23 Rozejrzawszy się, Jezus rzekł do swych uczniów: „Jakże trudno będzie mającym pieniądze^c wejść do królestwa Bożego!”^d

24 Lecz uczniowie byli zaskoczeni^e jego słowami. Na to Jezus znowu im rzekł: „Dzieci, jakże trudno jest wejść do królestwa Bożego! **25** Łatwiej jest wielbłądowi przejść przez ucho igły, niż bogaczowi wejść do królestwa Bożego”.^f **26** Oni jeszcze bardziej się zdumieli i powiedzieli do niego: „Któż zatem może zostać wybawiony?”^g **27** Utkwiwszy w nich wzrok, Jezus powiedział: „U ludzi jest to niemożliwe, ale nie u Boga, bo u Boga wszystko jest możliwe”.^h **28** Piotr po-

czął do niego mówić: „Oto my opuściliśmy wszystko i idziemy w twoje ślady”.ⁱ **29** Jezus powiedział: „Zaprawdę wam mówię: Nie ma takiego, który by opuścił dom lub braci, lub siostry, lub matkę, lub ojca, lub dzieci, lub pola ze względu na mnie i ze względu na dobrą nowinę”.^j **30** a który by teraz, w tym czasie, nie otrzymał stokrotnie^k domów i braci, i siostr, i matek, i dzieci, i pól, wśród prześladowań,^l w nadchodzącym zaś systemie rzeczyżycia wiecznego. **31** Jednakże wielu pierwszych będzie ostatnimi, a ostatnich pierwszymi”.^m

32 I szli drogą do Jerozolimy, a Jezus siedł przed nimi, oni zaś się zadziwili; ale tych, którzy podążali z tyłu, ogarnęła bojaźń. Jeszcze raz wziął dwunastu na bok i zaczął im mówić o tym, co

ma go spotkać.^a **33** „Oto idziemy do Jerozolimy i Syn Człowieczy zostanie wydany naczelnym kapłanom oraz uczonym w piśmie, i skażą go na śmierć, i wydadzą go ludziom z narodów,^b **34** i wyśmieją go, i go oplują, i ubiczują go, i zabiją, ale on w trzy dni później powstanie z martwych”.^c

35 A Jakub i Jan, dwaj synowie Zebedeusza,^d przystąpili do niego i powiedzieli mu: „Nauczycielu, chcemy, żebyś uczynił dla nas, o cokolwiek cię poprosimy”.^e **36** Rzekł do nich: „Chciecie, żebym dla was uczynił?” **37** Powiedzieli do niego: „Daj nam zasiąść w twojej chwale, jednemu po twej prawicy, a drugiemu po twej lewicy”.^f **38** Ale Jezus im rzekł: „Nie wiecie, o co prosicie. Czy możecie pić kielich, który ja piję, lub być ochrzczeni chrztem, którym ja jestem chrzczony?”^g **39** Rzekli do niego: „Możemy”. Na to Jezus im powiedział: „Kielich, który ja piję, będziecie pić i chrztem, którym ja jestem chrzczony, będziecie ochrzczeni.”^h **40** Jednakże to zasiadanie po mej prawicy lub po mej lewicy nie moja jest rzeczą, abym mógł je dać,ⁱ lecz należy ono do tych, dla których zostało przygotowane”.

41 A kiedy o tym usłyszało pozostałych dziesięciu, zaczęło się oburzać na Jakuba i Jana.^j **42** Ale Jezus, przywoławszy ich do siebie, rzekł im: „Wiecie, iż ci, którzy uchodzą za rządzących narodami, panoszą się wśród nich, a ich wielcy dzierżą nad nimi władzę.”^k **43** Nie tak jest wśród was; lecz kto by chciał się stać wielkim wśród was, ma być waszym sługą,^l **44** a kto by chciał być pierwszym wśród

ROZDZ. 10

- a Mk 8:31
Mk 9:31
Łk 9:22
Łk 18:31
- b Mt 20:18
Łk 18:31
- c Mt 20:19
Łk 18:33
Dz 10:40
1Ko 15:4
- d Mt 10:2
- e Mt 20:20
- f Mt 19:28
Mt 20:21
- g Mt 20:22
Łk 12:50
Jn 18:11
Rz 6:3
- h Mt 20:23
Dz 12:2
Obj 1:9
- i Jak 4:3
- j Mt 20:24
- k Mt 20:25
Łk 22:25
1Pt 5:3
- l Mt 20:26
Mk 9:35
Łk 9:48

szpalta 2

- a Mt 20:27
Łk 22:26
- b Jn 13:14
Flp 2:7
- c Iz 53:10
Dn 9:24
2Ko 5:21
Gal 3:13
Tyt 2:14
- d Kpl 16:17
Mt 20:28
- e Mt 20:29
Łk 18:35
- f Jer 23:5
Mt 9:27
Mt 15:22
Rz 1:3
- g Łk 18:38
- h Mt 20:31
Łk 18:39
- i Mt 20:32
Łk 18:40
- j Mk 10:36
- k Mt 20:33
Łk 18:41
- l Mt 9:22
Łk 8:48
- m Iz 35:5
Iz 42:7
Mk 8:25
Dz 26:18
- n Mt 20:34
Łk 18:43

ROZDZ. 11

- o Jn 11:18
- p Mt 21:1
Łk 19:29
- q Mt 21:2
Łk 19:30
- r Mt 21:3
Łk 19:31
Jn 13:13

was, ma być niewolnikiem wszystkich.^a **45** Bo nawet Syn Człowieczy nie przyszedł po to, by mu usługiwano,^b lecz by usługiwać i dać swoją duszę jako okup^c w zamian za wielu”.^d

46 I przyszli do Jerycha. Ale gdy on i jego uczniowie oraz spory tłum wychodzili z Jerycha, siedział przy drodze ślepy żebrak Bartymeusz (syn Tymeusza).^e **47** A usłyszawszy, że to Jezus Nazarejczyk, zaczął krzyczeć i mówić: „Synu Dawida, f Jezusie, zmiłuj się nade mną!”^g **48** Na to wielu poczęło mu surowo nakazywać, żeby umilkł, lecz on tym bardziej krzyczał: „Synu Dawida, zmiłuj się nade mną!”^h **49** Toteż Jezus się zatrzymał i rzekł: „Zawołajcie go”. I zawołali tego ślepego, mówiąc do niego: „Odważy, wstań, woła cię”.ⁱ **50** On zaś, zrzuciwszy swą szatę wierzchnią, zerwał się na równe nogi i podszedł do Jezusa. **51** A Jezus, odpowiadając mu, rzekł: „Co chcesz, żebym dla ciebie uczynił?”^j Ślepy powiedział do niego: „Rabuni, niech odzyskam wzrok”.^k **52** A Jezus rzekł do niego: „Idź, twoja wiara cię uzdrowiła”.^l I natychmiast odzyskał wzrok,^m i ruszył za nim droga.ⁿ

11 A gdy się zbliżali do Jerozolimy, do Betfage i Betanii^o na Górze Oliwnej, wysłał dwóch ze swych uczniów^p **2** i powiedział im: „Idźcie do wioski, którą widzicie przed sobą, a gdy tylko wejdziecie do niej, znajdziecie uwiązane źrebie, na którym nikt z ludzi jeszcze nie siedział; odwiążcie je i przyprowadźcie.”^q **3** A gdyby ktoś wam rzekł: „Dlaczego to robicie?”, powiedzcie: „Pan go potrzebuje i zaraz odeśle je tu z powrotem”.^r

4 Odeszli więc i znaleźli zrzebiec uwiązane u drzwi, na zewnątrz, w bocznej ulicy, i je odwiązali.^a

5 Ale niektórzy ze stojących tam odezwali się do nich: „Cóż robicie, że odwiązujecie to zrzebiec?”^b **6** Oni im rzekli tak, jak Jezus powiedział; i ci pozwolili im iść.^c

7 I przyprowadzili zrzebiec^d do Jezusa, i włożyli na nie swe szaty wierzchnie, a on na nim usiadł.^e

8 Wielu też słało na drodze swe szaty wierzchnie,^f inni zaś ścinałi na polach^g liściaste gałązki.^h

9 A idący z przodu i podążający z tyłu wołali: „Racz wybawić! Błogosławiony, który przychodzi w imieniu Jehowy!”ⁱ **10** Błogosławione jest przychodzące królestwo naszego ojca Dawida!^k Racz wybawić na wysokościach!”

11 I wszedł do Jerozolimy, do świątyni; i obejrzał wszystko, a ponieważ była już późna godzina, odszedł z dwunastoma do Betanii.^l

12 Następnego dnia, kiedy już wyszli z Betanii, zgłodniał.^m

13 I ujrawszy z pewnej odległości drzewo figowe, mające liście, poszedł zobaczyć, czy może czegoś na nim nie znajdzie. Ale gdy do niego doszedł, nie znalazł nic oprócz liści, bo nie była to pora fig.ⁿ **14** Odezwiał się zatem i rzekł do niego: „Niechże już nigdy, na wieki, nikt nie zje z ciebie owocu”.^o A jego uczniowie słuchali.

15 I przyszli do Jerozolimy. Tam wszedł do świątyni i zaczął wyrzucać sprzedających i kupujących w świątyni, i poprzewracał stoły wymieniających pieniądze, a także ławy sprzedających gołębie;^p **16** i nikomu nie pozwalał przenieść sprzętu przez świątynię, **17** lecz nau-

ROZDZ. 11

a Mt 21:6

Lk 19:32

b Lk 19:33

c Lk 19:34

d 1Kl 1:33

Za 9:9

e Mt 21:7

Jn 12:14

f 2Kl 9:13

g Mt 21:8

Lk 19:36

h Jn 12:13

i Ps 118:25

Mt 21:15

j Ps 118:26

Mt 21:9

Lk 19:38

Jn 12:13

k Za 9:9

Lk 1:32

Dz 2:29

l Mt 21:10

m Mt 21:18

n Mt 21:19

o Mk 11:20

p Mt 21:12

Lk 19:45

Jn 2:14

czał i mówił: „Czyż nie jest napisane: „Dom mój będzie nazwany domem modlitwy”^a dla wszystkich narodów?”^b Wy zaś uczyniliście z niego jaskinię zbójców”.^c

18 I usłyszeli to naczelnicy kapłani oraz uczeni w piśmie, i zaczęli się zastanawiać, jak go zgładzić;^d bali się go bowiem, gdyż cały tłum wciąż się niezmiennie zdumiewał jego nauką.^e

19 Kiedy nastąpiła późna pora dnia, wyszli z miasta. **20** A przechodząc wcześniej rano, ujrzeli drzewo figowe już uschnięte od korzeni.^f

21 Piotr więc, przypomniawszy to sobie, powiedział mu: „Rabbi, spójrz! Drzewo figowe, które przekląłeś, uschło”.^g

22 A Jezus, odpowiadając, rzekł do nich: „Miejcie wiarę w Boga.

23 Zaprawdę wam mówię, że kto by rzekł tej górze: „Podnieś się i rzuc w morze”, a nie powątpiewał w swoim sercu, lecz wierzył, że stanie się to, co mówi, tak mu się spełni.”^h

24 Dlatego też wam mówię: Wszystko, o co się modlicie i o co prosicie, wierząc, że właściwie już otrzymaliście, a będziecie to mieli.ⁱ **25** A gdy stoicie i modlicie się, przebaczcie,^j cokolwiek macie przeciw komuś,

żeby wasz Ojciec, który jest w niebiosach, także wam przebaczył wasze wykroczenia”.^k **26** —

27 I znowu przyszli do Jerozolimy. A gdy chodził po świątyni, przyszli do niego naczelnicy kapłani oraz uczeni w piśmie i starsi.^l

28 I odezwali się do niego: „Mocą jakiej władzy to czynisz? Albo kto ci dał tę władzę, abys to czynił?”^m **29** Jezus rzekł do nich: „Zadam wam jedno pytanie. Odpowiedzcie mi, a wtedy i ja wam powiem, mocą jakiej władzy to czynię.”ⁿ **30** Czy chrzest^o Janowy pochodził z nieba czy

szpalta 2

a 1Kl 8:43

Iz 56:7

b Iz 60:7

Za 2:11

c Jer 7:11

Mt 21:13

Lk 19:46

Jn 2:16

d Mk 14:1

Lk 19:47

Lk 20:19

e Mt 21:46

Lk 19:48

f Mt 21:19

g Mk 11:14

h Mt 17:20

Mt 21:21

Lk 17:6

1Ko 13:2

i Mt 7:7

Mt 18:19

Mt 21:22

Lk 11:9

Jn 14:13

Jn 15:7

Jn 16:24

j Mt 6:14

Ef 4:32

Kol 3:13

k Ps 103:12

Mt 6:12

l Mt 21:23

Lk 20:1

m Lk 20:2

n Mt 21:24

Lk 20:3

o Mk 1:4

od ludzi? Odpowiedzcie mi”.^a

31 Zaczęli więc między sobą rozważać, mówiąc: „Jeżeli powiemy: „Z nieba”, on powie: „Czemuście mu zatem nie uwierzyli?”^b

32 Ale czy ośmielimy się powiedzieć: „Od ludzi?” – Bali się tłumu, gdyż wszyscy uważali, że Jan rzeczywiście był prorokiem.^c

33 Toteż odpowiadając Jezusowi, rzekli: „Nie wiemy”. A Jezus powiedział do nich: „Ja też wam nie powiem, mocą jakiej władzy to czynię”.^d

12 I zaczął do nich mówić w przykładach: „Pewien człowiek zasadził winnicę^e i postawił wokół niej ogrodzenie, i wykopał każdą do winnej tłoczni, i wznosił wieżę,^f i wydzierżawił ją hodowcom,^g i wyjechał za granicę.^h **2** A w stosownej porze posłał niewolnika do hodowców, żeby otrzymać od tych hodowców trochę z owoców winnicy.ⁱ **3** Ale oni chwycili go, pobili i odprawili z niczym.^j **4** I znowu posłał do nich drugiego niewolnika; a tego uderzyli w głowę i znieważyli.^k

5 I posłał innego, a tego zabili; i wielu innych. – niektórych z nich pobili, a niektórych zabili.

6 Jednego jeszcze miał, umiłowanego syna.^l Posłał go do nich ostatniego, mówiąc: „Do syna mego odniosą się z respektem”.^m

7 Ale owi hodowcy rzekli do siebie: „To jest dziedzic”.ⁿ Chodźmy, zabijmy go, a dziedzictwo będzie nasze”.^o **8** Chwycili go więc, zabili^p i wyrzucili poza winnicę.^q **9** Co uczyni właściciel winnicy? Przyjdzie i zgładzi hodowców, a winnicę^r da innym.^s

10 Czy nigdy nie czytaliście tego fragmentu Pisma: „Kamień,^t który odrzucili budowniczowie, ten stał się głównym kamieniem

ROZDZ. 11

a Mt 21:25

b Lk 20:4

c Lk 20:5

d Mt 3:5

e Mt 14:5

f Mt 21:26

g Mk 6:20

h Lk 20:6

i Prz 26:4

j Mt 7:6

k Mt 21:27

l Lk 20:8

ROZDZ. 12

e Ps 80:8

f Jer 2:21

g Iz 5:2

h PnP 8:11

i Mt 21:33

j Lk 20:9

k Mt 21:34

l Lk 20:10

m j Mt 21:35

n Mt 21:36

o Lk 20:11

p Heb 11:37

q I Ps 2:7

r Mt 1:23

s Gal 4:4

t Jn 4:9

u Mt 21:37

v Lk 20:13

w Ps 2:8

x Heb 1:2

y Mt 21:38

z Lk 20:14

aa Dz 2:23

ab q Mt 21:39

ac Lk 20:15

ad Heb 13:15

ae r Dz 28:28

af s Mt 21:41

ag Lk 20:16

ah t Dz 4:11

szpalta 2

a Ps 118:22

b Mt 21:42

c Lk 20:17

d Ef 2:20

e 1Pt 2:7

f b Ps 118:23

g c Mt 21:45

h Mk 11:18

i Lk 20:19

j d Mk 3:6

k e Mt 22:15

l Lk 20:20

m f Mt 22:16

n Lk 20:21

o g Mt 22:17

p Lk 20:22

q h Mt 22:18

r Lk 20:23

s i Mt 22:20

t Lk 20:24

u j Rz 13:7

v Tyt 3:1

w 1Pt 2:13

x k Mt 22:21

y Lk 20:25

z i Mt 22:22

aa m Mt 22:23

ab Lk 20:27

ac Dz 23:8

narożnym.^a **11** Pojawił się on za sprawą Jehowy i jest cudowny w naszych oczach?”^b

12 Odtąd zaczęli się zastanawiać, jak go schwytać, ale bali się tłumu, spostrzegli bowiem, że opowiedział ten przykład, mając ich na myśli. Pozostawili go więc i odeszli.^c

13 Następnie wysłali do niego niektórych z faryzeuszów i członków stronnictwa Heroda,^d aby go przyłapali na czymś w mowie.^e

14 Oni, przybywszy, powiedzieli do niego: „Nauczycielu, wiemy, że jesteś prawdomówny i nie zwążasz na nikogo, gdyż nie patrzysz na wygląd zewnętrzny ludzi, lecz zgodnie z prawdą nauczasz drogi Bożej.^f Czy wolno płacić podatek poglówny Cesarowi, czy nie?” **15** Mamy płacić czy nie płacić?”^g Odkrywszy ich obłudę, rzekł do nich: „Dlaczego wystawiacie mnie na próbę? Przynieście mi denara, bym go obejrzał”.^h

16 Przynieśli jednego. I powiedział do nich: „Czyj to wizerunek i napis?” Rzekli mu: „Cezara”.ⁱ **17** Wtedy Jezus powiedział: „Splącajcie to, co Cezara, Cesarowi,^j a co Boże, Bogu”.^k

I zaczęli go podziwiać.^l

18 I przyszli do niego saduceusze, powiadając, że nie ma zmartwychwstania, i zadali mu pytanie:^m

19 „Nauczycielu, Mojżesz nam napisał, że jeśli umrze czyjś brat i pozostawi żonę, lecz nie pozostawi dziecka, to jego bratⁿ winien pojąć tę żonę i z niej wzbudzić potomstwo swemu bratu.^o **20** Było siedmiu braci; i pierwszy wziął sobie żonę, ale gdy umarł, nie pozostawił potomstwa.^p **21** I pojął ją drugi, lecz umarł, nie

ⁿ Rdz 38:8; ^{pwt} 25:5; ^o Mt 22:24; ^l Lk 20:28; ^p Mt 22:25; ^l Lk 20:29.

pozostawiwszy potomstwa; i tak samo trzeci. **22** I tych siedmiu nie pozostawiło potomstwa. Ostatnia ze wszystkich umarła też ta niewiasta.^a **23** Żoną którego z nich będzie przy zmartwychwstaniu? Przecież siedmiu pojęło ją za żonę.^b **24** Jezus rzekł do nich: „Czyż nie dlatego jesteście w błędzie, że nie znacie ani Pism, ani mocy Bożej?”^c **25** Bo gdy powstają z martwych, ani mężczyźni się nie żenią, ani kobiety nie wychodzą za mąż, ale są jak aniołowie w niebiosach.^d **26** Lecz jeśli chodzi o umarłych, że są wskrzeszani, czy nie czytaliście w księdze Mojżesza, w relacji o ciernistym krzewie, jak Bóg rzekł do niego: „Jam jest Bóg Abrahama i Bóg Izaaka, i Bóg Jakuba?”^e **27** Nie jest on Bogiem umarłych, lecz żywych. Jesteście w wielkim błędzie”.^f

28 A jeden z uczonych w piśmie podszedł i usłyszał ich, jak się spierają, a wiedząc, że on im wspaniale odpowiedział, zapytał go: „Które przykazanie jest pierwsze ze wszystkich?”^g **29** Jezus odpowiedział: „Pierwsze jest: „Słuchaj, Izraelu, Jehowa, nasz Bóg, to jeden Jehowa”,^h **30** a ty masz miłować Jehowę, twój Boga, całym swym sercem i całą swą duszą, i całym swym umysłem, i całą swą siłą”.ⁱ **31** Drugie jest to: „Masz miłować swego bliźniego jak samego siebie”.^j Nie ma żadnego innego przykazania większego od tych”. **32** Ów uczony w piśmie rzekł do niego: „Nauczycielu, powiedziałeś dobrze, zgodnie z prawdą: „On jest Jeden i nie ma innego oprócz Niego”;^k **33** a to miłowanie go całym sercem i całym zrozumieniem, i całą siłą oraz to miłowanie bliźniego jak

ROZDZ. 12

- a Mt 22:26
Łk 20:31
- b Mt 22:28
Łk 20:33
- c Mt 22:29
Łk 20:34
- d Mt 22:30
Łk 20:35
- e Wj 3:2
Mt 22:31
Łk 20:37
- f Mt 22:32
Łk 20:38
- g Mt 22:35
- h Pwt 6:4
- i Pwt 6:5
Joz 22:5
Mt 22:37
Łk 10:27
- j Kpl 19:18
Mt 22:39
Rz 13:9
Gal 5:14
Jak 2:8
- k Pwt 4:39
Pwt 6:4
Iz 45:21
Iz 46:9
1Ko 8:4

szpalta 2

- a Pwt 6:5
1Sm 15:22
- b Mt 22:46
- c Mt 22:42
Łk 20:41
Jn 7:42
- d 2Sm 23:2
2Tm 3:16
2Pt 1:21
- e Ps 110:1
Mt 22:44
Dz 2:34
1Ko 15:25
Heb 1:13
- f Rz 1:3
Obj 22:16
- g Łk 19:48
Łk 21:38
- h Mt 23:1
Łk 20:46
- i Mt 23:6
Łk 11:43
Łk 20:46
- j 2Tm 3:6
- k Mt 23:14
- l 2Kl 12:9
Jn 8:20
- m Łk 21:1
- n Łk 21:2
- o 1Kn 29:9
Łk 21:3
2Ko 8:12

samemu sobie jest warte daleko więcej niż wszystkie całopalenia i ofiary”.^a **34** Wtedy Jezus, zauważywszy, że on odpowiedział rozumnie, rzekł do niego: „Nie jesteś daleko od królestwa Bożego”. I już nikt nie miał odwagi go pytać.^b

35 Jezus wszakże udzielił odpowiedzi i przemówił, nauczając w świątyni: „Jak to jest, że uczeni w piśmie mówią, iż Chrystus jest synem Dawida?”^c **36** Sam Dawid powiedział za sprawą ducha świętego:^d „Jehowa rzekł do mego Pana: „Siądź po mojej prawicy, aż położę twych nieprzyjaciół pod twoje stopy””.^e **37** Sam Dawid nazywa go „Panem”, jakże więc to się stało, że jest jego synem?”^f

A wielki tłum słuchał go z przyjemnością.^g **38** On zaś, nauczając, powiedział jeszcze: „Strzeżcie się uczonych w piśmie,^h którzy chcą chodzić w długich szatach i domagają się pozdrowień na rynkach **39** oraz pierwszych siedzeń w synagogach i najpocześniejszych miejsc na wieczerzach”.ⁱ **40** Oni to pożerają domy^j wdów, a dla pozorów odmawiają długie modlitwy; ci otrzymają cięższy wyrok”.^k

41 I usiadłszy naprzeciw skarboni,^l zaczął się przyglądać, jak tłum wrzuca do skarboni pieniądze; i wielu bogatych wrzucało dużo monet.^m **42** A pewna biedna wdowa przysłała i wrzuciła dwa pieniążki, mające znikomą wartość.ⁿ **43** Przywołał więc swych uczniów i rzekł do nich: „Zaprawdę wam mówię, że ta biedna wdowa wrzuciła więcej niż ci wszyscy wrzucający pieniądze do skarboni;^o **44** bo oni wszyscy wrzucili ze swojego nadmiaru, ale ona ze swej nędzy

wrzuciła wszystko, co miała, całe swoje utrzymanie".^a

13 Kiedy wychodził ze świątyni, jeden z jego uczniów powiedział do niego: „Nauczycielu, spójrz, jakie to kamienie i jakie budowle!”^b **2** Ale Jezus mu rzekł: „Czy widzisz te wielkie budowle? Na pewno nie pozo- stanie tu kamień na kamieniu,^d który by nie był zwalony”.^e

3 A gdy siedział na Górze Oliwnej naprzeciw świątyni, Piotr^f i Jakub, i Jan, i Andrzej zaczęli go pytać na osobności:^g **4** „Powiedz nam: Kiedy to nastąpi i co będzie znakiem, kiedy to wszystko ma się zakończyć?”^h **5** Jezus więc zaczął do nich mówić: „Baczcie, żeby was nikt nie wprowadził w błąd.ⁱ **6** Wielu przyjdzie, powołując się na moje imię i mówiąc: „Ja nim jestem”, i w błąd wprowadzą wielu.^j **7** Ponadto gdy usłyszycie o wojnach, a także wieści wojenne, nie bądźcie przerażeni; to musi nastąpić, ale to jeszcze nie koniec.”^k

8 „Powstanie bowiem naród przeciw narodowi i królestwo przeciw królestwu,^l będą trzęsienia ziemi^m w jednym miejscu po drugim, będą niedobory żywności.”ⁿ Jest to początek dreczących boleści.^o

9 „Wy zaś miejcie się na baczności; ludzie będą was wydawać do lokalnych sądów^p i będziecie bici w synagogach^q oraz stawiani przed namiestnikami i królami ze względu na mnie, na świadectwo dla nich.”^r **10** I wszystkim narodom musi być najpierw głoszona^s dobra nowina.^t **11** Gdy zaś będą was prowadzić, żeby was wydać, nie zamartwiajcie się przedwcześnie o to, co mówić,^u ale mówcie to, co będzie wam dane w owej

ROZDZ. 12

a 1Kn 29:9
Lk 21:4

ROZDZ. 13

b Mt 24:1
Łk 21:5

c Jer 7:14

d Łk 19:44

e Kpl 26:31
Mt 24:2
Łk 21:6

f Mt 17:1

g Mt 24:3

h Łk 21:7

i Jer 29:8
Mt 24:4

j Mt 24:5
Łk 21:8

k Mt 24:6

l Łk 21:10
Obj 6:4

m Mt 24:7

n Łk 21:11
Obj 6:6
Obj 6:8

o Mt 24:8

p Dz 4:15

q Mt 10:17
Łk 21:12
Jn 16:2

r Mt 24:9
Łk 21:12
2Tm 3:12

s Mt 24:14
Rz 10:18
Obj 14:6

t Dz 8:12

u Mt 10:19
Łk 12:11
Łk 21:14

szpalta 2

a Wj 4:12
Łk 21:15
Dz 4:8
Dz 6:10

b Mt 7:6
Mt 10:21
Łk 21:16
2Tm 3:3

c Mt 24:10
2Tm 3:1

d Łk 21:17

e Dn 12:12
2Tm 4:7
Heb 3:6

f Obj 2:10

g Pwt 29:17
1Kl 11:5
Obj 13:15

h Dn 9:27

i Mt 24:15

j Mt 24:16

k Mt 24:17

l Mt 24:18

m Mt 24:19
Łk 19:44
Łk 21:23
Łk 23:28

n Mt 24:20

o Dn 12:1
Jl 2:2

p Obj 7:14

godzinie, bo nie wy mówicie, lecz duch święty.^a **12** Ponadto brat wyda brata na śmierć, a ojciec dziecko^b i powstaną dzieci przeciw rodzicom, i przypawia ich o śmierć;^c **13** i ze względu na moje imię będziecie przedmiotem nienawiści wszystkich ludzi.^d Ale kto wytrwa do końca,^e ten zostanie wybawiony.^f

14 „Kiedy jednak ujrzycie o- brzydliwość,^g która sprowadza spustoszenie,^h stojącą tam, gdzie nie powinna (niech czytelnik wykaże rozeznanie),ⁱ niech potem ci w Judei zaczną uciekać w góry.^j

15 Kto będzie na dachu domu, niech nie schodzi ani nie wchodzi do środka, by coś zabrać ze swego domu,^k **16** a kto będzie w polu, niech nie wraca do tego, co za nim, aby wziąć swoją szatę wierzchnią.^l **17** Biada kobiecie brzemiennym i karmiącym piersią w owe dni!^m **18** Módlcie się, żeby to nie nastąpiło w porze zimowej;ⁿ **19** bo owe dni będą dniami takiego ucisku,^o jakiego nie było od początku stworzenia, które Bóg stworzył, aż do tego czasu i nigdy więcej nie będzie.^p **20** Doprawdy, gdyby Jehowa^q nie skrócił tych dni, nie byłoby wybawione żadne ciało. Ale ze względu na wybranych,^r których wybrał,^s skrócił te dni.^t

21 „A jeśli ktoś wam powie: „Oto tu jest Chrystus”, „Oto jest tam”,^u nie wierzcie.^v **22** Bo powstaną fałszywi Chrystusowie oraz fałszywi prorocy^w i będą czynić znaki i dziwy,^x by – jeśli to możliwe – sprowadzić wybranych na manowce.^y **23** Miej-

p Mt 24:21; **q** Iz 1:9; **z** 13:8; **r** Obj 17:14; **s** Rz 8:33; **t** Ef 1:4; **u** Mt 24:22; **v** Łk 17:23; **w** Łk 21:8; **x** Mt 24:23; **y** 1Jn 4:1; **z** Pwt 13:1; **z** Pwt 18:22; **z** Mt 7:15; **z** Obj 13:13; **z** Mt 24:24.

cie się więc na baczności;^a wszystko wam z góry powiedziałem.^b

24 „Ale w owych dniach, po owym ucisku, słońce ściemnieje i księżyc nie da swego światła,

25 i gwiazdy będą spadać z nieba, a moce, które są w niebiosach, zostaną wstrząśnięte.^c

26 I potem ujrzą Syna Człowieczego^d przychodzącego w obłokach z wielką mocą i chwałą.^e

27 A potem pośle on aniołów i zbierze swych wybranych^f od czterech wiatrów, od krańca ziemi do krańca nieba.^g

28 „A od drzewa figowego nauczcie się tego przykładu: Gdy tylko jego gałązka staje się miękka i wypuszcza liście, poznajecie, że blisko jest lato.^h

29 Podobnie też wy, gdy ujrzycie, iż się to dzieje, wiedzcie, że jest on blisko, u drzwi.ⁱ **30** Zaprawdę wam mówię, że to pokolenie na pewno nie przeminie, dopóki się to wszystko nie stanie.^j **31** Niebo^k i ziemia przemina, lecz moje słowa^l nie przemina.^m

32 „O dniu owym lub godzinie nie wie nikt – ani aniołowie w niebie, ani Syn, tylko Ojciec.ⁿ

33 Stale patrzcie, wciąż czuwajcie,^o bo nie wiecie, kiedy jest wyznaczony czas.^p

34 Rzec ma się tak, jak z człowiekiem, który udając się w podróż za granicę,^q pozostawił swój dom i dał władzę swoim niewolnikom, każdemu jego pracę, a odźwierzemu kazał czuwać. **35** Dlatego czuwajcie,^r bo nie wiecie, kiedy pan domu przyjdzie: czy pod koniec dnia, czy o północy, czy z paniem kogutów, czy wcześniej rano^s –

36 żeby gdy nagle przybędzie, nie zastał was śpiących.^t **37** Ale co mówię wam, mówię wszystkim: Czuwajcie”.^u

ROZDZ. 13

a Mt 7:15

Mt 24:42

Ef 6:18

2Pt 3:17

b Jn 13:19

c Mt 24:29

d Dn 7:13

Dz 1:11

Obj 1:7

e Mt 24:30

Łk 21:27

f Obj 7:3

g Pwt 30:4

Za 2:6

Mt 24:31

h Mt 24:32

Łk 21:29

i Mt 24:33

Mk 13:28

j Mt 24:34

Łk 21:32

k Ps 102:26

Iz 51:6

l Joz 23:14

Iz 40:8

m Mt 5:18

Mt 24:35

Łk 16:17

n Mt 24:36

Dz 1:7

o Rz 13:11

1Ts 5:6

p Mt 25:13

Łk 21:34

q Mt 25:14

r Mt 24:42

Łk 12:36

Dz 20:31

Obj 3:3

s Łk 12:38

Mt 21:36

t Mt 25:5

u Hab 2:3

szpalta 2

ROZDZ. 14

a Wj 12:6

Kpl 23:5

Mt 26:2

Łk 22:1

Jn 13:1

b Kpl 23:6

c Mt 26:4

Łk 22:2

d Mt 26:5

e Mt 26:6

f Mt 26:7

Jn 12:3

g Mt 26:8

Jn 12:4

h Mt 26:9

Jn 12:5

i Mt 26:10

Jn 12:7

j Pwt 15:11

Jn 12:8

k Mt 26:11

Jn 12:8

l Mt 26:12

14 A za dwa dni była Pascha^a oraz Święto Przaśników.^b

I naczelni kapłani, a także uczeni w piśmie zastanawiali się, jak podstępem go schwytać i zabić.^c

2 mawiali bowiem: „Nie podczas święta; mogłoby dojść do rozruchów wśród ludu”.^d

3 A gdy był w Betanii, w domu Szymona trędowatego,^e i gdy się ułożył do posiłku, przyszła pewna niewiasta, mająca alabastrowe naczynie z wonnym olejkiem, prawdziwym nardem, bardzo kosztownym. Stłukłszy to alabastrowe naczynie, zaczęła mu wylewać go na głowę.^f

4 Wtedy niektórzy dawali między sobą wyraz oburzeniu:

„Po cóż doszło do takiego marnotrawstwa wonnego olejku?”^g

5 Przecież można było sprzedać ten wonny olejek za przeszło trzysta denarów i dać biednym!” I bardzo się na nią obruszyli.^h

6 Ale Jezus rzekł: „Zostawcie ją. Czemu usiłujecie wyrządzić jej przykrość? Spełniła wobec mnie szlachetny uczynek.”ⁱ

7 Biednych bowiem zawsze macie^j u siebie i kiedy tylko chcecie, zawsze możecie im wyświadczać dobro, ale mnie nie

zawsze macie.^k **8** Ona uczyniła, co mogła; podjęła się zawczasu wylać wonny olejek na moje

ciało ze względu na pogrzeb.^l

9 Zaprawdę wam mówię: Gdziekolwiek po całym świecie będzie głoszona dobra nowina,^m

na pewno będzie też opowiadane, co uczyniła ta niewiasta, na jej pamiątkę”.ⁿ

10 A Judasz Iskariot, jeden z dwunastu, poszedł do naczelnych kapłanów, żeby im go wydać.^o

11 Gdy to usłyszeli, uradowali się i obiecali dać mu

srebrne pieniądze.^a Zaczął więc szukać dogodnej sposobności, żeby go zdradzić.^b

12 A pierwszego dnia Przaśników,^c gdy jak zwykle składano ofiarę paschalną, jego uczniowie^d rzekli mu: „Gdzie chcesz, żebyśmy poszli i przygotowali ci do zjedzenia posiłek paschalny?”^e

13 Wówczas posłał dwóch swoich uczniów i powiedział im: „Idźcie do miasta, a napotka was człowiek niosący wodę w naczyniu glinianym.^f Pójdźcie za nim

14 i tam, gdzie wejdzie, powiedziecie gospodarzowi: „Nauczyciel mówi: „Gdzie jest dla mnie pokój gościnny, w którym mógłbym z moimi uczniami zjeść posiłek paschalny?”^g

15 A on pokaże wam urządzony duży górny pokój już przygotowany i tam dla nas przygotujcie”.^h **16** Uczniowie odeszli więc i weszli do miasta, i zastali wszystko tak, jak im powiedział; i przygotowali posiłek paschalny.ⁱ

17 Po zapadnięciu wieczora przyszedł z dwunastoma.^j **18** A gdy pólżełi przy stole i jedli, Jezus rzekł: „Zaprawdę wam mówię: Jeden z was mnie zdradzi^k – ten, który ze mną je”.^l **19** Oni zaczęli się smucić i jeden po drugim mówić do niego: „Chyba nie ja?”^m

20 On zaś rzekł do nich: „To jeden z dwunastu, który macza ze mną we wspólnej czaszy.”ⁿ

21 Wprawdzie Syn Człowieczy odchodzi, tak jak jest o nim napisane, ale biada temu człowiekowi, przez którego Syn Człowieczy zostaje zdradzony! Byłoby lepiej dla tego człowieka, gdyby się nie urodził”.^o

22 A gdy jeszcze jedli, wziął chleb, pobłogosławił, połamał go i dał im, i rzekł: „Bierzcie, to oznacza moje ciało”.^p **23** A

ROZDZ. 14

a Pwt 27:25
Za 11:12
Mt 26:15
Łk 22:5
1Tm 6:10

b Mt 26:16
Łk 22:6

c Wj 12:15
Wj 12:18
Wj 23:15
Kpl 23:6
Łk 22:7

d Łk 22:8

e Lb 9:2
Mt 26:17
Łk 22:9

f Mt 26:18
Łk 22:10

g Wj 12:6
Kpl 23:5
Łk 22:11

h Łk 22:12

i Mt 26:19
Łk 22:13

j Mt 26:20
Łk 22:14

k Mt 26:21
Łk 22:21
Jn 13:21

l Ps 41:9

m Mt 26:22
Łk 22:23
Jn 13:22

n Mt 26:23

o Hl 3:3
Mt 26:24

p Mt 26:26
Łk 22:19
1Ko 10:16
1Ko 11:24

szpalta 2

a Mt 26:27
Jn 6:53
1Ko 10:16
1Ko 11:25

b Wj 24:8
Kpl 17:11
Za 9:11
Heb 9:22

c Jer 31:31
Heb 7:22
Heb 9:15

d Iz 53:12

e Mt 26:28
Łk 22:20

f 1Ko 11:26

g Ps 113
do 118

h Mt 26:30
Łk 22:39
Jn 18:1

i Iz 53:5
Dn 9:26
Za 13:7

j Mt 26:31
Mt 26:56
Mk 14:50
Jn 16:32

k Mt 26:32
Mk 16:7

wziąwszy kielich, złożył podziękowania i dał im go, i wszyscy z niego pili.^a **24** I rzekł do nich: „To oznacza moją .krew^b przymierza”,^c która ma być wyłana^d za wielu.^e **25** Zaprawdę wam mówię: Na pewno nie będę już pił tego produktu z winorośli aż do dnia, gdy będę pił nowy w królestwie Bożym”.^f **26** W końcu, zaśpiewawszy pieśni pochwalne,^g wyszli ku Górze Oliwnej.^h

27 I powiedział im Jezus: „Wszyscy się zgorszycie, gdyż napisano: „Uderzę pasterzaⁱ i owce się rozproszą”.^j **28** A gdy zostaną wskrzeszeni, pójdę przed wami do Galilei”.^k **29** Piotr zaś rzekł mu: „Nawet gdyby wszyscy inni się zgorszyli, to jednak nie ja”.^l **30** Wtedy Jezus rzekł do niego: „Zaprawdę ci mówię: Ty dzisiaj, i to tej nocy, zanim kogut dwa razy zapieje, właśnie ty trzy razy się mnie zaprzesz”.^m

31 Ale on zaczął z przejęciem mówić: „Choćbym miał umrzeć z tobą, na pewno się ciebie nie zaprę”. Także wszyscy inni zaczęli mówić to samo.ⁿ

32 Przyszli więc na miejsce zwane Getsemani i on powiedział do swych uczniów: „Usiądźcie tu, ja tymczasem będę się modlił”.^o **33** I wziął ze sobą Piotra i Jakuba, i Jana,^p i wpadł w oszołomienie, i zaczął się wielce trapić.^q **34** I powiedział do nich: „Dusza moja jest głęboko zasmucona,^r aż do śmierci. Pozostańcie tu i czuwajcie”.^s **35** A odszedłszy nieco dalej, upadł na ziemię i zaczął się modlić, żeby –jeśli to możliwe –ta godzina

1Prz 11:2; Mt 26:33; Łk 22:33; Jn 13:37; m Mt 26:34; Łk 22:34; Jn 13:38; n Mt 26:35; o Mt 26:36; Łk 22:39; Jn 18:1; p Mt 17:1; q Mt 26:37; r Ps 42:5; Ps 43:5; Jn 12:27; s Mt 26:38.

oddaliła się od niego.^a **36** I jeszcze mówił: „*Abba*, Ojcze,^b dla ciebie wszystko jest możliwe; zabierz ten kielich ode mnie. Jednakże nie to, co ja chcę, ale co ty chcesz”.^c **37** I przyszedł, i zastał ich śpiących, i powiedział do Piotra: „Szymonie, śpisz? Czy nie miałeś siły, żeby czuwać przez jedną godzinę?”^d **38** Czuwajcie i módlcie się,^e żebyście nie wpadli w pokusę. Duch oczywiście jest ochoczy, ale ciało słabe”.^f **39** I odszedł znowu, i się modlił, mówiąc to samo słowo.^g **40** I ponownie przyszedł, i zastał ich śpiących, bo oczy ich były ociężałe, toteż nie wiedzieli, co mu odpowiedzieć.^h **41** I przyszedł po raz trzeci, i powiedział do nich: „W takiej chwili śpicie i odpoczywacie! Wystarczy! Nadeszła godzina!ⁱ Oto Syn Człowieczy jest wydawany w ręce grzeszników.^j **42** Wstańcie, chodźmy.^k Oto przybliżył się mój zdrajca”.^l

43 I natychmiast, gdy on jeszcze mówił, przybył Judasz, jeden z dwunastu, a razem z nim tłum z mieczami i pałkami, od naczelników kapłanów i uczonych w piśmie, i starszych.^m **44** A jego zdrajca wcześniej podał im umówiony znak, mówiąc: „Ten, którego pocałuję – to on; weźcie go pod straż i bezpiecznie odprowadźcie”.ⁿ **45** A idąc prosto ku niemu, podszedł i powiedział: „Rabbi!”, i pocałował^o go bardzo czule. **46** Oni więc pochwycili go w swe ręce i wzięli pod straż.^p **47** Lecz jeden ze stojących w pobliżu dobył miecza i uderzając niewolnika arcykapłana, odciął mu ucho.^q **48** Lecz na to Jezus rzekł do nich: „Wyszliście z mieczami i pałkami jak na zbójcę, by mnie pojmać?”^r

ROZDZ. 14

^a Mt 26:39
Łk 22:41

^b Rz 8:15
Gal 4:6

^c Łk 22:42
Jn 6:38
Heb 5:7

^d Mt 26:40
Łk 22:45

^e Mt 6:13
Łk 11:4

^f Mt 26:41
Rz 7:23
Gal 5:17

^g Mt 26:42

^h Mt 26:43
i Jn 13:1

^j Mt 26:45

^k Jn 14:31

^l Mt 26:46
Jn 18:2

^m Mt 26:47
Łk 22:47
Jn 18:3

ⁿ Mt 26:48

^o 2Sm 20:9

^p Mt 26:50
Łk 22:49

^q Mt 26:51
Łk 22:50
Jn 18:10

^r Mt 26:55
Łk 22:52

szpalta 2

^a Łk 19:47
Jn 18:20

^b Mt 26:56
Obj 19:10

^c Ps 22:6
Iz 53:7
Dn 9:26
Łk 22:37

^d Ps 38:11
Ps 88:8
2Tm 4:16

^e Za 13:7
Mt 26:31
Jn 16:32

^f Jn 18:15

^g Mt 26:57
Łk 22:54
Jn 18:13

^h Mt 26:58
Jn 18:15

ⁱ Ps 37:12
Ps 37:32

^j Dn 6:4
Mt 26:59
1Pt 3:16

^k Wj 20:16
Pwt 19:16
Ps 35:11
Prz 19:5

^l Mt 26:60

^m Mt 26:61
Mk 15:29
Jn 2:19

ⁿ Mt 26:62

^o Iz 53:7
1Pt 2:23

^p Mt 26:63

49 Dzień w dzień byłem z wami w świątyni, nauczając,^a a jednak nie wzięliście mnie pod straż. Lecz to się dzieje, żeby się spełniły^b Pisma”.^c

50 I wszyscy pozostawili^d go, i uciekli.^e **51** Ale pewien młodzieniec zaczął podążać tuż za nim, mając zarzuconą na nagie ciało szatę z delikatnego lnu; i próbowano go schwycić,^f **52** lecz on pozostawił swą lnianą szatę i umknął nagi.

53 A oni odprowadzili Jezusa do arcykapłana; i zgromadzili się wszyscy naczelnicy kapłani oraz starsi i uczeni w piśmie.^g

54 Piotr zaś w znacznej odległości^h siedł za nim aż na dziedzińiec arcykapłana; i siedział razem ze służącymi, i grzał się przy jasnym ogniu. **55** Tymczasem naczelnicy kapłani i cały Sanhedryn szukali świadectwa przeciwko Jezusowi, żeby go uśmiercić,ⁱ ale żadnego nie znajdowali.^j

56 Doprawdy, wielu składało fałszywe świadectwo przeciwko niemu,^k lecz ich świadectwa nie były zgodne.^l **57** Niektórzy też wstawali i składali fałszywe świadectwo przeciwko niemu, mówiąc: **58** „Myśmy słyszeli, jak mówił: „Ja zburzę tę świątynię uczynioną rękami i w trzy dni zbuduję inną, nie uczynioną rękami””.^m **59** Ale nawet i w tym ich świadectwo nie było zgodne.

60 W końcu wstał pośród nich arcykapłan i zapytał Jezusa, mówiąc: „Nic na to nie odpowiadasz? Cóż to jest, co oni świadczą przeciwko tobie?”ⁿ **61** Ale on milczał i nie udzielił żadnej odpowiedzi.^o Arcykapłan znowu zaczął go pytać i powiedział do niego: „Czyś ty jest Chrystus, Syn Błogosławionego?”^p **62** Wtedy Jezus rzekł:

„Ja jestem; a wy będziecie widzieć Syna Człowieczego^a siedzącego po prawicy^b mocy i przychodzącego z obłokami nieba”.^c

63 Wówczas arcykapłan rozdarł swe szaty spodnie^d i powiedział: „Na coś nam jeszcze potrzeba świadków?”^e **64** Usłyszeliście bluźnierstwo.^f Co jest dla was oczywiste?” Wszyscy orzekli, że zasługuje na śmierć. **65** I niektórzy zaczęli na niego pluć^g i zakrywać mu całą twarz oraz bić go pięściami i mówić: „Prorokuj!” A słudzy sądowi spoliczkowali go i zabrali.^h

66 A gdy Piotr był poniżej na dziedzińcu, przyszła jedna ze służących arcykapłanaⁱ **67** i ujrzawszy Piotra, jak się grzał, utkwiała w niego wzrok i powiedziała: „Ty też byłeś z Nazarejczykiem, tym Jezusem”.^j **68** Lecz on temu zaprzeczył, mówiąc: „Ani go nie znam, ani nie rozumiem, co mówisz”, i wyszedł na zewnątrz do westybulu.^k **69** Tam na jego widok służąca znowu się odezwała do stojących w pobliżu: „Ten jest jednym z nich”.^l **70** On ponownie temu zaprzeczał. A po krótkiej chwili stojący w pobliżu jeszcze raz odezwali się do Piotra: „Na pewno jesteś jednym z nich, bo przecież jesteś Galilejczykiem”.^m **71** Ale on począł się zaklinać i przysięgać:ⁿ „Nie znam tego człowieka, o którym mówicie”.^o **72** I natychmiast kogut zapiał po raz drugi;^p a Piotr przypomniał sobie wypowiedź, którą do niego wyrzekł Jezus: „Zanim kogut dwa razy zapieje, trzykrotnie się mnie zaprzecz”.^q I załamany, wybuchnął płaczem.^r

15 I natychmiast o świcie naczelní kapłani wraz ze starszymi i uczonymi w piśmie, wręcz cały Sanhedryn, odbywszy

ROZDZ. 14

a Dn 7:13
Mt 24:30

b Ps 110:1
Ef 1:20
Kol 3:1

c Mt 26:64
Łk 21:27
Obj 1:7
Obj 14:14

d Kpl 10:6

e Mt 26:65

f Kpl 24:16
1Kl 21:13
Jn 19:7

g Iz 50:6
Iz 53:3
Mt 26:67

h Łk 22:64

i Mt 26:69
Łk 22:55
Jn 18:18

j Łk 22:56

k Mt 26:70
Łk 22:57

l Mt 26:71
Łk 22:58
Jn 18:25

m Mt 26:73
Łk 22:59
Jn 18:26

n Prz 29:25
Mt 5:37

o Mt 26:74

p Łk 22:61
Jn 18:27

q Mt 26:34
Mk 14:30
Łk 22:34
Jn 13:38

r 2Ko 7:10

szpalta 2
ROZDZ. 15

a Ps 2:2
Dz 4:26

b Mt 27:1
Łk 22:66
Jn 18:28
Dz 3:13

c Ps 2:2
Jn 18:33

d Mt 27:11
Łk 23:3

e Mt 27:12

f Mt 26:62

g Mt 27:13
Jn 19:10

h Iz 53:7
Mt 27:14
Jn 19:9

naradę,^a związali Jezusa, odprawdzili go i przekazali Pilatowi.^b **2** Pilat zaś zadał mu pytanie: „Czy jesteś królem^c Żydów?” On, odpowiadając, rzekł mu: „Ty sam to mówisz”.^d **3** Ale naczelní kapłani oskarżali go o wiele rzeczy.^e **4** A Pilat znowu zaczął go pytać, mówiąc: „Nic nie odpowiadasz?”^f Spójrz, ile zarzutów wnoszą przeciwko tobie”.^g **5** Ale Jezus już nic nie odpowiedział, tak iż Pilat zaczął się zdumiewać.^h

6 A co święto zwykł im zwalniać jednego więźnia, o którego się dopraszali.ⁱ **7** W owym czasie był w więzach niejaki Barabasz razem z rebeliantami, którzy podczas swej rebelii popełnili morderstwo.^j **8** To też tłum wystąpił i zaczął się dopraszać zgodnie z tym, co on zwykł dla nich czynić. **9** Pilat im odrzekł, mówiąc: „Czy chcecie, żebym wam zwolnił króla Żydów?”^k **10** Był bowiem świadomy, że naczelní kapłani wydali^l go z zawiści.^m **11** Ale naczelní kapłani podburzyli tłum, aby żądał zwolnienia im raczej Barabasza.ⁿ **12** Ponownie odpowiadając, Pilat mówił do nich: „Co więc wam uczynić z tym, którego nazywacie królem^o Żydów?”^p **13** Jeszcze raz zawołali: „Na pal z nim!”^q **14** A Pilat odezwał się do nich: „Ale co złego uczynił?” Oni jednak tym bardziej wołali: „Na pal z nim!”^r **15** Wtedy Pilat, chcąc zadowolić tłum,^s zwolnił im Barabasza, a Jezusa kazał ubiczować, po czym wydał go, aby zawisł na palu.^t

i Mt 27:15; Łk 23:17; Jn 18:39; **j** Mt 27:16; **k** Mt 27:17; Łk 23:16; **l** Mt 27:18; **m** Prz 27:4; Mt 21:38; Dz 13:45; **n** Mt 27:20; Dz 3:14; **o** Ps 2:6; Iz 9:6; Jer 23:5; **p** Mt 27:22; Łk 23:20; **q** Łk 23:21; Jn 19:6; **r** Mt 27:23; Łk 23:22; Dz 3:13; Dz 13:28; **s** Prz 29:25; **t** Mt 27:26; Jn 19:11.

16 Żołnierze więc odprowadzili go na dziedziniec, to jest do pałacu namiestnika; i zwołali całe wojsko,^a **17** i ustroili go w purpurę, a uplótłszy koronę z cierni, włożyli ją na niego,^b **18** I zaczęli go pozdrawiać: „Witaj,^c królu Żydów!” **19** Ponadto bili go trzcina po głowie i plułi na niego, a padając na kolana, składali mu hołd.^d **20** W końcu, gdy go wyśmiali, zdarli z niego purpurę i nałożyli nań jego szaty wierzchnie. I wyprowadzili go, żeby zawiesić go na palu.^e **21** Przymusili też do służby pewnego przechodnia, idącego ze wsi, niejakiego Szymona z Cyreny, ojca Aleksandra i Rufusa, żeby dźwignął jego pal męki.^f

22 I przyprowadzili go na miejsce *Golgota*, co w tłumaczeniu znaczy Miejsce Czaszki.^g **23** Tam próbowali mu dać wina zaprawionego odurzającą mirrą,^h ale on tego nie wziął.ⁱ **24** I zawiesili go na palu, i rozdzielili jego szaty wierzchnie,^j rzucając o nie losy, co kto ma wziąć.^k **25** Była zaś trzecia godzina,^l gdy zawiesili go na palu. **26** A u góry wypisano napis stanowiący zarzut^m przeciw niemu: „Król Żydów”.ⁿ **27** Ponadto razem z nim zawiesili na palach dwóch złodziei, jednego po prawicy i jednego po lewicy.^o **28** — **29** A przechodzący obok wyrażali się o nim obelżywie,^p kiwając głowami i mówiąc: „Hej, ty, który miałeś zburzyć świątynię i w trzy dni ją zbudować,^q **30** wybaw samego siebie, schodząc z pala męki”.^r **31** Podobnie też naczelnicy kapłani wraz z uczonymi w piśmie wyśmiewali się między sobą i mówili: „Drugich wybawiał; samego siebie nie może wybawić!”^s

ROZDZ. 15

- a Mt 27:27
- b Mt 27:28
- c Mt 27:29
Jn 19:3
- d Mt 27:30
- e Mt 27:31
Jn 19:16
- f Mt 27:32
Łk 23:26
- g Mt 27:33
Łk 23:33
Jn 19:17
Heb 13:12
- h Ps 69:21
- i Mt 27:34
- j Ps 22:18
- k Mt 27:35
Jn 19:23
- l Mt 27:45
Łk 23:44
Jn 19:14
- m Mt 27:29
- n Mt 27:37
Łk 23:38
Jn 19:19
- o Mt 27:38
- p Ps 22:7
Ps 109:25
Iz 53:3
- q Mt 27:40
Mk 14:58
- r Łk 23:35
- s Mt 27:41

szpalta 2

- a Mt 16:4
- b Mt 27:42
Rz 3:3
- c Mt 27:44
1Pt 2:23
- d Ps 22:1
Mt 27:46
- e Mt 27:47
- f Ps 69:21
Mt 27:48
Jn 19:29
- g Mt 27:49
- h Ps 31:5
Mt 27:50
Łk 23:46
Jn 19:30
- i Wj 26:31
Heb 6:19
Heb 10:20
- j Mt 27:51
Łk 23:45
- k Mt 27:54
Łk 23:47
- l Ps 38:11
- m Mt 27:56
- n Łk 8:2
- o Łk 23:49
- p Mt 27:57
Jn 19:38
- q Pwt 21:23

32 Niech Chrystus, król Izraela, zejdzie teraz z pala męki, żebyśmy ujrzeli i uwierzyli”.^a Lżyli go nawet ci, którzy byli z nim zawieszani na palach.^b

33 Gdy nastąpiła godzina szósta, całą krainę ogarnęła ciemność aż do godziny dziewiątej.^c

34 A o godzinie dziewiątej Jezus zawołał donośnym głosem: „Eli, Eli, lama sabachtani?”, co w tłumaczeniu znaczy: „Boże mój, Boże mój, czemuś mnie opuścił?”^d **35** I niektórzy ze stojących w pobliżu, usłyszawszy to, odezwali się: „Oto woła Eliasza”.^e

36 A ktoś pobiegł, nasączył gąbkę kwaśnym winem i nałożywszy ją na trzcinę, zaczął dawać mu pić,^f mówiąc: „Zostawcie go! Zobaczymy, czy Eliasz przyjdzie go zdjąć”.^g **37** Lecz Jezus donośnie krzyknął i wydał ostatnie tchnienie.^h **38** I zasłonaⁱ sanktuarium rozdarła się na dwoje z góry na dół.^j **39** A gdy setnik, który stał w pobliżu naprzeciw niego, ujrział, że on wydał ostatnie tchnienie w tych okolicznościach, rzekł: „Ten człowiek na pewno był Synem Bożym”.^k

40 Były tam też niewiasty parzące z oddali,^l wśród nich Maria Magdalena, a także Maria – matka Jakuba Mniejszego i Józesa – oraz Salome,^m **41** które zwykły mu towarzyszyćⁿ i usługiwać, gdy był w Galilei, jak również wiele innych niewiast, które razem z nim wstąpiły do Jerozolimy.^o

42 A że już było późne popołudnie i ponieważ było Przygotowanie, to jest dzień przed sabatem, **43** przyszedł Józef z Arymatei, poważany członek Rady, który sam też oczekiwał królestwa Bożego.^p Odważył się udać do Pilata i poprosił o ciało^q

Jezusa. **44** Ale Piłat się zastanawiał, czy on już jest martwy, i wezwawszy setnika, zapytał go, czy on już umarł. **45** A gdy się upewnił u setnika, dał zwłoki Józefowi.^a **46** Ten więc kupił delikatną tkaninę lnianą i zdjawszy go, owinął w tę delikatną tkaninę lnianą, i złożył go^b w grobowcu,^c który był wykuty w masywie skalnym; i przytoczył kamień przed wejście do tego grobowca pamięci.^d **47** A Maria Magdalena i Maria, matka Józesa, patrzyły, gdzie został złożony.^e

16 A gdy minął sabat,^f Maria Magdalena^g i Maria, matka Jakuba, oraz Salome kupiły wonnych korzeni, żeby przyjąć i go natrzeć.^h **2** I w pierwszym dniuⁱ tygodnia przyszły do grobowca pamięci bardzo wcześniej, gdy weszło słońce.^j **3** I mówiły jedna do drugiej: „Kto nam odcoczy kamień od wejścia do grobowca pamięci?” **4** Ale gdy spojrzały, zobaczyły, że kamień został już odcoczony, chociaż był bardzo duży.^k **5** Kiedy weszły do grobowca pamięci, ujrzały młodzieńca siedzącego po prawej stronie, odzianego w białą długą szatę, i byli oszolomione.^l **6** On powiedział do nich: „Otrząśnijcie się z oszolomienia. Szukacie Jezusa Nazarejczyka, którego zawieszono na palu.^m Został wskrzeszony,ⁿ nie ma go tu. Oto miejsce, gdzie go złożyli.^o **7** Ale idźcie, powiedzcie jego uczniom i Piotrowi: „Idźcie przed wami do Galilei;^p tam go ujrzycie, tak jak wam powiedział”.^q **8** One więc, wyszedłszy, uciekły od grobowca pamięci, gdyż ogarnęło je drżenie i silna emocja. I nikomu nic nie powiedziały, bo się bały.^r

ROZDZ. 15

a Mt 27:58

b Iz 53:9
Mt 27:59

c Dz 13:29

d Mt 27:60
Łk 23:53
Jn 19:40

e Mt 27:61
Łk 23:55

ROZDZ. 16

f Wj 20:8

g Mt 28:1

h Mk 14:8
Łk 23:56

i Łk 24:1

j Jn 20:1

k Łk 24:2

l Łk 24:3
Jn 20:11

m Mt 28:5
Łk 24:4

n Mk 8:31
Łk 18:33
Dz 4:10

o Mt 28:6

p Mt 26:32
Mt 28:7

q Mk 14:28

r Mt 28:8
Łk 24:9

ZAKOŃCZENIE DŁGIE

Niektóre starożytne manuskrypty (ACD) i przekłady (VgSy^{c,p}) dodają następujące długie zakończenie, które jednak pominięto w **BSy^sArm**:

9 Powstałszy wcześniej w pierwszym dniu tygodnia, ukazał się najpierw Marii Magdalenie, z której niegdyś wypędził siedem demonów. **10** Ona poszła i opowiedziała tym, którzy kiedyś z nim byli, pograżonym w żałosci i płaczącym. **11** Ale gdy ci usłyszeli, że ożył i że go widziała, nie uwierzyli. **12** A potem ukazał się w innej postaci dwóm z nich w drodze, gdy szli na wieś; **13** a oni wrócili i opowiedzieli pozostałym. Ci również im nie uwierzyli. **14** Później zaś ukazał się samym jedenastu, gdy pólleżeli przy stole, i zgał ich za brak wiary oraz zatwardziałość serca, gdyż nie uwierzyli tym, którzy zobaczyli go już wskrzeszonego z martwych. **15** I rzekł do nich: „Idźcie na cały świat i głosście dobrą nowinę całemu stworzeniu. **16** Kto uwierzy i zostanie ochrzczony, ten będzie wybawiony, ale kto nie uwierzy, będzie potępiony. **17** A te oto znaki będą towarzyszyć wierzącym: Dzięki użyciu mojego imienia będą wypędzać demony, będą mówić językami **18** i będą rękami brać węże, a jeśli się napiją czegoś śmiertelnośnego, wcale im to nie zaszkodzi. Będą wkładać ręce na chorych i ci wyzdrowieją”.

19 Pan Jezus więc, przemówiwszy do nich, został wzięty do nieba i zasiadł po prawicy Boga. **20** Oni zaś wyszli i wszędzie głosili, podczas gdy Pan współdziałał z nimi i wspierał tę wieść towarzyszącymi znakami.

ZAKOŃCZENIE KRÓTKIE

Niektóre późne manuskrypty i przekłady zawierają po Marka 16:8 następujące krótkie zakończenie:

Ale wszystko, co nakazano, opowiedziały krótko tym, którzy byli wokół Piotra. A potem sam Jezus wysłał przez nich od wschodu na zachód święte i niezniszczalne obwieszczenie o wiecznotrwałym wybawieniu.

WEDŁUG ŁUKASZA

1 Ponieważ wielu podjęło się zestawić opis faktów,^a którym wśród nas w pełni dano wiarę, **2** tak jak je nam przekazali ci, co od początku^b byli naocznymi świadkami^c i sługami tej wieści,^d **3** postanowiłem i ja, który od samego początku wszystko dokładnie prześledziłem, spisać to w logicznym porządku^e dla ciebie, najdostojniejszy^f Teofilu,^g **4** żebyś dokładnie poznał, jak pewne jest to, czego cię ustnie uczono.^h

5 Za dni Heroda,ⁱ króla Judei, był pewien kapłan imieniem Zachariasz, z oddziału Abijasza,^j i miał żonę spośród córek Aarona,^k a na imię było jej Elżbieta. **6** Oboje byli prawi^l przed Bogiem, ponieważ nienagannie^m postępowali według wszystkich przykazańⁿ oraz prawnych^o wy magań Jehowy.^p **7** Nie mieli jednak dziecka, gdyż Elżbieta była nieplodna,^q i oboje byli już w podeszłym wieku.

8 Kiedy pełnił służbę jako kapłan, wykonując zadanie, które przypadało jego oddziałowi^r przed Bogiem, **9** zgodnie z urzędową praktyką urzędu kapłańskiego przyszła jego kolej, by ofiarował kadzidło^s po wejściu do sanktuarium Jehowy;^t **10** a całe mnóstwo ludu modliło się na zewnątrz w godzinie ofiarowania kadzidła.^u **11** I ukazał mu się anioł Jehowy, stojący po prawej stronie ołtarza kadzielnego.^v **12** A Zachariasz zaniepokoił się na ten widok i ogarnęła go bojaźń.^w **13** Jednakże anioł rzekł do nie-

ROZDZ. 1

- a Jn 20:31
- b Mk 1:1
Lj 1:1
- c Jn 15:27
1Pt 5:1
2Pt 1:16
- d Dz 6:4
Heb 2:3
- e 1Kl 14:40
- f Dz 24:3
- g Dz 1:1
- h Jn 20:31
Dz 18:25
Gal 6:6
- i Mt 2:1
- j 1Kn 24:10
- k Kpl 21:14
- l Rdz 7:1
Flp 3:6
- m Hl 1:1
- n 1Kl 9:4
2Kl 20:3
Ps 119:6
- o Heb 9:10
- p Kpl 18:5
Kpl 20:8
Ps 119:1
- q Rdz 18:11
- r 1Kn 24:19
2Kn 8:14
2Kn 31:2
- s Wj 30:7
- t Wj 40:5
- u Obj 8:3
- v Dz 10:3
- w Szd 6:22
Dn 10:8
Dz 10:4
Obj 1:17

szpalta 2

- a Dn 10:12
- b Rdz 17:19
Łk 1:60
- c Łk 1:58
- d Łk 7:28
- e Lb 6:3
Szd 13:4
Mt 11:18
- f Jer 1:5
Rz 9:11
Gal 1:15
- g Mal 4:6
- h Mt 11:14
Mt 17:10
- i Mal 4:6
- j Iz 40:3
- k 1Sm 7:3
Mal 3:1
- l Rdz 17:17
Rdz 18:11
Rz 4:19

go: „Nie bój się, Zachariaszu, gdyż twe błaganie zostało łaskawie wysłuchane^a i twoja żona Elżbieta urodzi ci syna, a ty masz go nazwać imieniem Jan.^b

14 I będziesz się radował oraz wielce weselił, i wielu się uraduje^c z jego narodzin, **15** on bowiem będzie wielki przed Jehową.^d Nie ma jednak pić wina ani mocnego napoju^e i już od łona matki będzie napełniony duchem świętym,^f **16** i wielu synów Izraela zawróci ku Jehowie,^g ich Bogu. **17** Pójdzie też przed nim z duchem i mocą Eliasza,^h żeby zawrócić sercaⁱ ojców ku dzieciom, a nieposłusznych ku praktycznej mądrości prawych, żeby przygotować Jehowie^j lud przysposobiony.^k

18 A Zachariasz rzekł do anioła: „Jakże mogę być tego pewny? Przecież jestem stary^l i moja żona jest w podeszłym wieku^l”.

19 Na to anioł rzekł do niego: „Jam jest Gabriel,^m który stoję tuż przed Bogiem, a posłano mnie, bym z tobą rozmawiałⁿ i oznajmił ci dobrą nowinę o tych rzeczach. **20** Ale oto zamilknieś^o i nie będziesz mógł mówić aż do dnia, gdy to się stanie, ponieważ nie uwierzyłeś moim słowom, które się spełnią w czasie dla nich wyznaczonym^o”. **21** Tymczasem lud czekał na Zachariasza;^p i zaczęli się dziwić, że tak długo przebywa w sanktuarium. **22** Lecz gdy on wyszedł, nie mógł do nich mówić, poznali więc, że dopiero

m Dn 8:16; Dn 9:21; Heb 1:14; n Łk 1:26; o Eze 3:26; Eze 24:27; p Lb 6:23.

co miał w sanktuarium nadprzyrodzone^a widzenie; i dawał im znaki, ale pozostał niemy. **23** Kiedy zaś dopełniły się dni jego publicznej służby,^b poszedł do swego domu.

24 A po tych dniach Elżbieta, jego żona, stała się brzemienna^c i kryła się przez pięć miesięcy, mówiąc: **25** „Tak Jehowa postąpił ze mną w tych dniach, zwróciwszy na mnie uwagę, aby usunąć moją hańbę u ludzi”.^d

26 Kiedy była w szóstym miesiącu, anioł Gabriel^e został posłany od Boga do galilejskiego miasta zwanego Nazaret, **27** do dziewicy przyrzeczonej w małżeństwo mężczyźnie imieniem Józef, z domu Dawida; a dziewicy^f było na imię Maria.^g **28** I przyszedłszy do niej, rzekł: „Witaj, obdarzona łaską, Jehowaⁱ jest z tobą”.^j **29** Ona zaś była do głębi poruszona tą wypowiedzią i zaczęła rozważać, co by to mogło być za pozdrowienie. **30** To też anioł rzekł do niej: „Nie bój się, Mario, znalazłaś bowiem łaskę^k u Boga; **31** i oto poczniesz w swym łonie, i urodzisz syna,^l i masz mu nadać imię Jezus.^m **32** Ten będzie wielkiⁿ i zostanie nazwany Synem Najwyższego,^o a Jehowa Bóg da mu tron^p Dawida, jego ojca.^q **33** i będzie on królował nad domem Jakuba na wieki, a jego królestwu nie będzie końca”.^r

34 Maria zaś rzekła do anioła: „Jakże to się stanie, skoro nie współżyję^s z mężczyzną?” **35** Anioł, odpowiadając, rzekł do niej: „Duch święty^t przyjdzie na ciebie i moc Najwyższego cię ocieni. Dlatego też to, co się narodzi, będzie nazwane świętym,^u Synem Bożym.^v **36** A oto Elżbieta, twoja krewna, w swej sta-

ROZDZ. 1

- a 2Kto 12:1
- b 1Kn 9:25
- c Mt 1:18
- d Rdz 30:23
1Sm 1:11
- e Dn 8:16
Łk 1:19
- f Iz 7:14
- g Mt 1:18
Łk 2:5
- h Mt 26:49
Mk 15:18
Jn 19:3
- i Jer 1:19
- j Sdz 5:24
- k Prz 12:2
- l Rdz 16:11
Sdz 13:3
Gal 4:4
- m Mt 1:21
Łk 2:21
- n Flp 2:10
1Tm 6:15
- o Mt 27:54
Jn 1:49
- p 2Sm 7:12
Ps 132:11
Iz 9:7
Jer 23:5
- q Iz 11:1
Iz 11:10
Mt 1:1
- r Dn 2:44
Dn 7:14
Heb 1:8
- s Iz 7:14
Mt 1:25
- t Mt 1:18
Mt 1:20
- u Jn 6:69
Jn 10:36
- v Mt 14:33
Jn 1:34
Jn 20:31
Rz 1:4

szpalta 2

- a Rdz 11:30
Ps 113:9
- b Rdz 18:14
Ps 115:3
Jer 32:17
Za 8:6
Mt 19:26
- c 1Sm 1:11
- d Pwt 28:4
Łk 11:27
- e Mt 3:11
- f Jn 3:29
- g Heb 11:11
- h Rdz 18:14
Rdz 21:1
- i 1Sm 2:1
Ps 34:2
- j Hab 3:18
- k 2Sm 22:3
Iz 43:3
Tyt 1:3
Judy 25
- l 1Sm 1:11
Ps 138:6

rości także poczęła syna i jest już w szóstym miesiącu ta, którą nazywają nieplodną;^a **37** gdyż u Boga żadne oznajmienie nie będzie niemożliwe”.^b **38** Wtedy Maria rzekła: „Oto niewolnica Jehowy!^c Niechże mi się stanie według twego oznajmienia”. Wówczas anioł od niej odszedł.

39 A wstawszy w tych dniach, Maria poszła śpiesznie do górzyстей krainy do pewnego miasta judzkiego **40** i weszła do domu Zachariasza, i pozdrowiła Elżbietę. **41** Kiedy Elżbieta usłyszała pozdrowienie Marii, podskoczyło dzieciątko w jej łonie, a Elżbieta została napełniona duchem świętym **42** i wydała głośny okrzyk, i rzekła: „Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony^d owoc twego łona! **43** Jakże to spotkał mnie ten przywilej, iż przyszła do mnie matka mego Pana?^e **44** Bo oto gdy dotarł do mych uszu głos twego pozdrowienia, podskoczyło z wielkim weselem dzieciątko w moim łonie.^f **45** Szczęśliwa jest również ta, która uwierzyła, nastąpi bowiem całkowite spełnienie się^g tego, co jej powiedziano od Jehowy”.^h

46 Maria zaś rzekła: „Dusza moja wywyższa Jehowę,ⁱ **47** a duch mój nie może się powstrzymać od niewymownego radowania się^j w Bogu, moim Wybawcy.^k **48** ponieważ spojrzał na uniżenie swej niewolnicy.^l Oto bowiem odtąd wszystkie pokolenia będą mnie zwać szczęśliwą,^m **49** gdyż wielkich czynów dokonał dla mnie Mocarny i święte jest jego imię;ⁿ **50** i przez pokolenia za pokoleniami jego miłosierdzie jest nad tymi, którzy

m Łk 11:27; n Ps 71:19; Ps 111:9; Iz 57:15.

się go boją.^a **51** Z potęgą działał swym ramieniem,^b rozproszył tych, którzy w zamyśle swych serc są wyniośli.^c **52** Z tronów zrzucił mocarzy,^d a wywyższył maluczkich;^e **53** głodnych nasycił dobrami,^f a zamożnych odprawił z niczym.^g **54** Przyszedł z pomocą Izraelowi, swemu słudze,^h by przywołać na pamięć miłosierdzie,ⁱ **55** tak jak powiedział do naszych praojców, do Abrahama i jego potomstwa, na wieki!^j **56** Potem Maria pozostała u niej około trzech miesięcy i powróciła do swego domu.

57 Dla Elżbiety zaś nadszedł czas rozwiązania i urodziła syna. **58** A sąsiedzi oraz jej krewni usłyszeli, że Jehowa pomnożył swe miłosierdzie^k dla niej, i zaczęli się z nią radować.^l **59** A ósmego dnia przyszli obżrezać dziecię^m i zamierzali je nazwać imieniem jego ojca, Zachariasza. **60** Jednakże matka jego, odpowiadając, rzekła: „Ależ nie, lecz ma się nazywać Jan!” **61** Na to rzekli do niej: „Wśród twoich krewnych nie ma nikogo, kto byłby zwany tym imieniem”. **62** Wtedy za pomocą znaków pytali jego ojca, jak chciałby je nazwać. **63** A on poprosił o tabliczkę i napisał: „Imię jego jest Jan”.ⁿ Wówczas wszyscy się zdziwili. **64** Natychmiast jego usta zostały otworzone,^o a jego język rozwiązany, tak iż przemówił, błogosławiąc Boga. **65** I bojaźń ogarnęła wszystkich mieszkających w ich sąsiedztwie; o tym wszystkim zaczęto też mówić po całej górzyściej krainie Judei, **66** wszyscy zaś, którzy o tym usłyszeli, zachowywali to w swych sercach,^p mówiąc: „Kim właściwie będzie to dziecię?” Bo

ROZDZ. 1

- a Wj 20:6
Ps 103:17
b Ps 89:10
Iz 40:10
Iz 52:10
c 2Sm 22:28
Dn 4:37
1Pt 5:5
d Hl 12:19
Iz 22:19
Iz 40:23
e 1Sm 2:6
f 1Sm 2:5
Ps 34:10
Ps 107:9
g Iz 65:13
h Iz 44:21
i Ps 98:3
Iz 41:8
Jer 31:3
j Rdz 17:19
Mi 7:20
Gal 3:16
k Ps 113:9
Ps 116:5
l Łk 1:14
Rz 12:15
m Rdz 17:12
Kpl 12:3
Flp 3:5
n Łk 1:13
o Łk 1:20
p Łk 2:19

szpalta 2

- a Rdz 39:2
Ps 80:17
b Lb 11:25
2Sm 23:2
c 2Pt 1:21
d 1Kl 1:48
Ps 41:13
Ps 72:18
Ps 106:48
e Pwt 7:6
Ps 135:4
f Ps 111:9
Łk 7:16
g 1Sm 2:10
Ps 132:17
h Jer 23:5
Dn 9:24
i Ps 106:10
j Rdz 17:7
Kpl 26:42
Pwt 4:31
Pwt 7:12
Ps 105:8
Ps 106:45
k Rdz 22:16
Mi 7:20
Heb 6:13

istotnie była z nim ręką^a Jehowy.

67 A Zachariasz, jego ojciec, został napełniony duchem świętym^b i prorokował,^c mówiąc: **68** „Niech będzie błogosławiony Jehowa, Bóg Izraela,^d ponieważ zwrócił uwagę na swój lud^e i go wyzwolił.^f **69** I wzbudził nam w domu Dawida, swego sługi, róg^g wybawienia, **70** jak to przez usta swych świętych proroków z dawnych czasów^h powiedział **71** o wybawieniu od naszych nieprzyjaciół i z ręki wszystkich, którzy nas nienawidzą,ⁱ **72** aby okazać miłosierdzie w związku z naszymi praojcami i przywołać na pamięć swe święte przymierze!^j — **73** przysięgę, którą złożył Abrahamowi, naszemu praojcu^k — **74** żeby nam, wyratowanym z rąk nieprzyjaciół,^l dać przywilej nieustraszonego pełnienia dla niego świętej służby^m **75** z lojalnością i prawością przed jego obliczem przez wszystkie nasze dni.” **76** A ty, dziecię, będziesz zwane prorokiem Najwyższego, gdyż pójdziesz naprzód przed Jehową, by przygotować jego drogę,^o **77** by jego ludowi dać poznać wybawienie przez przebaczenie ich grzechów,^p **78** dzięki tkiwemu współczuciu naszego Boga. Ze współczuciem tym zawita do nas świat^q z wyśokości,^r **79** by zaświecić siedzącym w ciemności i w cieniu śmierci,^s by pomyślnie skierować nasze stopy na drogę pokoju”.

80 A dziecię rosnęło^t i nabierało sił w duchu. I pozostawał na pustyniach aż do dnia, gdy się otwarcie pokazał Izraelowi.

1 Jer 30:8; Rz 6:22; m Jer 30:9; Heb 9:14; n Gal 4:4; o Iz 40:3; Mal 3:1; Mt 3:3; p Mk 1:4; q Ps 97:11; r Iz 11:1; s Ps 107:10; Iz 9:2; Iz 49:9; Iz 59:9; Mt 4:16; Dz 26:18; t Łk 2:40.

2 A w owych dniach wyszło postanowienie^a Cezara Augusta, by dokonano spisu całej zamieszkaney ziemi **2** (ten pierwszy spis odbył się wtedy, gdy namiestnikiem Syrii był Kwiryniusz); **3** i wszyscy szli, aby ich zapisano,^b każdy do swego miasta. **4** Oczywiście Józef też przybył z Galilei, z miasta Nazaret, do Judei do miasta Dawidowego zwanego Betlejem^c — był bowiem członkiem domu i rodziny Dawida^d — **5** aby go zapisano z Marią,^e która zgodnie z przyrzeczeniem została mu dana za żonę,^f a obecnie była ciężarna.^g **6** Kiedy tam byli, dopełniły się jej dni, by urodziła. **7** I urodziła syna, pierworodnego,^h i owinęła go pasami płótna, i położyła w żłobie,ⁱ gdyż nie było dla nich miejsca na kwaterze.

8 W tej samej krainie byli też pasterze, przebywający pod gołym niebem i strzegący nocą swych trzód. **9** Nagle stanął przy nich anioł^j Jehowy i chwala^k Jehowy ich opromieniła, a oni bardzo się przestraszyli. **10** Lecz anioł rzekł do nich: „Nie bójcie się, oto bowiem oznajmiam wam dobrą nowinę o wielkiej radości, która będzie udziałem całego ludu,^l **11** gdyż w mieście Dawidowym^m narodził się wam dzisiaj Wybawca,ⁿ którym jest Chrystus Pan.^o **12** A oto znak dla was: znajdziecie dzieciątko owinięte pasami płótna i leżące w żłobie”. **13** I nagle przy aniele pojawiło się mnóstwo wojska niebiańskiego,^p wysławiającego Boga^q i mówiącego: **14** „Chwała na wysokościach^r Bogu, a na ziemi pokój^s wśród ludzi dobrej woli”.^t **15** A gdy aniołowie odeszli od nich do nieba, pasterze o-

ROZDZ. 2
a Dn 11:20

b Rz 13:1

c 1 Sm 16:1

d Mt 5:2

e Mt 2:6

f Mt 1:16

g Lk 1:27

h Mt 1:25

i Lk 1:27

j Mt 1:18

k Mt 1:25

l Iz 53:2

m Heb 1:14

n Kpl 9:6

o Rdz 12:3

p Dz 13:48

q 1 Sm 20:6

r Iz 9:6

s Iz 19:20

t Dz 2:36

u Flp 2:11

v Ps 103:21

w Rdz 28:12

x Dn 7:10

y Heb 1:14

z Obj 5:11

aa Ps 148:1

ab Mk 11:10

ac s Iz 57:19

ad Kol 1:20

ae t Ps 30:5

af Iz 61:2

ag Lk 19:38

szpalta 2
a Ps 111:2

b Rdz 37:11

c Lk 1:66

d Lk 2:51

e Rdz 17:12

f Kpl 12:3

g Gal 4:4

h Rdz 17:10

i e Mt 1:21

j f Lk 1:31

k g Kpl 12:2

l h Wj 13:2

m Wj 22:29

n Wj 34:19

o Lb 3:13

p Lb 8:17

q i Kpl 1:14

r Kpl 5:7

s Kpl 12:8

t j Ps 119:166

u Iz 40:1

v Iz 49:13

w k Lk 9:20

x l Dz 8:29

dezwali się jeden do drugiego: „Chodźmy więc prosto do Betlejem i zobaczmy to, co się wydarzyło, a co Jehowa^a nam oznajmił”. **16** I śpiesznie poszli, i znaleźli Marię oraz Józefa, jak również dzieciątko leżące w żłobie. **17** Ujrzawszy je, oznajmili, jaką wypowiedź skierowano do nich w sprawie tego dziecięcia. **18** I wszyscy, którzy to usłyszeli, zdumieli się tym, co im opowiedzieli pasterze, **19** a Maria zaczęła zachowywać wszystkie te wypowiedzi i wyciągała wnioski w swym sercu.^b **20** Pasterze zaś wrócili, wychwalając i wysławiając Boga za wszystko, co słyszeli i widzieli, tak jak im to opowiedziano.

21 Kiedy się dopełniło osiem dni,^c żeby go obrzezano,^d nadała mu też imię Jezus^e — imię, które mu nadał anioł, zanim został on poczęty w łonie.^f

22 A gdy się dopełniły dni oczyszczenia^g ich zgodnie z Prawem Mojżeszowym, przynieśli go do Jerozolimy, aby go przedstawić Jehowie. **23** tak jak jest napisane w prawie Jehowy: „Każdy mężczyzna otwierający lono ma być nazwany świętym dla Jehowy”,^h **24** i aby złożyć ofiarę zgodnie z tym, co jest powiedziane w prawie Jehowy: „Parę turkawek lub dwa młode gołębie domowe”.ⁱ

25 I oto był w Jerozolimie człowiek imieniem Symeon, człowiek prawy i bogobojny, który oczekiwał pocieszenia^j Izraela, a był na nim duch święty. **26** I zostało mu przez Boga wyjawione za pośrednictwem ducha świętego, że nie ujrzy śmierci, dopóki wpraw nie zobaczy Chrystusa^k Jehowy. **27** W mocy ducha^l przyszedł więc do świątyni;

a gdy rodzice wnieśli dziecko, Jezusa, aby postąpić z nim według ustalonej zwyczajem praktyki prawa,^a **28** on wziął je w ramiona i błogosławił Boga, i rzekł: **29** „Teraz, Wszechwładny Panie, zwalniasz swego niewolnika w pokoju,^b zgodnie ze swym oznajmieniem, **30** gdyż moje oczy ujrzały twoje narzędzie wybawienia,^c **31** które przygotowałeś na oczach wszystkich ludów,^d **32** światło^e ku usunięciu zasłony^f z narodów,^g jak również chwałę tego ludu, Izraela”. **33** A jego ojciec i matka zdumiewali się tym, co o nim mówiono. **34** Symeon również ich pobłogosławił, ale do Marii, jego matki, rzekł: „Oto tego dano, by upadło^h i ponownie powstało wielu w Izraelu,ⁱ oraz na znak, przeciw któremu będzie się mówił^j **35** (i duszę twoją przeszyje długi miecz),^k żeby zostały odsłonięte rozważania wielu serc”.^l

36 Była też prorokini Anna, córka Fanuela, z plemienia Aaszera (niewiasta w podszóstym wieku, która z mężem żyła przez siedem lat od swego panieństwa, **37** a teraz była wdową^m mającą osiemdziesiąt cztery lata); ta nigdy nie opuszczała świątyni, lecz nocą i dniem pełniła świętą służbęⁿ w postach i błaganiach. **38** I w tejsze godzinie, podszedłszy, zaczęła składać podziękowania Bogu oraz mówić o dziecku wszystkim oczekującym wyzwolenia Jerokulimacy.^o

39 Gdy już wykonali wszystko zgodnie z prawem^p Jehowy, powrócili do Galilei, do swego miasta, Nazaretu.^q **40** Dziecię zaś rosło i nabierało sił,^r pełne mądrości, a spoczywała na nim łaska Boża.^s

ROZDZ. 2

- a Kpl 12:6
- b Rdz 46:30
Iz 57:2
- c Iz 52:10
Łk 3:6
Dz 4:12
- d Iz 40:5
Iz 42:1
- e Iz 9:2
Iz 60:1
Mt 4:16
- f Iz 25:7
- g Iz 11:10
Iz 42:6
Iz 49:6
Dz 13:47
Dz 26:23
- h Iz 53:10
- i Iz 8:14
Oz 14:9
1Kl 1:23
1Pt 2:8
- j Dz 28:22
1Pt 2:12
- k Jn 19:25
- l 1Kl 11:19
- m 1Tm 5:5
- n Dz 26:7
- o Iz 52:9
Łam 3:26
Mk 15:43
Łk 2:25
- p Kpl 12:6
- q Mt 2:23
Łk 1:26
- r Łk 1:80
Łk 2:52
- s Iz 11:2

szpalta 2

- a Wj 23:14
Pwt 16:16
- b Wj 34:23
- c 1Kl 19:4
- d Mt 26:55
- e Ps 119:99
Mt 7:28
Mk 1:22
Jn 7:15
- f Ps 26:8
Ps 27:4
Prz 20:11
Jn 2:16
- g Łk 9:45
Łk 18:34
- h Wj 20:12
Pwt 5:16
Ef 6:1
Kol 3:20
- i Rdz 37:11
Dn 7:28
Łk 2:19
- j Prz 2:2
Prz 2:5
Iz 11:2
- k Prz 3:4

ROZDZ. 3

- l Mt 14:1
Łk 23:7

41 Jego rodzice mieli zwyczaj chodzić co roku do Jerokulimy^a na święto Paschy. **42** Kiedy miał dwanaście lat, poszli tam, zgodnie ze zwyczajem^b owego święta, **43** i byli tam do końca tych dni. A gdy wracali, chłopiec Jezus pozostał w Jerokulimie, lecz jego rodzice tego nie zauważyli. **44** Sądząc, że jest w gronie wspólnie podróżujących, uszli dzień drogi,^c a potem zaczęli go poszukiwać wśród krewnych i znajomych. **45** Nie znalazłszy go jednak, wrócili do Jerokulimy i pilnie go poszukiwali. **46** Dopiero po trzech dniach znaleźli go w świątyni,^d jak siedział pośród nauczycieli i przysłuchiwał się im oraz zadawał im pytania. **47** Wszyscy zaś, którzy się mu przysłuchiwali, byli zadziwieni jego zrozumieniem i odpowiedziami.^e **48** Gdy więc oni go zobaczyli, niezmiernie się zdumiali, a jego matka rzekła do niego: „Dziecko, czemuś nam to uczynił? Oto twój ojciec i ja w zgryzocie ducha cię szukamy”. **49** Ale on rzekł do nich: „Czyż musieliście mnie szukać? Czy nie wiecie, że ja mam być w domu mego Ojca?”^f **50** Oni jednak nie pojęli wypowiedzi, którą do nich wyrzekł.^g

51 I poszedł z nimi, i przybył do Nazaretu, i dalej był im podporządkowany.^h Jego matka zaś starannie zachowywała w swym sercu wszystkie te wypowiedzi.ⁱ

52 A Jezus w dalszym ciągu robił postępy w mądrości^j i we wzroście cielesnym oraz w łasce u Boga i u ludzi.^k

3 W piętnastym roku panowania Tyberiusza Cezara, gdy Poncjusz Piłat był namiestnikiem Judei, a Herod^l władca okręgu Galilei, Filip zaś, jego

brat, władcą okręgu krainy Iturei i Trachonu, a Lizaniasz władcą okręgu Abileny, **2** za dni naczelnego kapłana Annasza oraz Kajfasza^a dotarło na pustkowi^b oznajmienie Boże do Jana, ^c syna Zachariasza.

3 Przyszedł więc do całej krainy nad Jordanem, głosząc chrztst jako symbol skruchy ku przebaczeniu grzechów,^d **4** jak jest napisane w księdze słów proroka Izajasza: „Słuchajcie! Ktoś woła na pustkowi: „Przygotujcie drogę Jehowy, prostymi czynicie jego szlaki.”^e **5** Każdy wawóz musi być zapełniony, a każda góra i wzgórze zniwelowane, i drogi kręte muszą się stać proste, a wyboiste — drogami gładkimi;^f **6** i wszelkie ciało ujrzy Boże narzędzie wybawienia.”^g

7 Dlatego począł mówić do tłumów, które wychodziły, by mu się dać ochrzcić: „Pomoiście żmijowy,^h kto wam podsunął myśl, żeby uciekać przed nadchodzącym srogim gniewem?”ⁱ **8** Wydawajcie więc owoce odpowiadające skrusze.^j I nie zaczynajcie mówić sobie: „Za ojca mamy Abrahama”. Bo powiadam wam, iż Bóg ma moc wzbudzić Abrahamowi dzieci z tych kamieni. **9** Doprawdy, siekiera już jest przyłożona do korzenia drzew; dlatego każde drzewo nie wydające wybornego owocu ma zostać ścięte i wrzucone w ogień.”^k

10 A tłumy pytały go: „Co więc mamy czynić?”^l **11** Na to on im mówił: „Kto ma dwie szaty spodnie, niech się podzieli z tym, który nie ma żadnej, a kto ma coś do jedzenia, niech uczyni podobnie.”^m **12** Przyszli nawet poborcy podatkowi, by dać się ochrzcić, i rzekli do niego: „Nauczycielu, co mamy czynić?”ⁿ **13** Rzekł im: „Nie żądajcie wię-

ROZDZ. 3

- a Mt 26:57
Jn 18:13
Jn 18:24
Dz 4:6
- b Łk 1:80
- c Jn 1:6
- d Mt 3:1
Mk 1:4
Łk 1:77
Dz 13:24
- e Iz 40:3
Mt 3:3
Mk 1:3
- f Iz 40:4
- g Ps 98:2
Iz 40:5
Iz 52:10
Łk 2:30
Dz 28:28
- h Iz 59:5
- i Mt 3:7
Mt 23:33
- j Mt 3:8
Dz 26:20
- k Mt 3:10
Mt 7:19
Jn 15:6
- l Dz 2:37
Dz 16:30
- m Dz 10:2
2Kto 8:14
1Tm 6:18
Jak 2:15
1Jn 3:17
- n Mt 21:32
Łk 7:29

szpalta 2

- a Łk 19:8
1Kto 6:10
- b Wj 23:1
Wj 23:7
Kpl 19:11
Prz 6:19
- c 1Tm 6:8
- d Jn 1:25
- e Mk 1:7
Dz 13:25
- f Mt 3:11
Mk 1:8
Dz 2:4
- g Mi 4:12
- h Ps 1:4
- i Mt 13:30
- j Mt 14:3
- k Mk 6:17
- l Mt 3:13
Mk 1:9
- m Mt 3:16
Mk 1:10
- n Ps 2:7
Mt 3:17
Mk 1:11
Jn 1:32
2Pt 1:17
- o Dz 10:38
- p Łb 4:3
- q Mt 13:55

cej, niż wynosi stawka podatkowa”.^a **14** Pytali go również pełniący służbę wojskową: „A my co mamy czynić?” I rzekł im: „Nikogo nie nękaście ani nikogo fałszywie nie oskarżajcie,^b lecz poprzestawajcie na swym zaopatrzeniu”.^c

15 A gdy lud trwał w oczekiwaniu i wszyscy w swych sercach rozważali o Janie: „Może on jest Chrystusem?”,^d **16** Jan odpowiedział, mówiąc do wszystkich: „Ja wprawdzie chrzczę was wodą, przychodzi jednak ktoś silniejszy niż ja; nie jestem godzien rozwiązać rzemienia u jego sandałów.”^e Ten będzie was chrzczył duchem świętym i ogniem.^f **17** Ma on w ręce szufłę do odwiewania, aby całkowicie oczyścić swe klepisko i zebrać^g pszenicę do swego spichrza, ale plewy^h spali ogniemⁱ nieugaszonym.”

18 Dlatego udzielił też wielu innych usilnych zachęt i dalej oznajmiał ludowi dobrą nowinę. **19** Lecz Herod, władca okręgu, upomniany przez niego w związku z Herodiadą, żoną swego brata, i w związku ze wszystkimi niegodziwymi czynami, których się Herod dopuścił,^j **20** do wszystkich tych czynów dodał jeszcze ten: zamknął Jana w więzieniu.^k

21 Kiedy cały lud był chrzczony, został też ochrzczony Jezus,^l a gdy się modlił, niebo^m się otwarło **22** i zstąpił na niego duch święty, z kształtu cielesnego podobny do gołębia, a z nieba dobiegł głos: „Tyś jest mój Syn, umiłowany; ciebie darzę uznaniem”.ⁿ

23 Sam zaś Jezus, gdy rozpoczął swą działalność,^o miał około trzydziestu^p lat, będąc, jak mniemano, synem^q

- Józefa,^a
 syna Helego,
24 syna Mattata,
 syna Lewiego,
 syna Melchiego,
 syna Jannaja,
 syna Józefa,
25 syna Mattatiasza,
 syna Amosa,
 syna Nahuma,
 syna Eslego,
 syna Naggaja,
26 syna Maata,
 syna Mattatiasza,
 syna Semeina,
 syna Josecha,
 syna Jody,
27 syna Joanana,
 syna Rezy,
 syna Zerubbabela,^b
 syna Szealtielu,^c
 syna Neriego,
28 syna Melchiego,
 syna Addiego,
 syna Kosama,
 syna Elmadama,
 syna Era,
29 syna Jezusa,
 syna Eliezera,
 syna Jorima,
 syna Mattata,
 syna Lewiego,
30 syna Symeona,
 syna Judasa,
 syna Józefa,
 syna Jonama,
 syna Eliakima,
31 syna Melei,
 syna Menny,
 syna Mattaty,
 syna Natana,^d
 syna Dawida,^e
32 syna Jessego,^f
 syna Obeda,^g
 syna Boaza,^h
 syna Salmona,ⁱ
 syna Nachszona,^j
33 syna Amminadaba,^k
 syna Arniego,^l
 syna Checrona,^m

ROZDZ. 3

- a** Mt 1:16
 Łk 1:35
 Łk 4:22
 Jn 6:42
b Ezd 3:2
c 1Kn 3:17
 Mt 1:12
d 2Sm 5:14
e 1Sm 16:13
 1Kn 3:5
 Mt 1:6
f 1Sm 17:58
 Iz 11:1
 Mt 1:6
g Rut 4:17
h Rut 4:13
i Rut 4:21
 Mt 1:5
j Lb 1:7
 1Kn 2:11
 Mt 1:4
k Rut 4:20
 1Kn 2:10
m Rut 4:19

szpalta 2

- a** Rut 4:18
 1Kn 2:5
b Rdz 29:35
 Rut 4:12
 1Kn 2:4
 Mt 1:3
c Rdz 25:26
 1Kn 2:1
d Rdz 21:3
e Rdz 11:27
 1Kn 1:28
 Mt 1:2
f Rdz 11:26
g Rdz 11:24
h Rdz 11:22
i Rdz 11:20
 1Kn 1:25
j Rdz 11:18
k Rdz 11:16
l Rdz 11:14
m Rdz 11:12
n Rdz 11:10
o Rdz 5:29
 Rdz 5:32
p Rdz 5:25
q Rdz 5:21
r Rdz 5:19
s Rdz 5:16
t Rdz 5:12
u Rdz 5:9
 1Kn 1:2
v Rdz 4:26
 Rdz 5:7
 Rdz 5:10
 1Kn 1:1
w Rdz 5:4
x Rdz 5:1

- syna Pereca,^a
 syna Judy,^b
34 syna Jakuba,^c
 syna Izaaka,^d
 syna Abrahama,^e
 syna Teracha,^f
 syna Nachora,^g
35 syna Seruga,^h
 syna Reu,ⁱ
 syna Pelega,^j
 syna Ebera,^k
 syna Szelacha,^l
36 syna Kainana,
 syna Arpachszada,^m
 syna Sema,ⁿ
 syna Noego,^o
 syna Lamecha,^p
37 syna Metuszelacha,^q
 syna Henocha,^r
 syna Jareda,^s
 syna Mahalaleela,^t
 syna Kainana,^u
38 syna Enosza,^v
 syna Seta,^w
 syna Adama,^x
 syna Bożego.

4 A Jezus, pełen ducha świętego, wrócił znad Jordanu i był przez ducha wodzony po pustkowiu.^y **2** przez czterdzieści dni,^z kuszony^a przez Diabła. I w owych dniach nic nie jadł, a gdy się skończyły, poczuł głód. **3** Wtedy Diabeł rzekł do niego: „Jeżeli jesteś synem Bożym, powiedz temu kamieniowi, żeby się stał chlebem”. **4** Ale Jezus mu odpowiedział: „Jest napisane: Nie samym chlebem ma żyć człowiek”.^b

5 Diabeł zaprowadził go więc wysoko i w jednej chwili pokazał mu wszystkie królestwa zamieszkaney ziemi, **6** i rzekł do niego: „Dam ci całą tę władzę^c oraz ich chwałę, gdyż została mi przekazana i daję ją, komu

chcę.^a **7** Jeśli więc ty oddasz mi cześć przed moim obliczem,^b wszystko to będzie twoje". **8** Jezus, odpowiadając, rzekł do niego: „Jest napisane: „Jehowę, twego Boga,^c masz czcić i tylko dla niego masz pełnić świętą służbę””.^d

9 Wtedy przyprowadził go do Jerozolimy i postawił na bluku^e świątyni, i powiedział do niego: „Jeżeli jesteś synem Bożym, rzuć się stąd w dół!”^f **10** jest bowiem napisane: „Aniołom swoim wyda nakaz co do ciebie, aby cię ochraniał”^g **11** oraz: „Będą cię nosili na rękach, byś nigdy nie uderzył stopą o kamień””.^h **12** Odpowiadając, Jezus rzekł do niego: „Powiedziano: „Jehowy, twego Boga, nie wolno ci wystawiać na próbę””.ⁱ **13** Toteż Diabeł, zakończywszy całe to kuszenie, odstąpił od niego aż do innego dogodnego czasu.^j

14 A Jezus powrócił w mocy ducha do Galilei.^k I dobra wieść o nim rozeszła się po całej okolicznej krainie.^l **15** On zaś począł nauczać w ich synagogach, darzony przez wszystkich szacunkiem.^m

16 I przybył do Nazaretu,ⁿ gdzie się wychowywał; zgodnie zaś ze swym zwyczajem wszedł w dzień sabatu do synagogi^o i stanął, żeby czytać. **17** Podano mu więc zwój proroka Izajasza, a on, otworzywszy zwój, znalazł miejsce, gdzie było napisane: **18** „Spoczywa na mnie duch Jehowy,^p gdyż on mnie namaścił, abym oznajmiał dobrą nowinę biednym, posłał mnie, abym ogłaszał jeńcom uwolnienie, a ślepym odzyskanie wzroku, abym zdruzgotanych odsyłał jako uwolnionych,^q **19** abym ogłaszał rok dobrej woli Jeho-

ROZDZ. 4

a Jn 12:31

Jn 14:30

Ef 2:2

b Dn 3:5

c Wj 20:3

d Pwt 6:13

Pwt 10:20

e Mt 4:5

f Mt 4:6

g Ps 91:11

h Ps 91:12

i Pwt 6:16

1Koł 10:9

j Heb 4:15

k Mt 4:12

Jn 4:3

l Dz 10:37

m Iz 52:13

n Mt 2:23

o Dz 13:14

Dz 17:2

p Iz 61:1

q Iz 42:3

Mt 12:20

szpalta 2

a Iz 58:6

Iz 61:2

b Mt 5:17

2Koł 6:2

c Ps 45:2

Iz 50:4

Ef 4:29

d Mt 13:54

Mk 6:2

Jn 6:42

e Mt 8:7

f Mt 9:12

g Mt 4:13

h Mt 13:57

Mk 6:4

Jn 4:44

i 1Kł 17:9

1Kł 18:1

Jak 5:17

j 1Kł 17:10

k 2Kł 5:14

l Łk 2:34

m Mt 21:38

n Jn 8:59

Jn 10:39

o Mk 1:21

wy”.^a **20** Potem zwinął zwój, oddał go słudze i usiadł, a oczy wszystkich w synagodze były w nim utkwione. **21** Wtedy zaczął do nich mówić: „Dzisiaj spełnił się ten fragment Pisma, któryście właśnie usłyszeli”.^b

22 A wszyscy poczęli dawać o nim przychylnie świadectwo i zdumiewać się ujmującymi słowami^c płynącymi z jego ust i mówili: „Czyż nie jest to syn Józefa?”^d **23** Na to powiedział do nich: „Niewątpliwie zastosujecie do mnie ten przykład: „Le-karzu,^e ulecz samego siebie; to,^f o czym słyszeliśmy, że się zdarzyło w Kafarnaum,^g uczyni również tu, w swych rodzinnych stronach””.^h **24** Ale on rzekł: „Zaprawdę wam mówię, że żaden prorok nie bywa przyjęty w swych rodzinnych stronach.

25 Na przykład powiadam wam zgodnie z prawdą: Wiele było wdów w Izraelu za dni Eliasza, gdy niebo było zamknięte przez trzy lata i sześć miesięcy, tak iż na całą tę ziemię spadła wielka klęska głodu,ⁱ **26** a jednak Eliaz nie został posłany do żadnej z tych niewiast, tylko do pewnej wdowy w Carefat^j w ziemi sydońskiej. **27** Było też wielu trędowatych w Izraelu za czasów proroka Elizeusza, a jednak żaden z nich nie został oczyszczony, tylko Naaman, Syryjczyk”.^k **28** Wtedy wszyscy w synagodze, słysząc to, wpadli w gniew,^l **29** a powstawszy, wypędzili go za miasto i zaprowadzili na występ góry, na której było zbudowane ich miasto, żeby go zrzucić głową w dół.^m **30** On jednak przeszedł pośród nich i udał się dalej.ⁿ

31 I przybył do Kafarnaum,^o miasta galilejskiego. I nauczał

ich w sabat, **32** oni zaś byli nie-
 zmiernie zdumieni jego sposo-
 bem nauczania,^a gdyż jego mo-
 wa świadczyła o tym, że posiada
 władzę.^b **33** A był w synago-
 dzie człowiek, który miał ducha,^c
 nieczystego demona, i krzychał
 donośnym głosem: **34** „Ach, co
 tobie do nas,^d Jezusie Nazarejczy-
 ku?^e Czy przyszedłeś nas zgła-
 dzić? Dokładnie wiem,^f kim jes-
 teś: Świętym Bożym”.^g **35** Ale
 Jezus go zgromił, mówiąc: „Zamil-
 knij i wyjdź z niego”. Toteż ów
 demon, powalwszy pośród nich
 tego człowieka, wyszedł z nie-
 go, nie wyrządzając mu szkody.^h
36 Wtedy wszyscy się zadziwili
 i zaczęli rozmawiać między sobą,
 mówiąc: „Cóż to za mowa, że z wła-
 dzą i mocą rozkazuje nieczys-
 tym duchom i one wychodzą?”ⁱ
37 A wieść o nim docierała do
 każdego zakątka okolicznej kra-
 iny.^j

38 Kiedy opuścił synagogę,
 wszedł do domu Szymona. A teści-
 ową Szymona dręczyła wyso-
 ka gorączka; i prosili go za nią.^k
39 Stał więc nad nią i zgromił
 gorączkę,^l i ta ją opuściła.
 Ona zaś natychmiast wstała i
 zaczęła im służyć.^m

40 A o zachodzie słońca wszy-
 scy, którzy mieli chorych trapi-
 nych rozmaitymi dolegliwościa-
 mi, przyprowadzali ich do niego.
 On zaś ich leczył, wkładając ręce
 na każdego z nich.ⁿ **41** Z wielu
 też wychodziły demony,^o wołając
 i mówiąc: „Ty jesteś Synem^p Bo-
 żym”. Ale on je gromił i nie po-
 zwalał im mówić,^q gdyż wiedzia-
 ły,^r że jest Chrystusem.^s

42 Jednakże z nastaniem dnia
 wyszedł i udał się na miej-
 sce odludne.^t Ale tłumy zaczę-
 ły go poszukiwać i przyszły aż
 tam, gdzie był, i usiłowały go po-

ROZDZ. 4

- a Mt 7:28
Jn 7:46
- b Tyt 2:15
- c Mk 1:23
- d Mt 8:29
Łk 8:28
- e Mt 2:23
Łk 18:37
Jn 19:19
Dz 2:22
- f Jak 2:19
- g Mk 1:24
Łk 1:35
Łk 4:41
- h Mk 1:26
- i Mk 1:27
- j Mk 1:28
Łk 5:15
- k Mt 8:14
Mk 1:30
- l Ps 103:3
Dz 28:8
- m Mt 8:15
Mk 1:31
- n Mt 8:16
Mk 1:32
Dz 28:9
- o Mk 1:34
- p Mt 8:29
Mk 3:11
- q Mk 1:25
Mk 3:12
Dz 16:17
Dz 16:18
- r Dz 19:15
- s Łk 2:11
Łk 4:34
- t Mk 1:35

szpalta 2

- a Łk 8:1
Jn 9:4
Dz 10:38
Rz 15:8
- b Mt 4:23
Mk 1:39

ROZDZ. 5

- c Mt 4:18
Mk 1:16
- d Mt 4:21
- e Mk 4:1
- f Jn 21:6
- g Jn 21:3
- h Jn 21:8
- i Jn 21:7
- j Mt 8:8
- k Mt 4:21
Mk 1:19
- l Mt 4:19
Mk 1:17
- m Mt 4:20
Mt 6:33
Mt 19:27
Mk 1:20
Łk 18:28
Flp 3:8

wstrzymać, żeby od nich nie od-
 chodził. **43** Lecz on im rzekł:
 „Również innym miastom muszę
 oznajmiać dobrą nowinę o kró-
 lestwie Bożym, gdyż po to zosta-
 łem posłany”.^a **44** I dalej gło-
 sił w synagogach Judei.^b

5 Pewnego razu, gdy tłum na
 niego napierał i słuchał słowa
 Bożego, on stał nad jeziorem
 Genenezaret.^c **2** I ujrzał dwie łod-
 zie stojące u brzegu jeziora,
 a rybacy wyszli z nich i płuka-
 li sieci.^d **3** Wszedłszy więc do
 jednej z tych łodzi, która należa-
 ła do Szymona, poprosił go, żeby
 trochę odpłynął od łądu. Wtedy
 usiadł i z łodzi^e zaczął nauczać
 tłumy. **4** Kiedy przestał mó-
 wić, rzekł do Szymona: „Wypłyn
 na głębie i zapuśćcie swoje sie-
 ci^f na połów”. **5** Ale Szymon,
 odpowiadając, rzekł: „Mistrzu,
 przez całą noc mozoliłymi się
 i nic nie złowiliśmy,^g lecz na two-
 je polecenie zapuszczę sieci”.
6 A gdy to uczynili, zagarnęli
 wielkie mnóstwo ryb. Ich sieci
 wprost zaczęły się rwać. **7** To-
 też skinął na swych towarzyszy
 w drugiej łodzi, aby przybyli
 i dopomogli im;^h przybyli więc i
 napełniono obie łodzie, tak iż
 zaczęły tonąć. **8** Widząc to, Sym-
 on Piotrⁱ przypadł Jezusowi do
 kolan i rzekł: „Odstąp ode mnie,
 Panie, gdyż jestem człowiekiem
 grzesznym”.^j **9** Bo z powodu
 połowu ryb, które złapali, zadzi-
 wienie ogarnęło jego oraz wszy-
 stkich, co byli z nim, **10** a także
 Jakuba i Jana, synów Zebedeu-
 sza,^k którzy byli współnikami
 Szymona. Ale Jezus rzekł do
 Szymona: „Przestań się lękać.
 Odtąd będziesz łowił żywych lu-
 dzi”.^l **11** Ściągnęli więc łodzie
 na ląd i porzuciwszy wszystko,
 poszli za nim.^m

12 Innym razem, gdy był w jednym z miast, oto mężczyzna cały pokryty trądem! Kiedy ujrzał Jezusa, upadł na twarz i prosił go, mówiąc: „Panie, jeśli tylko zechcesz, możesz mnie oczyścić”.^a **13** A on, wyciągnawszy rękę, dotknął go, mówiąc: „Chcę. Bądź oczyszczony”. I natychmiast trąd z niego zniknął.^b **14** On zaś przykazywał temu mężczyźnie, żeby nie mówił o tym nikomu:^c „Ale odejdź i pokaż się kapłanowi,^d i złoż dar ofiarny w związku z twoim oczyszczeniem, tak jak polecił Mojżesz, na świadectwo dla nich”.^e **15** Lecz słowo o nim tym bardziej się rozchodziło i wielkie tłumy gromadziły się, żeby słuchać oraz dostąpić uleczenia ze swych chorób.^f **16** A on przebywał w odosobnieniu na pustyniach i się modlił.^h

17 Pewnego dnia nauczał, a siedzieli tam faryzeusze oraz nauczyciele prawa, którzy przyszli z każdej wioski w Galilei i z Judei, i z Jerozolimy; a była z nim moc Jehowy, by mógł uzdrawiać.ⁱ **18** I oto mężczyźni nieśli na łóżku człowieka sparaliżowanego, i szukali, któredy mogliby go wnieść i położyć przed nim.^j **19** A ponieważ z powodu tłumy nie znaleźli drogi, którą mogliby go wnieść, wspięli się na dach i przez pokrycie dachówkowe spuścili go wraz z małym łóżem pomiędzy tych, którzy byli przed Jezusem.^k **20** On zaś, ujrawszy ich wiarę, rzekł: „Człowiecze, twoje grzechy są ci przebaczone”.^l **21** Wówczas uczeni w piśmie i faryzeusze zaczęli rozważać, mówiąc: „Kimże jest ten, który wypowiada bluźnierstwa?”^m Któż może przebaczać grzechy oprócz samego

ROZD. 5

- a Mt 8:2
Mk 1:40
- b Mt 8:3
Mk 1:42
- c Mk 7:36
Łk 8:56
- d Kpl 13:49
Kpl 14:2
- e Kpl 14:10
Kpl 14:20
- f Mt 8:4
Mk 1:44
- g Mt 4:25
Mk 3:7
Jn 6:2
- h Mk 1:45
- i Ps 103:3
Mk 2:1
- j Mt 9:2
Mk 2:3
- k Mk 2:4
- l Mk 2:5
- m Mt 9:3
Mk 2:7

szpalta 2

- a Ps 32:5
Ps 103:3
Ps 130:4
Łz 1:18
Łz 43:25
Dn 9:9
- b Mt 9:4
Mk 2:8
- c Mt 9:5
Mk 2:9
- d Mt 9:6
Mk 2:11
Jn 5:8
- e Mt 9:7
Mk 2:12
Dz 4:21
Gal 1:24
- f Mk 5:42
Dz 3:10
- g Mt 9:8
- h Mt 9:9
Mk 2:14
- i Łk 5:11
- j Mt 9:10
Mk 2:15
Łk 5:11
- k Mt 9:11
Mk 2:16
Łk 5:12
- l Łz 53:4
- m Mt 9:12
Mk 2:17
- n Mt 9:13
1Tm 1:15

Boga?”^a **22** Ale Jezus, rozpoznawszy ich rozważania, rzekł im w odpowiedzi: „Cóż to rozważacie w swych sercach?”^b **23** Co jest łatwiej – powiedzieć: „Twoje grzechy są ci przebaczone” czy powiedzieć: „Wstań i chodź?”^c **24** Ale żebyście wiedzieli, iż Syn Człowieczy ma na ziemi władzę przebaczać grzechy...” rzekł do sparaliżowanego: „Mówię ci: Wstań i weź swoje małe łożo, i idź do domu”.^d **25** On więc na ich oczach natychmiast wstał, wziął to, na czym zwykł leżeć, i odszedł do swego domu, wychwalając Boga.^e **26** Wtedy ich wszystkich ogarnął zachwyt^f i zaczęli wychwalać Boga, i napelnieni bojaźnią, mówili: „Widzieliśmy dzisiaj dziwne rzeczy!”^g

27 Potem wyszedł i zobaczył poborcę podatkowego imieniem Lewi, siedzącego w kantorze podatkowym, i powiedział do niego: „Bądź moim naśladowcą”.^h **28** A on, pozostawiwszy wszystko,ⁱ wstał i poszedł za nim. **29** I Lewi wydał dla niego wielkie przyjęcie w swoim domu, a był tam liczny tłum poborców podatkowych oraz innych ludzi, którzy razem z nimi utożyli się do posiłku.^j **30** Wtedy faryzeusze i ich uczeni w piśmie zaczęli szemrać wobec jego uczniów, mówiąc: „Czemuż jecie i pijecie z poborcami podatkowymi i grzesznikami?”^k **31** Jezus, odpowiadając, rzekł do nich: „Zdrowi nie potrzebują lekarza,^l tylko niedomagający.”^m **32** Nie przyszedłem wezwać do skruchy prawych, tylko grzeszników”.ⁿ

33 Oni powiedzieli do niego: „Uczniowie Jana często poszczą i zanoszą błagania, i to samo czynią uczniowie faryzeuszy, twoi

zaś jedzą i piją”.^a **34** Jezus im rzekł: „Czyż możecie sprawić, żeby przyjaciele oblubieńca pościli, gdy oblubieniec jest z nimi?”^b **35** Jednakże nadejdą dni, gdy oblubieniec^c istotnie zostanie od nich zabrany;^d wtedy, w owych dniach, będą pościć”.^e

36 Podał im też przykład: „Nikt nie wycina łąty z nowej szaty wierzchniej i nie naszywa jej na starą szatę wierzchnią; a jeśli tak zrobi, to i nowa łąta się odrywa, i łąta z nowej szaty nie pasuje do starej.”^f **37** Nikt też nie wlewa nowego wina do starych bukłaków; a jeśli tak zrobi, to nowe wino rozsadzi bukłaki^g i się wyleje, bukłaki zaś ulegną zniszczeniu.^h **38** Ale nowe wino należy wlewać do nowych bukłaków. **39** Nikt, kto się napił starego wina, nie chce nowego; mówi bowiem: „Stareⁱ jest wysmienite”.

6 I zdarzyło się w sabat, że przechodził przez łąny zbóż, a jego uczniowie zrywali^j i jedli kłosa zboża, rozcierając je rękami.^k **2** Wtedy niektórzy z faryzeuszy rzekli: „Czemu czynicie coś, czego nie wolno^l w sabat?”^m **3** Ale Jezus, odpowiadając, rzekł im: „Czyście nigdy nie czytali, co uczynił Dawid,ⁿ gdy zgłodniał on oraz ludzie, którzy z nim byli?”^o **4** Jak wszedł do domu Bożego i otrzymawszy chleby przedkładania,^p jadł i dał ludziom, którzy z nim byli, choć nie wolno ich jeść nikomu, tylko kapłanom?”^q **5** I jeszcze im rzekł: „Syn Człowieczy jest Panem sabatu”.^r

6 Podczas innego sabatu^s wszedł do synagogi i zaczął nauczać. I był tam człowiek, który miał prawą rękę uschłą.^t **7** A uczeni w piśmie i faryzeusze uważ-

ROZDZ. 5

- a Mt 9:14
Mk 2:18
Łk 7:34
- b Mt 9:15
Mk 2:19
Jn 3:29
- c Mt 22:2
2Kor 11:2
Obj 19:7
- d Łk 17:22
- e Jn 16:20
- f Mt 9:16
Mk 2:21
- g Hi 32:19
- h Mt 9:17
Mk 2:22
- i Iz 25:6

ROZDZ. 6

- j Pwt 23:25
- k Mt 12:1
Mk 2:23
- l Wj 20:10
Pwt 5:14
- m Mt 12:2
Mk 2:24
Jn 5:10
- n 1Sm 21:4
- o Mt 12:3
Mk 2:25
- p 1Sm 21:6
- q Kpl 24:9
Mt 12:4
Mk 2:26
- r Mt 12:8
Mk 2:28
- s Łk 13:14
Jn 9:16
- t Mt 12:10
Mk 3:1

szpalta 2

- a Łk 14:1
- b Mk 3:2
- c Łk 5:22
Jn 2:24
- d Mk 3:3
- e Mt 12:11
Jn 7:23
- f Mk 3:4
- g Mt 12:13
Mk 3:5
- h Ps 2:2
Mt 12:14
Mk 3:6
- i Mt 6:6
Mk 3:13
- j Iz 26:9
Mt 14:23
- k Mk 3:14
Jn 6:70
- l Mt 10:2
- m Mk 3:17
Dz 1:13
- n Jn 14:8
- o Jn 11:16
- p Mk 3:18
- q Mk 3:19
- r Mt 4:25
- s Mk 3:7
- t Mt 14:36
- u Mk 5:30

nie go obserwowali,^a by zobaczyć, czy będzie leczył w sabat – żeby znaleźć jakiś powód do oskarżenia go.^b **8** On zaś znał ich rozważania,^c powiedział jednak do mężczyzny z uschłą ręką: „Podnieś się i stań w środku”. Ten więc podniósł się i stanął.^d

9 Wtedy Jezus rzekł do nich: „Pytam was: Czy wolno w sabat czynić dobrze,^e czy wyrządzać krzywdę, duszę wybawić czy zgładzić?”^f **10** A rozejrzawszy się po nich wszystkich, powiedział do tego człowieka: „Wyciągnij rękę”. Ten tak uczynił i jego ręką odzyskała sprawność.^g

11 Oni zaś, ogarnięci szaleństwem, zaczęli między sobą omawiać, co uczynić z Jezusem.^h

12 W owych dniach odszedł na górę, by się modlić,ⁱ i spędził całą noc na modlitwie do Boga.^j **13** A z nastaniem dnia przywołał swych uczniów i spośród nich wybrał dwunastu, których też nazwał „apostołami”:^k

14 Szymona, którego też nazwał Piotrem,^l i Andrzeja, jego brata, i Jakuba, i Jana,^m i Filipa,ⁿ i Bartłomieja, **15** i Mateusza, i Tomasza,^o i Jakuba, syna Alfeusza, i Szymona, zwanego „gorliwym”,^p **16** i Judasa, syna Jakuba, i Judasza Iskariota, który się stał zdrajcą.^q

17 I zszedł z nimi, i stanął na równym miejscu, a był tam wielki tłum jego uczniów oraz wielkie mnóstwo ludzi^r z całej Judei i Jerozolimy, i nadmorskiej krainy Tyru i Sydonu, którzy przyszedli go słuchać i dostać uleczenia ze swych chorób.^s **18** Uleczeni zostali nawet ci, których trapiły nieczyste duchy. **19** I cały ten tłum usiłował go dotknąć,^t gdyż wychodziła z niego moc^u i uzdrawiała ich wszystkich.

20 A on podniósł oczy na swych uczniów i przemówił:^a

„Szczęśliwi jesteście wy, biedni,^b gdyż wasze jest królestwo Boże.

21 „Szczęśliwi jesteście wy, którzy teraz głodujecie,^c gdyż zostaniecie nasyceni.^d

„Szczęśliwi jesteście wy, którzy teraz płaczecie, gdyż będziecie się śmiać.^e

22 „Szczęśliwi jesteście, gdy ludzie będą was nienawidzić^f i gdy was wyłączą i zelżą, i odrzuca^g wasze imię jako niegodziwe z powodu Syna Człowieczego.

23 Radujcie się w owym dniu i skaczcie, gdyż oto wielka jest wasza nagroda w niebie, bo ich praojcowie czynili to samo prorożem.^h

24 „Natomiast biada wam, bogacze,ⁱ gdyż w pełni odbieracie swe pocieszenie.^j

25 „Biada wam, którzy teraz jesteście nasyćeni, gdyż będziecie głodować.^k

„Biada wam, którzy się teraz śmiejecie, gdyż pograżycie się w żalości i będziecie płakać.^l

26 „Biada, gdy wszyscy ludzie będą o was dobrze mówić, ich praojcowie bowiem czynili tak samo fałszywym prorożem.^m

27 „Ale wam, którzy słuchacie, mówię: Miłujcie swych nieprzyjaciół,ⁿ czyńcie dobrze^o tym, którzy was nienawidzą, **28** błogosławcie tych, którzy was przeklinają, módlcie się za tych, którzy was znieważają.^p **29** Temu, kto cię uderza w jeden policzek,^q nadstaw także drugi, a temu, kto zabiera^r twoją szatę wierzchnią, nie odmawiaj nawet szaty spodniej. **30** Dawaj każdemu, kto cię prosi,^s a zabierającego to, co twoje, nie proś o zwrot.

ROZDZ. 6

- a Mt 5:2
- b Iz 57:15
- Mt 5:3
- Jak 2:5
- c Iz 55:1
- Mt 5:6
- d Ps 107:9
- Jer 31:25
- e Iz 61:3
- Mt 5:11
- Obj 21:4
- f Mt 5:10
- Jn 17:14
- 1Pt 3:14
- g Jn 16:2
- h 2Kń 36:16
- Mt 5:12
- Łk 11:47
- Dz 7:52
- i Jak 5:1
- j Mt 6:2
- Łk 16:25
- k Iz 65:13
- l Prz 14:13
- m Jn 15:19
- Jak 4:4
- 1Jn 4:5
- n Mt 5:44
- o Wj 23:4
- Prz 25:21
- Rz 12:20
- p Dz 7:60
- Rz 12:14
- q Mt 5:39
- r Mt 5:40
- 1Ko 6:7
- s Pwt 15:7
- Prz 3:27
- Prz 21:26
- Mt 5:42

szpalta 2

- a Mt 7:12
- b Mt 5:46
- 1Tm 5:8
- c Mt 5:47
- d Kpl 25:36
- Pwt 15:8
- e Mt 5:42
- f Wj 22:25
- Kpl 25:37
- Pwt 23:20
- Ps 37:26
- g Pwt 14:29
- Mt 5:45
- 1Jn 3:1
- h Dz 14:17
- i Mt 5:48
- Ef 5:2
- Jak 2:13
- j Mt 7:1
- Rz 2:1
- Rz 14:10
- k Iz 58:6
- Mt 6:14
- Mk 11:25

l Prz 19:17

31 „I jak chcecie, żeby ludzie wam czynili, czyńcie im tak samo.^a

32 „A jeśli miłujecie tych, którzy was miłują, jakąż sobie zaskarbiacie zasługę? Przecież nawet grzesznicy miłują tych, którzy ich miłują.^b **33** I jeśli czynicie dobrze tym, którzy wam dobrze czynią, jakąż sobie zaskarbiacie zasługę? Czynią to nawet grzesznicy.^c **34** A jeśli pożyczacie bez odsetek^d tym, od których spodziewacie się odebrać, jakąż sobie zaskarbiacie zasługę? Nawet grzesznicy pożyczają bez odsetek grzesznikom, żeby tyle samo z powrotem otrzymać.^e **35** Wręcz przeciwnie, wcióż miłujcie swych nieprzyjaciół i czyńcie dobrze, i pożyczajcie^f bez odsetek, niczego się w zamian nie spodziewając, a wasza nagroda będzie wielka i będziecie synami Najwyższego,^g gdyż on jest życzliwy^h dla niewdzięcznych i niegodziwych.

36 Stawajcie się miłosierni, tak jak wasz Ojciec jest miłosierny.ⁱ **37** „Ponadto przestańcie osądzać, a na pewno nie będziecie osądzeni,^j i przestańcie potępiać, a na pewno nie będziecie potępieni. Uwalniajcie, a będziecie uwolnieni.^k **38** Dawajcie, a ludzie wam dadzą.^l Wsypią do waszych podółków miarę wyborną, natłoczoną, utrzesioną i przepełnioną. Bo jaką miarą odmierzacie, taką wam w zamian odmierzą.”^m

39 Wtedy też opowiedział im przykład: „Czyż ślepy może poprowadzić ślepego? Czyż obaj nie wpadną do dołu?”ⁿ **40** Uczeń nie przewyższa swego nauczyciela, lecz każdy, kto jest doskonale wyuczony, będzie jak jego

m Mt 7:2; Mk 4:24; n Mt 15:14; Mt 23:16.

nauczyciel.^a **41** Czemu więc patrzysz na słomkę w oku twego brata, a nie dostrzegasz belki we własnym oku?^b **42** Jak możesz powiedzieć do swego brata: „Bracie, pozwól mi wyjąć słomkę, która jest w twoim oku”, gdy tymczasem sam nie patrzysz na belkę we własnym oku?^c Obludniku! Najpierw wyjmij belkę z własnego oka,^d a wtedy będziesz wyraźnie widział, jak wyjąć słomkę, która jest w oku twego brata.^e

43 „Nie ma bowiem drzewa wybornego, które by wydawało owoc zgniły; nie ma też drzewa spróchniałego, które by wydawało owoc wyborny.^f **44** Bo każde drzewo poznaje się po jego owocu.^g Na przykład nie zbiera się fig z cierni ani nie ścina winogron z ciernistego krzewu.^h **45** Człowiek dobry wydobywa dobro z dobrego skarbuⁱ swego serca, ale niegodziwy wydobywa ze swego niegodziwego skarbu to, co niegodziwe; bo z obfitości serca mówią jego usta.^j

46 „Czemuż więc wzywacie mnie: „Panie! Panie!”, a nie czynicie tego, co mówię?^k **47** Pokażę wam, do kogo jest podobny każdy, kto przychodzi do mnie i słyszy moje słowa, i wprowadza je w czyn:^l **48** Podobny jest do człowieka, który budując dom, kopał, i to głęboko, i złożył fundament na masywie skalnym. Toteż gdy przyszła powódź,^m w ów dom uderzyła rzeka, ale nie była na tyle silna, by nim wstrząsnąć, gdyż został dobrze zbudowany.ⁿ **49** Kto zaś słyszy, a nie wprowadza w czyn,^o jest podobny do człowieka, który zbudował dom na ziemi bez fundamentu. Uderzyła więc rzeka i natychmiast runął, a upadek^p owego domu był wielki”.^q

ROZDZ. 6

a Mt 10:24
Jn 13:16
Jn 15:20

b Mt 7:3

c Mt 7:4

d Prz 18:17
Rz 2:21

e Mt 7:5

f Mt 7:16

g Mt 12:33

h Rdz 1:11

i Mt 12:35

j Mt 12:34

k Mt 7:21
Mt 25:11
Łk 13:24
Rz 2:13
Jak 1:22

l Mt 7:24

m Dz 14:22
2Tm 3:12

n Ps 125:1
Mt 7:25
2Tm 2:19
1Pt 1:5

o Jak 1:24

p Hi 8:13
Heb 10:29
2Pt 2:20

q Mt 7:27

szpalta 2

ROZDZ. 7

a Mt 8:5

b Mt 8:6
Jn 4:47

c Dz 10:2

d Mt 8:8

e Mt 8:9

f Mt 8:10
Rz 3:2
Rz 9:4

g Mt 8:13

h 1Ki 17:17
Łk 8:42

i Łk 9:38

7 Kiedy zakończył wszystkie swe wypowiedzi do słuchającego ludu, wszedł do Kafarnaum.^a **2** A pewien setnik miał niewolnika, którego cenil, lecz który niedomagał i był bliski śmierci.^b **3** Usłyszawszy o Jezusie, posłał do niego starszych spośród Żydów, aby go poprosili o przyście i ocalenie jego niewolnika. **4** Wtedy ci, którzy podeszli do Jezusa, zaczęli go żarliwie upraszać, mówiąc: „Godzien jest, żebyś mu to wyświadczył, **5** bo miłuje nasz naród^c i sam zbudował dla nas synagogę”. **6** Jezus więc poszedł z nimi. Lecz gdy był niedaleko domu, setnik wysłał już przyjaciół, żeby mu powiedzieli: „Panie, nie fatyguj się, bo nie zasługuję na to, byś wszedł pod mój dach.^d **7** Dlatego też nie uważałem się za godnego przyjść do ciebie. Ale powiedz słowo i niech mój sługa zostanie uzdrowiony. **8** Bo ja też jestem człowiekiem poddanym władzy, mającym pod sobą żołnierzy, i mówię temu: „Idź!”, i idzie, a innemu: „Przyjdź!”, i przychodzi, a swemu niewolnikowi: „Uczyń to!”, i on to czyni”.^e **9** Kiedy Jezus to usłyszał, zdumiał się nad nim i odwróciwszy się do towarzyszącego mu tłum, rzekł: „Mówię wam: Nawet w Izraelu nie znalazłem tak wielkiej wiary”.^f **10** A ci, którzy byli posłani, po powrocie do domu zastali owego niewolnika zdrowego.^g **11** Wkrótce potem poszedł do miasta zwanego Nain, a z nim szli jego uczniowie oraz wielki tłum. **12** Gdy się zbliżył do bramy miasta, oto wynoszono umarłego,^h który był jednorodzonymⁱ synem swej matki. Ona zaś była wdową. Był też z nią spory

tłum z miasta. **13** A gdy Pan ją ujrzał, ulitował się^a nad nią i rzekł do niej: „Przestań płakać”.^b **14** Następnie podszedł, dotknął mar i niosący zatrzymali się, a on rzekł: „Młodzieńcze, mówię ci: Wstań!”^c **15** I umarły usiadł, i począł mówić, on zaś oddał go jego matce.^d **16** A ich wszystkich ogarnęła bojaźń^e i zaczęli chwalić Boga, mówiąc: „Wielki prorok^f został wzbudzony wśród nas” oraz: „Bóg zwrócił uwagę na swój lud”.^g **17** I ta wieść o nim rozszła się po całej Judei i całej okolicznej krainie.

18 A uczniowie Jana opowiedzieli mu o tym wszystkim.^h **19** Toteż Jan wezwał dwóch spośród swoich uczniów i posłał ich do Pana, by powiedzieli: „Czy ty jesteś tym Przychodzącym, czy mamy oczekiwać innego?”ⁱ **20** Podszedłszy do niego, mężczyźni ci rzekli: „Jan Chrzciciel wysłał nas do ciebie, byśmy powiedzieli: „Czy ty jesteś tym Przychodzącym, czy mamy oczekiwać drugiego?”” **21** W owej godzinie uleczył on wielu od chorób^j i ciężkich dolegliwości, jak również od niegodziwych duchów, a wielu ślepych łaskawie obdarzył wzrokiem. **22** Dlatego, odpowiadając tym dwóm, rzekł: „Idźcie,^k opowiedzcie Janowi, coście ujrzeli i usłyszeli: Ślepi^l zostają obdarzeni wzrokiem, kulawi chodzą, trędowaci dostępują oczyszczenia, a głusi słyszą, umarli są wskrzeszani, biednym jest opowiadana^m dobra nowina.ⁿ **23** I szczęśliwy jest ten, kto się mną nie zgorzysł”.^o

24 Gdy posłańcy Jana odeszli, zaczął mówić do tłumów o Janie: „Co wysłicie zobaczyć na pust-

ROZDZ. 7

- a Heb 4:15
- b Łk 8:52
- c Jn 11:33
- d 1KI 17:21
- e Łk 8:54
- f Jn 11:43
- g Dz 9:40
- d 1KI 17:23
- 2KI 4:36
- e Łk 1:65
- f Pwt 18:15
- Łk 24:19
- Jn 4:19
- Jn 6:14
- Jn 7:40
- Dz 7:37
- g Wj 4:31
- Ps 106:4
- Łk 1:68
- h Mt 11:2
- Jn 3:26
- i Ps 40:7
- Ps 118:26
- Eze 21:27
- Za 9:9
- Mal 3:1
- Mt 3:11
- j Iz 53:4
- k Mt 11:4
- l Iz 29:18
- Iz 35:5
- Iz 42:7
- m Iz 61:1
- Sof 3:12
- Łk 4:18
- Jak 2:5
- n Mt 11:5
- o Iz 8:14
- Mt 11:6
- Łk 2:34
- Jn 6:66

szpalta 2

- a Mt 11:7
- b Mk 1:6
- c Est 1:11
- Mt 11:8
- d Łk 1:76
- e Mt 11:9
- f Mal 3:1
- g Iz 40:3
- Mt 11:10
- Łk 1:16
- Jn 1:23
- h Łk 1:15
- i Mt 11:11
- j Mt 3:6
- Łk 3:12
- k Mt 3:15
- Mt 21:32
- l Pwt 32:28
- Dz 13:46
- Dz 20:27
- Rz 10:3
- m Mt 11:16
- n Mt 11:17

kiowi? Trzcinę kołysaną przez wiatr?”^a **25** Co więc wysłicie ujrzeć? Człowieka ubranego w miękkie szaty wierzchnie?^b Przecież ci, którzy noszą okazały ubiór i żyją w zbytku, są w domach królewskich.^c **26** Właściwie co wysłicie ujrzeć? Proroka?^d Tak, mówię wam, i to daleko więcej niż proroka.^e **27** Właśnie o nim jest napisane: „Oto ja przed twoim obliczem wysyłam mego posłańca,^f który przygotuje przed tobą drogę twoją”.^g **28** Mówię wam: Wśród narodzonych z niewiast nie ma nikogo większego^h niż Jan, lecz pomniejszy w królestwie Bożym jest większy niż on”.ⁱ **29** (A usłyszawszy to, cały lud, jak również poborcy podatkowi – ochrzczeni chrztem Janowym^j – oświadczyli, że Bóg jest prawy.^k **30** Ale faryzeusze oraz biegli w Prawie, nie ochrzczeni przez niego, zlekceważyli dotyczącą ich radę^l Bożą).

31 „Do kogo więc mam porównać ludzi z tego pokolenia i do kogo są oni podobni?”^m **32** Podobni są do małych dzieci, które siedzą na rynku i wołają jedne do drugih, mówiąc: „Graliśmy wam na flecie, ale nie tańczyliście; zawodziliśmy, ale nie płakaliście”.ⁿ **33** Tak samo przyszedł Jan Chrzciciel, nie jadł chleba ani nie pił wina, a mówicie: „On ma demona”.^o **34** Przyszedł Syn Człowieczy, jadł i pił, a mówicie: „Oto człowiek żarliwy i oddający się picciu wina, przyjaciel poborców podatkowych i grzeszników!”^p **35** Niemniej mądrość^q potwierdza swą prawość przez wszystkie swe dzieci”.^r

36 A któryś z faryzeuszów zapraszał go do siebie na obiad.

^a Łb 6:3; Sdz 13:4; Mt 3:4; Mk 1:6; Łk 1:15; ^p Mt 11:19; Łk 5:30; ^q 1Ko 1:24; ^r Jn 10:38.

Toteż wszedł do domu^a owego faryzeusza i ułożył się przy stole. **37** I oto niewiasta, która w mieście była znana jako grzesznica, dowiedziała się, że on się ułożył do posiłku w domu faryzeusza, i przyniosła alabastrowe^b naczynie z wonnym olejkiem, **38** a zająwszy miejsce z tyłu u jego stóp, płakała i poczęła zraszać łzami jego stopy oraz wycierała je włosami swej głowy. Czułe też całowała jego stopy i nacierała je wonnym olejkiem. **39** Na ten widok faryzeusz, który go do siebie zaprosił, rzekł sam w sobie: „Gdyby ten człowiek był prorokiem,^c wiedziałby, kim i jakiego pokroju jest ta niewiasta, która go dotyka – że jest grzesznicą”.^d **40** A wtedy Jezus mu rzekł: „Szymonie, mam ci coś do powiedzenia”. Ten rzekł: „Nauczycielu, powiedz!”

41 „Dwaj mężczyźni byli dłużnikami pewnego pożyczkodawcy – jeden był zadłużony na pięćset denarów,^e a drugi na pięćdziesiąt. **42** Gdy nie mieli czym spłacić, on obydwom wspaniałomyślnie darował.^f Który z nich zatem będzie go bardziej miłował?” **43** Szymon, odpowiadając, rzekł: „Przypuszczam, że ten, któremu wspaniałomyślnie darował więcej”. Rzekł mu: „Osądziłeś poprawnie”. **44** Po czym odwrócił się do niewiasty, a do Szymona rzekł: „Czy widzisz tę niewiastę? Wszedłem do twego domu; ty nie dałeś mi wody^g do obmycia stóp. Ale ta niewiasta zrosiła łzami moje stopy i wytarła je swymi włosami. **45** Ty mnie nie pocałowałeś,^h ona zaś od godziny, której wszedłem, nie przestała czule całować mych stóp. **46** Ty nie natarłeś mej głowy oliwą,ⁱ a ona natar-

ROZDZ. 7

a Mt 26:6
Łk 11:37

b Mt 26:7
Mk 14:3
Jn 12:3

c Jn 4:19

d Łk 15:2

e Mt 18:28

f Ps 32:1
Ps 103:3

g Iz 1:18
Mt 18:27
Łk 7:47

h Rdz 18:4
1Tm 5:10

i 1Ko 16:20
1Pt 5:14

j Ps 23:5
Ps 45:7

szpalta 2

a Ps 51:1
Iz 43:25
Iz 44:22

Łk 7:42
1Tm 1:14

b Mt 9:2
Mk 2:5

c Iz 53:3
Mt 9:3
Mk 2:7
Łk 5:21

d Mt 9:22
Łk 8:48
Ef 2:8

e 1Sm 1:17
Jn 14:27

ROZDZ. 8

f Mt 9:35
Łk 4:43

g Mt 27:55
Mk 15:40

h Mk 16:9
Łk 11:26

i Łk 24:10

j Mt 13:3
Mk 4:1

k Mt 13:4
Mk 4:4
Łk 8:12

l Mt 13:5
Mk 4:5
Łk 8:13

m Mt 13:7
Mk 4:7
Łk 8:14

n Mt 13:8
Mk 4:8
Łk 8:15

o Mt 11:15
Mt 13:9
Mk 4:9

p Mt 13:10
Mk 4:10

ła me stopy wonnym olejkiem. **47** Przeto mówię ci, że jej grzechy, chociaż liczne, są przebaczone,^a gdyż bardzo miłowała; ale komu mało przebaczone, ten mało miłuje”. **48** Potem rzekł do niej: „Twoje grzechy są przebaczone”.^b **49** Wtedy ci, co z nim pólleżeli przy stole, poczęli między sobą mówić: „Kim jest ten człowiek, który nawet przebacza grzechy?”^c **50** On zaś rzekł do niewiasty: „Twoja wiara cię wybawiła;^d idź w pokój”.^e

8 Wkrótce potem ruszył w drogę od miasta do miasta i od wsi do wsi, głosząc i oznajmiając dobrą nowinę o królestwie Bożym.^f A było z nim dwunastu,^g 2 były też pewne niewiasty,^h uleczone od niegodziwych duchów i chorób – Maria zwana Magdaleną, z której wyszło siedem demonów,ⁱ 3 i Joanna,ⁱ żona Chuzy, rządcy Heroda, i Zuzanna oraz wiele innych niewiast, które im usługiwały ze swego mienia.

4 A gdy się zebrał wielki tłum wraz z tymi, którzy przychodzili do niego z jednego miasta po drugim, powiedział, używając przykładu:^j **5** „Wyszedł siewca, by siać swe nasiona. A gdy siał, któreś padło przy drodze i zostało zdeptane, i ptaki nieba je zjadły.^k **6** Inne padło na masyw skalny i po wykiełkowaniu uschło, ponieważ nie miało wilgoci.^l **7** Inne padło między ciernie, a ciernie, które z nim wyrosły, zadusiły je.^m **8** Inne padło na dobrą glebę i po wykiełkowaniu wydało plon stokrotny”.ⁿ Powiedziawszy to, zawołał: „Kto ma uszy, żeby słuchać, niech słucha”.^o

9 Lecz jego uczniowie zaczęli go pytać, co mógłby znaczyć ten przykład.^p **10** On zaś rzekł:

„Wam dano zrozumieć święte tajemnice królestwa Bożego, ale dla pozostałych jest to w przykładach,^a żeby patrząc, patrzyli na próżno, i słuchając, nie pojęli znaczenia.^b **11** A oto, co oznacza ten przykład: „Nasieniem jest słowo Boże.”^d **12** Tymi przy drodze są ci, którzy usłyszeli,^e a potem przychodzi Diabeł^f i zabiera słowo z ich serc, żeby nie uwierzyli i nie zostali wybawieni.^g **13** Tymi na masywie skalnym są ci, którzy usłyszawszy, przyjmują słowo z radością, ale nie mają korzenia; przez jakiś czas wierzą, lecz w czasie próby odpadają.^h **14** Tym zaś, które padło między ciernie, są ci, co usłyszeli, ale uniesieni przez troski i bogactwa oraz rozkoszeⁱ tego życia, zostają całkowicie zaduszeni i niczego nie doprowadzają do doskonałości.^j **15** Natomiast tym na wybornej glebie są ci, którzy wysłuchawszy słowa szlachetnym i dobrym sercem,^k zatrzymują je i z wytrwałością^l przynoszą plon.

16 „Po zapaleniu lampy nikt nie nakrywa jej naczyniem ani nie stawia jej pod łóżkiem, ale stawia ją na świeczniku, żeby wchodzący widzieli światło.”^m

17 Bo nie ma nic ukrytego,ⁿ co by nie stało się jawne, ani nie starannie skrytego, co by się nigdy nie stało znane i nigdy nie wyszło na jaw.^o **18** Dłatego zwracajcie uwagę na to, jak słuchacie; bo temu, kto ma, będzie dane więcej,^p ale temu, kto nie ma, zostanie zabrane nawet to, co mu się wydaje, że ma”.^q

19 I przyszli do niego jego matka i bracia,^r ale nie mogli się do niego dostać z powodu tłumy.^s **20** Doniesiono mu jednak: „Twoja matka oraz twoi bra-

ROZDZ. 8
a Ps 78:2

Mt 13:35

Mk 4:34

b Iz 6:9

Mt 13:11

Mk 4:11

c Mt 13:18

Mk 4:14

d Dz 20:32

1Pt 1:23

e Jak 1:23

f 2Kto 2:11

g Mt 13:19

Mk 4:15

1Kto 1:21

2Kto 4:3

h Mt 13:20

Mk 4:16

i Mt 19:23

1Tm 6:9

2Tm 3:4

2Tm 4:10

j Mt 13:22

Mk 4:18

k Dz 16:14

l Mt 13:23

Mk 4:20

Heb 10:36

Obj 3:10

m Mt 5:15

Mk 4:21

Łk 11:33

Flp 2:15

n Kzn 12:14

o Mt 10:26

Mk 4:22

Łk 12:2

1Kto 4:5

p Mt 25:23

q Mt 13:12

Mt 25:29

Mk 4:25

Łk 19:26

r Mt 13:55

Jn 7:5

Dz 1:14

s Mt 12:46

Mk 3:31

szpalta 2
a Mt 12:47

Mk 3:32

b Mt 12:50

Mk 3:35

Jn 15:14

c Mt 8:23

Mk 4:36

d Mt 8:24

Mk 4:37

e Mt 8:25

Mk 4:38

f Ps 65:7

Mt 8:26

Mk 4:39

g Mt 8:27

Mk 4:41

cia stoją na zewnątrz i chcą się z tobą widzieć”.^a **21** On na to rzekł do nich: „Moją matką i moimi braćmi są ci, którzy słuchają słowa Bożego i wprowadzają je w czyn”.^b

22 Pewnego dnia on i jego uczniowie weszli do łodzi; i rzekł do nich: „Przeprawmy się na drugą stronę jeziora”. I odbili od brzegu.^c **23** A gdy płynęli, on zasnął. Wtem spadł na jezioro gwałtowny wicher, tak iż zaczęła ich zalewać woda i byli w niebezpieczeństwie.^d **24** W końcu po-deszli do niego i zbudzili go, mówiąc: „Mistrzu, Mistrzu, ginie-my!”^e Wstawszy ze snu, zgromił^f wiatr i wzburzoną wodę, i te się uspokoiły, i nastąpiła cisza.

25 Wtedy rzekł do nich: „Gdzież jest wasza wiara?” Oni zaś, ogarnięci bojaźnią, zdumiewali się, mówiąc jeden do drugiego: „Kim on właściwie jest, że rozkazuje nawet wiatrom i wodzie, a są mu posłuszne?”^g

26 I przybili do brzegu w kra-inie Gerazeńczyków, która jest naprzeciw Galilei.^h **27** A gdy on wysiadł na ląd, wyszedł mu naprzeciw pewien mężczyzna z miasta, mający demony. I przez dość długi czas nie nosił odzieży, i nie przebywał w domu, lecz między grobowcami.ⁱ

28 Na widok Jezusa głośno krzyknął i upadł przed nim, i donośnym głosem powiedział: „Co tobie do mnie,^j Jezusie, Synu Boga Najwyższego? Proszę cię, nie męcz mnie”.^k **29** (Rozkazywał bowiem duchowi nieczys-temu wyjść z tego człowieka. Bo przez długi czas mocno go trzymał^l i ten wielokrotnie był pod

h Mt 8:28; Mk 5:1; **i** Mt 5:2; **j** Mt 1:24; **k** Mt 8:29; **l** Mt 5:7; Łk 4:34; **1** Mt 9:21; Łk 13:16; Jn 5:6.

strażą wiązany łańcuchami oraz pętami, ale rozrywał więzy i demon pędził go na miejsca odludne). **30** Jezus go zapytał: „Jak ci na imię?” On rzekł: „Legion”, gdyż weszło w niego wiele demonów.^a **31** I upraszały^b go, by im nie rozkazywał odejść do otchłani.^c **32** A pasło się tam na górze liczne stado świń;^d demony upraszały go więc, by im pozwolił w nie wejść.^e I zezwolił im. **33** Wtedy demony wyszły z tego człowieka i weszły w świnię, a stado popędziło po urwisku do jeziora i się utopiło.^f **34** Ale gdy ci, którzy je paśli, ujrzeli, co się stało, uciekli i opowiedzieli o tym w mieście i po wsiach.^g

35 Wówczas ludzie wylegli, by zobaczyć, co się stało, i przyszli do Jezusa, i zastali człowieka, z którego wyszły demony, odzianego i przy zdrowych zmysłach, siedzącego u stóp Jezusa, i się przestraszyli.^h **36** Ci, którzy to widzieli, opowiedzieli im, jak został uzdrowiony człowiek opętany przez demony.ⁱ **37** Całe to mnóstwo z okolicznej krainy Gerazeńczyków prosiło go więc, żeby od nich odszedł, gdyż ogarnęła ich wielka bojaźń.^j Wtedy wsiadł do łodzi i zawrócił. **38** Jednakże mężczyzna, z którego wyszły demony, usilnie prosił, by mógł z nim pozostać; ale on go odprawił, mówiąc:^k **39** „Wracaj do domu i opowiadaj, co Bóg dla ciebie uczynił”.^l Toteż on odszedł, obwieszczając po całym mieście, co Jezus dla niego uczynił.^m

40 Kiedy Jezus wrócił, tłum przyjął go życzliwie, bo wszyscy go oczekiwali.ⁿ **41** Lecz oto przyszedł mężczyzna imieniem

ROZDZ. 8

- a Mk 5:9
- b Mk 5:10
- c Obj 20:3
- d Kpl 11:7
Pwt 14:8
- e Mt 8:31
Mk 5:12
- f Mt 8:32
Mk 5:13
- g Mt 8:33
Mk 5:14
- h Mt 8:34
Mk 5:15
- i Mk 5:16
- j Mk 5:17
- k Mk 5:18
Łk 18:43
- l Mk 5:19
- m Mk 5:20
- n Mk 5:21

szpalta 2

- a Mt 9:18
Mk 5:22
- b Mt 9:18
Mk 5:23
- c Mk 5:24
- d Kpl 15:25
- e Mt 9:20
Mk 5:25
- f Lb 15:38
- g Mt 9:21
Mk 5:27
- h Kpl 6:27
- i Mk 5:30
- j Mk 5:31
- k Łk 5:17
- l Mk 5:32
- m Mk 5:33
- n Łk 7:50
- o 1Sm 11:17
Mt 9:22
Mk 5:34
- p Mk 5:35
- q Mk 5:36
Jn 11:25
Rz 4:17
- r Mk 5:37
- s Łk 7:13
- t Mk 5:39
Jn 11:11
Dz 7:60
Dz 13:36
1Ko 7:39

Jair, a był on przełożonym synagogi. I upadłszy Jezusowi do stóp, zaczął go upraszać, żeby wszedł do jego domu.^a **42** miał bowiem jednorodzłą córkę, która liczyła sobie około dwunastu lat, i ta umierała.^b

Kiedy on szedł, napierały na niego tłumy.^c **43** A pewna niewiasta, która od dwunastu lat była trapiąca upływem krwi^d i której nikt nie potrafił wyleczyć,^e **44** podeszła z tyłu i dotknęła frędzla^f jego szaty wierzchniej,^g a jej upływ krwi natychmiast się zatrzymał.^h **45** Toteż Jezus powiedział: „Kto mnie dotknął?”ⁱ Gdy wszyscy się wypierali, Piotr rzekł: „Mistrzu, tłumy cię otaczają i cisną się na ciebie”.^j **46** Ale Jezus powiedział: „Ktoś mnie dotknął, bo zauważyłem, że moc^k ze mnie wyszła”.^l **47** Niewiasta zaś, widząc, że nie uszła uwagi, drżąc, podeszła i upadła przed nim, i wobec całego ludu wyjawiała, z jakiego powodu się go dotknęła i jak natychmiast została uzdrowiona.^m **48** Lecz on rzekł do niej: „Córko, twoja wiara cię uzdrowiła;ⁿ idź w pokój”.^o

49 Kiedy jeszcze mówił, przyszedł pewien przedstawiciel przełożonego synagogi i powiedział: „Twoja córka umarła; już nie fatyguj nauczyciela”.^p **50** Usłyszawszy to, Jezus mu odpowiedział: „Nie bój się, tylko uwierz,^q a zostanie wybawiona”. **51** Gdy dotarł do domu, nie pozwolił nikomu wejść ze sobą, z wyjątkiem Piotra i Jana, i Jakuba oraz ojca i matki dziewczęcia.^r **52** A wszyscy płakali i z jej powodu uderzali się ze smutku. Toteż on rzekł: „Przestańcie płakać,^s bo nie umarła, lecz śpi”.^t **53** Wtedy zaczęli się z niego pogardliwie śmiać, gdyż

wiedzieli, że umarła.^a **54** Ale on ujął ją za rękę i zawołał, mówiąc: „Dziewczę, wstań!”^b **55** I duch^c jej wrócił, i natychmiast wstała,^d on zaś kazał dać jej coś do jedzenia.^e **56** A jej rodzice byli zachwyceni; on jednak polecił im, żeby nikomu nie opowiadali, co się zdarzyło.^f

9 Potem, zwoławszy dwunastu, dał im moc i władzę nad wszystkimi demonami i żeby leczyli choroby.^g **2** I posłał ich, by głosili królestwo Boże oraz uzdrawiali, **3** i rzekł do nich: „Nie bierzcie na drogę nic – ani laski, ani torby, ani chleba, ani srebrnych pieniędzy; nie miejcie też dwóch szat spodnich.”^h **4** A gdziekolwiek wejdziecie do domu, tam się zatrzymajcie i stamtąd wychodźcie.ⁱ **5** Gdzie zaś was nie przyjmą, wychodząc z tego miasta,^j strząśnijcie proch z waszych stóp na świadectwo przeciw nim”.^k **6** Potem, wyruszywszy, szli przez ten teren od wsi do wsi, oznajmiając dobrą nowinę i wszędzie dokonując uleczeń.^l

7 A Herod, władca okręgu, usłyszał o wszystkim, co się działo, i był w wielkiej rozterce, bo niektórzy mówili, że Jan został wskrzeszony z martwych,^m **8** inni zaś, że ukazał się Eliasz, a jeszcze inni, że powstał któryś ze starożytnych proroków. **9** Herod rzekł: „Jana ja ściąłem.”ⁿ Kimże zatem jest ten, o którym słyszę takie rzeczy? Starał się więc^o go zobaczyć.

10 A gdy apostołowie powrócili, szczegółowo opowiedzieli, czego dokonali.^p Wtedy zabrał ich ze sobą i oddalił się na osobność^q do miasta zwanego Betsaida. **11** Ale tłumy, dowiedziawszy się o tym, poszły za nim. I przyjął

ROZDZ. 8

- a Mt 9:24
Mk 5:40
- b Mk 5:41
Łk 7:14
Jn 11:43
- c Rdz 2:7
Rdz 6:17
Hi 33:4
Kzn 3:19
Iz 42:5
Obj 11:11
- d Mk 5:42
- e Mk 5:43
- f Mk 7:36
Łk 5:14

ROZDZ. 9

- g Mt 10:1
Mk 3:14
Mk 6:7
- h Mt 10:10
Mk 6:8
Łk 10:4
- i Mt 10:11
Mk 6:10
Łk 10:5
Łk 10:7
- j Łk 10:10
- k Neh 5:13
Mt 10:14
Mk 6:11
Dz 13:51
- l Mt 11:1
Mk 6:12
- m Mt 14:2
Mk 6:14
Mk 8:28
Łk 9:19
- n Mt 14:3
Mk 6:16
- o Łk 23:8
- p Mk 6:30
- q Mt 14:13

szpalta 2

- a Dz 28:31
- b Mt 14:14
Mk 6:34
Jn 6:2
- c Ps 78:19
Mt 14:15
Mk 6:35
Jn 6:5
- d 2Kl 4:42
- e Lb 11:22
Ps 78:19
- f Mt 14:17
Mk 6:38
Jn 6:9
- g Mt 14:21
Mk 6:44
Jn 6:10
- h Mt 14:19
Mk 6:39
1Ko 14:40
- i Mk 6:41
Jn 6:11
- j 2Kl 4:44
Ps 145:15
Mt 14:20
Mk 6:43
Jn 6:13

je życzliwie, i począł im mówić o królestwie Bożym,^a a potrzebujących uleczenia uzdrawiał.^b **12** Dzień zaczął się chylić ku zachodowi. Wtedy dwunastu podszło i rzekło do niego: „Odpraw tłum, żeby mogli pójść do wioski i na okoliczny teren wiejski oraz postarać się o kwatery i znaleźć pożywienie, gdyż jesteśmy tu w miejscu odludnym”.^c **13** Ale on im rzekł: „Wy im dajcie coś do jedzenia”.^d Powiedzieli: „Nie mamy nic więcej oprócz pięciu chlebów i dwóch ryb”,^e chyba że sami pójdziemy i nakupimy żywności dla wszystkich tych ludzi”.^f **14** A było ich około pięciu tysięcy mężczyzn.^g Ale on rzekł do swych uczniów: „Każcie im się ułożyć jak do posiłków – w grupach mniej więcej po pięćdziesięciu”.^h **15** I tak uczynili, i kazali wszystkim się ułożyć. **16** On zaś wziął te pięć chlebów oraz dwie ryby i spojrzawszy w niebo, pobłogosławił je i połamał, i zaczął dawać uczniom, żeby kładli przed tłumem.ⁱ **17** Wszyscy więc jedli i się nasycili, i zebrano nadmiar, który im został – dwanaście koszy ulomków.^j

18 Później, gdy sam się modlił, zeszl się do niego uczniowie, a on ich zapytał, mówiąc: „Jak mówią tłumy, kim jestem?”^k

19 Odpowiadając, rzekli: „Janem Chrzcicielem, a inni: Eliaszem, a jeszcze inni, że powstał jeden ze starożytnych proroków”.^l

20 Wtedy powiedział im: „A wy jak mówicie, kim jestem?” Piotr, odpowiadając, rzekł:^m „Chrystusemⁿ Bożym”. **21** Wtedy przemawiając do nich surowo, polecił

k Mt 16:13; Mk 8:27; 1 Mt 16:14; Mk 8:28; Łk 9:7;
m Mt 16:15; Mk 8:29; n Mt 16:16; Łk 4:41; Jn 1:41;
Jn 6:69.

im, żeby tego nikomu nie mówili,^a **22** i rzekł: „Syn Człowieczy musi znieść wiele cierpień i być odrzucony przez starszych oraz naczelnych kapłanów i uczonych w piśmie, i zostać zabity,^b a trzeciego dnia wskrzeszony”.^c

23 Potem przemówił do wszystkich: „Jeżeli ktoś chce pójść za mną, niech się zaprze samego siebie^d i dzień po dniu bierze swój pal męki, i stale mnie naśladuje.”^e **24** Bo kto by chciał wybaczyć swą duszę, ten ją straci, ale kto by stracił swą duszę ze względu na mnie, ten ją wybawi.^f **25** Właściwie jakież pożytek odniesie człowiek, jeśli pozyska cały świat, lecz straci samego siebie lub dozna szkody?^g **26** Bo kto by się zawstydził mnie i moich słów, tego Syn Człowieczy się zawstydzi, gdy przybędzie w chwale swojej i Ojca, i świętych aniołów.^h **27** Ale mówię wam zgodnie z prawdą: Wśród stojących tutaj są tacy, którzy na pewno nie zakosztują śmierci, dopóki w pierw nie ujrzą królestwa Bożego.”ⁱ

28 Istotnie, około ośmiu dni po tych słowach wziął Piotra i Jana, i Jakuba i wspiął się na górę, aby się modlić.^j **29** A gdy się modlił, zmienił się wygląd^k jego oblicza i jego odzienie stało się olśniewająco białe.^l **30** Oto też rozmawiali z nim dwaj mężczyźni, którymi byli Mojżesz i Elias.^m **31** Ukazali się w chwale i zaczęli mówić o jego odejściu, którego miał dopełnić w Jerozolimie.ⁿ **32** A Piotra i tych, co byli z nim, zmorzył sen; ale gdy się zupełnie przebudzili, ujrzeli jego chwałę^o oraz stojących z nim dwóch mężczyzn. **33** A gdy oni się od niego oddalali, Piotr rzekł do Jezusa:

ROZDZ. 9

- a Mt 16:20
Mk 8:30
- b Ps 22:15
Iz 53:5
Iz 53:8
Dn 11:22
- c Mt 16:21
Mk 8:31
Łk 17:25
- d Flp 3:8
- e Mt 10:38
Mt 16:24
Mk 8:34
Łk 14:27
- f Mt 16:25
Mk 8:35
Jn 12:25
Dz 20:24
Obj 2:10
- g Ps 49:6
Mt 16:26
Mk 8:36
Dz 1:18
Obj 18:7
- h Mt 10:33
Mk 8:38
2Tm 2:12
- i Mt 16:28
Mk 9:1
- j Mt 17:1
Mk 9:2
- k Wj 34:29
- l Mt 17:2
Mk 9:3
- m 2Kl 2:11
Mt 17:3
Mk 9:4
- n Łk 9:22
Łk 13:33
- o Jn 1:14
2Pt 1:16

szpalta 2

- a Mt 17:4
Mk 9:5
- b Mt 17:5
Mk 9:7
- c Łk 3:22
Jn 12:28
- d Ps 2:7
Iz 42:1
2Pt 1:17
- e Pwt 18:15
Mt 3:17
Dz 3:22
- f Mt 17:8
Mk 9:8
- g Mt 17:9
Mk 9:9
- h Mt 17:14
Mk 9:14
- i Mt 17:15
Mk 9:17
Łk 7:12
- j Mk 1:26
- k Mt 17:16
Mk 9:18
- l Pwt 32:5
Ps 78:8
- m Mt 17:17
Mk 9:19
- n Mk 9:20
Łk 7:15
- o Ps 147:5

sa: „Mistrzu, to wspaniale, że tu jesteśmy; postawmy więc trzy namioty: jeden dla ciebie i jeden dla Mojżesza, i jeden dla Eliasza”, lecz nie zdawał sobie sprawy z tego, co mówi.^a **34** Ale gdy to mówił, utworzył się obłok i zaczął ich ocieniać. Kiedy weszli w obłok, przestraszyli się.^b **35** A z obłoku dobiegł głos,^c mówiący: „To jest mój Syn, ten wybrany.”^d Jego słuchajcie”.^e **36** A gdy ów głos się rozległ, Jezus został sam.^f Lecz oni milczeli i nikomu w owych dniach nic nie opowiedzieli o tym, co ujrzeli.^g

37 Następnego dnia, gdy ze szli z góry, wyszedł mu na spotkanie wielki tłum.^h **38** A oto jakiś mężczyzna z tłumu zawołał, mówiąc: „Nauczycielu, proszę cię, abys spojrzał na mego syna, gdyż jest moim jednorodzonym.”ⁱ **39** i oto duch^j go chwytł, tak iż ten nagle krzyczy i za jego sprawą wpada w konwulsje, i toczy pianę, on zaś niechętnie odchodzi, posiniaczysz go.^k **40** I prosiłem twoich uczniów, żeby go wypędzili, ale nie mogli”.^l **41** Odpowiadając, Jezus rzekł: „O pokolenie bez wiary i przewrotne,^l jak długo mam z wami pozostawać i was znosić? Przyprowadź tu swego syna”.^m **42** A gdy ten już podchodził, demon rzucił nim o ziemię i przyprawił go o gwałtowne konwulsje. Jednakże Jezus zgromił ducha nieczystego i uzdrowił chłopca, i oddał go jego ojcu.ⁿ **43** Wszyscy zaś poczęli się niezmiernie zdumiewać majestatyczną mocą^o Bożą.

A gdy się zdumiewali tym wszystkim, co czynił, on rzekł do swych uczniów: **44** „Przyjmijcie te słowa do swych uszu, bo

Syn Człowieczy ma być wydany w ręce ludzi”.^a **45** Lecz oni dalej nie rozumieli tej wypowiedzi. W gruncie rzeczy była przed nimi zakryta, żeby jej nie pojęli, oni zaś lękali się go pytać o tę wypowiedź.^b

46 Wtedy zaczęli między sobą rozważać, kto z nich będzie największy.^c **47** A Jezus, znając rozważanie ich serc, wziął małe dziecko, postawił je obok siebie^d **48** i rzekł do nich: „Kto by przyjął to małe dziecko ze względu na moje imię, ten przyjmuje także mnie, a kto by przyjął mnie, ten przyjmuje również tego, który mnie posłał”.^e Bo kto zachowuje się jak pomniejszy^f wśród was wszystkich, ten jest wielki”.^g

49 Na to Jan rzekł: „Mistrzu, widzieliśmy, jak pewien człowiek wypędzał demony,^h używając twego imienia, i próbowaliśmy go powstrzymać,ⁱ gdyż nie chodzi z nami”.^j **50** Ale Jezus rzekł do nich: „Nie próbujcie go powstrzymać, kto bowiem nie jest przeciwko wam, ten jest za wami”.^k

51 A gdy się dopełniały dni, kiedy miał zostać wzięty w górę,^l zdecydowanie skierował swe oblicze, by iść do Jerozolimy. **52** Wysłał więc przed sobą posłańców. Oni zaś, odszedłszy, weszli do wioski Samarytan,^m aby poczynić dla niego przygotowania; **53** lecz ci go nie przyjęli, gdyż oblicze miał skierowane, by iść do Jerozolimy.ⁿ **54** Kiedy to ujrzeni uczniowie Jakub i Jan,^o rzekli: „Panie, czy chcesz, byśmy rozkazali, żeby ogień^p zstąpił z nieba i ich unicestwił?” **55** Ale on się odwrócił i zgañił ich. **56** Poszli więc do innej wioski.

57 A gdy szli drogą, ktoś powiedział do niego: „Pójdę za to-

ROZDZ. 9

- a Mt 17:22
Mk 9:31
Łk 18:32
- b Mk 9:32
Łk 2:50
- c Mt 18:1
Mk 9:33
Łk 22:24
- d Mt 18:2
Mk 9:36
- e Mk 9:37
Jn 12:44
- f Mt 23:11
Rz 12:10
- g Prz 18:12
Mt 18:4
Mt 23:12
- h Łk 10:17
- i Lb 11:28
- j Mk 9:38
- k Mt 12:30
Łk 11:23
1Ko 12:3
Flp 1:18
- l Mk 10:34
Dz 1:2
1Tm 3:16
- m Łk 10:33
Łk 17:16
- n Jn 4:9
- o Mk 3:17
- p 1Kl 18:38
2Kl 1:10

szpalta 2

- a Mt 8:19
- b Mt 8:20
- c Mt 8:21
- d Ef 2:1
1Tm 5:6
- e Mt 8:22
- f 1Kl 19:20
Łk 14:33
- g 1Ko 9:10
1Ko 9:24
- h Rdz 19:17
Mt 10:37
Flp 3:13

ROZDZ. 10

- i Wj 24:1
Lb 11:16
- j Mk 6:7
- k Mt 9:37
- l 1Ko 3:9
- m 2Ts 3:1
- n Jer 3:15
- o Mt 10:16
- p Mt 10:9
Łk 9:3
- q 2Kl 4:29
- r 1Sm 25:6
Mt 10:12
Łk 9:4
Jn 20:19
- s Jak 3:18
- t 1Sm 25:10
1Pt 4:14

bą, dokądkolwiek byś się udał”.^a **58** Jezus zaś rzekł mu: „Lisy mają jamy i ptaki nieba mają miejsca na odpoczynek, lecz Syn Człowieczy nie ma gdzie złożyć głowy”.^b **59** Potem rzekł do drugiego: „Bądź moim naśladowcą”. Ten powiedział: „Pozwól mi najpierw odejść i pogrzebać mego ojca”.^c **60** Ale on rzekł do niego: „Niech umarli^d grzebią swych umarłych, ty zaś idź i rozgłaszaj królestwo Boże”.^e **61** A jeszcze inny rzekł: „Pójdę za tobą, Panie, ale najpierw pozwól mi pożegnać się^f z tymi, co są w moim domu”. **62** Jezus mu rzekł: „Żaden człowiek, który przyłożył rękę do pługa,^g a ogląda się wstecz,^h nie nadaje się do królestwa Bożego”.

10 Następnie Pan wyznaczył siedemdziesięciuⁱ innych i posłał ich przed sobą po dwóch^j do każdego miasta i miejsca, do którego sam miał przyjść. **2** Potem przemówił do nich: „Żniwo^k wprawdzie jest wielkie, lecz pracowników^l mało. Proście^m zatem Pana żniwa, aby wysłał pracownikówⁿ na swe żniwo. **3** Idźcie. Oto posyłam was jak baranki^o pomiędzy wilki. **4** Nie noście sakiewki ani torby,^p ani sandałów, a po drodze nikogo nie bierzcie w objęcia^q na powitanie. **5** Gdziekolwiek wejdziecie do domu, powiedzcie najpierw: „Pokój temu domowi”.^r **6** I jeśli tam jest przyjaciel pokoju, wasz pokój spocznie na nim.^s Ale jeśli nie ma, wróci do was.^t **7** Zostańcie więc w tym domu,^u jedząc i pijąc, co podadzą,^v bo pracownik jest godzien swej zapłaty.^w Nie przenoście się z domu do domu.^x

u Mt 10:11; v Pwt 18:8; 1Ko 10:27; Gal 6:6; w Mt 10:10; 1Ko 9:11; 1Ko 9:14; 1Tm 5:18; x Ef 5:15.

8 „A gdziekolwiek wejdziecie do miasta i przyjmą was, jedźcie, co przed wami postawią, **9** i chorych w nim leczcie,^a i mówcie do nich: „Przybliżyło się do was królestwo^b Boże”. **10** Gdziekolwiek zaś wejdziecie do miasta i was nie przyjmą,^c wyjdźcie na jego szerokie ulice i powiedzcie: **11** „Nawet proch, który z waszego miasta przylgnął do naszych stóp, ścieramy przeciwko wam.”^d Pamiętajcie jednak, że przybliżyło się królestwo Boże”. **12** Mówię wam, że w owym dniu znośniej będzie Sodomie^e niż temu miastu.

13 „Biada ci, Chorazynie!^f Biada ci, Betsaido!^g Gdyby bowiem potężne dzieła, które się dokonały w was, dokonały się w Tyrze i Sydonie, te już dawno okazałyby skrucę, siedząc w worze i popiele.^h **14** Toteż na sądzie znośniej będzie Tyrowi i Sydonowi niż wam.”ⁱ **15** A ty, Kafarnaum, czy może będziesz wywyższone do nieba?^j Zejdiesz do Hadesu!^k

16 „Kto słucha^l was, ten słucha także mnie. A kto lekceważy was, ten lekceważy także mnie. Kto zaś lekceważy mnie, ten lekceważy^m również tego, który mnie posłał”.

17 Potem siedemdziesięciu z radością powróciło, mówiąc: „Panie, nawet demony się nam podporządkowują,ⁿ gdy używamy twego imienia”. **18** Na to rzekł do nich: „Zobaczyłem Szatana, jak już spadł^o z nieba niczym błyskawica. **19** Oto dałem wam władzę deptać po węzach^p i skorpionach,^q a także nad wszelką mocą nieprzyjaciela,^r i na pewno nic wam nie zaszkodzi. **20** Jednakże nie radujcie się z tego, że duchy się wam podporządkowu-

ROZDZ. 10

- a Łk 9:2
- b Dn 2:44
- c Mt 3:2
- d Rz 10:8
- e Łk 9:5
- d Mt 10:14
- Dz 13:51
- Dz 18:6
- e Łam 4:6
- Eze 16:48
- Mt 11:24
- f Mt 11:21
- g Łk 9:10
- h Eze 3:6
- i Mt 11:22
- j Jer 51:53
- k Ps 9:17
- Iz 14:15
- Eze 26:20
- Mt 11:23
- l Mt 10:40
- Mk 9:37
- Jn 5:23
- Jn 13:20
- m Wj 16:8
- Jn 12:48
- Jn 15:23
- 1Ts 4:8
- n Dz 16:18
- o Jn 12:31
- Jn 16:11
- Heb 2:14
- Obj 12:8
- p Mt 23:33
- q Eze 2:6
- r Rdz 3:15
- Ps 91:13

szpalta 2

- a Wj 32:32
- Ps 69:28
- Iz 4:3
- Dn 12:1
- Fip 4:3
- Heb 12:23
- Obj 3:5
- Obj 13:8
- b Mt 11:25
- c 1Ko 1:19
- 1Ko 2:6
- d Mt 28:18
- Jn 3:35
- e Jn 10:15
- f Jn 1:18
- 2Ko 4:6
- g Mt 13:16
- h 1Ko 2:9
- 1Pt 1:10
- i Mt 22:35
- j Mt 19:16
- Mk 10:17
- Łk 18:18
- k Kpl 18:5
- l Pwt 6:5
- Pwt 10:12
- Pwt 11:22
- Joz 22:5
- Mk 12:30
- m Kpl 19:18
- Mt 19:19
- Rz 13:9
- Gal 5:14
- Jak 2:8

ją, lecz radujcie się, że wasze imiona^a zostały zapisane w niebiosach”. **21** W tejże godzinie rozradował się^b w duchu świętym i rzekł: „Publicznie wysławiam cię, Ojcze, Panie nieba i ziemi, ponieważ starannie ukryłeś te rzeczy przed mędrcami^c i intelektualistami, a objawiłeś je niemowlętom. Tak, Ojcze, ponieważ uznałeś za dobre to uczynić. **22** Wszystko zostało mi przekazane^d przez mego Ojca, a nikt nie wie, kim jest Syn, tylko Ojciec;^e i nikt nie wie, kim jest Ojciec, tylko Syn^f oraz ten, komu Syn zechce go objawić”.

23 Następnie zwrócił się do samych uczniów i rzekł: „Szczęśliwi są oczy, które widzą to, co wy widzicie.”^g **24** Mówię wam bowiem: Wielu proroków i królów pragnęło ujrzeć^h to, co wy widzicie, ale nie ujrzeli, i słyszeć to, co wy słyszycie, ale nie usłyszało”.

25 A oto pewien człowiek biegł w Prawieⁱ wstał, by go wystawić na próbę, i powiedział: „Nauczycielu, co mam czynić, by odziedziczyć życie wieczne?”^j

26 On rzekł do niego: „Co jest napisane w Prawie?”^k Jak czytasz?” **27** Ten, odpowiadając, rzekł: „Masz miłować Jehowę, twój Boga, całym swym sercem i całą swą duszą, i całą swą siłą, i całym swym umysłem”^l oraz „swego bliźniego jak samego siebie”.^m **28** Rzekł do niego: „Odpowiedziałeś poprawnie; „czyń to, a osiągniesz życie”.ⁿ

29 Ale człowiek ten, chcąc dowieść, że jest prawy, rzekł do Jezusa: „Kto właściwie jest moim bliźnim?”^o **30** Jezus, odpowiadając, rzekł: „Pewien człowiek

n Kpl 18:5; Neh 9:29; Eze 20:11; Jn 17:3; Rz 10:5; Gal 3:12; o Łk 16:15.

schodził z Jerozolimy do Jerycha i wpadł między zbójców, którzy go odarli z szat, jak również zadali mu razy, po czym odeszli, pozostawiając go na wpół umarłego.

31 Przypadkowo schodził tą drogą pewien kapłan, lecz gdy go ujrzał, przeszedł drugą stroną.^a

32 Podobnie też Lewita, gdy dotarł do tego miejsca i go ujrzał, przeszedł drugą stroną.^b

33 Ale natknął się na niego pewien Samarytanin,^c podróżujący tą drogą, i na jego widok zdjęła go litość. **34** Podeszedł więc i przewiązał jego rany, polewając je oliwą i winem.^d Potem, wsadziwszy go na swoje zwierzę, zawiózł do gospody i się o niego zatroszczył.

35 A następnego dnia wyjął dwa denary, dał je właścicielowi gospody i rzekł: „Troszcz się o niego, a cokolwiek ponad to wydasz, oddam ci, gdy tu wrócę”. **36** Jak ci się wydaje, który z tych trzech okazał się bliźnim^e tego, co wpadł między zbójców?” **37** On rzekł: „Ten, który wobec niego postąpił miłosiernie”.^f Wtedy Jezus mu powiedział: „Idź i czyn^g tak samo”.

38 A gdy byli w drodze, wszedł do pewnej wioski. Tam jako gościa przyjęła go do domu pewna niewiasta imieniem Marta.^h

39 Miała ona też siostrę, którą zwano Marią, ta jednak usiadła u stópⁱ Pana i słuchała jego słowa. **40** Marta natomiast miała uwagę rozproszoną^j spełnianiem wielu posług. Podeszła więc i rzekła: „Panie, czy to dla ciebie nic nie znaczy, że moja siostra pozostawiła mnie samą, abym usługiwała?”^k Powiedz jej przeto, żeby mi dopomogła”.

41 Pan, odpowiadając, rzekł do niej: „Marto, Marto, martwisz się^l i niepokoisz o wiele rzeczy.”^m

ROZDZ. 10

- a Hi 6:14
- b Prz 27:10
- c Jn 4:9
- d Iz 1:6
- e Mt 19:19
- f Prz 14:21
- g Oz 6:6
- h Mt 6:8
- i Lk 6:36
- j Jn 13:17
- k Ef 4:32
- l Jn 12:2
- m Pwt 33:3
- n Lk 8:35
- o Dz 22:3
- p j 1Ko 7:35
- q Lk 8:3
- r 1 1Ko 7:32
- s m Jn 6:27

szpalta 2

- a Mt 4:4
- b Mt 6:33
- c Jn 6:27

ROZDZ. 11

- a Jak 4:3
- b Lk 5:33
- c Mt 6:9
- d Kpl 22:32
- e Pwt 32:3
- f Ps 145:21
- g Iz 5:16
- h Iz 8:13
- i Iz 29:23
- j Eze 36:23
- k Dn 2:44
- l Dn 7:14
- m Mt 6:10
- n Ps 37:25
- o Iz 51:14
- p Ps 79:9
- q Dn 9:19
- r Mt 9:6
- s j Mt 6:14
- t Mk 11:25
- u Ef 4:32
- v Kol 3:13
- w Mt 6:13
- x Lk 22:46
- y 1Ko 10:13
- z Jak 1:13
- aa Obj 3:10
- ab 1 Mt 26:10
- ac Mk 14:6
- ad m Lk 18:5
- ae n Rz 12:12
- af o Mt 7:7
- ag p Ps 50:15
- ah Jer 33:3
- ai Mk 11:24
- aj Jn 15:7
- ak Jak 1:6
- al 1Jn 3:22
- am 1Jn 5:14

42 A przecież potrzebnych jest niewiele rzeczy^a lub nawet tylko jedna. Maria zaś wybrała dobrą część^b i ta nie zostanie jej odebrana”.

11 Będąc kiedyś w pewnym miejscu, modlił się, a gdy skończył, jeden z jego uczniów rzekł do niego: „Panie, naucz nas się modlić,^c tak jak i Jan nauczył swoich uczniów”.^d

2 Wtedy powiedział do nich: „Kiedy się modlicie,^e mówcie: „Ojcze, niech będzie uświęcone twoje imię.^f Niech przyjdzie twoje królestwo.^g **3** Daj nam naszego chleba^h na ten dzień według potrzeby dnia. **4** I przebac nam nasze grzechy,ⁱ bo my sami też przebaczymy każdemu, kto jest winny^j wobec nas; i nie wystawiaj nas na pokusę”.^k

5 Nadto rzekł do nich: „Kto z was, mając przyjaciela, pójdzie do niego o północy i powie mu: „Przyjacielu, pożycz mi trzy chleby. **6** gdyż prosto z drogi przyszedł do mnie mój przyjaciel, a nie mam co przed nim położyć?”. **7** Ten zaś z wewnątrz odpowie: „Przestań mi się naprzykrzać.”^l Drzwi są już zamknięte i moje dziecięta są ze mną w łóżku; nie mogę wstać i dać tobie”. **8** Mówię wam: Chociaż nie wstanie i nie da mu czegoś ze względu na to, że jest jego przyjacielem, to ze względu na jego śmiałą uporczywość^m na pewno wstanie i da mu, czego potrzebuje. **9** Toteż mówię wam: Stale prosćcie,ⁿ a będzie wam dane; ciągle szukajcie,^o a znajdziecie; wciąż pukajcie, a będzie wam otworzone. **10** Bo każdy, kto prosi, otrzymuje^p i każdy, kto szuka, znajduje, i każdemu, kto puka, będzie otworzone. **11** Istotnie, któryż to ojciec wśród was, jeśli

go syn^a poprosi o rybę, poda mu węża zamiast ryby? **12** Albo też jeśli poprosi o jajko, czy poda mu skorpiona? **13** Jeżeli więc wy, chociaż jesteście niegodziwi, umiecie dawać swym dzieciom dobre dary,^b o ileż bardziej Ojciec w niebie da ducha świętego^c tym, którzy go proszą!"

14 Później wypędzał niemego^d demona. Gdy demon wyszedł, niemowa przemówił. I zdumiały się tłumy. **15** Ale niektórzy spośród nich rzekli: „Wypędza demony za sprawą Beelzebuba, władcy demonów”.^e **16** Inni jednak, kusząc go, zaczęli się od niego domagać znaku^f z nieba. **17** Znając ich poglądy,^g rzekł do nich: „Każde królestwo wewnętrznie podzielone pustoszeje, a dom wewnętrznie podzielony upada”.^h **18** Jeśli więc również Szatan jest wewnętrznie podzielony, jakże się ostoi jego królestwo?ⁱ Mówicie bowiem, że wypędzam demony za sprawą Beelzebuba. **19** Jeżeli ja wypędzam demony za sprawą Beelzebuba, to przez kogo wypędzają je wasi synowie?^j Dlatego oni będą waszymi sędziami. **20** Ale jeśli ja palcem^k Bożym wypędzam demony, to istotnie zaskoczyło was królestwo Boże.^l **21** Gdy dobrze uzbrojony siłacz^m strzeże swego pałacu, jego mienie pozostaje w spokoju. **22** Ale gdy ktoś silniejszyⁿ od niego, nadszedłszy, zwycięża go,^o wówczas zabiera całe jego uzbrojenie, na którym tamten polegał, i rozdziela to, z czego go ograbił. **23** Kto nie jest po mojej stronie, ten jest przeciwko mnie, a kto nie zbiera ze mną, ten rozprasza.^p

24 „Kiedy duch nieczysty wyjdzie z człowieka, przemierza

ROZDZ. 11

- a Mt 7:9
- b 2Ko 12:14
- c Iz 44:3
Jak 1:17
- d Mt 9:32
Mt 12:22
- e Mt 9:34
Mk 3:22
- f Mt 12:38
Mk 8:11
1Ko 1:22
- g Jn 2:25
- h Mt 12:25
Mk 3:24
- i Mk 3:26
- j Mk 9:38
Łk 9:49
- k Wj 8:19
Mt 12:28
- l Łk 17:21
- m Iz 49:24
Mt 12:29
Mk 3:27
- n Iz 9:6
Iz 53:12
Kol 2:15
1Jn 4:4
- o Mt 12:29
Mk 3:27
- p Mt 12:30
Mk 9:40
Łk 9:50
Jn 11:52

szpalta 2

- a Mt 12:43
- b Łk 8:2
- c Mt 12:45
Jn 5:14
2Pt 2:20
- d Łk 1:28
Łk 1:48
- e Pwt 29:9
Ps 1:2
Ps 112:1
Ps 119:2
Iz 56:2
Mt 7:21
Jak 1:25
- f Mt 12:38
1Ko 1:22
- g Mt 16:4
- h Jon 1:17
Mt 12:39
- i 1Kl 10:1
2Kn 9:1
- j Iz 9:6
Flp 2:10
- k Jon 3:5
- l Mt 12:41
- m Mt 5:15
Mk 4:21
Łk 8:16
- n Mt 6:22
Dz 26:18
Ef 1:18

spieczone okolice w poszukiwaniu miejsca odpoczynku, a nie znalazłszy żadnego, mówi: „Powróć do mego domu, z którego wyszedłem”.^a **25** A po przybyciu zastaje go czysto wymiecionym i przyozdobionym. **26** Wtedy idzie i bierze ze sobą siedem^b innych duchów, bardziej niegodziwych niż on sam, a wszedłszy do środka, mieszkają tam; i końcowe położenie tego człowieka staje się gorsze niż pierwotne”.^c

27 Kiedy on to mówił, pewna niewiasta z tłumu podniosła głos i rzekła do niego: „Szczęśliwe łono,^d które cię nosiło, i pierś, które ssaleś!” **28** On zaś rzekł: „Nie, ale raczej: Szczęśliwi ci, którzy słuchają słowa Bożego i je zachowują!”^e

29 Gdy gromadziły się tłumy, zaczął mówić: „Pokolenie to jest pokoleniem niegodziwym; szuka znaku.^f Ale żaden znak nie będzie mu dany oprócz znaku Jonasza.^g **30** Bo jak Jonasz^h stał się znakiem dla Niniwczyców, tak samo też Syn Człowieczy będzie dla tego pokolenia. **31** Królowaⁱ z południa powstanie na sąd z ludźmi tego pokolenia i ich potępi, przyszła bowiem z krańców ziemi, aby usłyszeć mądrość Salomona, a oto tu więcej^j niż Salomon. **32** Mieszkańcy Niniwy wstaną na sąd z tym pokoleniem i je potępią, okazali bowiem skrucę ze względu na to, co głosił Jonasz,^k a oto tu więcej^l niż Jonasz. **33** Po zapaleniu lampy nikt nie stawia jej w piwnicy ani pod korcem, lecz na świeczniku,^m żeby wchodzący widzieli światło. **34** Lampą ciała jest twoje oko. Gdy twoje oko jest prostolinijne,ⁿ również całe twoje ciało jest jasne, ale gdy jest

niegodziwie, również twoje ciało jest ciemne. **35** Miej się więc na baczności. Może światło, które jest w tobie, jest ciemnością.^a

36 Jeśli zatem całe twoje ciało jest jasne i żadna jego część nie jest ciemna, to całe będzie tak jasne,^b jak gdyby lampa oświećlała cię swymi promieniami”.

37 Kiedy to powiedział, pewien faryzeusz zaprosił go, żeby zjadł u niego obiad.^c Wszedł więc i ułożył się przy stole. **38** Jednakże faryzeusz był zaskoczony, widząc, że on się najpierw nie umył^d przed obiadem. **39** Lecz Pan rzekł do niego: „Teraz wy, faryzeusze, oczyszczacie z zewnątrz kielich i miskę, ale wasze wnętrze^e jest pełne grabieży i niegodziwości.^f **40** Nierozsądni! Czyż ten, który uczynił to, co na zewnątrz,^g nie uczynił też wnętrza? **41** Wszakże dawajcie jako dary miłosierdzia^h to, co wewnątrz, a oto wszystko inne jest u was czyste. **42** Ale biada wam, faryzeusze, gdyż dajecie dziesiątki częściⁱ mięty i ruty, i wszelkiego innego warzywa, lecz pomijacie sprawiedliwość oraz miłość do Boga! Te rzeczy mieliście obowiązek czynić, a tych drugich nie pomijać.^j

43 Biada wam, faryzeusze, gdyż miłujecie pierwsze siedzenia w synagogach i pozdrowienia na rynkach!^k **44** Biada wam, gdyż jesteście jak te grobowce pamięci, które nie są widoczne, tak iż ludzie chodzą po nich, nie wiedząc o tym!”^l

45 Odpowiadając, jeden z biegłych^m w Prawie rzekł do niego: „Nauczycielu, mówiąc to, znieważasz i nas”. **46** Wtedy on rzekł: „Biada i wam, biegłym w Prawie, gdyż obciążacie ludzi ciężarami trudnymi do uniesienia,

ROZDZ. 11

a Mt 6:23

b Mt 28:3

c Łk 7:36

Łk 14:1

d Mt 15:2

e Prz 26:24

Jer 4:14

Tyt 1:15

f Mt 23:25

g Mt 23:26

h Łk 12:33

Dz 3:3

i Kpl 27:30

j Mt 23:23

Jn 7:24

k Mt 23:6

l Mt 23:27

m Łk 10:25

szpalta 2

a Mt 23:4

b Mt 23:37

c Rz 1:32

d Dz 7:52

Heb 11:37

e Prz 1:20

Mt 11:19

f Wj 20:5

Jer 51:56

g Iz 26:21

Obj 18:24

h Rdz 4:8

i 2Kn 24:20

j 2Kn 24:21

k Mal 2:7

l Mt 23:13

1Ts 2:16

m Ps 37:32

n Mk 12:13

Łk 20:20

ROZDZ. 12

o 1Ko 5:8

p Mt 16:6

Mk 8:15

q Kzn 12:14

Mt 10:26

Mk 4:22

Łk 8:17

1Ko 4:5

r Mt 10:27

lecz sami nie dotykacie tych ciężarów ani jednym palcem!”^a

47 „Biada wam, gdyż budujecie prorokom grobowce pamięci, a to wasi praojcowie ich pozabijali!”^b **48** Doprawdy, jesteście świadkami uczynków waszych praojców, a jednak się z nimi zgadzacie,^c ci bowiem pozabijali^d proroków, wy zaś budujecie im grobowce. **49** Dlatego też mądrość^e Boża powiedziała: „Poślę do nich proroków oraz apostołów i niektórych z nich będą zabijać i prześladować, **50** a by od tego pokolenia zażądano^f krwi wszystkich proroków,^g przelanej od założenia świata — **51** od krwi Abła^h aż do krwi Zachariasza,ⁱ którego zabito między ołtarzem a domem”.^j Tak, mówię wam: Zażąda się jej od tego pokolenia.

52 „Biada wam, biegli w Prawie, gdyż zabraliście klucz wiedzy;^k samiście nie weszli, a wchodzącym przeszkodziliście!”^l

53 Gdy więc stamtąd wyszedł, uczeni w piśmie i faryzeusze zaczęli na niego strasznie napierać i zasypywać go pytaniami o dalsze rzeczy, **54** czyhając^m na niego, by go przyłapaćⁿ na czymś z jego ust.

12 Tymczasem, gdy zebrał się tłum liczący tyle tysięcy, że jedni po drugich deptali, on zaczął mówić najpierw do swych uczniów: „Strzeżcie się zakwasu^o faryzeuszy, którym jest obłuda.^p **2** Lecz nie ma nic starannie skrytego, co nie zostałoby objawione, ani tajemnego, co nie stałoby się znane.^q **3** To zatem, co mówicie w ciemności, będzie słyszane w świetle, a co szepciecie w swych pokojach, będzie głoszone z dachów domów.”^r **4** Ponadto mówię wam,

moi przyjaciele:^a Nie bójcie się tych, którzy zabijają ciało, a potem nie są w stanie nic więcej uczynić.^b **5** Ale wskażę wam, kogo się bać: Bójcie się tego,^c który gdy zabije, ma władzę wrzucić do Gehenny.^d Tak, mówię wam: Tego się bójcie.^e **6** Czyż nie sprzedaje się pięciu wróbbli za dwie monety małej wartości? A przecież ani jeden z nich nie jest zapomniany przed Bogiem.^f **7** Lecz nawet wasze włosy^g na głowie wszystkie są policzone. Nie bójcie się; jesteście warci więcej niż wiele wróbbli.^h

8 „Toteż mówię wam: Co do każdego, kto przyzna sięⁱ przed ludźmi do jedności ze mną, Syn Człowieczy też przyzna się do jedności z nim – przed aniołami Bożymi.^j **9** Ale kto się mnie zaprze^k przed ludźmi, tego ja się zaprę przed aniołami Bożymi.^l **10** I każdemu, kto by powiedział słowo przeciwko Synowi Człowieczemu, będzie przebaczone; ale kto by bluźnił przeciwko duchowi świętemu, temu nie będzie przebaczone.^m **11** A gdy was wprowadzą przed publiczne zgromadzenia oraz urzędników rządowych i władze, nie zamartwiając się, jak lub co powiecie na swą obronę albo co będziecie mówić;ⁿ **12** bo w tejże godzinie duch święty^o was nauczy, co powinniście mówić”.^p

13 Wtedy ktoś z tłumu rzekł do niego: „Nauczycielu, powiedz memu bratu, żeby się ze mną podzielił dziedzictwem”. **14** On rzekł do niego: „Człowieku, któż mnie ustanowił nad wami sędzią^q albo dokonującym podziału?” **15** Potem rzekł do nich: „Mieście oczy otwarte i strzeżcie się wszelkiej zachłanności,^r bo

ROZDZ. 12

- a Jn 15:14
- b Mt 10:28
Dz 20:24
- c Ps 119:120
Heb 10:31
- d Iz 66:24
Mt 10:28
- e Iz 8:13
1Pt 2:17
Obj 14:7
- f Pwt 22:6
Mt 10:29
- g 1Sm 14:45
2Sm 14:11
Łk 21:18
Dz 27:34
- h Mt 10:31
Łk 12:24
- i Rz 10:9
- j Mt 10:32
Mk 8:38
- k Dz 3:13
- l Łk 9:26
2Tm 2:12
1Jn 2:23
- m Mt 12:31
Mk 3:29
1Jn 5:16
- n Mt 10:19
Mk 13:11
Łk 21:14
- o 1Jn 2:27
- p Wj 4:12
Dz 6:10
1Pt 5:7
- q Jn 18:36
Dz 7:27
- r Wj 20:17
Pwt 5:21
Prz 28:16
Kol 3:5

szpalta 2

- a 1Tm 6:7
- b Jak 4:15
- c Jak 4:16
- d Prz 27:1
- e Ps 49:18
Kzn 11:9
Łk 16:19
Jak 4:13
Jak 5:5
- f Heb 9:27
- g Ps 39:6
Ps 52:7
Jer 17:11
Jak 4:14
- h Mt 6:20
1Tm 6:18
Jak 2:5
- i Mt 6:25
Rz 14:17
Flp 4:6
- j Hi 38:41
Ps 147:9
- k Mt 6:26
Łk 12:7
- l Mt 6:27
- m Mt 6:34
- n Mt 6:28

nawet wtedy, gdy ktoś ma obfitość, jego życie nie zależy od tego, co posiada”.^a **16** Następnie opowiedział im przykład, mówiąc: „Pewnemu bogatemu człowiekowi dobrze obrodziła ziemia. **17** Toteż zaczął rozważać w sobie, mówiąc: „Cóż uczynię, skoro nie mam gdzie zgromadzić swych plonów?” **18** Rzekł więc: „Uczynię tak:^b Zburzę moje spichrze, a zbuduję większe i tam zgromadzę całe zboże oraz wszystkie moje dobra,^c **19** i powiem^d swej duszy: „Duszo, masz wiele dóbr złożonych na wiele lat; zażywaj wygod, jedz, pij, ciesz się”.^e **20** Ale Bóg rzekł do niego: „Nierozsądny, tej nocy zażądają od ciebie twej duszy.^f Czyże więc będzie to, co nagromadziłeś?”^g **21** Tak się dzieje z człowiekiem, który gromadzi skarb dla siebie, ale nie jest bogaty wobec Boga”.^h

22 Potem rzekł do swych uczniów: „Dlatego wam mówię: Przystańcie się zamartwiać o swe dusze, jeśli chodzi o to, co będziecie jeść, albo o swe ciała, jeśli chodzi o to, w co się będziecie ubierać.ⁱ **23** Dusza bowiem jest warta więcej niż pokarm, a ciało niż odzież. **24** Zwróćcie uwagę, że kruki^j ani nie sieją, ani nie żną i nie mają ani stodoły, ani spichrza, a jednak Bóg je żywi. O ileż więcej warci jesteście wy niż ptaki?”^k **25** Kto z was przez zamartwianie się może dodać łokieć do długości swego życia?^l **26** Jeśli więc nie potraficie zrobić najmniejszej rzeczy, czemuż mielibyście się zamartwiać^m o pozostałe? **27** Zwróćcie uwagę, jak rosną lilieⁿ – ani się nie mżolą, ani nie przędą, lecz mówię wam: Nawet Salomon w całej swej chwale nie był tak przyodziany,

jak jedna z nich.^a **28** Jeśli zatem Bóg tak przyodziewa roślinność w polu, która dzisiaj jest, a jutro zostaje wrzucona do pieca, o ileż bardziej przyodzieje was, małowierni!^b **29** Przystańcie więc szukać, co mieliście jeść i co mieliście pić, i przestańcie żyć w niepewności pełnej z troskowania;^c **30** bo o wszystko to skwapliwie zabiegają narody świata, ale wasz Ojciec wie, że tych rzeczy potrzebujecie.^d **31** Niemniej stale szukajcie jego królestwa, a te rzeczy będą wam dodane.^e

32 „Nie bój się,^f mała trzódko,^g gdyż wasz Ojciec uznał za dobre dać wam królestwo.^h **33** Sprzedajcieⁱ to, co do was należy, i dawajcie dary miłosierdzia.^j Sprawcie sobie sakiewki, które nie niszczą, niewyczerpany skarb w niebiosach,^k gdzie złodziej nie podchodzi ani mól nie niszczy. **34** Bo gdzie jest wasz skarb, tam też będzie wasze serce.^l

35 „Niech wasze lędźwie^m będą przepasane, a wasze lampyⁿ niech płoną, **36** wy sami zaś bądźcie podobni do ludzi, którzy oczekują swego pana^o powracającego z wesela,^p żeby gdy przybędzie i zapuka,^q od razu mu otworzyć. **37** Szczęśliwi ci niewolnicy, których pan, przybywszy, zastanie czuwających!^r Zaprawdę wam mówię: Przepasze się^s i każe im się ułożyć przy stole, i przystąpiwszy, będzie im usługiwał.^t **38** A gdyby przybył o drugiej straży, czy nawet o trzeciej, i tak ich zastał, są szczęśliwi!^u **39** Ale wiedźcie to, że gdyby gospodarz wiedział, o której godzinie przyjdzie złodziej, czuwałby i nie pozwoliłby włamać się do swego domu.^v

ROZDZ. 12

- a 1Kl 10:4
- 2Kn 9:3
- Mt 6:29
- b Mt 6:30
- c Mt 6:31
- d 2Kn 16:9
- Łz 65:24
- Mt 6:32
- Flp 4:19
- e Ps 34:10
- Łz 33:16
- Mt 6:33
- 1Tm 4:8
- f Łz 41:14
- g Jn 10:16
- h Dn 7:27
- Łk 22:29
- Heb 12:28
- Jak 2:5
- Obj 1:6
- i Mt 19:21
- Łk 18:22
- Dz 2:45
- Dz 4:34
- j Łk 11:41
- Łk 16:9
- k Mt 6:20
- 1Tm 6:19
- l Mt 6:21
- m Wj 12:11
- 1Kl 18:46
- Prz 31:17
- Ef 6:14
- 1Pt 1:13
- n Mt 25:1
- Flp 2:15
- o Mk 13:35
- p Mt 25:5
- q Obj 3:20
- r Mt 24:46
- Mt 25:10
- s Jn 13:4
- t Mt 20:28
- 2Tm 4:8
- u Mk 13:35
- v Mt 24:43
- 1Ts 5:2
- 2Pt 3:10
- Obj 16:15

szpalta 2

- a Mt 24:44
- Mt 25:13
- Mk 13:13
- 2Pt 3:12
- Obj 3:3
- b Rdz 24:2
- 1Ko 4:2
- 2Ts 2:15
- 1Pt 4:10
- c Rdz 41:33
- Pwt 1:13
- d Mt 24:45
- Mt 25:21
- Łk 19:17
- e Mt 24:46
- f Mt 24:47
- g Mt 24:48
- h Mt 24:49
- i Mt 24:50

40 Wy też stale bądźcie gotowi, gdyż Syn Człowieczy przyjdzie o godzinie, której się nie domyslacie”.^a

41 Wtedy Piotr rzekł: „Panie, czy kierujesz ten przykład do nas, czy też do wszystkich?”

42 A Pan rzekł: „Kto rzeczywiście jest szafarzem wiernym,^b roztropnym,^c którego pan ustanowi nad swym gronem sług, aby im dawał odmierzone porcje pokarmu we właściwym czasie?^d **43** Szczęśliwy ów niewolnik, jeśli jego pan, przybywszy, zastanie go tak czyniącego!^e

44 Mówię wam zgodnie z prawdą: Ustanowi go nad całym swoim mieniem.^f **45** Ale gdyby ów niewolnik rzekł w swoim sercu: „Mój pan zwleka z przyjściem”^g i gdyby zaczął bić służących i służące oraz jeść i pić, i się upijać,^h **46** pan owego niewolnika przyjdzie w dniu, w którym ten się go nie spodziewa, i o godzinie, której nie zna,ⁱ i ukarze go z największą surowością, i wyznaczy mu dział z niewiernymi.^j **47** Wtedy ów niewolnik, który zrozumiał wolę swego pana, ale się nie przygotował ani nie postąpił zgodnie z jego wolą, otrzyma wiele uderzeń.^k

48 Ten zaś, który nie zrozumiał^l i czynił to, za co zasłużył na uderzenia, otrzyma ich niewiele.^m Istotnie, komu dużo dano, od tego dużo się będzie żądać;ⁿ a komu ludzie dużo powierzają, od tego będą żądać więcej niż zwykle.^o

49 „Przyszedłem wzniecić ogień^p na ziemi i czego więcej mam sobie życzyć, skoro już zapłonął? **50** Doprawdy, mam

j Mt 24:51; Obj 21:8; k Pwt 25:2; Jn 9:41; Jak 1:22; Jak 4:17; l Kpl 5:17; m 1Tm 1:13; n Mt 25:29; o Jn 15:2; p Mt 10:34.

chrzest, którym muszę być ochrzczony, i jakże jestem udręczony, dopóki się nie zakończy!^a

51 Czy mniemacie, że przyszedłem dać pokój na ziemi? Bynajmniej, mówię wam, lecz raczej rozdzwięk.^b **52** Bo odtąd w jednym domu pięcioro będzie podzielonych, troje przeciwko dwójgu i dwoje przeciwko trojgu.^c

53 Podzieleni będą: ojciec przeciw synowi i syn przeciw ojcu, matka przeciw córce i córka przeciw matce, teściowa przeciw synowej i synowa przeciw teściowej”.^d

54 Potem rzekł jeszcze do tłumów: „Kiedy widzicie obłok podnoszący się w stronach zachodnich, od razu mówicie: „Nadciąga burza”, i tak się dzieje.”^e **55** A gdy widzicie, że wieje wiatr południowy, mówicie: „Będzie fala upałów”, i tak się staje. **56** Obłudnicy, umiecie oceniać wygląd ziemi i nieba, ale jak to jest, że tego właśnie czasu ocenić nie umiecie?^f **57** Czemu też sami dla siebie nie osądzacie, co jest prawe?^g **58** Na przykład gdy idziesz do władcy ze swym przeciwnikiem, z którym się prawujesz, staraj się, będąc jeszcze w drodze, uśmierzyć spór z nim, żeby cię czasem nie zaciągnął przed sędziego, sędzia zaś przekazałby cię urzędnikowi sądowemu, a urzędnik sądowy wtrąciłby cię do więzienia.^h **59** Mówię ci: Na pewno stamtąd nie wyjdiesz, dopóki nie spłacisz do ostatniego pieniążka znikomej wartości”.ⁱ

13 W tej właśnie porze obecni tam pewni ludzie opowiedzieli mu o Galilejczykach,^j których krew Pilat zmieszał z ich ofiarami. **2** Odrzekł im więc: „Czy mniemacie, że ci Galilejczycy okazali się gorszymi

ROZDZ. 12

a Mt 20:22
Mk 10:38
Jn 12:27

b Mt 7:6
Mt 10:34
Jn 7:43
Jn 9:16

c Mt 10:36

d Mt 10:35

e Mt 16:2

f Mt 16:3
Łk 19:42

g Łk 21:30
1Kor 6:5

h Prz 25:8
Mt 5:25

i Mt 18:34
Mk 12:42

ROZDZ. 13

j Dz 5:37

szpalta 2

a Jn 9:2

b Dz 3:19

c Eze 18:30

d Iz 5:1

e Hab 3:17
Mk 11:13

f Mt 21:19

g Kpl 19:23

h Jn 15:2

i Wj 32:11
Jl 2:17

j 2Pt 3:9

k Dz 16:16

l Iz 61:1
Łk 4:18

m Łk 4:39

n Wj 20:9
Wj 23:12
Wj 35:2

grzesznikami^a niż wszyscy inni Galilejczycy, skoro to ucierpie-li? **3** Bynajmniej, mówię wam; lecz jeśli nie okażecie skruchy, wszyscy tak samo zostaniecie zgładzeni.^b **4** Albo tych osiemnastu, na których runęła wieża w Siloam i zabiła ich – czy mniemacie, że oni okazali się większymi winowajcami niż wszyscy inni ludzie zamieszkujący Jerozolimę? **5** Bynajmniej, mówię wam; lecz jeśli nie okażecie skruchy, wszyscy tak samo zostaniecie zgładzeni”.^c

6 I opowiedział im jeszcze następujący przykład: „Pewien człowiek miał w swej winnicy^d zasadzone drzewo figowe i przyszedł szukać na nim owocu,^e ale żadnego nie znalazł.^f **7** Wtedy rzekł do winogrodnika: „Oto już od trzech lat^g przychodzę szukać owocu na tym drzewie figowym, lecz ani jednego nie znalazłem. Zetnij je!”^h Po cóż miałyby na darmo zajmować ziemię?” **8** On, odpowiadając, rzekł do niego: „Panie, zostaw je! jeszcze na ten rok, aż je okopię i obłożę gnojem; **9** i jeśli w przyszłości wyda owoc, to dobrze, jeśli zaś nie, to je zetniesz”.ⁱ

10 A w sabat nauczał w jednej z synagog. **11** I oto niewiasta, która od osiemnastu lat miała ducha^k słabości, była zgięta we dwoje i wcale nie mogła się wyprostować. **12** Ujrzawszy ją, Jezus zwrócił się do niej i rzekł: „Niewiasto, jesteś uwolniona^l od swej słabości”. **13** I włożył na nią rękę; i natychmiast się wyprostowała,^m i zaczęła wychwalać Boga. **14** Ale wtedy przelozony synagogi, oburzony tym, że Jezus dokonał tego uleczenia w sabat, odezwał się do tłumów: „Jest sześć dni, w których powinno się pracować;ⁿ w te więc przychodźcie, by

dostąpić uleczenia, a nie w dzień sabatu".^a **15** Jednakże Pan odpowiedział mu i rzekł: „Obludnicy,^b czyż w sabat każdy z was nie odwiązuje swego byka lub osła z przegrody i nie wyprowadza, by go napoić?”^c **16** Czy zatem nie należało tej niewiasty, która jest córką Abrahama^d i którą Szatan trzymał związaną już osiemnaście lat, uwolnić z tych więzów w dzień sabatu?” **17** Kiedy to powiedział, wszyscy jego przeciwnicy się zawstydzili,^e ale cały tłum zaczął się radować ze wszystkich chwalebnych rzeczy dokonywanych przez niego.^f

18 On więc rzekł: „Do czego jest podobne królestwo Boże i z czym mam je porównać?”^g **19** Podobne jest do ziarenka gorczycy, które pewien człowiek, wzięszy, rzucił w swym ogrodzie i ono wyrosło, i stało się drzewem, a ptaki nieba^h zrobiły sobie siedlisko wśród jego gałęzi”.ⁱ

20 I znowu powiedział: „Z czym mam porównać królestwo Boże?” **21** Podobne jest do zakwasu, który niewiasta wzięła i ukryła w trzech dużych miarach mąki, aż cała ta masa się zakwasiła”.^j

22 I wędrował od miasta do miasta i od wsi do wsi, nauczając i kontynuując wędrówkę do Jerozolimy.^k **23** A pewien człowiek rzekł do niego: „Panie, czy tylko niewielu dostępuje wybawienia?”^l On im rzekł: **24** „Wyteżajcie siły,^m by wejść przez wąskie drzwi,ⁿ gdyż wielu, mówię wam, będzie się starało wejść, lecz nie zdoła.”^o **25** gdy już gospodarz wstanie i zamknie drzwi, a wy staniecie na zewnątrz i zaczniecie pukać do drzwi, mówiąc: „Panie, otwórz nam”.^p Ale on, odpowiadając, rzeknie wam: „Nie wiem,

ROZDZ. 13

- a Pwt 5:14
- Mt 12:10
- Mk 3:2
- Jn 5:16
- b Mt 23:28
- Lk 12:1
- c Lk 14:5
- d Lk 19:9
- e 1Pt 3:16
- f Lk 9:43
- g Mt 13:31
- Mk 4:30
- h Eze 17:23
- Eze 31:6
- Dn 4:12
- i Mt 13:32
- Mk 4:32
- j Mt 13:33
- k Mt 9:35
- Mk 6:6
- l Mt 7:14
- Mt 19:25
- m Iz 55:6
- n Mt 7:13
- Flp 3:12
- o Jn 7:34
- Rz 9:31
- 1Tm 6:12
- p Mt 25:11
- Lk 6:46

szpalta 2

- a Ps 32:6
- Iz 55:6
- b Mt 7:22
- Tyt 1:16
- c Ps 6:8
- Mt 7:23
- d Iz 65:14
- Mt 8:12
- Mt 13:42
- e Mt 8:11
- f Rdz 28:14
- Ps 107:3
- Iz 49:12
- Iz 59:19
- g Lk 14:15
- Lk 22:16
- Dz 2:39
- Obj 5:9
- h Mt 19:30
- Mk 10:31
- i Sof 3:3
- j Heb 2:10
- k Mt 16:21
- l Neh 9:26
- Iz 1:21
- m 2Kn 24:21
- n Iz 40:11
- o Mt 23:37
- p Kpl 26:31
- 1Kl 9:7
- Ps 69:25
- Iz 1:7
- Jer 12:7
- Jer 22:5
- Mt 3:12

skąd jesteście”.^a **26** Wtedy zaczętnie mówić: „Jedliśmy i piliśmy przed tobą, a ty nauczałeś na naszych szerokich ulicach”.^b **27** Ale on powie, mówiąc do was: „Nie wiem, skąd jesteście. Odstąpście ode mnie, wszyscy czyniciele nieprawości!”^c **28** Tam będziecie płakać i zgrzytać zębami,^d gdy ujrzycie Abrahama i Izaaka, i Jakuba, i wszystkich proroków w królestwie Bożym,^e siebie zaś wyrzuconych na zewnątrz. **29** I przyjdą ludzie ze stron wschodnich i zachodnich, a także z północy i południa,^f i ułożą się przy stole w królestwie Bożym.^g **30** I oto są ostatni, którzy będą pierwszymi, i są pierwsi, którzy będą ostatnimi”.^h

31 W tejsze godzinie podeszli pewni faryzeusze, mówiąc do niego: „Wyjdź i odejdz stąd, ponieważ Herod chce cię zabić”. **32** A on im rzekł: „Idźcie i powiedzcie temu lisowi: „Oto wyrzucam demony i dokonuję uzdrowień dzisiaj i jutro, a trzeciego dnia skończę”.ⁱ **33** Jednakże muszę być w drodze dzisiaj i jutro, i następnego dnia, gdyż nie jest dopuszczalne, żeby prorok został zgładzony poza Jerozolimą.^k **34** Jerozolino, Jerozolino, zabijająca^l proroków i kamienująca^m tych, którzy zostali do niej posłani – jakże często chciałem zebrać twoje dzieci, jak kokoszka zbiera swe stadko kurcząt pod skrzydła,ⁿ ale wyście tego nie chcieli!”^o **35** Oto wasz dom^p jest wam pozostawiony. Mówię wam: Na pewno nie będziecie mnie widzieć, aż powiecie: „Błogosławiony, który przychodzi w imieniu Jehowy!”^q

q Ps 118:26; Mt 21:9; Mt 23:39; Lk 19:38; Jn 12:13.

14 A pewnego razu, gdy w sabbat wszedł do domu jednego z władców spośród faryzeuszów, aby zjeść posiłek,^a oni uważnie go obserwowali.^b **2** I oto był przed nim jakiś człowiek chory na puchlinę. **3** Jezus więc odezwał się do tych biegłych w Prawie i do faryzeuszów, mówiąc: „Czy wolno w sabbat leczyć, czy nie?”^c **4** Lecz oni milczeli. Wtedy, ujawszy tego człowieka, uzdrowił go i odprawił. **5** I rzekł do nich: „Któryż z was, jeśli jego syn albo byk wpadnie do studni,^d natychmiast go nie wyciągnie nawet w dzień sabatu?”^e **6** I nie zdawali mu na to hardo odpowiedzieć.^f

7 Potem jeszcze opowiedział zaproszonym pewien przykład, spostrzegłszy, jak sobie wybierali najpocześniejsze miejsca; rzekł do nich:^g **8** „Kiedy cię ktoś zaprosi na ucztę weselną, nie kładź się na najpocześniejszym miejscu.^h Może w tym samym czasie został przez niego zaproszony ktoś znacniejszy od ciebie, **9** ten zaś, który zaprosił ciebie i jego, przyjdzie i powie ci: „Ustąp mu miejsca”. A wtedy odejdiesz ze wstydem, by zająć najniższe miejsce.ⁱ **10** Ale gdy jesteś zaproszony, idź i ułóż się na najniższym miejscu,^j żeby człowiek, który cię zaprosił, przyszedłszy, powiedział do ciebie: „Przyjacielu, podejdź wyżej”. Wtedy zostaniesz zaszczycony wobec wszystkich innych gości.^k **11** Bo każdy, kto się wywyższa, będzie ukorzony, a kto się korzy, będzie wywyższony”.^l

12 Następnie odezwał się też do człowieka, który go zaprosił: „Kiedy wydajesz obiad lub wieczerzę, nie zwołuj swych przyja-

ROZDZ. 14**a** Lk 7:36

Lk 11:37

b Ps 37:32

Jer 20:10

c Mt 12:10

Lk 6:9

Lk 13:15

Jn 7:23

d Wj 23:5

Pwt 22:4

e Mt 12:11

Lk 13:15

f Mt 22:46**g** Mt 23:6

Lk 11:43

Lk 20:46

h Prz 25:6**i** Prz 25:7**j** Mt 23:12

Lk 18:14

k Prz 15:33

Jak 4:10

1Pt 5:5

l Ps 18:27

Prz 29:23

Mt 23:12

Jak 4:6

szpalta 2**a** Neh 8:10

Hi 31:16

Prz 3:28

b Jn 5:29

Jn 11:24

Dz 24:15

c Lk 13:29

Obj 19:9

d Mt 22:2**e** Prz 9:5**f** Mt 22:3**g** Mt 6:24

Lk 8:14

1Tm 6:9

2Tm 4:10

h Mt 22:5**i** Pwt 24:5

1Ko 7:33

j Mt 22:9

Mt 28:19

Dz 13:46

1Ko 1:26

k Mt 22:10**l** 2Ko 5:20

ciół ani swych braci, ani swych krewnych, ani bogatych sąsiadów. Może i oni kiedyś by cię za to zaprosili i stałoby się to dla ciebie odpłatą. **13** Ale gdy wydajesz ucztę, zaprosz biednych, ułomnych, kulawych, ślepych,^a **14** a będziesz szczęśliwy, gdyż nie mają ci czym odpłacić. Ty bowiem otrzymasz odpłatę przy zmartwychwstaniu^b prawych”.

15 Usłyszawszy to, jeden z gości powiedział do niego: „Szczęśliwy, kto je chleb w królestwie Bożym”.^c

16 Jezus rzekł do niego: „Pewien człowiek wydawał wspa-
niałą wieczerzę i zaprosił wielu.^d

17 A w godzinie wieczerzy wysłał swego niewolnika, by powie-
dział zaproszonym: „Chodźcie,^e
gdyż wszystko jest już gotowe”.

18 Lecz oni wszyscy zaczęli
się wespół wymawiać.^f Pierwszy
rzekł mu: „Kupiłem pole i muszę
pójść je obejrzeć; proszę cię:
miej mnie za usprawiedliwio-
nego”.^g **19** A drugi rzekł: „Ku-
piłem pięć jarzm bydła i idę
je wypróbować; proszę cię: miej
mnie za usprawiedliwionego”.^h

20 Jeszcze inny rzekł: „Dopiero
co poślubiłemⁱ żonę i dlatego
nie mogę przyjść”. **21** Ów nie-
wolnik podszedł więc i opowie-
dział o tym swemu panu. Wtedy
gospodarz srodze się rozgniewał
i rzekł do swego niewolnika:

„Wyjdź szybko na szerokie ulice
oraz uliczki miasta i wprowadź
tu biednych i ułomnych, i śle-
pych, i kulawych”.^j **22** Po pew-
nym czasie niewolnik rzekł: „Pa-
nie, to, co rozkazałeś, zostało
wykonane i jeszcze jest miejsce”.

23 A pan rzekł do niewolnika:
„Wyjdź na drogi^k i w opłotki
i przymuś ich do wejścia, żeby
mój dom się zappełnił”.^l **24** Bo

mówię wam: Żaden z tych zaproszonych mężczyzn na pewno nie skosztuje mojej wieczerzy".^a

25 A szły z nim wielkie tłumy, on zaś, odwróciwszy się, rzekł do nich: **26** „Jeśli ktoś przychodzi do mnie, a nie ma w nienawiści ojca i matki, i żony, i dzieci, i braci, i sióstr, owszem, nawet swej duszy,^b ten nie może być moim uczniem.^c **27** Kto nie nosi swego pala męki i nie idzie za mną, ten nie może być moim uczniem.^d **28** Na przykład kto z was, chcąc zbudować wieżę, nie siądzie najpierw i nie obliczy kosztów,^e by zobaczyć, czy mu wystarczy na jej dokończenie? **29** W przeciwnym razie mógłby położyć fundament, ale nie zdołałby jej dokończyć i wszyscy obserwatorzy zaczęliby z niego szydzić, **30** mówiąc: „Ten człowiek zaczął budować, ale nie zdołał dokończyć”. **31** Albo któryż król maszerujący, by zetrzeć się na wojnie z innym królem, nie siądzie najpierw i się nie naradzi, czy z dziesięcioma tysiącami wojska zdoła stawić czoło temu, który przychodzi przeciw niemu z dwudziestoma tysiącami?^f **32** Jeśli zaś nie może tego uczynić, to gdy tamten jest jeszcze daleko, posyła grono ambasadorów i prosi o pokój.^g **33** Możecie więc być pewni, że żaden z was, który się nie pożegna z całym swym mieniem,^h nie może być moim uczniem.

34 „Sól oczywiście jest wspólna. Lecz jeśli i sól straci swą siłę, czym zostanie przyprawiona?ⁱ **35** Nie jest przydatna ani do gleby, ani do gnoju. Wyrzuca się ją na zewnątrz. Kto ma uszy, żeby słuchać, niech słucha”.^j

ROZDZ. 14

a Mt 21:43
Mt 22:8
Heb 3:19

b Obj 12:11

c Pwt 33:9
Mt 10:37
Łk 9:29
Jn 12:25

d Mt 16:24
Mk 8:34
Łk 9:23
Gal 6:14

e Prz 24:27
Mt 21:33

f Prz 20:18

g Iz 33:7

h Mt 19:27
Łk 9:62
Flp 3:7

i Mt 5:13
Mk 9:50
Kol 4:6

j Mt 13:43
Mk 4:9
Obj 2:29

szpalta 2
ROZDZ. 15

a Mt 9:10
Mk 2:15
Łk 5:29
Łk 19:2

b 1Tm 1:15

c Mt 9:11
Łk 5:30
Dz 11:3

d Eze 34:11
Mt 18:12
Łk 19:10
1Pt 2:25

e Mt 18:13

f Mt 18:14
Rz 12:15
1Pt 2:25

g Eze 33:11
Łk 5:32

h Prz 30:12

i Mt 9:13
Mk 2:17

j Mt 21:28

k Pwt 21:17

l Prz 13:22

15 A wszyscy poborcy podatku^a i grzesznicy^b przybliżali się do niego, aby go słuchać. **2** Toteż zarówno faryzeusze, jak i uczeni w piśmie pomrukiwali, mówiąc: „Ten człowiek serdecznie przyjmuje grzeszników i z nimi jada”.^c

3 Wtedy opowiedział im ten oto przykład, mówiąc: **4** „Któryż człowiek spośród was, gdy ma sto owiec i zgubi jedną z nich, nie pozostawi na pustkowiach dziewięćdziesięciu dziewięciu i nie pójdzie za zagubioną, aż ją znajdzie?”^d **5** A znalazłszy, wkłada ją na swe barki i się raduje.^e **6** A po przyjsciu do domu zwołuje przyjaciół i sąsiadów, mówiąc do nich: „Radujcie się ze mną, gdyż znalazłem moją owcę, która zaginęła”.^f **7** Mówię wam, że tak samo będzie więcej radości w niebie z jednego grzesznika okazującego skruchę^g niż z dziewięćdziesięciu dziećmi prawych, którym skrucha nie jest potrzebna.^h

8 „Albo któraż niewiasta, jeśli ma dziesięć drachm, a zgubi jedną drachmę, nie zapala lampy i nie zamyka domu, i nie szuka starannie, aż ją znajdzie? **9** A znalazłszy, zwołuje przyjaciółki i sąsiadki, mówiąc: „Radujcie się ze mną, gdyż znalazłam drachmę, którą zgubiłam”. **10** Tak samo, mówię wam, wśród aniołów Bożych powstaje radość z jednego grzesznika, który okazuje skruchę”.ⁱ

11 Potem rzekł: „Pewien człowiek miał dwóch synów.”^j **12** I młodszy z nich powiedział do ojca: „Ojcze, daj mi część majątku, która przypada mi w udziale”.^k Wtedy on rozdzielił między nich swe środki do życia.^l **13** Później, po niewiele dniach, młodszy syn zebrał wszystko

i wyjechał za granicę do odległej krainy, i tam roztrwonił swój majątek, prowadząc rozwiązłe życie.^a **14** Gdy wszystko wydał, całą tę krainę nawiedziła dotkliwa klęska głodu i on znalazł się w potrzebie. **15** Poszedł nawet i przyszedł do jednego z obywateli tamtej krainy, a ten wysłał go na swe pola, żeby pasł świnie.^b **16** I pragnął się nasycić strąkami szarańczyny, którymi żywiły się świnie, lecz nikt mu nic nie dawał.^c

17 „Kiedy się opamiętał, powiedział: „Iluż to najemników mego ojca ma chleba w obfitości, podczas gdy ja tu ginę wskutek klęski głodu! **18** Wstanę i powędruję^d do mego ojca, i powiem mu: „Ojcze, zgrzeszyłem przeciw niebu i przeciw tobie.“ **19** Nie jestem już godzien zwać się twoim synem. Uczyni mnie jednym ze swych najemników”^e. **20** Wstał więc i poszedł do swego ojca. Gdy był jeszcze daleko, jego ojciec ujrzał go i zdjęty litością, pobiegł, rzucił mu się na szyję i czule go ucałował. **21** Wtedy syn rzekł do niego: „Ojcze, zgrzeszyłem przeciw niebu i przeciw tobie.^f Nie jestem już godzien zwać się twoim synem. Uczyni mnie jednym ze swych najemników”^g. **22** Ale ojciec rzekł swym niewolnikom: „Szybko, wynieście długą szatę, tę najlepszą, i go odziejcie,^h i włóżcie mu pierścieńⁱ na rękę oraz sandały na nogi. **23** I przyprowadźcie tucznego^j byczka, zarznijcie go i jedzmy, i cieszymy się. **24** gdyż ten mój syn był martwy, a znowu ożył;^k zaginął, a się odnalazł”. I zaczęli się cieszyć.

25 „A jego starszy syn^l był w polu; kiedy przyszedł i zbliżył

ROZDZ. 15

a Prz 29:3
Łk 15:30

b Kpl 11:7

c Prz 23:21

d Ef 4:17
1Pt 4:3

e 2Kn 7:14
Ps 32:5
Prz 28:13
Łk 18:13
1Jn 1:9

f Ps 51:4

g 2Ko 7:10

h Za 3:4

i Rdz 41:42
Est 8:8

j Mt 22:4

k Jn 5:25
Rz 6:13
Ef 2:1
Ef 2:5
Obj 3:1

l Heb 12:23

szpalta 2

a Jn 10:16

b Iz 25:6

c Mt 20:11

d Mt 20:12

e Obj 7:13

f Prz 29:3

g Obj 7:14

h Jn 17:10
Rz 8:17

i Łk 15:24

ROZDZ. 16

j Rdz 15:2
Rdz 24:2

k 1Ko 4:2

l Mt 18:23
Mt 25:19
1Pt 4:5

m Mt 24:50

n Prz 19:6

się do domu, usłyszał, jak muzykowano i tańczono. **26** Przywołał więc do siebie jednego ze sług i zapytał, co to znaczy. **27** Ten mu rzekł: „Twój brat^a przyszedł, a ponieważ ojciec^b twój odzyskał go zdrowego, zarządził tucznego byczka”. **28** On jednak srodze się rozgniewał i nie chciał wejść. Wtedy jego ojciec wyszedł i zaczął go upraszać.^c **29** Na to on rzekł do swego ojca: „Oto tyle lat służyłem ci jak niewolnik i ani razu nie zastąpiłem twego przykazania, a jednak ani razu nie dałeś mi koźlęcia, żebym się cieszył z mymi przyjaciółmi.^d **30** Lecz gdy tylko przybył ten twój syn,^e który z nierządnicami^f przejadł twoje środki do życia, zarządziłeś dla niego tucznego byczka”.^g **31** Wtedy on rzekł do niego: „Dziecko, ty zawsze byłeś ze mną i wszystko, co moje, jest twoje;^h **32** ale my po prostu musieliśmy się cieszyć i radować, gdyż ten twój brat był martwy, a ożył, i zaginął, a się odnalazł”ⁱ.^j

16 Potem przemówił także do uczniów: „Pewien człowiek był bogaty i miał szafarza,^j a ten został przed nim oskarżony, iż marnotrawi jego dobytek.^k **2** Zawołał go więc i rzekł do niego: „Cóż to słyszę o tobie? Zдай rachunek! ze swego szafarstwa, bo już nie będziesz mógł prowadzić domu”. **3** Wtedy szafarz powiedział sobie: „Co mam zrobić, skoro mój pan^m odbierze mi szafarstwo? Nie mam dość sił, by kopać, a żebrać się wstydę. **4** Aha! Wiem, co zrobić, żeby ludzie przyjęli mnie do swych domów,ⁿ gdy zostanę pozbawiony szafarstwa”. **5** I przywołałszy każdego z dłużników swego

pana, odezwał się do pierwszego: „Ile jesteś winien memu panu?” **6** Ten rzekł: „Sto bat oliwy”. Powiedział do niego: „Weź swą pisemną umowę i usiądź, i szybko napisz pięćdziesiąt”. **7** Następnie rzekł do innego: „A ty ile jesteś winien?” On rzekł: „Sto kor pszenicy”. Do tego powiedział: „Weź swą pisemną umowę i napisz osiemdziesiąt”. **8** I pochwalił pan owego szafarza, chociaż nieprawego, gdyż ten w swym działaniu kierował się praktyczną mądrością;^a bo w stosunku do swego pokolenia synowie tego systemu rzeczy są pod względem praktycznym mądrzejsi niż synowie światła.^b

9 „A ja wam mówię: Czyńcie sobie przyjaciół^c za pomocą nieprawego bogactwa,^d żeby – gdy go zabraknie – przyjęli was do wiecznotrwałych miejsc zamieszkania.” **10** Kto jest wierny w najmniejszym, jest też wierny w wielkim, a kto jest nieprawy w najmniejszym, jest też nieprawy w wielkim.^f **11** Przeto jeśli nie okazaliście się wierni w związku z nieprawym bogactwem, któż wam powierzy to, co prawdziwe?^g **12** I jeśli nie okazaliście się wierni w związku z tym, co cudze,^h któż wam da to, co jest dla was? **13** Żaden sługa domowy nie może być niewolnikiem dwóch panów; bo albo jednego będzie nienawidzić, a drugiego miłować, albo do jednego przylgnie, a drugim wzgardzi. Nie możecie być niewolnikami Boga i Bogactwa”.ⁱ

14 A faryzeusze, którzy miłowali pieniądze, słuchali tego wszystkiego i zaczęli z niego kpić.^j **15** Toteż rzekł do nich: „To wy wobec ludzi podajecie się za prawych,^k ale Bóg zna wa-

ROZDZ. 16

- a Prz 19:8
- b Jn 12:36
Ef 5:8
1Ts 5:5
- c Kzn 11:1
Lk 19:8
- d Mt 19:21
Lk 12:20
1Tm 6:17
- e Mt 25:34
Jn 14:2
- f Mt 25:21
Lk 19:17
- g Ef 3:8
Obj 3:18
- h Lk 12:48
1Ko 4:2
- i Mt 6:24
- j Iz 53:3
- k Mt 6:2
Mt 23:28
Lk 10:29
Lk 18:9

szpalta 2

- a 1Sm 16:7
1Kn 28:9
2Kn 6:30
Prz 15:11
Dz 1:24
- b 1Pt 5:5
- c Mt 11:13
- d Mt 11:12
- e Ps 102:26
Heb 1:11
- f Mt 5:18
- g Mt 5:17
- h Mt 5:32
Mt 19:9
Mk 10:11
- i Mt 13:34
- j Mt 23:5
- k Rz 7:4
- l Jn 1:18
- m Iz 63:16
Mt 8:11
- n Rz 7:6
- o Dz 5:33
- p Iz 51:2
Mt 3:9
- q Iz 65:13
- r Dz 7:54
- s Rz 11:22

szę serca;^a co bowiem wśród ludzi jest wyniosłe, obrzydliwością jest w oczach Bożych.^b

16 „Aż do Jana było Prawo i Prorocy.^c Od tego czasu jako dobra nowina oznajmiane jest królestwo Boże i ku niemu prą osoby wszelkiego pokroju.^d

17 Doprawdy, łatwiej jest przeminać niebu i ziemi,^e niż się nie spełnić choćby jednej cząstce^f litery w Prawie.^g

18 „Każdy, kto się rozwodzi ze swą żoną i poślubia inną, popełnia cudzołóstwo, a kto poślubia tę, która się rozwiodła z mężem, popełnia cudzołóstwo.^h

19 „Był pewien bogaty człowiek,ⁱ który zwykł się stroić w purpurę i len oraz dzień w dzień wspaniale się bawił.^j **20** Ale u jego bramy kładziono pewnego żebraka imieniem Łazarz, obspanego wrzodami **21** i pragnącego się nasycić tym, co spadało ze stołu bogacza. Psy zaś przychodziły i lizały jego wrzody. **22** Po pewnym czasie żebrak umarł^k i został zaniesiony przez aniołów na miejsce u piersi^l Abrahama.^m

„Także bogacz umarłⁿ i został pogrzebany. **23** A w Hadesie podniósł oczy, będąc w męczarniach,^o i w oddali ujrzał Abrahama oraz Łazarza u jego piersi. **24** Zawołał więc i rzekł: „Ojcze Abrahamie,^p zmiłuj się nade mną i poślij Łazarza, by umoczył w wodzie czubek palca i ochłodził mi język,^q gdyż znoszę udękę w tym buchającym ogniu”.^r **25** Lecz Abraham rzekł: „Dziecko, pamiętaj, że ty za życia w pełni otrzymałeś rzeczy dobre, tak jak Łazarz – rzeczy złe. Teraz jednak on doznaje tu pocieszenia, ty zaś znosisz udękę”.^s **26** A prócz tego

wszystkiego między nami a wami^a została ustanowiona wielka przepaść,^b tak iż ci, którzy chcą przejść stąd do was, nie mogą, ani stamtąd nie można się przedostać do nas'.^c **27** Wtedy on rzekł: 'W takim razie proszę cię, ojcie: poślį go do domu mego ojca — **28** mam bowiem pięciu braci — żeby im dał dokładne świadectwo, by i oni się nie dostali do tego miejsca męczarni'. **29** Ale Abraham powiedział: 'Mają Mojżesza^d i Proroków;^e niech ich słuchają'.^f **30** Wtedy on rzekł: 'Bynajmniej, ojcie Abrahamie, lecz jeśli ktoś z umarłych pójdzie do nich, okażą skruchę'. **31** On zaś mu powiedział: 'Jeśli nie słuchają Mojżesza^g i Proroków, to nie dadzą się przekonać, choćby ktoś powstał z martwych'".

17 Potem rzekł do swych uczniów: 'Niepodobna, by nie przyszły zgorszenia.^h Jednakże biada temu, przez kogo przychodzą!ⁱ **2** Korzystniej byłoby dla niego, gdyby mu zawieszono kamień młyński u szyi i wrzuceno go do morza,^j niż żeby zgorszył jednego z tych małych.^k **3** Zwracajcie uwagę na samych siebie. Jeśli twój brat popełni grzech, udziel mu nagany,^l a jeśli okaże skruchę, przebac mu.^m **4** Nawet jeśli zgryzesz przeciw tobie siedem razy na dzień i siedem razy wróci do ciebie, mówiąc: 'Kajam się w skrusze', masz mu przebaczyć'.ⁿ

5 Apostołowie zaś rzekli do Pana: 'Dodaj nam wiary'.^o **6** Wtedy Pan rzekł: 'Gdybyście mieli wiarę wielkości ziarnka gorczycy, powiedzielibyście do tego drzewa morwy czarnej: 'Wyrwij się z korzeniami i zasadź w morzu!' — i ono by was usłuchało'.^p

ROZDZ. 16

- a 1Koł 1:23
- b Ps 36:6
- c 2Koł 6:14
- d Pwt 18:18
- e 1Pt 1:10
- f Łk 24:27
- g Jn 5:46

ROZDZ. 17

- h 1Koł 11:19
- i Mt 26:24
- Judy 11
- Obj 2:14
- j Obj 18:21
- k Mt 18:6
- Mk 9:42
- l Prz 17:10
- Mk 8:33
- m Kpl 19:17
- Prz 19:11
- Mt 18:15
- n Iz 55:7
- Mt 6:12
- Mt 18:22
- Kol 3:13
- 1Pt 4:8
- o Mk 9:24
- Ef 2:8
- Heb 12:2
- p Mt 17:20
- Mt 21:21
- Mk 9:23
- Mk 11:23

szpalta 2

- a Hl 22:3
- Ps 16:2
- Rz 3:12
- Rz 11:35
- 1Koł 9:16
- b Łk 9:51
- Jn 4:4
- c Kpl 13:46
- Mt 8:2
- d Mt 9:27
- Mt 20:30
- e Kpl 13:2
- Kpl 13:49
- Kpl 14:2
- Pwt 24:8
- Mt 8:4
- Łk 5:14
- f 2Kł 5:14
- g Ps 50:15
- Ps 103:1
- h Mt 8:2
- i 2Kł 17:24
- Jn 4:9
- j Mt 9:22
- Mk 5:34
- Łk 7:50
- k Mt 24:3

7 „Kto z was, mając niewolnika orzącego lub dogląającego trzody, powie do niego, gdy ten przyjdzie z pola: 'Chodź tu zaraz i ułóż się przy stole'? **8** Czyż raczej nie powie mu: 'Przygotuj coś dla mnie, bym spożył wieczrę, i włóż fartuch, i usługuj mi, aż się najem i napiję, a potem ty możesz jeść i pić'? **9** Czyż będzie wdzięczny owemu niewolnikowi za wykonanie tego, co mu wyznaczył? **10** Tak i wy, gdy uczynicie wszystko, co wam wyznaczono, mówcie: 'Jesteśmy nieużytecznymi niewolnikami.'^a Uczyniliśmy to, co powinniśmy uczynić'".

11 A idąc do Jerozolimy, przechodził przez środek Samarii i Galilei.^b **12** I gdy wchodził do pewnej wioski, wyszło mu na przeciw dziesięciu trędowatych^c mężczyzn, ale stanęli z dala. **13** I podniósłszy głos, powiedzieli: „Jezusie, Mistrzu, zmiłuj się^d nad nami!” **14** Kiedy ich ujrzał, rzekł do nich: „Idźcie i pokażcie się kapłanom”.^e A gdy odchodzili, dostąpili oczyszczenia.^f **15** Jeden z nich, widząc, że został uzdrowiony, wrócił, wychwalając^g Boga donośnym głosem. **16** I upadł na twarz u stóp^h Jezusa, dziękując mu; a był Samarytaninem.ⁱ **17** Na to Jezus rzekł: „Czyż nie dziesięciu zostało oczyszczonych? Gdzie zatem jest pozostałych dziewięciu? **18** Czyżby się nie znalazł żaden, który by wrócił, żeby oddać chwałę Bogu, tylko ten człowiek z innego narodu?” **19** I rzekł do niego: „Wstań i idź; twoja wiara cię uzdrowiła”.^j

20 A pytany przez faryzeusza, kiedy przyjdzie królestwo Boże,^k odpowiedział im i rzekł: „Królestwo Boże nie przychodzi

w sposób rzucający się w oczy **21** ani ludzie nie powiedzą: „Spójrzcie tu!” lub: „Tam!”^a Oto bowiem królestwo Boże jest pośród was”.^b

22 Potem rzekł do uczniów: „Przyjdą dni, gdy zapragniecie ujrzeć jeden z dni Syna Człowieczego, lecz nie ujrzycie.”^c **23** I ludzie będą do was mówić: „Spójrzcie tam!” lub: „Spójrzcie tu!”^d Nie wychodźcie ani nie biegnijcie za nimi.”^e **24** Bo jak błyskawica,^f rozblysnąwszy, świeci od jednej strony pod niebem aż do drugiej strony pod niebem, tak będzie z Synem Człowieczym.^g **25** Najpierw jednak musi on znieść wiele cierpień i być odrzucony przez to pokolenie.^h **26** A jak działo się za dni Noego,ⁱ tak też będzie za dni Syna Człowieczego:^j **27** jedli, pili, mężczyźni się żenili, kobiety wydawano za mąż, aż do owego dnia, gdy Noe wszedł do arki i nadszedł potop, i zglądził ich wszystkich.^k **28** Podobnie jak działo się za dni Lota:^l jedli, pili, kupowali, sprzedawali, sadzili, budowali. **29** Ale w dniu, w którym Lot wyszedł z Sodomy, spadł z nieba deszcz ognia i siarki i zglądził ich wszystkich.^m **30** Tak samo będzie w owym dniu, w którym Syn Człowieczy ma być objawiony.ⁿ

31 „W owym dniu kto będzie na dachu domu, lecz będzie miał w domu swe ruchome mienie, niech nie schodzi, aby je wziąć, a kto będzie w polu, niech także nie wraca do tego, co za nim. **32** Pamiętajcie o żonie Lota.”^o **33** Kto by usiłował zachować dla siebie swą duszę, ten ją straci, lecz kto by ją stracił, ten ją zachowa przy życiu.^p **34** Mówię wam: Owej nocy dwaj będą w jednym łóżku; jeden będzie wzięty, a

ROZDZ. 17

- a Mt 24:23
Mk 13:21
- b Mt 12:28
Mt 21:5
- c Mt 9:15
Łk 5:35
Jn 8:56
- d Mt 24:23
Mk 13:21
Łk 21:8
- e 1 Jn 4:1
- f Mt 24:27
- g Dn 7:13
- h Mk 8:31
Mk 9:31
Łk 9:22
- i Rdz 6:5
- j Mt 24:37
- k Rdz 7:7
Mt 24:38
- l Rdz 19:15
- m Rdz 19:24
- n Mt 24:30
Mk 13:26
1 Kó 1:7
Kol 3:4
2 Ts 1:7
2 Ts 2:8
Obj 1:7
- o Rdz 19:26
- p Mt 10:39
Mt 16:25
Mk 8:35
Łk 9:24
Jn 12:25

szpalta 2

- a Mt 24:40
- b Mt 24:41
- c Hs 39:30
- d Mt 24:28

ROZDZ. 18

- e Ps 55:16
Rz 12:12
Ef 6:18
Flp 4:6
Kol 4:2
1 Ts 5:17
- f Łk 11:8
- g Łk 11:7
- h Sdz 16:16
- i 1 Sm 24:12
Iz 40:27
Jer 20:12
- j 2 Pt 3:9
Obj 6:10
- k Hab 2:3
Heb 10:37
- l Prz 30:12
Łk 10:29
- m Iz 65:5

drugi pozostawiony.^a **35** Dwie będą mleć w tym samym młynie; jedna będzie wzięta, a druga pozostawiona”.^b **36** — **37** Na to rzekli do niego: „Gdzie, Panie?” Powiedział im: „Gdzie jest ciało,^c tam też się zbiorą orły”.^d

18 Potem opowiedział im przykład dotyczący potrzeby, żeby się zawsze modlili i nie ustawali.^e **2** i rzekł: „Był w jednym mieście pewien sędzia, który nie bał się Boga i nie miał respektu dla człowieka. **3** A była w tym mieście wdowa, która wciąż chodziła^f do niego i mówiła: „Dopilnuj, żeby mój przeciwnik, z którym się prawuję, oddał mi sprawiedliwość”. **4** On przez jakiś czas był niechętny, ale potem powiedział sobie: „Chciał nie boję się Boga ani nie respektuję człowieka, **5** to choćby dlatego, że ta wdowa wciąż mi się naprzykrza,^g dopilnuję, żeby jej oddano sprawiedliwość, by nie przychodziła i mnie nie dobijała”.^h **6** Wtedy Pan rzekł: „Słuchajcie, co powiedział ten sędzia, chociaż nieprawy! **7** Czyż więc Bóg nie spowoduje z całą pewnością, że zostanie oddana sprawiedliwośćⁱ jego wybranym, którzy dniem i nocą do niego wołają, mimo iż jest w ich sprawie wielkodusznie cierpliwy?”^j **8** Mówię wam: Spowoduje, iż prędko zostanie im oddana sprawiedliwość.^k Kiedy jednak przybędzie Syn Człowieczy, czy rzeczywiście znajdzie wiarę na ziemi?”

9 Tym zaś, którzy sami sobie ufali, że są prawi,^l a pozostałych uważali za nic,^m opowiedział też następujący przykład: **10** „Dwóch ludzi weszło do świątyni, by się modlić: jeden faryzeusz, a drugi poborca podatkowy.

11 Faryzeusz stanął^a i tak zaczął się w sobie modlić:^b „Boże, dziękuję ci, że nie jestem jak pozostali ludzie – zdziercy, nieprawdowi, cudzołożnicy lub choćby jak ten poborca podatkowy.”^c

12 Poszcę dwa razy w tygodniu, dając dziesiątą część ze wszystkiego, co uzyskuje.”^d

13 Natomiast poborca podatkowy, stojąc w pewnej odległości, nie chciał nawet wnieść oczu ku niebu, lecz bił się w pierś,^e mówiąc: „Boże, bądź łaskawy dla mnie, grzesznika.”^f **14** Mówię wam: Ten poszedł do swego domu, okazawszy się bardziej prawym^g niż tamten; gdyż każdy, kto się wywyższa, będzie upokorzony, ale kto się korzy, będzie wywyższony.”^h

15 A ludzie poczęli też przyprowadzać do niego dzieciątka, żeby ich dotknął; lecz uczniowie, widząc to, zaczęli ich strofować.ⁱ **16** Jezus jednak przywołał dzieciątka do siebie i rzekł: „Pozwólcie małym dzieciom przychodzić do mnie i nie próbujcie ich zatrzymywać. Do takich bowiem należy królestwo Boże.”^j **17** Zaprawdę wam mówię: Kto by nie przyjął królestwa Bożego jak małe dziecko, ten się do niego na pewno nie dostanie.”^k

18 A pewien władca zapytał go, mówiąc: „Dobry Nauczycielu, co powinienem czynić, żeby odziedziczyć życie wieczne?”^l

19 Jezus mu rzekł: „Dlaczego nazywasz mnie dobrym? Nikt nie jest dobry oprócz jednego, Boga.”^m **20** Znasz przykazania:ⁿ „Nie cudzołóż;^o nie morduj;^p nie kradnij;^q nie składaj fałszywego świadectwa;^r szanuj swego ojca i matkę.”^s **21** Wtedy on rzekł: „Tego wszystkiego przestrzega-

ROZDZ. 18**a** Ps 135:2**b** Iz 1:15**c** Obj 3:17**d** Mt 23:23**e** Jer 31:19**f** Łk 23:48**f** Ps 51:3**g** 1Sm 16:7**h** Iz 66:2**i** Mt 21:31**h** Iz 2:11**h** Mt 23:12**h** Jak 4:6**h** 1Pt 5:5**i** Mt 19:13**i** Mk 10:13**j** 1Koł 14:20**j** 1Pt 2:2**k** Mt 18:3**k** Mk 10:15**l** Mt 19:16**l** Mk 10:17**l** Łk 10:25**m** Mt 19:17**m** Mk 10:18**n** Rz 13:9**o** Wj 20:14**o** Pwt 5:18**p** Wj 20:13**p** Pwt 5:17**q** Wj 20:15**q** Pwt 5:19**r** Wj 20:16**r** Pwt 5:20**s** Wj 20:12**s** Pwt 5:16**s** Ef 6:2**szpalta 2****a** Mt 19:20**a** Mk 10:20**b** Mt 6:20**b** Mt 19:21**b** Mk 10:21**b** Łk 12:33**b** 1Tm 6:19**c** Mt 19:22**c** Mk 10:22**d** Prz 11:28**d** Mt 19:23**d** 1Tm 6:9**e** Mt 19:24**e** Mk 10:25**f** Rdz 18:14**f** Jer 32:17**f** Za 8:6**f** Mk 14:36**g** Mt 19:27**h** Pwt 33:9**h** Mk 10:29**i** Mt 19:29**i** Mk 10:30**i** Obj 2:10

lem od samej młodości.”^a **22** Usłyszawszy to, Jezus mu powiedział: „Brakuje ci jeszcze jednego: Sprzedaj wszystko, co masz, i rozdaj biednym, a będziesz miał skarb w niebiosach; i chodź, bądź moim naśladowcą.”^b **23** Gdy on to usłyszał, głęboko się zasmucił, był bowiem bardzo bogaty.”^c

24 Jezus spojrzał na niego i rzekł: „Jakże trudno będzie mającym pieniądze wejść do królestwa Bożego!”^d

25 Doprawdy, łatwiej jest wielbładowi przedostać się przez ucho igły do szyi, niż bogaczowi dostać się do królestwa Bożego.”^e **26** Ci zaś, którzy to usłyszeli, rzekli: „Któż więc może zostać wybawiony?”

27 On rzekł: „To, co niemożliwe u ludzi, jest możliwe u Boga.”^f

28 Ale Piotr powiedział: „Oto my opuściliśmy to, co nasze, i poszliśmy w twoje ślady.”^g

29 On rzekł do nich: „Zaprawdę wam mówię: Nie ma nikogo, kto by opuścił dom lub żonę, lub braci, lub rodziców, lub dzieci ze względu na królestwo Boże.”^h **30** A kto by w jakiś sposób nie otrzymał wielokrotnie więcej w tym czasie, w nadchodzącym zaś systemie rzeczy – życia wiecznego.”ⁱ

31 Potem wziął dwunastu na bok i rzekł do nich: „Oto udajemy się do Jerozolimy i dokonamy się wszystko, co zostało napisane przez proroków^j o Synu Człowieczym.”^k **32** Na przykład zostanie wydany ludzom z narodów i wysmiany,^l i potraktowany zuchwale,^m i opluty.ⁿ **33** a po ubiczowaniu^o zabiją^p go, ale

j Ps 16:10; Ps 22; Ps 34:20; Ps 41:9; Ps 69:21; Iz 53:5; Mt 5:1; Za 9:9; Za 11:12; Za 13:7; **k** Mt 16:21; Mk 10:32; 1 Ps 22:7; Mt 27:2; Dz 3:13; **m** Iz 53:5; **n** Iz 50:6; **o** Iz 53:5; **p** Iz 53:7.

on trzeciego dnia powstanie z martwych".^a **34** Oni jednak nie pojęli znaczenia żadnej z tych rzeczy, lecz ta wypowiedź była przed nimi ukryta i nie wiedzieli, o czym mowa.^b

35 A gdy się zbliżał do Jerycha, pewien ślepy siedział przy drodze i żebrał.^c **36** Usłyszawszy przechodzący tłum, zaczął się dopytywać, co to może znaczyć. **37** Powiedzieli mu: „Jezus Nazarejczyk przechodził!”^d **38** Wtedy zawołał, mówiąc: „Jezusie, Synu Dawida, zmiłuj się nade mną!”^e **39** A idący na przód zaczęli mu surowo nakazywać, by milczał, ale on tym bardziej krzyczał: „Synu Dawida, zmiłuj się nade mną!”^f **40** Wówczas Jezus stanął i kazał przyprowadzić do siebie tego mężczyznę.^g Gdy ten się zbliżył, Jezus go zapytał: **41** „Co chcesz, żebym dla ciebie uczynił?”^h On rzekł: „Panie, niech odzyskam wzrok”.ⁱ **42** Toteż Jezus rzekł do niego: „Odzyskaj wzrok; twoja wiara cię uzdrowiła”.^j **43** I natychmiast odzyskał wzrok,^k i ruszył za nim, wychwalając Boga.^l Również cały lud, ujrawszy to, sławił Boga.

19 A on, wszedłszy do Jerycha,^m przechodził przez nie. **2** Był tam mężczyzna zwany z imienia Zacheuszem; ten był naczelnym poborcą podatkowym, człowiekiem bogatym. **3** Usiłował zobaczyć,ⁿ kto to jest ten Jezus, ale z powodu tłumy nie mógł, gdyż był małego wzrostu. **4** Podbiegł zatem do przodu i wdrapał się na drzewo figi morwowej, żeby go zobaczyć, ponieważ miał tamtędy przechodzić. **5** Gdy więc Jezus dotarł do tego miejsca, spojrzał w górę i rzekł do niego: „Zacheuszu, pośpiesz

ROZDZ. 18

- a Jon 1:17
- Mt 20:19
- Mk 10:34
- Lk 9:22
- b Mk 9:32
- Jn 10:6
- c Mt 20:29
- Mk 10:46
- d Mk 10:47
- e Mt 20:30
- Lk 17:13
- f Mt 20:31
- Mk 10:48
- g Mk 10:49
- h Mt 20:32
- i Mt 20:33
- Mk 10:51
- j Mt 20:34
- Lk 7:50
- Lk 17:19
- k Mk 10:52
- l Lk 5:26
- Dz 4:21
- Gal 1:24

ROZDZ. 19

- m Mt 20:29
- n Jn 6:24
- Jn 12:21

szpalta 2

- a Mt 9:11
- Lk 5:30
- Lk 15:2
- b Wj 20:16
- Lk 3:14
- c Wj 22:1
- Kpl 6:5
- 2Sm 12:6
- d Mt 15:24
- Lk 13:16
- Dz 3:25
- e Eze 34:16
- Mt 9:13
- Mt 10:6
- Lk 15:4
- Rz 5:8
- 1Tm 1:15
- f Mt 24:33
- Lk 17:20
- Dz 1:6
- 2Ts 2:2
- g Mt 25:14
- Mk 13:34
- Jn 18:36
- h Mt 25:15
- i Jn 1:11
- j Ps 2:2
- Mt 23:37
- k Mt 25:19
- l Mt 25:20

się i zejść, bo dzisiaj muszę się zatrzymać w twoim domu”. **6** Wtedy on śpiesznie zszedł i uradowany przyjął go jako gościa. **7** Ale wszyscy, ujrawszy to, zaczęli pomrukiwać,^a mówiąc: „Zatrzymał się na kwaterze u mężczyzny, który jest grzesznikiem”. **8** A Zacheusz wstał i rzekł do Pana: „Oto połowę mego majątku, Panie, daję biednym, a cokolwiek od kogoś wymusiłem fałszywym oskarżeniem,^b zwracam poczwórnie”.^c **9** Na to Jezus rzekł do niego: „Dzisiaj wybawienie przyszło do tego domu, gdyż i on jest synem Abrahama.”^d **10** Bo Syn Człowieczy przyszedł odszukać i wybawić to, co zaginęło”.^e

11 Kiedy oni tego słuchali, dodatkowo opowiadał przykład, gdyż był blisko Jerozolimy, a oni mniemali, że królestwo Boże ma się ukazać natychmiast.^f **12** Dlatego rzekł: „Pewien człowiek szlachetnego rodu udał się do odległej krainy, aby sobie zapewnić władzę królewską i powrócić.”^g **13** Przywołaawszy dziesięciu swych niewolników, dał im dziesięć min i rzekł do nich: „Róbcie interesy, aż przyjdę”.^h **14** Ale jego obywatele go nie nawidziliⁱ i posłali za nim grońo ambasadorów, by powiedzieli: „Nie chcemy, żeby ten człowiek został królem nad nami”.^j

15 „Gdy on w końcu wrócił po zapewnieniu sobie władzy królewskiej, kazał zawołać do siebie tych niewolników, którym dał srebrne pieniądze, żeby sprawdzić, co zyskali, robiąc interesy.”^k **16** Wtedy stawił się pierwszy, mówiąc: „Panie, twoja mina zyskała dziesięć min”.^l **17** On więc rzekł do niego: „Świetnie, dobry niewolniku! Ponieważ w bardzo

małej sprawie okazałeś się wierny, miej władzę nad dziesięcioma miastami'.^a **18** Drugi zaś przyszedł, mówiąc: „Twoja mina, Panie, przyniosła pięć min”.^b

19 Również do tego rzekł: „A ty zawiaduj pięcioma miastami”.^c

20 Ale inny przyszedł, mówiąc: „Panie, oto twoja mina, którą trzymałem odłożoną w chuście.

21 Widzisz, bałem się ciebie, gdyż jesteś człowiekiem srogim; podejmujesz to, czego nie złożyłeś, i zniesz to, czego nie posiadałeś”.^d **22** On powiedział mu:

„Z twych własnych ust^e cię osądzam, niegodziwy niewolniku. Czyż nie wiedziałeś, że ja jestem człowiekiem srogim, podejmującym to, czego nie złożyłem, i znającym to, czego nie posiadałem?”^f **23** Czemu więc nie złożyłeś moich srebrnych pieniędzy w banku? A ja, przybywszy, odebrałbym je z odsetkami”.^g

24 „Następnie rzekł do stojących w pobliżu: „Odbierzcie mu tę minę i dajcie ją temu, który ma dziesięć min”.^h **25** Lecz oni rzekli do niego: „Panie, ten ma dziesięć min!” — **26** „Mówię wam: Każdemu, kto ma, będzie dane więcej, ale temu, kto nie ma, zostanie zabrane nawet to, co ma”.ⁱ **27** Ponadto tych moich nieprzyjaciół, którzy nie chcieli, bym został królem nad nimi, przyprowadźcie tu i pozabijajcie na moich oczach”.^j

28 A rzekłszy to, ruszył naprzód, udając się do Jerozolimy.^k **29** Kiedy się zbliżył do Betfage i Betanii przy górze zwanej Górą Oliwną,^l wysłał dwóch spośród uczniów,^m **30** mówiąc: „Idźcie do wioski, którą widzicie przed sobą, a wszedłszy do niej, znajdziecie uwiązane źrebie, na którym nikt z ludzi nigdy nie

ROZDZ. 19

a Mt 25:21
Łk 16:10
Obj 2:26

b Mt 25:22

c Mt 25:23

d Mt 25:24

e 2Sm 1:16
Mt 12:37

f Mt 25:26

g Pwt 23:20
Mt 25:27

h Mt 25:28

i Mt 13:12

j Mt 25:29
Mk 4:25
Łk 8:18

k Rdz 3:15
Ps 2:9

l Iz 60:12

m 1Kp 15:25

n 2Ts 1:9

o Obj 19:15

p Mk 10:32

q Łk 9:51

r Jn 8:1

s Dz 1:12

t Mt 21:1

u Mk 11:1

v Łk 11:1

w Łk 11:2

x Ps 50:10

y Mt 21:3

z Mk 11:3

aa Mt 21:6

ab Mk 11:4

ac Łk 22:13

ad Mk 11:5

ae Mk 11:6

af 2Kp 9:13

ag Mt 21:7

ah Mk 11:7

ai Jn 12:14

aj Za 9:9

ak Mt 21:8

al Mk 11:8

am i Mt 21:9

an j Iz 62:11

ao k Ps 118:26

ap Mk 11:9

aq Łk 2:14

ar l Mt 21:15

as Jn 12:19

at m Hab 2:11

au Mt 3:9

av n Ps 119:136

aw Jer 9:1

ax Łk 23:28

ay Jn 11:35

az o Pwt 28:52

ba Pwt 32:29

bb p Iz 6:10

bc Mt 13:14

bd Mk 4:12

be Dz 28:26

bf Rz 11:8

siedział. Odwiążcie je i przyprowadźcie”.^a **31** A gdyby ktoś was pytał: „Dlaczego je odwiązuje?”, macie powiedzieć tak: „Pan go potrzebuje”.^b **32** To też ci, którzy zostali posłani, odešli i znaleźli je, jak im rzekł.^c **33** Ale gdy odwiązywali źrebie, jego właściciele powiedzieli do nich: „Dlaczego odwiązujeecie to źrebie?”^d **34** Rzekli: „Pan go potrzebuje”.^e **35** I przyprowadził je do Jezusa, a zarzucawszy swe szaty wierzchnie na źrebie, posadzili na nim Jezusa.^f

36 Gdy jechał,^g ślali na drodze swe szaty wierzchnie.^h **37** Skoro tylko zbliżył się do zejścia z Góry Oliwnej, całe to mnóstwo uczniów zaczęło się radować i donośnym głosem wysławiać Boga z powodu wszystkich potężnych dzieł, jakie ujrzeni.ⁱ **38** i mówili: „Błogosławiony, który przychodzi jako Król w imieniu Jehowy!”^j Pokój w niebie i chwała w miejscach najwyższych!”^k **39** Jednakże niektórzy spośród faryzeuszów rzekli do niego z tłumem: „Nauczycielu, zgrom swych uczniów”.^l **40** Ale on, odpowiadając, rzekł: „Mówię wam: Gdyby ci milczeli, kamienie^m by wołały”.

41 A gdy się zbliżył, popatrzył na miasto i zapłakał nad nim,ⁿ **42** mówiąc: „Gdybyś ty, własnie ty, rozpoznało^o w tym dniu, co ma związek z pokojem — ale teraz zostało to ukryte przed twymi oczami”.^p **43** Przyjdą bowiem na ciebie dni, gdy twoi nieprzyjaciele zbudują wokół ciebie fortyfikację^q z zastrzonych pali^r i okrażą^s cię, i uderczą^t cię z każdej strony, **44** i ciebie oraz twoje dzieci w tobie powalą na ziemię,^u i nie pozostawia

q Łk 29:3; **r** Jer 6:6; **s** Łk 21:20; **t** Pwt 28:57; **Dn** 9:26; **u** Ps 137:9; **Mt** 3:12; **Łk** 23:28.

w tobie kamienia na kamieniu,^a ponieważ nie rozpoznałeś czasu, gdy dokonywano u ciebie przeglądu”.^b

45 I wszedłszy do świątyni, zaczął wyrzucać tych, którzy sprzedawali,^c **46** mówiąc do nich: „Napisane jest: „A dom mój będzie domem modlitwy”,^d lecz wy uczyniliście z niego jaskinię zbójców”.^e

47 Ponadto codziennie nauczał w świątyni. Ale naczelni kapłani oraz uczeni w piśmie i przedniejsi z ludu usiłowali go zgładzić,^f **48** nie znaleźli jednak żadnego skutecznego sposobu, by to uczynić, bo cały lud garnął się do niego, żeby go słuchać.^g

20 Pewnego dnia, gdy on nauczał lud w świątyni i oznajmiał dobrą nowinę, zbliżyli się naczelni kapłani oraz uczeni w piśmie wraz ze starszymi^h **2** i odezwali się, mówiąc do niego: „Powiedz nam, mocą jakiej władzy to czynisz lub kto ci dał tę władzę”.ⁱ **3** Odpowiadając, rzekł do nich: „Ja też zadam wam pytanie, a wy mi powiedzcie:”^j **4** Czy chrzest Janowy pochodził z nieba czy od ludzi?”^k **5** Wtedy oni w swoim gronie wysnuwali wnioski, mówiąc: „Jeżeli powiemy: „Z nieba”, on powie: „Czemuście mu nie uwierzyli?”^l **6** Jeśli zaś powiemy: „Od ludzi”, to cały lud nas ukamieniuje,^m gdyż jest przekonany, że Janⁿ był prorokiem”.^o **7** Odrzekli więc, że nie wiedzą, skąd pochodził. **8** A Jezus powiedział do nich: „Ja też wam nie powiem, mocą jakiej władzy to czynię”.^p

9 Wtedy zaczął opowiadać ludowi ten przykład: „Pewien człowiek zasadził winnicę^q i wydzier-

ROZDZ. 19

- a Mt 24:2
Mk 13:2
Łk 21:6
- b Oz 9:7
Mi 7:4
Łk 1:68
1Pt 2:12
- c Mt 21:12
Mk 11:15
- d Iz 56:7
- e Jer 7:11
Mt 21:13
Mk 11:17
Jn 2:16
- f Mk 11:18
Jn 7:19
Jn 18:20
- g Mk 12:37
Łk 21:38

ROZDZ. 20

- h Mt 21:23
- i Mk 11:28
Dz 4:7
Dz 7:27
- j Mt 21:24
Mk 11:29
- k Mk 11:30
- l Mt 21:25
Mk 11:31
- m Mt 14:5
- n Mt 11:9
Łk 7:29
- o Mt 21:26
Mk 11:32
- p Mt 21:27
Mk 11:33
- q Ps 80:8
PnP 8:11
Iz 5:1
Jer 2:21

szpalta 2

- a Mt 21:33
Mk 12:1
- b 2Kl 17:13
2Kn 36:15
- c Dz 7:52
- d Mt 21:34
Mk 12:2
- e 1Ts 2:15
Heb 11:36
- f Mt 21:36
Mk 12:4
- g Neh 9:29
- h Mt 17:5
Jn 3:16
- i Mt 21:38
Mk 12:7
- j Heb 13:12
- k Dz 3:15
- l Mt 21:40
- m Mt 21:41
Mk 12:9
- n Ps 118:22
1Pt 2:7
- o Iz 28:16
Mt 21:42
Mk 12:10
- p Iz 8:15
- q Dn 2:35
Dn 2:44
- r Ps 2:9
Iz 8:14
Mt 21:44

zał ją hodowcom, i wyjechał za granicę na dość długi czas.^a

10 A w stosownej porze posłał niewolnika^b do hodowców,^c żeby mu dali trochę z owoców winnicy.^d Hodowcy jednak pobili go i odprawili z niczym.^e **11** Ponownie wysłał do nich innego niewolnika. Również tego pobili i znieważyli oraz odprawili z niczym.^f **12** I wysłał jeszcze trzeciego;^g tego też poranili i wyrzucili. **13** Na to właściciel winnicy rzekł: „Co mam uczynić? Wślę mego syna, umiłowanego.^h Do niego zapewne odniosą się z respektem”. **14** Gdy hodowcy go ujrzeni, zaczęli rozważać między sobą, mówiąc: „To jest dziedzic; zabijmy go, żeby dziedzictwo stało się nasze”.ⁱ **15** Po czym wyrzucili go poza^j winnicę i zabili.^k Co więc uczyni z nimi właściciel winnicy?”^l **16** Przyjdzie i zgładzi tych hodowców, a winnicę da innemu”.^m

Usłyszawszy to, rzekli: „Oby się tak nigdy nie stało!” **17** Ale on spojrzał na nich i powiedział: „Cóż więc znaczy to, co jest napisane: „Kamień, który odrzucili budowniczowie,ⁿ ten stał się głównym kamieniem narożnym?”^o **18** Każdy, kto upadnie na ten kamień, roztrzaska się.^p Każdego zaś, na kogo on upadnie,^q zetrze w proch”.^r

19 Uczeni w piśmie i naczelni kapłani usiłowali więc w tejże godzinie pochwycić go w swe ręce, ale bali się ludu; spostrzegli bowiem, że opowiedział ten przykład, mając ich na myśli.^s

20 A gdy go bacznie poobserwowali, wysłali najetych potajemnie ludzi, którzy mieli udawać prawych w celu przyłapania^t go

• Mt 21:45; Mk 12:12; Łk 11:54.

na czymś w mowie, żeby go przekazać pod zwierzchnictwo i władzę namiestnika.^a **21** Ci więc pytali go, mówiąc: „Nauczycielu, wiemy, że mówisz i nauczasz po prawnie i nie przejawiasz stronniczości, lecz zgodnie z prawdą nauczasz drogi Bożej.^b **22** Czy wolno nam płacić podatek Cezarowi, czy nie?”^c **23** Ale on odkrył ich przebiegłość i rzekł do nich:^d **24** „Pokażcie mi denara. Czyj ma wizerunek i napis?” Rzekli: „Cezara”.^e **25** Powiedział im: „W takim razie spłacajcie to, co Cezara, Cezarowi,^f a co Boże, Bogu”.^g **26** I nie zdołali go na niczym złapać w tej wypowiedzi przed ludem, lecz zadziwieni jego odpowiedzią, już nic nie mówili.^h

27 Jednakże niektórzy z saduceuszy, powiadających, że nie ma zmartwychwstania, podeszli i zapytali go, **28** mówiąc: „Nauczycielu, Mojżeszⁱ nam napisał: „Jeśli brat jakiegoś mężczyzny, mając żonę, umrze, będąc bezdzietny, to jego brat^k winien pojąć tę żonę i z niej wzbudzić potomstwo swemu bratu”.^l **29** Otóż było siedmiu braci; i pierwszy wziął sobie żonę, i umarł bezdzietnie.^m **30** Tak samo drugi **31** i trzeci ją pojął. Podobnie owych siedmiu: nie pozostawili dzieci, lecz pomierali.ⁿ **32** W końcu umarła też ta niewiasta.^o **33** Żoną którego z nich zostanie więc przy zmartwychwstaniu? Przecież siedmiu pojęło ją za żonę”.^p

34 Jezus rzekł do nich: „Dzieci tego systemu rzeczy żenią się^q i wychodzą za mąż, **35** jednakże poczytani za godnych^r dostąpienia owego systemu rzeczy^s oraz zmartwychwstania spośród umarłych^t ani się nie żenią, ani

ROZDZ. 20

a Mt 22:15
Mk 12:13

b Kpl 19:15
Mt 22:16
Mk 12:14

c Mt 22:17

d Prz 26:24
Mt 22:18
Mk 12:15

e Mt 22:20
Mk 12:16

f Rz 13:7
Tyt 3:1
1Pt 2:13

g Mt 22:21
Mk 12:17
Łk 23:2

h Mt 22:22

i Mt 22:23
Mk 12:18
Dz 23:8

j Pwt 25:5

k Rdz 38:8

l Mt 22:24
Mk 12:19

m Mt 22:25

n Mk 12:21

o Mt 22:27

p Mt 22:28
Mk 12:23

q Rdz 1:28
Łk 17:27

r Obj 3:4

s Ef 1:21
Heb 1:2
Heb 6:5
2Pt 3:13

t Jn 5:29
Dz 24:15

szpalta 2

a Obj 21:4

b Mt 22:30
Mk 12:25
Jn 5:29

c Wj 3:2

d Wj 3:6
Wj 6:3

e Mt 22:32

f Mt 22:42
Mk 12:35

g Ps 110:1
Dz 2:34

h Mt 23:1
Mk 12:38

i Mt 23:6
Mk 12:39

j Iz 10:2
2Tm 3:6

k Mk 12:40

ROZDZ. 21

l Mk 12:41

m Mk 12:42

nie wychodzą za mąż. **36** Właściwie też nie mogą już umrzeć,^a są bowiem jak aniołowie i są dziećmi Bożymi, będąc dziećmi zmartwychwstania.^b **37** A że umarli są wskrzeszani, wyjawiał nawet Mojżesz w sprawozdaniu o cierpieniach krzewie,^c nazywając Jehowę „Bogiem Abrahama i Bogiem Izaaka, i Bogiem Jakuba”.^d **38** Nie jest on Bogiem umarłych, lecz żywych, bo dla niego oni wszyscy żyją”.^e **39** Na to niektórzy spośród uczonych w piśmie rzekli: „Nauczycielu, dobrze powiedziałeś”. **40** Już bowiem nie mieli odwagi zadać mu ani jednego pytania.

41 On zaś rzekł do nich: „Jak to jest, że mówią, iż Chrystus jest synem Dawida?”^f **42** Przecież sam Dawid powiada w Księdze Psalmów: „Jehowa rzekł do mego Pana: „Siądź po mojej prawicy, **43** aż położę twych nieprzyjaciół jako podnózek dla twoich stóp””.^g **44** A zatem Dawid nazywa go „Panem”; jakże więc jest jego synem?”

45 Potem, gdy cały lud go słuchał, rzekł do uczniów:^h **46** „Strzeżcie się uczonych w piśmie, którzy pragną chodzić w długich szatach i lubią pozdrowienia na rynkach oraz pierwsze siedzenia w synagogach i najpocześniejsze miejsca na wieczerzachⁱ **47** i którzy pożerają domy wdów,^j a dla pozorów odmawiają długie modlitwy. Ci otrzymają cięższy wyrok”.^k

21 A gdy podniósł wzrok, ujrzał bogaczy wrzucających swe dary do skarbon.^l **2** Potem ujrzał, jak pewna wdowa będąca w potrzebie wrzucała tam dwa pieniążki znikomej wartości,^m **3** i rzekł: „Mówię

wam zgodnie z prawdą: Ta wdowa, chociaż biedna, wrzuciła więcej niż oni wszyscy.^a **4** Bo ci wszyscy wrzucili dary ze swego nadmiaru, ale ta niewiasta ze swej nędzy wrzuciła wszystkie posiadane środki do życia.^b

5 Później, gdy niektórzy rozmawiali o świątyni, jak jest przyozdobiona pięknymi kamieniami oraz rzeczami poświęconymi,^c **6** rzekł: „Jeśli chodzi o to, co widzicie, nadejdą dni, gdy nie pozostanie tu kamień na kamieniu, który by nie był zwalony”.^d **7** Wtedy pytali go, mówiąc: „Nauczycielu, właściwie kiedy to nastąpi i co będzie znakiem, kiedy ma się to wydarzyć?”^e **8** Rzekł: „Baczie, żebyście nie zostali wprowadzeni w błąd;^f bo wielu przyjdzie, powołując się na moje imię i mówiąc: „Ja nim jestem” oraz: „Stosowny czas się przybliżył”.^g Nie idźcie za nimi. **9** Ponadto gdy usłyszycie o wojnach i zamieszkach, nie bądźcie przerażeni.^h Bo to musi się najpierw wydarzyć, ale koniec nie nadejdzie natychmiast”.

10 Potem rzekł jeszcze do nich: „Powstanie naród przeciw narodowiⁱ i królestwo przeciw królestwu;^j **11** będą też wielkie trzęsienia ziemi, a w jednym miejscu po drugim zarazy i nie-dobry żywności;^k i będą straszne widoki, a z nieba wielkie znaki.^l

12 „Ale przed tym wszystkim ludzie pochwyć was w swe ręce i będą was przesładować,^m wydając was do synagog i więzień, oraz będą ciągać przed królów i namiestników ze względu na moje imię.ⁿ **13** To pozwoli wam dać świadectwo.^o **14** Dla-tego postanówcie w swych ser-

ROZDZ. 21

a Mk 12:43

2Ko 8:12

b Mt 22:37

Mk 12:44

c Mt 24:1

Mk 13:1

d 1Kl 9:7

1Kl 9:8

Jer 7:14

Ml 3:12

Mt 24:2

Mk 13:2

Lk 19:44

e Mt 24:3

Mk 13:4

f Ef 5:6

2Ts 2:3

2Tm 3:13

1Jn 4:1

Obj 12:9

g Mt 24:5

Mk 13:6

h Prz 3:25

Mt 24:6

Mk 13:7

i Obj 6:4

j Mt 24:7

Mk 13:8

k Dz 11:28

Obj 6:8

l Obj 6:12

m Mt 10:17

Mk 13:9

Jn 16:2

n Mt 24:9

Mk 13:9

Dz 25:23

Obj 2:10

o Flp 1:28

szpalta 2

a Lk 12:11

b Mk 13:11

Dz 6:10

c 2Tm 3:3

d Mt 7:6

Mt 24:10

Mk 13:12

Dz 7:59

e Mt 10:22

Mk 13:13

f 1Sm 14:45

Mt 10:30

Lk 12:7

g 2Kn 15:7

Rz 5:3

Heb 10:36

2Pt 1:6

h Lk 19:43

i Dn 9:26

Mt 23:38

Mt 24:15

j Mt 24:16

Mk 13:14

k Pwt 32:35

Pwt 32:43

Jer 5:29

Oz 9:7

l Mt 24:19

Mk 13:17

Lk 19:44

Lk 23:28

m Pwt 28:64

Ps 79:1

Iz 63:18

Dn 9:27

Za 12:3

cach nie ćwiczyć zawczasu, jak się bronić.^a **15** dam wam bowiem usta i mądrość, której wasi przeciwnicy wszyscy razem nie zdołają się oprzeć ani sprzeciwić.^b **16** Ponadto będziecie wydawani nawet przez rodziców^c i braci, i krewnych, i przyjaciół i oni przyprowadzą niektórych z was o śmierć;^d **17** i ze względu na moje imię będziecie przedmiotem nienawiści wszystkich ludzi.^e **18** Na pewno jednak ani jeden włos^f wam z głowy nie zgini. **19** Dzięki swej wytrwałości zyskacie wasze dusze.^g

20 „A gdy ujrzą Jerozolimę otoczoną^h przez obozujące wojska, wówczas wiedziecie, że się przybliżyło jej spustoszenie.ⁱ **21** Potem niech ci w Judei zaczną uciekać w góry i ci, co są w niej, niech wyjdą, a ci w okolicach wiejskich niech do niej nie wchodzi;^j **22** gdyż są to dni wymierzania sprawiedliwości, żeby się spełniło wszystko, co napisano.^k **23** Biada kobietom brzemiennym i karmiącym piersią w owe dni!^l Bo będzie wielka bieda w kraju i srogi gniew nad tym ludem; **24** i padną od ostrza miecza, i zostaną uprowadzeni jako jeńcy do wszystkich narodów;^m a Jerozolima będzie deptana przez narody, aż się dopełnią wyznaczone czasyⁿ narodów.

25 „Będą też znaki na słońcu^o i księżycu, i gwiazdach, a na ziemi udręczenie narodów nie znających wyjścia wskutek ryku morza^p i jego wzburzenia,^q **26** podczas gdy ludzie będą mdleć ze strachu^r i w oczekiwaniu rzeczy przychodzących na zamieszkaną ziemię;^s bo moce

n Eze 21:26; Eze 21:27; Dn 4:25; **o** Obj 6:12; **p** Iz 57:20; Obj 17:15; **q** Mt 24:29; Mk 13:24; **r** Sof 1:17; **s** Jl 2:10; Jl 3:30.

niebios zostaną wstrząśnięte.^a

27 I potem ujrzą Syna Człowieczego^b przychodzącego w obłoku z mocą oraz wielką chwałą.^c **28** Ale gdy się to zacznie dziać, wyprostujcie się i podnieście głowy, ponieważ zbliża się wasze wyzwolenie^d.

29 Wtedy opowiedział im przykład: „Popatrzcie na drzewo figowe i wszystkie inne drzewa:^d

30 Gdy już wypuszczają pąki, wy sami, spostrzegłszy to, poznajecie, że już blisko jest lato.^e

31 Tak też wy, gdy ujrzycie, iż to się dzieje, wiedźcie, że blisko jest królestwo Boże.^f **32** Zaprawdę wam mówię: To pokolenie na pewno nie przeminie, dopóki się wszystko nie stanie.^g

33 Niebo i ziemia przemiją,^h lecz moje słowa na pewno nie przeminą.ⁱ

34 „Ale zwracajcie uwagę na samych siebie, żeby wasze serca nigdy nie stały się ociężałe wskutek przejadania się i nadmiernego^j picia, i trosk^k życiowych i żeby ów dzień nagle was nie zaskoczył^l **35** jak sidło.^m Przyjdzie bowiem na wszystkich, którzy mieszkają na obliczu całej ziemi.ⁿ **36** Czuwajcie^o więc, cały czas błagając,^p żebyście zdołali ująć tego wszystkiego, co ma nastąpić, i stanąć przed Synem Człowieczym”.^q

37 I za dnia nauczał w świątyni,^r nocą zaś wychodził i nocował na górze zwanej Górą Oliwną.^s **38** A cały lud^t wcześniej rano przychodził do niego do świątyni, żeby go słuchać.

22 A zbliżało się Święto Przaśników, zwane Paschą.^u **2** I naczelnicy kapłani oraz uczeni w piśmie szukali skutecznego sposobu, by się go pozbyć,^v bali się bowiem ludu.^w **3** Lecz Szatan wszedł w Juda-

ROZDZ. 21

a Iz 34:4

2Pt 3:10

b Dn 7:13

c Mt 24:30

Mk 13:26

Obj 1:7

d Mt 24:32

Mk 13:28

e Mt 24:33

f Mk 13:29

g Mt 24:34

Mk 13:30

h Mt 5:18

i Mt 24:35

Mk 13:31

Obj 3:14

j Iz 5:11

k Mt 6:25

1Tm 6:8

l Prz 11:4

Iz 5:13

Rz 13:13

m 1Ts 5:3

n 1Ts 5:2

2Pt 3:10

o Mt 25:13

Mk 13:33

p Rz 12:12

Ef 6:18

1Pt 4:7

q Mt 24:42

Mk 13:35

1Ko 16:13

1Pt 5:8

Obj 6:17

Obj 16:15

r Lk 9:47

s Jn 8:1

t Mk 12:37

Lk 19:48

ROZDZ. 22

u Wj 12:3

Kpl 23:5

Jn 13:1

1Ko 5:7

v Lk 9:22

w Mt 21:46

Mt 26:4

Mk 14:2

Lk 20:19

szpalta 2

a Mt 26:14

Mk 14:10

Jn 6:70

Jn 13:2

Jn 13:27

Dz 1:17

b Jn 13:18

c Za 11:12

Mt 26:15

1Tm 6:10

Judy 11

d Mt 26:16

Mk 14:11

e Wj 12:14

Wj 12:18

Kpl 23:6

Pwt 16:2

Mt 26:17

Mk 14:12

f Wj 12:8

g 1Sm 10:3

h Mt 26:18

Mk 14:13

sza zwanego Iskariotem, zaliczanego do dwunastu;^a **4** i ten, odszedłszy, rozmawiał z naczelnymi kapłanami i przełożonymi świątyni o skutecznym sposobie wydania go im.^b **5** Ci uradowali się i uzgodnili, że dadzą mu srebrne pieniądze.^c **6** Zgodził się więc i zaczął szukać dobrej sposobności, żeby im go wydać z dala od tłumu.^d

7 Nadszedł Dzień Przaśników, w którym ma być złożona ofiara paschalna;^e **8** i wysłał Piotra i Jana, mówiąc: „Idźcie i przygotujcie nam do zjedzenia posiłek paschalny”.^f **9** Rzekli do niego: „Gdzie chcesz, żebyśmy go przygotowali?” **10** Rzekł im:^g „Oto gdy wejdziecie do miasta, spotka was pewien człowiek niosący wodę w naczyniu glinianym. Idźcie za nim do domu, do którego wejdzie.^h **11** A właścicielowi domu macie powiedzieć: „Nauczyciel mówi do ciebie: „Gdzie jest pokój gościnny, w którym mógłbym z moimi uczniami zjeść posiłek paschalny?””ⁱ **12** A on pokaże wam urządzony duży górny pokój. Tam przygotujcie”.^j **13** Odeszli więc i zastali wszystko tak, jak im powiedział, i przygotowali posiłek paschalny.^k

14 W końcu, gdy nadeszła godzina, ułożył się przy stole, a wraz z nim apostołowie.^l **15** I rzekł do nich: „Wielce pragnęłam zjeść z wami ten posiłek paschalny, zanim będę cierpieł; **16** bo mówię wam: Nie będę już go jadł, aż się spełni w królestwie Bożym”.^m **17** A wzięwszy kielich,ⁿ złożył podziękowania i rzekł: „Weźcie go i między sobą

i Mk 14:14; j Mk 14:15; k Mt 26:19; Mk 14:16; Lk

19:32; l Mt 26:20; Mk 14:17; m Lk 13:29; Lk 14:15;

n 1Ko 10:16; 1Ko 11:25.

podawajcie jeden drugiemu; **18** bo mówię wam: Odtąd nie będę już pił tego produktu z winorośli, aż nadejdzie królestwo Boże”.^a

19 Wziął też chleb,^b złożył podziękowania, połamał go i dał im, mówiąc: „To oznacza moje ciało,^c które ma być dane za was.^d Czyńcie to na moją pamiątkę”.^e **20** I tak samo kielich^f – gdy już spożyli wieczerzę – mówiąc: „Ten kielich oznacza nowe przymierze^g na mocy mojej krwi,^h która ma być za was wylana.”ⁱ

21 „Ale oto ręka mego zdrajcy^j jest ze mną przy stole.^k **22** Gdyż Syn Człowieczy odchodzi zgodnie z tym, co jest wyznaczone,^l niemniej biada temu człowiekowi, przez którego zostaje zdradzony!”^m **23** Oni więc zaczęli między sobą dyskutować, który z nich miałby to uczynić.”ⁿ

24 Jednakże powstał też między nimi gorący spór o to, kto z nich wydaje się największy.^o **25** On zaś rzekł im: „Królowie narodów panoszą się wśród nich, a mający władzę nad nimi są nazywani Dobroczyncami.”^p **26** Wy jednak nie macie być tacy jak oni.^q Ale kto jest największy wśród was, niech się stanie jak ktoś najmłodszy,^r a kto jest zwierzchnikiem – jak usługujący.^s **27** Bo kto jest większy: półleżący przy stole czy usługujący? Czyż nie półleżący przy stole? Lecz ja jestem pośród was jak ten, który służy.^t

28 „Wy zaś wytrwaliście” przy mnie w moich doświadczeniach;^u **29** a ja zawieram z wami przymierze – tak jak mój Ojciec zawarł przymierze^v ze mną – co do

ROZDZ. 22

- a Obj 19:9
- b Wj 12:8
- Wj 12:20
- Pwt 16:3
- 1Ko 10:17
- 1Ko 11:23
- c Jn 6:51
- 1Ko 10:16
- d Heb 10:10
- 1Pt 2:24
- e Mt 26:26
- Mk 14:22
- 1Ko 11:24
- f Mk 14:23
- 1Ko 10:16
- g Jer 31:31
- Jer 32:40
- 2Ks 3:6
- Heb 7:22
- Heb 8:8
- h Wj 24:8
- Za 9:11
- Mt 26:28
- 1Ks 11:25
- Heb 9:18
- i Ps 50:5
- Mt 26:28
- Mk 14:24
- Heb 2:16
- Heb 9:14
- 1Pt 1:19
- j Ps 41:9
- k Mt 26:21
- Jn 13:21
- l Iz 53
- Dn 9:26
- Dz 4:28
- 1Pt 1:11
- m Mt 26:24
- n Mt 26:22
- Mk 14:19
- Jn 13:22
- o Mk 9:34
- Lk 9:46
- p Mt 20:25
- Mk 10:42
- q 1Pt 5:3
- r Lk 9:48
- s Mt 20:26
- Mk 10:43
- Lk 9:48
- t Mt 20:28
- Jn 13:4
- Flp 2:7
- u Jn 6:67
- v Rz 8:17
- Heb 4:15
- w Ps 110:4

szpalta 2

- a Dn 7:27
- Lk 12:32
- 2Tm 2:12
- Heb 12:28
- Jak 2:5
- Obj 1:6
- b Lk 12:37
- Obj 19:9
- c Lk 13:29
- Jn 17:24
- d Mt 19:28
- 1Ks 6:2
- Obj 2:26
- Obj 3:21
- Obj 20:6
- e 2Ks 2:11
- 1Pt 5:8

królestwa,^a **30** żebyście mogli jeść^b i pić przy mym stole w moim królestwie,^c i zasiadać na tronach,^d aby sądzić dwanaście plemion Izraela.

31 „Szymonie, Szymonie, oto Szatan^e zażądał, żeby was prześiać jak pszenicę.^f **32** Lecz ja błagałem^g za tobą, by twoja wiara nie ustała; a ty, gdy kiedyś wrócisz, umacniaj^h swych braci”. **33** Wtedy on rzekł do niego: „Panie, jestem gotów iść z tobą i do więzienia, i na śmierć”.ⁱ **34** Ale on powiedział: „Mówię ci, Piotrze: Kogut dzisiaj nie zapieje, dopóki ty trzy razy się nie zaprzesz, że mnie znasz”.^j

35 Rzekł jeszcze do nich: „Kiedy was wysłałem^k bez sakiewki i torby, i sandałów, czyż wam czegoś brakowało?” Powiedzieli: „Nie!” **36** Wtedy rzekł do nich: „Ale teraz kto ma sakiewkę, niech ją zabierze, i tak samo torbę, a kto nie ma miecza, niech sprzeda swą szatę wierzchnią i sobie jeden kupi. **37** Bo mówię wam, że musi się na mnie spełnić to, co jest napisane, mianowicie: „I został zaliczony do czynicieli bezprawia”.^l Co bowiem mnie dotyczy, to się spełnia”.^m **38** Wtedy rzekli: „Panie, oto tu są dwa miecze”. Rzekł im: „Wystarczy”.

39 Wyszedszy, udał się według zwyczaju ku Górze Oliwnej, a za nim poszli też uczniowie.ⁿ **40** Po przyjsciu na miejsce rzekł do nich: „Módlcie się, żebyście nie wpadli w pokusę”.^o **41** A sam oddalił się od nich mniej więcej o rzut kamieniem i upadłszy na kolana,

f Am 9:9; Mt 26:31; Mk 14:27; g Jn 17:15; Heb 7:25; 1Jn 2:1; h Iz 35:3; i Mt 26:33; Mk 14:29; Jn 13:37; j Mt 26:34; Mk 14:30; Lk 22:61; Jn 13:38; k Mt 10:9; Mk 6:8; Lk 9:3; l Iz 53:12; m Lk 18:31; n Mt 26:30; Mk 14:26; Jn 18:1; o Mt 26:41; Mk 14:38; Lk 22:46.

zaczął się modlić, **42** mówiąc: „Ojcze, jeśli chcesz, zabierz ten kielich ode mnie. Jednakże nie moja wola,^a lecz twoja niech się dzieje”.^b **43** Wtedy ukazał mu się anioł z nieba i go umocnił.^c **44** On zaś, cierpiąc mękę, modlił się tym żarliwiej;^d i jego pot stał się jak krople krwi spadające na ziemię.^e **45** A wstawszy od modlitwy, poszedł do uczniów i zastał ich drzemających z zasmucenia;^f **46** i rzekł do nich: „Czemu śpicie? Wstańcie i módlcie się, żebyście nie wpadli w pokusę”.^g

47 Gdy on jeszcze mówił, oto tłum ludzi, a przed nimi siedł ten, którego zwano Judaszem, jeden z dwunastu;^h i podszedł do Jezusa, żeby go pocałować.ⁱ **48** Lecz Jezus rzekł do niego: „Judaszu, pocałunkiem zdrazczasz Syna Człowieczego?”^j **49** Kiedy ci, którzy byli przy nim, ujrzeli, na co się zanoszą, powiedzieli: „Panie, czy mamy uderzyć mieczem?”^k **50** Jeden z nich nawet uderzył niewolnika arcykapłana i odciął mu prawe ucho.^l **51** Ale Jezus na to rzekł: „Zaniechajcie tego”. A dotknąwszy ucha, uzdrowił go.^m **52** Po czym Jezus rzekł do naczelnych kapłanów i przełożonych świątyni oraz do starszych, którzy tam po niego przyszli: „Wyszlście z mieczami i pałkami jak na zbójcę?”ⁿ **53** Gdy dzień w dzień byłem z wami w świątyni,^o nie wyciągnęliście rąk przeciwko mnie.^p Lecz to jest wasza godzina^q i władza^r ciemności”.^s

54 Wtedy go pojмали, wyprowadzili^t i przywieźli do domu arcykapłana;^u Piotr zaś szedł z tyłu w pewnej odległości.^v **55** Gdy rozpalili ognisko na środku dziedzińca i usiedli razem, Piotr

ROZDZ. 22

a Mt 26:39
Mk 14:39

b Mt 6:10
Mk 14:36
Jn 5:30
Jn 6:38

c 1Kl 19:5
Iz 49:8
Dn 10:18
Mt 4:11

d Jn 12:27
Heb 5:7

e Iz 53:7
Iz 53:10
Łk 12:50

f Mt 26:40
Mk 14:37

g Mt 26:41
Mk 14:38
Łk 22:40

h Mt 26:47
Mk 14:43
Jn 18:2

i 2Sm 20:9

j Mt 26:48
Mk 14:45

k Łk 22:36

l Mt 26:51
Mk 14:47
Jn 18:10

m Jn 18:11

n Mt 26:55
Mk 14:48

o Łk 19:47

p Jn 7:30

q Jn 12:27

r Jn 19:11

s Kol 1:13

t Iz 53:7
Dz 8:32

u Mt 26:57

v Mt 26:58
Mk 14:54
Jn 18:15

szpalta 2

a Jn 18:18

b Mt 26:69

c Prz 29:25

d Mt 26:70

e Mt 26:71

f Mt 26:73

g Mt 26:74

h Mt 26:75

i Iz 66:2

j Ps 22:7

siedział wśród nich.^a **56** Ale pewna służąca zobaczyła go siedzącego przy jasnym ogniu, a przyjrawszy mu się, rzekła: „I ten był z nim”.^b **57** Lecz on temu zaprzeczył,^c mówiąc: „Nie znam go, niewiasto”.^d **58** A po krótkim czasie ktoś inny, ujrawszy go, powiedział: „Ty też jesteś jednym z nich”. Ale Piotr rzekł: „Człowiecze, nie jestem”.^e **59** Po upływie mniej więcej godziny ktoś inny zaczął stanowczo twierdzić: „Ten z całą pewnością również był z nim; bo przecież jest Galilejczykiem!”^f **60** Ale Piotr rzekł: „Człowiecze, nie wiem, co mówisz”. I natychmiast, gdy on jeszcze mówił, zapiał kogut.^g **61** Pan zaś odwrócił się i spojrzał na Piotra, a Piotr przypomniał sobie wypowiedź Pana, jak rzekł do niego: „Dzisiaj, zanim kogut zapieje, trzykrotnie się mnie zaprziesz”.^h **62** I wyszedłszy na zewnątrz, gorzko zapłakał.ⁱ

63 A mężczyźni, którzy mieli nad Nim dozór, zaczęli się z niego wyśmiewać i go bić.^k **64** a zakrywając go, pytali i mówili: „Prokuj. Kto cię uderzył?”^l **65** I mówili jeszcze wiele innych rzeczy, bluźniąc^m przeciwko niemu.

66 W końcu, z nastaniem dnia, zebrało się zgromadzenie starszych luduⁿ – zarówno naczelnym kapłanów, jak i uczonych w piśmie – i zaciągnęli go do swej sali Sanhedrynu, mówiąc:^o **67** „Jeżeli jesteś Chrystusem,^p powiedz nam”. Ale on im rzekł: „Nawet gdybym wam powiedział, i tak wcale byście temu nie uwierzyli.”^q **68** Gdybym zaś ja

k Iz 50:6; Iz 53:5; Mt 26:67; Mk 14:65; 1 Mt 26:68;
m Ps 44:16; Iz 51:7; **n** Ps 2:2; Dz 4:26; **o** Mt 27:1;
Mk 15:1; **p** Mt 26:63; Mk 14:61; Jn 10:24; **q** Jn 3:12;
Jn 8:45.

was pytał, wcale byście nie odpowiedzieli.^a **69** Jednakże odtąd Syn Człowieczy^b będzie zasiadał przy potężnej prawicy^c Bożej.^d **70** Na to wszyscy rzekli: „Czy więc jesteś Synem Bożym?” Powiedział im: „Sami mówicie,^e że jestem”. **71** Rzekli: „Na cóż nam potrzebne dalsze świadectwo?^f Przecież sami słyszeliśmy to z jego własnych ust”.^g

23 Powstało więc całe to ich mnóstwo i zaprowadzili go do Piłata.^h **2** I zaczęli go oskarżać,ⁱ mówiąc: „Stwierdziliśmy, że ten człowiek podburza nasz naród i zabrania płacić podatki^k Cesarzowi, o sobie zaś mówi, że jest Chrystusem, królem”.^l **3** A Piłat zadał mu pytanie: „Czy jesteś królem Żydów?” On, odpowiadając mu, rzekł: „Ty sam to mówisz”.^m **4** Wtedy Piłat rzekł do naczelnych kapłanów i do tłumów: „Nie stwierdzam żadnego przestępstwa u tego człowieka”.ⁿ **5** Ale oni zaczęli nalegać i mówili: „Podburza lud, nauczając po całej Judei, począwszy od Galilei aż dotąd”. **6** Piłat, usłyszawszy to, zapytał, czy ten człowiek jest Galilejczykiem, **7** a gdy się dowiedział, że on podlega jurysdykcji Heroda,^o odesłał go do Heroda, który w tych dniach sam też był w Jerozolimie.

8 Kiedy Herod ujrzał Jezusa, wielce się uradował, bo od dłuższego czasu chciał go ujrzeć,^p gdyż o nim słyszał^q i miał nadzieję, że ujrzy jakiś znak dokonany przez niego. **9** I zaczął go wypytwać wieloma słowami, ale on mu nic nie odpowiedział.^r **10** Jednakże naczelnicy kapłani i uczeni w piśmie wciąż wstawali i oskarżali go zaciekle.^s **11** Wtedy Herod wraz ze swymi

ROZDZ. 22

- a Łk 20:7
- b Dn 7:13
- Obj 1:7
- c Ps 110:1
- d Mt 26:64
- Mk 14:62
- Dz 2:33
- Dz 7:55
- Rz 8:34
- Kol 3:1
- Heb 1:3
- e Mt 27:11
- Mk 15:2
- f Pwt 17:6
- g Mt 26:65
- Mk 14:63

ROZDZ. 23

- h Mt 27:2
- Mk 15:1
- Jn 18:28
- i 1 Kł 21:10
- Ps 35:11
- j Jn 12:19
- Dz 24:5
- k Prz 25:18
- Mk 12:17
- l Jn 1:49
- Jn 18:36
- m Mt 27:11
- 1 Tm 6:13
- n Jn 18:38
- Heb 7:26
- 1 Pt 2:22
- o Ełk 3:1
- p Łk 9:9
- q Mt 14:1
- Mk 6:14
- r Ps 39:1
- Iz 53:7
- s Dz 25:7

szpalta 2

- a Iz 53:3
- Łk 9:22
- b Ps 22:7
- c Dz 4:27
- d Jn 18:38
- e Dz 23:29
- f Mt 27:26
- Jn 19:1
- g Iz 49:7
- h Mt 27:20
- Mk 15:11
- Jn 18:40
- i Mt 27:22
- Mk 15:12
- Jn 19:12
- j Mk 15:13
- Jn 19:6
- k Mt 27:23
- Mk 15:14
- l Wj 23:2
- Jn 19:15

strażnikami wojskowymi poniżył go^a i wyśmiał,^b odziewając go w jasną szatę, i odesłał do Piłata. **12** I w tymże dniu zarówno Herod, jak i Piłat^c stali się dla siebie przyjaciółmi; przedtem bowiem wciąż byli ze sobą w nieprzyjaźni.

13 Piłat zaś zwołał naczelnych kapłanów i władców oraz lud **14** i rzekł do nich: „Przyprawdziliście do mnie tego człowieka jako kogoś podburzającego lud do rebelii i oto ja go wobec was przesłuchałem, ale nie znalazłem w tym człowieku żadnego powodu^d do zarzutów, które wnosicie przeciwko niemu. **15** Właściwie nie znalazł ich także Herod, bo odesłał go do nas; i oto ten nie popełnił nic, za co zasługiwałby na śmierć.^e **16** Dlatego ukarzę^f go i zwolnię”. **17** — **18** Lecz całe to ich mnóstwo zawołało, mówiąc: „Precz z nim,^g a zwolnij nam Barabasa!”^h **19** (którego wtrącono do więzienia za jakąś rebelię wszczętą w mieście i za morderstwo). **20** Piłat znowu zawołał do nich, gdyż chciał zwolnić Jezusa.ⁱ **21** Wtedy oni zaczęli wrzeszczeć, mówiąc: „Na pal! Na pal z nim!”^j **22** Po raz trzeci rzekł do nich: „Ale cóż złego uczynił ten człowiek? Nie znajduję w nim nic, za co zasługiwałby na śmierć; ukarzę go więc i zwolnię”.^k **23** Wtedy oni stali się natarczywi, donośnym głosem żądając, żeby zawiesić go na palu; i ich głosy zaczęły przeważać.^l **24** Piłat zatem wydał wyrok, by zaspokoić ich żądanie:^m **25** człowieka, którego wtrącono do więzienia za rebelię oraz morderstwo i którego żądali, zwolnił,ⁿ a Jezusa zdał na ich wolę.^o

26 Kiedy go odprowadzali, pochwycili niejakiego Szymona, rodowitego Cyrenejczyka, idącego ze wsi, i włożyli na niego pal męki, aby go niósł za Jezusem.^a

27 A podążało za nim wielkie mnóstwo ludu i niewiast, które uderzały się ze smutku i go oplakiwały. **28** Jezus odwrócił się do niewiast i rzekł: „Córki jerozolimskie, przestańcie płakać nade mną. Płaczcie raczej nad sobą i nad swymi dziećmi;”^b

29 gdyż oto nadchodzą dni, w których ludzie powiedzą: „Szczęśliwe niewiasty nieplodne oraz Iona, które nie rodziły, i piersi, które nie karmiły!”^c

30 Wtedy zaczną mówić do gór: „Padnijcie na nas!”, a do wzgórz: „Zakryjcie nas!”^d

31 Bo jeśli tak czynią, gdy drzewo jest wilgotne, to co się stanie, gdy ono uschnie?”^e

32 A prowadzono też dwóch innych mężczyzn, złoczyńców, żeby ich stracić razem z nim.^f

33 Kiedy dotarli na miejsce zwane Czaszką,^g tam zawiesili na palach zarówno jego, jak i złoczyńców, jednego po prawicy i jednego po lewicy.^h

34 [[Jezus zaś mówił: „Ojcze, przebacź im, bo nie wiedzą, co czynią”.]] Chcąc zaś rozdzielić jego szaty, rzucili losy.ⁱ

35 A lud stał i się przypatrywał.^k Natomiast władcy kpili, mówiąc: „Drugich wybawiał; niech wybawi i samego siebie, jeśli jest Chrystusem Bożym, Wybrańcem”.^m

36 Nawet żołnierze się z niego wyśmiewali,ⁿ podchodząc i podając mu kwasne wino.^o

37 i mówiąc: „Jeśli jesteś królem Żydów, wybaw samego siebie”. **38** Był też nad nim napis: „To jest król Żydów”.^p

39 A jeden z wiszących złoczyńców odezwał się do nie-

ROZDZ. 23

a Mk 15:21
Jn 19:17

b Pwt 28:57
Jer 9:19
Mk 13:17
Łk 19:44

c Mt 24:19
Łk 21:23

d Iz 2:19
Oz 10:8
Obj 6:16

e Prz 11:31
Jer 25:29
Eze 20:47
1Pt 4:17

f Iz 53:12
Mt 27:38

g Mt 27:33
h Jn 19:18

i Dz 7:60

j Ps 22:18
Iz 53:12
Mt 27:35
Mk 15:24

k Za 12:10

l Ps 22:8

m Mt 27:42
Mk 15:31

n Ps 22:7

o Ps 69:21

p Mt 27:37
Mk 15:26
Jn 19:19

szpalta 2

a Mt 26:68
Mt 27:44
Mk 15:32

b Jer 5:3

c 1Pt 1:19

d Łk 1:32

e Jn 5:29
Dz 24:15

f Iz 11:6
Iz 35:1
Iz 65:17
Obj 21:1

g Am 8:9
Mt 27:45
Mk 15:33

h Wj 26:31
Wj 36:35

i Heb 10:20

j Ps 31:5
Dz 7:59

k Mt 27:50

l Mt 27:54

m Ps 38:11
Ps 88:8

n Mt 27:55
Mk 15:40
Łk 8:2

o Mt 27:57
Mk 15:43
Jn 19:38

p Rdz 37:21

q Mk 15:43
Łk 2:25

r Mt 27:58

go obelżywie: ^a „Czyż nie jesteś Chrystusem? Wybaw samego siebie i nas”. **40** Wówczas ten drugi zgromił go i rzekł: „Czy ty się w ogóle Boga nie boisz, chociaż podlegasz temu samemu wyrokowi?”^b

41 I my naprawdę słusznie, bo w pełni otrzymujemy, na co zasłużyliśmy tym, cośmy zrobili; ale on nie zrobił nic zdrożnego”.^c

42 I jeszcze powiedział: „Jezusie, pamiętaj o mnie, gdy się znajdziesz w swoim królestwie”.^d

43 A on rzekł do niego: „Zaprawdę mówię ci dzisiaj: Będziesz ze mną”^e w Raju”.^f

44 Było już około godziny szóstej, a jednak całą tę ziemię ogarnęła ciemność aż do godziny dziewiątej,^g

45 gdyż zanikło światło słoneczne; wtedy zaśłona^h sanktuarium rozdarła się przez środek.ⁱ

46 A Jezus zawołał donośnym głosem i rzekł: „Ojcze, w twoje ręce powierzam ducha mego”.^j

Rzekłszy to, wydał ostatnie tchnienie.^k

47 Kiedy setnik ujrzał, co się wydarzyło, zaczął wychwalać Boga i mówić: „Rzeczywiście był to człowiek prawy”.^l

48 A całe tłumy, które się tam zebrały na to widowisko, ujrawszy, co się wydarzyło, zaczęły wracać, bijąc się w piersi.

49 Wszyscy zaś, co go znali, stali w pewnej odległości.^m

Także niewiasty, które razem szły za nim z Galilei, stały, przypatrując się temu.ⁿ

50 A oto mąż imieniem Józef, członek Rady, mający dobry i prawy^o —

51 ten nie głosował za ich zamiarem i działaniem^p — był z Arymatei, miasta Judejczyków, i oczekiwał królestwa Bożego;^q

52 mąż ten poszedł do Pilata i poprosił o ciało Jezusa.^r

53 A zdjawszy je,^a zawinał w delikatną tkaninę lnianą i złożył w grobowcu^b wykutym w skale, w którym jeszcze nikt nie leżał.^c

54 Był to dzień Przygotowania^d i pojawiała się zorza wieczorna sabatu.^e **55** Niewiasty zaś, które z nim przybyły z Galilei, szły za nim i widziały grobowiec pamięci^f oraz jak złożono jego ciało;^g **56** i wróciły, by przygotować wonne korzenie i olejki.^h Lecz w sabatⁱ oczywiście odpoczywały zgodnie z przykazaniem.

24 Jednakże w pierwszym dniu tygodnia bardzo wcześnie poszły do grobowca, niosąc wonne korzenie, które przygotowały.^j **2** Ale zastały kamień odtoczony od grobowca pamięci,^k **3** a wszedłszy, nie znalazły ciała Pana Jezusa.^l **4** Gdy z tego powodu były w rozterce, oto stanęli przy nich dwaj mężowie w błyszczącej odzieży.^m **5** Przestraszone, pochyliły twarze ku ziemi, a mężowie ci rzekli do nich: „Dlaczego wśród umarłych szukacie tego, który żyje? **6** [[Nie ma go tu, lecz został wskrzeszony.]]ⁿ Przypomnijcie sobie, jak wam powiedział, gdy jeszcze był w Galilei.^o **7** mówiąc, że Syn Człowieczy musi być wydany w ręce grzesznych ludzi i zawieszony na palu, a trzeciego dnia powstać z martwych”.^p **8** One więc przypomniły sobie jego wypowiedzi,^q **9** a wróciwszy od grobowca pamięci, wszystko to oznajmiły jedenastu i wszystkim pozostałym.^r **10** Były to Magdalena Maria i Joanna,^s i Maria, matka Jakuba. Także pozostałe niewiasty,^t które były z nimi, opowiadały to apostołom. **11** Ale te wypowiedzi wydały im się

ROZDZ. 23

- a Pwt 21:23
- b Iz 53:9
- c Mt 27:59
Mk 15:46
- d Wj 12:6
Mt 27:62
Mk 15:42
Jn 19:42
- e Wj 20:10
Pwt 5:14
- f Jn 5:28
- g Mt 27:61
Mk 15:47
- h Mt 26:7
- i Wj 16:29
Wj 20:8
Wj 31:15
Pwt 5:12

ROZDZ. 24

- j Mt 28:1
Mk 16:1
Jn 20:1
- k Mk 16:4
- l Mk 16:5
- m Sdz 13:6
Mt 28:5
Dz 1:10
- n Mt 28:6
Mk 16:6
- o Mt 28:7
Mk 16:7
- p Jon 1:17
Mt 16:21
Mk 8:31
Łk 9:22
Dz 17:3
- q Jn 2:22
- r Mt 28:8
- s Łk 8:3
- t Łk 8:2

szpalta 2

- a Rdz 45:26
- b Łk 9:22
- c Mt 18:20
- d Jn 20:14
Jn 21:4
- e Mt 2:23
Mt 21:11
- f Pwt 18:15
Łk 7:16
Jn 3:2
Jn 6:14
Dz 2:22
- g Łk 23:1
Dz 3:13
Dz 13:27
- h Dz 1:6
- i Mt 28:8
Łk 24:10

niedorzecznością i nie wierzyli^a wiadomości.

12 [[Piotr zaś wstał i pobiegł do grobowca pamięci, a pochyliwszy się, zobaczył same bandażę. Odszedł więc, zdumiewając się w sobie tym, co się zdarzyło.]]

13 Lecz oto w tymże dniu dwaj z nich wędrowali do wioski zwanej Emaus, leżącej w odległości około jedenastu kilometrów od Jerozolimy, **14** i rozmawiali ze sobą o tym wszystkim,^b co się stało.

15 A gdy rozmawiali i dyskutowali, sam Jezus podszedł^c i zaczął z nimi iść; **16** ale ich oczom nie było dane go rozpoznać.^d **17** Rzekł do nich: „O czym to, idąc, rozprawiacie między sobą?” I stanęli ze smutkiem na twarzach. **18** Odpowiadając, ten imieniem Kleopas rzekł do niego: „Czy samotnie mieszkasz jako przybysz w Jerozolimie i dlatego nie wiesz, co się tam wydarzyło w tych dniach?”

19 I rzekł im: „Co takiego?” Powiedzieli doń: „Wszystko, co dotyczy Jezusa Nazarejczyka,^e który się stał prorokiem^f potężnym w czynie i słowie przed Bogiem i całym ludem; **20** i jak nasi naczelni kapłani oraz władcy wydali go, żeby go skazano na śmierć, i zawiesili go na palu.^g **21** A myśmy się spodziewali, że właśnie ten człowiek ma wyzwolić Izraela;^h i prócz tego wszystkiego jest już trzeci dzień, odkąd się to zdarzyło. **22** W dodatku zadziwiły nas też pewne niewiastyⁱ spośród nas, gdyż były wcześniej przy grobowcu pamięci, **23** lecz nie znalazły jego ciała i przyszły, mówiąc, że miały też nadprzyrodzone widzenie i ujrzały aniołów, którzy powiedzieli, iż on żyje.

24 Prócz tego kilku z tych, co są z nami, poszło do grobowca pamięci;^a i zastali wszystko tak, jak powiedziały niewiasty, ale jego nie ujrzeli^b.

25 On zaś rzekł do nich: „O nierozumni i nieskorzy w sercu do uwierzenia we wszystko, co mówili prorocy!”^b **26** Czyż nie było konieczne, żeby Chrystus to wycierpiał^c i wszedł do swej chwały?”^d **27** A począwszy od Mojżesza^e i wszystkich Proroków,^f tłumaczył im to, co się do niego odnosiło we wszystkich Pismach.

28 W końcu zbliżyli się do wioski, do której wędrowali, a on sprawiał wrażenie, jak gdyby miał wędrować dalej. **29** Ale oni przymusili go, mówiąc: „Zostań z nami, gdyż ma się ku wieczorowi i dzień się już nachylił”. Wówczas wszedł, by z nimi zostać. **30** A gdy się z nimi ułożył do posiłku, wziął chleb, pobłogosławił go, połamał i zaczął im podawać.^g **31** Wtedy otworzyły się im oczy i rozpoznali go, on zaś im zniknął.^h **32** Irzekli jeden do drugiego: „Czyż nasze serca nie płonęły, gdy w drodze do nas mówił i w pełni objaśniał nam Pisma?” **33** I w tejże godzinie wstali i wrócili do Jerozolimy, i znaleźli zgromadzonych jedenastu oraz tych, którzy z nimi byli, **34** mówiących: „Pan istotnie został wskrzeszony i ukazał się Szymonowi!”ⁱ **35** I sami opowiedzieli o tym, co się wydarzyło w drodze, i jak dał się im poznać przez łamanie chleba.^j

36 Kiedy o tym rozmawiali, on sam stanął pośród nich [i rzekł im: „Pokój wam”]]. **37** Oni zaś, przerażeni i wystraszeni,^k Niemali, że widzą ducha. **38** Rzekł

ROZDZ. 24

a Łk 24:12
Jn 20:3

b Ps 22
Iz 53
Jn 20:27

c Dz 17:3
1Kor 15:3

d Jn 20:9
Flp 2:9
Heb 2:9
1Pt 1:11

e Rdz 3:15
Rdz 22:18
Rdz 49:10
Lb 21:9
Pwt 18:15

f Iz 7:14
Iz 9:6
Jer 23:5
Eze 34:23
Dn 9:24
Mt 5:2
Mal 3:1
Jn 1:45
Dz 10:43
Dz 26:22

g Mt 14:19
Mt 15:36
Mk 6:41

h Jn 20:19

i 1Kor 15:5

j Łk 9:16

k Mt 14:26

szpalta 2

a 1Jn 1:1

b 1Kor 15:50

c Rdz 45:26

d Jn 21:5

e Jn 21:13

f Dz 10:41

g Mt 16:21

Łk 9:22

Jn 5:39

h Łk 24:27

i Ps 2:2

Ps 16:10

Ps 27:12

Ps 69:9

Ps 78:2

Ps 118:22

Ps 132:11

j Jn 12:16

k Iz 53:5

Oz 6:2

Jon 1:17

Mk 9:31

l Rdz 22:18

1Kor 15:12

Gal 3:14

1Tm 3:16

m Dz 4:2

Dz 5:28

n Dz 5:31

Dz 13:38

o Jn 15:27

Dz 1:8

p Jl 2:28

Jn 14:16

Dz 1:4

Dz 2:4

q Pwt 33:1

r Dz 1:9

więc do nich: „Czemu jesteście strapieni i czemu w waszych sercach powstają wątpliwości?

39 Zobaczcie moje ręce i moje stopy, że to jestem ja; dotknijcie^a mnie i zobaczcie, gdyż duch nie ma ciała ani kości,^b jak to widzicie, iż ja mam”. **40** [[A rzekłszy to, pokazał im ręce i stopy.]]

41 Lecz gdy z radości wciąż jeszcze nie wierzyli^c i się zdumiewali, rzekł do nich: „Czy macie tu coś do jedzenia?”^d **42** I podali mu kawałek pieczonej ryby,^e

43 a on wziął i zjadł^f na ich oczach.

44 I rzekł do nich: „To są moje słowa, które wam powiedziałem, gdy jeszcze byłem z wami,^g że musi się spełnić wszystko, co o mnie napisano w Prawie Mojżeszowym i u Proroków,^h i w Psalmach”.ⁱ **45** Wtedy całkowicie otworzył im umysł, żeby pojęli znaczenie Pism,^j **46** i rzekł do nich: „Tak jest napisane, że Chrystus będzie cierpiał i trzeciego dnia powstanie spośród umarłych,^k **47** i ze względu na jego imię będzie głoszona wśród wszystkich narodów^l – począwszy od Jerozolimy^m – skrucza ku przebaczeniu grzechów,ⁿ **48** a wy macie być tego świadkami.^o **49** A oto ja zsyłam na was to, co obiecał mój Ojciec. Wy jednak przebywajcie w mieście, aż zostaniecie przyodziani mocą z wysokości”.^p

50 I wyprowadził ich aż do Betanii, a podniósłszy ręce, błogosławił ich.^q **51** Kiedy ich błogosławił, rozstał się z nimi i zaczął być unoszony ku niebu.^r **52** A oni złożyli mu hołd i z wielką radością wrócili do Jerozolimy.^s **53** I wciąż przebywali w świątyni, błogosławiąc Boga.^t

WEDŁUG JANA

1 Na początku^a było Słowo,^b a Słowo było u Boga^c i Słowo było bogiem.^d **2** Ten był na początku^e u Boga.^f **3** Wszystko zaczęło istnieć przez niego,^g a bez niego nic nie zaczęło istnieć.

Tym, co zaczęło istnieć **4** poprzez niego, było życie,^h a życie było światłemⁱ ludzi. **5** I światło świeci w ciemności,^j a ciemność go nie przemogła.

6 Wystąpił człowiek posłany jako przedstawiciel Boga;^k miał na imię Jan.^l **7** Ten przyszedł na świadectwo,^m żeby świadczyć o świetle,ⁿ tak by przez niego uwierzyli ludzie wszelkiego pokroju.^o **8** Nie on był tym światłem,^p ale miał świadczyć^q o tym świetle.

9 Prawdziwe światło,^r które oświeca^s człowieka każdego pokroju,^t miało właśnie przyjść na świat. **10** Był na świecie^u i świat zaczął istnieć przez niego,^v ale świat go nie poznał.

11 Przyszedł do własnego domu, ale jego własny lud go nie przyjął.^w **12** Jednakże tym wszystkim, którzy go przyjęli,^x dał prawo stać się dziećmi Bożymi,^y ponieważ wierzyli w jego imię;^z **13** i narodzili się nie z krwi ani z woli ciała, ani z woli człowieka, lecz z Boga.^a

14 A Słowo stał się ciałem^b i przebywał wśród nas, i widzieliśmy chwałę jego, chwałę, jaka się od ojca należy jednorodzonemu synowi;^c i był pełen życzliwości niezasłużonej i prawdy.^d **15** (Jan o nim świadczył, a wręcz zawołał – właśnie on to powiedział – mówiąc: „Ten, któ-

ROZDZ. 1

- a Prz 8:22
Kol 1:15
Obj 3:14
- b Jn 12:50
Obj 19:13
- c Prz 8:30
Jn 17:5
- d Iz 9:6
Jn 1:18
Jn 10:35
Flp 2:6
- e Rdz 1:1
Mt 5:2
- f Rdz 1:26
Rdz 3:22
- g Jn 1:10
1Kor 8:6
Kol 1:16
Heb 1:2
- h Jn 5:26
Dz 3:15
1Jn 1:2
1Jn 5:11
- i Jn 8:12
- j Jn 3:19
Jn 12:35
- k Łk 3:2
- l Mt 3:1
Łk 1:13
- m Iz 40:3
Jn 5:33
- n Mt 3:11
- o Dz 19:4
- p Jn 1:20
Dz 13:25
- q Jn 5:36
- r Mt 4:16
Jn 3:19
1Jn 2:8
- s Jn 9:39
Jn 12:46
- t Dz 13:47
- u Jn 1:14
- v Jn 1:3
- w Łk 19:14
- x Rz 9:27
- y Rz 8:16
2Kor 6:18
Ef 1:5
1Jn 3:1
- z Gał 3:26
- a Jn 3:3
Jak 1:18
1Pt 1:23
1Jn 3:9
- b Flp 2:7
1Tm 3:16
Heb 2:14
1Jn 4:2
2Jn 7
- c Jn 3:16
1Jn 4:9
- d Ef 4:21

szpalta 2

- a Łk 3:16
Jn 8:58
Kol 1:17

ry przychodzi za mną, wysunął się przede mną, gdyż istniał przede mną^j).^a **16** Bo my wszyscy otrzymaliśmy z jego pełni,^b i to niezasłużoną życzliwość za niezasłużoną życzliwością.^c **17** Ponieważ Prawo zostało dane poprzez Mojżesza,^d niezasłużona życzliwość^e i prawda^f przysły poprzez Jezusa Chrystusa. **18** Żaden człowiek nigdy nie widział Boga;^g jednorodzony bóg,^h który zajmuje miejsce u piersiⁱ Ojca, ten dał co do niego wyjaśnienie.^j

19 A to jest świadectwo Jana, gdy Żydzi wysłali do niego kapłanów i Lewitów z Jerozolimy, aby go zapytali: „Kim jesteś?”^k **20** On zaś wyznał i nie zaprzeczył, lecz wyznał: „Ja nie jestem Chrystusem”.^l **21** I zapytali go: „Cóż więc? Czy jesteś Eliaszem?”^m A on powiedział: „Nie jestem”. „Czy jesteś Prorokiem?”ⁿ I odpowiedział: „Nie!” **22** Toteż rzekli do niego: „Kimże jesteś? – żebyśmy mogli dać odpowiedź tym, którzy nas wysłali. Co mówisz sam o sobie?”^o **23** Powiedział: „Jestem głosem wołającego na pustkowiu: „Prostujcie drogę Jehowy”, jak rzekł prorok Izajasz”.^p **24** A ci posłani byli spośród faryzeuszów. **25** Zapytali go zatem i rzekli do niego: „Dlaczego więc chrzczisz,^q jeśli nie jesteś Chrystusem ani Eliaszem, ani Prorokiem?”

- b Kol 1:19; Kol 2:3; Kol 2:9; c Ef 1:6; d Wj 31:18; Pwt 4:44; Jn 7:19; e Rz 3:24; Rz 6:14; f Jn 8:32; Jn 14:6; Jn 18:37; 2Kor 1:20; g Wj 33:20; Jn 6:46; 1Jn 4:12; h Jn 1:1; i Prz 8:30; Jn 13:23; j Mt 11:27; Łk 10:22; 1Jn 3:2; k Łk 3:15; 1Jn 3:28; Dz 13:25; m Mał 4:5; Mt 11:14; Mt 17:10; Mk 9:13; n Pwt 18:15; Jn 6:14; Jn 7:40; Dz 3:22; o Łk 3:16; p Iz 40:3; Mt 3:3; Łk 1:17; Łk 1:76; Łk 7:27; Jn 3:28; q Mt 21:25.

26 Jan odpowiedział im, mówiąc: „Ja chrzczę w wodzie. Pośród^a was stoi ktoś, kogo nie znacie,^b **27** ktoś, kto przychodzi za mną, ale ja nie jestem godzien rozwiązać rzemyka u jego sandała”.^c **28** Działo się to w Betanii za Jordanem, gdzie Jan chrzczył.^d

29 Następnego dnia zobaczył Jezusa przychodzącego do niego i powiedział: „Oto Baranek^e Boży, który usuwa grzech^f świata!”^g

30 To jest ten, o którym powiedziałem: Przychodzi za mną mąż, który wysunął się przede mną, gdyż istniał przede mną.^h

31 I ja go nie znałem, ale po to przyszedłem chrzczyć w wodzie, aby on został ujawniony Izraelowi”.ⁱ

32 Jan złożył też świadectwo, mówiąc: „Ujrzałem, jak duch zstępował z nieba niczym gołąb i na nim pozostał.”^j **33** I ja go nie znałem, ale właśnie ten, który mnie posłał,^k żebym chrzczył w wodzie, rzekł do mnie: „Nad kim zobaczysz ducha zstępującego i pozostającego na nim, ten chrzci w duchu świętym.”^l

34 I ja to widziałem, i złożyłem świadectwo, że ten jest Synem Bożym”.^m

35 Następnego dnia Jan znowu stał z dwoma swymi uczniami, **36** a spojrzawszy na przechodzącego Jezusa, powiedział: „Oto Baranekⁿ Boży!”

37 A ci dwaj uczniowie usłyszeli, jak mówił, i poszli za Jezusem. **38** Wtedy Jezus się odwrócił, a ujrawszy, że idą za nim, powiedział do nich: „Czego szukacie?” Oni zaś rzekli do niego: „Rabbi (co w tłumaczeniu znaczy: Nauczycielu), gdzie się zatrzymałeś?”

39 Powiedział do nich: „Chodźcie, a zobaczycie”.^o Poszli więc i zobaczyli, gdzie się zatrzymał, i tego dnia zatrzymali się u nie-

ROZDZ. 1

a Lk 17:21

b Iz 53:2

c Mt 3:11

Dz 13:25

d Mt 3:6

e Wj 12:3

Iz 53:7

1Kor 5:7

1Pt 1:19

Obj 5:6

f Iz 53:11

1Kor 15:3

Heb 9:14

1Pt 2:24

1Jn 3:5

g Jn 6:51

1Jn 2:2

1Jn 4:14

h Jn 1:15

Jn 8:58

Kol 1:17

i Iz 40:3

Mal 3:1

Lk 1:76

Dz 19:4

j Mt 3:16

Mk 1:10

Lk 3:22

k Lk 3:2

l Mt 3:11

Dz 1:5

Dz 2:4

m Mt 3:17

Jn 5:33

n Dz 8:32

Obj 5:12

o Mt 8:20

2Kor 8:9

szpalta 2

a Mt 4:18

b Dn 9:25

Jn 11:27

c Jn 4:25

d Jn 2:25

e Mt 10:2

Dz 15:14

f Mt 16:17

Jn 21:15

g Mt 16:18

Mk 3:16

Lk 6:14

h Mt 10:3

i Mt 9:9

Obj 14:4

j Mk 8:22

Jn 12:21

k Mt 10:3

Lk 6:14

l Rdz 3:15

Rdz 22:18

Rdz 49:10

Pwt 18:18

Jn 5:46

m Iz 9:6

Jer 33:15

Eze 34:23

Mi 5:2

Za 6:12

Mal 3:1

n Mt 1:16

Mt 13:55

Lk 2:4

o Jn 7:41

p Jn 2:25

go; było około godziny dziesiątej. **40** Andrzej,^a brat Szymona Piotra, był jednym z dwóch, którzy usłyszeli, co rzekł Jan, i poszli za Jezusem. **41** Ten najpierw znalazł swojego brata Szymona i powiedział do niego: „Znaleźliśmy Mesjasza”^b (co w tłumaczeniu znaczy: Chrystusa).^c **42** Zaprowadził go do Jezusa. Gdy Jezus spojrział^d na niego, rzekł: „Tyś jest Szymon,^e syn Jana;^f będziesz się nazywał Kefas” (co się tłumaczy: Piotr).^g

43 Następnego dnia zaprzagnął odejść do Galilei. I znalazłszy Filipa,^h rzekł Jezus do niego: „Bądź moim naśladowcą.”ⁱ

44 A Filip był z Betsaidy,^j z miasta Andrzeja i Piotra. **45** Filip znalazł Natanaela^k i powiedział do niego: „Znaleźliśmy tego, o którym napisał Mojżesz w Prawie,^l a także Prorocy^m—Jezusa, syna Józefa,ⁿ z Nazaretu”.

46 Ale Natanael mu rzekł: „Czy z Nazaretu może wyjść coś dobrego?”^o Filip powiedział do niego: „Chodź i zobacz”.

47 Jezus ujrzał przychodzącego doń Natanaela i rzekł o nim: „Oto naprawdę Izraelita, w którym nie ma podstępu”.^p **48** Natanael powiedział do niego: „Skąd mnie znasz?” Odpowiadając, Jezus rzekł mu: „Zanim cię Filip zawołał, gdy byłeś pod drzewem figowym, widziałem cię”.

49 Natanael mu odpowiedział: „Rabbi, tyś jest Syn Boży,^q tyś jest król^r Izraela”. **50** Odpowiadając, Jezus rzekł do niego: „Czy dlatego wierzysz, że ci powiedziałem, iż ujrzałem cię pod drzewem figowym? Zobaczysz rzeczy większe niż te”. **51** Ponadto powiedział mu: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Ujrzyście niebo otwarte oraz aniołów^s

q Lk 1:32; r Za 9:9; Mt 27:11; Jn 12:13; s Ps 104:4; Mt 4:11; Lk 22:43.

Bożych wstępujących i zstępujących do Syna Człowieczego".^a

2 A trzeciego dnia odbywała się w Kanie^b Galilejskiej uczta weselna i była tam matka^c Jezusa. **2** Jezus i jego uczniowie też zostali zaproszeni na tę ucztę weselną.

3 Gdy zabrakło wina, matka^d Jezusa powiedziała do niego: „Nie mają wina”. **4** Ale Jezus rzekł jej: „Co tobie do mnie, niewiasto?”^e Jeszcze nie nadeszła moja godzina”.^f **5** Matka jego powiedziała do usługujących: „Cokolwiek wam powie, uczynicie”.^g **6** A stało tam sześć kamiennych dzbanów na wodę, jak tego wymagały żydowskie reguły oczyszczeń,^h każdy zaś mógł pomieścić dwie lub trzy miary płynów. **7** Jezus powiedział do nich: „Napełnijcie te dzbany wodą”. I napełnili je po brzegi. **8** I rzekł do nich: „Teraz zaczerpnijcie trochę i zanieście gospodarzowi ucztę”. Oni więc zanieśli. **9** A gdy gospodarz ucztę skosztował wody, która się zamieniła w winoⁱ – ale nie wiedział, skąd się wzięło, chociaż ci usługujący, którzy zaczerpnęli wody, wiedzieli – ów gospodarz ucztę zawołał oblubienica **10** i powiedział do niego: „Każdy inny człowiek najpierw podaje wino wyborne,^j a gdy sobie podpija – gorsze. Ty zachowałeś wyborne wino aż dotąd”. **11** Jezus dokonał tego w Kanie Galilejskiej jako początek swych znaków i ujawnił swą chwałę;^k a jego uczniowie uwierzyli w niego.

12 Potem on i jego matka, i bracia,^l i jego uczniowie przybyli do Kafarnaum,^m ale nie pozostali tam przez wiele dni.

13 A zbliżała się Paschaⁿ żydowska i Jezus udał się do Jero-

ROZDZ. 1

a Rdz 28:12
Dn 7:13

ROZDZ. 2

b Jn 4:46
Jn 21:2
c Łk 2:51
d Dz 1:14
e Jn 19:26
f Mt 26:2
Jn 7:6
Jn 12:23
g Rdz 41:55
h Mk 7:3
Jn 3:25
i Jn 4:46
j Łk 5:39
k Iz 9:1
Jn 1:14
l Mt 12:46
Mt 13:55
Mk 3:31
Łk 8:19
Dz 1:14
1 Kó 9:5
Gal 1:19
m Mt 4:13
n Wj 12:14
Łb 28:16
Pwt 16:1
Jn 11:55
Jn 12:1

szpalta 2

a Jn 5:1
b Kpl 1:14
c Mt 21:12
Mk 11:15
Łk 19:45
d Ps 93:5
Łk 2:49
e Jer 7:11
Mt 21:13
Mk 11:17
Łk 19:46
f Ps 69:9
g Mt 12:38
Mt 16:1
Jn 4:48
Jn 6:30
h Mt 26:61
Mt 27:40
Mk 14:58
i Mt 12:6
Mt 16:21
Łk 24:7
1 Kó 6:19
j Łk 24:8
Jn 12:16
Jn 14:26
Jn 20:9
k Jn 4:45
l Jn 11:48
m Jn 7:31
n Jn 6:15
o Mt 9:4
Mk 2:8
Jn 1:48
Jn 6:64
Obj 2:23

ROZDZ. 3

p Jn 7:50
Jn 19:39
q Jn 12:42

zolimy.^a **14** I zastał w świątyni sprzedawców bydła i owiec, i gołębi,^b jak również wekslarzy na ich miejscach. **15** Uczyniwszy więc bicz z powrozów, wypędził ich wszystkich ze świątyni, a także owce i bydło, i rozsypał monety wymienających pieniądze oraz poprzewracał ich stoły.^c **16** A do sprzedających gołębie rzekł: „Zabierzcie to stąd! Przystaniecie robić z domu^d mego Ojca dom handlu!”^e **17** Uczniowie jego przypomnieli sobie, że jest napisane: „Gorliwość o twój dom mnie pożre”.^f

18 Na to Żydzi mu odrzekli: „Jaki znak^g masz nam do pokazania, skoro to czynisz?” **19** Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Zburzcie tę świątynię,^h a ja w trzy dni ją wzniosę”. **20** Żydzi więc powiedzieli: „Tę świątynię budowano czterdzieści sześć lat, a ty ją wzniesiesz w trzy dni?” **21** Ale on mówił o świątyniⁱ swego ciała. **22** Kiedy jednak został wskrzeszony z martwych, jego uczniowie przypomnieli^j sobie, że to mawiał; i uwierzyli Piśmu oraz wypowiedzi, którą wyrzekł Jezus.

23 A gdy był w Jerozolimie na święcie^k Paschy, wiele ludzi uwierzyło w jego imię,^l widząc znaki, których dokonywał.^m **24** Ale sam Jezus nie zdawał sięⁿ na nich, ponieważ znał ich wszystkich. **25** i ponieważ nie potrzebował, aby ktoś świadczył o człowieku, bo sam wiedział, co było w człowieku.^o

3 A był człowiek spośród faryzeuszów, imieniem Nikodem,^p jeden z władców żydowskich. **2** Ten przyszedł do niego w nocy^q i rzekł mu: „Rabbi,^r wiemy, że jako nauczyciel^s przyszedłeś od

r Jn 1:38; s Mt 7:29; Jn 7:46.

Boga;^a bo nikt nie mógłby dokonywać tych znaków,^b których ty dokonujesz, gdyby Bóg nie był z nim".^c **3** Odpowiadając, Jezus rzekł do niego:^d „Zaprawdę, zaprawdę ci mówię: Jeżeli ktoś nie narodzi się ponownie,^e nie może ujrzeć królestwa Bożego”.^f

4 Nikodem powiedział do niego: „Jak człowiek może się narodzić, gdy jest stary? Przecież nie może po raz drugi wejść do łona swej matki i się narodzić?”

5 Jezus odpowiedział: „Zaprawdę, zaprawdę ci mówię: Jeżeli ktoś nie narodzi się z wody^g i ducha,^h nie może wejść do królestwa Bożego. **6** Co się narodziło z ciała, jest ciałem, a co się narodziło z ducha, jest duchem.ⁱ **7** Nie dziw się, że ci powiedziałem: Musicie się ponownie narodzić.^j **8** Wiatr^k wieje, gdzie chce, i słyszysz jego odgłos, ale nie wiesz, skąd przychodzi i dokąd idzie. Tak jest z każdym, kto się narodził z ducha”.^l

9 Odpowiadając, Nikodem rzekł do niego: „Jak to się może stać?”

10 Na to Jezus mu rzekł: „Jesteś nauczycielem Izraela, a tego nie wiesz?”^m **11** Zaprawdę, zaprawdę powiadam ci: Mówimy to, co wiemy, i świadczymyⁿ o tym, co widzieliśmy, ale nie przyjmujecie naszego świadectwa.^o **12** Jeżeli wam mówiłem o sprawach ziemskich, a nie wierzycie, to jakże uwierzycie, jeśli będę wam mówił o sprawach niebiańskich?”^p **13** Ponadto nikt nie wstąpił do nieba^q oprócz tego, który z nieba zstąpił^r — Syna Człowieczego.^s **14** I jak Mojżesz uniósł w górę węża^t na pustkowiu, tak musi być uniesiony w górę Syn Człowieczy.^u **15** aby każdy, kto w niego wierzy, miał życie wieczne.^v

ROZDZ. 3

- a Jn 7:16
Jn 8:28
- b Jn 2:11
- c Jn 14:11
Dz 2:22
Dz 10:38
- d Dz 2:28
- e Jn 1:13
2Kor 5:17
Gal 6:15
1Pt 1:3
1Pt 1:23
1Jn 3:9
- f 1Kor 15:50
- g Mt 28:19
Dz 8:36
Dz 10:47
Dz 19:5
- h Mt 3:11
Jn 1:33
Dz 1:5
Dz 10:45
Dz 11:16
Dz 19:6
1Kor 12:13
- i 1Kor 15:44
- j 1Pt 1:3
1Pt 1:23
- k Kzn 11:5
- l Jn 14:17
Dz 2:2
Rz 8:16
1Kor 2:11
- m Jn 9:30
- n Jn 8:26
- o Jn 3:32
1Kor 2:14
- p Lk 22:67
- q Dz 2:34
Heb 9:8
- r Jn 6:38
Jn 8:23
Jn 8:42
1Kor 15:47
Ef 4:9
- s Jn 1:51
- t Lb 21:9
- u Jn 8:28
Gal 3:13
- v Jn 3:36
Jn 20:31

szpalta 2

- a 1Jn 4:10
1Jn 4:19
- b Rdz 22:2
Rdz 22:16
Rz 5:8
Rz 8:32
1Jn 4:9
- c Jn 1:12
Jn 12:44
Ef 4:5
Flp 1:29
2Tm 3:15
- d Mt 25:46
- e Jn 6:40
Jn 20:31
Rz 6:23
1Jn 5:13
- f Jn 12:47
2Kor 5:19
- g Lk 19:10
1Kor 15:22
1Tm 1:15
1Jn 2:2
1Jn 4:14

16 „Albowiem Bóg tak bardzo umiłował^a świat, że dał swego jednorodzonego Syna,^b aby nikt, kto w niego wierzy,^c nie został zgładzony,^d lecz miał życie wieczne.^e **17** Bo Bóg posłał swego Syna na świat nie po to, żeby osądził^f świat, ale żeby świat został przez niego wybawiony.^g

18 Kto w niego wierzy, nie ma być osądzony.^h Kto nie wierzy, już został osądzony, ponieważ nie uwierzył w imię jednorodzonego Syna Bożego.ⁱ **19** A to jest podstawa sądu, że światło^j przyszło na świat,^k ale ludzie bardziej umiłowali ciemność niż światło.^l bo ich uczynki były niegodziwe.

20 Kto bowiem dopuszcza się tego, co podle,^m ten nienawidzi światła i nie przychodzi do światła, żeby jego uczynki nie zostały zganione.ⁿ **21** Kto zaś czyni to, co prawdziwe, ten przychodzi do światła,^o żeby jego uczynki zostały ujawnione jako dokonane w zgodzie z Bogiem”.

22 Potem Jezus i jego uczniowie poszli do krainy judejskiej; i tam spędził z nimi jakiś czas, i chrzczył.^p **23** Ale również Jan^q chrzczył w Ainon, w pobliżu Salim, ponieważ było tam wiele wody,^r i ludzie przychodzili, i byli chrzczeni.^s **24** Jana bowiem jeszcze nie wtrącono do więzienia.^t

25 A uczniowie Jana wdali się z pewnym Żydem w spór co do oczyszczania.^u **26** Przyszli więc do Jana i rzekli do niego: „Rabbi, ten, który był z tobą za Jordanem i o którym złożyłeś świadectwo,^v ten oto chrzci i wszyscy idą do niego”.^w **27** Odpowiadając,

- h Jn 5:24; Rz 8:1; 1Mt 10:33; Heb 10:29; 1Jn 1:9; Jn 8:12; Jn 9:5; Jn 12:46; k Jn 1:5; 1Hi 24:13; Iz 5:20; Jn 12:48; m 1Kor 6:9; Gal 5:19; 1Pt 4:3; n Ef 5:13; o Jn 12:36; Jn 12:46; 1Jn 1:7; p Jn 3:26; Jn 4:2; q Mt 3:1; r Mk 1:10; Dz 8:36; s Mt 3:6; t Mt 14:3; Lk 3:20; u Mk 7:3; v Jn 1:7; Jn 1:34; w Jn 6:65.

Jan rzekł: „Człowiek nie może otrzymać ani jednej rzeczy, jeśli mu nie została dana z nieba.^a

28 Wy sami poświadczacie mi, że powiedziałem: Ja nie jestem Chrystusem,^b lecz: Zostałem posłany przed nim.^c **29** Kto ma oblubienicę, ten jest oblubienicem.^d Jednakże gdy przyjaciel oblubienca stoi i go słyszy, wielce się raduje z głosu oblubienca. Dlatego ta moja radość osiągnęła pełnię.^e **30** Ten musi wrzasnąć, ja zaś muszę maleć”.

31 Kto przychodzi z góry, jest ponad wszystkimi innymi.^f Kto jest z ziemi, z ziemi jest i mówi o sprawach ziemskich.^g Kto przychodzi z nieba, jest ponad wszystkimi innymi.^h **32** Świadczy o tym, co widział i słyszał,ⁱ ale nikt nie przyjmuje jego świadectwa.^j **33** Kto przyjął jego świadectwo, przyłożył pieczęć do tego, że Bóg jest prawdziwy.^k **34** Bo ten, którego Bóg posłał, mówi wypowiedzi Boga,^l gdyż on nie daje ducha według miary.^m **35** Ojciec miłujeⁿ Syna i wszystko oddał w jego rękę.^o **36** Kto wierzy^p w Syna, ma życie wieczne;^q kto jest nieposłuszny Synowi, nie ujrzy życia,^r lecz pozostaje na nim srogi gniew Boży.^s

4 Kiedy więc Pan spostrzegł, że faryzeusze usłyszeli, iż Jezus czyni i chrzci^t więcej uczniów niż Jan — **2** chociaż właściwie sam Jezus nie chrzcił, tylko jego uczniowie — **3** opuścił Judeę i odszedł znowu do Galilei. **4** Musiał jednak iść przez Samarię.^u **5** Przyszedł więc do samarytańskiego miasta zwanego Sychar, w pobliże pola, które Jakub dał swemu synowi Józefowi.^v **6** A znajdowało się tam źródło^w Jakuba. Jezus więc, zmęczony wędrówką, siedział sobie

ROZDZ. 3

a Jn 19:11
Heb 5:4
Jak 1:17

b Jn 1:20
Dz 13:25

c Iz 40:3
Mal 3:1
Mt 11:10
Łk 1:17

d Mt 22:2
2Kor 11:2
Ef 5:25
Obj 21:9

e Łk 1:44

f Jn 8:23

g 1Jn 4:5

h Mt 3:11

i Jn 8:26

Jn 15:15

j Iz 53:2

Jn 1:11

Jn 3:11

k Rz 3:4

1Jn 5:10

l Jn 7:16

m Jn 1:16

n Jn 5:20

Jn 15:9

o Mt 11:27

Mt 28:18

Łk 10:22

Jn 17:2

p Hab 2:4

Rz 1:17

q Jn 3:16

Jn 6:47

Heb 5:9

r 2Ts 1:8

1Jn 5:12

s Rz 2:8

Ef 5:6

Heb 10:27

ROZDZ. 4

t Jn 3:22

u Łk 9:52

v Rdz 33:19

Rdz 48:22

Joz 24:32

w Jn 4:12

szpalta 2

a 2Kl 17:24

Ezd 4:3

Łk 9:52

Dz 10:28

b Ef 2:8

c Iz 9:6

Jn 4:26

d Iz 12:3

Jer 2:13

Za 13:1

Za 14:8

Jn 7:37

e Mt 12:41

Łk 11:31

Jn 8:53

f Jn 6:35

Jn 7:38

g Iz 58:11

h Rz 6:23

1Jn 5:20

przy źródle. Było około godziny szóstej.

7 Pewna niewiasta z Samarii przysłała zaczerpnąć wody. Jezus rzekł do niej: „Daj mi pić”.

8 (Bo jego uczniowie poszli do miasta kupić żywności). **9** A ta niewiasta samarytańska powiedziała do niego: „Jakże ty, mimo iż jesteś Żydem, prosisz mnie o coś do picia, skoro jestem niewiastą samarytańską?” (Żydzi bowiem nie utrzymują żadnych stosunków z Samarytanami).^a **10** Odpowiadając, Jezus rzekł jej: „Gdybyś знаła wspaniałomyślny dar^b Boży oraz tego,^c który do ciebie mówi: „Daj mi pić”, poprosiłabyś go, a dałby ci wody żywej”.^d **11** Powiedziała do niego: „Panie, nie masz nawet czerpaka do wody, a studnia jest głęboka. Skąd więc masz tę wodę żywą? **12** Czyżbyś był większy^e niż nasz praojciec Jakub, który dał nam tę studnię i pił z niej on sam, a także jego synowie i jego bydło?” **13** Odpowiadając, Jezus rzekł do niej: „Každy, kto pije tę wodę, znowu będzie odczuwał pragnienie. **14** Kto zaś napije się wody, którą ja mu dam, już nigdy nie będzie odczuwał pragnienia,^f ale woda, którą ja mu dam, stanie się w nim źródłem wody^g tryskającej ku udzieleniu życia wiecznego”.^h **15** Niewiasta rzekła do niego: „Panie, daj mi tej wody, żeby już nie odczuwała pragnienia ani nie przychodziła tutaj czerpać wody”.

16 Powiedział do niej: „Idź, zawołaj swego męża i przyjdź tutaj”.

17 Na to niewiasta rzekła: „Nie mam męża”. Jezus rzekł do niej: „Dobrze powiedziałaś: Męża nie mam”. **18** Miałas bowiem pięciu mężów, a mężczyzna, którego masz teraz, nie jest twoim

mężem. Powiedziałaś to zgodnie z prawdą". **19** Niewiasta rzekła mu: „Panie, widzę, że jesteś prorokiem.^a **20** Nasi praojcowie oddawali cześć na tej górze,^b wy zaś mówicie, że w Jerozolimie jest miejsce, gdzie się powinno oddawać cześć”.^c **21** Jezus powiedział do niej: „Wierz mi, niewiasto: Nadchodzi godzina, gdy ani na tej górze, ani w Jerozolimie^d nie będziecie czcić^e Ojca. **22** Wy czcicie to, czego nie znacie;^f my czcimy to, co znamy, ponieważ wybawienie wywodzi się z Żydów.^g **23** Niemniej nadchodzi godzina, i teraz jest, gdy prawdziwi czciciele będą czcić Ojca duchem^h i prawdą,ⁱ bo właśnie takich szuka Ojciec, aby go czcili.^j **24** Bóg jest Duchem,^k a ci, którzy go czczą, muszą oddawać cześć duchem i prawdą”.^l **25** Niewiasta powiedziała do niego: „Wiem, że przyjdzie Mesjasz,^m zwany Chrystusem.” Kiedy on przybędzie, otwarcie oznajmi nam wszystko”. **26** Jezus powiedział jej: „Jestem nim ja, który z tobą mówię”.^o

27 Akurat wtedy przybyli jego uczniowie i zaczęli się zdumiewać, że mówi z niewiastą. Oczywiście żaden nie rzekł: „Czego szukasz?” albo: „Dlaczego z nią rozmawiasz?” **28** Niewiasta więc zostawiła dzban na wodę i poszła do miasta, i powiedziała ludziom: **29** „Chodźcie, zobaczcie człowieka, który powiedział mi wszystko, co uczyniłam. Czy to czasem nie jest Chrystus?”^p **30** Oni wyszli z miasta i zaczęli do niego przychodzić.

31 Tymczasem uczniowie nalegaliby na niego, mówiąc: „Rabbi,^q jedź”. **32** Ale on im rzekł: „Ja mam pokarm do jedzenia, o którym wy nie wiecie”. **33** To też uczniowie zaczęli mówić jed-

ROZDZ. 4

- a Łk 7:16
- Łk 7:39
- Jn 9:17
- b Pwt 11:29
- c Pwt 12:5
- 1Kl 9:3
- 2Kn 7:12
- Ps 122
- d Mk 14:58
- Heb 9:11
- e Mal 1:11
- f 2Kl 17:29
- 2Kl 17:33
- g Iz 2:3
- Rz 9:4
- h Jn 14:17
- Rz 8:4
- 2Ko 4:18
- 2Ko 5:7
- Fip 3:3
- i Joz 24:14
- 1Sm 12:24
- Ps 25:5
- Ps 86:11
- Mk 7:7
- j 2Kn 16:9
- k 2Ko 3:17
- 1Tm 1:17
- Heb 11:27
- l Rz 12:1
- m Pwt 18:18
- Dn 9:25
- Jn 1:41
- n Jn 11:27
- o Jn 9:37
- p Pwt 18:15
- Jn 7:26
- q Jn 1:38

szpalta 2

- a Mt 4:4
- b Jn 5:30
- Jn 6:38
- c Jn 5:36
- Jn 17:4
- Jn 19:30
- d Mt 9:37
- e Rz 6:22
- f Prz 11:18
- g Dn 12:3
- 1Ko 3:8
- 2Jn 8
- h Dz 10:43
- 1Pt 1:12
- i Eze 16:53
- Rz 10:17
- j Jn 4:29
- k Mt 10:11
- Dz 10:48
- l Jn 10:27
- m Jn 17:8
- n Iz 49:6
- Mt 1:21
- Jn 1:29
- Dz 13:23
- 1Tm 1:15
- 1Jn 4:14
- o Jn 4:40
- p Mt 13:57
- Mk 6:4
- Łk 4:24
- q Jn 2:23
- r Pwt 16:16

ni do drugich: „Czyżby ktoś przyniósł mu coś do jedzenia?”

34 Jezus powiedział do nich: „Moim pokarmem^a jest wykonywanie woli^b tego, który mnie posłał, i dokończenie jego dzieła.^c **35** Czy nie mówicie, że są jeszcze cztery miesiące do nadejścia żniw? Oto mówię wam: Podnieście oczy i popatrzcie na pola, że są białe ku żęciu.^d Już **36** żniwiarz otrzymuje zapłatę i zbiera plon ku życiu wiecznemu,^e tak by siewca^f i żniwiarz razem się radowali.^g **37** Zaiste, pod tym względem prawdziwa jest wypowiedź: Jeden jest siewca, a drugi żniwiarzem. **38** Ja was wysłałem, abyście żęli to, nad czym się nie natrudziliście. Inni się natrudzili,^h a wy odnieśliście pożytek z ich trudu”.

39 I wielu Samarytan z owego miasta uwierzyłoⁱ w niego z powodu słowa niewiasty, która rzekła na świadectwo: „Powiedział mi wszystko, co uczyniłam”.^j **40** Kiedy więc Samarytanie przyszli do niego, zaczęli go prosić, żeby się u nich zatrzymał; i zatrzymał się tam na dwa dni.^k **41** Toteż o wiele więcej ich uwierzyło z powodu tego, co powiedział.^l **42** i zaczęli mówić do niewiasty: „Wierzymy już nie dzięki twemu opowiadaniu, sami bowiem usłyszeliśmy^m i wiemy, że ten człowiek naprawdę jest wybaczącąⁿ świata”.

43 Po dwóch dniach odszedł stamtąd do Galilei.^o **44** Sam Jezus wszakże złożył świadectwo, że prorok nie cieszy się szcunkiem w swoim kraju rodzinnym.^p **45** Kiedy zatem przybył do Galilei, Galilejczycy go przyjęli, ponieważ widzieli wszystko, co podczas święta^q uczynił w Jerozolimie, bo oni też poszli na to święto.^r

46 Przyszedł więc znowu do Kany^a Galilejskiej, gdzie niegdyś zamienił wodę w wino.^b A był tam pewien sługa królewski, którego syn chorował w Kafarnaum.^c **47** Gdy ów człowiek usłyszał, że Jezus przybył z Judei do Galilei, poszedł do niego i zaczął go prosić, żeby przyszedł i uzdrowił jego syna, bo ten już umierał. **48** Ale Jezus rzekł do niego: „Jeżeli nie ujrzycie znaków^d i cudów,^e to na pewno nie uwierzycie”. **49** Ów sługa królewski powiedział doń: „Panie, przyjdź, zanim moje dziecko umrze”. **50** Jezus rzekł do niego: „Idź;^f twój syn żyje”.^g Człowiek ten uwierzył słowu, które mu powiedział Jezus, i poszedł. **51** A gdy już szedł, jego niewolnicy wyszli mu na spotkanie, żeby mu powiedzieć, iż chłopiec jego żyje.^h **52** Zaczął więc ich wypytywać, o której godzinie poczuł się zdrowszy. Powiedzieli mu zatem: „Wczoraj o godzinie siódmej gorączkaⁱ go opuściła”. **53** Poznał tedy ojciec, że było to właśnie o tej godzinie.^j o której Jezus rzekł do niego: „Twój syn żyje”. I uwierzył on sam oraz cały jego dom.^k **54** Był to już drugi znak,^l którego Jezus dokonał, gdy przyszedł z Judei do Galilei.

5 Potem było święto^m Żydów i Jezus udał się do Jerozolimy. **2** A w Jerozolimie jest przybramie owczejⁿ sadzawka zwana po hebrajsku Betzata, z pięcioma kolumnadami. **3** Leżało w nich mnóstwo chorych, ślepych, kulawych oraz mających uschłe członki ciała. **4** — **5** A był tam pewien człowiek złożony chorobą od trzydziestu ośmiu lat. **6** Widząc go leżącego i wiedząc, że on już długi czas choruje,^o Jezus powiedział do nie-

ROZDZ. 4

- a Jn 2:12
- b Jn 2:1
Jn 2:11
- c Mt 8:5
- d Mt 16:1
Jn 2:18
1Ko 1:22
- e Dz 4:30
- f Mt 8:13
Mk 7:29
- g 1Kl 17:23
- h Mk 7:30
- i Mt 8:15
Dz 28:8
- j Mt 8:13
- k Dz 11:14
Dz 18:8
- l Jn 2:11

ROZDZ. 5

- m Wj 12:14
Pwt 16:1
Pwt 16:16
Jn 2:13
Jn 6:4
- n Neh 3:1
Neh 12:39
- o Łk 13:11

szpalta 2

- a Ps 72:13
Iz 53:3
- b Mt 9:6
Mk 2:11
Łk 5:24
Dz 3:7
- c Jn 9:14
- d Wj 20:10
Neh 13:19
Jer 17:21
Mt 12:2
Łk 6:2
- e Mt 12:14
Jn 15:20
- f Rdz 2:3
Jn 9:4
Jn 14:10
- g Jn 7:1
Jn 7:19
- h Jn 10:38
Jn 14:28
- i Flp 2:6
- j Jn 5:30
Jn 8:28
Jn 12:49
- k Mt 3:17
Jn 3:35
Jn 10:17
2Pt 1:17

go: „Czy chcesz wyzdrowieć?”^a **7** Chory mu odpowiedział: „Panie, nie mam człowieka, który by mnie wniósł do sadzawki, gdy woda się poruszy; a kiedy ja przychodzę, inni schodzą przede mną”. **8** Jezus powiedział do niego: „Wstań, weź swoje nosze i chodź”.^b **9** Wtedy ów człowiek natychmiast wyzdrowiał i wziął swoje nosze, i zaczął chodzić.

A tego dnia był sabat.^c **10** Żydzi odezwali się więc do uleczonego: „Jest sabat i nie wolno^d ci nosić tych noszy”. **11** Ale on im odpowiedział: „Ten, który mnie uzdrowił, rzekł do mnie: „Weź swoje nosze i chodź”. **12** Zapytali go: „Kto jest tym człowiekiem, który ci powiedział: ‘Weź je i chodź’?” **13** Lecz uzdrowiony nie wiedział, kto to był, bo Jezus się usunął, gdyż w tym miejscu był tłum.

14 Potem Jezus spotkał go w świątyni i rzekł do niego: „Oto wyzdrowiałeś. Już nie grzesz, żeby cię nie spotkało coś gorszego”. **15** Człowiek ten odszedł i powiedział Żydom, że to Jezus go uzdrowił. **16** Toteż Żydzi zaczęli prześladować^e Jezusa, ponieważ czynił to w sabat. **17** On zaś im odpowiedział: „Ojciec mój działa aż dotąd i ja działam”.^f **18** Właśnie dlatego Żydzi od tej chwili tym bardziej usiłowali go zabić,^g ponieważ nie tylko naruszał sabat, ale też nazywał Boga swoim Ojcem,^h czyniąc się równymⁱ Bogu.

19 Na to Jezus odezwał się do nich: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Syn nie może nic uczynić z własnej inicjatywy, lecz tylko to, co widzi, że czyni Ojciec.^j Cokolwiek bowiem Ten czyni, podobnie czyni również Syn. **20** Gdyż Ojciec kocha Syna^k i pokazuje mu wszystko, co sam

czyni, i pokaże mu dzieła większe niż te, żebyście się dziwili.^a

21 Bo jak Ojciec wskrzesza umarłych i ich ożywia,^b tak też Syn ożywia tych, których chce.^c

22 Ojciec bowiem w ogóle nikogo nie sądzi, lecz wszelkie sądenie powierzył Synowi.^d **23** aby wszyscy szanowali Syna,^e tak jak szanują Ojca. Kto nie szanuje Syna, ten nie szanuje Ojca, który go posłał.^f **24** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Kto słyszy moje słowo i wierzy temu, który mnie posłał, ten ma życie wieczne^g i nie idzie na sąd, lecz przeszedł ze śmierci do życia.^h

25 „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Nadchodzi godzina, i teraz jest, gdy umarliⁱ usłyszają głos^j Syna Bożego, a ci, którzy usłuchają, będą żyli.^k **26** Bo jak Ojciec ma życie sam w sobie,^l tak też dał Synowi, aby miał życie sam w sobie.^m **27** I dał mu władzę sądenia,ⁿ gdyż jest on Synem Człowieczym.^o **28** Nie dziwiecie się temu, ponieważ nadchodzi godzina, w której wszyscy w grobowcach pamięci^p usłyszają jego głos **29** i wyjdą: ci, którzy czynili to, co dobre, na zmartwychwstanie życia;^q ci, którzy się dopuszczali tego, co podle, na zmartwychwstanie sądu.^r **30** Ja nie mogę nic uczynić z własnej inicjatywy; sądzę tak, jak słyszę, a sąd mój jest prawy,^s ponieważ nie szukam własnej woli, lecz woli^t tego, który mnie posłał.

31 „Jeżeli ja sam świadczę^u o sobie, świadectwo moje nie jest prawdziwe.^v **32** Jest ktoś inny, kto o mnie świadczy, i wiem, że świadectwo, które on składa^w o mnie, jest prawdziwe. **33** Wyście wysłali ludzi do Jana, a on dał świadectwo prawdzie.^x **34** Ja jednak nie przyjmuję świadec-

ROZDZ. 5

- a Lk 8:25
Jn 6:11
Jn 6:19
- b 2Kl 4:34
Heb 11:35
- c Lk 7:14
Lk 8:54
Jn 11:25
Obj 1:18
- d Wj 18:13
Mt 11:27
Dz 10:42
Dz 17:31
2Ks 5:10
2Tm 4:1
- e Jn 3:35
Flp 2:10
- f Lk 10:16
- g Jn 3:16
Jn 6:40
Jn 8:51
- h 1Jn 3:14
- i Mt 8:22
- j Jn 10:27
- k Rz 6:13
Ef 2:5
- l Ps 36:9
Dz 17:28
- m Jn 11:25
Obj 1:18
- n Jn 5:22
2Tm 4:1
- o Dn 7:13
- p Hl 14:13
Iz 25:8
Iz 26:19
Obj 20:12
- q Dn 12:2
Obj 20:12
- r 2Pt 2:9
Obj 20:15
- s Iz 11:4
- t Mt 26:39
Jn 4:34
Jn 6:38
- u Pwt 19:15
- v Jn 8:14
- w Mt 3:17
Mk 9:7
Jn 12:30
1Jn 5:9
- x Jn 1:15
Jn 1:32

szpalta 2

- a Jn 11:42
- b Mt 3:5
Mt 13:20
Mk 6:20
2Pt 1:19
- c Mt 11:5
Jn 3:2
Jn 7:31
Jn 10:25
- d Mt 17:5
Mk 1:11
Jn 8:18
Jn 12:30
1Jn 5:9
- e Pwt 4:12
Jn 1:18
Jn 6:46
1Tm 1:17
1Jn 4:12

twa od człowieka, lecz mówię to, abyście zostali wybawieni.^a

35 Człowiek ten był lampą płonąca i świecąca, a wy przez krótki czas chcieliście wielce się radować w jego świetle.^b **36** Ale ja mam świadectwo większe niż Janowe, bo już same dzieła, które mój Ojciec wyznaczył mi do wykonania, właśnie te dzieła, które czynię,^c świadczą o mnie, że wysłał mnie Ojciec. **37** Także Ojciec, który mnie posłał, sam złożył o mnie świadectwo.^d Ani jego głosu nigdy nie słyszeliście, ani nie widzieliście jego postaci;^e **38** i jego słowo w was nie pozostaje, gdyż nie wierzycie temu, którego on wysłał.

39 „Badacie Pisma,^f ponieważ myślicie, że dzięki nim będziecie mieć życie wieczne, a właśnie one świadczą o mnie.^g **40** Jednak nie chcecie przyjść do mnie, żeby mieć życie.^h **41** Chwały od ludzi nie przyjmuję.ⁱ **42** ale do brze wiem, że nie macie w sobie miłości do Boga.^j **43** Ja przyszedłem w imieniu mego Ojca,^k lecz mnie nie przyjmujecie; gdyby ktoś przybył we własnym imieniu, przyjęlibyście go. **44** Jak możecie wierzyć, skoro przyjmujecie chwałę^l jeden od drugiego, a nie szukacie chwały, która jest od jedynego Boga?^m **45** Nie myślcie, że ja chcę was oskarżać przed Ojcem; jest ktoś, kto was oskarża — Mojżesz,ⁿ w którym wy pokładacie nadzieję. **46** Doprawdy, gdybyście wierzyli Mojżeszowi, wierzylibyście mnie, bo on pisał o mnie.^o **47** Ale jeśli nie wierzycie jego pismom,^p to jakże uwierzycie moim wypowiedziom?”

f Iz 8:20; Lk 11:52; Dz 17:11; 2Tm 3:15; 1Pt 1:10;
g Pwt 18:15; h Iz 53:3; Jn 1:11; 1Ts 2:6; j 1Jn 4:20;
k Wj 3:15; 1Jn 12:43; m 1Ks 4:5; n Pwt 31:26; Jn 7:19; Rz 2:12; o Rdz 3:15; Rdz 49:10; Pwt 18:15; Lk 24:44; Jn 1:45; Dz 26:22; p Lk 16:31.

6 Potem Jezus odszedł na drugą stronę Morza Galilejskiego, czyli Tyberiadzkiego.^a **2** Stale jednak podążał za nim wielki tłum, widzieli bowiem znaki, których dokonywał na chorych.^b **3** Toteż Jezus wstał na górę^c i siedział tam ze swymi uczniami. **4** A była blisko Pascha,^d święto żydowskie. **5** Kiedy więc Jezus podniósł oczy i spostrzegł, że schodzi się do niego wielki tłum, powiedział do Filipa: „Gdzie nakupimy dla nich chlebów, żeby jedli?”^e **6** Powiedział to jednak, żeby go wypróbować, bo sam wiedział, co zamierza zrobić. **7** Filip mu odpowiedział: „Za dwieście denarów nie wystarczy dla nich chlebów, aby każdy otrzymał choć trochę”.^f **8** Jeden z jego uczniów, Andrzej, brat Szymona Piotra, powiedział do niego: **9** „Jest tu chłopczyk, który ma pięć chlebów jęczmiennych^g i dwie małe ryby. Ale cóż to jest na tak wielu?”^h

10 Jezus rzekł: „Każcie ludziom ułożyć się jak do posiłku”.ⁱ A na tym miejscu było dużo trawy. Ułożyli się więc mężczyźni w liczbie około pięciu tysięcy.^j **11** Jezus zaś wziął chleby i złożwszy podziękowania, rozdał półleżącym, podobnie też tyle z małych ryb, ile chcieli.^k **12** A gdy się nasycili,^l powiedział do swych uczniów: „Zbierzcie ułamki, które pozostały, żeby się nic nie zmarnowało”. **13** Zebrali je zatem i napełnili dwanaście koszy ułomkami z pięciu chlebów jęczmiennych, pozostawionymi przez jedzącymi.^m

14 Kiedy więc ludzie ujrzeli znaki, których dokonał, zaczęli mówić: „To naprawdę jest pro-

ROZDZ. 6

a Mt 14:13
Lk 9:10b Mk 6:33
Lk 9:11
Jn 2:23

c Mt 15:29

d Jn 2:13
Jn 5:1e Mt 14:14
Mk 6:35
Lk 9:12

f Mk 6:37

g 2Kl 4:42

h Mt 14:17
Mk 6:38
Lk 9:13

i Rdz 18:4

j 2Kl 4:43
Mt 14:19
Mt 14:21
Mk 6:39
Mk 6:44
Lk 9:14k 2Kl 4:44
Mk 6:41
Lk 9:16

l Mk 6:42

m Mt 14:20
Mk 6:43
Lk 9:17

szpalta 2

a Pwt 18:15
Pwt 18:18
Iz 9:6
Lk 24:19
Dz 3:22b Mt 14:23
Mk 6:45
Jn 17:16
Jn 18:36
Jak 1:27
Jak 4:4c Mt 14:22
Mk 6:47d Mt 8:24
Mt 14:24
Mk 6:48e Mt 14:26
Mk 6:49f Mt 14:27
Mk 6:50g Mt 14:34
Mk 6:51

h Mk 1:37

i Jn 1:38

j Jn 6:11

k Hab 3:17

rok,^a który miał przyjść na świat”. **15** Jezus zaś, wiedząc, iż chcą przyjść i go porwać, żeby go uczynić królem, oddalił się^b znowu na górę sam jeden.

16 Gdy zapadł wieczór, jego uczniowie zeszli nad morze^c **17** i wsładszy do łodzi, wyruszyli na drugą stronę morza do Kafarnaum. I już zrobiło się ciemno, a Jezus jeszcze do nich nie przyszedł. **18** Morze zaś poczęło się burzyć, ponieważ wiał silny wiatr.^d **19** Kiedy jednak, wiosłując, przepłynęli około pięć lub sześciu kilometrów, zobaczyli Jezusa idącego po morzu i zbliżającego się do łodzi; i przestraszyli się.^e **20** Ale on im powiedział: „To jestem ja; nie bójcie się!”^f **21** Dlatego chętnie wzięli go do łodzi i zaraz łódź znalazła się przy lądzie, do którego usiłowali dotrzeć.^g

22 Następnego dnia tłum stojący po drugiej stronie morza ujrzal, że nie ma tam żadnej łodzi oprócz jednej, malej, i że Jezus nie wszedł do łodzi ze swymi uczniami, lecz odpłynęli tylko jego uczniowie; **23** ale w pobliże miejsca, gdzie jedli chleb po złożeniu podziękowań przez Pana, przybyły łodzie z Tyberiady. **24** Kiedy więc tłum ujrzal, że nie ma tam ani Jezusa, ani jego uczniów, powiadali do swych łódek i przybyli do Kafarnaum szukać^h Jezusa.

25 A gdy już go znaleźli po drugiej stronie morza, rzekli do niego: „Rabbi,ⁱ kiedy tu dotarłeś?” **26** Jezus odpowiedział im i rzekł: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Szukacie mnie nie dlatego, że ujrzeliście znaki, lecz dlatego, że jedliście chleby i się nasyciliście.”^j **27** Pracujcie nie na pokarm, który ginie,^k

lecz na pokarm, który trwa ku życiu wiecznemu,^a a który wam da Syn Człowieczy; bo na nim Ojciec, sam Bóg, położył swą pieczęć uznania”.^b

28 Rzekli zatem do niego: „Co mamy czynić, żeby wykonywać dzieła Boże?” **29** Odpowiadając, Jezus rzekł im: „To jest dzieło Boże: macie wierzyć^c w tego, którego On posłał”.^d **30** Rzekli zatem do niego: „Czego więc dokonujesz jako znaku,^e żebyśmy go ujrzeli i tobie uwierzyli? Jakiego dzieła dokonujesz?” **31** Nasi praojcowie jedli mannę^f na pustkowiu, jak jest napisane: „Dał im do jedzenia chleb z nieba”.^g **32** Toteż Jezus im rzekł: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Mojżesz nie dał wam chleba z nieba, lecz mój Ojciec daje wam prawdziwy chleb z nieba.”^h **33** Bo chlebem Bożym jest ten, który zstępuje z nieba i daje życie światu”. **34** Rzekli więc do niego: „Panie, zawsze dawaj nam tego chleba”.ⁱ

35 Jezus rzekł do nich: „Ja jestem chlebem życia. Kto do mnie przychodzi, w ogóle nie zgłodnieje, a kto we mnie wierzy, przenigdy nie odczuje pragnienia.”^j **36** Lecz powiedziałem wam: Przecież mnie ujrzeliście, a mimo to nie wierzycie.”^k **37** Wszystko, co Ojciec mi daje, przyjdzie do mnie, a tego, kto do mnie przychodzi, na pewno nie odpędzę.”^l **38** ponieważ zstąpiłem z nieba^m nie po to, żeby wykonywać wolę swoją, lecz wolę tego, który mnie posłał.”ⁿ **39** A wolą tego, który mnie posłał, jest, żebym nic nie stracił ze wszystkiego, co mi dał, ale żebym to wskrzesił^o w dniu ostatnim. **40** Albowiem wolą mego Ojca jest, żeby każdy, kto widzi

ROZDZ. 6

- a Jn 4:14
Jn 17:3
Rz 6:23
- b Ps 22:8
Mt 3:17
Dz 2:22
2Pt 1:17
- c Dz 16:31
1Jn 3:23
- d Jn 7:29
Jn 8:42
- e Mt 12:38
Mk 8:12
Jn 2:18
1Kor 10:22
- f Wj 16:15
Lb 11:7
Neh 9:15
Jn 6:49
1Kor 10:3
- g Ps 78:24
Ps 105:40
- h Jn 3:16
- i Jn 4:15
- j Jn 4:14
Jn 7:37
Obj 22:17
- k Jn 6:64
- l Mt 11:28
Jn 17:6
- m Jn 3:13
Jn 8:23
Jn 8:42
- n Mt 26:39
Jn 5:30
- o Jn 5:28
Jn 17:12
Rz 6:5

szpalta 2

- a Jn 10:28
- b Dn 12:13
Jn 11:24
Dz 17:31
1Ts 4:16
Obj 20:12
- c Jn 6:33
- d Mt 13:55
Mk 6:3
Łk 4:22
- e Łk 3:23
- f Jn 6:65
2Ts 2:13
- g Jn 11:24
- h Iz 54:13
Jer 31:34
Mi 4:2
- i 1Ts 4:9
- j Wj 33:20
- k Mt 11:27
Łk 10:22
Jn 1:18
- l Jn 3:16
- m Jn 6:33
- n Jn 6:31
- o Jn 1:14
1Jn 4:2
- p Heb 10:10
- q Jn 6:27
Jn 6:33
- r Dz 20:28
Rz 3:25
- s Obj 20:4
Obj 20:5

Syna i w niego wierzy, miał życie wieczne,^a a ja go wskrzeszę w dniu ostatnim”.^b

41 Toteż Żydzi zaczęli przeciw niemu szemrać, ponieważ rzekł: „Ja jestem chlebem, który zstąpił z nieba”;^c **42** i zaczęli mówić:^d „Czyż to nie jest Jezus, syn Józefa,^e którego ojca i matkę znamy? Jakże więc teraz może mówić: „Zstąpiłem z nieba”?” **43** Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Przestańcie szemrać między sobą. **44** Nikt nie może przyjść do mnie, jeżeli Ojciec, który mnie posłał, go nie pociągnie;^f a ja go wskrzeszę w dniu ostatnim.”^g **45** Napisa-
ne jest u Proroków: „I oni wszyscy będą wyuczeni przez Jehowę”.^h Każdy, kto usłyszał od Ojca i się nauczył, przychodzi do mnie.”ⁱ **46** Nie jakoby ktoś widział Ojca^j — oprócz tego, który jest od Boga; ten widział Ojca.”^k **47** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Kto wierzy, ma życie wieczne.”^l

48 „Ja jestem chlebem^m życia. **49** Wasi praojcowie jedli mannęⁿ na pustkowiu, a jednak pomarli. **50** To jest chleb, który zstępuje z nieba, aby każdy mógł z niego jeść i nie umrzeć. **51** Ja jestem chlebem żywym, który zstąpił z nieba; jeśli ktoś je z tego chleba, będzie żył na wieki; chlebem zaś, który ja dam, jest moje ciało^o za życie świata”.^p

52 Żydzi zaczęli się więc ze sobą spierać, mówiąc: „Jak ten człowiek może nam dać do jedzenia swoje ciało?” **53** Toteż Jezus rzekł do nich: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Jeżeli nie jecie ciała^q Syna Człowieczego i nie pijecie jego krwi,^r nie macie życia^s w sobie. **54** Kto spożywa moje ciało i pije moją

krew, ten ma życie wieczne, a ja go wskrzeszę^a w dniu ostatnim; **55** bo moje ciało jest prawdziwym pokarmem, a moja krew jest prawdziwym napojem. **56** Kto spożywa moje ciało i pije moją krew, ten pozostaje w jedności ze mną, a ja w jedności z nim.^b **57** Jak mnie posłał żyjący^c Ojciec i ja żyję dzięki Ojcu, tak też ten, kto mnie spożywa, właśnie ten będzie żył dzięki mnie.^d **58** To jest chleb, który zstąpił z nieba. Nie jest tak, jak wtedy, gdy wasi praojcowie jedli, a jednak pomarli. Kto spożywa ten chleb, będzie żył na wieki”.^e **59** Powiedział to, nuczając na publicznym zgromadzeniu w Kafarnaum.

60 Dlatego wielu jego uczniów, usłyszawszy to, rzekło: „Mowa ta jest szokująca; któż może jej słuchać?”^f **61** Ale Jezus, wiedząc sam w sobie, że jego uczniowie na to szemrają, rzekł do nich: „To was gorszy?”^g **62** Cóż więc, gdy zobaczycie Syna Człowieczego wstępującego tam, gdzie był przedtem?”^h **63** To duch jest życiodajny;ⁱ z ciała nie ma żadnego pożytku. Wypowiedzi, które ja do was wyrzekłem, są duchem^j i są życiem.^k **64** Ale wśród was są tacy, którzy nie wierzą”. Jezus bowiem od początku wiedział, którzy nie wierzą i kto go zdradzi.^l **65** I mówił jeszcze: „Właśnie dlatego wam powiedziałem: Nikt nie może przyjść do mnie, jeśli to nie jest mu dane przez Ojca”.^m

66 Z tego powodu wielu jego uczniów odeszło do tego, co za nimi,ⁿ i już z nim nie chodziło.^o **67** Jezus rzekł więc do dwunastu: „Czyż i wy chcecie pójść?” **68** Szymon Piotr^p odpowiedział mu: „Panie, do kogo odejdziemy?”^q Ty masz wypowiedzi ży-

ROZDZ. 6

- a Jn 6:40
- b 1Ko 15:52
- c 1Ts 4:16
- d Jn 14:23
- e Jn 15:4
- f 1Jn 3:24
- g Jer 10:10
- h Dn 6:26
- i 2Ks 3:3
- j 1Ts 1:9
- k Jn 5:26
- l 1Ko 15:22
- m Jn 6:51
- n Mt 11:6
- o Jn 6:66
- p Mt 13:21
- q Jn 3:13
- r Jn 6:38
- s Jn 8:23
- t Dz 1:9
- u Ef 4:8
- v 1Ko 15:45
- w 2Ks 3:6
- x Gal 6:8
- y 1Ko 2:13
- z Pwt 8:3
- aa Ps 119:50
- ab Mt 4:4
- ac Flp 2:16
- ad 1 Mt 9:4
- ae Jn 2:24
- af Jn 13:11
- ag Jn 6:44
- ah Lk 9:62
- ai Mt 11:6
- aj Jn 6:60
- ak Mt 16:16
- al Mk 8:29
- am Obj 14:4

szpalta 2

- a Jn 6:63
- b Jn 17:3
- c Dz 5:20
- d Mk 1:24
- e Lk 9:20
- f Lk 6:13
- g Jn 15:16
- h Lk 22:3
- i Jn 13:18
- j Mt 26:14
- k Jn 12:4

ROZDZ. 7

- f Mk 9:30
- g Jn 5:18
- h Kpl 23:34
- i Mt 12:46
- j Mk 6:3
- k Lk 8:19
- l Jn 2:12
- m Dz 1:14
- n Gal 1:19
- o Mt 13:55
- p Lk 8:20
- q Jn 3:21
- r Jn 2:4
- s Jn 7:30
- t Jn 3:19
- u Jn 15:19
- v Mt 26:45
- w Jn 8:20
- x Mt 10:16
- y Jn 11:56

cia wiecznego;^a **69** a myśmy uwierzyli i poznali, że ty jesteś Świętym Bożym”.^b **70** Jezus im odpowiedział: „Czyż ja nie wybrałem was dwunastu?”^c Ale jeden z was jest oszczercą”.^d **71** Mówił zaś o Judaszu, synu Szymona Iskariota; ten bowiem miał go zdradzić,^e chociaż był jednym z dwunastu.

7 A potem Jezus dalej chodził po Galilei, nie chciał bowiem chodzić po Judei, ponieważ Żydzi usilowali go zabić.^f **2** Było jednak blisko żydowskie Święto Namiotów.^g **3** To też jego bracia^h rzekli do niego: „Odejdź stąd i idź do Judei, żeby i twoi uczniowie zobaczyli dzieła, których dokonujesz. **4** Bo nikt nie czyni nie skrycie, gdy sam stara się być publicznie znany. Jeżeli takich rzeczy dokonujesz, ujawnij się światu”. **5** Jego braciaⁱ bowiem nie wierzyli w niego.^j **6** Jezus więc powiedział im: „Mój stosowny czas obecnie jeszcze nie nastał,^k ale wasz stosowny czas zawsze jest. **7** Świat nie ma powodu was nienawidzić, ale mnie nienawidzi, ponieważ ja o nim świadczę, że jego uczynki są niegodziwe”.^l **8** Wy idźcie na święto; ja jeszcze nie idę na to święto, gdyż mój stosowny czas^m jeszcze w pełni nie nadszedł”.ⁿ **9** Powiedziałwszy im to, pozostał w Galilei.

10 Kiedy zaś jego bracia poszli na święto, wtedy on sam też się tam udał – nie jawnie, lecz jakby skrycie.^o **11** Dlatego podczas święta Żydzi zaczęli go szukać^p i mówić: „Gdzie jest ten człowiek?” **12** I wśród tłumów wiele o nim po cichu rozmawiano.^q Jedni mówili: „To

q Mt 21:46; Lk 7:16; Jn 6:14; Jn 9:16.

dobry człowiek". Drudzy mówili: „Wcale nie, tylko w błąd wprowadza tłum”. **13** Oczywiście nikt nie mówił o nim jawnie, a to z bojaźni przed Żydami.^a

14 Gdy już upłynęła połowa święta, Jezus wstąpił do świątyni i zaczął nauczać.^b **15** Żydzi popadli więc w zdumienie i mówili: „Skąd ten człowiek ma znajomość pism,^c skoro nie studiował w szkołach?”^d **16** Jezus z kolei odpowiedział im i rzekł: „To, czego nauczam, nie jest moje, lecz należy do tego, który mnie posłał.”^e **17** Jeżeli ktoś pragnie wykonywać jego wolę, będzie wiedział, czy ta nauka jest od Boga,^f czy też ja mówię sam z siebie. **18** Kto mówi sam z siebie, szuka własnej chwały, ale kto szuka chwały^g tego, który go posłał, ten trzyma się prawdy i nie ma w nim nieprawości. **19** Czy Mojżesz nie dał wam Prawa?^h Ale nikt z was nie jest posłuszny Prawu. Dlaczego usiłujecie mnie zabić?”ⁱ **20** Tłum odpowiedział: „Masz demona.^j Kto usiłuje cię zabić?” **21** Odpowiadając, Jezus rzekł do nich: „Jednego czynu dokonałem,^k a wszyscy się zdumiewacie. **22** Przecież Mojżesz dał wam obrzezanie^l – chociaż nie jest ono od Mojżesza, lecz od praojców^m – i obrzezujecie człowieka w sabat. **23** Jeżeli człowiek jest poddawany obrzezaniu w sabat, żeby nie zostało naruszone Prawo Mojżeszowe, czy jesteście na mnie rozsierdzeni dlatego, że w sabat całkowicie uzdrowilem człowieka?”ⁿ **24** Przestańcie osądzać na podstawie wyglądu zewnętrznego, ale osądzajcie sądem prawym”.^o

25 Dlatego niektórzy mieszkańcy Jerozolimy zaczęli mówić:

ROZDZ. 7

- a Jn 9:22
- Jn 12:42
- Jn 19:38
- b Łk 19:47
- c Łk 4:16
- d Mt 13:54
- Mk 6:2
- Łk 2:47
- Dz 4:13
- e Jn 3:34
- Jn 8:28
- Jn 12:49
- Jn 14:10
- Obj 1:1
- f Jn 8:47
- g Jn 5:41
- Jn 8:50
- h Wj 24:3
- Pwt 33:4
- Dz 7:38
- Gal 3:19
- i Mt 12:14
- Mk 3:6
- j Jn 8:48
- Jn 10:20
- k Jn 5:16
- l Kpl 12:3
- m Rdz 17:10
- Rdz 21:4
- Rz 4:11
- Flp 3:5
- n Jn 5:9
- o Pwt 1:16
- Prz 24:23
- Iz 11:3
- Mt 23:23

szpalta 2

- a Jn 5:18
- b Mt 26:55
- Jn 18:20
- c Jn 7:48
- d Mt 13:55
- e Rdz 49:10
- Mi 5:2
- Heb 7:3
- f Mk 6:3
- Jn 8:14
- g Jn 8:42
- h Jn 8:26
- i Jn 8:55
- j Mt 11:27
- Jn 1:18
- Jn 10:15
- k Heb 3:1
- l Mk 11:18
- Łk 19:47
- m Łk 22:53
- Jn 8:20
- n Jn 2:23
- Jn 8:30
- Jn 10:42
- Jn 11:45
- o Mi 5:4
- Jn 11:47
- p Jn 11:57
- q Jn 13:33
- Jn 16:16
- r Jn 8:21
- s Jn 8:22
- t Iz 11:12
- Dz 17:10
- 1Pt 1:1

„Czyż to nie jest człowiek, którego usiłują zabić?”^a **26** A oto przemawia jawnie^b i nic mu nie mówią. Czyżby władcy naprawdę poznali, że to jest Chrystus?^c **27** Przecież wiemy, skąd jest ten człowiek;^d kiedy jednak przyjdzie Chrystus, nikt nie będzie wiedział, skąd on jest”.^e **28** Toteż Jezus, nauczając w świątyni, zawołał i powiedział: „I znacie mnie, i wiecie, skąd jestem.^f Nie przyszedłem też z własnej inicjatywy,^g lecz ten, który mnie posłał, rzeczywiście istnieje,^h a wy go nie znacie.”ⁱ **29** Ja go znam,^j ponieważ jestem jego przedstawicielem i on mnie posłał”.^k **30** Odtąd więc usiłowali go pochwycić,^l ale nikt nie położył na nim ręki, ponieważ jeszcze nie nadeszła jego godzina.^m **31** Jednakże wielu z tłumu uwierzyło w niego;ⁿ i zaczęli mówić: „Gdy Chrystus przybędzie, czyż uczyni więcej znaków,^o niż ten uczynił?”

32 Faryzeusze usłyszeli, że tłum tak o nim szemrze, toteż naczelnicy kapłani oraz faryzeusze wysłali urzędników, aby go schwytali.^p **33** Jezus więc powiedział: „Jeszcze przez krótką chwilę pozostanę z wami, zanim odejdę do tego, który mnie posłał.”^q **34** Będziecie mnie szukać,^r ale mnie nie znajdziecie, a gdzie ja jestem, wy przyjść nie możecie”.^s **35** Żydzi więc mówili między sobą: „Dokąd ten człowiek zamierza iść, że my go nie znajdziemy? Czyżby zamierzał iść do Żydów rozproszonych^t wśród Greków i nauczać Greków? **36** Co znaczy ta wypowiedź, którą wyrzekł: „Będziecie mnie szukać, ale mnie nie znajdziecie, a gdzie ja jestem, wy przyjść nie możecie?”

37 A w ostatni dzień, wielki dzień święta,^a Jezus stanął i zawołał, mówiąc: „Jeżeli ktoś odczuwa pragnienie,^b niech przyjdzie do mnie i pije. **38** Kto we mnie wierzy,^c jak powiedziało Pismo: „Z jego najgłębszego wnętrza popłyną strumienie wody żywej”.”^d **39** Jednakże mówił to o duchu, którego mieli otrzymać ci, co w niego uwierzyli; bo ducha jeszcze nie było,^e ponieważ Jezus jeszcze nie został otoczony chwałą.^f **40** Toteż niektórzy z tłumu, usłyszawszy te słowa, zaczęli mówić: „To na prawdę jest Prorok”.^g **41** Inni mówili: „To jest Chrystus”.^h Niektórzy zaś mówili: „Ale czyż Chrystusⁱ przyjdzie z Galilei?”^j **42** Czyż Pismo nie powiedziało, że Chrystus przyjdzie z potomstwa Dawida^k i z Betlejem,^l wioski, gdzie przebywał Dawid?”^m **43** Toteż wśród tłumu doszło z jego powodu do rozdziewku.ⁿ **44** A niektórzy z nich chcieli go pochwycić, lecz nikt nie położył na nim ręki.

45 Urzędnicy wrócili więc do naczelných kapłanów i faryzeuszów, a ci rzekli do nich: „Czemuście go nie przyprowadzili?” **46** Urzędnicy odrzekli: „Nigdy

ROZDZ. 7

- a Kpl 23:36
- b Iz 55:1
- Jn 4:14
- Jn 6:35
- Obj 22:17
- c Pwt 18:15
- d Wj 17:6
- Lb 20:8
- Prz 18:4
- Jn 4:14
- 1Ko 10:4
- e Iz 44:3
- Jl 2:28
- Jn 16:7
- Dz 2:17
- f Jn 12:16
- Jn 13:32
- 1Tm 3:16
- g Pwt 18:18
- Jn 1:21
- Jn 6:14
- Dz 3:22
- h Jn 6:69
- i Jn 4:42
- Jn 7:52
- j Jn 1:46
- k 2Kn 13:5
- Ps 89:4
- Ps 132:11
- Jer 23:5
- l Mt 5:2
- Mt 2:5
- Lk 2:4
- m 1Sm 16:1
- n Jn 9:16
- Jn 10:19

szpalta 2

- a Rdz 49:21
- Mt 7:29
- Lk 4:22
- Lk 20:39
- b Jn 12:42
- Dz 6:7
- c Gal 3:10
- d Pwt 1:16
- Prz 17:8
- Prz 18:13
- e Iz 9:1
- Mt 4:15

żaden inny człowiek nie mówił jak ten”.^a **47** Faryzeusze zaś odpowiedzieli: „Czyżbyście i wy zostali wprowadzeni w błąd? **48** Czyż uwierzył w niego choćby jeden z władców albo faryzeuszów?”^b **49** A ten tłum nie znający Prawa to ludzi przekłóci”.^c **50** Nikodem, który przedtem do niego przyszedł i który był jednym z nich, powiedział do nich: **51** „Czyż nasze prawo osądza człowieka, jeśli go najpierw nie wysłucha^d i się nie dowie, co on czyni?” **52** Odpowiadając, rzekli mu: „Czyżbyś i ty był z Galilei? Zbadaj i zobacz, że żaden prorok^e nie ma być wzbudzony z Galilei”.*

8 **12** A Jezus znowu rzekł do nich, mówiąc: „Ja jestem światłem^f świata. Kto idzie za mną, ten na pewno nie będzie chodził w ciemności,^g lecz posiadzie światło życia”. **13** Wtedy faryzeusze rzekli do niego: „Ty świadczysz sam o sobie; twoje świadectwo nie jest prawdziwe”. **14** Na to Jezus rzekł do nich: „Nawet jeśli ja rzeczywiście świadczę sam o sobie, moje

ROZDZ. 8 f Iz 9:2; Iz 49:6; Mt 4:16; Jn 1:5; Jn 12:35; g Mt 3:6; Jn 12:46; 1Pt 2:9; 1Jn 2:8.

* Rękopisy »BSy« pomijają wersety od 7:53 do 8:11, które (z pewnymi różnicami w rozmaitych tekstach i wersjach greckich) brzmią następująco:

53 I rozeszli się, każdy do swego domu.

8 Jezus zaś poszedł ku Górze Oliwnej. **2** O świcie jednak znowu pojawił się w świątyni i zaczął do niego przychodzić cały lud, a on usiadł i począł ich nauczać. **3** A uczeni w piśmie oraz faryzeusze przyprowadzili niewiastę przyłapaną na cudzołóstwie i postawili ją pośrodku. **4** powiedzieli do niego: „Nauczycielu, tę niewiastę przyłapano na popełnianiu cudzołóstwa. **5** W Prawie Mojszesz polecił nam takie kamienować. A ty co powiadasz?” **6** Oczywiście mówili to, chcąc go wystawić na próbę, aby mieć go o co oskarżyć. Ale Jezus pochylił się i zaczął pisać palcem po ziemi. **7** Gdy nie przestawali go pytać, wyprostował się i rzekł do nich: „Kto z was jest bez grzechu, niech pierwszy rzuci w nią kamieniem”. **8** I schyliwszy się, znowu pisał po ziemi. **9** Ci zaś, którzy to usłyszeli, zaczęli jeden po drugim wychodzić, począwszy od starszych, i pozostał on sam oraz niewiasta, która była pośród nich. **10** Jezus, wyprostowawszy się, rzekł do niej: „Niewiasto, gdzie oni są? Nikt cię nie potępił?” **11** Rzekła: „Nikt, panie”. Jezus powiedział: „I ja cię nie potępiam. Idź; odtąd już nie trwaj w grzechu”.

świadcetwo^a jest prawdziwe, ponieważ wiem, skąd przyszedłem i dokąd idę.^b Ale wy nie wiecie, skąd przyszedłem i dokąd idę.

15 Wy osądzacie według ciała;^c ja w ogóle nikogo nie osądzam.^d

16 A jeśli już osądzam, to mój sąd jest prawdziwy, ponieważ nie jestem sam, lecz jest ze mną Ojciec, który mnie posłał.^e

17 Poza tym w waszym Prawie jest napisane: „Świadcetwo dwóch ludzi jest prawdziwe”.^f

18 Ja sam świadczę o sobie i świadczy o mnie Ojciec, który mnie posłał”.^g

19 Rzekli więc do niego: „Gdzie jest twój Ojciec?” Jezus odpowiedział: „Nie znacie ani mnie, ani mego Ojca.^h Gdybyście mnie znali, znalibyście też mego Ojca”.ⁱ

20 Wypowiedzi to wyrzekł w skarbcu,^j gdy nauczał w świątyni. Ale nikt go nie pochwylił,^k bo jeszcze nie nadeszła jego godzina.^l

21 Toteż znowu rzekł do nich: „Ja odchodzę i będziecie mnie szukać,^m lecz pomrzecie w swym grzechu.” Gdzie ja idę, wy przyjść nie możecie”.ⁿ

22 Żydzi więc zaczęli mówić: „Czyżby miał się sam zabić? Mówi bowiem: „Gdzie ja idę, wy przyjść nie możecie”.^o

23 On zaś rzekł im: „Wy jesteście z dziedzin na dole, ja jestem z dziedzin w górze.^p Wy jesteście z tego świata,^q ja nie jestem z tego świata.”

24 Dlatego wam powiedziałem: Pomrzecie w swych grzechach.^s Bo jeśli nie uwierzycie, że to ja jestem, pomrzecie w swych grzechach”.^t

25 Odezwali się zatem do niego: „Kim jesteś?” Jezus im rzekł: „Po cóż ja w ogóle do was mówię?”

26 Wiele mam do powiedzenia o was, a także do osądzenia. Przecież ten, który mnie posłał,

ROZDZ. 8

a Jn 5:31

b Jn 7:28

Jn 13:3

Jn 16:28

c 1Sm 16:7

Jn 7:24

d Łk 12:14

Jn 3:17

e Jn 14:10

Jn 16:32

f Pwt 17:6

Pwt 19:15

Mt 18:16

2Kto 13:1

Heb 10:28

g Jn 5:37

2Pt 1:17

1Jn 5:9

h Jn 16:3

i Mt 11:27

Jn 14:7

j Mk 12:41

k Jn 7:30

l Jn 7:8

m Jn 7:34

Jn 13:33

n Jn 8:24

o Jn 7:35

p Jn 3:31

Jn 16:28

Kol 3:1

q Jn 15:19

Jn 17:6

1Jn 4:5

r Jn 18:36

s Eze 18:4

t Ps 51:5

Iz 58:1

szpalta 2

a Jn 7:28

Jn 18:20

b Łb 21:9

Jn 3:14

Jn 12:32

Gal 3:13

c Dn 7:13

Mt 26:64

d Mt 27:54

e Jn 5:19

Jn 5:30

f Jn 3:11

g Prz 8:13

Jn 4:34

Jn 14:10

Heb 1:9

h Jn 7:31

Jn 10:42

Jn 11:45

i Jn 5:38

Jn 15:7

j Jn 17:17

Jn 18:37

k Ps 119:45

Łk 4:18

Rz 6:14

Rz 6:22

Heb 2:15

Jak 1:25

l Mt 3:9

jest prawdziwy, i właśnie to, co od niego usłyszałem, mówię na świecie”.^a **27** Oni nie pojęli, że mówił im o Ojcu. **28** Dlatego Jezus im rzekł: „Kiedy już uniesiecie w górę^b Syna Człowieczego,^c wtedy poznacie, że to ja jestem^d i że nic nie czynię z własnej inicjatywy,^e ale wszystko mówię tak, jak mnie nauczył Ojciec.”^f

29 A ten, który mnie posłał, jest ze mną; nie pozostawił mnie samego, ponieważ zawsze czynię to, co się jemu podoba”.^g **30** Gdy to mówił, wielu w niego uwierzyło.^h

31 I przemówił Jezus do Żydów, którzy mu uwierzyli: „Jeżeli pozostajecie w moim słowie,ⁱ to rzeczywiście jesteście moimi uczniami **32** i poznacie prawdę,^j a prawda was wyzwoli”.^k

33 Odrzekli mu: „Jesteśmy potomkami Abrahama^l i nigdy nie byliśmy niczymi niewolnikami.” Jakże to mówisz: „Staniecie się wolni?” **34** Jezus im odpowiedział: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Każdy, kto grzeszy, jest niewolnikiem grzechu.”ⁿ

35 Ponadto niewolnik nie pozostaje w domu na zawsze; syn pozostaje na zawsze.” **36** Jeżeli więc Syn was wyzwoli, to będziecie rzeczywiście wolni.^p

37 Wiem, że jesteście potomkami Abrahama; usiłujecie jednak mnie zabić,^q ponieważ moje słowo nie robi u was żadnych postępów.”

38 Ja mówię^s to, co widziałem u mojego Ojca;^t wy zaś czynicie to, co słyszeliście od waszego ojca”. **39** Na to rzekli do niego: „Naszym ojcem jest Abraham”.^u Jezus powiedział

m Kpl 25:42; n Prz 5:22; Rz 6:6; Rz 6:16; Rz 7:14; 2Pt 2:19; o Rdz 21:10; Rdz 25:6; Gal 4:30; p Gal 5:1; q Jn 7:19; r Flp 3:16; s Jn 14:10; t Jn 5:19; u Rdz 26:4; Mt 3:9; Jn 8:33.

im: „Jeżeli jesteście dziećmi Abrahama,^a to spełniajcie uczynki Abrahama. **40** Teraz zaś usiłujecie zabić mnie, człowieka, który wam powiedział prawdę usłyszaną od Boga.^b Abraham tego nie czynił.^c **41** Wy spełniacie uczynki waszego ojca”. Rzekli do niego: „Myśmy się nie narodzili z rozpusty; mamy jednego Ojca^d — Boga”.

42 Jezus rzekł do nich: „Gdyby Bóg był waszym Ojcem, miłowałibyscie mnie,^e bo ja od Boga wyszedłem i tu jestem.^f Wcale też nie przyszedłem z własnej inicjatywy, lecz On mnie posłał.^g

43 Dlaczego nie wiecie, co mówię? Dlatego, że nie możecie słuchać mego słowa.^h **44** Wy jesteście z waszego ojca, Diable,ⁱ i chcecie spełniać pragnienia waszego ojca.^j Ten był zabójcą, gdy rozpoczął,^k i nie stał mocno w prawdzie, ponieważ prawdy w nim nie ma. Kiedy mówi kłamstwo, mówi zgodnie z własnym usposobieniem, gdyż jest kłamcą i ojcem kłamstwa.^l **45** Ja natomiast mówię prawdę i dlatego mi nie wierzycie.^m **46** Kto z was udowodni mi grzech?ⁿ Jeżeli mówię prawdę, czemuż mi nie wierzycie? **47** Kto jest z Boga, ten słucha wypowiedzi Bożych.^o Wy dlatego nie słuchacie, że nie jesteście z Boga”.^p

48 Odpowiadając, Żydzi rzekli do niego: „Czy nie mówimy słusznie, że jesteś Samarytaninem^q i masz demona?”^r **49** Jezus odpowiedział: „Ja nie mam demona, lecz szanuję mego Ojca,^s a wy mnie znieważacie. **50** Ja zaś nie szukam chwały dla siebie;^t jest Ten, który szuka i sądzi.^u **51** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Jeżeli ktoś będzie zachowywał moje słowo, przynigdy nie ujrzy śmierci”.^v **52** Ży-

ROZDZ. 8

a Rz 2:28

Rz 9:8

Gal 3:7

Gal 3:29

b Jn 8:26

c Rz 4:12

d Pwt 32:6

Iz 63:16

Iz 64:8

Mal 1:6

Mal 2:10

e Jn 16:27

1Jn 5:1

f Jn 13:3

g Jn 3:16

Jn 5:19

Gal 4:4

h Rz 8:7

i Mt 4:1

Mt 13:39

1Pt 5:8

Obj 12:9

j Rdz 3:15

Mt 12:34

Dz 13:10

k 1Jn 3:8

l Rdz 3:4

2Ks 11:3

Obj 12:9

m Łk 22:67

Jn 6:64

n 2Ks 5:21

Heb 4:15

Heb 7:26

1Pt 2:22

1Jn 3:5

o Jn 18:37

1Jn 4:6

p Jn 10:26

q Jn 4:9

r Mt 12:24

Jn 7:20

Jn 10:20

Jn 15:18

s Mal 1:6

t Jn 5:41

Jn 7:18

u Rdz 18:25

Ps 26:1

Iz 33:22

Dz 17:31

Rz 3:6

v Jn 5:24

Jn 11:26

1Ks 15:54

Obj 20:6

szpalta 2

a Jn 10:20

b Rdz 25:8

c Za 1:5

Dz 2:29

Heb 11:13

d Mt 16:28

e Jn 4:12

f Mt 23:29

g Jn 5:41

Jn 13:32

Dz 3:13

h Jn 7:28

i Jn 7:29

j Mt 17:5

k Łk 10:24

l Mt 13:17

Heb 11:13

1Pt 1:11

dzi rzekli do niego: „Teraz już wiemy, że masz demona.^a Abraham umarł,^b a także prorocy;^c ty zaś mówisz: 'Jeżeli ktoś będzie zachowywał moje słowo, przynigdy nie zakosztuje^d śmierci'. **53** Czyżbyś ty był większy^e niż nasz ojciec Abraham, który umarł? Również prorocy pomarli.^f Za kogo się uważasz?”

54 Jezus odpowiedział: „Jeżeli ja sam siebie otaczam chwałą, moja chwała jest niczym. To mój Ojciec otacza mnie chwałą,^g ten, o którym mówicie, że jest waszym Bogiem; **55** lecz wyście go nie poznali.^h Ale ja go znam.ⁱ I gdybym powiedział, że go nie znam, byłbym kłamcą jak wy. Ale ja rzeczywiście go znam i zachowuję jego słowo.^j **56** Abraham, wasz ojciec, wielce się uradował perspektywą ujrzenia mego dnia^k i ujrzał go, i się rozradował.^l **57** Żydzi zatem rzekli do niego: „Jeszcze nie masz pięćdziesięciu lat, a widziałeś Abrahama?” **58** Jezus im rzekł: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Zanim Abraham zaczął istnieć, ja już byłam”.^m **59** Chwycili więc kamienie, aby nimi w niego rzucać,ⁿ ale Jezus się ukrył i wyszedł ze świątyni.

9 A przechodząc, ujrzał człowiek ślepego od urodzenia. **2** I jego uczniowie zapytali go: „Rabbi,^o kto zgrzeszył,^p ten człowiek czy jego rodzice,^q że się urodził ślepy?” **3** Jezus odpowiedział: „Ani ten człowiek nie zgrzeszył, ani jego rodzice, ale to się stało, żeby się na nim ujawniły dzieła Boże.^r **4** Dzieła tego, który mnie posłał, musimi wykonywać, póki jest dzień;^s

m Prz 8:22; Jn 17:5; Flp 2:6; Kol 1:17; 1Jn 2:13;

n Jn 10:31; Jn 11:8; **ROZDZ. 9** o Jn 1:38; p Łk

13:2; q Wj 20:5; Eze 18:19; r Mt 11:5; Jn 11:4; s Jn

4:34; Jn 11:9.

nadchodzi noc,^a kiedy nikt nie może działać. **5** Dopóki jestem na świecie, jestem światłem świata”.^b **6** Powiedziawszy to, splunął na ziemię, śliną rozrobił glinę, nałożył tę glinę na jego oczy^c **7** i rzekł do niego: „Idź, umyj się^d w sadzawce Siloam”^e (co się tłumaczy: „Posłany”). Odszedł więc i się umył,^f i wrócił, widząc.^g

8 Dlatego sąsiedzi oraz ci, którzy przedtem widywali go jako żebraka, zaczęli mówić: „Czyż to nie ten człowiek, który siadał i żebrał?”^h **9** Jedni mówili: „To on”. Drudzy mówili: „Wcale nie, tylko jest do niego podobny”. A człowiek ten mówił: „Ja nim jestem”. **10** Toteż odezwali się do niego: „Jak wobec tego zostały otwarte twoje oczy?”ⁱ **11** On odpowiedział: „Człowiek zwany Jezusem rozrobił glinę, posmariował nią moje oczy i rzekł do mnie: „Idź do Siloam^j i się umyj”. Poszedłem więc, umyłem się i przejrzałem”. **12** Wtedy rzekli do niego: „Gdzie jest ów człowiek?” Powiedział: „Nie wiem”.

13 Zaprowadzili tego poprzednio ślepego człowieka do faryzeuszy. **14** A w dniu, w którym Jezus rozrobił glinę i otworzył jego oczy,^k akurat był sabat.^l **15** Tym razem więc również faryzeusze wypytywali go, jak przejrzał.^m Rzekł do nich: „Nałożył mi gliny na oczy, a ja się umyłem i widzę”. **16** Toteż niektórzy faryzeusze zaczęli mówić: „Ten człowiek nie jest od Boga, ponieważ nie przestrzega sabatu”.ⁿ Inni się odezwali: „Jak człowiek, który jest grzesznikiem, może dokonywać takich znaków?”^o I doszło między nimi do rozdzwisku.^p **17** Dlatego znowu powiedzieli do ślepego: „Co

ROZDZ. 9

a Hi 10:21
Kzn 9:10b Iz 49:6
Iz 61:1
Jn 1:5
Jn 8:12

c Mk 8:23

d 2Kl 5:10

e 2Kl 20:20
2Kn 32:30

f 2Kl 5:14

g Iz 42:7

h Dz 3:10

i Jn 9:15

j Jn 9:7

k Jn 9:6

l Łk 13:14
Jn 5:9

m Jn 9:10

n Wj 20:10

o Jn 3:2

p Łk 12:51
Jn 7:12
Jn 7:43
Jn 10:19

szpalta 2

a Pwt 18:22
Jn 4:19b Prz 29:25
Jn 7:13
Jn 19:38
Jn 20:19c Jn 12:42
Jn 16:2

d Joz 7:19

e Ps 103:7

f Jn 8:14

o nim mówisz, skoro otworzył twoje oczy?” On zaś rzekł: „Jest prorokiem”.^a

18 Żydzi jednak nie wierzyli, że był ślepy i przejrzał, dopóki nie przywołali rodziców człowieka, który przejrzał. **19** I zapytali ich: „Czy to jest wasz syn, o którym mówicie, że się urodził ślepy? Jakże więc to się stało, że obecnie widzi?” **20** Wtedy jego rodzice, odpowiadając, rzekli: „Wiemy, że to jest nasz syn i że się urodził ślepy. **21** Ale jak to się stało, że teraz widzi, nie wiemy, ani kto otworzył jego oczy, nie wiemy. Zapytajcie go. Jest pełnoletni. Powinien mówić sam za siebie”. **22** Jego rodzice powiedzieli to, gdyż bali się^b Żydów, bo Żydzi już uzgodnili, że jeśli ktoś wyzna, iż on jest Chrystusem, to ma zostać wykluczony z synagogi.^c **23** Dlatego też jego rodzice rzekli: „Jest pełnoletni. Pytajcie go”.

24 Toteż po raz drugi zawołali człowieka, który przedtem był ślepy, i rzekli do niego: „Odadaj chwałę Bogu;^d my wiemy, że ten człowiek jest grzesznikiem”. **25** On zaś odpowiedział: „Czy jest grzesznikiem, nie wiem. Wiem jedno, że chociaż byłem ślepy, teraz widzę”. **26** Rzekli więc do niego: „Co ci uczynił? Jak otworzył twoje oczy?” **27** Odrzekł im: „Już wam powiedziałem, a jednak nie słuchaliście. Dlaczego znowu chcecie to słyszeć? Czyżbyście i wy chcieli zostać jego uczniami?” **28** Wtedy obrzucili go obelgami i rzekli: „Ty jesteś uczniem tego człowieka, lecz my jesteśmy uczniami Mojżesza. **29** Wiemy, że Bóg mówił do Mojżesza,^e ale skąd jest ten, nie wiemy”.^f **30** Odpowiadając, ów człowiek

rzekł do nich: „To doprawdy dziwne,^a że nie wiecie, skąd jest, a przecież on otworzył moje oczy. **31** Wiemy, że Bóg nie wysłuchuje grzeszników,^b ale jeśli ktoś jest bogobojny i wykonuje jego wolę, takiego wysłuchuje.^c **32** Od dawien dawna nie słyszano, żeby ktoś otworzył oczy ślepemu od urodzenia. **33** Gdyby ten człowiek nie był od Boga,^d nie mógłby w ogóle nic uczynić”. **34** Na to rzekli do niego: „Narodziłeś się cały w grzechach,^e a nas nauczasz?” I wyrzucili go precz!^f

35 Jezus usłyszał, że wyrzucili go precz, i spotkawszy go, rzekł: „Czy wierzysz w Syna^g Człowieczego?” **36** Ten odpowiedział: „A kto nim jest, panie, żebym w niego uwierzył?” **37** Jezus rzekł do niego: „Widziałeś go, a jest nim ten, który z tobą mówi”.^h **38** Wtedy on rzekł: „Wierzę w niego, Panie”. I złożył mu hołd.ⁱ **39** A Jezus rzekł: „Przyszedłem na ten świat na taki sąd:^j żeby ci, którzy nie widzą, widzieli,^k a ci, którzy widzą, stali się ślepi”.^l **40** Usłyszeli to faryzeusze, którzy z nim byli, i powiedzieli do niego: „Czyż i my jesteśmy ślepi?”^m **41** Jezus rzekł do nich: „Gdybyście byli ślepi, nie mielibyście grzechu. Ale teraz mówicie: „Widzimy”.ⁿ Wasz grzech^o pozostaje”.

10 „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Kto nie wchodzi do owczarni drzwiami,^p lecz się wspina w jakimś innym miejscu, ten jest złodziejem i grabieżcą.^q **2** Ale kto wchodzi drzwiami,^r jest pasterzem^s owiec.^t **3** Temu odźwierny^u otwiera i owce^v słuchają jego głosu, a on woła swoje owce po imieniu i je wyprowadza. **4** Kiedy już wszystkie

ROZDZ. 9

- a Jn 3:10
- b Ps 66:18
Prz 28:9
Iz 1:15
Eze 8:18
Mt 3:4
Za 7:13
- c Ps 34:15
Prz 15:29
Dz 10:35
- d Jn 3:2
Jn 5:36
- e Jn 9:2
- f Jn 9:22
Jn 16:2
- g 1Jn 5:13
- h Jn 4:26
- i 1Sm 25:53
Mt 8:2
Mt 9:18
- j Jn 12:47
- k Łk 4:18
Jn 12:46
- l Iz 29:14
Mt 11:25
Mt 13:13
Jn 3:19
Dz 28:26
Rz 1:28
2Pt 1:9
- m Mt 15:14
Rz 2:19
Obj 3:17
- n Prz 26:12
2Ko 4:4
- o Jn 15:22

ROZDZ. 10

- p Jn 10:7
- q Mt 7:15
- r Jn 10:9
- s Mt 26:31
Jn 10:11
- t Mk 14:27
Łk 12:32
- u Mal 3:1
Łk 1:17
Jn 3:28
- v Jn 10:27

szpalta 2

- a Mt 4:20
Mt 9:9
Obj 14:4
- b Obj 3:20
- c Obj 2:2
- d Gal 1:8
Kol 2:8
- e Jn 16:25
- f Jn 14:6
- g Jer 23:1
Eze 34:2

swoje wypuści, idzie przed nimi, a owce podążają^a za nim, ponieważ znają jego głos.^b **5** Za obcym na pewno nie będą podążać, lecz będą od niego uciekać,^c ponieważ nie znają głosu obcych”.^d **6** Jezus opowiedział im owo porównanie, ale oni nie wiedzieli, co znaczy to, o czym do nich mówi.^e

7 Jezus zaś znowu rzekł: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Ja jestem drzwiami^f dla owiec. **8** Wszyscy, którzy przyszli zamiaszt mnie, to złodzieje i grabieżcy;^g lecz owce ich nie słuchały.^h **9** Ja jestem drzwiami;ⁱ kto wejdzie przeze mnie, ten będzie wybawiony i wejdzie oraz wyjdzie i znajdzie pastwisko.^j **10** Złodziej^k nie przychodzi w innym celu, jak tylko po to, żeby kraść, zabijać i niszczyć.^l **11** Ja przyszedłem, by miały życie i by miały je w obfitości. **12** Na-jemnik,^o który nie jest pasterzem i do którego owce nie należą jako jego własność, widzi zbliżającego się wilka, porzuca owce i ucieka – a wilk porywa je i rozprasza^p – **13** ponieważ jest najemnikiem^q i nie troszczy się o owce.^r **14** Ja jestem wspaniałym pasterzem i znam moje owce,^s a moje owce znają mnie.^t **15** tak jak Ojciec zna mnie, a ja znam Ojca;^u i daję swą duszę za owce.^v

16 „A mam drugie owce,^w które nie są z tej owczarni;^x te również muszę przyprowadzić i będą

h Dz 5:36; i Ef 2:18; j Jn 21:17; k Hi 24:14; Mt 7:15; l Dz 20:29; 2Pt 2:1; m Eze 34:23; Mt 9:36; n 1Sm 17:35; Iz 53:7; Heb 13:20; o Hi 7:2; Za 11:16; p Dz 20:29; q 1Pt 5:2; r Mk 12:40; s Jn 10:27; t 1Jn 5:20; u Mt 11:27; v Mt 20:28; Jn 15:13; 1Jn 3:16; w Ps 45:14; Mt 25:33; Obj 7:9; x Łk 12:32; Jn 10:1.

słuchać mego głosu,^a i będzie jedna trzoda, jeden pasterz.^b **17** Ojciec miłuje mnie^c dlatego, że ja daję swą duszę,^d aby ją znowu otrzymać. **18** Nikt mi jej nie zabiera, lecz ja daję ją sam z siebie. Mam prawo ją dać i mam prawo ją znowu otrzymać.^e Przykazanie^f co do tego otrzymałem od mego Ojca”.

19 I znowu z powodu tych słów doszło wśród Żydów do rozdzwieku.^g **20** Wielu z nich mówiło: „Ma demona^h i jest szalony. Czemu go słuchacie?” **21** Inni mówili: „To nie są wypowiedzi człowieka opętanego przez demona. Czyż demon może otworzyć ślepym oczy?”

22 W tym czasie obchodzono w Jerozolimie Święto Poświęcenia. Była pora zimowa **23** i Jezus przechadzał się w świątyni w kolumnadzie Salomona.ⁱ **24** A Żydzi go otoczyli i odezwali się do niego: „Jak długo będziesz trzymał nasze dusze w niepewności? Jeżeli jesteś Chrystusem,^j powiedz nam otwarcie”.^k **25** Jezus im odrzekł: „Powiedziałem wam, a nie wierzycie. Dzieła, których dokonuję w imieniu mego Ojca, świadczą o mnie.^l **26** Ale wy nie wierzycie, ponieważ nie jesteście z moich owiec.^m **27** Moje owceⁿ słuchają mego głosu i ja je znam, a one podążają za mną.^o **28** I ja daję im życie wieczne,^p a one na pewno nie zostaną zgładzone^q i nikt ich nie wyrwie z mojej ręki.^r **29** To, co mi dał mój Ojciec,^s jest większe niż wszystko inne^t i nikt nie może ich wyrwać z ręki Ojca.^u **30** Ja i Ojciec jedno jesteśmy”.^v

31 Żydzi jeszcze raz chwycili kamienie, żeby go ukamienować.^w **32** Jezus im odrzekł: „Ukazałem wam wiele szlachet-

ROZDZ. 10

a Rdz 49:10

b Eze 34:23

c Eze 37:24

d 1Pt 5:4

e Jn 17:23

f Iz 53:12

g Flp 2:8

h Heb 2:9

i Heb 12:2

j Jn 2:19

k Dz 2:24

l Jn 14:31

m Łk 12:51

n Jn 7:12

o Jn 9:16

p Mt 11:18

q Mk 3:30

r Łk 7:33

s Dz 3:11

t Dz 5:12

u Mt 26:63

v Mk 8:30

w Jn 3:2

x Jn 5:36

y Jn 10:38

z Jn 14:10

aa Dz 2:22

ab Jn 6:64

ac Jn 8:47

ad 1Jn 4:6

ae Łk 15:6

af Jn 10:3

ag Mt 4:20

ah Mt 9:9

ai Obj 14:4

aj Jn 5:24

ak Jn 17:2

al q Jn 6:37

am r Jn 18:9

an s Jn 14:28

ao t Jn 17:2

ap u Jn 17:24

aq 1Pt 1:5

ar v Jn 10:38

as Jn 17:11

at Jn 17:21

au w Jn 8:59

szpalta 2

a Kpl 24:16

b Mt 9:3

c Mt 26:65

d Jn 5:18

e Flp 2:6

f Jn 15:25

g Ps 82:6

h 1Ko 8:5

i Ps 82:1

j Mt 5:17

k Łk 16:17

l Łk 1:35

m Jn 5:18

n h Jn 5:36

o i Jn 14:10

p j Jn 17:21

q k Jn 7:30

r l Łk 4:30

s m Jn 1:28

t n Jn 1:29

u Jn 3:30

v o Jn 8:30

w Jn 11:45

nych czynów pochodzących od Ojca. Za który z tych czynów mnie kamienujecie?” **33** Żydzi mu odpowiedzieli: „Nie kamienujemy cię za szlachetny czyn, lecz za bluźnierstwo^a – za to, że ty, chociaż jesteś człowiekiem, czynisz siebie bogiem”.^b

34 Jezus im odpowiedział: „Czy w waszym Prawie nie napisano:^c „Ja rzekłem: „Jesteście bogami””?^d **35** Jeżeli nazwał „bogami”^e tych, przeciw którym przyszło słowo Boga – a przecież Pisma nie można unieważnić –

36 wy mówicie do mnie, którego Ojciec uświęcił i posłał na świat: „Bluźnisz”, ponieważ powiedziałem: Jestem Synem Bożym”?^f **37** Jeżeli nie wykonuję czynów^h mego Ojca, nie wiercie mi. **38** Ale jeśli je wykonuję, to choćbyście nawet nie wierzyli mnie, wierzcie czynom,ⁱ abyście poznali i już wiedzieli, że Ojciec jest w jedności ze mną, a ja w jedności z Ojcem”.^j **39** Znowu więc próbowali go pochwycić,^k ale uszedł z zasięgu ich ręki.^l

40 I znowu odszedł za Jordan na miejsce, gdzie pierwotnie chrzczył Jan,^m i tam się zatrzymał. **41** A wiele ludzi przyszło do niego i zaczęło mówić: „Jan właściwie nie dokonał ani jednego znaku, ale cokolwiek Jan rzekł o tym człowieku, wszystko było prawdą”.ⁿ **42** I wielu tam w niego uwierzyło.^o

11 A chorował pewien człowiek, Łazarz z Betanii, wioski Marii i jej siostry, Marty.^p **2** Była to właśnie ta Maria, która natarła Pana wonnym olejem^q i wytarła jego stopy swymi włosami^r – jej to brat, Łazarz,

chorował. **3** Jego siostry wysłały więc do niego wiadomość, mówiąc: „Panie, oto ten, którego kochasz,^a choruje”. **4** Ale gdy Jezus to usłyszał, rzekł: „Choroba ta nie jest ku śmierci, lecz ku chwale Bożej,^b aby za jej sprawą Syn Boży był otoczony chwałą”.

5 A Jezus miłował Martę oraz jej siostrę i Łazarza. **6** Kiedy jednak usłyszał, że on choruje, mimo to pozostał dwa dni w miejscu, w którym był. **7** A potem powiedział do uczniów: „Chodźmy znowu do Judei”. **8** Uczniowie rzekli do niego: „Rabbi,^c dopiero co Judejczycy usiłowali cię ukamienować,^d a ty znowu tam idziesz?” **9** Jezus odpowiedział: „Czyż nie ma dwunastu godzin światła dziennego? Jeżeli ktoś chodzi w świetle dziennym,^e nie potknie się o nic, ponieważ widzi światło tego świata. **10** Ale jeśli ktoś chodzi w nocy,^f potyka się o coś, bo nie ma w nim światła”.

11 Rzekł to, a potem im powiedział: „Łazarz, nasz przyjaciel, udał się na spoczynek, ale ja tam idę, aby go obudzić ze snu”.^g **12** Uczniowie rzekli więc do niego: „Panie, jeżeli udał się na spoczynek, wyzdrowieje”. **13** Jezus mówił jednak o jego śmierci. Lecz oni mniemali, że mówi o odpoczynaniu we śnie. **14** Toteż Jezus rzekł im wtedy otwarcie: „Łazarz umarł”.^h **15** a ja ze względu na was raduję się, że mnie tam nie było – abyście uwierzyli. Ale chodźmy do niego”. **16** Tomasz, zwany Bliźniakiem, powiedział więc do współuczniów: „Chodźmy i my, żeby z nim umrzeć”.ⁱ

17 Jezus zaś, przybywszy, zastał go leżącego już od czterech dni w grobowcu pamięci.^j **18** A Betania była niedaleko Jerozoli-

ROZDZ. 11

a Jn 11:36

b Jn 9:3

c Jn 1:38

d Jn 8:59

Jn 10:31

e Jn 9:4

f Iz 5:20

Jn 12:35

1Jn 2:11

g Ps 13:3

Mt 9:24

Dz 7:60

1Kor 15:6

1Kor 15:51

h Kzn 9:5

i Jn 11:8

j Mt 8:28

Jn 5:28

szpalta 2

a 1Kn 7:22

Hi 2:11

b Łk 10:39

c Jn 11:32

d Jn 9:31

e 1Ts 4:14

f Iz 26:19

Dn 12:2

Jn 5:29

Dz 24:15

Heb 11:35

Obj 20:12

g Jn 1:4

Jn 14:6

Kol 3:4

1Jn 1:2

Obj 1:18

h Jn 5:24

i Jn 8:51

j Mal 3:1

Jn 4:42

Jn 6:14

k Mt 23:8

Jn 13:13

l Jn 11:19

m Jn 11:17

n Jn 11:21

my, w odległości około trzech kilometrów. **19** Wielu Żydów przyszło więc do Marty i Marii, żeby je pocieszyć^a po stracie brata. **20** Toteż gdy Marta usłyszała, że Jezus nadchodzi, wyszła mu na spotkanie, ale Maria^b siedziała w domu. **21** Marta rzekła zatem do Jezusa: „Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł.”^c **22** Ale i teraz wiem, że o cokolwiek Boga poprosisz,^d Bóg ci da”. **23** Jezus powiedział do niej: „Twój brat wstanie”.^e **24** Marta powiedziała do niego: „Wiem, że wstanie podczas zmartwychwstania^f w dniu ostatnim”. **25** Jezus rzekł do niej: „Ja jestem zmartwychwstaniem i życiem.^g Kto we mnie wierzy, ten choćby nawet umarł, ożyje,^h **26** a każdy, kto żyje i we mnie wierzy, przenigdy nie umrze.ⁱ Czy w to wierzysz?” **27** Powiedziała do niego: „Tak, Panie; ja uwierzyłam, że ty jesteś Chrystusem, Synem Bożym, Tym, który przychodzi na ten świat”.^j **28** A powiedziawszy to, odeszła i zawołała Marię, swą siostrę, mówiąc potajemnie: „Nauczyciel^k jest tu obecny i cię woła”. **29** Ta, gdy to usłyszała, wstała szybko i poszła do niego.

30 A Jezus jeszcze nie wszedł do wioski, lecz w dalszym ciągu był w miejscu, gdzie go spotkała Marta. **31** Kiedy więc Żydzi, którzy byli z nią w domu^l i pocieszali ją, zobaczyli, że Maria szybko wstała i wyszła, poszli za nią, przypuszczając, iż idzie do grobowca pamięci,^m aby tam płakać. **32** A gdy Maria przybyła tam, gdzie był Jezus, i ujrzała go, upadła mu do stóp, mówiąc: „Panie, gdybyś tu był, mój brat by nie umarł”.ⁿ **33** Kiedy więc Jezus ujrzał ją płaczącą

oraz płaczących Żydów, którzy z nią przyszli, westchnął w duchu i się strapił;^a **34** i rzekł: „Gdzieście go położyli?” Powiedzieli mu: „Panie, chodź i zobacz”. **35** Jezus począł ronić łzy.^b **36** Żydzi więc odezwali się: „Patrzcie, jak go kochał!”^c **37** Ale niektórzy z nich rzekli: „Czy człowiek, który otworzył oczy ślepeму,^d nie mógł sprawić, żeby ten nie umarł?”

38 Toteż Jezus, znowu westchnawszy głęboko, przyszedł do grobowca pamięci.^e Była to właściwie jaskinia, a przed nią leżał kamień.^f **39** Jezus powiedział: „Zabierzcie ten kamień”.^g Marta, siostra zmarłego, powiedziała do niego: „Panie, zapewne już cuchnie, bo to czwarty dzień”. **40** Jezus rzekł do niej: „Czy ci nie powiedziałem, że jeśli uwierzysz, to ujrzysz chwałę Bożą?”^h **41** Zabrali więc kamień. Wtedy Jezus wzniosł oczy ku niebuⁱ i rzekł: „Ojcze, dziękuję ci, żeś mnie wysłuchał.”^j **42** Wiedziałem wprawdzie, że zawsze mnie wysłuchujesz, ale powiedziałem to ze względu na tłum^k stojący wokoło, aby uwierzyli, żeś ty mnie posłał”.^l **43** A powiedziawszy to, zawołał donośnym głosem: „Łazarzu, wyjdź!”^m **44** Zmarły wyszedł, mając nogi i ręce obwiązane opaskami,ⁿ a twarz owiniętą chustą. Jezus powiedział do nich: „Rozwiążcie go i pozwólcie mu iść”.

45 Dlatego też wielu Żydów, którzy przyszli do Marii i zobaczyli, co uczynił, uwierzyło w niego;^o **46** ale niektórzy z nich poszli do faryzeuszy i opowiedzieli im, co Jezus uczynił.^p **47** Wtedy naczelnicy kapłani i faryzeusze zebrali Sanhedryn^q

ROZDZ. 11

a Jn 13:21

b Łk 19:41

Rz 12:15

Heb 4:15

c Jn 11:3

d Jn 9:6

e Mt 8:28

Jn 5:28

f Mt 27:60

Mk 15:46

g Mk 16:3

Jn 20:1

h Jn 9:3

i Mt 14:19

Mk 7:34

j 1Jn 5:14

k Jn 12:30

l Jn 6:29

Jn 17:8

m Łk 7:14

n Mt 27:59

Jn 20:7

o Jn 2:23

Jn 10:42

Jn 12:11

p Łk 16:31

q Ps 2:2

i zaczęli mówić: „Co mamy uczynić, skoro ten człowiek dokonuje wielu znaków?”^a **48** Jeżeli go tak pozostawimy, wszyscy w niego uwierzą^b i przyjdą Rzymianie,^c i zabiorą zarówno nasze miejsce,^d jak i nasz naród”. **49** Lecz jeden z nich, Kajfasz, który tego roku był arcykapłanem,^e rzekł im: „Wy w ogóle nic nie wiecie **50** i nie bierzecie pod uwagę, że to jest dla was korzystne, aby jeden człowiek umarł^f za lud, a nie, żeby został zgładzony cały naród”.^g **51** Tego jednak nie powiedział sam z siebie, ale będąc w o-wym roku arcykapłanem, proro-kował, że Jezus ma umrzeć za naród, **52** i nie tylko za naród, lecz po to, by w jedno zebrac^h rozproszoneⁱ dzieci Boże. **53** Od tego więc dnia naradzali się, aby go zabić.^j

54 Dlatego Jezus już nie chodził jawnie^k wśród Żydów,^l lecz odszedł stamtąd do krainy blisko pustkowia, do miasta zwanego Efraim,^m i tam przebywał z uczniami. **55** Właśnie zbliżała się żydowska Paschaⁿ i wiele ludzi z owej krainy udawało się przed Paschą do Jerozolimy, żeby się ceremonialnie oczyścić.^o **56** Szukali więc Jezusa i stojąc w świątyni, mówili jedni do drugich: „Jakie jest wasze zdanie? Że wcale nie przyjdzie na święto?” **57** A naczelnicy kapłani i faryzeusze wydali rozkazy, żeby każdy, kto się dowie, gdzie on jest, wyjawiał to, aby mogli go pochwyć.

12 A na sześć dni przed Paschą Jezus przybył do Betanii,^p gdzie był Łazarz,^q którego Jezus wskrzesił z martwych.

o 2Kn 30:17

ROZDZ. 12 p Mk 11:1; q Jn 11:1; Jn 11:43.

2 Toteż wydali tam dla niego wieczerzę i Marta^a usługiwała,^b a Łazarz był jednym z tych, którzy pólleżeli z nim przy stole.^c

3 Maria zaś wzięła funt wonnego olejku, prawdziwego nardu,^d bardzo drogiego, i natarła stopy Jezusa, i wytarła jego stopy swymi włosami.^e Dom napłynął się zapachem wonnego olejku.

4 Ale Judasz Iskariot,^f jeden z jego uczniów, który miał go zdradzić, powiedział: **5** „Czemuż nie sprzedano tego wonnego^g olejku za trzysta denarów i nie dano biednym?”^h **6** Rzekł to jednak nie dlatego, że się troszczył o biednych, lecz dlatego, że był złodziejem,ⁱ a miał szkatułkę^j i podbierał pieniądze, które do niej wkładano. **7** Jezus więc rzekł: „Zostaw ją, żeby mogła postąpić według tego obyczaju z uwagi na dzień mego pogrzebu.”^k **8** Bo biednych^l zawsze macie u siebie, ale mnie nie zawsze będziecie mieli.”

9 A wielki tłum Żydów dowiedział się, że on tam jest; i przyszli nie tylko ze względu na Jezusa, lecz również po to, by zobaczyć Łazarza, którego wskrzesił z martwych.^m **10** Tymczasem naczelnicy kapłani naradzali się, żeby zabić także Łazarza,ⁿ **11** ponieważ ze względu na niego wielu Żydów tam szło i zaczynało wierzyć w Jezusa.^o

12 Gdy następnego dnia wielki tłum, który przybył na święto, usłyszał, że Jezus przychodzi do Jerozolimy, **13** wziął gałęzie palmowe^p i wyszedł mu na spotkanie. I poczęli wykrzykiwać:^q „Racz wybawić!” Błogosławiony, który przychodzi w imieniu Jehowy,^r sam król^t Izraela!” **14** Kiedy zaś Jezus znalazł osłę,^u wsiadł na nie, tak jak

ROZDZ. 12

a Lk 10:40

b Mt 27:55

Mk 15:41

c Mt 26:6

Mk 14:3

d PnP 1:12

Mt 26:7

e Lk 7:38

Jn 11:2

f Mt 26:47

Mk 14:10

Lk 22:48

Jn 13:29

Dz 1:16

g Mt 26:8

Mk 14:4

Lk 7:46

h Mt 19:21

Mk 14:5

i Wj 20:15

Prz 26:25

j Jn 13:29

k Mt 26:12

Mk 14:8

Jn 19:40

l Pwt 15:11

Mt 26:11

Mk 14:7

m Jn 11:43

n Prz 1:16

Lk 16:31

o Jn 7:31

Jn 11:45

p Mt 21:8

Mk 11:8

Obj 7:9

q Mt 21:9

Mk 11:9

r Ps 118:25

s Ps 118:26

t Jn 1:49

u 1Kl 1:33

Mt 21:7

Mk 11:7

Lk 19:35

szpalta 2

a 1Kl 1:34

b Za 9:9

c Lk 18:34

d Jn 7:39

e Lk 24:45

Jn 14:26

f Jn 11:1

Jn 11:43

g Mt 21:15

Lk 19:37

h Jn 4:54

i Lk 19:39

j Jn 3:26

Jn 11:48

Dz 5:28

k Dz 17:4

l Jn 1:44

m Lk 19:3

Lk 23:8

n Jn 13:32

Jn 17:1

o Mt 16:21

Rz 14:9

1Kl 15:36

jest napisane: **15** „Nie bój się, córo syjońska. Oto przychodzi^a twój król, siedząc na źrebięciu osłicy”.^b **16** Jego uczniowie początkowo nie zwrócili na to wszystko uwagi,^c ale gdy Jezus został otoczony chwałą,^d wtedy przypomnieli sobie, że to o nim jest napisane i że mu to uczyniono.^e

17 A tłum, który z nim był, gdy on wywołał Łazarza^f z grobowca pamięci i wskrzesił go z martwych, ciągle składał świadectwo.^g **18** Toteż tłum wyszedł mu na spotkanie, usłyszeli bowiem, że on dokonał tego znaku.^h

19 Dlatego faryzeuszeⁱ mówili między sobą: „Widzicie, że zupełnie nic nie osiągacie. Oto świat poszedł za nim”.^j

20 A wśród tych, którzy przybyli, by oddawać cześć w czasie święta, byli pewni Grecy.^k

21 Ci więc podeszli do Filipa^l z Betsaidy w Galilei i zaczęli go prosić, mówiąc: „Panie, chcemy zobaczyć Jezusa”.^m **22** Przyszedł Filip i powiedział Andrzejowi. Andrzej i Filip przyszli i powiedzieli Jezusowi.

23 Jezus zaś odrzekł im, mówiąc: „Nadeszła godzina, żeby Syn Człowieczy został otoczony chwałą.ⁿ **24** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Jeżeli ziarno pszenicy nie wpadnie w ziemię i nie obumrze, pozostaje tylko jednym ziarnem; ale jeśli obumrze,^o to przynosi obfity plon. **25** Kto kocha swą duszę, ten ją niszczy, ale kto nienawidzi swej duszy^p w tym świecie, ten ją ustrzeże dla życia wiecznego.^q **26** Jeśli ktoś chce mi usługiwać, niech mnie naśladować, a gdzie ja jestem, tam będzie

też mój sługa.^a Jeśli ktoś mi usługuje, Ojciec będzie go szanował.^b **27** Teraz dusza moja jest strapiona^c i co mam powiedzieć? Ojcie, wybaw mnie z tej godziny.^d Ale właśnie dlatego przyszedłem na tę godzinę. **28** Ojcie, otocz chwałą swoje imię". Wtedy doszedł głos^e z nieba: „Już otoczyłem je chwałą i jeszcze je chwałą otoczę”.^f

29 Tłum więc, który stał dokoła i to usłyszał, począł mówić, że zagrzmią. Inni się odezwali: „Anioł do niego przemówił”. **30** Odpowiadając, Jezus rzekł: „Ten głos rozległ się nie ze względu na mnie, lecz ze względu na was.”^g **31** Teraz odbywa się sąd nad tym światem; teraz władca tego świata^h zostanie wyrzucony precz.ⁱ **32** Ja jednak, jeśli będę z ziemi uniesiony^j w górę, pociągnę ku sobie ludzi wszelkiego pokroju”.^k **33** To zaś powiedział w tym celu, żeby wskazać, jaką śmiercią ma umrzeć.^l **34** Toteż tłum mu odpowiedział: „My słyszeliśmy z Prawa, że Chrystus pozostaje na wieki;^m a jakże to mówisz, iż Syn Człowieczy musi być uniesiony w górę?”ⁿ Kto jest tym Synem Człowieczym?”^o **35** Jezus więc rzekł do nich: „Jeszcze przez krótką chwilę będzie wśród was światło. Chodźcie, dopóki macie światło, żeby was ciemność^p nie przemogła; a kto chodzi w ciemności, ten nie wie, gdzie idzie.”^q **36** Dopóki macie światło, wierzcie w światło, żebyście się stali synami światła.”^r

Powiedziawszy to, Jezus odszedł i ukrył się przed nimi. **37** Ale chociaż dokonał wobec nich tylu znaków, nie uwierzyli w niego, **38** tak iż spełniło się słowo proroka Izajasza, które on wyrzekł: „Jehowo, kto

ROZDZ. 12

a Jn 14:3
Jn 17:24
1Ts 4:17

b 1Sm 2:30
Prz 27:18

c Ps 6:3
Mt 26:38
Mk 14:34

d Lk 12:50
Lk 22:42
Heb 5:7

e Mt 3:17
Mt 17:5
Mk 1:11
Mk 9:7
Lk 3:22
Lk 9:35
2Pt 1:17

f Jn 17:1

g Jn 11:42

h Jn 14:30
Jn 16:11
Dz 26:18
2Ko 4:4
Ef 2:2
1Jn 5:19

i Lk 10:18
Obj 12:9

j Jn 8:28

k Rz 5:18
Heb 2:9

l Jn 18:32
Dz 5:30

m Ps 89:36
Ps 110:4
Iz 9:7

n Jn 3:14
Jn 20:9

o Dn 7:13

p Jer 13:16

q Jn 11:10

r Ef 5:8

szpalta 2

a Rz 10:16

b Iz 53:1

c Wj 4:21

d Iz 6:10
Mt 13:14
Mk 4:12
Dz 28:27

e Iz 6:1

f Jn 19:38

g Prz 29:25
Jn 7:13
Jn 9:22
Jn 16:2

h Jn 5:44
Rz 2:29

i Mt 10:40
Mk 9:37
1Pt 1:21

j Jn 14:9

k Jn 3:19
Jn 8:12
Jn 9:5

l Jn 12:35

m Jn 3:17
Jn 5:45
Jn 8:15

n Jn 3:16

o Pwt 18:19

uwierzył w to, cośmy usłysze-li?”^a I komu zostało objawione ramię Jehowy?”^b **39** Nie zdołali zaś uwierzyć, gdyż Izajasz rzekł jeszcze: **40** „Zaslepił ich oczy i zatwardził ich serce,^c żeby oczami nie widzieli i sercem nie pojęli, i nie zawrócili i żeby im ich nie uzdrowił”.^d **41** Izajasz to rzekł, ponieważ ujrzał jego chwałę^e i o nim mówił. **42** Mimo to nawet wielu władców wprawdzie uwierzyło w niego,^f ale ze względu na faryzeuszy nie wyznawali go, żeby ich nie wykluczono z synagogi;^g **43** bardziej bowiem umiłowali chwałę ludzką niż nawet chwałę Bożą.^h

44 Jednakże Jezus zawołał i rzekł: „Kto wierzy we mnie, ten wierzy nie tylko we mnie, lecz także w tego, który mnie posłał,ⁱ **45** a kto mnie widzi, widzi również tego, który mnie posłał.”^j **46** Przyszedłem na ten świat jako światło,^k żeby nikt, kto we mnie wierzy, nie pozostawał w ciemności.^l **47** Ale jeśli ktoś słyszy moje wypowiedzi, a ich nie zachowuje, ja go nie osądzam; bo nie przyszedłem, żeby świat osądzić,^m lecz żeby świat wybawić.ⁿ **48** Kto mnie lekceważy i nie przyjmuje moich wypowiedzi, ma swego sędziego. Słowo,^o które powiedziałem — ono go osądzi w dniu ostatnim; **49** ponieważ ja nie mówiłem sam z siebie, ale to Ojciec, który mnie posłał, dał mi przykazanie dotyczące wszystkiego, co mam powiedzieć i co mówić.^p **50** Wiem też, że jego przykazanie oznacza życie wieczne.^q Dlatego wszystko, co mówię, mówię tak, jak mi powiedział Ojciec.”^r

p Pwt 18:18; Jn 8:38; Jn 14:10; q Jn 6:40; Jn 17:2; r Jn 3:34.

13 A ponieważ wiedział przed świętem Paschy, że nadeszła jego godzina,^a aby przeszedł z tego świata do Ojca,^b Jezus, umiłowawszy swoich, którzy byli na świecie,^c umiłował ich do końca. **2** Toteż podczas wieczery, gdy Diabeł już podał do serca Judasza Iskariota,^d syna Szymona, żeby go zdradził,^e **3** on, wiedząc, że Ojciec dał wszystko w jego ręce^f i że od Boga wyszedł i do Boga idzie,^g **4** wstał od wierzchy i odłożył swe wierzchnie szaty. A wziąwszy ręcznik, przepasał się.^h **5** Następnie nalał wody do miednicy i zaczął myć uczniom nogiⁱ oraz osuszać je ręcznikiem, którym był przepasany. **6** I podszedł do Szymona Piotra. Ten powiedział do niego: „Panie, ty myjesz mi nogi?”^j **7** Odpowiadając, Jezus rzekł do niego: „Tego, co ja czynię, ty teraz nie rozumiesz, ale potem zrozumiesz”.^k **8** Piotr powiedział do niego: „Przenigdy nie będziesz mi umywał nóg”. Jezus mu odrzekł: „Jeżeli cię nie umyję,^l nie będziesz miał ze mną żadnego udziału”. **9** Szymon Piotr powiedział do niego: „Panie, nie tylko moje nogi, lecz także ręce i głowę”. **10** Jezus powiedział do niego: „Kto się wykąpał,^m nie potrzebuje umyć nic więcej oprócz nóg, bo cały jest czysty. I wy jesteście czysti, lecz nie wszyscy”. **11** Wiedział bowiem, kto go wydawał.ⁿ Właśnie dlatego rzekł: „Nie wszyscy jesteście czysti”.

12 A gdy umył im nogi i włożył swe wierzchnie szaty, i znowu położył się przy stole, rzekł do nich: „Czy wiecie, co wam uczyniłem? **13** Zwracacie się do mnie: „Nauczycielu”^o oraz: „Panie”^p i słusznie mówicie, bo nim jestem.”^q **14** Jeżeli więc ja, chociaż jestem Panem i Na-

ROZDZ. 13

- a** Mt 26:2
Jn 12:23
Jn 17:1
b Jn 16:28
Jn 17:11
c Jn 15:9
Jn 17:9
Gal 2:20
Ef 5:2
1Jn 3:16
d Mt 15:19
Łk 22:3
Jn 13:27
Dz 1:25
e Mt 26:16
Mt 26:24
Mk 14:11
f Mt 11:27
Dz 2:36
1Ko 15:27
Heb 2:8
g Jn 16:28
h Flp 2:7
i Rdz 18:4
Łk 7:44
j Łk 9:48
1Pt 5:3
k Jn 13:12
l Ps 51:2
1Ko 6:11
Ef 5:26
Tyt 3:5
Heb 10:22
m 2Ko 7:1
Ef 4:22
n Jn 6:64
o Jn 1:38
p Łk 2:11
Dz 10:36
q Mt 23:8
1Ko 8:6
Flp 2:11

szpalta 2

- a** Łk 22:27
b Mt 20:26
Łk 9:48
Łk 22:26
Rz 12:10
Gal 5:13
1Pt 5:5
c Mt 23:3
Flp 2:5
1Pt 2:21
1Jn 2:6
d Mt 10:24
Łk 6:40
Jn 15:20
e Mt 7:24
Łk 11:28
Jak 1:25
f Jn 15:16
Ef 1:4
2Ts 2:13
2Tm 2:10
g Jn 17:12
h Ps 41:9
Mt 26:23
i Mt 24:25
Jn 14:29
Jn 16:4
j Mt 22:3
Gal 4:14
k Mt 10:40
Mt 25:40

uczycielem, umyłem wam nogi,^a to wy też powinniście umywać nogi jeden drugiemu.^b **15** Bo dałem wam wzór, żebyście i wy czynili tak, jak ja wam uczyniłem.^c **16** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Niewolnik nie jest większy od swego pana ani posłany nie jest większy od tego, który go posłał.^d **17** Jeżeli to wiecie, szczęśliwi jesteście, jeśli to czynicie.^e **18** Nie mówię o was wszystkich; ja znam tych, których wybrałem.^f Ale to jest w tym celu, żeby się spełniło Pismo:^g „Ten, który spożywał mój chleb, podniósł przeciw mnie swą piętę”.^h **19** Od tej chwili mówię wam, zanim się to stanie,ⁱ abyście, gdy się to stanie, uwierzyli, że ja nim jestem. **20** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Kto przyjmuje kogoś, kogo ja posyłam, przyjmuje także mnie.^j A kto przyjmuje mnie, przyjmuje również tego, który mnie posłał”.^k

21 Rzekłszy to, Jezus strapił się w duchu i złożył świadectwo, i powiedział: „Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Jeden z was mnie zdradzi”.^l **22** Uczniowie popatrzyli jeden na drugiego, niepewni, o kim mówi.^m **23** U piersi Jezusa pólleżał jeden z jego uczniów, ten, którego Jezus umiłował.ⁿ **24** Szymon Piotr skinął więc na niego i rzekł mu: „Powiedz, któż to jest, o kim on mówi”. **25** Ten zatem oparł się na piersi Jezusa i rzekł do niego: „Panie, któż to jest?”^o **26** Jezus więc odpowiedział: „To ten, któremu podam umoczony kęs”.^p I umoczywszy kęs, wziął go i podał Judaszowi, synowi Szymona

^l Mt 26:21; Mk 14:18; Łk 22:21; Jn 6:70; Dz 1:16;
^m Mt 26:22; Łk 22:23; n Jn 19:26; Jn 20:2; o Jn 21:20; p Mt 26:23.

Iskariota. **27** A w niego, zaraz po tym kęsie, wszedł Szatan.^a Toteż Jezus powiedział do niego: „Co czynisz, uczyni szybciej”. **28** Jednakże nikt z półleżących przy stole nie wiedział, dlaczego mu to rzekł. **29** Albowiem niektórzy mniemali, że skoro Judasz miał szkatułkę na pieniądze,^b Jezus mu powiedział: „Nakup, czego nam potrzeba na święto”, albo żeby dał coś biednym.^c **30** On zatem, wziąwszy kęs, natychmiast wyszedł. A była noc.^d

31 Kiedy więc wyszedł, Jezus powiedział: „Teraz Syn Człowieczy zostaje otoczony chwałą^e i Bóg zostaje otoczony chwałą w związku z nim. **32** A Bóg sam otoczy go chwałą^f i otoczy go chwałą natychmiast. **33** Działeczki,^g jeszcze trochę jestem z wami. Będziecie mnie szukać; i jak rzekłem Żydom: „Gdzie ja idę, wy przyjść nie możecie”,^h tak też obecnie mówię do was. **34** Daję wam nowe przykazanie, żebyście się wzajemnie miłowali; tak jak ja was umiłowalem,ⁱ żebyście wy też miłowali się wzajemnie.^j **35** Po tym wszyscy poznają, że jesteście moimi uczniami, jeśli będzie wśród was miłość”.^k

36 Szymon Piotr rzekł do niego: „Panie, dokąd idziesz?” Jezus odpowiedział: „Gdzie ja idę, ty teraz pójść za mną nie możesz, ale potem za mną pójdziesz”.^l **37** Piotr rzekł do niego: „Panie, dlaczego w tej chwili nie mogę pójść za tobą? Oddam za ciebie duszę moją”.^m **38** Jezus odpowiedział: „Oddasz za mnie swoją duszę? Zaprawdę, zaprawdę ci mówię: Kogut na pewno nie zapieje, dopóki ty się mnie trzy razy nie zaprziesz”.ⁿ

ROZDZ. 13

- a Ps 109:6
Łk 22:3
- b Jn 12:6
- c Mt 19:21
- d Mt 26:20
- e Jn 12:23
Jn 14:13
- f Jn 7:39
Jn 17:1
- g Heb 2:13
- h Jn 7:34
Jn 8:21
- i Jn 15:9
Ef 5:2
- j Kpl 19:18
Jn 15:12
1Ts 4:9
Jak 2:8
1Pt 1:22
1Jn 3:14
- k Rz 13:8
1Ko 13:8
Gal 6:2
1Jn 4:20
- l Jn 14:3
2Pt 1:14
Obj 14:4
- m Mt 26:33
Mk 14:29
Łk 22:33
- n Mt 26:34
Mk 14:30
Łk 22:34
Jn 18:27

szpalta 2

ROZDZ. 14

- a Jn 14:27
- b Mk 11:22
1Pt 1:21
- c Ef 1:13
- d Łk 16:9
- e Łk 12:32
Kol 1:5
1Pt 1:4
- f Dz 1:11
- g Jn 17:24
Rz 8:17
1Ko 15:23
Flp 1:23
1Ts 4:16
2Tm 4:8
Heb 10:19
- h 1Ts 4:17
- i Jn 11:16
- j Jn 13:36
- k Jn 10:9
Rz 5:2
Ef 2:18
Heb 10:20
- l Jn 1:17
Rz 15:8
Ef 4:21
Kol 2:17
- m Jn 1:4
Jn 6:63
Jn 17:3
Rz 6:23
Obj 2:10
- n Dz 4:12
- o Mt 11:27
Jn 1:18
Jn 8:19
1Jn 4:12

14 „Niech wasze serca się nie trapią.^a Wierzcie w Boga,^b wierzcie też we mnie.^c **2** W domu mego Ojca jest wiele pomieszczeń.^d W przeciwnym razie byłbym wam powiedział, bo idę, żeby wam przygotować miejsce.^e **3** A jeśli pójde i przygotuję wam miejsce, to przyjdę znowu^f i przyjmę was do siebie,^g abyście gdzie ja jestem, wy też byli.^h **4** A gdzie ja idę, drogę znacie”.

5 Tomaszⁱ powiedział do niego: „Panie, nie wiemy, dokąd idziesz.^j Jakże możemy znać drogę?”

6 Jezus mu rzekł: „Ja jestem drogą^k i prawdą,^l i życiem.^m Nikt nie przychodzi do Ojca inaczej, jak tylko przeze mnie.ⁿ **7** Gdybyście mnie poznali, poznalibyście też mego Ojca; od tej chwili znacie go i ujrzeliście go”.^o

8 Filip rzekł do niego: „Panie, pokaż nam Ojca i to nam wystarczy”.

9 Jezus powiedział do niego: „Tyle czasu jestem z wami, a nie poznałeś mnie, Filipie? Kto mnie ujrział, ujrział też Ojca.^p Jakże to mówisz: „Pokaż nam Ojca”?^q

10 Czy nie wierzysz, że ja jestem w jedności z Ojcem, a Ojciec jest w jedności ze mną?^r Tego, co do was mówię, nie mówię sam z siebie; lecz Ojciec, który pozostaje w jedności ze mną, dokonuje swych dzieł.^s **11** Wierzcie mi, że ja jestem w jedności z Ojcem, a Ojciec w jedności ze mną; a jeśli nie, to wierzcie ze względu na same dzieła.^t **12** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Kto wierzy we mnie, ten również dokonuje dzieł, których ja dokonuję;

p Jn 5:19; Jn 8:28; Kol 1:15; Heb 1:3; q Jn 12:45;
r Jn 10:38; Jn 17:21; s Jn 7:16; Jn 8:28; Jn 12:49;
t Jn 5:36.

i dokona dzieł większych^a niż te, ponieważ ja idę do Ojca.^b

13 A o cokolwiek poprosicie w imię moje, ja to uczynię, żeby Ojciec był otoczony chwałą w związku z Synem.^c **14** Jeżeli poprosicie o coś w imię moje, ja to uczynię.

15 „Jeżeli mnie miłujecie, będziecie przestrzegać moich przykazań;^d **16** a ja poproszę Ojca i da wam innego wspomożyciela, aby był z wami na wieki — **17** ducha prawdy,^e którego świat nie może otrzymać,^f ponieważ ani go nie widzi, ani go nie zna. Wy go znacie, ponieważ z wami pozostaje i jest w was.^h **18** Nie zostawię was osieroconych.ⁱ Przyjdę do was. **19** Jeszcze trochę, a świat mnie więcej nie zobaczy,^j ale wy mnie zobaczycie,^k ponieważ ja żyję i wy żyć będziecie.^l **20** W owym dniu będziecie wiedzieć, że ja jestem w jedności z moim Ojcem, a wy w jedności ze mną, ja zaś w jedności z wami.^m **21** Kto ma moje przykazania i przestrzega ich, ten mnie miłuje.ⁿ A tego, kto mnie miłuje, umiłuje mój Ojciec i ja go umiłuję, i wyraźnie mu się pokażę”.

22 Judas,^o nie Iskariot, powiedział do niego: „Panie, co się stało, że zamierzasz się wyraźnie pokazać nam, a nie światu?”^p

23 Odpowiadając, Jezus rzekł do niego: „Jeżeli ktoś mnie miłuje, to będzie zachowywał^q moje słowo, a mój Ojciec będzie go miłował i przyjdziemy do niego, i będziemy u niego przebywać.”^r

24 Kto mnie nie miłuje, nie zachowuje moich słów; a słowo, które słyszyście, nie jest moje, lecz należy do Ojca, który mnie posłał.^s

ROZDZ. 14

a Mt 21:21
Dz 1:8
Dz 2:41
Kol 1:23

b Dz 2:33

c Jn 15:16
Jn 16:23

d Jn 13:34
Jn 15:10
Jak 1:22
1Jn 5:3

e Łk 24:49
Jn 15:26
Jn 16:7
Dz 1:5
Dz 2:4
Rz 8:26

f Mt 10:20
Jn 16:13
1Kor 2:12
1Jn 2:27

g 1Kor 2:14

h Gal 4:6

i Mt 28:20

j Mt 23:39

k Jn 16:16
Jn 17:24

l 1Kor 15:22

m Jn 10:38
Jn 17:21

n 1Jn 2:5
1Jn 5:1

o Łk 6:16
Dz 1:13

p Jn 7:4
Dz 10:41

q Jn 15:10

r 1Jn 2:24
Obj 3:20

s Jn 5:19
Jn 7:16
Jn 12:49

szpalta 2

a Łk 24:49
Jn 15:26
Jn 16:13
1Jn 2:27

b Jn 16:33
Ef 2:14
Flp 4:7
Kol 3:15
2Ts 3:16

c Jn 20:17
1Kor 11:3
1Kor 15:28
Flp 2:6

d Jn 13:19
Jn 16:4

e Jn 12:31
Jn 16:11

f Jn 16:33

g Jn 10:18
Jn 12:49
Jn 15:10
Flp 2:8
1Jn 5:3

25 „Powiedziałem to wam, przebywając z wami. **26** Ale wspomożyciel, duch święty, którego Ojciec pošle w moim imieniu, ten was nauczy wszystkiego i przywiedzie wam na pamięć wszystko, co ja wam powiedziałem.^a **27** Zostawiam wam pokój, daję wam mój pokój.^b Nie daję go wam tak, jak go daje świat. Niech wasze serca się nie trapią ani nie truchleją. **28** Słyszeliście, że wam powiedziałem: Odchodzę i znowu przyjdę do was. Gdybyście mnie miłowali, radowalibyście się, że idę do Ojca, gdyż Ojciec jest większy^c niż ja. **29** Teraz więc powiedziałem wam, zanim to się stanie,^d abyście uwierzyli, gdy się to rzeczywiście stanie. **30** Już nie będę wiele z wami mówił, bo nadchodzi władca^e świata. A on nic we mnie nie ma,^f **31** ale żeby świat poznał, iż miłuję Ojca, czynię własnie tak, jak mi Ojciec przykazał.^g Wstańcie, chodźmy stąd.

15 „Ja jestem prawdziwą winoroślą,^h a mój Ojciec jest hodowcą.ⁱ **2** Każdą gałąź we mnie, która nie rodzi owocu, usuwa,^j a każdą rodzącą owoc oczyszcza,^k żeby rodziła więcej owocu.^l **3** Wy już jesteście czyszczeni dzięki słowu, które do was powiedziałem.^m **4** Pozostańcie w jedności ze mną, a ja w jedności z wami.ⁿ Jak gałąź nie może przynosić owocu sama z siebie, jeżeli nie pozostaje w winorośli, tak i wy nie możecie, jeżeli nie pozostajecie w jedności ze mną.^o **5** Ja jestem winoroślą, a wy gałęziami. Kto pozostaje

ROZDZ. 15 h Iz 4:2; i Ps 80:8; Jer 2:21; 1Kor 3:9; j Mt 15:13; Heb 6:8; k Ef 5:26; Tyt 2:14; 1Jn 1:7; 1Jn 1:9; l 2Pt 1:8; m Jn 13:10; Jn 17:17; Dz 15:9; 1Pt 1:22; n Jn 6:56; 1Kor 12:27; Kol 2:19; o Gal 2:20; Ef 2:21; 1Jn 2:6.

w jedności ze mną, a ja w jedności z nim, ten przynosi wiele owocu;^a ponieważ beze mnie w ogóle nic nie możecie uczynić. **6** Jeżeli ktoś nie pozostaje w jedności ze mną, jest wyrzucany jak gałąź i usycha; a ludzie zbierają te gałęzie i wrzucają je w ogień, i zostają spalone.^b **7** Jeżeli pozostajecie w jedności ze mną i moje wypowiedzi pozostają w was, to proście, o cokolwiek chcecie, a stanie się wam.^c **8** Mój Ojciec przez to zostaje otoczony chwałą, że wydajecie wiele owocu i okazujecie się moimi uczniami.^d **9** Tak jak Ojciec umiłował mnie,^e a ja umiłowalem was, pozostanie w mojej miłości. **10** Jeżeli będziecie przestrzegać moich przykazań,^f to pozostaniecie w mojej miłości, tak jak ja przestrzegałem przykazań Ojca^g i pozostaję w jego miłości.

11 „Powiedziałem wam to, aby moja radość była w was i aby wasza radość osiągnęła pełnię.^h **12** To jest moje przykazanie, żebyście się wzajemnie miłowali, tak jak ja was umiłowalem.ⁱ **13** Nikt nie ma miłości większej niż ta, gdy ktoś daje swą duszę za swoich przyjaciół.^j **14** Wy jesteście moimi przyjaciółmi, jeśli czynicie to, co ja wam nakazuję.^k **15** Już nie nazywam was niewolnikami, ponieważ niewolnik nie wie, co czyni jego pan. Ale ja nazwałem was przyjaciółmi,^l ponieważ oznajmiłem wam wszystko, co usłyszałem od mego Ojca.^m **16** Nie wyście mnie wybrali, lecz ja was wybrałem i ustanowiłem, abyście szli i wydawali owocⁿ i aby wasz owoc pozostał; żeby wszystko, o cokolwiek poprosicie Ojca w imię moje, on wam dał.^o

ROZDZ. 15

a Prz 11:30
Oz 14:8
Jn 15:16
Gal 5:22

b Eze 15:4
Mt 3:10
Rz 11:20
Heb 6:4
Heb 6:8
1Jn 2:19

c Mt 7:7
Jn 16:23

d Mt 5:16
Jn 13:35
Flp 1:11

e Jn 3:35

f Jn 13:34
Jn 14:15
1Jn 2:5

g Jn 8:29

h Jn 16:24
Jn 17:13
1Jn 1:4

i Mk 12:31
Jn 13:34
1Ts 4:9
1Pt 4:8

j Jn 10:11
Rz 5:7
Ef 5:2
1Jn 3:16

k Mt 12:50
Jn 14:23

l Łk 12:4

m Dz 20:27

n Mt 28:19
Rz 1:13
Flp 1:22

o Jn 14:13

szpalta 2

a Jn 13:34
1Jn 3:23

b Mt 10:22
Łk 19:14
Jn 17:14
1Jn 3:13

c 1Jn 4:5

d Jn 17:14
Jak 4:4

e Łk 6:22
1Pt 4:4

f Mt 5:11
Mt 10:22
Mt 24:9
2Tm 3:12
1Pt 2:21

g Jn 16:3

h Jn 9:41

i Mt 11:21
Rz 1:20
Jak 4:17

j Jn 5:23
1Jn 2:23

k Mt 11:23
Jn 7:31
Jn 11:47

l Jn 9:41

m Wj 20:5
Jn 5:42

n Ps 35:19
Ps 69:4
Łk 23:22

o Łk 24:49
Jn 14:26

p 1Jn 5:6

17 „To wam nakazuję, żebyście się wzajemnie miłowali.^a

18 Jeżeli świat was nienawidzi, wy wiecie, że mnie znienawidził wcześniej niż was.^b **19** Gdybyście byli częścią świata, świat kochałby to, co jest jego własnością.^c A ponieważ nie jesteście częścią świata,^d ale ja was ze świata wybrałem, dlatego świat was nienawidzi.^e **20** Pamiętajcie o słowie, które wam powiedziałem: Niewolnik nie jest większy od swego pana. Jeżeli mnie prześladowali, was też będą prześladować;^f jeżeli moje słowo zachowywali, wasze też będą zachowywać. **21** Ale to wszystko będą czynić przeciwko wam z powodu mego imienia, ponieważ nie znają tego, który mnie posłał.^g **22** Gdybym nie przyszedł i nie powiedział im, nie mieliby grzechu;^h teraz jednak nie mają nic na usprawiedliwienie swego grzechu.ⁱ **23** Kto nienawidzi mnie, nienawidzi też mego Ojca.^j **24** Gdybym nie dokonał wśród nich dzieł, których nie dokonał nikt inny,^k nie mieliby grzechu;^l teraz jednak i ujrzei, i znienawidzili zarówno mnie, jak i mego Ojca.^m **25** Ale to się stało, żeby się spełniło słowo napisane w ich Prawie: „Znienawidzili mnie bez powodu.”ⁿ **26** Kiedy przybędzie wspomóżyciel, którego ja wam pošlę od Ojca^o – duch prawdy, który wychodzi od Ojca – ten będzie świadczył o mnie;^p **27** ale i wy macie świadczyć,^q ponieważ jesteście ze mną, odkąd rozpocząłem.

16 „Powiedziałem wam to, żebyście się nie zgorszyli.”^r

2 Wykluczą was z synagogi.^s Doprawdy, nadchodzi godzina, gdy

każdy, kto was zabije, będzie mniemał, że spełnia świętą służbę dla Boga.^a **3** Ale postąpią tak, gdyż nie poznali ani Ojca, ani mnie.^b **4** Lecz powiedziałem wam to, abyście, gdy nadejdzie ich godzina, pamiętali, że ja wam to mówiłem.^c

„Początkowo jednak wam o tym nie mówiłem, ponieważ byłem z wami. **5** Teraz wszakże idę do tego, który mnie posłał,^d lecz nikt z was mnie nie pyta: „Dokąd idziesz?” **6** Ale ponieważ wam to powiedziałem, smutek^e napęlił wasze serca. **7** Ja zaś mówię wam prawdę: Odchodzę dla waszego pożytku. Bo jeśli nie odejdę, wspomóżyciel^f na pewno do was nie przyjdzie, ale jeśli pójdę, to pošlę go do was. **8** A gdy ten przybędzie, da światu przekonujący dowód co do grzechu i co do prawości, i co do sądu:^g **9** najpierw co do grzechu,^h ponieważ nie wierzą we mnie;ⁱ **10** potem co do prawości,^j ponieważ idę do Ojca i już mnie nie zobaczycie; **11** potem zaś co do sądu,^k ponieważ władca tego świata został osądzony.^l

12 „Mam wam jeszcze wiele do powiedzenia, ale w tej chwili nie możecie tego znieść.^m **13** Kiedy jednak ten przybędzie – duch prawdyⁿ – wprowadzi was w całą prawdę, bo nie będzie mówił sam z siebie, lecz będzie mówił to, co słyszy, i oznajmi wam to, co nadchodzi.^o **14** Ten otoczy mnie chwałą,^p ponieważ otrzyma z tego, co moje, i wam to oznajmi.^q **15** Wszystko, co ma Ojciec, jest moje.^r Właśnie dlatego powiedziałem, że otrzymuje z tego, co moje, i wam to oznajmiam. **16** Za chwilę już mnie nie zobaczycie^s i znowu za chwilę mnie ujrzycie^t.”

ROZDZ. 16

a Mt 24:9
Dz 8:1
Dz 12:2
Dz 26:11

b Jn 8:19
Jn 15:21
Rz 10:2
1Ko 2:8

c Jn 13:19
Jn 14:29

d Jn 7:33
Jn 13:3

e Mt 17:23
Jn 14:1
Jn 16:22

f Jn 14:16
Jn 14:26
Jn 15:26
Dz 2:33

g Jn 12:48
Dz 24:25

h Jn 15:22
Rz 3:20
Rz 7:9

i Jn 5:38
1Ts 2:15

j Iz 42:6
Dn 9:24
Rz 4:25
Rz 5:18

k Iz 42:1
Mt 12:18
Jn 3:18

l Jn 12:31
Jn 14:30

m Mk 4:33
1Ko 3:1

n Jn 16:7

o Dz 11:28
Dz 16:6
Dz 21:11
1Tim 4:1

p 1Jn 4:2

q Jn 15:26
1Jn 2:27

r Mt 11:27
Jn 3:35
Jn 17:10

s Jn 7:33
Jn 14:19

szpalta 2

a Jn 2:25

b Łk 5:35

c Mt 28:8

Łk 24:41
Jn 20:20

d Rdz 3:16
Iz 26:17

e Łk 24:52
1Pt 1:8

f Jn 14:20

g Flp 4:6
1Pt 5:7

h Jn 14:13
Jn 15:16
1Jn 5:14

i Jn 15:11
1Jn 1:4

j Mt 13:34
Jn 10:6

17 Toteż niektórzy z jego uczniów rzekli jeden do drugiego: „Cóż to znaczy, co on do nas powiada: „Za chwilę mnie nie zobaczycie i znowu za chwilę mnie ujrzycie” oraz: „ponieważ idę do Ojca?” **18** Mówili więc: „Cóż to znaczy, co on powiada: „za chwilę”? Nie wiemy, o czym mówi”. **19** Jezus wiedział,^a że chcieli go pytać, dlatego im rzekł: „Czy wypytujecie się o to nawzajem, ponieważ powiedziałem: Za chwilę mnie nie zobaczycie i znowu za chwilę mnie ujrzycie? **20** Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Będziecie płakać i zawodzić, ale świat będzie się radował; będziecie zasnuć, ale wasz smutek zamieni się w radość.^c **21** Gdy kobieta rodzi, jest zasnucona, ponieważ nadeszła jej godzina,^d lecz gdy urodzi dziecko, o udręce już nie pamięta z radości, że się człowiek na świat narodził. **22** Teraz więc i wy co prawda się smucicie, ale ja was znowu zobaczę i wasze serca będą się radować,^e a waszej radości nikt wam nie odbierze. **23** I w owym dniu^f nie zadacie mi już żadnego pytania. Zaprawdę, zaprawdę wam mówię: Jeżeli o coś poprosicie Ojca,^g da wam w imię moje.^h **24** Aż do tej chwili nie prosiłście o nic w moje imię. Proście, a otrzymacie, żeby wasza radość osiągnęła pełnię.ⁱ

25 „Powiedziałem to wam w porównaniach.^j Nadchodzi godzina, gdy już nie będę wam mówił w porównaniach, ale wam o Ojcu wyraźnie opowiem. **26** W owym dniu prosić będziecie w moje imię, a nie mówię wam, że ja będę prosił Ojca za wami. **27** Bo sam Ojciec was kocha, ponieważ

wy mnie ukochaliście^a i uwierzyliście, że ja wyszedłem jako przedstawiciel Ojca.^b **28** Wyszedłem od Ojca i przyszedłem na ten świat. I opuszczam świat, a idę do Ojca”.^c

29 Jego uczniowie powiedzieli: „Oto teraz mówisz wyraźnie i nie podajesz żadnego porównania. **30** Teraz wiemy, że wszystko wiesz^d i nie potrzebujesz, by cię ktoś pytał.^e Na tej podstawie wierzymy, że wyszedłeś od Boga”.^f **31** Jezus im odpowiedział: „Teraz wierzycie? **32** Oto nadchodzi godzina, i już nadeszła, gdy się rozproszycie, każdy do swego domu,^g a mnie zostawicie samego; lecz ja nie jestem sam, ponieważ ze mną jest Ojciec.^h **33** Powiedziałem wam to, żebyście dzięki mnie mieli pokój.ⁱ Na świecie doznajecie ucisku, ale odwagi! Ja zwyciężyłem świat”.^j

17 Jezus powiedział to i podniósłszy oczy ku niebu,^k rzekł: „Ojcze, nadeszła godzina; otocz swego syna chwałą, aby syn otoczył chwałą ciebie.^l **2** stosownie do tego, jak dałeś mu władzę nad wszelkim ciałem,^m żeby pełnej liczbie tych, których mu dałeś,ⁿ on dał życie wieczne.^o **3** To znaczy życie wieczne:^p ich poznanie^q ciebie, jedynego prawdziwego Boga,^r oraz tego, któregoś posłał, Jezusa Chrystusa.^s **4** Ja otoczyłem cię chwałą^t na ziemi, gdyż dokończyłem dzieła, które mi dałeś do wykonania.^u **5** Teraz więc ty, Ojcze, otocz mnie przy sobie tą chwałą, którą miałem przy tobie, zanim był świat.”^v

6 „Ujawniłem twoje imię ludziom, których mi dałeś ze świata.”^w Twoimi byli i dałeś ich mnie, a oni zachowali twoje słowo. **7** Teraz poznali, że wszystko, co

ROZDZ. 16

a Jn 14:21
b Jn 3:13
Jn 17:8
c 1Kl 8:49
Ps 11:4
Jn 13:3
Heb 9:24
d Jn 21:17
e Jn 2:25
f Jn 17:8
g Za 13:7
Mt 26:31
Mt 26:56
Mk 14:27
h Jn 8:29
i Jn 14:27
Ef 2:14
j Dz 14:22
1Ts 3:4
1Jn 4:4
1Jn 5:4
Obj 3:21

ROZDZ. 17

k Mt 14:19
Mk 7:34
Jn 11:41
l Jn 12:23
Jn 13:32
m Dn 7:14
Mt 28:18
1Kl 13:25
Flp 2:10
Heb 2:8
n Jn 6:37
o Iz 53:11
Jn 4:14
Jn 6:27
p Łk 10:25
q Ef 4:13
Flp 1:9
1Tm 6:20
2Pt 3:18
r 1Kl 8:4
1Ts 1:9
1Jn 5:20
s Jn 5:37
t Jn 13:31
Jn 14:13
u Jn 4:34
v Jn 1:1
Jn 8:58
Kol 1:15
w Ps 22:22
Jn 10:29
Dz 15:14
Heb 2:12

szpalta 2

a Jn 6:68
Jn 8:28
Jn 12:49
Jn 14:10
b Jn 16:27
Heb 3:1
c Jn 16:30
d 1Jn 5:19
e Jn 16:15
f Jn 13:1
g 1Pt 1:5
Judy 24
h Jn 10:30
Jn 17:21

mi dałeś, jest od ciebie; **8** ponieważ wypowiedzi, które ty mi dałeś, ja dałem im,^a a oni je przyjęli i naprawdę poznali, że wyszedłem jako twój przedstawiciel,^b i uwierzyli, żeś ty mnie posłał.^c **9** Ja proszę za nimi; nie proszę za światem,^d lecz za tymi, których mi dałeś, są bowiem twoimi **10** i wszystko moje jest twoje, a twoje jest moje,^e i wśród nich zostałem otoczony chwałą.

11 „I już nie jestem na świecie, ale oni są na świecie,^f a ja przychodzę do ciebie. Ojcze Święty, czuwać nad nimi^g ze względu na twoje imię, które mi dałeś, żeby oni byli jedno, tak jak my.^h **12** Gdy byłem z nimi, czuwałem nad nimiⁱ ze względu na twoje imię, które mi dałeś, i ustrzegłem ich, i żaden z nich nie zginał^j oprócz syna zagłady,^k żeby się spełniło Pismo.^l **13** A teraz przychodzę do ciebie i mówię to na świecie, żeby w pełni mieli w sobie moją radość.^m **14** Ja dałem im twoje słowo, ale świat ich znienawidził,ⁿ ponieważ nie są częścią świata, tak jak ja nie jestem częścią świata.”^o

15 „Nie proszę, żebyś ich zabrali ze świata, ale żebyś czuwał nad nimi z powodu niegodziwca.”^p **16** Nie są częścią świata,^q jak i ja nie jestem częścią świata.^r **17** Uświęć^s ich przez prawdę; twoje słowo^t jest prawdą.^u **18** Jak ty mnie posłałeś na świat, tak też ja posłałem ich na świat.^v **19** I ja siebie poświęcam na ich rzecz, żeby również oni zostali uświęceni^w przez prawdę.

i Jn 6:39; Jn 10:28; 1Jn 5:18; j Jn 18:9; k Mk 14:21; Heb 10:27; l Ps 41:9; Ps 109:8; Dz 1:20; m Jn 15:11; n 1Jn 3:13; o Jn 8:23; Jn 15:19; Jak 4:4; p Mt 6:13; 2Ts 3:3; 1Jn 5:18; q Kol 1:13; r Jn 18:36; s Dz 15:9; Ef 5:26; 1Ts 5:23; 2Ts 2:13; 1Pt 1:22; t Flp 2:16; u Ps 12:6; Ps 119:151; Ps 119:160; Jak 1:18; v Jn 20:21; w 1Ts 4:7; Heb 10:10.

20 „Proszę nie tylko za nimi, lecz także za tymi, którzy dzięki ich słowu uwierzą we mnie;^a **21** żeby oni wszyscy byli jedno,^b tak jak ty, Ojcze, jesteś w jedności ze mną, a ja jestem w jedności z tobą,^c żeby i oni byli w jedności z nami,^d by świat uwierzył, żeś ty mnie posłał.^e **22** Ja też dałem im chwałę, którą ty mi dałeś, żeby byli jedno, tak jak my jedno jesteśmy.^f **23** Ja w jedności z nimi, a ty w jedności ze mną, żeby byli doprowadzeni do doskonałej jedności,^g aby świat poznał, żeś ty mnie posłał i że ich umiłowałeś, tak jak umiłowałeś mnie. **24** Ojcze, jeśli chodzi o to, co mi dałeś, chciałbym, żeby gdzie ja jestem, również oni ze mną byli,^h aby zobaczyli moją chwałę, którą mi dałeś, ponieważ umiłowałeś mnie przed założeniem świata.ⁱ **25** Ojcze, który jesteś prawy,^k świat wcale cię nie poznał,^l ale ja cię poznałem, a oni poznali, żeś ty mnie posłał.^m **26** I dałem im poznać twoje imię,ⁿ i dam je poznać, żeby miłość, którą mnie umiłowałeś, była w nich, a ja w jedności z nimi”.^o

18 Powiedziawszy to, Jezus udał się ze swymi uczniami na drugą stronę potoku zimowego Kidron,^p na miejsce, gdzie był ogród, i wszedł tam on oraz jego uczniowie.^q **2** Ale Judasz, jego zdrajca, także znał to miejsce, ponieważ Jezus wiele razy spotykał się tam ze swymi uczniami.^r **3** Toteż Judasz wziął oddział żołnierzy, jak również urzędników od naczelnych kapłanów i faryzeuszy, i przyszedł tam z pochodniami i lampami, i orężem.^s **4** A Jezus, wiedząc o wszystkim, co go czeka,^t wyszedł i powie-

ROZDZ. 17

a Rz 10:17
1Jn 1:3

b Rz 12:5
1Ko 1:10
Gal 3:28
1Jn 1:7

c Jn 10:38
Jn 14:10

d 1Ko 6:17

e Jn 17:8

f Jn 14:20
Jn 17:11
1Jn 1:3
1Jn 3:24

g 1Ko 6:17

h Łk 22:30
Jn 12:26
1Ts 4:17

i Rdz 4:1
Heb 4:3

j Jn 17:5

k Jer 50:7
Rz 3:26

l 1Jn 3:1

m Mt 11:27
Jn 8:55
Jn 15:21

n Pwt 32:3
Mt 6:9
Jn 17:6

o Jn 15:9
Rz 8:39
Ef 3:17

ROZDZ. 18

p 2Sm 15:23

q Mt 26:36
Mk 14:32

r Łk 22:39

s Mt 26:47
Mk 14:43
Dz 1:16

t Jn 13:3

szpalta 2

a Mt 2:23
Mk 1:24
Mk 10:47
Mk 14:67

b Łk 22:47

c Jn 7:46

d Jn 6:39
Jn 17:12

e Mt 26:51
Mk 14:47
Łk 22:50

f Mt 26:52
Łk 22:51
Jn 18:36

g Mt 20:22
Mt 26:42

h Mt 26:57
Łk 3:2
Jn 18:24
Dz 4:6

i Jn 11:50

j Mt 26:58
Mk 14:54
Łk 22:54

k Mt 26:69
Mk 14:66

dział do nich: „Kogo szukacie?”

5 Odpowiedzieli mu: „Jezusa Nazarejczyka”.^a Rzekł do nich: „Ja nim jestem”. A stał z nimi także Judasz, jego zdrajca.^b

6 Kiedy jednak rzekł do nich: „Ja nim jestem”, cofnęli się^c i upadli na ziemię. **7** Znowu więc ich zapytał: „Kogo szukacie?” Oni rzekli: „Jezusa Nazarejczyka”. **8** Jezus odrzekł: „Powiedzialem wam, że ja nim jestem. Jeśli zatem mnie szukacie, to pozwólcie tym odejść”, **9** żeby się spełniło słowo, które powiedział: „Z tych, których mi dałeś, nie utracilem ani jednego”.^d

10 Wtedy Szymon Piotr, mając miecz, dobył go i uderzył niewolnika arcykapłana, i odciął mu prawe ucho.^e Niewolnik ten miał na imię Malchus. **11** Lecz Jezus rzekł do Piotra: „Schowaj miecz do pochwy.”^f Czyżbym nie miał wypić kielicha,^g który mi dał Ojciec?”

12 Wtedy oddział żołnierzy i dowódca wojskowy oraz urzędnicy żydowscy pochwytili Jezusa i go związali. **13** i zaprowadził najpierw do Annasza; był on bowiem teściem Kajfasza, który tego roku był arcykapłanem.^h **14** To właśnie Kajfasz doradził Żydom, że byłoby dla nich korzystne, aby jeden człowiek umarł za lud.ⁱ

15 A Szymon Piotr, jak również inny uczeń, szli za Jezusem.^j Uczeń ten był znany arcykapłanowi i wszedł z Jezusem na dziedziniec arcykapłana. **16** Piotr zaś stał na zewnątrz przy drzwiach.^k Toteż ów drugi uczeń, znany arcykapłanowi, wyszedł i porozmawiał z odźwierną, i wprowadził Piotra. **17** Służąca ta, odźwierna, powiedziała wtedy do Piotra: „Czyż

i ty nie jesteś jednym z uczniów tego człowieka?" On powiedział: „Nie jestem”.^a **18** A niewolnicy i urzędnicy stali dokoła, rozłożwszy ognisko z węgla drzewnego,^b ponieważ było zimno, i grzali się. Także Piotr stał z nimi i się grzał.

19 A naczelný kapłan pytał Jezusa o jego uczniów i o jego naukę. **20** Jezus mu odpowiedział: „Ja mówiłem do świata jawnie. Zawsze nauczałem w synagodze i w świątyni,^c gdzie się schodzą wszyscy Żydzi; i nic nie mówiłem skrycie. **21** Dlaczego pytasz mnie? Pytaj tych, którzy słyszeli, co do nich mówiłem. Oto ci wiedzą, co ja powiedziałem”. **22** Gdy to rzekł, jeden z urzędników, stojący w pobliżu, wymierzył Jezusowi policzek^d i powiedział: „Tak odpowiadasz naczelnemu kapłanowi?” **23** Jezus mu odrzekł: „Jeżeli źle powiedziałem, złoż świadectwo, co było złe, ale jeśli ślusznie, to dlaczego mnie bijesz?” **24** Wtedy Annasz odesłał go związanego do Kajfasza, arcykapłana.^e

25 A Szymon Piotr stał i grzał się. Wtedy rzekli do niego: „Czyż i ty nie jesteś jednym z jego uczniów?” On zaprzeczył temu i rzekł: „Nie jestem”.^f **26** Jeden z niewolników arcykapłana, będący krewnym tego, któremu Piotr odciął ucho,^g powiedział: „Czyż ja nie widziałem cię z nim w ogrodzie?” **27** Jednakże Piotr znowu temu zaprzeczył; i natychmiast zapiał kogut.^h

28 Wtedy poprowadzili Jezusa od Kajfasza do pałacu namiestnika.ⁱ A był wczesny ranek. Ale sami nie weszli do pałacu namiestnika, żeby się nie skałać,^j lecz żeby móc jeść posiłek paschalny. **29** Toteż Pilat

ROZDZ. 18

a Mk 14:68

Jn 18:25

b Jer 36:22

c Mt 26:55

Łk 4:15

Łk 19:47

Jn 7:14

d Iz 50:6

Mt 5:39

Jn 19:3

Dz 23:2

e Mt 26:57

f Mt 26:69

Mk 14:69

Łk 22:58

g Jn 18:10

h Mt 26:74

Mk 14:72

Łk 22:60

Jn 13:38

i Mt 27:2

Mk 15:1

Łk 23:1

Dz 3:13

j Dz 10:28

szpalta 2

a Łk 23:2

b Jn 19:6

Dz 18:15

c Jn 19:10

d Mt 20:19

Jn 3:14

Jn 12:32

e Mt 27:11

Jn 12:13

f Jn 18:29

g Jn 1:11

h 1Tm 6:13

i Iz 9:6

Dn 2:44

Dn 7:14

j Mt 26:53

Jn 18:11

k Mt 26:64

Mt 27:11

l Jn 1:14

Jn 1:17

Jn 14:6

m Jn 8:32

1Jn 3:19

1Jn 4:6

n Jn 8:46

o Mt 27:24

Łk 23:4

Jn 15:25

p Mt 27:15

Mk 15:6

wyszedł do nich na zewnątrz i rzekł: „Jakie oskarżenie wnosicie przeciw temu człowiekowi?”^a

30 Odpowiadając, rzekli mu: „Gdyby ten człowiek nie był winowajcą, nie wydalibyśmy go tobie”. **31** Wobec tego Pilat powiedział do nich: „Weźcie go sobie i osądźcie według waszego prawa”.^b Żydzi rzekli do niego: „Nam nie wolno nikogo zabić”.^c

32 Tak miało się spełnić słowo Jezusa, które wyrzekł, by wskazać, jaką śmiercią ma umrzeć.^d

33 Toteż Pilat znowu wszedł do pałacu namiestnikowskiego i zawołał Jezusa, i rzekł do niego: „Czy jesteś królem Żydów?”^e

34 Jezus odpowiedział: „Mówisz to sam z siebie czy inni opowiedzieli ci o mnie?”^f **35** Pilat odrzekł: „Czyż ja jestem Żydem? Twój własny naród i naczelní kapłani wydali mi ciebie.”^g

Co uczyniłeś?” **36** Jezus odpowiedział:^h „Moje królestwo nie jest częścią tego świata.ⁱ Gdyby moje królestwo było częścią tego świata, moi słudzy walczyliby,^j żebym nie został wydany Żydom. Ale przecież moje królestwo nie jest stąd”. **37** Pilat zatem rzekł do niego: „No więc czy jesteś królem?” Jezus odpowiedział: „Ty sam mówisz, że jestem królem.^k Ja się po to narodziłem i po to na świat przyszedłem, żeby dać świadectwo prawdzie.^l Każdy, kto jest po stronie prawdy,^m słucha mego głosu”.ⁿ **38** Pilat powiedział do niego: „Co to jest prawda?”

A rzekłszy to, znowu wyszedł do Żydów i powiedział do nich: „Ja nie znajduję w nim żadnej winy.”^o **39** Jest zaś u was zwyczaj, że na Paschę zwalniam wam jakiegoś człowieka.^p Czy więc chcecie, żebym wam zwolnił

króla Żydów?” **40** Wtedy znowu zawołali, mówiąc: „Nie jego, lecz Barabasz!” A Barabasz był zbójcą.^a

19 Wówczas Piłat wziął Jezusa i go ubiczował.^b **2** Żołnierze zaś, upłótszy koronę z cierni, włożyli mu ją na głowę i przyoblekli go w purpurową szatę wierzchnią;^c **3** i zaczęli do niego podchodzić i mówić: „Witaj, królu Żydów!” I policzkowali go.^d **4** A Piłat znowu wyszedł na zewnątrz i powiedział do nich: „Oto wyprowadzam go do was na zewnątrz, abyście wiedzieli, że nie znajduję w nim żadnej winy”.^e **5** Jezus wyszedł więc na zewnątrz w koronie cierniowej i w purpurowej szacie wierzchniej. On zaś powiedział do nich: „Oto człowiek!” **6** Kiedy jednak ujrzeni go naczelnicy kapłani i urzędnicy, zawołali, mówiąc: „Na pal z nim! Na pal z nim!”^f Piłat rzekł do nich: „Wy go weźcie i zawieście na palu, bo ja nie znajduję w nim żadnej winy”.^g **7** Żydzi odpowiedzieli mu: „My mamy pewien przepis prawny^h i według tego prawa powinien umrzeć, ponieważ czynił siebie synem Bóży”.ⁱ

8 Kiedy więc Piłat usłyszał tę wypowiedź, tym bardziej się przestraszył; **9** i znowu wszedł do pałacu namiestnikowskiego, i powiedział do Jezusa: „Skąd jesteś?” Ale Jezus nie dał mu żadnej odpowiedzi.^j **10** Piłat rzekł więc do niego: „Nie odzywasz się do mnie?”^k Czy nie wiesz, że mam władzę cię zwolnić i mam władzę zawiesić cię na palu?” **11** Jezus mu odpowiedział: „Nie miałbyś nade mną żadnej władzy, gdyby ci jej nie dano z góry.^l Dla-

ROZDZ. 18

a Lb 35:31
Łk 23:19
Dz 3:14

ROZDZ. 19

b Iz 50:6
Mt 20:19
Mt 27:26
Mk 15:15
Łk 18:33
c Mt 27:29
Mk 15:17
Łk 23:11
d Iz 53:3
e Łk 23:4
Jn 18:38
2Ko 5:21
f Wj 23:7
Mt 27:22
Mk 15:13
Łk 23:21
g Jn 18:31
Dz 3:13
h Kpl 24:16
i Mt 26:63
Jn 5:18
j Iz 53:7
Mt 27:12
Mt 27:14
Dz 8:32
k Łk 23:9
l Rdz 45:8
Dn 4:17
Łk 22:53
Jn 7:30
Jn 10:18
Rz 13:2
Obj 13:7

szpalta 2

a Łk 23:2
Dz 17:7
b Mt 27:62
Jn 19:31
c Rdz 49:10
Pwt 17:15
d Wj 23:2
Dn 9:27
Mt 27:26
Mt 27:31
Mk 15:15
Łk 23:24
e Rdz 22:6
Mt 27:32
f Kpl 16:27
Heb 13:12
g Mt 27:33
Mk 15:22
h Jn 3:14
Dz 5:30
2Ko 5:21
Gał 3:13
i Iz 53:9
Łk 23:33

tego też człowiek, który mnie tobie wydał, ma większy grzech”.

12 Z tego powodu Piłat dalej starał się go zwolnić. Ale Żydzi zawołali, mówiąc: „Jeżeli zwolnisz tego człowieka, nie jesteś przyjacielem Cezara. Każdy, kto się czyni królem, sprzeciwia się Cezarowi”.^a **13** Toteż Piłat, usłyszawszy te słowa, wyprowadził Jezusa na zewnątrz i zasiadł w fotelu sędziowskim na miejscu, które zwą Kamiennym Brukiem, po hebrajsku zaś *Gabbata*. **14** A było właśnie przygotowanie^b Paschy; godzina była mniej więcej szósta. I powiedział do Żydów: „Oto wasz król!” **15** Jednakże oni zawołali: „Precz z nim! Precz z nim! Na pal z nim!” Piłat powiedział do nich: „Waszego króla mam zawiesić na palu?” Naczelnicy kapłani odpowiedzieli: „Nie mamy króla oprócz Cezara”.^c **16** Wówczas więc wydał im go, aby zawisł na palu.^d

Wtedy przejęli Jezusa. **17** A on, niosąc dla siebie pal męki,^e wyszedł^f na tak zwane Miejsce Czaszki, które po hebrajsku zwą *Golgota*;^g **18** i tam zawiesili go na palu,^h z nim zaś dwóch innych mężczyzn, jednego z jednej strony i jednego z drugiej, a Jezusa pośrodku.ⁱ **19** Piłat wypisał także tytuł i umieścił go na palu męki. Napisane było: „Jezus Nazarejczyk, król Żydów”.^j **20** Toteż wielu Żydów czytało ten tytuł, ponieważ miejsce, gdzie Jezus zawisł na palu, znajdowało się blisko miasta;^k a był napisany po hebrajsku, po łacinie, po grecku. **21** Jednakże naczelnicy kapłani żydowski odezwali się do Piłata: „Nie pisz: „Król Żydów”, ale że on rzekł: „Jestem królem Żydów””.

j Mt 27:37; Mk 15:26; Łk 23:38; k Heb 13:12.

22 Pilat odpowiedział: „Co napisałem, to napisałem”.

23 Kiedy więc żołnierze zawiesili Jezusa na palu, wzięli jego szaty wierzchnie i podzielili na cztery części – dla każdego żołnierza część – a także szatę spodnią. Ale szata spodnia była bez szwu, utkana od góry przez całą jej długość.^a **24** Rzekli zatem jeden do drugiego: „Nie rozdierajmy jej, ale rzucając o nią losy, ustalmy, czyja będzie”. A to się stało, aby się spełniły słowa Pisma: „Rozdzielili między siebie moje szaty wierzchnie, a o moje odzienie rzucili losy”.^b I żołnierze istotnie to zrobili.

25 A przy palu męki Jezusa stała jego matka^c oraz siostra jego matki; Maria,^d żona Kłopasa, i Maria Magdalena.^e **26** Jezus więc, ujrawszy swą matkę i ucznia, którego miłował,^f stojących w pobliżu, powiedział do matki: „Niewiasto, oto twój syn”. **27** Następnie powiedział do ucznia: „Oto twoja matka!” I od tejże godziny ów uczeń wziął ją do swego domu.

28 Potem Jezus, wiedząc, że już wszystko się dokonało, aby się spełniło Pismo, powiedział: „Mam pragnienie”.^g **29** Stało tam naczynie pełne kwaśnego wina. Nałożyli więc na łądęgę hipozu gąbkę nasączoną kwaśnym winem i podali mu do ust.^h **30** A gdy Jezus otrzymał to kwaśne wino, rzekł: „Dokonało się!”ⁱ i skłoniwszy głowę, wyzionął ducha.^j

31 Ponieważ było Przygotowanie,^k Żydzi, nie chcąc, żeby ciała pozostawały^l na palach męki w sabat (bo dzień tego sabatu był wielki),^m poprosili Pilata, by skazańcom połamano nogi i za-

ROZDZ. 19

a Mt 27:35
Mk 15:24
Łk 23:34

b Ps 22:18

c Łk 2:34

d Mt 27:61

e Mt 27:56
Mk 15:40
Łk 23:49

f Jn 13:23
Jn 21:7
Jn 21:20

g Ps 22:15

h Ps 69:21
Mt 27:48
Mk 15:36
Łk 23:36

i Jn 17:4

j Ps 104:29
Iz 53:12
Mt 27:50
Mk 15:37
Łk 23:46

k Mt 27:62
Jn 19:14

l Pwt 21:23

m Kpl 23:7

szpalta 2

a Iz 53:5
Za 12:10
Mt 27:49
Jn 20:25
Obj 1:7

b Jn 20:31
Jn 21:24
1Jn 1:1

c Wj 12:46
Łb 9:12
Ps 34:20

d Za 12:10
Obj 1:7

e Prz 29:25
Jn 7:13
Jn 9:22

f Mt 27:58
Mk 15:43
Łk 23:50

g Pwt 21:23

h 2Kń 16:14
Łk 23:56
Jn 7:50

i Jn 20:7

j Iz 53:9
Dz 13:29

k Mt 27:62
Jn 19:14

ROZDZ. 20

l Kpl 23:11
1Kń 15:20

brano ciała. **32** Przyszli zatem żołnierze i połamali nogi tym, którzy zostali z nim zawieszani na palach – pierwszemu i drugiemu. **33** Ale przyszedłszy do Jezusa i ujrawszy, że już jest martwy, nie połamali mu nóg. **34** Jednakże jeden z żołnierzy dźgnął go w bok włócznią^a i natychmiast wyszła krew i woda. **35** Ten zaś, który to ujrzał, złożył świadectwo, a jego świadectwo jest prawdziwe i człowiek ten wie, że mówi prawdę, abyście i wy wierzyli.^b **36** A stało się to, żeby się spełniły słowa Pisma: „Żadna kość jego nie zostanie zmiażdżona”.^c **37** Inny zaś fragment Pisma mówi jeszcze: „Będą spoglądać ku temu, którego przebili”.^d

38 Potem Józef z Arymatei, który był uczniem Jezusa, ale potajemnym, z bojaźni przed Żydami,^e poprosił Pilata, żeby mógł zabrać ciało Jezusa, i Pilat mu zezwolił.^f Przyszedł więc i zabrał jego ciało.^g **39** Również Nikodem, człowiek, który za pierwszym razem przyszedł do niego nocą, przybył, niosąc rulon mirry i aloesu, około stu funtów.^h

40 Wzięli zatem ciało Jezusa i owiązali je bandażami z dodatkiem wonnych korzeni,ⁱ jak to Żydzi mają zwyczaj przygotowywać do pogrzebu. **41** A na miejscu, gdzie zawieszono go na palu, był ogród, w ogrodzie zaś nowy grobowiec pamięci,^j w którym jeszcze nikogo nie złożono. **42** Tam więc ze względu na żydowskie Przygotowanie^k położyli Jezusa, ponieważ ów grobowiec pamięci był w pobliżu.

20 W pierwszym dniu^l tygodnia Maria Magdaleną przysła do grobowca pamięci wcześniej, gdy jeszcze było ciemno, i zobaczyła, że zabrano

kamień sprzed grobowca pamięci.^a **2** Pobiegła więc i przysłała do Szymona Piotra oraz do drugiego ucznia,^b którego Jezus kochał, i powiedziała do nich: „Zabrali Pana z grobowca pamięci^c i nie wiemy, gdzie go położyli”.

3 Wtedy Piotr^d i ten drugi uczeń wyszli i ruszyli do grobowca pamięci. **4** Wprawdzie obaj zaczęli biec razem, ale ten drugi uczeń, biegnąc prędzej, wyprzedził Piotra i pierwszy dotarł do grobowca pamięci. **5** A pochyliwszy się, zobaczył leżące bandaże,^e lecz nie wszedł. **6** Potem przybył za nim również Szymon Piotr i wszedł do grobowca pamięci. I ujrzał leżące bandaże,^f **7** a także chustę, która była na jego głowie, nie leżącą z bandażami, lecz oddzielnie zwiniętą na jednym miejscu. **8** A wówczas ten drugi uczeń, który pierwszy dotarł do grobowca pamięci, też wszedł i ujrzał, i uwierzył. **9** Bo jeszcze nie rozumieli Pisma, że on musi powstać z martwych.^g **10** I uczniowie ci poszli z powrotem do swych domów.

11 Maria zaś stała na zewnątrz blisko grobowca pamięci i płakała. Potem, płacząc, pochyliła się, żeby zajrzeć do grobowca pamięci, **12** i zobaczyła dwóch aniołów^h w bieli, siedzących tam, gdzie było złożone ciało Jezusa – jednego u głowy, a drugiego u nóg. **13** I rzekły do niej: „Niewiasto, dlaczego płaczesz?” Powiedziała im: „Zabrali mego Pana i nie wiem, gdzie go położyli”. **14** Rzekłszy to, odwróciła się i zobaczyła stojącego Jezusa, ale nie rozpoznała, że to Jezus.ⁱ **15** A Jezus powiedział do niej: „Niewiasto, dlaczego płaczesz? Kogo szukasz?”^j Ona, mniemając, że to ogrodnik, rzekła do nie-

ROZDZ. 20

a Mt 28:1
Mk 16:1
Łk 24:1

b Jn 13:23
Jn 19:26
Jn 21:24

c Jn 19:41

d Łk 24:12

e Jn 19:40

f Jn 11:44

g Ps 16:10
Iz 53:10
Mt 16:21
Jn 2:22
Dz 2:27
1Kor 15:4

h Mk 16:5
Heb 1:14
Obj 19:14

i Łk 24:16
Łk 24:31
Jn 21:4

j Jn 1:38

szpalta 2

a Jn 10:3

b Mk 10:51
Jn 1:38

c Ps 22:22
Mt 12:50
Mt 25:40
Mt 28:10
Rz 8:29
Heb 2:11

d Jn 14:28
Jn 16:28

e 1Kor 11:3
Ef 1:17
Kol 1:3

f Rdz 17:7
Heb 11:16

g Mt 28:10
Łk 24:10

h Łk 24:1

i Jn 9:22

j 1Kor 15:5

k Mt 10:12
Łk 10:5
Łk 24:36

l Jn 19:34
1Jn 1:1

m Jn 16:22

n Iz 61:1
Jn 5:36

o Mt 28:19
Jn 17:18
2Tm 2:2

p Łk 1:67
Łk 2:25
Dz 2:2
Dz 2:4

q Mt 16:19

r Dz 13:11

s Jn 11:16

t Jn 19:34

u 2Kor 5:7

go: „Panie, jeżeli ty go wyniosłeś, powiedz mi, gdzie go położyłeś, a ja go zabiorę”. **16** Jezus rzekł do niej: „Mario!”^a Ona, odwróciwszy się, powiedziała do niego po hebrajsku: „*Rabbuni!*”^b (co znaczy: „Nauczycielu!”). **17** Jezus powiedział jej: „Przestań się mnie kurczowo trzymać. Jeszcze bowiem nie wstąpiłem do Ojca. Ale idź do moich braci^c i powiedz im: „Wstępuję do Ojca mego^d i Ojca waszego oraz do Boga mego^e i Boga waszego””.^f **18** Maria Magdalena przysłała i przyniosła uczniom nowinę: „Widziałam Pana!” i że jej to powiedział.^g

19 A gdy było późno owego dnia, pierwszego w tygodniu,^h i chociaż drzwi były zamknięte tam, gdzie z bojaźniⁱ przed Żydami przebywali uczniowie, Jezus przyszedł^j i stanął pośród nich, i powiedział do nich: „Pokój wam”.^k **20** A rzekłszy to, pokazał im zarówno ręce, jak i bok.^l Wtedy uczniowie uradowali się,^m że ujrzeli Pana. **21** Jezus więc znowu rzekł im: „Pokój wam. Jak Ojciec posłał mnie,ⁿ tak też ja posyłam was”.^o **22** I rzekłszy to, tchnął na nich i powiedział im: „Przyjmijcie ducha świętego”.^p **23** Jeśli jakimś ludziom przebaczyć grzechy,^q są im przebaczone, jeśli jakimś zatrzymacie, są zatrzymane”.^r

24 Ale Tomasza,^s jednego z dwunastu, którego zwano Bliźniakiem, nie było z nimi, gdy przyszedł Jezus. **25** Toteż drudzy uczniowie mówili do niego: „Widzieliśmy Pana!” Ale on im rzekł: „Jeśli nie zobaczę na jego rękach śladu gwoździ i nie włożę swego palca w ślad gwoździ, i nie włożę swej ręki w jego bok,^t na pewno nie uwierzę”.^u

26 A w osiem dni później jego uczniowie znowu byli wewnątrz i z nimi Tomasz. Jezus przyszedł, chociaż drzwi były zamknięte, i stanął pośród nich, i rzekł: „Pokój wam”.^a **27** Następnie powiedział do Tomasza: „Włóż tu palec i zobacz moje ręce, i weź swą rękę,^b i włóż ją w mój bok, i przestań nie dowierzać, ale zawnij wierzyć”. **28** Odpowiadając, Tomasz rzekł do niego: „Mój Pan i mój Bóg!”^c **29** Jezus mu powiedział: „Czy uwierzyłeś dlatego, że mnie ujrzawsz? Szczęśliwi, którzy nie widzą, a jednak wierzą”.^d

30 Oczywiście Jezus dokonał przed uczniami również wielu innych znaków, które nie są zapisane w tym zwoju.^e **31** Ale te zostały zapisane,^f abyście uwierzyli, że Jezus jest Chrystusem, Synem Bożym, i abyście dzięki wierze^g mieli życie za sprawą jego imienia.

21 Potem Jezus znowu ukazał się uczniom – nad Morzem Tyberiadzkim; a ukazał się w taki sposób: **2** Byli razem Szymon Piotr i Tomasz, którego zwano Bliźniakiem,^h i Natanaelⁱ z Kany Galilejskiej, i synowie Zebedeusza,^j i dwaj inni jego uczniowie. **3** Szymon Piotr powiedział im: „Idę łowić ryby”. Rzekli do niego: „My też idziemy z tobą”. Wyszli i wsiedli do łodzi, lecz tej nocy nic nie złowili.^k

4 A gdy już nastawał ranek, Jezus stanął na brzegu, ale uczniowie oczywiście nie rozpoznali, że to Jezus.^l **5** Wtedy Jezus powiedział do nich: „Dzieciatka, czy macie coś do jedzenia?” Odpowiedzieli mu: „Nie!”

6 Rzekł do nich: „Zarzućcie sieć po prawej stronie łodzi, a znajdziecie”.^m Zarzucili więc, ale już

ROZDZ. 20

a Jn 20:19

b 1Jn 1:1

c Iz 9:6
Jn 1:1
Jn 1:18
Jn 14:28
Jn 20:17
Jn 20:31d 2Kor 5:7
1Pt 1:8

e Jn 21:25

f Łk 1:4

g Jn 3:15
Jn 5:24
1Pt 1:9
1Jn 5:13**ROZDZ. 21**h Jn 11:16
Jn 20:24

i Jn 1:45

j Mt 4:21

k Łk 5:5

l Łk 24:16
Jn 20:14

m Łk 5:4

szpalta 2

a Łk 5:6

b Jn 13:23
Jn 19:26
Jn 20:2

c Mt 14:29

d 1Kl 19:6

e Dz 10:41

f Łk 24:30

g Jn 20:19
Jn 20:26

h Jn 21:12

i Mt 26:33
Jn 17:26j Łk 22:32
Dz 20:28
1Pt 5:2

k Jn 14:21

l Ps 95:7
Mt 10:6
Dz 1:15
Dz 2:14
Heb 13:25
1Pt 2:25

nie zdołali jej wciągnąć z powodu mnóstwa ryb.^a **7** Dlatego ów uczeń, którego Jezus miłował,^b powiedział do Piotra:^c „To jest Pan!” Kiedy więc Szymon Piotr usłyszał, że to Pan, opasał się wierzchnią szatą, gdyż był nagi, i rzucił się w morze. **8** A inni uczniowie przybyli łódką – bo byli niedaleko od łądu, zaledwie około dziewięćdziesięciu metrów – wlokąc sieć z rybami.

9 Kiedy zaś wysiedli na ląd, zobaczyli rozłożone tam ognisko z węgla drzewnego^d oraz leżące na nim ryby i chleb. **10** Jezus powiedział do nich: „Przynieście trochę ryb, które akurat złowiliście”. **11** Szymon Piotr wszedł więc na pokład i wyciągnął na ląd sieć pełną dużych ryb, których było sto pięćdziesiąt trzy. Ale chociaż było ich tak wiele, sieć się nie rozerwała. **12** Jezus powiedział do nich: „Chodźcie, zjedzcie śniadanie”.^e Żaden z uczniów nie miał odwagi go zapytać: „Kto ty jesteś?”, ponieważ wiedzieli, że to Pan. **13** Jezus przyszedł i wziawszy chleb, dał im,^f i podobnie ryby. **14** To już trzeci raz^g Jezus ukazał się uczniom po wskrzeszeniu z martwych.

15 Kiedy już zjedli śniadanie, Jezus powiedział do Szymona Piotra: „Szymonie, synu Jana, czy mnie bardziej od tych miłujesz?”^h Ten mu rzekł: „Tak, Panie, ty wiesz, że cię kocham”.ⁱ Powiedział do niego: „Karm moje baranki”.^j **16** Znowu powiedział do niego, po raz drugi: „Szymonie, synu Jana, czy mnie miłujesz?”^k Rzekł mu: „Tak, Panie, ty wiesz, że cię kocham”. Powiedział do niego: „Paś moje owieczki”.^l

17 Powiedział mu po raz trzeci: „Szymonie, synu Jana, czy mnie kochasz?” Piotr zasmucił się, iż rzekł do niego po raz trzeci: „Czy mnie kochasz?” Rzekł mu więc: „Panie, ty wiesz wszystko;^a ty dobrze wiesz, że cię kocham”. Jezus powiedział do niego: „Karm moje owieczki.^b **18** Zaprawdę, zaprawdę ci mówię: Gdy byleś młodszy, przepasywałeś się i chodziłeś, gdzie chciałeś. Ale gdy się zestarzejesz, wyciągniesz ręce i ktoś inny cię przepasze^c i poprowadzi, gdzie nie chcesz”.^d **19** Rzekł to, aby wskazać, jaką śmiercią^e odda chwałę Bogu.^f A to rzekłszy, powiedział do niego: „Dalej mnie naśladow”.^g

20 Piotr, odwróciwszy się, ujrzał idącego za sobą ucznia, którego Jezus miłował,^h tego, który też podczas wieczerzy oparł się na jego piersi i rzekł: „Panie, kto

ROZDZ. 21

- a Mk 2:8
- Jn 2:24
- Jn 2:25
- Jn 16:30
- b Jn 10:3
- Jn 10:16
- c Dz 21:11
- d Dz 12:3
- e 2Pt 1:14
- f Flp 1:20
- g Mt 19:28
- Jn 12:26
- Obj 14:4
- h Jn 13:23
- Jn 20:2

szpalta 2

- a Mt 16:27
- Mt 25:31
- 1Ko 4:5
- Obj 1:10
- Obj 22:20
- b Obj 1:1
- Obj 1:9
- c Jn 13:23
- Jn 19:26
- Jn 20:2
- Jn 21:7
- d Jn 19:35
- 3Jn 12
- e Jn 20:30

jest tym, który cię zdradzi?”

21 Kiedy więc Piotr go zobaczył, powiedział do Jezusa: „Panie, co ten będzie robił?” **22** Jezus powiedział do niego: „Jeżeli moja wola jest, aby on pozostał, aż przyjdę,^a to co tobie do tego? Ty dalej mnie naśladow”. **23** Wskutek tego wśród braci rozeszła się ta wypowiedź, że ów uczeń nie umrze. Jednakże Jezus nie rzekł mu, iż on nie umrze, lecz: „Jeżeli moja wola jest, aby on pozostał,^b aż przyjdę, to co tobie do tego?”

24 Ten właśnie uczeń^c świadczy o tych rzeczach i je spisał, a wiemy, że świadectwo jego jest prawdziwe.^d

25 Jest też zresztą wiele innych rzeczy, których Jezus dokonał; a gdyby je spisano ze wszystkimi szczegółami, sądzę, że cały świat nie pomieściłby spisanych zwojów.^e

DZIEJE APOSTOLSKIE

1 Pierwsze sprawozdanie, Teofilu,^a ułożyłem o wszystkim, czego Jezus począł dokonywać i nauczać^b **2** aż do dnia, w którym został zabrany w górę,^c gdy już za pośrednictwem ducha świętego dał przykazanie wybranym przez siebie apostołom.^d **3** Im też po swych cierpieniach ukazywał za pomocą wielu bezspornych dowodów, że żyje,^e albowiem w ciągu czterdziestu dni był przez nich widywany i mówił o królestwie Bożym.^f **4** A spotykając się z nimi, nakazywał im: „Nie odchodźcie z Jerozolimy,^g ale czekajcie na to, co obiecał Ojciec^h i o czym usłyszeliście ode mnie; **5** gdyż Jan wprowadził chrzczył wodą, lecz wy po

ROZDZ. 1

- a Łk 1:3
- b Łk 3:23
- c Ef 4:10
- 1Tm 3:16
- 1Pt 3:22
- d Mt 28:20
- Łk 6:13
- Jn 15:16
- e Mt 28:9
- Jn 20:19
- 1Ko 15:6
- f Łk 24:27
- g Łk 24:49
- h Jn 14:16
- Dz 2:33

szpalta 2

- a J1 2:28
- Mt 3:11
- Mk 1:8
- b Iz 1:26
- Dn 7:27
- Mi 4:8
- Łk 19:11
- Łk 24:21
- c Dn 2:21
- Dn 7:25
- Łk 21:24

niewielu dniach zostaniecie ochrzczeni w duchu świętym”.^a

6 Kiedy się zatem zgromadzili, zaczęli go pytać: „Panie, czy w tym czasie przywracasz królestwo^b Izraelowi?” **7** Rzekł im: „Nie wasza to rzecz poznać czasy lub pory,^c które Ojciec objął swoją władzą orzekania;^d **8** lecz otrzymacie moc,^e gdy zstąpi na was duch święty, i będziecie moimi świadkami^f zarówno w Jerozolimie,^g jak i w całej Judei i Samarii,^h i aż do najodleglejszego miejsca na ziemi”.ⁱ **9** A gdy to powiedział i gdy oni się przyglądali, został uniesiony w górę^j

d Pwt 29:29; Mt 24:36; e Dz 4:33; f Iz 43:10; Łk 24:48; Jn 15:27; g Dz 5:28; h Dz 8:14; i Kol 1:23; j Jn 6:62.

i obłok zabrał go im z oczu.^a

10 Kiedy się wpatrywali w niebo, gdy odchodził,^b oto też stanęli obok nich dwaj mężowie w białych^c szatach **11** i rzekli: „Mężowie galilejscy, dlaczego stoicie wpatrzni w niebo? Ten Jezus, który został od was wzięty do nieba, przyjdzie w taki sam sposób,^d w jaki go widzieliście idącego do nieba”.

12 Potem wrócili^e do Jerozolimy z góry zwanej Górą Oliwną, leżącą w pobliżu Jerozolimy w odległości drogi sabbatowej.^f

13 I przyszedłszy, weszli do górnej izby,^g gdzie się zatrzymali Piotr oraz Jan i Jakub, a także Andrzej, Filip i Tomasz, Bartłomiej i Mateusz, Jakub, syn Alfeusza, i Szymon, ów gorliwy, jak również Judas, syn Jakuba.^h

14 Wszyscy oni jednomyślnie trwali na modlitwieⁱ razem z niektórymi niewiastami^j oraz Marią, matką Jezusa, i z jego braćmi.^k

15 A w tych dniach Piotr powstał pośród braci i rzekł (ogółem rzesza ta liczyła około stu dwudziestu osób): **16** „Mężowie, bracia, było konieczne, żeby się spełniły słowa Pisma,^l jakie ustami Dawida duch święty^m uprzednio wypowiedział o Judaszu,ⁿ który stał się przewodnikiem tych, co pojmali Jezusa,^o **17** a był zaliczany do nas^p i otrzymał udział w tym usługiwaniu.^q **18** (Tenże człowiek nabył^r pole za zapłatę uzyskaną za nieprawość^s i runąwszy głową w dół,^t pękł pośrodku, a wszystkie jego jelita wypłynęły. **19** I stało się to znane wszystkim mieszkańcom Jerozolimy, tak iż owo pole nazwano w ich języku *Akeldama*, to jest Pole Krwi). **20** Albowiem jest napisane w Księdze Psalmów: „Niech jego

ROZDZ. 1

- a Łk 24:51
- b 1Pt 3:22
- c Mt 28:3
Łk 24:4
- d Dn 7:13
Mt 26:64
Obj 1:7
- e Łk 24:52
- f Wj 16:29
Jn 11:18
- g Dz 9:37
- h Mt 10:2
Mk 3:16
- i Kol 4:2
1Ts 5:17
- j Łk 23:49
- k Mt 13:55
Jn 7:5
Gal 1:19
- l Jn 13:18
- m Mk 12:36
- n Ps 41:9
Ps 55:12
Łk 22:47
- o Jn 18:3
- p Łk 6:16
Jn 6:71
- q Mt 10:4
- r Mt 27:5
- s Za 11:12
Mt 26:15
2Pt 2:15
- t Ps 55:23

szpalta 2

- a Ps 69:25
- b Ps 109:8
1Tm 3:1
- c Jn 15:27
- d Mt 3:13
Dz 10:37
- e Łk 24:51
- f Mt 28:6
Mk 16:6
Dz 1:9
- g 1Sm 16:7
1Kn 28:9
Jer 11:20
Dz 15:8
- h Jn 6:70
- i Prz 16:33
- j Mt 28:16

ROZDZ. 2

- k Kpl 23:16
Pwt 16:9
- l Dz 4:31
- m Mk 1:8
- n Jn 14:26
Dz 6:3
1Pt 1:12
- o Dz 10:46
1Ko 12:10
- p Wj 23:17
- q Dz 22:12

siedziba opustoszeje i niech nie będzie w niej żadnego mieszkańca^a oraz: „Niech jego urząd nadzorczy przejmie ktoś inny”.^b

21 Jest zatem konieczne, żeby spośród mężczyzn, którzy się z nami zgromadzali przez cały ten czas, gdy wśród nas przebywał Pan Jezus^c — **22** począwszy od chrztu udzielonego mu przez Jana^d aż do dnia, gdy został od nas wzięty w górę^e — jeden stał się wespół z nami świadkiem jego zmartwychwstania”.^f

23 Wysunęli więc dwóch: Józefa zwanego Barsabbasem, który miał przydomek Justus, i Macieja. **24** A modląc się, rzekli: „Ty, Jehowo, znający serca wszystkich,^g wskaż, którego z tych dwóch mężczyzn wybrałeś, **25** żeby w tym usługiwaniu i apostołstwie zajął miejsce,^h z którego zszedł Judasz, aby pójść na swoje miejsce”. **26** Rzucili zatem losy,ⁱ a los padł na Macieja; i doliczono go do jedenastu^j apostołów.

2 A gdy jeszcze trwał dzień święta Pięćdziesiątnicy,^k wszyscy byli razem na tym samym miejscu **2** i nagle z nieba dobiegł szum jakby pędzącego gwałtownego wiatru, i napełnił cały dom, w którym siedzieli.^l **3** I ukazały się im jakby języki ognia,^m i się porozdzielały, i na każdym z nich spoczął jeden, **4** a wszyscy zostali napełnieni duchem świętymⁿ i zaczęli mówić różnymi językami,^o tak jak duch dawał im się wypowiadać.

5 A w Jerozolimie mieszkali Żydzi,^p ludzie bogobojni,^q z każdego narodu pod niebem. **6** Gdy więc rozległ się ten głos, zeszło się owo mnóstwo i wszyscy byli oszołomieni, każdy bowiem słyszał, jak mówiono w jego

własnym języku. **7** Byli do-
prawdy zadziwieni i zaczęli się
zdumiewać, i mówili: „Patrzcie,
czyż ci wszyscy, którzy mówią,
nie są Galilejczykami?”^a **8** Jak
to się zatem dzieje, że każdy
z nas słyszy swój własny ję-
zyk, który zna od urodzenia?
9 Partowie i Medowie,^b i Elami-
ci^c oraz mieszkańcy Mezopota-
mii i Judei,^d i Kapadocji,^e Pontu^f
i okręgu Azji,^g **10** i Frygii,^h i
Pamfilii,ⁱ Egiptu i stron Libii, le-
żącej koło Cyreny, oraz przyby-
sze z Rzymu, zarówno Żydzi,
jak i prozelici,^j **11** Kreteńczy-
cy^k i Arabowie^l – słyszymy ich,
jak w naszych językach mówią o
wspaniałych rzeczach Bożych”.
12 Istotnie, wszyscy oni się za-
dziwili i byli w rozterce, mówiąc
jeden do drugiego: „Cóż to ma
być?” **13** Ale inni drwili z nich
i poczęli mówić: „Opili się słod-
kiego wina”.^m

14 Wstał jednak Piotr wraz
z jedenastoma,ⁿ podniósł głos i
tak do nich przemówił: „Mężowie
jędejsy i wszyscy mieszkańcy
Jerozolimy,^o niech wam to będzie
wiadome i nadstawcie ucha na
moje wypowiedzi. **15** Ci ludzie
wcale nie są pijani,^p jak przy-
puszczacie, jest bowiem trzecia
godzina dnia. **16** Wprost prze-
ciwnie, właśnie to zostało po-
wiedziane przez proroka Joela:
17 „A w dniach ostatnich – mó-
wi Bóg – wyleję mego ducha^q na
wszelkie ciało i wasi synowie
oraz wasze córki będą proro-
kować i wasi młodzieńcy będą
mieć wizje, a waszym starcom
śnić się będą sny;^r **18** i nawet
na moich niewolników oraz na
moje niewolnice wyleję w owych
dniach mego ducha i będą proro-
kować.^s **19** I dam prorocze cu-
da na niebie w górze oraz znaki

ROZDZ. 2

- a Mk 14:70
Dz 1:11
- b 2Kl 17:6
- c Dn 8:2
- d Mt 24:16
Mk 1:5
- e 1Pt 1:1
- f Dz 18:2
- g Dz 13:1
1Pt 1:1
- h Dz 16:6
Dz 18:23
- i Dz 13:13
Dz 15:38
- j Wj 12:48
Iz 56:6
- k Tyt 1:12
- l 2Kn 17:11
- m 1Sm 1:14
- n Mt 28:16
- o Dz 7:2
Dz 22:1
- p Dz 26:25
1Ts 5:7
- q Iz 44:3
Eze 36:27
Za 12:10
- r Jl 2:28
- s Lb 11:29
Jl 2:29
Dz 21:4
1Ko 12:10

szpalta 2

- a Jl 2:30
- b Mt 24:29
- c Jl 2:31
Mk 13:24
- d Jl 2:32
Rz 10:13
- e Mt 2:23
- f Łk 24:19
Jn 5:36
- g Jn 14:10
Heb 2:4
- h Łk 24:44
Jn 19:11
Dz 4:28
1Pt 1:20
- i Łk 23:33
Dz 5:30
Dz 7:52
- j Ps 16:10
Dz 3:15
Rz 4:24
1Ko 6:14
Kol 2:12
Heb 13:20
- k Ps 9:13
- l Jn 10:18
- m Ps 16:8
- n Ps 16:9
- o Ps 16:10
Dz 13:35
- p Ps 16:11
- q 1Kl 2:10
Dz 13:36
- r 2Sm 7:12
Ps 89:4
Ps 132:11

na ziemi nisko – krew i ogień,
i dymny opar;^a **20** słońce^b za-
mieni się w ciemność, a księżyc
w krew, zanim nadejdzie wiel-
ki i wspaniały dzień Jehowy.^c

21 A każdy, kto wzywa imienia
Jehowy, będzie wybawiony”.^d

22 „Mężowie izraelscy, słuchaj-
cie tych słów: Jezusa Nazarejczy-
ka,^e męża publicznie ukazane-
go wam przez Boga potężnymi
dziełami^f i proroczymi cudami,
i znakami, których pośród was
Bóg przez niego dokonywał,^g
jak to sami wiecie, **23** tego
męża, wydanego według posta-
nowionego zamiaru oraz Bożej
znajomości rzeczy przyszłych,^h
przytwierdziliście do pała i zgła-
dziście ręką czynicieli bezpra-
wia.ⁱ **24** Ale Bóg go wskrzesił,^j
rozwiązawszy boleści śmierci,^k
ponieważ było niemożliwe, żeby
go dalej zatrzymywała.^l **25** Da-
wid bowiem mówi o nim: „Zawsze
miałem przed oczami Jehowę,
gdyż jest on po mojej prawicy,
aby mną nic nie wstrząsnęło.”^m
26 Dlatego serce moje się rozwe-
seliło, a język mój wielce się roz-
radował. Ponadto nawet moje cia-
ło mieszkać będzie w nadziei,ⁿ
27 gdyż nie pozostawisz mojej
duszy w Hadesie ani nie pozwo-
lisz, żeby lojalny wobec ciebie
ujrzał skażenie.^o **28** Daleś mi
poznać drogi życia, oblicze twoje
napęlni mnie weselem”.^p

29 „Mężowie, bracia, wolno do
was ze swobodą mowy powie-
dzieć o głowie rodu, Dawidzie, że
i zmarł,^q i został pogrzebany, a je-
go grobowiec jest u nas po dziś
dzień. **30** A ponieważ był pro-
rokiem i wiedział, że Bóg złożył
mu przysięgę, iż posadzi na jego
tronie kogoś z owocu jego lędźwi,^r
31 on, widząc naprzód, mówił
o zmartwychwstaniu Chrystusa,

że ani nie został opuszczony w Hadesie, ani jego ciało nie ujrzało skażenia.^a **32** Tego Jezusa wskrzesił Bóg, czego my wszyscy jesteśmy świadkami.^b **33** Skoro zatem został wywyższony na prawicę Bożą^c i od Ojca otrzymał obiecane go ducha świętego,^d wylał to, co wy widzicie i słyszycie. **34** Dawid przecież nie wstąpił do niebios,^e lecz sam mówi: „Siażdż po mojej prawicy,^f **35** aż położę twych nieprzyjaciół jako podnóżek dla twoich stóp”^g. **36** Dlatego niech cały dom Izraela wie na pewno, że Bóg uczynił go zarówno Panem,^h jak i Chrystusem – tego Jezusa, którego wyście zawiesili na palu”.ⁱ

37 A gdy to usłyszeli, poculi się ugodzeni w serce^j i rzekli do Piotra oraz pozostałych apostołów: „Mężowie, bracia, cóż mamy czynić?”^k **38** Piotr powiedział do nich: „Okażcie skruczę^l i niech każdy z was da się ochrzcić^m w imięⁿ Jezusa Chrystusa ku przebaczeniu^o waszych grzechów, a otrzymacie wspaniałomyślny dar^p ducha świętego. **39** Bo obietnica^q jest dla was i dla waszych dzieci, i dla wszystkich w oddali^r – ilukolwiek przywoła do siebie Jehowa, nasz Bóg”.^s **40** I wieloma innymi słowami dawał dokładne świadectwo i wciąż ich usilnie zachęcał, mówiąc: „Dajcie się wybawić spośród tego spaczzonego pokolenia”.^t **41** Ochrzczono więc tych, którzy ochoczo przyjęli jego słowo,^u a tego dnia zostało dołączonych około trzech tysięcy dusz.^v **42** I dalej trwali w nauce apostołów i dzieleniu się ze sobą,^w spożywaniu posiłków^x oraz na modlitwach.^y

43 Doprawdy, każdą duszę ogarnęła bojaźń, a za sprawą

ROZDZ. 2

- a Ps 16:10; Dz 13:35; Dz 13:37
- b Łk 24:48; Dz 1:8; Dz 3:15
- c Rz 8:34; Flp 2:9; 1 Pt 3:22
- d Jn 14:26; Dz 1:4
- e Jn 3:13
- f Ps 110:1
- g Rdz 3:15; Łk 20:43; 1 Ko 15:25; Heb 10:13
- h Mt 28:18; Jn 3:35; Dz 5:31
- i Jn 19:6; Dz 4:10
- j 2 Sm 24:10; Ps 73:21
- k Łk 3:10; Dz 16:30
- l Łk 24:47; Dz 17:30; Dz 26:20
- m Mt 28:19
- n Flp 2:9; Obj 19:16
- o Iz 44:22; Mt 26:28; Ef 1:7
- p Dz 8:20
- q Jl 2:28
- r Iz 57:19; Ef 2:17
- s Jl 2:32
- t Pwt 32:5; Ps 78:8; Gal 1:4; Flp 2:15
- u Dz 8:12; Dz 18:8
- v Iz 60:22; Dz 4:4; Dz 5:14
- w Flp 1:5
- x Dz 2:46
- y Dz 1:14

szpalta 2

- a Dz 5:12; Dz 19:17
- b Dz 4:32
- c Mt 19:21
- d Iz 58:7; Dz 4:34
- e Łk 24:53
- f Kzn 9:7
- g Rz 14:18
- h Ps 115:14; 1 Ko 3:7
- i Dz 5:14; Dz 11:21; Dz 11:24

apostołów poczęło się dźiać wiele proroczych cudów i znaków.^a

44 Wszyscy, którzy uwierzyli, byli razem, mieli też wszystko wspólne.^b **45** i zaczęli sprzedawać swe posiadłości^c oraz majątki, a to, co uzyskali, rozdzielali wszystkim – każdemu tyle, ile potrzebował.^d **46** I dzień w dzień wciąż jednomyślnie przebywali w świątyni^e i przyjmowali posiłki w domach prywatnych, a także spożywali pokarm z wielką radością^f oraz szczerością serca. **47** wysławiając Boga i znajdując łaskę u całego ludu.^g A Jehowa codziennie przyłączał^h do nich dostępujących wybawienia.ⁱ

3 Piotr i Jan szli do świątyni na godzinę modlitwy, godzinę dziewiątą.^j **2** a niesiono właśnie pewnego mężczyznę, który już od łona swej matki^k był kulawy; codziennie kładziono go przy wrotach świątynnych zwanych Pięknymi,^l aby wchodzących do świątyni prosił o dary miłosierdzia.^m **3** Gdy zobaczył Piotra i Jana, którzy właśnie mieli wejść do świątyni, zaczął prosić o dary miłosierdzia.ⁿ **4** Ale Piotr, a z nim Jan, wpatrując się w niego, rzekł: „Spójrz na nas”. **5** Zwrócił się więc ku nim, spodziewając się coś od nich otrzymać. **6** Piotr jednak powiedział: „Złota ani srebra nie posiadam, ale co mam, to ci daję”.^p W imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka,^q chodź!”^r **7** Wtedy ujął go za prawą rękę^s i podniósł. Natychmiast umocniły się spody jego stóp oraz jego kostki;^t **8** a podskoczywszy,^u wstał i zaczął chodzić, i wszedł z nimi do

ROZDZ. 3 j Dz 10:30; k Jn 9:1; Dz 14:8; 1 Dz 13:10; m Jn 9:8; n Łk 11:41; o Dz 14:9; p 2 Ko 6:10; q Mt 2:23; Dz 4:10; r Dz 3:16; s Mt 9:25; Łk 6:6; t Mt 8:15; Jn 5:8; Dz 9:34; Dz 14:10; u Iz 35:6.

świątyni,^a chodząc i skacząc, i wysławiając Boga. **9** A wszyscy ludzie^b zobaczyli go, jak chodzi i wysławia Boga. **10** Ponadto zaczęli rozpoznawać w nim człowieka, który, spodziewając się darów miłosierdzia, siadywał przy świątynnej Bramie Piękną,^c i byli pełni podziwu oraz zachwyty^d z powodu tego, co go spotkało.

11 A gdy ów człowiek trzymał się Piotra i Jana, cały lud, niezmiennie zaskoczony, zbiegł się do nich w tak zwanej kolumnadzie Salomona.^e **12** Ujrawszy to, Piotr rzekł do ludu: „Mężowie izraelscy, dlaczego się tym zdumiewacie albo czemu się w nas wpatrujecie, jakbyśmy własną mocą lub zbożnym oddaniem sprawili, że on zaczął chodzić?”

13 Bóg Abrahama i Izaaka, i Jakuba,^g Bóg naszych praojców, otoczył chwałą^h swego Sługę,ⁱ Jezusa, którego wyście wydali^j i zaparli się przed obliczem Pilata, gdy ten postanowił go zwolnić.^k

14 Tak, zaparliście się świętego i prawego,^l a poprosiliście, żeby wam wspaniałomyślnie darowano człowieka, który był mordercą.^m **15** i zabiliście Naczelnego Pełnomocnika w sprawie życia.ⁿ Ale Bóg wskrzesił go z martwych, czego my jesteśmy świadkami.^o **16** Właśnie jego imię, dzięki naszej wierze w jego imię, umocniło tego człowieka, którego widzicie i znacie, a wiara wzbudzona przez niego dała temu człowiekowi to pełne zdrowie wobec was wszystkich. **17** A teraz, bracia, wiem, że działaliście w niewiedzy,^p tak jak i wasi władcy.^q **18** Ale w ten sposób Bóg spełnił to, co uprzednio zwiastował przez usta wszystkich proroków – że jego Chrystus będzie cierpieć.^r

ROZDZ. 3

- a Jn 5:14
- b Dz 4:21
- c Jn 9:8
Dz 3:2
- d Mk 5:42
- e Jn 10:23
Dz 5:12
- f 2Kó 3:5
- g Wj 3:6
Mt 22:32
- h Jn 7:39
Flp 2:9
- i Iz 52:13
Iz 53:11
- j Dz 2:23
Dz 5:30
- k Mt 27:21
Łk 23:14
- l 1Jn 2:1
- m Mt 27:20
Łk 23:18
- n Dz 5:31
Heb 2:10
- o Łk 24:48
Dz 1:8
Dz 2:32
- p Łk 23:34
Jn 16:3
1Tm 1:13
- q 1Kó 2:8
- r Ps 22:16
Ps 118:22
Iz 50:6
Iz 53:8
Dn 9:26
Łk 22:15

szpalta 2

- a Dz 2:38
- b Eze 33:11
Ef 4:22
1Pt 4:3
- c Eze 33:16
1Jn 1:7
- d Iz 28:12
- e Ps 110:1
- f Mt 17:11
- g Iz 1:26
- h Pwt 18:15
Pwt 34:10
- i Pwt 18:18
Dz 7:37
- j Pwt 18:19
- k Łk 24:27
Dz 10:43
- l Rz 9:4
- m Rdz 22:18
Gal 3:8
- n Dz 13:46
Rz 1:16

ROZDZ. 4

- o Łk 22:4
- p Dz 23:8

19 „Dlatego okażcie skrucę^a i nawróćcie się,^b by zostały zmazane wasze grzechy,^c żeby od osoby Jehowy nadeszły pory orzeźwienia^d **20** i żeby on posłał ustanowionego dla was Chrystusa, Jezusa, **21** którego niebo musi w sobie zatrzymać^e aż do czasów przywrócenia^f wszystkiego, o czym Bóg mówił przez usta swych świętych proroków,^g którzy żyli w dawnych czasach. **22** Mojżesz przecież rzekł: „Jehowa Bóg wzbudzi wam spośród waszych braci proroka jak ja.^h Macie go słuchać we wszystkim, co wam powie.” **23** Doprawdy, każda dusza, która by nie słuchała owego Proroka, zostanie doszczętnie wytopiona spośród ludu.”ⁱ **24** A przecież wszyscy prorocy, począwszy od Samuela, jak również ci następni – ilukolwiek ich przemawiało – też wyraźnie zapowiadali te dni.^k **25** Wy jesteście synami^l proroków oraz przymierza, którym Bóg się sprzymierzył z waszymi praojcami, mówiąc do Abrahama: „I w potomstwie twoim będą błogosławione wszystkie rodziny ziemi.”^m **26** Wskrzesiwszy swego Sługę, Bóg najpierwⁿ posłał go do was, aby wam błogosławił, odwracając każdego z was od waszych niegodziwych czynów”.

4 A gdy obaj mówili do ludu, podszli do nich naczelnik kapłani i przełożony świątyni^o oraz saduceusze,^p **2** rozdrażnieni tym, że oni nauczają lud i wyraźnie oznajmniają zmartwychwstanie spośród umarłych, jak to było w wypadku Jezusa;^q **3** i pochwycili ich w swe ręce, i oddali pod straż aż do następnego dnia,^r bo już był

q Dz 4:33; Dz 17:18; r Łk 21:12.

wieczór. **4** Jednakże wielu z tych, którzy słuchali tej mowy, uwierzyło,^a a liczba mężczyzn sięgnęła około pięciu tysięcy.^b

5 Następnego dnia zebrali się w Jerozolimie ich władcy i starsi oraz uczeni w piśmie^c **6** (a także Annas,^d naczelny kapłan, i Kajfasz,^e i Jan, i Aleksander, jak również wszyscy, którzy byli krewnymi naczelnego kapłana) **7** i postawiwszy ich pośrodku, zaczęli wypytywać: „Jaką mocą lub w czym imieniu to uczyniliście?”^f **8** Wtedy Piotr, napełniony duchem świętym,^g rzekł do nich:

„Władcy ludu i starsi, **9** jeżeli dzisiaj jesteście przesłuchiwa- ni z powodu dobrego uczynku na rzecz niedomagającego człowieka,^h mianowicie przez kogo został uzdrowiony, **10** to niech wam wszystkim oraz całemu ludowi izraelskiemu będzie wiadome, że w imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka,ⁱ którego wyście zawiesili na palu,^j lecz którego Bóg wskrzesił z martwych^k — właśnie dzięki niemu ów człowiek stoi przed wami zdrowy. **11** Ten jest kamieniem, który przez was, budowniczych, został poczytany za nic, a który stał się głowicą węgla.^l **12** I w nikim innym nie ma wybawienia, bo nie ma pod niebem żadnego innego imienia^m danego ludziom, dzięki któremu mamy zostać wybawieni”.ⁿ

13 A gdy oni zobaczyli otwartość Piotra i Jana oraz spostrzegli, że są to ludzie niewykształceni i prości,^o zdumiali się. Zaczęli też rozpoznawać, że ci bywali z Jezusem;^p **14** a patrząc na uleczoną człowieka, który z nimi stał,^q nie mieli co na to odrzec.^r **15** Toteż na-

ROZDZ. 4

a 1Tm 3:16

b Dz 2:41
Dz 6:7

c Mk 13:9

d Łk 3:2
Jn 18:13e Mt 26:57
Łk 3:2
Jn 11:49f Mt 21:23
Mk 11:28
Łk 20:2

g Dz 7:55

h Dz 3:7

i Mt 2:23
Dz 3:6

j Dz 2:36

k Dz 2:24
Dz 5:30l Ps 118:22
Łz 28:16
Mt 21:42
1Pt 2:7m Mt 1:21
Dz 10:43
Flp 2:9n Jn 1:12
Jn 14:6
1Tm 2:5o Mt 11:25
1Ko 1:27

p Jn 7:15

q Dz 3:11

r Łk 21:15

szpalta 2

a Jn 11:47

b Dz 3:9

c Dz 5:40

d Dz 5:29
2Pt 1:16e Łk 22:2
Dz 5:26

f Dz 12:12

g Ps 55:16

h Obj 6:10

i Wj 20:11
Neh 9:6
Ps 146:6
Obj 10:6

j 2Sm 23:2

k Ps 2:1

kazali im wyjść z sali Sanhedrynu i zaczęli się między sobą naradzać, **16** mówiąc: „Co mamy zrobić z tymi ludźmi?”^a Przecież za ich sprawą wydarzył się znak godny uwagi, jawny dla wszystkich mieszkańców Jerozolimy,^b i nie możemy temu zaprzeczyć. **17** Żeby się to jednak dalej nie rozprzestrzeniało wśród ludu, zagroźmy im, aby już więcej do żadnego człowieka nie mówili z powoływaniem się na to imię”.^c

18 Wówczas wezwali ich i przykazali im, żeby się nigdzie nie wypowiadali ani nie nauczali z powoływaniem się na imię Jezusa. **19** Ale Piotr i Jan, odpowiadając, rzekli do nich: „Czy to jest prawe w oczach Bożych słuchać raczej was niż Boga, osądzcie sami. **20** My jednak nie możemy przestać mówić o tym, cośmy widzieli i słyszeli”.^d **21** Toteż oni, przygroziwszy im jeszcze, zwolnili ich ze względu na to, że nie znaleźli żadnej podstawy do wymierzenia im kary, a także ze względu na lud,^e ponieważ wszyscy wychwalali Boga za to, co się wydarzyło; **22** bo człowiek, na którym się dokonał ten znak uzdrowienia, miał ponad czterdzieści lat.

23 A gdy ich zwolniono, poszli do swoich^f i opowiedzieli, co im rzekli naczelnicy kapłani i starsi. **24** Oni zaś, usłyszawszy to, jednomyślnie wzniesli głosy do Boga^g i rzekli:

„Wszechwładny^h Panie, ty uczyniłeś niebo i ziemię, i morze, i wszystko, co w nich jest,ⁱ

25 i ty przez ducha świętego powiedziałeś ustami naszego praojca Dawida,^j twego sługi: „Dla czego narody wszczęły tumult, a ludy rozmyślały nad rzeczami daremnymi?”^k **26** Królowie

ziemi się ustawili i władcy jak jeden mąż zgromadzili się przeciw Jehowie i przeciw jego pomażancowi.^a **27** Tak też zarówno Herod, jak i Poncjusz Płat^b wraz z ludźmi z narodów i z ludami Izraela istotnie zebrali się w tym mieście przeciw twemu świętemu^c słudze Jezusowi, którego namaściłeś,^d **28** żeby uczynić to, co twoja ręka i twe postanowienie wyznaczyły z góry, by nastąpiło.^e **29** A teraz, Jehowo, zwróć uwagę na ich groźby^f i daj twym niewolnikom oznajmiać twoje słowo z całą śmiałością,^g **30** gdy ty wyciągniesz rękę, aby uzdrawiać, i gdy nastąpią znaki oraz prorocze cuda^h przez imięⁱ twego świętego sługi,^j Jezusa^k.

31 Kiedy już zwrócili się z tym błaganiem, zatrząsło się miejsce, w którym byli zebrani,^k a wszyscy zostali napełnieni duchem świętym^l i ze śmiałością oznajmiali słowo Boże.^m

32 A całe owo mnóstwo tych, którzy uwierzyli, miało jedno serce i jedną duszęⁿ i nikt nie mówił, że to, co posiada, jest jego własnością, lecz wszystko mieli wspólne.^o **33** Apostołowie zaś z wielką mocą w dalszym ciągu dawali świadectwo o zmartwychwstaniu Pana Jezusa;^p i na nich wszystkich w obfitej mierze spoczywała niezasłużona życzliwość. **34** Istotnie, nikt wśród nich nie był w potrzebie;^q a bo wszyscy posiadacze pól lub domów sprzedawali je i przynosili równowartość tego, co sprzedali, **35** i składali u stóp apostołów.^r Każdemu zaś przydzielano^s tyle, ile potrzebował. **36** Tak też Józef, któremu apostołowie nadali przydomek Barnabas,^t co w tłumaczeniu znaczy Syn Pocieszenia, Lewita rodem z Cyp-

ROZDZ. 4

- a Ps 2:2
- b Łk 23:12
- c Dz 3:13
- Heb 7:26
- d Ps 45:7
- Dz 10:38
- e Iz 53:10
- Łk 24:44
- Dz 2:23
- 1Pt 1:20
- f Iz 37:17
- g Iz 58:1
- Dz 19:8
- h Dz 2:43
- Dz 5:12
- i Dz 3:16
- j Dz 3:26
- k Dz 2:2
- l Dz 2:4
- m 1Ts 2:2
- n Jn 17:21
- Flp 1:27
- o Dz 2:44
- p Dz 1:22
- Dz 4:2
- q Pwt 15:4
- Dz 2:45
- 1Jn 3:17
- r Dz 5:2
- s Dz 6:1
- t Dz 11:22
- Dz 12:25

szpalta 2

- a Prz 3:9
- Łk 12:33

ROZDZ. 5

- b Dz 4:35
- c Łk 22:3
- d Ps 101:7
- Ps 119:118
- Ef 4:25
- Kol 3:9
- Obj 21:8
- e Łb 30:2
- Kzn 5:4
- Dz 5:9
- f Pwt 23:23
- g 1Sm 2:25
- h 1Pt 4:17
- i Dz 2:43
- Dz 5:11
- j Jn 19:40
- k Wj 17:2
- Ps 95:9
- Mt 4:7
- Łk 4:12
- 1Ko 10:9
- i Dz 5:5

ru, **37** posiadający pole^a ziemi, sprzedał ją, przyniósł pieniądze i złożył je u stóp apostołów.^a

5 Jednakże pewien mężczyzna imieniem Ananiasz, wraz z Safirą, swoją żoną, sprzedał posiadłość **2** i za wiedzą żony potajemnie zatrzymał część zapłaty, a tylko część przyniósł i złożył u stóp apostołów.^b **3** Ale Piotr rzekł: „Ananiaszu, dlaczego Szatan^c cię ośmielił, byś postąpił fałszywie^d wobec ducha świętego^e i potajemnie zatrzymał część zapłaty za pole? **4** Dopóki pozostawało u ciebie, czyż nie pozostawało twoim i czy po sprzedaniu nie mogłeś dalej tym rozporządzać? Dlaczego postanowiłeś w swym sercu tak uczynić? Postąpiłeś fałszywie^f nie wobec ludzi, lecz wobec Boga”.^g **5** Usłyszawszy te słowa, Ananiasz upadł i skonał.^h I wielka bojaźńⁱ ogarnęła wszystkich, którzy o tym słyszeli. **6** A młodszy mężczyźni wstali, owinęli go w płótna^j i wynieśli, pogrzebali.

7 Po upływie około trzech godzin weszła jego żona, nie wiedząc, co się wydarzyło. **8** Piotr rzekł do niej: „Powiedz mi, czy oboje za tyle sprzedaliście to pole?” Ona rzekła: „Tak, za tyle”. **9** Piotr więc powiedział do niej: „Dlaczego oboje uzgodniliście między sobą, żeby wystawić na próbę^k ducha Jehowy? Oto stopy tych, którzy pogrzebali twego męża, są u drzwi; oni też ciebie wyniosą”. **10** Natychmiast upadła u jego stóp i skonała.^l Gdy młodzieńcy weszli, znaleźli ją martwą i wynieśli, pogrzebali ją obok jej męża. **11** To też wielka bojaźń ogarnęła całą zbór oraz wszystkich, którzy o tym słyszeli.

12 A przez ręce apostołów działo się wśród ludu wiele znaków i proroczych cudów;^a i wszyscy jednomyślnie przebywali w kolumnadzie Salomona.^b **13** Wprawdzie nikt inny nie miał odwagi przyłączyć się do nich,^c jednakże lud ich chwalił.^d **14** Ponadto stale przybywało wierzących w Pana – mnóstwo mężczyzn i kobiet.^e **15** i wynoszono chorych nawet na szerokie ulice, i kładziono ich na małych łożach i noszach, aby na któregoś z nich chociaż padł cień przechodzącego Piotra.^f **16** Schodziło się też mnóstwo ludzi z miast wokół Jerozolimy, niosąc chorych i trapionych przez duchy nieczyste, i oni wszyscy byli uzdrawiani.

17 Arcykapłan zaś oraz wszyscy, którzy byli z nim – istniejąca wtedy sekta saduceuszy – powstałi, napełnieni zazdrością.^g **18** i pochwycili w swe ręce apostołów, i osadzili ich w publicznym więzieniu.^h **19** Ale w nocy aniołⁱ Jehowy otworzył drzwi więzienia,^j wyprowadził ich i rzekł: **20** „Idźcie, a stanawszy w świątyni, oznajmiajcie ludowi wszystkie wypowiedzi o tym życiu”.^k **21** Kiedy to usłyszeli, weszli o świcie do świątyni i zaczęli nauczać.

A gdy przybył arcykapłan i ci, którzy z nim byli, zwołali Sanhedryn oraz całe zgromadzenie starszych spośród synów Izraela^l i posłali do więzienia, aby ich przyprowadzono. **22** Ale urzędnicy, przybywszy tam, nie znaleźli ich w więzieniu. Wrócili więc i donieśli o tym, **23** mówiąc: „Zastaliśmy więźnienie zamknięte i dobrze zabezpieczone oraz strażników stojących przy drzwiach, lecz po otwarciu nie znaleźliśmy wewnątrz nikogo”. **24** Kiedy zarówno przełożony

ROZDZ. 5

- a Dz 4:30
- Dz 6:8
- Dz 7:36
- Dz 14:3
- Dz 15:12
- Rz 15:19
- 2Ko 12:12
- b Jn 10:23
- Dz 3:11
- c Jn 19:38
- d Dz 2:47
- e Dz 6:7
- f Mt 9:21
- Mt 14:36
- Mk 6:56
- g Prz 27:4
- Mt 27:18
- h Łk 21:12
- Dz 4:3
- i Ps 34:7
- Dz 12:7
- Heb 1:14
- j Dz 16:26
- k Jn 6:68
- l Dz 4:5

szpalta 2

- a Dz 4:1
- b Dz 4:20
- c Mt 14:5
- Łk 20:19
- d Dz 4:18
- e Jn 12:19
- f Mt 27:25
- Dz 3:15
- g 1Sm 15:22
- Dn 3:18
- Jn 14:18
- Dz 4:19
- h Dz 2:24
- Dz 13:30
- i Dz 2:23
- Dz 10:39
- Gal 3:13
- 1Pt 2:24
- j Dz 2:33
- Flp 2:9
- k Dz 3:15
- l Mt 1:21
- Heb 2:10
- m Dz 2:38
- n Iz 53:11
- Łk 24:47
- Dz 10:43
- Dz 13:38
- o Łk 24:48
- Dz 1:8
- Dz 1:22
- p Jn 15:26
- q Dz 7:54
- r Dz 22:3
- s Dz 4:15
- t Dz 2:22

świątyni, jak i naczelnii kapłani usłyszeli te słowa, wpadli w zaniepokojenie, co z tego wyniknie.^a

25 Ale przybył pewien człowiek i doniósł im: „Oto mężowie, których osadziliście w więzieniu, stoją w świątyni i uczą ją lud”.^b **26** Wtedy poszedł ów przełożony wraz z urzędnikami i poprowadzili ich, ale nie gwałtem, gdyż lękali się,^c że zostaną ukamienowani przez lud.

27 Przyprowadzili ich więc i postawili w sali Sanhedrynu. Arcykapłan zaś wypytał ich **28** i powiedział: „Stanowczo wam rozkazaliśmy,^d żebyście już nie nauczali z powoływaniem się na to imię, lecz oto napełniliście Jerozolimę waszą nauką^e i chcecie sprowadzić na nas krew^f tego człowieka”. **29** Piotr i inni apostołowie, odpowiadając, rzekli: „Musimy być bardziej posłuszni Bogu jako władcy niż ludziom.”^g **30** Bóg naszych praojców wskrzesił^h Jezusa, którego wyście zabili, zawieszając na palu.ⁱ **31** Bóg go wywyższył na swą prawicę^j jako Naczelnego Pełnomocnika^k i Wybawcę,^l aby dać Izraelowi skrucę^m i przebaczenie grzechów.ⁿ **32** A my jesteśmy świadkami tych spraw,^o podobnie jak duch święty,^p którego Bóg dał posłusznym jemu jako władcy”.

33 Gdy oni to usłyszeli, poczuli się głęboko zranieni i chcieli ich zgładzić.^q **34** Ale powstał w Sanhedrynie pewien człowiek, faryzeusz imieniem Gamaliel,^r nauczyciel Prawa, poważany przez cały lud, i kazał tych ludzi na chwilę wyprowadzić na zewnątrz.^s **35** A do nich rzekł: „Mężowie izraelscy,^t zważcie sami, co zamierzacie zrobić z tymi ludźmi. **36** Na przykład przed

tymi dniami powstał Teudas, mówiąc, że jest kimś,^a a do jego stronnictwa przyłączyła się pewna liczba mężczyzn, około czterystu.^b Ale go zgładzono, wszyscy zaś, którzy byli mu posłuszni, rozproszyli się i stali się niczym.

37 Po nim w dniach spisu^c powstał Judas Galilejczyk i pociągnął za sobą lud. Ale i ten człowiek zginął, a wszyscy, którzy byli mu posłuszni, zostali rozproszeni. **38** Toteż w tej sytuacji mówię wam: Nie mieszajcie się w sprawy tych ludzi, lecz ich zostawcie (bo jeśli ten zamysł lub to dzieło pochodzi od ludzi, zostanie obalone,^d **39** ale jeśli pochodzi od Boga,^e nie zdołacie ich obalić);^f w przeciwnym razie mogłoby się okazać, że w rzeczywistości walczyacie z Bogiem^g. **40** Uśluchoali go zatem i wezwawszy apostołów, wychłostali ich^h i rozkazali im, żeby przestali mówić z powoływaniem się na imię Jezusa,ⁱ i pozwolili im odejść.

41 Ci więc odeszli sprzed Sanhedrynu, radując się,^j że zostali poczytani za godnych znoszenia zniewag ze względu na jego imię.^k **42** I każdego dnia w świątyni oraz od domu do domu^l w dalszym ciągu bezustannie nauczali^m i oznajmiali dobrą nowinę o Chrystusie, Jezusie.ⁿ

6 A w tych dniach, gdy przybywało uczniów, doszło do tego, że Żydzi mówiący po grecku^o zaczęli szemrać przeciwko Żydom mówiącym po hebrajsku, ponieważ przy codziennym podziale przeoczano ich wdowy.^p **2** Toteż dwunastu przywołało do siebie owo mnóstwo uczniów i rzekło: „Nie jest stosowne, żebyśmy pozostawili słowo Boże, a rozdzielali pokarm na stoły.^q **3** Dlatego, bracia, wyszukajcie^r

ROZDZ. 5

- a Dz 8:9
- b Dz 21:38
- c Łk 2:2
- d Ps 127:1
Prz 21:30
Mt 15:13
- e Iz 26:12
Rz 8:31
- f Iz 8:10
- g Dz 26:14
- h Mt 10:17
Mk 13:9
Łk 20:10
Dz 22:19
- i Dz 4:18
- j Mt 5:12
Dz 16:25
Rz 5:3
2Kor 12:10
Flp 1:29
Heb 10:34
1Pt 4:13
- k Dz 9:16
- l Dz 20:20
- m Dz 2:46
Dz 4:31
Dz 18:5
- n 2Kor 10:14

ROZDZ. 6

- o Dz 9:29
- p Dz 4:35
1Tm 5:3
Jak 1:27
- q Wj 18:18
- r Pwt 1:13

szpalta 2

- a Dz 6:10
Dz 16:2
1Tm 3:7
- b Dz 2:42
- c Dz 11:24
- d Dz 21:8
- e Pwt 34:9
Dz 8:17
Dz 13:3
Dz 14:23
1Tm 4:14
1Tm 5:22
2Tm 1:6
- f Dz 12:24
Dz 19:20
- g Dz 2:47
- h Jn 12:42
Dz 15:5
- i Rz 16:26
- j Dz 2:43
- k Dz 18:24
- l Dz 23:34
- m Łk 21:15
Dz 6:3
- n Iz 54:17
Łk 21:15

spośród siebie siedmiu mężczyzn mających dobre świadectwo, pełnych ducha i mądrości,^a żebyśmy mogli ich wyznaczyć do tego koniecznego zajęcia. **4** my zaś będziemy się oddawać modlitwie i usługiwaniu słowem^b. **5** Wypowiedź ta spodobała się całemu temu mnóstwu i wybrali Szczepana, mężczyznę pełnego wiary i ducha świętego,^c oraz Filipa^d i Prochora, i Nikanora, i Tymona, i Parmenasa, i Nikolajusa, prozelitę z Antiochii; **6** i postawili ich przed apostołami, a oni, pomodliwszy się, włożyli na nich ręce.^e

7 Toteż słowo Boże dalej rosło,^f a liczba uczniów w Jerozolimie bardzo się pomnażała;^g i spora rzesza kapłanów^h okazała posłuszeństwoⁱ wierze.

8 Szczepan zaś, pełen łaski oraz mocy, dokonywał wielkich cudów proroczych i znaków^j wśród ludu. **9** Lecz powstał pewni ludzie z tak zwanej Synagogi Wyzwolenców i spośród Cyrenejczyków, i Aleksandryjczyków^k oraz z Cylicji^l i Azji, aby toczyć spór ze Szczepanem, **10** nie mogli jednak sprostować mądrości^m i duchowi, z którym mówił.ⁿ **11** Wtedy potajemnie skłonili pewnych mężów, żeby powiedzieli:^o „Usłyszeliśmy, jak wypowiadał bluźniercze^p słowa przeciw Mojżeszowi i Bogu”. **12** I podburzyli lud, jak również starszych oraz uczonych w piśmie, i nagle go naszedłszy, wzięli przemocą i zaprowadzili przed Sanhedryn.^q **13** I postawili fałszywych świadków,^r którzy powiedzieli: „Ten człowiek nie przestaje mówić różnych rzeczy przeciw temu świętymu miejscu i przeciw Prawu.^s

o Wj 23:1; Kpl 19:16; p 1Kl 21:10; Mt 26:59; q Łk 22:66; r Pwt 5:20; Prz 19:28; s Jer 26:11; Dz 21:28.

14 Na przykład usłyszeliśmy, jak mówił, że ów Jezus Nazareczyk zburzy to miejsce i zmieni zwyczaje przekazane nam przez Mojżesza^a.

15 A gdy wszyscy siedzący w Sanhedrynie wpatrzyli się w niego,^a ujrzeni, że jego oblicze było jak oblicze anioła.^b

7 Arcykapłan zaś rzekł: „Czy tak się rzeczy mają?” **2** A on powiedział: „Mężowie, bracia i ojcowie, słuchajcie. Bóg chwali^c ukazał się naszemu praojcu Abrahamowi, gdy ten był w Mezopotamii, zanim osiedlił się w Charanie.^d **3** I rzekł do niego: „Odejdź ze swej ziemi i od swoich krewnych, a wejdź do ziemi, którą ci pokażę”.^e **4** Wtedy wyszedł z ziemi Chaldejczyków i osiedlił się w Charanie. A po śmierci jego ojca^f Bóg sprawił, że on się przesiedlił do tej ziemi, w której wy teraz mieszkacie.^g **5** Jednakże nie dał mu w niej żadnej dziedzicznej własności, nawet na szerokość stopy,^h ale obiecał dać ją na własnośćⁱ jemu, a po nim jego potomstwu,^j chociaż jeszcze nie miał dziecka.^k **6** Ponadto tak Bóg powiedział, że jego potomkowie będą osiadłymi przybyszami^l w cudzej ziemi,^m a tamtejszy lud zniewoli ich i będzie ich uciskał przez czterysta lat.ⁿ **7** „A ów naród, któremu będą służyć jako niewolnicy, ja osądzę”,^o rzekł Bóg, „i potem wyjdą i będą dla mnie pełnić świętą służbę na tym miejscu”.^p

8 „Dał mu również przymierze obrzezania;^q i tak został on ojcem Izaaka,^r którego obrzezał ósmego dnia,^s a Izaak – Jakuba, a Jakub – dwunastu głów rodu.^t **9** A mężowie będący głowami rodów zaczęli zazdrościć^u Józefowi

ROZDZ. 6

a Mt 10:17

b Sdz 13:6

ROZDZ. 7

c Ps 29:3

d Rdz 11:31

Rdz 15:7

Neh 9:7

e Rdz 12:1

f Rdz 11:32

Heb 11:8

g Rdz 12:4

h Pwt 2:5

i Rdz 17:8

Wj 6:8

j Rdz 48:4

Pwt 32:49

Neh 9:24

k Rdz 12:7

Rdz 13:15

l Rdz 15:13

Ps 39:12

1Pt 2:11

m Wj 12:40

n Rdz 15:13

o Rdz 15:14

p Wj 3:12

q Rdz 17:10

r Rdz 21:1

s Rdz 21:4

Kpl 12:3

Łk 2:21

t Rdz 29:32

u Rdz 37:11

szpalta 2

a Rdz 37:28

Rdz 45:4

Ps 105:17

b Rdz 39:2

c Rdz 41:40

Rdz 41:41

Rdz 41:46

Ps 105:21

d Rdz 41:54

Rdz 42:5

e Rdz 42:2

f Rdz 42:6

g Rdz 45:1

h Rdz 45:16

i Rdz 45:9

j Rdz 46:27

Pwt 10:22

k Rdz 46:29

Pwt 26:5

l Rdz 49:33

m Wj 1:6

n Rdz 50:13

o Wj 13:19

Joz 24:32

p Rdz 23:16

q Wj 1:7

r Wj 1:8

s Wj 1:10

i sprzedali go do Egiptu.^a Ale Bóg był z nim^b **10** i wyzwolił go ze wszystkich jego ucisków, i obdarzył go łaską oraz mądrością w oczach faraona, króla Egiptu. A ten ustanowił go zarządcą Egiptu i całego swego domu.^c **11** Lecz cały Egipt i Kanaan nawiedziła klęska głodu, wręcz wielki ucisk, i nasi praojcowie nie znajdowali żadnego pożywienia.^d **12** Ale Jakub usłyszał, że w Egipcie jest żywność.^e i wysłał pierwszy raz naszych praojców.^f **13** A za drugim razem Józef dał się poznać swoim braciom;^g i ujawniono faraonowi ród Józefa.^h **14** Józef zaś, posławszy, wezwał stamtąd swego ojca, Jakuba, oraz wszystkich swych krewnych,ⁱ łącznie siedemdziesiąt pięć dusz.^j **15** Jakub przybył do Egiptu.^k I zmarł on,^l a także nasi praojcowie,^m **16** i przeniesiono ich do Szechemⁿ i złożono w grobowcu,^o który Abraham za określoną cenę kupił od synów Chamora w Szechem za srebrne pieniądze.^p

17 „Kiedy już zbliżał się czas spełnienia obietnicy, którą Bóg otwarcie oznajmił Abrahamowi, lud rósł i mnożył się w Egipcie,^q **18** aż powstał nad Egiptem inny król, nie znający Józefa.^r **19** Przeciwnie naszemu rodowi posłużył się on przebiegłością w rządzeniu^s i nikczemnie zmuszał ojców, by porzucali swe dzieciątka, żeby nie pozostały przy życiu.^t **20** W tymże czasie urodził się Mojżesz,^u a był bardzo piękny, nawet w oczach Bożych.^v I przez trzy miesiące opiekowano się nim w domu jego ojca. **21** Kiedy został porzucony, wzięła go córka faraona

t Wj 1:22; u Wj 2:2; v Heb 11:23.

i wychowywała jak własnego syna.^a **22** Toteż Mojżesz został wyszkolony we wszelkiej mądrości^b Egipcjan. Istotnie, był pełen mocy w słowach^c i czynach.

23 „Kiedy mu upływał czterdziesty rok, w jego sercu zrodziła się myśl, by dokonać przeglądu swych braci, synów Izraela.^d **24** A ujrawszy jednego, któremu wyrządzano niesprawiedliwość, stanął w jego obronie i pomścił krzywdzonego, zabijając Egipcjanina.^e **25** Przypuszczał, że jego bracia pojmą, iż Bóg przez jego rękę daje im wybawienie,^f lecz oni tego nie pojęli. **26** A następnego dnia pokazał się im, gdy walczyli, i próbował przywrócić między nimi pokój,^g mówiąc: „Mężowie, jesteście braćmi. Dlaczego wyrządzacie sobie nawzajem niesprawiedliwość?”^h

27 Ten zaś, który wyrządzał niesprawiedliwość swemu bliźniemu, odepchnął go, mówiąc: „Któż cię ustanowił władcą i sędzią nad nami?”ⁱ **28** Czyżbyś chciał mnie zgładzić tak samo, jak wczoraj zgładziłeś Egipcjanina?”^j **29** Na te słowa Mojżesz ratował się ucieczką i stał się osiadłym przybyszem w ziemi Midian,^k gdzie został ojcem dwóch synów.^l

30 „Kiedy upłynęło czterdzieści lat, ukazał mu się anioł w ognistym płomieniu ciernistego krzewu^m na pustkowiu góry Synaj. **31** Ujrawszy to, Mojżesz zdumiał się tym widokiem.ⁿ Ale gdy podchodził, aby się przyrzec, rozległ się głos Jehowy: **32** „Jam jest Bóg twoich praojców, Bóg Abrahama i Izaaka, i Jakuba”.^o Mojżesz, drżąc cały, nie śmiał dalej się przyglądać. **33** Jehowa rzekł do niego: „Zde-

ROZDZ. 7

- a Wj 2:5
- Wj 2:10
- b 1Kl 4:30
- c Wj 11:3
- Lk 24:19
- d Wj 2:11
- e Wj 2:12
- f Heb 11:26
- g Rdz 13:8
- h Wj 2:13
- i Dz 7:35
- j Wj 2:14
- k Wj 2:15
- l Wj 2:22
- Wj 18:3
- m Wj 3:2
- Iz 63:9
- n Wj 3:3
- o Rdz 50:24
- Wj 3:6
- Mk 12:26
- Lk 20:37

szpalta 2

- a Wj 3:5
- Joz 5:15
- b Wj 3:7
- Pwt 26:7
- c Wj 2:24
- d Wj 3:8
- e Wj 3:10
- f Wj 2:14
- Dz 7:27
- g Wj 4:19
- h Wj 12:41
- i Wj 7:3
- Wj 8:5
- Wj 9:10
- Ps 105:27
- j Wj 14:21
- Wj 15:5
- Heb 11:29
- k Wj 16:35
- Lb 14:33
- l Pwt 18:15
- Dz 3:22
- m Wj 19:3
- n Pwt 5:27
- o Pwt 5:4
- Iz 63:9
- Dz 7:53
- Gal 3:19
- Heb 2:2
- p Wj 21:1
- Pwt 9:10
- Rz 3:2
- 1Pt 4:11
- q Lb 14:3
- r Wj 16:3
- s Wj 32:1
- Wj 32:23
- t Wj 32:4
- Pwt 9:16
- u Wj 32:6
- Ps 106:19
- v Ps 81:12
- Rz 1:24
- 2Ts 2:11
- w 2Kl 17:16
- Jer 7:18

jmij sandały ze swych nóg, bo miejsce, na którym stoisz, jest ziemią świętą.^a **34** Dobrze widziałem nizekzemne traktowanie mego ludu, który jest w Egipcie,^b i usłyszałem ich wzdychanie,^c i zstąpiłem, aby ich wyzwolić.^d A teraz chodź. Poślę cię do Egiptu”.^e **35** Tego Mojżesza, którego się zaparli, mówiąc: „Któż cię ustanowił władcą i sędzią?”,^f właśnie jego posłał^g Bóg – jako władcę i jako wyzwolicieła – przez rękę anioła, który mu się ukazał w ciernistym krzewie. **36** Ten człowiek ich wyprowadził,^h dokonując proroczych cudów oraz znaków w Egipcieⁱ i nad Morzem Czerwonym,^j i na pustkowiu przez czterdzieści lat.^k

37 „Ten to Mojżesz rzekł do synów Izraela: „Bóg wzbudzi wam spośród waszych braci proroka jak ja”.^l **38** To on^m znalazł się pośród zboruⁿ na pustkowiu z aniołem,^o który mówił do niego na górze Synaj, a także z naszymi praojcami, on też przyjął żywe, święte oświadczenia,^p aby je wam dać. **39** Jemu nasi praojcowie nie chcieli okazać posłuszeństwa, lecz go odrzucili^q i w swych sercach zawrócili do Egiptu,^r **40** mówiąc do Aarona: „Uczyń nam bogów, aby szli przed nami. Bo nie wiemy, co się stało z owym Mojżeszem, który nas wyprowadził z ziemi egipskiej”.^s **41** Toteż w owych dniach uczynili cielca^t i przynieśli temu bożkowi ofiarę, i zaczęli się cieszyć z dzieł swoich rąk.^u **42** Bóg zatem się odwrócił i zdał ich^v na pełnienie świętej służby dla zastępu nieba, tak jak jest napisane w księdze proroków:^w „Czyż to mnie przez czterdzieści lat składaliście na pustkowiu zwierzęta ofiarne i inne

ofiary, domu Izraela?^a **43** Lecz wy podnieśliście namiot Molocha^b i gwiazdę^c boga Refana, figury, któreście uczynili, żeby im oddawać cześć. Dlatego zesłał^d was poza Babilon’.

44 „Nasi praojcowie mieli na pustkowiu namiot świadectwa, tak jak On im nakazał, mówiąc Mojżeszowi, aby go uczynił według wzoru, który widział.”^e

45 A nasi praojcowie, którzy go przejęli, wspólnie z Jozuem^f wnieśli go też do ziemi będącej w posiadaniu narodów,^g które Bóg wypędził sprzed naszych praojców.^h Tam pozostał aż do dni Dawida. **46** Ten znalazł łaskęⁱ

w oczach Boga i poprosił o przywilej przygotowania miejsca zamieszkania^j dla Boga Jakuba.

47 Ale to Salomon wybudował dla niego dom.^k **48** Jednakże Najwyższy nie mieszka w domach wykonanych rękami,^l jak to mówi prorok: **49** „Niebo jest moim tronem,^m a ziemia moim podnóżkiem.ⁿ Jakież dom mi zbudujecie – mówi Jehowa – albo co jest miejscem mego odpoczynku?”^o

50 Czyż nie moja ręka uczyniła to wszystko?”^p

51 „Ludzie zawzięci, mający nieobrzezane serca^q i uszy, wy się zawsze sprzeciwiacie duchowi świętemu; jak czynili wasi praojcowie, tak i wy czynicie.”^r **52** Któregoż z proroków nie prześladowali wasi praojcowie?^s Zabili^t tych, co zapowiadali przyjście Prawego,^u którego wy teraz staliście się zdrajcami i mordercami.^v **53** wy, którzyście otrzymali Prawo przekazane przez aniołów,^w ale go nie przestrzegaliście”.

54 Słyszając to wszystko, poczuli się zranieni w serce^x i zaczęli zgrzytać^y na niego zębami.

ROZDZ. 7

a Am 5:25

b 1Kl 11:7

c Pwt 4:19

Am 5:26

d Jer 25:11

Jer 29:10

Am 5:27

e Wj 25:40

Heb 8:5

f Pwt 3:28

Pwt 31:3

Joz 3:14

g Rdz 17:8

Neh 9:24

h Joz 23:9

Joz 24:18

i Ps 89:20

j 2Sm 7:2

1Kn 22:7

Ps 132:5

k 1Kl 6:1

1Kn 17:12

2Kn 3:1

l Iz 66:1

Dz 17:24

m Ps 11:4

Mt 5:34

n Mt 5:35

o Iz 66:1

p Heb 3:4

q Kpl 26:41

Pwt 10:16

r Iz 1:4

Iz 63:10

Jer 6:10

s 2Kn 36:16

t Mt 23:31

u Dz 3:14

1Jn 2:1

v Iz 53:8

w Dz 7:38

Gal 3:19

Heb 2:2

x Dz 5:33

y Ps 35:16

Ps 112:10

szpalta 2

a Ps 110:1

Mt 26:64

b Eze 1:1

Mt 3:16

Jn 1:51

c Dn 7:13

d Rz 8:34

Ef 1:20

Kol 3:1

e Za 7:11

Lk 16:24

f 1Kl 21:13

Heb 13:12

g Kpl 24:16

Mt 23:37

h Pwt 17:7

Jn 16:2

i Dz 8:1

Dz 22:20

j Ps 31:5

k Mt 5:44

55 On zaś, będąc pełen ducha świętego, wpatrzył się w niebo i ujrzał chwałę Bożą oraz Jezusa stojącego po prawicy Boga,^a

56 i rzekł: „Oto widzę niebiosą otwarte^b i Syna Człowieczego^c stojącego po prawicy Boga”.^d

57 Wtedy krzyknęli na cały głos i zatkali sobie uszy rękami,^e i jednomyslnie rzucili się na niego. **58** A wypchnawszy go poza miasto,^f zaczęli go kamienować.^g Świadkowie^h zaś

złożyli swoje szaty wierzchnie u stóp młodego mężczyzny zwanego Saulem.ⁱ **59** I kamienowali Szczepana, a on błagał i mówił: „Panie Jezusie, przyjmij ducha mego”.^j

60 Potem, upadłszy na kolana, zawołał silnym głosem: „Jehowo, nie policz im tego grzechu”.^k Kiedy to powiedział, zapadł w sen śmierci.

8 Saul zaś pochwałał zamordowanie go.^l

Owego dnia rozpoczęło się wielkie prześladowanie^m zboru w Jerozolimie; wszyscy oprócz apostołów rozproszyli sięⁿ po różnych rejonach Judei i Samarii. **2** A bogobojni mężczyźni ponieśli Szczepana, by go pogrzebać,^o i wszczęli nad nim wielki lament.^p **3** Tymczasem Saul zaczął się pastwić nad zbozem. Wdzierał się do jednego domu po drugim, wywlekał zarówno mężczyzn, jak i kobiety i przekazywał ich do więzienia.^q

4 Jednakże ci, którzy się rozproszyli, szli przez kraj, oznajmiając dobrą nowinę słowa.^r

5 Filip zaś przybył do miasta Samarii^s i zaczął im głosić Chrystusa. **6** Tłumy jednomyslnie

ROZDZ. 8 i Dz 7:58; m Dz 11:19; n Mt 10:23; o Mt 14:12; p Rdz 50:10; q Dz 9:1; Dz 22:4; Dz 26:10; r Ko 15:9; Gal 1:13; Flp 3:6; r Iz 52:7; Dz 11:19; s Dz 1:8.

zwracały uwagę na to, co mówił Filip, słuchając go i widząc znaki, których dokonywał. **7** Było tam bowiem wielu, którzy mieli duchy nieczyste,^a te zaś krzyczały donośnym głosem i wychodziły. Zostało też uleczonych wielu sparaliżowanych^b i kulawych. **8** Zapawała więc w tym mieście wielka radość.^c

9 A był w mieście pewien mężczyzna imieniem Szymon, który poprzednio uprawiał sztuki magiczne^d i zadziwiał naród Samarii, mówiąc, że jest kimś wielkim.^e

10 Wszyscy zaś, od najmniejszego do największego, zważali na niego i mówili: „Ten człowiek to Moc Boża, którą można nazwać Wielką”. **11** Toteż zważali na niego, gdyż już dość długo zadziwiał ich swymi sztukami magicznymi. **12** Ale gdy uwierzyli Filipowi, który oznajmiał dobrą nowinę o królestwie Bożym^f i o imieniu Jezusa Chrystusa, dawali się ochrzcić, zarówno mężczyźni, jak i kobiety.^g

13 Także sam Szymon uwierzył, a gdy już został ochrzczony, wciąż przebywał z Filipem^h i zdumiewał się na widok dokonujących się znaków i wielkich, potężnych dzieł.

14 Kiedy apostołowie w Jerozolimie usłyszeli, że Samaria przyjęła słowo Boże,ⁱ wysłali do nich Piotra i Jana; **15** a ci, przybywszy, modlili się za nich, by otrzymali ducha świętego.^j **16** Jeszcze bowiem na żadnego z nich nie zstąpił, lecz tylko zostali ochrzczeni w imię Pana Jezusa.^k **17** Wtedy wkładali na nich ręce^l i ci odtąd otrzymywali ducha świętego.

18 A gdy Szymon ujrział, że duch jest udzielany dzięki wkładaniu rąk przez apostołów, zapropono-

ROZDZ. 8

^a Mt 10:1
Mk 6:7

^b Dz 9:33

^c Jn 4:42

^d Dz 13:6

^e Dz 5:36

^f Lk 8:1

^g Mt 28:19
Dz 18:8

^h Dz 6:5

ⁱ Dz 11:1

^j Mt 16:19

^k Dz 10:48
Dz 19:2

^l Dz 6:6
Dz 19:6
2Tm 1:6

szpalta 2

^a Mt 3:11
1Tm 6:5

^b Mt 10:8
Dz 10:45

^c Ps 78:37
Ef 5:5

^d Iz 55:7
Dn 4:27

^e Pwt 29:18

^f Heb 12:15

^g Wj 8:8
Lb 21:7
1Kl 13:6
Jak 5:16

^h Mt 9:35
Dz 1:8

ⁱ Ps 34:7
Heb 1:14
Obj 14:6

^j Jer 13:23
Sof 3:10

^k Iz 56:4

^l 2Kn 6:32
Jn 12:20

^m Dz 17:11

ⁿ Dz 10:19

wał im pieniądze.^a **19** mówiąc: „Dajcie i mnie tę władzę, aby każdy, na kogo włożę ręce, otrzymał ducha świętego”. **20** Piotr zaś rzekł do niego: „Niech twoje srebro zginie wraz z tobą, ponieważ myślałeś, że za pieniądze posiadziesz wspaniałomyślny dar Boży.^b **21** Nie masz ani części, ani udziału w tej sprawie, bo twoje serce nie jest szczere w oczach Boga.^c **22** Okaż zatem skruchę za to swoje zło i błagaj Jehowę,^d żeby – jeśli to możliwe – został ci przebaczony zamiysł twojego serca; **23** widzę bowiem, że jesteś trującą żółcią^e i więzami nieprawości”.^f **24** Szymon, odpowiadając, rzekł: „Błagajcie za mną^g Jehowę, aby nie przyszło na mnie nic z tego, coście powiedzieli”.

25 Kiedy więc już dali dokładne świadectwo i opowiedzieli słowo Jehowy, zawrócili do Jerozolimy i zaczęli oznajmiał dobrą nowinę wielu wioskom samarytańskim.^h

26 Jednakże aniołⁱ Jehowy rzekł do Filipa, mówiąc: „Wstań i idź na południe ku drodze biegnącej w dół z Jerozolimy do Gazy”. (Jest to droga pustynna). **27** I ten, wstawszy, poszedł, a oto Etiopczyk,^j eunuch^k – dostojnik królowej etiopskiej, kandaki – który był ustanowiony nad całym jej skarbem. Udał się on do Jerozolimy, aby oddać cześć Bogu,^l **28** ale już wracał i siedząc na swym rydwanie, na głos czytał proroka Izajasza.^m **29** Duch zatem rzekłⁿ do Filipa: „Podejdź i przyłącz się do tego rydwanu”. **30** Biegając obok, Filip usłyszał, jak on na głos czyta proroka Izajasza, i powiedział: „Czy istotnie rozumiesz, co czytasz?” **31** On

rzekł: „Jakżebym mógł, jeśli mi ktoś nie udzieli wskazówek?” I uprosił Filipa, żeby wszedł i przy nim usiadł. **32** A czytał na głos ten urywek Pisma: „Niczym owca był prowadzony na rzeź, a jak baranek nie wydaje głosu przed tym, który go strzyże, tak on nie otwiera swych ust.” **33** Gdy był upokarzany, odebrano mu sąd.^b Któż opowie szczegóły jego pokolenia? Odebrano mu bowiem życie z ziemi”.^c

34 Odpowiadając, eunuch rzekł do Filipa: „Proszę cię: O kim to prorok mówi? O sobie czy o kimś innym?” **35** Filip otworzył usta^d i począwszy od tego fragmentu Pisma^e oznajmiał mu dobrą nowinę o Jezusie. **36** A gdy jechali drogą, przybyli nad jakiś zbiornik wodny i eunuch powiedział: „Oto zbiornik wodny; cóż stoi na przeszkodzie, bym został ochrzczony?”^f **37** — **38** Wtedy kazał zatrzymać rydwan i obaj zeszli do wody – zarówno Filip, jak i eunuch; i ochrzcił go. **39** A gdy wyszli z wody, duch Jehowy szybko zabrał stamtąd Filipa^g i eunuch już więcej go nie widział, bo uradowany jechał dalej swoją drogą. **40** Filip zaś znalazł się w Aszdodzie i przemierzając ten teren, oznajmiał^h dobrą nowinę wszystkim miastom, aż dotarł do Cezarei.ⁱ

9 A Saul, wciąż zionąc grozbą i żądzą mordu^j przeciwko uczniom^k Pana, poszedł do arcykapłana **2** i poprosił go o listy do synagog w Damaszku, żeby każdego, kogo by znalazł należącego do Drog^l – zarówno mężczyzn, jak i kobiety – mógł przyprowadzić związane go do Jerozolimy.

3 Kiedy, podróżując, zbliżył się do Damaszku, nagle rozbrłysło wo-

ROZDZ. 8

a Iz 53:7

1Pt 2:23

b Mt 26:59

c Iz 53:8

Dn 9:26

Flp 2:8

d Mt 13:52

e Dz 18:28

2Tm 3:16

f Dz 10:47

g 1Kl 18:12

h Łk 9:6

i Dz 21:8

ROZDZ. 9

j Dz 22:4

Dz 26:11

k Dz 8:3

Gal 1:13

1Tm 1:13

l Dz 9:14

Dz 11:26

Dz 22:4

Dz 24:14

szpalta 2

a Dz 22:6

b 1Ko 15:8

c Mt 25:40

d Dz 9:11

e Dz 22:9

Dz 26:13

f Dn 10:7

g Dz 22:9

h Dz 22:11

i Dz 13:11

j Dz 22:12

k Dz 11:25

Dz 21:39

Dz 22:3

l Dz 9:17

m 1Ko 1:2

2Tm 2:22

n Dz 13:2

Rz 1:1

1Tm 1:12

o Rz 1:5

Gal 2:7

1Tm 2:7

p Dz 25:22

Dz 26:1

Dz 27:24

q Dz 20:23

Dz 21:11

2Ko 11:23

Kol 1:24

2Tm 1:12

kół niego światło z nieba,^a **4** a on, upadłszy na ziemię, usłyszał głos, który do niego rzekł: „Saulu, Saulu, czemu mnie prześladujesz?”^b **5** On powiedział: „Kim jesteś, Panie?” Ten rzekł: „Jam jest Jezus, którego ty prześladujesz.”^c **6** Wstań^d jednak i wejdź do miasta, a powiedzą ci, co masz zrobić”. **7** Wędrujący z nim mężczyźni^e stanęli oniemiałi,^f słysząc wprawdzie brzmienie głosu,^g lecz nie widząc żadnego człowieka. **8** Saul zaś wstał z ziemi, a chociaż oczy miał otwarte, nic nie widział.^h Oni zatem, wiodąc go za rękę, zaprowadzili go do Damaszku. **9** A on przez trzy dni nic nie widziałⁱ i nie jadł ani nie pił.

10 W Damaszku był pewien uczeń imieniem Ananiasz^j i Pan rzekł do niego w wizji: „Ananiaszu!” On zaś odrzekł: „Oto ja, Panie”. **11** Pan powiedział do niego: „Wstań, idź na ulicę zwaną Prosta i w domu Judasa poszukaj mężczyzny imieniem Saul, z Tarsu.^k Oto bowiem się modli **12** i w wizji zobaczył, jak mężczyzna imieniem Ananiasz wszedł i włożył na niego ręce, aby odzyskał wzrok”.^l **13** Ananiasz zaś odpowiedział: „Panie, słyszałem od wielu o tym mężczyźnie, ile krzywd wyrządził twoim świętym w Jerozolimie. **14** A oto ma od naczelnych kapłanów upoważnienie, by nakładać więzy na wszystkich, którzy wzywają twego imienia”.^m **15** Lecz Pan rzekł do niego: „Idź, bo człowiek ten jest mi naczyniem wybranym,ⁿ aby nieść moje imię do narodów,^o a także do królów^p oraz do synów Izraela. **16** Albowiem ja wyraźnie mu pokażę, jak wiele musi wycierpieć dla mego imienia”.^q

17 Poszedł więc Ananiasz i wszedł do domu, a włożywszy na niego ręce, rzekł: „Saulu, bracie, Pan – Jezus, który ci się ukazał w drodze, którą szedłeś – posłał mnie, abyś odzyskał wzrok i został napełniony duchem świętym”.^a **18** I z jego oczu natychmiast spadły jakby łuski, i odzyskał wzrok; i powstawszy, dał się ochrzcić, **19** a gdy spożył pokarm, nabrał sił.^b

Przebywał kilka dni z uczniami w Damaszku^c **20** i natychmiast zaczął w synagogach głosić o Jezusie,^d że jest Synem Bożym. **21** A wszyscy, którzy go słyszeli, zadziwili się i mówili: „Czy to nie jest człowiek, który w Jerozolimie siał spustoszenie^e wśród wzywających tego imienia i który tu przyszedł właśnie po to, by zaprowadzić ich związanych do naczelnych kapłanów?”^f **22** Saul zaś coraz bardziej się umacniał i wrpiał w zakłopotanie Żydów, którzy mieszkali w Damaszku, gdyż logicznie udawał, że ten jest Chrystusem.^g

23 A gdy upłynęło sporo dni, Żydzi uradzili, że go zgładzą.^h **24** Jednakże Saul dowiedział się o ich zмовie przeciw niemu. Ale oni i dniem, i nocą uważnie obserwowali bramy, aby móc go zgładzić.ⁱ **25** Toteż jego uczniowie wzięli go i spuścili nocą przez otwór w murze, opuszczając go w koszu.^j

26 Przybywszy do Jerozolimy,^k usiłował się przyłączyć do uczniów, lecz wszyscy się go lękali, gdyż nie wierzyli, że jest uczniem. **27** Toteż Barnabas przyszedł mu z pomocą,^l zaprowadził go do apostołów i on szczegółowo im opowiedział, jak w drodze ujrzał Pana^m i że ten z nim roz-

ROZDZ. 9

a Dz 13:52
Dz 22:13

b Ps 104:15

c Dz 26:20

d Gal 1:16

e Dz 8:3
Gal 1:13
Gal 1:23

f Dz 9:2

g Dz 17:3
Dz 18:28

h Dz 20:3
Dz 23:12
2Ko 11:23

i 2Ko 11:32

j Joz 2:15
1Sm 19:12
2Ko 11:33

k Gal 1:18

l Dz 4:36

m 1Ko 9:1

szpalta 2

a Dz 9:4
Dz 22:7

b Dz 9:20

c Dz 4:29

d 2Ko 11:26

e Dz 11:25
Gal 1:21

f Dz 8:1

g Ps 86:11

h Jn 14:16

i Dz 9:38

j Mt 10:8

k Dz 3:6
Dz 4:10

l 1Kn 5:16

m Dz 11:21

n 2Kn 2:16

o 1Tm 2:10

p Dz 9:32

mał^a oraz jak w Damaszku^b śmiało mówił w imieniu Jezusa. **28** Pozostawał więc z nimi, wchodząc i wychodząc z Jerozolimy, i śmiało mówił w imieniu Pana;^c **29** rozmawiał też i toczył spór z Żydami mówiącymi po grecku. Ale ci usiłowali go zgładzić.^d **30** Gdy bracia to odkryli, poprowadzili go do Cezarei i odesłali do Tarsu.^e

31 Wtedy zbór^f w całej Judei i Galilei, i Samarii rzeczywiście wszedł w okres pokoju i się budował; a chodząc w bojażni przed Jehową^g i w pociesze ducha świętego,^h stale się pomnażał.

32 A gdy Piotr przechodził przez wszystkie okolice, zaszedł również do świętych, którzy mieszkali w Liddzie.ⁱ **33** Tam spotkał pewnego człowieka imieniem Eneasza, który od ośmiu lat leżał bez ruchu na noszach, gdyż był sparaliżowany. **34** I Piotr rzekł do niego: „Eneaszu, uzdrawia cię Jezus Chrystus.^k Wstań i zaściel swe łóżko”. A on natychmiast wstał. **35** I ujrze- li go wszyscy, którzy zamieszkiwali Liddę i równinę Szaron,^l i nawrócili się do Pana.^m

36 W Joppieⁿ zaś była pewna uczennica imieniem Tabita, co w tłumaczeniu znaczy Dorkas. Obfitowała w dobre uczynki^o i dary miłosierdzia, które rozdawała. **37** Ale w tych dniach zdarzyło się, że zachorowała i umarła. Toteż obmyto ją i położono w górnej izbie. **38** A ponieważ Lidda była blisko Joppy,^p uczniowie, usłyszawszy, że Piotr jest w tym mieście, wysłali do niego dwóch mężczyzn, aby go upraszali: „Raczej bez wahania przyjdź aż do nas”. **39** Wtedy Piotr wstał i poszedł z nimi. A gdy przybył, wprowadzili go do

tej górnej izby; i przystąpiły do niego wszystkie wdowy, płacząc i pokazując wiele szat spodnich i szat wierzchnich,^a które robiła Dorkas, gdy jeszcze z nimi była.^b **40** Ale Piotr wyprosił wszystkich^c i upadłszy na kolana, modlił się, a odwróciwszy się do ciała, rzekł: „Tabito, wstań!” Ta otworzyła oczy i ujrawszy Piotra, usiadła.^d **41** On podał jej rękę, podniósł ją^e i zawołał świętych oraz wdowy, i przedstawił ją żywą.^f **42** Stało się to znane w całej Joppie i wielu uwierzyło w Pana.^g **43** On zaś przez szereg dni pozostawał w Joppie^h u niejakiego Szymona, garbarza.ⁱ

10 A w Cezarei był pewien mężczyzna imieniem Korneliusz, setnik^j tak zwanego oddziału italskiego,^k **2** człowiek pobożny,^l który wraz ze wszystkimi swymi domownikami bał się^m Boga i dawał ludowi wiele darów miłosierdziaⁿ oraz ciągle zanosił błagania do Boga.^o **3** Gdzieś około dziewiątej godziny^p dnia wyraźnie ujrzał w wizji,^q jak przyszedł do niego anioł^r Boży i rzekł mu: „Korneliuszu!” **4** Ten wpatrzył się w niego i przestraszony powiedział: „Cóż jest, Panie?” On zaś rzekł do niego: „Twoje modlitwy^s i dary miłosierdzia wzniosły się przed Bogą jako przypomnienie.^t **5** Wyślij więc teraz mężczyzn do Joppy i wezwij niejakiego Szymona, który ma przydomek Piotr. **6** Człowieka tego gości niejaki Szymon, garbarz, mający dom nad morzem”.^u **7** Gdy tylko odszedł anioł, który do niego przemówił, zawołał on dwóch ze swych sług domowych oraz pobożnego żołnierza spośród tych, którzy stale byli do jego dyspo-

ROZDZ. 9

- a Mt 5:40
- b Iz 32:8
- c Mk 5:40
Łk 8:51
- d Mt 9:25
Łk 7:15
Jn 11:43
- e Dz 3:7
- f 1Kl 17:23
- g Jn 11:45
- h Mk 6:10
- i Dz 10:6
Dz 10:32

ROZDZ. 10

- j Mt 8:5
- k Dz 27:1
- l Dz 8:2
Dz 22:12
- m Prz 14:2
- n Łk 7:5
Dz 8:21
- o Mt 7:7
- p Dz 3:1
- q Dz 9:10
- r Łk 1:11
- s Ps 65:2
Prz 15:8
- t Prz 15:29
Dn 10:12
Jn 9:31
1Pt 3:12
- u Dz 9:43
Dz 10:32

szpalta 2

- a Mt 8:9
- b Dz 11:13
- c Pwt 22:8
- d Dn 6:10
1Ts 5:17
- e Dz 11:5
Dz 22:17
- f Eze 1:1
Dz 7:56
Obj 19:11
- g Dz 11:6
- h Dz 11:7
- i Kpl 11:4
Kpl 11:13
Kpl 20:25
Pwt 14:3
Pwt 14:19
Eze 4:14
- j Mt 15:11
Dz 10:28
Rz 14:14
1Tm 4:4
Tyt 1:15
- k Dz 11:10
- l Dz 11:11
- m Dz 13:2
Dz 15:28
Dz 16:6
Dz 20:23
- n Dz 11:12

zycji,^a **8** i opowiedziawszy im wszystko, wysłał ich do Joppy.^b

9 Następnego dnia, gdy oni byli w drodze i zbliżali się do miasta, Piotr o godzinie szóstej wszedł na dach domu,^c aby się modlić.^d **10** Bardzo jednak zgłodniał i chciał jeść. Kiedy mu przygotowywano, wpadł w uniesienie^e **11** i zobaczył niebo otwarte^f oraz jakieś naczynie, które zstępowało niczym wielka lniana płachta spuszczana za cztery końce na ziemię; **12** były w nim wszelkiego rodzaju stworzenia czworonożne i ziemskie stworzenia pełzające, i ptaki nieba.^g **13** I dobiegł do niego głos: „Wstań, Piotrze, zrzynaj i jedź!”^h **14** Lecz Piotr rzekł: „Ależ nie, Panie, gdyż nigdy nie zjadłem nic skalanego i nieczystego”.ⁱ **15** I znowu, po raz drugi, głos rzekł do niego: „Przestań nazywać skalanym^j to, co Bóg oczyścił”. **16** Nastąpiło to po raz trzeci i owo naczynie natychmiast zostało zabrane do nieba.^k

17 A gdy Piotr był w wielkiej rozterce wewnętrznej, co mogłaby znaczyć wizja, którą ujrzał, oto mężczyźni wysłani przez Korneliusza, wypytawszy się o dom Szymona, stanęli przed bramą.^l **18** I wołając, pytali, czy gości tam Szymon, który ma przydomek Piotr. **19** Kiedy Piotr rozważał w umyśle ową wizję, duch^m rzekł: „Oto szuka cię trzech mężczyzn. **20** Wstań przeto i zjeżdż na dół, i idź z nimi, nie nie powątpiewając, ponieważ ja ich wysłałem”.ⁿ **21** Piotr zszedł więc na dół do tych mężczyzn i rzekł: „Oto ja jestem tym, którego szukacie. Z jakiego powodu jesteście tu obecni?” **22** Oni rzekli: „Korneliusz, setnik, mąż prawy

i bojący się Boga^a oraz cieszący się dobrą opinią^b u całego narodu żydowskiego, otrzymał za pośrednictwem świętego anioła Boskie polecenia, żeby cię wezwał do swego domu i posłuchał tego, co masz powiedzieć”. **23** Zaprosił ich więc i ugościł.

Następnego dnia wstał i z nimi poszedł, udali się też z nim niektórzy bracia z Joppy. **24** Nazajutrz wszedł do Cezarei. Korneliusz oczywiście ich oczekiwał i już zwołał swych krewnych oraz najbliższych przyjaciół. **25** Gdy Piotr wchodził, Korneliusz wyszedł mu na spotkanie, przypadł do jego stóp i złożył mu hołd. **26** Ale Piotr podniósł go, mówiąc: „Wstań; ja też jestem człowiekiem”.^c **27** A rozmawiając z nim, wszedł do środka i zastał wielu zgromadzonych, **28** i rzekł do nich: „Dobrze wiecie, że niedozwolone jest dla Żyda przyłączyć się lub podejść do człowieka innego rodu;^d a jednak Bóg mi pokazał, że żadnego człowieka nie powinienem nazywać skalanym albo nieczystym.”^e **29** Dlatego przyszedłem — i to bez sprzeciwu — gdy po mnie posłano. Pytam zatem o powód, dla którego posłałście po mnie”.

30 Toteż Korneliusz rzekł: „Cztery dni temu, licząc od tej godziny, modliłem się w swoim domu o godzinie dziewiątej,^f gdy oto stanął przede mną mężczyzna w jasnej szacie^g **31** i powiedział: „Korneliuszu, twoja modlitwa została łaskawie wysłuchana, a twoje dary miłosierdzia zostały przypominane przed Bogiem.”^h **32** Poślij więc do Joppy i wezwij Szymona, który ma przydomek Piotr.ⁱ Człowiek ten gości nad morzem

ROZDZ. 10

- a Dz 10:1
- b Dz 22:12
- c Lk 4:8
Dz 14:15
Obj 19:10
Obj 22:9
- d Jn 4:9
Jn 18:28
- e Dz 10:45
Dz 15:8
Ef 3:6
- f Dz 11:13
- g Mt 28:3
Dz 1:10
- h Dn 10:12
Heb 6:10
- i Dz 10:18

szpalta 2

- a Dz 9:43
- b Dz 10:42
- c Pwt 10:17
2Kn 19:7
Hl 34:19
Rz 2:11
Gal 2:6
- d Rz 2:13
1Ko 12:13
Gal 3:28
- e Ps 107:20
Ps 147:18
- f Iz 52:7
Nah 1:15
- g Dn 7:14
Mt 28:18
Rz 14:9
Ef 1:20
Obj 19:16
- h Lk 4:14
- i Iz 11:2
Iz 42:1
Iz 61:1
Mt 3:16
Heb 1:9
- j Lk 13:16
- k Jn 3:2
- l Dz 2:23
Gal 3:13
- m Jon 1:17
Jon 2:10
Dz 2:24
1Ko 15:4
- n Jn 14:22
- o Lk 24:30
Jn 21:13
- p Mt 28:19
Dz 1:8
- q Jn 5:22
Dz 17:31
Rz 14:9
2Ko 5:10
2Tm 4:1
1Pt 4:5
- r Iz 53:11
Jer 31:34
Eze 34:23
Dn 9:24
Lk 24:27
Obj 19:10

w domu Szymona, garbarza.^a **33** Od razu więc posłałem do ciebie, ty zaś dobrze uczyniłeś, że tutaj przyszedłeś. A zatem wszyscy jesteśmy tu teraz obecni przed Bogiem, aby usłyszeć wszystko, co ci Jehowa nakazał powiedzieć”.^b

34 Wtedy Piotr otworzył usta i rzekł: „Z całą pewnością dostrzegam, że Bóg nie jest stronniczy,^c **35** lecz w każdym narodzie godny jego upodobania jest człowiek, który się go boi i czyni to, co prawe.”^d **36** Posłał słowo^e do synów Izraela, aby im oznajmić dobrą nowinę o pokoju^f przez Jezusa Chrystusa: Ten jest Panem wszystkich innych.^g **37** Wiecie, o czym mówiono po całej Judei — począwszy od Galilei po chrzcie głoszonym przez Jana^h — **38** mianowicie o Jezusie z Nazaretu, jak Bóg go namaścił duchem świętymⁱ i mocą, a on szedł przez kraj, czyniąc dobro i uzdrawiając wszystkich ciemnionych przez Diabła;^j albowiem był z nim Bóg.^k **39** A my jesteśmy świadkami wszystkiego, co uczynił zarówno w krainie Żydów, jak i w Jerozolimie; zgładzili go jednak przez zawieszenie na palu.^l **40** Jego to wskrzesił Bóg na trzeci dzień i dał, by on się ujawnił,^m **41** nie całemu ludowi, lecz świadkom uprzednio wyznaczonym przez Bogaⁿ — nam, którzyśmy z nim jedli i pili^o po tym, jak powstał z martwych. **42** Rozkazał nam też głosić^p ludowi i dawać dokładne świadectwo, że to on jest ustanowionym przez Boga sędzią żywych i umarłych.^q **43** O nim wszyscy prorocy świadczą,^r że każdy, kto w nim pokłada wiarę, przez

jego imię dostępuje przebaczenia grzechów”.^a

44 Kiedy Piotr jeszcze mówił o tych sprawach, duch święty zstąpił na wszystkich słyszających to słowo.^b **45** A wierni, którzy przyszedli z Piotrem – ci z obrzezanych – zadziwili się, ponieważ wspaniałomyślny dar ducha świętego został wylany także na ludzi z narodów.^c **46** Słyszeli bowiem, jak mówią językami i wywyższają Boga.^d Na to Piotr rzekł: **47** „Czy tym, którzy tak jak my otrzymali ducha świętego, może ktoś odmówić wody, żeby nie zostali ochrzczeni?”^e **48** Wówczas kazał ich ochrzcić w imię Jezusa Chrystusa.^f Potem poprosili go, żeby pozostał kilka dni.

11 Apostołowie oraz bracia będący w Judei usłyszeli, że i ludzie z narodów^g przyjęli słowo Boże. **2** Kiedy więc Piotr przybył do Jerozolimy, zwolennicy obrzezania^h zaczęli toczyć z nim spór, **3** mówiąc, że wszedł do domu mężczyzn nie obrzezanych i z nimi jadł. **4** Wtedy Piotr zaczął im wyjaśniać szczegóły i rzekł:

5 „Będąc w mieście Joppie, modliłem się i w uniesieniu ujrzałem wizję – jakieś naczynie zstępujące niczym wielka lniana płachta, za cztery końce spuszczała z nieba, i doszło aż do mnie. **6** Zajrzawszy do niego, przyglądałem się i ujrzałem ziemskie stworzenia czworonożne i dzikie zwierzęta, i stworzenia pełzające, i ptaki nieba.ⁱ **7** Usłyszałem także głos, który do mnie mówił: „Wstań, Piotrze, zaryzuj i jedź!”^j **8** Lecz ja rzekłem: „Ależ nie, Panie, gdyż nigdy nie wziąłem do ust nic skalanego albo nieczystego”.^k **9** Po raz

ROZDZ. 10

a Rz 10:11
Gal 3:22

b Dz 4:31
Dz 8:15

c Gal 3:14

d Dz 2:4
Dz 19:6

e Mt 3:11
Dz 8:36
Dz 11:17

f Mt 16:19
Dz 2:38
Dz 19:5

ROZDZ. 11

g Za 2:11
Łk 2:32
Dz 14:27

h Dz 10:45
Gal 2:12

i Dz 10:12

j Dz 10:13

k Eze 4:14
Mt 15:11
Dz 10:14

szpalta 2

a Dz 15:9

b Dz 10:16

c Dz 10:17

d Jn 16:13
Dz 10:19

e Dz 10:23
Dz 15:7

f Dz 10:30

g Dz 16:30

h Dz 2:4

i Mt 3:11
Mk 1:8
Łk 3:16
Dz 1:5

j Iz 44:3
Jl 2:28
Jn 1:33
Dz 2:17

k Dz 15:8
Gal 3:2

l Dn 4:35
Dz 10:47

m Dz 21:14

n Łk 2:20
Dz 13:48
Dz 14:27

o Iz 11:10
Dz 17:30
Dz 20:21

Rz 10:12
Rz 15:9

p Dz 8:1

q Dz 21:2

r Dz 21:3

s Mt 10:6

drugi głos z nieba odpowiedział: „Przestań nazywać skalanym to, co Bóg oczyścił”.^a **10** Nastąpiło to po raz trzeci i wszystko znowu zostało wciągnięte do nieba.^b **11** I oto przed domem, w którym byliśmy, w tejże chwili stanęło trzech mężczyzn wysłanych do mnie z Cezarei.^c **12** To też duch^d powiedział mi, żebym z nimi poszedł, nic nie powątpiewając. A tych sześciu braci również poszło ze mną i weszliśmy do domu owego męża.^e

13 „On nam opowiedział, że ujrzał, jak w jego domu stanął anioł i rzekł: „Wyslij mężczyzn do Joppy i poślij po Szymona, który ma przydomek Piotr”,^f **14** a on powie ci, dzięki czemu ty i cały twój dom możecie dostąpić wybawienia”.^g **15** A gdy zacząłem mówić, zstąpił na nich duch święty, tak jak i na nas na początku.^h **16** Wtedy przypomniałem sobie wypowiedź Pana, jak mawiał: „Jan wprawdzie chrzcil wodą,ⁱ lecz wy zostaniecie ochrzczeni w duchu świętym”.^j **17** Jeżeli więc Bóg dał im taki sam wspaniałomyślny dar, co i nam, którzyśmy uwierzyli w Pana Jezusa Chrystusa,^k to kimże ja byłem, żebym mógł przeszkodzić Bogu?”^l

18 Usłyszawszy to, uspokoił się^m i oddał chwałę Bogu,ⁿ mówiąc: „A zatem również ludziom z narodów Bóg dał skrucę wiodącą ku życiu”.^o

19 Ci zaś, którzy się rozproszyli^p na skutek ucisku powstałego z powodu Szczepana, dotarli aż do Fenicji^q i na Cypr,^r i do Antiochii, nie głosząc słowa nikomu oprócz samych Żydów.^s **20** Byli jednak pośród nich pewni mężczyźni z Cypru i Cyreny, którzy przyszedli do

Antiochii i zaczęli rozmawiać z ludźmi mówiącymi po grecku,^a oznajmiając dobrą nowinę o Panu Jezusie.^b **21** I była z nimi ręka Jehowy,^c a wielka liczba tych, którzy uwierzyli, nawróciła się do Pana.^d

22 Wiadomość o nich doszła do uszu zboru, który był w Jerozolimie, i posłano Barnabasa^e aż do Antiochii. **23** Gdy ten przybył i ujrzał niezasłużoną życzliwość^f Bożą, uradował się^g i zaczął ich wszystkich zachęcać, aby zgodnie z postanowieniem serca trwali w Panu;^h **24** był bowiem człowiekiem dobrym oraz pełnym ducha świętego i wiary. I znaczny tłum został dołączony do Pana.ⁱ **25** On więc odszedł do Tarsu,^j by odszukać Saula,^k **26** a znalazłszy go, przyprowadził do Antiochii. Tak doszło do tego, że przez cały rok zgromadzali się z nimi w zborze i nauczali sporą rzeszę; i po raz pierwszy właśnie w Antiochii dzięki Boskiej opatrności nazwano uczniów chrześcijanami.^l

27 W owych dniach przybyli z Jerozolimy do Antiochii prorocy.^m **28** Jeden z nich, imieniem Agabus,ⁿ powstał i dzięki duchowi zaczął wskazywać, że wkrótce całą zamieszkaną ziemię nawiedzi wielka klęska głodu,^o co rzeczywiście nastąpiło za czasów Klaudiusza. **29** To też uczniowie – każdy według tego, na co go było stać^p – postanowili posłać doraźną pomoc^q braciom mieszkającym w Judei; **30** i uczynili to, wysyłając ją do starszych przez ręce Barnabasa i Saula.^r

12 Mniej więcej w tymże czasie król Herod przyłożył rękę do gnębienia^s niektórych ze zboru. **2** Jakuba, brata Ja-

ROZDZ. 11

- a Dz 6:1
- Dz 9:29
- b Mk 13:10
- Ef 3:8
- c Łk 1:66
- d Dz 2:47
- Dz 9:35
- e Dz 4:36
- f Heb 12:15
- g 3Jn 4
- h Dz 13:43
- Dz 14:22
- i Dz 2:47
- Dz 4:4
- Dz 5:14
- Dz 9:31
- j Dz 21:39
- k Dz 9:30
- l Dz 9:2
- m Dz 13:1
- Dz 15:32
- 1Ko 12:28
- Ef 4:11
- n Dz 21:10
- o Mt 24:7
- Łk 4:25
- p 2Ko 8:12
- q Kpl 25:35
- Prz 3:27
- Dz 24:17
- Rz 15:26
- 1Ko 16:1
- Gal 2:10
- r Dz 12:25
- Gal 2:1

ROZDZ. 12

- s Jn 15:20
- Dz 4:3

szpalta 2

- a Mt 4:21
- b Mt 20:23
- Łk 11:49
- c Dz 24:27
- d Wj 12:15
- Wj 23:15
- Kpl 23:6
- e Łk 21:12
- Dz 5:18
- f Wj 12:11
- g 2Ko 1:11
- Ef 6:18
- 1Ts 5:17
- Jak 5:16
- h Ps 34:7
- Heb 1:14
- i 1Kl 19:7
- j Dz 16:26
- k Dz 5:19
- l Mk 10:50
- m Dz 11:5
- n Dz 16:26
- o Ps 34:7
- Dn 3:28
- Dn 6:22
- Heb 1:14
- p 2Pt 2:9
- q Dz 13:5
- Dz 15:37
- Kol 4:10

na,^a zgładził mieczem.^b **3** Wiedząc, że to się podoba Żydom,^c postanowił pojmać również Piotra. (A były to dni Święta Przasników).^d **4** I pochwycawszy go, wtrącił go do więzienia^e i przekazał czterem czwórkom żołnierzy, żeby go strzegli, gdyż zamierzał po Passze^f wydać go ludowi. **5** Trzymano więc Piotra w więzieniu, zbór zaś żarliwie modlił się^g za niego do Boga.

6 Kiedy Herod już miał go wyprowadzić, owej nocy Piotr spał między dwoma żołnierzami, związany dwoma łańcuchami, a strażnicy przed drzwiami strzegli więzienia. **7** A oto w pobliżu stanął^h anioł Jehowy i w celi więziennej zajaśniało światło. Uderzywszy Piotra w bok, zbudził go,ⁱ mówiąc: „Wstań szybko!” I łańcuchy opadły^j z jego rąk. **8** Anioł^k rzekł do niego: „Przepasz się i zawiąż swe sandały”. Uczynił tak. W końcu rzekł do niego: „Włóż swą szatę wierzchnią^l i podążaj za mną”. **9** I on wyszedł, i podążał za nim, lecz nie wiedział, że to, co się działo za sprawą anioła, było rzeczywistością. Przypuszczał raczej, że ma wizję.^m **10** Przeszedłszy przez pierwszą i drugą wartę, dotarli do żelaznej bramy wiodącej do miasta, a ta się im sama otworzyła.ⁿ Oni zaś, wyszedłszy, przeszli jedną ulicę i natychmiast anioł odstąpił od niego. **11** A Piotr, oprzytomniawszy, rzekł: „Teraz istotnie wiem, że Jehowa posłał swego anioła^o i wyzwolił^p mnie z ręki Heroda oraz od wszystkiego, czego oczekiwał lud żydowski”.

12 A gdy się zastanowił, poszedł do domu Marii, matki Jana, który miał przydomek Marek,^q gdzie wielu się zebrało i modliło. **13** Kiedy zapukał do

drzwi bramy, wyszła na to wezwane służąca imieniem Rode, **14** a rozpoznawszy głos Piotra, z radości nie otworzyła bramy, lecz wbiegła do środka i doniosła, że przed bramą stoi Piotr. **15** Rzekli do niej: „Oszalałaś”. Ale ona stanowczo obstawała przy swoim. Oni zaś zaczęli mówić: „To jego anioł”.^a **16** Lecz Piotr pozostał tam i pukał. Gdy otworzyli, ujrzeni go i się zadziwili. **17** A on, skinawszy^b na nich ręką, aby umilkli, szczegółowo im opowiedział, jak Jehowa wyprowadził go z więzienia, i rzekł: „Donieście o tym Jakubowi^c i braciom”. Wtedy wyszedł i udał się na inne miejsce.

18 Kiedy nastał dzień,^d wśród żołnierzy zapanowało niemałe poruszenie, bo nie wiedzieli, co się właściwie stało z Piotrem. **19** Herod^e pilnie go poszukiwał, a nie znalazłszy go, przesłuchiwał strażników i kazał ich doprowadzić, by zostali ukarani;^f a przybywszy z Judei do Cezarei, spędził tam trochę czasu.

20 A był wojowniczo usposobiony do Tyryjczyków i Sydończyków. Oni więc jednomyślnie przyszli do niego i przekonawszy Blastusa, który miał pieczę nad sypialnią króla, zwrócili się z prośbą o pokój, ponieważ ich krainę zaopatrywano w żywność^g z krainy królewskiej. **21** W oznaczonym dniu Herod odział się w szatę królewską i zasiadłszy w fotelu sędziowskim, zaczął do nich wygłaszać publiczną przemowę. **22** Zgromadzony lud począł zaś wykrzykiwać: „To głos boga, a nie człowieka!”^h **23** Natychmiast uderzył goⁱ anioł Jehowy, ponieważ nie oddał chwały Bogu;^j i stoczony przez robactwo, skonał.

ROZDZ. 12

a Rdz 48:16
Mt 18:10

b Dz 13:16
Dz 19:33

c Mt 13:55
Dz 15:13
Dz 21:18
1Ko 15:7
Gal 1:19
Gal 2:9

d Dz 5:21

e Dz 12:6

f Dz 16:27

g 1Kl 5:9
Eze 27:17

h Eze 28:2
Judy 16

i 2Sm 24:17
2Kn 32:21

j Iz 42:8
1Ko 1:29

szpalta 2

a Iz 55:11
Dz 6:7
Dz 19:20

b Kol 1:6

c Dz 4:36

d Dz 11:29

e Dz 13:5
Dz 15:37

ROZDZ. 13

f Dz 11:27
Dz 15:32
1Ko 12:28
Ef 4:11

g Dz 11:20

h Ef 3:7
1Tm 2:7

i Dz 9:15
Heb 5:4

j Dz 14:23
1Tm 4:14
2Tm 1:6

k Dz 12:25

l Mt 24:24

m 2Tm 3:8

24 A słowo^a Jehowy dalej rosło i się rozprzestrzeniało.^b

25 Gdy zaś Barnabas^c i Saul zakończyli w Jerozolimie rozdzielanie doraźnej pomocy,^d powrócili, zabierając ze sobą Jana,^e który miał przydomek Marek.

13 A w Antiochii byli w miejscowym zborze prorocy^f i nauczyciele: Barnabas oraz Symeon zwany Nigrem i Lucjusz^g z Cyreny, i Manaen, który kształcił się z Herodem, władcą okręgu, oraz Saul. **2** Gdy oni publicznie usługiwali^h Jehowie i pościli, duch święty rzekł: „Oddzielcie dla mnie spośród wszystkich Barnabasa i Saulaⁱ do dzieła, do którego ich powołałem”. **3** Wtedy pościli i modlili się, a włożywszy na nich ręce,^j pozwolili im odejść.

4 Mężowie ci, wysłani przez ducha świętego, przybyli zatem do Seleucji, stamtąd zaś odplynęli na Cypr. **5** A przybywszy do Salaminy, zaczęli ogłaszać słowo Boże w synagogach żydowskich. Mieli ze sobą także Jana^k jako pomocnika.

6 Kiedy już przeszli przez całą wyspę aż do Pafos, napotkali pewnego mężczyznę, czarnoksiężnika, fałszywego proroka,^l Żyda imieniem Bar-Jezus; **7** przebywał on u prokonsula Sergiusza Pawła, męża rozumnego. Człowiek ten, przywoławszy Barnabasa i Saula, usilnie zabiegał o to, by usłyszeć słowo Boże. **8** Ale Elimas, ów czarnoksiężnik (tak w istocie tłumaczy się jego imię), zaczął się im sprzeciwiać,^m usiłując odwrócić prokonsula od wiary. **9** Saul, zwany też Pawłem, napętniony duchem świętym, spojrzał na niego uważnie **10** i rzekł: „O, pełen wszelkiego oszustwa i wszelkiej nikczemności, synu

Diabla,^a nieprzyjacielu wszystkiego, co prawe – czy nie przestaniesz wypaczać słuszných dróg Jehowy? **11** Oto więc jest nad tobą ręka Jehowy i osłepniesz, i przez pewien czas nie będziesz widział światła słonecznego”. Natychmiast otoczyła go gęsta mgła i ciemność, toteż chodził wkoło, szukając kogoś, kto by go poprowadził za rękę.^b **12** Wtedy prokonsul,^c ujrzawszy, co się stało, uwierzył, niezmiernie zdumiony nauką Jehowy.

13 A owi mężowie wraz z Pawłem wypłynęli z Pafos w morze i przybyli do Perge w Pamfilii.^d Ale Jan^e odłączył się od nich i wrócił^f do Jerozolimy. **14** Oni jednak poszli z Perge dalej i przybyli do Antiochii w Pizydii, a wszedłszy w dzień sabatu do synagogi,^g usiedli. **15** Po publicznym czytaniu Prawa^h i Proroków przełożeni synagogiⁱ posłali do nich, mówiąc: „Mężowie, bracia, jeśli macie jakieś słowo zachęty dla ludu, to mówcie”. **16** Paweł więc wstał i skinąwszy^j ręką, rzekł:

„Mężowie, Izraelici i inni, którzy się boicie Boga, słuchajcie.^k **17** Bóg tego ludu, Izraela, wybrał naszych praojców i wywyższył ów lud, gdy byli osiadłymi przybyszami w ziemi egipskiej, i wyprowadził ich z niej z podniesionym ramieniem.^l **18** I przez okres około czterdziestu lat^m znosił ich sposób postępowania na pustkowiu. **19** Zgładziwszy siedem narodów w ziemi Kanaan, losem rozdzielił między nich tę ziemię.ⁿ **20** Wszystko to w okresie mniej więcej czterystu pięćdziesięciu lat.

„A potem dał im sędziów, aż do proroka Samuela.^o **21** Odłączył jednak żądali króla^p i Bóg na

ROZDZ. 13

a Mt 13:38

Jn 8:44

1 Jn 3:8

b Dz 9:8

c Dz 19:38

d Dz 15:38

e Dz 12:12

f Dz 15:38

g Dz 16:13

Dz 17:2

Dz 18:4

Dz 19:8

h Dz 15:21

i Mk 5:22

j Dz 12:17

Dz 21:40

Dz 26:1

k Dz 13:26

l Wj 6:6

Wj 14:8

Pwt 7:6

m Wj 16:35

Lb 14:34

Pwt 2:7

n Pwt 7:1

Joz 14:2

o Sdz 2:16

1 Sm 3:20

p 1 Sm 8:5

szpalta 2

a 1 Sm 10:21

1 Sm 11:15

b Oz 13:11

c 1 Sm 16:12

2 Sm 2:4

Ps 89:20

d 1 Sm 16:1

e 1 Sm 13:14

f Iz 44:28

g 2 Sm 7:12

Iz 11:1

h Lk 1:32

Lk 1:69

Rz 11:26

i Mt 3:1

Łk 16:16

j Mt 1:21

k Mt 3:11

Łk 3:16

l Mt 10:6

Łk 24:47

m Jn 16:3

Dz 3:17

n Ps 22:16

Ps 41:9

Iz 53:7

Za 11:12

o Mt 26:60

Łk 23:15

Jn 19:4

p Mt 27:22

Jn 19:15

q Łk 18:31

Jn 19:36

r Jn 19:40

s Mt 27:60

t Mt 28:6

Dz 2:24

czterdzieści lat dał im Saula, syna Kisza, męża z plemienia Beniamina.^a **22** A usunąwszy go,^b na króla wzbudził im Dawida,^c o którym złożył świadectwo i rzekł: „Znalazłem Dawida, syna Jessego,^d męża według mego serca,^e który uczyni wszystko, czego ja pragnę”.^f **23** Z potomstwa^g tego męża Bóg zgodnie ze swą obietnicą wyprowadził Izraelowi wybawcę,^h Jezusa. **24** po tym, gdy Jan,ⁱ poprzedzając jego wystąpienie,^j publicznie głosił całemu ludowi izraelskiemu chrzest jako symbol skrucy. **25** A gdy Jan już dopełniał swego biegu, mówił: „Za kogo mnie uważacie? Ja nim nie jestem. Lecz oto po mnie przychodzi ten, któremu nie jestem godzien rozwiązać sandałów na jego nogach”.^k

26 „Mężowie, bracia, synowie rodu Abrahama oraz inni spośród was, którzy boicie się Boga, do nas posłano słowo tego wybawienia.^l **27** Bo mieszkańcy Jerozolimy i ich władcy nie znali Go,^m ale występując w roli sędziów, spełnili to, co wypowiedzieli Prorocy,ⁿ a co jest odczytywane na głos w każdy sabat, **28** i chociaż nie znaleźli żadnego powodu do uśmiercenia^o go, zażądali od Piłata, żeby go stracono.^p **29** A gdy wykonali wszystko, co o nim napisano,^q zdjęli go z pala^r i złożyli w grobowcu pamięci.^s **30** Ale Bóg wskrzesił go z martwych;^t **31** on zaś przez wiele dni ukazywał się tym, którzy razem z nim wstąpili z Galilei do Jerozolimy i którzy teraz są wobec ludu jego świadkami.^u

32 „Toteż oznajmiamy wam dobrą nowinę o obietnicy danej

u Mt 28:16; Dz 1:3; Dz 3:15; 1 Ko 15:6.

praojcom,^a **33** którą na nas, ich dzieciach, Bóg całkowicie spełnił przez wskrzeszenie Jezusa;^b jak to jest również napisane w drugim psalmie: „Ty jesteś moim synem, ja dzisiaj zostałem twoim Ojcem”.^c **34** A to, że wskrzesił go z martwych, by już nie wrócił do skażenia, oświadczył w taki sposób: „Obdarzę was wiernymi przejawami lojalnej życzliwości wobec Dawida”.^d **35** Dlatego też w innym psalmie mówi: „Nie pozwolisz, żeby lojalny wobec ciebie ujrzał skażenie”.^e **36** Bo przecież Dawid^f służył wyraźnej woli Bożej w swoim pokoleniu i zapadł w sen śmierci, i został złożony ze swymi praojcami, i ujrzał skażenie.^g **37** Natomiast ten, którego Bóg wskrzesił, nie ujrzał skażenia.^h

38 „Wiedźcie więc, bracia, że przez niego się wam ogłasza przebaczenie grzechów” **39** i że we wszystkim, w czym nie mogliście zostać uznani za niewinnych na podstawie Prawa Mojżeszowego,ⁱ dzięki niemu każdy, kto wierzy, zostaje uznany za niewinnego.^k **40** Dlatego baczcie, żeby nie przyszło na was to, co jest powiedziane u Proroków: **41** „Zobaczcie to, wy, okazujący pogardę, i zdumiewajcie się tym, i przepadnijcie, ponieważ ja dokonuję dzieła za dni waszych — dzieła, w które wcale nie uwierzycie, nawet jeśli ktoś wam o nim szczegółowo opowie”.^l

42 A gdy oni wychodzili, ludzie zaczęli upraszać, żeby im o tych sprawach mówić w następny sabat.^m **43** Toteż gdy rozpuszczono owo zgromadzenie synagogałne, wielu Żydów oraz prozelitów czczących Boga poszło za Pawłem i Barnaba-

ROZDZ. 13

a Rdz 12:3
Dz 13:23
Rz 4:13

b Rz 1:4

c Ps 2:7
Heb 1:5
Heb 5:5

d Iz 55:3

e Ps 16:10
Dz 2:31

f Dz 2:34

g 1Kl 2:10
Dz 2:29

h Dz 2:27

i Dn 9:24
Łk 24:47
Dz 5:31
Dz 10:43

j Rz 8:3
Heb 7:19
Heb 10:1

k Iz 53:11
Rz 3:28
Rz 5:18

l Hab 1:5,
LXX

m Dz 18:4

szpalta 2

a Dz 17:4

b Dz 14:22

c Dz 11:23
Tył 2:11

d Dz 12:24

e Prz 27:4

f Dz 14:2
Dz 17:5

g Mt 10:6
Dz 3:26
Rz 1:16

h Mt 22:8
Łk 7:30

i Iz 55:5
Łk 2:32
Dz 18:6
Rz 10:19

j Iz 42:6

k Iz 49:6
Dz 1:8

l Iz 39:5
Iz 66:5
Dz 11:18
2Ts 1:12

m Rz 8:29

n Dz 15:36

o Dz 14:2
Dz 14:19

p Mt 23:34
Dz 17:5
2Tm 3:11

q Mt 10:14
Łk 9:5
Dz 18:6

r Mt 5:12
1Ts 1:6

ROZDZ. 14

s 2Tm 3:11

t Dz 13:5

u Dz 17:4

v Dz 13:45

sem,^a którzy przemawiając do nich, zaczęli ich usilnie zachęcać,^b aby trwali w niezasłużonej życzliwości Bożej.^c

44 W następny sabat prawie całe miasto zebrało się, żeby usłyszeć słowo Jehowy.^d **45** Na widok tłumów Żydzi, pełni zazdrości,^e zaczęli się bluźnierczo sprzeciwiać temu, co mówił Paweł.^f **46** Wtedy Paweł i Barnabas, śmiało przemawiając, rzekli: „Konieczne było, żeby najpierw wam zostało opowiedziane słowo Boże.^g Skoro je odrzucacie^h i nie sądzicie, że jesteście godni życia wiecznego, oto zwracamy się do narodów.”ⁱ **47** Przecież Jehowa nałożył na nas przykazanie tymi słowy: „Ustanowiłem cię światłem narodów,^j abyś był wybawieniem aż po kraniec ziemi”.^k

48 Kiedy to usłyszeli ludzie z narodów, zaczęli się radować i wychwalać słowo Jehowy,^l wszyscy zaś, którzy byli odpowiednio usposobieni do życia wiecznego, uwierzyli.^m **49** A słowo Jehowy dalej się szerzyło po całej tej krainie.ⁿ **50** Lecz Żydzi^o podburzyli poważane niewiasty, które czcily Boga, oraz przedniejszych mężów tego miasta, a oni wznieśli przeciw Pawłowi i Barnabasowi prześladowanie^p i wyrzucili ich poza swe granice. **51** Ci strząsnęli na nich proch ze swych stóp^q i poszli do Ikonium. **52** A uczniowie pozostawali pełni radości^r i ducha świętego.

14 A w Ikonium^s weszli razem do synagogi^t żydowskiej i przemawiali tak, iż uwierzyło wielkie mnóstwo zarówno Żydów, jak i Greków.^u **2** Ale Żydzi, którzy nie uwierzyli, podburzyli^v i nieprzychylnie nastawili przeciwko braciom dusze

ludzi z narodów.^a **3** Oni zaś spędzili sporo czasu na śmiałym mówieniu z powoływaniem się na Jehowę, który poświadczał słowo swej niezasłużonej życzliwości, sprawiając, że przez ich ręce działały się znaki i proroctwa cuda.^b **4** Jednakże całe to mnóstwo w mieście było podzielone i jedni byli za Żydami, a drudzy za apostołami. **5** A gdy zarówno ludzi z narodów, jak i Żydów wraz z ich władcami opanovała gwałtowna chęć, aby ich potraktować zuchwale i obrzucić kamieniami,^c **6** oni, dowiedziawszy się o tym, uciekli^d do miast Likaonii, Listry i Derbe oraz okolicznej krainy; **7** i tam dalej oznajmiali dobrą nowinę.^e

8 A w Listrze siedział pewien mężczyzna o bezwładnych nogach, który był ułomny już od łona matki^f i jeszcze nigdy nie chodził. **9** Człowiek ten słuchał mowy Pawła, który popatrzył na niego uważnie i widząc, że ma wiarę,^g aby mógł być uzdrowiony, **10** rzekł donośnym głosem: „Stań prosto na nogach”. On więc podskoczył i zaczął chodzić.^h **11** A tłumy, ujrzawszy, co uczynił Paweł, podniosły głosy, mówiąc po likańsku: „To bogowie! stali się podobni do ludzi i zstąpili do nas!” **12** I nazwali Barnabasa Zeusem, a Pawła Hermesem, on bowiem przodował w mowie. **13** A kapłan Zeusa, którego świątynia była przed miastem, przywiódł do bram byki oraz przyniósł wieniec i chciał z tłumami złożyć ofiary.ⁱ

14 Usłyszawszy o tym, apostołowie Barnabas i Paweł rozdarli swe szaty wierzchnie i wpadli w tłum, wołając **15** i mówiąc:

ROZDZ. 14

a Rz 15:31

b Dz 5:12

Dz 19:11

Heb 2:4

c Dz 14:19

1Ts 2:2

2Tm 3:11

d Mt 10:23

e 1Ko 1:17

f Dz 3:2

g Mt 9:28

h Iz 35:6

Dz 3:8

i Dz 12:22

Dz 28:6

j Dn 2:46

szpalta 2

a Dz 10:26

b Jak 5:17

c Pwt 32:21

1Sm 12:21

Jer 10:15

d 1Ts 1:9

e Rdz 1:1

Wj 20:11

Ps 33:6

Ps 146:6

Dz 4:24

f Pwt 18:14

Dz 17:30

g Dz 17:27

Rz 1:20

h Ps 65:10

Ps 147:8

Jer 5:24

Mt 5:45

i Ps 145:16

j Dz 17:13

k 2Ko 6:9

2Ko 11:25

2Tm 3:11

l Dz 16:1

m Mt 28:19

n Dz 11:23

o Mt 10:38

Jn 15:19

Rz 8:17

1Ts 3:4

p Tyt 1:5

q Dz 13:3

r Dz 20:32

s Dz 13:13

t Dz 13:1

„Mężowie, dlaczego to czynicie? My też jesteśmy ludźmi^a i podlegamy tym samym ułomnościom,^b co wy, a oznajmiamy wam dobrą nowinę, abyście się odwrócili od tych próżnych^c rzeczy do żywego Boga,^d który uczynił niebo^e i ziemię, i morze, i wszystko, co w nich jest. **16** Za minionych pokoleń pozwał on wszystkim narodom, by chodziły własnymi drogami,^f **17** choć przecież nie pozostał bez świadectwa, gdyż czynił dobro,^g dając wam deszcze^h z nieba oraz pory urodzajne, napelniając wasze serca pokarmem i weselem”.ⁱ **18** A mówiąc to, ledwie powstrzymali tłumy od złożenia im ofiary.

19 Przybyli jednak Żydzi z Antiochii oraz Ikonium i przekonali tłumy,^j tak iż ukamienowali Pawła i wywlekli go za miasto, mniemając, że umarł.^k **20** Lecz gdy otoczyli go uczniowie, wstał i wszedł do miasta. Następnego zaś dnia odszedł z Barnabaszem do Derbe.^l **21** A gdy oznajmili temu miastu dobrą nowinę i wielu uczynili uczniami,^m wrócili do Listry i do Ikonium, i do Antiochii, **22** umacniając dusze uczniów,ⁿ zachęcając ich do trwania w wierze i mówiąc: „Do królestwa Bożego musimy wejść przez wiele ucisków”.^o **23** Ponadto w każdym zborze ustanowili im starszych,^p a modląc się i poszcząc,^q poruczyli ich Jehowie,^r w którego oni uwierzyli.

24 I przeszedłszy przez Pizydję, przyszli do Pamfilii,^s **25** a opowiedziawszy słowo w Perge, przybyli do Attalii. **26** Stamtąd zaś odpłynęli do Antiochii,^t gdzie przedtem zostali powierzeni niezasłużonej życzliwości

Bożej ze względu na dzieło, które w pełni wykonali.^a

27 Kiedy przybyli i zgromadzili zbór, poczęli opowiadać^b o wielu rzeczach, których Bóg przez nich dokonał, i o tym, że otworzył narodom drzwi wiary.^c **28** I spędzili z uczniami niemало czasu.

15 A z Judei przybyli pewni ludzie^d i zaczęli nauczać braci: „Jeśli nie dacie się obrzezać^e według zwyczaju Mojżeszowego,^f to nie będziecie mogli dostąpić wybawienia”. **2** Ale gdy już powstał niemały zatarg i spór między nimi a Pawłem i Barnabasem, wyznaczono Pawła i Barnabasa oraz kilku innych spośród nich, żeby w sprawie tego sporu udali się do apostołów i starszych w Jerozolimie.^g

3 A mężowie ci, odprowadzeni przez żer kawałek drogi,^h szli dalej przez Fenicję, jak również Samarię, i opowiadali ze szczegółami o nawróceniu ludzi z narodów,ⁱ sprawiając wszystkim braciom wielką radość.^j **4** Kiedy przybyli do Jerozolimy, zostali życzliwie przyjęci^k przez zbór oraz apostołów i starszych i szczegółowo opowiedzieli o wielu rzeczach, których przez nich dokonał Bóg.^l **5** Lecz niektórzy z tych, co należeli do sekty faryzeuszy, a uwierzyli, powstałi z miejsc i rzekli: „Koniecznie trzeba ich obrzezać^m i przykazać im, by przestrzegali Prawa Mojżeszowego.”ⁿ

6 Toteż apostołowie i starsi zebrali się, aby rozpatrzyć tę sprawę.^o **7** A gdy doszło do wielkiego sporu,^p wstał Piotr i rzekł do nich: „Mężowie, bracia, dobrze wiecie, że już w dawnych dniach Bóg dokonał pośród was wyboru, aby przez moje usta ludzie

ROZDZ. 14

- a 1Ko 15:10
- b Dz 15:4
- c Dz 21:19
- d Dz 11:18
- e 1Ko 16:9

ROZDZ. 15

- d Gal 2:12
- e Gal 5:2
- f Rdz 17:10
- Wj 12:48
- Kpl 12:3
- g Dz 11:30
- Dz 16:4
- Gal 2:1
- h Rz 15:24
- 1Ko 16:6
- i Dz 13:4
- Dz 14:27
- j Dz 11:18
- k Dz 21:17
- l Dz 21:19
- m Dz 11:2
- n Wj 12:48
- o Prz 13:10
- Prz 15:22
- p Mk 9:16
- Dz 15:2

szpalta 2

- a Dz 10:34
- Dz 11:17
- b 1Kn 28:9
- Jer 11:20
- Dz 1:24
- c Dz 10:44
- Dz 11:15
- d Gal 3:28
- e Gal 2:16
- 1Pt 1:22
- f Gal 5:1
- g Gal 3:10
- h Iz 53:11
- Jn 1:17
- Gal 2:16
- i Mt 20:28
- j Rz 15:19
- k Dz 12:17
- l Dz 11:13
- 2Pt 1:1
- m Iz 55:5
- 1Pt 2:9
- n Am 9:11
- o Am 9:12
- LXX
- p Iz 45:21
- q Dz 15:10
- r Rdz 35:2
- Wj 20:3
- Eze 20:30
- 1Ko 8:7
- 1Ko 10:14
- s 1Ko 6:9
- Kol 3:5
- 1Ts 4:3
- t Kpl 17:13
- u Rdz 9:4
- Kpl 3:17
- Kpl 7:26
- Kpl 17:10
- Kpl 19:26
- Pwt 12:23
- Pwt 15:23
- 1Sm 14:32

z narodów usłyszeli słowo dobrej nowiny i uwierzyli;^a **8** a Bóg, który zna serce,^b złożył świadectwo, dając im ducha świętego,^c tak jak i nam. **9** I nie uczynił żadnej różnicy między nami a nimi,^d lecz wiarą oczyścił ich serca.^e **10** Dlaczego więc teraz wystawiacie Boga na próbę, nakładając na kark uczniów jarzmo,^f którego ani nasi praojcowie, ani my nie potrafiliśmy unieść?^g **11** My zaś ufamy, że dostąpimy wybawienia dzięki niezasłużonej życzliwości^h Pana Jezusa, tak samo jak i oni”.ⁱ

12 Wtedy całe to mnóstwo umilkło i zaczęło słuchać, jak Barnabas i Paweł opowiadali o wielu znakach i proroczych cudach, których Bóg przez nich dokonał wśród narodów.^j **13** Gdy przestali mówić, Jakub odpowiedział, mówiąc: „Mężowie, bracia, posłuchajcie mnie.”^k **14** Symeon^l wyczerpująco opowiedział, jak to Bóg po raz pierwszy zwrócił uwagę na narody, aby z nich wziąć lud dla swego imienia.^m

15 A z tym zgadzają się słowa Proroków, tak jak jest napisane: **16** „Potem wrócę i odbuduję upadły szalas Dawidowy; i odbuduję jego ruiny, i na nowo go postawię.”ⁿ **17** aby pozostali ludzie pilnie szukali Jehowy wespół z ludźmi ze wszystkich narodów – nazwanymi od mego imienia, mówi Jehowa, który czyni te rzeczy.^o **18** znane od dawna”.^p **19** Toteż moje rozstrzygnięcie jest takie: nie należy niepokoić tych spośród narodów, którzy się nawracają do Boga,^q **20** lecz trzeba im napisać, by się powstrzymywali od rzeczy splugawionych przez bożki^r i od rozpusty,^s i od tego, co uduszone,^t i od krwi.^u

21 Mojżesz bowiem od starożytnych czasów miał w jednym mieście po drugim tych, którzy go głoszą, ponieważ w każdy sabbat odczytuje się go na głos w synagogach”.^a

22 Wtedy apostołowie i starsi wraz z całym zbozem uznali za słuszne, by razem z Pawłem i Barnabasem wysłać do Antiochii wybranych spośród siebie mężów: Judasa zwanego Barsabasem^b i Sylasa – mężów przodujących wśród braci; **23** i swą ręką napisali:

„Apostołowie i starsi, bracia, do tych braci w Antiochii^c i Syrii, i Cylicji,^d którzy są z narodów: Pozdrowienia! **24** Ponieważ usłyszeliśmy, że niektórzy spośród nas zaniepokoiili was swymi mowami,^e próbując zasiał zamęt w waszych duszach, chociaż nie daliśmy im żadnych poleceń,^f **25** doszliśmy do pełnej jednomyślności^g i uznaliśmy za słuszne, by posłać do was wybranych mężów wraz z naszymi umiłowanymi – Barnabasem i Pawłem^h – **26** ludźmi, którzy wydali swe dusze za imię naszego Pana, Jezusa Chrystusa.ⁱ **27** Wysyłałyśmy więc Judasa i Sylasa,^j żeby o tym samym donieśli również w słowach.^k **28** Albowiem duch święty^l i my sami uznaliśmy za słuszne nie nakładać na was dodatkowego brzemienia,^m z wyjątkiem następujących rzeczy koniecznych: **29** macie powstrzymywać się od tego, co ofiarowano bożkom,ⁿ i od krwi,^o i od tego, co uduszone,^p i od rozpusty.^q Jeśli będziecie się tego starannie wystrzegać,^r dobrze się wam powiedzie. Bądźcie zdrowi!”

30 Toteż ci, gdy zostali odprowadzeni, przybyli do Antiochii i zebraли owo mnóstwo, i przekazali

ROZDZ. 15

- a Dz 13:15
2Ko 3:15
- b Dz 1:23
- c Dz 11:26
- d Gal 1:21
- e Dz 15:1
- f Gal 2:4
Tyt 1:10
- g Dz 1:14
- h 2Pt 3:15
- i Dz 13:50
1Ko 15:30
2Ko 11:23
Flp 2:29
- j 1Ts 1:1
1Pt 5:12
- k Dz 16:4
- l Jn 16:13
Dz 5:32
- m Mt 23:4
- n Rdz 35:2
Wj 20:3
Wj 34:15
Eze 20:30
1Ko 8:1
1Ko 10:14
- o Rdz 9:4
Kpl 3:17
Kpl 7:26
Kpl 17:10
Pwt 12:16
Pwt 12:23
1Sm 14:32
- p Kpl 17:13
- q Rdz 39:9
1Ko 6:9
Ef 5:5
Kol 3:5
1Ts 4:3
1Pt 4:3
- r Dz 21:25

szpalta 2

- a Dz 11:26
- b Prz 15:30
- c Dz 11:27
Dz 13:1
- d Dz 13:15
Dz 18:23
- e 1Ko 16:11
- f Dz 13:1
- g 2Ko 11:7
2Ko 11:28
- h 2Ko 11:28
i Kol 4:10
2Tm 4:11
- j Dz 13:13
- k Dz 4:36
Dz 13:4
- l Dz 11:20
- m Dz 15:27
- n Dz 14:26
Ef 3:7
- o Dz 16:5

ROZDZ. 16

- p Dz 14:6
2Tm 3:11
- q Dz 19:22
Rz 16:21
1Ko 4:17
1Ts 3:2
1Tm 1:2
r 1Ko 9:20

im list.^a **31** Oni zaś, przeczytawszy go, uradowali się z tej zachęty.^b **32** A ponieważ Judas i Sylas byli też prorokami,^c więc niejedną przemową zachęcili i umocnili braci.^d **33** I gdy już spędzili tam pewien czas, zostali przez braci odprowadzeni w pokoju^e do tych, którzy ich posłali. **34** — **35** Jednakże Paweł i Barnabas dalej przebywali w Antiochii,^f wraz z wieloma innymi nauczając i oznajmiając dobrą nowinę słowa Jehowy.^g

36 A po kilku dniach rzekł Paweł do Barnabasa: „Przed wszystkim wróćmy i w każdym z miast, w których ogłaszaliśmy słowo Jehowy, odwiedźmy braci, aby zobaczyć, jak się mają”.^h **37** A Barnabas był zdecydowany zabrać także Jana zwanego Markiem.ⁱ **38** Ale Paweł nie uważał za właściwe, żeby go zabrać, skoro odszedł od nich w Pamfilii^j i nie przystąpił z nimi do pracy. **39** Wtedy doszło do gwałtownego wybuchu gniewu, tak iż się rozdzielili; Barnabas^k wziął ze sobą Marka i odplynął na Cypr.^l **40** Paweł zaś wybrał Sylasa^m i odszedł, powierzony przez braci niezasłużonej życzliwości Jehowy.ⁿ **41** I przechodził przez Syrię i Cylicję, umacniając zbory.^o

16 Przybył więc do Derbe oraz do Listry.^p A oto był tam pewien uczeń imieniem Tymoteusz,^q syn wierzącej niewiasty, Żydówki, i ojca Greka; **2** cieszył się on dobrą opinią u braci w Listrze oraz Ikonium. **3** Paweł wyraził pragnienie, żeby z nim wyruszył, i wzięwszy go, obrzezal^r ze względu na Żydów, którzy byli w owych okolicach, bo wszyscy

wiedzieli, że jego ojciec był Grekiem. **4** A gdy podróżowali przez miasta, przekazywali miejscowym do przestrzegania postanowienia powzięte przez apostołów i starszych, którzy byli w Jerozolimie.^a **5** Toteż zbory rzeczywiście utwierdzały się w wierze^b i dzień w dzień wzrastały liczebnie.

6 Oni zaś przeszli przez Frygię i krainę galacką,^c ponieważ duch święty zabronił im głosić słowo w okręgu Azji. **7** Potem, dotarłszy do Mizji, usiłowali pójść do Bitynii,^d lecz duch Jezusa im nie pozwolił. **8** Minąwszy więc Mizję, przybyli do Troady.^e **9** A w nocy Paweł miał widzenie:^f Jakis mężczyzna, Macedończyk, stał i upraszał go, i mówił: „Przeprowadź go, i mów: „Przeprowadź się do Macedonii i pomóż nam”. **10** Zaraz po tym jego widzeniu staraliśmy się udać do Macedonii,^g wnioskując, że Bóg nas wezwał, abymy im oznajmili dobrą nowinę.

11 Toteż wypłynąwszy w morze z Troady, popłynęliśmy prosto do Samotraki, a następnego dnia do Neapolis, **12** stamtąd zaś do Filippi^h – kolonii, która jest najważniejszym miastem okręgu Macedonii.ⁱ Przebywaliśmy w tym mieście przez kilka dni. **13** A w dzień sabatu wyszliśmy za bramę nad rzekę, gdzie, jak sądziliśmy, jest miejsce modlitwy; i usiadłszy, przemówiliśmy do zgromadzonych niewiast. **14** A przysłuchiwała się pewna niewiasta z Tiatyry,^j imieniem Lidia, sprzedawczyni purpury i czcielka Boga; Jehowa szeroko otworzył jej serce,^k aby zwracała uwagę na to, co mówi Paweł. **15** Kiedy ona i jej domownicy zostali ochrzczeni,^l prosiła,

ROZDZ. 16

a Dz 15:28

b Dz 15:41

c Dz 18:23

Gal 4:13

d 1 Pt 1:1

e 2 Ko 2:12

2 Tm 4:13

f Hl 33:15

Dz 9:10

2 Ko 12:1

g 2 Ko 1:16

2 Ko 2:13

h Flp 1:1

1 Ts 2:2

i Dz 20:6

j Obj 1:11

k Lk 24:45

1 Ko 3:7

l Dz 16:33

Dz 18:8

szpalta 2

a Mt 10:11

Rz 12:13

Gal 6:6

Heb 13:2

b Rdz 19:2

Sdz 19:20

Lk 24:29

c 1 Sm 28:7

d Kpl 19:31

Kpl 20:6

e Dz 19:24

f Mk 1:24

Lk 4:41

g Mk 1:25

h Mk 1:34

Lk 9:1

Lk 10:17

i Mt 17:18

j Dz 19:25

k Mt 10:18

2 Ko 6:5

l 1 Kl 18:17

Dz 17:6

m Est 3:8

n 1 Ts 2:2

o 2 Ko 11:23

p Lk 21:12

Dz 5:23

q Dz 12:6

Dz 12:10

r Ps 105:18

Jer 20:2

mówiąc: „Jeśli osądziliście, że jestem wierna Jehowie, to wejdźcie do mego domu i się zatrzymajcie”.^a I wręcz przymusiła nas, żebyśmy weszli.^b

16 A zdarzyło się, gdyśmy szli na miejsce modlitwy, że spotkała nas pewna służąca, która miała ducha^c – demona wróżbiarstwa.^d Przynosiła ona swoim panom znaczny zysk^e uprawianiem sztuki przepowiadania.

17 Dziewczyna ta chodziła za Pawłem i za nami, wołając^f tymi słowy: „Ludzie ci są niewolnikami Boga Najwyższego, którzy wam ogłaszają drogę wybawienia”. **18** Czyniła tak przez wiele dni. W końcu Paweł, znużony tym,^g odwrócił się i rzekł do ducha: „W imię Jezusa Chrystusa rozkazuję ci, żebyś z niej wyszedł”.^h I w tejże godzinie wyszedł.ⁱ

19 Kiedy jej panowie spostrzegli, że przepadła ich nadzieja zysku,^j pochwycili Pawła i Sylasa, zawlekli ich na rynek do władców.^k **20** i zaprowadzwszy ich do urzędników miejskich, powiedzieli: „Ci ludzie wywołują w naszym mieście wielkie poruszenie,^l są bowiem Żydami **21** i ogłaszają zwyczaj,^m których nam nie wolno przyjmować ani praktykować, gdyż jesteśmy Rzymianami”. **22** I powstał przeciwko nim tłum, a urzędnicy miejscy, zdarłszy z nich szaty wierzchnie, nakazali ich bić różgami.ⁿ **23** A gdy zadali im wiele razów,^o wtrącili ich do więzienia, rozkazując dozorcę więziennemu, aby ich bacznie pilnował.^p **24** Ten, otrzymawszy taki rozkaz, wtrącił ich do wewnętrznego więzienia^q i zakął im nogi w dyby.^r

25 A mniej więcej o północy^a Paweł i Syłas modlili się i wysławiali Boga pieśnią,^b więźniowie zaś ich słyszeli. **26** Nagle nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi, tak iż się zatrzęsły fundamenty więzienia. Natychmiast też otworzyły się wszystkie drzwi, a więzy wszystkich się rozluźniły.^c **27** Dozorca więzienny, przebudziwszy się ze snu i ujrawszy otwarte drzwi więzienia, dobył miecza i już miał się zabić,^d mniemając, że więźniowie zbiegli.^e **28** Ale Paweł zawołał donośnym głosem, mówiąc: „Nie czyń sobie krzywdy,^f bo jesteśmy tu wszyscy!” **29** On więc poprosił o światła, wskoczył do środka i drząc cały, upadł^g przed Pawłem oraz Syłasem. **30** A wyprowadziwszy ich na zewnątrz, powiedział: „Panowie, co mam czynić,^h by dostąpić wybaczenia?” **31** Oni rzekli: „Wierz w Pana Jezusa, a zostaniesz wybawiony,ⁱ ty i twój dom”.^j **32** I opowiedzieli słowo Jehowy jemu oraz wszystkim, którzy byli w jego domu.^k **33** On zaś wziął ich ze sobą w tejże godzinie nocy i obmył ich pręgą; a wszyscy – on i jego domownicy – zostali bezzwłocznie ochrzczeni.^l **34** I przyprowadził ich do swego domu, i zastawił przed nimi stół, i ze wszystkimi swymi domownikami wielce się radował z tego, że uwierzył Bogu.

35 Z nastaniem dnia urzędnicy miejscy^m wysłali liktorów, aby powiedzieli: „Zwolnij tych ludzi”. **36** Toteż dozorca więzienny przekazał ich słowa Pawłowi: „Urzędnicy miejscy wysłali ludzi, żebyście wy dwaj zostali zwolnieni. Teraz więc wyjdźcie i idźcie w pokój”. **37** Ale Paweł rzekł do nich: „Publicznie, bez osądzenia, wychłostali nas,

ROZDZ. 16

a Ps 42:8

b Ef 5:19

Kol 3:16

Jak 5:13

c Dz 4:31

Dz 5:19

Dz 12:7

d Dz 12:19

e 1Kl 20:39

f 1Ts 5:15

g Dz 10:25

h Dz 2:37

i Jn 3:16

Jn 6:47

j Dz 11:14

k Dz 10:24

l Dz 8:12

Dz 16:15

m Dz 16:20

szpalta 2

a Dz 22:25

Dz 23:27

b Dz 22:29

c Lk 22:32

2Ko 1:4

ROZDZ. 17

d 1Ts 2:1

e Dz 9:20

Dz 13:14

Dz 14:1

Dz 18:4

f Dz 18:19

g Ps 22:7

Ps 22:16

Ps 34:20

Ps 69:21

Ps 118:22

Iz 50:6

Iz 53:3

Iz 53:5

h Ps 16:10

Lk 24:46

i Dz 18:28

Gal 3:1

j Dz 28:24

k Dz 15:22

Dz 15:40

l Dz 13:45

m Dz 16:20

n Rz 16:21

o 1Kl 18:17

Dz 16:20

ludzi będących Rzymianami,^a i wtrącili do więzienia, a teraz potajemnie nas wyrzucają? O, nie! Niech raczej sami przyjdą i nas wyprowadzą”. **38** A liktorzy przekazali te wypowiedzi urzędnikom miejskim. Ci się przestraszyli, usłyszawszy, że owi mężowie są Rzymianami.^b **39** Przyszli więc i upraszali ich, a wyprowadziwszy ich, poprosili, żeby odeszli z miasta. **40** Oni zaś, wyszedłszy z więzienia, poszli do domu Lidii, a gdy ujrze-
li braci, udzielili im zachęty^c i odeszli.

17 A przewędrowawszy przez Amfipolis i Apollonię, przyszedli do Tesaloniki,^d gdzie była synagoga Żydów. **2** Paweł więc zgodnie ze swym zwyczajem^e wszedł do nich i przez trzy sabaty prowadził z nimi rozważania na podstawie Pism,^f **3** wyjaśniając i udowadniając cytatami, że było konieczne, aby Chrystus cierpiał^g i powstał z martwych,^h oraz mówiąc: „To jest Chrystus”ⁱ – ten Jezus, którego ja wam ogłaszam”. **4** W rezultacie niektórzy z nich uwierzyli^j i przyłączyli się do Pawła i Sylasa,^k uczyniło tak również wielkie mnóstwo Greków oddających cześć Bogu, a także немало przedniejszych niewiast.

5 Lecz Żydzi, uniósłszy się zazdrością,^l dobrali sobie pewnych niegodziwych mężczyzn spośród próżniaków z rynku, zwołali motłoch i poczęli w mieście wywoływać rozruchy.^m A napadłszy na dom Jazona,ⁿ usiłowali przywieść ich przed pospólstwo.

6 Gdy ich nie znaleźli, zawlekli Jazona i niektórych braci do władców miasta, wołając: „Ludzie, którzy wzburzyli^o zamieszkaną ziemię, są i tu obecni,

7 a Jazon przyjął ich gościnnie. I wszyscy oni działają wbrew postanowieniom^a Cezara, mówiąc, że jest inny król^b – Jezus”.

8 Ci więc podburzyli tłum oraz władców miasta, którzy tego słuchali, 9 a którzy dopiero po przyjęciu od Jazona i innych wystarczającego zabezpieczenia pozwolili im odejść.

10 Zaraz w nocy^c bracia wysłali Pawła i Sylasa do Berei, a oni, przybywszy tam, weszli do synagogi Żydów. 11 Ci zaś byli szlachetniei usposobieni niż tamci w Tesalonice, bo przyjęli słowo z największą gotowością umysłu, każdego dnia starannie badając^d Pisma,^e czy tak się rzeczy mają.^f 12 To też wielu z nich uwierzyło i to samo uczyniło niemalo poważanych^g greckich niewiast, a także mężczyzn. 13 Lecz gdy Żydzi z Tesaloniki się dowiedzieli, że Paweł głosił słowo Boże również w Berei, przyszedli i tam, by judzić^h i podburzaćⁱ masy. 14 Wtedy bracia natychmiast odesłali Pawła, aby poszedł aż nad morze,^j ale zarówno Sylas, jak i Tymoteusz tam pozostali. 15 Ci jednak, którzy odprowadzali Pawła, przywieśli go aż do Aten, a potem odeszli, otrzymawszy nakaz dla Sylasa i Tymoteusza,^k żeby jak najprędzej do niego przyszedli.

16 A gdy Paweł czekał na nich w Atenach, duch się w nim burzył^l na widok miasta pełnego bożków. 17 Zaczął więc w synagodze prowadzić rozważania z Żydami^m i innymi ludźmi oddającymi cześć Bogu, a codziennie na rynkuⁿ z tymi, którzy się tam akurat znaleźli. 18 Ale pewni filozofowie^o – zarówno epikurejscy, jak i stoicy –

ROZDZ. 17

a Ezd 4:12

b Lk 23:2

Jn 19:12

c Dz 9:25

d Lk 16:29

e Jn 5:39

f Prz 14:15

g Dz 13:50

h Dz 14:19

1Ts 2:15

i Dz 14:2

j Mt 10:23

k Dz 16:1

1Ts 3:2

l 2Pt 2:8

m Dz 13:5

Dz 18:19

n Prz 1:20

o 1Ko 1:22

Kol 2:8

szpalta 2

a 1Ko 4:13

b Jn 5:29

Jn 11:25

1Ko 15:12

Obj 20:6

c Mk 1:27

d Dz 2:12

e Dz 17:34

f Dz 17:16

g Ps 146:6

Iz 42:5

Dz 4:24

Dz 14:15

h 1Kl 8:27

Iz 66:1

Dz 7:48

i Ps 50:12

j Rdz 2:7

k Iz 42:5

l Rdz 5:2

m Rdz 1:28

n Pwt 32:8

o Ps 74:17

p Pwt 2:5

Pwt 2:19

Pwt 32:8

Iz 34:17

q Pwt 4:29

Iz 55:6

toczyli z nim polemiki i jedni mówili: „Co właściwie chce powiedzieć ten gaduła?”,^a drudzy zaś: „Zdaje się, że jest głosicielem cudzoziemskich bóstw”. Stało się tak dlatego, że oznajmiał dobrą nowinę o Jezusie i zmartwychwstaniu.^b 19 Pochwycili go więc i powiedli na Areopag, mówiąc: „Czy możemy się dowiedzieć, cóż to za nowa nauka,^c którą ty opowiadasz? 20 Wprowadzasz bowiem coś obcego naszym uszom. Dlatego pragniemy się dowiedzieć, co by to miało być”.^d 21 Wszyscy zaś Ateńczycy oraz bawiący tam cudzoziemcy nie spędzali wolnego czasu na niczym innym, jak tylko na mówieniu lub słuchaniu czegoś nowego. 22 Toteż Paweł stanął pośrodku Areopagu^e i rzekł:

„Mężowie ateńscy, widzę, że we wszystkim zdajecie się żywić większą niż inni bojaźnią przed bóstwami.^f 23 Na przykład przechodząc i uważnie oglądając wasze przedmioty kultu, znalazłem także ołtarz, na którym napisano: ‚Nieznanemu Bogu’. Co więc – nie znając – traktujecie ze zbożnym oddaniem, to wam ogłaszam. 24 Bóg, który uczynił świat i wszystko, co na nim, ten, będąc Panem nieba i ziemi,^g nie mieszka w świątyniach ręką zbudowanych^h 25 ani nie jest obsługiwany rękami ludzkimi, jak gdyby czegoś potrzebował,ⁱ ponieważ on sam daje wszystkim życie^j i dech,^k i wszystko. 26 On też z jednego człowieka^l uczynił wszystkie narody^m ludzkie, żeby zamieszkiwały na całej powierzchni ziemi,ⁿ i on ustanowił wyznaczone czasy^o oraz ustalone granice zamieszkiwania ludzi,^p 27 aby poszukiwali Boga,^q czy by nie

mogli go niejako namacać i rzeczywiście znaleźć,^a choć właściwie nie jest on daleko od nikogo z nas. **28** Dzięki niemu bowiem mamy życie i poruszamy się, i istniejemy,^b jak to rzekli nawet niektórzy z waszych poetów: „Bo jesteśmy też jego potomstwem”.

29 „Skoro więc jesteśmy potomstwem Bożym,^d to nie powinniśmy mniemać, że Istota Boska^c jest podobna do złota albo srebra, albo kamienia, do czegoś wyrzeźbionego dzięki kunsztowi i pomysłowości człowieka.^f

30 Wprawdzie Bóg nie zważał na czasy takiej niewiedzy,^g lecz teraz mówi ludziom, żeby wszyscy wszędzie okazali skruchę.^h

31 Ustalił bowiem dzień, w którym zamierza w prawości sądzićⁱ zamieszkaną ziemię przez męża, którego wyznaczył, udzielił też gwarancji wszystkim ludziom przez wskreszenie^j go z martwych”.

32 Usłyszawszy o zmartwychwstaniu umarłych, niektórzy zaczęli drwić,^k drudzy zaś powiedzieli: „Posłuchamy cię o tym jeszcze innym razem”. **33** Wtedy Paweł odszedł spośród nich, **34** lecz niektórzy mężowie przyłączyli się do niego i uwierzyli, wśród nich także Dionizy, członek sądu na Areopagu,^l oraz niewiasta imieniem Damaris, a z nimi również inni.

18 Potem opuścił Ateny i przybył do Koryntu. **2** I znalazł pewnego Żyda imieniem Akwilas,^m rodem z Pontu, który niedawno przybył z Italii,ⁿ oraz jego żonę Pryscyllę, Klaudiusz^o bowiem rozkazał wszystkim Żydom opuścić Rzym. Poszedł więc do nich, **3** a ponieważ uprawiał ten sam zawód, zatrzymał się w ich domu; i pracowali,^p bo

ROZDZ. 17

a Ps 145:18
Jer 23:23
Rz 1:20

b Tyt 1:12

c Rdz 1:27

d Joz 22:22

e Ps 50:1
Iz 46:9

f Pwt 5:8
Iz 37:19
Iz 40:18
Iz 46:5
Dz 19:26

g Dz 14:16
Rz 3:25
Rz 5:13
Ef 4:18

h Lk 24:47

i Ps 96:13
Ps 98:9
Iz 2:4

j Jn 5:22
Dz 10:42

k Jn 11:25
Dz 2:24
Dz 13:33
Rz 6:5

l 1Ko 1:23

m Dz 17:19

ROZDZ. 18

m Dz 18:26
1Ko 16:19
2Tm 4:19

n Heb 13:24

o Dz 11:28

p Dz 20:34
1Ko 4:12
1Ko 9:15
1Ts 2:9
2Ts 3:10

szpalta 2

a Mt 4:23
Dz 13:14
Dz 17:2

b Dz 15:27
Dz 17:14

c Dz 16:1
1Ts 3:6

d Dz 17:3
Dz 28:23

e 1Pt 4:4

f Mt 10:14
Dz 13:51

g 1Kl 2:37
Eze 18:13
Eze 33:4

h Eze 3:18
Dz 20:26

i Dz 13:46
Dz 28:28
Rz 1:16

j 1Ko 1:14

k Lk 22:43
Dz 23:11

l Jer 1:19
Mt 28:20

m Dz 13:7
Dz 19:38

n Dz 16:19

o Dz 24:5

byli z zawodu wytwórcami namiotów. **4** Jednakże w każdy sabat wygłaszał przemówienie w synagodze^a i przekonywał Żydów oraz Greków.

5 Kiedy zaś i Sylas,^b i Tymoteusz^c przybyli z Macedonii, Paweł zaczął się pilnie zajmować słowem, dając Żydom świadectwo, aby dowieść, że Jezus jest Chrystusem.^d **6** A gdy oni bezustannie się sprzeciwiali i wypowiadali obelżywie,^e otrząsnął swe szaty^f i rzekł do nich: „Krew^g wasza na wasze głowy. Ja jestem czysty.^h Odtąd pójdę do ludzi z narodów”.ⁱ

7 Toteż przeniósł się stamtąd i wszedł do domu męża imieniem Tycjusz Justus – czciela Boga – którego dom stał przy synagodze. **8** A Kryspus,^j przełożony synagogi, uwierzył w Pana i tak samo uczynili wszyscy jego domownicy. Wielu też Koryntian, którzy słuchali, uwierzyło i dało się ochrzcić. **9** A w nocy Pan rzekł w wizji do Pawła:^k „Nie bój się, lecz mów i nie milcz, **10** ponieważ ja jestem z tobą^l i nikt cię nie napadnie, żeby ci wyrządził krzywdę; mam bowiem wiele ludu w tym mieście”. **11** Toteż pozostał tam rok i sześć miesięcy, nauczając wśród nich słowa Bożego.

12 Kiedy Gallio był prokonsulem^m Achai, Żydzi jednomyślnie powstali przeciwko Pawłowi i przywiedli go przed fotel sędziowski,ⁿ **13** mówiąc: „Człowiek ten wbrew prawu zaszczerpie^o ludziom inne przekonanie w sprawie oddawania czci Bogu”. **14** Lecz kiedy Paweł już miał otworzyć usta, Gallio rzekł do Żydów: „Gdyby istotnie było to coś niecnego albo jakieś niegodziwe łotrństwo, miałbym powód cierpliwie was znosić,

o Żydzi. **15** Ale jeśli są to spory co do mowy i nazw,^a i waszego prawa,^b wy sami musicie się tym zająć. Ja nie chcę być sędzią w tych sprawach”. **16** Po czym odpędził ich od fotela sędziowskiego. **17** Wszyscy więc pochwycili Sostenesa,^c przełożonego synagogi, i zaczęli go bić przed fotelem sędziowskim. Lecz Gallio wcale się tym nie przejął.

18 Paweł jednak pozostał tam jeszcze niemało dni, po czym pożegnał się z braćmi i odpłynął do Syrii, z nim zaś Pryscylla i Akwilas; a w Kenchrach^d dał sobie krótko ostrzyć głowę,^e bo złożył ślub. **19** Przybyli więc do Efezu i tam ich pozostawił, a sam wszedł do synagogi^f i prowadził rozważania z Żydami. **20** Choć- ciał go upraszali, żeby pozostał przez dłuższy czas, on się nie zgodził, **21** lecz pożegnał się^g i rzekł do nich: „Jeśli Jehowa zechce, znowu do was wrócę”.^h Z Efezu wypłynął na morze **22** i przybył do Cezarei. I wyruszył w górę, a pozdrowszwszy zbór, udał się do Antiochii.

23 Kiedy już spędził tam jakiś czas, odszedł i przechodził z miejsca na miejsce przez krainę galackąⁱ oraz Frygię,^j umacniając^k wszystkich uczniów.

24 A do Efezu przybył pewien Żyd imieniem Apolos,^l rodem z Aleksandrii, mąż wymowny; był on dobrze zaznajomiony z Pismami.^m **25** Ten został ustnie pouczony o drodze Jehowy, a palając duchem,ⁿ prawidłowo mówił i nauczał o Jezusie, lecz wiedział tylko o chrzcie^o Janowym. **26** On też zaczął śmiało przemawiać w synagodze. Kiedy go usłyszeli Pryscylla i Akwilas,^p wzięli go do siebie i dokładnie objaśnili mu drogę

ROZDZ. 18

- a 1Tm 6:4
- b Dz 23:29
Dz 25:19
- c 1Ko 1:1
- d Rz 16:1
- e Lb 6:18
Dz 21:23
- f Dz 13:14
Dz 17:2
- g Dz 21:6
- h Rz 1:10
1Ko 4:19
Jak 4:15
- i Gal 1:2
- j Dz 16:6
- k Dz 14:22
Dz 15:32
- l Dz 19:1
1Ko 1:12
1Ko 3:6
- m 1Ko 4:6
- n Rz 12:11
- o Dz 19:3
- p Rz 16:3
1Ko 16:19

szpalta 2

- a 1Ko 3:6
- b Ef 2:8
- c Lk 24:27
1Ko 15:3
2Tm 3:16
- d Rdz 49:10
Pwt 18:15
Ps 16:10
Iz 7:14
Mt 5:2
Mał 3:1
Dz 9:22

ROZDZ. 19

- e Dz 18:24
1Ko 3:5
- f 1Ko 16:8
- g Dz 2:38
- h Dz 8:16
- i Dz 18:25
- j Mt 3:11
Mk 1:4
Dz 1:5
- k Jn 1:15
Jn 1:30
- l Dz 8:16
- m Dz 8:17
- n Dz 2:4
Dz 10:46
1Ko 12:10
- o Lk 4:16
Dz 13:5
Dz 17:2
- p Dz 1:3
Dz 28:23
Dz 28:31
- q 2Ts 3:2
- r Dz 9:2
Dz 22:4
- s Mt 10:14
Rz 16:17
- t Tyt 3:10
2Jn 10

Bożą. **27** A ponieważ pragnął się udać do Achai, bracia napisali do uczniów, usilnie ich zachęcając, aby go przyjęli życzliwie. On więc, przybywszy, wielce dopomógł^a tym, którzy uwierzyli dzięki niezasłużonej życzliwości^b [Bożej]; **28** bo z przejęciem publicznie przedstawiał niezbitę dowody, że Żydzi się mylą, wykazywał bowiem na podstawie Pism,^c iż Jezus jest Chrystusem.^d

19 I stało się, gdy Apolos^e był w Koryncie, że Paweł, przeszedłszy przez okolice w głąbi kraju, przybył do Efezu^f i znalazł niektórych uczniów; **2** i rzekł do nich: „Czy otrzymaliście ducha świętego,^g gdyście uwierzyli?” Powiedzieli do niego: „Ależ nigdy nie słyszeliśmy, czy jest jakiś duch święty”.^h **3** A on rzekł: „Jakim więc chrztem zostaliście ochrzczeni?” Powiedzieli: „Chrztem Janowym”.ⁱ **4** Paweł rzekł: „Jan chrcił chrztem symbolizującym skrucenie^j i mówił ludowi, aby uwierzył w tego, który przyjdzie po nim,^k to jest w Jezusa”. **5** Kiedy to usłyszeli, zostali ochrzczeni w imię Pana Jezusa.^l **6** A gdy Paweł włożył na nich ręce,^m zstąpił na nich duch święty i zaczęli mówić językami oraz prorokować.ⁿ **7** Wszystkich tych mężczyzn było około dwunastu.

8 Wszedłszy do synagogi,^o przez trzy miesiące mówił śmiało, wygłaszając przemówienia i przekonując co do królestwa^p Bożego. **9** Lecz gdy niektórzy popadali w zatwardziałość i nie wierzyli,^q mówiąc źle o Drodze^r wobec owego mnóstwa, on się od nich odsunął,^s oddzielił od nich uczniów^t i codziennie wygłaszał

przemówienia w audytorium szkoły Tyrannusa. **10** Trwało to dwa lata,^a tak iż wszyscy mieszkający w okręgu Azji,^b zarówno Żydzi, jak i Grecy, usłyszeli słowo Pańskie.

11 A Bóg dokonywał przez ręce Pawła nadzwyczajnych potężnych dzieł,^c **12** tak iż nawet chusty i fartuchy przenoszono z jego ciała na niedomagających,^d a opuszczały ich dolegliwości i wychodziły z nich niegodziwe duchy.^e **13** Niektórzy zaś z wędrujących Żydów, zajmujących się wypędzaniem demonów,^f również zaczęli wypowiadać imię Pana Jezusa^g nad tymi, którzy mieli niegodziwe duchy, mówiąc: „Uroczyście wam przykazuję^h przez Jezusa, którego głosi Paweł”. **14** A czyniło to siedmiu synów niejakiego Scewy, naczelnego kapłana żydowskiego. **15** Ale niegodziwy duch, odpowiadając, rzekł do nich: „Znam Jezusaⁱ i wiem, kto to Paweł;^j wy zaś kim jesteście?” **16** Wtedy skoczył na nich ów człowiek, w którym był niegodziwy duch,^k i przemógłszy jednego po drugim, pokonał ich, tak iż uciekli z tego domu nadzdy i poranieni. **17** Stało się to znane wszystkim, zarówno Żydom, jak i Grekom, którzy mieszkali w Efezie; i na nich wszystkich padła bojaźń,^l a imię Pana Jezusa było wywyższane.^m

18 I wielu z tych, którzy uwierzyli, przychodziło oraz otwarcie wyznawałoⁿ swe praktyki i o nich opowiadało. **19** A niemająco tych, którzy uprawiali sztuki magiczne,^o pozносиło swe księgi i spaliło je wobec wszystkich. I zliczywszy ich ceny, stwierdzili, że były warte pięćdziesiąt tysięcy sztuk srebra. **20** Tak słowo

ROZDZ. 19

a Dz 20:31

b Dz 20:18
2Tm 1:15

c Dz 14:3

d Mk 6:56
Dz 5:15

e Mt 10:1

f Mt 12:27

g Mk 9:38
Łk 9:49

h Dz 16:18

i Mt 8:29
Mk 1:24
Łk 4:34

j Dz 16:17

k Mt 8:28

l Dz 2:43
Dz 5:5

m 2Ts 1:12

n Mt 3:6
Jak 5:16o Pwt 18:10
Dn 2:2
Dz 8:9

szpalta 2

a Dz 6:7
Dz 12:24
Kol 1:6

b 1Ko 16:5

c Dz 20:22
Rz 15:25d Dz 23:11
Rz 1:15

e Dz 16:1

f 2Tm 4:20

g 2Ko 1:8

h Dz 9:2
Dz 19:9
Dz 22:4

i Dz 16:16

j Ps 115:4

k Obj 18:15

l Ef 1:1

m Pwt 4:28
1Kn 16:26
Łz 44:10
Jer 10:3
Dz 17:29
1Ko 8:4

n Dz 19:34

Jehowy potężnie rosło i zyskiwało przewagę.^a

21 A gdy się to wszystko dokonało, Paweł postanowił w duchu, żeby po przejściu przez Macedonię^b i Achają udać się do Jerozolimy,^c i mówił: „Kiedy się już tam dostanę, muszę też zobaczyć Rzym”.^d **22** Toteż wysłał do Macedonii dwóch z tych, którzy mu usługiwali, Tymoteusza^e i Erasta,^f lecz sam zatrzymał się przez jakiś czas w okręgu Azji.

23 W tymże czasie powstało niemale poruszenie^g w związku z Drogą.^h **24** Albowiem pewien człowiek imieniem Demetriusz, kujący w srebrze, zapewniał rzemieślnikom niemająco zyskⁱ przez wyrabianie srebrnych świątynek Artemidy; **25** zebrał ich oraz tych, którzy przy takich rzeczach pracowali,^j i rzekł: „Mężowie, dobrze wiecie, że nasz dobrobyt zawdzięczamy temu interesowi.^k **26** Widzicie też i słyszycie, że nie tylko w Efezie,^l lecz niemalże w całym okręgu Azji ów Paweł przekonał spory tłum ludzi i skłonił ich do zmiany poglądu, mówiąc, iż ci, których rękami uczyniono,^m nie są bogami. **27** Ponadto grozi niebezpieczeństwem, że nie tylko to nasze zajęcie pogryzą się w niesławie, ale i świątynia wielkiej bogini Artemidyⁿ będzie poczytana za nic, a nawet zostanie niebawem obrócona wniwecz jej wspaniałość, którą wielbi cały okręg Azji oraz zamieszkaną ziemią”. **28** Usłyszawszy to, wpadli w gniew i zaczęli wołać, mówiąc: „Wielka jest Artemida Efezjan!”

29 Miasto było więc pełne zamieszania; i jednomyślnie popędzili do teatru, wzięwszy prze-

mocą Gajusa oraz Arystarcha^a – Macedończyków, towarzyszy podróży Pawła. **30** Paweł zaś chciał wejść między lud, lecz uczniowie mu nie pozwalali. **31** Nawet niektórzy przyjaźni mu członkowie komisji do spraw świąt i igrzysk posłali do niego i zaczęli gorąco prosić, żeby się w teatrze nie narażał na niebezpieczeństwo. **32** Rzeczywiście, jedni wołali to, a drudzy co innego,^b bo w zgromadzeniu zapanował zamęt i większość z nich nie wiedziała, dlaczego się zeszli. **33** Razem więc wyprowadzili z tłumy Aleksandra, gdyż Żydzi wypchnęli go do przodu; Aleksander zaś skinął ręką i chciał się bronić wobec ludu. **34** Ale gdy rozpoznali, że jest Żydem, wszyscy podnieśli jeden krzyk, wołając około dwóch godzin: „Wielka^c jest Artemida Efezjan!”

35 A pisarz miejski, uciszysz^d w końcu tłum, rzekł: „Mężowie efescy, któż z ludzi nie wie, że miasto Efezjan jest świątynnym strażnikiem wielkiej Artemidy oraz wizerunku, który spadł z nieba? **36** Skoro jest to bezsporne, powinniście zachować spokój i niczego nie czynić pochopnie.^e **37** Przyprowadziliście bowiem tych mężczyzn, którzy ani nie obrabowują świątyń, ani nie bluźnią naszej bogini. **38** Jeżeli więc Demetriusz^f i rzemieślnicy, którzy są z nim, rzeczywiście mają przeciw komuś jakąś sprawę, to są dni sądenia^g i są prokonsulowie;^h niech wniosą zarzuty jedni przeciwko drugim. **39** Ale jeśli chodzi wam o coś ponad to, musi o tym zdecydować prawnie zwołane zgromadzenie. **40** Bo z powodu dzisiejszych wydarzeń doprawdy grozi nam niebezpieczeństwo, że zo-

ROZDZ. 19

a Dz 20:4
Kol 4:10
Flm 24

b Dz 21:34

c Dz 19:28

d Prz 15:18

e Prz 14:29

f Dz 19:24

g Dz 17:34

h Dz 13:7
Dz 18:12

szpalta 2

a Kzn 9:17

b Dz 19:32

ROZDZ. 20

c 2Ko 2:13

d 1Ko 16:5
1Tm 1:3

e Rz 12:8

f Dz 23:16
Dz 25:3
2Ko 11:26

g Rz 16:21

h Dz 27:2

i Dz 16:1

j Ef 6:21
Kol 4:7
2Tm 4:12

k Dz 21:29
2Tm 4:20

l Dz 16:11

m Wj 12:14
Wj 23:15

n 2Tm 4:13

o 1Ko 16:2

p Dz 1:13

q 1Kl 17:21
2Kl 4:34

staniemy oskarżeni o rebelię, gdyż nie ma żadnej przyczyny, którą moglibyśmy wytłumaczyć zejście się tego bezładnego motłochu”. **41** A to powiedziawszy,^a rozwiązał zgromadzenie.^b

20 Kiedy rozruchy już ustaly, Paweł posłał po uczniów, a gdy ich zachęcił i pożegnał,^c wyruszył w podróż do Macedonii.^d **2** Przeszedłszy te okolice i zachęciwszy niejednym słowem tych, którzy się tam znajdowali,^e przybył do Grecji. **3** A po spędzeniu tam trzech miesięcy – ponieważ Żydzi uknuli przeciw niemu zmowę,^f gdy miał popłynąć do Syrii – postanowił wrócić przez Macedonię. **4** Towarzyszyli mu: Sopater,^g syn Pyrrusa z Berei, a z Tesaloniczan – Arystarch^h i Sekundus, jak również Gajus z Derbe oraz Tymoteusz,ⁱ z okręgu Azji zaś – Tychik^j i Trofim.^k **5** Ci poszli naprzód i czekali na nas w Troadzie.^l **6** A my po dniach Przaśników^m wypłynęliśmy w morze z Filipi i w pięć dni przybyliśmy do nich do Troady;ⁿ tam spędziliśmy siedem dni.

7 Pierwszego dnia^o tygodnia, gdy się zebraliśmy, by spożyć posiłek, Paweł zaczął do nich przemawiać, jako że następnego dnia miał odejść; i przeciagnął swą mowę aż do północy. **8** A było sporo lamp w górnej izbie,^p gdzie się zebraliśmy. **9** Kiedy Paweł dalej mówił, pewien młodzieniec imieniem Eutychus, siedząc w oknie, zapadł w głęboki sen, a pogrążony we śnie, spadł z trzeciej kondygnacji i podniesiono go martwego. **10** Lecz Paweł zszedł na dół, przypadł do niego^q i objawszy go, rzekł: „Prześcieście podnosić wrzawę, bo jego dusza

jest w nim”.^a **11** Potem wszedł na górę i zaczął się posilać, i spożył pokarm, a gdy porozmawiał dość długo, aż do świtu, w końcu odszedł. **12** Zabrali więc chłopca żywego i czuli się niezmiernie pocieszeni.

13 My zaś wcześniej posłaliśmy na statek i odpłynęliśmy do Assos, gdzie zamierzaliśmy wziąć Pawła na pokład, bo on, tak właśnie poleciwszy, sam postanowił pójść pieszo. **14** Gdy więc do nas dołączył w Assos, wzięliśmy go na pokład i udaliśmy się do Mityleny; **15** na drugi dzień odpłynęliśmy stamtąd i przybyliśmy na miejsce naprzeciw Chios, a następnego dnia zawinęliśmy do Samos, kolejnego zaś dnia przybyliśmy do Miletu. **16** Paweł bowiem postanowił ominąć Efez,^b żeby nie tracić czasu w okręgu Azji; bo śpieszył się, by w miarę możliwości przybyć do Jerozolimy^c w dzień święta Pięćdziesiątnicy.

17 Posłał jednak z Miletu do Efezu i wezwał starszych^d zboru. **18** Kiedy do niego przybyli, rzekł do nich: „Dobrze wiecie, że od pierwszego dnia, gdy przyszedłem do okręgu Azji,^e przez cały czas byłem z wami,^f **19** służąc Panu jako niewolnik^g z największym uniżeniem umysłu^h i ze łzami oraz w doświadczeniach, które mnie spotkały z powodu zmówⁱ żydowskich; **20** przy tym nie powstrzymywałem się od mówienia wam wszystkiego, co pożyteczne, ani od nauczania^j was publicznie i od domu^k do domu. **21** Ale zarówno Żydom, jak i Grekom składałem dokładne świadectwo^l o skrusze^m wobec Boga i wierze w naszego Pana, Jezusa. **22** A oto teraz, związany w duchu,ⁿ uda-

ROZDZ. 20

- a Mt 9:24
Mk 5:39
Jn 11:40
Dz 9:40
- b Dz 18:21
- c Dz 21:4
Dz 24:17
- d Dz 11:30
- e Dz 16:6
- f Dz 19:10
- g 2Ko 11:27
- h 1Ko 15:9
1Ts 2:6
1Pt 5:3
- i Dz 9:24
Dz 20:3
- j Mt 28:20
Dz 20:27
2Tm 4:2
- k Dz 5:42
- l Dz 18:5
- m Mk 1:15
Łk 24:47
Dz 2:38
- n Dz 19:21

szpalta 2

- a Dz 21:4
Dz 21:11
- b Dz 9:16
- c Rz 8:35
2Ko 4:16
- d 2Tm 4:7
- e 2Ko 4:1
2Ko 5:18
- f Gal 1:1
- g 2Ko 6:1
- h Eze 33:8
Dz 18:6
2Ko 7:2
- i Mt 28:20
Jn 15:15
- j Kol 4:17
1Tm 4:16
- k 1Tm 3:2
- l Prz 27:23
- m 1Tm 3:1
Tyt 1:5
Heb 13:17
- n Jn 21:15
Ef 4:11
1Pt 5:2
- o Mt 26:28
Jn 6:54
1Jn 1:7
- p Iz 56:11
Mt 7:15
2Ts 2:3
2Pt 2:1
- q 2Tm 4:3
- r Gal 4:17
1Tm 4:1
1Jn 2:19
- s Dz 19:10
- t 2Ko 2:4
1Ts 2:11
- u Dz 14:23

ję się do Jerozolimy, chociaż nie wiem, co mnie tam spotka, **23** nie licząc tego, że w jednym mieście po drugim duch święty^a wielokrotnie składa mi świadectwo, mówiąc, iż czekają mnie więzy i udręki.^b **24** Ja jednak bynajmniej nie cenię drogo swej duszy,^c bylebym tylko dokończył mego biegu^d oraz usługiwania,^e które przyjąłem^f od Pana Jezusa – żeby złożyć dokładne świadectwo na rzecz dobrej nowiny o niezaskuszonej życzliwości Bożej.^g

25 „A oto teraz wiem, że wy wszyscy, wśród których chodziłem, głosząc królestwo, już więcej nie ujrzycie mego oblicza. **26** Toteż wzywam was, abyście właśnie dzisiaj poświadczili, że jestem czysty od krwi^h wszystkich ludzi, **27** bo nie powstrzymywałem się od oznajmiania wam wszelkiego zamysłuⁱ Bożego. **28** Zważajcie^j na samych wilki^k i na całą trzodę,^l pośród której duch święty ustanowił was nadzorcami,^m abyście paśli zbor Boga,ⁿ nabyty przez niego krwią^o jego własnego Syna. **29** Ja wiem, że po moim odejściu wejdą pomiędzy was ciemięskie wilki^p i nie będą się czule obchodzić z trzodą, **30** a spośród was samych powstaną ludzie mówiący rzeczy przewrotne,^q aby pociągnąć za sobą uczniów.^r

31 „Dlatego czuwajcie i zachowujcie w pamięci, że przez trzy lata,^s nocą i za dnia, nie przedstawiałem ze łzami napominać^t każdego. **32** A teraz poruczam was Bogu^u i słowu jego życzliwości niezaskuszonej, które może was zbudować^v i dać wam dziedzictwo wśród wszystkich uświęconych.^w **33** Niczy-

jego srebra ani złota, ani odzienia nie pożałowałem.^a **34** Sami wiecie, że te oto ręce służyły potrzebom moim^b i tych, którzy byli ze mną. **35** Pokazałem wam we wszystkim, że tak się trudząc,^c macie dopomagać słabym^d i zachowywać w pamięci słowa Pana Jezusa, który sam powiedział: „Więcej szczęścia wynika z dawania^e niż z otrzymywania^f”.

36 A to powiedziawszy, ukłękł z nimi wszystkimi i się pomodlił. **37** Wszyscy zaś wybuchnęli wielkim płaczem, rzucali się Pawłowi na szyję^g i czule go całowali.^h **38** gdyż szczególnie ból sprawiło im słowo, które wyrzekł, że już więcej nie zobaczą jego oblicza.ⁱ I odprowadzili^j go na statek.

21 Kiedyśmy się z nimi rozstali i wypłynęli w morze, popłynęliśmy prostym kursem i przybyliśmy do Kos, następnego zaś dnia do Rodos, a stamtąd do Patary. **2** I znalazłszy statek zmierzający do Fenicji, weszliśmy na pokład i odplynęliśmy. **3** A gdy się ukazała wyspa Cypr,^k zostawiliśmy ją po lewej stronie i pożegnaliśmy ku Syrii,^l i przybiliśmy do Tyru, tam bowiem miało wyładować ze statku towar.^m **4** Odszukawszy uczniów, pozostaliśmy tam siedem dni. A oni za sprawą duchaⁿ mówili Pawłowi, żeby nie wchodził do Jerozolimy. **5** Gdy się zatem dopełniły dni, wyszliśmy i udaliśmy się w drogę; a wszyscy, wraz z niewiastami i dziećmi, odprowadzili nas aż za miasto. Ukłękaliśmy^o na wybrzeżu, pomodliliśmy się **6** i pożegnawszy się^p ze sobą, weszliśmy na statek, a oni wrócili do domów.

ROZDZ. 20

a 1Sm 12:3
Mt 10:8
1Ko 9:12
2Ko 7:2
Tyt 1:7

b Dz 18:3
1Ko 4:12
1Ts 2:9

c Ef 4:28
1Ts 4:11
2Ts 3:8

d Rz 15:1

e Prz 19:17
Mt 10:8
Łk 6:38

f Dz 21:5

g Rdz 45:14

h Rz 16:16

i Dz 20:25

j Dz 15:3

ROZDZ. 21

k Dz 15:39

l Dz 20:3

m Dz 27:10

n Dz 21:11

o Ezd 9:5

Dz 9:40

Dz 20:36

p Dz 18:21

szpalta 2

a Dz 18:22

b Dz 6:5

c Jł 2:28

Dz 2:17

1Ko 11:5

d Dz 11:28

e Dz 20:23

Dz 21:33

f Dz 9:16

g Mt 16:22

h Dz 20:24

i Pwt 20:8

j 2Ko 4:10

2Tm 4:6

k 1Sm 3:18

Mt 26:42

l Rz 15:25

m Dz 18:22

n Dz 24:11

o Dz 15:4

p Dz 12:17

Dz 15:13

Gal 1:19

Gal 2:9

Jak 1:1

7 My zaś zakończyliśmy podróż z Tyru i przybyliśmy do Ptolemaid, a pozdrowiwszy braci, zatrzymaliśmy się u nich jeden dzień. **8** Wyruszywszy następnego dnia, przybyliśmy do Cezarei^a i weszliśmy do domu ewangelizatora Filipa, który był jednym z siedmiu,^b i zatrzymaliśmy się u niego. **9** Miał on cztery córki, dziewice, które prorokowały.^c **10** A gdy tam pozostawaliśmy przez szereg dni, przybył z Judei pewien prorok imieniem Agabus^d **11** i przybył do nas, i wzięwszy pas Pawła oraz zwiąawszy sobie nogi i ręce, rzekł: „Oto, co mówi duch święty: „Męża, do którego należy ten pas, Żydzi tak zwiążą^e w Jerozolimie i wydadzą^f w ręce ludzi z narodów^g”. **12** Usłyszawszy to – zarówno my, jak i miejscowi – zaczęliśmy go upraszać, żeby nie szedł^g do Jerozolimy. **13** Wtedy Paweł odpowiedział: „Cóż czynicie, płacząc^h i osłabiając me serce?ⁱ Bądźcie pewni, że jestem gotów nie tylko zostać związany, lecz także umrzeć^j w Jerozolimie dla imienia Pana Jezusa”. **14** A gdy się nie dał od tego odwieść, daliśmy spokój, mówiąc: „Niech się stanie wola^k Jehowy”.

15 Po tych dniach przygotowaliśmy się do drogi i ruszyliśmy do Jerozolimy.^l **16** Z nami zaś poszli też niektórzy uczniowie z Cezarei,^m by nas zaprowadzić do męża, w którego domu mieliśmy być goszczeni, niejakiego Mnazona z Cypru, jednego z pierwszych uczniów.

17 Kiedy przybyliśmy do Jerozolimy,ⁿ bracia z radością nas przyjęli.^o **18** Następnego dnia Paweł udał się z nami do Jakuba;^p a byli obecni wszyscy starsi.

19 I pozdrowiwszy ich, zaczął szczegółowo opowiadać^a o tym, czego Bóg dokonał wśród narodów przez jego usługiwanie.^b

20 Kiedy to usłyszeli, zaczęli wychwalać Boga, a do niego rzekli: „Widzisz, bracie, ile tysięcy wierzących jest wśród Żydów, a wszyscy są gorliwi względem Prawa.”^c **21** O tobie zaś usłyszeli pogłoski, że wszystkich Żydów wśród narodów nauczasz odstępstwa od Mojżesza,^d mówiąc im, żeby nie obrzezali^e swych dzieci ani nie postępowali według uroczystych zwyczajów.

22 Co tu zrobić? Na pewno usłyszają, żeś przybył. **23** Zrób więc to, co ci mówimy: Mamy tu czterech mężczyzn, którzy złożyli ślub. **24** Weź ich ze sobą^f i wraz z nimi oczyść się ceremonialnie, i pokryj za nich koszty,^g żeby im ogolono głowy.^h Dzięki temu wszyscy będą wiedzieli, że nie ma nic w pogłoskach, które im o tobie opowiadano, lecz że postępujesz porządnie, sam też przestrzegając Prawa.ⁱ **25** Jeśli chodzi o wierzących spośród narodów, to posłaliśmy nasze rozstrzygnięcie, żeby się trzymali z dala od tego, co ofiarowano bożkom,^j jak również od krwi^k oraz tego, co uduszone,^l i od rozpusty.”^m

26 Toteż następnego dnia Paweł wziął ze sobą tych mężczyzn, oczyścił się z nimi ceremonialnieⁿ i wszedł do świątyni, żeby zgłosić, kiedy się dopełnią dni^o ceremonialnego oczyszczenia, dopóki za każdego z nich nie zostanie złożony^p dar ofiarny.^q

27 A gdy już się kończyło siedem^r dni, Żydzi z Azji, zobaczywszy go w świątyni, zaczęli w całym tłumie siać zamieszanie^s i pochwycili go w swe ręce,

ROZDZ. 21

a Dz 11:4
Dz 14:27

b Dz 15:12
Rz 15:18

c Dz 15:1
Dz 22:3
Rz 10:2
Gal 1:14

d Dz 6:14
Gal 5:1

e Rz 2:28
1Ko 7:19

f Lb 6:2

g Lb 6:14
Lb 6:15
Lb 6:17

h Lb 6:18
Dz 18:18

i 1Ko 9:20

j Rdz 35:2
Wj 34:15
Dz 15:29

k Rdz 9:4
Kpl 3:17
Kpl 17:10
Pwt 12:23
1Sm 14:32

l Kpl 17:13

m 1Ko 6:9
Kol 3:5
1Ts 4:3
1Pt 4:3

n Dz 24:18
1Ko 9:20

o Lb 6:5

p Lb 6:21

q Lb 6:19

r Lb 6:9

s Dz 19:29

szpalta 2

a Dz 24:5

b Dz 24:6

c Dz 20:4
2Tm 4:20

d Dz 17:5

e Dz 26:21

f Dz 21:27

g Dz 23:27

h Dz 23:26

i Dz 20:23
Dz 21:11
Ef 6:20

j Dz 19:32

k Dz 22:24

l Łk 23:18
Jn 19:15
Dz 22:22

28 wołając: „Mężowie izraelscy, pomóżcie! To jest człowiek, który wszędzie naucza wszystkich przeciwko ludowi^a i Prawu, i temu miejscu, a ponadto wprowadził Greków do świątyni i skałał to święte miejsce”.^b **29** Przedtem bowiem widzieli z nim w mieście Efezjanina imieniem Trofim^c i mniemali, że Paweł wprowadził go do świątyni.

30 Toteż w całym mieście doszło do rozruchów^d i powstało zbiegowsko ludu; a pochwyciwszy Pawła, wywlekli go ze świątyni.^e I natychmiast zamknięto drzwi. **31** A gdy usiłowali go zabić, do dowódcy oddziału dotarła wiadomość, że w całej Jeruzolimie zapanowało zamieszanie;^f **32** on zaś od razu wziął żołnierzy oraz setników i pobiegł do nich na dół.^g Kiedy tamci zobaczyli dowódcę wojskowego^h oraz żołnierzy, przestali bić Pawła.

33 Wtedy dowódca wojskowy zbliżył się i go pojął, i kazał go związać dwoma łańcuchami,ⁱ począł też wypytywać, kim on jest i co uczynił. **34** Lecz jedni z tłumu wykrzykiwali to, drudzy zaś tamto.^j A ponieważ z powodu tumultu nie mógł się dowiedzieć nic pewnego, kazał go zaprowadzić do kwater żołnierskich.^k **35** Ale gdy on znalazł się na schodach, doszło do tego, że ze względu na gwałtowność tłumu żołnierze go nieśli. **36** bo owo mnóstwo ludu podążało za nimi, wołając: „Precz z nim!”^l

37 A gdy już go miano wprowadzić do kwater żołnierskich, Paweł odezwał się do dowódcy wojskowego: „Czy mogę ci coś powiedzieć?” Ten rzekł: „Umiesz mówić po grecku?” **38** Nie jesteś więc Egipcjaninem, który

przed tymi dniami wszczął rebelię^a i wyprowadził na pustkowię cztery tysiące mężczyzn uzbrojonych w sztylety?" **39** Wtedy Paweł rzekł: „Ja w rzeczywistości jestem Żydem^b z Tarsu^c w Cylicji, obywatelem nie byle jakiego miasta. Proszę cię zatem, pozwól mi przemówić do ludu.” **40** Kiedy on zezwolił, Paweł, stojąc na schodach, skinął^d ręką na lud. Gdy zapadła wielka cisza, zwrócił się do nich w języku hebrajskim,^e mówiąc:

22 „Mężowie, bracia^f i ojcowie, posłuchajcie, co wam teraz powiem na swoją obronę.” **2** (Kiedy usłyszeli, że zwraca się do nich w języku hebrajskim,^h jeszcze bardziej się uciszeli, a on rzekł:) **3** „Jestem Żydem,ⁱ urodzonym w Tarsie w Cylicji,^j lecz kształconym w tym mieście u stóp Gamaliela,^k szkolonym według rygorów^l Prawa przodków, gorliwym^m dla Boga, jak i wy wszyscy dzisiaj jesteście. **4** I prześladowałem tę Drogę aż na śmierć,ⁿ wiążąc i wydając do więzień^o zarówno mężczyzn, jak i kobiety. **5** co może mi poświadczyć i arcykapłan, i całe zgromadzenie starszych.^p Od nich wystarałem się też o listy^q do braci w Damaszkum i ruszyłem w drogę, aby również tych, którzy tam byli, przyprowadzić związanych do Jerozolimy w celu wymierzenia kary.

6 „A gdy byłem w drodze i około południa zbliżałem się do Damaszkum, nagle wokół mnie rozbiły się nieba wielkie światło;^r **7** i padłem na ziemię, i usłyszałem głos mówiący do mnie: „Saulu, Saulu, czemu mnie prześladowasz?”^s **8** Odpowiedziałem: „Kim jesteś, Panie?” A on rzekł do mnie: „Jam jest Jezus Nazarej-

ROZDZ. 21

- a Dz 5:36
- b Flp 3:5
- c Dz 9:11
Dz 22:3
- d Dz 13:16
Dz 19:33
- e Dz 26:14

ROZDZ. 22

- f Dz 7:2
- g Flp 1:7
1Pt 3:15
- h Dz 21:40
- i Dz 26:5
Rz 11:1
- j Dz 21:39
Dz 23:34
- k Dz 5:34
- l Dz 26:5
- m Gal 1:14
Flp 3:6
- n Dz 8:3
Dz 9:2
1Tm 1:13
- o Dz 26:10
- p Dz 4:23
- q Dz 9:2
- r Dz 9:3
Dz 26:13
- s Dz 9:4
Dz 26:14

szpalta 2

- a Jn 18:5
Dz 9:5
Dz 26:15
- b Dn 10:7
- c Dz 9:7
- d Łk 3:10
Dz 16:30
- e Dz 26:16
- f Dz 9:8
- g Dz 10:22
1Tm 3:7
- h Dz 9:17
- i Dz 3:13
Dz 5:30
- j Dz 9:15
Gal 1:15
- k 1Koł 9:1
1Koł 15:8
- l Dz 3:14
Heb 7:26
- m 1Koł 11:23
Gal 1:12
- n Dz 4:20
Dz 23:11
Dz 26:16
- o Dz 9:18
- p Iz 1:16
1Koł 6:11
Tyt 3:5
Heb 10:22
1Jn 1:7
Obj 1:5
- q Dz 10:43
- r Dz 9:26
Gal 1:18
- s 2Koł 12:1

czyk, którego ty prześladowasz.”^a

9 A ci, co byli ze mną,^b wprowadzie zobaczyli światło, lecz nie usłyszeli głosu tego, który do mnie mówił.^c **10** Wtedy powiedziałem: „Cóż mam czynić,^d Panie?” Pan rzekł do mnie: „Wstań, udaj się do Damaszkum, a tam powiedzą ci wszystko, co wyznaczono, żebyś uczynił”.^e **11** Ale ponieważ nic nie widziałem z powodu chwały tego światła, przybyłem do Damaszkum, prowadzony za rękę przez tych, którzy ze mną byli.^f

12 „A niejaki Ananiasz, mąż bogobojny według Prawa, cieszący się dobrą opinią^g u wszystkich mieszkających tam Żydów, **13** przyszedł do mnie i stanąwszy obok, rzekł mi: „Saulu, bracie, odzyskaj wzrok!”^h I w tejże godzinie spojrzałem na niego. **14** On zaś powiedział: „Bóg naszych praojcówⁱ wybrał cię,^j żebyś poznał jego wolę i ujrzał^k Prawego,^l i usłyszał głos z jego ust,^m **15** gdyż wobec wszystkich ludzi masz być dla niego świadkiem tego, co widziałeś i słyszałeś.”ⁿ **16** A teraz czemu zwlekasz? Wstań, daj się ochrzcić^o i zmyj^p swe grzechy przez wezwanie jego imienia”.^q

17 „A gdy wróciłem do Jerozolimy^r i modliłem się w świątyni, wpadłem w uniesienie^s **18** i ujrzałem go, jak mówił do mnie: „Pośpiesz się i szybko wyjdź z Jerozolimy, ponieważ nie przyjmą^t twego świadectwa o mnie”. **19** A ja rzekłem: „Panie, oni sami dobrze wiedzą, że wierzących w ciebie wtrącałem do więzienia^u i chłostałem w jednej synagodze po drugiej.^v **20** a gdy przelewano krew Szczepana,^w twójgo świadka, ja sam też

stałem w pobliżu i to pochwalą-
lem,^a i strzegłem szat wierzch-
nich tych, którzy go zgładzili'.
21 On jednak rzekł do mnie:
„Idź, gdyż wysłę cię do dalekich
narodów”.^b

22 Oni zaś słuchali go aż do
tych słów i podnieśli głos, mó-
wiąc: „Precz z takim z ziemi, bo
nie godzi się, by żył”^c **23** A
ponieważ krzyczeli i rozrzucali
swe szaty wierzchnie oraz mio-
tali proch w powietrze.^d **24** do-
wódca wojskowy rozkazał go
wprowadzić do kwatery żołnier-
skich i powiedział, że należy go
przesłuchać z zastosowaniem
biczowania, aby się dokładnie
dowiedzieć, dlaczego tak prze-
ciw niemu krzyczeli.^e **25** Lecz
Paweł, gdy już go rozciągnięto
do biczowania, rzekł do setni-
ka, który tam stał: „Czy wolno
wam biczować człowieka, który
jest Rzymianinem,^f a nie został
skazany?” **26** Kiedy setnik to
usłyszał, poszedł do dowódcy
wojskowego i doniósł o tym, mó-
wiąc: „Co zamierzasz czynić?
Przecież ten człowiek jest Rzy-
mianinem”. **27** Toteż dowód-
ca wojskowy podszedł i rzekł
do niego: „Powiedz mi: Czy jes-
teś Rzymianinem?”^g On rzekł:
„Tak”. **28** Dowódca wojskowy
odrzekł: „Ja za wielką sumę pie-
niędzy nabyłem te prawa obywatel-
skie”. Paweł powiedział: „A ja
mam je od urodzenia”.^h

29 Natychmiast więc odstąpi-
li od niego ci, którzy mieli go
przesłuchać z zastosowaniem
tortur: a dowódca wojskowy zląkł
się, gdy się dowiedział, że to Rzy-
mianin,ⁱ on zaś kazał go związać.

30 Toteż następnego dnia,
pragnąc się dowiedzieć z całą
pewnością, właściwie dlaczego
Żydzi go oskarżają, rozwiązał go

ROZDZ. 22

a Dz 8:1
1Tm 1:15

b Dz 9:15
Dz 13:2
Rz 1:5
Rz 11:13
Gal 2:7
1Tm 2:7

c Dz 21:36
Dz 23:14
Dz 25:24

d 2Sm 16:13

e Dz 21:34

f Dz 16:37
Dz 23:27

g Dz 23:27

h Dz 16:37

i Dz 16:38
Dz 25:16

szpalta 2

a Mt 10:17
Łk 21:12

ROZDZ. 23

b Dz 24:16
2Ks 1:12
2Tm 1:3
Heb 13:18
1Pt 3:16

c 1Kl 22:24
Jer 20:2
Jn 18:22

d Mt 23:27

e Kpl 19:15

f Pwt 25:1
Jn 7:51

g Wj 22:28
Kzn 10:20

h Dz 4:1

i Dz 26:5
Flp 3:5

j Dz 24:21

k Dz 28:20

l Mt 22:23

m Mk 12:18

n Łk 20:27

o Mt 8:29

p Łk 23:4
Dz 25:25

i nakazał zgromadzić się na-
czelnym kapłanom oraz całemu
Sanhedrynowi. A sprowadzi-
wszy Pawła, postawił go pośród
nich.^a

23 Patrząc uważnie na San-
hedryn, Paweł rzekł: „Męż-
żowie, bracia, aż do dnia dzi-
siejszego postępowałem przed
Bogiem z zupełnie czystym su-
mieniem”.^b **2** Na to arcykap-
łan Ananiasz rozkazał stojącym
obok niego uderzyć^c go w twarz.
3 Wtedy Paweł rzekł do niego:
„Uderzy cię Bóg, ściano pobiela-
na”.^d Zasiadł^e, by mnie sądzić
zgodnie z Prawem,^e a jednocześnie,
przestępując Prawo,^f każesz
mnie bić?” **4** Stojący w pobli-
żu powiedzieli: „Obrzucasz o-
belgami arcykapłana Bożego?”
5 Paweł zaś rzekł: „Bracia, nie
wiedzieliem, że to arcykapłan.
Jest bowiem napisane: „Nie wol-
no ci źle mówić o władcy twego
ludu””.^g

6 Kiedy Paweł spostrzegł, że
jedna część to saduceusze,^h a
druga to faryzeusze, począł wo-
łać w Sanhedrynie: „Mężowie,
bracia, ja jestem faryzeuszem,ⁱ
synem faryzeuszy. Sądzą mnie
z powodu nadziei zmartwych-
wstania^j umarłych”.^k **7** A gdy
to powiedział, między faryze-
uszami i saduceuszami po-
wstał zatarg^l i owo mnóstwo
się podzieliło. **8** Saduceusze^m
bowiem mówią, że nie ma ani
zmartwychwstania,ⁿ ani anio-
ła, ani ducha, faryzeusze zaś
wszystko to publicznie wyznają.
9 Podniósł się więc donośny
krzyk,^o a niektórzy uczeni w piś-
mie ze stronnictwa faryzeuszy
wstali i zaczęli się zawzięcie
spierać, mówiąc: „Nie znajduje-
my w tym człowieku nic niewłaś-
ciwego;^p a jeśli przemówił do

niego jakiś duch lub anioł..."^a

10 Kiedy już doszło do wielkiego zatargu, dowódca wojskowy zląkł się, że Paweł zostanie przez nich rozszarpany, toteż kazał oddziałowi żołnierzy^b zejść, wywierać go spośród nich i przyprowadzić do kwatery żołnierskich.^c

11 A następnej nocy stanął przy nim^d Pan i rzekł: „Nabierz otuchy!^e Bo jak w Jerozolimie dawałeś dokładne świadectwo^f o tym, co mnie dotyczy, tak musisz również złożyć świadectwo w Rzymie”.^g

12 Z nastaniem dnia Żydzi uknuli spisek^h i zobowiązali się pod klątwą,ⁱ mówiąc, że nie będą ani jeść, ani pić, dopóki nie zabiją Pawła.^j **13** A tych, którzy uknuli to sprzysiężenie, było ponad czterdziestu; **14** posłali oni do naczelnych^k kapłanów oraz starszych i rzekli: „Uroczyscie zobowiązaliśmy się pod klątwą, że nie zjemy ani kęsa, dopóki nie zabijemy Pawła. **15** Teraz więc wy, a także Sanhedryn, wyślijcie dowódcy wojskowemu, dlaczego ma go do was sprowadzić, że niby zamierzacie dokładniej się zorientować w jego sprawie.^l A zanim on się zbliży, my będziemy już gotowi, by go zgładzić”.^m

16 Jednakże syn siostry Pawła usłyszał o ich zasadzce;ⁿ udał się do kwatery żołnierskich i wszedłszy tam, opowiedział o tym Pawłowi. **17** Toteż Paweł przywołał jednego z setników i rzekł: „Odprowadź tego młodzieńca do dowódcy wojskowego, bo ma mu coś powiedzieć”. **18** Ten więc go zabrał, zaprowadził do dowódcy wojskowego i rzekł: „Więzień Paweł przywołał mnie i poprosił, żebym przyprowadził tego młodzieńca do ciebie,

ROZDZ. 23

a Dz 22:7
Dz 22:17

b Dz 21:32

c Dz 22:24

d Dz 27:23

e Dz 18:9
Dz 27:24

f Dz 20:21

g Dz 28:23
Dz 28:30
Rz 1:15

h Dz 25:3

i Dz 23:21

j Ps 31:13

k Kzn 5:8

l Dz 23:20

m Dz 25:3

n Dz 9:24

szpalta 2

a Dz 23:16

b Dz 23:15

c Ps 10:9
Prz 1:16
Iz 59:7
Dz 9:23
2Ko 11:26

d Dz 23:12

e Dz 24:3

f Dz 21:33

g Dz 16:37
Dz 22:25

h Dz 22:30

i Dz 18:15
Dz 24:5
Dz 25:19

j Dz 26:31

gdyż ma ci coś do powiedzenia”.

19 Dowódca wojskowy wziął go^a za rękę i odszedłszy, zacząłypytywać na osobności: „Co masz mi powiedzieć?” **20** On rzekł: „Żydzi uzgodnili, żeby cię poprosić, abyś jutro sprowadził Pawła przed Sanhedryn, niby dlatego, że zamierzają się o nim czegoś dokładniej dowiedzieć.”^b

21 Przede wszystkim nie daj się im przekonać, bo czyha^c na niego ponad czterdziestu mężczyzn, którzy zobowiązali się pod klątwą, że nie będą ani jeść, ani pić, dopóki go nie zgładzą;^d a teraz są gotowi i czekają na twą obietnicę”. **22** Dowódca wojskowy pozwolił więc odejść młodzieńcowi, rozkazawszy mu: „Nie wygadaj nikomu, żeś mi to wyjawiał”.

23 A wezwawszy dwóch spośród setników, rzekł: „Na trzecią godzinę w nocy przygotujcie do marszu do Cezarei dwustu żołnierzy, a także siedemdziesięciu konnych i dwustu włóczników.

24 Postarajcie się też o zwierzęta juczne, żeby wiozły Pawła, i doprowadźcie go bezpiecznie do namiestnika Feliksa”. **25** I napisał list tej treści:

26 „Klaudiusz Lizjasz do Jego Ekscelencji Namiestnika Feliksa:^e Pozdrowienia! **27** Mężczyznę tego pochwycili Żydzi i już mieli go zgładzić, lecz ja nagle przybyłem z oddziałem żołnierzy i go wyratowałem,^f dowiedziawszy się, że to Rzymianin.^g

28 A chcąc poznać przyczynę, dla której go oskarżali, sprowadziłem go do ich Sanhedrynu.^h **29** Stwierdziłem, że go oskarżono w związku z kwestiami dotyczącymi ich Prawa,ⁱ lecz nie obciąża go nic, za co zasługiwałby na śmierć albo więzy.^j

30 A ponieważ mi wyjawiono, że

przeciw temu mężowi knują zmo-
wę,^a więc od razu posyłam go do
ciebie, a oskarżycielom każę mó-
wić przeciw niemu przed tobą”.^b

31 Toteż ci żołnierze,^c zgodnie
z tym, co im rozkazano, wzięli
Pawła i zaprowadzili go nocą
do Antypatris. **32** Następnego
dnia pozwolili konnym pojechać
z nim dalej, a sami wrócili do
kwater żołnierskich. **33** Konni
wjechali do Cezarei^d i przeka-
zali list namiestnikowi oraz sta-
wili przed nim Pawła. **34** Prze-
czytawszy, zapytał, z której on
jest prowincji, i dowiedział się,^e
że z Cylicji.^f **35** „Dokładnie cię
przesłucham”, rzekł, „gdy przy-
będą też twoi oskarżyciele”.^g I
nakazał, żeby go trzymano pod
strażą w pałacu pretoriańskim
Heroda.

24 W pięć dni później arcy-
kapłan Ananiasz^h przy-
był z niektórymi starszymi oraz
mówcą publicznym, niejakim
Tertullusem, i złożyli namiest-
nikowiⁱ doniesienie^j na Pawła.
2 Kiedy go wezwano, Tertullus
zaczął go oskarżać, mówiąc:

„Zważywszy na to, że dzięki to-
bie cieszymy się wielkim poko-
jem^k i że dzięki twej przezorności
dokonują się reformy w tym
narodzie, **3** zawsze i wszędzie
przyjmujemy to z największą
wdzięcznością, Wasza Ekscelen-
cja^l Feliksie. **4** Ale żeby już
dłużej cię nie zatrzymywać, u-
praszam cię, byś w swej łas-
kawości krótko nas wysłuchał.
5 Stwierdziliśmy bowiem, że
ten mąż jest niczym zaraza^m i że
wzniesła rebelięⁿ wśród wszyst-
kich Żydów po całej zamieszka-
nej ziemi, i że jest przywódcą
sekty nazarejczyków,^o **6** który
też próbował sprofanować świą-

ROZDZ. 23

a Dz 23:16
Dz 25:3

b Dz 24:8
Dz 25:5
Dz 25:11

c Dz 23:23

d Dz 8:40

e Dz 22:3

f Dz 6:9

g Dz 21:39

h Dz 24:1
Dz 25:16

ROZDZ. 24

h Dz 23:2

i Dz 23:26

j Dz 25:2
Dz 25:15

k Ps 12:2
Ps 55:21
Prz 26:28

l Dz 23:26

m Mt 5:11
Dz 16:20
Dz 17:6

n Łk 23:2
Dz 19:40

o Mt 2:23
Dz 28:22

szpalta 2

a Dz 21:28

b 1Pt 3:15

c Dz 21:26

d Dz 25:8

e Dz 21:28

f Dz 25:7

g Wj 3:15
Dz 3:13
Dz 26:22
2Tm 1:3

h Pwt 18:18
Dz 28:23
Rz 3:21

i Dz 23:6

j Iz 26:19
Dn 12:2
Mt 22:31

k Jn 5:28
Jn 11:25
Obj 20:12

l Łk 14:14
Heb 11:35

m Łk 23:43
Dn 6:5
Dz 23:1

n 1Ko 4:4
Heb 13:18

o Dz 11:29
2Ko 8:4

p Dz 21:26

tynię,^a a któregośmy schwyta-
li. **7** — **8** Przesłuchując go,
sam możesz się dowiedzieć te-
go wszystkiego, o co go oskar-
żamy”.

9 Wtedy również Żydzi przyłą-
czyli się do tego ataku, zapew-
niając, że tak się rzeczy mają.

10 A gdy namiestnik skinął na
Pawła, żeby mówił, on odrzekł:

„Dobrze wiedząc, że już od wie-
lu lat jesteś sędzią tego narodu,
ochoczo mówię w swej obronie^b
to, co mnie dotyczy. **11** mo-
żesz bowiem sprawdzić, iż nie
upłynęło więcej niż dwanaście
dni, odkąd poszedłem do Jerozo-
limy, aby oddawać cześć Bogu;^c

12 i nie zastali mnie ani sprze-
czającego się z kimś w świątyni,^d
ani wywołującego zbiegowisko
motłochu^e czy to w synagogach,
czy gdzieś w mieście. **13** Nie
mogą też dowieść^f ci tego, o co
mnie teraz oskarżają. **14** Lecz
wyznaję przed tobą, że zgod-
nie z drogą, którą oni nazywa-
ją „sektą”, ja tak właśnie peł-
nię świętą służbę dla Boga moich
praojców,^g wierząc we wszyst-
ko, co ujęto w Prawie^h i napi-
sano u Proroków; **15** i mam
w Bogu nadzieję,ⁱ którą rów-
nież oni sami żywią, że na-
stąpi zmartwychwstanie^j zarów-
no prawych,^k jak i nieprawych.^l
16 Pod tym względem dopraw-
dy wciąż się ćwiczę, aby mieć
świadomość^m tego, że nie po-
pełniam uchybienia wobec Bo-
ga i ludzi. **17** Przybyłem zatem
po wielu latach, by przynieść
mojemu narodowi dary miłosier-
dzia, jak również dary ofiar-
ne.ⁿ **18** Gdy byłem tym zajęty,
zastali mnie w świątyni oczysz-
czonego ceremonialnie^o — ale bez
tłumu i bez tumultu. Lecz byli
tam pewni Żydzi z okręgu Azji,

19 którzy powinni być obecni przed tobą i mnie oskarżać, jeśli by mieli coś przeciwko mnie.^a **20** Albo niech ci oto ludzie sami powiedzą, co niewłaściwego stwierdzili, gdy stałem przed Sanhedrynem, **21** z wyjątkiem tej jednej wypowiedzi, którą wykrzyknąłem, stojąc wśród nich: „Sądzą mnie dziś przed wami z powodu zmarłychychwstania umarłych!”^b

22 Jednakże Feliks,^c znając dość dokładnie sprawy dotyczące tej Drogi,^d zaczął zbywać tych ludzi i rzekł: „Gdy tylko przybędzie dowódca wojskowy Lizjasz,^e podejmę decyzję w waszej sprawie”. **23** I rozkazał setnikowi, żeby strzegł tego człowieka i mu trochę złagodził warunki, w jakich przebywa pod strażą, oraz by nikomu z jego ludzi nie zabraniał mu usługiwać.^f

24 W kilka dni później przybył Feliks^g wraz z Druzyllą, swą żoną, która była Żydówką,^h i posławszy po Pawła, słuchał, gdy ten mówił o wierze w Chrystusa Jezusa.ⁱ **25** Ale gdy mówił o prawości^j i panowaniu nad sobą,^k i nadchodzącym sądzie,^l Feliks się przestraszył i odrzekł: „Na razie idź sobie, a kiedy znajdę dogodny czas, znowu pošlę po ciebie”. **26** Zarazem jednak miał nadzieję, że Paweł da mu pieniądze.^m Dlatego też jeszcze częściej posyłał po niego i z nim rozmawiał.ⁿ **27** Lecz gdy upłynęły dwa lata, następcą Feliksa został Porcjusz Festus; a ponieważ Feliks pragnął pozyskać przychyłość^o Żydów, pozostawił Pawła związanego.

25 Toteż Festus, objąwszy^p rządy nad tą prowincją, po trzech dniach udał się z Cezarei do Jerozolimy,^q **2** a naczelnicy kapłani i przedniejsi Ży-

ROZDZ. 24

a Dz 23:30
Dz 25:16b Dz 23:6
Dz 28:20

c Dz 23:24

d Dz 9:2
Dz 19:9

e Dz 23:26

f Dz 27:3

g Dz 23:24
Dz 16:1i Mt 10:18
1 Pt 3:15j Rz 1:17
Rz 3:22k Gal 5:23
2 Pt 1:6l Mt 12:18
Jn 16:8
2 Ko 5:10
Obj 20:12m Wj 23:8
Pwt 16:19
Ps 26:10
Prz 17:23
Iz 5:23

n Mk 6:20

o Prz 29:25
Łk 23:25
Dz 25:9

ROZDZ. 25

p Dz 24:27

q Dz 21:15

szpalta 2

a Dz 24:1
Dz 25:15b Ps 37:32
Prz 1:16
Dz 9:23
Dz 14:5
Dz 23:21
2 Ko 11:26

c Dz 25:16

d Jn 19:13
Dz 12:21
Dz 25:17e Mt 5:11
Łk 23:2
Dz 24:5

f Dz 24:12

g Dz 28:17

h Dz 24:27

i Dz 25:20

j Dz 25:21
Dz 26:32

k Dz 28:17

l 1 Pt 4:15

m Dz 23:29
Dz 26:31

dzi złożyli mu doniesienie^a na Pawła. Zaczęli więc na niego nalegać, **3** prosząc dla siebie o znak przychylności na niekorzyść tego męża, żeby kazał go sprowadzić do Jerozolimy, gdyż przygotowywali zasadzkę,^b aby w drodze go zgładzić. **4** Festus jednak odpowiedział, że Paweł ma być trzymany w Cezarei i że wkrótce on sam się tam wybierze. **5** „Niechże więc ci z was, którzy mają władzę”, rzekł, „pójda wraz ze mną i go oskarżą,^c jeśli jest u tego męża coś niestosownego”.

6 Spędziwszy wśród nich nie więcej niż osiem czy dziesięć dni, przybył do Cezarei, a następnego dnia zasiadł w fotelu sędziowskim^d i kazał przyprowadzić Pawła. **7** Gdy ten przybył, Żydzi, którzy przyszli z Jerozolimy, obstarpi go i wytaczali przeciw niemu liczne i poważne zarzuty,^e których nie potrafili udowodnić.

8 Paweł zaś rzekł w swej obronie: „Nie popełniłem żadnego grzechu ani przeciw żydowskiemu Prawu, ani przeciw świątyni,^f ani przeciw Cezarowi”.^g **9** Festus, pragnąc pozyskać przychyłość^h Żydów, powiedział na to Pawłowi: „Czy chcesz pójść do Jerozolimy i tam być przede mną sądzony w tej sprawie?”ⁱ **10** Ale Paweł rzekł: „Stoję przed fotelem sędziowskim Cezara,^j gdzie powinienem być sądzony. Nie wyrządziłem Żydom żadnej krzywdy,^k jak to i ty bardzo dobrze wiesz. **11** Jeśli więc rzeczywiście jestem winowajcą^l i popełniłem coś, za co zasługiwałbym na śmierć,^m to nie wzbraniam się umrzeć; natomiast jeśli nie ma nic w tym, o co ci ludzie mnie oskarżają, to żaden człowiek nie

może mnie im wydać na znak przychylności. Odwołuję się do Cezara!”^a **12** Wtedy Festus, omówiwszy to ze zgromadzeniem doradców, odrzekł: „Do Cezara się odwołałeś, do Cezara pójdziesz”.

13 Po kilku dniach król Agryppa oraz Berenike przybyli do Cezarei złożyć Festusowi kurtuazyjną wizytę. **14** A gdy już tam spędzili szereg dni, Festus przedłożył królowi sprawy dotyczące Pawła, mówiąc:

„Feliks pozostawił w więzieniu pewnego mężczyznę. **15** a gdy byłem w Jerozolimie, naczelnik kapłani oraz starsi żydowscy złożyli na niego doniesienie,^b prosząc o skazanie go. **16** Ale ja im odpowiedziałem, że nie jest zgodne z procedurą rzymską, by na znak przychylności dla nich wydać człowieka, dopóki oskarżony nie spotka się twarzą w twarz z oskarżycielami^c i nie będzie miał szansy przemówić na swą obronę w związku ze skargą. **17** A gdy tu razem przybyli, nie zwlekąłem, lecz następnego dnia zasiadłem w fotelu sędziowskim i kazałem wprowadzić tego mężczyznę. **18** Gdy wystąpili oskarżyciele, nie wysunęli żadnego zarzutu^d dotyczącego niegodziwości, których się po nim spodziewałem. **19** Po prostu mieli z nim jakieś spory co do ich sposobu oddawania czci^e bóstwu i co do niejakiego Jezusa, który umarł, lecz który – według zapewnień Pawła – żyje.^f **20** Będąc więc w rozterce z powodu sporu o te sprawy, zapytałem go, czy chciałby iść do Jerozolimy i tam być w związku z nimi sądzony.^g **21** Ale gdy Paweł się odwołał,^h by go zatrzymano do

ROZDZ. 25

a Dz 25:21
Dz 26:32
Dz 28:19

b Dz 25:2

c Dz 25:5

d Dz 25:7

e Dz 18:15
Dz 23:29

f Dz 22:8

g Dz 25:9

h Dz 25:11
Dz 26:32
Dz 28:19

szpalta 2

a Dz 9:15

b 1Pt 1:24
1Jn 2:16

c Dz 22:22

d Dz 23:29
Dz 26:31

e Dz 25:21

f Dz 26:32

ROZDZ. 26

g Dz 25:13

h Dz 13:16

i Dz 24:10

j Dz 24:5

decyzji Najdostojniejszego, kazałem go trzymać, dopóki go nie odeślę do Cezara”.

22 Wtedy Agryppa powiedział do Festusa: „Ja sam też chciałbym usłyszeć tego człowieka”.^a „Jutro”, rzekł, „na pewno go usłyszysz”. **23** Toteż następnego dnia Agryppa i Berenike przyszli z całą okazałością^b i weszli do sali audiencyjnej wraz z dowódcami wojskowymi oraz wybitnymi mężami miasta, a na rozkaz Festusa przyprawiono Pawła. **24** Festus zaś rzekł: „Królu Agryppo i wszyscy mężowie, którzy tu z nami jesteście: Widzicie człowieka, w sprawie którego zarówno tutaj, jak i w Jerozolimie zwróciło się do mnie całe mnóstwo Żydów, wołając, że nie powinien dalej żyć.”^c

25 Lecz ja spostrzegłem, że nie popełnił nic, za co zasługiwałby na śmierć.^d Gdy więc ten człowiek odwołał się^e do Najdostojniejszego, postanowiłem go odesłać. **26** Ale w jego sprawie nie mogę nic pewnego napisać do mego Pana. Przeto przywiodłem go przed was, a zwłaszcza przed ciebie, Królu Agryppo, żeby po przeprowadzeniu przesłuchania sądowego^f mieć co napisać. **27** Bo wydaje mi się nierozsądne wysłać więźnia, a nie wskazać na podnoszone przeciwko niemu zarzuty”.

26 Agryppa^g rzekł do Pawła: „Wolno ci mówić w swojej sprawie”. Wtedy Paweł wyciągnął rękę^h i zaczął mówić w swej obronie:ⁱ

2 „Uważam się za szczęśliwego, królu Agryppo, że właśnie przed tobą mam się dziś bronić w związku ze wszystkim, o co mnie oskarżają^j Żydzi, **3** zwłaszcza że jesteś znawcą

wszystkich zwyczajów^a i sporów wśród Żydów. Proszę cię przeto, byś mnie cierpliwie wysłuchał.

4 „Doprawdy, jeśli chodzi o to, jaki styl życia^b od samej młodości wiodłem wśród mego narodu i w Jerozolimie, wszyscy Żydzi, **5** którzy przedtem mnie znali, od początku wiedzą – gdyby tylko chcieli świadczyć – że jako faryzeusz^c żyłem według najbardziej rygorystycznej sekty^d naszej formy oddawania czci. **6** Teraz wszakże stoję przed sądem z powodu nadziei^e związanej z obietnicą^f daną przez Boga naszym praojcom; **7** a przecież naszych dwanaście plemion żywi nadzieję, że dostąpi urzeczywistnienia tej obietnicy dzięki żarliwemu pełnieniu świętej służby nocą i za dnia.^g W związku z tą nadzieją oskarżają^h mnie Żydzi, królu.

8 „Czemuż to uznaje się wśród was za rzecz nie do wiary, iż Bóg wskrzesza umarłych?ⁱ **9** Ja sam wprawdzie myślałem, że powinienem wiele uczynić przeciwko imieniu Jezusa Nazareczyka; **10** istotnie, czyniłem to w Jerozolimie, a otrzymawszy od naczelných kapłanów pełnomocnictwo,^j zamknąłem w więzieniach wielu świętych,^k gdy zaś mieli zostać straceni, oddawałem głos przeciwko nim. **11** I wielokrotnym karaniem ich we wszystkich synagogach^l próbowałem ich zmusić do wyparcia się wiary; a ponieważ nader szaleńczo się im sprzeciwiałem, posunąłem się do prześladowania ich nawet w okolicznych miastach.

12 „Kiedy w związku z tymi staraniami wędrowałem do Damaszku^m z pełnomocnictwem i

ROZDZ. 26

a Dz 25:26

b Gal 1:13

c Dz 23:6

d Flp 3:5

e Dz 22:3

f Dz 24:15

g Rdz 3:15

h Pwt 18:15

i 2Sm 7:12

j Dn 9:24

k Mal 3:1

l Łk 2:37

m Rz 11:7

n Dz 24:21

o 1Kl 17:22

p 2Kl 4:35

q Heb 11:35

r Dz 9:2

s Dz 9:14

t Jn 16:2

u Dz 8:3

v 1Kl 15:9

w Gal 1:13

x 1Tm 1:13

y 1Dz 22:19

z Dz 9:2

aa Dz 22:5

ab Dz 9:3

ac Dz 22:6

ad Dz 9:4

ae Dz 22:7

af Dz 9:5

ag Dz 22:8

ah Eze 2:1

ai Dz 22:15

aj Gal 1:12

ak 1Tm 1:12

al Dz 22:21

am Rz 11:13

an Iz 35:5

ao Iz 61:1

ap Iz 42:7

aq Kol 1:13

ar Iz 60:2

as Jn 8:12

at 2Kl 4:6

au j Ef 2:2

av Łk 1:77

aw 1Jn 3:5

ax 1Ef 1:11

ay m Dz 20:32

az n Dz 9:20

ba o Dz 9:22

bb p Dz 9:28

bc q Dz 9:15

bd r Eze 18:31

be Mt 3:8

bf 2Kl 7:11

bg s Dz 21:31

bh t 2Kl 1:10

zleceniem od naczelných kapłanów, **13** w południe ujrzałem w drodze, o królu, że światło jaśniejsze niż blask słońca rozbiły się z nieba wokół mnie i wokół tych, którzy ze mną wędrowali.^a **14** A gdy wszyscy padliśmy na ziemię, usłyszałem głos mówiący do mnie w języku hebrajskim: „Saulu, Saulu, czemu mnie prześladowasz? Trudno ci wierzyć przeciw oświeceniu”.^b

15 Ja zaś rzekłem: „Kim jesteś, Panie?” A Pan rzekł: „Jam jest Jezus, którego ty prześladowasz”.^c

16 Podnieś się jednak i stań na nogach.^d Po to bowiem ci się ukazałem, żeby cię wybrać na sługę i świadka^e zarówno tego, co widziałeś, jak i tego, co w związku ze mną dam ci zobaczyć, **17** gdy cię uwolnię od tego ludu i od narodów, do których ciebie posyłam.^f **18** żeby im otworzyć oczy,^g zawrócić ich od ciemności^h ku światłuⁱ i od władzy Szatana^j ku Bogu, tak by uzyskali przebaczenie grzechów^k oraz dziedzictwo^l wśród uświęconych^m dzięki wierze we mnie’.

19 „Dlatego też, królu Agryppo, nie okazałem się nieposłuszny temu niebiańskiemu widzeniu,ⁿ **20** lecz najpierw tym w Damaszku,^o a potem i tym w Jerozolimie^p oraz po całej krainie judejskiej, jak również narodom,^q niosłem wieść, żeby okazali skruchę i nawrócili się do Boga, spełniając uczynki odpowiadające skrusze.^r **21** Z tego powodu Żydzi pochwytili mnie w świątyni i usiłovali zgładzić.^s **22** Otrzymałem jednak pomoc^t od Boga i dlatego po dziś dzień dalej składam świadectwo zarówno małym, jak i wielkim, nie mówiąc nic oprócz tego, co –

jak poznajmili Prorocy^a oraz Mojżesz^b – miało nastąpić: **23** że Chrystus musiał cierpieć^c i że jako pierwszy, który miał zostać wskrzeszony^d z martwych, będzie ogłaszał światło^e zarówno temu ludowi, jak i narodom”.^f

24 A gdy to mówił w swej obronie, Festus powiedział donośnym głosem: „Szalejesz,^g Pawle! Wielka uczoność przywodzi cię do szaleństwa!” **25** Lecz Paweł rzekł: „Nie szaleję, Wasza Ekscelecencjo Festusie, lecz wypowiadam słowa prawdy i trzeźwości umysłu. **26** Przecież król, do którego mówię ze swobodą mowy, dobrze o tym wie; bo jestem przekonany, że żadna z tych rzeczy nie uchodzi jego uwagi, gdyż nie działo się to w jakimś zakątku”.^h **27** Czy ty, królu Agryppo, wierzysz Prorokom? Wiem, że wierzysz”.ⁱ **28** Agryppa zaś rzekł do Pawła: „Wkrótce przekonałbys mnie, bym został chrześcijaninem”. **29** Na to Paweł powiedział: „Oby Bóg sprawił, żeby – czy to wkrótce, czy po dłuższym czasie – nie tylko ty, lecz i wszyscy, którzy mnie dzisiaj słyszą, stali się takimi, jak i ja jestem, z wyjątkiem tych więzów”.

30 I wstał król, a także namiestnik i Berenike oraz ci, którzy z nimi zasiadali. **31** A odszedłszy na bok, zaczęli rozmawiać ze sobą, mówiąc: „Ten człowiek nie dopuszcza się niczego, za co zasługiwałby na śmierć albo więzy”. **32** Agryppa zaś rzekł do Festusa: „Człowieka tego można by zwolnić, gdyby się nie odwołał^k do Cezara”.

27 Gdy już postanowiono, że mamy odpłynąć do Italii,^l przekazano Pawła oraz jakichś innych więźniów setnikowi

ROZDZ. 26

a Iz 9:6
Jer 23:5
Jer 33:15
Eze 34:23
Mi 5:2
Mal 3:1
Łk 24:27
Łk 24:44
Rz 3:21

b Rdz 3:15
Rdz 49:10
Pwt 6:4
Pwt 18:18
Jn 5:46

c Ps 22:7
Ps 22:16
Ps 35:19
Iz 50:6
Iz 53:5

d Ps 16:10

e Łk 2:32

f Ps 18:49
Iz 11:10
Iz 52:15

g 1 Ko 1:23

h Jn 18:20

i Dz 26:3

j Dz 23:29
Dz 25:25

k Dz 25:11
Dz 25:21
Dz 28:19

ROZDZ. 27

l Dz 25:12

szpalta 2

a Dz 19:29
Dz 20:4
Kol 4:10

b Prz 19:22
Dz 28:16

c Dz 24:23

d Dz 28:11

e Kpl 16:29
Kpl 23:27

f Dz 27:21

wi imieniem Juliusz, z oddziału Augusta. **2** Wszedłszy na pokład statku z Adramyttion, który miał żeglować do miejscowości wzdłuż wybrzeża okręgu Azji, odpłynęliśmy, a był z nami Arystarch,^a Macedończyk z Tesaloniki. **3** Następnego dnia przybiliśmy do Sydonu, a Juliusz okazał Pawłowi ludzką życzliwość^b i pozwolił mu pójść do przyjaciół i skorzystać z ich opieki.^c

4 Wyruszywszy stamtąd na morze, żeglowaliśmy pod osłoną Cypru, ponieważ wiatry były przeciwnie; **5** a po przepłynięciu przez otwarte morze wzdłuż Cylicji i Pamfilii zawinęliśmy do portu w Mirze w Licji. **6** Tam zaś setnik znalazł statek z Aleksandrii^d płynący do Italii i nas na nim umieścił. **7** Potem po wielu dniach powolnej żegluga z trudnością przybyliśmy do Knidos, gdyż wiatr nie pozwalał nam się posuwać naprzód, i po żeglowaliśmy pod osłoną Krety koło Salmone, **8** a płynąc wzdłuż jej brzegu z trudnością przybyliśmy do pewnego miejsca o nazwie Piękne Przystanie, w pobliżu miasta Lasea.

9 Kiedy minęło dość dużo czasu i żegluga była ryzykowna, bo minął już nawet post [związany z Dniem Prześlągania^e], Paweł udzielił rady, **10** mówiąc do nich: „Mężowie, widzę, że żegluga przyniesie szkodę i wielkie straty nie tylko ładunkowi i statkowi, lecz także naszemu duszom”.^f **11** Ale setnik słuchał raczej sternika i właściciela statku niż tego, co mówił Paweł. **12** A ponieważ port był niedogodny do przezimowania, większość doradzała, by stamtąd odpłynąć i na zimowy

postój spróbować jakoś dotrzeć do Feniksu, portu na Krecie, otwierającego się ku północnemu wschodowi i ku południowemu wschodowi.

13 Kiedy łagodnie powiał wiatr południowy, pomyśleli, że już właściwie urzeczywistnili swe zamierzenie i podniósłszy kotwicę, zaczęli płynąć wzdłuż brzegu blisko Krety. **14** Wkrótce jednak uderzył nań huraganowy wiatr^a zwany Eurakwilo. **15** Gdy statek został porwany i nie mógł się utrzymać dziobem do wiatru, daliśmy za wygraną i byliśmy unoszeni. **16** Potem płynęliśmy pod osłoną pewnej wysepki o nazwie Kauda, lecz mimo to ledwie zdołaliśmy utrzymać łódkę^b przy rufie. **17** Kiedy ją wciągnęli na pokład, zaczęli opasywać statek od spodu, korzystając ze sprzętu pomocniczego; a bojąc się, że ugrzęzną na mieliźnie Syrty, spuścili osprzęt i byli unoszeni. **18** Ale ponieważ gwałtownie miotła nami nawałnica, nazajutrz zaczęli odciążać^c okręt; **19** a trzeciego dnia własnymi rękami wyrzucili takielunek statku.

20 Kiedy ani słońce, ani gwiazdy nie ukazywały się przez wiele dni i gdy napierała na nas niemała nawałnica,^d zaczęła w końcu gasnąć wszelka nadzieja na to, że się uratujemy. **21** Gdy już długo powstrzymywano się od pokarmów, Paweł stanął pośród nich^e i rzekł: „Mężowie, z całą pewnością powinniście byli przyjąć moją radę i nie odpływać z Krety w morze, narażając się na tę szkodę i straty.^f **22** Mimo to radzę wam teraz, żebyście byli dobrej myśli, bo ani jedna dusza spośród was nie zginie – tylko statek. **23** Albo-

ROZDZ. 27

a Mk 4:37

b Dz 27:32

c Jon 1:5

d Jon 1:13

e Jon 1:9

f Dz 27:10

szpalta 2

a Dn 6:16

Dz 5:19

Dz 23:11

Heb 1:14

b Rz 1:9

2Tm 1:3

Heb 12:28

c Dz 23:11

Dz 25:11

d Lb 23:19

Rz 4:21

Tyt 1:2

e Dz 28:1

f Dz 27:22

g Dz 27:16

h 1Sm 14:45

2Sm 14:11

Mt 10:30

Łk 12:7

wiem tej nocy stanął przy mnie anioł^a Boga, do którego należę i dla którego pełnię świętą służbę,^b **24** i rzekł: „Nie bój się, Pawle. Musisz stanąć przed Cezarem,^c a oto Bóg wspaniałomyślnie dał ci wszystkich, którzy z tobą żeglują”. **25** Przeto, mężowie, bądźcie dobrej myśli; bo wierzę Bogu,^d że będzie dokładnie tak, jak mi powiedziano. **26** Musimy jednak zostać wyrzuceni na brzeg jakiejś wyspy”.^e

27 Kiedy zapadła czternasta noc i miotła nami po [morzu] Adrii, o północy żeglarze zaczęli przypuszczać, że zbliżają się do jakiegoś ładu. **28** I zmierzyszy sondą głębokość, stwierdzili, że wynosi dwadzieścia sążni; popłynęli więc nieco dalej i dokonawszy ponownego sondowania, stwierdzili, że jest piętnaście sążni. **29** Bojąc się zaś, że możemy zostać rzućni gdzieś na skały, rzucili z rufy cztery kotwice i zaczęli z upragnieniem wyczekiwać nastania dnia. **30** Lecz gdy żeglarze usiłowali zbiec ze statku i pod pretekstem zrzućnia kotwic z dziobu spuścili na morze łódkę, **31** Paweł rzekł do setnika i żołnierzy: „Jeśli ci ludzie nie zostaną na statku, to nie będziecie się mogli uratować”.^f **32** Wtedy żołnierze odciąli liny łódki^g i pozwolili jej spaść.

33 Tuż przed nastaniem dnia Paweł zaczął ich wszystkich zachęcać, by spożyli trochę pokarmu, mówiąc: „Dzisiaj już czternasty dzień czuwacie i trwacie bez pożywienia, nie nie przyjmując. **34** Dlatego zachęcam was, byście spożyli trochę pokarmu, służy to bowiem waszemu bezpieczeństwa; bo nikomu z was nawet włos^h z głowy nie zginie”.

35 Gdy to powiedział, wziął też chleb i podziękowawszy^a Bogu wobec wszystkich, połamał go i zaczął jeść. **36** Wszyscy więc poweselili i sami także zaczęli spożywać pokarm. **37** A wszystkich razem było nas na statku dwieście siedemdziesiąt sześć dusz. **38** Gdy się już nasylił pokarmem, poczęli odciążyć^b statek, wyrzucając pszenicę za burtę do morza.

39 Kiedy w końcu nastał dzień, nie mogli rozpoznać lądu, lecz dostrzegliśmy pewną zatokę z niskim wybrzeżem, zdecydowali się, jeśli to możliwe, doprowadzić statek do brzegu.^c **40** Odciąwszy więc kotwice, pozwolili im spaść do morza i zarazem rozluźnili wianzania wiosel sterowych, a nastawiwszy przedni żagiel pod wiatr, zmierzali ku brzegowi. **41** Gdy ugrzęźli na mieliźnie omywanej z obu stron przez morze, osadzili na niej statek; dziób utknął i pozostał nieruchomy, rufa zaś zaczęła się gwałtownie rozpadać.^d **42** Wtedy żołnierze postanowili pozabijać więźniów, aby żaden nie odpłynął i nie uszedł. **43** Ale setnik pragnął ocalić Pawła i powstrzymał ich od tego zamiaru. I kazał tym, którzy umieli pływać, żeby rzucili się w morze i pierwsi dostali się na ląd, **44** pozostali zaś mieli uczynić to samo – jedni na deskach, a drudzy na czymkolwiek ze statku. W ten sposób wszyscy cało dotarli na ląd.^e

28 A gdyśmy dotarli w bezpieczne miejsce, dowiedzieliśmy się, że wyspa zwie się Malta.^f **2** Jej obcojęzyczni mieszkańcy okazali nam niezwykłą ludzką życzliwość,^g gdyż rozpaliwszy ognisko, przyjęli

ROZDZ. 27

a Mt 15:36
Mk 8:6
Jn 6:11
Rz 14:6
1Tm 4:4

b Jon 1:5

c Dz 28:1

d Dz 27:22
2Ko 11:25

e Dz 27:24

ROZDZ. 28

f Dz 27:26

g Prz 19:22
Dz 27:3

szpalta 2

a 2Ko 11:27

b Lk 10:19

c Dz 14:11

d Mk 7:32
Dz 19:11
1Ko 12:9

e Lk 4:39

f Mt 10:8

g Dz 27:6

nas wszystkich, by nam pomóc, bo padał deszcz i było zimno.^a

3 Lecz gdy Paweł zebrał wiązkę chrustu i położył ją na ogień, pod wpływem gorąca wypelzła żmija i uczepliła się jego ręki. **4** Kiedy ci obcojęzyczni mieszkańcy ujrzeli jadowite stworzenie wiszące u jego ręki, zaczęli mówić jeden do drugiego: „Ten człowiek na pewno jest mordercą, a chociaż uszedł cało z morza, mściwa sprawiedliwość nie pozwoliła, by dalej żył”. **5** On jednak strząsnął to jadowite stworzenie w ogień i nie doznał żadnej szkody.^b **6** A oni się spodziewali, że dostanie zapalenia i spuchnie lub nagle padnie martwy. Kiedy odczekali dłuższą chwilę i zobaczyli, że nie stała mu się żadna krzywda, zmienili zdanie i zaczęli mówić, że jest bogiem.^c

7 W pobliżu tego miejsca miał swe ziemie naczelnik wyspy, imieniem Publiusz; ten przyjął nas gościnnie i przez trzy dni życzliwie podejmował. **8** A zdarzyło się, że ojciec Publiusza leżał dręczony gorączką i czerwonką; Paweł poszedł do niego i pomodliwszy się, włożył na niego ręce^d i go uzdrowił.^e **9** Po tym wydarzeniu pozostali ludzie na wyspie, którzy byli dotknięci chorobami, również zaczęli do niego przychodzić i dostępowali uleczenia.^f **10** Oni też w dowód szacunku wręczyli nam wiele darów, a gdy odpływaliśmy, nałożyli nam tego, czegośmy potrzebowali.

11 W trzy miesiące później odpłynęliśmy statkiem aleksandryjskim,^g który przezimował na wyspie, a miał figurę dziobową „Synowie Zeusa”. **12** I zawiąawszy do portu w Syrakuzach,

zatrzymaliśmy się tam trzy dni, **13** stamtąd zaś popłynęliśmy łukiem i przybyliśmy do Regium. A w dzień później podniósł się wiatr południowy i nazajutrz dotarliśmy do Puteoli. **14** Tam znaleźliśmy braci i daliśmy się uprosić, żeby z nimi pozostać siedem dni; i w ten sposób zbliżaliśmy się do Rzymu. **15** Stamtąd bracia, usłyszawszy wiadomość o nas, wyszli nam na spotkanie aż do Rynku Appiusza i do Trzech Gospód, a Paweł, gdy ich ujrzał, podziękował Bogu i nabrał odwagi.^a **16** Kiedy w końcu weszliśmy do Rzymu, pozwolono^b Pawłowi zamieszkać osobno z żołnierzem, który go strzegł.

17 Jednakże w trzy dni później zwołał on przedniejszych Żydów. Kiedy się zgromadzili, przemówił do nich: „Mężowie, bracia, mimo iż nie uczyniłem nic wbrew ludowi ani zwyczajom naszych praojców,^c to jednak zostałem jako więzień wydany z Jerozolimy w ręce Rzymian.^d **18** Ci zaś po przesłuchaniu^e pragnęli mnie zwolnić,^f ponieważ nie było powodu, by mnie skazać na śmierć.^g **19** A gdy Żydzi dalej mówili przeciw temu, byłem zmuszony odwołać się^h do Cezara, ale nie jakoby miał o coś oskarżyć mój naród. **20** Właśnie dlatego bardzo prosiłem, żeby was zobaczyć i do was przemówić, bo z powodu nadzieiⁱ Izraela jestem opasany tym łańcuchem”.^j **21** Rzekli do niego: „Ani nie otrzymaliśmy z Judei listów w twojej sprawie, ani żaden z przybyłych braci nie doniósł lub nie opowiedział o tobie nic niegodziwego. **22** My zaś uważamy za właściwe, żeby od

ROZDZ. 28

- a 2Kó 1:4
- b Dz 24:23
- c Dz 24:12
Dz 25:8
- d Dz 21:33
- e Dz 24:10
- f Dz 26:32
- g Dz 23:9
Dz 23:29
Dz 25:25
Dz 26:31
- h Dz 25:11
Dz 26:32
- i Dz 23:6
Dz 26:6
Tyt 2:13
- j Ef 6:20
2Tm 1:16

szpalta 2

- a Dz 24:14
- b Łk 2:34
Jn 15:19
- c Dz 17:2
Dz 26:22
- d Rdz 3:15
Rdz 22:18
Rdz 49:10
Pwt 18:18
Pwt 32:43
Jn 5:46
- e Iz 9:6
Iz 11:10
Iz 52:15
Jer 23:5
Mi 5:2
Za 13:7
Mal 3:1
Łk 24:44
- f Dz 17:4
- g Dz 14:4
2Ts 3:2
- h Iz 6:9
Jer 5:31
Eze 12:2
Rz 11:8
- i Iz 6:10
- j Łk 3:6
Dz 13:46
Dz 22:21
Rz 11:11
- k Ps 67:2
Ps 98:3
Iz 11:10
- l Dz 28:16
- m Dz 26:26
Ef 6:19

ciebie usłyszeć, co myślisz, bo doprawdy wiadomo nam o tej sekcje,^a że wszędzie się mówi przeciwko niej”.^b

23 Wyznaczywszy mu dzień, jeszcze liczniej przyszedli do niego na kwaterę. A on wyjaśniał im sprawę, od rana do wieczora dając dokładne świadectwo o królestwie Bożym^c i przekonując ich co do Jezusa zarówno na podstawie Prawa Mojżeszowego,^d jak i Proroków.^e **24** I niektórzy uwierzyli^f w to, co było mówione, inni zaś nie wierzyli.^g **25** A ponieważ nie byli ze sobą zgodni, zaczęli odchodzić, Paweł zaś wypowiedział tę jedną uwagę:

„Duch święty trafnie rzekł waszym praojcom przez proroka Izajasza, **26** mówiąc: „Idź do tego ludu i powiedz: „Słyszac, będziecie słyszeć, lecz na pewno nie zrozumiecie, i patrząc, będziecie patrzeć, lecz na pewno nie ujrzyjecie.^h **27** Bo serce tego ludu stało się nieczułe i uszami swymi usłyszeli, lecz nie zareagowali, i zamknęli swe oczy, żeby czasem nie widzieć swymi oczami i nie słyszeć swymi uszami, i nie zrozumieć swym sercem, i nie zawrócić, i żebym ich nie uzdrowił”.ⁱ **28** Dlatego niech wam to będzie wiadome, że narzędzie, przez które Bóg wybrał, zostało posłane do narodów;^j one na pewno go posłuchają”.^k **29** —

30 I całe dwa lata pozostał w wynajętym przez siebie domu,^l i życzliwie przyjmował wszystkich, którzy do niego przychodzili, **31** głosząc im królestwo Boże i z największą swobodą mowy,^m bez przeszkód, nauczając o tym, co dotyczy Pana Jezusa Chrystusa.

DO RZYMIAN

1 Paweł, niewolnik^a Jezusa Chrystusa, powołany^b na apostoła,^c oddzielony dla dobrej nowiny^d Boga, **2** którą on niegdyś obiecał przez swych proroków^e w świętych Pismach, **3** a dotyczącej jego Syna, który według ciała^f pochodził z potomstwa Dawidowego,^g **4** lecz który z mocą^h został uznany za Syna Bożegoⁱ według ducha^j świętości poprzez zmartwychwstanie spośród umarłych^k – tak, Jezusa Chrystusa, naszego Pana, **5** przez którego dostąpiliśmy życzliwości niezasłużonej^l i apostołstwa,^m aby ze względu na jego imię doszło do posłuszeństwa wiary wśród wszystkich narodów,ⁿ **6** wśród których wy też jesteście powołani, by należeć do Jezusa Chrystusa – **7** do wszystkich, którzy są w Rzymie jako umiłowani Boży, powołani,^o aby być świętymi;^p Życzliwość niezasłużona i pokój^q wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa.^r

8 Najpierw dziękuję^s Bogu mojemu przez Jezusa Chrystusa za was wszystkich, ponieważ o waszej wierze mówi się^t po całym świecie. **9** Gdyż Bóg, dla którego duchem moim pełnię świętą służbę w związku z dobrą nowiną o jego Synu, jest mi świadkiem,^u jak bezustannie wzmianki o was czynię zawsze w moich modlitwach.^v **10** Prosząc, by – jeśli to w ogóle możliwe – teraz wreszcie, w zależności od woli^w Bożej, udało mi się przyjść do was. **11** Gorąco bowiem pragnę was widzieć,^x żeby wam udzielić jakiegoś daru duchowego^y ku waszemu utwier-

ROZDZ. 1

- a Gal 1:10
- b Dz 9:15
- c Gal 1:15
- d 1Ko 15:9
- d Gal 3:8
- e Lb 12:6
- f Lk 1:70
- f Tyt 1:2
- f Jn 1:14
- g Gal 4:4
- g 2Sm 7:12
- Lk 1:32
- 2Tm 2:8
- h 2Ko 13:4
- i Ps 2:7
- Heb 1:5
- j Lk 11:13
- Ef 1:13
- 1Tm 3:16
- k Ps 16:10
- Dz 3:15
- Dz 13:33
- l Jn 1:16
- Ef 3:8
- m 1Tm 2:7
- 2Tm 1:11
- n Dz 15:14
- Gal 2:7
- o Flp 3:14
- 1Ts 2:12
- Heb 3:1
- p 1Ko 1:2
- q Ef 6:23
- r 1Ko 1:3
- Gal 1:3
- s Flp 1:3
- t Rz 16:19
- 1Ts 1:8
- u 2Ko 1:23
- Flp 1:8
- v 1Ts 3:10
- 2Tm 1:3
- w Dz 18:21
- Rz 15:32
- Jak 4:15
- x Flp 1:8
- Flp 4:1
- 1Ts 2:17
- y Rz 15:29

szpalta 2

- a Flp 2:1
- 1Ts 5:11
- Heb 10:25
- b Gal 6:10
- 1Tm 4:10
- 1Pt 1:7
- c Mk 3:35
- d Rz 15:23
- e Jn 15:16
- Flp 4:17
- f 1Ko 3:18
- g Mk 13:10
- h Dz 19:21
- i Ps 119:46
- Mk 8:38
- 2Tm 1:8

dzeniu – **12** albo raczej żeby nastąpiła wśród was wymiana zachęt,^a u każdego przez wiarę^b drugiego, zarówno waszą, jak i moją.

13 Nie chcę jednak, żebyście nie wiedzieli, bracia,^c iż wiele razy zamierzałem przyjść do was^d – lecz aż dotąd napotykałem przeszkody – aby również wśród was zyskać nieco owocu,^e tak jak i wśród pozostałych narodów.

14 Jestem dłużnikiem zarówno Greków, jak i Barbarzyńców, zarówno mądrych,^f jak i nierozumnym; **15** jeśli więc o mnie chodzi, gotów jestem oznajmiać dobrą nowinę^g również wam, tam w Rzymie.^h **16** Albowiem nie wstydę sięⁱ dobrej nowiny, jest ona przecież mocą^j Bożą ku wybawieniu każdego, kto wierzy,^k Żyda najpierw,^l ale także Greka;^m **17** gdyż w niej na podstawie wiaryⁿ i ku wierze zostaje objawiona prawda^o Boża, tak jak jest napisane: „Lecz prawy będzie żył dzięki wierze”.^p

18 Albowiem srogi gniew^q Boży objawia się z nieba przeciw wszelkiej bezbożności i nieprawości^r ludzi, którzy w sposób nieprawy^s tłumią prawdę,^t **19** ponieważ to, co można wiedzieć o Bogu, jest wśród nich jawne,^u gdyż Bóg im to ujawnił.^v **20** Albowiem jego niewidzialne^w przymioty – jego wiekuista moc^x i Boskość^y – są wyraźnie widoczne już od stworzenia świata,^z gdyż

j 1Ko 1:18; k Heb 11:6; l Dz 3:26; m Dz 18:6; n Jn 3:36; Flp 3:9; o Rz 3:21; p Hab 2:4; Gal 3:11; Heb 10:38; q Rz 2:5; Ef 5:6; r Hi 24:13; s Jn 8:44; t Rz 1:25; u Dz 14:17; v Ps 19:1; w 1Tm 1:17; Heb 11:27; x Iz 40:21; y Iz 40:26; Obj 4:11; z Jer 10:12; 2Pt 1:3.

dostrzega się je dzięki temu, co zostało uczynione,^a tak iż oni są bez wymówki;^b **21** chociaż bowiem znali Boga, nie wychwalali go jako Boga ani mu nie dziękowali,^c lecz stali się pustogłowi^d w swych rozumowaniach, a ich bezrozumne serce ogarnęła ciemność.^e **22** Mimo zapewniania, iż są mądrzy, stali się głupi^f **23** i zamienili chwałę^g niezniszczalnego Boga na coś podobnego do wizerunku^h zniszczalnego człowieka, a także ptaków oraz stworzeń czworonożnych i pełzających.ⁱ

24 Dlatego też Bóg, stosownie do pragnień ich serc, wydał ich na pastwę nieczystości,^j żeby między sobą hańbili^k swe ciała,^l **25** właśnie tych, którzy prawdę^m Bożą zamienili na kłamstwoⁿ oraz wielbili stworzenie i dla niego pełnili świętą służbę zamiast dla Tego, który stworzył i który jest błogosławiony na wieki. Amen. **26** Dlatego też Bóg wydał ich na niebiesnym żądym seksualnym,^o bo zarówno ich kobiety zamieniły pożycie zgodne z naturą na przeciwne naturze,^p **27** jak i mężczyźni podobnie porzucili zgodne z naturą pożycie z kobietą^q i gwałtownie zapłonęli w swej pożądliwości jedni ku drugim, mężczyźni z mężczyznami^r czyniąc to, co sprosne,^s i na samych sobie otrzymując pełną odpłatę^t należną za ich błąd.^u

28 A ponieważ nie podobało im się zważać na Boga według dokładnego poznania,^v Bóg wydał ich w stan umysłu niegodny upodobania,^w aby czynili to, co niestosowne,^x **29** napelnieni wszelką nieprawością,^y niegodziwością,^z zachłannością,^a złem,^b pełni zawiści,^c morderstwa,^d waśni,^e podstępów,^f złośliwości,^g rozsiewający

ROZDZ. 1

a Ps 103:19
Jer 10:10
Obj 15:3

b Dz 17:27
Rz 3:2

c Pwt 4:8
Ps 50:23
Ps 147:19

d Mt 23:28
Tyt 1:14

e Rdz 6:5
Mt 9:4
Mt 13:15
Łk 5:22

f Mt 23:17
2Pt 2:19

g Jer 2:11
Oz 4:7
Dz 17:29

h Pwt 4:16
Ps 106:20
Dz 14:15

i Pwt 4:17

Eze 8:10

j Ps 81:12
Dz 7:42
2Ko 12:21
Gal 5:19

k Kpl 18:22
Ef 5:12

l 1Ko 6:18

m Mt 4:10
Jn 8:32
Rz 2:8

n Ps 10:4
Ps 14:1
Mal 3:14
Jn 8:44

o 2Ts 2:11
2Tm 4:4

p 1Ts 4:5

q Kpl 18:23
Judy 7

r Kpl 18:22

s Rdz 19:5
Kpl 20:13
1Ko 6:9

t Rz 6:21
Ef 5:4

u Pwt 7:15
Gal 6:7
2Pt 2:13

v 2Pt 2:19
Judy 10

w Heb 10:26
Rz 11:7

x 2Ko 3:14

y Gal 5:19
2Tm 3:2

z 1Pt 4:3

a Pwt 5:21
2Pt 2:14

b 1Pt 2:16

c Tyt 3:3

d Jak 4:2
1Jn 3:15

pogłoski,^a **30** obmówcy,^b nienawidzący Boga, zuchwali,^c wyniosli,^d zarozumiali,^e wynajdujący to, co szkodliwe,^f nieposłuszni rodzicom,^g **31** nie mający zrozumienia,^h łamiący ugody,ⁱ wyrzuci z naturalnego uczucia,^j niemilosierdni.^k **32** Chociaż zupełnie dobrze znają prawe postanowienie Boże,^l iż trwający w czymś takim zasługują na śmierć,^m oni nie tylko dalej to czynią, lecz także zgadzają sięⁿ z tymi, którzy w tym trwają.

2 Nie masz więc wymówki, o człowiecze,^o kimkolwiek jesteś, jeśli osądzasz;^p bo w tym, w czym osądzasz drugiego, potępiasz samego siebie, ty bowiem, który osądzasz,^q trwasz w tym samym.^r **2** A wiemy, że zgodnie z prawdą sąd Boży^s jest przeciwko tym, którzy w czymś takim trwają.

3 Ale czy mniemasz, o człowiecze,^t gdy osądzasz trwających w czymś takim, a jednak sam to czynisz, że ujdiesz sądu Bożego?^u **4** Albo czy gardzisz bogactwem jego życzliwości^v i wyrozumiałości,^w i wielkodusznej cierpliwości,^x nie wiedząc, że dobrotliwość Boża próbuje cię przynieść do skrucy?^y **5** Lecz ty według swej zatwardziałości^z oraz nieskruszonego serca^a gromadzisz samemu sobie srogi gniew^b na dzień srogiemu gniewu^c oraz objawienia^d prawego sądu Bożego.^e **6** A On odda każdemu

e Gal 5:20; f 1Ts 2:3; 1Pt 2:1; g Ef 4:31; 1Tm 5:13; szpalka 2 a Prz 11:13; b 1Pt 2:1; c Ps 10:13; d 2Tm 3:2; e Prz 21:24; f Ps 140:2; g Pwt 21:18; h Ps 32:9; Rz 1:21; i 1Tm 1:10; j Pwt 28:54; 2Tm 3:3; k Jak 2:13; l Pwt 4:8; m Pwt 22:21; 2Ts 2:12; Obj 21:8; n Ps 50:18; Oz 7:3; **ROZDZ. 2** o Rz 2:9; Rz 9:20; p Rz 14:10; Jak 4:11; q Mt 7:5; r Rz 2:21; s Iz 11:3; 2Ts 1:6; t Rz 2:17; u Mt 23:33; Mk 12:40; 1Tm 5:24; v Ps 86:5; Rz 11:22; Ef 1:7; w Rz 3:25; x Wj 34:6; Iz 30:18; y 2Tm 2:25; 2Pt 3:9; z Pwt 9:6; Eze 3:7; a 1Sm 6:6; b Pwt 32:35; Rz 28:14; c Obj 6:17; d 2Ts 1:7; e Dz 17:31; Obj 11:18.

stosownie do jego uczynków:^a **7** życie wieczne tym, którzy przez wytrwałość w dobrym dziele szukają chwały i szacunku, i nieskażoności;^b **8** natomiast dla tych, którzy są swarliwi^c i nieposłuszni prawdzie,^d a posłuszni nieprawości, będzie srogie zagniwanie i gniew;^e **9** ucisk i udręka – na duszę każdego człowieka, który czyni to, co szkodliwe, Żyda^f najpierw, a także Greka;^g **10** ale chwała i szacunek, i pokój dla każdego, który czyni to, co dobre,^h dla Żyda najpierw,ⁱ a także dla Greka.^j **11** Bo u Boga nie ma stronniczości.^k

12 Na przykład wszyscy, którzy bez prawa zgrieszyli, bez prawa też zginą;^l ale wszyscy, którzy pod prawem zgrieszyli,^m przez prawo zostaną osądzeni.ⁿ **13** Bo nie ci, którzy prawa słuchają, są prawi wobec Boga, lecz ci, którzy prawo wypełniają,^o zostaną uznani za prawych.^p **14** Kiedy bowiem ludzie z narodów,^q nie mający prawa,^r z natury czynią to, co jest w prawie,^s ludzie ci, chociaż nie mają prawa, sami dla siebie są prawem. **15** Właśnie oni pokazują, że treść prawa jest zapisana w ich sercach,^t gdy ich sumienie^u świadczy wraz z nimi i we własnych myślach są oskarżani^v lub też uniewinniani. **16** Okaże się to w dniu, gdy Bóg przez Chrystusa Jezusa będzie sądził^w skryte^x sprawy ludzi^y – zgodnie z oznajmianą przeze mnie dobrą nowiną.^z

17 Jeżeli więc z nazwy jesteś Żydem^a i polegasz na prawie,^b i szczyścisz się Bogiem,^c **18** i znasz jego wolę,^d i uznajesz rzeczy wspaniałe, ponieważ zostałeś ustnie pouczony z Prawa,^e **19** i jesteś przekonany, żeś przewodnikiem ślepych^f oraz świat-

ROZDZ. 2

- a Hl 34:11
Ps 62:12
Prz 24:12
Eze 18:30
Mt 16:27
Jn 5:29
- b 1Ko 15:53
Obj 20:6
- c Flp 2:3
- d Mt 4:10
Jn 8:44
Gal 5:7
- e Iz 3:11
Rz 1:18
Kol 3:6
Heb 10:27
- f Am 3:2
- g 2Ts 1:6
- h Gal 5:22
- i Jn 4:22
Dz 13:46
- j Dz 15:14
- k Pwt 10:17
2Kn 19:7
Dz 10:34
- l Ef 2:12
Kol 2:13
- m Rz 3:19
- n Rz 7:9
- o Pwt 30:14
Eze 20:11
Jak 1:22
- p Dz 13:39
Gal 3:11
- q Pwt 26:19
- r Ps 147:20
- s Dz 10:2
- t Dz 10:4
- u 1Ko 8:7
1Pt 3:16
- v Rdz 4:13
- w Jn 5:22
Dz 10:42
Dz 17:31
- x Lk 8:17
1Tm 5:25
- y 1Pt 4:5
- z 2Ko 5:10
1Pt 4:6
- a Rz 9:6
- b Mt 3:11
Mt 23:23
Lk 11:46
- c Iz 45:25
Jn 8:41
- d Pwt 4:8
Ps 143:10
- e Rz 3:2
- f Iz 42:7
Mt 15:14
Mt 23:16

szpalta 2

- a Iz 49:6
- b 2Kl 5:11
- c Iz 42:6
Mt 15:26
- d Wj 25:9
Dz 7:44
Heb 8:5
Heb 10:1
- e Rz 1:25
Kol 2:17
- f Mt 23:3

lem dla będących w ciemności,^a **20** człowiekiem korygującym nierozsądnych,^b nauczycielem niemowląt^c oraz mającym w Prawie zreby^d poznania i prawdy^e – **21** ty zatem, który uczysz drugiego, nie uczysz samego siebie?^f Ty, który głosisz: „Nie kradnij”,^g kradniesz?^h **22** Ty, który mówisz: „Nie cudzołóż”,ⁱ cudzołożysz? Ty, który przejawiasz wstręt do bożków, obrabowujesz^j świątynie? **23** Ty, który szcyszysz się prawem, swoim przestępowaniem Prawa^k znieważasz Boga? **24** Gdyż „imieniu Bożemu bluźnią z waszego powodu między narodami”,^l tak jak jest napisane.

25 Obrzezanie^m w gruncie rzeczy przynosi pożytek tylko wtedy, gdy przestrzegasz prawa;ⁿ ale jeśli przestępujesz prawo, twoje obrzezanie^o staje się nieobrzezaniem.^p **26** Jeśli więc nieobrzezany^q przestrzega nacechowanych prawością wymagań^r Prawa, czyż jego nieobrzezanie nie będzie poczytane za obrzezanie?^s **27** A nieobrzezany, będący takim z natury, przez to, że spełnia Prawo, osądzi ciebie,^t który mając jego spisany kodeks i obrzezanie, przestępujesz prawo. **28** Albowiem nie ten jest Żydem, kto jest nim na zewnątrz,^u ani obrzezaniem nie jest to, które jest na zewnątrz, na ciele.^v **29** Ale ten jest Żydem, kto jest nim wewnątrz,^w a jego obrzezaniem jest obrzezanie serca^x przez ducha, nie zaś przez spisany kodeks.^y Taki ma pochwałę^z nie od ludzi, lecz od Boga.^a

g Wj 20:15; Joz 7:11; h Mk 12:40; i Pwt 5:18; 1Ko 6:9; j Mal 3:8; k Ps 78:10; l Iz 52:5; Eze 36:20; m Rdz 17:10; n Gal 5:3; o 1Ko 7:19; p Jer 9:25; Gal 5:6; q Ef 2:11; r Dz 10:2; s Rz 4:10; t Mt 12:41; u Jn 8:39; Obj 2:9; v Jn 7:24; 1Ko 7:19; w Rz 9:6; x Pwt 10:16; Pwt 30:6; Jer 4:4; Dz 7:51; Flp 3:3; y Rz 7:6; z 1Ko 4:5; a Jn 5:44.

3 Jaka więc jest wyższość Żyda^a albo jaka korzyść z obrzezania?^b **2** Wielka pod każdym względem. Przede wszystkim dlatego, że im powierzono święte oświadczenia Boże.^c **3** Cóż zatem? Jeśli niektórzy nie okazali wiary,^d czyżby ich brak wiary miał udaremnić^e wierność^f Boga? **4** Przenigdy! Ale niech Bóg okaże się prawdomówny,^g choćby każdy człowiek okazał się kłamcą,^h jak zresztą jest napisane: „Abyś okazał się prawy w swych słowach i wygrał, gdy będziesz osądzany”.ⁱ **5** Jeżeli jednak nasza nieprawość uwydatnia prawość Bożą,^j to co powiemy? Czyż Bóg jest niesprawiedliwy,^k gdy daje upust swemu srogiemu gniewowi? (Mówię na sposób ludzki^l). **6** Przenigdy! W przeciwnym razie jak Bóg będzie sądził świat?^m

7 Ale jeśli skutek mego kłamstwa prawda Bogaⁿ bardziej się uwydatniła ku Jego chwale, to dlaczego jeszcze i ja jestem osądzany jako grzesznik?^o **8** I dlaczego nie powiedzieć tak, jak się to nam fałszywie zarzuca^p i jak niektórzy twierdzą, że my mówimy: „Czyńmy rzeczy złe, żeby mogły przyjść dobre”?^q Wyrok^r przeciw takim ludziom jest zgodny ze sprawiedliwością.^s

9 Cóż więc? Czy jesteśmy w lepszym położeniu?^t Wcale nie! Powyżej bowiem wysunęliśmy zarzut, iż zarówno Żydzi, jak i Grecy są wszyscy pod grzechem,^u **10** tak jak jest napisane: „Nie ma człowieka prawego – nawet jednego”,^v **11** nie ma ani jednego, który by przejawiał wnikiwość, nie ma ani jednego, który by szukał Boga.^w **12** Wszyscy ludzie zbroczyli, wszyscy razem stali się bezwartościowi; nie ma ani jednego, który by okazywał życzliwość, nie

ROZDZ. 3

- a Rz 9:4
- b Jn 4:22
- c Pwt 4:8
- d Ps 147:19
- e Dz 7:38
- f 2Ts 3:2
- g Heb 4:2
- h Lb 23:19
- i Iz 55:11
- f 2Tm 2:13
- g 1KI 18:39
- Jn 3:33
- Jn 8:26
- h Ps 116:11
- Jer 8:9
- Jer 9:5
- i Ps 51:4
- Łk 7:29
- j Rz 1:17
- Flp 3:9
- k Rdz 18:25
- l Gal 3:15
- m Ps 9:8
- Ps 96:13
- Ps 98:9
- Dz 17:31
- n 1Tm 2:7
- o Dz 24:20
- p Mt 28:15
- q Rz 6:1
- r Mt 23:38
- s Heb 2:2
- t Rz 11:17
- u Rz 3:23
- Gal 3:22
- v Ps 14:1
- Prz 20:9
- Kzn 7:20
- w Ps 14:2
- Ps 53:2

szpalta 2

- a Ps 14:3
- Ps 53:3
- b Ps 5:9
- Ps 52:2
- c Ps 58:4
- Ps 140:3
- Mt 12:34
- Jak 3:8
- d Ps 10:7
- Jak 3:9
- e Prz 1:16
- Iz 59:7
- f Iz 59:7
- LXX
- g Iz 59:8
- h Rdz 20:11
- Ps 36:1
- Ps 112:1
- Prz 16:6
- i Gal 3:24
- j Ps 63:11
- k Rz 5:13
- l Rz 2:12
- Gal 3:10
- m Dz 13:39
- Gal 3:11
- n Rz 7:9
- o Rz 7:13
- Gal 3:19
- p Pwt 32:4
- Rz 1:17
- q Heb 11:4

ma nawet jednego”.^a **13** „Gardło ich to otwarty grób, językami swymi mówią podstępnie”.^b „Jad żmij jest za ich wargami”.^c **14** „A usta ich są pełne przeklinania i gorzkich słów”.^d **15** „Stopy ich są prądkie do przelewu krwi”.^e **16** „Ruina i niedola są na ich drogach”,^f **17** a drogi pokoju nie poznali”.^g **18** „Bojaźni Bożej nie ma przed ich oczami”.^h

19 Wiemy zaś, że wszystko, co mówi Prawo,ⁱ kieruje ono do tych, którzy są pod Prawem, żeby każdy de usta zostały zamknięte^j i żeby cały świat podlegał^k ukaraniu^l przez Boga. **20** Dlatego żadne ciało nie zostanie przed nim uznane za prawe^m na podstawie uczynków prawa, gdyż dzięki prawuⁿ jest dokładne poznanie grzechu.^o

21 Ale teraz bez udziału prawa została ujawniona prawość^p Boża, jak o niej świadczą^q Prawo^r i Prorocy;^s **22** tak, prawość Boża przez wiarę w Jezusa Chrystusa,^t dla wszystkich mających wiarę.^u Nie ma bowiem żadnej różnicy.^v **23** Bo wszyscy zgrieszyli^w i brakuje im chwały Bożej,^x **24** i jest to wspaniałomyślny dar,^y że zostają uznani za prawych dzięki jego niezasłużonej życzliwości^z poprzez uwolnienie na podstawie okupu^a zapłaconego przez Chrystusa Jezusa. **25** Bóg ustanowił go darem ofiarnym ku przebłaganiu^b przez wiarę w jego krew.^c Pokazał przez to swoją prawość, ponieważ przebaczał grzechy^d popełnione w przeszłości, gdy Bóg okazywał wyrozumiałość;^e **26** po to, by w teraźniejszej

r Lb 21:9; Pwt 18:18; s Iz 53:11; Jer 31:34; Dn 9:24; t Jn 1:17; u Iz 59:20; v Gal 3:28; w Kzn 7:20; Rz 3:9; x Rdz 1:31; Iz 64:6; y Rz 5:17; Rz 6:23; Ef 1:7; z Ef 2:8; a Mt 20:28; 1Ko 1:30; 1Tm 2:6; 1Pt 2:24; b Iz 53:11; 2Ko 5:19; 1Jn 2:2; 1Jn 4:10; c Kpl 17:11; Dz 13:39; Ef 1:7; d Dz 13:38; e Dz 17:30; Rz 2:4.

porze pokazać swoją prawość,^a aby móc być prawym również wtedy, gdy uznaje za prawego^b człowieka, który wierzy w Jezusa.

27 Gdzież więc jest chlubienie się?^c Zostało usunięte. Przez które prawo?^d Uczynków?^e Bynajmniej, lecz przez prawo wiary.^f

28 Uważamy bowiem, że człowiek zostaje uznany za prawego na podstawie wiary bez udziału uczynków prawa.^g **29** A czyż jest On tylko Bogiem Żydów?^h Czyż nie także ludzi z narodów?ⁱ Tak, również ludzi z narodów.^j **30** skoro istotnie jeden jest Bóg,^k który obrzezanych^l uznaje za prawych na podstawie wiary, a nieobrzezanych^m za prawych dzięki ich wierze. **31** Czy więc swoją wiarą zносimy prawo?ⁿ Przecież! Wprost przeciwnie, prawo ugruntowujemy.^o

4 Jeśli tak, to co powiemy o Abrahamie, naszym praojcu^p według ciała? **2** Gdyby na przykład Abraham został uznany za prawego dzięki uczynkom,^q to miałby podstawę do chlubienia się – ale nie przed Bogiem. **3** Cóż bowiem mówi Pismo? „Abraham uwierzył Jehowie i poczytano mu to za prawość”.^r **4** A płacy pracującego^s nie poczytuje się za niezasłużoną życzliwość,^t tylko za należność.^u **5** Natomiast człowiekowi nie pracującemu, lecz pokładającemu wiarę^v w tym, który bezbożnego uznaje za prawego, jego wiarę poczytuje się za prawość.^w **6** Tak jak i Dawid mówi o szczęściu człowieka, któremu Bóg przypisuje prawość niezależnie od uczynków: **7** „Szczęśliwi ci, którym odpuszczono bezprawne uczynki^x i których grzechy zostały zakryte;^y **8** szczęśliwy człowiek,

k którego grzechu Jehowa wcale nie weźmie pod uwagę”.^a

9 Czy zatem to szczęście przypada w udziale obrzezanym, czy również nieobrzezanym?^b Mówimy bowiem: „Poczytano Abrahamowi jego wiarę za prawość”.^c

10 A w jakich okolicznościach ją poczytano? Gdy był w stanie obrzezania czy nieobrzezania?^d Nie w stanie obrzezania, lecz nieobrzezania. **11** I otrzymał znak,^e mianowicie obrzezanie, jako pieczęć prawość na podstawie wiary, którą miał w swym stanie nieobrzezania, żeby mógł być ojcem^f wszystkich, którzy wierzą,^g będąc w stanie nieobrzezania, aby im została przypisana prawość. **12** oraz ojcem obrzezanych potomków, nie tylko tych, co obstarają przy obrzezaniu, lecz także tych, co chodzą porządnie śladami tej wiary, którą nasz ojciec^h Abraham miał w stanie nieobrzezania.

13 Gdyż nie na podstawie prawa dano Abrahamowi lub jego potomstwu obietnicę,ⁱ iż ma być dziedzicem świata, lecz na podstawie prawośći dzięki wierze.^j

14 Bo jeśli dziedzicami są ci, którzy obstarają przy prawie, to wiara stała się daremną, a obietnica została zniesiona.^k **15** W rzeczywistości Prawo rodzi srogi gniew,^l lecz gdzie nie ma prawa, tam nie ma również występków.^m

16 Dlatego stało się to w wyniku wiary, żeby było zgodne z niezasłużoną życzliwością,ⁿ aby pewna była obietnica^o dla całego jego potomstwa,^p nie tylko tego, które obstaraje przy Prawie, lecz także tego, które obstaraje przy wierze Abrahama. (Jest on ojcem^q nas wszystkich, **17** tak

ROZDZ. 3

- a Ps 89:14
Rz 5:18
- b Rz 8:33
1Ko 1:30
1Jn 1:9
- c 1Ko 1:29
- d Dz 13:39
- e Ef 2:9
- f Jer 31:33
Rz 1:17
Rz 8:2
- g Dz 13:39
Gal 2:16
Jak 2:24
- h Dz 17:27
- i Dz 10:4
- j Iz 54:5
Rz 10:12
Gal 3:14
- k Pwt 6:4
Mk 12:29
1Ko 8:6
Ef 4:6
1Tm 2:5
- l 1Ko 7:18
- m Gal 3:8
- n Mt 5:17
- o Rz 8:4
Rz 13:10

ROZDZ. 4

- p Iz 51:2
Jn 8:39
- q Rdz 12:4
Pwt 6:25
- r Rdz 15:6
Gal 3:6
Jak 2:23
- s Rz 9:32
- t Rz 11:6
- u Mt 20:9
1Tm 5:18
- v Jn 6:29
- w Dz 13:39
Gal 2:16
Gal 2:17
- x Ps 85:2
Iz 43:25
- y Ps 32:1

szpalta 2

- a Ps 32:2
2Ko 5:19
- b Rz 3:30
- c Rz 4:3
- d 1Ko 7:19
- e Rdz 17:1
Rdz 17:11
Dz 7:8
- f Lk 19:9
Rz 4:16
- g Rdz 15:6
Gal 3:7
- h Gal 3:29
- i Rdz 12:3
Rdz 17:6
Rdz 18:18
Rdz 22:17
- j Heb 11:8
- k Gal 3:18
- l Rz 3:20
Rz 5:20
2Ko 3:7
Gal 3:19

m Rz 5:13; n Rz 3:24; o Rz 15:8; Gal 3:22; p Rz 9:8; Gal 3:29; q Rz 4:11.

jak napisano: „Ustanowiłem cię ojcem wielu narodów”).^a Było to przed obliczem tego, w którego wierzył: Boga, który ożywia umarłych^b i który nazywa rzeczy nie istniejące, jak gdyby istniały.^c **18** Chociaż wbrew nadziei – a jednak na podstawie nadziei – wierzył,^d iż może się stać ojcem wielu narodów^e zgodnie z tym, co powiedziano: „Takie będzie twoje potomstwo”.^f **19** I chociaż nie osłabił w wierze, brał pod uwagę swoje ciało – już obumarłe,^g gdyż miał około stu lat^h – a także martwość Iona Sary.ⁱ **20** Ale ze względu na obietnicę^j Bożą nie zachwiał się z braku wiary,^k lecz stał się mocny dzięki swej wierze,^l dając chwałę Bogu **21** i będąc w pełni przekonany, że to, co on obiecał, zdoła też uczynić.^m **22** Dlatego „poczytano mu to za prawość”.ⁿ

23 Owo „poczytano” mu to” zostało jednak napisane nie tylko przez wzgląd na niego,^p **24** lecz także przez wzgląd na nas, którym to ma być poczytane, ponieważ wierzymy w tego, który Jezusa, naszego Pana, wskrzesił z martwych.^q **25** Został on wydany ze względu na nasze wykroczenia^r i wskrzeszony ze względu na uznanie nas za prawych.^s

5 Skoro więc w wyniku wiary zostaliśmy uznani za prawych,^t cieszymy się pokojem^u z Bogiem przez naszego Pana, Jezusa Chrystusa; **2** przez niego też dzięki wierze uzyskaliśmy przystęp^v do tej życzliwości niezasłużonej, w której teraz stoimy; i wielce się radujmy na podstawie nadziei^w chwały Bożej. **3** I nie tylko to, lecz radujemy się, będąc w uciskach,^x gdyż wiemy, że ucisk rodzi wytrwa-

ROZDZ. 4

- a Rdz 17:5
- b Dn 12:13
- c Łk 20:37
- d Ef 2:1
- e Heb 11:19
- c Łk 20:38
- f 1Ko 1:28
- g 1Pt 2:10
- d Heb 11:17
- e Rdz 17:6
- f Rdz 15:5
- g Heb 11:12
- h Rdz 17:17
- i Rdz 18:11
- j Heb 11:11
- k Heb 6:13
- l Gal 3:9
- m Heb 11:34
- n Ps 115:3
- o Heb 11:19
- p Rdz 15:6
- q Jak 2:23
- r Flm 18
- p Rz 15:4
- q Dz 2:24
- r Dz 13:30
- s 1Pt 1:21
- r Iz 53:12
- s Mt 20:28
- s Iz 53:11
- t 2Ko 5:21

ROZDZ. 5

- t Dz 13:39
- r Rz 3:26
- u Iz 32:17
- v Gal 6:16
- w Ef 2:14
- v Jn 10:9
- z 2Ko 5:18
- z Ef 2:12
- z Ef 3:12
- w Heb 10:19
- w Rz 15:13
- z Heb 3:6
- x Dz 5:41
- y Flp 2:17
- z 1Pt 3:14
- z 1Pt 4:13

szpalta 2

- a Dz 5:42
- b Heb 10:36
- c 2Tm 2:15
- d Jak 1:12
- c Flp 1:20
- d Joz 21:45
- e 1Jn 2:5
- f 2Jn 6
- f 2Ko 1:22
- g Gal 4:6
- g Ef 1:13
- h Tyt 3:5
- h Ef 2:5
- i Mt 20:28
- j Ps 49:8
- k Mt 12:35
- l Jn 15:13
- m Jn 3:16
- n Ef 2:4
- l Jn 4:10
- n Iz 53:12
- l 1Pt 3:18

łość,^a **4** a wytrwałość – stan uznania,^b a stan uznania – nadzieję,^c **5** nadzieja zaś nie prowadzi do rozczarowania,^d ponieważ miłość Boża^e została wlana w nasze serca^f za sprawą ducha świętego,^g którego nam dano.

6 Albowiem Chrystus, gdy jeszcze byliśmy słabi,^h w wyznaczonym czasie umarł za ludzi bezbożnych.ⁱ **7** Gdyż mało kto umrze za prawego;^j owszem, za dobrego^k może i ktoś odważy się umrzeć.^l **8** Ale Bóg zaleca swoją miłość^m do nas przez to, że gdy jeszcze byliśmy grzesznikami, Chrystus za nas umarł.ⁿ **9** Tym bardziej więc, skoro teraz dzięki jego krwi zostaliśmy uznani za prawych,^o będziemy za jego pośrednictwem wybawieni od srogiego gniewu.^p

10 Bo jeśli będąc nieprzyjaciółmi,^q zostaliśmy pojednani z Bogiem przez śmierć jego Syna,^r to tym bardziej teraz, będąc pojednani, zostaniemy wybawieni dzięki jego życiu.^s **11** I nie tylko to, lecz także radujemy się w Bogu przez naszego Pana, Jezusa Chrystusa, przez którego teraz dostąpiliśmy pojednania.^t

12 Dlatego jak przez jednego człowieka^u grzech wszedł na świat, a przez grzech – śmierć,^v i w taki sposób śmierć rozprzestrzeniła się na wszystkich ludzi, ponieważ wszyscy zgrzeszyli...^w **13** Do Prawa bowiem był grzech na świecie, ale grzechu nikomu się nie liczy, gdy nie ma prawa.^x **14** Niemniej śmierć królowała od Adama aż do Mojżesza,^y i to nawet nad tymi, którzy nie zgrzeszyli na

- o Dz 13:39; Gal 2:16; Heb 9:14; p 1Ts 1:10; 1Ts 5:9;
- q Iz 59:2; Kol 1:21; r 2Ko 5:18; Kol 1:22; s Dz 15:11;
- t 2Ko 5:19; 1Jn 2:2; u Rdz 2:17; Rdz 3:6; Iz 43:27;
- v Rdz 3:19; 1Ko 15:21; w Ps 51:5; Eze 18:4; Rz 3:23;
- x Rz 4:15; y Heb 2:15.

podobieństwo występku Adama^a – podobnego do tego, który miał przyjąć.^b

15 Ale nie tak jest z darem, jak było z wykroczeniem. Bo jeśli wskutek wykroczenia jednego człowieka umarło wielu, to znacznie bardziej obfitował dla wielu^c niezasłużona życzliwość Boga oraz jego wspaniałomyślny dar z niezasłużoną życzliwością – przez jednego człowieka,^d Jezusa Chrystusa. **16** I ze wspaniałomyślnym darem^e nie jest tak, jak potoczyły się sprawy przez jednego człowieka, który zgrzeszył.^f Bo wyrok^g związany z jednym wykroczeniem doprowadził do potępienia,^h lecz dar związany z wieloma wykroczeniami – do przypisania prawości.ⁱ **17** Bo jeśli wskutek wykroczenia jednego człowieka^j śmierć królowała^k przez tego jednego, to tym bardziej ci, którzy otrzymują obfitość niezasłużonej życzliwości^l i wspaniałomyślnego daru^m prawości, będą królowaćⁿ w życiu przez jednego – Jezusa Chrystusa.^o

18 A zatem jak przez jedno wykroczenie doszło do potępienia^p ludzi wszelkiego pokroju, tak też przez jeden akt usprawiedliwienia^q dochodzi w wypadku ludzi wszelkiego pokroju^r do uznania ich za prawych, ku życiu.^s **19** Bo jak przez nieposłuszeństwo jednego człowieka wielu^t stało się grzesznikami, tak też przez posłuszeństwo^u jednego wielu^v stanie się prawymi.^w **20** A Prawo^x weszło dodatkowo, aby obfitowało wykroczenie.^y Ale gdzie obfitował grzech,^z tam jeszcze bardziej obfitowała niezasłużona życzliwość.^a **21** W jakim celu? Żeby jak grzech królował wraz ze śmiercią,^b tak też życzliwość

ROZDZ. 5

- a Oz 4:7
Oz 6:7
- b 1Ko 15:45
- c Mt 20:28
Tył 3:4
- d Iz 53:11
Heb 2:9
- e Rz 6:23
- f Rdz 2:17
Rdz 3:6
- g Rdz 3:17
- h Rdz 3:19
1Ko 11:32
- i Rz 4:25
- j Rz 5:12
- k Rz 5:14
- l 2Ko 9:8
- m Rz 3:24
2Ko 9:15
Jak 1:17
- n Obj 5:10
Obj 20:4
- o 1Pt 3:18
Obj 1:5
- p 1Ko 15:21
- q Rz 4:25
- r Rz 1:16
Gal 3:28
1Tm 2:4
- s Jn 10:10
Rz 3:25
- t Ps 51:5
Rz 5:12
- u Heb 5:8
- v Heb 2:10
- w Iz 53:11
- x Rz 3:20
- y Gal 3:19
- z Jn 15:22
- a 1Tm 1:14
- b 1Ko 15:56

szpalta 2

- a Jn 1:17
- b Jn 3:16
1Jn 4:9

ROZDZ. 6

- c Rz 3:8
- d Kol 2:20
1Pt 2:24
- e Heb 10:26
- f 1Ko 12:13
Gal 3:27
- g Mk 10:38
1Ko 15:29
- h Mk 10:39
2Ko 4:10
Kol 2:12
- i 1Ko 6:14
2Tm 2:11
- j 2Ko 5:17
Gal 6:15
Ef 3:16
Kol 3:10
1Jn 3:14
- k Flp 3:10
Obj 2:10
- l 1Ko 15:42
1Ko 15:49
Ef 2:6

niezasłużona^a królowała przez prawość ku życiu wiecznemu^b za sprawą Jezusa Chrystusa, naszego Pana.

6 Cóż zatem powiemy? Czy mamy trwać w grzechu, aby obfitowała niezasłużona życzliwość?^c **2** Przenigdy! Skoro umarliśmy względem grzechu,^d to jakże mamy dalej w nim żyć?^e **3** A czyż nie wiecie, że my wszyscy, którzy zostaliśmy ochrzczeni w Chrystusie Jezusie,^f zostaliśmy ochrzczeni w jego śmierci?^g **4** Dlatego też zostaliśmy z nim pogrzebani^h przez nasz chrzt w jego śmierci, abyśmy jak Chrystus został wskrzeszony z martwych przez chwałę Ojca,ⁱ tak i my podobnie chodzili w nowości życia.^j **5** Jeśli bowiem zostaliśmy z nim zjednoczeni w podobieństwie jego śmierci,^k to na pewno też zostaniemy z nim zjednoczeni w podobieństwie jego zmartwychwstania.^l **6** gdyż wiemy, iż nasza stara osobowość zawisała z nim na palu,^m żeby nasze grzeszne ciało stało się nieczynne,ⁿ abyśmy już dłużej nie byli niewolnikami grzechu.^o **7** Bo kto umarł, został uwolniony od swego grzechu.^p

8 Ponadto jeśli umarliśmy z Chrystusem, wierzymy, że będziemy też z nim żyli.^q **9** Gdyż wiemy, że Chrystus, dostąpiwszy wskrzeszenia z martwych,^r już więcej nie umiera;^s śmierć już więcej nad nim nie panuje; **10** bo śmiercią, którą umarł, umarł dla grzechu raz po wszystkie czasy,^t ale życiem, którym żyje, żyje dla Boga.^u **11** Podobnie też wy: uważajcie siebie za umarłych^v dla grzechu, ale żyją-

m Gal 5:24; Kol 3:5; n Kol 2:11; Kol 3:5; o 2Ko 7:1; Gal 5:1; p Iz 40:2; Łk 23:41; Dz 13:39; q 2Tm 2:11; r Dz 13:34; 1Ko 15:20; s Obj 1:18; t Heb 9:28; 1Pt 3:18; u 1Pt 4:2; v Kol 3:3.

cych^a dla Boga przez Chrystusa Jezusa.

12 Niechże więc grzech już nie króluje^b w waszych śmiertelnych ciałach, abyście mieli być posłuszni ich pragnieniom.^c

13 Ani nie oddawajcie grzechowi^d waszych członków jako oręża nieprawości,^e lecz oddajcie siebie Bogu jako żywi^f spośród umarłych, a wasze członki Bogu jako oręż^g prawości.

14 Grzech bowiem nie ma nad wami panować, skoro nie jesteście pod prawem,^h lecz pod życzliwością niezaskuszoną.ⁱ

15 Cóż zatem? Czy mamy popelnąć grzech, ponieważ nie jesteśmy pod prawem,^j lecz pod niezaskuszoną życzliwością?^k Przecież!

16 Czy nie wiecie, że jeśli oddajecie siebie komuś jako niewolników, żeby mu być posłuszni, to będąc mu posłuszni, jesteście jego niewolnikami!^l bądź grzechu^m – ku śmierci,ⁿ bądź posłuszeństwa^o – ku prawości?^p

17 Ale Bogu niech będą dzięki, że wy, którzy byliście niewolnikami grzechu, staliście się z serca posłuszni tej formie nauki, której zostaliście przekazani.^q **18** Będąc zatem uwolnieni^r od grzechu, staliście się niewolnikami^s prawości.^t

19 Mówię na sposób ludzki ze względu na słabość waszego ciała;^u bo jak oddawaliście wasze członki^v jako niewolników nieczystości^w i bezprawia – ku bezprawiu, tak teraz oddajcie wasze członki jako niewolników prawości – ku świętości.^x **20** Bo gdy byliście niewolnikami grzechu,^y byliście wolni względem prawości.

21 Cóż więc za owoc^z mieliście w owym czasie? Rzeczy,^a których się teraz wstydzicie. Gdyż końcem ich jest śmierć.^b

ROZDZ. 6

- a 1Pt 2:24
- b Rdz 4:7
- Ps 119:133
- c Jak 4:1
- d Rz 7:5
- e 1Ko 6:15
- f Rz 12:1
- g 2Ko 10:4
- Ef 6:17
- h Rz 7:6
- Gal 5:18
- Kol 2:14
- i Jn 1:17
- j 1Ko 9:21
- k Rz 5:21
- l 2Pt 2:19
- m Jn 8:34
- n Eze 18:4
- Rz 6:23
- o Hcb 5:9
- p Rz 1:17
- q 2Tm 1:13
- r Jn 8:32
- Gal 5:1
- s 1Ko 7:22
- t 1Pt 2:24
- u Rz 7:23
- v Mt 18:8
- w 1Ko 6:15
- x Rz 12:1
- y Jn 8:34
- z Jer 12:13
- a Gal 5:19
- b Rz 8:6

szpalta 2

- a Rz 8:15
- b Gal 5:22
- c 1Ko 9:25
- d Rdz 2:17
- Eze 18:4
- e Rz 3:24
- f Mt 25:46
- 1Pt 1:4
- g 1Tm 1:16
- 1Jn 2:2
- Judy 21

ROZDZ. 7

- h Rz 3:19
- i Lb 30:8
- 1Ko 7:39
- j Mt 5:32
- Mt 19:9
- Mk 10:12
- Lk 16:18
- k 1Ko 7:9
- 1Tm 5:14
- l Rz 6:14
- Gal 2:19
- Kol 2:14
- m Ps 45:10
- 2Ko 11:2
- n Dz 5:30
- 2Ko 5:15
- o Gal 5:22
- Kol 1:10

22 Jednakże teraz, skoro zostaliście uwolnieni od grzechu, lecz staliście się niewolnikami Boga,^a macie wasz owoc^b w postaci świętości, a na koniec – życie wieczne.^c **23** Albowiem zapłata, którą płaci grzech, jest śmierć,^d lecz darem,^e który daje Bóg, jest życie wieczne^f przez Chrystusa Jezusa, naszego Pana.^g

7 Czyżbyście nie wiedzieli, bracia (bo mówię do tych, którzy znają prawo), że Prawo panuje nad człowiekiem, dopóki on żyje?^h **2** Na przykład kobieta zamężna jest prawem związana z mężem, póki on żyje; ale jeśli jej mąż umrze, jest uwolniona od prawa swego męża.ⁱ **3** Dopóki więc jej mąż żyje, byłaby zwana cudzołożnicą, gdyby należała do innego mężczyzny.^j Ale jeśli jej mąż umrze, jest wolna od jego prawa, tak iż nie jest cudzołożnicą, gdy należy do innego mężczyzny.^k

4 A zatem, bracia moi, wy też zostaliście uśmierceni względem Prawa^l przez ciało Chrystusa, abyście mogli należeć do innego,^m do tego, który został wskrzeszony z martwych,ⁿ żebyśmy owoc^o wydawali dla Boga. **5** Kiedy bowiem byliśmy w zgodzie z ciałem,^p grzeszne namiętności pobudzane przez Prawo działały w naszych członkach, żebyśmy wydawali owoc ku śmierci.^q **6** Ale teraz zostaliście uwolnieni od Prawa^r – ponieważ umarliśmy^s względem tego, co nas mocno trzymało – abyśmy byli niewolnikami^t w nowym sensie przez ducha,^u a nie w starym sensie przez spisany kodeks.^v

p Gal 5:19; q Rz 6:21; Jak 1:15; r Rz 10:4; Ef 2:15; Kol 2:14; s Gal 2:19; t Rz 12:11; u 2Ko 3:6; v Gal 3:10; Kol 2:14.

7 Cóż więc powiemy? Czy Prawo jest grzechem?^a Przenigdy! Doprawdy, nie poznałbym grzechu,^b gdyby nie Prawo; i na przykład nie poznałbym pożądania,^c gdyby Prawo nie powiedziało: „Nie wolno ci pożądać”.^d **8** Ale grzech, otrzymawszy bodziec przez przykazanie,^e sprawiał we mnie wszelkiego rodzaju pożądanie, bez prawa bowiem grzech był martwy.^f **9** Ja zaś żyłem niegdyś bez prawa,^g ale gdy przyszedł przykazanie,^h grzech znowu ożył, lecz ja umarłem.ⁱ **10** I stwierdziłem, że przykazanie, które było ku życiu,^j jest ku śmierci.^k **11** Gdyż grzech, otrzymawszy bodziec przez przykazanie, obalamucił^l mnie i przez nie mnie zabił. **12** Prawo zatem jest święte,^m a także przykazanie jest święte i prawe,ⁿ i dobre.^o

13 Czyż więc to, co dobre, stało się dla mnie śmiercią? Przenigdy! Ale grzech się nią stał, aby się okazał grzechem przyprawiającym mnie o śmierć przez to, co dobre;^p żeby grzech stał się daleko grzeszniejszy za sprawą przykazania.^q **14** Gdyż wiemy, że Prawo jest duchowe;^r ale ja jestem cielesny, sprzedany grzechowi.^s **15** Bo nie wiem, co robię. Albowiem tego, czego chcę, nie dokonuję, ale czego nienawidzę, to czynię. **16** Jeżeli jednak czynię coś, czego nie chcę,^t przyznaję, że Prawo jest wspaniałe.^u **17** Ale teraz już nie ja to robię, lecz przebywający we mnie grzech.^v **18** Gdyż wiem, że we mnie, to jest w moim ciele, nie mieszka nic dobrego;^w bo jest we mnie zdolność chcenia,^x lecz nie ma zdolności zrobienia^y tego, co szlachetne. **19** Gdyż dobra, którego chcę, nie czynię,^z ale dopuszczam się zła, którego

ROZDZ. 7

- a Rz 7:14
- b Rz 3:20
- c Gal 3:19
- d Mi 2:2
- Dz 20:33
- e Wj 20:17
- Pwt 5:21
- Ef 5:3
- f Rz 4:15
- Rz 5:20
- g 1 Ko 15:56
- h Rz 11:1
- Heb 7:10
- i Heb 7:11
- j 2 Ko 3:6
- k Kpl 18:5
- Eze 20:11
- Lk 10:28
- l 2 Ko 3:7
- m Heb 3:13
- n Ps 19:8
- Gal 3:21
- o Prz 2:9
- Rz 10:5
- p Pwt 4:8
- q 1 Ko 15:56
- r Rz 5:13
- s 1 Ko 10:4
- t Ps 51:5
- Jn 8:34
- Rz 6:16
- u Ps 51:3
- Lk 18:13
- v 1 Tm 1:8
- w Rdz 8:21
- x Rdz 6:5
- Iz 64:6
- y Mt 26:41
- z Hi 14:4
- z Jak 4:17

szpalta 2

- a Kzn 7:20
- b Ps 34:14
- 1 Pt 3:11
- c Kzn 7:29
- Jer 17:9
- Lk 5:22
- d Ps 1:2
- e 2 Ko 4:16
- Ef 3:16
- Ef 4:23
- f Rz 6:13
- g Jak 4:1
- h Gal 5:17
- i Jn 8:34
- j Rz 6:6
- Rz 8:10
- k Rz 6:17
- 1 Ko 15:57
- l Ps 19:7
- Gal 5:18
- m Gal 5:17

ROZDZ. 8

- n Kol 1:22
- 1 Jn 3:24
- o Jak 1:25
- p Gal 5:16
- q Jn 5:24
- Rz 8:32
- r Jn 8:32
- Heb 10:14

nie chcę. **20** Jeśli zatem czynię coś, czego nie chcę, to już nie ja to robię, lecz grzech, który we mnie mieszka.^a

21 Stwierdzam więc u siebie to prawo, że gdy chcę czynić to, co słuszne,^b jest we mnie to, co złe.^c **22** Doprawdy rozkoszuję się^d prawem Bożym zgodnie z człowiekiem,^e jakim jestem wewnątrz. **23** ale w mych członkach^f dostrzegam inne prawo, toczące wojnę^g przeciwko prawu mego umysłu^h i prowadzące mnie jako jeńca prawa grzechu.ⁱ które jest w mych członkach. **24** Nieszczęsny ja człowiek! Któż mnie wyratuje z ciała podlegającego tej śmierci?^j **25** Dzięki niech będą Bogu przez Jezusa Chrystusa, naszego Pana!^k Tak więc ja sam umysłem jestem niewolnikiem prawa Bożego,^l ciałem zaś – prawa grzechu.^m

8 A zatem ci, co są w jedności z Chrystusem Jezusem, nie podlegają potępieniu.ⁿ **2** Gdyż prawo^o tego ducha,^p który daje życie^q w jedności z Chrystusem Jezusem, uwolniło^r cię od prawa grzechu i śmierci.^s **3** A ponieważ Prawo cechowała niemożność,^t jako że było słabe^u z powodu ciała, Bóg, posyłając własnego Syna^v w podobieństwie grzesznego ciała^w i w związku z grzechem,^x potępił grzech w ciele, **4** aby nacechowane prawością wymaganie Prawa spełniło się^y w nas, którzy nie chodzimy w zgodzie z ciałem, lecz w zgodzie z duchem.^z **5** Gdyż ci, którzy są w zgodzie z ciałem, skupiają swe umysły na sprawach ciała,^a ale ci, którzy są w zgodzie z duchem

s Rz 7:9; 2 Ko 3:6; t Rz 3:20; Heb 7:11; u Heb 7:18; v 1 Jn 4:9; w Jn 1:14; Gal 4:4; Heb 4:15; x 2 Ko 5:21; y Rz 3:31; z Gal 5:16; Gal 5:18; a Jn 3:6; Gal 5:19.

—na sprawach ducha.^a **6** Albowiem myślenie ciała oznacza śmierć,^b lecz myślenie ducha^c oznacza życie i pokój; **7** ponieważ myślenie ciała oznacza nieprzyjaźń^d z Bogiem, bo nie jest podporządkowane^e prawu Bożemu ani w rzeczywistości być nie może. **8** Toteż ci, którzy są w zgodzie z ciałem,^f nie mogą się podobać Bogu.

9 Jednakże wy nie jesteście w zgodzie z ciałem, lecz z duchem,^g jeśli duch Boży istotnie w was mieszka.^h Ale jeśli ktoś nie ma ducha Chrystusa,ⁱ to do niego nie należy. **10** Jeżeli zaś Chrystus jest w jedności z wami,^j to ciało wprawdzie jest martwe ze względu na grzech, lecz duch jest życiem^k ze względu na prawość. **11** A jeśli duch tego, który wskrzesił Jezusa z martwych, mieszka w was, to ten, który wskrzesił Chrystusa Jezusa z martwych,^l ożywi też wasze śmiertelne ciała^m przez swego ducha w was przebywającego.

12 Tak więc, bracia, mamy obowiązek — ale nie wobec ciała, by żyć w zgodzie z ciałem;ⁿ **13** bo jeśli żyjecie w zgodzie z ciałem, niechybnie pomrzecie,^o ale jeśli duchem uśmiercacie praktyki ciała,^p będziecie żyć. **14** Wszyscy bowiem, których prowadzi duch Boży, są synami Bożymi.^q **15** Gdyż nie otrzymaliście ducha niewoli, na nowo wzbudzającego bojaźń,^r lecz otrzymaliście ducha^s usynowienia,^t przez którego to ducha wołamy: „Abba,^u Ojcze!” **16** Tenże duch^v świadczy^w wspólnie z naszym duchem,^x że jesteśmy dziećmi Bożymi.^y **17** Jeżeli więc jesteśmy dziećmi, to i dziedzicami: dziedzicami wprawdzie Bożymi, lecz współdziedzicami^z z Chry-

ROZDZ. 8

a 1Ko 2:15
Gal 5:22b Rz 6:21
Heb 9:14

c Gal 6:8

d Ps 5:4
Iz 59:2
Kol 1:21
Jak 4:4

e Rz 7:14

f 1Ko 3:3

g Gal 5:25

h 1Ko 3:16

i Gal 4:6

j Jn 15:4
1Jn 2:6
1Jn 3:6k Gal 2:20
1Pt 4:6l Dz 2:24
1Ko 6:14

m Ef 2:5

n Gal 5:19

o Rz 8:6

p 1Ko 9:27
Gal 5:24
Gal 6:8
Ef 4:22
Kol 3:5q Jn 1:12
Jn 3:5
Jn 3:8
Heb 2:11

r Heb 2:15

s 1Ko 2:12
2Ko 1:22
2Tm 1:7

t Gal 4:5

u Gal 4:6

v Jn 14:17
1Ko 2:10
Tyt 3:6

w 1Jn 5:7

x Dz 17:16
Rz 1:9
1Ko 2:11y Jn 1:12
Gal 3:26
1Jn 3:2z Łk 12:32
Dz 26:18
Gal 3:29
Obj 21:7

szpalta 2

a Flp 1:29
Kol 1:24b 1Ko 15:53
2Tm 2:11
Obj 3:21

c 1Pt 4:13

d 2Ko 4:17
Flp 3:8e Kol 1:23
Heb 11:13

f Prz 13:12

g 1Jn 3:2

h Rdz 3:19
Ps 51:5
Kzn 1:2i Rdz 3:15
Dz 24:15

j 1Tm 2:4

k Jn 8:32
1Ko 15:22
2Pt 3:13

tusem, jeśli tylko razem z nim cierpimy,^a aby też razem zostać otoczeni chwałą.^b

18 Uważam zatem, że cierpienia^c w obecnej porze nic nie znaczą w porównaniu z chwałą,^d która ma być w nas objawiona. **19** Albowiem stworzenie^e ze skwapliwym oczekiwaniem^f wypatruje objawienia synów Bożych.^g **20** Gdyż stworzenie zostało poddane daremności^h nie z własnej woli, lecz przez tego, który je poddał, na podstawie nadziei,ⁱ **21** że również samo stworzenie^j zostanie uwolnione^k z niewoli skażenia i dostąpi chwalebnej wolności dzieci Bożych. **22** Gdyż wiemy, że całe stworzenie aż dotąd wspólnie wzdycha i wspólnie doznaje boleści. **23** I nie tylko to, lecz także my sami, którzy mamy pierwociny,^l mianowicie ducha, właśnie my sami wzdychamy^m w sobie, z przejęciem oczekując usynowienia,ⁿ uwolnienia z naszych ciał na podstawie okupu. **24** Gdyż w tej nadziei zostaliśmy wybawieni;^o ale nadzieją, którą widać, nie jest nadzieją, bo gdy człowiek coś widzi, czyż ma co do tego nadzieję? **25** Ale jeśli mamy nadzieję^p co do czegoś, czego nie widzimy,^q to wytrwale tego oczekujemy.^r

26 Podobnie i duch^s przychodzi z pomocą naszej słabości;^t bo tego, o co powinniśmy się modlić, jak trzeba, nie wiemy,^u lecz sam duch^v ujmuje się za nami nie wypowiedzianymi westchnieniami. **27** Jednakże Ten, który bada serca,^w wie, jaki jest zamiysł ducha,^x ponieważ w zgodzie z Bogiem ujmuje się on za świętymi.^y

1 Flp 3:11; Obj 20:6; m 2Ko 5:2; n Gal 4:5; Ef 1:5; 1Pt 1:4; Obj 21:7; o Ef 1:13; p 1Pt 1:3; q 2Ko 5:7; r Rz 5:4; s Jn 15:26; 1Ko 2:12; t Jn 14:16; Jn 16:7; u Łk 11:1; v 2Sm 23:2; w Jer 11:20; Dz 1:24; x Jn 6:63; Jn 14:17; 1Ko 2:10; 1Ko 2:14; 2Tm 3:16; y 1Pt 1:15.

28 A wiemy, że Bóg sprawia, iż wszystkie jego dzieła^a współpracują ze sobą dla dobra tych, którzy miłują Boga, tych, którzy są powołani zgodnie z jego zamierzeniem;^b **29** ponieważ tych, których najpierw uznał,^c tych też z góry wyznaczył^d do odworowania^e według obrazu^f jego Syna, aby on był pierworodnym^g pośród wielu braci.^h **30** Ponadto tych z góry wyznaczył,ⁱ których też powołał;^j i tych powołał, których też uznał za prawych.^k W końcu tych uznał za prawych, których też otoczył chwałą.^l

31 Co więc na to powiemy? Jeśli Bóg jest za nami, któż będzie przeciwko nam?^m **32** Ten, który nawet własnego Synaⁿ nie oszczędził, lecz wydał go za nas wszystkich,^o jakże by też nie miał wraz z nim życzliwie dać nam wszystkiego innego?^p **33** Któż wniesie oskarżenie przeciwko wybranym Bożym?^q Przecież to Bóg uznaje ich za prawych.^r **34** Któż potępi? Chrystus Jezus jest tym, który umarł, a raczej tym, który został wskrzeszony z martwych, który jest po prawicy^s Bożej, który też ujmuje się za nami.^t

35 Któż nas oddzieli od miłości Chrystusowej?^u Czy ucisk, czy udręka, czy prześladowanie, czy głód, czy nagość, czy niebezpieczeństwo, czy miecz?^v **36** Jak jest napisane: „Ze względu na ciebie jesteśmy przez cały dzień uśmierceni, zostaliśmy uznani za owce na rzeź”.^w **37** Wręcz przeciwnie, w tym wszystkim całkowicie zwyciężamy^x dzięki temu, który nas umiłowal. **38** Albowiem jestem przekonany, że ani śmierć, ani życie,^y ani aniołowie,^z ani rządy,^a ani rzeczy teraźniejsze, ani rzeczy przyszłe, ani moce,^b **39** ani wysokość, ani

ROZDZ. 8

- a Ps 145:17
Jn 9:3
- b Rz 9:11
Ef 1:11
2Tm 1:9
- c 1Ko 15:23
- d Rdz 3:15
- e Jn 13:15
- f Jn 17:23
Rz 6:5
1Ko 15:49
Ef 4:24
- g Ps 89:27
Heb 1:6
- h Mt 25:40
Heb 2:11
1Jn 3:2
- i Ef 1:5
- j Flp 3:14
1Ts 2:12
Heb 3:1
- k Rz 5:18
1Ko 6:11
Tyt 3:7
- l 2Ko 3:7
2Ko 3:18
2Ko 4:6
- m Ps 118:6
1Jn 4:4
- n Jn 3:16
- o Rz 3:25
2Ko 5:21
1Jn 4:9
- p Ef 2:4
- q Iz 50:8
Kol 1:22
- r Dz 13:39
Heb 10:17
- s Ps 110:1
- t Heb 7:25
1Jn 2:1
- u Jn 15:10
- v 2Ko 4:9
- w Ps 44:22
- x Jn 16:33
- y 1Ko 3:22
- z 1Pt 3:22
- a Ef 1:21
- b Ef 6:12

szpalta 2

- a 2Ts 3:5

ROZDZ. 9

- b 1Tm 2:7
- c Gal 1:20
- d Rz 10:1
- e Wj 32:32
- f Rz 16:7
Rz 16:21
- g 2Ko 11:22
Flp 3:5
- h Wj 4:22
- i Pwt 26:19
- j Dz 3:25
Dz 7:8
- k Wj 24:12
- l Dz 26:7
Heb 9:1
- m Dz 13:32
Rz 4:13
- n Pwt 10:15

głębokość, ani żadne inne stworzenie nie zdoła nas oddzielić od miłości Bożej, która jest w Chrystusie Jezusie, naszym Panu.^a

9 Prawdę^b mówię w Chrystusie; nie kłamię,^c gdyż moje sumienie świadczy wespół ze mną w duchu świętym, **2** że odczuwam wielki smutek, a także nieustanną boleść w moim sercu.^d **3** Albowiem życzyłbym sobie, żebym ja sam został jako przeklęty oddzielony od Chrystusa dla dobra moich braci,^e moich krewnych według ciała,^f **4** którzy jako tacy są Izraelitami,^g do których należy usynowienie^h oraz chwałaⁱ i przymierza,^j i nadanie Prawa,^k i święta służba,^l i obietnice;^m **5** do których należą praojcowieⁿ i z których Chrystus wywodzi się według ciała:^o Bóg,^p który jest nad wszystkim, niech będzie błogosławiony na wieki. Amen.

6 Jednakże to nie znaczy, że słowo Boga zawiodło.^q Gdyż nie wszyscy, którzy wywodzą się z Izraela, rzeczywiście są „Izraelitem”.^r **7** I nie wszyscy przez to, że stanowią potomstwo Abrahama, są dziećmi,^s lecz: „Co będzie zwane „twoim potomstwem”, będzie poprzez Izaaka”.^t **8** Znaczy to, że dzieci cielesne^u nie są rzeczywiście dziećmi Bożymi,^v ale dzieci według obietnicy^w – te są poczytywane za potomstwo. **9** Gdyż słowo obietnicy było następujące: „O tym czasie przyjdę i Sara będzie miała syna”.^x **10** Ale nie tylko w tym wypadku, lecz także wtedy, gdy Rebeka poczęła bliźnięta^y z jednego mężczyzny, Izaaka, naszego praojca: **11** bo gdy się jeszcze nie urodziły ani

o Mt 1:17; p Ps 103:19; q Lb 23:19; r Mt 23:38; Rz 2:28; Obj 2:9; s Jn 8:39; Gal 3:29; t Rdz 21:12; Heb 11:18; u Iz 57:4; Gal 4:23; v Jn 1:13; w Iz 54:1; Gal 4:28; x Rdz 18:14; y Rdz 25:24.

nie uczyniły nic dobrego lub podłego,^a wtedy – aby zamierzenie Boże dotyczące wybrania pozostawało zależne nie od uczynków, lecz od Tęgo, który powołuje^b – **12** powiedziano jej: „Starszy będzie niewolnikiem młodszego”.^c **13** Tak jak jest napisane: „Jakuba umiłowalem, lecz Ezawa znienawidziłem”.^d

14 Cóż więc powiemy? Czy u Boga jest niesprawiedliwość?^e Przenigdy! **15** Mówi bowiem do Mojżesza: „Zmiłuj się nad tym, nad kim się zmiłuję, i okazę współczucie temu, komu okazę współczucie”.^f **16** A zatem nie zależy to od chcącego ani od biegnącego, lecz od Boga,^g który okazuje miłosierdzie.^h **17** Gdyż Pismo mówi do faraona: „Właśnie dlatego pozwoliłem ci pozostać, aby w związku z tobą pokazać swoją moc i aby moje imię było oznajmiane po całej ziemi”.ⁱ **18** A zatem komu chce, okazuje miłosierdzie,^j ale komu chce, pozwala popaść w zatwardiałość.^k

19 Powiesz mi więc: „Dlaczego jeszcze doszukuje się wady? Bo któż się oparł jego wyrażonej woli?”^l **20** O człowiecze,^m kimże właściwie jesteś, że hardo odpowiadasz Bogu?ⁿ Czyż rzecz uformowana powie temu, który ją uformował: „Dlaczego tak mnie uczyniłeś?”^o **21** A czyż garnarz^p nie ma władzy nad gliną, żeby z tej samej bryły uczynić jedno naczynie do użytku szczytnego, drugie zaś do użytku niezaszczytnego?^q **22** A jeśli Bóg, chociaż chciał okazać swój srogi gniew i dać poznać swą moc, tolerował z ogromną miarą wielkodusznej cierpliwości naczynia srogięgo gniewu przyszykowane na zagładę,^r **23** żeby dać poznać bogactwo^s swej

ROZDZ. 9

- a Ps 139:16
- b Rz 8:28
- c Heb 5:4
- d Rdz 25:23
- e Mal 1:3
- f Heb 12:16
- g Pwt 32:4
- h 2Krn 19:6
- i Hl 34:10
- f Wj 33:19
- g Ps 115:3
- h Pwt 4:31
- i Tyt 3:5
- j Wj 9:16
- k LXX
- j Wj 20:6
- k Wj 10:1
- Wj 14:4
- l 2Krn 20:6
- Hi 23:13
- Dn 4:35
- m Rz 2:1
- n Hl 40:2
- o Iz 29:16
- Iz 45:9
- p Iz 64:8
- Jer 18:6
- q 2Tm 2:20
- r 1Ts 5:9
- s Kol 1:27

szpalta 2

- a Dz 9:15
- b Flp 4:19
- c Rz 11:13
- Ef 3:6
- d Ef 2:12
- e Oz 2:23
- Mt 21:43
- 1Pt 2:10
- f Oz 1:10
- Gal 3:26
- g Rdz 22:17
- 1Kl 4:20
- h Iz 10:22
- Rz 11:5
- i Iz 10:23
- j Ps 103:21
- k Iz 1:9
- Jer 50:40
- l Rz 10:20
- m Rz 1:17
- Rz 4:11
- Flp 3:9
- n Gal 2:21
- Gal 5:4
- o Gal 2:16
- p Łk 20:18
- 1Kor 1:23
- q Ps 118:22
- Mt 21:42
- 1Pt 2:6
- r Iz 8:14
- s Iz 28:16
- Iz 49:23

ROZDZ. 10

- t Rz 9:3

chwały na naczyniach^a miłosierdzia, które z góry przygotował ku chwale,^b **24** mianowicie na nas, których powołał nie tylko spośród Żydów, lecz także spośród narodów,^c to co z tego? **25** Tak jak też mówi u Ozeasza: „Tych, którzy nie są moim ludem,^d nazwę ‚ludem moim’, a tę, która nie była umiłowana – ‚umiłowaną’”.^e **26** a w miejscu, gdzie im powiedziano: „Nie jesteście moim ludem”, tam będą nazwani ‚synami Boga żywego”.^f

27 Ponadto Izajasz woła w związku z Izraelem: „Choćby liczba synów Izraela była jak piasek morza,^g to wywabiony zostanie ostatek”.^h **28** Jehowa bowiem dokona na ziemi rozrachunku, doprowadzając go do końca i przycinając”.ⁱ **29** Jak to też niegdyś powiedział Izajasz: „Gdyby Jehowa Zastępów^j nie pozostawił nam potomstwa, stalibyśmy się podobni do Sodom i zostalibyśmy upodobnieni do Gomory”.^k

30 Cóż więc powiemy? To, że ludzie z narodów, chociaż nie zabiegali o prawość, osiągnęli prawość^l – prawość wynikającą z wiary;^m **31** natomiast Izrael, chociaż zabiegał o prawo prawości, nie osiągnął tego prawa.ⁿ **32** Z jakiego powodu? Ponieważ nie zabiegał o nie przez wiarę, lecz jakby przez uczynki.^o Potknęli się o „kamień potknięcia”;^p **33** tak jak jest napisane: „Oto kładę na Syjonie kamień^q potknięcia i masyw skalny obrazy,^r ale kto oprze na nim swą wiarę, nie dozna rozczarowania”.^s

10 Bracia, dobra wola mego serca oraz moje błaganie, które za nimi zanoszę do Boga, są doprawdy ku ich wybawieniu.^t **2** Zaświadczam im

bowiem, że mają gorliwość^a dla Boga, ale nie według dokładnego poznania;^b **3** bo nie znając prawości Bożej,^c lecz starając się ustanowić własną,^d nie podporządkowali się prawości Bożej.^e **4** Gdyż Chrystus jest końcem Prawa,^f aby każdy, kto wierzy, osiągnął prawość.^g

5 Albowiem Mojżesz pisze, że człowiek, który by postępował zgodnie z prawymi wymaganiami Prawa, dzięki prawości będzie żył.^h **6** A prawość wynikająca z wiary powiada tak: „Nie mów w sercu swoim: ⁱ „Kto wstąpi do nieba?”,^j to znaczy, by Chrystusa^k na dół sprowadzić, **7** albo: „Kto zstąpi do otchłani?”,^l to znaczy, by wyprowadzić Chrystusa spośród umarłych”.^m **8** Ale co powiada? „Słowo jest blisko ciebie, w twoich ustach i w twoim sercu”ⁿ – to znaczy „słowo”^o wiary, które głosimy.^p **9** Bo jeśli publicznie wyznasz to „słowo w twoich ustach”,^q że Jezus jest Panem,^r i w swoim sercu uwierzysz, że Bóg wskrzesił go z martwych,^s to będziesz wybawiony.^t **10** Gdyż sercem^u wierzy się ku prawości, lecz ustami składa się publiczne wyznanie^v ku wybawieniu.

11 Albowiem Pismo mówi: „Nikt z opierających^w na nim swą wiarę nie będzie rozczarowany”.^x **12** Nie ma bowiem różnicy między Żydem a Grekiem,^y bo nad wszystkimi jest ten sam Pan, bogaty^z dla wszystkich, którzy go wzywają. **13** Gdyż „każdy, kto wzywa imienia Jehowy, będzie wybawiony”.^a **14** Ale jak będą wzywać tego, w którego nie uwierzyli?^b A jak uwierzą w tego, o którym nie słyszeli? A jak usłyszą bez głoszącego?^c **15** A jak będą głosić, jeśli by nie zostali

ROZDZ. 10

a Mt 7:22
Dz 21:20
Gal 1:14
Flp 3:6

b Ef 1:17

c Rz 1:17

d Lk 16:15
Lk 18:9
Flp 3:9

e Mt 15:6
Lk 7:30

f Mt 5:17
Rz 7:6
Ef 2:15
Kol 2:14

g Dz 13:39
Gal 3:24

h Kpl 18:5
Neh 9:29
Eze 20:11
Gal 3:12

i Pwt 9:4

j Pwt 30:12

k Heb 8:1

l Pwt 30:13
Obj 20:1

m Mt 27:64

n Pwt 30:14
Jn 6:45
Dz 16:14

o Lk 8:15
2Kto 5:19

p 2Tm 4:2

q 1Kto 9:16
r Dz 16:31

s Dz 3:15
Rz 4:24
1Pt 1:21

t Mt 10:32

u 1Kn 28:9
2Ts 3:5

v 2Kto 4:13
Heb 13:15

w Jer 17:7

x Iz 28:16
Rz 9:33

y Dz 15:9
Gal 3:28
Ef 2:14

z 1Tm 6:17

a JI 2:32
Sof 3:9
Dz 2:21

b Heb 11:6
c Lk 19:40

szpalta 2

a Mt 28:20

b Iz 52:7
Nah 1:15
Ef 6:15

c 2Ts 1:8
Heb 4:2
1Pt 4:17

d Iz 53:1
Jn 12:38

e Jn 4:42
Jn 17:20

f Gal 3:2

g Mt 24:14
Dz 1:8

posłani?^a Tak jak jest napisane: „Jakże pełne wdzięku są stopy tych, którzy oznajmują dobrą nowinę o tym, co dobre!”^b

16 Jednakże nie wszyscy okazali posłuszeństwo dobrej nowinie.^c Albowiem Izajasz mówi: „Jehowo, kto uwierzył temu, co od nas usłyszał?”^d **17** Toteż wiara idzie w ślad za tym, co się słyszy.^e To zaś, co się słyszy, jest przez słowo o Chrystusie.^f **18** Niemniej pytam: Czyż nie usłyszeli? Przecież w gruncie rzeczy „do całej ziemi wyszedł ich głos,^g a ich wypowiedzi – po krańce zamieszkaney ziemi”.^h **19** Niemniej pytam: Czyżby Izrael nie poznał?ⁱ Pierwszy mówi Mojżesz: „Ja was pobudzę do zazdrości przez to, co nie jest narodem; pobudzę was do gwałtownego gniewu przez naród nierozumny”.^j **20** A Izajasz bardzo się ośmiela i mówi: „Znałem ci, którzy mnie nie szukali;^k ujawniłem się tym, którzy o mnie nie pytali”.^l **21** Lecz co się tyczy Izraela, mówi: „Przez cały dzień wyciągałem ręce moje ku ludowi, który jest nieposłuszny^m i odpowiada hardo”.ⁿ

11 Pytam więc: Czyż Bóg odrzucił swój lud?^o Przecież nigdy! Albowiem ja też jestem Izraelitą,^p z potomstwa Abrahama, z plemienia Beniamina.^q **2** Bóg nie odrzucił swego ludu, który najpierw uznał.^r Bo czy nie wiecie, co Pismo mówi w związku z Eliaszem, gdy on występuje do Boga przeciwko Izraelowi?^s **3** „Jehowo, proroków twoich pozabijali, ołtarze twoje wykopali i pozostałem tylko ja sam, a oni

h Ps 19:4; i Mt 10:5; Dz 2:14; j Pwt 32:21; k Rz 9:30; l Iz 65:1, LXX; m Jer 11:8; z 7:12; n Iz 65:2; **ROZDZ. 11** o 1Sm 12:22; Jer 31:37; Am 9:8; p Dz 22:3; 2Kto 11:22; q Flp 3:5; r Wj 19:5; Ps 94:14; s 1Kl 19:10.

nastają na moją duszę".^a **4** A jednak co mówi do niego Boskie oświadczenie?^b „Pozostawiłem sobie siedem tysięcy mężczyzn, którzy nie zgięli kolana przed Baalem”.^c **5** W taki więc sposób również w obecnej porze pojawił się ostatek^d zgodnie z wyborem^e dzięki życzliwości niezasłużonej. **6** A jeśli dzięki życzliwości niezasłużonej,^f to już nie dzięki uczynom;^g w przeciwnym razie życzliwość niezasłużona już nie okazałaby się życzliwością niezasłużoną.^h

7 Cóż więc? Czego Izrael pilnie szukał, tego nie dostąpił,ⁱ ale wybrani^j dostąpili. Pozostali mieli wrażliwość stępioną,^k **8** tak jak jest napisane: „Bóg dał im ducha głębokiego snu,^l ocali, by nie widzieli, i uszy, by nie słyszeli – aż po dziś dzień”.^m **9** Również Dawid mówi: „Niechaj ich stół stanie się dla nich sidłem i pułapką, i przyczyną potknięcia, i zapłatą;ⁿ **10** niech się ich oczy pograżą w ciemności, żeby nie widzieć, a plecy ich zawsze pochylały”.^o

11 Dlatego pytam: Czy się potknęli, żeby całkowicie upaść?^p Przenigdy! Ale z powodu ich fałszywego kroku^q jest wybawienie dla ludzi z narodów,^r żeby ich pobudzić do zazdrości.^s **12** I jeśli ich fałszywy krok oznacza bogactwo dla świata, a ich ubytek oznacza bogactwo dla ludzi z narodów,^t o ileż bardziej będzie to oznaczać pełnia ich liczba!^u

13 A teraz mówię do was, ludzi z narodów. Skoro w rzeczywistości jestem apostołem^v dla narodów,^w przysparzam chwały^x memu usługiwaniu;^y **14** może w jakiś sposób pobudzę do zazdrości tych, co są moim własnym ciałem i wybawię^z niektó-

ROZDZ. 11

- a 1KI 19:2
1KI 19:14
- b Dz 7:38
- c 1KI 19:18
- d Jer 3:14
Rz 9:27
- e Rz 9:11
- f Ef 1:7
Ef 2:8
- g Gal 2:16
Ef 2:9
- h Gal 5:4
- i Jn 1:11
Rz 9:31
- j Jn 1:12
Rz 11:28
- k 2Ko 3:14
- l Iz 29:10
- m Pwt 29:4
Jer 5:21
- n Ps 69:22
- o Ps 69:23
- p 1Ko 10:8
Heb 4:11
- q Gal 6:1
- r Rz 11:19
- s Pwt 32:21
Rz 10:19
- t Rz 9:23
Kol 1:27
- u Rz 11:25
Obj 7:4
- v 1Ko 9:1
1Ko 15:9
- w Dz 9:15
Gal 1:16
Ef 3:8
- x Flp 1:12
2Tm 4:5
- y Dz 28:31
Kol 1:23
1Tm 1:12
- z 1Ko 9:22
1Tm 4:16

szpalta 2

- a Rz 9:3
- b Mt 21:43
Heb 8:13
- c Rz 5:11
2Ko 5:19
- d Lb 15:21
Neh 10:37
Eze 44:30
- e Kpl 11:44
1Pt 1:16
- f Ef 2:11
Ef 2:14
- g Sdz 9:9
- h Jer 11:16
- i 1Ko 10:12
- j Iz 37:31
- k Iz 60:21
Heb 2:11
- l Jn 15:6
- m Dz 15:14
- n Mt 21:43
Heb 3:19
Heb 11:6
- o Gal 3:11
Ef 2:8
- p Rz 12:16
- q Flp 2:12

rych spośród nich.^a **15** Jeśli bowiem ich odrzucenie^b oznacza dla świata pojednanie,^c to co będzie oznaczać ich przyjęcie, jeśli nie życie spośród umarłych? **16** Ponadto jeśli święta jest część wzięta jako pierwociny,^d to i całe ciasto, a jeśli święty jest korzeń,^e to i gałęzie.

17 Jeżeli jednak niektóre gałęzie zostały wyłamane, a ty, chociaż jesteś dzikim drzewem oliwnym, zostałeś między nie wszczepiony^f i stałeś się współuczestnikiem korzenia tustości^g drzewa oliwnego,^h **18** to się chętnie wynos nad gałęzie. Ale jeśli się chętnie wynos nad nie wynosiszⁱ – nie ty dźwigasz korzeń,^j lecz korzeń ciebie.^k

19 Powiesz więc: „Gałęzie zostały wyłamane,^l żebym ja został wszczepiony”.^m **20** Dobrze! Ze względu na ich brak wiaryⁿ zostały wyłamane, ale ty stoisz dzięki wierze.^o Porzuć wyniosłość myśli,^p lecz się bój.^q **21** Bo jeśli Bóg nie oszczędził naturalnych gałęzi, to nie oszczędzi też ciebie.^r **22** Przyjrzyj się więc życzliwości^s i surowości^t Boga. Wobec tych, którzy upadli, jest surowość,^u ale wobec ciebie – życzliwość Boga, jeśli tylko będziesz trwać^v w jego życzliwości; w przeciwnym razie i ty zostaniesz odcięty.^w **23** Oni także, jeśli nie będą dalej trwać w braku wiary, zostaną wszczepieni;^x bo Bóg potrafi ich znowu wszczepić. **24** Jeżeli bowiem ty zostałeś odcięty od drzewa oliwnego, które z natury jest dzikie, i zostałeś wbrew naturze wszczepiony^y w ogrodowe drzewo oliwne, to o ileż bardziej ci, którzy są gałęziami naturalnymi, zostaną

r Jn 15:2; s Wj 19:4; Lk 6:35; Rz 2:4; t Judy 5; u Mt 23:38; v 1Ko 15:2; w Mt 25:30; Mt 25:46; x Dz 2:38; y Rz 11:17.

wszczepieni we własne drzewo oliwne!^a

25 Albowiem nie chcę, bracia, abyście pozostawali w niewiedzy co do tej świętej tajemnicy^b – tak byście nie byli roztropni we własnych oczach – że przytępienie wrażliwości^c zdarzyło się części Izraela, aż wejdzie pełna liczba^d ludzi z narodów,^e **26** i w ten sposób zostanie wybawiony cały Izrael.^f Tak jak jest napisane: „Wyzwoliciel wyjdzie z Syjonu^g i odwróci bezbożne praktyki od Jakuba.^h **27** A to jest z mojej strony przymierze z nimi,ⁱ gdy usunę ich grzechy”.^j

28 Owszem, w odniesieniu do dobrej nowiny są nieprzyjaciółmi ze względu na was,^k ale w odniesieniu do wyboru [Bożego] są umiłowani ze względu na swych praojców.^l **29** Gdyż dary i powołanie od Boga nie są czymś, czego by on żałował.^m **30** Bo tak jak wy niegdyś byliście nieposłuszniⁿ Bogu, lecz teraz okazano wam miłosierdzie^o ze względu na ich nieposłuszeństwo,^p **31** tak i oni są teraz nieposłuszni, wobec czego wam okazano miłosierdzie,^q żeby teraz również im samym mogło zostać okazane miłosierdzie. **32** Gdyż Bóg wszystkich ich razem zamknął w nieposłuszeństwie,^r aby im wszystkim okazać miłosierdzie.^s

33 O głębokości Bożego bogactwa^t i mądrości,^u i wiedzy!^v Jakże niezbadane są jego sądy^w i jak nie do wysledzenia jego drogi! **34** Bo „kto poznał umysł Jehowy^x lub kto został jego doradcą?”^y **35** Albo: „Kto pierwszy Jemu dał, żeby mu za to trzeba było odpłacić?”^z **36** Wszystko bowiem jest od Niego i przez Niego, i dla Niego.^a Jemu niech będzie chwała na wieki.^b Amen.

ROZDZ. 11

- a 2Ko 3:16
- b 1Ko 4:1
- c Ef 3:5
- d Rz 11:7
- e 2Ko 3:14
- f Rz 11:12
- g Obj 7:4
- e Obj 7:3
- f Rz 2:29
- Rz 9:6
- Gal 3:29
- Gal 6:16
- g Ps 14:7
- h Iz 59:20, LXX
- i Iz 59:21
- j Iz 27:9
- Jer 31:33
- Heb 8:8
- k Heb 4:6
- l Pwt 10:15
- m Lb 23:19
- n Ef 2:2
- Ef 2:12
- o Dz 15:9
- p Dz 7:51
- Heb 3:8
- q Kol 1:22
- r Rz 3:9
- s 1Tm 1:16
- 1Tm 2:4
- Heb 4:16
- t Rz 2:4
- Rz 9:23
- u Prz 2:6
- Prz 3:19
- v Ps 139:6
- w Ps 36:6
- x 1Ko 2:16
- y Iz 40:13
- Dn 4:35
- z Hi 41:11
- a 1Ko 8:6
- b Gal 1:5
- Obj 4:11

szpalta 2

ROZDZ. 12

- a Ps 110:3
- 1Ko 6:20
- b Heb 13:13
- c Rz 6:13
- d 2Ko 7:1
- 1Pt 1:15
- e Kpl 22:19
- f Flp 3:3
- Heb 9:14
- g 2Tm 1:7
- h 1Pt 1:14
- i Rz 7:25
- Ef 4:23
- j 1Tm 4:15
- k 1Ts 4:3
- Obj 4:11
- l Prz 16:18
- 1Ko 4:6
- Gal 6:3
- Ef 4:2
- 1Pt 5:5
- m Tyt 2:6
- 1Pt 4:7

12 A zatem upraszam was, bracia, przez wzgląd na przejawy współczucia Bożego, abyście oddali swoje ciała^a jako ofiarę^b żywą,^c świętą,^d godną upodobania Boga,^e na świętą służbę^f pełnioną waszą zdolnością rozumowania.^g **2** I już nie dajcie się kształtować^h na wzór tego systemu rzeczy, ale się przemieniajcie przez przeobrażanie swego umysłu,ⁱ abyście sami doświadczyl, co jest dobrą i miłą, i doskonałą wolą^k Bożą.

3 Albowiem przez wzgląd na niezasłużoną życzliwość, którą mnie obdarzono, mówię każdemu wśród was, żeby nie myślał o sobie więcej niż należy myśleć;^l ale niech myśli o tym, by mieć trzeźwy umysł^m – każdy w takiej mierze,ⁿ w jakiej Bóg udzielił mu wiary.^o **4** Bo jak w jednym ciele mamy wiele członków,^p lecz nie wszystkie członki pełnią tę samą funkcję, **5** tak my, chociaż liczni, jesteśmy jednym ciałem^q w jedności z Chrystusem, lecz z osobna – członkami należącymi do siebie nawzajem.^r **6** Skoro więc mamy dary różniące się^s stosownie do niezasłużonej życzliwości,^t którą nas obdarzono – jeśli prorocтво, prorokujmy stosownie do udzielonej nam wiary; **7** jeśli usługiwanie, trwajmy w tym usługiwaniu;^u jeśli ktoś naucza,^v niech trwa w nauczaniu;^w **8** jeśli ktoś usilnie zachęca, niech trwa w usilnym zachęcaniu;^x kto udziela, niech to czyni z hojnością;^y kto przewodzi,^z niech to

n Ef 4:7; o Ef 2:8; p 1Ko 12:12; q Kol 3:15; r 1Ko 12:25; Ef 4:25; s 1Ko 12:4; Ef 3:7; t 1Pt 4:10; u 1Pt 4:11; v Gal 6:6; w 1Tm 5:17; x 2Tm 4:2; y Pwt 15:11; Prz 11:25; 2Ko 8:2; z 1Ts 5:12; 1Pt 5:2.

czyni z prawdziwą żarliwością; kto okazuje miłosierdzie,^a niech to czyni z rozradowaniem.

9 Miłość^b wasza niech będzie bez obłudy.^c Miejcie wstręt do tego, co niegodziwe.^d Ignijcie do tego, co dobre.^e **10** W miłości braterskiej^f żywcie jedni do drugich tkliwe uczucie. Przodując w okazywaniu sobie nawzajem szacunku.^g **11** Nie bądźcie opieszali w tym, czym się zajmujecie.^h Pałajcie duchem.ⁱ Służcie Jehowie jako niewolnicy.^j **12** Radujcie się w nadziei.^k W uścisku bądźcie wytrwali.^l W modlitwie nie ustawajcie.^m **13** Dzielicie się ze świętymi według ich potrzeb.ⁿ Podążajcie drogą gościnności.^o **14** Błogosławcie tym, którzy prześladowają;^p błogosławcie,^q a nie przeklinajcie.^r **15** Radujcie się z tymi, którzy się radują;^s płaczcie z tymi, którzy płaczą.^t **16** Bądźcie do drugich tak usposobieni, jak do samych siebie;^u nie nastawiajcie się na to, co wyniosłe,^v lecz dajcie się prowadzić temu, co uniżone.^w Nie stawajcie się roztropni we własnych oczach.^w

17 Nikomu nie oddawajcie złem za złe.^x Starajcie się o to, co szlachetne w oczach wszystkich ludzi. **18** Jeśli możliwe, o ile to od was zależy, zachowujcie pokój^y ze wszystkimi ludźmi. **19** Nie mścicie się^z sami, umiłowani, lecz pozostawcie miejsce srogie-
mu gniewowi;^a napisano przecież: „Pomsta jest moja; ja odpłacę, mówi Jehowa”.^b **20** Ale „jeśli twój nieprzyjaciół jest głodny, nakarm go, jeśli jest spragniony, daj mu coś do picia;^c bo czyniąc to, nagarniesz ognistych węgli na jego głowę”.^d **21** Nie dawaj się zwyciężyć złu, lecz zło dobrem zwyciężaj.^e

ROZDZ. 12

- a Ef 4:32
- b 1Ko 13:4
- c 1Tm 1:5
- Jak 3:17
- 1Pt 1:22
- d Ps 97:10
- Prz 8:13
- e Ps 34:14
- Heb 1:9
- f 1Ts 4:9
- g Flp 2:3
- h Prz 13:4
- i Dz 18:25
- j Rz 6:22
- k 1Ts 1:3
- l Dz 14:22
- m Flp 4:6
- 1Ts 5:17
- n Prz 3:27
- 1Jn 3:17
- o 1Pt 4:8
- 3Jn 9
- p Mt 5:44
- q Lk 6:28
- 1Ko 4:12
- r Jak 3:9
- s Łk 1:58
- t Mt 22:39
- 1Pt 3:8
- u Mk 10:42
- Lk 22:24
- v Łk 14:10
- Jn 13:14
- Ef 4:2
- Flp 2:3
- w Hi 37:24
- Prz 3:7
- Jak 3:13
- x 1Ts 5:15
- 1Pt 2:23
- 1Pt 3:9
- y 2Tm 2:24
- Heb 12:14
- Jak 3:18
- z Heb 10:30
- a Mt 5:39
- b Kpl 19:18
- Pwt 32:35
- Ps 99:8
- Nah 1:2
- Heb 10:30
- c Prz 25:21
- d Prz 25:22
- e Wj 23:4
- Mt 5:44
- Lk 6:27

szpalta 2

ROZDZ. 13

- a Tyt 3:1
- b 1Pt 2:13
- c Lk 4:6
- Obj 13:4
- d Jn 19:11
- e Mt 22:21
- Dz 5:29
- 1Ko 11:3
- f Pwt 32:8
- Dz 17:26
- g Kzn 8:4
- h 1Pt 2:14
- i 1Pt 3:13

13 Niech każda dusza będzie podporządkowana^a władzom zwierzchnim,^b bo nie ma władzy,^c jak tylko za sprawą Boga;^d istniejące władze zajmują swe względne^e pozycje za sprawą Boga.^f **2** Dlatego ten, kto się sprzeciwia władzy, przeciwstawił się porządkowi Bożemu, ci zaś, którzy się mu przeciwstawili, ściągają na siebie wyrok.^g **3** Albowiem rządzący są postrachem nie dla uczynku dobrego, lecz dla złego.^h Chcesz więc nie bać się władzy? Czyni dobrze,ⁱ a będziesz miał od niej pochwałę; **4** bo jest ona tobie sługą Bożym dla twojego dobra.^j Ale jeśli czynisz coś złego,^k to się bój; bo nie na darmo nosi miecz; jest bowiem sługą Bożym, mścicielem^l dla wywarcia srogięgo gniewu na dopuszczającym się zła.

5 Dlatego istnieje zniewalający powód, żebyście byli podporządkowani – nie tylko ze względu na ten srogi gniew, lecz także ze względu na swoje sumienie.^m **6** Bo dlatego też płacie podatki; oni bowiem są publicznymi sługamiⁿ Bożymi, stale służącymi w tymże celu. **7** Oddawajcie wszystkim to, co im się należy – kto żąda podatku, temu podatek,^o kto żąda daniny, temu daninę, kto żąda bojażni, temu taką bojaźń,^p kto żąda szacunku, temu taki szacunek.^q

8 Nikomu nie bądźcie nic winni^r oprócz wzajemnej miłości;^s bo kto miłuje bliźniego, wypełnił prawo.^t **9** Gdyż kodeks prawny: „Nie wolno ci cudzołodzić”.^u Nie wolno ci mordować.^v

j Heb 13:21; k Ps 34:16; l Iz 10:5; Iz 45:1; m 1Pt 2:19; 1Pt 3:16; n Rz 15:27; o Mt 22:21; Mk 12:17; Lk 20:25; p Prz 24:21; q 1Pt 2:13; 1Pt 2:17; r Ps 37:21; s Kol 3:14; 1Tm 1:5; 1Jn 4:11; t Gal 5:14; Jak 2:8; u Wj 20:14; Mal 3:5; Mt 5:28; Mt 19:18; 1Ko 6:9; v Rdz 9:6; Pwt 5:17; Prz 6:17.

Nie wolno ci kraść.^a Nie wolno ci pożądać^b – i jakiegokolwiek jest inne przykazanie – streszcza się w tym słowie, mianowicie: „Masz miłować swego bliźniego jak samego siebie”.^c **10** Miłość^d nie wyrządza bliźniemu zła;^e dlatego wypełnieniem prawa^f jest miłość.

11 Czyńcie to także, gdyż znacie porę, że już nastąpi godzina, abyście się przebudzili^g ze snu, bo teraz nasze wybawienie jest bliżej niż wtedy, gdyśmy uwierzyli.^h **12** Noc bardzo się posunęła; dzieńⁱ się przybliżył. Odlóżmy więc uczynki typowe dla ciemności,^j a nałożmy oręż^k światła. **13** Chodźmy przyzwycię^l jak za dnia, nie w hulankach i pijatykach,^m nie w niedozwolonym współżyciu i rozpamiętaniu,ⁿ nie w waśni^o i zazdrości. **14** Ale przyobleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa^p i nie planujcie z góry na rzecz pragnień ciała.^q

14 Człowieka, który ma słabości^r w wierze, serdecznie przyjmujcie, ale nie po to, by rozstrzygać wewnętrzne^s wątpliwości. **2** Jeden wierzy, że może jeść wszystko,^t słaby zaś jada tylko jarzyny. **3** Niechaj jedzący nie patrzy z góry na tego, który nie je,^u a ten, który nie je, niech nie osądza jedzącego, bo Bóg go serdecznie przyjął. **4** Kimże jesteś, by osądzać cudzego sługę domowego?^v Dla swojego pana stoi on albo upada.^w Doprawdy, zostanie podniesiony, bo Jehowa może go podnieść.^x

5 Jeden osądza, że jakiś dzień jest ważniejszy niż inny,^y drugi osądza jakiś dzień jak wszystkie inne;^z niech każdy będzie zupełnie przekonany w swoim umyśle. **6** Kto przestrzega dnia, ten

ROZDZ. 13

- a Wj 20:15
- b Wj 20:17
- c Kpl 19:18
- d Mt 19:19
- e Mt 22:39
- f Łk 10:36
- d 1Ko 13:4
- e Łk 6:31
- f 2Tm 2:24
- f Mt 22:40
- g Łk 21:36
- i 1Ko 15:34
- l Ts 5:6
- h Iz 56:1
- i Ef 4:30
- j Ef 5:11
- k 2Ko 6:7
- l Ef 6:11
- l Ts 5:8
- l 1Pt 2:12
- m 1Pt 4:3
- n Prz 21:27
- o Ef 4:19
- o 2Ko 12:20
- p Tyt 3:9
- p 1Ko 11:1
- q Gal 3:27
- q Ef 4:24
- q Gal 5:16

ROZDZ. 14

- r Rz 15:1
- s 1Ko 8:11
- t 1Ts 5:14
- s 1Ko 8:7
- t Rdz 9:3
- u Kol 2:16
- v Mt 7:1
- w Jak 4:12
- w 1Ko 4:4
- x Jer 35:19
- y Gal 4:10
- z Kol 2:16

szpalta 2

- a Ps 92:1
- b Mt 15:36
- c 1Tm 4:4
- c Kpl 11:8
- d Jer 36:9
- d 1Ko 10:31
- e 1Ko 6:19
- f Ps 146:2
- g Gal 2:19
- h 1Pt 4:2
- g Est 4:16
- h Ps 116:15
- h 1Ts 4:14
- i Jn 12:24
- j 1Ts 5:10
- k Obj 1:18
- k Dz 10:36
- l Łk 6:37
- l Rz 14:4
- m Dz 10:42
- n Dz 17:31
- o 2Ko 5:10

- n Iz 49:18
- o Iz 45:23
- LXX

go przestrzega dla Jehowy. Również kto je, ten je dla Jehowy,^a bo składa podziękowania Bogu;^b a kto nie je, ten nie je dla Jehowy,^c składa jednak podziękowania Bogu.^d **7** W gruncie rzeczy żaden z nas nie żyje tylko dla siebie^e i nikt nie umiera tylko dla siebie; **8** bo czy żyjemy, żyjemy dla Jehowy,^f czy też umieramy, umieramy dla Jehowy.^g Dlatego czy żyjemy, czy też umieramy, należymy do Jehowy.^h **9** Chrystus bowiem w tym celu umarł i ożył,ⁱ żeby być Panem zarówno umarłych,^j jak i żywych.^k

10 Ty zaś dlatego osądzasz swego brata?^l Albo też dlatego patrzysz z góry na swego brata? Albowiem wszyscy staniemy przed tronem sędziowskim^m Boga; **11** bo jest napisane: „Jako żyje – mówi Jehowaⁿ – ugnie się przede mną każde kolano, a każdy język otwarcie wyzna Boga”.^o **12** Tak więc każdy z nas sam za siebie zda sprawę Bogu.^p

13 Dlatego już nie osądzajmy się^q wzajemnie, lecz raczej postanówcie^r nie dawać bratu^s powodu do zgorszenia^t ani przyczyny potknięcia. **14** Wiem i jestem przekonany w Panu Jezusie, że nic nie jest skalane samo w sobie;^u jedynie wtedy, gdy człowiek uważa coś za skalane, jest to dla niego skalane.^v **15** Bo jeśli z powodu pokarmu twój brat bywa zasnucony, to już nie chodzisz zgodnie z miłością.^w Pokarmem swym nie rujnuj tego, za którego umarł Chrystus.^x **16** Nie dopuście więc, by o tym, co czynicie dobrego, mówiono z ujmą dla

p Kzn 12:14; Mt 12:36; 2Ko 5:10; 1Pt 4:5; q Mt 7:1; r Flp 1:10; s 1Jn 2:10; t Mt 17:27; Mt 18:6; 1Ko 8:9; 1Ko 10:32; u Mt 15:11; Dz 10:15; 1Tm 4:4; v Tyt 1:15; w Ef 5:2; x 1Ko 8:11.

was. **17** Gdyż królestwo Boże^a nie oznacza jedzenia i picia,^b lecz prawość^c i pokój,^d i radość^e z duchem świętym. **18** Bo kto pod tym względem służy Chrystusowi jako niewolnik, ten jest godny upodobania Boga i ma uznanie u ludzi.^f

19 Dążmy więc do tego, co służy pokojowi^g i wzajemnemu zbudowaniu.^h **20** Przestańcie burzyć dzieło Boże tylko ze względu na pokarm.ⁱ Wprawdzie wszystko jest czyste, ale szkodliwe jest dla człowieka, który spożywa, gdy istnieje powód do zgorszenia.^j **21** Dobrze jest nie jeść mięsa ani nie pić wina, ani nie czynić niczego, czym twój brat się gorszy.^k **22** Wiare, którą masz, miej w zgodzie ze sobą przed Bogiem.^l Szczęśliwy człowiek, który się nie naraża na osądzenie z powodu tego, co uznaje. **23** Ale gdy ma wątpliwości, już zostaje potępiony, jeśli spożywa,^m ponieważ nie spożywa z wiary. Doprawdy, wszystko, co nie jest z wiary, jest grzechem.ⁿ

15 My jednak, którzy jesteście silni, powinniśmy znosić słabości tych, którzy nie są silni,^o a nie mieć upodobania w samych sobie.^p **2** Niech każdy z nas podoba się bliżniemu w tym, co jest dobre, ku jego zbudowaniu.^q **3** Gdyż nawet Chrystus nie miał upodobania w samym sobie;^r lecz jak jest napisane: „Obelgi tych, którzy ciebie lżyli, spadły na mnie”.^s **4** Albowiem wszystko, co niegdyś napisano, napisano^t dla naszego pouczenia,^u abyśmy przez naszą wytrwałość^v i przez pociechę^w z Pism mieli nadzieję.^x **5** Oby więc Bóg, który udziela wytrwałości i pociechy,

ROZDZ. 14

- a Mt 6:33
- b Łk 17:20
- c 1 Kó 8:8
- d 2 Pt 3:13
- e Jn 14:27
- f Mt 25:21
- g 2 Kó 8:21
- h Mt 5:9
- i Rz 12:18
- j 1 Kó 14:12
- k Heb 10:24
- l Rz 14:3
- m 1 Kó 8:11
- n 1 Kó 8:9
- o Rz 14:13
- p 1 Kó 8:13
- q 1 Kó 10:24
- r 1 Kó 10:23
- s Tyt 1:15
- t Jak 4:17

ROZDZ. 15

- o Rz 14:1
- p Gal 6:1
- q Gal 6:2
- r 1 Ts 5:14
- s 1 Kó 10:24
- t 1 Kó 9:22
- u Flp 2:4
- v Mk 10:45
- w Jn 5:30
- x Gal 1:4
- y Ps 69:9
- z Rz 4:23
- aa 1 Kó 10:11
- ab 2 Tm 3:16
- ac 2 Pt 1:19
- ad Rz 5:4
- ae Ps 119:50
- af 1 Kó 9:10
- ag Heb 3:6
- ah 1 Pt 1:10

szpalta 2

- a Flp 2:5
- b 1 Kó 1:10
- c 2 Kó 13:11
- d Flp 2:2
- e 1 Pt 3:8
- f Flm 17
- g Jn 6:37
- h Mt 20:28
- i Mt 15:24
- j Jn 1:11
- k Mt 7:20
- l Rdz 22:18
- m Ps 89:3
- n Rz 3:29
- o Rz 9:23
- p 2 Sm 22:50
- q Ps 18:49
- r 1 Pwt 32:43
- s Ps 117:1
- t Iz 11:1
- u Obj 5:5
- v Rdz 49:10
- w Iz 11:10
- x Mt 12:21
- y Iz 40:31
- z Heb 6:11

sprawił, abyście mieli między sobą takie samo nastawienie umysłu,^a jakie miał Chrystus Jezus — **6** tak byście jednomyślnie,^b jednymi ustami, wychwalali Boga i Ojca naszego Pana, Jezusa Chrystusa.

7 Dlatego serdecznie przyjmujcie jedni drugich,^c jak i Chrystus serdecznie przyjął nas^d — ku chwale Boga. **8** Powiadam bowiem, że Chrystus stał się sługą^e obkręconych^f ze względu na prawdomówność^g Boga, aby potwierdzić obietnice,^h które On dał ich praojcom. **9** i aby narodyⁱ wychwalały Boga za jego miłosierdzie.^j Tak jak jest napisane: „Dlatego będę cię otwarcie wyznawał wśród narodów i będę śpiewał twojemu imieniu”.^k **10** I znowu mówi: „Weselcie się, narody, z jego ludem”.^l **11** I znowu: „Wysławiajcie Jehowę, wszystkie narody, i niech go wysławiają wszystkie ludy”.^m **12** A znowu Izajasz mówi: „Będzie korzeń Jessegoⁿ oraz ten, który powstaje, by rządzić narodami;^o na nim narody oprą nadzieję”.^p **13** Oby Bóg, który daje nadzieję, napełnił was wszelką radością i pokojem dzięki waszej wierze, abyście obfitowali w nadzieję mocą ducha świętego.^q

14 A ja sam też jestem przekonany co do was, bracia moi, że i wy jesteście pełni dobroci, będąc napełnieni wszelkim poznaniem,^r i że możecie również jedni drugich napominać.^s

15 Piszę jednak bardziej otwarcie o pewnych sprawach, niejako przypominając^t wam ponownie, a to ze względu na niezastępowaną życzliwość, którą Bóg mnie

r 1 Kó 8:7; Flp 1:9; 2 Pt 1:12; 1 Jn 2:21; s 2 Ts 3:15; t 2 Pt 1:13.

obdarzył,^a **16** abym był dla narodów^b publicznym sługą Chrystusa Jezusa, angażującym się w święte dzieło dobrej nowiny^c Bożej, by dar ofiarny,^d mianowicie te narody, okazał się godny przyjęcia,^e będąc uświęcony duchem świętym.^f

17 Mam zatem powód, by się wielce radować w Chrystusie Jezusie,^g gdy chodzi o to, co dotyczy Boga.^h **18** Bo nie odważę się powiedzieć niczego poza tym, co Chrystus zdziałał przeze mnie,ⁱ aby narody były posłuszne,^j poprzez moje słowo^k i uczynek, **19** mocą znaków i proroczych cudów,^l mocą ducha świętego; tak iż ja od Jeruzolimy i w koło^m aż do Ilirii dokładnie ro zgłosiłem dobrą nowinę o Chrystusie.ⁿ **20** W ten sposób naprawdę postawiłem sobie za cel, by nie oznajmiać dobrej nowiny tam, gdzie już było wymieniane imię Chrystusa, żebym nie budował na cudzym fundamencie;^o **21** lecz jak jest napisane: „Ujrza go ci, którym go nie zwiastowano, a ci, którzy nie usłyszeli, zrozumieją”.^p

22 Dlatego też wielokrotnie napotykałem przeszkody w dotarciu do was.^q **23** Ale teraz – nie mając już w tych okolicach nietkniętego terenu i od szeregu lat gorąco pragnąc do was dotrzeć,^r **24** gdy będę w drodze do Hiszpanii^s – mam przede wszystkim nadzieję, że wędrując tam, ujrze was i że zostanie przez was odprowadzony^t kawałek drogi, gdy najpierw się trochę nacieszę waszym towarzystwem. **25** Ale teraz wybieram się do Jeruzolimy służyć świętym.^u **26** Gdyż ci w Macedonii i Achai^v chętnie się podzielili swymi rze-

ROZDZ. 15

a Rz 12:3
Gal 1:15
Ef 3:7

b Rz 11:13
Gal 2:7
Gal 2:8

c Mt 4:23
Mk 1:1
Dz 20:24
Ef 6:15
Obj 14:6

d Flp 2:17

e Rz 12:1

f 2Ko 3:3

g Flp 3:3

h Heb 2:17
Heb 5:1

i Mt 28:20
2Ko 3:5

j Rz 16:26

k 1Ko 2:4
2Ko 13:3

l Dz 15:12
2Ko 12:12

m Mt 10:23

n Dz 21:19
2Ko 10:13

o 2Ko 10:15

p Iz 52:15

q Rz 1:13

r Dz 19:21

s Rz 15:28

t Dz 15:3
1Ko 16:6

u Dz 11:29
Dz 19:21
Dz 20:22
Dz 24:17

v 2Ko 9:2

szpalta 2

a 1Ko 16:1
2Ko 8:4
2Ko 9:12

b Rz 11:12

c 1Ko 9:11
1Ko 9:14
Gal 6:6
Heb 13:16

d Flp 4:17

e Rz 15:24

f Rz 1:11

g Flp 2:1

h 2Ko 1:11
Ef 6:18
Kol 4:3
1Ts 5:25

i 2Ts 3:2

j Rz 15:26

k 2Ko 8:4

l 1Ko 16:18

m Mk 5:34
Lk 1:79
1Ko 14:33

Flp 4:9
1Ts 5:23
Heb 13:20

czami, składając datek^a na biednych wśród świętych w Jeruzolimie. **27** Co prawda chętnie to uczynili, ale przecież byli ich dłużnikami; jeśli bowiem narody miały udział w ich rzeczach duchowych,^b to również winny im publicznie służyć rzeczami dla ciała fizycznego.^c **28** Gdy więc to zakończę i bezpiecznie dostarczę im ten owoc,^d pójdę przez wasze strony do Hiszpanii.^e **29** Ponadto wiem, że gdy już przyjdę do was, przyjdę z pełną miarą błogosławieństwa od Chrystusa.^f

30 A usilnie zachęcam was, bracia, przez naszego Pana, Jezusa Chrystusa, i przez miłość ducha,^g byście razem ze mną wyteżali siły w modlitwach za mnie od Boga,^h **31** żebym został wyzwolonyⁱ od niewierzących w Judei i żeby moje usługiwanie, to dla Jeruzolimy,^j okazało się godne przyjęcia przez świętych.^k **32** abym – gdy za wolą Bożą z radością dotrę do was – wspólnie z wami doznał pocieszenia.^l **33** Niech Bóg, który daje pokój, będzie z wami wszystkimi.^m Amen.

16 Zalecam wam Febe, naszą siostrę, która jest służebnicąⁿ zboru w Kenchrach,^o **2** abyście ją w Panu serdecznie przyjęli^p w sposób godny świętych i abyście jej dopomogli w każdej sprawie, w której by was potrzebowała,^q bo i ona okazała się obrończynią wielu, nawet mnie samego.

3 Przekażcie moje pozdrowienia Prysce i Akwilasowi,^r moim współpracownikom^s w Chrystu-

ROZDZ. 16 n Mt 27:55; Lk 8:3; Dz 2:18; o Dz 18:18; p Flp 2:29; 3Jn 8; q Rz 12:13; 1Jn 3:17; r Dz 18:2; Dz 18:26; 1Ko 16:19; 2Tm 4:19; s 1Ko 3:9; Kol 4:11.

sie Jezusie, **4** którzy własnego karku nadstawili za mą duszę^a i którym nie tylko ja składam podziękowania, lecz także wszystkie zbory spośród narodów;^b **5** i pozdrówcie zbór, który jest w ich domu.^c Pozdrówcie moje- go umiłowanego Epeneta, który jest pierwociną^d Azji dla Chrystusa. **6** Pozdrówcie Marię, która dla was poniosła wiele trudów. **7** Pozdrówcie Andronika i Juniasa, moich krewnych^e i moich współjeńców,^f którzy są wśród apostołów mężami znaczniejszymi i którzy dłużej niż ja są w jedności^g z Chrystusem.

8 Przekażcie moje pozdrowienia^h Ampliatowi, mojemu umiłowanemu w Panu. **9** Pozdrówcie Urbana, naszego współpracownika w Chrystusie, i mojego umiłowanego Stachysa. **10** Pozdrówcieⁱ Apellesa, wypróbowanego w Chrystusie. Pozdrówcie tych z domu Arystobula. **11** Pozdrówcie Herodiona, mojego krewnego.^j Pozdrówcie tych z domu Narcyza, którzy są w Panu.^k **12** Pozdrówcie Tryfenę i Tryfozę, niewiasty, które ciężko pracują w Panu. Pozdrówcie Persydę, naszą umiowaną, gdyż poniosła wiele trudów w Panu. **13** Pozdrówcie Rufusa, wybranego w Panu, oraz matkę jego i moją. **14** Pozdrówcie Asynkryta, Flegona, Hermesa, Patrobasa, Hermasa i braci, którzy są z nimi. **15** Pozdrówcie Filologa i Julię, Nereusza i jego siostrę, i Olimpasa, i wszystkich świętych, którzy są z nimi.^l **16** Pozdrówcie jedni drugich świętym pocałunkiem.^m Pozdrawiają was wszystkie zbory Chrystusowe.

17 A wzywam was, bracia, byście mieli na oku tych, co wywołu-

ROZDZ. 16

- a 1 Jn 3:16
- b Ef 5:20
- c 1 Ko 16:19
Kol 4:15
Flm 2
- d 1 Ko 16:15
- e Rz 9:3
Rz 16:11
- f Kol 4:10
- g Jn 17:21
Flp 1:1
- h 2 Tm 4:19
- i Kol 4:15
- j Rz 9:3
- k Ef 6:21
Kol 4:7
- l 1 Ko 16:19
- m 1 Ko 16:20
2 Ko 13:12
1 Ts 5:26
1 Pt 5:14

szpalta 2

- a Judy 19
- b Mt 7:15
Rz 6:17
- c 2 Ts 3:6
2 Ts 3:14
Tyt 3:10
2 Jn 10
- d Flp 3:19
Judy 12
- e 2 Pt 2:3
Judy 16
- f Kol 2:4
Tyt 1:10
- g Rz 1:8
- h Kol 1:9
- i Mt 10:16
- j Jer 4:22
1 Ko 14:20
- k Rz 15:33
- l Rdz 3:15
Heb 2:14
- m 1 Ko 16:23
Obj 22:21
- n Rz 9:3
Rz 16:7
- o 1 Ko 1:14
- p Dz 19:35
- q Ef 3:20
Judy 24
- r Ef 1:9
Ef 3:9
Kol 1:26
- s 2 Tm 1:10
- t Dz 6:7
Tyt 1:3
- u Rz 11:33
- v Gal 1:5
- w Heb 13:21

ją rozdzwieki^a oraz dają powody do zgorszenia wbrew nauce,^b którą poznaliście, i byście ich unikali.^c **18** Gdyż ludzie takiego pokroju nie są niewolnikami naszego Pana, Chrystusa, lecz własnego brzucha,^d a gładkimi słowami^e i pochlebiającą mową^f obalamującą serca niewinnych. **19** Bo wasze posłuszeństwo zostało zauważone przez wszystkich.^g Dlatego raduję się wami. Ale chcę, żebyście byli mądrzy^h w tym, co dobre, lecz niewinniⁱ w tym, co złe.^j **20** A Bóg, który daje pokój,^k wkrótce zmiażdży Szatana^l pod waszymi stopami. Życzliwość niezasłużona naszego Pana, Jezusa, niech będzie z wami.^m

21 Pozdrawia was Tymoteusz, mój współpracownik, a także Lucjusz i Jazon, i Sozypater, moi krewni.ⁿ

22 Pozdrawiam was w Panu ja, Tercjusz, który napisałem ten list.

23 Pozdrawia was Gajus,^o gospodarz mój i całego zboru. Pozdrawia was Erast, szafarz miejski,^p jak również Kwartus, jego brat. **24** —

25 A temu,^q który może was utwierdzić zgodnie z oznajmianą przeze mnie dobrą nowiną i z głoszeniem o Jezusie Chrystusie według objawienia świętej tajemnicy,^r która przez długie czasy była okryta milczeniem, **26** lecz teraz została ujawniona^s i dzięki proroczym pismom stała się znana wśród wszystkich narodów zgodnie z nakazem wiekiustego Boga, aby przyczyniać się do posłuszeństwa dzięki wierze^t — **27** Bogu, który sam jeden jest mądry,^u niech będzie chwala^v przez Jezusa Chrystusa^w na wieki. Amen.

PIERWSZY DO KORYNTIAN

1 Paweł, z woli^a Bożej powołany na apostoła^b Jezusa Chrystusa, i Sostenes,^c nasz brat, **2** do zboru Bożego, który jest w Koryncie,^d do was, uświęconych^e w jedności z Chrystusem Jezusem, powołanych na świętych,^f wraz ze wszystkimi, którzy wszędzie wzywają imienia^g naszego Pana, Jezusa Chrystusa, Pana ich i naszego:^h

3 Życzliwość niezasłużonaⁱ i pokój^j wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa.^k

4 Zawsze dziękuję Bogu za was ze względu na niezasłużoną życzliwość^l Bożą, którą was obdarzono w Chrystusie Jezusie,^m **5** że we wszystko zostaliście w nim wzbogaceni,ⁿ w pełną zdolność mówienia i w pełne poznanie,^o **6** jako że świadectwo o Chrystusie^p zostało wśród was utwierdzone, **7** tak iż niczego wam nie brakuje w żadnym darze,^q gdy skwapliwie oczekujecie objawienia^r naszego Pana, Jezusa Chrystusa. **8** On też utwierdzi^s was do końca, żebyście nie podlegali żadnemu oskarżeniu^t w dniu^u naszego Pana, Jezusa Chrystusa.^v **9** Wierny jest Bóg,^w przez którego zostaliście powołani do wspólnoty^x z Jego Synem Jezusem Chrystusem, naszym Panem.

10 A usilnie zachęcam^y was, bracia, przez imię^z naszego Pana, Jezusa Chrystusa, żebyście wszyscy mówili zgodnie^a i żeby nie było wśród was rozdziewików,^b ale żebyście byli stosownie zjednoczeni, mając ten sam umysł i ten sam tok myśli.^c **11** Gdyż wyjawiono^d mi o was, bracia moi, przez domowników Chloe, że są

ROZDZ. 1

- a 2Kó 1:1
- b Kol 1:1
- c Dz 9:15
- d Rz 1:1
- e 1Tm 2:7
- c Dz 18:17
- d Dz 18:1
- e Jn 17:19
- f 1Kó 6:11
- g Heb 2:11
- h Heb 9:14
- f Dn 7:27
- i Pt 1:15
- g Mt 12:21
- d Dz 4:12
- h Rz 3:22
- e Ef 4:5
- i Tyt 2:11
- j Lb 6:26
- k Flp 4:7
- k 2Pt 1:2
- l Jn 1:17
- m Ef 1:7
- Ef 2:7
- n 2Kó 8:9
- Ef 3:19
- o Kol 1:9
- p Dz 18:5
- 2Tm 1:8
- q Heb 6:4
- r Lk 17:30
- 2Ts 1:7
- 1Pt 1:7
- s Rz 14:4
- 1Ts 3:13
- 2Ts 3:3
- t Kol 1:22
- u 1Kó 4:5
- 1Kó 5:5
- Obj 1:10
- v 1Ts 5:23
- w Pwt 7:9
- Iz 49:7
- x Jn 17:21
- 1Jn 1:3
- y 2Ts 3:6
- z 2Kó 13:10
- a 2Kó 13:11
- Flp 2:2
- b Rz 16:17
- Ef 4:3
- c Rz 15:5
- 2Kó 13:11
- d Kpl 5:1
- 1Kó 5:1

szpalta 2

- a Dz 18:24
- 1Kó 3:4
- 1Kó 3:21
- b Ef 4:5
- c Dz 2:38
- d Dz 18:8
- e Rz 16:23
- f 1Kó 16:15
- g Dz 9:15

wśród was zatargi. **12** Mam na myśli to, że każdy z was mówi: „Ja należę do Pawła”, „A ja do Apollosa”,^a „A ja do Kefasa”, „A ja do Chrystusa”. **13** Chrystus jest podzielony.^b Czyż za was Paweł zawisł na palu? Albo czy zostaliście ochrzczeni^c w imię Pawła? **14** Wdzięczny jestem, że oprócz Kryspusa^d i Gajusa^e nie ochrzciłem nikogo z was, **15** a by nikt nie powiedział, iż zostaliście ochrzczeni w moje imię. **16** Owszem, ochrzciłem też dom Stefanasa.^f Jeśli chodzi o resztę, to nie wiem, czy jeszcze kogoś ochrzciłem. **17** Bo Chrystus nie wysłał mnie, abym chrzcił, lecz abym oznajmiał dobrą nowinę^g—nie w mądrości mowy,^h żeby pal męki Chrystusa nie stał się daremny.

18 Albowiem dla tych, którzy giną,ⁱ mowa o palu męki jest głupstwem,^j ale dla nas, którzy dostępujemy wybawienia,^k jest mocą^l Bożą. **19** Napisa-no bowiem: „Sprawię, że zginię mądrość mędrców,^m i odtrącę inteligencję intelektualistów”.ⁿ

20 Gdzież jest mędrzec? Gdzież uczony w piśmie?^o Gdzież uczeń dysput^p tego systemu rzeczy?^q Czyż Bóg nie obrócił mądrości świata w głupstwo?^r

21 Skoro bowiem w mądrości Bożej świat nie poznał Boga^s przez swą mądrość,^t Bóg uznał za dobre, by przez głupstwo^u tego, co jest głoszone, wybawić wierzących.

- h 1Kó 2:1; i 1Jn 2:17; j Dz 17:18; 1Kó 2:14; k 1Kó 15:2; l Rz 1:16; m Ps 33:10; 1Kó 3:19; n Iz 29:14; Jer 8:9; 1Tm 6:20; o Iz 33:18; p Dz 17:18; q Ef 2:2; r Hl 12:17; Rz 1:22; s Mt 11:25; Lk 10:21; t Kol 2:8; u Dz 17:19; 1Kó 2:14; 1Kó 3:18.

22 Gdyż i Żydzi proszą o znaki,^a i Grecy szukają mądrości;^b

23 ale my głosimy Chrystusa zawieszonego na palu^c – dla Żydów powód do zgorznięcia,^d a dla narodów głupstwo;^e **24** jednakże dla powołanych, zarówno Żydów,

jak i Greków, głosimy Chrystusa – moc^f Bożą i mądrość^g Bożą. **25** Bo to, co głupie u Boga, jest mądrzejsze niż ludzie, a to, co słabe u Boga, jest silniejsze niż ludzie.^h

26 Widzicie bowiem, bracia, jak was powołał, że powołanoⁱ niewielu mądrych^j na sposób cielesny, niewielu mocnych,^k niewielu szlachetnie urodzonych;

27 lecz Bóg wybrał to, co głupie u świata,^l by zawstydić mędrców, i Bóg wybrał to, co słabe u świata, by zawstydić to, co silne.^m **28** i Bóg wybrał to, co nieszlachetne u świata, i to, na co się patrzy z góry, to, czego nie ma,ⁿ by obrócić wniwecz^o

to, co jest, **29** aby żadne ciało nie chlubiło się^p wobec Boga. **30** Ale właśnie dzięki Niemu jesteście w jedności z Chrystusem Jezusem, który stał się dla nas mądrością^q od Boga, a także prawością^r i uświęceniem,^s i uwolnieniem na podstawie okupu;^t

31 żeby było tak, jak jest napisane: „Kto się chlubi, niech się chlubi w Jehowie”.^u

2 Tak i ja, kiedy do was przyszedłem, bracia, nie przyszedłem z niezwykłością mowy^v lub mądrości, gdy wam oznajmiałem świętą tajemnicę^w Bożą.

2 Postanowiłem bowiem nie znać wśród was niczego oprócz Jezusa Chrystusa,^x i to zawieszonego na palu. **3** I przyszedłem do was w słabości i w bojaźni, i z wielkim drżeniem.^y **4** a moja mowa i to, co głosiłem, nie polegały

ROZDZ. 1

a Mt 12:38

Lk 11:29

b Dz 17:18

c 1Ko 2:2

d Iz 8:14

e Dz 17:32

f Mk 13:26

g 1Ko 1:30

Kol 2:3

h 2Ko 13:4

i Rz 8:30

j Dz 4:13

k Jn 7:48

Jak 2:5

l Łk 16:8

m Mt 11:25

n Rz 4:17

o 1Ko 2:6

p Rz 3:27

1Ko 4:7

q Jer 23:5

Obj 5:12

r Rz 10:4

2Ko 5:21

s Jn 17:19

Heb 10:10

t Rz 3:24

Kol 1:14

u Jer 9:24

2Ko 10:17

ROZDZ. 2

v 1Ko 1:17

2Ko 10:10

2Ko 11:6

w Ef 3:5

Kol 2:2

x Gał 6:14

Flp 3:8

y 2Ko 10:1

Gał 4:13

szpalta 2

a Rz 15:19

1Ko 4:20

1Ts 1:5

2Pt 1:16

b Ef 1:17

c 2Ko 4:7

2Ko 6:7

d 1Ko 14:20

Ef 4:13

Heb 5:14

e 1Ko 3:20

2Ko 1:12

1Tm 6:20

f Mt 20:25

g 1Ko 15:24

h Rdz 3:15

Rz 16:25

Ef 3:9

i Kol 1:26

j 1Ko 1:18

2Ko 3:14

k Jn 7:48

Dz 13:27

l Dz 4:10

Dz 5:30

m Iz 64:4

1 KORYNTIAN 1:22 do 2:14

na przekonujących słowach mądrości, lecz na przejawach ducha i mocy,^a **5** aby wasza wiara nie opierała się na mądrości ludzkiej,^b lecz na mocy^c Bożej.

6 A mądrość głosimy wśród dojrzałych,^d lecz nie mądrość^e tego systemu rzeczy ani władców tego systemu rzeczy,^f którzy mają się obrócić wniwecz.^g

7 Ale głosimy mądrość Bożą w świętej tajemnicy,^h mądrość ukrytą, którą przed systemamiⁱ rzeczy Bóg z góry wyznaczył ku naszej chwale. **8** Mądrości tej nie poznał^j żaden z władców^k

tego systemu rzeczy, bo gdyby ją znali, nie zawiesziliby na palu^l chwalebnego Pana. **9** Ale jak jest napisane: „Oko nie widziało i ucho nie słyszało ani się w sercu człowieka nie zrodziło, co Bóg przygotował dla tych, którzy go miłują”.^m **10** Gdyż właśnie nam Bóg to objawiłⁿ przez swego ducha,^o bo duch^p bada wszystko, nawet głębokie^q sprawy Boże.

11 Któż bowiem z ludzi zna sprawy człowieka, oprócz ducha^r człowieczego, który w nim jest? Tak też nikt nie poznał spraw Bożych, oprócz ducha^s Bożego.

12 A my nie otrzymaliśmy ducha^t świata, lecz ducha,^u który jest od Boga, abyśmy znali to, co zostało nam życzliwie dane przez Boga.^v **13** O tych też sprawach mówimy nie słowami, których uczy mądrość ludzka,^w lecz takimi, których uczy duch,^x gdyż łączymy duchowe sprawy z duchowymi słowami.^y

14 Ale człowiek fizyczny nie przyjmuje spraw ducha Bożego,

n Pwt 29:29; Mt 16:17; Mk 4:11; Ef 3:5; 2Tm 1:10; 1Pt 1:12; o Jn 14:26; 1Jn 2:27; p Rz 8:26; q Hl 11:7; Rz 11:33; Ef 3:18; r Rz 1:9; Rz 8:16; s Jn 14:17; Rz 8:27; t 1Jn 4:3; 1Jn 5:19; Obj 16:14; u Jn 15:26; v 1Jn 4:6; w Kol 2:8; 1Tm 6:20; 2Pt 1:16; x Jn 16:13; y Prz 1:23; Jn 6:63.

bo są dla niego głupstwem; i nie może ich poznać.^a ponieważ osądza się je duchowo. **15** Natomiast człowiek duchowy^b osądza doprawdy wszystko, lecz sam nie jest osądzany^c przez żadnego człowieka. **16** Albowiem „któż poznał umysł^d Jehowy,^d żeby mógł go pouczać?”^e My wszakże mamy umysł^f Chrystusowy.

3 Toteż ja, bracia, nie mogłem do was mówić jak do ludzi duchowych,^g lecz jak do ludzi cielesnych, jak do niemowląt^h w Chrystusie. **2** Karmiłem was mlekiem, nie czymś do jedzenia,ⁱ bo jeszcze nie byliście dostatecznie silni. W gruncie rzeczy teraz też nie jesteście dostatecznie silni,^j **3** bo jeszcze jesteście cielesni.^k Skoro bowiem jest wśród was zazdrość i waśń,^l to czyż nie jesteście cielesni i czyż nie postępujecie tak, jak postępują ludzie?^m **4** Bo jeśli jeden mówi: „Ja należę do Pawła”, a drugi mówi: „Ja do Apollosa”,ⁿ to czy nie jesteście po prostu ludźmi?

5 Czymże więc jest Apollos?^o I czym jest Paweł? Sługami,^p przez których uwierzyliście, tak jak Pan dał każdemu. **6** Ja zasadziłem,^q Apollos podlał,^r ale Bóg dawał wzrost;^s **7** toteż ani ten, kto sadi, nie jest czymś,^t ani ten, kto podlewa, tylko Bóg, który daje wzrost.^u **8** A ten, kto sadi, i ten, kto podlewa, są jednym,^v ale każdy otrzyma swoją zapłatę według swego trudu.^w **9** My bowiem jesteśmy Bożymi współpracownikami.^x Wy jesteście Bożym polem uprawnym,^y Bożą budowlą.^z

10 Zgodnie z niezashużoną życiowością^a Bożą, którą mnie obdarzono, jako mądry kierownik robót założyłem fundament,^b lecz ktoś inny na nim buduje. Ale

ROZDZ. 2

- a Mt 16:23
- b Rz 8:5
- c 1Ko 4:3
- d Rz 11:34
- e Iz 40:13
- f Rz 15:5
- Flp 2:5

ROZDZ. 3

- g Mt 5:3
- 1Ko 2:15
- Kol 1:9
- Judy 19
- h 1Ko 14:20
- i Heb 5:12
- Heb 5:14
- j Heb 5:13
- k Rz 8:7
- Gal 5:17
- l Rz 13:13
- 2Ko 12:20
- Gal 5:19
- m 1Pt 4:3
- n 1Ko 1:12
- 1Ko 11:18
- o Dz 18:24
- p 2Ko 3:6
- Kol 1:23
- 1Tm 1:12
- q Dz 18:4
- r Dz 18:25
- Dz 18:28
- Dz 19:1
- s Iz 55:10
- 2Ko 9:10
- t 2Ko 11:11
- Gal 6:3
- u Rz 9:16
- 2Ko 6:1
- v Gal 3:28
- w Rz 2:6
- 1Ko 4:5
- Flp 2:13
- Obj 22:12
- x 1Ko 3:6
- y Mt 13:38
- z Ef 2:22
- 1Pt 2:5
- a 1Ko 15:10
- b Rz 15:20
- Heb 6:1

szpalta 2

- a 1Pt 4:11
- b Iz 28:16
- 1Pt 2:6
- c Ps 118:22
- Mt 21:42
- Dz 4:11
- Ef 2:20
- d Dn 11:35
- Za 13:9
- 1Pt 1:7
- 1Pt 4:12
- e Mt 7:25
- f 1Ko 9:17
- g Eze 3:19
- h Judy 23

niech każdy baczy, jak na nim buduje.^a **11** Bo nikt nie może założyć żadnego innego fundamentu^b oprócz tego, który jest założony, a którym jest Jezus Chrystus.^c

12 A jeśli ktoś na tym fundamencie buduje ze złota, srebra, drogocennych kamieni, drewna, siano, ścierni — **13** dzieło każdego stanie się jawne, gdyż dzień to pokaże, zostanie bowiem objawione poprzez ogień;^d i sam ogień wypróbuje, jakie jest dzieło każdego. **14** Jeżeli czyjes dzieło, które na tym zbudował, ostoi się,^e taki otrzyma zapłatę;^f **15** jeśli czyjes dzieło spłonie, taki poniesie stratę, lecz sam zostanie wybawiony,^g ale jeśli tak będzie, to jakby poprzez ogień.^h

16 Czy nie wiecie, że jesteście świątyniąⁱ Bożą i że mieszka w was duch Boży?^j **17** Jeżeli ktoś niszczy świątynię Bożą, to zniszczy go Bóg;^k bo świątynia Boża jest święta,^l a tą świątynią^m jesteście wy.ⁿ

18 Niechaj nikt samego siebie nie zwodzi: Jeżeli ktoś wśród was myśli, że jest mądry^o w tym systemie rzeczy, niech się stanie głupi, aby móc się stać mądrym.^p

19 Gdyż mądrość tego świata jest u Boga głupstwem;^q bo jest napisane: „On chwytą mądrych w ich własnej przebiegłości”.^r

20 I znowu: „Jehowa wie, że rozważania mędrców są daremne”.^s

21 Toteż niech się nikt nie chełpi ludźmi; bo wszystko należy do was,^t **22** czy to Paweł, czy Apollos,^u czy Kefas, czy świat, czy życie, czy śmierć, czy to, co terazniejsze, czy to, co ma nadejść^v — wszystko należy do was,

12Ko 6:16; Ef 2:21; 1Pt 2:5; j Rz 8:9; 1Ko 6:19; k Iz 54:15; 2Ts 1:6; 1Ps 11:4; m 2Ko 6:16; n 1Pt 2:5; o Prz 3:7; Lk 16:8; p Dn 12:3; Dn 12:10; q 1Ko 1:20; r Hl 5:13; Lk 20:23; s Ps 94:11; t 2Ko 4:15; u 1Ko 1:12; v Rz 8:38.

23 wy zaś należycie do Chrystusa,^a a Chrystus należy do Boga.^b

4 Niechże człowiek ocenia nas jako podwładnych^c Chrystusa oraz szafarzy^d świętych tajemnic^e Bożych. **2** A w tym wypadku od szafarzy^f oczekuje się, żeby taki okazał się wierny.^g **3** Dla mnie zaś jest sprawą bardzo blłą, czy miałbym być osądzany przez was czy przez jakiś trybunał ludzki.^h Nawet ja samego siebie nie osądzam. **4** Nie jestem bowiem świadomⁱ niczego, co byłoby przeciwko mnie. Jednakże to nie dowodzi, że jestem prawy, a tym, który mnie osądza, jest Jehowa.^j **5** Toteż niczego nie sądzicie^k przed stosownym czasem, aż przyjdzie Pan,^l który zarówno wydobędzie na światło skryte sprawy ciemności,^m jak i ujawni zamiary serc,ⁿ a wtedy każdy otrzyma pochwałę od Boga.^o

6 A te rzeczy, bracia, tak przekazałem, by je zastosować do siebie i do Apollosa^p dla waszego dobra, żebyście na naszym przykładzie nauczyli się reguły: „Nie wychodźcie poza to, co jest napisane”^q—abyście każdy z osobna nie byli nadęci^r na korzyść jednego, a przeciwko drugiemu.^s **7** Bo kto sprawia, że się różnisz^t od drugiego? i cóż masz, czego byś nie otrzymał?^u A jeśli istotnie otrzymałeś,^v to dlaczego się chelpisz,^w jak gdybyś nie otrzymał?

8 Już się nasyciliście? Już jesteście bogaci?^x Już zaczęliście bez nas królować?^y I obyście zaczęli królować, abysmy również my z wami królowali.^z **9** Gdyż wydaje mi się, że nas, apostołów, Bóg wystawił ostatnich na pokaz^a jako ludzi skazanych na śmierć,^b ponieważ staliśmy się

ROZDZ. 3

- a Jn 17:9
2Kó 10:7
b 1Kó 11:3

ROZDZ. 4

- c Łk 1:2
2Kó 5:20
d Łk 12:42
1Kó 9:17
Kol 1:25
Tyt 1:7
e Mt 13:11
Rz 16:25
f Rdz 24:2
g Rdz 39:9
Gal 3:9
Heb 3:5
h Mt 10:17
1Pt 4:6
i Hi 27:6
Dz 23:1
Dz 24:16
j Prz 21:2
Rz 14:10
Heb 4:13
k Mt 7:1
l Mal 3:2
Mt 24:3
Obj 1:10
m Prz 10:9
Mt 10:26
Łk 8:17
1Tm 5:24
n Łk 2:35
1Ts 2:4
o Jn 5:44
Rz 2:29
2Kó 10:18
p 1Kó 1:12
1Kó 3:22
q 1Kó 1:31
2Jn 9
3Jn 9
r Rz 12:3
s 2Kó 12:20
t Rz 12:6
u Jn 3:27
Jak 1:17
v 1Pt 4:10
w Gal 6:14
x Obj 3:17
y Obj 20:4
Obj 20:6
z 2Tm 2:12
Obj 3:21
a 1Kó 15:32
b Ps 44:22
Rz 8:36
2Kó 6:9
Obj 6:9

szpalta 2

- a Heb 10:33
b Ef 6:12
1Pt 1:12
c 2Kó 2:16
d 1Kó 3:18
e Mt 10:16
f 2Kó 11:29
g 1Kó 10:12
h Gal 2:6
i Jn 8:49
j Flp 4:12
k 2Kó 11:27

1 KORYNTIAN 3:23 do 4:20

widowiskiem teatralnym^a światu i aniołom,^b i ludziom.^c **10** My jesteśmy głupi^d ze względu na Chrystusa, lecz wy jesteście roztropni^e w Chrystusie; my jesteśmy słabi,^f lecz wy jesteście silni;^g wy cieszyście się dobrą opinią,^h lecz my jesteśmy okryci hańbą.ⁱ **11** Aż do tej godziny głodujemy^j i pragniemy,^k i jesteśmy skąpo odziani,^l i ponieważ-rani,^m i bezdomni.ⁿ **12** i mierzimy się,^o pracując własnymi rękami.^p Obrzucani obelgami, błogosławimy;^q prześladowani, znosimy to;^r **13** zniesławiani, upraszamy;^s staliśmy się jakby śmieciami świata, jakby odpadkami wszystkiego, aż dotąd.^t

14 Nie piszę tego, żeby was zawstydzić, ale żeby was napomnieć jako moje dzieci^u umiłowane. **15** Choćbyście bowiem mieli dziesięć tysięcy wychowawców^v w Chrystusie, na pewno nie macie wielu ojców;^w bo w Chrystusie Jezusie ja zostałem waszym ojcem przez dobrą nowinę.^x **16** Toteż upraszam was, stańcie się moimi naśladowcami.^y **17** Właśnie dlatego posyłam do was Tymoteusza,^z gdyż jest moim umiłowanym i wiernym dzieckiem^a w Panu; on przypomni wam moje metody w związku z Chrystusem Jezusem,^b tak jak wszędzie nauczam, w każdym zborze.

18 Niektórzy są nadęci,^c jak gdybym już wcale nie miał do was przyjść. **19** Ale ja wkrótce do was przyjdę, jeśli Jehowa zechce,^d i poznam nie to, co mówią owi nadęci, lecz ich moc. **20** Bo

- l Rz 8:35; m Dz 14:19; Dz 23:2; 2Kó 11:24; n Mt 8:20; o 1Ts 2:9; p Dz 18:3; Dz 20:34; 2Ts 3:8; q Ps 109:28; Rz 12:14; 1Pt 3:9; r Mt 5:44; s 1Pt 2:23; t Lam 3:45; u 2Kó 6:13; v Gal 3:24; w 3Jn 4; x Gal 4:19; 1Ts 2:11; y 1Kó 11:1; Flp 3:17; 1Ts 1:6; z Dz 19:22; Flp 2:19; 1Ts 3:2; a 2Tm 1:2; b Łk 6:40; 2Tm 1:13; c 1Tm 3:6; d Dz 18:21; Jak 4:15.

królestwo Boże polega nie na mowie, lecz na mocy.^a **21** Cóż chcecie? Czy mam do was przyjść z różgą,^b czy z miłością i łagodnością ducha?^c

5 Doprawdy, mówi się o rozpuszcieniu^d wśród was, i to takiej rozpuszczenia, jakiej nie ma nawet wśród narodów, mianowicie że pewien mężczyzna ma żonę swego ojca.^e

2 A wy – czy jesteście nadęci,^f zamiast pograżyć się w żalości,^g żeby człowieka, który się dopuścił tego czynu, usunąć spośród siebie?^h **3** Ja natomiast, chociaż nieobecny ciałem, ale obecny duchem, oczywiście już osądziłem,ⁱ jak gdybym był obecny, owego człowieka, który tak postąpił. **4** Żebyście wy – a także mój duch mocą naszego Pana, Jezusa – gdy się zbierzecie w imię naszego Pana, Jezusa,^j **5** wydali takiego człowieka Szatanowi^k ku zagładzie ciała, aby duch^l został wybawiony w dniu Pańskim.^m

6 Wasz powód do chlubienia sięⁿ nie jest szlachetny. Czy nie wiecie, że trochę zakwasu zakwasza^o całe ciasto?^p **7** Usunięcie stary zakwas, żeby być nowym ciastem,^q tak jak jesteście wolni od kwasu. Bo istotnie Chrystus,^r nasza ofiara paschalna,^s został ofiarowany.^t **8** A zatem obchodźmy święto^u nie ze starym zakwasem^v ani też z zakwasem^w zła i niegodziwości,^x lecz z praśnikami szczerości i prawdy.^y

9 Napisałem wam w liście, żebyście przestali się zadawać z rozpustnikami, **10** nie mając na myśli ogólnie rozpustników^z tego świata^a albo chciwców i zdzierców lub bałwochwalców. W przeciwnym razie musielibyście po prostu opuścić świat.^b **11** Ale teraz piszę wam, żebyście prze-

ROZDZ. 4

- a 1Ko 2:4
1Ts 1:5
b 2Ko 10:8
2Ko 13:10
c Gal 6:1

ROZDZ. 5

- d Ef 5:3
e Rdz 35:22
Kpl 18:8
Pwt 22:30
f 1Ko 4:18
g Eze 9:4
2Ko 7:9
h 1Ko 5:13
2Jn 10
i 1Ko 6:3
j Jn 20:23
k Dz 26:18
1Tm 1:20
l 1Ko 7:34
m 1Ko 1:8
n 1Ko 3:21
Jak 4:16
o Gal 5:9
2Tm 2:17
p Kzn 9:18
1Ko 15:33
q Gal 6:15
r 1Pt 1:19
s Jn 1:29
t Obj 5:12
u Wj 13:7
v Pwt 16:3
w Mt 16:12
x 1Pt 4:3
y Jn 1:17
Jn 17:17
z Rz 1:28
1Ko 6:9
Ef 5:5
a 1Jn 2:17
b Jn 17:15

szpalta 2

- a Lb 16:26
Rz 16:17
2Ts 3:6
2Jn 10
b Ef 5:5
c Pwt 21:20
1Ko 6:10
Gal 5:21
1Pt 4:3
d Mk 4:11
e 1Ko 6:5
f Kzn 12:14
g Rdz 3:24
Pwt 17:7
Tyt 3:10
2Jn 10

ROZDZ. 6

- h Mt 18:15
i Dz 18:17
j 1Ko 5:3
Tyt 1:9
Heb 13:17
k Lk 22:30
Obj 20:4
l 2Pt 3:7

stali się zadawać^a z każdym, kto jest zwany bratem, a jest rozpustnikiem albo chciwcem,^b albo bałwochwalcą, albo człowiekiem rzucającym obelgi, albo pijakiem,^c albo zdziercą – żebyście z takim nawet nie jadali. **12** Bo cóż mi do sądenia tych na zewnątrz?^d Czy nie wy sądzicie tych wewnątrz,^e **13** podczas gdy tych na zewnątrz sędzi Bóg?^f „Usunięcie niegodziwego spośród siebie”.^g

6 Czy ktoś z was, mając sprawę^h przeciwko drugiemu, śmie iść do sądu przed ludzi nieprawych,ⁱ a nie przed świętymi?^j

2 Czy nie wiecie, że święci będą sędzić^k świat?^l A jeśli świat ma być przez was sądzony, to czy nie potraficie rozsądzać spraw bardzo blahych?^m **3** Czy nie wiecie, że będziemy sędzić aniołów?ⁿ Czemu zatem nie sprawy tego życia? **4** Jeśli więc istotnie macie do rozsądzenia sprawy tego życia,^o czyż sędziami czynicie ludzi, których w zborze uważa się za nic?^p **5** Mówię to, aby was zawstydzić.^q Czy to prawda, że nie ma wśród was ani jednego mądrego,^r który by potrafił rozsądzać między swymi braćmi, **6** lecz brat idzie z bratem do sądu, i to przed niewierzących?^s

7 Przecież już samo to oznacza dla was klęskę, że prowadzicie ze sobą procesy.^t Dlaczego raczej nie pozwalacie się skrzywdzić?^u Dlaczego raczej nie pozwalamie się oszukać?^v **8** Wy natomiast krzywdzicie i oszukujecie, i to swych braci.^w

9 A czyż nie wiecie, że nieprawie nie odziedziczają królestwa Bożego?^x Nie dajcie się wprowadzić

- m 1Ko 4:3; n Rz 16:20; o Mt 18:17; p Prz 29:27;
q 1Ko 15:34; r Pwt 1:13; 1Tm 3:2; s 2Ko 6:15; t 2Kn 19:8; Lk 12:13; u Prz 20:22; Mt 5:39; Rz 12:17; 1Ts 5:15; 1Pt 3:9; v Ps 146:7; w 1Ts 4:6; x Ef 5:5; Obj 22:15.

w błąd. Ani rozpustnicy,^a ani bałwochwalcy,^b ani cudzołóżnicy,^c ani mężczyźni utrzymywani do celów sprzecznych z naturą,^d ani mężczyźni kładący się z mężczyznami,^e **10** ani złodzieje, ani chciwcy,^f ani pijacy,^g ani rzucający obelgi, ani zdieiry nie odziedziczą królestwa Bożego.^h **11** A przecież takimi byli niektórzy z was.ⁱ Ale zostaliście umyć,^j ale zostaliście uświęceni,^k ale zostaliście uznani za prawych^l w imię naszego Pana, Jezusa Chrystusa,^m oraz duchem naszego Boga.ⁿ

12 Wszystko mi wolno, ale nie wszystko jest korzystne.^o Wszystko mi wolno,^p ale ja nie dam się niczemu zagarnąć pod władzę.^q **13** Pokarmy dla brzucha, a brzuch dla pokarmów,^r ale Bóg obróci wniwecz i jedno, i drugie.^s Ciało nie jest dla rozpusty, lecz dla Pana,^t a Pan jest dla ciała.^u **14** Bóg zaś i Pana wskrzesił,^v i nas wskrzesi^w swą mocą.^x

15 Czy nie wiecie, że wasze ciała są członkami^y Chrystusowymi?^z Czy więc mam wziąć członki Chrystusowe i uczynić je członkami nierządnic?^a Przecież! **16** A czyż nie wiecie, że kto się złączył z nierządnicą, ten jest z nią jednym ciałem? Bo „oboje”, mówi on, „będą jednym ciałem”.^b **17** Ale kto się złączył z Panem, ten jest z nim jednym^c duchem.^d **18** Uciekajcie od rozpusty.^e Każdy inny grzech, który by człowiek popełnił, jest poza jego ciałem, ale kto się dopuszcza rozpusty, grzeszy przeciw własnemu ciału.^f **19** A czyż nie wiecie, że wasze ciało jest świątynią^g ducha świętego, który jest w was,^h a którego macie od Boga? Nie należyście też do samych siebie.ⁱ **20** gdyż zostaliście kupieni za określoną cenę.^j

ROZDZ. 6

- a Obj 21:8
- b Kol 3:5
- c Heb 13:4
- d Rz 1:27
- e 1Tm 1:10
- f 1Kor 5:11
- g Pwt 21:20
Prz 23:20
1Pt 4:3
- h Heb 12:14
1Pt 4:18
- i Kol 3:7
Tyt 3:3
- j Jn 13:10
Dz 22:16
Heb 10:22
- k Ef 5:26
2Tm 2:13
- l Rz 5:18
- m 1Jn 2:12
- n Rz 8:33
- o 1Kor 10:23
- p Rz 6:14
- q Rz 6:16
- r Tyt 1:12
- s Rz 14:17
- t 1Ts 4:3
- u Kol 1:18
1Ts 5:23
- v Dz 2:24
Rz 6:4
Ef 1:20
- w Rz 6:5
Rz 8:11
2Kor 4:14
- x Ef 1:19
- y 1Kor 12:18
1Kor 12:27
Ef 5:30
- z Rz 12:5
Ef 4:15
- a Jak 4:4
- b Rdz 2:24
Mt 19:5
Ef 5:31
- c Jn 17:21
- d Ef 4:3
Ef 4:4
- e Rdz 39:12
1Ts 4:3
- f Rz 1:24
Rz 1:27
Rz 6:12
- g 1Kor 3:16
2Kor 6:16
- h 1Ts 4:8
- i Rz 14:8
- j 1Kor 7:23
Heb 9:12
1Pt 1:18

szpalta 2

- a Mt 5:16
- b Rz 12:1
1Kor 12:27
Ef 4:12

ROZDZ. 7

- c Rdz 20:6
Pwt 22:28
Prz 6:29
- d Jer 5:7
1Ts 4:3

Wychwalajcie więc Boga^a w ciele^b waszym.

7 A jeśli chodzi o sprawy, o których napisaliście, dobrze jest, gdy mężczyzna nie dotyka^c kobiety; **2** jednakże ze względu na szerzenie się rozpusty^d niech każdy mężczyzna ma własną żonę^e i niech każda kobieta ma własnego męża. **3** Mąż niech oddaje żonie, co się jej należy,^f a żona niech czyni podobnie mężowi.^g **4** Żona nie sprawuje władzy nad swoim ciałem, tylko jej mąż;^h podobnie też mąż nie sprawuje władzy nad swoim ciałem, tylko jego żona.ⁱ **5** Nie pozabawiajcie się tego wzajemnie,^j chyba że za obopólną zgodą, na wyznaczony czas,^k aby poświęcić czas na modlitwę i znowu się zejść, tak by was Szatan nie kusił^l ze względu na wasz brak wstrzeźliwości.^m **6** Mówię to jednak w formie ustępstwa,ⁿ a nie w formie nakazu.^o **7** Ale chciałbym, żeby wszyscy ludzie byli jak ja.^p Niemniej każdy ma własny dar^q od Boga, jeden tak, a drugi inaczej.

8 A mówię tym, którzy nie są związani węzłem małżeńskim,^r oraz wdowom: dobrze robią, jeśli pozostaną takimi jak ja.^s **9** Ale jeśli nie panują nad sobą,^t niech zawrą związek małżeński, bo lepiej jest zawrzeć związek małżeński,^u niż płonąć namiętnością.^v

10 Osobom związanym węzłem małżeńskim daję polecenia – wszakże nie ja, lecz Pan:^w żona niech nie odchodzi od męża;^x **11** gdyby jednak odeszła, niech

e Rdz 2:24; Prz 5:19; Heb 13:4; f Wj 21:10; 1Kor 7:5; g Oz 3:3; 1Pt 3:7; h Ef 5:24; i Ef 5:21; j Rdz 4:1; k 1Sm 1:19; Mt 1:25; Heb 13:4; l Wj 19:15; 12Kor 2:11; 1Ts 3:5; m 1Kor 9:25; n Mt 19:8; o 1Kor 7:25; 2Kor 8:8; p 1Kor 9:5; q Mt 19:11; r 1Kor 7:27; s 1Kor 9:5; t 1Ts 4:4; 1Tm 5:11; u 1Tm 5:14; v 1Ts 4:5; w Mt 5:32; x Jer 3:20; Mt 19:6; Mk 10:11; Łk 16:18.

pozostanie niezamężna albo niech się pogodzi z mężem; a mąż niech nie opuszcza żony.

12 Innym zaś mówię ja, nie Pan:^a Jeżeli jakiś brat ma niewierzącą żonę, a ona zgadza się z nim mieszkać, niech jej nie opuszcza; **13** także kobieta, która ma niewierzącego męża, a on zgadza się z nią mieszkać, niech nie opuszcza męża. **14** Gdyż niewierzący mąż jest uświęcony ze względu na żonę, a niewierząca żona jest uświęcona ze względu na brata; w przeciwnym razie wasze dzieci byłyby przecież nieczyste,^b lecz teraz są święte.^c **15** Ale jeśli niewierzący odchodzi,^d niech odejdzie; w takich okolicznościach brat lub siostra nie są niewolniczo związani, a Bóg powołał was do pokoju.^e **16** Bo skąd wiesz, żono, czy nie wybawisz męża?^f Albo skąd wiesz, mężu, czy nie wybawisz żony?^g

17 Tylko jak Jehowa każdemu przydzielił,^h niech każdy tak postępuje, jak go Bóg powołał.ⁱ I tak zarządzam^j we wszystkich zbiorach. **18** Został ktoś powołany, będąc obrzezany?^k Niech się nie staje nieobrzezanym. Został ktoś powołany w nieobrzezaniu?^l Niech się nie daje obrzezać.^m **19** Obrzezanieⁿ nic nie znaczy i nieobrzezanie^o nic nie znaczy, ale liczy się przestrzeganie przykazań Bożych.^p **20** Niech każdy pozostaje w takim stanie,^q w jakim był powołany.^r **21** Zostałeś powołany, będąc niewolnikiem? Niech cię to nie martwi;^s ale jeśli też możesz stać się wolny, to raczej skorzystaj z tej sposobności. **22** Każdy bowiem w Panu, kto został powołany, będąc niewolnikiem, jest wyzwoleniem Pana;^t podobnie ten, kto został powołany, będąc wolnym,^u jest niewolnikiem^v Chrystusa. **23** Zostaliś-

ROZDZ. 7

- a 1 Ko 7:25
- b Ef 6:1
- c Rz 11:16
- d Mal 2:15
- e Heb 12:14
- f 1 Pt 3:1
- g Jak 5:20
- h Ps 143:10
- i Iz 46:11
- j 1 Ko 12:18
- k 1 Ko 7:7
- l 1 Ko 9:14
- m Dz 21:20
- n Dz 10:45
- o Gal 5:2
- p Dz 15:1
- q Dz 15:24
- r Rz 2:25
- s Gal 6:15
- t Kol 3:11
- u Kzn 12:13
- v Jer 7:23
- w Gal 5:6
- x 1 Jn 5:3
- y 1 Ko 7:17
- z Ef 4:1
- aa Gal 3:28
- ab Jn 8:36
- ac Flm 16
- ad Ef 6:8
- ae 1 Pt 2:16

szpalta 2

- a 1 Ko 6:20
- b Heb 9:12
- c 1 Pt 1:18
- d Gal 4:9
- e Gal 5:1
- f 1 Ko 7:26
- g 1 Ko 7:12
- h 1 Tm 1:16
- i 1 Tm 1:12
- j 1 Ko 7:17
- k Mt 19:6
- l Mal 2:16
- m Ef 5:33
- n Heb 13:4
- o Rdz 3:16
- p Mt 24:33
- q Rz 13:11
- r 1 Pt 4:7
- s Lk 14:26
- t 1 Jn 2:16
- u 2 Tm 3:13
- v Lk 10:41
- w Lk 14:20
- x 1 Tm 5:8
- y 1 Ko 7:4
- z Lk 10:42
- aa 1 Tm 5:5

cie kupieni za określoną cenę;^a przestańcie się stawać niewolnikami^b ludzi. **24** W jakim stanie^c każdy był powołany, bracia, niech w nim pozostaje w łączności z Bogiem.

25 A jeśli chodzi o dziewice, nie mam żadnego nakazu od Pana, ale podaję swą opinię^d jako ten, któremu Pan okazał miłosierdzie,^e abym był wierny.^f **26** Uważam to więc za rzecz dobrą ze względu na obecną trudną sytuację, iż dobrze jest, gdy człowiek pozostaje takim, jakim jest.^g **27** Jesteś związany z żoną?^h Przestań szukać uwolnienia.ⁱ Jesteś uwolniony od żony? Przestań szukać żony. **28** Ale nawet gdybyś zawarł związek małżeński, nie popełnisz grzechu.^j I jeśli ktoś w stanie dziewiczości zawrze związek małżeński, nie popełni grzechu. Jednakże tacy będą mieć udrękę w ciele.^k Lecz ja was oszczędzam.

29 Ponadto, bracia, to mówię: pozostały czas jest skrócony.^l Odtąd ci, którzy mają żony, niech będą, jak gdyby ich nie mieli,^m **30** a także ci, którzy płaczą, niech będą jak ci, co nie płaczą, a ci, którzy się radują, jak ci, co się nie radują, a ci, którzy kupują, jak ci, co nic nie posiadają, **31** a używający tego świataⁿ jak ci, co nie korzystają z niego w pełni; gdyż zmienia się scena tego świata.^o **32** Doprawdy, chcę, żebyście byli wolni od zbytecznego zatroskania.^p Mężczyzna nieżonaty jest zatroskany o sprawę Pana, jak zyskać uznanie Pana. **33** Żonaty zaś jest zatroskany^q o sprawy świata, jak zyskać uznanie żony.^r **34** I jest w rozterce. Także kobieta niezamężna oraz dziewica jest zatroskana o sprawy Pana,^s jak być świętą i na ciele, i na duchu. Zamężna zaś jest zatroska-

na o sprawy świata, jak zyskać uznanie męża.^a **35** A mówię to dla waszej osobistej korzyści, nie żeby zarzucić na was pętlę, lecz by was pobudzić do tego, co stosowne^b i co oznacza stałą gotowość usługiwania Panu bez rozpraszania uwagi.^c

36 Jeżeli jednak ktoś uważa, że zachowuje się niewłaściwie względem swej dziewiczości,^d gdy rozkwit młodości przemija, i miałoby się tak stać, to niech czyni, co chce; taki nie grzeszy. Niech zawrą związek małżeński.^e

37 Ale jeśli ktoś jest ustalony w swym sercu i nie odczuwa koniecznej potrzeby, lecz ma władzę nad swoją wolą i w sercu swym powziął decyzję, że zachowa swą dziewiczość, taki uczyni dobrze.^f **38** Tak więc również ten, kto swą dziewiczość oddaje w stan małżeński, czyni dobrze,^g ale kto jej nie odda w stan małżeński, uczyni lepiej.^h

39 Żona jest związana przez cały czas, dopóki żyje jej mąż.ⁱ Ale jeśli mąż zapadnie w sen śmierci, wolno jej poślubić kogo zechce, tylko w Panu.^j **40** Jest jednak szczęśliwsza, jeśli w takim stanie pozostaje^k – według mojej opinii. Uważam zaś, że i ja mam ducha Bożego.^l

8 A jeśli chodzi o pokarmy ofiarowane bożkom:^m wiemy, że wszyscy mamy wiedzę.ⁿ Wiedza nadyma, ale miłość buduje.^o **2** Jeżeli ktoś myśli, że coś poznał,^p to jeszcze tego nie zna tak, jak znać powinien.^q **3** Ale jeśli ktoś miłuje Boga,^r ten został poznany przez niego.^s

4 A jeśli chodzi o jedzenie^t pokarmów ofiarowanych bożkom, wiemy, że bożek jest nicością^u na świecie i że nie ma innego Boga oprócz jednego.^v **5** Bo chociaż

ROZDZ. 7

a Prz 31:12
b 1Ko 6:12
c Łk 10:40
d Mt 19:12
e 1Ko 7:28
f Mt 19:11
g Heb 13:4
h 1Ko 7:32
i Rz 7:2
j Rdz 24:3
Pwt 7:3
Pwt 7:4
Neh 13:25
2Ko 6:14
k 1Ko 7:26
l 1Ts 4:8

ROZDZ. 8

m Dz 15:20
n Rz 14:14
1Ko 8:10
o 1Ko 8:13
1Ko 13:5
Ef 3:19
p Gal 6:3
q 1Tm 6:4
r 1Jn 4:8
s Wj 33:12
Nah 1:7
t 1Ko 10:18
u Pwt 32:21
2Ki 19:18
Iz 44:10
Jer 16:20
v Pwt 6:4
Pwt 32:39
Ef 4:6

szpalta 2

a Ps 82:1
Jn 10:35
b Ps 8:5
Heb 2:7
c Ps 82:6
d Ps 136:3
e 1Tm 2:5
f Mal 2:10
Mt 23:9
g Dz 17:28
Rz 11:36
h Ef 4:5
i Flp 2:11
j Jn 1:3
Kol 1:16
k Rz 14:14
1Ko 10:27
l 1Ko 10:28
m Rz 14:23
n Rz 14:17
o Heb 13:9
p Rz 14:13
Rz 14:20
q Obj 2:14
r Mt 20:28
Rz 14:15
s 1Ko 10:29
t Rz 14:15
u Mt 18:6
Rz 14:21
2Ko 11:29

1 KORYNTIAN 7:35 do 9:2

są tacy, których zwą „bogami”,^a czy to w niebie,^b czy na ziemi,^c jako że jest wielu „bogów” i wielu „panów”,^d **6** dla nas wszakże jest jeden Bóg,^e Ojciec,^f z którego jest wszystko, a my dla niego;^g i jeden jest Pan,^h Jezus Chrystus,ⁱ przez którego jest wszystko^j i my przez niego.

7 Jednakże nie wszyscy mają tę wiedzę;^k ale niektórzy, dotąd przyzwyczajeni do bożka, jedzą pokarm jako coś ofiarowanego bożkowi,^l a ich sumienie, ponieważ jest słabe, zostaje skalane.^m **8** Lecz pokarm nie zaleci nas Bogu;ⁿ jeśli nie jemy, to nie uchybiamy tym, a jeśli jemy, nie zaskarbiamy sobie zasługi.^o **9** Baczcie jednak, żeby czasem to wasze prawo nie stało się dla słabych zgorszeniem.^p **10** Bo jeśli ktoś zobaczył ciebie, mającego wiedzę, jak połączysz przy posiłku w świątyni bożka, to czyż sumienie słabego nie zostanie ośmielone do tego stopnia, że będzie jadł pokarmy ofiarowane bożkom?^q **11** Doprawdy, przez twoją wiedzę rujnuje się człowiek słaby, twój brat, za którego umarł Chrystus.^r **12** A grzesząc tak przeciw swym braciom i raniąc ich słabe sumienie,^s grzeszycie przeciw Chrystusowi. **13** Jeśli więc pokarm gorszy^t mego brata, to już nigdy więcej nie zjem mięsa, żeby mego brata nie zgorszyć.^u

9 Czy nie jestem wolny?^v Czy nie jestem apostołem?^w Czy nie widziałem Jezusa, naszego Pana?^x Czy wy nie jesteście moim dziełem w Panu? **2** Jeżeli nie jestem apostołem dla drugich, to z całą pewnością jestem dla was, bo wy jesteście

pieczęcią potwierdzającą^a moje apostołstwo w związku z Panem.

3 Moja obrona przed tymi, którzy mnie osądzają, jest następująca:^b **4** Czyż nie mamy prawa jeść^c i pić? **5** Czyż nie mamy prawa zabierać ze sobą siostry będącej żoną,^d jak to czynią pozostali apostołowie i bracia Pana,^e i Kefas?^f **6** A czy tylko Barnabas^g i ja nie mamy prawa powstrzymać się od pracy świeckiej?^h **7** Któż to w ogóle służy jako żołnierz na własny koszt? Któż sadi winnicę, a nie spożywa jej owocu? Albo kto pasie trzodę, a nie spożywa mleka od tej trzody?ⁱ

8 Czy mówię to według mierzniaków ludzkich?^k A czy nie mówię tego również Prawo?^l **9** Bo w Prawie Mojżeszowym jest napisane: „Nie masz nakładać kagańca bykowi wymłócającemu ziarno”.^m Czyż to o byki Bóg się troszczy? **10** Czy nie mówi tego raczej ze względu na nas? Istotnie, zostało to napisane ze względu na nas,ⁿ ponieważ oracz powinien orać w nadziei, a mówiący powinien to czynić w nadziei, że będzie mieć udział.^o

11 Jeżeli zasialiśmy wam rzeczy duchowe,^p to cóż wielkiego, jeśli za was żąć będziemy rzeczy dla ciała?^q **12** Jeżeli drudzy korzystają z tego prawa w stosunku do was,^r to czy nie tym bardziej my? Niemniej nie skorzystaliśmy z tego prawa,^s lecz znosimy wszystko, aby nie stawić żadnej przeszkody dobrej nowinie^t o Chrystusie. **13** Czy nie wiecie, że pełniący święte obowiązki jedzą^u to, co należy do świątyni, a ci, którzy stale usługują^v przy ołtarzu, mają dla siebie dział z ołtarzem? **14** Tak samo też Pan zarządził,^w by obwieszczaćcy dobrą nowinę żyli z dobrej nowiny.^x

ROZDZ. 9

- a 2Kó 3:2
- b 1Kó 4:3
- c Lk 10:8
- d Mt 19:11
- e Mt 13:55
- f Gal 1:19
- g Mt 8:14
- h Jn 1:42
- i Dz 13:2
- h Dz 18:3
- 2Ts 3:8
- i Pwt 20:6
- Prz 27:18
- j Pwt 32:14
- 1Pt 5:2
- k Rz 3:5
- l Ps 19:7
- m Pwt 25:4
- 1Tm 5:18
- n Rz 15:4
- 1Kó 10:11
- o 2Tm 2:6
- p 1Kó 2:13
- Gal 1:11
- q Rz 15:27
- Gal 6:6
- Flp 4:17
- r Mt 17:25
- Lk 20:25
- s Dz 20:34
- t 2Kó 6:3
- 2Kó 11:7
- u Kpl 6:16
- Lb 18:31
- Pwt 18:1
- v 1Kó 7:35
- w Mt 10:10
- Lk 10:7
- x Rz 15:27
- Gal 6:6
- 1Ts 2:9
- Heb 13:16

szpalta 2

- a Dz 18:3
- Dz 20:34
- 1Kó 4:12
- 2Ts 3:8
- b 2Kó 11:10
- c Obj 22:17
- d Jer 20:9
- Lk 17:10
- e Eze 3:18
- f 1Pt 5:2
- g 1Kó 3:14
- h Gal 2:7
- Ef 3:2
- Kol 1:25
- i 2Kó 11:7
- j Gal 5:13
- k 1Pt 3:1
- l Dz 16:3
- Dz 18:18
- m Dz 21:24
- Dz 21:26
- n Rz 6:14
- o Rz 2:12
- p Gal 2:3
- q Jn 13:34
- Gal 6:2

15 Ale ja nie skorzystałem z żadnego z tych postanowień.^a Zależy, nie napisałem tego, żeby tak się miało stać w moim wypadku, bo dla mnie byłoby lepiej umrzeć, niż... żaden człowiek nie unieważni mojego powodu do chluby!^b **16** Jeśli więc oznajmiam dobrą^c nowinę, nie jest to dla mnie powodem do chlubienia się, gdyż nałożono na mnie konieczność.^d Doprawdy, biada^e mi, gdybym nie oznajmiał dobrej nowiny! **17** Jeżeli dokonuję tego chętnie,^f mam nagrodę,^g a jeśli czynię to wbrew własnej woli, to przecież powierzono mi szafarstwo.^h **18** Cóż więc jest moja nagroda? To, że oznajmiając dobrą nowinę, mogę udostępnić dobrą nowinę bezpłatnie,ⁱ aby nie nadużywać swojego prawa w dobrej nowinie.

19 Chociaż bowiem jestem wolny wobec wszystkich osób, uczyniłem siebie niewolnikiem^j wszystkim, aby jak najwięcej osób pozyskać.^k **20** I tak dla Żydów stałem się jakby Żydem,^l aby pozyskać Żydów; dla tych pod prawem stałem się, jakbym był pod prawem^m – chociaż sam nie jestem pod prawemⁿ – aby pozyskać tych pod prawem. **21** Dla tych bez prawa^o stałem się, jakbym był bez prawa^p – chociaż względem Boga nie jestem bez prawa, lecz podlegam prawu^q względem Chrystusa^r – aby pozyskać tych bez prawa. **22** Dla słabych stałem się słaby, aby pozyskać słabych.^s Stałem się wszystkim dla ludzi wszelkiego pokroju,^t aby tak czy inaczej niektórych wybawić. **23** A wszystko czynię przez wzgląd na dobrą nowinę, żeby wraz z drugimi mieć w niej udział.^u

r 1Kó 7:22; s Rz 14:1; Rz 15:1; 2Kó 11:29; t Gal 3:28; u Dz 19:26; 1Ts 2:8.

24 Czy nie wiecie, że biegacze^a w wyścigu wszyscy biegają, ale tylko jeden otrzymuje nagrodę?^b Tak biegnijcie,^c aby ją uzyskać.^d

25 Ponadto każdy, kto uczestniczy w zmaganiach, we wszystkim przejawia panowanie nad sobą.^e Tamci, rzecz jasna, czynią to, żeby otrzymać koronę zniszczalną,^f ale my – niezniszczalną.^g

26 Ja zatem nie biegnę^h w sposób niepewny; nie zadaję ciosów tak, jak gdybym uderzał powietrze;ⁱ **27** ale biję pięściami moje ciało^j i wiodę je jak niewolnika, abym – choć głosiłem drugim – sam w jakiś sposób nie stał się niegodny uznania.^k

10 A nie chcę, bracia, żebyście nie wiedzieli, iż nasi praojcowie wszyscy byli pod obłokiem^l i wszyscy przeszli przez morze,^m **2** i wszyscy zostali ochrzczeni w Mojżeszⁿ za sprawą obłoku i morza, **3** i wszyscy jedli ten sam pokarm duchowy,^o **4** i wszyscy pili ten sam duchowy napój.^p Bo pili z duchowego masywu skalnego,^q którzy za nimi podążał, a ów masyw skalny^r oznaczał Chrystusa.^s **5** Jednakże większości z nich Bóg nie okazał uznania,^t zostali bowiem powaleni^u na pustkowiu.

6 A to wszystko stało się dla nas przykładem, abyśmy nie pragnęli tego, co szkodliwe,^v tak jak oni pragnęli. **7** Ani nie stawajcie się bałwochwalcami, jak niektórzy z nich;^w tak jak jest napisane: „Lud usiadł, by jeść i pić, i wstali, by się zabawić”.^x **8** Ani nie dopuszczajmy się rozpusty, jak niektórzy z nich dopuścili się rozpusty^y i jednego dnia padło ich dwadzieścia trzy tysiące.^z

9 Ani nie wystawiamy Jehowy^a na próbę, jak niektórzy z nich wystawili go na próbę^b i poginęli

ROZDZ. 9

- a Gal 5:7
- b Flp 3:14
- c Kol 2:18
- d Gal 2:2
- e Flp 2:16
- f Mt 10:22
- g Mt 24:13
- h 2Tm 4:8
- i 2Pt 1:6
- f 2Tm 2:5
- g Jak 1:12
- h Heb 12:1
- i 1Ko 14:9
- j Rz 8:13
- k Kol 3:5
- k 2Ko 13:6

ROZDZ. 10

- l Wj 13:21
- m Wj 14:22
- n Heb 3:5
- o Wj 16:15
- p Wj 17:6
- q Ps 78:15
- r Lb 20:11
- s Mt 16:18
- t 1Pt 2:4
- s Jn 4:10
- Jn 4:25
- t Lb 14:16
- u Eze 20:15
- Judy 5
- u Lb 14:29
- v Heb 3:17
- v Lb 11:34
- Ps 106:14
- w Wj 32:4
- x Wj 32:6
- y Lb 25:1
- 2Pt 2:2
- z Lb 25:9
- a Pwt 6:16
- b Lb 21:5

szpalta 2

- a Lb 21:6
- b Lb 14:2
- c Wj 23:21
- Lb 14:37
- d Rz 15:4
- e Heb 9:26
- 1Pt 4:7
- f Prz 28:14
- Lk 22:34
- Rz 11:20
- Gal 6:1
- g 1Pt 5:9
- h 1Ts 5:24
- 2Ts 3:3
- i Łk 22:32
- 2Pt 2:9
- j 1Sm 30:6
- Iz 40:29
- Dz 27:44
- Flp 4:13
- k 2Ko 6:17
- l Pwt 4:25
- Kol 3:5
- l Jn 5:21
- m 1Ko 14:20
- n Mt 26:27
- Lk 22:17

od węży.^a **10** Ani nie bądźcie szemraczami, tak jak niektórzy z nich szemrali^b i poginęli za sprawą niszczyciela.^c **11** A to wszystko spotkało ich jako przykład i zostało zapisane dla ostrzeżenia^d nas, na których przyszły końce systemów rzeczy.^e

12 Kto zatem myśli, że stoi, niech się strzeże, aby nie upaść.^f

13 Nie nawiedziła was pokusa wykraczająca poza to, co jest wspólne wszystkim ludziom.^g Ale Bóg jest wierny^h i nie pozwoli, żebyście byli kuszeni ponad to, co możecie znieść,ⁱ lecz wraz z pokusą da też wyjście,^j abyście zdołali przetrwać.

14 Dlatego, moi umiłowani, uciekajcie^k od bałwochwaltwa.^l

15 Mówię jak do ludzi mających rozeznanie;^m sami oszczędźcie, co mówię. **16** Kielichⁿ błogosławieństwa, który błogosławimy, czyż nie jest współudziałem we krwi Chrystusa? Chleb, który łamie my,^o czyż nie jest współudziałem w ciele Chrystusa?^p **17** Ponieważ jeden jest chleb, przeto my, chociaż liczni,^q jesteśmy jednym ciałem,^r bo wszyscy spożywamy ten jeden chleb.^s

18 Popatrzcie na to, co jest Izraelem w sensie cielesnym:^t Czyż ci, co jedzą ofiary, nie mają współudziału z ołtarzem?^u **19** Cóż więc mam powiedzieć? Że jest czymś to, co jest składane w ofierze bożkowi, albo że jest czymś bożek?^v **20** Nie; ale mówię, że to, co narody składają w ofierze, składają w ofierze demonom,^w a nie Bogu; nie chcę zaś, żebyście się stali współuczestnikami demonów.^x **21** Nie możecie pić kielicha Jehowy^y i kielicha demonów; nie możecie spożywać ze

o Mt 26:26; Łk 22:19; p 1Ko 12:18; q Rz 12:5; 1Ko 12:25; r Ef 4:4; s Jn 6:33; Jn 6:35; t Rz 9:8; u Kpl 7:15; v 1Ko 8:4; w Pwt 32:17; Ps 106:37; x Judy 6; y Ps 116:13.

„stołu Jehowy”^a i stołu demonów. **22** Albo „czy pobudzamy Jehowę do zazdrości”?^b Czyż jesteśmy silniejsi^c niż on?

23 Wszystko wolno, ale nie wszystko jest korzystne.^d Wszystko wolno,^e ale nie wszystko buduje.^f **24** Niech każdy szuka korzyści^g nie swojej własnej, lecz drugiego.^h

25 Wszystko, co jest sprzedawane w jatkach mięsnych, jedzcie,ⁱ o nic nie wypytując ze względu na wasze sumienie.^j **26** bo „do Jehowy^k należy ziemia i to, co ją napęlnia”.^l **27** Jeżeli zaprasza was ktoś z niewierzących, a wy chcecie pójść, jedzcie wszystko, co przed wami postawiono,^m o nic nie wypytując ze względu na wasze sumienie.ⁿ **28** Ale gdyby ktoś wam rzekł: „To zostało złożone w ofierze”, nie jedzcie ze względu na tego, który to wyjawiał, i ze względu na sumienie.^o

29 „Sumienie”, mówię, nie twoje, lecz cudze. Czemuż bowiem moja wolność miałaby być sądzona przez cudze sumienie?^p **30** Jeżeli ja spożywam z podziękowaniami, to dlaczego ma się o mnie mówić obelżywie z powodu tego, za co ja składam podziękowania?^q

31 Dlatego czy jecie, czy pijecie, czy cokolwiek innego czynicie, wszystko czynicie ku chwale Bożej.^r **32** Unikajcie dawania powodów do zgorszenia^s Żydom i Grekom oraz zborowi Bożemu, **33** jak i ja staram się podobać wszystkim we wszystkim,^t nie szukając własnej korzyści,^u lecz korzyści wielu, aby dostąpili wybawienia.^v

11 Stańcie się naśladowcami moimi, tak jak ja jestem naśladowcą Chrystusa.^w

2 A chwałę was, ponieważ we wszystkim o mnie pamiętacie

ROZDZ. 10

- a Eze 41:22
Mal 1:12
- b Wj 34:14
Pwt 32:21
- c Hl 9:4
- d 1Ko 6:12
- e Rz 6:14
- f Rz 14:19
Rz 15:2
- g 1Ko 10:33
1Ko 13:5
Flp 2:21
- h Flp 2:4
- i 1Tm 4:4
- j Rz 14:22
- k Wj 19:5
Pwt 10:14
- l Ps 24:1
- m Lk 10:8
- n 1Ko 8:7
- o 1Ko 8:10
- p Rz 14:16
1Ko 8:12
- q Rz 14:6
1Tm 4:3
- r Mt 5:16
Kol 3:17
1Pt 4:11
- s Rz 14:13
1Ko 8:13
2Ko 6:3
- t 1Ko 9:22
- u Rz 15:2
Flp 2:4
- v 1Ts 2:16

ROZDZ. 11

- w Flp 3:17
2Ts 3:9

szpalta 2

- a 1Ko 4:17
2Ts 2:15
2Ts 3:6
- b Rz 14:9
Ef 4:15
Kol 2:10
- c Rdz 3:16
Ef 5:23
1Pt 3:1
- d 1Ko 15:27
1Ko 15:28
- e Ef 4:15
- f Jl 2:28
Dz 21:9
- g Ef 5:23
- h Jer 7:29
1Ko 11:15
- i Pwt 21:12
- j Rdz 24:65
- k Rdz 1:27
Jak 3:9
- l Rz 3:23
- m Rdz 2:23
- n Rdz 2:22
- o Rdz 2:18
- p Rdz 24:65
- q Kzn 5:6
1Ko 4:9
- r Rdz 2:24
- s Rdz 2:21

i mocno trzymacie się tradycji,^a jak wam je przekazałem. **3** Ale chcę, byście wiedzieli, że głową każdego mężczyzny jest Chrystus,^b a głową kobiety jest mężczyzna,^c a głową Chrystusa jest Bóg.^d **4** Każdy mężczyzna, który się modli lub prorokuje z nakrytą głową, hańbi swą głowę,^e **5** każda zaś kobieta, która się modli lub prorokuje^f z głową odkrytą, hańbi swą głowę,^g bo to jest jedno i to samo, jak gdyby miała głowę ogoloną.^h **6** Jeśli bowiem kobieta nie wkłada nakrycia, to niech się też da zupełnie ostrzyć; ale skoro hańbiące jest dla kobiety być zupełnie ostrzyżoną lub ogoloną,ⁱ to niech ma nakrycie.^j

7 Albowiem mężczyzna nie powinien mieć nakrytej głowy, gdyż jest obrazem^k i chwałą^l Boga; kobieta zaś jest chwałą mężczyzny.^m **8** Bo mężczyzna nie jest z kobiety, lecz kobieta z mężczyzny;ⁿ **9** i co więcej, mężczyzna nie został stworzony przez wzgląd na kobietę, ale kobieta przez wzgląd na mężczyznę.^o **10** Właśnie dlatego kobieta powinna mieć na głowie^p znak władzy ze względu na aniołów.^q

11 Poza tym w związku z Panem ani kobieta nie jest bez mężczyzny, ani mężczyzna bez kobiety.^r **12** Bo jak kobieta jest z mężczyzny,^s tak też mężczyzna jest poprzez kobietę;^t a wszystko jest z Boga.^u **13** Osądźcie sami: Czy kobiecie nie mającej nakrycia przystoi modlić się do Boga? **14** Czyż sama natura nie uczy was, że gdy mężczyzna ma długie włosy, jest to dla niego hańbą, **15** ale gdy kobieta ma długie włosy, jest to dla niej chwałą?^v Włosy bowiem zo-

t Rdz 3:16; Hl 14:1; u 2Ko 5:18; v PnP 7:5.

stały jej dane za nakrycie głowy.^a **16** A jeśli ktoś zdaje się spierać^b o jakiś inny zwyczaj,^c to my nie mamy żadnego innego ani też zbory Boże.

17 Wydając zaś te polecenia, nie chwaleb was, ponieważ nie ku lepszemu, lecz ku gorszemu się razem spotykacie.^d **18** Przede wszystkim bowiem słyszę, że gdy się schodzicie w zborze, są wśród was rozdziewki,^e i po części w to wierzę. **19** Bo i muszą być wśród was sekty,^f żeby się też ujawnili wśród was ci, co są uznani.^g

20 Kiedy się zatem schodzicie na jedno miejsce, nie jest możliwe jedzenie wieczerzy Pańskiej.^h

21 Bo gdy ją jecie, każdy wcześniej spożywa własną wieczerzę, tak iż jeden jest głodny, a drugi podпиты. **22** Czyżbyście nie mieli domów, żeby jeść i pić?ⁱ A może gardzicie zbożem Bożym i zawstydzacie tych, którzy nic nie mają?^j Cóż mam wam powiedzieć? Czy mam was pochwalić? W tym was nie chwaleb.

23 Ja bowiem otrzymałem od Pana, co też wam przekazałem, że Pan Jezus tej nocy,^k której miał być wydany, wziął chleb **24** i złożwszy podziękowania, połamał go^l i rzekł: „To oznacza moje ciało,^m które jest za was. Czyńcie to na moją pamiątkę”.ⁿ **25** Podobnie uczynił też z kielichem,^o gdy po spożyciu wieczerzy powiedział: „Ten kielich oznacza nowe przymierze^p na mocy mojej krwi.^q Czyńcie to, ilekroć będziecie go pić, na moją pamiątkę”.^r **26** Bo ilekroć^s jecie ten chleb i pijecie ten kielich, obwieszacie śmierć^t Pana, aż on przybędzie.^u

27 A zatem kto by jadł ten chleb lub pił kielich Pański nie-

ROZDZ. 11

- a Jer 13:18
- b 1Tm 6:4
- c Rz 2:8
- d 1Ko 11:22
- e 1Ko 1:10
1Ko 3:3
- f Dz 20:30
1Ko 1:12
Gal 5:20
1Tm 4:1
2Pt 2:1
- g Pwt 13:3
Lk 2:35
1Jn 2:19
- h Lk 22:19
- i 1Ko 11:34
- j Jak 2:5
- k Mt 26:20
Lk 22:14
- l Mt 26:26
Mk 14:22
- m Rz 7:4
Rz 12:5
1Ko 10:17
1Ko 12:27
Ef 4:12
- n Lk 22:19
- o Mt 26:27
Mk 14:23
1Ko 10:16
- p Jer 31:31
Heb 8:8
Heb 9:15
- q Lk 22:20
Heb 9:14
Heb 12:24
1Pt 1:2
1Pt 1:19
- r Wj 12:14
Ps 119:24
Ps 119:144
- s Heb 9:25
- t Ef 1:7
Heb 9:15
- u 1Ts 4:17

szpalta 2

- a Mk 3:29
- b Heb 10:29
- c 2Ko 13:5
- d Rz 2:2
- e Ef 5:14
1Ts 5:6
- f Obj 3:3
- g 2Ko 5:10
- h Prz 3:11
Heb 12:5
- i 2Pt 2:20
- j 2Pt 3:7
- k Mt 26:26
- l 1Ko 11:22
- m 1Ko 11:29

ROZDZ. 12

- n 1Ko 14:1
1Ko 14:37
- o Ef 2:12
- p Ps 115:5
Hab 2:18
- q 1Ko 8:4
Gal 4:8
1Ts 1:9
1Pt 4:3

1 KORYNTIAN 11:16 do 12:7

godnie, będzie winny^a względem ciała i krwi^b Pana. **28** Najpierw niech człowiek uzna siebie za godnego po skrupulatnym zbadaniu^c i tak niech je chleb i pije z kielicha. **29** Bo kto je i pije, nie rozeznając ciała, ten je i pije wyrok^d przeciwko sobie. **30** Właśnie dlatego wielu wśród was jest słabych i chorowitych, a sporo śpi^e w śmierci. **31** Ale gdybyśmy rozeznawali, czym jesteśmy, nie byłibyśmy sądzeni.^f **32** Gdy jednak jesteśmy sądzeni,^g jesteśmy karzeni przez Jehowę^h – żebyśmy nie zostali potępieniⁱ ze światem.^j **33** A zatem, bracia moi, gdy się schodzicie, aby ją jeść,^k czekajcie jedni na drugich. **34** Jeżeli ktoś jest głodny, niech zje w domu,^l żebyście się nie schodzili na sąd.^m A pozostałe sprawy uporządkuję, gdy przybędę.

12 A jeśli chodzi o dary duchowe,ⁿ bracia, nie chcę, abyście byli nieświadomi. **2** Wiecie, że gdy byliście ludźmi z narodów,^o byliście odwołani ku tym niemym^p bożkom,^q tak jak was prowadzono. **3** Dlatego chciałbym, abyście wiedzieli, że nikt, kto mówi za sprawą ducha Bożego, nie powie: „Jezus jest przeklęty!”^r i nikt nie może powiedzieć: „Jezus jest Panem!”, chyba że za sprawą ducha świętego.^s

4 Są bowiem rozmaite rodzaje darów,^t ale ten sam duch;^u **5** i są rozmaite rodzaje usługowań,^v lecz ten sam Pan;^w **6** i są rozmaite rodzaje działań,^x lecz ten sam Bóg,^y który we wszystkich dokonuje wszelkich działań.^z **7** Ale każdemu dano w pożytecznym celu przejaw

r Mk 9:39; 1Jn 4:3; s Mt 16:17; 1Jn 4:2; t Heb 2:4; 1Pt 4:10; u Ef 4:4; v Rz 12:7; Ef 4:11; w Ef 4:5; x Dz 2:43; y Ef 4:6; z 1Pt 4:11.

ducha.^a **8** Na przykład jednemu jest dana poprzez ducha mowa mądrości,^b drugiemu mowa poznania^c według tego samego ducha, **9** innemu wiara^d przez tego samego ducha, innemu dary uzdrawiania^e przez tego jednego ducha, **10** jeszcze innemu działania potężnych czynów,^f innemu prorokowanie,^g innemu rozeznawanie^h natchnionych wypowiedzi,ⁱ innemu różne języki,^j a innemu tłumaczenie^k języków. **11** Ale wszystkich tych działań dokonuje jeden i ten sam duch,^l udzielając^m każdemu z osobna, jak chce.ⁿ

12 Gdyż jak ciało jest jedno, ale ma wiele członków i wszystkie członki owego ciała – chociaż jest ich wiele – są jednym ciałem,^o tak i Chrystus.^p **13** Bo doprawdy za sprawą jednego ducha my wszyscy zostaliśmy ochrzczeni^q w jednym ciele, czy to Żydzi, czy Grecy, czy to niewolnicy, czy wolni, i wszyscy zostaliśmy napojeni^r jednym duchem.

14 Ciało bowiem nie jest przecież jednym członkiem, lecz wieloma.^s **15** Gdyby stopa rzekła: „Ponieważ nie jestem ręką, nie jestem częścią ciała”, nie przestaje z tego powodu być częścią ciała.^t **16** I gdyby ucho rzekło: „Ponieważ nie jestem okiem, nie jestem częścią ciała”, nie przestaje z tego powodu być częścią ciała.^u **17** Gdyby całe ciało było okiem, gdzie byłby słuch? Gdyby całe było słuchem, gdzie byłby węch? **18** Lecz oto Bóg umieścił członki w ciele, każdy z nich tak, jak mu się spodobało.^v

19 Gdyby wszystkie były jednym członkiem,^w gdzie byłoby ciało? **20** Teraz zaś są one wieloma członkami,^x lecz jednym

ROZDZ. 12

a 1Ko 14:26
Ef 4:7

b Ef 1:17

c 1Ko 14:6
2Ko 8:7d 1Ko 13:2
2Ko 4:13e Dz 3:7
Dz 28:9

f Heb 2:4

g Rz 12:6

h 1Ko 14:29

i 1Jn 4:1

j Dz 10:46
1Ko 14:18

k 1Ko 14:26

l 1Ko 12:6

m Rz 12:3
1Ko 7:7

n Heb 2:4

o Rz 12:5

p Rz 7:4
1Ko 10:16

Ef 4:12

q Ef 4:5

r Jn 4:14
Jn 7:37

Obj 22:17

s Ef 4:16

t Ef 4:25

u Ef 5:30

v Prz 20:12
1Ko 15:38w Rz 12:4
1Ko 12:14

x 1Ko 12:14

szpalta 2

a Kzn 9:15
Rz 9:23

1Ko 1:26

b Rdz 3:7
Rdz 3:21

2Tm 2:20

c Rz 12:10
Ef 4:25d Gal 6:2
Heb 13:3

1Pt 5:9

e Rz 8:17

f Rz 12:15
1Pt 3:8

1Pt 4:13

g Rz 12:5
Ef 1:23

Kol 1:24

h 1Ko 12:18

i Ef 2:20

j Dz 13:1

k Ef 4:11

l Gal 3:5

ciałem. **21** Oko nie może powiedzieć ręce: „Nie potrzebuję cię”; a znowu głowa nie może powiedzieć stopom: „Nie potrzebuję was”. **22** Ale o ileż bardziej jest tak, że te członki ciała, które wydają się słabsze,^a są niezbędne, **23** a te części ciała, o których myślimy jako o mniej szacownych, otaczamy większym szacunkiem,^b i tak nasze części wstydlive tym większą przyzwoitość mają, **24** natomiast nasze części przyzwoite nie potrzebują niczego. Bóg jednak, zestawiając ciało, dał więcej szacunku tej części, której czegoś brakowało, **25** tak by nie było rozdziwku w ciele, lecz by jego członki jednakowo troszczyły się o siebie nawzajem.^c **26** I jeśli jeden członek cierpi,^d cierpią z nim wszystkie inne członki, a jeśli któryś członek zostaje otoczony chwałą,^e radują się z nim wszystkie inne członki.^f

27 A wy jesteście ciałem Chrystusa, z osobna zaś – członkami.^g **28** I Bóg tych umieścił w zborze;^h po pierwsze apostołów,ⁱ po drugie proroków,^j po trzecie nauczycieli;^k potem potężne dzieła,^l potem dary uzdrawiania,^m pomocne usługi,ⁿ zdolności kierowania,^o różne języki.^p **29** Czyż wszyscy są apostołami? Czyż wszyscy są prorokami? Czyż wszyscy są nauczycielami? Czyż wszyscy dokonują potężnych dzieł? **30** Czyż wszyscy mają dary uzdrawiania? Czyż wszyscy mówią językami?^q Czyż wszyscy są tłumaczami?^r **31** Ale wcióż gorliwie zabiegajcie o większe dary.^s A ja ukazuję wam wspanialszą drogę.^t

m Dz 5:16; n Dz 18:27; o Rz 12:8; 1Ko 3:10; Heb 13:17; p Dz 2:6; q 1Ko 14:4; r 1Ko 14:5; s 1Ko 14:1; t 1Ko 13:8.

13 Gdybym mówił językami^a ludzi i aniołów, a miłości bym nie miał, stałbym się dzwiczącym mosiądzem lub brzęczącym czynielem.^b **2** I gdybym miał dar prorokowania^c i znał wszystkie święte tajemnice,^d i posiadał całe poznanie,^e i gdybym miał całą wiarę, tak iżbym góry przenosił,^f a miłości bym nie miał, byłbym niczym.^g **3** I gdybym wydał swe ciało,ⁱ żeby móc się chlubić, a miłości bym nie miał,^j nie odniósłbym żadnego pożytku.

4 Miłość^k jest wielkodusznie cierpliwa^l i życzliwa.^m Miłość nie jest zazdrosna,ⁿ nie przechwala się,^o nie nadyma się,^p **5** nie zachowuje się nieprzychylnie,^q nie szuka własnych korzyści,^r nie daje się rozdrażnić.^s Nie prowadzi rachunku krzywdy.^t **6** Nie raduje się z nieprawości,^u ale się współraduje z prawdą.^v **7** Wszystko znosi,^w wszystkiemu wierzy,^x na wszystko ma nadzieję,^y wszystko przetrzymuje.^z

8 Miłość nigdy nie zawodzi.^a Ale czy są dary prorokowania – zostaną usunięte, czy języki – ustaną, czy poznanie – będzie usunięte.^b **9** Mamy bowiem częściowe poznanie^c i po części prorokujemy,^d **10** ale gdy nadejdzie to, co zupełne,^e wówczas to, co częściowe, zostanie usunięte. **11** Kiedy byłem niemowlęciem, mówiłem jak niemowlę, myślałem jak niemowlę, rozumowałem jak niemowlę; ale teraz, skoro stałem się mężczyzną,^f pozbyłem się cech niemowlęcia. **12** Gdyż obecnie widzimy w mglistym zarysie za pomocą metalowego zwierciadła,^g ale później – twarzą w twarz.^h Obecnie

ROZDZ. 13

- a 1Ko 14:18
- b 2Sm 6:5
- c Mt 7:22
- d 1Ko 14:3
- e Obj 19:10
- f 1Ko 4:1
- g Ef 1:9
- e 1Ko 12:8
- f Mt 17:20
- g Lk 17:6
- g 1Jn 4:20
- h Mt 6:2
- i Rz 5:7
- j 2Ko 9:7
- k Rz 5:5
- Rz 13:10
- 1Jn 4:8
- l 1Ts 5:14
- 2Pt 3:15
- m Ef 4:32
- n 2Ko 12:20
- Gal 5:26
- o Prz 27:1
- p Kol 2:18
- 1Pt 5:5
- q Rz 13:13
- 1Ko 14:40
- r 1Ko 10:24
- Flp 2:4
- s Mt 5:39
- Jak 1:19
- t Ef 4:32
- Kol 3:13
- u Rz 12:9
- v 2Ko 13:8
- w 1Pt 4:8
- x Dz 17:11
- y Rz 8:25
- Rz 12:12
- z 1Ko 10:13
- 1Ts 1:3
- a 1Jn 4:8
- b 1Ko 12:31
- c Prz 4:18
- d 2Pt 1:19
- e Dn 12:4
- Jn 1:51
- f Ef 4:13
- Heb 6:1
- g Heb 2:8
- h Mt 5:8
- 1Jn 3:2
- Obj 22:4

szpalta 2

- a 2Ko 5:10
- Heb 4:13
- b Mt 22:37
- Rz 13:10

ROZDZ. 14

- c 1Ko 12:1
- d Rz 12:6
- 1Ts 5:20
- e 1Ko 14:5
- f 1Ko 13:2
- g 2Ko 10:8
- h 1Ko 12:30
- i Jl 2:28
- Dz 2:17
- Dz 2:19
- j 1Ko 12:10

znam częściowo, ale później poznam dokładnie, jak i ja jestem dokładnie poznany.^a **13** Teraz jednak pozostaje wiara, nadzieja, miłość – te trzy; lecz z nich największa jest miłość.^b

14 Zabiegajcie o miłość, ale wcióż gorliwie starajcie się o dary duchowe,^c a zwłaszcza o to, żeby prorokować.^d **2** Bo kto mówi jakimś językiem, mówi nie ludziom, lecz Bogu, nikt bowiem nie słucha,^e a on za sprawą ducha mówi święte tajemnice.^f **3** Natomiast kto prorokuje, ten ludzi swą mową buduje^g i zachęca, i pociesza. **4** Kto mówi jakimś językiem, buduje siebie, ale kto prorokuje, ten buduje zbór. **5** A chciałbym, żebyście wszyscy mówili językami,^h ale wolę, żebyście prorokowali.ⁱ Doprawdy, kto prorokuje, jest większy niż ten, kto mówi językami,^j chyba że też tłumaczy, tak by zbór był zbudowany. **6** Ale teraz, bracia, gdybym przyszedł i mówił do was językami, coś dobrego bym dla was zrobił, jeśliśliby do was nie mówił czy to przez objawienie,^k czy przez poznanie,^l czy przez proroctwo, czy przez naukę?

7 Przecież nawet rzeczy nieożywione wydają dźwięk^m – czy to flet, czy harfa; jeśli jednak nie odda różnicy wysokości tonów, skąd będzie wiadomo, co się gra na flecie lub na harfie? **8** Bo istotnie, jeśli trąba da niewyraźny sygnał, któż się przygotuje do bitwy?ⁿ **9** Tak i wy, jeśli swym językiem nie wypowiecie mowy łatwej do zrozumienia,^o skąd będzie wiadomo, co się mówi? Będziecie w gruncie rzeczy mówić w powietrzu.^p **10** Na świecie może być tak wiele rodzajów

k Gal 1:12; Gal 2:2; 1Ko 12:8; 2Ko 11:6; m Hi 21:12; n Lb 10:9; Hi 39:25; o 1Ko 14:19; p 1Ko 9:26.

dźwięków mowy, a jednak żaden rodzaj nie jest bez znaczenia.

11 Jeśli więc nie zrozumieć siły dźwięku mowy, to będę cudzoziemcem^a dla mówiącego, a mówiący będzie cudzoziemcem dla mnie. **12** Tak i wy, skoro gorliwie pragniecie darów ducha,^b starajcie się w nie obfitować ku zbudowaniu zboru.^c

13 Kto zatem mówi jakimś językiem, niech się modli, by mógł tłumaczyć.^d **14** Bo jeśli się modlę w jakimś języku, to właściwie modli się mój dar ducha,^e ale mój umysł jest bezowocny. **15** Cóż więc uczynić? Będę się modlił darem ducha, ale będę się też modlił umysłem. Będę śpiewał pieśń pochwalną^f darem ducha, ale będę też śpiewał pieśń pochwalną umysłem.^g **16** Natomiast jeśli ty wysławiasz darem ducha, jakże ktoś zajmujący miejsce zwykłego człowieka powie „amen”^h na twoje dziękczynienie, skoro nie wie, co mówisz? **17** Wprawdzie ty wspaniale składasz podziękowania, lecz drugi się nie buduje.ⁱ **18** Dziękuję Bogu, że mówię większą liczbą języków niż wy wszyscy.^j **19** Niemniej w zborze wolałbym raczej powiedzieć pięć słów z udziałem umysłu, żeby też ustnie pouczyć drugich, niż dziesięć tysięcy słów w jakimś języku.^k

20 Bracia, nie stawajcie się małymi dziećmi pod względem zdolności rozumienia,^l bądźcie jednak niemowlętami co do zła,^m natomiast pod względem zdolności rozumienia stańcie się dorośli.ⁿ **21** W Prawie jest napisane: „Językami cudzoziemców i wargami obcych^o będę mówił do tego ludu,^p a jednak nawet wtedy mnie nie usłuchają – mówi Jehowa”.^q **22** A za-

ROZDZ. 14

a 2Kl 18:26

b 1Ko 12:1

1Ko 12:7

c 1Ko 14:4

1Ko 14:26

d 1Ko 12:10

1Ko 14:5

e 1Ko 14:2

f Kol 3:16

g Ps 47:7

h 2Ko 1:20

i 1Ko 14:26

j 1Ko 14:6

k 1Ko 14:4

l Ps 119:99

Ef 4:14

Heb 5:13

m Jer 4:22

Rz 16:19

n Flp 3:15

Heb 5:14

1Pt 2:2

o Pwt 28:49

Jer 5:15

p Iz 28:11

q Iz 28:12

szpalta 2

a Dz 2:4

b Dz 2:13

c Dz 2:37

d 1Ko 14:11

e Ef 5:13

f Dn 2:47

g Iz 45:14

Za 8:23

h 1Ko 12:10

i Rz 14:19

2Ko 12:19

j 1Ko 14:5

k 1Ko 14:4

l Dz 13:1

Ef 4:11

m 1Ts 5:21

n 1Ko 12:10

o Rz 12:6

1Ts 5:20

p Heb 10:25

q 1Ko 14:40

Gal 5:25

Kol 2:5

r Rz 15:33

s 1Tm 2:11

1Tm 2:12

tem języki są znakiem^a nie dla wierzących, lecz dla niewierzących,^b natomiast prorokowanie – nie dla niewierzących, lecz dla wierzących.^c **23** Jeśli więc cały zbor zejdzie się na jedno miejsce i wszyscy mówią językami,^d a wejdą zwykli ludzie lub niewierzący, czyż nie powiedzą, że szalejecie? **24** Ale jeśli wszyscy prorokujecie, a wejdzie jakiś niewierzący albo zwykły człowiek, taki jest przez nich wszystkich upominany,^e taki jest przez wszystkich dokładnie osądzany; **25** tajniki jego serca stają się jawne,^f toteż upadnie na twarz i odda część Bogu, oznajmiając: „Bóg rzeczywiście jest wśród was”.^g

26 Cóż więc należy czynić, bracia? Gdy się schodzicie, jeden ma psalm, drugi ma naukę, inny ma objawienie, inny ma język, inny ma tłumaczenie.^h Niech się wszystko dzieje ku zbudowaniu.ⁱ **27** I jeśli ktoś mówi jakimś językiem, niech to się ograniczy do dwóch lub najwyżej trzech, i to po kolei; i niech ktoś tłumaczy.^j **28** Gdyby zaś nie było tłumacza, niech milczy w zborze, a mówi samemu sobie^k i Bogu. **29** Ponadto niech mówi dwóch lub trzech proroków,^l a drudzy niech rozpoznają znaczenie.^m **30** Ale jeśli ktoś innyⁿ tam siedzący otrzyma objawienie, niech tamten pierwszy milczy. **31** Wszyscy bowiem możecie prorokować^o jeden po drugim, żeby wszyscy się uczyli i wszyscy byli zachęceni.^p **32** A dary ducha proroków mają być pod władaniem proroków. **33** Albowiem Bóg nie jest Bogiem nieporządku,^q lecz pokoju.^r

Tak jak w każdym zborze świętych, **34** kobiety w zborach niech milczą,^s bo nie pozwala się im mówić, lecz niech będą pod-

porządkowane,^a jak to i Prawo^b oznajmia. **35** Jeśli więc chcą się czegoś nauczyć, niech w domu pytają własnych mężów, bo rzeczka hańbiąca^c jest dla kobiety mówić w zborze.

36 Cóż zatem? Czy od was wyszło słowo Boże^d albo czy tylko do was dotarło?

37 Jeżeli ktoś uważa się za proroka albo za obdarzonego duchem, niech uzna, co do was piszę, ponieważ jest to przykazanie Pańskie.^e **38** Ale jeśli ktoś jest w niewiedzy, to pozostaje w niewiedzy. **39** A zatem, bracia moi, wciąż gorliwie zabiegajcie o prorokowanie,^f nie zabraniajcie jednak mówić językami.^g **40** Ale niech wszystko odbywa się przyzwolicie i w sposób uporządkowany.^h

15 A zapoznając was, bracia, z dobrą nowiną,ⁱ którą wam oznajmiłem^j i którą przyjęliście, i w której stoicie,^k **2** i dzięki której dostępujecie wybawienia^l – przez mowę, którą wam oznajmiłem dobrą nowinę – jeśli się jej mocno trzymacie, chyba że w istocie uwierzyliście na próżno.^m

3 Albowiem przekazałem wam wśród pierwszych rzeczy to, co i ja przyjąłem,ⁿ że Chrystus umarł za nasze grzechy, według Pism,^o **4** i że był pogrzebany,^p a także został wskrzeszony^q trzeciego dnia,^r według Pism,^s **5** i że ukazał się Kefasowi,^t potem dwunastu.^u **6** Potem ukazał się jednocześnie ponad pięciuset braciom, z których większość pozostaje aż dotąd,^v a niektórzy zapadli w sen śmierci. **7** Potem ukazał się Jakubowi,^w następnie wszystkim apostołom,^x **8** a ostatniemu ze wszystkich ukazał się również mnie,^y jak gdyby przedwcześnie urodzonemu.

ROZDZ. 14

- a 1Ko 11:3
- e 5:22
- Kol 3:18
- Tyt 2:5
- 1Pt 3:1
- b Rdz 3:16
- c 1Ko 11:6
- d Iz 2:3
- e 1Jn 4:6
- f 1Ko 12:31
- 1Ts 5:20
- g 1Ko 14:27
- h 1Ko 14:33
- Kol 2:5

ROZDZ. 15

- i Gal 1:11
- j Dz 18:11
- k Rz 5:2
- l Rz 1:16
- m Gal 3:4
- n Gal 1:12
- o Ps 22:15
- Iz 53:8
- Iz 53:12
- Dn 9:26
- 1Pt 2:24
- p Iz 53:9
- Mt 27:60
- q Mt 28:7
- r Lk 24:46
- s Ps 16:10
- Iz 53:10
- Jon 2:10
- t Lk 24:34
- u Jn 20:26
- v Mt 28:17
- w Dz 12:17
- x Dz 1:2
- Dz 1:6
- y Dz 9:4
- 1Ko 9:1

szpalta 2

- a Ef 3:8
- b Dz 8:3
- Gal 1:13
- 1Tm 1:13
- c Ef 4:7
- d 2Ko 6:1
- e 2Ko 11:23
- f Flp 2:13
- g Dz 18:10
- h Dz 4:2
- Dz 17:31
- i Mt 22:23
- Dz 26:8
- j Rz 10:7
- k 1Ts 4:14
- l Dz 3:15
- m Dz 1:22
- n Dz 2:24
- Dz 4:10
- Dz 13:30
- o Dz 17:31
- 1Ko 6:14
- p Rz 4:25
- Heb 7:25

9 Albowiem ja jestem najmniejszym^a z apostołów i nie jestem godzien zwać się apostołem, ponieważ prześladowałem^b zbór Boży. **10** Jednakże dzięki niezasłużonej życzliwości^c Boga jestem, czym jestem. A jego niezasłużona życzliwość wobec mnie nie okazała się daremną,^d ale trudziłem się więcej niż oni wszyscy,^e nie ja jednak, lecz niezasłużona życzliwość Boża, która jest ze mną.^f **11** Ale czy to ja, czy oni – tak głosimy i tak uwierzyliśmy.^g

12 A jeśli o Chrystusie jest głoszone, że został wskrzeszony z martwych,^h jakże to niektórzy wśród was mówią, że nie ma zmartwychwstania umarłych?ⁱ

13 Jeżeli rzeczywiście nie ma zmartwychwstania umarłych, to i Chrystus nie został wskrzeszony.^j **14** Ale jeśli Chrystus nie został wskrzeszony, to z całą pewnością daremne jest nasze głoszenie i daremna jest nasza wiara.^k **15** A ponadto okazujemy się fałszywymi świadkami Bożymi,^l gdyż przeciwko Bogu złożyliśmy świadectwo,^m że wskrzesił Chrystusa,ⁿ a on go nie wskrzesił, jeśli umarli rzeczywiście nie mają być wskrzeszeni.^o **16** Bo jeśli umarli nie mają być wskrzeszeni, to i Chrystus nie został wskrzeszony. **17** A jeśli Chrystus nie został wskrzeszony, to wasza wiara jest daremna; jeszcze jesteście w swych grzechach.^p **18** W takim razie również ci, którzy zapadli w sen śmierci w jedności^q z Chrystusem, poginęli.^r **19** Jeżeli tylko w tym życiu pokładamy nadzieję w Chrystusie,^s to spośród wszystkich ludzi jesteśmy najbardziej godni politowania.

q Dz 7:59; r 1Ko 15:14; s Jn 1:12.

20 Teraz jednak Chrystus jest wskrzeszony z martwych^a – pierwocina^b tych, którzy zapadli w sen śmierci.^c **21** Skoro bowiem śmierć^d jest przez człowieka, to i zmartwychwstanie^e umarłych jest przez człowieka.

22 Bo jak w Adamie wszyscy umierają,^f tak też w Chrystusie wszyscy zostaną ożywieni.^g **23** Ale każdy we własnym szereg: Chrystus jako pierwocina,^h potem ci, którzy należą do Chrystusa, podczas jego obecności.ⁱ

24 Następnie – koniec, gdy przekaze królestwo swemu Bogu i Ojcu, obróciwszy wniwecz wszelki rząd oraz wszelką władzę i moc.^j **25** Bo on musi królować, aż Bóg położy wszystkich nieprzyjaciół pod jego stopy.^k

26 Jako ostatni nieprzyjaciół ma zostać unicestwiona śmierć.^l **27** Albowiem Bóg „podporządkował wszystko pod jego stopy”.^m

Ale gdy mówi, iż „wszystko zostało podporządkowane”,ⁿ jest oczywiste, że z wyjątkiem tego, który mu wszystko podporządkował.^o **28** A gdy już wszystko będzie mu podporządkowane,^p wtedy również sam Syn podporządkuje się temu,^q który mu wszystko podporządkował, tak by Bóg był wszystkim dla każdego.^r

29 W przeciwnym razie cóż uczynią ci, którzy dają się ochrzcić, aby być umarłymi?^s Jeżeli umarli wcale nie mają być wskrzeszeni,^t to dlaczego również ci dają się ochrzcić,^u aby być takimi?

30 Czemu i my każdej godziny jesteśmy w wielkim niebezpieczeństwie?^v **31** Codziennie staję w obliczu śmierci.^w Zareczam to, bracia, radosnym uniesieniem^x z waszego powodu, którego doznaję w Chrystusie Jezusie, naszym Panu. **32** Jeżeli na

ROZDZ. 15

a 1 Pt 1:3

b Kpl 23:10

Kol 1:18

c Dz 26:23

d Rdz 3:19

e Jn 11:25

f Rz 5:12

g Rz 5:17

Rz 6:23

h Obj 1:5

i Mt 24:3

Mt 25:31

1 Ts 4:16

j Ps 110:2

Dn 2:44

k Ps 110:1

l Obj 20:14

m Ps 8:6

Ef 1:22

n Heb 2:8

o 1 Pt 3:22

p Flp 3:21

q Jn 3:35

Jn 14:28

r 1 Ko 3:23

s Rz 6:4

t Dz 17:31

u 1 Ko 12:13

Gal 3:27

v Rz 8:36

2 Ko 11:26

w 1 Ko 4:9

x 1 Ts 2:19

szpalta 2

a 2 Ko 1:8

b Iz 22:13

c Prz 13:20

1 Ko 5:6

2 Pt 2:2

d Rz 13:11

Ef 5:14

e 1 Ts 4:5

f 1 Ko 6:5

g 1 Jn 3:2

h Jn 12:24

i Rdz 1:11

j Rdz 1:12

k 1 Ko 12:18

l Rdz 1:28

m Rdz 22:11

Dn 7:10

n Rdz 2:7

Heb 2:7

o Mt 28:3

Lk 24:4

p Ps 72:5

q Rdz 1:16

r Dn 12:3

s Jn 12:25

t Rz 2:7

u Jn 17:14

v Kol 3:4

w 1 Ko 1:27

x Obj 20:4

y 1 Ko 6:13

z Jn 14:3

sposób ludzki walczyłem w Efezie z dzikimi zwierzętami,^a cóż mi z tego za pożytek? Jeśli umarli nie mają być wskrzeszeni, to „jedźmy i pijmy, bo jutro pomrzemy”.^b **33** Nie dajcie się wprowadzić w błąd. Zle towarzystwo psuje pożyteczne zwyczaje.^c

34 Otrzeźwiejcie^d zgodnie z prawością i nie trwajcie w grzechu, bo niektórzy nie znają Boga.^e Mówię, żeby was zawstydzić.^f

35 Jednakże ktoś powie: „Jak mają zostać wskrzeszeni umarli? I w jakim ciele przyjdą?”^g

36 Nierozsądny! To, co siejesz, nie zostanie ożywione, jeśli wprawie nie obumrze;^h **37** a jeśli chodzi o to, co siejesz, siejesz nie to ciało, które się rozwinie, lecz gołe ziarno,ⁱ czy to pszeniczne, czy któreś z pozostałych;

38 ale Bóg daje mu takie ciało,^j jakie się Jemu podoba,^k każdemu z nasion jego własne ciało. **39** Nie każde ciało jest takim samym ciałem, ale inne jest ludzkie, a inne jest ciało bydła, a inne ciało ptaków, a inne ryb.^l

40 I są ciała niebieskie^m i ciała ziemskie;ⁿ ale chwala^o ciał niebieskich jest odmienna i ciał ziemskich jest odmienna. **41** Inna jest chwala słońca,^p a inna jest chwala księżyca,^q inna też chwala gwiazd;^r

doprawdy, gwiazda od gwiazdy różni się chwałą.

42 Podobnie jest ze zmartwychwstaniem umarłych.^s Zasiewa się w skażeniu, wskrzeszone zostaje w nieskażoności.^t

43 Zasiewa się w hańbie,^u wskrzeszone zostaje w chwale.^v Zasiewa się w słabości,^w wskrzeszone zostaje w mocy.^x

44 Zasiewa się ciało fizyczne,^y wskrzeszone zostaje ciało duchowe.^z Jeżeli jest ciało fizyczne, to jest też duchowe. **45** Tak nawet jest napi-

sane: „Pierwszy człowiek, Adam, stał się duszą żyjącą”.^a Ostatni Adam stał się duchem^b życiodajnym.^c **46** A jednak pierwsze nie jest to duchowe, lecz to fizyczne, a dopiero potem duchowe.^d **47** Pierwszy człowiek jest z ziemi i uczyniony z prochu,^e drugi człowiek jest z nieba.^f **48** Jaki jest ten uczyniony z prochu,^g tacy też są ci uczynieni z prochu; i jaki jest ten niebiański,^h tacy też są ci niebiańscy.ⁱ **49** I jak nosiliśmy wyobrażenie^j tego uczynionego z prochu, tak też będziemy nosić wyobrażenie^k tego niebiańskiego.

50 To jednak mówię, bracia, że ciało i krew nie mogą odziedziczyć królestwa Bożego^l ani skażenie nie dziedziczy nieskażoności.^m **51** Oto wam mówię świętą tajemnicę: Nie wszyscy zapadniemy w sen śmierci, ale wszyscy będziemy przemienieni,ⁿ **52** w jednym momencie, w mgnieniu oka, podczas ostatniej trąby. Bo trąba^o zabrzmi i umarli zostaną wskrzeszeni jako nie podlegający skażeniu, a my będziemy przemienieni. **53** Albowiem to, co podlega skażeniu, musi się przyoblec w nieskażoność,^p a to, co śmiertelne,^q musi się przyoblec w nieśmiertelność. **54** Ale gdy to, co podlega skażeniu, przyoblecze się w nieskażoność, a to, co śmiertelne, przyoblecze się w nieśmiertelność, wtedy się spełni zapisana wypowiedź: „Śmierć została pochłonięta na wieki”.^s **55** „Gdzież jest, o Śmierci, twe zwycięstwo? Gdzież jest, o Śmierci, twe żądło?”^t **56** Żądem^u powodującym śmierć jest grzech, a mocą grzechu jest Prawo.^v **57** Ale Bogu niech będą dzięki, gdyż daje nam zwycięstwo przez naszego Pana, Jezusa Chrystusa!^w

ROZDZ. 15

- a Rdz 2:7
- b 1Tm 3:16
- c Jn 5:26
- d 1Pt 3:18
- e Rdz 3:19
- f Jn 3:13
- g Jn 6:33
- g Rdz 2:7
- h Flp 3:20
- i Flp 3:21
- j Rdz 5:3
- k Rz 8:29
- l Jn 3:3
- m 1Pt 1:23
- n 1Ts 4:17
- o 1Ts 4:16
- p Rz 2:7
- q Rz 8:11
- 2Ko 5:4
- r Obj 20:6
- Obj 21:4
- s Iz 25:8
- t Oz 13:14
- u Rz 6:23
- v Rz 3:20
- Rz 7:13
- w Jn 3:16
- Dz 4:12
- 1Jn 5:4

szpalta 2

- a Kol 1:23
- Heb 3:14
- 2Pt 3:17
- b Rz 12:11
- c 2Kn 15:7
- 1Ko 3:8
- Obj 14:13

ROZDZ. 16

- d Dz 24:17
- Rz 15:26
- e 2Ko 8:4
- f Gal 1:2
- g 2Ko 8:19
- h Dz 19:21
- 2Ko 1:16
- i Dz 17:15
- Rz 15:24
- 3Jn 6
- j Dz 20:2
- k Jak 4:15
- 1Jn 5:14
- l Dz 18:21
- m Dz 19:1
- n Dz 19:10
- o Dz 16:1
- Flp 2:19
- p Flp 2:20
- 1Tm 4:14
- q 1Tm 4:12
- r Dz 18:24

58 A zatem, bracia moi umiłowani, stańcie się niezłomni,^a nie-wzruszeni i miejcie zawsze mnóstwo pracy w dziele Pańskim,^b wiedząc, że wasz trud w związku z Panem nie jest daremny.^c

16 A jeśli chodzi o zbiórke,^d te na świętych^e – jak dałem nakazy zborom w Galacji,^f tak i wy czyńcie. **2** Każdego pierwszego dnia w tygodniu niech każdy z was w swoim domu odkłada coś na zapas stosownie do tego, jak mu się powodzi, tak by zbiorek nie urządzano wtedy, gdy przybędę. **3** A gdy tam dotrę, wówczas tych, których listownie uznacie za godnych,^g wyślę, żeby wasz życzliwy dar zanieśli do Jerozolimy. **4** Lecz jeśli będzie stosownie, żebym i ja tam poszedł, to pójdą ze mną.

5 A udam się do was, gdy przejdę przez Macedonię, bo przez Macedonię idę;^h **6** i może się u was zatrzymam albo nawet spędzę zimę, abyście mnie odprowadziliⁱ kawałek drogi, dokąd bym siedł. **7** Nie chcę bowiem was widzieć tylko teraz, gdy będę przechodził, gdyż mam nadzieję, że jakiś czas z wami pozostanę,^j jeśli Jehowa^k pozwoli.^l **8** A w Efezie^m pozostanę aż do święta Pięćdziesiątnicy; **9** bo otworzyły się przede mną wielkie drzwi prowadzące do działalności,ⁿ ale jest wielu przeciwników.

10 Gdyby jednak przybył Tymoteusz,^o dopilnujcie, żeby się wśród was wyżył bojaźni, bo wykonuje dzieło Jehowy,^p tak jak i ja. **11** Niech więc nikt nie patrzy na niego z góry.^q Odprowadźcie go w pokoju kawałek drogi, żeby dotarł tutaj do mnie, bo czekam na niego z braćmi.

12 A jeśli chodzi o Apollosa,^r naszego brata, bardzo go upraszałem, żeby przyszedł do was

z braćmi, lecz wcale nie było jego wolą teraz przyjść; przyjdzie jednak, gdy będzie miał sposobność.

13 Czuwajcie,^a stójcie niewzruszenie w wierze,^b działajcie po męsku,^c umacniajcie się.^d

14 Niech wszystkie wasze sprawy dzieją się z miłością.^e

15 A usilnie zachęcam was, bracia: Wiecie, że dom Stefanasa to pierwocyny^f Achai i że oni sami się stawili, by usługiwać świętym.^g **16** Obyście i wy wciąż byli poddani takim ludziom oraz każdemu, kto współpracuje i się trudzi.^h **17** Ja zaś raduję się z obecności Stefanasaⁱ i Fortunata, i Achaika, ponieważ oni zrekompensowali waszą nieobecność. **18** Pokrzepili bowiem du-

ROZDZ. 16

- a 1Ts 5:6
- b 1Ko 15:58
- Flp 1:27
- c Dz 4:29
- d Ef 6:10
- Kol 1:11
- e 1Ko 13:4
- 1Pt 4:8
- f Rz 16:5
- g 2Ko 8:4
- Heb 6:10
- h Flp 2:29
- 1Ts 5:12
- 1Tm 5:17
- i 1Ko 1:16

szpalta 2

- a 2Ko 7:13
- b Flp 2:29
- c Rz 16:5
- d Flm 2
- e Rz 16:16
- f 2Ts 3:17
- Flm 19
- g Gal 1:8
- h Obj 22:20

cha^a mojego i waszego. Dlatego uznawajcie takich ludzi.^b

19 Przesyłają wam pozdrowienia zbory w Azji.^c Serdecznie was w Panu pozdrawiają Akwilas i Pryska wraz ze zbozem, który jest w ich domu.^d **20** Pozdrawiają was wszyscy bracia. Pozdrowcie jedni drugich świętym pocałunkiem.^e

21 Oto pozdrowienie moje, Pawłowe, moją własną ręką.^f

22 Jeżeli ktoś nie kocha Pana, niech będzie przeklęty.^g Przyjdź, nasz Panie!^h **23** Niech będzie z wami niezasłużona życzliwość Pana Jezusa. **24** Niech miłość moja będzie z wami wszystkimi w jedności z Chrystusem Jezusem.

LIST

DRUGI DO KORYNTIAN

1 Paweł, z woli Bożej apostoł^a Chrystusa Jezusa, i Tymoteusz,^b nasz brat, do zboru Bożego, który jest w Koryncie, wraz ze wszystkimi świętymi^c w całej Achai:^d

2 Życzliwość niezasłużona i pokój wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa.^e

3 Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec^f naszego Pana, Jezusa Chrystusa, Ojciec tkliwych zmiłowań^g i Bóg wszelkiego pocieszenia,^h **4** który nas pociesza we wszelkim naszym ucisku,ⁱ abyśmy tych, co są w jakimkolwiek ucisku, mogli pocieszać^j tym pocieszeniem, którym sami jesteśmy pocieszeni przez Boga.^k

5 Bo jak obfitują w nas cierpienia dla Chrystusa,^l tak też przez Chrystusa obfituje pocieszenie,

ROZDZ. 1

- a 1Ko 1:1
- 1Tm 1:1
- b Dz 16:1
- Flp 2:20
- c Kol 1:2
- d 1Ts 1:8
- e Rz 1:7
- Ef 1:3
- Flp 1:2
- f Jn 20:17
- Ef 4:6
- g Wj 34:6
- Ps 86:5
- Mi 7:18
- h Iz 51:3
- Rz 15:5
- i Ps 23:4
- 2Ko 7:6
- j Ef 6:22
- 1Ts 4:18
- k Rz 15:4
- 2Ts 2:16
- l 1Ko 4:11
- Kol 1:24

szpalta 2

- a Flp 2:1
- 2Ts 2:16
- b Ef 1:13
- c Rz 8:17
- 1Pt 3:17
- 1Pt 4:16

którego doznajemy.^a **6** Jeśli więc jesteśmy w ucisku, dzieje się to dla waszego pocieszenia i wybaczenia,^b a jeśli doznajemy pocieszenia, dzieje się to dla waszego pocieszenia, które oddziałuje, by was przysposobić do przetrzymania takich samych cierpień, jakie i my cierpimy.^c **7** Toteż nasza nadzieja co do was jest niezachwiana, bo przecież wiemy, że jak jesteście współuczestnikami cierpień, tak samo też będziecie mieć udział w pocieszeniu.^d

8 Albowiem nie chcemy, bracia, żebyście byli nieświadomi ucisku, jaki nas spotkał w okręgu Azji^e – że znaleźliśmy się pod skrajnym naciskiem przekraczającym nasze siły, tak iż byliśmy bardzo niepewni nawet

swego życia.^a **9** Wręcz czuliśmy w sobie, że otrzymaliśmy wyrok śmierci. Stało się to, abyśmy nie ufali^b samym sobie, lecz Bogu, który wskrzesza umarłych.^c **10** Z czegoś tak wielkiego jak śmierć on nas wyratował i wyratuje,^d a pokładamy w nim nadzieję, że i dalej będzie nas ratował.^e **11** Wy też możecie dopomóc błaganiami za nas,^f tak by ze względu na nas wielu mogło składać podziękowania^g za to, co nam zostało życzliwie dane dzięki wielu obliczom pogrążonym w modlitwie.^h

12 Tym się bowiem chlubimy, o czym składa świadectwo nasze sumienie,ⁱ że w świętości i zbożnej szczerości – nie w cielesnej mądrości,^j lecz w niezasłużonej życzliwości Bożej – postępowaliśmy na świecie, a tym bardziej wobec was. **13** Bo do prawdy nie piszemy wam nic oprócz tego, co dobrze znacie czy też uznajecie i co – mam nadzieję – nadal będziecie do końca uznawać.^k **14** tak jak też do pewnego stopnia uznaliście, że jesteśmy dla was powodem do chluby,^l jak i wy będziecie dla nas w dniu naszego Pana, Jezusa.^m

15 Z tą więc ufnością zamierałem przedtem do was przyjść,ⁿ abyście mieli drugą^o okazję do radości, **16** a po zatrzymaniu się u was iść do Macedonii^p i znowu przyjść z Macedonii do was,^q i żebyście mnie odprowadzili^r kawałek drogi do Judei. **17** Czyż więc, mając taki zamiar, pozwoliłem sobie na jakąś lekkomyślność?^s Albo czy to, co zamierzam, zamierzam według ciała,^t aby u mnie było „Tak, tak” i „Nie, nie”?^u **18** Ale można polegać na Bogu, że nasza mowa skierowana do was nie jest „Tak”, a mi-

ROZDZ. 1

- a Dz 19:23
- 1 Ko 15:32
- 1 Ko 16:9
- 2 Ko 11:23
- b Ps 33:20
- Jer 17:7
- 2 Ko 12:10
- c Heb 11:19
- d Ps 34:19
- 2 Pt 2:9
- e Ps 34:7
- 2 Tm 4:18
- f Rz 15:30
- Flp 1:19
- Flm 22
- g 2 Ko 9:11
- h Dz 12:5
- i Dz 23:1
- j 1 Ko 2:4
- k 1 Ko 4:14
- l 2 Ko 5:12
- m Flp 2:16
- 1 Ts 2:19
- n 1 Ko 4:19
- o Dz 20:2
- p 1 Ko 16:5
- q Dz 20:3
- r Dz 17:15
- Rz 15:24
- 1 Ko 16:6
- s 2 Ko 10:2
- t 2 Ko 5:16
- u Mt 5:37
- Jak 5:12

szpalta 2

- a Lk 1:35
- Dz 9:20
- b Dz 18:5
- c Heb 13:8
- d Rdz 3:15
- Rdz 17:7
- Rdz 49:10
- e Rz 15:8
- f 1 Ko 14:16
- Obj 3:14
- g 1 Jn 2:20
- 1 Jn 2:27
- h Ef 4:30
- i Rz 8:9
- Rz 8:23
- 1 Ko 12:13
- j 2 Ko 5:5
- Ef 1:14
- k Rz 1:9
- Flp 1:8
- l 1 Ko 4:21
- m Heb 13:17
- 1 Pt 5:3
- n 1 Ko 3:9
- 1 Jn 1:3
- o 1 Ko 15:1
- p Rz 11:20

ROZDZ. 2

- q Rz 9:2
- r 1 Ko 4:21
- s 2 Ko 12:21
- t 2 Ko 7:16

mo to „Nie”. **19** Albowiem Syn Boży,^a Chrystus Jezus, którego wśród was głosiliśmy – mianowicie ja oraz Sylwan i Tymoteusz^b – nie stał się „Tak”, a mimo to „Nie”, ale w jego wypadku „Tak” stało się „Tak”.^c **20** Bo ilekolek jest obietnic^d Bożych, za jego sprawą stały się „Tak”.^e Dlatego też przez niego mówi się Bogu „Amen”^f na chwałę przez nas. **21** Ale tym, który gwarantuje, że wy i my należymy do Chrystusa, i który nas namaścił,^g jest Bóg. **22** On też położył na nas swą pieczęć^h i dał w nasze serca duchaⁱ – zadatek^j tego, co ma przyjść.

23 A ja wzywam Boga na świadka^k przeciw mojej duszy, że jeszcze nie przyszedłem do Koryntu tylko dlatego, by was oszczędzić.^l

24 Nie jakobyśmy byli panami^m waszej wiary, lecz jesteśmy współpracownikamiⁿ ku waszej radości, bo stoicie^o właśnie dzięki swej wierze.^p

2 Albowiem postanowiłem sobie nie przychodzić do was ponownie w smutku.^q **2** Bo jeżeli ja was zasmucam,^r to któż mnie rozweseli, jeśli nie ten, kogo ja zasmuciłem? **3** Napisałem to więc, abym gdy przyjdę, nie zasmucił się^s z powodu tych, z których powinienem się radować;^t bo w was wszystkich pokładam ufnosć,^u że moja radość jest radością was wszystkich. **4** Gdyż z ogromnego ucisku oraz udręczenia serca napisałem do was wśród wielu łez^v – nie po to, żebyście się zasmucili,^w ale żebyście znali miłość, którą tym szczególnież żywię do was.

5 A jeśli ktoś wywołał smutek,^x to zasmucił mnie, lecz – żeby nie być zbyt szorstkim

w tym, co mówię – do pewnego stopnia was wszystkich. **6** Takiemu człowiekowi wystarczy ta nagana^a udzielona przez większość. **7** a teraz powinniście mu życzliwie przebaczyć^b i go pocieszyć, żeby go czasem nie pochłonęło nadmierne zasmucenie.^c **8** Dlatego usilnie was zachęcam, abyście potwierdzili swą miłość^d do niego. **9** Bo w tym też celu piszę, aby poznać wasz dowód na to, czy we wszystkim jesteście posłuszni.^e **10** Cokolwiek wy komuś życzliwie przebaczacie, to samo czynię i ja.^f Doprawdy, jeżeli chodzi o mnie, cokolwiek życzliwie przebaczyłem, jeśli coś życzliwie przebaczyłem, uczyniłem to przez wzgląd na was przed obliczem Chrystusa, **11** aby nas nie przechytrzył Szatan,^g nie jesteśmy bowiem nieświadomi jego zamysłów.^h

12 A gdy przybyłem do Troady,ⁱ by oznajmiać dobrą nowinę o Chrystusie, i drzwi otworzyły się przede mną w Panu,^j **13** nie doznałem ulgi w moim duchu, bo nie znalazłem Tytusa,^k mego brata, lecz pożegnałem się z nimi i odszedłem do Macedonii.^l

14 Ale dzięki niech będą Boga, który zawsze wie^m nas w pochodzie triumfalnym wspólnieⁿ z Chrystusem i przez nas sprawia, iż woń wiedzy o nim jest wyczuwalna na każdym miejscu!^o **15** Albowiem dla Boga jesteśmy miłą wonią^p Chrystusową wśród tych, którzy dostępują wybawienia, i wśród tych, którzy giną;^q **16** dla tych ostatnich – wonią wypływającą ze śmierci ku śmierci,^r a dla tamtych poprzednich – wonią wypływającą z życia ku życiu. A kto jest do tego odpowiednio wykwalifikowa-

ROZDZ. 2

- a 1Tm 5:20
- b Łk 15:24
- c Heb 12:12
- d Rz 12:10
Kol 1:4
- e 2Kto 10:6
- f Jn 20:23
- g Łk 22:31
Ef 6:12
2Tm 2:26
- h Ef 6:11
1Pt 5:8
- i Dz 16:8
Dz 20:6
- j 1Kto 16:9
- k Gal 2:3
Tyt 1:4
- l Dz 16:9
2Kto 7:5
- m Ps 68:7
- n Obj 14:4
- o Dz 8:5
- p Ef 5:2
- q 1Kto 1:18
- r Jn 15:19
2Kto 4:3
1Pt 2:8

szpalta 2

- a 1Kto 15:10
- b 2Kto 4:2
- c 2Kto 11:13
- d 2Kto 12:19

ROZDZ. 3

- e 2Kto 5:12
2Kto 10:12
- f Dz 18:27
- g 1Kto 9:2
- h Jn 5:36
Jn 10:38
- i Rz 15:16
1Kto 3:5
- j Jn 14:17
- k Wj 31:18
Wj 34:1
- l Prz 3:3
Prz 7:3
Eze 11:19
Eze 36:26
- m Ef 3:12
- n Rz 15:18
1Kto 2:7
- o Wj 4:15
Flp 2:13
1Jn 2:27
- p Heb 8:6
1Jn 2:20
- q Rz 13:9
- r Rz 7:6
- s Gal 3:10
- t Jn 6:63
- u Rz 7:10
- v Wj 31:18
Wj 32:16
- w Wj 34:29
- x Wj 34:30
- y Heb 2:4
1Pt 4:14

ny?^a **17** My; bo nie jesteśmy wędrownymi handlarzami słowa Bożego,^b jak wiele ludzi,^c ale możemy jak ze szczerości, jak posłani przez Boga, pod okiem Bożym, wspólnie z Chrystusem.^d

3 Czyż znowu zaczynamy za-
lecać samych siebie?^e Albo czy może potrzebujemy, jak niektórzy ludzie, listów^f polecających dla was albo od was?

2 Wy sami jesteście naszym listem,^g napisanym na naszych sercach, a znanym i czytany przez całą ludzkość.^h **3** Wy bowiem okazujecie się listem Chrystusowym napisanym przez nas jako sług,ⁱ zapisanym nie atramentem, lecz duchem^j Boga żywego, nie na tablicach kamiennych,^k lecz na tablicach cielesnych, na sercach.^l

4 A taką ufność^m mamy względem Boga przez Chrystusa. **5** Nie jakobyśmy sami z siebie byli odpowiednio wykwalifikowani, by uważać, że cokolwiek pochodzi od nas samych,ⁿ ale nasze odpowiednie wykwalifikowanie pochodzi od Boga,^o **6** który istotnie nas odpowiednio wykwalifikował, abyśmy byli sługami nowego przymierza^p – nie spisaniem kodeksu,^q lecz ducha;^r bo spisany kodeks skazuje^s na śmierć, ale duch ożywia.^t

7 Co więcej, jeśli kodeks niosący śmierć^u i wyrity literami na kamieniach^v powstał w chwale,^w tak iż synowie Izraela nie mogli się uważnie wpatrywać w oblicze Mojżesza z powodu chwały jego oblicza^x – chwały, która miała zostać usunięta – **8** to czemuż tym bardziej nie miałoby być w chwale^y udzielanie ducha?^z **9** Bo jeśli kodeks niosący potępienie^a był chwalebny,^b

tym bardziej obfituje w chwałę^a udzielanie prawości.^b **10** Przecież nawet to, co niegdyś obdarzono chwałą, zostało pod tym względem pozbawione chwały^c z uwagi na wyższą chwałę.^d **11** Bo jeśli to, co miało zostać usunięte, wprowadzono w chwałę,^e tym bardziej ma być w chwale to, co pozostaje.^f

12 Mając więc taką nadzieję,^g korzystamy z wielkiej swobody mowy, **13** a nie postępujemy jak Mojżesz, który nakładał sobie na twarz zasłonę,^h żeby synowie Izraela nie wpatrywali się uważnie w kresⁱ tego, co miało zostać usunięte. **14** Jednakże ich władze umysłowe otepliały.^j Bo aż do dnia dzisiejszego ta sama zasłona pozostaje nie odsłonięta, gdy się czyta stare przymierze,^k ponieważ jest usuwana dzięki Chrystusowi.^l **15** Doprawdy, po dziś dzień, ilekroć się czyta Mojżesza,^m na ich sercach leży zasłona.ⁿ **16** Ale gdy następuje zawrócenie ku Jehowie, zasłona zostaje usunięta.^o **17** Jehowa zaś jest Duchem;^p a gdzie duch^q Jehowy,^r tam wolność.^s **18** I my wszyscy,^t z odsłoniętymi obliczami odbijając niczym zwierciadła chwałę Jehowy,^u jesteśmy przeobrażani^v w ten sam obraz,^w z chwały w chwałę,^x dokładnie tak, jak to sprawia Jehowa,^y ów Duch.

4 Dlatego też, mając to usługiwane^z stosownie do okazanego nam miłosierdzia,^a nie dajemy za wygraną, **2** ale wyrekliśmy się rzeczy skrytych, których należy się wstydzić,^b i nie postępujemy przebiegle ani nie fałszujemy słowa Bożego,^c lecz przez ujawnienie prawdy polecamy siebie przed obliczem

ROZDZ. 3

- a 2Kó 4:6
- b Rz 3:21
- 2Kó 5:18
- c Kol 2:15
- d Kol 2:17
- e Wj 19:16
- Wj 24:17
- f Heb 12:22
- g 1Pt 1:3
- h Wj 34:33
- i Rz 10:4
- j Rz 11:7
- k Iz 6:10
- Jn 12:40
- l Rz 7:6
- Ef 2:15
- m Dz 15:21
- n Rz 11:8
- o Wj 34:34
- Rz 11:23
- Rz 11:26
- p Rdz 6:3
- Jn 4:24
- q Gal 5:18
- r Iz 61:1
- s Rz 6:14
- Rz 8:15
- Gal 5:1
- Gal 5:13
- t Rz 8:30
- u Ps 138:5
- Iz 40:5
- Iz 60:1
- v Jn 1:12
- Gal 4:5
- w Ef 4:24
- Ef 5:1
- x Rz 8:30
- 1Kó 13:12
- 1Pt 1:4
- 1Jn 3:2
- y 2Kó 4:6

ROZDZ. 4

- z Rz 11:13
- 1Tm 1:12
- a Dz 9:15
- b Rz 6:21
- c 2Kó 2:17
- 2Kó 6:3
- 2Kó 8:20
- Gal 1:9

szpalta 2

- a 2Kó 6:4
- b 2Kó 2:15
- c Jn 14:30
- Ef 2:2
- 1Jn 5:19
- d 2Kó 11:14
- e Iz 60:2
- Jn 8:12
- f Mt 5:14
- g 1Tm 1:11
- h Kol 1:15
- Heb 1:3
- i 1Kó 1:23
- j Mt 20:27
- k Rdz 1:3
- 1Pt 2:9
- m Jn 17:3
- n 2Pt 1:3

2 KORYNTIAN 3:10 do 4:12

Boga sumieniu każdego człowieka.^a **3** Jeśli więc oznajmiana przez nas dobra nowina istotnie jest zasłonięta, to jest zasłonięta wśród tych, którzy giną,^b **4** wśród których bóg tego systemu rzeczy^c zaślepił umysły niewierzących,^d aby nie mogło przeniknąć^e oświecenie^f chwalebna^g dobrą nowiną^g o Chrystusie, który jest obrazem^h Boga. **5** Głosimy bowiem nie samych siebie, lecz Chrystusa Jezusa jako Pana,ⁱ a siebie jako waszych niewolników^j przez wzgląd na Jezusa. **6** Bo właśnie Bóg rzekł: „Z ciemności niech zajaśnieje światło”,^k on też oświecił nasze serca, by je oświecić^l chwałebnym poznaniem^m Boga poprzez oblicze Chrystusa.ⁿ

7 Mamy jednak ten skarb^o w naczyniach^p glinianych,^q aby moc^r wykraczająca poza to, co normalne, była Boża,^a a nie z nas samych.^t **8** Na wszystkie sposoby jesteście uciśniani,^u ale nie tak ściśnięci, żebyśmy nie mogli się poruszyć; jesteście w rozterce, ale wcale nie bez wyjścia;^v **9** jesteście prześladowani, ale nie pozostawieni własnemu losowi;^w jesteście powaleni,^x ale nie zgładzeni.^y **10** Zawsze w ciele naszym wszędzie znosimy śmiercionośne traktowanie, które spotkało Jezusa,^z aby w naszym ciele^a ujawniło się też życie Jezusa. **11** Bo my, żyjący, przez wzgląd na Jezusa wciąż jesteśmy stawiani w obliczu śmierci,^b aby w naszym śmiertelnym ciele^c ujawniło się również życie Jezusa. **12** Tak więc w nas działa śmierć, ale w was życie.^d

o 2Kó 4:1; p Dz 9:15; 1Ts 4:4; q Ps 8:4; Iz 64:8; 1Kó 15:47; r Ef 1:19; s 1Kó 2:5; t 2Kó 12:9; Flp 4:13; u 2Kó 7:5; v Ps 7:1; 1Kó 10:13; w Heb 13:5; x Dz 14:19; y Obj 2:10; z Rz 8:38; Flp 3:10; 1Pt 4:13; a Dz 4:13; b Rz 8:36; 1Kó 4:9; 1Kó 15:31; c 2Kó 6:9; d 2Kó 2:16.

13 A ponieważ mamy takiego samego ducha wiary, jak ten, o którym napisano: „Uwierzyłem, dlatego mówiłem”,^a my też wierzymy i dlatego mówimy. **14** Wiedząc, iż ten, który wskrzesił Jezusa, wraz z Jezusem wskrzesi także nas i przedstawi razem z nami.^b **15** Wszystko bowiem jest przez wzgląd na was,^c aby niezасłużona życzliwość, która została pomnożona, obfitowała za sprawą dziękczynienia wielu innych, ku chwale Bożej.^d

16 Dlatego nie dajemy za wygraną, a nawet jeśli człowiek, którym jesteśmy na zewnątrz, niszczy, to człowiek, którym jesteśmy wewnątrz,^e odnawia się dzień po dniu. **17** Bo chociaż ucisk jest chwilowy^f i lekki, sprawa dla nas chwałę, która nabiera coraz większej wagi i jest wieczna;^g **18** a my mamy oczy zwrócone nie na to, co widoczne, lecz na to, co niewidoczne.^h To bowiem, co widoczne, jest tymczasowe,ⁱ ale to, co niewidoczne, jest wieczne.^j

5 Wiemy bowiem, że jeśli by nasz ziemski dom,^k ten namiot,^l się rozpadł,^m to będziemy mieć budowlę od Boga, dom nie rękami uczyniony,ⁿ wieczny^o – w niebiosach. **2** Bo w tym domostwie naprawdę wzdychamy,^p gorąco pragnąc przyoblec się w to, które jest dla nas z nieba.^q **3** aby rzeczywiście się w nie przyoblekliśmy, nie okazać się nagimi.^r **4** My, którzy jesteśmy w tym namiocie, istotnie wzdychamy, przytłoczeni; nie chcemy bowiem go zdjąć, lecz przyoblec się w ten drugi,^s żeby to, co śmiertelne, zostało pochłonięte przez życie.^t **5** A właśnie na to zrodził nas Bóg,^u który nam dał zadatek^v tego, co ma przyjść, mianowicie ducha.^w

ROZDZ. 4

- a Ps 116:10
- b Rz 8:11
1Ko 6:14
- c 1Ko 3:21
- d 2Tm 2:10
- e Rz 7:22
Kol 3:10
- f 1Pt 1:6
- g Mt 5:12
Rz 8:18
- h Rz 8:34
2Ko 5:7
Heb 11:1
- i Ps 37:10
Jak 1:11
- j Dn 7:27

ROZDZ. 5

- k Kzn 12:3
2Ko 4:7
- l 2Pt 1:13
- m 2Pt 1:14
- n 1Ko 15:48
1Ko 15:50
Flp 3:21
- o Lk 16:9
- p Rz 8:23
- q Rz 6:4
1Ko 15:48
- r Obj 3:18
- s 1Ko 15:43
Flp 1:21
- t 1Ko 15:53
1Pt 1:4
- u Ef 2:10
- v 2Ko 1:22
Ef 1:14
- w Rz 8:23
1Ko 12:13

szpalta 2

- a Jn 14:3
- b Rz 8:24
2Ko 4:18
- c Flp 1:23
- d Flp 1:24
- e Dz 10:35
- f Dz 17:31
- g Kol 3:24
Obj 22:12
- h Heb 10:31
1Pt 1:17
- i Dz 18:4
- j 2Ko 4:2
- k 2Ko 3:1
2Ko 10:12
- l 2Ko 1:14
- m Jer 9:23
2Ko 10:10
- n Jer 9:24
- o 2Ko 11:1
2Ko 11:16
- p 2Ko 12:6
- q Iz 53:10
Mt 20:28
1Tm 2:6
- r Rz 14:7
- s Rz 6:11

6 Toteż zawsze jesteśmy pełni otuchy i wiemy, że dopóki mamy dom w ciele, jesteśmy nieobecni u Pana,^a **7** gdyż chodzimy dzięki wierze, a nie dzięki widzeniu.^b **8** Jesteśmy zaś pełni otuchy i radzi byłibyśmy raczej stać się nieobecni w ciele, a znaleźć dom u Pana.^c **9** Dlatego też stawiamy sobie za cel, żebyśmy – czy to mając u niego dom, czy będąc u niego nieobecni – byli godni jego upodobania.^e **10** Wszyscy bowiem musimy się pojawić przed tronem sędziowskim Chrystusa,^f żeby każdy odebrał to, co mu przysądzono za rzeczy dokonane poprzez ciało, według tego, co czynił, czy było dobre, czy podle.^g

11 Znając więc bojaźń^h Pańską, wciąż przekonujemyⁱ ludzi, ale dla Boga staliśmy się jawni. Mam jednak nadzieję, że staliśmy się też jawni dla waszych sumień.^j **12** Nie polecamy^k wam znowu samych siebie, lecz dajemy wam bodziec do chlubienia się z naszego powodu,^l abyście mieli odpowiedź dla tych, którzy się chlubią wyglądem zewnętrznym,^m a nie sercem.ⁿ **13** Bo jeśli postradaliśmy zmysły,^o stało się to dla Boga; jeśli jesteśmy trzeźwego umysłu,^p jest to dla was. **14** Przymusza nas bowiem miłość Chrystusa, ponieważ osądziłyśmy, że jeden człowiek umarł za wszystkich,^q toteż wszyscy umarli; **15** a umarł za wszystkich, aby ci, co żyją, nie żyli już dla samych siebie,^r lecz dla tego,^s który za nich umarł i został wskrzeszony.^t

16 Odtąd więc już nie znamy nikogo według ciała.^u Nawet jeśli znaliśmy Chrystusa według ciała,^v teraz na pewno już go ta-

t Dz 3:15; u Mt 12:50; 2Ko 7:1; 1Pt 4:6; v Mt 23:39.

kim nie znamy.^a **17** Jeżeli więc ktoś jest w jedności z Chrystusem, to jest nowym stworzeniem;^b dawne rzeczy przeminęły,^c oto zaczęły istnieć nowe.^d **18** Ale wszystko jest od Boga, który nas ze sobą pojednał^e przez Chrystusa i dał nam służbę^f pojednania. **19** mianowicie Bóg jednał ze sobą^g świat^h za pośrednictwem Chrystusa,ⁱ nie poczytując im ich wykroczeń,^j i nam poruczył słowo^k pojednania.^l

20 Jesteśmy^m więc ambasadaramiⁿ zastępującymi Chrystusa,^o jak gdyby przez nas Bóg upraszał.^p Jako zastępujący Chrystusa prosimy:^q „Pojednajcie się z Bogiem”. **21** Tego, który nie znał grzechu,^r dla nas grzechem uczynił,^s abyśmy dzięki niemu stali się prawością^t Bożą.

6 Współpracując z nim,^u upraszamy was też, abyście nie przyjmowali niezasłużonej życzliwości Bożej, a potem chybiali jej celu.^v **2** Mówi on bowiem: „W czasie dobrej woli cię wysłuchałem i pomogłem ci w dniu wybawienia”.^w Oto teraz jest szczególnie czas dobrej woli.^x Oto teraz dzień wybawienia.^y

3 W niczym nie dajemy żadnego powodu do zgorszenia,^z żeby w naszym usługiwaniu nie doszukano się uchybień.^a **4** ale we wszystkim polecamy^b siebie jako sług Bożych – w wielkiej wytrwałości, w uciskach, w potrzebach, w trudnościach,^c **5** w wypadkach pobicia, w więzieniach,^d w zamieszkach, w trudach, w bezsennych nocach, w okresach braku żywności;^e **6** czystością, poznaniem, wielkoduszną cierpliwością,^f życzliwością,^g duchem świętym, miłością nieobłudną,^h **7** mową prawdziwą, mocąⁱ Bożą; przez oręż^j prawości

ROZDZ. 5

- a Jn 20:17
- b Rz 6:4
- c Gal 6:15
- d Iz 43:18
- e Ef 4:22
- d Ef 4:24
- e Rz 5:10
- f Ef 2:16
- kol 1:20
- f Dz 20:24
- g Ps 37:29
- Obj 21:3
- h Rz 5:6
- Rz 11:15
- 1Jn 2:2
- i Rz 3:24
- j Iz 43:25
- Rz 4:25
- Rz 5:18
- k Dz 13:38
- l Mt 28:19
- m Flp 3:20
- n Ef 6:20
- o Mt 25:40
- p 2Kto 2:14
- q Obj 22:17
- r Jn 8:46
- Heb 4:15
- Heb 7:26
- s Kpl 16:21
- Heb 9:28
- t Pwt 21:23
- Rz 1:17

ROZDZ. 6

- u Mt 28:20
- 2Kto 5:20
- v Rz 2:4
- Heb 12:15
- w Iz 49:8
- x Łk 4:19
- y Jn 9:4
- Heb 3:13
- z Rz 14:13
- a 1Kto 9:22
- b 2Kto 4:2
- c 2Kto 11:23
- d Obj 2:10
- e 2Kto 11:27
- f Ef 4:2
- kol 3:13
- 1Ts 5:14
- g Mi 6:8
- Ef 4:32
- h Rz 12:9
- 1Tm 1:5
- i 1Kto 2:4
- j 2Kto 10:4
- Ef 6:11

szpalta 2

- a Mt 10:16
- b Dz 4:13
- 2Kto 4:11
- c 2Kto 4:10
- d Ps 118:18
- Heb 12:6
- e Dz 14:19
- 2Kto 4:9

po prawicy i po lewicy, **8** przez chwałę i zniewagę, przez złą opinię i dobrą opinię; jako zwodziciele,^a a jednak prawdomówni, **9** jako nieznani, a jednak uznawani,^b jako umierający, a jednak oto żyjemy,^c jako karceni,^d a jednak nie wydawani na śmierć,^e **10** jako zasmucani, ale zawsze radośni, jako biedni, ale wzbogacający wielu, jako nic nie mający, a jednak posiadający wszystko.^f

11 Usta nasze otwarty się ku wam, Koryntianie, serce^g nasze się rozszerzyło. **12** Nie jest wam ciasno u nas,^h ale jest wam ciasno w waszych tkliwych uczuciach.ⁱ **13** Toteż odpłacając się – mówię jak do dzieci^j – wy też się rozszerzcie.

14 Nie wprzęgajcie się nierówno w jarzmo z niewierzącymi.^k Bo coś wspólnego ma prawość z bezprawiem? Albo jakaż jest wspólnota światła z ciemnością?^m **15** Ponadto jakaż jest zgoda między Chrystusem a Belialem?ⁿ Albo jakiż dział^o ma wierny z niewierzącym? **16** I jakaż ugodę ma świątynia Boża z bożkami?^p My bowiem jesteśmy świątynią^q Boga żywego, jak to Bóg powiedział: „Będę wśród nich przebywał^r i się przechadzał, i ja będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem”.^s **17** „Dlatego wyjdźcie spośród nich i się oddzielcie – mówi Jehowa – i prześciancie dotykać tego, co nieczyste”;^t „a ja was przyjmę”.^u **18** „I ja będę dla was ojcem,^v a wy będziecie dla mnie synami i córkami”^w – mówi Jehowa, Wszechmocny”.^x

- f Flp 4:13; Obj 2:9; g 2Kto 8:16; h 2Kto 12:15; i 1Pt 2:17; 1Jn 4:20; j 1Kto 4:14; k Wj 23:32; Pwt 7:3; 1Kl 11:4; 1Kto 7:39; l 1Kto 5:11; Jak 4:4; m Ef 5:8; n Mt 4:10; Obj 12:7; o 1Kto 10:21; p 1Kto 10:14; q 1Kto 3:16; 1Kto 6:19; r Wj 29:45; Kpl 26:11; s Kpl 26:12; Eze 37:27; Za 8:8; t Iz 52:11; Jer 51:45; Obj 18:4; u Eze 20:41; 2Kto 7:1; v 2Sm 7:14; w Iz 43:6; Oz 1:10; Jn 1:12; x Obj 1:8.

7 Skoro więc mamy te obietnice,^a umiłowani, oczyszcmy się^b z wszelkiego skalania ciała i ducha,^c doskonaląc świętość w bojaźni Bożej.^d

2 Znajdźcie dla nas miejsce.^e Nikogo nie skrzywdziliśmy, nikogo nie zepsuliśmy, nikogo nie wykorzystaliśmy.^f **3** Nie mówię tego, aby was potępić. Bo już przedtem powiedziałem, że jesteście w naszych sercach, by z nami umrzeć i żyć.^g **4** Mam wobec was wielką swobodę mowy. Mogę się wami wielce chlubić.^h Pełen jestem pociechy,ⁱ przepelnia mnie radość w każdym naszym uciśnieniu.^j

5 Doprawdy, gdyśmy przybyli do Macedonii,^k ciało nasze nie zaznało ulgi,^l ale dalej byliśmy uciskani^m wszelkimi sposobami: na zewnątrz były walki, wewnątrz obawy. **6** Jednakże Bóg, który pocieszaⁿ poniżonych, pocieszył nas obecnością Tytusa; **7** ale nie tylko jego obecnością, lecz także pocieszeniem, którym on został pocieszony z waszego powodu, ponieważ znowu przyniósł nam wiadomość^o o waszej tęsknocie, waszej żalości, waszej gorliwości względem mnie, tak iż jeszcze bardziej się uradowałem.

8 Toteż nawet jeśli was zasmuciłem swoim listem,^p nie żałuję tego. Nawet jeśli początkowo żalowałem (widzę, że ów list was zasmucił, chociaż tylko na chwilę), **9** teraz się raduję – nie dlatego, że się po prostu zasmuciliście, ale że się zasmuciliście ku okazaniu skruchy;^q bo zasmuciliście się w sposób zbożny,^r aby w niczym nie doznać szkody z naszego powodu. **10** Gdyż zbożny smutek przyczynia się do okazania skruchy ku wybawieniu i tego nie należy

ROZDZ. 7

a 2Kó 6:16
2Pt 1:4b 1Tm 3:9
1Jn 3:3c Za 13:2
Rz 12:1
1Tm 1:5d 2Kó 1:12
Obj 14:7e Rz 12:10
2Kó 6:12f Dz 20:33
2Kó 12:17

g 2Kó 6:12

h 1Kó 1:4
2Kó 1:14

i 2Kó 1:4

j Flp 2:17
Flm 7

k Dz 20:1

l 2Kó 2:13

m 2Kó 4:8

n 2Kó 1:3

o Prz 25:25

p 2Kó 2:4
2Kó 10:10q Jer 31:19
Dz 26:20

r Dz 8:22

szpalta 2

a Ps 32:5
Mt 26:75
1Jn 1:9b Rdz 4:13
Mt 27:5
Heb 12:17c Jer 3:25
Jer 50:4
Dz 2:37d Mt 3:8
Dz 26:20e 1Kó 5:5
1Kó 5:13f Rdz 45:27
1Kó 16:18

g 2Kó 8:24

h 2Kó 2:9
Heb 13:17

i 2Ts 3:4

ROZDZ. 8

j Rz 15:26

k Rz 12:8

l Mk 12:44
Dz 11:29
2Kó 9:7

żałować,^a ale smutek światowy rodzi śmierć.^b **11** Oto bowiem to wasze zbożne zasmucenie^c jakże wielką zrodziło w was żarliwość, jakie oczyszczanie się, jakie oburzenie, jaką bojaźń, jaką tęsknotę, jaką gorliwość, jakie naprawianie zła!^d Pod każdym względem okazaliście się w tej sprawie nieskalanie czysti. **12** A chociaż do was napisałem, na pewno nie uczyniłem tak ani ze względu na tego, który wyrządził krzywdę,^e ani ze względu na skrzywdzonego, ale żeby wasza żarliwość ku nam ujawniła się wśród was wobec Boga. **13** Właśnie dlatego doznałiśmy pocieszenia.

Jednakże oprócz naszego pocieszenia jeszcze bardziej uradowała nas radość Tytusa, ponieważ jego duch^f został przez was wszystkich pokrzepiony. **14** Bo jeśli w czymkolwiek chlubiłem się wami przed nim, nie zostałem zawstydzony; ale jak mówiliśmy wam wszystko zgodnie z prawdą, tak też nasze chlubenie się^g przed Tytusem okazało się prawdą. **15** Również jego kliwe uczucia ku wam są obfitsze, gdy sobie przypomina posłuszeństwo^h was wszystkich, jak go przyjęliście z bojaźnią i drżeniem. **16** Raduję się, że dzięki wam pod każdym względem mogę być pełen otuchy.ⁱ

8 A powiadamy was, bracia, o niezаслужonej życzliwości Bożej, której dostąpiły zbory w Macedonii.^j **2** że podczas wielkiego wypróbowania w uciśnieniu obfitość ich radości oraz ich głębokie ubóstwo sprawiły, iż obfitowało bogactwo ich szczodrości.^k **3** Stało się to bowiem stosownie do ich rzeczywistej możliwości,^l owszem, poświadczam to, ponad ich rze-

czywistą możność, **4** gdy sami z siebie nader usilnie nas błagali, bezustannie prosząc o przywilej życzliwego dawania oraz o udział w usługiwaniu przewidzianym dla świętych.^a **5** I nie tylko tak, jak mieliśmy nadzieję, ale najpierw samych siebie dali Panu^b i nam za wolą Bożą. **6** To nas skłoniło do zachęcenia Tytusa,^c by jak wśród was rozpoczął, tak też doprowadził do końca to wasze życzliwe dawanie. **7** Ale jak obfitujecie we wszystko^d – w wiarę i słowo, i poznanie,^e i wszelką żarliwość, i w tę naszą miłość do was – tak byście też obfitowali w to życzliwe dawanie.

8 Mówię nie w formie rozkazu,^f lecz przez wzgląd na żarliwość drugich oraz żeby poddać próbie szczerość waszej miłości. **9** Znacnie bowiem niezasłużoną życzliwość naszego Pana, Jezusa Chrystusa, że chociaż był bogaty, przez wzgląd na was stał się biedny,^g abyście wy dzięki jego ubóstwu stali się bogaci.^h

10 A w tym wyrażam opinię:ⁱ ta sprawa bowiem jest dla waszego pożytku,^j skoro już rok temu zaczęliście nie tylko czynić, ale też chcieć czynić;^k **11** teraz więc dokończcie również czynienia, aby tak jak była gotowość chęci czynienia, tak też było dokończenie z tego, co macie. **12** Bo jeśli najpierw jest gotowość, jest ona szczególnie godna upodobania według tego, co się ma,^l a nie według tego, czego się nie ma. **13** Gdyż nie chodzi mi o to, żeby drugim było łatwo,^m a wam ciężko, **14** ale żeby dzięki wyrównaniu wasz nadmiar właśnie teraz zrekompensował ich niedostatek, aby też ich nadmiar zrekompensował wasz niedostatek – by nastąpiło

ROZDZ. 8

a Rz 15:25
1Ko 16:1
2Ko 9:1

b Rz 6:13

c 2Ko 12:18

d 2Ko 9:8

e 1Ko 1:5

f 1Ko 7:6

g Mt 8:20
Lk 9:58
Flp 2:7

h 2Ko 6:10

i 1Ko 7:25

j Mt 10:42

k 2Ko 9:2
1Tm 6:18

l Kpl 27:8
Pwt 16:10
Pwt 16:17
Prz 3:27
Mk 12:43
Lk 21:3

m Mk 12:44

szpalta 2

a 2Ko 9:12

b Wj 16:18

c 2Ko 12:18

d 1Ko 16:3

e 2Ko 4:15

f 2Ko 9:2

g 2Ko 6:3

h 1Ko 16:1

i Prz 3:4
1Pt 2:12

j Flp 2:25

k 1Pt 1:22
1Pt 2:17

l 2Ko 7:14

ROZDZ. 9

m Rz 15:26
1Ko 16:1
2Ko 8:4
2Ko 9:12

wyrównanie.^a **15** Tak jak jest napisane: „Kto miał dużo, nie miał za dużo, a kto miał mało, nie miał za mało”.^b

16 A dzięki niech będą Bogu, że tę samą żarliwość względem was włożył w serce Tytusa,^c **17** bo rzeczywiście zareałował on na zachętę, a będąc bardzo żarliwym, sam z siebie udaje się do was. **18** Ale posyłamy z nim brata, którego sława w związku z dobrą nowiną rozeszła się po wszystkich zbiorach. **19** Nie tylko to, lecz został on też ustanowiony^d przez zbory naszym towarzyszem podróży w związku z tym życzliwym darem, który mamy rozdzielić ku chwale^e Pana i na dowód gotowości naszego umysłu.^f **20** W ten sposób unikamy tego, by ktoś doszukiwał się u nas uchybień^g w związku z tym hojnym datkiem,^h który mamy rozdzielić. **21** Gdyż „dbamy o uczciwe zaopatrzenie – nie tylko w oczach Jehowy, lecz także w oczach ludzi”.ⁱ

22 Ponadto posyłamy z nimi naszego brata, którego często w wielu rzeczach sprawdziliśmy, że jest żarliwy, a który teraz jest znacznie żarliwszy ze względu na swą wielką ufność do was. **23** Jeśli jednak rodzi się jakieś pytanie co do Tytusa, jest on współnikiem moim oraz współpracownikiem^j dla waszej korzyści, jeśli zaś co do naszych braci, są oni apostołami zbiorów i chwałą Chrystusa. **24** Pokażcie im więc przed obliczem zbiorów dowód waszej miłości^k oraz tego, czym się w związku z wami chlubiłiśmy.^l

9 A jeśli chodzi o usługiwanie^m na rzecz świętych, zbyteczne jest, żebym do was pisał. **2** Znam bowiem waszą gotowość

umysłu, z której się wami chlubię przed Macedończykami, że Achaja jest gotowa już od roku,^a a wasza gorliwość pobudziła większość z nich. **3** Ale posyłam braci, żeby pod tym względem nasze chlubienie się wami nie okazało się puste, ale żebyście faktycznie byli gotowi,^b tak jak mawiałem, że będziecie. **4** Bo w przeciwnym razie gdyby Macedończycy przyszli ze mną i nie zastali was gotowymi, to my – żeby nie powiedzieć: wy – zostalibyśmy zawstyżeni w tej naszej ufności. **5** Dlatego uważałem za konieczne zachęcić braci, aby wcześniej do was przyszli i wcześniej przygotowali wasz uprzednio obiecany obfity dar,^c tak by mógł on być gotowy jako obfity dar, a nie jako coś wymuszonego.^d

6 A jeśli o to chodzi, kto skąpo sieje,^e ten będzie też skąpo żąć, a kto obficie sieje,^f ten będzie też obficie żąć. **7** Niech każdy czyni tak, jak postanowił w sercu, nie z ociąganiem się^g albo pod przymusem, gdyż Bóg miłuje dawcę rozradowanego.^h

8 Ponadto Bóg potrafi sprawić, by cała jego niezasłużona życzliwość obfitowała dla was, abyście mieli wszystkiego pod dostatkiem do każdego dobrego dzieła, zawsze będąc we wszystkim całkowicie samowystarczalnymi.ⁱ **9** (Jak jest napisane: „Porozdzielał, dał biednym, jego prawość trwa na wieki”).^j **10** Ten zaś, który siewcy obficie dostarcza nasienia, a także chleba do jedzenia,^k dostarczy wam nasienia do siania i je pomnoży, i przysporzy pólów waszej prawości).^l **11** We wszystkim jesteście wzbogacani ku wszelkiego rodzaju szczod-

ROZDZ. 9

- a 2Kto 8:10
- b 2Kto 8:6
- c 2Kto 9:2
- d Iz 32:8
- e Prz 11:24
- f Gal 6:7
- f Prz 19:17
- Prz 22:9
- Kzn 11:1
- Lk 6:38
- g Pwt 15:7
- Pwt 15:10
- Prz 22:8
- h Wj 22:29
- 1Kn 29:17
- Prz 11:25
- Dz 20:35
- Rz 12:8
- Heb 13:16
- i Prz 28:27
- Mal 3:10
- Ef 4:28
- Flp 4:19
- Tyt 2:14
- j Ps 112:9
- k Pwt 30:9
- Iz 55:10
- l Oz 10:12

szpalta 2

- a 2Kto 1:11
- 2Kto 4:15
- b Rz 15:27
- 2Kto 8:14
- Gal 6:6
- Flp 4:18
- c Rz 6:17
- 2Kto 7:15
- d Mt 5:16
- Heb 13:16
- Jak 1:27
- 1Jn 3:17
- e Dz 20:24
- f Jn 1:17
- Rz 3:24
- Rz 5:15
- Ef 3:7

ROZDZ. 10

- g Mt 11:29
- h Mt 11:30
- i 1Kto 2:3
- j 2Kto 10:10
- k 1Kto 4:21
- 2Kto 13:2
- 2Kto 13:10
- l Gal 2:20
- m Rz 8:13
- Ef 6:12
- n Mt 26:52
- Rz 13:12
- Ef 6:13
- 1Ts 5:8
- 1Tm 1:18
- 2Tm 2:24
- o Rz 8:14
- 2Kto 6:7
- p 1Kto 1:19
- 1Kto 3:19
- 2Tm 2:25

rości, która przez nas prowadzi do dziękowania Bogu^a – **12** ponieważ usługiwanie w ramach tej publicznej służby ma nie tylko obficie zaspokajać dotkliwe niedostatki świętych,^b lecz także być bogate w wiele podziękowań Bogu. **13** Dzięki dowodowi, którym jest to usługiwanie, oni wychwalają Boga, ponieważ jesteście ulegli dobrej nowinie o Chrystusie,^c jak to zresztą publicznie oznajmiacie, i ponieważ jesteście szczodrzy w dzieleniu się z nimi i ze wszystkimi;^d **14** a za wami błagając, tęsknią za wami ze względu na niezrównaną niezasłużoną życzliwość^e Bożą wobec was.

15 Dzięki niech będą Bogu za jego nieopisany wspaniałomyślny dar.^f

10 A ja sam, Paweł, upraszam was przez łagodność^g i życzliwość^h Chrystusową, z wyglądu wprowadzie pomniejszyⁱ wśród was, lecz śmiały wobec was, gdy jestem nieobecny.^j **2** Proszę zaś, żebym będąc obecnym, nie musiał okazać śmiałości z tą ufnością, z którą zamierzam przedsięwziąć śmiałe kroki^k przeciwko tym, co oceniają nas tak, jak gdybyśmy chodzili według tego, czym jesteśmy w ciele. **3** Chociaż bowiem chodzimy w ciele,^l nie prowadzimy boju według tego, czym jesteśmy w ciele.^m **4** Bo oręż naszego boju nie jest cielesny,ⁿ ale za sprawą Boga^o ma moc obalania tego, co silnie obwarowane. **5** Obalamy bowiem rozumowania i wszelką rzecz wyniosłą podnoszącą się przeciwko poznaniu Boga^p i bierzemy w niewolę wszelką myśl, aby ją przywieść do posłuszeństwa wobec Chrystusa; **6** i wciąż jesteśmy

gotowi wymierzyć karę za wszelkie nieposłuszeństwo,^a gdy tylko się w pełni dokona wasze posłuszeństwo.^b

7 Patrzycie na rzeczy według ich powierzchownej wartości.^c Jeżeli ktoś sam w sobie ufa, iż należy do Chrystusa, niech sam jeszcze weźmie to pod uwagę, że jak on należy do Chrystusa, tak i my.^d **8** Bo nawet gdybym się trochę za dużo chlubił^e władzą, którą nam Pan dał ku budowaniu was, a nie ku burzeniu,^f nie zawstydziłbym się, **9** żeby się nie zdawało, iż chcę was przerażać swymi listami. **10** Mówią bowiem: „Jego listy są ważkie i pełne siły, ale osobista obecność jest słaba,^g a mowa zasługuje na wzgardę”.^h **11** Niech taki człowiek weźmie pod uwagę, że jacy jesteśmy w słowie za pośrednictwem listów, będąc nieobecni, tacy też okazemy się w działaniu, gdy będziemy obecni.ⁱ **12** Nie śmiemy bowiem zaliczać się do tych lub porównywać się z tymi, którzy zalecają samych siebie.^j Oni to, mierząc się według samych siebie i porównując się sami z sobą, z całą pewnością nie wykazują zrozumienia.^k

13 My natomiast nie będziemy się chlubić poza wyznaczonymi nam granicami,^l lecz zgodnie z granicą terenu, który Bóg nam przydzielił według miary, sprawiając, iż sięga on aż do was.^m **14** Doprawdy, nie rozposcieramy się zanadto, jak gdybyśmy do was nie dotarli, my bowiem pierwsi przyszliśmy aż do was, oznajmiając dobrą nowinę o Chrystusie.ⁿ **15** Nie, wcale nie chlubiśmy się cudzym trudem poza wyznaczonymi nam granicami,^o lecz żywimy nadzieją, że

ROZDZ. 10

- a 1Tm 1:20
Heb 12:10
- b 2Kto 2:9
2Kto 7:15
- c 2Kto 5:12
- d 1Jn 4:6
- e 2Kto 12:6
- f 2Kto 13:10
Heb 13:17
- g 2Kto 10:1
Gal 4:13
- h 2Kto 11:6
- i 2Kto 12:20
2Kto 13:2
- j 2Kto 3:1
2Kto 5:12
- k Prz 25:27
Prz 26:12
Gal 6:3
Gal 6:4
- l Rz 12:3
- m Dz 9:15
Gal 2:8
- n 1Kto 3:10
1Kto 4:15
- o Rz 15:20

szpalta 2

- a 2Ts 1:3
- b 1Kto 9:1
- c Dz 19:21
Rz 15:24
- d Iz 65:16
Jer 9:24
1Kto 1:31
- e Lk 18:14
- f Rz 2:29
1Kto 4:5
2Tm 2:15
- g 1Sm 13:14
Prz 29:26

ROZDZ. 11

- h 2Kto 5:13
- i Flp 1:8
- j Obj 21:2
Obj 21:9
Obj 22:17
- k Mk 2:19
- l Kpl 21:13
Ef 5:23
- m Ef 5:27
Kol 1:28
- n Rdz 3:4
1Tm 2:14
- o Jn 8:44
1Tm 6:5
Heb 13:9
2Pt 3:17
2Jn 8
- p 1Kto 6:15
- q Gal 1:7
- r 1Jn 4:3
- s Gal 1:8
- t Flp 2:21
2Jn 10
- u 1Kto 15:10
2Kto 11:23
- v 2Kto 12:11
Gal 2:6

tak jak wzrasta wasza wiara,^a staniemy się wielcy wśród was w odniesieniu do naszego terenu.^b Wtedy będziemy jeszcze bardziej obfitować, **16** aby oznajmiać dobrą nowinę krainom za wami,^c tak by nie chlubić się cudzym terenem, na którym wszystkim już jest gotowe. **17** „Ale kto się chlubi, niech się chlubi w Jehowie”.^d **18** Albowiem nie ten jest uznany, który sam siebie zaleca,^e lecz ten, którego zaleca^f Jehowa.^g

11 Obyście zniesli trochę braku rozsądku^h z mojej strony. Ale wy mnie przecież znosicie! **2** Jestem bowiem o was zazdrosny zbrożną zazdrością,ⁱ gdyż osobiście przyrzekłem was w małżeństwo^j jednemu mężczyźnie,^k aby móc was przedstawić Chrystusowi^l jako nieskalanie czystą^m dziewicę. **3** Lękam się jednak, że jak wąż swą przebiegłością obalamucił Ewę,ⁿ tak wasze umysły mogą w jakiś sposób zostać skażone^o oraz odwiedzione od szczerości i nieskalanej czystości, które się należą Chrystusowi.^p **4** Okazuje się bowiem, że jeśli ktoś przychodzi i głosi innego Jezusa niż ten, którego myśmy głosili,^q albo otrzymujecie innego ducha niż ten, którego otrzymaliście,^r lub dobrą nowinę^s inną niż ta, którą przyjęście, łatwo kogoś takiego znosicie.^t **5** A uważam, że pod żadnym względem nie okazałem się gorszy^u od waszych prześwietnych^v apostołów. **6** Ale nawet jeśli jestem niewprawy w mowie,^w to na pewno nie pod względem poznania;^x lecz wszelkimi sposobami ujawniliśmy wam to we wszystkim.^y

7 Albo czyż popełniłem grzech, korząc się,^a abyście wy zostali wywyższeni, ponieważ chętnie oznajmiałem wam bezpłatnie^b dobrą nowinę Bożą? **8** Inne zbory obrabowałem, przyjmując zaopatrzenie, żeby wam usługiwać;^c **9** a jednak gdy byłem obecny wśród was i znalazłem się w potrzebie, nie stałem się dla nikogo brzemieniem,^d gdyż bracia, którzy przyszedli z Macedonii,^e obficie mnie zaopatrzyli w moim niedostatku. Tak, wszelkimi sposobami starałem się nie być dla was brzemieniem i nadal będę się o to starał.^f **10** Jest to w moim wypadku prawda^g Chrystusowa, że na pewno nic nie powstrzyma tego mojego chlubienia się^h w regionach Achai. **11** Z jakiego powodu? Czy dlatego, że was nie miłuję? Bóg wie, że miłuję.ⁱ

12 A co czynię, nadal będę czynił,^j żeby pozabawić pretekstu tych, którzy chcą mieć jakiś pretekst, by ich uznawano za równych nam pod względem urzędu, którym się chlubią. **13** Gdyż tacy są fałszywymi apostołami, zwodniczymi pracownikami,^k przeobrażającymi się w apostołów Chrystusa.^l **14** I nic dziwnego, bo sam Szatan ciągle się przeobraża w anioła światła.^m **15** Nic zatem wielkiego, jeśli również jego słudzyⁿ ciągle się przeobrażają w sług prawości. Ale ich koniec będzie według ich uczynków.^o

16 Mówię znowu: Niech nikt nie myśli, iż jestem nierozsądny. Lecz jeśli rzeczywiście tak myślicie, przyjmijcie mnie nawet jak nierozsądnego, żebym i ja mógł się trochę pochłubić.^p **17** Też, co mówię, nie mówię zgodnie z przykładem Pana, lecz jakby w braku rozsądku, w tym za-

ROZDZ. 11

- a 1 Ko 2:3
- 2 Ko 10:1
- b Dz 18:3
- 1 Ko 9:18
- c Flp 4:10
- d 2 Ko 12:13
- e Flp 4:15
- f 1 Ts 2:9
- g Rz 9:1
- h 1 Ko 9:15
- i 2 Ko 6:11
- 2 Ko 7:3
- 2 Ko 12:15
- j 1 Ko 9:12
- k Ps 101:7
- Ps 119:118
- Dz 5:3
- Ef 4:14
- l Rz 16:18
- 2 Ko 2:17
- 2 Pt 2:1
- m Gal 1:8
- 2 Ts 2:9
- n Jn 8:44
- o Mt 16:27
- Rz 2:6
- Gal 5:10
- Flp 3:19
- 2 Tm 4:14
- p 2 Ko 10:8

szpalta 2

- a 1 Ko 3:21
- b Flp 3:4
- c Gal 2:4
- Gal 4:9
- Gal 5:1
- d Flp 3:19
- e 2 Ko 5:13
- 2 Ko 12:11
- f Dz 22:3
- g Rz 11:1
- Flp 3:5
- h 2 Ko 11:5
- i Rz 11:13
- 1 Ko 15:10
- j Dz 16:24
- k Dz 9:16
- 2 Ko 6:4
- 1 Pt 2:21
- l Pwt 25:3
- m Dz 16:22
- n Dz 14:19
- o Dz 27:41
- p Dz 20:3
- q Dz 23:10
- r Dz 14:5
- s Dz 13:50
- t Dz 20:31
- u 1 Ko 4:11
- v 2 Ko 6:5

dufaniu właściwym chętności.^a **18** Skoro wielu chlubi się według ciała,^b ja też będę się chlubił. **19** Bo chętnie znosić ludzi nierozsądnych, sami będąc rozsądnymi. **20** Doprawdy, znosić każdego, kto was zniewala,^c kto pożera to, co macie, kto porywa to, co macie, kto się wobec was wywyższa, kto was bije w twarz.^d

21 Mówię to ku naszej hańbie, jak gdyby nasza pozycja była słaba.

Ale jeśli ktoś inny śmiało sobie w czymś poczyną – mówię nierozsądnie^e – to i ja śmiało sobie w tym poczynam. **22** Hebrajczykami są? Ja też.^f Izraelitami są? Ja też. Potomstwem Abrahama są? Ja też.^g **23** Sługami Chrystusa są? Odpowiadam jak szaleniec – ja jestem wybitniejszym:^h w trudach częściej,ⁱ w więzieniach częściej,^j w razach nad miarę, często bliski śmierci.^k

24 Od Żydów otrzymałem pięć razy po czterdzieści uderzeń^l bez jednego, **25** trzy razy byłem bity różgami,^m raz kamienowany,ⁿ trzy razy przeżyłem rozbicie się statku,^o noc i dzień spędziłem na głębini; **26** często w wędrówkach, w niebezpieczeństwach na rzekach, w niebezpieczeństwach ze strony rozbójników na drogach,^p w niebezpieczeństwach ze strony własnego rodu,^q w niebezpieczeństwach ze strony narodów,^r w niebezpieczeństwach w mieście,^s w niebezpieczeństwach na pustkowiu, w niebezpieczeństwach na morzu, w niebezpieczeństwach między fałszywymi braćmi, **27** w trudzie i mozole, często w bezsennych nocach,^t w głodzie i pragnieniu,^u wielokroć w powstrzymaniu się od pokarmu,^v w zimnie i nagości.

28 Oprócz tych rzeczy zewnętrznych jest też coś, co mnie dzień w dzień nurtuje – troska o wszystkie zbory.^a **29** Któż jest słaby,^b a ja nie jestem słaby? Któż się gorszy, a ja nie jestem rozjątrzony?

30 Jeżeli trzeba się chlubić, to będę się chlubił^c tym, co ma związek z moją słabością. **31** Bóg i Ojciec Pana Jezusa – Ten, który ma być wysławiany na wieki – wie, iż nie kłamię. **32** W Damaszku namiestnik króla Aretasa strzegł miasta Damasceńczyków, aby mnie pochwycić,^d **33** ale przez okno w murze zostałem spuszczonej w wiklinowym koszu^e i uszedłem jego rąk.

12 Muszę się chlubić. Nie jest to pożyteczne; przejdę jednak do nadprzyrodzonych wizji^f i objawień Pana. **2** Znam człowieka w jedności z Chrystusem, który czternaście lat temu – czy w ciele, nie wiem, czy poza ciałem, nie wiem; Bóg to wie – został jako taki porwany^g do trzeciego nieba. **3** Tak, znam takiego człowieka – czy w ciele, czy poza ciałem,^h nie wiem, Bóg wie – **4** i wiem, że został porwany do rajuⁱ i usłyszał niewypowiedziane słowa, których człowiekowi nie wolno mówić. **5** Takim człowiekiem będę się chlubił, ale nie będę się chlubił samym sobą, chyba że swymi słabościami.^j **6** Bo jeśli już zechcę się chlubić,^k nie będę nierozsądny, gdyż powiem prawdę. Ale się powstrzymuję, żeby nikt nie przypisywał mi więcej niż to, jakim mnie widzi, albo to, co ode mnie słyszy – **7** ze względu na sam nadmiar objawień.

Żebym więc nie czuł się zbyt wywyższony,^l został mi w ciało dany cień,^m anioł Szatana,

ROZDZ. 11

a 2Kto 2:4

Kol 2:1

b 1Ko 9:22

c 2Ko 12:5

d Dz 9:24

e Dz 9:25

ROZDZ. 12

f Dz 2:17

Dz 22:17

g Eze 8:3

h Eze 3:14

i Ef 1:3

j 2Ko 11:30

k 2Ko 10:8

2Ko 11:16

l Prz 16:18

m Gal 4:13

szpalta 2

a 1Pt 5:7

b Pwt 3:26

c Iz 40:29

Heb 11:34

d 2Ko 11:30

e Flp 4:13

f 2Ko 12:1

g 2Ko 11:5

Obj 2:2

h 2Ko 11:23

i 1Ko 9:2

j 2Ko 6:4

k Dz 14:3

Dz 15:12

Rz 15:19

l 1Ko 9:12

2Ko 11:9

m 2Ko 13:1

n Dz 20:33

o 1Ko 4:14

Gal 4:19

p Prz 13:22

Prz 19:14

q Prz 11:30

2Ko 1:6

Flp 2:17

Kol 1:24

1Ts 2:8

Heb 13:17

by mnie policzkował, abym się zbyt wywyższał. **8** W tej sprawie trzy razy^a upraszałem Pana, żeby to ode mnie odstąpiło, **9** on wszakże powiedział do mnie: „Wystarczy^b ci moja niezasałużona życzliwość; bo moc moja doskonali się w słabości”.^c Najchętniej więc będę się chlubił raczej ze swoich słabości,^d aby moc Chrystusa pozostawała nade mną niczym namiot. **10** Dlatego znajduję upodobanie w słabościach, w zniewagach, w potrzebach, w przesławdaniach i trudnościach – dla Chrystusa. Bo kiedy jestem słaby, wtedy jestem mocny.^e

11 Stałem się nierozsądny. Wyście mnie do tego przymusili,^f gdyż ja powinienem był zostać przez was zalecony. Bo pod żadnym względem nie okazałem się gorszy od waszych prześwietnych^g apostołów, nawet jeśli jestem niczym.^h **12** Istotnie, znaki apostołskieⁱ zostały wśród was dokonane za sprawą wszelkiej wytrwałości^j oraz znaków i proroczych cudów, i potężnych dzieł.^k **13** Bo w czymże staliście się mniejsi niż pozostałe zbory, jeśli nie liczyć tego, że ja sam nie stałem się dla was brzemieniem?^l Życzliwie wybacście mi tę krzywdę.

14 Oto po raz trzeci^m jestem gotów do was przyjść, a jednak nie stanę się brzemieniem. Nie szukam bowiem waszych majątności,ⁿ ale was; bo nie dzieci^o powinny odkładać dla rodziców, lecz rodzice dla dzieci.^p **15** Jeżeli chodzi o mnie, z największą chęcią wydam siebie i zostanę całkowicie wydany za wasze dusze.^q Skoro miłuję was obficie, czyż mam być mniej miłowany? **16** Ale tak czy inaczej,

nie przygniotłem was brzemieniem.^a Mimo to mówicie, że byłem „chytry” i złapałem was „podstępem”.^b **17** Czyż wykorzystałem was przez kogoś z tych, których do was wysłałem? **18** Nalegałem na Tytusa i wysłałem z nim brata. Czyż Tytus jakoś was wykorzystał?^c Czyż nie chodziliśmy w tym samym duchu?^d I czyż nie tymi samymi śladami?

19 Czy przez cały ten czas myśleliście, że się przed wami bronimy? Przed Bogiem mówimy w związku z Chrystusem. Wszystko zaś, umiłowani, jest dla waszego zbudowania.^e **20** Lękam się bowiem, że gdy przybędę,^f może zastanę was nie takimi, jak bym chciał, i że okażę się wobec was nie takim, jak byście chcieli, lecz raczej będzie dochodzić do waśni, zazdrości,^g gniewów, swarów, obmów, rozsiewania pogłosek, nadymania się, niepokojów.^h **21** Może gdy znowu przyjdę, mój Bóg upokorzy mnie wśród was i będę przejęty żalnością z powodu wielu tych, którzy poprzednio zgrzeszyli,ⁱ ale nie okazali skruchy za swą nieczystość i rozpustę,^j i rozpasanie,^k których się dopuszczali.

13 Już trzeci raz^l przychodzę do was. „Każdą sprawą ma być potwierdzona ustami dwóch lub trzech świadków”.^m **2** Powiedziałem poprzednio i – tak jakby obecny po raz drugi, a jednak teraz nieobecny – zapowiadam tym, którzy wcześniej zgrzeszyli, oraz wszystkim pozostałym, że jeśli kiedyś znowu przyjdę, to nikogo nie oszczędzę.ⁿ **3** gdyż szukacie dowodu, że Chrystus mówi we mnie,^o Chrystus, który nie jest słaby wobec was, ale jest mocny po-

ROZDZ. 12

- a 2Ko 11:9
- b 2Ko 7:2
- c 2Ko 8:6
2Ko 8:16
- d Flp 1:27
- e 1Ko 10:33
- f 2Ko 10:2
2Ko 13:2
- g 1Ko 3:3
- h Flp 2:3
- i 1Ko 5:1
2Ko 2:2
- j 1Ko 6:9
1Ko 6:13
- k Rz 13:13
Gal 5:19
Ef 4:19
2Pt 2:2
Judy 4

ROZDZ. 13

- l 2Ko 12:14
- m Lb 35:30
Pwt 19:15
Mt 18:16
Jn 8:17
- n 2Ko 1:23
2Ko 10:2
2Ko 12:21
- o Rz 15:18
1Ko 5:4

szpalta 2

- a 1Ko 2:2
- b Flp 2:7
- c Rz 6:4
- d 2Tm 2:12
1Pt 3:18
- e 1Ko 1:18
1Ko 6:14
- f 1Ko 11:28
Gal 6:4
- g Rz 8:10
- h Rz 1:9
Flp 1:4
Flp 1:9
Kol 1:3
1Ts 1:2
- i Dz 4:20
1Ko 13:6
- j 1Ko 4:10
- k 1Ts 3:10
- l 1Ko 4:21
2Ko 10:6
- m Tyt 1:13
- n 2Ko 1:4
2Ko 1:6
- o Flp 2:2
- p 1Ts 5:13
Jak 3:17
1Pt 3:11
2Pt 3:14
- q Rz 15:33
1Ko 14:33
1Ts 5:23
- r Rz 16:16
1Ts 5:26
1Pt 5:14
- s Flp 2:1

śród was. **4** Został wprowadzie zawieszony na palu^a ze względu na słabość,^b ale żyje dzięki mocy Bożej.^c Wprowadzie też wraz z nim jesteśmy słabi, ale będziemy żyć razem z nim^d dzięki mocy Bożej^e wobec was.

5 Stale sprawdzajcie, czy trwacie w wierze, ciągle badajcie, jacy jesteście.^f Albo czyż nie rozpoznajecie, że Jezus Chrystus jest w jedności z wami?^g Chyba że jesteście niegodni uznania. **6** Doprawdy, mam nadzieję, iż poznać, że my nie jesteśmy niegodni uznania.

7 A modlimy się^h do Boga, abyście nie uczynili nic niewłaściwego – nie żebyśmy sami uchodzili za godnych uznania, ale żebyście czynili to, co szlachetne, choćbyśmy my uchodzili za niegodnych uznania. **8** Nie możemy bowiem nic uczynić przeciwko prawdzie, lecz tylko dla prawdy.ⁱ **9** Rzeczywiście się radujemy, ilekroć my jesteśmy słabi, a wy jesteście mocni;^j i modlimy się^k o to, byście zostali skorygowani. **10** Właśnie dlatego to piszę, będąc nieobecny, abym będąc obecnym, nie działał surowo^l zgodnie z władzą, którą Pan mi dał ku budowaniu,^m a nie ku burzeniu.

11 W końcu, bracia, wciąż się radujecie, poddawajcie się skorygowaniu, doznawajcie pociechy,ⁿ myślcie zgodnie,^o żyjcie w pokoju,^p a będzie z wami Bóg miłości i pokoju.^q **12** Pozdrówcie jedni drugich świętym pocałunkiem.^r

13 Przesyłaję wam pozdrowienia wszyscy święci.

14 Niezasłużona życzliwość Pana Jezusa Chrystusa i miłość Boga oraz wspólnota w duchu świętym niech będą z wami wszystkimi.^s

LIST DO GALATÓW

1 Paweł,^a apostoł^b nie od ludzi ani nie przez człowieka, lecz przez Jezusa Chrystusa^c oraz Boga, Ojca,^d który go wskrzesił z martwych,^e **2** i wszyscy bracia ze mną^f – do zborów w Galacji;^g

3 Życzliwość niezasłużona i pokój^h wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa. **4** On dał samego siebie za nasze grzechy,ⁱ żeby nas wyzwolić z obecnego niegodziwego systemu rzeczy,^j zgodnie z wolą^k naszego Boga i Ojca, **5** któremu chwała na wieki wieków.^l Amen.

6 Dziwię się, że tak szybko dajecie się odsunąć od Tego,^m który was powołał przez niezasłużoną życzliwośćⁿ Chrystusa, do jakiejś innej dobrej nowiny.^o

7 Lecz ona nie jest inna; są tylko pewni ludzie, którzy was niepokoją^p i chcą wypaczyć dobrą nowinę o Chrystusie.^q **8** Ale choćbyśmy nawet my albo choćby anioł z nieba oznajmił wam jako dobrą nowinę coś poza tym, co wam oznajmiliśmy jako dobrą nowinę, niech będzie przeklęty.^r **9** Jak powiedzieliśmy poprzednio, tak i teraz znowu mówię: Kto by wam oznajmiał jako dobrą nowinę coś poza tym, co przyjeśliście,^s niech będzie przeklęty.

10 Czyż więc teraz ludzi próbuję przekonać, czy Boga? Albo czy staram się przypodobać ludziom?^t Gdybym jeszcze starał się przypodobać ludziom,^u nie byłbym niewolnikiem Chrystusa.^v **11** Oświadczam wam bowiem, bracia, że dobra nowina, którą oznajmiałem jako dobrą nowinę, nie jest niczym ludzkim;^w

ROZDZ. 1

- a Dz 13:9
- b Rz 1:5
- Tyt 1:1
- c Dz 9:15
- Dz 26:16
- Gal 1:12
- d Dz 22:14
- e Dz 2:24
- f Flp 4:21
- g 1Ko 16:1
- h 1Ko 1:3
- Gal 6:16
- 2Jn 3
- i Tyt 2:14
- 1Jn 2:2
- j Jn 15:19
- Rz 12:2
- k Eze 33:11
- 1Tm 2:4
- l Rz 16:27
- m Heb 3:6
- n 2Ko 1:2
- o 2Ko 11:4
- Gal 5:7
- p Gal 5:10
- q Dz 15:1
- 2Ko 11:13
- 1Tm 6:3
- r 1Ko 16:22
- Gal 5:12
- s Pwt 12:32
- Prz 30:6
- t 1Ts 2:4
- u Jak 4:4
- v Rz 1:1
- w 1Ts 2:13

szpalta 2

- a Rz 16:25
- Gal 2:2
- Ef 3:3
- b Dz 23:6
- Gal 2:14
- c 1Tm 1:13
- d Dz 8:3
- Dz 9:1
- Dz 22:4
- Dz 26:11
- e Dz 22:3
- f Flp 3:6
- g Mk 7:5
- h 1Ko 1:1
- 1Ts 2:12
- i Rz 11:5
- 1Ko 15:10
- Ef 3:7
- j 2Ko 4:6
- k Dz 9:15
- Rz 11:13
- l Mt 16:17
- m Dz 2:42
- n Dz 9:19

12 bo ani jej nie przyjąłem od człowieka, ani jej nie byłem uczony, chyba że przez objawienie od Jezusa Chrystusa.^a

13 Słyszeliście, rzecz jasna, o moim dawniejszym postępowaniu w judaizmie,^b iż bez umiaru prześladowałem^c zbór Boży i pustoszyłem go,^d **14** i robiłem w judaizmie większe postępy niż wielu mych rówieśników w moim rodzice,^e jako że byłem daleko gorliwszy^f o tradycje^g moich ojców. **15** Ale gdy Bóg, który oddzielił mnie od łona mej matki i powołał^h przez swą niezasłużoną życzliwość,ⁱ uznał za dobre **16** objawić w związku ze mną swego Syna,^j abym dobrą nowinę o nim oznajmiał narodom,^k nie wdalem się od razu w naradę z ciałem i krwią.^l **17** Nie poszedłem też do Jerozolimy, do tych, którzy wcześniej niż ja byli apostołami,^m ale udałem się do Arabii i znowu wróciłem do Damaszku.ⁿ

18 Następnie, w trzy lata później, poszedłem do Jerozolimy,^o by odwiedzić Kefasa,^p i zatrzymałem się u niego na piętnaście dni. **19** Ale nie widziałem nikogo innego z apostołów poza Jakubem,^q bratem^r Pana. **20** A jeśli chodzi o sprawy, o których wam piszę – oto w obliczu Boga: nie kłamię.^s

21 Potem poszedłem^t w rejony Syrii i Cylicji. **22** Ale z twarzy nie byłem znany zborom w Judei, które są w jedności z Chrystusem;^u **23** słyszeli tylko: „Ten, co

o Dz 9:26; p Jn 1:42; 1Ko 15:5; q Dz 12:17; r Mt 13:55; 1Ko 9:5; s Rz 9:1; t Dz 9:30; u Jn 17:21; Rz 16:7; 1Ko 1:30; 1Ts 2:14.

nas przedtem prześladował,^a teraz oznajmia dobrą nowinę o wierze, którą przedtem pustoszył”.^b **24** I zaczęli wychwalać^c Boga z tego powodu.

2 Następnie, po czternastu latach, znowu udałem się do Jerozolimy^d z Barnabasem,^e wziawszy ze sobą także Tytusa. **2** A udałem się tam w wyniku objawienia.^f I przedłożyłem im^g dobrą nowinę, którą głoszę wśród narodów, na osobności jednak – wybitnym mężom, żeby się czasem nie okazało, iż biegnę^h lub biegłem daremnie.ⁱ **3** Ale nawet Tytusa,^j który był ze mną, nie zmuszono do obrzezania,^k chociaż był Grekiem. **4** A co się tyczy cichaczem wprowadzonych^l fałszywych braci,^m którzy się wkradli w celu przespiewowania naszej wolności,ⁿ jaką mamy w jedności z Chrystusem Jezusem, żeby nas całkowicie zniewolić^o – **5** tym ani na godzinę nie ulegliśmy przez podporządkowanie się,^p aby w was pozostała prawda^q dobrej nowiny.

6 A jeśli chodzi o tych, którzy się wydawali czymś,^r nie robi mi różnicy, jakimi ludźmi byli przedtem;^s Bóg nie kieruje się wyglądem zewnętrznym człowieka^t – ci wybitni mężowie nie udzielili mi w gruncie rzeczy nic nowego. **7** Wprost przeciwnie, gdy ujrzałem, iż powierzono^u mi dobrą nowinę dla nieobrzezanych,^v tak jak Piotrowi dla obrzezanych^w – **8** bo Ten, który dał Piotrowi moc niezbędną do sprawowania apostołstwa na rzecz obrzezanych, dał także mnie moc^x na rzecz ludzi z narodów – **9** owszem, gdy poznali niezasłużoną życzliwość,^y którą mnie obdarzono,^z wtedy Jakub^a i Kefas, i Jan, uważani za filary,^b podali mnie i Barnabaso-

ROZDZ. 1

a Gal 1:13
b Dz 8:3
c Dz 21:20

ROZDZ. 2

d Dz 15:2
e Dz 9:27
f 1Ko 14:6
g Dz 15:12
h Gal 5:7
i Flp 2:16
j 1Ts 3:5
k 2Ko 2:13
l Dz 16:3
m Dz 15:24
n 2Ko 11:26
o Judy 4
p Iz 66:5
q Jn 8:32
r Jn 8:36
s 2Ko 3:17
t Gal 5:1
u 1Pt 2:16
v 2Ko 11:20
w Gal 4:9
x Gal 2:14
y Jn 18:37
z Gal 4:16
a Gal 2:9
b Gal 2:14
c Pwt 10:17
d Dz 10:34
e Rz 2:11
f 1Ts 2:4
g Dz 22:21
h Rz 11:13
i 1Tm 2:7
j Dz 8:14
k Dz 9:15
l Rz 1:5
m Kol 1:29
n Rz 1:5
o Ef 3:8
p 2Pt 3:15
q Dz 15:13
r Ef 2:20

szpalta 2

a Dz 13:2
b Dz 15:25
c 1Jn 1:3
d Pwt 15:8
e 1Ko 16:1
f Dz 11:29
g Jn 1:42
h Dz 11:26
i Dz 15:35
j Kpl 19:17
k Dz 12:17
l Dz 10:28
m Dz 11:3
n Dz 15:28
o Prz 29:25
p Dz 21:20
q Jak 3:17
r Dz 15:39
s Dz 10:15
t Dz 10:34
u Gal 3:28
v 1Tm 5:20

wi^a prawicę wspólnoty,^b abyśmy szli do narodów, oni zaś do obrzezanych. **10** Mieliliśmy tylko pamiętać o biednych.^c To właśnie też usilnie starałem się czynić.^d

11 Kiedy jednak Kefas^e przyszedł do Antiochii,^f sprzeciwiłem mu się w twarz, ponieważ zasłużył na potępienie.^g **12** Bo zanim przybyli niektórzy od Jakuba,^h jadaliⁱ z ludźmi z narodów, ale gdy oni przybyli, zaczął się odsuwać i oddzielać, bojąc się^j tych z klasy obrzezanych.^k **13** Również pozostali Żydzi przyłączyli się do niego w tym udawaniu,^l tak iż nawet Barnabas^m został z nimi wciągnięty w to ich udawanie. **14** Ale gdy ujrzałem, że nie chodzą prosto zgodnie z prawdą dobrej nowiny,ⁿ rzekłem wobec wszystkich do Kefasa:^o „Jeżeli ty, choć jesteś Żydem, żyjesz tak, jak narody, a nie jak Żydzi, to czemu przymuszasz ludzi z narodów, by żyli na sposób żydowski?”^p

15 My, którzy z natury jesteśmy Żydami,^q a nie grzesznikami^r z narodów, **16** i którzy wiemy, że człowiek zostaje uznany za prawego^s nie dzięki uczynkom prawa, lecz tylko na podstawie wiary^t w Chrystusa Jezusa, właśnie my uwierzyliśmy w Chrystusa Jezusa, aby zostać uznanymi za prawych dzięki wierze w Chrystusa,^u a nie dzięki uczynom prawa, ponieważ żadne ciało nie zostanie uznane za prawe dzięki uczynom prawa.^v **17** A jeśli my, zabiegając o uznanie nas za prawych dzięki Chrystusowi,^w okazaliśmy się grzesznikami,^x to czyżby Chrystus w rzeczywistości był sługą grzechu?^y Przenigdy! **18** Bo jeśli na nowo budując coś, co niegdyś

p Dz 15:10; Dz 15:28; Gal 1:13; q Jn 8:39; Rz 11:23;
r Ef 2:12; s Ps 143:2; Dz 13:39; Rz 8:33; t Rz 1:17;
u Rz 2:22; Jak 2:23; v Rz 5:17; 1Ko 6:11; Heb 7:19;
w Rz 3:20; Gal 3:19; x 1Jn 3:9; y Rz 6:1.

zburzyłem,^a to sam pokazuję, że jestem człowiekiem występny.^b

19 A ja przez prawo umarłem dla prawa,^c aby ożyć dla Boga.^d

20 Wraz z Chrystusem zawisłem na palu.^e Już nie ja żyję,^f lecz w jedności ze mną żyje Chrystus.^g Doprawdy, żyjąc^h teraz w ciele, żyję dzięki wierze w Syna Bożego, który mnie umiłował i wydał za mnie samego siebie.ⁱ

21 Nie odrącam niezastłużonej życzliwości Bożej;^j bo jeśli prawość osiąga się dzięki prawu,^k to Chrystus właściwie umarł na darmo.^l

3 O nierozumni Galatowie, którzy was poddał pod zły wpływ^m – was, przed których oczami otwarcie nakreślono obraz Jezusa Chrystusa zawieszonego na palu?ⁿ **2** Jednego tylko chciałbym się od was dowiedzieć: Czy otrzymaliście ducha^o dzięki uczynkom prawa,^p czy dzięki słuchaniu^q wynikającemu z wiary?

3 Czy jesteście tak nierozumni? Zaczęliście w duchu,^r a teraz kończycie w ciele?^s **4** Czy na próżno znieśliście tyle cierpień?^t Jeśli istotnie było to na próżno.

5 Czy więc ten, który wam udziela ducha^u i dokonuje wśród was potężnych dzieł,^v czyni to ze względu na uczynki prawa, czy ze względu na słuchanie wynikające z wiary?

6 Tak jak Abraham „uwierzył Jehowie i poczytano mu to za prawość”.^w

7 Z pewnością wicie, że synami Abrahama^x są ci, którzy obstają przy wierze.^y **8** A Pismo, widząc naprzód, iż ludzi z narodów Bóg uzna za prawych dzięki wierze, zawczasu oznajmiło Abrahamowi dobrą nowinę, mianowicie: „Poprzez ciebie będą pobłogosławione wszystkie narody”.^z

9 Toteż ci, którzy obstają przy wierze, są błogosławieni^a wraz z wiernym Abrahamem.^b

ROZDZ. 2

- a Gal 5:2
- Kol 2:14
- b Gal 5:4
- c Rz 7:9
- d Rz 6:11
- Heb 9:14
- e Rz 6:6
- Gal 5:24
- Gal 6:14
- f 1 Pt 4:2
- g Jn 17:23
- h 2 Ko 5:15
- i 1 Tm 2:6
- j Jn 1:17
- Rz 4:5
- k Gal 3:21
- Heb 7:11
- l Tyt 3:5

ROZDZ. 3

- m Gal 5:7
- n 1 Ko 1:23
- o Ef 1:13
- Heb 6:4
- p Rz 3:20
- q Rz 10:17
- r Gal 4:9
- s Heb 7:16
- t Heb 10:36
- 2 Jn 8
- u Dz 10:44
- v 1 Ko 12:10
- w Rdz 15:6
- Rz 4:3
- Jak 2:23
- x Jn 8:39
- Rz 4:16
- y Rz 4:12
- z Rdz 12:3
- Rz 18:18
- Dz 3:25
- a Heb 13:7
- b Gal 3:28
- Gal 3:29
- Heb 2:16

szpalta 2

- a Pwt 27:26
- Jer 11:3
- Dz 15:10
- Jak 2:10
- b Dz 13:39
- Gal 2:16
- c Hab 2:4
- Heb 10:38
- d Kpl 18:5
- Pwt 30:16
- Neh 9:29
- Rz 10:5
- e 1 Ko 7:23
- f Iz 35:10
- Mt 26:28
- Tyt 2:14
- Heb 9:15

10 Wszyscy bowiem, którzy polegają na uczynkach prawa, są pod przekleństwem, bo jest napisane: „Przeklęty każdy, kto nie trwa we wszystkich rzeczach zapisanych w zwoju Prawa, aby je czynić”.^a **11** Ponadto jest oczywiste, iż nikt nie zostaje u Boga uznany za prawego na podstawie prawa,^b gdyż „prawym będzie żył dzięki wierze”.^c **12** A Prawo nie obstaje przy wierze, ale „kto ich przestrzega, dzięki nim będzie żył”.^d **13** Chrystus przez nabycie^e uwolnił^f nas od przekleństwa Prawa, stawszy się za nas przekleństwem,^g ponieważ jest napisane: „Przeklęty każdy zawieszony na palu”.^h **14** Celem było to, żeby przez Jezusa Chrystusa nastąpiło dla narodów błogosławieństwo Abrahamowe,ⁱ abyśmy dzięki swej wierze^j otrzymali obiecane go ducha.^k

15 Bracia, mówię, posługując się przykładem z życia ludzkiego: Uprawomocnionego przymierza nikt nie odrąca ani nie łączy do niego dodatków, mimo iż jest ono człowiecze.^l **16** A obietnice oznajmiono Abrahamowi^m i jego potomkowi.ⁿ Nie mówi: „I potomkom”, jak o wielu, lecz jak o jednym:^o „I twemu potomkowi”.^p którym jest Chrystus.^q **17** To jeszcze mówię: Przymierza, które Bóg poprzednio uprawomocnił,^r Prawo powstałe w czterysta trzydzieści lat^s później nie unieważnia, tak by znieść obietnicę.^t **18** Bo jeśli dziedzictwo jest dzięki prawu, to już nie dzięki obietnicy;^u a przecież Bóg życzliwie dał je Abrahamowi na podstawie obietnicy.^v

- g Lb 21:9; Jn 3:14; Jn 19:31; Dz 5:30; h Pwt 21:23;
- i Rz 4:9; Ef 2:15; j Dz 19:4; 1 Pt 2:6; k J1 2:28; l Heb 9:17; m Rdz 12:1; Rdz 12:7; Rdz 13:15; Rdz 17:7;
- n Rdz 24:7; Iz 6:13; Gal 3:29; o Rdz 25:5; Rz 9:7; Rz 9:8; p Rdz 22:18; q Rdz 49:10; Mt 1:17; r Rz 4:13;
- s Wj 12:41; t Rz 4:14; u Rz 11:6; v Rdz 22:17.

19 Na cóż więc Prawo? Zostało dodane, by ujawnić występki,^a aż przyjdzie potomstwo,^b któremu dano obietnicę, a przekazane zostało przez aniołów^c ręką pośrednika.^d **20** Otóż nie ma pośrednika, gdzie chodzi tylko o jedną osobę, a Bóg jest tylko jeden.^e **21** Czy zatem Prawo jest przeciwne obietnicom Bożym?^f Przenigdy! Bo gdyby dano prawo mogące obdarzyć życiem,^g prawoś faktycznie byłaby na podstawie prawa.^h **22** Ale Pismoⁱ oddało wszystko razem pod straż grzechu,^j żeby obietnicę wynikającą z wiary w Jezusa Chrystusa dać no tym, którzy wierzą.^k

23 Zanim jednak nadeszła wiara,^l byliśmy strzeżeni przez prawo,^m razem oddani pod straż, i wypatrywaliśmy wiary, która miała zostać objawiona.ⁿ **24** Toteż Prawo stało się naszym wychowawcą prowadzącym do Chrystusa,^o abyśmy dzięki wierze zostali uznani za prawych.^p **25** Ale skoro wiara nadeszła,^q nie podlegamy już wychowawcy.^r

26 Doprawdy, wszyscy jesteście synami^s Bożymi przez wiarę w Chrystusa Jezusa. **27** Bo wy wszyscy, którzyście ochrzczeni w Chrystusie,^t przyoblekliście się w Chrystusa.^u **28** Nie ma Żyda ani Greka,^v nie ma niewolnika ani wolnego,^w nie ma mężczyzny ani kobiety;^x wy wszyscy bowiem jesteście jedną osobą w jedności z Chrystusem Jezusem.^y **29** Ponadto jeśli należycie do Chrystusa, to rzeczywiście jesteście potomstwem Abrahama,^z dziedzicami według obietnicy.^a

4 A powiadam, że dopóki dziedzic jest niemowlęciem, wcale się nie różni od niewolnika,^b chociaż sam jest panem wszystkiego; **2** podlega jednak opiekunom^c i szafarzom aż do dnia

ROZDZ. 3

- a Rz 3:20
- Rz 4:15
- Rz 7:12
- Rz 7:14
- b Jn 1:29
- Rz 10:4
- c Dz 7:38
- Dz 7:53
- Heb 2:2
- d Wj 20:19
- Pwt 5:5
- Jn 1:17
- Heb 9:15
- e Pwt 6:4
- f 1Tm 1:8
- g Rz 8:3
- h Rz 3:10
- Gal 2:21
- i Mt 11:13
- j Rz 3:9
- k Rz 4:11
- l Gal 4:4
- m Kol 2:14
- n Rz 10:4
- o Mt 5:17
- Heb 8:5
- p Dz 13:39
- Rz 5:1
- Rz 8:33
- q Kol 2:17
- r Dz 21:21
- Heb 8:6
- Heb 10:1
- s Oz 1:10
- Jn 1:12
- Rz 8:14
- t Dz 19:5
- Rz 6:3
- u Rz 13:14
- Ef 4:24
- v Rz 10:12
- w 1Ko 12:13
- Kol 3:11
- x Dz 2:17
- 1Pt 3:7
- y Jn 17:21
- z Iz 54:1
- Rz 8:17
- Rz 9:7
- a Gal 4:28

ROZDZ. 4

- b Łk 2:51
- c Rdz 24:3

szpalta 2

- a Kol 2:8
- Heb 9:10
- b Rdz 3:15
- Rdz 49:10
- c Mt 3:17
- Jn 8:42
- d Jn 1:14
- 1Tm 3:16
- Heb 2:14
- e Mt 5:17
- f 1Ko 7:23
- Gal 3:13
- g Mt 20:28
- h Jn 1:12
- Rz 8:23
- 2Ko 6:18
- i Jn 14:26
- Rz 5:5

z góry wyznaczonego przez ojca. **3** Podobnie i my, kiedy byliśmy niemowlętami, pozostawaliśmy zniewoleni przez elementarne^a rzeczy typowe dla świata. **4** Ale gdy się dopełnił czas,^b Bóg posłał swego Syna,^c który się urodził z niewiasty^d i który się urodził pod prawem,^e **5** żeby przez nabycie^f uwolnić tych pod prawem,^g abyśmy z kolei my dostąpili usynowienia.^h

6 A ponieważ jesteście synami, Bóg posłał do naszych serc duchaⁱ swego Syna i ten duch woła: „Abba, Ojcze!”^j **7** Nie jesteś już więc niewolnikiem, lecz synem, a jeśli synem, to i dziedzicem za sprawą Boga.^k

8 Niemniej właśnie wtedy, gdy nie znaliście Boga,^l byliście niewolnikami tych, którzy z natury nie są bogami.^m **9** Ale teraz, skoro poznaliście Boga albo raczej skoro wy zostaliście poznani przez Boga,ⁿ czemuż znowu zawracacie do słabych^o i nędznych rzeczy elementarnych^p i znowu chcecie być ich niewolnikami?^q **10** Skrupulatnie przestrzegacie dniⁱ i miesięcy,^r i pór, i lat. **11** Boję się o was, czy czasem w związku z wami nie moziłem się na próżno.^t

12 Proszę was, bracia: Stańcie się tacy jak ja,^u ponieważ i ja byłem taki jak wy.^v Nie wyrażdzaście mi żadnej krzywdy.^w **13** Wiecie zaś, że za pierwszym razem^x oznajmiłem wam dobrą nowinę przez chorobę mego ciała. **14** I tego, co w moim ciele było dla was doświadczeniem, nie potraktowaliście ze wzgardą ani też nie splunęliście na to z obrzydzeniem, lecz przyjeście mnie jak anioła^y Bożego, jak

j Mk 14:36; Rz 8:15; k Rz 8:17; Gal 3:29; Ef 1:14; l Ef 2:12; 1Ts 4:5; m Rz 1:25; 1Ko 12:2; 1Ts 1:9; n 1Ko 8:3; o Rz 8:3; Heb 7:18; p Kol 2:20; q 2Ko 11:20; r Rz 14:5; s Kol 2:16; t Gal 2:2; Gal 5:4; 1Ts 3:5; u Gal 6:14; v Gal 1:14; w 2Ko 2:5; x Dz 16:6; y 2Sm 19:27.

Chrystusa Jezusa.^a **15** Gdzież zatem podziłało się szczęście, któregoście doznawali?^b Poświadczam wam bowiem, że gdyby to było możliwe, wylupilibyście sobie oczy i dali je mnie.^c **16** Czyż więc stałem się waszym nieprzyjacielem,^d bo mówię wam prawdę?^e **17** Gorliwie o was zabiegają^f – nie szlachetnie, lecz chcą was odłączyć ode mnie, żebyście gorliwie zabiegali o nich.^g **18** Jednakże szlachetna to rzecz, by zawsze o was gorliwie zabiegano w szlachetnej sprawie,^h a nie tylko wtedy, gdy ja jestem obecnyⁱ u was, **19** dziateczki! moje, w związku z którymi znowu mam bóle porodowe, aż zostanie w was ukształtowany Chrystus.^k **20** Ale chciałbym być u was obecny właśnie teraz^l i mówić inaczej, ponieważ z waszego powodu jestem w rozterce.^m

21 Powiedzcie mi, wy, którzy chcecie być pod prawem:ⁿ Czy nie słyszycie Prawa?^o **22** Na przykład jest napisane, że Abraham miał dwóch synów: jednego ze służącej^p i jednego z wolnej;^q **23** ale ten ze służącej urodził się istotnie według ciała,^r ten drugi zaś, z wolnej – na podstawie obietnicy.^s **24** Stanowi to symboliczny dramat,^t gdyż owe niewiasty oznaczają dwa przymierza,^u jedno z góry Synaj,^v które rodzi dzieci na niewolę i którym jest Hagar. **25** A ta Hagar oznacza Synaj,^w górę w Arabii, i odpowiada dzisiejszej Jerozolimie, bo ona jest ze swymi dziećmi w niewoli.^x **26** Ale Jerozolima^y górna jest wolna i ona jest naszą matką.^z

27 Albowiem jest napisane: „Wesel się, nieplodna, która nie rodzisz, wykrzyknij i głośno zawołaj, niewiasto, która nie doznajesz bólów porodowych; bo dzieci opuszczonej są liczniejsze niż tej,

ROZDZ. 4

- a Mt 10:40 Jn 13:20
- b Obj 2:4
- c Gal 6:11
- d Prz 27:6 Iz 63:10 Heb 12:6
- e Jn 8:45 Ef 4:15
- f Rz 16:18 2Pt 2:3 2Pt 2:18
- g Dz 20:30 Flp 2:21
- h 1Ko 15:58 Tyt 2:14
- i Flp 2:12
- j 1Ko 4:15 1Ts 2:11 Flm 10
- k Heb 6:1
- l 2Jn 12
- m 2Ko 4:8 Gal 6:2
- n Rz 7:6 Gal 5:1
- o Gal 3:24
- p Rdz 16:15
- q Rdz 16:1 Rdz 21:3
- r Rdz 16:2 Rz 9:8
- s Rdz 17:16
- t 1Ko 10:11
- u Heb 8:7
- v Wj 19:23
- w Wj 19:18 Heb 12:18
- x Iz 61:1 Jn 8:35
- y Iz 54:5 Gal 4:31
- z Rdz 3:15 Iz 54:13 Flp 3:20 Obj 12:1

szpalta 2

- a Iz 54:1
- b Rz 9:8 Gal 3:29
- c Rdz 21:9 2Tm 3:12
- d Gal 5:11 Gal 6:12
- e Rdz 21:10
- f Rz 6:14
- g Jn 8:36 Gal 5:13

ROZDZ. 5

- h Jn 8:32 Rz 6:18
- i 1Ko 16:13 Flp 4:1
- j Dz 15:10
- k Dz 15:1 Gal 6:12
- l Rz 2:25 Gal 3:10
- m Rz 3:20 Rz 4:4 Rz 9:31

kto ma męża”.^a **28** A my, bracia, jesteśmy dziećmi związanymi z obietnicą, tak samo jak Izaak.^b **29** Ale jak wtedy ten urodzony według ciała zaczął prześladować^c urodzonego według ducha, tak jest i teraz.^d **30** Co jednak mówi Pismo? „Wypędź służącą i jej syna, bo syn służącej na pewno nie będzie dziedzicem razem z synem wolnej”.^e **31** Dlatego też, bracia, nie jesteśmy dziećmi służącej,^f lecz niewiasty wolnej.^g

5 Do takiej wolności wyzwolił nas Chrystus.^h Dlatego stójcie mocnoⁱ i nie dajcie się znowu zaprząć w jarzmo niewoli.^j

2 Oto ja, Paweł, mówię wam, że jeśli zostaniecie obrzezani,^k Chrystus na nic się wam nie przyda. **3** Ponadto znowu składam świadectwo każdemu człowiekowi dającemu się obrzezać, iż ma obowiązek wypełnić całe Prawo.^l

4 Odłączeni jesteście od Chrystusa, wy, którzy próbujecie zostać uznani za prawych na podstawie prawa;^m odpadliście od jego niezaskuszonej życzliwości.ⁿ **5** My zaś dzięki duchowi skwapliwie oczekujemy spodziewanej prawości wynikającej z wiary.^o **6** Bo jeśli chodzi o Chrystusa Jezusa, to ani obrzezanie nie ma żadnej wartości, ani nieobrzezanie,^p tylko wiara^q działająca przez miłość.^r

7 Biegleście bardzo dobrze.^s Kto wam przeszkodził trwać w posłuszeństwie wobec prawdy?^t **8** Przekonywanie takie nie pochodzi od Tego, który was powołuje.^u **9** Trochę zakwasu zakwasza całe ciasto.^v **10** Ja żywię ufnosć^w co do was, którzy jesteście w jedności^x z Panem, że nie

- n Rz 11:6; Heb 12:15; o Rz 8:23; p 1Ko 7:19; Gal 2:3; Gal 6:15; Kol 3:11; q Rz 3:22; Jak 2:18; r 1Ts 1:3; 1Tm 1:5; s 1Ko 9:24; Gal 3:3; t Rz 2:8; Rz 6:17; 2Ko 10:5; u Gal 1:6; v Pwt 17:7; 1Ko 5:6; 1Ko 15:33; 2Tm 2:17; 2Pt 2:2; w 2Ko 2:3; x Jn 17:21; Gal 3:28.

będziecie inaczej myśleć; a ten, kto was niepokoi,^a otrzyma wyrok,^b bez względu na to, kim jest. **11** Jeżeli zaś ja, bracia, dalej głoszę obrzezanie, to dlaczego dalej jestem prześladowany? Przecież wtedy zostałaby zniesiona^c przyczyna zgorszenia^d – pal męki.^e **12** Oby ci, którzy próbują was zburzyć,^f dali się nawet pozbawić męskości.^g

13 Wy, bracia, rzecz jasna zostaliście powołani do wolności;^h tylko nie używajcie tej wolności jako bodźca dla ciała,ⁱ lecz z miłości służcie jedni drugim jak niewolnicy.^j **14** Bo całe Prawo spełnia się^k w jednej wypowiedzi, mianowicie: „Masz miłować swego bliźniego jak samego siebie”.^l **15** Jeżeli jednak wciąż się nawzajem kásacie i pożeracie,^m to baccie, żebyście się nawzajem nie unicestwili.ⁿ

16 Ale powiadam: Stale postępujcie według ducha,^o a nie spełnicie żadnego pragnienia ciała.^p **17** Ciało bowiem jest w swym pragnieniu przeciwne duchowi,^q a duch jest przeciwny ciału, gdyż są sobie przeciwne, tak iż nie czynicie tego, co byście chcieli zrobić.^r **18** Co więcej, jeśli was duch prowadzi,^s to nie jesteście pod prawem.^t

19 Jawne zaś są uczynki ciała,^u a są nimi: rozpusta,^v nieczystość, rozpasanie,^w **20** bałwochwaltwo, uprawianie spirytyzmu,^x nieprzyjaźnie, waśń, zazdrość, napady gniewu, swary, rozdzwinki, sekty. **21** zawiści, pijatki,^y hulanki i tym podobne rzeczy. Co do nich przestrzegam was, jak już was przestrzegłem, że ci, którzy się czegoś takiego dopuszczają,^z nie odziedziczą królestwa Bożego.^a

22 Natomiast owocem^b ducha jest miłość, radość, pokój, wielko-

ROZDZ. 5

- a Gal 1:7
- b 2Ko 11:15
- c Jn 15:19
- d 1Ko 1:23
- e Flp 3:18
- f Dz 15:1
- g Pwt 23:1
- h Jn 8:36
- i Rz 6:22
- j 1Ko 8:9
- k 1Pt 2:16
- l 2Pt 2:19
- m 1Ko 9:19
- n Rz 13:8
- o Kpl 19:18
- p Mt 7:12
- q Mt 22:39
- r Jak 2:8
- s Jak 3:14
- t Prz 24:29
- u Jak 4:2
- v Rz 8:5
- w Rz 8:13
- x Rz 6:12
- y 1Pt 2:11
- z Rz 8:4
- aa Rz 7:15
- ab Rz 7:19
- ac Rz 7:23
- ad Rz 8:14
- ae Rz 6:14
- af Rz 8:2
- ag Prz 20:11
- ah 1Ko 3:3
- ai 1Ko 5:9
- aj Ef 5:3
- ak Kol 3:5
- al Obj 2:20
- am Kpl 18:17
- an Mk 7:22
- ao Ef 4:19
- ap 2Pt 2:2
- aq Judy 4
- ax Kpl 19:26
- ay Kpl 19:31
- az Pwt 18:11
- ba Pwt 21:20
- bb Iz 5:11
- bc 1Pt 4:3
- bd Rz 8:13
- be 2Ko 12:21
- bf 1Ko 6:9
- bg Flp 1:11
- bh Kol 1:10

szpalta 2

- a Ef 5:9
- b Jak 3:17
- c 1Tm 1:9
- d Rz 6:6
- e 1Pt 2:11
- f Rz 8:4
- g Kzn 4:4
- h 1Ko 4:7
- i Gal 6:4
- j Flp 2:3

ROZDZ. 6

- a Kpl 4:2
- b Mt 18:15
- c Rz 11:11
- d 1Ko 2:15

duzna cierpliwość, życzliwość, dobroć,^a wiara, **23** łagodność, panowanie nad sobą.^b Przeciwno takim rzeczom nie istnieje żadne prawo.^c **24** Ponadto ci, którzy należą do Chrystusa Jezusa, zawiesili na pału ciało wraz z jego namiętnościami i pragnieniami.^d

25 Jeżeli żyjemy według ducha, to dalej też według ducha postępujemy^e porządnie. **26** Nie popadajmy w próżność, pobudzając się wzajemnie do współzawodnictwa,^f jedni wobec drugih palając zawiścią.^g

6 Bracia, jeśli nawet jakiś człowiek uczyni fałszywy krok,^h zanim to sobie uświadomi – wy, którzy macie kwalifikacje duchowe,ⁱ próbujcie skorygować takiego w duchu łagodności,^j bacząc każdy na samego siebie,^k żebyś czasem i ty nie był kuszony.^l

2 Jedni drugih brzemiona noście^m i w ten sposób spełnicie prawo Chrystusowe.ⁿ **3** Bo jeśli ktoś myśli, że jest czymś, a jest niczym,^o to zwodzi swój umysł. **4** Ale niech każdy sprawdza, jakie jest jego dzieło,^p a wtedy będzie miał powód do radosnego uniesienia ze względu na samego siebie, a nie w porównaniu^q z drugim. **5** Każdy bowiem poniesie swój własny ciężar.^r

6 Niechaj też każdy, kto jest ustnie^s nauczany słowa, dzieli się^t wszelkimi dobrami z tym, który tak ustnie naucza.^u

7 Nie dajcie się wprowadzić w błąd:^v Bóg nie jest kimś, z kogo można drwić.^w Albowiem co człowiek sieje, to będzie też żąć;^x

j Prz 15:1; 1Ko 4:21; Kol 3:12; 1Tm 6:11; Tyt 3:2;
k 1Ko 10:12; 1Ko 7:5; Jak 3:2; m Rz 15:1; 2Ko 11:29; 1Ts 5:14; n Jn 13:34; Jn 15:12; 1Jn 4:21;
o Rz 12:3; 1Ko 8:2; 2Ko 3:5; 2Ko 12:11; p 1Ko 11:28;
2Ko 13:5; q Gal 5:26; r Rz 14:4; 2Ko 5:10; s Lk 1:4;
Dz 18:25; t Kpl 8:31; Lk 10:7; Rz 15:27; 1Ko 9:11;
Heb 13:16; u Lb 18:31; Mt 10:10; 1Ko 9:14; v Jak 1:16;
w Hl 13:9; x Lk 16:25; Rz 2:6.

8 bo kto sieje ze względu na swe ciało, ten z ciała żąć będzie zepsucie,^a ale kto sieje ze względu na ducha,^b ten z ducha żąć będzie życie wieczne.^c **9** A zatem nie ustawajmy w czynieniu tego, co szlachetne,^d bo w stosownej porze będziemy żąć, jeśli się nie znużymy.^e **10** Istotnie więc, dopóki mamy czas sprzyjający temu,^f wyświadczajmy dobro wszystkim, a zwłaszcza tym, którzy są z nami spokrewnieni w wierze.^g

11 Zobaczcie, jak wielkimi listerami napisałem do was moją własną ręką.^h

12 Wszyscy, którzy chcą się przypodobać w ciele – właśnie ci próbująⁱ was przymusić do obrzezania,^j byle tylko nie znośić przesładowania z powodu pała męki Chrystusa,^k Jezusa. **13** Bo nawet ci, którzy się dają obrzezać, sami nie przestrzegają Prawa,^k

ROZDZ. 6

- a Rz 8:6
- b Jn 6:63
Rz 8:13
- c Iz 3:10
- d 2Ts 3:13
- e Heb 3:14
Heb 12:3
Obj 2:10
- f Jn 9:4
Kol 4:5
- g Ef 2:19
- h 1Ko 16:21
- i Gal 2:3
- j Gal 5:11
Flp 3:18
- k Jak 2:10

szpalta 2

- a Lk 14:27
1Ko 2:2
- b Rz 6:6
- c Gal 5:6
- d 2Ko 5:17
Ef 2:10
- e Ps 125:5
Ps 128:6
Rz 9:6
- f Iz 3:24
- g 2Ko 4:10
Flp 3:10
- h 2Tm 4:22
Flm 25

ale chcą, byście zostali obrzezani, żeby mogli mieć powód do chlubienia się waszym ciałem.

14 Co do mnie, obym się nigdy nie chlubił, chyba że palem męki^a naszego Pana, Jezusa Chrystusa, przez którego świat dla mnie zawisł na palu,^b a ja dla świata.

15 Bo ani obrzezanie nie jest czymś, ani nieobrzezanie,^c tylko nowe stworzenie.^d **16** A nad wszystkimi, którzy będą porządnie chodzić według tej reguły postępowania – nad Izraelem Bożym^e – niech będzie pokój i miłosierdzie.

17 Odtąd niech mi nikt nie wyraża przykrości, gdyż ja noszę na swym ciele piętna^f niewolnika Jezusa.^g

18 Życzliwość niezasłużona naszego Pana, Jezusa Chrystusa, niech będzie z duchem,^h którego wy, bracia, przejawiacie. Amen.

LIST

DO EFEZJAN

1 Paweł, z woli^a Bożej apostoł^b Chrystusa Jezusa, do świętych, którzy są w Efezie, i wiernych^c w jedności^d z Chrystusem Jezusem:

2 Życzliwość niezasłużona^e i pokój^f wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa.

3 Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec naszego Pana, Jezusa Chrystusa,^g gdyż pobłogosławił nas^h wszelkim duchowym błogosławieństwem w miejscach niebiańskichⁱ w jedności z Chrystusem, **4** tak jak nas wybrał^j w jedności z nim przed założeniem^k świata, abyśmy w miłości^l byli wobec niego święci i bez skazy.^m **5** Albowiem z góry nas wyzna-

ROZDZ. 1

- a 2Ko 1:1
- b 1Ko 1:1
- c Obj 2:3
- d Jn 15:4
Jn 15:5
- e Jn 1:17
Rz 3:24
1Ko 1:4
- f Jn 14:27
- g 2Ko 1:3
- h Gal 3:14
- i Ef 2:6
- j Iz 43:10
Jn 17:24
Judy 1
- k 1Pt 1:20
- l Jak 2:5
- m Ef 5:27
Kol 1:22

szpalta 2

- a 2Ts 2:13
1Pt 1:2
- b Rz 8:15
Rz 8:23
Rz 8:29
Gal 4:5

czył^a do usynowienia^b poprzez Jezusa Chrystusa według upodobania swej woli,^c **6** ku sławie^d swej chwalebnej życzliwości niezasłużonej,^e którą nas życzliwie obdarzył przez swego umiłowanego.^f **7** Przez niego dostępujemy uwolnienia na podstawie okupu dzięki jego krwi,^g owszem, przebaczenia^h naszych wykroczeń, stosownie do bogactwa jego niezasłużonej życzliwości.ⁱ

8 Ona to za jego sprawą spływa na nas obficie we wszelkiej mądrości^j i zdrowym rozsądku, **9** jako że on dał nam poznać

c Rz 8:28; d Iz 43:21; e Rz 3:24; f Jn 3:35; g Dz 20:28; Rz 3:25; Obj 5:9; h Dz 13:38; Kol 1:14; Kol 2:13; i Jn 1:16; j Kol 1:9.

świętą tajemnicę^a swej woli. Odpowiada ona jego upodobaniu, co do którego sam w sobie powziął zamierzenie^b **10** w związku z zarządzaniem^c przy pełnej granicy wyznaczonych czasów,^d mianowicie aby znowu zebrać^e wszystko razem w Chrystusie^f – to, co w niebiosach,^g i to, co na ziemi.^h Tak, w nim, **11** w jedności z którym zostaliśmy też ustanowieni dziedzicami,ⁱ będąc z góry wyznaczeni zgodnie z zamierzeniem tego, który we wszystkim tak działa, jak doradza jego wola,^j **12** abyśmy służyli sławie jego chwały^k – my, którzy pierwsi złożyliśmy nadzieję w Chrystusie.^l **13** Ale wy również złożyliście w nim nadzieję, usłyszawszy słowo prawdy,^m dobrą nowinę o waszym wybawieniu.ⁿ Za jego sprawą też, uwierzywszy, zostaliście opieczętowani^o obiecany duchem świętym,^p **14** który jest zadatkim^q naszego dziedzictwa,^r aby na podstawie okupu^s nastąpiło uwolnienie tego, co jest własnościąⁱ [Boga], ku jego chwalebnej sławie.

15 Dlatego też i ja, usłyszawszy o waszej wierze w Pana Jezusa i względem wszystkich świętych,^u **16** nie przestaję składać za was podziękowań. Stale czynię o was wzmianki w moich modlitwach,^v **17** aby Bóg naszego Pana, Jezusa Chrystusa, Ojciec chwały, dał wam ducha mądrości^w i objawienia w dokładnym poznaniu go;^x **18** abyście – mając oczy^y waszego serca oświecone^z – wiedzieli, do jakiej nadziei^a was powołał, czym jest chwalebne bogactwo,^b które on zachowuje jako dziedzictwo dla świętych,^c **19** i czym jest nie zrównana wielkość jego mocy^d wobec nas, wierzących. Odpowiada ona działaniu^e potęgi jego siły, **20** z

ROZDZ. 1

- a Rz 16:25
- b 1Ko 4:1
- b 2Tm 1:9
- c Iz 32:1
- d Ef 3:9
- e Heb 3:6
- f Obj 20:6
- d Lk 21:24
- Dz 1:7
- e Ps 50:5
- f 1Ko 15:28
- Kol 1:20
- g 1Pt 1:4
- h Jn 10:16
- Flp 2:10
- i Rz 8:17
- El 3:6
- 1Pt 3:7
- j Iz 46:10
- Rz 8:28
- k Ef 3:21
- l Jak 1:18
- m Kol 1:5
- n 1Tm 2:4
- o 2Ko 1:22
- El 4:30
- Obj 7:4
- p Gal 3:2
- q 2Ko 5:5
- r 1Pt 1:4
- s Rz 8:23
- Kol 1:14
- 1Tm 2:6
- t 1Pt 2:9
- u Kol 1:4
- v Rz 1:9
- w Prz 2:6
- x Kol 1:9
- 1Tm 2:4
- y Lk 10:23
- z 2Ko 3:16
- a 1Pt 1:3
- b Kol 1:27
- c Pwt 33:3
- d 2Ko 13:4
- e Kol 1:29

szpalta 2

- a Dz 2:24
- b Ps 110:1
- Dz 7:55
- c Ef 2:6
- Heb 7:26
- d 1Ko 15:24
- Kol 2:10
- Heb 1:4
- e Dz 4:12
- Flp 2:9
- f 1Ko 2:6
- g Heb 6:5
- h Ps 8:6
- i Mt 28:18
- El 5:23
- Kol 1:18
- j Rz 12:5
- El 4:16
- k Rz 11:25
- l Kol 3:11

jakim działał w wypadku Chrystusa, gdy go wskrzesił z martwych^a i posadził po swej prawicy^b w miejscach niebiańskich,^c **21** wysoko ponad wszelkim rządem i władzą, i mocą, i zwierzchnictwem,^d i wszelkim imieniem wymienianym^e nie tylko w tym systemie rzeczy,^f lecz także w przyszłym.^g **22** On też podporządkował wszystko pod jego stopy^h i nad wszystkimⁱ uczynił go głową dla zboru, **23** który jest jego ciałem,^j pełnią^k Tego, który dopełnia wszystko we wszystkim.^l

2 Ponadto [Bóg ożywił] was, chociaż byliście martwi w waszych wykroczeniach i grzechach,^m **2** w których swego czasu chodziliście według systemuⁿ rzeczy tego świata, według władcy^o mocy powietrza – ducha^p działającego teraz w synach nieposłuszeństwa.^q **3** Tak, wśród nich my wszyscy swego czasu postępowaliśmy zgodnie z pragnieniami naszego ciała,^r spełniając zachcianki ciała^s i myśli, i byliśmy z natury dziećmi srogiego gniewu,^t tak jak pozostali. **4** Ale Bóg, który jest bogaty w miłosierdzie,^u ze względu na swą wielką miłość, którą nas umiłował,^v **5** ożywił nas wspólnie z Chrystusem, i to wtedy, gdy byliśmy martwi w wykroczeniach^w – zostaliście wybawieni dzięki niezasłużonej życzliwości^x – **6** i razem nas wskrzesił,^y i posadził nas razem w miejscach niebiańskich^z w jedności z Chrystusem Jezusem, **7** aby w nadchodzących^a systemach rzeczy ukazać nie zrównane bogactwo^b swojej życzliwości niezasłużonej przez swą

ROZDZ. 2 m Mt 8:22; Kol 2:13; 1Tm 5:6; 1Pt 4:6; n Rz 12:2; Ef 4:17; o Jn 12:31; p 1Ko 2:12; Jak 4:5; q Mt 13:38; Kol 3:6; 1Jn 2:16; r 1Ko 6:11; s Mt 26:41; 1Pt 4:3; t Jn 3:36; u Ps 145:9; Iz 54:10; Rz 10:12; v Rz 5:8; 1Jn 4:9; 1Jn 4:19; w Kol 2:13; x Jn 1:17; y Kol 2:12; z Ef 1:3; 1Pt 1:4; a Heb 6:5; b Ef 1:7.

łaskawość wobec nas w jedności^a z Chrystusem Jezusem.

8 Właśnie za sprawą tej życzliwości niezасłużonej zostaliście wybawieni przez wiarę;^b i nie stało się to dzięki wam^c – jest to dar Boży.^d **9** Bynajmniej nie dzięki uczynom,^e żeby nikt nie miał podstaw do chępcenia się.^f **10** Jesteśmy bowiem jego dziełem,^g stworzeni^h w jednościⁱ z Chrystusem Jezusem do dobrych uczynków,^j które Bóg zawczasu przygotował,^k abyśmy w nich chodzili.

11 Dlatego pamiętajcie, że co do ciała byliście dawniej ludźmi z narodów;^l zwani byliście „nieobrzezaniem” przez to, co jest zwane „obrzezaniem”, dokonany rękami na ciele^m – **12** że w tymże czasie byliście bez Chrystusa,ⁿ odsunięci^o od państwa Izraela i obcy przymierzom obietnicy,^p nie mieliście też nadziei^q i byliście bez Boga na świecie.^r **13** Ale teraz w jedności z Chrystusem Jezusem wy, którzy niegdyś byliście daleko, podeszliście blisko dzięki krwi^s Chrystusa. **14** On bowiem jest pokojem^t naszym, on dwie strony^u połączył w jedno^v i zburzył mur^w między nimi, który je odgradzał.^x **15** Ciałem^y swoim zniósł nieprzyjaźń^z – Prawo przykazań złożone z postanowień^a – żeby w jedności z samym sobą stworzyć z dwóch ludów^b jednego nowego człowieka^c oraz zaprowadzić pokój **16** i żeby oba ludy w pełni z Bogiem pojednać^d w jednym ciele^e przez pal męki,^f ponieważ uśmiercił sobą nieprzyjaźń.^g **17** I przyszedłszy, oznajmił dobrą nowinę o pokoju^h wam, dalekim, i pokój – bliskim,ⁱ **18** ponieważ przez niego my, oba ludy,^j mamy przystęp^k do Ojca dzięki jednemu duchowi.^l

ROZDZ. 2

- a Jn 17:21
- b Rz 4:16
- c Jn 6:44
- d Jn 1:12
- e Rz 3:20
- f Jak 2:22
- g 1 Ko 1:29
- h 2 Ko 5:5
- i Gal 6:15
- j Ef 1:4
- k Kol 1:10
- l Ef 1:5
- m 1 Ko 12:2
- n Joz 5:3
- o Ef 4:18
- p Kol 1:21
- q Rz 9:4
- r 1 Ts 4:13
- s Iz 65:1
- t Heb 10:19
- u Kol 1:20
- v Kpl 20:26
- w Dz 10:35
- x Rz 11:24
- y Kol 3:11
- z Kol 2:14
- x Ef 2:12
- y Rz 8:3
- z Mk 7:28
- a Pwt 4:8
- b Rz 2:10
- c 1 Ko 12:12
- d Kol 1:22
- e Gal 3:28
- f Ef 4:4
- g Heb 12:2
- h Dz 10:28
- i Iz 52:7
- j Iz 57:19
- k Rz 10:12
- l Heb 7:25
- m 1 Ko 12:13

szpalta 2

- a Ef 2:12
- b Heb 11:13
- c Flp 3:20
- d Kol 1:12
- e Iz 56:5
- f 1 Tm 3:15
- g Heb 3:6
- h 1 Ko 3:10
- i Obj 21:14
- j 1 Ko 12:28
- k Iz 28:16
- l Kol 2:19
- m Za 6:12
- n 1 Ko 3:16
- o 1 Ko 6:19
- p Jn 17:23
- q 1 Pt 2:5

ROZDZ. 3

- n Ef 4:1
- o Ef 6:20
- p 1 Ts 2:16
- q 2 Tm 4:17

19 Z całą pewnością więc nie jesteście już obcymi^a ani osiadłymi przybyszami,^b lecz jesteście współobywatelami^c świętych^d oraz domownikami^e Boga. **20** i zostaliście zbudowani na fundamencie^f apostołów^g i proroków,^h przy czym fundamentowym kamieniem narożnymⁱ jest sam Chrystus Jezus. **21** W jedności z nim cała budowla, harmonijnie zespolona,^j rośnie w świętą świątynię dla Jehowy.^k **22** W jedności z nim^l również wy jesteście razem budowani, aby stanowić miejsce, w którym Bóg zamieszka przez ducha.^m

3 Dlatego ja, Paweł, więzieńⁿ Chrystusa Jezusa dla was, ludzi z narodów...^o **2** jeśli istotnie usłyszeć o urzędzie szafarza^p niezасłużonej życzliwości Bożej, danym mi ze względu na was, **3** że za sprawą objawienia została mi oznajmiona święta tajemnica,^q jak uprzednio pokrótce napisałem. **4** Wobec tego, gdy to czytacie, możecie sobie uzmysłowić moje pojmowanie^r świętej tajemnicy^s o Chrystusie. **5** Za innych pokoleń tajemnica^t ta nie była oznajmiona synom ludzkim, tak jak została teraz przez ducha objawiona^u Jego świętym apostołom i prorokom,^v **6** mianowicie że ludzie z narodów mają być współdziedzicami i współczłonkami ciała,^w i współuczestnikami obietnicy^x w jedności z Chrystusem Jezusem przez dobrą nowinę. **7** Stałem się jej sługą^y zgodnie ze wspaniałomyślnym darem niezасłużonej życzliwości Boga, danym mi stosownie do sposobu oddziaływania jego mocy.^z

- p 1 Ko 9:17; Kol 1:25; q Kol 1:26; r 2 Ko 11:6; s 1 Ko 4:1; Ef 6:19; t Kol 1:26; u Rz 11:25; Rz 16:25; v Mt 16:17; Ef 2:20; w Ef 2:16; x Lk 24:49; Dz 1:8; Gal 3:14; y Rz 12:7; Kol 1:25; z Rz 15:15.

8 Mnie, człowieka mniejszego od najmniejszego^a ze wszystkich świętych, obdarzono tą niezasłużoną życzliwością,^b bym oznajmił narodom^c dobrą nowinę o niezgłębionym bogactwie^d Chrystusa **9** i ukazał ludzimi, jak jest zarządzana^e święta tajemnica,^f od niezmierzonej przeszłości ukryta w Bogu, który stworzył wszystko.^g **10** Stało się to w tym celu, aby teraz rządowi i władzom^h w miejscach niebiańskich dano poprzez zbórⁱ poznać wielce różnorodną mądrość Boga,^j **11** zgodnie z wiekuiстым zamierzeniem powziętym przez niego w związku z Chrystusem^k – Jezusem, naszym Panem – **12** za sprawą którego mamy tę swobodę mowy oraz przystęp^l z ufnością dzięki naszej wierze w niego. **13** Proszę zatem, żebyście nie dawali za wygraną z powodu tych moich ucisków^m na waszą korzyść, gdyż one oznaczają dla was chwałę.

14 Dlatego też zginam kolanaⁿ przed Ojcem,^o **15** któremu zawdzięcza swe miano^p każda rodzina^q w niebie i na ziemi, **16** żeby on stosownie do bogactwa^r swej chwały dał wam mocą przez swego ducha^s stać się potężnymi w człowieku, jakim jesteście wewnątrz,^t **17** by dzięki waszej wierze Chrystus zamieszkał w waszych sercach z miłością;^u abyście byli wkorzenie^v i osadzeni na fundamencie,^w **18** tak byście wraz ze wszystkimi świętymi byli całkowicie zdolni pochwycić umysłem,^x czym jest szerokość i długość, i wysokość, i głębokość,^y **19** a także poznać miłość Chrystusową,^z przewyższającą poznanie, abyście zostali napełnieni całą pełnią,^a którą daje Bóg.

20 Temu zaś, który stosownie do swej działającej^b w nas mocy

ROZDZ. 3

- a 1 Ko 15:9
- b 1 Tm 1:14
- c Gal 1:16
- d Kol 1:27
- e Ef 1:10
- f Kol 1:18
- g 1 Ko 2:7
- h Ef 1:9
- i Iz 40:28
- j Kol 1:16
- k Heb 1:2
- l 1 Pt 3:22
- m 1 Pt 1:12
- n 1 Pt 2:9
- o Rz 11:33
- p Ef 1:11
- q Jn 14:6
- r Rz 5:2
- s Heb 4:16
- t Dz 14:22
- u 2 Tm 2:10
- v Dz 20:36
- w Ef 1:3
- x Iz 54:5
- y Iz 62:2
- z Iz 54:1
- a Rz 9:23
- b Flp 4:19
- c Rz 15:19
- d Rz 7:22
- e 2 Ko 4:16
- f Jn 14:23
- g Kol 2:7
- h Kol 1:23
- i Jn 17:3
- j Ef 1:18
- k Rz 11:33
- l Rz 8:35
- m Jn 1:16
- n Kol 2:9
- o Kol 1:29

szpalta 2

- a Mk 11:24
- b 1 Ko 2:9
- c Heb 13:21

ROZDZ. 4

- c Ef 6:20
- d Flm 9
- e Flp 1:27
- f Rz 8:30
- g Mt 11:29
- h Dz 20:19
- i Rz 12:3
- j Flp 2:3
- k 1 Pt 5:5
- l 2 Ko 6:6
- m 1 Ts 5:14
- n 1 Ko 13:4
- o Rz 15:6
- p 1 Ko 1:10
- q Flp 1:27
- r Kol 3:15
- s Rz 12:5
- t Ef 2:16
- u 1 Ko 12:4
- v 1 Pt 1:3
- w 1 Ko 8:6
- x 1 Ko 12:5
- y 2 Ko 4:13
- z Mt 28:19

może uczynić więcej niż przeobficie ponad to wszystko, o co prosimy lub co sobie pomyślimy^a – **21** jemu niech będzie chwała za sprawą zboru i za sprawą Chrystusa Jezusa po wszystkie pokolenia na wieki wieków.^b Amen.

4 Ja zatem, więzien^c w Panu, upraszam was, abyście chodzili w sposób godny^d powołania, którym zostaliście powołani,^e **2** z zupełnym uniżeniem umysłu^f i łagodnością, z wielkoduszną cierpliwością,^g znosząc jedni drugich w miłości,^h **3** usilnie starając się zachować jedność ducha w jednoczącej więzi pokoju.ⁱ **4** Jedno jest ciało^j i jeden duch,^k tak jak zostaliście powołani w jednej nadziei,^l do której was powołano; **5** jeden Pan,^m jedna wiara,ⁿ jeden chrzest;^o **6** jeden Bóg^p i Ojciec wszystkich, który jest ponad wszystkimi i przez wszystkich, i we wszystkich.

7 A każdego z nas obdarzono niezasłużoną życzliwością^q według tego, jak Chrystus odmierzył wspaniałomyślny dar.^r **8** Preto mówi: „Wstąpiwszy na wysokość, uprowadził jeńców; dał dary [w] ludziach”.^s **9** A wyraz „wstąpił”^t coś znaczy, jeśli nie to, że również zstąpił do niższych regionów – na ziemię?^u **10** Ten sam, który zstąpił, ten także wstąpił^v wysoko ponad wszystkie niebiosy,^w aby wszystkiemu dać pełnię.^x

11 I on dał niektórym jako apostołów,^y niektórym jako proroków,^z niektórym jako ewangelizatorów,^a niektórym jako pasterzy i nauczycieli^b – **12** w celu korygowania^c świętych, dla dzieła usługiwania, dla budowania ciała

- p 1 Ko 8:6; 1 Ko 12:6; q Rz 12:3; r Rz 12:6; 1 Ko 12:11; 2 Ko 9:15; s Ps 68:18; 1 Ko 12:28; Ef 4:11; t Jn 3:13; Dz 2:31; u Mt 12:40; v Dz 1:9; 1 Tm 3:16; w Heb 4:14; Heb 9:24; x Kol 1:19; y Mt 10:2; z 1 Ko 12:28; a Dz 21:8; b Dz 13:1; Jak 3:1; c 1 Ko 12:7.

Chrystusowego,^a **13** aż wszyscy dojdziemy do jedności w wierze i w dokładnym poznaniu Syna Bożego, do męża dorosłego,^b do miary wzrostu właściwego pełni Chrystusowej;^c **14** abyśmy już nie byli niemowlętami, miotanymi^d jakby przez fale oraz unoszonymi tu i tam każdym wiatrem nauki^e wskutek oszukaństwa^f ludzi, wskutek przebiegłości w wymyślaniu błędu. **15** Ale mówiąc prawdę,^g przez miłość wzrastajmy^h we wszystkim ku temu, który jest głową,ⁱ ku Chrystusowi. **16** Z niego całe ciało,^j harmonijnie zespolone i doprowadzone do współdziałania przez każdy staw dający to, co potrzebne – zgodnie z funkcjonowaniem każdego poszczególnego członka w należytym miarze – przyczynia się do wzrostu ciała ku budowaniu siebie w miłości.^k

17 To zatem mówię i świadczę w Panu, żebyście już nie postępowali tak, jak i narody^l postępują w nieużyteczności swych umysłów,^m **18** będąc pod względem umysłowym pogrążone w ciemności,ⁿ obce^o dla życia po Bożemu, z powodu tkwiącej w nich niewiedzy,^p z powodu niewrażliwości^q ich serc. **19** Zatraciwszy wszelkie poczucie moralności,^r oddali się rozpasanii,^s by z chciwością^t dopuszczać się wszelkiej nieczystości.^u

20 Ale wy nie tak nauczyliscie się Chrystusa^v – **21** jeśli tylko słyszeliście go i za jego sprawą byliście uczeni,^w jako że prawda^x jest w Jezusie – **22** macie bowiem odrzucić starą osobowość,^y która odpowiada waszemu poprzedniemu sposobowi postępowania i która ulega skażeniu^z według swych zwodniczych pragnień,^a **23** a macie się odnowić w sile pobudzającej wasz umysł^b

ROZDZ. 4

- a 1Ko 14:26
- b 1Ko 14:20
- c Kol 1:28
- d Heb 6:19
- e Jak 1:6
- f Kol 2:18
- g Heb 13:9
- h 1Pt 2:1
- i 2Ko 11:13
- j 1Jn 3:18
- k Jak 1:4
- l 1Ko 11:3
- m Kol 1:18
- n 1Ko 12:27
- o Kol 2:19
- p 1Pt 4:3
- q Rz 1:21
- r Dz 26:18
- s Gal 4:8
- t Ef 2:12
- u Kol 1:21
- v Dz 17:30
- w Rz 11:25
- x Rz 1:28
- y 2Ko 12:21
- z Gal 5:19
- a Jd 4
- t Iz 56:11
- u Rz 1:26
- v 1Ts 4:4
- w Heb 7:26
- x 1Ts 4:1
- y Jn 1:14
- z Rz 6:6
- a Kol 3:9
- z Rz 8:13
- a Rz 7:23
- b Ps 51:10
- Eze 11:19
- Eze 18:31
- Rz 12:2

szpalta 2

- a Gal 3:27
- b Kol 3:10
- c Ef 2:10
- d Ps 45:7
- e Rz 1:17
- f Dz 5:2
- g Kol 3:8
- f Za 8:16
- Kol 3:9
- Obj 21:8
- g Rz 12:5
- h Ps 4:4
- i Kpl 19:17
- Kol 3:13
- 1Pt 4:8
- j Jak 4:7
- k Pwt 5:19
- l 1Ts 4:11
- 2Ts 3:10
- m Dz 20:35
- n Mt 15:11
- Jak 3:10
- o Kol 4:6
- p Iz 63:10
- 2Ko 6:1
- 1Ts 5:19
- q Ef 1:13
- r Rz 8:23

24 i przyobleć się^a w nową osobowość,^b stworzoną^c według woli Bożej w rzeczywistej prawości^d i lojalności.

25 Przeto, odrzuciwszy fałsz,^e mówcie prawdę każdy ze swym bliźnim,^f ponieważ jesteście członkami należącymi do siebie nawzajem.^g **26** Bądźcie srodze zagniewani, a jednak nie grzeszcie;^h niech słońce nie zachodzi nad waszym rozdrażnieniemⁱ **27** ani nie zostawiajcie miejsca Diabłu.^j **28** Kto kradł, niech już nie kradnie,^k ale niech raczej ciężko pracuje, wykonując swymi rękami dobrą pracę,^l aby mieć z czego udzielić będącemu w potrzebie.^m **29** Niech z waszych ust nie wychodzi żadna zgniła wypowiedź,ⁿ lecz wszelka wypowiedź dobra ku zbudowaniu, stosownie do potrzeby, aby słuchającym udzielić czegoś korzystnego.^o **30** I nie zasmucajcie świętego ducha Bożego,^p którym zostaliście opieczętowani^q na dzień uwolnienia na podstawie okupu.^r

31 Wszelka złośliwa gorycz^s i gniew, i srogie zagniewanie, i krzyk, i obelżywa mowa^t niech będą spośród was usunięte wraz z wszelkim złem.^u **32** Natomiast stańcie się jedni dla drugich życzliwi,^v tkliwie współczujący,^w wspaniałomyślnie przebacząc sobie nawzajem, jak i wam Bóg przez Chrystusa wspaniałomyślnie przebaczył.^x

5 Dlatego stańcie się naśladowcami Boga^y jako dzieci umiłowane **2** i dalej chodźcie w miłość,^z jak i Chrystus was umiłowal^a oraz wydał za was samego siebie jako dar ofiarny^b i ofiarę dla Boga na miłą woń.^c

s Jak 3:14; t Kol 3:8; u Tyt 3:2; v Mi 6:8; 2Ko 6:6; w Kol 3:12; 1Pt 3:8; x Mt 6:14; Mt 18:35; Mk 11:25; 2Ko 2:10; **ROZDZ. 5** y Mt 5:48; Lk 6:36; z 1Ko 16:14; a Jn 13:34; 1Jn 3:23; b Gal 2:20; Heb 10:10; c Wj 29:18; 2Ko 2:15.

3 A rozpusta^a i wszelka nieczystość lub chciwość^b niech nawet nie będą wśród was wspomniane,^c jak się godzi świętym,^d **4** ani haniebne postępowanie,^e ani głupia gadanina, ani sprośne^f żarty – to, co nie przystoi – lecz raczej dziękczynienie.^g **5** Wiecie to bowiem i sami sobie uświadamiacie, iż żaden rozpustnik^h ani nieczysty, ani chciwiecⁱ – to znaczy bałwochwalca – nie ma dziedzictwa w królestwie Chrystusa i Boga.^j

6 Niech was nikt nie zwodzi pustymi słowami,^k gdyż z powodu wspomnianych rzeczy nadchodzi srogi gniew Boży na synów nieposłuszeństwa.^l **7** Dlatego nie stawajcie się ich współuczestnikami;^m **8** niegdyś bowiem byliście ciemnością,ⁿ ale teraz jesteście światłem^o w związku z Panem. Dalej chodźcie jako dzieci światła, **9** gdyż na owoc światła składa się wszelka dobroć i prawość, i prawda.^p **10** Wciąż się upewnijcie, co jest godne upodobania^q Pana, **11** i przestańcie uczestniczyć^r z nimi w bezwownych uczynkach typowych dla ciemności,^s ale je raczej gańcie,^t **12** bo o tym, co się u nich dzieje w skrytości, wstyd nawet opowiadać.^u **13** A wszystko, co jest ganione,^v staje się jawne dzięki światłu, bo wszystko, co staje się jawne,^w jest światłem. **14** Przeto on mówi: „Przebudź się,^x śpiący, i powstań z martwych,^y a zaśjaśnieje^z ci Chrystus”.

15 Baczcie więc pilnie, żebyście nie postępowali^a jak niemądrzy, ale jak mądrzy, **16** wykupując sobie dogodny czas,^b ponieważ dni są złe.^c **17** Dlatego już nie stawajcie się nierozsądni, lecz stale sobie uświadamiajcie,^d co jest wolą^e Jehowy. **18** I nie upijajcie się^f winem, bo w tym jest rozwiązłość,^g ale

ROZDZ. 5

a 2Koł 12:21

b 1Koł 5:11

c Kol 3:5

d 1Ts 4:3

e Rz 1:28

f Rz 1:27

Kol 3:8

g 1Ts 5:18

h Dz 15:29

Gal 5:19

i 1Tm 3:8

Tyt 1:7

j 1Koł 6:9

Gal 5:21

k Kol 2:4

Kol 2:8

l Ef 2:2

m 2Koł 6:14

n Dz 26:18

1Pt 2:9

o Mt 5:16

Jn 12:36

1Jn 2:9

p Gal 5:22

q Rz 12:2

Flp 1:10

r Iz 52:11

Rz 16:17

2Ts 3:6

2Tm 3:5

s Rz 13:12

t Prz 28:23

1Tm 5:20

Tyt 1:9

Tyt 1:13

Obj 3:19

u Rz 1:26

v Jn 3:20

w 1Koł 4:5

x Iz 26:19

Rz 13:11

y Ef 2:5

Kol 2:13

z Jn 8:12

2Tm 1:10

a Mt 10:16

1Tm 4:8

2Tm 2:22

b Kol 4:5

c 2Tm 3:1

d Ps 143:10

Prz 2:5

Jn 7:17

e Rz 12:2

1Ts 4:3

1Ts 5:18

1Pt 4:2

f Iz 5:11

g Hab 2:15

szpalta 2

a Dz 2:4

b Jak 5:13

c Dz 16:25

d 1Koł 14:15

Kol 3:16

wciąż napelniajcie się duchem,^a **19** przemawiając do siebie w psalmach^b i pieśniach pochwalnych^c dla Boga, i pieśniach duchowych, śpiewając^d Jehowie przy wtórze muzyki^e w waszych sercach, **20** zawsze składając za wszystko podziękowania^f naszemu Bogu i Ojcu w imię naszego Pana, Jezusa Chrystusa.

21 Bądźcie podporządkowani jedni drugim^g w bojaźni Chrystusowej. **22** Żony niech będą podporządkowane^h swoim mężom jak Panu, **23** ponieważ mąż jest głową żony,ⁱ jak i Chrystus jest głową zboru^j – on, wybawca tego ciała.

24 Doprawdy, jak zbor jest podporządkowany Chrystusowi, tak i żony niech będą swym mężom we wszystkim.^k **25** Mężowie, wciąż miłujcie swe żony,^l jak też Chrystus umiłował zbor i wydał zań samego siebie,^m **26** żeby go uświęcić,ⁿ oczyszczając go kąpielą wodną przez słowo,^o **27** by móc stawić przed sobą zbor w jego okazałości,^p nie mający plamy lub zmarszczki, lub czegoś takiego, ale żeby był święty i bez skazy.^q

28 Mężowie powinni tak miłować swe żony, jak własne ciała. Kto miłuje swą żonę, ten samego siebie miłuje, **29** bo nigdy nikt nie miał w nienawiści swego ciała, lecz każdy je żywi i pielęgnuje,^r jak i Chrystus – zbor, **30** ponieważ jesteśmy członkami jego ciała.^s **31** „Z tego względu mężczyzna opuści ojca i matkę, a przylgnie do swej żony i oboje staną się jednym ciałem”.^t **32** Wielka jest ta święta tajemnica.^u A ja mówię w odniesieniu

e Ps 33:2; f Kol 3:17; 1Ts 5:18; g Flp 2:3; 1Pt 5:5; h Kol 3:18; Tyt 2:5; 1Pt 3:1; i Rz 7:2; j 1Koł 11:3; k 1Koł 14:34; l 1Pt 3:7; m Dz 20:28; Gal 1:4; n Heb 13:12; o Jn 17:17; p Ps 45:13; Tyt 2:14; q 2Koł 11:2; r 1Koł 1:22; Heb 10:22; Obj 21:27; s 1Koł 7:33; s Rz 12:5; 1Koł 6:15; Ef 1:23; t Rdz 2:24; Mt 19:5; 1Koł 6:16; u Ef 1:9; Ef 3:4; Kol 1:26.

do Chrystusa i zboru.^a **33** Ale niech też każdy z was z osobna tak miłuje swoją żonę,^b jak samego siebie, żona zaś winna mieć głęboki respekt^c dla swego męża.

6 Dzieci, bądźcie posłuszne waszym rodzicom^d w jedności^e z Panem, to bowiem jest prawe:^f **2** „Szanuj swego ojca i swą matkę”;^g jest to pierwszy nakaz z obietnicą.^h **3** „Aby ci się dobrze działo i abyś długo trwał na ziemi”.ⁱ **4** A wy, ojcowie, nie drażnijcie swych dzieci,^j ale je wychowujcie,^k karząc^l je i ukierunkowując ich umysły^m zgodnie z myślami Jehowy.

5 Wy, niewolnicy, bądźcie posłuszni tym, którzy są waszymi panami w sensie cielesnym,ⁿ z bojaźnią i drżeniem^o w szczerości waszych serc, jak Chrystusowi, **6** nie przez służbę dla oka jako przypodobujący się ludziom,^p lecz jako niewolnicy Chrystusa, wykonujący wolę Bożą z całej duszy.^q **7** Służcie jako niewolnicy mający dobre skłonności, tak jak dla Jehowy,^r a nie dla ludzi, **8** bo wiecie, że każdy – cokolwiek by dobrego uczynił – otrzyma to z powrotem od Jehowy,^s czy jest niewolnikiem, czy wolnym.^t **9** Również wy, panowie, postępujcie tak samo wobec nich, zaniechawszy grożenia,^u bo wiecie, że w niebiosach jest Pan zarówno ich, jak i wasz,^v a u niego nie ma stronniczości.^w

10 W końcu, dalej umacniajcie się^x w Panu i w potęgze^y jego siły. **11** Nałóżcie całą zbroję^z od Boga, żebyście mogli stać niewzruszenie wobec machinacji^a Diabła; **12** ponieważ zmagamy się^b nie z krwią i ciałem, ale z rządami,^c z władzami,^d ze światowymi władcami^e tej ciemności, z zastępem niegodziwych

ROZDZ. 5

- a Ef 3:6
- Heb 12:23
- b Kol 3:19
- c 1Pt 3:6

ROZDZ. 6

- d Prz 1:8
- Prz 6:20
- Prz 23:22
- Kol 3:20
- e Jn 17:21
- f 1Pt 3:12
- g Prz 23:22
- Mt 15:4
- h Wj 20:12
- Prz 20:20
- i Pwt 5:16
- j Kol 3:21
- k Prz 22:6
- l Prz 3:11
- Prz 13:24
- Prz 19:18
- 2Tm 3:16
- m Pwt 4:9
- Pwt 6:7
- Pwt 6:20
- Prz 2:2
- Iz 50:5
- n 1Tm 6:1
- 1Pt 2:18
- o Flp 2:12
- p Kol 3:22
- q Łk 10:27
- r 1Ko 10:31
- s Ps 24:5
- Kol 3:24
- t Gal 3:28
- u Kpl 25:43
- v 1Ko 7:22
- w 2Kn 19:7
- x Ef 3:16
- y 1Ko 16:13
- z Rz 13:12
- a Łk 4:13
- 2Ko 10:5
- b 2Tm 4:7
- c Rz 8:38
- d Dn 2:38
- e Dn 2:39

szpalta 2

- a Dn 10:13
- Dz 17:22
- 2Pt 2:4
- Obj 16:14
- b 2Ko 6:7
- c Kol 2:7
- d 1Sm 25:13
- Iz 11:5
- e Ef 5:9
- f Prz 4:23
- Iz 59:17
- g Iz 52:7
- h Dz 10:36
- Rz 10:15
- i 1Jn 5:4

duchów^a w miejscach niebiańskich. **13** Dlatego też weźcie całą zbroję od Boga,^b żebyście mogli stawić opór w dniu złym i dokładnie wykonawszy wszystko, stać niewzruszenie.^c

14 Toteż stojcie niewzruszenie, opasawszy^d leńdwie prawdą^e i nałożwszy napierśnik prawości^f **15** oraz obuwszy nogi^g w wyposażenie dobrej nowiny o pokoju.^h **16** Przede wszystkim weźcie wielką tarczę wiary,ⁱ którą zdolacie zagasić wszystkie płonące pociski niegodziwca.^j **17** Weźcie też hełm^k wybawienia i miecz^l ducha,^m to jest słowo Boże,ⁿ **18** w każdej formie modlitwy^o i błagania modląc się w duchu przy każdej sposobności.^p A w tym celu czuwajcie z wszelką stałością oraz błaganie za wszystkich świętych **19** i za mnie, aby mi była dana zdolność mówienia^q przez otwarcie mych ust, przez swobodę mowy^r ku oznajmianiu świętej tajemnicy dobrej nowiny^s – **20** dla której występuję jako ambasador^t w łańcuchach – abym w związku z nią mówił śmiało, tak jak mówić powinienem.^u

21 A żebyście wiedzieli też o moich sprawach, o tym, co porabiam, oznajmi wam wszystko Tychik,^v brat umiłowany i wierny sługa w Panu.^w **22** Właśnie po to wysyłam go do was, abyscie wiedzieli o tym, co nas dotyczy, i żeby pokrzepił wasze serca.^x

23 Pokój braciom i miłość z wiarą od Boga, Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa. **24** Życzliwość niezasłużona^y niech będzie ze wszystkimi, którzy naszego Pana, Jezusa Chrystusa, miłują w nieskażoności.

j 1Pt 5:9; k Iz 59:17; 1Ts 5:8; l Iz 49:2; m Jn 6:63; n Heb 4:12; o Kol 4:2; p Mt 6:6; Judy 20; q Dz 4:29; r 2Ko 3:12; 1Tm 3:13; Heb 3:6; s Kol 1:23; Kol 4:3; t 2Ko 5:20; u Kol 4:4; v 2Tm 4:12; Tyt 3:12; w Kol 4:7; x Kol 4:8; y Kol 4:18.

DO FILIPIAN

1 Paweł i Tymoteusz, niewolnicy^a Chrystusa Jezusa, do wszystkich świętych w jedności z Chrystusem Jezusem, którzy są w Filipi,^b wraz z nadzorcami i sługami pomocniczymi:^c

2 Życzliwość niezasłużona i pokój wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa.^d

3 Zawsze dziękuję Bogu mojemu, ilekroć was wspominam^e

4 w każdym moim błaganu za wami wszystkimi,^f przedkładając swoje błaganie z radością. **5** ze względu na wkład,^g jaki od pierwszego dnia aż do tej chwili wnosicie na rzecz dobrej nowiny.

6 Bo w to właśnie ufam, że ten, który w was rozpoczął dobre dzieło, będzie je prowadził do zakończenia^h aż po dzieńⁱ Jezusa Chrystusa.

7 Całkiem słusznie myślę tak o was wszystkich, ponieważ mam was w sercu^j – was wszystkich, którzy jesteście ze mną współuczestnikami^k życzliwości niezasłużonej, zarówno w moich więzach,^l jak i w obronie^m oraz prawnymⁿ ugruntowywaniu dobrej nowiny.

8 Albowiem Bóg jest mi świadkiem, jak gorąco tęsknię za wami wszystkimi, żywiąc takie tkliwe uczucie,^o jakie żywi Chrystus Jezus. **9** I o to wciąż się modlę, żeby wasza miłość coraz bardziej i bardziej obfitowała^p w dokładne poznanie^q i pełne rozeznanie^r – **10** żebyście się upewniali co do rzeczy ważniejszych,^s tak byście aż po dzień Chrystusowy byli bez skazy^t i nie gorszyli^u drugich **11** oraz byli napełnieni owocem prawości,^v który jest przez Jezusa Chrystusa, ku chwale i sławie Boga.^w

ROZDZ. 1

a 1Ko 7:22

b Dz 16:12

c 1Tm 3:1

1Tm 3:8

d Ef 1:2

e Rz 1:8

f 1Ts 1:2

g Flp 1:27

h Flp 2:13

i 1Ko 1:8

j 2Ko 3:2

k Flp 4:14

l Ef 3:1

Flp 1:13

Kol 4:18

2Tm 1:8

Flm 13

m Dz 24:10

Dz 24:14

Flp 1:16

n Dz 25:11

o Kol 3:12

p 1Ts 3:12

q Jn 17:3

2Pt 3:18

r 1Ko 10:15

Heb 5:14

s Rz 12:2

Ef 5:10

t Flp 2:15

u Rz 14:13

Rz 14:21

v Jn 15:5

Jak 3:18

w Ef 1:14

szpalta 2

a Flp 1:14

b Ef 3:1

c Dz 28:31

d Flp 4:22

e 2Tm 2:9

f Mt 7:22

2Ko 12:20

g 1Ko 9:17

1Ko 13:2

h Flp 1:7

i Jak 3:14

j 2Ko 11:28

k Gal 2:4

l Lk 9:50

m 2Ko 1:11

n Jn 15:26

1Pt 1:11

o Rz 8:19

p Rz 5:5

q Ps 119:46

Rz 1:16

2Tm 1:8

Rf 6:20

s 2Ko 4:10

Kol 1:24

12 Pragnę zaś, byście wiedzieli, bracia, że moje sprawy przyczyniły się raczej do postępu dobrej nowiny,^a **13** tak iż me więzy^b stały się w związku z Chrystusem publicznie znane^c całej Gwardii Pretoriańskiej i wszystkim pozostałym;^d **14** a większość braci w Panu, żywiąc ufność z racji moich więzów więziennych, okazuje tym większą odwagę, by nieustraszenie mówić słowo Boże.^e

15 Niektórzy wprawdzie głoszą Chrystusa z zawiści i rywalizacji,^f ale inni też z dobrej woli.^g **16** Ci ostatni rozgłaszają Chrystusa z miłości, bo wiedzą, iż jestem tu postawiony ku obronie^h dobrej nowiny, **17** tamci pierwsi zaś czynią to ze swarliwości,ⁱ a nie z czystych pobudek, sądzą bowiem, iż sprowadzą na mnie ucisk^j w moich więzach więziennych.

18 Cóż więc? Nic, z wyjątkiem tego, iż wszelkimi sposobami – czy to dla pozoru,^k czy naprawdę – Chrystus jest rozgłaszany,^l i z tego się raduję. Zaiste, dalej też będę się radował, **19** gdyż wiem, że to doprowadzi do mego wybawienia dzięki waszemu błaganu^m oraz udzieleniu ducha Jezusa Chrystusa,ⁿ **20** zgodnie z moim skwapliwym oczekiwaniem^o i nadzieją,^p że pod żadnym względem nie zostanę zawstydzony,^q lecz że w całej swobodzie mowy^r Chrystus – jak zawsze przedtem, tak i teraz – będzie wywyższony za sprawą mego ciała,^s czy to przez życie, czy przez śmierć.^t

21 Albowiem w moim wypadku żyć – to Chrystus,^u a umrzeć^v – to

t Rz 14:8; 1Pt 4:16; u Gal 2:20; Gal 6:14; v 1Ts 4:14; 2Tm 4:8; Obj 14:13.

zysk. **22** A jeśli dalej żyć w ciele, jest to owoc mej pracy^a – ale co wybrać, tego nie wyjawiam. **23** Jestem pod naciskiem tych dwóch rzeczy;^b ale czego istotnie pragnę, to zostać uwolnionym i być z Chrystusem,^c bo to oczywiście jest o wiele lepsze.^d **24** Jednakże moje pozostawanie w ciele jest ze względu na was konieczniejsze.^e **25** Ufając więc w to, wiem, że pozostanę^f i że będę przebywał z wami wszystkimi dla waszego postępu^g i radości związanej z waszą wiarą. **26** aby wasze radosne uniesienie nader obfitowało w Chrystusie Jezusie z mojego powodu, dzięki mojej ponownej obecności u was.

27 Tylko sprawujcie się w sposób godny^h dobrej nowiny o Chrystusie, abym – czy przyjdę i was ujrzę, czy będę nieobecny – słyszał o tym, co was dotyczy, że stolicie niewzruszenie w jednym duchu, jedną dusząⁱ walczyć ramię w ramię za wiarę dobrej nowiny. **28** i pod żadnym względem nie dajecie się zastraszyć waszym przeciwnikom.^j Właśnie to jest dowodem, że ich czeka zagłada, a was wybawienie;^k ten zaś znak pochodzi od Boga. **29** ponieważ z uwagi na Chrystusa dano wam przywilej nie tylko weń uwierzyć,^l lecz także dla niego cierpieć.^m **30** Uczestniczycie bowiem w takim samym zmaganiu, jakie w moim wypadkuⁿ widzieliście i o jakim teraz słyszycie.^o

2 Jeżeli więc jest jakaś zachęta w Chrystusie,^p jeśli jakaś pociecha miłości, jeśli jakaś wspólnota ducha,^q jeśli jakieś kłliwe uczucia^r i wyrazy współczucia, **2** dopełnijcie mojej radości, będąc tej samej myśli^s i żywiąc tę samą miłość, zespoleni w duszy, zachowując w umyśle jedną myśl,^t **3** niczego nie czyniąc ze swarliwości^u czy z próżności,^v ale z uni-

ROZDZ. 1

- a Jn 15:16
- b 2Ko 5:6
- c 2Tm 4:6
- d 1Ko 15:4-22Ko 5:8
- e Dz 9:15Dz 20:29
- f Flm 22
- g Rz 1:11Ef 4:121Tm 4:15
- h Ef 4:1Kol 1:10
- i Dz 4:32Rz 15:61Ko 1:10Ef 4:3
- j 1Ko 16:9
- k Łk 21:192Ts 1:5
- l Ef 2:8
- m Dz 5:41Rz 5:3
- n Dz 16:221Ts 2:22Tm 3:12
- o Kol 1:24

ROZDZ. 2

- p Rz 1:12
- q 2Ko 13:14
- r Flp 1:8Kol 3:121Pt 1:22
- s Rz 15:52Ko 13:111Pt 3:8
- t 1Ko 1:10
- u 2Ko 12:20Flp 1:15Flp 1:17Jak 3:14
- v Gał 5:26

szpalta 2

- a Mt 23:11Ef 4:2Ef 5:21
- b Rz 12:101Ko 10:331Ko 13:5
- c 1Ko 10:24
- d Mt 11:29Jn 13:15
- e Kol 1:15Heb 1:3
- f Jn 14:28
- g Iz 53:3
- h Jn 1:14Rz 1:3
- i Heb 2:9Heb 10:5
- j Iz 50:5Jn 10:17Heb 5:8
- k Pwt 21:23Gał 3:13
- l Iz 52:13Dz 2:33Ef 1:21
- m Dz 4:12Jn 5:23
- o Rz 10:9
- p Dz 2:36

żeniem umysłu uważając drugich za wyższych^a od siebie, **4** mając na oku nie tylko osobiste zainteresowanie własnymi sprawami,^b ale także osobiste zainteresowanie sprawami drugich.^c

5 Zachowujcie to nastawienie umysłu, jakie było też u Chrystusa Jezusa,^d **6** który chociaż istniał w postaci Bożej,^e nie brał pod uwagę zagarnięcia, mianowicie tego, żeby być równym Bogu.^f **7** Przeciwnie, ogolił samego siebie i przybrał postać niewolnika,^g i stał się podobny do ludzi.^h **8** Co więcej, gdy się znalazł w kształcie człowieka,ⁱ ukorzyzył się i stał się posłuszny aż do śmierci,^j i to śmierci na palu męki.^k **9** Dlatego też Bóg wyniósł go na wyższe stanowisko^l i życzliwie dał mu imię, które przewyższa wszelkie inne imię.^m **10** żeby w imię Jezusa zgłębło się wszelkie kolano tych w niebie i tych na ziemi, i tych pod ziemią.ⁿ **11** i żeby wszelki język otwarcie uznał,^o że Jezus Chrystus jest Panem^p ku chwale Boga, Ojca.^q

12 A zatem, umiłowani moi, tak jak zawsze byliście posłusznymi^r – nie tylko podczas mojej obecności, ale teraz ze znacznie większą gotowością podczas mej nieobecności – wypracowujcie swoje wybawienie z bojaźnią^s i drżeniem; **13** gdyż to Bóg ze względu na swe upodobanie działa w was,^t byście i chcieli, i działali.^u **14** Czynieć wszystko bez szemrań^v i sporów,^w **15** aby się stać ludźmi nienagannymi^x i niewinnymi, dziećmi^y Bożymi bez skazy wśród spaczonych i przewrotnego pokolenia,^z pośród którego świecicie jako źródła światła na świecie,^a **16** trzymając się mocnym

q Ps 22:27; r Rz 16:19; s 2Ko 7:15; Heb 12:28; t Jer 31:33; 2Ko 3:5; Heb 13:21; u 2Kn 30:12; 1Ts 4:8; v 1Ko 10:10; 1Pt 4:9; w 1Tm 2:8; x 1Ko 1:8; Ef 5:27; y Rz 8:16; Ef 5:1; z Pwt 32:5; Mt 17:17; 1Pt 2:12; a Mt 5:14; Ef 5:8; 1Pt 2:9.

uchwytem słowa życia^a – żebym w dniu Chrystusowym miał powód do radosnego uniesienia,^b iż nie biegłem na darmo i nie na darmo ciężko pracowałem.^c **17** Ale nawet jeśli ja niczym ofiara płynna^d jestem wylewany na ofiarę^e i publiczną służbę, do której przywiodła was wiara,^f to się wesele i raduję^g z wami wszystkimi. **18** A wy tak samo się weselcie i radujcie ze mną.^h

19 Ja zaś mam w Panu Jezusie nadzieję, że wkrótce poślę do was Tymoteusza, aby być duszą rozradowaną,ⁱ gdy się dowiem o tym, co was dotyczy. **20** Nie mam bowiem nikogo więcej o jego u-
sposobieniu, kto by się szczerze zatroszczył^j o to, co was dotyczy. **21** Bo wszyscy inni szukają własnych korzyści,^k a nie korzyści Chrystusa Jezusa. **22** Wy zaś wiecie, jaki dowód złożył o sobie – że jak dziecko^l z ojcem, tak on wraz ze mną służył niczym niewolnik w krzewieniu dobrej nowiny. **23** Tego więc mam nadzieję posłać, gdy tylko zobaczę, jak się przedstawiają moje sprawy. **24** Doprawdy, ufam w Panu, że sam też wkrótce przyjdę.^m

25 Uważam jednak za konieczne wysłać do was Epafrodytąⁿ – mojego brata i współpracownika,^o i współbojownika,^p a waszego wysłannika i osobistego sługę w mej potrzebie. **26** gdyż gorąco pragnie ujrzeć was wszystkich i jest przygnębiony, ponieważ usłyszełście, iż zachorował. **27** I rzeczywiście, zachorował niemalże śmiertelnie, ale Bóg się nad nim zmiłował,^q a właściwie nie tylko nad nim, lecz także nade mną, żebym nie doznawał smutku za smutkiem. **28** Dlatego tym śpieszniej go wysyłam, żebyście, ujrzawszy go, znowu się radowali, a ja żebym doznawał mniej smutku. **29** Toteż zgod-

ROZDZ. 2

- a Jn 6:68
- Heb 4:12
- b 2Kó 1:14
- 1Ts 2:19
- c Iz 49:4
- Gal 2:2
- 1Ts 3:5
- d Wj 29:40
- 2Tm 4:6
- e Heb 13:15
- 1Pt 2:5
- f 2Kó 12:15
- g Flp 1:18
- h Flp 3:1
- i Prz 25:25
- 2Kó 7:7
- j 1Kó 4:17
- 1Kó 16:10
- k 1Kó 10:24
- Gal 4:17
- 2Tm 4:10
- l 1Kó 4:17
- 2Tm 1:2
- m Flp 1:25
- Flm 22
- n Flp 4:18
- o 2Kó 8:23
- p Flm 2
- q Ps 30:3
- Ps 34:19

szpalta 2

- a Kol 4:10
- b 1Kó 16:18
- 1Ts 5:12
- c Dz 20:24
- d 1Kó 16:17
- Flm 13

ROZDZ. 3

- e 2Kó 13:11
- Flp 4:4
- 1Ts 5:16
- f Obj 22:15
- g Rz 2:28
- Gal 5:2
- h Pwt 10:16
- Jer 4:4
- Rz 2:29
- Kol 2:11
- i Dz 2:17
- Rz 8:26
- j Gal 6:14
- Heb 9:14
- k 2Kó 11:18
- l 2Kó 11:22
- m Rdz 17:12
- Kpl 12:3
- n Rz 11:1
- o 2Kó 11:22
- p Dz 23:6
- Dz 26:5
- q Dz 8:3
- Dz 9:1
- Gal 1:13
- r Mt 13:44
- s Ef 4:13
- 2Pt 3:18
- t 1Kó 2:2

nie ze zwyczajem serdecznie przyjmijcie^a go w Panu z całą radością; i zawsze ceńcie takich ludzi,^b **30** ponieważ ze względu na dzieło Pańskie był bardzo bliski śmierci, wystawiając swą duszę na niebezpieczeństwo,^c żeby w pełni zrekompensować to, iż nie jesteście tu obecni, by spełniać dla mnie osobistą posługę.^d

3 W końcu, bracia moi, dalej radujcie się w Panu.^e Pisanie do was tego samego nie jest dla mnie uciążliwe, a służy waszemu bezpieczeństwu.

2 Strzeżcie się psów,^f strzeżcie się wyrządzających krzywdę, strzeżcie się tych, którzy okaleczają ciało.^g **3** My bowiem mamy rzeczywiste obrzezanie,^h my, którzy za sprawą duchaⁱ Bożego pełnimy świętą służbę i chlubi-
my się w Chrystusie Jezusie,^j a nie pokładamy ufności w ciele,^k **4** chociaż ja mam – jeśli w ogóle ktokolwiek ma – powody do pokładania ufności także w ciele.

Jeżeli ktoś inny myśli, że ma powody do pokładania ufności w ciele, to tym bardziej ja:^l **5** obrzezany ósmego dnia,^m z rodu Izraela, z plemienia Beniamina,ⁿ Hebrajczyk urodzony z Hebrajczyków;^o co do prawa – faryzeusz;^p **6** co do gorliwości – prześladowca zboru;^q co do prawości osiągnętej dzięki prawu – człowiek, który się okazał nienaganny. **7** A jednak to, co było dla mnie zyskiem, ze względu na Chrystusa uznałem za stratę.^r **8** Jeśli już o to chodzi, doprawdy też wszystko za stratę uznaję z uwagi na niechrz-
zczonaną wartość poznania Chrystusa Jezusa, mojego Pana.^s Ze względu na niego zniósłem stratę wszystkiego i uznaję to wszystko za stertę śmieci,^t bylebym pozyskał Chrystusa **9** i został znaleziony w jedności z nim, nie mając

własnej prawości, która wynika z prawa,^a ale tę, która jest dzięki wierze^b w Chrystusa, prawość pochodzącą od Boga na podstawie wiary.^c **10** żeby poznać i jego, i moc jego zmartwychwstania,^d i współudział w jego cierpieniach,^e poddając się śmierci podobnej do jego śmierci.^f **11** aby się przekonać, czy w jakiś sposób nie dostąpię wcześniejszego zmartwychwstania^g spośród umarłych.

12 Nie jakobym już to otrzymał albo już został doprowadzony do doskonałości,^h ale pędzę,ⁱ by się przekonać, czy i ja zdolam pochwycić^j to, do czego również zostałem pochwycony^k przez Chrystusa Jezusa. **13** Bracia, ja jeszcze nie uważam, że to pochwyciłem; ale chodzi o jedno: Zapominając o tym, co za mną,^l i sięgając po to, co przede mną,^m **14** pędzę do celuⁿ po nagrodę^o Bożego powołania w górę^p za sprawą Chrystusa Jezusa. **15** Ilukolwiek więc jest nas dojrzałych,^q bądźmy tego samego nastawienia umysłu;^r a jeśli pod jakimś względem macie inne nastawienie umysłu, Bóg wam objawi powyższe nastawienie. **16** Tak czy inaczej, w jakim stopniu zrobiliśmy postępy, dalej idźmy dokładnie^s według tego samego ustalonego porządku.

17 Bracia, stańcie się wspólnie moimi naśladowcami^t i przypatrujcie się tym, którzy chodzą zgodnie z przykładem, jaki macie w nas.^u **18** Bo jest wielu takich – często o nich wspomniałem, a i teraz o nich wspominam z płaczem – którzy postępują jako nieprzyjaciele Chrystusowego pała męki;^v **19** końcem ich jest zgłada,^w ich bogiem jest brzuch,^x a chwała ich polega na ich hańbie,^y umysłem zaś są przy rzeczach ziemskich.^z **20** A nasze obywa-

ROZDZ. 3

- a Rz 3:20
Rz 10:3
- b Rz 4:5
Rz 9:30
Gal 2:16
- c Rz 1:17
Rz 3:21
- d 1Ko 15:22
2Ko 13:4
- e Rz 8:17
2Ko 4:10
Kol 1:24
- f Rz 6:5
- g Lk 14:14
1Ts 4:16
Obj 20:6
- h Heb 12:23
- i Lk 13:24
- j 1Tm 6:12
- k Dz 9:15
- l Lk 9:62
- m 1Ko 9:24
- n Heb 12:1
- o 2Tm 4:8
- p Rz 8:30
Heb 3:1
- q 1Ko 2:6
1Ko 14:20
Heb 5:14
- r Flp 2:5
- s Gal 6:16
- t 1Ko 4:16
2Ts 3:9
- u Flp 4:9
Tyt 2:7
1Pt 5:3
- v Gal 5:11
Gal 6:12
- w 2Ko 11:15
2Pt 2:1
- x Rz 16:18
- y Judy 13
- z Rz 8:5
1Ko 3:3
2Tm 3:4
Jak 3:15

szpalta 2

- a Ef 2:19
- b Jn 18:36
Ef 2:6
Kol 3:1
- c 1Ts 1:10
Heb 9:28
- d 1Ko 1:7
Tyt 2:13
- e 1Ko 15:42
- f Rz 8:29
1Ko 15:49
- g Ef 1:19
- h 1Ko 15:27
Heb 2:8

ROZDZ. 4

- i 1Ts 2:19
- j Flp 1:27
- k Rz 15:5
1Ko 1:10
2Ko 13:11
Flp 2:2
1Pt 3:8
- l Mt 11:29
- m Lk 8:3

telstwo^a jest w niebiosach,^b skąd także skwapliwie oczekujemy^c wybawcy, Pana Jezusa Chrystusa,^d **21** który przekształci nasze upokorzone ciało,^e żeby je dostosować do swojego chwalebnego ciała^f zgodnie z działaniem^g mocy, jaką też wszystko może sobie porządkować.^h

4 A zatem, bracia moi umiłowani i utęsknieni, moja radości i korono,ⁱ tak stójcie niezruszenie^j w Panu, umiłowani.

2 Wzywam Ewodię i wzywam Syntychę, żeby były jednej myśli^k w Panu. **3** Owszem, proszę również ciebie, prawdziwy druhu we wspólnym jarzmie,^l dopomagaj tym niewiastom, które wraz ze mną walczyły ramię w ramię^m dla dobrej nowiny, razem z Klemensem oraz resztą moich współpracowników,ⁿ których imiona^o są w księdze życia.^p

4 Zawsze radujcie się w Panu.^q Raz jeszcze chcę powiedzieć: Radujcie się!^r **5** Niech wasz rozsądek^s stanie się znany wszystkim ludziom. Pan jest blisko.^t **6** O nic się nie zamartwiajcie,^u ale we wszystkim niech wasze gorące prośby zostaną przedstawione Bogu^v w modlitwie i błaganu^w wraz z dziękczynieniem; **7** a pokój^x Boży, który przewyższa wszelką myśl, będzie strzegł waszych serc^y i władz umysłowych przez Chrystusa Jezusa.

8 W końcu, bracia, cokolwiek jest prawdziwe, cokolwiek zasługuje na poważne zainteresowanie, cokolwiek jest prawe, cokolwiek jest nieskalanie czyste,^z cokolwiek jest mile, o czym tylko mówi się dobrze, jakakolwiek jest cnota i jakakolwiek jest rzecz

n Rz 16:3; o Lk 10:20; p Ps 69:28; q Ps 64:10; Ps 104:34; r Pwt 26:11; Ps 97:12; Iz 9:3; 1Ts 5:16; s Tyt 3:2; Jak 3:17; t Jak 5:8; u Mt 6:25; Lk 12:22; 1Pt 5:7; v Ps 145:18; Jn 16:23; w Rz 12:12; Jak 1:5; x Jn 14:27; Rz 5:1; y Kol 3:15; z 2Ko 11:3; 1Tm 4:12; 1Tm 5:2; 1Pt 3:2.

chwalebna – to stale rozważajcie.^a

9 Wprowadzajcie w czyn to, czego się nauczyliście, a także co przyjęliście i słyszeliście, i widzieliście w związku ze mną,^b a Bóg pokoju^c będzie z wami.

10 Wielce się raduję w Panu, że teraz wreszcie ożywiście swoje myślenie o mnie;^d w gruncie rzeczy mieliście to na uwadze, ale brakowało wam sposobności.

11 Nie jakobym mówił, że jestem w nędzy, ja bowiem nauczyłem się we wszelkich warunkach poprzestawać na tym, co mam.^e

12 Umiem być skromnie zaopatrzony,^f umiem też mieć obfitość. We wszystkim oraz we wszelkich warunkach poznałem tajemnicę i tego, jak być nasyconym, i tego, jak głodować; jak mieć obfitość i jak cierpieć nędzę.^g **13** Do wszystkiego mam siłę dzięki temu, który mi udziela mocy.^h

14 Niemniej postąpiliście dobrze, stając się współuczestnikamiⁱ mego ucisku.^j **15** Przeciż wy, Filipianie, wiecie również, że na początku oznajmiania dobrej nowiny, gdy odszedłem z Macedonii, żaden zbór nie brał ze

ROZDZ. 4

- a Gal 5:22
Kol 3:2
- b Flp 3:17
Kol 1:23
- c Rz 15:33
1Ko 14:33
Heb 13:20
- d 2Ko 11:9
- e 1Tm 6:6
Heb 13:5
- f 1Ko 4:11
2Ko 6:10
- g 2Ko 11:27
- h Iz 12:2
Iz 40:29
Jn 15:5
2Ko 4:7
2Ko 12:9
2Tm 4:17
- i Flp 1:7
- j Ef 3:13
Heb 10:33

szpalta 2

- a 2Ko 11:8
- b 1Ko 9:11
- c Rz 15:28
- d Flp 2:25
- e Wj 29:18
Eze 20:41
- f Heb 13:15
- g Ps 23:1
- h Rz 9:23
Ef 1:7
- i Pwt 2:7
2Ko 9:8
- j Rz 16:27
Gal 1:5
- k Kol 4:18
- l 1Ts 1:1
- m Flp 1:13
- n Gal 6:18

mną udziału w dawaniu i otrzymywaniu, oprócz was samych;^a

16 bo nawet do Tesaloniki i raz, i drugi przysłaliście mi coś na moje potrzeby. **17** Nie jakobym pilnie zabiegał o dar,^b ale pilnie zabiegam o owoc,^c który powiększa przychód na waszym koncie.

18 Mam jednak wszystkiego pod dostatkiem i mam obfitość. Jestem napelniony, gdyż otrzymałem od Epafrodyta^d rzeczy od was, miłą woń,^e ofiarę godną przyjęcia,^f podobającą się Bogu. **19** Z kolei Bóg^g mój według miary swego bogactwa^h w chwałę przez Chrystusa Jezusa w pełni zaspokoił wszelką waszą potrzebę.ⁱ **20** A naszemu Bogu i Ojcu chwała na wieki wieków.^j Amen.

21 Przekażcie moje pozdrowienia^k każdemu świętemu w jedności^l z Chrystusem Jezusem. Bracia, którzy są ze mną, przesyłają wam pozdrowienia. **22** Przesyłają wam pozdrowienia wszyscy święci, a zwłaszcza ci z domu Cezara.^m

23 Życzliwość niezasłużona Pana Jezusa Chrystusa niech będzie z duchem, którego przejawiacie.ⁿ

LIST
DO KOŁOSAN

1 Paweł, z woli^a Bożej apostoł Chrystusa Jezusa, i Tymoteusz,^b nasz brat, **2** do świętych oraz wiernych braci w jedności^c z Chrystusem, którzy są w Kolosach:

Życzliwość niezasłużona i pokój wam od Boga, naszego Ojca.^d

3 Dziękujemy^e Bogu, Ojcu naszego Pana, Jezusa Chrystusa, zawsze, gdy się za was modlimy,^f

4 usłyszeliśmy bowiem o waszej wierze w związku z Chrystusem

ROZDZ. 1

- a Ef 1:1
- b 1Ko 4:17
- c Jn 17:21
- d Rz 1:7
Gal 1:3
- e 1Ko 1:4
Flp 1:3
- f Ef 1:16

szpalta 2

- a Rz 15:25
Flm 5
Heb 6:10
- b Ef 1:18
2Tm 4:8
Heb 6:19
- c 1Pt 1:4

Jezusem i o miłości, jaką żywicie do wszystkich świętych^a **5** ze względu na nadzieję^b zachowaną dla was w niebiosach.^c O tejże nadziei usłyszeliście przedtem dzięki opowiadaniu prawdy tej dobrej nowiny,^d **6** która stała się u was obecna, a wydaje owoc^e i wzrasta^f na całym świecie,^g tak jak wśród was, od dnia, gdyście usłyszeli i dokładnie poznali

d Rz 10:17; Ef 1:13; e Jn 15:16; f Mk 4:8; g Kol 1:23; 1Tm 3:16.

niezasłużoną życzliwość^a Bożą w prawdzie.^b **7** Tego się nauczyliście od Epafrasa,^c naszego umiłowanego współniewolnika, który za nas jest wiernym sługą Chrystusa **8** i który nam wyjawiał waszą miłość^d pod względem duchowym.

9 Dlatego i my od dnia, gdyśmy o tym usłyszeli, nie przestajemy modlić się za was^e i prosić, żebyście zostali napełnieni dokładnym poznanie^f jego woli we wszelkiej mądrości^g i w duchowym pojmowaniu.^h **10** tak byście chodzili w sposób godnyⁱ Jehowy,^j aby mu się w pełni podobało, dalej wydając owoc we wszelkim dobrym dziele^k oraz wzrastając w dokładnym^l poznaniu Boga, **11** umocnieni wszelką mocą stosownie do jego chwalebnej potęgi,^m by w pełni wytrwaćⁿ i z radością okazywać wielkoduszną cierpliwość, **12** dziękując Ojcu, który sprawił, iż się nadajecie do uczestniczenia w dziedzictwie^o świętych^p w świetle.^q

13 On nas wyzwolił spod władzy^r ciemności i przeniósł^s do królestwa^t swego umiłowanego Syna,^u **14** poprzez którego mamy uwolnienie na podstawie okupu, przebaczenie naszych grzechów.^v **15** On jest obrazem^w niewidzialnego^x Boga, pierwotnym^y wszelkiego stworzenia; **16** bo za jego pośrednictwem^z zostało stworzone wszystko inne w niebiosach i na ziemi, co widzialne i co niewidzialne — czy to trony, czy zwierzchnictwa, czy rządy, czy władze.^a Wszystko inne zostało stworzone poprzez niego^b i dla niego. **17** On też jest przed wszystkim innym^c i za jego pośrednictwem wszystko inne zostało powołane do istnienia,^d **18** i on jest głową ciała, zboru.^e On jest początkiem, pier-

ROZDZ. 1

- a Ef 3:2; Tyt 2:11
- b 2Pt 1:12
- c Kol 4:12; Flm 23
- d 1Pt 1:22
- e Ef 1:16; Jak 5:16
- f Flp 1:9
- g 1Ko 2:7; Kol 2:3
- h 2Tm 2:7; 1Jn 5:20
- i Ef 4:1
- j Ml 4:5
- k Ef 2:10
- l Ef 1:17; 2Pt 1:2; 2Pt 1:8
- m Ef 3:16
- n Rz 5:3
- o Dz 26:18; Rz 8:17; Ef 1:14
- p Ef 2:19
- q Iz 60:20
- r Lk 22:53; Ef 2:2
- s Rz 11:24
- t Jn 18:36; Heb 1:8
- u Prz 8:30
- v Ef 1:7
- w Jn 10:30; Jn 14:9; 2Ko 4:4
- x Jn 4:24; 1Tm 1:17
- y Obj 3:14
- z Jn 1:3
- a Ef 1:21
- b Jn 1:10; Heb 1:2
- c Jn 17:5
- d Heb 1:3
- e Ef 1:22

szpalta 2

- a Obj 1:5
- b 1Ko 15:23
- c Jn 1:16; Kol 2:3
- d 2Ko 5:19
- e Ef 1:10
- f Ef 2:14
- g Kpl 17:11
- h Iz 53:10; Heb 12:2
- i Ef 2:12
- j 2Ko 10:5
- k Rz 5:10; Ef 2:16
- l Heb 9:16
- m Ef 5:27; 2Pt 3:14
- n 1Ko 1:8
- o Obj 2:10
- p 1Ko 3:11; Ef 3:17
- q 1Ko 15:58; Heb 3:14

worodnym z umarłych,^a aby mógł się stać pierwszym^b we wszystkim; **19** ponieważ Bóg uznał za dobre, żeby w nim zamieszkała cała pełnia^c **20** i żeby przez niego na nowo pojednać^d ze sobą wszystko inne^e — czy to, co na ziemi, czy to, co w niebiosach — wprowadzając pokój^f przez krew,^g którą on przelał na palu męki.^h

21 Właśnie was, którzy niegdyś byliście obcymiⁱ i nieprzyjaciółmi, gdyż wasze umysły były przy niegodziwych uczynkach,^j **22** on teraz na nowo pojednał^k za sprawą jego ciała cielesnego przez jego śmierć,^l żeby was stawić przed sobą jako świętych i nieskalanych,^m i nie podlegających oskarżeniu,ⁿ **23** oczywiście pod warunkiem, że trwacie w wierze,^o osadzeni na fundamentach^p i niezłomni,^q a nie dajecie się odsunąć od nadziei tej dobrej nowiny, którą usłyszeliście^r i którą głoszono^s wszelkiemu stworzeniu^t pod niebem. Sługą tej dobrej nowiny stałem się ja, Paweł.^u

24 Raduję się teraz w swoich cierpieniach za was,^v a tego, czego z ucisków^w Chrystusa brakuje w moim ciele, dopełniam na rzecz jego ciała, którym jest zbor.^x **25** Ja stałem się sługą^y tego zboru zgodnie z pochodzącym od Boga szafarstwem,^z które mi powierzono dla waszego dobra, abym w pełni głosił słowo Boże, **26** świętą tajemnicę^a ukrytą od minionych systemów rzeczy^b i od minionych pokoleń. Teraz jednak została ona ujawniona^c jego świętym, **27** którym Bóg zechciał oznajmić, czym jest chwalebne bogactwo^d tej świętej tajemnicy^e wśród narodów. Jest nią Chrystus^f w jedności z wami, nadzieja

r Rz 10:17; s Mt 24:14; 1Tm 3:16; t Rz 8:19; u 2Ko 11:23; Ef 3:8; 2Tm 1:11; v Ef 3:1; Flp 3:10; w Dz 9:16; x 1Ko 10:17; Ef 1:23; y Ef 3:7; z Lk 16:2; 1Ko 9:17; Ef 3:2; a Ef 3:5; Ef 5:32; b Lk 8:10; 1Ko 2:7; c Rz 16:26; d Rz 9:23; 2Ko 4:6; Ef 3:8; e Ef 3:9; f Ef 3:6; Ef 3:17.

jego chwały.^a **28** Jego to rozgłaszamy,^b napominając każdego człowieka i nauczając każdego człowieka we wszelkiej mądrości,^c aby każdego człowieka stawić jako zupełnego^d w jedności z Chrystusem. **29** W tym też celu ciężko pracuję, wytężając siły^e zgodnie z jego oddziaływaniem,^f które we mnie działa z mocą.^g

2 Albowiem chcę, żebyście sobie umysłowali, w jak wielkim zmaganiu^b uczestniczę dla dobra waszego i tych w Laodycei,¹ i wszystkich, którzy nie widzieli mego oblicza w ciele. **2** żeby ich serca zostały pocieszone,¹ aby byli harmonijnie zespoleni w miłości,^k a także ku wszelkiemu bogactwu zupełnej pewności ich zrozumienia,¹ ku dokładnemu poznaniu świętej tajemnicy Bożej, mianowicie Chrystusa.^m **3** W nim są starannie skryte wszelkie skarby mądrości i poznania.ⁿ **4** Mówię to, żeby was nikt nie mamił przekonującymi argumentami.^o **5** Bo chociaż jestem nieobecny ciałem, to jednak duchem jestem z wami,^p radując się i widząc wasz należyty porządek^q oraz niewzruszoność waszej wiary^r względem Chrystusa.

6 Dlatego, przyjawszy Chrystusa Jezusa, Pana, dalej chodźcie w jedności^s z nim, **7** będąc wkręcenieni^t i zbudowani^u w nim, i ustaleni w wierze^v – tak jak was uczono – przepełnieni wiarą z dziękczynieniem.^w

8 Strzeżcie się: może się znaleźć ktoś, kto was uprowadzi^x jako swój łup przez filozofię^y i puste zwodzenie^z według tradycji ludzkiej, według rzeczy elementarnych^a świata, a nie według Chrystusa; **9** gdyż właśnie w nim mieszka cielesnie cała pełnia^b boskości.^c **10** Posiadacie zatem pełnię za sprawą tego, który jest głową wszelkiego rządu i władzy.^d

ROZDZ. 1

- a Rz 8:18
- 1Tm 1:1
- b Dz 20:20
- c 1Ko 1:30
- Kol 3:16
- d Ef 4:13
- e Lk 13:24
- f Ef 3:7
- g Flp 4:13

ROZDZ. 2

- h Flp 1:30
- i Kol 4:16
- j 2Ko 1:6
- k Kol 3:14
- l Ef 3:18
- m 1Ko 2:1
- 1Ko 2:7
- Ef 3:6
- n 1Ko 1:30
- 1Ko 2:16
- o Rz 16:18
- Ef 5:6
- p Dz 17:16
- 1Ko 5:3
- q 1Ko 14:40
- r 1Ko 15:58
- Heb 3:14
- 1Pt 5:10
- s Jn 17:21
- t Ef 3:17
- u Ef 2:20
- v Mt 7:24
- Judy 20
- w Ef 5:20
- 1Ts 5:18
- x Heb 13:9
- y 1Ko 2:13
- 2Pt 1:16
- z Ef 5:6
- a Gal 4:3
- b Ef 1:23
- Kol 1:19
- c Jn 1:16
- Dz 17:29
- Rz 1:20
- d Ef 1:21
- Kol 1:16
- 1Pt 3:22

szpalta 2

- a Mt 5:19
- b Pwt 10:16
- Rz 2:29
- Flp 3:3
- c Rz 6:6
- d Rz 6:4
- 1Ko 15:29
- e Ef 2:6
- Kol 3:1
- f Ef 2:8
- g Ef 1:19
- h Dz 2:24
- i Ef 2:1
- Ef 2:5
- Ef 2:13
- j Dz 2:38
- k Dz 3:1
- l Wj 34:27
- Pwt 31:24
- 2Ki 23:2
- Ef 2:14
- Heb 7:18

11 Dzięki więzi^a z nim zostaliście też obrzezani^b obrzezaniem dokonanym bez udziału rąk, przez zrzucenie ciała cielesnego^c – obrzezaniem właściwym Chrystusowi, **12** zostaliście bowiem z nim pogrzebani w jego chrzcie^d i dzięki więzi z nim zostaliście też razem wskrzeszeni^e za sprawą waszej wiary^f w działanie^g Boga, który go wskrzesił z martwych.^h

13 Co więcej, chociaż byliście martwi w swych wykroczeniach i w nieobrzezaniu waszego ciała, Bóg was razem z nim ożywił.ⁱ Życzliwie przebaczył nam wszystkie nasze wykroczenia^j **14** i wymazał^k spisany ręcznie dokument^l przeciwny nam, który się składał za postanowień^m i który był nam przeciwny,ⁿ i usunął go z drogi przez przybicie^o do pała męki.^p **15** Obnażywszy rządy i władze,^q wystawił je na widok publiczny jako pokonane^r i za jego sprawą powiódł je w pochodzie tryumfalnym.^s

16 Dlatego niech was nikt nie osądza^t co do jedzenia i picia^u bądź w odniesieniu do jakiegos święta^v lub przestrzegania nowiu^w albo sabatu;^x **17** bo te rzeczy są cieniem^y tego, co ma nadejść, ale rzeczywistość^z należy do Chrystusa.^a **18** Niech was nie pozbawia^b nagrody^c żaden człowiek, który ma upodobanie w udawanej pokorze i w jakiejś formie oddawania czci aniołom, „stawiając stopę” na czymś, co ujrzał – nadęty bez uzasadnionego powodu swą cielesną umysłowością – **19** a nie trzyma się mocno głowy,^d tego, z którego całe ciało, zaopatrywane i harmonijnie zespolone^e przez sławy i więzadła,

m Pwt 4:8; Ef 2:15; n Rz 7:10; Gal 3:10; o Jn 20:25; p Gal 3:13; Heb 9:15; 1Pt 2:24; q Ef 6:12; r 1Jn 5:4; Obj 3:21; s Ps 68:24; 2Ko 2:14; t Rz 14:3; u Rz 14:17; v Rz 14:6; w Ps 81:3; x Gal 4:10; y Wj 25:40; Heb 8:5; Heb 10:1; z Jn 14:6; Heb 9:23; a Heb 9:11; b Rz 16:18; Ef 5:6; 2Pt 2:14; 1Jn 2:26; c Flp 3:14; d Ef 1:22; e Ef 2:21.

wciąż rośnie wzrostem, który daje Bóg.^a

20 Jeżeli wraz z Chrystusem umarliście^b względem elementów^c świata,^d to dlaczego – jak gdybyście żyli w świetle – dalej podporządkowujecie się postanowieniom:^e **21** „Nie ruszaj ani nie kosztuj,^f ani nie dotykaj”,^g **22** odnoszącym się do rzeczy, które są wszystkie przeznaczone na zniszczenie w wyniku zużycia – postanowieniem zgodnym z nakazami i naukami ludzi?^h **23** Rzeczy te mają wprowadzić pozór mądrości w samowolnie ustanowionej formie oddawania czci i w udawanej pokorze, surowym traktowaniu ciała,ⁱ ale nie mają żadnej wartości w walce z dogadzaniem ciału.^j

3 Jeżeli jednak zostaliście wskrzeszeni^k z Chrystusem, to szukajcie tego, co w górze,^l gdzie Chrystus zasiada po prawicy Boga.^m **2** Wciąż skupiajcie umysły na tym, co w górze,ⁿ a nie na tym, co na ziemi.^o **3** Umarliście^p bowiem, a wasze życie^q jest ukryte z Chrystusem w jedności^r z Bogiem. **4** Kiedy Chrystus, nasze życie,^s zostanie ujawniony, wtedy również wy zostaniecie z nim ujawnieni^t w chwale.^u

5 Dlatego zadajcie śmierć^v członkom waszego ciała,^w które są na ziemi, jeśli chodzi o rozpustę, nieczystość, żądzę seksualną,^x szkodliwe pragnienie oraz zachłanność,^y która jest bałwochwalstwem. **6** Z powodu tych rzeczy nadchodzi srogi gniew Boży.^z **7** I wy niegdyś w nich chodziliście, gdyście w nich żyli.^a **8** Ale teraz naprawdę odrzućcie od siebie to wszystko:^b srogie zagonywanie, gniew, zło, obelżywe słowa^c i sprośną^d mowę z waszych ust. **9** Nie okłamujcie się

ROZDZ. 2

- a Ef 4:16
- b Gal 2:20
- c Gal 4:3
- d Jn 17:16
- e Jn 2:15
- f Ef 2:15
- g Kol 2:14
- f Kpl 7:23
- g Kpl 5:2
- h Iz 29:13
- i Mt 15:9
- j 1Tm 4:3
- j Rz 13:14

ROZDZ. 3

- k Ef 2:6
- l Mt 6:33
- m Ps 110:1
- 1Pt 3:22
- n Flp 3:20
- Flp 4:8
- 1Pt 1:13
- o Jn 3:31
- 1Jn 2:15
- p Rz 6:2
- q Gal 2:20
- r Jn 17:21
- s Jn 11:25
- t 2Tm 4:8
- u 1Ko 15:43
- v Gal 5:24
- w Mk 9:43
- x 1Ko 6:18
- Ef 5:3
- 2Tm 2:22
- y Wj 20:17
- z Rz 1:18
- Ef 5:6
- a 1Ko 6:11
- Ef 2:3
- Tyt 3:3
- b 1Pt 2:1
- c Ef 4:31
- d Ef 5:4

szpalta 2

- a Ps 5:6
- Ps 34:13
- Ef 4:25
- Obj 21:8
- b Ef 4:22
- c Rz 12:2
- Ef 4:24
- d Rdz 1:27
- 1Pt 1:16
- e Gal 3:28
- f Ef 1:23
- g 1Pt 2:9
- h Flp 2:1
- i Rz 12:16
- j Tyt 3:2
- 1Pt 3:4
- k 2Ko 6:6
- Ef 4:2
- 1Ts 5:14
- l Prz 19:11
- Ef 4:32
- 1Pt 4:8
- m Mt 18:15
- n Jer 31:34
- Mt 6:14
- Mk 11:25

nawzajem.^a Zrzućcie starą osobowość^b razem z jej praktykami **10** i przyodziejcie się w nową^c osobowość, odnawianą dzięki dokładnemu poznaniu na obraz^d Tego, który ją stworzył, **11** gdzie nie ma Greka ani Żyda, obrzezania ani nieobrzezania, cudzoziemca, Scyty, niewolnika, wolnego,^e lecz Chrystus jest wszystkim i we wszystkich.^f

12 Toteż jako wybrani Boży,^g święci i umiłowani, przyodziejcie się w tkliwe uczucia: współczucie,^h życzliwość, uniżenie umysłu,ⁱ łagodność^j i wielkoduszną cierpliwość.^k **13** Dalej znście jedni drugich i wspaniałomyślnie przebaczajcie^l sobie nawzajem, jeśli ktoś ma powód do uskarżania się^m na drugiego. Jak Jehowa wspaniałomyślnie wam przebaczył,ⁿ tak czyńcie i wy. **14** A prócz tego waszyskiego przyodziejcie się w miłość,^o gdyż ona jest doskonałą więzią^p jedności.

15 Niech też pokój^q Chrystusowy włada w waszych sercach,^r do tego bowiem zostaliście powołani w jednym cielesie.^s I okazujcie się wdzięczni. **16** Niech słowo Chrystusa obficie w was przebywa we wszelkiej mądrości.^t Wciąż nauczajcie^u i napominajcie jedni drugich psalmami,^v pieśniami pochwalnymi dla Boga, wdzięcznymi pieśniami duchowymi,^w śpiewając w swych sercach Jehowie.^x **17** I cokolwiek czynicie w słowie lub uczynku,^y wszystko czyńcie w imię Pana Jezusa,^z dziękując^a przez niego Bogu, Ojcu.

18 Żony, bądźcie podporządkowane^b swym mężom, jak przystoi w Panu. **19** Mężowie, zawsze miłujcie swe żony^c i nie

o Rz 13:10; 1Jn 3:23; p 1Ko 13:8; Ef 4:3; q Jn 14:27; r Flp 4:7; s Ef 2:15; t 1Ko 2:7; Kol 2:3; u Kol 1:28; Tyt 2:1; v Pwt 31:19; 1Ko 14:26; w Ef 5:19; x 1Kn 16:23; Ps 30:4; Ps 147:7; y 1Ko 10:31; z Ef 5:20; a 1Ts 5:18; b Ef 5:22; 1Pt 3:1; c Ef 5:25; 1Pt 3:7.

bądźcie na nie gorzko zagniewani.^a **20** Dzieci, bądźcie posłuszne^b swym rodzicom we wszystkim, bo to się podoba Panu. **21** Ojcowie, nie rozjątrzajcie swych dzieci,^c żeby nie popadły w przynębenie. **22** Niewolnicy, we wszystkim bądźcie posłusznymi tym, którzy są waszymi panami w sensie cielesnym,^d nie przez przejawy służby dla oka, jak ci, którzy chcą się przypodobać ludziom,^e lecz ze szczerością serca, z bojaźnią przed Jehową.^f **23** Cokolwiek czynicie, pracujcie nad tym z całej duszy^g jak dla Jehowy,^h a nie dla ludzi, **24** bo wiecie, że to od Jehowyⁱ otrzymacie należną nagrodę dziedzictwa.^j Służcie jako niewolnicy Panu, Chrystusowi.^k **25** Kto czyni zło, ten na pewno otrzyma za powrotem^l to, co złego uczynił, i nie ma tu żadnej stronniczości.^m

4 Panowie, oddawajcie swym niewolnikom to, co sprawiedliwe i co rzetelne,ⁿ wiedząc, że i wy macie Pana w niebie.^o

2 Nie ustawajcie w modlitwie,^p pozostając w niej czujni z dziękczynieniem,^q **3** a zarazem modląc się też za nas,^r aby nam Bóg otworzył drzwi^s wypowiedzi ku opowiadaniu świętej tajemnicy^t o Chrystusie, dla której to jestem w więzach więziennych^u — **4** żebym ją ujawnił, jak powinienem mówić.^v

5 Postępujcie mądrze wobec tych na zewnątrz,^w wykupując sobie dogodny^x czas. **6** Niech wasza wypowiedź zawsze będzie wdzięczna,^y przyprawiona solą,^z abyście wiedzieli, jak powinniście każdemu odpowiedzieć.^a

7 Wszystkie moje sprawy oznajmię wam Tychik,^b mój umiłowany brat oraz wierny sługa i współniewolnik w Panu. **8** Właśnie w tym celu, żebyście wiedzieli o sprawach, które nas dotyczą,

ROZDZ. 3

- a Ef 4:31
- b Prz 6:20
Łk 2:51
Ef 6:1
- c Ef 6:4
- d Ef 6:5
Tyt 2:9
1Pt 2:18
- e Ef 6:6
- f Prz 8:13
Prz 22:4
- g Łk 10:27
- h Ps 9:1
Mt 22:37
Rz 12:11
- i Ef 6:8
- j Ef 1:14
Heb 9:15
1Pt 1:4
- k 1Ko 7:22
Gal 1:10
- l Rz 2:6
1Ko 3:8
Gal 6:7
- m Pwt 10:17
Rz 2:11
1Pt 1:17

ROZDZ. 4

- n Kpl 25:43
Pwt 15:13
- o Ef 6:9
- p Łk 18:1
Rz 12:12
Ef 6:18
- q Kol 3:15
1Ts 5:18
- r Rz 15:30
- s 1Ko 16:9
- t Ef 6:19
- u Flp 1:7
- v Ef 6:20
- w Mt 10:16
1Ts 4:12
Jak 3:13
- x Ef 5:16
- y Kol 3:16
- z Mt 5:13
Mk 9:50
- a 1Pt 3:15
- b Ef 6:21

szpalta 2

- a Ef 6:22
- b Flm 10
- c Dz 19:29
Dz 20:4
Dz 27:2
Flm 24
- d Dz 12:12
Dz 15:37
- e Rz 15:7
- f Kol 1:7
- g 1Ko 15:58
Kol 1:23
- h Obj 3:14
- i Łk 1:3
Dz 1:1
- j Flm 24
- k Rz 16:5
1Ko 16:19
- l 1Ts 5:27
- m Flm 2

i żeby pocieszył wasze serca,^a posyłam go do was **9** wraz z Onezymem,^b moim wiernym i umiłowanym bratem, który jest spośród was. Wszystkie tutejsze sprawy oni wam oznajmją.

10 Przesyła wam pozdrowienia Arystarch,^c mój współjenniec, a także Marek,^d kuzyn Barnabasa (co do którego otrzymaliście nakazy, żeby go serdecznie przyjąć,^e gdyby do was przyszedł), **11** i Jezus zwany Justusem — ci należą do obrzezanych. Tylko oni są moimi współpracownikami dla królestwa Bożego i właśnie oni stali się dla mnie krzepiącą pomocą. **12** Przesyła wam pozdrowienia Epafra,^f który jest spośród was, niewolnik Chrystusa Jezusa, zawsze wyężdżający siły dla was w swoich modlitwach, abyście w końcu stanęli zupełni^g i niewzruszenie przekonani co do wszelkiej woli Bożej. **13** Doprawdy, składam mu świadectwo, że zdobywa się na wielki wysiłek dla dobra waszego i tych w Laodycei^h oraz tych w Hierapolis.

14 Przesyła wam pozdrowienia Łukasz,ⁱ umiłowany lekarz, a także Demas.^j **15** Przekażcie moje pozdrowienia braciom w Laodycei, jak również Nimfie i zborowi w jej domu.^k **16** A gdy już ten list zostanie wśród was odczytany, postarajcie się o to, żeby został odczytany^l także w zborze Laodycejczyków i żebyście wy również przeczytali ten z Laodycei. **17** Powiedźcie też Archipowi:^m „Stale bacz na usługiwanie, które przyjąłeś w Panu, aby je spełnić”.

18 Oto pozdrowienie moje, Pawłowe, moją własną ręką.ⁿ Dalej wieście w pamięci moje więzy więzienne.^o Życzliwość niezasłużona niech będzie z wami.

a 1Ko 16:21; 2Ts 3:17; o Flp 1:7; Flm 9; Heb 13:3.

PIERWSZY DO TESALONICZAN

1 Paweł i Sylwan,^a i Tymoteusz^b do zboru Tesaloniczan w jedności^c z Bogiem, Ojcem, i Panem Jezusem Chrystusem:

Życzliwość niezasłużona wam i pokój.^d

2 Zawsze dziękujemy Bogu, gdy czynimy o was wszystkich wzmiankę w naszych modlitwach.^e **3** ponieważ nieustannie zachowujemy w pamięci waszą wierną pracę^f i pełen miłości trud, i wytrwałość dzięki nadziei^g w naszym Panu, Jezusie Chrystusie, przed naszym Bogiem i Ojcem. **4** Wiemy bowiem, bracia umiłowani przez Boga, że zostaliście przez niego wybrani.^h **5** ponieważ dobra nowina, którą głosimy, nie dotarła do was przez samą tylko mowę, lecz także przez mocⁱ i ducha świętego, i głębokie przekonanie,^j a zresztą wiecie, jakimi się dla was staliśmy ze względu na was;^k **6** a wy staliście się naśladowcami^l naszymi i Pana,^m ponieważ w ogromnym uciskuⁿ przyjęliście słowo z radością ducha świętego,^o **7** tak iż staliście się wzorem dla wszystkich wierzących w Macedonii i w Achai.

8 Doprawdy, słowo Jehowy^p rozniosło się od was nie tylko w Macedonii i Achai, lecz wasza wiara^q w Boga rozprzestrzeniła się w każdym miejscu,^r tak iż nie potrzebujemy nic mówić. **9** Albowiem oni sami stale opowiadają, w jaki sposób my pierwsi weszliśmy między was i jak od waszych bożków zawróciliście do Boga,^s aby być niewolnikami żywego^t i prawdziwego^u Boga **10** oraz oczekiwać^v z niebios jego Syna,^w którego wskrzesił z

ROZDZ. 1

a Dz 15:27
2Ts 1:1
1Pt 5:12

b Dz 16:1

c Jn 17:21

d 1Tm 1:2

e Ef 1:16
2Ts 1:11

f Heb 6:10

g 1Pt 1:3

h Kol 3:12
2Ts 2:13

i 1Ko 2:4

j Kol 4:12

k 1Ko 9:19

l 1Ko 11:1
Flp 3:17
2Ts 3:9

m 1Pt 2:21

n 1Ts 2:14

o Dz 13:52

p Iz 39:5
Iz 66:5
1Pt 1:23

q 2Ts 1:4

r Rz 1:8

s 1Ko 10:14

t 1Ko 12:2
Gal 4:8
1Jn 5:21

u Jn 17:3
1Ko 8:4

v Tyt 2:13

w Dz 1:11

szpalta 2

a Dz 2:24

b 1Ts 5:2
2Pt 3:12
Obj 6:17

ROZDZ. 2

c Dz 17:1
2Ts 3:8

d Dz 17:4

e Dz 16:12

f Dz 16:22

g Dz 16:37

h Dz 17:2

i 1Ts 4:7

j 1Tm 1:11

k Tyt 1:3

l Gal 1:10

m Prz 17:3

n Jer 11:20
1Ko 4:5

o Prz 28:23
Prz 29:5

martwych,^a mianowicie Jezusa, który nas ratuje od nadchodzącego srogiego gniewu.^b

2 Sami oczywiście wiecie, bracia, że nasza wizyta^c u was nie była bezowocna,^d **2** lecz gdy najpierw w Filipi^e ucierpieliśmy^f i zostaliśmy zuchwale potraktowani^g (jak to wam zresztą wiadomo), wówczas dzięki naszemu Bogu zdobyliśmy się na śmiałość, by z wielkim zmaganiem opowiedzieć^h wam dobrą nowinę Bożą. **3** Albowiem usilna zachęta, której udzielamy, nie wynika z błędu czy z nieczystościⁱ ani nie ma w niej podstęp, **4** lecz jak po wypróbowaniu zostaliśmy przez Boga uznani za godnych powierzenia^j nam dobrej nowiny, tak też mówimy – jako starający się podobać^k nie ludziom, lecz Bogu, który sprawdza nasze serca.^l

5 Przecież nigdy nie wystąpiliśmy ze schlebającą mową^m (jak to zresztą wiecie) ani z fałszywym obliczem,ⁿ powodowani zachłannością^o – Bóg świadkiem! **6** Nie szukaliśmy też chwały od ludzi:^p ani od was, ani od innych, chociaż jako apostołowie Chrystusa moglibyśmy być kosztownym brzemieniem.^q **7** Przeciwnie, staliśmy się pośród was delikatni jak karmiąca matka, gdy pielęgnuje^r swe dzieci. **8** Dając^s wam zatem tkiwym uczuciem,^s radzi byliśmy przekazać wam nie tylko dobrą nowinę Bożą, lecz także nasze dusze,^t ponieważ staliście się nam umiłowani.^u

n Mk 12:40; **o** Dz 20:33; Kol 3:5; 2Pt 2:3; **p** Jn 5:41; Jn 5:44; **q** 2Ko 11:9; 2Ts 3:8; 2Ts 3:10; **r** 1Kl 3:26; **s** 2Ko 12:15; **t** Jn 15:13; **u** Jn 13:35.

9 Z pewnością, bracia, zachowujecie w pamięci nasz trud i móżół. Albowiem pracując^a nocą i dniem, żeby na nikogo z was nie wkładać kosztownego brzemienia,^b głósiłmy wam dobrą nowinę Bożą. **10** Jesteście świadkami, i Bóg też, jak lojalni i prawi, i nienaganni^c okazaliśmy się wobec was, wierzących. **11** Toteż dobrze wiecie, że jak ojciec^d postępuje ze swymi dziećmi, tak każdego z was usilnie zachęcaliśmy^e i pocieszałmy, i składaliśmy wam świadectwo, **12** abyście dalej chodzili^f w sposób godny Boga, który was powołuje^g do swego królestwa^h i chwałę.

13 I właśnie dlatego niestannie dziękujemy Bogu,ⁱ bo gdy przyjęliście słowo Boże,^j któreście od nas słyszeli, przyjęliście je nie jako słowo ludzi,^k lecz – jak jest prawdę – jako słowo Boga, które też działa w was, wierzących.^l **14** Albowiem staliście się, bracia, naśladowcami zborów Bożych, które są w Judei w jedności z Chrystusem Jezusem, ponieważ wy też zaczęliście cierpieć^m z rąk własnych rodaków to samo, co i one cierpią z rąk Żydów, **15** którzy zabili nawet Pana Jezusaⁿ oraz proroków,^o a i nas prześladowali.^p Ponadto nie podobają się Bogu i występują przeciwko dobru wszystkich ludzi, **16** gdyż próbują nas powstrzymać^q od mówienia do ludzi z narodów – żeby ci mogli zostać wybawieni;^r w rezultacie stale dopełniają miary^s swych grzechów. Ale w końcu przyszedł na nich jego srogi gniew.^t

17 My zaś, bracia, kiedy byliśmy was tylko przez krótki czas pozbawieni – co do osoby, nie serca – z wielkim pragnieniem daleko bardziej niż zwykle sturaliśmy się ujrzeć wasze obli-

ROZDZ. 2

- a Dz 18:3
- b Dz 20:34
- c 1Kó 4:12
- d 2Kó 11:9
- e 2Ts 3:8
- f Heb 13:18
- g 1Kó 4:15
- h Dz 20:31
- i Gal 5:16
- j Ef 4:1
- k Kol 1:10
- l 1Pt 1:15
- m 1Ts 5:24
- n 2Ts 1:11
- o 1Pt 5:10
- p Lk 22:29
- q 1Ts 1:2
- r Dz 11:1
- s Heb 4:12
- t Gal 1:11
- u 1Flp 2:13
- v Jn 15:19
- w Dz 17:5
- x Dz 2:23
- y Mt 5:12
- z Dz 7:52
- aa Mt 23:34
- ab Dz 21:13
- ac Lk 11:52
- ad Dz 13:50
- ae Rz 10:9
- af Rdz 15:16
- ag Mt 23:32
- ah Rz 1:18

szpalta 2

- a Rz 1:11
- b 1Flp 4:1
- c 2Ts 1:4
- d 1Ts 3:13
- e 1Ts 5:23

ROZDZ. 3

- d Dz 17:15
- e Dz 16:1
- f Rz 16:21
- g 1Kó 16:10
- h Mt 24:14
- i 2Ts 1:8
- j Obj 14:6
- k Dz 14:22
- l Ef 3:13
- m 1Kó 4:9
- n 1Pt 2:21
- o 2Ts 2:5
- p Dz 20:23
- q 1Ts 2:14
- r 1Ts 3:2
- s Mt 4:3
- t 1Kó 7:5
- u 2Kó 11:3
- v 1Kó 15:58
- w Gal 4:11
- x 1Flp 2:16
- y Dz 18:5
- z Rz 13:8
- aa Jak 2:8
- ab 1Pt 1:22
- ac 1Flp 1:8
- ad 2Kó 7:6
- ae 2Ts 1:4
- af Rz 11:20
- ag 1Kó 15:1
- ah 1Flp 4:1
- ai 1Flp 2:2

cza.^a **18** Dlatego chcieliśmy do was przyjść – tak, ja, Paweł, raz i drugi – ale Szatan przeciał nam drogę. **19** Bo co jest naszą nadzieją lub radością, lub koroną^b radosnego uniesienia – czyż w istocie nie wy? – przed naszym Panem, Jezusem, podczas jego obecności?^c **20** Wy zaiste jesteście naszą chwałą i radością.

3 Kiedy więc nie mogliśmy już tego znieść, uznaliśmy za dobre pozostać sami w Atenach,^d **2** a Tymoteusza,^e naszego brata i sługę Bożego w związku z dobrą nowiną^f o Chrystusie, wysłaliśmy, żeby was utwierdził i pokrzepił z korzyścią dla waszej wiary, **3** aby nikt się nie zachwiał wskutek tych ucisków.^g Sami bowiem wiecie, iż właśnie do tego zostaliśmy wyznaczeni.^h **4** Co więcej, gdyśmy u was byli, zawczasu wam mówiliśmy,ⁱ że mamy być uciskani,^j jak to się zresztą stało i jak wiecie.^k **5** Toteż gdy już nie mogłem tego znieść, posłałem, by poznać waszą wierność,^l żeby czasem w jakiś sposób nie skusił was Kusiciel^m i żeby nasz trud nie okazał się daremny.ⁿ

6 Ale właśnie teraz od was przyszedł do nas Tymoteusz^o i przyniósł nam dobrą nowinę o waszej wierności, jak również miłości,^p i że zawsze macie o nas dobre wspomnienia oraz gorąco pragniecie nas ujrzeć – tak samo, jak i my was.^q **7** Dlatego, bracia, we wszelkiej naszej potrzebie i ucisku doznaliśmy dzięki wam pocieszenia^r przez wierność, którą okazujecie.^s **8** ponieważ teraz żyjemy, skoro wy niewzruszenie stoicie w Panu.^t **9** Bo jakież dziękczynienie możemy w związku z wami złożyć Bogu za wszelką radość, którą się radujemy^u z waszego powodu przed naszym Bogiem, **10** nocą i dniem

zanosząc bardziej niż nadzwyczajne błagania^a o to, by ujrzeć wasze oblicza i uzupełnić to, czego brakuje waszej wierze?^b

11 Oby więc naszą drogą do was pomyślnie pokierował sam nasz Bóg i Ojciec oraz nasz Pan, Jezus.^c **12** Oby też Pan sprawił, żebyście wzrastali^d – owszem, obfitowali – w miłości^e do siebie nawzajem oraz do wszystkich, tak jak my do was; **13** niech w ten sposób utwierdzi wasze serca, aby byli nienagannie^f w świętości przed naszym Bogiem i Ojcem podczas obecności^g naszego Pana, Jezusa, ze wszystkimi jego świętymi.^h

4 W końcu, bracia, prosimy was i usilnie zachęcamy w Panu Jezusie: jak otrzymaliście od nas pouczenie co do tego, w jaki sposób powinniście postępowaćⁱ oraz podobać się Bogu – jak zresztą postępujecie – tak czynicie to dalej w jeszcze pełniejszej mierze.^j **2** Znać bowiem nakazy,^k które wam daliśmy za sprawą Pana Jezusa.

3 Albowiem to jest wola Boża: wasze uświęcenie.^l abyście się powstrzymywali od rozpusty;^m **4** aby każdy z was wiedział, jak winien mieć swe naczynieⁿ w uświęceniu^o i szacunku, **5** nie w zachłannej żądzy seksualnej,^p jaką też pałają narody,^q nie znające Boga^r – **6** aby w tej sprawie nikt nie posuwał się do szkoderstwa i nie wkraczał w prawa swego brata,^s bo przecież Jehowa wymierza karę za to wszystko,^t jak wam przedtem powiedzieliśmy, a także daliśmy dokładne świadectwo.^u **7** Gdyż Bóg nie powołał nas z przyzwoleniem na nieczystość, lecz w związku z uświęceniem.^v **8** Kto więc okazuje lekceważenie,^w ten lekceważy nie człowieka, lecz Boga,^x który

ROZDZ. 3

- a 2Tm 1:3
- b 2Ts 1:3
Judy 20
- c 2Ts 2:16
- d 2Ts 1:3
- e 1Ts 4:9
2Pt 1:7
- f 1Ko 1:8
Flp 1:10
- g Jak 5:8
1Jn 2:28
- h 1Ts 2:19
1Ts 5:23
2Ts 2:1

ROZDZ. 4

- i Kol 1:10
1Pt 2:12
- j Flp 1:27
- k 1Tm 6:13
- l Jn 17:19
Ef 5:26
2Ts 2:13
1Pt 1:16
- m 1Ko 6:15
Ef 5:3
- n Kol 3:5
2Tm 2:22
- o Rz 6:19
2Tm 2:21
- p 1Ko 6:18
Ef 5:5
- q 1Ko 5:10
Ef 4:17
- r Ps 79:6
1Pt 4:3
- s Pwt 5:21
1Ko 6:8
1Ko 7:2
- t Ps 94:1
2Ts 1:8
- u Dz 20:20
Dz 28:23
- v Kpl 11:44
1Ko 1:2
Heb 12:14
1Pt 1:15
- w Lk 10:16
- x 1Ko 6:19

szpalta 2

- a Eze 37:14
1Jn 3:24
- b Jn 13:34
Jn 13:35
Rz 12:10
- c Iz 54:13
Jn 6:45
- d 1Pt 1:22
1Jn 4:21
- e 2Ts 3:12
- f Rz 12:11
1Pt 4:15
- g 1Ko 4:12
Ef 4:28
2Ts 3:10
1Tm 5:8
- h Rz 13:13
- i Rz 12:17
2Ko 8:21
- j Jak 1:4

wam udziela swego ducha świętego.^a

9 A jeśli chodzi o miłość braterską,^b nie potrzebujecie, żebyśmy wam pisali, gdyż sami jesteście przez Boga uczeni^c miłować się wzajemnie^d **10** i rzeczywiście to czynicie względem wszystkich braci w całej Macedonii. Usilnie was jednak zachęcamy, bracia, żebyście dalej czynili to w jeszcze pełniejszej mierze **11** i żebyście postavili sobie za cel prowadzić ciche życie^e oraz dbać o swoje sprawy^f i pracować własnymi rękami,^g tak jak wam nakazaliśmy; **12** abyście postępowali przyzwyczajeni^h wobec ludzi będących na zewnątrzⁱ i niczego nie potrzebowali.^j

13 Ponadto, bracia, nie chcemy, żebyście byli w niewiedzy co do zasypiających^k w śmierci; abyście się nie smucili jak pozostali, którzy nie mają nadziei.^l **14** Bo jeśli wierzymy, że Jezus umarł i znowu powstał,^m to tak samo tych, którzy zapadli w sen śmierci przez Jezusa Bóg przyprowadzi wraz z nim.ⁿ **15** Albowiem to mówimy wam na podstawie słowa^o Jehowy, że my, żyjący, którzy pozostaniemy przy życiu aż do obecności Pana,^p w żaden sposób nie wypredzimy tych, którzy zapadli w sen śmierci; **16** ponieważ sam Pan zstąpi z nieba^q z nakazującym wołaniem, z głosem archanielskim^r oraz z trąbą^s Bożą i ci, co umarli w jedności z Chrystusem, powstaną pierwsi.^t **17** Potem my, żyjący, którzy pozostaniemy przy życiu, będziemy wraz z nimi^u porwani^v w obłokach,^w aby spotkać^x Pana w powietrzu; i tak zawsze będziemy

- k Jn 11:11; Dz 7:60; 1Ko 15:6; 1Ko 15:32; Ef 2:12;
- m Rz 14:9; 1Ko 15:4; n 1Ko 15:23; Flp 3:21; 2Ts 2:1;
- Obj 20:4; o 1Ts 2:13; 1Jn 4:2; p Mt 24:30; 1Ko 15:51; q Dz 1:11; r Judy 9; s Mt 24:31; t 1Ko 15:52;
- u 2Tm 4:8; v Dz 1:9; 2Ko 5:8; Flp 1:23; w Mt 26:64;
- x Jn 12:26; Jn 17:24; 2Ts 2:1.

z Panem.^a **18** Wciąż więc tymi słowy pocieszajcie się nawzajem.

5 A jeśli chodzi o czasy i porę,^b bracia, nie potrzebuje- cie, żeby wam cokolwiek pisać. **2** Sami przecież bardzo dobrze wiecie, iż dzień^c Jehowy nadcho- dzi dokładnie tak, jak złodziej w nocy.^d **3** Kiedy tylko będą mó- wić: „Pokój^e i bezpieczeństwo!”, wtedy natychmiast przyjdzie na nich nagła zagłada,^f tak jak dre- czące boleści na niewiastę brze- mienną,^h i na pewno nie ujdą.ⁱ **4** Ale wy, bracia, nie jesteście w ciemności,^j aby ów dzień miał was zaskoczyć jak złodziei,^k **5** gdyż wy wszyscy jesteście synami światła^l i synami dnia.^m Nie nale- żymy do nocy ani do ciemności.ⁿ

6 A zatem już nie śpijmy^o jak pozostali,^p ale czuwajmy^q i zachowujmy trzeźwość umysłu.^r **7** Bo ci, którzy śpią,^s przywykli spać w nocy,^t a ci, którzy się upi- ają, zazwyczaj są pijani w nocy. **8** My jednak, którzy należymy do dnia, zachowujmy trzeźwość umysłu oraz miejmy nałożony napierśnik^u wiary^v i miłości, a jako hełm^w — nadzieję wybawie- nia;^x **9** ponieważ Bóg nie wy- znaczył nas na srogi gniew,^y lecz na dostąpienie wybawie- nia^z za sprawą naszego Pana, Jezusa Chrystusa.^a **10** On za nas umarł,^b abyśmy czy czuwa- my, czy śpimy, wraz z nim żyli.^c **11** Dlatego jedni drugich pocie- szajcie i jedni drugich buduj- cie,^d jak to istotnie czynicie.^e

12 A prosimy was, bracia, że- byście mieli uznanie dla tych, którzy wśród was ciężko pracują oraz wam przewodzą^f w Panu i was napominają, **13** i żebyście z uwagi na ich pracę da- rzylili ich w miłości bardziej niż nadzwyczajnymi względami.^g Bądźcie wobec siebie nawzajem

ROZDZ. 4

a Jn 14:3
Obj 20:6

ROZDZ. 5

b Dn 2:21
Dn 7:25
Dz 1:7
Rz 13:11
c Sof 1:14
d Mt 24:36
2Pt 3:10
Obj 3:3
e Jer 8:9
f Jer 8:11
g Ps 37:10
2Ts 1:9
h Ps 48:6
Oz 13:13
i Heb 2:3
Heb 12:25
j Rz 13:12
Kol 1:13
1Pt 2:9
k Hl 24:14
l Jn 12:36
m Dz 26:18
Rz 13:12
Ef 5:8
n Jn 8:12
o Ef 5:14
p Rz 13:11
1Ko 11:30
q Mt 24:42
r 1Pt 5:8
s Ef 5:14
t Rz 13:13
u Ef 6:14
v Ef 6:16
w Ef 6:17
x Rz 8:24
y Rz 9:22
z 2Ts 2:13
a 2Tm 2:10
b Rz 5:8
1Ko 15:3
c 2Ko 5:15
1Ts 4:17
d Iz 35:3
Rz 1:12
Rz 15:2
e Rz 15:14
1Ts 4:10
f Rz 12:8
g Iz 32:2
Flp 2:29
1Tm 5:17
Heb 13:7

szpalta 2

a Mk 9:50
2Ko 13:11
Heb 12:14
1Pt 3:11
b Kpl 19:17
2Tm 4:2
c Iz 61:2
Heb 12:12
d 1Ko 13:4
Gal 5:22
Ef 4:2
Kol 3:13

usposobieni pokojowo.^a **14** Po- nadto usilnie was zachęcamy, bracia: napominajcie nieporząd- nych,^b pocieszajcie swą mową dusze przygnębione,^c wspieraj- cie słabych, wobec wszystkich bądźcie wielkodusznie cierpli- wi.^d **15** Baczcie, żeby nikt nie oddawał nikomu krzywdą za krzywdę,^e ale zawsze zabiegajcie o to, co dobre — jeden dla drugie- go, a także dla wszystkich in- nych.^f

16 Zawsze się radujcie.^g **17** Nie- ustannie się módlcie.^h **18** W związku ze wszystkim składaj- cie podziękowania.ⁱ To bowiem jest względem was wolą Bożą w jedności z Chrystusem Jezusem. **19** Ognia ducha nie gascie.^j **20** Proroctwami nie gardźcie.^k **21** Upewnijcie się o wszystkim;^l mocno trzymajcie się tego, co szlachetne.^m **22** Powstrzymuj- cie się od wszelkiej formy niego- dzowości.ⁿ

23 Oby sam Bóg pokoju^o w pełni was uświęcił.^p A duch i du- sza, i ciało wasze, bracia, zdro- we pod każdym względem, niech będą zachowane bez nagany pod- czas obecności naszego Pana, Jezusa Chrystusa.^q **24** Wier- ny jest ten, który was powołuje, on też tego dokona.

25 Bracia, dalej się za nas módlcie.^r

26 Pozdrówcie wszystkich bra- ci świętym pocałunkiem.^s

27 Uroczycie zobowiązując was przez Pana, żeby ten list został odczytany wszystkim braciom.^t

28 Życzliwość niezasłużona^u naszego Pana, Jezusa Chrystu- sa, niech będzie z wami.

e Pr 20:22; Mt 5:39; Rz 12:19; f Rz 12:17; g 2Ko 6:10; Flp 4:4; h Lk 18:1; Rz 12:12; i Ef 5:20; Kol 3:17; j Ef 4:30; k 1Ko 14:1; l 1Jn 4:1; m Heb 10:23; n Hl 2:3; o Rz 15:33; p Heb 2:11; 1Pt 1:2; q 1Ko 1:8; r Rz 15:30; s Rz 16:16; 1Ko 16:20; 2Ko 13:12; t Kol 4:16; 2Pt 3:15; u Rz 16:20.

DRUGI DO TESALONICZAN

1 Paweł i Sylwan, i Tymoteusz^a do zboru Tesaloniczan w jedności z Bogiem, naszym Ojcem, oraz Panem Jezusem Chrystusem:

2 Życzliwość niezasłużona i pokój wam od Boga, Ojca, oraz od Pana Jezusa Chrystusa.^b

3 Winniśmy zawsze składać Bogu podziękowania za was,^c bracia, co zresztą jest stosowne, ponieważ wasza wiara niezwykłe rośnie,^d wzrasta też miłość każdego z was, jednego do drugiego.^e **4** W rezultacie my sami szcycimy się^f wami wśród zborów Bożych ze względu na waszą wytrwałość i wiarę we wszystkich waszych przesładowaniach oraz uciskach, które znosicie.^g **5** Jest to dowód prawego sądu Bożego,^h prowadzącego do poczytania was za godnych królestwa Bożego,ⁱ dla którego też cierpicie.^j

6 Bo przecież jest u Boga rzeczą prawą, by tym, którzy was uciskają, odpłacić uciskiem,^k **7** wam zaś, uciskanym – ulgą wespół z nami podczas objawienia się^l z nieba Pana Jezusa wraz z jego potężnymi aniołami^m **8** w ogniu płomienistym, gdy będzie wywierał pomstęⁿ na tych, którzy nie znają Boga,^o oraz na tych, którzy nie są posłusznymi^p dobrej nowinie o naszym Panu, Jezusie.^q **9** To właśnie oni poniosą karę sądową^r wiecznej zagłady^s sprzed oblicza Pana i chwały jego siły,^t **10** gdy przyjdzie, by się okryć chwałą w związku ze swymi świętymi^u i by w owym dniu odnoszono się do

ROZDZ. 1

- a 2Kó 1:19
- b Rz 1:7
- c 1Ts 1:2
- d Łk 17:5
1Ts 3:12
- e 1Ts 4:9
1Pt 1:22
- f 2Kó 7:14
1Ts 2:19
- g 1Ts 1:6
1Ts 2:14
1Pt 2:21
- h Obj 16:7
- i Dz 14:22
- j Rz 8:17
2Tm 2:12
- k Rz 12:19
Obj 6:10
- l Łk 17:30
1Pt 1:7
- m Mt 25:31
Mk 8:38
Judy 14
- n Heb 10:30
- o Jn 3:19
Rz 1:18
- p Rz 2:8
Heb 10:29
- q 1Pt 4:17
- r 2Pt 2:17
2Pt 3:7
- s Judy 13
- t Iz 2:21.
LXX
- u Rz 8:17

szpalta 2

- a Rz 8:30
2Tm 1:9
- b Jn 17:10
1Pt 1:7
- c Jn 17:21
- d 1Kó 1:4

ROZDZ. 2

- e Mt 24:3
- f Mt 24:31
1Ts 4:17
- g 1Jn 4:1
- h Ef 5:6
- i 2Ts 3:17
- j Iz 13:6
Sof 1:14
2Pt 3:10
- k Mt 13:25
1Tm 4:1
2Tm 2:18
2Tm 4:3
2Pt 2:1
1Jn 2:18
1 Mt 13:30

niego z podziwem w związku ze wszystkimi, którzy uwierzyli, ponieważ świadectwo nasze zostało wśród was przyjęte z wiarą.

11 W tymże celu zawsze się za was modlimy, żeby nasz Bóg poczytał was za godnych swego powołania^a i z mocą dopełnił wszelkiego dobra, w którym ma upodobanie, oraz dzieła wiary; **12** aby imię naszego Pana, Jezusa, było okryte chwałą w was,^b a wy w jedności^c z nim, zgodnie z niezasłużoną życzliwością^d naszego Boga, a także Pana Jezusa Chrystusa.

2 A jeśli chodzi, bracia, o obecność^e naszego Pana, Jezusa Chrystusa, oraz zgromadzanie nas do niego,^f prosimy was, **2** żebyście nie dali się szybko wytrącić ze swego sposobu rozumowania ani poruszyć czy to przez jakąś natchnioną wypowiedź,^g czy przez listⁱ rzekomo od nas, jakoby już nastał dzień^j Jehowy.

3 Niech was nikt w żaden sposób nie bałamuci, ponieważ on nie nastanie, dopóki wpierw nie nadejdzie odstępstwo^k i nie zostanie objawiony^l człowiek bezprawia,^m syn zagłady.ⁿ **4** Ten się przeciwstawia^o oraz wynosi nad każdego, kto jest zwany „bogiem” lub przedmiotem wielbienia; zasiada też w świątyni Boga, publicznie podając się za boga.^p **5** Czy nie pamiętacie, że wam o tym mawiałem,^q gdy jeszcze byłem z wami?

m Mt 7:15; Mt 13:41; Mt 24:24; Dz 20:29; 2Jn 7; n 2Pt 2:3; o Łk 11:23; p Eze 28:2; q 1Ts 3:4.

6 A teraz wiecie, co^a oddziałuje powstrzymująco,^b aż będzie objawiony w jego stosownym czasie.^c **7** Wprawdzie już działa to, co jest tajemnicą tego bezprawia,^d lecz tylko dopóty, dopóki nie zejdzie z drogi ten, który teraz oddziałuje powstrzymująco.^e **8** A wtędy zostanie objawiony ów czyniciel bezprawia, którego Pan Jezus zgładzi duchem swoich ust^f i unicestwi ujawnieniem^g swej obecności.^h **9** Ale obecność owego czyniciela bezprawia odpowiada działaniuⁱ Szatana z wszelkim potężnym dziełem oraz kłamliwymi znakami i proroczymi cudami.^j **10** i z wszelkim nieprawym zwodzeniem^k wobec tych, którzy giną,^l otrzymując zapłatę za to, że nie przyjęli miłości^m do prawdy, by dostąpić wybawienia.ⁿ **11** Dlatego też Bóg dopuszcza do oddziaływania na nich błędu, żeby uwierzyli kłamstwu.^o **12** tak by oni wszyscy zostali osądzeni, ponieważ nie uwierzyli prawdzie,^p lecz znajdowali upodobanie w nieprawości.^q

13 My zaś winniśmy zawsze dziękować Bogu za was, bracia umiłowani przez Jehowę, ponieważ Bóg od początku wybrał was^r ku wybawieniu przez uświęcenie^s was duchem^t i przez waszą wiarę w prawdę.^u **14** Właśnie do tego was powołał przez dobrą nowinę, którą oznajmiamy^v – abyście dostąpili chwały naszego Pana, Jezusa Chrystusa.^w **15** Toteż, bracia, stojście niewzruszenie^x i dalej trzymajcie się tradycji,^y których was uczono czy to przez ustną wiadomość, czy przez list od nas. **16** A sam nasz Pan, Jezus Chrystus, oraz Bóg, nasz Ojciec, który nas umiłował^z i ze swej

ROZDZ. 2

- a 1Koł 5:3
3Jn 10
- b Mt 18:18
- c Mt 10:26
Łk 8:17
1Koł 4:5
- d Dz 20:29
1Koł 11:19
1Jn 2:18
- e 2Tm 4:6
2Pt 1:14
- f Iz 11:4
Obj 19:15
- g 1Tm 6:15
2Tm 4:1
2Tm 4:8
- h Mal 3:2
Mk 8:38
2Ts 1:7
- i Jn 8:44
2Koł 11:3
Ef 2:2
- j Mt 24:24
- k Mt 24:11
2Koł 11:13
- l Jer 17:13
Obj 22:15
- m Mt 24:12
Judy 19
- n 1Tm 2:4
- o Mt 24:5
1Tm 4:1
2Tm 4:4
- p Rz 1:25
- q Prz 1:32
Rz 1:18
Judy 4
- r Jn 6:44
Rz 8:30
Ef 1:4
- s Jn 17:17
1Koł 6:11
1Ts 4:7
- t 1Pt 1:2
- u Jn 8:32
Kol 1:5
1Tm 4:3
2Jn 2
- v 1Ts 2:12
- w 1Pt 5:10
- x Rz 12:9
1Koł 15:58
1Koł 16:13
- y 1Koł 11:2
- z 1Jn 4:10

szpalta 2

- a 1Pt 1:3
- b 1Ts 3:13

ROZDZ. 3

- c Rz 15:30
1Ts 5:25
Heb 13:18
- d Iz 38:4
Dz 8:25
Dz 15:35
1Ts 1:8
1Pt 1:25
- e Dz 19:20
- f Iz 25:4
LXX
2Koł 1:8
Obj 2:10

życzliwości niezasłużonej dał wiecznotrwałe pocieszenie oraz dobrą nadzieję.^a **17** niech pocieszy wasze serca i utwierdzi was we wszelkim dobrym uczynku i słowie.^b

3 W końcu, bracia, módlcie się za nas,^c żeby słowo Jehowy^d prędko się przenosiło^e i było otaczane chwałą, jak to istotnie jest u was, **2** i żebyśmy zostali uwolnieni od ludzi wyrządzających szkodę i niegodziwych,^f nie wszyscy bowiem mają wiarę.^g **3** Ale Pan jest wierny, on też was utwierdzi i będzie strzec od niegodziwca.^h **4** A co do was, pokładamy ufnośćⁱ w Panu, iż czynicie i nadal będziecie czynić to, co nakazujemy.^j **5** Oby Pan w dalszym ciągu pomyślnie kierował wasze serca ku miłości^k do Boga i ku wytrwałości^l dla Chrystusa.

6 A nakazujemy^m wam, bracia, w imię Pana Jezusa Chrystusa, żebyście się odsuwaliⁿ od każdego brata postępującego nieporządnie,^o nie według tradycji, którą przyjęliście od nas.^p **7** Gdyż sami wiecie, jak powinniście nas naśladować,^q ponieważ nie zachowywaliśmy się wśród was nieporządnie^r **8** ani u nikogo nie jedliśmy pokarmu za darmo.^s Wręcz przeciwnie, w trudzie i mozole^t pracowaliśmy nocą i dniem, żeby żadnego z was nie obarczać kosztownym brzemieniem.^u **9** Nie jakobyśmy nie mieli prawa,^v ale żeby dać wam siebie za przykład, abyście nas naśladowali.^w

- g Dz 28:24; Rz 10:16; h Jn 17:15; 1Koł 10:13; 2Pt 2:9; i Gal 5:10; j 1Ts 4:11; k 1Jn 5:3; l Łk 21:19; Rz 5:3; m 1Ts 4:2; 1Tm 6:17; tyt 1:5; n Mt 18:17; 1Koł 5:11; 2Ts 3:14; tyt 3:10; o Prz 24:30; 1Ts 5:14; p Rz 16:17; 1Koł 11:2; 2Ts 2:15; q 1Koł 4:16; 1Ts 1:6; r 1Ts 2:10; s Dz 20:34; t Dz 18:3; 1Koł 4:12; u 1Koł 9:15; 2Koł 11:9; 1Ts 2:9; v Mt 10:10; 1Koł 9:6; w 1Koł 11:1; Flp 3:17.

10 Bo też gdyśmy u was byli, tak wam nakazywaliśmy:^a „Jeżeli ktoś nie chce pracować, niech również nie je”.^b **11** Słyszemy bowiem, że niektórzy wśród was postępują nieporządnie,^c wcale nie pracując, lecz mieszając się w to, co ich nie dotyczy.^d **12** Takim nakazujemy i usilnie ich zachęcamy w Panu Jezusie Chrystusie, żeby w ciichości pracując, jedli pokarm, na który sami zarobili.^e

13 Wy zaś, bracia, nie dawajcie za wygraną w czynieniu tego, co słuszne.^f **14** Ale jeśli ktoś nie jest posłuszny naszemu słowu^g przekazanemu w tym li-

ROZDZ. 3

- a 1Ts 4:11
b Prz 13:4
Prz 20:4
Rz 12:11
1Tm 5:8
c 1Ts 5:14
d 1Tm 5:13
1Pt 4:15
e Ef 4:28
f Gal 6:9
g 2Ts 3:6
2Tm 2:18

szpalta 2

- a Kpl 19:17
Rz 16:17
b Rz 16:17
1Ko 5:11
Tyt 3:10
2Jn 10
c Tyt 2:8
d 1Ts 5:14
Tyt 3:10
e Jn 14:27
f 1Ko 16:21
Kol 4:18
g Jn 1:16

cie, miejcie go za naznaczonego,^a przestańcie z nim obcować,^b żeby się zawstydził.^c **15** Jednakże nie uważajcie go za nieprzyjaciela, lecz w dalszym ciągu napominajcie^d jak brata.

16 Oby sam Pan pokoju wszelkimi sposobami wciąż darzył was pokojem.^e Pan niech będzie z wami wszystkimi.

17 Oto pozdrowienie moje, Pawłowe, moją własną ręką,^f będące znakiem w każdym liście; tak właśnie piszę.

18 Życzliwość niezasłużona^g naszego Pana, Jezusa Chrystusa, niech będzie z wami wszystkimi.

LIST

PIERWSZY DO TYMOTEUSZA

1 Paweł, apostoł^a Chrystusa Jezusa z nakazu Boga,^b naszego Wybawcy,^c i Chrystusa Jezusa, naszej nadziei,^d **2** do Tymoteusza,^e prawdziwego dziecka^f w wierze:

Życzliwość niezasłużona, miłosierdzie, pokój od Boga, Ojca, i od Chrystusa Jezusa, naszego Pana.^g

3 Jak cię zachęcałem do pozostania w Efezie, gdy się wybierałem do Macedonii,^h tak samo czynię teraz, żebyś nakazałⁱ pewnym ludziom, by nie głosili odmiennych nauk^j **4** ani nie zwracali uwagi na fałszywe opowieści^k oraz na rodowody, które prowadzą donikąd,^l a które raczej powodują powstawanie pytań wywołujących dociekania, zamiast sprzyjać udzielaniu czegoś przez Boga w związku z wiarą. **5** Doprawdy, celem tego nakazu jest miłość^m z czystego sercaⁿ i z do-

ROZDZ. 1

- a Rz 1:1
b Gal 1:1
c Tyt 1:3
Judy 25
d Kol 1:27
e Dz 16:1
Flp 2:19
f 1Ko 4:17
g Heb 4:16
2Jn 3
h Dz 20:1
Flp 2:24
i 1Tm 4:11
j Gal 1:6
2Jn 9
k 1Tm 4:7
2Tm 4:4
Tyt 1:14
l 1Tm 6:20
2Tm 2:14
m Rz 13:8
Gal 5:6
n Mt 5:8
2Tm 2:22

szpalta 2

- a Dz 23:1
Dz 24:16
1Tm 3:9
1Pt 3:16
b Rz 12:9
2Ko 6:6
Jak 3:17
c 2Tm 2:18
d 1Tm 6:20
e Jak 3:1
f Rz 3:19
g Rz 7:12

brego sumienia,^a i z nieobłudnej^b wiary. **6** Odstąpiwszy od tych rzeczy, niektórzy zwrócili się^c ku częściej gadaniu,^d **7** chcąc być nauczycielami^e prawa,^f lecz nie pojmując ani tego, co mówią, ani tego, o czym stanowczo zapewniam.

8 Wiemy zaś, że Prawo jest bardzo dobre,^g jeśli tylko ktoś z niego prawidłowo korzysta,^h **9** wiedząc o tym, iż prawo zostało ogłoszone nie dla człowieka prawnego, lecz dla dopuszczających się bezprawiaⁱ i krnąbrnych,^j bezbożnych i grzeszników, wyzuty z lojalnej życzliwości^k i skalanych, ojcobójców i matkobójców, morderców, **10** rozpustników,^l mężczyzn kładących się z mężczyznami, porywaczy, kłamców, krzywoprzysięzców,^m a także ze względu na wszystko

h Rz 7:14; Heb 10:1; i Gal 3:19; j Rz 2:21; k 2Tm 3:2; l Rz 2:22; m Dz 5:3; Rz 1:31.

inne, co jest przeciwne^a zdrowej nauce^b **11** zgodnej z chwalebą dobrą nowiną szczęśliwego^c Boga, którą mi powierzono.^d

12 Wdzięczny jestem Chrystusowi Jezusowi, naszemu Panu, który mi udzielił mocy, ponieważ uznał mnie za wierne-^ego, wyznaczając mnie do usługiwania,^f **13** chociaż poprzednio byłem bluźniercą i prześladowcą,^g i człowiekiem zuchwałym.^h Mimo to okazano mi miłosierdzie,ⁱ gdyż byłem nieświadomy i działałem w niewierze. **14** Lecz niezasłużona życzliwość naszego Pana niezmiennie obfitowała^k wraz z wiarą i miłością związaną z Chrystusem Jezusem.^l **15** Wiarogodna i zasługująca na całkowite przyjęcie jest wypowiedź,^m iż Chrystus Jezus przyszedł na świat wybawić grzeszników.ⁿ Spośród nich ja jestem pierwszy.^o **16** Po to jednak okazano mi miłosierdzie,^p by przede wszystkim na mnie Chrystus Jezus pokazał całą swą wielkoduszną cierpliwość jako przykład dla tych, którzy mają na nim oprzeć swą wiarę^q ku życiu wiecznemu.^r

17 A Królowi Wieczności,^s niezniszczalnemu,^t niewidzialnemu,^u jednemu Bogu,^v szacunek i chwała na wieki wieków.^w Amen.

18 Ten nakaz^x porucam tobie, dziecko, Tymoteuszu, zgodnie z zapowiedziami,^y które wskazywały bezpośrednio na ciebie, abyś podług nich dalej toczył szlachetny bój.^z **19** mając wiarę i dobre sumienie,^a które pewni ludzie odrzucili,^b a ich wiara uległa rozbiciu niczym okręt.^c **20** Należą do nich Hymeneusz^d i Aleksander,^e których wydałem Szatanowi,^f żeby przez skarcenie nauczyli się nie bluźnić.^g

ROZDZ. 1

- a Rz 2:23
- b 2Tm 1:13
- c Tyt 1:9
- d Ps 104:31
- e Gal 2:7
- f Kol 1:25
- g 1Ts 2:4
- h 1Ko 4:2
- i Dz 9:15
- j 2Ko 3:6
- k Dz 8:3
- l Gal 1:13
- m Flp 3:6
- n Dz 9:1
- o 1Ko 7:25
- p Dz 3:17
- q Rz 5:20
- r 2Tm 1:13
- s 1Tm 4:9
- t Lk 5:32
- u 2Ko 5:19
- v 1Jn 2:2
- w Dz 9:1
- x 1Ko 15:9
- y 2Ko 4:1
- z Jn 6:40
- a Jn 20:31
- b Judy 21
- c Ps 10:16
- d Ps 29:10
- e Dn 6:26
- f Obj 15:3
- g Rz 1:23
- h Jn 1:18
- i Kol 1:15
- j Pwt 6:4
- k Iz 43:10
- l 1Ko 8:4
- m Ps 90:2
- n 1Tm 6:13
- o Dz 16:2
- p 2Tm 2:3
- q 1Tm 1:5
- r Heb 3:12
- s 2Pt 2:1
- t 1Tm 6:9
- u 2Pt 2:1
- v 2Tm 2:17
- w 2Tm 4:14
- x 1Ko 5:5
- y 1Ko 5:13
- z Prz 11:9
- a Dz 13:45

szpalta 2

ROZDZ. 2

- a Rz 12:12
- b Gal 3:28
- c Dz 26:27
- d Mt 5:44
- e 1Pt 2:14
- f Jer 29:7
- g Rz 12:2
- h Judy 25
- i Rz 5:18
- j Rz 9:24
- k 1Tm 4:10
- l Iz 45:22
- m Dz 17:30
- n 1Ko 12:13

2 Przede wszystkim więc usilnie zachęcam, żeby błagania, modlitwy,^a wstawiennictwa, dziękczynienia zanoszono za ludzi wszelkiego pokroju,^b **2** za królów^c i wszystkich zajmujących wysokie stanowiska^d – abyśmy mogli dalej wieść spokojne i ciche życie w pełni zbożnego oddania i powagi.^e **3** Szlachetne to i miłe^f w oczach naszego Wybawcy, Boga,^g **4** którego wolą jest, by ludzie wszelkiego pokroju^h zostali wybawieniⁱ i doszli do dokładnego poznania^j prawdy.^k **5** Albowiem jeden jest Bóg,^l jeden też pośrednik^m między Bogiemⁿ a ludźmi,^o człowiek, Chrystus Jezus,^p **6** który dał samego siebie na odpowiedni okup za wszystkich^q – świadectwo o tym ma być dawane w stosownych czasach. **7** Ze względu na owo świadectwo^r ja zostałem ustanowiony głosicielem i apostołem^s – mówię prawdę,^t nie kłamie – nauczycielem narodów^u w sprawie wiary^v i prawdy.

8 Dlatego pragnę, żeby na każdym miejscu mężczyźni modlili się, wznosząc lojalne ręce,^w bez srogiego gniewu^x i sprzeczek.^y **9** Podobnie pragnę, by kobiety ozdabiały się schludnym ubiorem, ze skromnością^z i trzeźwością umysłu, nie różnymi stylami splatania włosów i złotem lub perłami albo bardzo kosztownym strojem,^a **10** lecz tak, jak przystoi kobietom utrzymującym, iż boją się Boga,^b mianowicie dobrymi uczynkami.^c

j Ef 1:17; Flp 1:9; k 2Tm 2:25; l Pwt 6:4; Rz 3:30; 1Ko 8:4; m Heb 8:6; Heb 9:15; Heb 12:24; n Gal 3:20; o 1Ko 11:25; Gal 3:29; Ef 5:27; Heb 2:16; p Dz 4:12; Rz 5:15; Kol 2:13; 2Tm 1:10; q Mt 20:28; Mk 10:45; Kol 1:14; r Dz 9:15; s Rz 1:5; Gal 2:8; t Rz 9:1; u Gal 1:16; v Rz 3:22; Gal 5:6; w Ps 141:2; x Gal 5:20; Jak 1:20; y Flp 2:14; z Jak 3:17; a 1Pt 3:3; b Prz 31:30; 1Pt 3:4; c Dz 21:9.

11 Kobieta niech się uczy w milczeniu, z pełną uległością.^a

12 Nie pozwalaj kobiecie nauczać^b ani sprawować władzy nad mężczyzną,^c lecz ma zachowywać milczenie. **13** Bo Adam został ukształtowany pierwszy, potem Ewa.^d **14** Ponadto Adam nie był zwiedziony,^e lecz kobieta została całkowicie zwiedziona^f i popadła w występki.^g **15** Będzie jednak chroniona przez rodzenie dzieci,^h jeśli tylko kobiety takie będą trwać w wierze i miłości, i uświęceniu, z trzeźwością umysłu.ⁱ

3 Oświadczenie to jest wiarogodne.^j

Jeżeli mężczyzna ubiega się o urząd nadzorcy,^k to pragnie wspaniałej pracy. **2** Dlatego też nadzorcą winien być człowiek nieposzlakowany,^l mąż jednej żony, zachowujący umiar^m w nawykach, trzeźwego umysłu,ⁿ porządny,^o gościnny,^p wykwalifikowany do nauczania,^q **3** nie awanturujący się po pijanemu,^r nie skory do bicia,^s lecz rozsądny,^t nie wojowniczy,^u nie miłujący pieniędzy,^v **4** bardzo dobrze przewodzący własnemu domowi,^w mający dzieci podporządkowane z całą powagą^x **5** (bo jeśli mężczyzna nie umie przeprowadzić własnemu domowi, jakże będzie się troszczył o zbór Boży?), **6** nie nowo nawrócony,^y żeby czasem nie nadął się pychą^z i nie podpadł pod osąd wydany na Diabła.^a **7** Ponadto winien mieć bardzo dobre świadectwo od osób postronnych,^b żeby nie popadł w poharbienie i w sidło^c Diabła.

8 Tak samo służy pomocniczy^d winni być poważni, nie dwóistego języka, nie oddający się picciu mnóstwa wina, nie chciwi nieuczciwego zysku,^e **9** za-

ROZDZ. 2

- a Ef 5:24
- b 1Ko 14:34
- c Rdz 3:16
- d Rdz 2:18
- e 1Ko 11:8
- f Rdz 3:6
- g Rdz 3:13
- h 2Ko 11:3
- i 1Tm 5:14
- j 1Tm 2:9

ROZDZ. 3

- k 2Tm 2:11
- l Wj 18:21
- m Pwt 1:13
- n Jer 3:15
- o Dz 20:28
- p Tyt 1:5
- q Lk 1:6
- r Rz 16:19
- s Flp 2:15
- t 1Tm 6:14
- u m Prz 23:20
- v n Rz 12:3
- w 2Ko 5:13
- x 1Pt 4:7
- y o Rz 4:12
- z Gal 5:25
- a Flp 3:16
- b p Dz 28:7
- c Tyt 1:8
- d 1Pt 4:9
- e q 1Tm 5:17
- f 2Tm 2:24
- g Tyt 1:9
- h Jak 3:1
- i r Rz 13:13
- j s Tyt 1:7
- k t Flp 4:5
- l Jak 3:17
- m u Rz 12:18
- n Jak 3:18
- o v Heb 13:5
- p 1Pt 5:2
- q w Joz 24:15
- r Tyt 1:6
- s x Ef 6:4
- t y Dz 8:13
- u 1Tm 5:22
- v z Eze 28:17
- w Dz 8:19
- x a Lk 8:31
- y Dz 8:22
- z Obj 20:3
- a b Dz 16:2
- c Dz 22:12
- d 2Ko 8:21
- e 1Ts 4:12
- f c 2Tm 2:26
- g d Flp 1:1
- h e Dz 6:3
- i Tyt 1:7
- j 1Pt 5:2

szpalta 2

- a Dz 24:16
- b 1Tm 1:5
- c 1Tm 1:19
- d 2Tm 1:3
- e 1Pt 3:16
- f b Ef 3:3
- g Ef 3:6
- h c 2Ko 8:22
- i d Dn 6:5
- j 1Pt 2:12

chowujący z czystym sumieniem^a świętą tajemnicę^b wiary.

10 Niech też tacy zostaną najpierw wypróbowani^c co do przydatności, a potem niech działają jako służy, jeśli są wolni od oskarżenia.^d

11 Tak samo kobiety winny być poważne, nie rzucać oszczerstw,^e zachowywać umiar^f w nawykach, być wierne we wszystkim.^g

12 Służy pomocniczy niech będą mężami jednej żony,^h bardzo dobrze przewodzącymi dzieciom i własnemu domowi.ⁱ **13** Mężczyźni bowiem, którzy bardzo dobrze usługują, zyskują sobie wspaniałą pozycję^j i wielką sławę mowy^k w wierze w związku z Chrystusem Jezusem.

14 Piszę ci to, choć mam nadzieję, iż wkrótce do ciebie przyjdę.^l **15** ale gdybym się opóźniał – żebyś wiedział, jak powinienś postępować w domu^m Bożym, który jest zborem Boga żywego, filarem i podporąⁿ prawdy. **16** Tak, niewątpliwie wielka jest święta tajemnica^o tego zbożnego oddania: 'On ujawniony został w ciele,^p uznany za prawego w duchu,^q ukazał się aniołom,^r głoszone o nim między narodami,^s uwierzono w niego na świecie,^t wzięty został w chwałę'.^u

4 Jednakże natchniona wypowiedź^v wyraźnie mówi, że w późniejszych czasach^w niektórzy odpadną^w od wiary, zwracając uwagę na zwodnicze natchnione wypowiedzi^x oraz nauki demonów,^y **2** przez obłudę ludzi,

- e Prz 11:13; 1Tm 5:13; f Prz 23:20; g Tyt 2:3;
- h 1Tm 3:2; Tyt 1:6; i 1Tm 3:4; j Ps 15:1; k Ef 6:19;
- l Heb 3:6; 1Flm 22; m Ef 2:19; Heb 3:6; n 2Tm 2:2;
- o Rdz 3:15; p Jn 1:14; Jn 18:37; Flp 2:7; q 1Pt 3:18;
- r 1Pt 3:19; s Kol 1:23; t Kol 1:6; u Ps 2:6; Mt 24:30;
- ROZDZ. 4 v 2Tm 4:3; w 2Ts 2:3; x 2Ts 2:2; 2Pt 2:1; y 2Ko 11:14; Obj 16:14.

którzy mówią kłamstwa,^a napiętnowanych w sumieniu^b jakby rozpalonym żelazem. **3** zabraniających zawierania związków małżeńskich,^c nakazujących powstrzymać się od pokarmów,^d które Bóg stworzył,^e aby były spożywane z dziękczynieniem przez tych, którzy mają wiarę^f i dokładnie znają prawdę. **4** Wszystko bowiem, co Bóg stworzył, jest wspaniałe^g i niczego nie należy odrzucać,^h jeśli się to przyjmuję z dziękczynieniem.ⁱ **5** głód zostaje uświęcone przez słowo Boże i modlitwę nad tym.

6 Dzięki udzielaniu braciom tych rad będziesz wspaniałym sługą Chrystusa Jezusa, karmionym słowami wiary i szlachetnej nauki,^j za którą wiernie poszedłeś.^k **7** Ale odrzucaj fałszywe opowieści,^l które beczeszczą to, co święte, a są opowiadane przez stare kobiety. Natomiast ćwicz się, mając na celu zbożne oddanie.^m **8** Albowiem ćwiczenie cielesne jest tylko trochę pożyteczne, lecz zbożne oddanieⁿ jest pożyteczne we wszystkim,^o ponieważ zawiera obietnicę życia teraźniejszego oraz tego, które ma nadejść.^p **9** Oświadczenie to jest wiarogodne i zasługuje na całkowite przyjęcie.^q **10** Po to bowiem ciężko pracujemy i wytężamy siły,^r gdyż oparliśmy nadzieję^s na żywym Bogu, który jest Wybawcą^t ludzi wszelkiego pokroju,^u zwłaszcza tych, co są wierni.^v

11 Stale to nakazuj^w i tego nauczaj.^x **12** Niech nikt nigdy nie patrzy z góry na twą młodość.^y Wprost przeciwnie, dla tych, którzy są wierni,^z stań się wzorem^a w mowie, w postępowaniu, w miłości, w wierze, w nieskalanej czystości.^b **13** Dopóki nie przyjdę, dalej przykładaj się do

ROZDZ. 4

- a Dz 20:30
- 2Tm 2:16
- 2Pt 2:3
- b Dz 24:16
- 1Tm 1:5
- Heb 10:22
- c 1Ko 7:36
- 1Ko 9:5
- Heb 13:4
- d Rz 14:3
- e Rdz 9:3
- f Rz 14:17
- 1Ko 10:25
- g Rdz 1:31
- h Dz 10:15
- i Dz 27:35
- j Tyt 2:1
- k 2Tm 2:15
- 2Tm 3:14
- l 1Tm 6:20
- Tyt 1:14
- m 2Pt 1:7
- n Rz 12:1
- 1Ko 10:31
- Ef 6:7
- o Mt 6:33
- Rz 8:28
- p Jn 17:3
- q 1Tm 1:15
- r Łk 13:24
- s 1Pt 1:3
- t Judy 25
- u Gał 3:28
- 1Tm 2:4
- v Ps 31:23
- w 1Ko 14:37
- 1Ko 16:1
- 1Ts 4:11
- x 1Tm 6:3
- y 1Ko 16:11
- Tyt 2:15
- z Kol 3:12
- a Flp 3:17
- b Gał 5:22
- Jak 3:17

szpalta 2

- a Dz 13:15
- b Kol 4:16
- 1Ts 5:27
- c Dz 19:6
- 1Ko 14:1
- d 1Tm 1:18
- e Dz 6:6
- Dz 13:3
- f Prz 15:28
- g Flp 1:25
- h Dz 20:28
- i 2Tm 4:2
- Tyt 2:1
- j Rz 11:14
- 1Ko 9:22
- 1Pt 3:15

ROZDZ. 5

- k Kpl 19:32
- Tyt 2:2
- l Tyt 2:3
- m Mk 3:35

publicznego^a czytania,^b do usilnego zachęcania, do nauczania.

14 Nie zaniedbuj w sobie daru,^c który został ci dany poprzez zapowiedź^d i gdy grono starszych włożyło na ciebie ręce.^e **15** Zastanawiaj się nad tymi rzeczami;^f bądź nimi pochłonięty, aby twój postęp^g był jawny dla wszystkich. **16** Stale zwracaj uwagę na siebie^h i na swe nauczanie.ⁱ Trwaj przy tych rzeczach, bo to czyniąc, wybawisz zarówno siebie, jak i tych, którzy cię słuchają.^j

5 Nie krytykuj surowo starszego mężczyzny.^k Wręcz przeciwnie, upraszaj go jak ojca, młodszych mężczyzn jak braci, **2** starsze kobiety^l jak matki, młodsze kobiety jak siostry,^m z wszelką czystością.

3 Szanuj wdowy, które rzeczywiście są wdowami.ⁿ **4** Ale jeśli któraś wdowa ma dzieci lub wnuki, niech te uczą się najpierw przejawiać zbożne oddanie we własnym domu^o oraz oddawać swym rodzicom i dziadkom należne zadośćuczynienie,^p gdyż to jest miłe w oczach Bożych.^q **5** A kobieta, która rzeczywiście jest wdową i która pozostaje w nędzy^r – ta pokłada nadzieję w Bogu^s oraz nie ustaje w błaganiach i modlitwach nocą i za dnia.^t **6** Natomiast ta, która oddaje się dogadzaniamu zmysłom,^u jest martwa,^v chociaż żyje. **7** Stale więc to nakazuj,^w aby były nieposzlakowane.^x **8** Doprawdy, jeśli ktoś nie dba o swoich,^y a zwłaszcza o domowników,^z ten wiary^a się zapał^b i jest gorszy niż człowiek bez wiary.

- n 1Tm 5:16; o 1Tm 5:8; p Mt 15:4; Ef 6:2; q Prz 23:22; r Jak 1:27; s Jer 49:11; 1Ko 7:34; t Łk 2:37; Łk 18:1; u Kol 3:5; v Ef 2:1; Kol 2:13; w 1Tm 4:11; x 1Tm 6:14; y Mt 15:5; z Iz 58:7; a Judy 3; b Tyt 1:16.

9 Na listę niech będzie wciągnięta wdowa, która ma co najmniej sześćdziesiąt lat, a była żoną jednego męża.^a **10** o której złożono świadectwo co do jej szlachetnych uczynków,^b jeśli wychowała dzieci,^c jeśli gościła obcych,^d jeśli myła stopy świętym,^e jeśli wspomagała będących w ucisku,^f jeśli pilnie naśladowała każdy dobry uczynek.^g

11 Natomiast odrzucaj młodsze wdowy, bo gdy ich podniety seksualne oddzieli je od Chrystusa,^h chcą wyjść za mąż. **12** ściągając na siebie osąd, ponieważ zlekceważyły swój pierwszy przejaw wiary.ⁱ **13** Zarazem uczą się być bez zajęcia, włączając się po domach; i nie tylko być bez zajęcia, lecz także plotkować i mieszać się w cudze sprawy,^j mówiąc o tym, o czym nie powinny. **14** Dlatego pragnę, by młodsze wdowy wychodziły za mąż,^k rodziły dzieci,^l prowadziły dom, niczym nie pobudzały przeciwnika do rzucania obelg.^m **15** Niektóre istotnie już się odwróciły, by iść za Szatanem. **16** Jeżeli któraś wierząca kobieta ma wdowy, niech je wspomaga,ⁿ a zbór niech nie będzie obciążony brzemieniem. Może on wtedy wspomagać te, które rzeczywiście są wdowami.^o

17 Starsi, którzy bardzo dobrze przewodzą,^p niech będą poczytywani za godnych podwójnego szacunku,^q zwłaszcza ci, którzy ciężko pracują, przemawiając i nauczając.^r **18** Albowiem Pismo mówi: „Nie masz nakładać kagańca bykowi, gdy wymłóca ziarno”;^s a także: „Pracownik jest godzien swej zapłaty”.^t **19** Nie przyjmuj oskarżenia przeciwko starszemu, chyba że na podstawie zeznania dwóch albo trzech świadków.^u **20** Tych,

ROZDZ. 5

- a 1Tm 3:2
- b Dz 9:39
1Tm 2:10
- c 1Tm 2:15
- d Heb 13:2
1Pt 4:9
- e 1Sm 25:41
Jn 13:5
Jn 13:14
- f 1Tm 5:16
Jak 1:27
- g Prz 31:27
- h 1Ko 7:9
- i Obj 2:4
- j 2Ts 3:11
1Tm 3:11
1Pt 4:15
- k 1Ko 7:9
- l 1Tm 2:15
- m Tyt 2:8
- n 1Tm 5:10
- o Pwt 15:11
1Tm 5:5
Jak 1:27
- p Rz 12:8
Heb 13:17
1Pt 5:2
- q Dz 28:10
- r 1Ts 5:12
Heb 13:7
- s Pwt 25:4
1Ko 9:9
- t Kpl 19:13
Mt 10:10
Gal 6:6
- u Pwt 19:15
Mt 18:16
2Ko 13:1
Heb 10:28

szpalta 2

- a 1Ko 15:34
1Jn 3:9
- b Prz 28:23
Ef 5:11
Tyt 1:9
Tyt 1:13
Obj 3:19
- c Pwt 13:11
Gal 2:14
- d 2Tm 4:1
- e Kpl 19:15
Jak 3:17
- f 1Tm 4:14
- g Dz 6:6
Dz 14:23
1Tm 3:6
- h 2Jn 11
Obj 18:4
- i 1Tm 4:12
1Jn 3:3
- j Łk 10:34
1Tm 3:8
- k Prz 28:13
Gal 5:19
- l Joz 7:11
Heb 4:13
- m Mt 5:16
1Tm 3:7
- n Mt 10:26
Łk 12:2
1Ko 4:5

ROZDZ. 6

- o Rz 13:7
Ef 6:5
Kol 3:22

którzy trwają w grzechu,^a upominaj^b wobec wszystkich obserwatorów, aby pozostali też odczuwali bojaźń.^c **21** Uroczyste przykazuję ci przed Bogiem i Chrystusem Jezusem,^d i wybranymi aniołami, żebyś tego przestrzegał bez uprzedzenia, nie czyniąc nic z nieprzychylnym nastawieniem.^e

22 Nigdy na nikogo nie wkładaj rąk^f pochopnie^g ani nie bądź współuczestnikiem cudzych grzechów;^h zachowaj siebie nieskalanie czystym.ⁱ

23 Nie pij już wody, lecz używaj po trosze wina^j ze względu na swój żołądek i swoje częste zachorowania.

24 Grzechy niektórych ludzi są jawne dla wszystkich^k i od razu prowadzą do osądzenia, ale jeśli chodzi o innych, ich grzechy później również wychodzą na jaw.^l **25** Tak samo też szlachetne uczynki są jawne dla wszystkich,^m a i tamte inne nie mogą pozostać ukryte.ⁿ

6 Wszyscy, którzy są pod jarzmem jako niewolnicy, niech dalej uważają swych właścicieli za godnych pełnego szacunku,^o aby o imieniu Bożym i o nauczaniu nigdy nie mówiono źle.^p **2** A ci, którzy mają wierzących właścicieli,^q niech nie patrzą na nich z góry,^r ponieważ są braćmi.^s Wręcz przeciwnie, niech z tym większą gotowością będą niewolnikami, gdyż ci, którzy odnoszą korzyść z ich dobrej służby, są wierzącymi i umiłowanymi.

Wciąż tego nauczaj^t i udzielaj tych usilnych zachęt. **3** Jeżeli ktoś głosi inną naukę^u i nie zgadza się ze zdrowymi^v słowami — słowami naszego Pana, Jezusa

- p Rz 2:24; Tyt 2:5; 1Pt 2:13; q Ef 6:9; r Kol 4:1;
- s Flm 16; t 1Tm 4:11; u Prz 11:9; Jer 17:13; Gal 1:7;
- v 2Tm 1:13.

Chrystusa – ani z nauczaniem odpowiadającym zbożnemu oddaniu,^a **4** ten jest nadęty pychą,^b niczego nie rozumie,^c lecz pod względem umysłowym^d choruje na dociekania i spory o słowa.^e Z tych rzeczy wypływa zażyłość,^f waśń, obelżywa^g mowa, niegodziwe podejrzenia, **5** gwałtowne spory o drobiazgi ze strony ludzi mających skażone umysły^h i wyzutych z prawdy,ⁱ mniemających, iż zbożne oddanie jest źródłem zysku.^j **6** Oczywiście, jest ono źródłem wielkiego zysku^k – owo zbożne oddanie^l wraz z poprzestawaniem na tym, co się ma.^m **7** Bo nic nie przynieśliśmy na świat, nic też nie możemy wynieść.ⁿ **8** Mając więc wyżywienie i odzież oraz schronienie, będziemy z tego zadowoleni.^o

9 Jednakże ci, którzy są zdecydowani być bogaci, wpadają w pokusę^p i sidło oraz wiele nierozumnych i szkodliwych pragnień,^q pogrążających ludzi w zagładę i ruinę.^r **10** Albowiem korzeniem^s wszelkich szkodliwych rzeczy^t jest umilowanie^u pieniędzy, a zabiegając o to umilowanie, niektórzy dali się odwieść od wiary na manowce i sami się poprzebijali wieloma boleściami.^v

11 Jednakże ty, o człowiecze Boży, uciekaj od tych rzeczy.^w Dąż natomiast do prawości, zbożnego oddania, wiary, miłości, wytrwałości, łagodności usposobienia.^x **12** Walcz w szlachetnej walce o wiarę,^y mocno się uchwycić życia wiecznego, do którego zostałeś powołany i o którym złożyłeś wspaniałe publiczne wyznanie^z wobec wielu świadków.

13 W obliczu Boga, który zachowuje wszystko przy życiu, o-

ROZDZ. 6

- a Tyt 1:1
- b Prz 28:25
- c Gal 6:3
- d 1Tm 3:6
- e 1Ko 8:2
- d Rz 1:28
- Tyt 3:11
- e 2Tm 2:14
- Tyt 1:10
- Tyt 3:9
- f Gal 5:21
- g 2Pt 2:11
- h 2Ko 11:3
- 2Tm 3:8
- Judy 10
- i Flp 3:18
- 2Tm 4:4
- Tyt 1:14
- j 1Ko 13:2
- 1Pt 5:2
- k 2Ko 4:18
- Flp 1:21
- l Rz 12:1
- 1Tm 3:16
- m Flp 4:11
- n Hi 1:21
- Ps 49:17
- o Prz 30:8
- Heb 13:5
- p Mt 13:22
- Jak 5:1
- q Prz 20:21
- Kol 3:5
- Tyt 1:7
- r Prz 28:20
- Prz 28:22
- s Jak 1:15
- t Pwt 16:19
- Eze 22:12
- u Mt 6:24
- Lk 12:34
- Heb 12:1
- v 1Tm 1:19
- w 2Tm 2:22
- x Prz 15:1
- Mt 5:5
- Gal 5:22
- Kol 3:12
- 1Pt 3:15
- y 1Ko 9:26
- Judy 3
- z Heb 10:23

szpalta 2

- a Iz 55:4
- b Jn 18:36
- Jn 19:11
- c Mt 27:11
- d 1Ts 4:2
- e 2Ts 2:8
- 2Tm 4:1
- 2Tm 4:8
- f Dz 1:7
- g Dn 7:14
- h Dn 2:44
- Obj 17:14
- i Obj 19:16
- j Heb 7:16
- Heb 7:25
- k Dz 9:3
- Dz 22:6
- Obj 1:16
- l Mt 25:37
- Jn 14:19
- 1Pt 3:18

raz Chrystusa Jezusa, który jako świadek^a złożył wspaniałe publiczne wyznanie^b przed Poncjuszem Pilatem,^c nakazując^d ci, **14** żebyś przestrzegał tego przykazania w sposób niesplamiony i nieposzlakowany aż do ujawnienia się naszego Pana, Jezusa Chrystusa. **15** Owo ujawnienie w jego wyznaczonym czasie^f ukaże szczęśliwy i jedyny Mocarz^g – Król^h królujących i Panⁱ panujących, **16** jedyny mający nieśmiertelność,^j mieszkający w niedostępnym świetle,^k ten, którego żaden z ludzi nie widział ani widzieć nie może.^l Jemu niech będzie szacunek^m i poługa wieczna. Amen.

17 Nakazuj tym, którzy są bogaciⁿ w obecnym systemie rzeczy, żeby nie mieli wygórowanego mniemania o sobie^o i żeby nie opierali nadziei na niepewnym bogactwie,^p lecz na Bogu, który obficie dostarcza nam wszystkiego dla naszego pożytku;^q **18** żeby pracowali nad tym, co dobre,^r byli bogaci w szlachetne uczynki,^s hojni, gotowi się dzielić.^t **19** niezawodnie zaskarbiając^u sobie wspaniałą fundament^v na przyszłość, aby móc się mocno uchwycić rzeczywistego życia.^w

20 O Tymoteuszu, strzeż tego, co ci powierzono,^x odwracając się od pustych mów, które bezczeszcza to, co święte, oraz od sprzeczności fałszywie tak nazywanej „wiedzy”.^y **21** Popisując się taką wiedzą, niektórzy odstąpili od wiary.^z

Życzliwość niezasłużona niech będzie z wami.

- m Jn 17:24; n Mk 10:23; o Prz 28:11; p Mt 13:22;
- q Kzn 5:19; Mt 6:33; Jak 1:17; r Ef 4:28; Jak 1:27;
- s Mt 28:19; Tyt 3:8; t Rz 12:13; 2Ko 8:14; u Mt 6:20;
- v Lk 6:48; 2Tm 2:19; w Lk 16:9; x 2Tm 3:14; 2Tm 4:5; Tyt 1:9; y 1Ko 2:13; 1Ko 3:19; Kol 2:8; z 1Tm 1:19.

DRUGI DO TYMOTEUSZA

1 Paweł, apostoł Chrystusa Jezusa z woli^a Bożej zgodnie z obietnicą życia^b związanego z Chrystusem Jezusem,^c **2** do Tymoteusza, dziecka umiłowanego:^d

Życzliwość niezasłużona, miłosierdzie, pokój od Boga, Ojca, i od Chrystusa Jezusa, naszego Pana.^e

3 Wdzięczny jestem Bogu, dla którego pełnię świętą służbę,^f jak to czynili moi praojcowie,^g z czystym sumieniem,^h iż w moich błaganiach nigdy nie przestaję pamiętać o tobie,ⁱ nocą i za dnia **4** gorąco pragnąc cię zobaczyć! – gdyż pamiętam twoje łzy – aby móc się napełnić radością. **5** Wspominam bowiem nieobludną^k wiarę,^l która jest w tobie i która najpierw mieszkła w twej babce Lois oraz w twej matce Eunike, a która, jak ufam, jest również w tobie.

6 Z tejże przyczyny przypominam ci, abyś rozniecał jak ogień^m darⁿ Boży, który jest w tobie dzięki włożeniu na ciebie moich rąk.^o **7** Albowiem Bóg nie dał nam ducha tchórzostwa,^p lecz mocy^q i miłości, i trzeźwości umysłu.^r **8** Dlatego nie wstydz się świadectwa o naszym Panu^s ani mnie, więźnia ze względu na niego,^t ale miej udział w cierpieniu^u zła dla dobrej nowiny według mocy Boga.^v **9** On nas wybawił^w i powołał świętym powołaniem^x nie ze względu na nasze uczynki,^y lecz ze względu na swe własne zamierzenie oraz życzliwość niezasłużoną. Obdarzono nią nas w związku z Chrystusem Jezusem przed dawnymi czasami,^z **10** ale teraz stała się ona wyraźnie widoczna

ROZDZ. 1

- a Jn 6:44
- b 2Kor 1:1
- c Jn 3:16
- d Rz 2:7
- e 1Pt 1:4
- f Jn 6:40
- g 1Kor 4:17
- h 1Tm 1:2
- i 2Jn 3
- f Rz 1:9
- h Rz 12:1
- g Rz 11:1
- h Dz 23:1
- i 1Ts 1:2
- j 2Tm 4:9
- k 1Tm 1:5
- l 1Tm 4:6
- l Dz 16:2
- m Rz 12:11
- l 1Ts 5:19
- n Dz 19:6
- o 1Kor 14:1
- o Dz 13:3
- l 1Tm 4:14
- p Rz 8:15
- l 1Ts 2:2
- Obj 21:8
- q 1Kor 24:49
- Dz 1:5
- 1Kor 1:18
- r Ef 4:23
- s Rz 1:16
- t Ef 3:1
- 2Tm 2:9
- u Kol 1:24
- 2Tm 2:3
- v 2Kor 6:7
- Flp 4:13
- Kol 1:11
- 1Pt 1:5
- w Dz 2:47
- Ef 2:5
- x Rz 8:28
- Ef 1:4
- Heb 3:1
- y Ef 2:8
- Tyt 3:5
- z 1Pt 1:20

szpalta 2

- a Jn 1:14
- Heb 2:9
- b 1Kor 15:54
- Heb 2:14
- c Jn 1:4
- Jn 5:24
- 1Jn 1:2
- d 1Pt 1:4
- e Jn 1:9
- f Rz 1:16
- g Dz 9:15
- Ef 3:7
- 1Tm 2:7
- h Dz 9:16
- Ef 3:1
- 1Pt 4:19
- i 2Kor 4:2

dzięki ujawnieniu się^a naszego Wybawcy, Chrystusa Jezusa, który zniweczył śmierć,^b natomiast na życie^c i nieskażoność^d rzucił światło^e przez dobrą nowinę.^f **11** dla której ja zostałem ustanowiony głosicielem i apostołem, i nauczycielem.^g

12 Z tejże przyczyny cierpię^h też te rzeczy, ale nie jestem zawstydzony.ⁱ Znam bowiem tego, któremu uwierzyłem, i ufam, że jest zdolny strzec^j tego, co mu powierzyłem, aż do owego dnia.^k

13 Stał się trzymaj się wzoru zdrowych^l słów usłysanych ode mnie z wiarą i miłością, które mają związek z Chrystusem Jezusem.^m

14 Tego wspaniałego depozytuⁿ strzeż przez ducha świętego, który w nas mieszka.^o

15 Wiesz o tym, że wszyscy w okręgu Azji^p odwrócili się ode mnie.^q Zaliczają się do nich Figelus i Hermogenes. **16** Oby Pan obdarzył miłosierdziem dom Onesyfora,^r ponieważ często niósł mi pokrzepienie^s i nie zawstydził się moich łańcuchów.^t **17** Wręcz przeciwnie, gdy akurat był w Rzymie, pilnie mnie szukał i znalazł.^u

18 Oby Pan dał mu w owym dniu^v znaleźć miłosierdzie^w ze strony Jehowy. A wszystkie usługi, które świadczył w Efezie, znasz zupełnie dobrze.

2 Dlatego ty, moje dziecko,^x stał się nabieraj mocy^y w niezasłużonej życzliwości^z związanej z Chrystusem Jezusem, **2** a co usłyszałeś ode mnie z poparciem

j 1Tm 6:20; k 2Tm 4:8; l 1Tm 6:3; Tyt 1:9; m Flp 4:9; 2Tm 2:2; 2Tm 3:14; n Gal 2:7; 1Tm 4:14; o Rz 8:11; p Dz 19:10; q 2Tm 4:10; r 2Tm 4:19; s Flm 7; t Dz 28:20; Ef 6:20; u Dz 28:30; v Sof 2:3; w Wj 34:6; Rz 9:15; Ef 2:4; **ROZDZ. 2** x 1Tm 1:2; y Ef 6:10; z Jn 1:17.

wielu świadków,^a to porucz wier-
nym ludziom, którzy z kolei bę-
dą odpowiednio wykwalifikowani
do nauczania drugich.^b **3** Jako
wzorowy żołnierz^c Chrystusa Je-
zusa miej udział w cierpieniu zła.^d
4 Nikt, kto służy jako żołnierz,^e
nie wdaje się w interesy handlowe
związane z życiem,^f ażeby zyskać
uznanie tego, który go powołał na
żołnierza. **5** A nawet gdy ktoś
zмага się na igrzyskach,^g nie
otrzymuje korony, jeśli się nie
zmagal według reguł. **6** Ciężko
pracujący rolnik musi pierwszy
mieć udział w plonach.^h **7** Sta-
le myśl o tym, co mówię; Pan rze-
czywiście da ci rozeznanieⁱ we
wszystkim.

8 Pamiętaj, że Jezus Chrystus
został wskrzeszony z martwych^j
i był z potomstwa Dawidowego,^k
zgodnie z dobrą nowiną, którą
głoszę;^l **9** w związku z nią cier-
pię zło aż do więzów więzien-
nych^m jak złoczyńca. Niemniej
słowo Boże nie jest związane.ⁿ
10 Dlatego dalej wszystko zno-
szę ze względu na wybranych,^o
aby i oni mogli dostąpić wyba-
wienia w jedności z Chrystusem
Jezusem, wraz z wieczną chwa-
łą.^p **11** Wiarogodna jest wypo-
wiedź:^q To pewne, że jeśli razem
umarliśmy, razem też będziemy
żyć;^r **12** jeśli dalej trwamy, ra-
zem też będziemy królować;^s je-
śli my się zaprzemy,^t on też się
nas zaprze; **13** jeśli my jeste-
my niewierni, on pozostaje wier-
ny,^u nie może się bowiem zaprzeć
samego siebie.

14 Wciąż im to przypominaj,^v
przykazując^w im przed Bogiem ja-
ko świadkiem,^x żeby się nie spie-
rali o słowa,^y co wcale nie jest uży-
teczne, ponieważ słuchających
przywodzi do upadku. **15** Rób
wszystko, co możesz, by się stawić
przed Bogiem jako godny uzna-
nia,^z jako pracownika^a nie mają-

ROZDZ. 2

- a 2Tm 1:13
- b 2Tm 3:14
- c Mt 28:20
- d 1Tm 1:18
- e 2Tm 1:8
- f Flm 2
- g 1Ko 9:7
- h 1Ko 9:25
- i 1Ko 9:7
- j 1Ko 9:10
- k Kol 1:9
- l Jn 5:20
- m Dz 2:24
- n 1Ko 15:4
- o Dz 2:30
- p Dz 13:23
- q Rz 1:3
- r Dz 28:31
- s Rz 2:16
- t Dz 9:16
- u Flp 1:7
- v 1Pt 2:20
- w Kol 4:3
- x Mt 22:14
- y 2Ko 1:6
- z Ef 3:13
- a Kol 1:24
- p Kol 1:27
- q 2Ts 2:14
- r 1Pt 5:10
- s 1Tm 1:15
- t Rz 6:5
- u Rz 6:8
- v 1Ts 4:17
- w Obj 3:21
- x Obj 20:4
- y Mt 10:33
- z Lk 12:9
- u 1Ts 5:24
- v 2Ts 3:3
- w Obj 3:14
- x 2Pt 1:12
- y 2Tm 4:1
- z 2Ko 12:3
- a 1Tm 1:4
- b Rz 14:18
- c 1Ts 2:4
- d 1Tm 4:6

szpalta 2

- a Tyt 2:8
- b 2Tm 4:2
- c 1Tm 4:7
- d 1Tm 6:20
- e 2Tm 3:13
- f 1Ko 5:6
- g 1Tm 1:20
- h 1Tm 1:6
- i 1Ko 15:12
- j 1Tm 6:21
- k jz 28:16
- l Heb 11:10
- m Lb 16:5
- n 1Ko 8:3
- o 1z 26:13
- p Sof 3:9
- q Sof 3:12
- r Rz 10:13
- s m Sof 3:13
- t n Rz 9:21
- u o 2Tm 3:17
- v Tyt 3:1
- w 1Ko 6:18
- x Ef 5:15

cy się czego wstydzić,^a popraw-
nie władający słowem prawdy.^b

16 Lecz stróż od pustych słów
bezczeszczących to, co święte;^c bo
oni będą się posuwać do coraz
większej bezbożności.^d **17** a ich
słowo będzie się rozprzestrzeniać
niczym gangrena.^e Zaliczają się
do nich Hymeneusz i Filetus.^f

18 Właśnie ci odstąpili od praw-
dy,^g mówiąc, iż zmartwychwsta-
nie już nastąpiło,^h i burzą wiarę
niektórych.ⁱ **19** Mimo to trwały
fundament Boży dalej stoi,^j ma-
jąc tę oto pieczęć: „Jehowa zna
tych, którzy do niego należą”^k o-
raz: „Niech każdy, kto wymienia
imię Jehowy,^l wyrzeknie się nie-
prawości”.^m

20 A w dużym domu są naczy-
nia nie tylko złote i srebrne, lecz
także drewniane oraz gliniane;
i niektóre do celu zaszczytnego,
lecz inne do celu niezaszczytne-
go.ⁿ **21** Jeśli zatem ktoś trzy-
ma się z dala od tych ostat-
nich, to będzie naczyniem do
celu zaszczytnego, uświęconym,
użytecznym dla swego właścicie-
la, przygotowanym do wszelkie-
go dobrego dzieła.^o **22** Uciekaj
więc od pragnień przydarzają-
cych się w młodości,^p a dąż do
prawości,^q wiary, miłości, poko-
ju^r – wraz z tymi, którzy wzywają
Pana z czystego serca.^s

23 Ponadto odrzucaj głupie i
ignoranckie dociekania,^t wiedząc,
iż wywołują spory.^u **24** Ale nie-
wolnik Pana nie ma się spie-
rać,^v lecz ma być delikatny wobec
wszystkich,^w wykwalifikowany do
nauczania,^x opanowujący się w
obliczu zła.^y **25** z łagodnoś-
cią pouczający nieprzychylnie u-
sposobionych;^z bo może Bóg u-
dzieli im skrucy^a prowadzącej
do dokładnego poznania prawdy^b

- q 1Tm 6:11; r 1Pt 3:11; s Gal 5:22; 1Tm 1:5; t 1Tm 1:4; 1Tm 4:7; Tyt 3:9; u Dz 23:9; v Tyt 1:7; w 1Ts 2:7; x 1Tm 3:2; y Mt 5:39; z Prz 15:1; Lk 17:3; Gal 6:1; Tyt 3:2; 1Pt 3:15; a Dz 11:18; b 1Tm 2:4.

26 i opamiętają się, wyrwawszy się z sidła^a Diabła, widząc, iż zostali przez niego żywcem złowieni^b dla woli jego.

3 A to wiedz, iż w dniach ostatnich^c nastaną krytyczne czasy trudne do zniesienia.^d **2** Albowiem ludzie będą rozmiłowani w samych sobie, rozmiłowani w pieniądzach, zarozumiali, wyniosli, bluźniercy, nieposłuszni rodzicom,^e niewdzięczni, niełojalni,^f **3** wyczuł z naturalnego uczucia,^g nieskłonni do jakiegokolwiek ugody,^h oszczercy,ⁱ nie panujący nad sobą, zajadli,^j nie miłujący dobroci,^k **4** zdrajcy,^l nieprzejednani, nadęci pychą,^m miłujący bardziej rozkosze niż miłujący Boga,ⁿ **5** zachowujący formę zbożnego oddania,^o ale sprzeniewierający się jego mocy;^p i od tych się odwróć.^q **6** Z nich bowiem wywodzą się mężczyźni, którzy chytrze wciskają się do domów^r i wprowadzają jako swych jeńców słabe kobiety obarczone grzechami, wiedzione rozmaitymi pragnieniami,^s **7** takie, które zawsze się uczą, a jednak nigdy nie potrafią dojść do dokładnego poznania prawdy.^t

8 A jak Jannes i Jambres^u sprzeciwiali się Mojżeszowi, tak też ci wciąż sprzeciwiają się prawdzie,^v ludzie o całkowicie skażonym umyśle,^w niegodni uznania pod względem wiary.^x **9** Nie robią jednak dalszych postępów, bo ich szaleństwo będzie bardzo wyraźne dla wszystkich, tak jak się stało z szaleństwem tamtych dwóch mężczyźni.^y **10** Ale ty wiernie poszedłeś za moją nauką, moim trybem życia,^z moim zamierzeniem, moją wiarą, moją wielkoduszną cierpliwością, moją miłością, moją wytrwałością. **11** moimi prześladowaniami, moimi cierpieniami, za tym, co mnie spotkało w Antiochii,^a w Ikonium,^b w Lis-

ROZDZ. 2

a 2Kó 2:11
1Tm 3:7
b Ps 124:7
Jn 13:27
Dz 5:3
1Tm 1:20

ROZDZ. 3

c Jer 23:20
Dn 10:14
Mt 24:3
Judy 18
d 1Tm 4:1
2Pt 3:3
e Pwt 21:18
Prz 30:17
Ef 6:2
f Rz 1:30
1Tm 1:9
g Rz 1:31
h Rz 1:31
i Eze 22:9
Tyt 2:3
j Mt 8:28
k Mt 3:2
l Dz 7:52
m 1Tm 6:4
n Flp 3:19
Judy 19
o Mt 7:15
Mt 7:22
2Tm 4:4
p Tyt 1:16
q 2Kó 6:14
2Ts 3:6
r Tyt 1:11
2Pt 2:3
Judy 4
s 1Tm 5:11
t 1Tm 4:3
u Wj 7:11
v Dz 13:8
w Rz 1:28
1Tm 6:5
x 2Ts 3:2
y Wj 7:12
Wj 9:11
z 1Kó 4:17
2Tm 1:13
a Dz 13:50
b Dz 14:5

szpalta 2

a Dz 14:19
b 2Kó 1:10
c Mt 16:24
Jn 15:20
Dz 14:22
d 2Ts 2:11
1Tm 4:1
e 2Tm 1:13
f 2Tm 2:2
g Prz 22:6
Dz 16:1
h Prz 2:1
Jn 5:39
i Jn 20:31
j Jn 14:26
2Pt 1:21
k Rz 15:4
l Prz 3:12
Jn 16:8
Tyt 1:9

trze,^a za takimi prześladowaniami, jakie zniosłem; a jednak z nich wszystkich Pan mnie wyzwolił.^b **12** Doprawdy, wszyscy, którzy pragną żyć w zbożnym oddaniu w łączności z Chrystusem Jezusem, będą też prześladowani.^c **13** Natomiast ludzie niegodziwi i oszuści będą się posuwać od złego ku gorszemu, wprowadzając w błąd i będąc w błąd wprowadzani.^d

14 Ty jednak trwaj w tym, czego się nauczyłeś i w co po przekonaniu się uwierzyłeś,^e wiedząc, od jakich osób się tego nauczyłeś^f **15** i że od najwcześniejszego dzieciństwa^g znasz święte pisma, które mogą cię uczynić mądrym ku wybawieniu^h przez wiarę związaną z Chrystusem Jezusem.ⁱ **16** Całe Pismo jest natchnione przez Boga^j i pożyteczne do nauczania,^k do upominania,^l do prostowania,^m do karceniaⁿ w prawości, **17** aby człowiek Boży był w pełni umiejętny,^o całkowicie wyposażony do wszelkiego dobrego dzieła.^p

4 Uroczyste przykazuję ci przed Bogiem i Chrystusem Jezusem, który ma sądzić^q żywych i umarłych,^r oraz ze względu na jego ujawnienie się^s i jego królestwo:^t **2** głos słowo,^u czyn to pilnie w porze sprzyjającej,^v w porze uciążliwej,^w upominaj,^x strofuj, usilnie zachęcaj – z wszelką wielkoduszną cierpliwością^y i sztuką nauczania. **3** Nastanie bowiem czas, gdy nie zniosą zdrowej nauki,^z lecz zgodnie z własnymi pragnieniami nagromadzą sobie nauczycieli, by im lechtali uszy;^a **4** i odwrócą uszy od prawdy, a zwrócą się ku fałszywym

m 1Kó 10:11; n Heb 12:5; o 2Tm 2:21; p 1Tm 6:11;
ROZDZ. 4 q Jn 5:22; Dz 17:31; 2Kó 5:10; r Jn 5:28; Dz 10:42; s 1Tm 6:15; 1Pt 5:4; t Obj 11:15; Obj 12:10; u Mt 28:20; Łk 9:2; Dz 20:20; v Dz 9:31; Dz 28:31; w Dz 8:4; x 1Tm 5:20; Tyt 1:9; Tyt 1:13; Tyt 2:15; y 2Tm 2:25; z 1Tm 1:3; 1Tm 1:10; 1Tm 4:1; a Dz 17:21.

opowieściom.^a **5** Ty jednak zachowuj we wszystkim trzeźwość umysłu,^b cierp zło,^c wykonuj dzieło ewangelizatora,^d dokładnie pełnij swe usługiwanie.^e

6 Albowiem ja już jestem wylewany niczym ofiara płynna,^f a odpowiedni czas na moje uwolnienie^g jest bardzo bliski. **7** Walczyłem w szlachetnej walce,^h bieg ukończyłem,ⁱ wiarę zachowałem.^j **8** Odtąd jest dla mnie odłożona korona prawości,^k którą Pan, sędzia prawy,^l da mi jako nagrodę^m w ów dzień,ⁿ ale nie tylko mnie, lecz także wszystkim tym, którzy umiłowali jego ujawnienie się.

9 Zrób wszystko, co możesz, by przyjść do mnie wkrótce.^o

10 Demas^p bowiem mnie opuścił, ponieważ umiłował obecny system^q rzeczy, i udał się do Tesaloniki, Krescens do Galacji,^r Tytus do Dalmacji. **11** Tylko Łukasz jest ze mną. Weź Marka i przyprowadź go ze sobą, bo jest mi przydatny^s w usługiwaniu. **12** Tychika^t zaś wysłałem do Efezu. **13** Gdy przyjdiesz, przynieś okrycie, które zostawiłem w Troadzie^u u Karpusa, oraz zwoje, zwłaszcza pergamin.

14 Aleksander,^v miedziownik, wyrządził mi wiele krzywd – Jehowa odpłaci mu według jego

ROZDZ. 4

- a Tyt 1:14
2Pt 1:16
- b 1Ts 5:6
- c 2Tm 1:8
2Tm 2:3
- d Rz 10:15
- e Rz 15:19
Kol 1:25
- f Wj 29:40
- g Flp 1:23
- h 1Ko 9:26
1Tm 6:12
- i Flp 3:14
- j Lk 11:28
Jn 17:6
- k 1Ko 9:25
Jak 1:12
- l Jn 5:22
- m Obj 2:10
- n 1Pt 5:4
- o 2Tm 1:4
- p Kol 4:14
Flm 24
- q Rz 12:2
- r Gal 1:2
- s Flm 11
- t Ef 6:21
Kol 4:7
- u Dz 16:8
- v 1Tm 1:20

szpalta 2

- a Ps 28:4
Ps 62:12
Prz 24:12
- b 2Tm 1:15
- c Rz 4:8
1Ko 13:5
- d Dz 23:11
Dz 27:23
- e Flp 4:13
- f Dz 9:15
- g Ps 22:21
1Pt 5:8
- h 2Pt 2:9
- i Dn 2:44
Obj 20:4
- j Rz 16:3
- k 2Tm 1:16
- l Dz 19:22
- m 1Ko 1:2
- n Dz 21:29

uczynków^a — **15** i ty też miej się przed nim na baczności, bo nad miarę sprzeciwiał się naszym słowom.

16 Podczas mej pierwszej obrony nikt nie stanął po mojej stronie, lecz wszyscy poczęli mnie opuszczać^b — niech im to nie będzie policzone^c — **17** ale Pan stał przy mnie^d i tchnął we mnie moc,^e aby się przeze mnie dopełniło głoszenie i by mogły je usłyszeć wszystkie narody;^f i zostałem wyzwolony z paszczy lwa.^g **18** Pan mnie wyzwolił od każdego niegodziwego uczynku^h i wybawił do swego niebiańskiego królestwa.ⁱ Jemu chwała na wieki wieków. Amen.

19 Przekaż moje pozdrowienia Prysce^j i Akwilasowi, i domowi Onezyfara.^k

20 Erast^l zatrzymał się w Koryncie,^m Trofimaⁿ zaś zostawiłem chorego w Milecie.^o **21** Zrób wszystko, co możesz, by przybyć przed zimą.

Przesyła ci pozdrowienia Eubulus, a także Pudens i Linus, i Klaudia, i wszyscy bracia.

22 Pan niech będzie z duchem, którego przejawiasz.^p Jego życzliwość niezasłużona niech będzie z wami.

o Dz 20:15; p Gal 6:18; Flm 25.

LIST DO TYTUSA

1 Paweł, niewolnik^a Boga i apostoł^b Jezusa Chrystusa według wiary wybranych^c Bożych oraz dokładnego poznania^d prawdy^e zgodnej ze zbożnym oddaniem^f **2** na podstawie nadziei życia wiecznego,^g obiecanego przed dawnymi czasami^h przez Boga, któ-

ROZDZ. 1

- a Rz 12:11
Jak 1:1
- b Kol 1:1
- c 2Tm 2:10
- d 2Tm 2:25
- e Jn 8:32
3Jn 4
- f 1Tm 6:3
2Pt 1:3

ry nie może kłamać,^a **3** a który w czasach uznanych przez siebie za stosowne ujawnił swoje słowo w głoszeniu powierzonym^b mi z nakazu naszego Wybawcy,^c Bo-

g Rz 5:21; Rz 6:23; h Iz 53:11; Rz 16:25; 2Tm 1:9;
szpalta 2 a Lb 23:19; Heb 6:18; b 1Ts 2:4; c Dz 9:15.

ga — 4 do Tytusa, prawdziwego dziecka^a według wspólnej wiary:

Życzliwość niezasłużona i pokój od Boga, Ojca,^b i od Chrystusa Jezusa, naszego Wybawcy.^c

5 Zostawiłem cię na Kreće^d w tym celu, byś skorygował to, co wadliwe, i mianował^e starszych w jednym mieście po drugim, jak ci nakazałem^f — 6 jeżeli jest jakiś mężczyzna wolny od oskarżenia,^g mąż jednej żony,^h mający dzieci wierzące, nie obciążone zarzutem rozwiązłości i nie krnąbrne.ⁱ

7 Nadzorca bowiem jako szafarz^j Boży musi być wolny od oskarżenia,^k nie samowolny,^l nie skłonny do srogiego gniewu,^m nie awanturowujący się po pijanemu,ⁿ nie skory do bicia,^o nie chciwy nieuczciwego zysku,^p 8 lecz gościnny,^q miłujący dobroć, trzeźwego umysłu,^r prawy, lojalny,^s panujący nad sobą,^t 9 co do sztuki nauczania^u — niewzruszenie trzymający się wiernego słowa, tak by potrafił zarówno usilnie zachęcać zdrową^v nauką, jak i upominać^w tych, którzy się sprzeciwiają.

10 Wiele jest bowiem ludzi krnąbrnych, czcnych gadułów^x i zwodzicieli umysłu — zwłaszcza tych, którzy obstają przy obrzezaniu.^y 11 Tym konieczne trzeba zamknąć usta, oni to bowiem wciąż burzą całe domy,^z nauczając rzeczy, których nie powinni, dla nieuczciwego zysku.^a 12 Jeden z nich, własny ich prorok, powiedział: „Kreteńczycy to zawsze kłamcy, bestie wyrządzające krzywdę,^b żarłoki bezczynne”.

13 Świadeństwo to jest prawdziwe. Właśnie dlatego wciąż ich surowo upominaj,^c żeby byli zdrowi^d w wierze, 14 nie zwracali uwagi na żydowskie baśnie^e oraz przykazania ludzi^f odwracających się od prawdy.^g 15 Dla czystych wszystko jest czyste,^h natomiast

ROZDZ. 1

- a 1Tm 1:2
- b Rz 1:7
- c 2Pt 1:11
- d Dz 2:7
- e Dz 14:23
- f 1Tm 6:13
- g 1Ko 1:8
- h 1Tm 3:2
- i 1Tm 3:4
- j 1Ko 4:2
- k 1Ko 9:17
- k 1Tm 3:10
- l 2Pt 2:10
- m Rz 12:19
- n Jak 1:19
- o 1Tm 3:3
- o Prz 23:35
- p 1Tm 3:8
- q 1Pt 4:9
- r Rz 12:3
- s 1Tm 3:2
- t Tyt 2:2
- s Ef 4:24
- t 1Tm 2:8
- t Ps 119:101
- u 2Tm 2:24
- u Jak 3:13
- u 1Tm 4:16
- v 1Tm 6:3
- v Jak 3:1
- v 1Tm 1:10
- w 2Tm 1:13
- w Prz 6:23
- El 5:11
- 1Tm 5:20
- 2Tm 4:2
- Tyt 1:13
- Obj 3:19
- x Rz 16:18
- 1Tm 1:6
- y Dz 15:1
- z 2Tm 3:6
- a 1Tm 6:5
- 1Pt 5:2
- b Tyt 3:2
- c 2Ko 13:10
- El 5:11
- Tyt 1:9
- d Tyt 2:2
- e 1Tm 4:7
- 2Tm 1:4
- 2Pt 1:16
- f Mt 15:9
- g Gal 4:9
- 2Pt 2:22
- h Rz 14:14

szpalta 2

- a Mt 15:11
- Lk 11:39
- b 2Ts 3:2
- c 1Ko 8:7
- 1Tm 1:5
- d Flp 1:17
- 2Tm 3:5
- e Mt 7:16
- 2Tm 3:2
- f 2Tm 3:8

ROZDZ. 2

- g 1Tm 4:16
- 2Tm 1:13
- h 1Tm 5:1

dla skalanych^a i wyzutych z wiary^b nic nie jest czyste, ale zarówno ich umysły, jak i sumienia^c są skalane. 16 Publicznie oznajmiamy, iż znają Boga,^d lecz swymi uczynkami się go zapierają,^e ponieważ są odrażający i nieposłuszni, i uznani^f za niegodnych jakiegokolwiek dobrego dzieła.

2 Ty jednak stale mów to, co się zgadza ze zdrową^g nauką. 2 Starsi mężczyźni^h niech zachowują umiar w nawykach, będą poważni,ⁱ trzeźwego umysłu, zdrowi w wierze,^j w miłości, w wytrwałości.^k 3 Niech też starsze kobiety^l sprawują się w sposób bogobojny, niech nie rzucają oszczerstw^m ani nie będą zniewolone mnóstwem win, niech będą nauczycielkami tego, co dobre — 4 żeby mogły przywołać do opamiętania młode kobiety: aby kochały swych mężów,ⁿ aby kochały swe dzieci,^o 5 aby były trzeźwego umysłu, nieskalanie czyste,^p aby pracowały w domu, były dobre, podporządkowane^q swym mężom, tak by o słowie Bożym nie mówiono obelżywie.^r

6 Stale też usilnie zachęcaj młodszych mężczyzn, żeby byli trzeźwego umysłu,^s 7 sam we wszystkim dając przykład szlachetnych uczynków,^t odznaczając się nieskazitelną^u w swoim nauczaniu,^v powagą, 8 zdrową mową, której nie można potępić^w — aby ten, kto jest po stronie przeciwnej, został zawstydzony, nie mając o nas do powiedzenia nic podłego.^x 9 Niewolnicy^y niech będą we wszystkim podporządkowani swym właścicielom^z i starają się ich zadowolić, nie odpowiadając hardo,^a

i 1Tm 3:8; j Tyt 1:13; k Mt 24:13; l 1Tm 5:2; m 1Tm 3:11; n 1Pt 3:1; o Ef 6:4; p Jak 3:17; 1Pt 3:2; q Rdz 3:16; 1Ko 14:34; r 1Tm 6:1; 2Tm 2:15; s Rz 12:3; 1Pt 5:5; t 1Tm 6:18; u Ef 6:24; v 2Tm 2:15; w Kol 3:8; 1Tm 6:3; x 1Pt 2:15; y Ef 6:5; z 1Pt 2:18; a 1Tm 6:1.

10 nie dopuszczając się kradzieży,^a lecz w pełni przejawiając niezachwianą wierność,^b aby we wszystkim zdobić naukę naszego Wybawcy,^c Boga.

11 Albowiem ujawniła się^d niezasłużona życzliwość^e Boża, niosąca wybawienie^f ludziom wszelkiego pokroju,^g **12** i poucza nas, abysmy się wyrzekli bezbożności^h i światowych pragnieńⁱ oraz żyli pośród terazniejszego systemu rzeczy^j w trzeźwości umysłu i prawości, i zbożnym oddaniu,^k **13** oczekując szczęśliwej nadziei^l i chwalebnego^m ujawnienia się wielkiego Boga oraz naszego Wybawcy, Chrystusa Jezusa, **14** który dał za nas samego siebie,ⁿ aby nas wyzwolić^o od wszelkiego bezprawia i oczyścić^p dla siebie lud będący w szczególnym sensie jego własnością,^q gorliwy w szlachetnych uczynkach.^r

15 Stale to mów i usilnie zachęcaj, i upominaj z całą władzą nakazywania,^s Niech żaden człowiek nigdy tobą nie gardzi.^t

3 W dalszym ciągu im przypominaj, żeby rządcom i władzom byli podporządkowani^u i posłuszni jako władcom,^v żeby byli gotowi do każdego dobrego dzieła,^w **2** żeby o nikim nie mówili krzywdząco, nie byli wojowniczy,^x żeby byli rozsądni,^y przejawiając wszelką łagodność wobec wszystkich ludzi.^z **3** Bo i my niegdyś byliśmy nierozumni, nieposłuszni, wprowadzani w błąd, byliśmy niewolnikami rozmaitych pragnień i rozkoszy, trwaliśmy w tym, co złe, i w zawiści, byliśmy wstrętni, nienawidziliśmy jedni drugich.^a

4 Kiedy jednak ze strony naszego Wybawcy,^b Boga, została ujawniona^c życzliwość^d i miłość do człowieka, **5** wtedy nie na podstawie prawych uczynków,^e które spełnialiśmy,^f lecz według swego

ROZDZ. 2

a Ef 4:28
b Mt 5:16
Heb 13:18
c 1Tm 2:3
d 1Tm 3:16
e Jn 1:17
f Rz 5:18
g Gal 3:28
1Tm 2:4
h 1Ts 4:7
i 1Jn 2:16
j Rz 12:2
k 1Tm 6:6
l 1Pt 1:13
1Pt 1:21
m Hab 3:3
n Mt 20:28
1Tm 2:6
1Pt 1:19
o Gal 1:4
Ef 1:7
Kol 1:14
p Heb 9:14
q Pwt 7:6
1Pt 2:9
r Ef 2:10
s 2Tm 4:2
t 1Tm 4:12

ROZDZ. 3

u Rz 13:1
Heb 13:17
v Dn 6:5
Mk 12:17
1Pt 2:13
w Kol 1:10
x 2Tm 2:24
y Flp 4:5
Jak 3:17
z Prz 15:1
Gal 6:1
Ef 4:2
1Tm 6:11
2Tm 2:25
1Pt 3:15
a Ef 2:1
b Rz 2:4
1Tm 2:3
c Tyt 2:11
d Łk 6:35
Rz 11:22
Ef 4:32
e Rz 3:10
Gal 3:21
f Pwt 9:5
Dn 9:18
Rz 6:23

szpalta 2

a Ps 130:4
Rz 5:15
Rz 5:21
Rz 11:22
b 1Jn 1:7
1Jn 2:2
Obj 1:5
Obj 7:14
c Rz 5:18
d Jn 3:5
Rz 8:14
Rz 8:23
2Ko 5:17
Heb 6:4
e Dz 2:33

miłosierdzia^a wybawił nas przez kąpiel,^b która nas przywiodła do życia,^c i przez odnowienie nas duchem świętym,^d **6** Tego ducha wylał na nas obficie przez Jezusa Chrystusa, naszego Wybawcę,^e **7** abysmy, uznani za prawych^f na mocy jego niezasłużonej życzliwości,^g stali się dziedzicami^h według nadziei życia wiecznego.ⁱ

8 Wypowiedź ta jest wiarogodna^j i pragnę, abys w związku z tymi rzeczami wciąż składał stanowcze zapewnienia, żeby ci, którzy uwierzyli Bogu, skupiali umysły na trwaniu w szlachetnych uczynkach.^k Rzeczy te są szlachetne i pożyteczne dla ludzi.

9 Stroń jednak od głupich dociekań^l i rodowodów,^m i waśni,ⁿ i walk dotyczących Prawa,^o są bowiem nieużyteczne i daremne. **10** A człowieka popierającego sektę^p odrzuć^q po pierwszym i drugim napomnieniu,^r **11** wiedząc, iż taki dał się sprowadzić z drogi i grzeszy, sam siebie potępiając.^s

12 Gdy posłę do ciebie Artemasa lub Tychika,^t zrób wszystko, co możesz, by przyjść do mnie do Nikopolis, bo postanowiłem właśnie tam przezimować.^u **13** Zenasa, który jest biegły w Prawie, oraz Apollosa starannie zaopatrz na drogę, żeby im niczego nie brakowało.^v **14** Niech jednak również nasi uczyć się trwać w szlachetnych uczynkach w celu zaspokajania pilnych potrzeb,^w aby nie być bezowocnymi.^x

15 Wszyscy, którzy są ze mną, przesyłają ci pozdrowienia.^y Przekaz moje pozdrowienia tym, którzy nas kochają i wierze.

Życzliwość niezasłużona niech będzie z wami wszystkimi.^z

f Rz 5:1; Rz 5:9; g Rz 3:24; Gal 2:16; h Rz 8:17; i Rz 6:23; j 1Tm 1:15; k 1Tm 6:18; l 1Tm 6:4; 1Tm 6:20; 2Tm 2:23; m 1Tm 1:4; n Rz 13:13; Flp 2:3; o 1Tm 1:7; p 1Ko 11:19; Obj 2:6; q Rz 16:17; 2Ts 3:6; 2Ts 3:14; 2Jn 10; r 2Ko 13:2; 2Tm 4:2; s Heb 6:6; t Dz 20:4; Ef 6:21; 2Tm 4:12; u 1Ko 16:6; v 1Ko 9:14; Gal 6:6; Heb 13:16; w Rz 15:27; 1Ko 9:11; x Kol 1:10; 2Pt 1:8; y Flp 4:21; z 1Ts 5:28.

DO FILEMONA

1 Paweł, więzień^a ze względu na Chrystusa Jezusa, i Tymoteusz,^b nasz brat, do Filemona, naszego umiłowanego i współpracownika,^c **2** oraz do Apfii, naszej siostry, i do Archipa,^d naszego współbojownika,^e jak również do zboru, który jest w twoim domu.^f

3 Życzliwość niezasłużona i pokój wam od Boga, naszego Ojca, i od Pana Jezusa Chrystusa.^g

4 Zawsze dziękuję Bogu mojemu, gdy czynię o tobie wzmiankę w moich modlitwach,^h **5** bo wciąż słyszę o twojej miłości i wierze, którą żywisz względem Pana Jezusa i względem wszystkich świętychⁱ — **6** aby współudział twojej wiary^j zaczął oddziaływać przez to, że uznajesz wszystko, co wśród nas dobre w związku z Chrystusem. **7** Doznałem bowiem wiele radości i pociechy dzięki twojej miłości,^k gdyż przez ciebie, bracie, zostały ożywione^l tklive uczucia świętych.

8 Właśnie dlatego — chociaż w związku z Chrystusem mam wielką swobodę mowy, by kazać^m ci uczynić to, co właściwe — **9** ja raczej apeluję do ciebie w imię miłości,ⁿ zważywszy, iż jestem, kim jestem — Pawłem, starym człowiekiem, a teraz także więźniem^o ze względu na Chrystusa Jezusa; **10** apeluję do ciebie w sprawie mego dziecka,^p Onezyma,^q którego ojcem^r zostałem, będąc w więzach więziennych, **11** poprzednio dla ciebie bezużytecznego, ale teraz użytecznego dla ciebie i dla mnie.^s **12** Jego odsyłam do ciebie — właśnie jego, to jest moje własne tklive uczucia.^t

13 Chciałbym go zatrzymać przy sobie, żeby zamiast ciebie^u dalej

a Ef 4:1
b Dz 16:1
Heb 13:23
c Flp 2:25
d Kol 4:17
e 2Tm 2:3
f Rz 16:5
1Ko 16:19
g Rz 1:7
h Ef 1:16
1Ts 1:2
i Ef 1:15
Kol 1:4
j Gal 5:6
k 2Ko 7:13
l 2Tm 1:16
Heb 6:10
m 1Tm 6:13
n 2Ko 8:8
Gal 5:13
o 2Tm 1:8
p Gal 4:19
q Kol 4:9
r 1Ko 4:15
s 2Tm 4:11
t Flm 20
u Flp 2:30

szpalta 2

a Ef 6:20
Flp 1:7
b 2Ko 9:7
1Pt 5:2
c 1Ko 7:22
d Kol 3:22
e 1Tm 6:2
f 2Ko 8:23
g Rz 15:7
h Gal 6:11
i Flm 12
j Flp 2:2
k Dz 28:23
l Dz 12:5
m Flp 2:24
n Kol 1:7
Kol 4:12
o Dz 19:29
Dz 27:2
Kol 4:10
p Kol 4:14
2Tm 4:10
q Gal 6:18

mi usługiwał w więzach więziennych,^a które noszę ze względu na dobrą nowinę. **14** Jednakże nie chcę nic czynić bez twojej zgody, aby twój dobry czyn był nie jakby z przymusu, lecz z twojej wolnej woli.^b **15** Może właśnie dlatego wyrwał się na godzinę, żebyś mógł go mieć z powrotem na zawsze, **16** już nie jako niewolnika,^c lecz jako więcej niż niewolnika^d — jako brata umiłowanego,^e zwłaszcza dla mnie, ale o ileż bardziej dla ciebie, zarówno pod względem cielesnym, jak i w Panu. **17** Jeżeli więc uważasz mnie za współnika,^f to przyjmij^g go tak życzliwie, jak przyjąłbyś mnie. **18** Ponadto jeśli wyrządził ci jakąś krzywdę albo jest ci coś winien, obciąż tym mój rachunek. **19** Ja, Paweł, piszę moją ręką;^h ja za to zapłacę — nie mówiąc ci już, żeś mi winien nawet samego siebie. **20** Tak, bracie, niechbym ja miał z ciebie korzyść w związku z Panem: ożyw moje tklive uczuciaⁱ w związku z Chrystusem.

21 Ufny w twą uległość, piszę do ciebie, wiedząc, że uczynisz nawet więcej, niż mówię.^j **22** Zarazem jednak przygotuj mi kwatere,^k bo mam nadzieję, że dzięki waszym modlitwom^l zostanę dla was wypuszczony na swobodę.^m

23 Przesyła ci pozdrowienia Epafra,ⁿ mój współjeniec w jedności z Chrystusem Jezusem, **24** oraz Marek, Arystarch,^o Demas,^p Łukasz — moi współpracownicy.

25 Niezasłużona życzliwość Pana Jezusa Chrystusa niech będzie z duchem, którego przejawia cie.^q

DO HEBRAJCZYKÓW

1 Bóg, który dawno temu przy wielu okazjach^a i wieloma sposobami przemawiał do naszych praojców za pośrednictwem proroków,^b **2** przy końcu tych dni^c przemówił do nas za pośrednictwem Syna,^d którego ustanowił dziedzicem wszystkiego^e i przez którego uczynił^f systemy rzeczy. **3** On jest odbiciem chwały^g Boga i dokładnym wyobrażeniem samej jego istoty,^h on też podtrzymuje wszystko słowem jego mocy,ⁱ a dokonawszy oczyszczenia za nasze grzechy,^j zasiadł po prawicy^k Majestatu w miejscach wyniosłych.^l **4** O tyle zatem stał się lepszy od aniołów,^m o ile odziedziczył imięⁿ wspanialsze od ich imienia.

5 Na przykład do któregoż z aniołów kiedykolwiek rzekł: „Ty jesteś moim synem; ja dzisiaj zostałem twoim ojcem”?^o I znowu: „Ja stanę się dla niego ojcem, a on stanie się dla mnie synem”?^p **6** Lecz gdy znowu wprowadza swego Pierworodnego^q na zamieszkaną ziemię, mówi: „I niech mu złożą hold^r wszyscy aniołowie Boży”.^s

7 Ponadto w odniesieniu do aniołów mówi: „I aniołów swoich czyni duchami, a swoich sług publicznych płomieniem ognia”.^t **8** Natomiast w odniesieniu do Syna: „Bóg jest twoim tronem na wieki^u wieków, a berło twego królestwa^v jest berłem prostolinijności”.^w **9** Umiłowałeś prawość, a znienawidziłeś bezprawie. Dlatego Bóg, twój Bóg, namaścił^x cię olejkami radosnego uniesienia bardziej niż twoich towarzyszy”.^y **10** Oraz: „Tyś, Panie, na początku założył fundamenty ziemi i dziełem twoich rąk są niebiosa”.^z **11** One zginą, ty zaś

ROZDZ. 1

- a Lb 12:8
- b Iz 1:2
- c Wj 24:3
- d Jer 7:25
- e Eze 33:33
- f Łk 1:70
- g Dz 3:21
- c Gal 4:4
- i Pt 1:11
- j Pt 1:20
- d Mt 17:5
- jn 3:17
- jn 13:34
- e Ps 2:8
- jn 16:15
- Rz 8:17
- f jn 1:3
- 1Ko 8:6
- Kol 1:16
- g jn 1:14
- jn 17:5
- h jn 1:1
- Kol 1:15
- i Kol 1:17
- j Dn 9:24
- Heb 9:26
- 1Pt 1:19
- k Ps 110:1
- Dz 2:33
- Dz 7:55
- Rz 8:34
- Kol 3:1
- l Ps 33:13
- Ef 1:20
- Heb 8:1
- Judy 25
- m Ef 1:21
- 1Pt 3:22
- n Dz 4:12
- Flp 2:9
- o Ps 2:7
- p 2Sm 7:14
- Mk 1:11
- Lk 9:35
- 2Pt 1:17
- q jn 1:14
- jn 3:18
- Rz 8:29
- Kol 1:15
- r Pwt 32:43
- LXX
- Ps 97:7
- s Ps 91:11
- Lk 22:43
- jn 20:12
- t Ps 104:4
- u Mt 28:18
- Dz 2:30
- Obj 3:21
- v Rdz 49:10
- Lb 24:17
- Ps 2:9
- Ps 45:6
- x Iz 61:1
- Lk 3:22
- Lk 4:18
- Lk 4:27
- Dz 10:38
- y Ps 45:7

będziesz wciąż trwał; i jak szata wierzchnia^a wszystkie się zestarzeją. **12** a ty je zwinięsz jak okrycie,^b jak szatę wierzchnią; i zostaną zmienione, ale ty jesteś ten sam, a twoje lata nigdy nie przeminią”.^c

13 W odniesieniu zaś do któregoż z aniołów kiedykolwiek powiedział: „Siażdż po mojej prawicy, aż położę twych nieprzyjaciół jako podnózek dla twoich stóp”?^d

14 Czyż oni wszyscy nie są duchami^e do publicznej służby,^f posyłanymi w celu usługiwania tym, którzy mają odziedziczyć^g wybawienie?

2 Dlatego też jest konieczne, byśmy zwracali niezwykłą uwagę na to, cośmy usłyszeli,^h żebyśmy nigdy nie zostali uniesieni z prądem.ⁱ **2** Jeśli bowiem słowo wypowiedziane poprzez aniołów^j okazało się niewzruszone, a wszelki występki i akt nieposłuszeństwa otrzymał zapłatę zgodną ze sprawiedliwością,^k **3** to jakże my ujdziemy,^l jeśli zaniedbamymy tak wielkie wybawienie,ⁿ o którym przecież zaczęto mówić poprzez naszego Pana^o i które zostało nam potwierdzone^p przez tych, co go słyszeli, **4** podczas gdy Bóg się przyłączył, składając świadectwo znakami i proroczymi cudami, i rozmaitymi potężnymi dziełami,^q i udzielaniem^r ducha świętego według swej woli?^s

z Ps 102:25; szpalta 2 a Iz 51:6; b Iz 34:4; Obj 6:14; c Ps 102:26; d Ps 110:1; Mt 22:44; Mk 12:36; Lk 20:42; e Ps 104:4; Dz 23:8; f Ps 34:7; Ps 91:11; Mt 18:10; Łk 2:9; Łk 2:13; Dz 5:19; Dz 12:7; g Mt 19:29; Mt 25:34; Jak 2:5; ROZDZ. 2 h Łk 8:15; 2Tm 2:2; i Ps 73:2; Heb 3:12; 2Pt 3:17; Obj 2:4; j Dz 7:53; Gal 3:19; k Pwt 4:3; 1Ko 10:11; Judy 5; 1Heb 10:29; m Mt 11:23; Mt 22:5; n Łk 1:69; o Mk 1:14; Jn 18:20; p Łk 1:2; q Dz 2:22; 1Ko 2:4; r 1Ko 12:4; s 1Ko 12:11; Ef 1:9; Obj 4:11.

5 Gdyż nie aniołom podporządkował przyszlą zamieszkaną ziemię,^a o której mówimy. **6** Lecz pewien świadek dał gdzieś dowód, mówiąc: „Czymże jest człowiek, że o nim pamiętasz,^b lub syn człowieczy, że się o niego troszczysz?”^c **7** Uczyniłeś go niewiele niższym od aniołów; ukoronowałeś go chwałą i szacunkiem^d oraz ustanowiłeś go nad dziełami twoich rąk.^e **8** Wszystko podporządkowałeś pod jego stopy”.^f **9** A podporządkowując mu wszystko,^g Bóg nie pozostawił niczego, co nie byłoby mu podporządkowane.^h Teraz jednak jeszcze nie widzimy, żeby mu wszystko było podporządkowane.ⁱ **9** widzimy natomiast Jezusa, który został uczyniony nieco niższym od aniołów,^j ukoronowanego chwałą^k i szacunkiem za wycierpienie śmierci,^l aby z racji niezasłużonej życzliwości Bożej zakosztował śmierci za każdego człowieka.^m

10 Przysłało bowiem temu, ze względu na którego jest wszystko,ⁿ i przez którego jest wszystko, żeby w celu doprowadzenia wielu synów do chwały^o uczynić Naczelnego Pełnomocnika^p w sprawie ich wybawienia doskonałym przez cierpienia.^q **11** Gdyż zarówno uświęcający, jak i uświęceni,^r wszyscy pochodzą od jednego^s i z tego powodu nie wstydzi się on nazywać ich „braćmi”.^t **12** gdy mówi: „Będę oznajmiał twe imię swoim braciom; wśród zboru będę cię wysławiał pieśnią”.^u **13** I znowu: „Będę w nim pokładał ufność”.^v I znowu: „Oto ja i dziecięta, które mi dał Jehowa”.^w

14 Skoro więc „dziecięta” są współuczestnikami krwi i ciała, to i on podobnie miał udział w tym samym,^x żeby przez swą śmierć unicestwić^y tego, który ma środki do powodowania śmierci,^a to jest

ROZDZ. 2

- a Iz 11:9
Dz 17:31
2Pt 3:13
- b Hi 7:17
- c Ps 8:4
Ps 144:3
- d Ps 8:5
- e Rdz 1:26
Rdz 9:2
- f Ps 8:6
- g Mt 28:18
1Ko 15:27
Ef 1:22
Flp 3:21
- h Jn 13:3
Dz 2:35
1Pt 3:22
- i Ps 110:1
- j Flp 2:7
- k Dn 7:14
- l Iz 53:8
1Pt 1:19
1Jn 4:10
Obj 5:9
- m Iz 53:5
Rz 5:17
1Tm 2:6
- n Rz 11:36
- o Rz 8:19
2Ko 6:18
1Jn 3:2
- p Dz 5:31
1Ko 8:6
Heb 12:2
- q Łk 24:26
Heb 5:8
- r Jn 17:19
Heb 10:14
- s Jn 1:13
Jn 20:17
- t Mt 12:50
Rz 8:29
- u Ps 22:22
Ps 40:9
Łk 4:21
Łk 19:42
- v Iz 8:17
- w Iz 8:18
Jn 1:12
1Jn 3:1
- x Mt 11:19
Jn 1:14
Jn 11:11
- y Iz 53:12
Rz 6:5
Rz 14:9
- z Rdz 3:15
Łk 10:18
1Jn 3:8
- a Hi 1:19
Hi 2:6
Obj 6:9

szpalta 2

- a Jn 8:44
Jn 12:31
Obj 12:9
- b Rz 8:21
- c Ps 89:48
Iz 25:8
1Ko 15:26
- d Iz 25:7
Rz 8:22
- e Gał 3:29
Heb 9:15
Obj 14:4
- f Flp 2:7

Diabla,^a **15** i żeby oswobodzić^b wszystkich, którzy wskutek strachu przed śmiercią^c przez całe życie podlegali niewoli.^d **16** Bo w rzeczywistości bynajmniej nie dopomaga aniołom, lecz dopomaga potomstwu^e Abrahama. **17** Musiał zatem pod każdym względem stać się podobny do swych „braci”,^f by w sprawach związanych z Bogiem^g stać się miłosiernym i wiernym arcykapłanem, mogącym złożyć ofiarę przebiegającą^h za grzechy ludu.ⁱ **18** Bo skoro sam cierpiał, będąc wystawiony na próbę,^j potrafi przyjąć z pomocą tym, którzy są wystawiani na próbę.^k

3 A zatem, bracia święci, uczestnicy powołania niebiańskiego,^l zważajcie na apostoła^m i arcykapłana, którego wyznajemyⁿ – Jezusa. **2** Był on wierny^o Temu, który go takim uczynił, jak i Mojżesz^p był wierny w całym domu Jego.^q **3** On bowiem jest poczytywany za godnego większej chwały^r niż Mojżesz, podobnie jak więcej szacunku niż dom^s zażywa ten,^t kto go buduje. **4** Oczywiście każdy dom jest przez kogoś zbudowany, ale tym, który zbudował wszystko, jest Bóg.^u **5** I Mojżesz jako usługujący^v był wierny w całym Jego domu na świadectwo wszystkiego, o czym miało być mówione później.^w **6** ale Chrystus był wierny jako Syn^x nad Jego domem. My jesteśmy Jego^y domem, jeśli niewzruszenie aż do końca trzymamy się mocno naszej swobody mowy i naszego chlubienia się nadzieją.^z

- g Heb 5:1; Heb 7:26; h Rz 3:25; 1Jn 2:2; 1Jn 4:10; i Rz 5:10; 2Ko 5:18; j Mt 26:28; Heb 4:15; k Heb 7:25; Obj 2:10; Obj 3:10; ROZDZ. 3 i Rz 8:30; l 1Ko 1:9; Flp 3:14; 1Ts 2:12; 2Tm 1:9; 2Pt 1:10; m Jn 3:17; Jn 7:29; n Heb 8:1; Heb 9:15; o Jn 8:29; Obj 3:14; p Pwt 34:10; q Łb 12:7; r Mt 17:2; 2Ko 3:9; s 1Ko 3:9; 1Pt 2:5; t Za 6:12; Mt 16:18; u Rdz 2:3; Ef 3:9; v Pwt 3:24; w Pwt 18:18; x Mt 17:5; y 2Ko 6:16; Ef 2:19; z Rz 5:2; 1Tm 3:13; Heb 6:11.

7 Dlatego, jak mówi duch święty:^a „Dzisiaj, jeśli słuchacie jego głosu,^b 8 nie zatwardzajcie swych serc jak wtedy, gdy dano powód do gorzkiego gniewu,^c jak w dniu wypróbowania^d na pustkowiu,^e 9 gdzie wasi pracownicy wystawili mnie na próbę, doświadczając mnie, a przecież widzieli moje dzieła^f przez czterdzieści lat.^g 10 Dlatego poczułem obrzydzenie do tego pokolenia i rzekłem: „Zawsze błądzą w swych sercach^h i nie poznali moich dróg”.ⁱ 11 Toteż przysiągłem w swym gniewie: „Na pewno nie wejdą^j do mego odpoczynku”.^k

12 Strzeżcie się, bracia, żeby czasem nie rozwinęło się w kimś z was serce niegodziwe, któremu brakuje wiary – wskutek oddalenia się od Boga żywego;^l 13 ale wciąż się nawzajem usilnie zachęcajcie^m każdego dnia, dopóki można go zwać „Dzisiaj”,ⁿ żeby czasem ktoś z was nie popadł w zatwardziałość^o wskutek zwodniczej mocy grzechu. 14 Gdyż w rzeczywistości stajemy się współuczestnikami Chrystusa,^p jeśli tylko niewzruszenie aż do końca trzymamy się mocno ufności, którą mieliśmy na początku,^q 15 póki się mówi: „Dzisiaj, jeśli słuchacie jego głosu,^r nie zatwardzajcie swych serc jak wtedy, gdy dano powód do gorzkiego gniewu”.^s

16 Kim bowiem byli ci, którzy usłyszeli, a mimo to pobudzili do gorzkiego gniewu?^t Czyż w gruncie rzeczy nie uczynili tego wszyscy, którzy wyszli z Egiptu pod wodzą Mojżesza?^u 17 I do kogo Bóg czuł obrzydzenie przez czterdzieści lat?^v Czy nie do tych, którzy zgrzeszyli i których trupy legły na pustkowiu?^w 18 A którym przysiągł,^x że nie wejdą do jego odpoczynku, jeśli nie tym, któ-

ROZDZ. 3

- a 2Sm 23:2
- Dz 1:16
- b Ps 95:7
- c Wj 15:23
- d Wj 17:7
- e Ps 95:8
- f Ps 105:40
- g Wj 16:35
- Lb 32:13
- Pwt 8:2
- Ps 95:9
- h Lb 14:11
- Ps 78:8
- i Pwt 8:3
- Ps 95:10
- j Lb 14:23
- k Ps 95:11
- l Heb 2:1
- Heb 12:15
- m 1Ts 5:11
- n Ps 95:7
- o Mk 4:19
- 2Ts 2:10
- p Ef 3:6
- Heb 6:4
- Heb 12:8
- q Rz 11:22
- 2Ks 3:4
- 1Jn 3:14
- Obj 2:10
- r Ps 95:7
- Jn 6:45
- s Ps 95:8
- t Wj 17:2
- u Lb 14:2
- Lb 14:4
- v Lb 14:11
- Pwt 32:21
- w Lb 14:22
- Lb 14:29
- 1Ks 10:5
- 1Ks 10:10
- Judy 5
- x Pwt 1:34
- Ps 106:26

szpalta 2

- a Lb 14:30
- Pwt 1:35
- b Heb 4:6

ROZDZ. 4

- c Rdz 2:3
- Wj 20:11
- Heb 3:11
- d Gal 5:4
- Heb 3:12
- Heb 12:15
- e Mt 4:23
- Dz 15:7
- Kol 1:23
- f Wj 19:5
- Pwt 32:1
- Dz 10:36
- g Pwt 32:15
- h Pwt 32:20
- i Iz 10:22
- j Pwt 1:34
- k Lb 14:23
- Pwt 1:35

rzy okazali nieposłuszeństwo?^a

19 Widzimy zatem, że nie mogli wejść z powodu braku wiary.^b

4 Skoro więc pozostaje obietnica wejścia do jego odpoczynku,^c bójmy się, żeby czasem się nie wydawało, iż ktoś z was jej nie osiągnął.^d 2 Albowiem i nam oznajmiono dobrą nowinę,^e tak samo jak im;^f ale usłyszane słowo nie przyniosło im pożytku,^g ponieważ nie byli zjednoczeni wiarą^h z tymi, którzy usłyszeli.ⁱ 3 Bo my, którzyśmy uwierzyli, wchodzimy do odpoczynku, tak jak powiedział: „Toteż przysiągłem^j w swym gniewie: „Na pewno nie wejdą^k do mego odpoczynku”,^l chociaż jego dzieła były zakończone^m od założenia świata.ⁿ 4 Bo w którymś miejscu tak powiedział o siódmym dniu: „I w siódmym dniu Bóg odpoczął od wszelkich swoich dzieł”,^o 5 a znowu w tym miejscu: „Na pewno nie wejdą do mego odpoczynku”.^p

6 Skoro zatem niektórym pozostaje wejść do niego, a ci, którzy najpierw oznajmiono dobrą nowinę,^q nie weszli z powodu nieposłuszeństwa,^r 7 on znowu wyznacza pewien dzień, mówiąc po tak długim czasie w psalmie Dawida: „Dzisiaj”; tak jak to powiedziano poprzednio: „Dzisiaj, jeśli słuchacie jego głosu,^s nie zatwardzajcie swych serc”.^t 8 Gdyby bowiem Jozue^u wprowadził ich do miejsca odpoczynku,^v Bóg nie mówiłby^w potem o innym dniu. 9 A zatem pozostaje odpoczynek sabatowy dla ludu Bożego.^x 10 Bo człowiek, który wszedł do odpoczynku^y Bożego, sam też odpoczął od swoich dzieł,^z tak jak Bóg od swoich.

- l Ps 95:11; Heb 3:11; m Wj 31:17; n Jn 17:24; Ef 1:4
- o Rdz 2:2; p Ps 95:11; q Pwt 32:1; r Lb 14:30; Pwt 31:27; s Ps 95:7; t Ps 95:8; u Wj 24:13; Pwt 1:38;
- k Lb 14:23
- Pwt 1:35
- 1 Ps 95:11; Heb 3:11; m Wj 31:17; n Jn 17:24; Ef 1:4
- o Rdz 2:2; p Ps 95:11; q Pwt 32:1; r Lb 14:30; Pwt 31:27; s Ps 95:7; t Ps 95:8; u Wj 24:13; Pwt 1:38;
- k Lb 14:23
- Pwt 1:35
- 1 Ps 95:11; Heb 3:11; m Wj 31:17; n Jn 17:24; Ef 1:4
- o Rdz 2:2; p Ps 95:11; q Pwt 32:1; r Lb 14:30; Pwt 31:27; s Ps 95:7; t Ps 95:8; u Wj 24:13; Pwt 1:38;
- k Lb 14:23
- Pwt 1:35
- 1 Ps 95:11; Heb 3:11; m Wj 31:17; n Jn 17:24; Ef 1:4
- o Rdz 2:2; p Ps 95:11; q Pwt 32:1; r Lb 14:30; Pwt 31:27; s Ps 95:7; t Ps 95:8; u Wj 24:13; Pwt 1:38;
- k Lb 14:23
- Pwt 1:35

11 Róbm^y więc wszystko, co możemy, by wejść do tego odpoczynku, żeby czasem ktoś nie wpadł w taki sam wzór nieposłuszeństwa.^a **12** Bo słowo^b Boże jest żywe^c i oddziałuje z mocą,^d i jest ostrzejsze niż wszelki miecz obosieczny,^e i przenika aż do rozdzielenia duszy^f i ducha,^g a także stawów i ich szpiku, i jest zdolne rozebrać myśli i zamiary serca.^h **13** I nie ma stworzenia, które by było niewiedoczne dla Jego wzroku,ⁱ ale wszystko jest obnażone i zupełnie odsłonięte dla oczu Tego, któremu mamy zdać rachunek.^j

14 Mając zatem wielkiego arcykapłana, który przeszedł przez niebios^a – Jezusa, Syna Bożegoⁱ – obstawajmy przy wyznawaniu go.^m **15** Nie takiego bowiem mamy arcykapłana, który by nie mógł się wczućⁿ w nasze słabości, lecz wypróbowanego pod każdym względem tak jak my, ale bez grzechu.^o **16** Przystapmy^p zatem ze swobodą mowy^q do tronu życzliwości niezasłużonej, aby dostąpić miłosierdzia i znaleźć niezasłużoną życzliwość ku pomocy w stosownym czasie.^r

5 Albowiem każdy arcykapłan wzięty spośród ludzi jest ustanowiony dla dobra ludzi w sprawach dotyczących Boga,^s aby składać dary i ofiary za grzechy.^t **2** Potrafi postępować powściągliwie z nieświadomymi i błędzacy, ponieważ jego też osacza jego własna słabość^u. **3** I ze względu na nią jest zobowiązany składać dary ofiarne za grzechy – zarówno za samego siebie, jak i za lud.^v

4 Ponadto człowiek nie dostępuje tego zaszczytu sam z siebie,^w lecz tylko wtedy, gdy zostaje powołany przez Boga,^x tak jak Aaron.^y **5** Również Chrystus nie sam siebie otoczył chwa-

ROZDZ. 4

- a Ps 95:11
Rz 11:30
Heb 3:17
- b Mt 15:6
Dz 11:1
1Ts 2:13
1Ts 4:15
- c Jer 23:29
Za 4:6
Jn 2:17
1Pt 1:23
- d 2Ko 10:4
- e Iz 49:2
Ef 6:17
- f Mt 16:26
- g Dz 17:16
Rz 1:9
Kol 2:5
- h Prz 21:2
Prz 24:12
Jn 12:48
1Ko 4:5
- i Ps 7:9
Ps 90:8
Prz 15:11
- j Hl 31:14
Dz 17:31
Rz 2:16
Rz 14:12
- k Heb 7:26
- l Mt 26:63
Mk 1:11
Heb 1:2
- m Heb 3:1
Heb 10:23
- n Iz 53:4
Iz 61:1
Heb 2:17
- o 2Ko 5:21
Heb 7:26
1Pt 2:22
- p Ef 2:18
Heb 10:19
- q Ef 3:12
- r Heb 13:6

ROZDZ. 5

- s Wj 40:13
- t Kpl 5:6
Heb 8:3
- u Heb 2:18
Heb 4:15
- v Kpl 9:7
Kpl 16:6
Mal 2:7
- w 2Kln 26:18
- x Jn 3:27
- y Wj 28:1

szpalta 2

- a Jn 8:54
- b Heb 4:14
- c Jn 12:28
- d Ps 2:7
Dz 13:33
- e Ps 110:4
Heb 7:17
- f Mt 26:39
Jn 12:27
- g Łk 22:44
- h Łk 12:5
- i Mt 26:39
Jn 10:17
Flp 2:8

łą^a przez to, iż stał się arcykapłanem,^b lecz otoczył go chwałą^c. Ten, który w odniesieniu do niego powiedział: „Ty jesteś moim synem; ja dzisiaj zostałem twoim ojcem”.^d **6** Tak jak też mówi w innym miejscu: „Tyś kapłanem na wieki na sposób Melchizedeka”.^e

7 Za dni swego ciała [Chrystus] z głośnymi^f okrzykami i ze łzami zanosił błagania oraz gorące prośby^g do Tego, który mógł go wybawić od śmierci, i ze względu na swą zbożną bojaźń^h został łaskawie wysłuchany. **8** Chociaż był Synem, nauczył się posłuszeństwa z tego, co wycierpiał,ⁱ **9** a gdy już został wydoskonalony,^j stał się odpowiedzialny za wiecznotrwale wybawienie^k wszystkich, którzy są mu posłuszni,^l **10** ponieważ został wyraźnie nazwany przez Boga arcykapłanem na sposób Melchizedeka.^m

11 Mamy o nim wiele do powiedzenia, lecz trudno to wyjaśnić, gdyż staliście się otepiali w słuchaniu.ⁿ **12** Bo chociaż ze względu na czas doprawdy powinniście być nauczycielami,^o wy znowu potrzebujecie kogoś, kto by was od początku uczył elementarnych rzeczy^p ze świętych oświadczeń Bożych,^q i staliście się jak potrzebujący mleka, a nie stałego pokarmu.^r **13** Każdy bowiem, kto spożywa mleko, jest nie zaznajomiony ze słowem prawości, bo jest niemowlęciem.^s **14** Ale pokarm stały należy się ludziom dojrzałym, tym, którzy dzięki używaniu mają władzę poznawczą^t wyćwiconą, aby odróżniać to, co właściwe, od tego, co niewłaściwe.^u

J Kpl 8:33; Heb 7:28; k Iz 45:17; l Iz 49:6; l Iz 53:11; Łk 1:69; m Jn 3:16; n Ps 110:4; o 2Pt 3:16; p Ef 4:11; q Heb 6:1; r Dz 7:38; Rz 3:2; 1Pt 4:11; s 1Ko 3:2; t 1Ko 13:11; Ef 4:14; t Mk 7:18; Ef 1:18; u Iz 7:15; Rz 16:19; Flp 1:10; 1Ts 5:21.

6 Dlatego też, pozostawiwszy podstawową^a naukę o Chrystusie,^b przyjmijmy do dojrzałości,^c nie kładąc ponownie fundamentu,^d mianowicie skrucy za martwe uczynki,^e a także wiary w Boga,^f **2** nauki o chrztach^g i wkładaniu rąk,^h zmartwychwstaniu umarłychⁱ oraz sądzie wiecznym.^j **3** I to uczynimy, jeśli tylko Bóg pozwoli.^k

4 Jest bowiem niemożliwe – jeśli chodzi o tych, którzy raz na zawsze zostali oświeceni^l i którzy zakosztowali wspaniałomyślnego daru niebiańskiego,^m i stali się uczestnikami ducha świętego,ⁿ **5** i zakosztowali^o wybornego słowa Bożego oraz mocy nadchodzącego systemu rzeczy.^p **6** a jednak odpadli^q – żeby ich znowu ożywić do skrucy,^r gdyż oni sami dla siebie na nowo zawieszają Syna Bożego na palu i wystawiają Go na publiczną hańbę.^s **7** Na przykład ziemia, która pije deszcz często na nią padający, a potem wydaje roślinność przydatną tym, przez których też jest uprawiana,^t otrzymuje w zamian błogosławieństwo od Boga. **8** Ale jeśli wydaje ciernie i osty, to jest odrzucona i bliska przeklęcia;^u w końcu zaś zostaje spalona.^v

9 Jednakże co do was, umiłowani, mimo iż tak mówimy, jesteśmy przekonani o czymś, co jest lepsze i czemu towarzyszy wybawienie. **10** Gdyż Bóg nie jest nieprawy, żeby miał zapomnieć o waszej pracy oraz o miłości, którą okazaliście jego imieniu^w przez to, że usługiwaliście świętym^x i w dalszym ciągu usługujecie. **11** Pragniemy jednak, żeby każdy z was wykazywał taką samą pracowitość, abyście mieli zupełną pewność^y nadziei^z aż do końca.^a **12** tak byście nie stali się gnuśni,^b lecz byli na-

ROZDZ. 6

- a 1Ko 3:1
Heb 5:12
- b Kol 1:27
1Tm 3:16
- c 1Ko 13:11
1Ko 14:20
Ef 4:13
Flp 3:16
Heb 5:14
- d 1Ko 3:10
- e Ef 4:22
- f 1Ts 1:8
- g Dz 19:4
Rz 6:3
- h Dz 6:6
1Tm 5:22
- i Mt 22:31
Jn 5:29
Jn 11:25
- j Dz 17:31
2Pt 3:7
Obj 20:12
- k Jak 4:15
- l Ef 1:18
Heb 10:26
- m Dz 10:45
Ef 3:7
Jak 1:17
- n Dz 15:8
Gal 3:5
Heb 2:4
- o 1Pt 2:3
- p 2Kto 5:5
Ef 1:14
- q Ps 119:118
2Kto 11:13
Heb 10:39
1Jn 2:19
- r Mt 12:32
- s Heb 10:29
- t Rdz 1:11
- u Rdz 3:18
- v Mt 13:30
- w 1Ts 1:3
Heb 10:32
- x Rz 15:25
2Kto 8:4
2Tm 1:18
- y Kol 2:2
- z 1Pt 1:3
- a Heb 3:14
- b Rz 12:11
Obj 2:4

szpalta 2

- a 1Kto 11:1
- b Heb 10:36
Jak 5:10
- c Rz 4:20
- d Rdz 22:16
Ps 105:9
Iz 45:23
Łk 1:73
- e Rdz 22:17
f Heb 11:17
- g Wj 22:11
Jer 12:16
- h Rdz 31:53
Rdz 47:31
- i Gal 3:29
- j Mal 3:6
- k Lb 23:19
1Sm 15:29
Tyt 1:2

śladowcami^a tych, którzy dzięki wierze i cierpliwości dziedziczą obietnice.^b

13 Bo gdy Bóg dał obietnicę Abrahamowi,^c a nie mógł przysiąc na nikogo większego, przysiął^d na samego siebie, **14** mówiąc: „Zaiste, błogosławiąc, będę ci błogosławił, i pomnażając, pomnożę cię”.^e **15** Toteż Abraham, okazawszy cierpliwość, otrzymał tę obietnicę.^f **16** Ludzie bowiem przysiegają na kogoś większego,^g a końcem wszelkiego sporu jest ich przysięga, jako że jest dla nich prawną gwarancją.^h **17** W taki sposób Bóg, zamierzając dzieciomⁱ obietnicy obficie okazać niezmiennosć^j swego postanowienia, wystąpił z przysięgą. **18** abyśmy przez dwie niezienne rzeczy, w których jest niemożliwe, żeby Bóg skłamał,^k my, którzyśmy uciekli do miejsca schronienia, mieli silną zachętę do uchwycenia się przedłożonej nam nadziei.^l **19** Tę nadzieję^m mamy jako kotwicę dla duszy, pewną i niewzruszoną, a wchodzi ona poza zasłone,ⁿ **20** gdzie dla naszego dobra wstąpił poprzednik,^o Jezus, który stał się na wieki arcykapłanem na sposób Melchizedeka.^p

7 Albowiem tenże Melchizedek – król Salem, kapłan Boga Najwyższego^q – który spotkał Abrahama powracającego z rzezi królów i go pobłogosławił^r **2** i któremu Abraham wydzielił ze wszystkiego dziesiątą część,^s jest przede wszystkim, według tłumaczenia, „Królem Prawości”, a ponadto także królem Salem,^t to jest „Królem Pokoju”. **3** Będąc bez ojca, bez matki, bez rodowodu, nie mając ani początku dni,^u

1 Rz 5:4; Kol 1:5; m 1Pt 1:3; n Kpl 16:2; Kpl 16:12; Jn 14:3; Heb 9:7; Heb 10:20; o Heb 4:14; p Ps 110:4; Heb 5:6; **ROZDZ. 7** q Rdz 14:18; r Rdz 14:19; s Rdz 14:20; t Rdz 14:18; Ps 76:2; u Prz 8:23.

ani końca życia, lecz upodobniony do Syna Bożego,^a pozostaje kapłanem na zawsze.^b

4 Zobaczcie więc, jak wielkim człowiekiem był ten, któremu Abraham, głowa rodu, dał dziesiątą część głównych łupów.^c **5** Wprawdzie mężowie spośród synów Lewiego,^d którzy otrzymują urząd kapłański, mają nakaz, by według Prawa pobierać dziesięciny^e od ludu,^f to jest od swoich braci, mimo iż ci wyszli z lędźwi Abrahama,^g **6** ale człowiek, który nie wywodził od nich swego rodowodu,^h pobrał dziesięcinę od Abrahamaⁱ i pobłogosławił tego, który miał obietnicę.^j **7** A rzec to bezsporna, że mniejszy jest błogosławiony przez większego.^k **8** I w pierwszym wypadku otrzymują dziesięcinę ludzie,^l którzy umierają, natomiast w drugim – ktoś, o kim dawane jest świadectwo, że żyje.^m **9** A jeśli mogą się tak wyrazić, poprzez Abrahama nawet Lewi, który dziesięciny otrzymuje, zapłacił dziesięcinę, **10** bo jeszcze był w lędźwiachⁿ swego praojca, gdy spotkał go Melchizedek.^o

11 Gdyby więc doskonałość^p rzeczywiście była osiągalna poprzez kapłaństwo lewickie^q (bo z nim jako zasadniczym elementem dano ludowi Prawo),^r jakaż jeszcze istniałaby potrzeba,^s żeby powstał inny kapłan na sposób Melchizedeka,^t a nie taki, o którym by powiedziano, że na sposób Aarona? **12** Skoro bowiem zmienia się kapłaństwo,^u to z konieczności następuje też zmiana prawa.^v **13** Bo człowiek, o którym się to mówi, był członkiem innego plemienia,^w z którego nikt nie sprawował urzędu przy ołtarzu.^x **14** Albowiem jest rzeczą zupełnie oczywistą, że nasz Pan pochodził od Judy,^y z plemienia, o którym Mojżesz nic nie powiedział w związku z kapłanami.

ROZDZ. 7

- a Mt 16:16
- b Ps 110:4
- c Rdz 14:20
- d Wj 40:15
Lb 18:21
- e Lb 18:26
Pwt 14:28
- f Kpl 7:34
- g Jn 8:33
- h Ezd 2:62
- i Rdz 14:20
- j Rdz 12:7
Rdz 17:6
Rdz 22:17
Rz 4:13
Gal 3:16
- k Heb 11:20
- l Lb 18:21
- m Heb 7:3
- n Wj 1:5
Rz 7:9
- o Rdz 14:18
- p Rz 3:20
Gal 2:21
Heb 7:19
Heb 9:9
- q Heb 10:1
- r Gal 3:19
- s Jer 31:31
Heb 8:7
- t Ps 110:4
- u Heb 8:1
- v Rz 3:27
1Kor 9:21
Gal 6:2
Kol 2:14
- w Obj 5:5
- x Lb 18:7
2Krn 26:18
- y Rdz 49:10
Iz 11:1
Mt 1:3
Łk 3:33

szpalta 2

- a Ps 110:4
- b Heb 3:1
Heb 7:26
- c Rz 7:14
- d Rz 6:9
1Tm 6:16
Obj 1:18
- e Ps 110:4
Heb 5:6
Heb 6:20
- f Rz 8:3
Gal 4:9
- g Heb 9:9
Heb 13:9
- h Dz 13:39
Gal 2:16
Heb 10:1
- i 1Tm 1:1
Heb 6:18
1Pt 1:3
- j Jn 14:6
Rz 5:2
Heb 4:16
- k Heb 6:18
- l Ps 110:4

15 I jest jeszcze o wiele oczywiście, że na podobieństwo Melchizedeka^a powstaje inny kapłan,^b **16** który stał się nim nie według prawa przykazania zależnego od ciała,^c lecz według mocy życia niezniszczalnego,^d **17** gdyż powiedziano na świadectwo: „Tyś kapłanem na wieki na sposób Melchizedeka”.^e

18 Z całą pewnością następuje więc uchylenie poprzedniego przykazania ze względu na jego słabość^f i nieskuteczność.^g

19 Prawo bowiem niczego nie doprowadziło do doskonałości,^h natomiast dokonało tego dodatkowe wprowadzenie lepszej nadziei,ⁱ dzięki której przybliżył się do Boga.^j **20** I w jakim stopniu stało się to nie bez złożonej przysięgi **21** (bo istotnie są ludzie, którzy zostali kapłanami bez złożonej przysięgi, ale jest jeden z przysięgą złożoną przez Tego, który o nim powiedział: „Jehowa przysiął”^k (i nie będzie żałował): „Tyś kapłanem na wieki”).^l **22** w takim stopniu również Jezus został dany jako rękojmia lepszego przymierza.^m **23** Ponadto wielu musiało kolejno stawać się kapłanami,ⁿ gdyż śmierć uniemożliwiała,^o żeby nimi pozostali, **24** ale on, dzięki temu, że pozostaje żywy na wieki,^p ma swoje kapłaństwo bez następców. **25** Dlatego też może całkowicie wybawić tych, którzy przez niego przystępują do Boga, ponieważ zawsze żyje, aby się za nimi ujmować.^q

26 Albowiem właśnie taki arcykapłan był dla nas odpowiedni:^r lojalny,^s niewinny,^t nieskalany,^u oddzielony od grzeszników^v

m Jer 31:31; Mt 26:28; 1Kor 11:25; Heb 8:6; Heb 9:15; Heb 12:24; n 1Kn 6:4; o Lb 20:28; Joz 24:33; p Lk 1:33; Heb 7:16; Heb 13:8; q Rz 8:34; 1Tm 2:5; Heb 9:24; 1Jn 2:1; r Heb 4:15; s Iz 16:5; Heb 3:2; t Za 9:9; u Iz 53:9; 1Pt 2:22; v Jn 8:46.

i wywyższony ponad niebiosa.^a

27 Nie potrzebuje on, jak owi arcykapłani, codziennie^b składać ofiar, najpierw za grzechy własne,^c a potem ludu^d (gdyż uczynił to raz^e na zawsze, ofiarowawszy^f samego siebie); **28** Prawo bowiem ustanawia arcykapłanami^g ludzi podlegających słabości,^h ale słowo złożonej przysięgi,ⁱ która przyszła po Prawie, ustanawia Syna, wydoskonalonego^j na wieki.

8 A oto główna myśl omawianych spraw: Właśnie takiego mamy arcykapłana^k i on zasiadł po prawicy tronu Majestatu w niebiosach.^l **2** publiczny sługa miejsca świętego^m oraz prawdziwego namiotu, który postawił Jehowa,ⁿ a nie człowiek.^o **3** Bo każdy arcykapłan jest ustanawiany w celu składania zarówno darów, jak i ofiar;^p było zatem konieczne, żeby również ten miał co złożyć.^q **4** Gdyby więc był na ziemi, nie byłby kapłanem,^r są bowiem ludzie, którzy składają dary według Prawa, **5** a którzy pełnią świętą służbę w symbolicznym wyobrażeniu^s oraz cieniu^t rzeczy niebiańskich; tak jak Mojżesz, gdy miał dokonać namiot,^u otrzymał Boski nakaz:^v Mówi bowiem: „Bacz, żebyś uczynił wszystko według wzoru, który ci pokazano na górze”.^w **6** Ale teraz Jezus dostąpił wspólniejszej służby publicznej, tak iż jest też pośrednikiem^x odpowiednio lepszego przymierza,^y które zostało prawnie ugruntowane na lepszych obietnicach.^z

7 Bo gdyby tamto pierwsze przymierze było bez wady, nie szukano by miejsca na drugie;^a **8** on bowiem znajduje u ludzi wadę, gdy powiada: „Oto nadchodzą dni – mówi Jehowa – gdy z domem Izraela i z domem

ROZDZ. 7

a Ef 1:20

Heb 4:14

1 Pt 3:22

b Lb 28:3

c Kpl 9:8

d Kpl 9:15

e Rz 6:10

f Heb 9:28

Heb 10:14

g Wj 29:9

LXX

h Kpl 16:11

i Ps 2:7

Ps 110:4

j Heb 2:10

Heb 5:9

ROZDZ. 8

k Za 6:13

Heb 3:1

Heb 7:26

l Ps 110:1

Heb 1:3

m Heb 9:8

Heb 9:24

n Wj 25:9

Ps 84:1

Heb 3:4

o Heb 9:11

p Heb 5:1

q Jn 6:51

Ef 5:2

r Heb 7:14

s Heb 9:9

Heb 9:24

t Kol 2:17

Heb 10:1

u Heb 9:9

v Wj 25:9

w Wj 25:40

Wj 26:30

Lb 8:4

Dz 7:44

x 1 Tm 2:5

Heb 12:24

y 1 Ko 11:25

Heb 7:22

Heb 9:15

z Ps 110:4

Rz 8:17

a Heb 7:11

Heb 7:18

szpalta 2

a Jer 31:31

b Pwt 4:23

c Wj 12:51

d Pwt 32:15

e Jer 31:32

f Eze 11:19

Rz 2:29

g 2 Ko 6:16

h Jer 31:33

Za 8:8

Heb 10:16

i Oz 2:20

j Iz 54:13

Jn 6:45

k Ps 103:12

Rz 11:27

l Jer 31:34

Heb 10:17

Judy zawrę nowe przymierze;^a

9 nie według przymierza,^b w które wszedłem z ich praojcami w dniu, gdy ująłem ich za rękę, żeby ich wyprowadzić z ziemi egipskiej,^c nie trwali bowiem w moim przymierzu,^d tak iż przestałem się o nich troszczyć – mówi Jehowa”.^e

10 „Albowiem takie jest przymierze, którym się sprzymierzę z domem Izraela po owych dniach” – mówi Jehowa. „Włożę moje prawo do ich umysłu i napiszę je na ich sercach.”^f I będę ich Bogiem,^g a oni będą moim ludem.^h

11 „I na pewno nikt nie będzie uczył swego współobywatela ani nikt swego brata, mówiąc: „Poznaj Jehowę!”ⁱ Wszyscy bowiem będą mnie znali,^j od najmniejszego do największego z nich.

12 Bo będę miłosierny wobec ich nieprawych uczynków, a ich grzechów^k na pewno już nie przywołam na pamięć”.^l

13 Mówiąc: „nowe przymierze”, sprawił, iż poprzednie stało się przedawnione.^m A to, co się przedawnia i starzeje, jest bliskie zaniku.ⁿ

9 Jeśli więc chodzi o poprzednie przymierze, miało ono rozporządzenia dotyczące świętej służby^o oraz swe ziemskie miejsce święte.^p **2** Była bowiem zbudowana pierwsza część namiotu,^q w której się znajdował świecznik,^r a także stół^s i wyłożone chleby;^t i ta jest zwana „Miejscem Świętym”.^u **3** A za drugą zasłoną^v była część namiotu zwana „Miejscem Najświętszym”.^w **4** Miała ona złotą kadzielnicę^x oraz Arkę Przymierza^y obłożoną ze wszystkich stron złotem,^z w niej zaś był

m Rz 10:4; Heb 7:12; n Mt 23:38; Ef 2:14; Kol 2:14;

ROZDZ. 9 o Kpl 4:6; Heb 9:9; p Wj 25:8; q Wj

26:33; r Wj 40:24; Lb 4:9; s Wj 40:22; t Wj 40:23;

u Wj 26:33; v Wj 36:35; w Wj 26:34; x Kpl 16:12;

Obj 8:3; y Wj 40:21; z Wj 25:11.

złoty dzban z manną^a i laska Aarona, która wypuściła paki,^b i tablice^c przymierza; **5** a ponad nią były chwalebne cheruby^d ocieńczone pokrywę przeblagalną.^e Teraz jednak nie czas na szczególówce omawianie tych spraw.

6 Odkąd w taki sposób zbudowano te rzeczy, kapłani za każdym razem wchodzą do pierwszej części namiotu,^f aby spełniać święte posługi;^g **7** ale do drugiej części wchodzi raz w roku sam arcykapłan,^h nie bez krwi,ⁱ którą ofiaruje za siebie^j i za grzechy ludu wynikające z nieswiadomości.^k **8** A zatem duch święty wyjaśnia, że dopóki stał pierwszy namiot, droga^l do miejsca świętego nie była jeszcze ujawniona.^m **9** Tenże namiot jest przykłademⁿ na czas wyznaczony, który już nastał,^o i stosownie do tego składa się zarówno dary, jak i ofiary.^p Jednakże nie mogą one doprowadzić do doskonałości^q człowieka pełniącego świętą służbę, jeśli chodzi o jego sumienie.^r **10** a mają związek tylko z pokarmami^s i napojami,^t i rozmaitymi chrztami.^u Były to prawne wymagania dotyczące ciała,^v a zostały nałożone do czasu wyznaczonego na wyprostowanie rzeczy.^w

11 Kiedy jednak przyszedł Chrystus jako arcykapłan^x dóbr, które miały nastać, wtedy przez większy i doskonalszy namiot, nie uczyniony rękami, to jest nie z tego stworzenia,^y **12** wszedł on raz na zawsze – ale nie z krwią^z kozłów i byczków, lecz z własną krwią^a – do miejsca świętego i uzyskał dla nas wiecznotrwałe wyzwolenie.^b **13** Bo jeśli krew kozłów^c i byków^d oraz popiół^e z jałówki, użyte do pokropienia tych, którzy się skalali,^f uświęca do tego stopnia, że ciało staje się czyste,^g **14** to o ileż bardziej krew^h Chrystusa, któ-

ROZDZ. 9

- a Wj 16:33
- b Lb 17:10
- c Wj 32:15
- d 2Kń 5:10
- e Wj 25:22
- f Lb 7:89
- g Wj 25:18
- h 1Kń 28:11
- f Kpl 24:3
- g Kpl 24:4
- h Kpl 16:2
- i Heb 9:25
- i Wj 30:10
- Kpl 16:14
- j Kpl 16:6
- k Kpl 16:15
- l Jn 14:6
- m Heb 10:20
- n Heb 8:5
- o Kol 2:17
- Heb 10:1
- p Kpl 23:38
- q Gal 3:21
- Heb 7:11
- Heb 7:19
- Heb 8:6
- r 1Pt 3:21
- s Kpl 11:2
- t Kpl 10:9
- Kpl 11:34
- u Kpl 11:40
- v Lb 19:13
- w Iz 2:4
- Jn 1:17
- Heb 1:2
- x Heb 4:14
- y Heb 9:24
- z Mt 20:28
- 1Tm 2:6
- Heb 12:24
- Heb 13:20
- a Heb 8:3
- b Iz 45:17
- Dn 9:24
- Rz 11:27
- Heb 10:17
- c Kpl 16:15
- d Kpl 16:6
- e Lb 19:9
- f Lb 19:17
- g Lb 19:19
- h Kpl 17:11
- 1Pt 1:19

szpalta 2

- a Ef 5:2
- b Heb 10:2
- l Jn 1:7
- c 1Kń 6:11
- Heb 6:1
- d Rz 12:1
- Flp 3:3
- Heb 12:28
- e 1Tm 2:5
- Heb 12:24
- f Rz 8:17
- g Mt 20:28
- Lk 22:20
- h Gal 3:13

ry przez ducha wiecznego ofiarował^a Bogu samego siebie bez skazy, oczyści^b nasze sumienia z martwych uczynków,^c abyśmy mogli pełnić świętą służbę^d dla Boga żywego?

15 Dlatego też jest on pośrednikiem^e nowego przymierza, żeby powołani mogli otrzymać obietnicę wiecznotrwałego dziedzictwa,^f gdyż nastąpiła śmierć, by na podstawie okupu^g zostali uwolnieni od występków popełnionych pod poprzednim przymierzem.^h **16** Bo gdzie jest przymierze,ⁱ tam musi nastąpić śmierć człowieka doprowadzającego do zawarcia przymierza. **17** Przymierze jest bowiem prawomocne nad martwymi ofiarami, gdyż nie ma mocy, dopóki żyje człowiek doprowadzający do zawarcia przymierza. **18** Dlatego również poprzednie przymierze^j nie zostało wprowadzone w życie bez krwi.^k **19** Bo Mojżesz, oznajmiwszy całemu ludowi każde przykazanie według Prawa,^l wziął krew byczków i kozłów z wodą i szkarłatną wełną, i hizopem^m i pokropił samą księgę oraz cały lud. **20** mówiąc: „To jest krew przymierza, które Bóg na was nałożył jako nakaz”.ⁿ **21** I podobnie pokropił krwią^o namiot^p oraz wszystkie naczynia publicznej służby. **22** Tak, według Prawa niemal wszystko zostaje oczyszczone krwią,^q a bez wylania^r krwi nie następuje przebaczenie.^s

23 Dlatego było konieczne, żeby symboliczne wyobrażenia^t rzeczy w niebiosach zostały oczyszczone tymi środkami,^u same zaś rzeczy niebiańskie – ofiarami lepszymi niż takie ofiary. **24** Bo Chrystus wszedł nie do miejsca

l Rdz 21:27; Gal 3:15; j Wj 24:7; k Wj 24:6; l Wj 24:3; m Lb 19:6; n Wj 24:8; o Wj 29:12; Kpl 8:15; Kpl 16:18; p Kpl 16:16; q Kpl 17:11; r Kpl 9:9; s Ef 1:7; t Heb 8:5; Heb 9:9; u Kpl 16:19; Kpl 16:20.

świętego uczynionego rękami,^a będącego odbiciem rzeczywistości,^b ale do samego nieba,^c żeby się teraz na naszą rzecz ukazywać przed osobą Boga.^d **25** I nie po to, żeby ofiarować siebie często, jak to arcykapłan co roku^e wchodzi do miejsca świętego^f nie z własną krwią. **26** W przeciwnym wypadku musiałyby często cierpieć od założenia^g świata. Teraz jednak ujawnił się^h razⁱ na zawsze przy zakończeniu systemów rzeczy,^j aby usunąć grzech przez ofiarę z samego siebie.^k **27** I jak jest zastrzeżone dla ludzi^l raz jeden umrzeć, a potem sąd,^m **28** tak też Chrystus został ofiarowany razⁿ na zawsze, żeby ponieść grzechy wielu;^o a drugi raz^p ukaże się^q nie w związku z grzechem,^r i to tym, którzy go pilnie wypatrują ku swemu wybawieniu.^s

10 Skoro bowiem Prawo zawiera cień^t mających nadzieję dóbr, a nie samą ich istotę, ludzie nigdy nie mogą tymi samymi ofiarami, które co roku ciągle składają, przystępujących doprowadzić do doskonałości.^u **2** W przeciwnym razie czyż nie przestano by składać ofiar, ponieważ pełniący świętą służbę, dostąpiwszy oczyszczenia raz na zawsze, już nie mieliby świadomości grzechu?^v **3** Wręcz przeciwnie, przez te ofiary następuje co roku przypomnienie grzechów,^w **4** bo nie jest możliwe, żeby krew byków i kozłów usuwała grzechy.^x

5 Przychodząc więc na ten świat, mówi: „Ofiary i daru ofiarnego nie chciałeś,^y lecz przygotowałeś mi ciało.^z **6** Nie przyjąłeś z uznaniem całopaleń ani daru ofiarnego za grzech.^a **7** Wtedy rzekłem: „Oto przychodzę (w zwoju księgi napisano o mnie),^b aby wykonywać wolę twoją, Boże”.^c

ROZDZ. 9

- a Heb 8:2
- b Kol 2:17
- c Heb 6:20
- d Heb 9:12
- e Heb 10:19
- f Kpl 16:15
- g Jn 16:28
- h Rz 8:34
- i Kpl 16:34
- f Kpl 16:2
- g Ef 1:4
- h Gal 4:4
- i Pt 1:20
- i Heb 7:27
- l Pt 3:18
- j Mt 24:3
- k Ko 10:11
- Heb 1:2
- k Iz 53:12
- Dn 9:24
- l Ko 5:7
- l Wj 29:9
- Kpl 16:11
- Heb 7:27
- Heb 7:28
- Heb 9:7

m Jn 17:1

n Rz 6:10

o Iz 53:12

p Pt 2:24

p Mt 24:3

Tyt 2:13

q 2Ts 1:7

r Mt 24:30

s Mt 25:34

2Tm 4:8

ROZDZ. 10

t Kol 2:17

Heb 8:5

u Heb 7:19

Heb 9:9

v Gal 3:21

w Kpl 16:30

Kpl 16:34

x Iz 1:11

Mi 6:7

y Ps 50:8

Am 5:22

z Ps 40:6

LXX

a Ps 40:6

b Ps 40:7

c Ps 40:8

szpalta 2

a Ps 40:6

b Kpl 17:5

c Ps 40:8

Jn 6:38

d Kol 2:14

Heb 8:13

e Ps 40:8

Gal 1:4

f Jn 17:19

l Ko 6:11

Heb 13:12

g Ef 5:2

h Rz 6:10

Heb 9:28

i Wj 29:38

Lb 28:3

8 Powiedziawszy najpierw: „Nie chciałeś ani nie przyjąłeś z uznaniem ofiar i darów ofiarnych, i całopaleń, i daru ofiarnego za grzech”^a – ofiar składanych zgodnie z Prawem^b – **9** mówi następnie: „Oto przychodzę, aby wykonywać wolę twoją”.^c Usuwa pierwsze, żeby ustanowić drugie.^d **10** Za sprawą wspomnianej „woli”^e zostaliśmy uświęceni^f przez ofiarę^g ciała Jezusa Chrystusa oraz^h na zawsze.

11 Ponadto każdy kapłan dzień w dzieńⁱ staje na swoim miejscu,^j by pełnić publiczną służbę i często składać te same ofiary, jako że nigdy nie są one w stanie całkowicie usunąć grzechów.^k **12** Ale ten człowiek złożył na zawsze jedną ofiarę za grzechy^l i zasiadł po prawicy Boga,^m **13** oczekując odtań, aż jego nieprzyjaciele zostaną położeni jako podnóżek dla jego stóp.ⁿ **14** Bo jednym darem ofiarnym^o na zawsze doprowadził do doskonałości^p tych, którzy są uświęceni. **15** Ponadto składa nam świadectwo także duch święty,^q bo powiedziawszy:

16 „Takie jest przymierze, którym się z nimi sprzymierzę po owych dniach”, mówi Jehowa. „Włożę moje prawa w ich serca i napiszę je w ich umysłach”.^r **17** powiada następnie: „A ich grzechów oraz ich bezprawnych uczynków na pewno już nie przywołam na pamięć”.^s **18** Gdzie zaś jest przebaczenie,^t tam już nie ma daru ofiarnego za grzech.^u

19 Skoro więc, bracia, mamy śmiałość, jeśli chodzi o drogę wstępu^v do miejsca świętego^w

1 1Sm 2:28; 1Kn 24:19; 2Kn 29:11; **k** Heb 7:18; Heb 7:27; Heb 10:1; 1Heb 9:28; **m** Rz 8:34; Kol 3:1; **n** Ps 110:1; Dz 2:35; 1Ko 15:25; **o** Heb 9:28; **p** Heb 7:11; Heb 7:19; **q** Jer 1:4; **r** Jer 31:33; LXX; Heb 8:10; **s** Jer 31:34; Heb 8:12; **t** Jn 8:36; **u** Jn 20:23; **v** Jn 14:6; Rz 5:2; **w** Heb 9:8; Heb 9:24.

dzięki krwi Jezusa — **20** drogę, którą on nam otworzył jako nową i żywą drogę przez zasłonę,^a to jest swoje ciało^b — **21** i skoro mamy wielkiego kapłana nad domem Bożym,^c **22** przystąpmy z sercami prawdziwymi w zupełnej pewności wiary, mając serca przez pokropienie oczyszczone od złego sumienia,^d a ciała obmyte wodą czystą.^e **23** Trzymajmy się mocno publicznego oznajmiania naszej nadziei,^f bez wahania,^g bo wierny^h jest ten, który obiecał. **24** I zważajmy jedni na drugich, żeby się pobudzaćⁱ do miłości i do szlachetnych uczynków,^j **25** nie opuszczając naszych wspólnych zebrań,^k jak to niektórzy mają w zwyczaju, ale zachęcając^l się nawzajem, i to tym bardziej, gdy widzicie przybliżanie się dnia.^m

26 Bo jeśli rozmyślnieⁿ trwamy w grzechu po otrzymaniu dokładnego poznania prawdy,^o to już nie pozostaje żadna ofiara za grzechy,^p **27** lecz tylko jakieś straszliwe oczekiwanie sądu^q oraz ognista zazdrość, która ma strawić przeciwników.^r **28** Każdy, kto zlekceważył Prawo Mojżeszowe, umiera bez współczucia na podstawie świadectwa dwóch lub trzech.^s **29** Jak myślicie, o ileż surowsza kara^t należy się temu, kto podeptał^u Syna Bożego i za pospolitą uznał wartość krwi^v przymierza, którą został poświęcony, oraz ze wzgardą znieważył ducha^w niezastężonej życzliwości? **30** Znamy bowiem tego, który rzekł: „Pomsta jest moja, ja odpłacę”;^x i znowu: „Jehowa będzie sądził swój lud”.^y **31** Straszliwa to rzecz wpaść w ręce Boga żywego.^z

32 Wciąż jednak pamiętajcie o dawniejszych dniach, w których po otrzymaniu oświecenia^a przetrwaliście wielkie zmagania wśród cierpień,^b **33** czy to wtedy, gdy byliście niby w teatrze^c

ROZDZ. 10

- a Mt 27:51
- b Jn 6:51
Heb 6:20
- c Za 6:13
Heb 3:6
- d Heb 13:18
1Jn 1:7
- e Eze 36:25
Ef 5:26
- f Heb 3:6
Heb 6:19
- g 1Ko 15:58
Kol 1:23
- h 1Ts 5:24
i Wj 25:2
- j Kol 3:23
1Tm 6:18
- k Pwt 31:12
Mt 18:20
Dz 2:42
Dz 20:8
- l Iz 35:3
Rz 1:12
- m Rz 13:11
2Pt 3:12
- n Jak 4:17
1Jn 5:16
- o Heb 6:4
2Pt 2:21
- p Mt 12:32
- q Łk 19:27
- r Iz 26:11,
LXX
Mk 3:29
- s Pwt 17:6
- t 1Pt 4:18
- u Mt 7:6
Flp 3:18
Heb 6:6
- v Mt 26:28
Łk 22:20
- w Ef 4:30
- x Pwt 32:35
- y Pwt 32:36
- z Heb 12:29
2Pt 2:4
- a Dz 26:18
2Ko 4:6
Heb 6:4
- b Flp 1:29
2Tm 3:12
- c 1Ko 4:9

szpalta 2

- a Flp 1:7
- b Mt 5:12
- c Łk 16:9
- d Jn 18:20
1Ko 15:58
- e Mt 10:32
- f Łk 21:19
Jak 5:11
- g Gal 6:9
- h Gal 3:29
Kol 3:24
- i Iz 26:20
- j Hab 2:3
2Pt 3:9
- k Hab 2:4
Jn 3:16
Rz 1:17
- l Hab 2:4,
LXX
1Jn 2:19

wystawiani na obelgi i uciski, czy też wtedy, gdy stawaliście się współuczestnikami tych, którzy czegoś takiego doświadczali.^a **34** Zarówno bowiem wyraziliście współczucie dla uwięzionych, jak i przyjęliście z radością grabież^b waszego mienia, wiedząc, że sami macie majątność lepszą i trwałą.^c

35 Nie odrzucajcie więc waszej swobody mowy,^d która ma przynieść wielką nagrodę.^e **36** Albowiem potrzeba wam wytrwałości,^f abyście po wykonaniu woli Bożej^g dostąpili spełnienia obietnicy.^h **37** Bo jeszcze „bardzo krótka chwila”ⁱ i „ten, który przychodzi, nadejdzie, a nie będzie zwlekał”.^j **38** „Ale prawy mój będzie żył dzięki wierze”,^k a „Jeśli się wycofuje, moja dusza nie ma w nim upodobania”.^l **39** My zaś nie jesteśmy z tych, którzy się wycofują ku zagładzie,^m lecz z tych, którzy wierzą ku zachowaniu duszy przy życiu.ⁿ

11 Wiara^o to nacechowane pewnością oczekiwanie rzeczy spodziewanych,^p oczywisty przejaw rzeczy realnych, choć nie widzianych.^q **2** Przez nią bowiem otrzymali świadectwo ludzie w dawnych czasach.^r

3 Dzięki wierze uświadamiamy sobie, że systemy rzeczy^s zostały uporządkowane słowem^t Boga, tak iż to, co widać, powstało z tego, co się nie ukazuje.^u

4 Dzięki wierze Abel złożył Bogu wartościowszą ofiarę niż Kain,^v przez którą to wiarę dano mu świadectwo, że jest prawy, gdyż Bóg zaświadczył^w o jego darach; i przez nią, chociaż umarł, jeszcze mówi.^x

5 Dzięki wierze Henoch^y został przeniesiony, żeby nie ujrzał

m 2Pt 2:20; n 1Ts 5:9; 1Pt 1:9; **ROZDZ. 11** o Łk 17:5; Łk 18:8; Gal 3:11; p Heb 10:22; Heb 11:13; q Rz 8:24; 2Ko 4:18; 2Ko 5:7; r Heb 11:39; s Kol 1:26; t Ps 33:6; 2Pt 3:5; u Rz 1:20; v Rdz 4:5; w Rdz 4:4; x Rdz 4:10; Mt 23:35; y Rdz 5:22; Judy 14.

śmierci, i nigdzie go nie znalezione, ponieważ Bóg go przeniósł;^a lecz przed przeniesieniem otrzymał świadectwo, że się bardzo spodobał Bogu.^b **6** A bez wiary^c nie można się mu podobać,^d bo kto przystępuje do Boga, musi wierzyć, że on istnieje^e i że nagradza^f tych, którzy go pilnie szukają.^g

7 Dzięki wierze Noe,^h otrzymawszy Boskie ostrzeżenie przed tym, czego jeszcze nie widziało,ⁱ okazał zbożną bojaźń i zbudował arkę^j ku wybawieniu swego domu; i przez tę wiarę potępił świat^k oraz stał się dziedzicem prawości,^l która jest z wiary.

8 Dzięki wierze Abraham,^m gdy został wezwany, okazał posłuszeństwo przez to, że udał się na miejsce, które miał otrzymać jako dziedzictwo; i wyszedł, choć nie wiedział, dokąd idzie.ⁿ **9** Dzięki wierze przebywał jako przybysz w ziemi obietnicy jak w cudzej ziemi^o i mieszkał w namiotach^p z Izaakem^q i Jakubem,^r którzy byli wraz z nim dziedzicami tej samej obietnicy.^s **10** Oczekiwał bowiem miasta^t mającego rzeczywiste fundamenty, którego budowniczym i twórcą jest Bóg.^u

11 Dzięki wierze również sama Sara^v otrzymała moc poczęcia potomka, mimo iż przekroczyła granicę wieku,^w gdyż tego, który obiecał, oceniła jako wierne.^x **12** Dlatego też z jednego mężczyzny,^y i to jakby umarłego,^z urodziło się dzieci jak gwiazd nieba, takie mnóstwo, i jak ziarnek piasku na brzegu morza, niezliczonych.^a

13 Wszyscy oni pomarli w wierze,^b chociaż nie dostąpili spełnienia obietnic,^c ale je z dala ujrzeli^d i powitali oraz publicznie oznajmili, że są obcymi i tymczasowymi osiedleńcami w tej

ROZDZ. 11

a Rdz 5:24; LXX

b Rdz 5:22; LXX

c 2Ts 3:2

d Gal 2:16

e Jn 7:28

f Rz 10:14

g Heb 9:24

f 1Sm 2:7

Ps 58:11

Mt 5:12

g Sof 2:3

Mt 6:33

h Rdz 6:8

i Rdz 6:13

j Rdz 6:14

k Rdz 6:22

l Rz 1:17

Rz 3:22

Gal 5:5

Flp 3:9

2Pt 2:5

m Rdz 12:1

Rz 4:11

Rz 4:13

n Rdz 12:4

Dz 7:2

o Rdz 23:4

p Rdz 12:8

q Rdz 21:3

r Rdz 25:26

s Rdz 17:6

Rdz 26:3

Rdz 28:13

t Jn 8:56

Heb 13:14

Obj 21:2

u Heb 3:4

v Rdz 17:15

w Rdz 17:17

x Rdz 21:2

y Rdz 21:5

z Rz 4:19

a Rdz 22:17

1Kl 4:20

b Rdz 23:4

c Rdz 47:9

d Jn 8:56

szpalta 2

a 1Kn 29:15

Ps 39:12

Ef 2:19

1Pt 2:11

b Heb 13:14

c Rdz 11:31

d Rdz 24:6

e Mt 4:17

Mt 25:34

Flp 3:20

f Wj 3:15

Mt 22:32

Dz 7:32

g Heb 12:22

Obj 21:2

h Rdz 22:1

i Rdz 22:9

Jn 3:16

j Rdz 21:12

Rz 9:7

k Rz 4:11

l 1Ko 10:11

1Ko 15:20

ziemi.^a **14** Bo ci, którzy tak mówią, dają dowód, iż pilnie szukają swojego miejsca.^b **15** A przecież gdyby wciąż wspominali to miejsce, z którego wyszli,^c mieliby sposobność powrócić.^d **16** Teraz jednak zabiegają o lepsze miejsce, mające związek z niebem.^e Dlatego Bóg się ich nie wstydzi, gdy jest wzywany jako ich Bóg,^f bo przygotował dla nich miasto.^g

17 Dzięki wierze Abraham, poddawany próbie,^h niemalże ofiarował Izaaka, i on, człowiek, który chętnie przyjął obietnice, chciał ofiarować swego jednorodzonego syna.ⁱ **18** mimo iż mu powiedziano: „Poprzez Izaaka przyjdzie to, co będzie zwane twoim potomstwem”.^j **19** Uważał jednak, że Bóg potrafi go nawet wskrzesić z martwych;^k i stamtąd też go otrzymał w sensie stanowiącym przykład.^l

20 Dzięki wierze również Izaak pobłogosławił Jakuba^m i Eza-
waⁿ co do przyszłych rzeczy.

21 Dzięki wierze Jakub, gdy już miał umrzeć,^o pobłogosławił każdego z synów Józefa^p i oddał cześć, wsparty o koniec swej laski.^q

22 Dzięki wierze Józef, zbliżając się do swego kresu, uczynił wzmiankę o wyjściu^r synów Izraela, a także wydał polecenie co do swych kości.^s

23 Dzięki wierze Mojżesz był przez trzy miesiące po narodzeniu ukrywany przez swoich rodziców,^t ponieważ widzieli, że dziecię było piękne,^u i nie bali się rozkazu^v króla. **24** Dzięki wierze Mojżesz, gdy dorósł,^w nie chciał być nazywany synem córki faraona,^x lecz wybrał

m Rdz 27:27; n Rdz 27:39; o Rdz 47:29; p Rdz 48:20;

q Rdz 47:31; r Rdz 50:24; s Rdz 50:25; Wj 13:19;

t Wj 2:2; u Dz 7:20; v Wj 1:16; Wj 1:22; w Wj 2:11;

x Wj 2:10; Dz 7:21.

poniewieranie z ludem Bożym, a nie zaznawanie tymczasowej uciechy z grzechu, **26** ponieważ ocenił hańbę^a Chrystusową jako bogactwo większe niż skarby Egiptu; bo uważnie wypatrywał wypłacenia nagrody.^b **27** Dzięki wierze opuścił Egipt,^c ale nie z lęku przed gniewem króla,^d pozostał bowiem niezłomny, jak gdyby widział Niewidzialnego.^e **28** Dzięki wierze obchodził Paschę^f i dokonał opryskania krwią,^g żeby niszczyciel nie dotknął ich pierworodnych.^h

29 Dzięki wierze przeszli przez Morze Czerwone jak po suchym łądzie,ⁱ lecz gdy się na to odważyli Egipcjanie, zostali pochłonięci.^j

30 Dzięki wierze upadły mury Jerycha, okrążane przez siedem dni.^k **31** Dzięki wierze nierządnic Rachab^l nie zginęła z tymi, którzy postępowali nieposłusznie, gdyż pokojowo przyjęła zwiadowców.^m

32 I cóż jeszcze mam powiedzieć? Przecież czasu by mi zabrakło, gdybym zaczął opowiadać o Gedeonie,ⁿ Baraku,^o Samsonie,^p Jeftem,^q Dawidzie^r oraz o Samuelu^s i innych prorokach,^t

33 którzy dzięki wierze pokonali w boju królestwa,^u prowadzili do prawości,^v dostąpili obietnic,^w zamknęli paszcze lwom,^x **34** powstrzymali siłę ognia,^y uszli ostrza miecza,^z w słabości nabrali mocy,^a stali się dziełami na wojnie,^b rozgromili wojska cudzoziemców.^c

35 Niewiasty dzięki zmartwychwstaniu otrzymały swych umarłych;^d inni byli torturowani, ponieważ nie przyjmowali uwolnienia na podstawie jakiegos okupu, aby dostąpić lepszego zmartwychwstania. **36** Drudzy zaś byli doświadczani przez drwiny i biczowania, co więcej, przez więzy^e i więzienia.^f **37** Byli kamienio-

ROZDZ. 11

- a Ps 69:9
- Rz 15:3
- b Heb 10:34
- c Wj 12:51
- d Wj 10:28
- e Jn 1:18
- Jn 4:24
- 1Tm 1:17
- f Wj 12:21
- g Wj 12:22
- h Wj 12:23
- i Wj 14:22
- j Wj 14:28
- k Joz 6:20
- l Joz 2:1
- m Joz 6:17
- n Sdz 6:11
- o Sdz 4:6
- p Sdz 13:24
- q Sdz 11:1
- r 1Sm 16:13
- s 1Sm 3:20
- t Dz 3:24
- u Sdz 7:22
- v Rdz 15:6
- Heb 11:4
- w 2Sm 7:12
- x Sdz 14:6
- 1Sm 17:34
- y Dn 3:23
- z 2Kl 6:15
- a Sdz 16:28
- 1Kl 18:46
- b Sdz 11:32
- 2Sm 23:8
- c Sdz 4:16
- d 1Kl 17:22
- 2Kl 4:34
- e Jer 20:2
- f Jer 37:15

szpalta 2

- a 1Kl 21:13
- 2Kn 24:21
- b 1Kl 22:24
- c 1Kl 18:4
- d 2Kl 1:8
- e 1Kl 19:5
- f 1Kl 19:2
- g Jer 38:6
- h 1Kl 18:4
- 1Kl 19:9
- i Rdz 22:18
- Rdz 49:10
- Heb 11:13
- j Rz 8:18
- Rz 9:27
- Rz 11:5
- Heb 10:19
- k Heb 2:3
- Heb 3:1
- Heb 7:22
- Obj 20:6
- l Heb 11:32
- m Jak 1:18
- Obj 14:4

wani,^a doświadczani,^b przerynani piłą, umierali^c zabijani mieczem, chodzili w skórach owczych,^d w skórach kozich, będąc w nędzy,^e uciskani,^f poniewierani;^g **38** świat nie był ich godzien. Tuli się po pustyniach i górach, i jaskiniach,^h i jamach w ziemi.

39 A jednak ci wszyscy, chociaż dzięki swej wierze otrzymali świadectwo, nie dostąpili spełnienia obietnicy,ⁱ **40** gdyż Bóg przewidywał dla nas^j coś lepszego,^k aby oni^l nie zostali bez nas^m doprowadzeni do doskonałości.ⁿ

12 Skoro więc otacza nas tak wielki obłok świadków,^o my też odłóżmy wszelki ciężar^p i grzech, który nas łatwo omota, ^q i biegnijmy wytrwale^r w wyznaczonym nam wyścigu,^s **2** uważnie wpatrując się w Naczelnego Pełnomocnika^t i Udoskonaliciela naszej wiary,^u Jezusa. Dla zgotowanej mu radości znieś^v on pal męki, gardząc hańbą, i zasiadł po prawicy tronu Boga.^w **3** Istotnie, zważajcie bacznie na tego, który zniósł tak nieprzyjawną mowę^x grzeszników, przeciwną ich własnemu dobru, abyście się nie znudzili i nie ustali w waszych duszach.^y

4 Zmagając się z owym grzechem, jeszcze nie stawialiście oporu aż do krwi,^z **5** lecz całkowicie zapomnieliście o usilnej zachęcie skierowanej do was jako synów:^a „Synu mój, nie bagatelizuj karcenia od Jehowy ani nie ustawaj, gdy jesteś przez niego korygowany,^b **6** bo kogo Jehowa miłuje, tego karci; doprawdy, smaga każdego, kogo przyjmuje za syna”.^c

n Heb 7:11; Heb 7:19; **ROZDZ. 12** o Heb 11:39; p 1Kl 9:26; Flp 3:13; 1Pt 2:1; q Kol 2:8; 1Tm 6:9; Heb 3:12; r 1Tm 6:12; s 1Kl 9:24; Flp 3:14; t Jn 14:6; Dz 5:31; Heb 2:10; u 1Kl 1:8; Flp 1:6; v Flp 2:8; w Ps 110:1; Heb 10:12; x Mt 27:39; y Gal 6:9; z Ts 3:13; z Dz 12:2; Heb 10:32; a Mt 5:45; b Prz 3:11; c Prz 3:12.

7 To, co znosicie, służy karceniu.^a Bóg obchodzi się z wami jak z synami.^b Bo jakież to syn, którego ojciec nie karci?^c **8** Jeśli zaś jesteście bez karcenia, którego uczestnikami stali się wszyscy, to w rzeczywistości jesteście dziećmi z nieprawego łoża,^d a nie synami.

9 Ponadto mieliśmy ojców o takim ciecie jak nasze, którzy nas karcili,^e a odnosiliśmy się do nich z respektem. Czyż tym bardziej nie mamy się podporządkować Ojcu naszego życia duchowego i żyć?^f **10** Oni bowiem przez niewiele dni karcili nas zgodnie z tym, co im się wydawało dobre,^g on zaś czyni to dla naszego pożytku, abyśmy mogli mieć udział w jego świętości.^h **11** Co prawda obecnie żadne karcenie nie wydaje się radosne, lecz zasmucające,ⁱ potem jednak tym, którzy zostali przez nie wywiczzeni, rodzi pokojowy owoc,^j mianowicie prawdość.^k

12 A zatem wyprostujcie opadłe ręce^l i osłabłe kolana^m **13** i prostymi czynicie ścieżki dla waszych stóp,ⁿ żeby to, co kulało, nie zostało wywichnięte, ale raczej żeby zostało uzdrowione.^o

14 Dążcie do pokoju ze wszystkimi^p oraz do uświęcenia,^q bez którego żaden człowiek nie ujrzy Pana,^r **15** i bacznie czuwajcie, żeby nikt nie został pozbawiony niezasłużonej życzliwości Bożej;^s żeby nie wyrósł żaden trujący korzeń^t i nie wywołał niepokoju, i by się przez niego wielu nie skalało;^u **16** żeby nie było żadnego rozpustnika ani nikogo nie doceniającego rzeczy świętych, jak Ezaw,^v który w zamian za jeden posiłek oddał swoje prawa pierworodnego.^w **17** Wiecie bowiem, że i potem, gdy chciał odziedziczyć błogosławieństwo,^x został odrzucony,^y bo chociaż ze łzami pilnie

ROZDZ. 12

a Heb 12:1

b 2Sm 7:14

Mt 5:9

Heb 2:10

c Prz 13:24

d Pwt 23:2

e Prz 23:13

f Lb 16:22

Iz 42:5

Mal 1:6

Jak 4:10

g Prz 22:6

h Kpl 11:44

1Pt 1:15

i 2Kto 4:17

j 1Pt 1:6

k Flp 1:11

Jak 3:18

l Hi 4:3

Iz 40:29

Lk 22:32

m Iz 35:3

Heb 10:25

n Ps 119:105

Prz 4:26,

LXX

o Gal 6:1

Jak 5:15

Judy 23

p Ps 34:14

Rz 12:18

Rz 14:19

2Tm 2:22

q Rz 6:19

1Ts 4:4

Heb 10:10

r Mt 5:8

Rz 8:8

s 2Kto 6:1

Gal 5:4

Heb 3:12

t Pwt 29:18

Jn 13:2

Dz 8:23

u Jak 1:14

v Rdz 25:32

w Rdz 25:34

x Rdz 27:31

y Rdz 27:32

szpalta 2

a Rdz 27:34

b 2Kto 7:10

Heb 6:6

c Wj 19:12

d Wj 19:18

e Wj 19:16

f Wj 19:19

g Pwt 4:12

h Wj 20:19

i Wj 19:13

j Pwt 9:19

k Obj 14:1

l Heb 11:10

Heb 13:14

m Mt 26:29

Obj 21:2

n Mt 24:31

o Dn 7:10

p 1Kto 15:23

Obj 20:6

zabiegał o zmianę zdania,^a nie znalazł na nią miejsca.^b

18 Albowiem nie przystąpiliście do czegoś, czego można dotknąć^c i co było rozpalone ogniem,^d i do ciemnego obłoku, i do gęstej ciemności, i do nawałnicy,^e **19** i do grzmienia trąby,^f i do głosu słów;^g usłyszawszy ten głos, ludzie usilnie prosili, żeby im już nie dodawać żadnego słowa.^h

20 Nie mogli bowiem znieść nakazu: „A jeśli jakieś zwierzę dotknie góry, musi zostać ukamienowane”.ⁱ **21** Widok zaś był tak straszliwy, że Mojżesz powiedział: „Jestem przestraszony i drżący”.^j

22 Ale wy przystąpiliście do góry Syjon^k i do miasta^l Boga żywego, Jerozolimy niebiańskiej,^m i do miriadów aniołów,ⁿ **23** w ogólnym zgromadzeniu,^o i do zboru pierworodnych,^p którzy są zapisani^q w niebiosach, i do Boga, Sędziego wszystkich,^r i do życia duchowego^s prawych, którzy zostali doprowadzeni do doskonałości,^t **24** i do Jezusa, pośrednika^u nowego przymierza,^v i do krwi pokropienia,^w która przemawia lepiej niż krew Abła.^x

25 Baczcie, żebyście się nie wymawiali temu, który mówi.^y Bo jeśli nie uszli ci, co się wymawiali temu, który dawał Boskie ostrzeżenie na ziemi,^z to o ileż bardziej my nie ujdziemy, jeśli się odwrócimy od tego, który mówi z niebios.^a **26** W owym czasie jego głos wstrząsnął ziemią,^b ale teraz obiecał, mówiąc: „Ja jeszcze raz poruszę — nie tylko ziemią, lecz także niebem”.^c **27** Otóż słowa „jeszcze raz” wskazują na usunięcie tego,

q Ps 87:6; Obj 7:4; Obj 21:27; r Rdz 18:25; Ps 94:2; Iz 33:22; s Jn 3:5; Heb 12:9; 1Pt 1:3; t Heb 10:14; u 1Tm 2:5; Heb 9:15; v Mt 26:28; Lk 22:29; w 1Pt 1:2; x Mt 23:35; y Heb 2:3; z Wj 20:19; a Heb 1:2; b Wj 19:18; c Ag 2:6.

co podlega wstrząsaniu, jako rzeczy uczynionych,^a aby pozostało to, co nie podlega wstrząsaniu.^b

28 Skoro więc mamy otrzymać królestwo, którym nie można wstrząsnąć,^c trwajmy w życzliwości niezasłużonej, dzięki której możemy w sposób godny przyjęcia pełnić dla Boga świętą służbę ze zbożną bojaźnią i lękiem.^d **29** Albowiem nasz Bóg jest także ogniem trawiącym.^e

13 Wasza miłość braterska niech trwa.^f **2** Nie zapominajcie o gościnności,^g bo dzięki niej niektórzy, nie wiedząc, podejmowali aniołów.^h **3** Pamiętajcie o tych, którzy są w więzach więziennych,ⁱ jak gdybyście sami zostali z nimi związani,^j a także o poniewieranych,^k bo i wy jeszcze jesteście w ciele. **4** Małżeństwo niech będzie w poszanowaniu u wszystkich, a łoże małżeńskie — nierzeczywiście nie skalane,^l gdyż rozpustników i cudzołożników osądzi Bóg.^m **5** Prowadźcie życie wolne od umiłowania pieniędzy,ⁿ zadowolając się^o tym, co jest obecnie.^p On bowiem powiedział: „Nie pozostawię cię ani nie opuszczę”.^q **6** Możemy więc być pełni takty i mówić: „Jehowa jest moim wspomożycielem; nie będę się lękał. Cóż może mi uczynić człowiek?”^s

7 Pamiętajcie o tych, którzy wśród was przewodzą^t i którzy wam oznajmili słowo Boże, a rozważając wynik ich postępowania, naśladowajcie^u ich wiarę.^v

8 Jezus Chrystus — ten sam wczoraj i dzisiaj, i na wieki.^w

9 Nie dajcie się porwać rozmaitym i obcym naukom;^x jest bowiem rzeczą szlachetną dać sercu niewzruszoność za sprawą życzliwości niezasłużonej,^y a nie pokarmów,^z z których nie odnoszą pożytku ci, co się nimi zajmują.

ROZDZ. 12

- a 2Pt 3:10
- b Ps 37:11
2Pt 3:13
Obj 21:10
- c Mt 16:18
- d Flp 2:12
1Tm 2:2
- e Pwt 4:24
Iz 33:14

ROZDZ. 13

- f 1Ts 4:9
1Pt 1:22
- g Rz 12:13
1Tm 3:2
- h Rdz 18:3
Rdz 19:1
Mt 25:35
- i Mt 25:36
Kol 4:18
- j Rz 12:15
1Pt 3:8
- k 1Ko 12:26
- l Rdz 49:4
Prz 5:16
Prz 5:20
Mt 5:28
- m Prz 6:32
1Ko 5:9
1Ko 6:9
1Ko 6:18
Gal 5:21
- n 1Tm 6:10
- o Prz 30:8
1Tm 6:8
- p Flp 4:11
- q Pwt 31:6
Pwt 31:8
- r Heb 10:39
Jak 1:6
- s Ps 56:11
Ps 118:6
Dn 3:17
Łk 12:4
- t 1Tm 5:17
Heb 13:17
- u 1Ko 11:1
2Ts 3:7
- v Heb 12:3
- w Obj 1:17
- x Ef 4:14
Kol 2:8
2Ts 2:2
- y Jn 1:17
- z Rz 14:17
1Ko 8:8
Kol 2:16

szpalta 2

- a 1Ko 9:13
1Ko 10:18
- b Wj 29:14
Kpl 16:27
- c Jn 17:19
Heb 10:29
- d Heb 9:14
Heb 9:22
- e Mt 21:39
Jn 19:17
- f Dz 7:58
Rz 15:3
2Ko 12:10
1Pt 4:14

10 Mamy ołtarz, z którego nie mają prawa jeść pełniący świętą służbę w namiocie.^a **11** Bo ciała tych zwierząt, których krew arcykapłan wnosi za grzech do miejsca świętego, są spalane poza obozem.^b **12** Dlatego też Jezus, aby uświęcić^c lud swą własną krwią,^d cierpiał za bramą.^e **13** Wyjdźmy więc do niego poza obóz, znosząc hańbę, którą on znosił.^f **14** gdyż nie mamy tu miasta, które trwa,^g lecz pilnie szukamy tego, które ma nadejść.^h **15** Przez niego zawsze składamy Bogu ofiarę wysławiania,ⁱ to jest owoc warg^j publicznie wyznających jego imię.^k **16** Ponadto nie zapominajcie o wyświadczeniu dobra^l i o dzieleniu się z drugimi, bo takie ofiary bardzo się podobają Bogu.^m

17 Bądźcie posłuszni tym, którzy wśród was przewodzą,ⁿ i bądźcie ulegli,^o oni bowiem czuwają nad waszymi duszami jako mający zdać sprawę^p — żeby mogli to czynić z radością, a nie ze wzdychaniem, bo to wyszłoby wam na szkodę.^q

18 Módlcie się^r za nas, gdyż ufamy, że mamy uczciwe sumienie, bo we wszystkim pragniemy postępować uczciwie.^s **19** Tym bardziej jednak usilnie was zachęcam, byście to czynili, żebym prędzej został wam przywrócony.^t

20 A Bóg pokoju,^u który dzięki krwi wiecznotrwałego przymierza^v wyprowadził spośród umarłych^w wielkiego pasterza^x owiec,^y naszego Pana, Jezusa, **21** niech was wyposaży we wszelkie dobro ku

- g Kpl 23:42; 1Pt 2:11; h Łk 16:9; Heb 11:10; Heb 12:22; Obj 3:12; Obj 21:2; i Kpl 7:12; 2Kn 29:31; Ps 50:14; 1Pt 2:5; j Ps 69:30; Oz 14:2; 1Ko 9:16; k Mt 24:14; Rz 10:9; l Rz 12:13; Tyt 1:8; m Flp 4:18; n 1Ts 5:12; Heb 13:24; o 1Ko 16:16; Ef 5:21; 1Pt 5:5; p Dz 20:28; q Iz 35:10; r Kol 1:9; s 2Ko 1:12; 1Ts 2:10; Tyt 2:10; t Flm 22; u Rz 15:33; v Iz 55:3; Eze 37:26; Za 9:11; w Dz 2:24; x 1Pt 2:25; 1Pt 5:4; y Ps 79:13; Jn 10:7.

spełnianiu jego woli, dokonując w nas tego, co miłe w jego oczach, przez Jezusa Chrystusa;^a jemu chwała na wieki wieków.^b Amen.

22 A wzywam was, bracia, żebyście znieśli to słowo zachęty, bo przecież list do was ułożyłem z niewielu słów.^c **23** Wiedźcie, że został uwolniony nasz brat Ty-

ROZDZ. 13

^a Flp 2:13
2Ts 2:17
^b Rz 16:27
^c 1Pt 5:12

szpalta 2

^a 1Ts 3:2
^b Iz 1:26
Heb 13:17
1Pt 5:3
^c Dz 27:1
2Tm 4:22

moteusz,^a z którym – jeśli przyjdzie rychło – was zobaczę.

24 Przekażcie moje pozdrowienia wszystkim, którzy wśród was przewodzą,^b oraz wszystkim świętym. Przesyłają wam pozdrowienia ci, którzy są w Italii.^c

25 Życzliwość niezasłużona^d niech będzie z wami wszystkimi.

LIST

JAKUBA

1 Jakub,^a niewolnik^b Boga i Pana Jezusa Chrystusa, do dwunastu plemion,^c które są rozproszone:^d

Pozdrowienia!

2 Uważajcie to za samą radość, bracia moi, gdy was spotykają rozmaite doświadczenia,^e

3 bo przecież wiecie, że wypróbowana jakoś waszej wiary prowadzi do wytrwałości.^f **4** A wytrwałość niech dopełni swego dzieła, abyście byli zupełni^g i pod każdym względem zdrowi, w nich nie mając braków.^h

5 Jeżeli więc komuś z was brakuje mądrości,ⁱ niech prosi Boga,^j bo on daje wszystkim szczerze i bez wypominania^k – a będzie mu dana.^l **6** Ale niech prosi^m z wiarą, nic nie wątpiąc,ⁿ bo kto wątpi, jest podobny do fali morskiej pędzonej przez wiatr^o oraz miotanej tu i tam. **7** Doprawdy, niech taki człowiek nie sądzi, iż cokolwiek otrzyma od Jehowy;^p **8** jest człowiekiem niezdecydowanym,^q niestałym^r na wszystkich swych drogach.

9 A pomniejszy brat niech się wielce raduje ze swego wywyższenia,^s **10** bogaty^t zaś ze swego upokorzenia, gdyż przemienie on jak kwiat roślinności.^u

ROZDZ. 1

^a Mt 13:55
Dz 12:17
Gal 1:19
^b Rz 12:11
Kol 3:24
1Ts 1:9
^c Jer 31:31
Dz 26:7
^d Dz 2:5
Dz 8:1
1Pt 1:1
^e Mt 5:12
Dz 5:41
1Pt 4:14
^f Rz 5:3
1Pt 1:7
^g Mt 5:48
^h 1Ko 14:20
Ef 4:13
ⁱ Prz 2:3
^j 1Kl 3:9
Mk 11:24
1Jn 3:22
^k Mt 7:11
^l Prz 2:6
Jn 15:7
1Jn 5:14
^m Mt 7:7
ⁿ Mt 21:22
Heb 11:6
^o Ef 4:14
^p Iz 58:3
Jak 4:3
^q Jak 4:8
^r 2Pt 3:16
^s Iz 64:5
Jak 2:5
^t 1Tm 6:17
^u Iz 37:27
Iz 40:6
1Pt 1:24

szpalta 2

^a Iz 40:7
Mt 19:24
^b Mt 5:10
Jak 1:2
^c 2Tm 4:8
1Pt 5:4
Obj 2:10

11 Słońce bowiem wschodzi ze swym palącym żarem i wysusza roślinność, a jej kwiat opada i ginie piękno jej zewnętrznego wyglądu. Tak też bogacz zwiędnie na swych drogach życiowych.^a

12 Szczęśliwy jest człowiek wytrwale znoszący doświadczenie,^b bo gdy dostąpi uznania, otrzyma koronę życia,^c którą [Jehowa] obiecał tym, co go zawsze miłują.^d

13 Niech nikt, kto jest doświadczany,^e nie mówi: „Przez Boga jestem doświadczany”. Bóg bowiem nie może być doświadczany przez coś złego ani sam nikogo nie doświadczają. **14** Ale każdy jest doświadczany, gdy go pociągają i nęci jego własne pragnienie.^f

15 Potem pragnienie, gdy stanie się płodne, rodzi grzech;^g z kolei grzech, gdy zostanie popełniony, wydaje śmierć.^h

16 Nie dajcie się wprowadzić w błąd,ⁱ bracia moi umiłowani. **17** Każdy dobry dar^j i każdy doskonały podarunek pochodzi z góry,^k bo zstępuje od Ojca światła^l niebiańskich, a u niego nie ma zmienności obracania

^d Jak 2:5; ^e Heb 2:18; Heb 4:15; ^f Rdz 3:6; Pwt 32:5; Iz 44:20; 1Jn 2:16; ^g Ps 7:14; ^h Eze 18:4; Rz 5:21; Rz 7:11; 1Gal 6:7; ^j Ps 115:16; Rz 6:23; 1Ko 14:1; ^k Mt 7:11; Jn 3:27; 1Ps 136:7; Iz 45:7; Iz 60:20; Ef 5:8; 1Jn 1:5.

się cienia.^a **18** Ponieważ tak chciał,^b więc nas zrodził słowem prawdy,^c abyśmy byli niejako pierwocinami^d jego stworzeń.

19 Wiedźcie to, bracia moi umiłowani. Każdy człowiek ma być prędko do słuchania, nieskory do mówienia,^e nieskory do srogiego gniewu;^f **20** bo srogi gniew człowieka nie prowadzi do prawości^g Bożej. **21** Odrzućcie zatem wszelką plugawość i tę rzecz zbyteczną,^h a z łagodnością przyjmujcie zaszczypanie słowa,ⁱ które może wybawić wasze dusze.^j

22 Jednakże stańcie się wykonawcami słowa,^k a nie tylko słuchaczami, zwodzącymi samych siebie fałszywym rozumowaniem.^l **23** Bo jeśli ktoś jest słuchaczem słowa, a nie wykonawcą,^m to jest podobny do człowieka, który przygląda się w zwierciadle swemu naturalnemu obliczu. **24** Gdyż przygląda się sobie i odchodzi, i natychmiast zapomina, jakim jest człowiekiem. **25** Kto zaś wgląda w doskonale prawoⁿ związane z wolnością i w nim trwa, ten będzie szczęśliwy,^o że to czyni, ponieważ nie stał się zapominającym słuchaczem, lecz wykonawcą dzieła.^p

26 Jeżeli komuś się wydaje, że formalnie jest czcicielem,^q a jednak nie kielzna swego języka,^r lecz ciągle zwodzi swoje serce,^s to jego forma oddawania czci jest daremna.^t **27** Forma oddawania czci, która jest czysta^u i nieskalana^v z punktu widzenia naszego Boga i Ojca, polega na tym: opiekować się sierotami^w i wdowami^x w ich ucisku^y oraz zachowywać siebie nie splamionym^z przez świat.^a

2 Bracia moi, czyż trzymacie się wiary naszego Pana, Jezusa Chrystusa – naszej chwały^b – gdy okazujecie względy w spo-

ROZDZ. 1

- a Mal 3:6
- b Jn 1:13
- c Rz 8:28
- d 2Ts 2:13
- e Heb 4:12
- f 1Pt 1:23
- d Wj 34:22
- g Kpl 23:17
- h Obj 14:4
- e Prz 10:19
- f Prz 17:27
- f Kzn 7:9
- g Mt 5:22
- g Jak 3:18
- h Kol 3:8
- i 1Pt 2:1
- i Mt 13:23
- j Heb 2:3
- k 1Pt 1:9
- k Kpl 18:5
- l Pwt 7:11
- m 1Sm 15:22
- n Mt 7:21
- o Rz 10:5
- p 1Jn 3:7
- l 2Tm 3:13
- t 3:3
- m Łk 6:46
- j Jak 2:14
- n Ps 19:7
- o Rz 8:2
- o Łk 11:28
- p Pwt 30:14
- q Mt 7:24
- r Jn 13:17
- q Łk 18:12
- r Ps 39:1
- Prz 12:18
- Prz 15:2
- 1Pt 3:10
- s Obj 3:17
- t Łk 18:14
- Obj 3:16
- u Iz 1:16
- v 1Tm 1:5
- w Pwt 14:29
- Pwt 27:19
- Hi 29:12
- Ps 68:5
- x Hi 29:13
- Iz 1:17
- 1Tm 5:3
- y Iz 58:7
- z 1Ko 5:7
- Obj 18:4
- a Jak 4:4

ROZDZ. 2

- b 1Ko 2:8

szpalta 2

- a Prz 24:23
- Mt 22:16
- 1Tm 5:21
- Jak 3:17
- b Heb 10:25
- c 1Ko 1:26
- d Kpl 19:15
- e Gal 3:28
- f Łk 6:37
- g Pwt 1:17
- h Gal 2:10
- i Obj 2:9
- j Łk 22:29

sób stronniczy?^a **2** Bo jeśli na wasze zebranie^b przychodzi mąż ze złotymi pierścieniami na palcach i w okazałej odzieży, ale przychodzi też biedak^c w wybrudzonej odzieży, **3** wy zaś spoglądacie przychylnie^d na tego, który nosi okazałą odzież, i mówicie: „Ty usiądź tu na zaszczytnym miejscu”, a do biednego mówicie: „Ty stój” albo: „Usiądź tam u mego podnóżka”, **4** to czyż nie dokonujecie między sobą różnic^e i czyż nie staliście się sędziami^f podejmującymi niegodziwe rozstrzygnięcia?^g

5 Słuchajcie, bracia moi umiłowani. Czyż Bóg nie wybrał biednych^h względem świata, żeby byli bogaciⁱ w wierze i dziedzicami królestwa, które obiecał tym, co go miłują?^j **6** Wy zaś znieważyliście biednego. Czyż to nie bogaci^k was ciemiężą^k i ciągną przed sądy?^l **7** Czyż nie oni bluźnią^m szlachetnemu imieniu, od którego zostaliście nazwani?ⁿ **8** Jeżeli więc spełnacie prawo^o królewskie według słów Pisma: „Masz miłować swego bliźniego jak samego siebie”,^p to czynicie bardzo dobrze. **9** Ale jeśli dalej kogoś stronniczo wyróżnacie,^q to popełnacie grzech, bo to prawo^r gani was jako ludzi występnych.

10 Kto bowiem przestrzega całego Prawa, ale czyni fałszywy krok w jednym szczególe, staje się przestępcą względem nich wszystkich.^s **11** Bo ten, który rzekł: „Nie wolno ci cudzołóżyć”,^t rzekł również: „Nie wolno ci morderować”,^u Jeśli zatem nie popełniasz cudzołóstwa, lecz mordujesz, stajesz się człowiekiem występującym przeciw prawu. **12** Tak mówcie i tak czyńcie, jak ci, którzy

k Dz 13:50; 1Dz 18:12; m Iz 52:5; Łk 12:10; n Jn 17:6; o Mt 22:39; Rz 13:10; p Kpl 19:18; q Jak 2:1; r Kpl 19:15; Gal 3:19; s Kpl 4:2; Pwt 27:26; Gal 3:10; t Wj 20:14; u Pwt 5:17.

mają być sądzeni według prawa wolnego ludu.^a **13** Bo nad tym, kto nie okazuje miłosierdzia, odbędzie się sąd bez miłosierdzia.^b Miłosierdzie tryumfuje nad sądem.

14 Jaki z tego pożytek, bracia moi, jeśli ktoś mówi, że ma wiarę,^c ale nie ma uczynków?^d Czyż ta wiara może go wybawić?^e

15 Jeżeli brat lub siostra są nadszy i nie mają dość pokarmu na dany dzień,^f **16** a ktoś z was mówi im: „Idźcie w pokój, ogrzejcie się i dobrze najedźcie”, ale nie dajecie im tego, co konieczne dla ciała, to jaki z tego pożytek?^g **17** Tak też wiara, jeśli nie ma uczynków,^h sama w sobie jest martwa.

18 Niemniej jednak ktoś powie: „Ty masz wiarę, a ja mam uczynki. Pokaż mi swą wiarę bez uczynków, a ja pokażę ci wiarę poprzez moje uczynki”.ⁱ **19** Wierzysz, że jest jeden Bóg?^j Czynisz bardzo dobrze. Jednakże i demony wierzą, a dygoczą.^k **20** Ale czy chciałbyś wiedzieć, o pustych człowiecze, że wiara bez uczynków jest beczynna? **21** Czy nasz ojciec Abraham^l nie został uznany za prawego na podstawie uczynków, gdy na ołtarzu ofiarował swego syna Izaaka?^m **22** Widzisz, że jego wiara współdziałała z jego uczynkami i dzięki uczynom jego wiara została wydoskonalona.ⁿ **23** i spełniły się słowa Pisma, które mówią: „Abraham uwierzył Jehowie i poczytano mu to za prawość”,^o i został nazwany „przyjacielem” Jehowy.”

24 Widzicie, że człowiek ma być uznany za prawego^a dzięki uczynom,^f a nie tylko dzięki wierze.^s **25** Tak samo i nierządnicą Rachab^t – czy nie została uznana za prawą dzięki uczynom, gdy gościnnie przyjęła po-

ROZDZ. 2

- a Jak 1:25
- b Prz 21:13
- l Iz 3:11
- Mt 5:7
- Mt 6:15
- Łk 6:36
- c Heb 11:1
- d 1Ts 1:3
- Tyt 3:8
- Jak 1:25
- e 1Ko 13:2
- f Hl 31:19
- Iz 58:7
- Mt 25:36
- Łk 3:11
- g Pwt 15:7
- 1Jn 3:17
- h Mt 7:21
- Rz 12:13
- 1Tm 5:4
- Heb 10:24
- Jak 1:27
- i Gal 5:6
- Jak 3:13
- j Pwt 6:4
- k Mt 8:29
- Łk 4:34
- Heb 10:27
- Heb 10:31
- l Rz 9:8
- m Rdz 22:9
- Rdz 22:12
- n Heb 11:17
- o Rdz 15:6
- Rz 4:3
- Gal 3:6
- p 2Krn 20:7
- Iz 41:8
- q Rz 4:5
- r Jn 8:39
- s Rz 4:13
- t Joz 2:1

szpalta 2

- a Joz 6:17
- Heb 11:31
- b Ps 146:4
- Kzn 12:7
- c Rz 10:10
- Jak 2:17

ROZDZ. 3

- d 1Ko 12:29
- Ef 4:11
- e Iz 3:14
- Łk 12:48
- f 1Kl 8:46
- Prz 20:9
- g Mt 12:37
- 1Jn 1:8
- h Jn 8:46
- i Prz 26:3
- j Ps 32:9
- k Dz 27:40
- l Ps 12:4
- m Prz 16:27
- Mt 12:36
- n Ps 39:1
- Mt 15:11
- Mt 15:18
- Mk 7:23
- o Rdz 9:2

ślańców i wysłała ich inną drogą?^a **26** Doprawdy, jak ciało bez ducha jest martwe,^b tak i wiara bez uczynków jest martwa.^c

3 Niechaj niewielu z was zostaje nauczycielami,^d bracia moi, gdyż wiecie, że czeka nas cięższy sąd.^e **2** Wszyscy bowiem wielokrotnie się potykamy.^f Jeżeli ktoś nie potyka się w słowie,^g to jest człowiekiem doskonałym,^h zdolnym okiełznać także całe swe ciało. **3** Jeśli wędzida ułdⁱ wkładamy w pyski koniom, aby były nam posłuszne,^j kierujemy również całym ich ciałem. **4** Oto nawet statki, choć tak duże i pędzone przez tegie wiatry, kierowane są bardzo małym sterem^k tam, dokąd chce wola sternika.

5 Tak też język jest małym członkiem ciała, a jednak wielce się przechwala.^l Oto jakże małego ognia trzeba, żeby podpalić jakże wielki las! **6** Tak, język jest ogniem.^m Język stanowi wśród naszych członków świat nieprawości, płami bowiem całe ciałoⁿ i zapala koło życia naturalnego, a sam jest zapalany przez Gehennę. **7** Bo wszelki gatunek dzikich zwierząt oraz ptaków i stworzeń pełzających, i stworzeń morskich da się ujarzmić i został ujarzmiony przez rodzaj ludzki.^o **8** Języka zaś nikt z ludzi ujarzmić nie potrafi. Szkodliwa to, krnąbrna rzecz, pełna śmiercionośnego jadu.^p **9** Błogosławimy nim Jehowę,^q naszego Ojca,^r i nim też przeklinamy^s ludzi, powołanych do istnienia „na podobieństwo Boże”.^t **10** Z tych samych ust wychodzi błogosławieństwo i przekleństwo.

Nie byłoby właściwe, bracia moi, żeby się tak dalek działo.^u

p Ps 140:3; Prz 12:18; Prz 13:3; Prz 18:7; Rz 3:13;
q Ps 34:1; Ps 103:1; r Mal 2:10; s 2Sm 16:7; t Rdz 1:26; Rdz 5:1; u Ef 4:29.

11 Czyż źródło^a tryska z tego samego otworu słodczą i goryczą?

12 Bracia moi, czyż drzewo figowe może wydawać oliwki, a winorośl – figi?^b Podobnie też słona woda nie może dawać wody słodkiej.

13 Kto wśród was jest mądry i odznacza się zrozumieniem? Ten niech swym szlachetnym postępowaniem pokaże swe uczynki – z łagodnością właściwą mądrości. **14** Ale jeśli w swych sercach macie gorzką zazdrość^d i swarliwość,^e to się nie przechwalajcie^f i nie kłamcie przeciwko prawdzie.^g **15** Nie jest to mądrość zstępująca z góry,^h lecz ziemską,ⁱ zwierzęcą, demoniczną.^j **16** Bo gdzie zazdrość^k i swarliwość, tam zamęt i wszelka podłość.^l

17 Ale mądrość^m z góry jest przede wszystkim nieskalanie czyste,ⁿ następnie usposobiona pokojowo,^o rozsądna,^p gotowa okazać posłuszeństwo, pełna miłosierdzia i dobrych owoców,^q nie czyni stronnictwowych wyróżnień,^r nie jest obłudna.^s **18** Ponadto nasienie owoców^t prawości^u jest w pokojowych^v warunkach siane dla tych, którzy czynią pokój.^w

4 Skąd się biorą wojny i skąd walki między wami? Czy nie stąd:^x z waszych żądz rozkoszy zmysłowej, które toczą bój w członkach waszego ciała?^y **2** Pragniecie, a jednak nie macie. Mordujecie^z i pożądacie,^a a jednak nie jesteście w stanie uzyskać. Walczycie^b i wojujecie. Nie macie, ponieważ nie prosicie. **3** I prosicie, a jednak nie otrzymujecie, ponieważ prosicie w niewłaściwym celu,^c aby tego użyć dla swych żądz rozkoszy zmysłowej.^d

4 Cudzołożnice,^e czy nie wiecie, że przyjaźń ze światem jest

ROZDZ. 3

- a Obj 2:16
b Mt 7:16
c Mt 7:24
Gal 6:4
Jak 2:18
d Rz 13:13
1Ko 3:3
e Ef 4:31
f 1Ko 13:4
g 1Jn 2:21
h 1Ko 2:7
i Rz 1:28
1Ko 2:14
Flp 3:19
j 1Tm 4:1
k Prz 14:30
l Gal 5:20
m 1Ko 2:6
n Rz 12:9
1Tm 5:2
o 2Ko 13:11
1Ts 5:13
1Pt 3:11
2Pt 3:14
p 1Tm 3:3
Tyt 3:2
q Gal 5:22
r Jak 2:9
s 1Pt 1:22
t Flp 1:11
u Prz 11:18
Iz 32:17
v Heb 12:11
w Mt 5:9
1Pt 3:11

ROZDZ. 4

- x Jak 3:14
y Rz 7:23
Gal 5:17
1Pt 2:11
z 1Jn 3:15
a Kol 3:5
b Mt 5:22
Jak 3:16
c Iz 1:15
Za 7:13
d Mi 3:4
1Jn 3:22
e Eze 16:15

szpalta 2

- a 2Kn 19:2
Jn 15:19
Jn 17:14
1Jn 5:19
b Lk 6:26
Gal 1:10
c Jn 18:36
Rz 8:7
1Jn 2:15
d Rdz 8:21
e Jn 1:16
f Ps 138:6
Iz 2:11
g Prz 3:34
1Pt 5:5
h Rz 10:3
Heb 12:9
1Pt 2:17
i Ef 4:27
Ez 6:11

nieprzyjaźnią z Bogiem?^a Kto więc chce być przyjacielem^b świata, czyni siebie nieprzyjacielem Boga.^c **5** Albo czy się wam wydaje, że Pismo na darmo mówi: „Duch, który obrał w nas siedzibę, stale pożąda we skłonności do zawiści”?^d **6** Jednakże niezasłużona życzliwość, którą On okazuje, jest większa.^e Dlatego Pismo mówi: „Bóg przeciwstawia się wyniosłym,^f lecz pokornych obdarza niezasłużoną życzliwością”.^g

7 Toteż podporządkujcie się^h Bogu, natomiast przeciwstawcie się Diabłu,ⁱ a ucieknie od was.^j **8** Zbliźcie się do Boga, a on zbliży się do was.^k Obmyjcie ręce, grzesznicy,^l i oczyście serca,^m niezdeterminowani.ⁿ **9** Dajcie wyraz swej niedoli i okazujcie żalłość, i płaczcie.^o Niech wasz śmiech zamieni się w żalłość, a wasza radość w strapienie.^p **10** Ukorcie się w oczach Jehowy,^q a on was wywyższy.^r

11 Bracia, przestańcie mówić przeciwko sobie nawzajem.^s Kto mówi przeciwko bratu lub osądza^t swego brata, ten mówi przeciwko prawu i osądza prawo. Jeżeli zaś osądzasz prawo, to nie jesteś wykonawcą prawa, lecz sędzią.^u **12** Jeden jest prawodawca i sędzia^v – ten, który jest w stanie wybawić i zgładzić.^w Ty zaś kim jesteś, żebyś osądzał swego bliźniego?^x

13 Nuże teraz wy, którzy mówicie: „Dzisiaj lub jutro udamy się do tego miasta i spędzimy tam rok, i będziemy prowadzić interesy oraz ciągnąć zyski”,^y **14** a przecież nie wiecie, co jutro będzie z waszym życiem.^z Jesteście

- j Mt 4:10; Mt 4:11; Lk 4:13; k Iz 44:22; Iz 55:6; 1 Iz 1:16; m 1Jn 3:3; n Jak 1:8; o Jł 2:12; p Lk 6:25; Obj 3:17; q 2Kn 7:14; 2Kn 33:13; Ps 34:15; Za 4:10; 1Pt 3:12; r Prz 29:23; Mt 23:12; s Kpl 19:16; Prz 17:9; t Lk 6:37; u Mt 7:1; v Iz 33:22; w Mt 10:28; Judy 15; x Rz 14:4; y Prz 27:1; Lk 12:18; z Hl 14:1; Ps 39:6; Kzn 6:12.

bowiem oparem, który ukazuje się na chwilę, a potem znika.^a **15** Powinniście natomiast mówić: „Jeżeli Jehowa zechce,^b będziemy żyli, a także uczynimy to lub owo”.^c **16** Teraz zaś chęć się w swych zarozumiałych przechwałkach.^d Wszelkie takie chęć się jest niegodziwe. **17** Jeśli zatem ktoś umie czynić to, co słuszne, a jednak tego nie czyni,^e jest to jego grzech.^f

5 Nuże teraz wy, bogacze,^g płaczcie, wyjąc na niedolami, które na was przychodzą.^h **2** Wasze bogactwo zgniło, a wasze szaty wierzchnie zostały zjedzone przez mole.ⁱ **3** Wasze złoto i srebro przerdzewiało, a ich rdza będzie świadectwem przeciw wam i strawi wasze ciała. To, coście zgromadzili^j w dniach ostatnich,^k jest jak ogień.^l **4** Oto zapłata należąca pracownikom, którzy zebraли plony z waszych pól, zatrzymana przez was,^m wciąż woła,ⁿ a wołania żniwiarzy o pomoc^o doszły do uszu^p Jehowy Zastępów. **5** Żyćcie w zbytku na ziemi i oddajcie się rozkoszy ziemskiej.^q Tuczyście swe serca w dniu rzezi.^r **6** Potępiacie, mordujecie prawego. Czy on się wam nie przeciwstawia?^s

7 Toteż, bracia, okazujcie cierpliwość aż do obecności^t Pana. Oto rolnik czeka na cenny plon ziemi, okazując co do niego cierpliwość, dopóki nie otrzyma deszczu wczesnego i deszczu późnego.^u **8** Wy też okazujcie cierpliwość;^v utwierdźcie swe serca, gdyż obecność Pana się przybliżyła.^w

9 Nie wzdychajcie, bracia, jedni nad drugimi, abyście nie zostali osądzeni.^x Oto Sędzia stoi przed drzwiami.^y **10** Bracia, za wzór^z w cierpieniu zła^a i okazywaniu cierpliwości^b weźcie proroków,^c którzy mówili w imieniu Jehowy.^d **11** Oto za szczęśli-

ROZDZ. 4

- a Ps 102:3
1Pt 1:24
- b Ps 40:8
Ps 143:10
Jn 4:34
Dz 18:21
- c Ps 34:2
Heb 6:3
- d Ps 52:7
Iz 47:10
- e Łk 12:47
- f Jn 9:41
Jn 15:22

ROZDZ. 5

- g Prz 11:28
- h Łk 6:24
Łk 18:25
- i Hi 13:28
Mt 6:19
Łk 12:33
- j Rz 2:5
- k Eze 7:19
- l Iz 30:27
- m Kpl 19:13
Jer 22:13
Mal 3:5
- n Pwt 24:15
- o Ps 9:12
Łk 18:7
- p Iz 5:9
- q Iz 22:13
Am 6:4
Łk 16:25
1Tm 5:6
- r Jer 12:3
- s Prz 3:34
- t Mt 24:3
- u Pwt 11:14
Jer 5:24
Jl 2:23
Za 10:1
- v Heb 6:12
- w 1Ts 3:13
- x 1Ko 4:5
- y Obj 3:20
- z 1Ko 10:11
- a Mt 5:12
- b Heb 6:12
- c Heb 11:39
- d 2Kn 36:16

szpalta 2

- a Ps 84:12
Jak 1:4
- b Hi 1:21
- c Hi 42:10
- d Ps 103:8
Łk 6:36
- e Kpl 19:12
Mt 5:34
- f Mt 5:37
2Ko 1:17
1Tm 1:10
- g Ps 50:15
- h Kol 3:16
- i Mk 6:13
- j Dz 20:28
Dz 20:35
1Pt 5:2
- k Ps 141:5
Iz 61:3
Łk 10:34

wych ogłaszamy tych, którzy wytrwali.^a Słyszeliście o wytrwałości Hioba^b i widzieliście, jaki wynik sprawił Jehowa,^c że Jehowa jest bardzo tkliwy w uczuciach i miłosierny.^d

12 Przede wszystkim jednak, bracia moi, przestańcie przysięgać – czy to na niebo, czy na ziemię, czy jakkolwiek inną przysięgą.^e Ale niech wasze Tak znaczy Tak, a wasze Nie – Nie, abyście nie popadli pod sąd.^f

13 Cierpić ktoś zło wśród was? Niech się modli.^g Jest ktoś w dobrym nastroju? Niech śpiewa psalmy.^h **14** Choruje ktoś wśród was?ⁱ Niech przywoła starszych^j zboru i niech się modlą nad nim, nacierając go oliwą^k w imię Jehowy. **15** A modlitwa wiary uzdrowi niedomagającego^l i Jehowa go podniesie.^m Jeśli zaś popełnił grzechy, będzie mu to przebaczone.ⁿ

16 Dlatego otwarcie wyznawajcie^o jedni drugim swe grzechy i módlcie się jedni za drugich, abyście zostali uzdrowieni.^p Błaganie prawego, gdy działa, ma wielką siłę.^q **17** Eliasz był człowiekiem żywiącym uczucia podobne do naszych,^r a jednak znosząc modlitwę, pomodlił się, żeby deszcz nie padał;^s i nie spadł deszcz na ziemię przez trzy lata i sześć miesięcy. **18** I znowu się pomodlił, a niebo dało deszcz i ziemia wydała swój plon.^t

19 Bracia moi, jeśli ktoś wśród was zostanie odciągnięty od prawdy, a drugi go zawróci,^u **20** wiedźcie, że kto zawróci grzesznika z błędu^v jego drogi, ten wybawi jego duszę od śmierci^w i zakryje mnóstwo grzechów.^x

ⁱ Flp 1:19; ^m Oz 6:1; Oz 13:14; ⁿ Iz 33:24; Mt 9:2; ^o 2Sm 12:13; Ps 32:5; Prz 28:13; 1Jn 1:9; ^p Pwt 9:18; Jn 9:31; ^q 1Sm 12:18; 1Kl 13:6; ^r Dz 14:15; ^s 1Kl 17:1; ^t 1Kl 18:42; 1Kl 18:45; ^u Mt 18:15; ^v Gal 6:1; ^w Ps 56:13; Ps 116:8; ^x 1Tm 4:16.

PIERWSZY PIOTRA

1 Piotr, apostoł^a Jezusa Chrystusa, do tymczasowych osiedleńców^b rozproszonych^c po Poncie, Galacji, Kapadocji,^d Azji i Bitynii, do wybranych^e **2** zgodnie ze znajomością rzeczy przyszłych, posiadaną przez Boga, Ojca,^f z uświęceniem przez ducha,^g aby byli posłuszni i pokropieni^h krwią Jezusa Chrystusa:ⁱ

Życzliwość niezasłużona i pokój niech się wam pomnożą.^j

3 Błogosławiony niech będzie Bóg i Ojciec naszego Pana, Jezusa Chrystusa,^k gdyż stosownie do swego wielkiego miłosierdzia dał nam – przez zmartwychwstanie^l Jezusa Chrystusa spośród umarłych – nowe zrodzenie^m do żywej nadziei,ⁿ **4** do dziedzictwa niezniszczalnego i nieskalanego, i niewiedzącego.^o Jest ono w niebiosach zachowane dla was,^p

5 strzeżonych mocą Bożą przez wiarę^q ku wybawieniu,^r które jest gotowe, by je objawiono^s w czasie ostatnim.^t **6** Wielce się tym radujecie, choć obecnie na krótką chwilę – jeśli tak musi być – zostaliście zasmuceni rozmaitymi doświadczeniami,^u **7** aby wypróbowana jakość waszej wiary,^v znacznie większej wartości niż złoto, które ginie, mimo iż jest sprawdzane w ogniu,^w mogła się okazać podstawą do sławy i chwały, i szacunku przy objawieniu^x Jezusa Chrystusa. **8** Chociaż nigdy go nie widzieliście, miłujecie go.^y Chociaż obecnie na niego nie patrzycie, to jednak wierzyć w niego oraz wielce się weselicie niewysłowioną i chwalebnią radością, **9** osiąga-

jąc cel waszej wiary – wybawienie waszych dusz.^z

ROZDZ. 1

- a Mt 10:2
- b Jn 15:19
Heb 11:13
- c Jak 1:1
- d Dz 2:9
- e Rz 1:7
- f Rz 8:29
- g 2Ts 2:13
- h Kpl 6:27
Heb 12:24
- i Kpl 17:11
1Pt 1:19
- j 2Pt 1:2
- k 2Ko 1:3
- l 1Ko 15:20
- m 1Ko 15:44
1Pt 1:23
- n Obj 20:6
- o 1Ko 15:53
2Tm 1:10
1Pt 5:4
- p Jn 14:2
Ef 1:14
Kol 1:5
2Tm 4:8
- q 1Ko 2:5
- r Heb 9:28
- s 1Pt 1:7
- t Mt 24:30
- u 2Ko 4:17
2Tm 3:12
- v Pwt 8:16
Jak 1:3
- w Prz 17:3
- x 2Ts 1:7
- y Jn 20:29
- z Rz 6:22

szpalta 2

- a Mt 13:17
- b Dn 2:44
- c Ag 2:7
- d Za 6:12
- e Ps 84:11
- d Dn 12:4
- e 2Sm 23:2
- f Dn 9:25
- g Iz 53:5
Heb 11:26
Obj 19:10
- h Iz 65:17
Iz 66:11
- i Heb 11:39
- j Dn 9:24
Dz 2:14
- k Jn 15:26
Dz 2:4
- l Ef 3:10
- m Lk 12:35
- n Ef 5:17
1Pt 4:7
- o Dz 15:11
- p 1Ko 1:7
- q Rz 12:2

10 Właśnie o to wybawienie pilnie się wywiadywali i starannie go poszukiwali^a prorocy, którzy prorokowali^b o przewidzianej dla was życzliwości niezasłużonej.^c

11 Ciągłe dociekali, na którą albo na jaką porę^d duch^e w nich wskazywał w związku z Chrystusem,^f gdy zawczasu świadczył o cierpieniach czekających Chrystusa^g oraz o późniejszych rzeczach chwalebnych.^h **12** Objawiono im, że nie sobie samym,ⁱ lecz wam usługiwali rzeczami, które teraz wam zwiastowano^j przez oznajmujących wam dobrą nowinę za sprawą ducha świętego^k posłanego z nieba. W rzeczy te pragną wejrzeć aniołowie.^l

13 Przystosujcie więc swoje umysły do działalności,^m zachowując całkowitą trzeźwość umysłu;ⁿ oprzyjcie swą nadzieję na niezasłużonej życzliwości,^o której macie dostąpić przy objawieniu^p Jezusa Chrystusa. **14** Jako posłuszne dzieci, przestańcie się kształtować^q według pragnień, jakie poprzednio żywiłście w swej niewiedzy, **15** ale w zgodzie ze Świętym, który was powołał, sami też stańcie się święci w całym swym postępowaniu,^r **16** gdyż jest napisane: „Macie być święci, ponieważ ja jestem święty”.^s

17 A jeśli wzywacie Ojca, który osądza bezstronnie,^t według uczynku każdego człowieka, to postępujcie z bojaźnią^u w czasie, gdy jesteście osiadłymi przybyszami.^v **18** Wiecie przecież,

r Pwt 28:9; Iz 62:12; Rz 12:1; Heb 12:14; s Kpl 11:44; Kpl 19:2; Kpl 20:26; Pwt 23:14; t Pwt 10:17; u 2Ko 7:1; v Heb 11:13.

że nie rzeczami zniszczalnymi,^a srebrem lub złotem, zostaliście uwolnieni^b od waszego bezowocnego sposobu postępowania, przejętego poprzez tradycję od waszych praojców, **19** lecz drogocenną krwią,^c podobną do krwi baranka nieskalanego i niesplamionego,^d mianowicie Chrystusową.^e **20** Wprawdzie był on przewidziany przed założeniem^f świata, ale został ujawniony przy końcu czasów ze względu na was^g — **21** wierzących dzieki niemu w Boga,^h który wskrzesił go z martwychⁱ i obdarzył go chwałą^j — abyście swą wiarę i nadzieję mieli w Bogu.^k

22 A oczyściwszy^l swe dusze dzięki posłuszeństwu prawdzie, czego wynikiem jest nieobłudne uczucie braterskie,^m jedni drugich żarliwie, z serca miłujcie.ⁿ **23** Dano wam bowiem nowe zrodzenie,^o nie ze zniszczalnego,^p lecz z niezniszczalnego^q nasienia,^r przez słowo^s Boga, który żyje i trwa.^t **24** Bo „wszelkie ciało jest jak trawa, a wszelka jego chwała jest jak kwiecie trawy; trawa usycha i kwiat opada,^v **25** lecz wypowiedź Jehowy trwa na wieki”.^w Otóż tą „wypowiedzią”^x jest to, co zostało wam oznajmione^y jako dobra nowina.

2 Odrzućcie zatem wszelkie zło^z i wszelki podstęp, a także obłudę i zawiść oraz wszelką obławę^a. **2** i jak nowo narodzone dzieciątka^b rozwińcie gorące pragnienie nie sfalszowanego mleka^c mającego związek ze słowem, abyście dzięki niemu rośli ku wybawieniu,^d **3** jeśli tylko zakosztowaliście, że Pan jest życzliwy.^e

4 Przychodząc do niego jako do żywego kamienia,^f przez ludzi^g wprawdzie odrzuconego,^h lecz wybranego, drogocennego u

ROZDZ. 1

- a Iz 52:3
- b 1Ko 6:20
- c Iz 53:12
Heb 9:14
- d Wj 12:5
Kpl 22:20
Jn 1:29
- e 1Ko 5:7
- f Jn 17:5
Ef 1:4
- g Kol 1:26
Tyt 1:3
- h Jn 14:6
- i Dz 2:24
- j Heb 2:9
- k Rz 15:13
- l Dz 15:9
- m Rz 12:9
- l Jn 3:1
l Jn 3:17
- n 1Tm 1:5
- o Jn 3:3
2Ko 5:17
1Pt 1:3
l Jn 3:9
- p 1Ko 15:50
- q 1Ko 15:42
- r Jn 3:6
- s Jn 6:63
Heb 4:12
Jak 1:18
- t Dn 6:26
- u Ps 90:5
Ps 103:15
Iz 40:6
- v Iz 40:7
Iz 51:12
Iz 40:8
- w Iz 40:8
- x 2Pt 1:19
- y Tyt 1:3

ROZDZ. 2

- z Iz 1:16
- Gal 5:16
- Jak 1:21
- a Gal 5:21
Ef 4:22
- b Mk 10:15
- c Heb 5:12
- d 2Tm 3:15
- e Ps 34:8
- f 1Ko 10:4
- g Jn 19:15
- h Ps 118:22
Iz 53:3
Mt 21:42
Dz 4:11

szpalta 2

- a Iz 42:1
- b Ef 2:21
- c Iz 56:7
Heb 13:15
- d Rz 12:1
- e Iz 28:16
- f Ps 69:8
Iz 53:3
Łk 20:17
Dz 4:11
- g Ps 118:22
Mt 21:42
- h Iz 8:14
1Ko 10:4

Boga,^a **5** wy sami też niczym żywe kamienie jesteście budowani jako duchowy dom,^b abyście stanowili święte kapłaństwo, żeby składać duchowe ofiary^c godne przyjęcia przez Boga za pośrednictwem Jezusa Chrystusa.^d **6** Bo jest w Piśmie: „Oto kładę na Syjonie kamień — wybrany, fundamentowy kamień narożny, drogocenny; i nikt, kto wierzy, nie dozna rozczarowania”.^e

7 Dla was zatem jest On drogocenny, ponieważ wierzycie, dla tych zaś, którzy nie wierzą, „własnie ten kamień, odrzucony^f przez budowniczych, stał się głowicą węgla”^g. **8** oraz „kamieniem potknięcia i masywem skalnym obrazy”.^h Ci się potykają, gdyż są nieposłusznymi słowu. Na to zresztą zostali naznaczeni.ⁱ **9** Lecz wy jesteście „rodem wybranym, królewskim kapłaństwem, narodem świętym,^j ludem na szczególną własność^k — żebyście szeroko oznajmili wspaniałe przymioty”^l tego, który was powołał z ciemności do swego zdumiewającego światła.^m **10** Bo niegdyś nie byliście ludem, lecz teraz jesteście ludem Bożym;ⁿ wy byliście tymi, którym nie okazywano miłosierdzia, lecz teraz jesteście tymi, którym miłosierdzie okazano.^o

11 Umiłowani, usilnie zachęcam was jako przybyszów i tymczasowych osiedleńców,^p abyście się powstrzymywali od cielesnych pragnień,^q które toczą bój przeciwko duszy.^r **12** Trwajcie w swym szlachetnym postępowaniu wśród narodów,^s żeby w tym, co mówią przeciw wam niczym złoczyńcom, mogły dzięki waszym

i Rz 9:22; j Wj 19:6; Iz 66:8; Obj 5:10; Obj 20:6;
k Wj 19:5; Pwt 7:6; Pwt 10:15; Am 3:2; Mal 3:17; l Iz 43:21; Iz 61:6; m Iz 51:4; Iz 60:2; Ef 5:8; Kol 1:13;
n Oz 1:10; Dz 15:14; Rz 9:25; o Iz 65:1; Oz 2:23;
p Kpl 25:23; Ps 39:12; q Rz 8:5; Gal 5:24; Jak 4:1;
r Gal 5:17; s Rz 12:17; 2Ko 8:21; 1Tm 3:7.

szlachetnym uczynkom,^a których są naocznymi świadkami, wychwalać Boga w jego dniu przeglądu.^b

13 Przez wzgląd na Pana podporządkujcie się^c wszelkiemu stworzeniu ludzkiemu:^d czy to królowi^e jako wyższemu, **14** czy to namiestnikom jako posłanym przez niego w celu wymierzania kary złoczyńcom, a udzielania pochwały czyniącym dobro.^f

15 Taka bowiem jest wola Boża, żebyście, czyniąc dobro, niejako nałożyli kaganiec ignoranciej mowie ludzi nierozsądnych.^g

16 Bądźcie jako ludzie wolni,^h ale nie używajcie swej wolności jako osłony dla zła,ⁱ lecz tak, jak niewolnicy Boży.^j **17** Szanujcie ludzi wszelkiego pokroju,^k miłujcie całą społeczność braci,^l Boga się bójcie,^m miejcie szacunek dla króla.ⁿ

18 Niech służy domowi będą z całą należną bojaźnią^o podporządkowani^p swym właścicielom, nie tylko dobrym i rozsądnym, lecz i tym, których trudno zadowolić. **19** Jeśli bowiem ze względu na sumienie wobec Boga ktoś znosi smutki i cierpi niesprawiedliwie, jest to rzecz miła.^q **20** Bo jakąż sobie zaskarbiacie zasługę, jeśli grzeszycie i będąc policzkowani, cierpliwie to znosicie?^r Ale jeśli cierpliwie znosicie, czyniąc dobro i cierpiąc,^s jest to rzecz miła Bogu.^t

21 Właśnie do tego biegu zostaliście powołani, gdyż i Chrystus cierpiał za was,^u pozostawiając wam wzór, abyście podążali dokładnie jego śladami.^v **22** On grzechu nie popełnił^w ani w jego ustach nie znaleziono nic zwodniczego.^x **23** Gdy go obrzucano obelgami,^y nie odwzajemniał się obelgami.^z Gdy cierpiał,^a nie groził, ale poruczał siebie temu,^b któ-

ROZDZ. 2

- a Mt 5:16; Jak 3:13
- b Mt 25:32; Łk 19:44; Dz 17:31
- c Rz 13:1; Tyt 3:1
- d Ef 6:5
- e 1Pt 2:17
- f Rz 13:3
- g Tyt 2:8
- h Gal 5:1
- i Gal 5:13
- j 1Ko 7:22
- k Kpl 19:32; Rz 12:10; Rz 13:7; Gal 3:28
- l 1Jn 2:10; 1Jn 4:21
- m Neh 5:15; Ps 111:10; Prz 8:13; 2Kro 7:1
- n Prz 24:21
- o 1Tm 6:1
- p Ef 6:5; Kol 3:22; Tyt 2:9
- q Rz 13:5
- r 1Pt 4:15
- s Dz 5:41; 1Pt 3:14; 1Pt 4:14
- t Mt 5:10
- u 1Pt 3:18
- v Mt 16:24; Jn 13:15
- w Jn 8:46; Heb 4:15
- x Iz 53:9
- y Mt 27:39
- z Iz 53:7; Rz 12:21
- a Heb 5:8
- b Jer 11:20; Jn 8:50; Rz 4:24

szpalta 2

- a Kpl 16:21; 2Kro 5:21
- b Flp 2:8
- c Iz 53:12
- d Iz 53:5
- e Iz 53:6
- f Ps 23:1; Iz 40:11

ROZDZ. 3

- g 1Pt 2:21
- h Rz 7:2; 1Ko 11:3; 1Ko 14:34; Ef 5:22
- i Rz 10:16
- j Prz 11:30
- k 1Ko 7:16
- l 1Pt 2:12
- m 1Tm 2:9
- n Prz 11:22

ry sądzi w sposób nacechowany prawością. **24** On sam we własnym ciele zaniósł nasze grzechy^a na pal,^b abyśmy skończywszy z grzechami,^c żyli dla prawości. I „jego pręgniami zostaliście uzdrowieni”.^d **25** Byliście bowiem jak błądzące owce,^e teraz jednak wróciliście do pasterza^f i nadzorcy waszych dusz.

3 Podobnie^g wy, żony, bądźcie podporządkowane^h swoim mężom, żeby – jeśli niektórzy nie są posłuszniⁱ Słowu – mogli bez słowa zostać pozyskani^j dzięki postępowaniu swych żon,^k

2 będąc naocznymi świadkami waszego nieskalanie czystego postępowania,^l połączonego z głębokim respektem. **3** A waszą ozdobą niech nie będzie zewnętrzne splatanie włosów^m i wkładanie złotych przystrojeńⁿ albo noszenie szat wierzchnich, **4** ale niech nią będzie ukryta osoba^o serca w niezniszczalnej szacie^p cichego i łagodnego ducha,^q który ma wielką wartość w oczach Boga. **5** Bo tak też niegdyś ozdabiała się święte niewiasty, które pokładały nadzieję w Bogu, podporządkowując się swoim mężom, **6** jak Sara, która okazywała posłuszeństwo Abrahamowi, nazywając go „panem”.^r A wy stałyście się jej dziećmi, jeśli tylko trwacie w czynieniu dobra i nie boicie się niczego, co wzbudza strach.^s

7 Wy, mężowie, podobnie^t mieszkać z nimi stosownie do wiedzy,^u dając je szacunkiem^v jako naczynie słabsze, żeńskie, gdyż i wy jesteście wraz z nimi dziećmi^w niezasłużonej łaski życia, aby wasze modlitwy nie napotykały przeszkód.^x

o Rz 7:22; Ef 3:16; p 2Kro 4:16; Ef 4:24; Kol 3:10; q Prz 25:28; Kol 3:12; r Rdz 18:12; Ef 5:33; s Prz 3:25; Flp 1:28; t 1Pt 2:21; u 1Ko 7:3; v Ef 5:25; w Gal 3:28; x Lam 3:44.

8 W końcu wszyscy bądźcie podobnie usposobieni,^a okazując wzajemne zrozumienie, żywiąc uczucie braterskie, będąc tkliwie współczującymi,^b pokornego umysłu.^c 9 nie odpłacając krzywdą za krzywdę^d ani obelgą za obelgę,^e lecz przeciwnie, błogosławiąc,^f ponieważ zostaliście powołani do tego biegu, abyście mogli odziedziczyć błogosławieństwo.

10 Albowiem „kto chciałby miłować życie i ujrzeć dobre dni,^g niech powstrzyma język^h od złego, a wargi od mówienia rzeczy zwodniczych,ⁱ 11 lecz niech się odwróci od złego,^j a czyni to, co dobre; niech szuka pokoju i do niego dąży.^k 12 Bo oczy^l Jehowy są zwrócone ku ludziom prawym, a jego uszy ku ich błaganiu,^m ale oblicze Jehowy jest przeciwko tym, którzy czynią zło”.ⁿ

13 Doprawdy, któryż człowiek wyrządzi wam szkodę, jeśli staniecie się gorliwi w tym, co dobre?^o 14 Lecz nawet gdybyście mieli cierpieć ze względu na prawość, jesteście szczęśliwi.^p Nie bójcie się jednak tego, co wzbudza u nich bojaźń,^q ani nie wpadajcie we wzburzenie.^r 15 Ale w swych sercach uświęcajcie Chrystusa jako Pana,^s zawsze gotowi do obrony^t wobec każdego, kto od was żąda uzasadnienia nadziei, którą macie w sobie, lecz czyńcie to w łagodnym usposobieniu^u i z głębokim respektem.

16 Zachowujcie dobre sumienie,^v aby w tym, co się mówi przeciwko wam, zostali zawstydzeni^w ci, którzy się wypowiadają lekceważąco o waszym dobrym postępowaniu w związku z Chrystusem.^x 17 Lepiej bowiem, żebyście cierpieli za czynienie dobra^y – jeśli tego chce wola Boża – niż za wyrządzanie

ROZD. 3

- a 1 Ko 1:10
Flp 2:2
- b Rz 12:10
Kol 3:12
- c Rz 15:5
- d Rz 12:17
1 Ts 5:15
- e 1 Pt 2:23
- f Rz 12:14
1 Ko 4:12
- g Ps 34:12
- h Jak 3:8
- i Ps 34:13
1 Tm 3:11
- j Prz 8:13
- k Ps 34:14
1 Ts 5:13
Jak 3:17
3 Jn 11
- l 1 Jn 3:22
- m Ps 34:15
- n Ps 34:16
- o Dn 6:5
Rz 13:3
- p Mt 5:12
Dz 5:41
1 Pt 2:19
- q Iz 8:12
- r Mt 10:28
- s 1 Ko 1:2
- t Kol 4:6
- u Prz 15:1
1 Tm 6:11
2 Tm 2:25
Tyt 3:2
- v Dz 23:1
Dz 24:16
1 Tm 1:5
1 Tm 1:19
1 Tm 3:9
- w Tyt 2:8
- x Rz 12:21
1 Pt 2:12
- y 2 Ko 1:7
Kol 1:24
1 Pt 4:12

szpalta 2

- a Dz 5:9
1 Pt 4:15
- b Iz 53:6
Heb 9:28
- c Rz 5:6
- d 2 Ko 5:18
- e 1 Ko 15:50
Kol 1:22
- f 1 Tm 3:16
- g Łk 8:31
2 Pt 2:4
Judy 6
- h Rdz 6:2
- i Rdz 6:3
- j Rdz 6:14
- k Rdz 7:23
- l Kol 2:12
- m Heb 9:9
Heb 9:14
Heb 10:2
Heb 10:22
- n Rz 6:4
- o Ps 110:1
Dz 7:55
Heb 10:12

zła.^a 18 Bo nawet Chrystus raz na zawsze umarł za grzechy,^b prawy za nieprawych,^c aby was przywieść do Boga;^d uśmiercony został w ciełe,^e ale ożywiony w duchu.^f 19 W tym też stanie poszedł i głosił duchom będącym w więzieniu.^g 20 które niegdyś okazały nieposłuszeństwo,^h gdy cierpliwość Bożaⁱ wyczekiwała za dni Noego – w czasie budowy arki,^j w której niewiele osób, to jest osiem dusz, zostało bezpiecznie przeprowadzonych przez wodę.^k

21 Odpowiednik tego teraz i was wybawia,^l mianowicie chrzest (nie usunięcie brudu z ciała, lecz prośba do Boga o dobre sumienie),^m przez zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa.ⁿ 22 Jest on po prawicy^o Bożej, gdyż poszedł do nieba, a podporządkowano^p mu aniołów^q i władze, i moce.

4 Skoro więc Chrystus cierpiał w ciełe,^r wy też uzbrojcie się w to samo nastawienie umysłu;^s gdyż ten, kto cierpiał w ciełe, zaniechał grzechów.^t 2 aby przez resztę swego czasu w ciełe^u żyć już nie dla pragnień ludzkich, lecz dla woli Bożej.^v 3 Wystarczy bowiem, że w minionym czasie^w wykonywaliście wolę narodów,^x gdy się oddawaliście rozpasaniu,^y pożądliwościom, nadużywaniu wina,^z hulankom, pijatkom i bezprawnym bałwochwalstwom.^a 4 Ponieważ już nie biegniecie z nimi do tego samego dołu rozwiązłości,^b dziwią się i mówią o was obelżywie.^c 5 Ludzie ci zdadzą jednak sprawę temu,^d który jest gotów sędzić żywych i umarłych.^e 6 Właśnie

- p Mt 28:18; 1 Ko 15:25; Ef 1:21; Flp 2:9; q Heb 1:6;
- ROZDZ. 4 r Flp 2:8; s Rz 6:7; 2 Ko 5:14; Kol 3:5;
- t Rz 6:11; 1 Jn 3:6; u Gal 2:20; v 2 Ko 5:15; Ef 5:17;
- w Dz 17:30; x Rz 1:28; Rz 6:21; Ef 4:17; Tyt 3:3;
- y Ef 4:19; 2 Pt 2:18; Judy 4; z 1 Ko 5:11; Gal 5:21;
- a Rz 13:13; b Rz 1:27; c Dz 13:45; Dz 18:6; 1 Pt 3:16;
- d Dz 10:42; 2 Tm 4:1; e Dz 17:31; Obj 20:12.

dlatego oznajmiono dobrą nowinę również umarłym,^a by co do ciała zostali osądzeni z punktu widzenia ludzi,^b lecz co do ducha^c żyli z punktu widzenia Boga.

7 A zbliżył się koniec wszystkiego.^d Bądźcie zatem trzeźwego umysłu^e oraz bardzo czujni co do modlitw.^f **8** Nade wszystko darzcie jedni drugich żarliwą miłością,^g ponieważ miłość zakrywa mnóstwo grzechów.^h

9 Bądźcie wobec siebie nawzajem gościnni bez utyskiwania.ⁱ

10 W takiej mierze, w jakiej każdy otrzymał dar, usługujcie jedni drugim jako wspaniali szafarze niezasłużonej życzliwości Bożej, która się rozmaicie przejawia.^j

11 Jeśli ktoś mówi, niech mówi tak, jakby to były święte oświadczenia^k Boże; jeśli ktoś usługuje,^l niech usługuje jako zależny od siły, której udziela Bóg^m – aby we wszystkim Bóg był otoczony chwałąⁿ poprzez Jezusa Chrystusa. Do niego należy chwała^o i potęga na wieki wieków. Amen.

12 Umiłowani, pożarowi między wami, który was doświadcza, nie dziwcie się,^p jakby się wam przydarzyło coś niezwykłego. **13** Przeciwnie, dalej się radujcie,^q jako że jesteście współuczestnikami cierpień Chrystusa,^r abyście też mogli się radować, wręcz tryskać radością, podczas objawienia^s jego chwały. **14** Jeżeli was lża ze względu na imię Chrystusa,^t to jesteście szczęśliwi,^u ponieważ spoczywa na was duch chwały, duch Boga.^v

15 Niech jednak nikt z was nie cierpi^w jako morderca lub złodziej, lub złoczyńca, lub jako wtrącający się^x w cudze sprawy. **16** Jeżeli zaś cierpi^y jako chrześcijanin, niech się tego nie wstydzi,^z lecz niech w tym imieniu wychwala Boga. **17** Jest bowiem wyznaczony czas, by sąd

ROZDZ. 4

- a Mt 8:22
Ef 2:1
- b 1Sm 16:7
- c Jn 6:63
- d Mt 24:33
- e Rz 12:3
1Tm 3:2
Tyt 2:6
- f Kol 4:2
- g 1Ko 13:8
Kol 3:14
- h Prz 10:12
Prz 17:9
1Ko 13:7
- i Pwt 15:9
2Ko 9:7
Heb 13:2
- j Rz 12:6
- k Dz 7:38
Rz 3:2
- l Rz 12:7
- m Iz 12:2
Ef 3:20
- n 1Ko 10:31
- o Rz 16:27
- p 1Pt 5:9
- q Dz 5:41
Jak 1:2
- r Rz 8:17
2Ko 4:10
2Tm 3:12
- s 1Pt 1:7
- t Ps 89:51
- u Jak 1:12
Jak 5:11
- v Iz 11:2
- w 1Pt 2:20
- x 1Tm 5:13
- y Kol 1:24
- z Flp 1:20
2Tm 1:12
Heb 12:2

szpalta 2

- a Eze 9:6
Mal 3:1
- b 1Ko 11:32
Heb 3:6
- c 2Ts 1:8
- d Mt 7:14
- e Prz 11:31
Mt 7:13
- f 2Tm 1:12

ROZDZ. 5

- g 2Jn 1
- h Lk 22:28
Dz 1:22
- i Rz 8:18
- j Iz 40:11
Jn 21:16
- k Mt 7:14
Dz 20:28
- l Jn 10:11
- m 1Tm 3:2
Tyt 1:11
- n 2Ko 1:24
- o Ps 33:12
- p Flp 3:17
- q Heb 13:20
- r 1Ko 9:25
1Pt 1:4

się zaczął od domu Bożego.^a Jeżeli więc zaczyna się najpierw od nas,^b to jakież będzie koniec tych, którzy nie są posłuszni dobrej nowinie Bożej?^c **18** „A jeśli człowiek prawy z trudem dostępuje wybawienia,^d to gdzie się pokaże bezbożni i grzesznik?”^e **19** Niech więc też ci, którzy cierpią zgodnie z wolą Bożą, polecają swe dusze wiernemu Stwórcy, czyniąc to, co dobre.^f

5 Dlatego usilnie zachęcam starszych wśród was, bo i ja jestem wraz z nimi starszym,^g jak również świadkiem^h cierpień Chrystusa, a także współuczestnikiem chwały, która ma się objawić.ⁱ **2** Paście^j powierzony wam trzódę Bożą^k nie pod przymusem, lecz chętnie,^l ani nie z umiłowania nieuczciwego zysku,^m lecz ochoczo, **3** ani nie jako panoszący sięⁿ wśród tych, którzy są dziedzictwem Bożym,^o lecz stając się przykładami dla trzody.^p **4** A gdy się ujawni naczelnny pasterz,^q otrzymacie niewiednącą^r koronę chwały.^s

5 Podobnie wy, młodszy mężczyźni, bądźcie podporządkowani^t starszym. Wszyscy zaś jedni wobec drugih przepaszcie się uniżeniem umysłu,^u ponieważ Bóg przeciwstawia się wyniosłym, lecz pokornych obdarza niezasłużoną życzliwością.^v

6 Ukorcie się zatem pod potężną ręką Boga, aby was wywyższył w stosownym czasie;^w **7** zarazem przerzućcie na niego wszelką waszą troskę,^x gdyż on się o was troszczy.^y **8** Zachowujcie trzeźwość umysłu, bądźcie czujni.^z Wasz wróg, Diabeł, krąży jak ryczący lew, starając się kogoś pożreć.^a **9** Ale

s 2Tm 4:8; t Ef 5:21; Jak 3:17; u Iz 57:15; Tyt 2:6;
v Prz 3:34; Jak 4:6; w Mt 23:12; Lk 14:11; x Mt 6:25;
y Ps 55:22; z 1Ts 5:6; a Lk 22:31; Jn 8:44.

przeciwstawcie się mu,^a stali w wierze, wiedząc, że jeśli chodzi o cierpienia, to samo dzieje się w całej społeczności waszych braci na świecie.^b **10** A gdy już przez krótką chwilę pocierpicie,^c Bóg wszelkiej życzliwości niezaspokojonej, który was powołał do swej wiecznej chwały^d w jedno-
ści^e z Chrystusem, sam dokończy waszego szkolenia, utwierdzi^f was i umocni.^g **11** Jemu potęga^h na wieki. Amen.

12 Przez Sylwana,ⁱ brata wier-
nego, za jakiego go uważam, na-

ROZDZ. 5

- a Ef 6:11
Jak 4:7
b Dz 14:22
2Tm 3:12
c 2Ko 4:17
d 1Ts 2:12
e Jn 17:21
f 2Ts 2:17
g Ef 6:10
h Judy 25
i Dz 15:27

szpalta 2

- a Heb 13:22
b Rz 5:2
c Dz 7:43

piisałem do was w niewielu słowach,^a aby udzielić zachęty oraz z powagą zaświadczyć, że jest to prawdziwa niezaspokojona życzliwość Boga; stojcie w niej niewzruszenie.^b **13** Przesyła wam pozdrowienia ta, która jest w Babilonie,^c wybrana jak wy, i to samo czyni Marek,^d mój syn. **14** Pozdrówcie się nawzajem pocałunkiem miłości.^e

Pokój wam wszystkim, którzy jesteście w jedno-
ści z Chrystusem.^f

d Dz 12:12; e Rz 16:16; f Ef 6:23.

LIST

DRUGI PIOTRA

1 Szymon Piotr, niewolnik^a i apostoł^b Jezusa Chrystusa, do tych, którzy dzięki prawości^c naszego Boga, a także Wybawcy, Jezusa Chrystusa,^d dostąpili wiary równie cennej jak nasza:^e

2 Życzliwość niezaspokojona i pokój niech się wam pomnożą^f dzięki dokładnemu poznaniu^g Boga oraz Jezusa, naszego Pana, **3** jako że jego Boska moc wspaniałomyślnie obdarzyła nas wszystkim, co dotyczy życia^h i zbożnego oddania,ⁱ przez dokładne poznanie tego, który nas powołał^j przez chwałę^k i cnotę. **4** Przez nie wspaniałomyślnie dał nam drogocenne i niezrównane obietnice,^l abyście dzięki nim stali się współuczestnikami Boskiej^m natury,ⁿ uniknąwszy skażenia, które jest na świecie^o wskutek po-
żądliwości.

5 Dlatego też, dokładając ze swej strony wszelkich gorliwych starań,^p uzupełnijcie waszą wiarę cnotą,^q waszą cnotę poznaniem,^r **6** wasze poznanie panowaniem nad sobą, wasze panowanie nad

ROZDZ. 1

- a Tyt 1:1
b 1Pt 1:1
c Rz 1:17
d Tyt 2:13
e Dz 15:7
Gal 3:28
f Judy 2
g Kol 1:9
h Jn 17:3
i 1Tm 3:16
j 2Tm 1:9
1Pt 2:9
k 2Ko 4:6
2Ts 2:14
l Lk 22:30
Jn 14:2
Gal 3:29
m Dz 17:29
n 1Ko 15:53
Heb 12:10
1Pt 1:4
1Jn 3:2
Obj 20:6
o 2Pt 2:20
p Flp 2:12
2Tm 2:15
Heb 4:11
Judy 3
q Flp 4:8
r Jn 17:3
Heb 5:14

szpalta 2

- a 1Ko 9:25
2Tm 2:24
b 2Pt 2:9
c 1Ts 4:9
d Tyt 3:14
Obj 2:4
e 1Jn 2:9
Obj 3:17

sobą^a wytrwałością, waszą wytrwałość zbożnym oddaniem,^b **7** wasze zbożne oddanie uczuciem braterskim, wasze uczucie braterskie miłością.^c **8** Jeśli bowiem te rzeczy są w was, i to w obfitości, to nie dopuszczaj, żebyście byli bezczynni albo bezowocni^d pod względem dokładnego poznania naszego Pana, Jezusa Chrystusa.

9 Bo jeśli w kimś nie są one obecne, to taki jest ślepy, zamyka oczy na światło^e i zapomina,^f że został oczyszczony^g ze swych dawnych grzechów. **10** Dlatego, bracia, tym bardziej rób-
cie wszystko, co możecie, aby utwierdzić swe powołanie^h i wybranie,ⁱ bo jeśli będziecie to czynić, na pewno nie upadniecie.^j **11** Tak bowiem zostanie wam szczerze udostępnione wejście^k do wiecznotrwałego^l królestwa naszego Pana i Wybawcy, Jezusa Chrystusa.^m

f Jak 1:25; g Heb 9:14; 1Jn 1:7; h Heb 3:1; i 1Ts 1:4; j 2Tm 4:7; k Mt 7:14; Lk 16:9; Jn 3:5; 1Dn 2:44; 1Ko 15:53; m 2Tm 4:18.

12 Dlatego zawsze będę skłonny przypominać^a wam te rzeczy, chociaż je znacie i jesteście niewzruszenie utwierdzeni w prawdzie,^b która jest w was obecna.^c

13 Ale uważam za słuszne – dopóki jestem w tym przybytku^d – pobudzać was przez przypominanie.^e **14** gdyż wiem, iż bliskie jest odłożenie mego przybytku,^f jak też mi na to wskazał nasz Pan, Jezus Chrystus.^g **15** Zawsze więc będę robił wszystko, co mogę, żebyście po moim odejściu^h mogli sobie o tym przypominać.

16 Z mocą i obecnością naszego Pana, Jezusa Chrystusa,ⁱ bynajmniej nie zapoznaliśmy was przez pójście za zręcznymi opowieściami,^j lecz przez to, że staliśmy się naocznymi świadkami jego wspaniałości.^k **17** Albowiem od Boga, Ojca, otrzymał on szacunek i chwałę,^l gdy od wspaniałej chwały przyniesiono mu takie oto słowa: „To jest mój syn, mój umiłowany, którego ja sam darzę uznaniem”.^m **18** Właśnie te słowa przyniesione z nieba usłyszeliśmy,ⁿ będąc z nim na świętej górze.^o

19 Mamy więc słowo prorocze^p tym bardziej potwierdzone,^q a wy czynicie dobrze, gdy zwracacie na nie uwagę jak na lampę^r świecącą w ciemnym miejscu – aż dzień zaświta i wszędzie jutrzeńka^s – w waszych sercach. **20** Gdyż przede wszystkim to wiecie, że żadne proroctwo Pisma nie wypływa z jakiejś osobistej interpretacji.^t **21** Albowiem proroctwo nigdy nie zostało przyniesione z woli człowieka,^u lecz ludzkie mówili od Boga,^v uniesieni duchem świętym.^w

2 Jednakże powstałi też wśród ludu fałszywi prorocy, podobnie jak wśród was będą fałszywi nauczyciele.^x Właśnie oni cicha-

ROZDZ. 1

- a Rz 15:15
- b 1Jn 2:21
- c Judy 5
- d 2Kor 5:1
- e 2Pt 3:1
- f 2Tm 4:6
- g Jn 21:18
- h Lk 9:31
- i Mt 24:30
- j 1Tm 1:4
- k Mt 17:2
- l Mk 9:2
- m Lk 9:29
- n Dn 7:14
- o Ps 2:7
- p Mt 17:5
- q Mk 9:7
- r Lk 9:35
- s Mt 17:6
- t Mt 17:1
- u Lk 9:28
- v Pwt 18:15
- w Dn 7:14
- x Mal 4:5
- y Mt 17:3
- z Ps 119:105
- aa Jn 1:9
- ab Jn 5:35
- ac Lb 24:17
- ad Obj 2:28
- ae Obj 22:16
- af Dz 3:21
- ag 2Tm 3:16
- ah Eze 2:2
- ai Lk 1:70
- aj 2Sm 23:2
- ak Dz 1:16
- al Dz 28:25
- am 1Pt 1:11

ROZDZ. 2

- x Mt 24:24
- y 1Tm 4:1

szpalta 2

- a 1Ko 6:20
- b 1Ko 15:33
- c Gal 5:7
- d 2Ko 12:21
- e Judy 4
- f Iz 52:5
- g Tyt 1:11
- h Judy 4
- i 2Pt 3:9
- j Rdz 6:4
- k Lk 8:31
- l Ef 6:12
- m 1Pt 3:19
- n Judy 6
- o Rdz 7:23
- p Rdz 6:9
- q Heb 11:7
- r Rdz 8:18
- s 2Pt 3:6
- t Rdz 19:24
- u Judy 7
- v Rdz 19:16
- w Rdz 19:7
- x Ps 34:19
- y 1Ko 10:13
- z 2Tm 4:18
- aa Obj 3:10

czem wprowadzą zgubne sekty i zaprą się nawet właściciela, który ich kupił,^a tak iż ściągną na siebie prędką zagładę. **2** Ponadto wielu będzie naśladować^b ich rozpasanie,^c a z ich powodu będzie się mówić obelżywie o drodze prawdy.^d **3** I będą was zachłannie wyzyskiwać sfalszowanymi słowami.^e Ale jeśli chodzi o nich, wyrok pradawny^f się nie odwołuje, a ich zagłada nie drzemie.^g

4 Doprawdy, jeśli Bóg nie powstrzymał się od ukarania aniołów,^h którzy zgrzeszyli, lecz przez wtrącenie ich do Tartaruⁱ wydał ich czeluściom gestej ciemności, aby byli zachowani na sąd;^j

5 i nie powstrzymał się od ukarania starożytnego świata,^k lecz Noego, głosiciela prawości,^l ocalał z siedmiorgiem innych,^m gdy sprowadził potopⁿ na świat ludzi bezbożnych; **6** i przez to, że w popiół obrócił miasta Sodomę i Gomorę, potępił je,^o dając ludziom bezbożnym wzór tego, co ma nadejść;^p **7** i wyzwoił prawego Lota,^q wielce udręczonego rozpasaniem, jakiemu się oddawali ludzie urągający prawu^r –

8 bo ów prawy człowiek tym, co widział i słyszał, gdy mieszkał wśród nich, dzień w dzień zadawał męczarnie swej prawej duszy z powodu ich bezprawnych uczynków – **9** to Jehowa wie, jak ludzi przejawiających zbożne oddanie wyzwoić z doświadczenia,^s a nieprawych zachować na dzień sądu, żeby zostali wytraceni.^t **10** zwłaszcza zaś tych, którzy podążają za ciałem, pragnąc je kalać,^u i którzy patrzą z góry na wieczność.^v

Zuchwali, samowolni, nie drżą przed chwalebnyimi, lecz wypowiadają się obelżywie,^w **11** a tymczasem aniołowie, chociaż są

t Rz 2:5; 2Pt 3:7; u Iz 56:11; Rz 1:26; Judy 7; v Wj 22:28; w Judy 8.

wiekszy pod względem siły i mocy, nie wnoszą przeciwko nim oskarżenia w sposób obelżywy,^a a to z respektu dla Jehowy.^b **12** Ale ci ludzie, jak bezrozumne zwierzęta z natury urodzone na schwywanie i zagładę, sami też w związku z tym, czego są nieświadomi i o czym mówią obelżywie,^c ulegną zagładzie na swojej drodze zagłady. **13** ściągając na siebie zło^d jako zapłatę za popełnianie zła.^e

Za rozkosz uważają zbyt kowne życie za dnia.^f Są płamami i skazami, z niepohamowanym upodobaniem oddają się swym zwodniczym naukom, gdy wespół z wami uczują.^g **14** Oczy mają pełne cudzołóstwa^h i niezdolne do zaniechania grzechu,ⁱ zwabiają też dusze niestałe. Serce mają wyćwiczone w pożądliwości.^j Są dziećmi przekłętymi.^k **15** Porzuciwszy prostą ścieżkę, dali się wprowadzić w błąd. Poszli ścieżką Balaama^l – syna Beora – który umiłował zapłatę za popełnianie zła,^m **16** lecz otrzymał upomnienie za naruszenie tego, co właściwe.ⁿ Nieme zwierzę juczne, przemówiwszy ludzkim głosem,^o przeszkodziło szaleńczemu postępowaniu proroka.^p

17 Ci są źródłami bez wody^q oraz oparami pędzonymi przez gwałtowną burzę, dla nich też zachowano czerń ciemności.^r **18** Wypowiadają bowiem nadęte słowa, nie przynoszące żadnego pożytku, a pragnieniami ciała^s i rozpasanymi nawykami zwabiają^t tych, którzy ledwie uszli^u ludziom chodzącym w błędzie. **19** Obiecują im wolność,^v a sami są niewolnikami skażenia.^w Kto bowiem jest pokonany przez drugiego, ten jest przez niego zniewolony.^x **20** Doprawdy, jeśli dzięki dokładnemu poznaniu Pana i Wybawcy, Jezusa Chrystusa,

ROZDZ. 2

- a Judy 9
- b Za 3:2
- c Prz 19:29
- d Judy 10
- d Rz 1:28
- e Flp 3:19
- f Rz 13:13
- g Judy 12
- h Prz 6:25
- i Mt 5:28
- j Mk 7:21
- i Rz 1:27
- j Rz 1:24
- k 1Jn 3:10
- l Lb 22:5
- m Judy 11
- Obj 2:14
- m Lb 22:7
- Lb 22:21
- Pwt 23:5
- Neh 13:2
- n Lb 22:34
- o Lb 22:28
- p Lb 22:31
- Lb 31:8
- q Judy 12
- r Judy 13
- s Rz 1:26
- Judy 16
- t 2Pt 2:14
- u Dz 2:40
- v 1Pt 2:16
- w Jn 8:34
- x Rz 6:16

szpalta 2

- a 2Pt 1:4
- b Heb 6:4
- c Mt 12:45
- Łk 11:26
- Heb 10:26
- d Łk 12:47
- e Mt 12:32
- Jn 9:41
- Heb 6:6
- f Mt 7:6
- g Prz 26:11

ROZDZ. 3

- h 1Pt 1:1
- i Rz 15:15
- 2Pt 1:13
- j Dz 3:22
- Dz 3:24
- k Judy 17
- l 1Tm 4:1
- m Prz 24:9
- n Judy 18
- o Iz 5:19
- Jer 17:15
- Eze 12:22
- p Mt 24:48
- Łk 12:45
- q Eze 12:27
- r Rdz 1:1
- s Rdz 1:9
- t Rdz 1:6
- Hi 38:9

tusa, uszli kalającym rzeczom tego świata,^a ale wdają się znowu w to samo i zostają pokonani,^b to ich stan końcowy okazuje się gorszy niż początkowy.^c **21** Bo lepiej byłoby dla nich nie poznać dokładnie ścieżki prawości,^d niż dokładnie ją poznawszy, odwrócić się od danego im świętego przykazania.^e **22** Sprawda się na nich treść prawdziwego przysłówia: „Pies^f wrócił do swych wymiocin, a obmyta maciora do tarzania się w błocie”.^g

3 Umilowani, oto piszę do was już drugi list, w którym tak jak w pierwszym^h pobudzam przez przypomnienieⁱ waszą umiejtność jasnego myślenia, **2** abyście pamiętali wypowiedzi, które przedtem wyrzekli święci prorocy,^j a także przykazanie Pana i Wybawcy, dane za pośrednictwem waszych apostołów.^k **3** Albowiem to przede wszystkim wiecie, że w dniach ostatnich^l przyjdą szydercy^m ze swym szyderstwem, postępujący według własnych pragnieńⁿ **4** i mówiący: „Gdzie jest jego obiecana obecność?” Przecież od dnia, gdy nasi praojcowie zapadli w sen śmierci, wszystko trwa dokładnie tak, jak od początku stworzenia”.^q

5 Bo zgodnie ze swym życzeniem przeoczą fakt, iż od dawna były niebiosa^r oraz ziemia spoiście wystająca z wody^s i pośród wody^t za sprawą Bożego słowa; **6** i przez te rzeczy ówczesny świat uległ zagładzie, gdy został zatopiony wodą.^u **7** Lecz za sprawą tego samego słowa teraźniejsze niebiosa^v i ziemia^w są odłożone dla ognia^x oraz zachowane na dzień sądu^y i zagłady ludzi bezbożnych.^z

^a Rdz 7:11; Rdz 7:23; Iz 54:9; Mt 24:39; ^v Ag 2:21; ^t Obj 12:9; ^w Rdz 18:25; ^p Ps 96:13; ^u Obj 12:16; ^x 2Ts 1:8; ^y Iz 66:16; ^z Pwt 7:10; Iz 26:21.

8 Ale niech ten jeden fakt nie uchodzi waszej uwagi, umiłowani, że u Jehowy jeden dzień jest jak tysiąc lat, a tysiąc lat – jak jeden dzień.^a **9** Jehowa nie jest powolny w sprawie swej obietnicy,^b jak to niektórzy uważają za powolność, lecz jest cierpliwy względem was, ponieważ nie pragnie, żeby ktokolwiek został zgładzony, ale pragnie, żeby wszyscy doszli do skrucy.^c **10** Jednakże dzień^d Jehowy nadejdzie jak złodziej^e i wtedy niebiosa przeminą z sykiem,^f elementy zaś rozpuszczą się^h od wielkiego gorąca, a ziemiaⁱ i dzieła na niej zostaną odkryte.^j

11 Skoro to wszystko ma się w ten sposób rozpuścić, jakimiż ludźmi powinniście być wy w świętych postępkach i czynach zbożnego oddania, **12** oczekując^k i mając wyraźnie w pamięci obecność dnia Jehowy,^l za sprawą którego niebiosa, płonąc, rozpuszczą się,^m a elementy stopnieją od wielkiego gorąca! **13** Są jednak nowe niebiosaⁿ i nowa ziemia,^o których oczekujemy zgodnie z jego obietnicą, i w nich ma mieszkać prawosć.^p

ROZDZ. 3

- a Ps 90:4
- b Iz 30:18
Hab 2:3
- c Iz 30:19
Rz 2:4
- d Jl 2:31
Sof 1:14
- e 1Ts 5:2
- f Obj 21:1
- g Obj 6:14
- h Ef 2:2
Kol 2:8
- i Iz 13:13
Mt 24:35
- j Ps 37:10
Iz 13:9
Sof 1:18
- k Mal 4:2
- l Sof 1:14
- m Iz 34:4
Mal 4:1
- n Iz 65:17
Obj 21:1
- o Iz 66:22
- p Iz 11:5
Mt 6:33
Heb 12:11
Jak 3:18

szpalta 2

- a Pwt 18:13
2Kto 11:2
- b 1Kto 15:58
2Kto 13:11
Flp 1:10
1Ts 3:13
- c 1Kto 3:10
- d Rz 2:4
- e Łk 24:44
2Tm 3:16
- f Mt 24:30
Mk 13:32

14 Toteż, umiłowani, skoro oczekujecie tych rzeczy, róbcie wszystko, co możecie, aby na koniec zastał was niesplamionych^a i nieskalanych, i w pokoju.^b **15** A cierpliwość naszego Pana uważajcie za wybawienie, tak jak to według danej mu mądrości^c napisał do was umiłowany nasz brat Paweł.^d **16** wypowiadając się o tych rzeczach, jak to też czyni we wszystkich swych listach. Są w nich jednak pewne sprawy trudne do zrozumienia, które ludzie nieuczeni i niestali przekręcają – podobnie jak pozostałe Pisma^e – ku własnej zgubie.

17 Wy zatem, umiłowani, z góry o tym wiedząc,^f miejcie się na baczności, aby się nie dać wraz z nimi odwieść przez błąd ludzi urągających prawu i nie odpaść od swej niezłomności.^g **18** Przeciwnie, wzrastajcie w życzliwości niezaskuszonej oraz poznaniu naszego Pana i Wybawcy, Jezusa Chrystusa.^h Jemu chwala zarówno teraz, jak i po dzień wieczności.ⁱ

g Mt 24:24; Ef 4:14; h Ef 4:15; Flp 3:8; i 2Tm 4:18.

LIST

PIERWSZY JANA

1 To, co było od początku,^a co usłyszeliśmy,^b co ujrzeliśmy na własne oczy,^c czemu się uważnie przypatrywaliśmy^d i czego dotyczyły nasze ręce,^e co ma związek ze słowem życia^f **2** (istotnie, życie się ujawniło,^g a my widzieliśmy i świadczymy,^h i opowiadamy wam o życiu wiecznym,ⁱ które było u Ojca i się nam ujawniło), **3** to, co ujrzeliśmy i usłyszeliśmy, opowiadamy także wam,^j aby i was łą-

ROZDZ. 1

- a 1Jn 2:7
1Jn 2:24
1Jn 3:11
- b Jn 15:27
- c Dz 4:20
- d Jn 1:14
- e Łk 24:39
- f Jn 1:4
Jn 6:68
- g Jn 1:14
Gał 4:4
- h Jn 21:24
Dz 2:32
- i Jn 17:3

czyła z nami wspólnota.^a A ta nasza wspólnota^b jest z Ojcem i z jego Synem, Jezusem Chrystusem.^c **4** Piszemy to więc, by nasza radość była zupełna.^d

5 A to jest wieść, którą od niego usłyszeliśmy i wam zwiastujemy,^e że Bóg jest światłem^f i w jedności z nim nie ma żadnej ciemności.^g

j Mt 13:17; szpalta 2 a Jn 17:20; b 1Kto 1:9; c Jn 17:21; d Jn 15:11; Jn 16:24; e Jn 3:11; f Iz 2:5; Jak 1:17; g Ef 5:8.

6 Jeżeli twierdzimy: „Łączy nas z nim wspólnota”, a jednak dalej chodzimy w ciemności,^a to kłamiemy i nie trwamy w prawdzie.^b

7 Jeśli zaś chodzimy w świetle, tak jak on sam jest w świetle,^c to rzeczywiście łączy nas wspólnota,^d a krew^e Jezusa, jego Syna, oczyszcza^f nas z wszelkiego grzechu.^g

8 Jeżeli twierdzimy: „Nie mamy grzechu”,^h to sami siebie wprowadzamy w błądⁱ i nie ma w nas prawdy. **9** Jeżeli wyznajemy nasze grzechy,^j to on jest wierny i prawy, żeby nam przebaczyć nasze grzechy i oczyścić nas z wszelkiej nieprawości.^k

10 Jeżeli twierdzimy: „Nie zgrzeszyliśmy”, czynimy go kłamcą i nie ma w nas jego słowa.^l

2 Dzieciatki moje, piszę to do was, żebyście nie popełnili grzechu.^m A gdyby jednak ktoś popełnił grzech, to mamy wspomóżycielaⁿ u Ojca: Jezusa Chrystusa, prawego.^o **2** I on jest ofiarą^p przebiegłą^q za nasze grzechy,^r ale nie tylko za nasze,^s lecz także całego świata.^t **3** A to, że go poznaliśmy, wiemy stąd: jeśli stale przestrzegamy jego przykazań.^u **4** Kto mówi: „Poznałem go”,^v a jednak nie przestrzega jego przykazań,^w jest kłamcą i nie ma w nim prawdy.^x **5** Ale kto zachowuje jego słowo,^y w tym istotnie miłość do Boga została wydoskonalona.^z Stąd wiemy, że jesteście w jedności z nim.^a **6** Kto mówi, że pozostaje z nim w jedności,^b ten również ma obowiązek sam chodzić tak, jak on chodził.^c

7 Umiłowani, nie piszę wam nowego przykazania, lecz przykazanie stare,^d które mieliście od początku.^e Tym starym przykazaniem jest słowo, któreście usłyszeli. **8** Zarazem piszę wam nowe przykazanie, coś, co jest

ROZDZ. 1

- a 2Koł 6:14
- b Tyt 1:16
1Jn 2:4
- c Jn 1:9
- d 2Koł 8:4
- e Rz 3:25
Ef 1:7
Heb 9:14
- f Heb 10:22
- g Kpl 16:30
Obj 1:5
- h Prz 20:9
- i 1Kł 8:46
Kzn 7:20
- j Kpl 5:5
Ps 32:5
Prz 28:13
Jak 5:16
- k 2Koł 7:1
Tyt 2:14
- l Rz 3:4
1Jn 5:10

ROZDZ. 2

- m Gal 6:1
1Jn 3:6
- n Rz 8:34
Heb 7:25
- o 1Tm 2:5
- p 1Koł 5:7
2Koł 5:21
- q Rz 3:25
1Tm 2:6
Heb 2:17
1Jn 4:10
- r Kpl 16:6
Iz 53:5
Kol 1:14
1Tm 1:15
1Pt 2:24
- s Jak 1:18
Obj 14:4
- t Kpl 16:15
Mt 20:28
Jn 1:29
Jn 10:16
Obj 7:14
- u Jn 14:21
Jn 15:10
- v Oz 8:2
- w Oz 8:1
- x Tyt 1:16
- y Jn 14:23
- z 1Jn 4:18
- a Jn 14:20
Jn 17:21
- b Jn 15:4
- c Jn 13:15
1Pt 2:21
- d Kpl 19:18
Pwt 6:5
Jn 13:34
- e 1Jn 1:1
2Jn 5

szpalta 2

- a Rz 13:12
1Ts 5:5
- b Jn 1:9
Jn 8:12
Kol 2:17
- c Ef 4:31
Kol 3:8
Tyt 3:3
1Jn 3:15

prawdziwe w jego i waszym wypadku, ponieważ ciemność^a przemija, a prawdziwe światło^b już świeci.

9 Kto mówi, że jest w świetle, a jednak nienawidzi^c swego brata, ten aż dotąd jest w ciemności.^d **10** Kto miłuje swego brata, ten pozostaje w świetle^e i w jego wypadku nie ma powodu do zgorzelenia.^f **11** Ale kto nienawidzi swego brata, ten jest w ciemności i chodzi w ciemności,^g i nie wie, gdzie idzie,^h ponieważ ciemność zaślepiła jego oczy.

12 Piszę do was, dzieciatki, ponieważ przez wzgląd na jego imię zostały wam przebaczone grzechy.ⁱ **13** Piszę do was, ojcowie, ponieważ poznaliście tego, który jest od początku.^j Piszę do was, młodzieńcy,^k ponieważ zwyciężyliście niegodziwca.^l Piszę do was, dziecięta,^m ponieważ poznaliście Ojca.ⁿ **14** Piszę do was, ojcowie,^o ponieważ poznaliście tego, który jest od początku.^p Piszę do was, młodzieńcy, ponieważ jesteście silni^q i pozostaje w was słowo Boga,^r i zwyciężyliście niegodziwca.^s

15 Nie miłujcie świata ani tego, co na świecie.^t Jeżeli ktoś miłuje świat, nie ma w nim miłości do Ojca.^u **16** ponieważ wszystko na świecie^v — pragnienie ciała^w i pragnienie oczu,^x i popisywanie się swymi środkami do życia^y — nie pochodzi od Ojca, lecz pochodzi od świata.^z **17** Ponadto świat przemija i tak jest z jego pragnieniem,^a ale kto wykonuje wolę^b Boga, ten pozostaje na wieki.^c

- d Iz 59:9; 1Koł 13:2; e Ef 5:8; f Jn 11:9; 2Pt 1:10; g Jn 11:10; 2Pt 1:9; 1Jn 4:20; h Jn 12:35; i Łk 24:47; Dz 4:12; Dz 10:43; j Jn 1:1; k Tyt 2:6; l Jak 4:7; 1Jn 5:19; Obj 12:11; m Gal 4:19; n Jn 17:25; o 1Tm 5:17; p 1Jn 1:1; q Ef 6:10; r Heb 8:10; 2Jn 2:3; 3Jn 3; s Rz 8:37; t Rz 12:2; 1Koł 7:31; Ef 5:15; u Mt 6:24; Jak 4:4; v Tyt 2:12; w Mt 5:28; Rz 13:14; 1Pt 1:14; x Rdz 3:6; Prz 27:20; Mt 4:8; y Kzn 5:11; Jak 4:16; z 1Koł 7:33; Ef 2:2; a 1Koł 7:31; 1Pt 1:24; b Mt 7:21; 1Pt 4:2; c Ps 37:29; Jn 6:40.

18 Dziecięta, jest ostatnia godzina^a i jak usłyszaliście, że przychodzi antychryst,^b tak właśnie teraz wystąpiło wielu antychrystów;^c stąd poznajemy, że jest ostatnia godzina. **19** Wyszli z nas, ale nie byli naszego pokroju;^d bo gdyby byli naszego pokroju, pozostaliby z nami.^e Ale wyszli, aby się okazało, że nie wszyscy są naszego pokroju.^f **20** A wy macie namaszczenie od świętego;^g wszyscy macie wiedzę.^h **21** Piszę do was nie dlatego, że nie znacie prawdy,ⁱ ale dlatego, że ją znacie^j i że żadne kłamstwo nie wywodzi się z prawdy.^k

22 Kto jest kłamcą, jeśli nie ten, kto zaprzecza, że Jezus jest Chrystusem?^l Antychrystem^m jest ten, kto się zapiera Ojca i Syna.ⁿ **23** Każdy, kto się zapiera Syna, nie ma również Ojca.^o Kto wyznaje^p Syna, ma także Ojca.^q **24** Jeśli chodzi o was, niech to, co słyszeliście od początku, pozostaje w was.^r Jeżeli pozostanie w was to, co słyszeliście od początku, wy także będziecie trwać w jedności^s z Synem i w jedności z Ojcem.^t **25** A to jest obietnica, którą on nam obiecał: życie wieczne.^u

26 Piszę to wam o tych, którzy próbują was wprowadzić w błąd.^v **27** A w was pozostaje namaszczenie,^w któreście od niego otrzymali, i nie potrzebujecie, żeby ktoś was nauczał;^x ale jak namaszczenie od niego uczy was o wszystkim^y i jest prawdziwe,^z a nie jest kłamstwem, i jak was nauczyło, pozostawajcie w jedności^a z nim. **28** Teraz więc, dzieci, pozostawajcie z nim w jedności,^c abyśmy, gdy się ujawni,^d mieli swobodę mowy^e i nie byli z dala od niego zawstyżeni podczas jego obecności.^f **29** Jeżeli wiecie, że on jest prawy,^g to pozna-

ROZDZ. 2

- a Mt 24:33
- b Mt 24:24
- c 2Ts 2:1
- d Mt 13:27
- e 2Ts 2:7
- f 2Jn 7
- g Judy 4
- d Dz 20:30
- e Jn 6:37
- f 1Ko 11:19
- g 2Ko 1:21
- h 1Jn 2:27
- i Heb 10:26
- j 1Jn 8:32
- k 2Pt 1:12
- l 1Jn 8:44
- m 1Jn 4:3
- n 2Jn 7
- o 1Jn 2:18
- p Lk 12:9
- q Jn 5:23
- r 2Jn 9
- p Rz 10:10
- q Jn 14:7
- r 1Jn 4:15
- s Jn 14:23
- t 2Jn 6
- s Jn 15:4
- t 1Jn 3:24
- u Jn 17:3
- v 1Jn 1:2
- w Mk 13:22
- x 3Jn 10
- y Obj 2:20
- w 2Ko 1:21
- z 1Jn 2:20
- x Jer 31:34
- y Heb 8:11
- y Jn 14:26
- z Jn 16:13
- z Jn 17:17
- Rz 3:4
- a Jn 17:21
- b 1Jn 3:2
- c Jn 6:56
- d Kol 3:4
- e 1Tm 6:14
- e 1Jn 4:17
- f Mt 24:3
- g 1Ts 3:13
- g 1Jn 3:7

szpalta 2

- a 1Pt 1:23
- l 1Jn 4:7

ROZDZ. 3

- b Jn 3:16
- c Jn 1:12
- Rz 8:15
- d Jn 15:19
- e Jn 16:3
- Jn 17:25
- f Rz 8:16
- Ef 1:5
- g 1Ko 15:49
- Flp 3:21
- h Jn 14:3
- Heb 12:23
- i 2Pt 1:4

jecie, że każdy, kto czyni to, co prawi, z niego się narodził.^a

3 Patrzcie, jaką miłością^b Ojciec nas obdarzył, abyśmy byli nazwani dziećmi Bożymi^c – i nimi jesteśmy. Świat^d dlatego nas nie zna, że jego nie poznał.^e **2** Umiłowani, teraz jesteśmy dziećmi Bożymi,^f ale jeszcze nie zostało ujawnione, czym będziemy.^g Wiemy, że gdy on się ujawni,^h będziemy do niego podobni,ⁱ ponieważ ujrzymy go właśnie takim, jakim jest.^j **3** A każdy, w nim pokłada tę nadzieję, oczyszcza się,^k jak i ten jest czysty.^l

4 Każdy, kto trwa w grzechu,^m trwa także w bezprawiu,ⁿ toteż grzech^o jest bezprawiem. **5** Wiecie również, że ten się ujawnił, aby usunąć nasze grzechy,^p a w nim grzechu^q nie ma. **6** Nikt, kto pozostaje w jedności^r z nim, nie trwa w grzechu;^s nikt, kto trwa w grzechu, nie widział go ani go nie poznał.^t **7** Dzieci, niech was nikt nie wprowadza w błąd; kto trwa w prawości, jest prawy, tak jak ten jest prawy.^u **8** Kto trwa w grzechu, pochodzi od Diabła, ponieważ Diabeł grzeszy od początku.^v Syn Boży po to się ujawnił,^w by zniweczyć dzieła Diabła.^x

9 Nikt, kto się narodził z Boga, nie trwa w grzechu,^y ponieważ Jego nasienie pozostaje w takim i nie może on trwać w grzechu, gdyż narodził się z Boga.^z **10** Dzieci Boga i dzieci Diabła uwidaczniają się w ten sposób: Nikt, kto nie trwa w prawości,^a nie pochodzi od Boga – ani ten, kto nie miłuje swego brata.^b **11** Bo to jest wieść, którą słyszeliście od

j Mt 5:8; Jn 4:24; k 2Ko 7:1; l 1Pt 1:16; m Rz 3:20; 1Tm 5:20; n Mt 7:23; Rz 4:15; o 1Jn 5:17; p Kpl 16:22; Iz 53:11; Jn 1:29; q Jn 8:46; 2Ko 5:21; r Jn 15:4; s Rz 6:12; 1Pt 4:1; t Ps 15:1; 3Jn 11; u Pwt 32:4; Ps 119:137; Ps 145:17; v Rdz 3:14; Jn 8:44; w Heb 2:14; x Jn 16:33; Kol 2:15; Heb 2:14; y 1Jn 5:18; z 1Pt 1:23; a 1Jn 2:29; b 1Jn 4:8.

początku,^a że powinniśmy jedni drugich miłować.^b **12** nie jak Kain, który pochodził od niegodziwca i zabił^c swego brata. A dlaczego go zabił? Ponieważ jego własne uczynki były niegodziwe,^d natomiast jego brata – prawie.^e

13 Nie dziwcie się, bracia, że świat was nienawidzi.^f **14** My wiemy, że przeszliśmy ze śmierci do życia,^g ponieważ miłujemy braci.^h Kto nie miłuje, pozostaje w śmierci.ⁱ **15** Każdy, kto nienawidzi^j swego brata, jest zabójcą,^k a wiecie, że w żadnym zabójcy^l nie pozostaje życie wieczne.^m

16 Po tym poznaliśmy miłość,ⁿ że on wydał za nas swą duszę;^o i my mamy obowiązek wydać swe dusze za naszych braci.^p **17** Ale jeśli ktoś ma środki tego świata służące do podtrzymywania życia^q i widzi swego brata w potrzebie,^r a jednak zamyka przed nim drzwi swego tkliwego współczucia,^s to jakże pozostaje w nim miłość do Boga?^t **18** Dzieciatki, nie miłujmy^u słowem ani językiem,^v lecz uczynkiem^w i prawdą.^x

19 Po tym poznamy, że pochodzimy z prawdy,^y i uspokoiemy przed nim nasze serca **20** co do tego, za co nasze serca by nas potępiały,^z ponieważ Bóg jest większy niż nasze serca i wie wszystko.^a **21** Umiłowani, jeśli nas serca nie potępiają, mamy wobec Boga swobodę mowy,^b **22** i o cokolwiek prosimy, otrzymujemy od niego,^c gdyż przestrzegamy jego przykazań i czynimy to, co znajduje upodobanie w jego oczach.^d **23** Doprawdy, to jest jego przykazanie, żebyśmy wierzyli w imię jego Syna, Jezusa Chrystusa,^e i miłowali się wzajemnie,^f tak jak on dał nam przykazanie. **24** Kto zaś przestrzega jego przykazań, ten pozostaje w jedno-
ści z nim, a on w jedno-
ści z takim;^g i po tym poznajemy, że on pozosta-

ROZDZ. 3

a 1Jn 1:1

1Jn 2:7

2Jn 5

b Jn 13:34

c Rdz 4:8

d Rdz 4:5

Judy 11

e Rdz 4:4

Heb 11:4

f Mt 5:11

Jn 15:18

2Tm 3:12

g Jn 5:24

Rz 8:2

h 1Jn 2:10

i Jn 3:36

j Kpl 19:17

k Mt 5:21

Ef 4:31

l Rdz 9:6

m Lb 35:31

Obj 21:8

Obj 22:15

n Jn 13:1

o Jn 3:16

Jn 15:13

Rz 8:32

p Jn 13:15

Rz 16:4

1Ts 2:8

q Lk 3:11

r Pwt 26:12

Rz 12:13

s Kpl 25:35

Pwt 15:7

Jak 2:16

t Iz 58:7

1Jn 4:20

u 1Ko 13:4

v Rz 12:9

w Jak 1:22

Jak 2:17

x Mt 7:22

1Pt 1:22

y Jn 18:37

z 2Sm 24:10

Mt 26:75

Lk 18:13

a Lk 12:30

Heb 4:13

b Heb 4:16

1Jn 5:14

c Ps 10:17

Ps 34:15

Mt 7:8

1Pt 3:12

d Jn 9:31

Heb 13:21

e Jn 6:29

f Jn 13:34

g Jn 15:4

1Jn 2:24

szpalta 2

a Jn 14:23

b Rz 8:2

Rz 8:9

ROZDZ. 4

c Pwt 18:21

2Ts 2:2

1Tm 4:1

d Obj 22:6

je w jedno-
ści z nami^a – dzięki du-
chowi,^b którego nam dał.

4 Umiłowani, nie każdej na-
tchnionej wypowiedzi^c wier-
cie, lecz sprawdzajcie natchnio-
ne wypowiedzi, czy pochodzą od
Boga,^d ponieważ wyszło na świat
wielu fałszywych proroków.^e

2 Po tym poznajecie natchnio-
ną wypowiedź od Boga:^f Ka-
da natchniona wypowiedź, która
wyznaje, że Jezus Chrystus przy-
szedł w ciele, pochodzi od Boga,^g

3 ale każda natchniona wypo-
wiedź, która nie wyznaje Jezu-
sa, nie pochodzi od Boga.^h Jest
to natomiast natchniona wypo-
wiedź antychrysta, o której sły-
szeliście, iż przychodzi,ⁱ i która
już teraz jest na świecie.^j

4 Wy, dzieciatki, pochodzicie
od Boga i zwyciężyście tych lu-
dzi,^k ponieważ ten, który jest w
jedności^l z wami, jest większy^m
niż ten, który jest w jedno-
ści ze światem.ⁿ **5** Oni pochodzą ze
świata,^o dlatego mówią to, co
się wywodzi ze świata, i świat
ich słucha.^p **6** My pochodzimy
od Boga.^q Kto poznaje Boga, ten
nas słucha;^r kto nie pochodzi od
Boga, ten nas nie słucha.^s Tak
spostzegamy natchnioną wypo-
wiedź prawdy i natchnioną wypo-
wiedź błędu.^t

7 Umiłowani, dalej miłujmy
się nawzajem,^u gdyż miłość^v jest
od Boga, a każdy, kto miłuje, z
Boga się narodził^w i Boga pozna-
je.^x **8** Kto nie miłuje, nie po-
znał Boga, ponieważ Bóg jest mi-
łością.^y **9** Przez to w naszym
wypadku ujawniła się miłość Bo-
ża,^z że Bóg posłał na świat swe-

e Mt 24:24; Obj 16:14; f 2Tm 3:16; Obj 22:6; g Jn 1:14; 1Ko 12:3; Obj 19:10; h 2Pt 2:1; 1Jn 2:22; 12Ts 2:7; 1Jn 2:18; j Dz 20:30; k 1Jn 5:4; 1Jn 17:21; m 2Kn 20:6; n Ef 2:22; Ef 6:12; o 1Jn 5:19; p Jn 15:19; q 1Jn 3:10; r Jn 10:27; s Jn 8:47; 14:17; t 1Jn 4:1; u 1Pt 1:22; v 1Ko 13:13; w 1Jn 3:6; 1Jn 3:9; 1Jn 4:16; x Jn 17:3; y Jm 34:6; Mi 7:18; 1Jn 4:19; z Rz 5:8.

go jednorodzonego Syna,^a abyśmy przez niego uzyskali życie.^b

10 Miłość nie w tym się przejawia, że my umiłowaliśmy Boga, lecz że on nas umiłował i posłał swego Syna jako ofiarę^c prześlągalną^d za nasze grzechy.^e

11 Umiłowani, jeśli Bóg nas tak umiłował, to i my mamy obowiązek miłować się wzajemnie.^f

12 Boga nikt nigdy nie widział.^g Jeżeli dalej miłujemy się wzajemnie, to Bóg pozostaje w nas, a jego miłość zostaje w nas wydoskonalona.^h

13 Po tym poznajemy, iż pozostajemy w jednościⁱ z nim, a on w jedności z nami,^j że udzielił nam swego ducha.^k

14 Ponadto sami widzieliśmy^l i świadczymy,^m że Ojciec posłał swego Syna jako Wybawcę świata.ⁿ

15 Kto wyznaje, że Jezus Chrystus jest Synem Bożym,^o z takim Bóg pozostaje w jedności, a on w jedności z Bogiem.^p **16** A my poznaliśmy miłość,^q którą Bóg żywi do nas, i w nią uwierzyliśmy.

Bóg jest miłością,^r a kto pozostaje w miłości,^s ten pozostaje w jedności z Bogiem, Bóg zaś pozostaje w jedności^t z nim.

17 W ten sposób miłość została w nas wydoskonalona, żebyśmy mieli swobodę mowy^u w dniu sądu,^v ponieważ jak jest ten, tak i my jesteśmy na tym świecie.^w

18 W miłości nie ma bojaźni,^x lecz doskonała miłość precz odrzuca bojaźń,^y ponieważ bojaźń powściąga. Doprawdy, kto się boi, nie wydoskonalił się w miłości.^z

19 My zaś miłujemy, ponieważ on pierwszy nas umiłował.^a

20 Jeżeli ktoś twierdzi: „Miłuję Boga”, a jednak nienawidzi swego brata, to jest kłamcą.^b Bo kto nie miłuje swego brata,^c którego widział, nie może miłować Boga, którego nie widział.^d **21** A mamy

ROZDZ. 4

a Jn 1:14

b Jn 3:16

Rz 5:21

Rz 8:32

1 Jn 5:11

c 1 Kł 5:7

2 Kł 5:21

d Rz 3:25

1 Jn 2:2

e Heb 2:17

Heb 9:26

f Mt 18:33

Jn 15:12

Rz 13:8

1 Jn 3:16

g Wj 33:20

Jn 1:18

Jn 4:24

Jn 5:37

Jn 6:46

h 1 Jn 2:5

i Jn 6:56

Jn 15:4

j Jn 14:21

k 1 Jn 3:24

l 1 Jn 1:1

m 1 Jn 1:2

n Mt 1:21

Jn 3:17

Jn 4:42

Jn 12:47

Dz 5:31

o Rz 10:9

1 Jn 2:23

p 1 Jn 2:24

q Jn 3:16

r 1 Jn 4:8

s Mt 22:37

t Jn 17:21

u Heb 4:16

1 Jn 2:28

v Dz 17:31

2 Pt 3:7

w Jn 17:16

x Rz 8:15

y 2 Tm 1:7

z 1 Jn 2:5

a 1 Jn 4:10

b 1 Jn 2:4

c 1 Jn 3:17

d 1 Jn 3:2

1 Jn 4:12

szpalta 2

a Mt 22:37

b Mt 22:39

Jn 13:34

Jn 15:12

ROZDZ. 5

c 1 Pt 1:3

d Jn 1:12

Jn 3:3

1 Pt 1:23

1 Jn 3:9

e 1 Pt 1:22

f Jn 1:12

Rz 8:14

g Obj 14:12

h Jn 14:23

2 Jn 6

od niego to przykazanie,^a że kto miłuje Boga, powinien miłować również swego brata.^b

5 Każdy, kto wierzy, że Jezus jest Chrystusem, narodził się z Boga,^c a każdy, kto miłuje tego, który spowodował narodzenie, miłuje tego, który się z niego narodził.^d **2** Po tym poznajemy, że miłujemy^e dzieci Boże,^f gdy miłujemy Boga i spełniamy jego przykazania.^g **3** Bo miłość^h do Boga polega na tym, że przestrzegamy jego przykazań;ⁱ a przecież jego przykazania nie są uciążliwe.^j **4** ponieważ wszystko, co się narodziło^k z Boga, zwycięża świat.^l A to jest zwycięstwo,^m które zwyciężyłoⁿ świat: nasza wiara.^o

5 Któż jest tym, który zwycięża^p świat,^q jeśli nie ten, kto wierzy,^r że Jezus jest Synem Bożym?^s **6** To jest ten, który przyszedł poprzez wodę i krew, Jezus Chrystus; nie tylko przez wodę,^t lecz przez wodę i krew.^u A duch^v składa świadectwo, ponieważ duch jest prawdą. **7** Bo jest trzech świadków: **8** duch^w i woda,^x i krew,^y a ci trzech są zgodni.^z

9 Jeżeli przyjmujemy świadectwo ludzi,^a to świadectwo Boga jest większe, ponieważ jest to świadectwo Boga – to, że złożył świadectwo^b o swoim Synu.

10 Kto wierzy w Syna Bożego, ma świadectwo^c co do samego siebie. Kto nie wierzy Bogu, uczynił go kłamcą,^d ponieważ nie uwierzył w świadectwo,^e które Bóg jako świadek^f dał o swoim Synu.

11 I to jest świadectwo, że Bóg

i Pwt 5:29; Pwt 12:28; j Pwt 30:11; Mi 6:8; k 1 Jn 5:18; 1 Jn 16:33; m Obj 15:2; n Obj 12:11; o 2 Tm 4:7; p 1 Kł 15:57; q 1 Jn 4:4; r Ef 6:16; 1 Jn 3:23; s Jn 20:31; t Mt 3:13; u Dz 20:28; Ef 1:7; Heb 9:22; 1 Pt 1:19; v Mt 3:16; Jn 1:33; w Lk 3:22; Lk 4:18; Jn 1:32; Dz 10:38; x Lk 3:21; y Heb 9:14; z Mt 18:16; 2 Kł 13:1; 1 Tm 3:16; a Mk 15:39; Jn 1:29; Jn 1:32; b Mk 1:11; Lk 9:35; Jn 12:28; c Rz 8:16; d Jn 3:33; e 1 Kł 15:15; f Jn 5:37.

dał nam życie wieczne,^a a życie to jest w jego Synu.^b **12** Kto ma Syna, ma to życie; kto nie ma Syna Bożego, nie ma tego życia.^c

13 Piszę to wam, abyście wiedzieli, że macie życie wieczne^d — wy, którzy wierzyacie w imię Syna Boga.^e **14** A to jest ufność, którą żywimy do niego,^f że o cokolwiek prosimy zgodnie z jego wolą, on nas wysłuchuje.^g **15** Ponadto jeśli wiemy, że nas wysłuchuje, o cokolwiek prosimy,^h to wiemy, że będziemy mieć wszystko, o co prosimy, bośmy go o to poprosili.ⁱ

16 Jeżeli ktoś ujrzy, że jego brat grzeszy jakimś grzechem, który nie sprowadza śmierci,^j to będzie prosił, a On da mu życie^k — tym, którzy nie grzeszą tak, by to sprowadzało śmierć.^l Jest grzech, który sprowadza śmierć. W sprawie właśnie tego grzechu nie mó-

ROZDZ. 5

- a Jn 17:3
- b Jn 5:26
- c Jn 3:36
- d 1Jn 1:2
- e Jn 20:31
- f 1Jn 3:23
- g Heb 4:16
- h 1Jn 3:21
- i Prz 15:29
- j Jn 9:31
- k 1Jn 14:13
- l Łk 11:13
- m Iz 6:7
- n Jer 31:34
- o Jak 5:15
- p 1Jn 1:9
- q Jak 5:20
- r Mt 12:31
- s Mk 3:29
- t Łk 12:10
- u Heb 6:6
- v Heb 10:26

szpalta 2

- a 2Jn 11
- b 1Jn 3:4
- c 1Jn 5:1

wię, żeby prosił.^a **17** Wszelka nieprawość jest grzechem;^b a jednak jest grzech, który nie sprowadza śmierci.

18 Wiemy, że nikt, kto się narodził z Boga,^c nie trwa w grzechu, ale Ten^d narodzony z Boga strzeże go, a niegodziwiec go nie pochwytyje.^e **19** Wiemy, że pochodzimy od Boga,^f lecz cały świat podlega mocy niegodziwca.^g **20** My zaś wiemy, że Syn Boży przyszedł^h i obdarzył nas zdolnością umysłu,ⁱ żebyśmy mogli poznać prawdziwego.^j I jesteśmy w jedności^k z tym prawdziwym poprzez jego Syna, Jezusa Chrystusa. To jest prawdziwy^l Bóg i życie wieczne.^m **21** Dziateczki, strzeżcie się bożków.ⁿ

- d Kol 1:15; Obj 3:14; e Jn 17:15; f Jn 8:47; g Mt 13:19; Łk 4:6; Jn 12:31; Heb 2:14; h 1Tm 3:16; i Kol 1:9; 2Tm 2:7; j 1Ko 2:12; k Jn 17:21; l 1Ts 1:9; m Jn 17:3; n 1Ko 10:14.

LIST

DRUGI JANA

1 Starszy^a do wybranej pani^b oraz jej dzieci, które naprawdę miłuję,^c i nie tylko ja sam, lecz także wszyscy, co poznali prawdę^d — **2** ze względu na prawdę, która w nas pozostaje^e i będzie z nami na wieki.^f **3** Będzie z nami życzliwość niezasłużona,^g miłosierdzie i pokój od Boga, Ojca,^h i od Jezusa Chrystusa, Syna Ojca, wraz z prawdą i miłością.ⁱ

4 Bardzo się raduję, ponieważ stwierdziłem, że niektóre z twoich dzieci^j chodzą w prawdzie,^k tak jak otrzymaliśmy przykazanie od Ojca.^l **5** Teraz więc proszę cię, pani, jako ktoś, kto pisze tobie nie przykazanie nowe,^m lecz to, które mieliśmy od począt-

- a 1Pt 5:1
- b 3Jn 1
- c 1Pt 5:13
- d 1Pt 1:22
- e 1Pt 2:17
- f Jn 8:32
- g 1Jn 3:18
- h Jn 8:31
- i Jn 17:17
- j Heb 4:16
- k 1Tm 1:2
- l 2Tm 1:2
- m Ef 4:15
- n 1Jn 2:13
- o 2Ko 4:2
- p 3Jn 3
- q 1Ef 6:1
- r 1Jn 2:7

szpalta 2

- a 1Jn 1:1
- b Jn 13:34
- c Jn 15:12
- d 1Pt 4:8
- e 1Ko 13:4
- f Jn 14:15
- g 1Jn 2:5
- h 1Jn 5:3

ku,^a abyśmy się wzajemnie miłowali.^b **6** A miłość polega na tym,^c że wciąż chodzimy zgodnie z jego przykazaniami.^d To jest przykazanie, jak słyszeliście od początku, że wciąż powinniście według niego chodzić.^e **7** Bo wyszło na świat wielu zwodzicieli^f — osób, które nie wyznają, że Jezus Chrystus przyszedł w ciele.^g Taki jest zwodzicielem^h i antychrystem.ⁱ

8 Baczcie, żebyście nie stracili tego, co wypracowaliśmy, ale byście odebrali pełną zapłatę.^j **9** Nikt, kto się wysuwa naprzód^k

- e Jn 14:21; f Mt 24:24; Dz 20:29; 2Pt 2:1; 1Jn 2:18; Obj 2:2; g 1Jn 4:2; h Mt 7:15; Mt 7:23; Mt 24:24; 2Ts 2:7; i Łk 11:23; 1Jn 2:22; 1Jn 4:3; Judy 4; j Jn 4:36; Heb 10:35; k 1Jn 2:22.

i nie pozostaje^a w nauce Chrystusa, nie ma Boga.^b Kto zaś pozostaje w tej nauce, ten ma zarówno Ojca, jak i Syna.^c **10** Jeżeli ktoś przychodzi do was i nie przynosi tej nauki, wcale go nie przyjmujcie do domu^d ani nie zwracajcie się do niego z pozdrowieniem.^e **11** Bo kto się do niego zwraca z pozdrowieniem, ten jest współuczestnikiem jego niegodziwych uczynków.^f

a Jn 15:6
1Jn 2:27
b Jn 14:6
3Jn 9
c Heb 3:14
1Jn 2:23
d Pwt 17:5
Rz 16:17
1Ko 5:11
2Ts 3:6
2Ts 3:14
e 1Kl 13:16
Dz 19:9
f 1Tm 5:22
Obj 18:4

12 Choć mam wam wiele do napisania, nie chcę tego czynić, używając papieru i atramentu,^a lecz mam nadzieję, że do was przyjdę i porozmawiam z wami twarzą w twarz,^b żeby wasza radość^c była zupełna.^d

13 Dzieci twej siostry, wybranej, przesyłają ci pozdrowienia.^e

szpalta 2 a 3Jn 13; b 3Jn 14; c Jn 17:13; d 1Jn 1:4; e 1Pt 5:13.

LIST

TRZECI JANA

1 Starszy^a do Gajusa, umiłowanego, którego ja naprawdę miuję.^b

2 Umiłowany,^c modłę się, żeby ci się we wszystkim dobrze wiodło^d i żebyś był zdrowy,^e tak jak się dobrze wiesz twojej duszy.^f **3** Bo bardzo się uradowałem, gdy przyszli bracia i złożyli świadectwo o prawdzie, której się trzymasz, jako że ty dalej chodzisz w prawdzie.^g **4** Nie mam większego powodu do wdzięczności, niż słyszeć, iż moje dzieci dalej chodzą w prawdzie.^h

5 Umiłowany, wykonujesz wierną pracę we wszystkim, co czynisz dla braci,ⁱ i to obcych,^j **6** którzy przed zborom poświadczali twą miłość. Tych zechciej wyprawić w drogę w sposób godny Boga.^k **7** Wyszli bowiem ze względu na jego imię, nic nie biorąc^l od ludzi z narodów. **8** My więc mamy obowiązek przyjmować takich gościnie,^m żeby się stać współpracownikami w prawdzie.ⁿ

9 Napisałem coś do zboru, ale Diotrefes, który lubi zajmować wśród nich pierwsze miejsce,^o niczego od nas nie przyjmuje^p z

a 1Pt 5:1
2Jn 1
b 1Pt 1:22
1Pt 2:17
c 1Tm 6:2
Flm 1
d 1Ko 16:2
e Dz 15:29
f 1Ko 14:20
g 2Jn 4
h 1Ko 4:15
2Tm 1:2
Tyt 1:4
Flm 10
i Mt 25:38
j Heb 13:2
k Dz 20:38
Tyt 3:13
l 1Ko 9:12
1Ko 9:15
m Mt 10:41
Mt 25:35
Dz 17:7
Flm 22
1Pt 4:9
n Rz 12:13
o Mt 20:27
Dz 20:30
Flp 2:3
p Kol 4:16

szpalta 2

a Rz 12:10
Heb 13:7
Heb 13:17
b 1Ko 4:19
2Ko 13:2
c Ps 101:5
Prz 6:19
d Ef 6:21
Flp 2:19
Kol 4:7
e 2Ko 7:15
f 2Tm 4:15

respektem.^a **10** Dlatego też jeśli przyjdę, przypomnę jego uczynki, które dalej popełnia,^b obgadując nas niegodziwymi słowami.^c A nie poprzestając na tym, sam wcale nie przyjmuje braci^d z respektem, tych zaś, którzy chcą ich przyjąć,^e próbuje powstrzymać^f i wyrzucić^g ze zboru.

11 Umiłowany, naśladowaj nie to, co złe, lecz to, co dobre.^h Kto czyni dobro, pochodzi od Boga.ⁱ Kto czyni zło, nie widział Boga.^j

12 Demetriuszowi dane zostało świadectwo przez nich wszystkich^k i przez samą prawdę. Lecz i my świadczymy,^l a wiesz, że nasze świadectwo jest prawdziwe.^m

13 Miałem ci wiele do napisania, ale nie chcę dalej do ciebie pisać atramentem i piórem.ⁿ

14 Mam jednak nadzieję, że cię niebawem zobaczę i porozmawiamy twarzą w twarz.^o

Pokój tobie.^p

Przyjaciele przesyłają ci pozdrowienia.^q Moje pozdrowienia^r przekaz imiennie przyjaciółom.

g Mt 24:49; h Rz 12:9; Rz 13:3; 1Pt 3:11; i 1Jn 3:6; 1Jn 3:9; j 1Jn 3:10; k 1Tm 3:7; 1Jn 19:35; m Jn 21:24; n 2Jn 12; o Gal 4:20; p 1Pt 5:14; q Flp 4:22; r Tyt 3:15.

LIST JUDY

1 Juda, niewolnik Jezusa Chrystusa, a brat Jakuba,^a do powołanych,^b którzy są umiłowani w związku z Bogiem, Ojcem,^c i zachowani^d dla Jezusa Chrystusa:

2 Miłosierdzie^e i pokój,^f i miłość^g niech się wam pomnożą.^h

3 Umiłowani,ⁱ chociaż dokładałem wszelkich starań, aby do was pisać o wybawieniu, którego się wspólnie trzymamy,^j uznałem za konieczne napisać do was, żeby was usilnie zachęcić do podjęcia ciężkiej walki o wiarę,^k raz na zawsze przekazaną świętym.^l **4** Czynię to dlatego, że wśliznęli się pewni ludzie,^m którzy dawno temu zostali przez Pisma wyznaczeniⁿ na ten sąd,^o ludzie bezbożni,^p obracający niezasłużoną życzliwość naszego Boga w usprawiedliwienie rozpasania^q oraz sprzeniewierzający się^r naszemu jednemu Właścicielowi^s i Panu,^t Jezusowi Chrystusowi.

5 Pragnę wam przypomnieć – mimo iż wszystko raz na zawsze wiecie^u – że Jehowa, chociaż wybrał lud z ziemi egipskiej,^v potem zgładził tych, którzy nie okazali wiary.^w **6** Aniołów zaś, którzy nie zachowali swego pierwotnego stanowiska, lecz opuścili swe właściwe miejsce mieszkania,^x zatrzymał wiekuistymi więzami^y w gęstej ciemności na sąd wielkiego dnia.^z **7** Tak też Sodoma i Gomora oraz miasta wokół nich,^a gdy już w ten sam sposób jak tamci bez umiaru pograżyły się w rozpuście i poszły za ciałem ku pożyciu sprzecznemu z naturą,^b stanowią dany nam ostrzegawczy przykład^c przez to,

a Mt 13:55
Mk 6:3
Gal 2:9
Jak 1:1

b Heb 3:1

c Mt 11:27
1Jn 3:24

d Jn 6:39
Jn 17:15
2Tm 1:12
2Tm 4:18
1Pt 1:5

e Ps 103:13
Rz 9:16
Tyt 3:5

f Ps 29:11
Flp 4:7
Kol 1:20

g Rz 5:8

h 1Pt 1:2

i Rz 1:7

j Wj 19:6
Jn 4:22
Tyt 1:4
Heb 2:3
1Pt 2:9
2Pt 1:1

k 2Ko 11:4
Gal 1:6
Ef 6:11
1Tm 1:18
1Tm 6:12

l Ef 3:5

m Mt 13:25
Mt 13:38
Gal 2:4
1Jn 2:19

n 1Pt 2:8

o 2Pt 3:7

p 2Tm 2:16
Tyt 1:16

q Prz 21:27
2Ko 12:21
Gal 5:19
2Pt 2:14

r Dz 20:30
2Ts 2:3
2Pt 2:1

s 1Ko 6:20
1Ko 7:23
2Pt 2:1

t Ef 4:5

u Rz 15:4
2Pt 3:1

v Wj 12:41
Pwt 17:16

w Lb 14:35
1Ko 10:5
Heb 3:19

x Rdz 6:4
1Pt 3:20
2Pt 2:4
Obj 12:7

y Łk 8:31
1Ko 6:3
2Pt 2:4
Obj 20:1

a Rdz 14:2
Pwt 29:23

b Rdz 19:5
Kpl 18:22
Rz 1:26

że ponoszą sądową karę ognia wiecznego.^a

8 Podobnie jednak i ci ludzie, rojący sny,^b kalają ciało i lekceważą zwierzcchnictwo^c oraz mówią obelżywie o chwalebnych.^d

9 Kiedy zaś archanioł^e Michał^f miał zatarg^g z Diabłem i toczył spór co do ciała Mojżesza,^h nie śmiał go osądzić obelżywymi wyrazami,ⁱ lecz rzekł: „Niech cię zgromi Jehowa.”^j **10** Jednakże ci ludzie mówią obelżywie o wszystkim, czego w rzeczywistości nie znają;^k lecz we wszystkim, co pojmują zgodnie z naturą jak bezrozumne zwierzęta,^l w tym dalej psują^m samych siebie.

11 Biada im, ponieważ poszli ścieżką Kainaⁿ i dla zapłaty puścili się błędną drogą Balaama,^o i poginęli w buntowniczej mowie^p Koracha!^q **12** To skały ukryte pod wodą, gdy z wami biesiadują na waszych ucztach miłości,^r pasterze, którzy bez bojaźni pasą samych siebie;^s bezwodne obłoki unoszone^t przez wiatry^u tu i tam; drzewa późną jesienią, lecz bez owoców, po dwakroć obumarłe, wykorzenione;^v **13** dzikie fale morskie, które pienia się tym, co im samym przynosi wstyd;^w gwiazdy bez ustalonego toru, dla których na wieki zachowana jest czerni ciemności.^x

c 1Ko 10:11; **szpalta 2** **a** Rdz 19:24; Mt 10:15; 2Pt 2:6; **b** Pwt 13:3; 2Pt 2:1; **c** Pwt 17:12; 2Pt 2:10; **d** Wj 22:28; Jn 17:22; 1Tm 6:4; 1Pt 4:14; 3Jn 10; **e** 1Ts 4:16; **f** Wj 23:20; Wj 32:34; Wj 33:2; Dn 10:21; Dn 12:1; **g** Dn 10:13; **h** Pwt 34:6; **i** 2Pt 2:11; **j** Za 3:2; **k** 1Ko 2:14; Judy 19; **l** 2Pt 2:12; **m** Rz 1:24; Gal 6:8; Ef 4:22; **n** Rdz 4:5; Rdz 4:8; 1Jn 3:12; **o** Lb 22:32; Pwt 23:5; 2Pt 2:15; Obj 2:14; **p** 2Ts 2:3; 1Tm 1:20; 2Tm 2:16; **q** Lb 16:3; Lb 16:32; **r** 2Tm 3:6; 2Pt 2:13; **s** Eze 34:8; **t** 2Pt 2:17; **u** Ef 4:14; **v** Mt 15:13; **w** Iz 57:20; **x** Heb 6:4; Obj 21:8.

14 O nich też prorokował siódmy w linii od Adama, Henoch,^a gdy powiedział: „Oto przyszedł Jehowa ze swymi świętymi mi-riadami,^b **15** aby nad wszystkimi dokonać sądu^c i aby wszystkim bezbożnym udowodnić winę w związku ze wszystkimi ich bezbożnymi uczynkami, które bezbożnie popełnili, oraz w związku ze wszystkimi szokującymi rzeczami, które mówili przeciwko niemu bezbożni grzesznicy”.^d

16 Są to szemracze,^e ludzie, którzy się skarżą na swój los w życiu, postępujący według swoich pragnień,^f a ich usta mówią nadęte słowa,^g oni zaś dla własnej korzyści podziwiają osobistości.^h

17 Wy zaś, umiłowani, przypomnijcie sobie wypowiedzi, które poprzednio wyrzekli apostołowie naszego Pana, Jezusa Chrystusa,ⁱ **18** że do was mawiali: „W czasie ostatnim będą szydercy, postępujący według własnych pragnień tego, co bezbożne”.^j **19** Są to ci, którzy wywołują podziały,^k ludzie zezwierzęcili,^l nie mający usposobienia duchowego.^m

a Rdz 5:22
b Pwt 33:2
Dn 7:10
Za 14:5
Heb 12:22
c Ps 149:7
Eze 25:17
2Ts 1:6
d Mal 3:13
Mt 12:36
e Lb 14:27
1Ko 10:10
Flp 2:14
f Jak 4:3
2Pt 2:18
g Ps 75:5
Ps 140:11
Tyt 1:10
h Kpl 19:15
Prz 28:21
Jak 2:9
i 2Pt 3:2
j Dz 20:30
1Tm 4:1
2Tm 3:1
2Pt 2:1
2Pt 3:3
k Lk 11:23
Rz 16:17
1Ko 1:10
Jak 3:16
3Jn 10
Obj 2:15
l Oz 4:14
m 1Ko 2:14
Heb 12:16

szpalta 2

a Dz 20:32
1Ko 3:10
b Gal 5:22
Kol 2:7
1Ts 5:11
c Lk 11:13
Rz 8:26
Ef 6:18

20 Ale wy, umiłowani, budując się^a na swej najświętszej wierze^b i modląc się w duchu świętym,^c

21 trwajcie w miłości Bożej,^d oczekując miłosierdzia^e naszego Pana, Jezusa Chrystusa, ku życiu wiecznemu.^f **22** Wciąż też okazujcie miłosierdzie^g tym, którzy mają wątpliwości;^h **23** wybawiajcie ich,ⁱ wyrывая z ognia.^j Drugim zaś okazujcie miłosierdzie, czyniąc to z bojaźnią i nie-nawidząc nawet spodniej szaty zbrukanej przez ciało.^k

24 A temu, który jest w stanie was ustrzec^l od upadku i stać jako nieskalanych^m wobec swej chwały z wielką radością, **25** jedynemu Bogu, naszemu Wybawcy,ⁿ przez Jezusa Chrystusa,^o naszego Pana, niech będzie chwała,^p majestat, potęga^q i władza^r od całej minionej wieczności^s i teraz, i na całą wieczność.^t Amen.^u

d Jn 15:10; Rz 8:39; 1Jn 5:3; e 2Tm 1:18; Tyt 3:5; f Tyt 3:7; 1Jn 1:2; 1Jn 2:25; g Mt 5:7; Mt 9:13; Jak 2:13; h Jak 1:6; i Rz 11:14; Gal 6:1; Jak 5:19; j Am 4:11; Za 3:2; Mt 18:8; k Prz 8:13; Gal 5:19; Obj 3:4; l Ps 145:20; m Rz 8:33; Ef 1:4; Ef 5:27; Flp 1:10; Kol 1:22; n Lk 1:47; o Mt 20:28; Jn 3:16; Rz 5:8; 1Jn 4:9; p Ps 29:1; q Obj 11:17; r Dn 4:35; s Ps 90:2; t Hab 1:12; u Rz 16:27.

OBJAWIENIE

DANE JANOWI

1 Objawienie^a od Jezusa Chrystusa, które dał mu Bóg,^b aby pokazać swym niewolnikom,^c co ma się stać wkrótce.^d A on posłał swojego anioła^e i przez niego przedstawił je w znakach^f swemu niewolnikowi Janowi,^g **2** który złożył świadectwo o słowie danym przez Boga^h i o świadectwie danym przez Jezusa Chrystusaⁱ—o wszystkim, co ujrzał. **3** Szczęśliwy^j ten, kto czyta na

ROZDZ. 1

a 1Ko 14:6
Gal 1:12
b Dn 2:28
Jn 12:49
c Am 3:7
Obj 7:3
Obj 22:6
d Obj 1:19
e Obj 22:16
f Dz 2:22
g Mt 10:2
Mk 1:19
Jn 21:20
h Obj 1:9
i Obj 22:20
j Jn 13:17

głos,^a oraz ci, którzy słuchają słów tego proroctwa^b i zachowują, co w nim napisano;^c bo wyznaczony czas jest bliski.^d

4 Jan do siedmiu zborów,^e które są w okręgu Azji:

Życzliwość niezasłużona i pokój wam od „Tego, który jest i który był, i który przychodzi”,^f

szpalta 2 a Ps 1:2; 1Tm 4:13; b Obj 22:18; c Lk 11:28; Jak 1:22; d Dn 8:19; Obj 22:10; e Obj 1:11; f Wj 3:14; Obj 1:8; Obj 4:8; Obj 11:17.

i od siedmiu duchów,^a które są przed jego tronem, **5** i od Jezusa Chrystusa, „Świadka Wiernego”,^b „Pierworodnego z umarłych”^c i „Władcy królów ziemi”.^d

Temu, który nas miłuje^e i który własną krwią uwolnił nas od naszych grzechów^f — **6** i uczynił nas królestwem,^g kapłanami^h dla swego Boga i Ojca — właśnie jemu niech będzie chwała i potęga na wieki.ⁱ Amen.

7 Oto przychodzi z obłokami,^j a ujrzy go wszelkie oko^k oraz ci, którzy go przebili;^l i wszystkie plemiona ziemi będą z jego powodu uderzać się ze smutku.^m Tak: Amen.

8 „Jam jest Alfa i Omega”,ⁿ mówi Jehowa Bóg, „Ten, który jest i który był, i który przychodzi”,^o Wszechmocny”.^p

9 Ja, Jan, wasz brat i współuczestnik w ucisku^q i królestwie,^r i wytrwałości^s wspólni z Jezusem,^t znalazłem się na wyspie, którą zwą Patmos, dla mówienia o Bogu i świadczenie o Jezusie.^u **10** W natchnieniu^v znalazłem się^w w dniu^x Pańskim i usłyszałem za sobą silny głos^y jakby trąby, **11** mówiący: „Co widzisz, zapisz^z w zwoju i poślij do siedmiu zborów^a — w Efezie^b i w Smyrnie,^c i w Pergamonie,^d i w Tiatyrze,^e i w Sardes,^f i w Filadelfii,^g i w Laodycei”.^h

12 I odwróciłem się, aby zobaczyć, co za głos ze mną mówił, a odwróciwszy się, ujrzałem siedem złotych świecznikówⁱ **13** i pośród świeczników kogoś podobnego do syna człowieczego,^j odzianego w szatę sięgającą do stóp i przepasanego przez piersi złotym pasem. **14** A jego głowa i włosy były białe^k jak biała wełna, jak śnieg, a jego oczy jak ognisty płomień.^l **15** a jego

ROZDZ. 1

- a Obj 4:5
- b Ps 89:37; Obj 3:14
- c Kol 1:18
- d Ps 89:27; 1Tm 6:15; Obj 19:16
- e Jn 15:9
- f Heb 9:14; 1Pt 1:19; 1Jn 1:7
- g Wj 19:6; Łk 22:29
- h 1Pt 2:5; Obj 5:10; Obj 20:6
- i 1Tm 6:16
- j Dn 7:13; Mt 26:64; Mk 13:26; Dz 1:11; 1Ts 4:17; Obj 14:14
- k Ef 1:18
- l Mt 27:49
- m Mt 24:30
- n Iz 48:12; Obj 21:6; Obj 22:13
- o Obj 1:4
- p Rdz 17:1; Wj 6:3
- q Mt 24:9; Heb 10:33; Obj 2:10
- r Łk 12:32
- s Mt 10:22; 2Tm 2:12
- t Rz 8:17
- u Dz 1:8
- v 1Kn 28:12; Mt 22:43
- w Eze 40:2; 2Ks 12:2
- x 1Ks 1:8; 1Ks 5:5
- y Obj 1:15
- z Hab 2:2
- a Obj 1:4
- b Ef 1:1; Obj 2:1
- c Obj 2:8
- d Obj 2:12
- e Dz 16:14; Obj 2:18
- f Obj 3:1
- g Obj 3:7
- h Kol 4:16; Obj 3:14
- i 2Kn 4:7; Obj 1:20
- j Dn 7:13; Obj 14:14
- k Prz 20:29; Dn 7:9
- l Obj 19:12

szpalta 2

- a Obj 2:18
- b Obj 1:10
- c Obj 1:20
- d Iz 49:2
- e Mt 17:2

stopy były podobne do czystej miedzi,^a gdy się żarzy w piecu, a jego głos^b był jak odgłos wielu wód. **16** I miał w swej prawej ręce siedem gwiazd,^c a z jego ust wychodził ostry, długi miecz obosieczny,^d a jego oblicze było jak słońce, gdy świeci w swej mocy.^e **17** A gdy go ujrzałem, upadłem u jego stóp jak martwy.

On zaś położył na mnie swą prawicę i rzekł: „Nie bój się.^f Jam jest Pierwszy^g i Ostatni,^h **18** i żyjący;ⁱ i byłem wieków,^j lecz oto żyję na wieki wieków^k i mam klucze śmierci^l i Hadesu.^m **19** Spisz więc to, co ujrzałeś, i to, co jest, i to, co się stanie potem.ⁿ **20** Co do świętej tajemnicy siedmiu gwiazd,^o które ujrzałeś na mej prawicy, i siedmiu złotych świeczników:^p Siedem gwiazd oznacza aniołów siedmiu zborów, a siedem świeczników oznacza siedem zborów.^q

2 „Do anioła^r zboru w Efezie^s napisz: To mówi ten, który trzyma w swej prawicy siedem gwiazd,^t ten, który się przechadza pośród siedmiu złotych świeczników:^u **2** „Znam twoje uczynki^v i trud, i twą wytrwałość i wiem, że nie możesz znieść złych ludzi i że poddałeś próbie^w tych, którzy się podają za apostołów,^x ale nimi nie są, i stwierdziłeś, że to kłamcy. **3** Okazujesz też wytrwałość^y i wytrzymałeś przez wzgląd na moje imię,^z i się nie znużyłeś.^a **4** Niemniej to mam przeciw tobie, że odstąpiłeś od miłości, którą przejawiałeś pierwotnie.^b

f Mt 17:7; g Dz 26:23; Kol 1:18; Obj 1:5; h Jn 5:21; Jn 6:40; Obj 2:8; i Łk 24:5; 1Ks 15:45; j Rz 5:6; 1Pt 3:18; k Rz 6:9; 1Tm 6:16; Heb 7:24; 1Hl 38:17; Ps 9:13; m Iz 38:10; Mt 16:18; Jn 6:54; Jn 11:25; n Obj 4:1; Obj 22:6; o Obj 1:16; p Obj 1:12; q Mt 5:16; Flp 2:15; **ROZDZ. 2** r Obj 1:20; s Dz 19:1; Ef 1:1; t Obj 1:16; u Obj 1:13; v Jn 2:25; Obj 2:19; Obj 3:1; w 1Jn 4:1; x Dz 20:30; 2Ks 11:13; y Łk 21:19; Heb 12:1; z 1Pt 4:14; a Gał 6:9; b Mt 24:12.

5 „Dlatego pamiętaj, skąd spadłeś, i okaż skruczę,^a i pełnij poprzednie uczynki. A jeżeli nie, to przyjdę do ciebie^b i usunę twój świecznik^c z jego miejsca, jeśli nie okażesz skruczy. **6** Masz jednak to, że nienawidzisz^d uczynków sekty Nikolauśa,^e których ja też nienawidzę. **7** Kto ma ucho, niech słucha, co duch^f mówi do zborów: Zwyciężającemu^g dam jeść z drzewa życia,^h które jest w raju Bożym’.

8 „A do aniołaⁱ zboru w Smyrnie napisz: To mówi ten — „Pierwszy i Ostatni^j — który był martwy i znowu ożył:^k **9** „Znam twój ucisk i ubóstwo — lecz jesteś bogaty^l — i bluźnierstwo tych, którzy podają się za Żydów,^m a jednak nimi nie są, ale są synagogą Szatana.ⁿ **10** Nie lękaj się tego, co właśnie masz wycierpieć.^o Oto Diabeł^p będzie wtrącać niektórych z was do więzienia, abyście zostali w pełni wypróbowani^q i doznawali ucisku^r przez dziesięć dni. Okaż się wierny aż do śmierci,^s a dam ci koronę życia.^t **11** Kto ma ucho, niech słucha,^u co duch^v mówi do zborów: Zwyciężający^w na pewno nie dozna szkody od drugiej śmierci’.^x

12 „A do anioła zboru w Pergamonie napisz: To mówi ten, który ma ostry, długi miecz obosieczny:^y **13** „Wiem, gdzie mieszkasz — tam, gdzie jest tron Szatana; a jednak trzymasz się mocno mego imienia^z i nie zaparłeś się wiary we mnie^a nawet za dni Antypasa, świadka^b mojego, wiernego, który został zabity^c u was, gdzie mieszka Szatan.

14 „Niemniej mam kilka rzeczy przeciw tobie — że masz tam trzymających się mocno nauki Balaama,^d który uczył Balaka,^e jak podsunąć synom Izraela przy-

ROZDZ. 2

- a Dz 26:20
Obj 3:19
- b Obj 2:16
- c Obj 1:20
- d Ps 139:21
- e 1Ko 11:15
Obj 2:15
- f Mt 11:15
Obj 2:17
Obj 2:29
- g 1Jn 5:4
- h Rz 2:7
Obj 2:10
- i Obj 2:1
- j Obj 1:17
- k Rz 14:9
- l 2Ko 6:10
1Tm 6:18
Jak 2:5
- m Dz 13:45
- n 2Ko 11:14
Obj 3:9
- o Mt 10:28
- p 1Pt 5:8
- q 2Ko 8:2
Heb 2:18
- r Rz 8:35
Heb 10:33
- s 2Tm 4:7
- t Rz 2:7
Jak 1:12
Obj 20:4
- u Obj 13:9
- v 1Jn 4:2
- w 1Jn 5:5
- x Obj 20:6
Obj 20:14
Obj 21:8
- y Obj 1:16
Obj 19:15
- z Mk 13:9
Obj 2:3
- a Lk 12:8
Jn 14:1
1Jn 2:23
- b Dz 1:8
- c Mt 24:9
- d Lb 22:6
Lb 31:16
2Pt 2:15
Judy 11
- e Lb 22:4

szpalta 2

- a Lb 25:2
Dz 15:29
1Ko 5:9
1Ko 10:8
Ef 5:5
- b 2Pt 2:1
Obj 2:6
- c Dz 3:19
- d Iz 11:4
- e Obj 1:16
- f Obj 2:7
- g 1Jn 5:5
Obj 3:12
- h Wj 16:15
Wj 16:31
Ps 78:24
Jn 6:51
Heb 9:4
- i Prz 22:1
Obj 3:12

czynę potknięcia, aby jedli rzeczy ofiarowane bożkom i dopuszczali się rozpusty.^a **15** I ty także masz tych, którzy podobnie trzymają się mocno nauki sekty Nikolauśa.^b **16** Okaż więc skruczę.^c A jeżeli nie, to przyjdę do ciebie szybko i stoczę z nimi wojnę^d długim mieczem moich ust.^e

17 „Kto ma ucho, niech słucha, co duch mówi do zborów: Zwyciężającemu^g dam trochę ukrytej manny^h i dam mu białą kamyk, a na kamyku napisane nowe imię,ⁱ którego nie zna nikt oprócz tego, kto je otrzymuje’.^j

18 „A do anioła zboru w Tiatyrze^k napisz: To mówi Syn^l Boży, ten, który ma oczy jak ognisty płomień,^m a jego stopy są podobne do czystej miedzi.ⁿ

19 „Znam twe uczynki i twą miłość,^o i wiarę, i usługiwanie, i wytrwałość i wiem, że ostatnich twych uczynków^p jest więcej niż poprzednich.^q

20 „Niemniej to mam przeciw tobie, że tolerujesz niewiastę Jezebel,^r tę, która nazywa siebie prorokinią oraz naucza^s i wprowadza w błąd moich niewolników,^t aby dopuszczali się rozpusty^u i jedli rzeczy ofiarowane bożkom.^v **21** I dałem jej czas na skruczę,^w ale nie chce okazać skruczy za swą rozpustę.^x

22 Oto wkrótce rzucę ją na łożo boleści, a tych, którzy z nią cudzołożą — w wielki ucisk, jeśli nie okażą skruczy za jej uczynki.

23 A jej dzieci zabiję śmiertelną plagą, tak iż wszystkie zbory poznają, że ja jestem tym, który bada nerki i serca, i oddam każdemu z was według waszych uczynków.^y

j Obj 19:12; k Dz 16:14; l Jn 20:31; m Obj 1:14; Obj 19:12; n Obj 1:15; o Heb 6:10; p Jak 2:20; q Flp 3:16; r 1Kl 16:31; 2Kl 9:22; s 1Tm 2:12; t Ef 6:6; u Dz 15:29; 1Ko 5:11; Gal 5:19; Ef 5:5; v Obj 2:14; w Rz 2:4; x Rz 2:5; Obj 21:8; y Mt 16:27; Obj 22:12.

24 „Mówię zaś wam, pozostającym w Tiatyrze, wszystkim, którzy nie mają tej nauki, tym właśnie, którzy nie poznali, jak mówią, „głębokich rzeczy Szatana”;^a Nie nakładam na was żadnego innego brzemienia.^b **25** Tylko trzymajcie się mocno tego, co macie,^c dopóki nie przyjdę. **26** A temu, kto zwycięży i aż do końca będzie się trzymał moich uczynków,^d dam władzę nad narodami.^e **27** I będzie paś ludzi różgą żelazną,^f tak iż zostaną potłuczeni na kawałki niczym naczynia z gliny^g—tak samo jak ja otrzymałem od mego Ojca— **28** i dam mu gwiazdę poranną.^h **29** Kto ma ucho, niech słucha, co duchⁱ mówi do zborów’.^j

3 „A do anioła^k zboru w Sardes napisz: To mówi ten, który ma siedem duchów^l Bożych i siedem gwiazd.^m „Znam twoje uczynki—masz imię, że żyjesz, ale jesteś martwy.”ⁿ **2** Stań się czujny^o i umocnij^p to, co pozostało, a było bliskie śmierci, bo nie stwierdziłem, by twe uczynki były w pełni dokonane przed moim Bogiem.^q **3** Stale więc pomnij na to, jak otrzymałeś^r i jak usłyszałeś, i wciąż tego strzeż,^s i okaż skrucę.^t Jeżeli się nie zbudzisz,^u z pewnością przyjdę jak złodziej^v i wcale nie będziesz wiedział, o której godzinie cię najdę.^w

4 „Jednakże masz w Sardes trochę imion,^x które nie skały^y swych szat wierzchnich, i ci będą chodzić ze mną w białych szatach,^z bo są godni.”^a **5** Zwyciężający^b będzie więc przyobleczonego imienia na pewno nie wymagać z księgi życia,^d ale wyznam jego imię przed moim Ojcem^e i przed jego aniołami.^f **6** Kto ma ucho, niech słucha, co duch^g mówi do zborów’.

ROZDZ. 2

- a Ps 64:6
Jn 8:44
Dz 13:10
1Ko 4:5
- b Dz 15:28
- c Obj 3:11
- d Mt 28:20
- e Ps 2:8
Mt 19:28
Łk 22:29
Obj 3:21
Obj 20:4
- f Obj 12:5
Obj 19:15
- g Ps 2:9
Dn 2:44
Mi 4:13
- h Lb 24:17
Obj 22:16
- i 1Jn 4:2
- j Obj 2:7

ROZDZ. 3

- k Obj 2:1
- l Obj 1:4
Obj 4:5
- m Obj 1:16
- n Jak 2:26
- o Łk 21:34
Ef 5:15
1Ts 5:6
- p Łk 22:32
Dz 18:23
- q 2Ko 6:1
- r Mt 10:8
- s Łk 21:36
Flp 2:16
- t Mt 3:8
2Ko 7:11
- u Ef 5:14
- v Obj 16:15
- w Mt 24:42
Łk 12:39
- x Prz 10:7
Prz 22:1
Kzn 7:1
- y Jak 1:27
- z Obj 3:18
Obj 6:11
- a Ef 4:1
- b 1Jn 5:4
- c Obj 4:4
Obj 19:8
- d Flp 4:3
Obj 21:27
- e Mt 10:32
Mk 8:38
- f Łk 12:8
- g 1Jn 4:2

szpalta 2

- a Obj 2:1
- b Jn 6:69
Dz 3:14
Heb 7:26
- c Obj 3:14
Obj 19:11
- d Łk 22:22
Łk 1:32
- e Obj 2:2
- f 1Ko 16:9
2Ko 2:12
- g Mt 25:21

7 „A do anioła^a zboru w Filadelfii napisz: To mówi ten, który jest święty,^b który jest prawdziwy,^c który ma klucz Dawida,^d który otwiera, tak iż nikt nie zamknie, i zamyka, tak iż nikt nie otwiera: **8** „Znam twoje uczynki”—oto postawiłem przed tobą otwarte drzwi,^f których nikt nie może zamknąć—wiem, że masz niewielką moc, a zachowałeś moje słowo i nie sprzeniewierzyłeś się memu imieniu.^g **9** Oto dam tych z synagogi Szatana, którzy się podają za Żydów,^h a jednak nimi nie są, lecz kłamiaⁱ—oto sprawię, iż przyjdą i złożą hold^j u twoich stóp, i sprawię, iż poznają, że ja cię umiłowalem. **10** Ponieważ zachowałeś słowo o mej wytrwałości,^k więc i ja cię zachowam^l od godziny próby, która ma przyjść na całą zamieszkaną ziemię, aby wypróbować mieszkających na ziemi.^m **11** Przychodź szybko.ⁿ Trzymaj mocno, co masz,^o żeby nikt nie wziął twej korony.^p

12 „Zwyciężającego uczynię filarem^q w świątyni^r Boga^s mego i na pewno już z niej nie wyjdzie, i napiszę na nim imię Boga mego i imię miasta Boga mego, nowej Jerozolimy,^t która zstępuje z nieba od Boga mego, i nowe imię moje.”^u **13** Kto ma ucho, niech słucha, co duch^v mówi do zborów’.

14 „A do anioła zboru w Laodycei^w napisz: To mówi Amen,^x świadek^y wierny^z i prawdziwy,^a początek stworzenia Bożego:^b

15 „Znam twoje uczynki, wiem, że nie jesteś ani zimny, ani gorący. Obyś był zimny albo gorący.

h Rz 2:28; Obj 2:9; 1Jn 8:44; j Iz 60:14; k Łk 8:15; Łk 21:19; 2Tm 2:12; Heb 10:36; Heb 12:3; 1Ts 3:3; 2Pt 2:9; m Mt 24:21; n Obj 2:16; o Obj 2:10; p Jak 1:12; q 2Krn 3:17; r 1Ko 3:16; Ef 2:21; 1Pt 2:5; s Mt 27:46; Jn 20:17; t Heb 12:22; Obj 21:2; u Obj 14:1; Obj 19:12; Obj 22:4; v 1Jn 4:2; w Kol 4:16; x 2Ko 1:20; y Jn 18:37; 1Tm 6:13; z Heb 3:6; Obj 1:5; a Jn 1:14; Obj 19:11; b Prz 8:22; Kol 1:15.

16 A tak, skoro jesteś letni, i ani gorący,^a ani zimny,^b zamierzam cię wypłuć z mych ust. **17** Ponieważ mówisz: „Jestem bogaty^c i osiągnąłem bogactwo, i w ogóle nic nie potrzebuję”, ale nie wiesz, żeś nieszczęsny i godny politowania, i biedny, i ślepy,^d i nagi, **18** radzę ci kupić ode mnie złota^e oczyszczonego ogniem, żebyś się stał bogaty, i białe szaty wierzchnie, żebyś był ubrany i żeby nie została ujawniona hańba twojej nagości,^f i masę do oczu – do wcierania w twoje oczy,^g żebyś widział.

19 „Ja wszystkich, których kocham, tych upominam i karzę.^h Bądź więc gorliwy i okaż skrucieć.ⁱ **20** Oto stoję u drzwi^j i pukam. Jeżeli ktoś usłyszy mój głos i otworzy drzwi,^k to wejdę do jego domu i spożyję z nim wiesz, a on ze mną. **21** Zwyciężającemu^l dam zasiąść ze mną na moim tronie,^m jak i ja zwyciężyłem i zasiadłemⁿ z moim Ojcem na jego tronie.^o **22** Kto ma ucho, niech słucha, co duch^p mówi do zbiorów^q.”

4 Potem ujrzałem, a oto w niebie otwarte drzwi; i pierwszy głos, który usłyszałem, jakby głos trąby,^r mówiąc ze mną, rzekł: „Wstąp tu,^s a pokażę ci, co ma się stać”.^t **2** Potem natychmiast znalazłem się w mocy ducha: i oto w niebie^u był ustawiony tron,^v a na tronie ktoś zasiada.^w **3** A zasiadający jest z wyglądu^x podobny do kamienia jaspisu^y i do drogiego kamienia czerwonego, a wokoło tronu jest tęcza^z podobna z wyglądu do szmaragdu.^a

4 A wokoło tronu są dwadzieścia cztery trony i na tych tronach^b ujrzałem zasiadających dwudziestu czterech^c starszych,^d ubranych w białe szaty wierz-

ROZDZ. 3

- a Ps 69:9
2Kto 9:2
- b Prz 25:13
Prz 25:25
- c Oz 12:8
1Kto 4:8
- d 2Pt 1:9
- e Hi 23:10
1Pt 1:7
- f Obj 16:15
- g Ps 19:8
- h Prz 3:12
- i Obj 2:5
Obj 3:3
- j Jak 5:9
- k Łk 12:36
- l 1Jn 5:4
Obj 2:26
Obj 12:11
- m Mt 19:28
Łk 22:30
- n Heb 10:12
- o Iz 66:1
- p Obj 2:7
- q Obj 1:11

ROZDZ. 4

- r Wj 19:16
Obj 1:10
- s Rdz 28:12
Obj 11:12
- t Dn 2:28
Obj 1:1
- u Ps 11:4
Dz 7:55
- v 1Kl 22:19
Iz 6:1
- w Eze 1:26
Dn 7:9
- x 1Jn 1:5
- y Obj 21:11
- z Rdz 9:13
- a Wj 28:17
- b Obj 3:21
Obj 20:4
- c 1Kn 24:1
1Kn 24:18
Łk 1:5
- d Obj 1:6
Obj 4:10

szpalta 2

- a Obj 6:11
Obj 19:8
- b 1Pt 5:4
- c Hi 38:35
Eze 1:13
- d Wj 19:16
Wj 20:18
- e Wj 25:31
Wj 40:24
- f Obj 1:4
Obj 5:6
- g Wj 30:18
1Kl 7:23
- h Eze 1:5
Obj 4:9
- i 2Sm 17:10
Prz 28:1
Iz 31:4

nie,^a a na ich głowach złote korony.^b **5** A z tronu wychodzą błyskawice^c i głosy, i gromy;^d a przed tronem płonie siedem lamp^e ognistych i one oznaczają siedem duchów^f Bożych. **6** A przed tronem jest jak gdyby morze szklane^g podobne do kryształu.

A pośrodku tronu i wokół tronu są cztery żywe stworzenia,^h pełne oczu z przodu i z tyłu. **7** I pierwsze żywe stworzenie jest podobne do lwa,ⁱ a drugie żywe stworzenie jest podobne do młodego byka,^j a trzecie żywe stworzenie^k ma oblicze jakby człowieka, a czwarte żywe stworzenie^l jest podobne do lecącego orla.^m **8** A co do czterech żywych stworzeń,ⁿ każde z nich ma po sześć skrzydeł;^o wokoło i od spodu są pełne oczu.^p I nie mając odpoczynku dniem ani nocą, mówią: „Święty, święty, święty jest Jehowa^q Bóg, Wszechmocny,^r który był i który jest,^s i który przychodzi”.

9 A ilekroć żywe stworzenia oddadzą chwałę i szacunek, i dziękczynienie^t Zasiadającemu na tronie,^u Temu, który żyje na wieki wieków,^v **10** dwudziestu czterech starszych^w upada przed Zasiadającym na tronie i oddaje cześć^x Żyjącemu na wieki wieków, i rzuca przed tron swoje korony, mówiąc: **11** „Godzien jesteś, Jehowo, Boże nasz, przyjmaj chwałę^y i szacunek,^z i moc,^a ponieważ tyś stworzył wszystko^b i z twojej woli^c wszystko zaistniało i zostało stworzone”.^d

- j 1Kl 7:25; Obj 6:3; k Obj 6:5; l Obj 6:7; m Hi 39:29; Eze 1:10; n Obj 5:8; o Iz 6:2; p Prz 15:3; Eze 1:18; Eze 10:12; Heb 4:13; q Iz 6:3; Łk 1:49; r Wj 6:3; Obj 11:17; Obj 15:3; s Wj 3:14; Obj 1:4; t Ps 92:1; u Ps 47:8; Obj 21:5; v Ps 90:2; Dn 4:34; Dn 12:7; w Obj 5:8; x 1Kn 16:29; Ps 95:6; Obj 19:10; y Mt 5:16; Obj 14:7; z 1Tm 1:17; a Obj 5:13; Obj 7:12; Obj 11:17; Obj 12:10; b Ef 3:9; Obj 10:6; c Mt 6:10; Mt 26:39; 1Pt 4:2; 1Jn 2:17; d Rdz 2:3.

5 A w prawicy Zasiadającego na tronie^a ujrzałem zwój zapisany wewnątrz i na odwrocie,^b mocno opieczętowany^c siedmioma pieczęciami. **2** I ujrzałem silnego anioła, obwieszczającego donośnym głosem: „Kto jest godzien otworzyć zwój i zerwać Jego pieczęcie?” **3** Ale ani w niebie, ani na ziemi, ani pod ziemią nie było nikogo, kto by mógł otworzyć ten zwój lub do niego zajrzeć. **4** A ja bardzo się rozplakałem, ponieważ nie znalazł się nikt, kto byłby godzien otworzyć zwój lub do niego zajrzeć.^d **5** Ale jeden ze starszych mówi do mnie: „Przestań płakać. Oto zwyciężył^e Lew, który jest z plemienia Judy,^f korzeń^g Dawida,^h aby otworzyć zwój i jego siedem pieczęci”.

6 A pośrodku tronuⁱ i czterech żywych stworzeń i pośród starszych^j ujrzałem stojącego baranka,^k jak gdyby zabitego,^l mającego siedem rogów i siedmioro oczu, a te oczy oznaczają siedem duchów^m Bożych, które zostały posłane na całą ziemię. **7** I poszedł, i od razu wziął go z prawicy Zasiadającego na tronie.ⁿ

8 A gdy wziął ten zwój, cztery żywe stworzenia i dwudziestu czterech starszych^o upadło przed Barankiem i każdy miał harfę^p oraz złote czasze pełne kadzidła, a kadzidło^q oznacza modlitwy^r świętych. **9** I śpiewają nową pieśń,^s mówiąc: „Godzien jesteś wziąć zwój i otworzyć jego pieczęcie, ponieważ zostałeś zabity i swoją krwią^t kupiłeś^u Bogu^v ludzi z każdego plemienia i języka, i ludu, i narodu, **10** i uczyniłeś ich Bogu^w naszymu królestwem^x i kapłanami,^y i mają królować^z nad ziemią”.

11 I ujrzałem, i usłyszałem głos wielu aniołów wokół tronu, żywych stworzeń i starszych, a licz-

ROZDZ. 5

- a Obj 4:2
- b Eze 2:10
- c Iz 29:11
Dn 12:9
- d Mt 24:36
Dz 1:7
- e Jn 16:33
- f Rdz 49:9
Heb 7:14
- g Iz 11:1
Rz 15:12
- h 2Sm 7:12
Obj 22:16
- i Ef 1:20
- j Ef 1:22
- k Iz 53:7
Jn 1:29
1Pt 1:19
- l Jn 19:30
Obj 5:12
- m Obj 1:4
- n Ps 47:8
Iz 6:1
- o Obj 5:14
Obj 19:4
- p 2Krn 29:25
Obj 15:2
- q Ps 141:2
Obj 8:4
- r Kol 4:2
- s Ps 33:3
Ps 144:9
Iz 42:10
Obj 14:3
- t Mt 26:28
Heb 9:12
1Pt 1:19
- u 1Kor 6:20
- v Obj 14:4
- w Wj 19:6
1Pt 2:9
Obj 20:6
- x Lk 12:32
Lk 22:29
Heb 12:28
- y Obj 1:6
- z Mt 19:28
Obj 20:4
Obj 22:5

szpalta 2

- a Pwt 33:2
Heb 12:22
Judy 14
- b Dn 7:10
- c Iz 53:7
Obj 5:6
- d Mt 28:18
- e Flp 2:10
- f 1Kl 22:19
Obj 4:2
- g Jn 1:29
Obj 7:17
- h Jn 5:23
1Tm 6:16
- i 1Pt 4:11
- j Obj 7:11
- k Mt 4:10

ROZDZ. 6

- l Obj 5:6
- m Obj 5:5
- n Obj 4:7

ba ich była miriady miriadów^a i tysiące tysięcy.^b **12** mówiących donośnym głosem: „Baranek, który był zabity,^c jest godzien przyjąć moc i bogactwo, i mądrość, i siłę, i szacunek, i chwałę, i błogosławieństwo”.^d

13 I usłyszałem, jak każde stworzenie, które jest w niebie i na ziemi, i pod ziemią,^e i na morzu, i wszystko, co w nich jest, mówiło: „Zasiadającego na tronie^f i Barankowi^g błogosławieństwo i szacunek,^h i chwała,ⁱ i potęga na wieki wieków”. **14** A cztery żywe stworzenia mówiły: „Amen!”, starsi^j zaś upadli i oddali cześć.^k

6 I ujrzałem, gdy Baranek^l otworzył jedną z siedmiu pieczęci,^m i usłyszałem jedno z czterech żywych stworzeń,ⁿ mówiące głosem jak grom: „Przyjdź!”^o **2** I ujrzałem, a oto koń biały,^p a siedzący^q na nim miał łuk;^r i dano mu koronę,^s i wyruszył – zwyciężając^t i żeby dopełnić swego zwycięstwa.^u

3 A gdy otworzył drugą pieczęć, usłyszałem drugie żywe stworzenie,^v mówiące: „Przyjdź!”

4 I wyszedł inny koń, maści ognistej, a siedzącemu na nim dano zabrać pokój z ziemi, tak by jedni drugich zabijali; i dano mu wielki miecz.^w

5 A gdy otworzył^x trzecią pieczęć, usłyszałem trzecie żywe stworzenie,^y mówiące: „Przyjdź!” I ujrzałem, a oto koń czarny, a siedzący na nim miał w swej ręce wagę szalkową.^z **6** I usłyszałem głos jak gdyby pośród^a czterech żywych stworzeń,^b mówiący: „Kwarta pszenicy za denara^c

- o Obj 22:20; p Hi 39:25; Prz 21:31; Obj 19:11; q Ps 45:4; r 2Kl 9:24; s Rdz 49:10; Ps 21:3; Eze 21:27; Dn 7:14; Obj 14:14; t Ps 110:2; Obj 12:7; u Obj 16:14; Obj 17:14; v Obj 4:7; w Dn 11:40; Mt 24:7; Lk 21:10; x Obj 6:1; y Obj 4:7; z Eze 4:16; a Obj 5:6; b Obj 7:11; c Mt 20:2.

i trzy kwarty jęczmienia za denara; a nie wyrządzaj szkody oliwie i winu".^a

7 A gdy otworzył czwartą pieczęć, usłyszałem głos czwartego żywego stworzenia,^b mówiący: „Przyjdź!” **8** I ujrzałem, a oto koń błąd, a siedzący na nim miał na imię Śmierć. A tuż za nim podążał Hades.^c I dano im władzę nad czwartą częścią ziemi, aby zabijali długim mieczem^d i niedoborem żywności,^e i śmiertelną plagą, i przez dzikie zwierzęta^f ziemi.

9 A gdy otworzył piątą pieczęć, ujrzałem pod ołtarzem^g dusze^h pozabijanychⁱ z powodu Bożego słowa i z powodu działalności świadczenia,^j którą im powierzono. **10** I zawołały donośnym głosem, mówiąc: „Dokądże, Wszechwładny^k Panie, święty i prawdziwy,^l będziesz się wstrzymywał z osądzeniem^m i pomśczeniem naszej krwiⁿ na tych, którzy mieszkają na ziemi?” **11** I dano każdemu z nich białą długą szatę;^o i powiedziano im, aby odpoczęli jeszcze przez krótką chwilę, aż będzie uzupełniona liczba również ich współniewolników i braci, którzy mają zostać zabici,^p tak jak i oni.

12 I ujrzałem, gdy otworzył szóstą pieczęć, i nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi; i słońce stało się czarne jak włosiany wór,^q a cały księżyc stał się jak krew,^r **13** a gwiazdy nieba spadły na ziemię, tak jak drzewo figowe potrząsane silnym wiatrem zrzuca swe niedojrzałe figi. **14** I niebo się odsunęło jak zwój, który jest zwijany,^s a każda góra i każda wyspa zostały usunięte ze swych miejsc.^t **15** A królowie ziemi i najznamienitsze osobistości, i dowódcy wojskowi, i bogaci, i silni, i każdy niewolnik, i każdy wolny ukryli się w

ROZDZ. 6

- a Mk 13:8
- b Obj 4:7
- c Obj 20:13
- d Jer 15:3
Am 4:10
- e Jer 15:2
Eze 5:17
Łk 21:11
- f Kpl 26:22
Eze 14:21
Eze 33:27
- g Kpl 4:7
Obj 8:3
- h Kpl 17:11
Obj 17:6
- i Mt 24:9
1 Jn 3:12
- j Mt 24:14
Jn 18:37
Obj 20:4
- k Dz 4:24
- l 1 Jn 5:20
- m Łk 18:7
Heb 12:23
Obj 19:2
- n Rdz 4:10
Pwt 32:43
- o Obj 3:5
Obj 4:4
- p Mt 24:9
Dz 9:1
2 Kto 1:8
- q Iz 50:3
- r Jl 2:31
Mt 24:29
Dz 2:20
- s Iz 34:4
- t Obj 16:20

szpalta 2

- a Iz 2:10
Iz 2:19
Eze 33:27
- b Oz 10:8
Łk 23:30
- c Obj 4:2
- d Obj 5:6
- e Sof 1:14
Jl 2:5
- f Sof 1:18
Rz 2:5
- g Jl 2:11

ROZDZ. 7

- h Mt 25:31
- i Jer 25:32
- j Ps 37:35
- k Obj 16:12
- l 1 Jn 6:27
- m 2 Kto 1:22
Ef 1:13
Ef 4:30
- n Mt 24:31
Obj 9:4
- o Obj 14:1
Obj 14:3
- p Jak 1:1
Obj 21:12
- q Rz 2:29
Rz 9:6
Gal 6:16
- r Rdz 49:10
1 Kn 5:2
- s Rdz 49:3

jaskiniach i w skalnych masowach^a gór. **16** I mówią do gór i do masowów skalnych: „Padnijcie na nas^b i ukryjcie nas przed obliczem Zasiadającego na tronie^c i przed srogim gniewem Baranka,^d **17** ponieważ nadszedł wielki dzień^e ich srogoego gniewu,^f a któż zdoła się ostać?”^g

7 Potem ujrzałem czterech aniołów^h stojących na czterech narożnikach ziemi, trzymających mocno cztery wiatryⁱ ziemi, aby wiatr nie wiał na ziemię ani na morze, ani na żadne drzewo.^j **2** I ujrzałem innego anioła, wstępującego od wschodu słońca^k i mającego pieczęć Boga żywego;^l i donośnym głosem zawołał do czterech aniołów, którym dano czynić szkodę ziemi i morzu, **3** mówiąc: „Nie wyrządzajcie szkody ziemi ani morzu, ani drzewom, aż opieczętujemy^m niewolników Boga naszego na ich czolach”.ⁿ

4 I usłyszałem liczbę tych, których opieczętowano: sto czterdzieści cztery tysiące^o — opieczętowanych z każdego plemienia^p synów Izraela:^q

5 Z plemienia Judy^r dwanaście tysięcy opieczętowanych,

z plemienia Rubena^s dwanaście tysięcy,

z plemienia Gada^t dwanaście tysięcy,

6 z plemienia Aszera^u dwanaście tysięcy,

z plemienia Naftalego^v dwanaście tysięcy,

z plemienia Manasses^w dwanaście tysięcy,

7 z plemienia Symeona^x dwanaście tysięcy,

z plemienia Lewiego^y dwanaście tysięcy,

t Rdz 49:19; u Rdz 49:20; v Rdz 49:21; w Rdz 41:51; Eze 48:4; x Rdz 49:5; y Lb 3:6.

z plemienia Issachara^a dwanaście tysięcy.

8 z plemienia Zebulona^b dwanaście tysięcy.

z plemienia Józefa^c dwanaście tysięcy.

z plemienia Beniamina^d dwanaście tysięcy opieczętowanych.^e

9 Potem ujrzałem, a oto wielka rzesza,^f której żaden człowiek nie zdołał policzyć, ze wszystkich narodów^g i plemion, i ludów,^h i języków,ⁱ stojąca przed tronem^j i przed Barankiem, ubrana w białe długie szaty,^k a w rękach ich gałęzie palmowe.^l **10** I wołają donośnym głosem, mówiąc: „Wybawienie zawdzięczamy naszemu Bogu,^m który zasiada na tronie,ⁿ i Barankowi”.^o

11 A wszyscy aniołowie^p stali wokół tronu i starszych,^q i czterech żywych stworzeń^r i upadli przed tronem na twarze swoje, i oddali cześć Bogu.^s **12** mówiąc: „Amen! Błogosławieństwo i chwała, i mądrość, i dziękczynienie, i szacunek, i moc,^t i siła Bogu naszemu na wieki wieków. Amen”.^u

13 I odezwał się jeden ze starszych,^v i rzekł do mnie: „Kim są ci ubrani w białe długie szaty^w i skąd przyszliz?” **14** Zaraz więc powiedziałem mu: „Panie mój, ty to wiesz”. A on rzekł do mnie: „Są to ci, którzy wychodzą z wielkiego ucisku^x i wyprali swoje długie szaty, i wybielili^y je we krwi^z Baranka. **15** Właśnie dlatego są przed^a tronem Boga i dniem i nocą pełnią dla niego świętą służbę^b w jego świątyni; a Zasiadający na tronie^c rozpostrze nad nimi swój namiot.^d **16** Nie będą już więcej głodować ani już więcej pragnąć ani nie porazi ich słońce ni żadna spiekota,^e **17** ponieważ Baranek,^f który jest pośrodku tro-

ROZDZ. 7

a Rdz 49:14

b Rdz 49:13

c 1Kn 5:2

d Rdz 49:27

e Obj 7:3

f Mt 25:34

g Jn 10:16

h Obj 22:17

i Rdz 22:18

j Iz 2:2

k Iz 60:3

l Obj 15:4

m Ps 117:1

n Iz 66:18

o Ps 11:4

p Obj 7:14

q Kpl 23:40

r Jn 12:13

s Ps 3:8

t Lk 1:69

u Tyt 2:10

v Judy 25

w Obj 4:2

x Dz 4:12

y Obj 5:6

z Mt 25:31

a Heb 12:22

b Obj 11:16

c Obj 14:3

d Ps 95:6

e Obj 4:11

f Heb 13:21

g 1Pt 4:11

h 1Pt 5:11

i Obj 4:4

j Obj 7:9

k Mt 24:21

l Mk 13:19

m Iz 1:18

n Jn 1:29

o Heb 9:14

p Heb 9:22

q 1Jn 1:7

r Obj 1:5

s Ps 11:4

t Mt 4:10

u Lk 2:37

v Obj 4:2

w Ps 15:1

x Obj 21:3

y Ps 121:6

z Iz 49:10

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

w Obj 5:6

x Obj 5:6

y Obj 5:6

z Obj 5:6

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

w Obj 5:6

x Obj 5:6

y Obj 5:6

z Obj 5:6

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

w Obj 5:6

x Obj 5:6

y Obj 5:6

z Obj 5:6

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

w Obj 5:6

x Obj 5:6

y Obj 5:6

z Obj 5:6

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

w Obj 5:6

x Obj 5:6

y Obj 5:6

z Obj 5:6

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

w Obj 5:6

x Obj 5:6

y Obj 5:6

z Obj 5:6

a Obj 5:6

b Obj 5:6

c Obj 5:6

d Obj 5:6

e Obj 5:6

f Obj 5:6

g Obj 5:6

h Obj 5:6

i Obj 5:6

j Obj 5:6

k Obj 5:6

l Obj 5:6

m Obj 5:6

n Obj 5:6

o Obj 5:6

p Obj 5:6

q Obj 5:6

r Obj 5:6

s Obj 5:6

t Obj 5:6

u Obj 5:6

v Obj 5:6

trzecią część rzek i na źródła wód.^a **11** A imię gwiazdy brzmi Piołun. I trzecia część wód obróciła się w piołun, i wiele ludzi umarło od wód, ponieważ stały się gorzkie.^b

12 I zadał w trąbę czwarty anioł. I została rażona trzecia część słońca i trzecia część księżyca, i trzecia część gwiazd, żeby trzecia ich część ściemniała,^c a dzień nie miał światła przez swą trzecią część,^d i podobnie noc.

13 I ujrzałem, i usłyszałem orła^e lecącego środkiem nieba,^f mówiącego donośnym głosem: „Biada, biada, biada^g mieszkającym na ziemi, z powodu pozostałych głosów trąb trzech aniołów, którzy właśnie mają zadać w trąby!”^h

9 I zadał w trąbę piąty anioł.ⁱ I ujrzałem gwiazdę,^j która spadła z nieba na ziemię, i dano gwieździe klucz^k od czeluści otchłani.^l **2** I gwiazda otworzyła czeluść otchłani, i dym^m się wznosił z czeluści jak dym z wielkiego pieca,ⁿ a słońce, jak również powietrze, ściemniało^o od dymu z czeluści. **3** I z dymu wyszły na ziemię szarańcze,^p i dano im władzę – taką władzę, jaką mają ziemskie skorpiony.^q **4** I powiedziano im, żeby nie wyrządzały szkody roślinności ziemi ani niczemu zielonemu, ani żadnemu drzewu, lecz tylko tym ludziom, którzy nie mają pieczęci Boga na swych czołach.^r

5 I dano szarańczom – nie to, żeby ich zabijały, ale żeby byli męczeni^s pięć miesięcy, a ich męczarnie były jak męczarnie spowodowane przez skorpionia,^t gdy ugodzi człowieka. **6** I w owe dni ludzie będą szukali śmierci,^u ale na pewno jej nie znajdą, i będą pragnęli umrzeć, ale śmierć od nich ucieka.

ROZDZ. 8

- a Obj 16:4
- b Prz 25:26
Am 5:7
Am 6:12
- c Wj 10:22
- d Iz 60:2
Ef 6:12
Kol 1:13
- e Hi 39:29
- f Pwt 4:11
Obj 14:6
Obj 19:17
- g Obj 9:12
Obj 11:14
- h Obj 8:2

ROZDZ. 9

- i Obj 8:2
- j Lb 24:17
Obj 22:16
- k Obj 20:1
- l Lk 8:31
Obj 9:11
- m Wj 19:18
Jl 2:30
- n Rdz 19:28
- o Jl 2:2
Jl 2:10
- p Wj 10:4
Wj 10:12
- q Pwt 8:15
Lk 11:12
- r Obj 7:3
- s Obj 16:9
Obj 18:7
- t Obj 9:10
- u Hi 3:21
Obj 6:16

szpalta 2

- a Jl 2:4
- b Jl 2:6
- c 1Ks 11:15
Ef 5:24
- d Jl 1:6
- e Ef 6:14
1Ts 5:8
2Tm 2:3
- f Jl 2:5
- g 2Ks 10:4
- h Obj 9:5
- i Obj 9:1
Obj 20:1
- j Lk 4:34
Obj 19:15
- k Obj 8:13
- l Obj 11:15
- m Obj 8:6
- n Obj 1:12
- o Obj 8:3
- p Gał 4:14
- q Ps 102:20
Ps 137:1
Ps 142:7
Iz 42:7
Iz 49:9
- r Rdz 2:14
Obj 16:12
Obj 17:15
- s 1Kn 12:8
Prz 28:1
- t Ps 11:6

7 A szarańcze przypominały z wyglądu konie^a przygotowane do bitwy; a na swych głowach miały coś podobnego do koron jakby ze złota, a ich oblicza były jak oblicza mężczyzn.^b **8** Włosy zaś miały jak włosy kobiet.^c A ich zęby były jak u lwów.^d **9** i miały napierśniki^e jak napierśniki żelazne. A odgłos ich skrzydeł był jak odgłos rydwanów^f ciągniętych przez woje koni pędzących do bitwy.^g **10** Mają też ogony i kolce podobnie jak skorpiony;^h a w ich ogonach jest ich władza szkodenia ludziom przez pięć miesięcy. **11** Mają nad sobą króla, anioła otchłani.ⁱ Jego imię po hebrajsku: Abaddon, po grecku zaś ma na imię Apollion.^j

12 Jedno biada przeminęło. Oto nadchodzą po tych rzeczach jeszcze dwa biada.^k

13 I zadał w trąbę^l szósty anioł.^m I usłyszałem, jak jeden głosⁿ od rogów złotego ołtarza,^o który jest przed Bogiem, **14** mówił do szóstego anioła mającego trąbę: „Rozwiąż czterech aniołów^p związanych^q nad wielką rzeką Eufrat”.^r **15** I zostali rozwiązani czterej aniołowie, którzy są przygotowani na godzinę i dzień, i miesiąc, i rok, aby zabić trzecią część ludzi.

16 A liczba wojsk konnicy: dwa miriady miriadów – usłyszałem ich liczbę. **17** A tak ujrzałem w wizji konie i tych, którzy na nich siedzieli: mieli napierśniki ognistoczerwone i hiacyntowo-niebieskie, i siarkowożółte; a głowy koni były jak głowy lwów,^s a z ich pysków wydobywały się ogień i dym, i siarka.^t **18** Przez te trzy plagi została zabita trzecia część ludzi – przez ogień i dym, i siarkę, które się wydobywały z ich pysków. **19** Władza

koni bowiem jest w ich pyskach i w ich ogonach; bo ich ogony są podobne do węży^a i mają głowy, i nimi wyrządzają szkodę.

20 Ale pozostali ludzie, których te plagi nie zabiły, nie okazali skrucy za dzieła swych rąk,^b tak by już nie oddawać czi demonom^c ani bożkom ze złota i srebra,^d i miedzi, i kamienia, i drewna, które nie mogą ani widzieć, ani słyszeć, ani chodzić;^e **21** i nie okazali skrucy za swe morderstwa^f ani za swe praktyki spirytystyczne,^g ani za swą rozpustę, ani za swe kradzieże.

10 I ujrzałem innego silnego anioła,^h zstępującego z nieba, przyobleczonego w obłok,ⁱ a na jego głowie była tęczą, a jego oblicze było jak słońce,^j a jego nogi^k jak ogniste słupy, **2** a w swej ręce miał otwarty mały zwój. I postawił swą prawą nogę na morzu, a lewą na ziemi,^l **3** i zawołał donośnym głosem, tak jak lew,^m gdy ryczy. A gdy zawołał, odezwało się swoimi głosami siedem gromów.ⁿ

4 Kiedy więc przemówiło siedem gromów, przystąpiłem do pisania; ale usłyszałem głos z nieba,^o mówiący: „Zapiecztuję to,^p co powiedziało siedem gromów, i tego nie zapisuj”. **5** Anioł zaś, którego widziałem stojącego na morzu i na ziemi, podniósł ku niebu swą prawą rękę^q **6** i przysięgł na Tego, który żyje^r na wieki wieków,^s który stworzył niebo i to, co w nim, i ziemię,^t i to, co w niej, i morze, i to, co w nim:^u „Nie będzie już zwlekania;” **7** ale w dniach głosu siódmego anioła,^w gdy będzie miał zadać w trąbę,^x rzeczywiście dopełni się święta tajemnica^y Boga według dobrej nowiny, którą On oznajmił swoim niewolnikom, prorokom.^z

ROZDZ. 9

- a Jer 8:17
- b Pwt 31:29
Jer 5:3
- c Pwt 32:17
Ps 106:37
1Ko 10:20
- d Ps 115:4
Ps 135:15
- e Iz 44:9
Jer 10:5
Dn 5:23
- f Wj 20:13
- g Gal 5:20

ROZDZ. 10

- h Dn 10:21
- i Judy 9
Obj 12:7
- j Dn 7:13
Obj 1:7
- k Mal 4:2
Mt 17:2
- l Heb 2:8
- m Prz 20:2
Obj 5:5
- n Wj 19:16
Obj 4:5
Obj 11:19
- o Obj 10:8
- p Dn 12:4
- q Dn 12:7
- r Jer 10:10
- s Ps 90:2
1Tm 1:17
Obj 4:9
- t Rdz 14:19
- u Wj 20:11
Neh 9:6
Ps 146:6
Dz 4:24
- v Iz 46:13
Eze 12:25
Hab 2:3
- w Obj 8:6
- x Obj 11:15
- y Mk 4:11
- z Am 3:7

szpalta 2

- a Obj 10:4
- b Obj 10:2
- c Eze 2:8
- d Jer 15:16
- e Ps 119:103
Eze 3:3
- f Jer 1:10

ROZDZ. 11

- g Eze 40:3
- h 1Ks 3:16
2Ks 6:16
Ef 2:21
1Pt 2:5
1Pt 4:17
- i Eze 40:17
- j Łk 21:24
- k Heb 12:22
Obj 21:2
- l Obj 13:5
- m Jn 8:17

8 A głos,^a który usłyszałem z nieba, znowu odzywa się do mnie i mówi: „Idź, weź otwarty zwój, który jest w ręce anioła stojącego na morzu i na ziemi”.^b **9** I odszedłem do anioła, i powiedziałem mu, żeby mi dał mały zwój. A on rzekł do mnie: „Weź go i zjedz,^c a napelni twój brzuch goryczą, lecz w twoich ustach będzie słodki jak miód”. **10** I wziąłem z ręki anioła mały zwój, i zjadłem go,^d a w moich ustach był słodki jak miód,^e lecz gdy go zjadłem, mój brzuch napenił się goryczą. **11** I mówią mi: „Musisz znowu prorokować o ludach i narodach, i językach, i wielu królach”.^f

11 I dano mi trzcinę podobną do pręta,^g gdy powiedział: „Wstań i zmierz sanktuarium świątyni^h Boga i ołtarz, i tych, którzy tam oddają cześć. **2** Ale co do dziedzińca, który jest na zewnątrzⁱ sanktuarium świątyni, wyrzuć go precz i nie mierz, bo został dany narodom,^j a one będą deptać święte miasto^k przez czterdzieści dwa miesiące.^l **3** I sprawię, że dwaj^m moi świadkowie będą prorokowaćⁿ tysiąc dwieście sześćdziesiąt dni, ubrani w wory”.^o **4** Tych symbolizują dwa drzewa oliwne^p i dwa świeczniki^q i to oni stoją przed Panem ziemi.”^r

5 A jeśli ktoś chce wyrządzić im szkodę, z ich ust wydobywa się ogień i pożera ich nieprzyjaciół;^s i jeśli by ktoś chciał wyrządzić im szkodę, ten musi zostać w taki sposób zabity. **6** Ci mają władzę zamknąć niebo,^t aby nie padał deszcz^u w dniach ich prorokowania, i mają władzę nad wodami, aby je obrócić

- n Dz 2:17; Obj 19:10; o Ps 69:11; p Za 4:3; Za 4:11; q Za 4:12; Mt 5:14; r Za 4:14; s Jer 5:14; t Łk 4:25; u 1Kl 17:1; Jak 5:17.

w krew,^a i aby uderzyć ziemię wszelkiego rodzaju plagą, ilekroć zechcą.

7 A gdy zakończą swoje świadczenie, bestia wychodząca z otchłani^b stoczy z nimi wojnę i zwycięży ich, i ich zabije.^c **8** A ich zwłoki będą na szerokiej ulicy wielkiego miasta, które w sensie duchowym jest nazywane Sodomą^d i Egiptem, gdzie również ich Pan zawisł na palu.^e **9** A ci z ludów i plemion, i języków, i narodów^f będą patrzeć na ich zwłoki przez trzy i pół dnia^g i nie dadzą złożyć ich zwłok w grobowcu. **10** A mieszkający na ziemi radują się^h nad nimi i cieszą, i poślą jedni drugim dary,ⁱ ponieważ ci dwaj prorocy zadawali męcznie mieszkającym na ziemi.

11 A po trzech i pół dnia^j wstąpił w nich duch życia od Boga^k i stanęli na swych nogach, i wielka bojaźń padła na tych, którzy na nich patrzyli. **12** I usłyszeli donośny głos^l z nieba, mówiący do nich: „Wstąpcie tutaj”.^m I wstąpili do nieba w obłoku, a ich nieprzyjaciele patrzyli na nich. **13** I w owej godzinie nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi, i upadła dziesiąta częśćⁿ miasta; i siedem tysięcy osób zostało zabitych przez trzęsienie ziemi, a pozostali przestraszyli się i oddali chwałę Boga nieba.^o

14 Drugie biada^p przeminęło. Oto szybko nadchodzi trzecie biada.

15 I zadał w trąbę siódmy anioł.^q I w niebie rozległy się donośne głosy, mówiące: „Królestwo świata stało się królestwem naszego Pana^r i jego Chrystusa,^s i będzie królował na wieki wieków”.^t

16 A dwudziestu czterech starszych,^u którzy zasiadali przed Bogiem na swych tronach, upadło

ROZDZ. 11

- a Rdz 9:4
Wj 7:19
Dz 15:20
b Obj 13:1
c Obj 2:10
Obj 2:13
Obj 12:17
d Iz 1:10
e Lk 13:33
Heb 13:12
f Obj 13:7
Obj 17:15
g Obj 11:11
h Ps 35:15
Prz 24:17
i Lk 23:12
j Obj 11:9
k Eze 37:5
l Ps 29:4
m Ps 50:5
Ps 147:2
Obj 4:1
n Iz 6:13
o Iz 26:16
p Obj 9:12
q Obj 8:6
r 1Kn 29:11
Ps 22:28
Ps 97:1
Dn 4:17
Dn 4:34
Obj 12:10
s Ps 2:6
Eze 21:27
Dn 7:13
Lk 1:33
Lk 22:29
2Pt 1:11
t Ps 145:13
Dn 2:44
u Obj 4:10
Obj 14:3

szpalta 2

- a Ps 95:6
b Obj 7:11
c Iz 12:1
d Wj 6:3
Am 4:13, LXX
Obj 16:7
e Wj 3:14
Obj 1:4
Obj 16:5
f Wj 9:16
Hi 37:23
Iz 40:26
Rz 9:17
Obj 4:11
g Ps 99:1
Za 14:9
Obj 19:6
h 1Ts 4:16
Heb 11:6
Obj 14:13
i Oz 12:10
Am 3:7
Mt 2:23
Dz 3:18
Rz 1:2
Heb 1:1
Jak 5:10
1Pt 1:10
j Ps 115:13
Dz 26:22

na twarz^a swoje i oddało cześć Bogu,^b **17** mówiąc: „Dziękujemy tobie,^c Jehowo Boże, Wszechmocny,^d któryś jest^e i któryś był, ponieważ wziąłeś swą wielką moc^f i zaczęłeś królować.^g **18** Ale narody srodze się rozniewały i nadśzedł twój srogi gniew i wyznaczony czas na sądzenie umarłych i danie nagrody^h twym niewolnikom, prorokom,ⁱ i świętym, i bojącym się twego imienia, małym i wielkim,^j oraz na doprowadzenie do ruiny^k tych, którzy rujnują ziemię”.^l

19 I zostało otwarte sanktuarium świątyni Boga, które jest w niebie,^m i widać było Arkęⁿ jego przymierza w jego sanktuarium świątyni.^o I nastąpiły błyskawice i głosy, i gromy, i trzęsienie ziemi, i wielki grad.

12 I było widać wielki znak^p na niebie: niewiasta^q przyobleczona w słońce, a pod jej stopami księżyc, a na jej głowie korona z dwunastu gwiazd, **2** i była brzemienna. I woła w boleściach^r i w męce rodzenia.

3 I było widać inny znak na niebie: a oto wielki smok^s barwy ognistej, mający siedem głów i dziesięć rogów, a na jego głowach siedem diademów; **4** a jego ogon^t wlecz trzecią część gwiazd^u nieba – i zrzucił je na ziemię.^v I smok stał przed niewiastą,^w która właśnie miała urodzić,^x aby mógł, gdy już ona urodzi, pożreć^y jej dziecko.

5 I urodziła syna,^z mężczyznę, który ma paść wszystkie narody różgą żelazną.^a I dziecko jej zostało porwane do Boga i do jego

k Iz 6:11; Jer 4:7; Jer 26:18; Mi 3:12; 1 Rdz 6:11; Ps 53:1; Jer 6:28; Jer 51:25; Sof 3:7; m Obj 14:17; n 1Kl 8:1; Ps 132:8; o Hab 2:20; Heb 8:2; Heb 9:11; **ROZDZ. 12** p Obj 1:1; q Iz 54:1; Iz 54:5; Gal 4:26; r Rdz 3:16; s Obj 12:9; Obj 20:2; t Iz 9:15; u Rdz 6:2; Hi 38:7; 2Ko 11:15; v 2Pt 2:4; Judy 6; w Rdz 3:15; x Iz 66:9; y Jer 51:34; z Obj 11:15; a Ps 2:9; Ps 110:2; Obj 19:15.

tronu.^a **6** A niewiasta uciekla na pustkowiu,^b gdzie ma miejsce przygotowane przez Boga, aby ją tam żywiono^c tysiąc dwieście sześćdziesiąt dni.^d

7 I wybuchła wojna w niebie: Michał^e i jego aniołowie toczyli bitwę ze smakiem i toczył bitwę smok i jego aniołowie, **8** ale nie przemógł ani się już nie znalazło dla nich miejsce w niebie. **9** Zrzucony więc został wielki smok,^f pradawny wąż,^g zwany Diabłem^h i Szatanem,ⁱ który wprowadza w błąd całą zamieszkaną ziemię;^j zrzucony został na ziemię,^k a z nim zostali zrzuconego aniołowie. **10** I usłyszałem donośny głos w niebie, mówiący:

„Teraz nastąpio wybawienie^l i moc,^m i królestwo naszego Boga,ⁿ i władza jego Chrystusa,^o ponieważ zrzucony został oskarżyciel braci naszych, który dniem i nocą oskarża ich przed naszym Bogiem!^p **11** A oni go zwyciężyli^q dzięki krwi Baranka^r i dzięki słowu swego świadczania^s i nie miłowali swych dusz^t nawet w obliczu śmierci. **12** Dlatego weselcie się niebiosi i wy, którzy w nich przebywacie!^u Błada^v ziemi i morzu,^w ponieważ zstąpił do was Diabeł, palając wielkim gniewem, bo wie, że mało ma czasu”.^x

13 A gdy smok ujrzał, że został zrzucony na ziemię,^y przesłał niewiastę,^z która urodziła dziecko płci męskiej. **14** Ale dano niewieście dwa skrzydła wielkiego orła,^a żeby poleciała na pustkowiu^b na swoje miejsce; tam jest żywiona^c przez czas i czasy, i połowę czasu,^d z dala od oblicza węża.^e

15 A wąż ze swej paszczy wyrzucił za niewiastą wodę^f jak rzekę, aby ją rzeka zatopiła.^g **16** Ale

ROZDZ. 12

a Ps 2:6

Ps 110:1

b Ps 55:7

c 1Kl 19:6

Prz 30:8

d Obj 11:3

Obj 12:14

e Dn 10:13

Dn 12:1

Judy 9

f Obj 12:3

Obj 20:2

g Rdz 3:1

2Ks 11:3

Obj 12:14

h Mt 4:1

Jn 8:44

Heb 2:14

Jak 4:7

1Pt 5:8

i 1Kn 21:1

Hi 1:6

Za 3:2

Mt 4:10

Jn 13:27

Rz 16:20

2Ts 2:9

j 2Ks 4:4

2Ks 11:14

Ef 2:2

1Jn 5:19

k Lk 10:18

Obj 12:13

l Ps 118:14

Lk 1:69

Rz 13:11

2Ks 6:2

Heb 9:28

1Pt 1:5

m Obj 11:17

n Obj 11:15

o Mt 24:30

Mt 25:32

2Ks 5:10

Ef 1:10

1Ts 4:16

p Hi 1:9

Za 3:1

q 1Jn 2:14

r 1Pt 1:19

s Dz 1:8

2Tm 1:8

Obj 1:9

Obj 19:10

t Mt 16:25

Lk 14:26

Dz 20:24

u Dz 7:53

Heb 12:22

Obj 13:6

v Obj 8:13

w Iz 57:20

Iz 60:2

Obj 17:15

x Dn 8:19

Mi 4:1

Mt 24:34

Rz 16:20

2Tm 3:1

2Pt 3:3

y Lk 10:18

z Rdz 3:15

Obj 12:1

a Wj 19:4

Iz 40:31

b Ps 55:7

c Mt 4:4

Lk 12:42

d Obj 11:3

Obj 12:6

ziemia przyszła niewieście z pomocą^a i otworzyła ziemia swoją paszczę, i pochłonięła rzekę, którą smok wyrzucił ze swej paszczy.

17 I smok srodze się rozgniewał na niewiastę,^b i odszedł, aby toczyć wojnę z pozostałymi z jej potomstwa, którzy przestrzegają przykazań Bożych i zajmują się świadčeniem^c o Jezusie.

13 I stanął na piasku^d morza. I ujrzałem bestię^e wychodzącą z morza,^f mającą dziesięć rogów^g i siedem głów,^h a na jej rogach dziesięć diademów, na jej głowach zaś bluźnierczeⁱ imiona.

2 A bestia, którą ujrzałem, była podobna do lamparta,^j ale jej łapy były jak u niedźwiedzia,^k a jej paszcza była jak paszcza lwa.^l I smok^m dał bestii jej moc i jej tron, i wielką władzę.ⁿ

3 I ujrzałem jedną z jej głów jak gdyby zarżniętą na śmierć, ale jej śmiertelna rana^o została uleczone i cała ziemia podążyła z podziwem za bestią. **4** I oddawali cześć smokowi, ponieważ dał władzę bestii, i oddawali cześć bestii słowami: „Któż jest jak ta bestia i któż może stoczyć z nią bitwę?” **5** I dano jej paszczę mówiącą wielkie rzeczy^p i bluźnierstwa,^q i dano jej władzę, aby działała czterdzieści dwa miesiące.^r **6** I utworzyła swą paszczę dla bluźnierstw^s przeciw Bogu, aby bluźnić jego imieniu i jego siedzibie, tym, którzy przebywają w niebie.^t **7** I dano^u jej stoczyć wojnę ze świętymi i zwyciężyć ich,^v i dano jej władzę nad każdym plemieniem i ludem, i językiem, i na-

e Rdz 3:1; 2Ks 11:3; f Ps 18:4; Iz 17:12; g Dn 11:40; szpalta 2 a Tyt 3:1; Obj 13:11; b Rdz 3:15; c Mt 24:9; Dz 1:8; Obj 1:9; Obj 6:9; ROZDZ. 13 d Jer 5:22; e Obj 11:7; Obj 13:18; Obj 19:20; f Iz 57:20; Dn 7:2; Hab 1:14; Obj 17:15; Obj 21:1; g Dn 7:7; h Obj 13:3; i Ps 74:10; j Dn 7:6; k Dn 7:5; 1 Dn 7:4; m Obj 12:9; n Lk 4:6; o Obj 13:14; p Dn 7:8; q Dn 12:10; r Obj 11:2; Obj 11:3; s Wj 5:2; Iz 14:13; Dn 7:25; t Obj 12:12; u Jn 19:11; v Lk 22:31; Obj 12:17.

rodem. **8** I będą jej oddawać cześć wszyscy mieszkający na ziemi; imię żadnego z nich nie jest zapisane w zwoju^a życia zabitego^b Baranka – od założenia świata.^c

9 Jeżeli ktoś ma ucho, niech słucha.^d **10** Jeżeli ktoś ma iść w niewolę, odchodzi do niewoli.^e Jeżeli ktoś mieczem zabije, musi być mieczem zabity.^f Tutaj ma znaczenie wytrwałość^g i wiara^h świętych.ⁱ

11 I ujrzałem inną bestię,^j która wychodziła z ziemi^k i miała dwa rogi jak baranek, ale zaczęła mówić jak smok.^l **12** I całą władzę pierwszej bestii sprawuje^m na jej oczach. I powoduje, że ziemia i jej mieszkańcy oddają cześć pierwszej bestii, której śmiertelna rana została uleczona.ⁿ **13** I dokonuje wielkich znaków,^o powodując nawet, że na oczach ludzi ogień zstępuje z nieba na ziemię.

14 I mieszkających na ziemi wprowadza w błąd znakami, których dano jej dokonywać na oczach bestii, mówiąc mieszkającym na ziemi, żeby uczynili wizerunek^p bestii, która otrzymała cios mieczem,^q a jednak odżyła. **15** I dano jej tchnąć dech w wizerunek bestii, aby wizerunek bestii zarówno mówił, jak i sprawił, że zostaną zabici wszyscy, którzy by w żaden sposób nie oddali czci wizerunkowi^r bestii.

16 I wywiera nacisk na wszystkich^s – małych i wielkich, i bogatych i biednych, i wolnych i niewolników – żeby im dano znać na ich prawą rękę albo na ich czoło^t. **17** I żeby nikt nie mógł kupować ani sprzedawać oprócz tego, kto ma znać – imię^u bestii albo liczbę jej imienia.^v **18** Tutaj wchodzi w grę mądrość: Kto

ROZDZ. 13

a Dn 12:1
Obj 3:5
Obj 21:27

b Iz 53:7
Mt 27:50
Obj 5:6
Obj 5:12

c Ef 1:4
1Pt 1:20

d Mt 11:15

e Za 14:2

f Rdz 9:6
Mt 26:52

g Mt 24:13
Heb 10:36
Heb 12:3

h Obj 2:10

i Dn 7:18
Heb 6:2
Obj 20:6

j Dn 7:8
Obj 16:13
Obj 19:20

k Obj 12:16

l Dn 7:8
Obj 16:13
Obj 20:2

m Obj 13:1

n Obj 13:3

o Pwt 13:1
Mt 24:24

p Wj 20:4
Obj 19:20
Obj 20:4

q Obj 13:3

r Pwt 29:17
1Kl 11:5
Dn 3:6
Mt 24:15

s Jer 39:10
Jer 52:16

t Obj 14:9
Obj 16:2
Obj 19:20

u Obj 14:11

v Obj 15:2

szpalta 2

a Kzn 7:20
Rz 3:23

b 1Kn 20:6
Dn 3:1

ROZDZ. 14

c Jn 1:29
Obj 5:6
Obj 22:3

d Ps 2:6
Heb 12:22
1Pt 2:6

e Obj 7:4

f Obj 3:12

g Obj 1:15

h 2Kn 5:12
Obj 5:8

i 1Kn 6:31

j Ps 33:3
Ps 98:1
Ps 149:1
Obj 5:9

k Obj 4:6

ma rozum, niech obliczy liczbę bestii, bo jest to liczba człowieka;^a a liczba jej – sześćset sześćdziesiąt sześć.^b

14 I ujrzałem, a oto Baranek^c stojący na górze Syjon,^d a z nim sto czterdzieści cztery tysiące^e mających napisane na swych czolach jego imię i imię jego Ojca.^f **2** I usłyszałem odgłos z nieba jak odgłos wielu wód^g i jak odgłos potężnego gromu; a głos, który słyszałem, był taki, jak śpiewaków, którzy wtróją sobie na harfie,^h grając na swych harfach. **3** I śpiewająⁱ jak gdyby nową pieśń^j przed tronem i przed czterema żywymi stworzeniami,^k i starszymi;^l i nikt nie zdołał opanować tej pieśni oprócz stu czterdziestu czterech tysięcy^m kupionychⁿ z ziemi. **4** Są to ci, którzy się nie skalali z niewiastami;^o w rzeczywistości są dziewicami.^p Ci stale podążają za Barankiem, dokądkolwiek idzie.^q Ci zostali kupieni^r spośród ludzi jako pierwociny^s dla Boga i dla Baranka, **5** a w ich ustach nie znaleziono fałszu;^t są bez skazy.^u

6 I ujrzałem innego anioła, który leciał środkiem nieba^v i miał wiecznotrwałą dobrą nowinę^w do oznajmienia jako radosną wieść dla mieszkających na ziemi i dla każdego narodu, i plemienia, i języka, i ludu,^x **7** i mówił donośnym głosem: „Boga się bójcie^y i dajcie mu chwałę,^z ponieważ nadeszła godzina jego sądu,^a oddajcie więc cześć Temu, który uczynił^b niebo i ziemię, i morze, i źródła wód”.^c

l Obj 4:4; **Obj** 19:4; **m** Obj 7:4; **Obj** 14:1; **n** 1Ko 6:20; **o** Jak 1:27; **p** 2Ko 11:2; **q** Jak 4:4; **r** 1Pt 2:21; **s** 1Ko 7:23; **Obj** 5:9; **Obj** 23:16; **Kpl** 23:15; **Jak** 1:18; **t** Prz 14:5; **Obj** 21:27; **u** Ef 5:27; **Judy** 24; **v** Pwt 4:11; **Obj** 8:13; **Obj** 19:17; **w** Mt 24:14; **Mk** 13:10; **x** Dz 1:8; **Kol** 1:23; **y** Prz 8:13; **Mt** 10:28; **z** Ps 19:1; **Rz** 11:36; **Judy** 25; **Obj** 4:9; **a** 1Pt 4:17; **2Pt** 2:9; **b** Wj 20:11; **Ps** 124:8; **Ps** 146:6; **c** Dz 14:15.

8 A inny, drugi anioł, podązał za nim, mówiąc: „Upadła! Upadła^a metropolia Babilon^b Wielki, która skłoniła wszystkie narody do picia wina^c gniewu jej rozpusty!”^d

9 A inny anioł, trzeci, podązał za nimi, mówiąc donośnym głosem: „Jeżeli ktoś oddaje cześć bestii^e i jej wizerunkowi^f i przyjmuje znamię na swe czoło lub na swą rękę,^g **10** to będzie też pił wino gniewu Bożego, które jest wlane bez rozcieńczania do kielicha jego srogiego gniewu.”^h i na pewno będzie ogniem i siarkąⁱ męczony^j wobec świętych aniołów i wobec Baranka. **11** I dym ich męczarni wznosi się na wieki wieków,^k a nie mają odpoczynku we dnie i w nocy ci, którzy oddają cześć bestii i jej wizerunkowi, oraz każdy, kto przyjmuje znamię^l jej imienia. **12** Tutaj ma znaczenie wytrwałość świętych,^m tych, którzy zachowują przykazania Bogaⁿ i wiare^o w Jezusa”.

13 I usłyszałem głos z nieba, mówiący: „Napisz: Szczęśliwi są umarli,^p którzy umierają w jedności z Panem^q – począwszy od tego czasu.” Tak, mówi duch, niech odpoczną od swych trudów, bo to, co czynili, idzie wraz z nimi”.

14 I ujrzałem, a oto białe obłok, a na obłoku zasiadał ktoś podobny do syna człowieczego,^s mający na swej głowie złotą koronę,^t a w swej ręce ostry sierp.

15 A z sanktuarium świątyni wyłonił się inny anioł, wołając donośnym głosem do zasiadającego na obłoku: „Zapuć swój sierp i żnij,^u ponieważ nadeszła godzina żęcia, bo żniwo^v ziemi całkowicie dojrzało.”^w **16** I zasiadający na obłoku rzucił swój sierp na ziemię, i ziemia została żęta.

ROZDZ. 14

- a Iz 21:9
- Jer 51:8
- Obj 18:21
- b Obj 17:18
- Obj 18:2
- c Jer 51:7
- d Obj 17:2
- Obj 18:3
- e Obj 13:1
- f Obj 13:15
- g Obj 13:16
- h Ps 75:8
- Obj 11:18
- Obj 16:19
- i Obj 21:8
- j Obj 20:10
- k Mt 25:46
- 2Ts 1:9
- Obj 19:3
- l Obj 13:16
- Obj 16:2
- Obj 20:4
- m Obj 13:10
- n Kzn 12:13
- Obj 1:3
- o Heb 10:38
- p Kol 3:3
- q Rz 6:3
- 1Ko 15:51
- r 1Ts 4:16
- s Dn 7:13
- Mt 25:31
- Dz 1:11
- Obj 1:7
- t Ps 21:3
- Obj 6:2
- u Mk 4:29
- v Mt 13:39
- w J1 3:13

szpalta 2

- a Obj 11:19
- b Obj 20:9
- c Pwt 32:32
- d Mt 13:39
- Obj 9:11
- e Jer 12:10
- f Obj 19:15
- g Heb 13:12
- Obj 22:15
- h Prz 21:31
- i Jer 25:33

ROZDZ. 15

- j Obj 1:1
- k Obj 16:1
- l Kpl 26:21
- m Obj 16:17
- n Ps 7:11
- o 1Kl 7:23
- 1Kl 7:39
- p Obj 2:7
- q Obj 13:15
- r Obj 13:18
- s Obj 4:6
- t Obj 5:8
- u Wj 15:1
- Pwt 31:30
- Heb 3:5

17 I jeszcze inny anioł wyłonił się z sanktuarium świątyni, które jest w niebie,^a i on też miał ostry sierp.

18 A jeszcze inny anioł wyłonił się z ołtarza i miał władzę nad ogniem.^b I zawołał donośnym głosem do tego, który miał ostry sierp, mówiąc: „Zapuć swój ostry sierp i zbierz kiście winorośli ziemi,^c ponieważ jej winogrona dojrzały”. **19** I anioł^d rzucił swój sierp ku ziemi, i zebrał winorość^e ziemi, i wrzucił ją do wielkiej winnej tłoczni gniewu Bożego.^f **20** I deptano winną tłocznię poza miastem,^g a z winnej tłoczni wyszła krew aż po uzdy koni,^h na odległość tysiąca sześciuset stadiów.ⁱ

15 I ujrzałem inny znak na niebie,^j wielki i zdumiewający: siedmiu aniołów^k z siedmioma plagami.^l Te są ostatnie, ponieważ przez nie dopełni się^m gniewⁿ Boży.

2 I ujrzałem coś jakby morze szklane^o przemieszane z ogniem oraz tych, którzy odnoszą zwycięstwo^p nad bestią i nad jej wizerunkiem,^q i nad liczbą^r jej imienia, stojących nad morzem szklanym,^s mających harfy^t Boże. **3** I śpiewają pieśń Mojżesza,^u niewolnika Bożego, i pieśń Baranka,^v mówiąc:

„Wielkie i zdumiewające są twoje dzieła,^w Jehowo Boże, Wszechmocny.^x Prawe i prawdziwe są twoje drogi,^y Królu Wieczności.^z

4 Któż by się ciebie rzeczywiście nie bał,^a Jehowo,^b i nie wychwalał twego imienia,^c skoro ty sam jesteś lojalny?^d Bo wszystkie narody przyjdą i przed twoim obliczem oddadzą ci cześć,^e

v Jn 1:29; Dz 3:22; Heb 2:12; w Wj 15:11; Ps 92:5; Ps 111:2; Ps 139:14; x Wj 6:3; Obj 19:6; y Pwt 32:4; Ps 145:17; z Jer 10:10; 1Tm 1:17; a Jer 10:7; b Ps 22:23; Ps 33:8; c Ps 86:12; Jn 12:28; d Jer 3:12; e Ps 86:9; Mal 1:11.

ponieważ zostały ujawnione two prawe postanowienia”.^a

5 I potem ujrzałem, a w niebie^b otwarto sanktuarium namiotu^c świadectwa^d **6** i z sanktuarium wyłoniło się siedmiu aniołów^e z siedmioma plagami,^f odzianych w czystą, jasną tkaninę lnianą^g i opasanych wokół piersi złotymi pasami. **7** I jedno z czterech żywych stworzeń^h dało siedmiu aniołom siedem złotych czasz pełnych gniewu Boga,ⁱ który żyje na wieki wieków.^j **8** A od chwały Boga i od jego mocy nappełniło się sanktuarium dymem,^k i nikt nie mógł wejść do sanktuarium, aż się skończyło siedem plag^l siedmiu aniołów.

16 I usłyszałem donośny głos^m z sanktuarium, mówiący do siedmiu aniołów: „Idźcie i wylejcie na ziemię siedem czasz gniewuⁿ Bożego”.

2 I odszedł pierwszy,^o i wylał swą czaszę na ziemię.^p A na ludziach, którzy mieli znanie bestii^q i którzy oddawali cześć jej wizerunkowi,^r wystąpił wrzód^s bolesny i złośliwy.

3 A drugi^t wylał swą czaszę na morze.^u I stało się krwią^v jakby zmarłego, i umarła każda dusza żyjąca – to, co w morzu.^w

4 A trzeci^x wylał swą czaszę na rzeki^y i źródła wód. I stały się krwią.^z **5** I usłyszałem anioła wód, mówiącego: „Ty, któryś jest i któryś był,^a Lojalny,^b jesteś prawy, gdyż powziąłeś te rozstrzygnięcia,^c **6** ponieważ oni wylali krew świętych i proroków,^d i ty dałeś im do picia krew.^e Zasługują na to”.^f **7** I usłyszałem, jak ołtarz mówił: „Tak, Jehowo Boże, Wszechmocny,^g prawdziwe i prawe są twoje sądownicze rozstrzygnięcia”.^h

8 A czwartyⁱ wylał swą czaszę na słońce; i dano słońcu przypie-

ROZDZ. 15

- a Iz 2:4
- b Obj 11:19
- c Heb 8:2
- d Heb 9:11
- e Dz 7:44
- f Obj 8:2
- f Obj 15:1
- g Dn 10:5
- h Obj 19:4
- i Ps 75:8
- Jer 25:15
- Obj 14:10
- j Ps 90:2
- 1Tm 1:17
- k Wj 40:34
- 1Kl 8:11
- Iz 6:4
- Eze 4:4-4
- l Kpl 26:21
- Obj 15:1

ROZDZ. 16

- m Iz 66:6
- Obj 16:17
- n Ps 69:24
- Sof 3:8
- o Obj 8:7
- p Obj 20:11
- q Obj 13:16
- Obj 13:18
- r Obj 13:15
- Obj 19:20
- s Wj 9:10
- Pwt 28:35
- t Obj 8:8
- u Obj 17:15
- v Wj 7:20
- w Iz 57:20
- x Obj 8:10
- y Ps 78:44
- z Wj 7:20
- a Wj 3:14
- Obj 1:4
- b Ps 145:17
- Jer 3:12
- Obj 15:4
- c Pwt 32:4
- Ps 119:137
- d Rdz 9:5
- Ps 79:3
- Mt 23:35
- e Iz 49:26
- f Obj 18:20
- g Wj 6:3
- h Ps 19:9
- Ps 119:137
- Obj 19:2
- i Obj 8:12

szpalta 2

- a Iz 49:10
- b Ps 83:18
- c Rz 13:1
- d Obj 9:21
- Obj 14:7
- e Obj 13:1
- f Wj 10:21
- Iz 8:22
- Ef 4:18
- g Obj 16:21
- h Obj 9:13
- i Ps 137:1

kać^a ludzi ogniem. **9** I ludzie byli przypiekani wielkim gorącem, ale bluźnili imieniu^b Boga, który ma władzę^c nad tymi plagami, i nie okazali skruchy, by oddać mu chwałę.^d

10 A piąty wylał swą czaszę na tron bestii.^e I jej królestwo ogarnęła ciemność,^f a oni zaczęli z bólu gryźć swe języki, **11** ale bluźnili^g Bogu nieba z powodu swych boleści oraz swych wrzodów i nie okazali skruchy za swe uczynki.

12 A szósty^h wylał swą czaszę na wielką rzekę Eufratⁱ i jej woda wyschła,^j żeby została przygotowana droga dla królów^k ze wschodu słońca.

13 I ujrzałem trzy nieczyste natchnione wypowiedzi,^l które wyglądały jak żaby,^m wychodzące z paszczy smokaⁿ i z paszczy bestii,^o i z paszczy fałszywego proroka.^p **14** Są to w rzeczywistości wypowiedzi natchnione^q przez demony i dokonują znaków,^r i wychodzą do królów^s całej zamieszkaney ziemi,^t żeby ich zgromadzić na wojnę^u wielkiego dnia^v Boga Wszechmocnego.^w

15 „Oto przychodzę jak złodziej.^x Szczesliwy, kto czuwa^y i strzeże swych szat wierzchnich, żeby nie chodzić nago i żeby nie patrzono na jego hańbę”.^z

16 I zgromadziły ich na miejscu zwane po hebrajsku Har-Magedon.^a

17 A siódmy wylał swą czaszę na powietrze.^b Wtedy z sanktuarium dobył się od tronu donośny głos,^c mówiący: „Stało się!” **18** I nastąpiły błyskawice

j Iz 44:27; Jer 50:38; k Iz 44:28; Jer 51:57; l 1Jn 4:1; m Kpl 11:12; n Obj 12:3; o Obj 13:1; p Obj 13:11; q 1Tm 4:1; r Obj 13:13; s Ps 2:2; t Obj 18:3; Obj 18:9; u Eze 38:16; Obj 19:19; v JI 2:1; w Iz 13:6; Jer 25:33; Eze 30:3; JI 1:15; JI 2:11; Sof 1:15; 2Pt 3:12; x 1Ts 5:2; 2Pt 3:10; y Lk 21:36; z Obj 3:18; a 2Kn 35:22; Za 12:11; Obj 19:19; b Ef 2:2; Ef 6:12; c Iz 66:6; Obj 16:1.

i glosy, i gromy, i nastąpiło wielkie trzęsienie ziemi,^a jakiego nie było, odkąd są ludzie na ziemi,^b tak rozległe trzęsienie ziemi,^c tak wielkie. **19** I wielkie miasto^d rozdzieliło się na trzy części, i miasta narodów upadły; i przypominano wobec Boga o metropolii Babilonie Wielkim,^e aby jej dać kielich wina gniewu jego srogiego zagniewania.^f **20** Ponadto każda wyspa uciekla i gór nie znaleziono.^g **21** I wielki grad,^h którego każda bryła ważyła około talentu, spadł z nieba na ludzi, a ludzie bluźniliⁱ Bogu z powodu plagi gradu,^j ponieważ była to plaga nadzwyczaj wielka.

17 I przyszedł jeden z siedmiu aniołów, którzy mieli siedem czas,^k i odezwał się do mnie, mówiąc: „Chodź, pokażę ci sąd nad wielką nierządnicą,^l która siedzi nad wieloma wodami,^m **2** z którą dopuszczali się rozpusty królowie ziemi,ⁿ a zamieszkujący ziemię zostali upici winem jej rozpusty”.^o

3 I przeniósł mnie w mocy ducha^p na pustkowie. I ujrzałem niewiastę siedzącą na bestii^q barwy szkarłatnej, pełnej bluźnierczych imion^r oraz mającej siedem głów^s i dziesięć rogów.^t **4** A niewiasta była przyobleczona w purpurę^u i szkarłat^v oraz ozdobiona złotem i drogocennym kamieniem, i perłami,^w a w swej ręce miała złoty kielich^x pełen obrzydliwości^y i nieczystości swej rozpusty.^z **5** A na jej czoło było napisane imię, tajemnicza:^{aa} „Babilon Wielki, matka nierządnic^{ab} i obrzydliwości ziemi”.^{ac} **6** I widziałem, że niewiasta była pijana krwią^{ad} świętych i krwią świadków Jezusa.^{ae}

A gdy ją ujrzałem, zdumiałem się wielkim zdumieniem.^{af}

ROZDZ. 16

- a Eze 38:19
- b Dn 12:1
- c Heb 12:26
- d Obj 17:18
- e Obj 18:2
- f Jer 25:15
- g Obj 15:7
- h Obj 6:14
- i Hi 38:22
- j Hi 38:23
- k Iz 28:2
- l Obj 16:9
- m Wj 9:24
- n Obj 11:19

ROZDZ. 17

- k Obj 16:1
- l 1 Ko 6:15
- m Jak 4:4
- n Iz 57:20
- o Jer 51:13
- p Jer 17:15
- q Obj 19:2
- r Iz 47:5
- s Jak 4:4
- t Obj 18:9
- u Jer 51:7
- v Obj 14:8
- w Obj 14:8
- x Eze 37:1
- y Obj 1:10
- z Obj 13:15
- aa Mk 3:29
- ab Obj 17:9
- ac Dn 5:29
- ad Łk 16:19
- ae Mt 27:28
- af Obj 18:12
- ag Obj 18:19
- ah Jer 51:7
- ai Pwt 29:17
- aj Iz 66:3
- ak Rz 1:24
- al 2 Ts 2:7
- am Obj 19:2
- an Eze 22:2
- ao Obj 18:5
- ap Obj 18:24
- aq Obj 19:2
- ar Obj 6:9
- as Eze 28:19

szpalta 2

- a Obj 17:5
- b Obj 17:3
- c Obj 13:15
- d Obj 20:1
- e Wj 32:32
- f Ps 69:28
- g Flp 4:3
- h Obj 13:8
- i Mt 24:15
- j Jak 3:17
- k Obj 17:7
- l Jer 51:25

7 Anioł więc rzekł do mnie: „Dlaczego się zdumiałeś? Powiem ci tajemnicę niewiasty^a i bestii, która ją nosi, a ma siedem głów i dziesięć rogów.”^b **8** Bestia, którą ujrzałeś, była,^c lecz jej nie ma, a jednak właśnie ma wyjść z otchłani^d i ma odejść na zagładę. A gdy mieszkający na ziemi zobaczą, iż bestia była, lecz jej nie ma, a jednak będzie obecna, zdumieją się pełni podziwu, ale ich imiona nie zostały zapisane na zwoju życia^e od założenia świata.^f

9 „Tutaj wchodzi w grę rozum odznaczający się mądrością:”^g Siedem głów^h oznacza siedem gór,ⁱ na wierzchu których siedzi niewiasta. **10** I siedmiu jest królów: pięciu upadło,^j jeden jest,^k inny jeszcze nie nadszedł,^l a gdy już nadejdzie, ma na krótką chwilę pozostać.^m **11** A bestia, która była, lecz jej nie ma,ⁿ sama też jest ósmym królem, ale wywodzi się z tych siedmiu i odchodzi na zagładę.

12 „A dziesięć rogów, które ujrzałeś, oznacza dziesięciu królów,^o którzy jeszcze nie otrzymali królestwa, lecz na jedną godzinę otrzymują władzę jako królowie wraz z bestią. **13** Ci mają jedną myśl i dlatego dają bestii swą moc i władzę.”^p **14** Ci stoczą bitwę z Barankiem,^q ale Baranek ich zwycięży,^r ponieważ jest Panem panów i Królem królów.^s Zwyciężą też ci, którzy są z nim powołani i wybrani, i wierni.”^t

15 I mówi do mnie: „Wody, które ujrzałeś, gdzie siedzi nierządnica, oznaczają ludy i rzesze, i narody, i języki.”^u **16** A dziesięć rogów,^v które ujrzałeś, i bestia^w

j Jer 46:2; Jer 51:11; Dn 8:20; Dn 8:21; Sof 2:13;
k Jn 19:15; 1 Dn 8:23; m Obj 13:11; Obj 19:20;
n Obj 17:8; o Dn 7:24; p Ps 2:2; q Jn 1:29; Obj 5:6;
r Obj 19:15; s Mt 28:18; Dz 2:36; 1 Tm 6:15; t Rz 16:20; u Iz 57:20; Jer 51:13; v Dn 7:24; Obj 17:12;
w Obj 17:8.

– ci zniechcądzą nierządnicę^a i sprawią, że będzie spustoszona i naga, i zjedzą jej ciało, i doszczętnie spalą ją ogniem.^b **17** Bo Bóg włożył to do ich serc, żeby wykonali jego myśl,^c żeby wykonali swoją jedną myśl, dając swe królestwo bestii,^d aż się spełni^e słowa Boga. **18** A niewiasta,^f którą ujrzaleś, oznacza wielką metropolię mającą królestwo nad królami ziemi”.^g

18 Potem ujrzałem innego anioła, zstępującego z nieba, mającego wielką władzę;^h i ziemia rozświeciła się od jego chwały.ⁱ **2** I zawołał silnym głosem,^j mówiąc: „Upadła! Upadła^k metropolia Babilon Wielki i stała się miejscem mieszkania demonów i kryjówką wszelkiego nieczystego wyziewu,^l i kryjówką wszelkiego ptaka nieczystego i zniechcądzzonego!^m **3** Bo z powodu wina gniewu jej rozpusty wszystkie narody padły ofiarąⁿ i królowie ziemi dopuszczali się z nią rozpusty,^o a wędrowni kupcy^p ziemscy wzbogacili się przez moc jej bezwstydnego zbytku”.^q

4 I usłyszałem inny głos z nieba, mówiący: „Wydźcie z niej, mój ludu,^r jeżeli nie chcecie mieć z nią udziału w jej grzechach^s i jeżeli nie chcecie otrzymać części jej plag. **5** Bo grzechy jej narosły aż do nieba^t i Bóg przywołał na pamięć jej niesprawiedliwe uczynki.^u **6** Oddajcie jej tak, jak i ona oddawała,^v i uczynicie jej dwa razy tyle, owszem, w dwójnasób to, co ona czyniła;^w do kielicha,^x w który ona nalewała mieszaninę, nalejcie jej dwa razy^y tyle mieszaniny.^z **7** W jakim stopniu ona otaczała siebie chwałą i żyła w bezwstydnym zbytku, w takim stopniu zadajcie jej męczarni i żalości.^a Bo mawia w swym sercu: „Siedzę jako królowa^b i nie jestem wdo-

wą,^a i nigdy nie zaznam żalości”.^b **8** Dlatego też w jeden dzień jej plagi^c nadejdą, śmierć i żalość, i klęska głodu, i zostanie doszczętnie spalona ogniem,^d ponieważ silny^e jest Jehowa Bóg, który ją osądził.

9 „A królowie^f ziemi, którzy się z nią dopuszczali rozpusty i żyli w bezwstydnym zbytku, będą nad nią płakać i uderzać się ze smutku,^g patrząc na dym^h jej pożaru, **10** stojąc w oddali z bojaźni przed jej męczarnią i mówiąc: „Jaka szkoda, jaka szkoda, wielka metropolio,ⁱ Babilonie, silna metropolio, ponieważ w jednej godzinie nadszedł twój sąd!”^k

11 „Również wędrowni kupcy^l ziemscy nad nią płaczą i są pograżeni w żalości,^m ponieważ nie ma już nikogo, kto by kupował całe ich zasoby: **12** całe zasobyⁿ złota i srebra, i drogiego kamienia, i pereł, i delikatnego lnu, i purpury, i jedwabiu, i szkarlatu; i wszelką rzecz z drewna pachnącego, i wszelkie przedmioty z kości słoniowej, i wszelkie przedmioty z najcenniejszego drewna i z miedzi, i z żelaza, i z marmuru;^o **13** również cynamon i korzenie indyjskie, i kadzidło, i wonny olejek, i wonną żywicę, i wino, i oliwę, i wyborną mąkę, i pszenicę, i bydło, i owce, i konie, i powozy, i niewolników, i duże ludzkie.^p **14** Tak, oddalił się od ciebie wyborny owoc, którego pragnęła^q twa dusza, i zginęły spośród ciebie wszystkie rzeczy wykwintne i świetne, i ludzie już nigdy ich nie znajdą.^r

15 „Wędrowni kupcy^s handlujący tymi rzeczami, którzy się na niej wzbogacili, staną w oddali z bojaźni przed jej męczarnią

ROZDZ. 17

- a Obj 17:7
- b Rdz 38:24
- c Kpl 21:9
- d Obj 18:8
- e Joz 11:20
- f Prz 21:1
- g Jer 51:12
- d Obj 17:12
- e Iz 55:11
- f Obj 17:5
- g Iz 47:5

ROZDZ. 18

- h Obj 12:10
- i Mt 17:2
- j Obj 1:16
- j Jer 50:2
- k Iz 21:9
- l Jer 51:8
- m Obj 14:8
- n Ps 39:5
- m Iz 13:21
- o Jer 50:39
- p Jer 51:37
- n Jer 51:7
- o Iz 47:5
- p Obj 17:2
- p Iz 23:8
- q Prz 19:10
- r Iz 47:1
- r Iz 48:20
- s Iz 52:11
- t Jer 50:8
- u Jer 51:45
- v Za 2:7
- s Jer 51:6
- t 2Ko 6:17
- t Jer 51:9
- u 1Tm 5:24
- u Jer 51:49
- v Jer 51:56
- w Obj 16:19
- v 2Ts 1:6
- w Ps 137:8
- x Jer 50:15
- y Jer 51:24
- x Ps 75:8
- y Jer 51:7
- z Obj 16:19
- y Jer 17:18
- z Jer 50:21
- z Obj 14:10
- a Jer 50:29
- b Obj 17:15

szpalta 2

- a Iz 47:8
- b Ps 10:6
- c Jer 50:13
- d Kpl 21:9
- e Jer 51:58
- f Heb 12:29
- e Jer 50:34
- f Iz 23:17
- g Jer 50:46
- h Eze 27:35
- h Obj 18:18
- i Eze 26:17
- j Dn 4:30
- k Jer 51:8
- l Eze 27:36
- m Eze 27:30
- n Eze 27:12

o Eze 27:22; p Eze 27:13; q 1Tm 6:10; r Kzn 5:10; s Eze 27:36.

i będą płakać, i będą pogrążeni w żałości.^a **16** mówiąc: „Jaka szkoda, jaka szkoda – wielka metropolio,^b odziana w delikatny len i purpurę, i szkarłat, i bogato ozdobiona złotem i drogocennym kamieniem, i perłą.^c **17** ponieważ w jednej godzinie zostało spustoszone tak wielkie bogactwo!”^d

„I każdy kapitan statku, i każdy człowiek, który skądś przybywa,^e i żeglarze, i wszyscy utrzymujący się z morza stanęli z dala^f **18** i wołali, patrząc na dym jej pożaru, i mówili: „Któż reż miasto jest jak ta wielka metropolia?”^g **19** I rzucali sobie proch na głowy,^h i wołali, płacząc i pogrążając się w żałości,ⁱ i mówili: „Jaka szkoda, jaka szkoda – ponieważ wielka metropolia, w której wszyscy mający statki na morzu^j wzbogacili się^k na jej świetności, została w jednej godzinie spustoszona!”^l

20 „Weselcie się nad nią, niebo^m oraz wy, święciⁿ i apostołowie,^o i prorocy, ponieważ Bóg dla was sądownie ją ukarał!”^p

21 A pewien silny anioł podniósł kamień podobny do wielkiego kamienia młyńskiego^q i rzucił go w morze,^r mówiąc: „Tak Babilon, wielka metropolia, zostanie z rozmachem zrzucona i już nigdy nie będzie znaleziona.^s **22** I już nigdy nie będzie w tobie słyszany głos śpiewaków, którzy wtórują sobie na harfie, i muzyków, i flecistów, i trębaczy,^t i już nigdy nie będzie w tobie znaleziony rzemieślnik jakiegokolwiek zawodu, i już nigdy nie będzie w tobie słyszany odgłos kamienia młyńskiego, **23** i już nigdy nie będzie w tobie świecić światło lampy, i już nigdy nie będzie w tobie słyszany głos oblubienca i oblubienicy;^u bo twoi wędrowni kupcy^v byli najznamie-

ROZDZ. 18

- a Eze 27:30
- b Eze 27:31
- c Obj 17:4
- d Prz 11:4
- e Iz 23:14
- f Eze 27:27
- g Eze 27:32
- h 1Sm 4:12
- i Eze 27:30
- j Eze 27:9
- k Eze 27:33
- l Iz 47:11
- Jer 51:55
- m Jer 51:48
- Obj 12:12
- n Obj 14:12
- o 1Ko 4:9
- p Pwt 32:43
- Rz 12:19
- Obj 6:10
- Obj 19:2
- q Mt 18:6
- r Jer 51:63
- s Jer 51:64
- Eze 26:21
- t Iz 24:8
- Eze 26:13
- u Jer 25:10
- v Iz 23:8

szpalta 2

- a Mk 6:21
- b Iz 47:9
- Gal 5:20
- Obj 9:21
- c Obj 6:10
- d Mt 23:37
- e Obj 16:6
- f Rdz 9:6
- Jer 51:49

ROZDZ. 19

- g Dn 7:10
- h Ps 150:6
- i Obj 12:10
- j Obj 7:12
- k Pwt 32:4
- Ps 139
- 1Pt 1:17
- Obj 15:3
- l Pwt 32:43
- 2Kl 9:7
- Ps 79:10
- Obj 18:20
- Obj 18:24
- m Ps 117:1
- n Iz 34:10
- o Obj 4:4
- p Obj 4:6
- q 1Kl 22:19
- Iz 6:1
- r Ps 106:48
- s Ps 134:1
- Ps 135:1
- t Ps 115:13
- u Ps 131:3
- v Wj 6:3

nitszymi ludźmi^a na ziemi, bo przez twoje praktyki spirytystyczne^b zostały wprowadzone w błąd wszystkie narody. **24** Tak, znaleziono w niej krew^c proroków^d i świętych,^e i tych wszystkich, którzy zostali pozabijani na ziemi!”^f

19 Potem usłyszałem jakby donośny głos ogromnej rzeszy w niebie.^g Powiedzieli: „Wysławiajcie Jah!”^h Wybawienieⁱ i chwała, i moc należą do Boga naszego,^j **2** ponieważ jego sądy są prawdziwe i prawe.^k Bo wykonał wyrok na wielkiej nierządniczy, która swą rozpustą kaziła ziemię, i pomścił na jej ręce krew swoich niewolników.”^l **3** I zaraz rzekli powtórnie: „Wysławiajcie Jah!”^m A dym z niej wznosił się na wieki wieków.”ⁿ

4 A dwudziestu czterech starszych^o wraz z czterema żywymi stworzeniami^p upadło i oddało cześć Bogu zasiadającemu^q na tronie, i powiedziało: „Amen! Wysławiajcie Jah!”^r

5 Dobył się również głos od tronu i powiedział: „Wysławiajcie naszego Boga, wszyscy jego niewolnicy,^s którzy się go boicie, mali i wielcy.”^t

6 I usłyszałem jakby głos ogromnej rzeszy i jakby odgłos wielu wód, i jakby odgłos potężnych gromów. Powiedzieli: „Wysławiajcie Jah,”^u ponieważ Jehowa, nasz Bóg, Wszchemocny,^v zaczął królować.^w **7** Radujmy się i tryskajmy radością, i oddawajmy mu chwałę,^x ponieważ nadeszły^y zaślubiny^z Baranka i jego małżonka się przygotowała.^a **8** Tak, dano jej się przyoblec w jasny, czysty, delikatny len, bo delikatny len przedstawia prawe czyny świętych.”^b

w Ps 97:1; Iz 52:7; Dn 7:9; Obj 11:15; x Obj 7:12; y 1Ts 4:16; z Mt 25:10; Obj 19:9; a 2Ko 11:2; b Iz 61:10; Ef 5:27; Obj 14:4.

9 I mówi mi: „Napisz: Szczęśliwi, którzy są zaproszeni^a na wieczerzę zaślubin Baranka”.^b Mówi mi również: „Są to prawdziwe wypowiedzi Boga”.^c **10** Wtedy upadłem u jego stóp, aby mu oddać cześć.^d Ale on mi mówi: „Uważaj! Nie czyn tego!^e Jestem tylko współniewolnikiem twoim i braci twoich, którzy zajmują się świadczeniem o Jezusie.^f Oddaj cześć Bogu;^g bo właśnie świadczenie o Jezusie jest natchnieniem do prorokowania”.^h

11 I ujrzałem niebo otwarte, a oto białe koń.ⁱ A siedzący na nim, zwany Wiernym^j i Prawdziwym,^k w prawości sądzi i prowadzi wojnę.^l **12** Jego oczy to ognisty płomień,^m a na jego głowie wiele diademów.ⁿ Ma napisane imię,^o którego nie zna nikt prócz niego, **13** i jest przyobleczony w wierzchnią szatę spryskaną krwią,^p a imię, którym go zwą, brzmi Słowo^q Boga. **14** Również wojska, które były w niebie, podążały za nim na białych koniach, odziane w białe, czyste, delikatny len. **15** A z jego ust wychodzi ostry, długi miecz,^r aby mógł nim uderzyć narody, i będzie je paść różgą żelazną.^s On też depcze winną tłocznię^t gniewu srogiego zagniewania Boga^u Wszechmocnego. **16** A na swej szacie wierzchniej, mianowicie na udzie, ma napisane imię: Król królów i Pan panów.^v

17 Ujrzałem również anioła stojącego w słońcu; i zawołał donośnym głosem, i powiedział do wszystkich ptaków,^w które latają środkiem nieba: „Chodźcie tutaj, zgromadźcie się na wielką wieczerzę Boga, **18** żeby jeść ciała^x królów i ciała dowódców wojskowych, i ciała siłaczy,^y i ciała koni^z i tych, którzy na nich siedzą, i ciała wszystkich, tak wol-

ROZDZ. 19

a Mt 22:3

Lk 14:17

b Lk 14:15

c Jn 3:34

Jn 8:47

d Obj 22:8

e Dz 10:26

Obj 22:9

f Mt 28:19

Dz 1:8

g Mt 4:10

Jn 4:23

h Lk 24:27

Dz 2:17

Dz 10:43

1Pt 1:11

i Hl 39:25

Prz 21:31

Jer 8:6

Obj 6:2

j Heb 3:6

Obj 1:5

k Jn 1:14

Obj 3:14

l Iz 11:4

Heb 1:8

Heb 1:9

m Obj 1:14

Obj 2:18

n Obj 19:16

o Obj 2:17

p Heb 12:24

1Pt 1:2

q Jn 1:1

1Jn 1:1

r 2Ts 2:8

Obj 1:16

s Ps 2:9

Obj 2:27

Obj 12:5

t Jer 25:30

Jl 3:13

Obj 14:20

u Obj 14:19

v Mt 28:18

Flp 2:10

1Tm 6:15

Obj 17:14

w 1Sm 17:46

Eze 39:4

Eze 39:17

x Eze 39:17

y Eze 39:18

z Eze 39:20

szpalta 2

a Obj 13:1

b Obj 16:14

Obj 17:12

c Eze 38:16

Obj 16:16

d Ps 2:2

e Obj 13:18

f Obj 13:11

Obj 16:13

g Obj 13:13

h Obj 13:16

i Obj 13:15

j Mt 10:28

2Pt 2:6

Judy 7

Obj 20:14

k Obj 6:2

l Obj 2:16

nych, jak i niewolników, i małych, i wielkich”.

19 I ujrzałem bestię^a oraz królów^b ziemi i ich wojska zgromadzone, aby stoczyć wojnę^c z siedzącym na koniu^d i z jego wojskiem. **20** I pochwycono bestię,^e a wraz z nią fałszywego proroka,^f dokonującego przed nią znaków,^g którymi wprowadzał w błąd tych, co otrzymali znamię^h bestii, i tych, co oddają cześć jej wizerunkowi.ⁱ Oboje zostali żywcem wrzuceni do ognistego jeziora, płonącego siarką.^j **21** A pozostali byli pozabijani długim mieczem siedzącego na koniu,^k mieczem, który wychodził z jego ust.^l I wszystkie ptaki^m nasyciły sięⁿ ich ciałami.^o

20 I ujrzałem anioła zstępującego z nieba z kluczem od otchłani^p i wielkim łańcuchem w swej ręce. **2** I schwytał smoka,^q pradawnego węża,^r którym jest Diabeł^s i Szatan,^t i związał go na tysiąc lat. **3** I wrzucił go do otchłani,^u i zamknął ją, i nad nim opieczętował, żeby już nie wprowadzał w błąd narodów, aż się skończy tysiąc lat. Potem ma być wypuszczony na krótki czas.^v

4 I ujrzałem trony,^w i byli ci, którzy na nich zasiedli, i dano im władzę sądzenia.^x Tak, ujrzałem dusze tych, których stracono towarem za świadczenie o Jezusie i za mówienie o Bogu, tych, którzy nie oddali czci ani bestii,^y ani jej wizerunkowi^z i którzy nie przyjęli znamienia na swe czoło ani na rękę.^a I ożyli, i królowali^b z Chrystusem przez tysiąc lat.

m Eze 39:4; Obj 19:17; n Eze 39:20; o Eze 39:17;

ROZDZ. 20 p Obj 9:1; q Obj 12:3; r Rdz 3:1;

s Jn 8:44; t Za 3:1; Obj 12:9; u Obj 9:11; v Obj

20:7; w Lk 22:30; x Mt 19:28; Lk 22:30; 1Ko 6:2;

y Obj 13:12; z Obj 13:15; a Obj 13:16; b 2Tm 2:12;

Obj 1:6.

5 (Pozostali z umarłych^a nie ożyli, aż się skończyło tysiąc lat).^b To jest pierwsze^c zmartwychwstanie. 6 Szczęśliwy^d i święty^e jest każdy, kto ma udział w pierwszym zmartwychwstaniu; nad tymi druga śmierć^f nie ma władzy,^g lecz będą kapłanami^h Boga i Chrystusa i będą z nim królować przez tysiąc lat.ⁱ

7 A gdy tylko się skończy tysiąc lat, Szatan zostanie wypuszczony ze swego więzienia 8 i wyjdzie, by wprowadzić w błąd narody na czterech narożnikach ziemi, Goga i Magoga, aby je zgromadzić na wojnę. Liczba ich jak piasek morza.^j 9 I wystąpił na szerokość ziemi, i okrzykli obóz świętych^k i miasto umiłowane.^l Ale z nieba zstąpił ogień i ich pożarł.^m 10 A Diabeł,ⁿ który ich wprowadził w błąd, został wrzucony do jeziora ognia i siarki, gdzie już się znajdowali zarówno bestia,^o jak i fałszywy prorok;^p i będą męczone dzień i noc na wieki wieków.

11 I ujrzałem wielki, biały tron i zasiadającego na nim.^q Sprzed niego uciekły ziemia i niebo^r i już nie znaleziono dla nich miejsca. 12 I ujrzałem umarłych, wielkich i małych,^s stojących przed tronem, i otwarto zwoje. Otwarto też inny zwój; jest to zwój życia.^t I umarli byli sądzeni z tego, co napisano w zwojach, według swych uczynków.^u 13 I wydało morze umarłych, którzy się w nim znajdowali, i śmierć, i Hades wydały umarłych,^v którzy się w nich znajdowali, i byli sądzeni każdy z osobna – według swych uczynków.^w 14 A śmierć^x i Hades wrzucono do jeziora ognia. To oznacza drugą śmierć;^y jezioro ognia.^z 15 A kogokolwiek nie znaleziono zapisanego w księdze życia,^a tego wrzucono do jeziora ognia.^b

ROZDZ. 20

- a Jn 5:28
Dz 24:15
Ef 2:1
- b Mt 25:46
Obj 20:13
- c 1Ko 15:23
1Ko 15:52
Flp 3:11
1Ts 4:16
- d Obj 14:13
Obj 22:7
- e Obj 13:10
- f Mt 10:28
Obj 2:11
Obj 20:14
- g 1Ko 15:54
- h 1Pt 2:9
Obj 1:6
- i Obj 5:10
- j Eze 38:15
- k Eze 48:35
Obj 21:3
- l Heb 12:22
Obj 21:2
- m 2Kl 1:10
Eze 38:22
- n Obj 12:9
- o Obj 13:1
- p Obj 19:20
- q Heb 12:23
Obj 4:2
- r 2Pt 3:7
- s Dz 24:15
Obj 11:18
- t Wj 32:33
Ps 69:28
Dn 12:1
- u Jn 5:29
- v Dz 10:42
- w Jn 5:29
- x Iz 25:8
Rz 5:12
1Ko 15:26
- y Obj 2:11
Obj 20:6
Obj 21:8
- z Mt 5:22
Mt 18:9
Jak 3:6
- a Obj 17:8
- b Prz 10:7
Obj 21:8

szpalta 2

ROZDZ. 21

- a Iz 65:17
2Pt 3:13
- b Iz 66:22
- c 2Pt 3:10
- d Obj 20:11
- e Iz 57:20
Obj 17:15
- f Iz 52:1
- g Heb 12:22
Obj 3:12
- h Obj 19:7
- i Mt 9:15
Jn 3:29
- j Eze 37:27
- k Ps 15:1
- l Iz 66:23

21 I ujrzałem nowe niebo^a i nową ziemię;^b bo poprzednie niebo^c i poprzednia ziemia^d przeminęły i morza^e już nie ma. 2 Ujrzałem też miasto święte^f – Nową Jerozolimę, zstępującą z nieba^g od Boga i przygotowaną jako oblubienica^h przyzodobiona dla swego małżonka.ⁱ 3 Wtedy usłyszałem donośny głos od tronu, mówiący: „Oto namiot^j Boga jest z ludźmi i On będzie przebywać z nimi, a oni będą jego ludami.^k I będzie z nimi sam Bóg.^m 4 I otrze z ich oczu wszelką łzę,ⁿ i śmierci już nie będzie^o ani żałosci, ani krzyku, ani bólu już nie będzie.^p To, co poprzednie, przeminęło.”^q

5 I Zasiadający na tronie^r rzekł: „Oto czynię wszystko nowe”.^s Mówi też: „Napisz, ponieważ słowa te są wierne i prawdziwe”. 6 I rzekł do mnie: „Stało się! Jam jest Alfa i Omega, początek i koniec.^t Każdemu spragnionemu dam darmo ze źródła wody życia.^u 7 Każdy zwyciężający odziedziczy to wszystko i ja będę jego Bogiem,^v a on będzie moim synem.^w 8 Ale co do tych^x i tych bez wiary,^x i obrzydliwych w swej plugawości,^y i morderców,^z i rozpustników,^a i uprawiających spirytyzm, i bałwochalców,^b i wszystkich kłamców – ich udział będzie w jeziorze płonąącym ogniem^d i siarką.^c To oznacza drugą śmierć”.^f

9 I przyszedł jeden z siedmiu aniołów, którzy mieli siedem czasów napełnionych siedmioma plagami ostatnimi,^g i odezwał się

m Eze 43:7; Eze 48:35; n Iz 65:19; Obj 7:17; o Iz 25:8; 1Ko 15:26; p Iz 35:10; Iz 65:19; q 2Pt 3:7; r 2Kl 18:18; Iz 6:1; Obj 4:2; s Iz 42:9; Lam 5:21; Eze 36:26; 2Pt 3:13; t Obj 1:8; Obj 22:13; u Ps 36:9; Iz 55:1; Obj 7:17; Obj 22:1; v 1Kl 15:28; Obj 3:12; w 2Sm 7:14; x Rz 11:20; Heb 3:19; 1Jn 5:10; y Rz 1:24; 1Kl 6:9; z 1Jn 3:15; a Ef 5:5; b Gal 5:20; c Jn 8:44; Dz 5:3; 1Tm 1:10; d Mt 5:22; Mt 18:9; Jak 3:6; e Iz 30:33; Mt 10:28; Obj 19:20; f Prz 10:7; Heb 10:26; Obj 2:11; Obj 20:6; g Kpl 26:21; Obj 15:1.

do mnie, mówiąc: „Chodź tutaj, a pokażę ci oblubienicę, małżonkę Baranka”.^a **10** Przeniósł mnie więc w mocy ducha na wielką i wyniosłą górę^b i pokazał mi święte miasto^c Jerozolimę, zstępującą z nieba od Boga^d **11** i mającą chwałę Bożą.^e Blask jej był podobny do najdrogocenniejszego kamienia, jakby krystalicznie lśniącego kamienia jaspisu.^f **12** Miała mur^g wielki i wyniosły i miała dwanaście bram, a przy bramach dwunastu aniołów, i były wypisane imiona, które są imionami dwunastu plemion synów Izraela.^h **13** Od wschodu były trzy bramy i od północy trzy bramy, i od południa trzy bramy, i od zachodu trzy bramy.ⁱ **14** Mur miasta miał też dwanaście kamieni fundamentowych,^j a na nich dwanaście imion dwunastu apostołów^k Baranka.

15 A ten, który mówił ze mną, jako miarę trzymał złotą trzcinę,^l żeby zmierzyć miasto i jego bramy, i jego mur.^m **16** A miasto układa się w czworobok i jego długość jest taka, jak jego szerokość. I zmierzyl miastoⁿ trzciną: dwanaście tysięcy stadiów; jego długość i szerokość, i wysokość są równe. **17** Zmierzył też jego mur: sto czterdzieści cztery łokcie, według miary człowieczej, a zarazem anielskiej. **18** A budulec jego muru był jaspis,^o miasto zaś było z czystego złota, podobnego do czystego szkła. **19** Fundamenty^p muru miasta były przyozdobione wszelkim drogocennym kamieniem:^q pierwszy fundament to jaspis,^r drugi szafir,^s trzeci chaledon, czwarty szmaragd,^t **20** piąty sardonyks, szósty sard, siódmy chryzolit,^u ósmy beryl, dziewiąty topaz,^v dziesiąty chryzopraz, jedenasty hia-

ROZDZ. 21

- a Ps 45:9
Obj 19:7
- b Iz 2:2
Eze 40:2
Mi 4:1
- c Iz 52:1
- d Heb 12:22
Obj 3:12
Obj 21:2
- e Iz 60:1
- f Wj 24:10
- g Iz 60:18
- h Wj 28:21
Wj 39:14
- i Obj 22:14
- j Heb 11:10
- k Mt 10:2
Łk 6:13
Dz 1:13
Ef 2:20
- l Eze 40:3
Obj 11:1
- m Eze 40:5
- n Obj 3:12
- o Obj 4:3
Obj 21:11
- p Iz 54:11
- q Iz 54:12
- r Wj 28:18
Eze 28:13
- s Wj 39:11
Hi 28:6
- t Wj 28:17
Obj 4:3
- u Wj 28:20
Pn P 5:14
Eze 1:16
Dn 10:6
- v Wj 28:17
Wj 39:10
Hi 28:19
Eze 28:13

szpalta 2

- a Wj 28:19
Wj 39:12
- b Est 1:6
Hi 28:18
Mt 13:46
- c Dz 7:49
- d Jn 4:23
- e Ps 11:4
- f Wj 6:3
Obj 15:3
- g Ef 2:20
- h Iz 60:19
Obj 22:5
- i Jn 1:9
Dz 26:13
Heb 1:3
- j Iz 60:3
- k Ps 138:4
- l Iz 60:11
- m Iz 60:20
- n Iz 60:5
- o Iz 52:1
- p 1 Kó 6:9
Gal 5:21
- q Ps 5:6
Kol 3:9
Obj 21:8
- r Dn 12:1
Flp 4:3
Obj 13:8

cynt, dwunasty ametyst.^a **21** Ponadto dwanaście bram to dwanaście pereł; każda z bram była z jednej perły.^b A szeroka ulica miasta to czyste złoto, jak przezroczyste szkło.

22 I nie widziałem w nim świątyni,^c bo jego świątynią^d jest Jehowa^e Bóg, Wszechmocny,^f a także Baranek.^g **23** I miasto nie potrzebuje słońca ani księżyca, aby mu świeciły, bo chwała Boża je rozświetliła,^h a jego lampą – Baranek.ⁱ **24** I narody będą chodzić dzięki jego światłu,^j a królowie ziemi będą do niego wносить swą chwałę.^k **25** I za dnia jego bramy w ogóle nie będą zamknięte,^l bo nocy tam nie będzie.^m **26** I wniosą do niego chwałę i szacunek narodów.ⁿ **27** Ale w żaden sposób nie wejdzie do niego^o nic, co nie jest święte, ani nikt, kto trwa w obrzydliwości^p i kłamstwie,^q tylko ci, którzy są zapisani w Barankowym zwoju życia.^r

22 I pokazał mi rzekę wody życia,^s czystą jak kryształ, wypływającą z tronu Boga i Baranka.^t **2** środkiem szerokiej ulicy miasta. A po tej i po tamtej stronie rzeki były drzewa^u życia, wydające dwanaście zbiorów owocu, rodzące swe owoce każdego miesiąca.^v A liście drzew służyły do leczenia narodów.^w

3 I już nie będzie tam żadnego przekleństwa.^x Ale będzie w mieście tron Boga^y i Baranka,^z a jego niewolnicy będą dla niego pełnić świętą służbę;^a **4** i będą widzieć jego oblicze,^b a na ich czołach będzie jego imię.^c **5** Ponadto nocy już nie będzie,^d i nie potrzebują światła lampy ani nie mają światła słonecznego, ponieważ Jehowa

ROZDZ. 22 s Eze 47:1; t Jn 1:29; u Obj 2:7; v Eze 47:12; w Eze 47:12; x Za 14:11; y Ps 9:7; z Obj 3:21; a Rz 1:9; b Ps 17:15; Mt 5:8; c Obj 14:1; d Obj 21:25.

Bóg będzie ich oświecał,^a i będą królować na wieki wieków.^b

6 I rzekł do mnie: „Słowa te są wierne i prawdziwe;^c tak, Jehowa, Bóg natchnionych wypowiedzi^d proroków,^e posłał swego anioła, aby pokazać swym niewolnikom, co ma się stać wkrótce.^f **7** A oto przychodzę szybko.^g Szczęśliwy każdy, kto zachowuje słowa proroctwa tego zwoju.”^h

8 To właśnie ja, Jan, słyszałem i widziałem te rzeczy. A gdy usłyszałem i ujrzałem, upadłem, by oddać cześćⁱ u stóp anioła, który mi to pokazywał. **9** Ale on mi mówi: „Uważaj! Nie czyni tego! Jestem tylko współniewolnikiem twoim i twoich braci, którzy są prorokami,^j i tych, którzy zachowują słowa tego zwoju. Oddaj cześć Bogu.”^k

10 Mówi mi też: „Nie pieczętuj słów proroctwa tego zwoju, bo wyznaczony czas jest bliski.^l

11 Kto się dopuszcza nieprawości, niech się dalej dopuszcza nieprawości,^m i kto jest plugawy, niech dalej się plugawi;ⁿ ale prawy^o niech dalej czyni to, co prawe, a święty niech dalej się uświęca.^p

12 „Oto przychodzę szybko^q – a zapłata,^r którą daję, jest ze mną – aby każdemu oddać według tego, jakie jest jego dzieło.^s **13** Jam jest Alfa i Omega,^t pierwszy i ostatni,^u początek i koniec. **14** Szczęśliwi ci, którzy piorą swe długie szaty,^v żeby mieć prawo pójść do drzew

ROZDZ. 22

a Iz 60:19
1Jn 1:5

b Dn 7:18
Obj 3:21
Obj 14:1

c Tyt 1:2
Obj 21:5

d 2Sm 23:2
2Tm 3:16

e 1Sm 3:21
Jer 37:6

f Obj 1:1

g Obj 16:15
Obj 22:20

h Jn 13:17
Obj 1:3

i Dz 10:25

j Jl 2:28

k Ps 29:2
Mt 4:10
Obj 19:10

l Obj 1:3

m Dn 12:10

n 2Tm 3:13
Judy 10

o Rz 5:1

p Flp 3:16
1Pt 1:15

q Iz 40:10

r Heb 11:6

s Ps 62:12
Prz 24:12
Jer 17:10
Rz 2:6

t Iz 44:6
Obj 1:8
Obj 21:6

u Iz 48:12

v 1Jn 1:7
Obj 1:3

szpalta 2

a Obj 2:7

b Obj 21:12

c Pwt 23:18
Mt 7:6
Flp 3:2

d Gal 5:20

e Ef 5:5

f Kol 3:9
Obj 21:8

g Iz 11:10
Obj 5:5

h Iz 11:1
Iz 53:2
Jer 23:5
Jer 33:15
Rz 1:3

życia^a i żeby uzyskać wstęp do miasta przez jego bramy.^b

15 Na zewnątrz są psy^c i uprawiający spirytyzm,^d i rozpustnicy,^e i mordercy, i bałwochwalcy, i każdy, kto lubuje się i trwa w kłamstwie.^f

16 „Ja, Jezus, posłałem swego anioła, aby wam o tym złożyć świadectwo dla zborów. Jam jest korzeń^g i potomek^h Dawida, i ja-sna gwiazda poranna.”ⁱ

17 A duch^j i oblubienica^k bezustannie mówią: „Przyjdź!” I każdy, kto słyszy, niech powie: „Przyjdź!”^l I każdy, kto jest spragniony, niech przyjdzie;^m każdy, kto chce, niech bierze wodę życia darmo.ⁿ

18 „Ja świadczę każdemu, kto słyszy słowa proroctwa tego zwoju: Jeżeli ktoś doda^o coś do tych rzeczy, Bóg doda mu plag^p zapisanych w tym zwoju; **19** a jeżeli ktoś odejmie coś ze słów zwoju tego proroctwa, Bóg odejmie jego dział w drzewach życia^q i w mieście świętym^r – rzeczach opisanych w tym zwoju.

20 „Ten, który świadczy o tych rzeczach, mówi: „Tak, przychodzę szybko”.”^s

„Amen! Przyjdź, Panie Jezusie”.

21 Życzliwość niezasłużona Pana Jezusa Chrystusa niech będzie ze świętymi.^t

1 Lb 24:17; Obj 2:28; j Obj 22:6; k Obj 21:9; 1 Mt 11:28; m Jn 4:14; n Iz 55:1; Jn 7:37; Obj 7:17; Obj 21:6; o Pwt 4:2; Pwt 12:32; Prz 30:6; Jn 20:30; 2 Ko 11:4; Gal 1:8; 1Jn 4:3; p 2Jn 9; Obj 15:1; q Obj 2:7; Obj 22:2; r Obj 21:2; s Obj 3:11; Obj 22:7; t Rz 16:20; 2Ts 3:18.

ZESTAWIENIE KSIĄG BIBLIJNYCH

Księgi Pism Hebrajskich (napisane przed naszą erą)

Nazwa księgi	Pisarz(e)	Miejsce spisania	Spisywanie ukończono (rok p.n.e.)	Obejmuje okres (lata p.n.e.)
Rodzaju	Mojżesz	pustkowię	1513	„Na początku” do 1657
Wyjścia	Mojżesz	pustkowię	1512	1657-1512
Kapłańska	Mojżesz	pustkowię	1512	1 miesiąc (1512)
Liczb	Mojżesz	pustkowię i równiny moabskie	1473	1512-1473
Powtórzonego Prawa	Mojżesz	równiny moabskie	1473	2 miesiące (1473)
Jozuego	Jozue	Kanaan	ok. 1450	1473-ok. 1450
Sędziów	Samuel	Izrael	ok. 1100	ok. 1450-ok. 1120
Rut	Samuel	Izrael	ok. 1090	11 lat panowania sędziów
1 Samuela	Samuel; Gad; Natan	Izrael	ok. 1078	ok. 1180-1078
2 Samuela	Gad; Natan	Izrael	ok. 1040	1077-ok. 1040
1 Królów	Jeremiasz	{ Juda	{ 1 zwój	{ po 1 Kronik 9:44: 1077-537
2 Królów	Jeremiasz	{ i Egipt	{ 580	
1 Kronik	Ezdrasz	Jerozolima (?)	{ 1 zwój	
2 Kronik	Ezdrasz	Jerozolima (?)	{ ok. 460	
Ezdrasza	Ezdrasz	Jerozolima	ok. 460	
Nehemiasza	Nehemiasz	Jerozolima	po 443	456-po 443
Estery	Mardocheusz	Suza, Elam	ok. 475	ok. 493-475
Hioba	Mojżesz	pustkowię	ok. 1473	ponad 140 lat między 1657 a 1473
Psalmy	Dawid i inni		ok. 460	
Przysłów	Salomon; Agur; Lemuel	Jerozolima	ok. 717	
Kaznodziei	Salomon	Jerozolima	przed 1000	
Pieśń nad Pieśniami	Salomon	Jerozolima	ok. 1020	
Izajasza	Izajasz	Jerozolima	ok. 732	ok. 778-732
Jeremiasza	Jeremiasz	Juda; Egipt	580	647-580
Lamentacje	Jeremiasz	okolice Jerozolimy	607	
Ezechiela	Ezechiel	Babilon	591	613-ok. 591
Daniela	Daniel	Babilon	ok. 536	618-ok. 536
Ozeasza	Ozeasz	Samaria (okręg)	po 745	przed 803-po 745
Joela	Joel	Juda	ok. 820 (?)	
Amosa	Amos	Juda	ok. 804	
Abdiasza	Abdiasz		ok. 607	
Jonasza	Jonasz		ok. 844	
Micheasza	Micheasz	Juda	przed 717	ok. 777-717
Nahuma	Nahum	Juda	przed 632	
Habakuka	Habakuk	Juda	ok. 628 (?)	
Sofoniasza	Sofoniasz	Juda	przed 648	
Aggeusza	Aggeusz	odbudowana Jerozolima	520	112 dni (520)
Zachariasza	Zachariasz	odbudowana Jerozolima	518	520-518
Malachiasza	Malachiasz	odbudowana Jerozolima	po 443	

Księgi Pism Greckich (napisane w naszej erze)

Nazwa księgi	Pisarz	Miejsce spisania	Spisywanie ukończono (rok n.e.)	Obejmuje okres
Mateusza	Mateusz	Palestyna	ok. 41	ok. 2 p.n.e.- -33 n.e. 29-33 n.e. 3 p.n.e.-33 n.e. po prologu: 29-33 n.e. 33-ok. 61 n.e.
Marka	Mark	Rzym	ok. 60-65	
Łukasza	Łukasz	Cezarea	ok. 56-58	
Jana	apostoł Jan	Efez lub okolice	ok. 98	
Dzieje	Łukasz	Rzym	ok. 61	
Rzymian	Paweł	Korynt	ok. 56	
1 Koryntian	Paweł	Efez	ok. 55	
2 Koryntian	Paweł	Macedonia	ok. 55	
Galatów	Paweł	Korynt lub Antiochia Syryjska	ok. 50-52	
Efezjan	Paweł	Rzym	ok. 60-61	
Filipian	Paweł	Rzym	ok. 60-61	
Kolosan	Paweł	Rzym	ok. 60-61	
1 Tesaloniczan	Paweł	Korynt	ok. 50	
2 Tesaloniczan	Paweł	Korynt	ok. 51	
1 Tymoteusza	Paweł	Macedonia	ok. 61-64	
2 Tymoteusza	Paweł	Rzym	ok. 65	
Tytusa	Paweł	Macedonia (?)	ok. 61-64	
Filemona	Paweł	Rzym	ok. 60-61	
Hebrajczyków	Paweł	Rzym	ok. 61	
Jakuba	Jakub (brat Jezusa)	Jerozolima	przed 62	
1 Piotra	Piotr	Babilon	ok. 62-64	
2 Piotra	Piotr	Babilon (?)	ok. 64	
1 Jana	apostoł Jan	Efez lub okolice	ok. 98	
2 Jana	apostoł Jan	Efez lub okolice	ok. 98	
3 Jana	apostoł Jan	Efez lub okolice	ok. 98	
Judy	Juda (brat Jezusa)	Palestyna (?)	ok. 65	
Objawienie	apostoł Jan	Patmos	ok. 96	

[Imiona pisarzy i miejsca spisania niektórych ksiąg nie są pewne.
Liczne daty są przybliżone; skrót „ok.” znaczy „około”].

NAWIASY KWADRATOWE: W pojedyncze nawiasy kwadratowe [] ujęto nieliczne słowa objaśniające tekst; podwójne nawiasy kwadratowe [[]] wskazują na interpolacje tekstu oryginalnego.

PISOWNIA ZAIMKÓW: Zaimki napisane są dużą literą tylko tam, gdzie to jest konieczne dla uniknięcia dwuznaczności.

SKOROWIDZ

(Symbole nazw ksiąg biblijnych podano na stronie 6).

A

AARON, Wj 28:1 **A.**, żeby pełnić służbę kapłańską
Wj 32:1 powiedział o **A.**, uczyn nam boga
Heb 5:4 powołany przez Boga, tak jak **A.**
Wj 4:14; 24:1; Ps 99:6; 135:19; Mi 6:4
ABADDON, Obj 9:11 król, jego imię **A.**
ABBA, Rz 8:15; Gal 4:6
ABED-NEGO, Dn 1:7; 2:49; 3:12, 30
ABEL, Rdz 4:4 spoglądał przychylnie na **A.**
Heb 11:4 Dziękuj wierze **A.** złożył
Rdz 4:2, 8, 25; Mt 23:35; Łk 11:51; Heb 12:24
ABIHU, Wj 6:23; Kpl 10:1; Lb 3:4
ABIJASZ, 1Sm 8:2; 1Kl 14:1; Łk 1:5
ABIMELECH, Rdz 20:2; Sdz 9:16; 2Sm 11:21
ABISZAJ, 1Sm 26:6; 2Sm 21:17; 23:18
ABNER, 1Sm 14:50; 20:25; 2Sm 3:20
ABRAHAM, Rdz 17:9 **A.**, zachowuj przymierze
Rdz 18:18 **A.** rozkzewi się w wielki naród
Mt 8:11 ułoży się przy stole z **A.**
Gal 3:29 jesteście potomstwem **A.**
Heb 11:8 **A.** okazał posłuszeństwo
Jak 2:21 Czy **A.** nie został uznany za prawego
2Kn 20:7; Mt 22:32; Jn 8:39; Rz 4:3; Heb 6:13
ABSAŁOM, 2Sm 14:25; 15:6; 17:25; 18:14
ACHAB, 1Kl 16:30; 18:17; 2Kl 10:18
ACHAN, Joz 7:1, 18, 24; 22:20
ACHAZ, 2Kl 16:1, 19; 2Kn 17:9; Iz 1:1
ACHITOFEL, 2Sm 15:31; 17:23
ADAM, 1Ko 15:22 w **A.** wszyscy umierają
1Ko 15:45 pierwszy człowiek, **A.**, stał się duszą
Rdz 3:21; 5:5; Łk 3:38; Rz 5:14; 1Tm 2:14
ADULLAM, Joz 12:15; 1Sm 22:1; 1Kn 11:15
AGABUS, Dz 11:28; 21:10
AJ, Joz 7:2, 3; 8:1, 26, 28, 29; Jer 49:3
AKELDAMA, Dz 1:19 **A.**, to jest Pole Krwi
AKWILAS, Dz 18:2, 26; Rz 16:3; 2Tm 4:19
ALEXANDER, Dz 19:33; 1Tm 1:20; 2Tm 4:14
ALFA, Obj 1:8; 21:6; 22:13
ALFEUSZ, Mt 10:3; Mk 3:18; Dz 1:13
AMALEK, Wj 17:16; Pwt 15:27; 1Sm 15:20
AMBASADOR, 2Ko 5:20 **a.** zastępujący Chrystusa
Ef 6:20 występuję jako **a.** w łańcuchach
AMEN, 1Ko 14:16 jakże ktoś powie **a.**
Obj 3:14 **A.**, świadek wierny i prawdziwy
Pwt 27:15-26; 1Kn 16:36; 2Ko 1:20
AMMON, Sof 2:9 synowie **A.**, jak Gomora
Rdz 19:38; Sdz 10:6; 2Kn 20:1; Dn 11:41
AMNESTIA, Est 2:18 ogłosił **a.** dla prowincji
AMORYTA, Rdz 10:16; 15:16; Joz 3:10
ANANIASZ, Dz 5:1, 5, 9; 10:22; 22:12; 23:2
ANDRZEJ, Mt 4:18; Jn 12:22; Dz 1:13
ANIOL, Ps 34:7 **A.** Jehowy obcuje wokół
1Ko 4:9 widowskim teatralnym światu i **a.**
1Ko 6:3 będziemy sędzią **a.**
2Ko 11:14 Szatan przeobraża się w **a.** światła
1Pt 1:12 W rzeczy tej pragną wejrzeć **a.**
Rdz 19:15; Wj 3:2; 23:20; Mt 22:30; 28:2; Dz 5:19;
2Ko 12:7; Gal 1:8; Heb 13:2; 2Pt 2:4, 11; Obj 22:6
ANNA, 1Sm 1:2, 20; 2:1, 21; Łk 2:36
ANNASZ, Łk 3:2; Jn 18:13, 24; Dz 4:6
ANTYCHRYST, 1Jn 2:18, 22; 4:3; 2Jn 7
ANTYPAS, Obj 2:13 za dni **A.**, świadka wiernego
APOLLION, Obj 9:11 po grecku zaś ma na imię **A.**
APOSTOLSKI, 2Ko 12:12 znaki **a.** zostały dokonane
APOSTOLSTWO, Dz 1:25; 1Ko 9:2; Gal 2:8
APOSTOŁ, Mt 10:2 imiona dwunastu **a.**
1Ko 4:9 **A.** Bóg wystawił na pokaz
2Ko 11:13 tacy są fałszywymi **a.**
Heb 3:1 **a.** i arcykapłana – Jezusa
Mk 3:14; 1Ko 12:28; 15:9; Gal 1:1; Obj 21:14

ARAB, Neh 2:19; Jer 3:2; 25:24; Eze 27:21; Dz 2:11
ARABA, Pwt 1:7 sąsiadów w **A.**
Pwt 4:49; Jer 52:7; Eze 47:8; Za 14:10
ARABIA, Gal 1:17; 4:25
ARAMEJSKI, Ezd 4:7; Dn 2:4
ARARAT, Rdz 8:4; 2Kl 19:37; Jer 51:27
ARCHANIELSKI, 1Ts 4:16 z glosem **a.**
ARCHANIOL, Judy 9 **a.** Michał miał zatarg
ARCYKAPŁAN, Lb 35:25 aż do śmierci **a.**
Za 3:1 pokazał mi **a.** Jozuego
Heb 6:20 **a.** na sposób Melchizedeka
Heb 3:1; 5:5; 9:25
AREOPAG, Dz 17:19, 22, 34
ARKA, Rdz 6:14 Uczyni sobie **a.**
Joz 3:13 kapłanów niosących **A.** Jehowy
Rdz 7:1; Wj 25:10; 1Pt 3:20; Obj 11:19
ARMAGEDON (HAR-MAGEDON), Obj 16:16
ARTAKSERKES, Ezd 4:7, 23; Neh 2:1; 13:6
ARTEMIDA, Dz 19:27, 34, 35
ARYMATEA, Mt 27:57; Łk 23:51; Jn 19:38
ASA, 1Kl 15:9, 24; 2Kn 14:2; Jer 41:9
ASAF, 1Kn 6:39; 16:5; 25:1; 2Kn 35:15
ASTROLOG, Dn 2:27; 4:7; Mt 2:1, 7, 16
ASWERUS, Est 1:1; 3:1; 8:1; 9:30; 10:3
ASYRIA, 2Kl 17:6; Jer 50:17; Za 10:10
Rdz 10:11 do **A.** przystąpił do budowy Niniwy
Iz 19:23 **A.** przybędzie do Egiptu
ASYRYJCZYK, Iz 14:25 polamać **A.**
Mt 5:5 **A.** będzie deptał nasze wieże
2Kl 19:35; Iz 10:5, 24; 31:8; Eze 31:3
ASZER, Rdz 30:13; Pwt 33:24; Sdz 1:31
ASZTARTE, 1Kl 11:5, 33; 2Kl 23:13
ATALIA, 2Kl 8:26; 11:1; 2Kn 24:7
ATRAMENT, 2Ko 3:3 nie **a.**, lecz duchem Boga
Jer 36:18; 2Jn 12; 3Jn 13
AUDYTORIUM, Dz 19:9 w **a.** szkoły Tyrannusa
AWANTURUJĄCY SIĘ, Tyt 1:7 nie **a.** po pijanemu
AZAZEL, Kpl 16:8, 10, 26
AZJA, Dz 19:10; 1Ko 16:19; Obj 1:4

B

BAAL, 1Kl 18:21 jeśli **B.**, to idźcie za nim
Rz 11:4 nie zgjęli kolana przed **B.**
Sdz 2:13; 1Kl 16:31; 2Kl 10:18, 28; Jer 7:9
BAAL-PERACIM, 2Sm 5:20; 1Kn 14:11
BAAL-ZEBUB, 2Kl 1:2, 3, 6, 16
BAAL Z PEOR, Lb 25:3; Pwt 4:3; Ps 106:28; Oz 9:10
BABEL, Rdz 10:10; 11:9
BABILON, Jer 51:6 Uciekajcie spośród **B.**
Obj 17:5 **B.** Wielki, matka nierządnic
Iz 21:9; Jer 25:12; Obj 18:2
BABKA, 2Tm 1:5 w twej **B.** Lois oraz matce Eunike
BACZYĆ, Gal 6:1 **b.** każdy na samego siebie
Ps 33:8 Niechaj wszyscy na ziemi **B.** Jehowy
Ps 34:7 Anioł Jehowy wokół tych, którzy go **B.**
Ps 118:6 nie będę **B.** Coż może mi uczynić człowiek
Prz 14:16 Mądry **b.** i odwraca od zła
Prz 31:30 niewiasta, która **B.** Jehowy
Łk 12:4 Nie **b.** tych, którzy zabijają ciało
Dz 10:35 człowiek, który go **b.** i czyni, co prawe
Pwt 28:66; Sdz 7:3; Ps 25:14; Iz 12:2
BADACZ, 1Kn 28:9 Jehowa **b.** serca
Ps 11:5 Jehowa **b.** prawego
Jer 17:10 Ja, Jehowa, **b.** serce
Jn 5:39 **B.** Pisma, ponieważ myślicie, że
Dz 17:11 każdego dnia **B.** Pisma
Rz 8:27 który **b.** serca, wie, jaki jest zamysł
1Ko 2:10 duch **b.** wszystko, nawet głębokie sprawy

Obj 2:23 ja jestem tym, który **b.** nerki i serca
1Kn 29:17; Ps 11:4; Prz 18:17; Jer 11:20; 20:12
BALAAM, Lb 22:28 oślica powiedziała do **B.**
Judy 11 puscili się błędną drogą **B.**
Lb 22:5; 24:1; Pwt 23:4; Mt 6:5; Obj 2:14
BALAK, Lb 22:2; Mi 6:5; Obj 2:14
BALAMUCIC, 2Ts 2:3
BALWAN, Jon 2:3 twe **b.** i twe fale
BALWOCHWALCA, 1Ko 5:11 nie zadawać się z **b.**
1Ko 5:10; 6:9; 10:7; Ef 5:5
BALWOCHWALSTWO, 1Ko 10:14 uciekajcie od **b.**
Kol 3:5 zachłanność, która jest **b.**
BANDAŻ, Lk 24:12; Jn 19:40; 20:5; 7
BANKIER, Mt 25:27 złożył moje pieniądze u **b.**
BARABASZ, Jn 18:40 **B.** był zbójcą
BARAK, Sdz 4:6, 8, 14; 5:1, 12; Heb 11:32
BARAN, Rdz 22:13 **b.** zapłatany rogami
1Sm 15:22 zwracanie uwagi – niż tłuszczy **b.**
Eze 34:17 sąd między **b.** a kozłami
Mt 6:7 upodobanie w tysiącach **b.**
Kpl 5:15; 8:22; 9:18; Iz 1:11; Jer 51:40; Dn 8:20
BARANEK, Lk 10:3 jak **b.** pomiędzy wilki
Jn 1:29 **B.** Boży, który usuwa grzech
Iz 1:11; Jer 11:19; Jn 21:15; Obj 5:6; 7:10
BARBARZYŃCY, Rz 1:14 Greków, jak i **B.**
BARNABAS, Dz 15:2; 1Ko 9:6; Gal 2:1
BARSAABBAS, Dz 1:23; 15:22
BARTŁOMIEJ, Mt 10:3; Dz 1:13
BARUCH, Neh 3:20; Jer 32:12; 43:6; 45:2
BASZAN, Ps 22:12 osaczyli mnie mocarze **B.**
Ps 68:15; Iz 2:13; Am 4:1; Nah 1:4; Za 11:2
BAŚŃ, Tyt 1:14 żydowskie **b.**
BATSZEBA, 2Sm 11:3; 12:24; 1Kl 1:11
BEELZEBUB, Mt 10:25; 12:24; Mk 3:22
BEER-SZEBA, Rdz 21:31; 2Sm 24:15; Am 5:5
BELIAL, 2Ko 6:15 między Chrystusem a **B.**
BELKA, Lk 6:42 wyjmij **b.** z własnego oka
BELSZACCAR, Dn 5:1, 2, 9, 22, 29, 30
BELTSZACCAR, Dn 1:7; 2:26; 4:19; 5:12
BEN-HADAD, 1Kl 15:18; 20:1; 2Kl 8:7
BENIAMIN, Rdz 35:18; Ps 68:27; Obj 7:8
BERŁO, Rdz 49:10 Nie oddaś się **b.** od Judy
Ps 2:9 Potłuczysz je **b.** żelaznym
Ps 125:3 **b.** niegodziwość nie będzie spoczywać
Heb 1:8 **b.** twego królestwa jest **b.** prostolinijności
Lb 24:17; Est 5:2; Ps 45:6; Eze 19:14; Za 10:11
BESTIA, Obj 19:20 otrzymali znanie **b.**
Dn 7:3; Obj 13:17; 17:3
BETANIA, Mt 21:17; 26:6; Jn 1:28; 11:1
BETEL, Rdz 28:19; 31:13; Sdz 4:5
BETLEJEM, Mt 2:1 narodził się w **B.**
Rdz 35:19; Rut 2:4; Mt 5:2; Mt 2:5; Lk 2:4
BET-PEOR, Pwt 3:29; 34:6; Joz 13:20
BETSAIDA, Mt 11:21; Lk 9:10; Jn 1:44
BEZBOŻNOŚĆ, Rz 1:18 przeciw wszelkiej **b.**
2Tm 2:16 posuwać się do coraz większej **b.**
Tyt 2:12 abyśmy się wyrzekli **b.**
BEZBOŻNY, Rz 5:6 umarł za ludzi **b.**
Rz 11:26 odwróci **b.** praktyki od Jakuba
1Tm 1:9; 1Pt 4:18; 2Pt 2:6; 3:7; Judy 15
BEZCZELNOŚĆ, 2Kl 19:3; Iz 37:3
BEZCZELNY, Prz 21:29 niegodziwy robi **b.** minę
Sof 3:4 Prorocy jego byli **b.**
BEZCZESZĄCY, 2Tm 2:16 słów **b.** to, co święte
BEZCZESCIĆ, Kpl 21:12 Nie **b.** sanktuarium
Eze 36:20 zaczęło **b.** moje święte imię
Jer 34:16; Eze 39:7; 1Tm 4:7; 6:20
BEZCZYNNY, Tyt 1:12 Kretenci – żarliwi **b.**
Jak 2:20 wiara bez uczynków jest **b.**
2Pt 1:8 nie dopuszczają, żebyście byli **b.**
BEZDOMNY, Iz 58:7; Lam 4:15; 1Ko 4:11
BEZKARNIE, Wj 34:17 nie pozwoli ująć **b.**
BEZKARNOSĆ, 1Sm 3:14 nie zapewni **b.**
BEZKSZTAŁTNY, Rdz 1:2 ziemia była **b.**
BEZMYŚLNE, Prz 12:18 mówi **b.**, jakby

BEZOWOCNY, Tyt 3:14 aby nie być **b.**
2Pt 1:8 nie dopuszczają, żebyście byli **b.**
Mt 13:22; 1Ko 14:14; Ef 5:11
BEZPIECZENSTWO, Flp 3:1 służy waszemu **b.**
1Ts 5:3 będą mówić: Pokój i **b.**
BEZPIECZNE WZNIESIENIE, Ps 59:17 Bóg **b.**
Ps 9:9; 18:2; 62:6; 144:2
BEZPIECZNI, Ps 4:8 sprawiasz, że mieszkam **b.**
Prz 1:33 Kto mnie słucha, będzie mieszkał **b.**
Prz 3:23 będziesz **b.** chodzić swą drogą
Kpl 25:18; Pwt 33:28; Iz 14:30
BEZPLATNIE, 1Ko 9:18 dobrą nowinę **b.**
BEZPRAWIE, Mt 13:41 tych, którzy czynią **b.**
Mt 24:12 z powodu wzrostu **b.** miłoś oziębnie
Lk 22:37 zaliczony do czynieli **b.**
2Ko 6:14 cóż wspólnego ma prawosć z **b.**
2Ts 28 objawiony ów czyniciel **b.**
Heb 1:9 znieuawidziłeś **b.** Dlatego Bóg
1Jn 3:4 trwa także w **b.**, toteż grzech jest **b.**
Mt 7:23; 23:28; Dz 2:23; Rz 6:19; 2Ts 2:3; 1Tm 1:9
BEZPRAWNY, Rz 4:7; Heb 10:17; 2Pt 2:8
1Pt 4:3 oddawałście się **b.** bałwochwalstwom
BEZRADNOŚĆ, Wj 23:28; Pwt 7:20; Joz 24:12
BEZROZUMNY, Ps 73:22; 94:8; Rz 1:21; 2Pt 2:12
BEZSIŁNI W ŚMIERCI, Prz 9:18; Iz 26:14
BEZSPORNY, Dz 1:3 za pomocą **b.** dowodów
BEZSTRONNIE, 1Pt 1:17 Ojca, który osądza **b.**
BEZWARTOŚCIOWE BOGI, Hab 2:18
BEZWARTOŚCIOWY, Iz 1:13; Rz 3:12
BIADA, Iz 6:5 **B.** mi! Bo jestem zmuszony do
Iz 31:1 **B.** tym, którzy zstępują do Egiptu
Am 6:1 **B.** zażywającym spokoju na Syjonie
1Ko 9:16 **b.** mi, gdybym nie ożnał
Obj 12:12 **B.** ziemi i morzu
BIAŁY, Mt 5:36; Obj 2:17; 7:9; 20:11
BICZ, Jn 2:15 Uczyniwszy **b.** z powroźców
BICZOWAC, Mt 10:17 **b.** was w synagogach
BIC, Ps 38:10 Serce moje **b.** gwałtownie
Dz 21:32 przestali **b.** Pawła
Wj 5:14; Lb 22:25; Pwt 25:2
BIEDNY, Ps 69:33 Jehowa wysłuchuje **b.**
Lk 4:18 abym ożnał dobrą nowinę **b.**
Jn 12:8 **b.** zawsze macie u siebie
2Ko 6:10 jako **b.**, ale wzbogacający wielu
2Ko 8:9 przez wzgląd na was stał się **b.**
Jak 2:5 Czyż Bóg nie wybrał **b.**
Ps 9:18; 72:4; 132:15; Iz 25:4; Mt 11:5; Mk 12:43
BIEG, 2Tm 4:7 **b.** ukończyłem, wiare zachowałem
Jl 2:8; Dz 13:25; 20:24
BIEGAC, Prz 1:16 stopy ich **b.** po jawnemu zlu
Jl 2:9 Wpadają do miasta. **b.** ku murze
1Ko 9:24 biegacze w wyścigu wszyscy **b.**
1Pt 4:4 nie **b.** z nimi do dołu rozwiążcieś
Iz 40:31; Flp 2:16; Heb 12:1
BIEGŁOŚĆ, Kzn 2:21; 4:4
BILDAD, Hi 2:11; 8:1; 18:1; 25:1; 42:9
BIODRA, Jer 1:17 przepasz swe **b.** i wstań
Wj 12:11; Iz 11:5; 45:1; Jer 13:11
BITWA, 2Kn 20:15 nie wasza jest **b.**, lecz Boża
1Ko 14:8 któż się przygotuje do **b.**
Pwt 20:1; 1Sm 17:47; Kzn 9:11; Iz 28:6
BITY, Mk 13:9 będziecie **b.** w synagogach
BLADY, Obj 6:8 ujrzałem, a oto koń **b.**
BLASK, Ps 89:44 Pozbawiłeś go jego **b.**
Prz 15:30 **B.** oczu rozwesela serce
Dz 26:13 światło jaśniejsze niż **b.** słońca
2Kl 3:22; Iz 60:3; Eze 10:4; Dn 2:31; 12:3
BLISKI, 2Tm 4:6 czas na uwolnienie bardzo **b.**
BLISKO, Jer 23:23 Bogiem, który jest **b.**
BLIŹNI, Lk 10:27 milować **b.** jak samego siebie
Wj 20:16; 2Sm 12:11; Lk 10:36; Rz 13:10; Ef 4:25
BLIŹNIAK, Rdz 25:24; 38:27; Jn 11:16; 20:24
BLUŻNIA, Obj 16:21 **b.** Bogu z powodu plagi
1Tm 1:20; Jak 2:7; Obj 13:6
BLUŻNIERCA, 1Tm 1:13; 2Tm 3:2

BLUŻNIERSTWO, Mt 12:31 **b.** przeciw duchowi Mt 26:65; Mk 14:64; Jn 10:33; Obj 2:9

BLĄGAC, Ps 30:8 Jehowe **b.** o łaskę Rdz 42:21; Pwt 3:23; 2Kl 20:3; Est 4:8; Hi 9:15; Iz 38:3

BLĄGANIE, Za 12:10 wyleję ducha **b.** Ef 6:18 **b.** za wszystkich świętych Heb 5:7 Chrystus zanosił **b.** oraz gorące prośby Jak 5:16 **B.** prawego, gdy działa, ma wielką siłę 1Pt 3:12 Jego uszy ku ich **b.**, ale oblicze 2Kl 6:21; Ps 28:2; Dn 9:18; 2Kl 1:11

BLĄHY, 1Kl 4:3 Dla mnie jest sprawą bardzo **b.**

BLĄD, Hi 6:24 jaki **b.** popełniłem Hi 19:4 mój **b.** będzie przebywał przy mnie 2Ts 2:11 dopuszcza do oddziaływania na nich **b.** Jak 5:20 zawróci grzesznika z **b.** Jego drogi Ef 4:14; 1Ts 2:3; 2Pt 2:18; 3:17; 1Jn 4:6

BLĄDZĄCY, 1Pt 2:25 Byliście jak **b.** owce

BLĄDZIĆ, Iz 28:7 **b.** pod wpływem wina Heb 3:10 Zawsze **b.** w swych sercach

BLĄKAC SIE, Iz 35:8 głupcy nie będą po niej **b.** Iz 53:6 Wszyscy **b.** jak owce Jer 50:6 Ich pasterze sprawili, że **b.**

BŁOGOSŁAWIĆ, Ps 145:21 **b.** Jego święte imię Rz 12:14 **B.** tym, którzy prześladują 1Kl 10:16 Kielich błogosławieństwa, który **b.** Rdz 12:2; Lb 6:24; Rut 2:4; Ps 62:4; Łk 6:28

BŁOGOSŁAWIENSTWO, Prz 10:22 **B.** wzbogaca Mal 3:10 czy wyleje na was **b.** Rdz 12:2; Pwt 30:19; Prz 28:20; Mal 2:2; 1Pt 3:9

BŁOGOSŁAWIONY, Heb 7:7 **b.** przez większego Pwt 7:14; Hi 1:21; Ps 72:19; 1Pt 1:3

BŁOTO, Ps 69:2 Pograżylem się w głębokim **b.** Jer 38:6 Jeremiasz zaczął się pograżać w **b.** 2Pt 2:22 obmyta maciora do tarzania się w **b.** Iz 57:20; Mi 7:10; Za 9:3; 10:5

BLYSKAWICA, Hi 38:35 Czy możesz wysłać **b.** Ps 97:4 **B.** Jego oświecił zżyna krainę Mt 24:27 jak **b.** ukazuje się od stron wschodnich Łk 10:18 Szatan spada z nieba niczym **b.** Wj 20:18; Hi 37:3; Nah 2:4; Obj 4:5; 8:5; 11:19

BLYSZCZEC, Hi 37:21 **b.** ono na niebiosach

BOANERGES, Mk 3:17 nadał im przydomki **B.**

BOAZ, Rut 2:1; 4:9, 13; 1Kl 7:21; Mt 1:5

BOZDIEC, Rz 7:8 grzech, otrzymasz **b.** 2Kl 5:12 dajemy wam **b.** do chlubenia się Gal 5:13 nie używajcie tej wolności jako **b.** dla ciała

BOGACTWO, Prz 11:28 Kto ufa **b.**, ten upadnie Kzn 5:10 nie nasyci się srebrem, a kto miłuje **b.** Iz 33:6 wierność w twoich czasach będzie **b.** Iz 60:5 do ciebie napłynie **b.** morza Mt 6:24 Nie możecie być niewolnikami Boga i **B.** Łk 16:9 Zczyńcie sobie przyjaciół za pomocą **b.** Rz 9:23 dać poznać **B.** swej chwały

Rz 11:33 o głębokości Bożego **b.**

Heb 11:26 ocenił hanieb Chrystusową jako **b.**

Jak 5:2 Wasze **b.** zgniło

1Kl 3:11; Ps 52:7; Łk 16:11; Ef 3:8; Obj 18:17

BOGACZ, Jer 9:23 Niech **b.** się nie chlępi Łk 18:25 łatwiej wielbłądowi niż **b.**

Jak 5:1 Nużę teraz wy, **b.** płacicie

BOGATY, 2Kl 8:9 chociaż był **b.**, stał się biedny

1Tm 6:9 są zdecydowani być **b.**

1Tm 6:18 byli **b.** w szlachetne uczynki

Obj 3:17 mówisz: Jestem **b.**, ale nie wiesz

Prz 13:7; Jak 2:5

BOGINI, 1Kl 11:5, 33; Dz 19:27, 37

BOGOBOJNOŚĆ, Hi 4:6; 22:4

BOGOBOJNY, Łk 2:25; Dz 5:5; 8:2; 22:12

BOGAJLIWY, Pwt 20:3 Niech wasze serca nie będą **b.**

BOJAŹN, Ps 111:10 **B.** początkiem mądrości

Prz 8:13 **B.** przed Jehową nienawidzenie zła

Dz 17:22 większa niż inni **b.** przed bóstwami

Rz 13:7 kto żąda **b.**, temu taką **b.**

Flp 2:12 wypracowujcie swoje wybiwienie z **b.**

1Jn 4:18 doskonała miłość precz odrzuca **b.**

Kpi 19:30; Iz 29:23; 1Pt 3:14

BOLESNY, Prz 15:1 słowo **b.** wywołuje gniew

BOLEŚĆ, Ps 41:3 pokrzepi go na łożu **b.**

Ps 51:5 z przewiniem został urodzony w **b.**

Prz 10:22 On nie dodaje do niego żadnej **b.**

Iz 53:4 dźwigał nasze choroby i nosił nasze **b.**

Jer 6:24 udręka, **b.** jak u rodzącej

Dz 2:24 rozwiązuje **b.** śmierci

1Tm 6:10 sami się poprzębiali wieloma **b.**

Obj 12:2 woła w **b.** i w mecie rodzenia

Ps 32:10; 48:6; 73:4; Iz 66:7, 8; Jer 6:24

BOSKI, Joz 22:22 **B.**, Bóg, Jehowa

Dz 17:29 mniemać, że Istota **B.**

2Pt 1:4 współuczestnikami **B.** natury

Ps 50:1; 82:1; 83:1; 118:27; Iz 46:9; Dz 10:22; 2Pt 1:3

BOSKOŚĆ, Rz 1:20 Jego wiekuista moc i **B.**

Kol 2:9 w nim mieszka cielesna pełnia **b.**

BOŻEK, Ps 31:6 nie niewarte, marne **b.**

Jon 2:8 zwazają na **b.** nieprawdy

1Kl 8:4 **b.** jest nicością na świecie

2Kl 6:16 jakąś ugodę ma świątynia Boża z **b.**

1Jn 5:21 Dziateczki, strzeżcie się **b.**

Pwt 32:21; 1Kl 16:13; 2Kl 17:15; Ps 106:36; 115:4

Iz 48:5; Jer 2:5; Mi 1:7; Dz 7:41; 15:20

BOŻY, 2Kl 20:15 nie wasza jest ta bitwa, lecz **B.**

Łk 20:25 spłacajcie to, co **B.**, Bogu

Dz 7:20 Mojżesz piękny w oczach **B.**

Kl 13:6 są publicznymi sługami **B.**

Hi 35:2; Kol 3:12; Tyt 1:7

BÓG, Rdz 1:1 Na początku **B.** stworzył

Wj 12:12 wykonam wyroki na **b.** Egipcu

Wj 20:3 Nie wolno ci mieć żadnych innych **b.**

Pwt 7:16 nie wolno ci służyć ich **b.**

Sdz 2:17 uprawiali nierząd z innymi **b.**

Ps 8:5 mniejszym od podobnych do **B.**

Ps 75:7 **B.** jest sędzią

Ps 82:6 Ja rzekłem: Jesteście **b.**

Ps 90:2 po czas niezmierny ty jesteś **B.**

Iz 9:6 Potężny **B.**, Wiekuisty Ojciec

Dn 3:18 nie twoim **b.** służymy

Rz 2:11 u **B.** nie ma stronniczości

1Kl 8:5 są tacy, których zwą **b.**

1Kl 14:33 **B.** nie jest **B.** nieporządku

2Kl 1:3 **B.** i Ojciec naszego Pana, Jezusa

2Kl 4:4 **b.** tego systemu rzeczy zasłepił

Heb 12:29 **B.** jest także ogniem trawiącym

1Jn 4:8 **B.** jest miłością

Wj 20:5; 23:24; 2Kl 19:15; Ps 47:7; Jer 10:10

BOJ, Ps 24:8 Jehowa, potężny w **b.**

Ps 144:1 przyruca palce moje do **b.**

2Kl 10:3 chociaż w ciebie, nie prowadzimy **b.**

1Tm 1:18 abyś toczył szlachetny **b.**

1Pt 2:11 pragnień, które toczą **b.** przeciwko duszy

BÓL, Obj 21:4 ani krzyku, ani **b.** już nie będzie

Rdz 3:16, 17; Wj 15:14; Ps 55:4; Iz 13:8; 23:4; 51:2

54:1; Jer 22:23; Gal 4:19, 27; Obj 16:10

BÓSTWO, Iz 65:11 zastawiacie stół **b.** szczęcia

Dz 17:18 głosicielem cudzoziemskich **b.**

Dz 17:22 żywieć większa niż inni bożani przed **b.**

Dz 25:19 spory co do oddawania czci **b.**

BRAKOWAĆ, Rz 3:23 **B.** im chwały Bożej

Jak 1:5 Jeżeli więc komus **b.** mądrości

BRAK WIARY, Mk 6:6 zdumiewał się ich **b.**

Rz 4:20 nie zachwiał się z **b.**

1Kl 13:58; Rz 3:3; 11:20; Heb 3:19

BRAMA, Rdz 22:17 posiadasz **b.** nieprzyjaciół

Hi 38:17 Czy odsłonięto przed tobą **b.** śmierci

Iz 28:6 potęgą odpierających bitwę od **b.**

Iz 38:10 W połowie dni wejde w **b.** Szeolu

Mt 7:14 ciasna jest **b.** i wąska droga

Mt 16:18 I Hadesu go nie przemożę

Dz 12:14 doniosła, że przed **b.** stoi Piotr

Pwt 31:12; Sdz 16:3; Ps 127:5; Tyt 1:21; Iz 26:2

60:11; 18; 62:10; Łk 16:20; Heb 13:12

BRAT, Rdz 4:9 Gdzie jest Abel, twój **b.**

Neh 4:14 walczyć za swych **b.**

Ps 49:7 nikt nie potrafi wykupić **b.**

Ps 133:1 Jak miło, gdy **b.** mieszkają w jedności

Prz 18:24 przyjaciel bardziej przywiązany niż **b**.
 Prz 27:10 Lepszy jest sąsiad blisko niż **b**. daleko
 Jer 31:34 nie będzie uczył swego **b**., mówiąc
 Ag 2:22 padną, każdy od miecza swego **b**.
 Mk 13:12 **b**. wyda **b**. na śmierć
 1Pt 5:9 w całej społeczności **b**.
 Obj 12:10 zrzucony został oskarżyciel **b**.
 Rdz 43:3; Eze 38:21; Mt 5:22; 12:49, 50; 18:15; 23:8;
 25:40; Dz 15:36; Heb 2:11

BRODA, 1Sm 21:13; Jer 41:5; Eze 5:1
BRONIC (SIĘ), 2Kl 20:6 być **b**. tego miasta
 Prz 22:23 Jehowa będzie **b**. ich sprawy
 2Kl 19:34; Iz 1:17; 31:5; Za 9:15; Dz 19:33; 2Kl 12:19

BRON, Iz 54:17 **b**. wykonana przeciwko tobie
 Eze 9:2 każdy miał w ręce **b**. do rozbijania

BRUD, 1Pt 3:21 nie uśmiesz **b**. z ciała, lecz
BRUDNY, Za 3:4 Zdejmijcie z niego **b**. szaty

BRYLA, Rz 9:21 z tej samej **b**. uczynić jedno

BRZASK, Hi 38:12; Ps 139:9

BRZEG, 1Kn 12:15 Jordan występował z **b**.

Mk 4:35; 5:21; 6:45; 8:13

BRZEMIENNY, Iz 7:14 panna będzie **b**.

Rdz 4:1; Kzn 11:5; Lk 1:24

BRZEMIE, Ps 55:22 Zrzuć swe **b**. na Jehowę
 Mt 11:30 jarzmo jest miłe, a moje **b**. lekkie

Gal 6:2 Jedni drugich **b**. noście

BRZECZĄCY, 1Ko 13:1 stałbym się **b**. czynielem

BRZUCH, Prz 13:25 **b**. niegodziwych będzie pusty

Rz 16:18 są niewolnikami własnego **b**.

Flp 3:19 ich bogiem jest **b**.

Rdz 3:14; 2Sm 20:10; Ps 73:4; PnP 5:14; Jer 51:34;

Dn 2:21; Mt 12:40; 1Ko 6:13

BRZYDZIĆ SIĘ, Hi 19:19 **b**. mną wszyscy

Ps 5:6 podstępny **b**. Jehowa

Ps 22:24 nie **b**. uciśniętym uciśnionego

Ps 119:163 Zniehawidłem fałsz, **b**. nim

Kpl 11:13; 20:23; Pwt 7:26; Prz 3:11

BRZYTWĄ, Sdz 13:5; 16:17; 1Sm 1:11; Eze 5:1

BUDOWAĆ, Ps 127:1 Jeżeli Jehowa nie **b**.

Iz 65:22 nie będą **b**., aby inny mieszkał

Mi 3:10 **b**. Jerozolime nieprawością

Lk 17:28 za dni Łota: sprzedawali, sadzili, **b**.

Jn 2:20 świątynie **b**. czterdziści sześć lat

1Ko 3:10 niech bacz, jak na nim **b**.

1Ko 8:1 Wiedza nadyma, ale miłość **b**.

1Ko 10:23 Wszystko wolno, ale nie wszystko **b**.

1Ko 14:4 kto prorokuje, ten **b**. zbor

Ezd 4:4; Kzn 3:3; Jer 1:10; Heb 3:3; Judy 20

BUDOWLA, Am 9:6 buduje swą **b**. nad ziemią

1Ko 3:9 Jesteście polem uprawnym, Bożą **b**.

Ef 2:21 cała **b**., harmonijnie zespolona

BUDOWNICZY, Heb 11:10 **b**. i twórcą jest Bóg

1Pt 2:7 ten kamień, odrzucony przez **b**.

Mt 21:42; Dz 4:11

BUKLAK, Mt 9:17; Mk 2:22; Lk 5:37

BUNT, Iz 1:5 gdzie uderzyć, skoro pomnażacie **b**.

Iz 31:6 synowie Izraela głęboko zabrnęli w swym **b**.

Lb 17:10; Pwt 13:5; 19:16; Ezd 4:19; Prz 17:11;

Iz 59:13; Jer 28:16; 29:32; Eze 2:7

BUNTOWAĆ SIĘ, Lb 14:9 nie **b**. przeciwko Jehowie

1Sm 12:14; Neh 2:19; Ps 78:17, 40, 56; 105:28;

Iz 1:20; Sof 3:1

BUNTOWNICZO, Ps 107:11 Zachowywali się **b**.

Pwt 9:23; Joz 1:18; Ps 106:7; Iz 3:8

BUNTOWNICZY, Ezd 4:12 Budują to **b**. i zle miasto

Ps 78:8; Eze 2:3

BUNTOWNIK, Lb 20:10 Słuchajcie teraz, **b**.

BURZYĆ (SIĘ), Ps 83:2 **b**. twoi nieprzyjaciele

Rz 14:20 Przesztańcie **b**. działo Boże

2Tm 2:18 **b**. wiarę niektórych

Tyt 1:11 oni to bowiem **b**. całe domy

BUTNY, Ps 101:5; Prz 28:25; Iz 33:19; Eze 2:4

BYCZEK, Heb 9:12 nie z krwi kozłów i **b**.

BYK, Wj 21:28 **b**. należy ukamienować

Iz 11:7 lew będzie jadł słomę tak jak **b**.

1Ko 9:9 Nie nakładaj kagańca **b**. wymłócającemu

Kpl 16:6; Ps 106:20; Prz 7:22; Iz 1:3; Heb 10:4

C

CADOK, 2Sm 15:24; 1Kn 29:22; Eze 48:11

CAŁA DUSZA, Mt 22:37 Jehowę miłować **c**.

Ef 6:6 wykonujacie wolę Bożą z **c**.

Kol 3:23 pracujcie nad tym z **c**.

CAŁOPALENIE, Rdz 8:20; Kpl 16:24; 1Sm 15:22;

Ps 40:6; 51:16; Jer 19:5

CAŁOWAĆ, Lk 7:38; Dz 20:37

CEBULA, Lb 11:5 Jadałimys pory, **c**., czosnek

CEDR, 1Kl 4:33; Eze 31:8

CEGLA, Rdz 11:3; Wj 1:14; 5:7

CEL, Prz 15:22 przy mnóstwie doradców osiąga się **c**.

2Ko 5:9 **c**., żebyśmy byli godni Jego upodobania

Flp 3:14 pędzę do **c**. po nagrodę

Wj 9:16; Prz 16:4; Hab 2:5; Mt 11:12; 1Tm 1:5; 4:7

CELNIK. Zobacz POBORCA PODATKOWY.

CENA, 1Ko 6:20 kupieni za okrośloną **c**.

Dn 11:39; Mt 27:9; 1Ko 7:23

CENIĆ, Lk 7:2; Flp 2:29

CENNIEJSZY, Prz 3:15 [mądrość] **c**. jest od koralu

CENNY, Ps 139:17 Jakże **c**. są twe myśli

1Sm 26:21; 2Pt 1:1

CEZAR, Mk 12:17 Spłacajcie to, co **C**. **C**.

Lk 23:2 zabrania płacić podatki **C**.

Jn 19:15 Nie mamy króla oprócz **C**.

Mt 22:17; Lk 21:20; 25:19; Jn 19:12

CEZAREA, Mt 16:13; Dz 10:1; 23:23

CHALDEJCZYCY, Jer 21:9; 25:12; 40:9; Dz 7:4

CHAM, Rdz 5:32; 10:6; 1Kn 4:40; Ps 78:51

CHARAN, Rdz 11:31, 32; 27:43; Dz 7:2

CHCIEĆ, Rz 7:21 gdy **c**. czynić to, co słuszne

Rz 9:18 komu **c**., okazuje miłosierdzie

Obj 2:21 kto **c**., niech bierze wodę życia

CHCIWIEĆ, 1Ko 5:11 przestali się zadawać z **c**.

CHCIWOŚĆ, Ef 5:3 rozpuszcz **c**. nie wspominane

CHCIWI, 1Tm 3:8 nie **c**. nieuczciwego zysku

CHŁPĆ SIĘ, Ps 94:4 wszyscy krzywdzicie **c**.

Jer 9:24 niechże **c**. tym, iż posiadł wnikliwość

Ps 97:7; Prz 27:1

CHŁEPPIENIE SIĘ, Ef 2:9; Jak 4:16

CHŁEPLIWIE, Prz 29:8 mówiący **c**. podpalają

CHERUB, Ps 18:10 przyjechał na **c**.

Eze 28:14 Tyś jest namaszczonej **c**., który okrywa

Wj 25:22; 1Sm 4:4; Ps 99:1; Eze 10:2; Heb 9:5

CHĘTNIE, 1Ko 9:17 jeżeli **c**., mam nagrodę

1Pt 5:2 paście nie pod przymusem, lecz **c**.

CHIRAM, 1Kl 5:1; 10:7; 13; 45; 9:11; 10:11

CHLEB, Am 8:11 żeś nie głód **c**.

Mt 4:4 Nie samym **c**. ma żyć człowiek

Mt 26:26 wziął **c**. i pobłogosławiwszy, połamał go

Lk 9:13 nie oprócz pięciu **c**. i dwóch ryb

Jn 6:35 Ja jestem **c**. życia

1Ko 10:17 jeden **c**., wszyscy spożywamy ten **c**.

1Ko 11:26 ilekroć jecie ten **c**. i pijecie ten kielich

Rdz 3:19; Ps 37:25; Iz 55:2; Mt 6:11; 16:12

CHLEB POKŁADNY, Wj 25:30; 1Sm 21:6; 2Kn 4:19

CHLEB PRZEDKŁADANIA, Mt 12:4

CHŁUBIĆ SIĘ, Lk 1:31 Kto **c**., niech **c**. w Jehowie

Iz 61:6; 1Ko 1:29

CHŁUBIENIE SIĘ, Rz 3:27; 2Ko 9:3

CHŁEPTAĆ, Sdz 7:5 do Gedeona: kto będzie **c**. wodę

CHŁOPIEC, Ps 68:5 Ojciec dla **c**. bez ojca

Prz 22:6 Cwicz **c**. stosownie do drogi

Iz 11:6 będzie je prowadził mały **c**.

Wj 22:22; Pwt 10:18; Ps 10:14; Iz 65:20; Jer 5:28;

Mt 2:16; 17:18; 21:15; Jn 4:51

CHMURY, Kzn 11:4 kto patrzy na **c**., nie będzie żał

Jl 2:2 dzień **c**. i gęstego mroku

CHODZIĆ, Rdz 6:9 Noe **c**. za prawdziwym Bogiem

Ps 23:4 gdy **c**. dolną głębokiego cienia

Prz 10:9 Kto **c**. w nieskazitelnosci, bezpieczny

Iz 30:21 To jest ta droga. **C**. nią

Mi 6:8 żebyś był skromny, **c**. ze swoim Bogiem

Dz 9:31 **c**. w bojaźni przed Jehową

Ef 2:2 **c**. według systemu rzeczy tego świata

Ef 4:1 abyście **c**. w sposób godny powołania

1Jn 2:6 ma obowiązek sam **c.** tak, jak on **c.**
Rdz 5:24; Ps 26:11; Iz 35:9; Mt 25:34; Dz 3:8

CHOROBA, Pwt 28:61 każda **c.** będzie sprowadzał
Prz 13:12 oczekiwanie przyprowadza serce o **c.**
Mt 8:17 wziął nasze **c.** i poniosł nasze dolegliwości
Gal 4:13 dobrą nowinę przez **c.** mego ciała
Wj 23:25; 2Kń 21:15; Prz 18:14; Jn 5:5

CHOROWAĆ, Jak 5:14 **C.** ktoś wśród was?
Jn 11:2; 1Tm 6:4

CHOROWITY, 1Ko 11:30 wielu jest słabych i **c.**

CHORY, Iz 33:24 żaden nie powie: Jestem **c.**
Eze 34:4 **C.** nie wzmochniliście, a niedomagając
2Sm 13:5; Mal 1:8; Mt 25:39

CHÓR, Neh 12:31, 38, 40

CHRONIC, Hi 33:18 Duszę jego **c.** przed dołem
Ps 20:1; 59:1; 69:29

CHRYSSTUS, Mt 16:16 Tyś jest **C.**, Syn Boga
Rz 8:17 jesteśmy współdziedzicami z **C.**
1Ko 12:12 są jednym ciałem, tak **C.**
1Ko 15:23 w szeregu: **C.** jako pierwocina
Flp 2:11 otwarci uznali, że Jezus **C.** jest Panem
1Pt 4:13 jesteście współuczestnikami cierpień **C.**
Obj 20:4 królowali z **C.** przez tysiąc lat
Jn 17:3; 1Ko 1:13; 3:23; 7:22; 2Ko 12:10; Gal 3:29;
Ef 5:23; Kol 1:24; 27; 1Pt 2:21

CHRZCZCIEL, Mt 3:1; 11:11; 14:2; Łk 7:33

CHRZCICIEL, Mt 3:11 będzie was **c.** duchem świętym
Mt 28:19; Mk 1:8; Jn 1:26, 33; 1Ko 1:17

CHRZEST, Łk 12:50 mam **c.** którym muszę
Rz 6:4 pogrzedzani przez nasz **c.** w jego śmierci
Ef 4:5 jeden Pan, jedna wiara, jeden **c.**
Mt 3:7; Łk 3:3; Dz 19:4; Kol 2:12; 1Pt 3:21

CHRZEŚCIJANIN, Dz 11:26 nazwano uczniów **c.**
Dz 26:28 przekonałbys mnie, bym został **c.**
1Pt 4:16 Jeżeli cierpi jako **c.**, niech się nie wstydi

CHULDA, 2Kń 22:14 udali się do prorokini **C.**

CHUSTA, Jn 11:44; 20:7; Dz 19:12

CHWALEBNY, Neh 9:5 błogosławia twę **c.** imię
Ps 24:7 aby wkroczył **C.** Król
2Ko 4:4 oświeceni **c.** dobrą nowiną o Chrystusie
Flp 4:8 jakkolwiek jest rzecz **c.** — to rozważajcie
Ps 29:3; 145:5; Iz 11:10; Jer 14:21

CHWAŁA, Ps 63:3; 117:1; 145:4; Prz 27:2

CHWAŁA, Ps 19:1 Niebiosa oznajmniają **c.** Boga
Prz 18:12 **c.** poprzedza pokora
Iz 42:8 **c.** mojej nie oddam innemu
Iz 43:7 kogo stworzyłem ku swojej **c.**
Iz 60:13 przysporzę **c.** miejscu swoich stóp
Mt 25:31 Syn Człowieczy przybędzie w swojej **c.**
Łk 2:14 **C.** na wysokościach Boga, a na ziemi
Jn 15:8 Ojciec przez to zostaje otoczony **c.**
Jn 17:1 nadeszła godzina; otocz swoją syna **c.**
Rz 8:17 razem cierpiemy, razem otoczeni **c.**
Rz 9:23 bogactwo swej **c.** na naczyniach
Heb 5:5 Chrystus nie sam siebie otoczył **c.**
Obj 18:7 W jakim stopniu otaczała siebie **c.**
Obj 21:23 bo **c.** Boga je rozświetliła
1Kń 16:24; Ps 29:9; 66:2; 71:8; 79:9; 102:16;
Iz 60:18; 62:7; Dn 5:23; Hab 2:14; Jn 1:14; 7:39;
12:28; 17:4, 10; Rz 1:3; 3:23; 2Ko 3:8; 1Pt 5:4

CHWAŚT, Mt 13:25 między pszenicę nasiał **c.**

CHWIAĆ SIĘ, Ps 46:2 góry **c.**, wpadły w serce morza
Hi 34:20; Prz 24:11; 25:26; Iz 24:19

CHWIEJĄCY SIĘ, Iz 35:3 wzmoćnicę **c.** kolana

CHWILA, Ps 30:5 pod gniewem jest się przez **c.**
Iz 54:7 Na krótką **c.** całkiem ci opuszcłem
Łk 4:5 w jednej **c.** pokazał mi wszystkie
Ezd 9:8; Iz 26:20; 27:3

CHWILOWY, 2Ko 4:17 ucisk jest **c.** i lekki

CHYTRY, 2Ko 12:16 mówicie, że byłem **c.**

CHYTRZE, 2Kl 10:19 Jehu działał **c.**
Ps 83:3 **c.** prowadzą poufną rozmowę
2Tm 3:6 **c.** wiskają się do domów

CIAŁO, Rdz 2:24 staną się jednym **c.**
Iz 40:6 Wszelkie **c.** jest zieloną trawą
Jl 2:28 wyleję mego ducha na wszelkie **c.**
Za 14:12 Gnić będzie **c.** człowieka

Mt 10:28 zabijają **c.**, lecz nie mogą zabić duszy
Jn 1:14 Słowo stał się **c.** i przebywał
Rz 8:7 myślenie **c.** oznacza nieprzejazd z Bogiem
Rz 12:1 przedłożyli swoje **c.** jako ofiarę żywą
1Ko 6:15 **c.** są członkami Chrystusowymi
1Ko 6:20 Wychwalajcie Boga w **c.** waszym
1Ko 12:18 Bóg umieścił członki w **c.**
1Ko 15:39 Nie każde **c.** jest takim samym **c.**
1Ko 15:50 **c.** i krew nie mogą odziedziczyć
Ef 6:12 zmagamy się nie z krwią i **c.**
Kol 1:18 on jest głową **c.**, zboru
Heb 10:5 lecz przygotowałeś mi **c.**
Rdz 2:23; 9:11; 15:11; Ps 56:4; Prz 11:17; Iz 49:26;
Mt 26:12; 27:52; Mk 10:8; Łk 11:34; Jn 2:21; Dz 2:17;
Rz 8:11; 1Ko 1:29; 6:16; 15:40, 44; Gal 5:19; Ef 5:31

CIAŁO CHRYSSTUSOWE, Ef 4:12 dla budowania **C.**

CIASNO, 2Ko 6:12 jest wam **c.** w tliwych uczuciach

CIASNY, Mt 7:14 **c.** jest brama i wąska droga

CIĄSTO, 1Ko 5:7 żeby być nowym **c.**
Gal 5:9 Trochę zakwasu zakwasza całe **c.**

CICHOŚĆ, 2Ts 3:12

CICHY, 1Ts 4:11 za cel prowadzić **c.** życie
1Tm 2:2: dalekie wieści spokojne i **c.** życie
1Pt 3:4 w szacie **c.** i łagodnego ducha

CIEKNY, Prz 27:15 **C.** dach, który wypędza

CIELEC, Wj 32:4; 1Kl 12:28; 2Kl 17:16; Ps 106:19

CIELESNY, Rz 7:14; 1Ko 3:3; 2Ko 1:12; Kol 2:18;
1Tm 4:8

CIELE, Iz 11:6; Mal 4:2

CIEMIĘŻONY, Jer 50:33; Dz 10:38

CIEMIĘŻYĆ, Wj 3:9

CIEMNOŚĆ, Rdz 1:2 **c.** panowała na powierzchni
Iz 42:7 abyś wyprowadził siedzących w **c.**
Iz 60:2 oto **c.** zakryje ziemię, a gesty mrok
Mt 25:30 nieużytecznego niewolnika wyrzucić w **c.**
Jn 3:19 ludzie bardziej umiłowali **c.** niż światło
Rz 1:21 ich bezrozumne serce ogarnęła **c.**
Rz 11:10 niech się ich oczy pogłębia w **c.**
1Ts 5:4 nie jesteście w **c.**, aby ów dzień
1Pt 2:9 powołał z **c.** do zdumiewającego światła
1Jn 1:5 w jedności z nim nie ma **c.**
Wj 10:21; 22; Pwt 28:29; Jl 2:31; 2Ko 6:14; Ef 4:18

CIEMNY, Mt 6:23; Łk 11:36; 2Pt 1:19

CIEN, 1Kń 29:15 Dni nasze na ziemi są jak **c.**
Kol 2:17 te rzeczy są **c.** tego, co ma nadejść
Heb 8:5 pełnia służby w **c.** rzeczy niebieskich
Heb 10:1 Prawo zawiera **c.** mających nadejść dóbr
Jak 1:17 nie ma zmienności obracania się **c.**
Hi 3:5; Ps 17:8; 23:4; 57:1; 91:1; 144:4; Iz 9:2; 30:2

CIERNISTY, Iz 55:13; Mk 12:26; Dz 7:30, 35

CIERN, Mt 13:22 zasianym między **c.** jest ten
2Ko 12:7 został mi w ciału dany **c.**

CIERPIEĆ, Rz 8:17 razem **c.**, razem otoczeni chwałą
1Ko 12:26 jeśli jeden członek **c.**, **c.** wszystkie
Flp 1:29 nie tylko uwierzyć, lecz dla niego **c.**
2Tm 4:5 **C.** zło, wykonuj dzieło ewangelizatora
Jak 5:13 **C.** ktoś zło wśród was
1Pt 2:21 Chrystus **c.** za was, postawiając wzór
1Pt 3:17 Lepiej, żebyście **c.** za czynienie dobra
1Pt 4:1 kto **c.** w ciełe, zaniechał grzechów
Rdz 34:25; Hi 14:22; Dz 26:23; Heb 2:18; 1Pt 3:14

CIERPIENIE, Rz 8:18 **c.** nic nie znaczą
2Ko 1:7 jak jesteście współuczestnikami **c.**
Kol 1:24 Raduję się w swoich **c.** za was
Jak 5:10 za wzór w **c.** zła weźcie proroków
1Pt 5:9 **c.**, to samo w całej społeczności
Flp 3:10; Heb 2:10; 10:32; 1Pt 1:11; 4:13

CIERPLIWOŚĆ, Heb 6:12 dzięki wierze i **c.**
2Pt 3:15 **C.** Pana uważajcie za wybaczenie
Prz 25:15; Za 11:8; Heb 6:15; Jak 5:7; 10:1; 1Pt 3:20

CIERPLIWY, Kzn 7:8; Mt 18:26, 29; 2Pt 3:19

CIEŚLA, Mk 6:3 **c.**, syn Marii

CIĘŻAR, Mt 23:4 Wiążą wielkie **c.** i wkładają
Gal 6:5 Każdy poniesie swój własny **c.**
Wj 23:5; Lb 11:11; Pwt 1:12; Ps 38:4; Iz 10:27

CIĘŻKO PRACOWAĆ, Flp 2:16 nie na darmo c.

1Ts 5:12 uznanie dla tych, którzy c. i przewodzą
1Tm 4:10; 5:17

CIOS, Kpl 26:21 zadam siedmiokrotnie więcej c.

2Krn 21:14 Jehowa zadaje potężny c. twoim synom
1Ko 9:26 nie zadaje c. [w] powietrze
Wj 9:14; Eze 24:16

CIOTKA, Kpl 18:14 Nie wolno ci zbliżyć się do c.

CISZA, Hi 4:16; Mt 8:26; Obj 8:1

CMIENTARZ, Hi 17:1 czeka mnie c.

Jer 26:23 jego zwłoki rzucił na c. synów ludu
2Krn 34:28; 35:24; Mt 21:32

CNOTA, Flp 4:8 jakakolwiek c. i rzecz chwalebna

2Pt 1:3 który nas powołał przez chwałę i c.
2Pt 1:5 uzupełnijcie wiarę c. [a] c. poznaniem

CODZIENNIE, Ps 68:19; Łk 19:47; 1Ko 15:31;

Heb 7:27

COFAĆ (SIĘ), Joz 10:6 Nie c. ręki od niewolników

Iz 14:27 wyciągnięta i która może ją c.
Iz 59:14 sprawiedliwość była zmuszona c.

COPAR, Hi 2:11; 11:1

CÓRKA, Rdz 5:4 [Adam] został ojcem synów i c.

Jl 2:28 wasze c. na pewno będą prorokować
Łk 23:28 C. jerozolimskie, przestańcie płakać
Dn 11:6, 17; Dz 2:17; 2Ko 6:18

CUCHNAĆ, Wj 7:18; 16:20; Ps 38:5; Kzn 10:1

CUD, Wj 4:21 żebyś przed faraonem dokonał c.
Wj 11:9 pomnożyły się moje c. w ziemi
Ps 71:7 Stałem się dla wielu jakby c.

Iz 8:18 stanowimy w Izraelu znaki i c.
Pwt 29:3; Neh 9:10; Ps 105:5; Jer 32:20

CUDOWNY, Ps 136:4 Sprawca c. wielkich rzeczy

Iz 9:6 będą go zwać imieniem C. Doradca
Ps 31:21; 78:12; Mt 21:42

CUDZOŁOŹNICA, Rdz 7:3 Jeśli mąż umrze, nie jest c.

Jak 4:4 C., przyjaźń ze światem nieprzyjaźnią
Kpl 20:10; Eze 23:45

CUDZOŁOŹNIK, 1Ko 6:9 c. nie odziedziczą królestwa

Hi 24:15; Ps 50:18; Jer 9:2; Heb 13:4

CUDZOŁOŻYC, Wj 20:14 Nie wolno ci c.

Jak 2:11; Obj 2:22

CUDZOŁÓSTWO, Eze 23:37 C. ze swymi bożkami

Mt 5:28; 15:19; Mk 7:22; Jak 2:11

CUDZOZIEMIEC, 1Kl 8:41 c. nie należy do ludu

Ps 18:44 c., płaszczyć się, przyjąć
Ps 69:8 stałem się c. dla synów mej matki
1Ko 14:11 będę c. dla mówiącego, a mówiący c.

Hi 19:15; Iz 2:6; 56:3; 6; 60:10; 61:5

CUDZOZIEMSKI BÓG, Joz 24:20; Ps 81:9

CYPPORA, Wj 2:21 dał Mojżesowi swoją córkę C.

CYRUS, Iz 44:28 mówię o C.: On moim pasterzem
Iz 45:1 pomazańca, C., którego prawić ująłem
2Krn 36:22; Ezd 1:2; 7: 5:13; 6:3, 14

CYSTERNA, Prz 5:15; Kzn 12:6; Iz 36:16; Jer 2:13

CZAIĆ SIĘ, Rdz 4:7 grzech c. u wejścia

CZARNOKSIEŹNIK, Jer 27:9 nie słuchajcie c.

Mał 3:5 stanę się szybkim świadkiem przeciw c.
Wj 7:11; Dn 2:2; Dz 13:6

CZAROWNICA, Wj 22:18 Nie wolno zostawić c.

CZARY, Mt 5:12 Wytypieć c. z twojej ręki
2Kl 9:22; 2Krn 33:6; Iz 47:9; Nah 3:4

CZAS, Hi 14:13 ustanowił granicę c. i wspomniał

Ps 1:3 wydaje owoc w swoim c.
Ps 31:15 C. moje są w twoim ręku
Prz 15:23 słowo w słusznym c. jest dobre

Kzn 3:1 Na wszystko jest wyznaczony c.
Kzn 9:11 c. i nieprzewidziane zdarzenie
Iz 33:2 Bądź naszym wybaczeniem w c. udręki
Iz 49:8 W c. dobrej woli odpowiedziałem ci

Dn 2:21 On zmienia c. i pory, usuwa królów
Dn 4:16 niech nad nim przeminie siedem c.
Dn 7:25 wydani w jego rękę na c. i c. i pół c.
Dn 11:27 koniec jest na c. wyznaczony
Dn 12:4 zapieczętuj księgę aż do c. końca
Hab 2:3 Wizja jest jeszcze na c. wyznaczony
Mt 16:3 znaków c. wytlumaczyć nie umiecie
Mt 24:45 dawał pokarm we właściwym c.

Łk 21:24 aż się dopełnią wyznaczone c. narodów

Dz 1:7 Nie wasza to rzecz poznać c. lub pory

Dz 3:21 do c. przywrócenia wszystkiego

Dz 17:30 Bóg nie zważał na c. takiej niewiedzy

1Ko 7:29 pozostaj c. jest skrócony

Ef 5:16 wykupując sobie dogodny c.

1Ts 5:1 jeśli chodzi o c. i pory

2Ts 2:6 będzie objawiony w jego stosownym c.

1Tm 2:6 świadczone dawane w stosownych c.

1Tm 4:1 w późniejszych c. niektórych odpadną

2Tm 3:1 w dniach ostatnich krytyczne c.

Obj 12:12 Diabeł wie, że mało ma c.

Obj 12:14 żywiona przez c. i c., i połowę c.

Jer 5:24; 1Ko 4:5; Gal 4:4; 1Pt 1:20; 4:17; Obj 11:18

CZAS NIEZMIERZONY, Rdz 9:16 po c. pamiętać

Rdz 48:4 dam tę ziemię w posiadanie po c.

Wj 3:15 Jehowa to moje imię po c.

Wj 31:16 sabbat to zmierzcie po c.

Ps 90:2 od c. po c. ty jesteś Bogiem

Ps 136:1-26 jego lojalna zyczliwość po c.

Ps 145:13 władza królewska na wszystkie c.

Iz 26:4 w Jah Jehowie jest Skala c.

Sof 2:9 bezładnym pustkowiem aż po c.

Rdz 3:22; Prz 8:23; Iz 55:3; Jer 3:5; 50:5; 51:39, 57;

Eze 35:5, 9; Dn 9:24; 12:2; 3; Jon 2:6; Hab 3:6

CZASZA, 2Kl 21:13; Obj 16:1; 17:1

CZASZKA, Łb 24:17; Mt 27:33; Mk 15:22; Łk 23:33

CZCICIEL, 2Kl 10:22 Wynieś szaty dla c. Baala

Jn 4:23 prawdziwi c. będą czcić Ojca duchem

Jak 1:26 komuś się wydaje, że formalnie jest c.

CZCIEĆ, Łk 4:8 Jehowe, twego Boga, masz c.

CZCZY, 1Tm 1:6 zwrócił się ku c. gadaninie

CZEKAĆ, Dn 12:12 Szczęśliwy, kto c.

CZERN, 2Pt 2:17 zachowano c. ciemności

CZERW, Hi 25:6 śmiertelnik, który jest c.

Mk 9:48 gdzie ich c. nie umiera, a ogień

Wj 16:24; Hi 7:5; 17:14; 24:20; Iz 14:11

CZERWONKA, Dz 28:8 leżał dręczony c.

CZERWONY, Iz 63:2 twe odzienie jest c.

Rdz 25:25, 30; Łb 19:2; Nah 2:3; Za 1:8

CZESĆ, Rdz 22:5 chcemy tam pójść i oddać c.

Wj 10:26 wzięć, by oddać c. Jehowie

Pwt 11:16 żebyście nie oddawali c. innym bogom

Pwt 17:3 idzie i oddaje c. innym bogom

Dn 3:6 kto nie upadnie i nie odda c.

Jn 4:24 muszą oddawać c. duchem i prawdą

Jn 12:20 oddawać c. w czasie święta

Dz 8:27 Udał się do Jerozolimy, aby oddawać c.

Dz 17:14 mnóstwo Greków oddających c. Bogu

Dz 17:17 z ludźmi oddającymi c. Bogu

Dz 25:19 spory co do ich sposobu oddawania c.

Dz 26:5 według sekty naszej formy oddawania c.

Kol 2:18 w formie oddawania c. aniołom

Heb 11:21 oddał c., wsparty o koniec swej łaski

Jak 1:26 jego forma oddawania c. jest daremna

Jak 1:27 Forma oddawania c., która jest czysta

Obj 7:11 upadli przed tronem i oddali c. Bogu

Obj 9:20 by już nie oddawać c. demonom

Obj 11:1 zmierz ołtarz i tych, którzy oddają c.

Obj 13:4 oddawali c. bestii słowami

Obj 14:9 Jeżeli ktoś oddaje c. bestii

Obj 19:4 oddało c. Bogu zasiadającemu na tronie

Obj 20:4 nie oddali c. ani bestii, ani wizerunkowi

Dn 3:12; Dz 18:13; Kol 2:23; Obj 11:16; 13:15; 16:2

CZĘŚĆ, Łk 15:12; Rdz 11:25; 1Ko 12:23; Obj 9:6

CZŁONEK, Rz 7:23 prawo grzechu w mych c.

1Ko 6:15 wasze ciała są c. Chrystusowymi

Rz 6:13; 1Ko 12:18, 27; Kol 3:5; Jak 3:6; 4:1

CZŁOWIEK, Zobacz też KRZEPKI MĄŻ, MEJCZYŹNA,

MOCARZ, ŚMIERTELNIK.

Rdz 2:7 Jehowa przystąpił do kształtowania c.

Hi 34:15 ziemski c. wróci do prochu

Prz 29:25 Drżenie przed c. zastawia siłą

Jer 17:5 Przeklęty mąż, który pokłada ufność w c.

Mt 4:4 Nie samym chlebem ma żyć c.

Rz 5:12 przez jednego c. grzech wszedł na świat

Rz 7:22 zgodnie z c., jakim jestem wewnątrz

2Kto 4:16 c. wewnątrz odnawia się
Wj 33:20; Ps 118:6; 144:4; 146:3; Prz 27:21; Iz 2:2;
51:12; Mt 20:13; 26:50; 1Kto 15:47; Ef 3:16; Flp 2:8

CZŁOWIEK BEZPRAWIA, 2Ts 2:3**CZŁOWIEK BOŻY, 1Tm 6:11; 2Tm 3:17****CZOŁO, 1Sm 17:49 ugodził Filistyna w c.**

Eze 9:4 zrób znak na c. mężów
Obj 14:1 napisane na swych c. jego imię
Obj 14:9 przyjmuje znamie na swe c.
Eze 3:9; Obj 7:3; 9:4; 17:5; 20:4; 22:4

CZTERDZIESCI, Rdz 7:4 c. dni i c. nocy
Pwt 29:5 c. lat prowadził wam po pustkowiu
Mk 1:13 na pustkowiu c. dni, kuszony
Wj 16:35; Eze 4:6; Mt 4:2; Dz 1:3

CZUJNY, 1Pt 4:7 Bądźcie bardzo c. co do modlitw

1Pt 5:8 bądźcie c. Wasz wróg, Diabeł

CZUŁOŚĆ, PnP 1:2, 4: 4:10; 5:1

CZUWAĆ, Hi 21:32 nad grobem będą c.
Mt 26:41 C. i wciąż się modlicie
1Ts 5:6 c. i zachowujmy trzeźwość umysłu
Heb 12:15 baczenie c., żeby nie wyrósł korzeń
Obj 16:15 Szczęśliwi, kto c. i strzeże
Prz 8:34; Hab 2:1; Łk 21:36; 1Kto 16:13; Ef 6:18

CZUWAJĄCY, Łk 12:37 pan, przybywszy, zastanie c.**CZYHAC, Pwt 19:11; Ps 10:9; Łk 11:54****CZYNEL, 1Kto 13:1 miłości nie miał, stałbym się c.****CZYNIĄCY, Mt 24:46 zastanie go tak c.****CZYNIĆ, 2Kto 5:10 według tego, co c., czy było dobre**

Ps 21:6; Iz 3:11; Rdz 12:20; Flp 2:3; 1Tm 5:21

CZYNIĆ DOBRO, Dz 10:38; 1Pt 2:15; 3:17; 4:19**CZYNNĄ SIŁA, Rdz 1:2 c. Boża nad powierzchnią****CZYSTOŚĆ, Prz 30:5**

2Sm 22:31 wypowiedź Jehowy odznacza się c.

2Kto 6:6 c., poznamieniem, cierpliwością

CZYSTY, Hi 14:4 zrodzić c. z nieczystego

Ps 12:6 Wypowiedź Jehowy [sa] c.

Ps 24:4 kto ma ręce niewinne i c. serce

Prz 16:2 drogi człowieka są w jego oczach c.

Sof 3:9 dokonam zmiany na c. mowę

Mt 5:8 Szczęśliwi, którzy są c. serca

Jn 15:3 już jesteście c. dzięki słowu

Dz 20:26 jestem c. od krwi wszystkich ludzi

Tyt 1:15 Dla c. wszystko jest c.

Rdz 7:2; Kpl 10:10; Hi 17:9; Ps 19:9; Eze 22:26;

Rz 14:20; 1Tm 1:5; 2Tm 2:22; Jak 1:27; 1Jn 3:3

CZYTAĆ, Neh 8:8 c. na głos z tej księgi

Hab 2:2 kto będzie z niej c. na głos

Obj 1:3 Szczęśliwi ten, kto c. na głos

Wj 24:7; Pwt 17:19; Łk 4:16; 2Kto 3:2

CZYTANIE, 1Tm 4:13 przykładaj się do c.**CZYTELNIK, Mt 24:15 niech c. wykaże rozeznanie****Ć****ĆWICZENIE, 1Tm 4:8 Ć. cielskie trochę pożyteczne****ĆWICZYĆ (SIĘ), Hi 15:5 przewinienie Ć. twe usta**

Prz 22:6 Ć. chłopca stosownie do drogi

Łk 21:14 nie Ć. zawczasu, jak się bronić

Dz 24:16 pod tym względem wciąć Ć.

1Tm 4:7 Ć., mając na celu złożenie oddanie

D**DACH, Prz 27:15; Mt 10:27; 24:17; Mk 2:4; Łk 7:6;**

12:3; 17:31; Dz 10:9

DAGON, Sdz 16:23; 1Sm 5:2-5, 7**DALILA, Sdz 16:4, 6, 10, 12, 13, 18****DAMASCENSKI, 2Sm 8:6****DAMASZEK, Iz 7:8; Dz 9:2****DAN, Sdz 5:17 D. mieszkiał na statkach**

Rdz 30:6; 46:23; 49:16; Pwt 33:22

DANIEL, Eze 14:20; Dn 6:2; 12:4, 9; Mt 24:15**DANINA, 2Kto 31:10 przynosić d. do domu Jehowy**

Eze 48:21 święta d. oraz sanktuarium Domu

Rz 13:7 kto żąda d., temu d.

Wj 25:2; Ezd 4:13; 7:24; Ps 72:10; Eze 45:1

DAR, Ps 68:29 królowie przyniosą ci d.

Prz 18:16 D. człowieka utworuje mu przejście

Mt 19:11 czynią miejsce tylko ci, którzy mają d.

Rz 5:16 d. doprowadził do przypisania prawości

Rz 6:23 d., który daje Bóg, jest życie wieczne

1Kto 7:7 każdy ma własny d. od Boga

1Kto 14:12 gorliwie pragniecie d. ducha

1Tm 4:14 Nie zaniedbuj w sobie d.

Heb 6:4 zakosztowali d. niebiańskiego

Heb 11:4 Bóg zaświadczył o jego d.

Jak 1:17 Każdy dobry d. pochodzi z góry

Obj 11:10 posłał jedni drugim d.

Rdz 30:20; Kzn 7:7; Iz 18:7; Eze 20:39; Mal 1:11;

Mt 5:24; 7:11; Dz 8:20; 1Kto 12:4; 2Kto 9:15; Ef 2:8

DAREJEK, 1Kto 29:7; Ezd 8:27**DAREMNIE, Gal 2:2 biegne lub biegnę d.****DAREMNOŚĆ, Rz 8:20 stworzenie poddane d.**

DAREMNY, Ps 2:1 narody pomrukiwały o rzeczy d.

1Kto 15:58 wasz trud w związku z Panem nie jest d.

Iz 57:10; 1Kto 3:20; Tyt 3:9

DARIUSZ, Ezd 6:12; Dn 6:28; Ag 1:1**DARMO, Iz 65:23 Nie będą się mazać na d.**

Mt 10:8 D. otrzymaliście, d. dawajcie

Obj 22:17 niech bierze wodę życia d.

DAR OFIARNY, Rdz 4:4 na Abła i jego d.

1Kto 29:9 składali Jehowie dobrowolne d.

Iz 53:10 duszę jako d. za przewinienie

Mal 3:3 składającym d. w prawości

Kpl 5:6; Lb 6:12; Ezd 2:68; Mal 3:4; Heb 10:14

DATAN, Lb 26:9; Pwt 11:6; Ps 106:17**DATEK, Rz 15:26 składając d. na biednych**

DAWAĆ, Łk 12:48 komu dużo d., dużo się będzie

Pwt 32:41; Hi 1:21; Ps 21:2; 112:9; Kzn 2:26; 5:19;

Mt 21:41; Łk 6:30; Jn 18:37

DAWANIE, Dz 20:35 Więcej szczęścia z d. niż

DAWID, Łk 20:41 Chrystus jest synem D.

Dz 2:34 D. przecież nie wstąpił do niebios

1Sm 16:13; 18:3; Ps 89:3; Iz 9:7; Dz 2:29

DAWIDOWY, Mt 21:9 Racz wybawie Syna D.**DAWNIEJSZY, Kzn 1:11; Iz 65:17****DAZENIE, Kzn 2:22 Coż ma z d. swego serca**

DAŻYĆ, Prz 15:14 usta głupców d. do głupoty

Rz 14:19 D. do tego, co służy pokojowi

1Pt 3:11 niech szuka pokoju i do niego d.

DBAĆ, 1Tm 5:8 jeśli ktoś nie d. o swoich

DEBORA, Sdz 4:9; 14; 5:1, 7, 12, 15

DECH, Rdz 2:7; Iz 42:5; Dz 17:25

DECZYŻJA, 1Kto 7:37 w sercu swym powziął d.**DEKAPOL, Mt 4:25; Mk 5:20; 7:31****DEKRET, Ps 94:20 d. gotuje niedole****DELIKATNY, 1Ts 2:7 stał się d. jak matka**

2Tm 2:24 ma być d. wobec wszystkich

DEMONICZNY, Jak 3:15 mądrość zwierzęca, d.

DEMONY, Pwt 32:17 Składali ofiary d.

Iz 13:21 będą tam harcować kozłokształtne d.

1Kto 10:21 nie możecie spożywać ze stołu d.

1Tm 4:1 zwodnicze wypowiedzi oraz nauki d.

Jak 2:19 d. wierzą, a dygoczą

Obj 16:14 wypowiedzi natchnione przez d.

Kpl 17:7; Ps 106:37; Mt 12:24; 1Kto 10:20; Obj 18:2

DENAR, Mt 20:2 ugodziwszy się po d. za dzień

Mk 12:15 Przynieście mi d.

Mt 20:9, 10, 13; 22:19; Łk 20:24

DEPOZYT, 2Tm 1:14 Tęgo wspaniałego d. strzeż**DEPTAĆ, Łk 21:24 Jeruzolima d. przez narody**

Obj 11:2 narody będą d. święte miasto

Iz 63:3; Jer 25:30; Obj 14:20

DESPOTYCZNY, Eze 31:11 w rękę d. władcy**DESZCZ, Rdz 2:5 Jehowa nie spuścił na ziemię d.**

Jl 2:3 sprowadzi d. jesienny i d. wiosenny

Mt 5:45 d. pada na prawych i nieprawych

Jak 5:7 dopóki nie otrzyma d. wczesnego

Rdz 7:4; Pwt 11:14; 32:2; Hi 38:28; Ps 11:6; 72:6;

Iz 55:10; Za 14:17; Jak 5:17; Obj 11:6

DIABEŁ, Jn 8:44 jesteście z waszego ojca, D.

Ef 4:27 nie zostawiajcie miejsca D.

Ef 6:11 stać niewzruszenie wobec machinacji D.

Heb 2:14 żeby przez swą śmierć unicestwić D.

Jak 4:7 przeciwstawcie się **D.**, a ucieknie
1Pt 5:8 Wasz wróg, **D.**, krąży jak ryczący lew
1Jn 3:8 ujawnił się, by zwyciężyć dzieła **D.**
Obj 12:12 Biada ziemi, ponieważ zstąpił do was **D.**
Obj 20:2 **D.** i Szatan, i związał go na tysiąc lat
Mt 4:1, 8; 25:41; Jn 13:2; Judy 9

DIADEM, Obj 19:12 na głowie wiele **d.**
2Sm 1:10; Ps 89:39; Prz 27:24; Obj 12:3

DIALEKT, Mt 26:73 zdradza cię twój **d.**

DIAMENT, Eze 3:9 twe czoło jak **d.**

DINA, Rdz 30:21; 34:1, 3, 5, 13, 26; 46:15

DLUG, 2Kl 4:7; Neh 10:31; Mt 18:27

DLUGOŚĆ ŻYCIA, Mt 6:27; Łk 12:25

DLUŻNIK, Łk 7:41; Rz 1:14; 15:27

DNI OSTATNIE, 2Tm 3:1 w **d.** – krytyczne czasy
Jak 5:3 coście zgromadzili w **d.**, jest jak ogień
2Pt 3:3 w **d.** przyjdą szczydry

DOBOROWY, Dn 11:15 lud jego **d.** nie ostoi się

DOBRA, Neh 9:25; Kzn 5:11, 19; 6:2

DOBRA NOWINA, Ps 40:9 Oznajmiłem w zborze **d.**

Łz 52:7 pełne wdzięku stopy tego, kto przynosi **d.**

Łz 61:1 namaścił, bym opowiadał **d.** potulnym

Mt 9:35 głosząc **d.** o królestwie

Mt 24:14 **d.** o królestwie głoszona po całej ziemi

Łk 2:10 oznajmiam wam **d.** o wielkiej radości

Rz 1:16 nie wstydę się **d.**, jest ona mocą

1Ko 9:16 oznajmiam **d.**, biada gdybym nie

1Ts 2:4 uznani za godnych powierzenia nam **d.**

2Tm 1:10 rzucił światło przez **d.**

Łz 41:27; Mk 13:10; Łk 1:19; Dz 20:24; Rz 10:15;

2Ko 4:3, 4; Gal 1:8; Flp 1:12, 16

DOBRA WOLA, Ps 30:5 pod jego **d.** jest się całe życie

Łz 61:2 ogłaszał rok **d.** Jehowy i dzień pomsty

2Ko 6:2 W czasie **d.** cie wysłuchałem

Flp 1:15 głoszą Chrystusa **d.**

Ps 89:17; Prz 16:15; 19:12; Łk 4:19; Rz 10:1

DOBRO, Rdz 3:5 będziecie znali **d.** i zio

Km 2:24 dać duszy urzecz **d.** za swój trud

Az 5:15 Mieście w nienawiści zło, a miłujcie **d.**

Rz 7:19 **d.**, którego chce, nie czynię

Rz 12:21 zło **d.** zwyciężaj

Gal 6:10 wyświadczać **d.** wszystkim

Pwt 10:13; Rz 8:28; 1Ts 2:15; 2Ts 1:11

DOBRBYT, Pwt 28:11 będzieś opływał w **d.**

Pwt 30:9; 1Kl 10:7; Ps 68:6; Dz 19:25

DOBROCZYŃCA, Łk 22:25 są nazywani **D.**

DOBRÓC, Ps 27:13 będę oglądał **d.** Jehowy

Jak 5:22 owocem ducha jest **d.**

2Tm 3:3 zajadli, nie miłujący **d.**

Ps 23:6; 65:11; Łz 63:7; Za 9:17

DOBRÓTLIWOŚĆ, Rz 2:4 **D.** Boża próbuje cię

DOBROWOLNIE, Ezd 1:6 co ofiarowano **d.**

Ezd 7:16 kapłanów, którzy **d.** składają

DOBRY, Ps 25:8 **D.** i prostolinijny jest Jehowa

Mk 10:18 Nikt nie jest **d.** oprócz Boga

Łk 6:45 Człowiek **d.** wydobywa dobro z **d.**

Rz 10:15 oznajmiał **d.** nowinę o tym, co **d.**

Rdz 1:31; 1Kn 16:34; Łk 18:19; Jn 5:29; Jn 13:3

DOBRZE, Ps 133:1 jak **d.** i jak miło, gdy bracia
Łk 6:26; Gal 5:7

DOCENIANIE, Ps 27:4 patrzeć z **d.** na jego świątynię

DOCIEKAĆ, Pwt 13:14 będziesz szukał i **d.**

1Pt 1:11 **d.**, na którą porę duch w nich wskazywał

DOCIEKANIE, 1Tm 1:4 pytań wywołujących **d.**

1Tm 6:4 choruje na **d.** i spory

2Tm 2:23 odrzucaj głupie i ignoranckie **d.**

Tyt 3:9 Stroń od głupich **d.** i rodowodów

DODAWAĆ, Pwt 4:2 Nie wolno wam nie **d.** do słowa

Prz 16:23 jego wargom **d.** zdolności przekonywania

Łk 12:25 **d.** lokcie do długości swego życia

Obj 22:18 Jeżeli ktos **d.**, Bóg **d.** mu plag

Rdz 30:24; Pwt 12:32; 2Kn 28:13; Prz 30:6; Mt 6:27

DOEG, 1Sm 21:7; 22:22

DOGDZANIE, 1Tm 5:6 oddaje się **d.** zmysłom

DOGODNY CZAS, Ef 5:16; Kol 4:5

DOJRZAŁOŚĆ, Heb 6:1 przyjmij do **d.**

DOJRZAŁY, 1Ko 2:6 mądrość głosimy wśród **d.**

Heb 5:14 pokarm stały należy się ludziom **d.**

Wj 23:16; Neh 10:35; Flp 3:15

DOKŁADNA WAGA, Kpl 19:36; Hi 31:6

DOKŁADNE POZNANIE,

Rz 10:2 gorliwość nie według **d.**

Ef 4:13 dojdziemy do jedności w wierze i w **d.**

Flp 1:9 miłość coraz bardziej obfitowała w **d.**

Kol 1:9 żębyście zostali napełnieni **d.** jego woli

1Tm 2:4 by ludzie doszli do **d.** prawdy

2Tm 3:7 nigdy nie potrafią dojść do **d.** prawdy

Heb 10:26 jeśli trwamy w zreczu po otrzymaniu **d.**

Rz 1:28; 3:20; Kol 3:10; 2Tm 2:25; 2Pt 2:20

DOKŁADNIE, 1Ko 13:12 później poznam **d.**

Flp 3:16 dalej idźmy **d.** według ustalonego

DOKŁADNY, Heb 1:3 **d.** wyobrażeniem jego istoty

DOKONCZENIE, Jn 4:34 pokarmem **d.** jego dzieła

DOKONCZYĆ, Jn 17:4 **d.** dzieła, które mi dałeś

Dz 20:24 byłbym tylko **d.** mego biegu

DOKUMENT, Kol 2:14 wymazał **d.**

DOLINA, Ps 23:4 chodzę **d.** głębokiego cienia

Łz 40:4 Niech każda **d.** się podnieście

DOLINA TŁUMU GOGA, Eze 39:11, 15

DOM, Ps 27:4 mieszkać w **d.** Jehowy

Ps 127:1 Jeżeli Jehowa nie buduje **d.**

Łz 2:2 góra **d.** Jehowy będzie utwierdzona

Łz 6:11 **d.** bez ziemskiego człowieka

Łz 65:21 pobudują **d.**, będą w nich mieszkać

Ag 2:7 napełnie ten **d.** chwałą

Mt 21:13 **d.** mój będzie nazwany **d.** modlitwy

Mt 23:38 wasz **d.** jest wam pozostawiony

Dz 7:48 Najwyższy nie mieszka w **d.**

Dz 20:20 publicznie i od **d.** do **d.**

Rz 16:5 zbor, który jest w ich **d.**

1Pt 2:5 jesteście budowani jako duchowy **d.**

2Sm 7:13; Ps 84:10; Mk 10:30; Heb 3:3, 6

DOMAGAĆ SIĘ, Eze 33:6 krwi **d.** z ręki strażnika

DOMOSTWO, 2Ko 5:2 w tym **d.** goraco wzdychamy

DOMOWNICY, Mt 10:36 nieprzyjaćmi jego **d.**

Rdz 7:1; Prz 27:27; 31:15; Ef 2:19

DOM PATRIARCHALNY, Lb 17:2; Joz 22:14

DOMYŚLAĆ SIĘ, Mt 24:44 o godzinie, której nie **d.**

DOPELNIAC (SIĘ), 2Ts 1:11 **d.** wszelkiego dobra

2Tm 4:17 aby przeze mnie **d.** głoszenie

Hi 39:2; Mt 23:32; Gal 4:4

DOPOMAGAĆ, Dn 11:45 nikogo, kto by mu **d.**

Flp 4:3 **d.** tym niewiastom, które walczyły

Heb 2:16 nie **d.** aniolom, lecz **d.** potomstwu

DOPUSZCZAĆ SIĘ, Rz 7:19 **d.** zła, którego nie chce

Obj 18:3 królowie ziemi **d.** z nią rozpusty

DORADCA, Prz 24:6 w mnóstwie **d.** wybawienie

Łz 9:6 Cudowny **D.**, Książę Pokoju

Rz 11:34 kto zostal jego **d.**

Hi 12:17; Prz 15:22; 1:26; 40:13; Mi 4:9

DOROSŁY, 1Ko 14:20 stancie się **d.**

Ef 4:13 wszyscy dojdziemy do męża **d.**

DOSIEGAĆ, Łk 32:23 wasz grzech was **d.**

Ps 40:12 **D.** mnie więcej mych przewinień

DOSKONAŁE, Eze 28:12 **d.** piękny

DOSKONAŁIĆ, 2Ko 7:1; 12:9

DOSKONAŁOŚĆ, Heb 7:19 nie doprowadziło do **d.**

Heb 10:14 do **d.** tych, którzy są uświęceni

Heb 11:40 bez nas doprowadzeni do **d.**

Ps 18:32; 119:96; Łk 8:14; Flp 3:12; Heb 7:11

DOSKONAŁY, Ps 19:7 Prawo Jehowy jest **d.**

Mt 5:48 Macie być **d.**, jak wasz Ojciec jest **d.**

Rz 12:2 co jest dobra i miła, i **d.** wola Boża

Heb 2:10 Pełnomocnik **d.** przez cierpienia

1Jn 4:18 **d.** miłość precz odrzuca bojaźń

Pwt 32:4; 2Sm 22:31; Jn 17:23; Heb 9:11; Jak 1:17

DOSTOJEŃSTWO, Pwt 33:26 Bóg w swoim **d.**

1Kn 16:27 Przed nim **d.** i wspaniałość

Hi 37:22 Na Bogu **d.**, które napawa lękiem

Ps 93:1 Jehowa odziany jest **d.**

Ps 111:3 Poczynania jego to **d.** i wspaniałość

Łz 2:19 przed grozą Jehowy i jego wspaniałym **d.**

Łz 24:14 Wobec **d.** Jehowy będą wykrzykiwać

Iz 30:30 słyszano **d.** jego głosu
Eze 7:11 nie ma w nich żadnego **d.**
Mi 5:4 będzie pisał w **d.** imienia Jehowy
Ps 68:34; Dn 2:6, 37; Za 6:13

DOSTOJNIK, Ps 146:3 Nie pokładajcie ufności w **d.**
Hi 12:21; Ps 107:40; 118:9; Prz 14:28; Jer 27:20; 39:6

DOSTRZEGĄC, Dz 10:34 **d.**, Bóg nie jest stronniczy
Rz 1:20 **d.** jego niewidzialne przymioty

DOSYĆ, Prz 30:15; Mt 6:34

DOŚWIADCZAC, Rz 12:2 **d.**, co jest wolą Bożą
Sdz 3:2; Heb 10:33; 1Pt 4:12

DOŚWIADCZANIE, Jak 1:12 człowiek znoszący **d.**
DOŚWIADCZANY, Heb 11:37 kamienowani, **d.**
Jak 1:13 Niech **d.** nie mówi: Przez Boga jestem **d.**
DOŚWIADCZENIE, Lk 22:28; Gał 4:14; Jak 1:2; 2Pt 2:9

DOTYKAĆ (SIĘ), Rdz 3:3 nie wolno wam go **d.**
Kpl 5:2 gdy dusza **d.** czegoś nieczystego
Hi 2:5 **d.** jego kości i jego ciała
Iz 6:7 Oto **d.** to twoich warg i odeszła wina
Iz 52:11 nie **d.** niczego nieczystego; wyjdźcie
Ag 2:13 Jeżeli nieczysty **d.** któregoś z rzeczy
Za 2:8 kto **d.** was, **d.** żrenicy mego oka
Lk 11:46 nie **d.** tych ciężarów ani jednym palcem
2Ko 6:17 prześcianaj **d.** tego, co nieczyste
Kto 2:21 Nie ruszaj, ani nie kosztuj, ani nie **d.**
Wj 30:29; Kpl 11:36; 2Kl 13:21; Ps 104:32; Prz 6:29;
Jer 12:14; Mt 8:3; 14:36; 20:34; Mk 5:30; 1Jn 1:1

DOWÓD, 2Ts 1:5 Jest to **d.** prawego sądu Bożego
Heb 11:14 dają **d.**, iż szukają swojego miejsca
Dz 1:3; 2Ko 2:9; Flp 2:22

DOWÓDCA, Rdz 21:22; Pwt 20:9; Sdz 11:6; Neh 2:9;
Prz 6:7; 25:15; Dz 21:32

DÓŁ, Hi 33:24 Zwołnij go od zejścia do **d.**
Iz 14:15 do Szeolu, do najdalszych części **d.**
Mt 15:14 ślepy ślepego, obaj wpadną do **d.**
Ps 40:2; Iz 38:18; Eze 26:20

DRABINA, Rdz 28:12 stała na ziemi **d.**

DRACHMA, Lk 15:8 ma dziesięć **d.**, a zgubi jedną

DRAPIEŻNY, Iz 35:9 nie wejdą na nią **d.** zwierzęta

DRAŻNIĆ, Ef 6:4 ojcowie, nie **d.** swych dzieci

DRAŻEK JARZMA, Iz 58:6; Eze 30:18; 34:27

DREZCZĄCA BOŁEŚĆ, Mt 24:8; 1Ts 5:3

DRECZYĆ, Rdz 15:13; Iz 53:7; Nah 1:12

DREWOTWA, Hab 1:4 prawo ogarnia **d.**

DROBIAZG, 1Tm 6:5 gwałtowne spory o **d.**

DROGA, Pwt 32:4 jego **d.** są sprawiedliwością
Hi 13:15 spierałbym się, broniąc swych **d.**
Ps 2:12 Pocałujcie syna, żebyście nie zgineśli z **d.**
Ps 25:4 Daj mi poznać twą **d.**, Jehowo
Ps 39:1 Strzec będę swoich **d.**, by nie grzeszyć
Prz 6:23 upomnienia karności są **d.** życia
Prz 16:25 **d.** w oczach człowieka prostolinijna
Prz 22:6 Ćwicz chłopca stosownie do **d.**
Iz 2:3 będzie nas pouczał o swoich **d.**
Iz 30:21 To jest ta **d.** Chodźcie nią
Iz 55:8 moje **d.** nie są waszymi **d.**
Mal 3:1 posłańca, a on oczyszczy **d.** przede mną
Mt 7:14 wąska **d.** prowadząca do życia
Mt 22:9 idźcie na **d.** wychodząc z miasta
Jn 14:6 jestem **d.** i prawdą, i życiem
Dz 9:2 kogo by znalazł należących do **d.**
Dz 19:9 mówiąc że o **D.** wobec owego mnóstwa
Dz 22:4 prześladowałem tę **d.** aż na śmierć
Dz 24:14 zgodnie z **d.**, którą oni nazywają sekta
Rz 11:33 jak nie do wysłędzenia jego **d.**
Obj 15:3 Prawe i prawdziwe są twe **d.**
Lb 11:31; Pwt 30:16; Iz 59:8; 62:10; Eze 28:15;
Mt 10:5; 13:4; 20:17; Mk 11:8; Dz 1:12; 8:26; 2Pt 2:2

DROGI, Iz 43:4 Ponieważ jesteś **d.** w moich oczach

DROGOCENNY, Ps 116:15 **D.** w oczach Jehowy jest
1Pt 1:19; 2:4, 6; 2Pt 1:4; Obj 17:4

DRUGA ŚMIERĆ, Obj 2:11 nie dozna szkody od **d.**
Obj 20:6 nad tymi **d.** nie ma władzy
Obj 20:14; 21:8 To oznacza **d.**: jezioro ognia

DRUGI, Ag 2:9 Chwała **d.** domu będzie większa

DRUGIE OWCE, Jn 10:16 mam **d.**

DRWIĆ, 2Kn 36:16 oni **d.** z jego proroków
Prz 1:26 będę **d.** gdy przyjdzie wasza trwoga
Dz 17:32 o zmartwychwstaniu, niektórzy zaczęli **d.**
Gał 6:7 Bóg nie jest kimś, z kogo można **d.**
1Kl 18:27; Ps 35:16

DRWINA, Heb 11:36 doświadczani przez **d.**

DRZEMAC, Ps 121:3; Prz 6:10; Iz 56:10; 2Pt 2:3

DRZEMKA, Ps 132:4 nie dam **d.** oczom

DRZEWO, Rdz 2:9 **d.** pętnięte dla wzroku i dobre
Rdz 2:17 co do **d.** poznania dobra i zła
Sdz 9:8 **d.** posyły namaszczyć króla
Hi 14:7 nawet dla **d.** istnieje nadzieja
Ps 1:3 do **d.** zasadzonego nad strumieniami wód
Ps 37:35 niegodziwy rozprzał się niczym bujne **d.**
Kzn 11:3 gdzie **d.** padnie, tam będzie leżeć
Iz 61:3 będą zwani wielkimi **d.** prawości
Iz 65:22 dni mego ludu będą jak dni **d.**
Eze 17:24 wysuszyłem **d.** wilgotne, zakwitło **d.**
Eze 47:7 na brzegu potoku bardzo dużo **d.**
Dn 4:14 Zrabieć to **d.** i odetnijcie jego konary
Mt 3:10 **d.**, które nie wydaje wybornego owocu
Mt 7:18 **d.** dobre nie może rodzić owocu
Prz 3:18; Iz 55:12; Lk 6:43; Obj 7:3; 11:4; 22:2

DRZEWO FIGOWE, Mt 4:4 każdy pod swym **d.**
Mt 24:32 od **d.** jako przykładu nauczcie się
1Kl 4:25; Mt 21:19-21; Lk 13:6, 7

DRZEWO OLIWNE, Sdz 9:8 do **d.**: Bądźże królem
Ps 128:3 synowie jak sadzonki **d.** dookoła stołu
Rz 11:17 chociaż jesteś dzikim **d.**
Obj 11:4 symbolizują dwa **d.** i dwa świeczniki
Pwt 28:40; Ps 52:8; Za 4:11; Rz 11:24

DRZEWO ŻYCIA, Rdz 3:22 owocu z **d.**
Obj 2:7 Zwyyczającemu dam jeść z **d.**
Obj 22:19 Bóg odejmie jego dział w **d.**

DRZWI, Dz 14:27 otworzył narodom **d.** wiary
Obj 3:20 stoje u **d.** i pukam
Sdz 3:23; Iz 26:20; Mt 24:33; 25:10; 1Ko 16:9

DRZEĆ, Iz 66:5 Słuchajcie Jehowy, wy, którzy **d.**
Eze 32:10 królowie **d.** będą o własną duszę
Dn 6:26 ludzie **d.** przed Bogiem Daniela
Pwt 2:25; Sdz 7:3; Iz 6:4; 2Pt 2:10

DRZENIE, Iz 33:14 odstępowo opanował **d.**
Mi 4:4 nikt nie będzie ich przyprowadzał o **d.**
Flp 2:12 wypracowujcie wywołanie z **d.**
Hi 4:14; Ps 2:11; Jer 30:5; Oz 3:5; Mt 7:17; Sof 3:13

DUCH, Joz 5:1 już nie było w nich **d.**
2Sm 23:2 Mówił przeze mnie **d.** Jehowy
2Kl 2:9 niech mi przypadną dwie części twego **d.**
Hi 12:10 w którego rękę jest **d.** wszelkiego ciała
Hi 27:3 **d.** Boga jest w moich nozdrzach
Ps 51:17 Ofiarami dla Boga — **d.** skruszony
Ps 104:29 Gdy odbierasz im **d.**, konają
Ps 146:4 **D.** uchodzi, a on wraca do ziemi
Kzn 3:19 wszyscy mają jednego **d.**
Kzn 12:7 **d.** wraca do Boga, który go dał
Iz 8:19 Zwróćcie się do mających **d.** przepowiadania
Iz 19:14 Jehowa wszczył węń **d.** zamętu
Iz 42:1 Włożyłem w niego mego **d.**
Iz 61:1 Spoczywa na mnie **d.** Jehowy
Za 4:6 Nie wojskim, nie mocą, lecz moim **d.**
Mt 3:16 **D.** Bożego, zstępującego niczym gołąb
Mt 26:41 **D.** ochoczy, ale ciało słabe
Lk 24:39 **d.** nie ma ciała ani kości
Jn 4:24 Bóg jest **D.**, oddawac cześć **d.**
Dz 2:17 wyleje mego **d.** na wszelkie ciało
Rz 8:6 myślenie **d.** oznacza życie i pokój
Rz 8:16 Tenże **d.** świadczy wspólnie z naszym **d.**
Rz 11:8 Bóg dał im **d.** głębokiego snu
1Ko 2:10 **d.** bada wszystko, nawet głębokie
1Ko 3:16 **D.** Boży w was mieszka
2Ko 3:6 gdzieś skazuje na śmierć, ale **d.** ożywia
2Ko 3:17 edzie **d.** Jehowy, tam wolność
Ef 2:22 miejsce, w którym Bóg zamieszka przez **d.**
Ef 4:30 nie zasmakujcie świętego **d.** Bożego
Ef 6:12 zmagamy się z zastępem niegodziwych **d.**
Ef 6:17 miecz **d.**, to jest słowo Boże

2Tm 1:7 Bóg nie dał nam **d.** tchórzostwa
Jak 4:5 **d.** stale pożąda ze skłonnością do zawiści
1Pt 3:19 głosił **d.** będącym w więzieniu
Obj 22:17 **d.** i obłubienica mówią: Przyjdź
Hi 32:8; 33:4; Prz 16:18; Jł 2:28; Jn 16:13; Rz 8:9, 11;
1Ko 15:45; Gal 5:22; 1Pt 3:18

DUCH MEDIUMISTYCZNY, Kpł 20:27

DUCHOWO, 1Ko 2:14 osądza się je **d.**

DUCHOWY, Mt 5:3 świadomi swej potrzeby **d.**

1Ko 2:13 łączymy **d.** sprawy z **d.** słowami
1Ko 15:44 wskrzeszone zostaje ciało **d.**
Kol 1:8 wyjawiał waszą miłość pod względem **d.**
1Pt 2:5 jesteście budowani jako **d.** dom
Rz 1:11; 7:14; 1Ko 10:3, 4; Gal 6:1; Obj 11:8

DUCH ŚWIĘTY, Ps 51:11 ranc nie odbierać **d.**

Mt 1:18 brzemiennea za sprawą **d.**
Mt 12:32 kto by mówił przeciwko **d.**
Łk 3:22 **d.**, z kształtu podobny do gołębia
Jn 14:26 wspomóżyciel **d.**, którego Ojciec posle
Dz 2:4 zostali napełnieni **d.**
Dz 7:51 wy się zawsze sprzeciwiać **d.**
Dz 11:16 zostanie ochrzczeni w **d.**
1Ko 6:19 wasze ciało jest świątynią **d.**
Ef 4:30 nie zasmucać **d.**

Heb 6:4 stali się uczestnikami **d.**
2Pt 1:21 ludzie mówili od Boga, uniesieni **d.**
Iz 63:10; Mt 3:11; Mk 13:11; Dz 20:28

DUSZA, Rdz 1:20 wołał rojem **d.** żyjących
Rdz 2:7 człowiek stał się **d.** żyjącą
Rdz 9:4 z jego **d.** — jego krwią — nie wolno jeść
Wj 1:5 wszystkich **d.**, które wyszły z błęd Jakuba
Kpł 17:14 **d.** wszelkiego ciała jest jego krew
Lb 31:28 jedną **d.** z ludzi i z trzody
Pwt 6:5 masz miłować Jehowę całą, swą **d.**
Pwt 19:21 **d.** będzie za **d.**, oko za oko
Joz 11:11 każda **d.** wybili ostrzem miecza
Joz 20:9 nieumyślnie ugodził śmiertelnie jakąś **d.**
Hi 11:20 ich nadzieja będzie wymiętła **d.**
Hi 31:39 **d.** właścicieli przywiodłem do wdychania
Ps 49:15 moja **d.** Bóg wykupi z ręki Szeolu
Ps 89:48 Czy potrafi ocenić swą **d.**
Prz 14:25 Świadek prawdziwy wyzwała **d.**
Iz 53:12 wylał na śmierć swą **d.**
Jer 2:34 ślady krwi **d.** ludzi niewinnych i ubogich
Jer 15:9 jej **d.** z trudem łapała oddech
Eze 18:4, 20 **D.**, która grzeszy, ta umrze
Mt 10:28 może **d.** i ciała zgładzić w Gehennie
Mt 16:26 jeśli pozyska świat, lecz postrada **d.**
Dz 2:27 nie pozostawisz mojej **d.** w Hadesie
Dz 3:23 każda **d.**, która by nie słuchała
Flp 1:27 jedną **d.** walcząc ramię w ramię
Obj 20:4 **d.** tych, których stracono toporem
Iz 56:11; Mk 14:34; Jn 12:25; Dz 2:41; 1Ko 15:45

DWANASIE, Rdz 49:28 **d.** plemion Izraela

Mt 10:2 imiona **d.** apostołów

Jak 1:1 **d.** plemion, które są rozproszone

DYGOTAĆ, Jak 2:19 demony wierzą, a **d.**

DYM, 2Kl 22:17 **d.** ofiarny dla innych bogów

Ps 68:2 Jak się rozwiewa **d.**, tak ich rozwiej

Obj 14:10 **d.** będzie się wznośli

Obj 14:11 **d.** ich meczarni wznosi się na wieki

Wj 30:7; Iz 51:6; Jer 7:9; 44:5, 25; Mal 1:11

DYNAMICZNA ENERGIA, Hi 40:16; Iz 40:26; Oz 12:3

Iz 40:29 udziela mocy temu, kto nie ma **d.**

DYSPUTA, 1Ko 1:20 uczestnik **d.** tego systemu

DZBAN, Sdz 7:16 **d.**, a w tych **d.** pochodnie

Heb 9:4 złoty **d.** z manna

Sdz 7:19, 20; 1Sm 26:11, 16; 1Kl 19:6; Lam 4:2

DZIAŁ, Ps 119:57 Jehowa jest moim **d.**

Iz 53:12 dam mu **d.** wśród wielu

Mt 24:51 wyznaczmy mu **d.** z obłudnikami

2Ko 6:15 jakież **d.** ma wierny z niewierzącym

Pwt 32:9; Ps 17:14; 142:5; Jer 10:16; 12:20; Za 2:12

DZIAŁAĆ, Jn 5:17 Ojciec mój **d.** i ja działam

1Ko 16:13 **d.** po meksu, umacniając się

Jak 5:16 Błagania prawego, gdy **d.**, ma wielką siłę

DZIAŁAĆ SKUTECZNIE, Dn 11:17, 28, 32, 39

DZIATECZKI, 1Jn 5:21 **D.**, strzeżcie się bożków

DZIECIĄTKA, Dz 7:19; 1Pt 2:2

DZIECKO, Ps 8:2 Z ust **d.** ugruntuwałeś moc

Iz 9:6 narodził się nam **d.**

Mt 18:3 Jeśli nie staniecie się jak male **d.**

Mt 19:14 Zostawcie te male **d.** i przestaniecie

Łk 9:47 wziął male **d.**, postawił je obok siebie

Ef 6:1 **D.**, bądźcie posłuszne rodzicom

Ef 6:4 ojcowie, nie drażnijcie swych **d.**

Obj 12:5 **d.** jej zostało porwane do Boga

Wj 2:3; 1Kl 3:26; Iz 13:16; 66:7; Rz 8:16; 1Ko 7:14;

2Kl 12:14; Ef 5:8; 1Ts 2:7; Obj 12:13

DZIEDZIC, Mt 21:38 To **d.**; chodźmy, zabijmy go

Rz 8:17 jesteśmy **d.**; **d.** wprowadzić Bożymi

Gal 3:29 potomstwem Abrahama, **d.** obłębny

Ef 1:11 zostaliśmy ustanowieni **d.**

Heb 1:2 Syna, którego ustanowił **d.** wszytkiego

Rdz 21:10; Ga 4:13; Gal 4:7; Heb 6:17; 11:9

DZIEDZICTWO, Ps 2:8 bym dał ci narody w **d.**

Ef 1:14 który jest zadatkiem naszego **d.**

Kol 1:12 do uczestniczenia w **d.** świętym w świetle

1Pt 1:4 do **d.** niezniszczalnego i nieskalanego

1Pt 5:3 tych, którzy są **d.** Bożym

Lb 18:20; Eze 47:22; Ef 5:5; Heb 9:15

DZIEDZINIE, Wj 27:9; 2Kn 4:9; Eze 8:16

DZIELIC (SIĘ), Iz 53:12 z mocarzami będzie **d.** łup

Gal 6:6 Niechaj nauczańy **d.** z tym, który naucza

DZIELNIE, Ps 31:29 **d.** sobie pocyna

DZIELNY, Sdz 6:12 Jehowa z tobą, **d.** mocarzu

Sdz 11:1 Jefe stał się mężem **d.**

2Kn 26:17 osiemdziesięciu **d.** mężów

Heb 11:34 stali się **d.** na wojnie

1Sm 16:18; 2Kl 5:1; 1Kn 7:5; Prz 12:4; 31:10

DZIEŁO, Pwt 3:24 dokonywał potężnych **d.**

Ps 71:17 opowiadał o zdumiewających **d.**

Ps 104:24 Jakże liczne są twe **d.** Jehowo

Ps 150:2 Wystawiajcie go za **d.** jego potęgi

Prz 8:22 najwcześniejsze ze swych **d.**

Prz 24:12 odpłaci człowiekowi według jego **d.**

Iz 28:21 wykonać swe **d.** — niezwykle jego **d.**

Jn 9:4 **D.** tego, który mnie posłał, musimy

Jn 14:12 dokona **d.** większych niż te

Jn 17:4 dokończyłem **d.**, które mi dałeś

Rz 8:28 jego **d.** współpracują ze sobą

1Kn 17:19, 21; Iz 41:24; 45:9; 1Ko 3:13; 2Tm 3:17

DZIEN, Rdz 1:5 zaczął nazywać światło **d.**

Lb 14:34 **d.** za rok, czterdzieści lat

Prz 4:18 coraz jaśniejsze, aż nastanie pełny **d.**

Iz 2:2 stanie się pod koniec **d.**, że góra

Dn 2:44 za **d.** tych królów Bóg nieba ustanowi

Mal 3:2 kto znieście **d.** jego przysięcia

Mt 10:15 W **D.** Sądu znośnieję będzie ziemi Sodomy

Mt 24:22 gdyby owe **d.** nie zostały skrócone

Mk 13:32 O **d.** owym lub godzinie nie wie nikt

Jn 6:54 a ja go wskrzeszę w **d.** ostatnim

Dz 17:11 każdego **d.** starannie badając Pisma

Dz 17:31 ustalił **d.**, w którym zamierza sądzić

Dz 27:9 minął post związany z **D.** Przeblagania

Rz 14:5 jakiś **d.** jest ważniejszy niż inny

2Ko 6:2 Oto teraz **d.** wywabienia

2Pt 3:8 u Jehowy jeden **d.** jest jak tysiąc lat

Neh 8:18; Ps 61:8; 90:12; Prz 3:16; Iz 58:2; Jer 25:33;

Am 8:11; Za 8:23; Jn 11:24; 12:48; Rz 13:12

DZIEN JEHOWY, Jł 2:11; Sof 1:14; 2:3; 2Ts 2:2

DZIESIĄTY, Lb 18:26 dał Jehowy **d.** część

Mt 23:23 Dajecie bowiem **d.** część mięty i kopru

Łk 18:12 daję **d.** część ze wszystkiego

DZIESIĘCINA, Rdz 14:20 Abram dał mu **d.**

Kpł 27:30 każda **d.** z ziemi należy do Jehowy

Lb 18:26 Będziecie otrzymywać od synów Izraela **d.**

Neh 10:38 kiedy Lewici będą otrzymywać **d.**

Mal 3:10 Przynieście do spichrza wszystkie **d.**

Heb 7:5 mają nakaz, by pobierać **d.** od ludu

Kpł 27:32; Pwt 14:22; 26:12; 2Kl 31:12; Neh 13:12

DZIESIEĆ, Wj 34:28 na tablicach **D.** Słów

Jak 8:23 **d.** meżów uchwyci się skraju szaty

Obj 2:10 dozwolali ucieku przez **d.** dni

Rdz 18:32; 2Kl 20:11; Mt 25:1; Obj 13:1

DZIEWICA, Ps 45:14 **d.** tworzące jej orszak

Mt 25:1 królestwo podobne do dziesięciu **d**.
 2Kto 11:2 przedstawiać jako nieskalanie czystą **d**.
DZIEWICTWO, Sdz 11:37 będę oplakiwać moje **d**.
DZIEWICZOŚĆ, 1Kto 7:36 niewłaściwie względem **d**.
DZIEKCZYNIENIE, Ps 26:7 słyszano głośnie **d**.
 Ps 95:2 Przyjdźmy przed jego osobę **d**.
 1Tm 4:4 jeśli się to przyjmuję **d**.
 2Kto 4:15; Flp 4:6; Obj 7:12

DZIEKCHYNNY, Ps 116:17 Tobie złożyć ofiarę **d**.
 Jer 17:26 przynosząc ofiarę **d** do domu Jehowy

DZIEKI, 1Kn 16:8 **d**. składajcie Jehowie

Ps 92:1; 97:12; 2Kto 9:15

DZIEKOWAĆ, 2Sm 22:50 będę ci, Jehowo, **d**.

1Kn 16:4 **d**. i wysławiali Jehowę, Boga Izraela

1Kn 29:13 **d**. ci i wysławiamy twoje imię

Jn 11:41 Ojcie, **d**. ci, żeś mnie wysłuchał

1Kto 1:4 Zawsze **d**. Bogu za was

Obj 11:17 **D**. tobie, Jehowo Boże, Wszechmocny

DZIKI, Rdz 1:24 **d**. zwierzę ziemi według rodzaju

Rz 11:24 drzewa oliwne, które z natury jest **d**.

DZIWIC SIĘ, 1Pt 4:4 **d**. i mówią o was obelżywie

1Pt 4:12 pożarowi między wami nie **d**.

DZIWNY, Dn 11:36 przeciwko Bogu mówić **d**. rzeczy

DZIWIWISKO, Jer 18:16; 49:17; Mt 6:16

DZGAĆ, Jn 19:34 jeden z żołnierzy **d**. go w bok

DZWIĘK, Joz 6:5; Iz 14:11; 66:6; 1Kto 14:10

DZWIGAĆ, Iz 53:4 on **d**. nasze choroby

Rz 11:18 nie ty **d**. korzeń, lecz korzeń ciebie

E

EBAL, Rdz 36:23; Pwt 11:29; 27:4; Joz 8:30

EBED-MELECH, Jer 38:7, 8, 10-12; 39:16

EDEN, Rdz 2:15 i umieścił go w ogrodzie **E**.

Iz 51:3 uczyni Jego pustkowie podobne do **E**.

Eze 28:13 Byłeś w **E**, ogrodzie Bożym

Eze 36:35 był spustoszony, stał się jak ogród **E**.

Rdz 2:8; 3:23, 24; Jn 2:3

EDOM, Rdz 25:30; 36:8; Jer 49:7; Abd 1

EFA, Pwt 25:15 **e**. dokładną i sprawiedliwą

Wj 16:36; Kpl 19:36; Eze 45:11

EFEZ, 1Kto 15:32; Obj 2:1

EFOD, Wj 28:6; 1Sm 23:9; 30:7; Oz 3:4

EFRAIM, Rdz 41:52; Joz 14:4; Ps 78:67

EFRATA, Rut 4:11; Ps 132:6; Mi 5:2

EGIPCJANIN, Wj 14:18 **e**. poznaj, że ja Jehowa

Iz 31:3 **E**. są ziemskimi ludźmi, a nie Bogiem

Wj 2:11; 7:5; Iz 19:2

EGIPT, Ps 68:31 Nadejdą z **E**. wyroby z brązu

Iz 31:1 Błada tym, którzy zstępują do **E**. po pomoc

Obj 11:8 **E**. gdzie ich Pan zawiąs na palu

Rdz 37:36; Dn 11:43; Mt 2:15

EGLON, Joz 10:3; Sdz 3:12, 14, 15, 17

EGZEMA, Pwt 28:27 Jehowa dotknie cię **e**.

EKSECELENCJA, Dz 24:3 Wasza **E**. Feliksie

ELEAZAR, Wj 6:23; Lb 20:26; Pwt 10:6

ELEMENTARNY, Gal 4:3, 9; Kol 2:8; Heb 5:12

ELEMENTY, 2Pt 3:10 **e**. rozpущa się od gorąca

ELIASZ, 1Kl 18:21 **E**. zbliżył się do całego ludu

2Kl 2:9 **E**. rzekł do Elizeusza: Proś, co mam dla

2Kl 2:11 **E**. począł wstępować w wicherze

1Kl 18:36, 40; Mal 4:5; Mt 17:11, 12

ELIFAZ, Hi 2:11; 42:7, 9

ELIHU, Hi 32:2; 34:1; 35:1; 36:1

ELIMAS, Dz 13:8 **E**. czarnoksięznik

ELIZEUSZ, 1Kl 19:16, 19; 2Kl 2:2, 9, 15; 5:8; 6:18

2Kl 4:32 **E**. przyszedł, a oto chłopiec był martwy

2Kl 6:17 ognistych rydwanów wojennych wokół **E**.

EN-DOR, Joz 17:11; 1Sm 28:7

ENERGIA, Ps 60:12 Dzięk Bogu zyskamę **e**. życiową

1Sm 2:4; 2Sm 22:12; 1Sm 18:32; 84:7; 118:15;

Prz 31:3; Jer 48:14; Jl 2:22; Nah 2:3

EPILEPTYK, Mt 4:24; 17:15

ESTERA, Est 2:7; 7:6; 8:2

ETAPY, Lb 33:1 To były **e**. wędrówki Izraela

ETIOPCZYK, Dn 11:43; Dz 8:27

ETIOPIA, 2Kl 19:9; Est 1:1; Iz 20:5

EUFRAT, Rdz 2:14; 15:18; Obj 9:14

EUNIKE, 2Tm 1:5 oraz w twej matce **E**.

EUNUCH, Mt 19:12 **e**., którzy się takimi narodzili

Iz 56:3, 4; Jer 38:7; Dz 8:27

EWA, Rdz 3:20; 2Kto 11:3; 1Tm 2:13

EWANGELIZATOR, Dz 21:8 do domu **e**. Filipa

Ef 4:11 I on dał niektórym jako **e**.

2Tm 4:5 cierp zło, wykonuj dzieło **e**.

EZAW, Rdz 25:34 Wzgardził **E**. pierworodztwem

Jer 49:10 ogółocę **E**. Odsłonił jego kryjówki

Rdz 25:27, 30; 36:8; Abd 18, 21; Heb 12:16

EZDRASZ, Ezd 7:6; 10:1; Neh 8:1, 6

EZECHIASZ, 2Kl 19:1, 15; Iz 36:7; 38:2

EZECHIEL, Eze 1:3; 24:24

F

FALA, Ps 89:9; Iz 51:15; Jon 2:3; Łk 12:55; Judy 13

FALSZ, Jer 5:31 Prorocy prorokują **f**.

Ef 4:25 Przeto, odrzućmy **f**, mówcie prawdę

Hi 13:4; Ps 7:14; Iz 28:15; Za 10:2; Obj 14:5

FALSZOWAĆ, 2Kto 4:2 ani nie **f**. słowa Bożego

FALSZYWIE, Wj 20:16; Kpl 6:3; Jer 6:13; Łk 3:14

Za 5:4 **f**. przysięga, powołując się na moje imię

1Tm 6:20 sprzeczność **f**. tak nazywanej wiedzy

FALSZYWIEC, Prz 17:4 **F**. nadstawia ucha

FALSZYWY, Mt 24:24 powstana **f**. Chrystusowie

2Kto 11:13 Gdyż tacy są **f**. apostołami

1Ts 2:5 nigdy nie wystąpiliśmy z **f**. obliczem

Wj 23:7; Ps 27:12; 119:104; Prz 6:17, 19; 19:5; Iz 9:15;

Mt 26:59; Rz 11:11, 12; Gal 2:4; 6:1; 1Tm 1:4; 4:7

FALSZYWY PROROK, Mt 24:11; 2Pt 2:1; Obj 16:13

Mt 7:15 Mieście się na baczności przed **f**.

1Jn 4:1 ponieważ wyszło na świat wielu **f**.

FARAON, Wj 5:2 Lecz **f**. rzekł: Któż to jest Jehowa

Rdz 41:55; Wj 6:29; 14:18; Iz 19:11; Dz 7:10; Rz 9:17

FARYZEUSZ, Mt 5:20 prawosć obfitsza niż **f**.

Łk 18:11 **F**. tak zaczął się w sobie modlić

Jn 12:42 ze względu na **f**. nie wyznawali go

Dz 5:34 **f**. imieniem Gamaliel, nauczyciel Prawa

Mt 12:14; 23:15, 23, 29; Mt 5:21

FELIKS, Dz 23:24; 24:3, 25, 27

FESTUS, Dz 24:27; 26:24

FILADELFIA, Obj 1:11; 3:7

FILAR, Gal 2:9 Kefas i Jan, uważani za **f**.

1Tm 3:15 który jest **f**. i podpora prawdy

Obj 3:12 Zwycięzającego uczynię **f**. w świątyni

FILETUS, 2Tm 2:17 do nich Hymeneusz i **F**.

FILIP 1., Mt 10:3; Jn 1:43; 6:5; 12:21

FILIP 2., Dz 6:5; 8:5, 26; 21:8

FILISTYN, Sdz 16:30 Niech moja dusza umrze z **F**.

1Sm 17:36 ten nieobrzezany **F**. będzie jak jeden

Iz 2:6 zajmują się magią jak **F**.

Eze 25:15 **F**. brali odwet i mścili się;

Sdz 14:4; 1Sm 17:37, 43; 31:8; Sof 2:5; Za 9:6

FILISTYNSKI, Sdz 3:3 Pięciu **f**. władców

FILOZOF, Dz 17:18 pewni **f**. epikurejscy i stoicy

FILOZOFIA, Kol 2:8 uprowadził jako swój łup przez **f**.

FINANSOWO, Mt 23:35 zubożeje **f**. i, podupadnie

FIZYCZNY, 1Kto 2:14 **f**. nie przyjmuje spraw ducha

1Kto 15:44 Zasięwa się ciału **f**. wskrzeszone

FLET, Mt 11:17; Łk 7:32; 1Kto 14:7

FLOTA, 1Kl 9:26; 10:11; Iz 33:21

FORMA, Rz 6:17; 1Ts 5:22

2Tm 3:5 zachowujący **f**. zbożnego oddania

FORMA ODDAWANIA CZCI, Dz 26:5; Jak 1:26

Jak 1:27 **f**. która jest czysta i nieskalana

FORTYFIKACJA, Łk 19:43

FOTEL SĘDZIOWSKI, Jn 19:13; Dz 18:12; 25:10

FREDZEL, Mt 9:20; 23:5; Mk 6:56

FUNDAMENT, 1Kto 3:11 nie może złożyć innego **f**.

Ef 2:20 zostaliście zbudowani na **f**. apostołów

Heb 11:10 miasta mającego rzeczywiste **f**.

2Sm 22:18; Ps 102:25; Prz 10:25; Iz 51:16; Mi 1:6;

Hab 3:3; Łk 6:48; Rz 15:20

FUNKCJA, Rz 12:4 nie wszystkie członki tę samą **f**.

FURIA, Prz 14:16 głupi wpada w **f**. i pewność siebie

G

GABRIEL, Dn 8:16; 9:21; Łk 1:19, 26
GAD, Rdz 30:11; 49:19; Joz 18:7
GADANINA, 1Tm 1:6 zwrócił się ku czczy g.
GALERA, Iz 33:21 Nie popłynię po nim flota g.
GALILEA, Mt 4:23; Jn 7:41, 52
GALILEJCZYK, Mk 14:70; Łk 13:1; Jn 4:45
GALAŻKA, Iz 11:1 wyrosnie g. z pnia Jessego
 Iz 53:2 wyrosnie przed jego obliczem jak g.
 Mt 24:32 Gdy tylko jego g. staje się miękka
GALAŻ, Jn 15:2 g., która nie rodzi owocu, usuwa
 Rz 11:21 Bóg nie oszczędził naturalnych g.
 Kpl 23:40; Mt 21:8; Łk 13:19; Jn 15:4, 6; Rz 11:16
GAMALIEL, Dz 5:34; 22:3
GANGRENA, 2Tm 2:17 rozprzestrzeniać niczym g.
GARDŁO, Ps 149:6 Niech w ich g. będą pieśni
GARDZIĆ, Prz 1:7 karnościami g. tylko głupcy
 Tyt 2:15 Niech żaden tobą nie g.
 Prz 6:30; 11:12; 15:5; 23:22; 30:17
GARIZIM, Pwt 11:29; Joz 8:33; Sdz 9:7
GARNCARSKI, Ps 2:9 niczym naczynie g.
 Iz 30:14 jak się rozbiła wielki dzban g.
GARNCARZ, Iz 29:16 Czy g. na równi z glina
 Iz 64:8 My jesteśmy glina, a tyś naszym G.
 Jer 18:6 Oto jak glina w ręku g., tak wy
 Rz 9:21 czyż g. nie ma władzy nad glina
 Iz 41:25; Jer 18:4; Lam 4:2
GASIC, 1Ts 5:19 Ognia ducha nie g.
 Iz 1:31; 34:10; 66:24
GASNAĆ, Ps 119:123 Oczy moje g. z tęsknoty
GATUNEK, Nah 3:15 jak pewien g. szarańczy
 Jak 3:7 Bo wszelki g. dzikich zwierząt
GAZA, Iz 40:22 rozpostiera niebiosa jak delikatną g.
GAZA [miasto], Sdz 1:18; 16:1; Jer 47:5; Dz 8:26
GABKA, Mt 27:48; Mk 15:36; Jn 19:29
GAŚNENICA, Jl 1:4; Am 4:9
GECHAZI, 2Kl 5:20; 8:4
GEDALIASZ, 2Kl 25:22; Jer 39:14; 40:5, 6
GEDEON, Heb 11:32 opowiada o G. Baraku
 Sdz 6:24, 27, 34, 39; 7:2, 4, 7, 8; 4, 23
GEHENNA. Zobacz też HINNO.
 Mt 10:28 który może duszę i ciało zgładzić w G.
 Mt 23:15 podlega G. dwakroć bardziej niż wy
 Mt 23:33 jakże uciekniecie przed sądem G.
 Mk 9:43 niż z dwiema rękami pojdź do G.
 Mt 5:22, 29, 30; 18:9; Mk 9:45; 47; Łk 12:5; Jak 3:6
GENEZARET, Mt 14:34; Łk 5:1
GETSEMANI, Mt 26:36; Mk 14:32
GESTY MROK, Eze 34:12 w dzień obłoków oraz g.
GIBEA, Sdz 20:5, 13, 37; Iz 10:29
GIBEON, Joz 10:6 z G. posłali do Jozuego
 Joz 10:12 Słońce, stan nieruchomo nad G.
 1Kl 3:5 w G. Jehowa ukazał się Salomonowi
 Neh 3:7 Jadon Meronotyta, mężowie z G.
 Joz 9:3; 10:1, 10; 11:19; 2Kl 1:3
GIBEONITA, 2Sm 21:1, 3, 9; 1Kn 12:4; Neh 3:7
GIERMEK, 1Sm 14:6; 31:4
GILBOA, 1Sm 28:4; 2Sm 1:21; 1Kn 10:8
GILEAD, Joz 21:38 Ramot w G.
 Mi 7:14 Niech się pasą w Baszanie i G.
 Lb 26:29; 32:40; Jer 8:22; Za 10:10
GILGAL, Joz 4:20 dwanaście kamieni w G.
 Joz 9:6 udali się do Jozuego do obozu w G.
 Sdz 3:19 przy kamieniołomach, które są obok G.
 Joz 5:9; 10:6; 1Sm 10:8; 11:14, 15
GINAĆ, Ps 146:4 w tymże dniu g. jego myśli
 1Ko 1:18 dla tych, którzy g., mowa o palu męki
 2Ts 2:10 wobec tych, którzy g., otrzymując zapłatę
GLEBA, Łk 8:15 tym na wybornej g. są ci
GLINA, Hl 10:9 Pamiętaj, iż uczyniłeś mnie z g.
 Iz 29:16 Czy stawiasz się garncarza na równi z g.
 Iz 64:8 My jesteśmy g., a tyś naszym Garncarzem
 Iz 45:9; Dn 2:34; Jn 9:6; Rz 9:21
GLINIANY, 2Ko 4:7 skarb w naczyniach g.
GLADKI, Dn 11:32 g. słowkami do odstępstwa

GLEBINA, Rdz 1:2 na powierzchni g. wodnej
 Rdz 7:11; 8:2; Hl 28:14; 38:30; Ps 36:6; 42:7
GLEBOKI, Hl 12:22 odsłania g. sprawy
 1Ko 2:10 bada wszystko, nawet g. sprawy Boże
 1Kl 3:26; Hl 3:5; Ps 23:4; 92:5; Iz 9:2; Dn 2:22
GLEBOKOŚĆ, Rz 8:39; Ef 3:18
GLÓDNY, Neh 9:15; Ps 107:9; 146:7; Iz 29:8; Eze 18:7
GLÓDOWAC, Iz 65:13 służyć będą jeść, lecz wy g.
 Obj 7:16 Nie będą już więcej g. ani pragnąć
GLÓS, Nah 2:13 nie będzie g. posłańców
 Mt 24:31 posłać aniołów z potężnym g. trąby
 Jn 5:28 wszyscy w grobowcach usłyszą jego g.
 Jn 10:27 Moje owce słuchają mego g.
 Pwt 4:33; Kzn 12:4; Jer 7:34; Jl 3:16; Dz 26:10
GLÓSCIELE, 1Tm 2:7 zostałem ustanowiony g.
 2Tm 1:11 zostałem ustanowiony g. i apostołem
 2Pt 2:5 lecz Noego, g. prawości, ocalił
GLÓŚCIE, Mt 4:17 Jezus począł g. i mówić
 Mt 10:7 g. mówiąc: Przybliżyło się królestwo
 Mt 10:27 g. z dachów domów
 Mt 24:14 dobra nowina o królestwie będzie g.
 Łk 8:1 od wsi do wsi, g. dobrą nowinę
 Dz 10:42 Rozkazał nam też g. ludowi
 Rz 10:15 jak będą g., jeśli nie zostali posłani
 1Ko 1:21 przez głupstwo tego, co jest g., wybawić
 1Ko 1:23 my g. Chrystusa zawieszono na palu
 2Tm 4:2 g. słowo, czyni to pilnie w porze
 Ps 22:30; 79:13; 102:21; Mt 3:1; 4:23; 9:35; Łk 11:32;
 Dz 28:31; Rz 10:14; 1Ko 2:4; 9:27; Ga 2:2; 1Pt 3:19
GLÓŚOWAĆ, Łk 23:51 nie g. za ich ziałem
GLÓZENIE, 1Ko 15:14 daremne jest nasze g.
GLÓWA, Rdz 3:15 On roznieci cię g.
 Mt 8:20 Syn Człowieczy nie ma gdzie złożyć g.
 Łk 21:28 wyprostujcie się i podnieście g.
 Dz 18:6 rzekł: Krew wasza na wasze g.
 Rz 12:20 nagarniesz ognistych węgli na jego g.
 1Ko 11:10 powinna mieć na g. znak władzy
 Kol 1:18 on jest g. ciała, zboru
 Ps 110:6; Iz 9:15; 35:10; Dn 2:38; Abd 15; 1Ko 11:3;
 Ef 1:22; Kol 2:19; Obj 12:1; 13:3
GLÓD, Am 8:11 ześlę g., nie g. chleba
 Pwt 28:48; 32:24; Rz 8:35; 2Kl 10:17
GLUCHY, Iz 35:5 zostaną otworzone uszy g.
 Iz 43:8 wyprowadź g., choć mają uszy
 Iz 42:18, 19; Mt 11:5; Mk 7:37
GLUPI, Prz 12:15 Droga g. w jego oczach słuszna
 Prz 14:16 g. wpada w furję i pewność siebie
 Mt 25:2 Pięć z nich było g., a pięć roztropnych
 1Ko 1:25 to, co g. u Boga, jest mądrzejsze
 1Ko 4:10 My jesteśmy g. ze względu na Chrystusa
 Prz 9:13; 1Ko 1:27; 3:18; Ef 5:4; 2Tm 2:23; Tyt 3:9
GLUPIEC, Prz 1:7 karnościami gardzą tylko g.
 Prz 13:20; Mt 5:22
GLUPOTA, Ps 69:5; Prz 19:3; Kzn 1:17; 2:3, 13; 7:25
GLUPSTWO, 1Ko 1:18 mowa o palu męki jest g.
 1Ko 1:20 Czyż nie obrócił mądrości świata w g.
 1Ko 1:23 powód do zgorszenia, a dla narodów g.
 2Sm 15:31; Iz 44:25; 1Ko 2:14; 3:19
GNĘBIĆ, Eze 18:12 g. uciśnionego i biednego
 Eze 22:7 G. u ciebie chłopca nie mającego ojca
 Jer 22:3; Eze 18:7; 22:29; 45:8
GNIEW, Ps 37:8 Zanichaj g. i zostaw złość
 Ps 103:8 Jehowa jest miłosierny, nieskory do g.
 Ps 106:32 dłał powód do g. u wód Meriba
 Ps 110:5 roztrząska królów w dniu swego g.
 Prz 22:24 z nikim, kto jest skory do g.
 Iz 30:27 imię Jehowy przychodzi, płonąc jego g.
 Sof 2:2 zanim przyjdzie dzień G. Jehowy
 Hl 16:9; Ps 2:5; 55:3; Sof 3:8; Kol 3:8; Obj 14:10; 15:1
GNÓJOWE BOŻKI, Kpl 26:30; 1Kl 15:12
GNÓJ, 1Kl 14:10; Ps 83:10; Jer 25:33; Sof 1:17
GNUŚNIEĆ, Wj 5:8 Nic im nie umujcie, gdyż g.
 Wj 5:17 Ale on rzekł: Wy g. g.
GNUŚNY, Mt 25:26 Nie wolnikowi niegodziwy i g.
 Heb 6:12 być nie stali się g., lecz byli
GODNY, Ps 19:7 od Jehowy jest g. zaufania
 Ps 78:8 którego duch nie był g. zaufania

Dz 5:41 poczytani za g. znoszenia zniewag
Dz 13:46 g. życia wiecznego
Ef 4:1 abyście chodzili w sposób g. powołania
Flp 1:27 sprawujcie się w sposób g. dobrej nowiny
Kol 1:10 byćście chodzili w sposób g. Jehowy
2Ts 1:5 poczytania was za g. królestwa Bożego
Łk 20:35; Rz 12:1; Ef 5:10; 1Ts 2:12; 1Pt 2:5

GODZIEN, Mt 10:10 g. jest pracownik pokarmu
Heb 11:38 świat nie był ich g. Tulał się
Obj 4:11 G. jestes, Jehowo. Boże nasz, przyjac

GODZINA, Mt 24:36 O dniu owym i g. nie wie nikt
Łk 22:53 to jest wasza g. i władza ciemności
Jn 17:1 Ojcie, nadeszła g.; otocz swego syna chwałą
1Jn 2:18 Dziecięta. Jest ostatnia g.
Obj 3:10 i ja cię zachowam od g. próby
Obj 17:12 lecz na jedną g. otrzymują władzę
Mt 24:44, 50; 26:45; Obj 14:7, 15; 18:10

GODZIWIY, Dn 11:6 zawręce g. porozumienie

GOG, Eze 38:2, 3, 14, 16, 18; 39:11; Obj 20:8

GOLGOTA, Mt 27:33; Jn 19:17

GOLIAT, 1Sm 17:4, 23; 21:9; 22:10

GOLAB, Mt 3:16 ducha zstępującego niczym g.

Mt 10:16 ostrożni jak węże, a niewinni jak g.
Rdz 8:11; Iz 59:11; Mt 21:12

GOMORA, Rdz 19:24; Mt 10:15; Rz 9:29; Judy 7

GORACO, 2Pt 3:10 elementy rozpuszczą się od g.

GORACY, Obj 3:15 nie jesteś ani zimny, ani g.

GORACZKA, Mt 8:15; Jn 4:52; Dz 28:8

GORCZYCA, Mt 17:20; Łk 13:19

GORLIWIE, 1Ko 12:31; 14:1; Gał 4:17

GORLIWOŚĆ, Ps 69:9 g. o twój dom mnie pożarła
Iz 9:7 Dokona tego g. Jehowy Zastępów
Rz 10:2 mają g. dla Boga, ale nie według
Iz 37:32; Sof 3:8; Jn 2:17; Flp 3:6

GORLIWSZY, Gał 1:14 byłem daleko g. o tradycje

GORLIWY, Tyt 2:14 g. w szlachetnych

Łk 6:15; 1Pt 3:13; 2Pt 1:5; Obj 3:19

GORSZYĆ (SIE), Mt 5:29 Jeśli oko cię g., wypul je

Mt 13:57 zaczęli się nim g. Ale Jezus rzekł

1Ko 8:13 Jeśli więc pokarm g. mego brata

Flp 1:10 byćście byli bez skazy i nie g. drugich

GORYCZ, Hi 10:1 Będę mówił w g. swej duszy

Jak 3:11 Czyż źródło tryska słodyczą i g.

2Sm 2:26; Prz 14:10; Iz 5:20; 38:15; Ef 4:31

GORKI, Ps 64:3 wycelowali strzałę — g. mowę

GORKO, Iz 33:7 g. płakać będą posłańcy pokoju

Eze 27:30 będą g. wołać. I posypia prochem

Mt 26:75 wyszedłszy na zewnątrz, g. zapłakał

Kol 3:19 nie bądźcie na nie g. zagniewani

GOSPODARZ, Mt 10:25; 13:27; 20:1; 21:33; 24:43;

Rz 16:23

GOSZEN, Rdz 45:10; 47:4; Wj 8:22; 9:26

GOŚCIEC, 1Tm 5:10 jeśli g. obcych, jeśli myła stopy

GOŚCINIEC, Iz 11:16 i powstanie g. z Asyrii

Iz 35:8 powstanie g. droga, zwana Drogą Świętości

Iz 62:10 Usypujcie, usypujcie g. Oczyszczenia

Prz 16:17; Iz 19:23; 40:3; Jer 31:21

GOŚCINNIE, Mt 25:35 przyjęliście mnie g.

Jak 2:25 g. przyjęła posłańców i wysłała ich

GOŚCINNOŚĆ, Rz 12:13 Podążajcie drogą g.

GOŚCINNY, 1Pt 4:9 Bądźcie wobec siebie g.

GOŚĆ, Ps 15:1 kto będzie i w twoim namiocie

GOTOWOŚĆ, 1Ko 7:35; 2Ko 8:11, 12; 9:2

GOTOWY, 1Tm 6:18 byli hojni, g. się dzielcie

GOTOWY, Rz 1:15 g. jestem oznajmiał dobrą nowinę

GÓRA, Wj 3:12 na tej g. będziecie służyć Bogu

Sdz 5:5 G. odpłynęły od obliza Jehowy

Ps 2:6 ustanowiłem króla na Syjonie, świętej g.

Ps 46:2 g. wpadły w serce rozległego morza

Iz 2:3 Przyjdźcie i wstąpym na g. Jehowy

Iz 11:9 do zguby na całej mojej świętej g.

Iz 52:7 Jakże pełne wdzięku są na g. stopy

Jer 16:16 będą na nich polować na każdej g.

Dn 2:45 został od g. odcięty kamień

Dn 11:45 między morzem a świętą g. Ozdoby

Mi 1:4 g. stopnięła pod nim, nizinę się rozstąpią

Mt 4:8 wziął go na wysoką g. i pokazał mu

Mt 17:20 powiecie tej g.: Przenieś się stąd tam

Mk 13:14 ci w Judei zaczęła uciekać w g.

Łk 3:5 każda g. i wzgórze zniwelowane

Flp 3:14 pędzę po nagrodę powołania w g.

Obj 6:16 mówią do g. i do maszywów skałnych

Iz 40:12; 41:15; 65:25; Jer 51:25; Eze 35:8; Am 9:13

GÓRA OLIWNA, Łk 22:39; Dz 1:12

GÓRA SYJON, Ps 48:2 g., gród Wspaniałego Króla

Ps 125:1 jak g., którą nie może zachwiać

Iz 29:8 narodów, które toczą wojnę przeciwko g.

Jl 2:32 którzy przeżyją, znajdą się na g.

Heb 12:22 przystąpiłście do g. i do miasta

Obj 14:1 oto Baranek stojący na g.

2Kl 19:31; Ps 78:68; Iz 8:18; Abd 21; Mi 4:7

GÓRNA IZBA, Dz 1:13; 9:37; 20:8

GRABIEŻ, Eze 34:28 nie będą przedmiotem g.

Heb 10:34 przyjęliście z radością g. mienia

GRABIEŻA, Jn 10:8 Wszyscy to złodzieje i g.

GRABIEŻCZY, 1Sm 30:8; 1Kl 11:24

GRAC, 1Sm 16:17 znajdzie męża, który dobrze g.

Ps 9:11 G. Jehowy, który mieszka na Syjonie

Ps 47:7; 57:9; 66:2; 135:3

GRAD, Wj 9:22; Hi 38:22; Ps 148:8; Iz 28:17; Obj 8:7

GRANICA, Wj 16:35 przyszli do g. ziemi Kanaan

Hi 14:13 ustanowił mi g. czasu i wspomni

Iz 26:15 Daleko przesunąłś wszystkie g. kraju

Pwt 11:24; Ps 74:17; Iz 19:19; 60:18

GRECJA, Dn 10:20; 11:2; Za 9:13

GRECKI, Jn 19:20 po hebrajsku, po łacinie, po g.

GREK, Gał 3:28 Nie ma Żyda ani G.

Rz 1:16; 1Ko 1:22; 10:32; 12:13

GROBOWIEC, Iz 22:16 Na wzniesieniu wykuwa g.

Iz 53:9 ten da mu g. wśród niegodziwców

Mt 23:29 ozdobiacie g. pamięci prawych

Jn 5:28 wszyscy w g. pamięci usłyszą jego głos

Ps 5:9; 88:11; Iz 65:4; Jer 20:17; Eze 32:22; 37:12;

Mt 27:52; 60; Mk 6:29; Jn 11:17

GROM, Mk 3:17 Boanerges, co znaczy Synowie G.

Obj 6:1 stworzenie, mówiące głosem jak g.: Przyjdź

Ps 77:18; 81:7

GROZA, Prz 3:25; Iz 2:21; 24:17

GROZIC, 1Pt 2:23 Gdy cierpił, nie g., ale

GROZBA, Dz 4:29 Jehowo, zwróć uwagę na ich g.

Dz 9:1 Saul, wciąż zionąc g. i żądza mordy

GROZENIE, Ef 6:9 zaniechawszy g., bo wście

GROB, Mt 23:27 Przypominacie pobielane g.

Mt 23:29 Budujcie g. prorokom i ozdobiacie

Mt 27:61 pozostały tam, siedząc przed g.

GRÓD, Ps 48:2 Syjon, g. Wspaniałego Króla

GRUPA NARODOWOŚCIOWA, Ps 7:7; Iz 49:1; 55:4

GRUZY, Am 6:11 dom, zamieniając go w g.

GRUŻLICA, Kpl 26:16; Pwt 28:22

GRZEBAC, Łk 9:60 Niech umarli g. umarłych

Jer 14:16; 19:11; Eze 39:13, 14

GRZECH, Rdz 4:7 g. czai się u wejścia

Lb 32:23 Wiedzie, że wasz g. was dosięgnie

Ps 19:12 Co się tyczy g. ukrytych, uznaj mnie

Ps 51:5 i w g. poczęła mnie matka

Ps 79:9 zakryj nasze g. przez wzgląd na swe imię

Iz 1:18 Chociażby wasze g. były jak szkarłat

Iz 6:7 dokonano zadośćuczynienia za twój g.

Jer 31:34 ich g. już więcej nie wspomnę

Mt 12:31 g. i bluźnierstwo będą przebaczone

Mt 26:28 wylana za wielu dla przebaczenia g.

Mk 3:29 ale jest winien g. wiecznego

Jn 1:29 Baranek Boży, który usuwa g. świata

Dz 3:19 skruczę, by zostały zznane wasze g.

Rz 4:8 szczśliwy, którego g. Jehowa nie weźmie

Rz 5:12 przez jednego g. wszedł na świat

Rz 5:21 jak g. królował wraz ze śmiercią

Rz 6:23 zapłatą, którą płaci g., jest śmierć

Rz 7:7 nie poznałbym g., gdyby nie Prawo

Rz 8:2 uwolniło ci od prawa g. i śmierci

Rz 14:23 co nie jest z wiary, jest g.

2Ko 5:21 który nie znał g., dla nas g. uczynił

Heb 10:12 złożył na zawsze jedną ofiarę za g.

Heb 10:17 ich g. już nie przywołam na pamięć

Heb 10:26 Bo jeśli rozmyślnie trwamy w **g**.
Heb 12:1 odłóżcie ciężar i **g**, który nas omotuje
Jak 1:15 pragnienie rodzi **g**, z kolei **g** śmierć
Jak 4:17 umie czynić, a nie czyni, jest to jego **g**.
Jak 5:15 popełnił **g**, będzie mu to przebaczone
Obj 18:4 nie mieć z nią udziału w jej **g**.
Ps 32:1; Eze 33:14; Dz 10:43; 1Tm 5:24; Heb 11:25;
1Jn 1:8, 9; 2:1; 5:16

GRZESZNIK, Mt 11:19 przyjaciel poborców i **g**.
Łk 15:7 więcej radości w niebie z jednego **g**.
Łk 18:13 Boże, bądź łaskawy dla mnie, **g**.
Jn 9:31 Wiemy, że Bóg nie wysłuchuje **g**.
Rz 5:8 gdy byliśmy **g**.. Chrystus za nas umarł
Rz 5:19 przez jednego człowieka wielu stało się **g**.
1Tm 1:15 Jezus przyszedł na świat wybawić **g**.
Heb 7:26 niewinny, nieskalany, oddzielony od **g**.
Jak 5:20 kto zawróci **g** z błędu jego drogi
Iz 65:20; Łk 15:2; 1Pt 4:18

GRZESZNY, Rz 6:6 **g**, ciało stało się nieczyste
GRZESZYĆ, 1Kl 8:46 nie ma człowieka, który nie **g**.
1Kl 6:18 **g**, przeciw własnemu ciału
Ef 4:26 Bądźcie zagniewani, a nie **g**.
1Jn 3:8 Diabeł **g**, od początku
1Jn 5:16 Jeżeli ktoś ujrzy, że jego brat **g**.

GRZMIEĆ, Hi 37:5 Bóg **g**, swoim głosem
GRZMOT, Wj 9:23; Hi 36:33
GRZYWNA, Pwt 22:19; Prz 21:11
GUZKI KRWAWNICZE, Pwt 28:27; 1Sm 5:6; 6:4
GWALT, Iz 53:9; Eze 7:23; 28:16
GWARANCJA, Dz 17:31 udzielił też **g** wszystkim
GUWARDIA PRETORIAŃSKA, Flp 1:13 znane całej **G**.
GWARNO, Mt 2:12 będzie **g**, od ludzi
GWIAZDA, Łk 24:17 **G**, wyjdzie z Jakuba, a berło
Sdz 5:20 Z nieba **g**, walczyły
Hi 38:7 gdy wspołał radośnie wołały **g**, poranne
Iz 14:13 Wyniosę swój tron ponad **g**. Boże
Iz 47:13 Niech teraz cię wybawia obserwujący **g**.
Dn 12:3 prowadzą wielu do prawości, jak **g**.
1Kl 15:4 doprawdy, **g**, od **g** różni się chwała
Obj 2:28 dam mu **g**, poranna
Obj 12:1 na jej głowie korona z dwunastu **g**.
Obj 22:16 potomek Dawida i jasna **g**, poranna
GWIAZDOZBIÓR, Hi 9:9; Am 5:8
GWIZDĄC, Jer 18:16; 25:9; 18; 51:37; Mt 6:16

H

HADES, Mt 16:18 bramy **H**, go nie przemoga
Dz 2:31 nie został opuszczony w **H**, ani jego ciało
Obj 1:18 mam klucze śmierci i **H**.
Obj 20:14 śmierć i **H**, wrzucano do jeziora ognia
Mt 11:23; Łk 10:15; 16:23; Obj 6:8; 20:13
HAFCIARSKI, Wj 26:1 Zrobisz ją robotą **h**.
HAGAR, Rdz 16:1; Gal 4:24
HAK, Eze 38:4 włożył **h**, w twoje szczęki
HAMAN, Est 3:5; 5:11; 6:11; 7:6, 9, 10; 8:2; 7; 9:10
HANDEL, Jn 2:16 z domu mego Ojca dam **h**.
HANDLARZ, Nah 3:16 Namnożyłeś swych **h**.
Hi 41:6; Iz 23:8; Eze 27:13, 15, 22-24
HANDLOWY, Prz 31:18 jej poczynania **h**, są dobre
2Tm 2:4 żołnierz nie wdaje się w interesy **h**.
HANIEBNY, Rz 1:26 Bóg wydał ich **h**, żądom
Ef 5:4 ani **h**, postępowanie, ani głupia gadanina
HANBA, Prz 3:35 lecz głupcy wywyższają **h**.
Prz 14:34 prawosć wywyższa, lecz grzech jest **h**.
1Kl 15:43 Zasiewa się w **h**, wskrzeszone w chwale
Flp 3:19 chwala **h** ich polega na ich **h**.
Heb 11:26 oenił **h**. Chrystusowa jako bogactwo
Heb 12:2 zniósł on pal męki, gardząc **h**.
Obj 16:15 żeby nie patrzono na jego **h**.
1Sm 17:26; Iz 4:1; 25:8; Eze 7:18; 1Kl 11:14;
2Kl 11:21; Heb 6:6
HANBIACY, 1Kl 11:6 **h**, dla kobiety być ogolona
1Kl 14:35 **h**, dla kobiety mówić w zborze
HARACZ, 2Kl 23:33 nałożył na kraj **h**.
HARAN, Rdz 11:26-29, 31
HARCOWNIK, 1Sm 17:4, 23 **h**, imieniem Goliat

HARDY, Ps 40:4; Iz 2:11
HARFA, Rdz 4:21 praocjem grających na **h**.
Ps 33:2 Składajcie Jehowie dziękczynienia na **h**.
Iz 23:16 Wez **h**.. obchodź miasto, nierządnicę
Obj 15:2 nad morzem szklanym, mających **h**. Boże
1Sm 16:23; Ps 49:4; 137:2; Iz 5:12; Obj 14:2
HAR-MAGEDON, Obj 16:16 miejsce zwane **H**.
HARMONIJNIE, Ef 2:21; 4:16; Kol 2:2, 19
HEBRAJCZYK, Rdz 14:13; Wj 3:18; Jon 1:9; Flp 3:5
HEBRAJSKI, Obj 16:16 zwane po **h**. Har-Magedon
HEBRON, 1Kl 2:11 W **H**. panował siedem lat
Rdz 23:2; Joz 10:36; Sdz 1:20; 2Sm 2:1
HELI, 1Sm 1:3; 2:11; 3:15
HELM, Ef 6:17 **h**, wybawienia i miecz ducha
1Sm 17:5; Iz 59:17; Jer 46:4; 1Ts 5:8
HENOCH, Rdz 5:22 chodził **h**, z Bogiem
Rdz 5:24; Łk 3:37; Heb 11:5; Judy 14
HERMON, Pwt 3:8; Joz 12:1; 13:5; Ps 89:12; 133:3
HEROD, Mt 2:1; Łk 23:12; Dz 4:27; 12:1
HEROLD, Dn 3:4 **h**, głośno wołał: Mówi się
HINNOJ, Joz 15:8; 2Kl 23:10; 2Kl 28:33; 33:6;
Neh 11:30; Jer 7:31; 19:2; 32:35
HIQB, Hi 2:3 Czy zwróciłeś uwagę na **H**.
Eze 14:14 gdyby ci trzej mężowie: Noe, Daniel i **H**.
Jak 5:11 Słyszeliście o wytrwałości **H**.
Hi 1:1, 9, 22; 3:1; 38:1; 40:1; 42:10, 12
HISZPANIA, Rz 15:24 gdy będę w drodze do **H**.
HIZOP, Kpl 14:6; Lb 19:6; Ps 51:7; Jn 19:29; Heb 9:19
HODOWCA, Mt 21:33; Jn 15:1
HODOWCA WINOROŚLI, 2Kl 25:12; Iz 61:5
HOJNOŚĆ, Rz 12:8 kto udziela, niech to czyni z **h**.
HOJNOŚĆ, 2Kl 8:20 z tym **h**, datkiem
HOLD, Dn 2:46 Nebukadeccear złożył **h**, Danielowi
Łk 24:52 złożył mu **h**, i wrócił do Jerozolimy
Mt 2:11; Jn 9:38; Dz 10:25; Heb 1:6; Obj 3:9
HOREB, Pwt 5:2 zawarł przymierze na **H**.
Wj 3:1; 17:6; Pwt 9:8; 29:1; Ps 106:19
HULANKA, 1Pt 4:3 nadużywaniu wina, **h**.. pijatykom
Am 6:7; Rz 13:13; Gal 5:21
HYMENEUSZ, 1Tm 1:20; 2Tm 2:17

I

IGNORANCKI, 1Pt 2:15 kaganiec i. mowie
IGRZYSKA, 2Tm 2:5 gdy ktoś zмага się na i.
IMIE, Wj 6:3 co do mego i. Jehowa, nie dałem
Wj 9:16 by moje i. oznajmiano po całej ziemi
Wj 20:7 Nie używać i. Jehowy w sposób niegodny
Prz 18:10 i. Jehowy jest potężną wiaza
Prz 22:1 Lepiej wybrać i. niż obfite bogactwo
Kzn 7:1 Lepsze jest i. niż wybory olejki
Iz 12:4 Wzywajcie jego i. Oznajmijcie jego czyny
Iz 62:2 zostanie nazwana nowym i.
Mt 6:9 niech będzie usłuszone twoje i.
Mt 12:21 w jego i. narody będą pokładać nadzieję
Mt 24:9 ze względu na i. przedmiotem nienawiści
Łk 21:12 przed królów ze względu na moje i.
Jn 14:14 Jeżeli poprosicie o coś w i. moje
Jn 17:26 i dałem im poznać twoje i.
Dz 4:12 nie ma żadnego innego i. danego ludziom
Dz 15:14 aby z nich wziąć lud dla swego i.
Rz 10:13 kto wzywa i. Jehowy, będzie wybawiony
Flp 2:9 i. które przewyższa wszelkie inne i.
Obj 2:3 wytrzymaj się przez wzgląd na moje i.
Wj 3:15; Prz 10:7; Iz 65:15; Eze 36:22; 1Jn 2:12
IMMANUEL, Iz 7:14; 8:8; Mt 1:23
INDIE, Est 1:1; 8:9
INICJATYWA, Jn 5:19, 30; 7:28; 8:28, 42
INSTRUMENT, Ps 71:22 słał na i. strunowym
INSTYKCYJNY, Prz 30:24 wykazuje i. mądrość
INTELEKTUALISTA, Mt 11:25; 1Kl 1:19
INTERESY, 2Tm 2:4 żołnierz nie wdaje się w i.
Jak 4:13 będziemy prowadzić i. oraz ciągnąć zyski
INTERPRETACJA, 2Pt 1:20 nie wypływa z osobistej i.
INTRYGNA, Prz 16:28 Maż knującą i. szerzy zwadę
ISKARIOT, Mt 10:4; 26:14; Jn 6:71
ISMAEL, Rdz 16:11; 25:9; 28:9; Jer 41:6

ISSACHAR, Rdz 30:18; Sdz 5:15; Obj 7:7
ISTNIEĆ, Dn 3:29 nie i, żaden inny bóg, który
 Dz 17:28 mamy życie i poruszamy się, i i.
 Flp 2:6 chociaż i, w postaci Bożej
 Kzn 1:10; Iz 41:24, 29; Jn 1:3
ISTNIEJĄCY, Dn 7:9 zasiadł i, od Dni Pradawnych
ISTNIEŃ, Kol 1:17; Jak 3:9
ISTOTA, Dz 17:29 że i. Boska podobna do złota
 Heb 1:3 odbiciem i wyobrażeniem samej jego i.
 Heb 10:1 Prawo zawiera cień, a nie samą i.
IŚĆ, Pwt 6:7 gdy i, droga i gdy się kładziesz
 1Kl 18:21 Jeżeli Jehowa jest Bogiem, to i, za nim
 Jer 10:23 Do męża, który i., nie należy kierowanie
 Mt 10:38 swego pala męki i nie i, za mną
 Jn 8:12 Kto i, za mną, nie będzie chodził
ITALIA, Heb 13:24 ci, którzy są w i.
IZAAK, Rdz 17:19 nazwiesz go imieniem i.
 Rdz 22:9; Mt 8:11; Rz 9:7; Heb 11:17, 20
IZAJASZ, Iz 1:1; Mt 15:7; Rz 15:12
IZRAEL, Rdz 35:10 ale będziesz się nazywał i.
 Wj 4:22 i, jest moim synem, moim pierworodnym
 1Kl 17:21 jakżiś inny naród jest podobny do i.
 Oz 1:10 liczba synów i, będzie jak ziarnek piasku
 Rz 9:6 nie wszyscy, którzy wywodzą się z i., są i.
 Rdz 32:28; Ps 135:4; Iz 8:14; 10:20; Eze 36:22;
 Dz 13:23; Ef 2:12; Heb 8:10
IZRAELITA, Jn 1:47; Rz 11:1

J

JABŁKO, Prz 25:11 słowo jak złote j, w srebrnych
JAD, Hi 6:4; Ps 58:4; 140:3; Jak 3:8
JAEL, Sdz 4:17, 18, 21, 22; 5:6, 24
JAFET, Rdz 5:32; 9:27; 1Kl 1:5
JAGNIE, Iz 40:11 Ramieniem swym zbierze j.
JAH, Wj 15:2 Moja siła i moja potęga jest J.
 Ps 146:1 Wystawiajcie J! Wystawiaj Jehowę
 Iz 12:2 J, Jehowa jest moją siłą i mają potęgą
 Ps 68:4; PnP 8:6; Obj 19:1
JAHWE (w Biblii warszawskiej, 1985, średni format),
 2Mo(Wj) 3:14; 6:3; 4Mo(Lb) 14:35; Iz 40:10; 48:17
JAIR, Mk 5:22; Łk 8:41
JAKOŚĆ, 1Pt 1:7 aby wypróbowana j, waszej wiary
JAKUB 1, Rdz 25:33 sprzedał J. swe prawo
 Lb 24:17 Gwiazda wyjdzie z J.
 Eze 39:25 przyprowadź z powrotem jeleniów z J.
 Rz 9:13 J, umiłowalem, lecz Ezawa znienawidziłem
 Heb 11:9 mieszkał w namiotach z Izaakiem i J.
 Rdz 25:26; Ps 147:7; Jer 30:7; Mt 1:5; Mt 22:32
JAKUB 2, Mt 4:21; Mk 10:35; Łk 6:14
JAKUB 3, Mt 10:3; Mk 15:40; Łk 24:10
JAKUB 4, Mt 13:55; 1Kl 15:7; Jak 1:1
JAMA, Ps 7:15 wpadnie do j., która przygotował
 Dn 6:7 ma zostać wrzucony do lwiej j.
JAN 1, Mt 3:1 przyszedł J. Chrzciciel, głosząc
 Mt 11:11; 14:10; 21:25; Mk 1:9; Łk 1:13
JAN 2, Obj 22:8 ja, J., slyszalem i widzialem
 Mt 4:21; Dz 3:1; Gal 2:9; Obj 1:4
JARZMO, Mt 11:30 Albowiem moje j. jest miłe
 Mt 19:6 Co zatem Bóg wprzął we wspólne j.
 2Kl 6:14 Nie wprzęgajcie się nierówno w j.
 Flp 4:3 prawdziwu druhu we wspólnym j.
 Pwt 28:48; Jer 27:2; 28:14; Mt 11:29; Gal 5:1
JARZYNA, Rz 14:2 słaby jada tylko j.
JASKINIA, Jer 7:11 stał się j. zbójców
 Mt 21:13 wy czynicie z niego j. zbójców
JASNOŚĆ, Iz 59:9; 62:1
JAŚNIEĆ, Dn 12:3 wnikiwi będą j, jak blask
JAŚNIEJ, Prz 4:18 światło świeci coraz j.
JAŚNIEJĄCY, Iz 14:12 jakże spadł z nieba, j.
JATKA, 1Kl 10:25 co jest sprzedawane w j.
JAWAN, Rdz 10:2; Iz 66:19; Eze 27:13
JAWNY, Łk 8:17 co by nie stało się j.
 1Kl 3:13 dzieło każdego stanie się j.
 Gal 5:19 J, są uczynki ciała, rozpusła, nieczystość
 1Tm 5:24 Grzechy niektórych ludzi są j.
JEBUS, Joz 18:28; Sdz 19:10; 1Kl 11:4

JECHONIASZ, 1Kl 3:16; Est 2:6; Jer 24:1
JEDEN, Neh 9:6 Ty j, jesteś Jehowa
 1Kl 8:4 nie ma innego Boga oprócz j.
JEDNOMYŚLNI, 1Kl 22:13; Dz 2:46; 19:29; Rz 15:6
JEDNORODZONY, Jn 1:14 od ojca j, synowi
 Jn 1:18 j, bóg, który zajmuje miejsce u piersi Ojca
 Jn 3:16 że dał swego J, Syna, aby nikt, kto
 Heb 11:17 chciał ofiarować swóć J, syna
 1Jn 4:9 Bóg posłał na świat swego j, syna
JEDNOŚĆ, Ps 133:1 gdy bracia mieszkają w j.
 Kol 3:14 miłość, a jest doskonałą więzią j.
 Mi 2:12; 1Kl 1:30; Ef 4:13
JEDZENIE, Rz 14:17 królestwo nie oznacza j, i picia
 Kol 2:16 niech was nikt nie osądza co do j.
JEFT, Sdz 11:30; Heb 11:32
JEHOACHAZ, 2Kl 10:35; 23:30; 2Kl 21:17
JEHOASZ, 2Kl 11:21; 13:10; 14:13, 15
JEHOJACHIN, 2Kl 36:9; Jer 52:31
JEHOJADA, 2Sm 8:18; 2Kl 11:4; 2Kl 23:16
JEHOJAKIM, 2Kl 23:34; 24:6; Dn 1:2
JEHONADAB, 2Kl 10:15, 23
JEHORAM, 1Kl 22:50; 2Kl 1:17; 2Kl 17:8
JEHOSAFAT, JI 3:2 sprowadź je na nizinę J.
 2Kl 17:3, 10; 20:3, 15, 27; JI 3:12
JEHOVA, Rdz 18:14 coś zbyt niezwykłego dla J.
 Wj 5:2 Któż to jest J.? Wcale nie znam J.
 Wj 6:3 co do imienia J., nie dałem się im poznać
 Wj 9:29 abys poznał, iż ziemia należy do J.
 Wj 15:3 J. jest wojownikiem. J. to jego imię
 Wj 20:7 Nie używaj imienia J. w sposób niegodny
 Wj 32:26 Kto jest po stronie J.? Do mnie
 Wj 34:6 J., J. Bóg miłosierny i laskawy
 Kpl 19:2 święci, ponieważ ja J., jestem święty
 Pwt 4:24 J., twój Bóg, jest ogniem trawiacym
 Pwt 6:5 masz miłować J. całym swym sercem
 Pwt 10:17 J. to Bóg bogów i Pan panów
 Pwt 32:9 Bo działam J. jest jego lud
 1Sm 2:6 J., to Ten, który uśmierca i zachowuje
 1Sm 2:67 lecz J. widzi, jakie jest serce
 1Sm 17:47 gdyż bitwa należy do J.
 2Sm 22:32 Bo któż jest Bogiem oprócz J.
 2Kl 13:17 Wybawiająca strzała od J.
 Neh 4:14 Nie bójcie się ich. Pamiętajcie o J.
 Ps 3:8 Wybawienie należy do J.
 Ps 19:7 Prawo J. jest doskonałe
 Ps 22:28 władza królewska należy do J.
 Ps 33:12 Szczęśliwy naród, którego Bogiem jest J.
 Ps 34:8 zobaczcie, że J. jest dobry
 Ps 83:18 ty, który masz na imię J.
 Ps 94:1 J., Boże aktów pomsty, zajaśnij
 Ps 113:5 Któż jest jak J., nasz Bóg
 Ps 125:2 J. jest wokół swego ludu
 Prz 18:10 Imię J. jest potężną wieżą
 Prz 21:31 wybawienie należy do J.
 Iz 26:4 w Jah J. jest Skala czasów niezmierzonych
 Iz 30:18 Bo J. jest Bogiem sądu
 Iz 33:22 J. jest Sędzią, J. naszym Ustawodawcą
 Iz 40:28 J., Stwórca krańców ziemi
 Iz 59:1 Oto ręka J. nie stała się zbyt krótka
 Iz 60:19 J., stanie się dla ciebie światłem
 Iz 61:1 Spoczywa na mnie duch Pana, J.
 Jer 10:10 Lecz J. naprawdę jest Bogiem
 Jer 51:6 to czas pomsty należący do J.
 Oz 12:5 J., Bóg Zastępów, J. to imię
 Nah 1:2 J. to Bóg wymagający wyłącznego oddania
 Nah 1:3 J. jest nieskory do gniewu
 Hab 2:20 J. jest w swojej świętej świątyni
 Sof 2:3 szukajcie J. Zapewne ukryci w dniu J.
 Mal 3:6 Ja jestem J.; ja się nie zmieniam
 Mt 1:20 oto ukazał mi się we śnie anioł J.
 Mt 4:10 J., twego Boga, masz czcić
 Mk 12:29 Izraelu, J., nasz Bóg, to jeden J.
 Łk 1:38 Wtedy Maria rzekła: Oto niewolnica J.
 Łk 1:46 rzekła: Dusza moja wywyższa J.
 Łk 2:9 chwala J. ich opromieniała
 Łk 2:26 dopóki wpiernie nie zobaczy Chrystusa J.
 Jn 12:13 Błogosławiony, przychodził w imieniu J.

Dz 2:34 **J.** rzekł do mego Pana: Siądź po prawicy
Dz 9:31 chodząc w bojaźni przed **J.**
Dz 21:14 Niech się stanie wola **J.**
Rz 14:8 żyjemy dla **J.**, umieramy dla **J.**
Rz 15:11 Wysławiajcie **J.**, wszystkie narody
1Ko 10:21 ze stołu **J.** i stołu demonów
1Ko 10:26 bo do **J.** należy ziemia
2Ko 3:17 **J.** jest Duchem, a gdzie duch **J.**
Ef 2:21 rośnie w świętą świątynię dla **J.**
Kol 3:23 z całej duszy jak dla **J.**
1Ts 4:15 mówimy na podstawie słowa **J.**
1Ts 5:2 dzień **J.** nadchodzi tak, jak złodziej
2Ts 2:2 jakoby już nastał dzień **J.**
2Tm 2:19 **J.** zna tych, którzy do niego należą
Heb 12:6 kogo **J.** miłuje, tego karci
Heb 13:6 **J.** jest moim współzycielem
Jak 4:15 Jeżeli **J.** zechce, będziemy żyli
Jak 5:15 **J.** go podniesie
1Pt 1:25 wypowiedź **J.** trwa na wieki
2Pt 3:9 **J.** nie jest powolny
2Pt 3:10 dzień **J.** nadejdzie jak złodziej
Judy 9 Niech cię zgromi **J.**
Obj 4:8 Święty, święty, święty jest **J.** Bóg
Obj 19:6 **J.**, nasz Bóg, Wszechmocny, zaczął
Joz 24:15; 1Sm 14:6; 1Kn 29:11; Neh 8:10; Ps 31:23;
118:23; Prz 3:5; 8:13; Iz 12:2; 43:10; 55:8; 61:2;
Jer 17:10; 23:24; Dn 9:4; Jn 1:23; 1Ko 1:31; Gal 3:6;
Kol 3:13; Heb 8:11; Jak 5:11; 1Pt 3:12

JEHOWA-JIREH, Rdz 22:14 nazywać to miejsce **J.**

JEHOWA-NISSI, Wj 17:15 nadał mu nazwę **J.**

JEHOWA-SZALOM, Sdz 6:24 ołtarz nosi nazwę **J.**

JEHOWA ZASTĘPÓW, Iz 8:13; 9:7; 47:4

JEHU, 1Kl 19:16; 2Kl 9:13; 10:11, 21, 28

JELEN, Pwt 12:15; Iz 35:6; Lam 1:6

JENIEC, Lk 21:24 jako **J.** do wszystkich narodów

Rz 7:23 mnie jako **J.** prawa grzechu

Ps 68:18; Dn 11:8; Lk 4:18; Ef 4:8; 2Tm 3:6

JEREMIASZ, 2Kn 36:21; Jer 1:1; Dn 9:2

JEROBOAM, 1Kl 11:28; 2Kl 17:21; Am 7:9

JEROZOLIMA, Eze 9:4 Przejść przez środek **J.**

Mt 23:37 **J.**, **J.**, zabijająca proroków

Lk 21:24 **J.** będzie deptana przez narody

Gal 4:26 **J.** górna jest wolna i jest naszą matką

Heb 12:22 przystąpiłście do **J.** niebiańskiej

Obj 21:2 Ujrzałem Nową **J.** zstępującą z nieba

Joz 10:1; 15:8; Ps 122:6; 125:2; Iz 52:1; 62:6; 65:18;

Jl 2:32; Mi 4:2; Za 8:3; Obj 3:12

JERYCHO, Joz 2:1; 8:2; 1Kl 16:34; Heb 11:30

JESSE, 1Sm 16:1; Iz 11:1; Rz 15:12

JESŃ, Rdz 2:17 z niego nie wolno ci **J.**

Rdz 3:19 W pocie swego oblicza będziesz **J.** chleb

Kzn 2:24 nic lepszego, niż **J.** i pić, i ujrzeć dobro

Iz 11:7 nawet lew będzie **J.** słomę tak jak byk

Iz 65:13 moi słudzy będą **J.**, lecz wy głodować

Jer 19:9 sprawię, że będą **J.** ciała swych synów

Mt 11:19 Syn Człowieczy **J.** i pije, a mówią

Mt 24:38 w dniach przed potopem — **J.** i pili

Mt 26:26 Gdy jeszcze **J.**, Jezus wziął chleb

Rz 14:6 Również kto **J.**, ten **J.** dla Jehowy

2Ts 3:10 nie chce pracować, niech nie **J.**

Ps 22:26; Prz 30:8; Jer 15:16; Jn 6:53; Obj 2:7

JETRO, Wj 3:1; 4:18; 18:5

JEZEBEL, 1Kl 16:31; 21:15, 23; 2Kl 9:30

JEZIORO, Obj 19:20 wrzucił do ognistego **J.**

Obj 21:8 w **J.** płonącym ogniem

JEZUS, Mt 27:37 To jest **J.**, król Żydów

Dz 4:13 rozpoznawać, że ci byli z **J.**

Dz 9:5 Jam **J.**, którego przesładujesz

Flp 2:10 żeby w imię **J.** zgłosił się wszelkie kolano

Obj 20:4 stracono toporem za świadczenie o **J.**

Mt 1:21; 3:16; 27:17; Lk 2:43; Jn 1:14; 17:3; Dz 3:6;

Rz 6:23; Heb 2:9; 3:1; Obj 1:5

JECZĘĆ, Jer 51:52; Eze 9:4; 26:15

JEZYK, Rdz 11:7 pomieszajmy ich **J.**

2Sm 23:2 Jego słowo było na moim **J.**

Ps 34:13 Strzeż swego **J.** od zgieło

Ps 39:1 by nie grzeszyć **J.**

Prz 6:17 wyniosłe oczy, **J.** fałszywy i ręce

Prz 16:1 odpowiedź **J.** pochodzi od Jehowy

Prz 18:21 Śmierć i życie są w mocy **J.**

Iz 32:4 **J.** jakających się będzie mówił

Iz 35:6 **J.** niemowy krzykną wesoło

Dn 7:14 jemu służyły wszystkie ludy i **J.**

Sof 3:13 nie znajdzie się **J.** oszukanych

Za 14:12 **J.** zgłnie mu w ustach

Dz 2:3 ukazały się im jakby **J.** ognia

1Ko 13:8 dary usunęły, **J.** — ustana

1Ko 14:9 jeśli swym **J.** nie wypowiedzie

Flp 2:11 żeby wszelki **J.** otwarcie uznał

Jak 1:26 Jeżeli nie kielzna swego **J.**

Ps 81:5; Iz 54:17; Jer 5:15; Za 8:23; Dz 2:6;

1Ko 12:10; 14:5; Jak 3:6, 8; Obj 7:9

JIZREEL, Sdz 6:33; 1Kl 18:45; Oz 1:4

JOAB, 2Sm 2:13; 1Kl 2:31

JONADAB, Jer 35:6, 8, 14, 19

JONASZ, Jon 1:1; 2:1; 3:1; Mt 12:39; Lk 11:30

JONATAN, 1Sm 18:1; 3:19; 2Sm 1:17, 22

JOPPA, 2Kn 2:16; Ekd 3:7; Dn 9:42

JORDAN, Lb 35:14; Joz 3:13; Mk 1:9

JOTAM, Sdz 9:5; 2Kn 27:6

JOZ JASZ, 2Kl 21:24; 2Kn 35:26

JOZUE, Pwt 31:23; Joz 3:7; Heb 4:8

JÓZEF 1., Rdz 47:15; Ps 105:17; Dz 7:9; Heb 11:22

JÓZEF 2., Mt 1:19; Lk 3:23; Jn 6:42

JUBILEUSZ, Kpl 25:10; 27:24; Lb 36:4

JUDA, Rdz 49:10 Nie oddali się berło od **J.**

Jer 31:31 z domem **J.** zawrę nowe przymierze

Mi 5:2 **J.**, z ciebie wyjdzie władca

Ps 60:7; Jer 50:4; Mt 2:6; Heb 8:8; Judy 1

JUDAIZM, Gal 1:13 o moim postępowaniu w **J.**

JUDASZ, Mt 26:25; Lk 6:16; 22:48

JUDEA, Mt 24:16; Lk 21:21

JUTRZENKA, Iz 14:12 jasniejący, synu **J.**

2Pt 1:19 dzień zaświta i wszędzie **J.**

K

KADESZ, Rdz 14:7; Pwt 1:46; Ps 29:8

KADESZ-BARNEA, Lb 32:8; Pwt 9:23; Joz 10:41

KADZIDŁO, Obj 8:4 **k.** wraz z modlitwami

Kpl 16:13; Pwt 33:10; Ps 141:2

KADZIELNICA, Heb 9:4 złota **k.** oraz Arkę

KADZ, Jl 2:24; 3:13; Za 14:10

KAFARNAUM, Mt 4:13; 11:23; Lk 4:23; Jn 2:12; 6:59

KAGANIEC, Ps 39:1 **k.** jako straż dla mych ust

1Pt 2:15 **k.** ignorancji mowie nierozsądnym

Pwt 25:4; 1Ko 9:9; 1Tm 5:18

KAIN, Rdz 4:1; Heb 11:4; 1Jn 3:12

KAJDANY, Ps 149:8; Jer 40:1, 4

KAJFASZ, Jn 11:49; 18:13, 28; Dz 4:6

KALAC, Mt 15:18 co wychodzi z ust, to **k.** człowieka

Lb 35:34; Jer 32:34; Eze 20:7

KALEB, Lb 13:30; 14:24; 26:65; Sdz 1:20

KALAMARZ, Eze 9:2, 3, 11 maż z **k.** sekretarskim

KAMIEŃ, Ps 91:12 nie uderzył stopa o **k.**

Iz 60:17 zamiast **k.** — żelazo

Dn 2:34 bez udziału rąk został odcięty **k.**

Mt 21:42 **K.**, który odrzucili budownicowie

Lk 19:40 Gdyby ci milczeli, **k.** by wołał

Rz 9:32 Potknęli się o **k.** potknięcia

1Pt 2:6 Oto kładę na Syjonie **k.** — wybrany

KAMIEŃ MŁYŃSKI, Lk 17:2 zawieszono **k.** u szyi

Sdz 9:53; Hi 41:24; Obj 18:21

KAMIEŃ NAROZNY, Mt 21:42 głównym **k.**

Ef 2:20 fundamentowym **k.** jest Jezus

Hi 38:6; Mk 12:10; 1Pt 2:6

KAMIEŃ SZCZYTOWY, Za 4:7 przyniesie **k.**

KAMYK, Obj 2:17 na **k.** napisane nowe imię

KANA, Jn 2:1; 4:46

KANAAN, Rdz 17:8; Lb 35:10

KANAŁ, 2Kl 18:17; 19:24; Iz 37:25; Eze 29:3; 31:4

KANANEJCZYCY, Wj 3:8; 13:5; Joz 3:10

KAPLAN, Rdz 14:18 Melchizedek, **k.** Boga

Obj 20:6 będą **k.** Boga przez tysiąc lat

Rdz 41:8; Wj 7:11; 9:11; 1Sm 2:35; Ps 110:4; Iz 28:7; Dn 1:20; 2:2; 4:7; Mi 3:11; Jn 19:15

KAPLAŃSTWO, Heb 7:24 ma k. bez następców
1Pt 2:9 królewskim k., narodem świętym
Wj 40:15; Lb 25:13; Joz 18:7; Neh 13:29; Heb 7:11

KARA, Za 14:19 k. za grzech Egiptu
Dz 4:21 podstawy do wymierzenia k.
Dz 22:5 do Jerozolimy w celu wymierzenia k.
2Kto 10:6 k. za wszelkie nieposłuszeństwo
1Tm 1:9 k. sądową wiecznej zagłady
Judy 7 sądowa k. ognia wiecznego
Wj 32:34; Lb 16:29; Prz 16:5; 19:5; 22:3; 27:12;
Jer 25:29; 30:14; 1Ts 4:6; Heb 10:29

KARAĆ, Prz 19:18 K. syna, gdy jest nadzieja
Prz 29:17 K. syna, a zapewni ci wytchnienie

KARALUCH, 1Kl 8:37; Jł 1:4
KARANIE, Dz 26:11 wielokrotnym k. próbowałem

KARCENIE, Prz 23:13 Nie szczędź chłopcu k.
2Tm 3:16 Całe Pismo pożyteczne do k.
Heb 12:11 k. nie wydaje się radosne
Hi 5:17; Ps 50:17; Prz 15:33; Heb 12:5

KARCIC, 1Kto 11:32 jesteśmy k. przez Jehowę
Heb 12:6 kogo Jehowa miłuje, tego k.
2Sm 7:14; Iz 26:16; Oz 7:15; Ef 6:4

KARMEL, 1Kl 18:19; Iz 35:2; Am 1:2
KARMIC, Jn 21:17 K. moje owieczki
1Kto 3:2 K. was mlekiem

Wj 2:7; Jer 3:15; Lk 21:23; 1Ts 2:7
KARMIONY, 1Tm 4:6 k. słowami wiary

KARNOSĆ, Prz 1:2; 4:13; 6:23; 22:15

KAZAĆ, Eze 9:11 Uczyniłem tak, jak mi k.

KEDESZ, Joz 20:7; Sdz 4:9; 1Kn 6:72

KEFAS, 1Kto 9:5; 15:5; Gal 2:14

KEMOSZ, Sdz 11:24; 1Kl 11:7; Jer 48:7

KETURA, Rdz 25:1; 1Kn 1:32

KIEDRON, 2Sm 15:23; 2Kn 15:16; Jn 18:1

KIELICH, Ps 116:13 K. wybawienia podniosę
Łk 22:20 Ten k. oznacza nowe przymierze
Łk 22:42 Ojcie, jeśli chcesz, zabierz ten k.
1Kto 10:21 pić k. Jehowy i k. demonów
Rdz 44:12; Iz 51:17; 22; Jer 25:15; 51:7;
Mt 20:22; 1Kto 10:16

KIELZNAĆ, Jak 1:26 nie k. swego języka

KIEROWANIE, Jer 10:23 nie należy k. krokiem
1Kto 12:28 w zbiorze: zdolności k., różne języki

KIEROWNIK, 1Kto 3:10 mądry k. robot

KŁATKA, Eze 19:9 wsadzili go do k.

KŁĄTWA, Rdz 34:30; Pwt 13:17; Joz 7:25; Sdz 11:35;
1Sm 14:29; 1Kl 18:18; Ezd 10:8; Prz 11:17; Mi 4:13

KLEPIKO, Rut 3:2; 2Sm 24:21

KŁESKA, Pwt 32:35 dzień i k. jest bliski

Eze 35:5 moc miecza w czasie k.

Nah 3:19 Z twej k. nie ma ukojenia

Iz 15:5; Jer 4:6; 50:22; 51:54

KŁESKA GŁODU. Zobacz też NIEDOBÓR ŻYWNOŚCI.

Rdz 41:57; Rut 1:1; Jer 5:12; 11:22; 42:17; Obj 18:8

KŁUCZ, Mt 16:19 Dam ci k. królestwa

Łk 11:52 zabraliście k. wiedzy

Obj 1:18 k. śmierci i Hadesu

Obj 20:1 ujrzałem anioła z k. od otchłani

Sdz 3:25; Iz 22:22; Obj 3:7; 9:1

KŁAMAC, Lb 23:19 Bóg nie jest człowiekiem, by k.

KŁAMCA, Jn 8:44 jest k. i ojcem kłamstwa

Rz 3:4 choćby każdy człowiek okazał się k.

1Jn 1:10 czynimy go k. i nie ma w nas jego słowa

1Jn 5:10 kto nie wierzy Bogu, uczynił go k.

Prz 30:6; 1Jn 2:4; 22; 4:20; Obj 21:8

KŁAMLIWY, Prz 19:22 ubogi jest lepszy niż mąż k.

2Ts 2:9 k. znakami i proroczymi cudami

KŁAMSTWO, Prz 6:19 świadek fałszywy szczyr k.

Iz 28:15 schronieniem naszym uczyniliśmy k.

Dn 11:27 przy jednym stole będą mówić k.

Jn 8:44 jest kłamcą i ojcem k.

Rz 1:25 prawdę Bożą zamienili na k.

2Ts 2:11 dopuszcza, żeby uwierzyli k.

Prz 14:5; Sof 3:13; 1Tm 4:2; Obj 21:27; 22:15

KLANIAĆ SIĘ, Pwt 30:17 k. innym bogom
Wj 20:5; Ps 138:2; Iz 2:8

KŁASĆ SIĘ, Pwt 27:21 Przekłety k. ze zwierzęciem

KŁODY, Jer 29:26 k. do zakuwania rąk i głowy

KŁOS, Rdz 41:5; Mk 4:28

KŁÓCIĆ SIĘ, Prz 3:30 Nie k. z nikim bez powodu

KŁÓTNIA, Ps 31:20 schowasz przed k. języków

Prz 17:14 zanim wybuchnie k., odejdź

Iz 58:4 posłaliście dla k. i zwań

Rdz 13:7; Wj 17:7; Hi 33:19; Prz 15:18; 26:17, 21

KNUĆ, 1Sm 23:9 Saul k. coś niegodziwego

Ps 37:12 Niegodziwiec k. przeciwko prawemu

Ps 17:3; Prz 3:29; 6:14; 6:18

KOBIETA, Rdz 1:27 stworzył jako k.

Kpl 18:23 k. nie stanie przed zwierzęciem

2Sm 1:26 cudowniejsza niż miłość k.

Rz 1:26 k. zamienili pożycie

1Kto 11:3 głową k. jest męczyzna

1Kto 11:10 k. ma mieć na głowie znak władzy

1Tm 2:11 K. niech się uczy w milczeniu

1Tm 2:12 Nie pozwalam k. nauczać

Tyt 2:4 przynadzić do opamiętania k.

Pwt 31:12; Dn 11:37; 1Kto 11:12; 14:34

KOBRA, Iz 11:8 dziecię nad jamą k.

KOCHAĆ, Mt 10:37 Kto bardziej k. ojca

Jn 5:20 Ojciec k. Syna

Jn 12:25 Kto k. swą duszę

Jn 15:19 świat k. to, co jest jego

Jn 21:17 Szymonie, czy mnie k.

Tyt 2:4 kobiety, aby k. swych mężów

Obj 3:19 których k., tych upominam

Jn 11:3; 1Kto 16:22; Tyt 3:15

KODEKS, Rz 13:9; 2Kto 3:7

KOGUT, Mt 26:34, 74, 75; Mk 14:30

KOLANO, Rz 11:4 nie zgłębił k. przed Baalem

Flp 2:10 w imię Jezusa zgłębił się wszelkie k.

Iz 45:23; Eze 7:17; Rz 14:11; Heb 12:12

KOLONIA, Dz 16:12 do Filipi — k. Macedonii

KOLUMNNA, Sdz 16:25 postawili go między k.

KOLUMNADA, Jn 10:23; Dz 3:11; 5:12

KOŁO, Eze 1:16 k. znajdowało się w k.

Jak 3:6 zapala k. życia naturalnego

Wj 14:25; Eze 1:20; 10:6; Nah 3:2

KOMAR, Mt 23:24 odczadacie k., polykacie

KOMISJA, Dz 19:31 członkowie k. igryzysk

KOMNATA GODOWA, Ps 19:5; Jł 2:16

KONAC, Ps 104:29 Gdy odbierasz im ducha, k.

KONAR, Dn 4:14 odetnijcie jego k.

KONIEC, Hi 34:36 Hiob do k. wypróbowany

Iz 2:2 stanie się pod k. dni

Iz 9:7 pokojowi nie będzie k.

Dn 10:14 co spotka twój lud pod k. dni

Dn 11:27 k. na czas wyznaczony

Mt 20:22 kto wytrwa do k., ten wybawiony

Mt 24:14 potem nadejdzie k.

Rz 9:28 doprowadzając go do k. i przycinając

1Pt 4:7 zbliżył się k. wszystkiego

Hi 42:12; Iz 57:16; Jer 23:20; Eze 7:2; 38:8, 16;

Dn 2:28; 8:19; 12:4; Am 1:11; 1Kto 10:11; Obj 2:26

KONIECZYSTO, 1Kto 9:16 nałożono na mnie k.

KONIECZNY, Heb 2:1 k., byśmy zwracali uwagę

Jak 2:16 nie dajecie tego, co k. dla ciała

KONIK POLNY, Lb 13:33; Iz 40:22

KONSTRUKTOR, 2Kn 26:15 wynalazek k.

KONTRARGUMENT, Hi 13:6 Posłuchajcie k.

KONWULSJE, Mk 9:26 po wielu k. wyszedł

KOŃ, Ps 33:17 Uluda k., jeśli chodzi o wywabienie

Obj 19:11 a oto biały k.

Pwt 17:16; Est 6:8; Ps 147:10; Iz 31:1; Jer 51:21

KOPAC, Prz 26:27 Kto k. dół, wpadnie do niego

KOPYTO, Kpl 11:3 rozdzielone k. i rozwidlone

KORACH, Lb 16:1; 26:9-11; Judy 11

KORALE, Prz 8:11 mądrość lepsza niż k.

KORBAN, Mk 7:11 Cokolwiek mam, jest to k.

KORNELIUSZ, Dz 10:1, 3, 22, 24, 25, 30, 31

KORONA, 1Ts 2:19 co jest naszą **k.** — czy nie wy 2Tm 4:8 jest dla mnie odłożona **k.** prawości
Obj 2:10 dam ci **k.** życia
Est 8:15; Eze 21:26; Mt 27:29; Jak 1:12; 1Pt 5:4

KORYGOWAĆ, Pwt 8:5 tak ciebie **k.** Jehowa
Ps 94:10 Ten, który **k.** narody
Prz 9:7 Kto **k.** szydercę, ściąga hańbę

KORYGOWANY, Heb 12:5 nie ustawaj, gdy jesteś **k.**

KORYTO WINIARSKIE, Iz 63:3

KORZENIE (przypraw), Łk 23:56; 24:1

KORZEN, Prz 12:3 **k.** prawych nic nie zachwieje
Iz 11:10 **k.** Jessego będzie stał jako sygnał
Rz 11:16 jeśli święty jest **k.**, to i gałęzie
1Tm 6:10 **k.** wszelkich szkodliwych rzeczy
Heb 12:15 żeby nie wyrósł żaden trujący **k.**
Hi 14:8; Prz 12:12; Mt 3:10; 13:21; Łk 17:6; Rz 11:18

KORZYĆ SIĘ, Mt 23:12 kto **k.**, będzie wywyższony

KORZYSTNY, Kzn 7:11 Mądrość jest **k.**
1Ko 6:12 nie wszystko jest **k.**

KORZYŚĆ, 1Ko 13:5 miłość nie szuka własnych **k.**
Flp 2:21 szukają własnych **k.**
Prz 14:23; 1Ko 7:35; 10:33

KOSZ, 2Ko 11:33 spuszczoney w wiklinowym **k.**
Jer 24:2; Am 8:1; Mt 14:20; 15:37

KOSZT, Łk 14:28 najpierw obliczyć **k.**
Joz 6:26; 2Kl 15:20; Dz 21:24; 1Ko 9:7

KOSZTOWNE BRZEMIE, 1Ts 2:6, 9; 2Ts 3:8

KOSZTOWNY, Ag 2:7 **k.** wszystkich narodów

KOSZTOWNY, Dn 11:38 oddawał chwałę **k.** rzeczami
1Tm 2:9 by nie ozdabiał się **k.** strojem
1Kl 5:17; 7:9, 11

KOŚĆ, Prz 14:30 zazdrość zgnilizną dla **k.**
Prz 25:15 język łagodny potrafi złamać **k.**
Jer 20:9 ogień zamknięty w moich **k.**
Eze 37:1 dolina równina pełna **k.**
Mt 23:27 wewnątrz pełne **k.**
Jn 19:36 Żadna **k.** nie zostanie zmiażdżona
Rdz 2:23; Hi 10:11; Ps 22:14; 34:20; Hab 3:16

KOTWICA, Heb 6:19 nadzieję jako **k.** dla duszy

KOZA, Wj 12:5; Kpl 9:15; Mt 25:32

KOZIOŁ, Kpl 9:3 **k.**, dar ofiarny za grzech
Heb 9:12 nie z krwią **k.** i byczków
Kpl 16:7; 22; 27; Eze 34:17; Heb 10:4

KOZIOŁ DLA AZAZELA, Kpl 16:26 wypędził **k.**

KOZIOŁEK, Kpl 16:5 dwa **k.** na dar ofiarny

KOZŁOKSZTAŁTNY, Iz 13:21 **k.** demony

KOZŁOWATY, Za 10:3 z **k.** przywódcami

KPINA, Ps 44:13; Eze 23:32; Oz 7:16

KRADZIEŻ, Prz 6:30 dopuszcza się **k.**, by

KRADZIONY, Rz 9:17 Wody **k.** są słodkie

KRAINA, Rdz 12:1 Wyrusz ze swej **k.**
Dn 11:41 Wziągnie do **k.** Ozdoby
Mal 1:4 ludzie ich nazwą **k.** niegodziwości
Rdz 13:15; Ps 88:12; 107:3; Eze 31:14; 32:18; Mt 4:16

KRAINA PRZEMIJANIA, Iz 38:11

KRAINA ZAPOMNIENIA, Ps 88:12 prawości — w **k.**

KRAINA ZYJĄCYCH, Ps 52:5; 142:5; Iz 38:11; 53:8

KRAJ, Iz 66:8 Czy **k.** powstanie w bólach
Eze 36:35; 39:27

KRANIEC, Ps 72:8 od Rzeki po **k.** ziemi
Hi 38:13; Jer 25:33

KRAŚĆ, Wj 20:15 Nie wolno ci **k.**
Prz 30:9 bym nie popadł w ubóstwo i nie zaczął **k.**
Jer 7:9 Czy można **k.**, mordować
Mt 6:20 gdzie złodzieje nie wlamują się i nie **k.**
Ef 4:28 Kto **k.**, niech już nie **k.**

KREDA, Iz 44:13 kreśli po nim **k.**

KRES, Jer 5:31; 17:11; Lam 3:22

KREW, Rdz 9:4 mięsa z **k.** nie wolno wam jeść
Kpl 7:26 nie wolno wam jeść żadnej **k.**
Kpl 17:11 dusza ciała jest we **k.**
Łb 35:12 schronienie przed mścicielem **k.**
Łb 35:33 **k.** plugawy ziemię
1Kn 11:19 Czyż miałbym pić **k.** tych mężów
Jer 2:34 znaleziono ślady **k.** dusz niewinnych
Mt 26:28 to oznacza moją **k.** przymierza
Jn 6:54 Kto pije moją **k.**

Dz 15:20 by się powstrzymywali od **k.**
Dz 15:29 macie powstrzymać się od **k.**
1Ko 15:50 ciało i **k.** nie mogą odziedziczyć
Heb 9:22 bez wylania **k.** nie następuje
1Jn 1:7 **k.** Jezusa oczyszcza nas
Obj 18:24 znaleziono w niej **k.** proroków
Rdz 4:10; Kpl 17:13; Prz 6:17; Eze 3:18; Mt 23:35;
27:25; Dz 20:28; Heb 9:20; Jer 7:14; 14:20

KREWNY, Rut 3:2; Łk 14:12; Dz 10:24

KRNABRNY, Ps 95:10; 1Tm 1:9; Tyt 1:6, 10

KROCZYĆ, Ps 68:7 gdy **k.** przez pustynię

KROK, Ps 37:31 **k.** jego się nie zachwieja
Jer 10:23 nie należy kierowanie swym **k.**
2Ko 10:2 zamierzam przedsięwziąć śmiatę **k.**
Ps 44:18; Prz 4:12

KRONIKA, Ezd 4:15 zbadano księgę **k.**

KRÓL, 1Sm 8:19 Nie, lecz będzie nad nami **k.**
Ps 2:2 **k.** ziemi się ustawili
Iz 32:1 **k.** będzie panował dla prawości
Jer 10:10 Jehowa **k.** po czas niezmierny
Za 14:9 Jehowa zostanie **k.** nad całą ziemią
Mt 21:5 Oto przychodzi do ciebie twój **k.**
Mt 27:37 To jest Jezus, **k.** Żydów
Łk 21:12 ciągać przed **k.** i namiestników
Jn 18:37 Ty sam mówisz, że jestem **k.**
Jn 19:15 Nie mamy **k.** oprócz Cezara
1Tm 1:17 **k.** Wietrzności, niezniszczalnemu
Obj 16:14 wychodzą do **k.** całej ziemi
Obj 19:16 **k.** królów i Pan panów
Sdz 5:19; 9:8; 2Kn 9:22; Ps 89:27; 110:5; Iz 41:21;
Dn 4:37; Jn 1:49; Dz 17:7; 1Tm 6:15

KRÓLESTWO, Wj 19:6 **k.** kapłanów
1Kn 29:11 Twoje jest **k.**, Jehowo
Dn 2:44 Bóg nieba ustanowił **k.**
Dn 7:27 **k.** Ich to **k.** po czas niezmierny
Sof 3:8 bym zgromadził **k.** w celu potępienia
Mt 6:10 Niech przyjdzie twoje **k.**
Mt 6:33 szukajcie najpierw **k.** oraz prawości
Mt 24:14 dobra nowina o **k.** będzie głoszona
Mt 25:34 odziedziczyć **k.** przygotowane
Łk 12:32 uznał za dobre dać wam **k.**
Łk 22:29 zawieram przymierze co do **k.**
Jn 18:36 Moje **k.** nie jest częścią świata
1Ko 15:24 przekaze **k.** swemu Bogu
Kl 1:13 przenieśli do **k.** swego Syna
Heb 11:33 dzięki wierze pokonali **k.**
Obj 1:6 uczynił nas **k.** kapłanami
Obj 11:15 **k.** świata stało się **k.** naszego Pana
2Kn 36:20; Ezd 1:2; Iz 9:7; 23:12; Jer 25:26;
Dn 10:13; Mt 4:8; 2Tm 4:1; Jak 2:5; Obj 5:10

KRÓLESTWO BOŻE, Łk 6:20; Rz 14:17; 1Ko 4:20
Mt 21:43 **k.** będzie wam zabrane
Mk 4:11 Wam dano świętą tajemnicę **k.**
Łk 9:62 kto ogląda się, nie nadaje się do **k.**
Łk 17:20 **k.** nie przychodzi w sposób
Dz 14:22 Do **k.** wejść przez wiele uciśków

KRÓLESTWO NIEBIOS, Mt 3:2; 10:7; 23:13

KRÓLEWSKI, Ps 45:9; Łk 7:25; 1Pt 2:9

KRÓLOWA, Mt 12:42 **k.** z południa powstanie
Obj 18:7 Siedzę jako **k.** i nie jestem wdową
1Kl 10:1; Est 2:17; Jer 7:18; Dn 5:10

KRÓLOWAĆ, Wj 15:18 Jehowa będzie **k.** po czas
Rz 5:14 śmierć **k.** od Adama
Rz 6:12 Niech grzech nie **k.** w waszych
1Ko 4:8 abyśmy również my z wami **k.**
1Ko 15:25 musi **k.**, aż Bóg położy
2Tm 2:12 jeśli trwamy, razem też będziemy **k.**
Obj 11:15 będzie **k.** na wieki wieków
Obj 11:17 wzięłaś swą wielką moc i zaczęłaś **k.**
Obj 20:4 ożyli i **k.** z Chrystusem
1Sm 24:20; 1Kl 1:5; Eze 20:33; Mi 4:7; Obj 19:6

KRÓL POŁUDNIA, Dn 11:11, 25, 40

KRÓL PÓŁNOCY, Dn 11:6-8, 15, 40

KRÓTKI, Łk 11:23 Czyż ręka Jehowy jest za **k.**
Iz 59:1 ręka Jehowy nie stała się zbyt **k.**

KRUCHY, Dn 2:42 królestwo po części **k.**

KRYĆ SIĘ, Prz 22:3 ujrzawszy nieszczęście **k.**

KRYJÓWKA, 1Sm 19:2; Ps 119:114; Iz 28:17; Jer 49:10
KRYTYCZNE CZASY, 2Tm 3:1 nastana k.
KRYTYKOWAĆ, Rdz 21:25 Abraham k. Abimelecha
 Hl 40:2 spiera się z Wszchemnocnym ten, kto k.
 1Tm 5:1 Nie k. surowo starszego mężczyzny
KRZEPKI MAŻ (MĘŻCZYZNIA), 1Kn 23:3; Hl 3:23;
 Ps 34:8; 89:48; Pr 6:34; 29:5; Iz 22:17; Jer 17:5
KRZYWDA, Pr 12:21 Prawego nie spotka k.
 1Pt 3:9 nie odpalając k. za k.
 1Sm 25:26; Ps 141:4; Iz 59:4; Lam 3:59; Eze 11:2;
 Mt 20:13; Dz 18:10; 25:10
KRZYWDZICIEL, Hl 34:22; 36; Ps 14:4; 59:2; 64:2;
 92:7; 94:4; 101:8; 125:5; Pr 10:29
KRZYWDZIĆ, Kpt 25:14 nie k. jeden drugiego
KRZYWDZONY, Dz 7:24 pomścił k.
KRZYŻ, Zobacz PAL MĘKŁ.
KRZYŻOWAĆ, Kpt 19:19 Nie wolno k. dwóch
KSIĄŻE, Zobacz też NACZELNIK, DOWÓDCA,
 NACZELNY PEŁNOMOCNIK, WŁADCA.
 Iz 9:6 Wiekuisty Ojciec, K. Pokoju
 Dn 12:1 powstanie Michał, wielki k.
 Joz 5:14; 13:21; Hl 34:19; Ps 45:16; 83:11;
 Dn 8:11, 25; 10:13; Mt 5:5; Sof 1:8
KSIĄŻECY, Iz 32:1 będą sprawować władzę k.
KSIĘGA, Kzn 12:12 sporządzaniu k. nie ma końca
 Iz 34:16 Poszukajcie k. k. Jehowy
 Dn 7:10 Zasiadł Sąd i otworzo k.
 Dn 9:2 rozpoznałem na podstawie k. liczbę
 Dn 12:4 zapieczętuj k. aż do czasu końca
 Heb 9:19 pokropił k. oraz cały lud
 Wj 17:14; Iz 29:11; Mk 12:26; Dz 19:19; Heb 10:7
KSIĘŻNICZKA, 1Kl 11:3; Est 1:18; Iz 49:23
KSIĘŻYC, Jl 2:10 Słońce i k. ściemniały
 Hl 2:25 znaki na słońcu i k., i gwiazdach
 Dz 2:20 słońce w ciemności, a k. w krew
 Obj 12:1 pod jej stopami k.
 Joz 10:12; Ps 104:19; Jl 2:31; Hab 3:11; Obj 21:23
KSZTAŁCIC SIĘ, Dz 13:1 który k. z Herodem
KSZTAŁT, Flp 2:8 w k. człowieka
KSZTAŁTOWAĆ (SIĘ), Iz 45:9; 1Pt 1:14
 Iz 12:2 nie dajcie k. na wzór tego systemu
KUBEK, Mt 10:42 choćby tylko k. zimnej wody
KULAWY, Iz 35:6 k. będzie się wspinał niczym jelen
 Mal 1:8, 13; Mt 15:30; Heb 12:13
KUPIEC, Obj 18:3 wędrowni k. ziemscy
 Iz 23:2; Eze 27:21; Mt 13:45; Obj 18:11
KUPOWAĆ, Pr 23:23 K. prawdę, a nie sprzedawaj
 Mt 13:46 sprzedał wszystko i j. k.
 1Ko 7:30 którzy k., jak ci, co nie posiadają
 2Pt 2:1 zaprą się właściciela, który ich k.
 Obj 5:9 swoją krew k. Bogu ludzi
 Obj 13:17 nie mógł k. ani sprzedawać
 Kpt 27:24; Rut 4:4, 8; 2Sm 12:3; Iz 55:1; Jer 32:44;
 Mt 13:44; Łk 14:18; Obj 3:18; 18:11
KUSICIEL, Mt 4:3 przyszedł K. i rzekł
 1Ts 3:5 żeby czasem nie skusił was K.
KUSIĆ, 1Ko 7:5; Gal 6:1
KUSZ, Rdz 10:6-8; Iz 11:1; Jer 46:9
KUSZENIE, Łk 4:13 Diabeł, zakonczysz k.
KUZYN, Kol 4:10 Marek k. Barnabasa
KWALIFIKACJE, Gal 6:1 wy, którzy macie k.
KWARANTANNA, Lb 12:14, 15 k. poza obozem
KWAS, 1Ko 5:7 wolni od k.
KWATERMISTRZ, Jer 51:59 Serajasz był k.
KWIAT, Wj 37:17; Iz 5:24

L

LABAN, Rdz 24:29; 29:5; 31:24, 48; 32:4
LACHISZ, Joz 10:3; 2Kl 14:19; Jer 34:7
LAMECH, Rdz 4:18; 5:25; 1Kn 1:3; Łk 3:36
LAMENT, Jer 9:10; 31:15; Eze 27:32; Mt 2:4
LAMENTOWAĆ, Eze 32:18; Mt 2:4
LAMENTOWANIE, Kzn 3:4 czas l. i czas płasania
LAMPA, 2Sm 22:29 jesteś moja l., Jehowo
 Ps 119:105 Słowo twoje l. dla mej stopy
 Pr 6:23 przykazywanie jest l.
 Mt 5:15 L. stawia się nie pod korcem

Mt 6:22 L. ciała jest oko
 Mt 25:1 dziewic, które wzięły swoje l.
 Łk 12:35 wasze l. niech płoną
 1Kl 15:4; Iz 18:28; Pr 13:9; 21:4; Jn 5:35; Obj 4:5
LAMPART, Jer 13:23 Czy może zmienić l. swoje cętki
 PnP 4:8; Iz 11:6; Dn 7:6; Obj 13:2
LAODYCEA, Kol 2:1; 4:16; Obj 1:11; 3:14
LASKA, Rdz 49:10 Nie oddali się l. rozkazodawcy
 Ps 60:7; 108:8 Juda moja l. rozkazodawcy
 Ps 110:2 L. twej siły Jehowa posła
 Iz 14:5 Jehowa połamał l. rządzących
 Mt 7:14 Paś swój lud twą l.
 Heb 9:4 dzban z mianą i l. Aarona
 Wj 12:11; Ps 23:4; Iz 9:4; Jer 48:17; Za 11:10
LATA, Rdz 1:14 znaki do określenia l.
 Pwt 8:2 prowadził cie przez czterdzieści l.
 Ps 90:4 tysiąc l. jak dzień wczorajszy
 Iz 65:20 chłopcę, chociaż miał sto l.
 Jer 25:11 służyć królowi siedemdziesiąt l.
 Gal 3:17 czterysta trzydzieści l. później
 2Pt 3:8 tysiąc l. jak jeden dzień
 Obj 20:4, 6 królować przez tysiąc l.
LATO, Rdz 8:22 i l., i zima nigdy nie ustana
 Jer 8:20 l. się skończyło; nie wybawieni
 Mt 24:32 poznajcie, że blisko jest l.
 Ps 74:17; Pr 30:25; Za 14:8
LATOROŚL, Jer 23:5 wzbudzę Dawidowi l.
 Za 3:8 wprowadzam mego sługę — L.
 Iz 4:2; 14:19; 61:1; Jer 33:15; Za 6:12
LAD, Rdz 1:9
LEA, Rdz 29:23; Rut 4:11
LECZENIE, Obj 22:2 liście drzew do l. narodów
LECZYĆ, Mt 9:35 l. wszelką dolegliwość i niemoc
 Jer 6:14; Łk 6:7; 10:9
LEKARSTWO, Pr 12:18 język mądrych jest l.
 Pr 13:17 wierny wysłannik jest l.
 Pr 17:22 Serce radosne niczym l.
LEKARZ, Rdz 50:2 nakazał l. zabalsamować
 Hl 13:4 jestście l. nie niewartymi
 Łk 4:23 L., ulecz samego siebie
 Łk 5:31 Zdrowi nie potrzebują l.
 Kol 4:14 Łukasz, umiłowany l.
LEKCEWAŻĄCY, Eze 35:12 usłyszałem l. rzeczy
LEKCEWAŻENIE, 1Ts 4:8 Kto okazuje l.
LEKCEWAŻYĆ, Łk 10:16 Kto l. mnie, l. również tego
 1Sm 18:23; Iz 59:8; Jn 12:48
LEKKOMYŚLNOŚĆ, Jer 3:9 nierząd z powodu l.
LEMIESZ, Iz 2:4 przekują miecze na l.
 Jl 3:10 Przekujcie l. na miecze
LEN, Pwt 22:11; Obj 19:8, 14
LENISTWO, Pr 19:15 L. sprowadza głęboką sen
 Pr 31:27; Kzn 10:18
LENIWIEC, Pr 6:6 Idź do mrówki, l.
LENIWI, Pr 20:4 l. nie będzie orał
 Pr 10:26; 13:4; 15:19; 19:24; 21:25; 26:13, 15
LEPSZE ZMARTWYCHWSTANIE, Heb 11:35
LEPSZY, Kzn 2:24 nie l. niż jeść i pić
LETNI, Obj 3:16 skoro jesteś l.
LEW, Pr 28:1 prawi podobni do młodego l.
 Iz 11:7 l. będzie jadł słomę
 Heb 11:33 zamknęli paszczę l.
 1Pt 5:8 Diabeł jak rzycać l.
 Obj 5:5 L. z plemienia Judy
 Sdz 14:9; 1Sm 17:36; Ps 91:13; Iz 35:9; Dn 6:27;
 Jl 1:6; Mt 5:8; Sof 3:3
LEWLI, Rdz 29:34 nazwano go imieniem L.
 Mal 3:3 będzie oczyszczał synów L.
 Rdz 35:23; Lb 18:21; Pwt 10:9; Ps 135:20; Obj 7:7
LEWIATAN, Hl 41:1; Ps 74:14; 104:26; Iz 27:1
LEWICI, Lb 8:19 dam L. Aaronowi i jego synom
 Lb 35:6 dacie L.: sześć miast schronienia
 Lb 3:12, 41; 1Kn 15:2, 16; 2Kn 23:7
LEDZWIE, Ef 6:14 opasawszy l. prawdą
 Rdz 35:11; Łk 12:35
LEK, Pwt 10:17 Bóg wielki, wzbudzący l.
 Ps 45:4 nauczysz rzeczy napawających l.
 Ps 111:9 Imię jego święte i napawa l.

Ps 139:14 uczyniony w sposób napawający l.
 Jł 2:11 dzień Jehowy napawa l.
 Sof 2:11 Jehowa będzie ich napawał l.
 Mal 2:5 z powodu mego imienia przejęty l.
 Heb 12:28 pełnić służbę z bojaźnią i l.
 Wj 34:10; Sdz 13:6; 1Kń 17:21; Neh 1:5; Jł 2:31

ŁĘKAĆ SIĘ, Pwt 9:19 l. z powodu gniewu
 Iz 51:12 l. śmiertelnego człowieka
 Jer 1:8 Nie l., bo ja jestem z tobą
 1Kń 16:25; Prz 3:25; Heb 13:6; Obj 2:10

LGNAĆ, Pwt 30:20 milując Jehowę, l. do niego
 Joz 23:8 do Jehowy, swego Boga, macie l.
 Pwt 4:4; 10:20; 13:4; Joz 22:5

LIBAN, Pwt 3:25; Iz 35:2; Eze 17:3

LIBIA, Dz 2:10 [mieszkańcy] Egiptu i stron L.

LICHWA, Kpl 25:36; Neh 5:7

LICZBA, Obj 7:4 usłyszałem l. opieczętowanych
 Obj 13:18 niech obliczy l. bestii
 Rz 9:27; 11:12; Obj 5:11; 13:17; 20:8

LICZNY, Pwt 26:5 narodem wielkim, potężnym i l.
 Eze 38:15 wielki zbór, l. wojsko

LICZYĆ (SIĘ), Ps 90:12 jak l. nasze dni
 Rz 5:13 grzechu nie l., gdy nie ma prawa

LIKTOR, Dz 16:35 wysłali l., aby powiedzieli

LINKA, Iz 54:2 Wyduł swę l. namiotowe

LIST, 2Kl 19:14 wziął l. i przeczytał
 2Kl 3:1 l. polecających dla was albo od was
 Ezd 4:7; 7:11; Jer 29:29; Dz 23:25

LISTA, 1Tm 5:9 Na l. wciągnięta wdowa

LISZAJ, Kpl 21:20 oparasywały albo mający l.

LITOŚĆ, Mt 15:32 Odczuwam l. dla tego tłum
 Rdz 43:14; 1Kl 8:50; Ps 40:11; Mt 20:34

LITOWAĆ SIĘ, Iz 49:13 l. nad uciśnionymi

LNIAŃY, Eze 9:2 maż odziany w l. szatę
 Kpl 16:4; Dn 12:6, 7

ŁOCH, Ps 142:7 wyprowadzić duszę z l.

LOGICZNI, Dz 9:22 l. udowadniał, że

LOGICZNY, Łk 1:3 spisać w l. porządku

LOIS, 2Tm 1:5 w twój babcie L.

ŁOJAŁNA ŻYCZLIWOŚĆ, Wj 34:6 obfitujący w l.
 Ps 107:8 dzięki Jehowie za Jego l.
 Oz 6:6 znajduję upodobanie w l.
 Dz 13:34 przejawami l. wobec Dawida
 Wj 20:6; Ps 13:5; 40:10; 92:2; 141:5; Prz 3:3; 11:17;
 Iz 16:5; 54:10; Lam 3:22; Oz 12:6

ŁOJAŁNIE, 2Sm 22:26 Z lojałnym postępował l.

ŁOJAŁNOŚĆ, Łk 1:75; Ef 4:24

ŁOJAŁNY, Ps 16:10 żeby l. ujrzał dół
 Ps 37:28 Jehowa nie opuści l.
 Ps 97:10 strzeże tych, którzy są l.
 Ps 116:15 Drogocenna jest śmierć l.
 Prz 2:8 strzec będzie drogi l.
 Jer 3:12 jestem l. — brzmii wypowiedź Jehowy
 Mi 7:2 Zniknął z ziemi l.
 Pwt 33:8; 1Sm 2:9; Ps 31:23; 50:5; 145:10; 149:1, 9;
 Dz 2:27; 13:35; 1Ts 2:10; Heb 7:26; Obj 15:4

LOS, Est 3:7 rzucano pur, czyli l.
 Jn 19:24 o moje odzienie rzucili l.
 Dz 13:19 l. rozdzielili ze ziemię
 2Kl 4:9 nie pozostawieni własnemu l.
 Prz 18:18; Dn 12:13; Mt 16:22; Dz 1:26

LOT, Łk 17:28 jak działo się za dni L.
 Rdz 11:27; 19:29; Dpł 2:7

LUD, Wj 19:5 moja własnością spośród wszystkich l.
 Pwt 33:29 l. cieszący się wybawieniem
 Prz 14:28 W mnóstwie l. jest ozdoba króla
 Prz 29:2 władzę sprawuje niegodziwy, l. wzdycha
 Iz 2:3 wiele l. pójdzie i powie: Przyjdźcie
 Iz 62:10 Oczyszcście drogi l.
 Jer 31:33 oni będą moim l.
 Oz 2:23 nie są moim l., powiem: Jesteście l.
 Dz 4:25 l. rozmyślały nad przóznymi rzeczami
 Dz 12:14 wziął l. dla swego imienia
 Rz 9:25 nie są moim l., nazwę l. moim
 Tyt 2:14 oczyszczać dla siebie l.
 Heb 8:10 a oni będą moim l.
 Heb 11:25 wybrał poniewieranie z l. Bożym

1Pt 2:9 l. na szczególną własność
 Obj 7:9 z narodów i plemion i l.
 Obj 17:15 l. i rzesze, i narody
 Obj 18:4 Wyjdźcie z niej, mój l.
 Wj 24:7; 1Sm 12:22; 2Sm 7:23; Est 8:17; Prz 29:18;
 Iz 6:5; 32:18; 56:7; Jer 5:31; Oz 4:9; Sof 3:9; Za 8:22;
 Dz 3:23; Rz 15:11; 2Kl 6:16; Heb 1:9; 10:30

LUDZIE, Mt 12:19 uczyniły was rybakami l.
 Łk 16:15 co wśród l. jest wyniosłe
 Dz 5:29 bardziej posłuszni Bogu jako władcy niż l.
 Gal 1:10 czy staram się przypodobać l.
 Rdz 6:4; Łb 16:32; Joz 11:14; Jer 5:26; Eze 34:31;
 36:10; Sof 3:4; 1Kl 1:25; 2Tm 2:2; 3:2; Heb 11:2

LUDZKI, Mt 15:9 jako nauk uczą nakazów l.
 1Kl 9:8 Czy mówię to według mierników l.
 Gal 1:11 dobra nowina nie jest niczym l.
 Ps 115:16; Prz 15:11; Kzn 3:10; Rz 6:19

LZYĆ, Ps 74:10 Jak długo wróg będzie l.
 Mt 5:11 Szczęśliwi jesteście, gdy was l.
 1Pt 4:14 l. ze względu na imię Chrystusa

Ł

LABEDŹ, Kpl 11:18; Pwt 14:16

LAGODNE USPOSOBIENIE, 1Pt 3:15

LAGODNIE USPOSOBIENY, Mt 5:5 Szczęśliwi l.
 Mt 11:29 jestem l. i uniżony w sercu
 Mt 21:5 przychodzi do ciebie twój Król, l.

LAGODNOŚĆ, 1Kl 4:21 miłością i l. ducha
 2Kl 10:1 przez l. i życzliwość Chrystusową
 Gal 6:1 skorygować takiego w duchu l.
 2Tm 2:25 z l. pouczający nieprzychylnych
 Gal 5:23; 1Tm 6:11; Tyt 3:2

LAGODNY, 1Pt 3:4 cichego i l. ducha

LAKNĄCY, Mt 5:6 Szczęśliwi l. i pragnący

LAMAC, Mt 5:19; 1Kl 10:16

LAMIĄCY UGODY, Rz 1:31 l., wyzuci z uczucia

LANIA, Rdz 49:21; Ps 18:33; Prz 5:19; Hab 3:19

LANCUCH, Dz 12:7 l. opadły z jego rąk
 Ef 6:20 jako ambasador w l.

LAPÓWKA, Pwt 10:17 ani nie przyjmuje l.
 Mi 3:11 Jej zwierchnicy sądzą za l.
 Wj 23:8; Prz 17:23; Iz 1:23; 5:23; 33:15

LASKA, zobacz też ŻYCZLIWOŚĆ NIEZASŁUŻONA.
 Za 12:10 wyleję ducha l.
 Łk 2:52 robił postępy w l. u Boga
 Ps 37:21; Prz 34:4; 28:23; Kzn 9:11; Dz 6:8; 7:10

LASKAWY, 2Kl 30:9 Jehowa, wasz Bóg, jest l.
 Jł 2:13 wróćcie do Jehowy, gdyż l. on
 Łk 18:13 bądź l. dla mnie, grzesznika
 Wj 34:6; Ps 86:15; 103:8; 111:4; 112:5; 116:5

LATA, Mt 9:16; Mk 2:21; Łk 5:36

LAZARZ, Łk 16:20; Jn 11:1, 2; 12:1

LOKIEC, Mt 6:27 Kto może dodać l. do życia
 Rdz 6:15; Wj 7:21; Eze 41:8; Obj 21:17

LONO, Hl 1:21 Nagi wyszedłem z l.
 Ps 127:3 owoc l. jest nagroda
 Jer 1:5 zanim wyszedłeś z l., uświęciłem cie
 Ps 110:3; Oz 9:14; Jn 3:4; Gal 1:15

ŁOWCA, Rdz 10:9 l. na przekór Jehowie

LOWY, Rdz 27:30; Kpl 17:13

ŁOŻE, Ps 41:3 pokrzepi go na l. boleści
 Heb 13:4 małżeńskie nie skalane
 1Kl 5:1; Hl 17:13; Ps 36:4; Iz 28:20; 57:2

ŁÓJ, Kpl 1:8, 12 l. ułożyć na drewnie, na ogniu

ŁÓŻKO, Mt 2:1; Łk 8:16

LUG, Jer 2:22; Mal 3:2

LUK, Ps 46:9; Oz 2:18; Obj 6:2

LUKASZ, Kol 4:14; 2Tm 4:11

LUP, Iz 53:12 z mocarzami będzie dzielił l.
 Kol 2:8 uprowadzi jako swój l.
 Joz 8:2; Sdz 5:30; Iz 10:2; Jer 39:18; Eze 38:12

LUPIC, Jer 25:36; 51:55

ŁYSINA, Kpl 13:40; Pwt 14:1; Mi 1:16

LZA, Ps 126:5 sieją ze l., będą żąć z radosnym
 Obj 21:4 otrze z ich oczu wszelką l.
 Iz 25:8; Łk 7:38; Heb 5:7; Obj 7:17

M

MACEDONIA, Dz 16:9 Przeprowadź się do **M**.
Dz 20:1; 1Kl 16:5; 2Kl 8:1; 1Ts 1:7; 4:10

MACHINACJE, Ef 6:11 wobec **m**. Diable

MACIORA, 2Pt 2:22 obmyta **m**. do tarzania się

MAGIA, Mi 5:12 uprawiają **m**.
Iz 2:6; Jer 27:9

MAGOG, Eze 38:2 oblicze przeciwko Gogowi z **M**.
Eze 39:6 zesłań ogień na **M**.
Obj 20:8 Goga i **M**, aby zgromadzić na wojnę

MAHER-SZALACH-BAZ, Iz 8:1, 3

MAJATEK, Łk 15:13 roztrwonili swój **m**.
2Kn 31:3; Prz 13:22

MAJESTAT, Dn 5:18 dał Nebukadneccarowi **m**.
Heb 1:3 po prawicy **M**. w miejscach wyniosłych
Heb 8:1 po prawicy tronu **M**. w niebiosach
Ps 16:3; Dn 4:36; Za 11:3; Judy 25

MAJESTATYCZNY, 1Sm 4:8 z ręki tego **m**. Boga
Ps 8:1 Jehowo, jakże **m**. jest twe imię
Ps 76:4 bardziej **m**. niż góry
Ps 136:18 pozabijał **m**. królów
Iz 33:21 **M**., Jehowa

MAJĘTNOŚĆ, Prz 11:4 **M**. na nic się nie zdadza
Prz 28:22; Dn 11:4

MALUCZKI, Ps 41:1 ma wzgląd na **m**.

MALUTKI, Iz 60:22 **M**. stanie się tysiącem

MAŁA TRZÓDKA, Łk 12:32 Nie bój się **m**.

MAŁŻENSTWO, 2Kl 11:2 przyrzekłem was w **m**.
Heb 13:4 **M**. w poszanowaniu

MAŁŻENSTWO LEWIRACKIE, Rdz 38:8; Pwt 25:5, 7

MAŁŻONEK, Jer 31:32 na prawach **m**.
Obj 21:2 przyzodbona dla swego **m**.

MAŁŻONKA, Obj 21:9 obłubieniec **m**. Baranka
Neh 2:6; Ps 45:9

MAMICI, Kol 2:4 **m**. argumentami

MAMRE, Rdz 13:18; 23:17; 35:27; 50:13

MANASSES, Rdz 41:51; 48:13; 2Kl 21:16-18

MANNA, Wj 16:31 określał nazwą **m**.
Wj 16:35 synowie Izraela jedli **m**.
Jn 6:49 praojcowie jedli **m**, a pomarli
Obj 2:17 dam trochę ukrytej **m**.
Joz 5:12; Neh 9:20; Ps 78:24; Heb 9:4

MANOACH, Sdz 13:2, 8, 21

MAPA, Joz 18:4 sporządzili jej **m**. stosownie do

MARDOCHEUSZ, Est 3:2 **M**. się nie kłaniał
Est 7:10 na palu, który przygotował dla **M**.
Ezd 2:2; Neh 7:7; Est 2:5; 6:10; 9:3; 10:3

MARIA 1., Mt 1:16 **M**., z której się urodził Jezus
Mt 13:55; Mk 6:3; Łk 1:27; 2:19, 34

MARIA 2., Mt 27:56 wśród nich **M**. Magdalena
Mk 16:1; Łk 8:2; 24:10; Jn 20:1

MARIA 3., Mt 27:56 **M**. – matka Jakuba
Mk 15:47; 16:1; Łk 24:10; Jn 19:25

MARIA 4., Łk 10:42 **M**. wybrała dobrą część
Łk 10:39; Jn 11:1; 12:3

MARIA 5., Dz 12:12 **M**., matka Jana Marka

MARIA 6., Rz 16:6 Pozdrowicie **M**, która poniosła

MARNOSĆ, Kzn 3:19 wszystko jest **m**.
Kzn 1:2; 4:4; 11:10; Jer 10:15

MARNY, Kzn 7:15 wszystko za swoich **m**. dni
Kzn 9:9 wszystkie dni swego **m**. życia

MARTA, Łk 10:41; Jn 11:39; 12:2

MARTWIĆ SIĘ, Łk 10:41 Marto, **m**. i niepokoisz

MARTWY, Iz 26:14 Oni są **m**.; nie będą żyć
Ef 2:1 byliście **m**. w wyrokzeniach

MARYNARZ, Eze 27:9; 27, 29; Jon 1:5

MASAZ, Ez 2:3, 9, 12

MASYW SKALNY, Mt 16:18 na **m**. zbuduję mój zbor
Łk 8:6 Inne padło na **m**.
Rz 9:33 kładę na Syjonie **m**. obrazy
1Kl 10:4; 1Pt 2:8

MATEUSZ, Mt 9:9; 10:3; Łk 6:15; Dz 1:13

MATKA, Rdz 3:20 Ewa, **m**. wszystkich żyjących
Wj 20:12 Szanuj swego ojca i swą **m**.
Ps 51:5 w grzechu poczęła mnie **m**.
Prz 6:20 nie porzucaj prawa twojej **m**.

Prz 23:22 nie gardź swą **m**.
Łk 8:21 Moją **m**. i moimi braćmi są ci
Gal 4:26 Jerozolima górna jest naszą **m**.
Rdz 2:24; Dz 5:7; Iz 49:1; Łk 12:53; 14:26

MADROŚĆ, Ps 111:10 Bojaźń przed Jehową **m**.
Prz 1:20 **m**. głośno woła na ulicy
Prz 2:7 zachowaj on praktyczną **m**.
Prz 4:7 **M**. to rzecz pierwsza. Nabywaj **m**.
Prz 8:11 **m**. jest lepsza niż korale
Prz 30:24 Cztery rzeczy wykazujące **m**.
Kzn 7:11 **M**. jest dobra i korzystna
Iz 29:14 zginie **m**. ich mędrców
Eze 28:17 zniweczyłeś swą **m**.
Dn 1:17 umiejętnością wnikań w **m**.
Dn 2:21 udziela **m**. mędrcom
Mt 11:19 **m**. potwierdza prawosć dziełami
Łk 16:8 kierował się praktyczną **m**.
1Kl 2:5 wiara nie na **m**. ludzkiej, lecz
1Kl 3:19 **m**. tego świata jest głupstwem
Jak 1:5 Jeżeli komuś brakuje **m**.
Jak 3:17 **m**. z góry jest rozsądna
Pwt 4:6; Prz 3:13; 24:3; 29:15; Jer 9:9; Rz 11:33

MADRY, Zobacz też ROZTROPNY.
Ps 49:10 nawet **m**. umierają
Prz 3:7 Nie stawaj się **m**. we własnych oczach
Prz 15:20 **M**. syn rozwesela ojca
Prz 27:11 Bądź **m**. i rozweselał moje serce
2Tm 3:15 święte pisma mogą cię uczynić **m**.
Ps 19:7; Prz 1:5; Rz 1:22; Ef 5:15

MADRZEJSZY, Prz 26:16; Łk 16:8
Prz 9:9 Daj madremu, a stanie się **m**.
1Kl 1:25 co głupie u Boga, jest **m**. niż ludzie

MAŻ, Wj 18:21 wybrał **m**. zdolnych
Jer 10:23 Do **m**, który idzie, nie należy kierowanie
Za 8:23 dziesięciu **m**. ze wszystkich języków
Rz 7:2 jest prawem związana z **m**.
1Kl 7:2 niech każda kobieta ma własnego **m**.
1Kl 7:14 niewierzący **m**. jest uświęcony
2Kl 11:2 przyrzekłem was jednemu **m**.
Ef 5:25 **M**., wciąż miłując swą żonę
Kol 3:19 **M**., zawsze miłując żonę
1Pt 3:1 żony, bądźcie podporządkowane **m**.
Rdz 6:9; Rut 1:11; Iz 54:5; Jer 29:6; 44:19; Eze 16:45;
1Kl 7:34; 14:35; Ef 4:13; Kol 3:18; 1Tm 3:2

MEDIA (kraj), Ezd 6:2; Est 1:3; Dn 8:20

MEDIUM SPIRYTYSTYCZNE,
Kpl 19:31 Nie zwracaj się do **m**.
Pwt 18:11 kto zasięga rady u **m**.
1Sm 28:7 kobieta jako **m**.
1Sm 28:3; 2Kl 21:6; 23:24; Iz 8:19; 19:3; 29:4

MEGIDDO, Sdz 5:19 nad wodami **M**.
Joz 12:21; 2Kl 9:27; 23:29; 2Kn 35:22

MELCHIZEDEK, Heb 5:6 na sposób **M**.
Rdz 14:18; Ps 110:4; Heb 6:20; 7:1, 15

MENSTRUACyjNY, Jn 15:26; 18:19; Eze 36:17
Kpl 15:19 siedem dni w swej nieczystości **m**.

MERIBA, Wj 17:7; Łk 20:13; Pwt 32:51

MESJASZ, Dn 9:26 **M**. zostanie zgładzony
Jn 1:41 Znaleźliśmy **M**.
Jn 4:25 Wiem, że przyjdzie **M**., Chrystus

METUSZELACH, Rdz 5:21, 25, 27; Łk 3:37

MEZOPOTAMIA, Rdz 24:10; Pwt 23:4; Dz 2:9

MĘCZARNIA, Łk 16:23; Obj 11:10; 18:7, 10
Obj 14:11 dym ich **m**. wznosi się na wieki

MĘCZYĆ (SIĘ), Iz 40:28 On nie **m**. ani nie nuży
Mt 8:29; Mk 5:7; Łk 8:28; Obj 9:5; 20:10

MĘDRSZY, Ps 119:98 Przekazywanie czyni mnie **m**.

MĘDRZEC, Mt 11:25 ukryłeś przed **m**.

MESKI, 1Kl 16:13 dziające po **m**.

MĘŻCZYŹNA, Rdz 1:27 stworzył ich jako **m**.
Rz 1:27 **m**. porzucił zgodne z naturą pójście
Eze 16:17; 1Kl 6:9

MEŻOWIE Z DAWNIEJSZYCH CZASÓW, Mt 15:2

MGLISTY, 1Kl 13:12 widzimy w **m**. zarysie

MGNIEŃ, 1Kl 15:52 w momencie, w **m**. oka

MIANO, Ef 3:15 zawdzięcza **m**. każda rodzina

MIANOWAĆ, Tyt 1:5 byś **m**. starszych

MIARA, Łk 6:38 m. wyborną, natłoczoną
 1Tm 2:16 stale dopełniają m. swych grzechów
 Jer 30:11; Rz 12:3; Ef 4:16; 2Tm 4:15; 1Pt 4:10
MIASTA-SPICHLERZE, 2Kń 8:4; 17:12
MIASTO, Iz 6:11 Aż m. będą bez mieszkanka
 Mt 5:14 Nie można ukryć m. na górze
 Heb 11:10 m. mającego rzeczywiste fundamenty
 Obj 21:2 m. święte, Nowa Jerozolima
 Rdz 11:4; Eze 9:4; Łk 4:43; 19:17; Obj 16:19
MIASTO-ENKLAWA, Joz 16:9
MIASTO SCHRONIENIA, Lb 35:25; Joz 21:13, 21
MAIĄDZYC, Ps 94:5 Lud twój, Jehowo, m.
 Iz 53:5 m. go za nasze przewinienia
MICHAŁ, Dn 12:1 w owym czasie powstanie M.
 Obj 12:7 M. i jego aniołowie toczyli bitwę
 Dn 10:13, 21; Judy 9
MICHEASZ, Sdz 17:1; 2Kń 34:20; Mi 1:1
MICPA, Joz 11:3; Sdz 10:17; Oz 5:1
MICPE, Joz 11:8; Sdz 11:29
MIDIAN, Sdz 6:1 wydał na siedem lat w rękę M.
 Wj 2:15; Sdz 9:17; Hab 3:7; Dz 7:29
MIDIANICI, Rdz 37:36; Lb 25:17; 31:2
MIECZ, 1Sm 17:47 nie m. wybawia Jehowa
 Iz 2:4 Narod nie podnieś m. przeciw narodowi
 Eze 3:6 strażnik widzi, że nadchodzi m.
 Jl 3:10 Przekujcie swoje lemiesze na m.
 Mt 26:52 którzy chwytają za m., od m. zgina
 Ef 6:17 m. ducha, słowo Boże
 Heb 4:12 słowo Boże ostrzejsze niż wszelki m.
 Obj 19:15 wychodzi ostry, długi m.
 Dn 11:33; Mi 4:3; Mt 10:34; Łk 21:24; 22:38
MIEJSCE, Ps 37:10 zwrócić uwagę na jego m.
 Prz 15:3 Oczy Jehowy są na każdym m.
 Kzn 3:20 Wszyscy idą na jedno m.
 Mt 24:15 obrzydliwość w m. świętym
 Jn 14:2 idę, żeby wam przygotować m.
 Pwt 12:11; Ps 63:9; Prz 27:20; Eze 39:11; Judy 6;
 Obj 12:6, 8; 18:2
MIEJSCE DEPTANIA, Iz 28:18 staniecie się m.
 Mi 7:10 stanie się m. jak błoto na ulicach
MIEJSCE ODPOCZYNKU,
 Ps 23:2 dobrze nawodnione m.
 Ps 132:14 To jest moje m. na zawsze
 Iz 11:10 jego m. będzie chwalebne
 1Kl 8:56; Ps 95:11; Iz 28:12; 66:1
MIEJSCE POBYTU, Iz 32:18 w pokojowym m.
 Jer 25:37 spokojne m. pozostały bez życia
 Eze 34:14 będą leżeć w dobrym m.
 Hab 3:11 kszycę we wzniosłym m.
MIEJSCE SKALISTE, Mt 13:5, 20; Mk 4:5, 16
MIEŃNIE, Mt 25:14 poruczył im swoje m.
 Lb 16:32; Ezd 1:4; Mt 19:21; Łk 14:33
MIERNIK, 1Kl 9:8 Czy mówię według m. ludzkich
MIESIĄC, Wj 12:2 pierwszym spośród m. roku
 Obj 22:2 rodzące swe owce każdego m.
 1Kń 27:1; Est 3:7; Gał 4:10
MIESIĄC KSIĘŻYCOWY, 1Kl 6:37; 8:2; 2Kl 15:13;
 Ezd 6:15; Dn 4:29
MIESIĄCZKOWAĆ, Kpl 12:2 nieczysta, gdy m.
MIESZAĆ SIE, 1Tm 5:13 m. w cudze sprawy
MIESZANY, Wj 12:38; Lb 11:4; Neh 13:3
MIESZKAĆ, Lb 35:34 nie kazać ziemi, w której m.
 Ps 27:4 bym mógł m. w domu Jehowy
 Ps 133:1 gdy bracia m. w jedno
 Prz 15:31 Ucho, które słucha, m. między mądrymi
 Iz 40:22 m. nad okręgiem ziemi
 Iz 65:21 I pobudują domy, i będą m.
 Rz 7:20 grzech, który we mnie m.
 1Kl 3:16 duch Boży w was m.
 Sdz 5:17; Ps 68:16; Prz 21:9, 19; Eze 47:22
MIESZKANIE, Pwt 26:15; Ps 91:9
MIESZKANIEC, Iz 6:11 aż miasta będą bez m.
 Iz 24:5 ziemia spługawiona przez swoich m.
 Iz 33:24 żaden m. nie powie: Jestem chory
 Jer 51:29 dziwowisko, bez żadnego m.
 Mt 29:1; Sdz 6:3; 7:12; 1Kl 4:30; Hi 1:3; Jer 25:29;
 26:15; Eze 25:4, 10; Oz 4:1; Za 12:8

MIESZKANKA, Iz 12:6 wołaj, m. Syjonu
MILCZEC, Hi 31:34 m., nie wychodziłem
 Ps 32:3 Gdy m., kości niszczą od jęczenia
 Ps 37:7 m. przed Jehową i czekaj na niego
 Hab 2:20 M. przed nim, cała ziemia
 Za 2:13 M. przed obliczem Jehowy
 Ps 30:12; 31:17; Jer 8:14; 1Kl 14:34
MILCZENIE, Kzn 3:7 czas m. i czas mówienia
 Jer 49:26 wojownicy zmuszeni do m.
 1Tm 2:11 Kobieta niech się uczy w m.
 1Sm 2:9; Ps 39:2; 115:17; Mt 22:34
MILION, 1Kń 21:5; 22:14; 2Kń 14:9
MIŁO, Ps 133:1 m., gdy bracia w jedno
MIŁOSIERDZIE, Neh 9:19, 27; Hab 3:2
 Prz 28:13 kto je porzuca, temu będzie okazane m.
 Mt 9:13 M. chcę, a nie ofiary
 1Tm 1:13 Mimo to okazano mi m.
 Jak 2:13 M. tryumfuje nad sądem
 Jak 3:17 pełna m. i dobrych owoców
 1Pt 2:10 jesteście tymi, którym m. okazano
MIŁOSIERNY, Pwt 4:31 Jehowa jest Bogiem m.
 Mt 5:7 Szczęśliwi m.
 Łk 6:36 Stawajcie się m., tak jak wasz Ojciec
 Heb 2:17 stać się m. i wiernym arcykapłanem
 Jak 5:11 Jehowa jest bardzo tkliwy i m.
 Wj 33:19; 2Kń 30:9; Ps 78:38; 86:15; Heb 8:12
MIŁOŚĆ, 2Sm 1:26 cudowniejsza niż m. kobiet
 Mt 24:12 m. większości ożębnie
 Jn 15:13 nie ma m. większej niż ta
 Rz 8:39 nie zdola nas oddzielić od m. Bożej
 Rz 13:10 wypełnieniem prawa jest m.
 1Kl 16:14 sprawy dzieja się z m.
 Kol 3:14 m. doskonałą więzią jedności
 1Pt 4:8 m. zakrywa mnóstwo grzechów
 1Jn 4:8 Bóg jest m.
 1Jn 4:18 W m. nie ma bojaźni
 1Jn 5:3 m. do Boga polega na tym
 Kzn 3:8; PnP 8:6; Rz 12:10; 1Kl 13:4, 13; Kol 2:2;
 1Tm 1:5; Heb 13:1; Obj 2:4
MIŁOWAĆ, Kpl 19:18 masz m. swego bliźniego
 Pwt 7:8 ponieważ Jehowa was m.
 Ps 33:5 M. prawosć i sprawiedliwość
 Ps 119:165 pokój tych, którzy m. prawo
 Ps 145:20 strzeże wszystkich, którzy go m.
 Prz 12:1 Kto m. karcenie, ten m. poznanie
 Mt 22:37 Masz m. Jehowę
 Łk 16:14 faryzeusze, którzy m. pieniądze
 2Kl 9:7 Bóg m. dawcę rozradowanego
 Kol 3:19 Mężowie, zawsze m. swe żony
 1Jn 2:15 Nie m. świata ani tego, co na świecie
 Obj 12:11 nie m. swych dusz w obliczu śmierci
 Kzn 5:10; Jer 20:4; Mi 3:2; 6:8; Jn 11:5; 13:23, 34
MILUJĄCY, 2Tm 3:4 m. bardziej rozkosze
MILY, 2Sm 23:1 m. z pieśni
 Ps 19:14 Niechaj staną się m. tobie
 Prz 5:19 m. lanią i uroczą kózką
 Prz 13:19 Spełnione pragnienie jest m.
 Kzn 12:10 znaleźć m. słowa
 Eze 24:16 co m. twoim oczom
 Flp 4:8 cokolwiek jest m.
 Heb 13:21 tego, co m. w jego oczach
 2Sm 1:26; Prz 2:10; 22:18; 26:25; 1Tm 2:3
MINA, Łk 19:16 twoja m. zyskała dziesięć m.
 1Kl 10:17; Ezd 2:69; Łk 19:13, 24, 25
MIÓD, Wj 3:8 mlekiem i m. płynącej
 Ps 19:10 słodsze są niż m.
 Ps 119:103 bardziej niż m. dla mych ust
 Eze 3:3 był w moich ustach słodki jak m.
 Sdz 14:9; Prz 25:27; Iz 7:15; Obj 10:10
MIRIADY, Pwt 33:2 były z nim święte m.
 Judy 14 przyszedł Jehowa ze świętymi m.
 Heb 12:22; Obj 5:11
MIRIAM, Wj 15:20; Lb 12:1; 20:1; 26:59
MIRRA, Mt 2:11; Jn 19:39
MLEKO, Wj 3:8 ziemi m. i miodem płynącej
 Heb 5:12 stał się jak potrzebujący m.
 1Pt 2:2 pragnienie nie sfałszowanego m.
 Kpl 20:24; Sdz 4:19; Iz 7:22; 55:1; 60:16; 1Kl 3:2

MŁODOŚĆ, Rdz 8:21 skłonność serca zła od m.

Hi 33:25 ciało jednierznejsze niż w m.

Ps 103:5 m. twoja odnawia się jak u orla

Prz 5:18 raduj się żoną twą m.

Iz 54:4 Zapomnisz o wstydy swej m.

1Tm 4:12 niech nie patrzy z góry na twą m.

2Tm 2:22 Uciekaj od pragnień m.

Ps 71:17; Kzn 11:10; Mal 2:14; Mk 10:20; Dz 26:4

MŁODZIEŃC, Ps 37:25 Byłem m. i się zestarzałem

Ps 110:3 orszak m. niczym krople rosy

Eze 9:6 Starca, m. i dziewczę pozabijać

1Sm 17:56; 20:22; Prz 20:29; JI 2:28; Mt 19:22;

Dz 2:17; 1Jn 2:14

MŁOT, 1Kl 6:7; Iz 41:7; Jer 23:29; 50:23

MŁÓCIC, Mi 4:13 Wstań i m., cōro syjońska

Hab 3:12 Wgniewie m. narody

MNIEMAC, Łk 12:51 m., że przyszedłem dać pokój

MNOŻYĆ SIĘ, Ps 62:10 m. środków utrzymania

MNOŚTWO, Prz 11:14 w m. doradców wywabienie

Jn 21:6 nie zdołał wciągnąć z powodu m. ryb

1Ko 15:58 m. pracy w dziele Pańskim

Jak 5:20 zakryje m. grzechów

Prz 15:22; Łk 2:13; 5:6; Heb 11:12; 1Pt 4:8

MOAB, Rut 1:1, 22; 2Kl 1:1; 2Kn 20:22; Dn 11:41

MOA, Wj 9:16 by ci pokazać swoją m.

Iz 40:29 Zmęczonemu udziela m.

Za 4:6 nie m., lecz moim duchem

Mt 24:29 m. niebios zostaną wstrząśnięte

Dz 1:8 otrzymacie m., gdy zstąpi na was duch

Rz 8:38 ani rzeczy przyszło, ani m.

Rz 9:22 dać poznać swą m.

1Ko 4:20 polega nie na mowie, lecz na m.

1Ko 11:25 nowe przymierze na m. mojej krwi

1Ko 15:43 wskrzeszone zostaje w m.

2Ko 4:7 m. wykraczająca poza to, co normalne

2Ko 10:4 za sprawą Boga m. obalania

2Ko 12:9 m. moja doskonałi się w słabości

Ef 2:2 według władcy m. powietrza

2Tm 1:7 nie ducha tchórzostwa, lecz m.

2Tm 3:5 sprzeniewierzający się jego m.

1Pt 3:22 podporządkowano mu władze i m.

Obj 11:17 wzięła swą wielką m.

Wj 15:6; Sdz 16:17; 1Sm 2:9; Hi 37:23; Ps 8:2;

Iz 40:31; 63:1; Dn 9:27; Łk 1:35; Rz 1:16, 20;

2Tm 2:1; Heb 6:5; 9:17; 11:34; 1Pt 1:5; Obj 12:10

MOCARZ, Rdz 6:4 m., którzy istnieli od dawną

1Tm 6:15 szczęśliwy i jedyny M.

Joz 6:2; Ps 19:5; Prz 16:32; PnP 3:7; Iz 1:24; 3:2;

42:13; Jer 9:23; 14:9; 51:57; JI 2:7; Sof 1:14

MOCNY, Rdz 4:20; 1Ko 1:26; 2Ko 12:10

MOCOWAĆ SIĘ, Rdz 32:24 m. z nim pewien mąż

MODLIĆ SIĘ, 1Kl 8:48 m. w kierunku domu

2Kn 7:14 będzie m. i szukał mego oblicza

Mt 5:44 m. za tych, którzy was prześladowają

Mt 6:9 m. w ten sposób: Nasz Ojcie

Mt 24:20 M., żeby wasza ucieczka

Jak 5:16 m. jedni za drugich

2Kn 6:32; Jer 7:16; Mt 6:5; 26:41; Mk 11:24; Dz 10:9;

Rz 8:26; 1Ko 14:15; 1Ts 5:17

MODLITWA, 1Kl 8:49 wysłuchaj ich m. oraz prośbę

Mt 21:13 Dom mój będzie nazwany domem m.

Mk 12:40 dla pozoru odmawiają długie m.

Dz 10:4 Twoje m. wzniosły się przed Boga

Dz 12:12 W m. nie ustawajcie

Fip 4:6 w m. i błaganu z dziękczynieniem

1Pt 4:7 bardzo czujni ko do m.

1Kl 8:28; Ps 102:17; Prz 15:8, 29; 28:9; Iz 1:15; 56:7;

Ef 6:18; Kol 4:2; 1Tm 2:1; 1Pt 3:7; Obj 8:4

MOJZESZ, Lb 12:3 M. był najpotulniejszy

Mt 17:3 ukazali się im M. i Elias

1Ko 10:2 wszyscy zostali ochrzczeni w M.

Heb 11:24 Dzięki wierze M., gdy dorósł

Obj 15:3 śpiewają pieśń M.

Wj 2:10; 3:13; 4:20; 7:1; Dz 3:22; 7:22; Heb 3:2

MOŁOCH, 2Kl 23:10 przez ogień dla M.

Kpl 18:21; 20:2; 1Kl 11:7; Jer 32:35

MOMENT, 1Ko 15:52 w jednym m.

MONETA, Mt 10:29 dwóch wróbił za m.

MORALNIE CZYSTY, Mi 6:11

MORDERCA, Zobaczyć też ZABÓJCA.

Lb 35:31 nie wolno wziąć okupu za duszę m.

Iz 1:21; Dz 3:14; 7:52; 1Pt 4:15

MORDERSTWO, Mt 15:19

MORDOWAĆ, Wj 20:13 Nie wolno ci m.

Mt 5:21; Jak 2:11; 5:6

MORIA, Rdz 22:2; 2Kn 3:1

MORSKI, Judy 13 dzikie fale m., które pienia się

MORZE, Rdz 1:10 zbiorowisko wód nazwał M.

Wj 14:21 zamieniał basen m. w suchą ziemię

Ps 72:8 poddanych od m. do m.

Iz 11:9 tak jak wody pokrywają m.

Iz 57:20 niegodziwi są jak wzburzone m.

Dn 11:45 osadzi swoje namioty między m.

Łk 21:25 wskutek ryku m. i jego wzburzenia

1Ko 10:2 ochrzczeni za sprawą obłoku i m.

Obj 20:13 wydalo m. umarłych

Iz 17:12; 60:5; Eze 27:27; Jon 1:15; Obj 7:3; 21:1

MORZE CZERWONE, Heb 11:29 przeszli przez M.

Wj 10:19; 15:4; Neh 9:9; Dz 7:36

MORZE SŁONE, Joz 3:16 morza Arabi, M.

MOSIADZ, 1Ko 13:1 dzwiczającym m.

MOTŁOCH, Rdz 17:5; 19:40; 24:12

MOWA, Sof 3:9 dokonam zmiany na czystą m.

Rz 16:18 pochlebającą m. obalamucającą serca

2Ko 3:12 korzystamy z wielkiej swobody m.

Hi 6:3; Ps 19:2; Eze 3:5, 6; 1Ko 14:9; Tyt 2:8

MOZOLIĆ SIĘ, Iz 65:23 Nie będą m. na darmo

Mt 11:28 Przyjdźcie wszyscy, którzy m.

Gal 4:11 czy nie m. na próżno

MOZDZIERZ, Prz 27:22 głupiego utarł w m.

MOŻLIWI, Mt 19:26 u Boga wszystko jest m.

Mt 26:39 jeśli to m., niech ten kielich

Rz 12:18; 1Ko 11:20; Heb 10:4

MÓWIC, Prz 17:9 kto ciągle m. o sprawie

Iz 30:10 M. nam to, co miłe; rzeczy zwodnicze

Rz 1:8 o waszej wierze m. się po całym świecie

MROK, Ga 4:19; Iz 8:22; 58:10

MRUGAĆ, Prz 6:13 m. okiem, daje znaki

Prz 16:30 M. oczami, by knuć intrygi

MŚCICIEL, Lb 35:12 schronienie przed m. krwi

Rz 13:4 m. dla wyrwania srogiego gniewu

Lb 35:21; Pwt 19:6; Joz 20:9; Ps 78:35

MŚCIC SIĘ, Rdz 12:19 Nie m. sami

MŚCIWA SPRAWIEDLIWOŚĆ,

Dz 28:4 m. nie pozwoliła, by dalej żył

MUR, Iz 26:1 Wywabienie czyni on m.

Eze 38:11 wszyscy mleszkają bez m.

Jl 2:7 Wspinają się na m. jak wojownicy

Heb 11:30 Dzięki wierze upadły m. Jerycha

MUZYK, Ezd 7:24 na m. nie nakładać podatku

Mt 15:2; Jn 13:5

MYŚL, Ps 10:4 jego m. to: Nie ma Boga

Ps 94:11 Jehowa zna m. ludzkie

Ps 139:2 Tys z daleka rozważył moją m.

Ps 139:23 poznaj niepokojące mnie m.

Ps 146:4 w tymże dniu giną jego m.

Prz 12:5 M. prawych są sprawiedliwością

Iz 55:8 wasze m. nie są moimi m.

2Ko 10:5 bierzemy w niewolę wszelką m.

Heb 4:12 słowo Boże jest zdolne rozeznac m.

Rdz 6:5; Kpl 7:24; Hi 23:13; Fip 4:2; 7; Obj 17:17

MYŚLACY, Mal 3:16 księgę dla m. o jego imieniu

MYŚLEĆ, Mt 16:23 nie m. po Bożemu

Rz 12:3 nie m. o sobie więcej niż należy

1Ko 10:12 Kto m., że stoi, niech się strzeże

Gal 6:3 m., że jest czymś, a jest niczym

Jer 23:27; Mt 5:17; 10:34; Jn 5:39; 1Ko 3:18; 8:2;

Fip 3:4; Heb 10:29

MYŚLENIE, Rz 8:6 m. ciała oznacza śmierć

Fip 4:10 ożywiłście swoje m. o mnie

2Pt 3:1 umiejętność jasnego m.

N

NAAMAN, 2Kl 5:1; Łk 4:27

NABYCIE, Gal 3:13 Chrystus przez n. uwolnił nas

NABYTŹ, Rdz 49:32 **N**. pole oraz na nim jaskinia

Dz 20:28 zbór Boga, n. krwιά Jego Syna

NABYWAĆ, Prz 15:32 kto słucha, n. serca

NACECHOWANY PEWNOŚCIĄ, Heb 11:1

NACIECIE, Kpl 21:5 na ciebie nie robić n.

NACINAC, Am 7:14 tym, który n. figi

NACISK, Ps 55:3 wskutek n. niegodziwca

2Ko 1:8; Flp 1:23

NACZELNIK, Eze 34:24 Dawid — n. pośród nich

Rdz 17:20; 1Kl 8:1; Eze 7:27; 44:3

NACZELNY, 1Pt 5:4 gdy się ujawni n. pasterz

NACZELNY PEŁNOMOCNIK, Dz 3:15 zabiłcie **N**.

Dz 5:31 Bóg go wywyższył jako **N**.

Heb 2:10 uczynić **N**. doskonaliśmy

Heb 12:2 uważnie wpatrując się w **N**.

NACZYNIĘ, Dz 9:15 człowiek ten jest n. wybranym

2Ko 4:7 Mamy skarb w n. glinianych

Obj 2:27 potłuczni niczym n. z gliny

1Kn 22:19; Ps 2:9; Jer 25:34; Mk 14:13; Łk 22:10;

Rz 9:21, 22

NADEJŚĆ, Heb 10:1; 13:14

NADETY, 1Ko 4:6; 5:2; 2Pt 2:18

NADMIAR, 2Ko 12:7 ze względu na n. objawień

Mt 14:20; Łk 21:4; 2Ko 8:14

NADPRZYRODZONY, Łk 1:22; 24:23; 2Ko 12:1

NADSTAWIAC, Rz 16:4 karków n. za mą duszę

NADUŻYWAĆ, 1Ko 9:18 abym nie n. prawa

NADUŻYWANIE WINA, 1Pt 4:3

NADYMAC (SIĘ), 1Ko 8:1; 13:4

NADZIEJA, Ps 25:3 w tobie pokładają n.

Iz 40:31 pokładają n. w Jehowie

Mt 12:21 w jego imieniu pokładają n.

Dz 26:7 w związku z tą n. oskarżają mnie

Rz 5:5 n. nie prowadził do rozczarowania

Rz 15:4 przez pociechę z Pism mieli n.

Ef 2:12 nie mieliście n., byliście bez Boga

1Ts 4:13 jak pozostali, którzy nie mają n.

Heb 6:19 n. mamy jako koticę dla duszy

Heb 10:23 publicznego ogłaszania naszej n.

1Pt 3:15 kto od nas żąda uzasadnienia n.

1Sm 27:1; Hi 14:7; Ps 146:5; Prz 20:22; Mi 5:7;

Rz 8:20; 24; 1Ko 9:10; Ef 4:4; Kol 1:27

NADZORCA, Dz 1:20 jego urząd n. przenie inny

Dz 20:28 duch święty ustanowił was n.

1Tm 3:1 ubiega się o urząd n., to pragnie

1Tm 3:2 n. winien być nieposzlakowany

1Pt 2:25 pasterza i n. waszych dusz

Neh 11:9; Ps 109:8; Iz 60:17; Jer 29:26; Tyt 1:7

NADZOROWAĆ, Ezd 3:8, 9

NADZOROWANIE, 1Kn 23:4

NADZORUJĄCY, Za 9:8

NADZÓR, Lb 3:32; Eze 44:11

NADZYWCZAJNY, Dn 4:36; 6:3; Dz 19:11; 1Ts 5:13

NAFTALI, Rdz 30:8; Wj 1:4; Mt 4:13

NAGANA, Prz 13:1 szczyderca ten, kto nie słyszał n.

2Ko 2:6 Takiemu wystraszcy ta n.

Ps 104:7; Kzn 7:5; Iz 66:15; 1Ts 5:23

NAGI, Rdz 3:7 zaczęli sobie uświadamiać, że są n.

2Ko 5:3 aby nie okazać się n.

Jak 2:15 Jeżeli brat lub siostra są n.

Obj 3:17 żeś nieszczyśny i biedny, i ślepy, i n.

Obj 17:16 będzie spustoszona i n.

Rdz 2:25; Hi 1:21; 26:6; Oz 2:3; Mt 25:36

NAGŁY, 1Ts 5:3 przyjdzie na nich n. zagłada

NAGO, Obj 16:15 żeby nie chodzić n.

NAGOSĆ, Mi 1:11 w haniebną n.

NAGRADZAC, Rut 2:12 Obj Jehowa n. twoje

Heb 11:6 n. tych, którzy go szukają

NAGRODA, Rdz 15:1 Twoja n. będzie bardzo wielka

Ps 127:3 owoc łona jest n.

Mt 5:12 wielka jest wasza n. w niebiosach

1Ko 9:24 tylko jeden otrzymuje n.

Flp 3:14 pędzę do celu po n.

Mt 6:1, 2; 10:41; Kol 2:18; 3:24; Heb 10:35

NAIGRAWAĆ SIĘ, Ps 2:4 Jehowa będzie z nich n.

Ps 59:8; Prz 19:28

NAIWNY, Oz 7:11 Efraim jest jak n. gołąb

NAJAZD, Mi 5:1 robisz nacięcia, córo n.

NAJBLIŻSI ZNAJOMI, Hi 19:14

NAJDOSTOJNIEJSZY, Dz 25:21 do decyzji **N**.

NAJEMNIK, Łk 15:19 Uczyn mnie jednym z n.

NAJGLEBSZE UCZUCIA, Rdz 43:30

NAJMNIEJSZY, Jer 31:34 od n. do największego

Mt 25:40 uczyniliście to jednemu z n.

Lk 16:10 Kto jest wierny w n.

Heb 8:11 będą mnie znali, od n. do największego

Mt 5:19; Łk 12:26; 1Ko 15:9

NAJMNIJE ZNACZĄCY, Mt 2:6

NAJMOWAĆ, Neh 13:2 n. przeciwił nim Balaama

Mt 20:1 wyszedł, by n. pracowników

Rdz 30:16; Pwt 23:4; Neh 6:12

NAJOSTROŻNIEJSZY, Rdz 3:1 waży był n.

NAJPIERW, Mt 6:33 szukajcie n. królestwa

NAJPOCZĘSNIEJSZY, Mt 23:6; Łk 14:7, 8

NAJPOTULNIEJSZY, Lb 12:3 Mojżesz był n.

NAJSKRUPUŁNIEJSZE POMIESZCZENIE,

1Kl 6:5; Ps 28:2

NAJWCZEŚNIEJSZE DZIECIŃSTWO,

2Tm 3:15 od n. znasz święte pisma

NAJWYŻSZY, Ps 83:18 Jehowa jest **N**.

Ps 91:1 mieszka w ukryciu u **N**.

Iz 14:14 upodobnie się do **N**.

Dn 4:17 by żyjący poznali, że **N**. jest Władcą

Dn 7:18 królestwo otrzymają święci **N**.

Dz 7:48 **N**. nie mieszka w domach

Ps 82:6; Dn 7:22, 25, 27; Łk 1:32, 76; 6:35; Dz 16:17

NAJZNAKOMITSZY, PnP 1:1 **N**. pieśń, Salomona

NAKARMIC, Mt 25:37 widzieliśmy głodnym i n.?

NAKAZ, Rdz 3:17 n.: Nie wolno z niego jeść

Iz 28:10 n. za n. n. za n.

Mt 15:9 jako nauk uczą n. ludzkich

Kol 2:22 zgodnym z n. i naukami ludzi

1Ts 4:2 Znać n., które dałmiś

Iz 45:12; Mt 4:6; 1Tm 1:5, 18

NAKAZUJĄCE WOLANIE, 1Ts 4:16

NAKAZYWAĆ, Pwt 4:2 do słowa, które wam n.

Pwt 6:6 słowa, które ci dzisiaj n.

Joz 1:9 Czyż ci nie n.? Bądź odważny

Wj 7:2; Lb 9:8; Pwt 5:33; Ps 78:5; 105:8; Jer 1:7;

Jn 15:17; Dz 14:1; Tyt 1:5

NAKRAPIAŃY, Rdz 31:10 kozły były przegowane, n.

NAKREŚLAĆ, Gal 3:1 n. obraz Jezusa zawieszonego

NAKRZYCIE GŁOWY, 1Ko 11:15 Włosy dane jej za n.

NALEGAC, Sdz 14:17 płakała siedem dni, na niego n.

Prz 6:3 natarczywie n. na bliźniego

NALEŻEĆ (SIĘ), Wj 21:10 co jej n. w małżeństwie

Prz 3:27 dobrego tym, którym n.

Rz 13:7 Oddawajcie wszystkim, co im n.

Rz 14:8 n. do Jehowy

1Ko 7:3 oddaje żonie, co jej n.

NALEŻNOŚĆ, Rz 4:4 poczytuje się za n.

NAŁOŻNICA, Sdz 19:25 nad n. pastwili się

1Kl 11:3 siedemset żon, trzysta n.

Rdz 22:24; Wj 21:8; 2Sm 3:7; Est 2:14

NAMACAC, Dz 17:27 n. i rzeczywiście znaleźć

NAMASZCZAC, Wj 28:41 i n. ich, i napełnił rękę

Sdz 9:8 drzewa poszył n. króla

1Sm 16:13 Samuel n. go

Iz 61:1 Jehowa mnie n., bym opowiadał

2Ko 1:21 tym, który nas n., jest Bóg

Heb 1:9 n. cię olejkami radoznego uniesienia

Wj 40:13, 15; 1Sm 16:12; 1Kl 1:34; 19:16; Ps 45:7

NAMASZCZA(E)NIE, Wj 30:25; 40:15; Lb 4:16;

1Jn 2:20

NAMASZCZONY, Eze 28:14 n. cherubem, który

NAMAWIAC, Joz 15:18; Sdz 1:14

NAMIESTNIK, Jer 51:23; Mal 1:8; Mt 2:6; 10:18;

27:27; Jn 18:28; 1Pt 2:14

NAMIĘTNOŚĆ, Mt 5:28 aby do niej zapalać n.

Rz 7:5 n. pobudzane przez Prawo

1Ko 7:9 lepiej zawrzeć związek, niż płonąć n.

Gal 5:24 ciało wraz z jego n.

NAMIOT, Ps 15:1 kto będzie gościem w twoim n.

Jer 35:7 przez wszystkie dni mieszkać w n.

Dn 11:45 osadzi swoje **n.** pałacowe
 Heb 9:11 doskonalszy **n.** nie uczyniony rękami
 Obj 21:3 **n.** Boga jest z ludźmi
 Sdz 5:24; Prz 14:11; Iz 40:22; 2Ks 5:1; Heb 8:2
NAMIOTOWY, Iz 54:2 Wydluż swe linki **n.**
NA NOWO, Heb 6:6 **n.** zawieszają Syna na palu
NAOCZNY ŚWIADEK, 1Pt 2:12
NAPADAĆ, Rdz 4:8 Kain **n.** na Abła
NAPASTNIK, Hi 36:32 daje nakaz przeciwko **n.**
NAPELNIAC, Rdz 1:28 **n.** ziemię i opanujcie ją
 Rdz 9:1 stańcie się liczn i oraz **n.** ziemię
 Ps 96:11 morze oraz to, co je **n.**
 Ag 2:7 **n.** ten dom chwala
 1Kl 8:11; Ps 24:1; 81:10; Iz 27:6; Jer 51:14; Ef 5:18
NAPELNIAC MOCA, Wj 29:35 będziesz **n.** ich rękę
 Wj 28:41; 29:33; Sdz 17:5
NAPELNIONY, Rdz 6:11; Dz 4:31; Kol 1:9
NAPIERSNIK, Wj 28:15 wykonasz **n.** sadu
 Ef 6:14 nałożysz **n.** prawości
 1Ts 5:8 **n.** wiary i miłości
 Wj 25:7; 28:29; Kpl 8:8
NAPIS, Mt 22:20 Czyj to wizerunek i **n.**
 Wj 39:30; Dn 5:7
NAPISAC, Prz 3:3 **n.** je na tablicy swego serca
 Jer 31:33 **n.** je na ich sercu
 Łk 21:22 spełniło się wszystko, co **n.**
 Rz 15:4 co niegdyś **n.**, n. dla pouczenia
 2Ks 3:2 listem, **n.** na naszych sercach
 Obj 14:1 **n.** na czołach jego imię
 Iz 30:8; Obj 1:3; 3:12; 21:5
NAPISANY, 2Ks 3:2 listem, **n.** na naszych sercach
 Obj 14:1 **n.** na czołach jego imię
 Mt 4:4; Jn 19:19; Obj 17:5
NAPOMINAC, 1Ts 5:12 którzy was **n.**
 2Ts 3:15 **n.** go jak brata
 Dz 20:31; Rz 15:14; 1Ks 4:14; Kol 3:16; 1Ts 5:14
NAPOMNIENIE, Tyt 3:10 odrzuć po drugim **n.**
NAPÓJ ODURZAJĄCY, Kpl 10:9; Lb 6:3; Sdz 13:4;
 Ps 69:12; Prz 20:1; Iz 28:7
NAPÓJ OFIARNY, Iz 30:1 wylać **n.**, ale nie z duchem
NAPRZYKRZĄĆ SIĘ, Sdz 16:16; Rut 2:15
NARADA, Mt 27:1 odbył **n.** przeciwko Jezusowi
 Gal 1:16 nie wdałem się w **n.** z ciałem
NARODZIĆ SIĘ, Iz 9:6 **n.** nam dziecko
 Łk 2:11 **n.** wam Wybawca
 Jn 3:3 Jeżeli ktoś nie **n.** ponownie
 Mt 2:1; Jn 18:37
NARODZINY, Kzn 7:1 dzień śmierci niż dzień **n.**
 Wj 28:10; Eze 16:3
NARODZONY, Hi 14:1 Człowiek **n.** z niewiasty
NARÓŻNIK, Iz 28:16 kamień, drogocenny **n.**
NARÓD, Wj 19:6 królestwem i **n.** świętym
 Ps 33:12 Szczęśliwy **n.**, którego Bogiem
 Iz 2:2 popłyną ku niej wszystkie **n.**
 Iz 2:4 **n.** nie podniesie miecza przeciw **n.**
 Iz 26:2 żeby mógł wejść prawy **n.**
 Iz 66:8 **n.** narodzi się w jednej chwili
 Jer 25:32 nieścieście idzie od **n.** do **n.**
 Sof 2:1 zbierz się, **n.** nie błędny
 Sof 3:8 powstanie, by zebrać **n.**
 Ag 2:7 zakolysz **n.**, i przyjdą kosztowności **n.**
 Mt 12:21 w jego imieniu **n.** będą pokładać
 Mt 21:43 dane **n.** wydającym owoce
 Mt 24:7 Powstanie **n.** przeciw **n.**
 Mt 24:14 na świadectwo wszystkim **n.**
 Mt 25:32 będą przed nim zebrane wszystkie **n.**
 Łk 21:24 wyznaczone czasy **n.**
 Łk 21:25 znaki na słońcu, a na ziemi udrczenie **n.**
 Łk 23:2 ten człowiek podburza nasz **n.**
 Dz 15:14 jak to Bóg zwrocił uwagę na **n.**
 Ef 4:17 żebyście nie postępowali tak, jak i **n.**
 1Pt 2:12 w szlachetnym postępowaniu wśród **n.**
 Obj 11:18 **n.** srodze się rozniewali
 Rdz 22:18; 2Sm 7:23; Ps 9:17; Dz 10:35; Rz 3:29;
 Obj 7:9
NARUSZAĆ, Mt 15:3 wy **n.** przykazanie Boże
 Joz 7:11; 23:16; Sdz 2:20; Oz 6:7; 8:1

NARZĄD, Iz 57:8 Widziałas **n.** męski
 Kpl 15:2; 3; Eze 23:20
NARZĘDZIE, Kzn 10:10 żelazne **n.** się stępi
NASACZONY OLIWĄ, Iz 25:6 z potraw obficie **n.**
NASIEPIENIE, Rdz 1:11 owoc, w którym jest **n.**
 Łk 8:11 **n.** jest słowo Boże
 Kpl 15:16; 32; 18:20; 23; 20:15; 22:4; Mt 13:38;
 1Ks 15:38; 1Pt 1:23; 1Jn 3:9
NASTAWIENIE, Flp 2:5 Zachowujcie to **n.** umysłu
 Flp 3:15 bądźmy tego samego **n.** umysłu
NASTĘPCY, Heb 7:24 ma kapłaństwo bez **n.**
NASYCENIE, Prz 13:25 je do **n.** swej duszy
NASYCIĆ (SIĘ), Ps 22:26 Potulni będą jeść i **n.**
 Prz 30:15 Trzy rzeczy, które nie mogą **n.**
 Mi 6:14 będziesz jadł i się nie **n.**
 Ps 91:16; 107:9; Prz 1:31; 28:25; Iz 43:24; 58:10;
 Eze 7:19; 32:4; Jl 2:19, 26
NASYCONY, Ps 37:19 w dniach głodu będą **n.**
 Jer 31:14 lud mój zostanie **n.** moją dobrocią
 Hab 2:16
NAŚLADOWAĆ, 2Ts 3:7 powinniście nas **n.**
 2Ts 3:9 dać wam przykład, abyście nas **n.**
 Mt 16:24; 1Tm 5:10; Heb 13:7; 2Pt 2:2
NAŚLADOWCY, 1Ks 11:1 Stańcie się **n.** moimi
 1Ks 4:16; Ef 5:1; Flp 3:17; 1Ts 1:6; 2:14
NAŚMIEWAĆ SIĘ, 2Ks 36:16 **n.** z posłańców
 2Kl 2:23; Eze 22:5
NATAN, 2Sm 12:7 **n.** powiedział do Dawida
 2Sm 7:3; 12:5; 13; 1Ks 17:1, 2
NATANAEŁ, Jn 1:45-49; 21:2
NATCHNIENIE, 1Kn 28:12 plan otrzymał w **n.**
 Mt 22:43 Dawid pod **n.** nazwa go Panem
 Obj 1:10 W **n.** znalazłem się w dniu Pańskim
 Obj 19:10 świadectwo o Jezusie **n.**
NATCHNIONA WYPowiedź, Oz 9:7; 1Ks 12:10
 1Tm 4:1 **n.** mówi, że w późniejszych czasach
 1Jn 4:1 nie każdej **n.** wierzyć
 Obj 16:13 trzy nieczyste **n.** jak żaby
NATCHNIONY, Prz 16:10 **n.** rozstrzygnięcie
 2Tm 3:16 Całe Pismo jest **n.** przez Boga
NATLUSZCZĄC, Ps 23:5 Oliwą **n.** mą głowę
NATURA, Rz 1:27 porzucili zgodę z **n.** pożywie
 Ef 2:3 byliśmy z **n.** dziećmi srogoego gniewu
 2Pt 1:4 współuczestnikami Boskiej **n.**
 Rz 1:26; 2:14, 27; 11:24; 1Ks 11:14
NATURALNY, Kpl 18:23 pogwałcenie tego, co **n.**
 Jak 3:6 zapala koło życia **n.**
 Rz 1:31; 11:24; 2Tm 3:3
NAUCAĆ, Hi 33:33 **n.** cię mądrości
 Ps 25:4 **n.** mnie ścieżek twoich
 Ps 94:12 Szczęśliwy, którego **n.** prawa
 Ps 143:10 **n.** mnie spełniać wolę twoją
 Iz 29:13 przykazaniem, którego się **n.**
 Jer 32:33 chociaż ich **n.** wstawano wcześniej i **n.**
 Mt 7:29 **n.** ich jak ktoś mający władzę
 Mk 6:6 obchodząc wioski i **n.**
 Jn 7:16 czego **n.** nie jest moje
 Jn 8:28 mówię, jak mnie **n.** Ojciec
 Jn 14:26 duch święty **n.** was wszystkiego
 Dz 4:2 rozdrążnieni tym, że oni **n.** lud
 Dz 5:42 bezustannie **n.** i oznajmiali
 Dz 18:25 prawdowo mówili i **n.** o Jezusie
 Rz 12:7 jeśli **n.**, niech trwa w nauczaniu
 1Ks 4:17 moje metody, tak jak wszędzie **n.**
 Tyt 1:11 **n.** rzeczy, których nie powinni
 Wj 4:12; 2Ks 17:9; Ps 45:4; Mt 11:1; Łk 12:12;
 Dz 5:25; 11:26; Gal 6:6; 1Tm 2:12
NAUCZANIE, Dz 20:20 od **n.** publicznie i od domu
 1Tm 4:16 zwracaj uwagę na siebie i na swe **n.**
 2Tm 3:16 Całe Pismo pożyteczne do **n.**
 2Tm 2:2, 24; Tyt 1:9
NAUCZYCIEL, Ps 119:9 niż wszyscy moi **n.**
 Iz 30:20 twoje oczy zobaczą Wspaniałego **n.**
 Mt 23:34 jeden jest wasz **n.**
 Mt 23:34 posyłam do was **n.** publicznych
 Jn 3:10 Jesteś **n.** Izraela, a nie wiesz
 Jn 13:13 Zwracacie się do mnie: **N.**

1Tm 2:7 **n.** narodów w sprawie wiary
2Tm 4:3 nagromadza sobie **n.**
Heb 5:12 ze względu na czas powinniście być **n.**
2Kn 35:3; Ezd 8:16; Prz 5:13; Hab 2:18; Mt 10:24;
13:52; Ef 4:11; Jak 3:1; 2Pt 2:1
NAUCZYĆ SIĘ, 1Ko 14:35 Jeśli chcą **n.**, niech pytają
Flp 4:9 wprowadzajcie w czyn to, czego **n.**
Heb 5:8 Chciał był Synem, **n.** posłuszeństwa
Pwt 4:10; Ps 119:73; Prz 30:3; Jn 6:45; Flp 4:11;
2Tm 3:14
NAUKA, Mt 15:9 jako **n.** uczą nakazów ludzkich
Mt 16:12 by strzegli się **n.** faryzeuszy
Ef 4:14 unoszonymi każdym wiatrem **n.**
Kol 2:22 zgodnym z nakazami i **n.** ludzi
1Tm 1:3 by nie głosili odmiennej **n.**
2Tm 4:3 nie zniosą zdrowej **n.**
Heb 13:9 Nie dajcie się porwać obcym **n.**
1Tm 4:1, 6; 6:1, 3; Heb 6:1
NAWADNIAC, Kzn 2:6; Eze 17:7; Jl 3:18
NAWALNICA, Jer 23:19 wicher Jehowy, wręcz **n.**
Ps 83:15; Jer 25:32; Am 1:14
NAWODNIONY, Ps 23:2 **n.** miejsca odpoczynku
NAWRÓCENIE, Dz 15:3 o **n.** ludzi z narodów
NAWYK, 1Tm 3:2, 11; 1Tm 2:2 umiar w **n.**
NAZAREJCZYK, Jn 19:19; Dz 2:22; 24:5
NAZARET, Jn 1:46 Czy z **N.** może wyjść coś dobrego
Mt 2:23; 4:13; 21:11
NA ZAWSZE, Ps 104:5 nie nia nie zachwieje **n.**
Iz 57:15 Wzniosły, który mieszka **n.**
NAZIREJCZYK, Lb 6:2, 18-21; Sdz 13:5; 16:17
NAZNACZONY, 2Ts 3:14 mieć go za **n.**
NAZWANY, Rz 9:26 będą **n.** synami Boga
1Jn 3:1 **n.** dziećmi Bożymi
NAZYWAĆ, Rdz 2:19; Iz 60:14, 18
NEBO, Lb 32:3; Iz 15:2; 46:1; Jer 48:1
NEBUKADNECCAR,
2Kn 36:7 niektóre sprzęty sprowadził **N.**
Jer 27:6 wydałem te krainy w rękę **N.**
Dn 3:1 **N.** wykonał złoty posąg
Ezd 5:12; Dn 2:1; 3:16, 24, 28; 4:18, 31
NEBUKADRECCAR, Jer 25:9 **N.** króla Babilonu
Jer 43:10; 50:17; Eze 26:7; 30:10
NEFILIMOWIE, Rdz 6:4; Lb 13:33
NEGEB, Pwt 1:7 i do Szefeli, i **N.**
NERKA, Wj 29:13; Ps 7:9; Jer 11:20
NETYNEJCZYCY, Ezd 7:24 **n.** i pracowników
Ezd 8:20 **n.** oddali na służbę
1Kn 9:2; Ezd 2:43; Neh 10:28; 11:21
NEĆIĆ, Jak 1:14 pociąga i **n.** własne pragnienie
NEDZA, 1Tm 5:5 która jest wdowa i pozostaje w **n.**
NĘDZNY, Neh 4:2 Cóż ci **n.** Żydzi wychyniają
Gal 4:9 do **n.** rzeczy elementarnych
NIEĆ, Iz 45:18 nie stworzył jej po prostu na **n.**
Lam 1:8 którzy ja szanowali, mają ją za **n.**
NIEĆ NIEWARCI BOGOWIE, Kpl 19:4; 26:1; Ps 96:5
NIEĆ NIE ZNACZĄCY, Hi 14:21; Jer 14:3; 30:19
NIECÓŚ, 1Ko 8:4 wiemy, że bożek jest **n.**
Iz 41:29; 44:9; 59:4
NIECPON, Ps 18:4; Prz 6:12; 16:27; 19:28
NIEBEZPIECZENSTWO, 1Ko 15:30 w wielkim **n.**
2Ko 11:26 w **n.** ze strony rozbójników
Lk 8:23; Dz 19:27, 40; Rz 8:35
NIEBIAŃSKI, Ef 2:6 posadził nas w miejscach **n.**
Heb 3:1 uczestnicy powołania **n.**
Heb 12:22 do Jerozolimy **n.**
Jn 3:12; Ef 1:20; 2Tm 4:18; Heb 8:5; 9:23
NIEBİOSA, Ps 19:1 **N.** oznajmiają chwałę Boga
Iz 65:17 nowe **n.** i nową ziemię
Iz 66:1 **N.** są moim tronem, a ziemia podnóżkiem
Dz 2:34 Dawid nie wstąpił do **n.**
2Pt 3:10 **n.** przemiana z sypkiem
2Pt 3:13 Sa nowe **n.** i nowa ziemia
Pwt 10:14; Ps 2:4; 50:6; Prz 30:19; Ag 2:6; Mal 3:10
NIEBO, Sdz 5:20 Z **n.** gwiazdy walczyły
Jn 3:13 nikt nie wstąpił do **n.**
Obj 12:7 i wybuchła wojna w **n.**
Mt 24:35; Lk 17:24; Obj 19:11

NIECIERPLIWY, Hi 21:4; Prz 14:29
NIECZULY, Wj 7:14 Serce faraona jest **n.**
Mt 13:15 serce ludu stało się **n.**
NIECZYNNY, Rz 6:6 grzeszne ciało stało się **n.**
NIECZYSTOŚĆ, Lam 1:9 **N.** jest na polach szaty
Mt 23:27 groby pełne wszelkiej **n.**
Rz 1:24 wydał ich na pastwę **n.**
1Ts 4:7 nie powołał nas z przyzwoleniem na **n.**
Eze 18:6; 39:24; Rz 6:19; Ef 5:3
NIECZYSTY, Hi 14:4 zrodzić czystego z **n.**
Iz 6:5 jestem człowiekiem o **n.** wargach
Iz 35:8 Nie będzie nia chodźli **n.**
Iz 52:1 nigdy nie wejdzie do ciebie **n.**
Iz 64:6 stajemy się jak ktoś **n.**
1Ko 7:14 wasze dzieci byłyby **n.**
2Ko 6:17 prześciancie dotykać tego, co **n.**
Obj 16:13 trzy **n.** natchnione wypowiedzi
Kpl 11:8; Ezd 9:11; Ag 2:13; Dz 10:14; Obj 18:2
NIEBBALE, Jer 48:10 kto złeczenie wykonuje **n.**
NIEDOBÓR ŻYWNOSCI, Mt 24:7 będą też **n.**
Neh 5:3; Mk 13:8; Lk 21:11; Obj 6:8
NIEDOLA, Ps 94:20 dekretem gotuje **n.**
Iz 45:7 zaprowadzam pokój i stwarzam **n.**
Eze 7:26 Nadejdzie **n.** za **n.**
Rz 3:16 Ruina i **n.** sa na ich drogach
Jak 4:9 Dajcie wyraz **n.** i okazujecie żalność
Hi 6:2; 20:22; 30:13; Ps 91:3; Abd 12; Jak 5:1
NIEDOMAGAJĄCY, Jak 5:15 modlitwa uzdrowi **n.**
NIEDORZECZNOŚĆ, Iz 9:17; Lk 24:11
NIEDOSTATEK, 2Ko 8:14 zrekomensował ich **n.**
NIEDOSTĘPNY, 1Tm 6:16 mieszkający w **n.** świetle
NIEDOŚWIADCZONY, Ps 19:7 **n.** czyni mądrym
Prz 22:3 **n.** muszą ponieść karę
Ps 119:130; Prz 1:22; 14:15; 21:11; Eze 45:20
NIEDOZWOLONI, Rz 13:13 nie w **n.** współzyciu
NIEDŹWIEDZICA, Iz 11:7
NIEDŹWIEDZ, 1Sm 17:37
NIEFRASOBLIWOŚĆ, Prz 1:32
NIEGODNIE, 1Ko 11:27 pił kielich Pański **n.**
NIEGODNY, Wj 20:7 używać imienia w sposób **n.**
NIEGODNY UPODOBANIA, Rz 1:28 stan umysłu **n.**
NIEGODNY UZNANIA, 1Ko 9:27; 2Ko 13:5-7; 2Tm 3:8
NIEGODZIWIĘC, Ps 37:10 już nie będzie **n.**
Prz 15:8 Ofiara **n.** jest obrzydliwością
Iz 57:21 Nie ma pokou dla **n.**
Mt 6:13 wywołaj nas od **n.**
1Jn 5:19 świat podlega mocy **n.**
Ps 145:20; Jer 12:1; Ef 6:16
NIEGODZIWOŚĆ, Ps 45:7 nienawidzisz **n.**
Ps 84:10 krążyć po namiotach **n.**
Kzn 7:15 żyje mimo swej **n.**
1Ko 5:8 z zakwasem zła i **n.**
1Ts 5:22 Powstrzymujcie się od **n.**
Ps 5:4; 125:3; Prz 12:20; 14:22; Eze 3:19
NIEGODZIWIY, Hi 11:20 zawiodą oczy **n.**
Ps 9:17 **N.** zawrócą do Szeolu
Prz 29:2 gdy władzę sprawuje **n.**, lud wzdycha
Eze 33:11 nie mam upodobania w śmierci **n.**
Dn 12:10 **n.** działac będą niegodziwie
Eze 3:18; Mt 12:35; Rz 12:9; Ef 6:12
NIELOJALNY, 2Tm 3:2 niewdzięczni, **n.**
NIEMADRY, 2Sm 22:27 wobec przewrotnego jak **n.**
NIEMORALNIE, Ps 73:27 kto cie **n.** opuszcza
NIEMOWA, Iz 35:6 język **n.** krzyknie
Mt 9:32; 12:22
NIEMOWIĘ, Mt 11:25 objawiłeś jej **n.**
1Ko 13:11 Kiedy byłem **n.**, myślałem jak **n.**
Mt 21:16; 1Ko 3:1; 14:20
NIEMOŻLIWY, Mt 19:26 U ludzi jest to **n.**
Heb 6:18 **n.** żeby Bóg skłamał
Mt 17:20; Mk 10:27; Lk 1:37
NIEMOŻNOŚĆ, Rz 8:3 Prawo cechowała **n.**
NIEMY, Iz 56:10; Eze 24:27; Mt 12:22; 15:30; Lk 1:22;
2Pt 2:16
NIEAGANNIE, Ps 15:2 kto postępuje **n.**
NIEAGANNOŚĆ, Joz 24:14 służcie mu w **n.**

NIENAGANNY, Rdz 6:9 Noe był prawy. Okazał się n.

Hi 2:3 małż n. i prostolinijny
Eze 28:15 Byłeś n. na swoich drogach
Flp 2:15 n. i niewinny, dziećmi Bożymi
1Tm 2:10 i prawi, i n. okazaliśmy się wobec was
1Tm 3:13 utwierdzi wasze serca, aby byli n.
Rdz 17:1; Pwt 18:13; Hi 12:4; Ps 119:1; Prz 28:10

NIENASYCYNY, Prz 27:20 Szeol n.

NIENATURALNE WYPADANIE WŁOSÓW,

Kpl 13:30, 34

NIENAWIDZĄCY, Wj 18:21 n. niesprawiedliwego

NIENAWIDZENIE, Prz 8:13 Bojaźń oznacza n. zła

NIENAWIDZIC, Ps 11:5 miłującego przemoc n.

Prz 6:16 Jest sześć rzeczy, których Jehowa n.

Prz 15:10 kto n. upomnienia, umrze

Mt 5:43 masz n. swego nieprzyjaciela

Mt 6:24 jednego będzie n., a drugiego miłować

Jn 3:20 dopuszcza się tego, co podłe, n. światła

Jn 7:7 świat mnie n., ponieważ o nim świadczą

Jn 12:25 kto n. swej duszy, ten ją ustrzeże

Jn 15:19 nie jesteście częścią, światam was n.

Rz 7:15 czego n., to czynię

1Jn 3:15 kto n. swego brata, jest zabójcą

1Jn 4:20 n. swego brata, jest kłamcą

Kpl 19:17; Ps 21:8; 44:7; 69:4; Prz 1:29; 5:12; 13:24;

28:16; Łk 6:22, 27; Tyt 3:3; Judy 23

NIENAWIŚĆ, Pwt 19:6 przedtem nie żywił n.

Ps 97:10 miejcie w n. zło

Kzn 3:8 czas miłości i czas n.

Mt 24:9 przedmiotem n. narodów

Łk 14:26 nie ma w n. ojca i matki

Ps 25:19; 139:21; Prz 10:12; Eze 23:29; Mt 10:22

NIEOBECNOŚĆ, Flp 2:12 podczas mej n.

NIEOBECNY, Kol 2:5 n. ciałem

1Ko 5:3; 2Ko 5:9; 10:1, 11; Flp 1:27

NIEOBLUDNY, 2Ko 6:6 czystością, miłością n.

1Pt 1:22 wynikiem jest n. uczucie braterskie

1Tm 1:5; 2Tm 1:5

NIEOBRZĘZANIE, Gał 5:6 ani n., tylko wiara

Rz 2:25, 26; 1Ko 7:19; Kol 3:11

NIEOBRZĘZANY, Iz 52:1 nie wejdzie do ciebie n.

Dz 7:51 zawzięci, mający n. serca

Kpl 26:41; Hab 2:16; 1Ko 7:18

NIEOPIŚANY, 2Ko 9:15 n. wspaniałomyślny dar

NIOSIĄGALNY, Rdz 11:6; Hi 42:2

NIEOZWIYONY, 1Ko 14:7

NIEPAMIEĆ, Iz 65:16; Jer 50:5

NIEPEWNIĘ, Ps 38:16 moja stopa poruszała się n.

Iz 24:20 ziemia porusza się n. jak pijany

NIEPEWNOŚĆ, Łk 12:29; Jn 10:24

NIEPEWNY, 1Ko 9:26 nie biegne w sposób n.

2Ko 1:6 byliśmy n. swego życia

1Tm 6:17 nadziei na n. bogactwie

NIEPŁODNY, Hi 3:7 noc stanie się n.

Iz 54:1 Wykrzykuj z radością, n.

Łk 23:29 Szczęśliwe niewiasty n.

Rdz 11:30; Wj 23:26; 1Sm 2:5; Hi 30:3; Gał 4:27

NIEPODZIELNY, 1Kn 28:9 służ mu sercem n.

2Kn 16:9 serce jest wobec niego n.

NIEPOJĘTY, Jer 33:3 oznajmij ci n. rzeczy

NIEPOKOJĄCY, Ps 94:19 namnożyło się n. myśli

NIEPOKÓJ, Prz 23:29 U kogo n.? U kogo kłótnia

Iz 65:23 Nie będą rodzić na n.

2Kn 15:5; Am 3:9; Za 1:11; 2Ko 12:20

NIEPORZĄDEK, 1Ko 14:33 nie jest Bogiem n.

NIEPORZĄDNE, 2Ts 3:6, 7, 11

NIEPORZĄDNY, 1Tm 5:14

NIEPOSŁUSZENSTWO, Rz 5:19 przez n. jednego

Ef 2:2 ducha działającego w synach n.

2Ko 10:6; Ef 5:6; Heb 2:2; 3:18

NIEPOSŁUSZNY, Rz 10:21 n. i odpowiada hardo

NIEPOSŁUSZKOWANY, 1Tm 3:2 nadzorczą człowiek n.

1Tm 5:7 nakazuj, aby byli n.

NIEPRAWDA, Ps 12:2 N. mówią

Ps 41:6 serce będzie mówić n.

Prz 30:8 Oddał ode mnie n.

NIEPRAWOŚĆ, Ps 92:15 Skala, nie ma w nim n.

Sof 3:5 Jehowa nie dopuszczał się n.

1Jn 5:17 Wszelka n. jest grzechem

Obj 22:11 Kto się dopuszcza n., niech się dalej

NIEPRAWY, Dz 24:15 zmartwychwstanie n.

1Ko 6:9 n. nie odziedziczą królestwa

1Pt 3:18 Chrystus umarł, prawy za n.

Heb 6:10; 12:8

NIEPRZEJEDNANY, 2Tm 3:4 zdrajcy, n., nadęci

NIEPRZEZEDZIANE ZDARZENIE, Kzn 9:11

NIEPRZYJACIEL, 1Ki 8:33 pokonany przez n.

Ps 110:2 Wyrusz na podbój między n.

Mt 10:36 n. człowiekowi jego domownicy

Mt 13:39 n., który zasiał, jest Diabeł

Rz 12:20 Jeśli twój n. głodny, nakarm go

1Ko 15:25 połóż n. pod jego stopy

1Ko 15:26 Jako ostatni n. unicestwiona śmierć

Jak 4:4 przyjaciel światu n. Boga

Sz 8:2; Mi 4:10; 7:6; Mt 22:44; Rz 11:28

NIEPRZYJAZNA MOWA, Heb 12:3 zniósł tak n.

NIEPRZYJAZN, Rdz 3:15 n. między niewiastę

Rz 8:7 myślenie ciała oznacza n. z Bogiem

Jak 4:4 przyjaźń ze światem n. z Bogiem

NIEPRZYWOICIE, 1Ko 13:5 nie zachowuje się n.

NIEPRZYWOITY, Pwt 23:14; 24:1

NIEROZSADNY, Łk 12:20 N., tej nocy załadają

Łk 11:40; 1Ko 15:36; 2Ko 11:16; 1Pt 2:15

NIEROZUMNY, Ps 14:1 N. rzekł w swoim sercu

Ps 49:10; 74:18; 92:6; Prz 12:1; 30:2; Jer 17:11;

Łk 24:25; 1Tm 6:9; Tyt 3:3

NIERZĄD, Lb 25:1 n. z córkami Moabu

Sdz 2:17 uprawiali n. z innymi bogami

Ps 106:39 przez swe postęпки uprawiali n.

Iz 23:17 Tyr będzie uprawiał n. z królestwami

Wj 34:15; Kpl 17:7; 20:5; Lb 15:39; Jer 3:1, 9;

Eze 16:29; 23:3, 8; Nah 3:4

NIERZĄDNICA, Rdz 38:15 Juda uznał ją za n.

Pwt 23:18 Nie wolno przynieść zapłaty n.

Joz 6:25 n. Rachab oraz domowników

Iz 1:21 wierne miasto stało się n.

Oz 4:14 składają ofiary z n. świątynnymi

Jl 3:3 chłopca dawali za n., dziewczynę za wino

Mt 21:31 n. idą przed wami do królestwa

1Ko 6:15 uczynić je członkami n.

Jak 2:25 n. Rachab uznana za prawą

Obj 17:5 Babilon Wielki, matka n.

Obj 17:16 ci znieprawidza n.

Prz 7:10; Mi 1:7; Łk 15:30; Heb 11:31; Obj 19:2

NIERZECZYWISTY, Iz 40:17 narody są jak coś n.

NIESKALANA CZYSTOŚĆ, 2Ko 11:3; 1Tm 4:12

NIESKALANIE CZYSTY, 2Ko 11:2 jako n. dziewicę

Jak 3:17 mądrość z góry jest n.

Flp 4:8; Tyt 2:5; 1Pt 3:2

NIESKALANY, Heb 7:26 taki arcykapłan był n.

Jak 1:27 Forma czci czysta i n.

Judy 24 stawia jako n. wobec swej chwały

Kol 1:22; 1Pt 1:4, 19

NIESKAZITELNOŚĆ,

1Kn 29:17 upodobanie w moralnej n.

Hi 31:6 pozna Bóg moją n.

Ps 26:11 będę chodził w swej n.

Prz 14:32 schronienie w swej n.

Prz 20:7 Prawy chodzi w swej n.

1Ki 9:4; Hi 27:5; Ps 25:21; 41:12; 78:72; Prz 2:7; 11:3

NIESKAZONOŚĆ, Rz 2:7 szukają chwały i n.

1Ko 15:42 wskrzeszone zostaje w n.

1Ko 15:50 skazanie nie dziedziczy n.

Tyt 2:7 n. w nauczaniu

Ef 6:24; 2Tm 1:10

NIESKORY, Łk 24:25; Jak 1:19

NIESŁAWA, Prz 13:5 okrywają się n.

Eze 23:10 stała się dla kobiet n.

NIESŁAWNY, Ps 99:8 pomstę za ich n. czyny

Ps 141:4 abym nie popełniał n. czynów

NIESPLAMIONY, 1Tm 6:14; 1Pt 1:19; 2Pt 3:14

NIESPRAWIEDLIWIE, 1Pt 2:19 Jeśli ktoś cierpi n.

NIESPRAWIEDLIWOŚĆ, Ps 7:3; Eze 3:20

Kpl 19:15 Nie wolno dopuszczać się n.

Pwt 32:4 Bóg, u którego nie ma n.

Rz 9:14 u Boga n.? Przynigdy

NIESPRAWIEDLIWY, Prz 15:27 zdobywa n. zysk

Wj 18:21; Prz 29:27; Jer 2:5; Rz 3:5; Obj 18:5

NIESTAŁY, Jak 1:8 niezdedykowanym, n.**NIESZCZESNY**, Am 6:3 odrzućcie myśl o dniu n.

Rz 7:24 N., ja człowiek

NIESZCZĘŚCIE, Ps 27:5 ostoni mnie w dniu n.

Ps 34:19 Wiele n. spotyka prawego

Prz 19:13 Syn głupi oznacza n.

Kzn 7:14 w dniu n. zważ

Jer 1:14 Od północy rozpęta się n. przeciw

Jer 38:4 nie pokój dla tego ludu, lecz n.

2Sm 22:19; Hl 31:23; Ps 38:12; 55:11; 71:24; 94:20;

107:26; Prz 17:5; Jer 2:27; 18:17; 25:6; 29; Am 6:6

NIESZLACHETNY, 1Ko 1:28 Bóg wybrał to, co n.**NIESMIERTELNOŚĆ**, 1Ko 15:53 przyobleć się w n.

1Tm 6:16 jedyny mający n.

NIESWIADOMOŚĆ, Heb 9:7 grzechy ludu z n.**NIESWIADOMY**, 2Ko 2:11 nie n. jego zamysłów

1Tm 1:13 byłem n. i działałem w niewierze

Heb 5:2 postępować powściągliwie z n.

2Pt 2:12 n. i mówią obelżywie

NIEUCZCIWY ZYSK, Tyt 1:11 nauczając dla n.

1Pt 5:2 Paście trzodę nie z umiłowania n.

1Tm 3:8; Tyt 1:7

NIEUCZONY, 2Pt 3:16 które n. przekręcają**NIEULECZALNY**, Iz 17:11 w dniach n. boleści

Mi 1:9 zadany jej cios jest n., dosięgnął Judy

Hl 34:6; Jer 15:18; 30:15; Nah 3:19

NIEUMIARKOWANIE, Mt 23:25 pełne grabieży i n.**NIEUMYŚLNE**, Lb 35:11 n. zadał śmiertelny cios

Lb 15:29; Joz 20:3

NIEUŻYTECZNOŚĆ, Ef 4:17 w n. umysłów**NIEUŻYTECZNY**, Mt 12:36 z każdej n. wypowiedzi

Łk 17:10 Jesteśmy n. niewolnikami

Mt 25:30; Tyt 3:9

NIEWART, Ps 24:4 nie wciąga do tego, co nic n.

Prz 12:11 zabiega o rzeczy nic n.

NIEWIARA, 1Tm 1:13**NIEWIARA**, Rdz 3:15 nieprzyjaźń między ciebie a n.

Sdz 5:24 Jael błogosławiona wśród n.

Jn 2:4 Co tobie do mnie, n.

Jn 19:26 N., oto twój syn

Obj 14:4 nie skalał się z n.

Obj 17:3 ujrzałem n. siedzącą na bestii

Rdz 2:22; Mt 11:11; Obj 12:1, 17

NIEWIDOCZNY, 2Ko 4:18 oczy zwrócone na n.**NIEWIDZIALNY**, Rz 1:20 jego n. przymioty

Kol 1:15 On obrazem n. Boga

1Tm 1:17 Królowi Wieczności, n.

Heb 11:27 jak gdyby widział n.

NIEWIEDZA, Dz 17:30 Bóg nie zwał na czasy n.

1Ts 4:13 nie w n. co do zasypiających w śmierci

Dz 3:17; Ef 4:18; 1Pt 1:14

NIEWIERNOŚĆ, Joz 22:31 nie dopuściliście się n.

1Kn 10:13 tak zginął Saul za swą n.

Joz 7:1; 22:22; Eze 17:20; 18:24

NIEWIERNY, Łk 12:46 wyznaczy mu dział z n.

2Tm 2:13 jesteśmy n., on pozostaje wierny

NIEWIERZĄCY, 1Ko 6:6 do sądu przed n.

1Ko 7:12 jakiś brat ma n. żonę

1Ko 7:14 n. mąż jest uświęcony

1Ko 14:22 języki są znakiem dla n.

2Ko 4:4 zaślepił umysły n.

2Ko 6:14 nierówno w jarzmo z n.

NIEWIEDNĄCY, 1Pt 1:4; 5:4**NIEWIENNOŚĆ**, Oz 8:5 niezdolni do zachowywania n.**NIEWINNY**, Mt 10:16 okazać się n. jak gołębie

Flp 2:15 nienagannymi i n., dziećmi Bożymi

Wj 23:7; Pwt 19:10; Ps 24:4; 94:21; Prz 6:17;

Rz 16:18, 19; Heb 7:26

NIEWOLA, Wj 6:5 Egipcjanie trzymają w n.

Jer 43:11 ma spotkać n., pójście do n.

Rz 8:15 nie otrzymaliście ducha n.

Rz 8:21 zostanie uwolnione z n.

2Ko 10:5 bierzemy w n. wszelką myśl

Gal 5:1 nie dajcie się zaprac w jarzmo n.

Heb 2:15 przez całe życie podlegał n.

Ezd 9:9; Neh 1:3; Am 9:4; Nah 3:10; Gal 4:24

NIEWOLNICA, Ps 116:16 syn twojej n.

Ps 86:16; Łk 1:38

NIEWOLNICZA PRACA, Wj 2:23**NIEWOLNIK**, Zobacz też SŁUGA.

Mt 6:24 nikt nie może być n. dwóch panów

Mt 25:30 nieużytecznego n. wyrzucicie

Łk 12:37 Szczęśliwi n., których pan zastanie

Łk 17:10 Jesteśmy nieużytecznymi n.

Jn 8:34 kto grzeszy, jest n. grzechu

Jn 13:16 N. nie jest większy od swego pana

Dz 2:18 na moich n. wyleję mego ducha

Rz 6:6 abyśmy już nie byli n. grzechu

Rz 7:6 n. w nowym sensie przez ducha

1Ko 7:23 przestaniecie się stawać n. ludzi

Gal 3:28 nie ma n. ani wolnego

Gal 5:13 z miłości służcie jedni drugim jak n.

Obj 19:2 pomsć krew swoich n.

Mt 20:27; 24:45, 48; Jn 8:35; Dz 7:7; Rz 6:17-20;

Gal 1:10; 4:7, 9; 2Tm 2:24; 1Pt 2:16; 2Pt 2:19

NIEWÓD, Wj 2:2t Łowia n. każdy swego brata

Mt 13:47 królestwo podobne do n.

Kzn 7:26; Eze 26:5; 47:10

NIEWPRAWNY, 2Ko 11:6 jestem n. w mowie**NIEWRAŻLIWOŚĆ**, Mk 3:5; Ef 4:18**NIEWYCCZERPANY**, Łk 12:33 n. skarb w niebiosach**NIEWYKSYZTAŁCONY**, Dz 4:13 n. i prości**NIEWYPOWIEDZIANY**, 2Ko 12:4 n. słowa**NIEWYRAŻONY**, 1Ko 14:8 trąba da n. sygnał**NIEWZRUSZENIE**, Heb 3:6 n. aż do końca**NIEWZRUSZONOŚĆ**, Kol 2:5 n. waszej wiary**NIEWZRUSZONY**, Iz 28:16; Heb 6:19**NIEZACHWIANIE**, Dn 6:16, 20 n. służysz**NIEZACHWIANY**, 2Ko 1:7 nadzieja jest n.**NIEZADOWOLENIE**, Mi 2:7 Czy duch popadł w n.**NIEZAMEŻNA**, 1Ko 7:11, 34**NIEZASZCZYTNY**, Rz 9:21; 2Tm 2:20**NIEZAWODNY**, Dn 2:45 sen jest n.**NIEZBADANY**, Rz 11:33 Jakże n. są jego sądy

Hl 5:9; 9:10; Ps 145:3; Prz 25:3

NIEZDECYDOWANY, Jak 1:8; 4:8**NIEZGLEBIONY**, Ps 69:2 Dostałem się w n. wody

Ef 3:8 nowinę o n. bogactwie Chrystusa

NIEZLICZONY, Heb 11:12 dzieci, jak ziarenek, n.**NIEZŁOMNIE**, Ps 78:37 serce Ich nie trwało n.**NIEZŁOMNOŚĆ**, 2Pt 3:17 nie odpasć od swej n.**NIEZŁOMNY**, 1Ko 15:58 stancie się n.

Kol 1:23 osadzeni na fundamencie i n.

NIEZMIENNY, Heb 6:18 przez dwie n. rzeczy**NIEZNY**, Dz 17:23 ołtarz: N. Bogu

2Ko 6:9

NIEZNISZCZALNY, Rz 1:23 chwałę n. Boga

1Ko 9:25 koronę zniszczalną, ale my — n.

1Tm 1:17 Królowi Wieczności, n.

Heb 7:16 według mojej życia n.

1Pt 1:4 do dziedzictwa n. i nieskalanego

1Pt 1:23; 3:4

NIEZRÓWNY, Ef 1:19 n. wielkość jego mocy

Flp 3:8 n. wartość poznania Chrystusa

NIEZWYKŁE ROZKOSZE, Kzn 2:8**NIEZWYKŁOŚĆ**, 1Ko 2:1 nie z n. mowy**NIEZWYKŁY**, Rdz 18:14 coś zbyt n. dla Jehowy**NIEŻONATY**, 1Ko 7:32 n. zatroskany o Pana**NIKCZEMNOŚĆ**, Dz 13:10 pelen wszelkiej n.**NIKCZEMNY**, Prz 6:18 serce knujące n. zamysły**NIKODEM**, Jn 3:1, 4, 9; 7:50; 19:39

NIL, Iz 19:7; Jer 46:8; Eze 29:3; Za 10:11

NIMROD, Rdz 10:9 N., potężny łowca na przekór**NINIWA**, Jon 1:2 idź do N., wielkiego miasta

Jon 3:5 mieszkańcy N. uwierzyli Bogu

Mt 12:41 Mieszkańcy N. wstają na sąd

Rdz 10:11; Jon 3:2, 3; 4:11; Sof 2:13

NINIWCZYCY, Łk 11:30 Jonasz znakiem dla n.

NISAN, Neh 2:1; Est 3:7
NISZCZĘC, 2Kto 4:16 człowiek na zewnątrz n.
NISZCZYCIEL, 1Ko 10:10; Heb 11:28
NISZCZYCIELSKI, Oz 13:14 Szeolu, twa n. moc
NISZCZYĆ, Mt 6:19 na ziemi, gdzie mól i rdza n.
 Jer 1:10
NIZINA, Jl 3:2 na n. Jehoszafata
 Jl 3:14 tłumy na n. rozstrzygnięcia
 Joz 10:12; Sdz 5:15; 2Kn 20:26; Hl 39:21
NOC, Rdz 1:5 ciemność nazwał N.
 Iz 21:11 Ktoś woła: Strażniku, co z n.
 Jn 9:4 nadchodzi n., kiedy nikt nie może działać
 Rz 13:12 N. bardzo się posunęła
 1Ts 5:2 nadchodzi jak złodziej w n.
 Joz 1:8; Łk 18:7; 1Ts 5:5; Obj 7:15; 12:10; 22:5
NOE, Rdz 7:23 pozostał przy życiu tylko N. i ci w arce
 Łk 17:26 jak działo się za dni N.
 Heb 11:7 Dzięki wierze N., otrzymawszy
 Rdz 5:29; 6:9; 9:1, 17; Mt 24:37
NOEMI, Rut 1:2; 19; 2:1, 2; 20; 4:9, 14, 17
NOGA, Jn 19:33; Ef 6:15
NORMALNY, 2Kto 4:7 moc wykraczająca poza to, co n.
NOS, Eze 8:17 pod n. podsuwają mi latorośl
NOSIDŁO, Nah 1:13 połamię jego n.
NOSZE, Mk 2:4; 6:55; Jn 5:8; Dz 5:15
NOTATKA, Ezd 6:2
NOWINA, Ps 40:9 Oznajmiłem dobrą n.
 Iz 61:1 bym opowiadał dobrą n.
 Mt 24:14 ta dobra n. o królestwie
 Iz 40:9; 52:7; Nah 1:15; Rz 10:16; 2Kto 11:4
NOWO NAWRÓCONY, 1Tm 3:6 [nadzorca] nie n.
NOWOŚĆ, Rdz 6:4 chodzili w n. życia
NOWY, Kzn 1:9 nie ma n. n. pod słońcem
 Iz 42:9 oznajmiam rzec n.
 Iz 65:17 stwarzam n. niebios a i n. ziemię
 Mt 26:29 będę pił n. [produkt] w królestwie
 Jn 13:34 Daję wam n. przykazanie
 2Kto 5:17 rzeczy przemijają, zaczęły istnieć n.
 Kol 3:10 przyodziewajcie n. osobowość
 1Pt 1:23 Dano wam n. zrodzenie
 Ps 51:10; Iz 66:22; Łk 22:20; Gal 6:15; Heb 10:20;
 2Pt 3:13; Obj 3:12; 14:3; 21:5
NOZDRZA, Rdz 2:7 tchnął w jego n. dech życia
NOZE OGRODNICZE, Iz 2:4 włócznie na n.
 Jl 3:10 Przekujcie n. na dzidy
 Mi 4:3 przekują włócznie na n.
NÓW, Kol 2:16
NUN, Wj 33:11; Pwt 32:44; 1Kn 7:27

O

OBALAĆ, Hi 12:19; Prz 13:6
OBALONY, Prz 12:7
OBALAMUCAĆ, Rz 7:11 grzech o. mnie i zabił
 Rz 16:18 gładkimi słowami o. serca niewinnych
 2Kto 11:3 wąż swą przebiegłością o. Ewę
OBCHODZIC, Iz 24:5 o. prawa, zmienili przepis
 Mk 6:6 wędrował, o. wioski i nauczając
 Wj 12:14; Za 14:16; Heb 11:28
OBCLAZAĆ, Flm 18 o. tym mól rachunek
OBOWOZĄC, 2Ts 3:14 przestańcie z nim o.
OBECY, Kol 1:21 niegdyś byliście o.
 Heb 11:13 są o. i tymczasowymi osiedleńcami
 Eze 16:32; Mt 25:35; Jn 10:5; Ef 2:12; 4:18
OBEĆNOŚĆ, Mt 24:3 co będzie znakiem twojej o.
 Mt 24:37 taka będzie o. Syna człowieczego
 1Ko 15:23 we własnym szeregu, podczas jego o.
 2Kto 10:10 listy ważkie, ale osobista o. słaba
 Flp 2:12 posłuszni — nie tylko podczas mojej o.
 2Pt 1:16 Z mocą i o. naszego Pana
 1Jn 2:28 zawstydzili podczas jego o.
 Mt 24:27; 1Ts 4:15; Jak 5:7, 8; 2Pt 3:4, 12
OBEĆNY, Gal 1:4 wyzwolić z o. systemu
 Rz 8:18; 1Ko 5:3
OBED, Rut 4:17, 21, 22; Łk 3:32
OBED-EDOM, 2Sm 6:10-12; 1Kn 13:13
OBEJMOWAĆ, Rdz 29:13; PnP 2:6

OBELGA, 1Ko 5:11 [nie] zadawać się z rzucającym o.
 1Ko 6:10 rzucający o. nie odziedziczą królestwa
 Heb 10:33 w teatrze wystawiani na o.
 Ps 22:6; 69:7; 1Ko 4:12; 1Pt 2:23
OBELŻYWIE, Tyt 2:5 o słowie Bożym nie mówiono o.
 Dz 18:6; 1Pt 4:4; 2Pt 2:10
OBELŻYWY, Ef 4:31; 1Tm 6:4; 2Pt 2:11
OBFCIE(J), Hi 36:31 o. udziału żywności
 2Kto 9:6; 10; Heb 6:17
OBFIŁOŚĆ, Ps 52:7 ufa o. swego bogactwa
 Iz 9:7 O. tej władzy nie będzie końca
 Łk 12:15 ma o., jego życie nie zależy od tego
 Jn 10:10 by miały życie w o.
 Ps 37:11; Eze 28:16; Dn 12:4; Mt 12:34; 2Kto 8:2
OBFIŁOWAĆ, Rz 5:15 o. niezasłużona życzliwość
 2Kto 1:5 jak o. w nas cierpienia, tak o. pocieszenie
 2Kto 8:7 o. w wiare i słowo, i poznanie
 Rz 6:1; 15:13; Flp 1:9; 1Ts 3:12
OBFIŁUJĄCY, Wj 34:6 o. w lojalną życzliwość
OBGADYWAĆ, 3Jn 10 o. nas niegodziwymi słowami
OBIECANY, Tyt 1:2 o. przed dawnymi czasami
OBIECYWAĆ, Pwt 26:18 będzieś jego ludem, jak o.
 Heb 10:23 wierny jest ten, który o.
 Jak 1:12 koronę życia, którą Jehowa o.
 1Kl 8:56; Dz 7:5; Rz 1:2; 4:21; Jak 2:5
OBIETNICA, Rz 4:13 dano jego potomstwu o.
 Rz 9:4 nadanie Prawa, i święta służba, i o.
 2Kto 7:1 Skoro mamy te o.
 Gal 3:29 dziedzicami według o.
 Heb 6:12 dzięki wierze dziedzicza o.
 2Pt 3:13 oczekujemy zgodnie z jego o.
 Dz 2:39; Rz 4:14; Gal 3:16; Heb 8:6; 11:13, 39
OBJAŚNIAĆ, Neh 8:8 o. prawo i wykładano
OBJASNIENIE, 2Kn 13:22; 24:27
OBJAWIAĆ (SIĘ), Iz 40:5 o. chwala Jehowy
 Mt 11:25 o. je niemowlętom
 1Sm 2:27; Prz 33:6; Rz 1:18; 1Ko 2:10; Flp 3:15
OBJAWIENIE, Rz 16:25 o. świętej tajemnicy
 1Ko 1:7 oczekujecie o. naszego Pana
 1Pt 4:13 podczas o. jego chwały
 Ef 1:17; 2Ts 1:7; 1Pt 1:7, 13; Obj 1:1
OBJAWIONY, Łk 17:30 Syn człowieczy ma być o.
 Ef 3:5 tajemnica o. apostołom i prorokom
 Jn 12:38; 1Ko 3:13; 2Ts 2:8
OBLEŻENIE, Pwt 28:53, 57; Jer 19:9
OBLICZAĆ, Obj 13:18 o. liczbę bestii
 Prz 23:7; Łk 14:28
OBLICZE, Wj 33:20 Nie możesz zobaczyć mego o.
 Iz 25:8 otrze lzy z każdego o.
 Dz 6:15 jego o. było jak o. anioła
 2Kto 4:6 poprzez o. Chrystusa
 1Ts 2:5 nie wystąpiliśmy z fałszywym o.
 Wj 10:29; Pwt 28:50; Dz 20:25; 2Kto 3:7
OBLUBIENICA, Iz 62:5; Jn 3:29; Obj 18:23; 21:2
OBLUBIENIEC, Iz 62:5 radosnym uniesieniem o.
 Mt 25:1 wyszły o. na spotkanie
 Jer 33:11; Mt 9:15; 25:5, 6, 10; Jn 3:29
OBLAKANY, 1Sm 21:13 [Dawid] jak o.
OBLÓK, Rdz 9:13 Tęczę daję na o.
 Łk 21:27 przychodzącego w o. z mocą
 Dz 1:9 o. zabrał go im z oczu
 1Ts 4:17 porwani w o. aby spotkać Pana
 Heb 12:1 tak wielki o. świadków
 Wj 13:21; 1Kl 8:10; Mt 24:30; 1Ko 10:2; Obj 1:7
OBLÓKI PARY, Prz 25:14 Czym są o., tym maż
OBLUDA, Mt 23:28 pełni o. i bezprawia
 Łk 12:1 zakwasu faryzeuszy, którym jest o.
 Rz 12:9 Miłość niech będzie bez o.
 1Tm 4:2 o. ludzi, którzy mówią kłamstwa
OBLUDNIK, Mt 7:5 O.! Najpierw wyjmij belkę
 Mt 15:7 O., Izajasz trafnie prorokował
 Mt 23:13 Biada wam, faryzeusze, o.
 Mt 24:51 wyznaczmy mu dział z o.
OBLUDNY, Jak 3:17 mądrość nie jest o.
OBMÓWA, 2Kto 12:20 gniewów, swarów, o.
OBMÓWCA, Rz 1:30 o., nienawidzący Boga

OBMYĆ (SIĘ), Ps 51:2; Jer 2:22; 4:14
OBMYŚLAĆ, 2Sm 14:14 Bóg o. powody, dla których
 Iz 14:24 jak o. tak się stanie
 Jer 18:11; Mi 2:3; Nah 1:11
OBMYTY, Prz 30:12; 2Pt 2:22
OBNAZAĆ, Kol 2:15 O. rzady i władze
OBNAZONY, Heb 4:13 o. i odsłonięte dla oczu
OBOPÓLNY, 1Ko 7:5 chyba że za o. zgoda
OBOSIECZNY, Heb 4:12 ostrzejsze niż miecz o.
OBOWIĄZEK, Rz 8:12 mamy o. – ale nie wobec ciała
 Pwt 11:1; 1Kn 9:33; Neh 13:30; Gal 5:3; 1Jn 2:6
OBÓZ, Wj 14:19; Lb 1:52; Heb 13:11; Obj 20:9
OBRAHOWANY, Jer 21:12
OBRAHOWYWAĆ, Mal 3:8 Czy człowiek o. Boga
 Pwt 28:29; Dz 19:37; Rz 2:22; 2Ko 11:8
OBRAZ, Rdz 1:26 Uczynimy człowieka na nasz o.
 Dn 4:5; Rz 8:29; Kol 1:15
OBRAZA, Rz 9:33
OBRAŻAĆ, Pwt 4:25; 31:29; 1Kl 16:33
OBRECZ, Dn 4:15 pień – z o. żelazną
OBRONA, Dz 25:16 przemówiła na swą o.
 2Tm 4:16 Podczas mej pierwszej o.
 1Pt 3:15 gotowi do o. wobec każdego
 Łk 12:11; Flp 1:7, 16
OBRONNY, Prz 18:11 są jak mur o.
OBRRZĘZANIE, Rz 2:29; 4:11; 1Ko 7:19; Flp 3:3;
 Kol 2:11
OBRRZĘZANY, Rz 3:30 o. uzna za prawych
OBRRZĘDLIWOŚĆ, Pwt 27:15 posąg – o. dla Jehowy
 Prz 12:22 Wargi fałszywe są dla Jehowy o.
 Prz 16:5 kto ma pychę, jest o.
 Prz 28:9 Kto odwraca ucho, jego modlitwa jest o.
 Eze 9:4 wzdychają i jęczą nad o.
 Dn 11:31 o., która sprowadza spustoszenie
 Mt 24:15 ujrzycie o. w miejscu świętym
 Obj 17:4 kielich pełen o. i nieczystości
 Kpl 20:13; Pwt 18:9; 29:17; 2Kl 23:24; 2Kn 28:3;
 33:2; Prz 3:32; Iz 41:24; Jer 7:10, 30; Eze 23:36;
 Nah 3:6; Za 9:7; Mal 2:11; Łk 16:15; Obj 17:5
OBRRZĘDLIWY, Pwt 14:3; Dn 9:27
OBRRZĘDZAĆ, Rdz 27:46; Lb 21:5; Ps 106:40
OBRRZĘDZENIE, Gal 4:14 nie splunęliście z o.
 Heb 3:10, 17 o. do tego pokolenia
OBSEKATOR, Iz 21:6 Idź, wystaw o.
OBSEKOWAĆ, Dz 17:25 ani nie jest o. rękami
OBSEKATOR, Joz 13:12, 21, 27, 30, 31
OBSEKERNY, Jer 22:14 o. górne komnaty
OBUDZIĆ, Jn 11:11 idę, aby go o.
OBUMARŁY, Rz 4:19 ciało – już o., miał około stu lat
OBURZAĆ (SIĘ), Rdz 41:10 Faraon o. na sług
 Wj 16:20 Mojżesz o. na nich
 2Kn 29:8 Jehowa o. na Jude
 Rdz 45:24; Lb 16:22; Kzn 5:6; Iz 57:17; Mt 21:15;
 Mk 10:14
OBURZENIE, Iz 34:2 o. na wszystkie narody
 Mk 3:5 rozejrzawszy się z o.
 Pwt 29:28; Jer 10:10; 50:13; Mk 14:4
OBWAROWANY, 2Ko 10:4 moc obalania tego, co o.
OBWIESZCZAC, Iz 61:1 bym o. oswobodzenie
 Jer 34:17 ja wam o. oswobodzenie – na miecz
 Dn 5:29 o., że Daniel ma zostać trzecim władcą
 Jl 3:9 O. to wśród narodów
 Mk 5:20 zaczął o. w Dekapolu
 Łk 8:39 odszedł, o. po całym mieście
 1Ko 11:26 o. śmierć Pana, aż on przybędzie
 2Kl 10:20; Prz 20:6; Jer 19:2; 34:8
OBWIESZCZAJĄCY, 1Ko 9:14
OBWIESZCZENIE, Jon 3:2 idź do Niniwy, ogłaszaj o.
OBWINIAC, Hi 32:3 poczęli o. Boga
OBYWATEL, Łk 15:15; 19:14; Dz 21:39
OBYWATELSKI, Dz 22:28 prawa o.
OBYWATELSTWO, Flp 3:20 o. w niebiosach
OBZERAJĄCY SIĘ, Prz 23:20
OCALĘĆ, Iz 45:20 o. z narodów
 Joz 8:22; Iz 10:20; Jer 42:17; 44:14
OCALENIE, Jer 25:35 możliwość o.

OCENIAĆ, 1Sm 2:3 o. uczynki prawidłowo
 Prz 21:2 Jehowa o. serca
 Prz 24:12 ten, który o. serca
 1Ko 4:1 Niechże o. nas jako podwładnych
 2Ko 10:2 o., jak gdybyśmy chodzili w ciele
 Heb 11:26 o. hanbę Chrystusową jako bogactwo
OCET, Prz 10:26 Jak o. dla zębów i jak dym
OCHOCZO, 1Kn 29:17 o. złożyłem te rzeczy
 Ps 110:3 Lud twój o. się zaofiaruje
OCHOCZY, Wj 35:5 każdy, kto jest o. serca
 2Kn 29:31 każdy, kto miał o. serce
 Ps 51:12 zechciej mnie wesprzeć duchem o.
OCHOTNIK, Sdz 5:9 byli o. wśród ludu
 2Kn 17:16 był o. dla Jehowy
OCHRONIAĆ, 1Sm 30:23 Jehowa nam dał. o. nas
OCHRONA, Prz 18:10 prawy doznaje o.
 Kzn 7:12 mądrość służy o. jak pientądze
OCHRZCZIC (SIĘ), Dz 2:41; 1Ko 15:29
OCHRZCZONY, Rz 6:3 o. w jego śmierci
 1Ko 12:13 o. w jednym ciele
 Mt 3:13; Dz 10:47; 1Ko 10:2
OCIAGAĆ SIĘ, Pwt 23:21; Sdz 18:9; Kzn 5:4
OCIECIAJĄCY, Heb 9:5 cheruby o. pokrywę
OCIERAĆ, Obj 21:4 o. z ich oczu wszelką łzę
 Iz 25:8
OCIEŻAŁY, Łk 21:34 serca nie stały się o.
OCKNAĆ SIĘ, Hab 2:19
OCZEKIWAĆ, Iz 8:17 będę o. Jehowy
 1Ko 1:7 skwapliwie o. objawienia Chrystusa
 Iz 8:17; Gal 5:22; Prz 3:20; 1Ts 1:10
OCZEKIWANIE, Ps 33:20 trwa w o. na Jchowę
 Prz 13:12 Przewlekające się o. przyprowadza
 Heb 11:1 Wiara to nacechowane pewnością o.
 Prz 10:28; Łk 3:15; 21:26; Rz 8:19; Heb 10:27
OCZERNIAĆ, Ps 101:5 o. swego towarzysza
 2Sm 19:27
OCZYSZCZAĆ (SIĘ), Iz 40:3 O. drogę Jehowy
 Eze 36:33 W dniu, w którym was o.
 Eze 39:12 przez siedem miesięcy, aby o. kraj
 Dn 12:10 Wielu o. i wybieli
 2Ko 7:1 o. z wszelkiego skalania
 Ef 5:26 o. go kąpielą wodną przez słowo
 Tyt 2:14 o. dla siebie lud będący jego własnością
 Jak 4:8 o. serca, nieczyszczeni
 1Pt 1:22 o. swe dusze, jedni drugich miłując
 Wj 29:36; Lb 19:12; 2Kn 29:18; Ps 173: 51:2; 66:10;
 Iz 48:10; 57:14; Eze 45:18; Dn 11:35; Mal 3:1;
 Mt 23:25; Dz 11:9; Heb 9:14; 1Jn 1:7, 9
OCZYSZCZ(A)ENIE, 2Kn 30:19 serce bez o. się
 Jn 2:6; 3:25; Heb 1:3; 10:2
ODBIĆ, Heb 1:3 jest o. chwały Boga
 Heb 9:24 będącego o. rzeczywistości
ODBIJAĆ, 2Ko 3:18 o. niczym zwierciadła
ODBUROWANY, Eze 36:10 spustoszone miejsca o.
ODBUROWYWAĆ, Ps 102:16 Jehowa o. Syjon
 Iz 61:4 o. starane miejsca, spustoszone
 Eze 5:17; 6:8; Neh 2:17
ODCHODY, Pwt 23:13; Prz 30:12
ODCHODZIĆ, 1Ko 7:10 żona niech nie o.
 Mt 2:12; 1Ko 7:15
ODCIAGNĄĆ, Ps 62:4 o. kogoś od jego godności
ODCIECIE, Mt 25:46 odejdą w o. cznie o.
ODCIĘTY, Rz 11:22 i ty zostaniesz o.
ODCINAĆ, Pwt 25:12 o. jej rękę
ODDAĆ DO UŻYTKU, Pwt 20:5; 1Kl 8:63
ODDAŁAĆ (SIĘ), Prz 30:8 O. ode mnie nieprawdę
 Iz 29:13 swe serce bardzo ode mnie o.
 Joz 1:8; Mt 14:13; Mk 3:7
ODDALENIE SIĘ, Heb 3:12 o. od Boga żywego
ODDANIE, Zobacz też WYŁĄCZNE ODDANIE,
 ZBOŻNE ODDANIE.
 Dz 17:23 traktujęcie ze zbożnym o.
ODDAWAĆ (SIĘ), Dz 6:4 o. modlitwie
 Rz 12:1 abyscie o. ciała jako ofiarę
 Rz 13:7 O. wszystkim, co im się należy
 Oz 9:10; Rz 6:13; 12:17; Obj 18:6

ODDAWANIE SIĘ, Kzn 12:12 **o.** księgiem męczy ciało
ODDYCHAĆ, Ps 150:6 wszystkim **o.** co **o.**, wysławia Jah
ODDZIAŁ, 1Kn 27:1; 2Kn 5:11; 8:14; Ezd 6:18; Łk 1:5
ODDZIAŁYWAĆ, Heb 4:12 słowo Boże **o.** z mocą
ODDZIAŁAĆ (SIĘ), Rdz 1:4 **o.** światła od ciemności
 Lb 8:14 **o.** Lewitów spośród Izraela
 1Kl 8:53 **o.** ich jako wasze dziedzictwo
 Mt 25:32 będzie **o.** jednych od drugich
 Dz 19:9 **o.** od nich uczniowi i wygłaszał
 Rz 8:35 Któż nas **o.** od miłości Chrystusowej
 Rz 8:39 nie zdola nas **o.** od miłości Bożej
 2Kto 6:17 wyjdzie spośród nich i **o.**
 Gal 1:15 Bóg, który **o.** mnie od łona matki
ODEJSCIE, Łk 9:31 mówić o Jemu **o.**
 2Pt 1:15 po moim **o.** sobie przypominali
ODGŁOS, Iz 66:6 To **o.** tego, jak Jehowa odplaca
 JI 2:5 podsłakują z **o.** rydwanów
 Kzn 12:4; Sof 1:14
ODGRADZAĆ, Ef 2:14 zburzył mur, który **o.**
ODKŁADAĆ, Heb 12:1 **o.** wszelki ciężar i grzech
ODKRYTĄ, 2Pt 3:10 dzieła zostaną **o.**
ODKUPIONY, Iz 35:10 **o.** przez Jehowę powrócą
ODLUDNY, Mt 14:13 oddalił się na miejsce **o.**
ODŁACZAĆ (SIĘ), Wj 12:21
 Ezd 10:11 **o.** od cudzoziemskich żon
ODŁĄCZONY, 2Kn 26:21; Ps 88:5
ODŁÓG, Wj 23:11 pozwolisz jej leżeć **o.**
ODMIERZAĆ, Iz 65:7
 2Sm 8:2 **o.** – dwa sznury na uśmiercenie
 Mt 7:2 jaką miarą **o.**, taką wam **o.**
ODMIERZONY, Łk 12:42 **o.** porcje pokarmu
ODNAWIAĆ (SIĘ), Ps 103:5; Iz 61:4
 2Kto 4:16 człowiek, który jest wewnątrz **o.**
ODNOSIĆ SIĘ, 2Ts 1:10 **o.** do niego z podziwem
ODNOWIENIE, 2Kn 24:4 **o.** domu Jehowy
ODOSABNIAĆ SIĘ, Prz 18:1 Kto **o.**, będzie szukał
ODOSOBNIENIE, 2Sm 20:3
 Łk 5:16 przebywał w **o.** na pustyniach
ODPADKI, Iz 5:25 trupy będą jak **o.**
 1Kto 4:13 staliśmy się jakby **o.**
ODPLACAĆ, Ps 35:12 **o.** mi złem za dobro
 Ps 116:12 Czym **o.** Jehowie
 Prz 20:22 Nie mów: **o.** złem
 Iz 59:18 **o.** według postępków
 Iz 66:6 Jehowa **o.** nieprzyjaćiom
 Mt 16:27 **o.** każdemu według jego postępowania
 2Kto 6:13 **o.** się – wy też się rozszerecie
 2Tm 4:14 Jehowa **o.** mu według uczynków
 Heb 10:30 Pomsta jest moja, ja **o.**
 Prz 17:13; Jer 51:24; Rdz 11:35; 12:19; 2Ts 1:6
ODPŁATA. Zobacz też NAGRODA, ZAPŁATA.
 Pwt 32:41 dam **o.** tym, który mnie nienawidzą
 Ps 94:2 Daj **o.** wyniosłym
 Iz 35:4 Bóg przyjdzie z **o.**
 Jer 51:56 Jehowa jest Bogiem **o.**
 Oz 9:7 nadejdą dni należnej **o.**
 Łk 14:12 stałoby się to dla ciebie **o.**
 Rz 1:27 otrzymując **o.** należną za ich błąd
ODPOCZYNEK, Wj 31:15; Heb 3:11; Obj 14:11
 2Sm 4:5 zążywał popołudniowego **o.**
 Heb 4:3 wchodzimy do **o.**, nie wejść do mego **o.**
ODPOCZYWAĆ, Wj 23:12; Jer 50:34
ODPOWIADAĆ, Prz 1:28 będą wyzywać, lecz ja nie **o.**
 Prz 15:28 Serce prawego rozmyśla, żeby **o.**
 Prz 18:13 gdy ktoś **o.**, zanim wysłucha
 Iz 65:24 zanim zawołają, ja **o.**
 Mt 5:21, 22 będzie **o.** przed sądem
 Gal 4:25 Hagar **o.** dzisiejszej Jerozolimie
 Hl 14:15; Iz 58:9; Jer 33:3; Kol 4:6
ODPOWIEDNIO, 2Kto 1:26; 3:5; 2Tm 2:2
 Heb 8:6 pośrednikami **o.** lepszego przymierza
ODPOWIEDNI OKUP, 1Tm 2:6
ODPOWIEDZIALNY, Heb 5:9 **o.** za wybawienie
ODPROWADZONY, Iz 15:24
ODPUSZCZAĆ, Ps 99:8 Bogiem, który **o.**
 1Sm 15:25; Ps 25:18

ODRAZA, Dn 12:2
ODRAZAJACĄ, Iz 66:24 staną się **o.** dla ciała
 Rdz 43:32; Lam 1:17; Tyt 1:16
ODRETWIEĆ, Ps 38:8 **o.** i jestem zdruzgotany
 Ps 143:4; Dn 8:27
ODRETWIENIE, Lam 2:18 Nie pozwalaj na **o.**
ODROŚL, Dn 11:7 z **o.** jej korzeni powstanie
ODROZNIAC, Heb 5:14 wycwiczone, aby **o.**
ODRYWAĆ SIĘ, Łk 5:36 nowa lata **o.**
 1Kl 11:11, 13
ODRZUCAC, Pwt 4:31 Jehowa nie **o.** cie
 1Sm 8:7 nie ciebie, lecz mnie **o.**
 1Sm 15:23 ty **o.** słowo Jehowy
 Prz 10:17 kto **o.** upomnienie, błądzi
 Mt 21:42 Kamień, który **o.** budownicowie
 1Sm 10:19; Hl 5:17; Jer 7:29; 8:9; 1Tm 4:4
ODRZUCIENIE, 1Pt 2:4 kamienia, przez ludzi **o.**
 Mk 8:31; Hl 12:17
ODRZWIĄ, Pwt 6:9 wypisz je na **o.**
ODSETKI, Mt 25:27 odebrałbym z **o.** to, co moje
 Wj 22:25; Prz 28:8
ODSTAWIĆ OD PIERSI, 1Sm 1:23, 24
ODSTAWIONY OD PIERSI, Iz 11:8
 Ps 131:2 Dusza moja jest u mnie jak dziecko **o.**
ODSTĘPOWAĆ, Ps 119:110 nie **o.** od rozkazów
 1Tm 1:6 **o.** od tych rzeczy, zwrocił się
 1Tm 6:21 niektórzy **o.** od wiary
 2Tm 2:18 **o.** od prawdy, burzą wiarę
ODSTĘPCA, Hl 13:16 nie wejście żaden **o.**
 Hl 17:8 niewinnego ogarnia wzburzenie na **o.**
 Hl 27:8; Ps 35:16; Prz 11:9; Iz 9:17; 33:14
ODSTĘPCZY, Hl 34:30 nie panował człowiek **o.**
 Iz 10:6 Pośle go przeciwko **o.** narodowi
ODSTĘPSTWO, Iz 32:6 działać na rzecz **o.**
 Jer 23:15 od proroków wyszło **o.**
 Dn 11:32 słówkami przywiedzie do **o.**
 Dz 21:21 nauczysz **o.** od Mojżesza
 2Ts 2:3 dopóki pierwej nie nadejdzie **o.**
ODSUNIĘTY OD PIERSI, Iz 28:9
ODSUWAĆ SIĘ, Lb 14:34 co to znaczy, gdy **o.**
 Kol 1:23 nie dajecie **o.** od nadziei
ODSZCZEPINIENIE, Iz 57:17
ODSZCZEPIENICZ, Jer 3:14
ODSZCZEPIENISTWO, Prz 1:32 zabije ich **o.**
ODSZKODOWANIE, Wj 21:22 należy zażądać **o.**
 Wj 21:34; Kpl 24:18; 2Sm 12:6
ODTWORZENIE, Mt 19:28 Przy **o.**, gdy Syn zasiądzie
ODURZAJĄCY NAPÓJ, Prz 31:6 **o.** ginącemu
 Kpl 10:9; Lb 6:3; Sdz 13:4; Ps 69:12; Prz 20:1; Iz 28:7
ODWAGA, Flp 1:14 **o.**, by nieustraszenie mówić
 2Kn 15:8; Mt 8:28; Dz 28:15
ODWAŻNIK, Pwt 25:15
ODWAŻNY, Lb 13:20; Pwt 31:6; Joz 1:6; 7; 1Kn 28:20
ODWAŻYĆ SIĘ, Rz 5:7 za dobrego ktoś **o.** umrzeć
 Rz 15:18 nie **o.** powiedzieć niczego
 Hl 11:29 gdy na to **o.** Egipcjanie
ODWET, Iz 34:8 rok **o.** za sprawę sądową
 2Sm 4:8; Ps 44:16; Prz 20:10
ODWIECZNY, Rdz 49:26; Hab 3:6
ODWIEWANIE, Jer 4:11; Mt 3:12
ODWLEKAĆ, Hab 2:3
ODWOLYWAĆ, Hl 42:6 **o.** co powiedziałem
ODWOLYWAĆ SIĘ DO CEZARA, Dz 25:11; 28:19
ODWRACAĆ, Prz 16:14 mądry **o.** złość
 Iz 47:11 niedoła: nie zdołasz jej **o.**
 Prz 21:4 Oto ja **o.** oręż wojenny
 Hl 11:26 **o.** bezbożne praktyki od Jakuba
ODZEW, Kzn 10:19 pieniądże wywołują **o.**
ODZIEDZICZYĆ, Mt 19:29 **o.** życie wieczne
 1Kto 15:50 ciało i krew nie mogą **o.** królestwa
 Heb 6:12 dzięki cierpliwości **o.** obietnicy
 Mt 5:5; 25:34; 1Pt 3:9; Obj 21:7
ODZIENIE, Dz 20:33 Niczyjgo **o.** nie pożądałem
 Prz 27:26; Iz 63:1; Dn 7:9
ODZIEŻ, Mt 6:25, 28
ODZYSKIWAĆ, Iz 40:31 **o.** moc, jak orły

OFIARA, 1Sm 15:22 posłuszeństwo lepsze niż o.

Ps 40:6 **W o.**, nie miałeś upodobania

Ps 50:5 zawierających me przymierze nad o.

Ps 51:17 **O.** dla Boga — duch skruszony

Prz 21:3 Jehowa woli sąd niż o.

Dn 9:27 w połowie tygodnia ustanie o.

Oz 6:6 znajduję upodobanie nie w o.

Sof 1:7 Jehowa przygotował o.

Mal 1:8 przynosić nie o., ślepe zwierzę

Rz 9:13 Miłosierdzia chcę, a nie o.

Rz 12:1 przedłożyć swoje ciała jako o. żywą

1Ko 10:20 składają w o., składają w o. demonom

Heb 13:15 składajmy Bogu o., wysławiania

1Pt 2:5 składać duchowe o. godne przyjęcia

Lb 15:14; Jer 46:10; Eze 39:17; Ef 5:2; Heb 10:12, 26

OFIARA PLYNNA, Lb 28:7; Flp 2:17

2Tm 4:6 jestem wlewany niczym o.

OFIARA USTAWICZNA, Dn 8:11; 11:31; 12:11

OFIARA WSPÓLUCZESTNICTWA, Wj 20:24; Kpl 3:1

OFIAROWAĆ, Heb 9:14 który o. samego siebie

Heb 11:17 Abraham niemalże o. Izaaka

Ezd 1:6; Heb 9:28

OFIR, 1Kl 9:28; 10:11; Hi 28:16; Ps 45:9; Iz 13:12

OGIEŃ, Sof 3:8 o. gorliwości strawi ziemię

Mal 3:2 Będzie jak o. rafinera

2Pt 3:7 niebios a ziemia odłożone dla o.

Obj 17:16 doszczętnie spalą ją o.

Pwt 4:24; 9:3; 1Kl 18:38; Iz 66:16; Za 3:2; Mt 3:11,

12; 1Ko 3:13; Heb 12:29

OGIER, Sdz 5:22; Jer 8:16; 50:11

OGŁADAĆ SIĘ, Lk 9:62 iść rękę do pluga, a o. wstecz

OGŁADAĆ W WIZJACH, Iz 30:10

OGŁASZAĆ, Kpl 25:10 w ziemi o. oswobodzenie

Lk 4:19 o. rok dobrej woli Jehowy

Est 3:14; Ps 88:11; 96:3; Iz 52:7; 61:2; Jer 4:15; 5:20;

31:7; Jon 3:5; Dz 15:36

OGOLIĆ, Pwt 21:12; 2Sm 14:26

OGOLONI, 1Kl 11:5 jak gdyby miała głowę o.

OGOLAĆ, Flp 2:7 o. samego siebie

OGOŁOCONY, Ps 102:17

OGON, Pwt 28:13, 44; Iz 9:15; Obj 9:10; 12:4

OGRABIAC, Sdz 9:25; Prz 22:23

OGRANICZENIE, 2Kl 4:13 narzuciła sobie o.

Ps 107:39 pochyleni wskutek o.

Iz 53:8 Zabrano go z powodu o.

OGRÓD, Rdz 2:8 Bóg zasadził o. w Edenie

Jer 31:12 dusza jak dobrze nawodniony o.

Rdz 2:15; 3:24; Iz 51:3; 58:11; Eze 36:35

OJCIEC, Prz 17:6 pięknością synów — ich o.

Iz 64:8 Jehowo, tyś naszym O.

Mt 6:9 Nasz O. w niebiosach

Mt 23:9 nikogo na ziemi nie nazywajcie o.

Lk 2:49 mam być w domu mego O.

Jn 8:44 Jesteście z waszego o., Diabła

Jn 14:28 O. jest większy niż ja

1Kl 4:15 zostałem waszym o. przez dobrą nowinę

Ef 6:4 o., nie drażnijcie swych dzieci

Jak 1:17 dobry dar zstępuje od O. światel

Rdz 2:24; Ps 89:26; Prz 6:20; 23:22; Iz 38:19; Mal

4:6; Mt 10:37; 26:29; Jn 10:30; 14:6, 24; Gal 1:14;

Ef 4:6; Obj 14:1

OKALECZAĆ, Flp 3:2

OKAZAĆ SKRUCHE,

Mt 3:2 O., przybliżyło się królestwo

Mt 12:41 Mieszkańcy Niniwy o.

Dz 3:19 o. i nawróć się

Obj 16:9 nie o., by oddać mu chwałę

Mt 11:21; Lk 13:3; 16:30; 2Kl 10:21; Obj 2:5, 21; 3:19

OKAZAŁOŚĆ, Ef 5:27 zbór w jego o.

OKAZAŁY, Dn 8:5 miał o. róg między oczami

Dn 8:8 róg złamany i cztery o. w jego miejsce

OKAŻE SIĘ, KIM SIĘ OKAŻE, Wj 3:14

OKŁAMYWAĆ (SIĘ), Sdz 16:10; Ps 89:35; Kol 3:9

OKNO, Dz 20:9 siedząc w o., zapadł w sen

Rdz 8:6; Sdz 5:28; Prz 7:6; 2Kl 11:33

OKO, Hl 42:5 teraz widzi cię moje o.

Ps 11:4 Jego o. badają synów ludzkich

Prz 16:2 drogi człowieka w jego o. czyste

Jer 16:17 moje o. są skierowane na ich drogi

Za 2:8 kto dotyka was, dotyka mego o.

Rz 16:17 mieć na o. tych, co wywołują rozdzwięki

1Kl 2:9 O. nie widziało i ucho nie słyszało

Ef 1:18 mając o. waszego serca oświecone

Flp 2:4 mając na o. nie tylko osobiste

1Pt 3:12 o. Jehowy są zwrócone ku prawym

1Jn 2:16 pragnienie o. i popisywanie się

Pwt 19:21; Prz 15:3; Za 14:12; Mt 5:38; Mk 8:18;

Lk 17:20; 1Kl 15:52; 2Kl 4:18; Obj 1:7; 21:4

OKOLICA, Za 2:4 zamieszkaną niczym o. wiejską

Mk 5:17 upraszać, by odszedł z ich o.

OKRAG, Hi 26:10; Iz 40:22

OKRAŻAĆ, Joz 6:3; Lk 19:43; Heb 11:30

OKREŚ ŚWIATECZNY, Sof 3:18; Za 8:19

OKREŚLAĆ, Ps 147:4 O. liczbę gwiazd

OKRĘG, Pwt 34:3; Neh 12:28; Lk 3:1

OKRĘG JORDANU, Rdz 13:10

OKRĘT, Ps 48:7 rozbijasz o. Tarsisz

Ps 107:23 Zstępując na morze w o.

Iz 23:1; 43:14; Eze 30:9; Dn 11:30, 40

OKRUCHY, Mt 15:27 szczeniaka jedzą o.

OKRUTNIE, Pwt 24:7 obchodził się z nim o.

OKRUTNY, Prz 5:9; 11:17; 12:10; Iz 13:9

OKRYCIE, Iz 25:7 pochłonie wierzch o.

OKRYCIE BIODER, Rdz 3:7 sporządzili sobie o.

OKRZYK, Kpl 9:24; Joz 6:5; Ezd 3:13; Iz 44:23

Joz 6:20 lud wydał o., mur zaczął się walić

Iz 49:13 Wydajcie wesoly o.

Jl 2:1 wydajcie o. wojenny na mojej górze

Za 9:9 Wznos o. tryumfu, córko jerozolimską

OKUP, Ps 49:7 nikt nie potrafi dać Bogu o.

Prz 21:18 Niegodziwy jest o. za prawego

Mt 20:28 przyszedł dać duszę jako o.

1Tm 2:6 dał siebie na o. za wszystkich

Wj 30:12; Hi 33:24; 36:18; Prz 6:35; Iz 44:3

OLEJEK, Wj 29:7; Iz 61:3; Lk 7:46; Heb 1:9

OLIWA, Ps 23:5 o. natłuszciasz mą głowę

Iz 25:6 uczcie z potraw nasączonych o.

Mt 25:4 roztropne wzięły o.

OLIWIKA, Wj 27:20; Neh 8:15

OLTARZ, Rdz 8:20 Noe zbudował o. dla Jehowy

Kpl 17:11 dusza we krwi, dałem ją na o.

Eze 6:4 wasze o. zostaną spustoszone

Dz 17:23 o. Nieznanemu Bogu

Heb 13:10 Mamy o., z którego nie mają prawa

Obj 6:9 pod o. dusze pozabijanych

Wj 34:13; Iz 56:7; Mt 23:18; Heb 7:13

OMDLEWAĆ, Jer 31:12 już więcej nie będą o.

Am 8:13 o. będą piękne dziewczę

OMDLEWAJĄCY, Jer 31:25 napelnij duszę o.

OMEGA, Obj 1:8; 21:6; 22:13

OMER, Wj 16:16, 18, 36

OMIJAĆ, Jer 34:18 o. moje przymierze

OMOTAĆ, Heb 12:1 grzech, który nas o.

OMRI, 1Kl 16:16, 21-23, 27-29; Mi 6:16

OPADAĆ, Rdz 8:8 o. wody z powierzchni ziemi

2Kl 15:7 niech nie o. wasze ręce

Ps 133:3 jak rosa o. na góry Syjonu

Rdz 8:1; Est 2:1; Sof 3:16

OPAL, Eze 15:4 do ognia jako o.

OPALY, Pwt 4:30; Lam 1:20; Oz 5:15

OPAMIĘTAĆ SIĘ, 1Kl 8:47; Lk 15:17

OPANOWAĆ, Rdz 1:28 napelnijcie ziemię i o. ją

OPAR, Hl 36:27 jako deszcz, by utworzył Jego o.

Jak 4:14 Jesteście o., który znika

OPATRYWAĆ, Iz 61:1 o. serce złamane

Dn 9:24 o. pieczęcia wizję oraz proroka

OPATNY, Mt 15:22; Mk 1:32; Lk 8:36; Jn 10:21

OPIECZETOWAĆ, Iz 8:16 o. prawo wśród moich

Obj 7:3

OPIECZETOWANY, Ef 4:30 o. na dzień uwolnienia

Obj 7:4 sto czterdzieści cztery tysiące — o.

Ef 1:13; Obj 5:1

OPIERAĆ SIĘ, Prz 3:5 o. na własnym rozumieniu

OPIESZAŁOŚĆ, Prz 12:27 **O.** nie wyploszy

OPIESZAŁY, Prz 12:24; 18:9; 19:15

Prz 10:4 pracuje ręką **o.**, będzie ubogi

Rz 12:11 Nie bądźcie **o.**

OPIEWANIE, Ps 66:17 na języku mym było **o.**

OPINIA, 1Koł 4:10 cieszyć się dobrą **o.**

2Koł 6:8 przez złą **o.** i dobrą **o.**

1Koł 7:25, 40

OPIS, Eze 43:11 z projektem Domu i jego **o.**

OPŁATA ZA OŻENIEK, Rdz 34:12; 1Sm 18:25

OPORNY, Ps 66:7; 78:8; Iz 1:23

OPOWIADAĆ, Sdz 5:11 **o.** o czynach Jehowy

Ps 78:4 **o.** o nich przysziemiu pokoleniu

Jer 50:2 **O.** to wśród narodów

Dz 15:14 Symeon **o.**, jak Bóg zwrócił uwagę

1Jn 1:2 **o.** wam o życiu wiecznym

Rdz 40:8; 41:12; Wj 24:3; 2Kł 8:4; 1Kł 16:24;

Ps 40:5; 48:13; Jer 51:10

OPOWIEŚCI, 1Tm 1:4; 4:7 fałszywe **o.**

2Pt 1:16 zręcznie wymyślonymi fałszywymi **o.**

OPÓR, Mt 5:39; Heb 12:4

Ps 13:2 Jak długo mam stawiać **o.** w duszy

Ef 6:13 stawiać **o.** w dniu złym

OPÓŹNIAĆ SIĘ, Iz 46:13 moje wybawienie nie **o.**

OPRÓŹNIONY, Iz 24:3 Ziemia będzie **o.**

OPRZEC SIĘ, Łk 21:15 nie zdolają **o.**

OPUSTOSZENIE, Iz 34:11 i kamienie **o.**

OPUSZCZAĆ, Pwt 31:8 nie porzucić, ani nie **o.** cie

Ps 27:10 Choćby mnie **o.** ojciec i matka

Ps 37:28 nie **o.** lojalnych wobec niego

Ps 94:14 Jehowa nie **o.** swego ludu

Iz 1:4 **O.** Jehowę, wzgardzili Świętym

Iz 54:7 Na krótką chwilę cie **o.**

Jer 7:29 Jehowa odrzucił i **o.** pokolenie

Jer 15:6 Tyś mnie **o.** Wciąż się cofasz

Eze 9:9 powiedzieli: Jehowa **o.** kraj, nie widzi

Rz 27:46 Boże mój, czemuś mnie **o.**

Heb 10:25 nie **o.** naszych zebrań

Iz 1:28; Jer 17:13; Mt 19:29; Dz 18:2

OPUSZCZONY, Ps 37:25 nie widziałem prawego **o.**

Sof 2:4 stanie się miastem **o.**

Gal 4:27 dzieci **o.** są liczniejsze

ORACZ, Am 9:13 **o.** dościnie żniwiarza

1Koł 9:10 **o.** powinien orać w nadziei

ORAC, Prz 20:4 leniwy nie będzie **o.**

OREŻ, 2Koł 6:7 **o.** prawości po prawicy

2Koł 10:4 **o.** naszego boju nie jest cielesny

Jer 50:25; Rz 6:13; 13:12

ORGANIZM, Prz 5:11 **o.** przybliży się do kresu

ORSZAK, 2Kł 9:1 z nią okazały **o.** oraz wielbłądy

ORZEL, Iz 40:31 Wzniosą się jak **o.**

Eze 10:14; Abd 4; Mt 24:28; Obj 12:14

ORZEŻWIENIE, Dz 3:19 nadeszły pory **o.**

OSADZAC, Iz 51:13 złość tego, który cie **o.**

OSAD, Iz 25:6 uczyć z wina trzymanego na **o.**

OSADZAC, Łk 6:37 prześciancie **o.**

Jn 12:48 Słowo **o.** go w dniu ostatnim

Rz 14:4 Kimże jesteś, by **o.**

Rz 14:5 **o.**, że jakiś dzień jest ważniejszy

Koł 2:16 niech was nikt nie **o.** co do jedzenia

Heb 13:4 cudzołożników **o.** Bóg

1Pt 1:17 Ojca, który **o.** bezstronnie

Ps 109:31; Iz 11:4; Jn 3:17; Rz 2:1; 1Koł 2:14, 15;

4:3, 4

OSADZANY, Ps 37:33; 1Koł 4:3, 4; 14:24

OSĄDZONY, Ps 9:19 niech narody zostaną **o.**

Jn 16:11 władca tego świata **o.**

Jn 3:18

OSESEK, Iz 65:20; Jer 44:7

OSIADŁY PRZYBYSZ, Kpt 24:22 **O.** z rodowitym

Łb 35:15 sześć miast schronieniem dla **o.**

Mal 3:5 przeciw tym, którzy odracają **o.**

Rdz 15:13; Wj 22:21; Pwt 10:18, 19; Ps 146:9; Iz 14:1;

Jer 7:6; 22:3; Za 7:10; Ef 2:19

OŚIAGAĆ, Rz 9:31 Izrael nie **o.** tego prawa

Ps 139:6; Heb 4:1

OSIEDLIĆ SIĘ, Jer 42:17

OSIEM, 1Pt 3:20 **o.** dusz przeprowadzonych

Rdz 17:12; 1Sm 17:12; Kłn 11:2; Łk 2:21

OSIEROCENIE, Ps 35:12 duszy mojej — **o.**

OSIEROCONY, Rdz 43:14

OSIOL, Za 9:9 twój król jedzie na **o.**

Łb 31:28; Sdz 15:15; Mt 21:5

OSKARŻENIE, Rz 8:33 Któż wniesie **o.**

1Tm 3:10 słudzy, jeśli są wolni od **o.**

1Tm 5:19 **o.** przeciwko starszemu

Tyt 1:7 Nadzorca wolny od **o.**

Ezd 4:6; Jn 18:29; 1Koł 1:8; Kol 1:22

OSKARŻYCIEL, Dz 25:16 twarzą w twarz z **o.**

Obj 12:10 zrzucony **o.** braci naszych

Dz 23:30, 35; 25:18

OSŁABIĄC, Jer 38:4 **o.** ręce wojowników

OSŁONA, 1Pt 2:16 wolności jako **o.** dla zła

Za 12:8

OSŁUPIEĆ, Kpl 26:32; Ps 40:15

OSMALAĆ, Iz 43:2 płomień cie nie **o.**

OSOBA, Dz 3:19 od **o.** Jehowy nadeszły

1Koł 9:19 jak najwięcej **o.** pozyskać

Heb 9:24 żeby się ukazywać przed **o.** Boga

1Pt 3:4 ukryta **o.** serca

OSOBISTOŚĆ, Judy 16 dla korzyści podziwiają **o.**

OSOBISTY, Pwt 9:26; Flp 2:25, 30; 2Pt 1:20

Flp 2:4 **o.** zainteresowanie sprawami drugich

OSOBOWOŚĆ, Rz 6:6 stara **o.** zawisła na palu

Ef 4:22, 24; Kol 3:9

OSTAĆ SIĘ, 2Sm 21:5 nie **o.** w żadnej części Izraela

Iz 8:10 Powiedźcie słowo, a nie **o.**

Iz 66:22 nowa ziemia **o.** przed moim obliczem

Mal 3:2 kto **o.** gdy on się ukaze

1Koł 3:14 Jeżeli czyjes dzieło **o.**

OSTATEK, 2Kł 19:31 z Jerozolimy wyjdzie **o.**

Jer 23:3 zbiorę **o.** ze wszystkich krain

Mł 4:7 tę, która utykała, uczynię **o.**

Rz 9:27 wybawiony zostanie **o.**

Rz 11:5 pojawił się **o.** zgodnie z wyborem

Iz 10:22, 21; 11:1, 16; Jer 15:9; Eze 6:8

OSTATNI, Iz 44:6 jestem pierwszy i **o.**

Mt 19:30 wielu pierwszych będzie **o.**

Obj 22:13 Jam jest pierwszy i **o.**

Mt 20:8; Mk 9:35; 1Koł 15:26, 45; 1Jn 2:18; Obj 1:17

OSTATNIE TCZNIE, Rdz 25:8 wydał **o.**

Hi 14:10 człowiek wydaje **o.** — i gdzie jest?

Łk 23:46 Rzekłszy to, wydał **o.**

OSTROŻNY, Mt 10:16 okazie się **o.** jak węże

OSTRZE, Rdz 3:24 płomieniem **o.** miecza

OSTRZEGAC, Eze 3:17 słuchaj i **o.** ich ode mnie

2Kł 19:10; Eze 33:8, 9

OSTRZEŻENIE, 1Koł 10:11 zapisane dla **o.** nas

Heb 12:25 dawał Boskie **o.** na ziemi

OSTRZYC, Prz 27:17 Żelazo **o.** się żelazem

OSWOBADZAC, Heb 2:15 **o.** tych, którzy podlegali

OSWOBODZENIE, Kpl 25:10 ogłoszcie **o.**

o 6:11 abym obwieszczał **o.** uprowadzonym

Jer 34:17; Eze 46:17

OSZCZEP, Joz 8:18, 26; 1Sm 17:6

OSZCZERCA, Prz 11:13 **o.** wyjawia rozmowę

Heb 12:8 o rozdzieleniu tych, którzy się znają

Prz 20:19 **o.** wyjawia poufną rozmowę

Prz 26:20 gdzie nie ma **o.**, ustaje zwada

OSZCZERSTWO, Kpl 19:16 Nie wolno ci rzucać **o.**

1Tm 3:11 winny być poważne, nie rzucać **o.**

Ps 15:3; Tyt 2:3

OSZCZEDZAC, Rz 11:21; 2Koł 1:23

OSZOŁOMIENIE, Pwt 28:28; Iz 19:3; Za 12:4;

Mk 14:33

OSZOŁOMIONY, Dz 2:6 wszyscy byli **o.**

Ps 38:6; Iz 21:3; Eze 3:15; Mk 9:15; 16:5

OSZUKANY, Ps 103:6; 146:7

OSZUKANCOZ, Ps 101:7; Mal 3:5

OSZUKAŃSTWO, Prz 11:1; 20:23 **O.** waga szalkowa

Prz 28:16; Jer 8:5

OSZUKAŃSTWO, Jer 14:14

OSZUKIWAĆ, Pwt 24:14 Nie wolno ci **o.** najemnika
Mk 10:19 nie **o.**; szanuj swoje ojca
1Ko 6:7 nie pozwalacie się **o.**
Kpl 19:13; Ps 119:121, 122; Prz 14:31; 22:16; Za 7:10

OSZUKIWANIE, Ps 62:10; Jer 22:17

OSZUST, Ps 119:134 Wykup mnie od **o.**

Jer 22:3 uwalniajcie z ręki **o.**

Ps 72:4; Mt 27:63; 2Tm 3:13

OSZUSTWO, Mt 27:64 to ostatnie **o.** będzie gorsze
Eze 22:29; Mt 2:2; Dz 13:10

OSĆCIEŃ, Dz 26:14 wierzgać przeciw **o.**

OSŁICA, Lb 22:28 **o.**, powiedziała do Balaama

OSMIELAĆ (SIĘ), Lb 14:44 **o.** wejść na szczyt

Pwt 18:20; Est 7:5; Dz 5:3

OSWIADCZENIE, 1Tm 4:9 **O.** to jest wiarogodne
Dz 7:38; Rz 3:2; 11:4

OSWIECAĆ, 2Ko 4:6 **o.** chwalebny poznaniem

OSWIECENIE, Dn 5:11, 14; 2Ko 4:4; Heb 10:32

OSWIECONY, Ef 1:18 oczy waszego serca **o.**

Heb 6:4 raz na zawsze zostali **o.**

OSWIETLAĆ, Hi 33:30 **o.** światło żyjących
Ps 77:18; 97:4

OTCHŁAN, Obj 20:3 wrzucił go do **o.**

Lk 8:31; Rz 10:7; Obj 9:1, 11; 11:7; 17:8

OTEPIEĆ, 2Ko 3:14; Heb 5:11

OTNIEĆ, Joz 15:17; Sdz 3:9

OTRZAŚC SIĘ, Iz 52:2 **O.** z prochu

OTRZEZWIEĆ, 1Kl 15:34 **O.** zgodnie z prawdą

OTRZYMYWAĆ, Mt 10:8 Darmo **o.**, darmo dawajcie

Rz 8:15 nie **o.**, ducha niewoli

Lk 12:47; Jak 1:12; 4:3; 1Jn 2:27

OTUCHA, 2Ko 5:6; Heb 13:6

OTWARTOŚĆ, Dz 4:13 zobaczyli **o.** Piotra i Jana

OTWIERAĆ (SIĘ), Rdz 3:5 wasze oczy na pewno **o.**

Heb 10:20 drogę, którą **o.** jako nowa

Pwt 11:6; Ps 22:13; Iz 35:5

OTYNKOWAĆ, Kpl 14:42, 48; Eze 13:14

OWCA, Jer 23:2 Rozpraszkacie moje **o.**

Eze 34:12 będę się troszczył o swoje **o.**

Sof 2:6 kamiennymi zagrodami dla **o.**

Mt 9:36 porzucone niczym **o.**, bez pasterza

Mt 18:12 Jeśli ma sto **o.**, i jedna się zabłąka

Mt 25:32 pasterz oddzieli **o.** od kóz

Jn 10:16 drugie **o.**, nie z tej owczarni

Dz 8:32 Niczym **o.** był prowadzony na rzeź

Ps 44:22; Mt 10:6, 16; 26:31; Rz 8:36; 1Pt 2:25

OWCZARNIA, Jn 10:16 drugie owce, nie z tej **o.**

OWIECZKI, Jn 21:16 Paś moje **o.**

OWOC, Pwt 28:33 cały **o.** twej pracy

Ps 127:3 **o.** Iona jest nagroda

Prz 13:2 Z **o.** swych ust mają być spożywać

Iz 65:21 zasadzą winnice i będą spożywać ich **o.**

Eze 34:27 drzewo polne wyda **o.**

Eze 47:12 **o.** ich będzie na pokarm

Mt 7:20 rozpoznacie ich po **o.**

Mt 21:43 dane narodowi wydajacemu jego **o.**

Jn 15:2 gałąź, która nie rodzi **o.**, usuwa

Gal 5:22 **o.**, ducha jest miłość

Flp 1:11 napelnieni **o.**, prawości

Kol 1:10 wydajac **o.** w dobrym dziele

Heb 13:15 ofiarę wysławiania, to jest **o.**, warg

Rdz 3:3; Mt 7:19; Lk 3:8; Jn 15:8, 16; Rz 7:4

OZDABIAC (SIĘ), Ps 149:4 **o.** wybawieniem

1Tm 2:9 by kobiety **o.** schludnym ubiorem

1Pt 3:5 tak niegdys **o.** święte niewiasty

OZDOBA, Dn 11:45 święta góra **O.**

1Pt 3:3 **o.** niech nie będzie splatanie włosów

1Kn 16:29; Ps 29:2; Prz 14:28; Iz 4:2; 13:19; Eze

20:6; Dn 8:9; 11:16; Mt 2:8

OZIEBNAĆ, Mt 24:12 miłość większości **o.**

OZNAJMIAC, Wj 9:16 by moje imię **o.**

Ps 19:1 Niebiosa **o.** chwaleb Boga

Ps 40:9 **O.** w zborze dobrą nowinę

Ps 119:13 **o.** sadownicze rozstrzygnięcia

Iz 42:9 lecz ja **o.** rzeczy nowe

Lk 4:18 namaścił, abym **o.** dobrą nowinę

1Kl 9:16 biada mi, gdybym nie **o.** dobrej nowiny

1Pt 2:9 żebyście **o.** wspaniałe przymioty

Wj 33:19; Pwt 32:3; Ps 119:26; Heb 2:12

OŻYC, Jn 11:25 choćby nawet umarli **o.**

OZYWIAC, Ps 85:6 Czy nie **o.** nas ponownie

Rz 4:17 Boga, który **o.** umarłych

Iz 57:15; Flp 4:10; Heb 6:6

OZYWIONY, 1Kl 15:22 w Chrystusie wszyscy **o.**

Flm 7; 1Pt 3:18

P

PADAĆ NA TWARZ, Iz 44:15; 46:6

Wj 34:14 nie wolno ci **p.** przed innym bogiem

PAL, Pwt 21:22 zawieszisz go na **p.**

Joz 8:29 zawiesił króla Aj na **p.**

Lk 23:21 Na **p.** z nim

Dz 5:30 Jezusa zabili, zawieszając na **p.**

Gal 3:13 Przeklęty zawieszony na **p.**

Mt 23:34; Mk 15:14; Jn 19:15; 1Pt 2:24

PALACA GORĄCZKA, Pwt 32:24

PALEC, Wj 8:19 To **p.** Boży

Wj 31:18 tablice zapisane **p.** Bożym

Dn 5:5 pojawiły się **p.** ręki ludzkiej

Ps 8:3; Iz 58:9; Jer 52:21; Mt 23:4; Lk 11:20;

Jn 20:25

PALMA, Lb 33:9; Sdz 1:16; 4:5; Ps 92:12; Jl 1:12

PAL MEKI, Mk 15:32 Niech Chrystus zjeździe z **p.**

Lk 9:23 dzień po dniu bierz swój **p.**

Lk 23:26 włożył na niego **p.**

Ef 2:16 oba ludy pojednał przez **p.**

Flp 2:8 do śmierci, i to śmierci na **p.**

Flp 3:18 nieprzyjaciele Chrystusowego **p.**

Kol 2:14 usuwał przez przybicie do **p.**

Heb 12:2 zniósł **p.**, gardząc hanbą

Mt 10:38; Jn 19:31; 1Kl 1:17; Gal 6:14

PALMOWY, Jn 12:13 wziął gałęzie **p.**

Obj 7:9 w rękach ich gałęzie **p.**

PALAĆ, Ps 37:1, 7, 8; Prz 24:19; Iz 41:11; 45:24;

Dz 18:25; Rz 12:11

PALKI, Mt 26:47, 55; Lk 22:52

PAMIĄTKA, Wj 12:14 dzień ten będzie **p.**

Lk 22:19 Czynicie to na moją **p.**

Neh 2:20; 1Kl 11:25

PAMIEĆ, Ps 109:15 zgładzi z ziemi **p.** o nich

Prz 10:7 **P.** o prawym ku błogosławieństwu

Kzn 9:5 **p.** o nich posła w zapomnienie

Mal 3:16 zaczęto spisywać księgę **p.**

1Kl 17:18; Kzn 1:11

PAMIĘTAĆ, Wj 20:8 **P.** by dzień sabatu

Neh 4:14 **P.** o Jehowie

Ps 8:4 czymże jest śmiertelnik, że o nim **p.**

Ps 25:7 Racz nie **p.** grzechów mej młodości

Kzn 12:1 **P.** o swoim Wspaniałym Stwórcy

Lk 17:32 **P.** o zonie Lota

Heb 10:32 **p.** o dawniejszych dniach

Heb 13:7 **P.** o tych, którzy przewodzą

Rdz 19:29; Ps 137:6; Lk 23:42; Heb 2:6; 2Pt 3:2

PAMIĘTNY, Ps 135:13 Jehowo, twe **p.** miano

Ps 30:4; Iz 26:8

PAN, Pwt 10:17 Jehowa, Bóg bogów i **P. p.**

Ps 110:1 Wypowiedz Jehowo do mego **P.**

Mal 3:1 prawdziwy **P.**, którego szukacie

Mt 6:24 nie może być niewolnikiem dwóch **p.**

Mt 7:22 **P.**, czyśmy nie prorokowali

Mt 25:21 Wejdz do radości swego **p.**

Rz 14:4 Dla swojego **p.** stoi on albo upada

1Kl 7:39 posłubić kogo zechce, tylko w **P.**

1Kl 8:5 wielu bogów i wielu **p.**

Ef 4:5 jeden **P.**, jedna wiara

Kol 4:1 wy macie **P.** w niebie

1Tm 6:15 Król królujących i **P.** panujących

Jak 2:1 wiary naszego **P.**, Jezusa

1Pt 3:6 Sara nazywała go **P.**

Ps 136:3; Iz 26:13; Mt 14:6; Mt 9:38; 11:25; Lk 12:45;

Jn 20:18, 28; Dz 17:24; Ef 6:9; Kol 3:22; 2Tm 2:24

PANCERZ, 1Sm 17:5; Iz 59:17

PANI, 1Kl 15:13; Jer 13:18; 29:2

PANNA, Iz 7:14 p. będzie brzemienna
PANOSZYĆ SIĘ, Mt 20:25 władcy narodów p.
PANOWAĆ. Zobacz też KRÓLOWAĆ.
 Rdz 1:18 żeby p. w dzień i w nocy
 Rdz 3:16 mąż będzie nad tobą p.
 Pwt 15:6 będziesz p. nad narodem
 1Sm 15:11 Saul p. jako król
 Ps 8:6 p. nad dziełami dwóch rąk
 Ps 59:13 Bóg p. aż po kraniec ziemi
 Kzn 8:9 człowiek p. nad człowiekiem
 Iz 32:1 król będzie p. dla prawości
 Rz 6:9 śmierć już nad nim nie p.
 Rz 6:14 Grzech nie ma nad wami p.
 Sdz 8:23; 1Sm 8:9, 11; Hi 34:30; Prz 30:22; Jer 23:5
PANOWAĆ NAD SOBA, Iz 42:14 Milczałem. P.
 1Ko 7:9; 2Tm 3:3; Tyt 1:8
PANOWANIE, Ps 145:13 twoje p. przez pokolenia
 1Kl 9:19; Dn 4:3; 34: 6:26; 7:6; Mi 4:8
PANOWANIE NAD SOBA, Dz 24:25; Gal 5:23; 2Pt 1:6
 1Ko 9:25 we wszystkim przejawia p.
PANUJĄCY, 2Sm 23:3 p. nad ludźmi jest prawy
 Prz 16:32 p. nad swym duchem
 2Tm 3:3 oszczerzy, nie p. nad sobą
PANSTWO IZRAEL, Ef 2:12 odsunięci od p.
PAPIRUS, Wj 2:3; Hi 8:11
PAPIRUSOWY, Iz 18:2; Jer 51:32
PARK, Neh 2:8; Kzn 2:5
PAS, 2Kl 1:8; Iz 5:27; 11:5; Jer 13:1; Mt 3:4; Dz 21:11
PASCHA, Wj 12:11 Jest to p. Jehowy
 Kpl 23:5 W miesiącu pierwszym p. dla Jehowy
 Jn 2:13 zbliżała się p. żydowska
 Jn 13:1 wiedział przed światem p.
 Wj 12:48; Mk 14:1; Łk 2:41; Jn 6:4; Heb 11:28
PASCHALNY, Wj 12:27; 1Ko 5:7
PASTERZ, Ps 23:1 Jehowa mój p.
 Iz 56:11 p., którzy nie nauczyli się rozumieć
 Jer 2:8 p. popelniali występki
 Jer 3:15 p. odpowiadających memu sercu
 Jer 10:21 p. zachowywali się nierozumnie
 Jer 25:34 Wyjcie, p., i wolaście
 Eze 34:2 proroków przeciwko p. Izraela
 Eze 37:24 będą mieć jednego p.
 Mi 5:5 wzbudźmy przeciw niemu siedmiu p.
 Za 11:17 Błada memu nieużytecznemu p.
 Mt 26:31 Uderzę p. i owce się rozprzą
 Łk 2:8 p., przebywający pod gołym niebem
 Jn 10:11 wspinały p. daje swa duszę za owce
 Jn 10:16 będzie jedna trzoda, jeden p.
 Ef 4:11 dał niektórym jako p. i nauczycieli
 Heb 13:20 wielkiego p. owiec, Jezusa
 1Pt 5:4 gdy się ujawni naczelny p.
 Rdz 49:24; Jer 23:1, 4; Za 11:3; Mt 9:36; 25:32
PASTWIĆ SIĘ, Dz 8:3 Saul zaczął p. nad zborem
PASTWISKO, Ps 23:2 Daje mi się kłaść na p.
 Ps 79:13 trzoda twego p.
 Jer 25:26 Jehowa łupi ich p.
 Jn 10:9 wyjdzie i znajdzie p.
 Ps 65:13; 100:3; Iz 30:23; 49:9; Jer 9:10; 23:1;
 Lam 1:6; Eze 34:14, 18, 31; Jl 1:19; Am 1:2; Sof 2:6
PASĆ (SIE), Dz 20:28 abyście p. zbór Boga
 1Pt 5:2 p. powierzona trzodę Bożą chętnie
 Obj 7:17 Baranek będzie ich p.
 Obj 12:5 p. narody różną żelazną
 Eze 34:8, 14, 16, 23; Mt 8:33; Mk 5:14; Łk 8:34
PAWEŁ, Gal 1:1 P. apostoł nie od ludzi
 Flm 1 P. więzien z względu na Chrystusa
 Flm 9 kim jestem – P., starym człowiekiem
 Dz 13:9; 26:24; 1Ko 1:12; Tyt 1:1; 2Pt 3:15
PCHŁA, 1Sm 24:14 Za kogo gonisz? Za jedną p.
PEKACH, 2Kl 15:25; 2Kn 28:6; Iz 7:1
PELEG, Rdz 10:25; 11:16-19
PELEN ENERGII, Ps 89:8 Któż jest p. jak Jah
PEŁNA GRANICA, Ef 1:10 przy p. czasów
PEŁNIA, Ef 1:23; 4:13; Kol 2:10
PEŁNIĆ, 2Tm 4:5 dokładnie p. swe usługiwanie
PELNOMOCNICTWO, Ag 1:13; Dz 26:12

PELNOMOCNIK, 2Kn 8:10 zwierchnicy p.
 Sdz 9:28; 2Kn 31:13; Est 2:3; Jer 52:25
PELNOMOCNI ZWIERZCHNICY, Neh 12:40; 13:11
PEŁNY, Hab 2:14 Ziemia będzie p. poznania
PEŁNY WDIĘKU, Iz 52:7 p. stopy na górach
 Rz 10:15 Jakże p. są stopy tych, którzy oznajmiałą
PEOR, Lb 23:28; 25:18; 31:16; Joz 22:17
PERGAMIN, 2Tm 4:13 przynieś zwoje, p.
PERŁA, Mt 7:6 nie rzucajcie p. przed świnię
 Mt 13:45, 46; Obj 17:4; 18:12; 21:21
PERSJA, Ezd 1:8; 6:14; Est 1:14; Dn 8:20
PEWNOŚĆ, Ps 85:8 nie do zbytniej p. siebie
 Prz 14:16 głupi wpada w p. siebie
 Kol 2:2 zupełnej p. ich zrozumienia
 Heb 6:11; 10:22
PEWNY, Prz 28:1; Eze 30:9; Heb 6:19
PECINA, Rdz 49:17
PĘDZIC, Flp 3:12 ale p., by się przekonać
PEKAK, Mt 9:17
PEKNIĘCIE, Rdz 38:29 spowodowało p. krocza
PEPEK, Prz 3:8 uzdrowieniem dla twego p.
PETA, Iz 58:6 Rozwiązaj p. niegodziwości
PETLA, 1Ko 7:35 zarzuć na was p.
PIASEK, Rdz 22:17 potomstwo jak ziarnka p.
 Mt 7:26 zbudował swój dom na p.
 Rz 9:27 liczba synów Izraela jak p.
 Ps 139:18; Iz 10:22; Jer 5:22; 33:22; Obj 20:8
PIASTUNKA, Rut 4:16; 2Sm 4:4
PIAĆ SIĘ, Sof 1:9 kto p. na podwyższenie
PIĆ, Mt 10:42; Obj 14:8
PIĆ, Kzn 2:24 nie lepszego, niż jeść i p.
 Jer 25:28; Mt 26:29; 1Ko 10:4
PIEC, Ps 12:6 poddane rafinacji w p. hutniczym
 Iz 48:10 Wybrałem cię w p. hutniczym uciśnieniu
 Pwt 4:20; Dn 3:17, 19; Mal 4:1; Mt 13:42
PIECZEC, Dn 9:24 patrzcie p. wizję oraz proroka
 Jn 3:33 p., że Bóg jest prawdziwy
 Jn 6:27 Bóg położył swą p. uznania
 2Ko 1:22 położył na nas swą p.
 2Tm 2:19 fundament stoi, mając tę p.
 Hi 38:14; PnP 8:6; Rz 4:11; Obj 5:1; 7:2
PIECZETOWAĆ, Obj 22:10 Nie p. słów tego zwoju
PIEKŁO. Zobacz GEHENNA, HADES, SZEOL,
 TARTAR.
PIELEGNOWAĆ, Ef 5:29; 1Ts 2:7
PIELUCHA, Hi 38:9 mrok jako jego p.
PIENIADZE, Kpl 25:37 Nie dawaj p. na procent
 Kzn 7:12 ochronie służy p.
 Iz 55:1 kupujcie bez p. wino i mleko
 Mk 6:8 nie brali na drogę wędzianych p.
 Heb 13:5 żyćie wolne od umiłowania p.
 Rdz 44:2; 1Sm 12:3; Am 5:12; Mt 25:18; Mk 14:11;
 1Tm 3:3; 6:10
PIEŃ, Iz 11:1 gałązka z p. Jessego
PIERS, Prz 5:19 Niech upajać cię jej p.
 Łk 16:22; 23:48; Łk 18:13; Jn 1:18; 13:23, 25
PIERWOCINA, 1Ko 15:20 p. tych, którzy zapadli
 Jak 1:18 byli p. jego stworzeń
 Kpl 23:10; Rz 8:23; 11:16; 1Ko 16:15; Obj 14:4
PIERWORODNY, Kol 1:15 p. wszelkiego stworzenia
 Kol 1:18 p. z umarłych
 Heb 1:6 wprowadza swego P. na ziemię
 Wj 4:22; 12:29; Pwt 21:17; Rz 8:29; Heb 12:23
PIERWORODZTWO, Rdz 27:36 Zabrał moje p.
PIERWSZY, Prz 4:7 Mądrość to rzecz p.
 Iz 44:6 jestem p. i ostatni
 Mt 19:30 wielu p. będzie ostatnimi
 Dz 26:23 p. miał zostać wskrzeszony
 Kol 1:18 stać się p. we wszystkim
 Iz 42:9; 43:9; 48:12; Mt 23:6; Mk 9:35; Łk 11:43;
 20:46; 1Tm 1:15; Heb 10:9; 3Jn 9
PIES, 2Pt 2:22 P. wrócił do wymiocin
 Sdz 7:5; 2Kl 9:36; Iz 56:10; Obj 22:15
PIEŚŃ, Pwt 31:19 napiszcie te p. i naucz jej
 Neh 12:46 p. wysławiania, dziękczynienia
 Ps 98:1 Śpiewajcie Jehowie p. nową

Ps 149:6 w ich gardle **p.** wychwalające Boga
Dz 16:25 Paweł i Syllas wysławiali Boga **p.**
Ef 5:19 w **p.** pochwalnych, i **p.** duchowych
Ps 28:7; Iz 42:10; Eze 33:32; Kol 3:16; Obj 15:3

PIEŚŃ ŻAŁOBNA, 2Sm 1:17 żalintonował też **p.**
2Kp 35:25; Jer 7:29; 9:10; Eze 32:16

PIĘCDZIESIATNICA, Dz 2:1; 20:16; 1Ko 16:8
PIĘKNO, Ps 50:2 z Syjonu, skończonego **p.**
Iz 23:9; Eze 28:17

PIĘKNOŚĆ, Pr 6:25 Nie pożądaj jej **p.**
Iz 33:17 ujrzą króla w jego **p.**

Prz 17:6 **p.** synów — ich ojcowie

PIĘKNY, Rdz 49:21 Od niego pochodzą **p.** słowa
Eze 28:12 pełen mądrości oraz doskonale **p.**

Mt 23:27 z zewnątrz wydają się **p.**
2Sm 14:25; Est 2:2; Hl 42:15; Za 4:7; Heb 11:23

PIĘTA, Rdz 3:15; Ps 41:9; Oz 12:3; Jn 13:18

PIĘTNO, Gał 6:17 noszą na ciele **p.**

PIJAK, Prz 23:21 **p.** popadnie w ubóstwo

Iz 28:1 Biada koronie **p.** Efraima

Mt 24:49 pić z niepoprawnymi **p.**

1Ko 5:11; 6:10

PIJANY, Obj 17:6 niewiasta **p.** krwią świętych
Hl 12:25; Ps 107:27; Iz 19:14; Dz 2:15

PIJATYKA, Rz 13:13 nie w hulankach i **p.**

Gał 5:21 zawiści, **p.**, hulanki

PIJAWKA, Prz 30:15 **P.** mała dwie córki

PILNIE, 2Tm 4:2 głos słowo, czyń to **p.**

PILNY, Tyt 3:14 w celu zaspokajania **p.** potrzeb

1Sm 21:8; Prz 10:4; 13:4; 21:5

PILA, Heb 11:37 Byli przetrzynani **p.**

PILAT, Mt 27:2 przekazał namiestnikowi **P.**

Mt 27:22 **P.** powiedział: Cóż mam uczynić

Mk 15:15 **P.** zwolnił im Barabasa

Lk 23:12 Herod i **P.** stali się przyjaciółmi

Lk 13:1; Jn 18:37; 19:6; 12, 22; 1Tm 6:13

PINECHAS, Lb 25:7 Kiedy to zobaczył **P.**

Lb 31:6; Joz 22:30; Sdz 20:28; Ps 106:30

PIOLUN, Jer 23:15 każę im jeść **p.**

Obj 8:11 imię gwiazdy brźmi **P.**

Pwt 29:18; Prz 5:4; Lam 3:5; Am 5:7; 6:12

PION, Am 7:7; 8; Za 4:10

PIOTR, Mt 16:16 **P.** rzekł: Tyś jest Chrystus

Jn 21:15 do **P.** Szymonie, czy mnie miłujesz

Dz 10:26 **P.** podniósł go, mówiąc: Wstań

Mt 26:75; Jn 18:10; Dz 8:20; 10:13

PIÓRO, 3Jn 13 pisać atramentem i **p.**

PISAC, Jn 5:46 bo on **p.** o mnie

Jn 8:6 Jezus zaczął **p.** palcem

Jn 19:21 Nie **p.**: Król Żydów

PISARZ, Dz 19:35 **p.** miejski rzekł

PISMO, Wj 32:16 **p.** zaś było **p.** Bożym

Mt 21:42 nie czytaliście w **P.**

Mt 22:29 nie znacie ani **P.**, ani mocy Bożej

Lk 4:21 spełnił się ten fragment **P.**

Jn 5:39 Badacie **P.**, ponieważ myślicie

Jn 10:35 **P.** nie można unieważnić

Jn 13:18 żeby się spełniło **P.**

Dz 18:24 Apollos dobrze zaznajomiony z **P.**

Rz 15:4 abyśmy z **P.** mieli nadzieję

2Pt 1:20 **P.** nie z osobistej interpretacji

2Pt 3:16 nieuczeni przekraczają **P.**

Pwt 10:4; Lk 24:27, 32, 45; Jn 5:47; 20:9; Dz 8:32;

17:2; 11; 1Ko 15:3; 4; 2Tm 3:15, 16; Jak 4:5

PIWO, Iz 1:22; Oz 4:18

PLAC, Rdz 19:2; Pwt 13:16; Sdz 19:15; Iz 59:14

PLAGA, Wj 11:1 **p.** zesłał na faraona

Ps 106:29 wybuchła pośród nich **p.**

Obj 15:1 siedmiu aniołów z siedmioma **p.**

Obj 18:4 jeżeli nie chcecie otrzymać części jej **p.**

Obj 22:18 Jeżeli ktoś doda coś, Bóg doda mu **p.**

Wj 12:13; Jer 19:8; 50:13; Obj 9:20; 11:6; 21:9

PLAMA, Ef 5:27; 2Pt 2:13

PLAN, Wj 26:30; Prz 15:22; 19:21; Iz 8:10

PLANOWAC, Rz 13:14 nie **p.** z góry

PLEMIĘ, Rdz 49:28 dwanaście **p.** Izraela

Ps 122:4 do którego podchodzą **p.**, **p.** Jah

Iz 49:6 w celu podźwignięcia **p.** Jakuba
Mt 19:28 zasiadać, sądząc dwanaście **p.** Izraela

Mt 24:30 **p.** ziemi będą się uderzać

Jak 1:1 do dwunastu **p.**, które są rozproszone

Obj 1:7 wszystkie **p.** ziemi będą uderzać się

Obj 7:9 ze wszystkich narodów i **p.**

Wj 28:21; Ps 74:2; Heb 7:13; Obj 21:12

PLEWA, Dn 2:35 stało się jak **p.**

Ps 35:5; Iz 41:15; Sof 2:2; Mt 3:12

PLON, Prz 3:9 Okazuj szacunek pierwocinami **p.**

Iz 27:6 napelnia **p.** powierzchnię krainy

Eze 34:27 kraj wyda swój **p.**

Ps 85:12; Za 8:12; Jn 4:36

PLOTKOWAĆ, 1Tm 5:13 **p.** i mieszać się w cudze

PLUĆ, Mt 26:67; 27:30

PLUGAWIĆ, Lb 35:33 krew **p.** ziemię

Kpl 11:43; 20:25; Jer 3:9

PLUGAWOŚĆ, Jak 1:21 Odrzućcie **p.**

PLUGAWY, Iz 28:8; Obj 22:11

PLACENIE, Iz 55:1 kupujcie bez **p.** wino i mleko

PLACHTA, 2Sm 17:19 rozciągnęła **p.** na studni

PLACIĆ, Rz 13:6 dlatego też **p.** podatki

PLACZ, Iz 65:19 nie będzie słychać głosu **p.**

Ps 30:5; Jer 3:21; 31:16; 50:4

PLAKAĆ, Iz 30:19 na pewno nie będziecie **p.**

Iz 33:7 gorzko **p.** będą posłańcy

Eze 24:16 nie masz się bić w pierś ani **p.**

Jl 1:5 Ocućcie się, opłacz. i **p.**

Rz 12:15 **p.** z tymi, którzy **p.**

Jak 5:1 **p.**, wyjąc nad niedolami

Neh 8:9; Mt 8:12; 13:50; Lk 6:21; 23:28; Obj 18:9, 15

PLASZCZ, Iz 59:17 jak **p.** bez rękawów okrył się

Iz 61:3 **p.** wystawiania

Iz 61:10 okrył mnie **p.** prawości

Wj 28:4; 1Sm 15:27; Ezd 9:3; Hl 1:20; Ps 109:29

PLASZCZYĆ SIĘ, Pwt 33:29 nieprzyjaciele **p.**

2Sm 22:45; Ps 18:44; 66:3

PLODNY, Rdz 1:28 Bądźcie **p.** i liczni

Rdz 17:6 uczynię cie [Abraham] bardzo **p.**

Rdz 9:1; 7; Kpl 26:9; Jer 23:3; Jak 1:15

PLOMIENISTY, Rdz 3:24; Iz 4:5; Lam 2:3; 2Ts 1:8

PLOMIEN, PnP 8:6 żar ognia, **p.** Jah

Dn 3:22 ognisty **p.** zabił tych mężów

Dn 11:33 mieczem i **p.**, pojanianiem

Jl 2:3 a za nim **p.** trawi

Ps 83:14; Iz 5:24; 10:17; 43:2; Eze 20:47; Heb 1:7

PLONAĆ, Wj 3:2 ciemniasty krzew **p.** ogniem

1Ko 7:9 związek małżeński, niż **p.** namiennością

Pwt 4:11; Sdz 6:39; Jer 20:9; Lk 12:35

PLUG, Lk 9:62 przyłożył rękę do **p.**

PLYNNIE, Hab 2:2 aby czytał na głos **p.**

PLYWAĆ, Rdz 7:17; Iz 25:11

POBIĆ, Wj 17:13; 2Kl 9:7; Mt 21:35

POBIELANY, Mt 23:27; Dz 23:3

POBITY, Jer 25:33 **p.** przez Jehowę

Iz 66:16; Jer 51:49

POBLAŻAĆ, Neh 9:30 wiele lat im **p.**

POBLOGOSŁAWIĆ, Rdz 1:28 Bóg ich **p.**

Ps 29:11 Jehowa **p.** lud pokojem

POBORCA, Dn 11:20 każe **p.** przejść

POBORCA PODATKOWY, Mt 11:19 przyjaciel **p.**

Mt 21:32 **p.** i nierządnicę mu uwierzyli

Lk 3:12 Przyszedł **p.**, by dać się ochrzcić

Lk 18:10 jeden faryzeusz, a drugi **p.**

Lk 18:11 dziękuję, że nie jestem jak **p.**

Lk 19:2 Zachęsz był naczelnym **p.**

Mt 5:46; 18:17; 21:31; Mk 2:15; Lk 7:29; 15:1

POBUDKA, Hl 11:12 pustogłowy zyska dobrą **p.**

Oz 4:11 wino pozbawia dobrej **p.**

Flp 1:17 że swarliwości, a nie z czystych **p.**

POBUDZAC, Sdz 13:25 zaczął go **p.** duch Jehowy

1Ko 10:22 czy **p.** Jehowę do zazdrości

Heb 3:16 **p.** do gorzkiego gniewu

Heb 10:24 żeby się **p.** do miłości

Pwt 26:17, 18; 1Kn 21:1; Hl 2:3; Ef 4:23; 1Tm 5:14

POBUDZANY, Rz 7:5 namienności **p.** przez Prawo

POCĄŁOWAĆ, 1Kl 19:18 usta, które nie **p.** Baala

Ps 2:12 **P.** syna, żeby On się nie rozsierdził

POCĄLUNEK, Prz 27:6 **p.** nienawidzącego

Lk 22:48 **p.** zdradzasz Syna Człowieczego

Rz 16:16 Pozdrowcie świętym **p.**

POCHLEBSTWO, Dn 11:21, 34

POCHLANIAĆ, Mal 4:1 **p.** ich ten dzień

POCHŁONIĘTY, 2Ko 5:4; 1Tm 4:15

POCHODNIA, Sdz 7:16 w dzbanach — **p.**

lż 62:1 wybawienie — niczym płonące **p.**

Dn 10:6 oczy jego — ogniste **p.**

Rdz 15:17; Sdz 15:4; Eze 1:13; Nah 2:4

POCHODZĄCY, Flp 3:9 prawosć **p.** od Boga

POCHODZENIE, Eze 29:14 do ziemi ich **p.**

POCHODZIĆ, Heb 2:11; 1Jn 4:1, 6

1Jn 2:16 pragnienie ciała i oczu **p.** od świata

POCHOPNIE, Prz 29:20; Kzn 5:2; 1Tm 5:22

POCHOPNOŚĆ, Hi 35:15 nie zwrócił uwagi na **p.**

POCHOPNY, Prz 21:5; lż 32:4

POCHÓD, Kol 2:15 powiódł je w **p.** tryumfalnym

Kzn 68:24; 118:27; 2Ko 2:14

POCHWALAĆ, Dz 8:1 Saul **p.** zamordowanie go

Kzn 8:15 **p.** weselenie się

POCHWAŁA, Sdz 11:40; Rz 2:29; 1Ko 4:5

POCHWYCAĆ, Ef 3:18 zdolni **p.** umysłem

Jn 7:30; 8:20

POCHWYCONY, Flp 3:12 **p.** przez Chrystusa

POCIĄGNAĆ, Jn 6:44 jeżeli go Ojciec nie **p.**

POCIECHA, Rz 15:4 przez **p.** z Pism nadzieję mieli

POCIESZAĆ, lż 49:13 Jehowa **p.** swój lud

lż 61:2 abym **p.** pograżonych w żałosci

Jer 31:15 Nie daje się **p.** po swych synach

1Ko 14:3 kto prorokuje, ten **p.**

2Ko 1:4 który nas **p.** we wszelkim ucisku

1Ts 2:11 **i p.** i składaliśmy świadectwo

Rdz 37:35; Hi 2:11; lż 40:1; 1Jn 11:19

POCIESZENIE, Lk 2:25 oczekiwał **p.** Izraela

2Sm 3:35; lż 66:11; Jer 16:7; 2Ko 1:3

POCIESZONY, Mt 5:4; 2Ko 1:4; Kol 2:2

POCIESZYCIEL. Zobacz też WSPOMOŻYCIEL.

Hi 16:2; Ps 69:20; Nah 3:7

POCISK, Ef 6:16 zagasić płonące **p.** niegodziwca

2Kn 23:10; 32:5; Neh 4:17; Hi 20:25; 33:18

POCZAĆ, Ps 51:5 w grzechu **p.** mnie matka

Rz 9:10 Rebeka **p.** bliźnięta z Izaaka

Kpl 12:2; Rut 4:13; Lk 1:31

POCZĄTEK, Rdz 1:1 Na **p.** Bóg stworzył

Prz 8:22 utworzył mnie jako **p.** swej drogi

Prz 9:10 Bojaźń przed Jehową jest **p.** mądrości

Kol 1:18 On jest **p.** pierworodnym z umarłych

lż 46:10; Mt 24:8; Mk 10:6; 1Jn 2:7; Obj 3:14

POCZET, Ps 78:49 Zsyłał na nich **p.** aniołów

POCZECIE, Heb 11:1 Sara otrzymała moc **p.**

POCZUCIE, Ef 4:19 zatrąciwszy **p.** moralności

POCZYTYWAĆ, Rz 4:5 wiarę **p.** się za prawosć

2Ko 5:19 nie **p.** im ich wykrecożen

Jak 2:23 **p.** mu to za prawosć

POCZYTYWANY, Rz 9:8 dzieci — są **p.** za potomstwo

1Tm 5:17 **p.** za godnych podjęgno szacunku

PODATEK, Lb 31:28 jako **p.** dla Jehowy

Mt 17:24 nie płaci **p.** dwudrachmowego

Mt 17:25 królowie otrzymują **p.** pogłówny

Lk 23:2 zabrania płacić **p.** Cezarowi

Rz 13:7 kto żąda **p.** temu **p.**

PODAWAĆ SIĘ, Lk 16:15 **p.** za prawych

PODAZAĆ, 1Pt 2:21 **p.** jego śladami

Jn 10:5, 27; 1Ko 10:4; Obj 19:14

PODBIĆ, lż 45:1 do Cyrusa, by **p.** przed nim narody

PODOBÓJ, Ps 110:2 na **p.** między nieprzyjaciół

PODBURZAĆ, Jer 43:3; Lk 23:2; Dz 17:8

PODDANY, Ps 72:8 **p.** od morza do morza

Rz 8:20 stworzenie **p.** daremności

PODDAWAĆ, Lb 31:23 co się **p.** obróbce ogniowej

PODEJRZENIE, Rdz 34:25 nie budząc **p.** poszli

1Tm 6:4 wypływa niegodziwe **p.**

PODEJRZLIWIE, 1Sm 18:9 patrzył na Dawida **p.**

PODEPTAĆ, Mal 4:3 **p.** niegodziwych

Heb 10:29 kto **p.** Syna Bożego

Hi 40:12; Ps 44:5; 60:12; lż 26:6; Dn 7:23

PODIUM, Neh 8:4 Ezdrasz stał na drewnianym **p.**

PODJUDZAĆ, 1Kl 21:25 Achab, którego **p.** Jezebel

PODLEGAĆ, Mt 5:22 będzie **p.** ognistej Gehennie

Rz 3:19 **p.** ukaraniu przez Boga

Heb 2:15 przez całe życie **p.** niewoli

PODLEWAĆ, 1Ko 3:7 ani ten, kto **p.**, tylko Bóg

PODŁOŚĆ, Jak 3:16 gdzie zazdrości, tam **p.**

PODŁY, Eze 20:44 według waszych **p.** postępów

Jn 5:29 dopuszczali się tego, co **p.**

Tyt 2:8 nie mając do powiedzenia nic **p.**

Jn 3:20; Rz 9:11; 2Ko 5:10

PODMUCH, 2Sm 22:16; Ps 18:15

PODNIEBIENIE, Ps 137:6 język przylgnie do **p.**

Hi 34:3; Prz 24:13; PnP 5:16; Lam 4:4

PODNIECENIE, Prz 29:9; JI 2:6; Nah 2:10

PODNIĘTY, 1Tm 5:11 ich **p.** seksualne oddziały

PODNOŚĆ (SIĘ), Ps 36:12; 41:9; Rz 14:4

PODNOŻEK, Ps 110:1 jako **p.** dla stóp

lż 66:1 ziemia jest mým **p.**

Ps 99:5; 132:7; Lam 2:1; Dz 2:35; Heb 10:13; Jak 2:3

PODOBAĆ SIĘ, Jn 8:29 czynię to, co jem **p.**

Rz 8:8 w zgodzie z ciałem, nie mogą **p.** Bogu

1Ts 2:4 **p.** nie ludziom, lecz Bogu

1Ts 4:1 powinniście **p.** Bogu

Heb 11:6 bez wiary nie można mu **p.**

1Ko 10:13; 15:38; Kol 3:20; 1Ts 2:15; Heb 13:16

PODOBIENSTWO, Rdz 1:26; lż 40:18; Rz 6:5; 8:3

PODOBNY, Rz 5:14 **p.** do tego, który miał przyjść

Hi 11:12; Prz 27:15; lż 46:5; Flp 2:7

PODPALAĆ, Prz 29:8 mówiący chęlniwi **p.** miasto

PODPIC, Jn 2:10 gdy sobie **p.** — gorsze

PODPORA, 1Sm 2:8 do Jehowy należą **p.** ziemi

PODPORZĄDKOWAĆ (SIĘ), Rdz 1:28; Wj 10:3;

lż 10:20; Kol 2:20; Heb 12:9; 1Pt 2:13; 3:22

Rz 10:3 nie **p.** prawości Bożej

1Ko 15:27 **p.** wszystko pod jego stopy

Flp 3:21 mocy, jaka wszystko może sobie **p.**

PODPORZĄDKOWANY, Rdz 1:26 będą im **p.** ryby

Rz 13:1 każda dusza **p.** władzom ziemskim

1Pt 3:1 żony, bądźcie **p.** swoim mężom

1Pt 5:5 młodsi, bądźcie **p.** starszym

Lk 2:51; 1Ko 14:34; Ef 5:22, 24; 1Tm 3:4; Tyt 2:5; 3:1

PODSKAKIWAĆ, Hab 3:6 sprawił, że **p.** narody

PODSTAWA, Rz 8:20 poddał na **p.** nadziei

Flp 3:9 prawosć od Boga na **p.** wiary

PODSTAWOWY, Heb 6:1 pozostawisz **p.** nauce

PODSTĘP, lż 53:9 w jego ustach nie było **p.**

Mt 26:4 żeby **p.** schwytać Jezusa

Jn 1:47 Izraelita, w którym nie ma **p.**

2Ko 12:16 mówicie, że złapałem was **p.**

1Pt 2:1 Odrzućcie wszelki **p.**

Hi 15:35; Ps 10:7; 32:2; Jer 9:6; Mt 26:4; Mk 14:1

PODSTĘPIE, Ps 24:4 nie składa przysięgi **p.**

Sdz 9:31; Rz 13:13

PODSTĘPNY, Ps 5:6 brzydzi się Jehowa

PODTRZYMYWAĆ, Heb 1:3 **p.** słowem mocy

PODWŁADNY, 1Ko 4:1 ocenia nas jako **p.**

PODWÓJNIE, Za 9:12 Odpłacie ci **p.**

PODWÓJNY, Wj 22:7; lż 61:7

PODWYŻSZENIE, 2Kn 6:13; Sof 1:9

PODZIELIĆ (SIĘ), Prz 22:9 **p.** pokarmem

Mk 3:24 jeśli królestwo **p.** wewnętrznie

PODZIELONY, Dn 2:41; 5:28; 11:4; 1Ko 1:13

PODZIEKOWAĆ, Dz 28:15 **p.** i nabrał odwagi

PODZIEKOWANIE, Mt 26:27 złożywszy **p.**

Rz 14:6 je dla Jehowy, bo składa **p.** Bogu

1Ko 10:30 Jeżeli ja spożywam z **p.**

1Ko 14:17 wprowadzić wspaniałe składaś **p.**

2Ko 9:12 usługiwanie bogate w wiele **p.** Bogu

Ef 5:20 składając **p.** w imię naszego Pana

PODZIWI, 2Ts 1:10 odnoszono się do niego z **p.**

Obj 13:3 podążała z **p.** za bestią

POGANIE. Zobacz NARÓD.

POGARDA, Prz 12:8 serce spalone narazi się na p.

Est 3:6; Hi 31:34; Ps 89:38; 107:40; Prz 18:3;
Kzn 9:16; Mt 5:22

POGINAĆ, Pwt 30:18; Judy 11

POGŁOSKA, Hi 42:5; Rz 1:29

2Ko 12:20 będzie dochodził do rozsiewania p.

POGMATWAĆ, Lam 3:11 Drogi moje p.

POGON, Kzn 1:14 marnością i p. za wiatrem

POGRATULOWAĆ, Kzn 4:2 p. raczej umarłym

POGRAŻAJĄCY, 1Tm 6:9 pragnień p. ludzi w zagładę

POGRZEBAC, 2Kl 9:10 nikogo, kto by ją p.

Rut 23:4; Pwt 21:23; Ps 79:3; Eze 39:11,15

POGRZEBANY, Dz 2:29 Dawidzie, że zmarł i został p.

Rut 1:17; Jer 16:4, 6; Rz 6:4; 1Ko 15:4

POGWAŁCENIE, Kpl 18:23 p. tego, co naturalne

Kzn 5:8 widzisz p. sadu i prawości

POIĆ, Prz 11:25 kto obficie p. drugim

POJEDNAĆ, Rz 5:10; Ef 2:16; Kol 1:20

POJEDNANIE, Rz 5:11; 11:15; 2Ko 5:18, 19

POJEMNIK, Mt 25:4 wzięły oliwy do p.

1Sm 9:7; 17:40

POJMAC, Mt 4:12; Lk 22:54; Dz 1:16

POJMANIE, Dn 11:33 do potknięcia — mieczem i p.

POJMOWANIE, Ef 3:4 moje p. tajemnicy

POKARM, 1Kl 19:8 w mocy tego p. szedł

Mt 24:45 p. we właściwym czasie

Jn 4:34 Moim p. jest wykonywanie woli

Jn 6:55 moje ciało prawdziwym p.

Rz 14:15 z powodu p. brat zasmucony

Heb 5:14 p. stały należy się ludziom dojrzałym

Ps 136:25; Mt 6:25; Jn 6:27; Dz 14:17; 1Ko 8:13

POKAZ, 1Ko 4:9 Bóg wystawił nas ostatnim na p.

POKAZYWAĆ (SIĘ), Wj 9:16 by ci p. swoją moc

Rdz 12:1; Iz 49:9; 1Tm 1:16; Obj 22:6

POKŁONIĆ SIĘ, 2Kn 7:3 p. twarzą ku ziemi

Ps 66:4; Iz 27:13; Za 14:16

POKŁOSIE, Rut 2:2

POKOCHAC, Rz 24:76 pojął Rebeke i p. ją

POKOJOWO, Mt 5:9 Szczęśliwi p. usposobieni

Jak 3:17 mądrość usposobiona p., rozsądna

POKOJOWY, Heb 12:11 karcenie rodzi p. owoc

POKOLENIE, Pwt 32:5 P. spalone i przewrotne

Kzn 1:4 P. odchodzi i p. przychodzi

Lam 5:19 Tron twój trwa przez p. za p.

Mt 24:34 to p. na pewno nie przeminie

Hi 11:51 krwi zażąda się od tego p.

Ef 3:5 Za innych p. tajemnica nie oznajmiona

Flp 2:15 wśród przewrotnego p.

Rdz 9:12; Wj 3:15; Ps 48:13; 78:4; 79:13; 100:5;

119:90; Mt 12:39; 23:36; Lk 21:32; Kol 1:26

POKONANY, 1Sm 7:13; Hi 14:10; Kol 2:15

2Pt 2:20 wdając się znowu w to samo, zostają p.

POKORA, Prz 15:33 chwałę poprzeda p.

Prz 22:4 Owocem p. bogactwo i chwala

Kol 2:18, 23 w udawanej p.

POKORNY, Ps 138:6; Za 9:9; Jak 4:6

POKÓJ, Ps 29:11 pobłogosławi swój lud p.

Ps 37:11 będą się rozkoszować obfitością p.

Ps 72:7 obfitość p., aż nie stanie księżycy

Prz 12:20 doradzający p. zaznają radości

Kzn 3:8 dasz wojny i czas p.

Iz 9:6 Wiekuisty Ojciec, Książę P.

Iz 33:7 płakać będą posłańcy p.

Jer 6:14 Jest p.! Jest p.!, gdy nie ma p.

Mi 3:5 wołają: P.! uświatając wojnę

Mt 5:24 zawrzyj p. ze swym bratem

Mt 10:34 nie przyszedłem przynieść p., tylko miecz

Lk 2:14 p. wśród ludzi dobrej woli

Jn 14:27 daję wam mój p.

Rz 12:18 zachowujcie p. ze wszystkimi

Rz 14:19 Dajmy do tego, co służy p.

Rz 16:20 Bóg, który daje p., zmiażdży Szatana

2Ko 13:11 myślicie zgodnie, życie w p.

Ef 6:15 wyposażenie dobrej nowiny o p.

Flp 4:7 p. Boży, który przewyższa wszelką myśl

Kol 1:20 wprowadzając p. przez krew

Obj 6:4 dano zabrać p. z ziemi

Lb 25:12; Joz 9:15; 2Kl 9:22; Ps 28:3; 35:27; 119:165;
122:8; Iz 26:3; 52:7; 54:13; 60:17; Eze 34:25; 37:26;
Mi 5:5; Jn 16:33; 1Ts 5:3; Jak 3:18; 1Pt 3:11

POKROPIĆ, Mk 7:4; Heb 9:13, 19, 21; 10:22; 12:24

POKROPIONY, 1Pt 1:2 p. krwią Jezusa Chrystusa

POKRYWA, Wj 25:17 p. ze szczerzego złota

POKRYWA PRZEBLAGALNA, 1Kn 28:11; Heb 9:5

POKRZEPIAC, Ps 23:3 Duszę moją p.

Ps 68:9 dziedzictwo strudzone tyś p.

Mt 11:28 Przyjdźcie, a ja was p.

1Ko 16:18 P. ducha mojego

POKRZEPIONIE, Mt 11:29 znajdziesz p. dla dusz

POKUSA, Mt 6:13 nie wystawiaj nas na p.

Mt 26:41 żebyście nie wpadli w p.

1Ko 10:13 Nie nawiedziła was p.

1Tm 6:9 bogaci wpadają w p. i sidió

POLE, Jn 4:35 popatrzcie na p. i siędźcie

1Ko 3:9 jesteście Bożym p. uprawnym

Mt 13:38, 44; 19:29; 24:18, 40

POLECAC, 1Pt 4:19 p. swe dusze Stwórcy

POLECIEĆ, Obj 12:14 żeby p. na pustkowie

POLEGAC, 2Ko 1:18 można p. na Bogu

POLEMIKA, Dz 17:18 toczył z nim p.

POLEPSZENIE, Jer 30:13; 46:11

POLICJA, Dn 3:2, 3 wyższych urzędników p.

POLICZEK, Jn 18:22 wymierzył Jezusowi p.

Hi 16:10; Lam 3:30; Mi 5:1; Mt 5:39; Lk 6:29

POLICZKOWAC, Jn 19:3

POLICZYĆ, Hi 38:37; Obj 7:9

POLITOWANIE, 1Ko 15:19 jesteście godni p.

POLNY, Iz 55:12; Mt 6:30

POLOWAĆ, Rz 25:27; Prz 6:26; Lam 4:18

POŁA, Iz 6:1 p. Jego szat wypełniały świątynię

Jer 2:34 na p. szat ślady krwi ubogich

POŁOWICZNY, Ps 119:113 Ludzi o p. sercu

POŁOŻYĆ SIĘ, Wj 22:16; Pwt 22:28

POŁÓW, Lk 5:4 zapuściłeś sieci na p.

POLUDNIE, Pwt 28:29 po omacku szuka w p.

1Kl 18:27 około p. Eliasz zaczął drwić

Iz 59:10 W samo p. potykamy się

Am 8:9 słońce zajdzie w samo p.

Sof 2:4 w samo p. będzie wypędzony

Ps 37:6; 91:6; Iz 16:3; 58:10; Jer 15:8

POMAGAĆ, Hi 6:13 nie potrafię sobie p.

Joz 10:6; Dz 16:9

POMAZANIEC, 1Sm 2:10 wywyższyc róg swego p.

2Sm 19:21 zlorzeczył p. Jehowy

1Kn 16:22 Nie tykajcie moich p.

Ps 2:2 Królowie przeciw Jego p.

Ps 20:6 Jehowa wybawia swego p.

Ps 105:15 Nie tykajcie moich p.

Iz 45:1 do swego p. Cyrusa

Hab 3:13 by wybawić swego p.

POMIESZCZENIE, Rdz 11:7 p. ich język

POMIESZCZENIE, Jn 14:2 w domu Ojca wiele p.

POMNIEJSZAC, Ezd 9:13; Hi 15:4; Eze 5:11

POMNIEJSZY, Mt 11:11 p. w królestwie niebios

Lk 9:48 zachowujcie się jak p.

Eze 29:14; 2Ko 10:1

POMNIK, 1Sm 15:12; 2Sm 18:18

POMNOŻONY, 2Ko 4:15 żywności, która została p.

POMNOŻYĆ (SIĘ), Hab 2:6 Błada temu, kto p.

Dz 6:7 liczba uczniów bardzo p.

Rdz 17:2; 26:24; Wj 11:9; Pwt 8:1; Jer 33:22

POMOC, Ps 46:1 Bóg jest p. łatwą do znalezienia

Iz 31:1 Błada zstępującym do Egiptu po p.

Dn 11:34 wspomnienie niewielka p.

Heb 2:18 p. wystawianym na próbę

Sdz 5:23; Ps 22:19; Iz 10:3; Rz 8:26; Heb 4:16

POMROKA, Iz 8:22 p., niedola i mrok

Iz 9:1; Jl 2:2; Am 4:13; Sof 1:15

POMRUKIWAĆ, Ps 2:1; 38:12; Iz 59:13

POMRZEĆ, Heb 11:13 oni p. w wierze

POMSTA, Rdz 4:15 dosięgnie p. siedem razy

Iz 34:8 Jehowa ma dzień p., rok odwetów

2Ts 1:8 będzie wywierał p.

Pwt 32:35, 41, 43; Est 8:13; Iz 61:2; Jer 50:28;
Nah 1:2; Rz 12:19

POMSZCZENIE, Ps 79:10; Obj 6:10

POMŚCIC (SIĘ), Iz 1:24 p. na nieprzyjaciół

Obj 19:2 p. krew swoich niewolników

Sdz 16:28; Jer 15:15

POMYŁKA, Kpl 4:2 dusza przez p. zgryzesz

Lb 15:25 przebaczone; była to bowiem p.

POMYSŁEC, Ef 3:20 uczynić więcej niż sobie p.

POMYSŁNIE, Ps 1:3 co uczyni, wypadnie p.

Iz 55:11 tak z moim słowem, p. spełni to

Ps 37:7; 1Ts 3:11

POMYSŁNOŚĆ, Rdz 30:11; 41:16; 1Kn 18:10; Jer 15:5

PONIEŚĆ, Gal 6:5 Każdy p. swój ciężar

2Ts 1:9 oni p. karę sądową

PONIEWIERANIE, Heb 11:25 p. z ludem Bożym

PONIEWIERANY, Heb 11:37; 13:3

PONIZAC, Ps 147:6 Jehowa niegodziwców p.

Eze 21:26; Lk 23:11

PONIZONY, Eze 17:14; Mal 2:9

PO OMACKU, Pwt 28:29; Hi 12:25; Iz 59:10

POPEŁNIANIE ZŁA, Ps 125:3

POPIERAĆ, Ps 140:8 Nie p. jego knowania

POPISYWANIE SIĘ, 1Jn 2:16 p. środkami do życia

POPŁOCH, Pwt 20:3; 2Sm 4:4; Ps 104:7; 116:11;

Iz 28:16

POPŁYNAĆ, Iz 2:2; Mt 4:1

POPRAWNIE, 2Tm 2:15 p. władający słowem

POPROSIC, Mt 6:8; Jn 14:13

POPROWADZIC, Ps 43:1; Iz 49:10; Jer 50:34;

Obj 7:17

POPZRZEBIAĆ SIĘ, 1Tm 6:10 p. wieloma boleściami

POPRZESTAWAĆ, Flp 4:11

POPRZESTAWANIE, 1Tm 6:6

PORA, Rdz 1:14 światła, do określania p. i dni

Dn 2:21 On zmienia czasy i p.

Mt 24:20 żeby ucieczka nie nastąpiła w p. zimowej

Dz 3:19 od Jehowy nadeszły p. orzeźwienia

Gal 4:10 przestrzeganie mięsieży i p.

Gal 6:9 w stosownej p. będziemy żać

2Tm 4:2 głos słowo, czyni to w p. sprzyjającej

Ps 145:15; Dz 1:7; 1Ts 5:1; 1Pt 1:11

PORAZIC, Ps 44:5; Za 14:12; Mal 4:6

PORĘCZAC, Prz 6:1; 11:15; 27:13

PORĘCZYCIEL, Rdz 43:9

PORONIENIE, Rdz 31:38; 2Kl 2:19, 21

PORONIONY, Hi 3:16; Ps 58:8; Kzn 6:3

POROZUMIEWAĆ SIĘ, 2Sm 3:17 Abner p.

PORÓD. Zobacz też BÓL, BOLEŚĆ.

Iz 66:9 czyżbym miał nie doprowadzić do p.

PORÓWNAWIE, Jn 16:25; Rz 8:18; Gal 6:4

PORÓWNYWAĆ (SIĘ), Ps 89:6 Kogóż p. z Jehową

2Kl 10:12 p. sami ze sobą

PORUCZYĆ, 2Kl 5:19 nam p. słowo pojednania

2Tm 2:2 p. wiernym ludziom

PORUSZAC (SIĘ), Ps 45:1 Serce moje p. wspaniała

2Kl 4:8 nie tak ściśnięci, żebyśmy nie mogli p.

2Ts 2:2 żebyście nie dali szybko p.

PORYWACZ, 1Tm 1:10 rozpustników, p., kłamców

PORYWAĆ, Pwt 24:7 Jeśli p. kogoś, umrze

Jn 10:12 wilk p. je i rozpraszają

PORYWCEZ, Hab 1:6 naród zawzięty i p.

PORZĄDEK, Lb 9:3 według ustalonego p.

Rz 13:2 przeciwstawił się p. Bożemu

Kol 2:5 widząc wasz nalczyty p.

PORZĄDNE, Gal 5:25 postępujący p.

PORZĄDNY, 1Tm 3:2 nadzorczą winien być p.

PORZEKADŁO, Hi 30:9 jestem dla nich p.

PORZUCAC, Sdz 6:13 teraz Jehowa nas p.

1Sm 12:22 Jehowa nie p. swego ludu

2Kl 21:14 p. ostatek mego dziedzictwa

Prz 6:20 nie p. prawa twój matki

Ps 27:9; Prz 1:8; 15:10; 28:13; Iz 2:6; Eze 31:12;

Dn 11:30; 2Pt 2:15

PORZUCONY, Iz 62:4 nie będą mówić, że jesteś p.

POSADZIC, Ef 2:6 p. w miejscach niebiańskich

POSADZKA, 2Kn 7:3; Est 1:6

POSAĞ, Pwt 27:15; Dn 2:31; 3:18

POSIADANIE, Ps 2:8 kraniec ziemi w p.

Iz 57:13 obejmie w p. świętą górę

Dz 7:45 do ziemi będącej w p. narodów

Lb 13:30; Pwt 1:21; 2Kn 20:11; Ps 44:3; Eze 36:12

POSIADŁOŚĆ, Rdz 17:8 p. po czas niezmierny

Ps 49:11 p. ziemskie ponazywali

POSIĄŚĆ, Ps 37:11 potulni p. ziemię

POSIŁEK, Heb 12:16 Ezaw, który za jeden p. oddał

1Sm 20:24; Dz 2:46

POSŁANIE, Rdz 49:4; Ps 139:8

POSŁANIEC, Joz 6:17 Rachab ukryła p.

Iz 33:7 płakać będą p. pokoju

Eze 17:15 wyprawiając p. do Egiptu

Mal 3:1 wysyłam mego p., p. przymierza

2Kl 9:18; Prz 13:17; 17:11; Iz 14:32; Mt 11:10

POSŁANY, Rz 10:15 jak głosić, jeśli nie p.

POSŁUCHAC, Prz 1:5 Mądry p. i przyjmie

Rdz 3:17; Ps 34:11

POSŁUSZENSTWO, Rdz 49:10 Szilo; jemu p.

1Sm 15:22 p. lepsze niż ofiara

Rz 5:19 przez p. jednego wielu prawymi

Heb 5:8 nauczył się p. z tego, co wycierpiał

Heb 11:8 Abraham, gdy został zwany, okazał p.

Dn 7:27; Dz 7:39; Rz 6:16; 16:26; 2Kl 7:15; 10:5, 6;

1Pt 1:22; 3:6

POSŁUSZNY, Dz 5:29 bardziej p. Bogu niż ludziom

Rz 6:16 będąc mu p. jesteście niewolnikami

Ef 6:1 Dzieci, bądźcie p. rodzicom

Ef 6:5 niewolnicy, bądźcie p. panom

Flp 2:8 p. aż do śmierci

Tyt 3:1 rządóm p. jako władcóm

Heb 5:9 wybaczenie wszystkich, którzy są p.

Heb 13:17 p. tym, którzy przewodzą

Wj 9:5; 24:7; Ps 18:44; Jer 35:8; Mt 8:27; Dz 5:32;

Rz 2:8; 6:17; 2Kl 2:9; 2Ts 1:8; 1Pt 1:2, 14; 3:1; 4:17

POSNAĆ, Mt 25:5 skłoniły głowy i p.

POST, 2Kn 20:3; Iz 58:5; Jl 1:14; Jon 3:5

POSTAC, Jn 5:37 nie widzieliście jego p.

Flp 2:6 istniał w p. Bożej

Pwt 4:15; Ps 17:15; Iz 53:2

POSTANOWIĆ, 2Kn 25:16 Bóg p. cię zgubić

Iz 14:24 co p., to się spełni

Dn 9:26 tym, co p., są spustoszenia

Dn 11:36 co p., zostanie wykonane

2Kl 9:7 jak p. w sercu

1Kl 2:2; Tyt 3:12

POSTANOWIENIE, Rz 1:32 znają prawe p. Boże

Ef 2:15 Prawo złożone z p.

Est 1:20; Hi 14:5; Iz 14:26; 23:9; Mi 7:11; Lk 2:1;

Dz 16:4; Kol 2:14, 20; Heb 6:17

POSTANOWIONY, Hi 14:5; Iz 10:22; 28:22

POSTĘP, Jn 8:37; Gal 1:14; Flp 1:12, 25; 1Tm 4:15

POSTĘPOWAĆ, 2Kl 1:12; 2Ts 3:11

Ef 5:15 Baczcie, żebyście nie p. jak niemądry

POSTĘPOWANIE, Kpl 5:10 według sposobu p.

Prz 21:8 prostolinijny w swym p.

Mt 16:27 odpłaci każdemu według jego p.

Gal 1:13 dawniejszym p. w judaizmie

Gal 6:16 chodzić według tej reguły p.

1Tm 4:12 stań się wzorem w p.

Jak 3:13 szlachetnym p. pokaże swe uczynki

1Pt 2:12 w szlachetnym p. wśród narodów

1Pt 3:16 lekceważąc o waszym dobrym p.

Ef 4:22; Heb 13:7; 1Pt 1:15, 18; 3:1, 2

POSTRONNY, 1Tm 3:7 dobre świadectwo od p.

POSYLAĆ, Ps 43:3 P. swe światło i prawdę

Ps 110:2 Łaskę siły Jehowa p. z Syjonu

Iz 6:8 Kogo p. i kto pójdzie

Iz 55:11 spełni to, z czym je p.

Iz 61:1 P. mnie, abym opatrzył serce

Jer 25:15 każ pieć narodom, do których cię p.

Mal 4:5 p. do was proroka Eliasza

Mt 10:16 p. was jak owce pomiędzy wilki

Jn 20:21 Ojciec p. mnie, ja p. was

Gal 4:4 dopełnił czas, Bóg **p.** swego Syna
Rdz 24:7; Wj 3:14; Jer 16:16; Mt 13:41; Łk 10:1;
Jn 14:26; Dz 3:20; 1Jn 4:9

POSZCZĘŚCIĆ (SIĘ), Ps 118:25 Jehowo, **p.**
Sdz 18:5

POSZERZAĆ, Iz 5:14 Szeol **p.** swą duszę
Iz 54:2 **p.** miejsce swego namiotu

POSZUKIWAĆ, Prz 2:4 **p.** jak skarbów
1Pt 1:10 starannie go **p.** prorocy

POSZUKIWANIE, Ezd 6:1; Eze 39:14
Am 8:12 w **p.** słowa Jehowy, lecz nie znajduję

POŚCIĆ, Mk 2:18 twoi uczniowie nie **p.**
Est 4:16; Jer 14:12; Mt 6:16; Łk 5:33, 34

POŚCINAĆ, Pwt 7:5; 2Kń 34:7

POŚLUBIĆ, Łk 14:20 Dopiero **co p.** żonę
1Kõ 7:39 wolno jej **p.** kogo zechce, tylko w Panu

POŚMIĘWISKO, Hi 12:4 **p.** się staję dla bliźniego
Hab 1:10 wysocy urzędnicy są dla niego **p.**
Ps 44:13; 79:4; Jer 20:7

POŚPIESZYĆ (SIĘ), 1Sm 23:27; Nah 2:5

POŚREDNIK, 1Tm 2:5 jeden **p.** między Bogiem
Heb 12:24 Jezusa, **p.** nowego przymierza
Gal 3:19, 20; Heb 8:6; 9:15

POŚWIADCZAĆ, Dz 20:26 wzywam was, abyście **p.**

POŚWIADCZENIE, Rut 4:7; Iz 8:16, 20

POŚWIĘCENIE, Wj 39:30; Kpl 8:9; Jn 10:22

POŚWIĘCONY, Lb 18:14 Każda rzecz **p.** w Izraelu
Mk 7:11 korban, to znaczyż **p.** Bogu
Łk 21:5 świątynia przyozdobiona rzeczami **p.**

POT, Rdz 3:19 W **p.** dany uśmierza gniew

POTAJEMNIE, Hi 13:10; Prz 9:17
Prz 21:14 Dar **p.** dany uśmierza gniew

POTAŻ, Hi 9:30 oczyścił swe ręce **p.**

POTEGA, Sdz 5:31 słońce wychodzi w swej **p.**
Ps 106:8 by dać poznać jego **p.**
Iz 11:2 spocznę na nim duch rady i **p.**
Iz 40:29 zmęczonemu daje obfitość **p.**
Obj 1:6 chwala i **p.** na wieki. Amen
1Kõ 15:23; 1Kõ 29:12, 30; Jer 51:30; Ef 6:10

POTEGOWAĆ, Prz 24:5 mający wiedzę **p.** moc

POTEPIAĆ, Dn 11:30 **p.** święte przymierze
Rz 8:3 **p.** grzech w ciebie
Iz 54:17; Mt 12:7, 41, 42; Rz 8:34; Tyt 2:8; 3:11;
Heb 11:7; Jak 5:6; 1Jn 3:20

POTEPIENIE. Zobacz też SĄD.
Iz 26:20 schowaj się, aż przeminie **p.**
Jer 10:10 nie ostoi się wobec **p.**
Sof 3:8 w celu wyłania na nie mego **p.**
Rz 5:18 przez wykroczenie doszło do **p.**
Ps 69:24; Iz 10:5, 25; Dn 8:19; Nah 1:6; Rz 8:1

POTEPIONY, Łk 6:37 na pewno nie będziecie **p.**
Mt 12:37; 1Kõ 11:32

POTEŻNY, Rdz 10:9 **p.** lowcą na przekór Jehowie
Prz 18:10 Imię Jehowy jest **p.** wieża
Iz 9:6 **p.** Bóg, Wiekuisty Ojciec
2Ts 1:7 Jezusa wraz z **p.** aniołami
Mk 9:39; 1Kõ 12:10, 29; Gal 3:5

POTKNIĘCIE, Ps 119:165 żadnej przyczyny **p.**
Dn 11:35 niektórzy wnikiwi doprowadzeni do **p.**
Rz 9:33 kładę na Syjonie kamień **p.**
Rz 14:13 powodu do zgorszenia ani przyczyny **p.**

POTOK, Sdz 5:21 **p.** Kiszcon ich porwał
Jer 31:9 pójdą do obfitujących w wodę dolin **p.**
Eze 47:7 na brzegu **p.** było bardzo dużo drzew

POTOMEK, Gal 3:16 temu **p.**, którym jest Chrystus

POTOMNY, Hi 18:19; Dn 11:4

POTOMSTWO,
Rdz 3:15 nieprzejazd między **p.** twoje a jej **p.**
Rdz 22:17 rozmnożę twoje **p.**
Ps 37:25 nie widziałem jego **p.**, by szukało chleba
Rz 9:29 Gdyby Jehowa nie pozostawił nam **p.**
Obj 12:17 toczyć wojnę z pozostałymi z jej **p.**
Rdz 9:9; 12:7; Pwt 7:13; Hi 18:19; Ps 25:13; Iz 14:20;
59:21; 65:23; Dz 17:28; Rz 9:7; Gal 3:19, 29

POTOP, Rdz 7:17 **p.** trwał czterdzieści dni
Rdz 9:11 już nigdy nie nastąpi **p.**

2Pt 2:5 sprowadzi **p.** na świat
Rdz 6:17; 7:7; 10:1, 32; Ps 29:10; Mt 24:38

POTRZASAC, Eze 21:21; Am 9:9; Nah 3:12

POTRZEBOWAĆ, Pwt 15:8 pożyczyc mu, ile **p.**
Mt 6:32 wie, że tych rzeczy **p.**
1Kõ 12:21 nie może powiedzieć ręce: Nie **p.** ciebie
Rz 16:2; Heb 5:12; 7:27

POTULNY, Ps 37:11 **p.** posłada ziemię
Iz 61:1 bym opowiadał dobrą nowinę **p.**
Sof 2:3 szukajcie Jehowy, wszyscy **p.** ziemi
Ps 107:22-26; Prz 3:34; Iz 11:4; 29:19; Am 2:7

POTWIERDZONY, Mt 18:16; Heb 2:3; 2Pt 1:19

POTWOR, Rdz 1:21 stworzenia wielkich **p.** morskich

POTYKAĆ SIĘ, Iz 8:14 skała, o którą **p.**
Jer 20:11 moi prześladowcy **p.**
Prz 4:12; Iz 8:15; 59:10; Jak 3:2

POUCZAĆ, Neh 8:9 Lewit, który **p.** lud
Ps 25:8 Jehowa **p.** grzeszników o drodze
Iz 2:3 będzie nas **p.** o swoich drogach
1Kõ 2:16 poznał umysł Jehowy, żeby mógł go **p.**
1Kõ 14:19 żeby ustnie **p.** drugich
Pwt 17:10; Sdz 13:8; 1Sm 12:23; Ezd 7:25; Ps 25:12;
27:11; 32:8; Mi 3:11; Rz 2:18; 2Tm 2:25; Tyt 2:12

POUCZENIE, Prz 1:5 Mądry przyjmie więcej **p.**
Rz 15:4 napisano dla naszego **p.**
Pwt 32:2; Prz 4:2; Iz 9:15; 1Ts 4:1

POUFNA ROZMOWA, Ps 64:2; 83:3; Prz 11:13; 25:9
Prz 15:22 plany zniwoczone, gdzie nie ma **p.**
Prz 20:19 oszczerza wyjawia **p.**

POUFNY, Am 3:7 **p.** sprawy wyjawiał swoim sługom

POWABNY, Rdz 24:16; Prz 1:9; Nah 3:4

POWAGA, 1Tm 3:4 dziecię podporządkowane z całą **p.**

POWAZANY, 2Kl 5:1 Naaman był **p.**
Iz 23:9; Mk 15:43; Dz 13:50; 17:12

POWAZNY, Flp 4:8; 1Tm 3:8, 11; Tyt 2:2

POWATPIEWAĆ, Mt 21:21; Mk 11:23

POWIADAMIAĆ, Kpl 5:1 jeśli usłyszał, a nie **p.**
POWIĆ, Iz 66:7 **p.** dziecko płci męskiej

POWIERZCHNIA, Rdz 1:2 czynna siła nad **p.** wód

POWIERZCHOWNY, 2Kõ 10:7 według **p.** wartości

POWIERZENIE, 1Ts 2:4 za godnych **p.** dobrej nowiny

POWIERZENY, Tyt 1:3 w głoszeniu **p.** mi z nakazu

POWIERZYĆ, Łk 16:11; Rz 3:2; 1Kõ 9:17; Gal 2:7

POWIESIĆ (SIĘ), 2Sm 17:23 Achitofel sam **p.**
Rdz 40:22; Est 7:10; 8:7; 9:14; Mt 27:5

POWIETRZE, Ef 2:2 władcy mocy **p.**
1Ts 4:17 aby spotkać Pana w **p.**
Hi 41:16; 1Kõ 9:26; 14:9; Obj 9:2

POWIEKSZAĆ, Am 2:14 silny nie **p.** swej mocy
Mt 23:5 **p.** freddie szat

POWINNOŚĆ, Kzn 12:13 cała **p.** człowieka

POWODZENIE, Joz 1:8 zapewnisz swej drodze **p.**
2Kõ 20:20 Uwiercie i miejsce **p.**
Mt 12:20 z **p.** zaprowadzi sprawiedliwość
1Kõ 22:13

POWODZIĆ SIĘ, Prz 11:15 Zle **p.** temu, kto poręczył
Iz 53:10 **p.** to, w czym ma upodobanie

POWOLNY, 2Pt 3:9 Jehowa nie jest **p.**

POWOLANIE, Ef 4:1 chodzili w sposób godny **p.**
Flp 3:14 po nagrodę **p.** w górę
2Tm 1:9 powołał świętym **p.**
2Pt 1:10 robić wszystko, aby utwierdzić swe **p.**
Rz 11:29; 2Ts 1:11; Heb 3:1

POWOLANY, Gal 5:13 zostaliście **p.** do wolności
Obj 17:14 Zwyćleją **p.** i wybrani
1Kõ 1:9; Ef 4:4; 1Pt 2:21

POWOLYWAĆ, Rz 8:30 tych wyznaczyć, których **p.**
2Tm 1:9 wybrał i **p.** świętym powołaniem
1Pt 2:9 **p.** z ciemności do światła
1Kõ 1:26; 1Ts 4:7

POWOLYWAĆ SIĘ, Mt 24:5; Mk 9:39; Dz 4:17; 5:28

POWÓD, Rz 14:13 nie dawać **p.** do zgorszenia
Heb 3:15 **p.** do gorzkiego gniewu
Hi 2:3; Ps 109:3; 119:161; Dz 18:14

POWÓDZ, Dn 9:26; Nah 1:8

POWRACAĆ, Ps 33:25 **p.** do młodzieńczego wigoru
Lb 10:36; Iz 10:21; Mi 2:8; Łk 19:12

POWRÓZ, Jn 2:15 Uczyniwszy bicz z **p.**, wypędził ich Ps 2:3; 18:4; 129:4; Jer 38:13

POWSTAWAĆ, Iz 28:21 Jehowa **p.** jak przy Peracim 1Ts 4:16 umarli z Chrystusem **p.** pierwsi Heb 7:15 **p.** inny kapłan Lb 24:17; Pwt 28:7; Ps 3:7; 9:19; 92:11; Iz 26:19; Jer 25:27; Dn 12:1; 13:1; Mt 10:21; Mk 2:27; Ef 5:14

POWSTRZYMYWAĆ (SIE), 1Ts 4:3 **p.** od rozpusty 2Ts 2:7 ten, który oddziałuje **p.** 1Tm 4:3 nakazujących **p.** od pokarmów 1Pt 2:11 **p.** od cielesnych pragnień Mk 9:38; Dz 27:21; 1Ts 2:16; Heb 11:34; 1Pt 3:10

POWSZECHNIE PRZYJĘTY, Jer 8:6

POWSCIAGAĆ, Ps 40:9; 1Jn 4:18

POWSCIAGLIWIE, Heb 5:2 Potrafi postępować **p.**

POZABIJAĆ, Rz 11:3 Jehowa, proroków twóich **p.** Eze 9:6 Starca, młodzieńca macie **p.**

POZABIJAŃ, Obj 18:24 krew wszystkich **p.** Obj 6:9 urzwałem pod ołtarzem dusze **p.**

POZBAWIAĆ (SIE), Iz 49:21; Jer 51:6; 1Ts 2:17 1Ko 7:5 Nie **p.** tego, by was Szatan nie kusil

POZBIERAC, Iz 54:7 opuściłem, lecz cię **p.**

POZDROWIENIE, 1Ko 16:21; 2Jn 10

POZIOMNICA, 2Kl 21:13; Iz 28:17

POZNAĆ, ŻE JA JESTEM JEHOWA, Wj 7:5; 14:4; Iz 49:23; Eze 6:7; 7:4; 11:12; 12:20; 13:23; 14:8; 15:7; 16:62; 20:44; 22:16; 25:5; 26:6; 28:22; 34:27; 35:9; 37:6; 38:23; 39:7, 28

POZNAŃ, Zobacz też DOKŁADNE POZNAŃ.

Prz 1:7 Bojaźń przed Jehową początkiem **p.** Kzn 9:10 ani **p.**, ani mądrości w Szeolu Iz 11:9 ziemia napelniona **p.** Jehowy Oz 4:6 zamilknie z powodu braku **p.** Rdz 2:9; Prz 1:29; 8:10; Jer 3:15; 2Pt 3:18

POZNAWAĆ, 1Sm 17:46 **p.** ziemia, że istnieje Bóg Prz 19:25 należy upominać, by **p.** wiedzę Iz 53:3 mąż mający **p.**, co to choroba Eze 2:5 **p.**, że wśród nich był prorok Jn 8:32 **p.** prawdę, a prawda was wyzwoli Rz 16:17 zgorszenie wbrew nauce, którą **p.** 1Kl 20:38; Iz 43:10; 1Ko 13:12; Flp 4:12

POZNAWANIE, Zobacz też DOKŁADNE POZNAWANIE. Jn 17:3 to znaczy życie wieczne: ich **p.** ciebie

POZOSTAŁY, Iz 28:5 pięknym winem dla **p.** Obj 12:17 toczyć wojnę z **p.** z jej potomstwa Jer 8:3; Eze 9:8; Mi 2:12; 5:7; Sof 3:13; Za 8:11, 12; 14:2; Dz 15:17

POZOSTAWAĆ, Pwt 21:23 nie **p.** na palu całą noc Joz 23:7 narody, które **p.** z wami Prz 5:4 co po niej **p.**, jest gorzkie Jer 38:4 rece wojowników, którzy **p.** w mieście Jn 3:36 **p.** na nim srogi gniew Boży Jn 8:31 Jeżeli **p.** w moim słowie Rz 9:29 Gdyby Jehowa nie **p.** potomstwa 1Ts 4:17 **p.** przy życiu, będziemy porwani Prz 2:21; Jer 8:3; 39:9; Eze 9:8; 39:14; Sof 2:9; Jn 15:4; 1Ko 7:20; 13:13; 1Jn 2:17; 2Jn 9

POZÓR, Łk 20:47 dla **p.** odmawiają długie modlitwy Flp 1:18 czy to dla **p.**, czy naprawdę

POZWALAĆ, Heb 6:3 jeśli tylko Bóg **p.** Łk 4:41; Dz 19:30; 28:4

POZYCJA, Rz 13:1 względne **p.** za sprawą Boga

POZYSKIWAĆ, Prz 11:30; Mt 16:26; 1Ko 9:19-22; 1Pt 3:1

POŻAŁOWAĆ, Jer 18:10; 26:13; Jon 3:10

POŻAR, 1Pt 4:12; Obj 18:9

POŻADAĆ, Wj 20:17 Nie wolno **p.** żony bliźniego Prz 21:10 Dusza niegodziwego **p.** tego, co złe Rz 7:7; 13:9 Nie wolno ci **p.** Mi 2:2; Jak 4:2

POZADANIE, Rdz 3:16 **p.** ku swemu mżowi Mk 7:22 z serca wychodzą cudzołóstwa, **p.** Rz 7:7 nie poznaliśmy **p.**, gdyby nie Prawo Rdz 4:7; PnP 7:10

POZADLIWOŚĆ, Także ZACHŁANNOŚĆ. 2Pt 1:4; 2:14

POŻEGNAĆ SIE, Łk 9:61; Dz 18:18; 2Ko 2:13

POŻERAĆ, Iz 24:6 przekleństwo **p.** ziemię Jer 30:16 wszyscy, którzy cię **p.** Dn 7:7 bestia **p.** i miażdżyła Gal 5:15 najwzajem się kłacące i **p.** 1Pt 5:8 Diabeł krąży jak lew, starając się kogoś **p.** Obj 12:4 smok stał, aby **p.** jej dziecko Obj 20:9 zstąpił ogień i ich **p.** Iz 27:10; 31:8; Jer 46:10; Eze 34:28; Mal 3:11

POZYCZAĆ, Ps 37:26 okazuje łaskę i **p.** Łk 6:35 czynicie dobrze, i **p.** bez odsetek Wj 22:25; Pwt 28:44; Neh 5:4; Ps 112:5; Prz 19:17

POZYCZKA, Prz 22:7, 26; Iz 24:2

POZYCZONY, 2Kl 6:5

POŻYTECZNIJ, Mt 5:29

POŻYTECZNY, Dz 20:20 od mówienia wam, co **p.** 1Tm 4:8 zbożne oddanie jest **p.** 2Tm 3:16 Pismo natchnione i **p.** do nauczania Kzn 2:11; Mt 5:29; 1Ko 12:7; Tyt 3:8

POZYTEK, Kzn 2:13 więcej **p.** przynosi mądrość Heb 12:10 czyni to dla naszego **p.** Mt 16:26; Jn 16:7; Jak 2:16

POŹŚĆ, Mt 19:28 kórtorzyć **p.** w moje ślady Jer 2:31; Mt 4:20; 1Tm 4:6

PÓŁGŁOSEM, Joz 1:8 czytają ja **p.** dniem i nocą Ps 1:2 prawo czyta **p.** ciem i nocą Ps 71:24 będzie **p.** opiewać twą prawosć

PÓŁLESEK, Mt 26:20; Łk 22:27; 1Ko 8:10

PÓLMISEK, Mt 14:8; Mk 6:25

PÓLNOC, Ps 48:2 Syjon w dalekich stronach **p.** Iz 14:13 na najdalszych stronach **p.** Jer 1:4 Od **p.** rozpęta się nieszczęście Dn 11:44 zaniepokoją go wieści z **p.** Iz 41:25; Am 8:12; Za 2:6; Łk 13:29

PRACA, Prz 22:29 meża biegłego w swej **p.** Kzn 9:10 nie ma **p.** ani mądrości w Szeolu 1Ts 5:13 z uwagi na ich **p.** darzyli ich względami

PRACA PRZYMUOWA, Sdz 1:28; 1Kl 9:21; Prz 12:24

PRACOWAĆ, Jn 6:27 **p.** nie na pokarm 2Ts 3:10 kto nie chce **p.**, niech nie je

PRACOWITOŚĆ, Heb 6:11 wykazywał **p.**

PRACOWNIK, Mt 9:37 żniwo wielkie, ale **p.** mało Mt 20:1 najać **p.** do winnicy Łk 10:7 **p.** jest godzin zapłaty 2Tm 2:15 **p.** nie mający się czego wstydyć Jak 5:4 Oto zapłata należna **p.**

PRACUJĄCY, Rz 4:4 płacy **p.** nie za życzliwość

PRACZ, Mal 3:2 jak ogień rafinera i ług **p.**

PRAGNĄCY, Mt 5:6 łaknący i **p.** prawości

PRAGNAĆ, Iz 49:10 Nie będą głodować ani **p.** Iz 65:13 będą pić, lecz wy będziecie **p.** Obj 7:16 Nie będziecie głodować ani już więcej **p.** Prz 24:1; Am 5:18; Rz 1:11; Flp 1:23; 2Tm 1:4

PRAGNIENIE, Ps 145:16 zaspokajasz **p.** Am 8:11 nie **p.** wody, lecz słuchania słów Jehowy Jn 7:37 kto odczuwa **p.**, niech przyjdzie Jn 8:44 chcecie spełniać **p.** waszego ojca Gal 5:16 nie spełnicie żadnego **p.** ciała 1Tm 6:9 wiele nierozumnych i szkodliwych **p.** Tyt 2:12 abyśmy się wyrzekli światowych **p.** Jak 1:14 nęci jego własne **p.** 2Pt 3:20 przepływający według własnych **p.** Gal 5:24; 2Tm 2:22; 1Pt 2:2, 11; 2Pt 2:18; 1Jn 2:16, 17

PRAKTYCZNA MĄDROŚĆ, Prz 2:7 zachowa **p.** Prz 3:21 Strzeż **p.** i zdolności myślenia Mi 6:9 oznaczający się **p.** będzie się bał Hi 11:6; 12:16; Prz 8:1, 14; Łk 1:17; 16:8

PRĄTYKA, Rz 8:13 duchem umiierać **p.** ciała

PRAOJCIEC, Ps 45:16 Miejsce **p.** zajmą synowie Rdz 15:15; 2Kl 18:3; Mi 7:20; 2Tm 1:3; 1Pt 1:18

PRAWA OBYWATELSKIE, Dz 22:28

PRAWDA, Ps 43:3 Posiłk swe światło i **p.** Ps 119:160 Treścią twego słowa jest **p.** Prz 23:23 Kupuj **p.**, a nie sprzedawaj Iz 43:9 słuchają i powiedzą: To **p.**! Za 8:16 Mówcie **p.** jeden do drugiego

Jn 4:24 oddawać cześć duchem i **p.**
 Jn 8:32 poznać **p.**, a **p.** was wyzwoli
 Jn 18:37 przyszedłem, żeby dać świadectwo **p.**
 1Ko 5:8 z prąsnikami szczerości i **p.**
 Ef 6:14 opasawszy ledźwie **p.**
 2Ts 2:10 nie przyjęli miłości do **p.**
 1Tm 2:7 nauczycielem w sprawie wiary i **p.**
 1Tm 3:15 filarem i podporą **p.**
 2Tm 2:15 poprawnie władający słowem **p.**
 Heb 10:26 po otrzymaniu poznania **p.**
 2Pt 1:12 jesteście utwierdzeni w **p.**
 Jn 8:44; 14:6; 17:12; 2Ko 13:8; Rz 1:25; 2Tm 3:7

PRAWDOMÓWNOŚĆ, Ps 51:6
PRAWDOMÓWNY, Rz 3:4 niech Bóg okaże się **p.**
 2Ko 6:8 jako zwodzieńcy, a jednak **p.**
PRĄDZIWY, Ps 19:9 rozstrzygnięcia Jehowy **p.**
 Prz 14:25 Świadek **p.** wyzwala dusze
 Jn 3:33 pieczęć, że Bóg jest **p.**
 Jn 4:23 **p.** czciciele czcić duchem i prawdą
 Obj 3:14 świadek wierny i **p.**
 Jn 1:9; 15:1; 17:3; 1Jn 5:20; Obj 19:11

PRAWIE CZYNY, Eze 3:20 nie pamiętać jego **p.**
PRAWICA, Ps 110:1 Siadł po mojej **p.**
 Mt 20:23 to zasiadanie po **p.** i po lewicy
 Mt 25:33 postawi owce po swej **p.**
 Dz 7:55 Jezusa stojącego po **p.** Boga
 Heb 10:12 zasiadł po **p.** Boga
 Wj 15:6; Ps 21:8; 45:4; Iz 62:8; Gał 2:9; Heb 1:3

PRAWNE ROSZCZENIE, Ps 140:12 zadość **p.**
PRAWNE UGRUNTOWYWANIE, Flp 1:7 **p.** nowiny
PRAWNE WYMAGANIE, Łk 1:6 według **p.** Jehowy
 Heb 9:10 Były to **p.** dotyczące ciała
PRAWNIE UGRUNTOWANY, Heb 8:6 przymierze **p.**
PRAWO, Wj 24:12 chcę ci dać **p.**
 Ps 19:7 **P.** Jehowy jest doskonałe
 Ps 40:8 **p.** jest w moim wnętrzu
 Prz 6:20 nie porzucaj **p.** twej matki
 Iz 2:3 Z Syjonu wyjdzie **p.**
 Iz 24:5 obeszli **p.**, zmienili przepis
 Dn 6:15 u Medów obowiązują **p.**
 Łk 16:16 do Jana było **p.** i Prorocy
 Łk 24:44 co o mnie napisano w **P.** Mojżeszowym
 Jn 10:34 Czy w **P.** nie napisano
 Rz 2:14 z natury czynią, co jest w **p.**
 Rz 4:15 gdzie nie ma **p.**, tam nie ma występku
 Rz 8:2 uwolnili cie od **p.** grzechu
 1Ko 9:5 **p.** zabierać siostry będącej żoną
 Gał 3:24 **P.** stało się naszym wychowawcą
 Gał 6:2 spełnijcie **p.** Chrystusowe
 1Ts 4:6 by nie wkraczał w **p.** swego brata
 Jak 2:8 spełniać **p.** królewskie
 Rdz 43:33; Pwt 21:17; 2Sm 19:28; 1Kn 24:19;
 Neh 9:13; Est 9:1; Iz 8:16; Jer 31:33; Dn 6:5; Mt 5:17;
 Jn 10:18; Rz 6:14; 7:2, 12, 22, 23; 10:4; 13:8;
 Gał 3:19; Heb 10:1

PRAWODAWCA, Jak 4:12 Jeden **p.** i sędzia
PRAWOMOCNY, Heb 9:17 przymierze jest **p.**
PRAWO PIERWORODNEGO, 1Kn 5:2
PRAWO PIERWORODZTWA, Rdz 25:34
PRAWOŚĆ, Ps 45:7 Umiłowałeś **p.**
 Prz 21:3 wprowadzanie w czyn **p.**
 Prz 31:9 Otwórz usta, sądz w **p.**
 Iz 26:9 **p.** nauczają się mieszkający
 Iz 32:1 król będzie panował dla **p.**
 Iz 45:8 z nieba sączy się **p.**
 Iz 60:17 uczynię **p.** wyznaczającymi zadania
 Iz 61:3 będą zwani drzewami **p.**
 Iz 61:10 okrył mnie płaszczem **p.**
 Jer 11:20 Jehowa Zastępów sądzi z **p.**
 Sof 2:3 Szukajcie **p.**, szukajcie potulności
 Mt 5:10 prześladowani ze względu na **p.**
 Dz 17:31 zamierza w **p.** sądzić
 Rz 1:17 zostaje objawiona **p.** Boża
 Rz 10:3 nie znając **p.** Bożej
 1Ko 15:34 Otrząściecie zgodnie z **p.**
 2Tm 3:16 Pismo pożyteczne do karcenia w **p.**
 1Pt 2:23 sądzi w sposób nacechowany **p.**
 1Pt 3:14 cierpieć ze względu na **p.**

2Pt 3:13 w nich ma mieszkać **p.**
 Obj 19:11 w **p.** sądzi i prowadzi wojnę
 Rdz 15:6; Iz 9:7; 11:4; 53:11; Dn 12:3; Mt 5:6; Jn 16:8

PRAWOSŁAZ, Hi 6:6 służowaty sok **p.**
PRAWOWAĆ SIĘ, Prz 25:8 Nie idź **p.** pochopnie
 Hi 13:8; Prz 25:8

PRAWY, Pwt 32:4 Skala, jest on **p.** i prostolinijny
 2Sm 23:3 panujący nad ludźmi jest **p.**
 Ps 34:19 Wiele nieszczęść spotyka **p.**
 Ps 37:25 nie widziałem **p.** opuszczonego
 Prz 15:28 Serce **p.** rozmyśla, by odpowiedzieć
 Am 5:12 okazujecie wrogość **p.**
 Mal 3:18 różnice między **p.** a niegodziwym
 Mt 13:43 **p.** będą świecić jasno jak słońce
 Dz 24:15 zmartwychwstanie **p.** i nieprawych
 Rz 3:10 Nie ma człowieka **p.**
 Rz 3:26 aby mógł być **p.** wtedy, gdy uznaje za **p.**
 2Ts 1:6 jest u Boga rzeczą **p.** by odpłacić
 Heb 10:38 **p.** mój będzie żył dzięki wierze
 1Pt 3:12 oczy Jehowy są zwrócone ku **p.**
 Rdz 7:1; Ps 1:5; Prz 29:2; Iz 26:2; 7:29; 21; 53:11;
 Mt 5:45; Rz 2:13; 5:19; 2Tm 4:8; Heb 12:23

PREFEKT, Dn 2:48; 3:2; 6:7

PRETEKST, Dn 6:4; 2Ko 11:12

PRĘDKI, Rz 3:15 Stopy **p.** do przelewu krwi
 Jak 1:19 ma być **p.** do słuchania
 2Pt 2:1 ściągną na siebie **p.** zagładę

PRĘDKO, Ps 147:15 **p.** biegnie jego słowo
PRĘGI, Dz 16:33; 1Pt 2:24

PRĘŻNY, Rdz 49:24 siła jego rąk **p.**
PROCES, 1Ko 6:7 prowadzić ze sobą **p.**
PROCH, Rdz 3:19 **p.** jesteś i do **p.** wrócisz
 Ps 72:9 nieprzyjaciele licząc będą **p.**
 Kzn 12:7 **p.** wraca do ziemi
 Mi 4:13 zetresz w **p.** wiele ludów
 Mt 10:14 strząśnijcie **p.** ze stóp
 Rdz 2:7; Wj 8:16; 2Kn 15:16; 34:4; Ps 103:14;
 Kzn 3:20; Dn 12:2; 1Ko 15:47

PRODUKT, Mt 26:29 nie będę pił **p.** z winorośli
PROJEKT, 1Kl 6:38; 2Kl 16:10

PROKONSUL, Dz 13:7; 18:12; 19:38

PROROCTWO, Mt 13:14 spełnia się **p.** Izajasza
 2Pt 1:21 **p.** nie z woli człowieka
 2Kn 9:29; 15:8; Neh 6:12; Rz 12:6; Obj 1:3

PROROCZA ZAPOWIEDŹ, Eze 12:11

PROROCZY CUD, Pwt 13:1; 2; Dz 2:22; Heb 2:4

PROROCZY ZNAK, Eze 24:24; 27; Jl 2:30; Za 3:8

PROROK, Pwt 18:18 Wzbudzę im **p.** jak ty
 1Sm 9:9 **p.** dawniej nazywano widzącym
 1Kl 18:22 sam pozostałem jako **p.** Jehowy
 2Kl 10:19 Zwolajcie wszystkich **p.** Baala
 Iz 9:15 **p.** udzielający fałszywych pouczeń
 Jer 7:25 posyłałem swoich sług **p.**
 Eze 33:33 poznają, że pośród nich był **p.**
 Dn 9:24 opatrzyć pieczęcią wizję oraz **p.**
 Am 3:7 wyjawiał swoim sługom **p.**
 Mt 5:12 prześladowali **p.** przed wami
 Mt 7:15 na bacności przed fałszywymi **p.**
 Mt 13:57 **p.** nie jest pozbawiony szacunku
 Dz 3:21 mówił przez usta świętych **p.**
 Dz 3:22 Bóg wzbudził wam **p.** jak ja
 Jak 5:10 za wzór cierpliwości weźcie **p.**
 Obj 11:18 danie nagrody niewolnikom, **p.**
 Obj 16:13 z paszczy fałszywego **p.**
 Rdz 20:7; Wj 7:1; Lb 11:29; 1Kn 16:22; Iz 29:10;
 Jer 6:13; 14:14; 23:28; Mi 3:11; Za 13:5; Mal 4:5;
 Mt 11:9; Mk 13:22; Jn 7:40; Obj 18:24; 19:20

PROROKINI, 2Kl 22:14 udali się do **p.** Chuldy
 Łk 2:36, 37 Była też **p.** Anna, była wdową
 Wj 15:20; Iz 8:3; Obj 2:20

PROROKOWAĆ, Jer 14:14 **p.** w moim imieniu
 Jer 28:9 Prorok, który **p.** o pokoju
 Dz 2:17 synowie oraz córki będą **p.**
 1Kl 22:12; Jer 5:31; 23:16; 27:10; Eze 39:1; Jl 2:28;
 Za 13:3; 1Ko 13:9; 14:1; 3; Obj 10:11; 11:3

PROROKOWANIE, 1Ko 14:39 zabiegajcie o **p.**
 Obj 19:10 świadczenie natchnieniem do **p.**

PROSIĆ, Mt 7:7 Stale **p.**, a będzie wam dane

Jak 1:6 **p.** z wiarą, nic nie wąpiąć

Jak 4:3 **p.**, a nie otrzymujecie

1Jn 5:14 **p.** zgodnie z jego wola

Pwt 10:12; Ps 2:8; Jn 17:9, 20; Dz 21:39; Rz 1:10;

1Ko 1:22; 2Ko 5:20; 8:4; 10:2; Gal 4:12; Ef 3:20

PROSTOLINIJNY, Mi 2:7 kto postępuje **p.**

PROSTOLINIJNOŚĆ, Hi 6:25 Wyowiedzi **p.**

Ps 25:21 Niech mnie strzeżać nieskazitelnosci i **p.**

1Kn 29:17; Hi 33:3; 23; Ps 143:10; Prz 14:2

PROSTOLINIJNY, 2Ki 10:15 Czy twoje serce jest **p.**

Mi 1:8 maż to nienaganny i **p.**

Ps 11:7 **p.** ujrzaj jego oblicze

Ps 19:8 Rozkazy Jehowy są **p.**

Ps 49:14 **p.** podporządkuj ich sobie

Ps 97:11 radość tym, którzy mają **p.** serce

Prz 2:21 **p.** będą przebywać na ziemi

Prz 12:6 **p.** uwolnią ich usta

Prz 14:12; 16:25 droga, w oczach człowieka **p.**

Prz 15:8 modlitwa **p.** sprawia przyjemność

Kzn 7:29 Bóg uczynił ludzi **p.**, lecz oni

Mi 7:2 nie ma wśród ludzi **p.**

PROSTOWAĆ, Jn 1:23 **p.** drogę Jehowy

PROSTY, Łk 3:5 drogi kręte muszą się stać **p.**

Dz 4:13 Piotr i Jan — niewykształceni i **p.**

Heb 12:13 **p.** czynicie ścieżki dla stóp

PROŚBA, Ps 20:5 Jehowa spełni twoje **p.**

Flp 4:6 gorące **p.** zostana przedstawione Bogu

Heb 5:7 zanosił błagania oraz gorące **p.**

1Sm 1:27; Est 5:6; 9:12; Dn 6:7, 13

PROWADZIĆ, Pwt 32:12 sam Jehowa go **p.**

Ps 31:3 będziesz mnie wiodł i **p.**

Ps 143:10 **p.** w krainie prostolinijności

Prz 11:3 Prostolinijnych **p.** ich nieskazitelnosc

iz 11:6 będzie je **p.** mały chłopiec

Dn 12:3 **p.** wielu do prawości

Rz 8:14 których **p.** duch Boży

Wj 13:21; Ps 48:14; Prz 23:19; Iz 3:12; 9:16; Gal 5:18

PROWINCJA, 1Ki 20:14; Est 1:1; Kzn 2:8; Eze 19:8

PROBA, Pwt 13:3 Jehowa wystawia was na **p.**

Ps 7:9 Bóg poddaje **p.** serce i nerki

Ps 26:2 Jehowa, poddaj mnie **p.**

Mt 4:7 Boga nie wystawiać na **p.**

Łk 8:13 w czasie **p.** odpadać

Heb 2:18 wystawiony na **p.** potrafi

Obj 3:10 ja cię zachowam od godziny **p.**

2Kn 9:1; Iz 7:12; Mal 3:15; Dz 5:9; 1Ko 10:9;

PROŻNIAK, Sdz 9:4; 11:3; 2Kn 13:7

PROŻNOŚĆ, Gal 5:26; Flp 2:3

PROŻNOWAĆ, Oz 7:14 Z powodu wina **p.**

PRYSCYLLA, Dz 18:2, 18, 26

PRZAŚNIK, Wj 13:6 siedem dni masz jeść **p.**

Mt 26:17 Pierwszego dnia **p.** podeszli

Wj 12:17; 1Ko 5:8

PRZAŚNY, Kpl 2:4; Sdz 6:21; 1Sm 28:24

PRZEBACZAĆ, 1Ki 8:50 **p.** swemu ludowi

Mt 6:12 **p.** nam nasze winy

Jn 20:23 Jeśli ludziom **p.** grzechy

1Jn 1:9 on jest wierny i prawy, żeby **p.**

Wj 23:21; 32:32; 34:9; Lb 14:19; 1Ki 8:36; Ps 25:11;

Iz 55:7; Jer 31:34; Mt 9:6; Mk 2:7; 11:25; 2Ko 2:10

PRZEBACZAJĄCY, Mi 7:18 Bogiem **p.** przewinienie

PRZEBACZ(A)ENIE, Neh 9:17 Bóg aktów **p.**

Mt 26:28 krew wylana dla **p.** grzechów

Mk 1:4 symbol skrucy ku **p.**

Dz 2:38 ochrzcić ku **p.** grzechów

Heb 9:22 bez krwi nie następuje **p.**

Łk 1:77; 24:47; Dz 10:43; Kol 1:14; Heb 10:18

PRZEBEZCZONY, Mt 12:31 przeciw duchowi nie **p.**

Jak 5:15 jeśli popełnił grzechy, będzie mu **p.**

PRZEBADAĆ, Ps 139:1 Jehowa, **p.** mnie

Ps 139:23; Lam 3:40

PRZEBIEGAĆ, 2Kn 16:9 oczy Jehowy **p.** ziemię

Dn 12:4; Za 4:10

PRZEBIEGLE, 2Ko 4:2

PRZEBIEGŁOŚĆ, Hi 5:13; Łk 20:23; Dz 7:19

Prz 4:24 oddał od siebie **p.** warg

1Ko 3:19 chwytaj mądrych w ich **p.**

2Ko 11:3 swą **p.** obalamucił Ewe

PRZEBIEGLY, 1Sm 23:22; Hi 15:5; Ps 18:26

PRZEBIJAĆ, Iz 53:5 jego **p.** za nasz występki

Jn 19:37 spoglądać ku temu, którego **p.**

Obj 1:7 ujrzaj go ci, którzy go **p.**

Sdz 5:26; Ps 69:26; Jer 51:52; Za 12:10

PRZEBŁAGALNY, Heb 2:17; 1Jn 2:2; 4:10

PRZEBŁAGANIE, Wj 30:10 raz w roku **p.**

Kpl 17:11 krew dokonuje **p.** dzięki duszy

Pwt 32:43 dokona **p.** za ziemię

Eze 16:63 gdy dokonam za ciebie **p.**

Dn 9:24 dokonać **p.** za przewinienie

Rz 3:25 darem ofiarnym ku **p.**

Kpl 16:6, 16, 30, 33, 34; 2Sm 21:3; Iz 22:14; 27:9

PRZEBUDZENIE, Ps 17:15 przy **p.** zobaczę [cię]

PRZEBUDZIĆ SIĘ, Iz 26:19 **p.** wydawajcie radosne

Rz 13:11 godzina, abyście **p.** ze snu

PRZEBYWAĆ, Wj 12:48 przybysz **p.** z tobą

Iz 52:4 do Egiptu, żeby tam **p.**

Heb 11:9 **p.** jako przybysz w ziemi

Rdz 12:10; 26:3; 47:4; Lb 9:14; Iz 23:7; Dz 2:46; 8:13

PRZECEDZONY, Iz 25:6 z wina na osadach, **p.**

PRZECZOWYWAĆ, Wj 16:33 dbać o mądry **p.**

PRZECZCHWAŁAĆ SIĘ, 1Ko 13:4 Miłość nie **p.**

Jak 3:5 język wiele **p.**

PRZECZYTRZONY, Mt 2:16 Herod, **p.**

PRZECZYTRZYĆ, Jer 20:7 **p.** mnie, Jehowo

PRZECIWNİK, Sdz 12:2 Jefe: przeciwnym **p.**

1Sm 17:9 jeśli ja będę godnym siebie **p.**

1Ki 5:4 Nie ma **p.** i nie dzieje się nic złego

Iz 50:8 Kto moim **p.** w sądzie

Flp 1:28 nie dajecie się zastraszyć **p.**

1Tm 5:14 nieczym nie pobudzały **p.** do obelg

Heb 10:27 zazdrość, która ma strawić **p.**

2Sm 19:22; 1Ki 11:14, 23, 25; Ps 109:6

PRZECIWN, Tyt 2:8 po stronie **p.**, zawstydzony

Kol 2:14; 1Tm 1:10

PRZECIWSZTAWIAĆ SIĘ, Kzn 4:12 dwaj mogą mu **p.**

Jak 4:6 Bóg **p.** wyniosłym

Jak 4:7 **p.** Diabłu, a ucieknie od was

1Pt 5:9 **p.** mu, stali w wierze

Ps 71:13; 109:4, 20, 29; Za 3:1; 2Ts 2:4; Jak 5:6

PRZECZYTAĆ, Iz 29:11; Za 14:16

PRZEDAWNIONY, Heb 8:13 poprzednie stało się **p.**

PRZEDKŁADANIE, Mt 12:4; Łk 6:4

PRZEDŁUZAĆ, Ps 85:5; Prz 28:16; Kzn 8:13; Iz 53:10

PRZEDMIOT, Prz 14:20 Ubogi **p.** nienawisci

Rdz 24:53; Wj 3:22; 1Ki 7:51

PRZEDNIEJSZY, Dz 13:50; 17:4; 25:2

PRZEDSTAWIAĆ, 2Ko 11:2 **p.** jako zdawcę

PRZEDSTAWICIEL, Wj 18:19 służyć jako **p.** ludu

Ezd 10:14 wystąpić w charakterze **p.**

Jn 7:29 jestem jego **p.**, on mnie posłał

PRZEGŁAD, Łk 19:44 nie rozpoznali czasu **p.**

1Pt 2:12 wychwalać Boga w jego dniu **p.**

PRZEGŁADAĆ, Prz 28:11; Mt 20:34

PRZEJAW, 1Tm 5:12 zlekceważył **p.** wiary

1Ko 2:4; 12:7; Heb 11:1

PRZEJAZD, 2Kn 28:15 umożliwili **p.** na osłach

PRZEJECIE, Dz 18:28 **p.** przedstawiał dowody

PRZEKAZANY, Mt 11:27; Łk 4:6; Judy 3

Dz 7:53 otrzymali Prawo **p.** przez aniołów

Gal 3:19 **p.** zostało przez aniołów ręką pośrednika

PRZEKLENSTWO, Gal 3:13 uwolnił od **p.** Prawa

Pwt 11:26; Prz 26:2; Iz 24:6; Obj 22:3

PRZEKŁĘTY, Rdz 3:17 **p.** jest ziemia

Pwt 21:23 zawieszony jest **p.** przez Boga

Gal 3:13 **p.** zawieszony na palu

Jn 7:49; 1Ko 12:3; 16:22; Gal 1:8

PRZEKLINAC, Hi 2:5 zobacz, czy nie będzie cię **p.**

Rz 12:14 błogosławcie, a nie **p.**

2Ko 5:11 wciąż **p.** ludzi

Rdz 12:3; Lb 23:8; Hi 2:9; 3:8; Prz 11:26; 24:24

PRZEKONANIE, Dz 18:13; 1Ts 1:5

PRZEKONANY, Dz 26:26; Rz 8:38; Heb 6:9
Prz 25:15 Cierpliwością zostaje **p.** dowódca
Rz 14:14 jestem **p.** w Panu Jezusie

PRZEKONUJĄCY, Prz 7:21 obfitością **p.** słów
1Kto 2:4 polegały na **p.** słowach

PRZEKONYWAĆ, Lk 16:31 nie dadzą się **p.**

PRZEKONYWANIE, Prz 16:23 dodaje zdolności **p.**
Gal 5:8 **P.** tak nie pochodzi od Tego

PRZEKRACZAĆ, 1Sm 15:24 **p.** rozkaz Jehowy
2Kń 24:20; Heb 11:11

PRZEKRECAĆ, 2Pt 3:16 nieuczeni **p.** Pisma

PRZEKSZTAŁCAĆ, Flp 3:21 **p.** upokorzone ciało

PRZEKUPSTWO, Ps 26:10 prawica pełna **p.**

PRZELEWAĆ, Rdz 9:6 Kto **p.** krew człowieka

PRZELEWAJĄCY, Ps 5:6 **p.** krew brzydzi się Jehowa

PRZELEW KRWI, Mi 3:10 budujecie Syjon **p.**

PRZEŁOŻONY, 2Kń 8:10; Iz 3:3; Mk 5:22; Lk 8:49;
13:14; 22:4; Dz 4:1; 5:24, 26; 13:15; 18:8

PRZEMIENIACIE SIĘ,
Rz 12:2 **p.** przez przeobrażenie umysłu

PRZEMIENIONY, Mt 17:2 został na ich oczach **p.**

PRZEMIERZAĆ, Hab 3:12 **p.**, niosąc potępienie
Mt 23:15 **P.** morze i suchy ląd

PRZEMIESZCZAĆ SIĘ, Rdz 1:2 siła Boża **p.**

PRZEMIJANIE, Iz 38:11 mieszkańcami krainy **p.**

PRZEMINĄĆ, Ps 90:4; Kżn 9:6; Jer 8:20

PRZEMOC, Ps 73:6 **p.** okrywa ich nicyzm szata
Iz 60:18 Nie będzie słychać o **p.** w kraju
Rdz 6:11; Ps 11:5; Sof 1:9; Mal 2:16

PRZEMOWA, Dz 15:32 **p.** zachęcił braci

PRZEMÓC, Mk 12:9 jednak mnie nie **p.**
Jer 1:19 ale cie nie **p.**

Jer 20:11 przesładowcy potkną się i nie **p.**
Mt 16:18 bramy Hadesu go nie **p.**
Jn 12:35 żeby was ciemność nie **p.**
Obj 12:8 nie **p.** ani się już nie znalazło miejsce
Sdz 16:5; Dz 19:16

PRZEMYŚLNY, Wj 35:33 wykonania **p.** wyrobów

PRZENIESIONY, Heb 11:5 Dzięki wierze Henoch **p.**

PRZENOSIĆ (SIĘ), 2Sm 3:10 **p.** królestwo Saula
Mt 17:20 tej górze: **P.** stąd tam, i **p.**
1Kto 13:2 tak iżbym góry **p.**
Kol 1:13 **p.** nas do królestwa Syna
2Ts 3:1 żeby słowo Jehowy prędko **p.**

PRZEOBFCIE, Ef 3:20 uczynić więcej niż **p.**

PRZEOBRAŻAĆ SIĘ, 2Kto 11:14 Szatan **p.** w aniola

PRZEOBRAŻONY, 2Kto 3:18 **p.** w ten sam obraz

PRZEOCZAĆ, 2Pt 3:5 **p.** fakt, iż były niebiosa

PRZEPĄSKA, Wj 29:5; Jer 2:32

PRZEPĄŚĆ, Lk 16:26 między nami a wami **p.**

PRZEPÍORKI, Lb 11:31 wiatr zaczął przynosić **p.**

PRZEPIS, Pwt 4:1 Izraelu, słuchaj **p.**
Pwt 4:40 zachowuj jego **p.** i jego przykazania
Sdz 11:39 stało się to w Izraelu **p.**
Ps 119:12 Naucz mnie twoich **p.**
Iz 10:1 ustanawiają krzywdzące **p.**
Iz 24:5 obeszli prawa, zmienili **p.**
Wj 18:20; Kpl 10:11; Ezd 6:18; Neh 9:13; Ps 50:16;
119:5, 8, 48, 71, 80; Jer 31:36; Mal 3:7

PRZEPISYWACZ, Ezd 7:6; Ps 45:1; Jer 36:10

PRZEPŁYNIĘCIE, Dz 27:5 po **p.** przez morze

PRZEPOWIADANIE, Kpl 19:31 trudnią się **p.**
Kpl 20:6; 2Kl 21:6; 23:24; Iz 19:3; Dz 16:16

PRZEPRAWIAĆ SIĘ, Dz 16:9 **p.** do Macedonii

PRZEPROWADZAĆ, 1Sm 24:15; Ps 74:22

PRZERAŻAĆ (SIĘ), Joz 1:9 Nie drżaj ani nie **p.**
Eze 3:9 niech cie nie **p.** ich oblicza

PRZERAŻAJĄCY, Dn 2:31 jego wygląd był **p.**
Hi 3:25; Jer 49:5

PRZERAZENIE, Iz 51:7; Jer 10:2

PRZERWAĆ, Kżn 4:12 potrójnego nie da się **p.**

PRZERZYNIĆ, Heb 11:37 kamienowani, **p.** piłą

PRZESŁUCHIWAĆ, Lk 23:14; Dz 4:9; 22:29

PRZESTAWAĆ, Prz 22:24 Nie **p.** ze skorym do gniewu

PRZESTĘPCA, Jak 2:10 **p.** względem wszystkich

PRZESTĘPSTWO, Lk 23:4 Nie stwierdzam **p.**

PRZESTROGA, Eze 33:5 Słyszal, nie zważał na **p.**
Eze 33:7 przekaż im **p.** ode mnie

PRZESTRONNY, 2Sm 22:20 mnie na miejsce **p.**
Mt 7:13 **p.** drogą prowadzącą do zagłady

PRZESTRZEGAC, Prz 6:20 **P.** przykazania
Iz 56:2 **p.** sabatu, żeby go nie bezczęścić
Mt 28:20 ucząc ich **p.** wszystkiego
Jn 14:15 będziecie **p.** moich przykazań
Rz 14:6 Kto **p.** dnia, ten go **p.** dla Jehowy
Gal 4:10 Skrupulatnie **p.** dni
Gal 5:21 Co do nich **p.** was
Wj 20:6; Prz 28:7; Iz 56:1; Mt 24:25; Jn 14:21

PRZESTRZEŃ, Hi 38:18 szerokim **p.** ziemi

PRZESTWORZE, Ps 19:1 o dziele opowiada **p.**
Dn 12:3 jaśnieć jak blask **p.**
Rdz 1:6; Ps 150:1; Eze 1:22; 10:1

PRZESUNIĘTY, Za 14:4 połowa góry zostanie **p.**

PRZESUWAĆ, Pwt 19:14 Nie **p.** znaków granicznych

PRZESZKADZAC, Dz 11:17; Gal 5:7

PRZESZKODA, Kpl 19:14
1Pt 3:7 aby modlitwy nie napotykały **p.**

PRZESZPIEGOWAĆ, Lb 13:2 żeby **p.** Kanaan

PRZESZPIEGOWANIE, Gal 2:4 w celu **p.** wolności

PRZESZUKIWAĆ, Abd 6 **p.** tych spośród Ezawa

PRZESŁADOWAĆ, Hi 19:22 Dlaczego mnie **p.**
Mt 5:11 Szczęśliwi jesteście, gdy was lżą i **p.**
Mt 5:44 módlcie się za tymi, którzy was **p.**
Lk 21:12 będą was **p.**, wydając do więzień
Jn 15:20 Jeżeli mnie **p.**, was też będą **p.**
Dz 7:52 Któżgoż z proroków nie **p.**
Rz 12:14 Błogosławcie tym, którzy **p.**
Gal 1:13 **p.** zbór Boży i go pustoszyłem
Pwt 30:7; Ps 119:86, 161; Mt 5:12; 10:23; 23:34

PRZESŁADOWANIE, Mt 13:21 powstaje ucisk lub **p.**
Rz 8:35 **p.** czy głód, czy nagość
2Kto 12:10 w **p.** i trudnościach
Iz 14:6; Mk 10:30; Dz 13:50; 2Ts 1:4; 2Tm 3:11

PRZESŁADOWANY, 2Kto 4:9 **p.**, ale nie pozostawieni
2Tm 3:12 ci w łączności z Jezusem, będą **p.**
Mt 5:10; 1Kto 4:12

PRZESŁADOWCA, Jer 20:11 moi **p.** się potkną
1Tm 1:13 byłem bluźniercą i **p.**
Ps 119:157; 142:6; Jer 15:15; 17:18

PRZESWIETNY, 2Kto 11:5 od wszystkich **p.** apostołów

PRZEWAGA, Wj 17:11 Izraelci uzyskiwali **p.**
1Sm 2:9 nie dzięki mocy zyskuje **p.**
Kżn 3:19 nie ma **p.** nad zwierzęciem
Dz 19:20 słowo Jehowy zyskiwało **p.**

PRZEWIDYWAĆ, Heb 11:40 Bóg **p.** dla nas

PRZEWIDZIANY, 1Pt 1:20 **p.** przed założeniem świata

PRZEWIERZONY, Hi 30:17 kości moje **p.**

PRZEWINIENIE, Ps 51:5 **p.** zostałem urodzony
Ps 130:3 Gdybys na **p.** zwał
Iz 53:5 miążdżono [go] za nasze **p.**
Jer 33:8 przebacze wszystkie ich **p.**
Wj 20:5; Kpl 16:21; Pwt 5:9; Joz 22:17

PRZEWLEKAJĄCY SIĘ, Prz 13:12 **p.** oczekiwanie

PRZEWODNIK, Mt 23:16 Biada wam, ślepi **p.**
Mt 15:14; Rz 2:19

PRZEWODZIC, 1Ts 5:12 ciężko pracują oraz **p.**
1Tm 3:5 jeśli nie umie **p.** domowi
Rz 12:8; 1Tm 5:17; Heb 13:7, 17

PRZEWROTNOŚĆ, Pwt 32:20 Są pokoleniem **p.**
Prz 4:24 Odrzuć od siebie **p.** mowy
Prz 6:14; 11:3; 15:4; Iz 29:16

PRZEWROTNY, Pwt 32:5 Pokolenie spalone i **p.**
Prz 2:12; 23:33 mówić rzeczy **p.**
Prz 8:13 Nienawidzę **p.** ust
Mt 17:17 wiarołomne i **p.** pokolenie
Dz 20:30 ludzie mówiący rzeczy **p.**
Flp 2:15 wśród spalonego i **p.** pokolenia
Ps 18:26; Prz 3:32; 10:31

PRZEWYŻSZAĆ, Flp 4:7 pokój **p.** wszelką myśl

PRZEZNAČONY, Pwt 7:26; Joz 7:1

PRZEŻUWAĆ POKARM, Kpl 11:3; Pwt 14:6

PRZEŚLICA, Prz 31:19 Ręce wyciąga po p.

PRZODKOWIE, Dz 22:3 według Prawa p.

Pwt 19:14; Ezd 4:15; Ps 79:8

PRZYBOCZNY, 2Kl 7:17 Król powierzył nadzór p.

PRZYBYSZ, Lk 24:18; Heb 11:9

PRZYBYTEK, Wj 25:9 pokażę jak wzór p.

Ps 43:3 Niech mnie wprowadzą do wspaniałego p.

Ps 84:1 Jakże miły jest twój wspaniały p.

Wj 40:17; Ps 78:60; 132:7; Eze 37:27; 2Pt 1:13

PRZYBYWAĆ, Lk 19:23 p., odebrałbym z odsetkami

1Kto 11:26 obwieszczać śmierć Pana, aż on p.

Obj 18:17 człowiek, który skądś p.

Prz 11:24

PRZYCHODZĄCY, Zobacz też OBECNOŚĆ.

Mk 13:26 Syna człowieczego p. w obłokach

Mt 16:28; Lk 21:26

PRZYCHODZIĆ, Zobacz też OBECNOŚĆ.

Ps 40:7 p., w zwoju napisano o mnie

Łz 55:1 spragnieni! P. do wody

Obj 22:17 kto słyszy, niech powie: P.

Łz 2:3; Mt 6:10; Łk 21:26

PRZYCHÓD, Flp 4:17 powiększa p. na koncie

PRZYCHYLNIE, Rdz 4:4 spoglądał p. na Abła

PRZYCINAC, Kpl 25:3 sześć lat masz p. winnicę

Rz 9:28 doprowadzając go do końca i p.

PRZYDARZAJĄCY SIĘ, 2Tm 2:22 p. w młodości

PRZYDATNOŚĆ, 1Tm 3:10 wypróbowani co do p.

PRZYDZIAŁ, 2Kl 25:30; Dn 1:5

PRZYDZIELAĆ, 1Kto 7:17 jak Jehowa każdemu p.

2Kto 10:13 granicą terenu, który Bóg p.

Pwt 4:19; 1Sm 2:36; Łz 14:17; Dz 4:35

PRZYGARNIAC, Prz 27:16 Kto ja p., wiatr

PRZYGLADAĆ SIĘ, Abd 13; Dz 11:6; Jak 1:23

PRZYGNĘBIAĆ, Eze 13:22 p. fałszem serce

PRZYGNĘBIENIE, Eze 21:7 duchem owładnie p.

Kol 3:21 dzieci, żeby nie popadły w p.

PRZYGNĘBIONY, 1Kl 20:43 król posępny i p.

1Kl 21:27 Achab chodzący p.

Dn 1:10 twarz wychładają na p.

Rdz 40:6; Ps 109:16; Flp 2:26; 1Ts 5:14

PRZYGOTOWANIE, Mt 26:22; Jn 19:14, 31, 42

PRZYGOTOWANY, Ps 37:23; Mt 20:23; 25:41

Mt 25:34 oddzielić królestwo p. dla was

2Tm 2:21 p. do wszelkiego dobrego dzieła

PRZYGOTOWYWAĆ (SIĘ), Ps 8:3 gwiazdy, ty p.

Am 4:12 p. na spotkanie z Bogiem

Łk 1:17 żeby p. Jehowie lud przysposobiony

Jn 14:2 idę, żeby wam p. miejsce

Rz 9:23 naczynia, które z góry p. ku chwale

1Kto 2:9 co Bóg p. dla tych, którzy go miłują

1Kto 14:8 niewyraźny sygnał, któż p. do bitwy

Heb 10:5 Ofiary nie chciałeś, lecz p. mi ciało

Heb 11:16 Bóg p. dla nich miasto

Est 7:10; Ps 78:20; Prz 21:31; 30:25; Mt 11:10

PRZYJACIEL, Prz 14:20 bogaty ma wielu p.

Mi 7:5 Nie ufajcie zaufanemu p.

Jn 15:13 daje swą duszę za p.

Jak 2:23 Abraham nazwany p. Jehowy

Jak 4:4 kto chce być p. świata

Prz 18:24; Mt 11:19; Łk 16:9; Jn 15:14; 19:12

PRZYJAZŃ, Jak 4:4 p. ze światem

PRZYJEMNY, Ps 16:6; Prz 15:26

PRZYJĘCIE, Łk 5:29 Lewi wydał wielkie p.

PRZYJMOWAĆ, Prz 8:10 P. moje karcenie

Mk 9:37 Kto by p. jedno z takich małych dzieci

2Ts 2:10 nie p. miłości do prawdy

Hi 42:8; Prz 4:8; Oz 14:2; Mk 10:15; Jn 1:11; 2Kto 6:1;

Flp 4:91; Ts 2:13; Jak 1:21

PRZYJŚCIE, Zobacz też OBECNOŚĆ.

Mal 3:2 kto znieście dzień Jego p.

Łk 12:45 rzekł: Mój pan zwleka z p.

PRZYKAZANIE, Prz 6:23 p. jest lampą

Mt 15:3 naruszać p. Boże

Mt 22:40 Na dwóch p. całe Prawo zawisło

Mk 12:28 Które p. jest pierwsze

Jn 14:21 Kto ma moje p. i przestrzega

1Jn 2:7 nie piszę nowego p., lecz p. stare

1Jn 5:3 Jego p. nie są uciążliwe

Ps 119:98; Prz 6:20; Łz 29:13; Jer 35:18; Mk 12:31;

Jn 10:18; 12:50; 1Jn 3:23; Obj 12:17

PRZYKŁAD, Mt 13:10 mówisz, używając p.

Mt 13:34 bez użycia p. niczego nie mówił

Mt 13:35 Otworzę usta moje, podając p.

Mt 24:32 od drzewa figowego jako p. nauczcie się

Łk 8:10 dla pozostałych jest to w p.

Flp 3:17 zgodnie z p., jaki macie w nas

Tyt 2:7 dając p. szlachetnych uczynków

Heb 9:9 namiot jest p. na czas wyznaczony

Heb 11:19 w sensie stanowiącym p.

1Pt 5:3 stając się p. dla trzody

Mt 15:15; Mk 4:10, 11; 12:1, 12; 13:28; 1Kto 10:11;

Gal 3:15; 2Ts 3:9; 1Tm 1:16; Judy 7

PRZYKŁADAĆ SIĘ, 1Tm 4:13 p. do czytania

PRZYKRYWAĆ, Kpl 17:13 krew p. prochem

PRZYŁĄCZAĆ SIĘ, Dn 11:34; Dz 17:4

PRZYMIERZE, Rdz 9:9 ustanawiam moje p.

Ps 50:5 zawierających me p. nad ofiarą

Ps 89:3 Zawarłem p. ze swoim wybrańcem

Łz 28:15 Zawarliśmy p. ze Śmiercią.

Jer 31:31 nadchodzą dni, gdy zawrę nowe p.

Dn 11:30 będzie potępił święte p.

Oz 2:18 p. w związku z dzikim zwierzęciem

Mal 3:1 przyjdzie Pan oraz posłaniec p.

Mt 26:28 to oznacza krew krew p.

1Kto 11:25 Ten kielich oznacza nowe p.

2Kto 3:6 abyśmy byli sługami nowego p.

Gal 4:24 owe niewiasty oznaczają dwa p.

Heb 8:6 pośrednikiem lepszego p.

Heb 9:17 P. prawomocne nad ofiarami

Heb 12:24 Jezusa, pośrednika nowego p.

Rdz 15:18; Wj 19:5; Joz 9:6; Ps 25:10; Łz 24:5;

Am 1:9; Dz 7:8; Rz 9:4; Gal 3:15; Heb 7:22; 9:16

PRZYMIOTY, Rz 1:20 p. widoczne od stworzenia

PRZYMUS, 1Pt 5:2 Paście trzodę nie pod p.

2Kto 9:7; Flm 14

PRZYMUSOWY, Hi 14:14 dni mej p. pracy

PRZYMUSZAĆ, 2Kl 4:8; Mt 14:22; Gal 2:14

PRZYNETA, Sdz 2:3; Łz 29:21

PRZYOBLEKAĆ, Obj 17:4; 19:8

PRZYODZIEWAĆ SIĘ, Kol 3:12 p. w tklive uczucia

PRZYODZOBIONY, Łk 21:5 świętyni, p. kamieniami

Obj 21:2 obłubienica p. dla małżonka

PRZYPATRYWAĆ SIĘ, Mt 6:26 p. ptakom nieba

1Jn 1:1 czemu się uważnie p.

PRZYPIEKAĆ SIĘ, Łz 43:2 nie p. ani płomień

PRZYPISYWAĆ, 2Kto 12:6 nie p. mi więcej niż

PRZYPODOBAĆ SIĘ, Gal 1:10 p. ludziom

Ef 6:6; Kol 3:22

PRZYPOMINAC, 3Jn 10 p. Jego uczynki

Eze 23:19; Dz 10:31; 2Pt 1:12

PRZYPOMINANIE, 2Pt 1:13 pobudzać przez p.

PRZYPOMNIENIE, 2Kl 17:15 przez p. ostrzeżać

Ps 19:7 P. od Jehowy godne zaufania

Ps 119:46 mówić będę o twych p.

Ps 119:129 P. twoje są cudowne

Dz 10:4 modlitwy wzniosły się jako p.

2Pt 3:1 pobudzam przez p.

Ps 93:5; 119:14, 31, 99, 119; Jer 44:23

PRZYPOWIEŚĆ, Zobacz też PRZYKŁAD.

Ps 49:4 Ucha swego nakłonił ku p.

Łz 14:4; Eze 17:2; Mi 2:4

PRZYRÓWNYWAĆ, Łz 40:18 Do kogo p. Boga

PRZYSADZAĆ, Łz 26:12 p. nam pokój

PRZYSIĘGA, Pwt 7:8 dochowuje p. praojcom

Joz 9:20 z powodu p., którą złożyliśmy

Ps 24:4 ani nie składa p. podstępnie

Rdz 26:3, 28; Łb 30:2; Joz 2:17; Ps 105:9; 119:106;

Łz 65:16; Dz 2:30; Heb 6:17; 7:20, 28

PRZYSIĘGAĆ, Ps 15:4 P. na swoją szkodę

Łz 45:23 Na samego siebie p.

Rdz 22:16; Pwt 6:13; Joz 9:18; Ps 89:3, 35; 132:11;

Łz 14:24; Jer 12:16; Mt 5:34; Heb 6:13

PRZYSŁOWIE, Prz 1:6 zrozumieć p.
Hab 2:6 skierują przeciw niemu p.
Pwt 28:37; Ps 44:14; 78:2; Eze 18:2

PRZYSMAK, Rdz 49:20; Ps 141:4

PRZYSTAŃ, Ps 107:30 wiedzie do upragnionej p.

PRZYSTEP, Rz 5:2; Ef 2:18; 3:12

PRZYSTEPÓWAC, Heb 7:25 p. do Boga

PRZYSTOJNIEJSZY, Ps 45:2 p. od ludzi

PRZYSTRAJAĆ SIĘ, Hl 40:10 P. dostojnictwem

PRZYSZŁOŚĆ, Pwt 8:16 w p. wyświadczyć dobro
Ps 37:37 p. takiego męża będzie spokojna
Ps 37:38 p. niegodziwcom zostanie zniweczona
Prz 24:20 zły nie będzie miał p.
Łk 13:9 jeśli w p. wyda owoc, to dobrze
Ps 73:17; Prz 5:11; 20:21; 23:18; Iz 41:22; Jer 29:11

PRZYSZŁY, Rz 8:38 ani rzeczy p.

PRZYSPIESZYĆ, Iz 60:22 Ja, Jehowa, p. to

PRZYTEPIENIE, Rz 11:25 p. wrażliwości

PRZYTEPIONY, Mk 6:52; 8:17 p. zdolność rozumienia

PRZYTLÓCZONY, 2Kto 5:4 istotnie wdychamy, p.

PRZYTRAFIAĆ SIĘ, Kzn 2:14; 3:19; 9:2

PRZYTYK, Hab 2:6 Czy nie skierują p., docinków

PRZYUCZAĆ, Ps 144:1 p. moje ręce do walki

PRZYWIĄZANY, Prz 18:24 bardziej p. niż brat

PRZYWIĄZYWAĆ, Pwt 6:8 p. jako znak do ręki

PRZYWILEJ, Flp 1:29 dano wam p. cierpieć

PRZYWODZIC, Tyt 2:4 p. do opamiętania

PRZYWRACAĆ, 2Kl 8:1 synowi Elizeusz p. życie
Iz 49:8 by p. tę ziemię do poprzedniego stanu
Dn 4:36 p. mi moje królestwo, i dodano wielkości
Dz 1:6 czy w tym czasie p. królestwo Izraelowi?
Hl 33:26; Ps 51:12; Jer 27:22; Mt 17:11

PRZYWRÓCENIE, Dn 9:25 od wyjścia słowa o p.
Dz 3:21 do czasów p. wszystkiego

PRYZNANY DZIAŁ, Ps 16:5 Jehowa częścią p.

PRYZWOICIE, 1Kto 14:40; 1Ts 4:12

PRYZWOITOŚĆ, 1Kto 12:23 tym większa p.

PRYZWOLENIE, 1Ts 4:7 nie z p. na nieczystość

PRYZYWCZAJONY, 1Kto 8:7 p. do bożka

PSALMY, Łk 20:42; Ef 5:19; Jak 5:13

PSUĆ, 1Kto 15:33 Zle towarzystwo p. zwyczaję

PSZCZOŁA, Pwt 1:44; Dn 14:8; Ps 118:12

PSZENICA, Ps 147:14 tłuszcem p. cię nasycą
Mt 3:12; 13:25; Łk 22:31; Jn 12:24

PTAK, Mt 8:20 p. nieba mają miejsca
Rdz 9:10; Kpl 14:4; 17:13; Pwt 14:11; Iz 31:5; 46:11;
Dz 10:12; Obj 18:2

PUBLICZNA SŁUŻBA, Heb 8:6 wspanialszej p.
Heb 10:11 kapłan staje, by pełnić p.

PUBLICZNE CZYTANIE, Dz 13:15; 1Tm 4:13

PUBLICZNIK, Dz 20:20

PUBLICZNY, Kol 2:15 wystawił je na widok p.

PUBLICZNY SŁUGA, Rz 13:6 są p. Bożymi
Rz 15:16 był p. Chrystusa
Heb 8:2 p. miejsca świętego

PUDEŁCZKA Z FRAGMENTAMI PISMA, Mt 23:5

PUKAĆ, Mt 7:7; Obj 3:20

PULAPKA, Ps 11:6 spuści na niegodziwców p.
Ps 38:12 nastają na duszę, zastawiają p.
Ps 64:5 rozprawiają o ukrywaniu p.
Joz 23:13; Ps 91:3; Jer 18:22; Prz 11:9

PURPURA, Prz 31:22; Dn 5:16; Dz 16:14

PUSTKOWIE, Pwt 8:16 żywił cię na p. manną
Iz 35:6 wody wytrysną na p.
Eze 34:25 będą bezpiecznie mieszkać na p.
Mt 3:3 Słuchajcie! Ktoś woła na p.
Obj 12:6 niewiasta uciekła na p.

PUSTOGLÓWY, Rz 1:21 lecz stali się p.

PUSTOSZĘĆ, Mt 12:25 królestwo podzielone p.

PUSTOSZYĆ, Iz 24:1 opróżnia ziemię i ją p.
Gal 1:13, 23

PUSTY, 1Sm 20:18 twe miejsce będzie p.
Prz 13:25 brzuch niegodziwych będzie p.
Ef 5:6; 1Tm 6:20; 2Tm 2:16

PUSTYNIA, Iz 43:19; Łk 1:80; Heb 11:38

PUSTYNNY, Iz 35:1 p. równina będzie się weselić
Iz 35:6; 41:19; 51:3; Jer 50:12

PYCHA, Prz 16:5 p. w sercu jest obrzydliwością
Prz 16:18 P. poprzeda upadek
1Tm 3:6 żeby nie nadał się p.
Ps 59:12; Rz 8:13; Jer 13:9; 48:29

PYL, 2Sm 22:43; Iz 40:15; Nah 1:3; Mal 4:3

PYSZALKOWATOŚĆ, Iz 2:11 p. ludzi się ugnie
Iz 10:12 p. jego wyniosłych oczu

PYSZNIĆ SIĘ, Ps 55:12 p. przeciwno mnie
Dn 8:25 p., doprowadzi wielu do zguby
Ps 35:26; 38:16; Jer 48:26; Lam 1:9; Dn 8:4, 8

PYTAĆ, Pwt 4:29 p. całym sercem i duszą

PYTANIE, 1Kl 10:1; 1Tm 1:4

R

RABBA, Pwt 3:11; 2Sm 11:1; Jer 49:2; Eze 25:5

RABBI, Mt 23:8; Jn 1:38; 3:2

RABSZAK, 2Kl 18:17; Iz 36:2, 12; 37:4

RABUNEK, Eze 18:7

RACHAB, Heb 11:31 Dzięki wierze R. nie zginęła
Jak 2:25 R. została uznana za prawą
Joz 2:3; 6:17, 23, 25

RACHELA, Rdz 29:28 dał mu za żonę córkę R.
Mt 2:18 R. oplakuje swe dzieci
Rdz 29:18; 30:22; Rut 4:11; Jer 31:15

RACHUNEK, 1Kto 13:5 Nie prowadzi r. krzywdy
Flm 18 obciąż tym mój r.
Heb 4:13 Tego, któremu mamy zdać r.

RADA, Prz 22:20 pisałem, udzielając r. i wiedzy
Ps 1:1; 5:10; 73:24; 119:24; Prz 19:21; Dz 20:27

RADOSNE UNIESIENIE, Ps 45:7 olejkim r.
Flp 2:16 w dniu Chrystusowym powód do r.
Ps 105:43; 119:111; Iz 65:18; Oz 2:11; Gal 6:4

RADOSNY, Ps 126:5 żać z r. wołaniem
Heb 12:11 karcenie nie wydaje się r.

RADOŚĆ, Neh 8:10 r. z Jehowy waszą twierdzą
Est 8:17 byli dla Żydów r. i wesele
Ps 97:11 Światło zabłysło prawemu i r.
Iz 35:2 rozraduje się r. i wesolym wołaniem
Iz 65:18 Jeruzolima jako powód do r.
Heb 12:2 Dla r. zniósł on pal męki
Ezd 3:12; Łk 2:10; Jn 16:22; 2Kto 7:4; Heb 10:34

RADOŚNIE, 1Kn 16:35 mówili r., wysławiając ciebie
Hl 38:7 r. wołają gwiazdy poranne
Ps 20:5; 92:4; 95:1; 106:47; Iz 65:14

RADOWAĆ SIĘ, 1Kl 8:66 r. i weselać w sercu
1Kn 29:9 Dawid r. wielką radością
Ps 25:2 Niech moi nieprzyjaciele nie r. nade mną
Ps 94:3 jak długo niegodziwcy będą r.
Ps 149:2 niech r. swoim Królem
Prz 28:12 prawi r., obfituje piękno
Prz 29:2 Gdy prawych przybywa, lud r.
Iz 65:18 r. z tego, co stwarzam
Dz 5:41 odeszli sprzed Sanhedrynu, r.
Rz 12:15 R. z tymi, którzy r.
Rz 15:17 powód, by wielce r. w Chrystusie
Flp 4:4 Zawsze r. w Panu
1Kn 1:24 R. w cierpieniach za was
1Sm 2:1; 1Kn 16:31; Ps 13:5; 35:9; 118:24; Prz 11:10;
Iz 25:9; 35:1; 49:13; 61:10; 65:13; Jer 32:41; Jl 2:23;
Joz 9:9; Mt 5:12; Łk 13:17; Jn 16:20; Flp 4:10

RADZIĆ SIĘ, Kpl 19:31; 2Sm 21:1; 2Kto 20:4

RAFINACJA, Za 13:9 poddam ich r. jak srebro

RAFINERYJNY, Prz 17:3 Dla srebra jest tygiel r.

RAFINER, Mal 3:3 jak r. i czyszciciel srebra

RAJ, Łk 23:43 Będziesz ze mną w R.
PnP 4:13; 2Kto 12:4; Obj 2:7

RAMA, Jer 31:15 W R. słyhać głos, lament
Joz 18:25; Sdz 4:5; 1Sm 16:13; Mt 2:18

RAMIE, Neh 9:29 nadstawiali odporne r.
Iz 40:10 jego r. będzie rzadzić
Iz 52:10 Jehowa obnażył święte r.
Joz 4:5; 2Kto 32:8; Ps 10:15; 44:3; Iz 10:27; 22:22;
53:1; Eze 29:18; Za 7:11; Jn 12:38

RAMOT-GILEAD, 1Kl 4:13; 22:3; 2Kl 8:28

RANA, Iz 30:26 Jehowa uzdrowi ciężką r.
Jer 6:14 leczyc r. mojego ludu
Ps 38:5; Prz 20:30; 23:29; Iz 1:6; 53:5; Jer 30:12

RANEK, Sdz 6:28; 2Kl 19:35; Ps 30:5

RANO, Ps 49:14; Iz 28:19; Mk 1:35; Dz 28:23

RAPTOWNA POWÓDZ, Iz 28:18 zatapiająca, r.

RATOWAĆ, 2Kl 1:10 dalej będzie nas r.
1Tm 1:10 nas r. od swego gniewu

RATUNEK, 2Sm 14:6; Est 4:14

RAZ, Kpl 26:18 ukarzę was siedem r. surowiej
Joz 6:15 okrzykli miasto siedem r.
Prz 24:16 prawy może upaść siedem r.
Mt 18:22 nie do siedmiu r., lecz

RDZA, Eze 24:6; 11, 12; Jak 5:3

REALNY, Heb 11:1 oczywisty przejaw rzeczy r.

REBEKA, Rdz 24:51; 27:15; 49:31

REBELIA, Dz 24:5 ten maż wzięcia r.
Łk 23:19; Dz 21:38

REBELIANCI, Mk 15:7 Barabasz razem z r.

RECHAB, 2Kl 10:15; 1Kn 2:55; Jer 35:6

RECHABICI, Jer 35:2, 3, 5, 18

RECHOBOM, 1Kl 12:1; 14:21, 29

REFORMA, Dz 24:2 dokonują się r. w narodzie

REGION, Ef 4:9 zstąpił do niższych r.
Pwt 3:4; Joz 19:29

REGULA, 1Kl 4:6 r. Nie wychodźcie poza napisane
Gal 6:16 chodzić według tej r. postępowania

RELIGIA, 2Kl 17:26, 34

RESPEKT, Ef 5:33 żona winna mieć r. dla męża
Heb 12:9 odnosiliśmy się do nich z r.
1Pt 3:15 w łagodnym usposobieniu i z głębokim r.
Mk 12:6; Łk 18:2; 1Pt 3:2; 2Pt 2:11

REUEL, Łk 10:29 do Chobaba, syna Midianity R.

REKA, Wj 29:35 napełniał ich r. mocą
Sdz 17:5 napełnił mocą r. jednego
Ps 8:6 panuje nad dziełami r.
Prz 6:1 podałś r. obcemu
Iz 35:3 Umocnijcie słabe r.
Iz 59:1 r. Jehowy nie stała się zbyt krótka
Dn 2:34 bez udziału r. został odcięty kamień
Za 14:13 przeciwko r. jego towarzysza
Łk 9:62 przyłożył r. do pluga
1Tm 4:14 grono starszych włożyło na ciebie r.
Heb 10:31 wpaść w r. Boga żywego
1Pt 5:6 Ukorcie się pod potężną r. Boga
Wj 17:12; 28:41; Ps 24:4; 49:15; Iz 65:22; Jer 38:4;
Dn 5:5; Oz 13:14; Sof 3:16; 2Kl 5:1; Heb 9:11

ROBACZEK, Iz 41:14 Nie lekaj się, r. Jakubie

ROBAK, Iz 14:11 r. są twym przykryciem

ROBOTNIK, Neh 4:22 straża w nocy, a r. za dnia

RODOWÓD, 1Tm 1:4 r., które prowadzą donikąd
1Kn 4:33; 2Kl 31:16; Ezd 8:1; Heb 7:3

RODZAJ, Rdz 1:11 według r. swego owoc
Rdz 1:25; 6:20; Kpl 11:14; Pwt 14:13; Eze 47:10

RODZENIE, 1Tm 2:15 chroniona przez r. dzieci
Kzn 3:2; Obj 12:2

RODZICZ, Mt 10:21 dzieci powstaną przeciw r.
Łk 18:29 kto by opuścił r. lub dzieci
Łk 21:16 będziecie wydawani przez r.
Ef 6:1 Dzieci, bądźcie posłuszne waszym r.
2Tm 3:2 bluźniercy, nieposłuszni r.
Mk 13:12; Łk 2:27; Rz 1:30; 2Kl 12:14; Kol 3:20

RODZIĆ, Jn 15:2 gałąź nie r. owocu usuwa
Ps 48:6; Jn 16:21; Jak 1:15

RODZINA, Rdz 12:3 błogosławić r. ziemi
Ps 107:41 r. przypominające trzode
Za 14:17 kto spośród r. ziemi nie pójdzie
Ef 3:15 zawdzięcza miano każda r.
Rdz 28:14; Jer 1:15; 10:25; 25:9; Dz 3:25

ROK, Kpl 25:10 uświęcić r. pięćdziesiąt
Łk 14:34 czterdziści dni, dzień za r.
Iz 34:8 r. odwetów za sprawę sądową o Syjon
Iz 61:2 abym ogłaszał r. dobrej woli Jehowy
Jer 23:12 r. zwrócenia na nich uwagi
Eze 4:6 Dzień za r., dałem ci dzień za r.

ROLNICTWO, Rdz 9:20 Noe zajął się r.
2Kl 26:10 okazał się miłośnikiem r.

ROLNIK, Jak 5:7 r. czeka na plon
Iz 61:5; Jer 14:4; 51:23; 2Tm 2:6

RONIĆ, Wj 23:26; Hl 21:10

ROSA, Hl 38:28 kto urodził krople r.
Mt 5:7 posród ludów jak r. od Jehowy
Pwt 32:2; Sdz 6:37; Prz 19:12; Dn 5:21

ROSNAĆ, Łk 12:27; Dz 6:7; Kol 2:19; 1Pt 2:2

ROŚLINA, Ps 69:21 jako pokarm dali mi trującą r.
Rdz 1:11; Hl 14:9; Mt 15:13

ROŚLINNOŚĆ, Ps 92:7 niegodziwcy jak r.
Mt 5:7 jak rzesiste ulewę na r.
Heb 6:7 ziemia wydaje r. przydatną
Obj 9:4 żeby nie wyrządziły szkody r. ziemi

ROZBICIE, 2Kl 11:25; 1Tm 1:19

ROZBIJAĆ (SIĘ), Ps 48:7 r. okrety Tarsyz
Iz 8:15 wielu z nich upadnie i r.

ROZBIJANIE, Eze 9:2 każdy miał w ręce broń do r.

ROZBLYSNAĆ, 1Sm 14:29 jak mi r. oczy
Ps 112:4; Iz 58:10; Łk 17:24; Dz 9:3

ROZBÓJ, Iz 61:8 nienawidzę r. z nieprawością

ROZCZAROWAĆ SIĘ, Mi 3:7 wróźbi r.

ROZCZAROWANIE, Rz 5:5 nie prowadzi do r.
Rz 9:33 kto oprze na nim wiarę, nie dozna r.
1Pt 2:6 kto wierzy, nie dozna r.

ROZCZAROWANY, Rz 10:11 nie będzie r.

ROZDRAŻNIAĆ, Ezd 5:12; 1Kl 13:5

ROZDRAŻNIENIE, Ps 112:10

Ef 4:26 niech słońce nie zachodzi nad waszym r.

ROZDZIELAĆ, Joz 18:5; Neh 9:22; Mt 19:6; Mk 10:9

ROZDZIERAĆ, Iz 64:1 gdybys r. niebios
2Sm 3:31; Jl 2:13

ROZDZIEK, Mt 10:35 spowodować r.
Rz 16:17 mieć na oku tych, co wywołują r.
1Kl 1:10 żeby nie było wśród was r.
Łk 12:51; Jn 9:16; 1Kl 11:18; Gal 5:20

ROZEZNANIE, Prz 2:11 chronić cię będzie r.
2Tm 2:7 Pan da ci r. we wszystkim
Prz 2:2; 3:19; 10:23; 11:12; 17:27; 24:3; 1Kl 10:15

ROZEZNAWAĆ, 1Kl 11:29 je i pije, nie r. ciała

ROZGLASZAĆ, Flp 1:18 Chrystus jest r.
Am 4:5; Rz 15:19; Flp 1:16; Kol 1:28

ROZGNIATAC, Rdz 3:15 On r. ci głowę

ROZGRANICZENIE, Wj 8:23 r. między ludem

ROZJASNIAĆ, Łk 6:25 r. swe oblicze nad tobą
Ps 119:135; Kzn 8:1

ROZJATRZAĆ, 2Kl 11:29; Kol 3:21

ROZJEMCA, 1Sm 2:25 Bóg będzie r.

ROZKAZ, Ps 19:8; 119:93, 110; Dn 3:29

ROZKAZODAWCA, Iz 55:4 woda i r.

ROZKLAD, Jer 49:7 ich mądrość uległa r.

ROZKOSZ, Ps 16:11 r. na zawsze po twej prawicy
Łk 8:14 uniesieni przez r. tego życia
2Tm 3:4 milujący bardziej r. niż Boga
Prz 8:11; Iz 58:14; Tyt 3:3; Jak 5:5

ROZKOSZOWAĆ SIĘ, Neh 9:25 r. wielką dobrocią
Ps 37:11; Prz 5:19; Rz 7:22

ROZKWIT, 1Kl 7:36 r. młodości przemija

ROZKWITAĆ, Ps 72:7 r. prawy

ROZLICZNY, Hl 11:6 sprawy mądrości są r.

ROZMAITY, 1Kl 12:4 r. rodzaje darów

ROZMIŁOWANY, 2Tm 3:2 ludzie r. w samych sobie

ROZMNAŻAĆ, Rdz 26:4 r. twoje potomstwo

ROZMYŚLAĆ. Zobacz też PÓŁGŁOSEM.

Rdz 24:63 Izaak przechadzał się, by r.
Ps 77:12 r. będę o wszelkim twym działaniu
Ps 143:5 r. o całym twym działaniu
Prz 5:6 Nie r. nad ścieżką życia
Prz 15:28 Serce prawego r. żeby odpowiedzieć
Dz 4:25 ludy r. nad próżnymi rzeczami

ROZMYŚLANIE, Ps 19:14 r. mego serca

ROZMYŚLNIE, Heb 10:26 Jeśli r. trwamy w grzechu

ROZNIECAĆ, 2Tm 1:6 r. jak ogień dar w tobie

ROZPADAĆ SIĘ, Iz 24:19; Jer 49:23; 2Kl 5:1

ROZPADLINA, Ps 106:23; Abd 3

ROZPALAĆ (SIĘ), Pwt 32:22; Jer 15:14; Dn 3:19

ROZPALONY, Dn 3:17 Z r. pieca ognistego

ROZPASANIE, 1Pt 4:3 gdy się oddawaliście r.

2Pt 2:7 Lota, wielce udręczonego r.

Prz 10:23; Gal 5:19

ROZPIESZCZAĆ, Prz 29:21 od młodości r. służę

ROZPYLYWAĆ SIĘ, Hi 7:5; 8:19; Ps 58:7, 8

ROZPOCZĄĆ, 2Ko 8:6 Tytusa, by r. to dawanie

Flp 1:6 który w was r. dobre dzieło

ROZPORZĄDZENIE, Zobacz też PRZEPIS.

Dn 6:7, 9, 12, 13, 15; Heb 9:1

ROZPOWSZECHNIAĆ, 1Sm 2:24 wieść lud r.

ROZPOZNANIE, Prz 12:2 dla r. wypowiedzi

ROZPOZNAWAĆ, Mt 7:20 r. ich po ich owocach

Prz 20:24; Iz 61:9; Oz 2:8; 11:3

ROZPRASZAĆ (SIĘ), Rdz 11:9 stamtąd Jehowa r. ich

Jer 23:2 R. moje owce i rozganił się je

Za 13:7 Uderz pasterza i niech r. owce

Mt 12:30 kto nie zbiera ze mną, ten r.

Dz 8:4 ci, którzy r., szli przez kraj

Rdz 11:4; Ps 144:6; Jer 30:11; Eze 5:10; 34:5, 12, 21;

Za 1:19; Hab 3:14; Jn 10:12

ROZPRASZANIE, 1Ko 7:35 bez r. uwagi

ROZPRAWIAĆ, Mk 8:16, 17

ROZPROMIENIAĆ SIĘ, Ps 34:5; Iz 60:5; Jer 31:12

ROZPROSZONY, Ps 68:1 będą r. nieprzyjaciele

Iz 56:8 Jehowy, który zbiera r. Izraela

Jak 1:1 do dwunastu plemion, które są r.

1Pt 1:1 do tymczasowych osiedleńców r. po Poncie

Rdz 14:2; Iz 16:3, 4; 27:13; Lk 10:40

ROZPUSTA, 1Ko 5:1 o r. wśród was, i to r. takiej

1Ko 6:18 Uciekajcie od r.

1Ko 10:8 nie dopuszczajmy się r.

Gal 5:19 uczynki ciała, r. nieczystość

Ef 5:3 r. i nieczystość nawet nie wspominać

Kol 3:5 zadajcie śmierć członkom, jeśli chodzi o r.

1Ts 4:3 abyście powstrzymywali się od r.

Obj 17:2 dopuszczali się r. królowie

Eze 43:7, 9; Oz 2:2; 4:12; 5:4; 6:10; 9:1; 1Ko 6:13

ROZPUSTNIK, 1Ko 5:9 przestali się zadawać z r.

Ef 5:5 żaden r. nie ma dziedzictwa w królestwie

1Tm 1:10; Heb 12:16; 13:4

ROZPUSZCZAĆ (SIĘ), Iz 1:25 r. spieniony żużel

2Pt 3:10 elementy r. od wielkiego goraca

ROZRACHUNEK, Oz 4:14; Za 10:13; Rz 9:28

ROZRADOWAĆ SIĘ, Lk 10:21 r. w duchu świętym

ROZRADOWANY, 2Ko 9:7 Bóg miłuje dawcę r.

Flp 2:19 poślę Tymoteusza, aby być duszą r.

Ps 113:9; Iz 22:2; 23:7; Sof 2:15

ROZRÓŻNIA(ENIE), 1Ki 3:9

Jak 2:4 czyż nie dokonujecie między sobą r.

ROZRZUCAĆ, Prz 11:24 r., a jednak mu przybywa

Eze 10:2 wężami, i r. je po mieście

ROZRZUCONY, Iz 11:12 zgromadzi r. z Izraela

ROZSADEK, Prz 11:22 piękna, lecz odrzucająca r.

2Ko 11:1 trochę braku r. z mojej strony

Flp 4:5 niech wasz r. stanie się znany

ROZSĄDNI, Prz 26:16 odpowiadających r.

Dn 2:14 Daniel r. zwrócił się do Ariocha

ROZSĄDNY, 1Tm 3:3 nie skory do bicia, lecz r.

Tyt 3:2 żeby byli r., przejawiając łagodność

Jak 3:17 mądrość jest usposobiona pokojowo, r.

ROZSIĘKANY, Dn 2:5; 3:29

ROZSIERDZAĆ SIĘ, 1Ki 11:9; Ps 2:12; 79:5

ROZSIEWAĆ, Prz 15:7 Wargi mądrych r. wiedzę

ROZSIEPOWAĆ, Lb 16:31

ROZSTRZYGAĆ, Rz 14:1 r. wewnętrzne wątpliwości

1Ki 20:40 ty sam r.

ROZSTRZYGNIECIE, Prz 16:10 natchnione r.

Jl 3:14 tłumy na nizinie r.

Dz 15:19; Jak 2:4; Obj 16:7

ROZSYPYWAĆ, Ps 147:16 szron r. jak popiół

ROZSZERZAĆ, Pwt 19:8 Bóg r. twoje terytorium

ROZŚWIECZAĆ, Ezd 9:8 r. nasze oczy, Boże nasz

ROZŚWIETLAĆ (SIĘ), Obj 18:1; 21:23

ROZTAPIAĆ SIĘ, Ps 147:18 Posyła swoje słowo i r.

ROZTERKA, 2Ko 4:8 w r., ale nie bez wyjścia

Gal 4:20 z waszego powodu jestem w r.

Lk 9:7; Dz 2:12; 10:17

ROZTROPIE, Ps 47:7 grajcie, postępując r.

Joz 9:4; Ps 101:2; Jer 23:5

ROZTROPSOŚĆ, 2Kn 30:22; Prz 1:4; 8:5, 12

ROZTROPNY, Prz 14:15 r. rozważa swe kroki

Prz 15:5 kto znała na upomnienie, jest r.

Iz 29:14 skryje się zrozumienie ich r. mężów

Mt 24:45 niewolnikowi wiernym i r.

Mt 25:2 Pięć głupich, a pięć r.

Rdz 41:39; Hi 5:12; Prz 12:8, 23; 13:16; 14:8; Iz 5:21;

Mt 7:24; Rz 11:25; 12:16; 1Ko 4:10

ROZTRWANIAC, Lk 15:13 syn r. majątek

ROZTRZASKIWAĆ (SIĘ), Wj 15:6 r. nieprzyjaciela

Ps 2:9 niczym naczynie garncarskie je r.

Ps 68:21 Bóg r. głowę nieprzyjaciół

Mt 21:44 kto upadnie na ten kamień, r.

Ps 74:14; Iz 8:9; Jer 51:20; Mi 1:7; Za 11:6

ROZTYC SIĘ, Jer 5:28 R. zaczęli się błyszczeć

ROZUM, Obj 13:18; 17:9

ROZUMIEĆ, Iz 6:9 Wciąż słuchajcie, lecz nie r.

Dn 12:8 słyszałem, lecz nie r.

Ps 82:5; Iz 43:10; Jn 20:9

ROZUMOWANIE, Rz 1:21; 2Ko 10:5

ROZWAŻAĆ, Flp 4:8 to stałe r.

Heb 13:7 r. wynik ich postępowania

ROZWAŻANIE, Mt 15:19; Lk 2:35; 1Ko 3:20

ROZWAŻNIE, 1Sm 18:14 Dawid postępował r.

1Sm 18:5; 1Ki 2:3; 2Ki 18:7

ROZWAŻNY, Neh 9:20 by uczynić ich r.

ROZWESELAĆ, Ps 104:15 wino r. serce

Prz 27:11 Bądź mądry, r. moje serce

Kzn 2:3 r. swe ciało winem

2Ko 2:2 któż mnie r., jeśli nie ten

ROZWESELENIE, Hi 3:22

ROZWIĄZANY, Mt 18:18 będą to rzeczy r. w niebie

ROZWIĄZŁOŚĆ, Ef 5:18; Tyt 1:6; 1Pt 4:4

ROZWICHRZONY, Kpl 10:6 włosy nie r.

ROZWIEDZIONY, Kpl 21:7 r. nie mają sobie wziąć

Kpl 22:13 córka kapłana wdową lub r.

Lb 30:9 ślub wdowy lub r.

ROZWIEWAĆ SIĘ, Iz 51:6 niebiosy r. jak dym

ROZWODOWY, Iz 50:1 świadectwo r. waszej matki

ROZWODZIĆ SIĘ, Mt 5:31 Kto r. ze swą żoną

Mt 19:7 Dłaczego Mojżesz polecił z nią

Mt 19:9 r. nie z powodu rozpusty

Mk 10:11; Lk 16:18

ROZWÓD, Pwt 24:1 wypisze świadectwo r.

Jer 3:8 dalem jej świadectwo r.

Mal 2:16 On zniemawidził r.

ROZZUCHWALAĆ SIĘ, Wj 32:25; Prz 29:18

ROZZUCHWALENIE, 2Kn 28:19 dopuścił do r.

RÓD, 1Pt 2:9 jesteście r. wybranym

Rdz 25:16; Lb 25:15; Ps 117:1

RÓG, Kpl 25:9 r. o donośnym dźwięku

Dn 7:8 wyróśli inni r., mały

Obj 17:12 dziesięć r., dziesięciu królów

RÓWNY, Jn 5:18 czyniąc się r. Bogu

Mt 20:12; Flp 2:6; Obj 21:16

RÓŻGA, Prz 13:24 powstrzymuje r., nienawidzi syna

Iz 11:4 uderzy ziemię r. swoich ust

Obj 12:5 ma paść narody r. żelazną

Ps 23:4; Prz 29:15; Mi 5:1; 1Ko 4:21; Obj 2:27

RÓŻNICA, Kpl 11:47 uczynić r. między nieczystym

Rz 10:12 Nie ma r. między Żydem a Grekiem

1Ko 14:7 jeśli nie odda r. wysokości tonów

Mal 3:18; Eze 22:26; Dz 15:9; Rz 3:22

RÓŻNIC SIĘ, Est 1:7; Dn 7:3, 7, 19, 23, 24

RUBEN, Rdz 29:32; 49:3; Sdz 5:15; Obj 7:5

RUBIN, Wj 28:17; 39:10; Ez 28:13

RUFA, Mk 4:38; Dz 27:29, 41

RUINA, Iz 6:11 miasta obrócać się w r.

Eze 21:27 R., r. z tego uczynię

Dz 15:16 odbuduję jego r.

RUJA, Jer 2:24 zebra, w okresie r.
RUMOWISKO, Am 6:11 zamieniając dom w r.
RUNO, Sdz 6:37-40
RUSZAJĄC SIĘ, Rdz 1:21 wszelkiej r. duszy żyjącej
RUT, Rut 1:4; 2:8; 3:9; 4:13; Mt 1:5
RYBA, Eze 47:9 będzie bardzo dużo r.
 Jon 1:17 wielką r., aby pokłębła Jonasza
 Mt 12:40 Jonasz w brzuchu r. trzy dni
 Mt 14:19 pięć chlebow i oraz dwie r.
 Ps 105:29; Kzn 9:12; Eze 29:4, 5; Jon 2:10
RYBAK, Mt 4:19 uczynię was r. ludzi
 Jer 16:16; Eze 47:10
RYCZĄCY, 1Pt 5:8 Diabeł krąży jak r. lew
 Eze 22:25; Sof 3:3
RYCZEC, Ps 22:13; Jer 51:38
RYDWAN, Iz 31:1 pokładają ufnosć w r. wojennych
 Nah 2:3 r. wojenny z ogniem żelaznych okuc
 Sdz 5:28; 2Kl 2:11; Iz 43:17; Jer 46:9; Za 9:10
RYJ, Iz 11:22 złoty kołczyk w r. świni
RYK, Łk 21:25 wskutek r. morza i jego wzburzenia
RYLEC, Ps 45:1 Oby język mój był r. bieglego
 Hb 19:24; Iz 8:1; Jer 8:8; 17:1
RYNEK, Mt 11:16; Dz 16:19; 17:17
RYWALIZACJA, Lb 25:13 nie tolerował r.
 Flp 1:15 głoszą Chrystusa z zawiści i r.
 2Kl 10:16
RYWALIZOWANIE, Kzn 4:4
RYZY, Prz 10:19 trzymaj w r. swe wargi
RZADKOŚĆ, 1Sm 3:1 słowo od Jehowy stało się r.
RZĄD, Rz 8:38 ani aniołowie, ani r.
 1Kl 15:24 obrócić w wniwecz r. oraz władzę
 Efl 1:21 wysoko ponad wszelkim r. i władzą
 Ef 6:12 zmagamy się z r., z władzami
 Tyt 3:1 r. i władzom posłuszni
 Dz 25:1; Ef 3:10; Kol 1:16; 2:10, 15
RZĄDZĄCY, Iz 14:5 połamał łaskę r.
RZECZNIK, 2Kl 32:31; Hb 16:20
RZECZYWISTOŚĆ, Kol 2:17 r. należy do Chrystusa
 Heb 9:24 miejsce święte odbiciem r.
RZECZYWISTY, 1Tm 6:19 uchwycić się r. życia
RZEKA, Iz 66:12 udzielam jej pokójku jak r.
 Obj 16:12 wylał czaszę na wielką r. Eufrat
 Obj 22:1 pokazał mi r. wody życia
 Rdz 2:10; Ps 46:4; 107:33
RZEMIEŚLNIK, Oz 8:6 Wykonał to r.
 Wj 35:35; Iz 40:19; Jer 10:3; Oz 13:2; Dz 19:24, 38
RZESZA, Eze 32:20 Odcinajcie go i jego r.
 Obj 7:9 oto wielka r. ze wszystkich narodów
 Obj 19:6 głos ogromnej r. i wielu wod
RZEŹ, Ps 44:22 uznani za owce na r.
 Iz 34:2 narody wyda na r.
 Iz 53:7 Prowadzono go jak owcę na r.
 Jer 25:34 dopełniły się wasze dni na r.
RZUCAĆ KŁATWE, Za 14:11 Już nie będzie się r.
RZYMIANIN, Dz 16:37 wychłostał nas r.
 Jn 11:48; Dz 23:27; 28:17
RZENIE, Jer 13:27 cudzołóstwa i twoje r.

S

SABAT, Wj 20:8 uważaj dzień S. za święty
 Wj 31:13 moje S. macie zachowywać
 Iz 56:4 eunuchów, którzy przestrzegają S.
 Eze 20:12 S. znakiem między mną a nimi
 Mt 12:8 Syn człowieczy Panem S.
 Mt 24:20 żeby ucieczka nie nastąpiła w dzień S.
 Mk 2:27 S. powstał przez wzgląd na człowieka
 Kol 2:16 niech was nikt nie osądza co do S.
 Kpl 25:2, 4, 8; 26:34; Eze 22:8; Oz 2:11; Łk 14:5
SAD, Am 9:14 pozakładają S. i będą spożywać
SADUCEUSZE, Mt 3:7; 23:23; Dz 23:6-8
SADZIĆ, Iz 65:22; Jer 1:10
SAFIRA, Dz 5:1 Ananiasz, wraz z S., swoją żoną
SAKIEWKA, Łk 10:4; 12:33; 22:35, 36
SALEM, Rdz 14:18; Ps 76:2; Heb 7:2
SALMANASAR, 2Kl 18:9 S., król Asyrii
SALOME, Mk 15:40; 16:1

SALOMON, 1Kl 11:9 Jehowa rozstrządził się na S.
 2Kl 3:1 S. zaczął budować dom Jehowy
 Mt 6:29 nawet S. w całej swej chwale
 Mt 12:42 oto tu więcej niż S.
 1Kl 4:29; 1Kl 22:9; 29:23; Neh 13:26; Dz 7:47
SAMARIA, 1Kl 16:24 kupił od Szemera górę S.
 Am 8:14 przysięgają na winę S.
 2Kl 6:20; Iz 10:11; Jer 23:13; Oz 8:6; 13:16
SAMARYTANIN, 2Kl 17:29; Łk 10:33; 17:16; Jn 4:9
SAMIEC, Rdz 7:2 tylko dwa, s. i samiec
 Eze 43:22 przyprowadzisz zdrowego s. kóz jako dar
SAMOCHWALCA, Prz 21:24; Iz 29:20
SAMOLUBNY, Lb 11:4 daj wyraz s. pragnieniu
 Ps 106:14 pokazali swe s. pragnienie
SAMOTNY, Rut 1:13 Czy pozostawaliście s.
SAMOWOLA, Rdz 49:6; Iz 3:4
SAMOWOLNIE, Kol 2:23 w s. ustanowionej formie
SAMOWOLNY, Tyt 1:7; 2Pt 2:10
SAMOWYSTARCZAŁOŚĆ, Hb 21:23
SAMSON, Sdz 15:16 S. rzekł: Szczęka osła
 Sdz 16:30 S.: moja dusza umrze z Filistynami
 Sdz 13:24; 14:1, 5; Heb 11:32
SAMUEL, 1Sm 1:20 nadała mu imię S.
 1Sm 8:7 Jehowa rzekł do S.: Wysłuchaj głosu ludu
 1Sm 15:28 S. rzekł: Jehowa oderwał władzę
 Jer 15:1 stali przede mną Mojżesz i S.
 1Sm 2:18; 3:1; 15:22; Ps 99:6; Heb 11:32
SANCHERIB, 2Kl 18:13 S., król Asyrii
 2Kl 19:16; 20:2Kl 32:1, 10, 22; Iz 37:21
SANDAŁ, Pwt 25:9 zdejmie mu s. ze stopy
 Jn 1:27 nie godzien rozwiązać rzemienia u jego s.
 Wj 3:5; Joz 5:15; Rut 4:7; Ps 60:8; Mk 6:9
SANHEDRYN, Mt 26:59; Łk 22:66; Dz 5:21
SANKTUARIUM, Wj 25:8 wykonaj dla mnie s.
 Kpl 19:30 Macie odnosić się do s. z bojaźnią
 1Kl 28:10 Jehowa cię wybrał, byś zbudował s.
 Eze 28:18 Obfitością przewinień zbezczerścisz s.
 Eze 37:26 umieszczę pośród nich moje S.
 Dn 11:31 zbezczerścisz s., twierdząc i usuną ofiarę
 Mt 27:51 zasłona s. rozdarła się na dwie
 Kpl 26:31; Ps 78:69; Obj 15:8; 16:17
SARA, Rdz 17:19 S., twoja żona, urodzi ci syna
 Heb 11:11 Dzięki wierze S. otrzymała moc poczęcia
 1Pt 3:6 jak S., która okazywała posłuszeństwo
 Rdz 17:15; 21:2; 25:10; Iz 51:2; Rz 9:9
SATRAPOWIE, Ezd 8:36; Est 8:9; Dn 3:2, 3, 27
SAUL, 1Sm 13:1 S. miał [?] lat, gdy zaczął panować
 1Sm 15:26 Samuel powiedział do S.: Nie wróć
 1Sm 16:14 duch Jehowy opuścił S., natomiast
 1Sm 18:12 S. zaczął się obawiać Dawida
 1Sm 31:4 S. rzekł do swego giermka: Bodbądź
 2Sm 1:17 Dawid załtonował pieśń żałobną nad S.
 1Kl 10:13 zginał S. za swą niewierność
 1Sm 9:17; 24:7; 26:2; 28:7; Dz 13:21
SAUL (z Tarsu), Dz 7:58 szaty u stóp S.
 Dz 8:1 S. pochwalal zamordowanie
 Dz 9:1, 4; 11:25; 12:25; 13:1, 9; 22:7; 26:14
SACZYĆ SIĘ, Iz 45:8 niech z nieba S. prawosć
SAD, Dn 7:10 Zasiadł S. i otworzył księgi
 Mt 12:41 Mieszkańcy Ninivity wstają na s.
 Mt 23:33 jakże uciekniecie przed s.
 Jn 5:29 wyjdą na zmartwychwstanie s.
 1Kl 6:1 śmieć do s. przed nieprawych
 1Kl 6:6 brat idzie z bratem do s.
 2Ts 1:5 dowód prawego S. Bożego
 Heb 9:27 raz umrzeć, a potem s.
 Heb 10:27 straszliwe oczekiwanie s.
 Jak 2:6 bogaci ciemiężą i ciągną przed s.
 Jak 2:13 Miłosierdzie tryumfuje nad s.
 1Pt 4:17 S. się zaczął od domu Bożego
 2Pt 3:7 zachowując na dzień S.
 1Jn 4:17 swobodę mowy w dniu S.
 Wj 7:4; Ps 82:1; 89:14; Iz 26:9; 54:17; Dn 7:26;
 Mt 5:22, 40; Dz 17:34; 24:25; Rz 11:33; Judy 6
SĄDOWNICZE ROZSTRZYGNIECIE,
 Pwt 4:8 naród ma prawę przepisy i s.
 1Kl 16:14 jego s. są na całej ziemi

Ps 19:9 **S.** Jehowu są prawdziwe
 Ps 25:9 potulni będą chodząc według **s.**
 Ps 119:91 Stosownie do twych **s.** stoja
 Ps 119:108 ucz mnie swoich **s.**
 Ps 149:9 aby na nich wykonać **s.**
 Sof 2:3 wprowadziły w czyn jego **s.**
 Kpl 18:5; 1Kl 3:28; Ps 36:6; Eze 11:20

SĄDZENIE, Obj 11:18 czas na **s.** umarłych
SĄDZIC (SIĘ), Prz 29:14 król **s.** maluczkich
 Jł 3:2 na niżsine Jehosafata będą z nimi **s.**
 Mt 19:28 **s.** dwanaście plemion Izraela
 Jn 5:22 Ojciec nikogo nie **s.**, lecz wszelkie
 Dz 17:31 dzień, w którym zamierza w prawości **s.**
 1Ko 5:13 tych na zewnątrz **s.** Bóg
 1Ko 6:2 Czy nie wiecie, że święci będą **s.** świat
 Flp 1:17 **s.**, iż sprowadzą na mnie ucisk
 2Tm 4:1 Jezus ma **s.** żywych i umarłych
 Jak 1:7 niech taki człowiek nie **s.**, iż
 Wj 18:26; Ps 9:8; 58:11; Jer 11:20; Mi 3:11; Dz 25:9

SĄSIAD, Prz 27:10 Lepszy jest **s.** blisko
SCENA, 1Ko 7:31 zmienia się **s.** tego świata
SCHLEBIAC, Prz 28:23 **s.** jehowu językiem
SCHLEBIAJĄCY, Ps 12:3 Jehowa odetnie **s.** wargi
 1Ts 2:5 nie wystąpiłszy ze **s.** mową
SCHLUDNY, 1Tm 2:9 ozdabiali się **s.** ubiorem
SCHRONIENIE, Lb 35:6 Lewitom: sześć miast **s.**
 Hi 24:8 z braku **s.** przysłać się do skały
 Sof 3:12 znajdują **s.** w imieniu Jehowu
 Joz 20:2; 21:13; Prz 14:26; Jz 28:17

SEDEKIASZ, 2Kl 24:17; Jer 39:2; 52:11
SEIR, Rdz 36:8 Ezaw zamieszkał w **S.**
 Lb 24:18; Pwt 2:5; Joz 24:4; 2Kn 20:23; Eze 25:8;
 35:15

SEKRETARZ, 2Kl 12:10 **s.** króla i arcykapłan
 Est 3:12; Iz 33:18; Jer 52:25

SEKTA, Zobacz też ROZDZWIĘK.
 Dz 24:5 przywódca **s.** nazarejczyków
 Dz 24:14 zgodnie z drogą, którą oni nazywają **s.**
 Dz 26:5 według najbardziej wykorzystanej **s.**
 1Ko 11:19 muszą być wśród was **s.**
 2Pt 2:1 cichaczem wprowadzą zgubne **s.**
 Dz 5:17; 15:5; 28:22; Gal 5:20; Tyt 3:10

SEM, Rdz 5:32; 9:26; 11:10; Lk 3:36

SEN, Iz 29:10 Jehowa wylał ducha głębokiego **s.**
 Jer 51:57 zasną **s.** po czas niezmierny
 Jl 2:28 waszym starcom śnić się będą **s.**
 Jn 11:11 idę, aby obudzić [łazarza] ze **s.**
 Jn 13:11 abyście się przebudzili ze **s.**
 1Ko 15:51 Nie wszyscy zapadnięci w **s.** śmierci
 Rdz 41:25; Ps 13:3; Jer 23:27, 32; Dn 2:28; Dz 2:17;
 7:60; 13:36; 1Ko 15:6, 18, 20; 1Ts 4:14; 2Pt 3:4

SENS, Mt 13:14; Rz 7:6; Kol 3:22

SERAF, Iz 6:6 przyleciał do mnie **s.**
SERCE, 1Sm 16:7 Jehowa widzi, jakie jest **s.**
 1Kn 28:9 Salomoni, służ [Bogu] **s.** niepodzielnym
 Prz 4:23 strzeż swego **s.**, źródła życia
 Iz 44:30 **S.** spokojne jest życiem dla ciała
 Prz 21:2 lecz Jehowa ocenia **s.**
 Jer 17:9 **S.** jest zdradliwsze niż wszystko
 Jer 17:10 Ja, Jehowa, badam **s.**, sprawdzam nerkę
 Mt 5:8 Szczęśliwi, którzy są czystego **s.**
 Mt 15:8 ich **s.** jest ode mnie oddalone
 Mt 22:37 Masz miłować Jehowę całym **s.**
 Rz 10:10 **s.** wierzy się ku prawości
 Ef 1:18 mając oczy waszego **s.** oświecone
 Heb 3:8 nie zatwardzajcie swych **s.**
 2Kl 10:15; Ps 14:1; 24:4; Prz 3:5; 15:28; Iz 14:13;
 35:4; Jer 31:33; Eze 28:17; Dn 11:27; Mal 4:6;
 Lk 12:34; 2Ko 3:3; Jak 4:8; 5:8; 1Pt 3:15; Obj 17:17

SERDECZNIENIE PRZYJMOWAĆ, Rz 14:3; 15:7
 Lk 15:2 Ten człowiek **s.** grzeszników
SET, Rdz 4:25; 5:6-8; 1Kn 1:1; Lk 3:38

SEDZIA, Sdz 2:16 Jehowa wzbudzał **s.**
 Dz 10:42 ustanowionym **s.** żywych i umarłych
 Dz 13:20 dał im **s.**, aż do proroka Samuela
 Pwt 16:18; Ps 2:10; Iz 1:26; Sof 3:3; Jak 2:4

SFAŁSZOWANY, 1Pt 2:2 pragnienie nie **s.** mleka
 2Pt 2:3 zachłannie wyszukiwać **s.** słowami
SIAC, Mi 6:15 będziesz **s.**, ale nie będziesz żał
 Lk 8:5 Wyszedł siewca, by **s.** swe nasiona
 2Ko 9:6 kto skąpo **s.**, ten będzie skąpo żać
 Gal 6:7 co człowiek **s.**, to będzie żać
 Ps 126:5; Prz 11:18; Kzn 11:4; 6; Oz 8:7; 10:12;
 Mt 6:26; Jak 3:18

SIARKA, Obj 21:8 płonącym ogniem i **s.**
 Rdz 19:24; Ps 11:6; Eze 38:22; Obj 19:20

SIDŁO, Pwt 7:16 służenie bogom dla ciebie **s.**
 Joz 23:13 będą dla was pulapką i **s.**
 Ps 106:36 bożki stały się dla nich **s.**
 Prz 12:13 Zły wpada w **s.** wskutek występku
 Prz 14:27 można było uniknąć **s.** śmierci
 Prz 29:25 Drżenie przed człowiekiem zastawia **s.**
 Lk 21:35 jak **s.** Przyjdzie na wszystkich
 Rz 11:9 ich stół stanie się dla nich **s.**
 1Tm 6:9 bogaci wpadają w pokusę i **s.**
 Sdz 2:3; 2Sm 22:6; Prz 18:7; Iz 8:14; 2Tm 2:26

SIEĆ, Ps 9:15 w **s.** uwieźla ich stopa
 Ps 10:9; Kzn 9:12; Iz 51:20; Jn 21:6, 8, 11

SIEDEM, Rdz 7:4 za **s.** dni deszcz będzie padał
 Rdz 41:27 **s.** krów wychudzonych to **s.** lat
 Kpl 16:19 pokropi go palcem **s.** razy
 Joz 6:4 macie okrążyć miasto **s.** razy
 1Kl 6:38 wybudowanie go zajęło mu **s.** lat
 2Kl 5:10 wykup się w Jordanie **s.** razy
 Ps 119:164 **s.** razy dziennie cię wysławiam
 Prz 24:16 prawy może upaść nawet **s.** razy
 Eze 39:9 będą nimi rozpałać ogień przez **s.** lat
 Mt 5:5 wzbudzi przeciw niemu **s.** pasterzy
 Mt 18:22 Nie do **s.** razy, lecz do siedemdziesięciu **s.**
 Obj 15:6 wylonilo się **s.** aniołów z **s.** plagami
 Rdz 33:3; 1Kl 18:43; 2Kl 4:35; Iz 11:15; Dn 3:19;
 4:16; Za 4:10; Dn 6:3; Obj 1:4, 20; 13:1; 17:1, 10

SIEDMIODZIESIĄT, Wj 1:5 z bioder Jakuba **s.** dusz
 Wj 24:1 Nadab i Abihu, i **s.** starszych Izraela
 Iz 23:15 Tyr pójdzie w zapomnienie na **s.** lat
 Jer 29:10 Gdy się dopełni **s.** lat w Babilonie
 Eze 8:11 **s.** starszych, każdy z kadielnicą
 Dn 9:2 spustoszeń Jerozolimy, minowiec lat **s.**
 Dn 9:24 **S.** tygodni ustalono dla twego ludu
 Za 7:5 posłali i gdy zawodzone przez **s.** lat
 Lk 10:1 wyznaczył **s.** innych i posłał ich
 Lb 11:25; Sdz 9:56; 2Kl 10:1; Jer 25:11, 12

SIEDMIOKROTNI, Kpl 26:28; Ps 12:6

SIEDZIEĆ, Ps 110:1 **S.** po mojej prawicy
 Iz 42:7 wyprowadził z domu aresztu **s.** w ciemności
 Mi 4:4 będą **s.**, każdy pod swą winoroślą

SIEKIERA, Pwt 19:5 **s.** uderzy bliźniego
 2Kl 6:5 żelazna część **s.** wpadła do wody

SIEROTY, Jak 1:27 opiekować się **s.** i wdowami

SIERŚĆ, Mk 1:6 odziany w **s.** wielbłądzą

SIEWCA, Mt 13:37 **S.** wyborowego nasienia jest Syn
 Jn 4:36 by **s.** i żniwiarz razem się radowali

SILNY, Wj 13:9 Jehowa **s.** ręką wyprowadził cię
 Joz 1:7 bądź odważny i bardzo **s.**
 Rz 15:1 znosić słabości tych, którzy nie są **s.**
 1Ko 1:27 Bóg wybrał, by zawstydzić to, co **s.**

SILOA, Lk 13:4; Jn 9:7, 11

SILA, Ps 59:17 **S.** moja, tobie chcę grać
 Ps 62:11 usłyszałem to, że **s.** należy do Boga
 Ps 110:2 Łaskę twej **s.** Jehowa pośle z Syjonu
 Iz 12:2 Jah Jehowa jest moją **s.** i mam potęgę
 Mk 12:30 masz miłować Jehowę całą swą **s.**
 Flp 4:13 mam **s.** dzięki temu, który udziela mocy
 Wj 15:2 2Kl 19:3; Ps 28:8; Iz 52:1; Ag 2:22; Jak 5:16

SIN 1, Wj 16:1; 17:1; Lb 33:11

SIN 2, Eze 30:15 wyleję swą złość na **S.**

SIOSTRY, 1Tm 5:2 młodsze niewiasty jak **s.**

SISTRA, 2Sm 6:5 świętowali, mając **s.**

SIWIZNA, Prz 16:31 **S.** jest korona piękna

SKAKAĆ, Lk 6:23 Radujcie się i **s.**, gdyż

SKALAĆ, Ps 79:1 **s.** święta twoją świątynię

SKALANY, Rz 14:14 nic nie jest **s.** samo w sobie
Tyt 1:15 dla **s.** i wzytutych z wiary nic nie jest czyste
Heb 13:4 łożę małżeńskie – niczym nie **s.**

SKALA, Wj 17:6 Uderz w **s.**, a wydzie woda
Pwt 32:4 **S.** – doskonałe są jego poczynania
2Sm 22:3 Bóg jest moją **s.** U niego się schronię
Iz 8:14 kamieniem i **s.**, o którą się potkną
Lb 20:11; Pwt 32:18; 1Sm 2:2; Ps 18:2; Jer 49:16

SKARB, Prz 2:4 poszukiwał jak ukrytych **s.**
Iz 33:6 wiedza, bojaźń przed Jehową, to jego **s.**
Mt 6:20 Raczej gromadźcie sobie **s.** w niebie
Mt 6:21 gdzie twój **s.**, tam też będzie twoje serce
Mt 12:35 z dobrego **s.** wydobywa rzeczy dobre
Mt 13:44 Królestwo niebies podobne do **s.** ukrytego
2Ko 4:7 Mamy ten **s.** w naczyniach glinianych
Kol 2:3 starannie skryte wszelkie **s.** mądrości

SKARCENIE, Jer 5:3 Oni nie chcieli przyjąć **s.**

SKARGA, Prz 21:13 krzyk **s.** maluczkiego

SKARŻĄCY, Mt 5:25 ureguluj sprawę ze **s.** cię

SKARŻYC SIĘ, Judy 16 którzy **s.** na swój los

SKAZA, Ef 5:27 żeby być świętymi i bez **s.**

Dn 1:4; Ef 1:4; Flp 2:15; Obj 14:5

SKAZANY, Dz 22:25 jest Rzymianinem, a nie **s.**

SKAZYWAC NA ŚMIERĆ, 2Ko 3:6 spisany kodeks **s.**

SKAZENIE, Rz 8:21 uwolnienie z niewoli **s.**

2Pt 2:19 Obiecują im wolność, a są niewolnikami **s.**

Dz 2:27, 31; 13:36; 1Ko 15:25-54; 2Pt 1:4

SKAZONY, 2Ko 11:3; 1Tm 6:5; 2Tm 3:8

SKĄPANY, Iz 34:5 W niebiosach mój miecz będzie **s.**

SKĄPY, Pwt 15:9 żeby twoje oko nie stało się **s.**

Prz 23:6 pokarmu człowieka, który ma **s.** oko

Mi 6:10 niegodziwie skarby i **s.**, efą, która potępiono

SKIEROWAC, Ps 21:11 **s.** przeciw tobie, co złe

SKINĄĆ, Dz 12:17; 19:33; 21:40

SKŁAD, Wj 30:32 niczego o podobnym **s.**

SKŁADAC DZIEKI, Ps 107:8 Niechaj **s.** Jehowie

SKŁADNICA, Hi 38:22 wszedł do **s.** śniegu

SKŁADY, Rdz 41:56 zaczął otwierać **s.** zboża

SKŁAMAC, Heb 6:18 jest niemożliwe, żeby Bóg **s.**

SKŁANIAĆ SIĘ, Wj 35:21; 36:2; Sdz 9:3; Prz 4:27

SKŁONNOŚĆ, Rdz 6:5 **s.** myśli jego serca

1Kn 28:9 Jehowa dostrzega każdą **s.** myśli

Ef 6:7 Służcie jako niewolnicy mający dobre **s.**

Rdz 8:21; Pwt 31:21; 1Kn 29:18; Iz 26:3; Jak 4:5

SKONCZONY, Ps 50:2 z Syjonu, **s.** piękna

SKONCZYĆ, Łk 13:32 trzeciego dnia **s.**

SKORPION, Pwt 8:15; Łk 11:12; Obj 9:10

SKORUPA, Hi 41:30 są jak ostre **s.** gliniane

SKORY DO BICIA, 1Tm 3:3; Tyt 1:7

SKORYGOWAC, Ps 2:10 królowie, dajcie się **s.**

Ps 118:18 Jah surowo mnie **s.**

Prz 29:19 Sługa nie da się **s.** słowami

SKORZYSTAC, 1Ko 7:21 **s.** z tej sposobności

SKÓRA, Rdz 3:21 sporządził długie szaty ze **s.**

Eze 37:6 pojawi się na was ciało, i pokryje was **s.**

Hi 2:4; 19:26; Jer 13:23

SKORZANY, 2Kl 1:8 biedra opasane **s.** pasem

SKRACAC, Mt 24:22 gdyby owe dni nie zostały **s.**

Prz 10:27; Mk 13:20; 1Ko 7:29

SKRAJ, Za 8:23 dziesięciu uchwyci się **s.** szaty

SKRAJNY, 2Ko 1:8 pod **s.** naciskiem ponad siły

SKROMNOŚĆ, 1Tm 2:9 ozdabiała się ze **s.**

SKROMNY, Prz 11:2; Mt 6:8

SKRUCHA, Mt 3:8 owoc odpowiadający **s.**

Dz 26:20 spełniając uczynki odpowiadające **s.**

Rz 2:4 dobroć próbuje cię przywrócić do **s.**

2Tm 7:10 zbożny smutek przyczynia się do **s.**

2Tm 2:25 może Bóg udzielić im **s.**

Mt 3:11; Łk 15:7; 17:4; 24:47; Dz 11:18; 2Pt 3:9

SKRUPULATNIE, Jak 4:10 **S.** przestrzegaj dni

SKRUSZONY, Iz 66:2 uciśnionego i **s.** w duchu

SKRYCIE, Jn 18:20 nie nie mówiłem **s.**

SKRYĆ SIĘ, Iz 29:14 **s.** zrozumienie roztropnych

SKRYTOŚĆ, Ps 51:6; Ef 5:12

SKRYTY, Łk 8:17 nie ma nic starannie **s.**

2Ko 4:2 wyrzekliśmy się rzeczy **s.**

SKRYWANY, Prz 27:5 Lepsza nagana niż **s.** miłość

SKRZENIE SIĘ, Eze 1:22 przestworza niczym **s.** lodu

SKRZYDŁO, Rut 2:12 pod którego **s.** przyszaś

Ps 18:10 przybył, mknąc na **s.** ducha

Mal 4:2 z uzdrowieniem w swoich **s.**

Obj 12:14 dano niewieście dwa **s.** wielkiego orla

SKRZYWDZIĆ, 1Ko 6:7 nie pozwalacie się **s.**

2Ko 7:2 Nikogo nie **s.**, nikogo nie zepsuliśmy

SKUPIĆ, Kol 3:2 Wciąż **s.** umyśli na tym

SKUTEKZNY, Iz 54:17 broń przeciwko tobie nie **s.**

ŚLABOŚĆ, Rz 8:26 przychodzi z pomocą naszej **s.**

Rz 15:1 znosić **s.** tych, którzy nie są silni

1Ko 2:3 przyszedł do was w **s.** i w bojaźni

1Ko 15:43 Zasięwa się w **s.**, wskrzeszone w mocy

2Ko 12:9 bo moc moją doskonali się w **s.**

Heb 4:15 który by nie mógł wzrucić się w nasze **s.**

ŚLABSZY, 1Ko 12:22 członki ciała **s.** są niezbędne

ŚLABY, J1 3:10 **S.** rzeknie: Jestem mocarzem

Mt 26:41 Duch jest ochoczy, ale ciało **s.**

1Ts 5:14 wspierajcie **s.**, bądźcie cierpliwi

1Ko 1:25, 27

ŚŁAWA, Joz 9:9 usłyszeliśmy o Jego **s.**

Iz 42:8 nie oddam mej **s.** rytym wizerunkom

Lb 14:15; Ps 79:13; 111:10; Hab 3:3; Sof 3:19

ŚŁAWIC, Ps 6:5 w Szeolu któż będzie cię **s.**

1Kl 8:33; Hi 36:24; Ps 9:1; 44:8; 109:30; 138:1

ŚŁODYCZ, Jak 3:11 Czyż źródło tryska **s.** i goryczą

ŚŁOMA, Hi 21:18 Czy stają się podobni do **s.**

ŚŁOMKA, Mt 7:3-5; Łk 6:41, 42

ŚŁONCE, Joz 10:12 **S.**, stan nad Gibeonem

Iz 49:10 nie porazi ich śpiętko ni **s.**

Iz 60:19 **S.** nie będzie już dla ciebie światłem

Mal 4:2 zaświeci **s.** prawości z uzdrowieniem

Mt 13:43 prawi będą świecić jasno jak **s.**

Ps 89:36; Kzn 1:9; Łk 21:25; Dz 2:20; Obj 7:16

SŁOWO, Wj 34:28 spisał na tablicach Dziesięć **S.**

Sdz 3:20 Mam dla ciebie **s.** od Boga

Ps 119:105 **S.** twoje jest lampą dla mej stopy

Prz 25:11 **S.** wypowiedziane we właściwym czasie

Iz 50:4 wiedział, jak **s.** odpowiedzieć zmnęconemu

Iz 55:1 tak z młm **s.**, które wychodzi z moich ust

Jer 8:9 odrzucili **s.** Jehowy, jaką mają mądrość

Mt 12:37 na podstawie **s.** uznany za prawego

Mt 24:35 moje **s.** na pewno nie przemina

Jn 17:17 Uświęć przez prawdę; twoje **s.** jest prawdą

Rz 10:8 to znaczy **s.** wiary, które głosimy

Flp 2:16 trzymając się mocnym uchwycem **s.** życia

Jak 1:22 Jednakże stańcie się wykonawcami **s.**

2Pt 1:19 Mamy **s.** prorocze potwierdzone

Jn 1:1, 14; 2Tm 1:13; 2:15; 4:2

SŁOWO BOŻE, Mk 7:13 tak unieważniać **s.**

Ef 6:17 Weźmie miecz ducha, to jest **s.**

Heb 4:12 **s.** jest żywe i oddziałuje z mocą

Łk 8:11; Dz 6:7; 2Tm 2:9; 2Pt 3:5

ŚLUCHAC, Sdz 2:20 naród nie **s.** mego głosu

Iz 55:3 **s.**, a dusza wasza pozostanie przy życiu

Mt 17:5 Syn, którego darzę uznaniem; Jego **s.**

Mk 12:37 wielki tłum **s.** go z przyjemnością

Łk 10:16 Kto **s.** was, ten **s.** także mnie

Jn 8:47 Kto jest z Boga, ten **s.** wypowiedzi Bożych

Jn 8:47 dlatego nie **s.**, że nie jesteście z Boga

Jn 18:37 kto jest po stronie prawdy, **s.** mego głosu

Dz 3:23 dusza, która by nie **s.** owego Proroka

Pwt 4:30; 8:20; Hi 34:34; Prz 8:34; Iz 34:1; Jer 11:8;

Mal 3:16; Mt 11:15; Łk 8:10; Dz 4:19; Rz 2:13

ŚLUCHANIE, Am 8:11 pragnienie **s.** słów Jehowy

SŁUGA, Zobacz też NIEWOLNIK.

Ps 116:16 Ach, Jehowo, wszak jam **s.** twój

Iz 43:10 Wy jesteście moimi świadkami, moim **s.**

Iz 53:11 **s.** mój, udostępni ludziom stan prawości

Iz 65:13 moi **s.** będą jeść, lecz wy głodować

Iz 65:15 ale **s.** swoim nada imnie imię

Am 3:7 jeśli sprawy nie wyjawiał swoim **s.** prorokom

Za 3:8 bo oto wprowadzam mego **s.** – Latoroś!

Mt 12:18 Oto mój **s.**, którego wybrałem, umiłowany

Mk 10:43 stać wielki wśród was, ma być waszym **s.**

Łk 16:13 **s.** domowy nie może być niewolnikiem

Jn 18:36 moi s. walczyliby, bym nie był wydany
Dz 4:30 przez imię twego świętego s., Jezusa
Rz 13:4 ona jest tobie s. Bożym dla twojego dobra
Rz 14:4 Kimże jesteś, by osądzać cudzego s.
Rz 15:8 Chrystus stał się s. obarczanych
2Ko 3:6 abyśmy byli s. nowego przymierza
2Ko 11:15 jeśli jego s. ciągle się przeobrażają
1Tm 3:10 potem niech działają jako s.
1Tm 4:6 będziesz wspaniałym s. Chrystusa Jezusa
Prz 11:29; Iz 61:6; Jer 7:25; Dn 3:26; 2Ko 3:3; 6:4

SLUGA POMOCNICZY, Flp 1:1; 1Tm 3:8

SLUP, Zobacz też ŚWIĘTY SLUP.

Rdz 19:26 jego żona zamieniła się w s. soli
Rdz 28:18 Jakub postawił go jako s. i połał oliwą
Wj 13:22 S. obłoku za dnia, s. ognia nocą

SLUSZNOŚĆ, Hi 27:6 Chyćcieś się swej s.

SLUSZNY, Rdz 18:25 nie miałby uczynić, co s.

Sdz 17:6 zwykł czynić to, co było s. w jego oczach
Jer 26:14 Uczynicie, co dobre i s. w waszych oczach
Jak 4:17 Jeśli ktoś umie czynić to, co s.

SLUZAÇA, Rdz 16:1 egipską s. imieniem Hagar

Ps 123:2; Prz 30:23; Lk 22:56; Dz 12:13; Gal 4:30, 31

SLUŻBA, Zobacz też ŚWIĘTA SLUŻBA.

Lb 4:19 wyznacza każdemu z nich jego s. i cieżar
Ezd 8:20 Dawid i książęta oddali na s. Lewitom
2Ko 5:18 od Boga, który dał nam s. pojednania
2Kn 31:2; 35:10

SLUŻBA WOJSKOWA, Iz 40:2; Lk 3:14

SLUŻEBNICA, Rut 2:13 przemówiłeś do swej s.

Rz 16:1 Febe, która jest s. zboru w Kenchrach

SLUŻYĆ, Pwt 7:16 nie wolno ci s. ich bogom

Joz 24:15 wybiierzcie sobie, komu będziecie s.

1Kn 28:9 znaj Boga i s. mu sercem niepodzielnym

Ps 100:2 S. Jehowie z weselem. Wejdźcie

Sof 3:9 aby s. mu ramię przy ramieniu

Rz 13:6 są sługami Bożymi, stale s. w tymże celu

2Tm 2:4 kto s. jako żołnierz, nie wdaje się

Wj 20:5; Ps 72:11; Iz 60:12; Jer 27:6; Dn 3:17

SLYSZEĆ, Prz 15:29 s. modlitwę prawych

Iz 66:8 Kto s. coś takiego? Kto widział

Mt 7:24 kto s. moje słowa i wprowadza je w czyn

Mt 10:27 co s. szeptańco, głosieć z dachów

Hi 42:5; Prz 20:12; Iz 40:28; 64:4; Mt 13:13, 23;

Jn 5:24; Dz 9:7; 1Ko 2:9; Obj 22:17

SMAGAĆ, Ps 141:5 Gdyby mnie s. prawy

Heb 12:6 Jehowa s. każdego, kogo przyjmuję

SMOK, Obj 12:17 s. srodze się rozgniewał

Obj 12:3, 7, 9; 13:2; 16:13; 20:2

SMUCIĆ SIĘ, 1Ts 4:13 nie s. jak pozostali

SMUTEK, Iz 35:10 s. i wzdychanie uciekną

2Ko 2:1 postanowiłem nie przychodzić do was w s.

2Ko 7:10 żoźny s. przyczynia się do skruchy

1Pt 2:19 ktoś znosi s. i cierpi niesprawiedliwie

Rdz 42:38; Ps 31:10; Iz 51:11; Jer 45:3; Jn 16:20

SMUTNY, Ps 38:6 przez cały dzień chodziłem s.

SODOMA, Rdz 19:24 spuścił na s. i Gomorę

Mt 10:15 znośniej będzie ziemi s. niż

Obj 11:8 w sensie duchowym nazywano S.

Rdz 18:26; Iz 1:10; 13:19; 2Pt 2:6; Judy 7

SOKI ŻYWOTNE, Ps 32:4 Moje s. odmieniły się

SÓL, Rdz 19:26 jego żona zamieniła się w slup s.

Lb 18:19 jest to przymierze s. po czas niezmierny

Mt 5:13 jesteście s. ziemi; jeśli s. straci siłę

Kpł 2:13; 2Kł 2:21; Hi 6:6; Mk 9:50; Kol 4:6

SPACZONY, Prz 11:20 ludzie o s. sercu

Prz 12:8 kto ma serce s., narazi się na pogardę

Prz 19:1 ktoś o s. wargach i ktoś głupi

Flp 2:15 wśród s. i przewrotnego pokolenia

SPAC, Hi 3:13 już bym s. odpoczywałbym

Eze 34:25 mieszkać na pustkowi i s. w lasach

Dn 12:2 którzy s. w prochu ziemi, wielu się zbudzi

Mt 13:25 Kiedy ludzie s., przyszedł nieprzyjaciół

1Ts 5:6 już nie s. jak pozostali, ale czuwajmy

SPALIĆ, Obj 17:16 doszczętnie s. ją ogniem

SPALONY, Obj 18:8 doszczętnie s. ogniem

SPARALIZOWANY, Mt 4:24; 9:2; Lk 5:24

SPELNIAC (SIE), 2Kn 6:10 Jehowa s. swoje słowo

2Kn 36:21 by s. słowo Jehowy

Ps 21:11 uknułi zamysły, których nie potrafią s.

Ps 61:8 by s. swe śluby dzień po dniu

Jer 33:14 gdy s. dobre słowo o domu Izraela

Mt 5:17 Nie przyszedłem zniwieżyć, lecz s.

Ef 2:3 s. zachcianki ciała i myśli

2Kn 6:15; Ps 20:4, 5; 22:25; 50:14; 66:13; Jer 44:25;

Jon 2:8; Mt 2:15; 12:17; Lk 21:22; Gal 6:2

SPELNIACIĄCY, Ps 148:8 wietrze, s. jego słowo

SPELNIENIE, Pwt 23:21; 1Kł 8:15; Kzn 5:4

SPELNIONY, Prz 13:19 S. pragnienie jest mile

SPICHRZ, Pwt 28:12; Mt 3:12; 6:26

SPIERAĆ SIĘ, Hi 40:2 Czy ma s. z Wszzechmocnym

Hi 13:15; 1Kł 11:16; 2Tm 2:14, 24

SPIERANIE SIĘ, Hi 13:3 upodobanie w s. z Bogiem

SPIETRZYĆ SIĘ, Rdz 7:20 Wody s. nad nimi

SPIRYTYSTYCZNY, 1Kn 10:13 do medium s.

SPIRYTYZM, Gal 5:20 uprawianie s.

Obj 22:15 Na zewnątrz są psy i uprawiający s.

SPIS, Wj 30:12 liczył, by dokonać ich s.

Lk 2:1 postanowienie, by dokonano s. całej ziemi

SPISAC, Wj 24:4; 34:28; Mal 3:16; Jn 21:24

SPISANIE, 2Kn 2:17 po s. ich przez Dawida

SPISANY, Wj 38:21 Oto s. rzeczy przybytku

2Ko 3:6 bo s. kodeks skazuje na śmierć

Lb 1:44; 3:22; 26:7; Rz 2:27, 29; 7:6

SPISEK, 1Sm 22:8 uknuście s. przeciwko mnie

2Kł 10:9; 12:20; 14:19; 15:10; 21:23; Neh 4:8;

Jer 11:9; Eze 22:25; Am 7:10

SPISKOWAĆ, 1Kł 15:27; 2Kł 9:14

SPLAMIONY, Jak 1:27 nie s. przez świat

SPLATANIE WŁOSÓW, 1Pt 3:3 zewnętrzne s.

SPŁUGAWIĆ SIĘ, Ps 106:38 s. przelewem krwi

Jer 23:11 Bo zarówno prorok, jak i kapłan s.

SPŁUGAWIONY, Iz 24:5 s. przez mieszkańców

Mal 1:12 bezczescicie, mówiąc: Stół Jehowy jest s.

Jer 3:1; Mi 4:11; Mal 1:7

SPLUNAC, Gal 4:14 nie s. na to z obrzydzeniem

SPLACIĆ, Kpł 26:34 ziemia będzie s. sabaty

Iz 40:2 że przewinięcie Jerolimy zostało s.

Mt 22:21 S. to, co Cezara, Cezarowi

SPLONAĆ, Wj 3:2 ciernisty krzew nie s.

Mi 1:7 dary wręczone jako zapłata s. w ogniu

1Ko 3:15 jeśli czyjesz dzieło s., taki poniesie stratę

SPŁYWAĆ, Prz 23:31; PnP 7:9

SPŁOZYWAĆ, Hi 3:17 s. ci, którzy zużyli moc

Ps 125:3 berło niegodziwości nie będzie s.

SPODOBAĆ SIĘ, Ps 69:31; Iz 53:10

1Ko 12:18 Bóg umieścił członki, jak mu s.

SPODZIEWANY, Heb 11:1 oczekiwanie rzeczy s.

SPOGLADAĆ, Iz 51:1 S. na skalę i czelusć

Iz 17:7; Za 12:10

SPOISĆ SIĘ, 2Pt 3:5 ziemia s. wystająca z wody

SPOKOJNY, Prz 14:30 Serce s. życiem dla ciała

1Kł 19:12; Ps 107:29; Kzn 9:17

SPOKÓJ, Hi 34:29 Kiedy sam zaprowadza s.

Prz 15:4 S. języka jest drzewem życia

Iz 30:15 potęgą będzie zachowywanie s. i ufności

Am 6:1 Błada zażywającym s. na Syjonie

Prz 17:1; Iz 32:17; Jer 49:31; Za 1:15

SPOLECZNOŚĆ, 1Pt 2:17 milując całą s. braci

1Pt 5:9 to samo w całej s. braci na świecie

SPOPIELIĆ, Eze 5:4 wrzucić s. je w ogień

SPOSOBNOSĆ, Rdz 31:28 s. ucaławiania dzieci

Kzn 9:10 co twoja ręka ma s. zrobić, rób całą mocą

1Ko 7:21 możesz stać się wolny, skorzystaj z tej s.

Flp 4:10 mieć się to na uwadze, ale brakowało s.

Heb 11:15 wspominali miejsce, mieliby s. powrócić

SPOSTRZEC, Dz 4:13 s., że są niewykształceni

SPOTKAĆ (SIE), Rdz 49:1; Kpł 10:19; Lb 20:20

SPOWJACIĆ SIĘ, Ps 104:2 s. światłem niby szata

SPOWINACIĆ (SIE), Rdz 34:9; Pwt 7:3; Joz 23:12

SPOZYWAĆ, Kpł 17:14 Nie s. krwi żadnego ciała

1Ko 10:17, 21

SPÓR, Pwt 19:17 wodzący s. staną przed Jehową

Iz 41:11 wodzący z tobą s. staną się jakby niczym

Iz 66:16 Jehowa wznieci s., i to swym mieczem
Jer 25:31 Jehowa wieǳe s. z narodami
Flp 2:14 Czyniecie wszystko bez szemrania i s.
Pwt 21:5; 25:1; Mt 6:2; Dz 25:19; 1Tm 6:4, 5;
2Tm 2:23; Heb 6:16; Judy 9

SPRAGNIONY, Iz 55:1 wszyscy s.! Przyjdźcie
Mt 25:44 kiedy widzieliśmy cię głodnym lub s.
Obj 21:6 s. dam darmo ze źródła wody życia
Obj 22:17 każdy, kto jest s., niech przyjdzie

SPRAWA, Pwt 19:15 S. ta ma zostać potwierdzona
Prz 18:13 Gdy ktoś odpowiaǳa w s., zanim wysłucha
Kzn 3:1 jest czas na każdą s. pod niebiosami
Rz 14:12 każdy z nas sam za siebie ǳa s. Bogu
1Ko 16:14 Niech wasze s. ǳieja się z miłością
Gal 4:18 o was gorliwie zabiegano w szlachetnej s.
Pwt 17:8; Est 3:4; Hl 5:8; Prz 11:13; Kzn 10:20; 12:13;
Dz 15:6; 25:20; 1Ko 6:1, 2

SPRAWA SĄDOWA, Hl 23:4 Przedstawiłbys s.
Hl 31:13 sąd niewolnicy w ich s. ze mną
Ps 74:22 Bóże, racz przeprowadzić swą s.

Iz 34:8 rok odwetu dla s. o Syjon
Mt 6:2 Góry, słuchajcie s. Jehowy
2Sm 15:4; Ps 43:1; Prz 18:17; Oz 4:1; 12:2

SPRAWCA, 2Sm 22:2; Ps 18:2; 40:17; 144:2

SPRAWDZAĆ, Kpl 13:36 kapłan nie musi s.
Jer 17:10 Ja, Jehowa, badam serce, s. nerki

Za 13:9 oraz s. ich, jak się s. złoto
2Ko 13:5 Stałe s., czy trwanie w wierze
Gal 6:4 niech każdy s., jakie jest jego ǳiło
1Ts 2:4 podobać się Bogu, który s. nasze serca

SPRAWIEDLIWOŚĆ, Rut 1:1 gdy wymierzasz i s.
Hl 40:8 Czy zniweczyś mą s. gdy uznasz mnie
Ps 37:28 Jehowa miłuje s. i nie opuści lojalnych
Prz 16:8 lepiej prawosć niż obfitosć planów bez s.
Prz 21:7 nie chcieli wprowadzać w czyn s.
Prz 29:4 S. król utwierdza krainę, lecz burzy ją
Iz 28:17 uczynię s. sznurem mierniczym, a prawosć
Iz 32:1 bęǳą sprawować władzę księżąǳa dla s.
Iz 61:8 ja, Jehowa, miłuję s., nienawidzę rozboju
Mt 6:8 czynił zaǳosć i s. miłował życzliwość
Mal 2:17 powiedzieliście: Gǳież jest Bóg s.
Mt 12:20 ǳopki z powoǳeniem nie zaprowaǳi s.
Łk 18:7 zostanie oddana s. jego wybranym
Heb 2:2 otrzymał zapłatę zgodną ze s.
Hl 29:14; Iz 1:17; Jer 22:3; Mt 3:1, 9; 7:9; Hab 1:4

SPRAWOWAĆ, 1Ko 7:4 nie s. władzy nad ciałem
1Tm 2:12 Nie pozwalaj kobiecie s. władzy

SPROWADZAĆ, 1Sm 17:31 Toteż kazał go s.
1Kl 10:28 konie, które miał Salomon, s. z Egiptu

1Jn 5:16, 17 Jest grzech, który nie s. śmierci
SPRÓCHNIAŁY, Iz 40:20 drzewo, które nie jest s.

Mt 7:18 nie może drzewo s. wydawać owocu
Mt 12:33 drzewo było s. i jego owoc zgniły

SPRYTNY, Hl 5:13 zamysł s. jest wprowadzony
SPRZECIWIĄĆ SIĘ, Łk 22:32 wysyǳem, by s.

Dz 7:51 zawzięci, wy zawsze s. duchowi świętemu
Tyt 1:9 potrafił upominać tych, którzy s.

Ps 38:20; Gal 2:11; 2Tm 3:8; 4:15

SPRZECZNOŚCI, 1Tm 6:20 s. tak zwanej wieǳy

SPRZECZYW, 1Ko 6:9 do celów s. z naturą
Judy 7 posłży ku pożytku s. z naturą

SPRZEDAWAĆ, Rdz 25:31 S. mi swoje prawo

Prz 23:23 Kupuj prawdę, a nie s. jej
Jl 3:8 s. waszych synów i córki w ręce synów Judy

Mt 19:21 idź, s. swoje mienie i ǳaj biednym

Kpl 25:14, 25; ǳy 4:9; Mt 25:9; Łk 12:33

SPZENIEWIERZAĆ SIĘ, Kpl 19:11 nie wolno s.

SPZET, Kzn 9:18; Iz 52:11

SPRZYJAJĄCY, Gal 6:10 ǳopki mamy czas s. temu

SPRZYMIERZAĆ SIĘ, Dn 11:23 z nim s., uciekał

SPRZYMIERZENCY, Rdz 14:13 byli s. Abrahama

SPRZYMIERZONY, Ps 94:20 bęǳie s. z tobą tron

SPRZYSIĘZENIE, Dz 23:13 uknułi to s.

SPUSTOSZENIE, Mt 24:15; Dz 9:21

SPUSTOSZYĆ, Ezd 9:9 przywróci s. miejsca

Iz 60:12; Jer 26:9; Eze 6:6; Obj 17:16; 18:19

SPUSZCZAĆ, Iz 5:6 by nie s. na nią deszczu

SREBRNIK, Mt 26:15 Wyznaczyli mu trzyǳieści s.

SREBRNY, Prz 25:11 jakbą w s. ornamentach

SREBRO, Prz 2:4 bęǳiesz tego szukał jak s.

Eze 17:19 Swoje s. rzucią na ulicę, a ich złoto

Sof 1:18 Ani s., ani złoto nie ǳoła ich uratować

Jak 5:3 Wasze złoto i s. przedziewało

Wj 12:35; Dn 2:32; Ag 2:8; Mal 3:3; Dz 3:6

SRODZE SIĘ ROZGNIWAĆ, Obj 12:17 smok s.

SRODZE ZAGNIEWAŃ, Ef 4:26 s., a nie grzeszcie

SROGI, Dn 2:15 król wydał s. rozkaz

SROGI GNIEW, Jn 3:36 pozostaje na nim s. Boży

Jak 1:20 s. człowieka nie prowadzi do prawości

Obj 11:18 narody się rozniewały i nadszedł twój s.

Rz 9:22; 12:19; 13:4; 1Ts 5:9

SROKATY, Za 6:3 konie nakrapiane, s.

STAĆ, 2Kn 20:17 s. i ogląǳając wyławianie

Ps 82:1 Bóg s. w zgromadzeniu Boskiego

1Ko 10:12 kto myśli, że s., niech się strzeże

Gal 5:1 s. mocno i nie ǳajcie się zaprząć

STAĆ NIEWZRUSZENIE, 1Ko 16:13 s. w wierze

Flp 1:27 że s. w jednym duchu, jedną ǳuszą

Flp 4:1 bracia, tak s. w Panu, umiłowani

Ef 6:11, 13; 2Ts 2:15

STAĆ SIĘ LICZNYM, Rdz 1:28 Bęǳcie płodni i s.

Rdz 9:1; 7; 35:11

STAŁOŚĆ, Ef 6:18 czuwajcie z wszelką s.

STAŁY, Heb 5:12, 14; 1Pt 5:9

STANAĆ, Lb 11:16; Hl 1:6; Prz 22:29

STANOWIĆ, Jer 23:39 i s. was zlekceważy

STANOWIĄCY BRZEMIE, Za 12:3 kamień s.

STANOWISKO, 1Kn 9:22 s. powierzane zaufanym

2Kn 7:6 kapłani stali na swoich s.

2Kn 8:14 Lewitów na ich s., by wysławiali

1Tm 2:2 za królów i zajmujących wysokie s.

STAN UMYŚLU, Rz 1:28 s. niegodny upodobania

STAN UZNANIA, Rz 5:4 s. — nadzieję

STARAC SIĘ, Rz 12:17 S. o to, co szlachetne

Gal 1:10 Albo czy s. przypodobać ludziom

Gal 2:10; Ef 4:3; 1Ts 2:17; 1Pt 5:8

STAROZYTNY, Mal 3:4 za dni dawnych i lat s.

2Pt 2:5 powstrzymał się od ukarania s. świata

STARSI, Wj 24:1 siedemǳiesięciu s. Izraela

1Tm 5:17 S., którzy bardzo dobrze przewoǳą

1Pt 5:1 Dłatego usilnie zachęcam s. wśród was

Rut 4:2; Prz 31:23; Mt 16:21; 21:23; Dz 4:5; Obj 4:4;

7:11; 14:3; 19:4

STARSZYNA, Ps 107:32 tam, gǳie zasiada s.

STATUS, Joz 20:7 s. miejsca uświęconego

STAW, Ef 4:16; Kol 2:19; Heb 4:12

STAWIĆ SIĘ, 2Tm 2:15 by s. przed Bogiem

STAPAĆ, Prz 30:29 Trzy są, które ładnie s.

STER, Jak 3:4 statki kierowane są małymi s.

STERNIK, Jak 3:4 tam, kǳek chce wola s.

STĘPIĆ SIĘ, Kzn 10:10 Jeżełi żelazne narzędzie s.

STĘPIONY, Rz 11:7 Pozostali mieli wrażliwość s.

STĘŻEC, Hl 10:10 Czyż nie sprawiłeś, że s., jak ser

STO, Kzn 6:3 mężczyzna s. razy został ojcem

Mt 18:12 Jeśli jakiś człowiek nie s. owiec

STOCZNIJA, Iz 23:10 Nie ma już ǳadnej s.

STOKROTNI, Mk 10:30 nie otrzymał s. domów

STOKROTNY, Mt 13:8 wydawać płon—to s.

STOPA, Ps 119:105 Słowo twoje lampą dla mego s.

Iz 52:7 pełne wǳieku są na górach s.

1Ko 15:25 położy nieprzyjaciół pod jego s.

Łk 1:79; Rz 10:15; 16:20; Heb 2:8

STOPNIEĆ, Joz 14:8; Iz 13:7; 19:1; 2Pt 3:12

STOSOWNY, Est 7:4 udręka ta nie jest s.

Gal 6:9 bo w s. porze bęǳemy żąć

1Tm 2:6 świadectwo ma być dawane w s. czasach

1Pt 5:6 Ukorcie się, aby was wywyższył w s. czasie

STÓŁ, Ps 23:5 S. przede mną zastawiasz

Iz 21:5 Niech zastawia s., poustawiają miejsca

Iz 28:8 Całe s. są pełne plugawych wymiocin

Dn 11:27 przy jednym s. bęǳą mówić kłamstwo

Mal 1:7 mówcie: S. Jehowy można wzgardzić

Łk 22:30 jeść i pić przy mym s. w królestwie

1Ko 10:21 spożywać ze s. Jehowy i stołu demonów

STRACH, 1Sm 11:7 s. przed Jehową ogarnął lud
2Kń 19:7 Niech ognienie was s. przed Jehową
Iz 18:2; Jer 30:5; Eze 4:16; 12:19

STRACIĆ, Mt 10:39 kto s. duszę, znajdzie ją
Łk 9:24 kto by s. duszę, ten ją wybawi
Obj 20:4 tych, których s. toporem

STRAPIENIE, Kzn 7:3 Lepsze jest s. niż śmiech
Iz 53:11 Za s. swej duszy zobaczy, nasyci się
Jak 4:9 wasza radość zamieni się w s.

STRASZLIWY, Heb 10:27 s. oczekiwanie sądu
Heb 10:31 S. to rzecz wpaść w ręce Boga

STRASZNY, Ps 91:5; Prz 11:4; Dn 7:27

STRATA, 1Kó 3:15 dzieło splonie, taki poniesie s.
Flp 3:7 ze względu na Chrystusa uznałem za s.

STRATOWANY, Eze 34:19 na pastwisku s. nogami

STRAWIĆ, Sof 1:18; 3:8; Za 9:4; Heb 10:27

STRAŻ, Rdz 31:49 Jehowa będzie na s.
Ps 141:3 Jehowo, postaw s. u drzwi moich warg
Jer 37:21; Mt 26:48; Mt 27:66; Dz 4:3; Gal 3:22

STRAŻNICA, Rdz 31:49 oraz s., gdyż powiedział
2Kń 20:34 Juda doszła do s. na pustkowiu
Iz 21:8 Na s., Jehowo, wciąż stoje za dnia
Iz 32:14 Ofel i s. stały się nagimi polami

STRAŻNIK, Iz 21:11 Ktoś woła: S., co z nocą
Iz 52:8 Posłuchaj! Twój s. podnieśli głos
Iz 56:10 Jęgo s. są ślepi. Żaden nie zwrócił uwagi
Iz 62:6; Jer 6:17; 51:12; Eze 3:17; 33:6

STRAŻ PRZYBOCZNA, 1Sm 22:14 dowódca tej s.

STROFOWAĆ, Łk 18:15; 2Tm 4:2

STROIC (SIĘ), Rdz 21:9 syn Hagar s. żarty
Łk 16:19 pewien człowiek zwykł s. w purpurę

STRONIC, 2Tm 2:16 Lecz s. od pustych słów
Tyt 3:9 S. od głupich dociekań i rodowodów

STRONNICZO, Kpl 19:15 nie traktować s.
Pwt 10:17 Jehowa nikogo nie traktuje s.
Jak 2:9 jeśli dalej kogoś s. wyróżniać

STRONNICZOŚĆ, Prz 28:21 gdy się okazuje s.
Rz 2:11 Bo u Boga nie ma s.
Ps 82:2; Prz 18:5; Ef 6:9; Kol 3:25

STRONNICZY, Pwt 1:17 Nie wolno być s. w sądzie
Hi 32:21 nie okazał się s. wobec człowieka
Dz 10:34 dostrzegam, że Bóg nie jest s.
Rz 2:11 okazujecie względy w sposób s.
Jak 3:17 mądrość z góry nie czyni s. wyróżnień

STRÓJ, Sof 1:8 noszących cudzoziemski s.

STRÓŻ, Rdz 4:9; Est 2:3, 8, 15

STRZALA, Pwt 32:42 Upoję moje s. krwią
2Kl 13:17 wybawiająca s. od Jehowy, s. wybawienia
Ps 127:4 Jak s. w rękę mocarza — tacy są synowie
Iz 49:2 Uczynił ze mnie wypolerowaną s.
Hab 3:11 Twoje s. pędziły jak światło
1Sm 20:20; Ps 18:14; Jer 50:14; 51:11

STRZASNAĆ, Mt 10:14 s. proch z waszych stóp
Dz 13:51 ci s. na nich proch ze swych stóp

STRZEC, Ps 25:21 Niech mnie s. nieskazitelność
Ps 31:23 Wiernych Jehowa s., wyniosłemu odpłaca
Ps 39:1 S. będę swoich dróg, by nie grzeszyć
Ps 40:11 twa wierność wobec prawdy niech mnie s.
Ps 145:20 Jehowa s. wszystkich, którzy go miłują
Ps 146:9 Jehowa s. osiadłych przybyszów
Prz 2:8 s. będzie drogi lojalnych wobec niego
Prz 4:23 S. serca, z niego pochodzą źródła życia
Prz 13:3 Kto s. swych ust, zachowuje swą duszę
Prz 16:17 Kto s. swej drogi, zachowuje duszę
Flp 4:7 pokój będzie s. serc i władz umysłowych
1Tm 6:20 Tymoteuszu, s. tego, co ci powierzono
Obj 16:15 Szczęśliwy, kto czuwa i s. swych szat
Rdz 30:31; Ps 34:13, 20; 97:10; 121:3, 5; Prz 14:3;
Iz 27:3; 49:8; 2Tm 1:12; 1Jn 5:21

STRZELAĆ, 2Kl 13:17 Elizeusz rzekł: S. i s.
Ps 11:2; 64:4; Jer 50:14

STRZEŻON, Gal 3:23 byliśmy s. przez prawo

STUDIOWAĆ, Jn 7:15 skoro nie s. w szkołach?

STUDNIA, Rdz 26:18 począł odkopywać s.

STULETNI, Iz 65:20 grzesznik, choćby s.

STWARZAĆ, Iz 65:17 s. nowe niebiosy i ziemię
Iz 45:7; 57:19; 65:18

STWORZENIA LATAJĄCE, Rdz 1:20; Kpl 11:13

STWORZENIA PELZAJĄCE, Ps 148:10 s. i ptaki
Dz 10:12 ziemskie s. i ptaki nieba

STWORZENIE, Rz 1:20 widoczne już od s. świata
Rz 1:25 prawdę zamienili na kłamstwo i wielbił s.
Rz 8:20 s. zostało poddane daremności
Rz 8:22 cale s., aż dotąd współ wzdycha
2Kó 5:17 w jedności z Chrystusem, to jest nowym s.
Gal 6:15 ani nieobrzezanie, tylko nowe s.
Jak 1:18 byli niejako pierwocinami Jęgo s.
Kl 1:15, 23; Heb 4:13; Obj 4:6; 3:14; 5:6; 8:9

STWORZYĆ, Rdz 1:1 Na początek Bóg s. niebiosy
Rdz 1:27 na obraz Boży go s.; s. ich jako mężczyźni
Ps 51:10 Serce czyste s. we mnie, Boże
Iz 4:5 wtedy Jehowa s. nad każdym miejscem góry
Kol 1:16 Wszystko inne zostało s. poprzez niego
Kol 3:10 na obraz Tęgo, który ją s.
Obj 4:11 tyś s. wszystko, z twojej woli zaistniało
Ps 104:30; Iz 43:7; 45:12, 18; Ef 2:10; 1Tm 4:4

STWORCA, Kzn 12:1 Pamiętaj o swoim S.
Iz 40:28 Jehowa, S. krąworów ziemi, jest Bogiem
Iz 43:15; 1Pt 4:19

STYL, Dz 26:4 jaki s. życia wiodłem
1Tm 2:9 nie ozdabiały się s. splatania włosów

SUMIENIE, Rz 9:1 s. świadczą wespół ze mną
1Kó 10:29 wolność sądzona przez cudze s.
1Tm 1:19 wierę i dobre s., które ludzie odrzucili
1Tm 4:2 ludzi napiętnowanych w s., jakby żelazem
Heb 9:14 oczyścił nasze s. z martwych uczynków
Dz 23:1; 1Kó 8:12; 2Kó 1:12; 1Pt 3:16, 21

SUOWO, Wj 10:2; 1Sm 6:6; Tyt 1:13

SUROWOŚĆ, Kzn 8:1; Rz 11:22

SUROWY, 2Sm 3:39 synowie Cerui są zbyt s.
Kol 2:23 w udawanej pokorze, s. traktowaniu ciała

SUTEK, Iz 66:11 zaznaczyć rozkoszy z s., jej chwały

SWARLIWOŚĆ, Flp 1:17 pierwszy czynią to ze s.
Flp 2:3 niczego nie czynią ze s. czy próżności
Jak 3:16 gdzie s., tam zamęt i wszelka podłość

SWARLIWY, Prz 21:9 lepiej na dachu niż z żoną s.
Prz 21:19 Lepiej w pustynnej krainie niż z żoną s.
Prz 26:21 tak człowiek s. — dla wzniesienia kłótni
Prz 27:14 Ciekniący dach i żona s. są podobne
Rz 2:8 są s. i nieposłuszni prawdzie

SWARY, Prz 6:19 kto wznieca s. między braćmi
Prz 18:19 są s., które przypominają zasuwę
Gal 5:20 napady gniewu, s., rozdrzewki, sekty

SWOBODA, Dz 2:29 wolno ze s. mowy powiedział
Flp 1:20; 1Tm 3:13; Heb 3:6

SYDON, Rdz 10:19; Iz 23:4; Jer 47:4; Eze 28:22; Jl 3:4;
Za 9:2; Mt 11:21; Mk 3:8; Dz 27:3

SYGNAŁ, Iz 11:10 stał jako s. dla ludów
Iz 49:22 ku ludom podniosę swój s.
Iz 62:10 Wzniesie s. dla ludów
Jer 50:2 podniesie s.; ogłoszcie to
Iz 52:6; 13:2; 18:3; 31:9; Jer 49:6, 21; 51:12, 27

SYGNAŁ ALARMOWY, Jer 4:2; Am 1:14; 2:2

SYJON, Ps 2:6 ustanowiłem głosem króla na S.
Ps 110:2 Łaskę twej siły Jehowa pośle z S.
Ps 132:13 Jehowa wybrał S.; zatesknął za nim
Iz 28:16 kładę kamień jako fundament na S.
Iz 31:4 Jehowa jeździe, by toczyć wojnę o górę S.
Iz 62:1 Ze względu na S. nie będę milczał
Rz 11:26 Wyzwolicieł wyjdzie z S.
Heb 12:22 Ale wy przystąpiście do góry S.
2Sm 5:7; Iz 2:3; 66:8; Am 6:1; Rz 9:33; 1Pt 2:6

SYJONSKA, Sof 3:14 Zwołaj radośnie, cōro s.
Mt 21:5 Powiedzie do cōry s.: Oto przychodzi Król

SYK, 2Pt 3:10 wtedy niebiosy przemina z s.

SYKL, Wj 30:13; Eze 45:12; Am 8:5

SYLAS, Dz 15:22; 16:19; 17:4; 18:5

SYMBOLICZNY, Gal 4:24 stanowi s. dramat

SYMBOL SKRUCHY, Łk 3:3 chrzest jako s.

SYMBOL ZADROŚCI, Eze 8:3, 5

SYMEON, Rdz 29:33; 42:24; 49:5; Wj 6:15

SYN, Rdz 6:2 s. Boga pojmwali za żony
Pwt 6:7 wpajaj je swym s., i mów do nich
Hi 1:6 dzień, gdy s. prawdziwego Boga wesli

Pś 45:16 Miejsce twych praojców zajmą twój s.
Prz 4:3 Dla ojca okazałem się prawdziwym s.
Mt 9:6 Narodziło się dziecko, s. został nam dany
Iz 54:13 s. będą ludźmi wyuczeni przez Jehowę
Iz 60:14 przyjdą do ciebie s. tych, którzy ci uciskali
Mt 1:21 Urodzi się, masz go nazwać imieniem Jezus
Mt 3:17 głos, mówiący: To jest mój S., umiłowany
Łk 16:8 s. tego systemu rzeczy są mądrzejsi
Jn 3:16 Bóg dał swego jednorodzonego S.
Rz 8:14 których prowadzi duch Boży, są s. Bożymi
2Ko 6:18 wy będziecie dla mnie s. i córkami
1Ts 5:5 wszyscy jesteście s. światła i s. dnia
Wj 2:10; Ps 2:7, 12; Iz 14:12; Dn 3:25; Jl 2:28;
Jn 17:1, 12; Heb 11:24; 12:7

SYNAGOGA, Jn 18:20 Zawsze nauczalem w s.
Obj 2:9 podają się za Żydów, ale są s. Szatana
Mt 23:6; Dz 17:17; 18:26; Obj 3:9

SYNAJ, Wj 19:20 Jehowa zstąpił na górę S.
Wj 31:18 zakończył rozmowę z nim na górze S.
Wj 24:16; Neh 9:13; Ps 68:8; Dz 7:30, 38

SYN CZŁOWIECZY, Eze 2:1 S., stań na nogach
Dn 7:13 nadchodził ktoś podobny do s.
Mt 12:40 tak S. będzie w sercu ziemi trzy dni
Iz 7:26 jak za dni Nogo, tak będzie za dni S.
Obj 14:14 na obłoku zasiadali ktoś podobny do s.
Mt 8:20; 10:23; 17:22; 24:30; Łk 18:8; Jn 3:13

SYRIA, 2Kl 13:3; 2Kn 16:7; Iz 17:3

SYRYJCZYK, Rdz 31:20; Pwt 26:5

SYSERA, Sdz 5:20 gładzi walczący z S.
Sdz 4:7, 9, 13-18, 22; 1Sm 12:9

SYSTEM RZECZY, Ps 17:14 od ludzi tego s.
Ps 49:1 Nadstawcie ucha, mieszkańcy tego s.
Mt 13:39 Zniwem jest zakończenie s.
Mt 24:3 co będzie znakiem zakończenia s.
2Ko 4:4 bóg tego s. zasłепił umysły niewierzących
Gal 1:4 żeby nas wywołać z niegodziwego s.
Heb 1:2 Syna, przez którego uczynił s.
Mt 28:20; Mk 10:30; Łk 18:30; 1Tm 6:17

SZACUNEK, 2Sm 6:7 świadczący o braku s.
Prz 3:9 Okazuj Jehowie s. tym, co wartościowe
Rz 12:10 Produście w okazywaniu sobie s.
Rz 13:7 kto żąda s., temu taki s.
Neh 9:26; 1Tm 1:17; 6:16; Heb 2:9; Obj 4:11

SZADRACH, Dn 1:7; 2:49; 3:12-14; 28-30

SZAFARSTWO, Łk 16:2; 1Ko 9:17; Łk 1:25

SZAFARZ, Łk 12:42 Kto jest s. wiernym
1Ko 4:1 s. świętych tajemnic Bożych
Tyt 1:7 Nadzorca jako s. Boży musi być wolny od

SZAFRAN, PnP 2:1 s. z nadbrzeżnej równiny
Iz 35:1 pustynna równina zakwitnie jak s.

SZALA, Iz 40:15 uważane za warstewkę pyłu na s.
SZALEĆ, 1Ko 14:23 niewierzący powiedzą, że s.

SZALENIEC, Jer 25:16 będą postępować jak s.
2Ko 11:23 Odpowiadam jak s.

SZALENCZO, Ps 62:3; Jer 46:9; Nah 2:4

SZALENCZY, Iz 44:25 do s. postępowania

2Pt 2:16 przeszkodziło s. postępowaniu proroka

SZALENSTWO, Kzn 2:2 Śmiechowi rzekłem: S.
Dz 26:24 Wielka uczoność przywodzi cię do s.

2Tm 3:9 ich s. będzie wyraźne dla wszystkich
Kzn 1:17; 2:12; 7:25; 9:3; 10:13; Łk 6:11

SZALONY, Jer 51:7 narody postępują jak s.

Jn 10:20 wielu mówili: Ma demona i jest s.
SZALASY, Pwt 16:13 Święto S. będziesz obchodził

Kpl 23:42; Pwt 16:16; Iz 5:4; Neh 8:14

SZANOWAĆ, Wj 20:12 S. swego ojca i swą matkę
Łk 18:20 Znasz przykazania: s. swego ojca i matkę

Ef 6:2 S. swego ojca i swą matkę: to pierwszy nakaz

SZARANCZA, Wj 10:4 oto jutro sprowadzę s.
Prz 30:27 s. nie mają króla, a wyruszają grupami

Pwt 28:38; Jl 1:4; 2:25; Mt 3:4; Obj 9:3

SZARFA, Wj 28:4; 39:29; Kpl 8:7; Iz 22:21

SZARON, 1Kn 27:29; Iz 33:9; 35:2; 65:10

1Kn 5:16 na pastwiskach S. aż po ich krańce

SZASTAĆ, Iz 46:6 Nicktórzy s. złotem z sakiewki

SZATA, 2Kl 10:22 Wnieś s. dla wszystkich

Prz 7:10 spotkała go kobieta w s. nierządnicy

Iz 61:10 Przydział mnie bowiem w s. wywabienia
Mt 5:40 pozostaw mi także twoją s. wierzchnią
Mt 9:16 Nikt nie naszywałaty na starą s.
Łk 15:22 Szynko, wynieście długą s., tę najlepszą
Łk 20:46 Przybądź chodząc w długich s. i lubią
1Pt 3:4 w niezniszczalnej s. cichego ducha
Obj 7:14 wyprali swoje długie s., i wybieliłi we krwi
Obj 16:15 kto czuwa i strzeże swych s. wierzchnich
Ps 22:18; Iz 3:22; Mt 17:2; 21:8; 23:5; 24:18; 27:35;
Mk 16:5; Jn 19:2; Heb 1:12; Jak 5:2; 1Pt 3:3;
Judy 23; Obj 3:18; 6:11; 7:9, 13; 16:15

SZATAN, 1Kn 21:1 Wystąpił S. przeciw Izraelowi
Hi 1:6 również S. wszedł pośród nich
Hi 2:2 Wówczas S. odpowiedział Jehowie, mówiąc
Za 3:1 oraz S., który stał po jego prawicy
Mt 12:26 jeśli S. wypęda S., podzielił się
Mk 1:13 czterdzieści dni, kuszony przez S.
Łk 10:18 Zobaczyłem S., jak już spadł z nieba
Łk 22:3 S. wszedł w Judasza zwanego Iskariotem
Rz 16:20 Bóg zmiażdży S. pod waszymi stopami
1Ko 5:5 wydał takiego człowieka S. ku zagładzie
2Ko 2:11 aby nas nie przechytrzył S.
2Ko 11:14 S. przeobraża się w anioła światła
2Ko 12:7 został mi w ciału dany cierni, anioł S.
1Ts 2:18 ale S. przeciął nam drogę
Obj 2:9 podają się za Żydów, ale są synagoga S.
Obj 12:9 prądowny wąż, zwany Diablem i S.
Mt 4:10; 16:23; Mk 4:15; Dz 26:18; 2Ts 2:9;
Obj 20:2, 7

SZCZELINA, Iz 11:8 położy rękę na s. świetlnej węży

SZCZEPAN, Dz 6:5; 7:59; 8:2; 22:20

SZCZEROŚĆ, Dz 2:46 z radością oraz s. serca
1Ko 5:8 lecz z przańnikami s. i prawdy
2Ko 1:12 w świętości i zbożnej s. postępowaliśmy
2Ko 2:17 mówimy jak ze s., jak posłani przez Boga
Ef 6:5 z bojaźnią i drżeniem w s. waszych serc
Kol 3:22 ze s. serca, z bojaźnią przed Jehową
SZCZERZE, Hi 33:3 usta s. wypowiadają
Prz 24:26 Wargi caluje ten, kto odpowiada s.
Flp 2:20 by się s. zatroszczył o to, co was dotyczy

SZCZĘKA, Sdz 15:15 znalazł wilgotną s. osła

SZCZĘŚCIĆ SIĘ, Rdz 39:2 mężem, któremu s.

SZCZĘŚCIE, Iz 65:11 zastawiać stół bostwu s.

SZCZĘŚLIWY, Pwt 33:29; 1Kl 10:18; Prz 3:13; 16:20;

29:18; Dn 12:12; Mal 3:15; Łk 12:37; 1Tm 6:15;

Jak 1:12; 1Pt 3:14; 4:14

Ps 144:15 S. lud, którego Bogiem jest Jehowa

Mt 5:3 s. świadomi swej potrzeby duchowej

Mt 24:46 S. ów niewolnik, jeśli jego pan

Jn 13:17 s. jesteście, jeśli to czynicie

1Tm 1:11 z chwalebna dobra nowina s. Boga

SZCZODROŚĆ, 2Ko 8:2; 9:11

SZCZODRY, Prz 11:25 Dusza s. sama nasycona

SZCZODRZE, Pwt 15:8 s. otworzył swą rękę

Jak 1:5 prosz Boga, bo on daje wszystkim s.

SZCZYCIĆ SIĘ, 2Ts 1:4 s. wami wśród zbiorów

SZEBNA, 2Kl 18:18; Iz 22:15; 36:3; 22; 37:2

SZECHEM, Rdz 12:6; Sdz 9:1

SZEFELA, Pwt 1:7 do S., i Negebu

SZEMRACZ, Judy 16 Sa to s., skarżą się

SZEMRAĆ, Wj 16:7; Lb 14:27; 1Ko 10:10

SZEMRANIE, Flp 2:14 wszystko bez s. i sporów

SZEOL. Zobacz też HADES.

Rdz 42:38 moja siłownię sprowadzić do S.

1Sm 2:6 Jehowa to Ten, który sprowadza do S.

Hi 26:6 S. jest przed nim nagł

Ps 6:5 w S. ktoś będzie cię sławił

Ps 9:17 Niegodziwi zawrócą do S.

Ps 16:10 nie pozostawisz mojej duszy w S.

Ps 55:15 Niech żywcem zstąpi do S.

Ps 139:8 choćbym rozpostarł swe posłanie w S.

Prz 27:20 S. i miejsce zagłady są nienasycone

Kzn 9:10 nie ma ani poznania, ani mądrości w S.

PnP 8:6 jest nieublagane jak S.

Iz 14:15 zostaniesz stracony do S., do dołu

Iz 28:15 z S. urzeczywistnił mi się wjzję

Iz 57:9 poniżyłaś sprawy aż do S.

Eze 32:27 zstąpili do **S.** ze swym orężem wojennym
Oz 13:14 Z ręki **S.** wykupię ich: wyratuję ich
Jon 2:2 Z brzucha **S.** wyzwałem pomocy
Pwt 32:22; 2Sm 22:6; 1Kl 2:6; Hl 7:9; 17:13;
Ps 49:15; Prz 15:24; Iz 5:14; 14:9; 11:38; 10:18; Eze 32:21

SZEPT, Ps 90:9 kończymy nasze lata jak **s.**

SZEREG, 1Ko 15:23 każdy we własnym **s.**

SZERZENIE SIĘ, 1Ko 7:2 ze względu na **s.** rozpusty

SZERZYĆ, Prz 12:17 Kto **s.** wierność, powie, co

Prz 14:25 Świadek zwodniczy **s.** same kłamstwa

Prz 19:5 a kto **s.** kłamstwa, nie ujdzie

SZIBBOLET, Sdz 12:6 Powiedz, prosimy: **S.**

SZIŁO, Rdz 49:10 aż przyjdzie **S.**

1Sm 4:3 Weźmy sobie z **S.** Arkę Przymierza Jehowy

Jer 26:6 uczynię ten dom podobny do tamtego w **S.**

Joz 18:1; Sdz 18:31; Ps 78:60; Jer 26:9

SZIŁOACH, Iz 8:6 odrzucił płynące wody **S.**

SZIMEJ, 2Sm 16:5; 19:16; 1Kl 2:8, 38, 44

SZINEAR, Rdz 10:10; 11:2; 11:11; Dn 1:2; Za 5:11

SZKARŁAT, Kpl 14:49; Iz 1:18; Jer 4:30

SZKARŁATNY, Joz 2:18 ten sznur ze **s.** nici

Obj 17:3 niewiastę siedzącą na bestii barwy **s.**

SZKODA, Iz 65:25 Nie będą wyrządzać **s.**

2Ts 3:2 uwolnieni od ludzi wyrządzających **s.**

1Pt 3:13 którzy człowiek wyrzucił wam **s.**

Kpl 26:6; Hl 9:4; Iz 11:9; Heb 13:17; Obj 7:2; 9:4

SZKODLIWY, 1Ko 10:6 nie pragnęli tego, co **s.**

Kol 3:5 nieczystość, **s.** pragnienie oraz zachłanność

1Tm 6:10 korzeniem **s.** rzeczy umiłowanie pieniędzy

SZKODZENIE, Obj 9:10 władza **s.** przez pięć

SZKOLENIE, 1Pt 5:10 Bóg dokonczy waszego **s.**

SZKOŁA, Jn 7:15; Dz 19:9

SZLACHETNIE, 1Ko 1:26 niewielu **s.** urodzonych

SZLACHETNIEJ, Dz 17:11 Ci byli **s.** usposobieni

SZLACHETNY, Lk 19:12 Pewien człowiek **s.** rodu

1Ts 5:21; Heb 10:24; Jak 3:13

SZLAK, Ps 23:3; 119:105; Mt 3:3

SZMERGIEL, Za 7:12 Serce podobne do **s.**

SZNUR, 2Kl 21:13 **s.** mierniczy rozciągnięty

Ps 19:4 Na całą ziemię wyszedł ich **s.** mierniczy

Iz 28:10 **s.** mierniczy za **s.** mierniczym

Kzn 4:12 **s.** potrójnego nie da się szybko przerwać

Joz 2:5; 2Sm 8:2; 17:7; Jer 31:39

SZOKUJĄCY, Jn 6:60 wielu rzekło: Mowa ta jest **s.**

Judy 15 z **s.** rzeczami, które mówili grzesznicy

SZPIEG, Rdz 42:14, 31

SZPIK, Heb 4:12 do rozdzielania stawów i ich **s.**

SZPONY, Ps 141:9 Strzeż mnie przed **s.** pułapką

SZRON, Wj 16:14 płatki niby **s.** na ziemi

Hl 38:29 Z czyjegoś łona wychodzi lód i kto rodzi **s.**

Ps 147:16 śnieg jak wełnę; **s.** rozspjuje jak popiół

SZTANDAR, Ps 20:5 w imię Boga wzniesiemy **s.**

PnP 2:4 jego **s.** nade mną była miłość

SZTUKA NAUCZANIA, 2Tm 4:2; Tyt 1:9

SZTYWNY KARK, Wj 32:9; 34:9; Pwt 9:6

SZUFLA, Mt 3:12; Lk 3:17

SZUKAC, Ps 37:25 ani jego potomstwa, by **s.** chleba

Iz 55:6; **S.** Jehowy, dopóki można go znaleźć

Eze 34:11 Oto jestem i będę **s.** moich owiec

Am 9:3 ukryją się na szczycie, tam będę ich **s.**

Sof 2:3; **S.** Jehowy, wszyscy potulni ziemi

Mal 3:1 przyjdzie prawdziwy Pan, którego **s.**

Mt 6:33 Stale **s.** królestwa oraz Jehowy prawość

Mt 7:7 ciągle **s.**, a znajdziecie; wciąż pukajcie

1Ko 10:33 nie **s.** własnej korzyści, lecz korzyści

Kol 3:1 **s.** tego, co w górze, gdzie Chrystus zasiada

Heb 13:14 pilnie **s.** tego, które ma nadejść

Ps 9:12; 119:2; Prz 12:8; 11:27; Iz 16:5; 26:9;

Jer 29:13; Eze 7:25; 34:8; Za 8:22; Jn 8:50; Dz 15:17;

Rz 2:7; 1Ko 1:22; Heb 11:6, 14; Obj 9:6

SZUNEM, Joz 19:18; 1Sm 28:4; 2Kl 4:8

SZWAGIERKA, Rut 1:5 Oto twoja owdowiała **s.**

SZYBK, Kzn 9:11 nie **s.** przypada zwycięstwo

Mal 3:5 stanę się **s.** świadkiem przeciw

SZYDERCA, Ps 1:1 nie zasiada, gdzie siedzą **s.**

Prz 3:34 **S.** wyszydzi, lecz potulnym okaże łaskę

Prz 14:6 **S.** usiłował znaleźć mądrość, lecz jej nie

Prz 20:1 Wino to **s.**, odurzający napój hałaśliwy

Prz 1:22; 9:7; 13:1; 15:12; 19:25, 29; 2Pt 3:3

SZYDŁO, Wj 21:6; Pwt 15:17

SZYDZIĆ, Lk 14:29 obserwatorzy zaczęliby **s.**

SZYJA, Prz 3:3; 22; Lk 15:20; 17:2; Dz 20:37

SZYK, Sdz 20:20; 1Sm 4:2

SZYMON, Mt 4:18; 10:2; Mk 3:16

Ś

ŚCIANA, Dn 5:5 pisały na tynku **ś.** pałacu

ŚCIAĆ, Sdz 16:19; Mt 14:10; Mk 6:16; Lk 9:9

ŚCIEMNIEĆ, JI 2:10 Słońce i księżyc **ś.**

ŚCIERN, Iz 47:14 stali się jak **ś.**

Mal 4:1 wszyscy zuchwali staną się jak **ś.**

1Ko 3:12 na fundamentach buduje z siana, **ś.**

ŚCIEŻKA, Sdz 5:6 nie było ruchu na **ś.**

Ps 16:11 Dasz mi poznać **ś.** życia

Prz 4:18 Lecz **ś.** prawych jest jak jasne światło

Iz 2:3 będziemy chodzić jego **ś.**

Ps 25:10; Prz 1:5; 3:6; Iz 3:12; 26:7; JI 2:7; Mi 4:2;

Heb 12:13

ŚCIEGNO, Eze 37:16 nalożę na was **ś.**

Joz 11:6; 2Sm 8:4

ŚCIGAC, Sdz 4:22 oto Barak **ś.** Sysere

Ps 71:11; 83:15; Jer 29:18; Nah 1:8

ŚCIŚNIĘTY, 2Ko 4:8 uciskani, ale nie tak **ś.**

ŚLAD, Dn 2:35 nie znaleziono po nich **ś.**

Jn 20:25; Rz 4:12; 2Ko 12:18; 1Pt 2:21

ŚLEPOTA, Rdz 19:11; 2Kl 6:18

ŚLEPY, Iz 35:5 w owym czasie otworzą się oczy **ś.**

Iz 56:10 Jego strażnicy są **ś.**, są niemymi psami

Mt 15:14 Zostawcie ich. Są **ś.** przewodnikami

Prz 28:29; Ps 146:8; Iz 42:7; Mt 23:24

ŚLICZNY, Ps 48:2 **ś.** w swej wzniosłości

ŚLINA, 1Sm 21:13 **ś.** spływała mu po brodzie

ŚLISK, Ps 35:6 ciemność i **ś.** miejsca

ŚLIZGAWICA, Prz 23:12 ich droga w **ś.**

ŚLUB, Sdz 11:30 Potem Jefe złożył Jehowię **ś.**

Ps 50:14 spełnij wobec Najwyższego swe **ś.**

Kzn 5:4 Ilekroć złożył Bogu **ś.**, nie ocalał się

Lb 30:2; 5; Pwt 23:21; Ps 61:8; Jon 1:16

ŚLUBOWAC, Pwt 23:23; Ps 76:11; 132:2; Jon 2:9

ŚMIAC SIĘ, Rdz 18:13 Czemuż to Sara **ś.**

Ps 2:4 który zasiada w niebiosach, będzie **ś.**

Prz 1:26 ja będę **ś.** z waszego nieszczęścia

Lk 6:25 Biada wam, którzy teraz **ś.**, będziecie płakali

Rdz 18:15; 21:6; Ps 37:13; 59:8

ŚMIAŁO, Dz 9:27 w Damaszku **ś.** mówił

Ef 6:20 abym mówił **ś.**, tak jak mówić powinienem

ŚMIAŁOŚĆ, Dz 4:29, 31; 1Ts 2:2; Heb 10:19

ŚMIAŁY, Hl 41:10; 2Ko 10:2

ŚMIECH, Ps 126:2 usta nasze napełniły się **ś.**

Pz 14:13; Kzn 2:2; 3:4; 7:3; 10:19; Jak 4:9

ŚMIECIE, 1Ko 4:13 staliśmy się **ś.** światła

Flp 3:8 uznaję to wszystko za sterę **ś.**

ŚMIERCIONOŚNY, 2Ko 4:10 **ś.** traktowanie

Jak 3:8 krnąbrna rzecz, pełna **ś.** jadu

ŚMIERĆ, Pwt 30:19 przed tobą życie i **ś.**

Hl 38:17 Czy odsłonięto przed tobą bramy **ś.**

Ps 116:15 Drogocenna jest **ś.** lojalnych

Prz 16:25 potem jej końcem są drogi **ś.**

Kzn 7:1 lepszy dzień **ś.** niż dzień narodzin

Iz 25:8 Pochłonę on **ś.** na zawsze

Rz 5:12 **ś.** rozprzestrzeniła się na wszystkich

Rz 5:17 **ś.** królowała przez tego jednego

Rz 6:10 bo **ś.**, którą umarli, umarli dla grzechu

Rz 6:23 zapłata, którą płaci grzech, jest **ś.**

1Ko 15:21 Skoro bowiem **ś.** jest przez człowieka

1Ko 15:26 Jak nieprzyjaciel unicestwiona **ś.**

Kol 3:5 zadacie **ś.** członkom waszego ciała

Heb 2:9 zakosztował **ś.** za każdego człowieka

Heb 2:14 który ma środki do powodowania **ś.**

Obj 20:14 **ś.** i Hades wrzucono do jeziora ognia

Obj 21:4 **ś.** już nie będzie ani żałości

Ps 89:48; Eze 33:11; Lk 21:16; Jn 8:51; Obj 2:10

ŚMIERTELNIK, Hi 15:14 Czymże jest **ś.**

Ps 9:19 Jehowo! Niechaj **ś.** nie góruje siła
Ps 8:4; 55:13; 144:3; Iz 13:7; 33:8; Jer 20:10

ŚMIERTELNY, Rdz 42:4 przydarzy się **ś.** wypadek
Wj 21:22 wyjdź dzieci, lecz nie nastąpi wypadek **ś.**
Ps 73:4 nie doznają **ś.** boleści: brzuch ich tusty
Rz 6:12 Niechże grzech nie króluje w **ś.** ciałach
Hi 33:12; Rz 8:11; 1Ko 15:53; 2Ko 4:11

ŚNIADY, PnP 1:6 jestem **ś.**, gdyż ujrzało mnie słońce
ŚNIEG, Hi 38:22 wszedł do składnicy **ś.**

Ps 147:16 daje **ś.** jak wełnę: szron rozsypuje
Iz 1:18 grzechy zostaną wybielone jak **ś.**
Dn 7:9 Odzienie Jego było białe, tak jak **ś.**
Wj 4:6; Ps 51:7; 148:8; Pr 25:13; 26:1; Obj 1:14

ŚPIESZYĆ (SIĘ), Prz 19:2 kto **ś.** stopami, grzeszy
Pr 28:20 lecz kto **ś.** do zdobycia bogactwa
Sof 1:14 Bliski jest dzień Jehowy i ogromnie **ś.**

ŚPIEW, 1Kn 6:31; Eze 26:13

ŚPIEWACY, 2Kn 20:21 ustawił **ś.** dla Jehowy
1Kn 15:16; Neh 10:28; Ps 68:25; 87:7

ŚPIEWAĆ, 2Sm 22:50 będę **ś.** twojemu imieniu
Ps 96:1 **Ś.** Jehowie pieśń nową. **Ś.** Jehowie
1Ko 14:15 Będę **ś.** pieśń pochwalną darem ducha
1Kn 16:9; Ps 18:49; 68:4; Iz 42:10; Jer 20:13;
Sof 2:14; Ef 5:19; Kol 3:16; Obj 14:3

ŚRODEK, Ps 49:6; 62:10; Heb 2:14; 1Jn 2:16

ŚWIADCZENIE, Obj 6:9; 12:17; 20:4

ŚWIADCZYĆ, Lb 35:30 jeden świadek nie może **ś.**
Iz 59:12 każdy z grzechów **ś.** przeciw nam
Oz 5:5 duma Izraela **ś.** przeciwko jego obliczu
Jn 8:18; Rz 8:16; 1Pt 1:11

ŚWIADECTWO. Zobacz też PRZYPOMNIENIE.
Wj 25:22 dwoje cherubów, które są na Arce **Ś.**
Wj 31:18 dał Mojżeszowi dwie tablice **Ś.**

Lb 1:50 I ustanów Lewitów nad Przybytkiem **Ś.**
Pwt 6:17 Macie przestrzegać Jego **ś.** i przepiśń
2Sm 1:16 ustami złożyłeś **ś.** przeciw sobie
Mt 10:18 będzie znakiem i **ś.** dla Jehowy Zastępów
Mt 6:3 Ludu mój, złóż **ś.** przeciwko mnie
Mt 10:18 będziecie ciągnięci przed królów na **ś.**
Mt 24:14 nowina głoszona po całej ziemi na **ś.**
Jn 4:44 Jezus złożył **ś.**, że prorok nie cieszy się
Jn 8:17 **Ś.** dwóch ludzi jest prawdziwe
Jn 18:37 przyszedłem, żeby dać **ś.** prawdziwe
Dz 6:3 siedmiu mężczyzn mających dobre **ś.**
1Tm 2:6 **ś.** o tym ma być dawane
1Tm 3:7 winien mieć dobre **ś.** od osób postronnych
2Tm 1:8 nie wstydź się **ś.** o naszym Panu
Heb 7:8 ktoś, o kim dawane jest **ś.**, że żyje
1Kn 29:19; 2Kn 23:11; Mt 19:7; Dz 18:5; Heb 3:5

ŚWIADEK, Rdz 31:48 Ten kopic jest dzisiaj **ś.**
Wj 20:16 Nie wolno świadczyć fałszywie jako **ś.**
Kpl 5:1 Jeżeli ktoś był tego **ś.** lub to widział

Pwt 19:15 Sprawa potwierdzona ustami dwóch **ś.**
Joz 24:22 Wtedy odrzekli: Jesteśmy **ś.**
Hi 16:19 a mój **ś.** jest na wysokościach

Prz 14:25 **Ś.** prawdziwy wyzwała dusze
Iz 43:10 jesteście moimi **ś.** — wypowiedź Jehowy
Iz 44:8 nie oznajmiłem? A wy jesteście moimi **ś.**
Mt 1:2 Jehowa będzie przeciwko wam **ś.**
Dz 1:8 będziecie moimi **ś.** zarówno w Jerozolimie
Dz 10:39 jesteście **ś.** wszystkim, co uczynił
Dz 13:31 teraz są wobec ludu tego **ś.**

Dz 22:15 masz być dla niego **ś.**, tego, co widziałeś
1Ko 15:15 okazujemy się fałszywymi **ś.** Bożymi
1Tm 6:13 Jezusa, który jako **ś.** złożył wyznanie
Heb 12:1 otacza nas tak wielki obiók **ś.**

1Jn 5:7 Bo jest trzech **ś.**
Obj 1:5 od Jezusa Chrystusa, **Ś.** Wiernego
Obj 11:3 dwaj moi **ś.** będą prorokować
Obj 17:6 niewiasta była pijana krwią **ś.** Jezusa
ŚWIADOMOŚĆ, Heb 10:2 nie mieliby **ś.** grzechu

ŚWIADOM(Y), Kzn 9:5 umarli nie są **ś.** niczego
Mt 5:3 Szczęśliwi, którzy są **ś.** potrzeby duchowej
1Ko 4:4 Nie jestem **ś.** niczego, co przeciwko mnie

ŚWIAT. Zobacz też ZAMIESZKANĄ ZIEMIĄ,
SYSTEM RZECZY.

Mt 24:21 ucisk, jakiego nie było od początku **ś.**

Jn 3:16 Bóg tak bardzo umiłował **ś.**, że dał Syna
Jn 15:19 Gdybyście byli częścią **ś.**, kochałby to
Jn 18:36 Mocy królestwo nie jest częścią tego **ś.**

Rz 1:20 przymioty widoczne od stworzenia **ś.**
1Ko 4:9 staliśmy się widokiem teatralnym **ś.**
Jak 4:4 przyjaźń ze **ś.** jest nieprzyjaźnią z Bogiem

2Pt 3:6 ówczesny **ś.** uległ zagładzie
1Jn 5:19 cały **ś.** podlega mocy niegodziwca
Mt 25:34; Jn 8:23; 14:19; 30: 17:5, 6, 16; Rz 4:13;
Ef 1:4; 2:2; Jak 1:27; 1Jn 2:2, 15, 16; Obj 17:8

ŚWIATŁO, Ps 97:11 **Ś.** zabył się prawemu
Ps 119:105 Słowo twoje jest **ś.** na moim szlaku
Prz 4:18 ścieżka prawych jest jak jasne **ś.**

Iz 60:1 niewiasto, świeć, gdyż przyszło twe **ś.**
Mt 5:16 niech wasze **ś.** świeci przed ludźmi
Jn 3:19 ludzie bardziej umiłowali ciemność niż **ś.**
Jn 8:12 Jezus rzekł: Ja jestem **ś.** świata

2Ko 11:14 Szatan ciągle się przeobraża w anioła **ś.**
1Tm 6:16 mieszkający w niedostępnym **ś.**
Jak 1:17 każdy dobry dar zstępuje od Ojca **ś.**

1Pt 2:9 powoławł was z ciemności do swego **ś.**
Rdz 1:3; Iz 42:6; Za 14:6; 1Jn 1:5; 7; Obj 22:5

ŚWIATŁOWI WŁADCY, Ef 6:12 ze **ś.** tej ciemności
ŚWIATYŃNIA, Ps 11:4 Jehowa jest w swojej **ś.**
Ps 29:9 A w Jego **ś.** każdy mówi: Chwała

Jer 7:4 mówią: Są **ś.** Jehowy, **ś.** Jehowy
Hab 2:20 Jehowa jest w swojej **ś.** Milcz, ziemio
Za 6:12 wyrośnie i zbuduje **ś.** Jehowy

Mal 3:1 do swej **ś.** przyjdzie prawdziwy Pan
Dz 17:24 nie mieszka w **ś.** ręką zbudowanych
1Ko 3:16 Czy nie wiecie, że jesteście **ś.** Bożą

2Ko 6:16 jakąż ugodę ma **ś.** Boża z bożkami
Ef 2:21 rośnie w świętą **ś.** dla Jehowy
2Ts 2:4 zasiada też w **ś.** Boga

Obj 11:19 zostało otwarte sanktuarium **ś.** Boga
Jn 2:15, 19; Obj 3:12; 7:15

ŚWIECIĆ, Mt 5:16 wasze światło **ś.** przed ludźmi
Iz 13:10; Mt 19:40; Obj 21:23

ŚWIECKI, 1Ko 9:6 powstrzymać się od pracy **ś.**
ŚWIECNIK, Wj 25:31 I wykonasz **ś.** ze złota
1Kn 28:15; Heb 9:2; Obj 1:12, 13, 20; 2:1

ŚWIETNOŚĆ, Lam 3:18 Przepadła moja **ś.**
ŚWIECI. Zobacz też LOJALNY.

Dn 4:17 z wypowiedzi **ś.** to życzenie
Dz 26:10 zamknąłem w więzieniach wielu **ś.**
Rz 12:13 Dzielcie się ze **ś.** według ich potrzeb

1Ko 6:2 Czy nie wiecie, że **ś.** będą sądzić świat
Ef 3:8 Mnie, człowieka najmniejszego ze **ś.**
Ef 4:12 w celu korygowania **ś.**, dla dzieła

Obj 11:18 danie nagrody tym prorokom i **ś.**
Obj 17:6 niewiasta była pijana krwią i **ś.**
Dn 7:18, 21, 22, 25, 27; Mt 27:52; Obj 13:7; 18:24

ŚWIĘTA SŁUŻBA. Zobacz też SŁUŻBA.
Wj 12:25 macie przestrzegać wymagania **ś.**
Mt 4:10 tylko dla niego masz pełnić **ś.**

Jn 16:2 będzie mniemał, że spełnił **ś.** dla Boga
Dz 27:23 anioł Boga, dla którego pełnię **ś.**
Rz 9:4 nadanie Prawa i **ś.**, i obietnice

Rz 12:1 przedłożyli ciała jako ofiarę na **ś.**
Rz 1:25; 9:4; Heb 12:28; Obj 7:15

ŚWIĘTA TAJEMNICA, Rz 16:25 objawienia **ś.**
1Ko 4:1 Chrystusa oraz szafarzy **ś.** Bożych
1Ko 15:51 Oto wam mówię **ś.** Nie wszyscy

Kol 1:26 **ś.** ukryta od minionych systemów rzeczy
1Tm 3:16 wielka jest **ś.** tego zbożnego oddania
Obj 10:7 dopełni się **ś.** Boża według dojrzałej nowiny

Mt 13:11; Mk 4:11; Rz 11:25; 1Ko 13:2; 14:2; Ef 1:9;
3:3; 4; Kol 4:3; Obj 1:20

ŚWIĘTE OŚWIADCZENIA, Dz 7:38 przyjął żywe **ś.**
Rz 3:2 Przede wszystkim im powierzono **ś.** Boże
Heb 5:12 uczył elementarnych rzeczy ze **ś.** Bożych

1Pt 4:11 niech mówią, jakby to byli **ś.** Boże
ŚWIĘTO, Wj 23:15 Będziesz obchodził **ś.** Przańników
Wj 23:16 **ś.** żniw pierwszych dojrzałych plonów

Lk 22:1 zbliżało się **ś.** Przańników, zwane Paschą
Wj 10:9; 12:14; 34:22; Kpl 23:4; 6; Lb 28:17; Jn 2:23;
5:1; 6:4; 7:8, 10, 37; 1Ko 5:8

ŚWIĘTOŚĆ, Wj 15:11 Któż jest potężny w ś.
Iz 35:8 powstanie droga; i będzie zwana Drogą ś.
Iz 65:5 nie zbliżaj się, bo przeniosę na ciebie ś.
Rz 6:19 członki jako niewolników prawości — ku ś.
2Kto 7:1 doskonalać ś. w bojaźni Bożej
Ps 89:35; 93:5; 1Ts 3:13; Heb 12:10

ŚWIĘTOŚĆ NALEŻY DO JEHOWY, Wj 28:36; 39:30;
Za 14:20

ŚWIETOWAĆ, Wj 23:14 trzy razy w roku masz ś.
1Sm 18:7; Ps 42:4

ŚWIĘTY, Wj 26:33 między Miejscem ś.
Kpl 10:10 odróżnić to, co ś., od tego, co nie jest
Rz 7:12 Prawo jest ś., a także przykazanie
1Kto 3:17 zniszczyć go, bo świątynia Boża jest ś.
Ef 1:4 abysmy byli wobec niego ś. i bez skazy
2Tm 3:15 od dzieciństwa znasz ś. pisma
Wj 3:5; Ps 2:6; 150:1; Iz 52:10; Mt 24:15; Obj 4:8

ŚWIĘTY PAL, Pwt 7:5; Sdz 3:7; 6:25; 1Kl 15:13;
2Kl 13:6; 21:3; Iz 17:8

ŚWIĘTY ŚLUP, Wj 34:13; 1Kl 14:23; 2Kl 3:2; 17:10

ŚWINIA, Kpl 11:7 ś. jest dla was nieczysta
Mt 7:6 nie rzucacie swych pereł przed ś.
Mt 8:30; Mk 5:11; Lk 8:33; 15:15

ŚWIT, 2Sm 2:32; Neh 8:3; Oz 6:3

T

TABLICA, Wj 34:28 spisał na t. słowa

2Kto 3:3 nie na t. kamiennych, lecz na t. cielesnych
Wj 32:16; 34:1; Heb 9:4

TABOR, Sdz 4:14 zaczął schodzić z góry T.

TADEUSZ, Mt 10:3; Mk 3:18

TAJEMNICA. Zobacz też ŚWIĘTA TAJEMNICA.

Dn 2:28 Bóg — Ten, który jawia t.
2Ts 2:7 już działa to, co jest t. tego bezprawia

Obj 17:5 t.: Babilon Wielki, matka nieznadnic
Obj 17:7 Powiem ci t. niewiasty i bestii

TAJNIK, Ps 44:21; 1Kl 14:25

TAK, Mt 5:37 Niechże wasze słowo T. znaczy T.
2Kto 1:20 obietnice za jego sprawą stały się T.

TALENT, Wj 38:25; 27; Mt 18:24; 25:15; Obj 16:21

TAMAR, Rdz 38:6; 11; Rut 4:12; Mt 1:3

TAMBURYŃ, 2Sm 6:5 instrumenty strunowe i t.

TAMMUZ, Eze 8:14 kobiety oplakujące boga T.

TANIEC, Wj 32:19; 1Sm 18:6; Ps 30:11; 149:3;
Lam 5:15

TARCZA, Rdz 15:1 Jestem dla ciebie t.

Sdz 5:8 t. widać nie było ni dźwiz w Izraelu
2Sm 1:21 tam została spługawiona t. mocarzy

2Sm 22:3 U niego się schronię; t. moja i róg
Ps 47:9 Do Boga bowiem należą t. ziemi

Ps 84:11 Bo Jehowa Bóg jest słońcem i t.
Ps 91:4 wierność wobec prawdy będzie wielką t.

Ps 18:30; 35; 144:2; Prz 30:5; Iz 21:5; Ef 6:16

TARGNAĆ SIĘ, 1Sm 22:17 by t. na kapłanów

TARGOWAĆ SIĘ, Hl 41:6 o niego t. wspólnicy

TARSZISZ, Iz 23:1 Wycią. okrety T.
2Kn 9:21; Ps 48:7; Eze 27:12; 25; Jon 1:3

TARTAR, 2Pt 2:4 przez wtarcenie ich do T.

TARZACZ SIĘ, Jer 25:34 Wycię. pasterze! i t.

TARZANIE SIĘ, 2Pt 2:22 maciora do t. w błocie

TATUOWANY, Kpl 19:28 nie wykonywać t. znaków

TCHNAĆ, Jn 20:22 rzekłszy to, t. na nich
2Tm 4:17 Pan stał przy mnie i t. w mnie moc

TCHNIENIE, Ps 78:33 zakonczył ich dni niby t.
Ps 94:11 zna myśli ludzkie, że są jak t.

TCHÓRZE, Obj 21:8 co do t. — ich dział w Jeźlorze

TCHÓRZOSTWO, 2Tm 1:7 nie dał nam ducha t.

TEATR, Dz 19:29; Heb 10:33

TEATRALNY, 1Kto 4:9 staliśmy się widowiskiem t.

TEMAT, Hl 30:9 teraz stałem się t. ich pieśni

TERAFIM, 1Sm 15:23 używanie mocy tajemnej i t.
Rdz 31:19; 2Kl 23:24; Eze 21:21; Oz 3:4; Za 10:2

TEREN, Iz 42:16; Rz 15:23; 2Kto 10:15

TERYTORIUM, Ps 147:14 pokój na tym t.
Jer 31:17 synowie powrócą na swe t.

Ps 78:54; Jl 3:6; Am 1:13; Mi 5:6; Sof 2:8

TESTAMENT. Zobacz PRZYMIERZE.

TECZA, Rdz 9:13 T. daję na obłoku za znak
Obj 4:3; 10:1

TESKNIC, Rdz 31:30 bardzo t. za domem

Ps 84:2 Dusza moja t., wręcz usycha
Flp 1:8 jak gorąco t. za wami wszystkimi

TEŻYZNA, Iz 59:10 wśród odznaczających się t.

TIATRYA, Dz 16:14; Obj 1:11; 2:18, 24

TKLIWY, Rz 12:10; 2Kto 1:3; Kol 3:12; Jak 5:11

TLUCZEĆ, Prz 27:22 utarł t. w móżdżerzu

TLUM, 2Kn 20:15 nie bójcie się tego wielkiego t.
Mt 21:9 T. wołały: Racz wybacić Syna Dawidowego

Mt 13:34; Mk 3:9; Jn 6:5

TLUMACZ, 1Kto 12:30 Czyż wszyscy są t.

1Kto 14:28 Gdyby zaś nie było t., niech milczy

TLUMACZENIE, 1Kto 12:10 innemu t. języków

1Kto 14:26 inny ma język. inny ma t.

TLUMACZYĆ, Mt 16:3; Jn 1:42; 9:7; 1Kto 14:13, 27

TLUSZCZ, 1Sm 15:22 lepsze niż t. baranów
Iz 34:6 będzie pokryty t., krwią baranów

Eze 34:3 Jadacie t. i przyzodzieńcie się wetna

TOBOLY, 1Sm 10:22; 25:13; 30:24; Eze 12:3, 7

TOCZYĆ SPÓR, Iz 3:13; 50:8; Oz 4:4

TOFET, 2Kl 23:10; Iz 30:33; Jer 7:31

TOK MYŚLI, 1Kto 1:10 ten sam umysł i ten sam t.

TOLEROWAĆ, 2Kl 10:16 nie t. rywalizacji z Jehową
Rz 9:22 Bóg t. naczynia srogiego gniewu

TOMASZ, Mt 10:3; Jn 20:24; Dz 1:13

TON, 1Kto 14:7 nie odda różnicy wysokości t.

TOPNIEĆ, Joz 2:11 nasze serca zaczęły t.
Ps 97:5 Góry t. niczym wosk — za sprawą Jehowy

Am 9:5 Jehowa dotyka t. ziemi, tak iż ona t.
Ps 46:6; 68:2; 107:26; Nah 1:5

TOPOLA, Ps 137:2 Na t. zawiesiliśmy harfy

TORBA, Mt 10:10; Lk 22:35, 36

TORTUROWANY, Heb 11:35 inni byli t., ponieważ

TOWAR, Neh 10:31; Eze 26:12; 27:27; 28:5, 16, 18

TOWARZYSTWO, 1Kto 15:33 Zle t. psuje wyciąże

TOWARZYSZ, Ps 45:7 namięcił cię bawdziej niż t.
Prz 17:17 Prawdziwy t. miluje przez cały czas

Kzn 4:10 drugi może podnieść swego t.
Jer 31:34 już nikt nie będzie uczył swego t.

Kpl 6:2; 24:19; Ezd 4:7; 9:5, 3; 6; Ps 119:63; 122:8;
Iz 41:6; Za 13:7; 14:13; Lk 5:7; Heb 1:9

TOWARZYSZKA, Sdz 11:37 oplakiwać, ja i moje t.

TRADYCJA, 1Kn 4:22 słowa te mają długą t.

Mt 15:3 naruszacie przykazanie ze względu na t.
Mk 7:13 tak unieważniać słowo Boże swoją t.

Gal 1:14 byłem gorliwszy o t. ojców moich

Mk 7:3; 1Kto 11:2; Kol 2:8; 2Ts 2:15; 3:6

TRAF, Kzn 2:14 jeden t. przytrafia się wszystkim

TRAKTOWANIE, Jl 3:4, 7; Abdia 15; 2Kto 4:10; Kol 2:23

TRAPIC, Prz 1:33 nie będzie go t. strach przed

TRATOWAĆ, Dn 8:13 święte miejsce i zastęp są t.

TRATOWANIE, Iz 22:5 dzień zamieszania i t.

TRAWA, 2Kl 19:26; Ps 37:2; 103:15; 104:8; 51:12

TRAWIĄCA GORĄCZKA, Hab 3:5

TRABA, Mt 6:2 nie dmyj przed sobą w t.

1Kto 14:8 jeśli t. da niewyraźny sygnał, któż

1Ts 4:16 sam Pan zstąpi z nieba z t. Bożą

1Kto 15:52; Heb 12:19; Obj 8:2

TRĄD, Lb 12:10 Miriam została dotknięta t.

Kpl 13:2; Pwt 24:8; 2Kl 5:3; 27; Lk 5:12

TREDOWATY, Mt 11:5; 26:6; Lk 4:27

TRON, 1Kn 29:23 zasiadł Salomon na t. Jehowy

Ps 45:6 Bóg jest twoim t. po czas niezmierny

Ps 97:2 prawość i sąd są miejscem jego t.

Iz 9:7 na t. Dawida i nad jego królestwem

Iz 14:13 Wyniosę swój t. ponad gwiazdy Boże

Iz 66:1 Niebiosą są moim t., a ziemią podnóżkiem

Dn 7:9 Patrzyłem, aż ustawiono t. i zasiadł

Lk 22:30 zasiadać na t., aby sędzić

Heb 4:16 Przystąpmy do t. żywciości

Heb 12:2 zasiadł po prawicy t. Boga

Obj 3:21 dam zasiąść ze mną na moim t.

Obj 7:9 wielka rzesza, stojąca przed t.

Jer 3:17; Mt 25:31; Rz 14:10; Kol 1:16; Obj 20:4

TRON SĘDZIOWSKI, Rz 14:10 przed t. Boga
2Kto 5:10 musimy się pojawić przed t. Chrystusa

TROSKA, Prz 11:15 pozostaje wolny od t.
Jer 12:1 którzy się dopuszczają zdrady, są bez t.
Mk 4:19 t. tego systemu rzeczy i zrodnicza moc
Ps 142:2; Mt 13:22; Lk 8:14; 21:34; 1Pt 5:7

TROSZCZYĆ SIĘ, 1Kto 12:25 t. o siebie nawzajem

TRUD, Prz 14:23 Z wszelkiego t. jest korzyść
Kzn 2:24 dać duszy urzecz dobro za swój t.
Rdz 29:27 12 w t. częściej, w wzięciach częściej
1Pt 4:18 jeśli prawy z t. dostępuje wywabienia
Obj 14:13 mówić duch, niech odpoczną od swych t.
Ps 128:2; 1Kto 3:8; 15:58; 1Ts 2:9; 3:5; 2Ts 3:8

TRUDNY, Dn 2:11 to, o co król pyta, jest t.
1Kto 7:26 ze względu na obecną t. sytuację
Pwt 1:17; 17:8; 2Pt 3:16

TRUDZIĆ SIĘ, Ps 127:1 na próżno t. budowniczo wie
Jon 4:10 Tobie żal wykry, przy której nie t.
1Kto 15:10 ale t. więcej niż oni wszyscy
1Kto 16:16 każdemu, kto współpracuje i t.

TRUMNA, Rdz 50:26 Potem Józefa włożono do t.

TRUP, Mt 24:28 Gdziekolwiek jest t., tam orły
Kpl 26:30; Sdz 14:8; Ps 110:6; Iz 14:19; Am 8:3

TRWAĆ, Ps 89:47 Pamiętaj, ile t. moje życie
Dn 2:44 królestwo będzie t. po czasie niezmierzone
Jn 6:27 pokarm, który t. ku życiu wiecznemu
Rz 2:1 ty, który osądzasz, t. w tym samym
Ef 6:3 działaj i abyś długo t. na ziemi
1Tm 4:16 T. przy tych rzeczach
Rz 2:2; 1Tm 5:20; Heb 10:26; 1Pt 1:23, 25; 1Jn 1:6;
3:6; Judy 21

TRWAJĄCY, Rz 1:32

TRWAŁY, 2Tm 2:19 t. fundament Boży stoi
Jer 30:12; 49:19; 50:44; Mt 6:2; Heb 10:34

TRWANIE, Tyt 3:8 umysły na t. w szlachetnych

TRWOGA, Rdz 9:2 t. przed wami będzie na ziemi
Rdz 35:5 t. Boża padła na okoliczne miasta
Wj 15:16 Padnie na nich t. i strach
Ps 55:4; 73:19; Jer 8:15; Eze 26:21

TRWOŻYĆ, 1Sm 16:14 t. go jakiś złych duch

TRYBUNAŁ, 1Kto 4: osadzący przez t. ludzi

TRYSKAĆ, Jak 3:11 Czyż źródło t. stodęca i goryczą

TRYUMFALNIE, Ps 41:11 nie wykrzykuje t. nade mną
Ps 47:1 t. wykrzykuje do Boga głosem wołania
Ps 81:1 t. wykrzykuje do Boga Jakubowego

TRYUMFALNY, 2Kto 2:14 w pochodzie t. z Chrystusem
Kol 2:15 za jego sprawą powiódł je w pochodzie t.

TRYUMFOWAĆ, Jak 2:13 Miłosierdzie t. nad sądem

TRZCINA, Eze 40:3; 5; 42:16; Mt 11:7; 27:29

TRZECI, 2Kto 12:2 został porwany do t. nieba

TRZECI DZIEŃ, Lk 9:22 zabity, a t. wskrzeszony
Wj 19:11; Lk 13:32; 24:21; Dz 10:40; 1Kto 15:4

TRZEWIA, Sof 1:17 krew jak proch, a t. jak gnój

TRZĘWIEĆ, Ps 78:65 nieczym mocarz t. od wina

TRZĘWOSĆ UMYŚLU, 1Pt 5:8 Zachowujcie t.

TRZĘŻYMY UMYŚL, 1Pt 4:7 Bądźcie t. oraz czujni

TRZĘSIENIE, Mt 24:7 będą też t. ziemi
Za 14:5; Mt 27:54; Lk 21:11; Obj 6:12

TRZODA, Ps 65:13 Pastwiska przydziały się w t.
Ps 79:13 My zaś — twój lud i t. twego pastwiska
Sdz 5:16; Ps 78:52; Iz 13:20; 60:7; 61:5; Jer 25:34;
Mt 2:12; Mt 26:31; 1Pt 5:2, 3

TRZÓDKA, Lk 12:32 Nie bój się, mala t.

TRZYMAC SIĘ, Dn 2:43 nie będą jednak t. razem
Jn 20:17 Przestań t. mnie kurczowo
2Tm 2:21 Jeśli ktoś t. z dala od tych ostatnich

TRZYSTA, Sdz 7:7 Przez tych t. mężów, którzy

TUCZYĆ, Jak 5:5 T. swe serca w dniu rzezi

TULACZ, Ps 36:11 niech nie robi ze mnie t.

TUMULT, Ps 2:1 Dlaczego narody wszczęły t.
Dz 4:25 Dlaczego narody wszczęły t., a ludy
Dz 21:34 z powodu t. nie mógł się dowiedzieć nic

TUNEL, 2Sm 5:8 niech dojdzie przez t. wodny

TUSZ, Jer 4:30 powiększałaś swe oczy czarnym t.

TWARDY, Eze 3:7 wszyscy mają t. czoło

TWARZ, Mt 26:39 odszedłszy nieco, upadł na t.
Rdz 4:5; Dz 25:16; 1Kto 13:12; Gal 2:11

TWIERDZA, Ps 18:2 Jehowa jest moją t.
Ps 37:39 on jest ich t. w czasie udręki
Ps 91:2 Tyś schronieniem moim i moją t.
Dn 11:31 zbezcześnieją sanktuarium t.
Ps 28:8; Prz 10:29; Iz 25:4; Nah 1:7; Za 9:12

TWÓRCA, Hi 32:22 T. mój łatwo by mnie porwał
Iz 51:13 żebyś miał zapomnieć o Jehowie, twoim T.
Ps 95:6; Prz 14:31; 22:2; Iz 17:7; Jer 10:16

TYDZIEŃ, Wj 34:22 będziesz obchodził Święto T.
Rdz 29:27, 28; Pwt 16:9, 10; 16; Dn 9:24-27

TYKAĆ, 1Kn 16:22 Nie t. moich pomazańców
Ps 105:15 mówiąc: Nie t. moich pomazańców

TYMCZASOWY OSIEDLENIEC, Heb 11:13

TYMOTEUSZ, Dz 16:1; 1Kto 4:17; 1Tm 1:2

TYNK, Dn 5:5 pisali na t. ściany pałacu

TYNKOWAĆ, Eze 13:10 tacy, którzy ją t. wapnem

TYR, 2Sm 5:11; 1Kl 7:13; Iz 23:1, 17; Eze 27:2

TYRAN, Hi 27:13 otrzymają dziedzictwo t.
Kpl 25:43; Ps 86:14; Prz 11:16; Jer 15:21

TYRANIZOWAĆ, Iz 3:5 będą t. jeden drugiego

TYŚIĄC, Pwt 7:9 życzliwości na t. pokoleń
1Kl 19:18 Ja zaś pozostawiłem w Izraelu siedem t.
Hi 33:23 posłaniec, rzecznik, jeden z t.
Ps 50:10 zwierzę leśny, zwierzęta na gór t.
Ps 84:10; 91:7; Iz 60:22; Obj 14:1

TYŚIĄC LAT, Ps 90:4 t. w twoich oczach jak dzień
2Pt 3:8 u Jehowy jeden dzień jest jak t.
Obj 20:2 Diabla i Szatana związał na t.
Obj 20:4 królowali z Chrystusem przez t.

TYTUŁ, Eze 21:27 do którego należy t. prawny
Jn 19:19 Piłat wypisał t. i umieścił na pał męki

TYTUŁOWAĆ, Hi 32:21 człowieka nie będę t.

TYTUS, 2Kto 2:13; 12:18; Gal 2:1; Tyt 1:4

U

UBICZOWAĆ, Mt 23:34 niektórych zaś u.

UBIJANIE, Prz 30:33 Bo u. mleka daje masło

UBLIŻAJĄCY, Hi 20:3 Słysz u. mi wezwanie

UBOGI, Wj 23:6; Jer 2:34; 5:28; Am 8:4

UBÓSTWO, Prz 13:18 popadnie w u. i hańbę
2Kto 8:9 abyście dzięki jego u. stali się bogaci
Obj 2:9 Znam twój ucisk i u., lecz jesteś bogaty
Rdz 45:11; Prz 6:11; 20:13; 24:34; 30:8, 9

UBYTEK, Rz 11:12 ich u. oznacza bogactwo

UCHWAĆ, Iz 60:20 nie będzie też u. księżycu

UCHO, Prz 20:12 U., które słyszy, uczynił Jehowa
Iz 35:5 zostaną też otworzone u. głuchych
1Kto 12:16 u. rzekło: Ponieważ nie jestem okiem
2Tm 4:4 odwróć u. od prawdy, a zwróć się ku
Jak 5:4 wolania żniwiarzy doszły do u. Jehowy
Pwt 5:1; 2Kl 21:12; Mt 13:16; Jn 18:10; Obj 2:7

UCHODZIĆ, Prz 17:28 głupi będzie u. za mądrego

UCHO IGŁY, Mt 19:24; Mk 10:25

UCHYBIENIE, Ps 50:20; Dz 24:16; 2Kto 6:3

UCHIAŹLIWY, Flp 3:1 Pisanie do was nie jest u.
1Jn 5:3 przecież jego przykazania nie są u.

UCIEC, Jer 51:6 U. spośród Babilonu
Mt 23:33 jakże u. przed sądem Gehenny
Mt 24:16 potem ci w Judei zaczyna u. w góry
Lb 35:15; Prz 28:1; Iz 35:10; 1Kto 10:14; Jak 4:7

UCIECHA, Prz 21:17 Kto kocha u., będzie w nędzy
Heb 11:25 zaznawanie tymczasowej u. z grzechu

UCIECZKA, Rdz 4:16 osiedlił się w Ziemi U.
Mt 24:20 żeby u. nie nastąpiła w porze zimowej
Pwt 32:30; Iz 52:12; Jer 16:19; 25:35

UCIEKINIER, Rdz 4:12; Eze 17:21; 24:27

UCISK, Ps 72:14 Z u. i gwałtu wykupi ich duszę
Mt 24:9 Wtedy ludzie będą wydawać na u.
Mt 24:21 potem będzie wielki u., jakiego nie było
Jn 16:33 Na świecie doznacie u., ale odwagi
Rz 12:12 W u. bądźcie wytrwali

UCIĄG, 2Kto 1:4 który nas pociesza we wszelkim naszym u.
2Kto 4:17 chociaż u. jest chwilowy i lekki
1Ts 1:6 w ogromnym u. przyjdziecie słowo
Heb 10:33 w teatrze wystawiani na obelgi i u.
Jak 1:27 opiekować się sierotami i wdowami w u.

Obj 2:10 abyście doznawali **u**, przez dziesięć dni
Obj 7:14 Są to ci, którzy wychodzą z wielkiego **u**.
Iz 54:14; 59:13; Jer 6:6; Mk 4:17; Dz 7:10; 14:22;
Rz 2:9; 5:3; 8:35; 2Ko 6:4; Kol 1:24; 1Ts 3:3

UCISKAĆ, Wj 22:22 Nie wolno wam **u** wdowy
Wj 23:9 nie wolno ci **u** osiadłego przybysza
Sdz 4:3 srogo **u**, synów Izraela przez 20 lat
Jer 7:6 nie będziecie **u**, osiadłego przybysza
2Ts 1:6 tym, którzy was **u**, odpłacić uciskiem
2Sm 7:10; Ps 94:5; Iz 52:4; 60:14; Sof 3:19

UCISKANY, 2Ko 4:8; Heb 11:37

UCISNIENIE, Ps 107:17 ściągłymi na siebie **u**.
Ps 107:41 Lecz biednego chroni przed **u**, i czyni
2Ko 8:2 podczas wielkiego wypróbowania **u**.
Wj 3:7, 17; 4:31; Hi 36:15; Ps 119:92

UCIŚNIONY, Hi 36:15 Wyratuje **u**, i otworzy ucho
Prz 31:9 broń sprawy **u**, oraz biednego
Iz 53:7 Był wiele **u**, i pozwalał się dręczyć
Hi 34:28; Ps 82:3; Iz 49:13; 58:10; 66:2

UCZCIWOŚĆ, Rdz 20:5 Uczyniłem to w **u**, serca

UCZCIWY, 2Ko 8:21 dbamy o **u**, zaopatrzenie
Heb 13:18 gdyż ufamy, że mamy **u**, sumienie

UCZENI W PIŚMIE, Mt 5:20 prawość obfitsza niż **u**.
Mt 7:29; 9:3; 17:10; Łk 5:21, 30

UCZEN, Iz 8:16 opieczętu prawo wśród moich **u**.
Mt 28:19 Idźcie więc i czynicie **u**, z ludzi
Łk 6:40 **u**, nie przewyższa swego nauczyciela
Mt 10:24, 42; 26:26, 56; Jn 8:31

UCZESTNICZENIE, Kol 1:12 **u**, w dziedzictwie

UCZESTNIK, Heb 3:1; 6:4; 12:8

UCZONOSĆ, Dz 26:24 Wielka **u**, przywołał cię do

UCZTA, Est 2:18 wyprawil król wielką **u**, dla
Est 5:4 król przyjdzie dziś z Hamanem na **u**.
Iz 25:6 wyprawi dla ludów **u**, z wina na osadach
Judy 12 z wami biesiadują na waszych **u**, miłości

UCZUCIE, Kol 3:12 przydziecie się w tkliwe **u**.

2Tm 3:3 zycuci z naturalnego **u**, nieskłonni do

UCZYŹ (SIĘ), Pwt 31:12 aby **u**, bać się Jehowy

Ezd 7:10 **u**, w Izraelu przepisu i sprawiedliwości

Hi 35:11 On **u**, nas więcej niż zwierzęta ziemi

Ps 25:9 będzie potulnych **u**, swej drogi

Sa 34:11 **u**, was będę bojaźni przed Jehową

Iz 2:4 ani się już nie będą **u**, wojowania

Iz 48:17 **u**, cię, byś odniósł pożytek

Jer 31:34 nikt nie będzie **u**, swego towarzysza

Hi 4:3 ani się już nie będą **u**, wojowania

Mt 5:19 Kto tak **u**, będzie nazwany najmniejszym

Mt 15:9 gdyż jako nauk **u**, nakazów ludzkich

Mt 28:20 **u**, ich przestrzegać wszystkiego, co

1Tm 5:13 Zarazem **u**, być bez zajęcia

2Tm 3:7 takie, które zawsze **u**, a jednak

Pwt 4:5; Ps 71:17; Rz 2:21; 1Ko 14:31; 1Tm 2:11

UCZYNEK, Dz 26:20 **u**, odpowiadając skrusze

Gal 5:19 Jawne są **u**, ciała, a są nimi: rozpusta

Tyt 2:14 gorliwy w szlachetnych **u**.

Heb 10:24 pobudzać do miłości i szlachetnych **u**.

Jak 2:26 tak i wiara bez **u**, jest martwa

Obj 20:12 byli sądzeni według swych **u**.

UDAWAĆ, Prz 13:7 jest taki, który **u**, bogatego

UDAWANA POKORA, Kol 2:18 ma upodobanie w **u**.

UDAWANIE, Gal 2:13 Żydzi przyłączyli się w **u**.

UDERZAĆ, Sdz 5:26 **u**, Syserę, przebiła mu głowę

Wj 17:6; Prz 3:23; Mt 26:31; Dz 23:3; 1Ko 9:26

UDERZENIE, Pwt 25:3; Łk 12:47, 48; 2Ko 11:24

UDOBRUCHAĆ, Rdz 32:20 Moze go **u**, darem

UDOSKONALICIEŁ, Dz 2:22 Pełnomocnika i **u**.

UDOWADNIAC, Dz 25:7 których nie potrafili **u**.

UDRECZENIE, Łk 21:25 na ziemi **u**, narodów

2Ko 2:4 z ucisku oraz **u**, serca napisałem do was

UDRECZONY, Iz 53:4 myśmy go poczytywali za **u**.

2Pt 2:7 wyzwoilił prawego Lota, wielce **u**.

UDREKA, Ps 46:1 Bóg pomocą w czasie **u**.

Ps 118:5 Spośród **u**, zwywałem Jah

Prz 11:8 Prawy zostaje wyratowany z **u**.

Prz 24:10 Okazałeś się zniechęcony w dniu **u**.

Dn 12:1 I nadzieicie czas takiej **u**, jakiej nie

Sof 1:15 dzień **u**, i uciśnienia, dzień burzy

1Ko 7:28 Jednakże tacy będą mieć **u**, w ciełe

2Sm 22:7; Prz 17:17; Iz 8:22; Dz 20:23; Rz 2:9

UDUSZENIE, Hi 7:15 dusza moja wybiera **u**.

UDZIELAĆ, Prz 9:9 **u**, wiedzy prawemu

Dn 11:33 wnikiwli będą wielu **u**, zrozumienia

Flp 4:13 dzięki temu, który mi **u**, mocy

1Tm 1:12 naszem Panu, który mi **u**, mocy

Dn 9:22; Rz 12:3, 6, 8; 1Ko 12:11; Gal 2:6; 3:5

UDZIELANIE, 2Ko 3:9 **u**, prawości

1Tm 1:4 zamiast sprzyjać **u**, czegoś przez Boga

UFAC, Ps 84:12 szczęśliwy człowiek, który **u**, tobie

Prz 11:28 Kto **u**, swemu bogactwu, ten upadnie

Prz 29:25 lecz kto **u**, Jehowie, znajdzie ochronę

2Ko 1:9 abyśmy nie **u**, samym sobie, lecz Bogu

Ps 9:10; 32:10; Prz 28:26; Jer 46:25; Mi 7:5

UFNOŚĆ, Ps 56:11 W Bogu pokładam **u**.

Ps 146:3 Nie pokładajcie **u**, w dostojnikach

Prz 3:26 Jehowa bowiem okaże się twą **u**.

Iz 26:3 gdyż właśnie ty budzisz **u**.

Iz 31:1 Biada tym, którzy pokładają **u**, w rydwanach

Jer 7:4 Nie pokładajcie **u**, w zwodniczych słowach

Jer 12:5 czy w ziemi pokoju pokładasz **u**.

Jer 17:5 Przeklęty, który pokłada **u**, w człowieku

Ef 3:12 mamy przystęp z **u**, dzięki naszej wierze

Flp 3:3 nie pokładamy **u**, w ciełe

2Ts 3:4 A co do was, pokładamy **u**, w Panu

Heb 3:14 aż do końca trzymamy się mocno **u**.

Ps 49:6; Iz 14:26; Kzn 9:4; Iz 36:4; 2Ko 1:15; 9:4

UFORMOWANY, Rz 9:20 Czyż rzecz **u**, powie temu

UGANIAĆ SIĘ, Prz 28:22; Iz 1:23

UGODA, 2Ko 6:16 jakaż **u**, świętymi z bożkami

UGODZIĆ, 1Kl 22:34 nie zamierzał **u**, króla Izraela

UJADAĆ, Ps 59:6 **u**, jak pies i krają po mieście

UJARZMAĆ, Jak 3:7 da się **u**, i zostal **u**.

Jak 3:8 Języka zaś nikt z ludzi **u**, nie potrafi

UJAWNIAĆ (SIĘ), Jn 17:6 **u**, twoje imię ludziom

Kol 1:26 swięta tajemnica została **u**, jego świętym

Kol 3:4 Kiędy Chrystus, nasze życie, zostanie **u**.

Heb 9:26 Teraz **u**, raz na zawsze przy zakończeniu

1Jn 1:2 życie **u**, a my widzieliśmy i świadczymy

Jn 3:21; Rz 3:21; 1Ko 4:5; 1Tm 3:16; Tyt 2:11;

1Pt 5:4; 1Jn 3:2, 8; Obj 15:1

UJAWNIECIE (SIĘ), 2Ts 2:8 swęj obecności

1Tm 6:14 aż do **u**, naszego Pana, Jezusa Chrystusa

2Tm 1:10; 4:1, 8; Tyt 2:13

UJMOWAĆ (SIĘ), Wj 5:8 Nic im nie **u**, gnusniej

Pwt 4:2 ani nie wolno wam nic z niego **u**.

Iz 53:12 zaczął **u**, za występnymi

Iz 59:16 gdy zobaczył, zdumiał się, iż nikt nie **u**.

Kzn 3:14 nic dodać i nic nie można z tego **u**.

Rz 8:27 w zgodzie z Bogiem **u**, on za świętymi

Rz 8:34 jest po prawicy Bożej, który **u**, za nami

Heb 7:25 ponieważ zawsze żyje, aby za nami **u**.

UJRZEĆ, Jn 14:9 Kto mnie **u**, **u**, też Ojca

Jn 20:29 Czy uwierzyłeś dlatego, że mnie **u**.

Heb 11:13 ale je z dała **u**, i powitali

UJRZENIE, Jn 8:56 perspektywa **u**, mego dnia

UJŚĆ, Łk 21:36 żebyście zdolali **u**, tego wszystkiego

1Ts 5:3 jak boleść na niewiaste, i nie **u**.

2Pt 2:20 **u**, kałającym rzeczom tego świata

Prz 11:21; 19:5; Rz 2:3; Heb 2:3; 11:34

UKARAĆ, Kpl 26:18 **u**, was za grzechy siedem razy

UKARANIE, Wj 20:7; Jer 30:11; 49:12

UKAZYWAĆ (SIĘ), Rdz 12:7 Jehowa **u**, Abramowi

Wj 3:16 Jehowa, Bóg Abrahama, **u**, mówiąc

Wj 16:10 oto chwala Jehowy **u**, w obłoku

Pwt 31:15 Wtedy Jehowa **u**, przy namocie

1Sm 3:21 I Jehowa znowu **u**, w Szilo

1Kl 11:9 od Jehowy, który mu dwa razy **u**.

2Kn 3:1 gdzie Jehowa **u**, Dawidowi, jego ojcu

2Kn 16:9 by on **u**, swą siłę dla dobra tych

Ps 102:16 Jehowa odbuduje Syjon; **u**, w swęj chwale

Jn 21:1 Potem Jezus **u**, uczniom nad Morzem

Dz 26:16 Po to ci **u**, żeby cię wybrać

Sdz 6:12; Mt 24:30; Łk 9:31; Dz 9:17; Ef 2:7

UKŁADAĆ (SIĘ), Eze 17:2; 24:3 **u.** przypowieść o

Mt 8:11 przyjdzie i **u.** przy stole z Abrahamem

Dz 1:1 Pierwsze sprawozdanie, Teofilu, **u.**

UKŁADANIE, Prz 16:1 należy **u.** tego, co w sercu

UKNUĆ, Est 8:3 Haman **u.** zło przeciwko Żydom

UKONCZYĆ, 2Tm 4:7 bieg **u.** i poddać zachowałem

UKORZYĆ (SIĘ), Pwt 8:2 cię **u.** i poddać próbę

Flp 2:8 **u.** i stał się posłuszny aż do śmierci

Jak 4:10 **u.** w oczach Jehowy, a on was wywyższy

1Pt 5:6 **u.** pod potęgą ręką Boga

1Kl 21:29; 2Kl 22:19; 2Kn 7:14; 12:6; Mt 18:4

UKRYCIE, Ps 27:5 Bo **u.** swym osłoni mnie

Ps 91:1 Kto mieszka **u.** w Najwyższego

Iz 45:19; Mt 6:4, 6

UKRYTY, Joz 7:22 oto było to **u.** w jego namiocie

Dn 2:22 On wyjawia sprawy głębokie i rzeczy **u.**

Sof 2:3 będziecie mogli zostać **u.** w dniu Jehowy

1Kl 2:7 głosimy mądrość Bożą, mądrość **u.**

Ef 3:9 zarządzana święta tajemnica **u.** w Bogu

Kol 3:3 wasze życie jest **u.** z Chrystusem

Jer 23:24; Kol 1:26; 1Tm 5:25; Obj 2:17

UKRYWAĆ (SIĘ), Hi 14:13 gdybys mnie **u.** w Szeolu

Hi 27:11 tego, co u Wszchemocnego, nie będę **u.**

Ps 40:10 nie **u.** twej lojalnej życzliwości

Ms 1:14 Nie można **u.** miasta położonego na górze

Mt 11:25 ponieważ **u.** te rzeczy przed mędrcami

Joz 6:25; Ps 9:15; 89:46; Iz 28:15; 30:20; Obj 6:16

UKRZYŻOWAĆ, Zobacz ZAWIESIĆ NA PALU,

ZAWISNAĆ NA PALU

UKSZTAŁTOWAĆ, Hi 10:8; 36:3; Iz 45:18

ULECZENIE, Lk 13:14 dokonał tego **u.** w sabat

ULECZONY, Obj 13:3 śmiertelna rana została **u.**

ULECZYĆ, Pwt 32:39 Ja ciężko zranilem i ja **u.**

Lk 4:23 Lekarzu, **u.** samego siebie

Mt 8:7; 12:15; 19:2; 21:14; Mk 3:2; Obj 13:12

ULEGŁOŚĆ, Flm 21 Ufny w twą **u.** pisać

ULEGŁY, 2Kl 9:13 jesteście **u.** dobrej nowinie

Heb 13:17 tym, którzy przewodzą, bądźcie **u.**

ULEWA, Pwt 32:2 jak rześiste **u.** na roślinność

Ps 72:6 jak rześiste **u.** które nawilżają ziemię

Rdz 7:12; 1Kl 17:7; Mt 5:7

ULGA, Hi 14:14 będę czekał, aż nadejdzie **u.**

1Sm 16:23; Hi 32:20; 2Ts 1:7

ULICA, Prz 1:20 mądrość głośno woła **u.**

Iz 42:2 nie da słyszeć swego głosu na **u.**

Eze 7:19 Swoje srebro rzucił na **u.**

Jer 5:1; Eze 11:6; 28:23; Nah 2:4

UŁOMEK, Mt 14:20; 15:37

UŁOMNOŚĆ, Dz 14:15 podlegamy tym samym **u.**

UMACNIAĆ, Iz 35:3; 1Pt 5:10

UMARŁY, Ps 115:17 **u.** nie wystawiają Jah

Kzn 9:5 lecz **u.** nie są świadomi niczego

Mt 8:22 niech **u.** grzebią głowy **u.**

Jn 5:25 gdy **u.** usłyszą głos Syna Bożego

Rz 6:11 uważajcie siebie za **u.** dla grzechu

Kzn 9:5; Mt 22:32; Rz 14:9; 1Ts 4:16;

Obj 14:13; 20:13

UMAWIAĆ SIĘ, 1Sm 21:2 **u.** z tymi młodzieńcami

Am 3:3 Czy dwóch pójdzie razem, jeśli nie **u.**

UMIAR W NAWYKACH, 1Tm 3:2 zachowujący **u.**

1Tm 3:11 Tak samo kobiety winny zachowywać **u.**

Tyt 2:2 Starsi mężczyźni niech zachowują **u.**

UMIEJETNE KIEROWNICTWO, Prz 20:18; 24:6

Prz 1:5 Mądry posłucha i zapewnia sobie **u.**

Prz 11:14 Gdy nie ma **u.** lud upada

UMIEJETNOŚĆ, Prz 9:9 prawy pomnoży swą **u.**

UMIERAĆ, Rdz 2:17 z całą pewnością **u.**

Rdz 3:4 wąż rzekł: Z całą pewnością nie **u.**

Kzn 3:19 Jak **u.** ono, tak i on **u.**

Jn 11:26 kto we mnie wierzy, przynigdy nie **u.**

Jn 1:8 byliśmy grzesznikami, Chrystus za nas **u.**

Jer 16:4; Eze 18:4; Lk 16:22; 20:36; Rz 6:9; 7:9;

2Kl 5:15; Heb 9:27

UMIERANIE, Kzn 3:2 czas rodzenia i czas **u.**

UMIŁOWAĆ, Pwt 23:5 Jehowa, twój Bóg, cię **u.**

Ps 78:68 wybrał górę Syjon, którą **u.**

Jn 3:16 Bóg tak bardzo **u.** świat, że dał Syna

Rz 8:37 zwyciężamy dzięki temu, który nas **u.**

Rz 9:13 Jakuba **u.**, lecz Ezawa zniemawidłem

Jer 5:31; Jn 12:43; 2Tm 4:8; Heb 1:9; 1Jn 4:10

UMIŁOWANY, Rz 11:28 są **u.** ze względu na

Obj 20:9 okrażyli obóz świętych i miasto **u.**

Mt 3:17; 1Kl 10:14; 2Kl 7:1; 1Pt 4:12

UMYSŁ, Iz 65:17 nie będzie się **u.** wspominać

Dn 6:14 postanowił w swym **u.** wyratować Daniela

Am 4:13 który mówi, czym się zajmuje jego **u.**

Mt 22:37 Masz miłować Jehowę całym swym **u.**

Dz 17:11 przyjęli słowo z największą gotowością **u.**

Rz 8:5 skupiają swe **u.** na sprawach ciała

Rz 12:2 przemieniajcie się przez przeobrażanie **u.**

2Kl 4:4 bóg tego systemu rzeczy zaszlepił **u.**

Ef 3:18 byli całkowicie zdolni pochwytać **u.**

Kol 3:2 skupiajcie **u.** na tym, co w górze

1Pt 1:13 Przystosujcie swoje **u.** do działalności

1Jn 5:20 Syn Boży obdarzył nas zdolnością **u.**

Dz 20:19; Rz 7:25; 11:34; 14:5; 1Kl 1:10; 2:16;

Flp 3:15; 19; Heb 8:10

UMYSŁOWOŚĆ, Kol 2:18 nadęty swą cielesną **u.**

UNICESTWIAĆ, Ps 92:7 by zostali **u.** na zawsze

Ps 145:20 lecz wszystkich niegodziwców **u.**

Rdz 34:30; Pwt 6:15; 28:63; Ps 37:38; 106:23;

Prz 14:11; Dn 11:44; Gal 5:15

UNICESTWIENIE, Iz 38:17 zachował ją od dołu **u.**

UNIESIENIE, Dz 10:10; 11:5; 22:17

UNIEŚĆ, Heb 2:1 żebyśmy nie zostali **u.** z prądem

UNIEWAŻNIAĆ, Jn 10:35 Pisma nie można **u.**

Gal 3:17 później nie **u.** by znieść obietnicę

UNIKAĆ, 2Pt 1:4 **u.** skażenia na świetle

UNIKANY, Iz 53:3 Był wzgardzony **u.** przez ludzi

UNIŻENIE, Dz 20:19; Ef 4:2; Flp 2:3; Kol 3:12

UNIŻONY, Sof 3:12 Pozostawie lud pokorny i **u.**

Mt 11:29 jestem łagodnie usposobiony i **u.** w sercu

Rz 12:16 dajcie się prowadzić temu, co **u.**

UNOSZENIE SIĘ, Hi 37:16 wiesz coś **u.** obłoku

UPADAĆ, Joz 2:9 mieszkańcy ziemi **u.** na duchu

Prz 11:28 Kto ufa swemu bogactwu, ten **u.**

Prz 24:16 prawy może **u.** nawet siedem razy

Lk 11:17 dom wewnętrznie podzielony **u.**

Rz 11:11 Czy się potknęli, żeby całkowicie **u.**

Rz 14:4 Dla swojego pana stoi on albo **u.**

1Kl 10:12 niech się strzeże, aby nie **u.**

2Pt 1:10 jeśli to będziecie czynić, na pewno nie **u.**

UPADEK, Prz 16:18 Pycha poprzeda **u.**

Prz 18:12 Przed **u.** serce człowieka jest wyniosłe

Iz 1:28; 30:13; Lam 1:7; 2:11; Mt 7:27

UPAJAĆ, Prz 5:19 Niechaj **u.** cię jej piersi

UPARTY, Dz 30:1 Biada synom **u.**

Pwt 21:18; Sdz 2:19; Prz 7:11; Iz 65:2

UPEWNIAC SIĘ, Flp 1:10; 1Ts 5:21

UPICIE, Ag 1:6 Pije się, lecz nie aż do **u.**

UPIĘKSZAĆ, Ezd 7:27 aby **u.** dom Jehowy

Iz 55:5 na Świętego Izraelskiego, gdyż On cię **u.**

Iz 60:13 żeby **u.** miejsce mego sanktuarium

Iz 61:3 będą zasadzeniem Jehowy, by został **u.**

UPIJAĆ SIĘ, Rdz 9:21 **u.** i wtedy się odkrył

Ef 5:18 nie **u.** winem, bo w tym jest rozwiązłość

1Ts 5:7 ci, którzy **u.** są pijani w nocy

UPODOBANIE, Ps 1:2 Ma **u.** w prawie Jehowy

Ps 22:8 Niech go wyzwoli, skoro w nim znalazł **u.**

Ps 40:8 Znalazłem **u.** w wykonywaniu twej woli

Ps 105:22 wiązał jego ksiażąt zgodnie z **u.** duszy

Ps 149:4 Bo Jehowa ma **u.** w swoim ludzie

Prz 8:35 znajdźcie życie i zyskuje **u.** Jehowy.

Iz 1:11 w krwi baranków i kozłów nie mam **u.**

Iz 55:11 lecz uczyni to, w czym mam **u.**

Eze 33:11 nie mam **u.** w śmierci niegodziwego

Jon 1:14 Jehowa, postąpił według swego **u.**

Mi 6:7 Czy Jehowa będzie miał **u.** w tysiącach

2Kl 12:10 Dlatego znajduję **u.** w słabościach

Flp 2:13 Bóg ze względu na swe **u.** działa w was

2Ts 1:11 dopełnił dobra, w którym ma **u.**

Heb 10:38 moja dusza nie ma w nim **u.**

Lb 14:8; 1Sm 15:22; 1Kn 29:13, 17; Ps 147:11;

Prz 11:27; 14:35; Iz 56:4; Jer 9:24; Mal 1:8; Rz 15:1, 3; Ef 1:5; 2Ts 2:12; 1Jn 3:22

UPOKARZAĆ, 1Kn 17:10 u. wszystkich wrogów
Prz 29:23 Wyniosłość ziemskiego człowieka u. go
Dn 4:37 potrafi u. tych, którzy chodzą w pysze

UPOKORZENIE, Prz 18:13 to jego głupota i u.
Eze 16:54; Jak 1:10

UPOKORZONY, Iz 54:4 nie czuj się u.
Flp 3:21 który przekształcił nasze u. ciało
Ps 35:4; Iz 41:11; 45:16; 50:7; Jer 22:22; Eze 36:32

UPOMINAĆ, Hi 40:2 ten, który u. Boga
Ps 105:14 lecz ze względu na nich u. królów
Prz 9:8 Nie u. szydery, żeby cię nie zniechawili
1Tm 5:20 u. wobec obserwatorów, aby pozostali
2Tm 4:2 głos słowo u., strofuj, usilnie zachęcaj
Tyt 1:13 Właśnie dlatego wciąż ich surowo u.
Obj 3:19 wszystkich, których Kocham, tych u.

UPOMINANIE, 2Tm 3:16 pożyteczne do u.

UPOMINANIE, Prz 29:1; Lk 3:19

UPOMNIENIE, Prz 1:23 Zawróćcie na moje u.
Prz 10:17 kto odrzuca u., przywodzi do błędzenia
Prz 13:18 kto się stosuje do u., jest wychwalany
Prz 1:25; 3:11; 6:23; 15:5, 10, 31, 32; 29:15

UPORZĄDKOWANY, 1Ko 14:40 w sposób u.

UPORZĄDKOWYWAĆ, Iz 1:18; Mi 4:3; 1Ko 11:34

UPOR, Wj 7:3 serce faraona zacięło się w u.
Joz 11:20 pozwolił ich sercom zacięć się w u.
Jer 3:17 nie będą chodzili w u. złych serc
Wj 14:17; Jer 7:24; 9:14; 11:8; 13:10; 18:12

UPRASZAĆ, Rdz 25:21 Izaak u. Jehowę
Wj 8:30 Mojżesz wyszedł od faraona i u. Jehowę
Sdz 13:8 Manoach zaczął u. Jehowę i mówić
Iz 19:22 on da im się u. i uzdrowi ich
Mk 7:32 u. go, aby włożył na niego rękę
2Ko 5:20 jak gdyby przez nas Bóg u.
Jer 7:16; Rz 12:1; 2Ko 6:1; 1Tm 5:1

UPRAWA, Iz 5:7 a mężowie judczy są u.

UPRAWIAĆ, Rdz 2:5 nie było człowieka, by u. rolę
Rdz 3:23 usunął go z ogrodu Eden, aby u. ziemię

UPRAWIAJĄCY, Za 13:5 człowiekiem u. rolę

UPRAWIAJĄCY, Heb 6:7 przez których jest u.

UPRAWNY, Jer 4:3; Oz 10:12; 1Ko 3:9

UPRAWOMOCNIAĆ, Gal 3:17 które Bóg uprzednio u.

UPRAWOMOCNIONY, Gal 3:15 U. przyrzeka nikt

UPRZEDZENIE, 1Tm 5:21 przestrzegaj bez u.

UPRZYKRZAĆ, Wj 1:14 u. im życie ciężką pracą

UPUST, Rdz 7:11; 2Kl 7:2; Mal 3:1; Rz 3:5

URAZA, Kpi 19:18 Nie wolno ci żywić u.

URAZAĆ, Eze 32:9 i u. serce wielu ludów

URAGAC, Prz 27:11; 2Pt 2:7; 3:17

UREGULOWAĆ, Mt 5:25 Szybko u. sprawy

URIM I TUMMIM, Wj 28:30; Ezd 2:63

UROCZY, Prz 3:22; 4:9; 5:19

UROCZYSTOŚĆ, 2Kn 7:9 u. poświęcenia ołtarza
Lb 7:10; Ezd 6:16; Neh 12:27; Dn 3:2

UROCZYSZCIE, 1Ts 5:27 U. zobowiązuje was

URODA, Est 1:11 pokazać jej u. ludom i książętom

URODZIĆ (SIE), Ps 87:5; Iz 37:3; Mt 1:16

URODZINY, Rdz 40:20; Mt 14:6; Mk 6:21

URWISKO, Mt 8:32; Mk 5:13; Lk 8:33

URZĄD, 2Kl 17:32 sprawowali u. w domu wyżyn
Dz 1:20 Jego u. nadzorcy przejmie ktoś inny
2Ko 11:12 uznano za równych pod względem u.
1Tm 3:1 Jeżeli mężczyzna ubiega się o u. nadzorcy
Heb 7:13 nikt nie sprawował u. przy ołtarzu

URZĄDZIĆ, Prz 9:2 U. ubój; zmieszała swoje wino

URZĘDOWA SZATA, 1Kl 19:19; 2Kl 2:8, 13; Za 13:4

USYCHAC, Ps 119:81; Mt 13:6; 21:19; 1Pt 1:24

USILNE ZACHĘTY, Hi 36:10; Oz 5:2; 1Tm 6:2

USILNIE, 1Sm 20:28 Dawid u. mnie prosił
1Ts 2:11 każdego z was u. zachęcaliśmy
2Tm 4:2 u. zachęcaj – z cierpliwością
Tyt 2:15 Stale to mów i u. zachęcaj
Heb 12:19 nawzajem u. zachęcające każdego dnia
Heb 12:19 u. prosili, żeby im już nie dodawać
Judy 3 żeby was u. zachęcić do ciężkiej walki
1Ko 16:15; 2Ko 2:8; 1Ts 4:1; 5:14; Tyt 1:9; Heb 13:19

USKARŻANIE SIĘ, Kol 3:13 ktoś ma powód do u.

USŁUCHAĆ, Sdz 2:20 i nie u. mego głosu
1Kl 20:36; Ps 81:11; Jer 35:14; Ag 1:12

USŁUGA, Zobacz też SŁUŻBA.

1Ko 12:28 potem dary uzdrawiania, pomocne u.

USŁUGIWAĆ, 1Sm 2:18 Samuel u. przed Jehową
Iz 56:6 żeby mu u. i żeby miłować imię Jehowy
Dn 7:10 Tysiąc tysięcy mu u., a stało przed nim
Mt 20:28 Syn nie przyszedł po to, by mu u.
1Tm 3:13 Mężczyźni, którzy bardzo dobrze u.
Heb 6:10 by miał zapomnieć, że u. świętym
1Pt 1:12 nie sobie samym, lecz wam u. rzeczami
Ps 103:21; Dz 4:11; 25:44; Mk 1:13; 1Pt 4:10

USŁUGIWANIE, Dz 20:24 dokonajcie biegu oraz u.
Rz 11:13 przypiszę wam chwały memu u.
1Ko 12:5 są rozmaite rodzaje u., lecz ten sam Pan
2Ko 4:1 mając to u. stosownie do miłosierdzia
Ef 4:12 w celu korygowania świętych, dla dzieła u.
1Tm 1:12 wyznaczając mnie do u.
2Tm 4:5 wykonuj dzieło, dokładnie pełnij swe u.
Heb 1:14 są duchami, posyłanymi w celu u.
Dz 21:19; Rz 12:7; 2Ko 6:3; 8:4; 9:1; Kol 4:17

USŁYSZEC, Joz 9:9 u. o jego sławie
Ps 34:2 potulni u. i się rozradują
Jn 5:28 w grobowcach pamięci u. Jego głos
Rz 10:14 A jak u. bez głoszącego
Joz 2:11; 2Kl 21:12; Ps 85:8; Iz 43:9; Obj 3:20

USPOKOIĆ (SIE), Dz 11:18; 1Jn 3:19

USPOSOBIENIE, Flp 2:20 nikogo o Jego u.

USPOSOBIONY, Rz 12:16 Bądźcie do drugich tak u.

USPRAWIEDLIWIAC, Zobacz UZNAWAĆ ZA PRAWEGO.

USPRAWIEDLIWIENIE, Rz 5:18; Judy 4

USTA, Joz 1:8 niech się nie oddala od twoich u.
Iz 6:7 dotykając moich u., rzekł: Oto dotknęło
Iz 29:13 ten lud przybliży się swymi u.
Iz 62:2 imieniem, które wyznacza u. Jehowy
Jer 1:9 wyciągnął rękę i dotknął moich u.
Eze 33:31 swymi u. wyrażają zmysłowe żądze
Lk 19:22 Z twych własnych u. cię osadzam
Rz 10:10 lecz u. składa się publiczne wyznanie
1Pt 2:22 w Jego u. nie znalazłono nic zwodniczego
Wj 4:12; Pwt 8:3; Ps 37:30; 62:4; Prz 2:6; Kzn 5:2;
Iz 51:16; 58:14; 59:21; Abd 12; Lk 6:45; Rz 3:19;
Obj 3:16; 14:5

USTALAĆ, Dz 17:31 U. dzień, w którym zamierza

USTALONY, 1Kl 8:49 u. miejsca zamieszkania
Wj 5:24 który dla nas strzeże u. tygodni żniwa
Flp 3:16 idźmy według tego u. porządku
Kol 2:7 zbudowani w nim i u. w wierze

USTANAWIAĆ, 1Sm 25:30 u. cię wódem
Dn 6:3 zamierzał go u. nad całym królestwem
Jn 15:16 ja was u., abyście szli i wydawali owoc
Dz 14:23 w każdym zbiorze u. im starszych
Dz 17:26 on u. wyznaczone czasy oraz ustalone
Heb 1:2 Syna, którego u. dziecinem wszystkich
Dz 6:18; Lb 1:50; Pwt 28:9; 1Sm 13:14; Ezd 7:25;
Iz 51:4; Jer 1:10; Rz 10:3; 2Tm 1:11; Heb 5:1; 8:3

USTANOWIONY, Dz 10:42 u. przez Boga sędzią
1Tm 2:7 zostałem u. głosicielem i apostołem

USTAWA, Wj 12:14 jako u. po czas niezmierzony
Eze 37:24 i będą przestrzegać moich u.
Kpl 18:5; Lb 10:8; Hi 38:33; Jer 31:35; Sof 2:2

USTAWAĆ, 1Sm 23:22 Idźcie, nie u. jeszcze
Ps 71:9 nie opuszczaj mnie, gdy komu moja u.
Mk 4:39 I wiatr u., i nastała wielka cisza
Rz 12:12 W ucisku wytrwaj. W modlitwie nie u.
Gal 6:9 nie u. w czynieniu tego, co szlachetne
Kol 4:2 Nie u. w modlitwie, pozostając czujni
1Tm 5:5 nie u. w błaganiach i modlitwach nocą
Heb 12:5 nie u., gdy jesteś przez niego korygowany

USTAWIAĆ SIE, Ps 2:2; Dz 4:26

USTAWODAWCA, Iz 33:22 Jehowa naszym U.

USTĘPSTWO, Mt 19:8; 1Ko 7:6

USTNIE, Lk 1:4; Dn 18:25; Gal 6:6

USUNIĘCIE, Heb 12:27 wskazują na u. tego

USUNIĘTY, Wj 9:15 żebyś został **u.** z ziemi
 Iz 54:10 góry mogą zostać **u.** a wzgórze
USUWAĆ, Eze 21:26 **U.** zawój i zdejmij koronę
 1Ko 5:7 **U.** stary zakwas, żebyście byli nowym
 1Ko 5:13 **U.** niegodziwego spośród siebie
USYNOWIENIE, Rz 8:15, 23; 9:4; Gal 4:5; Ef 1:5
USYPYWAĆ, Iz 62:10 Przechodźcie. **U.** **u.** gościniec
USZANOWAĆ, 1Sm 2:30 mnie szanują i **u.** **u.**
USZLACHETNIAĆ, Dn 11:35 dokonywano **u.**
USZLACHETNIONY, Dn 12:10 zostana też **u.**
USZTYWNIAC, Neh 9:16 praojcowie **u.** swe karki
USZTYWNIJĄCY, Prz 29:1 Maż **u.** swój kark
USMIĘCHAĆ SIĘ, Hi 29:24 **U.** do nich
USMIERCAĆ, Eze 9:5 Przejść przez miasto i **u.**
USMIERZAĆ, Prz 15:18 do gniewu **u.** kłótnię
USWIADOMIĆ, Rdz 3:7; Ef 5:17
USWIEĆCAĆ, Joz 3:5 **U.** się, bo jutro Jehowa
 1Kl 9:3 **U.** ten dom, który wybudowałeś
 2Kn 7:16 Teraz wybieram i **u.** ten dom
 Iz 5:16 prawdziwy Bóg **u.** się przez prawosć
 Iz 29:23 będą **u.** moje imię i **u.** Świętego
 Jer 1:5 **u.** cie. Uczyniłem cię prorokiem
 Jer 51:27 **U.** przeciw niemu narody
 Eze 36:23 I **u.** swoje wielkie imię, które było
 Eze 37:28 musiały poznać, że ja, Jehowa, **u.** Izraela
 Eze 38:16 na ich oczach **u.** się w związek z tobą
 Jl 3:9 **U.** wojnę! Zbudzcie mocarzy
 Sof 1:7 przygotował ofiarę: **u.** swych zaproszonych
 Jn 17:17 **U.** ich przez prawdę: twoje słowo
 Jn 17:19 ja siebie **u.** na ich rzecz
 Heb 13:12 aby **u.** lud swą własną krwią
 1Pt 3:15 w sercach **u.** Chrystusa jako Pana
 Kpl 22:32; Lb 3:13; Pwt 32:51; Ef 5:26; Heb 2:11
USWIECENIE, 1Ko 1:30 który stał się dla nas **u.**
 1Ts 4:3 Albowiem to jest woła Boża: wasze **u.**
 1Ts 4:4 winien mieć swe naczynie **u.**
 1Ts 4:7 Bóg powołał nas w związek z **u.**
 2Ts 2:13 ku wybawieniu przez **u.** was duchem
 1Tm 2:15 będą trwać w wierze i miłości, i **u.**
 Heb 12:14 Dążcie do pokoju oraz do **u.**
 1Pt 1:2 z **u.** przez ducha, aby byli posłuszni
USWIECZONY, Iz 13:3 wydałem nakaz moim **u.**
 Eze 20:41 z wami będę **u.** na oczach narodów
 Łk 11:2 Ojcie, niech będzie **u.** twoje imię
 2Tm 2:21 naczyniem do celu zaszczytnego, **u.**
 1Ko 1:2; 6:11; 7:14; 1Tm 4:5; Heb 2:11; 10:10
UTESKNIECIE, Ps 37:7 z **u.** czekaj na niego
UTRAPIENIE, Hi 10:17; Prz 17:25
UTRATA, Iz 47:9 **u.** dzieci i wdowieństwo
UTRZYMANIE, Rdz 34:29; Lb 31:9; Ps 49:6
UTWIERDZAC, Ps 7:9 i obys **u.** prawego
 1Ts 3:13 niech w ten sposób **u.** wasze serca
 Ps 119:90; Prz 3:19; 2Pt 1:10, 12
UTWIERDZONY, Ps 93:2 Tron twój jest **u.**
 Iz 2:2 góra domu Jehowy będzie **u.** ponad szczytem
UTYKAĆ, 1Kl 18:21; Mt 4:7
UTYSKIWANIE, 1Pt 4:9 Bądźcie gościnni bez **u.**
UWAGA, Ps 37:10 zwróć się **u.** na jego miejsce
 Flp 2:6 nie brał pod **u.** zagarnięcia
 2Pt 1:19 czynicie dobrze, gdy zwracacie **u.**
 Jer 8:12; 51:18; Łk 21:34; Rz 4:8, 19; 1Tm 1:4; 4:1
UWALNIAĆ (SIĘ), 1:24 **U.** od moich wrogów
 Łk 6:37 **U.** a będziecie uwolnieni
 Obj 1:5 własną krwią **u.** nas od grzechów
UWAŻAĆ, Pwt 8:11 **U.** abyś nie zapomniał
 Mal 3:16 rozmawiali, a Jehowa **u.** i słuchał
 Rz 6:11 **u.** siebie za umarłych dla grzechu
 Flp 2:3 **u.** drugich za wyższych od siebie
UWAŻNIE, Mt 6:26 Przypatrzcie się **u.** ptakom
 Heb 12:2 **u.** wpatrując się w Pénomocnika
 1Jn 1:1 czemu się **u.** przypatrywałeś
UWIAZAC, Joz 2:18, 21; Prz 7:3
UWIERZYĆ. Zobacz też WIARA, WIERZYĆ.
 Rdz 15:6 **u.** Jehowie; a on zaczął
 Hab 1:5 prowadzone działanie, w które nie **u.**
 Jn 11:48 wszyscy w niego **u.** i przyjdą Rzymianie
 Jn 12:42 wielu władców wprawdzie **u.** w niego

Flp 1:29 dano wam przywilej nie tylko weń **u.**
 Heb 4:3 kórtzysmy **u.** wchodzimy do odpoczynku
 Wj 4:5; Jon 3:5; Mt 21:32; Jn 2:11; 4:39; 7:48; 9:36;
 Dz 4:32; 15:7; Rz 4:3; 10:9, 14; 2Ts 2:12; 1Tm 3:16
UWODZIĆ, Wj 22:16 jeśli mężczyzna **u.** dziewczę
 Prz 7:21 Gładością swych warg go **u.**
UWOLNIENIE, Łk 4:18 abyś ogłaszał jeńcom **u.**
 1Ko 1:30 uświęceniem i **u.** na podstawie okupu
 1Ko 7:27 związany z żoną? Prześana szukać **u.**
 Ef 1:7 dostępujemy **u.** na podstawie okupu
 Kol 1:14 mamy **u.** na podstawie okupu
 Heb 9:15 na podstawie okupu **u.** od występków
 Heb 11:35 nie przyjmowali **u.** na podstawie okupu
 Pwt 15:1, 2; Rz 3:24; 8:23; Ef 4:30; 2Tm 4:6
UWOLNIONY, Rz 6:7 został **u.** od swego grzechu
 Rz 6:18 Będąc zatem **u.** od grzechu
 Rz 7:2 umrze, jest **u.** od prawa swego męża
 Rz 8:21 samo stworzenie zostanie **u.** z niewoli
 Flp 1:23 czego pragnę, to zostać **u.** i być
UZASADNIENIE, 1Pt 3:15 kto od was żada **u.** nadziei
UZBRAJAC SIĘ, 1Pt 4:1 **u.** to samo nastawienie
UZDRAWIAĆ. Zobacz też LECZYĆ.
 Wj 15:26 ja jestem Jehowa, który cię **u.**
 Iz 30:26 Jehowa **u.** ciężką ranę powstałą
 Jer 33:6 **u.** ich oraz objawię im obfitość
 Jer 51:9 Bylibyśmy **u.** Babilon, lecz nie został **u.**
 Mt 13:15 nie zawrócić i żebym ich nie **u.**
 2Kn 7:14; Ps 6:2; 107:20; 147:3; Iz 19:22; Jer 3:22;
 8:22; 17:14; Eze 34:4; 47:9; Łk 9:11; Dz 10:38
UZDROWIENIE, Iz 53:5 zgotowano nam **u.**
 Iz 6:10; Jer 30:17; Mal 4:2
UZDROWIONY, Mt 8:13 służący został **u.**
 Dz 5:16 niosąc chorych, i oni wszyscy byli **u.**
 Heb 12:13 wychwinięte, ale żeby zostało **u.**
 Jak 5:15 modlitwa wiary **u.** niedomagającego
 1Pt 2:24 jego pręgami zostaliście **u.**
UZNIANIE, Kpl 10:19 **u.** w oczach Jehowy
 Hi 38:7 zaczęli z **u.** wykrzykiwać synowie Boży
 Mt 3:17 To jest mój Syn, którego darzę **u.**
 Rz 5:18 dochodzi do **u.** za prawych, ku życiu
 1Ko 7:33 jest zatroskany, jak zyskać **u.** żony
 2Tm 2:15 jako godny **u.** jako pracownik
 Heb 10:6 Nie przyjałeś z **u.** całopań
 Pwt 33:16; Prz 12:2; Rz 14:18; 2Ko 13:7
UZNYAN ZA PRAWEGO, Iz 43:9 żeby zostali **u.**
 Rz 2:13 którzy prawo wypełniają, zostana **u.**
 1Tm 3:16 **u.** w duchu, ukazał się aniołom
 Jak 2:24 człowiek ma być **u.** dziełki uczynkom
 Rz 3:20, 24; 5:1, 9; 8:30; Gal 2:16; Jak 2:21, 25
UZNAWAĆ, Ps 119:128 za słuszne **u.** rozkazy
 Jer 14:20 **U.** Jehowa, naszą niegodziwość
 Łk 12:32 Ojciec **u.** za dobre dać wam królestwo
 Rz 11:2 Nie odrzucił ludu, który najpierw **u.**
 Flp 3:7 ze względu na Chrystusa **u.** za stratę
 Heb 10:29 za pospolitą **u.** wartość krwi
 Wj 23:7; 1Sm 2:12; Ps 94:21; Iz 63:16; Rz 8:29;
 1Ko 16:18; 2Ko 1:13
UZNAWAĆ ZA PRAWEGO, Hi 27:5 bym was **u.**
 Rz 8:33
UZNAWANY, 2Ko 6:9 jako nieznani, a jednak **u.**
UZYSKIWAĆ, Dz 2:45 co **u.** rozdzielali wszystkim
 1Ko 9:24 Tak biegnijcie, aby ja **u.**
UZZA, 2Sm 6:6 **U.** wyciągnął rękę ku Arce
UZZASZ, 2Kn 26:1, 21; Iz 6:1; Mt 1:8
UŻALAĆ SIĘ, Pwt 7:16 Twoje okie nie **u.**
 Eze 9:5 uśmierciecie. Niech wasze okie nie **u.**
 Za 1:17 Jehowa jeszcze **u.** nad Syjonem

W

WADA, Hi 4:18 swym posłańcem zarzuca **w.**
 Kpl 22:21; Prz 9:7; Rz 9:19; Heb 8:7, 8
WADLIWY, Tyt 1:5 byś skorygował to, co **w.**
WAGA. Zobacz też SZALA.
 Ps 62:9 Położenie na **w.** są lżejsi niż technienie
 Dn 5:27 zważono cię na **w.** i stwierdzono brak
 Hi 31:6; Prz 11:1; 20:23; 2Ko 4:17; Obj 6:5
WAHANI, Heb 10:23 Trzymajmy się mocno, bez **w.**

WALCZYĆ, Pwt 33:8 Zaczęłeś z nim **w.** u wód Joz 10:14 gdyż sam Jehowa **w.** za Izraela Ps 109:3 odczylił mnie i **w.** ze mną bez powodu Dz 5:39 mogłoby się okazać, że **w.** z Bogiem 1Tm 6:12 **W.** w szlachetnej walce o wiarę Jak 4:2 Mordujecie i pożądacie **w.** i wojujecie Sdz 5:20; 2Kń 20:17, 29; Jn 18:36; 2Tm 4:7

WALECZNY, Eze 27:11 w wieżach byli **w.** mężowie

WALKA, Kol 2:23 **w.** z dogadzaniem ciała 1Tm 6:12 Walcz w szlachetnej **w.** o wiarę 2Tm 4:7 Walczyłem w szlachetnej **w.**, bieg Jak 4:1 Skąd się biora wojny i **w.** między wami Judy 3 do podjęcia ciężkiej **w.** o wiarę

WAŁ OBRONNY, Ps 48:13 Zwróćcie swe serca ku **w.**

WAPNO, Eze 13:11, 14 tym, którzy tynkują **w.** Eze 22:28 jej prorocy tynkowali dla nich **w.**

WARGA, Prz 10:21 **W.** prawego pasą wieu Prz 15:7 **W.** mądrych rozsiewają wiedzę Iz 6:5 jestem człowiekiem o nieczystych **w.** Oz 14:2 my złożymy w ofierze cięcie swych **w.** Mal 2:7 gdyż **w.** kapłana mają strzec wiedzy Heb 13:15 ofiarę wysławiania, to jest owoc **w.** Prz 3:10 język od złego, a **w.** od mówienia Hb 2:10; Ps 31:18; 106:33; Iz 30:27; Mt 15:8

WAROWNIA, Ps 31:4 tyś bowiem moją **w.**

WARSTEWKA, Iz 40:15 za **w.** pyłu na szalach

WARTOŚĆ, Ps 60:11 gdyż wybawienie nie ma **w.**

WARTOŚĆ, Prz 31:10 **W.** jej daleko większa niż korali Mt 13:46 Znalazłszy jedną perłę wysokiej **w.** Flp 3:8 z uwagi na niezrównaną **w.** poznania Heb 10:29 za pospolitą uznał **w.** krwi przymierza 1Pt 1:7 wiary, znacznie większej **w.** niż złoto 1Pt 3:4 który ma wielką **w.** w oczach Boga

WAŚN, Ps 80:6; 1Kó 3:3

WAŻNIEJSZY, Mt 23:23; Flp 1:10

WATPIĆ, Jak 1:6 prosz i wiarą, nie nie **w.**

WATPIWOŚĆ, Rz 14:1 rozstrzygać wewnętrzne **w.** Rz 14:23 gdy ma **w.**, potępiony

WĄTROBA, Wj 29:13; Prz 7:23; Eze 21:21

WĄŻ, Rdz 3:4 Wtedy **w.** rzekł do niewiasty Wj 4:3 Rzucił ją na ziemię i zamieniła się **w.** w. 2Kl 18:4 ściał święty pał i potłukł **w.** miedzianego Ps 91:13 podepczś młodego lwa i wielkiego **w.** Iz 65:25 pokarmem zaś **w.** będzie proch Mt 7:17 Będą zlizywać proch jak **w.** Mt 10:16 okaże się ostryż jak **w.**, a niewinni Mt 23:33 **W.** pomocię żmijowy, jakże uciekniecie Jn 3:14 jak Mojżesz uniósł **w.** na pustkowie Obj 12:9 Zrzucony został wielki smok, pradawny **w.** Rdz 3:1; Lb 21:8, 9; Ps 58:4; Prz 23:32; 2Kó 11:3; Obj 20:2

WCZUWAĆ SIĘ, Heb 4:15 arcykapłana, który **w.**

WDAWAĆ SIĘ, Dn 11:40; 2Tm 2:4; 2Pt 2:20

WDOWA, Za 7:10 nie oszukujcie **w.** ani chłopca Łk 20:47 którzy pożerają domy **w.**, a dla pozoru 1Tm 5:3 Szanuj **w.**, które rzeczywiście są **w.** Jak 1:27 opiekować się sierotami i **w.** w ich ucisku Obj 18:7 Siedzę jak królowa i nie jestem **w.** Iz 47:8; Mk 12:43; Łk 18:3; 21:2; 1Kó 7:8

WDOWIENSTWO, Rdz 38:14; Iz 47:9; 54:4

WDZIECZNY, Łk 17:9 Czyż będzie **w.** niewolnikowi Kol 3:16 nauczać **w.** pieśniami duchowymi 1Tm 1:12 **W.** jestem Chrystusowi Jezusowi 2Tm 1:3 **W.** jestem Bogu, dla którego pełnię służbę

WDZIEK, Ps 45:2; Prz 11:16; 31:30

WDRZEĆ SIĘ, Prz 21:22 Mądry **w.** nawet do miasta

WEJRZEĆ, 1Pt 1:12 pragną **w.** aniołowie

WEJSĆ, Prz 17:19 Kto podwyższa swoje **w.** Kol 8:3, 33; 16:7; Joz 19:51; Eze 33:30; 2Pt 1:11

WEJŚĆ, Iz 26:2 żeby mógł **w.** prawy naród Mt 25:21 niewolniku! **W.** do radości swego pana Prz 4:14; 23:10; Mt 19:17; Dz 14:22; Rz 5:12; Heb 4:6, 10; 9:12, 24

WESELE, Ps 100:2 Służcie Jehowie z **w.** Dz 14:17 napelniając wasze serca pokarmem i **w.** Est 8:16; Ps 45:15; Jl 1:16

WESELIĆ SIĘ, Pwt 32:43 **W.** narody, z jego ludem Ps 68:4 **w.** przed jego obliczem Ps 97:1 Niech **w.** mnogie wyspy Gal 4:27 **W.** niepłodna, która nie rodzi się Obj 12:12 Dłatego **w.** niebios a wy, którzy Prz 8:30; Prz 15:10; 1Pt 1:8; Obj 18:20

WESELYN, Mt 22:2 króla, który wyprowadził ucztę **w.** Mt 22:10 sala **w.** napelniała się polłężącymi Jn 2:1 odbyła się w Kanie Galilejskiej ucztą **w.**

WESOLY, Sdz 16:25 ponieważ ich serce było **w.**

WESTCHNIENIE, Lam 1:22 Bo **w.** moich wiew

Rz 8:26 jak ujmuje się nie wypowiedzianymi **w.**

WESTYBUL, Mk 14:68 wyszedł na zewnątrz do **w.**

WEWNĄTRZ, Rz 7:22 człowiekiem, jakim jestem **w.** 2Kó 4:16 człowiek, którym jestem **w.**, odnawia się Ef 3:16 potężnym w człowieku, jakim jesteście **w.**

WEDROWIEC, Sdz 19:17; Jer 9:2

WEDROWNY, Kpl 11:22 jeść: szarańczę **w.**

WEDROWNY HANDLARZ, 2Kó 2:17 nie jesteśmy **w.**

WĘDZIŁO UZDY, Iz 30:28 w szczękach ludów **w.**

Jak 3:3 Jeśli **w.** wkładamy w pyski koniom

WEGIEŁ, Ps 118:22 stał się głowicą **w.** Dz 4:11 poczytany za nic, stał się głowicą **w.** 1Pt 2:7 kamień odrzucony, stał się głowicą **w.**

WEGLE, Ps 18:12; Iz 47:14; Eze 10:2

Rz 12:20 nagarniesz ognistych **w.** na jego głowę

WIADOMOŚĆ, Wj 23:1 nieprawdziwej **w.**

WIARA, 1Kl 10:7 nie dawałam **w.** tym słowom Ps 78:22 nie pokładali **w.** w Bogu i nie ufali Łk 1:1 faktów, którym wśród nas dano **w.** Łk 18:8 czy rzeczywiście znajdzie **w.** na ziemi Dz 10:43 każdy, kto w nim pokłada **w.** Rz 4:13 na podstawie prawości dzięki **w.** Rz 14:23 co nie jest z **w.** jest grzechem Gal 6:10 którzy są z nami spokrewnieni w **w.** Ef 4:5 jeden Pan, jedna **w.**, jeden chrzest 2Tm 3:2 nie wszyscy bowiem mają **w.** 1Tm 6:12 Walcz w szlachetnej walce o **w.** 2Tm 4:7 żeby ukończyłem **w.** zachowałem Heb 12:2 Udoskonaliciela naszej **w.** Jezusa Jak 2:26 **w.** bez uczynków jest martwa 1Pt 1:7 wypróbowana jakoś waszej **w.** 1Pt 5:9 przeciwstawcie się mu, stali **w.** 1Jn 5:4 które zwyciężyło świat: nasza **w.** 2Kó 5:7; Gal 3:8, 11; Ef 6:16; 1Tm 4:1; Heb 11:1, 6

WIAROGODNY, Dn 2:45 a jego wyjaśnienie **w.**

Dn 7:16 Podszedłem, żeby prosić o **w.** informacje

WIAROŁOMNY, Prz 14:14 Człowiek **w.** serca

WIATR, Kzn 1:14 marnością i pogonią za **w.** Kzn 11:4 Kto zważa na **w.**, nie będzie siał Iz 26:18 doznawaliśmy boleści, urodziliśmy **w.** Mt 24:31 zbiorą jego wybranych od czterech **w.** Dz 2:2 z nieba dobiegł szum gwałtownego **w.** Ef 4:14 nie byli unoszonymi każdym **w.** nauki Ps 104:3; Eze 37:9; Mt 7:25; Jn 3:8; Obj 7:1

WIAZĄC, Mt 23:4 **W.** wielkie ciężary i wkładają

WICHER, 2Kl 2:1 miał zabrać Eliasza w **w.** Oz 8:7 sieją wiatr, będą zbierały **w.** Hb 38:1; Prz 1:27; 10:25; Iz 66:15; Mt 14:30

WIĆ SIĘ, Ps 29:8 sprawia, że **w.** pustkowie Kadesz

WIDOCZNY, Mt 27:53 stało się **w.** dla wielu ludzi Rz 1:20 niewidzialne przymioty są wyraźnie **w.**

WIDOWISKO, Nah 3:6; 1Kó 4:9

WIDZĄCY, 1Sm 9:9; 2Kń 16:7

WIDZENIE, 2Kó 5:7 dzięki wierze, a nie dzięki **w.**

WIDZIANY, Heb 11:1 przejaw rzeczy nie **w.**

WIDZIEĆ, Rdz 31:49 gdy się nie będziemy **w.** Iz 66:8 Kto **w.** podobne rzeczy? Czy kraj Jer 5:21 Mają oczy, lecz nie **w.** mają uszy Mt 5:8 czyste serca, gdyż oni będą **w.** Boga Mt 13:14 będziecie patrzeć, ale nie będziecie **w.** Jn 1:18 Żaden człowiek nigdy nie **w.** Boga Dz 17:22 Mężowie ateńscy, **w.** że we wszystkim Rz 8:24 gdy człowiek coś **w.**, czyż ma nadzieję 1Jn 4:20 nie miłuje swego brata, którego **w.** Obj 3:18 masz do wcięcia w oczy, żebyś **w.**

WIECZERZA, Mt 23:6 lubią miejsca na **w**.

Mk 6:21 Herod w swoje urodziny wydał **w**.
Łk 14:12 Kiedy wyjdiesz **w**, nie zwolnij przyjaciel
Obj 19:9 którzy są zaproszeni na **w**. zaślubin
Obj 19:17 zgromadzić się na wielką **w**. Boga
Łk 14:16; 22:20; Jn 13:4; 1Ko 11:20, 21, 25

WIECZNOŚĆ, 1Tm 1:17 Królówi **w**, Bogu
Judy 25 potęga i władza od całej minionej **w**.
Obj 15:3 prawdziwe są twe drogi, Królu **w**.

WIEDZNY, Jn 17:3 To znaczy życie **w**.
Rz 6:23 darem, który daje Bóg, jest życie **w**.
2Ko 4:18 ale to, co niewidoczne, jest **w**.
Mt 25:46; Mk 3:29; Rz 5:21; 1Pt 5:10; 1Jn 5:11

WIEDZA. Zobacz też POZNANIE.

Prz 15:7 Wargi mądrych rozsiewają **w**.
Dn 12:4 nastanie obfitość prawdziwej **w**.
Łk 11:52 Bida wam, gdyż zabraliście klucz **w**.
1Tm 6:20 sprzeciwności fałszywie tak nazywanej **w**.
Ps 19:2; Prz 9:9; 10:14; 14:18; 14:24; 53:11; Dn 1:4;
Mal 2:7; Rz 11:33; 1Ko 8:1

WIEDZIEĆ, Ps 83:18 aby **w**, że masz na imię
Rz 8:28 A **w**, że Bóg sprawia, iż jego dzieła
Heb 13:2 niektórzy, nie **w**, podejmowali aniołów
Pwt 4:39; Ps 20:6; Dz 18:25; 19:15; 1Jn 3:2

WIEK CHŁOPIECY, 1Sm 17:33

WIEK MŁODZIENCTWA, Kzn 12:1

WIEKUISTY, Iz 9:6 Potężny Bóg, **w**, Ojciec, Książę
Rz 1:20 przymioty — jego **w**. moc i Boskość
Judy 6 zatrzymał **w**. więzami w gęstej ciemności

WIELBIĆ, Dz 19:27 którą **w**. cały okręg Azji
Rz 1:25 **w**. stworzenie i dla niego pełnili służbę

WIELBŁAD, Rdz 24:10, 11; Mt 19:24; 23:24

WIELECE POWAŻANY, Iz 9:15 Sędziwi i **w**. jest

WIELKA RZESZA, Obj 7:9 ujrzałem, a oto **w**.

WIELKI, Dn 2:45 **w**. Bóg oznajmił królówi
Za 11:13 Wrzucę do skarbcza — tę **w**. zapłatę
Mk 12:37 **w**. tłum słuchał go z przyjemnością

WIELKODUSZNA CIERPLIWOŚĆ, Rz 2:4; 9:22;
Gal 5:22; Ef 4:2; Kol 3:12; 2Tm 4:2

WIELKODUSZNIE CIERPLIWI, 1Ko 13:4

1Ts 5:14 wobec wszystkich bądźcie **w**.

WIELKOŚĆ, 1Kn 29:11 Twoja jest **w**. i potęga
Ef 1:19 czym jest niezmierzona **w**. jego mocy
Est 1:4; Ps 71:21; 145:3, 6

WIENIEC, Iz 28:5 korona i piękny **w**.

WIERNIE POSTĘPOWANIE, Iz 26:2 trwa w **w**.

WIERNOŚĆ, Pwt 32:4 Skala, Bóg **w**.

Pwt 32:20 Są synami, w których nie ma **w**.
Ps 40:10 Rozgłosiłem twoją **w**. i twe wywabienie
Ps 91:4 jego **w**. wobec prawdy będzie tarczą
Ps 117:2 **w**. Jehowy wobec prawdy trwa po czas
Tyt 2:10 w pełni przejawiając niezachwianą **w**.
2Kn 19:9; Ps 33:4; 36:5; 85:10; 119:90; Iz 25:1;
Hab 2:4; Za 8:3; Rz 3:3; 1Ts 3:7

WIERNY, Ps 31:23 **w**. Jehowa strzeże, lecz
Prz 13:17 lecz **w**. wysłannik jest lekarstwem
Prz 14:5 Świadcim **w**. jest ten, który nie skłame
Prz 27:6 Rany zadane przez milującego są **w**.
Mt 24:45 Kto jest niewolnikiem **w**. i roztropnym
Łk 16:10 **w**. w najmniejszym, jest **w**. w wielkim
2Tm 2:2 co usłyszałeś, to porucz **w**. ludziom
1Pt 4:19 polecają swe dusze **w**. Stwórcy
Obj 2:10 Okaż się **w**. aż do śmierci, a dam ci
Obj 17:14 są z nim powołani i wybrani, i **w**.
Pwt 7:9; Neh 9:8; 13:13; 1Ko 4:2; Obj 3:14; 19:11

WIERZĄCY, Dz 5:14 stale przybywało **w**. w Pana
1Tm 6:2 są **w**. i umiłowani. Wciąż tego nauczał

WIERZBA, Eze 17:5 **w**. nad rozległymi wodami

WIERZYĆ. Zobacz też UWIERZYĆ. **WIARA**.

Dz 28:16 Nikt, kto **w**, nie wpadnie w panikę
Jn 3:16 kto w niego **w**, nie został zgładzony
Jn 5:24 i **w**. temu, który mnie posłał, ten ma
Jn 9:35 rzekł: Czy **w**. w Syna Człowieczego
2Ko 4:13 my też **w**. i dlatego mówimy
Gal 3:22 obietnicę dano tym, którzy **w**.
Heb 11:6 musi **w**, że on istnieje i że nagradza
Jak 2:19 Jednakże i demony **w**, a dygoczą

1Jn 5:1 Każdy, kto **w**, że Jezus jest Chrystusem
Jn 11:26; 12:44; Rz 10:4, 10; 1Pt 2:7

WIEŚĆ, Ps 23:3 **w**. mnie szlakami prawości
Ps 31:3 Ty bowiem będziesz mnie **w**. i prowadził
Ps 43:3 Poślij światło i prawdę. Niech mnie **w**.
Prz 25:25 taka **w**. dobra z ziemi dalekiej

Dn 11:44 Jednakże zaniepokoją go **w**. ze wschodu
Mt 24:6 słyszeć o wojnach, a także **w**. wojenne
Łb 14:36; Prz 15:30; Eze 7:26; 1Jn 1:5; 3:11

WIETRZNY, Rdz 3:8 usłyszeli głos o **w**. porze dnia

WIEZA, Rdz 11:4 Nuże, zbudujmy sobie **w**.
Ps 48:3 w jego **w**. mieszkalnych sam Bóg
2Kl 9:17; Ps 61:3; 122:7; Prz 18:10; Iz 13:22; Eze
19:7; Am 3:9; Mi 4:8; 5:5; Łk 13:4

WIEKSZOŚĆ, 2Ko 2:6 nagana udzielona przez **w**.

WIEKSZY, Jn 14:28 gdyż Ojciec jest **w**. niż ja
2Ko 4:17 chwałę, która nabiera coraz **w**. wagi
Heb 7:7 mniejszy jest błogosławiony przez **w**.

WIEZADŁA, Kol 2:19 zespolone przez stawy i **w**.

WIEZIENIE, 1Pt 3:19 głosił duchom będącym w **w**.

Obj 2:10 będzie wtrącać niektórych z was do **w**.
Obj 20:7 Szatan wypuszczony ze swego **w**.
Mt 5:25; 11:2; 25:36; Łk 22:33; Dz 5:18, 19, 21; 16:26

WIEZIEN, Iz 42:7 wyprowadził z lochu **w**.

Iz 49:9 by powiedzieć **w**. 'Wyjdźcie!'

Ef 3:1 ja, Paweł, **w**. Chrystusa Jezusa dla was
2Tm 1:8 nie wstydź się **w**. ze względu na niego
Ps 69:33; Iz 14:17; Za 9:12; Mt 27:15; Dz 16:25

WIEŻY, Ps 2:3 mówiąc: Rozzerwijmy ich **w**.

Eze 20:37 i wprowadzę was w **w**. przymierza

Mk 7:35 a **w**. jego języka się rozwiązały

Flp 1:13 me **w**. stały się publicznie znane

Ps 116:16; Dz 20:23; 26:31; Kol 4:3; Heb 11:36

WIEŻ, Ef 4:3 ducha w jednoczącej **w**. pokój

Kol 3:14 miłość, gdyż jest doskonałą **w**. jednością

WILK, Iz 11:6 **w**. pobejdzie trochę z barankiem

Mt 10:16 posyłam was jak owce pomiędzy **w**.

Eze 22:27; Jn 10:12; Dz 20:29

WINA, Rdz 15:16 dopełniła się **w**. Amorytów

Rdz 26:10 Jeszcze trochę, a ściągnąłabym na nas **w**.

Joz 2:17 wolni od **w**. w związku z twoją przysięgą

1Kn 21:3 miałby się stać dla Izraela przyczyną **w**.

2Kn 28:10 Czy u was nie ma **w**. wobec Jehowy

Ezd 9:6 a nasza **w**. urosła aż do niebios

Hi 31:11 rozpasanie i **w**. godna uwagi sędziów

Mt 18:15 idź i jego **w**. odśłoń między tobą a nim

Jn 18:38 Ja nie znajduję w nim żadnej **w**.

Ezd 9:13; Ps 68:21; Jer 51:5; Oz 13:1; Mt 6:12

WINIEN, Ps 55:23 ludzie **w**. krwi nie przeżyją

Ps 59:2 wybaw mnie od ludzi **w**. krwi

Mt 27:24 Nie jestem **w**. krwi tego człowieka

Rz 13:8 Nikomu nie bądźcie nie **w**. oprócz

1Ko 11:27 bądźcie **w**. względem ciała i krwi

Wj 5:16; Iz 24:6; Eze 22:4; Za 11:5; 2Ts 1:3

WINNA TŁOZCZNIA, Sdz 6:11 mówił **w**. pszenieć

Jz 13:13 Przjdźcie, zastpacie, bo **w**. jest już pełna

Obj 19:15 On też deptać **w**. gniewu

WINNICA, Iz 5:7 **w**. Jehowy jest dom Izraela

Iz 65:21 zasadzą **w**. i będą spożywać ich owoce

Sof 1:13 zasadzą też **w**, lecz nie będą piły wino

Łk 20:9 zasadził **w**. i wydzierżawił ją hodowcom

Jer 12:10; Eze 28:26; Am 9:14; Mt 20:1; 21:28

WINO, Sdz 9:13 mam zaniechać mego młodego **w**.

Ps 104:15 **w**. które rozwesela serce śmiertelnika

Prz 23:31 **w**. nie patrz na **w**, gdy się czerwieni

Iz 25:6 ucztę z **w**. trzymanego na osadach

Dn 2:9 Upili się, ale nie **w**. poruszają się

Iz 55:1 kupujecie bez placenia **w**. i mleko

Jer 25:15 Weź z mek reki ten kielich **w**. złości

Jl 3:18 góry ociekają będą słodkim **w**.

Dn 2:9 skosztował wody, która się zamieniła w **w**.

1Tm 3:8 nie oddający się picu mnóstwa **w**.

1Tm 5:23 Nie pij wody, używaj po trosze **w**.

Sdz 13:4; Jer 35:6; Mt 9:17; Ef 5:18; Obj 18:3

WINOGRONA, Iz 5:2 nadzieję, że będzie rodzić **w**.

Jer 8:13; Eze 18:2; Mt 7:16; Obj 14:18

WINOROŚL, Jer 2:21 zasadziłem cię jako winorośl **w**.

Jl 2:22 Drzewo figowe i **W.** dadzą energię życiową
Jn 15:1 jestem prawdziwą **W.**, a Ojciec hodowcą
Obj 14:18 Zapuść sierp i zbierz kłosie **W.** ziemi
Sdz 9:13; Eze 17:8; Mt 4:4; Za 8:12; Mt 26:29

WIOSNA ŻYCIA, Kzn 11:10 **W.** marnością

WITAJ, Mt 27:29; Łk 1:28; Jn 19:3

WIZERUNEK, Wj 20:4 Nie wolno robić **W.**

Iz 42:8 nie oddam mój sławy rytłm **W.**

Mt 22:20 powiedz: Czym to **W.** i napis

Ps 78:58; Obj 14:9; 20:4

WIZJA, Prz 29:18 nie ma **W.** lud się rozzuchwala

Jl 2:28 Młodzieńcy wasi będą miec **W.**

Za 13:4 prorocy się zawstydzą, każdy swojej **W.**

Mt 17:9 Nikomu nie opowiadajcie tej **W.**

Eze 1:1; 13:9, 16; Dn 10:14; Mt 3:6; Hab 2:3

WIZJONER, 2Sm 24:11 Gada, który był **W.** Dawida

Iz 29:10 on też zakrył wasze głowy, **W.**

Mt 3:7 **W.** będą się musieli zawstydzić

2Kl 17:13; 1Kl 25:5; 2Kl 9:29; 33:19; 35:15

WKORZENIONY, Ef 3:17 **W.** i osadzeni na

Kol 2:7 będąc **W.** i zbudowani w nim

WKRAĆCZAC, Ps 106:30 Pinechas powstał i **W.**

1Ts 4:6 nie **W.** w prawa swego brata

WKRAĆCZAJ SIE, Gal 2:4 **W.** w celu przespiewywania

WŁADAC, Ps 3:15 pokój Chrystusowi **W.** w sercach

WŁADCA, Dn 4:17 Najwyższy jest **W.** w królestwie

Mt 9:34 za sprawą **W.** demonów wypędza demony

Mt 20:25 **W.** narodów panoszą się wśród nich

Jn 7:48 Czyż uwierzył w niego choćby jeden z **W.**

Jn 14:30 bo nadchodzi **W.** świata

Jn 16:11 **W.** tego świata został osądzony

Ef 2:2 według **W.** mocy powieterza

Iz 28:14; Jn 12:31, 42; Dz 3:17; 4:26; 17:6; 1Kl 2:8

WŁADZA, Ps 103:19 objęło swą **W.** wszystko

Prz 29:2 gdy **W.** sprawuje niegodziwy, lud wzdycha

Iz 9:6 na jego barkach spocznie **W.** księżką

Iz 32:1 księżka będzie sprawować **W.** księżką

Dn 7:27 a wszelkie **W.** będą im służyć

Mt 28:18 Dano mi wszelką **W.** w niebie i na ziemi

Jn 5:27 dał mu **W.** sądenia, gdyż jest Synem

Dz 1:7 które Ojciec objął swoją **W.** orzekania

Rz 13:1 Niech dusza będzie podporządkowana **W.**

Rz 13:2 kto się sprzeciwia **W.** przeciwstawił się

1Kl 7:4 Zona nie sprawuje **W.** nad swoim ciałem

1Kl 15:24 obróciwszy wniwecz wszelką **W.**

Ef 1:21 wysoko ponad wszelkim rządem i **W.**

Ef 6:12 zmagamy się z **W.** ze światowymi władcami

Kol 1:13 On nas wyzwolił spod **W.** ciemności

1Pt 3:22 podporządkowano mu aniołów i **W.**

Iz 22:21; Dn 11:39; Mt 7:29; 20:25; Łk 4:6; 12:5;

Jn 19:11; Kol 2:15; Tyt 3:1; Heb 5:14; Obj 17:12

WŁADZE UMYSŁOWE, 2Kl 3:14; Flp 4:7

WŁAMYWAĆ SIE, Mt 6:19 złoździe **W.** i kradną

WŁASNOŚĆ, Wj 19:5 stanicie się szczególną **W.**

Pwt 14:2 abys był jego ludem, szczególną **W.**

Jn 15:19 świat kochałby to, co jest jego **W.**

Dz 7:5 ale obiecał dać ją na **W.** jemu

1Pt 2:9 jesteście ludem na szczególną **W.**

Pwt 4:20; Eze 36:12; Dz 4:32; Ef 1:14

WŁASCIWY, Est 1:17 żony wzgardzą swymi **W.**

Iz 54:5 twój Wielki Twórca twoim **W.**, mężem

Mt 21:40 Gdy przyjdzie **W.** winnicy, co uczyni

2Pt 2:1 zaprzą się nawet **W.**, który ich kupił

Judy 4 sprzeniewierający się **W.** i Panu

Wj 21:3; 2Sm 11:26; 1Tm 6:1; Tyt 2:9

WŁASCIWY, Dn 8:14 doprowadzone do **W.** stanu

Jak 3:10 Nie byłoby **W.** żeby się tak działo

WŁOS, Sdz 16:22 **W.** na jego głowie zaczęły odrastać

Lk 21:18 ani jeden **W.** wam z głowy nie zginie

Dn 3:27; 7:9; 1Kl 11:14; 1Pt 3:3; Obj 9:8

WŁÓCZNIJA, Ps 46:9; Iz 2:4; Mt 4:3

WŁÓCZYĆ SIE, 1Tm 5:13 uczą się **W.** po domach

WMIĘSZAĆ SIE, Prz 14:10 do jej radości nie **W.** obcy

WNĘTRZE, Ps 5:9 **W.** ich to doprawdy nieszczęście

Ps 40:8 a twoje prawo jest w moim **W.**

Ps 51:6 upodobałeś sobie prawdomówność we **W.**

Łk 11:39 wasze **W.** jest pełne grabieży

WNIKLIWOŚĆ, Prz 1:3 karcenia, które daje **W.**

Prz 13:15 Dobra **W.** daje łaskę

Prz 14:35 upodobanie w sędzie, który działa z **W.**

Prz 16:22 **W.** jest zdrojem życia dla tych

Prz 19:11 **W.** człowieka powściąga jego gniew

Rz 3:11 nie ma nikogo, kto by przejawiał **W.**

Ps 111:10; 119:99; Prz 3:4; Iz 44:18; Jer 3:15; 9:24

WNIKLIWY, Dn 11:33 **W.** spośród ludu będą

WNIWIECZ, 2Sm 1:27 **W.** się obrócił orecz wojenny

Iz 44:25 obracam **W.** znaki różnych gadułów

Iz 54:16; 2:4; 1Kl 1:28; 2:6

WODA, Rdz 6:17 sprowadzą potop **W.** na ziemię

Wj 14:21 wyciągnął rękę i **W.** się rozdzieliły

Joz 9:27 do zbierania drewna i czerpania **W.**

Prz 25:25 Jak zimna **W.** dla zmęczonej duszy

Iz 12:3 naczepcie **W.** ze źródła wywabienia

Iz 30:20 da wam chleb udręki oraz **W.** uciemiężenia

Iz 55:1 Nuże, spragnieni! Przyjdźcie do **W.**

Jer 2:13 popokane cysterny nie mogą zatrzymać **W.**

Am 8:11 nie pragnienie **W.** lecz słuchania słów

Mt 10:42 da do picia choćby kubek zimnej **W.**

Jn 4:14 kto napije się **W.** która ja mu dam

Obj 7:17 poprowadzi ich do źródła **W.** życia

Łb 20:10; Iz 11:9; Jn 5:7; 7:38; Obj 17:1; 15; 22:1, 17

WOJNA, Ps 46:9 Sprawia, że **W.** się ustają

Jl 3:9 Uświęćcie **W.**! Zbudźcie mocarzy

Za 14:3 Jehowa wyruszy i stoczy **W.**

Mt 24:6 słyszeć o **W.** a także wieści wojenne

Obj 12:7 I wybuchła **W.** w niebie: Michał

Obj 12:17 smok odszedł, aby toczyć **W.**

Obj 16:14 zgromadzić na **W.** wielkiego dnia Boga

Iz 13:4; Jer 50:22; Za 14:2; Łk 21:9; Obj 19:11, 19

WOJOWANIE, Iz 2:4 już nie będą się uczyć **W.**

WOJOWNIK, Wj 15:3 Jehowa jest **W.**

WOJSKO, Iz 34:2 Jehowa pała złością na ich **W.**

Za 4:6 Nie **W.**, nie mocą, lecz moim duchem

Łk 21:20 urzycie Jeruzolimie otoczoną przez **W.**

Obj 19:14 **W.**, które były w niebie, podały za nim

Pwt 24:5; 2Kl 25:10; Hi 29:25; Ps 110:3; Eze 37:10;

38:4; 15; Jl 2:11, 25; Mt 22:7; Heb 11:34; Obj 9:16

WOLA, Ps 40:8 w wykonywaniu twej **W.** Boże mój

Ps 143:10 Naucz mnie spełniać **W.** twoją

Oz 14:4 Umiłuję ich ze swej wolnej **W.**

Mt 10:6 Niech się dzieje twoja **W.**

Łk 22:42 nie moja **W.**, lecz twoja niech się dzieje

Jn 5:30 nie szukam własnej **W.**, lecz **W.** tego

Dz 13:36 Dawid służył wyraźnej **W.** Bożej

Rz 12:2 Dobry i miły, i doskonały **W.** Bożą

Ef 5:17 uświadamiajcie sobie, co jest **W.** Jehowy

Kol 1:9 napełnieni dokładnym poznananiem jego **W.**

2Pt 1:21 proścotwo nie przyniesione z **W.** człowieka

1Jn 2:17 kto wykonuje **W.** Boga, pozostaje na wieki

Obj 4:11 i z twojej **W.** wszystko zaistniało

Ezd 7:18; Dn 11:36; Mt 7:21; Jn 6:39; Rz 8:20; 9:19;

Heb 10:10; Jak 3:4

WOLNOŚĆ, Kpl 19:20 nie została jej dana **W.**

Rz 8:21 dostąpi chwalebnej **W.** dzieci Bożych

2Kl 3:17 a gdzie duch Jehowy, tam **W.**

Gal 2:4 wkradli się w celu przespiewywania **W.**

1Pt 2:16 nie używajcie **W.** jako osłony dla zła

2Pt 2:19 Obiecując im **W.** sami są niewolnikami

1Kl 10:29; Gal 5:1, 13; Jak 1:25

WOLNY, Gal 3:28 nie ma niewolnika ani **W.**

Gal 4:26 Jeruzolima górna jest **W.** i jest matką

Wj 21:2; Jer 22:21; Ef 6:8; Kol 3:11; Heb 13:5

WOLAC, Iz 12:6 **W.** z radości, mieszkanko Syjonu

Jer 25:34; 31:7; Łk 18:7; 19:40

WOLANIE, Ps 89:15 lud, który zna radosne **W.**

Iz 51:11 przybędą na Syjon z radosnym **W.**

WONNY, Wj 25:6; 30:7; PnP 3:6

WON, Rdz 8:21 A Jehowa poczuł kojącą **W.**

Eze 8:11 i wznosiła się **W.** obok kadzidła

2Kl 2:15 dla Boga jesteśmy miłą **W.** Chrystusową

Ef 5:2 dar ofiarny i ofiarę dla Boga na miłą **W.**

WORECZEK, 1Sm 25:29 zawinięta w **W.** życia

Hi 14:17 Bunt mój jest zapieczętowny w **W.**

Hi 16:13 mój **W.** zółciowy wylewa na ziemię

WOREK, Hi 28:18 więcej wart **W.** mądrości niż

WOSK, Ps 68:2; 97:5

WÓDZ, 1Sm 9:16 namaścić go na **w.** nad Izraelem

1Sm 25:30 że ustanowi cie **w.** nad Izraelem

2Sm 7:8 byś został **w.** nad Izraelem

Iz 55:4 dałem go za **w.** i rozkazodawcę

Pwt 32:42; 1Kń 13:1; 2Kń 32:21; Mt 23:10

WPADAC, Jł 2:9 **w.** do miasta. Biegną po murze

Heb 10:31 Strasziłwa to rzecz **w.** w ręce Boga

WPAJAC, Pwt 6:7 **w.** je swym synom i mów

WPATRYWAĆ SIĘ, 2Ks 3:7 **w.** w oblicze Mojżesza

Heb 12:2 **w.** w Pełnomocnika i Udoskonaliciela

Dz 1:10; 3:12; 2Ks 3:13

WPROWADZAC, Jn 16:13 **w.** was w całą prawdę

Heb 9:18 nie zostało **w.** w życie bez krwi

WPROWADZAC W BŁĄD, Mt 24:4, 24; 1Ks 6:9;

2Tm 3:13; Obj 19:20; 20:3

1Ks 15:33 Nie dajcie się **w.** Zle towarzystwo psuje

Gal 6:7 Nie dajcie się **w.** Bóg nie jest kimś

1Jn 1:8 sami siebie **w.** i nie ma w nas prawdy

1Jn 3:7 Działeczki, niech was nikt nie **w.**

Obj 12:9 zwany Szatanem, który **w.** całą ziemię

WPROWADZONY W BŁĄD, Łk 21:8 nie zostali **w.**

Obj 18:23, przez praktyki spirytystyczne zostali **w.**

WPRZEGAC, Oz 10:10 **w.** w swe dwa przewinięcia

WRACAĆ, Rdz 3:19 aż **w.** do ziemi

1Ks 8:48 **w.** do ciebie całym sercem i całą duszą

Prz 26:11 pies **w.** do swoich wymiocin

Kzn 12:7 duch **w.** do Boga, który go dał

Iz 55:11 Nie **w.** do mnie bezowocne, lecz uczyni

Mal 3:7 **w.** do mnie, a ja **w.** do was

Mk 13:16 niech nie **w.** do tego, co za nim

Kzn 1:6; 3:20; Eze 35:7

WRAZLIWOŚĆ, Rz 11:7 mieli **w.** stępioną

WROGOŚĆ, Ps 23:5 którzy okazują mi **w.**

Rdz 50:15; Jł 16:9; Ps 55:3

WRÓG, Iz 64:2 byś dał poznać swe imię **w.**

Jer 46:10 dzień pomsty do pomszczenia na jego **w.**

1Pt 5:8 Wasz **w.**, Diabeł, kraży jak ryczący lew

Pwt 32:43; Est 7:6; Ps 74:10; 107:2; Nah 1:2

WRÓŻBA, Lb 22:7 mając w reku zapłatę za **w.**

Eze 13:6 Widzieli w wizji kłamliwą **w.**

WRÓŻBIARSTWO, 1Sm 15:23 grzech **w.**

Mt 3:11 jej prorocy uprawiają **w.** za pieniądze

WRÓŻBIARZ, Pwt 18:14 narody słuchały **w.**

Iz 3:2; Jer 27:9; Za 10:2

WRÓŻBITA, Joz 13:22; 1Sm 6:2; Iz 44:25; Mt 3:7

WRÓŻYC, Pwt 18:10 nie znajdź się, kto **w.**

Eze 13:9 przeciw prorokom, którzy **w.** kłamstwo

Eze 13:23 już nie będziecie **w.**, stosując wróżbę

WRZAWA, Iz 32:14; Jer 25:31

WRZECIONO, Prz 31:19 jej ręce trzymają **w.**

WRZESZCZEĆ, Łk 23:21 zaczęli **w.** Na pal

WRZÓD, Wj 9:9 w ziemi egipskiej wystąpił **w.**

Wj 9:11; Mt 2:7; Oz 5:13; Łk 16:21; Obj 16:2, 11

WSCHODNI, Mt 2:1 oto astrologi ze stron **w.**

Rdz 3:24; Mt 8:11; 24:27; Łk 13:29

WSCHODZIĆ, 2Pt 1:19 **w.** jutrenka

WSCHÓD, Ps 75:6 ani **w.** nie ma wywyższenia

Dn 11:44 zaniepokają go wieści ze **w.** i północy

Iz 2:6; Jer 49:28; Eze 8:16; Obj 16:12

WSKAZÓWKA, Prz 16:11; Dz 8:31

WSKAZYWAĆ, Heb 12:27; 1Pt 1:11

WSKRZESZAC, Dz 2:24 Ale Bóg go **w.**

2Ks 4:14 ten, który **w.** Jezusa, **w.** także nas

Jn 6:39; Ef 1:20; 2:6; Kol 2:12

WSKRZESZONY, Mt 28:7 powiedziecie, że został **w.**

Łk 20:37 że umarli są **w.** wyjawili nawet Mojżesz

Kol 3:1 jednak zostaliście **w.** z Chrystusem

1Ks 15:17, 42, 44

WSPANIAŁSZY, 1Ks 12:31; Heb 1:4; 8:6

WSPANIAŁOMYŚLNY, Rz 5:17 **w.** daru prawości

WSPANIAŁOŚĆ, 1Sm 15:29 ponadto **w.** Izraela

1Kń 29:11 Twoja, Jehow, jest potęgą i **w.**

Ps 145:12 chwałę **w.** jego władzy królewskiej

Ps 149:9 **w.** taka należy się wszystkim lojalnym

Iz 53:2 Nie odznacza się okazałą postacią ani **w.**

Dn 4:22; Dz 19:27; 2Pt 1:16

WSPANIAŁY, Iz 28:1 Biada **w.** koronie pijaków

Mt 2:8 Z przodu szat ściągacie **w.** ozdobę

Dz 2:11 mówią o **w.** rzeczach Bożych

Dz 2:20 nadejdzie wielki **w.** dzień Jehowy

2Tm 1:14 Tego **w.** depozytu strzeż przez ducha

1Pt 2:9 szeroko poznajmi **w.** przymioty

WSPIERAĆ, Ps 55:22 na Jehowę, a on cie **w.**

WSPOMINAC, Rdz 9:15 **w.** na moje przymierze

Hi 14:13 ustanowił granicę czasu i **w.** na mnie

Ps 6:5 Bo w śmierci nie **w.** się o tobie

2Tm 1:5 **w.** nieobludną wiarę, która jest w tobie

Ps 83:4; Jer 31:34; Flp 3:18

WSPOMOŻYCIEL, Ps 10:14 Ty stałeś się jego **w.**

Jn 15:26 przybędzie **w.** którego wam posłę

Jn 16:7 jeśli nie odejdę, **w.** do was nie przyjdzie

2Kl 14:26; Ps 30:10; 54:4; Jn 14:16, 26; Heb 13:6

WSPÓLNIK, 2Ks 20:37 Achazjasza uczyniłeś **w.**

WSPÓLNOTA, 1Ks 1:9 powołani do **w.** z Synem

2Ks 6:14; 1Jn 1:3, 6, 7

WSPÓLNY, Dz 4:32 lecz wszystko mieli **w.**

1Ks 10:13 poza to, co jest **w.** wszystkim ludziom

Dz 2:44; Tyt 1:4

WSPÓŁCZESNY, Rdz 6:9 nienaganny wśród **w.**

WSPÓŁCZŁONEK, Ef 3:6 mają być **w.** ciała

WSPÓŁCZUCIE, 1Sm 22:8 nikt nie okazuje mi **w.**

Ps 69:20 kto by okazał **w.** lecz nie było nikogo

Jer 13:14 Nie okaże **w.** ani się nie uzale

Rz 12:1 przez wzgląd na przejawy **w.** Bożego.

Flp 2:1 jakieś tkliwe uczucia i wyrazy **w.**

Kol 3:12 tkliwe uczucia: **w.** życzliwość

Jer 15:5; Oz 13:14; Za 11:5, 6; Rz 9:15

WSPÓŁCZUC, Jł 2:18 Jehowa będzie **w.** ludowi

Hi 42:11; Iz 51:19; Eze 7:9; Nah 3:7

WSPÓŁDZIEDZIC, Rz 8:17 lecz **w.** z Chrystusem

Ef 3:6 ludzie z narodów mają być **w.**

WSPÓŁBOYWATEL, Ef 2:19 jesteście **w.** świętych

WSPÓŁPRACOWAC, 1Ks 16:16 kto **w.** i się trudzi

WSPÓŁPRACOWNIK, 1Ks 3:9 jesteście **w.** Bożymi **w.**

Kol 4:11; 3Jn 8

WSPÓŁUCZESTNIK, 2Ks 1:7 **w.** cierpień

Heb 10:33 stawaliście się **w.** tych, którzy czegoś

1Pt 4:13 jako że jesteście **w.** cierpień Chrystusa

2Pt 1:4 stał się **w.** Boskiej natury

WSPÓŁC, Flp 1:7; 1Tm 5:22; Heb 3:14; 1Pt 5:1

WSPÓŁDZIAŁ, 1Ks 10:16 **w.** we krwi Chrystusa

Flp 3:10 żeby poznać **w.** w jego cierpieniach

Mt 23:30; 1Ks 10:18

WSPÓŁZAWODNICZTWO, Gal 5:26

WSPÓŁZYĆ, Rdz 38:26; Sdz 21:12

WSTAWIAĆ SIĘ, Lb 21:7 Mojżesz **w.** za ludem

WSTAWIENNICZTWO, 1Tm 2:1 modlitwy **w.**

WSTĘPOWAĆ, Rdz 28:12 aniołowie **w.** i zstępowali

Jn 3:13 Ponadto nikt nie **w.** do nieba

Dz 2:34 Dawid przeciw nie **w.** do niebios

Ps 24:3; Prz 30:4; Jn 20:17; Rz 10:6; Ef 4:8-10

WSTĘPUJĄCY, Jn 6:62 Syna człowieczego **w.**

WSTRET, Rz 12:9 miejcie **w.** do niegodziwego

Pwt 7:26; 1Kl 11:25; Rz 2:22

WSTRZĄSAĆ, Heb 12:26, 28

WSTRZĄSIENIY, Mt 24:29 mocne niebios zostaną **w.**

WSTRZEMIEŻLIWOŚĆ, Lb 30:2; Za 7:3; 1Ks 7:5

WSTYD, Iz 30:3 stanie się **w.** was powodem do **w.**

Sof 3:5 Ale nieprawie nie znalazł **w.**

WSTYDLIWA CZĘŚĆ, Pwt 25:11 chwyci go za **w.**

Wj 20:26; Eze 16:36

WSTYDZIĆ SIĘ, Rz 1:16 nie **w.** dobrej nowiny

2Tm 1:8; 2:15; Heb 11:16; 1Pt 4:16

WSZCZĘPIĆ, Ps 94:9 Ten, który **w.** ucho

WSZECHMOCNY, Rdz 17:1 Jam jest Bóg **w.**

Obj 16:14 zgromadzić na wojnę Boga **w.**

Wj 6:3; Hi 8:3; Iz 13:6; Obj 1:8; 11:17

WSZECHWŁADNY PAN, Ps 109:21; 140:7; Iz 22:14;

28:22; Dz 4:24

Ps 73:28 U **w.** Jehowy, poszukałem schronienia

Jer 50:25 Bo **w.** Jehowa Zastępów, ma dzielo

Łk 2:29 Teraz **w.** zwalniaś swego niewolnika

Obj 6:10 Dokądże **w.** święty i prawdziwy

WSZETECZEŃSTWO. Zobacz NIERZĄD.

WSZETECZNICA. Zobacz NIERZĄDNIKA.

WSZYSTKO, 2Tm 2:15 Rób **w.**, co możesz

Heb 4:11 Róbmy więc **w.**, co możemy, by wejść

2Pt 1:10; 3:14

WŚLIZNAĆ SIĘ, Judy 4 że **w.** pewni ludzie

WTRAGNAĆ, 2Kn 24:23 wojsko syryjskie **w.**

WTRĄCĄC SIĘ, 1Pt 4:15 jako **w.** w cudze sprawy

WYBAWCA, Sdz 3:15 Jehowa wzburzył im **w.**

2Sm 22:3 moje miejsce ucieczki, mój **w.**

Neh 9:27 dawales im **w.**, którzy ich wybawiali

Iz 43:11 jestem Jehowa, oprócz mnie nie ma **w.**

Iz 49:26 ja, Jehowa, jestem twoim **w.**

Abd 21 I **w.** wejda na górę Syjon, by osadzić

Dz 5:31 jako Naczelnego Pełnomocnika i **w.**

1Tm 4:10 który jest **w.** ludzi wszelkiego pokroju

1Tm 4:14 posłał swego Syna jako **w.** świata

Iz 19:20; Jer 14:8; Łk 2:11; Dz 13:23; 2Tm 1:10

WYBAWIAC, 1Sm 14:6 Jehowie **w.** przez niewielu

1Sm 17:47 nie mieczem i nie włócznią **w.** Jehowa

2Kl 13:17 **w.** strzalał od Jehowy

Ps 20:6 Wiem, że Jehowa **w.** swego pomazanka

Ps 34:18 a zdruzgotanych na duchu **w.**

Iz 59:1 ręka Jehowy nie jest zbyt krótka, by **w.**

Iz 63:1 Ten, który obfituje w moc, by **w.**

Eze 34:22 Ja zaś **w.** swe owce i już nie będą

Mt 16:25 kto by chciał **w.** swą duszę, ten ją straci

Łk 19:10 Syn przyszedł **w.** to, co zaginęło

1Tm 1:15 Jezus przyszedł na świat **w.** grzeszników

Heb 7:25 Dlatego też może całkowicie **w.** tych

Jak 2:14 Czyż ta wiara może go **w.**

Jak 4:12 ten, który jest w stanie **w.** i zgładzić

Jak 5:20 ten **w.** jego duszę od śmierci

1Pt 3:21 Odpowiednik tego teraz i was **w.**

Joz 10:6; 2Kl 19:34; Ps 69:35; Iz 37:20; 43:12;

Jer 2:27; 1Tm 4:16; Tyt 3:5; Judy 23

WYBAWIENIE, 2Kn 20:17 oglądajcie **w.**

Ps 3:8 **w.** należy do Jehowy

Ps 13:5 niech serce me raduje się **w.** twoim

Ps 33:17 Uludą koń, jeśli chodzi o **w.**

Ps 44:4 Nakaż wspaniałe **w.** dla Jakuba

Ps 68:20 jest dla nas Bogiem aktów **w.**

Ps 85:9 **w.** jest blisko tych, którzy się go boją

Ps 116:13 Kielich wspaniałego **w.** podniosę

Ps 119:155 **w.** jest daleko od niegodziwców

Ps 149:4 Potulnych ograbia **w.**

Prz 11:14 w mnóstwie doradców jest **w.**

Prz 21:31 lecz **w.** należy do Jehowy

Iz 2:3 nacierpiecie wody ze źródeł **w.**

Iz 26:1 **w.** czyni on murami i wałem obronnym

Iz 49:8 pomogłem ci w dniu **w.** i strzegłem cię

Iz 52:7 kto ogłasza **w.**, kto mówi do Syjonu

Iz 60:18 nazwiesz swe mury **w.** swe bramy Chwałą

Iz 61:10 Przodział mi niebowiem w szaty **w.**

Hab 3:18 weselić się będę w Bogu mego **w.**

Łk 2:30 moje oczy ujrzały twoje narzędzie **w.**

Łk 3:6 wszelkie ciało ujrzy Boże narzędzie **w.**

Jn 4:22 ponieważ **w.** wywodzi się z Żydów

Dz 4:12 w nikim innym nie ma **w.**

Rz 10:10 składa się publiczne wyznanie ku **w.**

Rz 13:11 nasze **w.** jest bliżej niż wtedy

2Kto 2:15 wśród tych, którzy dostępują **w.**

Ef 6:17 Weźcie hełm **w.** i miecz ducha

Flp 2:12 wypracowujcie swoje **w.** z bojaźnią

2Tm 3:15 mogą cię uczynić mądrym ku **w.**

Heb 5:9 za wiecznotrwałe **w.** wszystkich

1Pt 4:18 jeśli prawy z trudem dostępuje **w.**

Judy 3 o **w.** którego się wspólnie trzymamy

Ps 106:8; Iz 26:18; 45:17; Łk 1:69; 7:7; Rz 1:16;

2Kto 6:2; 7:10; Heb 2:3; 10:9:28; Obj 7:10; 12:10

WYBAWIONY, Jer 8:20 my nie zostaliśmy **w.**

Mt 10:22 kto wytrwa do końca, ten zostanie **w.**

Mt 19:25 Któż w takim razie może zostać **w.**

Mt 24:22 dni nie skrócone, nie **w.** żadne ciało

Jn 3:17 żeby świat został przez niego **w.**

Dz 4:12 imienia, dzięki któremu mamy zostać **w.**

Rz 10:9 że Bóg go wskrzesił, to będziesz **w.**

Rz 10:13 kto wzywa imienia Jehowy, będzie **w.**

1Kto 1:18 którzy dostępujemy **w.** jest mocą Bożą

1Kto 5:5 aby duch został **w.** w dniu Pańskim

1Tm 2:4 by ludzie wszelkiego pokroju zostali **w.**

Ps 18:3; Iz 45:17, 22; Jer 30:7; Łk 8:12; Ef 2:8

WYBIELAĆ, Dn 11:35 by oczyszczano i **w.**

Obj 7:14 wyprali swoje szaty i **w.** Je we krwi

WYBIJAĆ SIĘ, 2Kn 20:22 zaczęli nawzajem **w.**

WYBOISTY, Prz 13:15 lecz droga jest **w.**

WYBORNY, Jer 2:21 zasadziłem cię jako **w.** winorośl

WYBÓR, Rz 11:5 pojawił się ostatek zgodnie z **w.**

WYBRAĆ, Pwt 7:6 Ciebie Jehowa, twój Bóg, **w.**

Pwt 30:19 **w.** więc życie, abys mógł pozostać

Joz 24:15 to **w.** dzisiaj, komu będziecie służyć

Dz 26:16 żeby cię **w.** na służę i świadka

Pwt 12:11; Neh 1:9; Prz 16:16; 22:1; Iz 7:15; 43:10;

1Tm 1:7; Jn 15:16; 1Kto 1:27; 1Ts 1:4; 2Ts 2:13

WYBRANIE, 2Pt 1:10 aby utwierdzić swe **w.**

WYBRANY, Iz 42:1 Oto mój sluga! Mój **w.**

Iz 65:22 moi **w.** będą w pełni korzystać

Mt 22:14 wielu jest zaproszonych, ale mało **w.**

Mt 24:24 żeby wprowadzić w błąd nawet **w.**

Mt 24:31 posła aniołów i zbiorą jego **w.**

Łk 18:7 zostanie oddana sprawiedliwość jego **w.**

1Pt 2:4 wprawdzie odrzuconego, lecz **w.** u Boga

1Pt 2:9 jesteście rodem **w.** kapłaństwem

Obj 17:14 Zwyćczą powołani i **w.** i wierni

Mt 24:22; Mk 13:20, 27; Rz 8:33; Kol 3:12; 2Tm 2:10

WYBRUDZONY, Jak 2:2 biedak **w.** odzyszy

WYCHŁOŚTAĆ, Dz 5:40 **w.** ich i rozkazali im

WYCHODZIĆ, 2Kto 6:17 **w.** spośród niej

Obj 13:11 ujrzałem inną bestię, która **w.** z ziemi

Iz 52:11; Jer 51:45; Obj 18:4

WYCHODZIĆ ZA MAZ, Łk 20:35 ani nie **w.**

WYCHOWAŁAĆ, 1Kto 4:15; Gal 3:24

WYCHWALAĆ, Ps 50:15 a ty będziesz mnie **w.**

Dn 2:23 Ciebie, Boże moich proajców, **w.**

Mt 5:16 wdział wasze uczynki i **w.** waszego Ojca

Rz 1:21 chociaż znali, nie **w.** go jako Boga

1Kto 6:20 **w.** więc Boga w ciebie waszym

Ps 86:12; Iz 25:3; Rz 15:6; 1Pt 2:12

WYCIAGAĆ, Łk 2:19 Maria **w.** wnioski w sercu

WYCIAGNIĘTY, Iz 14:27 A jego ręka jest **w.**

WYCIĘ, Jer 25:36 **w.** znamenitych spośród trzody

Za 11:3 Słuchajcie! **w.** pasterzy, bo złupiony

WYCIERAĆ, 2Kl 21:13 **w.** Jerozolimę do czysta

Jn 12:3 Maria **w.** jego stopy swymi włosami

WYCIERPIEĆ, Łk 24:26 żeby Chrystus to **w.**

Mt 16:21; Heb 2:9; 5:8; Obj 2:10

WYCISKANIE, Prz 30:33 **w.** gniewu powoduje

WYCOFAĆ SIĘ, Ps 78:9; Heb 10:38

WYCZEKIWAĆ, Iz 42:4 wyspy będą **w.** jego prawa

WYCZERPAĆ SIĘ, Rdz 21:15; 1Kl 17:16

WYCZERPANY, Dn 8:27 Ja, Daniel, poczułem się **w.**

WYCZUWAĆ, Prz 31:18 **w.**, że jej poczynania dobre

WYCZUWAŁNY, 2Kto 2:14 woń wiedzy o nim **w.**

WYĆ, Iz 13:6 **w.**, bo bliski dzień Jehowy

Iz 23:1; 6; 65:14; Jer 25:34; Eze 21:12; Jak 5:1

WYĆWICZONY, Rdz 14:14 zebrał swoich **w.** ludzi

Heb 5:14 którzy mają władzę poznawcze **w.**

Heb 12:11 tym, którzy zostali przez nie **w.**

2Pt 2:14 Serce mają **w.** w pożądlwości

WYDANY, Rz 4:25 Został on **w.** i wskrzeszony

2Kto 12:15 zostane całkowicie **w.** za wasze dusze

WYDAWAĆ (SIĘ), Iz 37:19 bogów **w.** na pastwę ognia

Mt 13:23 plon przynosi i **w.**

Kol 1:6, 10 **w.** owoc we wszelkim dziele

Ps 118:18; Iz 43:6; Mt 23:28; 1Jn 3:16

WYDLUZAĆ, Iz 54:2 **w.** swe linki namiotowe

WYDOSKONALONY, Heb 7:28 Syna, **w.** na wieki

WYDZIELIĆ, Heb 7:2 Abraham **w.** dziesiątą część

WYGADAĆ, Dz 23:22 Nie **w.** nikomu, żeś

WYGINAĆ, Rdz 7:21 **w.** więc wszelkie ciało

Rdz 6:17; Ps 10:16; 37:20; 68:2

WYGLĄD, Za 5:6 Taki ich **w.** na całej ziemi

Jn 7:24 Przestańcie osądzać na podstawie **w**.
Gal 2:6 Bóg nie kieruje się **w**. zewnętrznym
1Sm 16:7; Dn 10:16; Jl 2:4; Mt 28:3; 2Ks 5:12
WYGLÓDNIĄŁY, Iz 5:13 chwała ich **w**. ludzie
WYGLÓDNIĘĆ, Rdz 41:55 ziemia egipska **w**.
WYGNANIE, 2Kl 18:11 uprowadził Izraela na **w**.
Ezd 7:26 czy skazujący na śmierć, czy na **w**.
Dz 13:13; Jer 13:19; Ezd 25:3; Am 1:5
WYGNANY, Rdz 4:11 Jesteś przekleństwem i **w**. z ziemi
WYGNANCY, Ezd 6:16; Iz 20:4
WYGODY, Łk 12:19 Duszo, zadowol się **w**, jedz, pij
WYJAŚNIENIE, Dn 2:4 a my podamy **w**.
Dn 5:16 słyszałem o tobie, że potrafisz dawać **w**.
Dn 5:26 Takie jest **w**. słowa: MENE
WYJAWIAĆ, 2Sm 7:27 **w**. do uszu swego sługi
Prz 11:13 krząta jako oszczerca, **w**. poufną rozmowę
Dn 2:28, 30, 47
WYJŚCIE, 1Ks 10:13 wraz z pokusą da też **w**.
Heb 11:22 uczynił wizytankę o **w**. synów Izraela
WYKAPAC SIĘ, 2Kl 5:10 **w**. w Jordanie śladem rąk
WYKŁĘCIE, Prz 15:6
WYKLUCZAĆ, Jn 12:42 żeby ich nie **w**. z synagogi
Jn 16:2 **w**. was z synagogi. Nadchodzą godzina
WYKLUCZONY, Jn 9:22 ma zostać **w**. z synagogi
WYKŁADAĆ, Kzn 8:1 I kto umie rzecz **w**.
WYKŁADNIA, Rdz 40:8 Czyż **w**. nie należą do Boga
WYKŁÓCAĆ SIĘ, Mt 12:19 Nie będzie **w**. ani krzychać
WYKONAWCA, Prz 8:30; Jak 1:22, 23, 25
WYKONUJĄCY, Ef 6:6 jako **w**. wolę Bożą
WYKONYWAĆ, Ps 149:9 **w**. rozstrzygnięcie
Mt 23:3 oni bowiem mówią, lecz nie **w**.
1Pt 4:3 w minionym czasie **w**. wolę narodów
WYKORZENIONY, Mt 15:13; Judy 12
WYKORZYSTAĆ, Jer 25:14 oni sami **w**. ich jako sług
2Ks 7:2 nikogo nie zepsuliśmy, nikogo nie **w**.
Jer 27:7; 30:8; 2Ks 12:17, 18
WYKRACZAĆ, 2Ks 4:7 moc **w**. poza normalne
WYKRADAĆ, Jer 23:30 tym, którzy **w**. moje słowa
WYKROCZENIE, Ezd 6:12 by dopuścić się **w**.
Mt 16:14 Jeśli przebaczyć ludziom ich **w**.
Rz 4:25 Został wydany ze względu na nasze **w**.
Mk 11:25; Rz 5:15; 2Ks 5:19; Ef 2:1; Kł 2:13
WYKRZYKIWAĆ, Hi 38:7 zaczęli **w**. synowie Boży
Ps 47:1; Iz 54:1; Dz 21:34
WYKRZYWIAĆ, Prz 10:9 kto **w**. drogi, da się poznać
Mi 3:9 wy, którzy **w**. wszystko, co proste
WYKUP. Zobacz też UWOLNIENIE.
Wj 21:30; Ps 49:8
WYKUPIEŁ, Rut 4:6 Na to **w**. rzekł: Nie mogę
Iz 59:20 I przyjdzie **w**. do Syjonu
Iz 63:16 Nasz **w**. od dawna — to twoje imię
Jer 50:34 Ich **w**. jest silny, jego imię — Jehowa
Kpł 27:29; Pwt 9:26; Hi 19:25; Ps 19:14; 31:5; 44:26;
49:7, 15; 69:18; 71:23; 72:14; 78:42; Prz 23:11;
Iz 41:14; 43:1; 44:6, 23, 24; 48:17, 20; 49:26; 52:9;
54:5; 60:16; Jer 15:21; Kł 4:5
WYKUPIENIE, Lb 3:49; Ps 111:9; 130:7
WYKUPIONY, Iz 1:27 Syjon **w**. sprawiedliwością
Iz 35:9 a będą tam chodzić **w**.
Iz 51:10 uczyniłeś głębiny morza drogą dla **w**.
Iz 52:3; 62:12; 63:4
WYKUPYWAĆ, Wj 13:15 pierwotnego z synów **w**.
2Sm 7:23 który Bóg **w**. sobie jako lud
Ps 34:22 Jehowa **w**. duszę swoich sług
Iz 47:4 Jest ktoś, kto nas **w**. Święty Izraela
Oz 13:14 Z ręki Szeolu **w**. ich; wyratuje ich
WYKUWAĆ, Prz 9:1 mądrość **w**. siedem głupów
WYKUWAJĄCY, Rdz 4:22 **w**. wszelkie narzędzia
WYKWAŁIFIKOWANIE, 2Ks 3:5 **w**. pochodzi od Boga
WYKWAŁIFIKOWANY, 2Ks 2:16 kto jest do tego **w**.
1Tm 3:2 nadzorca człowiek **w**. do nauczania
2Tm 2:2, 24
WYLANIE, Sof 3:8 w celu **w**. mego potępienia
WYLANY, Ps 22:14; 45:2; Mi 1:4; Nah 1:6
WYLEWAĆ, Kpł 17:13 **w**. jego krew i przykryje
Iz 53:12 poniewać **w**. na śmierć swa duszę
Mal 3:10 czy nie **w**. na was błogosławieństwa

Dz 2:17 **w**. mego ducha na wszelkie ciało
Ps 62:8; 77:17; Ezd 21:31; Jl 2:28; Dz 2:33; Obj 16:1
WYLICZAĆ, Ps 50:16 **w**. moje przepisy
WYLĄCZAĆ, Iz 66:5 **w**. z powodu mego imienia
WYLĄCZNE ODDANIE, Wj 20:5 wymagającym **w**.
Pwt 4:24 ogniem trawiącym, wymagającym **w**.
Nah 1:2 Bóg wymagający **w**. i wywierający potęgę
Lb 25:11; Joz 24:19; PnP 8:6; Ezd 5:13; 39:25
WYŁOM, Iz 22:9; Ezd 22:30; 30:16
WYŁUPYWAĆ, Sdz 16:21 Filistyn **w**. mu oczy
Gal 4:15 **w**. sobie oczy i dali je mnie
WYMAGAĆ, Mi 6:8 czego Jehowa **w**. od ciebie
WYMAGANIE, Rz 8:4 nacechowane prawością **w**.
WYMAGANY, Ps 69:28 będą **w**. z księgi
WYMAZYWAĆ, Wj 32:33 tego **w**. z księgi
Jer 18:23 nie **w**. ich grzechu sprzed swego oblicza
Pwt 9:14; Kł 2:14; Obj 3:5
WYMENIAJĄCY PIENIĄDZE, Jn 2:15
WYMIERZAĆ, Rut 1:1 sędziowie **w**. sprawiedliwość
2Ks 10:6 gotowi **w**. karę za nieposłuszeństwo
WYMIOCIŃY, Iz 28:8 stoły pełne **w**.
2Pt 2:22 Pies wrócił do swych **w**. a maciora
Prz 26:11; Jer 48:26
WYMLÓCAĆ, Iz 28:28 Nikt bez końca nie **w**.
WYMOWNY, Wj 4:10 ale ja nie jestem **w**.
Dz 18:24 Apollon, rodem z Aleksandrii, mąż **w**.
WYMÓWKA, Rz 1:20 tak iż są oni bez **w**.
Rz 2:1 Nie masz więc **w**. kimkolwiek jesteś
WYMUSZAĆ, Ps 89:22 nieprzyjaciel nic nie **w**.
WYMUSZONY, 2Ks 9:5 nie jako coś **w**.
WYMYŚLAĆ, 1Kl 12:33 w miesiącu, który sam **w**.
Neh 6:8 ale sam je **w**. w swoim sercu
WYMYŚLANIE, Ef 4:14 przebiegłości **w**. błędu
WYNALAZEK, 2Kn 26:15 maszyny, **w**. konstruktorów
WYNEDZNIĄŁY, Ps 116:6 Byłem **w**, on wybił
WYNEDZNIĘĆ, Ps 79:8 bośmy bardzo **w**.
WYNIESIONY, Iz 2:2 góra **w**. ponad wzgórze
WYNIK, Kzn 7:27 by w końcu znaleźć **w**.
WYNIOSŁOŚĆ, Ps 10:2 Niegodziwiec **w**. w święta
Ps 31:23; Prz 14:3; 29:23; Mk 7:22
WYNIOSŁY, Prz 16:17 **w**. oczy, język fałszywy
Prz 16:18 duch **w**. poprzedza potknięcie
Prz 18:12 Przed upadkiem serce człowieka jest **w**.
Łk 1:51 którzy w zamysle swych serc są **w**.
Łk 16:15 co bowiem wśród ludzi jest **w**.
Rz 12:16 nie nastawiajcie się na to, co **w**.
2Ks 10:5 Obalamy rozumowania i wszelką rzecz **w**.
2Sm 22:28; Ps 94:2; 101:5; Prz 30:13; Ezd 17:22
Dn 7:8, 11, 20; Rz 11:20; 2Tm 3:2; Jak 4:6
WYNIOSŁE, 1Sm 2:3 Nie mówcie tyle i tak **w**.
Ps 56:2 bo wielu wojuje ze mną **w**.
Sof 3:11 usunę spośród ciebie **w**. rozradowanych
WYNOŚIĆ, Iz 14:13; Flp 2:9
WYOBRAŻNIAĆ, Prz 18:11 w jego **w**. są jak mur
WYOBRAŻENIE, Ps 73:7 przesłonił **w**. serca
1Ks 15:49 tak będziemy nosić **w**. niebiańskiego
Heb 1:3 i dokładnym **w**. samej Jego istoty
WYPACZAĆ, Pwt 16:19 Nie wolno ci **w**. sądu
Hi 33:27 Zgrzeszyłem **w**. to, co prostolinijne
Dz 13:10 nie przestajesz **w**. dróg Jehowy
Gal 1:7 chcą **w**. dobrą nowinę o Chrystusie
Wj 23:2, 6; 1Sm 8:3; Hi 34:12; Prz 17:23; 31:5
WYPADAĆ, 1Sm 7:11 mówią izraelscy **w**. z Micpy
WYPARCIE SIĘ, Dz 26:11 zmusić ich do **w**. wiary
WYPATRYWAĆ, Ps 27:4 właśnie tego będę **w**.
Mi 7:7 będę **w**. Jehowy. Będę wycekiwał Boga
WYPELNIAC, 2Kn 34:31 by **w**. słowa przymierza
Dn 2:35 stał się wielką górą i **w**. całą ziemię
WYPEDZAĆ, Mt 10:1 żeby je **w**. i żeby leczyli
Mt 7:22 czyśmy w twoim imieniu nie **w**. demonów
WYPIERAĆ (SIĘ), Joz 24:22 nie **w**. swego Boga
Ps 49:5 tych, którzy mnie **w**.
Jer 9:4 Gdyż każdy brat będzie **w**. drugiego
WYPISYWAĆ, Wj 39:30; Iz 10:1
WYPLUWAĆ, Obj 3:16 zamierzam cię **w**. z mych ust
WYPŁACENIE, Heb 11:26 wypatrywał **w**. nagrody

WYPLYW, Kpl 15:16; 22:4

WYPOSAŻENIE, Rdz 45:20 nie żałujcie waszego w.

Ef 6:15 obuwajsz nogi w. dobrej nowiny

WYPOSAŻONY, 2Tm 3:17 w. do dobrego dzieła

WYPOSAŻYC, Heb 13:21 w. we wszelkie dobro

WYPOWIADAC, Hi 27:4 nie w. żadnej nieprawości
Dz 13:27 spełnili to, co w. Prorocy

WYPowiedz, Ps 119:103 Jakże miłe są twe w.

Prz 4:10 Słuchaj, mój synu, i przyjmij me w.

Mt 4:4 każda w., która przechodzi przez usta

Jn 6:63 W., które do was wyrzekłem, są duchem

Hi 6:25; Ps 19:14; Prz 4:20; Jn 12:47; Kol 4:6

WYPRACOWYWAĆ, Flp 2:12 w. swoje wybawienie

WYPRAC, Obj 7:14 którzy w. swoje szaty we krwi

WYPROSTOWAĆ, Iz 45:13 w. wszystkie jego drogi

WYPROSTOWANIE, Heb 9:10 do czasu na w. rzeczy

WYPRÓBOWANY, Hi 34:36 Hiob do końca w.

Iz 28:16 kamień w., drogoceenny narożnik

Heb 4:15 lecz w. pod każdym względem

Jak 1:3 wiecie, że w. jakość waszej wiary

1Pt 1:7 w. jakość waszej wiary, znacznie większej

Obj 2:10 abyście zostali w pełni w. i doznali

WYPRÓBOWYWAĆ, Hi 23:10 Gdy już mnie w., wyjdę

1Kor 3:13 sam ogień w., jakie jest dzieło każdego

WYPRZEDZAC, 1Ts 4:15 nie w. tych, którzy

WYPUSZCZAĆ, Heb 9:4 łaska Aarona, która w. paki

WYPTYWAĆ, Mt 2:4; Dz 21:33

WYRASTAĆ, Ps 92:7 niegodziwcy w. jak roślinność

Iz 66:14 wasze kości w. jak miękka trawa

WYRATOWAĆ, Dn 3:17 królu, on nas w.

Dz 23:27 przybyłem z oddziałem żołnierzy i go w.

Ps 106:10; 107:2; Rz 7:24

WYRAŻNY, Rz 9:19 któż się oparł jego w. woli

WYRÓK, Kzn 8:11 w. nie jest wykonywany szybko

Iz 2:4 wyda w. wśród narodów oraz uporządkuje

Łk 23:24 wydał w., by zaspokoić ich żądanie

2Pt 2:3 w. prawdziwy nie odwieka

Wt 12:12; Iz 1:17; 1Kor 11:29; 2Kor 1:9; Obj 19:2

WYROZUMIAŁOŚĆ, 2Kor 2:4 bogactwo jego w.

WYRÓWNIANIE, Rz 8:14 dzięki w. wasz nadmiar

WYRÓŻNIAĆ SIĘ, Dn 6:3 ów Daniel w. spośród

WYRÓŻNIENIE, Jak 3:17 nie czyni stronniczych w.

WYRWA, Sdz 21:15; Eze 13:5

WYRYTY, 2Kor 3:7 kodeks w. na kamieniach

WYRYWAĆ, Mt 13:19 przychodzi i w., co zasiane

Jn 10:28 nikt ich nie w. z mojej ręki

Judy 23 wybawiające ich. w. z ognia

WYRZADZAC, Rz 13:10 Miłość nie w. zła

WYRZADZAJACY, Flp 3:2 strzęście się w. krzywdę

WYRZEKAĆ SIĘ, 2Tm 2:19 Niech w. nieprawości

Tyt 2:12 pouczaj nas, abyśmy w. bezbożności

WYRZUCONY, Jn 12:31 władca tego świata w.

WYRZUT, Ps 18:43 Ty ocaliśz mnie od w.

Mt 27:3 Wtedy Judasz poczuł w. sumienia

WYSLANNIK, Iz 30:4 jego w. dotarli aż do Chanes

Flp 2:25 waszego w. i osobistego służę

Prz 13:17; 25:13; Iz 57:9; Abd 1

WYSLAWIAĆ, Ps 34:3 W. ze mną Jehowę

Ps 115:17 Umarli nie w. Jah

Ps 119:164 Siedem razy dziennie cię w.

Ps 150:6 Wszystko, co oddycha, niechaj w. Jah

Heb 2:12 wespół zboru będącę w. pieśnią

Ps 69:30; 102:18; 147:1; Iz 38:18; Łk 2:13; Dz 2:47;

3:8; Obj 19:1, 3, 4, 6

WYSLAWIANIE, Mt 21:16 Z ust niemowląt w.

Heb 13:15 zawsze składajmy Bogu ofiarę w.

WYSLUCHIWAĆ, Iz 65:24 kiedy będą mówić, ja w.

Ps 69:33; Jn 9:31; 1Jn 5:14

WYSOKIE STANOWISKO, 1Kn 17:17; 1Tm 2:2

WYSOKOŚĆ, Rz 8:39 ani w., ani głębokość

WYSPA, Ps 97:1 Niech się wesela mnożąc w.

Iz 40:15; 41:1; 42:12; Obj 6:14; 16:20

WYSTARACIĆ, 2Kor 2:6 Takimui w. ta nagana

2Kor 12:9 W. ci moja niezastużona życzliwość

1Pt 4:3 W. bowiem, że w. minionym czasie

WYSTAWIAĆ, Kol 2:15 w. je na widok publiczny

Heb 6:6 i w. Go na publiczną hanbę

WYSTAWIONY, Heb 10:33 w. teatrze w. na obelgi

WYSTĘPEK, Hi 31:33 zakrywałm swe w.

Ps 17:3 Usta moje nie dopuszczają się w.

Ps 19:13 pozostanę niewinny, jeśli chodzi o w.

Prz 18:19 Brat, przeciwko któremu popełniono w.

Iz 43:27 twoi oredownicy dopuścili się w.

Iz 44:22 Zmańże twoje w. niczym obłokiem

Iz 53:5 Lecz jego przebijano za nasz w.

Eze 18:28 odwraca się od wszystkich swych w.

Dn 8:13 wizja w. powodującego spustoszenie

Dn 9:24 aby położyć kres w. i zgładzić grzech

Mt 7:18 przechodzącym do porządku nad w.

Rz 4:15 gdzie nie ma prawa, tam nie ma w.

Gal 3:19 Prawo zostało dodane, by ujawnić w.

Prz 17:9; 29:16; Jer 2:29; Sof 3:11; Heb 2:2; 9:15

WYSTĘPNY, Ps 37:38 Lecz w. zostaną unicestwieni

Iz 53:12 do w. został zaliczony; poniósł śmierć

Ps 51:13; Iz 48:8; Dn 8:23

WYSTĘPOWAĆ, Jer 33:8; Rz 11:2; Jak 2:11

WYSUSZAĆ, Jak 1:11 swym żarem w. roślinność

WYSUWAĆ SIĘ, 2Jn 9 kto w. i nie pozostaje w nauce

WYSYCHAC, Rdz 8:13 wody w. z ziemi

WYSYLAĆ, Mal 3:1 ja w. mego posłańca

Mt 11:10 przed twoim obliczem w. mego posłańca

Mt 10:5; 21:34; Dz 8:14; 1Kor 1:17

WYSZOROWAĆ, Kpl 6:28 w. je i oplukać wodą

WYSZUKIWAĆ, Hi 28:3 w. kamień w mroku

Mt 10:11 w., kto w. tej miejscowości jest goźdzen

WYSZYDZAC, Prz 3:34 Szyderców sam w.

WYŚCIG, Kzn 9:11 nie szybkoim zwycięstwem w.

1Kor 9:24 nie wiecie, biegacze w. wszyscy biegna

Heb 12:1 biegnijmy w. wyznaczonym nam w.

WYŚMIĘWAĆ SIĘ, Mt 27:29; Łk 22:63

WYŚWIAĐCZAĆ, Ps 136:6 bo w. mi dobro

Łk 7:4 mówiąc: Goźdzen jest, żebyś mu to w.

WYTEPIAC, Wj 23:23; Pwt 28:21; Neh 9:31; Ps 83:4

WYTEŻAĆ, Łk 13:24 W. siły, by wejść przez drzwi

Dn 10:19; Rz 15:30; Kol 4:12; 1Tm 4:10

WYTRACAĆ, Jer 9:16 dopóki ich nie w.

Eze 20:13 wyleję gniew na pustkowi, by ich w.

Wj 33:5; Joz 24:20; 2Sm 21:5; 22:38

WYTRACENIE, Iz 10:22 Postanowione w. przetoczy

WYTRACONY, Dn 18:37 dopóki nie zostaną w.

Ps 37:9 Złocinyż bowiem zostaną w.

Ps 104:35 Grzesznicy zostaną z ziemi w.

2Pt 2:9 zachowaj na dzień sądu, żeby zostali w.

2Sm 22:38; Mi 5:9

WYTRACAC, 2Ts 2:2 nie dali się szybko w.

WYTRWAĆ, Mt 24:13 Ale kto w. do końca

WYTRWALE, Heb 12:1 i biegnijmy w. w. wyscigu

WYTRWAŁOŚĆ, Łk 21:19 Dzięki swej w. zyskacie

Rz 5:3, 4 ucisk rodzi w. a w. stan uznania

Jak 5:11 Słyszeliście o w. Hioła i widzieliście

Łk 8:15; Rz 2:7; 15:4; 1Ts 1:3; 2Pt 1:6; Obj 13:10

WYTRWAŁY, Rz 12:12 W. ucisku bądźcie w.

WYTRZASAĆ, Neh 5:13 w. swoje zanadze

WYTWORNIĆ, Iz 23:18 jedli i w. się odziewali

WYTWOR, Pwt 27:15 w. ręki obrabiającego drewno

WYTWORCA, Iz 45:16 w. upokorzeniu pójda w.

WYWŁASZCZAĆ, Sdz 11:24 nasz Bóg w. przed nami

WYWŁASZCZENIE, Eze 45:9 Zdejmijcie wasze w.

WYWOZIC, 2Kn 1:17 i w. z Egiptu rydwan

WYWYZSZAĆ (SIĘ), Wj 15:1 bo wielce się w.

1Sm 2:10 aby w. róg swego pomażać

Ps 34:3 Wysławiajcie Jehowę, wspólnie w. Jego imię

Prz 15:25 Wstawiaje zburzy dom tych, którzy w.

Eze 38:23 I w., i uświęcę, i dam się poznać

Dn 11:36 wynosił się oraz w. nad każdego boga

Łk 1:46 Maria rzekła: Dusza moja w. Jehowę

Dz 10:46 Słyszeli, jak mówią językami i w. Boga

1Pt 5:6 aby was w. w. stosownym czasie

Ps 37:34; 118:28; 131:1; Prz 14:29, 34; Iz 10:15; 25:1;

42:21; Mt 23:12

WYWYZSZAJACY SIĘ, Iz 2:12

WYWYZSZENIE, Rdz 4:7; Prz 8:13; Jak 1:9

WYWYŻSZONY, Ps 40:16 Jehowa niech będzie w.

Ps 46:10 W. będę między narodami, w. na ziemi
Iz 26:5 na wysokości, w. miejsce w. Poniżej je
Flp 1:20 będzie w. za sprawą mego ciała
Ps 35:27; 57:5; 70:4; Iz 2:11; Mal 1:5; Mt 11:23;
Dz 2:33; 19:17

WYZDROWIEĆ, 2Kl 1:2 czy w. po tej chorobie

WYZDROWIENIE, Iz 58:8 wyrosłoby dla ciebie w.

WYZIONIĘCIE, Hi 11:20 nadzieja — w. duszy

WYZNACZAĆ, Rdz 30:28 dodać: W. mi zapłatę

Hi 23:12 nagromadziłem więcej, niż mi w.

Mt 24:51 i w. mu dział z obłudnikami

Lk 10:1 Następnie Pan w. siedemdziesięciu innych

Lk 17:9 wdzięczny za wykonanie tego, co mu w.

Dz 4:28 postanowienie w. z góry, by nastąpiło

Dz 17:31 sądzić ziemię przez meża, którego w.

1Ko 2:7 Bóg z góry w. ku naszej chwale

1Ts 5:9 Bóg nie w. nas na gniew

1Tm 1:12 uznał mnie, w. mnie do usługiwania

Judy 4 zostali przez Pisma w. na ten sąd

Lb 1:17; Joz 20:9; 1Kn 12:31; 2Kn 31:19; Mt 6:9;

Dz 6:3; Rz 8:29, 30; Ef 1:5, 11

WYZNACZAJĄCY, Iz 60:17 prawosć w. ci zadania

WYZNACZONY, Ps 104:19 księżyc dla w. czasów

Kzn 3:1 Na wszystko jest w. czas

Dn 8:19 dotyczy ona w. czasu końca

Hab 2:3 Wizja ta jest jeszcze na czas w.

Rz 5:6 w w. czasie umarli za ludzi bezbożnych

2Ko 10:13 poza w. granicami

Lb 9:2; 3; Pwt 11:14; Dn 11:27, 35; Lk 21:24;

Dz 17:26; 1Tm 6:15; 1Pt 4:17

WYZNIAJĄCY, Heb 13:15 owoc warg publicznie w.

WYZNANIE, Ezd 10:11 Teraz uczynicie w. Jehowie

Rz 10:10 lecz ustami składa się publiczne w.

Joz 7:19; 2Kn 30:22; Dn 9:4; 1Tm 6:13

WYZNAWAĆ, Kpl 5:5 w. w. jaki sposób zgorszyl

Ps 32:5 w. swe występkę Jehowie

Prz 28:13 kto je w. i porzuci, temu miłosierdzie

Dz 24:14 Lecz w. przed tobą, że zgodnie z drogą

Rz 14:11 a każdy język otwarcie w. Boga

Jak 5:16 otwarcie w. jedni drugim swe grzechy

Kpl 16:21; 26:40; Neh 1:6; 9:2; Mt 7:23; 1Jn 1:9

WYZUTY, Iz 32:5, 7

WYZWALAĆ, Ps 34:4 w. mnie z mych trwóg

Ps 34:19 lecz z nich wszystkich w. go Jehowa

Prz 10:2 lecz prawosć w. od śmierci

Prz 14:25 Świadek prawdziwy w. dusze

Jer 1:19 ja jestem z tobą, by cię w.

Lk 24:21 że ten człowiek ma w. Izraela

Jn 8:32 poznać prawdę, a prawda ma w.

2Pt 2:9 wie, jak ludzi w. z doświadczenia

Wj 3:8; Hi 10:7; Ps 18:17; 33:19; Dn 8:4; Dz 12:11

WYZWANIE, Jer 49:19; 50:44 kto rzuci mi w.

WYZWOLENIE, 1Sm 30:8 Ruszaj, sprawisz w.

Est 4:14 ratunek i w. dla Żydów przyjdzie skądinąd

Lk 21:28 podnieście głowy, zbliża się wasze w.

Heb 9:12 uzyskał dla nas wiecznotrwałe w.

WYZWOLENIEC, 1Ko 7:22 powołany jest w. Pana

WYZWOLIĆ, Ps 7:2; Iz 5:29; Dz 7:35; Rz 11:26

WYZYSKIWAĆ, 2Pt 2:3 będą was zachłannie w.

WYZYSOŚĆ, Rz 3:1 Jaka więc jest w. Żyda

WYZYSZY, 2Ko 3:10; Flp 2:3, 9; 1Pt 2:13

WYZYWIENIE, 1Tm 6:8 Mając w. i odzież

WZBOGACAĆ, 1Sm 2:7 Jehowa w.

Prz 10:22 Błogosławieństwo Jehowy w.

WZBOGACAJĄCY, 2Ko 6:10 biedni, ale w. wielu

WZBRANIAĆ SIĘ, Ps 141:5 głowa nie chciałaby w.

Eze 3:27 kto się w. niech w. gdyż są

WZBUDZAĆ, Iz 41:2, 25; 45:13

WZBURZAĆ, Ps 4:4 Bądźcie w. lecz nie grzeszcie

WZBURZENIE, 1Pt 3:14 nie wpadajcie we w.

WZDYCHAĆ, Prz 29:2 władzę niegodziwy, lud w.

Eze 9:4 na czołach mężów, którzy w.

Rz 8:22 całe stworzenie w.

Jak 5:9 Nie w. jedni nad drugimi

Wj 2:23; Iz 24:7; Eze 21:6; 24:17; 2Ko 5:2

WZDYCHANIE, Ps 12:5 w. biednych

Ps 79:11 dojdzie do ciebie w. więźnia

Ps 102:20; Iz 35:10; Mal 2:13; Heb 13:17

WZGARDA, Ps 74:18 potraktował ze w. twoje imię

2Ko 10:10 mowa zasługuje na w.

Gal 4:14 nie potraktowaliście ze w.

2Sm 12:14; Ps 74:10; Iz 23:9; Heb 10:29

WZGARDZIĆ, Pwt 32:19 Jehowa w. nimi

Ps 51:17 sercem skruszonym nie w.

Ps 78:59 Bóg wiele w. Izraelom

Ps 89:39 W. przymierzem swego sługi

Ps 106:24 A oni w. piękną ziemią

Prz 1:30 w. moim upomnieniem

WZGARDZONY, Iz 53:3 Był w. i unikany

WZGLĄD, Hi 37:24 Nie ma w. na tych

Ps 23:3 przez w. na swe imię

Ps 41:1 Szczęśliwy ma w. na małuczkiego

Eze 36:22 Nie ze w. na was to czynię

Mt 5:10 prześladowani ze w. na prawosć

Mt 10:39 stracił duszę ze w. na mnie

Rz 11:28 nieprzysłaliście w. na was

1Ts 5:13 w. miłości nadzwyczajnymi w.

2Kl 19:34; Ps 106:8; 122:8; Iz 62:1; Mt 24:9, 22;

2Ko 8:9; Flm 16

WZGÓRZE, Iz 2:2 wyniesiona ponad w.

Iz 55:12 w. rozwesela się przed wami

Prz 8:25; Eze 6:3; Oz 10:8; Hab 3:6; Lk 23:30

WZMACNIAĆ, Ezd 6:22 w. ich ręce w. pracy

Neh 2:18 w. swe ręce do dzieła

Prz 31:17; Iz 41:10; 58:11; Eze 34:4

WZMIANKA, Iz 26:14 zgładzić wszelką w. o nich

WZNIOSŁY, Iz 57:15 rzekł Wysoki i w.

WZNIOSIĆ (SIĘ), Ps 135:7 Sprawia, że w. obłoki

Mt 21:33 zasadził winnicę i w. wieżę

WZÓR, 1Ts 1:7 staliście się w. dla wszystkich

1Tm 4:12 dla tych, którzy są wierni, stań się w.

2Tm 1:13 trzymaj się w. zdrowych słów

Jak 5:10 za w. weznie proroków

Wj 25:9, 40; Heb 4:11; 8:5; 1Pt 2:21; 2Pt 2:6

WZRASTAĆ, Mk 4:8 w. zaczęły wydawać plon

Jn 3:30 Ten musi w. ja muszę maleć

Ef 4:15; Kol 1:6, 10

WZROST, Mt 24:12 z powodu w. bezprawia

Lk 2:52 we w. cielesnym i w. łasce u Boga

Lk 19:3 gdyż był małego w.

1Ko 3:7 Bóg daje w.

WZYWAĆ, Ps 145:18 blisko tyci, którzy go w.

Iz 55:6 W. go, dopóki blisko

Dz 2:21 każdy, kto w. imienia Jehowy

Rdz 4:26; J1 2:32; Rz 10:13; Flp 4:2

Z

ZABALSAMOWAĆ, Rdz 50:2 Lekarze z. Izraela

ZABAWA, Prz 10:23 Dla głupiego rozpasanie jak z.

ZABAWIAĆ (SIĘ), Sdz 16:25 Samsona, żeby nas z.

Rdz 26:8; Wj 32:6

ZABIEGAĆ, Prz 15:9 miłuje tego, kto z. o prawosć

Rz 9:30 chociaż nie z. o prawosć

1Ko 14:1 z. o miłość, ale wciąż gorliwie

ZABIJAĆ, Lb 25:5 każdy z was z. swych mężczyzn

Ps 44:22 z. nas przez cały dzień

Mt 10:28 nie bać się tych, którzy z. ciało

Mt 24:9 na uciśki i będą was z.

Lk 12:5 Bójcie się tego, który gdy z.

Jn 16:2 każdy, kto was z., będzie mniemał

Rdz 37:20; Hi 13:15; 24:14; Za 11:5; Dz 3:15; 7:52

ZABITY, Eze 9:7 napełnijcie dziedziniec z.

Mt 16:21 zostać z., a trzeciego dnia

Obj 5:12 Baranek, który był z.

Ps 49:12; Eze 6:13; Obj 2:13; 9:18; 13:15

ZABŁAKAĆ SIĘ, Mt 18:12 owie i jedna z.

ZABÓJCA, Lb 35:11 ucieknij tam z.

Pwt 19:4 wypadku z., który tam ucieknie

1Jn 3:15 kto nienawidzi brata, jest z.

Lb 35:6, 25; Pwt 4:42; Joz 20:3, 5; Jn 8:44

ZABRAKNAĆ, Heb 11:32 czasu by mi z.

ZABRZMIEĆ, 1Ko 15:52 trąba **z**. i wskreszeni

ZACHARIASZ 1., 1Kn 26:2. 14

ZACHARIASZ 2., 2Kn 24:20 **Z.**, syna Jehoady

Łk 11:51 do krwi **Z.**, którego zabito

ZACHARIASZ 3., Ezd 5:1; Za 1:1, 7

ZACHARIASZ 4., Iz 8:2

ZACHARIASZ 5., Łk 1:5, 12, 18, 40, 67

ZACHEUSZ, Łk 19:2, 5, 8

ZACHECĄĆ, Pwt 3:28 powierz Jozuemu i **z**. go

2Kn 35:2 **z**. ich do służby

Heb 10:25 **z**. się nawzajem

Dz 11:23; 14:22; 1Ko 14:3, 31; 2Ko 9:5

ZACHĘTA, Rz 1:12 wymiana **z**.

2Ko 8:17 [Tytus] zareagował na **z**.

Heb 6:18 siłą **z**. do uchwycenia nadziei

Fip 2:1; Heb 13:22; 1Pt 5:12

ZACHŁANNIE, 2Pt 2:3

ZACHŁANNOŚĆ, Łk 12:15; 1Ts 2:5

ZACHOROWANIE, 1Tm 5:23 wino na twoje częste **z**.

ZACHOWANIE, Sdz 2:19 postępów i upartego **z**.

ZACHOWANY, Prz 13:22 majątek **z**. dla prawego

Kol 1:5 nadzieję **z**. dla was

1Pt 1:4 Jest w niebiosach **z**. dla was

ZACHOWYWAĆ (SIĘ), Rdz 17:9 **z**. moje przymierze

Rdz 45:5 posłał mnie, by **z**. przy życiu

Ps 79:11 **z**. skazanych na śmierć

Ps 80:18 Racz nas **z**. przy życiu

Mt 23:3 **z**., ale nie postępujcie

Łk 17:33 kto stracił duszę, ten ją **z**.

1Ko 7:36 **z**. niewłaściwie wobec dziewczości

Hi 36:6; Ps 119:25, 50, 107; Kzn 7:12; Jer 49:11;

1Ko 13:5; 2Ts 3:7; Jak 1:27; Obj 22:7

ZACHOWYWAĆ TRZEŹWOŚĆ UMYSŁU, 1Ts 5:6, 8;

2Tm 4:5; 1Pt 1:13

ZACHRYPNAĆ, Ps 69:3 gardło mi **z**.

ZACHWYĆ SIĘ, 2Sm 22:8 ziemia **z**. i zakolysała

Ps 46:5 Bóg pośrodku miasta; ono nie **z**.

Ps 55:22 nie pozwoli, by prawy **z**.

1Ts 3:3 nikt nie **z**. wskutek uciśków

Ps 13:4; 15:5; 18:7; 93:1; 121:3; 125:1; Iz 40:20

ZACIEKLE, Sdz 8:1 **z**. usiłowali wszcząć klótnię

Łk 23:10 naczelni kapłani oskarżali go **z**.

ZACIEMNIAĆ, Hi 38:2 Któż to **z**. radę

ZACINAC SIĘ W UPORZE, Wj 7:3; 14:17

ZACISKAĆ, Prz 16:30 **z**. wargi, popelnia zło

ZACZYŃ, Wj 12:19 Przez siedem dni żaden **z**.

Wj 12:15; Kpl 2:11; Pwt 16:4

ZADANIE, 1Kn 23:28 Mieli **z**. być do dyspozycji

1Kn 6:32; Hi 37:12

ZADATEK, 2Ko 1:22 ducha — **z**. tego, co ma przyjąć

2Ko 5:5 dał nam **z**. tego, co ma przyjąć

Ef 1:14 jest **z**. naszego dziedzictwa

ZADAWAĆ (SIĘ), Sdz 14:12; Ez 17:2

Prz 24:21 Nie **z**. z tymi, którzy są za zmianą

Łk 5:11 przestali **z**. każdym, kto jest zwany bratem

1Ko 9:26 nie **z**. ciosów tak

ZADOSĆCZYNIEŃ, Wj 32:30 dokonać **z**.

1Tm 5:4 oddawać rodzicom należne **z**.

Prz 16:6; Iz 6:7

ZADOWALAĆ SIĘ, Ps 17:15 **z**., gdy zobaczę postać

ZADOWOLENIE, Mal 3:4 dar sprawia Jehowie **z**.

ZADOWOLEŃ, 1Tm 6:8 będziemy z tego **z**.

ZADRZEĆ, Iz 13:13 sprawię, że niebo **z**.

Wj 15:14; Ps 99:1; Ez 38:20; Jl 2:1, 10

ZADUFANIE, 2Ko 11:17 **z**. właściwe chępliwości

ZADUMANIE, Ps 104:34 Niechaj **z**. me, nad nim

ZADZIWIAC (SIĘ), Jer 4:9 prorocy **z**.

Dz 9:21 wszyscy, którzy go słyszeli, **z**. i mówili

ZADZIWIAJĄCY, Wj 15:11 dokonujesz rzeczy **z**.

Ps 88:10 dla umarłych uczynisz rzecz **z**.

Jer 5:30 zaistniała na ziemi **z**. sytuacja

Hi 10:16; Ps 77:11; 89:5

ZADZIWIŃ, Łk 2:47 byli **z**. jego zrozumieniem

Dz 2:7 **z**. i zaczęli się zdumiewać

ZAGADKA, Sdz 14:12; Ps 78:2

ZAGADKOWA WYPOWIEDŹ, Dn 8:23 rozumiejący **z**.

ZAGARNIECIE, Fip 2:6 nie brał pod uwagę **z**.

ZAGASIC, Ef 6:16 **z**. poćiski niegodziwca

ZAGINAC, Ps 9:6 wzmianka o nich **z**.

Łk 15:24 mój syn **z**., a się odnalazi

Łk 19:10 przyszedł odszukać, co **z**.

ZAGŁADA, Joz 7:1 było przeznaczone na **z**.

Sof 1:18 **z**. sprowadzi na mieszkanców ziemi

Mt 7:13 droga prowadząca do **z**.

Jn 17:12 żaden nie zginął oprócz syna **z**.

1Ts 5:3 przyjdzie na nich nagła **z**.

2Ts 1:9 karę sądową wiecznej **z**.

2Ts 3:2 człowiek bezprawia, syn **z**.

1Tm 6:9 pogrążających ludzi w **z**.

Pwt 7:26; Hi 28:22; 31:29; Iz 28:22; Dn 9:27; Rz 9:22;

Heb 10:39; 2Pt 2:1, 3, 12; 3; Obj 17:8

ZAGRODA, Mt 2:12; Sof 2:6

ZAGRZMIEĆ, Hi 40:9 **z**. takim samym głosem

Ps 29:3 **z**. Bóg chwałebny

Ps 98:7 Niech **z**. morze i to, co je napelnia

ZAGUBIONY, Ps 119:176 Błąkam się jak **z**. owca

ZAGWIZDAĆ, Iz 5:26 **z**. na niego na krańcu

Jer 50:13 będzie patrzył i **z**.

ZAINTERESOWANIE, Fip 2:4 osobiste **z**. sprawami

ZAINTONOWAC, 2Sm 1:17

ZAIŚNIEC, Obj 4:11 z twojej woli wszystko **z**.

ZAJAŚNIEC, Ps 13:3 by **z**. moje oczy

Iz 60:1 **z**. nad tobą chwala Jehowy

Mt 17:2; Ef 5:14

ZAJĄTRZYĆ SIĘ, Ps 38:5 Rany moje **z**.

ZAJĘCIE, Kzn 1:13 nieszcześnie **z**., które Bóg dał

Kzn 2:23; 3:10; 4:8; 5:3; Dz 6:3; 1Tm 5:13

ZAJĘTY, 1Kl 18:27 jest **z**. jakaś sprawa

ZAJMOWAC (SIĘ), Ps 119:97 cały dzień nim **z**.

Kzn 5:20 Bóg **z**. go tym, co raduje

Rz 12:11 opieszał w tym, czym **z**.

Rdz 46:33; 47:3; Am 4:13; Rz 13:1

ZAKLEJAĆ, Hi 14:17 ty **z**. moje przwinienie

ZAKLINACZ, Iz 3:3 magicznej, i błęgieł **z**.

Iz 19:3 zwróca się do **z**., i do mediów

Dn 1:20; 2:2; 4:7; 5:7

ZAKŁADAĆ, Hi 38:4 gdy **z**. ziemię

Ps 78:69 ziemię **z**. po czas niemierzony

Ps 104:5 **z**. ziemię na ustalonych miejscach

ZAKŁADNIK, 2Kl 14:14 zabrał **z**. do Samarii

ZAKŁOPOTANIE, Iz 22:5; Mt 7:4

2Kl 8:11 wpatrywał się do wywołania **z**.

Dz 5:24 naczelni kapłani wpadli w **z**.

ZAKŁOPOTANY, 2Kl 2:17 aż poczuł się **z**.

ZAKOLYSAĆ, Ag 2:7 **z**. wszystkimi narodami

ZAKONCZENIE, Mt 24:3 **z**. systemu rzeczy

Mt 28:20 jestem z wami aż do **z**. systemu

Fip 1:6 będzie je prowadził do **z**.

Heb 9:26 przy **z**. systemów rzeczy

ZAKONCZYĆ, Łk 12:50 dopóki się nie **z**.

ZAKOSZTOWAĆ, Heb 6:4 **z**. daru niebiańskiego

1Pt 2:3 **z**., że Pan jest życzliwy

Mt 16:28; Heb 2:9

ZAKPIĆ, Wj 8:29 niech faraon znowu nie **z**.

Sdz 16:10 **z**. ze mnie, żeby mnie okłamać

ZAKRYTY, Jer 16:17 Nie są **z**. przede mną

Mt 10:26 nie **z**., co nie zostałoby odkryte

Łk 9:45 przed nimi **z**., żeby nie pojęli

ZAKRYWAĆ, Prz 17:9 Kto **z**. występki

ZAKRZEPNĄĆ, Wj 15:8 wody **z**. w sercu morza

Za 14:6 w owym dniu wszystko **z**.

ZAKUWAĆ, Ps 149:8 królów **z**. w kajdany

ZAKWAS. Zobacz też ZACZYŃ.

Am 4:5 co **z**. z. uczynię ofiarę

Mt 16:6 strzeżcie się **z**. faryzeuszcy

Łk 13:21 **z**. niewiasta wzięła i ukryła

Gal 5:9 Trochę **z**. zakwasza całe ciasto

Wj 12:15; 34:25; Kpl 2:11; Pwt 16:3; Mt 13:33; 16:12;

Mk 8:15; Łk 12:1; 1Ko 5:7

ZAKWASZĄĆ, Mt 13:33 cała masa się **z**.

Gal 5:9 Trochę zakwasu **z**. całe ciasto

ZAKWITAĆ, Iz 35:1 równina **z.** jak szafran

ZALEKAĆ, Rz 5:8; 16:1; 2Kto 3:1

ZALEGAĆ, Sdz 7:12 mieszkancy Wschodu **z.** niziny

ZALEŻNY, Rz 9:11 **z.** nie od uczynków

1Pt 4:11 **z.** od siły, której udzielił Bóg

ZALICZAC, Łk 22:37 **z.** do czyniელი bezprawia

ZALOTNIE, Iz 3:16 córki **z.** strzelają oczami

ZALOGA, 1Sm 10:5; 2Sm 8:6; 1Kń 18:13

ZALOŻENIE, Mt 13:35 rzeczy ukryte **od z.** świata

1Pt 1:20 przewidziany przed **z.** świata

Obj 13:8 zabitego Baranka — **od z.** świata

Mt 25:34; Jn 17:24; Ef 1:4; Heb 4:3

ZAMARTWIAĆ SIE, 1Sm 9:5 zaczął **z.** o nas

Mt 6:25 Przeszanie **z.** o swe dusze

Jer 17:8; Mt 6:34; 10:19; Flp 4:6

ZAMEŹNA, Rz 7:2 kobieta **z.** jest związana

ZAMIANOWAĆ, 1Kń 9:22 Samuel **z.** ich

ZAMIAR, Wj 32:12 W złym **z.** ich wyprowadził

Ps 33:11 **Z.** Jehowuy ostoi się

Iz 25:1 wprowadziłeś w czyn **z.**

Łk 23:51 ten nie głosował za ich **z.**

1Kto 4:5 Pan ujawni **z.** serc

Heb 4:12 zdolne rozeznac **z.** serca

Iz 46:10, 11; 2Kto 1:17

ZAMIATAĆ, Łk 15:8 nie **z.** domu, i nie szuka

ZAMIERZAĆ, Dn 7:25 **z.** zmieniać czasy

Dz 17:31 **z.** w prawości sądzić

ZAMIERZENIE, Rz 8:28 powołani zgodnie **z.**

Ef 3:11 zgodnie z wiekuiystym **z.**

Rz 9:11; Ef 1:9, 11; 2Tm 1:9

ZAMIESZANIE, Iz 22:5 dzień **z.** i tratowania

Za 14:13 za sprawą Jehowuy zapanuje **z.**

Pwt 28:20; Prz 15:16; Eze 7:7; Dz 19:29

ZAMIESZCZONY, 2Kń 20:34 **z.** w Księdze Królów

ZAMIESZKAC, Sdz 17:8 na pewien czas **z.** tam

Ef 2:22 miejsce, w którym Bóg **z.**

Ps 61:7; Iz 32:18; 54:3

ZAMIESZKANA ZIEMIA, Mt 24:14 po całej **z.**

Łk 4:5 pokazał wszystkie królestwa **z.**

Dz 17:6 Ludzie, którzy wzburyli **z.**

Heb 2:5 podporządkował przysłą **z.**

Obj 16:14 do królów całej **z.**

Dz 17:31; Rz 10:18; Heb 1:6; Obj 3:10; 12:9

ZAMIESZKANIE, 1Kl 8:49 ustalonego miejsca **z.**

ZAMIESZKANY, Iz 44:26 Jeruzolima będzie **z.**

Iz 45:18 ukształtował ją, żeby była **z.**

Iz 13:20; Jer 6:8; Eze 12:20

ZAMKNIĘTY, Obj 21:25 za dnia bramy nie **z.**

Łk 11:7; Jn 20:19, 26; Dz 5:23

ZAMYKAĆ, Rdz 7:16 Jehowa **z.** za nim drzwi

Pwt 15:7 **z.** ręki przed ubogim

Sdz 3:23 Ehud **z.** za sobą drzwi

Hi 38:8 kto wrotami **z.** morze

Iz 26:20 wejdź do komnat i **z.** drzwi

Mt 25:10 uczyć weselną; i **z.** drzwi

Łk 13:25 gospodarz wstanie i **z.** drzwi

Rz 11:32 Bóg ich **z.** w nieposłuszeństwie

Obj 3:8 drzwi, których nikt nie może **z.**

Iz 22:22; Mal 1:10; Mt 23:13; Obj 11:6; 20:3

ZAMYSL, Hi 42:2 **z.** który byłby nieosiągalny

Prz 6:18 serce knuące nikczemne **z.**

Łk 1:51 w **z.** swych serc są wyniosli

Dz 5:38 jeśli ten **z.** pochodzi od ludzi

2Kto 2:11 nie jesteśmy nieświadomi jego **z.**

Ps 21:11; 40:5; Prz 12:2; 24:8; Jer 23:20; 29:11

ZAMYSLAĆ, Jer 29:11 znam zamysły, które **z.**

ZANIECHAĆ, 1Pt 4:1 kto cierpiał, **z.** grzechów

ZANIECHANIE, 2Pt 2:14 niezdolne do **z.** grzechu

ZANIEDBANIE, Ezd 4:22 nie dopuścić do **z.**

ZANIEDBYWAĆ, 1Tm 4:14 Nie **z.** w sobie daru

Heb 2:3 jeśli **z.** tak wielkie wybawienie

ZANIEPOKOJENIE, Ps 55:2 nie powstrzymać **z.**

ZANURZAĆ SIE, 2Kl 5:14 **z.** w Jordanie siedem razy

ZAOATRZENIE, 2Kto 8:21 dbamy o uczciwe **z.**

ZAOARNY, Prz 13:23 **z.** rola ubogich

ZAOSTRZAĆ, Prz 27:17 jeden **z.** oblicze drugiego

ZAPALCZYWOŚĆ, Pwt 29:20; Eze 23:25; 38:19

ZAPALENIE, Pwt 28:22 **z.** palącą gorączką

Dz 28:6 dostanie **z.** i spuchnie

ZAPAL, Neh 3:20 pracował **z.**

ZAPANOWAĆ, Rdz 4:7 czy nad nim **z.**

ZAPAS, 2Kń 8:15 przykazanie co do **z.**

Iz 30:6 na garbach wielbłdów swoje **z.**

Prz 15:6, 16

ZAPEWNIENIE, Tyt 3:8 składał stanowcze **z.**

ZAPIAĆ, Mt 26:34; Mk 14:30

ZAPIECZĘTOWAĆ, Iz 29:11 Nie mogę, bo jest **z.**

Dn 12:4, 9

ZAPIERAĆ SIE, Jer 5:12 **Z.** Jehowuy

Mk 8:34 niech **z.** samego siebie

Łk 12:9 kto mnie **z.** przed ludmi

Rdz 18:15; Prz 30:9; Mt 10:33; Mk 14:30; Łk 9:23;

Jn 13:38; Dz 3:14; 7:35; 1Tm 5:8; 2Tm 2:12; Tyt 1:16

ZAPISANY, Wj 31:18 tablice **z.** palcem Bożym

Ps 149:9 **z.** sądownicze rozstrzygnięcie

Heb 12:23 pierworodni **z.** w niebiosach

Obj 21:27

ZAPISYWAĆ, Wj 17:14 **z.** to dla upamiętnienia

Iz 30:8 **z.** to w księdze na dzień przyszły

Jer 51:60 Jeremiasz zaczął w księdze **z.**

Hab 2:2 **Z.** wizję i wyraźnie utrwalił

1Kto 10:11 **z.** dla ostrzeżenia nas

Wj 34:27; Joz 24:26; Ps 102:18; Obj 1:11

ZAPŁADNIAĆ, Hi 21:10 byk **z.** i nie marnuje

ZAPŁATA, Rdz 31:7 dziesięć razy zmieniał moją **z.**

Pwt 23:18 Nie wolno przynieść **z.** nierządnic

Kzn 9:5 umarli już nie mają **z.**

Iz 49:4 moja **z.** u mego Boga

Mic 3:11 kapłani pouczają tylko za **z.**

Za 11:12 **z.** trzydziści srebrników

Łk 10:7 pracownik jest godzien **z.**

Rz 6:23 **z.** którą płaci grzech, jest śmierć

2Ts 2:10 gina, otrzymując **z.**

Jak 5:4 Oto **z.** należna pracownikom

Kpl 19:13; Prz 11:18; Iz 23:17; Jer 22:13; Dz 5:3;

Rz 11:9; 1Kto 3:8; Heb 2:2

ZAPŁONAĆ, Rz 1:27 **z.** w pożałdliwości

Wj 22:24; Łb 11:33; Pwt 31:17; Sdz 2:14; 3:8; 10:7

ZAPOMINAC, Pwt 4:23 Strzeżcie się, byście nie **z.**

Hi 19:14 znajomi **z.** o mnie

Ps 9:17 narody **z.** o Bogu

Iz 49:15 Czy żona może **z.** o oeseku

Jer 23:27 lud **z.** moje imię

Oz 4:6 **z.** o prawie swego Boga

Oz 8:14 Izrael **z.** o swym Twórcy

Flp 3:13 **z.** o tym, co za mną

2Pt 1:9 **z.** że został oczyszczony

Pwt 6:12; Ps 9:18; 78:7; Jer 30:14; Heb 6:10; 13:16

ZAPOMNIENIE, Ps 88:12 w krainie **z.**

ZAPOZNAWAĆ SIE, Hi 22:21; Ps 139:3

ZAPOŻYCZAĆ SIE, Pwt 28:12 nie będziesz **z.**

Pwt 15:6; Ps 37:21; Prz 22:7

ZAPRAGNĄĆ, Pwt 12:20 dusza gorąco **z.** jeść mięso

ZAPRASZAĆ, Wj 34:15 ktoś cie **z.** a ty zjesz

ZAPRAWA, Rdz 11:3; Wj 1:14; Kpl 14:42

ZAPROSZONY, Mt 22:14 wielu **z.** ale mało

Sof 1:7; Jn 2:2; Obj 19:9

ZAPRZECZAĆ, Mt 26:70; Jn 18:25

ZAPRZĘGAĆ, Gał 5:1 **z.** w jarzmo niewoli

ZAPUKAĆ, Dz 12:13 Kiedy **z.** wyszła Rode

ZAPYTAĆ, Dz 23:34 **z.** z której jest prowincji

ZARAZA, Eze 38:22 sądzić się **z.** i krwιά

Łk 21:11 w jednym miejscu po drugim **z.**

Dz 24:5 mąż niczym **z.** wzniciu rebelie

Pwt 28:21; Ps 78:50; Jer 14:12; Am 4:10

ZARĘCZAĆ SIE, Pwt 28:30; Oz 2:19, 20

ZARĘCZONA, Wj 22:16; Pwt 22:23, 25, 27, 28

ZARODEK, Ps 139:16 Oczy twoje widziały **z.** mój

ZAROZUMIAŁOŚĆ, Ps 10:4 Niegodziwiec **z.**

ZAROZUMIAŁY, 2Tm 3:2 **z.** wyniosli

Prz 21:24; Hab 2:5; Rz 1:30; Jak 4:16

ZARYCZEĆ, Jer 25:30; Jl 3:16; Am 1:2

ZARYS, 1Kto 13:12 widzimy w mglistym **z.**

ZARZĄDCA, Dn 3:2, 3 **z.** prowincji

ZARZĄDZAĆ, 1Ko 7:17 z. we wszystkich zborach
1Ko 9:14 Pan z. by żył z dobrej nowiny
1Kn 26:30; Dn 2:49; Ef 1:10

ZARZĄDZANY, Ef 3:9 jak z. święta tajemnica

ZARZĄDZENIE, 2Kn 8:14 zgodnie z. Dawida

ZARZUT, Mt 27:37 nad jego głową wypisany z.

ZARZYNAĆ, Dz 10:13 Wstań, Piotrze, z. i jedz

ZASADA. Zobacz REGULA.

ZASADNICZY ELEMENT, Heb 7:11

ZASADZAC, Rdz 2:8 Bóg z. ogród w Edenie
Iz 51:16 z. niebiosa i żalozny fundament
Jer 2:21 z. cie jako wyborna winorośl
1Ko 3:6 Ja z., Apollos podał
Iz 40:24; Jer 18:9; Am 9:14; Mt 21:33; Łk 17:6

ZASADZKA, Joz 8:2; Sdz 16:9; Jer 51:12

ZASADZONY, Ps 1:3 jako drzewo z.

ZASPIENIE, Kzn 7:3 wskutek z. serce lepsze

ZASIADAC, Ps 1:1 nie z. tam, gdzie siedzący
Ps 2:4 z. w niebiosach, będzie się śmiał
Ps 29:10 Jehowa z. jako król
Mt 19:28 będziecie z. na dwunastu tronach
Obj 3:21 dam z. ze mną na moim tronie
Iz 28:6; Obj 5:13; 7:10

ZASIANY, Mt 13:20 z. na miejscach skalistych

ZASIEWAĆ, 1Ko 15:44 z. się ciało fizyczne

ZASKAKIWAĆ, 1Ts 5:4 dzień miał was z.

ZASŁONA, Wj 34:35 Mojżesz zakładał z. na twarz
Heb 10:20 nową drogę przez z.
Wj 26:31; Mt 27:51; 2Ko 3:13-16; Heb 6:19; 9:3

ZASŁONIĘTY, 2Ko 4:3 z. wśród tych, którzy giną

ZASŁUGA, Łk 6:32, 34 jakąż zaskarbiacie z.
1Ko 8:8 nie zaskarbiamy sobie z.
1Pt 2:20 jakąż sobie zaskarbiacie z.

ZASŁUGIWAĆ, Mt 26:66 z. na śmierć
Łk 23:15; Dz 23:29; 26:31; Rz 1:32; 1Tm 1:15

ZASŁYSZANA WIEŚĆ, Ps 18:44

ZASMUCAC (SIE), Iz 19:8 rybacy z.
2Ko 7:9 z. w sposób żobny
Ef 4:30 nie z. ducha Bóżeo

ZASMUCAJĄCY, Heb 12:11 karcenie wydaje się z.

ZASMUCONY, Rz 14:15 twój brat bywa z.

ZASÓB, Iz 60:11 sprowadzone z. narodów
Iz 61:6 Będziecie spożywać z. narodów
Jer 15:13; 17:3; Eze 26:12

ZASPOKAJAC, Ps 145:16 z. pragnienie

ZASTANAWIAĆ SIE, Pwt 32:29; 1Tm 4:15
2Kl 16:15 jeszcze z. nad ołtarzem międzianym
Ps 48:9 z. nad twa miłoscią życzliwości

ZASTAWAĆ, Łk 12:37 przybywszy z. czuwających

ZASTAWIAC, Iz 21:5 z. stół, jedzą, piją

ZASTĘP. Zobacz też WOJSKO.
Rdz 2:1 ukończone cały ich z.
Jer 33:22 nie można policzyć z. niebios
Rz 9:29 gdyby Jehowa z. nie pozostawił
Jak 5:4 wołania doszły do uszu Jehowy z.
1Sm 17:45; 2Kl 17:16; Jer 28:2; Dn 4:35; 8:10

ZASTĘPOWAĆ, 2Ko 5:20 z. Chrystusa

ZASTRASZAC, Flp 1:28 nie dajecie się z.

ZASTRZEŻONY, Heb 9:27 z. dla ludzi raz umrzeć

ZASUWA, Ps 107:16; 147:13; Nah 3:13

ZASYPIAC, Ps 121:4 drzemał, nie z.
Jer 51:57 z. snem po czas niezmierzony
1Ts 4:13 w niewiedzy co do z. w śmierci

ZASZCZĘPIANIE, Jak 1:21 przyjmujcie z. słowa

ZASZCZYT, Heb 5:4 nie dostępuję z. sam z siebie

ZASZCZYTNY, Rz 9:21 naczynie do użytku z.

ZASZKODZIĆ, Łk 10:19 nie wam nie z.

ZASŁĘPIAC, Pwt 16:19 łapówka z. mędrcom oczy
Jn 12:40; 2Ko 4:4; 1Jn 2:11

ZASŁUBINY, Obj 19:9 wieszczę z. Baranka

ZASPIEWAĆ, Ps 144:9 z. ci pieśń nową
Iz 5:1 z. memu umiłowemu pieśń
Mt 26:30 z. pieśni pochwalne, wyszł

ZASWIECIĆ, Kzn 1:5 Słońce z. i zaszło

ZATACZAĆ (SIE), Ps 60:3 winem, od którego z.
Ps 107:27 z. i poruszają niepewnie

Kzn 1:6 Wiatr z. kręgi ku północy
Iz 28:7 z. w swym rozstrzygnięciu

ZATAPIAĆ, 2Pt 3:6 świat został z. wodą
Obj 12:15 wypuścił wodę, aby ją rzeka z.

ZATARG, 1Ko 1:11; Dz 15:2; 23:7

ZATĘSKNIC, Ps 45:11 król z. za twą urodą

ZATROSKANIE, Prz 12:25 z. w sercu przytłacza
1Ko 7:32 chcę, żebyście byli wolni od z.

ZATROSKANY, 1Sm 1:18 twarz już nie z.

1Ko 7:32 nieżonaty jest z. o sprawy Pana

ZATRWOŻYC (SIE), Ps 2:5 z. ich w zarze
Eze 27:35 Zadrzą ze strachu. Oblicza z.
Rdz 45:3; Ps 6:2; Iz 21:3

ZATRZAŚĆ SIE, Iz 2:19 by z. ziemia

ZATRZYMYWAĆ, Dz 3:21 którego niebo musi z.

ZATWARDZAĆ, Pwt 15:7 nie wolno ci z. serca
Heb 3:8, 15; 4:7

ZATWARDZIALOŚĆ, Rz 9:18 pozwala popaść w z.
Mt 19:8; Mk 10:5; Heb 3:13

ZAUFAC, Prz 3:5 z. Jehowie całym sercem

ZAUFANE GRONO, Hi 19:19 Brzydzą się mną z z.
Jer 23:22 gdyby stali w moim z.
Ps 89:7; 111:1; Jer 15:17; 23:18; Eze 13:9

ZAUFANY PRZYJACIEL, Prz 2:17; Jer 3:4; Mi 7:5

ZAUAŻYC, 2Sm 4:6 jego brata, nikł nie z.

ZAWAHAĆ SIE, Pwt 7:10 Nie z. względem tego

ZAWDZIĘCZAC, Ef 3:15 z. miano każda rodzina

ZAWIAZAC, Ps 118:27; Prz 3:3; 6:21

ZAWIERAĆ, Rdz 15:18 z. z Abramem przymierze
Pwt 5:2 Jehowa z. z nami przymierze
Neh 9:38 z. wiarogodną umowę
Ps 89:3 z. przymierze ze swoim wybrańcem

ZAWIESIĆ NA PALU, Joz 8:29 z. króla Aj
Joz 10:26 Jozue ich z., aż do wieczora
Mt 20:19 wydadzą go na z.
Mk 15:25 trzecia godzina i z. go
Łk 24:7 w ręce grzesznych ludzi i z.
Dz 5:30 którego wysię zabili z.
Jn 19:6; 10; Dz 10:39; Heb 6:6

ZAWIESZONY, Pwt 21:23 z. jest przeklęty

ZAWILY, Prz 1:6 przysłowie i z. wypowiedź

ZAWINIĘTY, 1Sm 25:29 dusza z. w woroczku
Oz 13:12 Przewinienie Efraima zostało z.

ZAWISNAĆ NA PALU, Obj 11:8 gdzie ich Pan z.
Mt 26:2; Rz 6:6; 1Ko 1:13; Gal 2:20; 6:14

ZAWISĆ, Ps 106:16 zapalali z. wobec Mojżesza
Flp 1:15 głoszą Chrystusa z.
1Tm 6:4 z. tych rzeczy wypływa z.
Jak 4:5 Duch. ze skłonnością do z.
Gal 5:26; Tyt 3:3; 1Pt 2:1

ZAWITAC, Łk 1:78 z. do nas świt z wysokości

ZAWIADNAĆ, Ps 119:133 niech mną nie z. nie

ZAWODZENIE, Mt 1:8 z. przypomina szakale
Mt 2:18 w Ramie, płacz i wielkie z.

ZAWODZIĆ, Za 12:10 będą nad nim z.
Jn 16:20 Będziecie płakać i z.
1Ko 13:8 Miłość nigdy nie z.
2Kn 35:25; Eze 27:32; Jl 2:12

ZAWOLAC, Iz 65:24 zanim z., ja odpowiem

ZAWRACAĆ, Jak 4:9 czemuż z. do słabych rzeczy
Jak 5:20 z. grzesznika z błędu jego drogi

ZAWSTYDZAĆ (SIE), Ps 83:17 z. i zatrzwoża
Za 13:4 prorocy z., każdy swojej wizji
Mk 8:38 kto by z. mnie i moich słów
Łk 9:26; 1Ko 1:27; 4:14; 2Ts 3:14

ZAWSTYDZONY, Iz 54:4 nie będziesz z.
Ps 25:3

ZAWZIĘTY, Hab 1:6 naród z. i porywcy

ZAZDROŚNY, Wj 34:14 Jehowa ma na imię z.
Lb 11:29 Czyż jesteście o mnie z.
Za 1:14 Jestem z. o Jerozolimę
1Ko 13:4; 2Ko 11:2

ZAZDOŚCIĆ, Prz 3:31 Nie z. mężowi
Prz 23:17 serce nie z. grzesznikom
Rdz 26:14; Ps 37:1; 73:3; Prz 24:1; Rz 1:29

ZAZDOŚĆ, Pwt 32:16 Zaczeli pobudzać go do z.
Ps 78:58 wizerunkami pobudzali go do z.

Prz 6:34 złość mężczyzny wynika z z.
 Prz 14:30 z. jest zginięciem dla kości
 Rz 10:19 Ja was pobudzę do z.
 Lb 5:14; Kzn 9:6; Eze 8:3; 1Ko 3:3; 10:22
ZAZNAJOMIONY, Heb 5:13 nie z. ze słowem
ZAZADAĆ, Eze 34:10 z. moich owiec z ich ręki
 Pwt 18:19; 23:21; Lk 11:50
ZAZYŁA WIEŻ, Hi 29:4; Ps 25:14; Prz 3:32
ZAZYŁOŚĆ, Ps 55:14 cieszyliśmy się słodką z.
ZBACZAĆ, Ps 119:118 z. od twoich przepisów
 Rz 3:12 Wszyscy ludzkie z., wszyscy razem
 Hż 23:11; 31:7; Ps 44:18
ZBADAĆ, Ps 26:2 Z. mnie, Jehowo, i poddaj
 Iz 40:28 Nie sposób z. jego zrozumienia
 Joz 2:3; Ezd 4:15; 5:17; Ps 139:23; Jer 9:7
ZBADANIE, Prz 25:2 chwala królów z. sprawy
ZBECZESZCZONY, Eze 28:16 wyrzucę cię jako z.
ZBECZESZCIEĆ, Ps 89:34 Nie z. przymierza
 Dn 11:31 z. sanktuarium, twierdzą
 Kpl 19:12; Ps 55:20; Iz 47:6; Eze 7:21
ZBIEG, 2Kl 25:11 z. uprowadził na wygnanie
ZBIERAĆ (SIE), Kpl 8:3 i z. cale zgromadzenie
 Ps 50:5 Z. mi lojalnych wobec mnie
 Iz 40:11 z. jagnięta i ponieście na swej piersi
 Iz 56:8 Z. do niego jeszcze innych
 Jer 23:3 sam z. ostatkiem moich owiec
 Jer 25:33 nie będzie ich z. ani grzebać
 Oz 8:7 sieją wiatr, będą z. wicher
 Sof 2:1 z. narodzie nie będący
 Mt 12:30 kto nie z., rozprasza
 Jn 4:36 z. plon ku życiu wiecznemu
 Rdz 48:2; 2Kl 10:18; Ps 102:22; 106:47; Iz 11:12;
 Jer 29:14; 49:14; Dn 11:10; Sof 3:8; Mt 3:12; 13:41;
 22:10; 23:37; 24:31; Jn 11:52; Dz 28:3; 1Ko 5:4
ZBIERAĆ POKŁOSIE, Kpl 19:9; 23:22
 Rut 2:8 Nie oddał się, by z. na innym polu
ZBIERANIE, Joz 9:21 zajmują z. drewna
ZBLEDNĄĆ, Iz 29:22 jego oblicze nie z.
ZBLIŻAĆ SIE, Jak 4:8 Z. do Boga, a on z. do was
ZBLUŹNIC, Mk 3:29 z. przeciwko duchowi
ZBLĄDZIĆ, 1Kl 8:47 Zgrzeszyliśmy i z.
ZBOŻE, Jl 2:19 posyłam wam z. i młode wino
 Rdz 42:1; 44:2; Neh 10:31
ZBOŻNA BOJAŻN, Heb 5:7; 12:28
ZBOŻNE ODDANIE, 1Tm 4:8 z. jest pożyteczne
 1Tm 6:6 z. wraz z poprzestawaniem
 2Tm 3:5 zachowujący formę z.
 2Tm 3:12 którzy żyją w z., będą prześladowani
 2Pt 2:9 jak ludzi przejawiających z. wyzwolić
 Dz 3:12; 1Tm 2:2; 3:16; 4:7; 6:5; Tyt 1:1; 2Pt 1:3; 1:3; 11
ZBOŻNY, 2Ko 7:10 z. smutek ku skrusze
ZBOJCA, Mt 21:13 czynicie z. niego jaskinię z.
 Mt 15:27 zawiesili na palach dwóch z.
ZBÓR, Dz 16:5 z. utwierdza się
 Dz 20:28 paśli z. Boga, nabyty przez niego
 Ef 5:24 z. podporządkowany Chrystusowi
 Kol 1:18 on jest głową ciała, z.
 Wj 12:6; Pwt 9:10; 1Sm 17:47; Ps 149:1; Prz 26:26;
 1Ko 14:19; 34; Gal 1:13; Ef 1:22; Heb 12:23
ZBROJA, Ef 6:11 Nalóżcie całą z. od Boga
 Ef 6:13 weźcie całą z. od Boga, by stać się opór
ZBRUKANY, Judy 23 szaty z. przez ciało
ZBUDOWAĆ, Mt 7:24 z. swój dom na masywie
 Mt 16:18 na masywie skalnym z. mój zbór
 Heb 3:4 tym, który z. wszystko, jest Bóg
 1Kl 6:2; 1Kn 28:6; Prz 24:3; Dz 7:9; 20:32; 1Ko 3:14
ZBUDOWANIE, Rz 15:2 co jest dobre, ku z.
 Rz 14:19; 1Ko 14:12, 26; 2Ko 12:19; Ef 4:29
ZBUDOWANY, Ef 2:20 z. na fundamencie apostołów
 Kol 2:7 wkorzeni i z. w nim
ZBUĐZIĆ SIE, Iz 52:1 Z., z. Przywzdyj swą siłę
 Dn 12:2 którzy śpią w prochu ziemi, wielu z.
ZBUNTOWAĆ SIE, Iz 63:10; Eze 20:13; Dn 9:5
ZBURZONY, Jer 51:58 Mur Babilonu zostanie z.
ZBYTEK, Prz 19:10; Lk 7:25; Jak 5:5; Obj 18:7
ZBYTKOWNY, 2Pt 2:13 uważają z. życie za dnia

ZDECYDOWANY, 1Tm 6:9 którzy są z. być bogaci
ZDJĄĆ, Joz 5:9; Iz 45:1
ZDOBIĆ, Tyt 2:10 z. naukę naszego Wybawcy, Boga
ZDOBNY, Iz 28:5 Jehowa Zastępów z. koroną
ZDOBYCZ, Sof 3:8 do dnia, powstanie po z.
 Iz 10:6; 31:4; Eze 22:27; Nah 2:13
ZDOBYTY, Za 14:2 miasto zostanie z., a domy
ZDOBYWCY, 1Kl 8:47 w ziemi z. prosić o łaskę
ZDOLNOŚĆ, Rz 7:18 nie ma z. zrobienia tego
 1Ko 1:5 wzbogaceni w pełną z. mówienia
 1Ko 12:28 pomocne posługi, z. kierowania, języki
 1Jn 5:20 Syn Bóży obdarzył nas z. umysłu
ZDOLNOŚĆ MYŚLENIA, Prz 5:2; 14:17
ZDRADA, Jer 12:1 dopuszczają się z., są bez trosk
ZDRADLIWIE, Hab 2:5 ponieważ wino działa z.
ZDRADZAC, Mt 26:21 Jeden z. was mnie z.
 Mt 27:3 Judasz, który go z., widząc, że
 Iz 16:3; Lk 22:22; Jn 6:64; 13:2
ZDRADZIECKI, Sof 3:4 bezczelnie, byli ludźmi z.
ZDRADZIECKO, Ps 119:158 postępujących z.
 Prz 2:22 postępujący z. zostaną z. niej wyrwani
 Prz 13:2 dusza postępujących z. jest przemoc
 Prz 21:18 postępujący z. zajmuje miejsce
 Iz 33:1 Biada tobie, który postępujesz z.
 Hab 1:13 patrzysz na postępujących z., milczysz
 Prz 11:3; Iz 24:16; Jer 5:11; Mal 2:14, 16
ZDRAJCA, Iz 21:2 Z. postępuje zdradziecko
 Jn 18:2 Judasz, jego z., także znalazł to miejsce
 Ps 59:5; Lk 6:16
ZDROWIE ZMYŚLI, 1Sm 21:13 Ukrył przed nimi z.
ZDROWIE, Prz 4:22 są z. dla całego ich ciała
 Jer 33:6 Oto sprowadzam dla niego uleczenie i z.
ZDROWY, Wj 12:5 Owca dla was ma być z.
 Dz 15:29 dobrze się wam powiedzie. Bądźcie z.
 Ef 1:8 we wszelkiej mądrości i z. rozsądku
 1Tm 6:3 nie zgadza się ze z. słowami
 2Tm 1:13 Stale trzymaj się wzoru z. słów
 2Tm 4:3 czas, gdy nie zniosą z. nauki
 Tyt 1:9 potrafił usilnie zachęcać z. nauką
 Tyt 2:1 mów to, co się zgadza ze z. nauką
ZDROŹNOŚĆ, Iz 57:17 Oburzyła mnie z. zysku
ZDRÓJ, Prz 14:27 Bojaźń przed Jehową to z. życia
ZDRUZGOTANY, Iz 57:15 by ożywić serce z.
 Ps 9:9; Iz 58:6; Lk 4:18
ZDRZEMNĄĆ SIE, Ps 76:5 z. zapadli w sen
ZDUMIENIE, Jer 2:12 Patrzcie na to ze z., niebiosa
 Obj 17:6 ujrzałem, zdumiałem się wielkim z.
ZDUMIEWAĆ SIE, Hi 26:11 i z. jego nagana
 Ps 48:5 zobaczyli; toteż z. Zatrwożyli się
 Iz 59:16; Lk 2:18; 4:22; Dz 7:31
ZDUMIEWAJĄCY, 1Kn 16:9 Jego z. czynami
 Hi 42:3 nie rozumiałem rzeczy zbyt z. dla mnie
 Ps 26:7 by oznajmiać wszystkie tw. dzieła
 Ps 98:1 Śpiewajcie Jehowie, bo dokonał rzeczy z.
 Iz 29:14 Ten, który postąpi z. tym ludem z.
 1Pt 2:9 powołał was z. ciemności do z. światła
 Ps 107:8; 139:14; 145:5
ZDUMIONY, Mt 7:28 tłumy były niezmiernie z.
 Ez 26:16; 27:35
ZDZIERCY, 1Ko 6:10 z. nie odziedziczą królestwa
ZDZIWIENIE, Jer 50:13 Babilonu będzie patrzył z.
ZEBEDEUSZ, Mt 4:21; Lk 5:10; Jn 21:2
ZEBRA, Jer 14:6 z. stanęły w bezruchu
ZEBRANIE, Heb 10:25 nie opuszczając z.
ZEBRANY, Mt 25:32 przed nim z. narody
 Ps 26:12; Iz 60:4
ZEBULON, Sdz 5:18 z. ludem gardzącym duszami
 Rdz 30:20; Lb 26:26; Ps 68:27; Obj 7:8
ZECHCIEĆ, 1Ko 4:19 przyjdę, jeśli Jehowa z.
 Kol 1:27 Bóg z. oznajmić, czym jest bogactwo
 Jak 4:15 Jeżeli Jehowa z., będziemy żyli
ZEPSUCIE, Gał 6:8 z. ciała zaś będzie z.
ZEPSUTY, Ps 14:3 wszyscy są jednakowo z.
ZERUBABEL, Ezd 3:8; Ag 2:4; Za 4:6; 7
ZERWANY, Iz 28:18 wasze przymierze ze Śmiercią z.

ZESŁANIE, Mt 1:11 w okresie z. do Babilonu
ZESPOLONY, Flp 2:2; Kol 2:2
ZESTARZEC SIĘ, Prz 22:6 nie zboczy z niej, gdy z.
ZESTAWIAC, Iz 46:5 z kim mnie zrównać lub z.
 Lk 1:1 wielu podjęło się z. opis faktów
ZESZPECAC, Iz 52:14 bardzo z. jego wygląd
ZEWNATRZ, 2Kto 4:16 człowiek na z. niszczy
 1Ts 4:12 postępowali przyzwyczajeni wobec ludzi na z.
ZEZWIERZECIALI, Judy 19 Sa to ludzie z.
ŻEBY, Eze 18:2 Ojcowie jedzą, a synom z. cierpną
 Jl 1:6 Z. jego to z. lwa, ma też szczęki lwa
 Hi 19:20; Prz 10:26; Dn 7:7, 19; Mt 8:12
ZGADZAC SIĘ, Lk 11:48 jednak z. nimi z.
 1Kto 7:12, 13 a on [ona] z. z nim [nią] mieszkać
ZGANIC, Hi 13:10; Prz 3:30
ZGANIONY, Jn 3:20 jego uczynki nie zostały z.
ZGASIC, Jer 21:12 nie miały kto z.
 Mt 12:20 tłące się Inianego knota nie z.
 2Sm 21:17; Iz 42:3
ZGASZONY, Hi 18:5 światło niegodziwych z.
 Ps 118:12 zostały z. jak ognisko z krzewów
 Prz 13:9 lecz lampa niegodziwych zostanie z.
 Prz 20:20; 24:20
ZGIELK, 1Sm 4:14; Ps 65:7; Iz 13:4
ZGINAC (SIĘ), Ef 3:14 z. kolana przed Ojcem
 Flp 2:10 żeby w imię Jezusa z. wszelkie kolano
ZGINAC, Lb 16:33 tak iż z. spośród zboru
 Ps 12:12 Pocałujcie syna, żebyście nie z. z drogi
 Iz 60:12 królestwo, które nie będzie ci służyć, z.
 Mt 18:14 aby z. jeden z tych małych
 Heb 11:31 Dzięki wierze nierządnic Rachab nie z.
 Iz 29:14; Jer 7:28; Mi 4:9; Dn 8:20
ZGLADZIĆ, Iz 26:14 z. wszelką wzmiankę o nich
 Mt 10:28 może i duszę, i ciało z. w Gehennie
 Jak 4:12 który jest w stanie wybaczyć z.
 Judy 5 potem z. tych, którzy nie okazali wiary
 2Kn 32:21; Ps 34:16; Lk 17:27
ZGLADZONY, Dn 9:26 Mesjasz zostanie z.
 Jn 3:16 aby nie został z., lecz miał życie
 2Kto 4:9 powaleni, ale nie z.
 2Pt 3:9 nie pragnie, żeby ktokolwiek został z.
ZGLEBIAĆ, Kzn 2:3 z. swoim sercem, rozweselając
 Kzn 7:25 poznać i z., i szukać mądrości
ZGLEBIANIE, Kzn 1:13 serce ku z. mądrości
ZGLODNIEC, Jn 6:35 Kto do mnie przychodzi, nie z.
ZGNIC, Prz 10:7; Iz 34:4; Za 14:12; Jak 5:2
ZGNIECIONY, Kpl 22:24 ma jądra z. lub zmiażdżone
ZGNILIZNA, Prz 12:4 postępująca haniebnie jest z.
 Prz 14:30 lecz zazdrość jest z. dla kości
ZGNIŁY, Mt 12:33; Ef 4:29
ZGODA, Rz 8:9 nie w z. z ciałem, lecz z duchem
 1Kto 7:5 za obopólną z., na czas wyznaczony
 2Kto 6:15 jakaż z. między Chrystusem a Belialem
ZGODNIE, Iz 52:8 z. wykrzykują z radości
 1Kto 1:10 zachęcam was, żebyście mówili z.
ZGODNY, Mk 14:56 ich świadectwa nie były z.
ZGORSZENIE, Mt 13:41 zbiora, co powoduje z.
 Mt 18:7 Biada światu z powodu z.
 Rz 16:17 dają powody do z. wbrew naucz.
ZGORSZYĆ (SIĘ), Mt 18:6 z. jednego z małych
 Mt 26:31 wy wszyscy z. w związku ze mną
 Mt 15:12; Jn 16:1; 1Kto 8:13
ZGOTOWAC, Mt 21:16 Z utaszczeń z. wysławianie
ZGROMADZAC (SIĘ), Pwt 31:12 Z. lud
 Est 9:18; Mi 2:12; 4:6; Obj 16:14, 16
ZGROMADZAJĄCY, Kzn 1:11, 12; 7:27; 12:9, 10
ZGROMADZENIE, Kpl 23:4 Oto święte z.
 Ps 1:5 nie ostoja się grzesznicy w z. prawych
 Am 5:21 nie będzie mnie cieszyć woń waszych z.
 Wj 12:16; Kpl 23:35; Lb 27:16; 28:26; 29:7; Ps 82:1;
 Iz 1:13; 4:5; Dn 19:39
ZGROMIC, Za 3:2 Niech cię z. Jehowa. Szatanie
ZGRYZOTA, Hi 6:2 gdyby zważono całą mą z.
 Ps 6:7 Ostabło ze z. moje oko, postarzało się
 Kzn 1:18 w obfitej mądrości jest obfitość z.
 Lk 2:48 ojciec i ja w z. ducha cię szukamy

ZGRZESZYĆ, 1Kl 8:47 mówiąc: Z. i zbłądziliśmy
 Rz 3:23 wszyscy z. i brakuje im chwały Bożej
 Rz 5:12 na wszystkich ludzi, ponieważ wszyscy z.
ZGRZYTAĆ, Ps 37:12 z. na niego zębami
 Lk 13:28 Tam będziecie płakać i z. zębami
 Mt 8:12; 13:42; 22:13; 24:51; 25:30
ZGUBA, 2Kn 22:4; Prz 24:22; 2Pt 3:16
ZGUBNIE, Pwt 9:12 gdyż twój lud został pociąg z.
ZGUBNY, Hi 30:12; Eze 38:10
ZGWAŁCENIE, Est 7:8 Czy ma dojść do z. królowej
ZGWAŁCIC, Sdz 19:24 że je wyprowadzę, a wy je z.
ZGWAŁCONA, Za 14:2 kobiety zaś zostaną z.
ZHAŃBIONA, Kpl 21:7 z. nie mają sobie wziąć
ZHARDZIEC, Dn 5:20 serce wyniosłe i duch jego z.
ZIARNO, 1Kto 15:37 siejcie gołe z., czy pszeniczne
ZIEMIA, Rdz 1:28 napełnijcie z. i opanujcie ją
 Rdz 2:7 człowiek z prochu z. i tchnął w nozdrza
 Rdz 3:17 przekłeta jest z. z twojego powodu
 Joz 3:7 Izrael przeprawiał się po suchej z.
 Ps 24:1 Do Jehowy należy z. i to, co ją napelnia
 Ps 37:29 Prawi posiadają z. i będą na niej
 Ps 100:1 wykrzykujcie do Jehowy, wszyscy na z.
 Ps 115:16 lecz z. dał synom ludzkim
 Kzn 1:4 lecz z. stoi aż po czas niezmierny
 Iz 14:12 Jakże zostaliś powalony na z.
 Iz 45:18 który ukształtował z. i który ją uczynił
 Iz 60:2 Bo oto ciemność zakryje z.
 Hab 2:12 z. będzie pełna poznania chwały Jehowy
 Mal 3:12 bo staniecie się z. upodobania
 Mt 5:5 Szczęśliwi łagodni, gdyż odziedziczą z.
 Wj 3:5, 8; Ps 45:16; Prz 10:30; Iz 65:17; 66:1; Jl 2:3;
 Lk 2:14; 2Pt 3:5, 13; Obj 12:12; 21:1
ZIEMSKI, 1Sm 15:29 nie jest z. człowiekiem
 Hi 34:11; Ps 39:5; 49:20; 108:12; Prz 3:4
ZIMA, Rdz 8:22; Ps 74:17; Za 14:8
ZIMNO, Ps 147:17 Przed jego z. któż się ostoi
 Rdz 8:22; Hi 37:9
ZIMNY, Obj 3:15 nie jesteś ani z., ani gorący
 Mt 10:42; Obj 3:16
ZJAWA, Ps 39:6; Mt 14:26; Mk 6:49
ZJAWISKO, Wj 3:3 żeby się przykreć temu z.
 Hi 38:36 kto udzielił zrozumienia z. niebieskiemu
ZJEDNOCZENIE, Za 11:7 a drugą nazwał z.
ZJEDNOCZONY, Rz 6:5 z nim z. w podobieństwie
 1Kto 1:10 stosownie z., mając ten sam umysł
ZJEDNOCYĆ, Ps 86:11 z. me serce, aby się bało
ZJEZYĆ SIĘ, Hi 4:15 włosy na mym ciele z.
ZLECENIE, Jer 48:10 z. Jehowy wykonuje niedbałe
ZLEKCEWAŻYĆ, Jer 23:39 I stanowczo was z.
 Mt 23:23 ale z. to, co ważniejsze w Prawie
 Heb 10:28 Każdy, kto z. Prawo Mojżeszowe
 Jer 5:4; 9:3; 10:25; Mk 6:26; Lk 7:30; 1Tm 5:12
ZLEKNAĆ SIĘ, Rdz 3:10 lecz z., gdyż byłem nagi
ZŁAGODZIĆ, Dz 24:23 rozkazał trochę z. warunki
ZŁAMAC, Ps 119:126 Z. twoje prawo
 Iz 24:5 zmienił przepis, z. przymierze
ZŁAMANY, Kpl 21:19; Ps 34:20; Iz 28:13
ZŁĄCZYĆ SIĘ, 1Kto 6:16 kto z. z nierządnicą
 1Kto 6:17 kto z. z Panem, jest z nim jednym duchem
ZŁO, Rdz 3:5 będziecie znali dobro i z.
 Dn 11:27 serce ich skłonne do wyrażania z.
 Hab 1:13 czyste masz oczy, aby spoglądać na z.
 Dz 8:22 Okaż skruczę za to swoje z. i błagaj
 Rz 7:19 dopuszczam się z., którego nie chcę
 Rz 13:10 Miłość nie wyrządza bliźniemu z.
 1Kto 14:20 bądźcie niemowlętami co do z.
 Rdz 2:9; 50:15; Prz 2:14; 2Tm 1:8; 2:3, 9; 4:5
ZŁOCZYŃCA, Ps 37:9 Z. zostaną wytraceni
 Jer 23:14 umocnili ręce z., by ci nie zawrócili
 1Pt 2:12 co mówią przeciw wam niczym z.
 Ps 22:16; 37:1; 119:115; Jer 20:13; 1Pt 4:15
ZŁODZIEJ, Wj 22:2 z. przyłapani na włamaniu
 Hi 24:14 w nocy staje się zwykłym z.
 Ps 50:18 widziałeś z., znajdowałeś upodobanie
 Prz 29:24 Wspólnik z. nie nawidzi własnej duszy
 Mt 6:20 gdzie z. nie włamuja się i nie kradną

1Pt 4:15 Niech nikt z was nie cierpi jako z.
Obj 16:15 Oto przychodzić jak z. Szcześnieśli, kto
Jz 1:23; J1 2:9; 1Ko 6:10; 1Ts 5:2, 4

ZŁOŚĆ, Ps 76:10 stawić cię będzie z. człowieka
Prz 15:1 Odpowiedź łagodna odrwaca z.
Jer 6:11 napelnilem się z. Jehowy. Znużyłem się
Eze 5:15 dokonam w tobie sądów w z.
Ps 79:6; Prz 6:34; 19:19; 22:24; 27:4; Mi 7:9

ZŁOŚLIWY, Ef 4:31 Wszelka z. gorycz i gniew
Pwt 28:35; Hi 2:7; Eze 28:24

ZŁOTO, Prz 16:16 o ileż lepsze jest od z.
Eze 7:19 a ich z. stanie się czymś wstępnym
Sof 1:18 srebro ani z. nie zdola ich uratować
Ag 2:8 Moje jest srebro i moje jest z.
Mal 3:3 będzie ich oczyszczał jak z. i srebro
Jak 5:3 Wasze z. i srebro przedziewało
Wj 12:35; Ps 19:10; Prz 8:10; Obj 21:18, 21

ZŁOWIESZCZY, Lb 23:23; 24:1

ZŁOWIONY, Prz 12:12 pożąda zdobycy z. w sieć
ZŁOŻONY, Za 5:11 a ona zostanie tam z.
Ef 2:15 Prawo przykazań z. z postanowień

ZŁUPIĆ, Ps 17:9 na niegodziwców, którzy mnie z.
ZŁUPIENIE, Iz 22:4; 51:19; 59:7; 60:18; Jer 6:7; 20:8;
48:3; Oz 7:13; Hab 1:3

ZŁY, Prz 6:18 stopy, które biegna do z.
Prz 30:20 rzekła: Nie zrobiłam nic z.
Jer 2:13 gdyż lud uczynił dwie z. rzeczy
Dn 6:4 nie stwierdzono o niego nic z.
Mt 24:48 gdyby ów z. niewolnik rzekł w sercu
Rz 12:17 Nikomu nie oddawajcie z. za z.
Rz 16:19 żebyscie byli niewinni w tym, co z.
1Ko 15:33 z. towarzysztwo psuje dobre zwyczaje
Ef 5:16 wykupując czas, ponieważ dni są z.
Rdz 21:11; Kpl 27:10; Lk 16:25; Jak 1:13

ZMAGAĆ SIĘ, 2Tm 2:5 ktoś z. na igrzyskach

ZMAGANIE, 1Ko 9:25 kto uczestniczy w z.
Flp 1:30 Uczestniczcie bowiem w takim samym z.
Kol 2:1 w jak wielkim z. uczestniczę dla dobra
1Ts 2:2 z wielkim z. opowiedzieć wam dobrą nowinę

ZMARNIEĆ, Iz 43: każdy jego mieszkamiec z.
Sof 2:11 sprawi, że z. wszyscy bogowie ziemi

ZMARTWIĆ SIĘ, Ps 38:18 z. swoim grzechem

ZMARTWYCHWSTANIE, Mt 22:30 przy z. nie żenia
Jn 5:29 wyjdą: ci na z. życia; ci na z. sądu
Jn 11:25 rzekł do niej: Ja jestem z. i życiem
Dz 24:15 nastąpi z. prawych i nieprawych
Rz 6:5 zjednoczeni w podobieństwo jego z.
2Tm 2:18 mówiąc, iż z. już nastąpiło
Obj 20:6 każdy, kto ma udział w pierwszym z.
1Ko 15:12, 13, 21, 42; Flp 3:10, 11; Heb 6:2; 11:35

ZMAZAĆ, Ps 51:1 Boże, z. moje występkę

ZMĘCZONY, Sdz 8:4 byli z., lecz w pościgu
Prz 25:25 Jak zimna woda dla z. duszy, tak wieść
Iz 40:29 z. udziela mocy, a temu, kto nie ma

ZMĘCZYĆ SIĘ, Iz 40:31; Jer 15:6

ZMIANA, Prz 24:21; Sof 3:9; Heb 7:12

ZMIAZDZYSZ, Ps 72:4 a osuśta niech z.
Iz 53:10 Lecz Jehowie spodobało się go z.
Dn 2:44 z. ono wszystkie owe królestwa
Rz 16:20 wkrótce z. Szatana pod waszymi stopami

ZMIENIAĆ (SIĘ), Ps 15:4 Przysięgi, nie jednak nie z.
Jer 13:23 Czy Kuszyta może z. swą skórę
Jer 23:36 wy z. słowa Boga żywego, Jehowy
Mal 3:6 Ja jestem Jehowa: ja nie z.
1Ko 7:31 gdyż z. scena tego świata
Rdz 35:2; Dn 7:25; Dz 6:14

ZMIENNOŚĆ, Jak 1:17 z. obracania się cienia

ZMIENNY, Lb 10:5 dać, wydajac z. dźwięk

ZMIERZAĆ, Ps 90:10 i tak z. do niedoli
Prz 11:19 Kto obstate za prawością, z. do życia

ZMIERZYĆ, Za 2:2 Powiedział: z. Jeruzolimie

ZMIESZAĆ SIĘ, Ezd 9:2 z. z ludami tych ziem
Ps 35:26 Niech wespół się zawstydzą i z.

ZMIŁOWAĆ SIĘ, Iz 60:10 w dobrej woli z. nad tobą
Rz 9:15 Mówi do Mojżesza z. nad tym, nad kim z.

ZMIŁOWANIE, 1Kn 21:13 nader liczne są jego z.
Am 1:11 scigał brata mieczem i zniweczył swe z.

2Ko 1:3 Ojciec tklivych z. i Bóg pocieszenia
2Sm 24:14; Iz 54:7; Za 1:16

ZMIZERNIEĆ, Ps 102:7 z. i jestem jak ptak

ZMYĆ, Iz 4:4 Jehowa z. kał cówek Syjonu

ZMYŚL, 1Tm 5:6 oddaje się dogadaniu z.

ZMYSŁOWY, Eze 23:11; Jak 4:1; 5:5

ZNACZENIE, Mk 7:14; 8:21; Lk 8:10

ZNACZYĆ, Ps 119:141 nie nie z., godny wzgardy

ZNAĆ (SIĘ), Rdz 3:5 będziecie z. dobro i zło
Jer 31:34 wszyscy będą mnie z. od najmnijszego
Dn 11:32 lud z. swego Boga wyjdzie zwycięsko
Nah 1:7 i z. tych, którzy u niego szukają
Jn 10:14 z. moje owce, a moje owce z. mnie
Dn 4:18; 5:15; Dz 26:5; 2Ko 5:16

ZNAJOMOŚĆ RZECZY PRZYSZŁYCH, Dz 2:23
1Pt 1:2 zgodnie ze z., posiadaną przez Boga

ZNAJOMY, Ps 38:11 bliscy z. stanęli w oddali
2Kl 10:11; Ps 31:11; 55:13; 88:8, 18

ZNAK, Wj 8:23 Jutro nastąpi ten z.
Pwt 18:10 ani nikt, kto wypatruje z. wróżebnych
Iz 7:14 Jehowa sam da wam z. Oto panna
Iz 8:18 ja i dzieci, stanowiący w Izraelu z.
Iz 19:20 będzie on w ziemi egipskiej z.
Eze 9:4 zrób z. na czołach mężów, którzy wzdychają
Dn 4:3 Jakże wspaniale są jego z. i jak potężne
Mt 12:39 Pokolenie stale szuka z., ale żaden z.
Mt 16:3 lecz z. czasów wytłumaczyć nie umiecie
Mt 24:3 co będzie z. twojej obecności
Lk 11:29 żaden z. nie dany oprócz z. Jonasza
Lk 21:25 Będą też z. na słońcu i księżycu
Lk 23:8 miał nadzieję, że ujrzy jakiś z.
1Ko 11:10 kobieta powinna mieć na głowie z.
Flp 1:28 ten zaś z. pochodzi od Boga
2Ts 2:9 klamliwymi z. i proroczymi cudami
Obj 12:1 było widać wielki z. na niebie
Obj 15:1 ujrzałem inny z. na niebie
Obj 16:14 natchnione przez demony i dokonują z.
Rdz 1:14; 30:27; 44:5; Pwt 6:8, 22; 2Kl 21:6; Iz 44:25;
Jn 7:31; 11:47; 20:30; Dz 2:19; 4:16; 8:13; 1Ko 1:22

ZNALEZĆ, Ps 21:8 Ręka twoja z. twych nieprzyjaciół
Prz 8:35 Bo kto mnie z., ten z. życie
Prz 18:22 z. ktoś dobrą żonę? z. coś dobrego
Mt 7:7 ciągle szukajcie, a z. wciąż pukajcie
Mt 7:8 kto prosi, otrzymuje. I kto szuka, z.
Mt 7:14 niewielu jest tych, którzy ja z.
Mt 10:39 Kto by z. swą duszę, ten ja straci
Prz 1:28; 2:5; Jer 29:13; Dz 17:27; Obj 9:6

ZNAMIENTY, Iz 42:21; Jer 25:34-36

ZNAMIE, Obj 13:17 kto ma z. imię bestii
Obj 14:9, 11 przyjmuje z. na swe czoło lub rękę
Obj 20:4 nie przyjeł z. na swe czoło ani rękę

ZNANY, Pwt 32:17 nie byli z. waszym praojcom
Mt 10:26; Dz 19:15; 26:5

ZNIECHECAĆ, Lb 32:7 czemuż z. synów Izraela

ZNIECHECENIE, Wj 6:9 nie słuchali wskutek z.

ZNIECHECZONY, Prz 24:10 z. w dniu udręki

ZNIECZULAC, 1Sm 6:6 z. swe serce, tak jak Egipt
Iz 6:10 z. serce tego ludu i z. ich uszy

ZNIEDOLEŻNIAŁY, 2Kn 36:17 starym ani z.

ZNIEWADZIĆ, Jn 17:14 ale świat ich z.
Rz 9:13 Jakuba umiłowalem, lecz Ezawie z.
Heb 1:9 Umiłowałeś prawosć, a z. bezprawia
Obj 17:16 ci z. nierządnice i sprawi, że będzie

ZNIEWAGA, Iz 51:7 Nie lekajcie się z.
Dz 5:41 zostali poczytani godnych znoszenia z.
Ps 79:12; 2Ko 6:8

ZNIEWALAĆ, Gal 2:4 żeby nas całkowicie z.

ZNIEWAŻAĆ, Ps 55:12 począł mnie z. wtedy
Ps 74:18 Pamiętaj o tym: Nieprzyjacieli cię z.
Iz 52:5 ciągle, przez cały dzień, z. moje imię
Ps 44:16; 89:51; Prz 14:31; Jer 38:19; Sof 2:10

ZNIEWAŻANY, Ps 4:2 chwala moja będzie z.

ZNIEWIESZCIEĆ, Jer 51:30 Mocarze Babilonu z.

ZNIEWOLONY, Gal 4:3 z. przez elementarne rzeczy
2Pt 2:19 Kto pokonany, jest przez niego z.

ZNISZCZALNY, Rz 1:23; 1Ko 9:25; 1Pt 1:18, 23

ZNISZCZĘĆ, Iz 51:6 a ziemia z. jak szata

ZNIWECZYĆ, Ezd 4:5 w celu z. ich zamiaru

Hi 40:8 Czy z. mą sprawiedliwość

Prz 15:22 Plany zostają z., gdzie nie ma rozmowy

Jer 19:7 I z. w tym miejscu zamysł Judy

2Tm 1:10 Chrystusa Jezusa, który z. śmierć

ZNIWELOWANY, Łk 3:5 każda góra i wzgórze z.

ZNIŻAĆ SIĘ, Ps 113:6 z., by spojrzeć na niebo

ZNOSIĆ, Rdz 30:20 mój mąż będzie mnie z.

Ps 69:7 Dla ciebie z. obelgę, upokorzenie

Mal 3:2 Ale kto z. dzień jego przyjsia

Rz 15:1 powinniśmy z. słabości tych, którzy

1Koł 4:12 błogosławimy; prześladowani, z. to

1Koł 10:13 kuszeni ponad to, co możecie z.

Gal 3:17 nie unieważnia, tak by z. obietnicę

Heb 12:7 To, co z., służy karzeniu

1Pt 2:20 jeśli policzkowani, cierpliwie to z.

Hi 34:31; Ef 2:15; 4:2; Heb 13:13

ZNUŻYĆ SIĘ, Iz 40:31 Będą biec, a nie z.

ZOBACZYĆ, Wj 33:20 człowiek nie może mnie z.

ZODIAK, 2Kł 23:5 dla gwiazdozbiorów z.

ZRANIC, Pwt 32:39 Ja ciężko z. i ja ulecę

ZREBY, Rz 2:20 w Prawie z. poznania i prawdy

ZRĘCZNIE WYMYŚLONY, 2Pt 1:16

ZROBIENIE, Rz 7:18 zdolność z., co szlachetne

ZRODZENIE, 1Pt 1:3 nowe z. do żywej nadziei

ZRODZIC, Pwt 32:18; 2Kł 5:5

ZROZUMIEĆ, Ps 119:27 Spaw, bym z. drogę

Prz 28:5 szukają Jehowy, potrafią z. wszystko

Dn 12:10 żaden z. niegodziwych nie z.

ZROZUMIENIE, Hi 32:8 udziela im z.

Ps 147:5 Jego z. jest nie do opowiedzenia

Prz 3:5 nie opieraj się na własnym z.

Iz 29:14 skryje się z. ich móżdż roztropnych

1Kn 22:12; Ps 119:34, 104:4; 4:7; 9:10; Dn 10:14;

1Koł 14:9, 20; Jak 3:13

ZROWNAĆ, Iz 46:5 z. kim mnie z. lub zestawie

ZRUJNOWANIE, Rdz 6:11 ziemia uległa z.

ZSTĘPOWAĆ, Ef 4:9 z. do niższych regionów

Obj 21:2 Nową Jerozolimę, z. z nieba od Boga

Prz 30:4; Rdz 10:7; 1Ts 4:16

ZUBOŻAĆ, 1Sm 2:7 Jehowa to Ten, który z.

ZUCHWALE, 1Sm 12:25 z. dopuszczać się zła

1Ts 2:2 uciepliliśmy i zostaliśmy z. potrakowani

Pwt 17:12; Mt 22:6; Łk 18:32; Dz 14:5

ZUCHWALEC, Ps 119:78 z. zostaną zawstyżeni

Ps 86:14

ZUCHWALSTWO, Prz 13:10 z. wywołuje się zwadę

Prz 11:2; Jer 49:16; 50:31; Eze 7:10

ZUCHWAŁY, Ps 19:13 do z. uczynków powstrzymaj

Iz 13:11 zniknie pycha z., a wyniosłość poniżej

Prz 21:24; Mal 3:15; 4:1; Rz 1:30

ZUPEŁNY, 1Koł 13:10; Kol 1:28; Jak 1:4

ZUŻYWAĆ (SIĘ), Pwt 29:15 wasze szaty na was nie z.

Hi 3:17 spoczywają tam ci, którzy z. swą moc

ZWABIAC, Pwt 11:16 żeby serce nie dało się z.

Hi 31:27 serce me dawało się z. potajemnie

2Pt 2:14 Oczy pełne cudzołóstwa, z. dusze niestałe

ZWADA, Prz 16:28; 22:10; 28:25

ZWAŻAĆ, Hi 37:14 stój i z. na dzieła Boże

Prz 3:6 z. na niego na wszystkich swych drogach

Heb 3:1 święci, z. na apostoła i arcykapłana

Prz 29:12; Iz 21:7; Dz 5:35; 20:28

ZWAŻYĆ, Hi 6:2 gdyby z. całą mą zgryzotę

Hi 31:6 on mnie z. na dokładnej wadze i pozna

Iz 40:12 z. góry na wadze, a wzgórza na szalach

Dn 5:27 z. cię na wadze i stwierdzono brak

ZWIADOWCA, Heb 11:31 gdyż pokojowo przyjął z.

ZWIASTOWAĆ, Rz 15:21 którym go nie z.

ZWIASTUN, 2Sm 15:13 przybył z. do Dawida

Jer 51:31 biegnie jeden z. na spotkanie drugiemu z.

ZWIASTUNKA, Ps 68:11 z. dobrej nowiny zastęp

ZWIAZAĆ, Obj 20:2 schwytali z. go na tysiąc lat

Rdz 22:9; Lb 30:2

ZWIAZANY, Ps 146:7 Jehowa uwalnia z.

Mt 16:19 będzie to rzecz z. w niebiosach

Heb 2:17 w sprawach z. z Bogiem

Łk 13:16; Dz 20:22; Rz 7:2; 1Koł 7:8, 39

ZWIAZEK, 1Koł 15:58 trud w z. z Panem

ZWIAZEC MAŁŻENSKI, 1Koł 7:9, 28, 36; 1Tm 4:3

ZWIERCIADŁO, 1Koł 13:12; Jak 1:23

ZWIERZCHNICSTWO, 2Pt 2:10 patrzą z. góry na z.

Ef 1:21; Kol 1:16; Judy 8

ZWIERZCHNIK, Mi 3:11 Jej z. sądzą za łapówkę

ZWIERZE, Wj 22:19 Kto się kładzie ze z.

Kpl 18:23 Nie wolno ci żądnuć z. dać nasienia

Ps 50:10 zwierzę leśny, z. na gór tysiącu

2Pt 2:12 bezrozumne z. urodzone na schwytanie

Rdz 1:24; 2:20; Hi 18:3; 35:11; Ps 49:12; 73:22;

Kzn 3:19, 21; Judy 10

ZWIERZĘCY, Jak 3:15 ziemską, z., demoniczną

ZWIERZYNĄ, Rdz 27:3, 5; Prz 12:27

ZWIEDNĄĆ, Jak 1:11 bogacz z. na swych drogach

ZWIJAC, Iz 8:16 z. poświadczenie, opieczętuję

Heb 1:12 ty je z. jak okrycie, jak szatę

Obj 6:14 odsunęło się jak zwój, który jest z.

ZWINIĘTY, Iz 34:4 niebiosą zostaną z. jak zwój

ZWLEKAĆ, Rdz 34:19 młodzienc ten nie z.

Joz 18:3 Jak długo zamierzacie z. z tym, by wejść

Heb 10:37 przychodzi, nadejdzie, a nie będzie z.

ZWŁOKA, Eze 12:25, 28 Nie będzie już żadnej z.

ZWŁOKI, 1Sm 31:10; Eze 43:9; Mt 14:12

ZWODNICZY, Ps 34:13 Strzeż języka od rzeczy z.

Jer 7:4 Oto pokładacie ufność w z. słowach

Jer 15:18 Jesteś dla mnie jak coś z., jak wody

Mi 1:14 Domy Achizbu były czymś z. dla królów

Mt 13:22 i z. moc bogactwa zaduszają słowo

2Kł 11:13 Gdyż tacy są z. pracownikami

Ef 4:22 ulega skażeniu według swych z. pragnień

Heb 3:13 zatwardziałość wskutek z. mocy grzechu

1Pt 2:22 w jego ustach nie znaleziono nic z.

2Pt 2:13 z upodobaniem oddają się z. naukom

ZWODZENIE, Kol 2:8 puste z. według tradycji

ZWODZICIEL, 2Kł 6:8; Tyt 1:10; 2Jn 7

ZWODZIC, Kpl 6:3 w tym z. oraz przysięga

Kpl 19:11 nie wam wolno z. i się sprzeniewierzać

2Kł 18:32 Nie słuchajcie Ezechiasza, bo was z.

Prz 20:19 kto daje się z. swym wargom

Abd 3 z. cię zuchwałstwo twojego serca

Za 13:4 nie będą nosić szaty z. wlosia, by z.

1Kł 3:18 Niechaj nikt samego siebie z.

Prz 1:10; 16:29; Iz 36:18; Jer 29:8; 37:9; Ef 5:6

ZWOLNIENIE, Neh 13:6; Kzn 8:8

ZWOLNIONY, 2Kł 15:5; 2Kn 26:21

ZWÓJ, Iz 34:4 niebiosą zostaną zwinięte jak z.

Za 5:1 i ujrzałem, a oto lecały z.

Łk 4:17 Podano mu więc z. proroka Izajasza

2Tm 4:13 przynies z., zwłaszcza pergminy

Heb 10:7 w z. księgi napisano o mnie

Obj 5:5 Oto zwyciężył Lew, aby otworzyć z.

Obj 21:27 są zapisani w Barankowym z. życia

Ezd 6:2; Eze 2:9; 3:1; Gal 3:10; Obj 17:8; 20:12

ZWRACAĆ, 1Sm 15:22 lepsze z. uwagi niż tuszcz

1Kn 21:10 z. przeciwko tobie trzy rzeczy

Prz 19:19 Sługa rozumie, lecz nie z. uwagi

1Tm 4:16 Stałe z. uwagę na siebie i swe nauczanie

Heb 2:16 byśmy z. uwagę na to, cośmy usłyszeli

ZWRÓCIĆ SIĘ, Iz 19:3 do nic niewartych bogów

Eze 26:2 Wszystko z. ku mnie. Będę napelniony

ZWYCIĘSTWO, 1Koł 15:55 Gdzież, o Śmierci, twe z.

1Kł 15:57 gdyż daje nam z. przez naszego Pana

1Jn 5:4 to jest z., które zwyciężyło świat

Obj 6:2 wyruszył, żeby dopełnić swego z.

Obj 15:2 tych, którzy odnoszą z. nad bestią

ZWYCIĘŻAĆ, 1Sm 26:25 lecz także będziesz z.

Jn 16:33 ale odważy! Ja z. świat

Rz 8:37 z. dzięki temu, który nas umiłował

Rz 12:21 Nie dawaj się z. złu, lecz złu dobrem z.

1Jn 5:4 a to jest zwycięstwo, które z. świat

Obj 11:7 stoczy z nimi wojnę i z. ich, i zabije

1Jn 2:13; 4:4; 5; Obj 2:26; 5:5; 12:11; 17:14

ZWYCIĘŻAJĄCY, Obj 2:7 z. dam jeść z drzewa

Obj 21:7 Każdy z. odziedziczy to wszystko

Obj 2:11, 17; 3:5, 12, 21

ZWYCZAJ, 1Kn 15:13 nie szukaliśmy zgodnie ze **z**.
Jer 10:3 Bo **z** ludów są tylko tchnieniem
Dz 16:21 ogłaszają **z**, których nam nie wolno
1Ko 15:33 Złe towarzystwo psuje pożyteczne **z**.
Heb 10:25 nie opuszczając zebrzań, jak mają w **z**.
Kpl 18:30; Dz 6:14; 15:1; 26:3; 1Ko 11:16; Flp 2:29

ZWYKLY, 1Ko 14:24 albo wejdzie **z** człowiek
ZWYMIOTOWAĆ, Jer 25:27 upicie się, i **z**.
ZWYRÓDNIĄŁ, Oz 10:1 Izrael to **z**. winorośl
ZYGZAKIEM, Ps 60:4 uciekali **z**. przed łukiem
ZYSK, Iz 23:18 **z**. stanie się czymś świętym
Jer 6:13 ciągnie dla siebie niesprawiedliwy **z**.
1Tm 6:6 źródłem wielkiego **z**. — zbożne oddanie
Sdz 5:19; Iz 56:11; Jak 4:13

ZYSKAĆ, Łk 21:19 dzięki wytrwałości **z**. dusze
ZŻECIE, Jn 4:35 pola są białe ku **z**.
ZŻYMAĆ SIĘ, Ps 80:4 masz **z**. na modlitwę sługi

Ż

ŻŁE, Prz 19:26; 1Tm 6:1
ŻREBIE, Mt 21:5; Łk 19:30
ŻRENICA, Pwt 32:10; Ps 17:8; Prz 7:2; Lam 2:18
ŻRÓDŁO, Rdz 7:11 **z**. ogromnej głębiny wodnej
Ps 36:9 Bo u ciebie jest **z**. życia
Ps 74:16 Tyś przygotował **z**. światła, słońce
Prz 10:11 Usta prawego są **z**. życia
Iz 12:3 nacerpiecie wody ze **z**. wywabienia
Jer 2:13 Opuścili mnie, **z**. wody żywej
Jn 4:14 stanie się w nim **z**. wody tryskającej
Flp 2:15 świecić jako **z**. światła na świecie
2Pt 2:17 Ci są **z**. bez wody oraz oparami
Obj 7:17 poprowadzi ich do **z**. wód życia
Rdz 1:14-16; 16:7; 49:22; Iz 35:7; 41:18; 49:10; Eze
32:8; Jak 3:11; Obj 16:4

Ż

ŻABA, Wj 8:2 dotknę twoje terytorium plaga **z**.
Obj 16:13 wypowiedzi, które wyglądały jak **z**.
ŻALOBA, Iz 60:20 i dopełnia się dni twej **z**.
Jer 4:28 Dlatego ziemia ta pograży się w **z**.
Est 4:3; Ps 30:11; Eze 24:17; Oz 4:3; Am 1:2
ŻALOBNY, Jer 16:5 nie wstęp do domu uczty **z**.
ŻAŁOŚĆ, Iz 61:2 pocieszał pograżonych w **z**.
Jl 1:9 kapłani, słudzy Jehowy, pograżyli się w **z**.
Mt 5:4 Szczęśliwi pograży w **z**. gdyż będą
Obj 18:11 kupcy ziemscy są pograżeni w **z**.
Rdz 37:35; Eze 7:12; Łk 6:25; Jak 4:9; Obj 21:4
ŻALOWAĆ, Rdz 6:6 Jehowa **z**. że uczynił ludzi
Wj 32:14 Jehowa poczał **z**. zła, o którym powiedział
Sdz 21:6 synowie Izraela zaczęli **z**. Beniamina
Ps 110:4 Jehowa przysiął i nie będzie **z**.
Łb 23:19; 1Sm 15:29; Rz 11:29; Heb 7:21

ŻAR, Ps 19:6; Jl 2:6; Nah 2:10
ŻARLIWIE, 1Pt 1:22 jedni drugich **z**. miłujcie
ŻARLIWY, 2Ko 8:8 przez wzgląd na **z**. drugich
ŻARLIWOŚĆ, 2Ko 8:17, 22; 1Pt 4:8
ŻARŁOK, Tyt 1:12 Kretenczyży, bestie, **z**. bezczynne
ŻART, Rdz 21:9; Jer 15:17; Ef 5:4

ŻARTOWAĆ, Rdz 19:14 na człowieka, który **z**.
Prz 26:19 podszeł bliźniego i rzekł: Czyż nie **z**.

ŻAĆ, Kzn 11:4 kto patrzy na chmury, nie będzie **z**.
Mi 6:15 Ty będziesz siał, ale nie będziesz **z**.
2Ko 9:6 kto skąpo sjeje, ten będzie też skąpo **z**.
Mt 6:26; Łk 12:24; Jn 4:38; 1Ko 9:11; Gal 6:7, 9

ŻADAĆ, Rdz 9:5 **z**. z powrotem duszy człowieka
Rdz 42:22 teraz **z**. się z powrotem jego krwi
Ps 40:6 daru ofiarnego za grzech nie **z**.
Łk 12:48 dużo dano, od tego dużo się będzie **z**.
ŻADŁO, Oz 13:14 Gdzieś są, o Śmierci, twe **z**.?
1Ko 15:55 Gdzieś jest, o Śmierci, twe **z**.?

ŻADNY, Prz 29:10 **z**. krwi niewiedzą

ŻADZA, Jak 4:1 z waszych **z**. rozkoszy zmysłowej
Kol 3:5 jeśli chodzi o rozpustę, **z**. seksualną

1Ts 4:5 nie w zachłannej **z**. seksualnej

ŻEBRAK, Łk 16:20 **z**. imieniem Łazarz

ŻELAZNY, Ps 2:9 Potłuczysz je berłem **z**.
1Kl 6:7; Jer 1:18; 28:14; Obj 2:27; 12:5

ŻELAZO, Ps 107:10 w uciśnieniu i **z**.
Iz 60:17 a zamiast **z**. przyniosę srebro
Dn 2:33 golenie z **z**. stopy po części z **z**.
1Tm 4:2 w sumieniu jakby rozpalonym **z**.

ŻENIĆ SIĘ, Mt 22:30; 24:38

ŻENSKI, 1Pt 3:7 naczynie słabsze, **z**.

ŻECIE, Obj 14:15 nadeszła godzina **z**.

ŻŁÓB, Prz 14:4 nie ma bydlę, **z**. jest czysty

ZMIJA, Iz 30:6; 59:5

ZMIJOWY, Mt 23:33 Weźcie, pomłocie **z**.

ZNIWIARZ, Ps 129:7; Mt 13:39; Jn 4:36

ZNIWO, Rdz 8:22 siew i **z**. nigdy nie ustana

Jl 3:13 Zapuściecie sierp, bo **z**. dojrzało

Mt 9:37 **z**. jest wielkie, ale pracowników mało

Mt 13:39 **z**. jest zakończenie systemu rzeczy

Obj 14:15 bo **z**. ziemi całkowicie dojrzało

Wj 23:16; Prz 10:5; Jer 8:20; 51:33

ZOLADEK, Pwt 18:3 Kapłanowi należy dać **z**.

1Tm 5:23 używaj wina ze względu na swój **z**.

ZOLNIERZ, 2Tm 2:3 Jako wzorowy **z**. Chrystusa

Jn 19:23; Dz 10:7; 1Ko 9:7; 2Tm 2:4

ZONA, Rdz 2:24 i przylgnie do swej **z**.

Rdz 6:2 pojmwali za **z**. wszystkich, które wybrałi

Ps 128:3 **z**. twója będzie jak owocująca winorośl

Prz 5:18 raduj się **z**. twej młodości

Iz 54:6 Jehowa cię wezwał, jak gdybyś była **z**.

Jer 16:2 Nie wolno ci brać sobie **z**.

Mal 2:14 świadczył między tobą a **z**. twej młodości

Pwt 29:11; 1Kl 11:3; 4; 2Kn 20:13; Prz 18:22;

1Ko 7:2; 39; 9:5; Ef 5:22, 23, 28; 1Tm 3:2

ZONATY, 1Ko 7:33 **z**. jest zatroskany o sprawę

ZOŁC, Mt 27:34; Dz 8:23

ZOŁTAWOCZERWONY, Sdz 5:10 na **z**. oliścach

ZYCIE, Rdz 2:7 tchnął w jego nozdrza dech **z**.

Rdz 3:22 żeby nie wziął owocu z drzewa **z**.

Pwt 19:4 który tam ucieknie, pozostanie przy **z**.

Pwt 28:66 nie będziesz pewny swojego **z**.

1Sm 25:29 będzie zawinięta w woreczku **z**.

Ps 22:29 swej duszy nie zachowa przy **z**.

Ps 30:5 pod jego dobrą wolą przez całe **z**.

Ps 36:9 Bo u ciebie jest źródło **z**.

Jer 25:37 miejsca pobytu pozostały bez **z**.

Dn 12:2 jedni do **z**. po czas niezmierzony

Jon 2:6 Ale ty wydobyłeś z dołu moje **z**.

Łk 16:25 ty za **z**. otrzymałeś rzeczy dobre

Jn 3:16 nie został zgładzony, lecz miał **z**. wieczne

Jn 11:25 Ja jestem zmartwychwstaniem i **z**.

Jn 14:6 Ja jestem drogą i prawdą, i **z**.

Jn 17:3 To znaczy **z**. wieczne: poznanie ciebie

Rz 6:23 darem, który daje Bóg, jest **z**. wieczne

Heb 12:23 i do **z**. duchowego prawych

1Jn 1:2 **z**. się ujawniło, a my widzieliśmy

Obj 2:10 wierny aż do śmierci, a dam ci koronę **z**.

Obj 20:15 nie znaleziono zapisanego w księdze **z**.

Wj 33:20; Pwt 30:15; Hl 11:17; Ps 27:1; 39:5;

Prz 15:24; 22:4; Eze 18:32; Mal 2:5; Łk 12:12;

Jn 5:24, 26; Jak 1:12; 1Pt 3:10; Obj 7:17; 12:14, 17

ZYCIODAJNY, 1Ko 15:45 Ostatni Adam duchem **z**.

ZYCZLIWOŚĆ, Mi 6:8 żebyś mówił **z**.

2Ko 10:1 przez łagodność i **z**. Chrystusową

Gal 5:22 wielkoduszna cierpliwość, **z**. dobroć

Dz 28:2; Rz 11:22; 2Ko 6:6; Kol 3:12; Tyt 3:4

ZYCZLIWOŚĆ NIEZASŁUŻONA,

Rz 11:6 jeśli dzięki **z**. to nie dzięki uczynkom

2Ko 12:9 powiedział: Wystarczy ci moja **z**.

Ef 2:8 za sprawą tej **z**. zostaliście wybawieni

Heb 2:9 z rącej **z**. Bożej zakosztował śmierci

Heb 4:16 Przystąpmy ze swobodą mowy do tronu **z**.

Jak 4:6 lecz pokornych obdarza **z**.

Jn 1:17; Rz 5:15, 21; 2Ko 6:1; Heb 10:29; 12:28

ZYCZLIWY, Prz 22:9 Kto ma **z**. oko, błogosławiony

1Ko 13:4 Miłość jest wielkoduszna cierpliwa i **z**.

ZYC, Ps 89:48 Któryż mąż **z**. i nie ujrzy śmierci

Mt 4:4 Nie samym chlebem ma **z**. człowiek

Łk 7:25 naszą okazali ubiór i **z**. w zbytku

Jn 6:51 jeśli ktoś je z tego chleba, będzie **z**.

Rz 1:17 Lecz prawy będzie **Ż**, dzięki wierze
Rz 6:10 ale życiu, którym **Ż**, **Ż**. dla Boga
Rz 7:9 Ja zaś **Ż**, niegdyś bez prawa
Rz 14:7 żaden z nas nie **Ż**, tylko dla siebie
Obj 15:7 gniewu Boga, który **Ż**, na wieki wieków
Rdz 3:22; Ps 145:16; Rz 8:13; 10:5; 2Kl 13:4;
Heb 7:25; Obj 1:18

ŻYD, Za 8:23 uchyci się skraju szaty **Ż**.
Rz 2:29 ten jest **Ż**, kto jest nim wewnątrz
Rz 3:29 A czyż jest On tylko Bogiem **Ż**.
1Kl 1:23 dla **Ż**, powód do zgorznięcia
1Kl 9:20 dla **Ż**, stałem się jakby **Ż**.
Gal 3:28 Nie ma **Ż**, ani Greka, nie ma niewolnika
Obj 3:9 podają się za **Ż**, a jednak nimi nie są
Neh 4:1; Est 3:4; 8:17; Mt 2:2; 27:11; Kol 3:11
ŻYDOWSKI, 2Kl 18:26 nie rozmawiaj z nami po **Ż**.
ŻYJĄCY, Hi 33:30 żeby go oświeślało światło **Ż**.
Ps 69:28 Niechaj będą wymazani z księgi **Ż**.

Kzn 9:5 Bo **Ż**, są świadomi, że umrą
Rz 6:11; 1Ts 4:15
ŻYWIĆ, Rdz 2:12; Wj 30:34; Lb 11:7; Jer 41:5
ŻYWIĆ, Dz 24:15 mam w Bogu nadzieję, którą **Ż**.
Obj 12:6 uciekła na pustkowie, aby ją tam **Ż**.
Obj 12:14 tam jest **Ż**, przez czas i czasy
ŻYWY, Pwt 5:26 kto by usłyszał głos Boga **Ż**.
Jer 2:13 Opuścili mnie, źródło wody **Ż**.
Mt 22:32 Nie jest Bogiem umarłych, lecz **Ż**.
Jn 4:10 poprosiłabyś go, a dałby ci wody **Ż**.
Dz 10:42 ustanowionym sędzią **Ż**, i umarłych
1Tm 3:15 jest zbożem Boga **Ż**, filarem prawdy
Heb 4:12 słowo Boże jest **Ż**, i oddziałuje z mocą
Heb 10:31 Straszliwa rzecz wpaść w ręce Boga **Ż**.
Kpl 11:2; Iz 38:19; Dn 6:26; Za 14:8; 1Pt 1:3; 2:5
ŻYWY INWENTARZ, Wj 9:3 ręka Jehowy dotknęła **Ż**.
ŻYZNA KRAINA, Ps 9:8 w prawości sądził **Ż**.
Ps 24:1; 89:11; 96:10; Iz 13:11; 24:4; 26:9

DODATKI

1

Imię Boże w Pismach Hebrajskich i Chrześcijańskich Pismach Greckich („Jehowa”, hebrajskie יהוה [JHWH])

„Jehowa” (hebr. יהוה, JHWH), imię własne Boga, po raz pierwszy pojawia się w Rdz 2:4. Imię Boże to czasownik – kauzatywna, niedokonana forma hebrajskiego czasownika יהה (*hawáh*, „stawać się”). Imię to znaczy więc: „On powoduje, że się staje”. Wyjawia ono, iż Jehowa sam nieustannie sprawia, że staje się Tym, który spełnia obietnice, który zawsze urzęczywistnia swoje zamierzenia.

Największą obrazą, jakiej współczesni tłumacze dopuszczają się wobec Boskiego Autora Pisma Świętego, jest usuwanie lub zatajanie Jego charakterystycznego imienia własnego. W tekście hebrajskim występuje ono 6828 razy w postaci יהוה (JHWH), na ogół nazywanej tetragramem (co dosłownie znaczy „mający cztery litery”). Używając imienia „Jehowa”, ściśle trzymaliśmy się źródeł w językach oryginału; nie przejęliśmy zwyczaju zastępowania imienia Bożego, tetragramu, tytu-

łami, takimi jak „Pan”, „Adonaj” czy „Bóg”.

W *Przekładzie Nowego Świata* imię „Jehowa” pojawia się w Pismach Hebrajskich 6973 razy. W samym tekście hebrajskim tetragram znajduje się w 6828 miejscach, w tym trzykrotnie w nazwach złożonych (Rdz 22:14; Wj 17:15; Sdz 6:24) oraz sześć razy w nagłówkach Psalmów (7; 18 [3 razy]; 36; 102). We wszystkich tych 6828 wypadkach tetragram oddaliśmy jako „Jehowa”, z wyjątkiem Sdz 19:18, gdzie zamiast imienia Bożego czytano zaimek dzierżawczy w pierwszej osobie liczby pojedynczej: „mój”. Ponadto opierając się na tekście *Septuaginty*, przywróciliśmy tetragram w Pwt 30:16, 2Sm 15:20 i 2Kn 3:1. Podobnie postąpiliśmy w Iz 34:16 i Za 6:8, gdzie zamiast zaimka w pierwszej osobie liczby pojedynczej „mój/moje” powinno się czytać: „Jehowy”. Imię Boże przywrócono również w 141 miejscach, w których tak zwa-

ni soferowie zmienili je na 'Adonáj lub 'Elohim.

Chcąc uniknąć wykraczania poza granice obowiązujące tłumacza i wdawania się w interpretację tekstu, nadzwyczaj ostrożnie podeszliśmy do sprawy umieszczania imienia Bożego w Chrześcijańskich Pismach Greckich. Zawsze za podstawę braliśmy Pisma Hebrajskie; dla upewnienia się szukaliśmy też potwierdzenia w dostępnych hebrajskich przekładach Chrześcijańskich Pism Greckich.

Tetragram wyrażony literami hebrajskimi (יהוה) występował zarówno w tekście hebrajskim, jak i w greckiej *Septuagincie*. Toteż gdy Jezus i jego uczniowie czytali Pisma, czy to po

hebrajsku, czy po grecku, napotykali imię Boże. Kiedy w synagodze nazaretańskiej Jezus wstał, wziął Księgę Izajasza i z rozdziału 61 przeczytał wersety 1 i 2, gdzie występuje tetragram, wymówił imię Boże. Harmonizowało to z jego postanowieniem, by oznajmiać imię Jehowy, wyrażonym też w modlitwie skierowanej do Ojca: „Ujawniłem twoje imię ludziom, których mi dałeś ze świata. (...) I dałem im poznać twoje imię, i dam je poznać” (Jana 17:6, 26).

W tekście głównym naszego tłumaczenia Chrześcijańskich Pism Greckich imię Boże oddaliśmy 237 razy. Przywrócenie go w każdym z tych 237 miejsc znajduje potwierdzenie w przekładach hebrajskich.

2

**„Gehenna” – symbol całkowitej zagłady
(hebrajskie גֵּי הִנּוֹם [ge hinnòm, „dolina Hinnoma”];
greckie γέεννα [géenna]; łacińskie gehénna)**

Słowo „Gehenna” znaczy „dolina Hinnoma”, jest bowiem grecką formą hebrajskiego wyrażenia *ge hinnòm*. W tekście Joz 18:16, gdzie występuje określenie „dolina Hinnoma”, użyto w *Septuagincie* wyrazu „Gehenna”. W Chrześcijańskich Pismach Greckich pojawia się on 12 razy, po raz pierwszy w Mt 5:22. *Przekład Nowego Świata* w każdym z tych miejsc używa słowa „Gehenna”: w Mt 5:22, 29, 30; 10:28; 18:9; 23:15, 33; Mk 9:43, 45, 47; Łk 12:5; Jak 3:6.

Dolina Hinnoma stała się wysypiskiem śmieci i spalarnią nieczystości z Jerozolimy. Wrzucano tam ciała martwych zwierząt, by spłonęły w ogniu podsycałym siarką. Wrzucono też ciała straconych przestępców, których uważano za niegodnych

przyzwoitego pochówku w grobowcu pamięci. Jeżeli zwłoki wpadły w płomień, pożerał je ogień, ale jeśli się zatrzymały gdzieś na zboczu owego głębokiego parowu, to zaczynały się rozkładać i wkrótce roilo się w nich od robactwa i czerwi, które nie ginęły, dopóki nie strawiły miękkich części, zostawiając sam szkielet.

Do Gehenny nie wtrącano żywych zwierząt ani ludzi, by płonęli żywcem i cierpieli męczarnie. Nie może więc ona wyobrażać żadnego niewydziałnego miejsca, w którym dusze ludzkie miałyby doznawać wiecznych mąk w literalnym ogniu lub być toczone przez nigdy nie ginące robactwo. Ponieważ wrzucanym tam martwym przestępcom odmawiano godnego pochówku w grobowcu pamięci, symbolu nadziei

zmartwychwstania, Jezus i jego uczniowie posługiwali się określeniem „Gehenna” dla unaocznienia wiecz-

nej zagłady, całkowitego usunięcia z wszechświata Bożego, czyli wieczys-
tej kary, „drugiej śmierci”.

3

**„Dusza” – żywe stworzenie, człowiek lub zwierzę;
życie osoby; inne znaczenia
(hebrajskie נֶפֶשׁ [néfesz]; greckie ψυχή [psyché])**

W Pismach Hebrajskich słowo *né-
fesz* występuje w 754 miejscach, po-
cząwszy od Rdz 1:20.

W Chrześcijańskich Pismach Grec-
kich słowo *psyché* pojawia się 102
razy, po raz pierwszy w Mt 2:20.
Liczba ta obejmuje również wyraże-
nia „z całej duszy”, użyte w Ef 6:6
i Kol 3:23.

Zwierzęta są duszami

Rdz 1:20, 21, 24, 30; 2:19; 9:10, 12,
15, 16; Kpł 11:10, 46, 46; 24:18; Lb
31:28; Hi 41:21; Eze 47:9.

Żywa osoba jest duszą

Rdz 2:7; 12:5; 14:21; 36:6; 46:15, 18,
22, 25, 26, 26, 27, 27; Wj 1:5, 5; 12:4,
16; 16:16; Kpł 2:1; 4:2, 27; 5:1, 2,
4, 15, 17; 6:2; 7:18, 20, 21, 25, 27;
17:10, 12, 15; 18:29; 20:6, 6; 22:6, 11;
23:29, 30; 27:2; Lb 5:6; 15:27, 28, 30;
19:18, 22; 31:35, 35, 40, 40, 46; 35:30;
Pwt 10:22; 24:6, 7; 1Sm 22:22; 2Sm
14:14; 2Kl 12:4; 1Kn 5:21; Ps 19:7;
Prz 11:25, 30; 16:24; 19:2, 15; 25:25;
27:7, 7, 9; Jer 43:6; 52:29; Lam 3:25;
Eze 27:13; Dz 2:41, 43; 7:14; 27:37;
Rz 13:1; 1Ko 15:45; 1Pt 3:20; 2Pt 2:14.

Dusza stworzenia jest śmiertelna, zniszczalna

Rdz 12:13; 17:14; 19:19, 20; 37:21;
Wj 12:15, 19; 31:14; Kpł 7:20, 21, 27;
19:8; 22:3; 23:30; 24:17; Lb 9:13; 15:
30, 31; 19:13, 20; 23:10; 31:19; 35:11,
15, 30; Pwt 19:6, 11; 22:26; 27:25; Joz

2:13, 14; 10:28, 30, 32, 35, 37, 37, 39;
11:11; 20:3, 9; Sdz 5:18; 16:16, 30;
1Kl 19:4; 20:31; Hi 7:15; 11:20; 18:4;
33:22; 36:14; Ps 7:2; 22:29; 66:9; 69:
1; 78:50; 94:17; 106:15; 124:4; Prz
28:17; Iz 55:3; Jer 2:34; 4:10; 18:20;
38:17; 40:14; Eze 13:19; 17:17; 18:4;
22:25, 27; 33:6; Mt 2:20; 10:28, 28;
26:38; Mk 3:4; 14:34; Łk 6:9; 17:33;
Jn 12:25; Dz 3:23; Rz 11:3; Heb 10:
39; Jak 5:20; Obj 8:9; 12:11; 16:3.

Życie osoby

Rdz 35:18; Wj 4:19; 21:23; 30:12;
Joz 9:24; Sdz 9:17; 12:3; 18:25; 2Kl
7:7; 2Kn 1:11; Hi 2:4; 6:11; Prz 1:18;
7:23; 22:23; 25:13; Mt 6:25; 10:39; 16:
25; Łk 12:20; Jn 10:15; 13:38; 15:13;
Dz 20:10; Rz 16:4; Flp 2:30; 1Ts 2:8;
Jak 1:21; 1Pt 1:22; 2:11, 25; 1Jn 3:16.

Dusza uwolniona z Szeolu, czyli Hadesu („piekła”)

Ps 16:10; 30:3; 49:15; 86:13; 89:48;
Prz 23:14; Dz 2:27.

Zmarła dusza, inaczej zwłoki

Kpł 19:28; 21:1, 11; 22:4; Lb 5:2; 6:6,
11; 9:6, 7, 10; 19:11, 13; Ag 2:13.

Dusza czymś innym niż duch

Flp 1:27; 1Ts 5:23; Heb 4:12.

Bóg ma duszę

1Sm 2:35; Ps 11:5; 24:4; Prz 6:16;
Iz 1:14; 42:1; Jer 5:9; 6:8; 12:7; 14:19;
15:1; 32:41; 51:14; Lam 3:20; Eze
23:18; Am 6:8; Mt 12:18; Heb 10:38.

„Szeol”, „Hades” – powszechny grób ludzkości
(hebrajskie שְׁאוֹל [sze’ól]; greckie ᾍδης [háides];
łacińskie *inférnus*; syryjskie *sział*)

Słowo „Szeol” – w 66 miejscach

W Pismach Hebrajskich słowo „Szeol” występuje w *Przekładzie Nowego Świata* 66 razy, mianowicie w Rdz 37:35; 42:38; 44:29, 31; Lb 16:30, 33; Pwt 32:22; 1Sm 2:6; 2Sm 22:6; 1Kl 2:6, 9; Hi 7:9; 11:8; 14:13; 17:13, 16; 21:13; 24:19; 26:6; Ps 6:5; 9:17; 16:10; 18:5; 30:3; 31:17; 49:14, 14, 15; 55:15; 86:13; 88:3; 89:48; 116:3; 139:8; 141:7; Prz 1:12; 5:5; 7:27; 9:18; 15:11, 24; 23:14; 27:20; 30:16; Kzn 9:10; PnP 8:6; Iz 5:14; [7:11]; 14:9, 11, 15; 28:15, 18; 38:10, 18; 57:9; Eze 31:15, 16, 17; 32:21, 27; Oz 13:14, 14; Am 9:2; Jon 2:2; Hab 2:5.

Wyraz „Szeol” w Pismach Hebrajskich można w *Przekładzie Nowego Świata* znaleźć we wszystkich 65 miejscach, w których zawiera je hebrajski tekst masorecki, a ponadto jeszcze w Iz 7:11, gdzie wprowadzie występuje słowo *sze’álah*, „poprosić”, ale po dokonaniu drobnej zmiany znaków samogłoskowych i przy uwzględnieniu starożytnych przekładów otrzymuje się formę *sze’óláh*, co znaczy „ku Szeolowi”. W niniejszym przekładzie konsekwentnie stosowanym odpowiednikiem hebrajskiego *sze’ól* jest określenie „Szeol”. W greckiej *Septuagincie* z reguły tłumaczono je na *háides*.

Próbowano już różnie wyjaśnić etymologię hebrajskiego słowa *sze’ól*, ale najprawdopodobniej pochodzi ono od czasownika שָׁאַל (*sza’ál*), oznaczającego „prosić” lub „domagać się”. Wynikałoby z tego, że Szeol to miejsce (nie stan), które prosi lub dopomina się o wszystkich bez wy-

jątku i przyjmuje zmarłych ludzi. (Zobacz przypisy do Rdz 37:35 i Iz 7:11 w *New World Translation of the Holy Scriptures – With References*). Znajduje się w ziemi, zawsze jest kojarzone z umarłymi i najwyraźniej oznacza powszechny grób ludzkości, miejsce w ziemi (nie w morzu), gdzie przebywają zmarli. Natomiast hebrajskie słowo *kéwer* oznacza pojedynczy grób lub miejsce pochówku (Rdz 23:4, 6, 9, 20).

Słowo „Hades” – w 10 miejscach

Wyraz „Hades” prawdopodobnie oznacza „miejsce, którego nie widać”, a w *Przekładzie Nowego Świata* Chrześcijańskich Pism Greckich występuje 10 razy; w Mt 11:23; 16:18; Łk 10:15; 16:23; Dz 2:27, 31; Obj 1:18; 6:8; 20:13, 14.

Jak wynika z Dz 2:27, gdzie Piotr cytuje Ps 16:10, Hades oznacza to samo, co Szeol, mianowicie powszechny grób ludzkości (w odróżnieniu od greckiego *táfos*, czyli pojedynczego grobu). Łacińskim odpowiednikiem Hadesu jest *inférnus* (czasami *inferus*). Wyraz ten znaczy „położony niżej; niższy region” i trafnie określa powszechny grób. Stanowi zatem stosowny równoważnik terminów użytych w językach greckim i hebrajskim.

W natchnionym Piśmie Świętym słowa „Szeol” i „Hades” są kojarzone ze śmiercią i umarłymi, a nie z życiem i żywymi (Obj 20:13). Same w sobie nie zawierają one żadnej myśli o odczuwaniu przyjemności albo bólu ani niczego takiego nie sugerują.

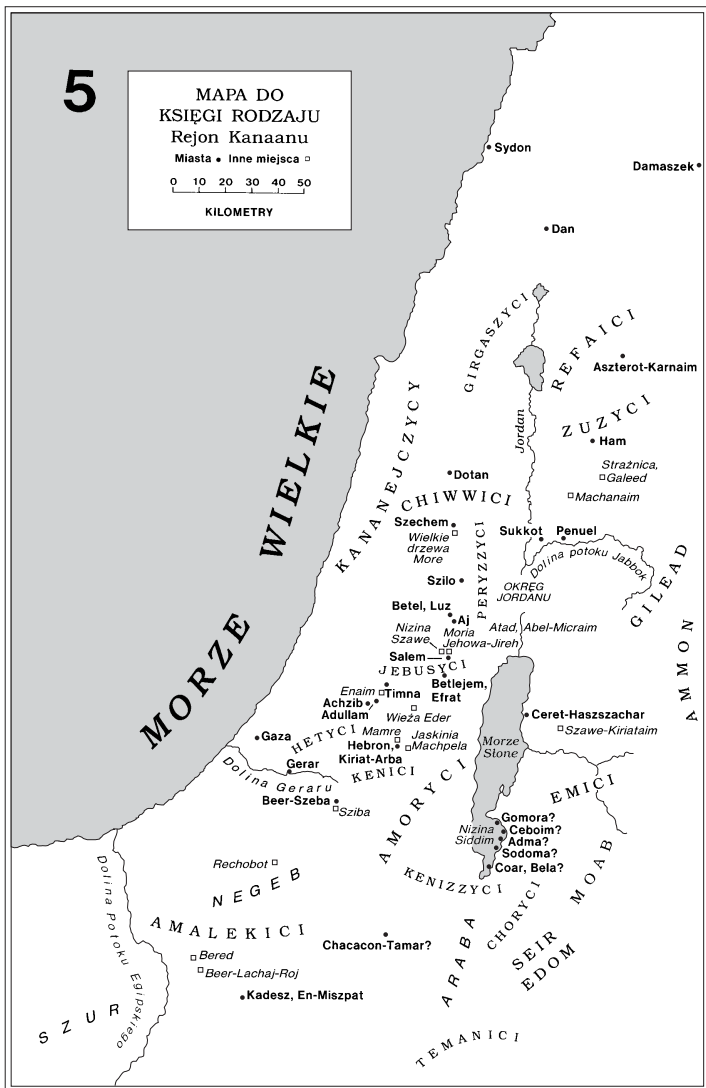
5

MAPA DO KSIĘGI RODZAJU Rejon Kanaanu

Miasta • Inne miejsca □

0 10 20 30 40 50

KILOMETRY

6

Terytorium PLEMION IZRAELA

Miasta • Inne miejsca □

0 10 20 30 40 50

KILOMETRY

MORZE WIELKIE

Dolina Potoku
Egipskiego

MORZE

WIELKIE

MORZE

MORZE

MORZE

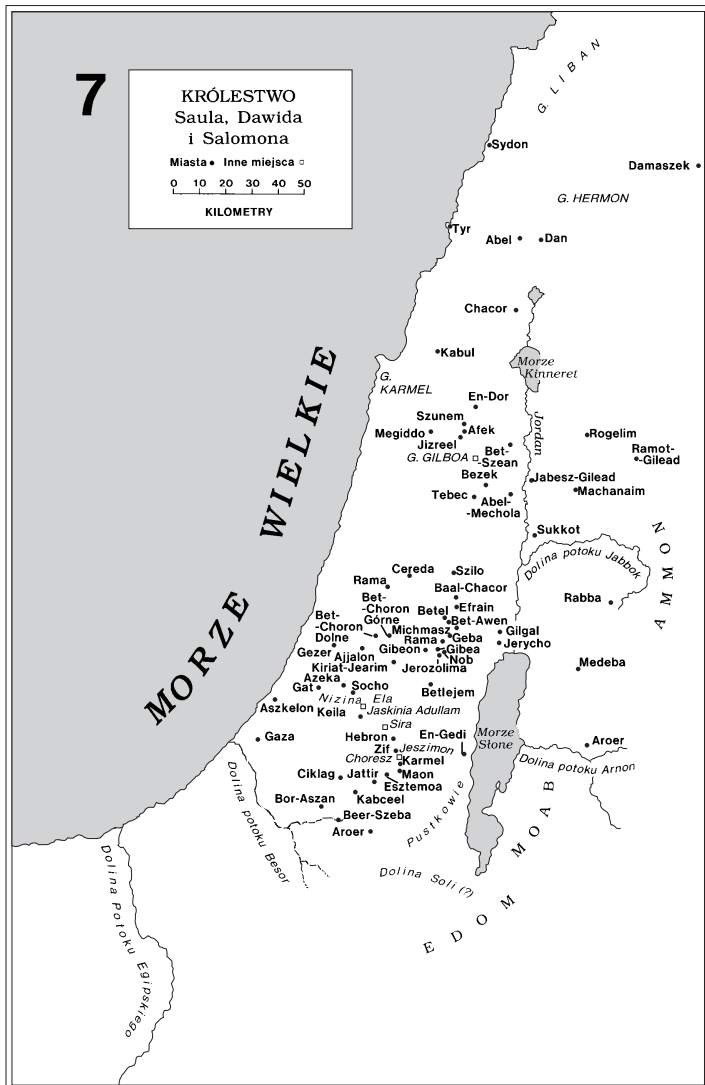

KRÓLESTWO
Saula, Dawida
i Salomona

Miasta • Inne miejsca □

0 10 20 30 40 50

KILOMETRY

8

Palestyna w czasach SŁUŻBY JEZUSA

Miasta • Inne miejsca □

0 10 20 30 40 50

KILOMETRY

BIBLIJNE TEMATY DO ROZMÓW

1. Armagedon

A. Wojna Boża, która położy kres złu

Zgromadzenie narodów do Armagedonu Obj 16:14, 16
Bóg walczy za pośrednictwem Syna i aniołów 2Ts 1:6-9; Obj 19:11-16
Jak możemy ocaleć Sof 2:2, 3; Obj 7:14

B. Zgodny z miłością Bożą

Świat jest krańcowo zepsuty 2Tm 3:1-5
Bóg jest cierpliwy, lecz sprawiedliwość wymaga działania 2Pt 3:9, 15; Łk 18:7, 8
Źli muszą zginąć dla dobra prawych Prz 21:18; Obj 11:18

2. Biblia

A. Słowo Boże jest natchnione

Duch Boży pobudzał ludzi do pisania 2Pt 1:20, 21
Zawiera proroctwa Dn 8:5, 6, 20-22; Łk 21:5, 6, 20-22; Iz 45:1-4
Cała Biblia natchniona i pożyteczna 2Tm 3:16, 17; Rz 15:4

B. Jest praktycznym przewodnikiem w naszych czasach

Lekceważenie zasad biblijnych zgubne Rz 1:28-32
Mądrość ludzka jej nie zastąpi 1Ko 1:21, 25; 1Tm 6:20
Ochroną przed najsilniejszym wrogiem Ef 6:11, 12, 17
Prowadzi człowieka właściwą drogą Ps 119:105; 2Pt 1:19; Prz 3:5, 6

C. Napisana dla ludzi ze wszystkich ras i narodów

Biblię zaczęto spisywać na Wschodzie Wj 17:14; 24:12, 16; 34:27
Darem Bożym nie tylko dla Europejczyków Rz 10:11-13; Gał 3:28
Bóg uznaje ludzi wszelkiego pokroju Dz 10:34, 35; Rz 5:18; Obj 7:9, 10

3. Chronologia

A. Rok 1914 n.e. – koniec Czasów Pogan

Linia królów przerwana w r. 607 p.n.e. Eze 21:25-27
Przywrócenie panowania po „siedmiu czasach” Dn 4:32, 16, 17
Siedem = $2 \times 3\frac{1}{2}$ czasu, czyli 2×1260 dni Obj 12:6, 14; 11:2, 3
Dzień za rok. [W sumie 2520 lat] Eze 4:6; Lb 14:34
Miały trwać do ustanowienia Królestwa Łk 21:24; Dn 7:13, 14

4. Chrzest

A. Wymagany od chrześcijan

Jezus dał przykład Mt 3:13-15; Heb 10:7
Symbol zaparcia się siebie, oddania się Bogu Mt 16:24; 1Pt 3:21
Dopiero w wieku umożliwiającym przyjmowanie pouczeń Mt 28:19, 20; Dz 2:41
Właściwym sposobem – zanurzenie w wodzie Dz 8:38, 39; Jn 3:23

B. Nie zmywa grzechów

Jezus ochrzczony nie dla zmycia grzechów 1Pt 2:22; 3:18
Grzechy zmywa krew Jezusa 1Jn 1:7

5. Dawanie świadectwa

A. Wszyscy chrześcijanie muszą dawać świadectwo, głosić dobrą nowinę

Chcąc zyskać uznanie, muszą się przyznawać przed ludźmi do Jezusa Mt 10:32
Muszą być wykonawcami Słowa, okazywać wiarę Jak 1:22-24; 2:24

Nowi też muszą się stać nauczycielami Mt 28:19, 20
 Publiczne wyznanie prowadzi do wybawienia Rz 10:10

B. Konieczne wielokrotne wizyty, nieustanne dawanie świadectwa

Trzeba ostrzegać, że nadchodzi koniec Mt 24:14
 Jeremiasz przez wiele lat zapowiadał upadek Jerozolimy Jer 25:3
 Tak jak pierwsi chrześcijanie, nie możemy tego zaprzestać Dz 4:18-20; 5:28, 29

C. Trzeba dawać świadectwo, by się nie obciążyć winą krwi

Konieczność ostrzegania przed bliskim końcem Eze 33:7; Mt 24:14
 Uchylenie się obciąża winą krwi Eze 33:8, 9; 3:18, 19
 Paweł wolny od winy krwi; mówił całą prawdę Dz 20:26, 27; 1Ko 9:16
 Wybawia dającego świadectwo i słuchającego 1Tm 4:16; 1Ko 9:22

6. Diabeł, demony

A. Diabeł jest osobą duchową

Nie zło tkwiące w ludziach, lecz osoba duchowa 2Tm 2:26
 Diabeł jest osobą, tak jak aniołowie Mt 4:1, 11; Hi 1:6
 Sam siebie uczynił Diabłem wskutek złego pragnienia Jak 1:13-15

B. Diabeł jest niewidzialnym władcą świata

Panuje nad światem jako jego bóg 2Ko 4:4; 1Jn 5:19; Obj 12:9
 Pozostawiony przy życiu do rozstrzygnięcia kwestii spornej Wj 9:16; Jn 12:31
 Ma być wrzucony do otchłani, potem zgładzony Obj 20:2, 3, 10

C. Demony to zbuntowani aniołowie

Stały po stronie Szatana już przed potopem Rdz 6:1, 2; 1Pt 3:19, 20
 Ponizone, odcięte od wszelkiego oświecenia 2Pt 2:4; Judy 6
 Walczą z Bogiem, ciemnią ludzkosc Łk 8:27-29; Obj 16:13, 14
 Zostaną zgładzone razem z Szatanem Mt 25:41; Łk 8:31; Obj 20:2, 3, 10

7. Dni ostatnie

A. Co należy rozumieć przez „koniec świata”

Zakończenie systemu rzeczy Mt 24:3; 2Pt 3:5-7; Mk 13:4
 Nie koniec ziemi, lecz złego systemu 1Jn 2:17
 Zagładę poprzedza czas końca Mt 24:14
 Prawi ocaleją; nastanie Nowy Świat 2Pt 2:9; Obj 7:14-17

B. Konieczność zważania na znaki dni ostatnich

Znaki od Boga umożliwiające orientację 2Tm 3:1-5; 1Ts 5:1-4
 Świat nie zdaje sobie sprawy z powagi chwili 2Pt 3:3, 4, 7; Mt 24:39
 Bóg nie jest powolny, lecz ostrzega 2Pt 3:9
 Nagroda za czujność Łk 21:34-36

8. Duch, spirytyzm

A. Czym jest duch święty

Czynna siła Boża, a nie osoba Dz 2:2, 3, 33; Jn 14:17
 Użyty przy stwarzaniu, natchnieniu Biblii itd. Rdz 1:2; Eze 11:5
 Członkowie ciała Chrystusowego zrodzeni z ducha
 i nim namaszczeni Jn 3:5-8; 2Ko 1:21, 22
 Obecnie umacnia, prowadzi lud Boży Gal 5:16, 18

B. Siła życiowa też jest nazywana duchem

Pierwiastek życia podtrzymywany przez oddychanie Jak 2:26; Hi 27:3
 Bóg ma władzę nad siłą życiową Za 12:1; Kzn 8:8

Siła życiowa ludzi i zwierząt należy do Boga Kzn 3:19-21
 Powierzenie ducha Bogu wyrazem nadziei na zmartwychwstanie Łk 23:46

C. Spirytyzmu trzeba unikać jako narzędzia demonów

Biblia go zakazuje Iz 8:19, 20; Kpl 19:31; 20:6, 27
 Wróżbiarstwo jest demonizmem; potępione Dz 16:16-18
 Prowadzi do zagłady Gal 5:19-21; Obj 21:8; 22:15
 Astrologia zakazana Pwt 18:10-12; Jer 10:2

9. Dusza

A. Czym jest dusza

Dusza jest człowiek Rdz 2:7; 1Ko 15:45; Joz 11:11; Dz 27:37
 Zwierzęta też nazwane duszami Lb 31:28; Obj 16:3; Kpl 24:18
 Dusza ma krew, odżywia się, może umrzeć Jer 2:34; Kpl 7:18; Eze 18:4
 O żywym człowieku można powiedzieć, że ma duszę Mk 8:36; Jn 10:15

B. Różnica między duszą a duchem

Życie osoby lub stworzenia jest duszą Jn 10:15; Kpl 17:11
 Siła życiowa duszy jest zwana „duchem” Ps 146:4; 104:29
 W chwili śmierci władza nad siłą życiową wraca do Boga Kzn 12:7
 Tylko Bóg może uaktywnić siłę życiową Eze 37:12-14

10. Fałszywi prorocy

A. Fałszywi prorocy przepowiedziani; istnieli za dni apostołów

Jak rozpoznać fałszywych proroków Pwt 18:20-22; Łk 6:26
 Przepowiedziani; rozpoznawani po owocach Mt 24:23-26; 7:15-23

11. Grzech

A. Czym jest grzech

Naruszenie prawa Bożego, Jego doskonałych mierników 1Jn 3:4; 5:17
 Człowiek, stworzony przez Boga, przed nim odpowiedzialny Rz 14:12; 2:12-15
 Prawo uświadomiło ludzi co do grzechu i określiło, co nim jest Gal 3:19; Rz 3:20
 Wszyscy grzeszni, niezdolni sprostać
 doskonałym miernikom Bożym Rz 3:23; Ps 51:5

B. Dlaczego z powodu grzechu Adama cierpią wszyscy

Wszyscy odziedziczyli po Adamie niedoskonałość, śmierć Rz 5:12, 18
 Bóg miłosiernie toleruje istnienie ludzi Ps 103:8, 10, 14, 17
 Ofiara Jezusa prześlaniem za grzechy 1Jn 2:2
 Grzech i wszystkie inne dzieła Diabła zostaną zniweczone 1Jn 3:8

C. Zakazany owoc nieposłuszeństwo, a nie stosunek płciowy

Zakaz dotyczący drzewa dany przed stworzeniem Ewy Rdz 2:17, 18
 Adamowi i Ewie powiedziano, że mają mieć dzieci Rdz 1:28
 Dzieci nie są owocem grzechu, lecz błogosławieństwa Bożego Ps 127:3-5
 Ewa zgrzeszyła pod nieobecność męża; samowolna Rdz 3:6; 1Tm 2:11-14
 Adam, będący głową, zbuntował się przeciw prawu Bożemu Rz 5:12, 19

D. Co jest grzechem przeciw duchowi świętemu (Mt 12:32; Mk 3:28, 29)

Nie jest nim grzech odziedziczony Rz 5:8, 12, 18; 1Jn 5:17
 Można zasmucić ducha, a potem się opamiętać Ef 4:30; Jak 5:19, 20
 Umysłne trwanie w grzechu prowadzi do śmierci 1Jn 3:6-9
 Bóg osądza; odbiera swego ducha Heb 6:4-8
 Nie modlić się za nie okazujących skruchy 1Jn 5:16, 17

12. Jehowa, Bóg

A. Imię Boże

„Bóg” to pojęcie ogólne; nasz Pan ma osobiste imię 1Ko 8:5, 6
 Modlimy się, by jego imię było uświęcone Mt 6:9, 10
 Jehowa to imię Boga Ps 83:18; Wj 6:2, 3; 3:15; Iz 42:8
 Imię Boże w *Biblii warszawskiej*
 (1985, średni format) 2Mo(Wj) 3:14; 6:3; 4Mo(Lb) 14:35; Iz 40:10; 48:17
 Jezus dał poznać to imię Jn 17:6, 26; 5:43; 12:12, 13, 28

B. Istnienie Boga

Nie można zobaczyć Boga i dalej żyć Wj 33:20; Jn 1:18; 1Jn 4:12
 Nie trzeba widzieć Boga, by wierzyć Heb 11:1; Rz 8:24, 25; 10:17
 Boga można poznać po jego widzialnych dziełach Rz 1:20; Ps 19:1, 2
 Spełnianie się proroctw dowodzi istnienia Boga Iz 46:8-11

C. Przymioty Boga

Bóg jest miłością 1Jn 4:8, 16; Wj 34:6; 2Ko 13:11; Mi 7:18
 Niedosięgnięty w mądrości Hi 12:13; Rz 11:33; 1Ko 2:7
 Sprawiedliwy, wymierza sprawiedliwość Pwt 32:4; Ps 37:28
 Wszechmocny Hi 37:23; Obj 7:12; 4:11

D. Nie wszyscy służą temu samemu Bogu

Droga pozornie dobra nie zawsze właściwa Prz 16:25; Mt 7:21
 Są dwie drogi; tylko jedna prowadzi do życia Mt 7:13, 14; Pwt 30:19
 Jest wielu bogów, ale tylko jeden Bóg prawdziwy 1Ko 8:5, 6; Ps 82:1
 Poznanie prawdziwego Boga warunkiem życia Jn 17:3; 1Jn 5:20

13. Jezus

A. Jezus jest Synem Bożym, którego ustanowiono Królem

Pierworodny Boży, wszystko stworzone przez niego Obj 3:14; Kol 1:15-17
 Stał się człowiekiem urodzonym przez niewiastę,
 niższym od aniołów Gal 4:4; Heb 2:9
 Zrodzony z ducha Bożego – do życia w niebie Mt 3:16, 17
 Otrzymał stanowisko wyższe niż w bycie przedludzkim Flp 2:9, 10

B. Wiara w Jezusa Chrystusa warunkiem wybawienia

Chrystus obiecanym Potomkiem Abrahama Rdz 22:18; Gal 3:16
 Jezus jedynym Arcykapłanem, okupem 1Jn 2:1, 2; Heb 7:25, 26; Mt 20:28
 Życie dzięki poznaniu Boga i Chrystusa, posłuszeństwu Jn 17:3; Dz 4:12

C. Sama wiara w Jezusa nie wystarczy

Wierze muszą towarzyszyć uczynki Jak 2:17-26; 1:22-25
 Trzeba przestrzegać przykazań; czynić to, co on Jn 14:12, 15; 1Jn 2:3
 Nie każdy, kto używa imienia Pana, wejdzie do Królestwa Mt 7:21-23

14. Kościół

A. Kościół duchowy, zbudowany na Chrystusie

Bóg nie mieszka w świątyniach wzniesionych przez ludzi Dz 17:24, 25; 7:48
 Prawdziwy kościół to świątynia duchowa z żywych kamieni 1Pt 2:5, 6
 Chrystus kamieniem narożnym; apostołowie fundamentem drugorzędnym .. Ef 2:20
 Boga należy czcić duchem i prawdą Jn 4:24

B. Kościół nie jest zbudowany na Piotrze

Jezus nie mówił o zbudowaniu kościoła na Piotrze Mt 16:18
 Jezus jest „masywem skalnym” 1Ko 10:4
 Piotr wskazał, że fundamentem jest Jezus 1Pt 2:4, 6-8; Dz 4:8-12

15. Krew

A. Transfuzje pogwałceniem świętości krwi

Noemu powiedziano, że krew jest święta, jest życiem Rdz 9:4, 16
 Przymierze Prawa zabraniało spożywania krwi Kpł 17:14; 7:26, 27
 Zakaz powtórzony chrześcijanom Dz 15:28, 29; 21:25

B. Chęć ratowania życia nie usprawiedliwia łamania prawa Bożego

Posłuszeństwo lepsze niż ofiara 1Sm 15:22; Mk 12:33
 Stawianie życia ponad prawo Boże jest zgubne Mk 8:35, 36

16. Królestwo

A. Co Królestwo Boże uczyni dla ludzkości

Doprowadzi do spełnienia woli Bożej Mt 6:9, 10; Ps 45:6; Obj 4:11
 Rząd mający króla i zbiór praw Iz 9:6, 7; 2:3; Ps 72:1, 8
 Usunie zło, będzie panować nad całą ziemią Dn 2:44; Ps 72:8
 1000-letnie panowanie przywróci doskonałość, Raj Obj 21:2-4; 20:6

B. Zaczyna panować, gdy jeszcze działają wrogowie Chrystusa

Wskrzeszony Chrystus musiał długo czekać Ps 110:1; Heb 10:12, 13
 Obejmuje władzę, walczy z Szatanem Ps 110:2; Obj 12:7-9; Łk 10:18
 Po ustanowieniu Królestwa „biada” ziemi Obj 12:10, 12
 Obecne udręki znakiem, że czas stanąć po stronie Królestwa Obj 11:15-18

C. Nie „w sercach”; nie dzięki ludzkim wysiłkom

Królestwo w niebie, nie na ziemi 2Tm 4:18; 1Ko 15:50; Ps 11:4
 Nie „w sercach”; Jezus mówił do faryzeuszów Łk 17:20, 21
 Nie jest częścią tego świata Jn 18:36; Łk 4:5-8; Dn 2:44
 Zastąpi świeckie rządy, mierniki Dn 2:44

17. Krzyż

A. Jezus zawieszony na palu egzekucyjnym dla pohańbienia

Jezus zawisł na palu egzekucyjnym (drzewie) Dz 5:30; 10:39; Gal 3:13
 Chrześcijanie muszą nosić pal hańby Mt 10:38; Łk 9:23

B. Nie ma być czczony

Wystawianie na pokaz Jezusowego pala hańbą Heb 6:6; Mt 27:41, 42
 Używanie krzyża przy oddawaniu czci bałwochwalstwem Wj 20:4, 5; Jer 10:3-5
 Jezus duchem, już nie na palu 1Tm 3:16; 1Pt 3:18

18. Kult Marii

A. Maria matką Jezusa, nie „Matką Boską”

Bóg nie miał początku Ps 90:2; 1Tm 1:17
 Maria matką Syna Bożego w jego bycie ziemskim Łk 1:35

B. Maria nie pozostała „zawsze dziewicą”

Poślubiła Józefa Mt 1:19, 20, 24, 25
 Oprócz Jezusa miała inne dzieci Mt 13:55, 56; Łk 8:19-21
 Nie były one wówczas jego „duchowymi braćmi” Jn 7:3, 5

19. Kult przodków

A. Kult przodków jest daremny

Przodkowie martwi, o niczym nie wiedzą Kzn 9:5, 10
 Pierwsi przodkowie niegodni czci Rz 5:12, 14; 1Tm 2:14
 Bóg zabrania takiego kultu Wj 34:14; Mt 4:10

B. Ludzi można szanować, ale czcić – tylko Boga

Młodzi mają szanować starszych 1Tm 5:1, 2, 17; Ef 6:1-3
 Tylko Bogu należy się cześć Dz 10:25, 26; Obj 22:8, 9

20. Małżeństwo**A. Związek małżeński ma być w poszanowaniu**

Przyrównany do związku Chrystusa i oblubienicy Ef 5:22, 23
 Łoże małżeńskie ma być nieskalane Heb 13:4
 Pary małżeńskie nie mają się rozłączać 1Ko 7:10-16
Pornéia jedyną biblijną podstawą do rozwodu Mt 19:9

B. Chrześcijanie muszą przestrzegać zasady zwierzchnictwa

Maż, jako głowa, ma kochać rodzinę i o nią dbać Ef 5:23-31
 Żona podporządkowana, kocha męża i go słucha 1Pt 3:1-7; Ef 5:22
 Dzieci muszą być posłuszne Ef 6:1-3; Kol 3:20

C. Obowiązki chrześcijańskich rodziców wobec dzieci

Mają je kochać, poświęcać im czas i uwagę Tyt 2:4
 Nie rozjatrzać ich Kol 3:21
 Dbać o nie, także pod względem duchowym 2Ko 12:14; 1Tm 5:8
 Dać im wychowanie na całe życie Ef 6:4; Prz 22:6, 15; 23:13, 14

D. Chrześcijanie mają posłubiać tylko współwyznawców

Pobierać się tylko „w Panu” 1Ko 7:39; Pwt 7:3, 4; Neh 13:26

E. Wieleżeństwo jest niebiblijne

Pierwotnie mężczyzna miał mieć tylko jedną żonę Rdz 2:18, 22-25
 Jezus przywrócił chrześcijanom ten miernik Mt 19:3-9
 Wśród pierwszych chrześcijan nie było wieleżeństwa 1Ko 7:2, 12-16; Ef 5:28-31

21. Modlitwa**A. Modlitwy, które Bóg wysłuchuje**

Bóg wysłuchuje modlitwy ludzi Ps 145:18; 1Pt 3:12
 Nieprawi nie są wysłuchiwać, chyba że się zmieniają Iz 1:15-17
 Należy się modlić w imię Jezusa Jn 14:13, 14; 2Ko 1:20
 Modlitwy mają być zgodne z wolą Bożą 1Jn 5:14, 15
 Konieczna jest wiara Jak 1:6-8

B. Czcze powtarzanie, modlitwy do Marii lub „świętych” – daremne

Trzeba się modlić do Boga w imię Jezusa Jn 14:6, 14; 16:23, 24
 Ciągłe powtarzane słowa nie są wysłuchiwane Mt 6:7

22. Niebo**A. Tylko 144 000 idzie do nieba**

Liczba ograniczona; mają królować z Chrystusem Obj 5:9, 10; 20:4
 Jezus był pierwszy, po nim wybrani inni Kol 1:18; 1Pt 2:21
 Wielu innych będzie żyć na ziemi Ps 72:8; Obj 21:3, 4
 144 000 zajmuje szczególną pozycję, niedostępną dla drugih Obj 14:1, 3; 7:4, 9

23. Niegodziwość, ogólnoswiatowa udręka**A. Kto odpowiada za ogólnoswiatową udrękę**

Panowanie niegodziwców przyczyną obecnych trudności Prz 29:2; 28:28
 Władca świata wrogiem Boga 2Ko 4:4; 1Jn 5:19; Jn 12:31
 „Biada” za sprawą Diabła, który ma niewiele czasu Obj 12:9, 12
 Związanie Diabła, potem chwalebny pokój Obj 20:1-3; 21:3, 4

B. Dlaczego została dopuszczona niegodziwość

Diabeł zakwestionował lojalność stworzeń wobec Boga Hi 1:11, 12
 Wiernym dano sposobność wykazania lojalności Rz 9:17; Prz 27:11
 Diabeł okazał się kłamcą; kwestia sporna zostanie rozstrzygnięta Jn 12:31
 Wierni będą nagrodzeni życiem wiecznym Rz 2:6, 7; Obj 21:3-5

C. Przedłużenie czasu końca wyrazem miłosierdzia

Jak za dni Noego, dawanie ostrzeżenia wymaga czasu Mt 24:14, 37-39
 Bóg nie jest powolny, lecz miłosierny 2Pt 3:9; Iz 30:18
 Biblia pomaga uniknąć zaskoczenia Łk 21:36; 1Ts 5:4
 Trzeba szukać dziś ochrony Bożej Iz 2:2-4; Sof 2:3

D. Ludzie nie rozwiążą problemu ogólnościowej udręki

Ludzie są przerażeni, bezradni Łk 21:10, 11; 2Tm 3:1-5
 Dokona tego Królestwo Boże, a nie ludzie Dn 2:44; Mt 6:10
 Chcąc żyć, trzeba teraz szukać pokoju z Królem Ps 2:9, 11, 12

24. Okup**A. Ludzkie życie Jezusa „okupem za wszystkich”**

Jezus dał swe życie na okup Mt 20:28
 Wartość przelanej krwi zapewnia odpuszczenie grzechów Heb 9:14, 22
 Jedna ofiara wystarczy na zawsze Rz 6:10; Heb 9:26
 Nie korzysta się z niego automatycznie; trzeba go uznać Jn 3:16

B. Stanowił odpowiednią zapłatę

Adam stworzony doskonałym Pwt 32:4; Kzn 7:29; Rdz 1:31
 Przez grzech zaprzęśli doskonałość swoją i swego potomstwa Rz 5:12, 18
 Potomstwo bezradne; konieczny ktoś równy Adamowi Ps 49:7; Pwt 19:21
 Okupem – doskonale życie ludzkie Jezusa 1Tm 2:5, 6; 1Pt 1:18, 19

25. Pamiątka, msza**A. Upamiętnienie Wieczery Pańskiej**

Obchodzona raz w roku, w dniu Paschy Łk 22:1, 17-20; Wj 12:14
 Upamiętnia ofiarną śmierć Chrystusa 1Ko 11:26; Mt 26:28
 Spożywają ci, którzy mają nadzieję niebiańską Łk 22:29, 30; 12:32, 37
 Skąd wiedzą, że mają taką nadzieję Rz 8:15-17

B. Msza jest niebiblijna

Przebaczenie grzechów wymaga przelania krwi Heb 9:22
 Chrystus jedynym Pośrednikiem nowego przymierza 1Tm 2:5, 6; Jn 14:6
 Chrystus jest w niebie; ksiądz nie może go stamtąd sprowadzić Dz 3:20, 21
 Powtarzanie ofiary Chrystusa nie jest potrzebne Heb 9:24-26; 10:11-14

26. Piekło (Hades, Szeol)**A. Nie jest literalnym miejscem ognistych męk**

Cierpiący Hiob modlił się, żeby mógł tam pójść Hi 14:13
 Miejsce nieaktywności Ps 6:5; Kzn 9:10; Iz 38:18, 19
 Jezus wskrzeszony z grobu, z piekła Dz 2:27, 31, 32; Ps 16:10
 Piekło wyda innych umarłych, zostanie zniszczone Obj 20:13, 14

B. Ogień symbolem unicestwienia

Ogień symbolem odcięcia poprzez śmierć Mt 25:41, 46; 13:30
 Zatwardziali niegodziwcy zniszczeni na zawsze jakby przez ogień Heb 10:26, 27
 Ogniste „męki” Szatana to wieczna śmierć Obj 20:10, 14, 15

C. Opowieść o bogaczu i Łazarzu nie dowodzi wiecznych męk

Ogień tak samo symboliczny, jak „pies Abrahama”	Łk 16:22-24
Łaska Abrahama przeciwstawiona ciemności	Mt 8:11, 12
Zagłada Babilonu nazwana ognistymi mękami	Obj 18:8-10, 21

27. Powrót Chrystusa**A. Powrót niewidzialny dla ludzi**

Powiedział uczniom, że świat go już nie ujrzy	Jn 14:19
Tylko uczniowie widzieli wniebowstąpienie; powrót podobny	Dz 1:6, 10, 11
W niebie jest niewidzialnym duchem	1Tm 6:14-16; Heb 1:3
Powraca jako władca niebiańskiego Królestwa	Dn 7:13, 14

B. Rozpoznawany po widzialnych wydarzeniach

Uczniowie prosili o znak obecności	Mt 24:3
Chrześcijanie „widzą” obecność oczami zrozumienia	Ef 1:18
Wiele wydarzeń stanowi dowód jego obecności	Łk 21:10, 11
Wrogowie „ujrzą”, gdy ich dosięgnie zagłada	Obj 1:7

28. Przeznaczenie**A. Człowiekiem nie rządzi przeznaczenie**

Zamierzenie Boże jest pewne	Iz 55:11; Rdz 1:28
Każdy może sam decydować, czy chce służyć Bogu	Jn 3:16; Flp 2:12

29. Religia**A. Tylko jedna religia prawdziwa**

Jedna nadzieja, jedna wiara, jeden chrzest	Ef 4:5, 13
Zlecenie czynienia uczniów	Mt 28:19; Dz 8:12; 14:21
Rozpoznawana po owocach	Mt 7:19, 20; Łk 6:43, 44; Jn 15:8
Miłość, zgoda wśród współwyznawców	Jn 13:35; 1Ko 1:10; 1Jn 4:20

B. Fałszywe nauki słusznie potępione

Jezus potępiał fałszywe nauki	Mt 23:15, 23, 24; 15:4-9
Czynił to dla ochrony ślepych duchowo	Mt 15:14
Prawda ich wyzwoliła, by mogli być uczniami Jezusa	Jn 8:31, 32

C. Trzeba zmienić religię, jeśli okaże się fałszywa

Prawda wyzwala; dowodzi, że wielu jest w błędzie	Jn 8:31, 32
Izraelici i inni porzucili poprzedni kult	Joz 24:15; 2Kl 5:17
Pierwsi chrześcijanie zmienili poglądy	Gal 1:13, 14; Dz 3:17, 19
Paweł zmienił swą religię	Dz 26:4-6
Cały świat zwiedziony; trzeba przeobrazić umysł	Obj 12:9; Rz 12:2

D. Pozorne „dobro w każdej religii” nie zapewnia łaski Bożej

Bóg ustanawia mierniki dotyczące wielbienia	Jn 4:23, 24; Jak 1:27
Nie jest dobra, gdy sprzeczna z wolą Bożą	Rz 10:2, 3
„Dobre uczynki” mogą nie zostać uznane	Mt 7:21-23
Rozpoznawana po owocach	Mt 7:20

30. Sabat**A. Chrześcijan nie obowiązuje przestrzeganie sabatu**

Prawo zniesione na podstawie śmierci Jezusa	Ef 2:15
Sabat nie obowiązuje chrześcijan	Kol 2:16, 17; Rz 14:5, 10

Zganieni za przestrzeganie sabatu i in. Gal 4:9-11; Rz 10:2-4
 Wejście do odpoczynku Bożego dzięki wierze i posłuszeństwu Heb 4:9-11

B. Przestrzeganie sabatu wymagano tylko od starożytnego Izraela

Sabatu zaczęto przestrzegać po wyjściu z Egiptu Wj 16:26, 27, 29, 30
 Był znakiem tylko dla cielesnego Izraela Wj 31:16, 17; Ps 147:19, 20
 Prawo wymagało też przestrzegania sabatów rocznych Wj 23:10, 11; Kpł 25:3, 4
 Chrześcijanie nie muszą przestrzegać sabatu Rz 14:5, 10; Gal 4:9-11

C. Sabat odpoczynku Bożego (7. dzień „tygodnia” stwarzania)

Od zakończenia działalności stwórczej na ziemi Rdz 2:2, 3; Heb 4:3-5
 Trwał dalej po czasach pobytu Jezusa na ziemi Heb 4:6-8; Ps 95:7-9, 11
 Chrześcijanie odpoczywają od samolubnych uczynków Heb 4:9, 10
 Zakończy się, gdy Królestwo dopełni swego dzieła co do ziemi 1Ko 15:24, 28

31. Sługa Boży

A. Wszyscy chrześcijanie muszą być sługami Bożymi

Jezus był sługą Bożym Rz 15:8, 9; Mt 20:28
 Chrześcijanie biorą z niego wzór 1Pt 2:21; 1Ko 11:1
 Słudzy Boży muszą głosić 2Tm 4:2, 5; 1Ko 9:16

B. Kwalifikacje do służby

Duch Boży i znajomość Biblii 2Tm 2:15; Iz 61:1-3
 W głoszeniu wzorować się na Chrystusie 1Pt 2:21; 2Tm 4:2, 5
 Bóg szkoli przez ducha i organizację Jn 14:26; 2Ko 3:1-3

32. Sprzeciw, prześladowanie

A. Dlaczego chrześcijanie spotykają się ze sprzeciwem

Jezus był znienawidzony, przepowiedział sprzeciw Jn 15:18-20; Mt 10:22
 Trzymaniem się właściwych zasad potępiamy świat 1Pt 4:1, 4, 12, 13
 Szatan, bóg tego systemu, przeciwstawia się Królestwu 2Ko 4:4; 1Pt 5:8
 Chrześcijanin się nie lęka, Bóg go wspiera Rz 8:38, 39; Jak 4:8

B. Żona nie może dopuścić, by mąż odciągnął ją od Boga

Ostrzeżona; inni mogą go źle informować Mt 10:34-38; Dz 28:22
 Musi polegać na Bogu i Chrystusie Jn 6:68; 17:3
 Swą wiernością może i jego wybawić 1Ko 7:16; 1Pt 3:1-6
 Mąż jest głową, ale nie może narzucać formy wielbienia 1Ko 11:3; Dz 5:29

C. Mąż nie może dopuścić, by żona odciągnęła go od służenia Bogu

Musi kochać żonę i dzieci, chcieć, by zaskarbiły sobie życie 1Ko 7:16
 Ma podejmować decyzje, zapewniać utrzymanie 1Ko 11:3; 1Tm 5:8
 Bóg miłuje człowieka, który broni prawdy Jak 1:12; 5:10, 11
 Gdy dla spokoju idzie na kompromis, traci łaskę Bożą Heb 10:38
 Prowadzi rodzinę do szczęścia w Nowym Świecie Obj 21:3, 4

33. Stwarzanie

A. Potwierdzone faktami naukowymi; zaprzeczanie ewolucji

Nauka potwierdza kolejność stwarzania Rdz 1:11, 12, 21, 24, 25
 Boże prawo dotyczące „rodzajów” dalej aktualne Rdz 1:11, 12; Jak 3:12

B. Dni stwarzania nie były dniami 24-godzinnymi

„Dzień” może oznaczać po prostu jakiś okres Rdz 2:4
 U Boga dniem może być długi okres Ps 90:4; 2Pt 3:8

34. Śmierć

A. Przyczyna śmierci

Człowiek na początku doskonały, mógł żyć wiecznie Rdz 1:28, 31
 Za nieposłuszeństwo skazany na śmierć Rdz 2:16, 17; 3:17, 19
 Grzech i śmierć przeszły na wszystkich potomków Adama Rz 5:12

B. Stan umartwych

Adam stał się duszą (nie otrzymał jej) Rdz 2:7; 1Ko 15:45
 Człowiek, czyli dusza, umiera Eze 18:4; Iz 53:12; Hi 11:20
 Umarli są bez świadomości, o niczym nie wiedzą Kzn 9:5, 10; Ps 146:3, 4
 Umarli śpią, oczekują zmartwychwstania Jn 11:11-14, 23-26; Dz 7:60

C. Rozmowa z umartwymi niemożliwa

Umarli nie żyją u Boga jako duchy Ps 115:17; Iz 38:18
 Ostrzeżenie przed próbą rozmawiania z umartwymi Iz 8:19; Kpl 19:31
 Media spirytystyczne, wróżbici potępieni Pwt 18:10-12; Gal 5:19-21

35. Świadkowie Jehowy

A. Pochodzenie Świadków Jehowy

Jehowa określa, kto jest jego świadkiem Iz 43:10-12; Jer 15:16
 Abel pierwszym w linii wiernych świadków Heb 11:4, 39; 12:1
 Jezus świadkiem wiernym i prawdziwym Jn 18:37; Obj 1:5; 3:14

36. Święta, urodziny

A. Pierwsi chrześcijanie nie obchodzili urodzin ani Bożego Narodzenia

Obchodzili ci, którzy nie czcili prawdziwego Boga Rdz 40:20; Mt 14:6
 Święcić należy dzień śmierci Jezusa Łk 22:19, 20; 1Ko 11:25, 26
 Hulanki są nie stosowne Rz 13:13; Gal 5:21; 1Pt 4:3

37. Trójca

A. Bóg, Ojciec, to jedna Osoba, największa we wszechświecie

Bóg nie jest w trzech osobach Pwt 6:4; Mal 2:10; Mk 10:18; Rz 3:29, 30
 Syn stworzony; przedtem Bóg był sam Obj 3:14; Kol 1:15; Iz 44:6
 Bóg zawsze był władcą wszechświata Flp 2:5, 6; Dn 4:35
 Boga należy wywyższać ponad wszystkich Flp 2:10, 11

B. Syn niższy od Ojca przed przyjściem na ziemię i po odejściu

Syn posłuszny w niebie, posłany przez Ojca Jn 8:42; 12:49
 Posłuszny na ziemi; Ojciec większy Jn 14:28; 5:19; Heb 5:8
 W niebie wywyższony, lecz podporządkowany Flp 2:9; 1Ko 15:28; Mt 20:23
 Jehowa Głową i Bogiem Chrystusa 1Ko 11:3; Jn 20:17; Obj 1:6

C. Jedność Boga i Chrystusa

Zawsze całkowicie zgodni Jn 8:28, 29; 14:10
 Jedność jak męża i żony Jn 10:30; Mt 19:4-6
 Taka sama jedność musi cechować wszystkich wierzących Jn 17:20-22; 1Ko 1:10
 Jednomysłne wielbienie Jehowy poprzez Chrystusa
 trwać będzie zawsze Jn 4:23, 24

D. Duch święty to czynna siła Boża

Siła, a nie osoba Mt 3:16; Jn 20:22; Dz 2:4, 17, 33
 Nie jest osobą przebywającą w niebie
 z Bogiem i Chrystusem Dz 7:55, 56; Obj 7:10
 Bóg się nim posługuje, by spełniać swe zamierzenia Ps 104:30; 1Ko 12:4-11
 Słudzy Boży są obdarzani i kierowani duchem 1Ko 2:12, 13; Gal 5:16

38. Uzdrawianie, języki

A. Uzdrawianie duchowe zapewnia trwałe dobrodziejstwa

Choroba duchowa niesie zgubne skutki Iz 1:4-6; 6:10; Oz 4:6
 Podstawowym zadaniem jest uzdrawianie duchowe Jn 6:63; Łk 4:18
 Usuwa grzechy; zapewnia szczęście, życie Jak 5:19, 20; Obj 7:14-17

B. Królestwo Boże zapewni trwałe uzdrowienie cielesne

Jezus leczył wszelką niemoc; głosił o błogosławieństwach Królestwa Mt 4:23
 Królestwo doprowadzi do trwałego uleczenia Mt 6:10; Iz 9:7
 Nawet śmierć zostanie unicestwiona 1Ko 15:25, 26; Obj 21:4; 20:14

C. Dzisiejsze uzdrawianie wiarą pozbawione znamion uznania Bożego

Uczniowie nie leczyli cudownie samych siebie 2Ko 12:7-9; 1Tm 5:23
 Po czasach apostołskich cudowne dary przeminęły 1Ko 13:8-11
 Uzdrawianie nie jest niezbitym dowodem łaski Bożej Mt 7:22, 23; 2Ts 2:9-11

D. Mówienie językami tymczasowym postanowieniem

Było znakiem; należy zabiegać o większe dary 1Ko 14:22; 12:30, 31
 Cudowne dary ducha miały przeminąć 1Ko 13:8-10
 Cuda nie są niepodważalnym dowodem łaski Bożej Mt 7:22, 23; 24:24

39. Wizerunki

A. Używanie wizerunków lub figur religijnych znieważa Boga

Sporządzenie wizerunku Boga jest niemożliwe 1Jn 4:12; Iz 40:18; 46:5; Dz 17:29
 Chrześcijan ostrzeżono przed bałwochwalstwem 1Ko 10:14; 1Jn 5:21
 Boga należy czcić duchem i prawdą Jn 4:24

B. Kult wizerunków okazał się zgubny dla narodu izraelskiego

Żydom zakazano czczenia wizerunków Wj 20:4, 5
 Nie słyszą, nie mówią; ich twórcy są do nich podobni Ps 115:4-8
 Stały się sidłem, zgubą Ps 106:36, 40-42; Jer 22:8, 9

C. „Względne” oddawanie czci jest niedozwolone

Bóg nie pozwala na „względne” oddawanie czci Iz 42:8
 Tylko Bóg wysłuchuje modlitwy Ps 65:1, 2

40. Współpraca międzywyznaniowa

A. Łączenie się z innymi religiami nie jest drogą Bożą

Tylko jedna droga, wąska; niewielu ją znajduje Ef 4:4-6; Mt 7:13, 14
 Przestrogi przed skalaniem się fałszywą nauką Mt 16:6, 12; Gał 5:9
 Trzeba się trzymać z dala 2Tm 3:5; 2Ko 6:14-17; Obj 18:4

B. To nieprawda, że „każda religia jest dobra”

Niektórzy są gorliwi, ale nie według woli Bożej Rz 10:2, 3
 Zło psuje to, co mogłoby być dobre 1Ko 5:6; Mt 7:15-17
 Fałszywi nauczyciele prowadzą do zguby 2Pt 2:1; Mt 12:30; 15:14
 Czyste wielbienie wymaga wyłącznego oddania Pwt 6:5, 14, 15

41. Wybawienie

A. Wybawienie od Boga dzięki Jezusowej ofierze okupu

Życie darem Bożym poprzez jego Syna 1Jn 4:9, 14; Rz 6:23
 Wybawienie możliwe tylko dzięki ofierze Jezusa Dz 4:12
 „Skruchy na łożu śmierci” nie mogą już poprzec uczynki Jak 2:14, 26
 Trzeba wyteńczyć siły, żeby dostąpić wybawienia Łk 13:23, 24; 1Tm 4:10

B. Twierdzenie „raz zbawieni, na zawsze zbawieni” jest niebiblijne

Nawet obdarzeni duchem świętym mogą upaść Heb 6:4, 6; 1Ko 9:27
 Wielu Izraelitów, wybawionych z Egiptu, później zginęło Judy 5
 Wybawienia nie dostępuje się w jednej chwili Flp 2:12; 3:12-14; Mt 10:22
 Kto się odwraca, jest w gorszej sytuacji niż na początku 2Pt 2:20, 21

C. Koncepcja „powszechnego zbawienia” jest niebiblijna

U niektórych skrucza niemożliwa Heb 6:4-6
 Bóg nie ma upodobania w śmierci złych ludzi Eze 33:11; 18:32
 Miłość nie może się jednak godzić na nieprawość Heb 1:9
 Złych spotka zagłada Heb 10:26-29; Obj 20:7-15

42. Ziemia**A. Zamierzenie Boże co do ziemi**

Raj na ziemi stworzony dla ludzi doskonałych Rdz 1:28; 2:8-15
 Zamierzenie Boże zostanie urzeczywistnione Iz 55:11; 46:10, 11
 Ziemia ma być wypełniona pokojowo usposobionymi,
 doskonałymi ludźmi Iz 45:18; Ps 72:7; Iz 9:6, 7
 Raj zostanie przywrócony przez Królestwo Mt 6:9, 10; Obj 21:3-5

B. Nigdy nie będzie zniszczona ani wyludniona

Literalna ziemia ma trwać wiecznie Kzn 1:4; Ps 104:5
 Za czasów Noego zniszczeni ludzie, a nie ziemia 2Pt 3:5-7; Rdz 7:23
 Przykład wzbudzający nadzieję na ocalenie w naszych czasach Mt 24:37-39
 Żli będą zgładzeni, „wielka rzesza” ocaleje 2Ts 1:6-9; Obj 7:9, 14

43. Zmartwychwstanie**A. Nadzieja dla umarłych**

Wszyscy, co są w grobach, mają być wskrzeszeni Jn 5:28, 29
 Gwarancją zmartwychwstanie Jezusa 1Ko 15:20-22; Dz 17:31
 Grzeszący przeciw duchowi nie zmartwychwstaną Mt 12:31, 32
 Zapewnione okazującym wiarę Jn 11:25

B. Zmartwychwstanie do życia w niebie albo na ziemi

Śmierć przez Adama; życie przez Jezusa 1Ko 15:20-22; Rz 5:19
 Różne natury wskrzeszonych 1Ko 15:40, 42, 44
 Przebywający z Jezusem będą do niego podobni 1Ko 15:49; Flp 3:20, 21
 Nie zaliczeni do współwładców będą żyć na ziemi Obj 20:4b, 5, 13; 21:3, 4

44. Życie**A. Życie wieczne zagwarantowane posłusznym**

Obiecane przez Boga, który nie może kłamać Tyt 1:2; Jn 10:27, 28
 Życie wieczne zagwarantowane wierzącym Jn 11:25, 26
 Śmierć będzie unicestwiona 1Ko 15:26; Obj 21:4; 20:14; Iz 25:8

B. Życie w niebie tylko dla członków ciała Chrystusowego

Bóg wybiera ich według swego upodobania Mt 20:23; 1Ko 12:18
 Tylko 144 000 wziętych z ziemi Obj 14:1, 4; 7:2-4; 5:9, 10
 W Królestwie niebiańskim nie ma być nawet Jana Chrzciciela Mt 11:11

C. Życie na ziemi obiecane nieograniczonej liczbie „drugich owiec”

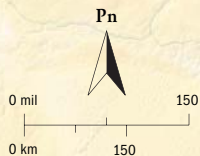
Ograniczona liczba z Jezusem w niebiosach Obj 14:1, 4; 7:2-4
 „Drugie owce” nie są braćmi Chrystusa Jn 10:16; Mt 25:32, 40
 Trwa zgromadzanie wielu, by pozostali przy życiu na ziemi Obj 7:9, 15-17
 Inni zostaną wskrzeszeni do życia ziemskiego Obj 20:12; 21:4

Czy chciałbyś dowiedzieć się czegoś więcej?
Wejdź na oficjalną stronę Świadków Jehowy **www.jw.org/pl**

PODRÓŻE PAWŁA

- pierwsza podróż misjonarska (Dz 13:1 do 14:28)
- druga podróż misjonarska (Dz 15:36 do 18:22)
- trzecia podróż misjonarska (Dz 18:22 do 21:19)
- podróż do Rzymu (Dz 23:11 do 28:31)
- główne drogi

Morze Czarne

BITHYNIA

PONT

SAMOTRAKA

MIZJA

FRYGIA

GALACJA

KAPADOCJA

Mitylena
CHIOS

Pergamon
Tiatyra

Sardes

Filadelfia

Antiochia (Pizydyjska)

Laodycea

Kolosy

Milet

Kos

Knidos

Patara

Mira

Attalia

Perge

Ikonium

Listra

Derbe

Tars

Seleucja

Antiochia (Syryjska)

Jerozolima

Pella

Cezarea

Joppa

Lidda

Gaza

Aleksandria

Ty

Sydon

Damaszek

Ptolemaida

Jerozolima

Aleksandria

EGIPT

CYPR

Salamina

Patos

Śródziemne